

Holy Bible

Aionian Edition®

Muq ddes Kalam (y ngi yezik)
Uyghur Bible (pinyin script)

AionianBible.org

The world's first Holy Bible untranslation

100% free to copy and print

also known as " The Purple Bible "

Holy Bible Aionian Edition ®

Muqeddés Kalam (yāngi yezik)

Uyghur Bible (pinyin script)

Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0 International, 2018-2024

Source text: eBible.org

Source version: 8/25/2024

Source copyright: Creative Commons Attribution ShareAlike 4.0

Mukeddés Kalam - Uyghur Bible Translation Committee, 2010

Formatted by Speedata Publisher 4.19.20 (Pro) on 9/2/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern Creative Commons translation in every language
Translator resources at <https://AionianBible.org/Third-Party-Publisher-Resources>

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Preface

Uyghur tili at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aīdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aīdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

History

Uyghur tili at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 142 languages.
- 05/01/24 - 370 translations now available in 164 languages.
- 08/05/24 - 377 translations now available in 166 languages.
- 08/18/24 - Creative Commons Attribution 4.0 International, if source allows.

Table of Contents

OLD TESTAMENT

Yaritilix	11
Misirdin qiqix	142
Lawiylar	256
Qel-bayawandiki səpər	341
Qanun xərhi	455
Yəxua	553
Batur Həkimlar	620
Rut	687
Samu'il 1	696
Samu'il 2	779
Padixahlar 1	849
Padixahlar 2	933
Tarih-təzkirə 1	1013
Tarih-təzkirə 2	1089
Əzra	1185
Nəhəmiya	1213
Əstər	1253
Ayup	1274
Zəbur	1346
Pənd-nəsihətlər	1518
Həkmət toplioquqi	1573
Küylərnin küyi	1593
Yəxaya	1603
Yərəmiya	1743
Yərəmiyaning yiqə-zarliri	1900
Əzakiyal	1913
Daniyal	2048
Həxiya	2091
Yo'el	2111
Amos	2119
Obadiya	2135
Yunus	2138
Mikaḥ	2143
Nəḥum	2155
Həbakkuk	2160
Zəfaniya	2166
Həgay	2172
Zəkəriya	2177
Malaki	2201

NEW TESTAMENT

Matta	2211
Markus	2299
Luka	2355
Yuhanna	2451
Rosullarning paaliyətliiri	2524
Rimliklaroqa	2620
Korintliklaroqa 1	2663
Korintliklaroqa 2	2703
Galatyaliklaroqa	2729
Əfəsusluklaroqa	2743
Filippiliklaroqa	2756
Kolossiliklərgə	2766
Tesalonikaliklaroqa 1	2775
Tesalonikaliklaroqa 2	2784
Timotiyoga 1	2789
Timotiyoga 2	2800
Tituska	2808
Filemonoga	2813
Ibraniylaroga	2815
Yəqub	2846
Petrus 1	2856
Petrus 2	2868
Yuhanna 1	2875
Yuhanna 2	2886
Yuhanna 3	2888
Yəḥuda	2890
Wəḥiy	2893

APPENDIX

Reader's Guide	
Glossary	
Maps	
Destiny	
Illustrations, Doré	

OLD TESTAMENT

Adəmni qoşliwetip, həyatlıq dərihiğə baridoğan yolni muhəpizət kəlix üqün, u Erəm beoğining məxriq təripigə kerublarni wə tət tərəkə pirkiraydioğan yalkunluq bir xəmxərnəni qoyup qoydi.

Yaritilix 3:24

Yaritulix

1 Mukəddəmdə Huda asmanlar bilən zeminni yaratti. **2** U qaotda yər bolsa xəkilsiz wə qupkuruq hələttə boldi; qarangoçuluk qongqur sularning yüzini qaplıdi; Hudaning Rohi qongqur sular üstidə lərzan pərwaz qılatti. **3** Huda: «Yorukluk bolsun!» dewidi, yorukluk pəyda boldi. **4** Huda yoruklukning yahxi ikənlikini kərđi; Huda yorukluk bilən qarangoçulukni ayridi. **5** Huda yoruklukni «kündüz», qarangoçulukni «keqə» dəp atidi. Xu tərıkidə kəq bilən səhər etti, bu tunji kün boldi. **6** Andin Huda: — Sularning arilikida bir boxluk bolsun wə sular [yukiri-təwən] ikkigə ayirilip tursun, dedi. **7** Xuning bilən Huda bir boxluk hasil qilip, sularni boxlukning astioqa wə boxlukning üstigə ayriwətti; ix ənə xundak boldi. **8** Huda bu boxlukni «asman» dəp atidi. Xu tərıkidə kəq bilən səhər etti, bu ikkinqi kün boldi. **9** Andin Huda: «Asmanning astidiki sular bir yərgə yioçilsun, kuruk tuprak kərünsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **10** Huda kuruk tuprakni «yər», yioçiloqan sularni bolsa «dengizlar» dəp atidi. Huda bularning yahxi boləjanlikini kərđi. **11** Andin Huda yənə: «Yər hərhil əsümlüklərni, urukluk otyaxlarni, mewə beridioqan dərəhlərni türłiri boyiqə ezidə ündürsun! Mewilərning iqidə urukłiri bolsun!» dewidi, dəl xundak boldi; **12** yərdiki əsümlüklərni, yəni uruk qıqidioqan otyaxlarni ez türłiri boyiqə, mewə beridioqan, yəni mewilirining iqidə urukłiri boləqan dərəhlərni ez türłiri boyiqə ündürdi. Huda bularning yahxi boləjanlikini kərđi. **13** Xu tərıkidə kəq bilən səhər etti, bu üqinqi kün boldi. **14** Huda yənə: «Kündüz bilən keqini ayrip

berix üqün asmanlarda yorukluk jisimlar bolsun. Ular künler, pəsillar wə yillarni ayrip turuxka bəlgə bolsun; **15** ular asmanlarda turup nur qıkarıuqi bolup, yər yüzigə yorukluk bərsun!» dewidi, dəl xundak boldi. **16** Huda ikki qong nur qıkarıuqi jisimni yaratti; qong nur qıkarıuqini kündüzni baxkuridiıan, kiqik nur qıkarıuqni keqini baxkuridiıan kildi. Həmdə yənə yultuzlarnimu yaratti. **17** Huda bularni yərgə yorukluk berip, kündüz bilən keqini baxkurup, yorukluk bilən karangıulukni ayrisun dəp asmanlarning gümbizigə orunlaxturdi. Huda buning yahxi bolıanlıqini kərđi. **19** Xu tərıkidə kəq bilən səhər ətđi, bu tətinqi kün boldi. **20** Huda yənə: «Sularda miı-miı janiwarlar bolsun, uqar-ıanatlar yərning üstidə, asman boxlukıda uqsun» dedi. **21** Xundak kılıp Huda sudiki qong-qong məhluklarni, xundakla sularda miı-miı janiwarlarni öz türliri boyiqə wə hərhil uqar-ıanatlarni öz türliri boyiqə yaratti. Huda buning yahxi bolıanlıqini kərđi. **22** Huda bu janlıklarıa bəht-bərikət ata kılıp: «Nəsillinip, kəpiyip, dengiz sulirini toldurunglar, uqar-ıanatlarmu yər yüzidə awusun» dedi. **23** Xu tərıkidə kəq bilən səhər ətđi, bu bəxinqi kün boldi. **24** Huda yənə: «Yər janiwarlarni öz türliri boyiqə qıqarsun — mal-qarwilarni, ımüligüqi janiwarlarni wə yawayi hıaywanlarni öz türliri boyiqə apiridə kılısun» — dewidi, dəl xundak boldi. **25** Xundak kılıp Huda yərdiki yawayi hıaywanlarni öz türliri boyiqə, mal-qarwilarni öz türliri boyiqə wə yər yüzidə ımüligüqi barlık janiwarlarni öz türliri boyiqə yaratti. Huda buning yahxi bolıanlıqini kərđi. **26** Andin Huda: «Öz sürət-obrazimizda, Bizgə ohxaydııan kılıp insanni

yaritayli. Ular dengizdiki beliklaroqa, asmandiki uqar-kanatlaroqa, barlik mal-qarwilaroqa, pütkül yær yüzigæ wæ yær yüzidiki barlik ømiligüqi janiwarlaroqa igidarqilik kilsun» dedi. **27** Xundak kiliq, Huda insanni Øz süræt-obrazida yaratti; Uni Øzining süritidæ yaratti; Ularni ærkæk-qixi kiliq yaratti. **28** Huda ularoqa bæht-bærikæt ata kiliq: «Silær næsillinip, kæpiyip, yær yüzini toldurup boysundurunglar; dengizdiki beliklar, asmandiki uqar-kanatlaroqa, xuningdæk yær yüzidæ yüridioqan hærbir haywanlaroqa igidarqilik kilinglar» dedi. **29** Andin Huda yænæ: «Mana, Mæn pütkül yær yüzidiki urukluk otyaxlar bilæn urukluk mewæ beridioqan hærbir dærhælni silærgæ ozukluk bolsun dæp bærdim; **30** xundakla yærdiki barlik janiwarlar bilæn asmandiki barlik uqar-kanatlar wæ yær yüzidæ barlik ømiligüqilærgæ, yæni barlik jan-janiwarlaroqa ozukluk bolsun dæp barlik gül-giyahlarni bærdim» dewidi, dæl xundak boldi. **31** Huda yaratkanlirining hæmmisigæ sæpselip qaridi, wæ mana bularning hæmmisi nahayiti yahxi boløanidi. Xu tæriqidæ kæq bilæn sæhær øtti, bu altinqi kün boldi.

2 Xundak kiliq asman bilæn zemin, pütkül mæwjudatliri bilæn qoxulup yaritilip boldi. **2** Huda yættingi künigiqæ kilidioqan ixini tamamlidi. U yættingi küni barlik yaritix ixini tohtitip aram aldi. **3** Yættingi küni Huda barlik yaritix ixliridin aram aloqan kün boløanliqi üqün, xu künni bæhtlik kün kiliq, uni «mukæddæs kün» dæp bekitti. **4** Pærwærdigar Huda zemin bilæn asmanni yaratkan künidæ, asman-zeminning yaritilix jæryanining tarihliri mundak: — **5** Zeminda tehi hæq gül-giyah, yærdæ hæq

ot yax ünmigənidi; qünki Pərwərdigar Huda yər yüzigə həl-yeoqin yaqdurmioqanidi, xundaqla yər teriydioqan adəmmu yok idi. **6** Lekin yərdin bulak süyi qikip, tamam yər yüzini suoqardi. **7** Andin Pərwərdigar Huda adəmni yərning topisidin yasap, həyatlik nəpəsini uning burnioqa püwlidi; xuning bilən adəm tirik bir jan boldi. **8** Andin keyin Pərwərdigar Huda məxriq tərəptə Erəm degən jayda bir baq bina kılıp, yasioqan adəmni xu yərgə orunlaxturdi. **9** Pərwərdigar Huda yərdin kəzni kamlaxturidioqan qiraylik, [mewiliri] yeyixlik hərhil dərəhni ündürdi; u yənə baqning otturisida «həyatlik dərəhi» wə «yahxi bilən yamanni bilgüzgüqi dərəh»ni ündürdi. **10** Baqni suoqirixqa Erəmdin bir dərya ekip qikti; andin bəlünüp, tət ekın boldi. **11** Birinqi ekınning nami Pixon bolup, altun qikidioqan pütkül Həwilah zeminini aylinip etidu. **12** Bu yurtning altuni nahayiti esil idi; xu yərdə puraklik dewirkay bilən aq həkikmu qikidu. **13** Ikkinqi dəryaning nami Gihon bolup, pütkül Kux zeminini aylinip etidu. **14** Üqinqi dəryaning nami Dijlə bolup, Axurning xərکیدin ekip etidu, tətinqi dəryaning nami Əfrat idi. **15** Pərwərdigar Huda adəmni elip Erəm beoqoqa ixləp, pərwix kilsun dəp uni xu yərgə qoyup koydi. **16** Pərwərdigar Huda adəmgə əmr kılıp: baqdikı hərбір dərəh mewiliridin halioqiningqə yə; **17** əmma «yahxi bilən yamanni bilgüzgüqi dərəh»ning mewisidin yemigin; qünki uningdin yegən kününgdə jəzmən əlisən, — dedi. **18** Andin Pərwərdigar Huda yənə səz kılıp: — Adəmning yaloquz turuxi yahxi əməs; Mən uningqə mas kelidioqan bir yərdəmqi həmrahni

uni yegən kününglarda, Huda kəzünglarning eqilip, Hudağa ohxax yahxi bilən yamanni bilidioğan bolup qalidioğanliqlarini bilidu, — dedi. **6** Ayal dərəhning [mewisining] yeməklik üqün yahxilikini, uning kəzni qamlaxturidioğanlikini kərüp, həm də dərəhning adəmni əkillik kilidioğan jəlpkarlikini kərüp, mewidin yedi wə uningdin yenida turoğan erigimu bərdi; umu yedi. **7** Yeyixi bilənla hər ikkisinin kəzliri eqilip, əzlrining yalingaq ikənlikini bilip, ənjür yopurmaqlirini elip bir-birigə ulap tikip, əzlrigə yapkuq kilip tartti. **8** Kün salkinlioğanda, ular Pərwərdigar Hudaning bağda mangoğan xəpisini anglap kelip, adəm ayali bilən Pərwərdigar Hudaning hazır boləğinidin keqip bağdiki dərəhlərnin arisioğa yoxurunuwaldi. **9** Ləkin Pərwərdigar Huda tovlap adəmni qakirip uningğa: Sən nədə? — dedi. **10** Adəm'ata jawab berip: — Mən bağda xəpəngni anglap, yalingaq turoğinin üqün kərkup ketip, yoxuruniwaldim, — dedi. **11** [Huda] uningğa: — Yalingaq ikənlikinigi sanga kim eytti? Mən sanga yemə, dəp əmr kiləğan dərəhning mewisidin yedingmu-ya? — dedi. **12** Adəm jawab berip: — Sən manga həmrəh boluxqa bərgən ayal dərəhning mewisidin manga bərgənidi, mən yedim, — dedi. **13** Pərwərdigar Huda ayaloğa: — Bu nemə kiləğinin? — dedi. Ayal jawab berip: — Yilan meni aldap azdursa, mən yəp saptimən, — dedi. **14** Pərwərdigar Huda yilanoğa mundaq dedi: — «Bu kiləğinin üqün, Sən həmmə mal-qarwilardin, Daladiki barlik haywanatlardin bəkrək lənətkə qalisən; Kərsikinq bilən beqirlap mengip, Əmrüngning barlik künliridə topa yəysən. **15** Wə mən sən bilən ayalning arisioğa,

Sening nəsling bilən ayalning nəslining arisioğa eqmənlik salimən; U sening bexingni dəssəp zəhimləndüridu, Sən kəpup uning tapinini [qeqip] zəhimləndürisən. **16** Andin Huda ayaloğa: — «Sening hamilidarliqingning japa-muxəkqətlirini kəpəytimən; Sən qattiq toləqak iqidə boxinisən; Sən eringdin üstün turuxqa həwəs kılsangmu, U üstüngdin hojilik kılıdu» — dedi. **17** Andin U Adəm'atioğa: — «Sən ayalingning səzigə kulak selip, Mən sanga yemə, dəp əmr kıləjan dərəhtin yegining tūpəylidin, Sening tūpəydingdin yər-tupraq lənitimgə uqraydu; Əmrüingning barliq künliridə pəkət japalığ ixləpla, andin uningdin ozuklinisən. **18** Yər sanga tikən bilən kəmoqak ündüridu; Xundaktimu sən yərdiki ziraət-otyaxlarni yəysən. **19** Taki sən tupraqqa kəytkuqə yüz-kəzüng tərgə qümğəndə, andin nan yeyələysən; Qünki sən əsli tupraqtin elinənsən; Sən əslidə topa boləq, Yənə topioğa kəytisən» — dedi. **20** Uning ayali barliq jan igilirining anisi bolidioqini üqün adəm uningə «Həwa» dəp at koydi. **21** Pərwərdigar Huda Adəm'ata bilən uning ayalioğa həywan teriliridin kiyim kılıp kiydürüp koydi. **22** Pərwərdigar Huda söz kılıp: — Mana, adəm Bizlərdin birigə ohxap qaldi, yahxi bilən yamanni bildi. Əmdi qolini uzitip həyatliq dərividin elip yəwelip, ta əbədgiqə yaxawərməsliki üqün [uni tosuximiz kerək], dedi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar Huda uni Erəm beqdin koqlap qikiriwətti; xundak kılıp uni yərgə ixləydiğan, yəni əzi əsli apiridə kılinoqan tupraqqa ixləydiğan kılıp koydi. **24** Adəmni koqliwetip, həyatliq dərividə baridığan yolni muhəpizət kılıx üqün, u Erəm beqining məxriq tərividə

kerublarni wə tət tərəpkə pirkiraydioqan yalkunluk bir xəmxərni qoyup qoydi.

4 Adəm'ata ayali Həwa bilən billə boldi; Həwa hamilidar bolup Qabilni tuqup: «Mən bir adəmgə igə boldum — U Pərwərdigardur!» — dedi. **2** Andin u yənə Qabilning inisi Həbilni tuqdi. Həbil padiqi boldi, Qabil bolsa terikqi boldi. **3** Bekitilgən xundək bir wəqit-səttə xundək bir ix boldiki, Qabil tupraqning həsulidin Pərwərdigarə qədiyə kəltürdi. **4** Həbilmu padisidin qoylirining tunjliridin, yəni ularning yeşidin hədiyə sundi. Pərwərdigar Həbilni wə uning sunoqan hədiyəsini qəbul qildi. **5** Lekin Qabil wə uning sunoqinə qərimidi. Xu wəjidin Qabilning tolimu aqqiqi kelip, qirayi tutuldi. **6** Xuning bilən Pərwərdigar Qabilə: Nemixqə aqqiqclinisən? Nemə üqün qiraying tutulup ketidu? **7** Əgər durus ix qilsang, sən kətürülməmsən? Lekin durus ix qilmisang, mana gunah ixik aldida [seni paylap] beşirlap yatidu, u seni öz ilkiyə almaqqi bolidu; lekin sən uningdin əlalip kelixing kerək, dedi. **8** Qabil inisi Həbilə: «Dalə qəqip keləyli!» dedi. Dalada xu wəqə boldiki, Qabil inisi Həbilə qol selip, uni əltürdi. **9** Pərwərdigar Qabilə: Ining Həbil nədə? — dəp soridi. U jawab berip: Bilməymən, mən inimning baqquqisimu? — dedi. **10** Huda uningə: — Sən nemə qilding? Mana, iningning qeni yərdin mənə pəryad kətürüwatidu! **11** Əmdi iningning qolungda təkülgən qenini qəbul qilixqə əşzini aqqan yərdin qoşlinip, lənətkə uqraysən. **12** Sən yərgə ixlisəngmu u buningdin keyin sənə qəwwitini bərməydu; sən yər yüzidə sərsən bolup, sərgərdan bolisən, — dedi.

13 Buni anglap Qabil Pərwərdigarğa jawab kılıp: — Mening bu jazayimni adəm kətürəlmigüdək! **14** Mana, Sən bugün meni yər yüzidin qoşliding, mən əmdi Sening yüzüngdin yoxurunup yürimən; yər yüzidə sərsən bolup sərgərdanlikta yürimən; xundak boliduki, kimla meni tepiwalsa, eltürüwetidu!, — dedi. **15** Ləkin Pərwərdigar uningğa jawab berip: — Xundak boliduki, kimki Qabilni eltürsə, uningdin yəttə həssə intıqam elinidu, — dedi. Xularni dəp Pərwərdigar Qabilğa uqrioğan birsi uni eltürüwətmisun dəp uningğa bir bəlgə koyup koydi. **16** Xuning bilən Qabil Pərwərdigarning huzuridin qıqıp, Erəmning məxriq tərpidiki Nod degən yurtta olturaklıxip qaldi. **17** Qabil ayali bilən billə bolup, ayali hamilidar bolup Hanohni tuqdi. U waqıtta Qabil bir xəhər bina kiliwatatti; u xəhərning namini oşlining ismi bilən Hanoh dəp atidi. **18** Hanohnin Irad tərəldi, iradnin Məhuyail tərəldi, Məhuyaildin Mətuxail tərəldi, Mətuxaildin Ləməh tərəldi. **19** Ləməh əzigə ikki hotun aldi. Birining ismi Adah, yənə birining ismi Zillah idi. **20** Adah Yabalni tuqdi. U qədirde olturidioğan kəqmən malqilarning bowisi idi, **21** uning inisining ismi Yubal idi. Bu qiltar bilən nəy qaloquqilarning bowisi idi. **22** Zillah yənə Tubal-qayin degən bir oşulni tuqdi. U mis-təmür əswablarni sokkuqi idi. Tubal-qayinning Naamah isimlik bir singlisi bar idi. **23** Ləməh bolsa ayallirioğa söz kılıp: — «Əy Adah bilən Zillah, səzümni anglanglar! Əy Ləməhning ayalliri, gepimgə kulak selinglar! Meni zəhimləndürgini üqün mən adəm eltürdüm, Tenimni zədə kiloğanlikı üqün bir yigitni eltürdüm. **24** Əgər Qabil üqün yəttə həssə intıqam

elinsa, Ləməh üçün yətmix yəttə həssə intikam elinidul!»
— dedi. **25** Adəm'ata yənə ayali bilən billə boldi. Ayali bir
oqul tuqur, uningqa Xet dəp at qoyur: Qabil Həbilni
əltürüwətini üçün Huda uning ornioqa manga baxqa bir
əwlad tikləp bərđi, dedi. **26** Xettinmu bir oqul tuquldi; u
uningqa Enox dəp at qoydi. Xu waqittin tartip adəmlər
Pərwədigarning namioqa nida kilişkə baxlıdi.

5 Bu Adəm'atining əwladlirining nəsəbnamisidur: —
Huda insanni yaratqan künidə, uni Əzigə ohxax qilip
yaratti. **2** U ularni ər jinis wə ayal jinis qilip yaritip,
ularqa bəht-bərikət ata qilip, yaritiloqan künidə ularning
namini «adəm» dəp atidi. **3** Adəm'ata bir yüz ottuz yaxqa
kirqəndə uningdin əzigə ohxaydioqan, əz sürət-obrazidək
bir oqul tərəldi; u uningqa Xet dəp at qoydi. **4** Xet
tuquloqandin keyin Adəm'ata səkkiz yüz yil əmür kərüp,
uningdin [yənə] oqul-qizlar tərəldi. **5** Adəm'atimiz jəmiy
tokkuz yüz ottuz yil kün kərüp, aləmdin ətti. **6** Xet
bir yüz bəx yaxqa kirqəndə uningdin Enox tərəldi. **7**
Enox tuquloqandin keyin Xet səkkiz yüz yəttə yil əmür
kərüp, uningdin [yənə] oqul-qizlar tərəldi. **8** Xet jəmiy
tokkuz yüz on ikki yil kün kərüp, aləmdin ətti. **9** Enox
toksan yaxqa kirqəndə uningdin Kenan tərəldi. **10** Kenan
tuquloqandin keyin, Enox səkkiz yüz on bəx yil əmür
kərüp, uningdin yənə oqul-qizlar tərəldi. **11** Enox jəmiy
tokkuz yüz bəx yil kün kərüp, aləmdin ətti. **12** Kenan
yətmix yaxqa kirqəndə uningdin Maqalalel tərəldi. **13**
Maqalalel tuquloqandin keyin Kenan səkkiz yüz kırık
yil əmür kərüp, uningdin [yənə] oqul-qizlar tərəldi. **14**
Kenan jəmiy tokkuz yüz on yil kün kərüp, aləmdin ətti.

15 Maħalalel atmix bəx yaxqa kirgəndə uningdin Yarəd tərəldi. **16** Yarəd tuquloqandin keyin Maħalalel səkkiz yüz ottuz yil ɵmür kɵrɵp, uningdin [yənə] oqul-qizlar tərəldi. **17** Maħalalel jəmiy səkkiz yüz toqsan bəx yil kɵn kɵrɵp, aləmdin ɵtti. **18** Yarəd bir yüz atmix ikki yaxqa kirgəndə uningdin Hənoh tərəldi. **19** Hənoh tuquloqandin keyin Yarəd səkkiz yüz yil ɵmür kɵrɵp, uningdin yənə oqul-qizlar tərəldi. **20** Yarəd jəmiy tokkuz yüz atmix ikki yil kɵn kɵrɵp, aləmdin ɵtti. **21** Hənoh atmix bəx yaxqa kirgəndə uningdin Mətuxələh tərəldi. **22** Mətuxələh tuquloqandin keyin Hənoh ɵq yüz yiloqə Huda bilən bir yolda mengip, yənə oqul-qizlarni tapti. **23** Hənohning [yər yuzidə] barliq kɵrgən kɵnliri ɵq yüz atmix bəx yil boldi; **24** U Huda bilən bir yolda mengip yaxaytti; u [tuyuksiz kɵzdin] oqayib boldi; qɵnki Huda uni ɵz yenioqə elip kətkənidi. **25** Mətuxələh bir yüz səksən yəttə yaxqa kirgəndə uningdin Ləməh tərəldi. **26** Ləməh tuquloqandin keyin Mətuxələh yəttə yüz səksən ikki yil ɵmür kɵrɵp, uningdin oqul-qizlar tərəldi. **27** Mətuxələh jəmiy tokkuz yüz atmix tokkuz yil kɵn kɵrɵp, aləmdin ɵtti. **28** Ləməh bir yüz səksən ikki yaxqa kirgəndə bir oqul tepip, uning ismini Nuħ atap: — Pərwərdigar tuprakqa lənət kildi; xunga biz [yərgə] ixliginimizdə həmdə qollirimizning jəpalıq əmgikidə bu bala bizgə təsəlli beridu, — dedi. **30** Nuħ tuquloqandin keyin Ləməh bəx yüz toqsan bəx yil ɵmür kɵrɵp, uningdin yənə oqul-qizlar tərəldi. **31** Ləməh jəmiy yəttə yüz yətmix yəttə yil kɵn kɵrɵp, aləmdin ɵtti. **32** Nuħ bəx yüz yaxqa kirgəndin keyin, uningdin Xəm, Həm wə Yafət tərəldi.

6 Wə xundak boldiki, insanlar yər yüzidə kəpiyixkə baxlıoqanda, xundakla kızlarmu kəpləp tuoquloqanda, **2** Hudaning ooqulliri insanlarning kızlirining qiraylıqlığını kərüp, halioqanqə tallap, əzlırigə hotun kılıxka baxlıdi. **3** U waqıtta Pərwərdigar səz kılıp: — — Mening Rohim insanlar bilən mənggü kürəx kiliwərməydu; qünki insan əttur, halas. Kəlgüsidə ularning əmri pəkət bir yüz yigirmə yaxtin axmisun! — dedi. **4** Xu künlərdə (wə xundakla keyinki künlərdimu), Hudaning ooqulliri insanlarning kızlirining yenioqa berip, ulardin balilarni tapqınida, gigantlar yər yüzidə pəyda boldi. Bular bolsa qədimki zamanlardiki danglık palwan-baturlar idi. **5** Pərwərdigar insanning ətüzüwatқан rəzilliki yər yüzidə kəpiyip kətkənlikini, ularning kənglidiki niyətirining hərkaqan yaman boluwatqınini kərđi. **6** Xuning bilən Pərwərdigar yər yüzidə adəmnı apiridə kılıqiniyoqa puxayman kılıp, kənglidə azablandı. **7** Buning bilən Pərwərdigar: — Özüm yaratқан insanni yər yüzidin yəkitimən — insandin tartip mal-qarwıloqıqə, əmiligüqi həywanlardin asmandiki kuxlaroqıqə, həmmisini yəq kılımən; qünki Mən ularni yaratqınimyoqa puxaymən kıldim, — dedi. **8** Lekin Nuh bolsa Pərwərdigarning nəziridə xəpkət tapqanıdi. **9** Nuh wə uning ix-izliri təwəndikiqə: — Nuh həkkanıy, əz dəwridikilər arisida əyibsiz adəm idi; Nuh Huda bilən bir yolda mēngip yaxaytti. **10** Nuhtin Xəm, Həm, Yafət degən üq ooqul tərəldi. **11** Pütkül jağan Hudaning aldidə rəzillixip, həmmə yər zorawanlıkka tolup kətkənidi. **12** Huda yər yüzigə nəzər seliwidi, mana, jağan rəzilləxkənidi; qünki barlık ət igilirining yər yüzidə kiliwatqını yuzukqilik idi.

13 Xuning bilən Huda Nuhqa: — Mana, aldimoqa barliq at igilirining zawalliqi yetip keldi; qünki pütkül yər-jahanni ularning səwəbidin zorawanliq kaplidi. Mana, Mən ularni yər bilən koxup halak qilimən. **14** Əmdi sən özünggə gofər yaşıqidin bir kemə yasap, kemining iqidə bəlməhanilarni qilip, iqi-texini qarimay bilən suwa. **15** Sən uni xundak yasıqin: — Uzunluqi üç yüz gəz, kəngliki əllik gəz wə egizliki ottuz gəz bolsun. **16** Kemining pexaywini astioqa bir oquqçilik yasa, uning egizliki bir gəz bolsun; ixikini kemining yenifa orunlaxtur; kemini asti, ottura wə üsti qilip üç kəwət yasa. **17** Qünki mana, Mən Özüm asmanning astidiki hayatliq tiniki barliki hər bir at igisini halak kilidioğan su topanni yər yüzigə kəltürimən; buning bilən yər yüzidiki barliq məhluklar tinikidin tohtaydu. **18** Lekin sən bilən əhdəmni tüzimən. Sən özüng, oşulliring, ayaling wə kelinliringni elip birliktə kemigə kiringlar. **19** Özüng bilən təng tirik saklap kelix üçün, barliq jandarlardın hər kəyşisidin bir jüp, yəni ərkikidin birini, qixidin birini kemigə elip kirgin; **20** Tirik kelix üçün kuxlarning hər bir tür liridin, mal-qarwilarning hər bir tür liridin wə yərdə əmiligüqi janiwarlarning hər bir tür liridin bir jüpi kəxingoqa kiridu. **21** Özüng wə ularning ozuklukı üçün hər hil yeməklıklərdin elip, yeningoqa oşamligin, — dedi. **22** Nuh xundak kilidi; Huda əzigə buyruoğan həmmə ixni u bəja kəltürdi.

7 Pərwərdigar Nuhqa mundaq dedi: — «Sən pütün əydikiliring bilən kemigə kirgin; qünki bu dəwrdə aldimda seni həkkanıy dəp kərdüm. **2** Həmmə həlal həywanlarning ərkək-qixisidin yəttə jüptin, həram həywanlarning ərkək-

qixisidin bir jüptin elip, xuningdäk asmandiki uqar-
қанatlarningmu әrkәk-qixisidin yәttә jüptin elip, ularning
nәslini pütkül yәр yüzidә tirik saqlax üqün өзүng
bilән billә әkir. 4 Qünki yәttә күndin keyin uda қiriқ
keqә-kүndüz yәр yüzigә yamoқur yaoқdurimән; Özüм
yasioқan һәmmә janiwarlarni yәр yüzidin yokitimән». 5
Xuning bilән Nuh Pәrwәdigar uningоја buyruoқinining
һәmmisigә әmәl қildi. 6 Yәр yüzini topan baskanda Nuh
altә yüz yaxta idi. 7 Topandin [қutulup қelix] üqün Nuh
bilән oқulliri, ayali wә kelinliri billә kemigә kirdi. 8 Һalal
Һaywanlar bolsun, һaram һaywanlar bolsun, қuxlar bilән
yәrdә әmiligüqi janiwarlar bolsun, [Һәрbir түrdin] bir jüp-
bir jüptin әrkәk-qixi bolup, Huda Nuhқа buyruoқandәk
kemigә, Nuhning қexioқа kirdi. 10 Wә xundaq boldiki,
yәttә күndin keyin, yәр yüzini topan besixқа baxlidi.
11 Nuhning әmrining altә yüzinqi yili, ikkinqi eyining
on yәttinqi күnidә qongқur dengizlarning tәgliridiki
barliқ bulaqлар yerilip, asmanning pәнjiriliri eqilip kәtti.
12 Yamoқur uda қiriқ keqә-kүndüz yәр yüzigә tohtimay
yaoқdi. 13 Dәl yamoқur baxlanoқan күni, Nuh, Nuhning
Xәm, Һam, Yafәt degән oқulliri, Nuhning ayali bilән
üq kelini kemigә kirdi. 14 Ular bilән billә һәрhil yawa
Һaywanlar түr-tүri boyiqә, һәрhil mal-qarwilar түr-tүri
boyiqә, yәrdә әmiligüqi һәрhil janiwarlar түr-tүri boyiqә
wә һәрhil uqar-қанатлар, yәni һәрhil қанатliқ janiwarlar
tүr-tүri boyiqә kemigә kirdi. 15 Әt igiliridin, yәni barliқ
Һayatliқ tiniki boloқan һәрhil jandarlardin, bir jüp-bir
jüp bolup, kemigә nuһning қexioқа kirdi. 16 Kirgәnlәр
Hudaning nuһқа buyruoқinidәk әt igilirining һәrtürining

ərkək-qixisi idi. Andin Pərwərdigar ixikni etiwətti. **17** Topan yər yüzini uda kırık kün besip, sular uləyiyip kətti. Kemə yər üstidin kətürülüp ləyləp qaldı. **18** Su uləyiyip, yər üstidə tehimu egizləp kətti; kemə su üstidə dawaləyup turatti. **19** Sular yər yüzidə tolimu uləyiyip, pütkül asmannıng astidiki barlıq egiz taqlarnımu besip kətti. **20** Sular [taqlardin] yənə on bəx gəz ərləp, taql qoqqilirimu su astida qaldı. **21** Buning bilən yər yüzidə yürgüqi həmmə ət igiliri, uqar-quxlar, mal-qarwılar, yawayi həywanlar, yərdə əmiligüqi həmmə janiwarlar, jümlidin pütkül adəmlər həmmisi əldi; **22** kuruqlukta yaxıoquqi, burnida həyatlıq tiniki bar boləyanlarning həmmisi əldi. **23** Yər yüzidiki jeni barlarning həmmisi, insan bolsun, mal-qarwılar bolsun, əmiligüqi həywanlar bolsun, asmandiki quxlar bolsun, həmmisi həlak bolup yər yüzidin yok qilindi; pəkət Nuh wə kemidə uning bilən billə turoyanlar kutulup qaldı. **24** Bir yüz əllik künigiqə yər yüzini su besip turdi.

8 Huda Nuħni, xundaqla kemidə uning bilən billə boləyan barlıq yawayi həywanlar bilən barlıq mal-qarwilarni əslidi. Xuning bilən Huda bir xamal qikirip yər yüzini yəlpütti wə sular yenixka baxlidi. **2** Qongkur dengizlarning təgliridiki bulaklar wə asmannıng pənjiriliri etilip, asmandin təkülgən yamoqur tohtidi. **3** Sular barəqanseri yər yüzidin yandi; bir yüz əllik kün ətkəndin keyin heli azlidi. **4** Yəttinqi ayning on yəttinqi küni, kemə Ararat taql tizmiliridiki birining üstidə tohtap qaldı. **5** Sular oninqi ayəqiqə barəqanseri aziyip, oninqi ayning birinqi küni taql qoqqiliri kərünüxkə baxlidi. **6** Kırık kündin

keyin Nuh kemigə əzi ornatqan dərizini eqip, 7 bir kuzoqunni sirtka qikardi. U yər yuzidiki sular tartilip boluqə uyan-buyan uqup yürdi. 8 Uningdin keyin Nuh sularning yər yuzidin tartiloqan-tartilmoqanliqini bilix üqün, bir kəptərni qikardi. 9 Lekin sular tehiqə pütkül yər yuzini qaplap turoqaqqa, kəptər putini qoyuqudək jay tapalmay, Nuhning qexioqə kemigə yenip kəldi. Xuning bilən Nuh qolini sunup uni tutup, kemigə əkiriwalidi. 10 U yəttə kün saqlap, bu kəptərni kemidin yənə sirtka qikardi. 11 Kəptər kəqtə uning qexioqə yenip kəldi; mana, uning tumxukida yengi üzüwaloqan zəytun yopurmiki bar idi. Buni kərüp Nuh sularning yər yuzidin tartiloqinini bildi. 12 U yənə yəttə kün saqlap, kəptərni yənə sirtka qikardi, əmma bu kətim kəptər uning yenioqə qaytip kəlmidi. 13 Nuh altə yüz bir yaxka kirgən yili, birinqi ayning birinqi künidə su yər yuzidin quruoqanidi. Nuh kemining qapqikini eqip qariwidi, yərning quruoqinini kərđi. 14 Ikkinqi ayning yigirmə yəttinqi küni, yər yuzi pütünləy qurup boldi. 15 U waqitta Huda Nuhqa səz qilip: — Sən əzüng, ayaling, oqulliring wə kelinliring kemidin qiqinglar. 17 Əzüng bilən billə boluqan barliq ət igiliridin hər bir türdiki janiwarlarni, yəni uqar-qanatlarni həm mal-qarwilarni, yərdə əmiligüqi haywanlarning həmmisini əzüng bilən qoxup kemidin elip qikkün; xuning bilən ular yər yuzidə tarilip-tarkilip, nəsillinip zeminda kəpəysun, — dedi. 18 Xuning bilən Nuh, ayali, oqulliri wə kelinliri bilən billə sirtka qikti. 19 Janiwarlarning həmmisi, barliq əmiligüqi haywanlar, barliq uqar-qanatlar, yərdə midirlap yüridioqanlarning hər qaysisi əz türliri boyiqə

kemidin qiqixti. **20** Xu qaʻda Nuh Pərwərdigarʻa atap bir qurbangahni yasidi; u halal janiwarlar bilən halal quxlarning hər türidin elip kelip, qurbangahning üstidə «kəydürmə qurbanlıq» etküzdi. **21** Xundak qilip Pərwərdigar huxbuy purap [məmnun boldi]; Pərwərdigar kənglidə: — «Insanning kəngül-niyiti yaxlıkidin tartip rəzil bolsimu, Mən insan tüpəylidin yərgə yənə lənət oqumaymən wə əmdi bu qetimqidək həmmə jandarlarni urup yoxitiwətməymən. **22** Bundin keyin, yər məwjut künliridə, Terix bilən orma, Soquk bilən issik, Yaz bilən qix, Kündüz bilən keqə üzülməy aylinip turidu» — dedi.

9 Huda Nuh bilən uning oqulliriʻa bəht-bərikət ata qilip, ularʻa mundak dedi: — «Silər jüplixip kəpiyip, yər yüzini toldurunglar. **2** Yər yüzidiki barlıq janiwarlar, asmandiki barlıq quxlar, barlıq yər yüzidə midirlap yürgüqilər wə dengizdiki barlıq beliklarning həmmisi silərdin qorqup wəhimidə bolsun; bular qolunglarʻa tapxuruloqandur. **3** Midirlap yüridioqan hərqandak janiwarlar silərgə ozuk bolidu; Mən silərgə kək otyaxlarni bərgəndək, bularning həmmisini əmdi silərgə bərdim. **4** Lekin silər gəxni iqidiki jeni, yəni qeni bilən qoxup yeməslikinglar kerək. **5** Qeninglar, yəni jeninglardiki qan təkülsə, Mən bərək uning hesabini alimən; hərqandak haywanning ilkidə qeninglar bar bolsa Mən uningʻa tələtküzimən; insanning qolida bar bolsa, yəni birsining qolida öz qerindixining qeni bar bolsa, Mən uningʻa xu qanni tələtküzimən. **6** Kimki insanning qenini təkəsə, Uning qenimu insan tərpidin təkülidu; Qünki Huda insanni Öz sürət-obrazida yaratqandur. **7** Əmdi silər, jüplixip

kəpiyip, yər yüzidə tarilip-tarkilip kəpiyinglar». **8** Andin Huda Nuḥ bilən uning oşullirioşa səz kīlip mundak dedi: — «Mana Əzüm silər bilən wə silərdin keyin kelidioşan əwladliringlar bilən, xundakla silər bilən billə turoşan hər bir jan igisi, uqarqanatlar, mal-qarwilar, silər bilən billə turoşan yər yüzidiki hər bir yawayi ḥaywanlar, kemidin qikqanlarning ḥəmmisi bilən — yər yüzidiki ḥeqbir ḥaywannı qaldurmay, ular bilən Əz əḥdəmni tüzimən. **11** Mən silər bilən xundak əḥdə tüzimənki, nə barlik ət igiliri topan bilən yokitilmas, nə yərni wəyran kīlidioşan ḥeqbir topan yənə kəlməs». **12** Huda yənə: — «Mən Əzüm silər bilən wə kexinglardiki ḥəmmə jan igiliri bilən mənggülük, yəni pütkül əwladliringlaroşiqə bekitkən muxu əḥdəmning bəlgisi xuki: — Mana, Mən Əzüm bilən yərning otturisida boləşan əḥdining bəlgisi bolsun dəp ḥəsən-ḥüsinimni bulutlar iqigə qoyimən; **14** wə xundak boliduki, Mən yərning üstigə bulutlarni qikarəşinimda, xundakla ḥəsən-ḥüsən bulutlar iqidə ayan boləşinida, Mən silər bilən ət igiliri boləşan barlik janiwarlar bilən tüzgən əḥdəmni yad etimən; buningdin keyin sular ḥərgiz ḥəmmə jandarlarni ḥalak kīloquqi topan bolmas. **16** Ḥəsən-ḥüsən bulutlar arisida pəyda bolidu; Mən uningə qaraymən wə xuning bilən Mənki Huda yər yüzidiki ət igiliri boləşan barlik janiwarlar bilən otturimizda bekitkən əḥdəmni yad etimən», — dedi. **17** Huda Nuḥqa yənə: — «Mana bu Mən Əzüm bilən yər yüzidiki barlik ət igiliri otturisida bekitkən əḥdəmning nixan-bəlgisidur», — dedi. **18** Nuḥning kemidin qikqan oşulliri Xəm, Ḥam wə Yafət idi. Ḥam Qanaanning atisi

boldi. **19** Bu üqi Nuḥning oʻqulliri bolup, pütkül yər yüzigə taraloqan aḥalə xularning nəsil-əwladliridur. **20** Nuḥ teriqqilik qilixқа baxlap, bir üzümzarlik bərpa qildi. **21** U uning xarabidin iqip, məst bolup qelip, əz qediri iqidə kiyim-keqəklirini seliwetip, yalingaq yetip qaldi. **22** Qanaanning atisi Ḥam kelip, atisining əwritini kərüp, sirtқа qikip ikki qerindixioqa eytti. **23** Xəm bilən Yafət qopup yepinjini elip, mürisigə artip, kəyniqə mengip kirip, atisining yalingaq bədinini yepip qoydi. Ular yüzini aldi tərəpkə qilip, atisining yalingaq tenigə qarimidi. **24** Nuḥ xarabning kəypidin oyoqinip, kənji oqlining əzigə nemə qiloqinini bilip: — **25** Qanaanoqa lənət boloyay! U qerindaxlirining qulining quli bolsun, — dəp qaroidi. **26** U yənə: — Xəmning Hudasi boloyan Pərwərdigaroya təxəkkür-mədhiyə kəltürülgəy! Qanaan Xəmning quli bolsun. **27** Huda Yafətni awutqay! U Xəmning qedirlirida turoqay, Qanaan bolsa uning quli boloyay! — dedi. **28** Nuḥ topandin keyin üq yüz əllik yil əmür kərđi. **29** Bu tərıqıdə Nuḥ jəmiy tokkuz yüz əllik yil kün kərüp, aləmdin ətti.

10 Təwəndikilər Nuḥning oʻqullirining əwladliridur: — uning oʻqulliri Xəm, Ḥam wə Yafət bolup, topandin keyin ulardin oʻqullar tərəlgən: — **2** Yafətning oʻqulliri bolsa, Gomər, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Məxək wə Tiras idi. **3** Gomərnıng əwladliri: Axkinaz, Rifat wə Torgamah idi. **4** Yawanning əwladliri: Elixah, Tarxix, Kittiylar wə Dodaniylar idi. **5** Bularning əwladliri dengiz boylirida wə arallarda ayrim-ayrim yaxioqan həklər bolup, hərқaysisi əz tili, əz ailə-qəbililiri boyiqə əz zeminlirida tarkilip olturaxlan. **6** Ḥamning oʻqulliri Kux, Misir, Put

wə Qanaanlar idi. **7** Kuxning oʻqulliri Seba, Hawilah, Sabtah, Raamah wə Sabtika idi. Raamahning oʻqulliri Xeba wə Dedan idi. **8** Kuxtin yənə Nimrod tərəlgən; u yər yūzidə nahayiti küqtünggür adəm bolup qikti. **9** U Pərwərdigarning aldida küqtünggür owqi boldi; xu səwəbtin «palanqi bolsa Nimrodtək, Pərwərdigarning aldida küqtünggür owqi ikən» degən gəp tarkaloqan. **10** Uning padixahliki Xinar zeminidiki Babil, Ərək, Akkad wə Kalnəh degən xəhərlərdə baxlanoqanidi. **11** U bu zemindin Axur zeminiqə qikip Ninəwə, Rəhobot-Ir, Kalah wə Ninəwə bilən Kalahning otturidiki Rəsən degən xəhərlərnimu bina kildi (bular qoxulup «Katta Xəhər» boldi). **13** Misirning əwladliri Ludiylar, Anamiylar, Ləhəbiylar, Naftuhiylar, **14** Patrosiylar, Kasluhiylar (Filistiylər Kasluhiylardin qikqan) wə Kaftoriylar idi. **15** Qanaandin tunji oʻqul Zidon tərilib, keyin yənə Hət tərəlgən. **16** uning əwladliri bolsa Yəbusiylar, Amoriylar, Girgaxiylar, **17** Həwiylar, Arkiylar, Siniylar, **18** Arwadiylar, Zəmariylar wə Həmatiylar idi. Xuningdin keyin, Qanaaniylarning kəbililiri hər tərəpkə tarkilip kətti. **19** Qanaaniylarning yurt qegrisi bolsa Zidondin tartip, Gərar tərripigə sozulup, Gazaqə qikip, andin Sodom, Gomorra, Admah bilən Zəboim tərripigə tutixip, Lexaqiqə yetip baratti. **20** Yukirikilar bolsa hamning oʻqulliri bolup, öz kəbilisi wə tilliri boyiqə qowm bolup öz zeminlirida olturaklaxqanidi. **21** Xəmmu oʻqul pərzəntlik boldi; Xəm bolsa Yafətning akisi, Ebərlərnin ata-bowisi boldi. **22** Xəmnin oʻqulliri Elam, Axur, Arfahxad, Lud, Aram; **23** Aramning oʻqulliri Uz, Hūl, Gətər, Max idi. **24** Arfahxadtin

Xelah tərəldi, Xelahtin Ebər tərəldi. **25** Ebərdin ikki oşul tərəlgən bolup, birining ismi Pələg idi, qünki u yaxioğan dəwrdə yər yüzidə bəlünüx boldi; Pələgning inisining ismi Yoqtan idi. **26** Yoqtandin Almodad, Xələf, Hazarmawət, Yerah, **27** Hadoram, Uzal, Diklah, **28** Obal, Abimaəl, Xeba, **29** Ofir, Həwilah wə Yobab tərəldi. Bularning həmmisi Yoqtanning oşulliri idi. **30** Ularning olturoğan jayliri bolsa Mexadin tartip, Səffar degən rayonning xərk tərpidiki taşkiqə sozulatti. **31** Yukirikilar bolsa Xəmning oşulliri bolup, əz kəbilisi wə tilliri boyiqə kowm bolup əz zeminlirida olturaqlaxkanıdi. **32** Yukiridikilər Nuhning əwladliri bolup, ular əz nəşəbliri wə kowmliri boyiqə hatiriləngən. Topandin keyinki yər yüzidiki barliq kowmlar ularning iqidin tarkaloğan.

11 U zamanda pütkül yər yüzidiki til həm səz birhil idi. **2** Lekin xundak boldiki, adəmlər məxriq tərəpkə səpər kəlip, Xinar yurtida bir tüzlənglikni uqritip, xu yərdə olturaqlaxti. **3** Ular bir-birigə: – Kelinglar, biz hix kuyup, otta pixurayli! – deyixti. Xundak kəlip, ular kəruluxta taxning orniqə hix, layning orniqə kərimay ixlətti. **4** Ular yənə: – Kelinglar, əmdi əzimizgə bir xəhər bina kəlip, xəhərdə uqi asmanlarqə takaxkudək bir munar yasayli! Xundak kəlip əzimizgə bir nam tikliyələymiz. Bolmisa, pütkül yər yüzigə tarilip ketimiz, – deyixti. **5** U waqitta Pərwərdigar adəm baliliri bina kəliwatқан xəhər bilən munarni kərgili qüxti. **6** Pərwərdigar: – «Mana, bularning həmmisi bir kowmdur, ularning həmmisining tilimu birdur; bu ularning ixining baxlinixidur! Bundin keyin ularning niyət kəloğan hərəkəndak ixini heq tosuwalqili

bolmaydu. **7** Xunga Biz təwəngə q x p ularning bir-birining gəplirini uqalmasliki  q n ularning tilini [baxqabaxqa kilip] qalaymiqanlaxturuwet yli» – dedi. **8** Xundak kilip P rw rdigar ularni u jaydin pütkül y r y zige taritiw tti. Xuning bilən ular x h rni yasaxtin tohtap qaldi. **9** Xunga bu x h rning nami «Babil» d p ataldi; q nki u y rd  P rw rdigar pütkül y r y zidikil rning tilini qalaymiqanlaxturuw tti. Xundak kilip P rw rdigar ularni u jaydin pütkül y r y zige taritiw tti. **10** T w ndikil r Xəmning  wladliridur: – topan  t p ikki yildin keyin, X m yüz yexida, uningdin Arfakxad tərəldi. **11** Arfakxad tuquloqandin keyin X m b x yüz yil  m r k r p, uningdin y n  oqul-qizlar tərəldi. **12** Arfakxad ottuz b x yaxqa kirg nd  uningdin Xelah tərəldi. **13** Xelah tuquloqandin keyin Arfakxad t t y z  q yil  m r k r p, uningdin y n  oqul-qizlar tərəldi. **14** Xelah ottuz yaxqa kirg nd  uningdin Eb r tərəldi. **15** Eb r tuquloqandin keyin Xelah t t y z  q yil  m r k r p, uningdin y n  oqul-qizlar tərəldi. **16** Eb r ottuz t t yaxqa kirg nd  uningdin P l g tərəldi. **17** P l g tuquloqandin keyin Eb r t t y z ottuz yil  m r k r p, uningdin y n  oqul-qizlar tərəldi. **18** P l g ottuz yaxqa kirg nd  uningdin R u tərəldi. **19** R u tuquloqandin keyin P l g ikki y z tokquz yil  m r k r p, uningdin y n  oqul-qizlar tərəldi. **20** R u ottuz ikki yaxqa kirg nd  uningdin Serug tərəldi. **21** Serug tuquloqandin keyin R u ikki y z y tt  yil  m r k r p, uningdin y n  oqul-qizlar t r ldi. **22** Serug ottuz yaxqa kirg nd  uningdin Naqor t r ldi. **23** Naqor tuquloqandin keyin Serug ikki y z yil  m r k r p, uningdin y n  oqul-

qizlar tərəldi. **24** Nahor yigirmə tokkuz yaxka kirgəndə uningdin Tərah tərəldi. **25** Tərah tuşuloqandin keyin Nahor bir yüz on tokkuz yil əmür kərüp, uningdin yənə oşul-qizlar tərəldi. **26** Tərah yətmix yaxka kirgəndə uningdin Abram, Nahor wə Haran tərəldi. **27** Tərahning əwladliri təwəndikiqə: — Tərahın Abram, Nahor wə Haran tərəldi; Harandin Lut tərəldi. **28** Ləkin Haran tuşuloqan yurti boləqan, kaldiylərnin Ur xəhridə atisi Tərahning aldida, Tərahın ilgiri əldi. **29** Abram bilən Nahor ikkisi əyləndi. Abramning ayalining ismi Saray, Nahorning ayalining ismi Milkah idi; Milkah Haranning kizi idi; Haran bolsa Milkah wə Iskahning atisi idi. **30** Ləkin Saray tuşmas boləqəqə, uning balisi yox idi. **31** Tərah bolsa oşli Abramni, nəwrisi Lut (Haranning oşli)ni wə kelini, yəni Abramning ayali Sarayni elip, Qanaan zeminioqə berix üqün kaldiylərnin Ur xəhridin yoloqə qikti; birəq ular Haran degən jayoqə yetip kəlgəndə, xu yərdə olturəkləxip kəldi. **32** Tərahning kərgən künliri ikki yüz bəx yil bolup, Haranda aləmdin ətti.

12 Pərwərdigar [əslidə] Abraməqə mundəq degənidi: — Sən əz yurtungdin, əz uruk-tuşqanliringdin wə əz ata jəmətingdin ayrilip, Mən sanga kərsitidiqan zeminioqə barəqin. **2** Xundəq kilsəng Mən seni uluq bir həlk kəlip, sanga bəht-bərikət ata kəlip, nāmningni uluq kəlimən; xuning bilən sən əzüng bəxkəlarəqə bəht-bərikət bolisən; **3** kimlər sanga bəht-bərikət tilisə Mən ularni bərikətləymən, kimki seni horlisa, Mən qokum uni lənətkə kəldurimən; sən arqilik yər yüzidiki barlik ailə-kəbililərgə bəht-bərikət ata kəlinidu! — dedi. **4**

Abram Pərwərdigar uning oʻja eytkini boyiqə [Hərandin] ayrildi; Lutmu uning bilən billə mangdi. Abram Hərandin qikkinida yətmix bəx yaxta idi. **5** Abram ayali Saray bilən inisining oʻjli Lutni elip, ularning yioʻqan barliq mal-mülükini koxup, Hərandə igidarqilik kiləjan adəmlərnə billə kətip, Qanaan zemini oʻja berix üqün yolo oʻja qikti; xundə kilip ular Qanaan zemini oʻja yetip kəldi. **6** Abram zeminni kezip, Xəkəm degən jaydiki «Morəhning dub dərihi»ning yenioʻja kəldi (u qaoʻda u zeminda Qanaaniylar turatti). **7** Pərwərdigar Abram oʻja kərinüp, uning oʻja: — Mən bu zeminni sening nəslinggə ata kilimən, — dedi. Xuning bilən u xu yərdə əzigə kəringən Pərwərdigar oʻja atap bir kurbangah saldi. **8** Andin u bu yərdin yətkilip, Bəyt-Əlning xərkidiki taoʻka bardi; oʻjəb təripidə Bəyt-Əl, xərk təripidə Ayi degən jay bar idi; u xu yərdə qedir tikti. U xu yərdə Pərwərdigar oʻja atap bir kurbangah yasap, Pərwərdigarning namini qakirip ibadət kilidi. **9** Andin keyin Abram tədrijiy kəqüp, jənubidiki Nəgəw rayoni oʻja qarap yətkəldi. **10** Zeminda aqarqilik boləjanidi; Abram Misiro oʻja qüxti; u xu yərdə waqtinqə turmaqci boləjanidi, qünki zeminda aqarqilik bək eoʻir idi. **11** Əmma xundə boldiki, u Misiro oʻja yəkinlaxkənda, ayali Saray oʻja: — Mana, mən sening həsün-jamalingning güzəllikini bilimən. **12** Xundə boliduki, misirliklar seni kərsə, «Bu uning ayali ikən» dəp, meni əltürüwetip, seni tirik kalduridu. **13** Xuning üqün sening: «Mən uning singlisi» deyixingni ətinimən. Xundə kilsang, mən seningdin yaxxilik tepip, sən arkilik tirik qəlimən, — dedi. **14** Abram Misiro oʻja kirgəndə xundə boldiki, misirliklar dərwəkə ayalning

güzəl ikənlikini kərđi. **15** Pirəwnning əmirlirimu uni kərüp, Pirəwngə uning tərıpını kıldı; xuning bilən ayal Pirəwnning ordısıođa elıp kirıldı. **16** Pirəwn Sarayning səwəbidin Abramođa yahxi muamilə kıldı; xuning bilən u qoy, kala, Һangga exəklər, qul-dedəklər, mada exəklər wə təgilərgə erixti. **17** Əmma Pərwərdigar Pirəwn wə əyidikilirini Abramning ayali Sarayning səwəbidin tolimu eođır wabalarođa muptıla kıldı. **18** Xuning üqün Pirəwn Abramni qakırıp uningođa: — «Bu zadi sening manga nemə kılođining? Nemixka uning əz ayaling ikənlikini manga eytmiding? **19** Nemixka uni «singlim» dəp mening uni hotunlukka eliximođa səwəbkar bolođili tas qalisən! Mana bu ayaling! Uni elıp kətkin! — dedi. **20** Pirəwn əz adəmlirigə Abram toođrisida əmr kıldı; ular uni, ayalini wə uning barlıkını qoxup yolođa seliwətti.

13 Xuning bilən Abram ayali wə uning barlıq nərsilirini Һəmdə Lutni elıp Misirdin qıqıp, Qanaanning jənubidiki Nəgəw yurtiođa mangdı. **2** U qaođa Abramning mal-waran wə altun-kümüxliri kəp bolup, helila bay idi. **3** U kəqüp yürüp, jənubtiki Nəgəwdin Bəyt-Əlgə, yəni Bəyt-Əl bilən Ayining otturısıdiki əslidə qedir tikkən jayođa, **4** qurbangah yasiođan jayođa qaytip kəldi. Abram xu yərdə Pərwərdigarning namini qakırıp ibadət kıldı. **5** Abram bilən billə mangođan Lutningmu qoy-kala padiliri wə qedirliri bar idi. **6** Əmdi ular billə tursa, zemin ularni qamdiyalmaytti; **7** bu səwəbtin Abramning padiqiliri bilən Lutning padiqilirining arisida jedəl qıkti (u wəqıtta Qanaaniylar bilən Pərizziylər xu zeminda turatti). **8** Xunga Abram Lutka: — «Biz bolsak qerindaxlarmiz, sən

bilən mening aramda, mening padiqilirim bilən sening padiqiliring arisida talax-tartix pəyda bolmisun. **9** Mana, aldingda pütkül zemin turmamdu? Əmdi sən məndin ayriloqin; əgər sən sol tərəpkə barsang, mən ong tərəpkə baray; əgər sən ong tərəpkə barsang, mən sol tərəpkə baray», — dedi. **10** U waqıtta Lut nəzər selip kərdiki, Iordan wadisidiki barlıq tüzlənglikning Zoar xəhirigiqə həmmila yərning süyi intayin mol idi; Pərwərdigar Sodom bilən Gomorrani wəyran qilixtin ilgiri bu yər bəəyni Pərwərdigarning beoqi, Misir zeminidək idi. **11** Xuning bilən Lut özigə Iordan wadisidiki pütkül tüzlənglikni talliwaldi; andin Lut məxriq tərəpkə kəqüp bardı. Xundaq qilip ikkiylən ayrıldı. **12** Abram Qanaan zeminida olturaqlaxtı; Lut bolsa tüzləngliktiki xəhərlərnin arisida turdı; u bara-bara qedirlirini Sodom xəhiri tərəpkə yetkidi. **13** Sodom həlki rəzil adəmlər bolup, Pərwərdigarning nəziridə tolimu eoqir gunahkarlar idi. **14** Lut Abramdin ayrilip kətkəndin keyin, Pərwərdigar Abramqa: — Sən əmdi bexingni kətürüp, özüng turoqan jaydin ximal wə jənubqa, məxriq wə məoqrip tərəpkə qariloqin; **15** qünki sən hazır kəruwatqan bu barlıq zeminni sanga wə nəslinggə mənggülük berimən. **16** Sening nəslingni yərdiki topidək kəp qilimən; xundaqki, əgər birsi yərdiki topini sanap qikalisa, sening nəslingnimu sanap qikalixi mumkin bolidu. **17** Ornungdin tur, bu zeminni uzunluqi wə kəngliki boyiqə aylinip qikqin; qünki Mən uni sanga ata qilimən, — dedi. **18** Xunga Abram qedirlirini yetkəp, Həbron xəhirigə yeqin Mamrədikı dubzarlıqning yenioqa

berip olturaklaxti; u xu yərdə Pərwərdigarəqa atap bir qurbangah yasidi.

14 Xinarning padixahi Amrafəl, Əllasarning padixahi Ariok, Elamning padixahi Kedorlayomər wə Goyimning padixahi Tidalning künliridə xu wəqə boldiki, **2** ular birlixip Sodomning padixahi Bera, Gomorraning padixahi Birxa, Admahning padixahi Xinab, Zəboimning padixahi Xəm'ebər wə Bela (yəni Zoar)ning padixahioqa qarxi hujuməqa atlandi. **3** Bu [bəxining] həmmisi kelixip Siddim wadisioqa, yəni «Xor Dengizi» wadisioqa yiojildi. **4** Ular on ikki yil Kedorlayomərgə bekindi boldi, on üqinqi yiloqa kəlgəndə, Kedorlayomərgə qarxi isyan kətürdi. **5** On tətinqi yili Kedorlayomər wə uningoqa ittipakdax boləqan padixahlar həmmisi yiojilip, Axtarot-Karnaim degən yərdə Rəfayiylarəqa, xundaqla Həm degən yərdə Zuziylarəqa, Xawəh-Kiriatayimda Emiylarəqa hujum kilip ularni yəngdi; **6** andin ular Həriylarni ularning Seir teoqida məoqlup kilip, qəlning yenidiki Əl-Paranoqiqə sürüp-toqay kildi. **7** Arkidinla, ular Ən-Mixpatka (yəni Qadəxkə) yenip kelip, Amaləklərning pütkül yurtini bulang-talang kildi; Həzazon-Tamarda olturuxluk, Amoriylarnimu hujum kilip məoqlup kildi. **8** Xuning bilən Sodomning padixahi, Gomorraning padixahi, Admahning padixahi, Zəboimning padixahi wə Belaning (yəni Zoarning) padixahi qikiq, Siddim wadisida ularəqa qarxi jəng kilixka səp tizdi; **9** muxu [bəxəylən] Elamning padixahi Kedorlayomər, Goyimning padixahi Tidal, Xinarning padixahi Amrafəl, Əllasarning padixahi Ariok qatarliqlar bilən soquxti; yəni tət padixah bilən bəx padixah əzara soquxti. **10**

Siddim wadisidiki həmmila yərdə qərimay [orəkliri] bar idi. Sodom wə Gomorranning padixahliri qeqip, orəklərgə qüxüp kətti. Əmma qaloqlanlar bolsa taqlqa qeqip kətti. **11** [Oqlalib kəlgən tət padixah bolsa] Sodom bilən Gomorranning həmmə mal-mülkini wə barliq ozuk-tülükini elip kətti. **12** Ular yənə Abramning jiyəni Lutnimu malliri bilən qoxup elip kətti; qünki u Sodomda olturaxlanqanidi. **13** Həlbuki, qutulup qaloqlan birsi berip bu ixlarni ibraniy Abramqla eytti. Xu qaqda u Amoriy Mamrəning dubzarliqlining yenida turatti. Mamrə bolsa Əxkol wə Anərning akisi idi; bu üqəylən Abram bilən ittiraqlax idi. **14** Abram qerindixining əsir bolup qaloqlanliqlini anglap, əz əyidə tuqluloqlan, alahidə tərbiyiləngən üq yüz on səkkiz adəmnə baxlap qiqip, [tət padixahni] qooqlap danəqiqə bardı. **15** Keqisi u adəmlirini guruppilarqla bəlüp, ular bilən birliktə hujum qilip ularni məqlup qilip, ularni Dəməxqlning ximal tərpidiki Həbah degən jayəqiqə qooqlap berip, **16** pütkül [olja aloqlan] mal-mülükni qayturuwaldi; əz qerindixi Lutni, uning mal-mülki wə hotun-qizlirini, xundaqla [barliq qaloqlan] adəmlərnə yandurup kəldi. **17** Abram Kedorlayomər wə uning bilən ittiraqlax padixahlarni məqlup qilip, qaytip kəlgəndə, Sodomning padixahı Xawəh wadisi (yəni Han wadisi)qla uning aldioqla qiqti. **18** Salemning padixahı Məlkizədəkmə nan bilən xarab elip aldioqla qiqti. U zat bolsa, Həmmidin Aliy Təngrining kahini idi; **19** u [Abramni] bəht-bərikətləp: — «Abram asman bilən zeminning Iqisi boləqlan Həmmidin Aliy Təngri tərpidin bərikətlənsun! **20** Xundaqla düxmənlirinqni əz qolungqla tapxuroqlan

Həmmidin Aliy Təngriyə Həmdusana oqulay!» — dedi. Abram bolsa oʻzini alqan narsilarning ondin birini uningoga bardi. **21** Andin Sodomning padixahi Abramoga: — Adamlarni manga bərgəyla, oʻzini oʻzini ezlirigə alqayla, — dedi. **22** Lekin Abram Sodomning padixahigoga javab berip: — Mən bolsam asman bilən zeminning Igsi bolqan Həmmidin Aliy Təngri Pərwərdigaroga kol kətürüp kəsəm kilqanmənki, **23** mən səndin hətta bir tal yip nə bir tal boqkuqinimu nə sening baxka hərəkandak nəsəngni almaymən; bolmisa, sən keyin: «mən Abramni bay kilip koym» deyixing mumkin. **24** Xunga yigitlirimning yegən-iqkini, xundakla manga həmrəh bolqanlar, yəni Anər, Əxkol wə Mamrəlgə tegixlik ülüxtin baxka, mən [oʻzini oʻzini] heqnərsə almaymən; xular ezlirigə tegixlik ülüxini alsun, — dedi.

15 Bu ixlardin keyin Pərwərdigarning səz-kalami Abramoga alamət kərünüxtə kelip: «Əy Abram, kərkmiqin; Mən Əzüm kəlkining wə zor in'amindurmən» — dedi. **2** Lekin Abram: — Əy Rəb Pərwərdigar, manga nemə berisən? Mana, mən balisiz tursam, əy-bisatlirimoga warislik kilquqi muxu Dəməxklik Əliezərla bardur, — dedi. **3** Abram yənə: Mana, Sən manga heq nəsil bərmiding, mana əyümdə turuwatqanlardin biri manga waris bolidu, dedi. **4** Xu haman Pərwərdigarning səz-kalami uningoga kelip: «Bu kixi sanga waris bolmaydu, bəlki əz puxtungdin bolidigə kixi sanga waris bolidu», — dedi. **5** Xuning bilən Pərwərdigar uni taxkirioga elip qikip: — Əmdi asmanoga qarap yultuzlarni sana — Kəni, ularni saniyalamsənkin?! — dedi. Andin uningoga: — Sening nəslingmu xundak bolidu,

— dedi. **6** Abram Pərwərdigar oʻja ixəndi; Pərwərdigar uningdiki bu [ixənqni] uning həkkanıyliki dəp ھesablidi. **7** Yənə uning oʻja: Mən bu zeminoʻja igə qilixka seni Kaldiyədiki Ur xəhiridin elip qikқан Pərwərdigardurmən, — dedi. **8** Lekin [Abram]: — I Rəb Pərwərdigar, mən uning oʻja jəzmən igə bolidioʻjinimni қандақ bilimən? — dəp soridi. **9** [Pərwərdigar] uning oʻja: — Mən üqün üq yaxlik bir inək, üq yaxlik bir qixi əqkə, üq yaxlik bir qoққar bilən bir kəptər wə bir bajka elip kəlgin, — dedi. **10** Xunga u bularning ھəmmisini elip, ularning ھərbirsini yerimdin ikki parqə qilip, yerimini yənə bir yerimioʻja udulmuʻudul qilip qoyup qoydi; əmma қuxlarni parqilimidi. **11** Qəoʻja-quzoʻjunlar taplarning üstigə qüxxəndə, Abram ularni ürкütүp ھəydiwətti. **12** Lekin күn patay degəndə, Abramni eoʻjir bir uyqu basti wə mana, uning üstigə dəlxətlik bir wəhimə, tom қarangoʻjuluk qüxti. **13** Andin Pərwərdigar Abram oʻja: — Jəzmən bilixing kerəkki, sening nəsling əzlirining bolmioʻqan bir zeminda musapir bolup, xu yərdiki ھəlkning қulluқida bolidu wə xundaқla, bu ھəlk ular oʻja tət yüz yiloʻiqə jəbir-zulum salidu. **14** Lekin Mən ularni қulluққа saloʻuqi xu taipining üstidin ھəkүm qikirimən. Keyin ular nuroʻjun bayliқlarni elip xu yərdin qikidu. **15** Əmma sən bolsang, aman-hatirjəmlik iqidə ata-bowiliring oʻja қoxulisən; uzun əmүr kərүp andin dəpnə qilinisən. **16** Lekin xu yərdə tət əwlad ətүp, [nəsling] bu yərgə yenip kelidu; qünki Amoriylarning қəbihlikining zihi tehi toxmidi, dedi. **17** Xundaқ boldiki, күn petip қarangoʻju bol oʻjanda, mana, gəxlərnin otturisidin ətүp ketiwatқан,

is-tütək qikip turoqan bir otdan bilən yalkunluk bir mæx'æl köründi. **18** Dæl xu küni Pærwærdigar Abram bilən əhdə tüzüp uningqə: — «Mæn sening nəslinggə bu zeminni Misirning eqinidin tartip Uluq dərya, yəni Əfrat dəryasioiqə berimən; yəni Keniylər, Kənizziylar, Kadmoniylar, **20** Hittiylar, Pərizziylar, Rəfayiylar, **21** Amoriylar, Qanaaniylar, Girgaxiylar wə Yəbusiylarning yurtini ularningki qilimən» dedi.

16 Əmma Abramning ayali Saray uningqə həq bala tuqup bərmidi; lekin uning Həjər isimlik misirlik bir dediki bar idi; **2** Saray Abramqə: — Mana, Pærwærdigar meni tuquxtın tosti. Əmdi sən mening dedikimning qexioqə kirgin; bəlkim u arkilik ana bolup tiklinixim mumkin, — dedi. Abram bolsa Sarayning səzini qəbul kərdi. **3** Xuning bilən Abramning ayali Saray dediki misirlik Həjərnı öz eri Abramqə toqallıqqa apirip bərdi (u waqıtta Abram Qanaan zeminida on yil olturoqanidi). **4** Abram Həjərnıng qexioqə kirdi wə u hamilidar boldi. Əmma u özining hamilidar bolqinini bilginidə, u ayal hojayinini kəzgə ilmas bolup qaldı. **5** Saray Abramqə qeyidap: — Manga qüxkən bu horluk sening bexingqə qüxsun! Mæn öz dedikimni quqıqıngqə selip bərdim; əmdi u özining hamilidar bolqinini kərgəndə mæn uning nəziridə kəzgə ilinmidim. Həyr, Pærwærdigar sən bilən mening otturimizda həküm qıqarsun! — dedi. **6** Abram Sarayqə: — Mana, dediking öz qolungdidur; sanga nemə layıq kərünsə uningqə xuni qıloqin, — dedi. Buning bilən Saray uningqə kattıqlıq qılixqə baxlıdi; buning bilən u uning aldidin qeqip kətti. **7** Əmma Pærwærdigarning

Pərixlisi uni qəldiki bir bulakning yenida, yəni Xur yolining boyidiki bulakning yenidin tepip, uningə: **8** Əy Sarayning dediki Həjər, nədin kəlding, nəgə barisən? — dəp soridi. U jawab berip: — Mən hojayinim Sarayning aldidin keqip qiktim, — dedi. **9** Pərwərdigarning Pərixlisi uningə: — Ayal hojayiningning kexioqa kaytip berip, uning qol astida bol, — dedi. **10** Pərwərdigarning Pərixlisi uningə yənə: — Sening nəslingni xundak awutimənki, kəplükidin uni sanap boləyli bolmaydu, — dedi. **11** Andin Pərwərdigarning Pərixlisi uningə: Mana, sən hamilidarsən; sən bir oqul tuqup, uningə Ismail dəp at koyojin; qünki Pərwərdigar sening jəbir-japayingni anglidi. **12** U yawa exək kəbi bir adəm bolidu; uning qoli hər adəmgə qarxi uzitilidu, xuningdək hər adəmning qoli uningə qarxi uzitilidu; u kəringdaxlirining udulida ayrim turidu, dedi. **13** Həjər əz-əzigə: «Mən muxu yərdə meni Kərgüqini arkisidin kərdüm» dəp, əzigə səz kıləjan Pərwərdigarni: «Sən meni kərgüqi Təngridursən» dəp atidi. **14** Xuning bilən u kuduk: «Bəər-lahay-roy» dəp ataldi. U Qadəx bilən Bərad xəhirining arilikididur. **15** Həjər Abraməqa bir oqul tuqup bərdi. Abram Həjər uningə tuqup bərgən oqlioqa Ismail dəp at koydi. **16** Həjər Abraməqa Ismailni tuqup bərgəndə Abram səksən altə yaxta idi.

17 Abram tokşan tokkuz yaxqa kirgəndə, Pərwərdigar Abraməqa kərunip uningə: — Mən Qadir Təngridurmən. Sən Mening aldimda mengip, kamil boləjin. **2** Mən Əzüm bilən sening arangda əhdəmni bekitip, seni intayin zor kəpəytimən, — dedi. **3** Abram əzini taxlap yüzini yərgə

yekip yatti; Huda uning bilən yənə səzlixip mundak dedi: — **4** Əzümgə kəlsəm, mana, Mening əhdəm sən bilən tüzülgəndur: — Sən nuroqun əl-millətlərnin atisi bolisən. **5** Xuning üqün sening isming buningdin keyin Abram atalmaydu, bəlki isming İbrahım bolidu; qünki Mən seni nuroqun əl-millətlərnin atisi qildim. **6** Mən seni intayin zor kəpəyimən; xuning bilən səndin kəp əl-qowmlarni pəyda qilimən, puxtungdin padixahlar qikidu. **7** Mən sən wə səndin keyinki nəslingning Hudasi bolux üqün Əzüm sən wə səndin keyinki nəslingning arisida əbədiy əhdə süpitidə bu əhdəmni tikləymən; **8** Mən sanga wə səndin keyinki nəslinggə sən hazır musapir bolup turoqan bu zeminni, yəni pütkül Qanaan zeminini əbədiy bir mülük süpitidə ata qilimən; wə Mən ularning Hudasi bolimən, — dedi. **9** Andin Huda İbrahıməyə yənə: — Sən özüng Mening əhdəmni tutqin, özüng wə səndin keyinki nəslingmu əwladtin-əwladka buni tutuxi kerək. **10** Mən sən bilən wə səndin keyinki nəsling bilən tüzgən, silərnin tutuxunglar kerək boləqan əhdəm xuki, aranglardiki hər bir ərkək hətnə qilinsun. **11** Xuning bilən silər hətniliklarni kesiwetixinglar kerək; bu Mən bilən silərnin aranglardiki əhdəning bəlgisi bolidu. **12** Barlıq əwladliringlar, nəsilədin-nəsilgə aranglarda, məyli əyde tuquloqanlar bolsun, yaki əwladliringlardin bolmay yatladin puləyə setiwelinəqanlar bolsun, həmmə ərkək səkkiz künlük boləqanda hətnə qilinsun. **13** Əyüngdə tuquloqanlar bilən pulungəyə setiwəlinəqanlarning həmmisi hətnə qilinixi kerək. Xundak qiləqanda, Mening əhdəm tənlinglarda ornap, əbədiy bir əhdə bolidu. **14** Lekin

hätniliki turup, tehi hätne qilinmıoğan hər bir ərəkək
Mening əhdəmni buzoğan hesablinip, üzüp taxlinidu, —
dedi. **15** Huda İbrahimıoğa yənə söz kılıp: — Ayaling Sarayni
əmdi Saray dəp atimıoğın, bəlki ismi Sarah bolsun. **16** Mən
uningıoğa bəht-bərikət berip, uningdinmu sanga bir oıul
berimən. Mən dərwəkə uni bərikətləymən; xuning bilən
u əl-millətlərnıng anisi bolidu; həklərnıng padixahlırimu
uningdin qıkidu, — dedi. **17** İbrahim [yənə] özini yərgə
etip düm yetip külüp kətti wə kənglidə: «Yüz yaxka
kırğən adəmmu balilik bolalarmu? Toksan yaxka kırğən
Sarahmu bala tuıoğarmu?!», — dedi. **18** İbrahim Hudaıoğa:
— Ah, İsmail aldingda yaxisa idi! dedi. **19** Huda uningıoğa:
— Yaq, ayaling Sarah jəzmən sanga bir oıul tuıup
beridu. Sən uningıoğa «İshak» dəp at koyoğın. Mən uning
bilən öz əhdəmni tüzimən; bu uningdin keyin kelidıoğan
nəsli bilən baıliıoğan əbədiy bir əhdə süpitidə bolidu. **20**
İsmailıoğa kəlsək, uning toırisidiki duayingni anglidim.
Mana, Mən uni bərikətləp, nəsli kəpəytip, intayin zor
awutimən. Uning puxtidin on ikki əmir qıkidu; Mən uni
uluı bir hək kılımən. **21** Birak əhdəmni bolsa Mən kelər
yili dəl muxu wakıtta Sarah sanga tuıup beridıoğan oıul
— İshak bilən tüzimən, — dedi. **22** Huda İbrahim bilən
səzlixip bolup, uning yenidin yukirıoğa qıkip kətti. **23**
Xuning bilən xu künila İbrahim öz oıli İsmailni, öz öyidə
tuıulıoğanlar wə pulıoğa setiwalıoğanlarnıng həmmisini,
yəni uning öyidiki barlık ərəkəklərnı elip, Huda uningıoğa
eytkandək ularning hətnilikini kesip hätne kıldi. **24**
İbrahimning hətniliki kesilip, hätne kılınoğanda, toksan
tokkuz yaxka kırğənidi. **25** Uning oıli İsmailning hətniliki

kesilip, hətənə qilinotanda, on üç yaxta idi. **26** İbrahim bilən uning ootli İsmail dəl xu künning ezidə hətənə qilindi wə xundakla uning eyidiki həmmə ər kixilər, məyli eyidə tuotuloğan bolsun yaki yattin puloğa setiwelinoğanlar bolsun, həmmisi uning bilən billə hətənə qilindi.

18 Pərwərdigar Mamrədiki dubzarlıqning yenida İbrahimotğa kəründi; bu kün əng issioğan wəqit bolup, u öz qedirining ixikidə olturatti. **2** U bexini kətürüp nəzər seliwidi, mana uning udulida üç kixi ərə turatti. Ularni kərüp u qedirining ixikidin qopup, ularning aldioğa yügürüp berip, yərgə təgküdək təzim qilip: **3** — i Rəbbim, əgər pekir nəzərliridə iltipət tapqan bolsam, ətünimənki, qullirining yenidin ətüp kətmigəyla; **4** azoğina su kəltürülsun, silər putliringlarni yuyup dərəhning tegidə aram eliwelinglar. **5** Silər öz qulunglarning yenidin ətəkənəkənsilər, mən bir qixləm nan elip qıqay, silər hərdükunglarni qikirip, andin ətüp kətkəysilər, dedi. Ular jawab berip: — Eytqiningdək qiloğın, dewidi, **6** İbrahim qedirioğa Sarahning kexioğa yügürüp kirip, uningotğa: — Üq das esil undin tez hemir yuoturup tokaq ətkin, — dedi. **7** Andin İbrahim kala padisioğa yügürüp berip, yumran obdan bir mozayni tallap, qakirioğa tapxurdi; u buni tezla təyyar qildi. **8** Andin İbrahim serik may, süt wə təyyarlatqan mozayni elip kelip, ularning aldioğa tutup, ətzi dərəhning tegidə ularning aldidə ərə turdi; ular ulardin yedi. Ular uningdin: ayaling Sarah nədə, dəp soriwidi, u jawab berip: — Mana, qedirida, dedi. **10** Birsii: — Mən kelər yili muxu wəqıtta kexingotğa jəzmən qaytip kelimən, wə mana u wəqıtta ayaling Sarahning bir ootli

bolidu, — dedi. Sarah bolsa uning kəynidiki qedirning ixikidə turup, bularni anglawatatti. **11** İbrahim bilən Sarah ikkisi yaxinip, kərip qalojanidi; Sarahda ayal kixilərdə bolidiojan adət kərux tohtap qalojanidi. **12** Xunga Sarah öz iqidə külüp: — Mən xunqə kərip kətkən tursam, rasttinla ləzzət kərələrmənmu? Erimmu kərip kətkən tursa? — dəp hiyal kildi. **13** Pərwərdigar İbrahimə: — Sarahning: «Mən kərip kətkən tursam, rasttinla bala tuoqarmənmu?» dəp külgini nemisi? **14** Pərwərdigarə mumkin bolmaydiojan tilsimat ix barmu? Bekitkən waqıtta, yəni kelər yili dəl bu qaşda kaytip kelimən wə u waqıtta Sarahning bir oşli bolidu, — dedi. **15** Əmma Sarah qorqup ketip: — Külmidim, dəp inkar kildi. Ləkin U: — Yaq, sən küldüng, — dedi. **16** Andin bu zatlar u yərdin qopup, Sodom tərəpkə nəzirini aşdurdi. İbrahimmu ularni uzitip, ular bilən billə mangdi. **17** Pərwərdigar: — Mən qilidiojan iximni İbrahimdin yoxursam bolamdu? **18** Qünki İbrahimdin uluş wə küqlük bir əl qikidu wə xuningdək yər yüzidiki barliq əl-millətlər u arkilik bəht-bərikətkə muyəssər bolidiojan tursa? **19** Qünki Mən uni bilip talliojanmən; u qoşum öz balilirini wə uning əyidikilərnə əzigə əgəxtürüp, ularə qə Pərwərdigarning yolini tutup, həkqaniylikni wə adalətni yürgüzüxnə əgitidu. Buning bilən Mənki Pərwərdigar İbrahim toşruluk qilojan wədəmni əməlgə axurimən, — dedi. **20** Andin Pərwərdigar mundaq dedi: — «Sodom wə Gomorra toşruluk kətürülgən dad-pəryad nahayiti küqlük, ularning gunahı intayin eoşir boləşini üqün, **21** Mən hazirla qüximən, qilmixliri rasttinla xu dad-pəryadlardin Manga məlum boləşandək xunqə

rəzilmi, bilip baqay; unqə rəzil bolmioqandimu, Mən uni bilixim kerək». **22** Xuning bilən bu kixilər u yərdin qozqilip, Sodom tərəpkə yol aldi. Lekin İbrahım yənıla Pərwərdigarning aldida ərə turatti. **23** İbrahım yəkin berip: — Sən rasttinla həkqaniylarni rəzillər bilən qoxup həlak qılamsən? **24** Xəhərdə əllik həkqaniy kixi bar boluxi mumkin; Sən rasttinla xu jayni həlak qılamsən, əllik həkqaniy kixi üçün u jayni kəqürüm qilmamsən? **25** Yak, yak, Bu ix Səndin neri bolqay! Həkqaniylarni rəzillərgə qoxup ɵltürüp, həkqaniylarqə rəzillərgə ohxax muamilə qilix Səndin neri bolqay! Pütkül jaħanning sorəqisi adalət yürgüzməndu? — dedi. **26** Pərwərdigar jawab berip: — Əgər Mən Sodom xəhiridə əllik həkqaniyini tapsam, ular üçün pütkül jayni ayap qalimən, — dedi. **27** Andin İbrahım jawab berip: — Mana mən pəkət topa bilən küldin ibarət bolsammu, mən Igəm bilən səzləxkili yənə petinalidim. **28** Mubada xu əllik həkqaniydin bəx kixi kəm bolsa, Sən bu bəx kixining kəm bolqini üçün pütkül xəhərnı yoqıtamsən? — dedi. U: — Əgər Mən xu yərdə qirik bəxni tapsammu, uni yoqatmaymən, dedi. **29** İbrahım Uningqə səzini dawam qilip: — Xu yərdə qirik kixila tepilixi mumkin, dewidi, [Pərwərdigar]: — Bu qiriki üçün uni yoqatmaymən, — dedi. **30** U yənə səz qilip: I Igəm, hapa bolmioqaysən, mən yənə səz qilay. Xu yərdə ottuzi tepilixi mumkin? — dedi. U: — Əgər Mən u yərdə ottuzni tapsammu, yoqatmaymən, — dedi. **31** U yənə səz qilip: — Mana əmdi mən Igəm bilən səzləxkili jür'ət qildim; xu yərdə yigirmisi tepilixi mumkin, — dedi. Pərwərdigar səz qilip: bu yigirmisi üçün u yərnı

yokatmaymən, — dedi. **32** U sözləp: — I Igəm, hapa bolmioqay, mən pəkət muxu bir kətimla söz qılay! Xu yərdə oni tepilixi mumkin, dewidi, u jawab berip: — Mən oni üqün uni yokatmaymən, — dedi. **33** Pərwərdigar İbrahım bilən səzlixip boləqandin keyin kətti; İbrahımmu əz jayıoqa kaytip kətti.

19 İkki pərixətə kəqtə Sodoməya yetip kəldi; xu qaoqda Lut Sodomning dərwasisida olturatti. Lut ularni kərüpla ornidin turup, aldioqa qıqıp yüzi yərgə təgküdək təzim qilip: **2** — Mana, əy hojilirim, kəminilirining əyigə qüxüp putliringlarni yuyup konup qaloqaysilər; andin ətə səhər qopup yoloqa qıqsanglarmu bolidu, dewidi, bular jawabən: — Yak, biz xəhər məydanida kəqləymiz, — dedi. **3** Əmma u ularni qing tutuwidi, ahir ular uning bilən berip əyigə kirdi. U ularəya dastihan selip, petir tokaqlarni pixurup bərđi, ular oqizalandi. **4** Ular tehi yatmioqanidi, xəhərdikilər, yəni Sodomning ərkəkliri, yax, qeri həmmisi hərkəysi məhəllilərdin kelip əyni qorxiwaldi; **5** ular Lutni qakirip uningəya: — Bügün kəqtə seningigə kirgən adəmlər qeni? Ular ni bizgə qıqirip bər, biz ular bilən yeqinqilik qilimiz, — dedi. **6** Lut dərwasining aldioqa, ularning qexioqa qıqıp, ixikni yepiwetip, **7** ularəya: — Əy buradərlirim, mundaq rəzillikni qilmanglar! **8** Mana, tehi heq ər bilən billə bolmioqan ikki qizim bar; ularni silərgə qıqirip berəy. Ular bilən halioqininglarni qilinglar. Əmma bu adəmlər əgzəmnining sayisi astioqa kirgənikən, silər ularni heqnemə qilmanglar! — dedi. **9** Ləkin ular jawab berip: «Neri tur!» deginiqə, yənə: — Bu yərdə turuxqa kəlgən bu musapir həkım bolmaq qimikən? Əmdi sanga

ularoqa qiloadinmu bəttər yamanlik qilimiz! — dər Lutni qıstap, ixikni qeqixqa basturup kəldi. **10** Əmma u ikki kixi qollirini uzitip Lutni əygə öz kexioqa tartip əkiriwelip, ixikni taqiwaldi **11** wə əyning dərwasisining aldidiki adəmlərni kiqikidin tartip qongioiqə korlukqa muptila qildi; xuning bilən ular dərwasini izdər, halidin kətti. **12** Andin ikkəylən Lutqa: — Muxu yərdə yənə birər kiming barmu? Küy'ooqul, ooqul yaki qizliring wə yaki xəhərdə baxqa adəmliring bolsa ularni bu yərdin elip kətkin! **13** Qünki biz bu yərnı yokitimiz; qünki ular tooqruluk kətürülgən dad-pəryad Pərwərdigarning aldidə intayin küqlük boləq, Pərwərdigar bizni uni yokitixqa əwətti, — dedi. **14** Xuning bilən Lut taxkiriəqə qikiq, qizlirini alidioqan [boləqusi] küy'ooqullirining kexioqa berip: «Əmdi qorup bu yərdin qikiq ketinglar; qünki Pərwərdigar xəhərni yokitidu» — dedi. Əmma u [boləqusi] küy'ooqullirining nəzirigə qaqqak qiləandək kəründi. **15** Tang atqanda, pərixtilər Lutni aldiritip: — Əmdi qorup ayaling bilən kexingdiki ikki qizingni aləjin; bolmisa xəhərnıng kəbihlikigə qetilirip kəlip, halak bolisən, — dedi. **16** Əmma u tehiqə arisaldi bolup turəqanda, Pərwərdigar uningəqə rəhim qiləanliki üqün, u ikkiylən Lutning qolini, ayalining qolini wə ikki qizining qollirini tutup, ularni xəhərnıng sirtioqə əqikiq, orunlaxturup qoydi. **17** Ularni qikarəqandin keyin xu ix boldiki, ulardin biri uningəqə: — Jeningni elip kaq, halak bolmasliqing üqün kəyninggə qarimay, tüzəngliktiki heq yərdə tohtimay, taəqka kaqkin! — dedi. **18** Lekin Lut ularəqə: — Undək bolmioqay, əy hojam, ətünüp qalay! **19** Mana, kəminəng kəzüngdə iltipət tapti,

jenimni kutkuzdung, manga zor mārhamət kōrsätting; əmma mən taşka qaqlamaymən; undak kilsam, manga birər apət qūxüp, əlöp ketərmənmikin. **20** Kara, awu xəhərgə keqip barsa bolōjudək nahayiti yekın ikən, xundakla kiqik xəhər ikən! Ətünöp kalay, mening xu yərgə keqiximoşa yol qoyşaysən! U kiqik [xəhər] əməsmu?! Jenim xu yərdə aman kalidu! — dedi. **21** Pərixta uningōşa jawab berip: — Həyr, bu ixtimu sanga maqul bolay, sən eytkən xu xəhərni wəyran kilmay. **22** Əmdi u yərgə tezdin keqip barōjin; qünki sən xu yərgə yetip barmioşuqə heq ix kılalmasmən, — dedi. Xunga u xəhərning ismi «Zoar» dəp ataloşan. **23** Lut Zoarōşa yetip barōşanda kün nuri yər yüzigə qeqiloşanidi. **24** Xu qaşda Pərwərdigar ərxtin, öz yenidin Sodom bilən Gomorraning üstigə günggürt wə ot yaşdurup, **25** xu xəhərlərni, pütkül tüzlənglikni həmdə xəhərlərdiki barlıq ahalilər wə yərdin üngənlərni qoxup bərbat kildi. **26** Lekin Lutning arkisidin mangōşan ayali kəynigə qariwidi, tuz tüwrükkə aylinip qaldı. **27** Ətisi tang səhərdə, İbrahım kopup ilgiri Pərwərdigarning aldidə turoşan jayoşa qikip, **28** Sodom bilən Gomorra tərəpkə, xundakla tüzlənglikning həmmə yerigə nəzər seliwidi, mana, yər yüzidin humdanning tütünidək tütün ərləwatqinini kərđi. **29** Əmma xundak boldiki, Huda u tüzləngliktiki xəhərlərni wəyran kılōşanda, U İbrahımmi esigə elip, Lut turoşan xəhərlərni bərbat kılōşanda uni balayi'apətning iqidin qikirip kutkuzdı. **30** Əmma Lut Zoar xəhiridə turuxtin qorqqaqqa, Zoardin ketip, taşka qikip, ikki kızı bilən xu yərdə makanlaxti. U ikki kızı bilən bir əngkürdə turđi. **31** Əmdi qong kız kiqikigə: —

Atimiz bolsa qerip katti; dunyaning kaidə-yosuni boyiqə bu yurtta bizgə yeqinqilik kilidioqan heq ər kixi qalmidi.

32 Qeni, atimizni xarab bilən məst kilip qoyup, uning bilən billə yatayli; xundak qilsak, biz pərzənt kərüp atimizning uruqini qalduralaymiz, — dedi. **33** Xuning bilən ular u keqisi atisioqə xarab iqqüzüp [məst kilip] qoyup, qong kizi kirip atisi bilən yatti. Lekin Lut uning kirip yatqininimu, qopup kətkininimu heq səzmidi. **34** Ətisi xundak boldiki, qongi kiqikigə: — Mana, mən ahxam atam bilən yattim; bögün kəqtimu uningəyə yənə xarab iqqüzəyli; xuning bilən sən kirip uning bilən yatqin; xundak kilip, hər ikkimiz pərzənt kərüp atimizning nəslini qalduralaymiz, — dedi. **35** Xuning bilən ular u keqisi atisioqə xarab iqqüzüp [məst kilip] qoyup, kiqik kizi ornidin turup uning bilən billə yatti. Əmma Lut uning kirip yatqininimu, qopup kətkininimu heq səzmidi. **36** Xundak kilip, Lutning ikkila kizi öz atisidin hamilidar bolup qaldi. **37** Qongi bolsa oqul tuqup, uning etini Moab qoydi; u bögünki Moabiylarning atisidur. **38** Kiqikimu oqul tuqup, uning etini Bən-Ammi qoydi. U bögünki Ammoniylarning atisidur.

20 İbrahim u yərdin qikip, jənub tərəptiki Nəgəwğə kəqüp kelip, Qadəx bilən Xurning arilikida turup qaldi; bir məzgildin keyin Gərarda olturaqlaxti. **2** Xu yərdə İbrahim ayali Sarah tooqrisida: «U mening singlimdur», degənidi. Xuning bilən Gərarning padixaği Abimələk adəm əwətip, Sarahni [əzigə] hotun boluxqə eliwaldi. **3** Lekin [bir küni] keqisi qüxidə Huda Abimələkkə kelip uningəyə: — Mana, sən əzünggə eliwaloqan ayal səwəbidin əmdi olgən

adəmdursən; çünki u baxqa birsining ayalidur — dedi. **4** Əmma Abimələk uningəja tehi yeqinqilik qilmiojanidi. U Hudaəja: — I Rəb, həkkəniy bir həlknimu həlak qilamsən? **5** U özimu manga: «U mening singlim» dəp eytmidimu? Yənə kelip, bu ayalmu «U mening akam», dəp eytkənididi. Mən bolsam sap kənglüm wə durus niyitim bilən bu ixni qildim, — dedi. **6** Huda qüxidə uningəja yənə: — Bu ixni sap kəngül bilən qilojiningni bilimən; xu səwəbtin Mən seni aldimda gunah qilixtin tosup, uningəja tegixinggə qoymidim. **7** Əmdi u kixining ayalini əzigə qayturup bər; çünki u Pəyoəəmbər, u sening həkkingdə dua qilidu wə sən tirik qəlisən. Əgər uni yandurup bərmisəng xuni bilip qoyojinki, sən wə həmmə adəmliring qoxulup jəzmən əlisilər, — dedi. **8** Abimələk ətigən tang səhərdə qopup, həmmə hizmətkarlırini qəkirip, bu səzləarning həmmisini ularning qulaklırioja saldi; bu adəmlər nəhayiti qorquxup kətti. **9** Andin Abimələk İbrahimi qəkirip uningəja: — Bu bizgə nəmə qilojining? Mən sangə zadi nəmə gunah qildim, sən mən wə padixəhlikimoja əojir bir gunahni yükləp koydung? Manga qilmaydiojan ixlərnə qilding! — dedi. **10** Abimələk İbrahimoja yənə: — Sən zadi bizning nəmə iximizni kərgining üqün muxu ixni qilding? — dedi. **11** İbrahim jawab berip: — «Bu yərdə xübhəsizki həqkim Hudadin qorqmaydikən, ular mənə ayalim tüpəylidin əltürüwetidu», dəp oyliojanidim. **12** Əməliyəttə, uning mening singlim ikənliki rast, ləkin u mening ata bir, ana bələk singlim; keyin u mening ayalim boldi. **13** Ləkin Huda mənə atamning əyidin qikirip sərgərdənlikqə yürgüzginidə, mən ayalimoja: — Biz kəyərgilə barsaq, sən

manga xundak xapaat kersatkaysenki, mening toqramda: «Bu mening akam bolidu», degin, — dap eytkanidim — dedi. **14** Andin Abimelak koy-kalilar, qullar wa dedaklarni elip ularni Ibrahimoga berdi wa ayali Sarahnimu uningoga qayturup berdi. **15** Abimelak: — Mana mening zeminim bolsa aldingda turuptu; kezüngge qaysi yer yaxsa xu yerdə turəjin, — dedi. **16** U Sarahqa: «Mana, mən akangoga ming kümüx tänggə bərdim; mana bular əz yeningdikilər, xundakla həmmə adəmlərnin göz aldida uyatni yapquqi bolidu; xuning bilən sən hərəkəndə daq-əyibtin halas bolisən». **17** Ibrahim Hudaoga dua kildi, Huda Abimelak, ayali wa kenizəklirini saqaytti; andin ular [yənə] bala tuqalaydioqan boldi; qünki Pərwərdigar Ibrahimning ayali Sarah tüpəylidin Abimelakning əyidiki həmmə hotunlarning baliyatqulirini etip qoyqanidi.

21 Əmdi Pərwərdigar wədə qiləjindək Sarahni yoklidi; Pərwərdigar Sarahqa deginidək kildi. **2** Sarah hamilidar bolup, Ibrahim qeriqanda Huda uningoga bekitkən waqitta bir oqul tuqup bərdi. **3** Ibrahim əzigə tərəlgən oqli, yəni Sarah uningoga tuqup bərgən oqlining ismini Ishak qoydi. **4** Andin Ibrahim Huda uningoga buyruqinidək əz oqli Ishak tuqulup səkkizinqi küni hətnə kildi. **5** Oqli Ishak tuquloqan qaqda, Ibrahim yüz yaxta idi. **6** Sarah: «Huda meni küldürüwətti; hərkim bu ixni anglisa, mən bilən täng külüxidu», dedi. **7** U yənə: — Kimmu Ibrahimoga: «Sarah bala emitidioqan bolidu!» dəp eytalaytti? Qünki u qeriqanda uningoga bir oqul tuqup bərdim! — dedi. **8** Bala qong bolup, əmqəktin ayrildi. Ishak əmqəktin ayriloqan küni Ibrahim qong

ziyapət ötküzüp bərdi. **9** Əmma Sarah misirlik Həjərnin Ibrahimoğa tuşup bərgən oşulning [Ishaqni] məshirə kiliwatqinini kərüp qaldi. **10** Xuning bilən u Ibrahimoğa: — Bu dedək bilən oşlini həydiwət! Qünki bu dedəkning oşli mening oşlum Ishaq bilən təng waris bolsa bolmaydu!, — dedi. **11** [Sarahning] bu səzi Ibrahimoğa tolimu eoşir kəldi; qünki [Ismailmu] uning oşli-də! **12** Lekin Huda Ibrahimoğa: — Balang wə dediking wəjidin bu sız sanga eoşir kəlmisun, bəlki Sarahning sanga degənlirining həmmisigə kulak salətin; qünki Ishaqtin boləqini sening nəsling həsəblinidu. **13** Lekin dedəkning oşlidinmu bir həlk-millət pəyda qilimən, qünki umu sening nəsling, — dedi. **14** Ətisi tang səhərdə Ibrahim qorup, nan bilən bir tulum suni elip Həjərgə berip, əxnisigə yüdküzüp, balini uningə tapxurup, ikkisini yolə selip koydi. Həjər ketip, Bəər-Xebaning qəlidə kezip yürdi. **15** Əmdi tulumdiki su tügəp kətkənidi; Həjər balini bir qatqalning tüwigə taxlap koyup, əz-əzigə: «Balining ölüp ketixigə qarap qidimaymən» dəp, bir oq etimqə yirəkqə berip, udulida olturdi. U udulida olturup, pəryad kətürüp yioqlidi. **17** Huda oşulning yioğa awazini anglidi; xuning bilən Hudaning Pərixlisi asmandin Həjərnə qakirip uningə: — Əy Həjər, sanga nemə boldi? Qorkmioşin; qünki Huda oşulning [yioğa] awazini yatqan yeridin anglidi. **18** Əmdi qorup, qolung bilən balini yələp turoşuz; qünki Mən uni uluş bir əl-millət qilimən, — dedi. **19** Xuan Huda [Həjərnin] kəzlini aqti, u bir kudukni kərđi. U berip tuluməğa su toldurup, oşuloğa iqküzdi. **20** Huda u bala bilən billə boldi; u əsüp qong boldi. U qəldə yaxap, mərgən

bolup yetixti. **21** U Paran qelidə turdi; xu waqitlarda anisi uningə Misir zeminidin bir kizni hotunlukka elip bardi. **22** U waqitlarda xundak boldiki, Abimələk wə uning ləxkərbexi Fikol kelip İbrahimoğa: — Qiloğan həmmə ixliringda, Huda sening bilən billidur. **23** Əmdi sən dəl muxu yərdə mangu, oqlumoğa wə nəwrəmgə hiyanət qılmasliqqa Hudaning namida kəsəm kılıp bərgəysən; mən sanga kərsitip kəlgən meħribanliqimdək, sənmu mangu wə sən hazır turuwatқан yurtқа meħribanliq qiloğaysən, — dedi. **24** İbrahim: Kəsəm kılıp bəray, dedi. **25** Andin İbrahim Abimələkning qakarlıri tartıwaloğan bir kuduk toqrisida Abimələkni əyiblıdi. **26** Abimələk: — Bu ixni qiloğan kixini bilməymən; sən bu ixni mangımu eytməpsən; mən bu ixni pəkət bögünla anglixim, — dedi. **27** İbrahim qoy-kala elip Abimələkkə təkdim kıldı; andin ular ikkilisi əhdə qılıxtı. **28** İbrahim yənə padidin yəttə qixi qozını bir tərəpkə ayrip qoydı. **29** Abimələk İbrahımdin: — Sən bir tərəpkə ayrip qoyoğan bu yəttə qixi qozining nemə mənisı bar? — dəp sorıwıdı, **30** u: — Mening bu kudukni koliojınımni etirap qilojınınoğa guwahlıq süpitidə bu yəttə qixi qozını qolumdin qobul qiloğaysən, — dəp jawab bardi. **31** Bu ikkisi xu yərdə kəsəm qılıxqanlıqı üqün, u xu jayni «Bəər-Xeba» dəp atıdı. **32** Xu tərıqıdə ular Bəər-Xebada əhdə qılıxtı. Andin Abimələk wə uning ləxkərbexi Fikol qozoqılıp, Filistıylərnıng zemınıoğa yenip kətti. **33** İbrahim Bəər-Xebada bir tüp yuloğunni tikip, u yərdə Əbədiy Təngri boloğan Pərwərdıgarning namıoğa nıda qılıp ıbadət kıldı. **34** İbrahim Filistıylərnıng zemınıda uzun waqıtqıqə turup qaldı.

22 Bu ixlardan keyin xundak boldiki, Huda Ibrahimi sinap uningora: — Əy İbrahim! dedi. U: mana mən! — dəp jawab bərdi. **2** U: — Sən oqlungni, yəni sən səyidiqan yaloquz oqlung İshakni elip, Moriya yurtioqa berip, xu yərdə, Mən sanga eytidioqan taqlarning birining üstidə uni keydurmə qurbanlik süpitidə sunoqin, — dedi. **3** Ətisi İbrahim səhər qopup, exikini tokup, yigitliridin ikkiylən bilən İshakni billə elip, keydurmə qurbanlik üçün otun yerip, Huda uningora eytkan yərgə qarap mangdi. **4** Üqinqi küni İbrahim bexini ketürüp qarap, yiraqtin u yərnı kərđi. **5** İbrahim yigitlirigə: — Silər exək bilən muxu yərdə turup turunglar. Mən balam bilən u yərgə berip, səjdə qilip, andin qexinglaroqa yenip kelimiz, — dedi. **6** Xuning bilən İbrahim keydurmə qurbanlikqa kerəklik otunni elip, oqli İshakqa yüdküzüp, əzi qolioqa piqak bilən otni elip, ikkisi billə yürüp kətti. **7** İshak atisi İbrahimora: — Əy ata! dewidi, u uningora jawab berip: — Mana mən, oqlum, dedi. U uningdin: — Mana ot bilən otunoqu bar, əmma keydurmə qurbanlik bolidioqan qoza qeni? — dəp soriwidi, **8** İbrahim jawab berip: — Əy oqlum, Huda Əzi Əzigə keydurmə qurbanlik qozini təminləydu, — dedi. Andin ikkisi birgə yolini dawamlaxturdi. **9** Ahirida ular Huda İbrahimora eytkan jayoqa yetip kəldi. İbrahim u yərdə qurbangah yasap, üstigə otunni tizip koydi. Andin u oqli İshakni baqlap, uni qurbangahdiki otunning üstidə yatquzdi. **10** Andin İbrahim qolını uzitip, oqlını boqluzliqili piqakni aldi. **11** Xuan Pərwərdigarning Pərixlisi asmandin uni qakirip uningora: — İbrahim, İbrahim! — dəp warqiridi. U:

— Mana mən, — dedi. **12** U uningöja: — Sən baliöja qolungni tægküzmingin, uni heqnemə kılmiojin; qünki Mən sening Hudadin qorkқанliqingni bildim; qünki sening oqlungni, yəni yaloquz oqlungni Məndin ayimiding, — dedi. **13** İbrahım bexini kətürüp qariwidi, mana, arkısida münggüzliri qatqaloja qirmixip qaloqan bir qoqқarni kərđi. İbrahım berip qoqқarni elip, uni oqlining ornida kəydürmə qurbanlıq kılip sundi. **14** Xuning bilən İbrahım xu jayöja «Yahwəh-Yirəh» dəp at koydi. Xunga kixilər: «Pərwərdigarning teoqida təminlinidu» degən bu söz bügüngə kədər eytilip keliwatidu. **15** Pərwərdigarning Pərixtsi asmandin İbrahımni ikkinqi qetim qaqirip uningöja: — **16** Sən öz oqlungni, yəni yaloquz oqlungni ayimay bu ixni kıloqining üqün Mən Özüm bilən kəsəm kılimənki, dəydu Pərwərdigar, **17** — Mən seni zor bərikətləp, nəslingni asmandiki yultuzlardək nuröqun kəpəytip, dengiz sahilidiki kumdək oqolditimən; nəsling bolsa düxmənlirining dərwazilirioja igə bolidu. **18** Sən Mening awazimoja kulak saloqining üqün yər yüzidiki barlıq əl-yurtlar nəslingning nami bilən əzliri üqün bəht-bərikət tiləydu, — dedi. **19** Andin İbrahım yigitlirining qexioja yenip bardi. Ular həmmisi ornidin turuxup Bəər-Xebaöja yol aldi. İbrahım Bəər-Xebada turup qaldi. **20** Bu ixlardin keyin İbrahımöja: «Mana Milkahmu ining Nahoroja birқанqə oqlul tuöqup beriptu», degən həwər yətti. **21** Ular bolsa tunji oqli uz, uning inisi Buz wə Aramning atisi bolöqan Kəmuəl, **22** andin Kəsəd, Hazo, Pildax, Yidlaf wə Betuəl degən oqullar idi. **23** (Betuəldin Riwkah tərəldi). Bu səkkizini Milkah İbrahımning inisi

Nahoroqa tuqup bardi. **24** Xuningdök uning keniziki Rəumahmu Tebah, Gaḥam, Tahax wə Maakah degənlərni tuqup bardi.

23 Sarah bir yüz yigirmə yəttə yaxқиə ömür kərđi. Bu Sarahning ömrining yilliri idi. **2** Sarah Qanaan zeminidiki Kiriat-Arba, yəni Həbronda wapat boldi. İbrahim berip Sarah üqün matəm tutup yioqa-zar kıldi. **3** İbrahim öz mərhuməsining yenidin qorup, Hıttiyloqə söz kılip: **4** — Mən bolsam aranglarda musapir mehman, halas; silər əmdi aranglardin manga bir yərlik beringlar; xuning bilən mən bu mərhuməmni aldimda kərünüp turmisun üqün elip berip dəpnə kılay, — dedi. **5** Hıttiyloqlar İbrahimoqə jawab berip: — I hojam, bizgə kulak saloqayla! Sili arimizda Hudaning bir xahzadisi hesablinila! Arimizdiki əng esil yərlikni tallap, xu yərdə mərhuməlrini dəpnə kıloqayla! Mərhuməlrini dəpnə kılixka heqkaysimiz öz yərlikini silidin ayimaydu, — dedi. **7** İbrahim ornidin turup, u zemindiki həlkkə, yəni Hıttiyloqə təzim kılip, **8** ularoqə: — Əgər mərhuməmning kəz aldimda turiwərməsliki üqün, uni elip berip, dəpnə kıliximni rawa kərsənglar, undakta səzümni anglap mening üqün Zoharning oqli Əfronqə söz kılip, **9** uning etizining ayioqida əziningki bolqan Makpelaḥning oqarini manga berixini iltimas kılinglar. U manga buni silərnin aranglarda gərıstan boluxka toluk nərhidə bərsun, — dedi. **10** Xu qaoqda Əfron Hıttiyloqlar arisida olturatti. Xuning bilən hıttiylik Əfron Hıttiyloqlarning aldidə, yəni xəḥirining dərwasidın kirgüqilərnin ḥəmmisining aldidə İbrahimoqə jawab berip: — **11** Yoksu, əy hojam, manga kulak saloqayla.

Bu etizlikni, xundaqla uningdiki oʻarni siligə berəy; uni öz həklim boləjan adəmlərninɡ aldida siligə bərdim; öz meytirini dəpnə qiləyayla, — dedi. **12** Andin Ibrahım yənə zemin həkli aldida təzim qilip, **13** Xu zemindiki həklninɡ qulakliri aldida əfronə: — Iltimasimə qulak saləyayla; mən bu etizlikninɡ nərhi boyiqə pul berəy, uni məndin qəbul qiləyayla, andin mən meytimni xu yərdə dəpnə qilay, — dedi. **14** Əfron Ibrahımə qawab berip uninqə: **15** Əy hojam, manga qulak saləyayla; tət yüz xəkəl kımüxkə yaraydiəjan bir etizlik, sili bilən mening aramda nemə idi? Sili meytirini dəpnə qiləyayla — dedi. **16** Ibrahım Əfronning səzigə qəxuldi; andin Əfron Hıttiyar aldida eytkən bahani, yəni xu qaqdiki soda əlqimi boyiqə tət yüz xəkəl kımüxni tarazida tartip bərdi. **17** Xundaq qilip Mamrəning udulidiki Makpələhqa jaylaxkən Əfronning etizliki, yəni etizlikninɡ əzi, uningdiki oʻar, xundaqla etizlikninɡ iqi wə ətrapidiki barlik dərəhlərninɡ həmmisi **18** Hıttiyarlarning kəz aldida Ibrahımə tapxurulup, [yəni Əfronning] xəhirininɡ dərwasididən barlik kirgüqilərninɡ aldida uninq mülki qilip bekitildi. **19** Xuningdin keyin Ibrahım ayali Sarahni Qanaan zeminidiki Mamrə (yəni, Həbron)ning udulidiki Makpələhning etizlikninɡ oʻarida dəpnə qildi. **20** Xu tərəkidə u etizlik wə uningdiki oʻar Hıttiyar tərpidin Ibrahımə qəristan boluxqa tayin qilindi.

24 Ibrahım qerip, yexi bir yərgə berip qaləjanidi; Pərwərdigar Ibrahımə qər tərəptə bəht-bərikət ata qiləjanidi. **2** Ibrahım əyidiki əng mətiwər hizmətkari, əzining pütүн mal-mülkini baxquridiəjan oʻojidarə:

— Qolungni yotamning astioʻja qoyojin; **3** Mən seni asmanlarning Hudasi xundaqla yərning Hudasi bolojan Pərwərdigarning nami bilən kəsəm kildurimənki, sən mən hazır turuwatqan bu Qanaaniylarning arisidin oqlumoʻja qiz elip bərməy, **4** Bəlki öz yurtumoʻja, xundaqla öz uruqtuqanlirimning kexioʻja berip, oqlum Ishakka hotun elip bərgəysən, — dedi. **5** Hizmətkari uningəja: — Mubada u qiz mən bilən bu yurtka kəlgili unimisa, undakta əzliri qiqqan xu yurtka oqullirini yandurup apiramdimən? — dedi. **6** Ibrahim uningəja jawab berip: — Həzi bol, oqlumni hərgiz xu yərgə yandurup barmiojin! **7** Meni atamning əyi bilən tuquloqan yurtumdin yetəkləp elip kəlgüqi, yəni manga səz qilip: — «Sening nəslinggə bu yurtni berimən», dəp manga kəsəm qiloqan, asmanning Hudasi bolojan Pərwərdigar Əz Pərixtisini aldingəja əwətidu; xuning bilən sən u yərdin oqlumoʻja qiz elip kelələysən. **8** Xundaqtimu, əgər qiz sən bilən bu yərgə kəlgili unimisa, mən sanga kilduridoqan kəsəmdin halas bolisən; əmma oqlumni u yərgə hərgiz yandurup barmiojin, — dedi. **9** Xuning bilən hizmətkar qolini hojisi Ibrahimning yotisining astioʻja koyup turup, bu toqrida uningəja kəsəm kildi. **10** Andin hizmətkar bu toqrida hojisining təgiliridin onni, xundaqla hojisining hərhil esil nəsilirini elip yoloq qiqti; u Aram-Naharaim rayoniəja səpər qilip, Nahorning xəhərigə yetip kəldi. **11** U xəhərnin sirtidiki bir qudukning yenida təgilirini qəkündurdi: bu kəqkurun, qiz-ayallarning su tartqili qikidoqan qeoqi idi. **12** U dua qilip: — Əy hojam Ibrahimning Hudasi bolojan Pərwərdigar, ətünimənki, bügün mening iximni ongəja

tartkaysən, hojam İbrahiməyə xapaət kərsətkəysən. **13** Mana mən bu yərdə kudukning bexida turuwatimən wə xəhər həlkining kızliri bu yərgə su tartkili keliwatidu. **14** Əmdi xundak bolsunki, mən kaysi kızəyə: «Komzikingni qüxürsəng, mən su iqiwsam boptikən!» desəm, u jawab berip: «Mana iqkin, mən təgiliringnimu suqirip qoyay», desə, u kız sən kulung İshakka bekitkiningning əzi bolsun. Buningdin sening hojam İbrahiməyə xapaət kıləningni bilələymən, — dedi. **15** U tehi səzini tügətməylə, mana Riwkah kozini mürisidə kətürüp qikip kəldi; u bolsa İbrahimning inisi Nahorning ayali Milkahtin tuquləjan oqlı Betuəlning kızı idi; **16** Kız intayin qiraylık bolup, heq ər kixi təgmigən pak kız idi. U kudukning boyəyə qüxüp, komzikingni toldurup andin qikti. **17** Hizmətkar uning aldəyə yügürüp berip: — Ətünüp qalay, komzikingtin azəjina su otliwalay, dedi. **18** U jawab berip: — Iqkəylə, əy hojam! dəpla, komzəkni dərhal kəliyə elip, uning su iqixi üqün sundi. **19** U süyidin uningəyə kənoquqə iqküzgəndin keyin: — Təgilirigimu kənoquqə su iqküzüp qoyay, — dedi. **20** Xuning bilən u dərhal komzəktiki suni olakka təküwetip, yənə kudukka su tartkili yügürüp bardı; u uning həmmə təgilirigə su tartip bərdi. **21** U kixi uningəyə kəzini tikkiniqə jimjit turup, Pərwərdigarning yolini ong kıləjan, kilmiojanlıkını bilix üqün kütüwatatti. **22** Təgilər su iqip kənoqanda, xundak boldiki, həliki kixi yerim xəkəllik bir altun burun həlkisi bilən ikki kəliyə on xəkəllik altun biləzükni qikipirip kızəyə berip uningəyə: **23** Sən kimning kızı bolisən? Manga dəp bərsəng! Atangning əyidə bizgə kənoqudək jay barmu? —

dəp soridi. **24** Kız uningöja: — Mən Milkahning Nahoroja tuşup bərgən oşli Betuəlning kızi bolimən, — dedi, **25** yənə uningöja: — Bizningkidə saman bilən boşuz kəngri, [silərgə] konoşili jaymu bar, — dedi. **26** Xuan bu adəm engixip Pərwərdigarning aldida səjdə kılıp: **27** Öz xapaiti bilən hojamdin wapadarlıqini ayimioşan, hojam İbrahımning Hudasi bolşan Pərwərdigaröja Həmdusana oşuloşay! Pərwərdigar bu səpirimdə meni hojamning kərindaxlıri turoşan öygə baxlap kəldi! — dedi. **28** Kız yügürüp berip, bularning həmmisini anisinin öydikilərgə eytip bərdi. **29** Əmdi Riwkahning Laban degən bir akisi bar idi. Laban kudukning bexioşa, u adəmning kexioşa yügürüp qıkti. **30** Qünki u singlisining burun halkisini wə kolliridiki biləzükələri kərüp, həmdə singlisining: u adəm manga mundak-mundak dedi, deginini anglap, u adəmning kexioşa bardı. Mana, u kixi kudukning yenida təgiləarning kexida turatti. **31** Laban uningöja: — Əy Pərwərdigarning bəht-bərikiti ata kılinoşuqi, kirgəyla! Nemə üqün taxkırıda turdila? Mən öyni təyyarlap koydum, təgilərgimu jay raslidim, — dedi. **32** U adəm öygə kirdi; Laban təgilərdin yükni qüxürüp, təgilərgə saman bilən boşuz berip, u kixining həm uning həmraşlırining putlırini yuşili su elip kəldi; **33** andin u kixining aldioşta taam koyuldi; lekin u: — Mən gepimni deməy turup taam yeməymən, — dedi. Laban jawab berip: — Eytkāyla, dedi. **34** U: — Mən bolsam İbrahımning hizmətkarimən; **35** Pərwərdigar hojamöja kəp bəht-bərikət ata kılöşaqqa, u uluş bir kixi boldı. U uningöja koy bilən kala, kümüş bilən altun, kul bilən dedəkləni, təgə bilən exəkləni

bərdir. **36** Hojamning ayali Sarah kəriqanda hojaməja bir oqlul tuqlup bərgənidi. Hojam [oqluqlə] əzining barliqlini atidi. **37** Hojam meni kəsəm kildurup: «Sən mən turuwatqan zemindiki Kanaaniylarning kizliridin oqluməja hotun elip bərmə, **38** bəlki jəzmən atamning əyigə, əz tuqlənlirimning kexiqlə berip, oqluməja hotun elip bərgəysən», — dedi. **39** U waqlitta mən hojaməja: «U kiz mən bilən kəlgili unimisiql?» — desəm, **40** u manganə jawab berip: «Tutqan yollirim uningəja oqluql boləjan Pərwərdigarim Əz Pərixtilisini sening bilən əwətip, yolungni ong kilidu. Bu təriliqədə sən mening ailidikilirim arisidin, atamning jəməti iqlidin oqluməja hotun elip berisən. **41** Xundak kilipl ailəmdikilərnin kexiqlə yetip barəjiningda, sən mən kilduroqlan kəsəmdin halas bolisən; ular sangə kizni bərmisimu ohxaxla kəsəmdin halas bolisən», — degənidi. **42** Xunganə mən bəgün bu kudukning kexiqlə kelip: — Əy, hojam İbraqlimning Hudasi boləjan Pərwərdigar, əgər sən bu səpirimni ong kilsang: — **43** mana mən su kudukning yenida turuwatimən; wə xundak bolsunki, su tartkili kəlgən kizəja: «Komzikingdin manganə bir oqlam su bərgən bolsang», desəm, **44** u manganə: «Sən iqlin, təgilinggimu su tartip berəy», dəp jawab bərsə, undakta bu kiz dəl Pərwərdigar Əzi hojamning oqluql iqlin bəkitkən kiz bolsun, dəp dua kiləjanidim. **45** Kənglümədə tehi səzüm tūgiməyla, mana, Riwkəh komzəkni mürisidə kətürüp qikip, kudukning boyiqlə qūxūp su tartti; mən uningəja: — İltipət kilip, manganə su iqlili kəysang, dewidim, **46** u dərqlal komzikini mürisidin qūxūrūp: «İqlkəyla, təgilirinimu suqlirip kəyay», dedi.

Xuning bilən mən iqtim; u tögilirmnimu suqirip koydi.

47 Andin mən uningdin: — Kimning kizi bolisən, dəp sorisam, u jawab berip: — Mən Nahorning Milkahdin tuquloqan oqli Betuəlning kizi bolimən, — dedi. Xu qaşda mən uning burnioqa halka, kollirioqa biləzüklərni selip koydum; **48** andin engixip Pərwərdigarəqa səjdə kildim; hojamning kerindixining kizini uning oqli üqün elip ketixkə mening yolumni ong kıləşini üqün, hojamning Hudasi boləqan Pərwərdigarəqa həmdusana eyttim. **49** Əmdi silər hojaməqa ihlas kılıp xapaət kərsitəyli desənglar, buni manga dənglar. Əgər halimisanglar, unimu manga eytinglar, mən ong tərəpkə yaki sol tərəpkə barimən, — dedi. **50** Əmdi Laban bilən Betuəl jawab berip: — Bu ix Pərwərdigardin boləq, siligə ya undaq ya bundaq deyəlməymiz. **51** Mana, Riwkah aldilirida turidu; uni elip kətkəyla. U Pərwərdigarning deşnidək öz hoşilirining oşliəqa hotun bolsun, — dedi. **52** İbrahimning hizmətkari ularning səşlirini anglap, yərgə engixip, Pərwərdigarəqa səjdə kildi. **53** Andin, hizmətkar kümüx buyumlarni, altun buyumlarni wə kiyim-keqəklərni qikirip, bularni Riwkahqa bərdi; u yənə kizning akisi wə anisioşimu kimmətlik hədiyələri sundi. **54** Andin u wə həmrəşliri bilən billə yəp-iqip, xu yərdə kəşup kaldi. Ətisi səhərdə kəşup, u ularəqa: meni hojamning kəşioqa yoləqa selip kəşunglar, dewidi, **55** Kizning akisi bilən anisi uningəqa: — Kiz birkəşqə kün yaki on kün yenimizda tursun; andin barsun, — dedi. **56** Əmma u ularəqa: — Pərwərdigar mening səşirimni ong kıləşanikən, meni tosmanglar; hojamning kəşioqa berixim üqün meni yoləqa selip kəşunglar, —

dedi. **57** Ular uningõja: — Kizni qakirip, uning aõzidin anglap bakayli, dõp **58** Riwkahni qakirip uningdin: — Bu adõm bilõn baramsõn? dõp soriwidi, u: — Baray, dõp jawab bõrdi. **59** Xuning bilõn ular singlisi Riwkahni, uning inik'anisi, Ibrahimning hizmõtkari wõ adõmliri bilõn qõxup yoloõa selip qõydi. **60** U wakitta ular Riwkahka bõht tilõp: — õy singlimiz, mingliõan on mingliõan adõmlõrning anisi bolõqaysõn! Nõsling dõxmõnlirining dõrwaziliriõa igõ bolõqay! — dedi. **61** Xuning bilõn Riwkah bilõn uning dedõkliri ornidin turup, tõgilõrgõ minip, u kixigõ õgixip mangdi. Xundak kilip hizmõtkar Riwkahni elip yoloõa qikti. **62** Ishak Bõõr-lahay-roy degõn jaydin bayila kaytip kõlgõnidi; qõnki u jõnubtiki Nõgõwdõ turatti; **63** Ishak kõqkurun istikamõtkõ dalaõa qikkõnidi; u bexini kõtõrõp qarisa, mana tõgilõr keliwatatti. **64** Riwkah bexini kõtõrõp, Ishakni kõrdi; u dõrõal tõgidin qõxõp, hizmõtkardin: — Sõhrada bizning aldimizõa qikiwatqõn bu kixi kim bolidu? — dõp soridi. Hizmõtkar: — Bu hojamdur! dedi. Riwkah dõrõal qõmbilini tartip yõzini yepiwaldi. **66** Hizmõtkar õmdi qilõqõn hõmmõ ixlirini Ishakka eytip bõrdi. **67** Ishak kizni anisi Sarahning qedirõa baxlap kirdi; u Riwkahni õz õmrigõ aldi; u uning hotuni boldi. U uni yahxi kõrõp qaldi; bu tõrikidõ Ishak anisining wapatidin keyin tõsõlli tapti.

25 Ibrahim Kõturah isimlik yõnõ bir ayalni alõqanidi. **2** U Ibrahimõja Zimran, Yokõan, Medan, Midiyan, Ixbak wõ Xuahni tuõqup bõrdi. **3** Yokõandin Xeba bilõn Dedan tõrõldi; Dedanning õwladliri Axuriylar, Letuxiylar wõ Leummiylar idi. **4** Midiyanning oõqulliri õfah, Efõr,

Hanoh, Abida wə Əldaah idi. Bular həmmisi Kəturaḥning əwladliri idi. **5** İbrahım barlıqını İshakqa atıwətkənidi; **6** İbrahım tehi Həyat waktıda kiqik hotunliridin boləjan oşullirioğa hədiyələrnı berip, andin bularnı oşlı İshaktin yıraḳ tursun dəp, kün qıqix tərəpkə, xərkiy zeminəğa əwətiwətkənidi. **7** İbrahımning əmrining künliri bir yüz yətmix yil boldi; u tolimu kəriş, künliri toxup, nəpəstin tohtap wapat boldi; u əz qowmining kexioğa berip qoxuldi. **9** Uning oşulliri İshak wə İsmail uni Mamrəning udulioğa jaylaxқан, Hıttiy Zoḥarning oşlı Əfronning etizlikidiki Makpelaḥning ojarida dəpnə kildi. **10** Bu etizlikni İbrahım Hıttiylardin setiwələjanidi; mana bu yerlikkə İbrahım dəpnə kılindi, ayali Sarahmu muxu yərgə dəpnə kilinəjanidi. **11** İbrahım wapat boləjandin keyin xundak boldiki, Pərwərdigar uning oşlı İshakni bərikətlidi. İshak Bəər-Lahay-Royning yenida turatti. **12** Təwəndikilər Sarahning misirlik dediki Həjərdin tuşulojan, İbrahımning oşlı boləjan İsmailning əwladliri: — **13** İsmailning oşullirining, ularning nəşəbnamiliri wə kəbiliri boyiqə ismi təwəndikiqə: — İsmailning tunji oşlı Nebayot; andin Kedar, Adbəəl, Mibsam, **14** Mixma, Dumah, Massa, **15** Hədad bilən Tema, Yətur bilən Nafix wə Qədəmah idi. **16** Bular bolsa İsmailning oşulliri bolup, ularning kənt wə qədirgahlıri ularning nami bilən atalojan bolup, ular on ikki kəbiligə əmir boləjanidi. **17** İsmailning əmrining yilliri bir yüz ottuz yəttə yil boldi; u ahırki nəpsini tartip wapat bolup, əz qowmining kexioğa berip qoxuldi. **18** [Uning əwladliri] Həwilah rayonidin tartip xurojiqə olturaqlaxti (Xur

bolsa Misirning utturusida bolup, Axuroşa baridioşan yolda idi). Ismail özining barlik őrindaxlirining udulida olturaqlaxti. **19** Ibrahımning ooqli Ishakning nəslining bayani mundaxtur: — Ibrahımdin Ishak tərəldi. **20** Ishak Padan-Aramda olturuxluk aramiy Betuəlning kizi, aramiy Labanning singlisi boluşan Riwkahni hotunlukqa aloşanda őririş yaxşa kirgənidi. **21** Əmma Riwkah bolsa tuşmas boluşaqqa, Ishak hotuni üşün Pərwardigarşa dua-tilawət őrildi; Pərwardigar uning duasini ijabət őrildi; xuning bilən ayali Riwkah őramilidar boldi. **22** Əmma uning őrorsikidiki ikki bala bir-biri bilən soşuxkili turdi. Xuning bilən Riwkah; — Əşər bundaklikini bilsəm, [őramilidar] bolup nemə őrilattim? — dəp Pərwardigardin səwəbini sorioşili bardı. **23** Pərwardigar uningşa: — «Şening őrorsikingda ikki əl bardur, İqingdin ikki hək őririş bir-biridin ayrilidu, Bir hək yənə bir həkşin oşalib kelidu, Qongi kişikining hizmitini őrilidu» — dedi. **24** Uning ay-küni toxşanda, mana uning őrorsikida dərşəkə bir jüş őroxkezək bar idi. **25** Awwal tuşuloşini őrizoşuq bolup, pütün bədini juwidək tüklük idi. Ular uning ismini Əşaw dəp őroydi. **26** Andin inisi őroli bilən Əşawning tapinini tutşan őralda őrıkti. Bu səwəbtin uning ismi Yakup dəp őroyuldi. Ular tuşuloşanda Ishak atmix yaxta idi. **27** Balilar əşüp qong boldi; Əşaw mahir owqi bolup, dala-janggalda yüridioşan adəm boldi. Yakup bolsa durus adəm bolup, qedirlarda turatti. **28** Ishak Əşawning owlap kəlgən gəşidin daim yəp turoşaqqa, uningşa amrak idi. Lekin Riwkah Yakupqa amrak idi. **29** Bir küni Yakup [purşak] xorpisi őraynitiwatatti; Əşaw daladin őreriş-eşiriş őraytip kəldi. **30** Əşaw Yakupqa: — Mən

halimdin kəttim! Өtünüp qalay, awu kızildin bərsəng!
— Awu kızil nərsidin meni ozuklandursangqu! Mən
halimdin kəttim, — dedi (xu səwəbtin uning eti «Edom»
dəpmu ataldi). **31** Yakup uningə: — Undak bolsa, tunjilik
hokukungni manga setip bərgin, — dedi. **32** Əsaw: — Mən
ələy dəwatimən, bu tunjilik hokukining manga nemə
paydisi? — dedi. **33** Yakup: — Əmisə hazır manga kəsəm
kilojin, dewidi, u uningə kəsəm kilip, tunjilik hokukini
Yakupka setip bərdi. **34** Xuning bilən Yakup Əsawə nan
bilən kızil purqak xorpisini bərdi. U yəp-iqip ornidin
turup kətti. Xundak kilip Əsaw tunjilik hokukioğa xunqə
etibarsiz qariojanidi.

26 [Kanaan] zeminida Ibrahıming waqtidiki aqarqiliktin
baxka yənə bir ketimlik aqarqilik yüz bərdi. Xuning
bilən Ishak Gərar xəhirigə, Filistiyələning padixahi
Abimələkning kexioğa bardı. **2** Pərwərdigar uningə
kərinüp mundak dedi: — Sən Misiroğa qüxməy, bəlki
Mən sanga kərsitip beridioğan yurtta turojin. **3** Moxu
zemindin qikmay musapir bolup turojin; xuning bilən
Mən sən bilən billə bolup, sanga bəht-bərikət ata kilimən;
qünki Mən sən wə nəslinggə bu zeminlarning həmmisini
berip, atang Ibrahimoğa bərgən kəsimmni ada kilimən; **4**
nəslingni asmandiki yultuzlardək awutimən wə nəslinggə
bu zeminlarning həmmisini berimən; yər yüzidiki barlıq
əl-yurtlar nəslingning [nami] bilən əzligə bəht-bərikət
tiləydu; **5** Qünki Ibrahım Mening awazimoğa kulak selip,
tapiliojinim, əmrlirim, bəlgilimilirim wə qanunlirimni
bəja kəltürdi, — dedi. **6** Xuning bilən Ishak Gərada turup
qaldı. **7** Əmma u yərlik kixilər uning ayali toqrisida sorisa

u: — Bu mening singlim bolidu, — dedi; qünki Riwkah intayin qiraylik bolóaqqa, Ishaq öz-özige: «Bu mening ayalim bolidu», desəm, bu yərlik adəmlər Riwkahning səwəbidin meni ɵltürüwetərmikin, — dəp kɵrkti. **8** Lekin u xu yərdə uzak wakit turoqandin keyin xundak boldiki, Filistiyələning padixahi Abimələk dərizidin qariwidi, mana Ishaq wə ayali Riwkah bir-birigə ərkilixip turatti. **9** Andin Abimələk Ishaqni qaqirip: — Mana, u jəzmən sening ayaling ikən! Sən nemə dəp: «U mening singlim», deding? — dewidi, Ishaq uningə: — Qünki mən əslidə uning səwəbidin birsi meni ɵltürüwetərmikin, dəp ənsirigənidim, — dedi. **10** Abimələk uningə: Bu bizgə nemə kılqining? Tas kaptu həlk arisidin birərsi ayaling bilən birgə bolqili?! Undak bolqan bolsa sən bizni gunahka patkuzoqan bolatting! — dedi. **11** Andin Abimələk həmmə həlkə buyrup: — Kimki bu kixigə wə yaki hotunioqa kəl təgküzsə jəzmən ɵltürülməy kəlmaydu, — dəp yarlik qüxürdi. **12** Ishaq u zeminda terikqilik kildi: u xu yili yərdin yüz həssə həsul aldı; Pərwədigar uni bərikətligənidi. **13** Bu kixi bax kətürüp, baroqanseri rawaj tepip, tolimu katta kixilərdin bolup qaldi. **14** Uning koy-kala padiliri wə ɵyidiki kulliri intayin kəpəydi; Filistiyələr uningə həsət kılqili turdi. **15** Bu səwəbtin uning atisi İbrahimning künliridə atisining kulliri kılıoqan kuduklarning həmmisini Filistiyələr etip, topa bilən tinduruwətti. **16** Abimələk Ishaqka: — Sən bizdin ziyadə küqiyip kətting, əmdi arimizdin qikip kətkin, — dedi. **17** Ishaq u yərdin ketip, Gərar wadisioqa qedir tikip, xu yərdə turup qaldi. **18** İbrahim həyat waktida [kulliri]

birmunqə quduklarni qazojanidi; birak Ibrahım ɵlgəndin keyin, Filistiyələr bularni topa bilən tinduruwətkənidi. Ishak bu quduklarni qaytidin kolitip, ularoqa atisi ilgiri qoyoqan isimlarni yənə qoydi. **19** Ishakning qulliri wadida quduk kolawatqanda suliri uroqur qikip akidiqan bir qudukni tepiwaldi. **20** Lekin Gəradiki padiqilar Ishakning padiqiliridin uni talixip: — Bu su bizningkidur, — dedi. Ular Ishak bilən jedəlləxkəqkə, u bu qudukni «Esək» dəp atidi. **21** Ular yənə baxqa bir qudukni kolidi, ular yənə bu quduk toqrisida jedəlləxti. Xuning bilən Ishak buning ismini «Sitnaq» dəp atidi. **22** Andin u u yərdin ketip, baxqa yərgə berip, xu yərdimu yənə bir quduk kolidi; əmdi Gəradikilər bu qudukni talaxmidi. Bu səwəbtin u uning etini «Rəqobot» qoyup: «Əmdi Pərwərdigar biz üçün jay bərgənəkən, bu zeminda mewilik bolimiz», — dedi. **23** Andin u u yərdin qikip Bəər-Xebaqa bardi. **24** Pərwərdigar xu keqisi uningqa kərünüp: — Mən bolsam atang Ibrahımning Hudasideurmən; kərkmioqin, qünki Mən sən bilən billimən, seni bəht-bərikətləp, nəslingni qulum Ibrahımning səwəbidin awutimən, — dedi. **25** U xu yərdə bir qurbangah yasap, Pərwərdigarning namioqa nida kilip ibadət kildi. U xu yərdə qedirini tikti, Ishakning qulliri xu yərdə bir quduk kolidi. **26** Əmdi Abimələk, aqinisi Ahuzzat bilən ləxkərbexi Fikol birgə Gəradin qikip, uning qexioqa bardi. **27** Ishak ularoqa: — Manga əqmənlik kilip, meni aranglardin qoqliwətkəndin keyin, nemə üçün mening qeximoqa kədinglar? — dedi. **28** Ular jawabən: — Biz Pərwərdigarning sən bilən billə boləqinini roxən bayqiduk, xuning bilən biz sening toqrangda:

«Otturimizda bir kelixim bolsun, yəni bizlər bilən sən bir-birimizgə kəsəm berip əhdə kılıxayli» deduk; xu wəjiddin sən bizgə heqkandaq ziyan-zəhmət yətküzmigəysən; biz sanga heq təgmiginimizdək, xundakla sanga yaxxilikdin baxqa heqbir nemə kilmioqinimizdək (bəlkini seni aman-esənlik iqidə yolungoqa əwətkəniduk) sənmu xundak kילוaysən. Mana hazır sən Pərwərdigar tərripiddin bəht-bərikət kəruwatisən! — deyixti. **30** Xuning bilən u ularoqa bir ziyapət kilip bərdi. Ular bolsa yəp-iqti. **31** Ətisi tang səhərdə ular qorup bir-birigə kəsəm kilixti; andin Ishak ularni yoloqa selip koydi; ular uning kexiddin aman-esən kətti. **32** U küni xundak boldiki, Ishakning kulliri kelip, uningoqa əzi kolioqan kuduk toqrisida həwər berip: «Biz su taptuk!» dedi. **33** U uning namini «Xibah» koydi. Bu səwəbtin bu xəhərnin ismi bügüngiqə «Bəər-Xeba» dəp atilip kəlməktə. **34** Əsaw kırık yaxqa kirgəndə, Hittiyıldin boləqan Bəərinin kizi Yəhudit bilən Hittiyıldin boləqan Elonning kizi Basimatni hotunlukqa aldi. **35** Əmma bular Ishak bilən Riwkahning kəngligə azab elip kəldi.

27 Ishak kərip, kəzliri torlixip, kəzi oquwa kəridioqan bolup qaləqanda xundak boldiki, u qong oqli Əsawni qakirip uningoqa: — Oqlum! — dedi. U: — Mana mən! — dəp jawab bərdi. **2** U uningoqa: — Mana mən əmdi kərip kəttim, qanqilik kün kəridioqinimnimu bilməymən. **3** Xunga səndin ətünimən, qoralliring, yəni sadak wə okyayingni elip janggaləqa qikip, mən üqün bir ow owlap kəl; **4** mən yaxxi kəridioqan məzzilik tamaktin birni etip, manga kəltürgin. Mən uni yəp, əlüxtin ilgiri kənglumdin sanga bəht-bərikət tiləp dua kilay, — dedi. **5** Ishak oqli

Əsawoşa söz qiloşanda Riwkahmu anglidi. Əsaw ow owlap kəlgili janggaloşa qikip kətkəndə, **6** Riwkah oşli Yakupşa: — Mana mən atangning akang Əsawoşa: «Sən ow owlap kelip, manga məzzilik bir taamni ətkin; mən uni yəp əlöp ketixtin burun Pərwərdigar aldida sanga bəht-bərikət tiləp dua qilay», — dəp eytkinini anglap qaldim. **8** Əmdi, i oşlum, səzümgə kulak selip buyruşinimni qiloşin. **9** Sən dərhal padioşa berip, əqkilərnin iqidin esil ikki oşlakni elip kəlgin; mən ulardin atang üqün u yahxi kəridioşan məzzilik bir taam təyyar qilay. **10** Sən uni atangning aldioşa elip kirgin. Xuning bilən u yəp, əlöp ketixtin burun sanga bəht-bərikət tiləp dua qilidu, — dedi. **11** Lekin Yakup anisi Riwkahşoşa: — Mana akam Əsaw bolsa tüklük kixi, mən bolsam tüksiz siliq tənlik adəmmən. **12** Mubada atam meni silap qalsa, undakta mən uning nəziridə uni mazaq qiloşuqi adəm bolup qelip, beximoşa bərikət əməs, bəli lənət taparmənmikin, dedi. **13** Anisi uningşoşa: — Əy oşlum, sanga qüxidioşan lənət manga qüxsun; əmma sən pəkət səzümgə kulak selip, berip [oşlaklarni] elip kəl, — dedi. **14** U berip ularni elip kelip, anioşa bərđi. Anisi uning atisi yahxi kəridioşan məzzilik bir taamni təyyar qildi. **15** Andin Riwkah tunji oşli Əsawning əyđə əz yenida saqlaklik əng esil keyimlirini elip kiqik oşli Yakupşa kiydürüp, **16** oşlaklarning terisini ikki qoli bilən boynining tüksiz jayioşa yəgəp, **17** andin əzi ətkən məzzilik taamlar bilən nanlarni oşli Yakupning qolioşa tutkuzdi. **18** Yakup atisinin qəxioşa kirip: — Əy ata! — dedi. U: — Mana mən! Oşlum, sən kim bolisən? — dewidi, **19** Yakup atioşa

jawab berip: — Mən qong oqulliri Əsawmən, manga eytkanliridək kildim; əmdi orunliridin turup, olturup kılqan owumning gəxigə eqiz tegip, andin kəngülliridin manga bəht-bərikət tiləp dua kılqayla, — dedi. **20** Ishak oqlıq: — Əy oqlum, kandaqmu uni xunqə tez tepip kəlding? — dewidi, u jawab berip: — Qünki Pərwərdigar Hudaliri uni dəl yolumqə yolukturdi, — dedi. **21** Ishak Yaqupqa: — Əy oqlum, yeqinraq kəl, sən rast oqlum Əsawmu, əməsmu, silap bakay, — dedi. **22** Xuning bilən Yaqup atisi Ishakning kexiqə yeqin bardı; u uni silap turup: — Awaz Yaqupning awazi, lekin qol bolsa Əsawning qolidur, — dedi. **23** Uning qolliri bolsa akisi Əsawning qolliridək tükük bolqini üqün uni toniyalmay, uningqə bəht-bərikət tiləp dua kildi. **24** Andin u yənə: — Sən rast oqlum Əsawmusən? dəp soriwidi, u jawab berip: — Dəl mən, — dedi. **25** Ishak uningqə: — Taamni elip kəlgin, mən oqlumning ow gəxidin yəp, kənglümdin sanga bəht-bərikət tiləp dua kılqay, — dedi. [Yaqup] uni uning aldiqə qoydi; u yedi. U xarab kəltürüwidi, unimu iqtı. **26** Andin atisi Ishak uningqə: — Əy oqlum, əmdi yeqin kelip meni səygin, — dedi. **27** U uning kexiqə berip uni səydi. Atisi uning kiyiminin purikini purap uningqə bəht-bərikət tiləp dua kılqay: — «Mana, oqlumning tenidiki puraq Pərwərdigar bərikətligən kəkləmzarning hux puriqiqə ohxaydikən! **28** Huda sanga asmannıng xəbnimi, Yərning munbət küqini ata kılqay, Axlıq-tülük bilən xarabnimu kəp bərgəy. **29** Həklər sening kullukungda bolqay, Əl-millətlər aldingda tizlanqay; Qerindaxliringqə hoja bolqaysən; Anangning oqulliri sanga tizlanqay; Sanga

lənət kılqanlar lənətkə qalqay; Sanga bəht tiligənlər bəht tapqay!» — dedi. **30** Xundak boldiki, İshak Yakupqa dua kılıp bolup, Yakup atisi İshakning kexidin qikip boluxıqqa, akisi Əsaw owdin qaytip kəldi. **31** Umu məzzilik taamlarni etip, atisining kexıqqa elip kirip, atisıqqa: — Ata qorqayla, oqullirining ow gəxidin yəp, kəngülliridin manga bəht-bərikət tiləp dua kılqayla, — dedi. **32** Atisi İshak unıqqa: — Sən kimsən? — dedi. U jawab berip: — Mən oqulliri, qong oqulliri Əsawmən! — dedi. **33** Buni anglap İshak alakzadilikke qıxüp, pütün bədini jalaklap titrəp: — Undaqta bayatin ow owlap elip kəlgini kim? Sən kelixtin burun uning həmmə nərsisidin yəp, unıqqa bəht-bərikət tiləp dua kıldim; wə bərhək, u bəht-bərikət kəridu! — dedi. **34** Əsaw atisining səzlirini anglapla intayin eqinarlık haldə ün selip aqqıq pəryad kətürüp atisıqqa: — Menimu, i ata, menimu bəht-bərikətlıqayla! — dedi. **35** U jawab berip: — Sening ining hıylə bilən kirip, sanga tegixlik bəht-bərikətne elip ketiptu, dedi. **36** Əsaw: — Rast uning eti Yakup əməsmu?! Qünki u ikki qetım meni putlap, ornumni tartıwalı. Awwal tunjilik hıqıqumni tartıwalı wə mana həzir u manga tegidıqan bəht-bərikətne elip kətı, — dedi, Andin yənə: — Mening üqün birər bəht-bərikət qaldurmidilimu? — dedi. **37** İshak Əsawqqa jawab berip: — Mana, mən uni üstünggə hoja kıldim; həmmə kərındaxlırını uning kullukıda bolıdıqan kıldim; axlık wə yengi xarab bilən uni kuwwətlıdim; əy oqlum, əmdi sanga yənə nemimu kılıp berələymən? — dedi. **38** Əsaw atisıqqa yənə: — Əy ata, silidə pəkət xu birlə bəht-bərikət bar idimu? Manga, əy ata, mangimu

bəht-bərikət tiləp dua kıləyla! dedi. Andin u ün selip yioqlap kətti. **39** Atisi Ishak uningəja jawab berip: — «Mana, turaləju jaying yərning munbət küqidin neri, Egiz asmanning xəbnimidin yirak bolur; **40** Sən kiliqingəja tayinip jan bakisən, Iningning hizmitidə bolisən; Lekin qeGRIDIN qikip kəzgingdə, Sən boynungdin uning boyunturukini qikirip sunduruwetisən» — dedi. **41** Xunga Əsaw atisi uningəja tiligən bəht-bərikət səwəbidin Yakupka əqmənlik saklap yürdi. Əsaw kənglidə: — Atamning matəm künliri yekinlixip kaldı; xu qaşda inim Yakupni ɵltürüwetimən, dəp hiyal kildi. **42** Lekin Riwkah qong oşli Əsawning bu sɵzliridin həwər tapti. U kiqik oşli Yakupni qakirip uningəja: — Mana akang Əsaw seni ɵltürüwetimən dəp ɵz-ɵzidin təsəlli tepiwetiptu; **43** əmdi əy oşlum, sɵzümgə kulak selip, kəpup Haranoja, akam Labanning kəxiəja kəqip kətkin; **44** akangning kəhri yanəjuqə, uning kəxida birnəqqə wakit turəjin. **45** Akang aqqikidin yenip, sening uningəja kıləjiningni untup kətküqə xu yərdə turup turəjin; andin mən adəm əwətip, seni u yərdin aldurup kelimən. Nemə üqün bir kündila hər ikkinglardin məhrum bolup kalay? — dedi. **46** Əmma Riwkah Ishakka: — Mən muxu Hittiy kizlar wəjidin jenimdin jak toydum. Əgər Yakupmu bu yurttiki kizlardin, muxundak Hittiy kizni hotunlukka alsa yaxiəjinimning manga nemə paydisi? — dedi.

28 Xuning bilən Ishak Yakupni qakirip, uningəja bəht-bərikət tiləp, uningəja jekiləp: — Sən Kanaaniylarning kizliridin hotun alma; **2** bəlki kəpup, Padan-Araməja, anangning atisi Betuəlning əyigə berip, u yərdin

anangning akisi Labanning qizliridin hotun alojin. **3** Həmmigə Qadir Təngri seni bəht-bərikətləp, awutup, səndin kəp həlkləрни qikirip kəpəytkəy, **4** Xundakla İbrahımning bəht-bərikitini sanga wə sening bilən nəslinggə bərgəy; xundak kılıp sən hazır Musapir bolup turuwatqan yəрни, yəни əslidə Huda İbrahımoğa bərgən zeminni igiləysən! — dedi. **5** Xuning bilən İshak Yakupni yoloğa saldi. U Padan-Aramoğa, aramiy Betuəlning oqli, Yakup bilən Əsawning anisi Riwkahning akisi Labanning kexioğa qarap mangdi. **6** Əsaw İshakning Yakupka bəht-bərikət tiləp, uni Padan-Aramoğa xu yərdin hotun elixka əwətkənlikini, xundakla uningoğa bəht-bərikət tiləp, uninga jekiləp: Sən Qanaaniylarning qizliridin hotun almiojin, degənlirini ukup, Yakupningmu əz ata-anisioğa itaət kılıp, Padan-Aramoğa kətkinini kərginidə, **8** Əsaw: — kanaanylarning qizliri atam İshakning nəziridə yaman kərinidikən, dəp bilip yətti. **9** U İsmailning kexioğa berip, hazırki hotunlirining üstigə İbrahımning oqli İsmailning kizi, Nebayotning singlisi Maḥalatni hotunlukka aldi. **10** Yakup bolsa Bəər-Xebadin qikip, Həran tərəpkə mengip, **11** bir yərgə yetip kəlgəndə, kün olturup kətkəqkə xu yərdə kənməqci boldi. U xu yərdiki taxlardin birini elip, bexioğa yastuk kılıp kəyup, uhliqli yatti. **12** U bir qux kərdi: — Mana, uqi asmanlaroğa takixidioğan bir pələmpəy yərdə tikləklik turatti; Hudaning pərixtiliri uningda qikip-quxüp turuxatti. **13** Mana, Pərwərdigar uning üstidə turatti. U: — «Mən bolsam atang İbrahımning Hudasi wə İshakning Hudasi boləğan Pərwərdigardurmən; Mən sən yatqan bu zeminni sening bilən nəslinggə berimən. **14**

Nəsling bolsa yərning topisidək kəp bolup, sən məqrıp bilən məxrıkkə, ximal bilən jənubka yeyilisən; sən wə nəslingning wasıtisi bilən yər yüzidiki barlık ailə-kəbililər bəht-bərikət tapıdu. **15** Mana, Mən sən bilən billidurmən, kəyərgə barsang seni aman-esən saklap, bu zeminioğa seni kayturup kelimən; qünki sanga eytkan səzümni ada kılmay turup, seni taxlimaymən» – dedi. **16** Andin Yaqup oyoşinip: – Bərək, Pərwərdigar bu yərdidur, lekin mən uni bilməptimən, – dedi. **17** U qorkup ketip: Bu jay alamət dəhxətlik bir jay ikən! Bu Hudaning öyi bilən asmanın dərwasisidin baxka heq jay əməstur, – dedi. **18** Yaqup ətisi səhər kopup, bexining astioğa koyoğan taxni elip, [hatirə] tüwrük süpitidə tikləp, üstigə zəytun meyi kuyup koydi. **19** U jayning ismini Bəyt-əl dəp atidi; əmma ilgiri u jayning eti Luz idi. **20** Andin Yaqup kəsəm bilən wədə kilip: – Əgər Huda mening bilən billə bolup, bu səpirimdə meni saklap, yegili nan, kiygili kiyim berip, **21** Mən atamning öyigə aman-esən yenip barsam, undaқта Pərwərdigar mening Hudayim bolidu; **22** Xuningdək mən hatirə tüwrük süpitidə tikləp koyoğan bu tax Hudaning öyi bolidu; həm xundaqla sən manga beridioğan barlık nərsilərnin ondin bir ülüxini sanga təkdin kılmay qalmaymən, – dedi.

29 Andin Yaqup səpirini dawamlaxturup, məxrıktiki qowmlarning zeminioğa yetip kəldi. **2** U qariwidi, mana, yaylakta bir kuduk turatti, uning yenida üq top koy padisi turatti; qünki həlk bu kuduktin padilarni suoşiratti. Kudukning aozioğa yooğan bir tax koyukluk idi. **3** Qaqaniki padilarning həmmisi u yərgə yioşilsa, padiqilar birliktə

qudukning aqzidiki taxni yumilitiwetip, qoylarni suqirip, andin taxni yonə qudukning aqziqə əz ornioqə qoyup qoyatti. **4** Yaqup [padiqilardin]: Əy buradərlər, silər qəyərlik? – dəp soridi. Ular: – Biz hāranliqmiz, dedi. **5** U ulardin: – Silər Nahorning oqlı Labanni tonumsilər? – dəp soridi. Ular: – Tonuymiz, dedi. **6** U ulardin: – U salamətmu, dəp soriwidi, ular jawab berip: – U salamət turuwatidu. Mana ənə uning qizi Raqilə qoyliri bilən keliwatidu, dedi. **7** U: – Mana, kün tehi egiz tursa, hāzir tehi malning yioqilidioqan waqti bolmidi; nemixqə qoylarni suqirip, andin yonə berip otlatmaysilər? – dedi. **8** Ular jawab berip: – Yaq, mundaq qilalmaymiz. Awwal padilarning həmmisi yioqilip, padiqilar taxni qudukning aqzidin yumilitiwətkəndin keyin, andin qoylarni suqirimiz, dedi. **9** U ular bilən gəplixip turqinida, Raqilə atisining qoyliri bilən yetip kəldi; qünki u qoy baqquqi idi. **10** Xundaq boldiki, Yaqup anisining akisi Labanning qizi Raqilə bilən anisining akisi Labanning qoylirini kərgəndə, u qopup berip, qudukning aqzidin taxni yumilitiwetip, anisining akisi Labanning qoylirini suqardi. **11** Andin Yaqup Raqiləni səyüp, yuqiri awaz bilən yioqlap taxlidi wə Raqiləgə: – Mən sening atangning tuqkini, Riwkahning oqlı bolimən, dewidi, u yügürüp berip atisioqə həwər bərdi. **13** Xundaq boldiki, Laban əz singlisining oqlı Yaqupning həwirini angliqanda, uning aldioqə yügürüp berip, uni quqaklap səyüp, əyigə baxlap kəldi. Andin Yaqup Labanoqə [kəqürmixlirining] həmmisini dəp bərdi. **14** Laban uningqə: – Sən dərwaqə mening səngək bilən gəxümdursən! – dedi. Buning

bilən u uning kexida bir ayqə turup qaldi. **15** Andin Laban Yakupqa: — Sən mening tuoqkinim boloaq, manga bikaroqa hizmət qilamsən? Eytkina, həkkinggə nemə alisən? — dedi. **16** Labanning ikki kizi bar idi; qongining eti Leyah, kiiqikining eti Rahilə idi. **17** Leyahning közliri yekimlik idi; əmma Rahiləning bolsa tək-turki kelixkən, həsni-jamali qiraylik kiz idi. **18** Yakupning kəngli Rahiləgə qüxkən bolup Labanoqa: — Mən sening kiiqik kizing Rahilə üçün sanga yəttə yil hizmət qilay, dedi. **19** Laban jawab berip: — Uni baxqa kixigə bərginimdin sanga bərginim yahxi. Əmdi meningkidə turojin, dedi. **20** Yakup Rahiləni elix üçün yəttə yil hizmət qildi. Əmma u uni intayin yahxi kərgəqkə, bu yillar uningə pəkət birnəqə kündəkla bilindi. **21** Wəqit toxqanda Yakup Labanoqa: — Mana mening künlirim toxti. Əmdi ayalimni manga bərgin, mən uning kexioqa kirəy, dedi. **22** Laban xu yərdiki həmmə kixiləni yiojip, ziyapət kilip bərdi. **23** Ləkin xundək boldiki, kəq kirgəndə, u qong kizi Leyahni Yakupning yenioqa elip kəldi; Yakup uning kexioqa kirip billə boldi. **24** Laban öz dediki Zilpahni kizi Leyahə dedək kilip bərdi. **25** Ətisi xundək boldiki, mana aldida Leyah turatti! U Labanoqa: — Bu zadi manga nemə kiləjining? Əjəba, mən Rahilə üçün sanga hizmət kilmidimmu? Meni nemixka xundək aldiding?! — dedi. **26** Laban: Bizning yurtimizda kiiqikini qongidin ilgiri yatlik kilidioqan rəsim-kaidə yok. **27** Əmdi sən qongining yəttə künlük toy murasimini ətküzüp boləjin; andin yənə ikkinqisininu sanga berəyli; u sening manga yənə yəttə yil kilidioqan hizmitingning həkki bolidu, — dedi. **28** Yakup məkul bolup, Leyahning

yəttə künlük toy murasimini etküzüp bolanda, Laban kızı Rahilənimu uningə hotunlukka bərdi. **29** Laban dediki Bilhahni kızı Rahiləgə dedək kilip bərdi. **30** Bu tərəkidə Yakup Rahiləningmu kexioğa kirdi; u Rahiləni Leyahdin ziyadə yaxhi kərdi. Andin keyin u yənə yəttə yil Labanə hizmət kildi. **31** Əmma Pərwərdigar Leyahning ətiwarlanmioanlikini kərgəndə, uningə tuşuxni nesip kildi. Lekin Rahilə tuşmas idi. **32** Leyah hamilidar bolup bir oşul tuşup: — «Pərwərdigar harlanşinimni kərdi; əmdi erim meni yaxhi kəridu» dəp uning ismini «Rubən» koydi. **33** U yənə hamilidar bolup, bir oşul tuşup: — «Pərwərdigar ətiwarlanmioanlikini anglap, buni həm manga bərdi» dəp, uning ismini Ximeon koydi. **34** U yənə hamilidar bolup, bir oşul tuşup: — «Əmdi bu kətim erim manga başlinidu; qünki mən uningə üq oşul tuşup bərdim» dəp uning ismini Lawiy koydi. **35** U yənə hamilidar bolup, bir oşul tuşup: — «Əmdi bu kətim mən Pərwərdigarə həmdusana okuy!» dəp uning ismini Yəhuda koydi. Andin u tuşuttin tohtap kaldi.

30 Əmma Rahilə əzining Yakupka bala tuşup berəlmiginini kərgəndə, aqisioğa həsət kilip Yakupka: — Manga bala bərgin; bolmisa əlimən, — dedi. **2** Xuning bilən Yakupning Rahiləgə şəzişi kelip: — Mən baliyatkuning mewisini şəndin ayioşan Hudaning ornidimu?! — dedi. **3** — Mana, dedikim Bilhah bu yərdə turidu; şən uning kexioğa kirgin, u mening kuşikimoğa tuşsun; mən u arkilik balilik bolay, — dedi Rahilə. **4** Xuning bilən u dediki Bilhahni uningə hotun kilip bərdi; Yakup uning kexioğa kirdi. **5** Bilhah hamilidar bolup, Yakupka bir

oʻqul tuʻqub bʻrdi. **6** Raḥilə: — «Huda mən üqün adalət yürgüzüp pəryadimni anglap, manga bir oʻqul bʻrdi», dəp uning ismini Dan qoydi. **7** Raḥiləning dediki Bilḥah yənə ḥamilidar bolup, Yaḳupḳa ikkinqi oʻqlini tuʻqub bʻrdi. **8** Raḥilə: — «Mən aqam bilən bəslixip kattiq tutuxup, yəngdim» dəp uning ismini Naftali qoydi. **9** Leyah özining tuʻquttin tohtap ḳaloḳanini kərüp, dediki Zilpahni Yaḳupḳa hotun ḳilip bʻrdi. **10** Leyahning dediki Zilpah Yaḳupḳa bir oʻqul tuʻqub bʻrdi. **11** Leyah: — «Nemidegən tələylik-ḥə!» dəp uning ismini Gad qoydi. **12** Leyahning dediki Zilpah Yaḳupḳa ikkinqi oʻqlini tuʻqub bʻrdi. **13** Leyah: «Mən bəhtlikturmən! Qünki hotun-ḳizlar meni bəhtlik deyixidu!» dəp uning ismini Axir qoydi. **14** Buḳday ormisi künliridə Rubən qiqip etizliḳḳa bardi wə etizdin birḳanqə muḥəbbətḡilini terip, bularni anisi Leyahning ḳexioḳa əkəldi. Əmdi Raḥilə Leyahḳa: — Ətünüp ḳalay, oʻqlungning muḥəbbətḡulidin birnəḳqini manga bərgin! — dedi. **15** [Leyah] uningḳa jawabən: — Erimni tartiwalḳining yətməmdu? Əmdi oʻqlumning muḥəbbətḡulinimu tartiwalmaḳqimusən? — dedi. Raḥilə jawab berip: — Undaḳ bolsa u oʻqlungning muḥəbbətḡülliri üqün büḡün keḳə sən bilən yatsun, — dedi. **16** Yaḳup kəḳqurun etizdin ḳaytip kəlginidə, Leyah uning aldioḳa qiqip: — Mening ḳeximoḳa kirixing kerək; qünki mən oʻqlumning muḥəbbətḡülliri bilən seni ijarigə aldim, — dedi. Xundaḳ dewidi, u bu keḳə uning bilən yatti. **17** Huda Leyahning duasini anglidi; u ḥamilidar bolup, Yaḳupḳa bəxinqi oʻqlini tuʻqub bʻrdi. **18** Xuning bilən Leyah: «Dedikimni erimgə bərginimgə Huda əmdi manga

«ijarə həkəkim»ni ata kildi» dəp uning ismini Issakar koydi. **19** Leyah yənə hamilidar bolup, Yakupka altinqi oqlini tuqlup bərđi. **20** Leyah: — «Huda manga yahxi toyluq ata kildi; əmdi erim mening bilən billə turidioqan boldi; qünki mən uningqa altə oql tuqlup bərđim» dəp uning ismini Zəbulun koydi. **21** Xuningdin keyin, u bir kiz tuqlup, uning ismini Dinah koydi. **22** Əmma Huda Raqiləni yad kilip, duasini anglap uni tuqlidioqan kildi, **23** U hamilidar bolup, bir oql tuqlidi. U: — «Huda meni nomustin halas kildi», dedi. **24** U: — «Pərwərdigar manga yənə bir bala bərsə» dəp, uning ismini Yüsüp koydi. **25** Raqilə Yüsüpni tuqlkandin keyin Yakup Labanoqa: — Meni əz yurtumoqa, əz wətinimgə kətkili koyoqin. **26** Mening sanga ixləp erixkən ix həkəkim bolqan ayallirim bilən balilirimni manga bərgin; mən ketəy; qünki mening sanga ixligən jəpalik hizmitim əzünggə ayan, — dedi. **27** Laban uningqa jəwabən: Nəziringdə iltipət tapqan bolsam, ətünüp qalay, [yənimdin kətmə]. Qünki mən Pərwərdigarning sening səwəbingdin manga bərikət bərginini tonup yəttim, dewidi, [Yakup] yənə: — **28** Manga alidioqan həkəkimgni tohtatqin; mən sanga xuni bərey, dedi. **29** [Yakup] uningqa jəwab berip: — Mən sanga kəndək hizmət kilip kəlginim, mening qolumda malliringning kəndək bolqini əzünggə ayan. **30** Qünki mən kəlməstə meling az idi; əmdi nəhayiti zor bir top boldi. Mening kədimim kəyərgə yətsə, Pərwərdigar sanga bərikət ata kildi. Əmdi mən qaqan əz ailəm üqün igilik tikləymən? — dedi. **31** Xuning bilən Laban: — Mən sanga nemə bərey, dewidi, Yakup: — Sən manga həqnemə bərmigin; pəkət

mening xu iximoja qoxulsangla, mən yənə padangni bekip, ulardin həwər alimən. **32** Mən bugün pütkül padangni arilap, ala-qipar qoylarni, qara-qongur pahlanlarni, xundakla eqkilərnin iqidinmu ala-qiparlirini ayrip qikimən. Bular mening ix həkkim bolsun. **33** Keyin, mening həkkimni təkxürüp kəlgən waqtingda, həkkaniy bolənim kəz aldingda ispatlinidu; eqkilər arisida ala-qipar bolmioqanlirining həmmisi, pahlanlar arisida qara-qongur bolmioqanlirining həmmisi oqrilap kelingən hesablanun, — dedi. **34** u waqıtta Laban: — Maqul, deginingdək bolsun, — dedi. **35** Xu küni [Laban] taqil wə ala-qipar tekilərnini, ala-qipar qixi eqkilərnini, xundakla az-paz aq qikimi boləjan barlıq eqkilərnini, barlıq qara-qongur qozilarni ayrip, əz oqullirining qolioja tapxurup, **36** əzi bilən Yakupning otturisida üq künlük arilikni qoydi. Yakup bolsa Labanning padilirining qaləjinini baqti. **37** Lekin Yakup terək, badam wə qinar dərəhliridin yumran qiwiklarni elip, qowzikini yolluq kilip xilip, aq siziklarni qikardi. **38** Andin mal küyliyən waqitlirida su iqqili kəlgəndə, u muxu xilojan qiwiklarni padilar su iqidiojan yərlərdiki ulaklarəja malning aldioja tikləp qoyatti. Mal bu [taqil] qiwiklarning aldidə jüpləxkəndin keyin ular taqil wə ala-qipar qozilarni tuqdi. **40** Andin Yakup bu qozilarni Labanning padisidin ayrip qikardi; andin u Labanning padisining yüzlirini taqil wə qongur qoylirioja qaritip jüpləxtürdi; xundak kilip, u əz melini Labanning melioja qoxmay bələk qoyup, əzi üqün ayrim badilarni qildi. **41** Saqlam küqlük mal jüpləxkinidə, Yakup qiwiklarni padining kəz aldioja ulaklarda qoyatti; mallar

xu qiwiklarning yenida jüplixætti. **42** Lekin jüplixiwatқан mal ajiz bolsa, u qiwiklarni қoymaytti. Bu tæriқidæ ajizliri Labanoқа, küqlükliri Yaqupқа tæwæ boldi. **43** Xundaq қilip, bu kixi nahayiti bay bolup, malliri, dedækliri, қulliri, tægiliri wæ exækliri heli kæp boldi.

31 æmma Yaqup Labanning oқullirining: — Yaqup atimizning pütün mal-mülkini elip kætti; uning erixkæn bu dælitini atimizning tællukætidin kælgæn, deginini anglap қaldi. **2** Yaqup Labanning qirayioқа қariwidi, mana, u özige burunқidæк hux peil bolmidi. **3** Bu qaoқаda, Pærwærdigar Yaqupқа: — Sæn ata-bowiliringning zeminiоқа, ez uruқ-tuoқanliringning кexioқа қaytip kætkin. Mæn sening bilæn billæ bolimæn, — dedi. **4** Xuning üqün Yaqup adæm æwætipe, Rahilæ wæ Leyahni ez padisi turоқан kæklæmgæ qaqiripe kelipe **5** ularоқа mundaq dedi: — Mæn atanglarning qirayioқа қarisam manga burunқidæк hux peil bolmidi; æmma atamning Hudasi mæn bilæn billæ bolup kældi. **6** Küqümning yetixiqæ atanglarоқа ixlæp bærginim silærgæ ayan; **7** halbuki, atanglar meni æhmæк қilipe, hæққimni on қetim özgærtti; lekin Huda uning manga ziyan yætküzüxigæ yol qoymidi. **8** ægær u: «Ala-qipar қozilar hæққing bolidu», desæ, barliқ padilar ala-qipar қozilioқili turdi. U: «Taoқil қozilar hæққing bolsun», desæ, barliқ padilar taoқil қozilioқili turdi. **9** Bu tæriқidæ Huda atanglarning mallirini tartiwelipe, manga bærdi. **10** Padilar küyligæn waқitta mæn bir қetim қüxümdæ beximni kætürüp xuni kærdumki, mana, mallarning üstige jüplixixkæ etiloқан қoққar-tekilæarning hæmmisi taoқil yaki ala-qipar idi. **11** Andin Hudaning Pærixтisi қüxümdæ manga: «æy Yaqup», dewidi,

mən jawab berip: «Mana mən», dedim. **12** U manga: — «Əmdi bexingni kətürüp qarışın; mana mallarning üstigə jüplixixkə etiləşən qoqkar-tekiləşning həmmisi taşıl wə ala-qipardur; qünki Mən Labanning sanga qiləşinining həmmisini kərdüm. **13** Mən Bəyt-Əldə [sanga kəringən] Təngridurmən. Sən xu yərdə tüwrükni məsihləp, Manga kəsəm iqtig. Əmdi sən orningdin turup, bu zemindin qikip, uruk-tuşkanliringning zeminişə yanışın» dedi. **14** Raşilə wə Leyah uningəşə jawab berip: — Atimizning əyidə bizgə tegixlik nesiwə yaki miras qalmışanmu? **15** Biz dərwəkə uningəşə yat adəm hesablinip qalışanmu?! U bizni setiwətti, toyluqimiznimu pütünləy yəp kətti! **16** Xundak bolışandin keyin, Huda Atimizdin sanga elip bərgən barliq dələt biz bilən balilirimizningkidur. Əmdi Huda sanga nemə degən bolsa, xuni qiləşin, — dedi. **17** Xuning bilən Yakup ornidin turup, baliliri wə ayallirini təgilərgə mindurup, erixkən barliq malliri wə barliq təalluqatini, yəni Padan-Aramda tapқан təalluqatirini elip, atisi İshaqning yenişə berixkə Qanaan zeminişə qarap yol aldi. **19** Laban bolsa qoylirini qirkışılı kətkənidi; Raşilə öz atişəşə təwə «əy butliri»ni oşqrilap eliwaldi. **20** Yakup aramiy Labanışə öz qexidin oşqrilıqə qeqip ketidişanlişini ukturmay uni aldap qoyışanidi. **21** U bar-yokini elip qeqip kətti; u dəryadin ətüp Gilead təşə tərəkə qarap yol aldi. **22** Üqinqi küni, Labanışə Yakupning qaqkini toşqrisida həwər yətti. **23** U öz tuşkanlirini elip, yəttə künlük yolışiqə kəynidin qoşlap berip, Gilead təşəşə uningəşə yetixti. **24** Lekin keqisi Huda aramiy Labanning qüşigə kirip uningəşə: «Sən həzi bol, Yakupkə

ya aq ya kək demə!» dedi. **25** Laban Yakupqa yetixip baroqanda, Yakup qedirini taqning üstigə tikgənidi. Labanmu tuoqanliri bilən Gilead teqining üstidə qedir tikti. **26** Laban Yakupqa: — Bu nemə qilqining? Sən meni aldap, qizlirimni uruxta aloqan oljidək elip kəttinq? **27** Nemixqa yoxurun qaqisən, manga həwər bərməy məndin oqrilikqə kəttinq? Manga degən bolsang mən huxal-huramlıq bilən oqəzəl oqup, dap wə qang qelip, seni uzitip koymamtim? **28** Xundak qilip sən manga öz oqullirim wə qizlirimni səyüp uzitip koyux pursitini mu bərmiding. Bu ixta əhməqlik qilding. **29** Silərgə ziyanzəhmət yətküzüx qolumdin kelətti; lekin tünügün keqə atangning Hudasi manga səz qilip: «Hezi bol, Yakupqa ya aq ya kək demə» dedi. **30** Hox, sən atangning əyini tolimu seqinqining üqün kətməy koymaysən; lekin nemixqa yənə mening butlirimni oqriliding? — dedi. **31** Yakup Labanoqa jawab berip: — Mən qorkup qaqtim; qünki seni qizlirini məndin məjburiy tartiwalamdikin, dedim. **32** Əmdi butliringoqa kəlsək, ular kimdin qiksa xu tirik qalmaydu! Qerindaxlirimiz aldida məndin qandaqla neməngni tonuwalsang, uni elip kət, — dedi. Həlbuki, Yakupning Raqiləning butlarni oqrilap kəlgininin həwiri yok idi. **33** Laban aldi bilən Yakupning qedirioqa kirip, andin Leyahning qediri həm ikki dedəkning qedirliroqa kirip ahturup həqnemə tapalmidi. Leyahning qediridin qikip, Raqiləning qedirioqa kirdi. **34** Raqilə bolsa əy butlirini elip, bularni təgining qomining iqigə tikip koyup, üstidə olturuwaloqanidi. Laban pütkül qedirini ahturup, həqnemə tapalmidi. **35** Raqilə atisioqa: — Əy hojam,

aldingda turalmiqinim üqün hapa bolmiqin; qünki mən hazır ayallarning adət məzgilidə turuwatimən, — dedi. Xundak kılıp, Laban həmmə yəni qoymay ahturupmu, öy butlirini tapalmidi. **36** Xuning bilən Yakup aqqıqlap Laban bilən jedəllixip kətti. Yakup Labanoqa: — Sən meni kəynimdin munqə aldirap-tenəp qoqlap kəlgüdək məndə nemə səwənlik, nemə gunah bar? **37** Sən həmmə yük-taklirimni ahturup qıqting, öyüngning nərsiliridin birər nemə tapalidingmu? Birnemə tapқан bolsang, mening qerindaxlirim bilən sening qerindaxliringning aldida uni qoyqin, ular biz ikkimizning arisida həküm kılsun. **38** Mən muxu yigirmə yil qexingda turdum; heqqaqan saqlıqıng wə qixi əqkiliring bala taxliwətmidi; padiliringdin qoqkarliringni yeginim yok. **39** Boquwetilgənlirini qexingqə elip kəlməy, bu ziyanni özüm toldurdum; keqisi oqlrilanoqan yaki kündüzi oqlrilanoqan bolsun sən uni məndin təlitip alding. **40** Mening künlirim xundak əttiki, kündüzi issıqtin, keqisi soquqtin qiynilip, uyqu kəzümədin kaqatti. **41** Mening künlirim muxu yigirmə yilda öyüngdə turup xundak boldi; on tət yil ikki qizing üqün sanga hizmət kıldim, altə yil padang üqün hizmət kıldim; uning üstigə sən ix həkqimni on qetim əzgərtting. **42** Əgər atamning Hudasi, yəni İbrahımning Hudasi, yəni İshakning Qorkunqisi Bolqanning Əzi mən bilən billə bolmisa idi, sən jəzmən meni quruk qol kılıp qayturuwetəttıng. Lekin Huda mening tartқан jəbir-japalirimni, kollirimning muxəkqitini kərüp tünügün keqə sanga tənbiħ bərđi, — dedi. **43** Laban Yakupqa jawab berip: — Bu qızlar mening qızlirim, bu oqlullar

mening oʻqullirim, bu pada bolsa mening padam bolidu; xundaqla k z aldingdiki h mm  n rs  miningkidur;  mma mən b g n bu kizlirimni w  ularning tuʻqan oʻqullirini nem  qilay? **44**  eni k l, sən bilən ikkimiz bir  hd  t z x yli, bu mən bilən sening otturimizda guwah bolsun, — dedi. **45** Xuning bilən Yaqub bir taxni elip  r  tikləp t wr k kilip qoydi. **46** Andin Yaqub  erindaxliri a: — Tax yio inglar, — dewidi, taxlarni elip kelip d wilidi, xu y rd  tax d wisining yenida  izalinixti. **47** Laban bu d wini «Y gar-Sahaduta» d p atidi, Yaqub uning ja «Gale d» d p at qoydi. **48** Laban: — Bu d w  b g n sən bilən mening otturamda guwah bolsun, — dedi. Xunga bu s w btin d wining nami «Gale d» ataldi. **49** U jay y n  «Mizpah», d pmu ataldi; q nki Laban y n : — Ikkimiz bir-birimiz bilən k r xmig n waqitlarda, P rw digar sən bilən mening otturamda  arawul bolup k zitip tursun. **50**  g r sən kizlirimni boz k qilsang, yaki kizlirimning  stiga baxqa hotunlarni alsang, baxqa heq kixi  eximizda hazir bolmi jan təkdirdimu, mana, Huda mən bilən sening arangda guwahqidur! **51** Laban Yaqubka y n : — Mana, bu d wig   ara, mən bilən sən ikkimizning otturisida mən tikləp qoyojan bu t wr kkimu  ara; **52** kəlgüsida bu d w  w  bu t wr km  mən yaman niy t bilən bu d widin sening t ripingg   tm slikim  q n, seningmu niyitingni yaman kilip bu d w  w  bu t wr ktin  t p mening t ripimg  k lm sliking  q n guwahqi bolsun. **53** Ibrahimning ilah , Nah rning ilah  w  bu ikkisining atisining ilahliri arimizda h k m qiqarsun, — dedi. Yaqub bolsa atisi Ish kning  orkunqisi Boloquqi bilən k s m

kildi. **54** Andin Yakup taol üstidə bir qurbanlik sunup, kerindaxlirini ezi bilən tamaklinixka təklip kildi. Ular həmdastihan olturdi wə keqisi taolda kəndi. **55** Ətisi tang səhərdə Laban ornidin turup, nəwriliri bilən qizlirini səyüp, ularoqa bəht-bərikət tiləp, öz əyigə rawan boldi.

32 Yakup öz yolioqa ketip baratti; yolda Hudaning pərixtiliri uningoa uqriddi. **2** Yakup ularni kərüp: — Bu jay Hudaning bargahı ikən! — dəp, bu jayning namini «Maḥanaim» dəp qoydi. **3** Andin Yakup Seir zeminidiki «Edom yayliki»oqa, akisi Əsawning kexioqa aldin həwərqilərnı əwətip, **4** ularoqa jekiləp: — Silər hojamoa, yəni Əsawoqa: «Kəminiliri Yakup mundak dedi: — Mən Labanning kexida musapir bolup, ta muxu waqitkiqə turdum. **5** Əmdi məndə kala, exək wə qoylar, qul-dedəklərmu bar; mən əzlrining nəziridə iltipat taparmənmikin dəp hojamoa həwər yətküzüxnı layik kərdüm», dənglar, — dedi. **6** Həwərqilər Yakupning yenioqa yenip kelip: — Biz akiliri Əsawning kexioqa barduk; u tət yüz kixini elip, silining aldilirioqa keliwatidu, — dedi. **7** Yakup nahayiti kərkup, oəm-oussigə qüxüp adəmlirini qoy, kala wə təgilirigə koxup, ikki topka ayriddi. **8** U: — «Əgər Əsaw kelip bir topimizoa hujum kilsa, yənə bir top keqip kutulup qalar» — dəp oyliddi. **9** Andin Yakup mundak dua kildi: — I atam İbrahimning Hudasi wə atam İshakning Hudasi! Manga: «Əz zemining wə uruk-tuqanliringning kexioqa yenip kətkin, sanga yahxilik qilimən» dəp wədə qiloqan Pərwərdigar! **10** — Mən Sening Əz qulungoa kərsətkən əzgərməs barlik məhrıbanliqing wə barlik wapadarliqing aldida həqnemə əməsmən; qünki mən bu

Iordan daryasidin o'tkinimda yalqiz bir hasam bar idi. Emda men ikki top adam bolup qaytiwatimen. **11** Otunup qalay, meni akam asawning kolidin kutkuzoaysan; qunki u kelip men bilan hotun-balilirimni olturuwetamdikin, dep korkimen. **12** Sen: «Men jazman sanga zor yahxilik kilip, sening nasingni dengizdiki kumdak haddi-hesabsiz kep kilimen», deganiding, — dedi. **13** U xu keqisi xu yarda konup kald; andin u kol ilikidiki mallardin elip, akisi asawqa ikki yuz eqka, yigirma tek, ikki yuz saqlik, yigirma koqkar, ottuz qixi tegini taylakliri bilan, kirik inak, on buqa, yigirma mada exak, on hangga exakni sowat kilip tayyarlap, **16** Bularni ayrim-ayrim top kilip hizmatkarlirining koloqa tapxurup, ularqa jekilap: — Siler mandin burun mengip, har topning arisida arilik koyup haydap menginglar, — dedi. **17** U eng aldidiki top bilan mangojan kixika emr kilip: — Akam asaw sanga uqriqanda, agar u sandin: «Kimning adimisən? Kayerga barisən? Aldingdiki janiwarlar kimning?» — dep sorisa, **18** Undakta sen jawab berip: «Bular kaminiliri Yakupning bolup, hojam asawqa awatkən sowattur. Mana, u ezimu kaynimizdin keliwatidu» — degin, dedi. **19** Xu tariqida u ikkinqi, uqinqi wə ulardin keyinki padilarni haydap mangojuqi kixilergimu ohxax emr kilip: — asaw sizlarga uqriqanda, silermu uningqa xundak denglar, andin: — Mana, kaminiliri Yakup ezimu arkimizdin keliwatidu, — denglar, dedi; qunki u: — Men aldimda baroan sowat bilan uni meni kaqurum kildurup, andin yuzini korsam, meni kobul kilarmikin, — dep oylioanidi. **21** Xundak kilip sowat aldin awatildi; u xu keqisi bargahda konup

qaldi. **22** U xu keqidə qopup, ikki ayali wə ikki dediki wə on bir oqlini elip, Yabbok keqikidin otüp kətti. **23** U ularni ekindin etküzdi, xundakla həmmə təalluqinimu u qarxi tərəpkə etküzdi. **24** Yaqup bolsa bu qatta yaloquz qaldi; bir zat kelip xu yərdə uning bilən tang atquqə qelixti. **25** Lekin bu zat uni yengəlməydiqanlikini kərüp, uning yotisining yirikioqa kolini təgküzüp koydi; xuning bilən ular qelixiwatqanda Yaqupning yotisi qazandin qikip kətti. **26** U zat: — Meni koyup bərgin, qünki tang atay dəp qaldi, dedi. — Sən meni bərikətlimigüqə, seni koyup bərməymən, dedi Yaqup. **27** U uningdin: — Eting nemə? dəp soridi. U: etim Yaqup, — dedi. **28** U uningqə: — Sening eting buningdin keyin Yaqup bolmay, bəlki Israil bolidu; qünki sən Huda bilənmu, insan bilənmu elixip oqalib kəlding, — dedi. **29** Andin Yaqup uningdin: — Namingni manga dəp bərgin, dewidi, u: — Nemixka mening namimni soraysən? — dedi wə xu yərdə uningqə bəht-bərikət ata qildi. **30** Xuning bilən Yaqup: — Hudani yüzmu-yüz kərüp, jenim kutulup qaldi, dəp u jayning namini «Pəniəl» dəp atidi. **31** U Pəniəldin otüp mangoqanda, kün uning üstibexini yorutti; əmma u yotisi tüpəylidin aqsap mangatti. **32** Bu səwəbtin Israillar bögüngiqə yotining ügisidiki pəyni yeməydu; qünki xu Zat Yaqupning yotisining yirikioqa, yəni uning peyigə kolini təgküzüp koyoqanidi.

33 Yaqup bexini kətürüp qariwidi, mana əsaw tət yüz kixi bilən keliwatatti. Xuning bilən u balilirini ayrip, Leyah, Raqilə wə ikki dedəkkə tapxurdi; **2** u ikki dedək wə ularning balilirini həmmining aldida mangdurdi, andin

Leyah bilən uning balilirini, əng ahirida Raḥilə bilən Yüsüpni mangdurdi. **3** Əzi bolsa ularning aldioğa ətüp mangdi, u akisining aldioğa yetip barojuqə yəttə ketim yərgə bax urup təzim qildi. **4** Əsaw uning aldioğa yügürüp kelip, uni quqaqlap, boynioğa girə selip, uni səydi; hər ikkisi yioqlixip kətti. **5** Andin Əsaw bexini kətürüp qarap, ayallar wə balilarni kərüp: — Bu sən bilən billə kəlgənlər kimlər? — dəp soridi. Yakup: — Bular Huda xapaət qilip kəminilirigə bərgən balilardur, — dedi. **6** Andin ikki dedək wə ularning baliliri aldioğa berip, uningə təzim qildi; **7** Andin Leyahmu uning baliliri bilən aldioğa berip, təzim qildi, ahirida Yüsüp bilən Raḥilə aldioğa berip, təzim qildi. **8** Əsaw: — Manga yolda uqriqan axu topliringda nemə məksiting bar? — dewidi, Yakup jawab berip: — Bu hojamning aldida iltipət tepixim üqündur, dedi. **9** Ləkin Əsaw: — Əy kərindixim, məndə yetip axkudək bar. Sening öz nərsiliring əzünggə qalsun, dedi. **10** Əmma Yakup: — Undək qilmiojin; əgər mən nəzərliridə iltipət tapqan bolsam, sowojetimni qolumdin qəbul qiləyayla; qünki silining meni huxallıq bilən qəbul qilənlirini kərüp, didarilirini kərginimdə Hudaning didarini kərgəndək boldum! **11** Əmdi sanga kəltürülgən, [Hudadin kərgən] bu bərikətlirimni qəbul qiləyayla; qünki Huda manga xapaət kərsətti, həmmə nərsilirim bar boldi, — dəp uningdin qayta-qayta ətünüwidi, u qəbul qildi. **12** Andin Əsaw: — Əmdi biz qəzoqilip səpirimizni dawamlaxturayli, mən sening aldingda mangay, dedi. **13** U uningə jawabən: — Hojam kərdilə, balilar kiqik, kəximda emidioqan qəza wə mozaylar bar; əgər mən bularni bir künla aldirtip

qoʻllap mangdursam, pütkül pada ölüp ketidu. **14** Xunga ötünimänki, hojam käminiliridin aldida mangoʻaq tursun; män aldimdiki mal-qarwilarning mengixioʻja, xundaqla balilarning mengixioʻja qarap asta mengip, hojamning qexioʻja Seiroʻja udul baray, dedi. **15** U waqıtta əsaw: — Undaql bolsa, män özüm bilən kəlgən kixilərdin birnəqqini qexingda qoyup ketəy, dedi. Lekin u jawab berip: — Buning nemə həjiti? Pəqət hojamning nəziridə iltipat tapsamla xu kupayə, dedi. **16** Əsaw u küni yoloʻja qiqip Seiroʻja yenip kətti. **17** Yaqup səpər qilip, Sukkot degən jayoʻja kəlgəndə, u yərgə bir öy selip, mallirioʻja lapaslarni yasidi. Xunga bu yər «Sukkot» dəp ataldi. **18** Xu tərıkidə Yaqup Padan-Aramdin qaytip, Qanaan zeminidiki Xəkəm xəhırigə aman-esən kəldi. U xəhərning aldida qedir tikti. **19** Andin u qedir tikkən yərning bir qisimini Xəkəmning atisi boləjan Həmorning oqulliridin bir yüz kəsitigə setiwelip, **20** Xu yərdə bir qurbangah selip, namini «Əl-Əlohə-Israil» dəp atidi.

34 Bir küni, Leyahning Yaqupqa tuoʻup bərgən qizi Dinah yurtning qizliri bilən kərüxkili qiqti. **2** Xu yurtning əmiri hiwiy Həmorning oqli Xəkəm uni kərüp qelip, uni tutuwelip, zorlap nomusioʻja təgdi. **3** Əmma uning kəngli Yaqupning qizi Dinahqa qüxüp, uni yahxi kərüp qaldi wə uningə muhəbbiti bilən kəngül soridi. **4** Xuning bilən Xəkəm atisi Həmodin: — Bu qizni manga hotunlukqa elip bərgin, dəp tələp qildi. **5** Yaqup [Xəkəmning] qizi Dinahning ippitigə təgkənlikini anglap qaldi. Uning oqulliri malliri bilən dalalarda idi; xunga Yaqup ular kəlgüqə jim turup turdi. **6** Xəkəmning atisi Həmor

Yaqubning aldiroja uning bilən sezləxkili qikti; 7 Yaqubning oşulliri həwəni anglapla dalalardin qaytip kəlgənidi. Bular [Xəkəmnin] qilmaydirojan ixni kilip, Yaqubning kızining nomusioja tegip Israil kəbilisidə xərməndilik kiloini üçün azablinip, intayin kattiq oşəzəpləndi. 8 Həmor ularoja səz kilip: — Oşlum Xəkəmnin kəngli kızinglaroja qüxüp qaptu. Iltipət kilip uni oşlumoja hotunlukqa bərsənglar! 9 Biz bilən kuda-baja bolup, kızliringlarni bizgə beringlar, bizning kızlirimiznimu silər elinglar; 10 Biz bilən billə turunglar. Mana, yər aldinglarda turuptu; bu yərni makan kilip, soda kilip, əzünglar üçün əy-mülük elinglar, — dedi. 11 Xəkəm kızning atisi bilən aka-ukiliroja: — Nəziringlarda iltipət tapsam dəymən; silər nemə desənglar, xuni berəy. 12 Məndin qanqilik toyluq yaki sowoqət tələp kılsanglar, mənə eytkininglarqə berəy; pəkət bu kızni mənə hotunlukqa bərsənglarla bolidu, dedi. 13 Yaqubning oşulliri bolsa Xəkəm wə atisi Həmoroja hiylə-mikir bilən jawab bərdi, qünki u singlisi Dinahning ippitigə təgkənidi; 14 ularoja: — Biz bundaq kilalmaymiz, singlimizni hətnisiz birsigə berixkə maqul deyəlməymiz; qünki bu bizgə nomus bolidu. 15 Pəkət bir xərtimizgə kənsənglarla silərgə maqul bolimiz; silərnin barlıq ərkəkliringlar hətnə kilinip bizdək bolsa, 16 Kızlirimizni silərgə berip, silərnin kızliringlarni biz elip aranglarda olturup, bir qowm bolup qalimiz. 17 Əmma bizgə kulək salmay hətnə kilinixqə unimisanglar, undaqta biz kızimizni elip ketimiz, — dedi. 18 Ularning sezliri Həmor wə oşli Xəkəmnin nəzirigə yaqti. 19 Yigit bu ixni kəynigə sozmidi, qünki u

Yaqubning kizioqa ejil bolup qalqanidi; u atisining oyida hammidin atiwarlik idi. **20** Xuning bilan Hamor oqli Xakam bilan xaharning darwazisioqa berip, xaharning adamliriga sez kilip: — **21** Bu adamlarning biz bilan inaq etkusi bar. Xunga ular muxu yurtta turup sodasetik kilsun; mana, bu jayninglikki taripi ularoqa yetkudak kangridur. Biz ularning kizlirini hotunlukka elip, oz kizlirimizni ularoqa berimiz. **22** Lekin pekət arimizdiki hammə erkək ular hatnə kilinqandək hatnə kilinsa, u adamlar arimizda turup biz bilan bir halk boluxka maqul daydu. **23** Xu tarikida ularning mal-təallukati, hammə qarpayliri bizningki bolmamdu? Biz pekət ularoqa maqul desakla, ular arimizda turidu, — dedi. **24** Xuning bilan xaharning darwazisidin kirip-qikidioqanlarning hammisi Hamor bilan oqli Xakamning sezigə kulak saldi. Xaharning darwazisidin kirip-qikadiqanlarning hammisi hatnə kilindi. **25** Əmma uqinqi kuni, ular tehiqə aqrık yatqinida xundak boldiki, Yaqubning ikki oqli, yani Dinahning akiliri Ximeon bilan Lawiy hərqaysisi oz kiliqini elip, xahər hatirjəmlik iqida turoqinida besip kirip, hammə erkəkni ɵltürüwətti; **26** Ular Hamor bilan oqli Xakamnımu kiliqlap, Dinahni Xakamning oyidin elip kətti. **27** Andin Yaqubning [barlik] oqulliri: «Ular singlimizning nomusioqa təgdi» dəp, ɵltürülgənlarning jayioqa kelip, xahərni bulap-talang kildi. **28** Ularning qoy-kala, exəklirini, xahərdiki hammını, etizliklardiki hammını elip kətti, **29** Xundakla ularning barlik mal-mülkini bulap-talap, barlik hotun-balilarni əsir kilip, oy iqidiki barlik nərsilərnımu qoxup elip kətti. **30** Yaqub

Ximeon wə Lawiyini əyibləp: — Silər meni balaşa tikiş, zemindikilər — Qanaaniylar bilən Pərizziylərnin aldidə sesittinglar. Bizning adimimiz az bir həlkturmiz; ular mənə qarşı qikiş yioşilip hujum kilidu; xuning bilən mən wə jəmətim wəyran bolimiz, — dedi. **31** Əmma ular jawab berip: — Əjəba, singlimizə bir pərixə ayalaşa kiləndək muamilə kilsə bolamdu? — dedi.

35 Andin Huda Yəqubqa: — Sən hazır Bəyt-Əlgə qikiş, xu yərnə makan kil, əzünə akənə Əsawdin keqip mangoşinidə sənə kəringən [Mən] Təngriyə bir qurbangah yasəşin, — dedi. **2** Xuning bilən Yəqub əyidikilər wə əzi bilən billə bolənlərnin həmmisigə mundaq dedi: — Aranglardiki yat ilah butlirini taxliwetip, əzünənlərnə paklap eginliringle rnə yənggüxlənglar. **3** Andin qərup Bəyt-Əlgə qikimiz. Mən xu yərdə kiyinqilikdə qələndə duayimni ijabət kilip, yürənə yolunda mənə bilən billə bolup kəlgən Təngriyə qurbangah salay, — dedi. **4** Xuning bilən əz kolliridiki həmmə yat ilah butlirini, xundaqla kulakliridiki zirilərnə qikişip Yəqubqa bərdi. Yəqub bulərnə Xəkəmdiki dub dərihininə tüwigə kəmiş qoydi. **5** Andin ular səpərgə atlandı; əmma ətrapidiki xəhərlərnə Hudadin bolənan bir wəhimə baskaqla, ular Yəqubning ooşullirini koşlimidi. **6** Bu tərikidə Yəqub wə uning bilən billə bolənlərnin həmmisi Qanaan zemnidiki Luz, yəni Bəyt-Əlgə yetip kəldi. **7** U xu yərdə bir qurbangah yasidi; akisidin keqip mangoşinidə xu yərdə Huda uningə kəringini üqün bu jayning ismini «Əl-Bəyt-Əl» dəp atidi. **8** Riwkahning inik'anisi Dəborah bolsa xu yərdə aləmdin ətti. U Bəyt-Əlnin əyioşidiki

dub dərhihning tüwidə dəpnə qilindi. Bu səwəbtin xu dərəh «Yioqa-Zarning dub dərhi» dəp ataldi. **9** Yaqup [xu yol bilən] Padan-Aramdin yenip kəlgəndin keyin, Huda uningəya yənə bir qetim kərünüp, uningəya bəht-bərikət ata qildi. **10** Andin Huda uningəya: — Sening isming Yaquptur; əmma mundin keyin sən Yaqup atalmay, bəlkə naming Israil bolidu, dəp uning ismini Israil qoyup qoydi. **11** Andin Huda yənə uningəya: — Mən Əzüm Həmmigə Qadir Təngridurmən; sən nəsilinip, kəpəygin; bir əl, xundakla bir türküm əllər səndin pəyda bolidu; padixahlarmu sening puxtungdin qikidu. **12** Mən İbrahim wə İshakqa bərgən zeminni sanga berimən, xundakla səndin keyinki nəslinggimu xu zeminni berimən, — dedi. **13** Andin Huda uning bilən səzləxkən jaydin, uning yenidin yukirioqa kətürüldi. **14** Yaqup Huda əzi bilən səzləxkən jayda bir tax tüwrükni tikləp, üstigə bir xarab hədiyəsini təkti wə zəytun meyi quyup qoydi. **15** Yaqup Huda əzi bilən səzləxkən xu jayning namini «Bəyt-Əl» dəp atidi. **16** Andin ular Bəyt-Əldin mengip, Əfratqa azoqina yol qaloqanda, Raqiləni toloqak tutup ketip, kattik tuoqut azabida qaldi. **17** Əmma toloqiki kattik eoqirlaxkanda, tuoqut anisi uningəya: — Qorkmioqin, bu qetim yənə bir oqlung bolidioqan boldi — dedi. **18** Xundak boldiki, Raqilə jeni qikix aldida, ahirki nəpisi bilən oqlioqa «Bən-Oni» dəp isim qoydi; əmma uning atisi uni «Bən-Yamin» dəp atidi. **19** Raqilə wapat boldi wə Bəyt-Ləhəm dəp atilidioqan Əfratning yolining boyioqa dəpnə qilindi. **20** Yaqup uning kəbrisining üstigə bir hatirə texi tikləp qoydi. Bügüngə kədər «Raqiləning Kəbrə Texi» xu yərdə turmaqta. **21**

Andin Israil səpərni dawamlaxturup Migdal-Edirning u tərripdə öz qedirini tikti. **22** Israil u zeminda turoʻan waqtida, Rubən berip öz atisining keniziki Bilhah bilən bir orunda yatti; Israil buni anglap qaldi. Yakupning on ikki oʻqli bar idi: — **23** Leyahdin tuʻuloʻan oʻqulliri: — Yakupning tunji oʻqli Rubən wə Ximeon, Lawiy, Yəhuda, Issakar həm Zəbulun idi. **24** Rahilədin tuʻuloʻan oʻqulliri: — Yūsüp wə Binyamin idi. **25** Rahiləning dediki Bilhahdin tuʻuloʻan oʻqulliri: — Dan wə Naftali idi. **26** Leyahning dediki Zilpahdin tuʻuloʻan oʻqulliri: — Gad bilən Axir idi. Bular bolsa Yakupka Padan-Aramda tuʻuloʻan oʻqulliri idi. **27** Əmdi Yakup atisi Ishakning kexioʻa, Ibrahim wə Ishak Musapir bolup turoʻan Kiriya-Arba, yəni Hebronning yenediki Mamrəgə kəldi. **28** Ishakning kərgən künliri bir yüz səksən yil boldi. **29** Ishak tolimu kərip, künliri toxup, nəpəstin tohtap wəpat boldi wə öz kəwmining kexioʻa berip koxuldi. Uning oʻqulliri Əsaw bilən Yakup uni dəpnə kildi.

36 Təwəndikilər Əsawning əwladliridur (Əsaw yənə Edom dəpmu atilidu): — **2** Əsaw ayallirini Kanaaniylarning kizliridin aldi, yəni Hittiyaldin boləan Elonning kizi Adah bilən hiwiylaldin boləan Zibeonning nəwrisi, Anahning kizi Oholibamahni aldi; **3** uningdin baxka Ismailning kizi, Nebayotning singlisi Basimatnimu aloʻanidi. **4** Adah Əsawə Elifazni tuʻup bərdi; Basimat bolsa Reuəlni tuʻydi. **5** Oholibamah Yəux, Yaalam wə Korahni tuʻydi; bular Kanaan zeminida Əsawə tuʻuloʻan oʻqullar idi. **6** Əsaw ayalliri, oʻqul-kizliri, əyidiki həmmə kixilirini wə qarpaylirini, barlik ulaʻlirini, xundaqla Kanaan

zeminida tapqan barlik tællukatlrini elip, inisi Yaquptin ayrilip, baxqa bir yurtqa kœqûp kœtti. **7** Qûnki hœr ikkisining tællukatlrini intayin kœp bolœqaqqa, bir yœrdœ billœ turalmaytti; musapir bolup turoqan zemin ularning mal-qarwilirining kœplûkidin ularni bakalmaytti. **8** Buning bilœn œsaw (œsaw Edom dœpmu atilidu) Seir teœjqœqa berip, olturaklixip qaldi. **9** Tœwœndikilœr taœqlik rayon Seirdiki Edomiylarning ata-bowisi œsawning œwladliridur: — **10** œsawning oœqulliri: — œsawning ayali adahning oœqli Elifaz; œsawning ayali Basimatning oœqli Reuœl. Elifazning oœqulliri: — Teman, Omar, Zœfo, Gatam wœ Kœnaz idi. œsawning oœqli Elifazning kiquk hotuni Timna idi; u Elifazœqa Amalœkni tuœqup bœrdi. Yûqirilar bolsa œsawning ayali adahning œwladliri idi. Reuœlning oœqulliri: — Naqat, Zœrah, Xammaq wœ Mizzah idi; bular œsawning ayali Basimatning œwladliri idi. **14** œsawning ayali, yœni Zibeonning qong kizi, Anahning kizi bolœqan Oqolibamahning oœqulliri: u œsawœqa Yœux, Yaalam wœ Korahni tuœqup bœrdi. **15** œsawning œwladlirining iqidin tœwœndiki œmirœr qikqan: — œsawning tunji oœqli Elifazning oœqulliridin: — œmir Teman, œmir Omar, œmir Zœfo, œmir Kenaz, **16** œmir Korah, œmir Gatam wœ œmir Amalœk qikqan. Bular Edom zeminida Elifazning nœslidin qikqan œmirœr bolup, Adahning œwladliri idi. **17** œsawning oœqli Reuœlning oœqulliridin œmir Naqat, œmir Zœrah, œmir Xammaq wœ œmir Mizzahœr qikqan; bular Edom zeminida Reuœlning nœslidin qikqan œmirœrdur; bularning hœmmisi œsawning ayali Basimatning œwladliri idi. **18** œsawning ayali Oqolibamahning oœqulliridin œmir Yœux,

əmir Yaalam və əmir Korahlar qıqqan. Bular Anahning kızı, Əsawning ayali Oholibamahning nəslidin qıqqan əmirlər idi. **19** Bular Əsawning, yəni Edomning əwladliri bolup, [Edomiylarning] əmirliri idi. **20** Horiylardin bolqan Seirning [Edom] zeminida olturoqan əwladliri: — Lotan, Xobal, Zibeon, Anah, Dixon, Ezər və Dixan idi. Bular Seirning əwladliri bolup, Edom zeminida Horiylarning əmirliri idi. **22** Lotanning oqulliri Hori bilən Həmam idi; Lotanning singlisi Timna idi. **23** Xobalning oqulliri: Alwan, Manaht, Ebal, Xefo və Onam idi. **24** Zibeonning oqulliri: — Ayah və Anah idi. Bu Anah qəldə atisi Zibeonning exəklirini bekiwetip, arxanglarni tepiwaloqan Anahning dəl əzi xu idi. **25** Anahning pərzəntliri: oqli Dixon; Anahning kızı Oholibamah idi. **26** Dixonning oqulliri: Həmdan, Əxban, Itran və Keran idi. **27** Ezərning oqulliri: Bilhan, Zaawan və Akan idi. **28** Dixanning oqulliri: Uz və Aran idi. **29** Horiylarning əzlrining əmirliri: əmir Lotan, əmir Xobal, əmir Zibeon, əmir Anah, əmir Dixon, əmir Ezər və əmir Dixan idi. Bular bolsa Horiylarning Seir zeminida öz namliri boyiqə ataloqan kəbililərnin əmirliri idi. **31** Israillarning üstigə heq padixah tehi səltənət qilmasta Edom zeminida səltənət qiloqan padixahlar təwəndikidək: — **32** Beorning oqli Bela Edomda səltənət qildi; uning xəhirining ismi Dinhabah idi. **33** Bela əlgəndin keyin, bozrahlik Zərahning oqli Yobab uning ornida səltənət qildi. **34** Yobab əlgəndin keyin, temaniylarning zeminidin kəlgən Huxam uning ornida səltənət qildi. **35** Huxam əlgəndin keyin, Bedadning oqli Hədad uning ornida səltənət qildi. U Moabning

yaylaklirida midiyaniylaroqa hujum kilip yənggənidi. Uning xəhirining ismi Awit idi. **36** Hədad əlgəndin keyin, masrəkahlıq Samlah uning ornida səltənət kildi. **37** Samlah əlgəndin keyin, «Dəryaning boyidiki Rəhəbot»tin kəlgən Saul uning ornida səltənət kildi. **38** Saul əlgəndin keyin, Akborning oqlı Baal-hanan uning ornida səltənət kildi. **39** Akborning oqlı Baal-hanan əlgəndin keyin, Hədar uning ornida səltənət kildi. Uning xəhirining ismi Pau idi. Uning ayalining ismi Məhetabəl bolup, u Məy-Zahabning kızı boləqan Matrədning kızı idi. **40** Əsawning nəslidin boləqan əmirlər ularning at-isimliri, jəmətliri, nəsbənamiliri wə turoqan jayliri boyiqə: əmir Timna, əmir Alwah, əmir Yəhət, əmir Oholibamah, əmir Elah, əmir Pinon, əmir Kenaz, əmir Teman wə əmir Mibzar, əmir Magdiyəl wə əmir Iramlar idi. Bular Edomiylarning əmirliri bolup, əzliri igiləp olturaklaxqan jaylar əz namliri bilən ataloqanidi. Mana xu tərıkidə Əsaw Edomiylarning ata-bowisi boldi.

37 Yaqup bolsa atisi musapir bolup turoqan yərdə, yəni Qanaan zeminida olturaklaxti. **2** Təwəndikilər Yaqup əwladlirining ix-izliridur. Yüsüp yigit bolup on yəttə yaxqə kirgən qaoqlirida, akiliri bilən billə koylarni baqatti; u atisining kiqik hotunliri Bilhah wə Zilpahning oqulliri bilən billə ixləytti. Yüsüp atisoqə ularning naqar kiliklirini eytip koyatti. **3** Yüsüp Israilning kəriqan waqtida tapqan balisi boləqaqqa, uni baxqə oqulliridin bəkrək yahxi kərətti. Xunga u Yüsüpkə uzun yənglik ton tiktürüp bərdi. **4** Əmma akiliri atisining uni əzliridin yahxi kəridioqinini kərüp, uningəqə əq bolup qaloqanidi wə uningəqə qiraylik

gəp qilmatti. **5** Uning üstigə Yüsüp bir qüx kərgən bolup, uni akilirioğa dəp beriwidi, ular uningöğa tehimu eq bolup kətti. **6** Yüsüp ularöğa mundak dedi: — Mening kərgən xu qüxümni anglap bekinglar. **7** Mana, biz həmmimiz etizlarda axliqlarni baqlawatqudəkmiz. Qarisam mening ənqəm ərə turuptidək; silərnin ənqənglar bolsa mening ənqəmning qərisigə olixip təzim kilip turəjudək! — dedi. **8** Akiliri uningdin: — Əjəba, sən bizgə padixah bolamsən? Üstimizgə həkümranlik qilamsən? — dəp soridi. Uning kərgən qüxliri wə gepidin akiliri uni tehimu yaman kərđi. **9** Keyin u yənə bir qüx kərđi wə qüxini akilirioğa dəp: — Mana, mən yənə bir qüx kərdüm. Qarisam, kuyax bilən ay wə on bir yultuz manga təzim kilip turəjudək! — dedi. **10** U bu qüxni atisi wə akilirioğa dəp bərđi. Atisi uningöğa tənbiħ berip: — Bu kərginin zadi kandaq qüx? Əjəba, mən, anang wə aka-ukiliring aldingöğa berip, sanga yərgə bax urup təzim kilimizmu? — dedi. **11** Xuning bilən akiliri uningöğa həsət kiləjili turđi. Əmma atisi xu gəpni kəngligə püküp qoyđi. **12** Əmdi Yüsüpnin qerindaxliri atisinin qoylirini baqqili Xəkəmgə kətkənidi. **13** Israil Yüsüpkə: — Akiliring Xəkəmdə pada bekiwatidiöu? Kəl, mən seni ularning qexioğa əwətəy, dewidi, Yüsüp: — Mana mən, dedi. **14** U uningöğa: — Əmdi berip akiliring aman-esənmu-əməsmu, qoylar aman-esənmu-əməsmu, manga həwirini elip kəlgin, dəp uni Həbron jiləjisinin yoloğa salđi; u Xəkəmgə bərđi. **15** Xu yərdə birsi uning dalada tenəp yürginini kərüp uningdin: — Nemə izdəwatisən, dəp soridi. **16** U: — Mən akilirimni izdəwatimən. Ularin padilirini qəyərdə bekiwatqanlikini eytip bərsingiz, dedi. **17** U adəm jawab

berip: — Ular bu yərdin ketip qaldi, qünki mən ularning: «Yürünglar, Dotanoqa barayli» deginini anglidim, dedi. Xuning bilən Yüsüp akilirining arkisidin berip, ularni Dotandin tapti. **18** Ular uni yiraktin kərüp, u tehi ularning qexioqa kəlməyla, uni ɵltürüwetixni məslihətləxti. **19** Ular bir-birigə: — Mana həliki qüx kərgüqi keliwatidu. **20** Kelinglar, uni ɵltürüp muxu yərdiki orəklərdin birigə taxliwetəyli, andin: — Wəhxiy bir həywan uni yəp ketiptu, dəyli. Xunda, biz uning qüxlirining nemə bolidioqinini kərimiz! — dedi. **21** Əmma Rubən buni anglap uni ularning qolliridin qutkuzmaqqi bolup: — Uni ɵltürməyli, dedi. **22** Rubən ularoqa yənə: — Qan təkəmənglar! Bəlki uni qəldiki muxu orəkkə taxliwetinglar; lekin uningoqa qol təgküzmənglər, dedi (əməliyəttə, u uni ularning qolidin qutkuzup, atisining qexioqa qayturuwətməkqi idi). **23** Yüsüp akilirining qexioqa yetip kəlgəndə ular uni tutup, uning alahidə tonini, yəni kiyiklik uzun yənglik tonini salduruwelip, orəkkə taxliwətti. Lekin orək kuruk bolup, iqidə su yok idi. **25** Andin ular tamaq yegili olturdi. Ular bexini kətürüp qariwidi, mana Ismaillarning bir karwini Gilead tərəptin keliwatatti. Təgilirigə dora-dərmək, tutiya wə murməkkilər artiloqan bolup, Misir tərəpkə ketiwatatti. **26** Yəhuda qerindaxlirioqa: — Bizning bir tuoqan qerindiximizni ɵltürüp, qenini yoxuroqinimizning nemə paydisi bar? **27** Kelinglar, uni Ismaillaroqa setiwetəyli; qandaqla bolmisun u bizning inimiz, bir tuoqan qerindiximiz; xunga uningoqa qol salmayli, dewidi, qerindaxliri buningoqa qulak saldi. **28** Midiyanliq Sodigərlər xu yərdin ɵtüp ketiwatqanda, ular

Yüsüpni orəktin tartip qikirip, ularoşa yigirmə kümüx tənggigə setiwətti. Bular bolsa Yüsüpni Misiroşa elip kətti. **29** Rubən orəkning yenioşa kaytip kelip, Yüsüpning orəktə yoklukini kərüp, kiyimlirini yirtip, **30** inilirining kexioşa berip: — Bala yok turidu! Əmdi mən nəgə baray?! — dedi. **31** Əmma ular Yüsüpning tonini elip, bir tekini boquzlap tonni uning kenişa miləp, **32** Andin uzun yənglik tonni atisining kexioşa əwətip, uningoşa: — Buni biz tepiwalduk; bu oqlungning tonimu-əməsmu, əzüng kərüp bakkin, dedi. **33** U uni tonup: — Bu dərwəkə mening oqlumning toni ikən; bir wəhxiy həywan uni yəp kətkən ohxaydu; xühhisizki, Yüsüp titma-titma kiliwetilptu! — dedi. **34** Xuning bilən Yakup kiyimlirini yirtip, beligə bəz baqlap, nuroşun künlərgiqə oqli üqün matəm tutti. **35** Uning həmmə oql-kizliri yenioşa kelip uningoşa təsəlli bərsimu, u təsəllini qəbul qilmay: «Mən təhtisaraşa qüxüp oqlumning kexioşa barəşuqə xundak matəm tutimən!» dedi. Yüsüpning atisi xu peti uningoşa ah-zar kətürüp matəm tutti. **(Sheol h7585)** **36** Əmdi midiyaniylar [Yüsüpni] Misiroşa elip berip, Pirəwning bir oqjodari, pasiban bexi Potifaroşa satti.

38 U waqitlarda xundak boldiki, Yəhuda aka-ukilirining kexidin ketip, Hırah isimlik Adullamlıq bir kixiningkigə qüxti. **2** Xu yərdə Yəhuda Xua isimlik bir Qanaaniyning kizini kərđi; u uni hotunlukka elip kexioşa kirip yatti. **3** U hamilidar bolup bir oql tuşđi; Yəhuda uningoşa «Ər» dəp at koydi. **4** U yənə hamilidar bolup, bir oql tuşđi wə uningoşa Onan dəp at koydi. **5** Andin yənə hamilidar bolup bir oql tuşđi wə uningoşa Xələh

dəp at qoydi. U tuşuloşanda Yəhuda Kezibda idi. **6** Yəhuda tunji oşli Ərgə Tamar isimlik bir kizni elip bərdi. **7** Lekin Yəhudaning tunji oşli Ər Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləşaqqa, Pərwərdigar uni eltürdi. **8** Bu qaşda Yəhuda Onanoş: — Akangning ayalining kexioş kirip, uni hotunlukqa elip qerindaxlik burqini Ada qilip, akang üqün nəsil qalduroşin, dedi. **9** Əmma Onan bu nəsilning özige təwə bolmaydioşanlikini bilip, akisioşə nəsil qaldurmaslik üqün hər qetim akisining ayali bilən billə boləşanda məniysini yərgə aqturuwetətti. **10** Uning bu qilmixi Pərwərdigarning nəziridə rəzil kəringəşqə, unimu eltürüwetətti. **11** Yəhuda əmdi kelini Tamaroş: — Oşlum Xələş qong boləşuqə atangning eyidə tul olturup turoşin, dedi. Qünki u iqidə: — Bumu akilirioşə ohxax əlöp ketərmikin, dəp qorqti. Xuning bilən Tamar berip atisining eyidə turup qaldi. **12** Əmdi kəp künlər ətöp, Xuaning kizi, Yəhudaşə təgkən ayal əldi. Yəhuda təşəlli tapqandin keyin adullamlıq dosti Hırah bilən billə əzining qoy kırqioşuqilirining əşwalini bilixkə Timnahqa qiqti. **13** Tamaroş: — Qeynatang qoylirini kırqioşili Timnahqa yol aldi, degən həwər yətti. **14** Xuning bilən Tamar Xələş qong boləşan bolsimu, mən uningəşə hotunlukqa elip berilmidim, dəp qarap, tulluk kiyimini seliwetip, qümbəl tartip bədinini orap, Timnah yolining üstidə Ənaiməşə kirix eşizioşə berip olturdi. **15** Əmdi Yəhuda uni yüzi yepiklik həlda kərgəndə: — Bu bir pəşixə ayal ohxaydu, dəp oylidi. **16** U yoldin burulup uning yenioşə berip, əz kelini ikənlikini bilməy: — Kəl, mən sən bilən billə bolay, dedi. U jawab berip: — Mən bilən billə bolsang, manga

nemə berisən? dəp soridi. **17** U uningʻoʻja: — Padamning iqidin bir oʻqlakni sanga əwətip berəy, dedi. Ayal: — Sən uni əkelip bərgüqə, manga rəniqə birər nərsə berəmsən? dəp soriwidi, **18** U: — Sanga nemini rəniqə berəy? — dedi. U: — Əz məhürüing bilən uning xoynisini wə qolungdiki ʻasangni rəniqə bərgin, dewidi, u bularni berip, uning bilən birgə boldi. Xuning bilən u uningdin ʻamilidar bolup qaldi. **19** Andin Tamar ornidin turup mangdi; u pərənjini seliwetip, tulluq kiyimini kiyiwaldi. **20** Yəhuda: — U hotunning qolidiki rənini yandurup kəlsun dəp adullamlıq dostining qoli arkilik oʻqlakni əwətti, əmma u uni tapalmidi. **21** U xu jaydiki adəmlərdin: — Ənaimdiki yolning boyida olturoqan butpərəs pahixə keni, dəp sorisa, ular: — Bu yərdə heqbir butpərəs pahixə boləqan əməs, dəp jawab bərdi. **22** Buning bilən u Yəhudaning qexioqə yenip berip: — Mən uni tapalmidim; üning üstigə u jaydiki adəmlərmu: «Bu yərdə heqbir butpərəs pahixə ayal boləqan əməs» deyixti, dedi. **23** Yəhuda: — Boptu, u nərsiləрни u elip kətsə kətsun; bolmisa, baxqilarning məshirisigə qalimiz. Nemila bolmisun, mən uningʻoʻja oʻqlaq əwəttim, lekin sən u hotunni tapalmiding, dedi. **24** Üq ayqə ətkəndin keyin birsi Yəhudaʻoʻja: — Sening kelining Tamar buzukqilik qildi, uning üstigə zinadin ʻamilidar bolup qaldi, degən həwəрни yətküzdi. Yəhuda jawabən: — Uni elip qiqinglar, kəydürüwetilsun! — dedi. **25** Lekin u elip qiqiloqanda qeynatisioqə həwər əwətip: — Bu nərsiləarning igisi boləqan adəmdin ʻamilidar boldum! Əmdi sən kərüp bak, bu məhür, xoynisi wə ʻasining kimning ikənlikini etirap qiləqin, dedi. **26** Yəhuda bu

nərsilərnı etırap kılıp: — U mąnga nısbətən həkliktur; dər wəkə mən unı oqlum Xələhka elıp bər midim, dedi. Bu ixtin keyin Yəhuda unıngoja yənə yeqinqilik kılmidi. **27** Uning tuqlut waqtı yeqinlaxtı, mana kqrsikida koxkezək bar idi. **28** U tuqlıkan waqtida balilardin birsi kqlını qıkırıwidi, tuqlut anisi dərhal bir kızil yipni elıp: «Bu awwal qıktı» dəp uning kqlıoja qıgıp kqydi. **29** Lekin u kqlını yənə iqıgə tikıwalı, mana uning inisi qıktı. Xuning bilən tuqlut anisi: «Sən kandaq kılıp bəsüp qıkting!» dedi; xuning bilən unıngoja «Pəraz» degən at kqoyulı. **30** Andin kqlıoja kızil yip qıgilgən akisi tuqlulı. Uning ismi Zərah dəp atalı.

39 Yüsüp bolsa Misiroja elıp kelindi; unı Pirəwnning oqlidari, pasiban bexi Potifar xu yərgə elıp kəlgən Ismaillarning kqlidin setiwalı. **2** Lekin Pərwərdigar Yüsüp bilən billə bolqaqka, uning ixliri ongoja tarttı; u misirlik hojisining əyidə turup kqalı. **3** Uning hojisi Pərwərdigarning uning bilən billə ikənlikini, xundakla u nemə ix kılsa, Pərwərdigarning uning kqlida ronak tapkuzoanlikini baykıdi. **4** Xuning bilən Yüsüp uning nəziridə iltıpat tepıp, uning has hizmətqisi boldı. Hojisi unı əyini baxkıruxka kqoydı wə barlıq təəllukatini uning kqlıoja tapxurı. **5** Wə xundak boldiki, u unı əyi wə barlıq təəllukatini baxkıruxka kqoyqandin tartıp, Pərwərdigar bu misirlikning əyini Yüsüpning səwəbidin bərikətlidi; Pərwərdigarning bərikiti uning pütün ailisi wə barlıq terikqilikioja kəldi. **6** Xuning bilən [Potifar] barlıq ixlirini Yüsüpning kqlıoja tapxurup, əz tamikini yeyixtin baxka həkqandaq ix bilən kari bolmidi. Yüsüp bolsa kqamiti

kelixkən, huxqiray yigit idi. **7** Birnəqqə wəqit ətəkəndin keyin xundak boldiki, uning hojisining ayalining Yüsüpkə kəzi qüxüp kəlip: — Mən bilən yatqin! — dedi. **8** Əmma u unimay hojisining ayalıoğa mundak dedi: — Mana hojam əydiki ixlarni, xundakla barlik təəllukatini qolumoğa tapxurdi, manga tolimu ixinip ixlirim bilən kari bolmaydu. **9** Bu əyde məndin qong adəm yok, Səndin baxqa u heqbir nərsini məndin ayimidi — qünki sən uning ayalidursən! Xundak turukluk mən kəndakmu bundak rəzillikni kəlip Huda aldida gunahkar bolay? — dedi. **10** Gərqə hər küni Yüsüpkə xundak desimu, xundakla u uning bilən yetip uningoğa yeqinqilik kəlixni yaki uning bilən birgə turuxni rət kəloğan bolsimu, **11** xundak bir wəkə boldiki, bir küni u əz ixi bilən əy iqidə kirgənidi, əydikilərdin heqkaysisi əyning iqidə əməs idi; **12** bu ayal uning tonini tutuwelip: — Mən bilən yatqin! dedi. U tonini uning kəlioğa taxlap koyup, yügürgən peti keqip taxkərioğa qikəp kətti. **13** Ayal Yüsüpning tonini əz kəlioğa taxlap keqip qikəp kətkinini kərup, **14** əyidiki hizmətqilirini qakirip ularoğa: — Qaranglar, erim bizgə həkərat kəltürsun dəp bir ibraniy adəmnə elip kəptu! Bu adəm yenimoğa kirip: «Sən bilən yatay» dewidi, kəttik warkiridim! **15** U mening kəttik warkərioğininəni anglap, tonini yenimoğa taxlap, taxkərioğa keqip kətti, dedi. **16** Xuning bilən hojisi əyigə yenip kəlgüqə u Yüsüpning tonini yenida saklap koydi. **17** Andin u erigimu xu gəpni kəlip: — Sən elip kəlgən həliki ibraniy kul manga həkərat kəlixkə kəximəğa kirdi. **18** Ləkin mən kəttik warkərap-jarkərdim, u tonini kəximda taxlap, taxkərioğa keqip kətti, — dedi. **19** Uning hojisi

ayalining: — Sening kulung meni undak-mundak kildi, degən gəplirini anglap oʻzizi ottək tutaxti. **20** Xuning bilən Yüsüpning hojisi uni tutup orda munarlik zindanoʻja kamap qoydi. Xu yərgə pəkət padixahning məhbusliri solinatti. Buning bilən u xu yərdə solakta yetip qaldi. **21** Lekin Pərwərdigar Yüsüp bilən billə bolup, uningə xapaət kərsitip, uni zindan begining nəziridə iltipat tapturdi. **22** Xuning bilən zindan begi gundihanida yatқан həmmə məhbuslarni Yüsüpning qolioʻja tapxurdi. Xu yərdə qilinidioʻan hərқandak ix uning qoli bilən bolatti. **23** Zindan begi Yüsüpning qolidiki heqқandak ixtin oʻəm qilmatti; qünki Pərwərdigar uning bilən billə bolup, u hərnemə qilsa Pərwərdigar uni onguxluk qilatti.

40 Bu ixlardin keyin Misir padixahining saqiysi wə bax nawiyi Misir padixahining zitiqə tegip gunahkar bolup qaldi. **2** Xuning bilən Pirəwn uning bu ikki mənəpdarioʻja, yəni bax saqiy wə bax nawayoʻja oʻəzəplinip, **3** ularni pasiban bexining sariyoʻja, Yüsüp solaklik munarlik zindanoʻja solap qoydi. **4** Pasiban bexi Yüsüpni ularning hizmitidə bolup ularni kütüxkə təyinlidi. Ular solakta birnəqqə kün yetip qaldi. **5** Ular ikkisi — Misir padixahining saqiysi wə nawiyi gundihanida solaklik turoʻan bir keqidə qüx kərди. Hərbirining qüxining əzigə has təbiri bar idi. **6** Ətisi ətigəndə, Yüsüp ularning kəxiqə kiriwidi, ularning oʻəmkın olturoʻjinini kərди; **7** xunga u əzi bilən billə hojisining sariyida solaklik yatқан Pirəwnning bu ikki mənəpdaridin: — Nemixқа qirayinglar bügün xunqə soloʻun? — dəp soridi. **8** Ular uningə jawab berip: — Ikkimiz bir qüx kərduq; əmma qüximizning təbirini

yexip beridioqan kixi yok, dedi. Yüsüp ularoq: — Qüxkə təbir berix Hudadin bolidu əməsmu? Qüxünglarni manga eytip beringlar, — dedi. **9** Buning bilən bax sakiy Yüsüpə qüxini eytip: — Qüxümdə aldimda bir üzüm teli turojudək; **10** bu üzüm telining üq xehi bar ikən. U bih urup qeqəkləp, saplirida uzum pixip ketiptudək; **11** Pirəwnning kədəhi qolumda ikən; mən üzümlərni elip Pirəwnning kədəhigə sikip, kədəhni uning qolioqə sunuptimən, dedi. **12** Yüsüp uningə jawabən: Qüxning təbiri xudurki, bu üq xah üq künni kərsitidu. **13** Üq kün iqidə Pirəwn kəddingni ruslitip, seni mənsipinggə kaytidin təyinləydu. Buning bilən sən burun uningə sakiy boləandək Pirəwnning kədəhini uning qolioqə sunidioqan bolisən. **14** Lekin ixliring onguxluk boləanda meni yadingə yətküzüp, manga xapaət kərsitip Pirəwnning aldida mening toqramda gəp kilip, meni bu əydin qikartqaysən. **15** Qünki mən həkikətən ibraniylarning zeminidin nahək tutup elip kelindim; bu yərdimu meni zindanoqə saləjudək bir ix kilmidim, — dedi. **16** Bax naway Yüsüpning xundək yahxi təbir bərginini kərip uningə mundək dedi: — Mənmü əzümni qüxümdə kərdüm; mana, beximda aq nan bar üq sewət bar ikən. **17** Əng üstünki sewəttə nawaylar Pirəwngə pixuroqan hərhil nazunemətlər bar ikən; lekin quxlar beximdiki u sewəttiki nərsilərni yəp ketiptudək, — dedi. **18** Yüsüp jawabən: — Qüxning təbiri xudurki: — Bu üq sewət üq künni kərsitidu. **19** Üq kün iqidə Pirəwn sening bexingni kesip, jəsitingni dərəhkə asidikən. Xuning bilən uqarqanatlar kelip gəxüingni yəydikən, — dedi. **20** Üqinqi küni xundək boldiki, Pirəwnning tuquloqan küni

bolajaqqa, u hamma hizmatkarliri uqun bir ziyapat kilip bardi, xundakla darwaka hizmatkarlirining arisida bax saqiyning bexini koturdi wa bax nawayning bexini aldi; 21 u bax saqiyni kaytidin ez mansipiga tayinlidi; xuning bilan u Pirawnning kadahini uning koliqa kaytidin sunidoqan boldi. 22 Lekin bax nawayni bolsa Yusup ularqa tabir bergandak esiwatti. 23 Emma bax saqiy Yusupni heq aslimay, aseqa uni untup kaldi.

41 Toptogra ikki yil otup, Pirawn bir qux kordi. Quxida u [Nil] daryasining boyida turjudak. 2 Ham qiraylik ham semiz yetta tuyak inak daryadin qikip, kumuxlukta otlaptudak. 3 Andin yana yetta tuyak inak daryadin qikiptu; ular set ham oruk bolup, aldinki inaklarning yenida, daryaning boyida turuptu. 4 Bu set ham oruk inaklar u yetta qiraylik ham semiz inaklarni yawetiptu. Xu wakitta Pirawn oyoinip ketiptu. 5 U yana uhlap, ikkinqi ketim qux kordi: — Mana, bir tUp buoqday xehidin tok wa qiraylik yetta baxak qikiptu. 6 Ulardin keyin yana yetta baxak qikiptu; ular ham oruk wa puqak bolup, xark xamilida solixip qaloqanidi. 7 Bu oruk baxaklar u yetta semiz, tok baxakni yutup ketiptu. Andin Pirawn oyoinip ketiptu, bu uning quxi ikan. 8 Etisi uning kongli nahayiti biaram bolup, Misirdiki hamma palqi-jadugarlər bilan barlik danixmnlarni qakirtip kaldi. Pirawn oz quxini ularqa eytip bardi; lekin heqkim Pirawngə quxlarning tabirini dap beralmidi. 9 U qaolda bax saqiy Pirawngə: — Bugun mening etkuzgan hataliklirim esimgə kaldi. 10 Burun Pirawn janabliri qullirioqa, yani pekir wa bax nawayoqa aqqiklinip, bizni

pasiban bexining sariyida solakka taxliqanidila; **11** Xu qaoqlarda hərbirimiz bir keqidə birdin qūx kərduq; hər qaysimiz kərgən qūxning təbiri baxka-baxka idi. **12** Xu yərdə biz bilən billə pasiban bexining quli boləjan bir ibraniy yigit bar idi. Uningə qūxlirimizni eytiwiduk, u bizgə qūxlirimizning təbirini bayan kildi; u hərbirimizning kərgən qūxigə qarap təbir bərgənidi. **13** Xundak boldiki, ixlar dəl uning bərgən təbiridə deyilgəndək yüz bərdi; janabliri pekirni öz mənšipimgə kaytidin təyinlidilə, bax nawayni darəja astila, — dedi. **14** Xuning bilən Pirəwn adəm əwətip, Yüsüpni qakirdi; ular dərhal uni zindandin qikardi. Yüsüp burut-sakilini qūxürüp, kiyimlirini yənggüxləp, Pirəwnning aldioja kirdi. **15** Pirəwn Yüsüpkə: — Mən bir qūx kərdüm, əmma uning təbirini eytip berələydiəjan heqkim qikmidi. Anglisam, sən qūxkə təbir berələydikənsən, — dedi. **16** Yüsüp Pirəwngə jawab berip: — Təbir berix özümdin əməs; lekin Huda Pirəwngə hatirjəmlilik beridiəjan bir jawab beridu, — dedi. **17** Pirəwn Yüsüpkə: — Qūxümdə mən dəryaning kirojıqida turuptimən. **18** Qarisam, dəryadin həm semiz həm qiraylik yəttə tuyak inək qikip qumuxlukta otlaptu. **19** Andin ulardin keyin ajiz, tolimu sət həm oruk yəttə tuyak inək qikiptu. Mən Misir zeminida xundak sət inəklərnı kərgən əməsmən. **20** Bu oruk, əski inəklər bolsa awwalkı yəttə semiz inəkni yəwetiptu. **21** Ularnı yəwətkən bolsimu, qorsikioja bir nemining kirgənliki heq ayan bolmaptu, ularning kərünüxi bəlki burunkidək sət imix. Andin mən oyojinip kəttim. **22** Andin yənə bir qūx kərdüm, mana bir xahtin yəttə həm tok həm qiraylik

baxaq qiqiptu. **23** Andin yənə yəttə puqək, oruq baxaq qiqiptu; ular xərək xamili bilən solixip kuruq ketiptu. **24** Bu oruq baxaqlar yəttə qirayliq baxaqları yəp ketiptu. Mən bu ixni palqi-jadugərlərgə dəp bərsəm, manga təbirini eytip beridioqan heq kixi qiqimidi, dedi. **25** Yüsüp Pirəwngə: — [Janabliri] Pirəwning qüxliri bir mənidi. Huda Əzi qilməqə boləqan ixlirini Pirəwngə aldin bildürdi. **26** Bu yəttə yahxi inək yəttə yilni kərsitidu; yəttə yahxi baxaqmu yəttə yilni kərsitidu. Bu qüxlər ohxax bir qüxtur. **27** Ulardin keyin qiqqan yəttə oruq, yaman sət inək yəttə yilni kərsitidu; xərək xamili bilən solixip qaləqan yəttə kuruq baxaqmu xundəq bolup, aqarqiliq bolidioqan yəttə yildur. **28** Mən Pirəwngə dəydiəqan səzüm xuki, Huda yeqinda qilməqə boləqan ixni Pirəwngə ayan qildi. **29** Mana, pütkül Misir zeminida yəttə yiləiqə məmurqiliq bolidu; **30** andin yəttə yiləiqə aqarqiliq bolidu; xuning bilən Misir zeminida pütkül məmurqiliqni unutkuzidioqan aqarqiliq zeminni wəyran qilidu. **31** Kelidioqan aqarqiliqning səwəbidin zeminda boləqan məmurqiliq kixilərnin esidin kətürülüp ketidu; qünki aqarqiliq tolimu eəjir bolidu. **32** Lekin qüxning yandurulup, Pirəwngə ikki qətim kəringinining əhmiyiti xuki, bu ix Huda tərpidin bekitilgən bolup, Huda uni pat arida əməlgə axuridu. **33** Əmdi Pirəwn əzi üqün pəm-parasətlik həm dana bir kixini tepip, Misir zeminiəqə qoysun. **34** Pirəwn xundəq qilsunki, məmurqiliq boləqan yəttə yilda Misir zeminidin qiqqan axliqning bəxtin birini toplanglar dəp zeminiəqə nazarətqilərnə təyinlisun. **35** Bular xu kelidioqan tokqiliq yillirida barliq axliqni toplap, xəhər-

xəhərlərdə yeməklilik bolsun dəp buqday-konaklarni Pirəwnning qol astioğa jəm kilip saklitip qoysun. **36** [Yiqiləjan] xu axliqlar Misir zeminida bolidiəjan yəttə yillik aqarqilikka taqabil turux üqün saklansun; xu tərīkidə zemin aqarqiliqtin həlak bolmaydu, — dedi. **37** Bu səz Pirəwn wə uning hizmətkarlririning nəzirigə taza yaqti. **38** Xuning bilən Pirəwn hizmətkarlririoğa: — Bu kixidək, iqidə Hudaning rohi bar yənə birsini tapalamduq?! — dedi. **39** Pirəwn Yüsüpkə: — Huda sanga buning həmmisini ayan qilojanikən, səndək pəmlilik həm dana heqkim qikmaydu. **40** Sən əmdi mening öyümni baxquruxka bekitilding, barlik həlkim sening aqzinqoğa qarap əzlrini tərtpkə tizsun. Pəkət təhttila mən səndin üstün turimən, — dedi. **41** Ahirida Pirəwn Yüsüpkə: — Mana, mən seni pütkül Misir zeminining üstigə təyinlidim, — dedi. **42** Buning bilən, Pirəwn əz qolidin məhür üzükini qikirip, Yüsüpnin qolioğa saldi; uningə nəpis kanap rəhttin tikilgən libasni kiygüzüp, boynioğa bir altun zənjir esip qoydi. **43** Uni əzining ikkinqi xahənə hərwisioğa olturoquzup, uning aldida: «Tiz pükünglar!» — dəp jar saldirdi. Xundak qilip, Pirəwn uni pütkül Misir zeminioğa tikləp qoydi. **44** Andin Pirəwn Yüsüpkə yənə: — Mən degən Pirəwndurmən; pütkül Misir zeminida sənsiz heqkim qol-putini midirlatmisun! — dedi. **45** Pirəwn Yüsüpkə Zafinat-Paanayah degən namni bərđi wə on xəhiridiki kahin Potifirahning qizi Asinatni uningə hotunlukka elip bərđi. Xundak qilip Yüsüp pütkül Misir zeminini baxqurux üqün qərgiləxkə qikti. Yüsüp Misir padixahi Pirəwnning hizmitidə boluxka bekitilgəndə ottuz yaxta

idi; u Pirəwnning aldidin qikip, Misir zeminining hərəkaysi jaylirini közdin kəqürdi. **47** Məmurqilik boləqan yəttə yil iqidə zeminning həsuli dəwə-dəwə boldi. **48** Yəttə yilda u Misir zeminidin qikқан axliқni yioqip, xəhər-xəhərgə toplidi; hərəkaysi xəhərninğ ətrapidiki etizliқning axliқini u xu xəhərninğ əzigə juoqlap қoydi. **49** Xu tərikiдə Yüsüp dengizdiki қumdək nahayiti көp axliқ toplidi; axliқ həddi-həsabsiz boləqaqқа, ular həsablaxni tohtatti. **50** Aqarqilik yilliri yetip kelixtin burun Yüsüpkə ikki ooqul tərəldi. Bularni Ondiki kahin Potifərahning қizi Asinat uningə tuoqub bərди. **51** Yüsüp: «Huda pütün jəpə-muxəққitim wə atamning pütün ailisini kənglümdin kətürüwətti» dəp tunji oqliqə Manassəh dəp at қoydi; **52** andin: «Mən azab-oқubət qəkkən yurtta Huda meni mewilik қildi» dəp ikkinqisigə Əfrəim dəp at қoydi. **53** Misir zeminida məmurqilik boləqan yəttə yil ayaqlaxti. **54** Andin Yüsüpninğ eytkinidək aqarqiliқning yəttə yili baxlandi. U qəoqlarda bəxқа barliқ yurtlardimu aqarqiliқ boldi; ləkin Misir zeminidiki hər yərlərdə nan bar idi. **55** Aqarqiliқ pütkül Misir zeminni bəxқanda, həlқ axliқ sorap Pirəwnğə pəryad қildi. Pirəwn misirliқlarning həmmisigə: — Yüsüpninğ қexioqə berip, u silərgə nemə desə, xuni қilinglar, — dedi. **56** Aqarqiliқ pütkül yər yüzini besip kətti. Yüsüp hər yərdiki ambarlarni eqip, misirliқlarəqə axliқ satatti; aqarqiliқ Misir zeminida intayin eoqir boləqili turdi. **57** Aqarqiliқ pütkül yər yüzini bəxқan boləqaqқа, barliқ yurtlardiki həlқmu axliқ aloqili Misiroqə Yüsüpninğ қexioqə kelətti.

42 Əmdi Yakup Misirda axliq barliqini bilginida oqullirioqa: — Nemixka bir-biringlaroqa qarixip turisilar? — dedi. **2** Andin yəna: — Manga qaranglar, angliximqa Misirda axliq bar ikən. U yərgə berip, andin xu yərdin bizgə axliq elip kelinglar; buning bilən əlup kətməy, tirik qalimiz, — dedi. **3** Buning bilən Yüsüpning on akisi axliq setiwaloqili Misiroqa yolqa qikti. **4** Lekin Yakup Yüsüpning inisi Binyaminning birər yamanliqqa uqrap qelixidin qorkup uni akiliri bilən billə əwətmidi. **5** Xuningdək aqarqilik Qanaan zeminidimu yüz bərgəqkə, Israilning oqulliri axliq aloqili kəlgənlər arisida bar idi. **6** Yüsüp zeminning waliysi bolup, yurtning barliq həlqigə axliq setip bərgüqi xu idi. Yüsüpning akiliri kelip uning aldidə yüzlirini yərgə təgküzüp təzim qildi. **7** Yüsüp akilirini kərüpla ularni tonudi; lekin u tonuxluk bərməy, ularoqa qopal tələppuzda gəp qilip: — Qəyərdin kəldinglar, dəp soridi. Ular jawabən: — Qanaan zeminidin axliq aloqili kəlduk, — dedi. **8** Yüsüp akilirini tonuqan bolsimu, lekin ular uni tonumidi. **9** Yüsüp əmdi ular toqrisida kərgən qüxlirini esigə elip, ularoqa: — Silər jасus, bu əlning mudapiəsiz jaylirini kəzətkili kəldinglar, — dedi. **10** Əmma ular uningoqa jawab berip: — Əy hojam, undaq əməs! Bəlki kəminiliri axliq setiwaloqili kəldi! **11** Biz həmmimiz bir adəmnin oqulliri, səmimiy adəmlərmiz. Kəminiliri jасus əməs! — dedi. **12** U ularoqa yəna: — Undaq əməs! Bəlki zeminning mudapiəsiz jaylirini kərgili kəldinglar, — dedi. **13** Ular jawab berip: — Kəminiliri əslidə on ikki qerindax iduk; biz həmmimiz Qanaan zeminidiki bir adəmnin oqulliridurmiz; lekin kənji inimiz atimizning qexida kelip

qaldi; yənə bir inimiz yokap kətti, — dedi. **14** Əmma Yüsüp ularoşa yənə: — Mana mən dəl silərgə eytkinimdək, jasus ikənsilər! **15** Pirəwnning həyati bilən kəsəm kəlimənki, kiqik ininglar bu yərgə kəlmigüqə silər bu yərdin qikip ketəlməysilər; silər xuning bilən sinililər. **16** Ininglarni elip kəlgili biringlarni əwətinglar, qaloqanliringlar bolsa solap qoyulilər. Buning bilən eytkininglarning rast-yaloqanliqi ispatlinidu; bolmisa, Pirəwnning həyati bilən kəsəm kəlimənki, silər jəzmən jasus! — dedi. **17** Xuning bilən u ularni üq künqigə solap qoydi. **18** Üqinqi küni Yüsüp ularoşa mundaq dedi: — Mən Hudadin kərkidiqan adəmmən; tirik kəlixinglar üqün muxu ixni kilinglar: — **19** Əgər səmimiy adəmlər bolsanglar, kərindaxliringlardin biri silər solanoqan gundihanida solaklik turiwərsun, qaloqininglar aqarqilikta qaloqan ailənglar üqün axlik elip ketinglar; **20** Andin kiqik ininglarni kəximəşə elip kelinglar. Xuning bilən səzliringlar ispatlansa, əlməysilər!, — dedi. Ular xundaq kəlidioqan boldi. **21** Andin ular əzara: — Bərhək, biz inimizəşə kəloqan iximiz bilən gunahkar bolup qalduk; u bizgə yalwursimu uning azabini kərup turup uningəşə kulak salmiduk. Xuning üqün bu azab-əqubət bəximizəşə qüxti, — deyixti. **22** Rubən ularəşə jawabən: — Mən silərgə: balioşa zulum kilmanglar, degən əməsmidim? Lekin unimidinglar. Mana əmdi uning qan kərzi bizdin soriliwatidu, — dedi. **23** Əmma Yüsüp ular bilən tərjiman arqilik səzləxkəqkə, ular Yüsüpning əz gəplirini uqup turuwatqinini bilmidi. **24** U ulardin əzini qətkə elip, yioqlap kətti. Andin ularning kəxiəşə yenip kelip, ularəşə yənə səz kəlip, ularning arisidin Ximeonni tutup, ularning

köz aldida baqlidi. **25** Andin Yüsüp əmr qüxürüp, ularning taqarlorioa axliq toldurup, hər birsining pulini qayturup taqirioa selip koyup, səpər hazırliqlirimu berilsun dəp buyruwidi, ularoşa xundak qilindi. **26** Xuning bilən akiliri exaklirigə axliqlirini artip, xu yərdin kətti. **27** Əmma ətənggə kəlgəndə ulardin biri exikigə yəm bərgili taqirini eqiwidi, mana, öz puli taqarning aqzida turatti. **28** U qerindaxlorioa: — Mening pulumni qayturuwetiptu. Mana u taqirimda turidu, dedi. Buni anglap ularning yuriki su bolup, titrixip bir-birigə: — Bu Hudaning bizgə zadi nemə qiloinidu? — deyixti. **29** Ular Qanaan zeminiqo, atisi Yaqubning qexioa kelip, bexidin ətəkən həmmə wəqələrnı uningqo səzləp berip: **30** — Həliki kixi, yəni xu zeminning hojisi bizgə qopal gəp kildi, bizgə zeminni payliqoqi jasustək muamilə kildi; **31** əmdi biz uningqo: «Biz bolsak səmimiy adəmlərmiz, jasus əməsmiz. **32** Biz bir atidin bolqan oqullar bolup, on ikki aka-uka iduk; biri yoqap kətti, kiqik inimiz hazır Qanaan zeminida atimizning yenida qaldi» desək, **33** Həliki kixi, yəni xu zeminning hojisi bizgə mundak dedi: «Mening silərnıng səmimiy ikənliklarnı bilixim üqün, qerindaxliringlarnıng birini mening yenimda qaldurup koyup, aq qaloqan ailənglar üqün axliq elip ketinglar; **34** andin kiqik ininglarnı qeximoşa elip kelinglar; xundak qilsanglar, silərnıng jasus əməs, bəlki səmimiy adəmlər ikənliklarnı bilələymən. Andin qerindixinglarnı silərgə qayturup berimən wə silər zeminda soda-setik qilsanglar bolidu» — dedi. **35** Əmma xundak boldiki, ular taqarlorini təkkəndə, mana hər birinıng puldini öz taqarlorida turatti! Ular wə atisi

əzlirining qigiklik pullirini kərgəndə, kərkup kəlixti. **36** Atisi Yəqub ularoʻja: — Meni oʻqlumdin juda kildinglar! Yūsüp yoq boldi, Ximeonmu yoq, əmdi Binyaminnimu elip kətməkqi boluwatisilə! Mana bu ixlarning həmmisi mening beximoʻjila kəldi! — dedi. **37** Rubən atisoʻja: — Əgər mən Binyaminni kəxingoʻja kəyturup elip kəlmisəm, mening ikki oʻqlumni əltürüwətkin; uni mening kolumoʻja tapxuroʻjin; mən uni kəxingoʻja yandurup elip kelimən, — dedi. **38** Lekin Yəqub jawab berip: — Oʻqlum silər bilən billə u yərgə qüxməydu; qünki uning akisi əlöp ketip, u əzi yaloʻuz kəldi. Mubada yolda ketiwatqanda uningoʻja birər kəlixməslək kəlsə, silər məndək bir aq qaqlik adəmmi dərd-ələm bilən təhtisaraoʻja qüxüriwətisilə, — dedi. (Sheol h7585)

43 Aqarqilik zeminni intayin eoʻjir bəskanidi. **2** Bu səwəbtin ular Misirdin elip kəlgən axlikni yəp tügətkəndə, atisi ularoʻja: — Yənə berip bizgə azoʻjina axlik elip kelinglar, — dedi. **3** Lekin Yəhuda uningoʻja jawabən: — Həliki kixi bizni kəttik aqahlandurup: «Ininglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümni kərimən dəp hiyal kilmanglar» degən. **4** Əgər inimizni biz bilən billə əwətsəng, biz berip sangə axlik elip kelimiz. **5** Əmma əwətxikə unimisang, biz barmaymiz; qünki həliki kixi bizgə: «Ininglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümni kərimən dəp hiyal kilmanglar» degən, — dedi. **6** Israil ularoʻja: — Silər nemixkə mangə xunqə yamanlik kəlip u kixigə: «Yənə bir inimizmu bar» dedinglar, — dedi. **7** Ular jawabən: — U kixi bizning wə ailimizning əhwalini sürüxtürüp koqilap: «Atanglar tehi Həyatmu? Yənə bir ininglar barmu?» — dəp soridi.

Biz uning xu soaliqqa yarixga jawab bärduq. Uning bizgä: «Ininglarni elip kelinglar» däydioqinini nädin biläyli? — dedi. **8** Yähuda atisi Israilqqa: — Balini män bilän äwätkin; biz dərhal qozqilip yoloqa qıqayli; xundaqta biz wä sän, bizlär häm balilirimiz ölmäy, tirik qalimiz. **9** Män uningqqa kepil bolimän; sän uning üqün mening meningdin häsab alısän; ägär män uni sening qexingqqa aman-esän yandurup kelip, yüzüingning aldida turoquzmisam, pütkül ömrümdä aldingda gunahkar bolay. **10** Qünki hayal bolmioqan bolsaq, bu qaqıqqa ikki qetim berip kelättük, — dedi. **11** Ularining atisi Israil ularqqa: — Undaq bolsa, mundaq qilinglar: — U kixigä qaq-qıuqanglarqqa zemindiki äng esil mewilärdin sowqat aloqaq beringlar: yänä azqina tutiya, azraq häsäl, dora-dərmanlar, murmækki, pista wä badamlarni aloqaq beringlar. **12** Qolunglarda ikki hässä pul elip, taqarliringlarning aqzidiki özünglarqqa yanduruloqan pulnimu aloqaq beringlar. Ehtimal, bu ixta säwänlik körülgän boluxi mumkin. **13** Ininglarnimu billä elip, qozqilip u kixining yenioqa yänä beringlar. **14** Häm migä Qadir Tängri Özi silärni u kixining aldida rähimgä erixtürgäy. Buning bilän u silärning xu yärdiki qerindixinglarni wä Binyaminni qoyup berip, silärgä qoxup qoyarmikin; özüm nawada balilirimdin juda bolsam bolay! — dedi. **15** Xuning bilän bu adämlär xu sowqatni elip, kolliriqqa ikki hässä pulni tutup, Binyaminni elip qozqilip, Misiroqqa berip Yüsüpning aldida häzir boldi. **16** Yüsüp Binyaminni ular bilän billä kerginidä, öz öyini baxquridioqan oqjidiarioqqa buyrup: — Bu adämlärni öyümgä baxlap kirip, mal soyup taam

təyyar qiləyin; qünki bu kixilər qüxlük oqizani mən bilən yəydu, — dedi. **17** U kixi Yüsüpning buyruoqinidək qilip, adəmləni Yüsüpning əyigə baxlap kirdi. **18** Ular bolsa Yüsüpning əyigə baxlap kelinginidin kərkuxup: — Aldinki kətim taoqarlimizəyə yanduruləyan pulning səwəbidin biz uning əyigə elip kelinduk; uning məqsiti bizgə hujum qilip, üstimizdin besip kul qilip, exəklirimizni tartiwelix ohxaydu, — deyixti. **19** Ular Yüsüpning əyini baxkuridioqan oqojidarning yenioqə kelip, əyning ixikining tüwidə uningəyə: — **20** Əy hojam, biz həkikətən əslidə muxu yərgə axlik ələjili kəlgəniduk; **21** Xundək boldiki, biz ətənggə kelip əz taoqarlimizni aqsək, mana hər birimizning puli, əyni əqirlikə boyiqə taoqarlimizning əqzida turuptu; xunga biz buni yandurup qolimizda ələqə kəlduk. **22** Axlik ələjili qolimizda baxkə pulmu elip kəlduk; əmma taoqarlimizəyə pulni kimning selip qəyoqanlikini bilmiduk, — dedi. **23** U ularəyə: — Hatirjəm bolunglar, kərkənglar. Silərnin Hudainglar, atənglərnin Hudasi taoqarliringlarda silərgə baylik ata qiləyan ohxaydu; silərnin pulunglarni əllikəqan tapxurup əldim, — dedi. Andin u Ximeonni ularning kəxiəyə elip qikti. **24** U kixi ularni Yüsüpning əyigə baxlap kirip, ularning putlirini yuyuxioqə su əkirip berip, əndin exəklirigə yəm bərdi. **25** Ular Yüsüpning qüxtə kelixigə ülgürtüp sowəyatni təyyarlap qoydi; qünki ular əzlrinining xu yərdə oqizə yəydioqinini əngliəyanidi. **26** Yüsüp əyigə kəlgəndə ular qolliridiki sowəyatni əyigə uning əldioqə elip kirip, bəxini yərgə təgküzüp uningəyə təzim kildi. **27** U ularəyin həl sorap, əndin: — Silər gəpini qiləyan kəri atənglar

salamətmu? U həyatmu? — dedi. **28** Ular jawab berip: — Silining kulliri bizning atimiz salamət turuwatidu, u tehi həyattur, — dəp uning aldidida egilip təzim kildi. **29** Yüsüp bexini kətürüp, öz inisi Binyaminni kərüp: — Silər mangu gepini kıləjan kiqik ininglar xumu? — dəp sorap: — Əy oqlum, Huda sanga xapaət kərsətkəy! — dedi. **30** Yüsüpning öz inisiəja boləjan seəjinix oti kəttik küqiyip, yioqliwaləudək haliy jay izdəp, aldirap iqqiriki əygə kirip taza bir yioqliwalidi. **31** Andin yüzini yuyup qiqip, özini besiwelip: — Taamlarni qoyunglar, — dəp buyrudi. **32** Hizmətkarlar Yüsüpkə ayrim, ularəja ayrim wə Yüsüp bilən billə tamakqa kəlgən misirlikləroqimu ayrim tamak qoydi; qünki misirliklər ibraniylar bilən bir dastihanda tamak yeyixni yirginqlik dəp qarap, ular bilən billə tamak yeməytti. **33** Yüsüpning kərindaxliri uning udulida, hər biri qong-kiqik tərtpi boyiqə olturoquzuldi; qong qonglukioja yarixa, kiqiki kiqiklikigə yarixa olturoquzuldi; ular bir-birigə qarap həyran kəlixti. **34** Yüsüp aldidiki dastihandiki tamaklardin ularəja bəlüp bərđi. Əmma Binyaminoja bərgini baxqilarningkigə qariojanda bəx həssə kəp idi. Ular xarab iqip, uning bilən hux kəyp kixti.

44 Andin u öz əyini baxquridiojan oqojidarioja buyrup: — Bu kixilərnin taəjarlirini elip kətürəligüdək axlik kaqilap, hər birinin pulini taəjirinin aəzioja selip qoyəjin; **2** andin mening jamimni, yəni kümüx jamni axlikning puli bilən billə əng kiqikining taəjirinin aəzioja selip qoyəjin, — dedi. U adəm Yüsüpning deginidək kildi. **3** Ətisi tang yoriojanda, ular exəkliri

bilən billə yolğa selip qoyuldi. **4** Lekin ular xəhərdin qikip anqə uzun mangmayla, Yüsüp ojojidarğa: — Ornungdin tur, bu adəmləning kəynidin qoqlıqin; ularğa yetixkinəgdə ularğa: «Nemixka yahxilikğa yamanlik qayturdunglar? **5** Hojam xu [jamda] xarab iqudu həmdə uningda pal aqıdu əməsmu?! Mundaq kılqıninglar rəzillik kılqıninglar bolmamdu!» degin, — dedi. **6** Bu adəm ularning kəynidin yetixip berip, ularğa bu sözləni kildi. **7** Ular uningğa jawabən: — Hojimiz nemixka mundaq gəp kılıdu? Mundaq ixni kılıx kəminiliridin neri bolsun! **8** Biz əslidə taqarlırimizning aqızidin tapqan pulnimu Qanaan zeminidin silining qaxlırioğa qayturup berixkə əkəlgənıduq. Xundaq turukluk kandaqmu hojilirining əyidin altun-kümüxni oqırlaylı? **9** Kəminiliringning arisida kimdin bu [jam] tepilsa, xu əlümgə məhkum bolsun, bizmu hojimizning qulliri bolaylı, — dedi. **10** Ojojidar jawabən: — Eytqan səzliringlardək bolsun; jam kimning yenidin tepilsa, xu kixi qulum bolup kəlip qalsun, qaloqanliringlar bigunah bolisilər, — dedi. **11** Xuning bilən ular aldirap-tenəp, taqarlırini yərgə qüxürüp, hər biri öz taqirini eqip bərđi. **12** Ojojidar qonginingkidin baxlap kiqikiningkigiqə ahturđi, jam Binyaminning taqiridin tepildi. **13** Buni kərüp ular kiyimlırini yirtixip, hər biri exikigə qaytidin yükni artip, xəhərgə qaytti. **14** Xundaq kılıp Yəhuda wə qerındaxlıri Yüsüpning əyigə kəldi; u tehi xu yərdə idi. Ular uning aldioğa kəlip əzlırini yərgə etixti. **15** Yüsüp ularğa: — Bu siləning zadi nemə kılqıninglar? Meningdək adəmining qoqum pal aqalaydıoqanlıqini bilməmtınglar? — dedi. **16** Yəhuda

javabən: — Biz hojimizəya nemimu deyələymiz? Nemə gəp kılalaymiz, kandaq kılıp özimizni aklıyalaymiz? Huda kəminlirining kəbiḥlikini axkara kıldı. Mana, biz wə kolidin jamliri tepiloqan kixi həmmimiz hojimizəya kul bolidioqan bolduq, — dedi. **17** Lekin Yüsüp: — Mundak kılıx məndin neri bolsun! Bəlki jam kimning kolidin tepiloqan bolsa pəkət xu kixi mening kulum bolidu. Lekin qaloqanliringlar aman-esən atanglarning kexioqə ketinglar, — dedi. **18** Andin Yəhuda uningəya yekin berip mundak dedi: — Əy hojam, kəminilirigə kulak selip hojamning kulikioqə bir eoiz gəp kılıxka ijazət bərgəyla. Ojəzəpliri kəminilirigə tutaxmioqay; qünki əzliri Pirəwngə ohxax ikənla. **19** Əslidə hojam kəminiliridin: «Atanglar ya ininglar barmu?» dəp soriwidila, **20** biz hojimizəya javabən: «Bizning bir qeri atimiz bar wə u qerioqanda tapqan, yax bir balisimu bar. Bu balining bir anisidin boləqan akisi əlöp ketip, u əzi yaloquz kaldı; uning atisi uni intayin səyidu» desək, **21** Sili kəminilirigə: «Uning əzini qeximoqə elip kelinglar, mən uni əz kəzüm bilən kərəy» dedilə. **22** Biz hojimizəya javab berip: «Yigit atisidin ayrılalmaydu; əgər atisidin ayrilsa, atisi əlöp ketidu» desək, **23** Sili yənıla kəminilirigə: «Əgər kiqik ininglar silər bilən billə kəlmisə, yüzümni yənə kərimiz dəp hiyal kilmanglar» degənidila. **24** Xuning bilən biz kəminiliri atimizning kexioqə barəqanda hojamning səzlrini uningəya eyttuk; **25** andin atimiz yənə: «Yənə berip, bizgə azraq axlik elip kelinglar» dewidi, **26** Biz javabən: «Biz xu yərgə qaytidin qüxəlməymiz; əgər kiqik inimiz biz bilən billə bolsa, undaқта barimiz; qünki kiqik

inimiz biz bilən billə bolmisa, u zatning yūzi aldida turalmaymiz», deduk. **27** Silining kulliri bizning atimiz bizgə yənə: «silərgə məlumki, ayalim manga ikki oqul tuqup bərgənidi. **28** Biri mening yenimdin qikip, yok bolup kətti; mən: u jəzmən titma-titma kiliwetilptu, dəp oylidim, xundakla uni bəgūngiqə kərmidim. **29** Əmdi silər bunimu mening kəximdin elip ketip, uningəja bir kelixməslək kelip kalsa, silər məndək bir aq qaqlik adəmni dərd-ələm bilən təhtisaraəja qūxūriwetisilər», degənidi. (Sheol h7585) **30** Əmdi mən silining kulliri mening atamning kəxiəja barəjanda, xu bala biz bilən bolmisa uning jeni balining jeniəja baəlanəjan boləjaqqa, **31** xundak boliduki, u balining yoklukini kərsə, jəzmən əlūp ketidu; xuning bilən silining kulliri bizning atimiz boləjan bu aq qaqni dərd-ələm iqidə təhtisaraəja qūxūriwətkən bolimiz. (Sheol h7585) **32** Qūnki mənki kəminiliri ataməja bu yigit ūqūn kepil bolup: «Əgər mən uni kəxingəja kayturup kəlmisəm pūtkūl əmrūmdə atamning aldida gunahkar bolay» degənidim. **33** Xunga hāzir ətūnūp kalay, mənki kəminiliri u yigitning ornida hojamning kəxida kul bolup tursam, u yigit kərindaxliri bilən billə kaytip kətsə! **34** Qūnki yigit mən bilən bolmisa, mən kəndakmu atamning kəxiəja baralaymən? Ataməja xundak azab-əqubətning qūxūxini kəzūm kərgūqi bolmisun! — dedi.

45 Yūsūp əz yenida turəjanlarning aldida əzini tutalmay: — Həmmə adəm aldimdin qikipiwetilsun! dəp warkiridi. Xuning bilən Yūsūp əzini kərindaxliriəja axkara kəloqanda uning kəxida hēqkim bolmidi. U kattik yioqlap kətti; misirliklər uni anglidi, Pirəwnning ordisikilərmu

buningdin [tezla] hawar tapti. **3** Yüsüp kerindaxlirioja: — Män Yüsüp bolimän! Atam hazir hayatmu?! — döp soridi. Emma kerindaxliri uningoja qarap hoduqur ketip, heq jawab berälmäy kaldi. **4** Lekin Yüsüp ularni: — Keni, manga yekin kelinglar, döp qaqiridi. Ular yekin kaldi, u yänä: — Män silärning ininglar, yäni silär Misiroja setiwatkän Yüsüp bolimän. **5** Ämdi meni muxu yärgä setiwatkinglar üqün azablanmanglar, özünglarni äyibkä buyrumanglar; qünki Huda adämlärning hayatini saklap kelix üqün meni silärdin burun bu yärgä äwätti. **6** Qünki hazir zemindiki aqarqilikqa ikki yil boldi; lekin tehi yänä bax yiloqiqä heq terilojumu bolmaydu, ormimu bolmaydu. **7** Xuning üqün silärgä dunyada bir kaldini saklap kelix üqün, uluq bir nijatlik kersitip, silärning tirik kutuluxunglar üqün Huda meni silärdin burun bu yärgä äwätti. **8** Xundak bolojanikän, meni muxu yärgä äwatküqi silär ämäs, bälki Hudadur. U meni Piräwngä atining ornida kilip, uning pütkül öyigä hoja kilip tikläp, pütkül zeminoja bax wäzir kilip koydi. **9** Ämdi tezdin atamning kexioja berip, uningoja: — Sening oqlung Yüsüp: «Huda meni pütkül Misiroja hoja kilip koydi. Sän hayal kilmay, mening keximoja kälgin; **10** sän Goxän yurtida turisän; xuning bilän sän özüng, oqulliring, näwriliring, koyliring, kaliliring wä hämmä tällukatliring bilän manga yekin turisilär. **11** Özüng, ailäng wä hämmä tällukatingni namratlik besiwalmisun döp män seni xu yärdä bakimän; qünki yänä bax yil aqarqilik bardur», dedi, — dänglar. **12** — Mana silärning kəzliringlar wə inim Binyaminning kəzliri silərgə gəp kiliwatkan mening

öz aqzım ikənlikini kərüwatıdu. **13** Atamoqa mening Misirdiki bu barlıq xan-xəripim həmdə silərnıng barlıq kərgınlar tooqrisıda eytıp, atamnı tezdın bu yərgə elıp kelınglar, — dedi. **14** Xuning bilən u əzını Bınyamınoqa etıp unıng boynıoqa girə selıp yıoqlap kətti; Bınyamınmu unıng boynıoqa yəlinıp yıoqlıdı. **15** Andın Yüsüp barlıq qerındxalırını səyüp, ularnı bir-bırləp qıraqlap yıoqlıdı. Andın qerındxalırını unıng bilən paranglaxtı. **16** Yüsüpning qerındxalırını kəldi, degən həwər Pirəwnning ordısıoqa yətküzüldi; bu Pirəwn wə hızmətkarlırınıng nəzirıdə qıtlıq ix boldi. **17** Pirəwn Yüsüpkə: — Qerındaxlıringoqa: — «Silər əmdi mundaq qilinglar; ulaqliringlaroqa yük artıp, Qanaan zemınıoqa berıp, **18** atanglar wə jəmətinglarnı elıp mening qeximoqa kelınglar; mən Misir zemınıdın əng esil yərlərnı silərgə berəy; silər bu zemındın qıqqan nazu-nemətlərdın yəysilər» — degin. **19** Sanga boləjan əmrım xuki, sən ularoqa: «Baliliringlar wə ayalliringlarnı elix üqün Misir zemınıdın qarwilarnı elıp berınglar. Xuningdək atanglarnımu bu yərgə yətküzüp kelınglar. **20** Pütkül Misir zemınıdın əng esil jaylar silərnıngki boləqqa, əz sərəmjanlıringlaroqa karinglar bolmisun» dəp buyruoqın, — dedi. **21** Xuning bilən Israilning ooqullırını xundaq qildi; Yüsüp Pirəwnning buyrukı boyıqə ularoqa qarwilarnı berıp, yoli üqünmu ozuk bərdi. **22** Ularning hərbirigə bir qur kıyım bərdi; ləkin Bınyamınoqa bolsa u üq yüz kümüx tənggə, bəx qur kıyım bərdi. **23** U atısıoqımu xu hədiyələrnı, yəni Misirning esil məhsulatlırını artılojan on hangga exək həmdə axlıq, nan wə atısıoqa yol təyyarlıqı artılojan on mada exəkni əwətti. **24** Andın u qerındaxlırını

yoloğa selip, ularoğa: — Yolda jedəlləxmənglar, dəp jekilidi. Ular yoloğa rawan boldi. **25** Ular Misirdin qıqıp, Qanaan zeminioğa atisi Yaqubning kexioğa berip, **26** uningoğa Yüsüp əzligə eytkan gəplərni yətküzüp: «Yüsüp tehi həyat ikən! U pütkül Misir zeminioğa bax wəzir ikən!» dedi. Əmma u ularoğa ixənməy, yüriki qetip həoxidin ketəy dəp qaldı. **27** Ləkin ular Yüsüpning əzligə eytkan barlıq səzlrini uningoğa degəndə, xundakla Yüsüpning əzini elip kelixkə əwətkən hərwilarnimu kərgəndə, ularning atisi Yaqubning roħioğa jan kirdi. **28** Israil xuning bilən: — Əmdi arminim yoq! Ooqlum Yüsüp tehi həyattur! Mən əlməstə berip uni kərüwalay, — dedi.

46 Xuning bilən Israil barlıq təəllukatini elip yoloğa qıqıp, Bəər-Xebaoğa kəldi. U xu yərdə atisi Ishakning Hudasioğa qurbanlıqlarni sundi. **2** Keqisi Huda alamət kərünüxlərdə Israiloğa: — Yaqub, Yaqub! dewidi, u jawab berip: — Mana mən! — dedi. **3** U: — Atangning Təngrisi boləjan Huda Məndurmən. Sən Misiroğa berixtin qorqmioğın, qünki Mən seni xu yərdə uluoq bir qowm kəlimən. **4** Mən sening bilən Misiroğa billə barimən wə Mən Əzüm jəzmən yənə seni xu yərdin yandurup kelimən. Yüsüp əz qoli bilən sening kəzüngni yumduridu, — dedi. **5** Andin Yaqub Bəər-Xebadin yoloğa qıkti; Israilning ooqulliri atisi Yaqub wə ularning bala-qaqilirini Pirəwn uni epkelix üqün əwətkən hərwilaroğa olturozuzup, **6** qarpayliri bilən Qanaan zeminida tapkan təəllukatlrini elip mangdi. Bu tərıkidə Yaqub bilən barlıq əwladliri Misiroğa kəldi; ooqullirini, ooqul nəwrlirini, kizlirini, kiz nəwrlirini yioqıp, nəsilirining həmmisini əzi bilən billə elip Misiroğa

kaldi. **8** Israilning oʻqulliri, yəni Yakupning Misiroʻja kəlgən əwladliri təwəndikiqə: — Yakupning tunji oʻqli Rubən; **9** Rubəning oʻqulliri Hənoh, Pallu, Həzron bilən Karmi. **10** Ximeonning oʻqulliri: — Yəmuəl, Yamin, Ohad, Yəqin, Zohar wə Qanaaniy ayaldin boləjan Saul. **11** Lawiyning oʻqulliri: — Gərxon, Koḥat wə Mərari. **12** Yəhudaning oʻqulliri: — Ər, Onan, Xələh, Pəraz wə Zərah. Əmma Ər wə Onan Qanaanning zeminida əlüp kətkənidi. Pərazning oʻqulliri Həzron bilən Hənullar idi. **13** Issakarning oʻqulliri: — Tola, Puaḥ, Yob wə Ximron. **14** Zəbulunning oʻqulliri: — Sərad, Elon wə Jahliyəl. **15** Bular Leyahning Yakupka Padan-Aramda tuʻqup bərgən oʻqul-əwladliri idi; u yənə kizi Dinahni tuʻqup bərdi. Buning bu oʻqul-kiz pərzəntliri jəmiy bolup ottuz üq jan idi. **16** Gadning oʻqulliri: — Zifion, Haggi, Xuni, Əzbon, Eri, Arodi wə Arəli. **17** Axirning oʻqulliri: — Yimnah, Yixwah, Yixwi wə Beriyah. Ularning singlisi Serah idi; Beriyahning oʻqulliri Həbər wə Malkiəl idi. **18** Bular bolsa Laban kizi Leyahka dedək boluxka bərgən Zilpahning Yakupka tuʻqup bərgən oʻqulliri bolup, jəmiy on altə jan idi. **19** Yakupning ayali Rahiləning oʻqulliri Yüsüp wə Binyamin. **20** Yüsüpkə Misir zeminida tərəlgən oʻqulliri Manassəh wə Əfrayim; bularni Ondiki kaḥin Potifirahning kizi Asinat uningə tuʻqup bərdi. **21** Binyaminning oʻqulliri: — Belah, Bəkər, Axbəl, Gera, Naaman, Eḥi, Rox, Muppim, Huppim wə Ard. **22** Bular Rahiləning Yakupka tuʻqup bərgən oʻqul-əwladliri bolup, jəmiy on tət jan idi. **23** Danning oʻqli: — Huxim. **24** Naftalining oʻqulliri: — Yahziəl, Guni, Yəzər wə Xilləm. **25** Bular Laban kizi Rahiləgə dedək boluxka

bərgən Bilhahning Yakupka tuşup bərgən oşul-əwladliri bolup, jəmiy yəttə jan idi. **26** Yakupning kelinliridin baxka, Yakupning puxtidin boloşan, uning bilən birgə Misiroşa kəlgənlər jəmiy atmix altə jan idi. **27** Yüşüpnig Misirda tuşuloşan oşulliri ikki idi. Yakupning jəmətidin bolup, Misiroşa kəlgənlər jəmiy yətmix jan idi. **28** Yakup Yüşüptin kərsətmə elip, əzlrini Goxəngə baxlap berixka Yəhūdani Yüşüpnig kəxişə əwətti. Xundak kəlip ular Goxən yurtişə kelip qüşti. **29** Yüşüpnig əzining wəzirlik hərwisini kətküzup, atisi Israilning aldışə Goxəngə qikti. U əzini uning aldışə hazır kəlip atişə əzini etip boynişə girə selip kuşaklap, uzundin uzun yişlidi. **30** Israil Yüşüpkə: Mən sening yüşüngni kərip, tirik ikənlikingni bildim; əmdi əlsəmmu arminim yok, — dedi. **31** Andin Yüşüpnig kəşindaxliri wə atişing əydikilirişə mundak dedi: — Mən hazır qikip Pirəwngə həwər berip: «Kanaan zeminida olturşan kəşindaxlirim, xundakla atamning əydikilər kəximşə kəldi; **32** bu adəmlər padiqilar bolup, mal bekix bilən xuşullinip kəlgən, koy-kaliliri, xundakla barlik mal-mülüklerini elip kəldi» dəp eytay. **33** Xundak boliduki, Pirəwn siləni qakiridu; xu qəşda u silərdin: «Nemə okişinglər bar?» dəp sorisa, **34** silər jawab berip: — Kəminiliri kikişimizdin tartip ata-bowilirimizşə ohxax pada bekip kəlgənmiz, — dənglər. Xundak dəsənglər Goxən yurtida olturup kalililər; qünki padiqilarning həmmisi misirliklər arisida kəzgə ilinmaydu.

47 Yüşüpnig Pirəwnning kəxişə kelip: — Atam bilən kəşindaxlirim koy-kaliliri, xundakla həmmə mal-mülüklerini billə elip Kanaan zeminidin kəldi. Mana,

ular hazir Goxən yurtioqa qüxti, dəp həwər berip, **2** qerindaxlirining iqidin bəxəylənni elip, Pirəwnning aldioqa hazir kildi. **3** Pirəwn uning qerindaxliridin: — Nemə oqitinglar bar, dəp soriwidi, ular Pirəwngə jawab berip: — Kəminiliri ata-bowilirimizə oħxax mal bakquqilarmiz, — dedi. **4** Andin ular Pirəwngə iltimas qilip: — Qanaan zeminida kattik kəhətqilik boləraqqa, kəminilirining qoylirimizni bakidioqanoqa yaylakmu yok; xunga bu zeminda musapir bolup turuxqa kəlduk; janablrudin tələp qilimizki, kəminilirining Goxən yurtida turuxioqa ijazət bərgəyla, — dedi. **5** Pirəwn Yüsüpkə: — Atang wə qerindaxliring kəxingəyə kəldi; **6** mana Misir zemini sening aldingda turuptu; atang wə qerindaxliringni zeminning əng esil yeridə olturoquzojin; ular Goxən yurtida makan qilsun. Xuningdək, əgər sən ularning iqidiki qabil kixilənni bilsəng, bularni mening qarpaylirimə nazarətqi qilojin, — dedi. **7** Keyin, Yüsüp atisi Yakupni elip, Pirəwnning aldioqa hazir kildi; Yakup Pirəwngə bəht-bərikət tilidi. **8** Andin Pirəwn Yakuptin: — Ömrüngning yil-künliri nəqqigə yətti? — dəp soridi. **9** Yakup Pirəwngə jawab berip: — Musapirlik səpirimning künliri bir yüz ottuz yiloqa yətti; ömrümning künliri az həm japa-muxəkəkətlik bolup, ata-bowilirimning musapirlik ömür səpirining künlirigə tehi yətmidi, — dedi. **10** Xuning bilən Yakup Pirəwngə bəht-bərikət tiləp, aldidin qikip kətti. **11** Xuning bilən Yüsüp atisi bilən qerindaxlirini Misir zeminida olturaklaxturup qoydi; Pirəwnning buyruqinidək ularəyə zeminning əng esil yeridin, yəni Ramsəs degən yurttin təwəlik bərdi. **12** Yüsüp atisi, qerindaxliri, xundaqla

atisining həmmə əydikilirini bala-qaqilirining sanlirioğa qarap axliq bilən təminləp baqti. **13** Əmma aqarqilik qattik eəjir boləqaqqa, zeminning heq yeridə ozuk-tülük tepilmidi; Misir zemini bilən Qanaan zemini aqarqiliqtin haraplixip kətti. **14** Yüsüp axliq setip Misir zemini bilən Qanaan zeminidiki barliq pulni yiojiwaldi. Andin Yüsüp bu pulni Pirəwnning ordisioğa yətküzüp bərdi. **15** Əmma Misir zemini bilən Qanaan zeminidiki Pul tügəp kətkəndə misirliklarning həmmisi Yüsüpning aldioğa kelip: — Bizgə nan bərgəyla! Pul tügəp kətkini üqün silining aldilirida əlimizmu? — dedi. **16** Yüsüp jawabən: — Pulunglar qalmioğan bolsa, qarpayliringlarni elip kelip bərsənglar, mən malliringlarioğa ozuk-tülük tegixip berimən, — dedi. **17** Buning bilən ular qarpaylirini Yüsüpning kəxioğa elip kəlgili turdi; Yüsüp ularning atliri, qoy padiliri, kala padiliri wə exəklirining ornioğa ozuk-tülük bərdi; xu yili mallirining ornioğa ularoğa ozuk-tülük berip baqti. **18** U yil ayaqlixip, ular ikkinqi yili uning kəxioğa kelip uningə: — Biz hojimizdin heqnemini yoxurmaymiz; pulimiz tügidi, qarpay mal padilirimiz bolsa hojimizning ilkidə, hojimizning aldida tənlimiz bilən yerimizdin baxqa heqnərsə qalmidi. **19** Nemixka kəz aldilirida biz hən yerimizni ozuk-tülükə tegixip eliwəloqayla; əzimiz wə yerimiz Pirəwnning bolup, uningə kul bolayli. Biz əlüp kətməy, tirik turuximiz, yerimizni wəyran bolmasliqi üqün bizgə uruk-tülük bərgəyla, dedi. **20** Bu tərکیدə Yüsüp Misirning pütkül teriloğu yerini Pirəwn üqün setiwaldi; qünki aqarqilik qattik boləqaqqa,

misirliklarning hərbiri öz etizini setip bardi. Xuning bilən yər-zemin Pirəwnning bolup qaldi. **21** Yüsüp həlkni Misirning bu qetidin yənə bir qetigiqə hərқaysi xəhərlərgə kəqürdi. **22** Pəқət kaһinlarning yerini u almidi; qünki kaһinlarоја Pirəwn tərpidin alahidə təminat berilgəqkə, ular Pirəwn tərpidin təminləngən ülüxini yəp, öz yərlirini satmioanidi. **23** Yüsüp həlkqə: — Mana, mən бүgün өзünqlar bilən yərliringlarni Pirəwn üqün setiwaldim. Mana silərgə uruқ! Əmdi yər teringlar. **24** Əmdi xundaq kilisilərki, qiqқан һosuldin bəxtin birini Pirəwnгə berip, қaloқan tət kismini өзünqlarоја elip қelinglar; u uruқluқ һəmdə өзünqlarоја, jümlidin өyüngdikilərgə wə kiqik baliliringlarоја ozuқ bolsun, — dedi. **25** Ular jawabən: — Sili jenimizni қutқuzdila. Hoјimizning nəziridə iltipat tapқан bolsaqла, Pirəwnning қulliri bolup turayli, — dedi. **26** Xuning bilən Yüsüp: — «Һosulning bəxtin biri Pirəwnгə berilsun» dəp bu ixni бүgünгə қədər Misir zemini üqün қanun-bəlgilimə қildi. Pəқət kaһinlarning yerila buning sirtida bolup, Pirəwnгə təwə bolmidi. **27** Israillar Misir zeminida, Goxən өlkisidə olturақlaxti; ular xu jayda yər-zeminlik bolup, awup, tolimu kəpəydi. **28** Yaqup Misir zeminida on yəttə yil өmür kərdi; buning bilən Yaqupning өmür күnliri bir yüz kirik yəttə yiloја yətti. **29** Israilning күnliri səkratқа yeqinlaxқanda, oqlı Yüsüpni қaqirtip, uningоја: — Əgər nəziringdə iltipat tapқан bolsam, қolungni yotamning astioја қoyup, manga xapaət wə sadaqətlіkni kərsitip, meni Misirda dəpnə қilma; **30** bəlki mən ata-bowilirim bilən yatidioқan waқtimda meni Misirdin elip ketip, ularning gəristanioја dəpnə қiloқin,

dedi. U jawab berip: — Mən eytkiningdək qılay, — dedi. **31** Yakup uningöja: — Manga kəsəm qilip bərgin, — dedi. U uningöja kəsəm qilip bərdi; andin Israil karwatning bax tərripidə səjdə qildi.

48 Bu ixlardin keyin birsi Yüsüpke: — Mana atang kesəl bolup qaptu, dəp həwər bərdi. U ikki oqlı Manassəh bilən Əfrainni billə elip bardı. **2** Birsi Yakupka: — Mana oqlung Yüsüp qexingöja keliwatidu, dəp həwər beriwidi, Israil küqəp qopup kariwatta olturdi. **3** Yakup Yüsüpke: — Həmmigə Qadir Təngri manga Qanaan zeminidiki Luz degən jayda ayan bolup, meni bərikətləp **4** manga: Mana, Mən sening nəslingni kəpəytip, seni intayin zor awutimən, səndin bir türküm həlq qikirimən; bu zeminni səndin keyinki nəslinggə əbədiy miras qilip berimən, dəp eytkanidi. **5** Əmdi mən Misiroja kelixtin ilgiri sanga Misir zeminida tuqulojan ikki oqlung mening hesablinidu; Əfrain bilən Manassəh bolsa, huddi Rubən bilən Ximeonja ohxax, hər ikkisi mening oqullirim bolidu. **6** Ulardin keyin tapqan baliliring özüngning bolidu; ular kəlgüsidə miraska erixkəndə akilirining nami astida bolidu. **7** Manga kəlsək, Padandin keliwatqinimda Raqilə Qanaan zeminida yol üstidə Əfratka az qalojanda meni taxlap əlöp kətti. Mən uni xu yərdə, yəni Əfratka (yəni Bəyt-Ləhəmgə) baridiojan yolda dəpnə qildim, — dedi. **8** Andin Israil Yüsüpning oqullirioja qarap: — Bular kimdur, — dəp soridi. **9** Yüsüp atisioja jawabən: — Bular bolsa Huda manga bu yərdə bərgən oqullirimdur, — dedi. U: — Ularni aldimöja yeqin kəltürgin, mən ularöja bəht-bərikət tiləy, — dedi. **10** Əmdi Israilning

kəzliri kərilikidin oʻuwalixip [yahxi] kəralməytti. Xunga Yūsüp ularni uning aldiqə yəqinrak kəltürdi; u ularni səyüp kuqəqlidi. **11** Andin Israil Yūsüpkə: — Mən sening yüzüingni kəraləymən dəp həq oylimioqanidim; lekin Huda meni sening baliliringnimu kərüxkə nesip kildi, — dedi. **12** Yūsüp balilarni [Yakupning] tizlirining arilikidin elip, yüzini yərgə təgküzüp təzim kildi. **13** Andin Yūsüp bu ikkiylənni Israilning aldiqə yəqin elip kelip, Əfraimni ong qoli bilən tutup Israilning sol qolioqə udullap turəuzdi; Manassəhni sol qoli bilən tutup Israilning ong qolioqə udullap turəuzdi. **14** Lekin Israil ong qolini uzitip, kənji balisi Əfraimning bexioqə koydi, sol qolini Manassəhning bexioqə koydi. Manassəh tunjisi bolsimu, u ikki qolini qayqilap tutup xundak koydi. **15** U Yūsüpkə bəht-bərikət tiləp: — Atilirim Ibrahım bilən Ishak Huda dəp bilip yüzi aldida mangəqan, meni pütkül əmrümdə bu künqiqə padiqidək yetəkləp beqip kəlgən Huda, **16** Manga həmjəmət bolup meni həmmə bala-qazadin qutoquzəqan Pərixətə bu ikki oʻqulni bərikətlisun; ular mening ismim wə atilirim boləqan Ibrahım wə Ishakning isimliri bilən atilip, yəp yüzidə kəp awuəqay! — dedi. **17** Yūsüp atisining ong qolini Əfraimning bexioqə qoyəqinini kərup kənglidə hapa boldi; xunga u atisining qolini tutup, Əfraimning bexidin elip Manassəhning bexioqə yətkiməkqi bolup, **18** atisioqə: — Əy ata, bundak qilmioqin; qünki mana, tunjisi budur; ong qolungni uning bexioqə qoyəqin! — dedi. **19** Lekin atisi rət qilip: — Bilimən, i oʻqlum, bilimən; uningdinmu bir qowm qikip, əzimu uluəq bolidu, əmma dərəkəqət uning inisi uningdin tehimu uluəq bolidu; uning nəslidin

nahayiti kəp qowmlar pəyda bolidu, — dedi. **20** Xuning bilən xu küni u bu ikkisini bərikətləp: — Kəlgüsidə Israilar bəht-bərikət tiligəndə: «Huda seni Əfraim bilən Manassəhdək uluə qilsun!» dəydiəan bolidu, dedi. Bu tərīkidə u Əfraimni Manassəhtin üstün koydi. **21** Andin Israil Yüsüpkə yənə: — Mana, mən əlimən; lekin Huda silər bilən billə bolup, silərni ata-bowiliringlarning zeminiəa qayturup baridu. **22** Mən sanga qerindaxliringningkidin bir ülūx yərni artuq bərdim; xu yərni əzüm kiliq wə okyayim bilən Amoriylarning qolidin tartiwəlanidim.

49 Andin Yakup oəullirini qakirip ularəa mundak dedi: — [Həmminglar] jəm bolunglar, mən silərgə keyinki künlərdə silər yolukidiəan ixlarni eytip berəy: — **2** Yiojilip kelip anglanglar, i Yakupning oəulliri; Atanglar Israiləa kulak selinglar. **3** Əy Rubən, sən mening tunji oəlumsən, Küq-qudritimsən, Küqüm bar waqtimning tunji mewisidursən, Salapət wə kudrəttə aldi iding, **4** Lekin kaynap texip qüxkən sudək, əmdi aldi bolalmassən; Qünki sən atangning kərpisigə qikting, Xuning bilən sən uni buləjiding! U mening kərpəmning üstigə qikti! **5** Ximeon bilən Lawiy qerindaxlardur; Ularning kiliqliri zorawanlikning qoralliridur! **6** Ah jenim, ularning məslihitigə kirmigin! I izzitim, ularning jamaiti bilən qetilir qalmioəay! Qünki ular aqqikida adəmlərni əltürüp, Əz beximqilik kiliq buqilarning peyini kəsti. **7** Ularning aqqiki əxəddiy boləqaqka lənətkə qalsun! Qəzipimu rəhimsiz boləqaqka lənətkə qalsun! Mən ularni Yakupning iqidə tarkitiwetimən, Israilning iqidə ularni qeqiwetimən. **8** Əy Yəhuda! Seni bolsa qerindaxliring təriplər, Qolung

düxmənliringning gəjgisini basar. Atangning oşulliri sanga bax urar, **9** Yəhuda yax bir xirdur; Əy oşlum, sən owni tutupla qikting; U xirdək [owning yenida] qəküp sozulup yatsa, Yaki qixi xirdək yetiwalsa, Kimmu uni kozoşaxka petinar? **10** Xahənə hasa Yəhudadin ketip qalmaydu, Yəhudaning puxtidin kanun qikarşuqi əksüməydu, Taki xu həkuk İgisi kəlgüqə kütidu; Kəlgəndə, jahən həkliri uningşa itaət kilidu. **11** U təhiyini üzüm telişə, Exək balisini sortluk üzüm telişə başlap kşyar. U libasini xarabta yuyup, Tonini üzüm xərbitidə yuyar. **12** Uning kəzliri xarabtin kizirip ketər, Qixliri süt iqkinidin ap'ak turar. **13** Zəbulun dengiz boyini makan kilar, Makani kemilərnin panahşahi bolar, Yər-zemini Zidonşiqə yetip barar. **14** Issakar bəstlik bərdəm bir exəktur, U ikki kştan arisida yatşandur; **15** U aramşahning yahxi ikənlikigə karap, Zeminning esillikini kərüp, Yük kətürüxkə mürisini egip, Alwanşə ixləydişən kul bolup qalar. **16** Dan İsrail kəbililiridin biri bolar, Əz həlkigə həküm qikirar. **17** Dan yol üstidiki yilan, Qişir yol üstidə turoşən zəşərlik bir yilandur. U atning tuyikini qekip, At mingüqini arkişə mollak atkuzar. **18** İ Pərwərdigar, nijatingşə təlmürüp kütüp kəldim! **19** Gadka bolsa, qarakqilar kşxuni hujum kilar; Lekin u tapinini besip zərbə berər. **20** Axirning tamikida zəytun meyi mol bolar, U xahlar üqün nazu-nemətlərnə təminlər. **21** Naftalidin qiraylik gəplər qikar, U ərkin kşyuwetilşən maraldur. **22** Yüşüp mewilik dərəhning xehidur, Bulakning yenidiki kəp mewilik xahtəktur; Uning xahqiliri tamdin həkkip kətəkəndur. **23** Ya atkuqilar uningşə azar kilip, Uningşə

ok atti, uningõja nãprãtlãndi. **24** Hãlbuki, uning okyayi mãzmut turar, Qol-bilãkliri ãplik turoquzular, Xu [kũq] Yakuptiki kudrãt Igisining kolliridindur — (Israilning Qoram Texi, yãni uning Padiqisi Uningdin qikãr!) **25** [Axu kũq] atangning Tãngrisidindur — (U sanga mãdãt berãr!) [Yãni] Hãmmigã Qãdirdindur — U seni bãrikãtlãr! Yukirida asmanning bãrikãtliri bilãn, Tãwãndã yatqãn qongkur sularning bãrikãtliri bilãn, ãmqãk bilãn baliyatquning bãrikiti bilãn seni bãrikãtlãr! **26** Sening atangning tiligãn bãrikãtliri ata-bowilirimning tiligãn bãrikãtliridin ziyadã boldi, Ular mãnggũlũk taõ-edirlarning qãtlirigiqã yetãr, Ular Yũsũpning bexioqã qũxãr, Yãni ez qerindaxliridin ayrim turoquqining qokqisioqã tegãr. **27** Binyamin yirtkuq bãridãktur; ãtigãndã u owni yãr. Kãqkurun u oljisini tãksim kilar» — dedi. **28** Bularning hãmmisi Israilning on ikki kãbilisi bolup, mãzkur sãzlãr bolsa atisining ularõqã tiligãn bãht-bãrikãt sãzlidir. U xuning bilãn ularning hãrbirigã mas kelidioqãn bir bãrikãt bilãn ularõqã bãht-bãrikãt tilidi. **29** Andin Yakup ularõqã mundãk tapilidi: — «Mãn ãmdi ez kowmimning kexioqã koxulimãn. Silãr meni ata-bowilirimning yenida, Hãttiylardin bolõqãn ãfronning etizlikidiki õqarõqã dãpnã kilinglar; **30** u õqar bolsa Kãnaan zeminida Mamrãning udulida, Makpelahning etizlikida. Qãrni Ibrahim gøristan bolsun dãp xu etizlik bilãn koxup Hãttiy ãfrondin setiwaloqãnidi. **31** Xu yãrdã Ibrahim ayali Sarah bilãn dãpnã kilingõqãn; xu yãrdã Ishãk ayali Riwkãh bilãnmu dãpnã kilingõqãn; xu yãrdã mãnmu Leyãhni dãpnã kildim. **32** Bu etizlik hãm iqidiki õqar Hãtning ãwladliridin setiwelinoqãnidi». **33** Yakup oõqullirioqã bu wãsiyãtni

tapilap bolup, putlirini kariwatta tüzläp, nöpäs tohtap öz qowmioqa qoxuldi.

50 Yüsüp atisining yüzigə özini etip, uning üstidə yioqlap, uni söydi. **2** Andin Yüsüp öz hizmitidə bolqan tewiplarqa atisini mumiya qilixni buyrudi; xuning bilən tewiplar Israilni mumiya qildi. **3** Buni qilixqa kirik kün kətti, qünki mumiya qilixqa xunqilik kün ketətti. Misirliklar uningqa yətmix kün matəm tutti. **4** Uningqa həza tutux künliri ətüp bolqanda, Yüsüp Pirəwnning ordididilərgə: — Mən nəziringlarda iltipat tapqan bolsam, Pirəwnning qulaqlirioqa söz qilinglarki: — Atam manga kəsəm kildurup: «Mana mən ölimən; sən meni mən Qanaan zeminida özüm üqün kolap qoyqan gərgə dəpnə qiləjin» degənidi. Əmdi Pirəwn manga ijazət bərgəy, mən berip atamni dəpnə qilip bolup yenip kəlsəm, — dedi. **6** Pirəwn jawabən: — Sən berip özünggə atang kəsəm kilduroqandək uni dəpnə qiləjin, dedi. **7** Xuning bilən Yüsüp atisini dəpnə qiləjili mangdi. Pirəwnning barliq hizmətkarliri, ordining aqsakalliri həm Misir zeminidiki aqsakallar uning bilən həmrəh bolup mangdi. **8** Yüsüpning öyidiki həmmisi, qerindaxliri wə atisining öyidikilərmu billə bardi; ular pəkət kiqik baliliri, qoy-kala padilirini Goxən yurtida qoyup kətti. **9** Uning bilən yənə jəng hərwiliri wə atliqlarmu billə bardi; xuning bilən ular nahayiti qong bir qoxun boldi. **10** Ular Iordan dəryasining u tərpididiki «Atadning hamini»qa yetip kəlgəndə, xu yərdə qattik wə həsrətlik yioqa-zar qilip matəm tutup yioqlaxti. Yüsüp atisi üqün yəttə kün matəm tutti. **11** Xu yurtta olturuxluk Qanaaniylar

Atadning haminida bolqan bu matəmnı kərüp: — Bu misirliklarning intayın qattıq tutqan hāzısı boldı, deyixtı. Bu səwəbtın u jayning nami «Abəl-Mızraim» dəp ataldı; u İordan dəryasining u tərıpidıdur. **12** Yaqupning oşullırı uning əzlırığə tapılıqınidək kıldı; **13** uning oşullırı unı Qanaan zemınıqə elıp berıp, Mamrəning udulıda, Makpelaḥning etizlikining iqıdiki qarda dəpnə kıldı. Xu qarnı İbraḥım kəbrıstanlıq kılay dəp Makpelaḥning etizlikı bilən koxup Ḥıttiy Əfrondın setıwalqanıdı. **14** Yüsüp atısını dəpnə kıloqandıın keyın, əzi, kərındaxlırı, xundaqla atısını dəpnə kılixka uningqə həmrəḥ bolup qıqqan həmmə həklər Misıroqə yenıp kəldı. **15** Lekin Yüsüpning kərındaxlırı atısının əlöp kətkinini kərgəndə: — Əmdı Yüsüp bizgə dūxmən bolup bizning uningqə kıloqan barlıq yamanlıqımızni üstimizgə yandurarmikin, deyixtı. **16** Ular Yüsüpning kəxiqə adəm əwətip: — Atılırı əlüxtın ilğiri bizgə wəsiyət kılip tapılap: — **17** «Sılər Yüsüpkə: — Akiliring sanga rəzillik kıloqanıdı; əmdı ularning asiylıki həm gunahını kəqürgin! — dənglar» — degənıdı. Ḥazır silidin ətünümüzki, atiliring Hudasining bəndiliring asıylıkını kəqürgəyla! — dedi. Yüsüp bu gəplərni anğlap yıqlıdı. **18** Andın akiliri kelıp uning aldıda əzlırını yərgə etip: — Mana, biz silining kulliridurmız! — dedi. **19** Lekin Yüsüp ularqə jawabən: — Korkmanglar! Mən Hudaning ornıda turuwatamdım? **20** Sılər dərwəkə manga xu ixni yaman niyət bilən kıldinglar; lekin Huda bügünki kündikidək nuroqunlıqan həlkning jenini tirik saqlap kəlix üqün xu ixni yahxilıkkə bekitkənıdı. **21** Xunga əmdı korkmanglar; mən həm silərni həm bala-

qaxiliringlarni baqimən, — dedi wə ularning kenglini hatirjəm qilip mehirlilik gəp qildi. **22** Yüsüp atisining jəməti bilən billə Misirda turup qaldi. Yüsüp bir yüz on yil emür kərđi. **23** Bu tərıqıdə Yüsüp Əfrainning üqinqi əwladını kərđi; Manassəhning oqlı Makirning balilirimu uning tızlırı üstidə tuqlıdı. **24** Yüsüp qerındaxlırıoqa: — Mən əlöp ketimən; lekin Huda qoqum silərni yoqlap silərni bu zemindin qıqırıp, İbrahim, İshak wə Yakupqa berixkə kəsəm qilip wədə qıləan zeminəya yətküzıdı, — dedi. **25** Andin Yüsüp yənə qerındaxlırıoqa kəsəm iqlüzüp: «Huda silərni qoqum yoqlaydı; xu qaşda silər mening səngəklirimni elip, bu yərdin qıqıp ketixinglar kerək», — dedi. **26** Yüsüp bir yüz on yaxqa kirgəndə wapat taptı. Ular uni mumiya qilip, Misirda bir meyt sanduqıoqa selip qoydı.

Misirdin qikix

1 Wə təwəndikilər Israil [bilən billə] Misiroqa baroqan ooqullirining isimliri (ular hərqaysisi öz bala-qaqilirini elip, Yakup bilən billə Misiroqa baroqanidi): — **2** Rubən, Ximeon, Lawiy, Yəhuda, **3** Issakar, Zəbulun, Binyamin, **4** Dan, Naftali, Gad wə Axir. **5** Əmdi Yakupning puxtidin bolqanlar jəmiy bolup yətmix adəm idi. Bu waqıtta Yüsüp Misirda idi. **6** Keyin Yüsüp, uning barlıq qerindaxliri həmdə barlıq zamandaxliri əlöp tügidi. **7** Xundaqtimu, Israillar kəp tuşulup, tez awup, intayin küqəydi; ular zeminəqa bir kəldi. **8** U waqıtlarda Yüsüpni bilməydiqan yengi bir padixah, Misirda təhtkə qıqti. **9** U həlkiqə: Mana, Israillarning həlki bizdin ziyadə awup həmdə bizdinmu küqlinip kətti. **10** Əmdi biz ularəqa nisbətən aqılanə ix tutayli; bolmisa, ular tehimu awup ketidu, mubada urux partlap qalsa, xundaq boliduki, ular düxmənlirimiz tərəpkə ətüp, bizgə hujum kilip, yurttin qikip ketixi mumkin, — dedi. **11** Xuning bilən ular ularni qattıq əmgəklər bilən harlax üqün ix baxlirini təyinləp nazarətqilikkə qoydi. Xuning bilən Israillar Pirəwn üqün Pitom bilən Raamsəs degən maddiy əxya saqlaydiqan xəhərləni yasap bərdi. **12** Lekin ularni [qanqə] əzgənsəri, bular xunqə kəpiyip həmmə yərnəni qaplıdi; buning bilən misirliklər Israillaroqa əq bolup kətti. **13** Xuning bilən misirliklər Israillaroqa zulum kilip, ularni tehimu qattıq ixlitip eojir ixlarəqa saldi. **14** Misirliklər ularni layqilik, hix-kesək kuyux wə etizlarning hərhil əmgəklirigə selip, ixning qattıqlıki bilən ularning turmuxioqa qattıq eojirqilik saldi; ularni nemə əmgəkkə

salmisun, intayin japalik idi. **15** Misir padixahi ikki ibraniiy tuotut anisioqa sez kilip (ularning birining ismi Xifrah, yone birining ismi Puaq idi): **16** — siler kaqanliki ibraniiy hotunlarni tuotdursanglar, tuotqanda obdan karanglar; bowaq ootul bolsa, olturowetinglar; kiz bolsa, tirik koyunglar, — dedi. **17** Lekin tuotut aniliri Hudadin korqup, Misirning padixahi ularoqa eytkandek kilmay, balki ootul bowaqlarni tirik koydi. **18** Xunga Misirning padixahi tuotut anilirini qakirtip ulardin: — Bu nemə kilojininglar?! Ootul balilarni nemixka tirik koydunglar? — dep soridi. **19** Tuotut aniliri Pirawngə jawab berip: — Ibraniy ayallar misirlik ayallaroqa ohximaydu. Ular kuqluk, saqlamtimen bolojini uqun tuotut aniliri ularning kexioqa yetip baroquqə, ozliri tuotup bolidu, — dedi. **20** Nətijidə, Huda tuotut aniliroqa iltipat korsətti; Israil həkki dawamlik kəpiyip, tehimu kuqəydi. **21** Xundak boldiki, tuotut aniliri Hudadin korkidioqan ihlasmən bolojanliki uqun Huda ularni aililik boluxka muyəssər kilidi. **22** Buning bilən Pirawn barlik puhraliroqa: — Israillardin yengi tuotuloqan ootul balilarning həmmisini dəryoqa taxlanglar, lekin kiz balilarning həmmisini tirik qaldurunglar, dep əmr kilidi.

2 Lawiyning jəmətidin bolojan bir kixi berip, Lawiyning nəslidin bolojan bir kizni hotunlukka aldi. **2** Bu ayal hamilidar bolup, bir ootul tuotdi. Ana uning qiraylik ikənlikini korup, uni uq ay yoxurup saklidi. **3** Uni yone yoxuruxka amalsiz qaloqanda, komuxtin bir sewət yasap, uningqa yaryelim wə mom suwap, balini iqigə selip, dəryaning kirojikidiki komuxluk arisioqa koyup koydi. **4** Andin balining hədisi uningqa nemə bolarkin dep

yiraqtin qarap turdi. **5** U wakitta Pirawnning kizi suqqa qemulgili darya tərəpkə kəldi; uning qeriliri darya boyida aylinip yürdi. Pirawnning kizi komuxlukning arisida turoqan sewatni kerüp, has qerisini uni elip qikixqa əwətti. **6** U sewatni eqip qariwidi, mana, bir oqul balini kərđi wə u bala yioqlap kətti. Məlikə uningqə iq aqritip: — Bu xübhisizki ibraniylarning baliliridin biri ikən, dedi. **7** U qaqda balining hədisi Pirawnning kizidin: — Mən berip, sili üqün balini emitip baqidioqan bir ibraniy inik ana tepip keləymu? — dəp soridi. **8** Pirawnning kizi uningqə: — Baroqin, dedi. Kiz berip bowaqning anisini qaqirip kəldi. **9** Pirawnning kizi uningqə: — Bu balini elip ketip mən üqün emitip beqip bər; həkqingni berimən, dedi. Xuning bilən ayal balini elip ketip, uni emitip baqti. **10** Bala qong bolqanda uni Pirawnning kizining kexioqə elip bardı; u uningqə oqul boldi. U: «Mən uni sudin qikiriwalqan» dəp uningqə Musa degən isimni koydi. **11** Musa qong bolqandin keyinki künlərdə xundak boldiki, u öz kerindaxlirining yenioqə bardı wə ularning eoqir əmgəkkə seliniwatqanliqini öz kəzi bilən kərđi. Arida, bir misirliqning ibraniy kerindaxliridin birini uruwatqanliqini kərđi. **12** U tət ətrapiqə qarap, adəm yoklukini kerüp, həliki misirliqni urup əltürüp, kumqə kəmüp yoxurup koydi. **13** Ətisi u yənə qikip qariwidi, mana ikki ibraniy bir-biri bilən soqxuwatatti; u yolsizliq kiliwatqan kixiqə: — Öz kerindixingni nemixqa urisən? — dedi. **14** Həliki kixi jawab berip: — Kim seni bizgə həkim wə soraqi qilip koydi? Həliki misirliqni əltürginingdək menimu əltürməqimusən? — dedi. Musa bu gəpni

anglap qorkup öz iqidə: «Mən kılqan ix jəzmən axkara bolup qaptu!» dəp oylidi. **15** Pirəwn həm bu ixtin həwər tepip, Musani ɵltürməkqi boldi; lekin Musa Pirəwnning aldidin qeqip, Midiyan zeminiqə berip olturaklaxti. Bir küni, u kudukning yeniqə kelip olturdi. **16** Midiyaning kahinining yəttə kizi bar idi; ular kelip, atisining qoylirini suqirixkə su tartip okurlarqə quyup tolduruxkə baxlidi. **17** U wakitta [yərlik] padiqilar kelip, ularni həydidi, Musa qopup qizlarqə yardəm berip, qoylirini suqirixip bərdi. **18** Ular atisi Reuəlning kexiqə yenip kəlgəndə, ulardin: — Nemixkə bügün xunqə tez yenip kədinglar? — dəp soridi. **19** Ular jawab berip: — Bir misirlik adəm bizni padiqilarning kolidin kutkuzdi həmdə biz üqün su tartip, qoy padimizni suqiripmu bərdi! — dedi. **20** U qizliriqə: — Undakta u kixi hazir nədə?! Uni nemixkə sirtta taxlap kədinglar? Uni tamakka qaqiringlar, — dedi. **21** Musa u kixi bilən billə turuxkə maqul boldi. U kizi Zipporahni uningqə hotunlukka bərdi. **22** U ayal uningqə bir oqul tuqup bərdi; Musa «Mən yaqa yurtta musapirdurmən» dəp, uning ismini Gərxom dəp qoydi. **23** Nuroqun künlər ɵtöp, Misirning padixahi ɵldi. Israillar öz kulluk haliti töpəylidin ah-zar urup, nalə-pəryad kɵtürdi; kulluktin bolqan pəryadi Hudaning huzuriqə berip yətti. **24** Huda ularning ah-zarlririni anglap, ɵzining Ibrahim bilən, Ishak bilən wə Yakup bilən tüzgən əhdisini esigə aldi. **25** Xuning bilən Huda Israillarning hal-əhwalini kərđi wə Huda ularqə kəngül bəldi.

3 Musa bolsa qeynatisi Midiyaning kahini Yətroning qoy padisini baqatti. U qoylarni baxlap qelning əng qetigə

Hudaning teoqi, yəni Hərab teoqining baərioqa kəldi. **2** Xu yərdə bir azoqanliqtin ərlep qikiwatqan ot yalkuni iqidin Pərwərdigarning Pərixlisi uningə kəründi. Mana, azoqanlik otta keyüwatqan bolsimu, lekin azoqan əzi keyüp kətmigənidi. **3** Musa: — Mən berip, bu əjayip mənzirini kərüp baqay; azoqanlik nemixka keyüp kətməydiəqandu? — dəp oylidi. **4** Pərwərdigar uning buni kərgili yoldin qətnəp [azoqanlikka] kəlgini kərdi; Huda azoqanlik iqidin uni: — Musa! Musa! — dəp qaқirdi. U: Mana mən! — dəp jawab bərdi. **5** U uningə: — Bu yərgə yəqin kəlmə; putliringdin kəxingni saləqin; qünki sən turoqan bu yər mukəddəs jaydur. **6** Mən atangning Hudasi, Ibrahimning Hudasi, Ishaqning Hudasi wə Yakupning Hudasidurmən, — dedi. Buni anglap Musa Hudaəqa qaraxtin qərkup, yuzini etiwaldi. **7** Pərwərdigar uningə mundaq dedi: — Bərhək, Mən Misirda turuwatqan qəwmimning tartiwatqan azab-oқubətlirini kərdum, nazarətqilərnin ularni [harlawatqanlikidin] qiloqan pəryadini anglidim; qünki Mən ularning dərdirini bilimən. **8** Xunga Mən ularni misirliklarning qolidin kutkuzup, xu zemindin qikirip, yahxi həm kəng bir zeminoqa, süt bilən həsəl ekip turidioqan bir zeminoqa, yəni Qanaaniy, Hittiy, Amoriy, Pərizziy, Hiwiylar wə Yəbusiylarning yurtioqa elip berixka qüxtüm. **9** Mana əmdi Israillarning nalə-pəryadi Manga yətti, misirliklarning ularəqa kəndak zulum qiloqanlikinimu kərdüm. **10** Əmdi sən kəl, Mən seni həlkim Israillarni Misirdin elip qikirix üqün Pirəwnning aldioqa əwətimən, — dedi. **11** Ləkin Musa Hudaəqa: — Mən kim idim, Pirəwnning aldioqa berip Israillarni Misirdin

qikiraliojudək? — dedi. **12** U jawab berip: — Bərhək, Mən sən bilən billə bolimən; sən qowmni Misirdin elip qikqandın keyin bu taoqda Hudaqə ibadət kilisilər; bu ix mana özünggə Mening seni əwətkinimning ispat-bəlgisi bolidu, — dedi. **13** Xuning bilən Musa Hudaqə: — Mən Israillarning kexioqə berip ularqə: «Ata-bowiliringlarning Hudasi meni kexinglarqə əwətti» desəm, ular məndin: «Uning nami nemə?» — dəp sorisa, ularqə nemə dəp jawab berimən? — dedi. **14** Huda Musaqə: — Mən «Əzəldin bar Boloquqi»durmən — dedi. Andin U: — Berip, Israillaroqə: ««Əzəldin bar Boloquqi» meni kexinglarqə əwətti» dəp eytkin, dedi. **15** Huda Musaqə yənə: — Israillaroqə: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi, İbrahimning Hudasi, İshəqning Hudasi wə Yəqubning Hudasi boləqan «Yahwəh» meni kexinglarqə əwətti; U: [Yahwəh degən] bu nam əbədgiqə Mening namim bolidu, dəwrdin-dəwrgiqə Mən xu nam bilən əskə elinimən, dəydu» — degin. **16** — Berip, İsrailning aqsakallirini yioqip ularqə: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi, yəni İbrahim, İshəq wə Yəqubning Hudasi boləqan Pərwərdigar manga kərünüp: — Mən silərnı yoxlap kəldim, Misirda silərgə qəndək muamilə kiliniwatqanlikini kərdüm; **17** xuning üqün sözüm xudurki, Mən silərnı Misirning zulumidin qikirip, Qanaaniylar, Hittiylar, Amoriylar, Pərizziylər, Hıwiylar wə Yəbusiylarning zemini, yəni süt bilən həsəl ekıp turidioqan zeminoqə elip barimən, dedi, — degin, dedi. **18** — Xuning bilən ular sening sözünggə kulak salidioqan bolidu. U waqıtta sən, özüng wə İsrailning aqsakalliri bilən birgə Misir padixəning aldioqə berip, uningqə:

«Ibraniylarning Hudasi Pərwərdigar biz bilən kərüxti. Əmdi sizdin ətünimizki, bizgə üq künlük yolni besip, qəlgə berip, Hudayimiz Pərwərdigarə qurbanlik qilixka ijasət bərgəysiz» — dənglar. **19** Ləkin Misir padixahining hətta kudrətlik bir qolning astida turupmu, silərni yənila qoyup bərməydiqinini bilimən. **20** Xunga qolumni uzitip, misirliklərnə Mən öz zemini iqidə kərsətməkqi boləjan hərhil karamət-məjzilirim bilən urimən; andin [Pirəwn] silərni qoyup beridu. **21** Bu qowmni misirliklərnəng aldidə iltipət tapturimən wə xuning bilən xundək boliduki, silər xu yərdin qikqininglarda, kuruq qol qikmaysilər. **22** Bəlki hərbi ayal kixi öz qoxnisidin wə öz əyidə olturuxluk yat ayaldin kümüx zinnət buyumliri, altun zinnət buyumliri wə kiyim-keqəklərni tələp qilidu. Bu nərsilərni oqul-qizliringlarə taqaysilər, kiydürisilər; xu tərəkidə misirliklərdin olja aləjan bolisilər, — dedi.

4 Musa jawab berip: — Mana, ular mənə ixənməy turup, səzümgə qulək salmaydu, bəlki: «Pərwərdigar sənə kərünmidi», deyixi mumkin, dedi. **2** Pərwərdigar uningə: — Qolungdiki bu nəmə? — dəp soridi. U: — Bu bir həsa, dəp jawab bərdi. **3** U: — Uni yərgə taxla, dedi. Uni yərgə taxliwidi, u bir yilənə aylandı; Musa uning aldidin qaqtı. **4** Andin Pərwərdigar Musə: — Qolungni uzitip, uni quyruqidin tut, dewidi, u qolini uzitip, uni tutti. U yənə uning qolida həsiəyə aylandı. **5** [Pərwərdigar yənə]: — Buning bilən ular ata-bowilirining Hudasi, yənə İbrahımning Hudasi, İshəkning Hudasi wə Yəqubning Hudasi boləjan Pərwərdigarning sənə kərünginigə ixinidu, — dedi. **6** Pərwərdigar uningəyə

yənə: — Qolungni koynungoşa saloşin, dewidi, u kolini koynioşa selip qikiriwidi, mana, kōli pesə-mahaw kesiligə giriptar bolup kardək akirip kətti. **7** Andin uningōşa: — Qolungni yənə koynungoşa saloşin, dewidi, kolini koynioşa saldi. Uni yənə koynidin qikiriwidi, mana, əz əksigə kelip ətlirining baxka yərliridək boldi. **8** Pərwərdigar yənə: — Xundək boliduki, əgər ular sanga ixənməy, aldinki məjizilik alamətkə kəngülximisə, ular ikkinqi məjizilik alamətkə ixinidu. **9** Həlbuki, ular bu ikki məjizigə yənila ixənmisə wə ya səzünggə kulək salmisa, undəkta sən [Nil] dəryasining süyidin elip, quruk yərgə təkkin. Xuning bilən sən dəryadin aloşan su quruk yər üstidə kənoşa aylinidu, dedi. **10** Andin Musa Pərwərdigarōşa: — Əy Igəm, mən əslidinla gəpkə usta əməstim, sən kulungoşa səz kuloşandin keyinmu yənila xundək; qünki mən aqzim kalwa wə tilim eoşir adəmmən, — dedi. **11** Pərwərdigar uningōşa: — Kim insanoşa eoşiz bərgən? Kim adəmni gaqa yaki gas, kərgüqi yaki kor kuloşan? Xundək kuloşuqi Mən Pərwərdigar əməsmu? **12** Əmdi sən baroşin, Mən Əzüm sening aqzing bilən billə bolimən, nemə səzləydiyōşiningni sanga əgitip turimən, — dedi. **13** Lekin u: — Əy Igəm! Səndin etünüp kalay, Sən [bu ixkə] halioşan [baxkə] birsini əwətip, xuning kōli bilən kuloşin! — dedi. **14** Buni anglap Pərwərdigarning oşəzipi Musoşa tutixip: — Lawiyıldin bolōşan akang Hərun bar əməsmu? Uning gəpni obdan kuloşaydiyōşinini bilimən. Mana, u əmdi sening aldingoşa qikixkə allikaşan yoloşa qikti; u seni kərsə, kəngli tolimu hux bolidu. **15** Əmdi dəydiyōşan gəplərnini uningōşa eyt; Mən Əzüm sening aqzing bilən billə wə uning aqzi bilən billə

dərwəqə aldimda qan təkər bir ər ikənsən!» — dedi. Bu sözini u hətnə tüpəylidin eytti). **27** Pərwərdigar Hərunoşa: — Sən qəl-bayawanoşa berip, Musa bilən kərükkin, dewidi, u berip Hudaning teşida uning bilən uqrixip, uni seydi. **28** Musa özini əwətkən Pərwərdigarning həmmə səzliri bilən kəlixka buyruşan barlik məjizilik alamətləni Hərunoşa dəp bərdi. **29** Andin Musa bilən Hərun berip, Israillarning barlik aqsakallirini yioşdi. **30** Hərun Pərwərdigarning Musoşa eytkən həmmə səzlrini bayan kildi wə həlkning kəz aldida xu məjizilik alamətləni kərsətti. **31** Buni kərüp, həlk ixəndi; Pərwərdigarning Israillarni yoklap, ular uqrioşan harliklarni kərgənlikini anglioşan həman, baxlirini egip səjdə kəlixti.

5 Andin Musa bilən Hərun Pirəwnning aldioşa berip, uningşa: — Israilning Hudasi Pərwərdigar sanga: — «Ularning berip qəldə Manga ibadət kəlip, həyt ətəküzixigə kəwmimoşa yol koysun» dəydu, — dedi. **2** Ləkin Pirəwn jawab berip: — Uning səzigə kulak selip, meni Israiloşa yol kəyoşuzidioşan kəndak Pərwərdigar ikən u? Mən u Pərwərdigarni tonumaymən həm Israiloşimu yol koymaymən, dedi. **3** Ular səz kəlip: — Ibraniylarning Hudasi biz bilən kəruxti. Xunga ətünimizki, bizgə Pərwərdigar Hudayimizoşa kəurbanlik sunux üqün bizgə qəlgə berixka üq kənlük yoloşa ruhsət bərgəysiz. Bolmisa, U bizni waba yaki kəliq bilən uruxi mumkin, — dedi. **4** Ləkin Misirning padixahi ularoşa jawab berip: — Əy Musa wə Hərun, nemixka ikkinglar həlkni ixliridin tohtitip koymaqqi bolisilər? Berip öz əpkixinglarni kətüringlar! — dedi. **5** Pirəwn yənə: — Mana, həlk yurtta ziyadə

awup kətti. Silər bolsanglar, ularni əpkəxliridin halas kilməkqisilər, dedi. **6** Xu küni Pirəwn nazarətqilərgə wə nazarətqilərnin qol astidiki ix baxliriya buyruk qüxürüp: — **7** Həzirdin baxlap həlkə ilgirikidək kesək kuyuxka saman bərmənglar! Ular samanni əzliri yioşun. **8** Ləkin ilgiri kəngilik kesək kuyup kəlgən bolsa, həlihəm kəm kilməy xunqilik kesək kuydurunglar; qünki ular hürunlixip: «Hudayimizəyə kurbanlik ətküzüxkə bizni barqili koy» dəp ələwə kilixiwatidu. **9** Əmdi ularni əz ixioya toluk bənd bolup, yalojan-yawidak gəplərgə kulak salmasliki üqün, bu adəmlərnin üstigə tehimu eoşir əmgəklərnə yüklənglar, — dedi. **10** Xuning bilən həlkənin üstidiki nazarətqilər bilən ix baxliri qikip həlkə: Pirəwn xundak dediki, mən əmdi silərgə saman bərməydiyən boldum. **11** Əzünglar beringlar, əzünglar üqün kəyərdin saman tapalisanglar, xu yərdin elip kelinglar; ləkin kilidiyən ixliringlar bolsa kilqilikmu kəməytilməydu, — dedi. **12** Buning bilən həlkə pütkül Misir zeminiyə tarilip, samanning ornioya pahal yioşixka baxlidi. **13** Nazarətqilər bolsa ularni kistap: Silərgə saman berilgən qaoşdikidək həzirmu hər künlük ixni xu küni kilinglar, dedi. **14** Israillərnin üstigə Pirəwnning nazarətqiliri tərpidin koyulojan Israillik ix baxliri tayak yedi wə: — Tünügün wə bügün nemixka kesək kuyux wəzipsini burunkidək toxkuzup orunlimidinglar?! — dəp til ixitti. **15** Andin Israillik ix baxliri Pirəwnning aldiyə berip: Nemixka əz kulliriya mundak muamilə kilidila? **16** Əz kulliriya həq saman berilmidi. Ləkin [nazarətqilər] yənilə «kesək kuydurunglar» dəp bizni buyruydu. Mana,

öz kulliri tayaq yəwatidu, əmma əyib bolsa əzlrining adəmliridə, dəp pəryad qildi. **17** Lekin u yənə: — Silər hurun ikənsilər! Hurun ikənsilər! Xunga silər: «Berip Pərwərdigarə qurbanlıq ətüzüximizgə ijasət bər dəwatisilər. **18** Kaytip berip ixingni qilix! Silərgə saman berilməydu, birak kesəkləni bəlgiləngən san boyiqə [awwalkidək] toluk tapxuruxisən, dedi. **19** Israillik ix baxliri [Pirəwnning]: «Silər hərəkünlük wəzipənglarni, yəni tələp qilojan kesəkləni bəlgiləngən sandin keməytsənglar kət'iy bolmaydu» deginigə qarap, bexioja bala-qazaning qüxidiəanlikini bilixti. **20** Ular Pirəwnning aldidin qikip keliwatqinida, ular bilən kərüxüxkə kelip xu yərdə saklap turojan Musa wə Hərun bilən uqrixip qaldi. **21** Ular Musa bilən Hərunə: — Bizni Pirəwnning nəziridə wə uning əməldarlrining nəziridə sesitip, bizni öltürüxkə ularning qolioja qiliq tutkuzəjininglar üqün, Pərwərdigar silərnin üstüinglarə həküm qilsun! — dedi. **22** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning aldioja yenip berip uningə: — Əy Igəm, nemixka bu həlkni balaəja tikting? Sən nemə üqün meni əwəting? **23** Qünki mən Pirəwnning aldioja kirip Sening naming bilən söz qilojinimdin tartip, u bu həlkning üstigə tehimu ziyadə azab qiloqli turdi. Əmma Sən tehiqə qowmingni heq kutkuzmiding, — dedi.

6 Lekin Pərwərdigar Musə: — Əmdi sən Mening Pirəwngə qilidiojanlirimni kərisən; qünki u qudrətlik bir qoldin məjburlinip, ularni qoyup beridu, qudrətlik bir qolning səwəbidin əzining zeminidin ularni qoqlap qikiriwetidu, — dedi. **2** Andin Huda Musə [yənə] söz qilip mundak dedi: — Mən Pərwərdigardurmən.

3 Mən İbrahimə, İshakka və Yakupka Qadir-mutlək Təngri süpitidə kərüdümdü; ləkin «Yahwəh» degən namim bilən ularəyə axkara tonulmidim. **4** Mən ular bilən: — «Silər musapir bolup olturoyan zeminni, yəni Qanaan zeminini silərgə berimən» dəp, ular bilən əhdə baqlixip wədə kıləyanmən. **5** Əmdi Mən misirliklər kıl kılip zulum saləyan İsrailarning aq-zarlırini anglap, kıləyan xu əhdəmni esimgə aldim. **6** Xunga İsrailarəyə mundak degin: — «Mən Pərwərdigardurmən; Mən Əzüm siləni misirliklərnin eəyir yūkliri astidin qikirip, ularning kullukidin azad kılip, kolumni uzitip ularəyə qong balayi'apətləni qūxürüp, silərgə həmjəmət bolup hərlükə erixtürimən. **7** Siləni Əz kowmim boluxka qəbul kıləyan və Əzüm Hudayinglar bolimən; xuning bilən silər əzūngləni misirliklərnin yūklirinin astidin kütquzup qikəruquqinin Mən Hudayinglar Pərwərdigar ikənlikini bilisilər. **8** Mən xuning bilən siləni kəl kətürüp İbrahimə, İshakka və Yakupka berixkə kəsəm kıləyan zeminoyə elip barimən; Mən u yəni silərgə miras kılip zeminlikə berimən; Mən Pərwərdigardurmən». **9** Bularning həmmisini Musa İsrailarəyə dəp bərdi; ləkin ular eəyir kulluk azabidin piənoyə qūxkən bolup, uningəyə kulaq salmidi. **10** Andin Pərwərdigar Musəyə yənə: — **11** Berip Misirning padixəy Pirəwngə: «İsrailarning zeminidin ketixigə yol kəy», dəp eytkin, dedi. **12** Ləkin Musa Pərwərdigarning aldidə: Mana, İsrailar mənəyə kulaq salmıəyan yərdə, Pirəwn kandaqmu mənəyə kalpuki hətnə kılınmıəyan bir adəmgə kulaq salsun? — dedi. **13** Əmma Pərwərdigar Musa və

Harunoqa sezlep, ularning Israillaroqa wə Misirning padixahi Pirəwngə Israillar tooqruluk; — «Ular Misir zeminidin elip qikirilsun» degən əmr yətküzüxini buyrudi.

14 Təwəndikilər jəmət baxlıqliri: — Israilning tunji oqlı boləqan Rubənnıng oqulliri Hənuq, Pallu, Həzron wə Karmi. Bular bolsa Rubənnıng nəsiliri idi. **15** Ximeonning oqulliri: — Yəmuəl, Yamin, Ohad, Yəqin, Zoqar wə qanaanlıq ayaldin boləqan Saullar idi; bular Ximeonning nəsiliri idi. **16** Lawiyning oqullirining isimliri, nəşəbnamilirigə asasən: Gərxon, Kohat wə Mərarı; Lawiyning əmrining yilliri bir yüz ottuz yəttə yil boldi. **17** Gərxonning oqulliri aililiri boyiqə: — Libni wə Ximəy. **18** Kohatning oqulliri: — Amram, Yizqar, Həbron bilən Uzziəl. Kohat bir yüz ottuz üq yil əmür kərđi. **19** Mərarining oqulliri: — Maqli wə Muxi. Bular nəşəbnamiliri boyiqə Lawiyning nəsiliri idi. **20** Amram əz həmmisi Yokəbədni hotunlukqa aldi, Yokəbəd uningəqa Hərun wə Musani tuəqup bərđi. Amram bir yüz ottuz yəttə yil əmür kərđi. **21** Yizqarning oqulliri: — Korah, Nəfəg wə Zikri idi. **22** Uzziəlning oqulliri: — Mixəəl, Əlzafan wə Sitri idi. **23** Hərun bolsa Naqxonning singlisini, yəni Amminadabning qizi Elixebani hotunlukqa aldi. U uningəqa Nadab bilən Abihuni, wə Əliazar bilən Itamarni tuəqup bərđi. **24** Korahning oqulliri: — Assir, Əlkanah wə Abi'asaf; bular Korahlarınıng nəsiliri idi. **25** Hərunning oqlı Əliazar Putiəlning qizlirining birini hotunlukqa aldi; u uningəqa Finihəsni tuəqup bərđi; bular bolsa əz nəşəbi boyiqə həmmisi Lawiyalarınıng jəmət baxlıqliri idi. **26** Pərwərdigarning: — Israillarni

qoxunlardək top-topi bilən Misir zeminidin elip qiqinglar, degən əmrini tapxuriwaloquqilar dəl muxu Hərun bilən Musa idi. **27** Israillar Misirdin qikirilsun, dəp Misirning padixahı Pirəwngə səz qiloqanlar dəl bu kixilər, yəni muxu Musa bilən Hərun idi. **28** Pərwərdigar Misirning zeminida Musaqə səz qiloqan waqtida **29** Musaqə: «Mən Pərwərdigardurmən. Sanga eytkinimning həmmisini Misirning padixahı Pirəwngə degin», dəp əmr qildi. **30** Lekin Musa Pərwərdigarning aldida: — Məndək kalpuki hətnə qilinmioqan bir kixigə Pirəwn qandaqmu kulak salsun?» — dəp jawap bərgənidi.

7 Xuning bilən Pərwərdigar Musaqə: — Mana, Mən Pirəwnning aldida seni Hudaning ornida qildim. Akang Hərun bolsa sening pəyqəmbiring bolidu. **2** Mən sanga buyruqinimning həmmisini [uningqə] dəysən; andin akang Hərun Pirəwngə uning əz zeminidin Israillarni qoyup berixi kerəkliki toqrisida səz qilidu. **3** Lekin Mən Pirəwnning kənglini kattik qilimən; buning bilən Mən Misir zeminida məjizilik alamətlər wə karamətlirimni kəpləp kərsitimən. **4** Xundaqtimu, Pirəwn silərgə kulak salmaydu. Əmma Mən Misirning üstigə həküm qikirip qolumni uzitip, qong balayi'apətlərnə qüxürüp, qoxunlirim bolqan Əz qowmim Israillarni Misir zeminidin qikirimən. **5** Əz qolumni Misirning üstigə sozqinimda, Israillarni ularning arisidin qiqaroqinimda misirliklər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu, — dedi. **6** Musa bilən Hərun xundaq qildi; Pərwərdigar ularqə qandaq tapiloqan bolsa, ularmu xundaq qildi. **7** Ular Pirəwngə səz qiloqan waqıtta Musa səksən yaxqa, Hərun

səksən üq yaxça kirgənidi. **8** Pərwərdigar Musa bilən Hərunoşa səz kəlip: — **9** Əmdi Pirəwn silərgə: — Əzünqlarni təstiklap bir məjizə kərsitinglar, desə, sən Hərunoşa: — Həsangni elip Pirəwnning aldioşa taxlişin, dəp eytkin. Xundak kəlixni bilənla həsa yilanoşa aylinidu, dedi. **10** Xuning bilən, Musa bilən Hərun Pirəwnning aldioşa berip, Pərwərdigarning buyruşinidək kəldi; Hərun həsisini Pirəwn bilən uning əməldarlırining aldioşa taxliwidi, u yilanoşa aylandı. **11** U wəqəttə Pirəwn danixmənliri wə sehrişerlırini qəkırtip kəldi; Misirning jadugərlirimu əz jədusi bilən ohxax ixni kəldi. **12** Ularning hərberi əz həsisini taxlıdi; ularmu yilanoşa aylandı. Ləkin Hərunning həsisi ularning həsilirini yutup kətti. **13** Biraq Pərwərdigar eytkəndək Pirəwnning kəngli kəttiklik bilən Pərwərdigar eytkəndək ularoşa kəlak salmidi. **14** Andin Pərwərdigar Musoşa mundak dedi: — Pirəwnning kəngli kəttik; u kəwmni kəyup berixni rət kəlidu. **15** Əmdi sən ətə səhərdə Pirəwnning kəxişə barşin (xu wəqəttə u su boyişə qikidu) — Sən uning bilən kərxüxkə dəryaning boyida saklap turoşin; yilanoşa aylanoşan həsini kəlungoşa eliwal. **16** Sən uningoşa mundak deşin: — «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar meni aldişoşa: «Qəldə Manga ibadət kəlixni üqün kəwmimni kəyup bər» deşixkə əwətkənidi; ləkin mana, bu wəqətkişə həq anglimidin. **17** Xunga Pərwərdigar şanga: — «Sən xu [alamət] bilən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilisən», dəşdu — Mana, mən kəlumdikə həsa bilən dəryaning süşini ursam, su kənoşa aylinidu, **18** dəryaning belikliri əlöp, dəryaning süşini sesip kətidu; misirliklar şudin səskinip, iqəlməşdişə bolup

qalidu». **19** Pərwərdigar Musoqə: — Sən Ҳarunoqə: — Ҳasangni elip misirliklarning suliri qanoqə aylansun dəp ularning üstigə, yəni ekinliri, ətəngliri, kəlliri wə su ambarliri üstigə qolungni uzatqin. Xuning bilən pütkül Misir zeminida, hətta yaqəq wə tax qaqilardiki sularmu qanoqə aylinidu, degin, dedi. **20** Musa bilən Ҳarun Pərwərdigarning buyruqinidək qildi; Ҳarun Pirəwn wə əməldarlirining kəz aldida Ҳasini kətürüp, dəryaning süyini uruwidi, pütün dəryaning süyi qanoqə aylinip kətti. **21** Dəryadiki beliklar өлүp, dəryaning süyi sesip kətti. Misirliklar dəryaning süyini iqəlməydiqan bolup qaldi, pütkül Misir zemini qanoqə toldi. **22** Lekin Misirning jadugərlirimu əz jaduliri bilən Ҳəm xundəq qildi. Bu səwəbtin Pərwərdigar eytkəndək Pirəwnning kəngli qattik bolup, ularoqə quləq salmidi; **23** əksiqə Pirəwn əyigə qaytip ketip, bu ixqə Ҳəq pisənt qilmidi. **24** Dəryaning süyini iqəlmigini üqün barlik misirliklar iqküdək su tepix üqün dəryaning ətrəplirini kolidi. **25** Pərwərdigar dəryani urup, yənə yəttə kün ətти.

8 Andin Pərwərdigar Musoqə: — Pirəwnning aldiqə berip uningqə: — Pərwərdigar mundəq dəydu: — «Məngə ibadət qilixqə Əz qowmimni qoyup bər. **2** Lekin ularni qoyup berixni rət qilsang, manə, Mən dəlitingning Ҳəmmə yerini paqilar bilən basturup urimən. **3** Dəryada top-top paqilar pəyda bolup, [dəryadin] qikip ordangqə, Ҳujrangqə, orun-kərpənggə, əməldarliringning əylirigə kiriwalidu, xuningdək Ҳəlkingning uqisioqə, tonur wə təngniliringgə yamixip qikiwalidu. **4** Paqilar əzüngning üstibexioqə, Ҳəlkingning üstibexioqə wə Ҳəmmə əməldarliringning

üstibexioğa yamixip qıkiwalidu» — degin, — dedi. **5** Pərwərdigar Musaoğa: — Sən Hərunoğa: Paqılarning Misir zeminining üstigə qıqıxi üqün qolungni uzitip, hasangni ekinlar, ətənglər wə kölləning üstigə xiltioğın, degin — dedi. **6** Xuning bilən Hərun qolini Misirning suliri üstigə uzatti; xundak qiliwidi, paqılar qıqip Misir zeminini qaplidi. **7** Lekin jadugərlərmu öz jaduliri bilən ohxax ixni qilip, Misir zemini üstigə paqılarni pəyda qildi. **8** Pirəwn Musa bilən Hərunni qaqirtip: — Paqılarni məndin wə həlkimdin neri qilix üqün Pərwərdigardin ətününglar. Xundak bolsa, mən həlqingni Pərwərdigaroğa kurbanlıq qilsun dəp qoyup berimən, dedi. **9** Musa Pirəwngə: — Boptu, mən izzitingni qilay, pəkət dəryadiki paqıllarla qelip, baxqiliri özüngdin wə ɵyliringdin ayrilsun dəp, sən, əməldarliring wə həlqing üqün mening dua qilidiğan waqtimni bekitkin, dedi. **10** U jawab berip: — Ətə bolsun, dedi. Musa uningoğa: — Hudayimiz Pərwərdigaroğa ohxax həqbirining yoqluqini bilixing üqün sening deginingdək bolsun. **11** Paqılar səndin, ɵyliringdin, əməldarliring wə həlqingdin qıqip ketidu; pəkət dəryadila qalidu, dedi. **12** Xuning bilən Musa wə Hərun Pirəwnning aldidin qıqip kətti. Andin Musa Pirəwnning üstigə əwətilgən paqılar toqrisida Pərwərdigaroğa nida qildi. **13** Pərwərdigar Musaning tiliginidək qildi. Buning bilən ɵylərdiki, hoylilardiki wə etizlardiki paqılar ɵldi. **14** Həlk ularni yiojip dəwə-dəwə qildi, [pütkül] yurt-zemin sesiqilikğa toldi. **15** Lekin Pirəwn apəttin halas boləqinini kərgəndə, kənglini qattik qilip, Pərwərdigar eytkinidək ularoğa qulak salmidi. **16** Andin Pərwərdigar Musaoğa:

— Sən Hərunoşa: — Həsangni uzitip, yərning topisini uroşin. Buning bilən u paxioşa aylinip, pütkül Misir zeminini qaplaydu, degin, — dedi. **17** Ular xundak qildi; Hərun qolini uzitip həsisi bilən yərning topisini uruwidi, adəmlər wə həywanlarning üstibexini paxa basti; pütkül Misir zeminidiki topa-qanglar paxioşa aylandi. **18** Jadugərlərmu öz jaduliri bilən xundak qilip paxa pəyda qilixka urunoşan bolsimu, pəyda qilalmidi. Paxilar bolsa həm adəmlərnin həm həywanlarning üstibexini qaplap kətti. **19** Andin jadugərlər Pirəwngə: — Bu ix Hudaning barmiqining qiləşini! — deyixti. Lekin Pirəwn kənglini qattiq qilip, Pərwərdigar eytkinidək ularoşa qulak salmidi. **20** Pərwərdigar Musoşa: — Ətə səhər qopup Pirəwnning aldioşa berip turoşin — (xu wakitta u su boyioşa qiqidu) uningəşa: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Manga ibadət qilixi üqün Əz qowmimni qoyup bər! **21** Qünki əgər qowmimni qoyup bərmisəng, mana Mən sening wə əmədarliring, həlking üstigə, əyliringgə kəküyünlərni əwətimən; xuning bilən misirliqlarning əyliri wə hətta ular turuwatqan tupraqmu kəküyünlər bilən tolidu. **22** Lekin xu künidə Əz qowmim turuwatqan Goxən yurtini baxqıqə qilimən; xundak boliduki, u yərdə kəküyünlər tepilmaydu. Xuning bilən sən Mən Pərwərdigarning bu zeminda boləşanliqimni bilisən. **23** Xundak qilip Mən Əz qowmimni sening həlkingdin pərqləndürimən; bu məjizilik alamət ətə yüz beridu», dəp eytkin, dedi. **24** Pərwərdigar deginini qildi. Pirəwnning əylirigə, əmədarlirining əylirigə kəküyünlər top-top bolup kirdi; pütkül Misir zeminining həmmə yeri

köküynlər tərpidin harab boluxğa baxlidi. **25** Pirəwn Musa bilən Hərunni qaqırtip kelip ularoğa: Berip muxu zeminda Hudayinglaroğa qurbanlik ötküzünglar, — dedi. **26** Lekin Musa jawab berip: — Bundak qılix bizgə taza muwapıq bolmaydu; qünki biz Pərwərdigar Hudayimizoğa sunmaqıi bolğan qurbanlik mal misirliklaroğa nisbətən yirginqlıktur. Əmdi əgər biz misirliklarning köz aldida yaman körüngən nərsini qurbanlik qılsak ular bizni qalmaqesək kiliwətməmdü? **27** Biz üq künlük yolni besip, qəldə Pərwərdigar Hudayimiz bizgə buyruoınidək uningoğa qurbanlik sunuximiz kerək, dedi. **28** Pirəwn: — Silərni Pərwərdigar Hudayinglaroğa qəldə qurbanlik ötküzüxkə baroıili koyımən; pəkət bək yirak ketip qalmanglar, mening üqün dua qilinglar, dedi. **29** Musa jawab berip: — Mana, mən sening aldingdin qıqip Pərwərdigaroğa iltija qilimən wə köküynlər sən Pirəwndin, əmədarliringdin wə həlkingdin ətə qıqip ketidu; lekin Pirəwn yənə hiylə ixlitip, həlkni Pərwərdigaroğa qurbanlik qilixğa berixtin toskuqi bolmisun, dedi. **30** Musa Pirəwnning aldidin qıqip, Pərwərdigaroğa xundak iltija qildi. **31** Pərwərdigar Musa tiliginidək qildi; u köküynlərnı Pirəwn, əmədarlıri wə həlkidin qıqiriwətti; hətta bir tal köküynmu qalmidi. **32** Lekin Pirəwn bu qetimmu kənglini qattıq qilip, qowmni qoyup bərmidi.

9 Andin Pərwərdigar Musaoğa: — Pirəwnning aldioğa berip uningoğa: — «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Manga ibadət qilixioğa Öz qowmimni qoyup bər. **2** Əgər ularni qoyup berixni rət qilip, yənıla tutup turuwalidioğan bolsang, **3** mana, Pərwərdigarning

qoli etizliktiki qarpayliringning üstigə, at-exəklər, təgilər, wə koy-kaliliringning üstigə qüxüp intayin eçir bir waba kəltüridu. **4** Lekin Pərwərdigar Israilning qarpaylirini misirliqlarning qarpayliridin pərkləndüridu. Nətijidə, Israilning qarpayliridin heqbiri ölməydu» – degin, dedi. **5** Pərwərdigar waqitni bekitip: — Ətə Pərwərdigar zeminda bu ixni qilidu, dedi. **6** Ətisi Pərwərdigar xundak qildi; misirliqlarning barliq qarpayliri öldi; lekin Israillarning qarpayliridin birimu ölmidi. **7** Pirəwn adəm əwətip təxüriwidi, mana, Israillarning qarpayliridin birimu ölmigənidi. Lekin Pirəwnning kəngli qattik qilinip, u qowmni qoyup bərmidi. **8** Andin Pərwərdigar Musa wə Hərunoça: — Humdanning külidin qanggilinglarni toxkuzup elinglar, andin Musa uni Pirəwnning kəz aldida asmanoça qaritip qaqsun. **9** Xundak qilixi bilən kül pütkül Misir zeminini kaplaydioçan qang-tozan bolidu wə Misir zeminidiki həmmə yərdə adəmlər wə haywanlarning bədinigə qüxüxi bilən hürək-hürək qaqa qikiridu, — dedi. **10** Xuning bilən ular humdandin kül elip, Pirəwnning aldioça berip turdi wə Musa uni asmanoça qaritip qaçti; u adəmlər wə haywanlarning bədinigə qüxüxi bilən hürək-hürək qaqa qikardi. **11** Jadugərlər qaqilar dəstidin Musaning aldida turalmay qaldi; çünki jadugərlərnin bədininimu, baxqa barliq misirliqlarnimu ohxax qaqa besip kətkənidi. **12** Lekin Pərwərdigar Pirəwnning kənglini qattik qildi; xunga Pərwərdigar dəl Musoça eytkinidək u ularoça kulak salmidi. **13** Andin Pərwərdigar Musoça: — Ətə tang səhər qopup, Pirəwnning aldida turup uningoça: «İbraniylarning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: —

Qowmimni Manga ibadət kilixka qoyup bər; **14** qünki Mən bu qetim həmmə balayi'apətlirimni yürikinggə, əməldarlığing wə puqralıngning üstigə əwətimən. Buning bilən sən pütkül yər yüzidə Məndək baxka birining yox ikənlikini bilisən. **15** Qünki Mən qolumni uzitip, əzüng wə qowmingni waba bilən urojan bolsam'idi, bu waqitkiqə sən yər yüzidin yoqilip ketəting. **16** Həlbuki, Mening seni ornungoqa tikliximdiki məqsitim xu idiki, dəl Əz kudritimni sanga kərsitix, xundakla namimning pütkül yər yüzidə jakarlinixi üqün idi. **17** Sən yənə qowmimoqa qongqilik qilip, ularni qoyup berixni rət qiliwərsən? **18** Mana, ətə muxu waqitlarda Misir dəliti bina boləandin buyan həq kərülüp bəqmiojan kattik məldürni yaqdurimən. **19** Xuning üqün adəm əwətip, haywan wə etizda bar-yokungni yioqip iqkiri solioqin; qünki oygə qayturulmay sirtta qaloqan adəm wə haywanlarning həmmisi məldürning astida qelip əlüp ketidu! — degin, dedi. **20** Buni anglap Pirəwnning əməldarlığing arisidin Pərwərdigarning səzidin kərkqan hər bir adəm öz qulliri wə qarpaylirini yügürtüp oylirigə elip kəldi. **21** Ləkin Pərwərdigarning səzini etibarəqa almioqanlar öz kul wə mallirini taxqirida qaldurup qoydi. **22** Pərwərdigar Musoqa: — Misir zeminidiki hər yərdə, adəmlər üstigə, mallarning üstigə, xundakla Misir zeminidiki dalalarning həmmə ot-qəplirining üstigə məldür yaqsun dəp, asmanoqa qarap qolungni kətürgin, dedi. **23** Musa xuning bilən həsisini asmanoqa qaritip kətürüwidi, Pərwərdigar güldürmamini güldür litip, məldür yaqdurdi, yər yüzidə qaqmaq qeqindiliri qepip

yürätti. Xundak qilip Pərwərdigar Misir zemini üstigə məldür yaoqdurdi. **24** Məldür yeoqip, məldür bilən ot arilax qüxti; məldür xunqə eoqir boldiki, Misir dəliti bina bolqandin tartip undak kattik məldür yeoqip baqmioqanidi. **25** Məldür pütkül Misir zeminining hər yeridə qüxüp, insan bolsun, haywan bolsun, həmmisini urdi; məldür etizdiki həmmə ot-qəpni urup, yərdiki həmmə dəl-dərəhlərnimu sunduruwətti. **26** Pəxət Israillar olturuxluk Goxən zeminidila məldür yaoqmidi. **27** Pirəwn adəm əwətip Musa bilən Hərunni qaqirtip ularoqa: — Mən bu qetim gunah kildim! Pərwərdigar həkkanıydur; Səwənlik bolsa mən wə həlkimdin etti. **28** Yənə berip Pərwərdigardin etünüp iltija qilinglar! Hudadin qikqan bu kattik güldürmamilar wə məldür yetip axti! Silərni koyup berəy; silər əmdi muxu yərdə turuwərsənglar bolmaydu, — dedi. **29** Musa uningoqa jawab berip: — Mən xəhərdin qikqanda, Pərwərdigar tərəpkə qarap kollirimni yeyip kətürimən; güldürmamilar xu həman besikip məldür yənə yaoqmaydu. Yər yüzi Pərwərdigarningkidur, dəp bilixing üqün xundak bolidu. **30** Lekin sən wə sening əməldarliring, silərnin Pərwərdigar Hudadin tehiqə qorqmaywatqininglarni bilimən, dedi. **31** Xu qaoqda arpa bax qikqirip, zioqir oqunqilioqan bolqoqqa, zioqir wə arpa məldürdin wəyran qilindi. **32** Lekin buoqday bilən kara buoqday keyinrək bih qikaroqqa, wəyran qilinmidi. **33** Musa Pirəwnning aldidin ketip, xəhərdin qikip Pərwərdigar tərəpkə qarap kollirini yeyip kətürdi. Xuning bilən güldürmama wə məldür tohtap, yamoqur yərgə yənə təkülmidi. **34** Əmma Pirəwn yamoqur, məldür

wə güldürmamlarning tohtiøjinini kergəndə, yənə gunah sadir kildi; umu, əməldarlimu kənglini kəttik kilixti.

35 Bu tərəkidə Pirəwnning kəngli kəttik turuwerip, Pərwədigar Musaning wasitisi bilən eytkəndək, Israillarni kəyup berixni rət kildi.

10 Andin Pərwədigar Musəjə: — Pirəwnning aldiəjə barəjin; qünki ularning arisida bu məjizilik əlamətlərni kərsitixim üqün Pirəwnning kənglini wə əməldarlirining kənglini kəttik kilip kəydum. **2** Bu ix bilən Mening misirliklarni kəndək rəsua kəlojanlikim wə ularning arisida kərsətkən məjizilik əlamətlirimni sən oşlungning andin nəwrəngning kəlikəjə yətküzisən. Buning bilən Mening Pərwədigar ikənlikimni bilisilər, dedi. **3** Xuning bilən Musa bilən Hərun Pirəwnning aldiəjə berip, uningəjə: — Ibraniylarning Hudasi Pərwədigar mundaq dəydu: «Əzüngni aldimda təwən tutuxni kəqanojə rət kəlisən? Manga ibadət kəlix üqün kəwmimni kəyup bər. **4** Qünki əgər sən kəwmimni kəyup berixni rət kəlsang, mana, Mən ətə sening yurtungəjə qekətkə əwətimən. **5** Ular silər zəmin yüzini kərmigüdək kilip yepiwetidu, silərnin məldürdin aman kəlojan nərsiliringlarnimu, dalalarda əskən həmmə dəl-dərəhliringlarnimu yəp ketidu. **6** Ular orda-sarayliringəjə, əməldarliringning sarayliri, xundaqla bərlək misirliklarning əylirigə tolup ketidu; bundək apətni ata-bowangliring wə ata-bowiliringning ata-bowilirimu yər yüzidə apiridə boləqandin tartip kəriip bəkməjan» — dedi-də, burulup Pirəwnning aldidin qikəp kətti. **7** Pirəwnning əməldarliri uningəjə: — Bu adəm bizgə kəqanojə tuzək bolar? Əz Hudasi Pərwədigarəjə

ibadət kilixqa bu adəmlərni qoyup bərgəyla! Misirning harab boləjini tehiqə kərməywatamdila? — dedi. **8** Xuning bilən Musa bilən Hərun Pirəwnning aldiəja yənə qakiritip kelindi. U ularəja: — Pərwədigarəja ibadət kilix üçün beringlar; lekin baridiəjanlar zadi kimlər? — dedi. **9** Musa jawab berip: — Yaxlirimiz wə qeri-qürilər bilən, oqullirimiz wə kızlirimiz bilən, qoy wə kala padilirimizni elip həmmimiz barimiz; qünki biz Pərwədigar üçün həyt ötküzüximiz kerək, dedi. **10** U ularəja: — Silərni bala-qakənglar bilən qoxup qoyup bərginimdə, Pərwədigar silər bilən billə boləjay! Mana, aldinglarda balayi'apət turuptu! **11** Yoksu, bundak kilixinglarəja bolmaydu! Pərwədigarəja ibadət kilixqa pəkət arənglardin ər kixilərlə barsun! Qünki silərning təlipinglar dəl xu əməsmidi! — dedi-də, ular Pirəwnning aldidin qoşlap qikirildi. **12** Andin Pərwədigar Musəja: — Misir zeminining üstigə qolungni uzatqin. Xundak qilsang, qekəttilər Misir zeminini besip, zemindiki hərhil otyaxlarni, yəni məldürdin aman qaloqanning həmmisini yəp ketidu, dedi. **13** Musa həsisini Misir zeminining üstigə uzatti; Pərwədigar xu küni wə keqisi zemin üstigə xərək xamili qikardi. Səhərdə, xərək xamili qekəttilərni uqurup kəldi. **14** Qekəttilər Misirning pütkül zeminiəja yeyilip, Misirning pütün qegrininimu basti. Apət intayin eəjir boldi; ilgiri bundak qekətkə apiti bolup bəkmioqan, mundin keyinmu uningdək bolmaydu. **15** Ular pütkül zeminning yüzini qaplidi, yər qarəngəjulixip kətti; ular məldürdin aman qaloqan zemindiki həmmə otyaxlarni wə dəl-dərəhlərning barliq mewilirini yəp kətti. Xuning

bilən pütkül Misir zemini təwəsidiki dəl-dərəhlərdə yaki daladiki gül-giyahlarda heq yexillik qalmidi. **16** Andin Pirəwn aldirap-tenəp Musa bilən Hərunni qəkırtip ularoşa: — Mən həm Hudayinglar Pərwədigar aldida həm silərnin aldinglarda gunah kildim. **17** Əmdi muxu bir qetim gunahımdin etüp Pərwədigar Hudayinglardin bu ölümni məndin elip ketixini iltija qilixinglarni etünimən, — dedi. **18** Xuning bilən Musa Pirəwnning aldidin qikip Pərwədigarəşa iltija kildi. **19** Xuning bilən Pərwədigar xamalni burap oərb tərəptin intayin küqlük boran qikirip, qekətkilərnı uqurup, Kizil Dengizoşa oərb kildi; Misirning pütkül təwəsidə bir talmu qekətkə qalmidi. **20** Lekin Pərwədigar Pirəwnning kənglini kattik qilip koyoşini üqün u Israillarni koyup bərmidi. **21** Andin Pərwədigar Musaoşa: — Qolungni asmanəşa karitip uzatqin; xuning bilən kattik bir karangoşuluk bolidu, hətta adəm silisa qolioşa tuyuloşudək koyuk karangoşuluk Misir zeminini qaplaydu, — dedi. **22** Andin Musa qolini asmanəşa karitip uzitiwidi, koyuk bir karangoşuluk Misir zeminini üq künqiqə qaplap turdi. **23** Üq künqiqə biri yənə birini kərəlməs wə ya heqkim öz jayidin kozoşilalmas boldi; lekin barlık Israillar olturoşan jaylarda yorukluk bar idi. **24** Pirəwn Musani qəkırtip uningəşa: — Berip, Pərwədigarəşa ibadət qilinglar. Pəkət koy wə kala padiliringlar qalsun; bala-qaqiliringlarnimu elip barsanglar bolidu, dedi. **25** Musa jawabən: — Undakta Hudayimiz Pərwədigarəşa qurbanlık qilixka [inaklık] qurbanlıki wə köydürmə qurbanlıkiəşa lazımlıq qarpaylarni sən bizgə berəmsən? **26** Əzimizning qarpaylirimiz biz bilən birgə ketixi

kerək, bir tuyiqimu kəynidə qalsa bolmaydu; qünki Hundayimiz Pərwərdigarəğa ibadət qilixqa kurbanlik qilidiqinimizni bulardin talliximiz lazim. U yərgə yetip barmioquqə, Pərwərdigarəğa qaysi kurbanliklar bilən ibadət qilidiqinimizni bilməymiz, — dedi. **27** Lekin Pərwərdigar Pirəwnning kənglini kattik qildi; u ularni yənila qoyup bərmidi. **28** Pirəwn Musaqə: — Aldimdin yoqal! Həzi bol, ikkinqi manga kəringüqi bolma! Qünki yüzümni yənə kərgən kününg jeningdin ayrilisən, — dedi. **29** Musa uningə: — Rast eytting! Mən sening yüzüingni ikkinqi kərgüqi bolmaymən, — dedi.

11 Xuning bilən Pərwərdigar Musaqə: — Yənə bir apətni Pirəwnning üstigə wə Misirning üstigə qüxürimən. Andin u silərni bu yərdin ketixkə yol qoyidu wə u silərni həmmə nəsiliringlar bilən qoxup qoyup berip, bu yərdin mutlək qoqlap qiqiridu. **2** Əmdi sən həlkqə tapilap: — Hər biringlar, ər kixiləning hərbi əz qoxnisidin, ayal kixiləning hərbi əz qoxnisidin kümüx buyumlarni, altun buyumlarni sorap alsun, degin, — dedi **3** (Pərwərdigar həlkini misirliklarning aldida iltipat tapquzdi. Xuningdək Musa degən bu adəm Misir zeminida Pirəwnning əmədarlirining nəziridə bolsun, puqralarning nəziridə bolsun, nahayiti uluq zat boldi). **4** Andin Musa yənə: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən yerim keqidə qiqip Misirni kezip qiqimən. **5** Xu waqitta təhttə olturuwatqan Pirəwnning tunji oqlidin tartip yarəqunqak tartidiqan dedəkning tunji oqlidiqə, xundakla barlik qarpaylarning tunjiliri, yəni Misirdiki barlik tunji jan igiliri əlidu. **6** Bu səwəbtin pütkül Misir zeminida

qattik bir peryad ketürüldi; uningdin ilgiri xundak peryad bolup baqmioqanidi, mundin keyinmu bundak peryad anglanmaydu. **7** Lekin Israillarqo, mayli adamliri, mayli haywanatliroqo bolsun, hatta bir tal itmu qawap qoymaydu. Buningdin Pärwərdigarning misirliklar bilən Israilni pərkləndüridioqanlikini bilisilər». **8** — Xuning bilən bu əmədlarlingning həmmisi aldimoqo kelip, manga təzim qilip: «Sili əzliri wə siligə əgəxkən barlik qowmliri qikip ketixkəyla!» dəp eytidu, andin qikip ketimən» — dedi-də, qattik oqəzəp bilən Pirəwnning aldidin qikip kətti. **9** Pärwərdigar Musaqa: — Misir zeminida Mening karamət məjzilirimning kəpləp kərsitilixi üqün Pirəwn silərgə kulak salmaydu, — degənidi. **10** Musa bilən Hərun bu karamət məjzilərnin həmmisini Pirəwnning aldidə kərsitip boldi; lekin Pärwərdigar Pirəwnning kənglini qattik qilip qoyqini üqün u Israillarni uning zeminidin kətkili qoymidi.

12 Pärwərdigar Misir yurtida Musa wə Hərunoqa mundak dedi: — **2** Bu ay silərgə aylarning iqidə bexi, yilning tunji eyi bolidu. **3** Silər pütün Israil jamaitigə səz qilip: — Bu ayning oninqi küni həmminglar atiliringlarning ailisi boyiqə bir qozini elinglar; hər bir ailigə birdin qoza elinglar. **4** Əgər məlum bir ailə bir qozini yəp bolalmioqudək bolsa, undaқта əy igisi yenidiki qoxnisi bilən birlixip adəm sanioqa qarap bir qoza elinglar; hər bir kixining ixtihasioqa qarap hesablap muwapik bir qoza hazirlanglar. **5** Hərbiringlar tallaydioqan qozanglar bejirim, bir yaxlik ərkək bolsun; qoy yaki oqkə padiliridin tallansimu bolidu. **6** Qozini bu ayning on tətinqi küniqoqə

yeninglarda turozunglar, — degin. — Xu küni Israilning pütkül jamaiti tallioqan melini gugumda soysun. **7** Andin ular uning kenidin elip gəx yeyilgən öyning ixikning bax tərripigə həm ikki yan kexikigə sürkəp qoysun. **8** Ular xu keqisi gəxini otta kawap kılıp yesun; uni petir nan wə aqqıq-qüqük kəktat bilən qoxup yesun. **9** Kət'iy ham yaki suda pixurup yemənglar, bəlki uni bax, put wə iq-qarinliri bilən otta kawap kılıp yənglar. **10** Uning heqnemisini ətigə qaldurmənglar. Əgər ətigə exip qaloqanliri bolsa, uni otqa selip keydürüwetinglar. **11** Silər uni mundaq hələttə yənglar: — Uni yegəndə bəlliringlarni qing baqlap, ayaqliringlaroqa kəx kiyip, qolliringlarda hasa tutqan həlde tez yənglar. U bolsa Pərwədigarning «ötüp ketix» qozisidur. **12** Qünki Mən u keqisi Misir zeminini kezip ətimən; Mən Misir zeminida məyli insan bolsun, məyli həywan bolsun ularning tunji tuquloqan ərkikining həmmisini əltürimən; xuning bilən Mən Misirning barlık but-ilahlırining üstidin həküm qikirimən; Mən Pərwədigardurmən. **13** Xu qurbanlıqning qeni silər olturoqan öylərdə silərgə [nijat] bəlgisi bolidu; bu qanlarni kərginimdə silərgə ötüp turimən. Xuning bilən Misir zeminini urəjinimda həlakət elip kelidoqan waba-apət silərgə təgməydu. **14** Bu kün silərgə hatirə kün bolsun; uni Pərwədigarning həyti süpitidə ətküzüp təbriklənglar; əbədiy bəlgilimə süpitidə nəsilidin-nəsilgə mənggü ətküzüinglar. **15** Yəttə kün petir nan yənglar; birinqi küni öyüinglardin [barlık] hemirturuqlarni yok qilinglar; qünki kimki birinqi kündin tartip yəttinqi künqigə bolduruloqan nan yesə, xu kixi

Israil qataridin üzüp taxlinidu. **16** Birinqi küni silər mukəddəs ibadət soruni tüzümlar; yəttinqi künimu həm xundak bir mukəddəs ibadət soruni ötküzülsun. Bu ikki kün iqidə heqkandak ix-əmgək kılınmisun; pəkət hər kixining yəydiqinini təyyarlaşka munasiwətlik ixlarnila kılsanglar bolidu. **17** Mən dəl xu küni silərni qoxun-qoxun boyiqə Misir zeminidin qıkarqinim üqün silər petir nan heytni ötküzümlar; xu künni nəsilin-nəsilgə əbədiy bəlgilimə süpitidə heytn küni kılip bekitinglar. **18** Birinqi ayning on tətinqi küni, kəqkurundin tartip xu ayning yigirmə birinqi küni kəqkurunoqıqə, petir nan yənglar. **19** Yəttə kün iqidə öyliringlarda heq hemirturuq bolmisun; qünki musapir bolsun, zeminda tuşuloşan bolsun, kimki bolduruloşan nəsilərni yesə xu kixi Israil jamaitidin üzüp taxlinidu. **20** Silər heqkandak bolduruloşan nərsini yeməy, kəyərdila tursanglar, petir nan yənglar. **21** Musa Israilning barlıq aqsakallirini qakirip ularoşa: — Berip hər biringlarning ailisi boyiqə özümlaroşa bir kızıni tartip qıqirip pasha kızıni soyunglar. **22** Andin bir tutam zupa elip uni kaqidiki kanoşa qılap, kaqidiki kanni ixikning bexi wə ikki kexikigə sürkənglar. Silərdin ətigəngiqə heqkim öyining ixikidin kət'iy qıqmısun. **23** Qünki Pərwərdigar misirliklarni urup həlak kılax üqün, zeminni kezip etidu; U ixikning bexi wə ikki kexikidiki kanni kərgəndə, Pərwərdigar həlak kılouqining öyliringlaroşa kirip silərni uruxidin tosux üqün [muəpizət kılip] ixikning aldişə ötüp turidu. **24** Bu rəsim-kaidini özümlar wə baliliringlar üqün əbədiy bir bəlgilimə süpitidə tutunglar. **25** Silər Pərwərdigar Öz

wədisi boyiqə silərgə beridoʻan zeminə kirgininglarda bu heytlīk ibadətni tutunglar. **26** Baliliringlar silərdin: «bu ibaditīnglarning mənisi nemə?» — dəp sorisa, **27** silər: «Bu misirliklarni uroʻinida, Misirda Israillarning əylirining aldoʻa ətūp turup, bizning əydikilirimizni kutkuzoʻan Pərwədigaroʻa boləan «ətūp ketix» qurbanliki bolidu» — dənglar. Xuni angliəanda, hək engixip [Hudaəa] səjdə kildi. **28** Andin Israillar kaytip berip, Pərwədigar dəl Musa bilən Hərunə əmr kiləandək ix kərđi. **29** Wə xundək boldiki, yerim keqə boləanda, Pərwədigar Pirəwnning təhtidə olturuwatқан tunjisidin tartip zindanda yetiwatқан məhbusning tunjisioʻiqə, Misir zeminidiki tunji oʻqullarning həmmisini urup əltürđi, xundəkla u haywanatlarning tunji tuəuləanliriningmu həmmisini əltürđi. **30** Adəm əlmigən birmu əy qalmioʻaqqa, xu keqisi Pirəwnning əzi, uning barlik əməldarliri wə barlik misirliklar keqidə ornidin koʻpti; Misir zeminida intayin kattik pəryad kətürüldi. **31** Pirəwn keqidə Musa bilən Hərunni qakirtip: — Turunglar, silər wə Israillar bilən billə mening həkimning arisidin qikip ketinglar; eytkininglardək berip, Pərwədigaroʻa ibadət kilinglar! **32** Siləring degininglar boyiqə koy, əqkə, kala padilirinimu elip ketinglar; mən üqünmu bəht-bərikət tilənglar, — dedi. **33** Misirlik pukralarmu «həmmimiz əlöp kətüküdəkmiz» deyixip, həkni zemindin tez qikiriwetix üqün ularni ketixkə aldiratti. **34** Hək tehi bolmioʻan hemirlirini elip, uni təngnilərgə selip, kiyim-keqəkliri bilən yəgəp, mürilirigə elip kətürüp mengixti. **35** Israillar Musaning tapilioʻini boyiqə kilip, misirliklardin kümüx

buyumlar, altun buyumlar wə kiyim-keqəklərni sorap elixti. **36** Pərwərdigar həlkni misirliklarning kəz aldida iltipət tapquzoʻjini üqün misirliklar ularning əzlidiridin sorioʻqanlirini bərdi; xundak qilip Israillar misirliklardin oʻqəniymətlərni elip kətti. **37** Xuning bilən Israillar balilarni həsabqə almioʻqanda altə yüz mingqə ərkək bolup, Ramsəstin qikip, Sukkot xəhərigiqə piyadə mangdi. **38** Ular bilən billə qong bir top xaloʻqut həlkmu ularoʻqə qoxulup mangdi, yənə nuroʻqun qarwilar, kəpligən kala-qoy padiliri bilən billə qikti. **39** Misirdin aloʻqə qikqan hemirdin ular petir nan-toqəqlarni ətti; qünki ular Misirda birdəm-yerim dəm turoʻquzulmay həydəlgini üqün hemir bolmioʻqanidi; ular əzliri üqün yeməklik təyyarliwelixqimu ülgürəlmigənidi. **40** Israillarning Misirda turoʻqan waqti jəmiy tət yüz ottuz yil boldi. **41** Xundak boldiki, xu tət yüz ottuz yil toxqanda, dəl xu künidə Pərwərdigarning barliq qoxunliri Misir zeminidin qikip kətti. **42** Xu küni keqidə ular Misir zeminidin qikiriləjini üqün, xu keqini ular Pərwərdigarning keqisi dəp tutuxi kerək; xu keqini barliq Israillar əwladtin əwladqiqə Pərwərdigaroʻqə atap tutup, tünixi kerək. **43** Pərwərdigar Musa bilən Hərunoʻqə mundak degənidi: — Pasha qozisi tooʻqrisidiki bəlgilimə xu bolsunki: — Həqqandak yat əllik adəm uningdin yemisun. **44** Lekin hərkinning puloʻqə setiwaloʻqan quli bolsa, u hətnə qilinsun, andin uningdin yesun. **45** Əmma öyünglarda waqitlik turuwatqan musapir yaki mədikar buningdin yesə bolmaydu. **46** Gəxni baxqə bir öygə elip qikmioʻqin; birlə öydə yeyilsun; qozining həqbir səngiki sundurulmisun. **47** Pütkül Israil jamaiti bu həytəni otküzsun. **48** Əgər

sening bilən birgə turoqan musapir bolsa, Pərwərdigarğa atap pasha həytini ötküzməkqi bolsa, undaқта aldi bilən barlık ərkəkliri hətnə qilinsun; andin kelip həyt ötküzsun. U zeminda tuquloqan kixidək sanalsun. Lekin heqbir hətnisiz adəm uningdin yemisun. **49** Zeminda tuquloqan kixi həm aranglarda turoqan musapir üqün ohxax qanun-bəlgilimə bolsun. **50** Xuning bilən Israillarning həmmisi dəl Pərwərdigar Musa bilən Hərunoqa buyruoqandək xu ixlarni ada qildi. **51** Xu künni özidə Pərwərdigar Israillarni qoxun-qoxun boyiqə Misir zeminidin qiqardi.

13 Pərwərdigar Musoqa: **2** — Israillar arisida baliyatquning barlık tunji ərkək mewisini, məyli u insanning yaki həywanning bolsun, Manga atap muqəddəs qiloqin; u Manga mənəşuptur, degənidi. **3** Musa həlqkə mundək dedi: — Silər Misirdin ibarət «qulluq makani»din qiqқан bu künni yad etinglar; qünki Pərwərdigar silərni bu yərdin qudrətlik qoli bilən qiqardi. Buning üqün heq bolduruloqan nərsə yeyilmisun. **4** Abib eyining bügünki küni yolqa qiqқан kün. **5** Əmdi Pərwərdigar sanga berixkə ata-bowiliringoqa kəsəm qiloqan, süt bilən həsəl ekip turidoqan zeminoqa, yəni Qanaaniy, Hitti, Amoriy, Hiwiy wə Yəbusiylarning zeminoqa seni elip baroqinida muxu [Abib] eyida xu ibadətini tutqin. **6** Yəttə küngiqə petir nan yənglar; yəttinqi künidə Pərwərdigarğa alahidə atioqan həyt ötküzülsun. **7** Yəttə kün iqidə petir nan yeyilsun; silərnin aranglarda heqқandək bolduruloqan nan tepilmisun wə ya qegriliring iqidə heq hemirturuqmu kərünmisun. **8** Xu küni sən öz oqlungoqa: «Misirdin qiqқinimda Pərwərdigarning manga kərsətkən iltipatini

yad qilib t ax kkur bildürüx  q n, bu [heytni]  tk zim n», d p q ix nd rɡin. **9** P rw rdigarning  anun-t limining həmixə a zgingdin qüxməsliki  q n, bu b lgilimini  olungo a b lg  qilib seliwal, pexan ngg   axkid k əslətmə qilib ornitiwal; q nki P rw rdigar seni  udr tlik  oli bilən Misirdin qikardi. **10**  mdi bu b lgilimini yilmuyil bekitilg n waqtida tutqin. **11** P rw rdigar sən bilən atabowiliringo a  iloqan  simi boyiq  seni  anaaniylarning zemino a elip berip, uni sanga təkdim  iloqandin keyin, xundak  ilixing ker k: — **12** barlik baliyatquning tunji mewisini P rw rdigaro a atap sunisən; xundakla qarpay melingning h mm  tunji  rk klirimu P rw rdigaro a mənsup bolsun. **13**  mma ex kl rning h mm  tunjilirining ornio a birdin  oza b rgin. Əgər uning ornio a birnərsə bərmisəng, uning boynini sunduruw tkin. Ooqulliringlar arisida barlik tunjilirining ornio a h rl k bədili t l x ng ker k. **14** Keyinki k nl rd  ooqlung s ndin: «buning mənisi nemidur», d p sorisa, sən uning o a jawab berip: «P rw rdigar  udr tlik  oli bilən bizni Misirdin qikirip, « kullu  makani»din azad  ildi. **15** Xundak boldiki, Pirəwn boyni  attiklik qilib bizni  oyup berixni r t  iloqinida, P rw rdigar Misir zeminidiki barlik tunji tuoquloqanlarni, insanning bolsun, malning bolsun, h mmisini urup  lt rdi; buning  q n m n malning baliyatqusining tunji mewisini, yəni h mm  tunji tuoquloqan  rk klirini P rw rdigaro a atap  urbanlik qilib sunimən w  ooqullirimning h rbir tunjiliri  q n h rl k bədili t l p berimən», d p eytqin. **16** Bu b lgilimini  olungo a [ sl tm -]b lg  qilib seliwal, pexan ngg 

qaxqıdäk əslətmə qılıp ornitiwal, qünki Pərwərdigar qüdrətlik qoli bilən bizni Misirdin qıqardı» — degin. **17** Əmma Pirəwn həlkni ketixkə qoyqandın keyin, Filistiyələning zeminidiki yol yeqin bolsimu, Huda ularni xu yol bilən baxlimidi; qünki u: «həlkim jənggə uqrap qalsa, qorqup puxayman qılıp, Misiroqa yenip ketixi mumkin» dəp oyliqanidi. **18** Xu səwəbtin Huda həlkni aylandurup, Qızıl Dengiz tərəptiki qəlning yoli bilən baxlap mangdi. Xundaq qılıp Israillar Misirdin qıqkınidə, qorallinip jənggə təyyar bolup tərtip bilən mangdi. **19** Musa Yüsüpning səngəklirininimu billə eliwaldi; qünki Yüsüp əslidə Israilning oşulliri bolqan [qerindaxlirini]: «Huda qoqum silərni yoqlap həlinglərdin həwər alidu; xu qaşda silər mening səngəklirimni muxu yərdin billə elip ketinglar» dəp qəsəm qılduroqanidi. **20** Andin ular Sukkottin qıqıp, qəlning qetidiki Etam degən yərdə qedirlirini tikti. **21** Əmdi Pərwərdigar ularoqa yol kərsitixkə kündüzi bir bulut tüwrükidə, keqisi yorukluq berixkə ot tüwrükidə bolup ularning aldida yürətti. Xuning bilən ular keqə-kündüz yol yürələytti. **22** Bulut tüwrüki kündüzi, ot tüwrüki keqisi həlqtin ayrilmay, aldida yürətti.

14 Pərwərdigar Musaq: **2** — Sən Israillaroqa: «Silər burulup Migdol bilən dengizning arilikidiki Pi-Həhirotning aldioqa berip qedir tikinglar; Baal-Zefonning udulidiki dengizning boyida qedir tikinglar», degin. **3** Xuning bilən Pirəwn: «Israillar zeminda ezip qaldı, qəlning iqidə qamilip qaldı» dəp oylaydu; **4** Israillarni qoşlisun dəp Mən Pirəwnning kənglini qattik qilimən; xundaq qılıp, Mən Pirəwn wə uning pütkül qoxunliri

arkilik Өz uluqlukumni ayan kilimän; wə misirliklar Mening Pərwədigar ikənlikimni bilidu, — dedi. Israillar Hudaning səzi boyiqə kildi. **5** «U həlk keqip kətti» dəp Misirning padixahioja həwər beriliwidi, Pirəwn bilən əməldarliri həlk toqrisidiki qararidin yenip: «Israillarni kulluktin koyuwətkinimiz, bu zadi nemə kiləjinimiz?!» — deyixti. **6** [Pirəwn] dərhal jəng hərwisini koxturup, əz həlkini baxlap yoloja qikti. **7** U yənə altə yüz hillanojan jəng hərwisi, xundakla Misirdiki barlik jəng hərwilirini yiojdurup, ularning hərbirigə ləxkər baxliqlirini olturozuzup elip mangdi. **8** Pərwədigar Misirning padixahi Pirəwnning kənglini kattik kiləjini üqün, u Israillarni koqlidi. Bu qaqda Israillar kollirini egiz kətürüxkən halda Misirdin qikip boləjanidi. **9** Misirliklarning [həmmisi] yəni Pirəwnning barlik atliri bilən jəng hərwiliri, atlik ləxkərliri bilən pütkül koxtuni ularni koqlap, Israillar dengiz boyioja qedir tikkən jayda, yəni Pi-Əhəirotning yenida, Baal-Zefonning udulida ularoja yetixti. **10** Pirəwn yəkinlaxqanda, Israillar bəxini kətürüp qariwidi, mana, misirliklar ularning arkisidin yürüx kilip koqlap keliwatatti! Xuni kərgəndə Israillar tolimu kərkuxup, Pərwədigaroja nida-pəryad kətürdi. **11** Ular Musojoja: — Misirda gəristan tepilmasmidi, sən bizni qəldə əlsun dəp muxu yərgə elip kəldingoju?! Bizni Misirdin elip qikip, bizgə mundak kiləjining nemisi?! **12** Misirda turojan waqtimizda biz sanga: «Bizni misirliklarning kullukida boluximizoja koyəjin, biz bilən karing bolmisun» dəp eytmiojanmiduk? Misirliklarning kullukida boləjinimiz qəlgə kelip əlginimizdin əwzəl

bolatti! — dedi. **13** Buning bilən Musa həlqə: —
Qorqmay, tik turunglar, Pərwərdigarning bügün silərgə
yüğüzidioqan nijatini kərisilə; qünki silər bügün kərgən
misirliqlərnı ikkinqi kərməysilə. **14** Pərwərdigar silər
üqün jəng qilidu, lekin silər bolsanglar jim tursanglarla
boldi, dedi. **15** Andin Pərwərdigar Musaq: — Nemixqa
sən Manga pəryad kətürisən? Israillərq: «Aldioqa
menginglar» dəp buyruqin. **16** Lekin sən hasangni
kətürüp qolungni dengizqə uzitip, uni ikkigə bəlgin;
xundaqta, Israillar dengizning otturididın quruk yər
bilən ətüp ketidu. **17** Mana, Mən ularni qoqlisun dəp
misirliqlərnıng kəngüllirini qattik qilimən, xuning bilən
Mən Pirəwn wə uning pütkül qoxuni, jəng hərwiliri
wə atliqliri arqilik Əz uluqlukimni ayan qilimən. **18**
Xundaq qilip, Mən Pirəwn wə uning jəng hərwiliri
wə atliqliri arqilik Əz uluqlukimni ayan qiloqinimda,
misirliqlər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilidu,
dedi. **19** Israilning qoxunining aldidə yürüwatqan
Hudaning Pərixtsi əmdi ularning kəynigə ətiti; xuningdək
ularning aldidə mangoqan bulut tüwrükimu ularning
kəynigə yətkilip, **20** misirliqlərnıng qedirgahı bilən
Israilning qedirgahıning arilikidə tohtidi; bu bulut
bir tərəptə qarangoquluk qüxürüp, yənə bir tərəptə
keqini yorutti. Buning bilən pütün bir keqə bir qoxun
yənə bir qoxunqə yeqin keləlmidi. **21** Musa qolini
dengizning üstigə uzatti; Pərwərdigar pütün keqə xərqtin
küqlük bir xamal qiqirip, dengizning süyini kəynigə
yandurdi; U suni yandurup dengizni quruk yər qildi,
sular ikkigə bəlündi. **22** Xu tərıkidə Israillar dengizning

otturisdiki quruk yerdin mengip,  t p k tti; sular bolsa ularning ong w  sol yenida k t r l p tamd k turatti. **23**  mma misirliklar ularni koqlap keliwatatti — Pirəwnning barlik atliri, j ng hərwiliri w  atlik ləxkərliri ularning kəynidin dengizning otturisiq q  k ldi. **24** Tang atqanda xundak boldiki, P rw rdigar ot bilən bulut tüwrükidə turup misirliklarning ko unio a qaridi w  misirliklarning ko unio a parakəndiqilik q x rdi. **25** U ularning hərwilirining qaklirini patkuzup, h yd p mengixini müxkül kildi. Misirliklar: — Y r nglar, Israilning aldidin kaqayli, q nki P rw rdigar ular  q n misirliklaroğa karxi j ng kiliwatidu, — deyixti. **26** P rw rdigar Musa a: — Sular yenip misirliklarning  stiga, ularning j ng hərwilirining  stiga w  atliklirining  stiga ekip berip, ularni q kt r w tsun d p kolungni dengizning  stiga uzatqin, — dedi. **27** Musa kolini dengizning  stiga uzitiwidi, tang atqanda dengizning s yi y n   sliy h litig  yenip k ldi. Keqiwatqan misirliklar ekino a karxi y g r xti, P rw rdigar ularni dengizning otturisida mollak atkuzdi. **28** Su  sliɡ  yenip kelip, j ng hərwiliri bilən atliklarni, yəni Israillarning arkidin koqlap dengizo a kirgən Pirəwnning pütkül ko unini o ark kiliwətti; ulardin birimu sak qalmidi. **29** Lekin Israillar dengizning otturisdiki quruk y r bilən mengip  t p k tti; sular ularning ong w  sol yenida k t r l p tamd k turatti. **30** Xu t rikid  P rw rdigar u k ni Israillarni misirliklarning kolidin kutkuzdi; Israillar misirliklarning dengizning boyida  l k yatqinini k rdi. **31** Israil h lki P rw rdigarning misirliklaro a ixl tk n zor kudritini

kөрүп, Пәрвәрдигардин қорқти; ular Пәрвәрдигароға wә uning қuli Musаоға ixәнди.

15 Xu qаoқda Musa bilән Israilar Пәрвәрдигароға mәdhiyә оқup munu küyni eytti: — «Mән Пәрвәрдигарни mәdhiyilәp küy eytay, Qünki U karamәt uluоқlukini kәrsәtti; U at wә mingüqini dengizоға taxliwәtti. **2** Mening küqüm һәм mening küyüm Yah Өzidur; U manga nijat boldi; U mening Tәngrimdur, mән Uni uluоқlaymән; U mening atamning Hudасidur, mән Uni aliy dәp mәdhiyilәymән. **3** Пәрвәрдигар jәngqidur, Yahwәһ Uning namidur. **4** Pirәwnning jәng һarwilirini һәм қoxunlirini dengizоға taxliwәtti; Uning aliy lәxkәр baxliқliri Қizil Dengizda оәрқ қilindi. **5** Qongқur sular ularni kәmüwәtti, Ular huddi taxtәk dengiz tegigә qәküp kәtti. **6** Sening ong қolung, әy Пәрвәрдигар, Қudriti bilән xan-xәрәp tapti; Sening ong қolung, әy Пәрвәрдигар, Düxmәnni kukum-talkan қiliwәtti. **7** Өz uluоқlukungning һәywisi bilән өзünггә қarxi қikқanlarni nabut қilding, Sән otluk оәzipingni әwәtting, U samanni keydürgән ottәk ularni yutuwәtti. **8** Dimioqingning nәpisi bilән sular dәng bolup әrlidi, Juxқunlioqan dolқunlar dәng kәbi tik turdi, Dengizning otturисidiki qongқur sular қaturup қoyuldi. **9** Düxmән dedi: «Mән ularni қoқlaymән, yetiximән, olja elip ülәxtürimән, Ulardin dәrdimni қikirimән, Қiliqimni suоurup, өз қolum bilән ularni nabut қilimән». **10** Lekin Sән nәpising bilән püwliding, Dengiz ularni kәmüwәtti; Ular juxқunluk sularda қoқuxundәk qәküp kәtti. **11** Ilahlarning arisida, әy Пәрвәрдигар, Kim Sening tәngdixing bolsun? Pak-mukәddәslik iqidә

Öz həywitingni kərsitidiqan, Həmd-mədhīylər arisida dəhxətlik turidiqan, Məjizə-karamət yaritidiqan, Səndək kim bolsun? **12** Sən ong qolungni uzitixing bilən, Yər-zemin ularni yutuwətti. **13** Lekin Əzünggə həmjəmət kīlip qutkuzoqan qowmni rəhimdillikīng bilən baxlap qiqting; Sən ularni Əz muqəddəs makaningoqə kudriting bilən hīdayət kīlip yetəkliding. **14** Yat həlqlər buni anglap, titrixip kətti; Filistiyədə turuwatqanlarni toloqaktək azab tutti. **15** Andin Edomning əmirliri dəkkə-dükkigə qüxti; Moabning palwanlirini bolsa, rasa titrək basti; Qanaan zeminidikilərnīng yūriki su bolup akti; **16** Qorqunq wə dəhxət ularni basti; Bilikingning həywiti bilən ular huddi taxtək midirliyalmay qaldi; Həlking ətüp kətküqə, i Pərwərdigar, Əzüng rənə tələp hər qiloqan həlking ətüp boluqə. **17** Ular ni baxlap kirip, Əz mirasing boləqan taoqda kəqəttək tikisən, Əz makanīng qiloqan jayoqə, i Pərwərdigar, Əz kolliring təyyarlioqan muqəddəs jayoqə, i Rəb, ularni elip barisən. **18** Pərwərdigar əbədil'əbədgiqə padixah bolup həküm süridu! **19** Qünki Pirəwnning atliri, Jəng hərwiliri atlikliri bilən billə dengizoqə kirip boldi; Pərwərdigar dengizning sulirini ularning üstigə yandurdi, Lekin Israillar bolsa dengizning otturisidin quruk yərdin mengip ətüp kətti». **20** Andin Hərunning hədisi pəyoqəmbər Məryəm qolioqə dapni aldi, barlik qiz-ayallarmu qolioqə dap elip, ussul oynixip uningəqə əgəxti. **21** Məryəm ularəqə jawabən mundak küyni oqudi: — «Pərwərdigarni mədhīyləp küy eytinglar, Qünki U zor uluqlukini kərsətti; U at wə mingüqini dengizoqə taxliwətti!». **22** Andin Musa Israillarni Qizil Dengizdin

baxlap, Xur qeligə elip bardi. Ular uda üq kün qəldə yürüp, su tapalmidi. **23** Andin ular Marahqa yetip kəldi; lekin u yərning süyi aqqıq bolup, süyini iqqili bolmaytti; xunga u jayning nami «Marah» dəp qoyuloqan. **24** U waqıtta halayıq: — Biz nemə iqimiz? — dəp Musadin aqrinip oqotuldaxkili turdi. **25** U Pərwərdigarə pəryad kətürdi; Pərwərdigar uningə bir dərəhni kərsətti; u dərəh yaşıqini elip, suə taxliwidi, su tatlıq suə aylandi. U yərdə Pərwərdigar ularə həküm-bəlgilimə bekitip, ularni sinap, mundak dedi: — **26** «Əgər silər kəngül qoyup Hudayinglar Pərwərdigarning səzini anglap, Uning nəziridə durus boləanni kılıp, əmlirigə kulak selip, barlıq həkümlirini tutsanglar, undakta, Mən misirliklarning üstigə saləqan kesəllərdin həqbirini üstünggə salmaymən; qünki Mənki silərgə xipalıq bərgüqi Pərwərdigardurmən». **27** Andin ular Elimə yetip kəldi. Xu yərdə on ikki bulak bilən yətmix horma dərihi bar idi; ular xu yərdə sularning boyida qedir tikti.

16 Andin Israillarning pütkül jamaiti Elimdin yoloə atlandi; Misir zeminidin qikip, ikkinqi eyining on bəxinqi künidə Elim bilən Sinayning otturisdiki Sin qeligə yetip kəldi. **2** Əmma Israillarning pütkül jamaiti qəldə Musa bilən Hərunning yaman gəpini kılıp oqotuldaxkili turdi. **3** Israillar ularə: — Pərwərdigarning qoli bizni Misir yurtidila əltürüwətkən bolsa bolmasmidi! Xu yərdə biz gəx qaynawatqan qazanlarni qəridəp olturup, toyəudək nan yemigənmiduk? Lekin silər bu jamaətning həmmisini aqlik bilən əltürməkqi bolup bizni bu qəlgə elip kəldinglar! — deyixti. **4** Buning bilən

Pərwərdigar Musoşa: — Mana, Mən asmandin silərgə nan yaşdurimən; xuning bilən həlk hər küni qikip, bir künlük lazimlikini yioşiwalsun. Bu tərکیدə Mən ularning Mening qanun-əmrilirimdə mangidioşan-mangmaydioşanlikini sinaymən. **5** Hər həptining altinqi küni xundaq boliduki, ular yioşiwaloşanlirini təyyarlisun; u baxqa künlərdə erixidioşinidin bir həssə kəp bolidu, — dedi. **6** Andin Musa bilən Hərun barlıq Israilləroşa: — Bügün ahxam silərni Misir zeminidin elip qikkuqining Pərwərdigar ikənlikini bilisilər wə **7** ətə silər Pərwərdigarning xan-xəripini kərisilər; qünki U silərning Uning yaman gəpini kəlip oşotuldaxkininglarni anglidi; bizgə kəlsək, silər yaman gəpimizni kəlip oşotuldioşudək biz kim iduk? — dedi. **8** Musa yənə: Pərwərdigar bügün ahxam silərgə yegili gəx berip, ətə ətigəndə toyoşudək nan bərgəndə [buni bilisilər]; qünki Pərwərdigar silər Uning yaman gəpini kəlip oşotuldioşininglarni anglidi. Əmdi biz nemə iduk? Silərning oşotuldaxkininglar bizlərgə qaritiloşan əməs, bəlki Pərwərdigəroşa qaritiloşandur, — dedi. **9** Andin Musa Hərunoşa: — Sən Israillarning pütkül jamaitigə: «Pərwərdigarning aldioşa kelinglar; qünki U yaman gəp bilən oşotuldaxkininglarni anglidi», dəp eytkin, — dedi. **10** Xundaq boldiki, Hərun Israillarning pütkül jamaitigə səzləp turoşinida, ular qəl tərəpkə kariwidi, mana, Pərwərdigarning julasi bulutta ayan boldi. **11** Xuning bilən Pərwərdigar Musoşa mundaq dedi: — **12** — Mən Israillarning yaman gəp kəlip oşotuldaxkəninini anglidim; əmdi ularoşa: «Gugumda silər gəx yəysilər wə ətigəndə nandin toyunisilər, xuning bilən silər Mening

Pərwərdigar Hudayinglar ikənlikimni bilip yetisilər» — dəp eytkin, dedi. **13** Kəqkurunda xundak boldiki, bədünilər uqup kelip, qedirgahni kaplap kətti; ətisi ətigəndə, qedirgahning ətrapidiki yərlərgə xəbnəm qüxkənidi. **14** Ətrapta yatqan xəbnəm kətürülüp kətkəndin keyin, mana, qəllükning yər yüzidə kīrawdək nepiz, kiqik-kiqik yumilak nərsilər turatti. **15** Israillar uni kərgəndə, uning nemə ikənlikini bilmigini üqün: — Bu nemidu? — dəp soraxti. Musa ularoqa jawabən: — Bu Pərwərdigar silərgə ata kīlojan ozuk-tülüktur. **16** Pərwərdigar xu ixni əmr kīlip dediki, «Hərbiringlar yəydiöininglaroqa karap uningdin yiojiwelinglar; hərbiringlar ailidiki adəm sanioqa karap, hər bir adəmgə bir omər miqdarda yiojinglar; hər adəm öz qediridiki kixilər üqün yiojinglar» — dedi. **17** Israillar xundak kīlip, bəzisi kəprək, bəzisi azrak yiojiwalidi. **18** Ular uni omər miqdari bilən əlqiwidi, kəp yiojqanlarningkidin exip kətmidi, az yiojqanlarningmu kəmlik kīlmidi; hər bir kixi öz yəydiöinioqa karap yiojqanidi. **19** Musa ularoqa: — Heqkəndak adəm bulardin heqnemini ətigə kaldurmisun, dedi. **20** Xundak bolsimu, ular Musaning səzigə kulak salmidi; bəzilər uningdin bir kīsmiini ətigə saklap koydi. Əmma saklap koyoqini kurtlap sesip kətti. Bu ix üqün Musa ularoqa hapa bolup aqqiklandi. **21** Xu səwəbtin ularning hər biri hər ətigini qikip öz yəydiöinioqa karap yiojiwalatti; kaləjanliri bolsa aptap qikkəndə erip ketətti. **22** Lekin altinqi küni xundak boldiki, ular künlük ozukning ikki həssisini yioqdi; demək, hər bir kixi üqün ikki omər miqdarda yiojiwalidi; andin jamaət əmirliri həmmisi kelip buni Musaoqa eytti. **23** Musa ularoqa: — Mana

Pərwərdigarning degini: — Ətə aram küni, Pərwərdigarğa atalojan mukəddəs xabat küni bolidu; pixuridiojininglarni pixurup, qaynitidiojininglarni qayinitip, exip qalojaning həmmisini ətigə saklap qoyunglar, — dedi. **24** Ular Musa buyruoqandək, exip qalojanni ətisigə saklap qoyuwidi, ular sesip qalmidi, qurutlapmu kətmidi. **25** Musa ularoqa: — Buni bögün yənglar; qünki bögün Pərwərdigarğa atalojan xabat küni bolojini üqün bögün daladin tapalmaysilər. **26** Altə kün silər yioqsanglar bolidu; lekin yəttinqi küni xabat bolojini üqün u künidə heqnemə tepilmaydu, — dedi. **27** Həlbuki, yəttinqi küni həlktin birnəqqisi ozuk-tülük yioqkili qikiwidi, heqnemə tapalmidi. **28** Pərwərdigar Musoqa: «Silər qaqanojiqə Mening əmrlirim wə qanun-bəlgilimilirimni tutuxni rət qilisilər? **29** Mana, Pərwərdigar silərgə xabat künini bekitip bərdi; xunga yəttinqi küni hərbinglarni əz ornida turup, sirtlaroqa qikmisun dəp, altinqi küni ikki künlük ozuk beridu», — dedi. **30** Xuning bilən həlq yəttinqi küni aram aldi. **31** Israillar bu ozukni «manna» dəp atidi; uning [xəkli] yuməqəsüt urukidək, rənggi aq bolup, təmi həsəlgə miləngən qoturmaqqa ohxaytti. **32** Musa ularoqa: — Pərwərdigarning əmri xuki, — Keyinki əwladliringlaroqa Mən silərnə Misirdin elip qikqanda, Mən silərgə qəldə yeyixkə ata qilojan nanni kərsitix üqün, uningdin komzəkkə bir omər toxkuzup, ular üqün saklap qoyunglar, — dedi. **33** Musa Hərunoqa: — Kəlgüsi əwladliringlaroqa kərsitixkə saklax üqün bir komzəkni elip, uningoqa bir omər miqdarda manna selip, Pərwərdigarning huzurida qoyup qoyoqin, — dedi. **34** [Keyin,] Hərun Pərwərdigar

Musa o'ra buyruoqandak komzəkni saklax üqün uni həküm-guwahlik sandukining aldidida koyup koydi. **35** Xu tərıkidə Israilar adəm olturaklaxkan bir zemin o'ra yetip kəlgüqə kırık yıl «manna» yedi; ular Kanaan zeminining qebralirio'ra yetküqə manna yedi. **36** Əyni qao'lda bir «omər» «əfah»ning ondin birigə barawər idi.

17 Andin pütkül Israil jamaiti kopup, Sin qelidin qikip, Pərwərdigarning əmri boyiqə səpər kılıp, Rəfidim degən yərgə kelip qedirlirini tikti. Əmma u yərdə həlkəkə iqkili su yok idi. **2** Xuning bilən həlk Musa bilən jedəllixip: — Bizgə iqkili su bərgin! — dedi. Lekin Musa ular o'ra: — Nemixka mening bilən jedəllixisilər? Nemixka Pərwərdigarni sinaysilər? — dedi. **3** Lekin həlk qangkar, su təlöp kılıp, Musadin aqrinip o'rotuldixip: — Sən nemixka bizni, balilirimizni wə melimizni usuzluk bilən ɵltürükə Misirdin elip kəlding? — dedi. **4** Xuning bilən Musa Pərwərdigar o'ra pəryad kɵtüröp: — Bu həlkni kəndak kilsam bolar?! Ular həlila meni qalma-kesək kılıxi mumkin! — dedi. **5** Pərwərdigar Musa o'ra jawabən: — Sən Israilning aqsakalliridin birnəqqisini ɵzüng bilən billə elip qikip, [Nil] dəryasining süyini uro'jiningda ixlətkən həsangni kolung o'ra elip həlkning aldio'ra baro'in; **6** Mana, Mən xu yərdə, Hərab teo'jidiki koram taxning üstidə sening aldingda turimən; sən koram taxni uro'jin. Buning bilən uningdin həlkəkə iqkili su qikidu, — dedi. Musa Israilning aqsakallirining kəz aldidida xundak kildi. **7** Musa Israilarning jedəlləxkini wə ularning «Pərwərdigar arimizda zadi barmu-yokmu?» deyixip Pərwərdigarni sinio'jini üqün, u yərnı «Massah» wə «Məribah» dəp

atidi. **8** Xu qaşda Amaləklər kelip Rəfidimdə Israiləja hujum kildi. **9** Musa Yəxuaşja: Sən özimizdin Amalək bilən jəng kilişka adəm tallişin. Mən ətə Hudaning hāsisini qoluməja elip dəngning qoşqisida turup turimən, dedi. **10** Yəxua Musa buyruşinidək kilip, Amaləklər bilən jəng kildi. Musa, Hərun wə Hur dəngning qoşqisişja qikti. **11** Xundək boldiki, Musa qolini kətürüp tursa, Israil şalib kelətti, lekin u qollirini pəskə qüxürüp tursa, Amalək şalib kelətti. **12** Musaning qolliri eşirlixip kətti; ular bir taxni elip kelip uning astişja koydi; u uning üstidə olturdi; andin Hərun bilən Hur biri bir təripidə, biri yənə bir təripidə uning qollirini yələp turdi; bu tərikidə uning qolliri taki kün patquqə məzmut turdi. **13** Xundək kilip, Yəxua Amalək wə uning həlşini kilişlap nabut kildi. **14** Pərwərdigar Musaşja: — Bir əslimə bolsun dəp bu ixlarni bir kitabşja yezip qaldurşin, xundəşla xularni Yəxuaning kulakşirishja oşup bər; qünki Mən Amaləkning namini asmanlarning astidin, hətta adəmlərnəng esidinmu mutlək eşürüwetimən, dedi. **15** Andin Musa bir qurbangahşni yasap, namini «Pərwərdigar tuşumdur» dəp atidi **16** wə Musa: — Yaşning təhti aldidə bir qol kətürülüp: — «Pərwərdigar əwladtin əwladşiqə Amaləkkə qarxi jəng kilişu» deyilşənidi, — dedi.

18 Musaning keynatishi, yəni Midiyaning kahşini Yətro Hudaning Musa üqün həmdə Əz həlşini Israil üqün barliş qilşanşirini toşruluk anglidi, yəni Pərwərdigarning Israilni Misirdin qışarşanlişkidin həwər tapti. **2** Xuning bilən Musaning keynatishi Yətro Musaning əslidə öz yenishja əwətiwətkən ayali Zipporah wə uning ikki oşqlini

elip yoloqa qikti (birinchi oqlining ismi Gərxom dəp qoyulojanidi; qünki Musa: «mən yaqa yurtta musapir bolup turuwatimən» degənidi. **4** Yənə birining ismi Əliezər dəp qoyulojanidi; qünki Musa: «Atamning Hudasi manga yardımə bolup, meni Pirəwnning kiliqidin kütquzdi», degənidi). **5** Xundak kılıp Musaning keynatisi Yətro Musaning oqulliri bilən ayalini elip, Musaning qəldə, Hudaning teoqining yenida qedir tikgən yerigə yetip kəldi. **6** U əslidə Musaq: — «Mana, mənki keynatang Yətro sening ayalingni wə uning ikki oqlini elip yeningoqa ketiwatimən» dəp həwər əwətkənidi. **7** Xuning bilən Musa əz keynatısının aldioqa qikip, təzim kılıp, uni seydi. Ular bir-biridin həl-əhwal sorixip qediroqa kirdi; **8** Andin Musa kiyntasioqa Israilning wəjidin Pərwərdigarning Pirəwn wə misirliklaroqa kıləjan həmmə əməllirini səzləp, ularning yol boyi bexioqa qüxkən jəbir-japalarni bayan kılıp, Pərwərdigarning kəndak kılıp ularni kütquzoqinini eytip bərdi. **9** Buni anglap Yətro Pərwərdigarning Israiloqa kərsətkən barlik yahxilikidin, ularni misirliklarning kolidin kütquzoqanlikidin xadlandi. **10** Yətro [xadlinip]: — Siləрни misirliklarning wə Pirəwnning kolidin kütquzoqan Pərwərdigaroqa təxəkkurlər boləyay! U bu kəwmni misirliklarning kolidin kütquzdi! **11** Mən Pərwərdigarning barlik ilahlardin üstün turidioqanlikini əmdi bildim; qünki U dəl ular yoqanqilik kıləjan ixta Əzining ulardin üstün turidioqanlikini namayan kildi — dedi. **12** Andin Musaning keynatisi Yətro Hudaqa atap bir kəydürmə kurbanlik wə birnəqqə [təxəkkur] kurbanliklirini elip kəldi; Hərun bilən Israilning hərbi aqsakili Musaning keynatisi bilən

billə Hudaning huzurida taam yeyixkə kəldi. **13** Ətisi Musa həlkning ix-dəwaliri üstidin həküm qikirixka olturdi; həlk ətigəndin tartip kəqkiqə Musaning qərisidə turuxti. **14** Musaning keynatisi uning həlki üqün qilojan ixlirini kərgəndə uningdin: — Sening həlkqə kiliwatkan bu ixing zadi nemə ix? Nemixka sən [bu ixta] yaloquz olturisən, barlik həlk nemə üqün ətigəndin kəqkiqə sening qərangdə turidu? — dedi. **15** Musa keynatisiqə jawab berip: — Həlk Hudadin yol izdəxkə mening kəximqə kelidu. **16** Qaqanki ularning bir ix-dəwasi qiksa ular yenimqə kelidu; xuning bilən mən ularning otturisida həküm qikirimən wə xundakla Hudaning kanun-bəlgilimilirini ularqə bildürimən, — dedi. **17** Musaning keynatisi uningqə: — Bu qilojining yahxi bolmaptu. **18** Sən jəzmən əzüngni həmdə qərangdə turojan həlknimu qarqitip qoyisən; qünki bu ix sanga bək eqir kelidu. Sən uni yaloquz qilip yetixəlməysən. **19** Əmdi mening səzümgə kulak salqin, mən sanga bir məslihət berəy wə [xundak qilsang,] Huda sening bilən billə bolidu: — Sən əzüng Hudaning aldida həlkning wəkili bolup, ularning ixlirini Hudaqə məlum qilojin; **20** sən həlkqə kanun-bəlgilimilərnə eqitip, mangidiojan yolni kərsitip, ularning qandak burqi barlikini ukturojin. **21** Xuning bilən bir waqıtta sən pütkül həlkning arisidin Hudadin qərkidiojan, nəpsaniyətqilikni yaman kəridiojan həm qəbiliyətlük həm diyanətlük adəmlərnə tepip, ularni həlkning üstigə bax qilip, bəzisini mingbexi, bəzisini yüzbexi, bəzisini əllikbexi, bəzisini onbexi qilip təyinligin. **22** Xuning bilən bular hərqandak waqıtta həlkning ix-dəwalirini soraydu.

Əgər qong bir ix-dəwa qikip qalsa, buni sanga tapxursun; lekin həmmə kiquk ix-dəwalarni ular əzliri bejirisun. Xundak kiliip, ular sening wəzipəngni yeniklitip, yūküngni kətürüxüp beridu. **23** Əgər xundak kilsang wə Huda sanga xundak buyrusa, əzüng [wəzipəngdə] put tirəp turalaysən wə həlkingmu hatirjəmlilik bilən öz jayıoğa qaytip ketidu, dedi. **24** Musa keynatisining səzigə kulak selip deginining həmmisini kildi. **25** Musa pütkül Israil arisidin kabilyətlik adəmlərni tallap, ularni həlkning üstigə bax kiliip, bəzisini mingbexi, bəzisini yūzbexi, bəzisini əllikbexi, bəzisini onbexi kiliip koydi. **26** Bular hərəkəndak waqıtta həlkning ix-dəwalirini sorap turdi; tərək ix-dəwalarni bolsa, Musaoğa yollaytti, kiquk ix-dəwalarni bolsa əzliri soraytti. **27** Andin Musa keynatisini yoloğa selip koydi, u öz yurtioğa qaytip kətti.

19 Israillar Misir zeminidin qikip, dəl üqinqi eyining baxlanoğan küni Sinay qəligə yetip kəldi. **2** Ular Rəfidimdin qikip, Sinay qəligə yetip kelip, qəldə qedir tikti; Israil xu yərdə, taqning udulida tohtap qedir tikti. **3** Musa Hudaning aldioğa qikiwidi, Pərwərdigar taqdin uningə hitab kiliip mundak dedi: — Sən Yakupning jəmätigə söz kiliip, Israillaroğa munu həwərnə yətküzgin: — **4** «Mening misirliklaroğa nemə kilənimni, xundakla Mən silərni huddi bürküt balilirini qanatlirioğa mindürüp elip yürgəndək, Əz kəximəğa elip kəlgimni əzünglər kərdünglər. **5** Əmdi silər dərəkəqət Mening sözümni anglap, əhdəmni tutsanglar, undakta barlik əllərning arisida Manga has bir gəhər bolisilər — qünki pütkül yər Meningkidur — **6** wə silər Manga kahinlardin tərkiib tapқан

has bir padixahlik wə mukəddəs bir qowm bolisilər». Mana bu sən Israillaroğa deyixing kerək boloğan sözlərdur, — dedi. **7** Xuning bilən Musa yenip kelip, həlkning aqsakallirini qakirtip, Pərwərdigar uningoğa buyruoğan xu sözləning həmmisini ularoğa yətküzdi. **8** Həlkning həmmisi bir eoizdin: — Pərwərdigar buyruoğaning həmmisigə qokum əməl kilimiz! — dəp jawab bərdi. Andin Musa həlkning jawab sözlirini Pərwərdigarning kexioğa berip yətküzdi. **9** Pərwərdigar Musaoğa: — Mana, Mən sanga səz kıləjinimda həlk awazimni anglisun, həmixə sanga ixənsun dəp, yeningoğa kəra bulutning kərangoulukı iqidə kelimən, dəp eytti. Musamu həlkning degənlirini Pərwərdigaroğa anglatti. **10** Pərwərdigar Musaoğa yənə: — Sən həlkning kexioğa berip, bügün wə ətə ularni pak-mukəddəs kılıp, kiyim-keqəklirini yuduroğın. **11** Ular üqinqi künigə təyyar tursun; qünki üqinqi küni barlik həlkning kəz aldida Pərwərdigar Sinay teoğioğa qüxidu. **12** Sən həlk üqün [taoğning] ətrapioğa bir pasil kılıp, ularoğa: «Silər ehtiyat kilinglar, taoğka qikmanglar yaki uning etikigə tegip kətmənglar. Kimki taoğka təgsə əltürülməy kəlməydu; **13** Uningoğa hətta birər kəli tegip kətsimu, qalma-kesək kılıp əltürülsun yaki ok etip əltürülsun. Məyli həywan yaki insan bolsun, xundak kilsa, tirik kəldurulmisun» — dəp eytkin. Ləkin Kanay uzun qelinsa, ular taoğning tüwigə qiksun, dedi. **14** Musa taoğdin qüxüp həlkning kexioğa berip, həlkni Hudaoğa atap mukəddəs kildi; ular kiyim-keqəklirini yudi. **15** Andin Musa həlkqə: — Üqinqi künigə təyyar turunglar; həqkim ayali bilən yeqinqilik kilmisun, dedi. **16**

Üqinqi küni bolqanda, tang yoruxi bilən xundaq boldiki, güldürmamilar güldürləp, qakmaq qeqip, taoq üstidə koyuk bir parqə bulut pəyda boldi, zor kattik qelinəjan kanayning awazi anglandi. Buni kərüp qedirgahdiki pütkül həlk qorkunqidin titrəp kətti. **17** Musa həlkni Hudaning aldida hazır boluxqa qedirgahdin elip qikti. Ular kelip taoqning tüwidə ərə turdi. **18** Pərwərdigar Sinay teoqioqa otta qüxüp kəlgini üqün is-tütək pütkül taoqni qaplidi; is-tütək humdandin ərliqən is-tütəktək üstigə ərlep qikti. Pütkül taoq kattik təwrinixkə baxlidi. **19** Kanay awazi barəanseri küqiyip intayin kattik qikti. Musa söz kiliwidi, Huda anglap ünlük awaz bilən jawab bərdi. **20** Pərwərdigar Əzi Sinay teoqioqa, taoqning qokkisiəqa qüxti; andin Pərwərdigar Musani taoqning qokkisiəqa qakiriwidi, Musa taoqqa qikti. **21** Pərwərdigar Musaq: — Sən qüxüp halayikni agahlandurup: Ular «Pərwərdigarni kərimiz» dəp pasildin bəsüp ətmişun; undaq kilsa, ulardin kəp adəm həlak bolidu, dəp eytkin. **22** Pərwərdigarəqa yekın kelələydiəjan kahinlarmu əzlrini manga atap muqəddəs kilsun; bolmisa, Pərwərdigar [sepilni] bəskəndək ularəqa həlakət yətküzidu, — dedi. **23** Musa Pərwərdigarəqa: — Halayikning Sinay teoqioqa qikixi mumkin əməs; qünki Sən Əzüng bizgə kattik agahlandurdung: taoqni «muqəddəs» dəp qarap, uning ətrapiəqa pasillarni bekitinglar, dəp əmr kilding, — dedi. **24** Pərwərdigar Musaq: — Mang, sən qüxüp kətkin. Andin sən Hərunni elip, billə qikkin; lekin kahinlar wə həlk bolsa Pərwərdigarning kexioqa barayli dəp pasildin bəsüp ətmişun; bolmisa, [Pərwərdigar sepilni] bəskəndək ularning üstigə qüxidu, — dedi. **25**

Xuning bilən Musa həkning kexioja qüxüp, ularoja bu sözni yətküzdi.

20 Huda munu barlik sözlərni bayan kılıp mundak dedi:
— **2** Mən seni «kulluk makani» boləjan Misir zeminidin qikirip kəlgən Pərwərdigar Hudayingdurmən. **3** Sening Məndin baxka heqkandak ilahing bolmaydu. **4** Sən özüng üqün məyli yukiridiki asmanda bolsun, məyli təwəndiki zeminda bolsun, yaki yər astidiki sularda bolsun, hərəkandak nərsining kiyapitidiki heqkandak oyma xəkilni yasima. **5** Sən bundak nərsilərgə bax urma yaki ularning kullukioja kirmə. Qünki Mənki Pərwərdigar Hudaying wapəsizlikka həsət kילוquqi Təngridurmən. Məndin nəprətləngənlərnin kəbihliklirini əzlrigə, oqullirioja, hətta nəwrə-qəwrilirigiqə qüxürimən, **6** Əmma Meni səyidiojan wə əmrlirimni tutidiojanlaroja ming əwladiojqə əzgərməs mehribanlik kərsitimən. **7** Pərwərdigar Hudayingning namini qalaymikan tiloja alma; qünki kimdəkim namini qalaymikan tiloja alsa, Pərwərdigar uni gunahkar həsablimalay qalmaydu. **8** Xabat künini mukəddəs dəp bilip tutkili yadingda sakliojin. **9** Altə kün ixləp barlik ixliringni tügətkin; **10** lekin yəttinqi küni Pərwərdigar Hudayingoja atalojan xabat künidur; sən xu küni heqkandak ix qilmaysən; məyli sən yaki oqlung bolsun, məyli kizing, məyli kulung, məyli dediking, məyli buqang yaki sən bilən bir yərdə turuwatqan musapir bolsun, heqkandak ix qilmisun. **11** Qünki altə kün iqidə Pərwərdigar asman bilən zeminni, dengiz bilən uning iqidiki barini yaratti andin yəttinqi künidə aram aldi. Buning üqün Pərwərdigar xabat künini

bəht-bərikətlik kün kılıp, uni mukəddəs kün dəp bekitti.

12 Ata-anangni hərmət kıl. Xundak kılısang Pərwərdigar Hudaying sanga ata kılmaqçı boləjan zeminda uzun əmür kərisən. **13** Qatillik kılma. **14** Zina kılma. **15** Ooqrilik kılma. **16** Qoxnang toqruluk yalojan guwahlik bərmə. **17** Sən qoxnangning əy-imaritigə kəz kiringni salma, nə qoxnangning ayali, nə uning kulioja, nə uning dediki, nə uning kalisi, nə uning ixiki yaki qoxnangning hərəkəndək baxka nərsisigə kəz kiringni salma. **18** Pütkül həlk güldürmənilarni, qeqin-yalkunlarni, kanayning awazi wə taojdin ərlep qikqan is-tütəklərnəi kərdi wə anglidi; ular bularni kərup, titrixip yirək turuxti **19** wə Musaoja: — Bizgə sənla səz kıləjaysən, biz anlaymiz; ləkin Huda bizgə Əzi səz kilmisun; qünki undək kılısa əlöp ketimiz, dedi. **20** Musa halayikqə jawabən: — Qorkmanglar; qünki Hudaning bu yərgə kelixi silərnəi sinax üqün, yəni silərnəi Uning dəhxətlikini kəz aldinglarəja kəltürüp, gunah kılmasliqinglar üqündur, — dedi. **21** Xuning bilən halayik nerida turdi; ləkin Musa Huda iqidə turojan koyuk bulutning kəxioja yeqin bardı. **22** Pərwərdigar Musaoja: — Sən berip Israillarəja munu səzlərnəi yətküzgin: «Silərgə ərxtin səz kıləjinimni kərdünglar. **23** Silər Mening ornumda ilah dəp kümüxtin butlar yasimanglar, yaki əzünglar üqün altundin butlarni yasimanglar. **24** — Sən Mən üqün tupraqtin bir qurbangah yasap, xu yərdə kəydürmə kurbanlik wə inaklik kurbanlikliringni, koy-əqkə bilən kaliliringni sunəjin. Omumən Mən həlkqə namimni [hərmət bilən] əslitidiojan barlik jaylarda, yeningəja kelip sanga bəht-bərikət ata kılımən. **25**

— Əgər Manga atop taxlardin qurbangah yasimakqi bolsang, yonulojan taxlardin yasimiojin; qünki taxlaroqa əswabingni təgküzsəng, ular napak bolup qalidu. **26** Qurbangahimoqa qikidiojan pələmpəy bolmisun; undak bolqanda, pələmpəydin qikkuqə əwriting kərünüp kəliximi mumkin», — dedi.

21 — Sən ularning aldioqa koyidiojan həküm-bəlgilimilər munulardur: — **2** Əgər sən bir ibraniy kulni setiwalojan bolsang, u altə yiləiqə hizmitingdə bolup, yəttinqi yili tələmsiz hər kilinsun. **3** U kul kilinixka tənha hələttə elip kelingən bolsa, tənha hələttə kətsun. Ayali bilən birgə elip kelingən bolsa, ayalimu uning bilən billə kətsun. **4** Əgər hojisi uningota hotun elip bərgən bolsa, xundakla ayali uningota oqul-kizlarni tuqup bərgən bolsa, ayal baliliri bilən hojisiota kəlip, ər yaloquz kətsun. **5** Lekin əgər kul elan kilip: «Mən hojam, ayalim wə balilirimota muhəbbitim bolqini üqün hər bolup kətməymən» desə, **6** undakta uning hojisi uni Hudaning [ibadət sorunining] aldioqa elip berip, uni ixikning aldida yaki ixikning kexikining aldida turoquzsun; andin hojisi bigiz bilən uning kulikini təxsun. Xundak kilip, u mənggügə hojisining kuli bolup qalidu. **7** Əgər birkim kizini dedəklikkə setiwətkən bolsa, u ər kullar hər kilinoqandək hər kilinmisun. **8** Əgər əzigə has setiwalojan kiz hojisiota yakmisa, undakta u kiz tərəpning hək tələp uni hər kilixioqa yol qoyuxi kərək. Lekin hojisining uni yat həlkkə setix hoquki bolmaydu; qünki hojisi uningota wapaszlik kilqandur. **9** Əgər u kizni oqlioqa has bekitkən bolsa, undakta u bəlgilimilər boyiqə uningota əz kizidək muamilə kilsun. **10** Əgər

hojisi yənə hotun alsa, əslidə əmrigə aloqan dedikining yemək-iqmikini, kiyim-keqikini wə ər-hotunqilik burqini keməytmisun. **11** Əgər u xu üq ixni ada qilmisa, undaқта u bədəl təliməy hər bolsun. **12** Kimki bir adəmnı urup ɵltüröp koysa, umu qoқum ɵltürölsun. **13** Lekin əgər u kixi [ɵlgüqining] jenini paylap turup kəstən ɵltürmigən, bəlki mən Huda uning qoli arқilik xu kixining ɵlüxigə yol qoyoqan bolsam, undaқ əhwalda Mən uningoqa kaqidioqan bir jayni orunlaxturimən. **14** Lekin əgər birsi ɵz koқnisini hiylə bilən ɵltürimən dəp, uningoqa kəstən hujum kilsa, u gərqə [panah izdəp] qurbangahimoqa keqip kəlsimu, u xu yərdə tutulsun wə ɵlümgə məhkum qilinsun. **15** Kimki ɵz atisi yaki anisioqa qol təgküzsə, qoқum ɵltürölsun. **16** Kimki bir adəmnı bulap satқан bolsa yaki uning qolida barliki məlum bolsa, jəzmən ɵltürölüxi kerək. **17** Kimki ɵz atisi yaki anisioqa lənət qilip qaroiqan bolsa, jəzmən ɵltürölüxi kerək. **18** Əgər ikki kixi uruxup qelip, biri yənə birini tax ya moxti bilən urisa, uruloqan kixi ɵlməy, orun tutup yetip qaloqan bolsa, **19** u kixi qorup hasioqa tayinip taxqirioqa qıqqudək bolsa, undaқта uni uroqan kixi jazadin halas qilinsun; pəkət zəhimləngüqining yetip ixtin qaloqan waқti üqün tələm berip, uni dawalitip səllimaza saқaytsun. **20** Əgər birsi quli yaki dedikini tayaqta urisa, xundaқla qul yaki dedək nək məydanda ɵlöp kətsə, uning üqün [igisi] qoқum jazaqa tartilsun. **21** Lekin əgər tayaq yegüqi bir-ikki kün tirik tursa, undaқта qul hojayinining xəhsi mal-mülki boloqini üqün, qulning jazasioqa tartilmisun. **22** Əgər kixilər bir-biri bilən uruxup qelip, hamilidar bir ayalni urup

salsa, hamilidar ayalda balisi baldur tuquluxidin baxqa zəhimlinix bolmisa, ayalning erining tələm təlipi boyiqə hakimlarning təstiqidin etküzülp jərimanə təlisun. **23** Əgər [ayal yaki bala] ziyan-zəhətkə uqriqan bolsa, undaqta jeniqa jan, **24** kəzigə kəz, qixiqə qix, kəliqə kəl, putiqə put, **25** kəyükkə kəyük, zəhimgə zəhim, kəkkə kək tələnsun. **26** Əgər birsi öz kəl ya dedikining kəzini urup nakar kəlip kəyosa, kəzi wəjidin uni azad kəlsun. **27** Xuningdək birsi öz kəli ya dedikining qixini urup qikiriwətkən bolsa, qixi wəjidin uni azad kəlsun». **28** Əgər bir kala bir ər yaki ayal kixini üsüp əltürüp kəyosa, xu kala qəqum qalma-kesək kəlinixi kərak, uning gəxi yeyilmisun. Ləkin kalining igisigə gunah kəlmisun. **29** Ləkin bu uyning ilgiridin üsüx aditi bolup, igisigə bu həktə agah berilgən bolsa, ləkin yənə uni baqlimioqini üqün ər-ayal kixilərnə üsüp əltürüp kəyoqan bolsa, undaqta kala qalma-kesək kəlinsun, igisimu əlümgə məhkum kəlinsun. **30** Ləkin uningdin hun həkki tələp kəlinsa, əz jəning ornida uningə qanqilik tələm kəyuloqan bolsa xuni bərsun. **31** Kalidin üsülgüqi oqul yaki kiz bala bolsa, kalining igisi ohxaxla yukiriki həkümdikidək bir tərəp kəlinsun. **32** Kala kəl yaki dedəkni üskən bolsa, kalining igisi üsülgüqining hojisiqə ottuz xəkəl kümüx bərsun; andin kala qalma-kesək kəlinsun. **33** Əgər birsi bir orining aqzini oquk kəyup yaki kolawatqan orining aqzini yapmay, kala yaki exək uningə qüxüp kətsə, **34** Undaqta orining igisi mal igisining ziyinini toluk tələp bərsun; əlgən mal uningki bolidu. **35** Əgər birsining kalisi yənə birsining kalisini üsüp əltürüp kəyoqan bolsa, undaqta ular tirik qəloqan

kalini setip, pulni barawər bəlxusun həm əlük kalinimu xundak bəlxusun. **36** Lekin kalining ilgiridin üsidiojan aditi barliki enik turup, igisi uni baqlimay qoyuwatkən bolsa, undakta üsküqi kalining igisi kalioja kala tələp bərsun, əlük kala uning bolsun.

22 Əgər birsi bir kala yaki qoyni oqrilap, uni soysa ya setiwətsə, u bir kalining ornioja bəx kala, bir qoyning ornioja tət qoy təlisun. **2** Oqri tam təxkəndə tutulup kəlip, tayak yəp əlöp kəlsa, əltürgüqigə hun jazasi kəlmisun. **3** Lekin xu wəkə boləjan pəyttə kün qikip kəlojan bolsa, undakta əltürgüqi hun jazasioja tartilsun. Oqri oqriliojanini tələp ziyanni toluqlap berixi kerək; uningda bir nemə bolmisa, kullukqa setilip, oqriliojan nərsini təlix kerək. **4** Oqri tutulojanda oqriliojan nərsə, kala bolsun, exək bolsun, qoy bolsun uning kolida tirik hələttə tepilsa, u ikki həssə kimməttə tələp bərsun. **5** Əgər birsi öz mal-qarwilirini etizlikqa yaki üzümzarlikqa otlaxqa qoyuwetip, baxqilarning baq-etizlikida otlaxqa yol qoysa, undakta u əzining əng esil məhsulatiridin yaki üzümzarlikning əng esil mewisidin ziyanni tələp bərsun. **6** Əgər ot ketip, tikənlikkə tutixip ketip, andin ənqiləni, bax tartip pixqan ziraətni kəydürüp, pütkül etizlikni kül kiliwətsə, undakta ot qoyuquqi barlik ziyanni tələp bərsun. **7** Əgər birsi qoxnisioja pul yaki mal-dunyasini amanət qiləjan bolsa, bular əyidin oqrilinip kətsə, xundakla oqri keyin tutulsa, u oqriliojanini ikki həssə kimməttə tələp bərsun. **8** Lekin oqri tepilmisa, əy igisining qoxnisining melioja kol təgküzgən ya təgküzmigənliki məlum bolsun dəp, həkimlarning aldioja kəltürülsun.

9 Hərhil hiyanət, u məyli kala, exək, qoy, kiyim-keqək bolsun, yittürüp qoyoqan nərsə bolsun, ular tooqruluk bir qoxnisi: «əməliyəttə mundaq idi» dəp talaxqan bolsa, hər ikkisininə dəwasi həkimlarning aldioqə kəltürülsun; həkimlar qaysioqə gunah bekitse, xu qoxnisiqə ikki həssə qimməttə töləp bərsun. **10** Əgər birsi qoxnisiqə exək, kala, qoy yaki baxqa bir qarpayni amanət qilsa, bu amanət meli kixi kərməy elüp kətsə, yaki zəhimplənsə, yaki həydəp əkitilsə, **11** undaqta qoxnisining melioqə qol təgküzgən ya təgküzmigənliki məlum bolsun dəp, Pərwərdigarning aldida ularning otturisida bir qəsəm iqürülsun. Mal igisi bu qəsəmnə qəbul qilsun; qoxnisi uningqə tələm töləp bərmisun. **12** Ləkin mal oqrilanqan bolsa, u igisigə töləp bərsun. **13** Əgər uni wəhxiy haywan boqurp qoyqan bolsa, u malning qalduqini guwahliq üqün kərsitip, uni töləp bərmisimu bolidu. **14** Əgər birsi qoxnisidin bir ulaqni ətnə elip, ulaq igisi yok yərdə zəhimplənsə yaki elüp qalsa, ətnə aloquqi toluq töləp bərsun. **15** Ləkin igisi nəq məydanda bolsa, ətnə aloquqi töləp bərmisun; ulaq ijarigə elinqan bolsa, aloquqi tələm təlomisun; qünki uni ijarə töləp əkəlgən. **16** Əgər bir adəm tehi yatliq bolmioqan bir qizni azdurup, uning bilən billə yatsa, undaqta u uning toyluqini berixi kerək, andin uni hotunlukqa alsun. **17** Ləkin qizning atisi uni uningqə bərgili unimisa, zina qiloquqi pak qizlarning toyluqioqə barawər kelidioqan kümüx pulni tarazida əlqəp bərsun. **18** Jadugər hotunni tirik qoymioqin. **19** Haywan bilən jinsiy munasiwət ətküzgən hərbi jəzmən əlümgə məhquq qilinsun. **20** Kimdəkim birdinbir Pərwərdigardin

baxqa h rkandak ilah ya qurbanlik sunsa, haram d p mutlak halakətkə məhkum qilinsun. **21** Sil rmi Misirda musapir bolup turojanik nsil r, musapir bolojan kixini heq harlimanglar w  yaki uning ya heq zulum qilmanglar. **22** H rkandak tul hotun yaki yetim balini horlimanglar. **23** Sən ularni h rkandak tərəptə horlisang, ular manga pəryad kətürsə, Mən ularning awazini qoqum anglaymən; **24** xuning bilən o zipim tutixip, sil rni kiliqlap  lt rim n, sil rning hotunliringlar tul qilinip, baliliringlar yetim bolup qalidu. **25**  g r sən Mening həlkimning iqidin sanga qoxna bolojan k mb o lg  k rz bərgən bolsang, uning ya jazanihorlard k muamilə qilmioqin; uningdin  s m almanglar. **26**  g r sən qoxnangning qapinini g r g  alojan bolsang, k n olturmasta uning ya yandurup b r. **27** Q nki qapini uning birdinbir yepinqisi bolup, bədinini yapidiojan kiyim xudur. U bolmisa, u nemini yepinip yatidu? Bu s w btin Manga pəryad qilsa, p ryadini anglaymən; q nki Mən x p tlikturm n. **28** Hudaoja kupurluk qilma, w  həlqingning  miririnimu qaropar tillima. **29** Haminingning h sulining axqinidin w  xarab-z ytun meyi k lqikingdin taxqinidin Manga hədiyə sunuxni hayal qilmioqin. Sən oqulliringning tunjisini Manga atioqin. **30** Kala bilən qoyliringning tunji balilirinimu həm xundak atioqin; tunji bala y tt  k ngiq  anisi bilən bill  tursun;  mma s kkizinqi k ni uni Manga atap sunoqin. **31** Silər Manga atalojan muq dd s kixil r bolisil r; xunga dalada yirtkuq haywan t ripidin boqulojan haywanning g xini yemanglar, b lki uni itlaroja taxlap beringlar.

23 Yaloqan gəpni yaymioqin wə ya yaloqan guwahlik berip rəzil adəmgə yan basmioqin. **2** Topqa əgixip rəzil ixta bolma yaki dəwa-dəsturlarda guwahlik bərgəndə topqa əgixip həqiqətəni burmilima. **3** Kəmbəoqəl dəwa qilsa, uningoqa yan basma. **4** Duxminingning kala ya exiki ezip ketip, sanga uqrap qalsa, uni elip kelip, igisigə qoqum tapxurup bər. **5** Əgər sanga əq bolqanning exiki yūknə kətürəlməy yūknəning astida yatqinini kərsəng, uni yərdəmsiz taxlimay, bəlki uningoqa yərdəmlixip exikini qopuruxup berixing zərūr. **6** Arangdiki kəmbəoqəlning dəwasida adalətəni burmilima. **7** Hərəkəndək sahta ixtin əzūngni neri tart; bigunah adəm bilən həkkəniy adəmni əltürmigini; qūnki Mən rəzil adəmni hərgiz adil dəp aqlimaymən. **8** Xuningdək heqkəndək para yemə; qūnki para kəzi oquqlarni kor kilip, həkkəniylarning sezlirini burmilaydu. **9** Musapir kixilərgə zulum qilma; qūnki əzūnglar Misir zeminida musapir bolup turoqan boləjaqqa, musapirning rohiy halini bilisilər. **10** Altə yil əz yeringni terip, hosullirini al. **11** Lekin yəttinqi yili yərgə aram berip uni box qoy; həlqəningning namratliri uningdin yioqip yesun, ulardin axqinini janggaldiki haywanlar yesun; xundakla üzümzarliqəng bilən zəytunzarliqəngnimu xundak qiloqin. **12** Altə kün iqidə əz ixingni ada kilip, yəttinqi künə aram elixing zərūr. Buning bilən kala-exəkliring aram tapidu, dedikingning oqli bilən musapir kiximu hərəduqini qikiridu. **13** Mən sanga eytkinimning həmmisini kəngül bəlup ada qil; baxqa ilahlarning namini tilingoqa alma; bular həttə aozingojimu qikmisun. **14** Hər yilda üq qətim mening üqün həyt ətküzgin. **15** Aldi

bilən «petir nan heyti»ni etküz; sanga əmr kilənimdək Abib eyidiki bekitilgən künlərdə yəttə kün petir nan yegin; qünki xu ayda sən Misirdin qikқанiding. Xu heyтта heqkixi aldiməja қuruқ қol kəlmisun. **16** Sən əjir kilip terioқan etizdiki ziraitingning tunji ҳosulini oroқanda «orma heyti»ni etküz; xundakla sən əjir singdürüp yərdin ahirki ҳosul-məhsulatliringni yil ahirida yioқkanda «ҳosul yioқix heyti»ni etküz. **17** Yilda üq ketim ərkəkliringning həmmisi Rəb Pərwərdigarning ҳuzuriəja ҳazir bolsun. **18** Sən mangu ataloқan қurbanlikning қenini hemirturuq selinoқan nan bilən sunmioқin; heyт қurbanlikning yeoқini bolsa keqiqə қondurup ətigiqigə saklima. **19** Zeminingdiki dəsləpki ҳosulning əng yahxsini Pərwərdigar Hudayingning oyiğə elip kəl. Ooқlakni anisining sütidə қaynitip pixurma. **20** Mana, Mən bir Pərixтини yolda seni қоoқdap, Mən sanga təyyarlioқan yərgə elip barsun dəp, aldingda yürüxkə əwətimən. **21** Sən uning aldida əzünggə agah bol, uning awazioja қulak sal. Uning zitioja təgmə; bolmisa, u itaətsizlikliringni kəqürməydu; qünki Mening namim uningdidur. **22** Ləkin əgər sən uning awazioja қulak selip, Mening barliқ buyruoқanliriməja əməl қilsang, Mən düxmənliringgə düxmən, күxəndiliringgə күxəndə bolimən. **23** Qünki Mening Pərixтəm aldingda yürüp, seni Amoriy, Hittiy, Pərizziy, Қanaaniy, Hiyiy wə Yəbusiylarning zeminiəja baxlap kiridu; Mən ularni yoқitimən. **24** Sən ularning ilahlirioja bax urup ibadət қilma wə yaki ular қiloқandə қilma; bəlki ularning [butlirini] üzül-kesil qeqiwət, but tüwrüklirini üzül-kesil kukum-taloқan қiliwət; **25** Ləkin

Hudayinglar Pərwərdigarning ibaditidə bolunglar. Xundak kilsanglar U nan bilən süyünlarni bərikətləydu; Mən barlıq kesəllikni aranglardin qikirip taxlaymən. **26** Buning bilən zeminingda boyidin ajrap ketidiqan yaki tuqmas heqbir ayal yaki qarpay bolmaydu; ömrüngning künlirini toluq kilmən. **27** Mən sening aldingda wəhimimni əwətimən, kaysi taipigə yekinxlaxsang xularni parakəndə kilmən; xuning bilən həmmə düxmənliringni kəynigə yandurup kaqurimən. **28** Hıwiylar, Kanaaniylar wə Hıttiyarlarni aldingdin koqlap qikiriwetixkə serik hərılərnı aldingda yürüxkə əwətimən. **29** Əmma zeminning Harabilixip, dalada wəhxiy haywanlar awup sanga həwp bolup qalmasıqı üqün, xu əllərnı aldingdin bir yiloqıqə həydiwətməymən, **30** Bəlki sən awup, zeminni [pütünləy] miras kilip boluqə, az-azdin həydəp turimən. **31** Sening zeminingning qegrilirini Kızıl Dengizdin tartip Filistiyələrnıng dengizioqıqə, xuningdək qəldin tartip [Əfrat] dəryasioqıqə bekitimən; qünki zeminda turuwatqanlarni həydiwetip yerini igilixing üqün, ularni qolungoqa tapxurimən. **32** Sən ular bilən wə yaki ilahliri bilən heqkandak bir əhdə tüzmə. **33** Ularning seni aldimda gunahqa patkuzmasıqı üqün ularni zeminingda kət'iy turuqzma. Qünki mubada sən ularning ilahlirining ibaditidə bolsang, bu ix sanga tuzak bolidu.

24 U Musoqa yənə: — «Sən berip, özüng bilən billə Harun, Nadab, Abihuni wə Israillarning aqsakalliri arisidin yətmix adəmni elip, Pərwərdigarning huzurioqa qikip, yirakta turup səjdə kilinglar. **2** Pəqət Musala Pərwərdigarning aldioqa yekin kəlsun; baxqilar yekin

kəlmisun, həlk uning bilən billə üstigə qıkmisun, — dedi. **3** Musa kelip Pərwərdigarning barlik sözliri bilən həkümlirini halayıqqa dəp bərdi; pütkül halayık bir awazda: — Pərwərdigarning eytkən sözlirining həmmisigə əməl qilimiz! — dəp jawab berixti. **4** Andin Musa Pərwərdigarning həmmə səzini hatiriliwelip, ətisi səhər qopup taonıng tüwidə bir qurbangahni yasap, xu yərdə Israilning on ikki kəbilisining sani boyiqə on ikki tax tüwrükni tiklidi. **5** Yənə Israillarning birnəqqə yigitlirini əwətti, ular berip Pərwərdigarəyə keydürmə qurbanlıklar sundi, inaklık qurbanlıki süpitidə birnəqqə torpaqnimu soyup sundi. **6** Andin Musa qanning yerimini qaqlarəyə qaqlidi, yənə yerimini qurbangah üstigə qaqtı. **7** Andin u əhdinamini kəliəyə elip, həlkəyə oqup bərdi. Ular jawabən: — Pərwərdigarning eytkinining həmmisigə kulak selip, itaət qilimiz! — deyixti. **8** Xuning bilən Musa qaqlardiki qanni elip, həlkəyə sepip: — Mana, bu Pərwərdigar muxu səzlərnıng həmmisigə əsasən silər bilən baqlıəyan əhdinıng kənidur, dedi. **9** Andin keyin Musa wə Hərun, Nadab wə Abihə Israillarning əksəkəlliridin yətmix adəm bilən billə taql üstigə qıqixti. **10** Ular xu yərdə Israilning Hudasini kərdi; uning ayıəyınıng astida huddi kək yaquttin yasaləyan nəpis payandazdək, əsmən gümbizidək süpsüzük bir jisim bar idi. **11** Lekin u Israillarning mətiwərlirigə qol təgküzmidı; ular Hudani kərüp turdi həmdə yəp-iqixti. **12** Pərwərdigar Musaqəyə: — Taql üstigə, kəximəyə qıqıp xu yərdə turoqin. Sanga ularəyə əgitixkə tax tahtaylarnı, yəni Mən yezip qoyəyan qanun-əmrni berimən, dedi. **13** Xuning bilən Musa qopup, Yardəmqisi Yəxuani elip

mangdi. Musa Hudaning teoioqa qikti. **14** U awwal aksakallaroga: Biz yenip kalgüqə muxu yərdə bizni saklap turunglar. Mana, Harun bilən hur siləning yeninglarda qalidu; əgər birsining ix-dəwasi qiksa, ularning aldioqa barsun, — dedi. **15** Xuning bilən Musa taonning üstigə qikti wə taoni bulut qaplidi. **16** Pərwərdigarning julasi Sinay teonining üstidə tohtidi; bulut uni altə küngiqə kaplap turdi; yəttinqi küni, Pərwərdigar bulut iqidin Musani qakirdi; **17** Pərwərdigarning julasining kiyapiti Israillarning kəz aldida taonning qokkisida həmmiini yutkuqi ottək kərüdi. **18** Musa bulutning iqigə kirip, taonning üstigə qikip kətti. Musa kirik keqə-kündüz taoda turdi.

25 Pərwərdigar Musaoqa mundaq dedi: — **2** Sən Israillaroqa eytkin, ular Manga bir «kətürmə hədiyə»ni kəltürsun; kimning kəngli hədiyə sunuxqa hux bolsa, uningdin Manga sunulidioqan «kətürmə hədiyə»ni tapxuruwelinglar. **3** Silər ulardin tapxuruwalidioqan kətürmə hədiyə: — Altun, kümüx, mis, **4** kək, səsün wə kızil rənglik yip, kanap rəht, tiwit, **5** kızil boyaloqan qoqkarning teriliri, delfinning teriliri, akatsiyə yaşiqi, **6** qiraş üqün zəytun meyi, «məsihləx meyi» wə huxbuy üqün huxbuy dora-dərməklər, **7** əfod bilən «koxen»oqa ornitilidioqan aq həkik wə baxqa esil taxlar bolsun. **8** Mening əzliri arisida makan kilixim üqün [xulardin] Manga bir mukəddəs turaloquni yasisun. **9** Uni Mən sanga barlik kərsətməkqi boləqinimoqa اساسən, yəni ibadət qedirining nushisi wə barlik əswab-saymanlirining nushisioqa op'ohxax kilip yasanglar. **10** Ular akatsiyə

yaʼqiqidin bir sanduq yasisun. Uning uzunluqi ikki yerim gʻaz, kængliki bir yerim gʻaz, egizliki bir yerim gʻaz bolsun. **11** Sən uni sap altun bilən qapliqin; iqi wə sirtini altun bilən qaplap, uning üstünki qismining qərisigə altundin girwək qıkar. **12** Uningoqa altundin tət hālqa kuydurup, tət qetikioqa bekitkin. Bir təripigə ikki hālqa, yənə bir təripigə ikki hālqa bolsun. **13** Sən həm akatsiyə yaʼqiqidin ikki baldaq yasap, hər ikkisini altun bilən qapliqin; **14** andin sanduq ular arkilik kətürülsun dəp, baldaqlarni sanduqning ikki yenediki hālqiliridin ətüzüp qoyqin. **15** Baldaqlar həmixə sanduqtiki hālqida tursun; ular uningdin qıqirilmisun. **16** Mən sanga beridioqan həküm-guwahliqni sanduqqa qoyqin. **17** Sanduqning [yapquqi süpitidə] sən altundin uzunluqi ikki yerim gʻaz, kængliki bir yerim gʻaz bolqan bir «kafarət təhti» yasioqin. **18** Ikki kerubni altundin soqup yasioqin. Ularni kafarət təhtining ikki təripigə ornatqin. **19** Bir kerubni bir təripigə, yənə bir kerubni yənə bir təripigə ornitix üqün yasioqin. Ikki təripidiki kerublarni kafarət təhti bilən bir gəwdə qilinglar. **20** Kerublar bir-birigə yüzlənsun, qanatlrini kafarət təhtining üstigə kerip, qanatliri bilən uni yapsun; kerublarning yüzi kafarət təhtigə qaritilsun. **21** Sən kafarət təhtini sanduqning üstigə qoyup, Mən sanga beridioqan həküm-guwahliqni sanduqning iqigə qoyqin. **22** Mən xu yərdə sən bilən kərüximən; kafarət təhti üstidə, yəni həküm-guwahliq sanduqning üstidiki ikki kerubning otturisida turup sanga Israillarqə yətüzüxkə tapxuridioqan barliq əmrlirim toqrisida sız qilimən. **23** Həm akatsiyə yaʼqiqidin uzunluqi ikki gʻaz, kængliki bir

gəz, egizliki bir yerim gəz boləjan bir xirə yasiojin. **24** Uni sap altun bilən kaplap, uning üstünki kışmining qərisigə altundin girwək qıkar. **25** Sən xirəning qərisigə tət ilik egizliktə bir ləw yasiojin; bu ləwning qərisigimu altundin bir girwək qıkar. **26** Sən u xirəgə altundin tət halka yasap, bu halkılarni xirəning tət burjikidiki qetikqə ornatqin. **27** Xirəni kətürüxkə baldaqlar ötküzilsun dəp, halkılar xirə lewigə yekın bekitilsun. **28** Baldaqlarni akatsiyə yaşıqidin yasap, altun bilən kaplıojin; xirə ular arkilik kətürilidu. **29** Xirəgə yandap legən, qaqa-təhsə, piyalə wə «xarab hədiyəliri»ni qaqidiojan kədəhlərnı yasiojin; ularni sap altundin yasiojin. **30** Mening huzurumda turuxka sən xirəgə həmixə «təkdım nan»ni qoyojin. **31** Sən həm sap altundin bir qıraoıdan yasiojin. U qıraoıdan soıup yasalsun; qıraoıdanning puti, oıoli, kədəhliri, oıunqə wə qeqəkliri pütün bir altundin soıulsun. **32** Qıraoıdanning oıolining ikki yenidin altə xahqə qıqırilsun — qıraoıdanning bir yenidin üq xahqə, qıraoıdanning yənə bir yenidin üq xahqə qıqırilsun; **33** bir yenidiki hər bir xahqıdə badam güli xəklidə oıunqısi wə qeqiki boləjan üq kədəh qıqırilsun, yənə bir yenidiki hər bir xahqıdə badam güli xəklidə oıunqısi wə qeqiki boləjan üq kədəh qıqırilsun. Qıraoıdanə qıqırilojan altə xahqıning həmmisi xundak yasalsun. **34** Qıraoıdanning [oıolidin] badam güli xəklidə oıunqısi wə qeqiki boləjan tət kədəh qıqırilsun. **35** Bulardın baxka [birinqi] ikki xahqıning astida bir oıunqə, [ikkinqi] ikki xahqıning astida bir oıunqə, [üqinqi] ikki xahqıning astida bir oıunqə bolsun; qıraoıdanə qıqırilojan altə xahqıning asti həmmisi

xundak bolsun. **36** Uning xu oʻqunqiliri ham xahqiliri qiraʻodan bilan bir gawda qilinsun — bir pütün sap altundin soʻqup yasalsun. **37** Sən qiraʻoddanning yotʻta qiriʻotini yasioʻin; qiraʻoqlar uduloʻa yoruk quxurəlixu uqun usti tərəpkə ornitilsun. **38** Uning pilik kayqiliri bilan küldanliri sap altundin yasalsun. **39** Qiraʻodan wə uning barlik əswabliri bir talant sap altundin yasalsun. **40** Sanga taoʻda ayan qilinoʻan nusha boyiqə bularni ehtiyat bilan yasioʻin.

26 Mukəddəs qedirni on parqə yopuqtin yasatqin; yopuqlar nepiz tokuloʻan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kizil yiplar arilaxturulup ixlənsun; uningə kerublarning süritini qewər kollaroʻa nəpis kilip kəxtiləp qikəroʻuzoʻin. **2** Hərbir yopuqning uzunluqi yigirmə səkkiz gəz, kəngliku tət gəz bolup, hərbir yopuq ohxax qong-kiqiklikdə bolsun. **3** Yopuqlarning bəxi bir-birigə ulansun, qaloʻan bəx yopuqmu ham bir-birigə ulansun. **4** Sən ulap qikiloʻan birinqi qong parqining əng qetidiki kismioʻa bir tərigoʻa rənggi kək izmə qadioʻin, xuningdək ulap qikiloʻan ikkinqi qong parqining əng qetidikisining bir tərigoʻigimu ham xundak kiləin. **5** Birinqi qong parqining əng qetidiki kismioʻa əllik izmə qadioʻin, ikkinqi qong parqining əng qetidikisigimu əllik izmə qadioʻin. Izmilər bir-birigə udulmuudul bolsun. **6** Mukəddəs qedir bir pütün bolsun uqun altundin əllik iloʻu yasap, ikki qong parqə yopuqni xu iloʻular bilan bir-birigə tutaxturoʻin. **7** Mukəddəs qedirni yepix uqun əqkə tiwitidin yopuqlarni yasioʻin; yopuqtin on bir parqə yasioʻin. **8** Yopuqlarning hərbirining uzunluqi ottuz gəz, kəngliku tət gəz bolup, on bir yopuqning

həmmisi ohxax qong-kiqiklikdə bolsun. **9** Yopuqlarning bəxini ulap bir kəlip, qəloqan altə yopuqnimu ulap bir kəlip, altinqi yopuqni ikki qat kəlip, qedirning aldi tərripə sanggilitip qoyoqin. **10** Sən birinqi ulap qikiloqan qong parqining əng qetidiki qismioqə əllik izmə, ikkinqi ulap qikiloqan qong parqining əng qetidiki qismioqə əllik izmə qadioqin. **11** Sən həm mistin əllik iloqu yasap, qedir bir pütün bolsun üqün ularni izmilərgə ətküzüp ikki qong parqini ulap qoyoqin. **12** Lekin yopuqning qedirning kəynidin exip qəloqan qismi, yəni exip qəloqan yerim parqisi qedirning kəyni tərripədə sanggilap tursun. **13** Qedir yopuqlirining qedirning boyidin artuq qismi, yəni u tərripidin bir gəz, bu tərripidin bir gəz, qedirning ikki tərripidin sanggilap, uni [toluk] yapsun. **14** Buningdin baxqə, qediroqə kizil boyaloqan qoqkar terisidin yopuq yasap yapqin, andin uning üstidinmu delfin terisidin yasaloqan yənə bir yopuqni qəplioqin. **15** Muqəddəs qedirning tik tahtaylirini akatsiyə yaqiqidin yasap tikligin. **16** Hərbir tahtayning uzunluqi on gəz, kəngliki bir yerim gəz bolsun. **17** Hərbir tahtayning ikkidin turumi bolsun, hər ikki tahtay xular bilən bir-birigə qetilsun; qedirning barliq tahtaylirini xundəq yasioqin. **18** Qedirning tahtaylirini xundəq yasioqin; yigirmisini jənub tərəpkə tikligin; **19** bu yigirmə tahtayning tegigə kümüxtin qirik təglik yasioqin; bir tahtayning [astidiki] ikki turumi üqün ikkidin təglik, yənə bir tahtayning ikki turumi üqün ikkidin təglik yasioqin. **20** Xuningdək qedirning udul tərripədə, yəni ximal tərripədə yigirmə tahtay bolsun; **21** bularning qirik təgliki kümüxtin bolsun;

bir tahtayning tegigə ikkidin təglik, yənə bir tahtayning tegigə ikkidin təglik orunlaxturulsun. **22** Qedirning kəyni tərīpigə, yəni oqərb tərəpkə altə tahtay yasap tikligin. **23** Qedirning kəyni tərīpidiki ikki bulungoqa ikki tahtay yasap ornatqin. **24** Bu [bulung tahtayliri] astidin üstigiqə ikki qat qilinip [tahtaylarni] əzara qetixtursun, üsti bir halkioqa bekitilsun. Hər ikkisi xundak qilinip, ikki bulungoqa tiklənsun. **25** Arqa tərəptə səkkiz tahtay bolidu, ularning kümüxtin yasaloqan on altə təglik bolidu; bir tahtayning tegidə ikki təglik, yənə bir tahtayning tegidə ikki təglik bolidu. **26** Buningdin baxqa sən akatsiyə yaoqiqidin baldaq yasoiqin; qedirning bu tərīpidiki tahtaylaroqa bəx baldaqni, **27** qedirning u tərīpidiki tahtaylaroqa bəx baldaqni, qedirning arqa tərīpidiki tahtaylaroqa, yəni oqərb tərīpidiki tahtaylaroqa bəx baldaqni yasoiqin. **28** Tahtaylarning otturidiki ottura baldaq bu tərəptin u tərəpkə yetidioqan bolsun. **29** Tahtaylarni altun bilən qaplap, baldaklar etküzüldioqan halkilarni altundin yasap, baldaklarni altun bilən qaplioqin. **30** Qedirni sanga taoqda ayan qilinioqan nusha boyiqə yasap tikligin. **31** Sən nepiz tokuloqan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kızil yiplar arilaxturulup ixləngən bir pərdə yasoiqin; uni qewər qollar kerublarning süritini nəpis kilip qüxürüp kəxtiləp qiqsun. **32** Uni akatsiyə yaoqiqidin yasaloqan tət hadioqa esip koyoiqin. Bu hadilar altun bilən qaplansun, hər birining altun ilmiki bolsun; hadilar kümüxtin yasaloqan tət təglikkə ornitilsun. **33** Pərdə qedir yopukidiki ilməklərgə esilip sanggilitip koyulsun; andin həküm-guwahlik sanduqini xu yərgə kəltürüp, pərdining iqigə elip kirgin. Xuning

bilən pərdə silər üçün muqəddəs jay bilən əng muqəddəs jayning otturisdiki bir ayrima pərdə bolsun. **34** Andin sən «kafarət təhti»ni əng muqəddəs jaydiki həküm-guwahlik sanduqining üstigə qoyojin. **35** Xirə bolsa pərdining texioğa orunlaxturulsun; qiraqđanni xirəning udulioğa, qedirning jənub tərripigə qoyojin; xirəni ximal tərripigə qoyojin. **36** Buningdin baxka sən qedirning kirix eoizioğa nepiz tokuloğan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kizil yiplar arilaxturulup ixləngən bir pərdə yasiojin; u kəxtiqi tərripidin kəxtilənsun. **37** Bu pərdə üçün akatsiyə yaqıqidin bəx hada yasap, ularni altun bilən qapliojin; hər birining altun ilmiki bolsun; ularning tegigə bəx danə təglikni mistin kuyup təyyarlatkin.

27 Sən qurbangahni akatsiyə yaqıqidin yasiojin. Qurbangah tət qasa bolsun; uzunluqi bəx gəz, kəngliki bəx gəz, egizliki üq gəz qilinsun. **2** Uning tət burjikigə koyulidioğan münggüzlirini yasiojin; münggüzliri qurbangah bilən bir gəwdə qilinsun. Qurbangahni mis bilən qapliojin. **3** Qurbangahning yaq [wə külini] elixka daslarni yasiojin; uningğa has bolioğan gürjəklərni, korilarni, lahxiqirlarni wə otdanlarnimu yasiojin; uning barliq əswablrini yasaxka mis ixlətkin. **4** Qurbangah üçün mistin bir xala yasiojin; xalaning tət burjikigə tət mis halka yasap bekitip qoyojin. **5** Xalani qurbangahning qap belining astidiki girwəktin təwənrək turidioğan qiloin, xundaqta xala qurbangahning dəl otturisida bolidu. **6** Qurbangahka ikki baldaq yasiojin; ular akatsiyə yaqıqidin bolsun, ularni mis bilən qapliojin. **7** Qurbangahni kətürgəndə, baldaqlar uning ikki yenida

boluxi üçün, ularni halkilaroqa etküzüp koyojin. **8** Kurbangahni tahtaylardin yasiojin, iqi box bolsun; u taojda sanga ayan kilinojan nusha boyiqə [hünərwənlər] təyyar kilsun. **9** Mukəddəs qedirning hoylisinimu yasiojin. Hoylining jənubioqa, yəni jənubka yüzləngən tərripigə nepiz tokulojan aq kanap rəhttin pərdilərnı tokuojin; xu tərripining uzunluqi yüz gəz bolsun. **10** Pərdilərnı esixka yigirmə hada yasalsun; ularning tegigə koyuxka yigirmə mis təglik yasalsun; hadilarning ilmiki bilən baldaqlar bolsa kümüxtin yasalsun. **11** Xuningoqa ohxax ximal tərripidimu uzunluqi yüz gəz kelidiojan pərdə bolsun. Pərdilərnı esixka yigirmə hada yasalsun; ularning tegigə koyuxka yigirmə mis təglik yasalsun; hadilarning ilmiki bilən baldaqlar bolsa kümüxtin yasalsun. **12** Hoylining oqərb tərripidə uzunluqi əllik gəz kelidiojan pərdə bolsun; uning on hadisi wə on təglikı bolsun. **13** Hoylining xərk tərripı, yəni kün qikixka yüzləngən tərripining kənglikı əllik gəz bolsun. **14** Bir tərripidə on bəx gəz kelidiojan pərdə bolsun; uning üq hadisi bilən üq təglikı bolsun. **15** Yənə bir tərripidə on bəx gəz kelidiojan pərdə bolsun; uning üq hadisi bilən üq təglikı bolsun. **16** Hoylining kirix eqizioqa yigirmə gəz kelidiojan bir pərdə koyulsun; pərdə nepiz tokulojan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kızil yiplar arilaxturulup, kəxtiqi tərripidin kəxtilənsun. Uning tət hadisi bilən tət təglikı bolsun. **17** Hoylining qərisidiki həmmə hadilar kümüxtin yasaləjan baldaqlar bilən bir-birigə qetilsun; ularning ilməkliri kümüxtin, təglikliri mistin yasalsun. **18** Hoylining uzunluqi yüz gəz, kənglikı hər ikki tərripı

əllik gəz bolsun; nepiz tokuloğan aq kanap rəhttin ixləngən pərdining egizliki bəx gəz kılınsun; hadilarning təglikliri mistin yasalsun. **19** Mukəddəs qedirning ix-hizmitidə ixlitilidioğan barlik əswab-saymanliri həmdə barlik mik-kozukliri, xundaqla hoynining barlik mik-kozukliri mistin bolsun. **20** — Qiraotning həmixə yenik turuxi üqün, qiraotqa ixlitixkə zəytundin sokup qikiriloğan sap mayni qexingoğa kəltürüxkə Israillarni buyruoqin. **21** Jamaət qedirining iqidə, həküm-guwahlik sanduqining udulidiki pərdining taxkirida Hərun wə oqulliri hər keqisi ətigəngiqə Pərwərdigarning aldidə qiraotlarning yenik turoquzux ixida bolsun. Bu ix dəwrdin-dəwrgiqə Israillaroğa əbədiy bir qanun-bəlgilimə bolsun.

28 Sən Israillarning iqidin akang Hərun wə uning oqullirini əz qexingoğa kəltürgin; ularni, yəni Hərun wə oqulliri Nadab, Abihu, Əliazar wə Itamlarning Mening kaqinlik hizmitimdə boluxi üqün yeningoğa kəltürgin. **2** Akang Hərunoğa həm xərəp həm güzəllik üqün mukəddəs kiyimləni təyyarlioqin. **3** Hərunning Manga mukəddəs kəlinip, Mening kaqinlik hizmitimdə boluxi üqün, Mən əqil-parasətning roqi bilən kəblirini tolduroğan qewər kixilərninğ hər birigə səz kəlip, ularni alahidə kiyimləni tikixkə buyruoqin. **4** Ular tikidioğan kiyimlər munulardin ibarət: — bir qoxen, bir əfod, bir ton, kəxtiləngən bir halta kənglək, bir səllə wə bir bəlwaoq. Mening kaqinlik hizmitimdə boluxi üqün, ular akang Hərunoğa wə oqullirioğa mukəddəs kiyimləni tiksun. **5** Uningoğa altun wə kək, səsün, kizil yiplar bilən nepiz tokuloğan aq kanap rəht ixlitilsun; **6** əfodni ular altun wə

kək, səsün, kızıl yiplar bilən nepiz tokuloğan aq kanap rəhtlärni təyyarlap, qewər qollaroğa nəpis kılıp [kəxtilitip] ixlətsun. **7** Əfodning ikki bexini bir-birgə tutaxturux üqün ikki dolisida mürilik tasma bolsun. **8** Əfodning üstidin baqlaydiğan, kəxtiləngən bəlwaoq əfod bilən bir pütün kılınsun wə uningoğa ohxax sipta ixlinip, altun wə kək, səsün, kızıl yiplar wə nepiz tokuloğan aq kanap rəhttin yasalsun. **9** Ikki aq həkikni tepip, ularning üstigə Israilning oqullirining namlirini oyduroqin; **10** ularning namlirining altisi bir yaqutka oyulsun, qaloğan altisi bolsa yənə bir yaqutka oyulsun, həmmisi tuqulux tərtpi boyiqə pütülsun. **11** Huddi yaqut nəqixqiliri ixligəndək, məhür oyuloğandək Israilning oqullirining namlirini ikki yaqutka oyduroqin; ular altundin yasaloğan kəzlükkə bekitilsun. **12** Israilning oqulliriğa əslətmə tax bolsun üqün, ikki yaqutni əfodning ikki mürilik tasmisioğa qadioquzoqin; xundaq bolqanda, Harun Pərwərdigarning aldidə ularning namlirini əslətmə süpitidə müriliridə kətürüp yüridu. **13** Buningdin baxqa, sən altundin yənə ikki kəzlük wə sap altundin xoynidək exip etilgən ikki zənjir yasatqin; andin exilmə zənjirlər kəzlüklərgə bekitilsun. **15** «Həqüm qoxeni»ni qewər qollaroğa nəpis kılıp kəxtilitip yasatqin; uni həm əfodni ixligən usulda yasioğan, altun wə kək, səsün, kızıl yiplar bilən nepiz tokuloğan aq kanap rəhttin yasioqin. **16** U ikki qat, tət qasa kılınsun; uzunluqi bir oqeriq, kənglikimu bir oqeriq bolsun. **17** Uning üstigə tət qatar kılıp gəhərlərni ornatqin: — birinqi qataroğa kızıl yaqut, serik gəhər wə zumrət ornitilsun; **18** ikkinqi qataroğa kək qaxtexi, kək

yaqut wə almas ornitilsun; **19** üqinqi qataroşa səsün yaqut, piroza wə səsün kwarts ornitilsun; **20** tətinqi qataroşa beril yaqut, aq həqiq wə anartax ornitilsun; bularning həmmisi altun közlük iqigə ornitilsun. **21** Bu gəhərlər Israilning oqullirining namlirioşa wəkil kəlinip, ularning sanidək on ikki bolup, məhür oyoqandək hər bir gəhərgə on ikki kəbilining nami birdin-birdin pütülsun. **22** Qoxenoşa xoynidək exilgən sap altundin [ikki] exilmə zənjir yasioşin. **23** Qoxenoşa altundin ikki həlka etip, ikki həlkini qoxenning [yukirikə] ikki burjikigə bekitkin; **24** andin altundin exilip yasaloşan ikki zənjirni qoxenning [yukirikə] ikki burjigidiki həlkidin etküzüp, **25** exilgən xu zənjirləarning ikki uşini ikki közlükkə bekitip, [közlüklərni] əfodning ikki mürilik tasmisining aldi kışmioşa ornatkin. **26** Buningdin baxqa sən altundin ikki həlka yasap, ularni qoxenning [asti tərpidiki] ikki burjikigə bekitkin; ular əfodqa tegixip turidioşan kəlinip iqigə qadalsun. **27** Mundin baxqa sən altundin [yənə] ikki həlka yasap, ularni əfodning ikki mürilik tasmisining aldi təwənki kışmioşa, yəni əfodqa ulinidioşan jayoşa yəkin kəlip, kəxiriləngən bəlwoşdin egizrək kəlip bekitkin. **28** Qoxenning əfodning kəxiriləngən bəlweşidini yukirirək turuxi, qoxenning əfodtin ajrap kətməsliki üqün qoxenning həlqışini kək xoyna bilən əfodning həlqışioşa qetip koyşin. **29** Xundək kəloşanda, Hərun muqəddəs jayoşa kirgəndə, həküm qoxenini takioşaqqa, Israilning oqullirining namlirini əslətmə süpitidə yürikining üstidə Pərwədigarning aldidə daim kətürüp yürgən bolidu. **30** Hərun Pərwədigarning aldioşa kirgəndə, urim bilən

tummim uning yüriki üstidə boluxi üqün, bularni həküm koxenining iqigə alojin; muxundak kıləanda, Hərun Israillərə baqlıq həkümlərni həmixə Pərwərdigarning huzurida öz yüriki üstidə kətürüp yürgən bolidu. **31** Əfodning [iqidiki] tonni pütünləy kək rənglik kıləin. **32** Tonning baxka kiyilidiəjan təxüki dəl otturida bolsun; uning yirtilip kətməsliki üqün huddi bəpkar toquəandək, sawutning yaqisioə ohxax qərisigə pəwaz qikirsun. **33** Uning etikining qərisigə kək, səsün wə kizil yiptin anarlarni toqup askin həmdə altun kəngəuraklarni yasap, qərisidiki anarlarning arilikioə birdin esip koyəjin; tonning etikining pütkül qərisigə bir altun kəngəurak, bir anar, yənə bir altun kəngəurak, bir anar... bekitilsun. **35** Hərun hizmət kıləjan waqtida xu tonni kiysun; buning bilən Hərun Pərwərdigarning aldiəja barəanda, yəni mukəddəs jayoə, Pərwərdigarning aldiəja kirip-qikəkanda uning awazi anglinip turidu-də, u əlümdin aman kalidu. **36** Andin keyin sən sap altundin nəpis bir otuəatni yasap, uning üstigə məhürgə nəxixləngəndək: «Pərwərdigərəja mukəddəs kılindi» dəp oyojin; **37** uni kək rənglik yip bilən səllisigə qigkin; u səllining aldi tərripigə takalsun; **38** u Hərunning pexanidə tursun. Buning bilən Hərun Israillarning mukəddəs kılıp kəltürgən barlik mukəddəs hədiyəlirigə qaplxəkən gunahlarni öz üstigə elip kətüridu; hədiyələrnin Pərwərdigarning aldidə kəbul kılınixi üqün otuəat həmixə uning pexanisiə takəklik tursun. **39** Buningdin baxka aq kanap rəhttin bir kənglək toquəjin, xuningdək kanap rəhttin toquəjan bir səllə təyyarliojin; kəxtiləngən bir bəlwəə yasiojin. **40** Hərunning oquullirioə

halta kəngləklərni tikkin; ularoʻjimu bəlwəoʻlarni təyyarla, ularoʻja egiz bəklərnimu tikkin; bular ularoʻja həm xərəp həm güzəllik bolsun. **41** Bularning həmmisini sən akang Hərun wə uning oʻqullirioʻja kiydürgin; andin ularning Mening aldimda kahinlik hizmitimdə boluxi üçün ularni məsihləp, Manga mukəddəs kəlip ayrioʻjin. **42** Ularning əwrətlirining yepik turuxi üçün ularoʻja kanap rəhttin tambal əttürgin; u belidin yotisiyoʻiqə yepip tursun. **43** Hərun wə oʻqulliri jamaət qedirioʻja kirgəndə yaki mukəddəs jayda hizməttə bolux üçün kurbangahka yekinlaxkanda, ular gunahkar bolup əlöp kətməsliki üçün [tambalni] kiyiwalsun. Bu uningə wə uningdin keyinki nəsiliri üçün əbədiy bir bəlgilimə bolsun.

29 Ularning Manga mukəddəs kəlinip, kahinlik hizmitimdə boluxi üçün mundaq ixni ada kəlixing kerək: — sən bir yax ərkək torpaq bilən ikki qoʻqarni talla (həmmisi bejirim bolsun) **2** həmdə petir nan, zəytun meyi iləxtürəlgən petir tokaq wə zəytun meyi sürülüp məsihləngən petir həmək nanlarni təyyarla, bularning həmmisini buoʻday unidin kəloʻjin; **3** nanlarning həmmisini bir sewətkə selip, sewətni, torpaqni wə ikki qoʻqarni billə hədiyə kəlip kəltürgin. **4** Sən Hərun wə uning oʻqullirini jamaət qedirining kirix eoʻzioʻja yekin elip kəlip, ularni su bilən yuoʻjin; **5** andin kiyimlirini elip kəlip, Hərunoʻja halta kənglək, əfod toni wə əfodni kiydürgin, koxenni takioʻjin; andin beligə əfodning kəxtiləngən bəlwəoʻjini baʻoʻlioʻjin. **6** Bexioʻja səllini yəgəp, səlligə mukəddəs otuoʻjatni takap qoyoʻjin. **7** Andin məsihləx meyini elip, bexioʻja kuyup uni məsihligin. **8** Andin sən uning oʻqullirini elip kəlip, ularoʻja

halta kengləklərni kiydürgin; **9** ularoqa, yəni Hərun wə uning oşullirioqa bəlwəşlarni başlap, egiz bəklərni kiydürgin. Xuning bilən əbədiy bəgilimə boyiqə, kaşinlik hizmiti ularningki bolidu; xundak kəlip, sən Hərun bilən uning oşullirini Hudaşqa muşəddəs kəlip ayrip təyinligin. **10** — Sən torpaqni jamaət qedirining aldişqa elip kəlgin; elip kəlginingdə Hərun bilən uning oşulliri kəllirini torpaqning bexioqa koysun. **11** Andin sən bu torpaqni Pərwədigarning aldidə, jamaət qedirining kirix eşizining yenidə boşuzlişin; **12** torpaqning kənidin elip barmikəning bilən uni kurbangahning mūnggūzlişigə sūrūp, kəloşan kəanning həmmisini kurbangahning tūwigə təkūp kuyişin. **13** Iq kərnini yəgəp turoşan barlik mayni, xundakla jigərnəning ūstidiki qawa may, ikki bərək wə ularning ūstidiki mayni ajritip bularni kurbangahta kəydürgin. **14** Torpaqning gəxi, terisi wə tezikini bolsa qedirəgahning sirtioqa elip qikəp, otta kəydürūwətkin; bu gunah kurbanliki bolidu. **15** Andin sən koşqərlarning birini elip kəlgin; Hərun bilən uning oşulliri kəllirini koşqərnəning bexioqa koysun; **16** andin sən bu koşqərnəni boşuzlap, uning kənidin kurbangahning ūsti kəsmineg ətrəpioqa səpkin. **17** Koşqərnəni parqiləp, uning iq kərnəni bilən paşaklirini yuyup, ularni gəx parqiliri wə baxning ūstigə koyp, **18** pütūn koşqərnəni kurbangahta kəydürgin. Bu Pərwədigəroqa ataloşan kəydürmə kurbanlik — ot arkilik sunulidişan, Pərwədigəroqa huxbuy yətküzidişan hədiyə bolidu. **19** Keyin sən ikkinqi koşqərnəni elip kəlgin; Hərun wə uning oşulliri kəllirini koşqərnəning bexioqa koysun. **20** Andin bu koşqərnəni boşuzlap kənidin elip, Hərunning ong

kulikining yumxikioja, uning oqullirining ong kulikining yumxikioja, ularning ong kollirining qong barmiki bilən ong putlirining qong barmikioja sürkəp koyojin, qalojan qanni qurbangahning üsti qismining ətrapioja səpkin. **21** Andin qurbangah üstidiki qandin wə məsihləx meyidin elip, Hərunning üstigə, uning kiyimlirigə, xuningdək uning oqullirining üstigə wə ularning kiyimlirigimu səpkin. Xundak qilip u wə uning kiyimliri, uning oqulliri wə ularning kiyimlirimu uning bilən təng Hudaoja atap mukəddəs qilinojan bolidu. **22** Andin sən qoqkarning meyi, quyruk meyi, iq qarnini yögəp turojan barliq may, jigərnin üstidiki qawa may, ikki bərək wə ularning üstidiki mayni qikar həmdə ong arqa putini alojin — (qünki bu qoqkar kahinliqqa tikləx [qurbanliqioja atalojan] qoqqardur) — **23** — buningdin baxqa sən Pərwərdigarning aldida qoyulojan petir nan sewitidin bir girdini, zəytun meyi iləxtürülgən petir toqaqtin birni wə petir həmək nandin birni elip, **24** bularning həmmisini Hərunning kollirioja wə uning oqullirining kollirioja koyup, ularni «pulanglatma hədiyə» süpitidə Pərwərdigarning aldida pulanglatquzojin. **25** Andin sən bularni ularning kolliridin tapxurup elip, Pərwərdigarning aldida huxbuy qikarsun dəp, qurbangahtiki keydurmə qurbanliqning üstidə koyup keydürgin. Bu ot arkilik Pərwərdigaroja sunulojan hədiyə bolidu. **26** Sən Hərunni kahinliqqa tikləx qurbanliqioja atalojan qoqkarning təxini elip «pulanglatma hədiyə» süpitidə Pərwərdigarning huzurida pulanglatqin; bu sening ülüxüng bolidu. **27** Xuningdək, sən kahinliqqa tikləx qurbanliqioja atalojan qoqkarning «pulanglatma

hədiyə» süpitidə pulanglילוan təxi bilən «kətürmə hədiyə» süpitidə egiz kətürüp pulanglילוan arqa putini, yəni Hərun wə uning oşullirioa beşixlanoşan xu ülüxlərnı «mukəddəs» dəp ayrip bekitkin. **28** Xuning bilən bu nərsilər əbədiy bəlgilimə boyiqə Israillar tərıpıdın Hərun wə oşullirioa beşixlanoşan nesiwə bolıdu; qünki u kətürmə hədiyədur. Bular Israillar tərıpıdın sunulıdıoşan inaklık kurbanlıklırıdın ayrip qıkılıp, ularning Pərwərdigaroşa atap «egiz kətürgən hədiyə»si həsablınıp, «kətürmə hədiyə» bolıdu. **29** Hərunning mukəddəs kiyimlirigə keyin oşulliri warislik kılıdu. Ular məsihlinip, kahinlikka təyinləngəndə xu kiyimlərnı kiysun. **30** Oşullirining kaysisi uning ornini besip kahin bolsa, jamaət qedirioşa kirip mukəddəs jayning iqidə hizmətkə kirixkəndə, bu kiyimlərnı uda yəttə kün kiyip yürsun. **31** Sən kahinlikka tikləx kurbanlıkişoşa ataloşan qoşqarnı elip, uning gəxini mukəddəs jayda pixuroşin; **32** andin Hərun wə oşulliri qoşqarning gəxi bilən sewəttiki nanlarnı jamaət qedirining kirix eoşızıda yesun; **33** ular əzlrining kahinlikka təyinlinixidə Hudaşoşa atap mukəddəs kılinoşanda kafarətkə ixlilitgən nərsilərnı yesun, lekin bular mukəddəs boləşaqqa, yat kixi buningdin həqnemini yemisun. **34** Əgər kahinlikka tikləx kurbanlık gəxidın yaki nandın ətigə azrak exip qalsa, exip qaloşanni otta kəydürüwət; bular mukəddəs boləşaqqa, həqkim uningdin yesə bolmaydu. **35** Sən xu tərıkidə Hərun wə uning oşulliri toşrisida buyruşonimning həmmisini bəja kəltürüp, uda yəttə künqiqə ularnı kahinlikka tikləx wəzipisini ada kıləşin. **36** Hər küni kafarət

kilnixka gunah qurbanliqi süpitida bir torpakni sunoqin. Qurbangahning özini gunahdin pak kilixka uning üçünmu kafarət kältürgin, muqəddəs kilinsun dəp, uni zəytun meyi bilən məsihligin. **37** Yəttə künqiqə sən qurbangah üçün kafarət kältürüp, uni muqəddəs qiləyin. Buning bilən u «əng muqəddəs nərsilərnin biri» hesablinidu; uningə təgkən həmmə nərsə muqəddəs hesablinidu. **38** Mana, qurbangahda həmixə sunidoqlanliring munular: — hər küni bir yaxliq ikki qoza qurbanliq kilinsun. **39** Birini ətigəndə, yənə birini gugumda qurbanliq kilip sunoqin. **40** Birinqi qoza bilən birgə zəytun meyidin bir hinning təttin biri iləxtürülgən buoqday unidin [əfahning] ondin biri wə yənə xarab hədiyəsi süpitida təttin bir hin xarab quxup sunulsun. **41** İkkinqi qozini gugumda sunoqin; uni ətigənlilik qurbanliqningkidək, huxbuy boluxi üçün ot arkilik Pərwərdigarə qatalə qurbanliq süpitida axliq hədiyə wə xarab hədiyə bilən qoxup sunoqin. **42** Xu tərəkida bu keydurmə qurbanliq nəsilədin-nəsilgə jamaət qedirining kirix eəqizida Pərwərdigarning huzurida ətküzülüp daimlik qurbanliq bolsun; Mən [Pərwərdigar] xu yərdə silər bilən kəruxüp, sən bilən səzliximən. **43** Xuningdək Mən xu yərdə Israillar bilən uqriximən, xuning bilən u jay Mening xan-xəripim bilən muqəddəs kilinidu. **44** Mən jamaət qediri bilən qurbangahni Əzümgə atəp muqəddəs qilimən; Hərun wə uning oəqullirininu Əzümgə kaqinlik hizməttə boluxka ayrip muqəddəs qilimən. **45** Xundək kilip Mən Israillarning arisida makan kilip, ularning Hudasi bolimən. **46** U waqıtta ular Mening ularning arisida makan kilixim üçün ularni Misir

zeminidin qikirip kəlgən Hudasi Pərwərdigar ikənlikimni bilidu; Mən ularning Hudasi Pərwərdigardurmən.

30 Sən yənə huxbuy yandurux üqün bir huxbuygahni yasatkin; uni akatsiyə yaqıqidin təyyarlıoqin. **2** U tət qasa, uzunluqi bir gəz, kəngliki bir gəz, egizliki ikki gəz bolsun. Uning [tət burjikidiki] münggüzlər uning bilən bir pütün kılıp yasalsun. **3** Sən uni, yəni uning üstini, tət ətrapini həm münggüzlirini sap altun bilən kəplətkin; uning üsti qışmining qərisigə altundin girwək qıkaroqin. **4** Uningoqa altundin ikki həkə yasap, uning girwikining astioqa bekitkin; ularni ikki yenioqa udulmu'udul bekitkin. Huxbuygahni kətüridioqan ikki baldaqni selix üqün bularni huxbuygahning ikki tərıpigə orunlaxturoqin. **5** Baldaqlırini akatsiyə yaqıqidin yasap, altun bilən kəplioqin. **6** Huxbuygahni həküm-guwahlik sanduqining udulidiki pərdining sirtioqa, yəni Mən sən bilən kərixidioqan jay boləqan həküm-guwahlik sanduqining üstidiki kafarət təhtining udulioqa kəyoqin. **7** Hərun xuning üstidə esil huxbuy ətirni yandursun; hər küni ətigənliki qıraqlarni pərligili kəlgəndə, huxbuylarni yandursun. **8** Xuningdək Hərun gugumda qıraqlarni tizip yaqqanda, huxbuy yandursun. Xundak kılıp Pərwərdigarning aldida nəsilə-nəsilgə huxbuy həmıxə əqürülməy yenik bolidu. **9** Silər uning üstidə nə heqqandak oqəyriy huxbuy yandurmənglar, nə kəydürmə qurbanlik nə axlik hədiyə sunmənglar, xundakla uning üstigə heqqandak xarab hədiyəni təkmənglar. **10** Hər yilda Hərun bir kətim [huxbuygahning] münggüzlirigə kafarət kəltürsun; hər kətim kafarət kəltüridioqan gunah qurbanlikining kəni

bilən uning üçün kafarət kəltürsun. Nəsildin-nəsilgə xundak qilinglar; bu [huxbuygah] Pərwərdigarəja «əng mukəddəs» hesablinidiojan nərsiləning qataridindur. **11** Pərwərdigar Musəja mundak dedi: — **12** Sən Israillarning sanini eniklax üçün ularni saniojiningda, ularning sanilixi wəjidin arisioja balayi'apət kəlməsliki üçün, ularni saniojiningda hərbi adəm öz jeni üçün Pərwərdigarəja kafarət puli tapxursun. **13** Royhətkə elinip, sanəktin ətkənləning həmmisi berixi kerək boləjini xuki, hərbi mukəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə yerim xəkəl bərsun (bir xəkəl yigirmə gərahqə barawər kelidu). Bu yerim xəkəl Pərwərdigarəja «kətürmə hədiyə» bolidu. **14** Royhətkə elinip, sanəktin ətkənlər, yəni yigirmə yax yaki uningdin qonglarning hərbi Pərwərdigarəja xu «kətürmə hədiyə»ni bərsun. **15** Əz jeninglarəja kafarət kəltürəx üçün Pərwərdigarəja kətürmə hədiyə bərgininglarda bay kixi yerim xəkəldin artuq bərmisun, kəmbəəqəl kiximu yerim xəkəldin kəm bərmisun. **16** Sən Israillardin xu kafarət pulini tapxurup elip, jamaət qedirining hizmitigə beəixlap ixlətkin; u pul Israilləja Pərwərdigarəning huzurida əslətmə süpitidə jeninglarəja kafarət kəltüridiojan bolidu. **17** Pərwərdigar Musəja mundak dedi: — **18** Sən yuyunuxqə ixlitixkə mistin [yoəjan] bir das wə uningəja mistin bir təglik yasatqin; uni jamaət qediri bilən qurbangahning otturisioja orunlaxturup, iqiğə su toxturup qoyəjin. **19** Hərun bilən uning oəjulliri uningdiki su bilən put-kəllirini yusun. **20** Ular jamaət qedirioja kirgəndə əlməsliki üçün su bilən əzini yuyuxi kerək; ular hizmət qilix üçün, qurbangahqə

yekın berip Pərwərdigarğa ot arkilik atilidiğan kurbanlik sunmaqı bolıjnidimu, xundak kilsun. **21** Ular  lm sliki  q n put-kollirini yusun; bu ix ularğa, yəni  zi w  uning nəsilliri  q n  wladtin  wladkig   b diy bir b gilim  bolidu. **22** P rw rdigar Musag  mundak dedi: — **23** Sən həmmidin esil huxbuy dora-d rm kl rdin təyyarla, yəni murm kki suyuqlukidin b x yüz x k l, darqindin ikki yüz  llik x k l, egirdin ikki yüz  llik x k l, **24** kowzakdarqindin b x yüz x k l elip (bu  lq ml r muk dd s jaydiki xəkəlning  lq m birliki boyiq  bolsun) w  z ytun meydinmu bir h n təyyarla; **25** bu dora-dərməklər bilən məsih kiliş  q n bir muk dd s may —  tirqi qikarog nd k bir huxbuy may qikaroguzogin. Bu «muk dd s m sihl x meyi» bolidu. **26** Sən uning bilən jama t qedirini, h k m-guwahlik sandukini, **27** xir  w  uning barlik kaqa-kuqilirini, qiraogdan w  uning  swablrini, huxbuygahni, **28** k yd rm  kurbanlik kurbangahı w  uning  swablrini, yuyunux desi w  uning t glikini məsihligin; **29** sən xu tərzdə ularni « ng muk dd s nərsilər» katarida muk dd s kilogin. Ularog  təgkən h rk ndak nərsimu «muk dd s» həsablinidu. **30** H run bilən uning oqullirini bolsa Manga kahinlik hizməttə boluxi  q n məsihləp muk dd s kilogin. **31** Israilarog  s z kilip mundak eytkin: — Bu may  wladtin  wladkig  Manga atalogan muk dd s m sihl x meyi bolidu. **32** Uni ad mning bədinigə kuysa bolmaydu; xuningd k uningog  ohxaydiogan yaki tərkibi ohxixidiogan h qk ndak maylarni yasimanglar. U muk dd s bologini  q n silergimu muk dd s boluxi ker k. **33** Kimki tərkibi

xuningoʻja ohxaydigan may tængxisə, yaki uni elip yat birsigə sürsə, u əz həlki arisidin üzüp taxlinidu. **34** Pərwədigar Musaʻoʻja mundak dedi: — Sən huxbuy dora-dərməklər, yəni huxbuy yelim, dengiz kululisi meyi, ak dewirkay wə sap məstiki təyyarlioʻjin. Bularning həmmisi ohxax miqdarda bolsun; **35** Huddi ətirqi may qikarəoʻja ohxax, ularni tængxəp huxbuy yasioʻjin; u tuzlanoʻjan, sap wə muqəddəs puraklik ətir bolidu. **36** Sən uningdin azrak elip, talkandək obdan ezip, jamaət qediridiki həküm-guwahlik [sandukining] udulioʻja, yəni Mən silər bilən kəruxidioʻjan jayning aldioʻja koyoʻjin. Bu silərgə Pərwədigarəja ataloʻjan «əng muqəddəs nərsilər» katarida həsablansun. **37** Silər yasioʻjan bu huxbuyning retsepi bilən əzünglarəjimu ohxax bir huxbuyni yasiwalsanglar bolmaydu. U sanga nisbətən eytkanda Pərwədigarəja has kilinoʻjan muqəddəs bolidu. **38** Kimki uning purikini purap huzurlinix üqün uningəja ohxap ketidioʻjan hərəkandak bir huxbuyni yasisa, u əz həlki arisidin üzüp taxlansun.

31 Pərwədigar Huda Musaʻoʻja mundak dedi: — **2** Mana, Mən Əzüm Yəhuda kəbilisidin boloʻjan Hurning nəwrisi, urining oʻqli Bəzaləlni ismini atap qakirdim; **3** uni Hudaning Rohi bilən toldurup, uningəja danalik, əkil-parasət, ilim-həkmət igitip, uni hərtürlük ixni kilixka kəbiliyətlük kilip, **4** türlük-türlük hünərləni kilalaydioʻjan, yəni altun, kümüx wə mis ixlirini kilalaydioʻjan, **5** yakutlarni kesip-oyalaydioʻjan, ularni zinnət buyumlirioʻja ornitalaydioʻjan, yaʻoʻjaqlarəja nəkix qikiralaydioʻjan, hərhil hünər ixlirini kamlaxturalaydioʻjan kildim. **6** Xuningdək mana, Mən yənə Dan kəbilisidin Aħisamakning oʻqli

Oholiyabni uningõya yordamqilikkæ tæyinlidim, xundaqla Mæn sanga buyruoqan hæmmæ nærsilærni yasisun dæp, barliq pæm-parasætlik kixikærning kængligæ tehimu ækil-parasæt ata qildim; 7 xuning bilæn ular jamaæt qedirini, hæküm-guwahlik sanduqini, uning üstidiki kafaræt tæhtini, qedirining hæmmæ æswablrini, 8 xiræ bilæn uning qaqa-kuqilirini, sap altundin yasilidioqan qiraõqdan bilæn uning barliq æswablrini, huxbuygahni, 9 keydürmæ qurbanliq qurbangahni bilæn uning barliq æswablrini, yuyux desi bilæn uning tæglikini yasiyalaydioqan, 10 hizmæt kiyimliri, yæni kahinlik hizmitidæ kiyilidioqan, Harun kahinning muqæddæs kiyimliri wæ uning ooqullirining kahinlik kiyimlirini tokuyalaydioqan, 11 mæsihlæx meyi wæ muqæddæs jayoqa tæyyarlinidioqan esil dora-dærmæklærdin huxbuyni yasiyalaydioqan boldi. Mæn sanga æmr kilõqinim boyiqæ ular barliq ixni bæja kæltüridu. 12 Pærwærdigar Musaoqa æmr kilip mundaq dedi: — 13 Sæn Israillarõqa æmr kilip ularõqa: — «Silær Mening xabat künlirimni qoqum tutunglar; qünki bular silærning özünglarni pak-muqæddæs kilõquqining Mæn Pærwærdigar ikænlikini bilixinglar üqün Mæn bilæn silærning otturanglardiki bir nixanæ-bælgæ bolidu. 14 Xabat küni silærgæ muqæddæs kilip bekitilgini üqün, uni tutunglar; kimki uni buzsa, ælüm jazasioqa tartilmisa bolmaydu; bærhæk, kimki u künidæ hærqandak ixni qilsa, öz hælki arisidin üzüp taxlansun. 15 Altæ kün iqidæ ix qilinsun; lekin yættinqi küni Pærwærdigarõqa ataloqan muqæddæs kün bolup, aram alidioqan xabat küni bolidu; kimki xabat künidæ birær ix qilsa, ælüm jazasioqa tartilmisa bolmaydu. 16 Israillar xabat künini tutuxi

kerək; ular əbədiy əhdə süpitidə uni əwladtin əwladkıqə tutsun. **17** Bu Mən bilən Israillarning otturisida əbədiy bir nixanə-bəlgə bolidu; qünki Pərwərdigar altə kün iqidə asman bilən zeminni yaritip, yəttinqi künidə aram elip rahət tapқанidi», – degin. **18** Huda Sinay teoqida Musaoğa bu sözləni kılıp boloqandin keyin, ikki həküm-guwaḥlik tahtiyini uningoğa tapxurdi. Tahtaylar taxtin bolup, [səzlər] Hudaning barmiki bilən ularoğa pütülgənidi.

32 Həlk Musaning taqdin qüxməy ḥayal bolup qaloqinini kərüp, Ḥarunning kexioğa yiojilip uningoğa: – Sən qorup, bizgə aldimizda yol baxlap mangidioğan bir ilah yasap bərgin! Qünki bizni Misir zeminidin qikirip kəlgən Musa degən ḥeliki kixigə nemə bolup kətkənlikini bilməymiz, – deyixti. **2** Ḥarun ularoğa: – Hotunliringlar bilən oqul-kizliringlarning kulakliridiki altun zirə ḥalkilarni qikirip, mening keximoğa elip kelinglar, dedi. **3** Xuning bilən pütkül həlk öz kulakliridiki altun zirə ḥalkilarni qikirip Ḥarunning kexioğa elip kəldi. **4** U bularni ularning kolidin elip, iskinə bilən kuyma bir mozayni yasatkuzdi. Xuning bilən ular: – Əy Israil, seni Misir zeminidin qikirip kəlgən Hudayinglar mana budur! – deyixti. **5** Ḥarun uni kərüp uning aldidə bir qurbangahni yasitip andin: «Ətə Pərwərdigar üqün bir ḥeyt ötküzülidu», dəp elan kildi. **6** Ətisi ular səḥər qorup, kəydürmə qurbanliklarni sunup, inaklik qurbanliklirininimu kəltürdi; andin ḥalayik olturup yəp-iqixti, qorup əyx-ixrət kilixti. **7** Xu qaoqda Pərwərdigar Musaoğa: – Ornungdin tur, tezdin pəskə qüxkin! Qünki sən Misir zeminidin qikirip kəlgən həlking buzukqilikqə berilip kətti. **8** Mən ularoğa buyruoğan yoldin

xunqə tezla qətnəp, əzliri üqün bir quyma mozayni yasap, uningoqa qokunup kurbanlik kəltürüxti həmdə: «Əy Israil, seni Misir zeminidin qikirip kəlgən Hudaying mana xudur!», deyixti, — dedi. **9** Andin Pərwərdigar Musoqa: — Mana, bu həlkni kərüp koydum; mana, ular dərəkə boyni qattik bir həlktur. **10** Əmdi Meni tosmə, Mən oqəzəp otumni ularning üstigə qüxürüp, ularni yutuwetimən; andin seni uluq bir əl qilimən, — dedi. **11** Ləkin Musa Hudasi Pərwərdigardin otünüp iltija qilip mundaq dedi: — Əy Pərwərdigar, nemixka sən oqəzəp otungni Əzüng zor kudrət wə küqlük qol bilən Misir zeminidin qikirip kəlgən həlkingning üstigə qüxürisən? **12** Misirliklər mazək qilip: — Ularning bexioqa bala qüxürük üqün, ularni taqlarning üstidə əltürüp yər yüzidin yokitix üqün, [ularning Hudasi] ularni elip kətti, — deyixsunmu? Əz otluq oqəzipingdin yenip, Əz həlkinggə balayi'apət kəltürük niyitingdin yanqaysən! **13** Əz kulliring İbrahım, İshək wə Israilni yad qilojin; Sən ularoqa kəsəm bilən wədə qilip: «Nəslinglarni asmandiki yultuzlardək awutimən, Əzüm uning toqrisida səzligən muxu zeminning həmmisini nəslinglaroqa berimən, ular uningoqa mənggü igidarqilik qilidioqan bolidu» degənidingoqu, — dedi. **14** Xuning bilən Pərwərdigar Əz həlkingning üstigə: «Balayi'apət qüxürimən» degən niyitidin yandi. **15** Musa kəynigə burulup, ikki həküm-guwahlıq tahtiyini qolioqa elip taqdin qüxti. Tahtaylarning ikki tərıpigə səzlər pütülgənidi; u yüzigimu, bu yüzigimu pütüklük idi. **16** Bu tahtaylar bolsa Hudaning Əzining yasioqini, pütülgənliri bolsa Hudaning Əzining pütkini idi,

u tahtaylaroqa oyuloqanidi. **17** Yəxua həkning kətürgən quқан-sürənlirini, warkiraxlirini anglap Musaroqa: — Qedirgahdin jəngning hitabi qikiwatidu, dedi. **18** Lekin u jawab berip: — Angliniwatқан awaz nə nusrət təntənişi əməs, nə məqlubiyətning pəryadi əməs, bəlki nahxaküy sadasi! — dedi. **19** Musa qedirgahroqa yəkin kelip, mozayni wə jamaətning ussuloqa qüxüp kətkənlirini kərüp xundak dərözəzəp boldiki, tahtaylarni kolidin taxlap taqning tüwidə qəkiwətti. **20** Andin ular yasioqan mozayni otқа selip kəydürüp, uni yanjip kukum-talkan kılıp, su üstigə qeqip Israillarni iqixkə məjburlidi. **21** Andin Musa Hərunoqa: Sən ularni xunqə eoqir gunahқа patkuzoqudək, muxu hək sanga nemə kildi? — dedi. **22** Hərun jawab berip: — Hojamning oqəzəp-aqqiki tutaxmioqay! Bu həkning kəndak ikənlirini, ularning zəzillikkə mayil ikənlirini obdan bilisən. **23** Ular manga: — «Bizgə aldimizda yol baxlap mangidioqan bir ilahni yasap bərgin; qünki bizni Misir zeminidin qikirip kəlgən Musa degən xu adəmgə nemə boləjinini bilməymiz», dedi. **24** Mən ularoqa: «Kimdə altun bolsa xuni qikirip bərsun» desəm, ular manga tapxurup bərđi; mən uni otқа taxliwidim, mana, bu mozay qikti, — dedi. **25** Musa həkning kəndakşigə tizginsiz bolup kətkənlirini kərđi; qünki Hərun ularni düxmənlirining aldidə məshirə obyektini boluxқа əz məyligə koyuwətkənidi. **26** Musa qedirgahning kirix eoqizioqa berip, xu yərdə turup: — Kimki Pərwərdigarning tərpidə bolsa mening yenimoqa kəlsun! — dedi. Xuni dewidi, Lawiylarning həmmisi uning kəxioqa yioqildi. **27** U ularoqa: — Israilning Hudasi

Pərwərdigar mundak dəydu: — «Hər bir kixi öz kiliqini yanpixioğa esip, qedirgahning iqiğə kirip, bu qetidin u qetigiğə kezip yürüp, hər biri öz qerindixini, öz dostburadirini, öz qoxnisini ɵltürsun!» — dedi. **28** Xuning bilən Lawiyalar Musaning buyruqini boyiqə ix kɵrdi; xu kuni hɵlkning iqidin ɵq ming kixi ɵltürɵldi. **29** Andin Musa: — Hər biringlar bɵgɵn ɵzɵnglarni Pərwərdigar qə has boluxka atidinglar; qunki hər biringlar hətta ɵz oqlunglar hɵm qerindixinglarnimu ayimidinglar; xuning bilən bɵgɵn bəht-bərikətnei ɵstɵnglar qə qɵxɵrdunglar, dedi. **30** Ətisi Musa hɵlkqə sɵz qilip: — Silər dər wəkə nahayiti ɵqir bir gunah sadir qildinglar. Əmdi mana, mən Pərwərdigarning aldi qə qikimən; gunahinglar ɵqun kafarət kɵltürələymənmikin, — dedi. **31** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning aldi qə yenip berip: — Həy...! Bu hɵlk dər wəkə ɵqir bir gunah sadir qilip, ɵz liriğə altundin ilahlarni yasaptu! **32** Lekin əmdi Sən ularning gunahini əpu qilixka unio qaysən..., unimisang, ismimni ɵzɵng yazo qan dəptiringdin ɵqür ɵwətkin! — dedi. **33** Pərwərdigar Musaqə jawab berip: — Kimki Mening aldimda gunah qilo qan bolsa, uning etini ɵz dəptirimdin ɵqür ɵwetimən. **34** Əmdi sən berip, Mən sanga eytkən jay qə hɵlknei baxlap baro qin. Mana, Mening Pərix təm aldingda mangidu. Lekin ular qə jaza beridi qan kɵn ɵm kəlgəndə, ular qə gunahı ɵqun jaza berimən, dedi. **35** Bu sɵzdin keyin Pərwərdigar hɵlkning Hər unning qoli bilən mozayni quydurup yasatkini ɵqun ularni waba bilən jazalidi.

33 Pərwərdigar Musaoğa mundaq dedi: — Sən ornungdin turup, özüng Misir zeminidin elip kəlgən həlk bilən billə muxu yərdin ketip: «Mən sening nəslinggə uni berimən» dəp kəsəm kəlip İbrahimoğa, İshakqa wə Yaqupqa wədə kəloğan zeminə barəyin. **2** Xuning bilən sening aldingda bir Pərixta əwətip, Qanaaniy, Amoriy, Hittiy, Pərizziyləni, Həwiyləni bilən Yəbusiyləni həydəp qikərip, **3** seni süt bilən həsəl ekəp turidəğan zeminə kəltürimən. Qünki silər boyni kəttik bir həlk boləqqa, yolda siləni həlak kəliwətməsləkim üqün, Əzüm siləning aranglarda bolup, xu [zeminə] billə qikəymən, — dedi. **4** Halayik bu kəttik səzni anglap, kəyoqoğa qəmüp həqkəyisi öz zibu-zinnətlirini təkimidi. **5** Qünki Pərwərdigar Musaoğa səz kəlip: — Sən berip İsrailəroğa: «[Pərwərdigar]: — Silər boyni kəttik bir həlk ikənsilər; əgər Mən Pərwərdigar arangləroğa qikəp bir dəkəkilə tursam, siləni yokətiwətkən bolattim. Əmdi silər özünglərdiki zibu-zinnətləni eliwətinglər; xu qəoqda Mən silərgə nemə kəlidəqinimni bilimən, dedi», dəp eytkin, — degənidi. **6** Xunga İsrailə Həroəb təqədidin ayrılıpla zibu-zinnətlirini əzliridin eliwətti. **7** Xuning bilən Musa öz qədirini elip, uni qədirgəhning sirtida, qədirgəhdin nərirək bir jəyoğa tikəp, uni «kəruəx qədiri» dəp atidi. Kimki Pərwərdigəni izdəp, yol soriməkqi bolsa qədirgəhning sirtidiki «kəruəx qədiri»oğa barətti. **8** Xundək boləttiki, hər kətim Musa qədirəoğa qikəsa, pütkül halayik kəpup, hərbi əz qədirining ixikidə ərə turup, Musa qədirəoğa kərip boləqqa uning kəynidin kərixip turətti. **9** Andin Musa hər kətim qədirəoğa kərip kətsə xundək boləttiki,

bulut tüwrüki qüxüp, qedirning kirix eoizida tohtaytti; xuning bilən Pərwərdigar Musa bilən sezlixətti. **10** Pütkül halayik bulut tüwrükining jamaət qedirining kirix eoizida tohtiojinini kərətti; uni kərginidə həlkning həmmisi qopup, hərbiəri öz qedirining ixikidə turup səjdə qilixatti. **11** Xu qaqlarda Pərwərdigar Musa bilən kixilər öz dostburadiri bilən sezləxkəndək, yüzmuyüz sezlixətti. Andin Musa qedirgahəğa yenip kelətti; lekin uning hizmətkari boləan nunning ooqli Yəxua degən yax yigit qedirning iqidin qikmaytti. **12** Musa Pərwərdigarəğa mundak dedi: — Mana, Sən daim manga: «Bu həlkni elip qikqin» dəp kəlding; lekin Əzüng manga: «Mən seni ismingni bilip tonuymən», wə xuningdək «Nəzirim aldida iltipat taptinq» degən bolsangmu, Sən mening bilən birgə kimni əwətidiojiningni manga ayan qilmiding. **13** Əgər mən rasttinla nəziringdə iltipat tapqan bolsam, əzümning Seni tonuxum üqün, nəziringdə iltipat tepiwərixim üqün manga Əz yolungni ayan qiloqaysən; mana, bu həlkning Əz həlkning boləjinini nəziringdə tutqaysən! — dedi. **14** U jawab berip: Mən Əzüm [sən] billə billə berip, sanga aram ata qilimən, — dedi. **15** Musa uningəğa jawabən: — Əgər Sən Əzüng [biz] bilən billə mangmisang, bizni bu yərdin qikarmioqaysən; **16** qünki, mən wə həlkning nəziringdə iltipat tapqinimiz nemidin bilinidu? Əjəba, Əzüngning biz bilən billə mangəjiningdin bilinməmdü? Xu səwəbtin mən wə həlkning yər yüzidiki hərbiəri taipilərdin alahidə pərqlənməmdük?! — dedi. **17** Pərwərdigar Musaqəğa: — Muxu iltijayingnimu ijabət qilimən; qünki sən nəzirimdə iltipat taptinq wə Mən seni ismingni bilip tonuymən,

dedi. **18** Xuning bilən Musa: — Öz xan-xərpingni manga kərsətkəysən, — dedi. **19** [Pərwərdigar]: — Əzümning pütkül meħribanlikimni sening kəz aldingdin ötküzimən wə aldingda «Yahwəh» degən namni jakarlaymən. Kingə xapaət kilməqci bolsam xuningəja xapaət kərsitimən, kimgə rəħim-xəpkət kərsətməqci bolsam, xuningəja rəħim-xəpkət kərsitimən, dedi. **20** Pərwərdigar uningəja: — Sən yüzümni kərləməysən; qünki heq adəmzat Meni kərsə tirik qalmaydu, dedi. **21** Andin Pərwərdigar: — Mana, yenimda bir jay bardur; sən xu yərdiki qoram taxning üstidə turojin. **22** Mening xan-xəripim etidiəjan waqıtta, xundaq boliduki, Mən seni xu qoram taxning yerikida turozup, Mən etüp boluquə seni qolum bilən yepip turimən. **23** Andin qolumni tartiwəlimən; xuning bilən sən Mening arqa təripimni kərisən, lekin yüzüm kərinməydu, — dedi.

34 Pərwərdigar Musaəja: — Sən awwalkioja ohxax əzüng üqün taxtin ikki tahtayni yonup kəl; Mən bu tahtaylarəja sən ilgiri qeqiwətkən tahtaylardiki səzləрни yezip qoyimən. **2** Sən ətə ətigəngiqə təyyar bolup, səhərdə Sinay teojoja qikip, xu yərdə taəning qoqqisida Mening aldimda həzir boləjin. **3** Lekin heq kixi sən bilən billə qikmisun wə yaki taəning heq yeridə baxqa adəm kərinmisun, qoy-kalilarmu taəning tüwidə otlimisun, — dedi. **4** Musa awwalkioja ohxax taxtin ikki tahtayni yonup, ətisi tang səhər qorup, bu ikki tax tahtayni qolida elip, Pərwərdigarning buyruəjini boyiqə Sinay teojoja qikti. **5** Xuning bilən Pərwərdigar bulutta qüxüp, xu yərdə Musaning kexida turup, «Yahwəh»

degən namini jakarlidi. **6** Pərwərdigar uning kəz aldidin
ətüp: — «Pərwərdigar, Pərwərdigar, rəhimdil wə meħir-
xəpkətliktur, asan oʻzəzplənməydiotan, xapaət bilən
wapasi kəng Təngridur, **7** mingliotan-on mingliotanlarota
rəhim-xapaət kərsitip, kəbihlik, asiylik wə gunahni
kəqürgüqidur; lekin u gunahkarlarni hərgiz gunahsiz
dəp qarimaydiotan, bəlki atilarning kəbihlikining jazasini
baliliri wə nəwrlirigiqə, xundakla üqinqi wə tətinqi
əwladioiqə yükləydiotan [Təngridur]» — dəp jakarlidi. **8**
Xuning bilən Musa dərhal yərgə bax qoyup səjdə kilip: —
9 — Əy Rəb, əgər mən rasttinla nəziringdə iltipət tapqan
bolsam, undakta i Rəb, arimizda biz bilən mangojaysən;
qünki bu həlk dərəkə boyni kattik bir həlktur; bizning
kəbihlikimizni wə gunahimizni kəqürgəysən, bizni Əz
mirasing boluxka qəbul qiləjaysən! — dedi. **10** Xuning bilən
u Musota: — Mana, Mən bir əhdə tüzimən; sening barlik
həlking aldida pütkül yər yüzining heqbir jayida yaki
heqbir əl arisida kilinip bakmioqan məjzilərnə yaritimən.
Xuning bilən sən arisida boləqan həlkingning həmmisi
Pərwərdigarning [karamət] əməlini kəridu; qünki Mening
silərgə kilidiotan əməlim dərəkə dəhxətlik ix bolidu. **11**
Mən bügün sanga tapilaydiotan əmrlirimni tutqin; mana,
Mən silərnəning aldinglardin Amoriy, Qanaaniy, Hittiy,
Pərizziy, Hiwiy wə Yəbusiylarni həydəp qikirimən. **12** Əmdi
hezi boləqinki, sən baridiotan zeminda turuwatqanlar
bilən heq əhdə baqlaxmioqin; bolmisa, bu ix silərgə
tuzak bolidu; **13** bəlki silər ularning qurbangahlrini
qəwüp, but tüwruklirini sundurup, «axərah» butlirini
kesip taxlanglar. **14** Qünki sən heqkandak baxka ilahka

ibadət qilmasliking kerək — qünki Mänki Pärwərdigarning nami «Wapasizlikka Həsət Qiləuqi» bolup, həsət qiləuqi bir ilahdurmən. **15** Bolmisa, xu zeminda turuwatqanlar bilən əhdə tüzüxüng mumkin; andin ular ilahlirining kəynidin yürüp buzukqilik kilip, ilahlirioja kurbanliklar etküziginidə, siləni qakırsa ularning kurbanlikliridin yəp ketixinglar mumkin; **16** sən xundaqla yənə ularning qizlirini oqulliringoja hotunlukka elip berixing mumkin; u qizlar öz ilahlirining kəynidin yürüp buzukqilik qiləuinida, ular oqulliringnimu öz ilahlirining arkisidin mangozuzup, buzukqilik kilduruxi mumkin. **17** Əzüng üqün heqkandak kuyma butlarni yasatmiojin. **18** Petir nan heytni tutunglar; Mening əmr qiləuinimdək Abib eyida, bekitilgən waqıtta yəttə kün petir nan yənglar. Qünki silər Abib eyida Misirdin qikqansilər. **19** Baliyatquning tunji mewisi Meningki bolidu; qarpay malliringning iqidin dəslep tuqulojan ərkəklər, kala bolsun, koy bolsun ularning tunjilirining həmmisi Meningki bolsun. **20** Lekin exəkləning tunji təhəylirining ornioja koza bilən bədəl təlixing lazim bolidu. Əgər ornioja [koza] bərmisəng, təhəyning boynini sunduruwətkin. Tunji oqulliringni bolsa, ularoja bədəl tələp qayturuwal. Heqkim Mening huzuruməja kuruk qol kəlmisun. **21** Sən altə kün iqidə ix-əməlingni kilip, yəttinqi küni aram elixing zərür; yər həydəx waqti bolsun, orma waqti bolsun, aram elixing zərür. **22** Yengi buqdayning tunji hosulini təbrikləydiəjan «həptilər heyti»ni etküzünglar; yilning ahirida «hosul yiojix heyti»ni etküzünglar. **23** Səning hərbi ərkək kixiliring yilda üq qetim Israilning

Hudasi boloqan Rəb Pərwərdigarning aldioqə hazır bolsun. **24** Qünki Mən taipilərnı aldingdin həydiwetip, qebraliringni kengəytimən; xuningdək sən yilda üq ketim Pərwərdigar Hudayingning aldioqə hazır boluxqə qikip barsang, heqkim yeringgə kəz kirini salmaydu. **25** Manga sunulidioqan qurbanliqning qenini bolduruloqan nan bilən billə sunmioqin; yaki ətüp ketix heytingning qurbanliqining gəxini ətigə qaldurma. **26** Zemingning dəsləpki həsulidin tunji məhsulatlarnı Pərwərdigar Hudayingning ətigə kəltürüp ata. Ooqlaqni anisining sütidə qaynitip pixurma. **27** Pərwərdigar Musaəqə: — Bu sözlərnı ətüng üqün yeziwaləqin; qünki Mən muxu sözlərnı asas qilip sən bilən wə Israil bilən əhdə baqlidim, dedi. **28** U waqıtta Musa xu yərdə Pərwərdigarning həzurida qirik keqə-kündüz turdi; u heqnərsə yemidi, heq su iqmidi. U yərdə [Pərwərdigar] tahtaylarəqə əhdining sözliri boloqan on əmrni pütüti. **29** Musa Sinay teqidin qüxkəndə xundaq boldiki (u taqdin qüxkəndə ikki həküm-guwahliq tahtiyi uning qolida idi), ətuning [Pərwərdigar] bilən sözləxkini üqün yüzining parkirap kətkinini bilməytti. **30** Əmdi Hərun wə barliq Israillar Musani kərđi, mana, uning yüz terisi parkirap turatti; ular uningəqə yeqin berixtin qorquxti. **31** Lekin Musa ularni qaqiriwidi, Hərun wə jamaətning barliq baxliri yenip, uning kexioqə kəldi; Musa ular bilən sözləxti. **32** Xuningdin keyin, barliq Israillar uning yenioqə kəldi; u waqıtta Musa Pərwərdigar ətigə Sinay teqida səz qiloqinida tapxuroqan barliq əmrlərnı ularəqə tapilidi. **33** Musa ularəqə dəydiqinini dəp tügətti. U [səzligəndə] yüzigə bir qümpərdə tartiwaləqanidi; **34** Qaqanki Musa

Pərwərdigar bilən səzlixikə uning huzuriqə kirsə, qümpərdini eliwetətti, taki u yenip qikkuqə xundak bolatti; yenip qikqanda əzigə nemə tapılanqan bolsa, xuni Israillaroqə eytip berətti. **35** Israillar Musaning yüz terisining parkirap turoqinini kərətti; xunga Musa yənə taki Pərwərdigar bilən səzləxkili uning huzuriqə kirgüqə yüzigə qümpərdə tartiwalatti.

35 Musa Israillarning pütkül jamaitini yioqip ularoqə: — Pərwərdigar silərgə kilixkə buyruoqan əmrlər munulardur: — **2** Altə kün ix-əmgək küni bolsun; lekin yəttinqi küni silərgə nisbətən mukəddəs bir kün bolup, Pərwərdigarqə ataloqan aram alidioqan xabat küni bolsun. Hərkim xu künidə ix-əmgək qilsa əlümgə məhkum qilinsun. **3** Xabat künidə barlıq turaloquliringlarda hərgiz ot qalimanglar, — dedi. **4** Musa Israillarning pütkül jamaitigə səz kilip mundak dedi: — «Pərwərdigar buyruoqan əmr mana xuki: — **5** Əzünglarning aranglardin Pərwərdigarqə bir «kətürmə hədiyə» kəltürünglər; kəngli halioqanlarning hərbi Pərwərdigarqə bir «kətürmə hədiyə»sini kəltürsun: yəni altun, kümüx, mis, **6** kək, səsün wə kızil yip, aq kanap rəht, əqkə tiwiti, **7** kızil boyaloqan qoqkar terisi, delfin terisi, akatsiyə yaşiqi, **8** qiraqdan üqün zəytun meyi, «məsihləx meyi» bilən huxbuy üqün ixlitilidioqan esil dora-dərməklər, **9** əfodkə həm qoxenoqə ornitilidioqan həqik wə baxkə yaqutlarni kəltürünglər». **10** — «Aranglardiki barlıq məhir ustilar kelip Pərwərdigar buyruoqanning həmmisini yasap bərsun: **11** — [mukəddəs] qedir bilən uning iqki wə taxki yopuklirini, iloqulirini, tahtaylirini, baldaqlirini,

hadilirini wə bularning təglikirini, **12** əhdə sanduqi wə uning baldaqlirini, «kafarət təhti»ni, «ayrima pərdə-yopuq»ni, **13** xirə wə uning baldaqlirini, uning barliq qaqa-kuqilirini wə «təqdim nanliri»ni, **14** yoruqluk üqün yasaloqan qiraqdan wə uning əswablrini, uning qiraqliri wə qiraq meyini, **15** huxbuygaq wə uning baldaqlirini, «Məsihləx meyi»ni, dora-dərməklərdin ixləngən huxbuyni, muqəddəs qedirining kirix eozizidiki «ixik pərdisi»ni, **16** köydürmə qurbanliq qurbangaqi wə uning mis xalasini, baldaqlirini wə barliq əswablrini, yuyunux desi wə uning təglikini, **17** həylining pərdilirini, uning hadiliri wə ularning təglikirini, həylining kirix eozizidiki pərdini, **18** qedirning mih-kozuqlirini, həylining mih-kozuqlirini, xundakla barliq tanilirini, **19** toqulidioqan kiyimlər, yəni muqəddəs jayning hizmitigə kaqinliq hizmitidə kiyilidioqan, Hərun kaqinning muqəddəs kiyimlrini həm uning oozullirining kiyimlrini təyyar qilsun». **20** Xuning bilən pütkül Israil jamaiti Musaning yenidin qiqip ketixti. **21** Andin kəngli tartqanlarning hərbi, roqi əzligə türtkə boləqlarning hərbi kelip, jamaət qedirini yasaxqa, xundakla qedirning hizmitidə ixlitilidioqan barliq sərəmjanlarni yasaxqa wə muqəddəs kiyimlərnə tikixkə Pərwərdigarəqa ataloqan «pulanglatma hədiyə»ni kəltürgili turdi. **22** Ular ərlərmu, ayallarmu kelip, sunuxqa kəngli hux boləqlarning hərbi hədiyə kəltürüp, bulapka, zirə-qaqla, üzük, zunnar-biləzük qatarliq hərhil altun buyumlarni elip kəldi; altunni «kətürmə hədiyə» qilip berəy degənlərnəning hərbi uni Pərwərdigarəqa sundi. **23** Kimdə kək, səsün, qizil yip bilən

ak kanap rəht, eqkə tiwiti, kızil boyaloqan qoqkar terisi wə delfin terisi bolsa, xularni elip kelixti. **24** Kümüx ya mistin kətürmə hədiyə kəltürəy degənlərninğ hərbi xuni Pərwərdigarəya hədiyə kəlip sundi. Kimdə qedirning hizmitidə ixlitilidiqan hərhil sərəmjanlarəya yarioqudək akatsiyə yaəqiqi bolsa, uni elip kəldi. **25** Kəli qewər ayallarning hərbi öz kəlliri bilən egirip, xu egirgən yip wə rəhtləni, yəni kək, səsün wə kızil yip bilən ak kanap rəhtləni kəltürdi, **26** Xuningdək kəngli kəzoqaloqan ayallarning həmmisi hünirini ixlitip eqkə tiwitidin yip egirixti. **27** Əmirlər əfod wə kəoxenəya ornitilidiqan həkəklər wə yaqutlarni, **28** dora-dərməkləni, qiraşka wə məsihləx meyiəya ixlitilidiqan zəytun meyi, huxbuyəya ixlitilidiqan esil dora-dərməkləni kəltürdi. **29** Xu tərəkədə Israillar Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən buyruəyan ixlarning hərəkəsiəya bir nərsə berixkə kəngli tartqan bolsa, ər bolsun ayal bolsun hərbi xuni elip kelip, Pərwərdigarəya atap ihtiyariy hədiyə bərdi. **30** Andin Musa Israillarəya mundaq dedi: — «Mana, Pərwərdigar Yəhuda kəbilisidin hurning nəwrəsi, Urining oqlı Bəzaləni ismini atap qakirip, **31** uni Hudaning Rohi bilən toldurup, uningəya danalik, əkil-parasət, ilim-həkmət igilitip, uni hərtürlük ixni kəlixkə kəbilyətlik kəlip, **32** uni türlük-türlük hünərləni kəlalaydiqan — altun, kümüx wə mis ixlirini kəlalaydiqan, **33** yaqutlarni kesip-oyalaydiqan, zinnət buyumliriəya ornitalaydiqan, yaəyaqlarəya nəkix qikəralaydiqan, hərhil hünər ixlirini kəmlaxturalaydiqan kəldi. **34** U yənə uning kəngligə, xuningdək həm Dan kəbilisidin boləyan Ahisamakning oqlı Ohəliyabning

kəngliyə [baxkılarə] hünər əgıtıx nıyət-ıstıkını selıp, **35** ularnıng kəngüllırını danalıq-hekət bilən toldurup, ularnı hərhil nəkkaxlıq-oyıqılıq ıxlırıə maır kılıp, kək, səsün wə kızılıp bilən aq kanap rəht bilən kəxtıqılıq kılıxka həmdə bapkarlıkka ıktıdarlık kıldı. Xunıng bilən ular hərhil hünər ıxlırınıng wə hərhil layihələx ıxlırınıng həddısidin qıkalaydıənan boldı.

36 Xunıng bilən Bəzaləl wə Oholıyablar, xunıngdək Pərwərdıgar mükəddəs qedir yasaxnıng hərhil ıxlırıə kerək bolənan danalıq-hekət wə əqıl-parasətını ata kılənan maır ustılarnıng hərбіri ularə koxulup, xu ıxını unıng əmr kıləqını boyıqə əməlgə axurıdu». **2** Xu wəqıtta Musa Bəzaləl wə Oholıyabını, xundakla Pərwərdıgar danalıq-hekət bilən kəngüllırını toldurənan, kəngli əzını xu ıxını kılıxka kətnıxıxka dalələt kılənan barlıq hünərwən-kasıplarnı qakırıp yıədı. **3** Ular kelıp mükəddəs qedirni yasaxka, xundakla unıng ıx-hızmətlırıgə kerəklik sərəmjanlarnı yasaxka Israıllar elıp kəltürgən barlıq «kətürmə hədıyə»lərnı Musadın tapxuruwaldı. Israıl həlki yənıla əz məyli bilən hər künü ətıgını Musəə qıhtıyarıy hədıyə kəltürüp turattı. **4** Andın mükəddəs qedirnıng ıxlırını kılıwatқан ustılarnıng həmmısı qolidiki ıxını qoyup qoyup kelıp, **5** Musəə: — Həlknıng elıp kəlgını Pərwərdıgar bızgə kılıxka buyruənan ıxını pütküzüxkə əhtıyay boləninidin kəp exıp kətti! — deyıxtı. **6** Andın Musa əmr kılıp, pütkül qedirgah boyıqə: «Mana, ər bolsun, ayal bolsun, həqkim mükəddəs qedirni yasax üqün «kətürmə hədıyə» süpıtıdə yənə həqkəndək nərsə təyyarlap kəlmısun!» dəp jakarlattı. Bunıng bilən kəpqılıq

hədiyələr kəltürüxtin tohtitildi. **7** Qünki ular təyyarlıoan materiyallar pütkül qurulus ixioa yetətti, hətta exip qalatti. **8** Mukəddəs qedirning qurulus ixini qiliwatqan ustilarning hər biri nepiz tokuloan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə qizil yiplar arilaxturulup ixləngən on parqə yopuq yasap, kerublarning süritini yopuqlaroa qewərlik bilən layihiləp nəpis qilip kəxtiləp qikti. **9** Hər bir yopuqning uzunluqi yigirmə səkkiz gəz, kəngliki tət gəz bolup, hər bir yopuq ohxax qong-kiqikliktə qilindi. **10** [Bəzaləl] yopuqlarning bəxini bir-birigə ulidi, qaloan bəx yopuqnimu həm bir-birigə ulidi. **11** U ulap qiqiləoan birinqi qong parqining əng qetidiki qismining bir tər ipigə rənggi kək izmilərni qadidi, xuningdək ulap qiqiləoan ikkinqi qong parqining əng qetidikisining bir tər ipigimu xundak qildi. **12** Birinqi qong parqining əng qetidiki qismioa əllik izmə qadidi, ikkinqi qong parqining əng qetidikisigimu əllik izmə qadidi. Izmilər bir-birigə udulmuudul qilindi. **13** Mukəddəs qedir bir pütün bolsun üqün u altundin əllik iloju yasap, ikki parqə yopuqni xu iloju bilən bir-birigə tutaxturdi. **14** U mukəddəs qedirni yepix üqün əqkə tiwitidin yopuqlarni yasidi; yopuqtin on bir parqə yasidi. **15** Yopuqlarning hər birining uzunluqi ottuz gəz, kəngliki tət gəz bolup, on bir yopuqning həmmisi ohxax qong-kiqikliktə qilindi. **16** Yopuqlarning bəxini u ulap bir qilip, qaloan altə yopuqnimu ulap bir qildi. **17** U birinqi ulap qiqiləoan qong parqining əng qetidiki qismioa əllik izmə, ikkinqi ulap qiqiləoan qong parqining əng qetidiki qismioa əllik izmə qadidi. **18** U qedir bir pütün bolsun üqün həm mistin əllik iloju yasap, ikki qong

parqini ulap qoydi. **19** U buningdin baxqa qediroqa qizil boyaloqan qoqkar terisidin yopuq yasap yapti, andin uning ustidinu delfin terisidin yasaloqan yena bir yopukni kaplidi. **20** U muqaddas qedirning tik tahtaylirini akatsiya yaqiqidin yasap tiklidi. **21** Harbir tahtayning uzunluqi on gaz, kangliki bir yerim gaz qilindi. **22** Harbir tahtayning ikkidin turumi bar idi, har ikki tahtay xular bilan bir-biriga qetildi; u qedirning barlik tahtaylirini xundak yasidi. **23** U qedirning tahtaylirini xundak yasidi; yigirmisi janub taraпка ornitildi; **24** u bu yigirma tahtayning tegiga kumuxtin kirik taglik yasidi; bir tahtayning [astidiki] ikki turumi uqun ikkidin taglik, yena bir tahtayning ikki turumi uqun ikkidin taglikni yasidi. **25** Xuningdek u qedirning udul taripiga, yani ximal taripiga yigirma tahtay yasidi, **26** xundakla bularning kirik taglikini kumuxtin yasidi; bir tahtayning tegiga ikkidin taglik, yena bir tahtayning tegiga ikkidin taglik orunlaxturuldi. **27** Qedirning kayni taripiga, yani qarib taraпка altə tahtayni yasap ornatti. **28** U qedirning kayni taripidiki ikki bulungoqa ikki tahtayni yasap ornatti. **29** Bu bulung tahtayliri astidin ustigiga ikki kat kilip [tahtaylarni] ezara qetixturdi, usti bir halkioqa bekitildi. U har ikkisini xundak yasap, ikki bulungoqa ornatti. **30** Xunglaxkimu u taripida sakkiz tahtay boldi, ularning kumuxtin yasaloqan on altə tagliki bar idi; bir tahtayning tegida ikki taglik, yena bir tahtayning tegida ikki taglik bar idi. **31** Buningdin baxqa u akatsiya yaqiqidin baldaq yasidi; qedirning bu taripidiki tahtaylaroqa bax baldakni, **32** qedirning u taripidiki tahtaylaroqa bax baldakni, qedirning arqa taripidiki

tahtaylaroqa, yəni oqərb tərpidiki tahtaylaroqimu bəx baldakni yasidi. **33** U tahtaylarning otturidiki ottura baldakni bu tərəptin u tərəpkə yətküzüp yasidi. **34** U tahtaylarni altun bilən qaplap, baldaklar ətüzüldioqan həkəllarni altundin yasap, baldaklarni altun bilən qaplidi. **35** U nepiz tokuloqan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kizil yiplar arilaxturulup ixləngən bir pərdə yasidi; uni kerublarning süritini qewərlik bilən layihiləp nəpis qilip qüxürüp, kəxtiləp qikardi. **36** Uni esixqa u akatsiyə yaoqiqidin tət hada yasap, altun bilən qaplidi. Ularning ilməkliri altundin yasaldi; hadilaroqa u kümüxtin tət təglikni kuyup yasidi. **37** U qedirning kirix eoqizioqa nəpis tokuloqan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kizil yiplar arilaxturulup ixləngən bir pərdə yasidi, uni kəxtiqigə kəxtilətti. **38** U yənə bu pərdining bəx hadisini ilməkliri bilən koxup yasidi; ularning baxlirini wə baldaklirini altun bilən qaplidi; ularning bəx təglikni mistin yasaldi.

37 Andin Bəzaləl əhdə sanduqini akatsiyə yaoqiqidin yasidi; uning uzunluqi ikki yerim gəz, egizliki bir yerim gəz, kəngliki bir yerim gəz idi. **2** U uning iqi wə sirtini sap altun bilən qaplidi, uning üstünki qismining qərisigə altundin girwək qikardi. **3** U uning üqün altundin tət həlqa kuyup, ularni uning tət qetikioqa bekitti; bir tərpidigə ikki həlqa, yənə bir tərpidigə ikki həlqa bekitti. **4** U həm akatsiyə yaoqiqidin ikki baldak yasap, hər ikkisini altun bilən qaplidi; **5** andin sanduq ular arkilik kətürülsun dəp, baldaklarni sanduqning ikki yenediki həkəlliridin ətüzüp qoydi. **6** U [sanduqning yapquqi süpidədə] altundin uzunluqi ikki yerim gəz, kəngliki bir yerim gəz boləqan

bir «kafarət təhti» yasidi. **7** U ikki kerubni altundin soqup yasidi; ularni kafarət təhtining ikki tərripigə ornatti; **8** bir kerubni bir tərripigə, yənə bir kerubni yənə bir tərripigə ornatti. U ikki tərripidiki kerublarni kafarət təhti bilən bir gəwdə kildi. **9** Kerublar bir-birigə yüzlinip, qanatlirini kafarət təhtining üstigə kerip, qanatliri bilən uni yepip turatti; kerublarning yüzi kafarət təhtigə qaritildi. **10** U həm xirəni akatsiyə yaşıqidin yasidi; uning uzunluğu ikki gəz, kəngliki bir gəz, egizliki bir yerim gəz idi. **11** U uni sap altun bilən kaplap, uning üstünki kismining qərisigə altundin girwək qikardi. **12** U xirəning qərisigə tət ilik egizliktə bir ləw yasidi; bu ləwning qərisigimu altundin bir girwək qikardi. **13** U xirəgə altundin tət halka yasap, bu halkilarni xirəning tət burjikidiki qetikqa ornatti. **14** Xirəni kətürüxkə baldaqlar ötküzülsun dəp, halkilar xirə lewigə yəkin bekitildi. **15** Xirə üçün u baldaqlarni akatsiyə yaşıqidin yasap, altun bilən kaplidi; xirə ular bilən kətürülətti. **16** U xirəning üstigə koyulidiqan barliq buyumlarni, yəni legənlirini, qaqa-kuqa təhsilirini, [«xarab hədiyəliri»ni] kuyidiqan kədəh wə piyalilərnin həmmisini sap altundin yasidi. **17** U həm qiraqdanni sap altundin yasidi; qiraqdanni soqup yasidi; qiraqdanning puti, qoli, kədəhliri, qunqiliri wə gülliri bir pütün altundin sokuldi. **18** Qiraqdanning qolining ikki yenidin altə xahqə qikirildi — qiraqdanning bir yenidin üç xahqə, uning yənə bir yenidin üç xahqə qikirildi; **19** bir yenidiki hər bir xahqidə badam güli xəklidə qunqisi wə qeqiki boləqan üç kədəh qikirildi, yənə bir yenidiki hər bir xahqidə badam güli xəklidə qunqisi wə qeqiki

bolqan üq kədəh qikirildi. Qiraşdanqqa qikirilqan altə xahqining həmmisi xundak yasaldi. **20** Qiraşdanning [şololidin] badam gūli xəklidə şunqisi wə qeqiki bolqan tət kədəh qikirildi. **21** Bulardin baxqa [birinqi] ikki xahqining astida bir şunqə, [ikkinqi] ikki xahqining astida bir şunqə, [üqinqi] ikki xahqining astida bir şunqə yasaloqanidi; qiraşdanqqa qikirilqan altə xahqining astining həmmisi xundak idi. **22** Uning xu şunqiliri həm xahqiliri qiraşdan bilən bir gəwdə kilindi — bir pütün sap altundin sokup yasaldi. **23** U qiraşdanning yəttə qirişini, xundakla uning pilik kayqiliri bilən küldanlirini sap altundin yasidi. **24** U qiraşdan wə uning barlik əswablrini bir talant sap altundin yasidi. **25** U yənə huxbuygahni akatsiyə yaşiqidin yasidi. Uning uzunluqi bir gəz, kəngliki bir gəz, egizliki ikki gəz bolup, tət qasa kilip yasaldi; [tət burjikidiki] münggüzlər uning bilən bir pütün kilip yasaldi. **26** U uni, yəni uning üstini, tət ətrapini həm münggüzlirini sap altun bilən kaplidi; uning üsti kışmining qərisigə altundin girwək qikardi. **27** Uningoqa altundin ikki hālqa yasap, uning girwikining astioqa bekitti; ularni ikki yenioqa udulmu'udul bekitti. Huxbuygahni kətüridioqan ikki baldaqni selix üqün bularni huxbuygahning ikki təripigə orunlaxturdi. **28** U baldaqlarni akatsiyə yaşiqidin yasap, altun bilən kaplidi. **29** U həm mukəddəs Məsihləx meyini yasidi, andin ətirqi qikarşandək dora-dərməklərnə təngxəp sap huxbuyni yasidi.

38 U kəydürmə qurbanlik qurbangahni akatsiyə yaşiqidin yasidi. Qurbangah tət qasa bolup, uzunluqi bəx

gəz, kəngliki bəx gəz, egizliki üç gəz qilindi. **2** U uning tət burjigə qoyulidioqan münggüzlirini yasidi; münggüzliri qurbangah bilən bir gəwdə qilindi. Qurbangahni mis bilən qaplidi. **3** U qurbangahning barliq əswablrini — uningoqa has boləqan daslarni, gürjəklərnə, korilarni, lahxiqirlarni wə otdanlarnimu yasidi; uning barliq əswablrini mistin yasidi. **4** Qurbangah üçün mistin bir xala yasidi; xalani qurbangahning qap belining astidiki girwəktin təwənrək turidioqan qildi; xala qurbangahning dəl otturisida idi. **5** U xalaning tət burjigə baldaqlar ötküzüldioqan tət mis həlkini quyup yasidi. **6** U baldaqlarni akatsiyə yaşıqidin yasap, ularni mis bilən qaplidi. **7** Andin u qurbangahni kətürüx üçün baldaqlarni qurbangahning ikki yenidiki həlkiləroqa ötküzüp qoydi. U qurbangahni tahtaylardin, iqini box qilip yasidi. **8** U yənə yuyunux desini mistin, uning təglikinimu mistin yasidi; u bularni «kərüxüx qediri»ning kirix eşizining aldida hizməttə boləqan ayallarning mis əynəkliridin yasidi. **9** Andin u qedirning həylisinimu yasidi. Həylining jənubioqa, yəni jənubqa yüzləngən tərripigə nepiz tokuloqan aq kanap rəhttin pərdilərnə yasidi; uning uzunluqi yüz gəz idi. **10** Pərdilərnə esixqa yigirmə hada wə hadilarning yigirmə təglikini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkliri wə baldaqliri kümüxtin yasaloqanidi. **11** Xuningoqa ohxax ximal tərripidimu uzunluqi yüz gəz kelidioqan pərdə bar idi. Pərdilərnə esixqa yigirmə hada wə hadilarning yigirmə təglikini u mistin yasidi. Hadilarning ilməkliri wə baldaqliri kümüxtin yasaloqanidi. **12** Xuningoqa ohxax oqərb tərripidə uzunluqi əllik gəz kelidioqan pərdə bar idi;

pərdilərnı esıxka on hada wə hadılarnıng on təglıkını u mistın yasadı. Hadılarnıng ılməklırı wə baldaqlırı kümüxtın yasadı. **13** Hıylınıng xərk tərıplı, yəni kün qıqıxka yüzləngən tərıplıng kənglıkı əllık gəz ıdı. **14** Bır tərıplıdə on bəx gəz kelıdıoan pərdə bolup, unıng üq hadısı bilən üq təglıkı bar ıdı. **15** Yənə bır tərıplıdımu on bəx gəz kelıdıoan pərdə bolup, unıng üq hadısı bilən üq təglıkı bar ıdı. **16** Hıylınıng qərisıdıkı pərdılərnıng həmmısı nepız toquloan aq kanap rəhttı tikılğənıdı. **17** Hıylınıng qərisıdıkı həmmə hadılarnıng təglıkı mistın, ularnıng ılməklırı wə baldaqlırı kümüxtın yasadı; hadılarnıng baxlırımu kümüxtın qaplanoanıdı. Hıylınıng qərisıdıkı həmmə hadılar kümüxtın yasaləoan baldaqlar bilən bır-bırıgə qetıldı. **18** Hıylınıng kırıx əoızıdıkı pərdə nepız toquloan aq kanap rəhtkə kək, səsün wə kızil yıplar arılasturulup, kəxtıqılər tərıplıdın kəxtıləndı; unıng uzunluqı yıgırmə gəz, egızlıkı hıylıdıkı pərdılərnıng egızlıkıgə ohxax bolup bəx gəz ıdı. **19** Unıng tət hadısı bilən mistın yasaləoan tət təglıkı bar ıdı; hadılarnıng ılməklırı kümüxtın yasadı, ularnıng baxlırı kümüx bilən qaplandı wə baldaqlırı kümüxtın yasadı. **20** Muxəddəs qedırnıng həm qərisıdıkı hıylınıng bərlık mıqkozulırı mistın yasadı. **21** Muxəddəs qedır, yəni «həkümguwahlıqı qedırı» üqün ataləoan materiyallarnıng sanı təwəndə hatırıləngən (ular Musanıng buyruqı bilən, kahın Hərurning oqlı Itamarnıng qol astıdıkı Lawıylar məs’ul bolup sanaktın ətküzülüp, [Hudaəo] ataləoanıdı): — **22** Yəhuda kəbilısıdın boləoan Hərning nəwrısı, Urıning oqlı Bəzaləl Pərwərdıgar Musəo]a buyruəoannıng həmmısını

ada kildi; **23** Dan kəbilisidin boləjan Ahisamakning oəli Oholiyab uning yərdəmqisi idi; u bolsa nəkkaxlik-oymiqilik ustisi, layihiligüqi həmdə kək, səsün, kızil yiptin aq kanap rəhtkə kəxtə tikələydiəjan usta idi. **24** Muqəddəs qedirni yasaxqa ixlitilgən altun, yəni «pulanglatma hədiyə» süpitidə kəltürülgən altunning həmmisi muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə yigirmə tokkuz talant yəttə yüz ottuz xəkəl idi. **25** Jamaət arisidin sanaktin ətküzülgən adəmlər tərripidin kəltürülgən kümüx bolsa muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə bir yüz talant bir ming yəttə yüz yətmix bəx xəkəl idi. **26** Bu kümüx nopusi royhətkə elinəjan kixilərdin elinəjanidi — demək, kimki yigirmə yax ya uningdin qong, sanaktin ətküzülgənlərninğ hərbi bir beka, yəni muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə yerim xəkəl kümüx bərdi. Sanaktin ətkən kixi altə yüz üq ming bəx yüz əllik kixi idi. **27** Muqəddəs jayning təgliklirini həm otturisidiki pərdininğ təgliklirini quyuxka yüz talant kümüx kətti; yüz talant kümüxtin yüz təglik yasilip, hərbi təglik üqün bir talant ixlitildi. **28** U qələjan bir ming yəttə yüz yətmix bəx xəkəl kümüxtin hadilərninğ ilməklirini yasidi, ulərninğ baxlirini qaplidi, xuningdək ulərnə bir-birigə qatidiəjan baldaqlərnə yasidi. **29** «Pulanglatma hədiyə» süpitidə kəltürülgən mis bolsa yətmix talant, ikki ming tət yüz xəkəl qikti. **30** Buningdin u jamaət qedirininğ kirix eəjizininğ təgliklirini, mis qurbangahni, uning mis xalasi wə qurbangahninğ barliq əswablirini, **31** həylininğ qərisidiki hada təgliklirini, həylininğ kirix eəjizidiki

təgliklərnı, qedirning barlık kızıqlırını wə hıylining qerısidiki kızıqlarning həmmisini yasidi.

39 Pərwərdigar Musaqı buyruşınıdək kək, səsün wə kızil yıplar ixltilip, muqəddəs qedirning hizmitidə kıyilidişan [kahınlık] kıyimlər, xundakla Harunning muqəddəs kıyimliri təyyar kılindi. **2** [Bəzaləl] altun wə kək, səsün, kızil yıplar bilən nepiz tokuloşan aq kanap rəhtlərdin əfodni yasap təyyarlidi. **3** Ular altunni soqıp nepiz kılip, uni kesip yip kıldi, andin bularni mahirlik bilən kək yıplar, səsün yıplar wə kızil yıplardin aq kanap rəhtkə lahayıləngən nushilar üstigə tokıdi. **4** Ular əfodning [aldi wə kəyni] kısmını bir-birgə tutaxturup turidişan ikki mürilik tasma yasidi; əfodning ikki tərıpi bir-birigə tutaxturuldi. **5** Əfodning üstigə başlaydişan bəlwaş əfod bilən bir pütün kılişan bolup, uningısa ohxax sıpta ixlinip, altun wə kək, səsün, kızil yıplar wə nepiz tokuloşan aq kanap rəhttin yasaldi; həmmisi Pərwərdigarning Musaqı buyruşınıdək kılindi. **6** Ular ikki aq həkıknı ikki altun kəzlükkə ornitip, ularning üstigə huddi məhür oyoşandək İsrailning oşullirining namlırını oyup yasidi. **7** İsrailning oşullirioş əslətmə tax bolsun üqün, Pərwərdigar Musaqı buyruşındək ikki yakıtnı əfodning ikki mürilik tasmioş bəkitip koşdi. **8** U koxenni qewər kollarısa nəpis kılip kəxtilitip yasidi; uni əfodni ixligən usulda altun wə kək, səsün, kızil yıplar bilən nepiz tokuloşan aq kanap rəhttin yasidi. **9** Ular koxenni ikki kat, tət qasa kılip yasidi; ikki kat kılişanda uzunluqi bir şeriq, kənglikimu bir şeriq kelətti. **10** Uning üstigə tət qatar kılip gəhərlərnı ornatti: — bir qatardikisi

kizil yakut, serik gəhər və zumrətlər idi; bu birinci qatar idi. **11** İkinci qatarə kək kaxtəxi, kək yakut və almas, **12** üçüncü qatarə səsün yakut, piroza və səsün kwarts, **13** tətinci qatarə beril yakut, aq həkik və anartax ornitildi; bularning həmmisi altun kəzlükkə bekitildi. **14** Bu gəhərlər İsrailning oqullirining namlirioğa wəkil qilinip, ularning sanidək on ikki bolup, məhür oyoqandək hər bir gəhərgə on ikki kəbilining nami birdin-birdin pütüldi. **15** Ular koxenoğa xoynidək exilgən sap altundin [ikki] exilmə zənjir yasidi; **16** ular koxenoğa altundin ikki kəzlük və ikki həkə etip, ikki həkəni koxenning [yukirikə] ikki burjikigə bekitti; **17** andin xu altundin exilip yasaləan ikki zənjirni koxenning [yukirikə] ikki burjikidiki həkədin ötküzüp, **18** exilgən xu zənjirləning ikki uqini ikki kəzlükkə bekitip, [kəzlüklərni] əfodning ikki mürilik tasmisining aldi kismioğa ornatti. **19** Buningdin baxka ular altundin ikki həkə yasap, ularni koxenning [asti təripidiki] ikki burjikigə bekitti; ular əfodkə tegixip turidioğan qilinip iqigə qadaldi. **20** Mundin baxka ular altundin [yənə] ikki həkə yasap, ularni əfodning ikki mürilik tasmisining aldi təwənkə kismioğa, əfodkə ulinidioğan jayoğa yəkin, kəxitiyəngən bəlwəqədin egizrək qilip bekitti. **21** Ular koxenning əfodning bəlwəqədin yukirirək turuxi, koxenning əfodtin ajrap kətməsliki üçün kək xoyna bilən koxenning həkəsinəni əfodning həkəsiyə qətip qoydi. Bularning həmmisi Pərwərdigarning Musəyə buyruqinidək qilindi. **22** [Bəzalə] əfodning [iqidiki] tonni pütünləy kək rənglik qildi. **23** Tonning [baxka kiyilidioğan] təxüki dəl otturisida, huddi sawutning

yakisidək ixləngənidi; yirtilip kətməsliki üçün uning qərisigə pəwaz ixləndi. **24** Ular tonning etikining qərisigə kək, səsün wə kızil yiptin anarlarni tokup esip koydi. **25** Ular həmdə altun kongoquraklarni yasap, kongoquraklarni tonning etikining qərisigə, anarlarning ariliqoqa birdin esip koydi; hər ikki anarning otturisoqa bir kongoqurak esip koyuldi. **26** [Kəhinlik] hizmitigə ait [kongoquraklar] tonning etikining qərisigə bekitildi; bir altun kongoqurak, bir anar, bir altun kongoqurak, bir anar kəlip bekitildi; həmmisi Pərwərdigarning Musoqa buyruqinidək kəlini. **27** Ular Hərun bilən uning oşullirioqa nepiz tokulojan aq kanap rəhttin halta kəngləklərnə tiki; **28** səllini aq kanap rəhttə yasidi, xundakla qiraylik egiz bəklərnə aq kanap rəhttə, təballarni nepiz tokulojan aq kanap rəhttə təyyarlidi; **29** buningdin baxka ular bəlwəoqinimu kək, səsün wə kızil yip arilaxturulup kəxtiləngən, nepiz tokulojan aq kanap rəhttə təyyarlidi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musoqa buyruqinidək kəlini. **30** Ular yənə nəpis tahtayni, yəni mukəddəs otuoqatni sap altundin yasap, uning üstigə məhür oyoqandək: «Pərwərdigarəqa mukəddəs kəlini» dəp oyup pütüti; **31** ular otuoqatka kək rənglik yipni başlap, uning bilən otuoqatni səlligə takidi, bular Pərwərdigarning Musoqa buyruqinidək kəlini. **32** Xu tərəkədə jamaətning ibadət qedirining həmmə quruluxi pütüzüldi; Israillar Pərwərdigarning Musoqa buyruqinining həmmisini xu boyiqə kildi; xu tərəkədə həmmisini pütürdi. **33** Ular qedirni Musaning yenioqa elip kəldi — qedir yopuklirini, uning barlik əswablrini, ilməklirini, tahtaylirini, baldaklirini, hadiliri bilən

təgliklirini, **34** xuningdək qizil boyaloqan qoqkar terisidin yasaloqan yopuq bilən delfin terisidin yasaloqan yopuqni, «ayrima pərdə»ni, **35** əhdə sanduqi wə uning baldaqlirini, «kafarət təhti»ni, **36** xirə wə uning barlik əswablrini, xundaqla «təqdim nanlar»ni, **37** sap altundin yasaloqan qiraodan bilən uning qiraqlirini, yəni üstigə tiziloqan qiraqlarni, uning barlik əswabliri həm qiraql meyini, **38** altun huxbuygah, məsihləx meyi, dora-dərməklərdin yasaloqan huxbuyni, qedirning kirix eoqizining pərdisini, **39** mis qurbangah bilən uning mis xalasini, uning baldaqliri bilən həmmə əswablrini, yuyux desi bilən uning təglikini, **40** həylining qərisidiki pərdilərnini, uning hadiliri wə ularning təgliklirini, həylining kirix eoqizining pərdisi bilən həylining taniliri wə kəzəqlirini, mukəddəs qedirning, yəni jamaət qedirioqa ait hizmətkə ixtilidiloqan barlik əswablarni, **41** mukəddəs jayoqa ait hizmət üçün tikilgən kahinlik kiyimini, yəni Hərun kahinning mukəddəs kiyimliri bilən uning oqullirining kahinlik kiyimlirini bolsa, həmmisini elip kəldi. **42** Bu ixlarning həmmisini Israillar Pərwərdigarning Musoqa barlik buyruoqanliri boyiqə ənə xundaql ada qiloqanidi. **43** Musa ixlarning həmmisigə təpsiliy qaridi, mana, ular Pərwərdigarning buyruoqini boyiqə bu ixlarni pütküzgənid; buyruloqandəkl, dəl xundaql qiloqanidi; Musa bularni kərup, ularoqa bəht-bərikət tiləp dua qildi.

40 Andin Pərwərdigar Musoqa mundaql əmr qildi: —
2 Birinqi ayning bexi, ayning birinqi küni sən jamaət qedirining mukəddəshanisini tikligin. **3** Həkülüm-guwaqlilik sanduqini uning iqigə qoyup, iqki pərdə arkilik əhdə

sandukini tosup qoyojin; **4** xirəni qedirning iqigə əkirip, üstigə tizilidioqan nərsiləni tizojin; andin qiraotdanni əkirip, üstigə qiraotlarni orunlaxturojin. **5** Altun [bilən qaplanoqan] huxbuy keydürgüqi qurbangahni həküm-guwahlik sandukining uduloqə tikləp qoyojin; qedirning kirix eoizining pərdisini esip qoyojin. **6** Keydürmə qurbanlik qurbangahini mukəddəshanining, yəni jamaət qedirining kirix eoizining aldioqə qoyojin; **7** andin yuyux desini jamaət qediri bilən qurbangahning otturisoqə orunlaxturup, su toxturup qoyojin. **8** Hoyalining qərisigə pərdiləni bekitip, hoyalining kirix eoizining pərdisini askin; **9** andin «məsihləx meyi»ni elip, ibadət qediri wə uning iqidiki barlik nərsiləni məsihləp, uni wə barlik həmmə əswabirini Hudaqə atap mukəddəs qiləjin. Xundak kilip [pütkül qedir] mukəddəs bolidu. **10** Sən keydürmə qurbanlik qurbangahini, xundakla uning barlik əswabirini məsihləp, uni [Hudaqə atap] mukəddəs qiləjin; buning bilən qurbangah «əng mukəddəs nərsilər» qatarida bolidu. **11** Sən yənə yuyunux desi wə uning təglikini məsihləp mukəddəs qiləjin. **12** Andin Hərun bilən uning ooqullirini jamaət qedirining kirix eoizioqə yəkin əkilip, ularni su bilən yuojin; **13** Hərunoqə mukəddəs kiyimləni kiydürüp, Manga kahinlik hizməttə boluxi üqün uni məsihləp, [Manga ayrip] mukəddəs qiləjin. **14** Andin uning ooqullirini elip kirip, ularoqə halta kəngləkləni kiydürüp, **15** ularning atisini məsihliginingdək Manga kahinlik hizmitidə boluxi üqün ularnimu məsihligin. Xuning bilən ularning bu məsihlinixi ular üqün əwladtin əwladkiqə əbədiy kahinlikning [bəlgisi] bolidu. **16** Musa

xundak qildi; Pərwərdigar uning oʻja nemə buyruoʻjan bolsa, u xundak bəja kəltürdi. **17** Xundak boldiki, ikkinqi yilning birinqi eyida, ayniq birinqi künidə ibadət qediri tikləndi. **18** Musa qedirni tikip, təglıklarini orunlaxturup, tahtaylirini tizip, ularning baldaqlirini bekitip, hadilirini tiklidi. **19** Mukəddəs qedirning üstigə [iqki] yopukni yapti, andin uning üstigə taxki yopukni yepip koydi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoʻja buyruoʻjini dək qilindi. **20** Andin u həküm-guwahliqni elip, uni sanduk iqigə koydi; baldaqlarni əhdə sandukining [halkiliridin] ötküzüp, «kafarət təhti»ni sandukning üstigə orunlaxturdi. **21** Əhdə sandukini mukəddəs qedir iqigə elip kirip, otturioʻja «ayrima pərdə»ni tartti; xundak qilip u həküm-guwahliq sandukini pərdə arkilik tosüp koydi. Həmmə ix Pərwərdigarning Musaoʻja buyruoʻjini dək qilindi. **22** U xirəni jamaət qedirioʻja elip kirip, mukəddəs jayning ximal tərripigə, [«əng mukəddəs jay»diki] pərdining sirtioʻja koydi. **23** «Təkdin nanlar»ni xirəning üstigə, Pərwərdigarning aldioʻja tizip koydi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoʻja buyruoʻjini dək qilindi. **24** Andin u qiraʻodanni jamaət qedirioʻja elip kirip, uni mukəddəs jayning jənub tərripigə, xirəning udulioʻja koydi, **25** qiraʻoqlarni Pərwərdigarning aldioʻja orunlaxturdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoʻja buyruoʻjini dək qilindi. **26** Andin u [huxbuyini keydürgüqi] altun qurbangahni iqidiki pərdining aldioʻja tiklidi; **27** Uning üstidə esil huxbuyini keydürdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoʻja buyruoʻjini dək qilindi. **28** U ibadət qedirining kirix eoʻjizioʻja pərdə tartti.

29 Andin keydurmə qurbanlik qurbangahini jamaət qediridiki mukəddəs jayning kirix eoizioğa yekın koydi; uning üstidə keydurmə qurbanlik wə qoxumqə axlik hədiyəsini etküzdi; bularning həmmisi Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kilindi. 30 Yuyunux desini jamaət qediri bilən qurbangahning otturisoğa koyup, yuyuxka ixlitilidioğan suni daska toxkuzup kuydi. 31 Musa wə Harun bilən uning oşulliri қақанla jamaət qedirioğa kirsə yaki qurbangahқа yekın barsa, Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kollirini xu suda yuyatti. Bular Pərwərdigarning Musaoğa buyruoşinidək kilindi. 33 Andin u qedir həm qurbangahning ətrapioğa hoyla pərdisini tikləp, hoylining kirix eoizining pərdisini tartti. Xu tərıkdə Musa pütkül ixni tamamlidi. 34 Xuning bilən bulut jamaət qedirini қаplap, Pərwərdigarning julasi ibadət qedirini toldurdi. 35 Bulut sayə qüxürüp, Pərwərdigarning julasi qedirni tolduroşini üqün, Musa jamaət qedirioğa kirəlmidi. 36 Қақanki bulut jamaət qediridin kətürülsə, Israillar səpərgə atlinatti. Hərbir kətim səpərdə xundak bolatti. 37 Bulut kətürülmisə ular qozoqalmay, taki kətürülidioğan küngiqə səpərgə qikmaytti. 38 Qünki kündüzi Pərwərdigarning buluti mukəddəs qedir üstidə turatti, keqisi uning üstidə ot kərünətti; pütkül Israil jəmətining kəz aldida ularning barlik qiloğan səpərliridə xular kərünətti.

Lawiylar

1 Wə Pərwərdigar Musani qaqirip jamaət qediridin uningōa sēz kīlip mundak dedi: — **2** Sən Israillarōa sēz kīlip ularōa mundak degin: — Əgər silərdin biringlar Pərwərdigarning aldioa bir qurbanlikni sunmaqci bolsanglar, qurbanlikinglarni qarpaylardin, yəni kala yaki uxxak mallardin sunuxunglar kerək. **3** Əgər uning sunidioini kalilardin keydurmə qurbanlik bolsa, undakta u bejirim ərkək haywannı kəltürsun; uning Pərwərdigarning aldida qəbul boluxi üçün uni jamaət qedirining kirix aqzining aldida sunsun. **4** U qolini keydurmə qurbanlikning bexioa qoysun; xuning bilən qurbanlik uning ornioa kafarət boluxqa qəbul kīlinidu. **5** Andin u Pərwərdigarning huzurida bukini boquzlisun; kahinlar boləjan Hərunning oqulliri kənini kəltürüp, jamaət qedirining kirix aqzidiki qurbangahning üsti kismining ətrapiōa səpsun. **6** Andin [qurbanlik kīloquqi] keydurmə qurbanlik kīlinojan haywanning terisini soyup, tenini parqilisun **7** wə Hərun kahinning oqulliri qurbangahta ot qalap otning üstigə otunlarni tizsun. **8** Andin kahinlar boləjan Hərunning oqulliri gəx parqilirini, bexi wə meyi bilən qoxup, qurbangahtidiki otning üstidiki otunning üstigə tərtip bilən tizip qoysun. **9** Lekin uning iq-qarni bilən paqaklirini [qurbanlik sunoquqi] suda yusun; andin kahin həmmisini elip kelip qurbangahning üstidə keydürsun. Bu ot arkilik sunulidiojan qurbanlik hesabida, Pərwərdigarōa huxbuy qikirilidiojan keydurmə qurbanlik bolidu. **10** Əgər u keydurmə qurbanlik kīlix üçün uxxak mallardin qoy ya eqkə qurbanlik kīlay desə,

undakda u bejirim bolqan bir arkikini kaltürsun. **11** U uni qurbangahning ximal tæripidæ Pærwædigarning huzurida boozlisun. Andin kahinlar bolqan Harunning oqulliri kenini elip, qurbangahning üsti kismining ætrapiqa sæpsun. **12** [qurbanlik qilõuqi] bolsa gexni parqilap, bexi bilæn meyini kesip ayrisun. Andin kahin bularni elip qurbangahtiki otning üstidiki otunning üstidæ tærtip boyiqæ tizip koysun. **13** Lekin uning iq-qarni bilæn paqaklarni [qurbanlik sunõuqi] suda yusun; andin kahin hæmmisini elip kelip qurbangahning üstidæ køydürsun. Bu ot arkilik sunulidoqan qurbanlik hesabida, Pærwædigarõqa huxbuy qikirilidoqan køydürmæ qurbanlik bolidu. **14** ægær [qurbanlik qilõuqi] Pærwædigarõqa atap uqar-qanatlaridin køydürmæ qurbanlik qilay desæ, undakta u pahtæklærdin yaki kæptær baqkiliridin qurbanlik kaltürsun. **15** Kahin uni qurbangahning yenioqa elip kelip, bexini toloqap üzüp uni qurbangahning üstidæ køydürsun; uning kenî sikilip qurbangahning temioqa sürtülsun. **16** Lekin taxlikini pæyliri bilæn koxup qurbangahning xærk tæripidiki küllükkæ taxliwætsun; **17** u qurbanlikni ikki kanitining otturididin yarsun, biraq uni ikki parqæ kiliwætmisun. Andin kahin buni elip qurbangahdiki otning üstidiki otunning üstigæ koyup køydürsun; bu ot arkilik sunulidoqan qurbanlik hesabida, Pærwædigarõqa huxbuy qikirilidoqan køydürmæ qurbanlik bolidu.

2 ægær birkim Pærwædigarning huzurõqa axlik hædiyæ sunmaqçi bolsa hædiyæsi esil undin boluxi keræk; u uningõqa zæytun meyi kuyup andin üstigæ mæstiki salsun. **2** U uni elip kahinlar bolqan Harunning oqullirining

aldioq̄a kältürsun; andin [kahin hädüyə sunoquqining] yadlinixi üqün zäytun meyi iləxtürülgän undin bir qanggal elip, həmmə məstiki bilən qoxup, bu hädüyəni qurbangahqa köydürsun; bu ot arkilik sunulidioqan, Pərwərdigarq̄a huxbuy qikirilidioqan hädüyə bolidu.

3 Əmma axlik hädüyədin qalq̄ini bolsa, Hərun bilən uning ooqullirioq̄a təwə bolsun. Bu Pərwərdigarq̄a ot arkilik sunuloqanlarning iqidə «əng muqəddəslərnin biri» hesablinidu.

4 Əgər sən tonurda pixuruloqan nərsilərdin axlik hädüyə sunay desəng, ular zäytun meyi iləxtürülgän esil undin pixuruloqan tokaqlar yaki zäytun meyi sürülüp məsihləngən petir həmək nanlardin bolsun.

5 Əgər sening kältüridioqan hädüyəng tawida pixuruloqan axlik hädüyə bolsa u zäytun meyi ixləxtürülüp esil undin petir halda etilsun.

6 Sən uni oxtup üstigə zäytun meyi kuyoq̄in; u axlik hädüyə bolidu.

7 Sening kältüridioqan hädüyəng qazanda pixuruloqan axlik hädüyə bolsa undaqta u esil un bilən zäytun meyida etilsun.

8 Xu yollarda təyyarlanoqan axlik hädüyələrnin Pərwərdigarning huzurioq̄a kältürgin; uni kahinoq̄a bərgin, u uni qurbangahqa elip baridu.

9 Kahin bolsa axlik hädüyədin «yadlinixi ülüxi»ni elip qurbangahning üstidə köydürsun. Bu ot arkilik sunulidioqan, Pərwərdigarq̄a huxbuy qikirilidioqan hädüyə bolidu.

10 Əmma axlik hädüyədin qalq̄ini bolsa, Hərun bilən uning ooqullirioq̄a təwə bolsun. Bu Pərwərdigarq̄a ot arkilik sunuloqanlarning iqidə «əng muqəddəslərnin biri» hesablinidu.

11 Silər Pərwərdigarning huzurioq̄a sunidioqan hərқandaқ axlik hädüyələr eqitқu bilən təyyarlanmisun. Qünki silərnin

Pərwərdigarəya otta sunulidiəjan hədiyənglərnin
həqkəyisidə eqitku yaki həsəlni köydürüxkə bolmaydu.
12 Bularni Pərwərdigarning aldiəja «dəsləpki həsul»
süpitidə sunsanglar bolidu, lekin ular huxbuy süpitidə
qurbangahning üstidə köydürülüp sunulmisun. **13** Sening
hərbir axlik hədiyəng tuz bilən tuzlinixi kerək; axlik
hədiyəngni Hudayingning əhdə tuzidin məhrum qilmay,
həmmə axlik hədiyəliringni tuz bilən tuzliəjin. **14** Əgər
sən Pərwərdigarəja «dəsləpki həsul»din axlik hədiyə
sunay desəng, undakta ziraətning yengi pixkan kək bexini
elip, danlarni otta qorup, ezip talkan süpitidə sunəjin; bu
«dəsləpki həsul» hədiyəsi bolidu; **15** sən uningəja zəytun
meyi quyup üstigə məstiki saləjin; bu axlik hədiyə bolidu.
16 Kahin bolsa uningdin, yəni qorup ezilgən danlar bilən
zəytun meyidin bir qismini elip həmmə məstiki bilən
qoxup, bolarni «yadlinix ülüxi» süpitidə köydürsun. Bu
ot arkilik Pərwərdigarəja sunuləjan hədiyə bolidu.

3 Birsining sunidiəjini inaklik qurbanliki bolsa, xundakla
kalilardin sunsa, u Pərwərdigarning huzuriəja bejirim
bir ərkikini yaki qixisini kəltürsun. **2** U sunidiəjan bu
haywanning bexiəja qolini qoyup, andin uni jamaət
qedirining kirix eəjizi aldida boquzlisun. Andin kahinlar
boləjan Harunning oəqulliri kenini qurbangahning üsti
kismining ətrapiəja səpsun. **3** Sunəjuqi kixi bu inaklik
qurbanlikidin Pərwərdigarəja atap otta sunulidiəjan
hədiyə süpitidə bir qismini elip beəixlisun, yəni iq
qarnini yəgəp turoəjan mayni, xundakla barlik iq meyini
elip **4** ikki bəəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki
yanpixidiki mayni ajritip, jigərnin bəəkkiqə boləjan

qawa meyini kesip, elip kalsun. **5** Harning oqulliri bolsa bularni kurbangahning ustigə keltürüp ot ustigə qoyuloqan otuning üstidiki keydurmə kurbanlikka qoxup keydürsun. Bu ot arkilik sunulidoqan, Pərwərdigarəqa huxbuy qikirilidoqan kurbanlik bolidu. **6** Birsining Pərwərdigarəqa kilidoqan inaklik kurbanliki üqün sunidoqini uxxak maldin bolsa, undakta u bejirim bir arkikini yaki qixisini keltürsun. **7** Əgər uning kurbanliki qoy bolsa uni Pərwərdigarning aldoqa keltürüp, **8** kurbanlik kilidoqan bu haywanning bexioqa kolini qoyup, andin uni jamaət qedirining kirix aqzining aldida boquzlisun. Andin Harning oqulliri kenini elip kurbangahning üsti kismining ətrapioqa səpsun. **9** Sunoquqi kixi bu inaklik kurbanlikidin Pərwərdigarəqa atap otta sunulidoqan hədiyə süpitidə bir kismini, yəni uning meyini elip beqixlisun, — pütün maylik quyruqini uning omurtkisiqə yəkin yərdin ajritip elip, iq karnini yəgəp turoqan mayni, xundakla barlik iq meyini elip, **10** ikki bəəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərnin bəəkkiqə boləqan qawa meyini kesip, elip kalsun. **11** Kahin bularni kurbangahning üstidə keydürsun; bu otta sunulidoqan, Pərwərdigarəqa ataloqan taam hədiyəsi bolidu. **12** Uning sunidoqini eqkə bolsa, buni Pərwərdigarning huzurioqa keltürsun. **13** U kolini uning bexioqa qoyup, andin uni jamaət qedirining aldida boquzlisun. Andin Harning oqulliri kenini elip kurbangahning üsti kismining ətrapioqa səpsun. **14** Andin sunoquqi kixi bu kurbanliqtin Pərwərdigarəqa atap otta sunulidoqan hədiyə süpitidə bir kismini elip beqixlisun,

yəni iq qarnini yəgəp turoqan mayni, xundakla barlik iq meyini elip, **15** ikki bərakni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpaxidiki mayni ajritip, jigəning bərakkiqə bolqan qawa meyini kesip, elip kəlsun. **16** Kahin bularni qurbangahning üstidə köydürsun; bu otta sunulidiqan, huxbuy qikiridiqan taam hədiyəsi bolidu. Mayning həmmisi Pərwərdigarqə təwədur. **17** Bu hərəkandək turar jayinglarda silərgə əbədiy bəlgilimə bolidu; silər heqəkandək may yaki qan yeməsliginglar kerək.

4 Pərwərdigar Musaqə səz qilip mundək dedi: — **2** Israillaroqə səz qilip mundək degin: — «Birsi bilməy ezip, Pərwərdigar «qilma» dəp buyruqan hərəkandək əmrlərdin birigə hilaplik qilip selip, gunah qilsa, [təwəndikidək qilsun]: — **3** — əgər məsihləngən kahin həlkni gunahqə putlaxturidiqan bir gunahni qilsa, undakta u bu qiloqan gunahı üqün bir bejirim yax torpaqni elip kelip, Pərwərdigarqə gunah qurbanliqi süpitidə sunsun. **4** U torpaqni jamaət qedirining kirix aqzining yenioqə, Pərwərdigarning aldiqə kəltürüp, qolini uning bexioqə qoyup, andin torpaqni Pərwərdigarning huzurida boquzlisun. **5** Andin məsihləngən kahin torpaqning qenidin azoqina elip, jamaət qediri iqigə kətürüp aparsun; **6** kahin xu yərdə barmiqini qanoqə qilap, qanni muqəddəs jayning pərdisining aldidə, Pərwərdigarning huzurida yəttə mərtiwə səpsun. **7** Xundakla kahin qandin elip, jamaət qediri iqidə Pərwərdigarning aldidə turoqan huxbuygahning münggüzlirigə sürsun. Torpaqning qaloqan həmmə qenini bolsa, jamaət qedirining kirix aqzining aldidiki köydürmə qurbanliq qurbangahning

tüwigə təküp qoysun; **8** andin u gunah qurbanliki bolojan torpaqning iqidin həmmə meyini ajritip qikarsun — yəni iq karnini yөгəp turojan may bilən qalojan iq meyi, **9** ikki bərəkni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpixidiki mayni ajritip, jigərnin bərəkkiqə bolojan qawa meyini ajratsun **10** (huddi inaklik qurbanliki bolojan kalining iqidiki may ajritilojandək); andin kahin bularni köydürmə qurbanlik qurbangahining üstidə köydürsun. **11** Lekin torpaqning terisi bilən həmmə gəxi, bax bilən paqakliri, iq karni bilən zinini, **12** yəni pütkül torpaqning qalojan kisimlirini qedirgahning sirtioja elip qikip, pak bir yərgə, yəni küllər təkülijojan jayoja elip qikip, otunning üstidə otta köydürsun. Bular küllər təkülijojan jayda köydürüwetilsun. **13** Əgər pütkül Israil jamaiti əzi bilmigən halda ezip gunah qilojan bolsa, Pərwədigarning «kılma» dəp buyruojan hərқandək əmrlirigə hilaplik ixlarning birini kilip selip, gunahқа qüxüp qalsa, **14** xundakla ularning sadir qilojan gunahı aydinglaxқан bolsa, undakta jamaət gunah qurbanliki süpitidə bir yax torpaqni sunup jamaət qedirining aldioja kəltürsun. **15** Jamaətnin aқsakalliri Pərwədigarning aldidə қollirini torpaqning bexioja қoyup, andin torpaqni Pərwədigarning aldidə boқuzlisun. **16** Məsihləngən kahin torpaqning қenidin azojina elip jamaət qediri iqigə elip kirsun; **17** xu yərdə barmiqini қanoja qilap, қanni [mukəddəs jayning] pərdisining aldidə, Pərwədigarning huzurida yəttə mərtiwə səpsun. **18** Xundakla kahin қandin elip jamaət qediri iqidə Pərwədigarning aldidə turojan huxbuygahning münggüzlirigə sürsun. Torpaqning

qaloqan h mm  kenini bolsa, jama t qedirining kirix aozining aldidiki keyd rm  qurbanlik qurbangahining t wig  t k p qoysun; **19** kahin [torpakning] iqidin barlik meyini ajritip elip, qurbangahning ustid  keydürsun. **20** U gunah qurbanliki bolqan ilgiriki torpakni qilqiniqqa ohxax bu torpaknimu xundax qilsun; w  d l xundax qilixi ker k; xu yol bilən kahin ular  q n kafarət k lt ridu; xu gunah ulardin kəqürülidu. **21** Andin u torpakni qedirgahning taxqiriqqa elip qiqip, ilgiriki torpakni keyd rg nd k bu torpaknimu keydürsun. Bu jama t  q n gunah qurbanliki bolidu. **22**  g r bir  mir bilməy uning Hudasi P rw rdigarning «qilma» deg n h rkandax  mrlirining birig  hilaplik qilip selip, gunahqa q x p qalsa, **23** w  qilqan gunahı  zig  məlum qilinqan bolsa, undaxta u  zi qurbanlik  q n bejirim bir tekini sunsun; **24** u qolini tekining bexiqqa qoyup, andin uni keyd rm  qurbanlik qilinidiqan haywanlarni boquzlaydiqan jayqqa elip berip P rw rdigarning aldida boquzlisun. Bu bir gunah qurbanliki bolidu. **25** Kahin gunah qurbanliqining kenidin barmiqiqqa azoqina elip, uni keyd rm  qurbanlik qurbangahining m ngg zlidirig  s r p qoysun; andin qaloqan kenini keyd rm  qurbanlik qurbangahining t wig  t k p qoysun. **26** U inaqlik qurbanliki qilinqan haywanning meyini keyd rg nd k, uning barlik meyini qurbangahda keydürsun. Bu yol bilən kahin uni gunahidin paklandurux  q n kafarət k lt ridu w  xu gunahı uningdin kəqürülidu. **27**  g r puqralardin biri bilməy uning Hudasi P rw rdigarning «qilma» deg n h rkandax  mrlirining birig  hilaplik

qilip selip, gunahka quxup kalsa, **28** wə qiləjan gunahı əzigə məlum qilinojan bolsa, undakta u özining, yəni u sadir qiləjan gunahı üqün qurbanlıq qilixka bejirim bir qixi əqkini sunsun; **29** u qolini gunah qurbanlıqning bexioja koyup, andin uni keydurmə qurbanlıqlarni boquzlaydiojan jayoja elip berip boquzlisun. **30** Andin kahin uning kenidin barmiqioja azojina elip uni keydurmə qurbanlıq qurbangahning mungguzlirigə sürüp koysun; qaləjan barlıq kenini qurbangahning tüwigə təküp koysun. **31** Inaklıq qurbanlıqı qilinojan haywanning meyi iqidin ajritilojandək uningmu həmmə meyini ajritip qikarsun; kahin uni Pərwərdigarning aldida huxbuy kəltürsun dəp qurbangahning üstidə keydursun. Xu yol bilən kahin uning üqün kafarət kəltüridu; xu gunah uningdin kəqürülidu. **32** Əgər u kixi gunah qurbanlıqı üqün qoza kəltürüxnə halisa, bejirim bir qixi qozini sunsun. **33** U qolini gunah qurbanlıqı [qozisining] bexioja koyup, keydurmə qurbanlıqlar boquzlinidiojan jayoja elip berip, uni gunah qurbanlıqı süpitidə boquzlisun. **34** Andin kahin gunah qurbanlıqning kenidin barmiqioja azojina elip uni keydurmə qurbanlıq qurbangahning mungguzlirigə sürüp koysun; uning qaləjan barlıq kenini u qurbangahning tüwigə təküp koysun. **35** Inaklıq qurbanlıqı qilinojan qozining meyi iqidin ajritilojandək, uningmu həmmə meyini ajritip qikarsun; kahin bularni Pərwərdigarəja atap otta sunulidiojan barlıq qurbanlıqlarəja qoxup, qurbangahning üstidə keydursun. Xu yol bilən kahin uning sadir qiləjan

gunahı üçün kafarət kəltürüdü; xu gunah uningdin kəqürülüdü.

5 Əgər birsi məlum ixka guwahqi bolup, xundakla uningöja kəsəm buyrulojınida kərgini yaki bilginidin məlumat bərmisə, undakta u kəbihlikining jazasioja tartilüdü. **2** Əgər birsi özi bilməy napak bir nərsigə tegip kətsə — məyli u napak bir həywanning jəsiti bolsun, məyli napak bir qarpayning jəsiti bolsun, yaki napak bir əmiligüqi həywanning jəsiti bolsun, muxundak nərsigə tegip kətsə umu napak sanilip gunahkar həsəblinüdü; **3** əgər xuningdək birsi özi tuymay məlum kixining adəmnı napak kilidiojan hərəkəndak nijasitigə tegip kətsə, xundakla u bunı bilip yətsə, undakta u gunahkar həsəblinüdü. **4** Əgər birsi əngsiz rəwixtə yaman yaki yahxi bir ixni kilay dəp kəsəm kilip salsa (kixilər hərtürlük ix toqrisida əngsiz rəwixtə kəsəm kilixi mumkin), xundakla u bunı tonup yətsə, u bu ixlər tüpəylidin gunahkar həsəblinüdü. **5** Birsi yukirikı hərəkəysi ixlarda mən gunahkar boldum dəp bilsə, u öz gunahını «mən mundak gunah kıldim» dəp ikrar kilsun; **6** andin özi sadir kılöjan gunahning kafariti üçün Pərwərdigarning aldioja «itaətsizlikni tiligüqi kurbanlik» süpitidə uxxak maldin saqlıq wə ya bir qixi əqkini gunah kurbanliki kilip kəltürsun; andin kahin uni gunahidin paklanduruxqa uning üçün kafarət kəltürsun. **7** Əgər u koylardin [kurbanlik] kilixka kurbi yətmisə, u kılöjan itaətsizliki üçün ikki pahtək yaki ikki baqkini elip kelip, birini gunah kurbanliki üçün, yənə birini köydürmə kurbanlik üçün Pərwərdigarning aldioja sunsun. **8** U bularnı

kahinning kexioja kältürgändə, [kahin] awwal gunah qurbanliqioja təyyarlanojanni qurbanliq kılıp boynini üzməy, bexioja yekın jayidin tolojisun, lekin bexini boynidin üzüwətmisun; **9** andin gunah qurbanliqining kenidin azojina elip kurbangahning temioja qaqsun; qalojan kenı bolsa kurbangahning tüwigə sikip qıqırilsun. Buning ezi gunah qurbanliki bolıdu. **10** Əmma ikkinqisini bolsa bekitilgən bəlgilimə boyiqə köydürmə qurbanliq kılıp sunsun. Bu yol bilən kahin uning qılojan gunahi üqün kafarət kältürıdu wə xu gunah uningdin kəqürülıdu. **11** Əgər ikki pahtək yaki ikki baqkini kältürüxkə qurbi yətmisə, undaқта gunah qılojan kixi gunah qurbanliki üqün esil undin bir əfahning ondin birini kältürsun; bu gunah qurbanliki bolojaqqa u uning üstigə zəytun meyi quymisun yaki üstigə heqkandaq məstiki salmisun; qünki u gunah qurbanliki bolıdu. **12** U uni kahinning kexioja kältürsun wə kahin buningdin [sunojuqining] «yadlinix ülüxi» süpitidə bir qanggal elip, xuni Pərwərdigaroja atap otta sunulojan qurbanliqlarolja qoxup, kurbangahning üstidə köydürsun. Buning ezi gunah qurbanliki bolıdu. **13** Bu yol bilən u xu gunahlardın qaysisini qılojan bolsa, kahin uning üqün kafarət kältürıdu. Axliq hədiyələrdikigə ohxax qalojan qismi kahinoja təwə bolıdu. **14** Andin Pərwərdigar Musaoja səz kılıp mundaq dedi: — **15** Birsı bilməy Pərwərdigarolja atalojan mukəddəs nərsilərgə nisbətən itaətsizlik kılıp gunah ötküzsə, undaқта u Pərwərdigarning aldioja uxxaq maldin bejirim bir qoqqarnı itaətsizlik qurbanliki kılıp kältürsun; xu itaətsizlik qurbanliki bolojan qoqqarning bahasını sən mukəddəs jaydiki xəkəlning

өлqәм бирлики бойиқә күмүх хәкәлгә тоһтатқин. **16** Andin xu kixi muqaddas narsilergä nisbatän ötküzgän hatalıqıdin bolıqan ziyanni toldursun, xundakla ziyanning bəxtin biri boyıqә qoxup kaqınıqә tölәм tölisun. Bu yol bilән kaqın itaətsizlik qurbanlıqı bolıqan qoqkarning wasitisi bilән uning üqün kafarət kältüridu; xu gunah uningdin kəqürülıdu. **17** Əgär birsi bilməy Pərwərdigarning «qılma» degän həkandak əmrlirining birərisigə hilaplık qılıp, gunahkar bolıqan bolsa u kəbihlikining jazasıqә tartılıdu; **18** xundak bolsa, u uxxak maldin sən tohtatқан qimməttə bejirim bir qoqkarni itaətsizlik qurbanlıqı qılıp sunsun. Bu yol bilән kaqın uning bilməy ötküzgän itaətsizliki üqün kafarət kältüridu wə xu itaətsizlik gunahı uningdin kəqürülıdu. **19** Bu itaətsizlik qurbanlıqı bolıdu; qünki u dərħəkiqət Pərwərdigarning aldida itaətsizlik qılıqan.

6 Andin Pərwərdigar Musaqә söz qılıp mundak dedi: — **2** Əgär birsi gunah qılıp Pərwərdigarning aldida wapasizlik qılıp, qoxnisi özigə amanət yaki kapalətkə bərgän bir nərsə yaki qoxnisidin zorawanlık bilən buluwalıqan məlum bir nərsə toqrisida yalıqan gəp qılıqan bolsa yaki qoxnisidin nahəklık bilən məlum nərsini tartıwalıqan bolsa, **3** yaki yitip kətkən bir nərsini tepiwelip uningdin tansa yaki kixilərnıng gunah sadir qılıqan həkandak bir Ixi toqrisida yalıqan kəsəm iqsə, **4** U gunah qılıqan ixta özini gunahkar dəp tonup yətsə, undaqta u bulıwalıqan yaki nahək tartıwalıqan nərsə yaki unıngıqә amanətkə berilgän nərsə bolsun, yaki yitip ketip tepıwalıqan nərsə bolsun, **5** yaki u həkandak nərsə toqrisida yalıqan kəsəm iqkən bolsun, uning həmmisini toluk baqasi boyıqә tölisun, xundakla

xu bahaning bəxtin bir qismi boyiqə qoxup təlisun; u itaətsizlik qurbanlikini qiləjan künidə tələmni igisigə tapxurup bərsun. **6** Andin u Pərwərdigarning aldioğa itaətsizlik qurbanlikı süpitidə uxxak maldin sən tohtatқан qimmət boyiqə bejirim bir qoqқarni itaətsizlik qurbanlikı qilip kaһinning qexioğa elip kəlsun. **7** Kaһin bu yol bilən uning üqün Pərwərdigarning aldidə kafarət kəltüridu wə u hərқaysi ixta itaətsizlik qiləjan bolsimu u uningdin kəqürülidu. **8** Pərwərdigar Musoğa səz qilip mundak dedi: — **9** Sən Һarun bilən oqullirioğa kəydürmə qurbanlik toqrisidə əmr qilip mundak degin: — Kəydürmə qurbanlik toqrisidiki qaidə-nizam mundak bolidu: — Kəydürmə qurbanlik pütün keqə tang atқuqə qurbangahṭiki oqakning üstidə kəyüp tursun; wə qurbangahning otini əqürməy yenik turəuzunglar. **10** Kaһin kanap tonini kiyip, yalingaqlikini yepip, saqrisioqıqə kanap iq tambal kiyip tursun; qurbangahning üstidiki ot bilən kəydürülgən kəydürmə qurbanlikning külini elip, qurbangahning bir təripidə qoysun; **11** andin kiyimlirini seliwetip baxқа kiyimlərni kiyip, külini qedirgahning sirtioğa elip qikip pakiz bir jayda qoysun. **12** Qurbangahning oti bolsa həmixə yenip tursun; uni heq waқit əqürüxkə bolmaydu, kaһin əzi hər küni ətigəndə uningə otun selip, üstigə kəydürmə qurbanlikni tizsun wə uning üstigə inaklik qurbanlikining meyini qoyup kəydürsun. **13** Üzölməs bir ot qurbangahning üstidə həmixə kəyüp tursun; u hərgiz əqürölmisun. **14** Axlik hədiyə toqrisidiki qaidə-nizam mundak: — Һarunning oqulliridin biri uni Pərwərdigarning aldioğa, qurbangahning aldioğa

kəltürsün. **15** U axliq hədiyə boləjan esil unəja kəlini selip uningdin xundakla uningdiki zəytun meyidin bir qanggal elip wə hədiyəning üstidiki barliq məstikini qoxup, bularni qurbangah üstidə kəydürsün; bu hədiyəning «yadlinix ülüxi» bolup, Pərwərdigarning aldidə huxbuy kəltürüx üçün qilinəjan bolidu. **16** Exip qələjanlirini bolsa Harun bilən oəqulliri yesun; u eqitku selinmay pixurulup mukəddəs bir jayda yeyilsun; ular uni jamaət qedirining həylisida yesun. **17** U mutlək eqitkusiz pixurulsun. Mən otta Manga sunulidiəjan kurbanliq-hədiyələr iqidin xuni ularning öz ülüxi bolsun dəp ularəja hək qilip bərdim; u gunah wə itaətsizlikni tiligüqi kurbanliqlarəja ohxax «əng mukəddəslərnin biri» hesablinidu. **18** Harunning əwladidin boləjan ərkəklərnin həmmisi buningdin yesun; bu dəwrdin-dəwrgə aranglarda əbədiy bir bəlgilimə bolidu; Pərwərdigarəja atap otta sunuləjanliridin bular ularning ülüxi bolsun. Uningəja qol təgküzgüqi jəzmən mukəddəs boluxi kerək. **19** Pərwərdigar Musəja səz qilip mundak dedi: — **20** Harun Məsihlididiəjan künidə u wə oəqullirining Pərwərdigarning aldiəja sunidiəjini mundak boluxi kerək: — Ular üzülməs axliq hədiyə süpitidə esil undin bir əfahning ondin birini sunuxi kerək; ətigini yerimini, ahximi yənə yerimini sunsun. **21** U tawida zəytun meyi bilən etilsun; u zəytun meyiəja qilap pixuruləjandin keyin sən uni elip kir; axliq hədiyəning pixuruləjan parqilirini huxbuy süpitidə Pərwərdigarəja atap sunəjin. **22** Harunning oəqullirining qaysisi uning ornida turuxka Məsihləngən bolsa umu [hədiyəni] xundak təyyarlap sunsun; bu əbədiy mutlək bir bəlgilimə bolidu. Bu hədiyə

Pərwərdigarəja atəp toluk kəydürülsun. **23** Kahinning hər bir əxliq hədiyəsi bolsa pütünləy kəydürülsun; u hərgiz yeyilmisun. **24** Pərwərdigar Musəəja səz kəlip mundak dedi: — **25** Hərun bilən oəqullirioəja mundak degin: — Gunah qurbanliqi toəqrisidiki kəidə-nizam mundak: — Gunah qurbanliqimu kəydürmə qurbanliq boəquzlinidioəjan jayda, Pərwərdigarning aldidə boəquzlansun; bu hil qurbanliq «əng mukəddəslərnin biri» həsəblinidu. **26** Gunah qurbanliqini otküzgüqi kahin əzi uni yesun; qurbanliq mukəddəs bir yərdə, jamaət qedirininə həylisida yeyilsun. **27** Uning gəxigə kəl təgküzgüqi hər kim mukəddəs bolmisa bolmaydu, xuningdək əgər uning kəni birsininə kiyimigə qaqrəp kətsə, undakta kən qeqiləjan jay mukəddəs bir yərdə yuyulsun. **28** Kəysi sapəl kəzanda qurbanliq kəyניתilip pixuruloəjan bolsa, u sundurulsun. Əgər u mis kəzanda kəyניתip pixuruloəjan bolsa, u kərip sürülsun həm su bilən yuyulsun. **29** Kahinlərdin boləjan bərlin ər kixilərnin uningdin yesə bolidu. Bu «əng mukəddəslərnin biri» həsəblinidu. **30** Həlbuki, mukəddəs jayda kafarət kəltürüx üqün kəni jamaət qedirioəja kirgüzülgən hər kəndə gunah qurbanliqi bolsa, hərgiz yeyilmisun, bəlki [pütünləy] kəydürülsun.

7 Itaətsizlik qurbanliqi toəqrisidiki kəidə-nizam mana mundak: — Bu [qurbanliq] «əng mukəddəslərnin biri» həsəblinidu. **2** Kəydürmə qurbanliq boəquzlinidioəjan jayda itaətsizlikni tiləx qurbanliqimu boəquzlinidu; [kahin] kəninə qurbəngəhning üsti kəsmininə ətrəpioəja səpsun. **3** [Qurbanliq kəloquqi kixi] bərlin meyni sunsun; yəni mayliq kuyruqi bilən iq kərnini yəgəp turəjan mayni, **4**

ikki bərakni wə ularning üstidiki həmdə ikki yanpaxidiki mayni ajritip, jigəning bərakkiqə boləjan qawa meyini ajritip sunsun. **5** Kaħin bularni Pərwərdigarəja atap otta sunulidəjan qurbanliq süpitidə qurbangahta keydürsun. Bu itaətsizlik qurbanliqi bolidu. **6** Kaħinlardin boləjan ər kixiləning həmmisi buni yesun; u muqəddəs yərdə yeyilsun; u «əng muqəddəsləning biri» həsəblinidu. **7** Gunah qurbanliqi kəndəq bolsa itaətsizlik qurbanliqimu xundəq bolidu; ular ikkisi toqrisidki kaidə-nizam ohxax; bu qurbanliq kafarət kəltürüxkə qurbanliq ətküzgüqi kaħinning əzigə təwə bolsun. **8** Kaħin birsining sunəjan keydürmə qurbanliqini ətküzgən bolsa, keydürmə qurbanliqning terisi xu kaħinning bolidu. **9** Tonurda pixuruləjan hər bir axliq hədiyə, xundəqlə qazanda yaki tawida etilgən hər bir axliq hədiyə bolsa uni ətküzgən kaħinning bolidu, yəni kaħinning əzigə təwə bolidu. **10** Hər bir axliq hədiyə, məyli zəytun meyi arilaxturuləjan bolsun, yaki kuruk kəltürülgən bolsun, bular Hərunning oqullirining hər birigə barawər bəlüp berilidu. **11** Pərwərdigarəja atap kəltürülgən inəqliq qurbanliqi toqrisidiki kaidə-nizam mundaq: — **12** Sunmaqqi boləjan kixi uni təxəkkür eytix üqün sunsa, undaqta u «təxəkkür qurbanliqi» bilən billə zəytun meyi iləxtürülgən petir toqaqlar, zəytun meyi sürülüp məsihləngən petir həmək nanlar wə esil undin zəytun meyiə qilap pixuruləjan toqaqlarnimu kəltürsun. **13** Xu toqaqlardin baxqa, yənə təxəkkür eytidəjan inəqliq qurbanliqi bilən billə eqitqu selinəjan nannarnimu sunsun; **14** u xu sunəjanlirining hər bir türidin birni elip Pərwərdigar üqün [kox qollap]

sunidoqan «kötürmə hədiyyə» kilip kəltürsun; bu inaklik qurbanlikining kenini [qurbangahning üstigə] səpkən kahinning əzigə təgsun. **15** Təxəkkür bildüridoqan inaklik qurbanlikining gəxi bolsa qurbanlik qilinon xü küni yeyilixi kerək; [qurbanlikni sunoquqi kixi] tang atkuqə uning heq nemisini qaldurmisen. **16** Əgər uning sunoqan qurbanliqi kəsimigə has qurbanlik yaki ihtiyariy kəltürgən qurbanlik bolsa, undaqta haywanning gəxi qurbanlik qilinon kündə yeyilsun; uningdin exip qaloqinini bolsa, ətisimu yeyixkə bolidu; **17** lekin qurbanlikning gəxidən üqinqi küniqigə exip qalsa, u otta köydürülüxi kerək. **18** Inaklik qurbanlikining gəxidən üqinqi künidə yeyilsə, undaqta qurbanlik qəbul bolmaydu, qurbanlik sunoquqining hesabioqimu hesablanmaydu, bəlkə məkrux bolidu; kimdəkim uningdin yesə öz qəbihlikining jazasioqa tartilidu. **19** Xundakla napak nərsigə tegip qaloqan gəxmü yeyilməsliki kerək, bəlkə otta köydürülüxi kerək. Hərəkandak pak adəm [napak nərsigə təgmigən] qurbanlikning gəxini yesə bolidu. **20** Lekin kimki napak hələttə turup Pərwərdigarəqa ataloqan inaklik qurbanlikidin yesə, undaqta u öz həlkidin üzüp taxlinidu. **21** Kimki napak bir nərsigə tegip kətsə (məyli napak hələttiki adəm bolsun, napak bir haywan bolsun yaki hərəkandak napak yirginqlik nərsə bolsun) wə xundakla Pərwərdigarəqa has ataloqan inaklik qurbanlikining gəxidən yesə, undaqta u öz həlkidin üzüp taxlinidu. **22** Pərwərdigar Musaəqa söz kilip mundak dedi: — **23** Israillaroqa mundak degin: — Silər kala, qoy wə əqkilərnin meyni hərğiz yemənglar. **24** Əzlükidin əlgən

yaki yirtkuqlar boʻyup qoʻygan haywanning jositining meyni harkandak ixka ixlatkili bolidu, lekin hargiz uningdin yemanglar. **25** Qunki kimki Pərwərdigarəja atəp otta sunulidəjan harkandak haywanning meyni yesə, xuni yegən kixi əz həkkliridin üzüp taxlinidu. **26** Silər harkandak turar jayinglarda heqkandak kanni, yəni uqar-kənatlarning bolsun yaki qarpaylarning bolsun kəninini hargiz estimal kilmanglar. **27** Kimdəkim harkandak kanni estimal kilsa, xu kixi əz həkkliridin üzüp taxlinidu. **28** Pərwərdigar Musəja səz kilip mundak dedi: — **29** Israillarəja mundak degin: — Kimki Pərwərdigarəja atəp bir inaklik kurbanliki sunsa, undakta u Pərwərdigarəja has boləjan hədiyəni xu inaklik kurbanliktin ayrip kəltürsun. **30** Əz kəli bilən Pərwərdigarəja atəjan, otta sunulidəjan hədiyələni, yəni may bilən təxni qoxup elip kelip, təxni «pulanglatma hədiyə» süpitidə Pərwərdigarning aldidə pulanglatsun. **31** Kahin meyni kurbangah üstidə kəydürüwətsun. Təx bolsa Hərun bilən uning oqulliriəja has bolsun. **32** Inaklik kurbanlikliringlarning ong arka putini silər «kətürmə hədiyə» süpitidə kahinəja beringlar. **33** Hərunning oqulliridin kaysisi inaklik kurbanlikining kəni bilən meyni sunəjan bolsa əz ülüxi üqün ong arka putini əzi alsun. **34** Qunki mən Israillarning inaklik kurbanlikliridin «pulanglatma hədiyə» boləjan təx bilən «kətürmə hədiyə» boləjan arka putini əbədiy bir bəlgilimə bilən Israillardin elip, kahin Hərun wə uning oqullirining həkki bolsun dəp ularəja təkdim kildim. **35** [Musa] Hərun bilən oqullirini Pərwərdigarning kullukida kahin boluxka uning aldiəja kəltürgən künidə, ularəja Pərwərdigarəja

atap otta sunulidioqan qurbanliklardan təkdim qilinidioqan kaqinlik  l xi mana xudur. **36** [Musa] ularni M sihlig n k nida, P rw rdigar bu  l xni Israillardin elip ularoqa berilsun d p əmr qiloqan. Bu [Israillaroqa] d wr din d wrgiq   b diy bir bəlgilimə bolidu. **37** K yd rm  qurbanlik bilən axlik h diy si, gunah qurbanliqi bilən itaətsizlik qurbanliqi, kaqinlikka tikləx qurbanliqi bilən inaklik qurbanliqi to risidiki qaidə-nizam mana xudur. **38** P rw rdigar Israillaroqa: «Silər bu Sinay bayawinida P rw rdigarning aldioqa qurbanlikliringlarni sununglar» d p buyruoqan k nida, u bularning h mmisini Sinay teoqida Musoqa tapxuroqanidi.

8 P rw rdigar Musoqa s z qilip: — **2** Hərunni o qulliri bilən bill , w  ularning m hsus kiyimlirini, «m sihl x meyi»ni, gunah qurbanliqi bolidioqan torpaq bilən ikki qoqkarni, petir nan selinoqan sewətni elip kelip, **3** [Israilning] pütün jamaitini jama t qedirining kirix aozining aldioqa j m qiloqin, — dedi. **4** Musa P rw rdigar uningqa buyruoqinidək qildi, jama t jama t qedirining kirix aozining aldioqa yioqildi. **5** Andin Musa jamaətkə: — P rw rdigar buyruoqan ix mana mundak, — dedi. **6** Xuning bilən Musa H run bilən uning o qullirini aldioqa k lt r p ularni su bilən yuyup, **7** [Hərunoqa] kənglək kiydürüp, bəlwaoq baolap, tonni kiydürdi w  üstiqə əfodni yapti; u əfodning b lweoqini baolap, əfodni uningqa taqap qoydi. **8** Andin Musa uningqa «qoxen»ni taqap, qoxenning iqiq  «urim bilən tummim»ni selip, **9** Bexioqa s ll  y g p P rw rdigar uningqa buyruoqinidək s llining aldi t ripig  «altun tahtilik muk dd s otuqat»ni bekitip qoydi. **10**

Andin Musa məsihləx meyini elip ibadət qediri bilən iqidiki barlıq nərsilərninğ həmmisini məsihləp muqəddəs kildi. **11** U maydin elip qurbangahqa yəttə mərtiwə qeqip, qurbangah bilən uning barqə qaqa-kuqilirini, yuyunux desi wə təglikini Hudaəya atap muqəddəs kilixka məsihlidi. **12** U yənə məsihləx meyidin azraq elip Hərinning bexioya kuyup uni Hudaəya atap muqəddəs kilixka məsihlidi. **13** Andin Musa Hərinning oşullirini aldioya kəltürüp, Pərwərdigar uningoya buyruşinidək ularoya kənglək kiydürüp, bəllirigə bəlwəş başlap, ularoya egiz bəklərnimu taqap koydi. **14** Andin u gunah qurbanliki kilinidioşan torpaqni yetiləp kəldi; Hərun bilən uning oşulliri gunah qurbanliki kilinidioşan torpaqning bexioya kollirini koydi. **15** U uni boşuzlidi, andin Musa kənidin elip, əz barmiki bilən qurbangahning münngüzlirigə, qərisigə sürüp qurbangahni gunahşin paklidi; qaloşan qanni bolsa u qurbangahning təwigə təküp, muqəddəs boluxka kafarət kəltürdi. **16** Andin u iq qarnini yəgəp turoşan mayning həmmisini, jigərninğ üstidiki qawa mayni, ikki bərək wə üstidiki maylirini qoxup aldi; andin Musa bularni qurbangahning üstidə kəydürdi. **17** Birak [Musa] torpaqning terisi bilən gəxi wə tezisini bolsa Pərwərdigar əzigə buyruşinidək qedirgahning taxkirişin otta kəydürüwətti. **18** Andin u kəydürmə qurbanliq kilinidioşan qoşqarni kəltürdi; Hərun bilən uning oşulliri kollirini qoşqarning bexioya koydi. **19** [Hərun qoşqarni] boşuzlidi; andin Musa kənini elip qurbangahning üsti qismininğ əşrapioya səpti; **20** [Hərun] qoşqarni parqə-parqə kilip parqilidi; andin Musa bexini,

parqilanoqan gəxlirini barlik meyi bilən qoxup kəydürdi. **21** Üqəy-qərinliri bilən paqəqlirini suda yudi. Andin Musa qoqəarni pütün peti qurbangah üstidə kəydürdi. Bu Pərwərdigar Musaqə buyruoqan, «Pərwərdigarəqə atap otta sunulidioqan huxbuy qikidioqan qurbanlik» idi. **22** Andin u kahinlikqə tikləx qurbanliki qilinidioqan qoqəarni, ikkinqi qoqəarni kəltürdi; Hərun bilən uning oqulliri qollirini qoqəarning bexioqə qoydi. **23** U uni boquzlidi; wə Musa uning kənidin elip Hərunning ong qulikining yumxiki bilən ong qolining bax barmikioqə sürüp wə ong putining qong barmikioqimu suwap qoydi. **24** Andin Musa Hərunning oqullirini aldioqə kəltürüp, qəndin elip ularning ong kuləqlirining yumxiki bilən ong qollirining bax barməqlirioqə sürdi, ularning ong putlirining qong barməqlirioqimu suwap qoydi, qəloqan qənni Musa qurbangahning qərisigə səpti. **25** Xundəq qilip, u meyi bilən maylik kuyrukini, iq qərnini yəgəp turəqan barlik may bilən jigərninq üstidiki qəwə meyini, ikki bərək wə üstidiki maylirini qoxup elip ong arqə putinimu kesip elip, **26** Pərwərdigarning aldidiki petir nan selinoqan sewəttin bir petir toqəq bilən bir zəytun may tokiqi wə bir danə həməq nanni elip bularni may bilən ong arqə putning üstidə qoydi; **27** andin bularning həmmisini Hərun bilən uning oqullirining qollirioqə tutquzup, pulanglatma hədiyə bolsun dəp Pərwərdigarning aldidə pulanglati. **28** Andin Musa bularni ularning qolliridin elip qurbangahqiki kəydürmə qurbanlikning üstidə qoyup kəydürdi. Bu «kahinlikqə tikləx qurbanliki» bolup, Pərwərdigarəqə atap otta sunulidioqan, huxbuy qikidioqan qurbanlik idi.

29 Andin Musa tօxni elip pulanglatma hօdiyօ sօpitidօ Pօrwօrdigarning aldidա pulanglati; Pօrwօrdigarning uningօja buyruօini boyiqօ, «kahinlikka tiklօx kurbanlik» bolօjan koօqarning bu kismi Musaning uluxi idi. **30** Andin Musa Mօsihlօx meyidin wօ kurbangahning ustidiki kandin bir'az elip, Hօrun bilօn uning kiyimlirigօ wօ oօulliri bilօn ularning kiyimlirigօ sօpti. Xundak kilipl, u Hօrun wօ kiyimlirini, oօulliri bilօn ularning kiyimlirini mukօddօs kilidi. **31** Musa Hօrun bilօn uning oօullirioja mundak buyrudi: — «Bu gօxni jamaօt qedirining kirix aօzida kaynitip pixurup xu yօrdօ olturup «kahinlikka tiklօx kurbanlik»օja tօwօ bolօjan sewօttiki nan bilօn koօxup yօnglar; bularni Hօrun bilօn oօulliri yesun, dօp buyruօinimdak uni yօnglar; **32** lekin gօx bilօn nandin exip kաlօjanlirining hօmmisini otta koydürüwetinglar. **33** Silօr yօttօ kungiqօ jamaօt qedirining kirix aօzidin qikmay, Hudaօja atաp kahinlikka tiklօx künliringlar toxkuqօ xu yօrdօ turunglar; qünki silօrni Hudaօja atաp kahinlikka tiklօx üqün yօttօ kün ketidu. **34** Bügün kilinօjan ixlar Pօrwօrdigarning buyruօini boyiqօ silօr üqün kafarօt kօltürilsun dօp kilindi. **35** Silօr օlmօslikinglar üqün Pօrwօrdigarning օmrini tutup jamaօt qedirining kirix aօzining aldidա keqօ-kündüz yօttօ kün turuxunglar kerօk; qünki manga xundak buyruldi». **36** Hօrun bilօn oօulliri Pօrwօrdigarning Musaning wasitisi bilօn buyruօininining hօmmisini bօja kօltürdi.

9 Sօkkizinqi küni Musa Hօrun bilօn uning oօulliri wօ Israilning aօsakallirini qakirip, **2** Hօrunօja mundak dedi: — «Sօn gunah kurbanlikioja bejirim bir mozayni,

kəydürmə qurbanlikka bejirim bir qoqkarni özüng
üqün elip, Pərwərdigarning aldiqə kəltürgin, **3** andin
Israillaroqə səz kilip: — Silər gunah qurbanliki üqün
bir tekə elip kelinglar, kəydürmə qurbanlik üqün bir
mozay wə bir qoza elip kelinglar, hər ikkisi bejirim,
bir yaxka kirgən bolsun; **4** Pərwərdigarning aldida
sunuxka inaklik qurbanliki süpitidə bir torpaq bilən bir
qoqkarni elip, zəytun meyi iləxtürülgən axlik hədiyə
bilən billə kəltürünglar; qünki bögün Pərwərdigar Özini
silərgə ayan kilidu, degin». **5** Ular Musa buyruoqan
nərsilərnə jamaət qedirining aldiqə elip kəldi; pütkül
jamaət yəkin kelip, Pərwərdigarning aldida hazır bolup
turdi. **6** Musa: — Mana, bu Pərwərdigar buyruoqan
ixtur; buni kilsanglar Pərwərdigarning xan-xəripi silərgə
ayan bolidu, dedi. **7** Xuning bilən Musa Hərunoqə:
— Sən qurbangahka yəkin berip gunah qurbanliqing
bilən kəydürmə qurbanliqingni sunup özüng wə həlk
üqün kafarət kəltürgin; andin həlkning qurbanliqinimu
sunup, Pərwərdigar əmr kiləndək ular həkqidə kafarət
kəltürgin» — dedi. **8** Xuni dewidi, Hərun qurbangahka
yəkin berip əzi üqün gunah qurbanliki bolidioqan mozayni
boquzlidi. **9** Hərunning oquulliri qanni uningə sunup
bərđi; u barmiqini qanoqə təgküzüp, qurbangahning
münggüzlirigə sürdi, qaloqan qanni qurbangahning tüwigə
quydi. **10** Gunah qurbanliqining meyi bilən ikki bərək wə
jigərnə üstidiki qawa mayni elip, Pərwərdigar Musoqə
buyruoqinidək ularni qurbangah üstidə kəydürdi. **11**
Gəx bilən terisini bolsa qedirgahning taxqirioqə elip
qikip otta kəydürdi. **12** Andin u kəydürmə qurbanlik

kilidioqan [qoqkarni] boqozlidi; Harunning oqulliri uningqa qanni sunup bardi; u buni qurbangahning usti qismining atrapiqa septi. **13** Andin ular parqa-parqa kilinoqan keydurm qurbanliqni bexi bilan billa uningqa sunup bardi; u bularni qurbangahga keydirdi. **14** U iq qarni bilan paqaklirini yuyup, bularnimu qurbangahning ustida, keydurm qurbanliqning ustiga koyup keydirdi. **15** Andin u halkning qurbanliqini kaltirdi; halkning gunah qurbanliqi bololan tekini boquzlap, ilgiri haywanni sunoqandek unimu gunah qurbanliqi kilip sundi. **16** U keydurm qurbanliq kilidioqan malni kaltirup bunimu bəlgilimə boyiqə sundi. **17** Andin u axliq hədiyəni kaltirup uningdin bir qanggal elip atigənlilik keydurm qurbanliqqa qoxup qurbangah ustida keydirdi. **18** Andin halkqa bolidioqan inaklik qurbanliqi bolidioqan torpak bilan qoqkarni boqozlidi. Harunning oqulliri qenini uningqa sunup bardi; u buni qurbangahning usti qismining atrapiqa septi. **19** Ular torpak bilan qoqkarning may qismini, yəni mayliq quyruqi, iq qarnini yəgəp turoqan maylirini, ikki bərak wə jigərnin qawa meyini elip, **20** Bu may parqilirini ikki təxning ustida koydi, [Harun] bularni qurbangahning ustida keydirdi. **21** Ahirida Harun ikki təx bilan ong arqa putini pulanglatma hədiyə sūpitida Musaning buyruqinidək Pərwərdigarning aldidə pulanglati. **22** Andin Harun qollirini halkqa qaritip kətirup, ularqa bəht tilidi; u gunah qurbanliqi, keydurm qurbanliq wə inaklik qurbanliqini sunup, [qurbangahnin] qūxti. **23** Musa bilan Harun jamaət qedirioqa kirip, yənə yenip qikip halkqa bəht tilidi; xuning

bilən Pərwərdigarning xan-xəripi pütkül həlkkə ayan boldi; **24** Pərwərdigarning aldidin ot qikip, kurbangah üstidiki köydürmə qurbanlik bilən maylarni yutup kətti. Pütkül həlk buni kərüp, towlixip, düm yikilixti.

10 Hərinning oqulliri Nadab bilən Abihu ikkisi öz huxbuydenini elip uningə ot yekip üstigə huxbuyini selip, Pərwərdigar ularəa buyrup bakmıoan oəyriy bir otni Pərwərdigarəa sundi; **2** xuning bilən Pərwərdigarning aldidin ot qikip ularni yəwətti; xuan ular Pərwərdigarning aldida əldi. **3** Musa Hərunoəa: — Mana, bu Pərwərdigarning: «Mən Manga yekin kəlgən adəmlərdə Əzümning muqəddəs ikənlikimni kərsitimən wə barlik həlkning aldida uluqlinimən» degən səzining əzidur, dedi. Xuni dewidi, Hərün jim turup kaldi. **4** Musa Hərinning taqisi Uzziəlning oqulliri boləan Mixaəl bilən Əlzafanni qakirip ularəa: — Silər yekin kelip öz kərindaxliringlarni muqəddəs jayning aldidin kətürüp, qedirgahning taxkiriəa elip qikinglar» — dedi. **5** Xuning bilən ular yekin kelip, ularni kiyiklik kəngləkliri bilən kətürüp Musaning buyruqinidək qedirgahning taxkiriəa elip qikti. **6** Musa Hərün wə oqulliri Əliazar bilən Itamarəa: — Silər baxliringlarni oquq koymanglar, kiyimliringlarni yirtmanglar; bolmisa əzünglər əlöp, pütkül jamaətkə oəzəp kəltürisilər; lekin kərindaxliringlar boləan pütkül Israil jəməti Pərwərdigar yakkan ot tüpəylidin matəm tutup yiqlisun. **7** Əmma silər bolsanglar Pərwərdigarning Məsihləx meyi üstünglərəa sürülgən boləaqqa, jamaət qedirining taxkiriəa qikmanglar; bolmisa əlisilər, dedi. Xuni dewidi,

ular Musaning buyruqinidək kildi. **8** Pərwərdigar Hərunoşa səz kəlip mundək dedi: — **9** «Sən əzüng wə oşulliring xarab wə ya baxkə küqlük hərəkələrini iqip, jamaət qedirioşa hərgiz kirmənglər; bolmisa, əlüp ketisilər. Bu silər üqün dəwrdin-dəwrgə əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **10** Xundək kilsanglər, mukəddəs bilən adəttikini, pak bilən napakni pərək etip ajritalaydioşan bolisilər; **11** xundəkla Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən Israillərşə tapxuroşan həmmə bəlgilimilərnə ularşə əgitaləysilər». **12** Musa Hərun wə uning tirik kəloşan oşulliri Əliazar bilən Itamarşə mundək dedi: — «Silər Pərwərdigarşə atəp otta sunulidioşan kurbanlik-hədiyələrdin exip kəloşan axlik hədiyəni elip uni kurbangahning yenida eqitku arilaxturmioşan həlda yənglər; qünki u «əng mukəddəslərnəng biri» həsablinidu. **13** Bu Pərwərdigarşə atəp otta sunulidioşan nərsilərdin sening nesiwəng wə oşulliringning nesiwisi boləşəqkə, uni mukəddəs jayda yeyixinglər kerək; qünki mənə xundək buyruləşandur. **14** Uningdin baxkə pulanglatma hədiyə kəlinəşən təx bilən kətürmə hədiyə kəlinəşən arka putni sən wə oşul-kizliring billə pak bir jayda yənglər; qünki bular sening nesiwəng bilən oşulliringning nesiwisi bolsun dəp, Israillərnəng inaklik kurbanlikliridin silərgə berilgən. **15** Ular kətürmə hədiyə kəlinəşən arka put bilən pulanglatma hədiyə kəlinəşən təxni otta sunulidioşan mayliri bilən kəşəp, Pərwərdigarning aldida pulanglatma hədiyə süpitidə pulanglitix üqün kəltürsun; Pərwərdigarning buyruqini boyiqə bular sening wə oşulliringning nesiwisi bolidu; bu əbədiy bir bəlgilimə bolidu». **16** Andin Musa gunah

qurbanliki qilidigan tekini izdiwidi, mana u allikaqan keydürülüp bolqanidi. Bu sawəbtin u Harunning tirik qalqan ikki oqlı Əliazar bilən Itamarqa aqqıqlinip: **17** — Nemixqa silər gunah qurbanliqining gəxini muqəddəs jayda yemidinglar? Qünki u «əng muqəddəslərnin biri» hesablinatti, Pərwərdigar silərni jamaətnin gunahini kətürüp ular üqün uning aldida kafarət kəltürsun dəp, xuni silərgə təksim qilqanidi. **18** Mana, uning keni muqəddəs jayning iqiğə kəltürülmidi; silər əslidə mən buyruoqandək uni muqəddəs jayda yeyixinglar kerək idi, — dedi. **19** Lekin Harun Musoqa: — Mana, bular bügün [toqra ix qilip] əzlrininin gunah qurbanliki bilən keydürmə qurbanliqini Pərwərdigarning aldida sundi; mening beximoqa xu ixlar kəldi; əgər mən bügün gunah qurbanliqining [gəxini] yegən bolsam, Pərwərdigarning nəziridə obdan bolattimu? — dedi. **20** Musa buni anglap jawabidin razi boldi.

11 Pərwərdigar Musa bilən Harunoqa mundak dedi: — **2** Israillaroqa mundak degin: — Yər yuzidiki barliq haywanlarning iqidin silərgə yeyixkə bolidigan janiwarlar xuki: — **3** Haywanlar iqidə həm tuyaklıri pütün aqimak (tuyaklıri pütünləy yerik) həm kəxigüqi haywanlarning hərbirini yesənglar bolidu. **4** Lekin kəxigüqi yaki aqimak tuyaklık haywanlardin təwəndikilərni yeməslikinglar kerək: — Təgə: qünki u kəxigini bilən tuyıqi aqimak əməs. Xunga u silərgə haram bolidu. **5** Suoqur bolsa kəxigini bilən tuyıqi aqimak əməs — u silərgə haram bolidu. **6** Toxqan bolsa bumu kəxigini bilən tuyıqi aqimak əməs — u silərgə haram bolidu. **7** Qoxqa bolsa tuyaklıri

aqimak (tuyakliri pütünləy yerik) boləjini bilən kəximigini
üqün silərgə haram bolidu. **8** Silər xu həywanlarning
gəxidın yeməslıkinglar kerək wə ularning əlükigimu
təgmənglar. Ular bolsa silərgə haram bolidu. **9** Suda
yaxaydıoqan janiwarlardin təwəndikilərnı yeyıxkə bolidu:
— sudiki, yəni dərya-dengizlardiki janiwarlardin kəniti
wə kəsıraklırı boləjanlarnı yeyıxkə bolidu; **10** lekin dərya-
dengizlarda yaxaydıoqan, yəni sularda top-top üzıdıoqan
barlık janiwarlardin, kəsıraklırı yaki kəniti bolmıoqanlirini
yeməslıkinglar kerək; ular silərgə yirginqlık sanalsun. **11**
Məzkur janiwarlar dərwəkə silərgə yirginqlık sanalsun;
silər ularning gəxidın yeməslıkinglar kerək; ularning
əlükini yirginqlık dəp kəranglar. **12** Sudiki janiwarlarning
ıqıdın kəniti bilən kəsırıkı bolmıoqan janiwarlarning
həmmisi silərgə yirginqlık sanalsun. **13** Uqar-kənatlardin
təwəndikilər silərgə yirginqlıktur; ular yeyilməsliki kerək
wə silərgə yirginqlık bolsun: — yəni bürküt, kəorultaz-
tapkuxlar, dengiz bürküti, **14** kərlıoqaq kuyrukluq sar,
laqın wə ularning hilliri, **15** həmmə kəoqə-kəzoqunlar
wə ularning hilliri, **16** müxükıyapılak, təgıkux, qayka,
sar wə ularning hilliri, **17** hıwqıx, kərna, ibis, **18** aqku,
sakıyqıx, belik'aloqıq, **19** ləylək, turna wə uning hilliri,
həpüp wə xəpərəng kətarlıklar silərgə haram sanalsun.
20 Buningdın baxkə tət putlap mangıdıoqan, uqıdıoqan
uxxak janiwarlarning həmmisi silərgə yirginqlık bolidu.
21 Həlbuki, tət putlap mangıdıoqan, uqıdıoqan uxxak
janiwarlardin təwəndikilərnı yesənglar bolidu: — putı
bilən ügılik paqıkı bolup, yər yüzıdə səkrıyələydıoqanlarnı
yesənglar bolidu; **22** bularning ıqıdın silərgə yeyıxkə

bolidioʻanliri: — qekətkə wə uning hilliri, qara qekətkə wə uning hilliri, tomuzoʻa wə uning hilliri, qaqqikiz wə uning hilliri. **23** Lekin tət putluk boloʻan əmiligüqi həmm uqidioʻan həmmə baxka janiwarlar silərgə yirginqlik sanalsun. **24** Bu janiwarlardinmu mundak yol bilən napak bolisilər; birkim ularning əlük tenigə təgsə kəq kirgüqə napak hesablinidu. **25** Kimdəkim bularning əlükining bir qismini kətürsə öz kiyimlirini yuyuxi kerək, u xixi kəq kirgüqə napak hesablinidu. **26** Tuyakliri aqimak, birak pütünləy bəlünmigən yaki kəximəydioʻan haywanlarning həmmisi silərgə haramdur; hərkim [ularning əlükigə] təgsə napak sanalsun. **27** Tət puti bilən mangidioʻan haywanlarning iqidin tapini bilən mangidioʻanlarning həmmisi silərgə napak bolup, hərkim ularning əlük tənligə təgsə kəq kirgüqə napak sanilidu. **28** Kimki ularning əlükini kətürsə öz kiyimlirini yuyuxi kerək, u xixi kəq kirgüqə napak turidu. Bu haywanlar bolsa silərgə haram bolidu. **29** Yər yuzidə əmiligüqi uxxak janiwarlarning iqidin silərgə haram boloʻanlar munular: — qarioʻu zokor, qaxkan, kəslənqük wə ularning türlliri, **30** salma, qizil kəslənqük, tam kəslənqüki, tügürük kəslənqük wə hameleon qatarliklar haram bolidu. **31** Bularning həmmisi yər yuzidə əmiligüqi həmmə uxxak janiwarlarning iqidə silərgə haram bolidu; ularning əlükigə təgsə, kəq kirgüqə napak sanilidu. **32** Bu janiwarlarning əlüki hərəkandak nemigə qüxüp qalsa xu nemə napak hesablinidu — hərəkandak yaoʻaq qaqa-kuqa bolsun, kiyim bolsun, terə bolsun, taʻoʻar bolsun, hərəkandak ixka ixlitilidioʻan əswab bolsun, suoʻa qilinixi

kerək; ular kəq kirgüqə napak sanilip, keyin pak bolidu.

33 Bularning biri sapaldin yasaloqan hərқandak қаqa iқigə qüxüp қalsa, xu қаqa iқidiki һəmmə nərsə napak sanalsun wə қаqa əzi sundurulsun. **34** Əgər қақidiki sudin ax-taam üstigə qaqrap kətsə, ax-taam napak sanalsun wə xundakla қақidiki hərқandak iқimlikmu napak sanalsun.

35 Hərnemigə undak əlükning birər қismi qüxüp қalsimu, napak sanalsun. Əgər tonur wə oqak bolsa, napak boldi dəp qeqiwetilsun; ular silərgə һaram bolsun. **36** Lekin xundak əһwalda bulak yaki su yiqilidioqan kəlqək yənila pak sanilidu; əmma birkim ularning əlük tenigə təgsə napak bolidu. **37** Əgər undak əlükning birər қismi terixқа təyyarlanoqan danlaroqa qüxüp қalsa, bumu yənila pak sanilidu. **38** Lekin əgər danning üstigə su қuyuloqandin keyin xundak bir əlükning birər қismi qüxüp қalsa, undakta bu danlar silərgə napak sanalsun. **39** Əgər silərgə yeyixkə bolidioqan һaywanlardin biri əlүp қalsa, uning əlükigə təgkən kixi kəq kirgüqə napak sanalsun. **40** Kimki undak əlükning gəxidin yesə, əz kiyimlirini yuyuxi kerək wə kəq kirgüqə napak sanalsun; xundakla undak bir əlükni kətүrgən kiximu kiyimlirini yuyuxi kerək wə u kixi kəq kirgüqə napak sanalsun. **41** Yər yүzidə əmiligüqi һəmmə uxxak janiwarlar yirginqlik sanilip, һərgiz yeyilmisun. **42** Қorsiki bilən beoқirlap mangidioqan janiwar bolsun, yər yүzidə yүrүp tət puti bilən yaki kəp putliri bilən mangidioqan əmiligüqi janiwarlarning һərtүrlүkini bolsa, ularni һərgiz yemənglar; qünki ular yirginqlikdur.

43 Silər bolsanglar mundak əmiligüqi janiwarning səwəbidin əzünglarni yirginqlik қilmasliқinglar kerək.

Əzünqlarni ular tūpəylidin napak qilmanglar, bolmisa ularning səwəbidin buloḡinip qalisilə; **44** qūnki Mən Hudayinglardurmən. Silər əzünqlarni [Əzümgə] atap mukəddəs qilixinglar kerək; Mən Əzüm mukəddəs boləq silərmu əzünqlarni mukəddəs tutuxunglar kerək. Silər əzünqlarni yər yüzidə əmiligüqi uxxak hərқandak janiwarlarning səwəbidin napak qilmanglar. **45** Qūnki Mən əz Hudayinglar boluxқа siləni Misir zeminidin qikirip kəlgən Pərwərdigardurmən; silər mukəddəs bolunglar, qūnki Mən mukəddəsturmən. **46** Xular bolsa qarpay bilən uqar-қanatlar, suda yüridioqan hərbir janiwar bilən yər yüzidə əmiligüqi hərbir uxxak janiwarlar toqrisidiki қanon-bəlgilimidur. **47** Bular bilən haram-қalalni uқup, yeyixkə bolidioqan ҳaywan bilən yeyixkə bolmaydioqan ҳaywanlarni pərk etələysilər.

12 Pərwərdigar Musaqə səz qilip mundak dedi: — **2** Israillarqə səz qilip mundak degin: — «Ayal kixi һamilidar bolup oqul tuqsa, adət kəriip aqriқ boləqan künliridikidək yəttə күngiqə napak sanalsun. **3** Səkkizinqi күni oqli bolsa һətnə qilinsun. **4** Ayal bolsa xuningdin keyin ottuz üq күngiqə «қan paklinix»ta tursun; paklinix күnliri tamam bolmioquqə һeqbir mukəddəs nərsigə təgmisun, mukəddəs jayqimu kirmisun. **5** Əgər u қiz tuqsa undaqta adət күnliridikidək ikki һəptigiqə napak turup, andin atmix altə күngiqə «қan paklinix»ta tursun. **6** Məyli oqul yaki қiz tuqsun, қan paklinix күnliri tamam boləqandin keyin u ayal kəydürmə қurbanliқ üqün bir yaxқа kirgən қozini, gunah қurbanliқi üqün bir baқqa yaki pahtəkni elip jamaət qedirining kirix aqziqə, kahinning

qexioqɑ kəltürsun. 7 Kaħin uni Pərwərdigarning aldida sunup, xu ayal üqün kafarət kəltüridu; xuning bilən u hunidin pak bolidu. Ooqul yaki qiz tuoqkan ayal tooqrisidiki qanun-bəlgilimə mana xudur. 8 Əgər uning qozioqɑ qurbi yətmisə, u ikki pahtək yaki ikki baqka kəltürsun; ularning biri kəydürmə qurbanliq üqün, yənə biri gunah qurbanliqi üqün bolidu; xu yol bilən kaħin uning üqün kafarət kəltüridu; u ayal pak bolidu.

13 Pərwərdigar Musa bilən Ƙarunqɑ səz qilip mundaq dedi: — 2 Birsining bədinining terisidə bir qikan, yaki təmrətkə yaki parkirək taxma qikip, uningdin bədinining terisidə pesə-mahaw kesilining jarahiti pəyda bolqan bolsa, u kixi Ƙarun kaħinning yaki uning kaħin ooqulliridin birining qexioqɑ kəltürölsun. 3 Kaħin uning bədinining jarahitigə qaraydu; jarahət bolqan jayning tüki akirip kətkən həmdə jarahətmu ətrapidiki teridin qenikrak kərönsə, bu pesə-mahaw kesəllikidur. Xunga kaħin uni kərgəndin keyin xu kixini «napak» dəp jakarlisun. 4 Lekin əgər uning bədinining terisidiki pəyda bolqan axu yaltirək qikan aq bolup, ətrapidiki teridin qenikrak kərönmisə wə tükimu akirip kətmigən bolsa, kaħin bu jarahət bar kixini yəttə künqiqə ayrim solap qoysun. 5 Yəttinqi küni kaħin uningqɑ qarısun wə əgər jarahət ohxax turup, terisidə kengiyip kətmigən bolsa, kaħin uni yənə yəttə künqiqə ayrim solap qoysun. 6 Yəttinqi küni kaħin uningqɑ yənə qarısun wə jarahətning rənggi suslaxqan wə kengiyip kətmigən bolsa, undaqta kaħin uni «pak» dəp jakarlisun; jarahətning pəkət bir qaqɑ ikənliki bekitilip, kesəl kixi əz kiyimlirini yuyup pak sanalsun. 7

Lekin əgər u kahinğa kərünüp «pak» dəp jakarlanğandin keyin xu qaqa terisidə kengiyip kətsə, undaқта u yənə bir qetim kahinğa kərünsun. **8** Kahin uningğa yənə qarısun wə əgər qaqa uning terisidə kengiyip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlısun; u jarahət pesə-mahawdur. **9** Əgər birkimdə pesə-mahaw jarahiti pəyda bolup qalsa kahinning kexioğa kəltürülsun. **10** Kahin uning jarahitigə səpselip qarısun; wə əgər terisidə aq bir qikan pəyda bolğan, tüki aqirip kətkən bolsa wə qikan qikқан jayda ət-gəxi kərünüp qaloğan bolsa, **11** bu uning bədinining terisigə qüxkən kona pesə-mahaw jarahitining kaytidin kozoqilixi bolup, kahin uni «napak» dəp jakarlısun. U napak bolqini üqün uni solaxning hajiti yok. **12** Lekin əgər pesə-mahaw kozoqilip, jarahiti bar kixining terisigə yeyilip kətkən bolsa, kahin nəgila qarisa xu yərdə xu «pesə-mahaw» bolsa, terisini bexidin putioiqə qaplap kətkən bolsa, **13** undaқта kahin uningğa səpselip qarısun; mana, xu pesə-mahaw jarahiti pütün bədinini qaplap kətkən bolsa, u jarahiti bar kixini «pak» dəp jakarlısun; qünki uning pütün bəдини aqirip kətkən bolup, u «pak» dəp sanalsun. **14** Lekin qaqaniki uningda ət-gəxi kərünüp qalsa, u kixi napak sanalsun. **15** Kahin mundaқ kərüngən ət-gəxigə qarap, u kixini «napak» dəp jakarlısun; qünki xu ət-gəx napak bolup, u pesə-mahaw kesilidur. **16** Halbuki, əgər ət-gəxi kaytidin özgirip, aqarsa u kixi yənə kahinning kexioğa kəlsun. **17** Kahin uningğa səpselip qarısun; jarahət aqaroğan bolsa, kahin jarahiti bar kixini «pak» dəp jakarlısun; u pak sanilidu. **18** Əgər birkimning bədinining terisigə hürrek qikip sakiyip, **19**

hürrekning ornida aq qikan yaki kizoyuq daol payda boloyan bolsa, kahinoqa korsitilsun. **20** Kahin uningoya sapselip qarison; ager daol atrapidiki teridin kenikrak korünsə, xundaqla uningdiki tuklar akirip qaloyan bolsa, undakta kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qunki bu hurraktin kozoyulip payda boloyan pesə-mahaw kesili jarahitidir. **21** Lekin kahin uningoya sapselip qarioqanda, daol qikkən jayda akirip qaloyan tuklar bolmisa, wə daolmu atrapidiki teridin kenikrak bolmisa, rənggi səl susrak boloyan bolsa, undakta kahin uni yəttə kungiqə ayrim solap koysun. **22** Agər daol dər wə kə terisigə yeyilip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qunki bu [pesə-mahaw] jarahitidir. **23** Əmma agər daol öz jayida tohtap yeyilmioyan bolsa, bu pəkət hürrekning zəhmi, halas; kahin uni «pak» dəp jakarlisun. **24** Agər birsining bədinining terisining məlum jayi keyüp kelip, keygən jay aq-kizoyuq yaki pütünləy aq daol bolup qalsa, **25** kahin uningoya sapselip qarison; agər xu daoldiki tuklar akirip kətkən, daolmu atrapidiki teridin kenikrak bolup qaloyan bolsa, undakta bu keyük yarisdin payda boloyan pesə-mahaw kesilidir; kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qunki u pesə-mahaw jarahitidir. **26** Lekin agər kahin sapselip qarioqanda, daolning ornida heqkandak akirip kətkən tuk bolmisa, xundaqla daolmu atrapidiki teridin kenik bolmisa, bəlki rənggi sus bolsa, undakta kahin uni yəttə kungiqə ayrim solap koysun. **27** Yəttinqi küni kahin uningoya yənə qarison; daol terisidə kengiyip kətkən bolsa, kahin uni «napak» dəp jakarlisun; qunki u pesə-mahaw jarahitidir. **28** Əmma agər daol jayida tohtap,

yeyilmioqan bolsa, xundaqla rənggi sus bolsa, bu pəkət köyüktin bolqan qawartqu, halas; kaqin uni «pak» dəp jakarlisun; qünki u köyükning tatuki, halas. **29** Əgər bir ər yaki ayal kixining bexida yaki saqilida jarahət pəyda bolsa, **30** kaqin jarahətkə səpselip qarisan; əgər jarahət ətrapidiki teridin kenikrak kərünsə, üstidə xalang serik tük bolsa, undaqla kaqin uni «napak» dəp jakarlisun; qünki bu jarahət kaqaq bolup, bax yaki saqaldiki pesəmahawning alamidur. **31** Əgər kaqin kaqaq jayqə səpselip qarisoqanda, u ətrapidiki teridin kenik kərünmisə, xundaqla uning iqidə heqkandak kara tükmu bolmisa, undaqla kaqin kaqiqi bar kixini yəttə küngiqə ayrim solap qoysun. **32** Kaqin yəttinqi küni kaqaqqa yənə səpselip qarisan; kaqaq kengiyip kətməy, üstidimu heqkandak serik tük bolmisa, xundaqla kaqaq ətrapidiki teridin kenik kərünmisə, **33** jarahiti bar kixi barliq qaqa-saqilini qüxürüwətsun; kaqaqning özini qirdimisun. Kaqin kaqiqi bar kixini yənə yəttə küngiqə ayrim solap qoysun. **34** Yəttinqi küni kaqin kaqaqqa səpselip qarisan; əgər kaqaq teridə kengiyip kətmigən bolsa, xundaqla ətrapidiki teridin kenik kərünmisə, kaqin uni «pak» dəp jakarlisun. Andin u kiyimlirini yusun; xuning bilən u pak sanilidu. **35** Lekin əgər u «pak» dəp jakarlanoqandin keyin kaqaq teridə kengiyip kətsə, **36** kaqin uningoqə yənə səpselip qarisan; əgər kaqaq teridə kengiyip kətkən bolsa, serik tükning bar-yoklukini təxürüxning hajiti yok; qünki bu kixi napaktur. **37** Əgər kaqaq jayida xu peti kelip, üstidin kara tük ünüp qikqan bolsa, kaqaq saqayoqan bolidu; xu kixi pak bolqoqqa, kaqin uni «pak» dəp jakarlix kerək.

38 Əgər ər yaki ayal kixining bədinining terisidə daq pəyda bolup, bu daqlar parkirak həm ak bolsa **39** kahin səpselip qarısun; əgər bədənning terisidiki xu daqlar suslixip boz rənggə yüzləngən bolsa, bu teridin qıqkan bir taxma, halas; bu kixi pak sanalsun. **40** Əgər birkimning bexining tükliri qüxüp kətkən bolsa, u pəkət bir takir bax, halas; u pak sanalsun. **41** Əgər uning bexining tüki pexanə tərpidin qüxkən bolsa, u pəkət paynəkbax, halas; u yənila pak sanalsun. **42** Ləkin əgər uning takir bexi yaki paynək bexida kızıquq ak daq kərünsə, undakta xu jarahət uning takir bexi yaki paynək bexidiki pesə-mahaw kesilining bir alamitidur. **43** Kahin jarahitigə səpselip qarısun; əgər uning takir bexida yaki paynək bexida ixxiq jarahət bolsa həmdə pesə-mahaw kesilining alamitidək kızıquq ak kərünsə, **44** undakta u pesə-mahaw kesiligə gırıptar boləjan adəm bolup, napak hesablinidu. Uning bexioqa xundak jarahət qüxkən boləjaq, kahin uni mutlək «napak» dəp jakarlısun. **45** Xundak jarahiti bar pesə-mahaw kesili boləjan kixi kiyimliri yirtik, qaqliri quwuk, burut-sakili yepiklik halda: «Napak, napak!» dəp towlap yürüxi kerək. **46** Xu jarahiti boləjan barlik künlərdə u «napak» sanilidu; u napak boləjaqqa, ayrim turuxi kerək; uning turaləjusi qedirgahning sirtida bolsun. **47** Əgər bir kiyimdə, məyli yungdin yaki kanaptin tikilgən bolsun uningda pesə-mahaw iz-deoqi pəyda bolsa, **48** yəni kanap yaki yungdin tokulojan rəhttə, ərux yipida yaki arkaq yiplirida bolsun, terə-hurumda yaki teridin etilgən hərəkəndə nərsilərdə pesə-mahaw iz-deoqi bolsa, **49** xundakla kiyim-keqək yaki terə-hurumda, ərux yip

yaki arqak yiplirida, ya terə-hurumdin etilgən nərsilərdə pəyda boləjan iz-daoj yexilrak yaki kızoquq bolsa bu iz-daoj «pesə-mahaw iz-deoqi» dəp qarilip kahinoja kərsitilsun. **50** Kahin [daoqka] səpselip qarısun, andin iz-daoj pəyda boləjan nərsini yəttə künqiqə ayrim saklısun. **51** U yəttinqi küni iz-daojoja qarap baksun; iz-daoj qüxkən kiyim-keqək, məyli arqak yipta yaki ərux yipta bolsun, yaki terə-hurumda yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, u kengiyip kətkən bolsa, bu iz-daoj qiritküq pesə-mahaw kesili dəp hesablinip, ular napak sanalsun. **52** Xuningdək kahin ərux yip yaki arqak yipida iz-daoj bolsa kiyim-keqək yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə xundak iz-daoj bolsa ularnimu kəydürüwətsun; qünki bu qiritküq pesə-mahaw kesilidur. Mundak nərsilərnin həmmisini otta kəydürüx kerəktur. **53** Lekin kahin uningəja səpselip qarioqanda, iz-daoj kiyim-keqəktiki ərux yipta bolsun, arqak yipta bolsun, yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, iz-daoj kengəymigən bolsa, **54** undakta kahin deoqi bar nərsini yuyulsun dəp buyrup, ikkinqi kətim uni yəttə künqiqə saklısun. **55** Bu nərsə yuyuloqandin keyin kahin yənə daoqka səpselip qarısun; əgər uning rənggi əzgərmigən bolsa (gərqə kengiyip kətmigən bolsimu), u yənila napaktur; sən uni otta kəydürgin. Qünki məyli uning iz-deoqi iq yüzidə bolsun yaki tax yüzidə bolsun u qiritküq iz-daoj hesablinidu. **56** Lekin əgər kahin səpselip qarioqanda, mana, daoqning rənggi yuyuloqandin keyin suslixip kətkən bolsa, u xu qismini kiyim-keqəktin, ərux yiptin yaki arqak yiptin bolsun, yaki terə-hurumdin bolsun uni yirtip elip, taxliwətsun. **57** Əgər bu iz-

daoʻ kiyim-keqaktə, məyli arqak yipta yaki ərux yipta bolsun, ya terə-hurumdin etilgən nərsidə kərünsun, bu kengiydiqan birhil pesə-mahaw iz-deoʻi dəp sanalsun; sən u qaplxqan kiyim-keqəkni keydürüwətkin. **58** Lekin əgər iz-daoʻ kiyim-keqaktə bolsun (ərux yipida yaki arqak yipida bolsun) yaki terə-hurumdin etilgən nərsidə bolsun, yuyulux bilən qikip kətsə, undakta bu egin ikkinqi kətim yuyulsun, andin pak sanalsun. **59** Pesə-mahaw kesiliningkidək iz-daoʻ pəyda bolqan yung yaki kanap rəhttin tokuloqan kiyim-keqək (iz-daoʻ ərux yipta yaki arqak yipta bolsun) yaki terə-hurumdin etilgən nərsilər toʻrisidiki qanun-bəlgilimə mana xudur; buning bilən ularni pak yaki napak jakarlaxqa bolidu.

14 Pərwərdigar Musoʻja səz kəlip mundak dedi: — **2** Pesə-mahaw bolqan kixi pak kəlinidiqan künidə bəja kəlix kerək bolqan qanun-bəlgilimə mana təwəndikidəktur: — U kahinning aldiqə kəltürülsun. **3** Kahin qedirgahning taxkiriqə qikip, pesə-mahaw bolqan kixigə səpselip qarisan; əgər pesə-mahaw bolqan kixi kesilidin saqayqan bolsa, **4** Undakta kahin pak kəlinidiqan kixigə pak, tirik quxtin ikkini uningqə qoxup kedir yaʻoʻiqi, qizil rəht wə zofa kəltürüxkə buyrusun. **5** Andin kahin quxlarning birini eqin su qaqilanoqan sapal kozining üstidə boʻquzlanglar dəp buyrusun; **6** andin tirik quxni bolsa, kahin uni kedir yaʻoʻiqi, qizil rəht wə zofa bilən elip kelip, bu nərsiləning həmmisini tirik qux bilən birgə eqin suning üstidə boʻquzlanoqan quxning kəniqə qilisan, **7** andin pesə-mahawdin pak kəlinidiqan kixigə yəttə kətim sepxi bilən uni pak dəp jakarlisun; wə tirik quxni dalaqə

qoyup bərsun. **8** Pesə-mahawdin pak qilinidioqan kixi kiyimlirini yuyup, bədinidiki barliq tükləni qüxürüp, suda yuyunoqandin keyin pak hesablinidu. Andin uningəja qedirgahqa kirixkə ijazət bolidu; pəkət u yəttə künqiə öz qedirining texida turuxi kerək. **9** Yəttinqi küni u bədinidiki həmmə tükləni qüxürsun; baxning qaqsakalliri wə kexini, yəni barliq tükclirini qüxürsun; u kiyimlirini yuyup öz bədinini suda yusun, andin pak bolidu. **10** Səkkizinqi küni u ikki bejirim ərkək qoza bilən bir yaxqa kirgən bejirim qixi qozidin birni, xuningdək bir [əfahning] ondin üqigə barawər zəytun meyi iləxtürülgən esil un «axliq hədiyə»ni, bir log zəytun meyini kəltürsun. **11** Uni «pak» dəp jakarlaydioqan bu rəsim-qaidini ətküzidioqan kahin pak qilinidioqan kixini wə u nərsiləni jamaət qedirining kirix aqzida, Pərwərdigarning aldida hazır qilsun. **12** Andin kahin ərkək qozilarning birini elip itaətsizlik qurbanliqi kilip sunup, uning bilən billə xu bir log zəytun meyini kəltürüp, pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigarning aldida pulanglatsun. **13** Qoza bolsa muqəddəs bir jayning iqidə gunah qurbanliqi bilən kəydürmə qurbanliqlar boquzlinidioqan jayda boquzlansun; qünki itaətsizlik qurbanliqi bolsa gunah qurbanliqiə ohxax, kahinoja təwə bolup «əng muqəddəsləning biri» sanilidu. **14** Kahin itaətsizlik qurbanliqining qenidin elip pak qilinidioqan kixining ong kulikining yumxiqiə wə ong qolining qong barmiqi bilən ong putining qong barmiqiojimu sürüp qoysun. **15** Andin kahin xu bir log zəytun meyidin elip, əzining sol qolining alikinoja azoqina quysun.

16 Kahin ong barmikini sol qolidiki zəytun meyiya qilap, Pərwərdigarning aldida yəttə ketim barmiki bilən səpsun. **17** Andin kahin qolidiki qaloqan maydin elip, pak qilinidoqan kixining ong kulikining yumxikioya, ong qolining bax barmikioya wə ong putining bax barmikioya sürülgən itaətsizlik qurbanlikining kenining üstigə sürüp qoysun. **18** Sürüp bolup, kahin qolidiki exip qaloqan mayni pak qilinidoqan kixining bexioya qoysun. Bu yol bilən kahin uning üqün Pərwərdigarning aldida kafarət kəltüridu. **19** Andin kahin gunah qurbanlikini sunup, pak qilinidoqan kixini napaklikidin pak qilixqa kafarət kəltüridu; ahirida u keydurmə qurbanlikni boquzlisun. **20** Kahin keydurmə qurbanlik bilən axliq hədiyəni qurbangahta sunsun. Bu yol bilən kahin uning üqün kafarət kəltürüp, u kixi pak bolidu. **21** Lekin u kəmbəoqəlliktin xundaq qilixqa qurbi yətmisə, əzigə kafarət kəltürüx üqün «pulanglatma hədiyə» süpitidə yaloquz bir ərkək qozini itaətsizlik qurbanliki qilip kəltürsun, xuningdək axliq hədiyə üqün bir əfahning ondin birigə barawər zəytun meyi iləxtürülgən esil un bilən bir log zəytun meyini kəltürsun **22** wə əz əhwaliya yarixa ikki pahtək yaki ikki baqqa elip kəlsun; biri gunah qurbanliki üqün, yənə biri keydurmə qurbanlik üqün bolsun; **23** səkkizinqi küni bularni özining pak qilinixi üqün jamaət qedirining kirix aozioya elip kelip, Pərwərdigarning aldida kahinning qexioya kəltürsun. **24** Kahin itaətsizlik qurbanliki bolidoqan ərkək qoza bilən xu bir log mayni elip, bularni pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigarning aldida pulanglatsun. **25** Itaətsizlik

qurbanliki qilinoqan erkək kozini bolsa ezi boquzlisun; andin kaqin itaetsizlik qurbanliqining kenidin azoqina elip, pak qiliniqoqan kixining ong kuliqining yumxiqoq, ong qolining bax barmiqoq wə ong putining bax barmiqoq sürsun. **26** Andin kaqin maydin elip, sol qolining aliqiniqoq azoqina kuysun. **27** Xundak qilip, kaqin ong barmiqi bilən sol qolidiki maydin Pərwədigarning aldida yəttə qetim səpsun. **28** Andin kaqin ezi qolidiki maydin elip, pak qiliniqoqan kixining ong kuliqining yumxiqoq wə ong qolining bax barmiqi bilən ong putining bax barmiqoq itaetsizlik qurbanliqining kenining üstigə sürsun. **29** Xuning bilən Pərwədigarning aldida uningoq kafarət kəltürüxkə kaqin qolidiki mayning qaloqinini pak qiliniqoqan kixining bexioq kuysun; **30** andin xu kixi ez qurbioq qarap pahtəktin birni yaki baqkidin birni sunsun; **31** ez qurbioq qarap, birini gunah qurbanliqi, yənə birini kəydürmə qurbanliq qilip axliq hədiyə bilən billə sunsun. Bu yolda kaqin Pərwədigarning aldida pak qiliniqoqan kixi üqün kafarət kəltürüdu. **32** Əzidə pesə-mahaw boləqan, pak qiliniqi üqün wajip bolidiqoqan nərsiləni kəltürüxkə qurbi yətməydiqoqan kixilər toqrisidiki qanun-bəlgilimə mana xulardur. **33** Pərwədigar Musa bilən Hərunoq mundak dedi: — **34** — Silər Mən əzünglaroq miras qilip beridiqoqan Qanaan zeminiqoq kirgəndin keyin, Mən silər igə bolidiqoqan xu zemindiki bir əygə birhil pesə-mahaw yarisini əwətsəm, **35** əyning igisi kaqinning kexioq berip, uningoq buni məlum qilip: «Mening əyümgə waba yukqandək kərünüdu», dəp məlum qilixi kerək. **36** Kaqin bolsa: — Əydiki həmmə nərsilər napak bolmisun

üqün mən berip bu wabağa səpselip qaraxtin burun
əyni bikarlanglar, dəp buyrusun. Andin kahin kirip əygə
səpselip qarısun. **37** U xu wabağa səpselip qarışinida,
mana əyning tamlirioğa waba daqliri yukkan jaylar kawak
bolsa, həm yexiloğa mayil yaki kizotuq bolup, tamning
yuzidin kenikrak bolsa, **38** kahin əyning ixikining aldioğa
qikip, ixikni yettə kungiqə takap koysun. **39** Andin kahin
yettinqi küni yenip kelip, səpselip qarışinida, əyning
tamliridiki iz-daql kengiyip kətkən bolsa, **40** kahin: —
Waba yukkan taxlarni qikipir xəhərning sirtidiki napak
bir jayğa taxliwetinglar, dəp buyrusun. **41** Xuning bilən
birgə u əyning iqining tət ətrapini kirdorsun wə ular
kironan suwakni bolsa xəhərning texidiki napak bir jayğa
təkwətsun. **42** Andin ular baxqa taxlarni elip, ilgiriki
taxlarning ornida koysun wə baxqa hak lay etip, uning
bilən əyni kaytidin suwisun. **43** Əgər u taxlarni qikipir,
əyni kirdurup kaytidin suwatqandin keyin, əydə waba
deqlə yənə pəyda bolsa, **44** undakta kahin yənə kirip
buningoğa səpselip qarısun. Səpselip qarışinida, mana iz-
daql əydə kengiyip kətkən bolsa, bu əygə yukkini qiritküq
waba bolidu; əy napak sanilidu. **45** Bu wəjidin ular əyni,
yəni yaolax-tax wə barliq suwıki bilən billə quxürüp,
həmmisini kətürüp xəhərning sirtidiki napak bir jayğa
taxliwətsun. **46** Kimdəkim əy takaloğan məzgildə uningoğa
kirsə, u kəq kirgüqə napak sanilidu. **47** Əgər birkim əy
iqidə yatқан bolsa, kiyimlirini yusun; wə əgər birsi əydə
oqızalanoğan bolsa, umu öz kiyimlirini yusun. **48** Ləkin
kahin kirip, əygə səpselip qarışinida əy suwaloqandin
keyin waba uningda kengiyip kətmigən bolsa, undakta

kahin o'yni «pak» dəp jakarlisun; qünki uningdiki waba sakayoan bolidu. **49** Andin u o'yning pak k'ilinixi üqün ikki kux, kedir ya'oiqi, kizil rəht bilən zofa elip kelip, **50** kuxlarning birini ekin su kaqilanoan sapal kozining üstidə bo'uzlisun; **51** andin u kedir ya'oiqi, zofa, kizil rəht wə tirik kuxni billə elip kelip, bu nərsiləarning həmmisini bo'uzlanoan kuxning keni'ə, xundaqla ekin su'ə qilap, o'ygə yəttə mərtiwə səpsun; **52** bu yol bilən u o'yni kuxning keni, ekin su, tirik kux, kedir ya'oiqi, zofa wə kizil rəht arkilik napakliktin paklaydu. **53** Andin u tirik kuxni xəhəring sirtida, dalada qoyup bərsun. U xundaq k'ilip, o'ey üqün kafarət kəltüridu; u o'ey pak sanilidu. **54** Bular bolsa hərhil pesə-mahaw jarahiti, kakaq, **55** kiyim-keqək wə o'ygə yukқан pesə-mahaw wabasi, **56** teridiki qikanlar, təmrətkə wə parkirak aq iz-daqlar to'qrisidiki qanun-bəlgilimidur. **57** Xu bəlgilimilər bilən bir nərsining qaysi əhwalda napak, qaysi əhwalda pak bolidoanlikini pərk etixkə kərsətmə berixkə bolidu; mana bu pesə-mahaw to'qrisidiki qanun-bəlgilimidur.

15 Pərwərdigar Musa bilən Həruno'ə səz k'ilip mundaq dedi: — **2** Israillaro'ə mundaq dənglar: — Hərқandak ərkəkning əz tenidin aqma qiqsa xu kixi xu aqma səwəbidin napak sanalsun. **3** Aqma qiqixtin boləjan napaklik to'qrisidiki həküm xuki, aqmisi məyli tenidin ekip tursun yaki ekixtin tohtitiloan bolsun, xu kixi yənila napak sanalsun; **4** mundaq aqma boləjan kixi yatқан hərbir orun-kərpə napak sanilidu wə u qaysi nərsining üstidə oltursa xu nərsimu napak sanilidu. **5** Kimki u yatқан orun-kərpigə təgsə, əz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun,

andin kəq kirgüqə napak sanalsun. **6** Xuningdək kimki mundak aqma boləjan kixi olturojan nərsidə oltursa öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **7** Kimki aqma boləjan kixining tenigə təgsə, öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **8** Əgər aqma boləjan kixi pak birsigə tükürsə, xu kixi öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, kəq kirgüqə napak sanalsun. **9** Qaysibir egər-toqumning üstigə [aqma boləjan] kixi minsə, xu nərsə napak sanalsun. **10** Kimki uning tegidə qoyulojan nərsilərgə təgsə kəq kirgüqə napak sanilidu; wə kimki xu nərsiləрни kətürsə, öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun, wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **11** Aqma boləjan kixi qolini yumastin birkingə təgküzsə, xu kixi öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **12** Aqma boləjan kixi sapal qaqini tutup salsa, xu qaqa qeqiwetilsun; yaqraq qaqa bolsa suda yuyulsun. **13** Qaqaniki aqma bar kixi aqma halitidin kutulsa, əzining pak qilinixi üqün yəttə künni hesablap ötküzüp, andin kiyimlirini yuyup, ekın suda yuyunsun; andin pak sanilidu. **14** Səkkizinqi küni ikki pahtək yaki ikki baqkini elip, jamaət qedirining kirix aqzioqa, Pərwərdigarning aldioqa kəltürüp, kaqinoqa tapxursun. **15** Kaqin ulardin birini gunah qurbanliqi üqün, yənə birini keydurmə qurbanliq üqün sunsun. Bu yol bilən kaqin Pərwərdigarning aldida uning aqma boləjanliqioqa kafarət kəltüridu. **16** Əgər bir ərkəkning məniysi əzlükidin qikip kətkən bolsa, u pütün bədinini suda yusun, u kəq kirgüqə napak sanalsun. **17** Xuningdək adəmning məniysi qaysi kiyimigə yaki terisigə yuqup

qalsa, suda yuyulsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **18** Ər wə ayal kixi bir-birigə yeqinlixixi bilən məniy qiqsa, ikkisi yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **19** Əgər ayal kixilər aqma kelix qalitudə tursa wə aqmisi hun bolsa, u yəttə künqiqə «ayrim» tursun; kimki uningqə təgsə kəq kirgüqə napak sanalsun. **20** «Ayrim» turux məzgilidə, qaysi nərsining üstidə yatsa, xu nərsə napak sanilidu, xundakla qaysi nərsining üstidə olturoqan bolsa, xu nərsimu napak sanalsun. **21** Hərkim uning orun-kərpisigə təgsə öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **22** Hərkim u olturoqan nərsigə təgsə, öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **23** Wə əgər birkim u yatqan yaki olturoqan jayda qoyuloqan birər nərsigə təgsə, kəq kirgüqə napak sanalsun. **24** Əgər bir ər kixi xu qaləttiki ayal bilən birgə yatsa, xundakla uning hun napakliqi xu ərgə yuqup qalsa, u yəttə künqiqə napak sanalsun; u yatqan hər bir orun-kərpimu napak sanalsun. **25** Əgər ayal kixining adət waqtining sirtidimu birnəqqə künqiqə huni kelip tursa, yaki hun aqmisi adət waqtidin exip kətkən bolsa, undakta bu napak qan ekip turoqan künlirining həmmisidə, u adət künliridə turoqandək sanalsun, yənə napak sanalsun. **26** Qan kəlgən hər bir kündə u qaysi orun-kərpə üstidə yatsa, bular u adət künliridə yatqan orun-kərpilərdək hesablinidu; u qaysi nərsining üstidə olturoqan bolsa, xu nərsə adət künlirining napaklikidək napak sanalsun. **27** Hərkim bu nərsilərgə təgsə napak bolidu; xu kixi kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. **28** Ayal kixi qaqan hun kelixtin

sakaysa, u yettə künni hesablap, ötküzüp bolojanda pak sanilidu. **29** Səkkizinçi küni u ikki pahtək yaki ikki baqkini elip jamaət qedirining kirix aozioja, kahinning kexioja kəltürsun. **30** Kahin bularning birini gunah qurbanliki üçün, yənə birini köydürmə qurbanliki üçün ötküsun; bu yol bilən kahin uning napak akma qenidin pak boluxioja uning üçün Pərwərdigarning aldidə kafarət kəltüridu. **31** Silər muxu yol bilən Israillarni napaklikidin üzünglar; bolmisa, ular napaklikida turiwerip, ularning arisida turojan mening turaloju qedirimni bulojixi tüpəylidin napak halitidə ölöp ketidu. **32** Akma kelix halitidə bolojan kixi wə məniy ketix bilən napak bolojan kixi toqrisida, **33** Xuningdək hun kelix künliridiki aotriq ayal kixi toqruluk, akma haləttə bolojan ər wə ayal toqruluk, napak haləttiki ayal billə yatqan ər toqruluk kəlgən qanun-bəlgilimə mana xulardur.

16 Hərunning ikki oqli Pərwərdigarning aldioja yekinxixi bilən ölöp kətti. Ular ölöp kətkəndin keyin, Pərwərdigar Musaoja səz qildi. **2** Pərwərdigar Musaoja mundaq dedi: — «Sən öz qerindixing Hərunoja: «Sən ölöp kətməsliking üçün pərdining iqidiki muqəddəs jayoja qoyulojan əhdə sanduqining üstidiki «kafarət təhti»ning aldioja hər wakit kəlmə», degin. Qünki Mən «kafarət təhti»ning üstidiki bulutta ayan bolimən. **3** Hərun [əng] muqəddəs jayoja munu yol bilən kirsun: — Gunah qurbanliki üçün bir yax torpak, köydürmə qurbanliki üçün bir qoqqarni kəltürsun; **4** əzi muqəddəs kanap halta kəngləkni kiyip, ətlirini yapidiojan kanap ixtannimu kiyip, beligə bir kanap bəlwaojni baqlap, bexioja kanap

səllini yəgəp kəlsun. Bular mukəddəs kiyimlər boləjaqqa, kiyixtin ilgiri bədinini suda yusun. **5** U Israillarning jamaitidin gunah qurbanliqi üçün ikki tekə, köydürmə qurbanliq üçün bir qoqkarni tapxuruwalsun. **6** Xuning bilən Hərun awwal gunah qurbanliqi bolidioqan torpaqni sunup, əzi wə əz əyidikilər üçün kafarət kəltürüxi kerək. **7** Andin u ikki tekini elip, ularni jamaət qedirining kirix aozzining aldioqa kəltürüp, Pərwərdigarning aldida turojuzsun. **8** Andin Hərun bu ikki tekə tooqrisida qək taxlisun; qəkning birini «Pərwərdigar üçün», yənə birini «azazəl üçün» taxlisun. **9** Hərun Pərwərdigarəja qək qüxkən tekini kəltürüp, gunah qurbanliqi süpitidə sunsun. **10** Lekin «azazəl»gə qək qüxkən tekini bolsa, kafarət kəltürüxi üçün qəlgə həydilixkə, xundakla «azazəl»gə əwətilixkə Pərwərdigarning aldida tirik qaldurulsun. **11** Andin Hərun gunah qurbanliqini, yəni əzi üçün boləjan torpaqni kəltürüp, əzi wə əz əyidikilər üçün kafarət kəltürüxkə əzigə gunah qurbanliqi bolidioqan bu torpaqni boozlisun; **12** Andin u Pərwərdigarning aldidiki qurbangahtin elinoqan qoş bilən toloqan bir huxbuydanni elip, ikki qollap yumxaq ezilgən esil huxbuy ətir bilən toldurup, buni pərdining iqigə elip barsun; **13** andin huxbuy is-tütiki həküm-guwah sanduqining üstidiki kafarət təhtini qaplisun dəp, huxbuyini Pərwərdigarning huzuridiki otning üstigə qoysun; xuning bilən u əlməydu. **14** U torpaqning qenidin elip əz barmiqi bilən kafarət təhtining xərək təripigə qeqip, kafarət təhtining aldiojimu əz barmiqi bilən qəndin elip, yəttə qətim səpsun. **15** Andin u həlk üçün gunah qurbanliqi qilinidioqan tekini

boʻuzlisun; kenini pərdining iqigə kəltürüp, torpaqning kenini qiloqandək kılsun, yəni uning kenidin elip kafarət təhtigə wə kafarət təhtining aldioqa qaqsun. **16** U bu yol bilən mukəddəs jay üçün kafarət kəltürüp, uni Israillarning napaklikidin, həmmə itaətsizliklirini elip baridioqan gunahliridin paklaydu wə xuningdək ularning napakliki arisida turuwatqan jamaət qediri üçünmu xundaq kafarət kılsun. **17** U kafarət kəltürüx üçün əng mukəddəs jayoqa kirgəndin tartip uningdin qikkuqə heqbir adəm jamaət qediri iqidə bolmisun; bu yol bilən u əzi, əyidikilər wə Israilning pütkül jamaiti üçün kafarət kəltüridu. **18** Andin u Pərwərdigarning aldidiki qurbangahqa qikip, uning üçünmu kafarət kəltüridu; xuningdək torpaqning keni bilən tekining kenidin elip qurbangahning qərisidiki münggüzlərgə sürsun; **19** u barmiki bilən qandin elip qurbangahning üstigə yəttə kətim səpsun; xuning bilən u uni Israillarning napaklikliridin paklap [Hudaqə atap] mukəddəs kilidu. **20** — Mukəddəs jay, jamaət qediri wə qurbangah üçün kafarət kəltürüp boləandin keyin, u tirik tekini kəltürsun; **21** andin Hərun ikki kolini tirik tekining bexioqa koyup turup, uning üstidə turup, Israillarning barlik kəbihlikliri wə itaətsizliklirini elip baridioqan gunahlirini ikrar kilip, ularni tekining bexioqa artsun; andin uni yenida təyyar turidioqan bir adəmning kəli bilən qəlgə əwətiwətsun. **22** Bu yol bilən tekə ularning həmmə kəbihliklirini əz üstigə elip, adəmzatsiz qəlgə ketidu. Xunga u tekini qəlgə koyuwətsun. **23** — Andin Hərun jamaət qedirioqa kirip mukəddəs jayoqa kirgən waqıtta kiygən kanap

kiyimlarini selip xu yərdə ularni qoyup qoysun. **24** U mukəddəs yərdə öz bədinini suda yuyup, öz kiyimlarini kiyip taxkiriya qikip, özining köydürmə qurbanliqi bilən həlkning köydürmə qurbanliqini sunup, xu yol bilən əzi wə həlk üçün kafarət kəltüridu. **25** Xundaqla u gunah qurbanliqining meyini qurbangahta köydürsun. **26** «Azazəl»gə bekitilgən tekini elip berip qoyuwətkən kixi öz kiyimlarini yuyup, bədinini suda yuyup, andin qedirgahqa kirixkə bolidu. **27** Kafarət kəltürüx üçün qeni [əng] mukəddəs jayoqa elip kirilip, gunah qurbanliqi qilinonan torpaq bilən gunah qurbanliqi qilinonan tekini birsi qedirgahning taxkiriya elip qikip, ularning terisi, gəxi wə tezəklarini otta köydürsun. **28** Ularini köydürgən kixi öz kiyimlarini yuyup, bədinini suda yuyup, andin qedirgahqa kirixkə bolidu. **29** — Mana bu silərgə bir əbədiy qanun-bəlgilimə bolsun: — Hər yəttinqi ayniq oninqi künidə silər öz nəpsinglarni tartip özünglarni təwən tutunglar wə heqkandəq ix qilmanglar; məyli yərliklər bolsun yaki aranglarda turuwatqan Yaq, yurtluqlar bolsun xundaq qilixinglar kerək. **30** Qünki xu künidə silərni paklaxqa silər üçün kafarət kəltürülidu; Pərwərdigarning aldidə silər həmmə gunahlıringlardin pak bolisilər. **31** Bu kün silərgə pütünləy aram alidiyan xabat küni bolup, nəpsinglarni tartip özünglarni təwən tutisilər; bu əbədiy bir bəlgilimidur. **32** Kimki atisining ornida kahinliq yürgüzüx üçün məsih qilinip, Hudaoya atəp tikləngən kahin bolsa xu yol bilən kafarət kəltüridu. U kanəptin etilgən mukəddəs kiyimni kiyip turup, **33** Əng mukəddəs jay üçün kafarət kəltüridu; jamaət qediri bilən qurbangah

üqünmu kafarət kältüridu; qalqan kaqinlar bilən barliq hällkning jamaiti üqün hüm kafarət kältüridu. **34** Bu bolsa silär üqün äbädiy bir bälqilimä bolidu; xuning bilən Israillarni barliq qunahliridin paklax üqün yilda bir qetim kafarət kältürüp berisilär». Xuning bilən [Harun] Pärwärdigar Musaqqa buyruqinidäk qildi.

17 Pärwärdigar Musaqqa söz qilip mundaq dedi: — **2** Harun bilən oqulliri wä barliq Israillaroqa mundaq deqin: — Pärwärdigar silärgä buyruqan hëküm xuki: — **3** Israilning jämätliridin bolqan härqandaq kixi qurbanliq qilmakqi bolup, kala yaki qoy yaki eqkini jamaät qedirining kirix aqzida, Pärwärdigarning turaloqu qedirining aldioqa, Pärwärdigarqa ataloqan qurbanliq süpitidä yetiläp äpkälmäy, bälki qedirgahning iqidä yaki taxqirida boquzlisa, uningdin akqan qan xu kixining gädinigä artilidu; bu adäm «qan tökkän» döp, öz hällqidin üzüp taxlinidu. **5** Bu hëkümning mäqsiti Israillarning hazirkidäk dalada mal soyup qurbanliq qilixning ornioqa, qurbanliqlirini jamaät qedirining kirix aqzida Pärwärdigarning aldioqa kältürüp, kaqinoqa tapxurup Pärwärdigarqa «inakliq qurbanliqliri» süpitidä sunup boquzlixi üqündur. **6** Kaqin qanni elip jamaät qedirining kirix aqzining yenidiki Pärwärdigarning qurbangahning üstigä sepip, Pärwärdigarqa huxbuy kältürüx üqün mayni köydürsun. **7** Xuning bilən ular ämdi burunqidäk buzukluq qilip tekä-jinlarning käynidä yürüp, ularqa öz qurbanliqlirini ötküzüp yürmisun. Mana bu ular üqün dävrdin-dävrgiqä äbädiy bir bälqilimä bolsun. **8** Sän ularqa: — Israilning jämätidin yaki ularning

arisida turuwatqan yaqa yurtluklardin biri köydürmə qurbanlik yaki [baxqa] qurbanlik ötküzməkqi bolsa, **9** uni Pərwərdigarəja atap sunux üçün jamaət qedirioja kirix aozining aldioja költürmisə, u xixi öz həlqliridin üzüp taxlansun» – degin. **10** Əgər Israilning jəmətidin boləjan hərəkəndə adəm yaki ularning arisida turuwatqan yaqa yurtluklar qan yesə, Mən yüzümnə qanni yegən xu kixigə qarxi qilimən, uni öz həlqidin üzüp taxlaymən. **11** Qünki hər bir janiwarning jeni bolsa uning qenididur; Mən uni jeninglar üçün qurbangah üstigə kafarət költürüxkə bərgənmən. Qünki qan özidiki janning wasitisi bilən kafarət költüridu. **12** Xunga bu səwəbtin Mən Israilləroja: – «Silərninğ heqbiringlar qan yeməsliginglar kerək, aranglarda turuwatqan yaqa yurtluklarmu qan yeməsliki kerək» – degənidim. **13** Əgər Israillardin biri yaki ularning arisida turuwatqan yaqa yurtluklarning biri yeyixkə bolidiojan bir qarpay həywan yaki quxni owləp, qenini tək sə, uni topa bilən yepip qoysun. **14** Qünki hər bir janiwarning jeni bolsa, uning qenidin ibarəttur. Uning jeni qenida boləjaq mən Israilləroja: «Silər heqkəndə janiwarning qenini yemənglar, qünki hər bir janiwarning jeni uning qenididur; kimki uni yesə üzüp taxlinidu» – dedim. **15** Kimdəkim ölüp qələjan yaki yirtquqlar boqup titma-titma qiliwətkən bir həywanni yesə, məyli u yərlik yaki yaqa yurtluk bolsun öz kiyimlirini yuyup, suda yuyunsun wə kəq kirgüqə napak sanalsun; andin u pak bolidu. **16** Lekin u yaki kiyimlirini yumisa, yaki suda bədinini yumisa, xu xixi öz qəbihlikining jazasını tartidu.

18 Pərwərdigar Musoʻja səz qilip mundak dedi: —
2 Sən Israillarəja mundak degin: — «Mən bolsam Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **3** Silər ilgiri turoʻjan Misir zeminidikidək ixlarni qilmanglar wə yaki Mən silərni elip baridioʻjan Kanaan zeminidikidək ixlarni qilmanglar; ularning rəsim-adətliridə yürmənglar, **4** bəlki Mening həkümlirimgə əməl qilip, qanun bəlgilimilirimni tutup xu boyiqə menginglar. Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **5** Silər qoqum Mening bəlgilimilirim bilən həkümlirimni tutuxunglar kerək; insan ularəja əməl qilidioʻjan bolsa ularning səwəbidin həyatta bolidu. Mən Pərwərdigardurmən. **6** — Həqkim əzigə yəqin tuoʻqan boloʻjan ayaləja yəqinlik qilip əwritini aqmisun. Mən Pərwərdigardurmən. **7** Anangning əwritigə təgmə, bu atangning əwritigə təgking bolidu; u sening anang boloʻjaqqa uning əwritigə təgsəng bolmaydu. **8** Atangning ayalining əwritigimu təgmə, qünki xundak qilsang atangning əwritigə təgkəndək bolidu. **9** Sən aqa-singlingning, bir atidin boloʻjan yaki bir anidin boloʻjan, yaki xu əydə tuoʻuloʻjan yaki baxqa yərdə tuoʻuloʻjan bolsun, uning əwritigə təgmə. **10** Sən əz oʻqlungning qizi wə yaki qizingning qizining əwritigə təgmə; qünki ularning əwriti sən əzüngning əwritidur. **11** Sən atangning ayalining qizining əwritigə təgmə; u atangdin tuoʻuloʻjan, sening aqa-singling, xunga uning əwritigə təgmə. **12** Sən atangning aqa-singlisining əwritigimu təgmə, qünki u atangning birtuoʻqinidur. **13** Sən anangning aqa-singillirining əwritigimu təgmə, qünki u anangning birtuoʻqinidur. **14** Atangning aka-inilirining ayalining

əwritigə təgmə; ularning ayallirioja yeqinlik qilma; qünki ular sening hammağdur. **15** Sən keliningning əwritigə təgmə; u sening oqlungning ayali boloaqqa, uning əwritigə təgsəng bolmaydu. **16** Sən aka-iniliringning ayalining əwritigə təgmə; qünki bu öz aka-iniliringning əwritigə təgkəndək bolidu. **17** Sən bir ayaloja wə xuning bilən birgə uning kızining əwritigə təgmə; xundakla uning oqlining kızı wə kızining kızinimu [hotunlukka elip] əwritigə təgmə. Ular bir-birigə yeqin tuoqan boloaqqa, mundak ix pəsəndiliktur. **18** Sən ayaling həyat waktida, uning aqa-singlisini hotunlukka elip əwritigə təgmə. Undak kılsang hotunungoja kündəxlik azabini kəltürisən. **19** Sən bir ayalning adət kərip napak turojan waktida yeqinlik kilip əwritigə təgmə. **20** Sən öz qoxnangning ayali bilən zina kilip özüngni uning bilən napak qilma. **21** Sən öz nəslingdin həqbirini Molək məbudioja atap ottin ötküzsəng kət'iy bolmaydu. Əgər xundak kılsang Hundayingning namini napak qiləjan bolisən. Mən Özüm Pərwədigardurmən. **22** Sən ayallar bilən birgə boləandək ər kixi bilən birgə bolma. Bu ix yirginqliktur. **23** Sən həq həywan bilən munasiwət kilip özüngni napak qilma; xuningdək ayal kiximu munasiwət kıldurux üqün bir həywaning aldioja barmisun. Bu ix nijisliktur. **24** Silər bu ixlarni kilip özüglarni napak kılmanglar, qünki mən silərninğ aldinglardin qikiriwatқан taipilər bolsa xundak ixlarni kilip əzlrini napak qiləjan **25** wə zeminimu napak boləandur. Buning üqün Mən u zeminning kəbihlikini öz bexioja qüxürimən, xuningdək u zeminmu əzidə turuwatқанlarni qusup qikiriwetidu. **26** Lekin silər

bolsanglar Mening bəlgilimilirim bilən həkümlirimni tutunglar; silərdin heqkim, məyli yərlik yaki aranglarda turuwatқан yaқа yurtluk bolsun bu yirginqlik ixlardin heqbirini kilmisun **27** (qünki bu barlik yirginqlik ixlarni silərdin ilgiri xu zeminda turojan həlk kılıp kəlgəqkə, zeminning əzi napak bolup qaldı). **28** Xundak kılıp zeminni napak kılsanglar, zemin əzi silərdin ilgiri əzidə turojan əllərnı kusup qıkaroqandək, silərnımu kusup qıqiriwetıdu. **29** Qünki bu yirginqlik ixlarning hərқandıqını kılıoqı, — mundak kılmıxlarnı kılıojan hərқandak kixi əz həlkı arısidin üzıp taxlınidu. **30** Silər Mən silərgə tapılıoqınımoya əməl kılıxınglar zərürdur; — demək, silər əzünglardin ilgiri ötkənlər tutқан xu yirginqlik rəsım-kaidilərnı tutup, əzünglarnı napak kılməslikınglar kerək. Mən Hudayinglar Pərwərdıgardurmən.

19 Pərwərdıgar Musoqa söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israillarning pütkül jamaitigə söz kılıp ularoqa mundak degin: — «Mən Hudayinglar Pərwərdıgar mukəddəs boləqqa, silərmu mukəddəs boluxunglar kerək. **3** Silər hərbirınglar ananglar bilən atanglarnı ızzətlənglar; Mening xabat künlirimni bolsa, ularnı tutuxunglar kerək. Mən əzüm Hudayinglar Pərwərdıgardurmən. **4** Silər ərziməs butlaroqa tayanmanglar, əzünglar üqün quyma butlarnı yasımanglar. Mən əzüm Hudayinglar Pərwərdıgardurmən. **5** Silər Pərwərdıgaroqa inaklık qurbanlıqını kəltürüxnı halısanglar, qobul kılinoqudək yol bilən unı sununglar. **6** Silər unı sunoqan küni wə ətisi u yeyilsun; üqinqi künigə qaloqını bolsa otta köydürülsun. **7** Əgər unıngdin bir kısmi üqinqi küni yeyilsə qurbanlık

haram hisoblanib qabul qilinmaydu. **8** Kimki uningdin yesə öz gunahini öz üstigə alidu, qünki u Pərwərdigarğa atap muqəddəs qilinoqan nərsini napak qildi; unda kixi öz həlqidin üzüp taxlinidu. **9** Silər zeminlardiki hösulni yioqsanglar, sən etizingning bulung-puxqaklirioqə tamam yioqwalma wə hösulungdin qaloqan wasangni teriwalmioqin. **10** Üzüm talliringni pasangdiwatma wə üzüm talliridin qüxkən üzümlərnimu teriwalma, bəlki bularni kəmbəoqəllər bilən musapirlarğa qoyoqin. Mən Özüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **11** Silər oqrilik qilmanglar, aldaraqilik qilmanglar, birbiringlarğa yaloqan seqlimənglar. **12** Mening namim bilən yaloqan kəsəm iqmənglar, unda kilsang Hudayingning namini buloqaysən. Mən Pərwərdigardurmən. **13** Öz qoxnangğa zulum qilma, uningkini özüngning kiliwalma. Mədikarning həkqini keqiqə yeningda qondurup qalma. **14** Gas kixini tillima, kor kixining aldidə putlixangqə nərsini qoyma; bəlki öz Hudayingdin qorqqin. Mən Pərwərdigardurmən. **15** Həküm qilqininglarda heq nahəklilik qilmanglar; namratqimu yan basmay, bayoqimu yüz-hatirə qilmay, bəlki adillik bilən öz qoxnang üstidin toqra həküm qiloqin. **16** Öz həlqingning arisida gəp toxuquqi bolup yürmə; qoxnangning jeniğa heqkandaq ziyan-zəhmət yətküzmə. Mən Pərwərdigardurmən. **17** Sən kənglüngdə öz qerindixingdin nəprətlənmigin; qoxnangda [gunah bolsa] sən uning səwəbidin bexingğa gunah kelip qalmasliqi üqün uningğa tənbiq-nəsihət bərgin. **18** Sən intiqam almioqin wə öz həlqingning nəsligə heq adawətmu saqlimioqin, bəlki qoxnangni

özüngni söygəndək söygin. Mən Pərwərdigardurmən.

19 Silər Mening kanun-bəlgilimilirimni tutunglar. Sən öz qarpayliringni baxka nəsillər bilən qepixturma, etizingoşa ikki hil uruq salmioşin, ikki hil yiptin tokoloşan kiyimni kiymə. **20** Əgər bir ər kixi kız-qokan bilən yetip munasiwət etküzsə, wə u baxka biri bilən wədiləxkən dedək bolsa, bu dedəkning hərlük puli tapxurulmioşan bolsa, yaki uningəşa hərlük berilmigən bolsa, muwapik jaza berilsun. Lekin kız-qokan hər kəlinmioşaqqa, hər ikkisi öltürülmisun. **21** Ər kixi bolsa özining itaətsizlik qurbanlişini jamaət qedirining kirix aqzining aldioşa, Pərwərdigarning aldioşa kəltürsun; itaətsizlik qurbanlişini bir qoşkar bolsun. **22** Kaşin u itaətsizlik qurbanlişini üçün kəltürgən qoşkarni elip uning sadir kəloşan gunahini üçün Pərwərdigarning aldidə kafarət kəltüridu; uning kəloşan gunahini uningdin kəqürülidu. **23** Silər zeminoşa kirip hərhil yəydioşan mewilik dərəhlərnini tikkən bolsanglar, mewilirini «hətnisiz» dəp qaranglar; üç yiləqiqə buni «hətnisiz» dəp qarap uningdin yemənglar. **24** Tətinçini yili ularning həmmə mewiliri Pərwərdigarəşa mədhəiyə süpitidə muşəddəs kəlip beqixlansun. **25** Andin bəxinçini yildin tartip silər ularning mewiliridin yeyixkə baxlanglar. Xundək kəlsanglar [zemin] məşsulatirini silərgə ziyadə kəlidu. Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **26** Silər kan qikmioşan nərsini yemənglar. Nə palqilik nə jadugərlik kəlmənglar. **27** Silər bexinglərnin qekə-qərisidiki qaqni qüşürüp dügələk kəliwəlmənglar, saşalning uq-yanlirini buzmənglar. **28** Silər əlgənlər üçün bədinənglərnini zəhim yətküzüp tilmənglar, özəngləroşa həqkandək gül-sürət

qəkmənglar. Mən Pərwərdigardurmən. **29** Sən qizingni buzukluk-pahixilikkə selip napak qilmiojin. Bolmisa, zemindikilər buzukluk-pahixilikkə berilip, pütkül zeminni əyx-ixrət qaplap ketidu. **30** Silər Mening xabat künlirimni tutunglar, Mening mukəddəs jayimni hərmətlənglar. Mən Pərwərdigardurmən. **31** Jinkəxlər bilən sehırgərlərgə tayanmanglar, ularning kəynidin yürüp özünglarni napak qilmanglar. Mən özüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **32** Aq bax kixining aldida ornungdin tur, kərilarni hərmət kılöjin; Hudayingdin kərkkin. Mən Pərwərdigardurmən. **33** Bir musapir zeminda aranglarda turuwatқан bolsa silər uningöja zulum qilmanglar, **34** bəlki aranglarda turuwatқан musapir silərgə yərlük kixidək bolsun; uni özüngni səygəndək səygin; qünki silərmu Misir zeminida musapir boləansilər. Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **35** Silərninğ həküm qikirixinglarda, uzunluk, eoırlık wə həjim əlqəxtə həqkandək nahəklik bolmisun; **36** silərdə adil taraza, adil taraza taxliri, adil əfah kəmqini bilən adil hın kəmqini bolsun. Mən silərnı Misir zeminidin qikirip kəlgən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **37** Silər Mening barlık kanun-bəlgilimilirim wə barlık həkümlirimni tutup, ularöja əməl kilinglar; mən Pərwərdigardurmən.

20 Pərwərdigar Musaqja söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən Israillaroja söz kılıp mundak degin: — Əgər Israillarning biri wə yaki Israil zeminida turuwatқан musapirlarning biri Molək butioja nəslining birini beoıxlisa, uningöja əlüm jazasi berilixi kerək; zemindikilər uni qalma-kesək kilsun. **3** Wə Mən Öz yüzümni bu kixigə qarxi kılımən,

qünki ezi ez əwladlirining birini Molək butioğa beoixlap mukəddəs jayimni paskina kılıp, Mening namimni buloioğini üqün uni ez həlkidin üzüp taxlaymən. **4** Əgər zeminda turuwatқанlar ez nəslidin birini Moləkkə beoixlioğanda xu kixigə kəzlrini yumup, uning bilən kari bolmisa, xundaqla uni ɵltürmisə, **5** Mən ɵzüm yüzümni u kixi bilən uning ailisigə qarxi kılımən, uni wə uningoğa əgixip buzukqilik kılıoquqlar, yəni Moləkning kəynidin yürüp buzukqilik kılıoquqlarning həmmisini ez həlkidin üzüp taxlaymən. **6** Jinkəxlər bilən sehırgərlərgə tayinip, ularning kəynigə kirip buzukqilik kılıp yürüqilər bolsa, Mən yüzümni xu kixilərgə qarxi kılıp, uni ez həlkidin üzüp taxlaymən. **7** Xunga ɵzünglarni pak kılıp mukəddəs bolunglar, qünki Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **8** Qanun-bəlgilimirimni tutup, ularoğa əməl kilinglar; Mən bolsam silərnı mukəddəs kılıoquqi Pərwərdigardurmən. **9** Əgər birkim ez atisi yaki anisini qarojsa, ularoğa ɵlüm jazasi berilmisə bolmaydu; qünki u ez ata-anisini qaroiğini üqün ez keni ez bexioğa qüxkən bolidu. **10** Əgər birkim baxkisining ayali bilən zina kilsa, yəni ez qoxnisining ayali bilən zina kilsa, zina kılıoğan ər bilən ayal ikkisi ɵlüm jazasini tartmisa bolmaydu. **11** Əgər birsi atisining ayali bilən yatsa, ez atisining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkisi ɵlüm jazasini tartmisa bolmaydu; ularning keni ez bexioğa qüxkən bolidu. **12** Birsi ez kelini bilən yatsa, ikkisi nijislik kılıoğini üqün ɵlüm jazasini tartmisa bolmaydu; ularning keni ez bexioğa qüxkən bolidu. **13** Birsi ayal kixi bilən yatqandək ər kixi bilən yatsa ikkisi yirginqlik ix kılıoğan bolidu; ularoğa ɵlüm

jazasi berilmisə bolmaydu. Əz keni əz bexioğa qüxkən bolidu. **14** Əgər birsi kizi bilən anisini qoxup hotunlukğa alsa pəsəndilik kıləan bolidu. Ər bilən ikki ayal otta kəydürülsun. Xuning bilən aranglarda heq pəsəndilik ix bolmaydu. **15** Birsi bir həywan bilən munasiwət ötküzsə, u ölüm jazasını tartsun, həywannimu öltürümlar. **16** Əgər ayal kixi bir həywaning kexioğa berip munasiwət kıldursa, ayal bilən həywaning ikkisini öltürümlar; əz keni əz bexioğa qüxkən bolidu. **17** Birsi aqa-singlisini, yəni atisidin yaki anisidin boləan kizni elip, əwritigə təgsə wə bu kizmu uning əwritigə təgsə uyatlik ix bolidu; xuning üqün ər-ayal ikkisi əz həlkining kəz aldidin üzüp taxlansun; u əz aqa yaki singlisining əwritigə təgkəqkə, əz kəbihliki əz bexioğa qüxkən bolidu. **18** Birsi adət kərgən aqrık waktida bir ayal bilən birgə yetip, uning əwritigə təgsə, undakta u uning qan mənəsigə təgkən, ayalmu qan mənəsinə eqip bərgən bolup, ikkisi əz həlkidin üzüp taxlinidu. **19** Sən əz anangning aqa-singlisi wə atangning aqa-singlisining əwritigə təgmə; qünki kimki xundak kilsa yeqin tuşkinining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkilisining əz kəbihliki əz bexioğa qüxkən bolidu. **20** Birsi taqisining ayali bilən yatsa taqisining əwritigə təgkən bolidu; ikkilisi əz gunahini əz bexioğa alidu; ular pərzəntsiz əlidu. **21** Birsi aka-inisining ayalini alsa paskina bir ix bolidu. U əz birtuqan aka-inisining əwritigə təgkən bolidu; ular ikkilisi pərzəntsiz qalidu. **22** Silər Mening barlik qanun bəlgilimilirim bilən barlik həkümlirimni tutup, buningə muwapik əməl kilinglar; bolmisa, Mən siləni elip berip turəuzidioğan zemin siləni qusup

qikiriwetidu. **23** Silər Mən aldinglardin həydiwetidiöjan əllərnin rəsım-kaidiliri boyiqə mangsanglar bolmaydu; qünki ular bu yirginqlik ixlarning həmmisini kılıp kəldi, wə xuning üçün ular Manga yirginqlik boldi. **24** Xuning üçün Mən silərgə: «Silər ularning zeminini miras kılıp alısilər; Mən xu süt bilən həsəl aqidiojan zeminni silərgə berimən», dəp eytkanidim; silərni baxqa həklərdin ayrim kılıoan Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **25** Xunga silər pak wə napak qarpaylarni pərķ etip, pak wə napak uqar-қанatlarni tonup, Mən silər üçün ayrip, napak kılıp bekitip bərgən janiwarlarning iqidin hərқandiki, qarpay yaki uqar-қанat bolsun yaki yərdə əmiligüqi janiwar bolsun, ularning heqbiri bilən özünlarni napak kilmanglar. **26** Silər Manga has pak-muқəddəs boluxunglar kerək; qünki Mən Pərwərdigar pak-muқəddəsturmən, silərni Manga has bolsun dəp barlıq əllərdin ayrim kılıoanmən. **27** Jinkəx yaki sehırgər bolojan hərқandak ər yaki hotun kixigə ölüm jazasi berilmisə bolmaydu; həlk ularni qalma-kesək kilsun; ularning keni öz bexioja qüxkən bolidu.

21 Pərwərdigar Musaoja söz kılıp mundak dedi: — Sən kaһınlar bolojan Hərurning oqullirioja mundak degin: — bir kaһın öz həlkining arisidiki əlgənlər wəjidin özini napak kilmisun. **2** Pəkət özining yekin tuoқanliri üçün — anisi bilən atisi, oqli bilən kizi wə aka-inisining ölüki tüpəylidin özini napak kilsa bolidu; **3** xuningdək əgər aqa-singlisi ərgə təgməy pak kiz hələttə əzi bilən billə turuwatқан bolsa, uning ölüki tüpəylidin özini napak kilsa bolidu; **4** qünki [kaһın] öz həlkining arisida mətiwər

bolajaqqa, özini napak qilip bulojimasliki kerak. **5** Kahinlar bexini yerim-yata qilip quxürmäsliki, saqilining uqyanlirini hám quxürmäsliki, bädinigimu zähim yatküzüp tilmasliki kerak, **6** bälki ular öz Hudasioqa mukäddäs turup, Hudasing namini bulojimasliki kerak; qünki ular Pärwärdigaröqa atap otta sunulidioqan kurbanliklarni, öz Hudasing nenini sunidu; xunga ular mukäddäs boluxi kerak. **7** Ular bir ayalni öz ämrigä aloqanda pahixä ayalnimu, buzuk ayalnimu almasliki kerak wä eri qoyuwätkän ayalnimu almisan. Qünki kahin bolsa öz Hudasioqa has mukäddäs qilinoqan. **8** U Hudayingning nenini sunoqini üqün u sanga nisbätän mukäddäs döp sanilixi kerak; qünki silärni mukäddäs qiloquqi Pärwärdigar Özüm mukäddästmän. **9** Ägär bir kahinning kizi pahixilik qilip özini bulojoqan qilsa, öz atisini bulojoqan bolidu; u otta köydürülsun. **10** Bexioqa mäsihläh zäytun meyi tökülgän, kahinlik kiyimlärni kiyixkä tiklängän, öz qerindaxlirining arisida bax kahin qilinoqan kixi yalangbax bolmisun, kiyimlirininimu yirtmisun; **11** U yänä heq ölükkä yeqinlaxmasliki kerak, hätta atisi wä yaki anisining ölüklirining wäjidin özini napak qilmasliki kerak. **12** U [wäzipisidä turuwatqanda] mukäddäs jaydin härgiz ayrilmisan wä xuningdäk Hudasing mukäddäs jayini bulojimasliki kerak; qünki uning Hudasing uni Özigä has qilöqan «mäsihläh meyi» uning bexida turidu. Män Pärwärdigardurmän. **13** U hotun alsa pak qizni elixi kerak; **14** tul wä yaki ärdin qoyuwetilgän ayal wä yaki buzuk wä yaki pahixä ayal bolsa bularni almasliki, bälki öz hälkidin bolöqan pak qizni hotunlukqa elixi kerak. **15**

Bolmisa u öz h lkining arisida  z uruqini napak qilidu; q nki uni muk dd s qilouqi P rw rdigar M ndurm n. **16** P rw rdigar Musoqa s z qilip mundak dedi: — **17** Sən Hərunoqa mundak degin: — « wladtin-əwladkiqə sening n slingdin bolouan birsi meyip bolsa, Hudaning nenini sunux  q n yeqin k lmisun; **18** meyip bolouan h rkandak kixi h rgiz yeqin k lmisun — yaki kor bolsun, tokur bolsun, panak bolsun yaki bir  zasi y n  bir j pidin uzun bolouan ad m bolsun, **19** puti yaki qoli sunuq bolsun, **20** dok bolsun, parpa bolsun, kəzidə ak bolsun, k qixkak bolouan bolsun, təmrətkə baskan bolsun yaki uruqdeni ezilgən h rkim bolsun, **21** H run kahinning n slidin bolouan undak meyip kixil rning heqbiri P rw rdigaroqa atap otta sunulidouan n rsil rni k lt r xk  yeqin barmisun; undak kixi meyiptur; u  z Hudasining nenini sunuxka yeqin k lmisun. **22** H lbuki, u  z Hudasining nenini, yəni « ng muk dd s» w  «muk dd s»  esablanouan n rsil rning hər ikkisini yesun. **23** P k t u p rdidin  t p iqkirisig  kirm sliki yaki qurbangahqimu yeqin barmasliqi ker k; q nki u meyiptur; bolmisa, u Mening muk dd s jaylirimni bulououan bolidu; q nki ularni muk dd s qilouqi P rw rdigar  z mdurm n». **24** Bu s zlarning h mmisini Musa H run bilən uning oouulliri w  Israillarning h mmisig  eytip b rdi.

22 P rw rdigar Musoqa s z qilip mundak dedi: — **2** Sən H run bilən uning oouullirioqa mundak degin: — «Silər Israillarning Manga atioqan muk dd s hədiyələrni ehtiyatqanlik bilən bir t r p qilinglar, bolmisa ular namimni bulouixi mumkin. Mən Pərwərdigardurmən».

3 Ularoʻja mundak degin: — «Silər hər bir dāwrlərdə, barlik nəsillinglardin hərқaysisi Israillar Pərwərdigaroʻja atioʻan pak nərsilərgə napak hələttə yəqinlaxsa, undak kixi Mening aldimdin üzüp taxlinidu. Mən Pərwərdigardurmən. **4** Hərurning nəsloidin biri pesəmahaw yaki aқma kesili boləan bolsa, pak bolmioʻuqə muқəddəs nərsilərdin yemisun. Birkim əlūkning səwəbidin napak boləan birkingə wə yaki məniysi ekip kətkən kixigə tegip kətsə, **5** yaki adəmnı napak қilidioʻan əmiligūqi janiwaroʻja təgsə yaki hərқandak yukup қalidioʻan napakliқi bar bir adəmgə tegip kətsə, (napakliқi nemidin boluxidin қət'iynezər) **6** mundak nərsilərgə təgkən kixi kəq kirgūqə napak bolup, muқəddəs nərsilərdin yemisun. U bədinini suda yusun **7** andin kün olturoʻanda pak sanilip, muқəddəs nərsilərdin yeyixkə bolidu; qūnki bular uning ozukidur. **8** U [əzlūkidin] əlgən wə yaki yirtқuqlar boʻup qoyəan həywanni yeyix bilən əzini napak қilmisun. Mən Pərwərdigardurmən. **9** Ular Mening bu tapilioʻanlirimni tutuxi kerək; bolmisa, buningəja ihlassizliқ қilsa, [xu əlūk] tūpəylidin gunahқar bolup əlidu; ularni muқəddəs қiloʻuqi Pərwərdigar Əzūmdurmən. **10** Қahinlaroʻja yat boləan həqқandak kixi muқəddəs nərsilərdin yemisun. Қahinning yenidiki musapir-məhman wə yaki mədikari bolsun ularmu muқəddəs nərsilərdin yemisun. **11** Həlbuki, қahin əzi pul қikirip setiwəloʻan қul uningdin yeyixkə bolidu; xuningdək uning əyidə tuoʻuloʻan kiximu uningdin yesə bolidu. **12** Қahinning қizi yat kixigə təgkən bolsa umu «kətürmə hədiyə» sūpitidə atəloʻan muқəddəs

nərsilərdin yemisun. **13** Ləkin əgər kaşinning kizi tul bolup kəlip, yaki qoyup berilip pərzəntsiz hələttə atisining əyigə yenip kəlip, yax waqtidiki dək olturoşan bolsa, undaқта atisining taamidin yeyələydu; ləkin heqbir yat kixi uningdin yeməsliki kerək. **14** Əgər birkim bilməy, muqəddəs nərsilərdin yəp salsa, undaқта u uningəşa xuning bəxtin birini qoxup, muqəddəs nərsining əzi bilən kaşinoşa qayturup bərsun. **15** [Kaşinlar] Israillarning Pərwərdigəroşa atioşan nərsilərinin buləşimasliki kerək; **16** bolmisa, həlk muqəddəs hədiyilərdin yeyixi bilən, kaşinlar həlkning gədinigə itaətsizlik gunahini yükləp qoyoşan bolidu; qünki ularni muqəddəs kəloşuqi Pərwərdigar Əzümduurmən». **17** Pərwərdigar Musəoşa səz kəlip mundak dedi: — **18** Sən Hərun bilən uning oşulliri wə Israillarning həmmisigə mundak degin: — Əgər Israil jəmətidin biri wə yaki Israil zeminida turuwatқан musapirlarning biri əz kəsəmlirigə başliq kurbanliq yaki ihtiyariy kurbanliqni sunup, Pərwərdigəroşa atəp keydurmə kurbanliq kəlməşqi bolsa, **19** undaқта u qəbul kəlinixi üqün bejirim ərkək kala, qoy yaki əşkilərdin kəltürüŋlar. **20** Əyibi bolmioşan bir janıwarni sunuxunglar kerək; qünki xundaқ boləşini silər üqün qəbul kəlinmas. **21** Birsı kalilərdin yaki uxşak maldin əz kəsəmlirigə başliq kurbanliq yaki ihtiyariy kurbanliqni sunup, Pərwərdigəroşa atəp inakliq kurbanliqi kəlməşqi bolsa, sunuloşan həywan qəbul kəlinixi üqün bejirim boluxi kerək; uning heqқandaқ əyibi bolmisun. **22** Kor yaki aқsaқ-qoləş, qonəş yaki yarisi yiringdəp kətkən, təmrətkə başқан yaki qotur-qəşəş besip qəloşan həywanlar bolsa — bularni Pərwərdigəroşa atəp sunşanglar yaki bularni

Pərwərdigarəyə atəp qurbanlik süpitidə qurbangahəta otta keydürsənglar bolmaydu. **23** Torpaq yaki qoyninq məlum jüp əzasidin biri uzunraq ya kışka bolsa, mundaqlarni ihtiyariy qurbanlik süpitidə ətküzsəng bolidu, ləkin kəsəmgə baəqlik bolsa qurbanlik üqün qəbul qilinmas. **24** Uruqdini zəhimpləngən, ezilip kətkən, yeriləqan yaki piqiləqan həywanni Pərwərdigarəyə atəp qurbanlik qilmənglar. Mundaq ixni əz zəminənglardimu hərgiz qilmənglar. **25** Hudainglərninq neni süpitidə yaka yurtluk kixinq qolidin xundaq həywanlardin həqkəyisini elip sunmənglar; qünki ular meyip boləqəqqa, silər üqün qəbul qilinmaydu. **26** Pərwərdigar Musəyə səz qilip mundaq dedi: — **27** Bir mozay, qəza yaki oəqləq tuəqulsa yəttə künqiqə anisini əmsun; səkkizinqi künidin baxlap Pərwərdigarəyə atəp otta sunidəqan qurbanlik süpitidə qəbul boluxka yaraydu. **28** Məyli kala bolsun, qəy bolsun, silər anisi bilən balisini bir kündə boəquzlimənglar. **29** Silər Pərwərdigarəyə atəp bir təxəkkür qurbanliqi sunmaqqi bolsənglar, qəbul qilinixka layiq boləqan yol bilən sunənglar. **30** U sunuləqan künidə yeyilixi kerək; uninqdin həqnemini ətisigə qaldurmasliqinqlar kerək. Mən Pərwərdigardurmən. **31** Silər Məning əmrlirimni qinq tutup, ularəyə əməl qilinglar. Mən Pərwərdigardurmən. **32** Məning mükəddəs namimni buləqimənglar, Mən əmdi Israillərninq arisida mükəddəs dəp bilinimən. Mən silərni mükəddəs qiləqıuqi Pərwərdigar bolup, **33** Hudainglar boluxka silərni Misir zəminidin qiqirip kəldim. Mən Pərwərdigardurmən.

23 Pərwərdigar Musağa söz qilip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroğa mundak degin: — Pərwərdigar bekitkən heytlar, silər mukəddəs sorunlar bolsun dəp qaqirip jakarlaydioğan heytlirim mana munulardur: — **3** (altə kün ix-əmgək qilinsun; lekin yəttinqi küni «has xabat küni», mukəddəs sorunlar küni bolidu; u küni heqkandak ix-əmgək qilmanglar. Qəyərdila tursanglar bu kün Pərwərdigarğa ataloğan xabat küni bolidu). **4** Silər bekitilgən künliri mukəddəs sorunlar bolsun dəp qaqirip jakarlaydioğan, Pərwərdigarning heytliri mana munulardur: — **5** Birinqi ayniq on tətinqi küni gugumda Pərwərdigarğa ataloğan «ətüp ketix heyti» bolidu. **6** Xu ayniq on bəxinqi küni Pərwərdigarğa ataloğan «petir nan» heyti bolidu; silər yəttə küngiqə petir nan yəysilər. **7** Birinqi künidə silər mukəddəs yioqilix qilip, heqkandak ix-əmgək qilmanglar. **8** Silər yəttə küngiqə Pərwərdigarğa atap otta sunidioğan qurbanliqlarni sunup turunglar. Yəttinqi künidə mukəddəs yioqilix bolidu; heqkandak ix-əmgək qilmanglar. **9** Pərwərdigar Musağa söz qilip mundak dedi: — **10** Sən Israillaroğa mundak degin: — Silər Mən özünglarğa təkdin qilidioğan zeminoğa kirip, uningdin həsul yioqininglarda, həsulunglarning dəslepki pixkinidin bir baqlamni kahinning qexioğa elip beringlar. **11** Kahin silər üqün qobul boluxka uni Pərwərdigarning aldidə pulanglatsun; uni pulanglatqan waqit bolsa xabatning ətisi bolidu. **12** Silər uni pulanglatqan kündə silər bir yaxka kirgən bejirim bir qozini Pərwərdigarğa atap keydurmə qurbanliq süpitidə sununglar; **13** xuningoğa qoxup axliq hədiyə süpitidə zəytun meyi iləxtürülgən

esil undin bir əfahning ondin birini Pərwərdigarəja huxbuy kəltürsun dəp otta sununglar; buningəja qoxup xarab hədiyə süpitidə xarabtin bir hinning təttin birini sununglar. **14** Silər Hudayinglarəja has boləjan bu hədiyəni sunidojan kündin ilgiri [yengi həsuldin] heqnemini, nə nan nə qomaq nə kək bax bolsun yemənglar. Bu dəwrdin-dəwrgiqə silər üqün kəyərdə tursanglar əbədiy bir bəlgilimə bolsun. **15** Andin silər xu xabat künniing ətisidin, yəni xu bir baqlamni pulanglatma hədiyə süpitidə sunəjan künniing ətisidin tartip, yəttə həptə sananglar (ular toluq həptə boluxi kerək); **16** yəttinqi xabatning ikkinqi küniqə əllik künni sananglar; andin Pərwərdigarəja atap yengi [həsuldin] bir axliq hədiyə sununglar. **17** Əzünglar turuwatqan jaylardin pulanglatma hədiyə süpitidə esil undin bir əfahning ondin ikkisiidə etilgən ikki nanni elip kəltürünglar; ular eqitqu selip etilgən bolsun; bular Pərwərdigarəja ataləjan dəslepki həsul hədiyəsi dəp həsablinidu. **18** Nandin baxqa yənə bir yaxliq yəttə bejirim qoza, yax bir torpaq wə ikki qoqkarni keydürmə qurbanliq süpitidə Pərwərdigarəja atap sununglar; ularəja has axliq hədiyəliri wə xarab hədiyəlirini qoxup, həmmisi Pərwərdigarəja huxbuy kəltürükə sunulsun. **19** Buningdin baxqa silər gunah qurbanliqi üqün bir tekini, inakliq qurbanliqi üqün bir yaxliq ikki qozini kəltürünglar; **20** kahin bularni, yəni xu ikki qozini dəslepki həsul nanliriəja qoxup pulanglatma hədiyə süpitidə Pərwərdigar aldida pulanglatsun. Bular bolsa Pərwərdigarəja ataləjan mukəddəs sanilip, kahinəja təgsun. **21** Xu küni silər «bügün bizlərgə

mukəddəs yiqilix bolidu» dəp jakarlanglar; xu küni heqkandaq ix-əmgək qilmanglar. Bu silər üçün kəyərdila tursanglar əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **22** Etizingning bulung-puqqaqliriojiqə tamam yiqiwalmanglar, wə hosulungdin kaləjan wasangni teriwalmiojin, bəlki bularni kəmbəoqəllər bilən musapirlaroja koyojin. Mən Əzüm Hodayinglar Pərwədigardurmən. **23** Pərwədigar Musaəja mundaq dedi: — **24** Sən Israillaroja mundaq degin: — Silər yəttinqi ayning birinqi küni toluq aram elip, kanaylar qelinix bilən əslətmə yosunda heyt qilip, mukəddəs sorunlarni tüzünglar. **25** U kündə heqkandaq ix-əmgək qilmanglar; Pərwədigaroja atap otta sunulidojan bir qurbanlik sununglar. **26** Pərwədigar Musaəja səz qilip mundaq dedi: — **27** Yəttinqi ayning oninqi küni bolsa kafarət küni bolidu; u kün silər üçün mukəddəs yiqilix küni bolidu; xu küni nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutup, Pərwədigaroja atap otta sunulidojan qurbanlikni sununglar; **28** U kündə heqkandaq ix-əmgək qilmanglar; qünki u bir kafarət küni bolup, xu kün əzünglar üçün Hodayinglar Pərwədigar aldida kafarət qilinixka bekitilgəndur. **29** Hərkim xu küni nəpsini tartmay ezini təwən tutmisa əz həlkədin üzüp taxlinidu. **30** Kimdəkim xu kündimu hərqandaq bir ix qilsa, Mən xu adəmnə əz həlkədin üzüp taxlaymən. **31** Xu küni heqkandaq ix qilmanglar; bu dəwərdin-dəwərgiqə silər üçün kəyərdə tursanglar bir əbədiy bəlgilimə bolidu. **32** U kün silər üçün toluq aram alidojan xabat küni bolidu; nəpsinglarni tartip əzünglarni təwən tutunglar. Xu ayning tokkuzinqi küni gugumdin tartip ətisi gugumojiqə xabat

künigə riayə qilip aram elinglar. **33** Pərwərdigar Musaəja söz qilip mundak dedi: — **34** Sən Israillaroja mundak degin: — Yəttinqi ayning on bəxinqi künidin baxlap, yəttə künigə Pərwərdigarning «kəpilər həyti» bolidu. **35** Birinqi kündə mukəddəs yiojilix bolidu; heqkandak ix-əmgək qilmanglar. **36** Yəttə künigə Pərwərdigarəja atap otta sunulidiojan qurbanlik sununglar; səkkizinqi kündə silərgə mukəddəs yiojilix bolidu; Pərwərdigarəja atap otta sunulidiojan qurbanlik sununglar. Bu əzi təntənilik yiojilix boləjaq, u küni heqkandak ix-əmgək qilmanglar. **37** Silər «mukəddəs sorunlar bolsun» dəp jakarlaydiojan, yəni Pərwərdigar bekitkən həytlar mana xulardur. Xu sorunlarda silər hərəkəysi künigə bekitilgini boyiqə, Pərwərdigarəja atap otta sunulidiojan hədiyə-qurbanlik, yəni köydürmə qurbanlik, axlik hədiyə, baxka hərhil qurbanliklar wə xarab hədiyələrnə sunisilər; **38** bulardin baxka, Pərwərdigarning xabat künlirini tutisilər wə Pərwərdigarəja atap qalojan hədiyəliringlarnə berip, kəsəm qurbanlikliringlarning həmmisini ada qilip, ihtiyariy qurbanlikliringlarning həmmisini sunisilər. **39** Silər əmdi zemindin həsul-məhsulatirini yiojip bolup, yəttinqi ayning on bəxinqi künidin baxlap yəttə kün Pərwərdigarning həytini ötküzünglar. Birinqi küni toluq aram elix bolidu, səkkizinqi konidimu toluq aram elix bolidu. **40** Birinqi küni silər esil dərəhlərdin xahputaklarnə qatap, yəni horma dərəhliri bilən qoyuk yopurmaqlik dərəhlərnə xahlirini kesip, erik boyidiki səgət qiwiklirini kırqip Hudayinglar Pərwərdigar aldida yəttə künni xundak xad-huram ötküzisilər. **41** Silər

hər yili bu yəttə künni Pərwərdigarəya atioqan bir heyət süpitidə ötküzümlar; dəwrdin-dəwrgiqə bu silər üçün əbədiy bir bəlgilimə bolidu. Silər heytni yəttinqi ayda ötküzümlar. **42** Yəttə küngiqə kəpilərdə turunglar. Israilda tuquloqanlarning həmmisi kəpidə tursun. **43** Buning bilən Mən Israillarni Misir zeminidin qıkarəqinimda, ularni kəpilərdə turoquzəqinimni əwladliringlar bilidu. Əzüm Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **44** Xundak qilip Musa Pərwərdigarning bekitkən xu heytlirini Israillaroqə bayan qildi.

24 Pərwərdigar Musoqə səz qilip mundak dedi: — **2** Israillaroqə qiraəq həmixə yenik turuxi üçün zəytundin sokup qikiriləqan sap mayni sanga elip kelixkə buyruəqin. **3** Hərun jamaət qedirining iqidə, həküm-guwahlıq sanduqining udulidiki pərdining sirtida hər keqisi ətigəngiqə Pərwərdigarning aldidə qiraəqlarni xundak pərləp tursun. Bu dəwrdin-dəwrgiqə silər üçün əbədiy bir bəlgilimə bolidu. **4** Hərun həmixə Pərwərdigarning aldidə bu qiraəqlarni pak qiraəqdanning üstigə tizip koysun. **5** Sən yənə esil buəqday unidin on ikki toqəqni ətkin. Hərbir toqəq bir əfahning ondin ikkisigə barawər bolsun. **6** Andin sən Pərwərdigarning aldidiki pak xirəning üstigə altidin ikki qatar qilip tizəqin. **7** Hərbir qatarning üstigə sap məstiki qoyəqin; xuning bilən ular Pərwərdigarəya atap otta sunulidioqan hədiyə, əslətmə nan bolidu. **8** Bularni u Israillaroqə wakalitən hər bir xabat küni Pərwərdigarning aldidə tizsun; bu əbədiy bir əhdidur. **9** Nanlar Hərun bilən uning oəqullirioqə təwə bolidu; ular ularni muqəddəs jayda yesun; qünki bu nərsilər Pərwərdigarəya atap

otta sunuloqan narsilär iqidä «əng mukəddəslərnin
biri» dəp sanilip, Hərunoqə təwə bolidu; bu əbədiy bir
bəlğilimidur. **10** Anisi Israiliy, atisi Misirlik bir ooqul bar
idi. U Israillarning arisioqə bardı; u qedirgahqta bir Israiliy
bilən uruxup qaldı. **11** Ular soquxqanda Israiliy ayalning
ooqli kupurluq kılıp, [Pərwərdigarning] namini buloqap
qaroqidi. Həlk uni Musaning aldioqə elip bardı. U kixining
anisining ismi Xelomit bolup, u Dan kəbilisidin boloqan
Dibrining kizi idi. **12** Xuning bilən ular Pərwərdigarning
həkülüm buyruqı qıkkuqə u kixini solap qoydı. **13** Andin
Pərwərdigar Musoqə səz kılıp mundaq dedi: — **14**
Qaroqioquqini qedirgahning taxkiriqə elip qıkinglar.
Uning eytkinini angliqanlarning həmmisi kollirini uning
bexioqə koysun, andin pütkül jamaət bir bolup uni
qalma-kesək kılsun. **15** Həmdə sən Israillaroqə mundaq
degin: — Əgər birkim öz Hudasini haqarətləp qaroqisa öz
gunahını tartidu. **16** Pərwərdigarning namioqə kupurluq
kiloqan hərqandaq kixi əlümgə məhkum kılinsun; pütkül
jamaət qoqum bir bolup uni qalma-kesək kılsun; məyli u
musapir bolsun yaki yərlik bolsun, [mukəddəs] namoqə
kupurluq kılsa əltürülsun. **17** Əgər birsi baxqə birsini
urup əltürsə, u əlümgə məhkum kılinsun. **18** Birsi bir
qarpayni əltürsə, uning üqün haywannı tələp, janqə-
jan tələp bərsun. **19** Birkim öz qoxnisini meyip kılsa,
u əzgigə qandaq kiloqan bolsa, uning əzigimu xundaq
kılinsun. **20** Birər əzasi sunduruwetilgən bolsa, uningmu
sundurulsun; kəzigə-kəz, qixioqə-qix nakar kılinsun;
baxqə kixini qandaq zəhimləndürgən bolsa umu həm
xundaq kılinsun. **21** Kimdəkim bir qarpayni əltürsə,

qarpay t l p bərsun; ad mni urup  lt rg n kixi bolsa,  l m jazasi qa m h kum qilinsun. **22** Sil rd  birla qanun bolsun. musapir yaki y rl k bolsun, barawər muamilə qilinsun; q nki Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **23** Musa Israillar qa xularni dedi; xuning bilən ular xu qar i uqini qedirgahning taxkiriəqa elip qikip, qalma-kes k qildi. Xundək qilip, Israillar P rw rdigarning Musaq   mr qil jnid k qildi.

25 P rw rdigar Sinay teəjida Musaq  s z qilip mund k dedi: — **2** Sən Israillar qa mund k degin: — Mən silərgə beridiəjan zeminqə kirgininglarda u zeminning  zimu P rw rdigar qa atap bir xabat aramini alsun. **3** S n alt  yil etizingni terip, alt  yil tallik be jingni qatap, ulardin h sullarni yio kin; **4**  mma y ttinqi yili zeminning  zi  q n bir «xabatlik aram» bolsun; u P rw rdigar qa atalojan bir «xabat» h sablidu. Xu yili s n etizingni terimays n w  tallikingni qatimays n. **5**  zl kidin ünüp qik kan h sulni ormays n; w  qatalmi jan talliringning üzümlirini  zm ys n; q nki xu yil zemin aram alidi jan yildur. **6** H lbuki, zemin xabat yilida qikar jan h sul h mmlinglar qa ozuk bolidu, y ni özüng  q n, kul-dediking  q n, m dikaring  q n w  seningkid  turuwatq n musapir  q n, xuningd k mal-waranliring  q n **7** W  zeminigdiki yawayi h ywanlar üqünmu ozuk bolidu; zeminning h mm  h suli ozuk bolidu. **8** Xuningd k s n y tt  ketimlik xabat yilini, yəni y tt  h ss  y tt  yilni saniojin; y tt  xabat yil k nliri kirik tokşuz yil bolidu. **9** Xunqilik wakit  t p, yəttinqi ayda, ayning oninqi k ni, kafarət k nid  buro a qelip sadasini yukiri qikirisilər;

kafarət künining əzidə silər pütkül zemininglarda buroqining sadasini anglitisiilər. **10** Xu əllikinqi yilini silər muqəddəs dəp bilip, pütkül zeminda uningda barliq turuwatqanlarning həmmisigə azadliqni jakarlixinglar kerək. Xu yil silərgə «azadliq yili» bolidu, hərbinglar öz yər-mülükliringlaroqa kaytisiilər, hərbinglar öz ailə-jəmətinglaroqa kaytip barisiilər. **11** Bu əllikinqi yili silərgə bir azadliq yili bolsun; u yili heq nemə terimaysilər, əzlükidin ünüp qikқан həsulnimu ormaysilər wə qatalmioqan talliringlarning üzümlirinimu yioqmaysilər. **12** Qünki bu azadliq yili bolup, silərgə muqəddəs hesablandsun; uning həsulini bolsa, etiz-dalilardin tepip [həmminglar] yəysilər. **13** Azadliq yili aranglardiki hər bir adəm öz yər-mülkigə kaytsun. **14** Silər qoxnanglaroqa birnemə setip bərsənglar, yaki qoxnanglardin birnemə setiwalsanglar, bir-biringlarni bozək qilmanglar. **15** Qoxnangdin [yərni] setiwalsang, undaqta «azadliq yili»din keyin ətkən yillarning sanini hesablap uningdin setiwelixing kerək; umu qaloqan yillarning sanioqa qarap, yərning keyinki həsullirioqa asasen sanga setip bərsun. **16** «[Azadliq yili]»oqiqə] bolqan yillar kəprək bolsa, baqasini xuningoqa muwapik yukiri kətürisən; qaloqan yillar azraq bolsa, baqasini xuningoqa muwapik keməytsun. Qünki qaloqan yillarning həsulliri qanqə bolsa, u xu boyiqə sanga setip beridu. **17** Silər bir-biringlarni bozək qilmanglar, bəlki Hudayinglardin qorkunglar; qünki Mən bolsam Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **18** Silər Mening bəgilimilirimni tutup, həkümlirimdə turup, xularoqa əməl qilinglar; silər xundak qilsanglar, zemininglarda tinq-

aman turisilär. **19** Xuning bilän zemin silərgə öz mewisini beridu, silər toyoqudək yəp, uningda tinq-aman turisilär. **20** Əgər silər: — Mana, bizgə terip həsulni yiojixka ijasət berilmisə, yəttinqi yili nemə yəymiz, dəp sorisanglar, **21** [silərgə məlum bolsunki], altinqi yilida üq yilning həsulini bərsun dəp, Mən üstünglaroqa bərikitimni «qix» dəp buyruymən. **22** Wə xundak boliduki, silər səkkizinqi yili teriysilär, əmma tokkuzinqi yilioiqə exip qaloqan kona həsuldin tehiqə yəysilär; xu tokkuzinqi yilioiqə silər kona axliktin yəysilär. **23** Yər-zemin setilsa, mənggülik setilmisun, qünki zeminning əzi Meningkidur, silər bolsanglar Mening yenimdiki musapir wə mehman, halas. **24** Silər igə bolidioqan pütkül zeminda yər-zeminning igilirigə uni «qayturuwelix hokuki»ni yaritip berixinglar kerək. **25** Əgər kerindaxliringlardin biri kəmbəoəllixip, öz miras yerini setiwətkən bolsa, uning yekın tuoqkını, yəni «həmjəmət xapaətqi»si kelip öz kerindixi satqan yərni qayturup setiwalsun. **26** Əgər uning heq xapaətqi tuoqkını bolmisa, lekin u yanduruwelixka kerəklik pulni tapalisa, **27** Undakta satkınıoqa qanqə yil boləanlikini hesablap, [azadlik yilioiqə] qaloqan yillar üqün setiwaloqan kixigə muwapik pul berip, öz yerigə qaytsun. **28** Lekin əgər u yanduruwelixka kerəklik pulni tapalmisa, əzi setip bərgən yər azadlik yilioiqə aloquqining qolida tursun; azadlik yili kəlgəndə yər yər setiwaloquqining qolidin qiqsun, öz igisi öz yər-mülkigə qaytsun. **29** Əgər birsi sepillik xəhərning iqidiki bir turaloqu əyni satqan bolsa, setip bir yil iqidə uni yanduruwelix hokuki bardur. Toluk bir yil tügəp boləuqə, yanduruwelix hokuki bardur.

30 Lekin pütün yil iqidə yanduruwelinmisa, sepillik xəhərning iqidiki bu öy nəsildin-nəsilgə aloqan kixining qolida bolup, azadlıq yili kəsimu yandurulmas. **31** Lekin sepilsiz kəntlərnin öyliri bolsa zeminning etizliridək hesablinidu; ularni yandurup setiwələyli bolidu; azadlıq yili kəlgəndə əsli igisinin qolıoqə yandurulidu. **32** Lekin Lawiy xəhərliridə bolsa, Lawiyar öz mirasi bolqan xəhərlərdiki öylirini halisa hərqaqan qayturuwelix hokuki bardur. **33** Lawiyardin biri öylirini, yəni öz mirasi bolqan xəhərdiki bir öyni qayturuwelix hokuki bar bolsimu, [lekin qayturup almioqan bolsa], undak əhwalda u azadlıq yili kəlgəndə yandurulidu; qünki Lawiy xəhərlirining öyliri bolsa Lawiyarning Israillarning arisidiki mirasi bolidu. **34** Xundak həm bularning xəhərlirining qərisidiki etiz-yərliri bolsa, ularning əbədiy mirasi bolqəqə, setilsə bolmaydu. **35** Sanga qoxna bolqan, qerindaxliringlardin biri kəmbəoəllixip, öz jenini baqalmay qalsa, sən uni musapir yaki yaqə yurtluq mehmandək yeningda turoquzup, uningdin həwər aloqin. **36** Sən uningdin əsüm wə yaki payda almioqin; sən Hodayingdin qorqup, qerindixingni kexingda turuxqə qoyqin. **37** Pulungni uningqə əsümgə bərmə, axliqingnimu payda elix məksitidə uningqə ətnə bərmigin. **38** Hodayinglar boluxqə, Qanaan zeminini silərgə berixkə silərnə Misir zeminidin qikirip kəlgən Hodayinglar Pərwərdigar Əzümdurmən. **39** Əgər sanga qoxna bolqan qerindixing kəmbəoəllixip, özini sanga satsə, uni quldək qulluq hizmitigə salmioqin; **40** bəlki u kexingda mədikar yaki musapirdək tursun; azadlıq yilioiqə sening hizmitingdə

bolsun; **41** andin azad bolup ozi bilən baliliri kexingdin qikip, ez jəmətigə yenip berip, ata-bowilirining yərmülkigə kaytsun. **42** Qünki ular Mən Özüm Misir zeminidin qikip elip kəlgən kul-bəndilirim boləqqa, ularni kuldək setixka yol koymanglar. **43** Sən ularəqa kattik kolluk bilən hojilik kilmaysən, bəlki Hundayingdin kərkkin. **44** Lekin özüggə kul yaki dedək almakqi bolsang, ularni ətraptiki yat əllərdin xundak kul ya dedək setiwalsang bolidu. **45** Bulardin baxka, aranglarda olturaklxkan musapirlarning pərzəntlirini wə xularning jəmətidin, yəni silər bilən billə turuwatkan, zemininglarda tuşuloqanlardin kullar setiwalsanglar bolidu; xuning bilən ular silərnin mülkünglar bolup kalidu. **46** Silər muxularni özünglardin keyinki baliliringlarəqa miras kilip, ularəqa mülük boluxka kaldursanglar bolidu; muxularni əbədgiqə kul kilsanglar bolidu; lekin öz kəringdaxliringlar boləqan Israillar arisida bolsa, bir-biringlarəqa kattik kolluk bilən hojilik kilməslikinglar kərək. **47** Əgər aranglarda olturuxluk bir musapir yaki yaka yurtluk beyioqan wə uningəqa koqna kəringdixing kəmbəşəllixip, özini xu koqna musapiroqan wə yaki xu musapirning məlum bir əwladioqan satsa, **48** u setiloqandin keyin uningda pul tələp hərlükkə qikix həkuki kalidu; uning aka-ukilirining hərəkaysisi uni hərlükkə setiwalsa bolidu. **49** Xuningdək uning taqisi yaki taqisining oşli wə yaki jəmətidin boləqan hərəkaysi yəqin tuşkini uni hərlükkə setiwalsa bolidu; yaki özining kərbi yətsə, pul berip öz-özini hərlükkə setiwalsa bolidu. **50** Uni setiwalidioqan kixi uning hojisi bilən gəplixip setiloqan yildin tartip azadlik yilioqə kanqilik

bolqanlikini hisablap, setiwelix bahasini yillarning sanioqa karap hisablisun; [h rl k puli hisablaxta kulning hojisiq] ixl k  ker k bolqan qalqan k nlirining h kki «m dikarning ixligən k nliri»dək hisablansun. **51** Azadlik yilioqa y n  heli yillar bolsa, xuni hisablap, setiloqan pulning nisbiti boyiq  h rl k pulini hisablap bərsun; **52**  g r azadlik yilioqa az yillar qalqan bolsa, uni hisab kilip, qalqan kulluk yillirioqa muwapik pulni yandurup bərsun. **53** Bolmisa, kul xu hojisining yenida yillik m dikard k turuxi ker k; uning hojisi sening k z aldingda uningq  qattik qolluk bilən hojilik qilmisun. **54**  g r kul yukiriki yollar bilən hərlükkə qik lmisa, azadlik yili kəlgəndə koyup berilsun — u baliliri bilən koxulup azad bolidu. **55** Q nki Israillarning  zi Manga kul-b ndil rdur; ular Mən  z m Misir zeminidin qikirip k lg n kul-b ndilirimdur. Hundayinglar P rw rdigar  z mdurm n.

26 Silər  z nglar  q n heqkandak but yasimanglar yaki  z nglarq  heq oyma m bud yaki həykəl-t wrukni turoquzmanglar yaki ularqə bax uruxqa oyuloqan n kixlik taxlarni zeminiglarda h rgiz tiklim nglar; q nki  z m Hundayinglar Pərwərdigardurmən. **2** Mening xabat künlirimni tutup, muk dd s jayimoqa ihlasmən bolunglar. Mən Pərwərdigardurmən. **3**  g r silər mening b gilimilirimd  mengip,  mrlirimni tutup ularqə əməl kilsanglar, **4** Mən yeringlarning  z h sulini berip turuxioqa, daladiki dərəhlərning mewisini qikirixioqa waqtida yamoqurliringlarni yaoqdurup turim n. **5** Xuning bilən hamam tepix waqti  z m yioqix p sligiq  bolidu,  z m yioqix waqti teriloq  waqtiq  bolidu; silər

neninglarni toyunotiqə yəp, öz zemininglarda tinq-aman turisilər. **6** Mən zeminoqa aram-tinqlik ata qilimən, xuning bilən heqkim silərni qorkitalmaydu, aramhuda yetip uhlaysilər; wəhxiy həywanlarni zemindin yokitimən, qiliqmu zemininglardin etməydu; **7** silər düxmənliringlarni qoqlaysilər, ular aldinglarda qiliqlinip yikilidu. **8** Silərdin bəx kixi yüz kixini qoqlaydu, yüz kixi on mingni qaquridu; düxmənliringlar bolsa aldinglarda qiliqlinip yikilidu. **9** Mən silərgə yüzümni qaritip, silərni pərzənt kərgüzüp kəpəydimən, silər bilən baqlioqan əhdəmni məzmut turoquzimən. **10** Silər tehiqə uzun saqlanoqan kona axliqni yəwatqininglarda, yengi axliq qikidu; yengisi wəjidin konisini qikiriwetisilər. **11** Mən Öz makanimni aranglarda turoquzimən wə kəlbim silərdin nəprətlənməydu. **12** Mən aranglarda mengip silərnin Hodayinglar bolimən wə silər Mening həlkim bolisilər. **13** Mən silərni Misirda ularning qulliri boluxtin hər qilixqaxu zeminidin qikaroqan Hodayinglar Pərwərdigardurmən; Mən boyunturukunglarning asarətlirini sundurup, qəddinglarni tik qilip mangoquzdum. **14** Həlbuki, əgər silər Manga kulak salmay, bu əmrlərnin həmmisigə əməl qilmay, **15** bəlgilimilirimni taxlap, qəlbinglardin həkümlirimni yaman kərüp, barliq əmrlirimni tutmay, əhdəmni buzsanglar, **16** Mənmü bexinglaroqa xu ixlarni qüxürimənki, — Mən silərgə wəhimə selip, kəzünglarni kor qilidioqan, jeninglarni zəipləxtüridioqan sil-waba kesili, kezik kesilini bexinglaroqa qüxürimən. Silər urukunglarni bikar qeqip-teriysilər, qünki düxmənliringlar uni yəp ketidu. **17** Mən yüzümni silərgə qarxi qilimən, xuning

bilən silər düxmənliringlardin urulup қақидioqan bolisilər; silərni eқ kərgüqilər üstünglardin һökümranlıқ қilidu; һeқkim silərni қоқlimisimu, қақisilər. **18** Bulardin һeқ ibrət almay, bəlki Manga yənə қulақ salmisanglar, Mən gunahlıringlar түpəylidin silərgə boloqan jazani yəttə һəssə eқirlitimən, **19** күq-һəywənglardin boloqan һakawurluқinglarni sundurimən; asmininglarni төmürdək қilip, yeringlarni mistək қiliwetimən; **20** əjir-japayinglar bikaroqа ketidu, yeringlar һosul bərməydu, daladiki dərəһlərgə mewə qüxməydu. **21** Əgər yənila Mən bilən қarxi mangsanglar, xundakla Manga қulақ salmisanglar, Mən gunahlıringlaroqа layıq bexinglaroqа qüxidioqan waba-külpətlərnı yənə yəttə һəssə eқirlitimən. **22** Aranglaroqа silərni baliliringlardin juda қilidioqan, qarpayliringlarnı yokitidioqan, silərni azlitidioqan yawayi һaywanlarnı əwətimən; yol-koqiliringlar adəmzatsız qəldək bolup қalidu. **23** Silər bu ixlar arқilik ibrət-tərbiyə almay, bəlki yənila Manga қarxi mangsanglar, **24** Mənmu silərgə қarxi mengip, gunahınglar түpəylidin boloqan jazani yənə yəttə һəssə eқirlitip, Mən Əzüm silərni urimən; **25** üstünglaroqа əһdəmni buzoqanlıқning intıqamini alidioqan қiliq qüxürimən; xuning bilən silər xəһərlərgə yioqiliwalisilər, Mən aranglaroqа waba qüxürimən; xuning bilən silər düxmənlərnıng қolioqа qüxisilər. **26** Silərgə yələnqük boloqan axlıқni қurutiwetimən; on ayal bir bolup bir tonurda nan yekip, nanlarnı silərgə tarazida tartip beridu, əmma buni yegininglar bilən toymaysilər. **27** Əgər bulardin һeқ ibrət almay, manga қulақ salmisanglar, bəlki manga

qarxi mangsanglar, **28** Mənmü qəhr bilən silərgə qarxi mangimən; Mən, yəni Mən Əzüm gunahlıringlar tūpəylidin jaza-tərbiyini yənə yəttə həssə eoqliritip qüxürimən. **29** Xuning bilən silər oqulliringlarning gəxi wə kızliringlarning gəxini yəysilər; **30** xundakla Mən kurbanlıq «yukiri jay»liringlani wəyran kılıp, «kün tūwrük»liringlarni sundurup, əlükliringlarni sunuq butliringlarning üstigə taxliwetimən; Mening qəlbim silərdin nəprətlidü. **31** Mən xəhərliringlarni wəyran kılıp, mukəddəs jayliringlarni harab kılıp, [kurbanlıqlarning] huxbuyirini yənə purimaymən; **32** zeminni həlakətkə elip barimən; uningda olturaqlaxqan düxmənliringlar bu əhwaləqə həyranuhəs qalidü. **33** Silərnü əllərnü arisioqə taritip, kəyninglardin kiliqni suqurup qoqlaymən; xuning bilən zeminənglar wəyran bolup xəhərliringlar harab kilinidü. **34** U waqıtta, silər düxmənliringlarning zeminida turuwatqininglarda, zemin wəyranə boləqan barlıq künlərdə, zemin əz xabat künliridin səyünidü; u zamanda zemin dərwekə aram elip əz xabatlıridin səyünidü. **35** Əzi wəyranə bolup turoqan barlıq künliridə u aram alidü, yəni silər uningda turuwatqan waqıttiki xabat künliringlarda heq almioqan aramni əmdi alidü. **36** Aranglardin qutulup qaloqanlar bolsa, ular düxmənlərnü zeminlirida turoqinida kəngüllirigə yürəkzadilik salimən, xuning bilən ular qüxxən bir yopurmaqning xəpisini anglisa kiliqtin kaqkandək kaqidü; heqkim qoqlimisimu yikilip qüxidü. **37** Gərqə heqkim ularni qoqlimisimu, dərwekə kiliqtin yikitiloqandək ular bir-birining üstigə putlixip

yikilidu; silərdə düxmənliringlaroşa qarxi turoşudək küq qalmaydu. **38** Əllərnin arisida həlak bolisilər, düxmənliringlarning zemini silərnə yəp ketidu. **39** Aranglardin qutulup qaloşanliri bolsa öz rəzilliki tüşəylidin düxmənliringlarning zeminida zəiplixidu; wə ata-bowilirining rəzillikidimu yürüp, xular zəipləxkəndək ularmu zəiplixidu. **40** Həlbuki, ular əzi qiloşan rəzilliki bilən ata-bowilirining sadir qiloşan rəzillikini, Manga yüz ərüp asiylik qiloşinini, xundakla ularning Manga qarxi turup mangoşinini boynioşa alidu, **41** xuningdək Mening ularoşa qarxi mangoşinimoşa, xuningdək ularni düxmənlirining qolioşa tapxuroşinimoşa iqrar bolidu. Xunga əgər u waqıtta ularning hətnisiz kəngli təwən qilinip, öz qəbihlikining jazasini qobul qilsa, **42** undakta Mən Yakup bilən başlioşan əhdəmnəni yad qilip, İshak bilən başlioşan əhdəmnənimu wə İbrahim bilən başlioşan əhdəmnənimu esimgə kəltürimən, zeminnənimu yad qilimən. **43** Qünki zemin ulardin taxlinip, ularsiz bolup harabə turoşan waqıtta, xabat künliridin səyünidu; ular bolsa öz qəbihlikining jazasini qobul qilidu; səwəbi dəl xuki, ular Mening həkümlirimni taxlidi, bəlgilimilirimni kəlbədin yaman kərgənidi. **44** Həlbuki, xundak bolsimu, ular öz düxmənlirining zeminida turoşinida Mən ularni taxlimaymən yaki ularoşa əqlük qilmaymən, xuningdək ular bilən başlioşan əhdəmnəni buzmaymən, ularni yoqatmaymən; qünki Mən Özüm ularning Hudasi Pərwərdigardurmən. **45** Mən bəlki ularni dəp, ularning Hudasi boluxqa əllərnin kəzi aldida Misir zeminidin qikirip kəlgən ata-bowiliri bilən başlaxqan əhdəmnəni esimdə tutimən. Mən Pərwərdigardurmən. **46**

Pərwərdigar Musani wasitə qilip, Sinay teqida əzi bilən Israillarning otturisida bekitkən həkümlər, bəlgilimilər wə qanunlar mana xular idi.

27 Pərwərdigar Musaqə səz qilip mundaq dedi: — **2** Sən Israillaroqə mundaq degin: — Əgər birsi pəwqul'addə bir qəsəm qilip məlum kixining jenini Pərwərdigarqə atioqan bolsa, undaqta xu kixigə sən bekitkən jenining qimmitining nərhi təwəndikidək bolidu; **3** Yexi yigirmə bilən atmixning ariliqida bolqan ər kixi bolsa, sən tohtitidioqan qimmiti muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə bolsun; uning qimmiti əllik xəkəl kümüxkə tohtitilsun. **4** Ayal kixi bolsa, aranglarda tohtitiloqan qimmiti ottuz xəkəl bolsun. **5** Əgər yexi bəx bilən yigirmənin ariliqida bolsa, ərkək üqün tohtitididioqan qimmiti yigirmə xəkəl bolup, ayal kixi üqün on xəkəl bolsun. **6** Əgər yexi bir ay bilən bəx yaxning ariliqida bolsa, tohtitididioqan qimmiti oqul bala üqün bəx xəkəl, qiz bala üqün üq xəkəl kümüx bolsun. **7** Əgər atmix ya uningdin qongraq yaxniki kixi bolsa, tohtitididioqan qimmiti ər kixi üqün on bəx xəkəl, hotun kixi üqün on xəkəl bolsun. **8** Əgər birsi tohtitiloqan qimmitini tələxkə qurbi yətmisə, u əzini kahinning aldidə tək qilsun; kahin uning qimmitini bekitsun. Kahin qəsəm qiloquqining əhwalioqə qarap uning qimmitini tohtitip bərsun. **9** Əgər birsi [qəsəm qilip] Pərwərdigarqə qurbanlik boluxqə layiq bolidioqan bir haywanni uningqə atioqan bolsa, undaqta xundaq haywanlar Pərwərdigarqə atap mutlək muqəddəs sanalsun; **10** haywan naqar bolsa uning ornioqə yaxhini yaki yaxining ornioqə naqirini tegixixkə yaki ornioqə

baxkisini almaxturuxka hargiz bolmaydu. Mubada atioquqi u haywanning ornioqa yonə bir haywanni yənggüxliməkqi bolsa, Awwalkisi bilən ornioqa əkəlgininin hərə ikkisi mukəddəs sanalsun. **11** Əgər haywan Pərwərdigarəqa ataloqan qurbanlikka layik bolmaydiqan bir «napak» haywan bolsa, undakta u haywanni kahinning aldiqqa elip kəlsun; **12** andin kahin əzi uning yahxi-yamanliqioqa qarap kimmitini tohtatsun; kahin kimmitini qanqa tohtatqan bolsa xundak bolsun. **13** Əgər igisi pul tələp haywanni qayturulmaqqi bolsa, tohtitiloqan kimmitigə yonə uning bəxtin birini qoxup bərsun. **14** Əgər birsi Pərwərdigarəqa mukəddəs bolsun dəp əyini uningəqa atəp mukəddəs qilsa, kahin uning yahxi-yamanliqioqa qarap kimmitini tohtatsun; kahin uning kimmitini qanqa tohtatqan bolsa, xu kimmiti inawətlik bolidu. **15** Keyin əgər əyni atioquqi kixi uni qayturulmaqqi bolsa, u tohtitiloqan kimmitigə uning bəxtin birini qoxup bərsun; andin əy yonə uning bolidu. **16** Əgər birsi əz mal-mülki boləqan etizlikning bir qismini Pərwərdigarəqa atəp mukəddəs qilsa, kimmiti uningəqa qanqilik uruk terilidiqanliqioqa qarap tohtitilsun; bir homir arpa uruqi ketidiqan yər bolsa, kimmiti əllik xəkəl kümüxkə tohtitilsun. **17** Əgər birsi «azadlik yili»din tartip əz etizlikini mukəddəs qilsa, sən qanqa tohtatsang xu bolsun. **18** Ləkin əgər birsi «azadlik yili»din keyin əz etizlikini mukəddəs qiləqan bolsa, kahin kelidiqan azadlik yilioqqa qanqilik yillar qaloqanlikini hesablap kimmitini tohtatsun. Ətüp kətkən yilləroqa qarap toluk bahadin muwapik pul keməytilsun. **19** Əgər birsi əz etizlikini mukəddəs qiləqandin keyin

pul t  l p uni  ayturuwalm q i bolsa, u sən tohtatqan  immitig  y n  uning bəxtin birini  oxup bərsun; xuning bilən etizlik uning  z  oli qa  aytidu. **20**  g r u pul berip etizlikni  ayturuwalmioqan bolsa yaki bax a birsig  setip bərgən bolsa, keyin xu etizlikni  ayturuwelix a bolmaydu, **21** B lki azadlik yili kəlgəndə etizlik «igisigə  ayturuwidioqanda» u mutlək be jixlanoqan y rg  ohxax, P rw rdigaro a atap muk dd s  ilinip, miras həkuki ka inoq   tidu. **22**  g r birsi setiwaloqan  mma  z mirasi bolmioqan bir parq  y r-etizni P rw rdigaro a atap muk dd s  iloqan bolsa, **23** ka in azadlik yiloiq   aloqan yilni h sabl p,  immitini tohtatsun. Andin u k ni xu kixi tohtitiloqan  immitini P rw rdigaro a muk dd s  iloqan n rs  süpitidə k lt rsun. **24** Lekin azadlik yili kəlgəndə, etizlik kimdin elinoqan bolsa, xu kixig , yəni əslidiki igisigə  ayturup berilsun. **25** Sən tohtitidioqan barlik  imm tl r bolsa həmixə muk dd s jaydiki xəkəlning  lq m birliki boqiq  həsablansun; bir x k l yigirm  g rah ka barawər bolidu. **26** Lekin qarpayning tunji balisi tunji bala bolooanliki səwəbidin  slidinla P rw rdigaro a atilidioqan bolooaq ka, kala bolsun,  oy- q a bolsun heqkim uni «Hudao a atap» muk dd s  ilmisun; q nki u  slid  P rw rdigarning idi. **27**  g r u napak bir  aywandin tuo uloqan bolsa, igisi sən tohtatqan  imm tk  y n  uning bəxtin birini  oxup berip, andin  zig   ayturuwalsun; lekin əgər igisi uni  zig   ayturuwalmaym n desə, bu  aywan sən tohtatqan  imm tk  setilsun. **28**  g r birsi P rw rdigaro a  z melidin, ad m bolsun,  aywan bolsun yaki miras yeri

bolsun, Pərwərdigarəja mutlək atıoğan bolsa, undak nərsə hərgiz setilmisun yaki bədəl tələx bilənmu qayturulmisun. Pərwərdigarəja mutlək ataloğan hərnərsə bolsa «əng mukəddəsləring biri» hesablinip, uningəja has bolidu. **29** Əgər bir adəm Hudaəja mutlək has ataloğan bolsa, undakta uning üçün bədəl berilip, qayturuwelinixka hərgiz bolmaydu; u qoqum ɵltürɵlüxi kerək. **30** Yər-zemindin qıqқан həmmə həsulning ondin biri boləjan ɵxrə bolsa, yərning danlık ziraətliri bolsun yaki dərəhləring mewisi bolsun, Pərwərdigarningki bolidu; u Pərwərdigarəja mukəddəs qilinəjandur. **31** Birsı ɵz ɵxriliridin məlum birnərsini bədəl berip qayturuwalməqəi bolsa, u xuningəja yənə uning qimmitining bəxtin birini qoxup berip, qayturuwalsun. **32** Kala yaki qoy-əqkə padisidin elinidiəjan ɵxrə bolsa padiqining tayıki astidin ɵtküzɵlgən həywanlardın hər oninqisi bolsun; Pərwərdigarəja atilip mukəddəs qilinəjini xu bolsun. **33** Həqkim uning yahxi-yamanlıqəja qarimisun wə yaki uni alməxturmisun; əgər uni alməxturimən desə, Awwalkisi bilən ornioja alməxturuloğan hər ikkisi mukəddəs sanalsun; u hərgiz bədəl təlöp qayturuwelinmisun. **34** Pərwərdigar Sinay teəjida Musəja tapiloğan, Israilləroja tapxurux kerək boləjan əmrlər mana xular idi.

Qol-bayawandiki səpər

1 Wə Israillar Misirdin qikqandin keyin ikkinqi yili ikkinqi ayning birinqi küni Pərwərdigar Sinay qəlidə, jamaət qedirida turup Musaoğa mundaq dedi: — **2** Silər pütkül Israil jamaitini kəbilisi, ata jəməti boyiqə sanini elip qikınglar; adəmlərnıng ismi asas kılınıp, bərlıq ərkəklər tızımlansun. **3** Israillar iqidə omumən yıgırmə yaxtı axqan, jənggə qıqalaydıoqlarıni Hərun bilən ikkınglar ularnıng qoxun-kısmiliri boyiqə sanaktın ötküzünglar. **4** Hərbir kəbilidin silərgə yərdəmlıxıdıoqlan birdin kixi bolsun; ularnıng hərbiri ularnıng ata jəmətinıng bexi bolıdu. **5** Təwəndikilər silərgə yərdəmlıxıdıoqlarınlıng isımlıki: — Rubən kəbilisidin Xıdərning oqlı Əlızur; **6** Xımeon kəbilisidin Zuri-xaddaynıng oqlı Xelumiyəl; **7** Yəhuda kəbilisidin Amminadabnıng oqlı Nahxon; **8** Issakar kəbilisidin Zuarnıng oqlı Nətanəl; **9** Zəbulun kəbilisidin Həlonnıng oqlı Eliab; **10** Yüsüp əwladlıri iqidə Əfrayim kəbilisidin Ammihudnıng oqlı Əlıxama; Manassəh kəbilisidin Pıdahzurnıng oqlı Gamaliyəl; **11** Binyamin kəbilisidin Gıdeonınlıng oqlı Abıdan; **12** Dan kəbilisidin Ammixaddaynıng oqlı Ahıəzər; **13** Axır kəbilisidin Okrannıng oqlı Pagiyləl; **14** Gad kəbilisidin Deuəlnlıng oqlı Əlısaf; **15** Naftalı kəbilisidin Enannıng oqlı Ahıra». **16** Bular jamaət iqidin qakırıləqlanlar, yəni ata jəmət-kəbililirınlıng baxlıqlıri, mınglıoqlan Israillarınlıng bax sərdarlıri idi. **17** Xunıng bilən Musa bilən Hərun ismi ataloqlan bu kixilərni baxlap, **18** ikkinqi ayning birinqi küni pütkül jamaətni yıoqlı; ular həlkınlıng hərbirınlıng kəbilə-nəsəbi, ata jəməti boyiqə ismini asas

kilip, yigirmə yaxtin yukirilarning həmmisini bir-birləp tizimlidi. **19** Pərwərdigar Musoşa qandaq buyruoan bolsa, Musa Sinay qelidə ularni xundaq sanaktin etküzdi. **20** Israilning tunji oqli Rubənniŋ əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qikalaydioan ərkəklərninŋ həmmisi bir-birləp tizimlandi; **21** Rubən kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəmiy kırık altə ming bəx yüz kixi boldi. **22** Ximeonning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qikalaydioan ərkəklərninŋ həmmisi bir-birləp tizimlandi; **23** Ximeon kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəmiy əllik tokkuz ming üq yüz kixi boldi. **24** Gadning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qikalaydioanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **25** Gad kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəmiy kırık bəx ming altə yüz əllik kixi boldi. **26** Yəhudaning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qikalaydioanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **27** Yəhuda kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəmiy yətmix tət ming altə yüz kixi boldi. **28** Issakarning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qikalaydioanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **29** Issakar kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəmiy əllik tət ming tət yüz kixi boldi. **30** Zəbulunning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kilinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qikalaydioanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **31** Zəbulun kəbilisidin sanaktin etküzülgənlər jəmiy əllik yəttə ming tət yüz kixi boldi. **32**

Yüsüpning əwladliri: — uning oqli Əfraimning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **33** Əfraim kəbilisidin sanəktin ətküzülgənlər jəmiy kırık ming bəx yüz kixi boldi. **34** [Yüsüpning ikkinqi oqli] Manassəhning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **35** Manassəh kəbilisidin sanəktin ətküzülgənlər jəmiy ottuz ikki ming ikki yüz kixi boldi. **36** Binyaminning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **37** Binyamin kəbilisidin sanəktin ətküzülgənlər jəmiy ottuz bəx ming tət yüz kixi boldi. **38** Danning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **39** Dan kəbilisidin sanəktin ətküzülgənlər jəmiy atmix ikki ming yəttə yüz kixi boldi. **40** Axirning əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **41** Axir kəbilisidin sanəktin ətküzülgənlər jəmiy kırık bir ming bəx yüz kixi boldi. **42** Naftalining əwladliri ata jəməti, ailisi boyiqə, ismi asas kəlinip, yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydioqanlarning həmmisi bir-birləp tizimlandi; **43** Naftali kəbilisidin sanəktin ətküzülgənlər jəmiy əllik üq ming tət yüz kixi boldi. **44** Yukirikilar bolsa sanəktin ətküzülgənlər bolup, Musa bilən Hərun həm Israillarning on ikki əmiri (hərbiri öz ata jəmətiyə wəkil boldi) ularni sanəktin ətkəzgən. **45**

Xundak qilip, Israillarning h mmisi, yəni Israilda yigirm  yaxtin axqanlardin, jənggə qikalaydioqanlarning h mmisi ata jəmətliri boyiq  tizimlandi; **46** Sanaktin  tk z lg nl r j miy alt  yüz  q ming b x yüz  llik kixi boldi. **47** Birak Lawiyar ata j m t-k bilisi boyiq  sanakning iqiq  kirg z lmidi. **48** Q nki P rw rdigar Musaq  s z qilip: — **49** «Sən p k t Lawiy k bilisinila xu  sablqa kirg zmigin, ularning omumiy saninimu Israillarning qatarioqa kirg zmigin. **50** Lekin sən Lawiylarni [Hudaning]  k m-guwahliki saklaklik qedir w  uning iqidiki barlik qaqa-kuqa əswablarni həm uningq  dair barlik n sil rni baxquruxqa təyinligin; ular [ibadət] qedirini w  uning iqidiki barlik qaqa-kuqa əswablarni k t ridu; ibadət qedirining hizmitini qilouqilar xular bolsun, ular qedirning t t  trapida  z qediririni tiksun. **51** Qedirni k q ridioqan qaqda uni Lawiyar seksun; qedirni tikidioqan qaqda uni Lawiyar tiksun; [Lawiyarq ] yat bolqan h rkandak ad m uningq  yekinlaxsa  l mg  məhkum qilinsun. **52** Israillar bargah quroqanda hər ad m  z qismida,  zig  has tuq astioqa qedir tiksun. **53** Birak [Hudaning] o ziqi Israil jamaitining üstiqə qüxməsliki  q n, Lawiyar Hudaning  k m-guwahliki saklaklik qedirning t t ətrapioqa bargah kursun; Lawiyar Hudaning  k m-guwahliki saklaklik qedirni muhapiz t qilixqa m s'ul bolidu» — degənidi. **54** Israillar  n  xundak qildi; P rw rdigar Musaq  kandak buyruqan bolsa, ular xundak qildi.

2 P rw rdigar Musa bilən Hərunoqa mundak dedi: —
2 Israillar h rbiri əzlrining tuqi astioqa, əzlrining

ata jəmətining bayriki astida qedir tiksun; jamaət qedirining tət ətrapidin səl yirakrak bargah kursun. **3** Kün qikix tərəpkə, xərk tərəpkə karitip öz tuoqi astida qoxun-kismi boyiqə bargah kuridioqini Yəhuda bolsun; Yəhudalarning əmiri Amminadabning oqli Nahxon bolsun. **4** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy yətmix tət ming altə yüz kixi. **5** Uning yenida bargah kuridioqini Issakar kəbilisi bolsun; Issakarlarning əmiri Zuarning oqli Nətanəl bolsun. **6** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy əllik tət ming tət yüz kixi. **7** Ularning yenida yənə Zəbulun kəbilisi bolsun; Zəbulunlarning əmiri Həlonning oqli Eliab bolsun. **8** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy əllik yəttə ming tət yüz kixi. **9** Omumən Yəhuda bargahioqa qaraydioqanlarning həmmisi, yəni qoxun-kisimliri boyiqə sanaktin etküzülgənlər jəmiy bir yüz səksən altə ming tət yüz kixi; ular aldi bilən yoloqa qiqsun. **10** — Jənub tərəptə, tuoq tikləp, qoxun tərtipi bilən bargah kuridioqini Rubən kəbilisi bolsun; Rubənlarning əmiri Xidərnin oqli Əlizur bolsun. **11** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy qirik altə ming bəx yüz kixi. **12** Uning yenida bargah kuridioqini Ximeon kəbilisi bolsun; Ximeonlarning əmiri Zuri-xaddayning oqli Xelumiyəl bolsun. **13** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy əllik tokquz ming üq yüz kixi. **14** Ularning yenida Gad kəbilisi bolsun; Gadlarning əmiri Deuəlnin oqli Əliasaf bolsun. **15** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy qirik bəx ming altə yüz əllik kixi. **16** Rubən bargahioqa qaraydioqanlarning həmmisi, yəni qoxuni boyiqə sanaktin

etküzülgənlər jəmiy bir yüz əllik bir ming tət yüz əllik kixi; ular ikkinqi səp bolup yoloğa qıxsun. **17** Andin jamaət qediri bilən Lawiylarning bargahı baxka bargahlarning otturisida mangsun; ular kandaq bargah quroqan bolsa, xundak yoloğa qıxsun; hər kaysisi öz ornida öz tuoqi astida bolsun. **18** — Kün petix tərəptə, tuoq tikləp, qoxun tərtpi bilən bargah quridiqini Əfraim kəbilisi bolsun; Əfraimlarning əmiri Ammihudning oqli Əlixama bolsun. **19** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy kırık ming bəx yüz kixi. **20** Uning yenida bargah quridiqini Manassəh kəbilisi bolsun; Manassəhlərnin əmiri Pidahzurning oqli Gamaliyəl bolsun. **21** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy ottuz ikki ming ikki yüz kixi. **22** Ularning yenida Binyamin kəbilisi bolsun; Binyaminlarning əmiri Gideonining oqli Abidan bolsun. **23** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy ottuz bəx ming tət yüz kixi. **24** Omumən Əfraim bargahıoğa qaraydiqanlarning həmmisi, yəni qoxun kismiliri boyiqə sanaktin etküzülgənlər jəmiy bir yüz səkkiz ming bir yüz kixi; ular üqinqi səp bolup yoloğa qıxsun. **25** — Ximal tərəptə, tuoq tikləp, qoxun tərtpi bilən bargah quridiqini Dan kəbilisi bolsun. Danlarning əmiri Ammixaddayning oqli Ahizər bolsun. **26** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy atmix ikki ming yəttə yüz kixi. **27** Uning yenida bargah quridiqini Axir kəbilisi bolsun; Axirlarning əmiri Okranning oqli Pagiyəl bolsun. **28** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy kırık bir ming bəx yüz kixi. **29** Ularning yenida Naftali kəbilisi bolsun; Naftalilarning əmiri Enanning

oqli ahira bolsun. **30** Uning qoxuni, yəni sanaktin etküzülgənlər jəmiy əllik üq ming tət yüz kixi. **31** Dan bargahioqa qaraydioqanlarning həmmisi, yəni qoxun-kisimliri boyiqə sanaktin etküzülgənlər jəmiy bir yüz əllik yəttə ming altə yüz kixi; ular öz tuqliri astida həmmining kəynidə yoloqa qiqsun. **32** Yukiridikilər öz ata jəməti boyiqə sanaktin etküzülgən Israillardur; qoxun-kisimliri boyiqə bargahlarda sanaktin etküzülgənlər jəmiy altə yüz üq ming bəx yüz əllik kixi boldi. **33** Birəq Lawiyarla, Pərwərdigarning Musoqa qiloqan əmri boyiqə, Israillar qatarida sanaktin etküzülmidi. **34** Israillar Pərwərdigarning Musoqa qiloqan barlik əmri boyiqə ix tutup, əzlrining tuqi boyiqə bargah quratti; ular öz kəbilisi wə ata jəməti tərtpi boyiqə yoloqa qiqatti.

3 Pərwərdigar Sinay teoqida Musa bilən səzləxkən künlərdə, Hərun bilən Musaning əwladliri təwəndikilərdin ibarət idi. **2** Hərunning oqullirining ismi mundəq; tunji oqlining ismi Nadab idi, uning yənə Abihu, Əliazar, Itamar degən oqulliri bar idi. **3** Hərunning oqullirining ismi ənə xundəq idi, ular məsihləngən kahinlar idi; [Musa] ularni kahinlik wəzpisini ətəxkə Hudaqa atəp ayrioqanidi. **4** Lekin Nadab bilən Abihu Sinay qelidə oqəyriy bir otni Pərwərdigarning aldioqa sunoqini tūpəylidin Pərwərdigar aldidə əldi wə ularning heq nəslə qaldurulmidi; Əliazar bilən Itamar öz atisi Hərun aldidə kahinlik wəzpisini ətidi. **5** Pərwərdigar Musoqa səz qilip: — **6** Sən Lawiy kəbilisini aldingoqa kəltürüp, ularni kahin Hərunning hizmitidə boluxqə uning aldioqa həzir qil. **7** Ular Hərunning həjiti wə pütkül jəmətning həjitidin qikip jəmət

qedirining aldida wəzipə ətəp, ibadət qedirining hizmitini bejirsun. **8** Ular yənə jamaət qediridiki barlıq qaça-qaça əswablarni baxkurux bilən Israillarning hizmitidə bolup wəzipə ətəp, ibadət qedirining ixlirini bejirsun. **9** Sən Lawiylarni Hərun bilən uning oşullirioqa təkşimləp bərgin; ular Israillar iqidin məhsus uningə tallap berilgən. **10** Hərun bilən oşullirini bolsa sən özining kaşinlik wəzipisini ətəkkə bekitkin; hərəkəndə yat kixi yeqinlaxsa öltürülsun, — dedi. **11** Andin Pərwərdigar Musəə mundaq dedi: — **12** — Kara, Mən Israillar iqidin Lawiylarni tallidim, ularni Israil iqidə baliyatquning barlıq tunji mewisining ornioqa, yəni qong oşullirining ornioqa qoyimən, xunga Lawiylar Mening bolidu. **13** Qünki tunji oşullarning həmmisi Meningkidur; Mən Misir zeminida tunji tuşuloşanlarning həmmisini kətl qiləşən künidə Israillarning iqidiki tunjilarning həmmisini, məyli adəm bolsun yaki həywan bolsun, muqəddəs hesablap Meningki qiləşanidim. Ular Meningkidur; Mən Pərwərdigardurmən. **14** Andin Pərwərdigar Sinay qəl-bayawanida Musəə: — **15** — Sən Lawiylarni ata jəməti, ailisi boyiqə sanəktin ətəküz; barlıq ərəkəkləni, yəni bir ayliqtin axşanlarning həmmisini sanəktin ətəküz, — dedi. **16** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə, özigə deyilgəndə Lawiylarni sanəktin ətəküzdi. **17** Lawiyning oşullirining ismi mundaq: — Gərxən, Kohət, Mərarı. **18** Gərxəning oşullirining ismi aililiri boyiqə Libni wə Ximəy idi. **19** Kohətning oşulliri aililiri boyiqə Amram, Izhar, Həbron wə Uzziəl idi. **20** Mərarining oşulliri aililiri boyiqə Maşli wə Muxi idi. Bularning həmmisi ata jəməti boyiqə

Lawiylarning jəməti boldi. **21** Gərxondin Libnilarning jəməti bilən Ximəylərləning jəməti wujudqa kəldi; bular Gərxonlarning jəmətliri idi. **22** Barlik ərlərləning saniyə əsasən, bir aylıqtin axqanlirining sanıqtin ətüzülgənliri jəmiy yəttə ming bəx yüz kixi boldi. **23** Gərxonning jəməti ibadət qedirining arqa tərripidə, yəni ətərb tərəptə bargah qurdi; **24** Gərxon jəmətining əmiri Laəlning oqlı Əliasaf idi. **25** Gərxonlarning jamaət qediridiki wəzipisi ibadət qedirining əzidiki astınki ikki yapkuq-pərdə, uning üstidiki yopuk wə jamaət qedirining ixik pərdisigə, **26** xundakla həylə ətrapidiki pərdilər, həylə dərwasisining pərdisi (həylə pərdiliri ibadət qediri bilən qurbangahni qəridəp turatti) wə həylidə ixlitidiyən munasiwətlik barlik tanilarəyə qarax idi. **27** Kohəttin Amramlarning jəməti, Izharlarning jəməti, Həbronlarning jəməti wə Uzziəllərləning jəməti wujudqa kəldi; bu Kohətlərləning jəmətliri idi. **28** Barlik ərkəklərləning sani boyiqə, bir aylıqtin axqanlar jəmiy səkkiz ming altə yüz adəm bolup qıktı; ular mukəddəs jayəyə qarax wəzipisini ətəydiyən boldi. **29** Kohət əwladlirining jəmətliri jamaət qedirining jənub tərripidə bargah tikti. **30** Kohət jəmətining əmiri Uzziəlning oqlı Əlizafan idi. **31** Ularning wəzipisi əhdə sanduqi, xirə, qiraəydan, ikki qurbangah, xuningdək mukəddəs jayning iqidə ixlitidiyən qaqa-kuqa, pərdə wə ibadət qedirining iqidə ixlitidiyən barlik nərsilərgə qarax idi. **32** Lawiylərləning əmirilirining əmiri bolsa kahin Hərurning oqlı Əliazar idi; u mukəddəshaniyəyə qarax wəzipisini ətəydiyənlar üstidin nazarət qilidiyən boldi. **33** Məraridin Mahli jəməti bilən Muxi jəməti

wujudқа kəldi; bular Mərarining jəmətliri boldi. **34** Barlik ərkəklərnin sanioğa asasen, bir aylıqtin yukiri bololanlar sanaktin etküzülgəndə jəmiy altə ming ikki yüz kixi qıkti. **35** Mərarining jəmətining əmiri Abihəyilning oqli Zuriyəl boldi; ular ibadət qedirining ximal tərripigə bargah qurdi. **36** Mərari əwladlirining wəzipisi ibadət qedirining tahtayliri, baldakliri, hadilirioğa, təglikliri barlik əswab-jabduklirioğa qarax, xuningdək bularoğa munasiwətlik ixtilidioğan barlik nərsilərgə, **37** xundaqla həylining tət ətrapidiki hadilaroğa wə ularning təglikliri, kəzuk wə tanilaroğa məs'ul boluxқа bəlgilənidi. **38** Ibadət qedirining aldioğa, xərk tərripigə, yəni jamaət qedirining künqikix tərripigə bargah kuroğanlar Musa, Hərun wə Hərunning oqulliri idi; ular Israillarning hizmitidə bolux wəzipisini etəp, mukəddəs jayoğa qaraydioğan boldi; ularoğa yat bololan hərəkəndə adəm [mukəddəs] jayoğa yekinxlasa, ɵltürölətti. **39** Musa bilən Hərun Pərwədigarning əmri boyiqə, sanaktin etküzgən barlik Lawiylar, jəmətliri boyiqə, yəni bir aylıqtin yukiri sanaktin etküzülgən ərkəklər jəmiy yigirmə ikki ming qıkti. **40** Pərwədigar Musaoğa: — Sən Israillar iqidə bir aylıqtin axqan tunji oqullarni sanaktin etküzüp, isim-familisi boyiqə tizimlap qıq. **41** Sən Lawiylarni Israillarning barlik tunjilirining ornida Manga has kıl (Mən Pərwədigardurmən); Lawiylarning mal-qarwilirininu Israillarning barlik tunji mal-qarwilirining ornida Manga has kıl, — dedi. **42** Musa Pərwədigarning əmri boyiqə, Israillarning tunjilirini qoymay sanaktin etküzdidi. **43** Bir aylıqtin yukiri tunji oqul balilirini isim-familisi

bilən sanaktin ötküzgəndə, ular jəmiy yigirmə ikki ming ikki yüz yətmix üq kixi qıkti. **44** Pərwərdigar Musaoğa mundaq dedi: — **45** Sən Lawiylarni Israillarning tunjilirining ornida Manga talla, xundakla Lawiylarning mal-qarwilirini mu Israillarning mal-qarwilirining ornida Manga talla; xuning bilən Lawiylar Meningki bolidu; Mən Pərwərdigardurmən. **46** Wə Lawiylarning sanidin artuq qıkkan Israillarning tunjiliri, yəni xu ikki yüz yətmix üqi üqün hərlük həkkinini kəbul kıləjin; **47** xularning hər biri üqün bəx xəkəl kümüx al, kixi sanioğa karap bolsun; mu kəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə ulardin aləjin (bir xəkəl yigirmə gərahdur). **48** Artuq qıkkan adəmlərnin, yəni hərlük həkkinini təlix kerək bolənlarning kümüxini Hərun bilən uning oşullirioğa bər. **49** Əmdi Lawiylar tərpidin «hərlükkə qıkiriloğan» dəp həsablanoğan tunji oşullardin artuq qıkkanlardin bolsa, Musa ulardin xu hərlük həkkinini aldi; **50** u Israillarning tunjiliridin xu kümüxni, yəni mu kəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə jəmiy bir ming üq yüz atmix bəx xəkəl aldi. **51** Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə «hərlükkə qıkiriloğan»larning kümüxini dəl Pərwərdigar buyruşininidək, Hərun bilən uning oşullirioğa bər di.

4 Andin Pərwərdigar Musa bilən Hərunoğa səz kılıp mundaq dedi: — **2** Sən Lawiylar iqidin ata jəməti boyiqə Kohət əwladlirininin omumiy sanini tizimlişəjin, **3** ottuz yaxtin əllik yaxkiqə boləğan, jamaət qedirida ix-hizmət kılıxka kelələydiənlarning həmmisini tizimlap qıq. **4** Kohət əwladlirininin jamaət qediri iqidiki wəzipisi əng mu kəddəs buyumlarni baxkurux bolidu. **5** Bargah

kəqürüldioqan qaoqda, Һarun bilən uning oqulliri kirip «[əng mukəddəs jay]»diki «ayrima pərdə-yopuq»ni qüxürüp, uning bilən həküm-guwahlıq sanduqini yəgisun; **6** andin uning üstini delfinning terisidin etilgən yopuq bilən orap, üstigə kək bir rəhtni yepip, andin kətüridioqan baldaqlarni ətüzsun. **7** Təqdim nan [tiziloqan] xirəgə kək bir rəht selinip, üstigə legən, təhsə, piyalə wə xarab hədiyəlirini qaqidioqan kədəhlər tizip qoyulsun; xirədimu «daimiy nan» tizilip turıwərsun; **8** bu nərsilərninğ üsti kızıl rəht bilən, uning üsti yənə delfin terisidə etilgən bir yopuq bilən yepilip, andin kətiridioqan baldaqlar ətüzüp qoyulsun. **9** Ular kək rəht elip, uning bilən qiraodan bilən üstidiki qiraolarni, pılik kışkuqlarni, küldanlarni wə qiraodanoqə ixlitidioqan, barlıq may qaqilaydioqan qaqılarni yepip qoysun. **10** Ular yənə qiraodan bilən qiraodanoqə ixlitidioqan həmmə qaqakuqa əswablarni delfin terisidin etilgən yopuq bilən yəgəp, andin əpkəxkə selip qoysun. **11** Altun huxbuygahqa kək bir rəht selip, yənə delfin terisidə etilgən yopuq bilən yepip, andin kətürgüqkə qox baldaqlarni ətüzüp qoysun. **12** Mukəddəs jayning iqidə ixlitidioqan barlıq qaqakuqılarni kək bir rəht bilən yəgəp, andin üstigə delfin terisidə etilgən yopuqni yepip, andin bir əpkəxkə selip qoysun. **13** Ular qurbangahni külidin tazılap, üstigə səsün rənglik bir rəhtni yeyip qoysun. **14** Andin yənə qurbangahqa ixlitidioqan əswablar — küldan, ilmək, bəlgürjək, qinilər, xundakla barlıq əswablarni qurbangah üstigə tizip, andin delfin terisidə etilgən bir yopuq bilən yepip, andin kətüridioqan baldaqlarni ətüzüp qoysun. **15**

Pütün bargahtikilär yoloqa qikidioğan qaoqda, Һarun bilən uning oşulliri muqəddəs jay wə muqəddəs jaydiki barlık qaqa-kuqa əswablarni yepip boləandin keyin, Kohatning əwladliri kelip kətürsun; lekin əlüp kətməslik üçün muqəddəs buyumlaroqa kol təgküzmisun. Jamaət qediri iqidiki nərsilərdin xularni Kohatning əwladliri kətürüxi kerək. **16** Һarunning oşli Əliazarning wəzipisi qiraol meyi, huxbuy ətir, daimiy təqdim kilinidioğan axlık hədiyə bilən məsihləx meyoqa karax, xundakla pütkül ibadət qediri bilən uning iqidiki barlık nərsilər, muqəddəs jay həm muqəddəs jaydiki qaqa-kuqa əswablaroqa karaxtin ibarət. **17** Andin Pərwərdigar Musa bilən Һarunoqa söz kilip mundak dedi: — **18** Silər Kohat jəmätidikilərnı Lawıylar arısidin kət'iy yokitip qoymanglar; **19** bəlki ularning əlməy, həyat kəlixı üçün ular «əng muqəddəs» buyumlaroqa yekınlaxқан qaoqda, Һarun bilən uning oşulliri kirip ularning hərbirigə kilidioğan wə kətüridioğan ixlarni kərsitip qoysun; **20** ular pəkət muqəddəs jayoqa kirgəndə muqəddəs buyumlaroqa bir dəkikimu karimisun, undak kilip qoysa əlüp ketidu. **21** Pərwərdigar Musoqa söz kilip mundak dedi: — **22** Gərxon əwladliri iqidə ata jəməti wə aililiri boyiqə, ottuz yaxtin əllik yaxkığə boləan, jamaət qediri iqidə hizmət kilix sepigə kirələydiöan həmmisini sanaktin ətküzüp omumiy sanini al. **24** Gərxon aililirining kilidioğan hizmiti wə ular kətüridioğan nərsilər təwəndikiqə: **25** — ular jamaət qedirining əzini, yəni astidiki iqki pərdiliri wə sirtki pərdilirini, uning yapquqini, xundakla üstigə yapқан delfin terisidə etilgən yopukni wə jamaət qedirining kirix ixikining pərdisini,

26 ibadət qediri bilən qurbangahni qeridəp tartiloqan hoylidiki pərdilər bilən kirix dərwasisining pərdisini, xularoqa has tanilirini wə ixlitidioqan barliq qaqa-kuqa əswablarni kətürsun; bu əswab-üskünilərgə munasiwətlik kerək boləqan ixlarni qilsun. **27** Gərxon əwladlirining pütün wəzipisi, yəni ular kətüridioqan wə bejiridioqan barliq ixlar Hərun wə uning oqullirining kərsətmiliri boyiqə bolsun; ularning nemə kətüridioqanliqini silər bəgiləp beringlar. **28** Gərxon əwladlirining jəmətlirining jamaət qedirining iqidə qilidioqan hizmiti xular; ular kahin Hərunning oqli Itamarning qol astida turup ixlisun. **29** Mərarining əwladlirininimu, ularni ata jəməti, aililiri boyiqə, sanəqtin ətküz; **30** ottuz yaxtin əllik yaxqiqə boləqan, jamaət qediri iqidə hizmət qilix sepigə kirələydiqan həmmisini sanəqtin ətküzüp omumiy sanini al. **31** Ularning jamaət qediri iqidiki barliq hizmiti, yəni kətürüx wəzipisi mundəq: – Ular jamaət qedirining tahtayliri, baldaqliri, hadiliri wə ularning təglikliri, **32** hoylining tət ətrapidiki hadilar, ularning təglikliri, qozuqliri, tanaliri, barliq əswab-üskünə həm xularoqa kerəklik boləqan barliq nərsilərnə kətürüx bolsun; ular kətüridioqan əswab-üskünilərnə namini atap bir-birləp hər adəmgə kərsitip beringlar. **33** Mərari jəmət-aililirining jamaət qediri iqidə qilidioqan barliq ixliri ənə xular; ular kahin Hərunning oqli Itamarning qol astida turup ixlisun. **34** Musa bilən Hərun wə jamaətning əmirliri Kohətning əwladlirining ottuz yaxtin əllik yaxqiqə boləqan, jamaət qedirida hizmət qilix sepigə kirələydiqanlarning həmmisini ata jəməti, aililiri boyiqə sanəqtin ətküzdi. **36** Ulardin jəməti boyiqə

sanaxtin oxkuzxlgnlar jamiy ikki ming yotta yuz allik kixi bolup qixti. **37** Muxular Kohat jametidin sanaxtin oxkuzxlgnlar bolup, jamaet qedirida ix kilidioxan hərbiri, yani Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən qiloxan əmri boyiqə Musa bilən Hərun sanaxtin oxkuzxlgnlar idi. **38** Gərxonlarning ata jaməti, aililiri boyiqə, ottuz yaxtin allik yaxxiqə boloxan, jamaet qedirida hizmət kilix sepigə kirələydxioxan həmmisi sanaxtin oxkuzxlđi; **40** ata jaməti, aililiri boyiqə sanaxtin oxkuzxlgnlar jamiy ikki ming alta yuz ottuz kixi bolup qixti. **41** Muxular Gərxon jametidin sanaxtin oxkuzxlgnlar bolup, jamaet qedirida ix kilidioxan hərbiri, yani Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən qiloxan əmri boyiqə Musa bilən Hərun sanaxtin oxkuzxlgnlar idi. **42** Mərarilarning ata jaməti, aililiri boyiqə, ottuz yaxtin allik yaxxiqə boloxan, jamaet qedirida hizmət kilix sepigə kirələydxioxan həmmisi sanaxtin oxkuzxlđi; **44** ata jaməti, aililiri boyiqə sanaxtin oxkuzxlgnlar jamiy üq ming ikki yuz kixi bolup qixti. **45** Muxular Mərari jametidin sanaxtin oxkuzxlgnlar bolup, jamaet qedirida ix kilidioxan hərbiri, yani Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən qiloxan əmri boyiqə Musa bilən Hərun sanaxtin oxkuzxlgnlar idi. **46** Sanaxtin oxkuzxlgn Lawiyar mana xular idi; Musa bilən Hərun həm Israillarning əmiriliri ulardin ata jaməti, aililiri boyiqə, ottuz yaxtin allik yaxxiqə boloxan, jamaet qedirida hizmət kilix wə yük kütürüx wəzipsisigə kirələydxioxanlarni sanaxtin oxkuzxlgn. **48** Ularning sani jamiy səkkiz ming bəx yuz səksən adəm bolup qixti. **49** Pərwərdigarning əmri boyiqə, ular Musa tərpidin sanaxtin oxkuzxlđi; hərkim əzi kilidioxan Ixi wə

kötüridioqan yükigə اساسən sanaktin ötküzüldi. Bularning hëmmisi Përwërdigarning Musaoqə əmr kılöqinidək boldi.

5 Përwërdigar Musaoqə söz kılip: — **2** Sən Israillaroqə əmr kılip: «Silər pisə-mahaw kesili bilən akma kesiligə giriptar bolöqanlarni, xundakla ölükkə tegixi bilən napak bolup kalöqan hëmmisini ər-ayal deməy bargahın qikiriwetinglar. Bargahları bulöqiwətməsliki üqün ularni bargahın qikiriwetinglar; qünki Mən bargah otturisida makan kıldim» — degin, — dedi. **4** Israillar xundak kılip ularni bargahın qikiriwətti; Përwërdigar Musaoqə kəndak əmr kılöqan bolsa, Israillar xundak kıldı. **5** Përwërdigar Musaoqə söz kılip mundak dedi: — **6** Sən Israillaroqə eytkin: — Məyli ər yaki ayal bolsun, əgər u insanlarning Përwërdigaröqə wapasizlik kılidiöqan hərəkəndak gunahlıridin birini sadir kılip, xuning bilən gunahkar dəp bekitilsə, **7** undakta u özi ötküzgən gunahöqə ikrar kılip, itaətsizliki kəltürüp qikəroqan, ziyanolöquqining ziyinini toluk tölöp berixi kerək wə uning sirtida u kixigə yənə bəxtin bir ülüxnı qoxup tölöp bərsun. **8** Ziyanolöquqining mubada itaətsizlik kəltürüp qikəroqan ziyanoqə berilgən töləm pulini alojudək tuöqini bolmisa, töləm puli gunahkar bolöqan kixining kafaritigə sunulidiöqan qoxkaröqə qoxulup, Përwërdigaröqə atilip, kahinoqə berilsun. **9** Xuningdək Israillarning Hudaöqə atioqan barlık muqəddəs hədiyəliri, yəni kahinoqə kəltürgən nərsilərdin barlık «kötürmə qurbanlıq-hədiyə»lər kahinoqə hesab bolsun. **10** Hərkim Hudaöqə atioqan hədiyələr muqəddəs dəp hesablınsun, xundakla kahinning bolsun; kixilər kahinoqə nemə hədiyə

qilsa, uning hëmmisi kahinning bolsun. **11** Përwërdigar Musaoqa sëz kilip mundak dedi: — **12** Sën Israillaröqa sëz kilip mundak degin: — Əgër birsining hotuni öz eridin yüz ërügän, sadakëtsizlik kilöjan bolsa, **13** — demäk, baxqa birsi bilän yëkinlaxқан, xundakla uning bulöjanöjanliki erining këzlidiridin yoxurun bolöjan bolsa, heq guwahqi bolmiojan hëm gunah kilöjan qeöjida tutulupmu qalmiojan bolsa, **14** xundak əhwalda, eri öz hotunidin guman kilip künlisə, hotuni rastla zina kilip bulöjanöjan bolsa (yaki öz hotunioqa guman kilip künlisimu, hotuni zina qilmiojan wə bulöjanmiojan bolsa) **15** əhwalini ispatlax üqün bu adəm hotunini kahinning yenioqa əkəlsun hëm hotuni üqün zërür axlik hədiyəsi, yəni arpa undin ondin bir əfahni aloqak əlsun; xu hədiyəning üstigə u heq zəytun meyi quyumisun yaki heq məstiki qoxup qoymisun; qünki bu kündaxlik hədiyəsi, əslətmə axlik hədiyəsi bolup, ularning kəbihlikigə bolöjan əslətmidur. **16** Kahin u hotunni aldioqa kəltürüp, Përwërdigarning huzurida turoquzsun. **17** Kahin komzəkkə mukəddəs sudin quyup, ibadət qedirining yər topisidin bir qimdim elip suoqa qeqip qoysun. **18** Kahin u hotunni Përwërdigarning huzurida turoquzup, bexini eqip, əslətmə axlik hədiyəsi, yəni kündaxlik hədiyəsini uning qolioqa tutquzsun, andin kahin qolioqa qaröjix kəltürgüqi ələm süyini alsun. **19** Kahin u hotunöqa kəsəm iqküzüp, uningöqa «Dərwəkə sən heqkandak adəm bilən billə yatmiojan, eringning ornida baxqa birsi bilən billə boluxqa ezip buzukluk qilmiojan bolsang, undakta sən bu qaröjix kəltürgüqi ələm süyidin halas bolöjaysən. **20** Lekin sən eringning ornida baxqa birsigə yëkinlixip

özüngni buloqan bolsang, eringdin baxqa bir er sən bilən billə yatqan bolsa, —» desun; **21** andin kahin u hotunoqa qarox kəsimini iquzğəndin keyin, yənə uningə: «— Pərwədigar yotangni yigitip, korsikingni ixxitiwətsun, xuningdək Pərwədigar seni öz həlking iqidə qarox wə kəsəm iqu dəstikigə aylandursun; bu qarox süyi iqu-karningə kirip, korsikingni ixxitiwətsun, yotangni yigilitiwətsun» degəndə, u hotun: «Amin, amin» desun. **23** Xuningdək kahin bu qarox səzlirini dəptərgə pütüp qoysun, xundakla yazoqan səzlərni ələm süyigə qilisun, **24** andin u hotunoqa bu qarox kəltürgüqi ələm süyini iquzsun, bu qarox kəltürgüqi su uning iqugə kirixi bilənla uningə azab-ələm bolidu. **25** Kahin u hotunning qolidin kündaxlik axlik hədiyəsini elip, uni Pərwədigarning huzurida pulanglitip boloqandin keyin, kurbangahqa elip kəlsun. **26** Kahin hədiyədin bir sikim un elip, hatirə hesabida kurbangahqa qoyup keydürsun; andin u hotunoqa bu suni iquzsun. **27** Kahin əmdi u hotunoqa suni iquzğəndin keyin, əgər u həqiqiy buloqanoqan bolup, öz erigə sadakətsizlik qiləqan bolsa, qoqum xundak boliduki, bu qarox süyi uning iqugə kirgəndin keyin uningə azab-ələm kəltüridu; uning korsiki ixqip, yotisi yigiləp ketidu; xuning bilən u hotun öz həlki iqidə qaroxqa ketidu. **28** Ləkin əgər u hotun buloqanmioqan pak bolsa, xu ixtin halas bolidu wə əksiqə hamilidar bolup pərzəntlik bolidu. **29** Mana bu kündaxlik toqrisidiki qanundur; hotun öz erining ornida baxqa birsi bilən billə boluxi bilən ezip buloqanoqan bolsa **30** wə yaki birsi hotunidin guman qilip künlisə, undakta

u hotunini Pərwərdigarning aldidə turoʻuzsun, kahin uningʻoʻa xu qanun boyiqə həmmiini ijra qilsun. **31** Ənə xundəq kilʻoʻanda, ər gunahtin halas bolup, hotun ʻoz gunahini kətiridu.

6 Pərwərdigar Musoʻoʻa səz kilip mundəq dedi: — **2** Sən Israillaroʻa eytkin: «Məyli ər yaki ayal bolsun, «Əzümni Pərwərdigarʻoʻa atap, nazariylardin bolimən» degən alahidə bir kəsəmni iqqən bolsa, **3** undəqta u ʻezini hərəq-xarəbtin ayrip pərhiiz tutsun; hərəq-xarəb bilən ixləngən sirkinimu iqmisun yaki hərəqandəq üzüm xərbətini iqmisun wə həl-kuruk üzümlərnimu yemisun. **4** ʻƏzini Pərwərdigarʻoʻa atioʻan barliq künlərdə, üzüm telidin qikkən hərəqandəq nərsini, məyli üzüm uruqi bolsun, posti bolsun, ularni yeyixkə bolmaydu. **5** ʻƏzümni Pərwərdigarʻoʻa atidim dəp kəsəm kilʻoʻan künliridə, ularning bexioʻa ustira təgküzüxkə bolmaydu; ʻezini Pərwərdigarʻoʻa atioʻan künlər ʻətüp bolmioʻuqə, u mukəddəs boluxi kerək; ular qaqlirini uzun qoyuxi kerək. **6** U kəsəm iqqən barliq künliridə heqkandəq ʻəlüklərgə yeqinlixixkə bolmaydu. **7** Uning ʻoz atisi, anisi, qerindixi yaki hədə-singilliri ʻəlüp qaloʻan bolsa, ularni dəp ʻezini napak qilmasliqi kerək; qünki bexida Pərwərdigarʻoʻila has bolimən dəp bərgən wədisining bəlgisi bolidu. **8** ʻƏzini Hudaʻoʻa atiwətkən barliq künlərdə u Pərwərdigar aldidə mukəddəs bolup tursun. **9** Mubada bir kixi uning yenida tuyuksiz ʻəlüp qelip, ʻezini Pərwərdigarʻoʻa atioʻanliqning bəlgisi bolʻoʻan bexi bulʻoʻanoʻan bolsa, u ʻezini paklax küni wə keyinki yəttinqi künimu qeqini aldursun. **10** Səkkizinqi küni u ikki pahtəkni yaki

ikki baqkini elip jamaət qedirining dərwazisi aldida kaħinoğa tapxursun. **11** Kaħin birini gunah qurbanliqi, yənə birini keydurmə qurbanliq süpitidə sunup, ölük səwəbidin napak bolup qaloğan gunahini tiləp kafarət qilsun; nazariy xu küning əzidə öz bexini kaytidin mukəddəs-pak qilsun, **12** u əzini Pərwərdigarəğa atioğan künlirini yengiwxatin baxlisun, xuning bilən bir yaxliq bir ərkək qozini itaətsizlik qurbanliqi qilip sunsun; ilgiriki künliri bolsa inawətsiz həsablansun; qünki uning əzini [Pərwərdigarəğa] atioğan həliti buloğanə. **13** Nazariylardin biri əzini [Pərwərdigarəğila] atioğan künlər toxqan künidə u toqruluk qanun-bəlgilimə mundak; — Kixilər uni jamaət qedirining dərwazisi aldioğa əkəlsun; **14** u əzi Pərwərdigarəğa sunulidioğan keydurmə qurbanliq üqün bir yaxliq bejirim ərkək qozini, gunah qurbanliqi üqün bir yaxliq qixi bejirim bir qozini, inakliq qurbanliqi üqün bejirim bir qoxqarni kəltürsun, **15** xundakla bir sewət petir nan, zəytun meyi iləxtürülgən esil undin pixuruloğan toqaqlar həmdə zəytun meyi sürülüp məsihləngən petir həmək nanlar wə xu qurbanliqlarning qoxumqə axliq hədiyəliri wə xarab hədiyəlirini kəltürsun. **16** Kaħin bularni Pərwərdigarning huzurioğa kəltürüp, Nazariyning xu gunah qurbanliqi bilən keydurmə qurbanliqini sunsun; **17** u Pərwərdigarəğa ataloğan inakliq qurbanliqi süpitidə qoxqarni sunsun, uningəğa qoxup bir sewət petir nanni sunsun; kaħin xular bilən təng Nazariy qoxup təqdim qiloğan axliq hədiyə bilən xarab hədiyəni kəltürüp sunsun. **18** Nazariy jamaət qedirining dərwazisi aldida əzini Pərwərdigarəğa atioğanliqioğa bəlgə qilip

qoyuwatkən qeqini qüxürüp, qeqini elip inaklik kurbanliki astidiki otqa qoysun. **19** Nazariy xu tərīkidə özini Pərwərdigarəyla atioanlik qeqini qüxürüp boloqandin keyin, kahin kaynap pixiriloqan qoxqarning bir aldi qolini həm sewəttin bir petir nan bilən bir petir həmək nanni elip kelip Nazariyning qolioqa tutkuzsun. **20** Kahin bularni Pərwərdigarning aldidə pulanglatma kurbanlik süpitidə örüsün; bular pulanglatma kurbanlik süpitidə sunoqan təx bilən kətürmə hədiyə qilinəqan aldi qol bilən qoxulup, muqəddəs dəp hesablinip kahinoqa berilsun; andin keyin Nazariy xarab iqsə bolidu. **21** Xular bolsa kəsəm iqqən Nazariy toqrisida, özini Pərwərdigarəya ataxta sunux zərür boləqan kurbanlik-hədiyələr toqrisida bekitilgən qanun-bəlgilimidur; xuningdək uning qoli nemigə yətsə xuni sunsimu bolidu; u iqqən kəsimi boyiqə, yəni özini Hudaəya atax wədisi toqruluk xu nizam-bəlgilimə boyiqə həmmə ixni ada qilsun; wədisigə əməl qilsun. **22** Pərwərdigar Musaəya səz qilip mundak dedi: — **23** Sən Hərun bilən uning oqullirioqa səz qilip mundak degin: — Silər Israilləroqa mundak bəht-bərikət tilənglar: — **24** «Pərwərdigar silərgə bəht-bərikət ata qiloqay, siləрни Əz panahida saklioqay; **25** Pərwərdigar yüzini siləarning üstünglərdə yorutup, silərgə xapaət qiloqay; **26** Pərwərdigar yüzini üstüngləroqa qaritip kətürüp, silərgə hatirjəmlik bərgəy!» — dəp tilənglar. **27** Ular xundak qilip namimni Israillarning üstigə qonduridu wə Mən uləroqa bəht-bərikət ata qilimən.

7 Musa ibadət qedirini tikligən küni, u qedirni məsih qilip maylap muqəddəs qildi, xundakla uning iqidiki

barlik əswab-jabduklar, kurbangah wə uning barlik qaqa-
kuqa əswablrini məsih kəlip maylap mukəddəs kildi; xü
küni xundak boldiki, Israilning əmirliri, yəni ularning
ata jəmətining baxlikliri boləqan, kəbilə əmirliri kelip
hədiyələrnı sundi; xu kəbilələrnıng əmirliri sanaktin
ətküzüx ixioqa nazarət kəloquqilar idi. **3** Ular əzlrining
hədiyəlirini Pərwərdigarning huzurioqa hazir kəlixti,
kəltürülgən bu hədiyələr jəmiy bolup altə qarwa, on
ikki əküzdin ibarət idi; hər ikki əmir birlixip birdin
sayiwənlik qarwa, hər bir əmir birdin əküz elip kəldi; ular
bu hədiyələrnı qedirining aldioqa əkilixti. **4** Pərwərdigar
Musaqa səz kəlip: — **5** Jamaət qedirining ixlirioqa
ixlitix üqün sən bu nərsilərnı qəbul kəlip, Lawiylarning
hərbirining bejiridioqan ixliri boyiqə ularning ixlitixigə
bərgin, — dedi. **6** Xuning bilən Musa qarwa bilən əkülərnı
qəbul kəlip Lawiylarqa tapxurup bərdi. **7** U Gərxon
əwladlrining kəlidioqan ixlirioqa asasən, ularqa ikki qarwa
bilən tət əküz bərdi. **8** Mərari əwladlrining kəlidioqan
ixlirioqa asasən, ularqa tət qarwa bilən səkkiz əküz
bərdi; ularning həmmisi kahin Hərunning oqlı Itamarqa
qaraytti; **9** ləkin u Kohatning əwladlrinioqa həqnemə
bərmiđi; qünki ular mukəddəs nərsilərnı kətürüxkə məs’ul
idi; demək, ular məs’ul boləqan nərsilərnı əz mürisidə
kətürətti. **10** Qurbangah maylinip məsihləngən küni, uni
Hudaqa beoixlax yolida əmirlər sunidioqan hədiyəlirini
elip kelip, kurbangah aldioqa qoyuxti. **11** Pərwərdigar
Musaqa: — Ular kurbangahni beoixlax yolida hədiyəlirini
sunsun; hər bir əmir əz küniđə sunsun, — dedi. **12** Birinqi
küni hədiyə sunoquqi Yəhuda kəbilisidin Amminadabning

oqli Nahxon boldi. **13** U sunoqan hədiyyə eoirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlik hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **14** on xəkəl eoirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **15** köydürmə qurbanlik üqün bir ərkək torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir ərkək qoza; **16** gunah qurbanlik üqün bir tekə; **17** inaklik qurbanlik üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxlik bəx ərkək qoza; bular Amminadabning oqli Nahxon sunoqan hədiyyələr idi. **18** Ikkinqi küni hədiyyə sunoquqi Issakarning əmiri Zuarning oqli Nətanəl boldi. **19** U sunoqan hədiyyə eoirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlik hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **20** on xəkəl eoirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **21** köydürmə qurbanlik üqün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir ərkək qoza; **22** gunah qurbanlik üqün bir tekə; **23** inaklik qurbanlik üqün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxlik bəx ərkək qoza; bular Zuarning oqli Nətanəl sunoqan hədiyyələr idi. **24** Üqinqi küni hədiyyə sunoquqi Zəbulun əwladlirining əmiri Helonning oqli Eliab boldi. **25** U sunoqan hədiyyə eoirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlik

hədiyyə bolsun dəp ikkisiyə zəytun meyi arilaxturuloğan esil un tolduruloğanidi; **26** on xəkəl eoqirliqta, huxbuy tolduruloğan bir altun piyalə; **27** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **28** gunah qurbanliqi üçün bir tekə; **29** inakliq qurbanliqi üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxliq bəx ərkək qoza; bular Helonning oqli Eliab sunoğan hədiyyələr idi. **30** Tətinqi küni hədiyyə sunoquqi Rubən əwladlirining əmiri Xidərning oqli Əlizur boldi. **31** U sunoğan hədiyyə eoqirliqi bir yüz ottuz xəkəl kelidioğan bir kümüş legən, eoqirliqi yətmix xəkəl kelidioğan bir kümüş das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyyə bolsun dəp ikkisiyə zəytun meyi arilaxturuloğan esil un tolduruloğanidi; **32** on xəkəl eoqirliqta, huxbuy tolduruloğan bir altun piyalə; **33** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **34** gunah qurbanliqi üçün bir tekə; **35** inakliq qurbanliqi üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxliq bəx ərkək qoza; bular Xidərning oqli Əlizur sunoğan hədiyyələr idi. **36** Bəxinqi küni hədiyyə sunoquqi Ximeon əwladlirining əmiri Zuri-xaddayning oqli Xelumiyəl boldi. **37** U sunoğan hədiyyə eoqirliqi bir yüz ottuz xəkəl kelidioğan bir kümüş legən, eoqirliqi yətmix xəkəl kelidioğan bir kümüş das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyyə bolsun dəp ikkisiyə zəytun meyi arilaxturuloğan esil un tolduruloğanidi; **38** on xəkəl eoqirliqta, huxbuy tolduruloğan bir altun piyalə; **39** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **40** gunah qurbanliqi üçün bir tekə;

41 inaklik qurbanliki üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxlik bəx ərkək qoza; bular Zuri-xaddayning oqli Xelumiyəl sunoqan hədiyyələr idi. **42** Altinqi küni hədiyyə sunoquqi Gad əwladlirining əmiri Deuəlning oqli Əliasaf boldi. **43** U sunoqan hədiyyə eoqirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlik hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **44** on xəkəl eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **45** kəydürmə qurbanlik üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir ərkək qoza; **46** gunah qurbanliki üçün bir tekə; **47** inaklik qurbanliki üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxlik bəx ərkək qoza; bular Deuəlning oqli Əliasaf sunoqan hədiyyələr idi. **48** Yəttinqi küni hədiyyə sunoquqi Əfraim əwladlirining əmiri Ammihudning oqli Əlixama boldi. **49** U sunoqan hədiyyə eoqirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüx legən, eoqirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüx das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axlik hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **50** on xəkəl eoqirlikta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **51** kəydürmə qurbanlik üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxlik bir ərkək qoza; **52** gunah qurbanliki üçün bir tekə; **53** inaklik qurbanliki üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxlik bəx ərkək qoza; bular Ammihudning oqli Əlixama sunoqan hədiyyələr idi. **54** Səkkizinqi küni hədiyyə sunoquqi Manassəh əwladlirining əmiri Pidahzurning

oqli Gamaliyəl boldi. **55** U sunoqan hədiyyə eqrirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüş legən, eqrirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüş das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **56** on xəkəl eqrirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **57** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **58** gunah qurbanliki üçün bir tekə; **59** inakliq qurbanliki üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxliq bəx ərkək qoza; bular Pidahzurning oqli Gamaliyəl sunoqan hədiyyələr idi. **60** Tokquzinqi küni hədiyyə sunoquqi Benyamin əwladlirining əmiri Gideonining oqli Abidan boldi. **61** U sunoqan hədiyyə eqrirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüş legən, eqrirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüş das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloqan esil un tolduruloqanidi; **62** on xəkəl eqrirliqta, huxbuy tolduruloqan bir altun piyalə; **63** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **64** gunah qurbanliki üçün bir tekə; **65** inakliq qurbanliki üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxliq bəx ərkək qoza; bular Gideonining oqli Abidan sunoqan hədiyyələr idi. **66** Oninqi küni hədiyyə sunoquqi Dan əwladlirining əmiri Ammixaddayning oqli Ahjəzər boldi. **67** U sunoqan hədiyyə eqrirliki bir yüz ottuz xəkəl kelidioqan bir kümüş legən, eqrirliki yətmix xəkəl kelidioqan bir kümüş das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq

hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloğan esil un tolduruloğanidi; **68** on xəkəl eoqirliqta, huxbuy tolduruloğan bir altun piyalə; **69** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **70** gunah qurbanliqi üçün bir tekə; **71** inakliq qurbanliqi üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxliq bəx ərkək qoza; bular Ammixaddayning oqli Ahizər sunoğan hədiyyələr idi. **72** On birinqi küni hədiyyə sunoquqi Axir əwladlirining əmiri Okranning oqli Pagiyəl boldi. **73** U sunoğan hədiyyə eoqirliqi bir yüz ottuz xəkəl kelidioğan bir kümüş legən, eoqirliqi yətmix xəkəl kelidioğan bir kümüş das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloğan esil un tolduruloğanidi; **74** on xəkəl eoqirliqta, huxbuy tolduruloğan bir altun piyalə; **75** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **76** gunah qurbanliqi üçün bir tekə; **77** inakliq qurbanliqi üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxliq bəx ərkək qoza; bular Okranning oqli Pagiyəl sunoğan hədiyyələr idi. **78** On ikkinqi küni hədiyyə sunoquqi Naftali əwladlirining əmiri Enanning oqli Ahira boldi. **79** U sunoğan hədiyyə eoqirliqi bir yüz ottuz xəkəl kelidioğan bir kümüş legən, eoqirliqi yətmix xəkəl kelidioğan bir kümüş das bolup, bular muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəndi; axliq hədiyyə bolsun dəp ikkisigə zəytun meyi arilaxturuloğan esil un tolduruloğanidi; **80** on xəkəl eoqirliqta, huxbuy tolduruloğan bir altun piyalə; **81** köydürmə qurbanliq üçün bir torpak, bir qoqkar, bir yaxliq bir ərkək qoza; **82** gunah

qurbanliqi üçün bir tekə; **83** inaklik qurbanliqi üçün ikki buqa, bəx qoqkar, bəx tekə, bir yaxlik bəx ərkək qoza; bular Enanning oqli Ahira sunoqan hədiyyələr idi. **84** Qurbangah maylinip məsihləngən künidə, Israil əmirliri qurbangahqa sunoqan hədiyyələr: — jəmiy on ikki kümüx legən, on ikki kümüx das, on ikki altun piyalə boldi, **85** hər bir kümüx legəning eoirliqi bir yüz ottuz xəkəl, hər bir kümüx dasning eoirliqi yətmix xəkəl idi; muxu qaqa-qıqıqə kətkən kümüx muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəngəndə, jəmiy ikki ming tət yüz xəkəl qıkti; **86** huxbuy bilən tolduruloqan altun piyalə on ikki bolup, muqəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə əlqəngəndə, hər bir altun piyalining eoirliqi on xəkəl qıkti; bu altun piyaliləning altuni jəmiy bir yüz yigirmə xəkəl qıkti; **87** kəydürmə qurbanliklar üçün boləqan mallar: — jəmiy on ikki torpaq, on ikki qoqkar, on ikki bir yaxlik ərkək qoza idi, hər biri tegixlik axlik hədiyyələr bilən billə sunuldi; on ikki tekə gunah qurbanliqi üçün sunuldi; **88** inaklik qurbanlikliri üçün sunuloqini jəmiy yigirmə tət buqa, atmix qoqkar, atmix tekə, bir yaxlik atmix ərkək qoza idi. Qurbangah maylinip məsihlinip, uni Hudaqə beoixlax yolida sunuloqan hədiyyələr mana muxular. **89** Musa [Pərwərdigar] bilən səzləxkili jamaət qedirioqə kirgən qeoqida, u «həküm-guwaqlıq sanduqi»ning üstidiki «kafarət təhti»ning ikki tərpidiki kerubning otturisdin uning əzigə gəp kıləqan awazini anglap turdi; Pərwərdigar xu yolda uningə səz kılatti.

8 Pərwərdigar Musaqə səz kılip: — **2** Sən Hərunoqə: «Sən qıraqlar yaqıdiqan qaoqda yəttə qıraqning

həmmisi qiraətdanning aldini yorutidioqan bolsun» dəp eytip qoy, — dedi. **3** Hərun xundak kildi; u qiraətdan üstidiki qiraətlarning həmmisini yandurup, huddi Pərwərdigarning Musaoqa eytkinidək, qiraətlərini qiraətdanning aldini yorutidioqan kəlip qoydi. **4** Qiraətdanning yasilixi mundak; u altundin bolqa bilən soqup yasaloqan, putidin güllirigiqə bolqa bilən soqup qikiriləqan. Pərwərdigar Musaoqa kərsətkən nushidək, u qiraətdanni xundak yasatti. **5** Pərwərdigar Musaoqa mundak dedi: — **6** Sən Israillarning iqidin Lawiylarni tallap qikip paklioqin. **7** Ularni paklax üqün ularoqa mundak kil: «kafarət süyi»ni ularning bədinigə qaqqin; andin ular əzliri pütün bədinini ustura bilən qüxürsun, kiyimlirini yuyup əzini pak kilsun. **8** Andin keyin ular bir torpak bilən xuningoqa qoxup axlik hədiyəsini, yəni zəytun meyi iləxtürülgən esil unni kəltürsun; sən gunah qurbanliki üqün yənə bir torpakni kəltür. **9** Sən Lawiylarni jamaət qedirining aldioqa kəltür wə pütün Israil jamaitini yioqip kəl; **10** Lawiylarni Pərwərdigarning huzurioqa hazir kiləqin; andin Israillar kelip qollirini ularning üstigə koysun. **11** Hərun Lawiylarni Israillarning «pulanglatma qurbanlik»i süpitidə Pərwərdigarning hizmitini kilsun dəp, Pərwərdigaroqa hədiyə kilsun. **12** Lawiylar qollirini həliki ikki torpakning bexioqa koysun; sən birini gunah qurbanliki bolsun, birini kəydürmə qurbanlik bolsun, Lawiylar üqün kafarət kəltürsun dəp Pərwərdigaroqa sunəqin. **13** Sən andin Lawiylarni Hərun bilən uning oqullirining aldida turoquzup, ularni pulanglatma qurbanlik süpitidə Pərwərdigaroqa hədiyə

qil. **14** Lawiyalar Meningki bolsun d p, sən Lawiyalarni  n  xu t riki də Israilardin ayrip qik. **15** Andin Lawiyalar kirip jama t qedirining ixlirini qilsa bolidu; sən ularni paklandur, ularni pulanglatma qurbanlik süpitidə hədiyə qil. **16** Q nki ular Israilar iqid  p t nl y Manga ataloqan; Mening ularni Meningki bolsun d p tallixim ularni Israilarning arisida baliyatquning tunji mewisi ornida qoyoqanliqimdur. **17** Q nki Israilarning tunjisi, m yli u insan yaki həywan bolsun, p t nl y Manga t w dur; Mən Misir zeminida barliq tunjilarni  lt rg n k ni ularni  z mg  muk dd s qilip eliwaloqanidim. **18** Mening Lawiyalarni u yol bilən tallixim ularni Israilarning iqidiki tunjilirining ornida qoyuxum  q ndur. **19** W  jama t qedirida Israilarning hizmitid  bolsun w  Israilarning [gunahini til p] kafarət k lt rsun, xuningd k Israilar muk dd s jayoqa yekinlaxqanda ular arisida bala-qaza qikmisun d p, M n Israilar iqidin Lawiyalarni H run bil n uning o qullirioqa b rdim. **20** Musa, H run w  pütkül Israil jamaiti Lawiyalarni xundak qildi; P rw rdigarning Lawiyalar to ruluk Musoqa buyruqinid k Israilar h mmisini b ja k lt rdi. **21** Lawiyalar xundak qilip əzlidirini [gunahin] paklap, kiyim-keqəklirini yuyup pakizlidi; H run ularni pulanglatma qurbanlik süpitidə P rw rdigaroqa hədiyə qildi; H run y n  ularni paklaxqa [gunahini til p] kafarət qildi. **22** Andin keyin Lawiyalar kirip H running aldida, xundakla uning oəqullirining aldida, jama t qediri iqidiki ixlarni qilixqa kirixti; P rw rdigar Lawiyalar to ruluk Musoqa qandak buyruoqan bolsa, Israilar uni xu boyiq  b ja k lt rdi. **23** P rw rdigar Musoqa s z qilip mundak

dedi: — **24** Lawiylarning wəzipisi mundak bolsun: — Yigirmə bəx yaxtin yukiriliri kirip jamaət qediri iqidiki ixlarni qilixka səpkə kirsun; **25** əllik yaxka yətkəndin keyin səptin qekinip xu hizmətni qilmisun; **26** lekin ular jamaət qediri iqidə kərindaxliriqə yardəmlixip, ularning həjətliridin qikixka bolidu, əmma qedirdiki rəsmiy wəzipidə bolmisun. Lawiylarning wəzipiliri həkqkidə ularqə ənə xundak qil.

9 Misir zeminidin qikqəndin keyinki ikkinqi yili birinqi ayda, Pərwərdigar Sinay qəlidə Musaqə buyrup: — **2** Israillar bekitilgən waqıtta ətüp ketix həytini ətüzsun; **3** yəni muxu ayniq on tətinqi küni gugumda, bekitilgən waqıtta, barliq bəlgilimə wə kaidə-tərtip boyiqə həytini ətüzüinglar, — dedi. **4** Xuning bilən Musa Israillaroqə səz qilip ətüp ketix həytini ətüzüxni buyrudi. **5** Ular birinqi ayniq on tətinqi küni gugumda, Sinay qəlidə ətüp ketix həytini ətüzdi; Pərwərdigar Musaqə kəndak buyruqan bolsa, Israillar xundak qildi. **6** Bir nəqqəylən bir əlökkə tegip ketip napak bolup qəloqanliqi üqün, ular xu küni ətüp ketix həytini ətüzəlmidi-də, ular xu küni Musa bilən Hərunning aldioqə kelip Musaqə: — **7** Biz ətüp qəloqan adəmgə tegip ketip napak bolup qəloqan bolsaqmu, lekin nemixka Israillarning qatarida, bekitilgən waqıtta Pərwərdigarqə sunuxka kərək boləqinini elip kelixtin rət qilinimiz? — deyixti. **8** — Tohtap turunglar, mən berip Pərwərdigar silər toqraqanglarda nemə buyruydikin, anglap baqay, — dedi Musa ularqə. **9** Pərwərdigar Musaqə səz qilip mundak dedi: — **10** Sən Israillaroqə mundak degin: «Silər wə silərninq əwladliringlar iqidə bəzilər ətüklərgə

tegip ketip napak bolup qalqan bolsa yaki uzak s p r  stid  bolsa, ular y nila P rw rdigar  q n  t p ketix  eytini  tk z xk  bolidu. **11** Undaq kixil r ikkinqi ayniq on tətinqi k ni gugumda  eytni  tk zsun; [ eyt taamini] petir nan w  aqqiq k ktatlar bilən bill  yesun; **12** ulardin  tig  azraqmu qaldurmisun w  [k zisining] ustihanliridin bir rsinimu sunduroquqi bolmisun; ular  eytni  t p ketix  eytining barliq bəlgilimiliri boyiq   tk zsun. **13** Halbuki, pak bolqan, s p r üstidimu bolmiqan  mma  t p ketix  eytini  tk z xk  etibar bərmigən kixi bolsa  z h lkidin  z p taxlinidu; q nki bekitilg n waqitta P rw rdigarq  sunux ker k bolqinini sunmiqanliqi  q n, u  z gunahini  z üstiqə alidu. **14**  g r aranglarda turuwatqan yat  llik bir musapir P rw rdigar  q n  t p ketix  eytini  tk z xni halisa, u  t p ketix  eyti toqrisidiki bəlgilimə w  kaid -t rtip boyiq   tk zsun; yat  llik musapirlar  q n w  zeminda tuquloqanlar üqünmu aranglarda xu birla nizam bolsun. **15** Ibadət qediri tikl ng n k ni, bulut ibadət qedirini, yəni h k m-guwahliq qedirini qaplap turdi; k qtin taki ətigəngiqə, bulut huddi ott k ibadət qedirining  stid  turdi. **16** Daim xundaq bolatti; [kündüzi] bulut ibadət qedirini qaplap turatti, keqisi u otqa ohxaytti. **17** Qaqaniki bulut jama t qedirining üstidin kətürülsə, Israillar yoloqa qiqatti; bulut kəyərdə tohtisa, Israillar xu y rd  bargah tik tti. **18** Israillar P rw rdigarning buyruqi boyiq  mangatti, P rw rdigarning buyruqi boyiq  bargah tik tti; bulut ibad t qedirining  stid  qanqa uzak tohtisa, ular bargah ta xunqa uzak turatti. **19** Bulut ibad t qedirining  stid  heli

künlərgiqə tohtap tursa, Israillarmu Pərwərdigarning kərsitmisini tutup səpərgə qıqmaytti; **20** mubada bulut ibadət qedirining üstidə pəkət birnəqqə künla tohtisa, ular Pərwərdigarning buyruki boyiqə xu wakıttı bargah qurup yatatti, andin yənə Pərwərdigarning buyruki boyiqə səpərgə atlinatti. **21** Wə mubada bulut pəkətlə kəqtin ətigəngiqə tohtap, əttigəndə bulut yənə kətürülsə, ular yənə yoloqa qıqatti; məyli kündüzi yaki keqisi bulut kətürülsila, ular səpərgə qıqatti. **22** Bulut ibadət qedirining üstidə uzunraq tursa, məyli ikki kün, bir ay, bir yil tursimu, Israillar yoloqa qıqmay bargahıta turuwerətti; lekin bulut kətürülüp mangsila ular səpirini dawamlaxturatti. **23** Pərwərdigarning buyruki bilən ular bargah quratti, Pərwərdigarning buyruki bilən ular səpərnı dawamlaxturatti; ular Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən bərgən əmri boyiqə, Pərwərdigarning kərsitmisini tutatti.

10 Pərwərdigar Musoqa söz kılıp mundak dedi: — **2** Sən özünggə ikki kanay yasatqın; ularni kümüxtin soqtur. Ular jamaətnı yioıxka, xundakla jamaətnı bargahlırını yioıxturup yoloqa qıqıxka qakırix üqün ixlılıdu. **3** İkki kanay qelinqanda pütkül jamaət sening yeningoqa jamaət qediri dərwasisining aldiqa yioılıdıoan bolsun. **4** Əgər yaloquz biri qelinsa, əmirliri, yəni minglıoan Israillarning mingbexiliri sening yeningoqa kelip yioılsun. **5** Silər kəttik yukiri awaz bilən qaloqanda kün qıqıx tərəptiki bargahlar yoloqa qıqsun. **6** Andin silər ikkinqi kətim kəttik, yukiri awaz bilən qaloqanda jənub tərəptiki bargahlar yoloqa qıqsun; ular yoloqa qıqkan qaoqda kanay

qattik, yukiri awaz bilən qelinixi kerəktur. **7** Jamaətni yiojilixka qaqiridiojan qaojda, kanay qelinglar, əmma qattik, yukiri awaz bilən qalmanglar; **8** Hərunning əwladliri, kaqin boləjanlar kanaylarni qalsun; bular silərgə əwladmu-əwlad bir əbədiy bəlgilimə bolsun. **9** Əgər silər öz zemininglarda silərgə zulum saləjan duxmininglar bilən jəng kilixka qiqsanglar, qattik, yukiri awaz bilən qelinglar. Xuning bilən əzünglarning Hudasi boləjan Pərwərdigarning aldidə yad etilip, duxmininglardin qutulisilər. **10** Buningdin baxqa, huxal künliringlarda, bekitilgən heytliringlarda wə ayning birinqi künliridə, silər keydürmə qurbanlik wə inaklik qurbanliklirini sunəjininglarda, qurbanliklarning aldidə turup kanay qelinglar; xuning bilən [kanaylar] silərni Hudayinglarəja əslətküqi bolidu; Mən Hudayinglar Pərwərdigardurmən. **11** Ikkinqi yili, ikkinqi ayning yigirminqi küni bulut həküm-guwaqlik qedirining üstidin kətürüldi; **12** xuning bilən Israillar Sinay qelidin qikip, yol elip səpərlirini baxlidi; bulut Paran qelidə tohtidi. **13** Bu ularning birinqi qətim Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən qilojan əmri boyiqə yoloja qiqixi boldi. **14** Yəhuda bargahı əzining tuəji astida qoxun-qoxun bolup aldi bilən yoloja qiqti; qoxunning baxliki Amminadabning oəli Nahxon idi. **15** Issakar kəbilisi qoxunining baxliki Zuarning oəli Nətanəl idi. **16** Zəbulun kəbilisi qoxunining baxliki Həlonning oəli Eliab idi. **17** Andin ibadət qediri quwulup, Gərxonning əwladliri bilən Mərarining əwladliri uni kətürüp yoloja qiqti. **18** Rubən bargahı əzining tuəji astida qoxun-qoxun bolup yoloja qiqti; qoxunning baxliki Xidərnin oəli

Əlizur idi. **19** Ximeon kəbilisi koxunining baxliki Zuri-xaddayning oqli Xelumiyəl idi. **20** Gad kəbilisi koxunining baxliki Deuəlning oqli Əliasaf idi. **21** Andin Kohatlar mukəddəs buyumlarni kətürüp yoloğa qikti; ular yetip kelixtin burun ibadət qedirini [kətürgüqilər] kelip uniktəp koyuxkanidi. **22** Əfraim bargahı əzining tuqi astida koxun-koxun bolup yoloğa qikti; koxunning baxliki Ammihudning oqli Əlixama idi. **23** Manassəh kəbilisi koxunining baxliki Pidahzurning oqli Gamaliyəl idi. **24** Binyamin kəbilisi koxunining baxliki Gideonining oqli Abidan idi. **25** Dan bargahı həmmə bargahlarıning arka muhəpizətqisi bolup, əzining tuqi astida koxun-koxun bolup yoloğa qikti; koxunning baxliki Ammixaddayning oqli Ahizər idi. **26** Axir kəbilisi koxunining baxliki Okranning oqli Pagiyl idi. **27** Naftali kəbilisi koxunining baxliki Enanning oqli Ahira idi. **28** Bular Israillar yoloğa qikkanda koxun-koxun bolup mengix tərtpi idi; ular xu tərkiyə yoloğa qikti. **29** Musa əzining keynatisi, Midiyanlik Reuəlning oqli Həbabqa: — Biz Pərwərdigar wədə kiləjan yərgə qarap səpər kilwatimiz, U: «Mən u yərnə silərgə miras kilip berimən» degən; əzlrining biz bilən billə mengixlrini ətünimən, biz siligə yahxi karaymiz, qünki Pərwərdigar Israil toqruluk bəht-saadət ata kilimən dəp wədə bərgən, — dedi. **30** Ləkin Həbab Musəqa: — Yak, mən əz yurtum, əz uruk-tuqkanliriməqa ketimən, — dedi. **31** Musa uningəqa: Bizdin ayrilip kətmisilə; qünki sili qəldə kandaq bargah kuriximiz kerəklikini bilila, sili bizgə kəz bolup bərsilə. **32** Xundəq boliduki, biz bilən billə barsila, kəlgüsidə Pərwərdigar bizgə kandaq yaxhilik

qilsa, bizmu siligə xundak qilimiz! — dedi. **33** Israillar Pərwərdigar teoqidin yoloqa qikip üq kün yol mangdi; Pərwərdigarning əhdə sanduqi ularoqa aram alidioqan yer izdəp ularning aldida üq kün yol baxlap mangdi. **34** Ular qedirilirini yioixturup yoloqa qikidioqan qaolarda, Pərwərdigarning buluti haman ularning üstidə bolatti. **35** Əhdə sanduqi yoloqa qikidioqan qaolda Musa: «Ornungdin turoqaysən, i Pərwərdigar; düxmənliring tiripirən bolsun; Sanga əqlər yüzüingning aldidin kaqsun!» — dəytti. **36** Əhdə sanduqi tohtioqan qaolda u: «Kaytip kəlgəysən, i Pərwərdigar, minglioqan-tümənligən Israil həlki arisioqa kaytip kəlgəysən!» — dəytti.

11 Wə xundak boldiki, həlk oqotuldixatti, ularning oqotuldaxliri Pərwərdigarning kulioqoqa yetip intayin rəzil anglandi; U bu sözləni anglidi wə Uning oqəzipi kəzoqaldi; Pərwərdigarning ot-yalkuni ularning arisida tutixip, bargahning qetidiki bəziləni kəydürüxkə baxlidi. **2** Həlk bu qaolda Musoqa yalwuriwidi, Musa Pərwərdigardin tilidi; xuning bilən ot pəsiyip oqti. **3** Pərwərdigarning oti ularning otturisida tutaxkanliqi üqün u u yərgə «Tabərah» dəp at koydi. **4** Ularning arisidiki xaloqut kixilərnin nəpsi takildap kətti, Israillarmu yənə yioqlaxka baxlidi: «Əmdi bizgə kim gəx beridu? **5** Həlimu esimzdiki, biz Misirdiki qaolarda pul həjliməy turupmu belik yeyələyttuk, yənə tərhamək, tawuz, piyaz wə küdə piyaz bilən samsakmu bar idi. **6** Mana bu yərdə hazır kəz aldimizda mannadin baxka heqnemə yok, əmdi bizning jenimizmu qurup ketiwatidu» deyixti. **7** Manna goya yuməqəsüt uruqioqa, kərünüxi goya kəhriwoqa ohxaytti. **8** Kixilər uyan-

buyan qepip uni yioqip, bəzidə yarəjunqakta ezip, bəzidə hawanqida sokup, ya bəzidə qazanda pixurup nan kilip yəytti; təmi zəytun maylik tokaqlarəja ohxaytti. **9** Keqidə bargahqə xəbnəm qüixkəndə, mannamu xuning üstigə qüxətti. **10** Musa həlkning ailimu-ailə hərbiəri öz qedirining ixiki aldida yioja-zar kilixiwatkinini anglidi; buningəja Pərwərdigarning əjəzi kəttik kəzəjəldi, bu ix Musaning nəziridimu yaman kəründi. **11** Musa Pərwərdigarəja: — Sən bu barlik həlkning əjir yükini manga artip kəyup, mən kəlungni nemixkə bundak kəynaysən; nemixkə mən Sening aldingda iltipət tapmaymən? **12** Ya mən bu pütün həlkqə həmilidar bolup, ularni tuəjdummu? Sən tehi manga: «Sən ularni Mən kəsəm iqip ularning atə-bowiliriəja miras kiləjan xu yərgə yətküzgüqə, huddi bakqan atisi əmqəktiki bowakni baəriəja aləjəndək baəringəja elip kətürüp mang» dəwətisən? **13** Mən bu həlkqə nədin gəx tepip bəreləymən? Qünki ular manga yioqlap: «Sən bizgə yegüdək gəx tepip bər!» deyixməktə. **14** Mən bu həlkni kətürüxni yaləjuz üstümgə elip kətəlməydikənmən, bu ix manga bək əjir kəliwatidu. **15** Əgər Sən manga muxundak muamilə kilməqci bolsang, mən ətünüp qalay, bu harab həlitimni manga kərsətməy, iltipət kilip meni əltürüwət! — dedi. **16** Pərwərdigar Musəja mundak dedi: — Israil əksəkəlliri iqidin, sən yeniməja tonuydiəjan həlk əksəkəlliri wə bəglərdin yətmixni tallap yioqkin, ularni jəməət qedirining aldiəja əkəl. Ular sening bilən billə xu yərdə tursun. **17** Mən xu yərgə qüxüp sening bilən səzliximən; wə sening üstüngdə turuwatqan Rohni elip ularning üstigimu bəlüp

qoyimən. Xuning bilən ular sən bilən billə həlkni kətürüx mäs'uliyitini üstigə alidu, andin sən uni özüng yaloquz kətürməydiqan bolisən. **18** Sən həlkqə mundaq degin: «Ətə gəx yiyixkə təyyarlinip özənglərni [Hudaq] atap paklanglar; qünki silər Pərwərdigarning kuliqini aqritip yioqlap: «Əmdi kim bizgə gəx beridu? Ah, Misirdiki həlimiz bək yahxi idi!» degənidinglar əməsmu? Pərwərdigar dərwəkə silərgə gəx beridu, silər uningdin yəysilər. **19** Silər bir kün, ikki kün əməs, bəx kün, on kün əməs, yigirmə künmu əməs, **20** bəlki pütün bir ay yəysilər, taki burninglardin etilip qikip hə boluquqə yəysilər; qünki silər aranglarda turuwatqan Pərwərdigarni mənsitməy, uning aldida yioqlap turup: «Biz nemə üqün Misirdin qiktuk?» – dedinglar». **21** Musa: — Mən ularning arisida turuwatqan bu həlktin yoloqə qiqalaydiqan ərkəklər altə yüz ming tursa, Sən tehi: «Mən ularni gəx yəydiqan, hətta pütün bir ay gəx yəydiqan qilimən» dəysən; **22** əmisə qoy, kala padilirining həmmisi soyulsa ularoqə yetəmdü? Yaki dengizdiki həmmə belik ularoqə tutup berilsə, ularning yiyixigə yitərmü? — dedi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar Musaqə: — Pərwərdigarning kəli kışka bolup qaptimu? Əmdi kərüp baqqinə, Mening sanga degən səzüm əməlgə axurulamdu-yok? — dedi. **24** Xuning bilən Musa qikip Pərwərdigarning səzini həlkqə yətküzdi wə həlk iqidiki aqsakallardin yətmix adəmni tallap yioqip ularni jamaət qedirining ətrapida turoquzdi. **25** Andin Pərwərdigar bulut iqidin qüxüp, Musa bilən səzlixip, uningdiki Rohtin elip yətmix aqsakaloqə qoydi; Roh ularning üstigə qonuxi bilən ular bexarət berixkə kirixti. Lekin xu wəqittin keyin

ular undak qilmidi. **26** Lekin u qaşda ulardin ikki adəm bargahıta qaldı; birsining ismi Əldad, ikkinqisi Medad idi (ular əslidə aqsakallarning arisida tizimlanoqanidi, lekin ibadət qedirioqa qikmay qaloqanidi). Roh ularning üstidimu kōndi wə ular bargahı iqidə bexarət berixkə baxlıdi. **27** Yax bir yigit yügürüp kelip Musaoqa: — Əldad bilən Medad bargahıta bexarət beriwatidu, — dedi. **28** Musaning hizmətkari, Musa tallioqan sərhil yigitliridin biri, Nunning oqli Yəxua qopup: — I hojam Musa, ularni tosuqayla, — dedi. **29** Lekin Musa uningoa: — Sən mening səwəbimdin həsət kiliwatamsən? Pərwərdigarning pütün həlki pəyoqəmbər bolup kətsə idi, Pərwərdigar Əzining Rohini ularning üstigə koysa idi! — dedi. **30** Xuning bilən Musa bilən Israil aqsakallirining həmmisi bargahıqa kaytip ketixti. **31** Əmdi Pərwərdigar aldidin bir xamal qikip, u dengiz tərəptin bədünilərnı uqurtup kelip, bargahning ətrapiqoa yeyiwətti; bədünilər bargahning u tərıpidimu bir künlük yol, bu tərıpidimu bir künlük yol kəlgüdək yər yüzini ikki gəz egizliktə kəlgüdək qaplıdi. **32** Həlk ornidin turup pütkül xu küni, xu keqisi wə ətisi pütün kün bədünə tutup yioqdi, əng az degənlirimu alahazəl ikki homir yioqdi; ular bularni bargahning tət ətrapiqoa əzliri üqün yeyixti. **33** Ular gəxni qaynap ezip bolmay, gəx tehi qixliri arisida turoqanda, Pərwərdigarning oqəzi pi ularoa kozoqilip, həlkni intayin eqir bir waba bilən urdi. **34** Xunga kixilər xu yərnı «Qıbro-t-Həttawahı» dəp atidi; qünki ular xu yərdə nəpsi taqıldioqan kixilərnı yərlikkə koyoqanidi. **35** Keyin həlk Qıbro-t-Həttawahıtin yoloqa qikip Həzirotka kelip, Həzirotta tohtidi.

12 Məriyəm bilən Hərun Musaning həbəxlik kızni hotunlukqa alojini üqün uningoja qarxi səz kildi (qünki u həbəxlik bir kızni alojanidi). **2** Ular: — Pərwərdigar pəqət Musa bilənla səzlixip, biz bilən səzləxməptimu? — deyixti. Bu gəpni Pərwərdigar anglidi. **3** Musa degən bu adəm intayin kəmtər-məmin adəm bolup, bu tərəptə yər yüzidikilər arisida uning aldioja ətidojini yok idi. **4** Pərwərdigar Musa, Hərun wə Məriyəmgə tuyuksiz: — Silər üqünglar jamaət qedirioja kelinglar, — dedi. Üqilisi qikip kəldi. **5** Andin Pərwərdigar [ərxitin] bulut tüwrüki iqidə qüxüp, jamaət qedirining aldida tohtap, Hərun bilən Məryəmni kiqkiriwidi, ular aldioja kəldi. **6** U ularoja: — Əmdi silər gepimni anglanglar, əgər silərnin aranglarda pəyojəmbər bolsa, Mən Pərwərdigar alamət kərünüxtə uningoja Əzümni ayan kəlimən, qüxide uning bilən səzliximən. **7** Lekin qulum Musaoja nisbətən undak əməs; u barlik ailəm iqidə tolimu sadiktur; **8** Mən uning bilən tepixmak eytip olturmay, yüzmu yüz turup biwasitə səzliximən; u Mən Pərwərdigarning kiyapitini kərələydu. Əmdi silər nemixka qulum Musa toqruluk yaman gəp kilixtin qorkmidinqlar? — dedi. **9** Pərwərdigarning otluk oşəzi pi ularoja kəzoşaldı wə u ketip qaldı. **10** Xuning bilən bulut jamaət qediri üstidin kətti, wə mana, Məryəm huddi ap'ak kardək pesə-mahaw bolup kətti; Hərun burulup Məryəmgə qariwidi, mana, u pesə-mahaw bolup qəlojanidi. **11** Hərun Musaoja: — Way hojam! Nədanlik kəlip gunah ətüzüp qəyojanlikimiz səwəbidin bu gunahni bizning üstimizgə artmioşaysən. **12** U huddi anisining qərsikidin qikqandila bədini yerim qirik, əlük tuşuləjan

balidək bolup qalmioqay! — dedi. **13** Xuning bilən Musa Pərwərdigarōqa: — I Təngri, uning kesilini saqaytiwətkən bolsang, — dəp nida qildi. **14** Pərwərdigar Musaoqa: — Əgər atisi uning yūzigə tükürgən bolsa, u yəttə kün hijilqilik iqidə turoqan bolatti əməsmu? Əmdi u bargahning sirtioqa yəttə kün qamap qoyulsun, andin u qaytip kəlsun, — dedi. **15** Xuning bilən Məryəm bargah sirtioqa yəttə kün qamap qoyuldi, taki Məryəm qaytip kəlgüqə həlk yolōqa qikmay turup turdi. **16** Andin keyin həlk Həzirottin yolōqa qikqip, Paran qelidə bargah qurdi.

13 Pərwərdigar Musaoqa səz kilip: — **2** Mən Israillarōqa miras kilip bərgən Qanaan zeminini qarlap kelixkə adəmlərni əwətkin; hər bir ata jəmətkə təwə kəbilidin birdin adəm qikqirilsun, ular əz kəbilisidiki əmir bolsun, — dedi. **3** Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə, ularni Paran qelidin yolōqa saldi; ularning həmmisi Israillarning baxliri idi. **4** Təwəndikilər ularning isimliri: — Rubən kəbilisidin Zakkurning oqli Xammuya, **5** Ximeon kəbilisidin Horingin oqli Xafat, **6** Yəhuda kəbilisidin Yəfunnəhning oqli Kaləb, **7** Issakar kəbilisidin Yūsüpning oqli Igal, **8** Əfraim kəbilisidin Nunning oqli Hoxiya, **9** Binyamin kəbilisidin Rafuning oqli Palti, **10** Zəbulun kəbilisidin Sodining oqli Gaddiyəl, **11** Yūsüp kəbilisidin, yəni Manassəh kəbilisidin Susining oqli Gaddi, **12** Dan kəbilisidin Gimallining oqli Ammiyəl, **13** Axir kəbilisidin Mikailning oqli Sətur, **14** Naftali kəbilisidin Wofsining oqli Nahbi, **15** Gad kəbilisidin Makining oqli Geuəl. **16** Mana bular Musa qarlap kelinglar dəp Qanaan zeminioqa əwətkən adəmlərnin ismi. Musa Nunning oqli Hoxiyani Yəhoxuya dəp atidi. **17** Musa

ularni qarlap kelixkə Qanaanoqa səpərwər kilip: — Silər muxu yərdin Nəgəw qəli tərəpkə qarap menginglar, andin taqlıq rayonoqa qiqinglar. **18** U yərning qandak ikənlisini, u yərdikilərnin küqlük-ajizlikini, az yaki köplükini körüp bekinglar; **19** ular turuwatqan yərning qandak ikənlisini, yahxi-yamanlikini körünglar; ular turuwatqan xəhərlərnin qandak ikənlisini, bargahlik xəhər yaki sepil-qələlik xəhər ikənlisini; **20** u yərning munbət yaki munbətsiz ikənlisini, dəl-dərəhlirinin bar-yoklukini körüp kelinglar. Yürəklirək bolup, mewə-qiwiliridin aloq kelinglar, — dedi. Bu qoql dəl üzüm pixip qaloqan waqit idi. **21** Ular xu tərəplərgə qiqip, zeminni Zin qəlidin tartip taki Hamat eoqizinin yenediki Rəhəbkiqə berip qarlasti. **22** Ular jənub tərəptə Həbronqa bardi, u yərlərdə Anaqiylərnin əwladliridin Ahiman, Xixay, Talmay degənlər olturuxluk idi. Əslidə Həbron xəhiri Misirdiki Zoan xəhiridin yəttə yil ilgiri yasaloqanidi. **23** Ular «Əxkol jiloqisi»qa kəldi, u yərdə bir sap üzümü bar bir üzüm xehini kesip, bir baldaqqa esip ikki adəmgə kətürgüzüp mangdi; ular azraq anar bilən ənjürmu elip qaytip kəldi. **24** Israillar xu yərdə kesiwaloqan əxu üzüm səwəbidin u yər «Əxkol jiloqisi» («[üzüm sapıki jiloqisi]») dəp ataldi. **25** Ular kirik kündin keyin u yərlərnin qarlap tügutip, qaytip kəldi. **26** Ular kelip, Paran qəllükidiki Qadəxtə Musa, Harun wə pütün Israil jamaiti bilən köruxti. Ular ikkiyləngə həm pütkül Israil jamaitigə məlumat bərdi həm zeminning mewilirini ularoqa kərsətti. **27** Ular Musoqa məlumat berip: — Biz əzliri beringlar degən yərlərgə barduk, rasttinla

süt bilən həsəl ekip turidioqan yər ikən, mana bular xu yərning mewiliri. **28** Biraq u yərdikilər bək küqtünggür ikən, xəhərlər sepillik bolup həm puhta-həywətlik ikən. Uning üstigə, biz u yərdə Anaqıylarning əwladlirininimü kərduq. **29** Amaləklər jənub tərəptə turidikən; Hittiylar, Yəbusiylar, Amoriylar taqlarda turidikən; Qanaaniylar dengiz boylirida wə İordan dəryasi boylirida turidikən, — dedi. **30** Kaləb Musaning aldida kəpqilikni tinqitip: — Biz dərhal atlinip berip u yərni igiləyli! Qünki biz qoqum oqalip kelimiz — dedi. **31** Lekin uning bilən billə qikqan baxqilar bolsa: — Ular bizdin küqlük ikən, xunga ularoqa hujum qilsaq bolmaydu, — deyixti. **32** Andin qarlıoquqilar əzliri qarlap kəlgən zeminning əhwalidin İsrailaroqa yaman məlumat berip: — Biz kirip qarlap ətkən zemin bolsa öz ahalisini yəydioqan zemin ikən; biz u yərdə kərgənlərninğ həmmisi yoqan adəmlər ikən. **33** Biz u yərlərdə «Nəfiliylər» degən [gigant] adəmlərni kərduq (dərwəkə Anaqıylarning əwladliri Nəfiliylərdin qikqandur); biz əzimizgə qarisaq qekətkidək turidikənmiz, biz ularoqimu xundak kərinidikənmiz, — dedi.

14 Xuning bilən barlıq jamaət dad-pəryad kətürüp yioqlidi; ular keqiqə yioqa-zar qilixip qikti. **2** İsrailar Musa bilən Hərunoqa tapa-tənə qilip: — Biz baldurla Misirda əlüp kətsək boptikən! Muxu qəl-jəziridə əlüp kətsək boptikən! **3** Pərwərdigar nemixka bizni qiliq astida əlsun, hotun bala-qakilirimiz bulinip, [düxmənninğ] oljisi bolsun dəp bizni bu yərgə baxlap kəlgəndu? Uningdin kərə, Misiroqa qaytip kətkinimiz yahxi əməsmu? — dəp oqotuldaxti. **4** Xuning bilən ular bir-birigə: — Baxkidin

bir baxliq tiklap Misiroqa kaytip ketayli, — deyixti. **5** Musa bilan Harun pütün Israil jamaiti aldida yikilip düm yatti. **6** Xu yorni qarlap kalgənlər iqidiki Nunning oqli Yəxua bilan Yəfunnəhning oqli Kaləb kiyimlerini yirtip, **7** pütün Israil jamaətqilikigə: — Biz qarlap kelixkə etüp baroqan zemin intayin bək yahxi zemin ikən. **8** Əgər Pərwərdigar bizdin səyünsə, bizni xu zeminoqa, yəni həsəl bilan süt ekip turidioqan xu zeminoqa baxlap berip, uni bizgə beridu. **9** Silər pəkət Pərwərdigarqa asiylik qilmanglar! U zeminidikilərdin qorkmanglar, qünki ular bizgə nisbətən bir oqizadur; ularning panahdarliri ulardin kətti, Pərwərdigar bolsa biz bilan billə; ulardin qorkmanglar, — dedi. **10** Halbuki, pütkül jamaət tərəp-tərəptin: — U ikkisini qalma-kesək kilip eltürüwetəyli, deyixti. Lekin Pərwərdigarning julasi jamaət qedirida Israilaroqa ayan boldi. **11** Pərwərdigar Musoqa: — Bu həlk Meni qaqanoqiqə mənəitməydu? Gərqə ularning otturida xunqə məjizilik alamətlərnı yaratqan bolsammu, lekin ular Manga qaqanoqiqə ixinixməydikən? **12** Mən ularni waba bilan urup yokitimən, xuning bilan seni ulardin tehimu qong wə qudrətlik bir əl qilimən, — dedi. **13** Musa bolsa Pərwərdigarqa mundaq dedi: — «Bundaq bolidioqan bolsa bu ixni misirliklar anglap qalidu, qünki Sən uluq qudriting bilan bu həlkni ularning arisidin elip qiqqaniding; **14** wə Misirliklar bu ixni xu zemindiki həklərgimu eytidu. U zemindiki aqalimu Sən Pərwərdigarning bu həlkning arisida ikənlikingni, Sən Pərwərdigarning ularning aldida yüzmuyüz kərüngənlikingni, Sening buluting daim ularoqa sayə qüxürüp kəlgənlikini, xundaqla Sening

kündüzi bulut tüwrükidə, keqisi ot tüwrükidə ularning aldida mangojanliqningni angliojanidi. **15** Əmdi Sən bu həlkni huddi bir adəmni öltürgəndək öltürüwətsəng, Sening nam-xəhritingni angliojan əlləning həmmisi: **16** «Pərwərdigar bu həlkni Əzi ularoja berixkə kəsəm kıljojan zeminoja baxlap baralmaydiojanliki üqün, xunga ularni əxu qəl-jəziridə öltürüwetiptu» dəp qalidu. **17** Əmdi ətünimənki, Rəbbim qudritingni jari kıldurojaysən, Əzüngning: **18** «Pərwərdigar asanliqə aqqıqlanmaydu, Uning mehİR-muhəbbiti texip turidu; U gunah wə itaətsizlikni kəqüridu, lekin gunahkarlarni hərgiz gunahsiz dəp qarimaydu, atilarning kəbihlikini atisidin balisiojqə, hətta nəwrə-qəwrilirigiqə ularning üstigə yükləydu» deginingdək kıljojaysən. **19** Mehriy-xəpkitingning kəngriliki boyiqə, Misirdiki qaojdin taki həzirojqə daim kəqürüp kəlginingdək, bu həlkning kəbihlikini kəqürgəysən!». **20** Pərwərdigar: — «Boptu, sən degəndək ularni kəqürdüm. **21** Lekin Əz həyatim bilən kəsəm kılimənki, pütkül yər yüzi Mən Pərwərdigarning xan-xəripi bilən tolidu. **22** Həlbuki, Mening julayimni, Misirda wə qəl-jəziridə kərsətkən məjizilik alamətlirimni kərüp turupmu Meni muxundak on kətimlap sinap yənə awazimoja kulak salmiojanlar, **23** Mən kəsəm iqip ularning ata-bowilirioja miras kılıp berimən degən u zeminni hərgiz kərəlməydu; Meni mənəsitmigənlərdin birimu u yurtni kərəlməydu. **24** Lekin əzidə baxkijə bir rohning bolojini, pütün kəlbi bilən Manga əgəxkini üqün kulum Kaləbni u kirgən yərgə baxlap kirimən; uning əwladlirimu u yərgə mirashor bolidu. **25** (xu qaojda Amaləklər bilən

Qanaaniylar [taoqlik] jilolilarda turuwatatti) — Ətə silər yolunglardin burulup, Kizil Dengizəyə baridioyan yol bilən mengip qəlgə səpər kilinglar» — dedi. **26** Pərwərdigar Musa bilən Hərunəyə səz kiling mundaq dedi: **27** — Mən Mening yaman gepimni kiling otuldixidioyan bu rəzil jamaətkə qağanəyiqə qidixim kerək? Israillarning Mening yaman gepimni kilinganliri, xu [tohtawsiz] otuldaxlirining həmmisini anglidim. **28** Sən ularəyə: — Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən həyatim bilən kəsəm kilingənki, həp, Mən silərgə kulikimoyə kirgən səzliringlar boyiqə muamilə kilingaydioyan bolsam! **29** Siləning əlükünglar muxu qəldə yatidu; siləning iqinglarda sanaktin ətküzülgənlər, yəni yexi yigirmidin axqan, Mening yaman gepimni kiling otuldioyanlarning həmmisi pütün sani boyiqə **30** Silərgə qol kətürüp [kəsəm kiling], turaləunglar kiling berimən degən zeminoyə heq kirəlməydu; pəqət Yəfunnəhning oqli Kaləb bilən Nunning oqli Yəxuala kiridu. **31** Siləning kiqik baliliringlar, yəni «Bulinip, düxmənning oljisi bolup qalidu» deyilgənləni Mən baxlap kirimən, ular silər kəmsitkən u zemindin bəhrimən bolidu. **32** Biraq silər bolsanglar, silər yikilip, əlükünglar bu qəldə qalidu. **33** Siləning baliliringlar buzukluk-wapasizliqinglarning əlimini tartip, əlükünglar qəldə yəqaloquqə, bu qəldə kirik yil sərgərdan bolup yüridu. **34** Siləning xu zeminni qarlioyan künliringlarning sani boyiqə, kirik küning hər bir küni bir yil hesablap, kəbihlikliringlarni kirik yil əz üstüngləyə elip yürisilər; xu qaoqda Mening əzünglardin yatlxqinimning nemə ikənlikini bilip yetisilər» — deyin. **35** Mən Pərwərdigar

xundak deganikənmən, yiqilip Manga qarxi qikqan bu rəzil həlk jamaitigə Mən qoqum xundak qilimən; ular muxu qəl-jəziridə yəwetilidu, xu yərdə əlidu. **36** Musa u zeminni qarlap kelixkə əwətkənlər qaytip kəlgəndə, u zemin toqruluk yaman həwər elip kelix bilən pütün jamaətni oqotulditip, Musaning yaman gəpini qiləuzoqanlar, **37** yəni u zemin toqruluk yaman həwər əkəlgən bu kixilərninğ həmmisi waba kesili tegip Pərwərdigarning aldida əldi. **38** Zeminni qarlap kelixkə baroqan adəmlər iqidin pəkət Nunning oqli Yəxua bilən Yəfunnəhning oqli Kaləbla həyat qaldı. **39** Musa bu gəplərnı pütkül Israil jamaitigə eytiwidi, həmmisi bək həsrət qəkti. **40** Ular ətigən tang atqanda turup taqqa qikqip: — Mana biz kəldük! Pərwərdigar eytkən yurtqa qikqip hujum qilayli; qünki biz gunah qildük, — deyixti. **41** — Silər yənə nemixqa Pərwərdigarning əmrigə hilaplik qilisilər? — dedi Musa, — Bu ix oqəlibilik bolmaydu! **42** Pərwərdigar aranglarda bolmioqqa, düxmənninğ qiliqi astida əlöp, məqlup bolmasliqinqlar üqün hujuməqa qikmanglar. **43** Qünki Amaləklər bilən Qanaaniylar u yurtta, silərninğ aldinglarda turidu; silər qiliq astida əlöp ketisilər; qünki silər Pərwərdigardin tenip kəttinqlar, Pərwərdigar silər bilən billə bolmaydu. **44** Lekin, gərqə Pərwərdigarning əhdə sanduqi wə Musa bargəhtin qozoqalmioqan bolsimu, ular yənıla əz məyliqə taqqa qikqip hujuməqa ətti. **45** Xuning bilən Amaləklər bilən xu taqda turuxluk Qanaaniylar qüxüp ularni taki Hormahəqiqə qoqlap, bitqit qilip qiroqin qildi.

15 Pərwərdigar Musoqa səz kəlip mundak dedi: — 2 Sən Israillaroqa mundak degin: — Silər makanlixixinglar üçün silərgə təqdim kəlip beridioqan zeminoqa kirgən qeşinglarda, 3 əgər Pərwərdigaroqa atap otta sunulidioqan, uningoqa huxbuy bolsun dəp birər hədiyə-kurbanlik kəlməkqi bolsanglar, kurbanlik kala yaki qoy-əqkə padisidin bolsun. U kəydürmə kurbanlik bolsun, kəsəmmi ada kəlix kurbanliqi bolsun, ihtiyariy kurbanlik yaki silərgə bekitilgən həytlardiki zərür kurbanlik bolsun, 4 kurbanlik sunoquqi kixi Pərwərdigaroqa atioqinioqa bir axlik hədiyəsini qoxup kəltürsun. Kəydürmə kurbanlik yaki baxqa kurbanlik qoza bolsa, undakta axlik hədiyəsi zəytun meyidin bir hinning tətтин biri iləxtürülgən esil undin əfahning ondin biri bolsun; uningoqa yənə xarab hədiyəsi süpitidə tətтин bir hın xarabni quxup sunsun. 6 Kurbanliking qoqkar bolsa, sən uningoqa axlik hədiyəsi süpitidə üqtin bir hın zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfahning ondin ikkisi bolsun 7 wə xarab hədiyəsi süpitidə tətтин bir hın xarabni quxup sunsun; bular Pərwərdigaroqa huxbuy qıqarsun dəp sunulsun. 8 Əgər sən Pərwərdigaroqa kəydürmə kurbanlik, yaki kəsəm ada kəlix kurbanliqi yaki inaklik kurbanliqi süpitidə torpaq atioqan bolsang, 9 undakta torpaqqa axlik hədiyə süpitidə yerim hın zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfahning ondin üqini, 10 xarab hədiyə süpitidə yerim hın xarabni qoxup sunoqin; bular Pərwərdigaroqa atilip otta sunulup, huxbuy qıqarsun dəp kəltürülsun. 11 Hər bir sunuloqan torpaq, qoqkar, qoza yaki oqlakqa nisbətən muxundak kəlinsun. 12 Silər sunidioqininglarning

sani boyiqə, hərhil kurbanlikning sanioja qarap xundak kilisiler. **13** Xu zeminda tuojulojanlarning həmmisi Pərwərdigarja huxbuy qiqarsun dəp, otta sunulidiojan kurbanlik kilmaqci bolsa ənə xundak kilsun. **14** Xuningdək silər bilən billə turuwatқан musapir yaki əwladmu-əwlad silər bilən billə turuwatқанlar bolsa, huxbuy qiqarsun dəp otta sunulidiojan kurbanlik kilmaqci bolsa, silər қандақ қилоjan bolsanglar, ularmu xundak kilsun. **15** Pütkül jamaətkə, məyli silər bolunglar yaki silər bilən billə turuwatқан musapir bolsun, həmminglar üqün ohxax bir bəlgilimə bolidu; silər üqün dəwrmu-dəwr əbədiy bir bəlgilimə bolidu; Pərwərdigar aldidə silər қандақ bolsanglar, musapirlarmu xundaқtur. **16** Silərgimu, aranglarda turuwatқан musapirlarojimu ohxax bir қанун-бəlgilimə, ohxax bir həküm bolsun. **17** Pərwərdigar Musaoja səz қилиp mundaқ dedi: — **18** Sən Israillaroja səz қилиp ularoja mundaқ degin: — «Silər Mən silərnə əkiridiojan zeminoja yetip barojanda, **19** xu yərdin қикқан axlikni yəydiojan qeojinglarda, Pərwərdigarja bir «kətürmə hədiyə» təқdim қilinglar. **20** Silər hərбір yengi hemirdin pixқан nanlardin birini «kətürmə hədiyə» қилиp təқdim қilinglar; silər uni təқdim қилоjanda huddi hamanning «kətürmə hədiyə»sigə ohxax bolsun. **21** Dəwrđin-dəwrgə silər dəsləpki həsuldin қикқан hemirdin bir nanni «kətürmə hədiyə» süpitidə Pərwərdigarja sununglar. **22** Əgər silər əzünglar bilməy ezip gunah қилиp, Pərwərdigarning Musaoja buyruojan bu barlik əmirlirigə əməl қilmiojan bolsanglar, **23** yəni Pərwərdigar buyruojan күndin etibarən barlik

əwladliringlaroqiə Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən silərgə buyruoqan barlik ixlirioqa əməl qilmioqan bolsanglar, **24** jamaət xundak birər gunahning bilməy etküzülgənlikidin həwərsiz bolsa, undakta pütkül jamaət Pərwərdigaroqa huxbuy qikarsun dəp yax bir torpakni keydürmə qurbanlik süpitidə sunsun həmdə kaidə-nizam boyiqə uningə munasiwətlik axlik hədiyə bilən xarab hədiyəni qoxup sunsun, wə uning üstigə bir tekini gunah qurbanliki süpitidə sunsun. **25** Xu yol bilən kaqin pütkül Israil jamaiti üqün kafarət kəltürüp, bu gunah ulardin kəqürüm qilinidu; qünki bu bilməy etküzüp qoyoqan gunah wə ular əzlrining bilməy etküzüp qoyoqan gunahı üqün qurbanlik, yəni Pərwərdigarə atəp otta sunulidioqan qurbanlik wə gunah qurbanlikini birliktə Pərwərdigar aldioqa sunoqan. **26** Bu gunah pütkül Israil jamaiti bilən ularning arisida turuwatqan musapirlarning həmmisidin kəqürüm qilinidu, qünki bu pütkül həlk bilməy turup etküzüp qoyoqan gunahdur. **27** Əgər bir kixi bilməstin gunah qilip qoyoqan bolsa, u bir yaxlik bir qixi oqlakni gunah qurbanliki süpitidə sunsun. **28** Kaqin xu yol bilən bilməy gunah qilip qoyoqan adəm üqün kafarət kəltüridu; uning üqün kafarət kəltürsə uning Pərwərdigar aldida bilməy etküzgən gunahı uningdin kəqürüm qilinidu. **29** Bilməy birər səwənlik etküzüp qoyoqan barlik kixilərgə, məyli xu zeminda tuoquloqan Israillar bolsun yaki ularning arisida turuwatqan musapirlarəqa bolsun, – silərninğ həmminglarəqa ohxax bir qanun-bəlgilimə tətbiqlinidu. **30** Lekin yürikini qaptək qilip ix kərgən kixi, məyli u zeminda tuoquloqan bolsun yaki musapir

bolsun, Pərwərdigarğa haqarət kəltürgən bolidu; u
haman öz həlkidin üzüp taxlinidu. **31** U Pərwərdigarning
səzini mənsitmigənəkən, Pərwərdigarning əmrigə hilaplik
kiloqanikən; xuning üçün u qoqum üzüp taxlinidu;
gunahı özining bexioğa qüxidu. **32** Israillar qəl-jəziridiki
waqitlirida, bir kixining xabat künidə otun tərgənliki
bayqaldi. **33** Otun teriwatqanlikini bayqap qaloqanlar uni
Musa, Hərun wə pütkül jamaətning aldioğa elip kəldi. **34**
Uni qandaq bir tərəp kiliş kerəkliki tehi kərsitilmigəqkə,
ular uni qamap koydi. **35** Pərwərdigar Musaq: — U adəm
əltürülmisə bolmaydu; pütün jamaət uni bargahning
texioğa əpqikip qalma-kesək kilip əltürsun, — dedi. **36**
Andin pütün jamaət u adəmni bargah sirtioğa əpqikip,
huddi Pərwərdigar Musaq buyruoqandək, qalma-kesək
kilip əltürdi. **37** Pərwərdigar Musaq səz kilip mundak
dedi: — **38** Sən Israillaroğa mundak degin, ular əwladmu-
əwlad kiyim-keqəklirining qərisigə quqilarni tutsun həm
burjikidiki quqilirining hər birigə kək xoyna tikip qoysun;
39 bu hil quqilar siləning uni tikip turuxunglar üçün
bolidu; uni kərgəndə Pərwərdigarning barlik əmrlirini
esinglarda tutup, ularoğa əməl kilixinglar üçün bu silərgə
bir əslətmə bolidu; xuningdək siləning həzirkidək
özünglarning kənglünglar wə kəzünglarning kəynigə
kirip, qatirap buzukluk kilip kətməslikinglar, **40** Mening
barlik əmrlirimni əstə tutuxunglar həm uningoğa əməl
kilip, Hudayinglaroğa atap pak-muqəddəs boluxunglar
üqün bolsun. **41** Mən Hudayinglar bolux üçün siləni
Misir zeminidin elip qikqan Pərwərdigardurmən; Mən
Pərwərdigar Hudayinglardurmən.

16 Lawiyning əwrisi, Kohatning nəwrisi, Izharning oqli Korah wə Rubəning əwladliridin Eliabning oqulliri Datan bilən Abiram wə Pələtning oqli On **2** Israillar iqidiki jamaət əmirliri boləqan, jamaət iqidin saylap qikiləqan mətiwərlərdin ikki yüz əllik kixini baxlap kelip Musaqə qarxi qikti. **3** Ular yioqilip Musaqə qarxi həm Harunoqə qarxi qikip: — Silər həddinglərdin bək axtinglar, pütkül jamaətning həmmisi pak-muqəddəs, Pərwədigarmu ularning arisida, xundək turuqluk silər nemə dəp əzüngləрни Pərwədigarning jamaitidin üstün qoyusilər? — dedi. **4** Musa ularning gepini anglap düm yikilip, Korah bilən uning guruhidikilərgə səz kilip: — Ətə ətigəndə Pərwədigar kimləning Əzigə mənəsup ikənlikini, kimləning pak-muqəddəs ikənlikini ayan kilidu; xu kixini Əzigə yekınlaxturidu; kimni tallioqan bolsa, uni Əzigə yekınlaxturidu. **6** Silər mundək kilinglar: — Sən Korah wə sening guruhingdikilər həmmisi huxbuydanlarni əpkelinglar; **7** ətə Pərwədigarning aldidə huxbuydanlarqə ot yekip, huxbuyni uning üstigə qoyunglar; Pərwədigar kimni tallisa, xu muqəddəs-pak boləqan bolsun! Əy silər Lawiyalar, həddinglərdin bək axtinglar! — dedi. **8** Musa yənə Korahqa: — I Lawiyalar, gepimgə kulək selinglar. **9** Israilning Hudasi Pərwədigar silərni Əzining qedirining ixlirini kilsun dəp həmdə jamaətning aldidə ularning hizmitidə bolsun dəp Əzigə yekınlaxturux üqün silərni Israil jamaitidin ayrip qikқан — yəni Pərwədigar seni wə sening həmmə qerindaxliring boləqan Lawiyning əwladlirini birdək Əzigə yekınlaxturoqanlıki silərqə kiqik ixmu? Silər

yənə tehi kaħinlik wəzipisini tama qiliwatamsilər? **11** Xu wəjidin sən wə sening guruħingdikilər həmmisi yiqilip Pərwərdigarəja qarxi qikiwetipsilər-də; Ĥarun nemidi, silər uning üstidin xunqilik aqrinip oqotuldixip kətküdək? — dedi. **12** Musa Eliabning oqlı Datan bilən Abiramni kiqkırıp kelixkə adəm əwətiwidi, ular: — Barmaymiz! **13** Sening bizni süt bilən həsəl aqıdiəjan zemindin baxlap qikip bu qəl-jəziridə əltərməkqi boləjanliqningning əzi kiqik ixmu? Sən tehi əzüngni padixah hesablap bizning üstimizdin həkümranlik qılmaqqu? **14** Ĥalbuki, sən bizni süt bilən həsəl aqıdiəjan yurtqa baxlap kəlmiding, etiz wə üzümzarlıqlarnimu bizgə miras kilip bərmiding. Sən bu həqning kəzinimu oyuwalməqqimu? Biz barmaymiz! — dedi. **15** Buni anglap Musa qattik əzəplini Pərwərdigarəja: — Ularning sowəqat-ħədiyəsığə etibar qilmioqaysən; mən ularning hətta birər exikinimu tartiwalmidim, birər adimigimu həq ziyan-zəhmət yətküzmidim, — dedi. **16** Musa Korahqa: — Ətə sən wə sening guruħingdikilər — sən, ular wə Ĥarun Pərwərdigarning aldioəja kelinglar. **17** Ĥərbiringlar əzünglarning huxbuydanliringlarni əkilip uning üstigə huxbuyni selinglar; hərbiringlar əzünglarning huxbuydanliringlarni, yəni jəmiy ikki yüz əllik huxbuydanni elip uni Pərwərdigarning Ĥuzurida tutup turunglar; sənmu, Ĥarunmu hərbiringlar əz huxbuydanliringlarni elip kelinglar, — dedi. **18** Xuning bilən hərbi adəm əzining huxbuydanini elip, otni yeqip, huxbuy selip, Musa wə Ĥarun bilən birliktə jamaət qedirining dərwezisi aldida turuxti. **19** Korah Musa bilən

Harunoqa hujum qilolili pütün jamaetni yioqip jamaet qedirining dərwazisi aldioqa keliwidi, Pərwərdigarning julasi pütkül jamaetkə ayan boldi. **20** Pərwərdigar Musa bilən Harunoqa söz kilip: — **21** Silər bu həlkning arisidin neri turunglar, mən kəz yumup aqquqə ularni yutuwetimən, — dewidi, **22** Musa bilən Harun düm yikilip: — I Təngrim, barlik ət igilirining rohlirining Hudasi, bir adəm gunah kilsa, oʻzippingni pütün jamaetkə qaqamsən? — dedi. **23** Pərwərdigar Musoqa söz kilip: — **24** Sən jamaetkə: «Silər Korah, Datan wə Abiramning turar jayliridin ayrilip ulardin neri ketinglar» — dəp buyruk bər, — dedi. **25** Xuning bilən Musa ornidin turup Datan bilən Abiram tərəpkə qarap mangdi; Israil aksakallirimu uningqa əgixip mangdi. **26** Musa jamaetkə: — Silərdin ətünimən, bu rəzil adəmlərnin qedirliridin yirak ketinglar, ularning barlik gunahliri səwəbidin ular bilən billə wəyran bolmasliqinglar üqün ularning heqnərsisigə qol təgküzmənglar, — dedi. **27** Xuning bilən jamaet Korah, Datan, Abiramning qedirlirining tət ətrapidin neri kətti; Datan bilən Abiram bolsa əz ayallirini, oʻqul-qizlirini wə bowaklirini elip qikip əz qedirining ixiki aldidə turdi. **28** Musa: — Buningdin silər xuni bilisilərki, bu ixlarning həmmisi mening kənglümdin qikқан əməs, bəlki Pərwərdigar meni ularni adə kilixqa əwətkən: **29** — əgər bu adəmlərnin əlümi adəttiki adəmlərnin əlümigə ohxax bolidioqan yaki ularning bexioqa qüxidioqan qismətlər adəttiki adəmlər duqar bolidioqan qismətlərgə ohxax bolidioqan bolsa, Pərwərdigar meni əwətmigən bolatti. **30** Əgər Pərwərdigar

yengi bir ixni qilip, yər aqzini eqip ularni wə ularning pütün nərsisini yutup ketixi bilən, ular tirikla təhtisaraqə qüxüp kətsə, u qaşda silər bu adəmlərning Pərwərdigarni mənsitmigənlikini bilip qalisilər, — dedi. (Sheol h7585)

31 Musaning bu gepi ahirlixixi bilənla ularning puti astidiki yər yerildi. **32** Yər aqzini eqip ularni barliq ailisidikilər bilən, xuningdək Korahqa təwə həmmə adəmlərni qoymay təllukatlıri bilən qoxup yutup kətti. **33** Xundəq qilip, ular wə ularning təwəsidikilərnəng həmmisi tirikla təhtisaraqə qüxüp kətti, yər ularning üstidə yepildi. Ular xu yol bilən jamaətning arisidin yoqaldi. (Sheol h7585) **34** Ularning ətrapida turoqan Israillarning həmmisi ularning nalisini anglap: «Yər biznimu yutup ketərmikin!» deyixip qeqixti. **35** Andin Pərwərdigarning aldidin bir ot qikip, huxbuy sunuwatqan heliki ikki yüz əllik adəmnimu yutup kətti. **36** Pərwərdigar Musaqə mundəq dedi: — **37** Sən kahin Hərunning oqlı Əliazarqə buyruşin, u huxbuydanlarni ot arisidin teriwelip, qoşlirini yiraqlarqə qeqiwətsun, qünki u huxbuydanlar Hudaşə ataloqandur; **38** xunga əzining jenişə əzi zamin boləqan gunahkarlarning huxbuydanlirini teriwaləşin; ular qurbangahni qaplıx üqün soqup nepiz tünikə qilinsun, qünki bu huxbuydanlar əslidə Pərwərdigarning huzurişə sunulup uningşə atalıp muqəddəs qilinoqan. Xundəq qilip ular keyin Israillarqə ibrət bolidişəqan ixarət-bəlgə bolidu. **39** Xuning bilən kahin Əliazar otta köydürüwetilgənlər sunəqan mis huxbuydanlarni teriwaldi; ular qurbangahni qaplıtixqə nepiz tünikə qilip soquldi. **40** Xuning bilən [qurbangahning bu qaplımisi]

Harunning əwladlirioja yat adəmlərning huddi Korah bilən uning guruhidikilərgə ohxax kismətkə qalmasıqı üqün, Pərwərdigarning huzurida huxbuy köydürüxkə yeqinlaxmasıqıoja Israillar üqün bir əslətmə boldi. Bu Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən Əliazaroja buyruoanliridur. **41** Ətisi pütkül Israil jamaiti Musa bilən Harunning yaman gepini kilip: — Silər Pərwərdigarning həlkini ɵltürdünglar, — dəp ɵotuldaxti. **42** Wə xundak boldiki, jamaət Musa bilən Harunoja hujum kilixka yiojiliwatqanda, jamaət burulup jamaət qedirioja kariwidi, wə mana, bulut qedirni qapliwalidi həm Pərwərdigarning julasi ayan boldi. **43** Xuning bilən Musa bilən Harun jamaət qedirining aldioja berip turdi. **44** Pərwərdigar Musoja sɵz kilip: — **45** Mən kɵzni yumup aqkuqə ularni yokitip taxlixim üqün ikkinglar bu jamaəttin qikiq neri ketinglar, — dəp buyruwidi, ikkiylən yikiqilip yərdə düm yatti. **46** Musa Harunoja: — Sən huxbuydanni elip uningoja qurbangahıtki ottin sal, uningoja huxbuy qoyup, ular üqün kafarət kəltürüxkə tezliktə jamaətning arisioja apar; qünki qəhr-ɵəzəp Pərwərdigarning aldidin qikti, waba baskili turdi, — dedi. **47** Harun Musaning deginidək kilip, huxbuydanni elip jamaətning arisioja yögürüp kirdi; wə mana, waba kixilərning arisida baxlanojanidi; u huxbuyni huxbuydanoja selip, həlk üqün kafarət kəltürdi. **48** U ɵlüklər bilən tiriklər otturisida turuwidi, waba tohtidi. **49** Korahning wəkəsi munasiwiti bilən ɵgənlərdin baxka, waba səwəbidin ɵgənlər on tət ming yəttə yüz kixi boldi. **50** Harun jamaət qedirining dərwezisi yenida turojan Musaning yenioja yenip kəldi; waba tohtidi.

17 Pərwərdigar Musaqə səz kəlip mundak dedi: — **2** «Sən Israillaroqə səz kəlip, ulardin ata jəməti boyiqə, hər kəbilining əmiridin birdin on ikki həsa aləyin; sən ularning hərbirining ismini əzining həsisioqə yezip qoyəyin. **3** Lawiy kəbilisining həsisioqə Hərunning ismini yazəyin, qünki hər bir ata jəmət kəbilə baxlikə üqün bir həsa wəkil bolidu. **4** Sən bu həsilarni jamaət qediridiki həküm-guwahlik [sandukining] aldioqə, yəni Mən sening bilən kərxidioqan yərgə qoyəyin. **5** Wə xundak boliduki, Mən tallioqan kixining bolsa, uning həsisi bih süridu; xundak kəlip Israillarning silərgə oqduraxkan gəplirini tohtitip Manga anglanmaydioqan kəliwetimən». **6** Xuning bilən Musa Israillaroqə xundak səz kəldi; ularning həmmə əmirliri uningə birin həsini, jəmiy bolup on ikki həsini bərdi; hər bir ata jəmətə bir həsa wəkil boldi, Hərunning həsisimu xularning iqidə idi. **7** Musa həsilarni həküm-guwahlik qedirioqə əkirip Pərwərdigarning huzuriqə qoydi. **8** Wə xundak boldiki, Musa ətisi həküm-guwahlik qedirioqə kiriwidi, mana, Lawiy jəmətigə wəkil boləqan Hərunning həsisi bih sürüp, oqunqilap, qeqəkləp, badam qüxkənidi. **9** Musa həsilarning həmmisini Pərwərdigarning aldidin elip qikip, Israil həlkigə kərsətti; ular kərgəndin keyin hər kim öz həsilirini elip ketixti. **10** Pərwərdigar Musaqə: — Xu asiylək kəloquqi balilaroqə bir aqah bəlgisi bolsun dəp Hərunning həsini həküm-guwahning aldioqə əkirip qoyəyin. Xundak kəlsang sən ularning oqduraxkan gəplirini tohtitip, Manga anglanmaydioqan kəlisən; ularmu xuning bilən əlöp kətməydu, — dedi. **11** Musa xundak kəldi; Pərwərdigar

özigə kandaq buyruoqan bolsa u xundak qildi. **12** Israillar Musaoqa soz qilip: — Biz nepəstin qalay dəwatimiz, biz tügəxtuk, biz həmmimiz tügəxtuk! **13** Pərwədigarning ibadət qedirioqa yeqinlaxqanlar əlməy qalmaydu, xundak ikən, biz həmmimiz mutlək nepəstin keliximiz kerəkmu? — deyixti.

18 Pərwədigar Hərunoqa mundak dedi: — Sən, oqulliring wə ata jəmətingdikilər sening bilən birliktə muqəddəs jayqa munasiwətlik boləjan gunahni, xuningdək sən wə oqulliring birliktə kahinlik wəzipisigə munasiwətlik boləjan gunahni üstünglərgə alisilər. **2** Sən qerindaxliring boləjan Lawiy qəbilisidikiləni, yəni atabowiliringning qəbilisidikiləni özüng bilən birləxtür həm ularni hizmitingni qilixi üqün baxlap elip kəl; birak sən bilən oqulliring sening bilən birliktə həkümguwahlik qediri aldida hizmətləni qilsun. **3** Ular sening buyruqliringoqa təyyar turup, xundakla qedirdiki barlik hizmət-wəzipisini etəydu; pəkət muqəddəs jaydiki qaqaquqa əswablaroqa wə qurbangahqa yeqinlaxmisun; undak qilsa, ularmu, silərmu əlöp ketisilər. **4** Ular sening bilən birlixip, jamaət qediridiki wəzipini etəp, qilidiəjan hər bir ixini qilsun; pəkətlə heq yat kixilər silərgə yeqinlaxmisun. **5** Qəhr-əzəp yənə Israillarning bexioqa qüxmisun üqün, silər muqəddəs jaydiki wəzipə bilən qurbangahdiki wəzipini etəxkə məs’ul bolunglar. **6** Mana, Mən Əzüm siləning qerindaxliringlar boləjan Lawiyləni Israillar iqidin tallap qiktim; ular jamaət qedirining ixirini qilixqa Pərwədigaroqa təqdim qilinoqan bolup, silərgə sowoqa süpitidə ata qilinoqan. **7** Lekin sən wə oqulliring

sening bilən birliktə kahinlik vəzipənglərdə turup, qurbangahtiki barlik ixlarni həm pərdə iqidiki ixlarni bejiringlar; siləning vəzipənglər xundak bolsun. Kahinlik vəzipisini, hizmitimdə boluxunglar üçün silərgə sowoqa kilip bərdim; yat adəmlər yekinlaxsa, ɵltürüwetilsun.

8 Pərwərdigar Hərunoqa mundak dedi: — Mən Manga sunuloqan kɵturmə hədiyələri, yəni Israillar Manga mukəddəs dəp atioqan barlik nərsiləni ülüxunglar bolsun dəp, mana mənggülik bəlgilimə bilən sanga wə sening əwladliringoqa təqdim kildim. **9** Israillar otta sunidioqan, «əng mukəddəs» nərsilərdin silərgə munular qaldurup berilidu: — ularning Manga atap sunoqan barlik nəsiliri, yəni barlik axlik hədiyələrdin, barlik gunah qurbanlikliridin, barlik itaətsizlik qurbanlikliridin «əng mukəddəs» hesablanoqanliri, sanga wə əwladliringoqa ata kilinidu. **10** Sən xu [ülüxüingni] «əng mukəddəs» süpitidə yegin, silərdin boluqan hər bir ər kixi uni yesun; u sanga «əng mukəddəs» dəp bilinsun. **11** Munularmu sening bolidu: — Israillarning sowoqatliri iqidin kɵturmə hədiyələr, barlik pulanglatma hədiyələr sening; Mən ularni sanga, xundakla ooqulliring bilən kizliringoqa mənggülik bəlgilimə bilən təqdim kildim; sening ɵyüingdiki hər bir pak adəm uningdin yesə bolidu. **12** Zəytun meyidin əng esilini, yengi xarabtin əng esilini, xundakla axliqtin əng esilini, yəni Israillar Pərwərdigaroqa atap sunoqan dəslepki pixqan məhsulatlarning həmmisini Mən sanga təqdim kilip bərdim. **13** Ular yərdin elip Pərwərdigaroqa atap əkəlgən dəslepki pixqan nərsiləning həmmisi sening bolsun; ɵyüingdiki hər bir

pak adəm uningdin yesə bolidu. **14** Israilda Hudaşa mutlək atilidioşan hər bir nərsə sening bolidu. **15** Ular Pərwərdigarşa atap kəltüridioşan barlik janiwarlarning tunjiliri, məyli insan yaki ulaş-qarpay bolsun sening bolidu; halbuki, insanlarning tunjilirini bolsa ularni tələm tələp yanduruwalsun wə napak haywanlarning tunjilirini tələm tələp yanduruwalsun. **16** Tələm tələx kerək bolşanlar üqün yexi bir aylıqtin axqanda tələm puli tələnsun; ularşa sən tohtatқан başa boyiqə, yəni mukəddəs jaydiki xəkəlning əlqəm birliki boyiqə (bir xəkəl yigirmə gərahdur) başa koyup, bəx kümüx xəkəl al. **17** Pəqət tunji kala, tunji koy yaki tunji oşlakqa tələm alsang bolmaydu; ularning həmmisi mukəddəstur. Sən ularning qenini kurbangahqa qeqip, meyini Pərwərdigarşa atap otta sunulidioşan, Uningşa huxbuy kəltüridioşan qurbanlik şüpitidə keydürgin. **18** Ularning gəxi sening bolidu; huddi «kətürmə hədiyə» qilinoşan təx wə ong arqa putioşa ohxax, sanga təwə bolidu. **19** Israilar Pərwərdigarşa atap sunoşan mukəddəs nəsilər iqidiki kətürmə hədiyə-qurbanlikning həmmisini Mən sanga wə sening bilən billə turuwatқан oşul-qizliringşa mənggülik bəlgilimə bilən təqdim qildim. Bu Pərwərdigar aldida sanga wə sening bilən billə turuwatқан əwladliring üqün mənggülik tuzluk əhdə bolidu. **20** Pərwərdigar Hərunoşa mundaq dedi: — [Israil] zeminida sening heqkandaq mirasing bolmaydu, ularning arisidimu heqkandaq nesiwəng bolmaydu; Israilar arisida mana Mən Əzüm sening nesiwəng, sening mirasingdurmən. **21** Lawiylarşa bolsa, ularning

ötəydioqan hizmətliri, yəni jamaət qediridiki hizmiti
üqün, mana Mən Israilda təqdim qilinoqan barlıq «ondin
bir ülüx»ning həmmisini ularoqa miras qilip bərgənmən.
22 Buningdin keyin, gunahkar bolup ölüp kətməsliki
üqün, Israillar jamaət qedirioqa yəqinlaxmisun. **23** Jamaət
qediridiki hizmətni bolsa, uni ətigüqilər pəqət Lawiyarla
bolidu wə xu ixta boləqan gunahini əzliri üstigə alidu,
bu silər üqün əwladmu-əwlad mənggülük bir bəlgilimə
bolidu; ularning Israillarning iqidə həqkandəq mirasi
bolmaydu. **24** Qünki Israillarning Pərwərdigarəqa atəp
kətürmə hədiyə süpitidə sunoqan «ondin bir ülüx»ni
Lawiyaroqa miras qilip təqdim qilidioqan boldum; xunga
Mən ular toqruluk; Israillar iqidə həqkandəq mirasi
bolsa bolmaydu, — dedim. **25** Pərwərdigar Musəoqa
mundəq dedi: — **26** Sən Lawiyaroqa eytkin: «Silər
Israillarning qolidin Mən silərgə miras bolsun dəp təqdim
qiloqan «ondin bir ülüx»ni aloqan ikənsilər, silər xu
ondin bir ülüxning yənə ondin bir ülüxini ayrip, uni
Pərwərdigarəqa atəp kətürmə hədiyə süpitidə sununglar.
27 Bu yol bilən silərnin xu «kətürmə hədiyə»nglar silərgə
«hamandiki axliqinglar»din həm «xarəb kəlqikidiki
tolup taxqan xarəbinglar»din ataloqanlar həsəblinidu.
28 Bundəq boləqanda, silər Israillarning qolidin aloqan
ondin bir ülüxning həmmisidin Pərwərdigarəqa atəp
kətürmə hədiyə sunisilər; silər Pərwərdigarəqa atioqan
xu «kətürmə hədiyə»ni kahin Hərunəqa beringlar. **29**
Silərgə təqdim qilinoqan barlıq nərsilərdin əng esilini elip
xularni muqəddəs həsəbləp «Pərwərdigarəqa ataloqan
toluq kətürmə hədiyə» süpitidə sununglar». **30** Xunga sən

Lawiylarğa eytkinki, «Silər xulardin əng esilini kətürüp sunsanglar, bu silər Lawiylarning hamandiki axliqınglar wə xarab kəlqikidiki xarabınglarğa ohxax hesablinidu. **31** Xundak kılqandın keyin silər wə eydikiliringlar xu «ondin bir ülüx»lərni halioğan yərdə yesənglar bolidu, qünki bu silərnıng jamaət qediridiki hizmitinglarning in'ami bolidu; **32** Silər [xu ülüxlərdin] əng esilini kətürüp sunsanglar, muxu ixinglar səwəbidin gunahkar bolmaysilər. Undak kilsanglar silər Israillar atioğan mukəddəs nərsilərnı bulojımaysilər, xuning bilən əlməysilər».

19 Pərwərdigar Musa bilən Hərunoğa söz kılıp mundak dedi: — **2** Mən Pərwərdigar əmr kılqan kanun-bəlgilimə xuki: — Sən Israillarğa buyruoğın, ular bejirim, nuksansız, boyunturuk selinmioğan kizil yax siyirdin birni sening yeningoğa əkəlsun. **3** Sən siyirni kahin Əliazarğa tapxur, u uni qedirgahning sirtioğa əpqıksun, andin birsi siyirni uning aldida boşuzlisun. **4** Kahin Əliazar barmikini kanğa miləp, jamaət qedirining aldioğa karitip yəttə mərtəm qaqsun. **5** Andin birsi Əliazarning kəz aldida pütkül siyirni keydürsun, yəni uning terisi, gəxi, keni wə tezəklirini keydürsun. **6** Kahin kedir yaşıqı, zofa əsümlüki wə kizil rəhtni siyir keydürüldioğan otka taxlisun. **7** Andin kahin öz kiyimini yusun wə bədinini suda yusun, andin keyin bargahka kirixkə bolidu; lekin kahin kəq kirgüqə napak sanalsun. **8** Siyirni keydürgən kiximu kiyimlirini su bilən yuyup, öz bədinini suda yusun, andin u kəq kirgüqə napak sanalsun. **9** Pak bir adəm siyirning külını yioğp bargahning sirtidiki pak bir yərgə qoysun; u Israil jamaiti üqün «napaklıqni qıqaroquqi su»ni yasaxka

xu yerdə saqlansun, u bir «gunahni paklişuqi»dur. **10** Siyirning külini yiojxturoşan adəm özining kiyimlirini yusun wə kəq kirgüqə napak sanalsun. Bu Israillaroşə wə ularning arisida turuwatşan musapirlaroşə mənggülik şanon-bəlgilimə bolidu. **11** — Өlükke, yəni hərşandak өлğən kixining şəsitigə tegip kətkən hərşir kixi yəttə kün napak sanilidu. **12** U adəm üşinqi küni [axu su] bilən özini paklisun, həmdə yəttinşi künimu paklisun, andin u pak sanilidu; əğər u üşinqi küni həmdə yəttinşi küni özini paklimisa, pak sanalmaydu. **13** Hərşandak adəm өлükke, yəni hərşandak өлğən kixining şəsitigə tegip kətsə, həmdə özini paklimisa, Pərwərdigarning qedirini buloşioşan bolidu; xu kixi Israil arisidin üzüp taxlinidu; qünki «napaklişni qikəroşuqi su» uningəşə sepilmigəşkə, u napak sanilidu; uning napaklişə tehiqə üstidə turidu. **14** Əğər birər kixi bir qedir iqidə өлüp şaloşan bolsa, u toşruluk şanon-bəlgilimə mundak bolidu: — xu qediroşə kirğən hərşirsi wə qedirda turup şaloşanlarning hərşiri yəttə kün napak sanilidu. **15** Hərşir oşuk turoşan, aşzi yepilmioşan şaqə-şuqilarning həmmisi napak sanilidu. **16** Xuningdək dalada şiliq-xəmxər bilən öltürülğənlərgə, yaki ezi өлüp şaloşanning өлükigə, yaki adəşning ustihinişioşə yaki kəbrisigə təğkən hərşir kixi yəttə küngiqə napak sanilidu. **17** Kixilər bu napak kixi üşün «paklanduroşuqi şurbanliş»ning külidin azrak elip komzəkkə selip, ularning üstigə eşin su şuysun. **18** Andin pak bir kixi zofə əsümlükini elip xu suoşə təğküzüp uni qediroşə wə iqidiki barliş şaqə-şuqilaroşə həm xu yerdə turoşan barliş kixiləşning üstigə sepip şoysun, wə

yənə uni ustihanoğa, öltürülgüqigə yaki kəbrigə təgkən kixining üstigə sepip qoysun. **19** Üqinqi küni wə yəttinqi küni həliki pak adəm [pak bolmioğan adəmlərning] üstigə xu suni sepip qoysun; xundak qiloqanda, yəttinqi küniqə kəlgəndə u kixi paklanoğan bolidu; andin u kixi kiyimlirini yuyup, bədinini suda yusun, kəq kirgəndə u pak sanilidu. **20** Lekin napak bolup qelip, özini paklimioğan kixi Pərwərdigarning muqəddəs jayini buloqioqini üqün, jamaət arisidin üzüp taxlinidu; «napaklikni qikaroquqi su» uning üstigə sepilmigən, xunga u napak sanilidu. **21** Bu Israillarğa mənggülik bəlgilimə bolidu, «napaklikni qikaroquqi su»ni səpkən kixi bolsa əzining kiyimlirini yusun wə «napaklikni qikaroquqi su»ğa təgkən kixi kəq kirgüqə napak sanalsun. **22** Napak kixi təgkən hərqəndak nərsimu napak sanilidu; bu nərsilərgə təgkən kixilərmu kəq kirgüqə napak sanalsun.

20 Birinqi ayning iqidə Israillar, yəni pütkül Israil jamaiti Zin qəligə yetip kelip, Qadəxtə turup qaldı; Məryəm xu yərdə wapat boldi wə xu yərgə dəpnə qilindi. **2** Jamaətkə iqidioqanoğa su yok idi, ular yioqilip Musa bilən Hərunoğa hujum qiloqili turdi. **3** Həlk Musa bilən təgixip: — Qerindaxlirimiz Pərwərdigarning aldida əlgən qaşda bizmu billə əlsək boptikən! **4** Silər nemə üqün biz wə qarpaylirimizni bu yərdə əlüp kətsun dəp, Pərwərdigarning jamaitini bu qəl-jəzirigə baxlap kəldinglar? **5** Silər nemə üqün bizni Misirdin elip qikip bundak dəhxətlik yərgə əkəldinglar? Bu yərdə ya teriqqilik qiloqili yər bolmisa, ya ənjür, üzüm, anar bolmisa, iqidioqanoğa sumu bolmisa, — deyixti. **6** Xuning bilən Musa

bilən Hərun jamaəttin ayrilip jamaət qedirining dərwezisi aldioğa kelip düm yikiliwidi, Pərwərdigarning julasi u ikkisigə ayan boldi. **7** Pərwərdigar Musoğa söz kilip mundak dedi: — **8** Həsini qolungoğa al, andin sən akang Hərun bilən birliktə jamaətni yioqip, ularning kəz aldidila qoram taxqa buyruk kil; xundak kilsang qoram tax öz süyini qikiridu; xu yol bilən sən ularoğa su qikirip, jamaət wə qarpayliri iqidioqanoğa su berisən. **9** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning əmri boyiqə Pərwərdigarning huzuridin həsini aldi. **10** Musa bilən Hərun ikkisi jamaətni qoram taxning aldioğa yioqdi wə Musa ularoğa: — Gepimgə kulak selinglar, i asiylar! Biz silərgə bu qoram taxtin su qikirip berəylimu?! — dedi. **11** Andin Musa həsisi bilən qoram taxni ikki kətim uruwidi, nahayiti kəp su ekip qikti, sudin jamaətmu, qarpaylarmu iqixti. **12** Pərwərdigar Musa bilən Hərunoğa: — Silər Manga ixənməy, Israillar aldida Meni mukəddəs dəp hərmətlimiginglar üqün, ikkinglarning bu jamaətni Mən ularoğa təqdim kilip bərgən zeminə baxlap kirixinglaroğa yol qoymaymən, — dedi. **13** Su qikiriləğan jay «Məribah suliri» dəp ataləğan; Israillar xu yərdə Pərwərdigar bilən takallaxkanliqi üqün, U ularning otturisida Əzining mukəddəs ikənlikini kərsətti. **14** Musa Qadəxtin Edom padixahi bilən kərxüxkə əlqi əwətip uningə: «Qerindaxliri Israil mundak dəydu: — Biz tartiwatқан jəbr-japalarning қандақлиқи əzligə məlum, **15** bizning ata-bowilirimiz Misiroğa qüxkən bolup, biz Misirda uzak zaman turup kəttuk; misirliklar bizgimu, bizning ata-bowilirimizəyimu yaman muamilə kildi; **16** biz Pərwərdigarəğa yeliniweduk, U bizning

zarimozga kulak selip, Pərixta əwətip bizni Misirdin elip qikti. Həzir mana, biz əzlrining qegrizozga jaylaxkan Qadəx degən bir xəhərdə turuwatimiz. **17** Əmdi bizning zeminliridin ətüximizgə ruhsət kiloan bolsila, biz etiz-erik wə üzümzarliklardin ətməymiz, kudukliringladin sumu iqməymiz; «Han yoli» bilən mengip qegriliridin ətüp kətküqə ong-soloqa burulmaymiz» — dedi. **18** Lekin Edomlar uningozga: «Silərnin bizning zeminimizdin ətüxüinglərgə bolmaydu, ətimən desənglar kiliq kətürüp silərgə jənggə qikimiz» — dedi. **19** Israillar uningozga: «Biz «kətürülgən yol» bilən mangimiz, ətimiz wə mallirimiz süyüinglarni iqsək, nəhi boyiqə həkkinini berimiz; biz pəkət piyadə ətüp ketimiz, baxka heq təlipimiz yok» dewidi, **20** Edom padixahı: «Yak, ətməysilər!» dedi. Edom [padixahı] nahayiti kəp adimini baxlap qikip Israillarozga zor həywə kərsətti. **21** Xundak kilip Edomlar Israillarning ularning təwəlikidin ətüxigə ənə xu yosunda yol qoymidi; xuning bilən Israillar Edomlarning aldidin burulup kətti. **22** Ular Qadəxtin yoloqa qikti; pütkül Israil həlki Hər teozozga kəldi. **23** Pərwərdigar Edomning qegrisidiki Hər teozida Musa bilən Hərunozga səz kilip mundak dedi: — **24** Hərun əz həkklirigə qoxulup ketidu; ikkinglar Məribah suliri degən jayda Mening əmrimgə hilaplik kilozininglar üqün, uning Mən Israillarozga təkdin kilip bərgən zeminozga kirixigə bolmaydu. **25** Sən Hərun bilən oqli Əliazarni elip Hər teozozga qikkın; **26** Hərunning kiyimlirini saldurup, oqli Əliazarozga kiydürüp koy; Hərun xu yərdə ətüp, əz həkklirigə qoxulidu. **27** Musa Pərwərdigarning deginidək kildi, üqəylən pütkül jamaətnin kəz aldida Hər teozozga

qikti. **28** Musa Ҳарunning kiyimlirini saldurup uning oqli Əliazarğa kiydürüp qoydi; Ҳарун тақning қоққисидә өлди. Andin Musa билән Əliazar тақдин қүхүр кәлди. **29** Пүткүл јамәт Ҳарunning өлгәнликini bildi; xuning билән пүтүн Israil јәмәти Ҳарун үқүн ottuz күн matәм tutti.

21 Јәнубта turuxluk Arad мәmlikitining Қанааниylardin болојан padixaһи Israillarning Atarim yoli билән keliwatқанlikini anglap, қикир ular билән соқuxup, нәqqәylәnni tutқun қилир кәtti. **2** Andin Israillar Пәрwәrdigarға кәsәм iqip: «Әгәр bu һәлкни bizning қolimizға пүтүнләy tapxuridioјan bolsang, ularning хәһәrlirini wәyran қилир taxlaymiz» — dedi. **3** Пәрwәrdigar Israillarning пәryadini anglap, Қанааниylarni ularning қоlioја tapxurdi, xuning билән ular Қанааниylarni ularning хәһәrliri билән қoxup wәyran қildi; xu sәwәbtin ular xu yәrni «Hormaһ» дәр atidi. **4** Ular Ҳор теқidin yoloја қикир, Edom zeminini aylinip өtүx үқүн, Қизил dengiz boyidiki yolni boylap mangdi; һәлк muxu yol sәwәbidin кәnglidә tolimu тақәtsiz болup, **5** Hudaға wә Musаға қарxi қикир: — Silәр nemә үқүн bizni қәl-jәziridә өlsun дәр Misir zeminidin baxlap қиққansilәр? Bu yәrdә ya axlik, ya su yok, кәnglimiz bu әrzimәs nanlardin bizar boldi, deyixti. **6** Xu sәwәbtin Пәрwәrdigar ularning arisioја зәһәrlik yilanlarni әwәtti; yilanlar ularni қақti, xu sәwәbtin Israillardin nuroјun adәм өlүр кәtti. **7** Hәлк Musaning aldioја келир uningоја: — Biz aqzimizni buzup, Пәрwәrdigarға һәм sanga һujum қилир, yaman гәр қилир gunah қilduk; Пәрwәrdigarға tilawәt қilsang, u bu yilanlarni arimizdin elip кәtkәy, — dewidi, Musa һәлк үқүн dua қildi. **8**

Pərwərdigar Musaşa: — Sən bir zəhərlik yilanning xəklini yasap hadişa esip qoyqin; yilan qeqiwaloşan hər biri uningşa qarışla qayta həyatqa erixidu, — dedi.

9 Musa mistin bir yilan yasitip hadişa esip koydi; wə xundak boldiki, yilan birkimni qeqiwaloşan bolsa, u bu mis yilanoşa qarışla, ular həyat qaldi. **10** Israillar yənə yoloşa qikiş Obotqa kelip qedir tikti. **11** Yənə Obottin yoloşa qikiş, Moab zeminining udulida kün qikiş tərəptiki İyə-Ibarimoşa kelip qedir tikti. **12** Ular yənə u yərdin yoloşa qikiş Zərəd jiləşida qedir tikti. **13** Yənə u yərdin mengip Amoriylarning zeminining qetidın qikiş qəl-bayawandin ətüp, ekşip turoşan Arnon dəryasining u ketida qedir tikti (qünki Arnon dəryasi Moabiylarning qegrisi bolup, Moabiylar bilən Amoriylarning otturisida idi. **14** Xunga «Pərwərdigarning jəngnamisi» degən kitabta: — «Sufahdiki Wahəb wə dərya-wadiliri, Arnon dəryasi wə jiləşilirining yanbaşirliri, Arning turaləşuşiqə yetip, Moabning qegrisoşa qūxidu» dəp pütülgənidi). **16** [Israillar] yənə u yərdin mengip Bəərgə kəldi; «[Bəər]» kuduk degən mənidə bolup, ilgiri Pərwərdigar Musaşa: «Sən həlkni yiş, Mən ularşa iqidioşan su berəy» degəndə xu kudukni kəzdə tutqan. **17** Xu qaoşda Israillar munu nahxini eytixqan: — «Aş kuduk, qiqsun süyüŋ bulduqlap, Nahxa eytinglar, kudukqa beşixlap: **18** Bu kudukni əmirilər, Həlkning kattiliri kəzoşan, Qanun qikəroşuqining səzi bilən, Həşiliri bilən kəzoşan». Israillar qəl-bayawandin yənə Mattanaşka, **19** Mattanaştin Nahəliyəlgə, Nahəliyəldin Bamotqa, **20** Bamottin Moab dalasidiki jiləşioşa, yənə qəl-bayawan tərəpkə qarap

turoqan Pisgah teoqining qokkisiqqa yetip bardı. **21** Israillar Amoriylarning padixahi Sihonning aldiqqa elqilorni awatip: **22** — Bizning ez zeminliridin etuweliximizga ijasat bergayla; biz silining etizlikliriqqa wa uzumzarlikliriqqa kirmaymiz, kudukliridin sumu iqmaymiz; taweliridin etup katküqqa «Han yoli»din qikmaymiz, — dedi. **23** Sihon Israillarni ez qegrısıdin etkili qoymayla qalmastin, aksiqqa u Israillar bilan soquximän döp, ezining barlık halkini yiqip qelge qarap atlandi. U Yahazoqa kelip Israiloqa hujum kildi. **24** Israillar uni kiliq bilan qepip öltürüp, uning yurtini Arnon deryasidin Yabbok deryasiqqa, yani Ammoniylarning qegrısiqqa igilidi; Ammoniylarning qegrısi bolsa bök mustahkem idi. **25** Israillar bu yerdiki hammä xaharni igilidi hem Amoriylarning xaherligä, yani Haxbonoqa wa uningqa tawa barlık yeza-kixlaklaroqimu kirip orunlaxti. **26** Qünki Haxbon aslide Amoriylarning padixahi Sihonning markiziy xahiri idi; Sihon aslide Moabning ilgiriki padixahi bilan soquxkan, uning Arnon deryasiqqa bolqan hammä zeminini tartiwaloqanidi. **27** Xu sawebtin xairlar: — «Haxbonoqa kelinglar! Mana Sihonning xahiri yengiwaxtin qurulsun, Sihonning xahiri mahkem kilinsun. **28** Qünki Haxbonning ezidin qikti bir ot, Sihonning xahiridin bir yalkun yalkunlap, Yutuwatti Moabtiki Ar xahirini, Arnondiki egiz jaylarning amirlirini. **29** Way sanga ay Moab! Hay Kemoxning ummiti, tugaxtinglar! Qünki [Kemox] ez oqullirini qaqkunoqa aylundurdi, Qizlirini asirlikke berip, Amoriylarning padixahi Sihonoqa tutup bardi! **30** Biz ularni yikitiwattuk, Haxbon taki Dibonoqqa halak boldi; Biz hatta

Nofahkığə (Nofahntin Mədəbaşa yetidu) ularning yurtini wəyran kiliwəttuk!» — dəp xeir yezixkanıdi. **31** Xuning bilən Israillar ənə xu tərıkidə Amoriylarning yurtioşa orunlaxti. **32** Musa Yaazərni qarlap kelixkə qarlıoşuqılarni əwətti; andin Israillar Yaazərning yeza-kixlaklırini ixoşal kılıp, u yərlərdiki Amoriylarni yeridin koşliwətti. **33** Xuningdin keyin Israillar burulup, Baxanning yolini boylap mangdi; Baxanning padixahı Og wə uning barlık həlki qikip ədrəydə Israillar bilən jəng kilixkə səp tüzdi. **34** Pərwərdigar Musaoşa: — Korkma, Mən uni, uning barlık həlki həm zeminini kolungoşa tapxurimən; sən uni ilgiri Həxbonda turuxluk Amoriylarning padixahı Sihonni kıləandək kilisən, — dedi. **35** Xuning bilən ular Og bilən uning ooşullirini həm barlık həlkining birini koymay kirip taxlıdi wə uning zeminini igilidi.

22 Israillar yənə yoloşa qikip Moab tüzlənglikliridə, yəni İordan dəryasının xərk tərıpıdə, Yerihoning udulıda qedir tikti. **2** Israillarning Amoriylarəşa kıləan ixlirining həmmisini Zipporning ooşli Balak kərüp turoşanıdi. **3** Moablar həlktin intayin kərkuxti, qünki ular bək kəp idi; Moabiylar Israillarning səwəbidin bək alakzadə bolup ketixti. **4** Moabiylar Midiyan aqsakallirioşa: «Bu bir top adəm ətrapimizdiki həmmə nərsini, huddi kala etizdiki otni yalmioşandək yalmap yəp ketidioşan boldi» — deyixti. U qaoşda Zipporning ooşli Balak Moabning padixahı idi. **5** U əlqilərnı Beorning ooşli Balaamning aldioşa, Balaamning ana yurtidiki uluş dərya boyidiki Petor xəhırigə berip, Balaamni qakırip kelixkə əwətip: padixahimiz: — «Karisila, bir həlk Misirdin qikkanıdi;

mana, ular pütün zeminoğa yamrap kətti, mana ular bizning udulimizoğa kelip qüxti. **6** Ular meningdin küqlük boloqaqqa, əmdi əzliri kelip bu həlkni mən üçün bir qarəp bərgən bolsila; bəlkim mən ularni yengip, bu zemindin qoqlap qikirixim mumkin; qünki əzliri kimgə bəht tilisilə xuning bəht kuqidioanliqini, kimni qarəjisa, xuning qarəjixka qalidioanliqini bilimən» dəydu, dənglar, — dedi. **7** Moabning aqsakalliri bilən Midiyanning aqsakalliri qollirida pal selix in'amlirini elip mangdi; ular Balaamning aldioğa kelip Balakning gəplirini yətküzdi. **8** Balaam ularoğa: — Bügün ahxam muxu yərdə qonup kelinglar, mən Pərwərdigarning manga qiloğan səzi boyiqə silərgə jawap yətküzimən, — dedi. Xuning bilən Moabning xu əmirliri Balaamningkidə qonup qaldi. **9** Huda Balaamningkigə kelip: — Sening bilən billə turəğan bu adəmlər kim? — dewidi, **10** Balaam Hudaəğa: — Moab padixahı Zipporning oqlı Balak əqlilərnı əwətip manga: **11** «Qarisila, Misirdin bir həlk qikqanidi, ular pütün zeminoğa yamrap kətti; bu yərgə kelip mening üçün ularni qarəp bərsilə, xundaq qilsila bəlkim ularni yengip, bu yərdin qoqliwetəlixim mumkin» — dedi, — dedi. **12** Huda Balaamoğa: Sən ular bilən billə barsang bolmaydu, u həlkni qarəjisangmu bolmaydu, qünki ularoğa bəht-bərikət ata qilinoğan, — dedi. **13** Balaam ətigən turup Balakning əməldarlirioğa: — Silər öz yurtunglarəğa qaytip ketinglar, qünki Pərwərdigar mening silər bilən billə beriximoğa ruhsət qilmidi, — dedi. **14** Moabning əməldarliri qopup Balakning yenioğa kelip uningoğa: — Balaam biz bilən billə kelixkə unimidi, — dedi. **15** Xuning

bilən Balak tehimu kəp wə tehimu mətiwər əməldarlarni əwətti, **16** Ular Balaamning aldioğa kelip uningöğə: — «Zipporning ooqli Balak mundak dəydu: — «Həqnemə silining yenimoğa kelixlirini tosumioğay; **17** qünki mən əzlrini zor xan-xəhrətkə igə kəlimən; nemə desilə maqul dəymən; xunga manga əxu həlkni qarəp bərsilila bolidu», — dedi. **18** Balaam Balakning hizmətkarlırioğa jawabən: — Balak manga əzining altun-kümüxkə lik toloğan əz əyini bərsimu, məyli qong yaki kiqik ix kəlay, Hodayim Pərwədigarning manga buyruoğanlıridin həlkəp ketəlməymən. **19** Silərmu bəgün ahxam muxu yərdə kəonup kəlinglar, Pərwədigar yənə xu ixlar toqrisida manga nemə dəydikin, xuni biləy, — dedi. **20** Xu kəqisi Huda Balaamningkigə kelip uningöğə: — U kixilər seni təklip kəlip kəlgən bolsa, ular bilən billə barəqin, ləkin sən Mening sanga eytidioğanlırim boyiqə ix kəlixing kərak, — dedi. **21** Balaam ətigən turup exikini toqup Moabning əmirliiri bilən billə mangdi. **22** Huda Balaamning mangoğanlıkidin oğəzəpləndi; Pərwədigarning Pərixtsi uni tosuxka yolda turatti. U xu qaoğda exikigə minip ikki oğulami bilən billə ketiwatatti. **23** Mada exək Pərwədigarning Pərixtsining kəlioğa kəliq aloğan həlda yolda turoğanlıkəni kərup, yoldin qikəp etizlik bilən mengiwidi, Balaam exəkni yoləğa qikəp mengixka dumbalap urdi. **24** Pərwədigarning Pərixtsi ikki tərəpi tosmə tam bilən tosaləğan üzümzarlıktiki tar bir yolda turuwaldi. **25** Exək Pərwədigarning Pərixtsini kərup, taməğa kəstilip mengip, Balaamning putini taməğa kəstəp yarilandurup kəydi; Balaam exəkni yənə dumbalidi. **26** Pərwədigarning Pərixtsi bolsa yənə aldioğirək bərip,

ong ya soloqa buruluxqa bolmaydigan tehimu tar bir yerdə kütüp turdi. **27** Exək Pərwərdigarning Pərixtisini kərüp mangmay, Balaamning astida yetiwaldi; Balaam kattik hapa bolup, exəkni ھasisi bilən kattik dumbalap kətti. **28** Bu qaşda Pərwərdigar exəkkə zuwan kirgüzüwidi, exək Balaamoqa: — Meni üq ketim dumbalaydigan oqa sanga nemə yamanlik kiptimən? — dewidi, **29** Balaam exəkkə: — Sən meni sətləxtürdüng, qolumda kiliq bolğan bolsa idi, seni qepip ɵltürüwetəttim! — dedi. **30** Exək Balaamoqa: — Mən seningki bolənimdin tartip minip kəlgən exiking mən əməsmu? Ilgiri mən sanga muxundak kiliq aditim bolup bakkanmu? — dewidi, — Yak, — dedi [Balaam]. **31** Ənə xu qaşda Pərwərdigar Balaamning kəzlrini aqti, Balaam Pərwərdigarning Pərixtisining kiliqini oşlipidin qikirip, yolda turoşanlikini kərđi; u yərgə bexini qoyup səjdə kildi. **32** Pərwərdigarning Pərixlisi uningoqa: — Sən exikingni nemə üqün üq ketim dumbalaysən? Qarişina, mangoşan yolung Mening nəzirimdə tətür boləraqqa, seni tosuxqa qikkuqi Mən Əzüm idim. **33** Exək Meni kərüp üq ketim Mening aldimdin burulup kətti; əgər exək Mening aldimdin burulup kətmigən bolsa, Mən allikaşan seni ɵltürüp exəkni tirik qalduroşan bolattim, — dedi. **34** Balaam Pərwərdigarning Pərixtisigə: — Mən gunahkarmən, Əzlrining yolda meni tosup turoşanliklirini kərməptimən; mubada əmdi mening berixim nəzərliridə rəzil kərünsə, mən kaytip ketəy, — dedi. **35** Pərwərdigarning Pərixlisi Balaamoqa yənə: — Boptu, bu kixilər bilən billə barşin, birak pəkət Mən sanga degən səznila degin, — dedi. Xuning bilən

Balaam Balakning əməldarliri bilən billə mangdi. **36** Balak Balaamni keliwetipty dəp anglap, qarxi elix üçün Moabning Arnon dəryasining boyidiki, qegrining əng bexidiki xəhirigə kəldi: **37** — Mən silini qakirixka xunqə jiddiy əlqi əwətkənidim, nemə üçün kelixkə unimidila? Mən silini xan-xəhrətkə igə kılalmayttimmu? — dedi Balak Balaamoğa. **38** — Qarisila, mana kəldimoğu, əmdi mən öz aldimoğa birnemə deyələyttimmu? — dedi Balaam, — Huda aozimoğa nemə gəpni salsa, mən xunila dəymən. **39** Balaam Balak bilən billə yoloğa qikip Kiriət-Huzotka kəldi. **40** Balak kala, qoylarni soyup qurbanlik kılıp, ularning gəxidini Balaam wə uning bilən billə boləjan əmirlərgə əwətip bərdi. **41** Andin Balak ətisi səhərdə Balaamni Baalning egiz jaylirioğa elip qikti; u xu yərdin Israil həlkining əng qəttiki bir kismini kərdi.

23 Balaam Balakka: — Sili muxu yərgə mənə yəttə qurbangah yasitip bərsilə, muxu yərgə yənə yəttə buka bilən yəttə qoxqarmu hazirlap bərsilə, — dedi. **2** Balak Balaamning deginidək kılıp bərdi; Balak bilən Balaam ikkisi hər bir qurbangahka qurbanlik kılıxka birdin buka bilən birdin qoxkar sundi. **3** Balaam Balakka: — Sili öz kəydürmə qurbanliklirining yenida tursila, mən aldiəyə barimən, Pərwərdigar mening bilən kəruixkə keləmdikin? U mənə nemə dəp kərsətmə bərsə, mən əzligə xuni dəp berimən, — dedi wə bir dənggə qikti. **4** Huda Balaam bilən kəruixti; Balaam Hudaəyə: — Mən yəttə qurbangah hazirlattim, hər bir qurbangahka qurbanlik süpitidə birdin buka bilən birdin qoxkar sundum, — dedi. **5** Pərwərdigar Balaamning aozioğa bir səzni selip:

— Balakning yenioqa kaytip berip uningoga mundak, mundak degin, — dedi. **6** Xuning bilan u Balakning yenioqa kaytip bardı. Mana, u wə Moabning barlıq əmirliiri uning keydurmə kurbanlikining yenida turatti. **7** Balaam kalam sözini aozioqa elip mundak dedi: — Balak meni Aram degən yurttin, Moab xahi Balak meni məxriik taqliridin elip kelip, Mundak dedi: — Kəl, mening üçün Yakupni qaroiyin. Kəl, Israilni rasa bir səküp əyibligin. **8** Təngri Əzi qaroiimioqan birawni mən kandaq qaroiay? Pərwədigar Əzi səküp əyiblimigən birawni mən kandaq səküp əyibləy? **9** Mən qoram taxlarning qokkilirida turup uni kərməktimən, Dənglərdə turup uningoga nəzər salmaktimən; Mana, ular yəkkə yaxaydioqan bir qowm, Ular baxqa qowmlarning katarida sanalmaydu. **10** Yakupning topilirini kim hesablap qikalaydu? Hətta Israilning tətтин birinimu kim sanap qikalaydu? Mening jenim həkkanıyning ölümidək əlsun, Mening ahirim uningkidək boloiay! **11** Balak Balaamoqa qarap: — Sən manga nemə kiliwatisən?! Mən seni düxmənlirimni qaroiap berixkə qakiritqan tursam, mana sən əksiqa pütünləy ularoga amət tiliding! — dedi. **12** — Pərwədigarning aozimoqa saloiinini yətküzüxkə kəngül qoymisam bolamti? — dəp jawap bərdi Balaam. **13** Balak Balaamoqa: — Mening bilən billə baxqa bir yərgə barsila, ularni xu yərdin kərələyla; birak ularning həmmisini əməs, ularning qegridiki bir kismnila kərələyla; sili xu yərdə turup ularni mən üçün qaroiap bərsilə, — dedi. **14** Xuning bilən Balak Balaamni «Zofimning dalasi»oga, Pisgah teoiining qokkisioga baxlap berip, xu

yərdə yəttə qurbangah, saldurup, hər bir qurbangahqa qurbanlik süpitidə birdin buqa, birdin qoxqar sundi. **15** Balaam Balakqa: — Sili muxu yərdə əzlrining köydürmə qurbanliklirining yenida turup tursila, mən awu yakqa berip kərüxüp keləy, — dedi. **16** Pərwərdigar Balaam bilən kərüxüp, uning aqziya bir səzni selip: — Sən Balakning yenioya kaytip uningoya mundak, mundak degin, — dedi. **17** Balaam Balakning yenioya kaytip kəlgəndə, mana, u wə Moabning barlik əmirliri uning köydürmə qurbanlikining yenida turatti. — Pərwərdigar nemə dedi? — dəp soridi Balak. **18** Balaam kalam səzini aqziya elip mundak dedi: — «Həy Balak, sən qopup angliyin, Ah, Zipporning oqli, manga kulak salojin. **19** Təngri insan əməstur, U yalojan eytmaydu, Yaki adəm balisimu əməstur, U puxayman qilmaydu. U degənikən, ixka axurmay qalamdu? U səz qilojanikən, wujudka qiqarmay qalamdu? **20** Mana, manga «bərikətlə» dəp tapxuruldi, U bərikətligənikən, buni mən yanduralmaymən. **21** U Yakupta heq gunah kərmigən, Israilda nahəqlikni uqratmiojan. Hudasi Pərwərdigar uning bilən billə, Padixahning təntənə awazi uning arisididur. **22** Təngri uni Misirdin elip qikqan; Uningda yawa kaliningkidək küq bardur. **23** Qünki Yakuplaroya əpsun karoya kəlməydu, Israilaroyimu pal karoya kəlməydu. Waqti-saiti kəlgəndə, Yakup bilən Israil toqrisida: — «Təngri nəkədər karamət ix qilip bərgən-hə!» Dəp jakarlanmay qalmaydu! **24** Mana, bu qowm qixi xirdək qopidu, Ərkək xirdək kəddini ruslaydu; Əzi owliyan owni yemigüqə, Əltürgənlərnin qenini iqmigüqə, Hərgiz yatmaydu!» **25** Balak Balaamoya:

— Boldi, sili ularni azraqmu qarajimisila, ularoqa amätmu tilimisilä! — dedi. **26** Balaam Balakqa jawab kilip: — Män siligä: — «Pärwärdigarning manga eytkanlirining hëmmisigä ämäl kilmisam bolmaydu» degän ämäsdim? — dedi. **27** Balak Balaamoqa: — Käsilä, män silini baxqa bir yergä apiray, Hudaning näziridä sili xu yärdä turup ularni qaroxliri muwapik tepilarmikin? — dedi. **28** Xuning bilän Balak Balaamni baxlap, qel-bayawanoqa qaraydioqan Peor teojining qokkisoqa kaldi. **29** Balaam Balakqa: — Sili bu yärdä manga yättä qurbangah saldurup bäsilä, yättä buqa bilän yättä koxkarmu täyyarlap bäsilä, — dedi. **30** Balak Balaamning deginidäk kildi, hərbir qurbangahqa birdin buqa bilän birdin qoqkar sundi.

24 Balaam Pärwärdigarning Israillaroqa bəht-bərikət ata kilixni muwapik kərgənlikini kərüp yetip, aldinki [ikki] ketimkididikək sehır ixlitixkə barmidi, bəlki yüzini qel-bayawan tərəpkə qaratti. **2** Balaam bexini kətürüp Israillarning kəbilə boyiqə qedirlarda olturaklaxқанlikini kərđi, Hudaning Rohi uning üstigə qüxti. **3** Xuning bilän u aozioqa kalam səzini elip mundak dedi: — «Beorning ooqli Balaam yətküzidioqan kalam səzi, Kəzi eqilmioqan adəmninɡ eytidioqan kalam səzi, **4** Yəni Təngrininɡ səzlrini angliouqi, Həmmigə Qadirning alamət kərünüxini kərgüqi, Mana əmdi kəzi eqilip düm yikiloqan kixi yətküzgən kalam səzi: — **5** Ah Yakup, qedirliring nəkədər güzəl, Turaloquliring nəkədər güzəl, ah Israil! **6** Goya kengəygən dərya wadiliridək, Huddi dərya boyidiki baqlardək, Goya Pärwərdigar tikip əstürgən ud dərəhliridək, Dərya boyidiki kedir dərəhliridək; **7**

Sular uning soqiliridin ekip qikidu, Əwladliri süyi mol jaylarda bolidu; Padixaḥi Agagdin exip ketidu, Uning padixaḥliki üstün kilinip güllinidu. **8** Təngri uni Misirdin elip qikқан, Uningda yawa buқining küqi bardur; Düxmən əllərni u yəp ketidu, Ustihanlirini ezip taxlaydu, Okya etip ularni texip taxlaydu. **9** U baqirlap yatsa, ərkək xirdək, Yatsa həm qixi xirdək, Kim uni kozoqitixқа petinar? Kim sanga bəht-bərikət tilisə, bəht-bərikət tapidu. Kim seni qarqisa, qarqixқа ketidu». **10** Balak Balaamoqa aqqiklinip, қolini қolioqa urup kətti; Balak Balaamoqa: — Mən silini düxminimni qarqap berixkə kiqkirtқанidim wə mana, sili üq kətim pütünləy ularoqa amət tilidilə! **11** Əmdi tezdin yurtlirioqa keqip kətsilə; mən əslidə silining izzət-hərmətlirini katta қilay degənidim, mana Pərwərdigar silini bu katta izzət-hərmətkə nail boluxtin tosup қoydi, — dedi. **12** Balaam Balakқа: — Mən əslidə əzlrining əlқilirigə: **13** «Balak manga əzining altun-kümüxkə liқ toloqan əz əyini bərsimu, Pərwərdigarning buyruқinidin ḥalkip, əz məylimqə yahxi-yaman ix қilalmaymən; Pərwərdigar manga nemə desə, mən xuni dəymən» degən əməsmidim? **14** Əmdi mən əz ḥəlқimgə қaytimən; kəsilə, mən əzlrigə bu ḥəlқning күnlərnin ahirida silining ḥəlқlirigə қandak muamilə қilidioqanliқini eytip berəy, — dedi. **15** U kalam səzini aqzioqa elip mundak dedi: — Beorning oqli Balaam yətküzidioqan kalam səzi, Kəzliri eqilmioqan kixi eytқан kalam səzi, **16** Təngrining səzlrini angliouqi, Həmmidin Aliynin wəhiylirini bilgüqi, Həmmigə Qadirning alamət kərünüxini kərgüqi, Mana əmdi kəzi eqiloqan düm yikilioqan kixi yətküzidioqan kalam səzi: — **17** Mən Uni

kərimən, lekin hazır əməs; Mən Uningoşa qaraymən, lekin yeqin yərdin əməs; Yaquptin qıkar bir yultuz, Kötürülər Israildin bir xahənə hasa; Qeqiwetər u Moabning qekisini, Barlıq Xetləarning bexini yanjiydu. **18** Edom uningoşa təwə bolidu, Yənə tehi düxmını Seirlar uningoşa təwə bolidu; Israil bolsa baturluk kılıdu. **19** Yaquptin qıqқан biri səltənət sürıdu, Xəhərdə qaloqan həmməylənni yoxıtidu». **20** Andin Balaam Amaləkni kərüp, mundak kalam səzını eytti: — «Amalək idi əsli əllər arısında bax, Əmdi həlakəttur təkdir-qısmıti». **21** Andin Balaam Keniylərnı kərüp mundak kalam səzını eytti: — «Sening makanıng mustəhkəm bolup, Qanggang qoram tax ıqıdə bolsımu, **22** Lekin silər Keniylər həlak kılınıp turısilər; Taki Axur silərnı tutkun kılıp kətküqə». **23** Balaam yənə kalam səzını dawam kılıp mundak dedi: — «Ah, Təngri bu ıxlarnı kılqan qeqıda, Kim tirik kəlixqa qadir bolar? **24** Kittim tərəpliridin kemilər kelip, Zulum-zəhmət salıdu Axuroşa, Zulum-zəhmət salıdu Ebərgə; Lekin [Kittimdin kəlgüqi] əzımu həlakətkə yüzlinər. **25** Xuning bilən Balaam ornıdin qopup əz yurtioşa qaytti; Balakmu əz yolioşa mangdı.

25 Israıllar Xıttimda turoşan məzgılda, həlk Moab qızlırı bilən buzukluk kılıxqa berilip kətti. **2** U qızlar Israıllarnı əz ilahlırioşa ataloşan qurbanlıqlaroşa katnixixqa qakırdı; [Israıllarmu] qurbanlıqlardın yəydişan, ularning ilahlırioşa birlıktə qokunıdışan boldı. **3** Israıllar Baal-Peor bilən ənə xu tərıkidə baqlınıp kətkənlikı üqün, Pərwərdıgarning Israıllaroşa aqqıqi kozoşaldı. **4** Pərwərdıgar Musoşa: — Pərwərdıgarning kattıq oşəzıpi Israıllaroşa qüxmısun üqün, həlkning əmırlırınıng

həmmisini tutup, ularni Mening aldimda aptapta esip qoyqin, — dedi. **5** Xuning bilən Musa Israilning soraqiliriqta: — Silər berip hərbinglar özünqlarning Baal-Peor bilən baqlinip kətkən adəmlirini ɵltürüwetinglar, — dedi. **6** Wə Musa pütkül Israil jamaiti bilən jamaət qedirining dərwezisi aldida yiqta-zar qlip turuwatqanda, mana Israillardin birəylən kelip ularning kəz aldidila Midiyaniy bir qizni ɵz kərindaxlirining yeniqta elip mangdi. **7** Kahin Hərurning nəwrisi, Əliazarning oqlı Finihəs buni kərüp, jamaət iqidin kəpti-də, qlioqta nəyzə elip, **8** həliki Israil adəmninq arqisidin qedirning iqkirigə kirip, qiz bilən ikkisining kərnioqta nəyzə tikiwətti. Israillar arisida tarkaləqan waba ənə xu qaqdila tohtidi. **9** Xu qaqda waba tegip ɵlgənlər jəmiy yigirmə tət ming adəmgə yətkənidi. **10** Andin Pərwədigar Musaqta mundak dedi: — **11** — «Kahin Hərurning nəwrisi, Əliazarning oqlı Finihəs Meni dəp wapəsizlikqa boləqan həsitimni ɵz həsiti bilip, Mening Israillaroqta boləqan ɵəzipimni yandurdi. Xunga gərqə Mən wapəsizlikqa boləqan həsitimdin ɵəzəpləngən bolsammu, Israillarni yəkitiwətmidim. **12** Xunga sən: — «Mana, Mən uningəta ɵz aman-hatirjəmlik əhdəmnini təkdim qlimən! **13** Bu [əhdə] uningəta wə uning əwladliriqta təwə bolidiqan mənngülük kahinlik əhdisi bolidu, qünki u ɵz Hudasini dəp wapəsizlikqa həsət qlip, Israillar üqün kafarət kəltürdi» — dəp jakarliqin». **14** ɵltürülgən yəni həliki Midiyaniy qiz bilən billə ɵltürülgən Israil adəmninq ismi Zimri bolup, Saluning oqlı, Ximeon kəbilisidiki bir jəmətning əmiri idi. **15** ɵltürülgən Midiyaniy qizning ismi

Kozbi bolup, Zurning kızı idi; Zur bolsa Midiyaniy bir kəbilining baxlıkı idi. **16** Pərwərdigar Musaq: — **17** Sən Midiyaniylarqa aram bərməy zərbə bərgin; **18** Qünki ular hıylə-mikir ixlitip silərgə aram bərmigən; Peordiki ixta, xundakla ularning singlisi boləqan Midiyaning bir əmirining kızı Kozbining ixidimu hıylə-mikir ixlitip silərnı azduroqan, — dedi. Kozbi waba tarqaloqan künidə Peordiki ix səwəbidin ɵltürüldi.

26 Wabadin keyin Pərwərdigar Musa bilən Hərunning oqlı Əliazarqa sız kılıp: — **2** Silər pütkül Israillarning jamaiti iqidə yigirmə yaxtin axqan, jənggə qıqalaydıoqlanlarnı ata jəməti boyiqə hesablap sanaktin ɵtküzüinglar, — dedi. **3** Xuning bilən Musa bilən kahin Əliazar Moab tüzlənglikliridə, yəni Yerihoning yenidiki İordan dəryasining boyida Israillar bilən sızlixip ularqa: **4** «Pərwərdigarning Musa wə Misirdin qıqqan Israillarqa buyruoqlını boyiqə, silərdin yigirmə yaxtin axqanlarning həmmisi [tizimlinip] sanaktin ɵtküzülüxi kerək» dəp uqturdi. [tizimlitoləqan sanlar mundaq boldi]: — **5** Israilning tunji oqlı Rubən idi. Rubəning əwladlırı, yəni Hənuqning nəslidin boləqan Hənuq jəməti; Palluning nəslidin boləqan Pallu jəməti; **6** Həzron nəslidin boləqan Həzron jəməti; Karmi nəslidin boləqan Karmi jəməti. **7** Bular Rubəning jəmətliri bolup, ulardin sanaktin ɵtküzülgini jəmiy qırık üq ming yəttə yüz ottuz kixi boldi. **8** Palluning oqlı Eliab; **9** Eliabning oqlullıri Nimuəl, Datan, Abiram idi. Datan bilən Abiram əslidə jamaət iqidin qaqıriloqan mətiwərlər bolsimu, Korah guruhidikilər Pərwərdigar bilən takallaxqanda, ular bilən birlixip

Musa wə Ҳарун билән тақаллаққаниди. **10** Ҳәр аоқзиди еқип уларни Кораһ билән биргә ютуп кәткән; ху қаоқда Кораһ гуруһидикиләрнинг һәммиси өлгән; баққилароқ ибрәт болсун дәр, от унинг икки жүз әллик адимини ютуп кәткән. **11** Лекин Кораһнинг әвладлири өлүп кәтмигән. **12** Химеоннинг әвладлири, јәмәт бойиқә, Нәмуәлнинг нәслидин болоқан Нәмуәл јәмәти; Јамин нәслидин болоқан Јамин јәмәти; Јақин нәслидин болоқан Јақин јәмәти; **13** Зәраһ нәслидин болоқан Зәраһ јәмәти; Саул нәслидин болоқан Саул јәмәти. **14** Булар Химеоннинг јәмәтлири болуп, јәмиј јигирмә икки миң икки жүз адәм қикти. **15** Гаd қәбилисидин, јәмәт бойиқә, Зәфон нәслидин болоқан Зәфон јәмәти; Ҳағги нәслидин болоқан Ҳағги јәмәти; хуни нәслидин болоқан хуни јәмәти; **16** Озни нәслидин болоқан Озни јәмәти; ери нәслидин болоқан ери јәмәти; **17** Арод нәслидин болоқан Арод јәмәти; Арәли нәслидин болоқан Арәли јәмәти. **18** Булар Гаd әвладлирининг јәмәтлири болуп, улар јәмәтлири бойиқә санақтин өткүзүлгәндә јәмиј қирик миң бәх жүз адәм қикти. **19** Ҳәһуданин ооқуллири Ер билән Онан иди; бу иккиси Қанаан земинида өлүп кәткән. **20** Ҳәһуданин әвладлири, јәмәти бойиқә, Хилаһнинг нәслидин болоқан Хилаһ јәмәти; Пәрәзнинг нәслидин болоқан Пәрәз јәмәти; Зәраһнинг нәслидин болоқан Зәраһ јәмәти. **21** Пәрәзнинг әвладлири Ҳәзроннинг нәслидин болоқан Ҳәзрон јәмәти; Ҳамулнинг нәслидин болоқан Ҳамул јәмәти. **22** Булар Ҳәһуданин јәмәтлири болуп, улар јәмәт бойиқә санақтин өткүзүлгәндә јәмиј јәтмих алтә миң бәх жүз адәм қикти. **23** Иссакарнинг әвладлири, јәмәт бойиқә, Толанин нәслидин болоқан Тола јәмәти; Пуаһнинг нәслидин болоқан Пуаһ јәмәти; **24** Јахубнинг нәслидин болоқан Јахуб

jəməti; Ximronning nəslidin boləqan Ximron jəməti. **25** Bular Issakarning jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəqtin ətəküzülgəndə jəmiy atmix tət ming üq yüz adəm qikti. **26** Zəbulunning əwladliri, jəməti boyiqə, Sərədning nəslidin boləqan Sərəd jəməti; Elon nəslidin boləqan Elon jəməti; Jahliyəlning nəslidin boləqan Jahliyəl jəməti. **27** Bular Zəbulunning jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəqtin ətəküzülgəndə jəmiy atmix ming bəx yüz adəm qikti. **28** Yüsüpning oqulliri: — jəmət boyiqə, Manassəh bilən Əfraim idi. **29** Manassəhning əwladliri: — Makirning nəslidin boləqan Makir jəməti (Makirdin Gilead tərəlgən), Gileadning nəslidin boləqan Gilead jəməti idi. **30** Təwəndikilər Gileadning əwladliri: — Yəzəzəning nəslidin boləqan Yəzəzə jəməti; Hələkning nəslidin boləqan Hələk jəməti; **31** Asriyəlning nəslidin boləqan Asriyəl jəməti; Xəkəmnning nəslidin boləqan Xəkəm jəməti; **32** Xəmidaning nəslidin boləqan Xəmidə jəməti; Həfərnning nəslidin boləqan Həfər jəməti. **33** Həfərnning oqlı Zəlofihad oqlul pərzənt kərməy kiz pərzənt kərgən; Zəlofihadning kizlirining ismi Maħlah, Noah, Həqlah, Milkah, Tirzah idi. **34** Bular Manassəhning jəmətliri bolup, sanəqtin ətəküzülgəndə jəmiy əllik ikki ming yəttə yüz adəm qikti. **35** Təwəndikilər Əfraimning əwladliri, jəməti boyiqə: — Xutilahning nəslidin boləqan Xutilah jəməti; Bəkərnning nəslidin boləqan Bəkər jəməti; Taħanning nəslidin boləqan Taħan jəməti. **36** Xutilaning əwladliri Eranning nəslidin boləqan Eran jəməti. **37** Mana bular Əfraim əwladlirining jəmətliri bolup, hərəkəysi jəmətlər boyiqə sanəqtin ətəküzülgəndə jəmiy ottuz ikki ming bəx yüz adəm qikti.

Jəmətliri boyiqə, ularning həmmisi Yüsüpning əwladliri idi. **38** Binyaminning əwladliri, jəməti boyiqə, Belaning nəslidin boləjan Bela jəməti; Axbəlning nəslidin boləjan Axbəl jəməti; Aħiramning nəslidin boləjan Aħiram jəməti; **39** Xəfufamning nəslidin boləjan Xufam jəməti; Hufamning nəslidin boləjan Hufam jəməti. **40** Ard bilən Naaman Belaning oşulliri idi; Ardning nəslidin boləjan Ard jəməti; Naamanning nəslidin boləjan Naaman jəməti. **41** Bular Binyaminning əwladliri bolup, jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy kırık bəx ming altə yüz adəm qıkti. **42** Təwəndikilər Danning əwladliri bolup, jəmət boyiqə, Xuhamning nəslidin boləjan Xuham jəməti; jəmət boyiqə bular Danning jəmətliri idi. **43** Xuhamning həmmə jəməti sanəktin etküzülgəndə jəmiy atmix tət ming tət yüz adəm qıkti. **44** Axirning əwladliri, jəmət boyiqə, Yimnahning nəslidin boləjan Yimnah jəməti; Yexwining nəslidin boləjan Yexwi jəməti; Beriyahning nəslidin boləjan Beriyah jəməti. **45** Beriyahning əwladliri, jəmət boyiqə, Həbərning nəslidin boləjan Həbər jəməti; Malkiəlning nəslidin boləjan Malkiəl jəməti. **46** Axirning kızining ismi Serah idi. **47** Bular Axir əwladlirining jəmətliri bolup, ular jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy əllik üç ming tət yüz adəm qıkti. **48** Naftalining əwladliri, jəmət boyiqə, Yahziəlning nəslidin boləjan Yahziəl jəməti; Gunining nəslidin boləjan Guni jəməti; **49** Yəzərning nəslidin boləjan Yəzər jəməti; Xilləmning nəslidin boləjan Xilləm jəməti. **50** Bular Naftalining jəmətliri bolup, jəmət boyiqə sanəktin etküzülgəndə jəmiy kırık bəx ming tət yüz adəm qıkti. **51** Yukirikilər

Israillardin sanakhtin etküzülgänlär bolup, jəmiy altə yüz bir ming yəttə yüz ottuz adəm qıktı. **52** Pərwərdigar Musaoğa söz kılıp mundaq dedi: — **53** Zemin muxularoğa royhətkə elinoğan san boyiqə miras kılıp təkşim kılınsun. **54** Mirasni adəm sani kəp kəbililərgə kəprək, adəm sani az kəbililərgə azraq bəl; miras royhəttin etküzülgən adəm sanioğa qarap hər bir adəmgə bəlup berilsun. **55** Həlbuki, zemin qək taxlinix yoli bilən bəlünsun; ular miraska əzlrining ata jəmət-kəbilisining nami boyiqə warislik kılınsun. **56** Miras ularoğa qək taxlax yoli bilən adəm sanining az-kəplükigə qarap hər bir [ailə-jəmətkə] bəlup berilsun. **57** Təwəndikilər ata jəmət boyiqə sanakhtin etküzülgən Lawiyalar: — Gərxonning nəslidin boləjan Gərxon jəməti; Kohatning nəslidin boləjan Kohat jəməti; Mərarining nəslidin boləjan Mərari jəməti. **58** Bular Lawiyaların jəmətliri: — Libni jəməti, Həbron jəməti, Mahli jəməti, Muxi jəməti, Korah jəməti. Kohattin Amram tərəlgən. **59** Amramning ayalining ismi Yokəbəd bolup, Lawiyning Misirda tuəuloğan kızı idi; u Amramoğa Hərun, Musa wə ularning aqisi Məryəmnə tuəup bərgən. **60** Hərundin Nadab, Abihu, Əliazar, Itamar tərəlgən. **61** Lekin Nadab bilən Abihu Pərwərdigarning aldioğa oqəyriy bir otni sunoqanda əlup kətkən. **62** Lawiyalar iqidə bir aylıqtin axqan barlıq ərkəklər sanakhtin etküzülgəndə jəmiy yigirmə üç ming adəm qıktı. Ular Israillar iqidə sanakhtin etküzülmigən, qünki ularoğa Israillar iqidə heqkəndə miras [zemin] bəlup berilmigən. **63** Yukirida eytiləjan adəmlər Moab tüzlənglikliridə, Yerihoning udulidiki İordan dəryasi boyida Musa bilən kahin Əliazar

təripidin sanaktin etküzülgən Israillardur. **64** Birak bu adəmlər iqidə Musa bilən kahin Hərun ilgiri Sinay qelidə sanaktin etküzgəndə sanaktin etküzülgən birmu adəm yok idi. **65** Qünki Pərwərdigar ular toqrisida: «Ular qəldə əlməy qəlməydu» dəp eytkənidi. Xunga, Yəfunnəhning oqlı Kaləb bilən Nunning oqlı Yəxuadin baxqa birimu qəlmioqan.

27 Yüsüpning oqlı Manassəhning nəslidin boləqan jəmətlər iqidə Manassəhning qəwrısı, Makirning əwrısı, Gileadning nəwrısı, Həfərnıng oqlı Zəlofihadning qızlırı bolup, ularning ismi Mahlah, Noah, Həqlah, Milkah, wə Tirzah idi. **2** Ular jəmət qedirining dərwazısı aldioqə kelip, Musa bilən kahin Əliazar wə əmirələr bilən pütkül jəmətning aldida turup: **3** — Bizning atimiz qəldə əlüp kətkən; u u yərdə Pərwərdigarəqə hujum qiloqlı yioqləqanlardın əməs, yəni Korah guruhidikilərdın əməs; u bəlki əz gunahı iqidə əlgən, wə uning oqlı pərzənti yok idi. **4** Nemə üqün atimizning oqlı yoklukı səwəblik uning nami uning jəmətidin əqürüwetilidu? Əzlırining bizgə atimizning kərindaxlırı qatarida miras bəlüp berixlırını ətünimiz, — dedi. **5** Musa ularning bu ixini Pərwərdigarning aldioqə qoydi. **6** Pərwərdigar Musəqə səz qilip mundəq dedi: — **7** Zəlofihadning qızlırining eytkini durus, sən qəqum ularəqə atisining kərindaxlırı qatarida miras bər; ularning atisining mirasini ularəqə etküzüp bərgin. **8** Sən Israilləqə eytkin: «Bir adəm əlüp kətkən qəşda uning oqlı bolmisa, undəqta silər uning mirasini kizioqə etküzüp beringlər. **9** Kızı bolmisa, mirasini kərindaxlırioqə beringlər. **10** Kərindaxlırı bolmisa,

mirasini ata jəmət taqiliriya beringlar. **11** Əgər uning atisining qerindaxliri bolmisa, undakta uning mirasini uning jəmətidiki əng yekin bir tuşqinioya beringlar; u adəm uning mirasioya igə bolsun. Bu Pərwərdigar Musoşa buyruşandək, Israillarşa qüxürülgən həküm, kanun-bəlgilimə bolup qalsun». **12** Pərwərdigar Musoşa: — Sən mawu Abarim teşioya qikip, Mən Israillarşa təkdim kילוan zeminoşa qarap bak. **13** Kərüp bolşandin keyin sənmu akang Hərunoşa ohxax əz həklinggə koxulisən. **14** Qünki Zin qelidə, jamaət jedəl qikarşan qaşda, ikkinglar Mening buyrukimoşa asiqlik kilip, suning ixida (Zin qelidə, Qadəxtiki «Məribah suliri» degən jayda) Meni jamaətning aldidə mukəddəs dəp hərmətlimidinglar, — dedi. **15** Musa Pərwərdigarşa söz kilip: **16** — I Pərwərdigar, barlik ət igilirining rohlirining Hudasi, Əz jamaitining padiqisiz padidək bolup kəlixining aldini elix üqün jamaətni idarə kilidişan, ularning aldişə kirip qikalaydişan, ularni baxlap mangalaydişan bir adəmni tikləp berixingni tiləymən, — dedi. **18** Sən Nunning oşli Yəxuani tallişin, — dedi Pərwərdigar Musoşa, — Uningda Rohim bar, sən kolungni uning bexişə koy, **19** uni kahin Əliazar wə barlik jamaətning aldidə turoşuzup wəzipigə koy. **20** Sən pütkül Israil jamaiti uning gepigə kirixi üqün əzüngning izzət-xəhritingdin bir kışmini uningşə bərgin. **21** U kahin Əliazarning aldidə tursun, [Əliazar] urimning həkümini wasitə kilip turup, Pərwərdigarning huzurida uning üqün yol sorisun; Israil həkşi, yəni pütkül jamaət uning buyrukşi bilən qikidu, uning buyrukşi bilən kirixi kerək. **22** Xuning bilən Musa Pərwərdigarning buyrukşi

boyiqə ix kərüp, Yəxuani baxlap kelip, kahin Əliazarning wə barliq jamaətning aldida turozuzdi; **23** [Əliazar] kolini uning bexioqa koyup, uni Pərwərdigarning Musaning wasitisi bilən buyruoqinidək wəzipigə koydi.

28 Pərwərdigar Musoqa səz kilip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroqa buyrup: — «Manga sunuloqan hədiyə-qurbanliqlarni, yəni Manga ozuk bolidioqan, huxbuy kəltüridioqan otta sunulidioqan hədiyə-qurbanliqlarni bolsa, silər hər birini bekitilgən kərəlidə sunuxqa kəngül koyunglar» — degin. **3** Sən ularoqa yənə: «Silərnin Pərwərdigaroqa atap otta sunidioqan keydurmə qurbanliqlar mundak bolidu: — hər küni bejirim bir yaxliq ərkək qozidin ikkini daimiy keydurmə qurbanliq qilinglar. **4** Ətigini birni, gugumda birni sununglar; **5** yənə təttin bir hindin sokup qikiriloqan zəytun meyi iləxtürülgən esil undin ondin bir əfahni axliq hədiyə süpitidə sununglar. **6** Sinay teoqida bəlgiləngən, Pərwərdigaroqa atap huxbuy qikarsun dəp, otta sunulidioqan daimiy keydurmə qurbanliq mana xudur. **7** Hər bir qoza üqün uningoqa qoxulidioqan xarab hədiyəsi təttin bir hin xarab bolidu; eqitma iqimlik boluqan xarab hədiyəsi muqəddəs jayda Pərwərdigaroqa sunup təkulsun. **8** Sən ikkinqi bir qozini gugumda sunoqin; uni ətigənkidək axliq hədiyəsi wə xarab hədiyəsi bilən qoxup sunoqin; u huxbuy kəltürüx üqün Pərwərdigaroqa atap otta sunulidioqan keydurmə qurbanliq bolidu. **9** — Xabat küni bejirim bir yaxliq ikki ərkək qoza sunulsun; uningoqa qoxup zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfahning ondin ikkisi axliq hədiyə süpitidə sunulsun

wə xarab hədiyyəsi sunulsun; **10** bu hər bir xabat künidə sunulidigan xabat künidiki qurbanliktur; uning bilən daimiy keydurmə qurbanliq wə qoxumqə sunulidigan xarab hədiyyəsi billə sunulsun. **11** — Hər ayniq birinji küni Pərwərdigarə atilidigan keydurmə qurbanliq sununglar; yəni ikki yax torpaq, bir qoqkar, bir yaxliq bejirim yəttə ərkək qozini sununglar. **12** Hər torpaq bexioqə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfahning ondin üqi axliq hədiyyə süpitidə, qoqkarə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfahning ondin ikkisi axliq hədiyyə süpitidə, **13** hər bir qoza bexioqə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin əfahning ondin biri axliq hədiyyə süpitidə sunulsun; bu Pərwərdigarə otta sunulidigan, huxbuy qikiridigan bir keydurmə qurbanliktur. **14** Ularning xarab hədiyyələri bolsa: — hər bir torpaq bexioqə xarabtin yerim hın, qoqkar bexioqə hınning üqtin biri, hər bir qoza bexioqə hınning təttin biri sunulsun. Bu hər ayda sunulidigan aylıq keydurmə qurbanliq bolup, yilning hər eyida xundak qilinsun. **15** Bularning üstigə Pərwərdigarə atilidigan gunah qurbanliq süpitidə bir tekə sunulsun; xularning həmmisi daimiy keydurmə qurbanliq wə qoxumqə xarab hədiyyəsi bilən billə sunulsun. **16** Birinji ayniq on tətinqi küni Pərwərdigarə ataloqan «ətüp ketix» [qozisi sunulsun]. **17** Xu ayniq on bəxinji küni həyt baxlinidu; yəttə kün petir nan yeyilsun. **18** Birinji küni mukəddəs yiqilix etküzülsun, heqkandak ix-əmgək qilmasliqinglar kerək, **19** xu küni otta sunulidigan, Pərwərdigarə ataloqan keydurmə qurbanliq süpitidə yax torpaqtin ikkini, bir qoqkar wə yəttə bir yaxliq ərkək qoza

sununglar; ular aldinglarda bejirim kərünsun; **20** xularo a  oxulidion axlik hədiyəliri z ytun meyi il xt r lg n esil un bolup, h rbir torpak bexio a əfahning ondin  qi,  oq ar bexio a əfahning ondin ikkisi, **21** xu y tt  koza bexio a əfahning ondin biri sunulsun; **22** xuningd k [gunahinglar]  q n kafarət k lt r xk  gunah qurbanliki süpitidə bir tek  sunulsun. **23** Bularning h mmisini  tiganlik keyd rm  qurbanlik, yəni daimiy keyd rm  qurbanliktin ayrim sununglar. **24** Silər bu t rikid  uda y tt  k n P rw rdigaro a atap otta sunulidion, huxbuy k lt ridion axundak hədiyə-qurbanliqlarni sununglar; xularning h mmisi daimiy keyd rm  qurbanlik w   oxup sunulidion xarab h diy sining sirtida sunulidu. **25** Y ttingi k ni muk dd s yioqilix  tk z nglar, xu k ni heqkandak ix- mg k qilixk  bolmaydu. **26** «D sl pki orma» k ni, y ni «h ptil r heyti»nglarda sil r yengi axlik h diy ni P rw rdigaro a suno an qao da muk dd s yioqilix  tk z nglar; heqkandak ix- mg k qilmanglar. **27** Sil r P rw rdigaro a atalo an, huxbuy k lt ridion keyd rm  qurbanlik s pitid  yax torpaktin ikkini,  oq ard n birni, bir yaxlik  rk k koqidin y ttini sununglar. **28** Xularo a  oxup sunulidion axlik hədiyə z ytun meyi il xt r lg n esil undin bolup, h rbir torpak bexio a əfahning ondin  qi,  oq ar bexio a əfahning ondin ikkisi, **29** xu y tt  koza bexio a əfahning ondin biri sunulsun; **30** xuningd k sil rning [gunahinglar  q n] kafarət k lt r xk  [gunah qurbanliki süpitidə] bir tek  sunulsun. **31** Xularning h mmisi daimiy keyd rm  qurbanlik w  uning axlik

hədiyyəsigə qoxup (bularning həmmisi aldinglarda bejirim kərünsun), xarab hədiyyələri bilən billə sunulsun.

29 Yəttinqi ayning birinqi küni silər muqəddəs yiqilix ötküzüinglar; [u küni] heqkandak ix-əmgək qilmasliqinglar kerək. Bu silər üqün kanaylar qelinidioqan küni bolidu.

2 Silər Pərwərdigarəqa ataloqan, huxbuy kəltüridioqan keydürmə qurbanliq süpitidə yax bir torpaq, bir qoqkar, yəttə bir yaxliq bejirim ərkək qozini sununglar. **3**

Xularəqa qoxup sunulidioqan axliq hədiyyə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin bolup, hər bir torpaq bexioqa əfahning ondin üqi, qoqkar bexioqa əfahning ondin ikkisi,

4 xu yəttə qoza bexioqa əfahning ondin biri sunulsun;

5 xuningdək silərning [gunahinglar üqün] kafarət kəltürüxkə gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sunulsun.

6 Xularni ayning birinqi künidiki keydürmə qurbanliq wə uningəqa qoxumqə boləqan axliq hədiyyəsi, daimiy keydürmə qurbanliq, uningəqa qoxumqə boləqan axliq hədiyyəsi wə bularəqa qoxulidioqan xarab hədiyyəlerinin sirtida sununglar; bularning həmmisi hər biri bəlgilimə boyiqə Pərwərdigarəqa atap otta huxbuy kəltürsun dəp sunulsun. **7** Yəttinqi ayning oninqi küni silər muqəddəs yiqilix ötküzüinglar; nəpsinglarni tartip özüinglarni təwən tutunglar. U küni heqkandak ix-əmgək qilixkə bolmaydu.

8 Silər Pərwərdigarəqa ataloqan, huxbuy kəltüridioqan keydürmə qurbanliq süpitidə yax bir torpaq, bir qoqkar, bir yaxliq ərkək qozidin yəttini sununglar (bularning həmmisi aldinglarda bejirim kərünsun). **9** Xularəqa qoxup sunulidioqan axliq hədiyyə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin bolup, hər bir torpaq bexioqa əfahning ondin üqi,

qoqar bexioja afahning ondin ikkisi, **10** xu yotta qoza bexioja afahning ondin birini, **11** xuningdek gunah qurbanliki supitida bir tekə sununglar; ularning həmmisi kafarət künidiki gunah qurbanliki, daimiy keydurmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə bularning xarab hədiyələri billə sunulsun. **12** Yəttinqi ayniqə on bəxinqi küni mukəddəs yioqilix etküzunglar; u küni heqkandak ix-əmgək kilixka bolmaydu. Pərwərdigarəja atap yotta kün heyt qilinglar; **13** silər Pərwərdigarəja atap, huxbuy kəltürsun dəp otta sunulidiəjan keydurmə qurbanlik supitida yax torpaqtin on üqni, ikki qoqar, bir yaxlik ərkək qozidin on tətəni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun). **14** Xularəja qoxup sunulidiəjan axlik hədiyə zəytun meyi iləxtürülgən esil undin bolup, on üq torpaq bexioja afahning ondin üqi, ikki qoqar bexioja afahning ondin ikkisi, **15** on tət qoza bexioja afahning ondin birini, **16** xuningdek gunah qurbanliki supitida bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydurmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **17** Ikkinqi küni yax torpaqtin on ikkini, ikki qoqar, bir yaxlik ərkək qozidin on tətəni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **18** wə xundakla torpaqlar, qoqarlar wə ərkək qozilarning sanioja qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidiəjan axlik hədiyələri bilən xarab hədiyələrini sununglar. **19** Xuningdek gunah qurbanliki supitida bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy keydurmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xularning xarab hədiyələri billə sunulsun. **20** Üqinqi küni bir yax torpaqtin on birni,

ikki qoqar, bir yaxlik erkak qozidin on tetni sununglar (xular hammaisi bejirim bolsun) **21** wə xundakla torpaqlar, qoqarlar wə erkak qozilarning sanioqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidioan axlik hədiyəliri bilən xarab hədiyəlirini sununglar; **22** xuningdək gunah qurbanliki süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy köydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **23** Tətinqi küni yax torpaqtin onni, ikki qoqar, bir yaxlik erkak qozidin on tetni sununglar (xular hammaisi bejirim bolsun) **24** wə xundakla torpaqlar, qoqarlar wə erkak qozilarning sanioqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidioan axlik hədiyəliri bilən xarab hədiyəlirini sununglar; **25** xuningdək gunah qurbanliki süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy köydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **26** Bəxinqi küni yax torpaqtin tokkuzni, ikki qoqar, bir yaxlik erkak qozidin on tetni sununglar (xular hammaisi bejirim bolsun) **27** wə xundakla torpaqlar, qoqarlar wə erkak qozilarning sanioqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidioan axlik hədiyəliri bilən xarab hədiyəlirini sununglar; **28** xuningdək gunah qurbanliki süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy köydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axlik hədiyəsi wə xarab hədiyəsi billə sunulsun. **29** Altinqi küni yax torpaqtin səkkizni, ikki qoqar, bir yaxlik erkak qozidin on tetni sununglar (xular hammaisi bejirim bolsun) **30** wə xundakla torpaqlar, qoqarlar wə erkak qozilarning sanioqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidioan

axliq hədiyyələri bilən xarab hədiyyələrini sununglar; **31** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy köydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyyəsi wə xarab hədiyyəsi billə sunulsun.

32 Yəttinqi küni yax torpaqtin yəttini, ikki qoqkar, bir yaxliq ərkək qozidin on tətəni sununglar (xular həmmisi bejirim bolsun) **33** wə xundakla torpaqlar, qoqkarlar wə ərkək qozilarning sanioqa qarap bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidioqan axliq hədiyyələri bilən xarab hədiyyələrini sununglar; **34** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidə bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy köydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyyəsi wə xarab hədiyyəsi billə sunulsun. **35** Səkkizinqi küni silər mukəddəs yiqilix etküzünglar; u küni heqkəndək ix-əmgək qilmanglar. **36** Silər Pərwərdigarəqa atap, huxbuy kəltürsun dəp otta sunulidioqan köydürmə qurbanlik süpitidə bir torpak, bir qoqkar wə bir yaxliq ərkək qozidin on tətəni (xular həmmisi bejirim bolsun) **37** həmdə torpak, qoqkar wə ərkək qozilarning sanioqa qarap, bəlgilimə boyiqə qoxumqə sunulidioqan axliq hədiyyələri bilən xarab hədiyyələrini sununglar; **38** xuningdək gunah qurbanliqi süpitidimu bir tekə sununglar; xularning üstigə daimiy köydürmə qurbanlik, uning qoxumqə axliq hədiyyəsi wə xarab hədiyyəsi billə sunulsun.

39 Bəlgiləngən heytliringlarda Pərwərdigarəqa atap sunulidioqan qurbanlik-hədiyyələr ənə xulardur; siləring kəsəmgə baqlıq yaki ihtiyarən sunidioqanliringlar, köydürmə qurbanlikliringlar, axliq hədiyyəliringlar, xarab hədiyyəliringlar wə inaklik qurbanlikliringlar

bolsa, ularning sirtididur. **40** Xundak qilip, Musa Pärwərdigarning özige buyruoanlirining həmmisini qaldurmay Israillarğa ukturdi.

30 Musa Israillarning kəbilə baxliqlirioğa söz qilip mundak dedi: — Pärwərdigarning buyruoanliri mundak; — **2** Əgər biraw Pärwərdigarğa kəsəm iqkən bolsa yaki ez özini qəkliməqçi bolup kəsəm iqkən bolsa, ləwzidin qaytixka bolmaydu, haman aozidın qikkən həmmə gəp boyiqə ix tutuxi kerək. **3** Kiz bala yax bolup, tehi atisining eyidiki qaoğda, ez-özini qəkləx toşruluk Pärwərdigarğa kəsəm bərgən bolsa, **4** əmma atisi kizining kəsimini yaki ez-özini qəkləx toşrisida bərgən wədisini anglioğan wə kizining aldida ündiməy xük turoğan bolsa, undakta uning barliq kəsəmliri wə ez-özini qəkləx toşrisida kילוğan həmmə wədisi inawətlik bolidu. **5** Lekin kizning atisi anglioğan qaoğda uni tosқан bolsa, uning kילוğan kəsəmliri yaki ez-özini qəkləx toşrisida kילוğan wədiliridin heqbiri inawətlik bolmaydu; atisi uni tosқан boloaqqa, Pärwərdigarmu uni kəqüridu. **6** — Əgər u kəsəm kילוğan yaki ez-özini qəkləxkə aozida təntəklik bilən wədə kילוğan haləttə ərgə təgkən bolsa, **7** eri xuni anglioğan bolsa, lekin anglioğan küni ündiməy xük turoğan bolsa, undakta uning kילוğan kəsəmliri yaki ez-özini qəkləxkə kילוğan gəpliri inawətlik bolidu. **8** Əgər eri anglioğan küni uni tosқан bolsa, uning kילוğan kəsimini wə ez-özini qəkləx toşruluk aozidın qikarğan təntək gəplirini bikar kilsa, undakta ular inawətsiz bolidu; Pärwərdigar uni kəqüridu. **9** Lekin tul hotun yaki eridin ajrixip kətkən hotunlar kילוğan kəsəm, yəni uning özini qəkləx toşruluk kילוğan barliq

wədiliri bolsa inawətlik bolidu. **10** Əgər u erining öyidə kəsəm kıləjan yaki öz-özini qəkləx toqruluk kəsəm-wədə iqlən, **11** eri anglap turukluk xük turuwelip tosmiojan bolsa, undakta uning barlik kıləjan kəsəmliri wə öz-özini qəkləx toqruluk kıləjan barlik wədiliri inawətlik bolidu. **12** Lekin uning eri anglap turojan qaşda uning kəsəm-wədilirini enik rət kıləjan bolsa, ayal aşzidin qikarəjan wədə berix wə öz-özini qəkləp turux toqruluk kıləjan barlik wədilirining heqkaysisi inawətlik bolmaydu; uning eri bularni rət kıləjan boləjaqqa, Pərwərdigar uni kəqüridu. **13** Ayalning bərgən wədisini wə uning qidap turup özümni qəkləymən dəp kıləjan kəsəm-wədisini uning eri inawətlikmu kılalaydu, inawətsizmu kılalaydu. **14** Əgər uning eri hərünü uning aldida xük turuwelip gəp kilmisa, undakta uning bərgən barlik kıləjan kəsəmlirini wə öz-özini qəkləp turux toqruluk kıləjan həmmə wədilirini inawətlik kıləjanliki həsəblinidu; qünki erining anglap turojan künidə gəp kilmay xük turojanliki uning ayalining kəsəm-wədilirini küqkə igə kıləjanliqidur. **15** Lekin eri ayalining kəsəm-wədilirini anglap nahayiti uzak wəqitlardin keyin andin uning kəsəm-wədilirini inawətsiz kılisa, undakta u ayalining gunahini öz üstigə aləjan bolidu. **16** Yukirikilar Pərwərdigarning Musəja buyruəjanliri, yəni eri bilən ayali, ata bilən öz öyidə turuwatqan, tehi yaxliqida boləjan kizi otturisdiki nizam-bəlgimilərdur.

31 Pərwərdigar Musəja səz kılip: — 2 Sən Midiyanlardin Israillarning intikamini al, andin öz həkliringgə qoxulisən, — dedi. **3** Musa həlkkə mundaq dedi:

— Aranglardin jənggə qiqixka bir türküm adəmlərni qorallandurunglar; andin ular Midiyanlardin Pərwədigar üçün intikam elixka atlansun. **4** Silər Israillarning hər bir kəbilisidin jəng kixka mingdin adəm mangdurunglar. **5** Xuning bilən tümənligən Israil həlqining hər kəbilisidin mingdin, jəmiy on ikki ming adəm jəng kixka qorallanduruldi. **6** Musa hər kəbilidin mingdin adəmni jəng kixka mangdurdi həmdə Əliazarning oqlı Finihəsni ular bilən billə mangdurdi, Finihəsning qolida muqəddəs əswablar wə agah kanay bar idi. **7** Ular Pərwədigarning Musaoqa buyruqini boyiqə Midiyanlar bilən soquxkili qikip, ərkəkləning həmmisini ɵltürüwətti; **8** muxu ɵltürülgənlərdin baxka, yənə Midiyaning Əwi, Rəkəm, Zur, Hur wə Rəba degən bəx padixahini ɵltürdi; yənə Beorning oqlı Balaamni kiliq bilən qepip taxlidi. **9** Israillar Midiyanlarning hotun-kizliri wə balilirini tutqun kilip kətti, yənə ularning pütün qarwa malliri, qoy padiliri wə mal-mülükirini olja kildi; **10** ular turuwatqan yərlərdiki barlik xəhər wə barlik bargahlirioqa ot koyuwətti; **11** ular adəm bolsun mal bolsun barlik qəniymət, barlik oljini elip kətti; **12** ular tutqan əsirlərni həm olja-qəniymətni Moab tüzləngliklirigə, İordan dəryasi boyioqa jaylaxqan Yerihoning udulidiki bargahka əkilip, Musa bilən kahin Əliazarqa, xundakla Israillarning jamaitigə tapxurdi. **13** Musa, kahin Əliazar wə jamaətning barlik əmiriliri bargahning sirtioqa qikip ularni qarxi aldi. **14** Lekin Musa jəngdin qaytqan hərbiy sərdarlarqa, yəni mingbexi, yüzbexilarqa hapa bolup: — **15** Silər ayallarning həmmisini tirik qaldurdunglarmu? **16** Qaranglar, dəl

xular Balaamning hiylə-məslihəti bilən Peordiki ixta Israillarni Pərwərdigar aldida gunahqā patkuzuxi bilən, Pərwərdigarning jamaitigə waba yaoqduruloqan əməsmu?

17 Əmdi silər barliq oqul balilarni ɵltürüwetinglar, ərlər bilən munasiwət ɵtküzgən ayallarni qoymay ɵltürüwetinglar. **18** Birəq yax qizlar, yəni ərlər bilən munasiwət ɵtküzmiğənlərnəni bolsa, ɵzliringlaroqə tirik qaldurunglar. **19** Silər bargah, sirtida yəttə kün qedir tikip turunglar; adəm ɵltürgən wə ɵlükə təgkən hərkim üqinqi küni wə yəttinqi küni ɵzini paklisun; silər wə silər əsir qiloqan kixilərnəniğ həmmisi xundəq qilsun.

20 Barliq kiyim-keqəq, terə əswab üskünilər, tiwitta tokuloqan barliq nərsilər həm yaoqə əswab-üskünilərnəniğ həmmisini paklanglar, — dedi. **21** Kahin Əliazar jənggə qikip qaytkan ləxkərlərgə: — Mana Pərwərdigar Musaoqə buyruoqan qanun-bəlgilimə: **22** altun, kümüx, mis, təmür, qələy, qoşuxun qatarliq **23** otqə qidamliq nərsilərnəniğ həmmisini ottin ɵtküzüinglar, xundəq qilsanglar pak hesablinidu; xundəqtimu, yənilə «napakliqni qiqəroquqi su» bilən pakizlanglar; otqə qidamsiz nərsilərnəni xu sudin ɵtküzüinglar. **24** Yəttinqi küni kiyimliringlarni yuyunglar, andin silər pak hesablinisilər; andin keyin bargahqə kirsənglar bolidu, — dedi. **25** Pərwərdigar Musaoqə səz qilip mundəq dedi: — **26** Sən kahin Əliazar wə jamaət iqidiki qəbilə kattiliri bilən birliktə elinoqan olja-ənimətning, adəm bolsun, qarpay bolsun, xularning omumiy sanini hesablap qiqqin; **27** olja-əniymətəni ikkiğə bəl, yerimini jənggə qiqqanlaroqə bər, qaloqan yerimini barliq jamaətkə bər. **28** Sən yənə qikip jənggə

qatnaxkan ləxkərlər alidioqan adəm, kala, exək yaki qoy padiliridin bəx yüzdin birini Pərwərdigarəqə ataloqan ülüx bolsun dəp ayrioqin; **29** silər xuni ləxkərlərgə təwə boləqan yerimidin elip Pərwərdigarəqə ataloqan «kətürmə hədiyə» süpitidə kahin Əliazarəqə tapxurunglar. **30** Israillarəqə təwə boləqan yerimining adəm, kala, exək, qoy padiliri, xundakla hərhil həywanlardin əlliktin birini Pərwərdigarning jamaət qedirioqə qaraxqə məs'ul boləqan Lawiyalarəqə beringlar. **31** Xuning bilən Musa bilən kahin Əliazar Pərwərdigarning Musaqə buyruoqinidək qildi. **32** Əmdi olja-əniymət, yəni jənggə qikqan ləxkərlər eliwaləqan nərsilərdin qaloqini qoy jəmiy altə yüz yətmix bəx ming, **33** kala yətmix ikki ming, **34** exək atmix bir ming, **35** ərkəklər bilən munasiwət ətküzmigən qizlar ottuz ikki ming qikti. **36** Jənggə qikqanlarning ülüxi, yəni ularəqə təwə yerimi, qoy jəmiy üq yüz ottuz yəttə ming bəx yüz; **37** bu qoy padiliridin Pərwərdigarəqə ataloqini altə yüz yətmix bəx boldi; **38** kala ottuz altə ming, buningdin Pərwərdigarəqə ataloqini yətmix ikki boldi. **39** Exək ottuz ming bəx yüz qikti, buningdin Pərwərdigarəqə ataloqini atmix bir boldi. **40** Adəm on altə ming qikti, buningdin Pərwərdigarəqə ataloqini ottuz ikki adəm boldi. **41** Musa Pərwərdigar əzigə buyruoqini boyiqə Pərwərdigarəqə sunulidioqan «kətürmə hədiyə» boləqan ülüxnə kahin Əliazarəqə tapxurup bərdi. **42** Israillarəqə təwə boləqan yerimi, yəni Musa jənggə qikip kəlgənlərdin elip bəlüp bərgini — **43** jamaətkə təwə boləqan xu yerimi — qoy üq yüz ottuz yəttə ming bəx yüz, **44** kala ottuz altə ming, **45** exək ottuz ming bəx yüz, **46** adəm on altə

ming idi. **47** Musa Pərwərdigar əzigə buyruqini boyiqə, Israillaroğa təwə boləjan xu yerimining, məyli adəm yaki həywan bolsun, əlliktin birini ayrip elip Pərwərdigarning ibadət qedirioğa karaxka məs'ul boləjan Lawiylaroğa tapxurdi. **48** Pütkül qoxunning sərdarliri, ming bexi, yüz bexiliri Musa bilən kərüxkili kelip, **49** Musoğa: — Hizmətkarlrining qol astida jəng qiloğan ləxkərləarning omumiy sanini sanəktin ətküzsək birimu kəm qikmidi. **50** Xunga, mana Pərwərdigarning huzurida əzimizning gunahining kafariti üqün hərqaysimiz erixkənləрни Pərwərdigaroğa ataloğan hədiyə qilimiz — altun buyumlar, put-qol zənjirliri, biləzük, məhür üzük, zirə-halka, marjanlarning həmmisini elip kəldük, — dedi. **51** Xuning bilən Musa bilən kahin Əliazar ular əkəlgən altunlarni, yəni altunda yasaloğan hərhil buyumlarni aldi. **52** Ularning ming bexi wə yüz bexiliridin aloqini Pərwərdigaroğa ataloğan «kətürmə hədiyə» süpitidə sunuldi; barliq altun jəmiy on altə ming yəttə yüz əllik xəkəl qikti **53** (ləxkərləarning hər biri əzliri üqün mal-mülükni bulang-talang qilixkanidi). **54** Musa bilən kahin Əliazar ming bexi wə yüz bexilirining qolidin altunni elip, jamaət qedirining iqigə əkirip, uni Pərwərdigarning huzurida Israillar üqün yadnamə qildi.

32 Rubəning əwladliri bilən Gadning əwladlrining kala padiliri tolimu kəpəygənidi; ularning Yaazəning zemini bilən Gileadning zemini oğa kəzi qüxti; wə mana, xu zemin qarwa beqixka mas kelidioğan yər idi. **2** Xunga ular Musa, kahin Əliazar wə jamaətning əmirlirining aldioğa kelip ularoğa: — **3** Atarot, Dibon, Yaazər, Nimrah, Həxbon,

Ələləh, Səbam, Nebo, Bəon degən yərlər, **4** yəni Israil jamaiti aldida Pərwərdigar məşlup kəlip bərgən yərlər bolup, qarwa bekişka bap yərlər ikən, kulliriningmu qarwa meli bar, — dedi **5** wə yənə: — Əgər silining aldirida iltipatlirioqa erixkən bolsak, bizni Iordan dəryasidin ət deməy, bu yərnə bizgə miras kəlip bərsilə, — dedi. **6** Musa Gadning əwladliri bilən Rubəning əwladlirioqa: — Kəindaxliringlar jənggə qikқан waktida silər muxu yərdə turamtinglar? **7** Silər nemə üqün Israillarning [dəryadin] ətüp Pərwərdigar ularoqa ata kəlip bərgən zeminə kirixigə kəngullirini sowutisilər? **8** Ilgiri mən Qadəx-Barneadin ata-bowiliringlarni xu zeminni qarlap kelixkə əwətkinimdə ularmu xundak kəlixқанidi. **9** Ular əxkol jiləşioqa qikip, u zeminni kərup, Israillarning kənglini Pərwərdigar ata kəlip bərgən zeminə kirixtin sowutқан. **10** Xu qaoşda Pərwərdigarning aqqiki kelip kəsəm kəlip: **11** «Misirdin qikқан yigirmə yaxtin yukirilar qin kənglidin Manga əgəxmigəqkə, ular Mən İbrahım, İshak, Yakuplarəqa «Silərgə ata kəlimən» dəp kəsəm kəloşan zeminni kərsə, [Mən Pərwərdigar bolmay ketəy]! **12** Pəkət kənizziylərdin boləşan Yəfunnəhning oşli Kaləb bilən Nunning oşli Yəxuala Manga qin kənglidin əgəxkən boləşqqa, zeminni kəreləydu», degənidi. **13** Xuning bilən Pərwərdigarning Israilləroqa aqqiki kəzoşaləşqqa, Pərwərdigarning aldida rəzil boləşanni kəloşan əxu bir əwlad ətüp tūgigūqə, u ularni qəl-bayawanda kərik yil sərgərdanlikta yūrgūzdi. **14** Əmdi mana, gunəhkarlarning əwladliri boləşan silərmu ata-bowanglarning izini besip Pərwərdigarning Israilləroqa boləşan kəttik şəzipini tehimu kəzoşimakqi

bopsilər-də! **15** Əgər silər uningə əgixixtin burulup kətsənglar, undaқта U [Israillarni] yənə qəl-bayawanə taxliwetidu, bu həlda silər bu barlık həlkni harab qıləjan bolisilər, — dedi. **16** Ikki kəbilining adəmliri Musaning aldiəja kelip uningəja: — Biz bu yərdə mallirimizəja kətan, balilirimizəja kəl'ə-xəhər salayli. **17** Biz bolsaq kərallinip, Israillarni əzigə təwə jayliriəja baxlap barəjuqə səpning aldidə mangimiz; bu zemindiki yat həklər səwəblik, bizning kiqik balilirimiz mustəhkəm xəhərlərdə turuxi kerək. **18** Israillar əz mirasliriəja igə bolmiojuqə biz əyimizgə hərgiz kaytmaymiz. **19** Qünki biz ular bilən İordan dəryasining kün petix tərpidiki zeminoja yaki uningdinmu yirəktiki zeminoja təng igidar bolmaymiz, qünki mirasimiz İordan dəryasining bu tərpidə, yəni kün qikixtidur, — dedi. **20** Musa ularəja: — Əgər xundak qilsanglar, yəni Pərwərdigarning aldidə kərallinip jənggə qikip, **21** silərdin kərallanojanlarning həmmisi İordan dəryasidin ətüp, Pərwərdigar Əz düxmənlirini ularning zemnidin kəoqlap qikirip boləjanda, **22** xu zemin Pərwərdigar aldidə boysundurulup boləjanda andin kaytsanglar, silər Pərwərdigar wə Israillar aldidə gunahsiz hesablinisilər; bu zeminmu Pərwərdigar aldidə silərgə miras qilip berilidu. **23** Ləkin bundak qilmisanglar, mana, Pərwərdigar aldidə gunahkar bolisilər; xuni obdan bilixinglar kerəkki, gunahinglar əzünglarni kəoqlap bexinglarəja qüxidu. **24** Əmdi silər əozinglardin qikқан gepinglar boyiqə ix tutunglar, baliliringlar üqün xəhər, kəy padiliringlar üqün kətan selinglar, — dedi. **25** Gadning əwladliri bilən Rubənniing əwladliri Musəja: — Qulliri

oqjam eytkinidək kılıdu. **26** Hotun-bala qaqilirimiz, kalılar wə barlıq qarpaylirimiz Gileadning hərquysi xəhərliridə qalidu; **27** Lekin qulliri, jənggə təyyarlinip qorallanoqlarning hər biri oqjam eytkəndək [dəryadin] ətüp Pərwərdigarning aldida jəng kılıdu, — dedi. **28** Xuning bilən Musa ular toqruluk kaqin Əliazar bilən Nunning oqlı Yəxuaqə wə Israilning barlıq kəbilə baxlıqliriqə tapılap, **29** ularqə: — Əgər Gadning əwladlıri bilən Rubəning əwladlıri qorallinip Pərwərdigarning aldida jənggə qıqıxka silər bilən birliktə İordan dəryasidin ətə, u zemin silərnıng aldinglarda boy sundurulsa, undaqta silər Gilead zeminini ularqə miras qılıp beringlar. **30** Əgər ular qorallinip silər bilən billə ətəymiz desə, undaqta ularning mirasi aranglarda, yəni Qanaan zeminida bolsun, — dedi. **31** Gadning əwladlıri bilən Rubəning əwladlıri: — Pərwərdigar qulliriqə kəndək buyruqan bolsa, biz xundək qilimiz. **32** Biz qorallinip Pərwərdigarning aldida dəryadin ətüp Qanaan zeminioqə kirimiz, andin İordan dəryasining bu yekidiki zemin bizgə miras qılıp berilidioqan bolidu, — deyixti. **33** Xuning bilən Musa Amoriylarning padixahı Sihonning padixahlıki bilən Baxanning padixahı Ogning padixahlıkini, zemin wə təwəsidi xəhərlərni, ətrepidiki xəhərlər bilən qoxup, həmmisini Gadning əwladlıriqə, Rubəning əwladlıriqə wə Yüsüpning oqlı Manassəhning yerim kəbilisigə bərđi. **34** Gadning əwladlıri Dibon, Atarot, Aroər, **35** Atrot-Xofan, Yaazər, Yogbihah, **36** Bəyt-Nimrah, Bəyt-Haran katarlık mustəhkəm xəhərlərni saldı wə xundəkla qotanlarni saldı. **37** Rubəning əwladlıri [yengidin] Həxbon, Ələləh, Kiriatayim, **38** Nebo, Baal-

Meon (yukiriki ismlar özgirtilgən) wə Sibmahni saldi; həm ular saloqan xəhərlərgə yengidin nam bərdi. **39** Manassəhning oqli Makirning əwladliri Gileadka yürüx kılıp, u yərnı elip, xu yərdə turuxluk Amoriylarnı qoqlıwətti. **40** Xuning bilən Musa Gileadni Manassəhning oqli Makiroqa beriwidi, u xu yərdə turup qaldı. **41** Manassəhning oqli Yair Amoriylarning yeza-qıxlaqlirini hujum kılıp elip, bu yeza-qıxlaqlarnı Həwot-Yair dəp atidi. **42** Nobah Kinat wə uningoqa qaraxlık yeza-qıxlaqlarnı hujum kılıp elip Kinatni öz ismi bilən Nobah dəp atidi.

33 Təwəndikilər öz qoxunliri boyıqə, Musa bilən Hərurning yetəqiliki astida Misir zeminidin qıqқан Israillarning mangoqan yolliridur; **2** Musa Pərwərdigarning əmri boyıqə, əzlırining səpər qıloqan yollirini pütüp koydi, ularning səpər qıloqan yolliri mundak; — **3** Birinqi ayning on bəxinqi küni [Israillar] Ramsəs xəhiridin səpərgə qıqti; ətüp ketix həytining ətisi ular barlık Misirliklarning kəz aldida mərdanilik bilən yoloqa qıqti. **4** Bu qaoqda Misirliklar ularning arisidiki Pərwərdigar tərıpidin ətürülgənlərnı, yəni barlık tunji oqullirini dəpnə kiliwatqanidi; Pərwərdigar Misirliklarning məbudlırining üstidin həküm qüxürdi. **5** Israillar Ramsəstin yoloqa qıqıp Sukkotqa berip qedir tikti. **6** Ular Sukkottin yoloqa qıqıp qəl-bayawanning ayioqidiki Etamoqa berip qedir tikti. **7** Etamdin yoloqa qıqıp, aylinip Baal-Zefonning udulidiki Pi-Hahirotkə berip Migdolning aldida qedir tikti. **8** Pi-hahirottin yoloqa qıqıp, dengizning otturisidin ətüp, Etam qəlidə üq kün yol yürüp Maraḥda qedir tikti. **9** Maraḥdin yoloqa qıqıp Elimgə kəldi; Elimdə on ikki bulak bilən

yətmix horma dərihi bar idi; ular xu yərdə qedir tikti.
10 Elimdin yoloğa qikip Kızıl Dengiz boyıda qedir tikti.
11 Kızıl Dengizdin yoloğa qikip Sin qelidə qedir tikti. **12**
Sin qelidın yoloğa qikip Dofkahğa kelip qedir tikti. **13**
Dofkahdin yoloğa qikip Aluxğa berip qedir tikti. **14** Andin
keyin Aluxtin yoloğa qikip Rifidimoğa kelip qedir tikti, u
yərdə həlqə iqudiyan su tepilməy qaldı. **15** Rifidimdin
yoloğa qikip, Sinay qeligə berip qedir tikti. **16** Sinay qelidın
yoloğa qikip Kibrot-Hattawahğa kelip qedir tikti. **17**
Kibrot-hattawahdin yoloğa qikip Hazirotta qedir tikti. **18**
Hazirottın yoloğa qikip Ritmahda qedir tikti. **19** Ritmahdin
yoloğa qikip Rimmon-Pərzədə qedir tikti. **20** Rimmon-
Pərzədin yoloğa qikip Libnahda qedir tikti. **21** Libnahdin
yoloğa qikip Rissahda qedir tikti. **22** Rissahdin yoloğa
qikip Kəhələtahda qedir tikti. **23** Kəhələtahdin yoloğa
qikip Xafir teşidə qedir tikti. **24** Xafir teşidın yoloğa
qikip Həradahda qedir tikti. **25** Həradahdin yoloğa qikip
Məhşilotta qedir tikti. **26** Məhşilottın yoloğa qikip Tahatta
qedir tikti. **27** Tahattın yoloğa qikip Tərahda qedir tikti. **28**
Tərahdin yoloğa qikip Mitkahda qedir tikti. **29** Mitkahdin
yoloğa qikip Həxmonahda qedir tikti. **30** Həxmonahdin
yoloğa qikip Moxərotta qedir tikti. **31** Moxərottın yoloğa
qikip Bənə-Yaakanda qedir tikti. **32** Bənə-Yaakandin
yoloğa qikip Hor-Həgidgadğa berip qedir tikti. **33** Hor-
Həgidgadtın yoloğa qikip Yotbatahğa kelip qedir tikti. **34**
Yotbatahtın yoloğa qikip Abronahğa kelip qedir tikti. **35**
Abronahdin yoloğa qikip Əzion-Gəbərgə kelip qedir tikti.
36 Əzion-Gəbərdin yoloğa qikip Zin qelidə, yəni Qadəxtə
qedir tikti. **37** Qadəxtin yoloğa qikip Edom zeminining

qegrisediki Hər teqida qedir tikti. **38** Israillar Misir zeminidin qikqandin keyinki kirikinqi yili bəxinqi ayniq birinqi küni, kahin Hər Pərwərdigarning əmri boyiqə Hər teqioqa qikip xu yərdə əldi. **39** Hər Hər teqida əlgən qeqida bir yüz yigirmə üq yaxta idi. **40** U qaqda, Qanaan zeminining jənubida turuxluk Qanaaniylarning padixahi Arad Israillar keliwetiptu dəp anglioqanidi. **41** Israillar Hər teqidin yoloqa qikip Zalmonahda qedir tikti. **42** Zalmonahdin yoloqa qikip Punonoqa kelip qedir tikti. **43** Punondin yoloqa qikip Obotqa kelip qedir tikti. **44** Obottin yoloqa qikip Moabning qegrisediki Iyə-Abarimoqa kelip qedir tikti. **45** Iyimdin yoloqa qikip Dibon-Gadqa kelip qedir tikti. **46** Dibon-Gadtin yoloqa qikip Almon-Diblatayimoqa kelip qedir tikti. **47** Almon-Diblatayimdin yoloqa qikip Neboning aldidiki Abarim taqlikioqa kelip qedir tikti. **48** Abarim taqlikidin yoloqa qikip Yerihoning udulida Iordan dəryasining boyidiki Moab tüzənglikliridə qedir tikti. **49** Moab tüzənglikliridə Iordan dəryasini boylap tikkən qedirliri Bəyt-Yəximottin tartip Abəl-Xittimoqiqə bardi. **50** Pərwərdigar Moab tüzənglikliridiki Iordan dəryasi boyida Yerihoning udulida Musoqa səz kilip mundak dedi: — **51** Sən Israillaroqa səz kilip mundak buyruoqin: — «Silər Iordan dəryasidin ətöp Qanaan zeminiqə kəlgən qeqinglarda, **52** zemindiki barliq turuwatqanlarni aldinglardin həydiwetinglar, ularning barliq oyma, kuyma butlirini qekip taxlanglar həm barliq «yukiri jay»lirini wəyran kilip taxlanglar. **53** Silər xu zeminni igiləp makanlixinglar, qünki Mən u zeminni silərgə miras kilip bərgənmən. **54** Silər jəmət boyiqə qək taxlap, zeminni

özünlərgə miras qilip elinglar; adimi kəprəklərgə kəprək miras bəlüp beringlar; adimi azraklaroşa azrak miras bəlüp beringlar; qək taxlanoşanda kimlərgə kəyər qikқан bolsa, xu yər uning mirasi bolsun; silər miraska ata kəbilə-jəmət boyiqə warislik qilinglar. **55** Həlbuki, əgər u zeminda turuwatқanlarni aldinglardin həydiwətmisənglar, ulardin qelip qaloşanlar qoқum kəzünglərgə tikən, biқininglaroşa yantak bolup sanjilidu, turoşan zemininglarda silərni parakəndə qilidu; **56** wə xundak boliduki, Mən əslidə ularoşa kəndak muamilə qilməqci boləşan bolsam, silərgə xundak muamildə bolimən».

34 Pərwərdigar Musoşa səz qilip mundak dedi: —
2 Sən Israillaroşa səz qilip mundak buyruşin: «Silər Qanaan zeminişoşa kirgən qəşda, silərgə miras boluxқа təқsim qilinidəşan zemin Qanaan zemini bolidu; zeminning bekitilgən jay-qegraliri mundak bolidu: —
3 Silərning jənub tərpinglər Zin qelidin baxlap Edom qegrishoşa takalsun; andin jənub tərəptiki qegranglar «Xor dengizi»ning jənub tərpinining əng ayioşoşa yətsun;
4 xu yərdin qegranglar «Serik Exək dawini»ning jənub tərpidin burulup zinoşa ətsun; uning ayioşi toptoşra Qadəx-Barneaning jənubida bolidu; andin u yərdin yənə Həzar-Addaroşa berip, Azmonoşa tutixidu; **5** andin qegra Azmondin burulup mengip, Misir ekinişoşa baridu wə dengizəşiqə tutixidu. **6** Kün petix tərəptə qegranglar «Uluş dengiz»ning əzi bolidu, yəni uning boyliri bolidu; mana bu silərning kün petix tərəptiki qegranglar bolidu.
7 Ximal tərəptiki qegranglar mundak bolidu: — «Uluş dengiz»din baxlap hōr teoşioşiqə pasil sizilsun; **8** pasil

siziki Hər teoqidin baxlap Hamat eoqizioqa sozulup, andin qegra Zədadəqa tutaxsun; **9** qegra yənə Zifronəqa ətüp Həzar-Enanda ahirlaxsun; mana bu siləning ximaliy qegranglar bolidu. **10** Andin xərkiy qegrayinglarning pasil siziki Həzar-Enandin Xefamoqiqə sizilsun. **11** Bu qegra Xefamdin Ayinning kün qikix tərpidiki Riblahqa qüxidu; andin qegra xu yərdin qüxüp Kinnərət dengizining dawinidin ətüp kün qikix tərəpkə tutixidu. **12** Andin qegra təwənləp İordan dəryasini boylap qüxüp, Xor Dengizioqiqə yətsun. Mana bu qegralar bilən bekitilgən zemininglar bolidu». **13** Musa Israillaroqa səz kəlip mundak dəp buyrudi: — «Mana bu Pərwərdigar tokkuz kəbilə wə yerim kəbiligə təkdim kəlinsun dəp buyruoqan, qək taxlinix arkilik əzünglar warislik kəlidioqan zemininglar bolidu; **14** qünki Rubən kəbilisidikilər ata jəməti boyiqə wə Gad kəbilisidikilər ata jəməti boyiqə əz mirasioqa allıkaqan warislik kəlip uni igiligən, Manassəhning yerim kəbilisimu əz mirasioqa warislik kəlip uni igiligən; **15** Bu ikki kəbilə wə yerim kəbilə Yerihoning udulida, İordan dəryasining xərkiy kəroqikidiki kün qikix tərəptə əz miraslırini elip boləqan». **16** Pərwərdigar Musoqa səz kəlip mundak dedi: — **17** Təwəndikilər zeminni silərgə təkşim kəlip bərgüqiləning isimliki: — Kəhin Əliazar wə Nunning ooqli Yəxua. **18** Silərmu yənə zemin təkşim kəlixka yardəmlixix üqün hər kəbilidin birdin əmir tallap beringlar. **19** Bularning ismi mundak: — Yəhuda kəbilisidin Yəfunnəhning ooqli Kaləb. **20** Ximeon kəbilisidikilərdin Ammihudning ooqli Xəmuəl. **21** Binyamin kəbilisidin Kislonning ooqli Əlidad. **22** Dan kəbilisidikilərdin Yoglining

oqli, əmir Bukki idi. **23** Yüsüpning əwladliridin: — Manassəh kəbilisidikilərdin Əfodning oqli əmir Hənniyəl **24** həm Əfraim kəbilisidikilərdin Xiftanning oqli əmir Kəmuəl. **25** Zəbulun kəbilisidikilərdin Parnəkning oqli əmir Əlizafan; **26** Issakar kəbilisidikilərdin Azzanning oqli əmir Paltiyəl; **27** Axir kəbilisidikilərdin Xelomining oqli əmir Ahihud; **28** Naftali kəbilisidikilərdin Ammihudning oqli əmir Pədəhəl idi. **29** Mana bular Pərwərdigar əmr kəlip Israillaroğa Qanaan zeminidiki miraslrini təkəsim kəlixkə bekitkənlər idi.

35 Pərwərdigar Yerihoning udulida, İordan dəryasining boyidiki Moab tüzlənglikliridə Musaroğa səz kəlip mundak dedi: — **2** Sən Israillaroğa mundak əmr kəlip, ular miras kəlip erixkən zemindiki bəzi xəhərlərnə Lawiyələrnə olturuxioğa bərsun; u xəhərlərnə əpqərisidiki yaylaqlərnə Lawiyələroğa bərsun. **3** Xundak kəlip ularnə turidioğan xəhərliri bolidu wə xu xəhərlərgə təwə yaylaqləroğa ularnə qarpayliri, baxkə mal-mülükliri həmdə barlik həywanliri orunlaxturulidu. **4** Silər Lawiyələroğa beridioğan xəhərlərdiki yaylaqlər sepilidin baxlap həsablioqanda ming gəz bolsun. **5** Silər yənə xəhər sirtidin kün qikix tərəpkə qarap ikki ming gəz, jənub tərəpkə qarap ikki ming gəz, kün petix tərəpkə qarap ikki ming gəz, ximal tərəpkə qarap ikki ming gəz əlqənglər, xəhər otturida bolsun; xəhərlər ətrapidiki muxu yərlər ular üqün yaylaqlər bolsun. **6** Silər Lawiyələroğa bərgən xəhərlər iqidə altə xəhər «panahlik xəhiri» bolsun; silər xularni adəm əltürüp qoyoğan kixilərnə xu xəhərlərgə kəqip beriwelixioğa

bikitinglar; bulardin baxka ularoqa yonə kirik ikki xəhər beringlar. **7** Silər Lawiyularoqa beridioqan xəhərlər jəmiy kirik səkkiz bolup, xu xəhərlər bilən ularoqa təwə yaylaqlar ularoqa berilsun. **8** Silər ularoqa beridioqan xu xəhərlər Israillar miras qiloqan təwəliklərdin bolsun; adimi kəprək bolənlərdin kəprək, adimi azraq bolənlərdin azraq elinglar; hər bir kəbilə əzigə təksim qilinoqan miraska əsasən xəhərlərdin bəzilirini elip Lawiyularoqa təksim qilip bərsun. **9** Pərwərdigar Musaəqa səz qilip mundaq dedi: — **10** Sən Israilləroqa mundaq degin: «Silər İordan dəryasidin ətüp Qanaan zeminoqa kirgininglarda, **11** tasadipiyliktin adəm əltürüp qoyoqlarning panahlinixi üqün qeqip beriwelixioqa birnəqqə xəhər tallap bekinglar. **12** Xundaq qiloqanda bu xəhərlər adəm əltürgüqi taki jamaət aldida sorakqa tartiloquqə, kisaskarning əltürüp qoyuxidin panahlinidioqan xəhərlər bolidu. **13** Silər bekitkən bu xəhərlər silərgə panahlinidioqan altə xəhər bolidu. **14** Panahlik xəhiri üqün İordan dəryasining kün qikix tərpidə üq xəhər, Qanaan zeminidimu üq xəhərni ayrip qoyunglar. **15** Bu altə xəhər Israillar, yat əldikilər wə ularning arisida arilixip olturoqan musapirlar üqün panahlik xəhərliri bolsun; tasadipiyliktin adəm əltürüp qoyoqan hər bir kixi xu yərlərgə qeqixka bolidu. **16** — Əgər biraw təmür əswab bilən urup adəm əltürüp qoyoqan bolsa, u kəstən adəm əltürgən qatil bolidu; kəstən adəm əltürgüqi jəzmən əltürülüxi kerək. **17** Əgər biraw qol kətürüp adəm əltürgüdək tax bilən urup adəm əltürüp qoyoqan bolsa, u kəstən adəm əltürgən qatil bolidu; kəstən adəm əltürgüqi jəzmən əltürülüxi kerək. **18** Əgər

biraw adəm ɵltɵrgɵdək kaltək bilən urup adəm ɵltɵrɵp kɵyɵqan bolsa, u kɵstən adəm ɵltɵrgən qatıl bolıdu; kɵstən adəm ɵltɵrgɵqi jɵzmən ɵltɵrɵlɵxi kerək. **19** Qan kisas aloquqi kixi xu qatılni ɵltɵrsun; u qatılni uqratqan yeridə ɵltɵrsun. **20** Əgər biraw ɵqmənlik bilən birsini ittirip yikitiwetip yaki məkɵp turup birər nərsə etip ɵltɵrɵp kɵyɵqan bolsa, **21** yaki ɵqəkixip muxt bilən urup ɵltɵrɵp kɵyɵqan bolsa, adəm uroquqi jɵzmən ɵltɵrɵlɵxi kerək, qɵnki u qatıl bolıdu; qan kisas aloquqi kixi qatılni uqriqan yərdə ɵltɵrɵwətsun. **22** Lekin u adəmning ɵqi yok, tasadipiy ittiriwetix yaki məkşətsizla birər nərsə etip, **23** yaki adəm ɵltɵrgɵdək hərəqandaq bir taxni adəmni kɵrməy etip selip, adəm ɵltɵrɵp kɵyɵqan bolsa, uning əslidə uningqə heqkandaq ɵqi bolmisa, uningqə ziyankəxlik qilix niyitimu bolmisa; **24** bundaq əhwalda, jamaət xu qanun-həkɵmlərgə asasən adəm ɵltɵrgɵqi bilən qan kisas aloquqi otturisida kesim qilsun. **25** Jamaət tasadipiy adəm ɵltɵrɵp kɵyɵquqini qan kisas aloquqi kixining qolidin jɵzmən qutkuzuwalsun; ular uni qeqip beriwaloqan panahlıq xəhirigə [aman-esən] qayturup bərsun; andin mukəddəs may bilən məsihləngən bax kahin ɵlɵp kətkɵqə u xu xəhərdə tursun. **26** Lekin tasadipiyliqtin adəm ɵltɵrɵp kɵyɵqan kixi əgər qeqip beriwaloqan panahlıq xəhirining təwəsidin qikip kətkən bolsa, **27** xundaqla qan kisas aloquqi kixi uni panahlıq xəhirining pasillirining sirtida uqritip qelip ɵltɵrɵwətkən bolsa, undaqta qan kisas aloquqi qan təkɵx gunahini tartmaydu; **28** qɵnki tasadipiyliqtin adəm ɵltɵrɵp kɵyɵqan kixi əslidə bax kahin ɵlɵp kətkɵqə panahlıq xəhiridə turuxi kerək idi; bax kahin

өлүп кәткәндin keyin өз тәwәлиki болoҗан земинoҗа қайtip barsa болиду. **29** — Bular silәр turuxluk һәmmә yәrdә әwladmu-әwlad қанun-bәlgilimilәр bolsun. **30** Baxқа бирsini өltүргән қатilni bolsa, бирnәqqә guwahqining guwahliқidin keyin andin өltүрүxкә болиду; lekin пәкәт бирla guwahqining guwahliқi bolsa, u uni өltүрүxning сәwәbi болmaydu. **31** Өlүmgә layiқ gunah өtkүzgәnlәrgә, yәni қәstән әdәм өltүргәnlәр үqün silәр һеққandақ төlәм pulini қәt'iy қобul қilmanglar; undақ kixi jәzmән өltүрүlүxi kerәk. **32** Xuningdәk panahliқ xәһәrgә қеqip beriwalоҗан kixi үqün bax қаһin өlүp ketixtin ilgiri өз yerigә қайtip keliwelixioҗа һеққandақ төlәм pulini қәt'iy қобul қilmanglar. **33** Xundақ қilsanglar, өзүnglar turоҗан zeminni bulоҗioҗан болmaysilәр, qünki қан zeminni bulоҗaydu; zeminda төkülgән қаноҗа дәл xu қanni төккән kixining өз қенidin baxқа һеққandақ kafarәt кәltүрүxкә болmaydu. **34** Өзүnglar olturoҗан zeminni, yәni Mән Өzüm makan қiloҗан zeminni bulоҗimanglar; qünki Mән Pәrwәdigar Israillar arisida makan tutқuqidurmән.

36 Yүsүp әwladlirining jәмәtliridin Manassәһning nәwrisi, Makirning оoqli Gileadning әwladlirining jәмәt baxliқliri Musa wә Israillarning kattiliri болoҗан әmirlәrning aldioҗа kelip mundақ dedi: — **2** «Pәrwәdigar ilgiri oҗоҗamoҗа qәk taxlap zeminni Israil һәlқigә miras қilip tәқsim қilip berixni buyruоҗан; oҗоҗammu Pәrwәdigarning қerindiximiz Zәlofiһadning mirasini uning қizlirioҗа tәқsim қilip berix тоoҗrisidiki buyruқinimu aloҗан. **3** Lekin, ular Israillarning baxқа қәbilisidikilәrgә yatliқ болup kәtsә, ularning mirasimu ata-bowilirimizning

mirasidin qiqip ularning ʻrlirining kʻbilisining mirasiqʻa koxulup ketidu; undak bolqanda biz qʻk taxlap erixkʻn miras tʻgʻydu. **4** Israillarning «azadlik yili» kʻlgʻnda ularning mirasi ularning ʻrlirining kʻbilisining mirasiqʻa koxulup ketidu; bundak bolqanda ularning mirasi bizning ata-bowilirimizning mirasidin elip ketilidu». **5** Musa Pʻrwʻrdigarning sʻzi boyiqʻ Israillarqʻa sʻz kʻlip mundak ʻmr kʻlip: — Yʻsʻp kʻbilisidikilʻr toqʻra eytidu. **6** Zʻlofiqʻadning kʻzliiri toqʻrisida Pʻrwʻrdigarning buyruqʻini mundak; «Ular ʻzliiri halioqʻan ʻrgʻ yatlik bolsa boluweridu, lekin ʻz jʻmʻti, ʻz ata kʻbilisidin bolqʻan birigʻ yatlik boluxi kerʻk. **7** Xundak bolqanda Israillarning mirasi bir kʻbilidin yʻnʻ bir kʻbiligʻ yʻtkilip kʻtmʻydu; Israillarning hʻrbiri ʻz ata-bowilirining kʻbilisining mirasini qing tutup qoyup bʻrmʻsliki kerʻk. **8** Israillarning hʻrbiri ʻz ata-bowilirining mirasini igilʻx ʻqʻn Israil kʻbililiridin mirasqʻa warislik kʻloqʻan hʻrbir kʻz-ayal ʻz ata-bowilirining kʻbilisidin bolqʻan birsigʻ yatlik boluxi kerʻk. **9** Muxundak bolqanda, Israillarning mirasi bir kʻbilidin yʻnʻ bir kʻbiligʻ yʻtkilip kʻtmʻydu; qʻnki Israil kʻbililiri ʻz mirasini kʻolidin bʻrmʻsliki kerʻk, — dedi. **10** Pʻrwʻrdigar Musaqʻa kandak ʻmr kʻloqʻan bolsa, Zʻlofiqʻadning kʻzirimu xundak kʻildi. **11** Zʻlofiqʻadning kʻzlidiridin Mahlah, Tirzah, Hʻoglah, Milkah wʻ Noahlar ʻz taqʻilirining oqʻulliriqʻa yatlik boldi. **12** Ular Yʻsʻpning oqʻli Manassʻhning ʻwladlirining jʻmʻtidikilʻrgʻ yatlik boldi; ularning mirasi yʻnila atisining kʻbilisi iqidʻ qaldi. **13** Bular Pʻrwʻrdigar Yerihoning udulida, Iordan dʻryasining boyidiki Moab

tüzlänglikliridə Musaning wasitisi bilən Israillaroğa
buyruoan əmrlər wə həkümlərdur.

Қанун хәрһи

1 Төвәндә һатирләнгини Мусаниң Иордан дәрыасиниң хәрқий тәриpidики Паран билән Тofәл, Лабан, Һазирот, Ди-Заһабниң otturisida, yәni Sufning udulidiki qәltүzlәnglikтә, pүtkүl Israiloҗa eytkән sөzliridur: — **2** Һorәb teoҗidin qikip, Seir teoҗining yoli билән Қadәx-barneaoҗa барoуqә jәmiy on bir күnlük yol idi. **3** Һalbukи, Musa bu барliқ sөzlәrni Pәrwәdigarning ularni dәp әzigә tapilioҗini boyiqә Israilaroҗa eytkән waқti kirikinqi yili, on birinqi aynиң birinqi күni boldi; **4** bu waқit Musa Һәxbonni paytәht kiloҗan Amoriylarning padixahi Sihonni wә Axtarot wә Әdrәynи paytәht kiloҗan Baxanning padixahi Ogni мәoҗlup kiloҗandin keyинki мәzgil idi. **5** Xuning билән Иордан дәрыасиниң хәрқий тәриpidики Moab zeminida Musa [pәyoҗәmbәр] bu қанун-tәlimni хәрһләxкә baxlap, mundaq dedi: — **6** «Pәrwәdigar Hudayimiz Һorәb teoҗida bizgә sөz kilip: — «Silәrning muxu taoҗ әtrapida turoҗan waқtinglar yetәrlik boldi; **7** әmdi burulup sәpәrgә atlinip, Amoriylar turuwatқан egizlikкә wә uningoҗa yekin болоҗan барliқ jaylaroҗa, jümlidin Arabah tüzlәnglikigә, taoҗliқlaroҗa, oymanlikқа, jәnubқа, dengiz boylirioҗa, uluoҗ dәrya, yәni Әfrat dәryasioҗiqә Қanaaniylarning zeminioҗa һәм Liwan zeminioҗa беринqlar. **8** Mana, Mән xu zeminni silәrning aldinglaroҗa koydum; kiringlar, Pәrwәdigar ata-bowiliringlaroҗa, yәni Ibrahim, Ishaq, Yaqup wә ularning әwladlirioҗa: «Silәrgә berimән» dәp қәsәм kiloҗan zeminni igilәnglar» — degәnidi. **9** Xunga Mән xu qaoҗda silәrgә: — «Mән yükünglarnи yaloҗuz ketürәlmәymән. **10** Pәrwәdigar Hudayinglar silәrni

kəpəytti; mana, bəgün silər asmandiki yultuzlardək nurojunsilər. **11** Ata-bowanglarning Hudasi boləjan Pərwərdigar dərəkə silərnə hazirkidin yənə ming həssə kəpəytkəy, xundakla wədə kələjnidək silərgə bəht-bərikət ata kələy! **12** Ləkin mən özüm yaləjuz kəndakmu silərnəng jəpaliringlarnə, yəkünglarnə wə talax-tartixinglarnə kətürələymən? **13** Əzünglər üqün hərəkəysi kəbililiringlardin danixmən, yorutulojan mətiwərlərnə tallanglar, mən ularnə üstünglərgə yolbaxqə kəlimən» – dedim. **14** Silər bolsanglar mənə: – «Sənəng eytkinəng yaxhi gəp boldi», dedinglar. **15** Xuning bilən mən kəbililiringlardin mənəwəwər adəmlərnə, yəni danixmən həm mətiwər adəmlərnə tallap, üstünglərgə yolbaxqə kəlip, mingbexi, yüzbexi, əllikbexi wə onbexi kəlip təyinləp, kəbililiringlar üqün hərhil əməllərnə tutuxkə tiklidim. **16** Xu qəoqda mən aranglardiki sorəkqilarəjə: «Kerindaxliringlar arisidiki ərz-dəwalarnə soranglar, kəringdax bilən kəringdaxnəng otturisida wə pəkərayəng bilən kəoxnə olturojan yəkə yurtluklar otturisida adil həküm qəkiringlar; **17** həküm qəkəroqanda həqkəndək kixinəng yüz-hatirisini kəilmənglar; məyli kiqik bolsun, qəng bolsun silər həmmisəninglə ixlirini soranglar. Silər insanlarning səlitidin kərkəmaslikənglər kərək, qünki muxu həküm qəkərix ixi Hudəoqə təwə ixtur. Silərgə təs qəkəxidəjan ix bolsa, mənəng əldiməjə elip kəlinglar, mən uni əngləymən» – dedim. **18** Əyni qəoqda mən kəlixkə kərək boləjan barlik ixlar toquruluk tapiləjanmən. **19** Biz Pərwərdigar Hudəyimiz bizgə buyruəjəndək Həroəbtin qəkəp, Amoriylarning təoqlikəjə barduk wə silər xu

yoldiki bipayan, dəhxətlik qəlni kərdunglar; biz uning həmmisidin ətüp, Qadəx-Barneaşa kəldük. **20** Wə mən silərgə: — «Silər Pərwərdigar Hudayimiz bizgə ata kılıdioşan, Amoriylarning teoşioşa yetip kəldük. **21** Mana, Pərwərdigar Hudayinglar bu zeminni aldinglaroşa koydi; ata-bowanglarning Hudasi Pərwərdigar silərgə eytkandək, xu yərgə qikip uni igilənglar; kərkənglar, heq hədukmənglar» — dedim. **22** Xuning bilən silər həmminglar yenimoşa kelip manga: — «Biz zeminə kirixtin ilgiri aldin adəmləni əwətəyli; ular biz üçün u yərnə kəzətip, qikiximiz kerək boləşan yol wə biz uqraydioşan xəhərlər toşruluk həwər yətküzsun» — dedinglar. **23** Bu ix nəzirimgə muwapik kərinüp, mən arənglərdin on ikki adəmnə, yəni hərəkəysi kəbilidin birdin adəmnə tallidim. **24** Ular yoləşə atlinip taşka berip, əxkol jiloşioşa quxüp u yərnə təkxürüp kərxiti. **25** Ular kollirioşa xu zemindiki mewilərdin elip bizgə kəltürdi wə məlumat berip: «Pərwərdigar Hudayimiz bizgə təkdim kəloşan bu zemin yaxxidur» — dedi. **26** Həlbuki, silər zeminə qikixka unimidənglar, Pərwərdigar Hudayinglarning əmrigə kərxə qikip Uningəşə asiylək kildənglar **27** wə əz qədirənglərdə kəqxap: «Pərwərdigar bizgə əq boləşanlikədin bizni Amoriylarning kəlioşa tapxurup həlak kəlix üçün Misir zeminidin qikəroşan. **28** Əmdə biz nəgə barərmiz? Qunki kərinədxlirimiz: «Xu yərdiki adəmlər bizdin qong həm egiz bir həlk ikən; ularning xəhərliri intayin qong, sepilliri asmanəşə təkxidikən; uning üstigə biz xu yərdə Anakiylərnə baykidük», dəp kənglimizni parəkəndə kiliwətti» —

dedinglar. **29** Xunga mən silərgə: «Korkmanglar, ularning aldidə dəkkə-dükkigə qüxmənglar; **30** silərnin aldinglarda mangidiqan Pərwərdigar Hudayinglar Misir zeminida kəz aldinglarda barlıq kılqanliridək silər üqün jəng kılıdu; **31** silər yənə qəl-bayawandimu barlıq mangəqan yolliringlarda muxu yərgə yetip kəlgüqə insan öz oqlini kuqıqıda kətürginidək Pərwərdigar Hudayinglarningmu silərnı kətürginini kərdunglar. **32** Xuningdək gərqə U yənə keqida otta, kündüzdə bulut iqida silərnin aldinglarda mengip, bargah tikküdək yərlərnı izdəp tepix üqün yürgən bolsimu, bu ixta Pərwərdigar Hudayinglarəqə ixənmidinglar. **34** Pərwərdigar bu səzlərnı kılqan awazinglarnı anglap qəzəp linip: **35** «Bu rəzil dəwrdikilərdin heqbir adəm hərəkandək yol bilən Mən ata-bowilirioqə təkdım kılıxni kəsəm kılqan bu yahxi zeminni kərgüqi bolmaydu! **36** Pəqət Yəfunnəhning oqlı Kaləb pütün kəlbi bilən Pərwərdigarəqə əgəxkəqkə, xula zeminni kəridu wə u öz puti bilən kezip qıqқан barlıq yərnı uningəqə wə uning baliliriqə berimən» – dəp kəsəm kıldı. **37** Xu qaqda Pərwərdigar silərnin səwəbinglardin məndinmu aqqıqlandı wə: «Sənmu xu yərgə kirgüqi bolmaysən. **38** lekin aldingda hizməttə turuwatқан Nunning oqlı Yəxua kirələydu. Uni küqləndürgin, qünki u Israillarnı uningəqə miras kılduridu. **39** Xuningdək silərnin: «Ular [düxmənlərnin] oljisi bolup qalidu» degən kiqik baliliringlar, yəni bügünki kündə yahxi-yamanni pərk etəlməydiqan baliliringlar bolsa, kiridu; Mən u yərnı ularəqə ata kılımən wə ular uni igiləydu. **40** Lekin silər bolsanglar, burulup Kızıl Dengizəqə baridiqan

yol bilən qel-bayawanõja qayttinglar» — dedi. **41** Xu qaõda siler manga jawab berip: «Biz dærwækæ Pærwærdigar aldida gunah sadir kilduk. Xuning üqün biz hazir Pærwærdigar Hudayimiz bizgæ kilõjan barlik æmri boyiqæ jæng kilõjili qikimiz» — dedinglar. Xuning bilən silerning hærbiringlar öz beximqilik kilip koral-yarakliringlarni esip, taõjka qikmaqçi boldunglar. **42** Lekin Pærwærdigar manga: Ularõja: — «Qikmanglar, jæng kilmanglar, qünki Mæn aranglarda æmæsmæn; siler qokum düxmænlinglar aldida mæõlup bolisiler», degin, dedi. **43** Mæn silergæ söz kildim, lekin siler kulak salmidinglar, bælki Pærwærdigarning sözigæ qarxi qikip asiylik kilip, öz beximqilik kilip taõjka qiktinglar. **44** Lekin taõda turojan Amoriylar silergæ qarxi atlinip, bir top hærilærdæk siler ni taki Hormahõjiqæ kooõlap, Seirda siler ni kiliqlap øltürdi. **45** Siler kaytip kelip Pærwærdigar aldida yioja-zar kætürdünglar, æmma Pærwærdigar pæryadinglarni anglimidi, ya uningõja kulak salmidi. **46** Xuning bilən siler Qadæxtæ nurojun künlær turup kaldinglar — siler kanqæ künlær xu yærdæ turdunglar!

2 Andin biz burulup, Pærwærdigar manga eytkandæk Kizil dengizoja baridojan yol bilən sæpærgæ atlanduk; biz nurojun künlær Seir teõji ætrapida aylinip yürduk. **2** Pærwærdigar manga söz kilip: — **3** «Silerning muxu taõni aylinip turojan waqtinglar yetærlük boldi; æmdi ximal tærapkæ burulunglar. **4** Hælkqæ: — Siler Seirda turuwatqan kerindixinglar æsawlarning qegrisidin øtidojan boldunglar; ular silerdin korkidu, xunga bæk ehtiyat kilip, **5** ularõja jæng kooõjimanglar;

qünki mən silərgə ularning zeminidin hətta tapanqilik yərnimu bərməymən; qünki Seir teoqini Əsawoqa miras kılıp bərdim. **6** Silər ularoqa pul tələp ozuq-tülük setiwelinglar, pul tələp su setiwelinglar. **7** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar qolunglardiki barlik əjirni bərikətləp kəlgən; U silərnin bu bipayan qəl-bayawandin mengip ətüwatqininglarda həmmi bildi; Pərwərdigar Hudayinglar bu kırık yil silər bilən billə boldi; heq nərsidin kəm bolmidinglar» — dedi. **8** Xuning bilən biz Seirda turuwatqan qerindaxlirimiz Əsawların zeminidin wə Arabah tüzlänglikidin, xundaqla Elat wə Ezion-Gəbərdin ətüp, burulup Moabdiki qəl-bayawan yoli bilən mangduk. **9** Pərwərdigar manga: «Moabiylarni awarə kilmanglar yaki ularoqa jəng kəzoqimanglar; qünki Mən ularning zeminini silərgə miras kılıp bərməymən; qünki Mən Ar xəhər-zeminini Lutning əwladlirioqa miras kılıp bərdim» — dedi **10** (Əmiylər əslidə xu yərdə turatti; ular Anakiylaroqa ohxax küqlük, sani kəp, egiz boyluk bir həlk idi. **11** Ular Anakiylardək «gigantlar» dəp həsablınıdu; ləkin Moabiylar ularni «Əmiylər» dəp ataydu. **12** Seirda əslidə Həriylar turatti; ləkin Əsawlar Həriylarni zeminidin həydiwetip, ularni yokitip ornioqa olturaklaxti — huddi Israillar Mənki Pərwərdigar ularoqa təkdım kıləqan, ularning təwəliki boləqan zeminoqa kıləqiniəqa ohxax). **13** [Pərwərdigar:] «Əmdi hazır ornunglardın turup Zərəd ekınidin ətünglar» dedi. Buni anglap biz Zərəd ekınidin ətük. **14** Qadəx-Barneadın ayırlıp Zərəd ekınidin ətükəqə boləqan künlər ottuz səkkiz yil boldi; bu dəl huddi Pərwərdigar

ularoqa kəsəm kılöjınidək, u dəwrdiki jəngqilər bargahın pütünləy yökıtılöquqə bolöjan arılıktiki waqıt idi. **15** Dərwəkə Pərwərdigarning kılı ularni bargahın yökıtıp tögətküqə ularni həlak kılıxka qarxi qıqқанıdı. **16** Wə xundak boldiki, xu jəngqilər ölüp həlk arısidin pütünləy tögıgəndin keyin, **17** Pərwərdigar manga söz kılıp: — **18** «Silər bügün Moabning, yəni Arning qeğrisidin ötısilər. **19** Xuning bilən silər Ammoniylaroqa yekın kelısilər; əmma ularni awarə kılmanglar yaki ularoqa jəng kəzoqımanglar; qünki Mən Ammoniylarning zeminini silərgə miras kılıp bərməymən; qünki Mən uni Lutning əwladlırioqa miras kılıp bərdim» — dedi. **20** (bu zeminmu «gıgantlarning zemini» həsablınıdı; qünki ilgiri gigantlar xu yərdə turoqanıdı; Ammoniyılar ularni «Zamzumlar» dəp ataydı. **21** Ular Anakiylaroqa ohxax küqlük, sani kəp, egiz boyluk bir həlk idi. Pərwərdigar ularni [Ammoniylarning] aldidə yökıtıxi bilən [Ammoniyılar] ularni zeminidin məhrum kılıp, ularning ornioqa olturaklıxқанıdı. **22** Pərwərdigar Seirdə turoqan Əsawlar üqünmu ohxax ix kıldı, ularning aldidin Həriylərnı yökattı; xuning bilən Əsawlar ularni zeminidin məhrum kılıp, bügüngə kədər ularning ornioqa olturaklıxқанıdı. **23** Wə Gaza xəhırıgıqə kənt-kıxlaklarda olturaklıxқан awwıylərnı bolsa, Kaftordin qıqқан Kaftoriylar yökıtıp, ularning ornioqa olturaklıxtı). **24** — «Əmdi ornunglardın kəzoqıilinglar, səpıringlaroqa qıqınglar; Arnon dəryasidin ötünglar; mana, Mən Həxbonning padıxađı Amoriy Sıhonnı wə uning zeminınımu kəlunglaroqa tapxurdum; ixni baxlanglar, zemınıni igiləxkə, uning bilən jəng

kilixka qikinglar; **25** Mən bügündin baxlap siləning kōrkunqunglar wə wəhxitinglarni pütkül asman astidiki həlklər üstigə qüxürimən; ular siləning həwiringlarni anglap siləning tüpəylinglardin titrəp dəkkə-dükkigə qüxidu». **26** Xu qaşda mən Həxbonning padixahi Sihonşə Kədəmot qelidin əlqiləni əwətip, tinqlik salimi yollap: — **27** «Bizning zeminingdin ətüximizgə yol qoyşaysən; onşə, solşə burulmay, pəkətla yoldin qikmay mangimiz. **28** Sən mənə ozuk-tülükni pulşə setip berisən, suni pulşə setip berisən; biz pəkətla piyadə mengip ətimiz, halas. **29** Seirda turuwatқан Əsawlar, Arda turuwatқан Moabiylar bizgə muamilə kilşəndək sənmu biz İordan dəryasidin ətüp, Pərwərdigar Hudayimiz bizgə təqdim kilidışan zeminoşə kirgüşə xundak muamilə kilşəysən» — dedim. **30** Ləkin Həxbonning padixahi Sihonning bizning u yərdin ətüximizgə yol qoyşusi yok idi; qünki Pərwərdigar Hudayinglar uni siləning kolunglarşə tapxurux üqün uning roh-kəlbini kattik, kənglini jahil kiliwətkən (bügünki əhwal dərwəkə xundak). **31** Pərwərdigar mənə: «Mənə, Mən əldinglarda Sihonni wə uning zeminini silərgə tapxuruxka baxlidim; ixni baxlanglar, uning zeminini igiləx üqün uni ixşəl kilixka kirixinglar» — dedi. **32** Sihon dərwəkə əzi wə barlik həlki biz bilən qarxilixix üqün jəng kilixka Yahəzşə qikti. **33** Ləkin Pərwərdigar Hudayimiz uni bizning əldimizda kolimizşə tapxurdi; biz uning əzini, oşullirini wə barlik həlkini urup məşlup kilduk. **34** Xu qaşda biz uning barlik xəhərlirini ixşəl kilip ularni pütünləy həlak kilduk; ulardiki barlik ərkək, kız-ayal wə balilarni birinimu koymay yokattuk; ulardin

heqkaysisini tirik qoymiduk. **35** Biz pəkət əzlimiz üçün qarwa mallirini və ixoqal kıloqan xəhərlərdin olja oqəniymət alduk. **36** Arnon dəryasi boyidiki Aroərdin və xu yərdiki jiloqidiki xəhərdin tartip Gileadkiqə heqkəndək xəhər bizgə təng keləlmidi; Pərwərdigar Hodayimiz bizning aldimizda həmmisini məqlubiyətkə uqratti. **37** Həlbuki, silər Ammoniyarning zeminiqə, qegrisi boləqan pütkül Yabbok wadisiqə, taqdidiki xəhərlərgə yaki Pərwərdigar Hodayimiz bizgə mən'i kıləqan hərəkəysi yərgə yəqinlaxmidinqlar.

3 Andin biz burulup, Baxanoqə baridiqəqan yol bilən qikip mangduk; Baxanning padixahı Og və barlik həlki bizgə qarxi jəng kılaxkə Ədrəygə qikti. **2** Pərwərdigar manga: «Uningdin qorkmiqin; qünki Mən uni, uning həlki və zeminini qolungəqə tapxurdum; Həxbonda turəqan Amoriylarning padixahı Siqonni nemə kıləqan bolsa, unimu xundək kılisən» — dedi. **3** Pərwərdigar Hodayimiz dərwəkə Baxanning padixahı Oqni və barlik həlqini qolimizəqə tapxurdi; biz uningəqə hujum kılip ulardin heqkimni qaldurmay kirduk. **4** Xu wəqittə biz uning barlik xəhərlirini ixoqal kılduk; biz uning xəhərliridin igilimigən birsimu qəlmidi. Bular Baxandiki Oqning padixahlıqı, yəni pütkül Argob rayoni bolup, jəmiy atmix xəhər idi. **5** Bu xəhərləarning həmmisi egiz sepillər və baldaqlik qowuqliri bilən mustəhkəm kılinoqanidi; ularəqə qaraxlik yeza-kəntlər intayin kəp idi. **6** Biz ularni Həxbonning padixahı Siqonni kıləqinimizdək təltəküs yəqəttuk — Barlik xəhərlər, ərlər, ayal-balilarni qoymay həmmisini təltəküs yəqəttuk. **7** Biz pəkət əzlimiz üçün barlik

qarwa-mallarni wə xəhərlərdin olja ʔəniymət alduq. **8** Xu qaoʻda biz Iordan dəryasining xərk tərripidə turuxluk Amoriylarning ikki padixahining ʔolidin zeminini, yəni Arnon dəryasidin Hərmon teʔioʻiqə boləʔan zeminini tartiwalduk **9** (Hərmon teʔini Zidoniylar «Sirion», Amoriylar «Senir» dəp ataydu); **10** Biz yənə tüzlängliktiki barlik xəhərlər, pütkül Gilead wə Baxan padixahı oʻgning padixahlikidiki Salikah wə Ədrəy xəhərlirigiqə, Baxanning barlik zeminini igiliduk **11** (xu qaoʻda gigantlarning ʔaldukidin pəʔət Baxanning padixahı Og ʔaloʻanidi; uning kariwiti təmürdin yasaloʻanidi; mana, u Ammoniylarning Rabbah xəhiridə sakliniwatmamdu? Uning uzunlukı tokkuz gəz, kəngliki tət gəz. «Gəz» — adəttiki adəmnıng jəyniki əlqəm ʔilinoʻan). **12** Biz xu qaoʻda igiligən zemin mundaq: — Arnon dəryasi yenediki Aroər xəhiridin tartip, Gilead taʔliqıning yerimini wə uningdiki xəhərlərni Rubən wə Gad ʔəbilisidikilərgə təqdim ʔildim; **13** Gileadning ʔaloʻan zemini wə Og padixahning zemini boləʔan pütkül Baxanni mən Manassəhning yerim ʔəbilisigə təqdim ʔildim (pütkül Argob rayoni, yəni pütkül Baxan «gigantlarning zemini» deyilidu. **14** Manassəhning ooʻli Yair pütkül Argob rayonini, yəni Baxanni Gəxuriylar wə Maakatiylarning qəgrisiʔiqə igiligən wə uni əz ismi bilən «Həwwot-Yair» dəp atioʻan. Bügüngə ʔədər u xundaq atalməqta). **15** Gileadni bolsa mən Makiroʻa təqdim ʔildim. **16** Rubəndikilər wə Gadtikilərgə mən Gileadtin Arnon dəryasiʔiqə (wadining otturisi qəgra idi), xundaqla Ammoniylarning qəgrasi boləʔan Yabbok dəryasiʔiqə boləʔan zeminni təqdim ʔildim; **17** yənə

Pisgah taʼoliki astida yatkān Arabah tūzlāngliki (taʼolik tūzlānglikning xārkiy tārīpidā) wə Iordan dāryasining Kinnārət kəlidin tartip Tuz dengizoiqā bolōjan kismīni ularōja qegra kīlip bārdim. **18** Mən xu qaojda silərgə: — Pərwərdigar Hudayinglar əzünglarning təəllukatinglar bolsun dəp igilixinglar üqün bu zemīni silərgə ata kīlōjan; aranglardiki jəngqilər jənggə təyyarlinip qorallanojan hālda qerindaxliringlar bolōjan Israillarning aldida dāryadin ətünglar; **19** Pəkət bala-qaqiliringlar wə mal-qarwiliringlar (mal-qarwiliringlarning kəplikini bilimən) mən silərgə təkسيم kīlōjan xəhərlərdə qalsun; **20** Pərwərdigar qerindaxliringlarōja silərnīng aram alojīninglardək aram bərgüqə, ular Pərwərdigar Hudayinglar Iordan dāryasining u tārīpidā ularōja təkdim kīlōjan zemīni igiligüqə ular bilən birgə [jəng kīlinglar]; andin silər hərbiringlar mən silərgə təkسيم kīlōjan əz təəllukatinglarōja qaytīsīlər» — dəp tapīlōjanmən. **21** Xu qaojdimu mən Yəxuaōja: «Sən Pərwərdigar Hudayinglarning muxu ikki padixahqā kīlōjanlirīning həmmisīni əz kəzüng bilən kərdüng; Pərwərdigar sən barīdīojan yərdiki padixahliklarnīmu xuningōja ohxax kīlīdu. **22** Silər ulardin qorqmanglar; qünki Pərwərdigar Hudayinglar əzi silər üqün jəng kīlīdu» — dəp tapīlōjanmən. **23** Xu qaojda mən Pərwərdigardin ətünüp: — **24** «I Rəb Pərwərdigar, Sən Əz kulungōja Əz uluōlukung wə küqlük qolungni ayan kīlixqā kirixting; qünki məyli asmanlarda yaki zemīnda bolsun Sening kīlōjanliringōja wə küq-qudritinggə təng kəlgüdək xundək ilah barmu? **25** Səndin ətünümənki, meni Iordan dāryasīdin ətüp,

xu yərdiki yahxi zeminni — Xu yahxi taʼliqni wə Liwanni kərüxkə nesip kıləaysən», — dedim. **26** Ləkin Pərwərdigar siləning səwəbinglar tūpəylidin manga ʼəzəplini iltijayimə qulək salmidi, bəlki manga: «Böldi, bəs! Bu ixni aldimda ikkinqi tilə aloyuqi bolma. **27** Sən Pisgahning qokkisiə qikip bexingni kətürüp, əz kəzüng bilən məʼribkə, ximalə, jənubkə wə məxrikkə tikilip kərə; qünki sən muxu İordan dəryasidin ətməysən. **28** Yəxuaə wəzipini tapiliə, uni riəbətəndürüp yürəklik kıl; qünki u bu həlkning aldidin ətüp sən kəridiə xuzeminə ularni igə kıləuzidu» — dedi. **29** Xuning bilən biz Bəyt-Peorning udulidiki wadida turup kəldük.

4 — Əmdi, i İsrail, mən silərgə əgitiə xuzeminə bəlgilimilərgə həm həkümlərgə kulək selinglar; ularə əmə kilsanglar həyatlik tapisilər wə xundakla atabowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə təksim kiliə xuzeminə kirip uni igiləysilər. **2** Mən silərgə tapxuridiə Pərwərdigar Hudayinglarning muxu əmrlirigə əmə kilinglar üqün, mən silərgə əmri kılə səzə həqnemini koxmanglar həmdə uningdin həqnemini qikiriwətmənglar. **3** Silər əz kəzlinglar bilən Pərwərdigarning Baal-Peorning tūpəylidin kılə ixlirini kərgənsilər; qünki Baal-Peorə əgəxkənləning həmmisini Pərwərdigar Hudayinglar aranglardin yokətti; **4** Ləkin Pərwərdigar Hudayinglarə qing baəlanənlardin hərbinglar bügüngə kədər həyat turuwətsilər. **5** Mana, mən Pərwərdigar Hudayim manga əmri kıləandək, kirip igiləydiə zeminda turoənda ularə əmə kilsun dəp silərgə bəlgilimə həm həkümləni

өгəttim. **6** Silər ularni qing tutup əməl qilinglar; qünki xundak kılsanglar bu həkümlərninğ həmmisini angliqan həklərninğ kəz aldida silərninğ dana wə yorutulqan bir həlk ikənlikinğlar ispatlinidu; ular dər wə kə: «Bu uluq əl dər həkikət dana həm yorutulqan bir həlk ikən» — dəydu. **7** Qünki Pərwərdigar Hudayimizning bizning Uningqə nida qilqan hər bir tiləklirimizdə bizgə yəkin turoqinidək, əzigə yəkin turoqan bir Hudasi bolqan bizgə ohxax baxqa bir uluq əl barmu? **8** Mən aldinglarqə qoyqan muxu pütkül qanundikidək adil bəgilimilər həm həkümlərgə igə bolqan silərdək baxqa bir uluq əl barmu? **9** Əz kəzünlər bilən kərgən ixlarni untumaslikinğlar, hətta əmrinğlarning barliq künliridə kəlbinqlardin qıqarmaslikinğlar üqün əzünlərqə ehtiyat qilinglar wə iklasliq bilən kəlbinqlarni [ezixtin] saklanglar; xuningdək silər kərginqlarni baliliringlarqə wə baliliringlarning baliliriqə yətküzünqlər; **10** Silər Hərab teqida Pərwərdigar Hudayinglarning aldida turoqan küni Pərwərdigar mənə: «Həlkni Mening səzlimni anglixü üqün yenimqə yiqin; xuning bilən ular səzlimni əginip, yər yuzidiki barliq künliridə Məndin əyminidu wə baliliriqə əgitidu» — degənidi. **11** Silər yəkin kelip taqning tüwidə turduqlər; bu taqning oti asmanlarning baqriqə kəyüp yətti, həmdə qarangoquluk, bulutlar wə sür taqni kaplidi; **12** Pərwərdigar otninğ otturididin silərgə səz qildi; silər səzlərninğ sadasini anglidinqlar, lekin heq xəkilni kərmidinqlar; silər pəkət bir awazni anglidinqlar. **13** Wə U xu qaqda silərgə əmr qilqan əhdisini, yəni «on əmr»ni ayan qildi wə ularni ikki tax

tahtay üstigə pütüti. **14** Wə xu qaşda Pərwərdigar manga əmr kılıp, silər dəryadin ətüp igiləydiqan zeminda ularni ularoqa əməl kılıxınglar üçün silərgə bəlgilimilər həm həkümlərnı ətıtıxni tapıladı. **15** Əzünglaroqa nahayıti ehtıyat kılınglarki (qünki Pərwərdigar Hərəb teşıda ot otturısidın silərgə sız kılqanda heqkandaq xəkılni kərmıgənsilər), **16** əzünglarnı bulqap, məyli ərkək yaki ayal süritidə, məyli yər yüzıdiki hərəkandaq həywan yaki asmanda uqıdıqan hərəkandaq kux bolsun, məyli yər yüzıdə hərəkandaq əmilıgüqi həywan yaki yər astıdiki sulardıki hərəkandaq belik bolsun, ularnıng süritidə heqkandaq xəkıl-kıyapəttiki oyma butni əzünglar üçün yasımanglar, **19** yaki xuningdək, bexınglarnı kətürüp asmanlaroqa qarap, kuyax, ay, yultuzlar, yəni pütkül samawi qoxunni kərüp, kənglünglar mayıl bolup ularoqa bax egıp kulluqıoqa kirmənglar; qünki Pərwərdigar Hudayınglar bularnı pütkül asman astıdiki barlık həklər üçün orunlaxturoqan. **20** Lekın silərnı bolsa Pərwərdigar Əz mirası bolqan bir həlk boluxunglar üçün «təmür tawlıx humdani»dın, yəni Misırdın elıp qıqtı. **21** Lekın Pərwərdigar silərnıng wəjənglardın manga qəzəplıni, Pərwərdigar Hudayınglar silərgə miras bolux üçün ata kılıdıqan yahxi zemin tooqrısıda: – «Sən xu yərgə kirıxkə İordan dəryasıdın ətməysən» dəp kəsəm kıldı. **22** Xunga mən muxu zemında əlüxüm mukərrər; İordan dəryasıdın ətməymən; bıraq silər bolsanglar unıngdın ətüp xu yahxi zemınnı igiləysilər. **23** Pərwərdigar Hudayınglarnıng silər bilən tüzgən əhdısını untumaslıkınglar, xundakla əzünglar üçün Pərwərdigar Hudayınglar silərgə mən'i kılqan

oyma butni yaki hərəkəndək nərsining xəkil-kiyapitini yasimasliqinglar üçün özünqlarəqa həzi bolunglar. **24** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar həmmiini yutkuqi bir ot, wapasizlikqa həsət kילוquqi bir Hudadur. **25** Silər pərzəntlər, pərzəntinglarning pərzəntlirini kərüp, zeminda uzak wakit turoqandin keyin, birhil xəkil-kiyapəttə boləjan oyma butni yasioqan, xuningdək Pərwərdigar Hudayinglarni rənjitip uning nəziridə rəzil boləjanni kilip özünqlarni buləioqan bolsanglar, **26** mən asman-zeminni üstünqlarəqa guwahqi boluxqa qakirimən, silər İordan dəryasidin ətüp, igiləydiəjan xu zemindin tezla pütünləy yok kılinsilər; silərninq uningda yaxioqan künliringlar uzun bolmaydu, silər bəlki uningdin pütünləy yok kılinsilər. **27** Pərwərdigar silərni barlik həklər arisioqa tarkitidu, Pərwərdigarning silərni həydixi bilən silər xu əllər arisida kiqik bir qalduq bolisilər. **28** Silər xu yərlərdə turup yaəqaqtin yaki taxtin yasaləjan, nə kərəlməydiəjan, nə angliyalmaydiəjan, nə yeməydiəjan, nə puralmaydiəjan, pəkət insanning kəlining yasioqini boləjan ilahlarning kullukida bolisilər. **29** Silər xu yərlərdə Pərwərdigar Hudayinglarni izdəysilər; pütün kəlbinglar wə pütün jeninglar bilən uni izdisənglar, uni tapisilər. **30** Silər eəqir azab-oqubət tartkininglarda, bu ixlarning həmmisi bexinglarəqa qüxkəndə, silər Pərwərdigar Hudayinglarəqa yenip kelisilər wə uning awazioqa kulak salisilər. **31** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar rəhəmdil bir Hudadur; U silərni taxliwətməydu, nə həlak kilməydu, nə ata-bowiliringlar bilən kəsəm iqip tüzgən əhdisini həq untumaydu. **32** Əmdi, silərdin ilgiri, Huda insanni yər

yüzidə yaratqan künidin tartip ötkən künlər toqruluk sürüxtə qilinglar, xundakla asmanlarning bir qetidin yənə bir qetigiqə sürüxtə qilinglarki, muxuningoşa ohxax uluq bir ix bolup baqqanmu? Uningoşa ohxax bir ixni anglap baqqanmu? **33** Silərgə ohxax, Hudaning ot iqidin qikqan awazini anglap tirik qalojan baxqa bir həlk barmu? **34** Pərwərdigar Hudayinglar kəz aldinglarda silər üçün Misir zeminida qilojanliridək, qiyin sinaklar bilən, məjizilik alamətlər bilən, karamətlər bilən, urux bilən, küqlük qol həm uzitilojan bilək bilən wə dəhxətlik wəhimilər bilən silərdin baxqa bir həlkni yat bir əlning arisidin qikqirip Əzigə has qilix üçün kelip urunup baqqanmu? **35** Pərwərdigarla Hudadur, uningdin baxqa birsi yoxtur, dəp bilixinglar üçün silər bu [uluq] ixlarni kərxəkə muyəssər qilinoqansilər. **36** Silərgə təlim berix üçün U asmanlardin silərgə Əz awazini anglatti; U yər yüzidə Əzining uluq otini kərsətti; silər xu otning otturisdinmu uning awazini anglinglar. **37** Uning üstigə, ata-bowiliringlaroşa baqliojan muhəbbiti tüpəylidin həmdə ularning keyinki əwladlirini talliojanliqi üçün, U silərnə Misirdin xəhsən Əzi zor qudriti bilən kutkuzup qikardi; **38** U xuningdək silərnə aldinglardin əzünglardin kəp wə küqlük boləjan əllərnə zeminidin həydəp, silərnə uningəşa kirgüzüp, uni bəgünki kündikidək silərgə miras qilix üçünmu xundak qilojandur. **39** Xunga bəgün xuni bilip qoyunglarki wə kənglünglarnə xuningəşa bəlünglarki, Pərwərdigar yukiridiki asmanlarda bolsun, astidiki yər-zeminda bolsun Hudadur; Uningdin baxqa həqbiri yoxtur. **40** Xuningdək silərnə wə keyinki balilar-əwladliringlarning əhwali

yahxi bolux üqün, Pərwərdigar Hundayinglar silərgə ata kılıdioğan zeminda künliringlarni uzun, hətta mənggülik kılıx üqün mən bügünki kündə silərgə tapilawatқан Uning bəlgilimiliri wə əmrlirini tutunglar». **41** Andin Musa İordan dəryasining xərkiy tərpidə üq xəhərni ayrip bekitti; **42** məqsiti, heqқandaқ eq-adawiti bolmay, tasadipiy qoxnisini ɵltürüp qoysa, ɵltürgən kixi xu yərlərgə, yəni xu xəhərlərdin birigə keqip berip aman-esən kelixtin ibarət idi. **43** Bu xəhərlər bolsa: — Rubənlərnin zeminidin qəl-bayawandiki Bəzər, Gadlarning zeminidin Gileadtiki Ramot, Manassəhlərnin zeminidin Baxandiki Golandin ibarət idi. **44** Musa Israillarning aldioğa koyoğan qanun mana təwəndikidək: — **45** (bular bolsa Israillar Misirdin qıqqanda Musa [pəyojəmbər] ularoğa jakarlioğan agah-guwahlar, bəlgilimilər həm həkümlərdur; **46** Musa wə Israillar Misirdin qıqqanda Amoriylarning Həxbon xəhiridə turuxluk padixahı Sihonni ɵltürgənidi; Musa bu əmrlərnı Sihonning zeminida, İordan dəryasining xərک tərpidə, Bəyt-Peorning udulidiki wadida Israillaroğa jakarlioğan. **47** Xu qaoqda Israillar [Sihonning] wə Baxanning padixahı Ognin zeminini, yəni İordan dəryasining kün petix tərpidiki Amoriylarning ikki padixahining zeminimu igiligənidi; **48** ularning zemini Arnon dəryasining kırojıkidiki Aroərdin tartip Sion (yəni Hərmon) teojojqə, **49** xundakla İordan dəryasining xərк tərpidiki pütkül Arabah tüzləngliki wə Pisgah teojining baorjoğa jaylaxқан «Tüzləngliktiki dengiz»ojqə idi).

5 Xuning bilən Musa pütkül Israilni qaqirip ularoğa mundak dedi: — «I Israil, mən bügün kulakliringlaroğa

anglitiwatқан bu bəlgilimilərgə həm həkümlərgə kulaq selinglar, ularni əgininglar, ularoqa əməl kəlixkə kəngül bəlünglar! **2** Pərwərdigar Hudayimiz biz bilən Hərəb teoqida əhdə tüzdi. **3** Bu əhdini Pərwərdigar atabowilirimiz bilən tüzgən əməs, bəlki biz bilən, yəni bügünki kündə tirik qaloqan bizlər bilən tüzdi. **4** Taqda ot iqidə turup Pərwərdigar silər bilən yüz turanə səzləxkənidi **5** (xu qaoqda silərgə Pərwərdigarning səz-kalamini jakarlax üqün mən silər wə Pərwərdigarning otturisida turoqanidim; silər otning aldidə kərkup, taqqa qikixni halimidinglar). **6** U mundaq dedi: — «Mən seni Misir zeminidin, yəni «kulluk makani»din qikarəqan Pərwərdigaring Hudadurmən. **7** Sening Məndin baxkə heqkəndəq ilahing bolmaydu. **8** Sən əzüng üqün məyli yukiridiki asmanda bolsun, məyli təwəndiki zeminda bolsun, yaki yər astidiki sularda bolsun, hərəkəndəq nərsining kiyapitidiki heqkəndəq oyma xəkilni yasima; **9** Sən bundəq nərsilərgə bax urma yaki ularning kulluqioqa kirmə. Qünki Mənki Pərwərdigar Hudaying wapəsizlikkə həsət kiləuqi Hudadurmən. Məndin nəprətləngənlərnin kəbihliklirini əzligə, oqullirioqa, hətta nəwrə-qəwrilirigiqə qüxürimən. **10** Əmma Meni səyidioqan wə əmrlirimni tutidioqanlaroqa ming əwladioqə əzgərməs məhrəbanlik kərsitimən. **11** Pərwərdigar Hudayingning namini qalaymikan tiləqə alma; qünki kimdəkim namini qalaymikan tiləqə alsa, Pərwərdigar uni gunahkəq hesablimay qalmaydu. **12** Pərwərdigar Hudaying sanga əmr kiləqandək xabat künini mukəddəs dəp bilip tut, uningəqə əməl kil. **13** Altə kün

ixlöp barliq ixliringni tügätkin; **14** lekin yättingi küni Pärwərdigar Hudayingoşa ataloşan xabat künidur. Sən xu küni heqkandaq ix qilmaysən; məyli sən yaki oşlung bolsun, məyli qizing, məyli qulung, məyli dediking, məyli buqang, məyli exiking, məyli hərqandaq baxqa ulioşing, yaki sən bilən bir yərdə turuwatqan musapir bolsun, heqkandaq ix qilmisun; xuning bilən qulung wə dediking səndək aram alalaydu. **15** Sən özüngning əslidə Misir zeminida qul boləanliqingni, Pärwərdigar Hudaying küqlük qoli wə uzatqan biliki bilən seni xu yərdin qikəroşanliqini esingdə tut; xu səwəbtin Pärwərdigar Hudaying sanga xabat künini tutuxni əmr qiloşan. **16** Pärwərdigar Hudaying sanga əmr qiloşandək ata-anangni hərmət qil. Xundak qilsang Pärwərdigar Hudaying sanga ata qilmaqqi boləan zeminda uzun əmür kərisən, Һaling yahxi bolidu. **17** Qatillik qilma. **18** Həm zina qilma. **19** Həm oşrilik qilma. **20** Həm qoxnang tooşruluk, yaloşan guwahlik bərmə. **21** Həm qoxnangning ayalini təmə qilma wə nə uning əyi, uning etizi, uning quli, nə uning dediki, nə uning kalisi, nə uning exikigə yaki qoxnangning hərqandaq baxqa nərsisigə kəz qiringni salma». **22** — bu səzləрни Pärwərdigar taşda, ot, bulut wə sürlük qarangoşuluk iqidin küqlük awazi bilən silərninğ pütkül jamaitinglarəşa eytqan wə ularəşa heq baxqa [səzləрни] qoxmioşan; u ularni ikki tax tahtayoşa pütüp manga tapxurdi. **23** Wə xundak boldiki, qarangoşuluktin qikқан awazni anglioşininglarda wə otluq taş keyginidə silər, yəni kəbilə baxliqliringlar wə aqsakalliringlar yenimoşa kelip: — **24** «Mana, Pärwərdigar

Hudayimiz öz xan-xəripi wə uluqlukini ayan kildi wə biz uning awazini ot otturididn angliduk, xuning bilən biz bügünki kündə Huda insanlar bilən sözləxkən bolsimu, ularning tirik qalqanlikini kerdük. **25** Əmdi biz jenimizqə təwəkkül qiliximizning nemə həjiti? Qünki muxu dəhxətlik ot bizni yutuwetidu. Əgər biz Pərwərdigar Hudayimizning awazini anglawərsək ölüp ketimiz. **26** Qünki ət igiliridin həyat igisi Hudaning otning otturididn səzligən awazini anglap, bizdək tirik turuwatqanlardin kim bar? **27** Sən özüng Pərwərdigar Hudayimizqə yeqinlixip, uning səzligənlirining həmmisini angliqin; andin Pərwərdigar Hudayimiz sanga səzligənlirining həmmisini bizgə eytip berisən; xuning bilən biz uni anglap əməl qilimiz» — dedinglar. **28** Pərwərdigar silərnin bu mangu eytkən səzliringlarni anglap mangu: «Bu həlkning sanga eytkən səzlrini anglidim; ularning barlik eytkən səzliri durustur. **29** Kaxki ular da Məndin kərkup, əmrlirimni izqil tutidiqan bir qəlb bolsidi, ularning həli wə baliliringning həli mənggügə yahxi bolatti! **30** Sən berip ularqə: «Qediringlarqə qaytinglar» — degin. **31** Sən bolsang yenimda turoqin; Mən sening ularqə əgitixing kerək bolqan əmrlər, bəlgilimilər wə həkümlərnin həmmisini sanga eytip berimən; xuning bilən ular Mən ularqə təwəlik qilip beridiqan zeminda turup bularqə əməl qilidiqan bolidu. **32** Əmdi Pərwərdigar Hudayinglar silərgə əmr qiloqandək qilixka kəngül bəlunglar; uningdin ong wə soloqə taymanglar! **33** Pərwərdigar Hudayinglar silərgə əmr qiloqan barlik yollirida mēnginglar; xundək qilsanglar həyatlik tepip, həlinglar yahxi bolidu wə silər

igidarqilik kilidioqan zeminda turup künliringlar uzun bolidu».

6 «Mana, bular Pərwərdigar manga silər [dəryadin] ətüp igiləydiqan zeminda turəjininglarda ularəja əməl kəlixinglar üqün silərgə ətəgixni tapilioqan əmrlər, bəlgilimilər həm həkümlərdur: — **2** (xuning bilən silər, yəni sən əzüng, oqlung wə nəwrəng barliq tirik künliringlarda Pərwərdigar Hudayinglardin kərkup, mən silərgə tapilawatqan uning barliq bəlgilimə wə əmrlirini tutisilər, xundakla uzun künləni kərisilər. **3** Sən, i Israil, ularni anglap əməl kəlixkə kəngül kəyunglar; xuning bilən ata-bowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə deginidək, süt bilən həsəl ekip turidioqan munbət zeminda turup, həlinglar yahxi bolidu wə saninglar intayin kəpiyidu): — **4** — Anglanglar, əy Israil: — Pərwərdigar Hudayimiz, Pərwərdigar bir birliktur; **5** sən Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbing bilən, pütün jening bilən wə pütün küqəng bilən səygin. **6** Mən sanga bügün tapilioqan bu səzlər kəlbingdə bolsun; **7** Sən ularni baliliringəja singdürüp ətəgət, məyli ətə olturoqanda, yolda mangoqanda, ornungda yatqanda wə ornungdin turuwatqanda hər wəkit ular toqruluk səzligin; **8** ularni kəlungəja [əslətmə]-bəlgə kəlip tengiwal, pəxanənggə kəxkəidək simwol kəlip ornitiwal; **9** Sən ularni ətüngdiki kəxəkliringgə wə dərwəziliringəja pütüküzgin. **10** Wə Pərwərdigar Hudaying seni kəsəm kəlip ata-bowiliringəja, yəni İbrahəim, İshək wə Yəkupkə wədə kəlioqan zeminni sanga ata kəlix üqün seni uningəja baxliqanda, — ətüng kərmioqan uluə wə esil xəhərlərgə, **11** ətüng

bisatlik qilmioqan allikaqan esil bisatlik qilinoqan oylerga, ezüing kolimioqan, allikaqan kolanoqan kuduklaroqa, ezüing tikmigän üzümzarlar wə zəytunzarlaroqa muyəssər qilinixing bilən sən yəp toyunoqandin keyin, **12** — əyni qaşda seni Misir zeminidin, yəni «kulluk makani»din qikaroqan Pərwərdigarni untuxtın həzi bol. **13** Sən Pərwərdigar Hudayingdin kərkkin, ibaditidə boləyin wə kəsəm kılsang uning nami bilənla kəsəm iqqin. **14** Silər baxqa ilahlar, yəni ətrapingdiki əlləning ilahlırını kət'iy izdimənglar; **15** Qünki aranglarda turuwatqan Pərwərdigar Hudaying wapasizlikqa həsət qiloquqi Təngridur. [Əgər xundak kılsang] Pərwərdigar Hudayingning oşəzi pi sanga kəzoqilip, U seni yər yüzidin yəkatmay kəlmaydu. **16** Silər Pərwərdigar Hudayinglarni Massahta sinioqandək Uni sinimənglar. **17** Pərwərdigar Hudayinglarning əmrlirini, silərgə tapilioqan guwah-həkümliri wə bəlgimilirini kəngül koyup tutunglar. **18** Pərwərdigar Hudayinglarning nəziridə durus wə yahxi boləjanni qilinglar; xundak qiloqanda həlinglar yahxi bolidu wə Pərwərdigar atabowiliringlaroqa berixkə kəsəm qiloqan zeminoqa kirip uni igiləysilər, **19** xundakla Pərwərdigar wədə qiloqandək barlik düxmənliringlarni aldinglardin həydəp qikiriwətilər. **20** Kəlgüsidə oqlung səndin: — «Pərwərdigar Hudayimiz silərgə tapilioqan agah-guwah, bəlgilimə həm həkümlər nemə?» dəp sorisa, **21** sən oqlungoqa mundak dəysən: «Biz əslidə Misirda Pirəwnning qulliri ikənmiz; birak Pərwərdigar bizni Misirdin küqlük bir qol bilən qikaroqan. **22** Pərwərdigar kəz aldımızda uluoq həm dəhxətlik məjizilik aləmətlər wə karamətlərnı kərsitip, Pirəwnning üstigə

həm uning barlik ailisidikilərnin üstigə qüxürdi; **23** U ata-bowilirimizə kəsəm iqip wədə kıləzan zeminni bizgə ata kılıp, uningə bizni baxlap kirixkə xu yərdin yetəkləp qıkarəzan. **24** Pərwərdigar bizgə bu barlik bəlgilimilərnin tutuxni, Pərwərdigar Hodayimizdin kərkuxni tapılıəzan; U həlimizning daim yahxi boluxi wə bizning bögünkidək tirik saklıəzandək, Uning panahıda boluximiz üçün xundək tapılıəzandur; **25** wə Pərwərdigar Hodayimizning aldidə u bizgə tapılıəzandək bu barlik əmrlərgə əməl kılıxkə kəngül bəlsək bu biz üçün həkkanıylik bolidu».

7 Pərwərdigar Hodaying seni hazır igiləxkə ketiwatқан zeminoğa baxlap kirgüzgəndin keyin, aldingdin kəp yat əl-millətlərnin, yəni Hıttıylar, Girgaxıylar, Amoriylar, Kanaaniylar, Pərizziylar, Hıwiylar, Yəbusiylarnin — səndin küqlük əl-millətlərnin həydiwetidu. **2** Əmdi Pərwərdigar Hodaying aldingdə ularni kəlungə tapxuruxi bilən sən ularəğa hujum kıləziningdə, sən ularni təltəküs yokıtixing kərək; ular bilən həq əhdə tüzixingə wə ularəğa həq rəhim kılixingə bolmaydu. **3** Səning ular bilən nikahlıxixingə bolmaydu; sən kızıngni ularning oşullirioğa berixinggimu wə ularning kızıni oşlungə elip berixinggimu bolmaydu; **4** qünki ular oşlungni Manga əgixixtin ezikturidu wə xuning bilən oşulliring baxkə ilahlarəğa qokunidu; u qaoşda Pərwərdigarning oşəzipi silərgə kəzoşilip, silərnin tezla yokıtidu. **5** Sən ularəğa xundək muamilə kıləşinki, ularning kurbangahlırini buzuwetinglar, but tüwrükli-rini qəkiwetinglar, axərah butli-rini kesiwetinglar wə oyma butli-rini ot bilən kəydürüwetinglar; **6** qünki silər Pərwərdigar Hodayinglarəğa pak-mukəddəs bir

halktursilەر; Pərwərdigar Hudayinglar silərni yər yüzidiki barlıq baxqa həkklərdin üstün kılıp, Əzigə has bir hək boluxqa tallıwaloqan. **7** Pərwərdigarning silərgə mehır qüxüp silərni tallıwaloqini siləarning baxqa həkklərdin kəp bololanlıqinglar üqün əməs, əməliyəttə silər barlıq həkklər arisida əng az idinglar, **8** Pərwərdigarning silərni səygini səwəbidin wə ata-bowiliringlar aldida bərgən kəsimgə sadıq bololanlıqi üqün Pərwərdigar silərni küqlük qol bilən kütquzup, hərlük bədili tələp «kulluk makani»din, yəni Misir padixahı Pirəwnning qolidin qıkaroqan. **9** Xunga silər Pərwərdigar Hudayinglarning bərhək Huda, wədisidə turoquqi Təngri ikənlikini bilixinglar kerək; U Əzini səyüp, əmrlirini tutqanlaroqa ming dəwrgiqə əzgərməs mehır kərsitip əhdidə turoquqidur; **10** lekin Əzigə əqmənləarning ixlirini əz bexioqa oquq-axkarə qüxürüp, ularni yokitidu; Əzigə əqmənləarning hərbirigə əzi qiloqan ixlirini ularning bexioqa oquq-axkarə qayturuxqa həyal qilmaydu. **11** Silər Mən bügün silərgə tapilioqan əmr, bəlgilimilər həm həkümlərgə əməl qilix üqün ularni qing tutunglar. **12** Qoqum xundak boliduki, bu bəlgilimilərgə kulak selip, kəngül koyup əməl qilisanglar, Pərwərdigar Hudayinglar ata-bowiliringlaroqa kəsəm bilən wədə qiloqan əhdə wə mehırni silərgə kərsitip turidu; **13** Seni səyüp bərikətləp, ata-bowiliringoqa kəsəm bilən sanga berixkə wədə qiloqan zeminda turoquzup kəpəytidu; xu yərdə pərzəntliringni, yər-tuprikingdiki məhsulatlarni, buqdiyingni, yengi xarabingni, zəytun meyingni, kaliliringning nəslini wə qoyliringning qozilirini bərikətləp kəpəytidu. **14** Sən barlıq əllərdin ziyadə bəht-bərikət kərisən; arangda, ər-

ayal yaki mal-qarwang arisida heq tuomaslik bolmaydu;

15 Pərwərdigar səndin barlik kesəllərnı neri kılıdu wə sən özüng kərgən Misirdiki dəhxətlik wabalardın heqkaysisini üstünggə salmaydu, bəlki sanga eq boləjanlarəja salıdu.

16 Sən Pərwərdigar sanga tapxurojan barlik həklərnı yökıtixing kerək; sən ularnı kərgəndə, ularəja heq rəhım kılmaslıkınd kerək, sən ularnıng ilahlirining kullukıəja kirməslikınd kerək; əgər xundak kılsang, bu ix sanga kıltaq bolıdu. **17** Əgər sən kənglündə: «Bu əllər məndin küqlük; mən kəndak kılıp ularnı zeminidin koqlıwetəlmənmən?» — desəng, **18** ulardın kərkəma; Pərwərdigar Hudayingnıng Pirəwn həm barlik Misirliklərnı kəndak kıləjanlıkını əslıgın, **19** — yəni Pərwərdigar Hudaying seni xu yərdin qıkırıx üqün wasıtə kıləjan, əz kəzüng bilən kərgən dəhxətlik həküm-sınaklar, məjızilik alamətlər wə karamətlər, küqlük kəl wə sozuləjan biləkni məhkəm esıngdə tut; Pərwərdigar sən kərkəwatқан barlik həlkənimu xundak kılıdu. **20** Uning üstıgə Pərwərdigar Hudaying taki ularnıng səndin yoxurunəjan kəlduklıri yökıtıləjuqə ularnıng arısıəja serık hərılərnı əwətıdu; **21** Sən ulardın kərkəmaslıkınd kerək; qünki Pərwərdigar Hudaying arangdıdu; U uluə wə dəhxətlik bir İlahdur. **22** Pərwərdigar Hudaying xu əllərnı aldıngdın pəydınpəy həydəydu; sən ularnı biraqla yökıtıwetəlməysən; biraqla yökıtıwətkən təkđirdımu, daladiki həywanlar kəpiyip, üstünggə basturup kelıxi mumkin. **23** Lekın aldıngəja ilgiriləp mangəjıningda Pərwərdigar Hudaying ularnı kəlungəja tapxurıdu wə ularnı parakəndə kılıp, yökıtıləjuqə dəkkə-dükkıgə salıdu.

24 U ularning padixahlarini qolungoqa tapxuridu, sən ularning namlirini mu asman astidin yok qilisen; ularni yokatkuqa heqbir adəm aldingda turalmaydu. **25** Silər ularning oyma butini ot bilən keydürüwetinglar; kez qiringlarni xularning üstidiki altun-kümüxkə salmanglar, ularni almanglar; bolmisa u silərgə kiltak bolidu; qünki u Pərwərdigar Hudaying aldidə yirginqlik bir nərsidur. **26** Sən heqkandə yirginqlik nərsini eyünggə elip kəlmə; bolmisa sən uningqa ohxax lənətlik nərsə bolup kalisen; sən uningdin kattik yirgən, uningqa mutlək nəprətlən; qünki u lənətlik bir nərsidur.

8 Mən silərgə bügün tapiləjan bu barlik əmrlərgə əməl qilixkə kəngül qoyunglar; xundəq qiloqanda silər həyat bolisilər, kəpiyisilər wə Pərwərdigar ata-bowiliringlarqa kəsəm kilip wədə qiloqan zeminə kirip uni igiləysilər. **2** Pərwərdigar Hudaying seni təwən kilip, kənglündə nemə barlikini, uning əmrlirini tutidəjan-tutmaydəjanlikingni biləy dəp seni sinax üqün bu kirik yil qəl-bayawanda yetəkligən yolni əsligin. **3** Dərwəkə u seni təwən kilip, seni aq qoyup, sən əslidə bilməydəjan, xundəqla ata-bowiliring kərup bəkməjan «manna» bilən ozuklanduroqan; U sanga insan pəkət yeməklik bilənla əməs, bəlkə Pərwərdigar Hudayingning əqzidin qikqan barlik səzliri bilənmu yaxaydəjanlikini bildürüx üqün xundəq kildi. **4** Bu kirik yilda kiyim-keqiking konirimidi, putung ixxi kətmidi. **5** Sən xuni bilip qoyqünki, adəm öz oqlini tərbiyiligəndəq, Pərwərdigar Hudaying seni tərbiyiləydu; **6** Xunga sən Uning yollirida mengip wə Uningdin qorqup, Pərwərdigar Hudayingning əmrlirini

tutkin. **7** Qünki Pərwərdigar Hudaying seni yahxi bir zeminə — erik-ekinliri, bulakliri və jiloqa-dənglərdə urəp qikidiəan uluə suliri bar bir zeminə — **8** buəday və arpa, üzüm talliri, ənjür dəəhliri və anarliri bar bir zeminə, zəytun dəəhliri və həsəl bar bir zeminə, **9** — sən həqnemidin kəmlik tartmay ozukluk yəydiəan bir zeminə — taxliri təmür, taəliridin mis kolaydiəan bir zeminə yetəkləp kiridu; **10** sən xu yərdə yəp toyunisən və Pərwərdigar Hudaying sanga ata kəloəan xu yahxi zemin üqün uningə təxəkkür-mədhiyə eytisən. **11** Mən sanga bügün tapiliəan Pərwərdigar Hudayingning əmliri, bəlgilimiliri həm həkümlirini tutmasliktin, Uni untup kəlixin həzi bol; **12** bolmisa, sən yəp toyunəandin keyin, esil əyləni kərup ularda olturaklaxkəandin keyin, **13** kala-kəy padiliring kəpiyip, altun-kümüxüng, xundakla sening barliqing kəpəygəandin keyin, **14** kənglüng məəqrurlinip seni Misir zeminidin, yəni «kulluk makani»din qikirip kətquzəan Pərwərdigar Hudayingni untuysən; **15** (U seni bipayan və dəhxətlik qəl-bayawəandin, yəni zəhərlik yılanlar və qayanlar kəplap kətən, susirap kəəjirap kətən bir qəl-bayawəandin yetəkləp qikəan, xu yərdə sanga qakmak texidin su qikirip bərgən, **16** seni əzini təwən tutsun dəp sinap, sanga ahir rahət-bərikət kərsitix üqün qəl-bayawəanda ata-bowiliring kərip bəkmioəan «manna» bilən ozuklanduroəan) **17** — əgər uni untusang, kənglüngdə: «Əz küqüm, əz kolumning kudriti meni muxu dələtkə erixtürgən» deyixing mumkin. **18** Xunga Pərwərdigar Hudayingning Əzi seni dələtkə erixtürgüqi kudrətni bərgüqi ikənlisini əsləp, Uni esingdə

tut; xuning bilən u ata-bowiliringoşa kəsəm qilip wədə qiloşan əhdini bögünki kündikidək məhkəm qilidu. **19** Əgər sən Pərwərdigar Hudayingni qaşaniki untusang, baxqa ilahlaroşa əgəxsəng, ularning qulluqida bolup ularoşa bax ursang, mən silərgə bögün xu aqaşni berəyki, xundak boliduki, silər təltəküs qalək bolisilər. **20** Pərwərdigar kəz aldinglarda yökitiwatқан əllərdək silərmu yökitisilər; qünki silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioşa qulək salmioşansilər.

9 Angla, i Israil! Sən bögün özüngdin qong wə küqlük əllərgə igə bolux üqün, sepilliri asmanoşa takixidişan qong xəşərləşni igiləş üqün, Anakiylarşni qoşlap qikirix üqün İordan dəryasidin ötişən (sən ularşni bilisən, ular toşrulək «kim Anakiylar aldidə turalisun!» dəp anglioşansən). **3** Sən bögünki kündə xuni bilip qoyşinki, sening aldingdə mangoşuqi Pərwərdigar Hudayingning Əzidur, U yalmaq yutkuqi ottur; u muxu əlləşni qalək qilidu, aldingdə ularşni tezdin yikitidu; sən ularning təwəlikini igiləp, Pərwərdigar şanga eytkandək ularşni tezdin yökitişən. **4** Pərwərdigar ularşni aldingdin həydidəndə sən kənglüngdə: «Həkkaniylikim səwəbidin Pərwərdigar meni zeminni igiləş üqün uningəşa yetəkləp kirdi» demigin; bəlki xu əlləşning rəzilliki tüpəylidin Pərwərdigar sening aldingdə ularşni təəlluqatidin məşrum qilidu. **5** Sən ularning zeminişni kirip uni igilixing sening həkkaniy bolşanliqingdin yaki kənglüngning durusluqidin əməş, bəlki bu əlləşning rəzillikidin wə Pərwərdigar ata-bowiliring İbraşim, İşək wə Yakupqa kəsəm qiloşan səzişə əməl qilix üqünmu Pərwərdigar

Hudaying ularni sening aldingda tællukatidin mæhrum kilidu. **6** Əmdi xuni bilip koyojinki, Pərwərdigar Hudaying bu yahxi zeminni sanga miras kilojini sening həkkaniylikingdin əməs, qünki sən əsli boyni qattik bir həlksən. **7** Əmdi sening qəl-bayawanda Pərwərdigar Hudayingni kəndak oğəzəpləndürgənlikingni esingdə tutkın — Uni untuma. Sən Misir zeminidin qikқан kündin beri taki bu yərgə kəlgüqə Pərwərdigar oğə asiylük kilip kəlding. **8** Silər Hərab təoğida Pərwərdigarni oğəzəpləndürgən wə Pərwərdigar silərgə aqqiklinip, silərni həlak kilmaqçi boldi. **9** Xu qəoğda mən tax tahtaylarni, yəni Pərwərdigar silər bilən tüzgən əhdə tahtaylirini tapxuruwelix üqün taqқа qikқанidim; mən taqğda kirik keqə-kündüz turdum (mən nə tamak yemidim, nə su iqmictim); **10** Xuning bilən Pərwərdigar manga Əz barmiki bilən pütkən ikki tahtayni tapxurdi; ularda Pərwərdigar taqğda ot iqidə silərgə səzligən qəoğda, jamaət yioğiloğan küni eytkən barlik səzlər pütülgənidi. **11** Wə xundak boldiki, kirik keqə-kündüz otüp, Pərwərdigar manga ikki tax tahtay, yəni əhdə tahtaylirini bərdi. **12** Wə Pərwərdigar manga: «Ornungdin turəğin, muxu yərdin qüxkin; qünki sən Misirdin qikqəroğan həlking əzlrini buləğidi; ular tezla Mən ular oğə tapilioğan yoldin qətnəp əzlrigə kuyma bir butni yasidi» dedi. **13** Pərwərdigar manga səz kilip: «Mən bu həlkni kərup yəttim; mana, u boyni qattik bir həlktur. **14** Meni tosmə, Mən ularni yokitimən, ularning namini asmanning tegidin əqürüwetimən wə xundak kilip, seni ulardin qong wə uluq bir həlk kilimən» — dedi. **15** Mən burulup, taqğdin qüxtüm; taqğ bolsa ot

bilən yalkunlawatatti; ikki əhdə tahtiyi ikki qolumda idi.

16 Mən kərdüm, mana silər Pərwərdigar Hudayinglar aldida gunah kılıpsilər; silər özünglər üqün quyma bir mozayni yasapsilər; silər tezla Pərwərdigar silərgə tapilioğan yoldin qətnəp ketipsilər. **17** Mən ikki tahtayni ikki qolumoşa elip, qərüp taxlap, ularni kəz aldinglarda qeqiwəttim. **18** Silər Pərwərdigarni oşəzəpləndürüp barlıq ətəküzgən gunahınglar, yəni Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolojanni kilojininglar üqün, yənə awwalkidək Pərwərdigar aldida yikilip, kirik keqə-kündüz düm yattim (mən heq nərsə yemidim, su iqmimidim) **19** qünki mən Pərwərdigarning silərnı yokıtidiioğan kattik oşəzipi həm kəhridin kərktum. Pərwərdigar xu qaoşdimu mening tilikimni anglidi. **20** Pərwərdigar Hərundin oşəzəplinip, unimu yokatmaqci boldi; mən Hərən üqünmu dua kıldim. **21** Mən silərnıng gunahınglarnı, yəni yasioğan mozayni elip uni otta kəydürdüm wə uni yanjip kukum-talkan kilip eziwəttim; uning topisini elip taoşdin qüxidiioğan erik süyigə qeqiwəttim **22** (silər yənə Tabərah, Massah, Kibrot-Həttawahşdimu Pərwərdigarni oşəzəpləndürdünglar. **23** Pərwərdigar silərnı Kadəx-Barneadin [Kanaanoşa] mangdurmaqci bolup silərgə: «Qikip, Mən silərgə təkdım kilioğan zeminni igilənglar» — degəndimu, silər Uning səzigə qarxi qikip asiylik kildinglar, nə Uningoşa ixənmidinglar, nə awazioşa heq kulak salmidinglar. **24** Mən silərnı tonuoğan kündin tartip silər Pərwərdigar Hudayinglaroşa asiylik kilip kəldinglar). **25** Xuning bilən mən axu qaoşda Pərwərdigar aldida özümni yərgə etip yənə kirik keqə-kündüz düm

yattim; dər wəkə düm yattim; qünki Pərwərdigar silərgə
karap «ularni yokitimən» degənidi. **26** Xunga mən
Pərwərdigarəja dua kəlip: «I Rəb Pərwərdigar, Sən Öz
uluşlukung arkilik Əzüng üçün hərlük bədili tələp
setiwələjan, Misirdin küqlük kəlung bilən qikərojan
Əz həlking boləjan mirasingni yokatmiojaysən; **27** Əz
kulliring İbrahim, İshak wə Yakupni esingdə tutkaysən;
bu həlkning baxbaxtaklikioja, ularning rəzilliki yaki
gunahioja karimiojaysən; **28** bolmisa, sən bizni elip qikəkan
xu zemindikilər: «Pərwərdigar bu həlkni ularəja wədə
kəlojan zeminni igiləxkə elip kərəlməydiyənlikü üçün wə
ularəja nəprətləngini tüpəylidin ularni qəl-bayawanda
yokitixka [Misirdin] qikərdi» — dəydu. **29** Kəndakla
bolmisun, ular zor küqung wə uzartiləjan biliking bilən
[Misirdin] qikərojan həlking wə sening mirasingdur» —
dedim.

10 Xu qəoqda Pərwərdigar mənə: «Əzüng üçün
awwalkidək ikki tax tahtayni oyup qikip, taşka yenimoja
kəl. Əzünggə yəoqaqtin bir sanduk yasiojin. **2** Mən
bu tahtaylarəja sən qəkiwətkən awwalki tahtaylardiki
səzləni yazimən; sən ularni sandukka koyisən» — dedi. **3**
Xuning bilən mən akatsiyə yəoqiqidin bir sanduk yasidim,
awwalkidək ikki tax tahtay oyup qiktim; ikki tahtayni
kolumda kətürüp taşka qiktim. **4** Pərwərdigar əslidə ot
iqidin taşda jamaət yiojiləjan kündə silərgə eytkən xu on
əmrni awwalki pütüktək tahtaylarəja yazdi; Pərwərdigar
ularni mənə tapxurdi. **5** Mən burulup taşdin qüxüp
tahtaylarni əzüm yasiojan sandukka koydum; Pərwərdigar
mənə tapiliojinidək ular tehi uningda turmakta. **6**

Xu qaʻoqda Israillar Bəərot-Bənə-Yaakandin Mosərahqa yol elip mangdi; Ҳarun xu yərdə əldi wə xu yərdə dəpnə qilindi; uning oʻqli Əliazar uning ornini besip kaʻinlik qilidi. 7 Israillar xu yərdin Gudgodaʻhqa, andin Gudgodaʻhtin Yotbataʻhqa səpər qildi (Yotbataʻh erik-ekini mol yərdur). 8 Xu qaʻoqda Pərwərdigar əhdə sanduqini kətürüxkə, Pərwərdigarning aldida hizmitidə turup uning namida bəht-bərikət tiləxkə Lawiy kəbilisini əzigə tallap ayridi. Wə bügüngə kədər xundaq boluwatidu. 9 Xunga Lawiy kəbilisining [Israil] kərindaxliri iqidə nesiwisi yaki mirasi yoqʻtur; Pərwərdigar uningə eytkandək, Pərwərdigar Əzi uning mirasidur. 10 Mən əmdi awwalki künlərdikidək kirik keqə-kündüz Pərwərdigar aldida taoqda turdum; Pərwərdigar xu qaʻoqdimu tilikingə qulak saldi; u silərnə yoqatmidi. 11 Pərwərdigar manga: «Ornungdin tur, həlkni baxlap aldida yol aloqin; xuning bilən ular Mən ularəqa təqdim qilixqa ata-bowiliriəqa kəsəm kilip wədə qiləjan zeminni igiləx üqün uningəqa kirsun» — dedi. 12 Əmdi, i Israil, Pərwərdigar Hudaying səndin nemə tələp qilidu? — Ҳaling yahxi bolsun dəp mening bügün silərgə muxu tapiləjanlirimdin baxqa nərsini tələp qilarmu? — Uning tələp qiləqini bolsa Pərwərdigar Hudayingdin kərkup, Uning kərsətkən barlik yollirida mengip, Uni səyüp, pütkül kəlbəng wə pütkül jening bilən Pərwərdigar Hudayingning hizmitidə bolup, Pərwərdigarning əmrliri wə bəlgilimilirini tutuxtə ibarət əməsmu? 14 Mana, asmanlar wə asmanlarning asmini Pərwərdigar Hudayingəqa mənəstur; yər yüzi wə uningdiki həmmə nərsilərmu Uningəqa mənəstur.

15 Ҳалбуки, Пәрвәрдигар пәкәт ата-бowliringлардин сөйүнүп, уларни сөйди вә xuning билән бүгүнкидәк барлиқ әлләр арисидин ата-бowliringларнинг keyинки нәслини, yәни silәрни tallidi. **16** Xunga көnglүnglarni һәtnilik қilinglar, boynunglarni yәнә қattiq қilmanglar. **17** Qünki Пәрвәрдигар Hudayinglar hudalarning Hudasi, rәblәrning Rәbbi, uluq Ilah, Қudrәtlik wә Dәһxәtlik Boluquq, insanlarning yüz-hatirisini қilmioquq, һeqқandақ parini almioquqidur; **18** U yetim-yesir wә tul hotunlarning dәwasini soraydu, musapirni sөyүp uningqa yemәk-iqmәk wә kiyim-keqәkni bәrgүqidur. **19** Xunga silәrmu musapirni sөyүxүnglar kerәk; qünki silәrmu Misir zeminida musapir idinglar. **20** Sән Пәрвәрдигар Hudayingdin қorққin; sән Uning ibaditidә bolqin, Uningqa baqlanoqin wә [pәkәt] Uning namidila қәsәм iqkin. **21** U sән üqün öz kezүng bilән көrgән bu uluq wә dәһxәtlik ixlarni қiloqan; U sән мәdhiyilәydiqan, sening Hudayingdur; **22** ата-бowliring jәmiy yәtmix jan Misiroqa қүxkәnidi; wә һazir Пәрвәрдигар Hudaying seni asmandiki yultuzlardәk көp қildi.

11 Әmdi sән Пәрвәрдигар Hudayingni sөygin, Uning tapiloqini, bәgilimilirini, һөкүmlirini һәм әmrlirini izqil tutқin. **2** Xu ixlarni бүgün esinglarda tutunglar, qünki mән Пәрвәрдигар Hudayingning jaza-tәrbiyisi, uluqluқи, күqlük қoli wә uzartilqan bilikini, Misir zeminida Misir padixahı Pirәwngә һәм uning pүtkül zemini üstigә көrsәtkән möjizilik alamәtliri wә қiloqanlirini көrmigән baliliringlarqa sөzlimәymән **4** (qünki ular [Пәрвәрдигарning] Misirning қoxuni, ularning atliri,

ularning jəng hərwilirioqa kiləjan ixliri, yəni Kizil Dengizning suliri bilən ularni oqərk kilip, üzül-kesil həlak kiləjanliqi, **5** Uning silər muxu yərgə kəlgüqə silərgə nemə kiləjanliqi, **6** Uning Rubənniŋ əvladi, Eliabning oqulliri Datan wə Abiraməja nemə kiləjanliqi, yəni pütün Israillar arisida yər yüzining aqzini kəndək eqip ularni ailisidikiliri wə qedirliri bilən qoxup barliq təəllukatlıri bilən yutuwətkənlikini kərmigənidi); **7** [mən bəlki silərgə səz kilimən]; qünki silərning kəzliringlar Pərwərdigar kiləjan barliq uluə ixlarni kərđi. **8** Əmdi, mən silərgə bügün tapiliojan barliq əmrlərni tutunglar; xundək kilənglar küqlinip, həzir etüp igiliməkqi boləjan zeminəja kirip uni igiləysilər **9** wə Pərwərdigar ata-bowiliringlarəja kəsəm kilip ularəja həm əwladlırioqa berixkə wədə kiləjan zeminda, yəni süt bilən həsəl ekip turidiojan munbət bir zeminda turup uzun əmür kərisilər. **10** Qünki silər igiləxkə kiridiojan xu zemin silər qikqan Misir zeminidək əməs; u yər bolsa, silər uningəja uruk qaqkəndin keyin putunglar bilən suəjiridiojan kəktatliktək zemin idi; **11** birək silər igiləxkə etidiojan xu zemin bolsa taəj-jiləjiliri boləjan bir zemindur; u asmandiki yamoqurdin su iqidu, **12** u Pərwərdigar Hudaying Əzi əzizləyđiojan bir zemindur; qünki Pərwərdigar Hudayingning kəzliri yilning bəxidın yilning ahiriojiqə üzüksiz uningəja tikilidu. **13** Xundək boliduki, silər Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, pütkül kəlbınglar wə pütkül jeninglar bilən uning ibaditidə bolux üqün mən silərgə bügün tapiliojan əmrlərgə kəngül qoyup kulək salsanglar, **14** U: «Mən zeminənglarəja əz pəslidə yamoqur, yəni dəslepki

wə keyinki yamoqurlarni ata qilimən; xuning bilən axliqliringlar, yengi xarabinglar wə zəytun meyinglarni yioalaysilər; **15** Mən xundaqla mal-waranliring üçün ot-qəp berimən; sən yəp-iqip toyunisən» — dəydu. **16** Qəlbinger aldini, baxqa ilahlarıning kulluqioqa kirip, ularoqa qokunup kətməslikinglar üçün özünqlaroqa həzi bolunglar; **17** bolmisa, Pərwədigarning oqəzi silərgə kozəqilip, yamoqur yaqmasliqi üçün asmanlarni etiwetip yamoqur yaqdurməydu, tupraq məhsulatrini bərməydu wə Pərwədigar silərgə ata qilidioqan munbət zemindin yoxitiləsilər. **18** Silər mening bu səzlirimni qəlbingeroqa püküp jeninglarda saklanglar, qolunglaroqa [əslətmə]-bəlgə qilip tengiwelinglar, pəxanənglərgə qaxqidək simwol qilip ornitiwelinglar; **19** Silər ularni baliliringlaroqa əgitisilər; əyde olturoqininglarda, yolda mengiwatqininglarda, yatqininglarda wə orundin qopqininglarda ular toqruluk səzlənglar; **20** Ular ni əyünglərdiki kexəklərgə wə dərwasiliringlaroqa pütüp qoyunglar. **21** Xuning bilən silərnin Pərwədigar atabowiliringlaroqa berixkə kəsəm qilip wədə qiloqan zeminda turidioqan künliringlar wə baliliringlarning künliri uzun bolidu, yər yuzidiki künliringlar asmannin künliridək bolidu. **22** Mən bügünki kündə silərgə tapilioqan bu pütkül əmrni iklas bilən tutsanglar, yəni Pərwədigar Hudayinglarni səyüp, uning barliq yollirida mengixinglar bilən uningoqa baqlansanglar, **23** undaqla Pərwədigar silərnin kəz aldinglarda bu barliq əllərnin zeminidin məhrum qilip həydəydu wə silər özünqlardin qong wə küqlük əllərnin təəllukatini igiləysilər. **24** Tapininglar

dəssigən hər bir jay silərnin ki bolidu; qeğranglar qəlbayawandin tartip, Liwanətiqə wə [əfrat] dəryasidin Ottura Dengizətiqə bolidu. **25** Heqkim aldinglarda turalmaydu; Pərwərdigar Hudayinglar silərgə eytkinidək, silərdin boləqan kərkunq wə dəhəxətni silər dəssigən barliq jaylar üstigə salidu. **26** Mana, mən bügün aldinglarəqə bəht-bərikət wə lənətni qoyimən; **27** Mən silərgə bügün tapiləqan Pərwərdigar Hudayinglarning əmrlirigə itaət kilsanglar, bəht-bərikət bolidu; **28** Pərwərdigar Hudayinglarning əmrlirigə itaət kilmisanglar, bəlki silər tonumiləqan baxka ilahləqə əgixip, mən bügün tapiləqan yoldin qətnəp kətsənglar, silərgə lənət qüxidu. **29** Xundək kəlixinglar kərəkki, Pərwərdigar Hudayinglar silərni silər igiləxkə kiridiləqan zemiləqə elip kirgəndin keyin, bəht-bərikətəni Gərizim teqi üstidə wə lənətəni Əbal teqi üstidə turup jakarlaysilər. **30** Bu [taqlar] İordan dəryasining qarxi tərpidə, Gilgalning udulidiki Arabah tüzlənglikidə turuwatqan Qanaaniylarning zemində, məşrib yolining arkisida, Morəhtiki dub dərəhlirigə yəqin yərdə əməsmu? **31** Qünki silər Pərwərdigar Hudayinglar silərgə təkdin kəliwatqan zeminni igiləx üqün uningə kirixkə İordan dəryasidin ətisilər; silər dərəkə uni igiləysilər wə uningda olturaqlixisilər. **32** Silər mən aldinglarəqə qoyəqan bu barliq həkümlər wə bəlgilimilərgə əməl kəlixkə kəngül qoyunglar.

12 Ata-bowiliringlarning Hudasi boləqan Pərwərdigar silərnin igilixinglarəqə beridiləqan zemində turəqanda, yər yüzidiki barliq künliringlarda kəngül qoyup tutuxunglar kərək boləqan bəlgilimilər həm həkümlər

mana munulardur: — **2** Silər həydəp qıqarəjan əllərning egiz taqlar, dənglər wə hər bir yexil dərəh astidiki öz ilahlirining kullukida boləjan ibadətgaqlirini təltəküs yokitixinglar kerək; **3** Ularning qurbangahlrini buzunglar, but tüwrüklirini qeqinglar wə axərəqlirini ot bilən keydürüwetinglar; ilahlirining oyma məbudlirini kesip taxlanglar; ularning isim-namlirininimu xu yərdin yokitixinglar kerək. **4** Silər Pərwərdigar Hudayinglarning hizmitidə ulardək qilmanglar, **5** bəlki Pərwərdigar Hudayinglar Əz namini tikləx üqün barlıq kəbililiringlarning zeminliri arisidin tallıoqan, Əz turaloqusi boləjan jayni izdənglar, xu yərgə kelinglar; **6** xu yərgə silər keydürmə wə inaklıq katarlıq qurbanlıqinglarni, məhsulatliringlardin ondin biri boləjan əxrilərni, qolunglardiki kətürmə hədiyələni, kəsəmgə baqlıq hədiyələni, ihtiyariy hədiyələni wə koy-kala padiliringlarning tunji balilirini əkilisilər; **7** Silər ailəngdikilər bilən qoxulup xu yərdə Pərwərdigar Hudayinglarning aldida ziyapət qilinglar, silər Pərwərdigar Hudayinglar silərni bərikətligən qol əmgikinglarning mewisidin xadlinisilər. **8** Silər biz bügün qıləjinimizdək, yəni hər biringlar öz bilgininglarqə qıləjininglardək qılmaslıqinglar kerək; **9** Qünki Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridoqan aramlıq həm miraska tehi yetip kəlmidinglar. **10** Birək silər İordan dəryasidin ətüp, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras qilip beridoqan zeminəqə olturaqlaxqandin keyin, xundakla u silərni ətrapinglardiki barlıq düxmənliringlardin kutkuzup aram bərgəndin

keyin, silər tinq-aman turoqanda, **11** xu qaşda Pərwərdigar Hudayinglar Öz namini koyidioqan bir jay bolidu; silər xu yərgə köydürmə wə inaklıq katarlıq qurbanlıqlarını, məhsulatliringlardin ondin biri boləqan əxrilərni, qolunglardiki kətürmə hədiyələrni wə Pərwərdigarəqə atəp kəsəm kıləqan esil hədiyələrni əkilisilər; **12** wə Pərwərdigar Hudayinglar aldida xadlinisilər, yəni silər, oşul-kizliringlar, qul-dedəkliringlar wə silər bilən bir yərdə turuwatqan Lawiyar (qünki ularning aranglarda heqkandəq nesiwisi yaki mirasi yoktur) həmminglar xadlinisilər. **13** Sən köydürmə qurbanlıqliringni udul kəlgən jaylarda kılmaslıq üçün kəngül koyəqin; **14** Pəqət Pərwərdigar həmmə kəbililiringning zeminliri arisidin tallioqan jayda köydürmə qurbanlıqliringni kıl wə xu jayda mening sangə barlıq tapilioqinimoqə əməl kıl. **15** Həlbuki, sən kənglüng tartkinqə Pərwərdigar Hudaying seni bərikətligini boyiqə xəhər-yeziliringda həlal həywanlarni soyup (huddi jərən yaki keyik gəxidın yegəngə ohxax), gəx yesəng bolidu; məyli pak, məyli napak kixilər bolsun ularning gəxini yesə bolidu. **16** Silər pəqət uni kəni bilən qoxup yeməsliginglar kərək; silər kənini su təkəndək yərgə təküwetixinglar kərək. **17** Sən axlıqtin, yengi xarəbtin, zəytun meyidin ondin biri boləqan əxriliringni yaki kala-qoy padiliringning tunji balilirini, yaki kəsəmgə baqlıq hədiyəliringni, ihtiyariy hədiyəliringni yaki qolungdiki kətürmə hədiyəliringni xəhər-yeziliringda yeməsliging kərək; **18** bəlki bularni Pərwərdigar Hudaying aldida, Pərwərdigar Hudaying tallaydioqan jayda yeyixing kərək, yəni sən, oşlung, kizing, qul-dediking wə sən bilən

bir yerdə turuwatqan Lawiylar birgə yesəng bolidu; wə sən Pərwərdigar Hudaying aldida əmgikingning barlik mewisidin xadlinisən. **19** Özünggə həzi boləjinki, sən zeminda turoqan barlik künliringdə Lawiylardin waz kəqməsliking kerək. **20** Pərwərdigar Hudaying sanga wədə kıləqandək qebraliringni kengəytkəndə, sən kənglüng tartip: «gəx yəymən» desəng, sən kənglüngning tartkiniqə gəx yesəng bolidu. **21** Əgər Pərwərdigar Hudayinglar Öz namini qoyuxka tallaydioqan jay səndin bək yirək bolsa, sən Pərwərdigar sanga təqdim kıləqan kala-qoylardin elip soyisən; mən sanga tapilioqandək ularni soyisən wə xəhər-yeziliring iqidə kənglüng tartkiniqə boquzlap yəysən. **22** Jərən yaki keyik yegəndək ularni yəysən; məyli pak məyli napak kixilər bolsun uning gəxidin yesə bolidu. **23** Pəkət xuningdin həzi boləjinki, ularning kənini yemə; qünki jan degən kəndidur; sən gəxni jan bilən qoxup yeməsliking kerək. **24** Sən kənni yeməsliking kerək; bəlki uni suni yərgə təkkəndək yərgə təküwət. **25** Sən uni yeməsliking kerək; xundək kilsang həling wə səndin keyinki baliliringning həli yahxi bolidu; qünki sən Pərwərdigarning nəziridə durus boləqanni kıləqan bolisən. **26** Birək səndiki Pərwərdigarəqə atioqan wə kəsəmgə baqlıq nərsilərnı bolsa, sən ularni elip Pərwərdigar tallaydioqan jayəqə apirisən; **27** sən [xu yerdə] Pərwərdigar Hudayingning kurbangahı üstidə kəydürmə kurbanlıqliringni, gəx bilən kənini sunəqin; baxka kurbanlıqliringning kəninimu Pərwərdigar Hudayingning kurbangahı üstidə kuyəqin wə gəxini yegin. **28** Mən sanga tapilioqan bu barlıq səzlərgə kulək selip kəngül

bəlgin. Xundak kılsang, Pərwərdigar Hudayinglarning nəziridə yaxsi wə durus boləjanni kılojan bolisən wə əz həling wə səndin keyinki əwladliringning həli yaxsi bolidu. **29** Pərwərdigar Hudaying sən baridojan yərdiki əlləring zeminini igilixing üqün ularni sening aldingda yokitidu. Xu qaojda, sən ularning zeminini igiləp xu yərdə turojiningda, **30** Xu əllər aldingda yokitilojandin keyin, ularning izidin mengixkə ezikturulmasliqning üqün əzünggə həzi bol wə: — «Bu əllər əz ilahlirining ibaditini kəndak tutkən boləjydi? Mənmə xundak kılip baqayqu!» dəp ularning ilahlirini həq izdimə. **31** Sən Pərwərdigar Hudayingning hizmitidə boləjiningda kət'iy ularning yoli boyiqə ix tutmasliqning kerək; qünki nemə ix Pərwərdigarəja yirginqlik bolsa, nemə ix Uningəja nəprətlik bolsa, ular əz ilahliri üqün xu ixlarni kılojan; ular hətta əz oqullirini wə kızlrinimu ilahlirioja atap otta kəydürüp kəlgən. **32** Mən silərgə tapiliojanliki əməllərgə əməl kılixkə kəngül bəlunglar; uningəja həq nemə koxmanglar, uningdin həq nərsini qikiriwətmənglar.

13 Əgər aranglardin pəyojəmbər yaki qüx kərgüqi qikip, silərgə məlum bir məjizilik alamət yaki karamətni kərsitip berəy desə **2** wə u silərgə aldin'ala degən məjizilik alamət yaki karamət əməlgə axurulsa, əmma xuning bilən munasiwətlik «baxkə ilahləroja (yəni silər tonumiojan ilahləroja) əgixəyli» wə «ularning kullukida bolayli» desə, **3** xu pəyojəmbər yaki qüx kərgüqining səzligə kulək salmanglar; qünki xu tapta Pərwərdigar Hudayinglar siləring uni, yəni Pərwərdigar Hudayinglarni pütün kəlbənglar wə pütün jəninglar bilən

səyidiqan-səyməydiqininglarni bilix üqün sinawatqan bolidu. **4** Silər Pərwərdigar Hudayinglaroqa əgixip mengixinglar kerək; silər Uningdin qorqunglar, əmrlirini tutunglar, Uning awazioqa kulak selinglar; silər Uning hizmitidə bolup Uningoqa baqlininglar. **5** Xu pəyoqəmbər yaki qüx kərgüqi bolsa əlümgə məhkum kəlinixi kerək; qünki u silərni Misir zeminidin qutkuzup qikəroqan, yəni «kulluk makani»din hərlük bədili tələp qutkuzoqan Pərwərdigar Hudayinglaroqa asiylik kəlixni qutratti, xundakla Pərwərdigar Hudayinglar seni mengixkə əmr kəloqan yoldin ezikturuxkə urundi; silər muxundak rəzillikni aranglardin yökətxinglar kerək. **6** Qərindixing, məyli anangning oqlı yaki əz oqlung yaki kəzing, jan-jigiring boləqan ayaling yaki jan dostung astirtin seni azdurmaqci bolup: «Barayli, bəxkə iləhlərnin qulluqioqa kirəyli» desə, yəni əzüng yaki ata-bowiliring həq tonumaydiqan, ətrapingdiki əllərnin iləhliri bolsun, yəqin bolsun, yirək bolsun, həttə yər yüzinin bu qetida yaki u qetida bolsun, xularning qulluqioqa kirəyli desə, **8** undakta sən uningə qoxulma yaki uningə kulak salma; sən uni həq ayima, uningə rəhim kəilma wə uning qunəhini həq yoxurma; **9** kəndakla bolmisun, uni əltürgin; uni əltürüxkə tunji qol saləuqi sən bol, andin barlik həlkənin qolliri əgixip xundak kəilsun. **10** U seni Misir zeminidin, «kulluk makani»din qutkuzup qikəroqan Pərwərdigar Hudayingni taxlaxkə ezikturmaqci boldi, xunga sən uni əltürüxüng, qalma-kesək kəlixing kerək; **11** Xuning bilən pütkül Israil anglaydu, qorqidu, xuningdin keyin yənə xundak rəzil ixni aranglarda

qilmaydu. **12** Əgər Pərwərdigar Hudaying olturaklixixka sanga təqdim qiləjan məlum bir xəhərdə: «Arimizdin bəzi rəzil adəmlər qikip: «Barayli, baxka ilahlarınq kulluqida bolayli» dəp silər heq tonumaydiojan ilahlarəja əgixixkə öz xəhəridikilərnə ezikturdi» degən həwərnə anglisang, **14** xu həman təkxürüp sürüxtə qil; rast bolsa, dərwəkə bu yirginqlik ix aranglarda yüz bərgənliki ispatlanojan bolsa, **15** undakda sən xu xəhərdikilərnə qiliq bilən öltürüp, bu xəhərnə wə uning iqidiki barliq nərsilərnə, jümlidin mal-waranlirini təltəküs həlak qiliwət. **16** Uningdiki barliq oljini otturidiki qong məydanəja yiojip, xu xəhərnə barliq oljisi bilən qoxup Pərwərdigar Hudayingəja atalojan keydurmə qurbanliktək ot bilən keydürüwət; u mənggügə harabilik bolidu — qaytidin qurulmasliki kerək. **17** Təltəküs həlakətkə bekitilgən heqbir nərsə qolungəja qaplxmisun; xundak qilsang Pərwərdigar oqəzipidin yenip sanga rəhim kərsitidu; U sanga iqini əqritip, atabowiliringəja kəsəm qiləjandək seni kəpəytidu. **18** Sən mən bügün tapiliojan Pərwərdigar Hudayingning barliq əmrlirini tutup, uning nəziridə durus boləjanni qilix üqün awazioja qulak salsang, həling xundak yahxi bolidu.

14 Silər Pərwərdigar Hudayinglarning pərzəntliridursilər; əlgənlər üqün bədinəglarnə heq kəsməslikinglar kerək wə yaki manglay qeqinglarnə kirip təkir qilmasliqinglar kerək; **2** qünki sən Pərwərdigar Hudayingəja atalojan muqəddəs bir həlqtursən; Pərwərdigar yər yüzidiki barliq həlqlər arisidin Əzining əlahidə gəhəri boləjan bir həlk boluxi üqün seni talliojandur. **3** Sən heqkəndak yirginqlik nərsini

yeməsliking kerək. **4** Təwəndikilər silər yeyixkə bolidiqan haywanlar: — kala, koy, eqkə; **5** keyik, jərən, buqa, yawa eqkə, ahu, bəkən, yawa koy, **6** xundakla haywanlar iqidə tuyakliri pütünləy aqimak (tuyakliri pütünləy yerik) həm kəxigüqi haywanlarning hərhilini yesənglar bolidu. **7** Lekin, kəxigüqi yaki aqimak tuyaklik haywanlardin təwəndikilərnı yeməslikinglar kerək: — Təgə, toxqan wə suqur (qünki ular kəxigüqi bolqini bilən tuyiqi aqimak əməstur. Xunga ular silərgə haram bolidu). **8** Qoxqa bolsa tuyakliri aqimak bolqini bilən kəximigini üqün silərgə haram bolidu. Xundak haywanlarning gəxini yeməslikinglar kerək wə həm əlüklirigə təgməslikinglar kerək. **9** Suda yaxaydiqan janiwarlardin təwəndikilərnı yeyixkə bolidu: — sudiki janiwarlardin qaniti wə qasiraqliri bolqanlarnı yeyixkə bolidu, **10** lekin qaniti wə qasiraqliri bolmiqanlarnı yeməslikinglar kerək; ular silərgə nisbətən haram bolidu. **11** Barlik halal quxlarnı yesənglar bolidu; **12** birak təwəndiki uqar-qanatlarnı yeməslikinglar kerək: yəni bürküt, tapkux-qeqirlar, dengiz bürküti, **13** qarlioq quyrukluq sar, laqin, qorultaz-tapkuxlar wə ularning hilliri, **14** həmmə qaoqa-qozoqlar wə ularning hilliri, **15** müxükyapilak, təgikux, qayka, sar wə ularning hilliri, **16** huwqux, ibis, aq qu, **17** saqiykux, belik'aloquq, qarna, **18** ləylək, turna wə uning hilliri, həpüp bilən xəpərəng degənlər silərgə haram sanalsun. **19** Hər bir qanatlik əmüligüqi haxarətlər bolsa silərgə nisbətən haram bolidu; ularnı yeməslikinglar kerək. **20** Silər barlik halal quxlarnı yesənglar bolidu. **21** Silər heqkandak əlük janwarnı

yeməsliklaring kerək; silər undağ nərsini xəhər-yezanglar iqidə turuwatqan musapirlaroğa beringlar; ular uningdin yesə bolidu yaki uni yat əlliklərkə setiwətsimu bolidu; qünki sən Pərwərdigar Hudayingoğa ataloqan muqəddəs bir həlktursən. Sən oqlakni anisining sütidə kaynitip pixursang bolmaydu. **22** Sən jəzmən hər yili etizdiki həmmə terikqilik məhsulatliringning ondin birini ayrixing kerək; **23** sən xularni, yəni axliqing, yengi xarabing, zəytun meyingning ondin birini Pərwərdigar Hudayingning aldida, yəni U Əz namini qalduruxqa tallaydioqan jayda yə, xundaqla kala-qoy padiliridin ayriloqan tunji balilirini xu yərdə yə; xundaq kilsang Pərwərdigar Hudayingdin daim kərkuxni əginisən. **24** Wə Pərwərdigar Hudaying seni bərikətligəndə, U Əz namini qalduruxqa tallioqan xu jay səndin intayin yirək bolup, məhsulatliringni xu yərgə apiralmiqudək bolsang, **25** sən xu qaoqda uni puloğa setip, pulni kəlungoğa tengip, Pərwərdigar Hudaying tallioqan jayoğa baroqin wə **26** wə kənglüng nemə tartsa, məyli kala, koy, məy-xarab, musəlləs bolsun, yaki xuningdək kənglüng tartqan hərəkandaq nərsini xu puloğa alsang bolidu; andin sən wə əyüngdikilər xu yərdə uningdin yəp-iqip, Pərwərdigar Hudaying aldida xad-huram bolisilər. **27** Xəhər-yeziliringda turuwatqan Lawiylarni untumasliqing kerək, qünki aranglarda uning həqkandaq nesiwisi yaki mirasi yok. **28** Hər üq yilning ahirida sən xu yildiki məhsulatliringdin ondin birini əxrə qilip qiqar; sən uni xəhər-yeziliring iqidə topla; **29** xuning bilən Lawiylar (qünki aranglarda uning həqkandaq nesiwisi yaki mirasi

yok), musafir, yetim-yesirlər wə tul hotunlar kelip uningdin yəp toyunsun; xundak kılsang Pərwərdigar Hudaying qolungdiki barlıq mewini bərikətləydu.

15 Hər bir yəttə yilning ahirida sən bir «halas kılix»ni jakarlıoqin. **2** Bu «halas kılix» mundak bolidu: — barlıq kərz igiliri koxnisioqa bərgən kərzni kəqürüm kılixı kerək; uni koxnisidin yaki kerindixidin tələp kılməsliki kerək; qünki Pərwərdigar aldida bir «halas kılix» jakarlandi. **3** Qətəlliktin bolsa tələp kılixka bolidu; lekin kerindixingda boləjan kərzni kəqürüm kılixing kerək. **4** Həlbuki, aranglarda həjətmənlər bolmaydu; qünki Pərwərdigar Hudaying silərgə miras bolux üqün igilixinglarəja beridojan xu zeminda turəjiningda seni ziyadə bərikətləydu; **5** Pəkət silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqa kulak selip, mən silərgə bəgün tapiliojan bu pütün əmrgə əməl kılixka kəngül bəlsənglar xundak bolidu. **6** Qünki Pərwərdigar Hudaying sanga wədə kılojandək u seni bərikətləydu; sən kəp əllərgə kapalətlik elip kərz berisən, lekin ulardin kərz almaysən; sən kəp əllər üstigə həküm sürisən, lekin ular üstüngdin həküm sürməydu. **7** Pərwərdigar Hudaying sanga beridojan zeminda xəhər-yezanglar iqidə turuwatқан kerindaxliring arisidin kəmbəoqəl bir adəm bolsa, sən uningəja kənglüngni qattik kıлма yaki həjiti qüxkən kerindixingəja qolungni yumuwalma; **8** sən bəlki sehiylik bilən uningəja qolungni oquq kıl wə uningda nemə kəm bolsa qokum həjitudin qikip uningəja ətnə berip tur. **9** Kənglüngdə namrat kerindixingdin aqrinip: Yəttinqi yil, yəni «halas yili» yəkinlaxti, dəp rəzil oyda boluxtin,

uningõja heq nersə bərməsliktin hezi bol; xundak bolup
kalsa u sening tooqrangda Pərwərdigarõja pəryad ketürüxi
bilən bu ix sanga gunah hesablinidu. **10** Sən qoqum
uningõja sehiylik bilən bərgin; uningõja bərginingdə
kənglüngdə narazi bolma; qünki bu ix üqün Pərwərdigar
Hudaying seni barlik ixliringda wə qolungdiki barlik
əmgikingdə bərikətləydu. **11** Qünki kəmbəoqəllər zemindin
yoqap kətməydu; xunga mən sanga: «Sən sehiylik bilən
zemindiki qerindixingõja, yəni sening namratliringõja
wə həjətmənliringgə qolungni aqkin» — dəp tapilidim.
12 Sening qerindixing, məyli ibraniy ər yaki ibraniy
ayal bolsun sanga setiloqan bolsa, u altə yil kullukungda
bolidu, andin yəttinqi yilida sən uni özüngdin halas kilip
qoyuwət. **13** Uni qoyuwətkəndə kuruq qol qoyuwətsəng
bolmaydu; **14** sən qoqum qoyliringdin, haminingdin wə
xarab kəlqikingdin təkdım kilixing kerək; Pərwərdigar
Hudaying seni bərikətligini boyiqə sən uningõja bər.
15 Sening əslidə Misir zeminida kul boləqanliqingni,
xuningdək Pərwərdigar Hudaying seni hərlük bədili tələp
qutkuzəqanliqini yadingda tut; xunga mən bügün bu ixni
sanga tapilidim. **16** Həlbuki, xu kulung sanga: «mən səndin
kətməymən» desə (qünki u seni wə ailəngdikilərnı səyidu,
sening bilən həli yahxi bolidu) **17** — xu qaşda sən bigizni
elip uning kulıqini ixiktə təx. Xuning bilən u mənggügə
sening kulung bolidu. Xuningdək dedikinggimu xundak
muamilə kiləqin. **18** [Kulungni] yeningdin qoyuwetix
sanga eoqir kəlmisun; qünki u kullukungda altə yil
boləqəqqa, kimmiti mədikarningkidin ikki həssə artuk
bolidu; [uni qoyuwətsəng] Pərwərdigar Hudaying barlik

ixliringda seni bərikətləydu. **19** Kaliliring wə qoyliring arisida tuquloqan barlik tunji ərkək mozay-qoziliringni Pərwərdigar Hudayingoşa ata; kaliliringning tunjisini heqkandak əmgəkkə salma, qoyliringning tunjisini kirkima. **20** Sən wə öyüngdikilər hər yili xu melingni Pərwərdigar Hudaying aldidə, Pərwərdigar tallaydioqan jayda yənglar. **21** Birak [xu] haywanlarning bir yeri meyip bolsa, məyli u məjruh, kor yaki uningda hərəkandak nuqsan bolsa, uni Pərwərdigar Hudayingoşa kurbanlik kilmasliqing kerək. **22** Bəlki uni xəhər-yezanglar iqidə yesəng bolidu; kixilər məyli pak yaki napak bolsun, uni jərən yaki keyikni yegəndək yesə bolidu. **23** Pəkət sən uning kənini yemə; kənini suni yərgə təkkəndək təküwət.

16 Abib eyini alahidə esingdə tut wə ötüp ketix heyti Pərwərdigar Hudayingoşa atap təbrikligin; qünki Pərwərdigar Hudaying seni Abib eyida Misirdin keqidə qikarəjan. **2** Sən «ötüp ketix heyti»ning melini (məyli koy yaki kala padisidin bolsun) Pərwərdigar Hudaying tallap bekitidioqan jayda uningəşa atap kurbanlik kiləjin; **3** xundakla sən heqkandak bolduruloqan nanni yeməsliging kerək; sən uning bilən yəttə kün petir nan, yəni «külpət neni»ni yeyixing kerək; qünki sən Misir zeminidin aldiraxlikta qikting; xuning bilən sən ömrüngning barlik künliridə Misir zeminidin qikқан xu künni yadingda tutkaysən. **4** Yəttə kün qegraliring iqidə, öyüngdə heqkandak eqitku tepilmisun; sən birinqi küni kəqtə kiləjan kurbanlik gəxləni ətigəngə kaldurmasliqing kerək. **5** Sən ötüp ketix heyti kurbanlikini Pərwərdigar Hudaying sanga təkdin kilidioqan xəhər-yeziliringning

hərқandikida kılsang bolmaydu; **6** bəlki ətüp ketix heyti kurbanlıqını sən Pərwərdigar Hudaying Öz namini turoquzux üqün tallaydioqan jaydila kıil; uni kəqkurun, kün petix waqtida, yəni Misirdin qıkkandiki waqıtka ohxax waqıtta kılisən. **7** Uni Pərwərdigar Hudaying tallaydioqan jayda pixurup yegin; andin ətigəndə qedirliringoqa kaytsang bolidu. **8** Sən altə kün petir nan yəysən; yəttinqi küni Pərwərdigar Hudaying aldida təntənilik sorun küni bolidu; sən heqkandaq ix-əmgək kılmaysən. **9** Andin yəttə həptini sanaysən; axlıkka oroqak saloqandin baxlap yəttə həptini sanaxka baxlaysən; **10** andin sən «həptilər heyti»ni Pərwərdigar Hudaying aldida qolungdiki ihtiyariy hədiyə bilən ətüküsisən; Pərwərdigar Hudaying sanga bərikətliginigə qarap uni ihtiyarən sunisən. **11** Xuning bilən sən Pərwərdigar Hudaying aldida, U Öz namini turoquzuxka tallaydioqan jayda xadlinisən; sən özüng, ooqlung, kızing, kulung, dediking, sən bilən bir yərdə turuwatqan Lawiylar, aranglardiki musapirlar, yetim-yesirlər wə tul hotunlar xadlinisilər. **12** Sən xuning bilən əslidə Misirdə kul boloqanlıqingni esinggə kəltürüp, bu barlıq bəlgilimilərni tutup əməl kıloqin. **13** Sən «kəpilər heyti»ni yəttə kün ətüküsisən; sən haman wə xarab kəlqikingni yioqan qeəqingda, ooqlung, kızing, kulung, dediking, xəhər dərwazisi iqidə turidioqan Lawiylar, musapirlar, yetim-yesirlər wə tul hotunlar xu heytta xadlinisilər. **15** Pərwərdigar tallaydioqan jayda sən yəttə kün Pərwərdigar Hudaying aldida heyət ətüküsisən; qünki Pərwərdigar Hudaying barlıq məhsulatliringda, qolung kıloqan ixlarda seni bərikətləydu wə sən dərwəkə

pütünləy xadlinisən. **16** Yilda üq kətim, petir nan heyti, həptilər heyti wə kəpilər heytda sening barlıq ərəkəkliring Pərwərdigar Hudayingnı aldida, u tallaydioqan jayda hazır boluxi kerək; ular Pərwərdigar aldida quruk qol hazır bolsa bolmaydu; **17** bəlki Pərwərdigar Hudayingning sanga təkdim qıloqan bərikiti boyiqə hərberi qolidin kelixiqə sunsun. **18** Həlkning üstidin adalət yürgüzüp adil həküm qikirix üqün, sən Pərwərdigar Hudayingnı sanga təkdim qilidioqan barlıq xəhər-yeziliring iqidə hər bir kəbilidə soraqı wə əmədlərləni bekitixing kerək. **19** Adalətni burmilisang bolmaydu; adəmlərgə yüz-hatirə qılsang bolmaydu; para alsang bolmaydu; para bolsa aqılanilərnıng kəzlrini kor qilidu həm adillərnıng səzlrini burmilaydu. **20** Sən mutlək adalətni izdixing kerək; xundək qılsang həyat kərisən həmdə Pərwərdigar Hudayingnı sanga təkdim qilidioqan zeminni igiləysən. **21** Sən özüng üqün yasaydioqan Pərwərdigar Hudayingning qurbangahıning ətrəpioqə «axərah» buti qilinidioqan həqkandək dərəh tikməsliking kerək **22** wə özüng üqün həqkandək but tüwrüki tikləməsliking kerək; undək nərsilər Pərwərdigar Hudayingoqə yirginqliktur.

17 Pərwərdigar Hudayingoqə hərəkandək nuqsanı yaki baxqə kəmqiliki bolqan kala yaki qoyni qurbanlıq süpitidə sunmaslıqing kerək; qünki undək qilix Pərwərdigar Hudayingoqə yirginqliktur. **2** Pərwərdigar Hudayingnı sanga təkdim qilidioqan xəhər-yezang iqidə ər bolsun, ayal bolsun, birsining Pərwərdigar Hudayingning aldida birər rəzil ixni qıloqanlıqı — Uning əhdısigə hiləplik qıloqanlıqı, baxqə ilahlaroqə (məsilən, Mən sanga ibadət qilixqə mən'i

qilovan quyax, ay yaki pütkül samawi koxun bolovan yultuzlarova), ibadet kilip ularova bax urovanliki baykalsa, **4** – xundak bir ixtin hawar tapkan yaki uni angliovan bolsang, undakta sen astayidillik bilan sürüxtürgin; bu ix ispatlinip rast qiksa, dərwekə Israilda xundak yirginqlik ix kilinovan bolsa, **5** sen xu rəzil ixni kilovan er yaki ayalni dərweziliringova elip qikip, xu er yaki ayalni ölümge məhkum kilip qalma-kesək kilixing kerək. **6** Birsini ölümge məhkum kilix üçün ikki-üç guwahqining sözliri boluxi kerək. Birsini birla guwahqining sözi bilan ɵltürüxkə bolmaydu. **7** ɵltürüliديوanda awwal guwahqilar kol salsun, andin barlik hək kol salsun; xundak kilsanglar siler rəzillikni aranglardin həydiwetisiler. **8** Xəhər-yezanglarda həküm qikirixka sanga təs kelidivan bir ix qiksa, məyli hun dəwasi, hək-tələp dəwasi yaki zorawanlik dəwasida, hərəkandak talax-tartix bolsa ornunglardin turup Pərwərdigar Hudaying tallaydivan jayova beringlar. **9** Siler Lawiy kahinlarning wə xu qaqda bolidivan soraqci bəgning yeniova barisiler wə ulardin həküm soraysiler; ular siler üçün həküm qikiridu. **10** Siler Pərwərdigar tallaydivan axu yərdə turovanlarning silergə tapxuridivan həküm sözi boyiqə ijra kilisiler; ularning silergə kərsətkinining həmmisigə əməl kilip kəngül bəlüxünglar kerək. **11** Siler ularning silergə kərsətkən qanun həkümi boyiqə, qikiridivan qarari boyiqə kilisiler; ular silergə tapxuridivan sözdin ong ya solova qətnəp kətmənglar. **12** Wə baxbaxtaklik kilip, Pərwərdigar Hudayingning hizmiti üçün xu yərdə turidivan kahinova yaki soraqci bəgkə kulak salmiovan

kixi bolsa, xu adəm ɵlɵmgə mɵhkum bolidu; xuning bilən silər rəzillikni Israildin həydəp qikirisilər. **13** Xundakla, barlik həlk bularni anglap kɵrkidu wə yənə baxbaxtaqlıq kilmaydu. **14** Sən Pərwərdigar Hudaying sanga təkdim kildiojan zeminə kirip uni igiligəndə, xundakla uningda turojanda: «Mən ətrapimdiki əllərningkidək ɵzümgə bir padixah tikliməkqimən» desəng, **15** xu qaşda sən ɵzünggə pəkət Pərwərdigar Hudaying tallaydiojinini tikləysən; ɵstünggə kerindax bolmiojan qətəllikni bekitməsliking kerək. **16** [Padixah] bolsa ɵzi ɵqün atlarni kɵpəytməsliki yaki atlarni kɵpəytmən dəp həlkni Misiroja kayturmasliki kerək; qünki Pərwərdigar silərgə: «Silər xu yol bilən hərgiz kaytmasliqinglar kerək» degənidi. **17** Padixah kɵp ayallarni ɵz əmrigə almasliki kerək; bolmisa uning kɵngli ezip ketixi mumkin. U ɵzi ɵqün altun-kümüxni kɵpəytməsliki kerək. **18** Padixahlik təhtigə olturojinida u ɵzi ɵqün Lawiy kahinlarning aldidə muxu kanunni bir dəptərgə kɵqürüp pütüxi kerək. **19** Xu dəptər uning yenidə daim boluxi wə uni ɵmrining barlik künliridə oquxi kerək; xundak kilsa u Pərwərdigar Hudasing kɵrkup, muxu kanunning səzliri wə bəlgilimilirini tutup ularəja əməl kilixni ɵginidu. **20** Xundakla uning kɵngli kerindaxliri aldidə hakawurlixip kətməydu, bu əmrlərdin ong ya soləja qətnəp kətməydu wə xuningdək Israil arisidə uning wə oşullirining padixahlik künliri kɵp bolidu.

18 Lawiy kahinlar wə xuningdək barlik Lawiyar kəbilisining Israilda həqkandək nesiwisi yaki mirasi bolmaydu; ular Pərwərdigarəja atap otta sunulidiojan

qurbanliklardan wə [Pərwərdigar] mirasidin yeyixə bolidu, **2** Birak ularning kerindaxliri arisida heqkandak mirasi bolmaydu; Pərwərdigar eytkandək, U Əzi ularning mirasidur. **3** Kahinlarning qurbanlik kilidioqan həkhtin alidioqan ülüxi mundak; – (məyli kala yaki qoy bolsun) qol, engək gəxi wə üqəy-qerini kahinlaroqa berilidu. **4** Siləning axliqinglardan, yengi xarabinglardan wə zəytun meyinglardan dəslepki pixqan hosulni wə qoyliringlardan dəslepki kirkiloqan yungni uningoqa berisilər; **5** qünki Pərwərdigar Hudaying uni wə uning əwladlirini Əz namida hizmitidə daim turuxqa barlik kəbililiringlar iqidin talliwaloqan. **6** Əgər Lawiy bolqan bir adəm pütkül Israildiki hərəkandək xəhər-yezidin, yəni əzi makanlaxqan jaydin qikip, Pərwərdigar tallaydioqan jayoqa kəlsə **7** wə xu yərdə Pərwərdigar aldida turoquqi barlik kerindaxlirioqa ohxax Pərwərdigar Hudasing namida hizməttə turoqan bolsa, **8** undakta (məyli u atisidin qaloqan mirasini setiwətkən yaki setiwətmigən bolsun) uning yəydioqan ülüxi kerindaxliriningkidək boluxi kerək. **9** Sən Pərwərdigar Hudaying sanga beridioqan zeminoqa kirgən qaoqda, sən xu yərdiki əlləning yirginqlik adətlirini egənməsliking kerək. **10** Aranglarda əz ooqli yaki qizini ottin ötküzidioqan, palqilik, rəmqilik, əpsaniylik, jadugərlik **11** yaki dəmidiqilik kiləquqi yaki jinkəx, sehırgər yaki əlgənlərdin yol sorioquqi heqkandək kixi bolmisun; **12** qünki bundak ixlarni kilidioqan hərəkandək kixi Pərwərdigaroqa nəprətlik bolidu; bu yirginqlik ixlər tüpəylidin Pərwərdigar Hudaying xu əlləni aldinglardan həydəp qikiridu. **13** Sən Pərwərdigar Hudaying aldida

əyibsiz mukəmməl boluxung kerək; **14** qünki sən zemindin həydəydiqan bu əllər rəmqilər wə palqilaroqa kulaq salidu; birak Pərwərdigar Hudaying seni undak kilişkə yol qoymaydu. **15** Pərwərdigar Hudaying silər üçün aranglardin, kərindaxliringlar arisidin manga ohxaydiqan bir pəyojəmbər turojuzidu; silər uningoqa kulaq selinglar. **16** Bu silər Hərəb teqida yiqiləqan kündə Pərwərdigar Hudayinglardin: «Pərwərdigar Hudayimning awazini yənə anglimayli, bu dəhxətlik otni kərməyli, bolmisa əlup ketimiz» dəp tələp kilişinglaroqa pütünləy mas kelidu. **17** Xu qaqda Pərwərdigar manga: «Ularning manga degən səzi yahxi boldi. **18** Mən ularoqa kərindaxliri arisidin sanga ohxaydiqan bir pəyojəmbərni turojuzimən, Mən Əz səzlimni uning aqzioqa salimən wə u Mən uningoqa barlik tapiləqinimni ularoqa səzləydu. **19** Wə xundak boliduki, u Mening namimda dəydiqan səzlimgə kulaq salmaydiqan hərəkəndak kixi bolsa, Mən uningdin hesab alimən. **20** Əmma Mening namimda baxbaxtaqlıq kiliş Mən uningoqa tapiləqinimni birər səzni səzlisə yaki baxka ilahlarınq namida səz kilişdiqan pəyojəmbər bolsa, xu pəyojəmbər əltürülsun. **21** Əgər sən kənglündə: «Pərwərdigar kilmioqan səzni kəndak pərək etimiz» desəng, **22** bir pəyojəmbər Pərwərdigarning namida səz kilişən bolsa wə u bexarət kilişən ix toqra qikmisa yaki əməlgə axurulmisa, undaqta bu səz Pərwərdigardın qikmioqan; xu pəyojəmbər baxbaxtaqlıq bilən səzligən dəp, uningdin kərəkma.

19 Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridiqan zemindiki taipiləqni siləring əldinglardın üzup taxliqan waqtida

wə silər xundakla ularning xəhərliri wə öyliridə turojininglarda, 2 silər xu qaoqda Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridioqan zeminda üq xəhərni ayrim qilixinglar kerək; 3 xundakla, adəm öltürgən hər bir kixi xu yərlərgə, xu xəhərləning birigə qeqip beriwalsun dəp yol hazirlap, Pərwərdigar Hudayinglar miras boluxka silərgə beridioqan zeminni üq rayonoqa bəlisilər. 4 Tirik qelix üqün xu yərlərgə qeqip beriwaloqan, adəm öltürgən kixi toqruluk bəlgilimə mundak: – u qoxnisini tasadipiyliktin urup öltürüp koyoqan, xundakla əslidə uningoa eq-adawiti bolmioqan bolsa, xu yərgə qeqip beriwalsa bolidu. 5 Məsilən, u qoxnisi bilən otun kesixkə ormanoqa kirgən bolup, dərəhni kesixkə paltini kətürgəndə palta bexi sepidin ajrap ketip qoxnisoqa tegip ketip uni öltürüp qoysa, undakta jawabkar kixi bu xəhərlərdin birigə qeqip beriwelip hayat qalidu; 6 bolmisa, qan kisasi aloquqi oqəzipi qaynioqanda adəm öltürgən kixini qooqlaydu wə yol uzun boloaqqa, uningoa yetixiwelip öltürüwetixi mumkin; əməliyəttə, u kixi өлümə layiq əməs, qünki uning əslidə qoxnisoqa heqkəndak eq-adawiti yok idi. 7 Xunga mən silərgə: «Əzünglar xundak üq xəhərni ayrixinglar kerək» dəp əmr qilimən. 8 Pərwərdigar Hudayinglar ata-bowiliringlaroqa kəsəm qiləjinidək qegrayinglarni kengəytixni, ata-bowiliringlaroqa wədə qiloqan barlik zeminni silərgə təqdim qilixni halaydu; 9 silər Pərwərdigar Hudayinglarni səyüx wə uning yollirida daim mengix üqün mən silərgə bügün tapilioqan bu əmrni tutsanglarla U xundak qilidu, undakta silərmu əzünglar üqün bu üq xəhərdin baxka yənə üq xəhərni qoxisilər. 10 Wə xundak

kilsanglar Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras kılıp təkdim kılıdioğan zemin arisida nahək kan təkülməydu wə xuningdək gədininglaroğa hun gunahı qüxməydu. **11** Lekin birsi qoxnisioğa eq-adawət tutқан bolsa, paylap turup uningoğa hujum kılıp, urup ɵltürüwətsə wə xu xəhərlərdin birigə keqip beriwaloğan bolsa, **12** undaқта uning ɵz xəhıridiki aqsakallar adəm əwətip uni xu yərdin yandurup kelixi kerək, andin uni ɵltürülsun dəp «қан kısıasi aloquqi»ning kolioğa tapxuruxi kerək. **13** Sən uni heq ayimioğın, xundaқ kılıoğanda Israildin təkülgən gunahsız қanning deoğini tazilioğan bolisilər; andin ҳalinglar yahxi bolidu. **14** Pərwərdigar Hudaying sanga igiləx üqün təkdim kılıdioğan zeminda burunқilar miras yeringdə bekitkən, qoxnangning pasil texini yətkiməsliking kerək. **15** Məlum jinayət yaki gunah toqrisida birsigə «U gunah kılıoğan» dəp ərz-xikayət kılıxta yaloquz birla guwahqi bolsa kupayə kılmaydu, bəlki həmmə ix ikki yaki üq guwahqining səzi bilən bekitilsun. **16** Birsı toqruluk «palanqi-pokunqi gunah kılıoğan» dəp ərz kılıdioğan қara niyətlik bir guwahqi qıqsa, **17** dəwalixip қaloğan ikki adəm Pərwərdigarning aldida, xu күnlərdə bolidioğan kahınlar wə soraqqi bəglər aldida hazır bolsun; **18** soraqqi bəglər əstayidillik bilən təxürsun; əgər həliki guwahqi yaloğan guwahqi bolup, ɵz қerindixi toqruluk yaloğan guwahlık bərgən bolsa, **19** undaқта, silər dəl u қerindixioğa kılməqqi bolojinidək uningojimu xundaқ қilinglar. Xundaқ kilsanglar rəzillikni aranglardin yokıtisilər. **20** Қaloğan həlkmu bu ixni anglaydu wə қorқidu wə xundaқla, aranglarda undəқ rəzil ixni yənə kılmaydu. **21** Silər heq

rəhım kilmanglar; janoja jan, kəzgə kəz, qixqa qix, koloja kol, putka put elinsun.

20 Əgər sən düxmənliringgə jəng kıləjili qikip, at wə jəng hərwilirini, xundakla özüngdin kəp boləjan bir əlni kərsəng, ulardin heq kərkəma. Qünki seni Misir zeminidin qikirip kəlgən Pərwərdigar Hudaying Əzi sən bilən billidur. **2** Silər jənggə qikix aldida kahin əzi aldiəja qikip həlkə səz kılıp **3** ularəja: Əy Israil, anglanglar! Silər bügün düxmənliringlar bilən soquxux aldida turuwatisilər. Kəngülliringlar jür'ətsiz bolmisun; kərkənglar, titrimənglar, ularning səwəbidin dəkkə-dükkigə qüxmənglar; **4** qünki Pərwərdigar Hudaying Əzi düxmənliringlar üstidin oələibə kılıxinglar üqün silər bilən billə jənggə qikidu» — dəp eytsun. **5** Xu qaojda əməldarlar həlkə mundak desun: — «Aranglarda bir yəngi əy selip, uni [Hudaəja] atimiəjan birsı barmu? Undakta u öz əyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə əlüp ketip, baxka kixi kelip uni [Hudaəja] atixi mumkin. **6** Tək selip üzümzar bərpa kılıp, tehi uning mewisini yemigən birkim barmu? Bar bolsa əyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə əlüp kətsə, baxka kixi kelip uning mewisini yeyixi mumkin. **7** Bir kız bilən wədiləxkən bolup, tehi uni öz əmrigə almiojan birkim bolsa, u əyigə yenip kətsun, bolmisa u jəngdə əlüp kətsə, baxka kixi kelip uni əzigə hotunlukka elixi mumkin». **8** Andin mənsəpdarlar həlkə yənə səzləp: «Kərkəp kətkən, jür'ətsiz birkim barmu? U əyigə yenip kətsun. Bolmisa kərindaxlirining yürükimu uningkidək jasarətsiz bolup kəlixı mumkin» dəp eytsun. **9** Əməldarlar həlkə xularni eytkəndin keyin ular

halkning aldidida yetakqilik qilixka qoxunlaroga sardarlarni tiklisun. **10** Siler hujum qilixka molum bir xaherga yekinlaxkininglarda awwal uningoga sulhi toqrisida sez qilinglar. **11** Agar ular sulhini halaymiz, dap jawab berip ez darwazilirini silerga aqsa, undakta uningda turuwatkan hammə halk silerga bekinip kulluk haxarda bolidu. **12** Lekin siler bilən sulhi qilixka unimay, balki siler bilən jəng qilmaqci bolsa siler uni qorxanglar. **13** Pərwədigar Hudayinglar uni qolunglaroga tapxuroqanda uningdiki hərber ərkəni qiliqlap eltürünglar; **14** lekin ayallar bilən baliliri, kala bilən xahərdiki hammə nərsini, yəni barliq oəniymətni özünglaroga olja qilip elinglar; Pərwədigar Hudayinglar ez düxmənliringlardin silergə elip bərgən oljidin yəp səyünisilər. **15** Silərdin yirakta boləqan, [zəmiqoga təwə bolmiqan] əllərninq xəhərlirigə xundak qilinglar. **16** Lekin Pərwədigar Hudayinglar silergə miras qilip beridiqan zəmindiki əllərninq xəhərlirini bolsa, ularninq iqidiki tiniki bar heq nərsini tirik qoymay, **17** balki Pərwədigar Hudayinglar silergə buyruqandək Hittiylar bilən Amoriylar, Qanaaniylar bilən Pərizziylər, Hiwiylar bilən Yəbusiylarninq həmmisini təltəküs yəkitixinglar kerək. **18** Bolmisa, ular ez ilahlirioqa qəqunuxtiki hammə yirginqlik ixlirini silergə əgitip, Pərwədigar Hudayinglaroga gunah qilidiqan bolisilər. **19** Bir xəhərninq igiləx üqün uzun wəqit jəng qilip qorxap turuxka toqra kəlsə, uninq ətrapidiki dərəhlərninq palta bilən kesip wəyran qilmanglar; qünki ularninq mewisini yesənglar bolidu. Xunga ularninq kəsmənglar; qünki daladiki dərəhlər qorxiwelix kerək boləqan adəmmidi? **20** Lekin siler

mewilik dərəh əməs dəp bilgən dərəhlərni kesip yokitip, silər bilən soquxқан xəhərni hujum қilip oqulitixқа xu dərəhlərdin istihkam-potəylərni yasisanglar bolidu.

21 Əgər Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras қilip igiləxkə beridiqan zeminda, dalada ɵltürɵlgən bir jəsət tepilsa, əmma uni ɵltürgən adəm məlum bolmisa, **2** aқsaқalliringlar bilən soraqqi bəgliringlar qikip ɵlɵk tepiloqan yər bilən ətrapidiki xəhərlərnin ariliқini ɵlqisun; **3** ɵltürɵlgɵqinin jəsitigə əng yeqin xəhərnin aқsaқalliri bolsa ixқа selinmioqan, boyuntoroқmu selinmioqan inək tepip kəlsun; **4** xu xəhərnin aқsaқalliri inəkni sɵyi tohtimay aқidiqan, həydilip terilmioqan bir jiloqoqa elip berip, xu jiloqinin ɵzidə inəkning boynini sunduruwətsun; **5** xu qaoqda Lawiynin əwladliri bolqan kaқinlar ularning kexioqa kəlsun; qɵnki Pərwərdigar Hudayinglar ularni ɵzining aldidə hizməttə bolup, Pərwərdigarning namida bəht-bərikət tiləxkə tallioqandur. Hərbir dəwa wə hərbir tayaq jazasi ularning səzi boyiqə kesilsun. **6** ɵltürɵlgɵqinin jəsitigə əng yeqin xəhərdiki aқsaқallarning həmmisi xu jiloqoqa kelip, boyni sunduruloqan inəkning ɵstidə turup, қollirini yuyup **7** guwahliқ berip: «Қollirimiz bolsa bu қanni tɵkmidi, kəzlimiz bu ixni kɵrmidi; **8** əy Pərwərdigar, Sən ɵzɵng hərəlik bədili tɵləp қutқuzoqan həlқing Israilni kəqürgəysən wə nahəқ aққан қanning gunahini Israil həlқinggə artmioqaysən» — desun; xundaq қilip bu қan gunahioqa kafarət kəltürɵlgən bolidu. **9** Silər xundaq қilip Pərwərdigarning nəziridə tooqra bolqanni қilip nahəқ təkɵlgən қanning gunahini ɵzɵnglardin qikipiwətkən

bolisilär. **10** Əgər silər düxmənliringlar bilən jəng kılqılı qıkkıninglarda Pərwərdigar Hudayinglar ularni qolunglaroşa bərgəq, ulardin əsir aloşan bolsanglar, **11** bu əsirləning arisida qıraylık bir ayalni kərup, kənglūng uningoşa qūxūp, uni əmringgə elixni halisang, **12** undakta uni əyūnggə elip baroşin; u qeqini qūxūrūp, tirnaqlirini yasap, **13** əsirliktə kiygən kiyimlirini selip, əyūngdə olturup toluk bir ay ata-anisi ūqūn matəm totsun; andin sən uning kəxioşa kirip uni əzūnggə ayal kılıp uningoşa ər bolsang bolidu. **14** Keyin, əgərdə kənglūng uningdin səyūnmisə, u kəyərnə halisa, baroşili kəyuxung kerək; uni puloşa satmioşin wə uningoşa dedəktək muamilə kilmioşin, qūnki sən uningoşa yekīnlik kılıp uyat kıləansən. **15** Əgər birsining ikki ayali bolup ularning birigə amraklik, yənə birigə əqlūk kıləşan bolsa wə amrak wə əq boləşan hər ikkisidin oşul tuoşuləşan bolsa, tunjisini əq ayalidin tapқан bolsa **16** undakta u kixi oşullirioşa barini miras ūqūn ūləxtūrūp bərgən kūnidə əq ayalining oşli, yəni uning tunji oşlining ornioşa amrak ayalining oşlini tunji oşullukқа kəyuxқа bolmaydu. **17** U bəlki əq ayalining oşlini tunji oşlum dəp etirap kilsun; qūnki bu uning kūq-kūwwiti bar waqtidiki dəsləpki mewisidur; tunji oşulluk həkūki uningki boləşaqқа, atisi barlik mal-mūlūktin uningoşa ikki ūlūx miras bərsun. **18** Əgər birsining baxbaxtaқ wə itaətsiz oşli bolsa, u nə atisining səzigə, nə anisining səzigə kulak salmay, hətta tayak-tərbiyimu kar kilmay, ularning gepini yənila anglimisa, **19** Uning ata-anisi uni tutup, xəhərnəng dərwasioşa elip berip, xəhərnəng aқsaқallirining kəxioşa kəltürsun; **20**

ular xəhərning aqsakalliriya ərz kılıp: — «Bu oşlimiz baxbaxtaqlıq və itaətsizlik kılıp, səzimizni anglimay yürüdü; u nəpsi yaman, xarabhor bolup qaldı» dəp eytsun.

21 Xuning bilən xəhərning həmmə həlki bir bolup uni qalma-kesək kılıp ɵltürsun. Silər bu yol bilən ɵzünglərdin rəzillikni qikiriwetisilər; pütkül İsrail bu ixni anglap qorqidioyan bolıdu. **22** Əgər birsi ɵlüm jazasioya layıq gunah sadir kılıp, ɵltürölgən bolsa və jəsitini bir dərəhkə esip koyoyan bolsanglar, **23** ɵluki keqiqə dərəhtə qalmisun; qandaqla bolmisun, silər dərəhkə esiloquqini xu kündə kɵmüwetinglar (qünki kimdəkim [dərəhkə] esiloqan bolsa, Huda tərıpidin lənətkə qalduruloqan kixi həsablınıdu). Xundaq kılsanglar, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə miras kılıp bərgən zeminni buloşimioyan bolisilər.

22 Sən kerındixingning kalisi ya qoyi ezip kətkinini kərsəng, qatıqıng bolmay yürmə; qandaqla bolmisun, uni kerındixingning kexioya yətküzüp bər. **2** Əgərdə kerındixing sanga yekin olturmisa və yaki igisini tonumisang, xu həywanni ɵz ɵyünggə elip kelip, kerındixing uni izdəp kəlgüqə ɵzüng saqlap andin uningoya tapxurup bərgin. **3** Sən ohxaxla uning yitkən exiki yaki kiyimlirininimu xundaq kıil; xundaqla kerındixingning hərəkəndaq yitkən nərsisini tepiwalsang, unimu xundaq kıloşin; sən ɵzüngni bu ixtin qaqurmioşin.

4 Əgər kerındixingning exiki yaki kalisining yolda yikilip qüxkinini kərsəng, sən bu əhwalın ɵzüngni qaqurmioşin; kerındixingoya yardəmlixip ulioşini tartip turoquzoşin. **5** Ayal kixi bolsa ərləning kiyimini kiymisun; xuningoya ohxaxla ər kixi ayal kixining kiyimini kiymisun; qünki

kimki xundak qilsa, Pərwərdigar Hudayingning aldidā yirginqlik bolidu. **6** Əgər sən yolda ketiwetip, bir dərəhtə yaki yərdə baliliri yaki tuhumliri boloqan quxning uwisioqā uqrisang, anisi tuhum yaki balilirini besip yatqan bolsa, ana-balilirini birakla almioqin; **7** Һeƣ bolmioqanda sən anisini qoyuwetip, balilirinila alsang bolidu; xundak qilsang sanga yahxi bolup uzun ɵmür kɵrisən. **8** Yengi bir ɵy salsang, ɵgzənggə bir tosmā tam yasioqin; bolmisa birsi uningdin yikilip quxsə, ɵzuinggə qan tɵkɵlɵx gunahini kəltɵrɵxɵng mumkin. **9** Ɛz ɵzɵmzarliqingoqā ikki hil uruq qaqmioqin; bolmisa terioqiningning hɵmmisi wə ɵzɵmzarliqning məhsulatliri buloqanoqan həsablinidu. **10** Sən kala bilən exəkni birgə qoxup yər həydimigin. **11** Yung wə kanaptin ibarət ikki hil yiptin tokoloqan kiyimni kiymigin. **12** Sən yepinoqan tonungning tət burjikigə pɵtɵk qoyoqin. **13** Əgər biri hotun elip uningoqā yeqinqilik qiloqandin keyin uningoqā ɵq bolup, **14** Uning yaman gepini kilip, uningoqā bətnam qaplap, ərz kilip: «Mən bu hotunni aldim, lekin uningoqā yeqinqilik qilsam uning qiz əməslikini bildim» desə, **15** undakta qizning ata-anisi qizning paklik ispatini elip xəhər dərwasisida olturoqan xəhərninƣ aqsakallirioqā kəltɵrsun, **16** andin qizning atisi aqsakallarəqā sɵz kilip: «Mən qizimni bu kixigə hotunlukqā bərdim, lekin u uningə ɵq bolup qaldi; **17** wə mana, u uning yaman gepini kilip, bətnam qaplap ərz kilip: «Qizingning qiz əməslikini bildim» dəydu. Birak mana qizimning paklik ispati!» dəp, ispat rəhtni aqsakallarning aldidā yeyip qoysun. **18** U waqıtta xəhərninƣ aqsakalliri erini tutup uningəqā tayaq-tərbiyə berip, **19** Israildiki

bir pak kizning yaman gepini kilip, uningoa batnam qapliding dap, yuz xakal kumux telatsun; andin ular pulni kizning atisoa barsun dap bekitsun. Emma kiz bolsa xu kixining hotuni bolup turiwerixi kerak; ar putun omrida uni koyup barsa bolmaydu. **20** Lekin bu sez rast qikip, kizning paklik ispati bolmisa, **21** kizni atisining oyining darwazisi aldioa aparsun wa atisining oyida buzukluk kilip Israilning iqida xarmendilik qilolanliki ugün uning xahirining adamliri xu yerdä uni qalma-kesak kilip eltürsun. Xundak qilöninglarda siler özünglardin razillikni qikiriwetisiler. **22** Ägär birsi eri bar hotun bilän zina kilip tutulup qalsa, zina kilixkan ar-hotun ikkilisi eltürölsun. Xundak qilöanda Israilning iqidin razillikni qikiriwetisiler. **23** Ägär birsi xahärdä biraw bilän wädilixip koyoqan bir kizni uqritip, uning bilän billä bolsa, **24** ikkilisini xahärning darwazisoa elip qikip qalma-kesak kilip eltürünglar; kiz bolsa xahärdä turup warkirimioqini ugün, ar bolsa baxkisining wädiläxkän kizi bilän yatqini ugün eltürölsun. Xundak kilip, siler özünglardin razillikni qikiriwetisiler. **25** Ägär ar kixi baxkisi bilän wädiläxkän kizni dalada uqritip, uni tutuwelip uning bilän yatsa, pakät kiz bilän yatkan ar kixi eltürölsun. **26** Kizoqa bolsa, heqnemä kilmanglar, qünki kizning ezida ölümge layik heq gunah yok. Bu ix bolsa birsi koxnisoa hujum kilip uni eltürwätkänge ohxax ixtur. **27** Qünki u baxkisoa wädiläxkän kizni dalada tutuwalöanda, kiz towliöan bolsimu uni kutkuzöudäk kixi tepilmioqan. **28** Ägär birsi birer ar bilän wädiläxmigän kizni tutuwelip, uning bilän yetip her ikkisi tutulsa, **29** kiz bilän yatkan adäm kizoqa

yeqinqilik kilip har kilõjini üqün kızning atisioja əllik xəkəl kümüx berixi kerək; andin kızni əzigə hotun kilip elixi kerək; u pütkül əmridə uni koyup bərsə bolmaydu.

30 Heqkim atisining hotunini almasliki kerək, atisining yotkinini aqmasliki kerək.

23 Kimki soqulux yaki kesilix tüpəylidin ahta kiliwetilgən bolsa, Pərwərdigarning jamaitigə kirmisun. **2** Kimki haramdin tuqulojan bolsa Pərwərdigarning jamaitigə kirəlməs; oninqi əwladiojqə mundaklardan heqkim Pərwərdigarning jamaitigə kirmisun. **3** Heqbir Ammoniy wə ya heqbir Moabiy Pərwərdigarning jamaitigə kirmisun; oninqi əwladiojqə ulardin heqkim Pərwərdigarning jamaitigə hərgiz kirmisun. **4** Səwəb xuki, silər Misirdin qikqininglarda ular aldinglaroja yeməklik, su elip qikmidi wə silərgə ziyankəxlik kilixqa silərnı qarõjsun dəp, Aram-Naharaimdiki Petorluk Beorning oqli Balaamni yallidi. **5** Lekin Pərwərdigar Hudayinglar bolsa Balaamning sözini anglımay, bəlki silər üqün qarõixni bərikətkə aylanduruwətti; qünki Pərwərdigar Hudayinglar silərgə muhəbbət baqlioan. **6** Silər həmmə künliringlarda [Ammoniylar wə Moabiylar]ning aman-esənlıki wə bəhtini hərgiz istimənglar. **7** Lekin Edomiylar qerindixinglar bolõaq, ularoja nəprət bilən qarımanglar. Misirliklarõjımu nəprət bilən qarımanglar, qünki silər ularning zeminida musapir bolup turojanidinglar. **8** Bularning üqinqi əwladidin tuqulojan balilar Pərwərdigarning ibadət jamaitigə kirsə bolıdu. **9** Duxmənlinggə qarxi jənggə qikqip qedir tiksəng, hərhil napakliktin ehtiyat kilõjin. **10** Əgər aranglarda keqisi birsi qüxidə Xəytan atlap

napak bolgan bolsa, u qedirgahdin qikip ketsun; qedirgahka udulla kirmisun; **11** kaqkurun kirganda u suoja quxup, kun patkanda qedirgahoga yenip kirsun. **12** [Hajitnglar] uqun qedirgahning sirtida bir jayinglar bolsun; taratka xu yerga beringlar. **13** Saymanliring iqida bir gurjak bolsun; sen sirtta taratka oltursang, uning bilan erak kolap taritingni komuwat. **14** Qunki Perwardigar Hudaying seni kutkuzuxka, duxmenliringni aldinglaroga tapxuruxka qedirgahing otturisida yuridu; xunga sening qedirgahing pak bolsun. Bolmisa U seningkida birer paskinilik kersa sendin ayrilip ketixi mumkin. **15** Oz hojisdin keqip yeningoga kalgan kulni oz hojisioqa tutup bermigin. **16** U aranglarda siler bilan billa turup, kaysi xaharning darwazisi iqida kaysi yorni tallisa, xu yerdə tursun. Siler uningoga zulum qilmanlar. **17** Israilning qizlirining arisida heqbir pahixa bolmisun, Israilning oqullirining arisida heqbir pahixa hazilak bolmisun. **18** Bir kasemni beja kalturmak uqun Perwardigar Hudayinglarning oyiga pahixining pulini yaki hazilakning pulini kalturmigin; qunki bu ikkisi Perwardigar Hudayingning aldidā yirginqliktur. **19** Siler oz kerindixinglardin esum almanglar; pulning esumi bolsun, axliqning esumi bolsun yaki harkandak esum alojudak baxka narsining esumini alsanglar bolmaydu. **20** Emma qetalliktin esum alsanglar bolidu, lekin kerindixinglardin heq esum almanglar. Xundak qilsanglar Perwardigar Hudayinglar siler uni igilaxka kiridioqan zeminda, qolliringlarning barliq amgikida silerga bariyat beridu. **21** Sen Perwardigar Hudaying

aldida bir narsini ataxka kəsəm kiləjan bolsang, uningəja əməl kilixka həyal kılma. Bolmisa, Pərwərdigar Hudaying uni səndin tələp kiləjanida gunahkar bolisən. **22** Ləkin əgər sən bir narsini ataxka kəsəm kılmisang, u sanga heq gunah bolmaydu. **23** Aozingdin qıkkanoja əməl kiləjan; Pərwərdigar Hudayingəja kəsəm kılıp atiojaningni, yəni aozingning səzi boyiqə ihtiyariy hədiyəngni sunuxung kerək. **24** Sən qoxnangning talliqəja kirsəng haliəjaningqə yəp toyun, əmma kaqa-kuqangəja elip mangmiojan. **25** Qoxnangning pixkan ziraətligə kirsəng, qolung bilən ziraətning bexini üzüp alsang bolidu; əmma qoxnangning ziraətlirigə orəjak saləjuqi bolma.

24 Əgər birsi bir ayalni əmrigə alojandin keyin uningda birər sət ixni bilip, uningdin səyünmisə, undakta u talak hetini pütüp, uning qoləja berixi kerək; andin uni əz əyidin qikiriwətsə bolidu. **2** Ayal uning əyidin qikkəndin keyin baxka ərgə təgsə bolidu. **3** Bu ikkinqi ərmu uni yaman kərüp, talak hetini yezip qoləja berip uni əz əyidin qikiriwətsə yaki uni alojan ikkinqi eri əlüp kətsə **4** uni koyup bərgən awwalki eri uni napak hesablap, ikkinqi kətim hotunlukka almisan; qünki undak kilsa, Pərwərdigarning aldida yirginqlik ix bolidu. Sən Pərwərdigar Hudaying sanga miras kılıp beridojan zeminning üstigə gunah yüklimigin. **5** Əgər birkim yengidin hotun alojan bolsa uningəja nə jənggə qikix, nə baxka birər ixka buyrulmisun; u bəlki alojan hotunini hux kilix üçün bir yiləiqə ərkin-azad bolup əyidə oltursun. **6** Heqkim yarəjunqak yaki tügməning üsti texini kapalətkə almisan; qünki bu ix birsining həyatini

kapalətkə aloqandək bolidu. **7** Əgər birkim Israillardin boləjan qerindixining birini bulap kelip, uni quldək ixlətsə wə yaki uni setiwətsə xu bulangqi ɵltürɵlsun; silər xundək qilsanglar aranglardin rəzillikni qikiriwətsilər. **8** Pesəmahaw wabasi pəyda bolsa, ɵzɵnglarəja pəhəs bolunglar, Lawiy kahinlarning silərgə barlik kərsətkinini qilinglar; mən ularəja kəndək əmr kiləjan bolsam xuningəja kəngül qoyup əməl qilinglar. **9** Misirdin qikqininglarda Pərwərdigar Hudayinglarning yolda Məryəmgə kəndək kiləjinini əskə elinglar. **10** Əgər sən əz buradər-qoxnangəja kərz bərsəng, kapalət elix üçün ɵyigə kirmigin; **11** bəlki taxkirida turup tur; sanga kərzdar kixi ɵzi sanga beridəjan kapalətni taxkiriəja elip qixsun. **12** Xu kixi yoxsul bolsa sən uningdin kapalətkə aloqan [kiyimni] yepinip uhlimioqaysən; **13** Heq bolmioqanda sən bəlki kapalətni kün patkənda uningəja qayturup bərgin; xundək qilsang u əz tonini yepinip uhlioqanda, sanga bəht-bərikət tiləydu. Xundək qilsang bu ix sanga Pərwərdigar Hudayingning aldidə həkqaniylik sanilidu. **14** Ajiz, namrat mədikarəja nahəklik qilma, məyli u qerindaxliringlardin bolsun yaki yeza-xəhərliringlarda turəjan musapirlardin bolsun. **15** U namratliqtnin əz həkqigə intizar boləjaqqa, u ixligən xu küni kün petixtin burun həkqini qokum bərgin; bolmisa, u sening toərangda Pərwərdigarəja pəryad kətüridu, bu ix gunah bolup bexingəja qüxidu. **16** Balilirining jinayiti üçün ata ɵltürɵlmisun, balilarmu atining jinayiti üçün ɵltürɵlmisun; bəlki jinayiti bar boləjan hərbi kixi əz gunahı üçün ɵlüm jazasını tartsun. **17** Sən musapir yaki yetim toərisidiki həkümni burmilima; tul ayalning

kiyim-keqəklirininu kapalətkə alma, **18** bəlki ɵzɵngning Misirda qul bolup Pərwərdigar Hudaying seni xu yərdin hɵr qilip qutkuzup kəlginini yadingoqa kəltɵrgin. Xunga mən sanga buningoqa əməl qilɵjin dəp buyruymən. **19** Sən etizlikingning hɵsulini yioqiningda bir baq ənqini untup qaloqan bolsang, uni elip kelix ɵqun yenip barmioqin; u ənqə musapir, yetim-yesir wə tul hotunoqa təgsun. Xundak qiloqanda Pərwərdigar Hudaying sening qolliringning barlik əmgikini bərikətləydu. **20** Zəytun dərilingni qakqiningdin keyin xahlirida qaloqanlirini qayta qakma; kaldukliri musapir, yetim-yesir wə tul hotunoqa təgsun. **21** ɵzəmzarlikingning ɵzumlirini yioqip bolqandin keyin waxang qilmioqin. Kaldukliri musapir, yetim-yesir wə tul hotunoqa təgsun. **22** ɵzɵngning Misir zeminida qul bolqiningni yadingoqa kəltɵrgin; xunga mən sanga buningoqa əməl qilɵjin dəp buyruymən.

25 Əgər ikki kixi birnərsini talixip qelip, həkum berixni tələp qilip sot aldioqa kəlsə, undakta soraqqilar dəwaoqa həkum qikirip həkdarini hək, gunahı bar adəmnı gunahkar dəp jakarlisun. **2** Əgər gunahkar adəm dərrigə layik bolsa, soraqqi uni əzining aldidə yərgə yatquzup, uning qiloqan gunahioqa layik sanap dərrilisun. **3** Lekin pəkət qirik dərrila urulsun; xuningdin ziyadə urulmisun, kɵp urulsa xu qerindixing kɵz aldingda kəmsitilgən bolidu. **4** Sən hamən tepiwatqan kalining aozini boqmioqin. **5** Əgər bir yərdə turidioqan qerindax aka-inilarning biri bala yuzi kɵrməy ɵlup kətsə, ɵlgən kixining ayali yat bir kixigə təgmisun; bəlki uning erining birtuoqan qerindixi uning qexioqa kirip uni hotunlukqa elip,

birtuqan kerindaxlik burqini ada kilsun; **6** elgan kerindixining ismi Israildin oqurilməsliki uqun ayalning tunji balisioqa uning ismi koyulsun. **7** Lekin agər bu kixi yənggisini elixni halimisa, yənggisi [xəhər] dərwasidiki aqsakallarning kexioqa berip: «Erimning birtuqan kerindixi öz kerindixining ismini Israilda qalduruxqa unimidi; u mən uqun birtuqan kerindaxlik burqini ada kilixqa unimidi», dər eytsun. **8** Andin uning xəhiridiki aqsakallar uni qakirtip uningoya nəsihət kilsun; agər u: «Mən uni hotunlukqa elixni halimaymən», dər qing turuwalsa, **9** yənggisi aqsakallarning kəz aldida uning kexioqa berip, uning putidin kəxini saldurup, yuzigə təkürüp: «Bir tuqan kerindixi uqun ailə kuruxqa unimioqan kixigə xundak kilinsun!» dər jakarlisun. **10** Xu kixining nami Israilning iqidə: «Kəxi selinoquqining eyi» dər atalsun. **11** Agər ikki adəm bir-biri bilən uruxup qaloqinida birining ayali öz erigə yadəmlixip erini uroquqining qolidin ajratmaqci bolup, qolini uzitip uroquqining jan yerini tutuwalsa, **12** undakta sən uningoya həc rəhim kilmay qolini kesiwət. **13** Sening haltangda qong-kiqik ikki hil taraza texi bolmisun. **14** Oyüngdə qong-kiqik ikki hil əfah saklima. **15** Taraza texing toptoqra, durus bolsun; əfahingmu toptoqra, durus bolsun. Xundak kilsang Pərwərdigar Hudaying sanga beridioqan zeminda əmrüing uzun bolidu. **16** Qünki kimki xundak ixlar kilsa, kimki nahək ix kilsa, Hudaying Pərwərdigarning aldida yirginqlik sanilidu. **17** Misirdin qikip keliwatqininglarda Amaləkləarning silərgə nemə qiloqinini esinglarda tutunglar; **18** ular

Hudadin qorqmay, yolda silərgə uqrap, silər hərıp-qarqap halinglar qalmoqan qaoqda, kəyninglarda qaloqan ajiz kixilərnı urup yoqatmidimu? U Hudadin heq qorqmıdı.

19 Xunga, Pərwərdigar Hudaying mirasing bolsun dəp sanga igiləxkə berıdıoqan zemında, Pərwərdigar Hudaying ətrapingdiki barlıq düxmənliringdin amanlıq bərgınıdə, Amaləklərnıng namını asmannıng tegıdə əslənmıgüdək dərijıdə eqürüwət; bu ıxni unıtma.

26 Sən Pərwərdigar Hudaying sanga miras kılıp berıdıoqan zemınoqa kırıp unı özüngnıng kılıp igiləp olturaklaxqanda, **2** Pərwərdigar Hudaying sanga berıdıoqan zemınnıng həsulını aloqanda, sən yərnıng dəsləpkı pıxqan mewısını elıp, sewətkə selıp Pərwərdigar Hudaying Öz namını qoyuxqə tallaydıoqan jayoqa elıp berıxıng kerək; **3** andın xu waqıttıki kaqınnıng kexıoqa kəltürüp, unıngoqa: «Pərwərdigar Əzi bızgə berıxkə ata-bowılırimızoqa kəsəm kıləoqan zemınoqa kırıdım, bögün mən Pərwərdigar Hudayingnıng aldıda xundak boləınıoqa guwaqmən», dəp eytısən. **4** Kaqın sewətnı qolungdin elıp unı Pərwərdigar Hudayingnıng kurbangahınnıng aldıda qoyıdu; **5** andın sən Pərwərdigar Hudayingnıng aldıda söz kılıp mundak dəysən: — «Mening atam əslı oqerıp bır aramıy ıdı; Mısiroqa qüxüp olturaklaxtı; ular xu yərdə sanı az musapır bolsımu, baroqanseri kəpiyip uluq, küqlük, qong bır həlk boldı. **6** Ləkin Mısırlıqlar bızgə qattıq qolluk kılıp, zulum selıp bıznı eqır əmgəkkə saldı. **7** Əmma bıız ata-bowılırimıznıng Hudası Pərwərdigarəoqa pəryad kılıwıduq, Pərwərdigar awazımıznı anglap bıız tartıwatqan harlıq, japa wə zulumoqa nəzirını saldı. **8**

Xuning bilən Pərwərdigar küqlük qol wə uzartқан bilək, dəhxətlər wə məjizilik alamətlər wə karamətlər bilən bizni Misirdin qikirip **9** bizni bu yərgə elip kelip bu zeminə, yəni sūt bilən həsəl ekip turidiqan bir zeminə igə kildi! **10** Əmdi mana, əy Pərwərdigar, sən Manga bərgən bu zeminning mewisining dəslepki pixkinini sening kexingə əkəldim», dəysən. Xularni dəp, sewətni Pərwərdigar Hudayingning huzurida qoyup, Pərwərdigar Hudayingning aldida səjdə kilisən; **11** xundak kəlip sən wə öyüngdikilər Pərwərdigar Hudayingning silərgə ata kəloqan həmmə nemətliridin hux bolunglar; özüing, Lawiyar wə aranglarda turidiqan musapirlar qoxulup xadlininglar. **12** Sən hər üqinqi yilida, yəni ondin biri boləqan əxrə yilida həmmə həsulungning ondin birini əxrə ayrip boləqandin keyin, sən Lawiy bilən musapirə, yetim-yesir, tul hotunlarə dərwaziliringning iqidə xulardin yəp toyunsun dəp berisən; **13** wə sən Pərwərdigar Hudayingning aldida səz kəlip xundak dəysən: «Mən öyümdin [Hudaə] məkəddəs kəlinəqan nərsiləni ayrip elip qikiq, sən Manga tapiləqan əmr boyiqə bularni Lawiy bilən musapirə, yetim-yesir, tul hotunlarə bərdim; mən Sening əmrliringning həqbirini nə buzmədim, nə həqqaqan unutmədim; **14** matəm tutқанlirimda xulardin həqnəmini yəmidim, napak hələttə turup buningdin birnəmini almidim; əlgən kixigə atap buningdin həqnəmə bərmədim, bəlki Pərwərdigar Hudayimning awazini anglap hər ixta Sən manga əmr kəloqining boyiqə kildim. **15** Əmdi Sən məkəddəs məkaning boləqan asmanlardin nəzər selip Öz həlqing Israilni, xundakla ata-bowilirimizə kəsəm

bilən kiləjan wədəng boyiqə, həsəl bilən süt aqidəjan, bizgə bərgən bu zeminni bərikətligəysən». **16** Būgün Pərwərdigar Hudaying bu bəlgilimilərgə həm həkümlərgə əməl kilixkə əmr kildi; pütün kəlbəng, pütün jening bilən ularni tutup ularəja əməl kil. **17** Sən būgün Pərwərdigarni əzūngning Hudaying boluxkə, xundakla Uning yollirida mengixkə, Uning bəlgilimilirigə, Uning əmrlirigə, Uning həkümlirigə əməl kilip Uning awaziəja kulak selixkə kəbul kilding; **18** wə Pərwərdigar bolsa būgün siləрни Əzining has həlki boluxkə, Uning barlik əmrlirini tutuxkə (U silərgə wədə kiləjandək) siləрни kəbul kildi. **19** Xundak bolsa, U silərgə izzət, nam-xəhrət wə xan-xərəp berip, Əzi yaratkən barlik əllərdin siləрни üstün kilidu. Buning bilən silər Uning eytkinidək, Pərwərdigar Hudayinglar üqün muqəddəs bir həlk bolisilər.

27 Musa wə Israilning aqsakalliri həlkə buyrup mundak dedi: — «Mən būgün silərgə tapiləjan bu barlik əmrni tutunglar. **2** Iordan dəryasidin ətəp Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridəjan zeminoja kirgən kündə, silər qong-qong taxlarni tikləp ularni hək bilən aqartinglar; **3** andin atabowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə wədə kiləjənidək, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridəjan, süt bilən həsəl ekip turidəjan zeminoja kirixinglar üqün dəryadin ətkiniglərdə, bu kənunning həmmə səzlrini xu taxlarəja pütəp kəyunglar. **4** Silər Iordan dəryasidin ətəp, mening būgünki əmrim boyiqə xu taxlarni Ebal teəjida tikləp, ularni hək bilən aqartinglar. **5** Silər xu yərdə Pərwərdigar Hudayinglar üqün təmür əswab

təgmigən taxlardin qurbangah yasanglar; **6** Pərwərdigar Hudayinglarning bu qurbangahı yonulmioqan, pütün taxlardin yasalsun; uning üstidə keydürmə kurbanlıqlarni Hudayinglar Pərwərdigarəya atap sununglar, **7** wə xu yərdə inaklıq kurbanlıqlirininimu sununglar, ulardin yəp Pərwərdigar Hudayinglarning huzurida xadlininglar. **8** Silər xu taxlar üstigə bu qanunning həmmə səzlirini enik pütüp qoyunglar». **9** Andin Musa bilən Lawiy kahinlar pütkül Israiləya söz kılıp: «Əy Israil, xük turup anglanglar! Silər bugün Pərwərdigar Hudayinglarning həlki boldunglar. **10** Əmdi Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqə qulak selip, mən bugün silərgə tapilioqan uning əmrliri wə bəlgilimilirigə əməl kilinglar» — deyixti. **11** Xu küni Musa həlkkə əmr kılıp mundak dedi: — **12** Silər İordan dəryasidin ötkəndin keyin, bular, yəni Ximeon, Lawiy, Yəhuda, Issakar, Yüsüp bilən Binyaminlar Gərizim teoqining üstidə turup, həlkkə bəht-bərikət tilisun. **13** Bular, yəni Rubən, Gad, Axir, Zəbulun, Dan bilən Naftali Ebal teoqining üstidə lənət okuxka tursun. **14** U wəqıtta Lawiyar Israilarning həmmisigə yukiri awaz bilən: — **15** «Kimki hünərwənnig kəli bilən birər oyma yaki quyma məbudni yasap qıqsa (Pərwərdigar aldidə yirginqlik ixtur!), uni yoxurunqə tikləp qoysa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlqning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **16** «Kimki ata-anisini kəzge ilmisa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlqning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **17** «Kimki qoxnisining pasil texini yətkisə lənətkə qalsun», dəp jakarlisun. Andin həlqning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **18** «Kimki bir korni yoldin

azdursa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **19** «Kimki musapir, yetim-yesir wə tul hotun tooṛisidiki həkümni burmilisa, lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **20** «Kimki atisining hotuni bilən yatsa, atisining yotqinini aqқан boləaqқа lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: Amin! — desun. **21** «Kimki haywan bilən munasiwət qilsa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: Amin! — desun. **22** «Kimki atisining kizi yaki anisining kizi boləjan əz həmxirisi bilən yatsa lənətkə qalsun» — dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: Amin! — desun. **23** «Kimki keynanisi bilən yatsa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: Amin! — desun. **24** «Kimki koxnisini paylap turup yoxurun ɵltürsə lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **25** «Kimki gunahsiz adəmnı ɵltürüp uning keni üqün hək əlsa lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun. **26** «Kimki bu qanunning səzlirigə kəngül bəlməy, uningə əməl kilixta qing turmisa, lənətkə qalsun» dəp jakarlisun. Andin həlkning həmmisi jawabən: — Amin! desun.

28 Əgər sən Pərwərdigar Hudayingning səzini anglap, Uning mən bügün sanga tapxuridiojan əmrlirigə əməl kilixқа kəngül bəlsəng, Hudaying Pərwərdigar seni yər yüzidiki həmmə əllərnıng üstigə qong kilidu; **2** Pərwərdigar Hudayingning səzini anglisang bu həmmə bəht-bərikətlər sanga əgixip üstünggə quxidu: — **3**

Sən xəhərdə bəht-bərikətlik bolisən, səhradimu bəht-bərikətlik bolisən. **4** Baliyatqungning mewisi bilən yeringning mewisi, qarpayliringning mewisi, yəni kalangning nəsilliri wə qoy padiliring tuoqkini bolsa, bəht-bərikətlik bolidu. **5** Sewiting bəht-bərikətlik bolidu, təngnəngmu bəht-bərikətlik bolidu. **6** Sən kirsəngmu bəht-bərikətlik bolisən, qiqsangmu bəht-bərikətlik bolisən. **7** Sanga qarxi qikqan düxmənliringni Pərwədigar aldingda məqlup qilidu; ular bir yol bilən sanga hujuməyə kelip, yəttə yol bilən aldingdin qaqudu. **8** Sening ambarliringda wə qolung bilən qilidiqan barliq ixliringda Pərwədigar üstünggə bəht-bərikət buyruydu; Pərwədigar Hudaying sanga beridiqan zeminda U seni bərikətləydu. **9** Əgər sən Pərwədigar Hudayingning əmrlirini tutup yollirida mangsang, Əzi kəsəm bilən sanga wədə qiloqandək Pərwədigar seni tikləp Əzigə mukəddəs bir həlk qilidu. **10** Xuning bilən yər yuzidiki həmmə həklər sening Pərwədigarning nami bilən atalojiningni kərüp səndin qorkidu. **11** Pərwədigar seni yaxnitidu; sanga berixkə ata-bowiliringəyə kəsəm bilən wədə qiloqan zeminda seni əz bədiningning mewisi bilən qarpayliringning mewisi wə yeringning mewisini mөл wə bərkətlik qilidu. **12** Pərwədigar sening zemingəyə əz waktida yamoqur berip kolliringning həmmə ixlirini bərikətləx üqün əz həzinisi boləqan asmanni sanga aqidu; əzüng heq kimdin kərz almaysən, bəlki kəp əllərgə kərz berisən. **13** Pərwədigar seni quyruk əməs, bax qilidu; sən pəkət üsti bolup, asti bolmaysən. Əgər mən silərgə bügün tapilioqan Pərwədigar Hudayingning

əmririgə qulak selip, ularni tutup əməl kılsang, **14** xundakla mən bugün silərgə buyruoqan həmmə səzlərninğ heq biridin ong yaki soloqa qətnəp kətmisəng, baxqa ilahlaroqa əgixip kullukioqa kirmisəng, xundak bolidu. **15** Lekin xundak boliduki, əgər Pərwərdigar Hudayingning awazioqa qulak salmay, mən bugün silərgə tapilioqan uning barliq əmrliri bilən bəlgilimilirini tutmisanglar həm ularoqa əməl kılmisanglar, bu lənətlərninğ həmmisi sanga əgixip üstünggə qüxidu: — **16** Sən xəhərdə lənətkə qalisən, səhradimu lənətkə qalisən. **17** Sewiting lənətkə qalidu, təngnəngmu lənətkə qalidu. **18** Baliyatqungning mewisi, yeringning mewisi, kalangning nəsilliri wə koy padiliringning tuoqini lənətkə qalidu. **19** Sən kirsəngmu lənətkə qalisən, qıksəngmu lənətkə qalisən. **20** Sening Pərwərdigarni taxlioqan rəzil kılmixliring üqün u sən yok kılinoquqə, tezdin həlak kılinoquqə, qolung kıloqan barliq ixliringda sening üstünggə lənət, parakəndilik wə dəxnəm qüxüridu. **21** Pərwərdigar sən igiləxkə kiridioqan zemindin seni yokatquqə sanga waba qaplaxturidu. **22** Pərwərdigar seni sil-waba kesili, kezik kesili, yalluqluk kesili wə bəzgək kesiligə giriptar kılip, quroqəqilik, qawirix apiti wə həl apitigə muptila kılidu. Bu apətlər sən yok kılinoquqə seni koqlaydu. **23** Bexingning üstidiki asman mistək, ayioqning astidiki yər təmürdək bolidu. **24** Pərwərdigar sening zeminingda yaoidioqan yamoqurni topa-qang wə qum kılidu; ular taki sən həlak boləquqə asmandin üstünggə qüxidu. **25** Pərwərdigar Əzi seni düxmənliringning aldida məqlup kılidu. Sən ularoqa qarxi bir yol bilən berip, ularning aldidin yəttə yol bilən qəqisən;

yər yüzidiki həmmə əllərnı dəkkə-dükkıgə salıdıoıan obyekt bolup qalısılər. **26** Əlüklırınglar asmandıki barlık uıar-qanatlar bılən yər yüzıdıkı həywanlaroıa yəm bolıdu; ularnı həydıwetıdıoıan həqkım qıqımaydu. **27** Pərwərdıgar senı Misırdıki sakaymas yara-qakılırı, qıqan-hürrəklər, təmrətkə, kıqıxkak bılən urıdu. **28** Pərwərdıgar senı saranglık, korluk wə parakəndılık bılən urıdu. **29** Sən küpkündüzdə kor kixı qarangoıuda təmtılıgəndək təmtıləp yürısən, barlık yollırıng akımaydu; sən kündın-küngə pəkət zulum bılən bulangqılıkka uırıoıuıı bolısən, senı kütküzıdıoıan həqkım qıqımaydu. **30** Sən bır hotun bılən wədıləxsəng baxka bır adəm unıng bılən yatıdu; əynı salsang unıngda olturalmaysən, tək tıkkən bolsang mewısını yeyəlməysən. **31** Kalang kəzlırıngnıng aldıda soyulıdu, lekın gəxıdın yeyəlməysən; qarap turup exıking səndın bulap ketılıdu, sanga yenıp kəlməydu. Qoylırıng düxmənlırıngnıng koloıa qüxüp ketıdu, ularnı yandurup kelıxkə yərdəmgə həqkım qıqımaydu. **32** Oıul bılən kızlırıng baxka bır əlnıng koloıa qüxüp, kəzlırıng pütün kün ularoıa təlmürüx bılən qarqaydu; lekın kəlung ularnı kütküzuxka amalsız qalıdu. **33** Yerıngnıng məhsulatlırı bılən əmgıkıngnıng barlık mewısını sən tonumaydıoıan bır əl yəp ketıdu; sən barlık künlırıngdə ezılıp zulum tartısən; **34** Kəzlırıng kərgən ıxlardın sən sarang bolup ketısən. **35** Pərwərdıgar senı tapınıngdın qokkangoııqə, tızıng bılən paqak-putlırıngoııqə sakaymas dəhxətlik yara-qakılar bılən urıdu. **36** Pərwərdıgar senı öz üstünggə tıklıgən padıxahıngoıa kəxup əzüng wə ata-bowılırıng tonumıoıan bır əlgə tutup berıdu. Sən xu yərdə turup yaıaq wə taxtı

yasaloqan baxka ilahlaroqa qokunisən. **37** Sən Pərwərdigar seni elip baridioqan həmmə əllər arisida wəhimə, səz-qəqək wə tapa-təning obyektı bolup qalisən. **38** Sən etizlikka berip kəp uruk qaqsən, lekin qekətkilər ularni yəp ketip, uningdin az yiojip kelisən. **39** Tallarni tikip pərwix kılsangmu, ularni kırtlar yəp ketip, nə mewisini yioqalmaysən, nə xarab iqəlməysən. **40** Zeminingning hər yeridə zəytun baqliring bolsimu, uning meyi bilən bədingni məsihləp mayliyalmaysən; qünki dərəhlərdiki mewilər pixmayla qüxüp ketidu. **41** Ooqul wə kız pərzənt kərsəngmu, lekin ular yeningda turmaydu; qünki ular sürgün bolup ketidu. **42** Sening hər bir dərhiing bilən yeringning barlıq məhsulatirini qekətkilər əzining kilidu. **43** Aranglarda turuwatqan musapir səndin baroqanseri üstün bolup, sən baroqanseri təwən bolup qalisən. **44** U sanga kərz bərgüqi bolidu, əmma sən uningqa kərz berəlməysən. U bax bolidu, sən kuyruk bolisən. **45** Sən Pərwərdigar Hudayingning awazioqa kulak salmay, U sanga tapilioqan əmr wə bəlgilimilərnı tutmioqining üqün bu lənətlərnıing həmmisi sən həlak kilinoquqə seni koqlap yetip, üstünggə qüxidu. **46** Bu lənətlər əzüng wə nəslingning üstigə mənggülik qüxidioqan məjzilik alamət wə karamət bolup qalidu. **47** Sən kəngriqiliktə xadlık wə kəngül huxlukı bilən Pərwərdigar Hudayingning qullukıda bolmioqaqqa, **48** buning ornioqa sən aqlik wə usuzluk, yalingaqlik wə hər nərsining kəmqilikidə bolup Pərwərdigar sanga qarxi əwətidioqan düxmənliringning qullukıda bolup qalisən; U seni həlak qiləquqə boynungoqa təmür boyunturukni salidu. **49** Pərwərdigar yiraqtin, yəni

yər yüzining qetidin sən tilini bilməydiyən, bürküttək xungəyup kelidiyən bir əlni sanga qarxi əwətidu. **50** U əlpazi əxəddiy, kərilarəya yüz-hatirə kilməydiyən wə yaxlarəya mehİR kərsətməydiyən bir əl bolidu. **51** U sən həlak boləyqə, qarwiliringning nəsli bilən yeringning məhsulatlırını yəp ketidu; qünki u seni yokitip bolmioyqə sanga nə axlik, nə yengi xarab, nə zəytun meyi, nə kalangning mozaylıri nə koy padiliringning kəziliridin bir nemini koymaydu. **52** Sən tayanəyan pütkül zeminingdiki həmmə egiz, məhkəm sepilliring erülüp qüxküqə, u pütkül zeminingdiki barlik dərweziliring aldiyə kelip, seni kərxiwəlidu; u Pərwərdigar Hudaying sanga bərgən zeminingning hər yeridiki həmmə dərweziliring aldiyə kelip, seni kərxiwəlidu. **53** Xu wəqıtta düxmənliringning kıştap kelixlıri bilən boləyan kəmal-kıştangning azab-oqubətliri iqidə, Pərwərdigar Hudaying sanga ata kıləyan, əz teningning mewisi boləyan ooqulliringning gəxini wə kizliringning gəxini yəysən. **54** Wə xundak boliduki, aranglardiki nazuk, intayin silik-sipayə bir adəm kərindixi, kuqıkidiki ayali, xundakla tehi tirik baliliridin kizəyinip, ularəya yaman kəzi bilən karaydu; **55** xunga, düxmənliringning kəmal-iskənjisidə sən əz dərweziliring iqidə kiynələyningda heqnemə kəlmioyənlikı üqün, u əzi yəwatkan baliliringning gəxidın ularning heqkəyisioyə azrakmu bərməydu. **56** Aranglardiki əslidə nazuk wə silik-sipayə boləyan, silik-sipayiliki wə nazuklukıdin puti bilən yərgə dəssəxnimu haliməydiyən ayal kuqıkidiki eri, ooqul-kiz pərzəntliridin kizəyinip, ularəya yaman kəzi bilən karaydu; qünki düxmənliringning kəmal-

iskənjisi bilən sən öz dərważiliring iqidə kıynaloqiningda heqnərsə qalmioqqa, u öz puti arilikidin qikқан bala həmrəhi bilən əzi tuoqқан balilirini yoxurunqə yəydu. **58** Sən bu kitabta pütülgən bu qanunning barliq səzlidirigə əməl kilixқа kəngül bəlmisəng, Pərwərdigar Hudayingning uluoq wə həywətlilik namidin kərkmişəng, **59** Pərwərdigar sening üstünggə qüxüridioqan wabalər həmə nəslingning üstigə qüxüridioqan wabalərni əjayib kilidu; U dəhxətlik, uzakқа sozulidioqan wabalərni wə eoqir, uzakқа sozulidioqan kesəllərni üstünggə wə nəslinggə qüxüridu; **60** Pərwərdigar sən kərkidioqan, Misirdiki barliq kesəllərni üstünggə qüxürüp, sanga qaplasturidu. **61** Xuningdək bu qanuniy kitabta pütülmigən həmmə kesəl wə həmmə wabanimu Pərwərdigar taki sən həlak boluqə üstünggə qüxüridu. **62** Xuning bilən əslidə asmandiki yultuzlardək nuroqun bolsanglarmu, əmdilikdə az bir türküm kixilər bolup qəlisilər; qünki silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqə kulak salmidinglar. **63** Wə xundak boliduki, Pərwərdigar ilgiri silərgə yahxilik kilip, silərni awutқinidin səyüngəndək, U əmdi silərni yokitip həlak kilidioqinidin səyünidu; xuning bilən silər igiləxkə kiridioqan zemindin yulup taxlinisilər. **64** Pərwərdigar silərni yər yüzining bu qetidən u qetigiqə boləqan həmmə əllərning arisioqə tarkitidu; silər əzünglar yaki atabowiliringlar tonumioqan yaqəq bilən taxtin yasaləqan ilahlarıning kulluқida bolisilər; **65** Silər u əllərning arisida nə aram tapalmaysilər, nə tapininglar tirəp turoqudək heq məzmut jay bolmaydu; Pərwərdigar bəlki xu yərdə silərning kənglünglərni oquwalaxturup titritip,

közüŋlarni karangöulaxturup jeninglarni solaxturidu. **66** Silər qarap turup jeninglar kılda esikliktek turidu; silər keqə-kündüz dəkkə-dükkidə bolup jenimdin ayrilip qalarmənmu? — dəp kərkisilər; **67** kəŋlünŋni başkan wəhimə wə parakəndiqilik wə kəzliring kərgən kərünüxlər tüpəylidin ətigini: «Kaxki kəq bolsidi!», kəqtə bolsa: «Kaxki ətigən bolsidi!» dəysən. **68** Pərwədigar silərgə wədə kılip: «Silər bu yolni ikkinqi yənə kərməysilər» degən xu yol bilən silərni kemigə qüxürüp Misiroğa yanduridu. Silər xu yərdə düxmənliringlaroğa kul-dedək boluxka özüŋlarni satisilər, lekin silərni aloqili adəm qikmaydu.

29 Təwəndikilər Pərwədigar Israillar bilən əhdə baqlax üqün Moab zeminida Musaoğa tapiloğan sözlərdur. Bu əhdə Pərwədigar ular bilən Hərabdə kıloğan əhdidin baxka bir əhdə idi. **2** Musa pütkül Israilni qakirip ularoğa mundak dedi: «Silər Pərwədigarning Misir zeminida Pirəwngə, uning barlik hizmətkarliri wə zeminning həmmə yeridə kəz aldinglarda nemə ix kıloqinini kərdüŋlar, **3** yəni xu qong apətlər bilən uluoq məjizilik alamət wə karamətlərni öz kəzüŋlar bilən kərdüŋlar. **4** Lekin Pərwədigar silərgə bügüŋiqə qüxəngüdək kəŋül, kərgüdək kəz wə angliqudək kulak bərmidi. **5** Mən kırık yil silərni bayawanda yetəkləp yürdüm; xu waqitlarda üstüŋlardiki kiyimliringlar konirimidi, putunglardiki kəxinglarmu konirap kətmidi. **6** Huda Əzining silərning Pərwədigar Hudayinglar ikənlikini bilsun dəp, silərgə yeyixkə nan, iqixkə xarab yaki küqlük iqimlik nesip kılmidi. **7** Silər bu jayoğa yetip kəlgininglarda Həxbonning

padixahı Sihon bilən Baxanning padixahı Og biz bilən jəng kılqılı qıktı; əmma biz ularni urup məqlup kılduk; **8** biz ularning zeminlirini elip Rubənlər bilən Gadlar wə Manassəhning yerim kəbilisigə miras kılıp bərduq. **9** Əmdi silər həmmə ixliringlarda rawaj təpıx üqün bu əhdining səzlrini tutup, ularqə əməl kilinglar. **10** Bögün həmminglar — kəbilə baxlıkiringlar, aqsqalliringlar, əməldarlıringlar, xuningdək Israilning həmmə ərliri, **11** kiqik baliliringlar, ayalliringlar, qedirgahınglarda turuwatqan musapirlar, xundaqla otun kəsküqiliringlar wə su toxuquqiliringlarmu, həmminglar Pərwərdigarning aldidə hazır turuwatılər; **12** məqsət xuki, Pərwərdigar Hudayinglarning əhdısıgə, yəni Pərwərdigar Hudayinglar bögün silərgə bərgən kəsimi bilən baqlıqan əhdıgə dahil boluxunglar üqündur, **13** Wə xuning bilən təng U silərni bögün Əzigə has bir həlk kılıp silərgə wədə kılqınidək, atabowiliringlarqə, yəni İbrahim, İshak wə Yakupqa kılqan kəsimi boyıqə əzi silərgə Huda boluxtur. **14** Lekin mən bu əhdə wə kəsəmni yalquz silər bilənla əməs, **15** bəlki bögün biz bilən bu yərdə Pərwərdigar Hudaıimizning aldidə turuwatqanlar, xundaqla bögün bu yərdə biz bilən birgə bolmioqan kixilərnıng həmmisi bilənmu tüzüximən. **16** (qünki silər bizning Misir zeminida kandaq turoqanlıqımız wə səpirimizdə əllərnıng otturısidin kandaq ətüp kəlginimizni obdan bilisilər; **17** Silər ularning arisidiki yirginqlıq nərsilərni, ularning arisidiki yaqıq, tax, altun wə kümüxtin yasaloqan butlarnı kərdünglar). **18** Əhdining məqsiti bolsa, silərning aranglardiki hər bir ər, hər bir ayal, hər bir ailə wə hər bir kəbililiringlardın bögün

kengli Pərwərdigar Hudayimizdin yenip, xu əllərnin
iləhlirinin qulluqıya kirip ketidıyan heq kixi bolmisun,
xundaqla aranglarda ət süyi wə əmən qıqiridıyan yiltiz
pəyda bolup qalmisun üqündur. **19** Dərwəkə xundak
boliduki, xu lənət səzlrini angliqanda əz kenglidə əz-
əzini bəht-bərikətlik sanap: «Mən qanqə baxbaxtaqlıq
bilən mangsammu, tinq-amanlıqta turiwerimən», degüqi
xundak bir kixi bolidu; nətijidə, nəm yərmu qangqak yərgə
ohxaxla wəyran qilinidu. **20** Pərwərdigar mundak kixini
əpu qilmaydu, bəlki Pərwərdigarning oşəzi bilən otluk
qəhri tütündək xu kixigə qüxidu; bu kitabta pütülgən
həmmə lənətlər uning bexioya qüxidu; Pərwərdigar
uning ismini asmannin tegidin əqüridu. **21** Pərwərdigar
bu qanun kitabida pütülgən əhdininin həmmə lənətliri
boyiqə Israilning barlıq qəbiliridin uni ayrip qıqip,
apətkə muptila qilidu. **22** Kəlgüsi dəwr bolsa, yəni
silərdin keyin qıqidıyan baliliringlar wə xundaqla yirak
yurttin kəlgən musapirlar Pərwərdigar xu zeminning
üstigə əwətkən balayi'apətlər bilən kesəllərnəni kəridu; **23**
Pərwərdigar oşəzi wə qəhri bilən wəyran qiloğan Sodom,
Gomorra, Admah wə Zəboimlarning wəyranqilikidək
zeminning həmmə yeri günggürtlixip, xorlixip, keyüp
kətkinini, terikqilikmu, həsulmu bolmioşinini, ot-qəpmu
ünmigini kəridu; **24** buni kərgənlər, hətta həmmə
əl-yurt: «Nemixka Pərwərdigar bu zeminoya mundak
qiloşandu? Nemixka Uning oşəzi xunqə qattik, əxəddiy
boloşandu?» dəp soraydu; **25** andin ularoşəya jawab berilip:
«Ular ata-bowilirinin Hudasi Pərwərdigarning ularni
Misir zemnidin qutkuzup qıkaroşinida ular bilən bekitkən

əhdini taxlap, **26** berip ularning nesiwisi bolmioqan, özimu tonumioqan ilahlarıning kullukioqa kirip, ularoqa qokunioqini üqün xundak boldi. **27** Mana bu sawəbtin Pərwərdigarning oʻzəzi bu zeminoqa tutixip, bu kitabta pütülgən həmmə lənətni uning üstigə kəltürdi. **28** Xuning üqün Pərwərdigar oʻzəzəp, aqqiq wə zor kəhr bilən ularni yurtidin yulup, baxka bir yurtka taxlidi» — deyilidu. **29** Hərbir yoxurun sirlar bolsa Pərwərdigar Hudayimizningkidur; lekin hərəkandak axkarilanoqan wəhiylər bolsa bu qanunning səzligə əməl qiliximiz üqün əbədgiqə biz wə balilirimizningkidur.

30 Wə xundak boliduki, bu barliq ixlar, yəni mən sening aldingda qoyoqan bu bərikət bilən lənət bexingoqa qüxkinidə, Pərwərdigar Hudaying seni həydiwətkən əlləring arisida turup bularni esinggə elip kəngül bəlüp, **2** əzüng wə baliliring Pərwərdigar Hudayingning yenioqa yenip Uning awazioqa kulak selip, mən bügün sanga əmr qiləqan barliq ixlaroqa pütün kəlbəng wə pütün jening bilən itaət qilsang, **3** xu qaoqda Pərwərdigar Hudaying seni sürgünlüktin qayturup, sanga iqini aqritip, Pərwərdigar Hudaying Əzi həydiwətkən əllərdin yioqip kelidu. **4** Gərqə aranglardin hətta asmanlarning qetigiqimu həydilip kətkənlər bolsimu, Pərwərdigar Hudaying seni xu yərdin yioqip jəm qilip kelidu. **5** Pərwərdigar Hudaying seni ata-bowiliringning təwəliki boləqan zeminoqa kəltüridu wə sən uni igiləysən; U sanga yaxilik qilip ata-bowiliringning sanidin ziyadə kəp qilidu; **6** Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbəng, pütün jening bilən səyüxkə Pərwərdigar Hudaying kəlbəngni wə

nəsiliringning kəlbini hətnə qilidu; xuning bilən silər həyat yaxaysilər. **7** Xundakla Pərwərdigar Hudayinglar bu həmmə lənətlərnə düxmənliringlarning üstigə, silərgə nəprətlidioqanlarning üstigə, silərgə ziyankəxlik qiloqanlarning üstigə qüxüridu. **8** Silər bolsanglar yenip kelip Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqə kulək selip, mən bügün silərgə tapilioqan həmmə əmrlirigə əməl qilisilər. **9** Xundak qilsanglar, Pərwərdigar Hudayinglar qolliringlarning həmmə ixida, bədinglarning mewisini, qarpay malliringlarning mewisini wə yeringning mewisinimu awutup silərnə zor yaxnitidu. Qünki Pərwərdigar silərnə ata-bowiliringlaroqə yaxxilik qilixtin səyüngəndək, silərgə yaxxilik qilixtin səyünidu. **10** Silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqə kulək selip, bu qanun kitabida pütülgən əmrlər bilən bəgilimilərnə tutup, pütün kəblinglar, pütün jeninglar bilən Pərwərdigar Hudayinglarning tərripigə burulsanglarla, xundak bolidu. **11** Qünki mən bügün sanga tapilioqan bu əmr sən üqün karamət ix əməs yəki səndin yirəkmu əməs. **12** Bu əmr asmanning üstidə əməs, sening: «Bizning uningoqə əməl qilmikimiz üqün kim asmanoqə qikip uni elip qüxüp bizgə anglitidu?» deyixingning həjiti bolmaydu. **13** Wə xuningdək bu əmr dengizning u tərripidimu əməstur, sening: «Bizning uningoqə əməl qilmikimiz üqün kim dengizdin ötüp, uni elip kelip bizgə anglitidu» deyixingning həjiti bolmaydu. **14** Qünki bu söz bolsa uningoqə əməl qilmiking üqün sanga bək yəqin, yəni aqzində wə kənglündə bardur. **15** Mana, mən bügün aldinglarda həyat bilən yaxxilik, ölüm bilən

yamanlikni qoydum; **16** qünki özüm sanga həküm berip: — Silər Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, Uning yollirida mengip, əmrliri, bəlgilimiliri həm həkümlirigə əməl qilinglar, dəp bügün silərgə tapilidim; xundak qilsanglar silər yaxap awup, uni igiləxkə kiridiqan zeminoğa baroqininglarda Pərwərdigar Hudayinglar silərni bərikətləydu. **17** Lekin əgər kənglüngni tətür kilip, kulak salmay azdurulup, baxqa ilahlaroğa bax urup qokunoqili tursang, **18** mən xuni bügün silərgə agahlandurup eytip qoyayki, silər həlak bolmay qalmaysilər; silər uni igiləxkə Iordan dəryasidin otüp baridiqan zeminoğa kirgininglarda uzun əmür kərməysilər. **19** Mən bügün həyat bilən ölümni, bərikət bilən lənətni aldingda qoyqinimoğa asman bilən zeminni üstünggə guwah boluxka qakirimən; əmdi özüng wə nəsling yaxay desənglar, həyatni talliwal; **20** Pərwərdigar Hudayingni səyüp, Uning awazioğa kulak selip, Uningoğa baqlanoqin; qünki U Əzi sening həyating wə əmrüngning uzunluqidur; qünki xundak qilsang Pərwərdigar ata-bowiliring boloqan İbrahim, İshak wə Yaqupka: «Mən silərgə uni berimən» dəp kəsəm kilip wədə qiləqan zeminda turisən».

31 Andin Musa berip həmmə Israiloğa səz qildi; **2** u mundak dedi: «Mən bügün bir yüz yigirmə yaxka kirdim; əmdi silərgə sərdar yaki baxliouqi bolalmaymən. Pərwərdigar manga: Sən bu Iordan dəryasidin etməysən, degənidi. **3** Lekin Pərwərdigar Hudayinglar Əzi silərni yetəkləp [dəryadin] otüp, bu əllərni aldinglarda wəyran qilidu; xuning bilən ularning mal-mülkini igiləysilər; Pərwərdigarning eytkinidək, Yəxua silərnin aldinglarda

baxlap [daryadin] o'tidu. **4** Pərwərdigar Sihon bilən Og degən ikki Amoriy padixahi wə ularning zeminini həlak qiləndək, u bu əllərgimu xundək qilidu. **5** Əmma Pərwərdigar ularni qolunglarəja tapxurojinida, mən silərgə tapiliojan pütkül əmr boyiqə ularəja muamilə kilisilər. **6** Jür'ətlik wə kəysər bolunglar, ularning aldidə titrimənglar, ulardin heq qorqmanglar; qünki silər bilən birgə barəjuqi Pərwərdigar Hudayinglar Əzidur; U silərdin waz kəqməydu, silərni hərgiz taxliwətməydu!». **7** Andin Musa Yəxuani qakirip pütkül Israilning kəz aldidə uningəja səz kilip: «Sən jür'ətlik wə kəysər boləjin; qünki bu həlk Pərwərdigar ularning ata-bowiliriəja kəsəm kilip berixkə wədə qiləjan zeminəja kirgəndə sən ular bilən billə berixing kerək; sən ularəja uni igilitip miras kildurisən. **8** Mana, sening aldingdə mangojuqi Pərwərdigar Əzidur; U sən bilən billə bolup səndin waz kəqməydu, seni hərgiz taxliwətməydu! Sən qorqmiojin, parakəndə bolma!» — dedi. **9** Musa bu qanunni yezip bolup, uni Pərwərdigarning əhdə sandukini kətüridiəjan Lawiyning əwladı boləjan kaqinlar bilən Israilning barlik aqsakalliriəja tapxurup bərđi. **10** Musa ularəja mundək buyrudi: — «Hər yəttə yilning ahirki yilida, yəni azadlik yili dəp bekitilgən waqıtta, «kəpilər həyti» baxlanəjanda, **11** Israilning həmmisi kelip Pərwərdigar Hudayingning huzurida jəm bolux üqün u tallaydiəjan jayəja yiojiləjanda, uni anglisun dəp pütkül Israilning aldidə bu qanunni oqup berisən. **12** Xuning üqün [xu qaəjda] barlik həlkni, ər bolsun, ayal bolsun, bala bolsun, qowukliringning iqidə turuwatqan musapir bolsun, ularning həmmisi

anglap, o'ginip, Pərwərdigar Hudayinglardin k'orkup, bu kanunning barliq s'ozlirini tutup uning'oga əməl k'ilsun, dəp ularni yioq'kin. **13** Xundak bolsa, ularning bu kanunni tonumio'jan balilirimu uni anglap o'ginip, silər igiləxkə Iordan dəryasidin ətüp baridio'jan zeminda yaxio'jan barliq künliridə Pərwərdigar Hudayinglardin k'orkidio'jan bolidu». **14** Andin Pərwərdigar Musao'ja s'öz k'ilip: «Mana sening əlidio'jan wakting yek'inlixip k'aldi. Əmdi Yəxuani qaqiro'jin, ikkinglar jamaət qedirio'ja berip xu yərdə hazır bolunglar. Mən uning'oga wəzipə tapxurimən» dedi. Xuning bilən Musa bilən Yəxua ikkisi berip, jamaət qedirida hazır boldi. **15** Pərwərdigar bulut tüwrükining iqidə k'örüندی; bulut tüwrüki qedirning dərwazisining üstidə tohtidi. **16** Pərwərdigar Musao'ja mundak dedi: «Mana, sən ata-bowiliringning k'exida uhlax aldida turisən; andin bu həlk k'oz'ojilip, baridio'jan zemindiki yat ilahlar'oga əgixip buzukqilik k'ilip, Meni taxlap, Mən ular bilən ba'ojli'olan əhdini buzidu. **17** Xu wak'tta Mening o'əzipim ular'oga tutixip, Mən ularnimu taxlap, ularin yüzümni yoxurimən. Ular yutuwetilidu, k'ep balayi'apət wə külpətlər bexio'ja qüxidu wə ular xu wak'tta: «Xübhisizki, Hudayimiz arimizda bolmio'jini üqün, bu balalar beximio'ja qüxti» — dəydu. **18** Lekin Mən ularning baxka ilahlar'oga mayil bolup əgixip, k'ilo'jan həmmə rəzillikliri üqün xu küni yüzümni pütünləy yoxurimən. **19** Əmdi silər əzünglar üqün bu o'əzəl'ni pütüp, uni Israillaro'ja o'gitinglar; bu o'əzəl'ning keyin Israillarning əyibigə Mən üqün guwahqi boluxi üqün uni ularning a'ozio'ja salojin. **20** Qünki Mən ularni

Mən ata-bowiliriya kəsəm bilən wədə kılolan, süt bilən həsəl ekıp turidiyan yurtka kirgüzimən; andin ular yəp toyup, səmrigəndə baxka ilahlaroya əgixip, ularning kullukioya kiridu wə Meni kəzgə ilmay əhdəmni buzidu. **21** Əmma xundak boliduki, kəp balayi'apətlər bilən külpətlər ularning bexioya qüxkinidə, bu oşəzəl ularni əyibləp guwah beridu; qünki bu oşəzəl ularning əwladlirining aozida untulmaydu. Qünki Mən ularni ularoya kəsəm bilən wədə kılolan zeminoya tehi kirgüzməyla ularning nemə hiyal kiliwatqinini obdan bilimən». **22** Xularni dəp, Musa xu küni bu oşəzəlni yezip, Israillaroya əgətti. **23** Andin [Pərwərdigar] Nunning oqlı Yəxuaoya: «Jür'ətlük wə kəysər boləjin, qünki sən Mən Israillaroya kəsəm bilən wədə kılolan zeminoya ularni baxlap kirisən wə Mən sən bilən billə bolimən» dəp əmr kildi. **24** Musa bu qanunning səzlrini bir kitabka pütünləy yezip boləjandin keyin **25** u Pərwərdigarning əhdə sandukini kətürüp mangojan Lawiylaroya buyrup mundak dedi: **26** — Bu qanun kitabini silərnin əyibinglərgə guwahqi bolup turuxi üqün Pərwərdigar Hudayinglərnin əhdə sandukinin yenioya qoyunglar. **27** Qünki mən silərnin asiy wə boynunglar qattik ikənliklərnin bilimən. Mana, mən tehi aranglarda tirik tursam Pərwərdigaroya asiylik kılıp kəldinglar; əlümümdin keyin silər tehimu xundak kılililər! **28** Mən ularning kulaklırioya bu səzlərnin həmmisini anglitixim üqün, xundakla yər bilən asmanni ularning əyibigə guwahqi boluxka qakirixim üqün əmdi mening aldimoja kəbililiringlərnin həmmə aqsakalliri wə əmədarlırini yiojinglar. **29** Qünki əlümümdin keyin

silarning tüptin buzulup, mən silərgə əmr qiləjan yoldin qətnəp ketidiəninglarni bilimən. Xuning bilən künlərnin ahirida külpətlər bexinglarəqa qüxidu; qünki silər Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni qilip, qolliringlarning ixliri bilən uning qəzipini qozəyasilər». **30** Andin Musa Israillarning pütkül jamaiti aldidə bu qəzəlnin tekistini baxtin-ahiroqə oqup bərdi: —

32 «Quləq selinglar, əy asmanlar, mən səzləy; Aqzinning səzlrini angla, i yər-zemin! **2** Təlimim bolsa yamoqurdək yaqıdu, Səzlim xəbnəmdək tamidu, Yumran ot-qəp üstigə qüxkən sim-sim yamoqurdək, Kəkzarlikning üstigə qüxkən hasiyətlik yamoqurdək bolidu. **3** Qünki mən Pərwərdigarning namini bayan qilimən; Əmdi Hudayimizni uluq dəp jakarlanglar! **4** U qoram taxtur, Uning əməlliri mukəmməldur; Uning barlik yolliri həqqaniydur. U nahəqliki yok, wəpadar bir Huda, Adil wə diyanətlikdur. **5** Əmma [Əz həlki] uningə buzukluk kildi; Ularning qilmixliri Uning Əz baliliriningkidək bolmidi — mana bu ularning əyibidur! Ular əgri wə iplas bir nəsilidur! **6** Əy əhmək wə nadan həlk, Pərwərdigarning yaxxilikini xundək yanduramsən? U seni bədəl tələp hər qiləjan atang əməsmu? U seni yaritip, seni tikligən əməsmu? **7** Ətkən künlərnin esinggə aləjin, Dəwrdin-dəwrgiqə ətkən yillərnin oyləjin; Atangdin sora, u sanga dəp beridu; Aqsəqalliringəqa soal qoy, ular seni həwərləndüridu. **8** Həmmidin aliy boləquqi əllərnin uluxini ularəqa uləxtürgəndə, Adəm'atining pərzəntlirini bir-biridin bəlginidə, U həlklərnin qəgrilirini Israil balilirining sanioqa qarap bekitkən. **9** Qünki Pərwərdigarning nesiwisi

bolsa uningõja has bolõjan hõlkidur; Yakup huddi qõk taxlinip qikkandõk, Uning mirasidur. **10** U uni qõl bir zeminda, Xamal hõwlaydiõjan dõhxõtlik bir bayawanda uni tapti; Uni orap õtrapida koõdap turdi, Uni kõz karikukidõk saklidi; **11** Huddi bõrkõt õz qanggisini tõwritip, Balilirining õstidõ põrwaz kilipl, Kanatlrini yeyip ularni põylirining õstigõ elip kõtõrginidõk, **12** Põrwõdigarmu uningõja xundõk yaloõuz yetõkqilik kildi; Heqkandõk yat ilah uning bilõn billõ õmõs idi. **13** U uni yõr yõzining egiz jayliriõja mindõrdi, Wõ u etizlikning mõhsulatidin yedi, U uningõja kiya taxtin hõsõl xoritip, Qõkmaq texidin zõytun meyi xoratti; **14** Sanga kala qõymiki bilõn koy sõtini iqkõzõp, Kõzilarning yeõqini, Baxandiki koqkarlar wõ tekilõrning gõxini yegõzõp, Esil buõdayning esil danliridin yegõzdi, Sõn bolsang õzõm keni bolõjan sap xarabni iqting. **15** Lekin Yõxurun sõmrip tõpkõk bolup kaldi; Bõrhõk, sõn sõmrip kõtting, Bordilip kõtting, Toyunup kõtting! U õzini yaratkan Tõngrini taxlap, Õz nijatining Kõram Texini kõzgõ ilmidi. **16** Ular bolsa yat ilahlarõja õgixip Uning wapasislikqa bolõjan hõsitini koõõqidi, Yirginqlik ixlar bilõn Uning õõzipini kõtõrdi. **17** Ular Igõ-Tõngrisi õmõs jinlarõja, Õzi bilmõydiõjan ilahlarõja, Ata-bowilirimu kõrkõmaydiõjan, Yengi põyda bolup qalõjan ilahlarõja kõurbanlik kildi. **18** Sõn õzõngni tõrõldõrgõn Kõram Taxni kõnglõngdin qikõrding, Seni apiridõ kilõjan Tõngrini untudung. **19** Põrwõdigar buni kõrõp, Oõqul-kizlirining Uning aqqikini kõtõrginidin, ulardin bizar bolup mundõk dedi: — **20** «Mõn ulardin yõzõmni yoxurimõn, Ularning aqiwitini

kөрүр бақай; Қўнки ular ирлас бир нәсильдур, Қәлбидә
wapadarлиқи yok balilardur. **21** Igә-tәngrisi әmәslәр bilән
hәsitimni kәltürdi, Әrzimәs mәbudliri bilән қәһrimni
қozқidi; Xunga «hәq hәlk әmәs» bolqan bir hәlk арқilik
ularning hәsitini қozқaymән, Nadan bir әl арқilik ularning
аqqiқini kәltürimән. **22** Қўнки Mening оғәzipimdin bir
ot tutaxti; U tәhtisaraning tegigiqә kәyүр baridu, U
yәр bilән uning mәhsulatini yәр ketidu, Wә taqlarning
ullirinimu tutaxturidu. (Sheol h7585) **23** Mән ularning үstigә
balay'apәtlәrni dәwilәymән; Ya-оқlirimni birni қoyмай
ularоға atimән. **24** Ular аqarқiliқtin yegilәp ketidu,
Tomuz issiқ wә wabaning nәxtәrliri tәripidin yәр ketilidu;
Ularоға қarxi yirtқuq hәywanlarning қixlirini, Topida
әmiligüqilәrning zәhirini әwәtimән. **25** Taxқirida қiliq
ularni musibәtkә salidu, Iqkiridә wәhimә basidu; U yigit
bilән қizni, Әmqәktiki bala bilән ақ qaqlıқni hәmmisini
yоқitidu. **26** Mән: «Ularни qepiwetimән, Insanlarning
arisidin ularning namini әqürimән» — dәyttim, **27**
Biraқ düxmәnning mәshirә қilixidin қorқtum; Israilning
rәқibliri bu ixni hata қuxinip: — Bu ix bizning қolimizning
küqlüklükidin bolqan bolsa kerәk, Pәrwәrdigar buni
hәq қilmidi» demisun dәp, [bu ixni қilmidim]. **28** Israil
nәsihәttin mәhrum bolqan bir әl, Ularning hәq әқil-
pәmi yоқtur. **29** Ah, ular dana bolsidi! Xundaқ bolsa
buni қuxinip, Öz ақiwiti қандақ bolidiқinini oylaytti!
30 Әgәр ularning Қoram Texi ularни setiwәtmigән bolsa,
Pәrwәrdigar ularни [düxmәnlirigә] taxlap bәrmigән bolsa,
Bir kixi қандақmu ming kixini өз aldidin hәydiyәlaytti?,
Ikki kixi қандақmu on ming kixini қақuralaytti? **31**

Qünki baxqılarning qoram texi bolsa bizning Qoram Teximizdək əməstur. Buningəja düxmənlirimiz əzliri guwahlıq bərsun! **32** Qünki ularning üzüm teli Sodomning üzüm telidin, Gomorraning etizlikliridin qıqkandır; Üzümliri zəhərlik üzümlərdur, Ularning hər bir sapıki aqqıktur, **33** Xarabi bolsa əjdihələarning zəhəridur, Kobralarning əjəllik zəhəridur. **34** [Pərwərdigar]: «Bularning [həmmisi] Meningkidə saqlaklık əməsmu? Öz həzinilirimdə məhürləngən əməsmu? **35** Intikam Meningkidur, Yamanlıqni qayturuxmu xundak, Bular ular putlixidiqan waqitkiqə saqlaklık turidu, Qünki ularning balayi'apətlik küni yeqinlaxmaqta, Ularning bexioja qüxidiqan ixlar bolsa tez keliwatidu. **36** Qünki Pərwərdigar ularning küqi tügəp kətkənlikini, ularning [aziyip], hətta ajiz yaki meyiplərningmu qalmioşinini kərgəndə, U Öz həlkining üstigə həküm qıqiridu, Öz bəndilirigə mehır-xəpəkət kərsitidu. **37** U waqıtta U mundaq dəydu: «Kəni, ularning ilahliri? Özigə tayanq qilojan qoram texi əmdi kəyərdidur? **38** Ularning etküzgən qurbanlıqlirining yeşini yegən, Ularning xarab hədiyəliridiki xarabini iqqənlər kəyərgə kətti? Əmdi ular ornidin turup silərgə yardım berip, panahınglar bolsun! **39** Əmdi Mən Özüm, pəkət Mənla «Xu»durmən, Manga həmrah heqqəndak ilahning yoklukini kərip bilinglar. Mən öltürüp tirildürimən, Zəhimləndürüp saqaytimən; Wə heqkim Mening qolumdin qutquzalmaydu. **40** Qünki Mən qolumni asmanlarəja kətürüp: — «Əbədgiqə həyatturmən» dəp eytip, **41** Qaqnap turidiqan qiliqimni ittik qilimən, Mening qolum

adalətni qoral kılıp tutidu, Düxmənlirimdin intikəm alimən, Məndin nəprətləngüqilərnin qıləqlirini ularəqa yandurimən! **42** Mən ya oqlirimni qan iqqüzüp məst qilimən, Mening qiliqim gəx yəydu, Mən ularni əltürülgənlər bilən əsirlərnin qenini, Düxmənnin sərdarlırının baxlırini yəp-iqidiəqan qilimən». **43** Əy əllər, Uning həlqi bilən billə xadlınıqlar, Qünki U Əz bəndilirinin qeninin intikəmini alidu, Əz düxmənlirigə qisas yanduridu, Əz zemini bilən həlqi üqün kəqürüm-kafarət kəltürüp beridu». **44** Əmdi Musa bilən Nunning oqlı Yəxua kelip bu qəzəlnin barlıq səzlırini həlqnin aldidə oqup bərdi. **45** Andin Musa bu həmmə səzlərni barlıq İsrail aldidə ahirlaxturup **46** ularəqa səz kılıp: «Mən bügün otturəqlardə silərni aqaqlandurup guwaqlıq bərgən bu barlıq səzlərgə kəngül bəlünglər; silər bularni baliliringlərəqa tapılap: «Bu qanunın həmmə səzlırīgə əməl qilixqə kəngül qoyunqlar» dəp buyruxunqlar kərək. **47** Qünki bu səz silərgə munasiwətsiz, kuruk səz əməs, bəlki silərnin qayatinglardur! Silər u zeminni igiləxkə İordan dəryasidin ətisilər; ətəndin keyin u zemində bu səz arqılıq uzun əmür kərisilər» — dedi. **48** Yənə xu küni Pərwərdigar Musəqa səz kılıp mundaq dedi: — **49** Sən uxbu Abarim teqləqa, yəni Yerihonin utturidiki, Moabnin zeminidiki Nebo teqləqa qıqqın wə xu yərdə Mən İsrailəqrə əz təwəliki bolux üqün beridiəqan Qanaan zeminini kərgin. **50** Andin akang Hərun Hər teqlədə əlöp əz həqlirigə qoxuləqandək, sənmu qıqidiəqan xu taqlədə əlöp həqliringgə qoxuləqin; **51** qünki silər Zin qelidiki Məribəq-Qadəxnin sulirinin

yeni oʻlja bar oʻlajanda, ikkinglar Israillarning arisida Manga wapasizlik kersitip, Israillarning arisida Meni «mukaddas» d e p h e r m e t l i m i d i n g l a r . 52 Xunga s e n I s r a i l l a r o ʻ j a b e r i d i o ʻ j a n x u z e m i n n i u d u l u n g d a k e r i s e n , l e k i n u n i n g o ʻ j a k i r e l m e y s e n .

33 Hudaning adimi bol o ʻ j a n M u s a n i n g o ʻ l u m i d i n i l g i r i I s r a i l l a r n i b e r i k e t l e x k e t i l i g e n b e h t - t i l e k l i r i m u n u l a r : — 2 U m u n d a k d e d i : — « P e r w e r d i g a r O z i S i n a y t e o ʻ j i d i n k e l i p , S e i r d i n q i k i p [I s r a i l] u s t i g e p a r l i d i ; P a r a n t e o ʻ j i d i n p e y d a b o l u p q a k n i d i , U t u m e n l i g e n m u k a d d a s l e r n i n g o t t u r i s i d i n q i k i p k e l d i ; O n g k o l i d i n I s r a i l o ʻ j a a t a l o ʻ j a n o t l u k b i r k a n u n q i k t i . 3 D e r h a k i k e t , U h e l k n i s e y i d u ; S e n i n g b a r l i k m u k a d d a s b e n d i l i r i n g k o l u n g d i d u r ; U l a r n i n g h e r b i r i a y i o ʻ j i n g a l d i d a o l t u r u p , S e z l i r i n g g e m u y e s s e r b o l i d u . 4 M u s a b i z g e b i r k a n u n b u y r u p , B u n i Y a k u p n i n g j a m a i t i g e m i r a s k i l i p b e r d i ; 5 H e l k n i n g s e r d a r l i r i j e m b o l u p , I s r a i l n i n g k e b i l i l i r i b i r y e r g e y i o ʻ j i l o ʻ j a n d a , U Y e x u r u n n i n g o t t u r i s i d a p a d i x a h d e k b o l d i . 6 « R u b e n b o l s a , a d e m l i r i o ʻ l u p k e t m e y , h a y a t t u r s u n ; U n i n g a d e m l i r i a z b o l m i s u n » . 7 [M u s a] n i n g Y e h u d a t o ʻ j r i s i d a t i l i g e n b e h t i m u n d a k : — « Y e h u d a n i n g a w a z i n i a n g l i o ʻ j a y s e n , i P e r w e r d i g a r ; U n i e z h e l k i g e k o b u l k i l d u r o ʻ j a y s e n ; U n i n g k o l l i r i u l a r u q u n k u r e x k i l s u n ; E m d i e z i n i e z g u q i l e r g e k a r x i t u r u x k a u n i n g o ʻ j a m e d e t b o l o ʻ j a y s e n » . 8 U L a w i y t o ʻ j r i s i d a m u n d a k d e d i : — « S e n i n g u r i m w e t u m m i m t a x l i r i n g S e n i n g b u m u k a d d a s b e n d e n g g e t a p x u r u l o ʻ j a n ; S e n u n i M a s s a h d a s i n i d i n g , M e r i b a h n i n g s u l i r i n i n g y e n i d a u n i n g b i l e n t a l a x t i n g . 9 U e z a t a - a n i s i t o ʻ j r i s i d a : « U l a r o ʻ j a y u z - h a t i r e k i l m a y m e n » , d e p e y t t i , O z k e r i n d a x l i r i n i n g

heq yuzini qilmay, Öz balilirini tonuxni halimay,
Balki Sening sezünggə əməl kilip, əhdəngni qing tutti.
10 Mana, [Lawiyalar] Yakupka həkümliringni ukturidu,
Ular Israiloqa qanununıni igitidu; Ular dimioqingoqa
huxbuyni sunidu, Qurbangahingoqa pütün köydürmə
qurbanliklarni kältüridu. **11** I Pərwərdigar, uning
təllukatini bərikətligəysən, Uning kollirining əjri Seni
hux qilodək boloyay, Uningoqa qarxi qikqanlar wə
uningdin nəprətləngənlər bolsa, Ularni kopalmioqudək
haldə bəllirini sunduroqaysən!» **12** U Binyamin toqrisida
mundək dedi: — «Pərwərdigarning səygini bolsa, U
Uning yenida bihətər makan kilidu, Pərwərdigar sayə
bolup pütün kün uni saklaydu, U uni mürisi otturida
makanlaxturidu» **13** Yüsüp toqrisida u mundək dedi:
— «Uning zemini Pərwərdigar tərripidin bərikətlik
boloyay! Asmanlarning esil nemətliri bilən, Xəbnəm
bilən, Yər tegidiki nemətliri bilən, **14** Kündin hasil
bolidioqan esil məhsulatlıri bilən, Aydin hasil bolidioqan
esil nemətliri bilən, **15** Qədimki taqlarning aliy nemətliri
bilən, Mənggülük dəngləarning esil nemətliri bilən, **16**
Yərning esil nemətliri wə uningoqa toloqan həmmə
məwjudatlıri bilən, Azoqanlıqta turoquqi Zatning xapaiti
bilən bərikətlənsun! Bularning həmmisi Yüsüpning
bexioqa, Yəni öz qerindaxliridin ayriloqanning qokqisioqa
qüxsun. **17** Uning həywisi öz buqisining tunjisidəktur;
Uning münggüzliri yawa kalining münggüzliridəktur, Ular
bilən u əl-yurtlarning həmmisini birakla yər yuzining
qətlirigiqə üsidu. Mana Əfrayimning tümənligən adəmliri,
Manassəhning minglioqan adəmliri xundək bolidu». **18**

Zəbulun toʻqrisida u mundak dedi: — «Əy Zəbulun, sən qikqiningda xadlanoʻyin; Əy sən Issakar, öz qedirliringda hux boloʻjin! **19** Mana ular həkklərni taʻoʻka qaqiridu, Xu yərdə ular həkqaniylikning qurbanliklirini sunidu, Qünki ular dengizdiki mol dölətlərni, Quməʻa kəmülgən gəhərlərni sümürüp ularəʻa muyəssər bolidu». **20** Gad toʻqrisida u mundak dedi: — «Gadning zeminini kengəytküqigə bəht-bərikət boləʻay; Gad bolsa qixi xirdək olturaqlaxti; U bilək həm bax terisini titmatitma qiliwetidu; **21** Xu yərdə u əng esil nesiwini talliwaldi; Qünki xu yərdimu u həküm bekitküqining ülüxi boləʻan jay saklakliktur; U həkning sərdarliri bilən kelip, Israil bilən birgə Pərwərdigarning adaliti bilən həkümlirini yürgüzdi». **22** Dan toʻqrisida u mundak dedi: — «Dan bolsa yax bir xirdur; U Baxandin taklap ətidu». **23** Naftali toʻqrisida u mundak dedi: — «Əy Naftali, iltipatkə toyunoʻjansən, Pərwərdigar tərpidin kəlgən bəht-bərikətkə tolup, Məʻorip bilən jənubni əzünggə mülük qilip igiləysən». **24** Axir toʻqrisida u mundak dedi: — «Axir oʻqullar bilən bərikətlinidu; U qerindaxliri arisida iltipat kərsun; Puti mayəʻa qilansun. **25** Dərwaza baldaqliring təmür bilən mistin bolidu; Künliring qandak bolsa, küqüngmu xuningəʻa muwapik təng bolidu». **26** «— Əy Yəxurun, Təngringdək baxka heqkim yoqtkur; U sanga yərdəmgə asmanlar üstigə, Zor həywisi bilən bulutlarning üstigə minip kelidu. **27** Əzəliy Huda sening baxpanahingdur, Astingda əbədiy biləklər turidu. U sening aldingdin düxmənni həydəp: — «Ularni hək qiləʻjin!» dəp [sanga] buyruydu. **28** Xuning bilən Israil axlik

bilən yengi xarab mol boləjan bir zeminda turup, Yaloquz aman-esən makan tutidu, Yakupning bulikı ohxaxla aman-esən bolidu; Uning asmanlirimu xəbnəm temitip turidu. **29** Bəhtliksən, i Israil! Səndək Pərwərdigarning Əzi kətkuzəjan həlktin yənə kim bar? U bolsa sening mədətkar kəlkining, Həywətlik kiliqingdur! Sening düxmənliring sanga zəiplixip boysunidu; Sən ularning egiz jaylirida dəssəp mangisən».

34 Andin Musa Moabning tüzlənglikliridin qikip Nebo teəjining üstigə, yəni Yerihoning utturisidiki Pisgah teəjining qokkisiəja qikti. Xu yərdə Pərwərdigar uningəja pütkül zeminni kərsətti; Gileadtin Danəjiqə, **2** pütkül Naftali bilən Əfraim wə Manassəhning zeminini, Yəhudaning pütkül zemini bilən kəxup məəjribtiki dengizəjiqə, **3** jənubtiki Nəgəw zeminini, «Horma xəhəri» dəp ataləjan Yeriho wadisidiki tüzlənglikni Zoar xəhərigə kədər, həmmiini uningəja kərsətti. **4** Andin Pərwərdigar uningəja səz kilip: «Mən kəsəm kilip: «Bu zeminni sening nəslinggə berimən» dəp İbrahım, İshak wə Yakupka wədə kiləjan zemin mana muxudur. Əmdi sanga uni əz kəzüng bilən kərüxkə nesip kildim, ləkin sən xu yərgə ətöp kirəlməysən» dedi. **5** Andin Pərwərdigarning eytkinidək, Pərwərdigarning kuli Musa xu yərdə, yəni Moabning zeminida wapat boldi. **6** U uni Moabning zeminidiki taəj jiləjisida, Bəyt-Peorning utturisida dəpnə kildi; uning kəbrisining kəyərdə ikənlikini bügüngiqə həqkim bilməydu. **7** Musa wapat boləjan wəqıtta bir yüz yigirmə yaxka kirgənidi, ləkin kəzliri həq torlaxmiəjan wə məəjduridin həq kətmigənidi.

8 Israillar Musa üçün Moabdiki tüzlängliktə ottuz küngiqə matəm tutti. Xuning bilən Musa üçün matəm tutup yiqlaydiqan künlər tügigənidi. **9** Musa qollirini uning üstigə qoyoqça, Nunning oqlı Yəxua danalıq bərgüqi Roh bilən toloqanidi. Xuning bilən Israillar uningqə itaət qilip, Pərwərdigarning Musaqə buyruqinidək qildi. **10** Musadin keyin uningdək Pərwərdigar bilən yüz turanə sözləxkən ikkinqi bir pəyoqəmbər Israil iqidə qiqmidi; **11** Pərwərdigarning uni Misir zeminiqə əwətixi bilən u xu yərdə Pirəwngə, uning hizmətkarliri wə pütkül zeminidikilər aldida kərsətkən həmmə möjizilik alamət wə karamətlərgə, **12** ayan qilinqan xu barlıq uluq qudrətkə wə Musaning pütkül Israilning kəz aldida kərsətkən barlıq dəhxətlik həywisigə təng turoqudək heqkəndək adəm qiqmidi.

Yəxua

1 Wə Pərwərdigarning kuli boləjan Musa wapat boləjandin keyin xundak boldiki, Pərwərdigar Musaning hizmətkari, Nunning oqlı Yəxuağa səz kılıp mundak dedi: — **2** Mening kulum Musa wapat boldi. Əmdi sən kəzəjilip, bu həlkning həmmisini baxlap İordan dəryasidin ətüp, Mən ularəja, yəni İsrailarəja təkdim kılıdioran zeminoja kirgin. **3** Mən Musəja eytkinimdək, putunglarning tapini kəyərgə təkən bolsa, xu jayni silərgə bərdim; **4** qəgranglar qəl-bayawandin tartip Liwanəjiqə, Hittiylarning zeminini əz iqigə elip, Əfrat dəryasidin kün petixniki Ottura Dengizəjiqə bolidu. **5** Sening barlik həyat künliringdə həqkim sanga qarxi turalmaydu. Mən Əzüm Musa bilən billə boləjandək sening bilən billə bolup, seni hərgiz taxliwətməymən. **6** Sən jür'ətlik wə kəysər boləjin; qünki sən bu həlkni Mən ata-bowiliriəja berixkə kəsəm bilən wədə kıləjan zeminoja mirashor kılıp igilitisən. **7** Mening kulum Musa sanga buyruəjan barlik qanunoja əməl kılıxka kəngül bəlup, kət'iy jür'ətlik wə tolimu kəysər boləjin; sən kəyərgila barsang ixliring ələlibilik boluxi üqün uningdin ya ong ya soloja qətnəp kətmə; **8** bu qanun kitabini əz əqzindin neri kilmay, uning iqidə pütülgənni həmmisini tutup, uni keqə-kündüz zikir kılıp oyla; xundak kılısang yolliringdə ələlibilik bolup, əzüng ronak tapisən. **9** Mana sanga: — Jür'ətlik wə kəysər bol, dəp buyruəjanidimoqu? Xunga həq wəhimigə qüxmə, yürəksiz bolma; qünki kəyərgə barsang Pərwərdigar Hudaying sən bilən birgidur. **10** Xuning bilən Yəxua həlkning baxliriəja buyrup: — **11** Silər qədirgəhtin ətüp

həlkkə: — Əzünglər üçün ozuq-tülük təyyar qilinglar, çünki üç gün toxqanda silər İordan dəryasidin ötüp Pərwərdigar Hudayinglar silərgə beridiqan zeminni igiləx üçün kirisilər, — dənglər, dedi. **12** Yəxua Rubənlər bilən Gadlar və Manassəhning yerim kəbilisigə söz kəlip: — **13** Hudaning kuli boləqan Musaning silərgə buyrup: — Pərwərdigar Hudayinglar silərgə aramlik ata kəlip bu zeminni silərgə bərgən, dəp eytkinini esinglarda tutunglar. **14** Hotun bala-qaqanglar və qarpayliringlar Musa əzi silərgə təkşim kəloqan, İordan dəryasining bu təripidiki zeminda qalsun, ləkin aranglarda qanqilik batur palwan bolsanglar, silər öz kərindaxliringlarning aldida səptə turup ularəqə yardəm berip jəng kilinglar; taki Pərwərdigar Hudayinglar kərindaxliringlarəqə silərgə ata kəloqiniəqə ohxax aram ata kəlip, kərindaxliringlarəqə u ularəqə miras kəlip beridiqan zeminni igilətgüqə xundak qilinglar. Andin silər təwəlikinglar boləqan zeminni, yəni Hudaning kuli boləqan Musa silərgə təkşim kəloqan, İordan dəryasining gün qikix təripidiki bu zeminni igiləx üçün kaytip beringlar, — dedi. **16** Ular Yəxuaəqə jawab berip: — Sən bizgə əmr kəloqanning həmmisigə əməl kəlimiz, sən bizni kəyərgə əwətsəng, xu yərgə barimiz. **17** Biz həmmə ixta Musaning səzigə kəlak saləqinimizdək sanga kəlak salimiz; birdinbir tilikimiz, Pərwərdigar Hudaying Musa bilən billə boləqandək sening bilənmu billə boləqay! **18** Kimki sening əmringgə itaətsizlik kəlip, sən bizgə buyruəqan hərəkəndək səzliringgə kəlak salmisa, əltürüdidu! Sən pəkətlə jür'ətlik və kəysər boləqin, — dedi.

2 Andin keyin Nunning oqli Yəxua ikki qarlıoquqini Xittimdin əwətip ularoqa: — Silər berip u zeminni, bolupmu Yeriho xəhırini qarlap kelinglar, dedi. Xuning bilən ular u yərgə berip, Raħab atlık bir pahixining əyigə kirip kəndi. **2** Lekin birsi kelip Yeriho padixahioqa: — Būgün keqə Israillardin birnəqqə kixi bu zeminni qarlıoqli kəptu, dəp həwər yətküzdi. **3** Xuning bilən Yeriho padixahı Raħabning kexioqa adəm əwətip: — Sening kexingəya kelip, əyüggə kirgən xu kixiləni bizgə tapxurup bərgin, qünki ular bu zeminning hər yerini paylıoqli kəptu, — dedi. **4** Lekin u ayal u ikki kixini elip qikip yoxurup kəyoqanidi; u jawab berip: — Dərwəkə bu kixilər mening keximoqa kəldi, lekin mən ularning nədin kəlgənlikini bilmidim; **5** karangəyu qüxüp, kowukni etidioqan wakit kəlgəndə xundak boldiki, bu adəmlər qikip kətti. Mən ularning kəyərgə kətkinini bilməymən. Ularni tezdin koqlisanglar, qokum yetixiwalisilər, — dedi. **6** Lekin u ayal ularni əgzigə elip qikip, əgzining üstidə rətləp yeyip kəyoqan zioqir pahallirining astioqa yoxurup kəyoqanidi. **7** U wakitə ularning kəynidin izdəp koqlioquqilar İordan dəyasining yoli bilən qikip dərya keqiklirigiqə koqlap bardı. Ularni koqlioquqilar xəhərdin qikixi bilənla, xəhərnin kowukı takaldi. **8** Xu wakitə, u ikkiylən tehi uhlaxka yatmioqanidi, Raħab əgzigə qikip ularning kexioqa berip **9** ularoqa: — Pərwərdigarning bu zeminni silərgə miras kilip bərgənlikini, xundakla silərdin boləyan wəhimənglar bizlərgə qüxüp, bu zemindikilərnin həmmisi aldinglarda həlidin ketəy deginini bilimən; **10** qünki biz silər Misirdin qikqininglarda Pərwərdigarning aldinglarda

Kizil Dengizni qorutqanlikini, xundaqla silarning Iordan daryasining u tariqidiki Amoriylarning ikki padixahi Sihon bilan Ognida qandak qilganliklarni, ularni mutlak yokatqanliklarni angliduk. **11** Buni anglap yurikimiz su bolup, silarning sawabinglardin harkaysimizning rohi qikip kattidi. Qunki Parwardigar Hudayinglar bolsa yukirida, asmanlarning hamda towenda yarning Hudasidur. **12** Em-di silerdin otunimanki, men silerga korsatkən himmitim uqun silermu mening atamning jamatiga himmat kilixka Parwardigarning nami bilan manga kasem kilinglar, xundaqla ata-anamni, aka-uka, aqa-singil kerindaxlirimni wa ularoqa tawa barliqoqa qekilmasliklarni, jenimizni tirik kaldurup, olümdin kutkuzuxunglar toqrisida manga bir kapalət bəlgisini beringlar, — dedi. **14** Ikkiylən uningoqa: — Əgər sən bu iximizni axkarilap qoymisang, silər jeninglardin ayrilsanglar, bizmu jenimizdin ayriloqaymiz! Xuningdək xundaq boliduki, Parwardigar bizga bu zeminni igə qilozuqanda, biz jəzmən silergə mehrilanlarqə wa səmimiy muamilidə bolimiz, dedi. **15** Xuning bilan ayal ularni pənjiridin bir tana bilan quxürüp qoydi (qunki uning öyi xəhərning sepilida bolup, u sepilning üstidə olturatti). **16** Ayal u ikkisigə: — Qoqliquqilar silergə uqrap kalmasliki uqun, taqqa qikip, u yərdə uq kün yoxurunup turunglar; qoqliquqilar xəhərgə qaytip kəlgəndin keyin, andin silər öz yolunglaroqa mangsanglar bolidu, — dedi. **17** Ikkisi ayaloqa: — Əgər sən bizning deginimizdək kilmisang, sən bizgə qilozuqan kasəmdin halas bolimiz: — **18** Mana, biz zeminoqa kirgən qaqda, sən bizni quxürüxkə ixlətkən bu kizil

tanini pənjirigə baqlap qoyqin; andin ata-anangni, aka-uka qerindaxliringni, xundakla atangning barlik jəmətidikilərnə öyünggə, özünggə yiqip jəm kiləin. **19** Xundak boliduki, öyüngning ixikliridin taxqirioqa qiqқан һərkimining qeni öz bexida bolidu; biz uningqa məs'ul əməsmiz; ləkin biraw öyüngdə sən bilən billə boləan birsining üstigə qol salsa, undaqta uning qeni bizning beximizə qüxkəy! **20** Əgər sən bu iximizni axkarilap qoyasang, sən bizgə qiləuzəan bu qəsəmdin halas bolimiz, — dedi. **21** Raһab jawab berip: — Silərninɡ deɡininqlərdək bolsun dəp, ularni yoləa selip qoydi. Ular kətkəndin keyin, ayal pənjirigə u qizil tanini baqlap qoydi. **22** U ikkisi u yərdin ayrilip, taqqa qiqip, qoqlioquqilar [xəhərgə] qaytip kətküqə u yərdə üq kün turdi. Qoqlioquqilar yol boyidiki һəmmə yərnə izdəpmu ularni tapalmidi. **23** Andin bu ikkisi taqdin qüxüp, qaytip mangdi; ular dəryadin ötüp, Nunning oqlı Yəxuaning qexioqa kelip, bexidin kəqürgənlirininɡ һəmmisini uningə dəp bərdi. **24** Ular Yəxuaəqa: — Pərwərdigar dərwəkə barlik zeminni qolimizə tapxurdi; zeminda turuwatqanlarning һəmmisi bizning tüpəylimizdin roһi qiqip kətti, — dedi.

3 Yəxua ətisi tang səһərdə turup, pütkül Israil bilən Xittimdin ayrilip Iordan dəryasioqa kəldi; ular dəryadin ötküqə xu yərdə bargah tikip turdi. **2** Üq kün toxup, sərdarlar qedirgahtin ötüp, **3** һəlkəkə əmr qilip: — Silər Pərwərdigar Hudayinglarning əһdə sandukini, yəni Lawiylarning uni kətürüp mangəinini kərgən һaman, turoqan ornunqlardin qozəilip, əһdə sandukininɡ kəynidin əgixip meninglar. **4** Ləkin uning bilən silərninɡ

arilixinglarda ikki ming gəz arilik qalsun; qaysi yol bilən mangidioxinglarni bilixinglar üqün, uningoxa yeqinlaxmanglar; qünki silər ilgiri muxu yol bilən mengip bakmioqansilər, — dedi. **5** Yəxua həlqkə: — Əzünglarni pak-mukəddəs qilinglar, qünki ətə Pərwərdigar aranglarda məjizə-karamətlərnə kərsitidu, — dedi. **6** Andin Yəxua kahinlaroxa: — Əhdə sanduqini kətürüp həlqning aldida dəryadin ətünglar, dəp buyruwidi, ular əhdə sanduqini elip həlqning aldida mangdi. **7** Pərwərdigar Yəxuaoxa səz qilip: — Həmmə Israilning Mening Musa bilən billə boləqinimdək, sening bilənmə billə bolidioxanlikimni bilixi üqün bügündin etibarən seni ularning nəziridə qong qilimən. **8** Əmdi sən əhdə sanduqini kətürgən kahinlaroxa: — Silər Iordan dəryasining süyining boyioxə yetip kəlgəndə, Iordan dəryasi iqidə turunglar, — degin, — dedi. **9** Yəxua Israillaroxa: — Bu yaxqə kelinglar, Pərwərdigar Hudayinglarning səzini anglanglar, dedi. **10** Andin Yəxua: — Mana, silər xu ix arkilik mənggülük həyat Təngrining aranglarda ikənlikini, xundəqlə Uning silərnəng aldinglardin Hittiylar, Girgaxiylar, Amoriylar, Qanaaniylar, Pərizziylar, Hiyiylar, Yəbusiylarni həydiwetidioxanlikini bilisilər — pütkül yər-zeminning igisining əhdə sanduqi silərnəng aldinglarda Iordan dəryasi iqidin ətküzülide. **12** əmdi Israilning qəbililiridin on ikki adəmnə tallanglar, hərqaysi qəbilidin birdin bolsun; **13** xundəq boliduki, pütkül yər-zeminning Igsi boləqən Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürgən kahinlarning tapini Iordan dəryasining süyigə təgkəndə, Iordan dəryasining süyi, yəni bax eqinidin eqip kəlgən

sular üzüp taxlinip, derya kêtürülüp dëng bolidu, — dedi. **14** Əmdi xundak boldiki, hək qediriridin qıqıp İordan deryasidin ətəkqi bolqanda, əhdə sanduqini kêtürgən kahınlar həkning aldidə mangdi; **15** əhdə sanduqini kêtürgüqilər İordan deryasioqa yetip kelip, putliri suqə tegixi bilənla (orma waqtida İordan deryasining süyi deryaning ikki kıroqıqıdin texip qıqıdu), **16** yuqiri ekındiki sular heli yiraqtila, Zarətaning yenidiki Adəm xəhirining yenidə tohtap, dëng boldi; Arabah tüzlängliki boyidiki dengizqə, yəni «Xor Dengizi»qə ekıp qüxüwatqan keyinki ekimi üzülüp qaldi; hək bolsa Yerihə xəhirining udulidin [deryadin] ətüp mangdi. **17** Pütkül İsrail quruk yərnə dəsəp, barlıq hək İordan deryasidin pütünləy ətüp boluquqilik, Pərwərdigarning əhdə sanduqini kêtürgən kahınlar İordan deryasining otturisida quruk yərdə məzmut turdi.

4 Pütkül hək İordan deryasidin tamamən ətüp bolqanda, Pərwərdigar Yəxuaqə səz qılıp: — **2** Həkning arisidin on ikki adəmni tallioqin, hər kəbilidin birdin adəm bolsun, **3** ularqə: — Silər İordan deryasining otturisidin, kahınlarning putliri məzmut turoqan jaydin on ikki taxni elip, ularni kêtürüp kelip əzünglar bügün keqə bargah tikidioqan yərgə koyunglar, degin, dedi. **4** Xuning bilən Yəxua hər kəbilidin birdin adəmni, yəni İsrailar arisidin tallioqan on ikki kixini qaqirdi; **5** andin Yəxua ularqə: — Silər İordan deryasining otturisioqa qüxüp Pərwərdigar Hodayinglarning əhdə sanduqining aldioqa berip, İsrailning on ikki kəbilisining sanioqa mas həlda birdin taxni elip mürənglərgə koyunglar. **6**

Qünki bu aranglarda bir əslətmə-bəlgə bolidu; kəlgüsidə baliliringlar: — Bu taxlarning silərgə nemə əhmiyiti bar? — dəp sorap qalsa, silər ularoqa: — 7 İordan dəryasining suliri Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidə üzüp qoyuldi; [əhdə sanduqi] İordan dəryasidin ötküzülgəndə İordan dəryasining suliri üzüp qoyuldi; xunga bu taxlar İsrailaroqa mənggülik bir əslətmə-bəlgə bolidu, — dəp jawap berisilər. 8 Xuning bilən İsrailar Yəxua ularoqa buyruoqandək qildi. Pərwərdigarning Yəxua oqa qiloqan əmri boyiqə İsrailning qəbililirining sanioqa muwapik İordan dəryasining otturididin on ikki taxni elip, qonidoqan jayoqa kətürüp berip, xu yərdə qoyup qoydi. 9 Buningdin baxka Yəxua İordan dəryasining otturidida əhdə sanduqini kətürgən kaqinlarning putliri mustəhkəm turoqan jayda on ikki taxni tikləp qoydi. Bu taxlar bolsa bügüngiqə xu yərdə turidu. 10 Pərwərdigar Yəxua oqa həlqkə eytixka tapiloqan barlik ixlar orunlanoquqilik, yəni Musa əslidə Yəxua oqa buyruoqanlirining həmmisi bəja kəltürülgüqə, əhdə sanduqini kətürgən kaqinlar İordan dəryasining otturidida tohtar turdi. Həlk xu yərdin tezdin ötüwatatti. 11 Xundak boldiki, barlik həlk tamamən ötöp bolqanda, Pərwərdigarning [əhdə] sanduqi bilən kaqinlar həlkning aldidin etti. 12 Rubənlər bilən Gadlar wə Manassəhning yerim qəbilisidikilərmu Musaning ularoqa buyruoqinidək səptə tüzüp İsrailarning aldidə dəryadin etti. 13 jəmiy bolup qirik mingqə qorallanoqan kixi Pərwərdigarning aldidin ötöp, Yeriho tüzləngliklirigə kelip, jəng qilixka təyyar turdi. 14 U küni Pərwərdigar Yəxuani pütkül İsrailning nəziridə qong qildi; ular

uning pütün ömridə Musadin qorqqandək uningdinmu qorqti. **15** Pərwərdigar Yəxuaşa səz qilip: — **16** Həkül-guwahlik sanduqini kətürgən kahinlarşa: — Iordan dəryasidin qiqinglar, dəp buyruşin, dedi. **17** Xunga Yəxua kahinlarşa: — Iordan dəryasidin qiqinglar, dəp buyrudi. **18** Xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürgən kahinlar Iordan dəryasining otturisdin qikip, putlirining tapini quruklukni dəssixi bilənla, Iordan dəryasining süyi yənə öz jayışa kaytip kelip, awwalkidək ikki kiroşiqişişə texip ekixka baxlidi. **19** Həlk bolsa birinşi ayniq oninşi küni Iordan dəryasidin ətüp, Yerihoning xərşining əng qət tərpidiki Gilgalşa kelip qedirgah tikti. **20** Ular Iordan dəryasidin aloşaq kəlgən on ikki taxni bolsa, Yəxua ularni Gilgaldə tikləp qoydi; **21** andin Israillarşa: — Keyin baliliringlar öz atiliridin: — Bu taxlarning əhmiyiti nemə, dəp sorisa, **22** silər baliliringlarşa mundak ukturup qoyunglar: — «Israil ilgiri kuruk yərni dəssəp Iordan dəryasidin ətəkəndi; **23** qünki Pərwərdigar Hudayinglar biz Kizil Dengizdin ətüküşə aldimizdə uning sulirini kurutup bərgəndək, Pərwərdigar Hudayinglar silər ətüküşə aldinglarda Iordan dəryasining süyini kurutup bərdi; **24** yər yuzidiki barlik əllər Pərwərdigarning qolining qanqilik küqlüklükini bilsun, xundakla silərninq Pərwərdigar Hudayinglardin həmixə qorquxunglar üqün U xundak qildi» — dedi.

5 Xundak boldiki, Iordan dəryasining oşərb tərpidiki Amoriylarning həmmə padixahliri bilən dengizning yenediki Qanaaniylarning həmmə padixahliri Pərwərdigarning Israillar ətüp kətüküşə ularning aldidin

Iordan sulirini qandak kurutup bərginini angliqanda, yürəkliri su bolup, Israillarning səwəbidin ularning rohi qikay dəp qaldi. **2** U waqıtta Pərwərdigar Yəxuaşa səz kilip: — Sən qakmaq taxliridin piqaklarni yasap, Israillarni ikkinqi ketim hətnə kiləin, dedi. **3** Xuning bilən Yəxua qakmaq taxliridin piqaklarni yasap, Israillarni «Hətnilik dənglūki»də hətnə kildi. **4** Yəxuaning ularni hətnə kilixining səwəbi xu idiki, Misirdin qikqan jənggə yarişudək həmmə ərkəklər Misirdin qikqandin keyin qəllükning yolida əlup tūgigənidi. **5** Qūnki Misirdin qikqan barlik həlk hətnə kilinəjan bolsimu, lekin Misirdin qikip qəllükning yolida yūrgən waqıtta Israil arisida tuşulojanlarning həmmisi hətnisiz qaləjanidi; **6** Qūnki əslidə Pərwərdigarning awazişa kulak salmiəjan, Misirdin qikqan həlk iqidiki jənggə yarişudək barlik ərkəklər əlup tūgigūqə Israillar kirik yil qəldə yūrgənidi; Pərwərdigar ularşa: — Silərni Mən ata-bowiliringlarşa berixkə kəsəm bilən wədə kiləjan zeminni, yəni sūt bilən həsəl akidiəjan yurtni kərgūqilər qilmaymən, dəp kəsəm kiləjanidi. **7** Lekin Pərwərdigar ularning ornini basturojan əwladliri bolsa, yolda hətnə kilinmişaqqa, Yəxua əzi ularni hətnə kildi. **8** Barlik həlk hətnə kilinip, sakayoquqilik qedirlişida, əz orunliridin qikmay turdi. **9** U waqıtta Pərwərdigar Yəxuaşa: — Būgūn Mən Misirning ar-nomusini üstünglərdin yumilitiwəttim, dedi. Xuning bilən u jayoşa «Gilgal» dəp nam koyulup, taki būgūngiqə xundak atalmakta. **10** Xuning bilən Israillar Gilgaldə qedir tikip turdi. Birinqi ayning on tətinqi kūni ahximi Yeriho diyarining tūzlənglikliridə «ətup ketix həyti»ni

etküzdi. **11** «Ötüp ketix heyti»ning etisi ular xu yarning axliq məhsulatliridin yedi, jümlidin xu küni petir nanlarni wə qomaqlarni yedi. **12** Ular xu zeminning axliq məhsulatliridin yegəndin keyin, etisi «manna»ning qüxüxi tohtidi. Xu waqittin tartip Israillaroqa heq manna bolmidi; xu yilda ular Qanaan zeminining məhsulatliridin yedi. **13** Əmma Yəxua Yerihoqa yekin kəlgəndə, bexini kətürüp qariwidi, mana uning aldida suquruloqan qiliqni tutup turoqan bir adəm turatti. Yəxua uning kexioqa berip uningdin: — Sən biz tərəptimu, yaki düxmənlerimiz tərəptimu? — dəp soridi. **14** U jawab berip: — Yak, undak əməs, bəlki Mən Pərwərdigarning qoxunlirining Sərdari bolup kəldim» — dedi. Yəxua yərgə düm yikilip səjdə qilip uningqa: — Rəbbimning qulioqa nemə tapxuruqliri barkin? dəp soridi. **15** Pərwərdigarning qoxunining Sərdari Yəxuaqa: — Putungdiki kəxingni saləjin, qünki sən turoqan yər muqəddəs jaydur, dewidi, Yəxua xundak qildi.

6 Yeriho sepilining qowuq-dərwaziliri Israillarning səwəbidin məhkəm etilip, heqkim qiqalmaytti, heqkim kirəlməytti. **2** Pərwərdigar Yəxuaqa səz qilip: — Mana, Mən Yeriho xəhərinini, padixahini həmdə batur jəngqilirini qolungoqa tapxurdum. **3** Əmdi silər, yəni barliq jəngqilər xəhərnini bir qətim aylinip menginglar; altə künqiqə hər küni xundak qilinglar. **4** Həmdə yəttə kahin əhdə sanduqining aldida qoqkar münggüzidini etilgən yəttə burqini kətürüp mangsun; yəttinqi künigə kəlgəndə silər xəhərnini yəttə qətim aylinisilər; kahinlar burqilarni qalsun. **5** Xundak boliduki, ular qoqkar burqiliri bilən

sozup bir awaz qıkaroşınida, barlık kixilər buruşınıng awazını anglap, kättik təntənə kılıp towlisun; buning bilən xəhərnıng sepilliri tegidin ərülüp qüxidu, hər bir adəm aldıoşa qarap etilip kiridu, — dedi. **6** Xuning bilən Nunning ooşlı Yəxua kahınlarnı qakırıp ularoşa: — Silər əhdə sanduqını kətürüp menginglar; yəttə kahin Pərwərdigarning əhdə sanduqınıng aldida yəttə qoqkar buruşını kətürüp mangsun, dedi **7** U həlkəkə: — Qikip xəhərni aylininglar; qorallıq ləxkərlər Pərwərdigarning əhdə sanduqınıng aldida mangsun, dedi. **8** Yəxua buni həlkəkə buyruşandın keyin, Pərwərdigarning aldida yəttə qoqkar buruşını kətürgən yəttə kahin aldıoşa mengip buruşılarnı qaldı; Pərwərdigarning əhdə sanduqı bolsa ularning kəynidin elip mengildi. **9** Qorallıq ləxkərlər buruşa qeliwatқан kahınlarning aldida mangdi; əhdə sanduqınıng arkıdın qoşdıoşuqi qoxun əgixip mangdi. Kahınlar mangoşaq buruşa qalattı. **10** Yəxua həlkəkə buyrup: — Mən silərgə: «Towlanglar» demigüqə nə towlimanglar, nə awazinglarnı qıqarmanglar, nə aozinglardın heqbir sözmü qıkmisun; ləkin silərgə «Towlanglar» degən künidə, xu qaoşda towanglar, — degənidi. **11** Xu tərıkidə ular Pərwərdigarning əhdə sanduqını kətürüp xəhərni bir aylandı. Halayıq qedirgahқа kaytip kelip, qedirgahda qondi. **12** Ətisi Yəxua tang səhərdə qoştı, kahınlarmu Pərwərdigarning əhdə sanduqını yənə kətürdi; **13** Pərwərdigarning əhdə sanduqınıng aldida yəttə qoqkar buruşını kətürgən yəttə kahin aldıoşa mengip tohtimay qelip mangatti; [kahınlar] mangoşaq buruşa qaloşanda, qorallıq ləxkərlər ularning aldida mangdi, arkıdın

qoʻrdioʻquqi qoxun aʻgixip mangdi. **14** Ikkinchi künimu ular xəhərning ətrapini bir qetim aylinip, yənə qedirgahqa yenip kəldi. Ular altə küngiqə xundak qilip turdi. **15** Yəttinqi küni ular tang səhərdə qopup, ohxax haləttə yəttə qetim xəhərning ətrapini aylandi; pəkət xu künila ular xəhərning ətrapini yəttə qetim aylandi. **16** Yəttinqi qetim aylinip bolup, kaħinlar burəja qaləjanda Yəxua həlqkə: — Əmdi tovlənglar! Qünki Pərwərdigar xəhərni silərgə tapxurup bərdi! **17** Lekin xəhər wə uning iqidiki barliq nərsilər Pərwərdigarəja mutlək ataləjanliqi üqün [silərgə] «haram»dur; pəkət pahixə ayal Raħab bilən uning pütün əyidikilərlə aman qalsun; qünki u biz əwətkən əlqilirimizni yoxurup qoyəjanidi. **18** Lekin silər qandakla bolmisun «haram» dəp bekitilgən nərsilərdin əzünqlarni tartinglar; bolmisa, «haram» qilinəjan nərsilərdin elixinglar bilən əzünqlarni haram qilip, Israilning qedirgahinimu haram qilip uning üstigə apət qüxürisilər. **19** Əmma barliq altun-kümüx, mis wə təmürdin boləjan nərsilər bolsa Pərwərdigarəja mukəddəs qilinsun; ular Pərwərdigarning həzinasigə kirgüzulsun, — dedi. **20** Xuning bilən həlq tovlixip, kaħinlar burəja qaldi. Xundak boldiki, həlq burəja awazini angliəjinida intayin qattiq tovliwidi, sepil tegidin ərülüp qüxti; həlq uning üstidin ətüp, hərbiri əz aldioja atlinip kirip, xəhərni ixəjal qildi. **21** Ular ər-ayal bolsun, kəri-yax bolsun, qoy-kala wə exəklər bolsun xəhər iqidiki həmmiini qiliqlap yəqətti. **22** Yəxua u zeminni qarlap kəlgən ikki adəmgə: — Silər u pahixə hotunning əyigə kirip, uningəja bərgən qəsiminglar boyiqə uni wə uningəja təwə boləjanlarning həmmisini

elip qiqinglar, dedi. **23** Xuning bilən ikki qarlioquqi yax yigit kirip, Raḥabni ata-anisi bilən kerindaxlirioḡa qoxup ḥəmmə nərsiliri bilən elip qiqti; ular uning barlik uruq-tuoḡkanlirini elip kelip, ularni Israilning qedirgahining sirtioḡa orunlaxturup koydi. **24** Halayik xəḥərni wə xəḥər iqidiki ḥəmmə nərsilərni ot yekip koydürüwətti. Pəḡət altun-kümüx, mis wə təmürdin boləḡan qaqa-kuqa əswablarni yioḡip, Pərwərdigarning öyining həziniḡə əkirip koydi. **25** Lekin Yəxua paḥixə ayal Raḥabni, ata jəmətidikilərni wə uningəḡa təwə boləḡanlirining ḥəmmisini tirik saḡlap qaldi; u bügüngiḡə Israil arisida turuwatidu; qünki u Yəxua Yerihoni qarlxaxə əwətkən əlqilərni yoxurup koyəḡanidi. **26** U qaḡda Yəxua aḡah-bexarət berip: — Bu Yerihə xəḡirini qaytidin yasaxxə qoḡḡan kixi Pərwərdigarning aldidə qarəḡix astida bolidu; u xəḡərning ulini saləḡanda tunji oḡlidin ayrilidu, xəḡərning kowuḡlirini orunlaxturidioḡan qaḡda kiqik oḡlidinmu ayrilidu, — dedi. **27** Pərwərdigar Yəxua bilən billə idi; uning nam-xəḡriti pütkül zeminəḡa kəḡg tarkaldi.

7 Lekin Israil «ḥaram» nərsilər üstidə itaətsizlik qildi; qünki Yəḥuda kəbilisidin boləḡan Zərahning əwrisi, Zabdining nəwrisi, Karmining oḡli Aḡan degən kixi ḥaram dəp bekitilḡən nərsilərdin aloḡanidi. Buning bilən Pərwərdigarning oḡəziḡi Israiləḡa qozəḡaldi. **2** Yəxua Yerihodin Bəyt-Əlning xərk təripidiki Bəyt-Awəḡning yenidə boləḡan Ayi xəḡirigə birnəḡqḡə adəm əwətip ularəḡa: — U yərgə qiqip u zeminni qarlap kelinglar, dəp buyrudi. Xuning bilən u adəmlər qiqip Ayi zeminini

qarlap keldi. **3** Ular qaytip kelip, Yəxuaqqa: — Həmmə həlkning u yərgə berixining həjiti yok ikən, ikki-üq mingqə adəm bolsila ayioqə hujum kilip [uni igiliyələydu;] u yərdə olturuxluk kixilər az boləqqa, pütkül həlkni awarə kilip u yərgə əwətmigin, — dedi. **4** Xuning bilən həlkətin üq mingqə kixi u yərgə qikti; lekin bular Ayining adəmliri aldidin qeqip ketixti. **5** Ayining adəmliri ulardin ottuz altiqə kixini urup əltürdi; qələqlarni sepil kowukining aldidin Xəbariməjiqə qoqlap berip, u yərdiki dawanda ularni urup məqlup kildi. Andin həlkning yüriki su bolup, qattik sarasimgə qüxti. **6** Yəxua kiyimlirini yirtip, Israilning aqsakalliri Pərwərdigarning əhdə sanduqining aldidin yərgə düm yikilip, baxliriqə topilarni qeqip, u yərdə kəq kirgüqə yetip qaldi. **7** Yəxua: — Ah, Rəb Pərwərdigar, sən bizni Amoriylarning qolioqə tapxurup həlak kilix üqün, bu həlkni nemixka Iordan dəryasining bu tərripigə ətküzgənsən? Biz Iordan dəryasining u tərripidə turuwərgən bolsak boptikən! **8** Əy Rəbbim! Israil öz düxmənlirining aldidin burulup qaqқан yərdə mən nemimu deyələymən? **9** Qanaaniylar, xundakla zeminda barlik turuwatқанlar buni anglisa bizni qapsiwelip yər yüzidin namimizni üzüp taxlaydu; xu qaşda Sən uluq nam-xəhriting üqün nemilərnə kilisən?! — dedi. **10** Lekin Pərwərdigar Yəxuaqqa jawab berip mundak dedi: — «Ornungdin qop! Nemixka xundak düm yatisən? **11** Israil gunah kildi! Ular yənə Mən ularqə tapilioqan əhdəmgə hilaplik kilip, haram dəp bekitilgən nərsilərdin elip, oşrilik kilip, aldamqilik kilip həm haram bekitilgənni öz mallirining arisioqə tikip koydi. **12**

Xunga Israillar düxmənlirining aldidā tik turalmaydu; ular əzlrini «haram» qilip bekitip, mutlək yoqitilixqa yūzləngəqkə, düxmənlirining aldidin burulup arqisiqə qəqidu. Əgər silər «haram» dəp bekitilgənni aranglardin tamamən yoq qilmisanglar, mundin keyin mən silər bilən billə bolmaymən. **13** Əmdi sən turup həlkni pak-mukəddəs qilip ularqə: — «Ətə üqün əzünglarni pak qilinglar; qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar xundak dəydu: — Əy Israil, səndə «haram» dəp bekitilgən nərsə bardur; bu haram nərsini aranglardin yoq qilmioquqilik düxmənliringlarning aldidā tik turalmaysilər. **14** Ətə səhərdə silər kəbilə boyiqə hazır qilinisilər; xundak boliduki, Pərwərdigar bekitkən kəbilə jəmət-jəməti boyiqə birdin-birdin aldioqə kəlsun; Pərwərdigar bekitkən jəmət ailə-ailə boyiqə birdin-birdin hazır bolup aldioqə kəlsun; andin Pərwərdigar bekitkən ailidiki ərkəklər birdin-birdin aldioqə kelip hazır bolsun. **15** Xundak boliduki, haram dəp bekitilgən nərsini əz yenidā saqliqan kixi tepiloqanda, Pərwərdigarning əhdisiqə hilaplik qiloqanliqi üqün həm xundakla Israil iqidə rəzillik sadir qiloqini üqün u wə uningqə barliq təwə bolqanlar otta kəydürülsun, — dəydu», dəp eytkin». **16** Yəxua ətisi tang səhərdə turup Israilni aldioqə yiqip, kəbilə-kəbilini hazır qiliwidi, Yəhuda kəbilisi bekitildi; **17** u Yəhudaning jəmətlirini hazır qiliwidi, Zarhiylar jəməti bekitildi. U Zarhiylar jəmətini ailə-ailə boyiqə aldioqə kəltürüwidi, Zabdi degən kixi bekitildi. **18** Zabdi əz ailisidiki ərkəklərnī birdin-birdin hazır qiliwidi, Yəhuda kəbilisidin Zərəhning əwladi, Zabdining nəwrisi, Karmining oqlı Aqan bekitildi. **19**

Xuning bilən Yəxua Aqanoqa: — Əy oqlum, Israilning Hudasi Pərwərdigarə xan-xərəpni qayturup berip, [Uning hərmiti üqün] qiloqlanliringni ikrar qiləjin; məndin həqnemini yoxurmay, qiləjiningning həmmisini manga eytkin, dedi. **20** Aqan Yəxuaəqa jawab berip: — Mən dərwəkə Israilning Hudasi Pərwərdigar aldida gunah qilip, mundaq-mundaq kildim: **21** mən oljining arisidin Xinarda qikqan qirayliq bir tonəqa, ikki yüz xəkəl kümüx, əllik xəkəl eəjirliktiki altun tahtioqa kəzüm kizirip ularni eliwaldim. Mana, bu nərsilərnı qedirimning otturisdiki yərgə kəməp koydum, kümüx ularning astida, — dedi. **22** Xularni dewidi, Yəxua əlqilərnı əwətti, ular qediroqa yügürüp bardı wə mana, nərsilər dərwəkə qedirda yoxurukluk bolup, kümüx bularning astida idi. **23** Ular bu nərsilərnı qedirdin elip qikip Yəxuaəqa, xundaqla barliq Israillarning kəxioqa kəltürüp, Pərwərdigarning aldioqa koydi. **24** Andin Yəxua bilən pütkül Israil jamaiti qopup Zərahning oqli Aqanni, kümüx, ton wə altun tahta bilən qoxup, uning oqulliri bilən kizlirini, uyliri bilən exəkliri, koyliri, qediri bilən barliq təwəliklirini elip Aqor jilojioqa kəltürdi. **25** Yəxua Aqanoqa: — Sən beximizoqa qanqilik apət kəltürdüng! Mana, bügün Pərwərdigar sening üstünggə apət kəltüridu, — dedi. Andin pütkül Israil jamaiti uni qalma-kesək qilip əltürdi. Ular ailisidikilərnımu qalma-kesək qilip əltürgəndin keyin, həmmini otta kəydürüwətti. **26** Andin halayik bir qong dəwə taxni uning üstigə dəwiləp koydi. Bügüngə kədər u u yərdə turmaqta. Buning bilən Pərwərdigarning oqəzipi yandı. Xuning bilən xu yərgə «Apət jilojisi»

[«(Akor jilõjisi)»] dæp nam koyuldi wæ bu kungiqa xundak atalmakta.

8 Pærwærdigar Yæxuaõa: — Sæn heq kørkma, hæm hõdukmiõin. Turup, barlik jængqilærni özüing bilæn elip, Ayi xæhiringæ qikkin. Mana, Mæn Ayining padixahî, hælki, xæhiri wæ zeminini koxup sening qolungõa tapxurdum.

2 Sæn Yeriho bilæn uning padixahioõa kandaq kilõjan bolsang Ayi xæhiri bilæn uning padixahioõimu xundak kilisæn. Pækæt silær bu kætüm xæhærdin olja wæ qarpaylærni alsanglar bolidu. Æmdi sæn xæhæringæ kæyni tæripigæ hujum kilixka pistirma koyõin, — dedi. **3** Xuning bilæn, Yæxua bilæn hæmmæ jængqilær kozõqilip, ayioõa hujum kilixka qikti. Yæxua ottuz ming batur jængqini iloõap keqida ularni mangdurdi **4** wæ ularõa mundaq tapilidi: — «Silær agah bolup, xæhærdin bæk neri kætmeý xæhæringæ kæynida mækünüp turup, hæmminglar bëktürmæ hujumõa tæyyar turunglar. **5** Mæn özüm bilæn qalõjan hæmmæ kixilærni elip xæhærgæ yekün barimæn; xundak boliduki, ular baldurkidæk aldimizõa qikip hujum kilõjanda, biz ularning aldidin qaõimiz; **6** ular jæzmæn bizning kæynimizdin koõlaydu; ular: «Israillar baldurkidæk aldimizdin keqip kætti» dæp oylaydu, biz ularni azdurup xæhærdin yirak elip qikimiz. Xuning üqün biz ularning aldidin qaõimiz. **7** U waõkitta silær bëktürmidin kopup qikip, xæhærni ixõal kilinglar; qünki Pærwærdigar Hudayinglar bu xæhærni silærning qolunglarõa tapxuridu. **8** Xæhærni ixõal kilõjandin keyin Pærwærdigarning tapilioõini boyiqæ u xæhærni ot yekip køydüriwetinglar. Mana, mæn silærgæ æmr bærdim». **9** Yæxua ularni yoloõa saldi, ular berip Bæyt-æl bilæn

Ayining otturisida, Ayining oʻrbi tərpidə bəktürmə selip marap olturdi. Yəxua bolsa u keqisi həlkning arisida kōndi. **10** Ətisi səhər Yəxua kōrup, həlkni yiojip təkürdi; andin u Israilning aqsakalliri bilən billə həlkning aldidə Ayioja kārxi mangdi. **11** Uning bilən billə bolōjan həmmə jəngqilərmu uning bilən qikip, xəhərning aldioja yekin berip, Ayining ximal tərpidə qedir tikti. Ular qūxkən jay bilən Ayining otturisida bir jiloja bar idi. **12** Yəxua bəx mingqə adəmmi tallap elip berip, Bəyt-Əl bilən Ayining otturisida, xəhərning oʻrbi tərpidə bəktürmə turōzōjanidi. **13** Xundak kilip, barlik həlk, yəni xəhərning ximal tərpidiki bargəhtiki kōxun bilən oʻrbi tərpidiki pistirma kōxun orunlaxturup bəlūndi. Xu keqisi Yəxua əzi jilojining otturisoja qūxti. **14** Ayining padixahı xu əhwalni kərđi wə xəhərdikilər aldirap səhər kōpuxti; padixah bilən barlik həlkı Israil bilən sokuxux üqün bəlgiləngən wəqıtta Arabah tūzlənglikigə qikti. Lekin padixahning xəhərning kəynidiki pistirma kōxundin həwiri yōk idi. **15** Yəxua bilən barlik Israil bolsa əzlrini ulardin yəngiləngə selip, qəl tərəpkə kaqti. **16** Xəhərdə bar həlkning həmmisi ularni kōqlaxka qakirildi; ular kelip Yəxuani kōqlioqanda, ular azdurulup xəhərdin yirak kilindi. **17** Ayi bilən Bəyt-Əlning iqidə Israilni kōqlaxka qikmiojan heqbir ər kixi kəlmidi; ular xəhərni oquq kōyup, həmmisi Israilni kōqlap qikip kətti. **18** U wəqıtta Pərwərdigar Yəxuaōja: — Kōlungdiki nəyzini ayioja karitip uzatkin; qūnki Mən uni sening kōlungōja tapxurdum, — dewidi, Yəxua kōlidiki nəyzini xəhərgə karitip uzatti. **19** U kōlidiki nəyzini uzatқан həman

pistirmida yatqanlar jayidin tezla qikip, yügürginigə xəhərgə etilip kirip, uni ixəjal kiliip xuan ot yekip keydürüwətti. **20** Ayining adəmliri burulup qariwidi, mana xəhərdin asman-pələk ərlewətkən tütünni kərđi, ya u yakka ya bu yakka kaqayli desə, heq hali kalmiojanidi; qel tərəpkə kaqkan Israillar burulup əzlrini koqlap keliwatqanlaroqa hujum kildi. **21** Yəxua bilən barliq Israil pistirma koqunni xəhərnə elip boləjanliqini, xundakla xəhərdin tütünni ərlep qikkinini kərüp, yenip kelip, Ayining adəmlirini ɵltürgili turđi. **22** Xuning bilən bir waqıtta xəhərnə aloqanlarmu xəhərdin qikip ularoqa hujum kildi. Xuning bilən ular Israillarning otturisida, bəziliri bu tərəptin, bəziliri u tərəptin kapsilip qaldi. Israillar ularning heqbirini koymay, həmmisini ɵltürüwətti. **23** Ular Ayining padixahini tirik tutup, Yəxuaning aldioqa elip bardı. **24** Israil dalada uqrioqan barliq ayiliklarni, yəni əzlrini qelgiqə koqlap kəlgənlərnə kirip yoqatqandin keyin (ularning həmmisi kiliqlinip yoqitiloqanidi), barliq Israil Ayioqa yenip kelip, u yərdikilərnə kiliqlap ɵltürđi. **25** Xundak boldiki, xu künidə ɵltürülgən ər-ayallar, yəni ayiliklarning həmmisi on ikki ming adəm idi. **26** Qünki Yəxua Ayida turuwatqan həmmə adəm yoqitilmioquqə kolidiki uzutup turoqan nəzisini yioqmioqanidi. **27** Halbuki, Pərwədigarning Yəxuaqa buyruoqan səzi boyiqə Israillar xəhərdiki qarpay bilən oljini əzliri üqün alđi. **28** Andin Yəxua Ayi xəhirini keydürüp, uni əbədgiqə Harabilik dəwisigə aylanduruwətti; taki bügüngiqə u xundak turmaqta. **29** Ayining padixahini bolsa, u bir dərəhkə asturup, u yərdə kəqkiqə turoquzđi. Kün patqanda Yəxua

əmr kiliwidi, kixilər uning əlükini dərəhtin qüxürüp, uni xəhərnin qowukñining aldioja taxlap, üstigə qong bir dəwə taxni dəwiliwətti; bu tax dəwisi bügüngiqə turmaqta. **30** Andin Yəxua Ebal teoqida Israilning Hudasi Pərwərdigarəja qurbangah yasidi. **31** Pərwərdigarning quli Musaning Israiləja buyruoqini boyiqə, Musəja nazil qilinoqan qanun kitabida pütülgəndək, qurbangah heqbir təmür əswab təgküzmigən pütün taxlardin yasaloqanidi. Uning üstidə həlk Pərwərdigarəja atap keydürmə qurbanliqlar wə inaklik qurbanliqliri sunup turdi. **32** Xu yərdə Yəxua uning taxlirining üstigə pütkül Israilning aldida Musa pütkün qanunni keqürüp pütüp koydi. **33** Andin pütkül Israil həlki, ularning aqsakalliri, əməldarliri bilən qakimliri, məyli musapirlar bolsun yaki ularning arisida tuoquloqanlar bolsun, həmmisi Pərwərdigarning əhdə sanduqining ikki tərpidə, əhdə sanduqini ketürgən kahinlar boləjan Lawiylarning aldida ərə turdi; Pərwərdigarning quli Musaning dəsəptə buyruoqini boyiqə, Israillarning bəht-bərikitini tiləxkə həlkning yerimi Gərizim teoqi aldida, yənə bir yerimi Ebal teoqi aldida turdi. **34** Andin Yəxua qanun kitabida pütülgənnin həmmisigə muwapik qanundiki həmmə səzlərnə, jümlidin bəht-bərikət səzliri wə lənət səzlirini oqup bərdi. **35** Yəxua bularni pütkül Israil jamaitigə, jümlidin ayallar, balilar wə ularning arisida turuwatqan musapirlarəja oqup bərdi; Musaning barlik buyruoqliridin heqbir səzni qaldurmidi.

9 Əmdi xundək boldiki, Iordan dəryasining oqərb tərpidiki, yəni taoqlik rayondiki, Xəfələh oymanliqidiki, Uluoq Dengiz boyidiki, Liwanning uduloqiqə sozuləjan

barlik yurtlardiki padixahlar wə xuningdək Hittiylar, Amoriylar, Qanaaniylar, Pərizziylər, Hıwiylar, Yəbusiylarning padixahliri bu ixtin həwər tapqanda, **2** həmmisi bir bolup Yəxua bilən Israiloqa qarxi jəng qilojili ittapaqlaxti. **3** Əmma Gibeon ahaliliri Yəxuaning Yeriho bilən Ayioqa nemə qilojinini anglioqanda, **4** ular hijlə-mikir ixlitip, əzlirini [uzun] səpərdə boləqandək kərsitip, exəklərgə kona taqar-hurjun bilən kona, yirtik-yamak xarab tulumlirini artip, **5** putliriqə yamak qüxkən kona kəxlərnı kiyip, kona jul-jul eginlərnı üstigə orioqan idi; ular səpərgə aloqan nanlarning həmmisi pahtilixip qurup kətkənidi. **6** Ular Gilgal qedirgahioqa berip Yəxuaning kexioqa kirip uning bilən Israillaroqa: — Biz yirak yurttin kəldük; biz bilən əhdə tüzsənglar, dedi. **7** Lekin Israillar Hıwiylaroqa jawab berip: — Silər bizning arimizda turuwatqan muxu yərliklər boluxunglar mumkin; undaqta biz silər bilən kandaqmu əhdə tüzimiz? — dedi. **8** Ular Yəxuaqə: — Biz sening kulliringmiz, dedi. Yəxua ulardin: — Silər kim, kəyərdin kədinglar? — dəp soridi. **9** Ular uningəqa jawab berip: — Sening kulliring bolsa Pərwərdigar Hudayingning namini anglioqanliki üqün nahayıti yirak yurttin kəldi. Qünki biz Uning nam-xəhritini wə Uning Misirda qiloqan həmmə ixlirini, **10** xundakla Uning Iordanning u tərpidiki Amoriylarning ikki padixahi, yəni Həxbonning padixahi Sihon bilən Axtarotta turukluk, Baxanning padixahi Ogka nemə qilojinini anglidük. **11** Xunga aksakallirimiz bilən yurttə turoquqi həmmə həlk bizgə səz kilip: — Qolunglarəqa səpərgə lazimlik ozuk-tülük elip, berip Israillar bilən

kөрүхүп ularoҗa: «Biz silөрning қullуқуңларда болимиз; xunga biz bilән әһдә түзүңлар», дәңлар, дәп бизни әwәтти. **12** Silөрning қөxingларoҗa қарap yolоҗa қикқан күnidә biz сәpirimiz үқүн өyimizdin аloҗan nan issik idi, mana һазir u қurup, паhtilixip ketiptu. **13** Bu xarab tulumliri bolsa xarab қақilioҗanda yengi idi, mana әmdi yirtilip ketiptu. Biz kiygән bu kiyimlәр wә kәxlәр сәpәрning intayin uzunluқidin konirap kәtti, — dedi. **14** Xuning bilән Israillar ularning ozuқ-tүlүkidin azraq aldi, lekin Pәрwәrdigardin yol sorimidi. **15** Xundaq қilip, Yәxua ular bilән sülһi түzүp, ularni tirik қoyuxқа ular bilән әһd баoқlidi; jamaәt әmiririmu ularoҗa қәsәм қilip бәrdi. **16** Ular әһdә баoқlixip үq күndin keyin, bu һәлқning өzlirigә қoxna ikәнlikini, өzlrining arisida olturuxluқ ikәнliki ularoҗa мәlum boldi. **17** Israillar сәpirini dawamlaxturup үқinqi күni ularning xәһәrlirigә yetip kәldi; ularning xәһәrliri Gibeon, Kәfirah, Bәәrot bilән Kiriат-yearim idi. **18** Jamaәtning әmirleri ilgiri Israilning Hudasi Pәрwәrdigarning nami bilән ularoҗa қәsәм қilоҗan болоҗаққа, Israillar ularoҗa һujum қilmidi. Buning bilән pүtkүl jamaәt әmirләр üstidin oҗotuldaxқili turdi. **19** Lekin әmirләрning һәmmisi pүtkүl jamaәtkә: — Biz ularoҗa Israilning Hudasi Pәрwәrdigarning [nami] bilән қәsәм қilip бәrgәqкә, ularoҗa қол тәgкүzәlmәymiz. **20** Biz ularoҗa қilоҗan қәsәmimiz түpәylidin, üstimizgә oҗәzәp қүxmәслиki үқүн ularni tirik қalduruxmiz керәk; ularoҗa xundaq қilmisәk болmaydu, dedi. **21** Andin әmirләр jamaәtkә yәнә: — Ularни tirik қoyungлар; һalbuki, ular pүtkүl jamaәt үқүн

otun yaroquqi wə su toxuquqilar bolidu, dedi. Bu ix əmirlər jamaətkə degəndək boldi. **22** U waqıtta Yəxua ularni qaqirip ularoqa: — Silər arimizdiki yerliklər turup, nemixka biz yiraqtin kəlduk, dəp bizni aldidinglar? **23** Buning üqün silər əmdi lənətkə kelip, aranglarda Hodayimning eyi üqün otun yaridioqan wə su toxuydioqan qul boluxtin birər adəmmu mustəsna bolmaydu, — dedi. **24** Xuning bilən ular Yəxuaəqa jawab berip: — Pərwərdigar Hodayingning Əz quli boləqan Musaəqa əmr kilip, barlik zeminni silərgə berixkə, xundaqla zeminda turuwatqanlarning həmmisini aldinglardin yokitixka wədə kiloqanliqi kulliring boləqan peqirlaroqa enik məlum kilindi; xunga biz silərnin tüpəylinglardin jenimizdin jəzmən ayrilip qalimiz dəp wəhimigə qüxüp, bu ixni kilip salduk. **25** Əmdi biz qolungəqa qüxtuk; nəziringgə nemə yahxi wə durus kərünsə xuni kiloqin, — dedi. **26** Yəxua ənə xundaq kilix bilən ularni Israilning qolidin kutquzdi; Israillar ularni əltürmidi. **27** Lekin xu küni Yəxua Pərwərdigar tallaydioqan jayda jamaət üqün wə Pərwərdigarning qurbangahı üqün ularni otun yaroquqilar wə su toxuquqilar dəp bekitti. Ular bügüngə kədər xundaq kilip kəlməktə.

10 Xundaq boldiki, Yerusalemning padixahı Adonizədək Yəxuaning Ayi xəhirini ixəjal kilip, uni mutlək yokatqanlikini, Yeriho bilən uning padixahioqa kiloqinidək, Ayi bilən uning padixahioqimu xundaq kiloqinini, Gibeonda olturoquqilarning Israil bilən sülh tüzüp, ularning arisida turuwatqanlikini anglap, **2** u wə həlki kattik qorqti; qünki Gibeon bolsa Ayidin qong xəhər bolup, paytəht

xəhərliridək idi; uning həmmə adəmliri tolimu batur palwanlar idi. **3** Xuning bilən Yerusalemning padixahı Adoni-zədək Həbronning padixahı Həhəm, Yarmutning padixahı Piram, Lakixning padixahı Yafiya wə Əglonning padixahı Dəbirgə həwər əwətip: — **4** Mening yeniməyə kelip Gibeonlarəyə hujum kəliximiz üqün manga mədət beringlar; qünki ular bolsa Yəxua wə Israillar bilən süllü tüzüwalı, — dedi. **5** Xundak kəlip Amoriylarning bəx padixahı, yəni Yerusalemning padixahı, Həbronning padixahı, Yarmutning padixahı, Lakixning padixahı wə Əglonning padixahı — ular əzliri barlıq kəxunliri bilən billə qikip, Gibeonning udulıda bargah tikip, uningəyə hujum kəldi. **6** Buning bilən Gibeonlıklar Gilgaldiki qedirgahkə, Yəxuaning kəxiəyə adəm əwətip: — Sən əz kəlliringni taxlıwətməy, dərhal kəximizəyə kelip mədət berip, bizni kətkuzəyin; qünki taəqlik rayonda olturuxluk Amoriylarning barlıq padixahliri birlixip bizgə hujum kəldi, — dedi. **7** Buni anglap Yəxua barlıq jəngqilərnı, jümlidin həmmə batur palwanlarnı elip Gilgaldin yoləyə qikti. **8** Pərwərdigar Yəxuaəyə: — Ulardin kərkmiəyin; qünki Mən ularnı sening kəlungəyə tapxurdum, ularning həqbiri aldingda put tirəp turalmaydu, — dedi. **9** Yəxua Gilgaldin qikip pütün keqə mengip ularning üstigə tuyuksiz qüxti. **10** Pərwərdigar ularnı Israilning alıdida tiripirən kəldi, Yəxua ularnı Gibeonda kattik məəşlup kəlip kərip, Bəyt-Həronəyə qikidioğan dawan yolıda kəşləp, Azikah bilən Makkədəhkiqə sürüp-tokay kəldi. **11** Ular Israildin kəqip, Bəyt-Həronning dawanidin qüxüwatkənda, Pərwərdigar taki ular Azikahkə yətküqə

asmandin ularning üstigə qong-qong möldür-taxlarni yaqdurdi. Ular öldi; muxu möldürlər bilən eltürülgənlər Israillar kiliqlap eltürgənlərdin kəp idi. **12** Andin Yəxua Pərwərdigarə səz kildi, — yəni Pərwərdigar Amoriylarni Israilning aldioğa tapxuroğan künidə u Israilning kəz aldida Pərwərdigarə mundak dedi: — «Əy kuyax, Gibeon üstidə tohtap tur! Əy ay, Ayjalon jilojisi üstidə tohtap tur!» **13** Xuni dewidi, həlk düxmənlərdin intikam elip boluquqilik kuyax mangmay tohtap turdi, aymu tohtap turdi. Bu wəkə Yaxarning kitabida pütülgən əməsmidi? Kuyax təhminən pütün bir kün asmanning otturisida tohtap olturuxkə aldirimidi. **14** Pərwərdigar bir insanning nidasioğa kulak saloğan xundak bir kün ilgiri bolup bakmioğan wə keyinmu bolup bakmidi; qünki Pərwərdigar Israil üçün jəng kildi. **15** Andin Yəxua bilən pütkül Israil Gilgaldiki qedirgahkə yenip kəldi. **16** Əmma u bəx padixah bolsa keqip Makkədahtiki oğaroğa yoxuruniwaldi. **17** Xuning bilən birsi Yəxuaəğa məlum kilip: — U bəx padixah tepildi; ular Makkədahtiki oğaroğa yoxuruniwaptu, dedi. **18** Yəxua: — Undak bolsa oğarning aozioğa qong-qong taxlarni yumilitip koyunglar, andin uning aldida adəmlərnə kəzətkə koyunglar. **19** Lekin silər tohtap qalmay düxmənliringlarni koqlap kəynidə qaloğanlarni qiringlar; ularni öz xəhərlirigə kirgüzmənglar, qünki Pərwərdigar Hudayinglar ularni qolunglarəğa tapxurup bərdi, — dedi. **20** Andin xundak boldiki, Yəxua bilən Israillar bularni kirip kattik məqlup kilip yokatti; lekin keqip kutuloğan bir qalduq mustəhkəm xəhərlirigə kiriwaldi. **21** Andin barlik həlk Makkədahtiki

qedirgahka, Yəxuaning kexioja tinq-salamət yenip kəldi. Heqkim Israillaroja karxi eoiz eqixka jür'ət kılalmidi.

22 Yəxua: — Ojarning aozini eqip, u bəx padixahni oardin qikirip mening keximoja elip kelinglar, — dedi. **23** Ular xundak kilip bəx padixahni, yəni Yerusalemning padixahi, Hebronning padixahi, Yarmutning padixahi, Lakixning padixahi wə Əglonning padixahini oardin qikirip uning kexioja elip kəldi. **24** U padixahlar Yəxuaning kexioja kəltürülgəndə, Yəxua Israilning həmmə adəmlirini qakirip, əzi bilən jənggə qikқан ləxkər sərdarlırioja: — Kelip putliringlarni bu padixahlarning gədinigə koyunglar, — dedi. Xundak dewidi, ular kelip putlirini ularning gədənligə koydi. **25** Andin Yəxua ularoja: — Korkmanglar wə heq hoduqmanglar, kəysər wə oəyrətlik bolunglar; qünki Pərwədigar silər hujum kiləjan barlik düxmənliringlaroja xundak ixni kilidu, — dedi. **26** Andin Yəxua padixahlarni kiliqlap əltürüp, jəsətlirini bəx dərəhkə esip koydi; ular dərəhlərnin üstidə kəqkiqə esikliq turdi. **27** Kün patkanda Yəxuaning buyruqi bilən kixilər əlüklərnə dərəhlərdin qüxürüp, ular ilgiri yoxurunəjan oarəja taxlap, ojarning aozioja qong-qong taxlarni koyup koydi. Bu taxlar taki büküngə kədər xu yərdə turmaқта. **28** U küni Yəxua Makkədəhni ixəjal kilip, uning padixahi bilən xəhiridiki həmmə həlkning birinimu koymay kiliqlap mutlək yokatti; u Yerihoning padixahioja kiləjinidək Makkədəhning padixahiojimu xundak kildi. **29** Andin Yəxua bilən barlik Israillar Makkədəhtin qikip, Libnahka berip Libnah xəhirigə hujum kildi. **30** Pərwədigar unimu padixahi bilən koyup

Israilning qoliqqa tapxurup bardi; Yaxua uni qiliq bilan urup, xahiridiki hamma halkning birinimu qoymay qiliqlap olturdi; u Yerihoning padixahiqqa qiloinidak uning padixahiqimni xundak qildi. **31** Andin Yaxua bilan barlik Israil Libnahdin qikip, Lakixqa berip, uni kamal qilib uningqa hujum qildi. **32** Pervardigar Lakixni Israilning qoliqqa tapxurdi; ular ikkinchi kunila uni qiliq bilan elip, dal Libnahqa qiloinidak, xahiridiki halkning birinimu qoymay qiliqlap olturdi. **33** U wakitta Gazerning padixahi Horam Lakix xahiriga madat berix uqun qikip kaldi; lekin Yaxua uni barlik adamliri bilan qoxup urup, ulardin heqkimni tirik qoymay olturdi. **34** Andin Yaxua bilan barlik Israil Lakixtin qikip, Aglonoga berip uni kamal qilib, u xaherga hujum qildi. **35** Ular xu kuni xaherni elip, uningdiki adamlarni qiliqlidi; xu kuni Yaxua xaherdiki barlik kixilarni taltokus yokatti; u dal Lakixqa qiloinidak, ularoqimni xundak qildi. **36** Andin Yaxua bilan Israilning hammaisi Aglondin qikip Hebronoga berip, u xaherga hujum qildi. **37** Ular uni elip, dal Aglonda qiloyandak uning padixahini qiliqlap, uningqa qaraxlik hamma yeza-kentlirini elip, ularning iqida olturuxluk hamma adomning heqbirini qoymay qiliqlap yokatti. Yaxua xaherni wa iqidiki barlik adamlarni mutlak yokatti. **38** Andin Yaxua bilan barlik Israillar Dabirga berip, u xaherga hujum qildi. **39** U xaherni elip wa uningqa qaraxlik hamma yeza-kentlirini qiliq bilan urup, padixahini tutup, bulardiki barlik adamlarning heqbirini qoymay taltokus yokatti. Yaxua Hebronoga qiloinidak, Libnahqa wa uning padixahiqqa qiloinidak, Dabir bilan uning padixahiqimni

xundak kildi. **40** Bu tərīkidə Yəxua xu pütün yurtni, yəni taqlıq rayonni, jənubiy Nəgəw yurtini, Xəfəlah oymanlıqini, dawandiki yurtlarni hujum kilip elip, həmmə yurtni ixəjal kilip barlıq padixahliri bilən məqlup kildi. Israilning Hudasi Pərwərdigar buyruşinidək, u heqkimni qoymay, bəlki nəpəsi barlarning həmmisini mutlək yokatti. **41** Yəxua Qadax-Barneadin tartip Gazaşiqə boləjan yurtlarni, xuningdək Goxəning pütkül yurtini taki Gibeonşiqimu hujum bilən aldi. **42** Bu qetimki uruxta Yəxua bu padixahlarni məqlup kilip, ularning zeminini igilidi. Qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar Israil tərəptə turup jəng kildi. **43** Andin Yəxua bilən barlıq Israil Gilgaldiki qedirgahqa yenip kəldi.

11 Əmma Həzorning padixahi Yabin bularni anglap Madonning padixahi Yobab bilən Ximronning padixahi wə Akşafning padixahiə adəm əwətti, **2** xundakla ximaldiki taqlıq rayondiki padixahlarə, Kinnərotning jənubidiki tüzlənglik, oymanlıq wə şərbətiki Dor egizlikidiki həmmə padixahlarə əlqi əwətti; **3** U yənə xərək bilən şərb tərəptiki Qanaaniylar, Amoriylar, Hittiylar, Pərizziylər bilən taqlıq rayondiki Yəbusiylar wə Hərmon teşining etikidiki Mizpah yurtida turuwatqan Hiyiylarni qaqirdi. **4** Ular, yəni padixahliri wə barlıq qoxunliri qıkti; ularning sani dengiz sahilidiki kumdək kəp idi, ularning nuroşun at wə jəng hərwiliri bar idi. **5** Bu həmmə padixahlar bir bolup yioşilip, Israil bilən jəng kilix üqün Mərom sulirining boyida qedirlarni tikti. **6** Lekin Pərwərdigar Yəxuaşə: — Sən ulardin heq qorkmişin; qünki Mən ətə muxu waqitlarda ularning həmmisini Israilning

aldida həlakətə tapxurimən. Sən ularning atlirining pəylirini kesip, hərwilirini otta köydürüwetisən, — dedi.

7 Buni anglap Yəxua bilən uning həmmə jəngqiliri Mərom sulirining yenioğa berip, ularning üstigə tuyuksiz qüxüp hujum kildi. **8** Pərwərdigar ularni Israilning kəlioğa tapxurdi; ularni urup Qong Zidon wə Misrəfot-Mayimoqiğə, xundakla xərk tərəptiki Mizpah wadisiqiğə sürüp berip, ulardin heqbirini koymay kiliqlap ɵltürdi.

9 Yəxua Pərwərdigarning ɵzigə buyruoqinidək kilip, ularning atlirining pəylirini kesip, hərwilirini otta köydürüwətti. **10** Xu qaoqda Yəxua kaytip berip, Həzorni ixoqal kilip, uning padixahini kiliqlap ɵltürdi. Həzor bolsa xu dəwrlərdə axu barlik əllərnin bexi idi. **11** [Israillar] xəhər iqidə olturuxluk həmmisini kiliqlap ɵltürüp, heq nəpəs igisini koymay həmmisini üzül-kesil yoqatti; Həzorni Yəxua otta köydürüwətti, **12** Xu padixahlarınin barlik paytəht xəhərlirini elip, ularning padixahirini məqlup kildi; Pərwərdigarning kuli boləqan Musa buyruoqinidək, u ularni kiliqlap üzül-kesil yoqatti.

13 Lekin egizlikkə selinoqan xəhərlərnin bolsa, Israil köydürmidi; Yəxua ulardin pəkət Həzornila köydürüwətti.

14 Israillar bu xəhərlərdiki oqəniymətlərnin wə qarpaylarnin ɵzlrigə olja kilip aldi, lekin iqidiki həmmə adəmlərnin kiliqlap yoqatti; ular birmu nəpəs igisini tirik koymidi. **15** Pərwərdigar ɵz kuli boləqan Musaoğa nemə buyruoqan bolsa, Musamu Yəxuaəğa xuni buyruoqanidi wə Yəxuamu xundak kildi. U Pərwərdigarning Musaoğa buyruoqinidin heqnemini qaldurmay həmmini xu boyiqə ada kildi.

16 Xu tərəkidə Yəxua xu zeminning həmmisini, yəni

taʼliq rayondiki zeminlarni, barliq jənubiy Nəgəw zeminini, barliq Goxən zeminini, oymanliqtiki zeminlarni, tüzlangliktiki zeminlarni wə Israilning taʼliq rayonlirini wə Xəfəlah oymanliqini, **17** Seir dawinioʻiqə sozuloʻan Həlak teʼjidin taki Hərmon teʼjining etikidiki Liwan jilʻoʻsiʻoʻja jaylaxqan Baal-Gadkiqə bolʻoʻan zeminni igilidi; u ularning həmmə padixahʻlirini tutup ularni ʻölümgə məhkum qildi. **18** Xu tərīkidə Yəxua bu həmmə padixahʻlar bilən uzun waqit jəng qildi. **19** Gibeonda olturaxʻlaxqan Hiyiylardin baxqə, heqbir xəhər Israil bilən sulh tüzmididi. Israil ularning həmmisini jəng arkiqlikla aldi. **20** Qünki ularning kənglining qattik qilinixi, Israil bilən jəng qilix niyitidə boluxi Pərwərdigardin idi; buning məqsiti, ularning üzül-kesil yokitilixi; yəni, ularoʻja heq rəhim qilinmay, əksiqə Pərwərdigar Musaoʻja buyruʻoʻjini dək ularning yokitilixi üqün idi. **21** U waqitta Yəxua kelip Anakiylarʻoʻja hujum qilip ularni taʼliq rayondin, Həbrondin, Dəbirdin, Anabdin, Yəhudaning həmmə taʼliq rayoni bilən Israilning həmmə taʼliq rayonidin yokatti; Yəxua ularni xəhərliri bilən qoxup üzül-kesil yokatti. **22** Xuning bilən Israillarning zeminida Anakiylardin heqbirimu qaldurulmididi; pəqət Gaza, Gat wə Axdodta birnəqqisila qaldi. **23** Xu tərīkidə Yəxua Pərwərdigar Musaoʻja wədə qiloʻqandək pütkül zeminni aldi; Yəxua uni Israiloʻja ularning qoxun-qəbilisi boyiqə miras qilip təqsim qildi. Andin zemin jəngdin aram tapti.

12 Israil Iordan dəryasining u tərīpidə, yəni kün qiqix tərīpidə [ikki] padixahʻni ʻöltürdi. Ular ularning zeminini, yəni Arnon dəryasidin tartip Hərmon taʼliqʻoʻja tutaxqan

zemin bilən xərək tərəptiki barlik Arabah tüzlänglikini igilidi. Xu [ikki] padixahlar bolsa: — **2** [birs] Həxbonda turuxluk Amoriylarning padixahi Sihon; u Aroər (Aroər Arnon dəryasining boyida) wə Arnon jilojsidiki xəhərdin tartip, Gileadning yerimini əz iqigə aloqan Yabbok dəryasiojiqə (bu Ammoniylarning qegrisi idi) bolqan yərlərdə səltənət qilatti; **3** u səltənət qilqan zemin yənə xərək tərəptiki Kinnərot dengizidin tartip Arabah dengiziojiqə, yəni Xor dengiziojiqə sozulqan Arabah tüzlänglikini, xundaqla xərək tərəptiki Bəyt-Yəximotqa baridolqan yolni wə jənub tərpidə Pisgah teqlining dawanlirining qetigiqə sozulqan zeminni əz iqigə alatti. **4** Uningdin baxqa Israil Baxan padixahi Ogning zeminini aldi; u Rəfayiyar [deyilidolqan gigantlarning] qaldukidin biri idi (ular Axtarot wə Ədrəydə turatti). **5** U Hərmon teqlidiki yurtlarqə, Salkah wə pütkül Baxan zeminiqə, yəni Gəxuriylar bilən Maakatiylarning qegrasiojiqə, xuningdək Gileadning yerimioqə, taki Həxbonning padixahi Sihonning qegrasiojiqə səltənət qilatti. **6** Pərwərdigarning quli bolqan Musa bilən Israillar bularqə hujum qilip məqlup qilqanidi wə Pərwərdigarning quli Musa xu zeminni Rubənlərgə, Gadlarqə wə Manassəhning yerim kəbilisigə miras qilip bərgənidi. **7** Təwəndikilər Yəxua bilən Israillar Iordan dəryasining qərb tərpidə hujum qilip məqlup qilqan padixahlardur; ularning zeminliri Liwan jilojsidiki Baal-Gadtin tartip, Seirning dawanlirining yenidiki Həlak teqliojiqə bolqan zeminlardin ibarət idi. Yəxua bu zeminlarni Israilning qoxun-qəbililiri boyiqə ularqə miras

qilip bardi, **8** jumlidin taqliq yurtni, Xafelah oymanlikini, Arabah tuzlenglikini, egizliktiki dawanlarni, qellukni wə jənubtiki Nəgəw zeminini, Hittiylar, Amoriylar, Qanaaniylar, Pərizziylər, Hıwiylar wə Yəbusiylarning zeminlirini belüp bardi: — **9** Ularning padixahlırining biri Yerihoning padixahı, biri Bəyt-Əlning yenediki Ayining padixahı, **10** biri Yerusalemning padixahı, biri Həbronning padixahı, **11** biri Yarmutning padixahı, biri Laqixning padixahı, **12** biri Əglonning padixahı, biri Gəzərning padixahı, **13** biri Dəbirning padixahı, biri Gədərning padixahı, **14** biri Hormahning padixahı, biri Aradning padixahı, **15** biri Libnahning padixahı, biri Adullamning padixahı, **16** biri Makkədəhning padixahı, biri Bəyt-Əlning padixahı, **17** biri Tappuahning padixahı, biri Həfərning padixahı, **18** biri Afəkning padixahı, biri Laxaronning padixahı, **19** biri Madonning padixahı, biri Hazorning padixahı, **20** biri Ximron-Məronning padixahı, biri Akşafning padixahı, **21** biri Taanakning padixahı, biri Məgiddoning padixahı, **22** biri Kədəxning padixahı, biri Karməlning yenediki Yokneamning padixahı, **23** biri Dor egizlikidiki Dorning padixahı, biri Goyimning padixahı, **24** biri Tirzahning padixahı bolup, jəmiy ottuz bir padixah idi.

13 Əmma Yəxua yaxinip, yexi heli bir yərgə berip qalojanidi. Pərwərdigar uningəja mundaq dedi: — «Sən əmdi qerip qalding, yexingmu qongiyip qaldi, lekin yənə igilinixi kerək boləjan nurojun zemin bar. **2** Bu zeminlar bolsa munular: — Filistiyləarning wə Gəxuriylarning barliq yurtliri, **3** yəni Misirning xərək tərpididiki Xihor

dəryasidin tartip, ximal tərpidiki Əkron xəhiring qeğraliriojqə sozuləjan yərlər (xu yurt Qanaaniylarning zemini hesablinatti), jümlidin Gaza, Axdod, Axkelon, Gat wə Əkrondiki bəx Filistiy əmir baxquridiojan yurtlar bilən Awwiylarning jənub tərəptiki yurtliri; Zidoniylarəja təwə boləjan Məarahdin tartip Afək bilən Amoriylarning qeğrasiojqə boləjan Qanaaniylarning barliq zemini; **5** Gəbaliylarning zemini wə barliq Liwan zemini, yəni kün qikix tərəptiki Hərmon teoqining etikidiki Baal-gadtin tartip, Hamat rayonioja kirix eoqiziojqə boləjan zeminlar; **6** Liwandin tartip Misrəpot-Mayiməjqə sozuləjan taoliktə barliq olturuwatqanlarning, yəni Zidoniylarning zemini qatarliqlardin ibarəttur. Bu zemindiki həlkning həmmisini Mən Israil aldidin qoqliwetimən. Xunga sən qoqum Mening sanga buyruoqinim boyiqə buni qək taxlap Israiliklarəja miras kəlip təkəsim kəlip berixing kerək. **7** Sən əmdi bu zeminlarni tokkuz kəbilə bilən Manassəhning yerim kəbilisigə miras kəlip bəlgin». **8** Rubənlər bilən Gadlar bolsa, [Manassəhning yerim kəbilisi] bilən birliktə Iordan dəryasining u qeti, yəni xərk tərpidə Musaning ularəja bərgən mirasioja igə boldi; buni Pərwədigarning kuli boləjan Musa ularəja miras kəlip bərgənidi: — **9** Ularning zeminliri Arnon jiləjisining boyidiki Aroərdin tartip, jümlidin jiləjining otturisidiki xəhər wə Dibonojqə sozuləjan Mədəba tüzləngliki, **10** Həxbonda səltənət kəlojan, Amoriylarning padixahı Sihonning Ammoniylarning qeğrisiojqə boləjan həmmə xəhərliri; **11** Gilead bilən Gəxuriylar wə Maakatiylarning qət yurtliri, Hərmon teoqining həmmisi wə Salkahəjqə

sozuloqan barlik Baxan zemini; **12** [gigantlar boloqan] Rəfayiyarning qalduq nəsldin boloqan Axtarot bilən Ədrəydə səltənət qiloqan Ogning Baxandiki pütkül padixahlik zeminidin ibarət idi; muxu zemindikilərni Musa məqlup qilip, zeminlirioqa igə boldi. **13** Lekin Israillar Gəxuriylar bilən Maakatiylarni öz yurtliridin qoqliwətmidi; xunga Gəxuriylar bilən Maakatiylar bügüngiqə Israil arisida turmaqta. **14** Lekin [Musa] Lawiy qəbilisigə heq miras zeminni bərmigən; Israilning Hudasi Pərwərdigar ularoqa eytkinidək, Pərwərdigaroqa atap otta sunulqan qurbanliklar ularning mirasidur. **15** Musa Rubənlər qəbilisigə, jəmət-aililiri boyiqə yurtlarni miras qilip bərđi. **16** Ularning zemini bolsa Arnon jiloqisining yenidiki Aroərdin tartip, jiloqining otturisidiki xəhər wə Mədəbaning yenidiki pütkül tüzlənglik, **17** Həxbon wə uningqə qaraxlik tüzləngliktiki həmmə xəhərlər, Dibon, Bamot-Baal, Bəyt-Baal-Meon, **18** Yahaz, Kədəmot, Məfaat, **19** Kiriatayim, Sibmah, wə «Jiloqa teqi»diki Zərət-Xahar, **20** Bəyt-Peor, Pisgah teqidiki dawanlar, Bəyt-Yəximot, **21** tüzləngliktiki barlik xəhərlər wə Həxbonda səltənət qiloqan, Amoriylarning padixahi boloqan Sihonning pütkül səltənitining zeminini öz iqigə aldi. Bu padixah wə uning bilən xu yurtta olturuxluk, [Sihonqə] beqinoqan sərdarlar Əwi, Rəkəm, Zur, Hur wə Rəba qatarlik Midiyan əmirliri bolsa Musa tərpidin öltürülgənidi. **22** Xu waqıtta Israillar öltürgənlər iqidə Beorning ooqli palqi Balaammu bar idi; unimu ular qiliqlap öltürgənidi. **23** Rubənlərnin zeminining qegrasi Iordan dəryasining əzi idi. Rubənlərnin jəmət-aililiri

boyiqə ularoqə bəlungən mirasi mana bu xəhərlər bilən kənt-kixlaqliri idi. **24** Musa yənə Gad kəbilisigə, yəni Gadlarning jəmət-aililiri boyiqə ularoqə miras bəlup bərgənidi. **25** Ularning zeminliri bolsa Yaazər bilən Gileadning barliq xəhərliri, Ammoniylarning zeminining yerimi taki Rabbah aldidiki Aroərgiqə, **26** Həxbondin tartip Ramat-Mizpəh wə Bətonimoqiqə, Maḥanayimdin tartip Dəbirning qəgrisoqiqə, **27** jiloqioqə jaylaxqan Bəyt-Haram, Bəyt-Nimrah, Sukkot wə Zafonlar, Həxbonning padixahı Siḥonning səltənitining İordan dəryasining xərkiy kətidiki qaloqan qismi, dəryani yaqilap Kinnərət Dengizining u bexioqiqə idi. **28** Gadlarning jəmət-aililiri boyiqə ularoqə bəlungən mirasi mana bu xəhərlər bilən kənt-kixlaqliri idi. **29** Musa Manassəhning yerim kəbilisigimu miras bərgənidi; Manassəhning yerim kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə bu miras bəlup berilgənidi: — **30** zeminliri Maḥanayimdin tartip, pütkül Baxan zemini, Baxanning padixahı Ogning pütkül səltənitining zemini wə Yairning barliq yeza-kəntliri (bu yeza-kəntlər Baxanning əzigə jaylaxqan bolup, jəmiy atmix idi), **31** Gileadning yerimi bilən Baxan padixahı Ogning səltənitidiki Axtarot wə Ədrəy xəhərliri Manassəhning oqlı Makirning əwladioqə təwə qilinoqan bolup, Makirlarning yerim qismioqə jəmət-aililiri boyiqə miras qilip bəlup berilgənidi. **32** Musa İordan dəryasining xərk kətida, Yerihoning udulida, Moabning tüzlənglikliridə boləqan waqtida bəlup bərgən miraslar mana bu zeminlar idi. **33** Lekin Musa Lawiy kəbilisigə heq miras zeminni təqdim qilmidi; İsrailning

Hudasi Pərwərdigar ularoşa eytkinidək, U Əzi ularning mirasidur.

14 Israillarning Qanaan zeminidin aloşan mirasliri təwəndikidək; Əliazar kaşin bilən Nunning oşli Yəxua wə Israil kəbiliridiki jəmət-ailə baxliqliri muxu miraslarni ularoşa bəlup bərgən. **2** Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən tokkuz yerim kəbilə toşrisida buyruşinidək, ularning hər birining ülüxi qək taxlax bilən bəlup berildi. **3** Qünki qaloşan ikki kəbilə bilən Manassəhning yerim kəbilisining mirasini bolsa Musa İordan dəryasining u tərpidə ularoşa təkşim qiləşanidi; lekin u Lawiyloşa ularning arisida heq miras bərmigənidi **4** (Yüsüpning əwladliri Manassəh wə Əfraim degən ikki kəbiligə bəlungənidi. Lawiyloşa bolsa, turuxqa bolidişan xəhərlər bekitilip, xundaqla xu xəhərlərgə təwə yaylaqlardin qarpaylirini baqidishan wə mal-mülüklerini orunlaxturidishan yərlərdin baxqa ularoşa heq ülüxlərnə bərmigənidi). **5** Pərwərdigar Musoşa qandaq buyruşan bolsa, Israillar xundaq qilip zeminni bəluxüwalidi. **6** Yəhudalar Gilgaloşa, Yəxuaning kexioşa kəldi, Kənizziy Yəfunnəhning oşli Kaləb Yəxuaşa mundaq dedi: — «Pərwərdigar Əz adimi boləşan Musoşa mən bilən sening toşrangda Qadəx-Barneada nemə degənlikini bilisənəş; **7** Pərwərdigarning adimi Musa meni Qadəx-Barneadin zeminni qarlap kelixkə əwətkəndə, mən kirik yaxta idim; qin [etikadlik] kənglüm bilən uningəşa həwər yətküzgən idim. **8** Əmma mən bilən qikқан kərindaxlirim həlkning kənglini su qiliwətkənidi. Lekin mən bolsam pütün qəlbim bilən Pərwərdigar Hudayimoşa

əgəxtim. **9** U küni Musa kəsəm kılıp: — «Sən pütün kəlbing bilən Pərwərdigar Hudayingoşa əgəxkining üqün, sening putung dəssigən zemin jəzmən əbədgiqə sening bilən nəslingning mirasi bolidu» — degənidi. **10** — Mana Israil qəldə sərgərdan bolup yürgəndə, Pərwərdigar Musaoşa xu sözləni degən künidin keyinki kırıq bəx yil iqidə Əzi eytkinidək meni tirik saklıdi. Mana mən bügün səksən bəx yaxqa kirdim. **11** Mən muxu kündimu Musa meni qarlxqa əwətkən kündikidək küqlükmən, məyli jəng kılıx bolsun yaki bir yərgə beripkelix bolsun, mening yənıla baldurkidək küq-dərmanim bardur. **12** Əmdi Pərwərdigar xu künidə wədə kıləjan bu taqlıq yurtni mənğa miras kılıp bərgin; qünki u küni sənmu u yərdə Anakiylar turidiəanlikini, xundakla qong həm mustəhkəm xəhərlər barlikini anglidingoşa. Lekin Pərwərdigar mən bilən billə bolsila, Pərwərdigar eytkinidək mən ularni qoqliwetimən». **13** Buni anglap Yəxua Yəfunnəhning oqlı Kaləbkə bəht-bərikət tiləp, Həbronni uningəşa miras kılıp bərdi. **14** Xunga Həbron taki bügüngiqə Kənizziy Yəfunnəhning oqlı Kaləbning mirasi bolup turmaqta; qünki u pütün kəlbi bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarəşa əgəxkən **15** (ilgiri Həbron bolsa Kiriət-Arba dəp atilatti. Arba degən adəm Anakiylar arisida əng dangki qıqқан adəm idi). Xundak kılıp zemin jəngdin aram tapti.

15 Yəhudalar kəbilisining mirasi bolsa jəmət-aililiri boyiqə qək taxlinip erixkən zemin bolup, jənubiy tərəpning uqi Edomning qegrışoşa wə Zin qəligə tutaxti; **2** jənubiy qegrishi «Xor dengizi»ning ayioqidin, yəni jənubiy

tərəkə qoqıyıp qıqқан қoltuқtin baxlinip, **3** «Serik Exək dawini»ning jənub tərıpıdın ətüp, Zinoqa tutaxti; andin Qadəx-Barneaning jənubını yakılap Həzronoqa ətüp, Addaroqa berip, Karkaahқа burulup, **4** Azmonoqa ətüp Misir ekını bilən qıqıp, uqi dengizoqa taqıxatti. Bu ularning jənubiy qegrısı idi. **5** Xərkiy qegrısı bolsa Xor dengızıdın İordan dəryasınıng dengizoqa kuyulıdıoan eoqızıoıqə idi; ximaliy qegrısı bolsa dengızınıng İordan dəryasınıng dengizoqa kuyulıdıoan eoqızıdın baxlinip, **6** andin Bəyt-Hoqlahoqa berip, Bəyt-Arabahınıng ximalıdın ətüp, Rubənnıng ooqlı Boqannıng texınıng kexıoıqə idi; **7** andin qegra Aqor jıloqısıdın Dəbirgə qarap ətüp, u yərdın ximal tərıpıgə burulup, jıloqınıng jənub tərıpıdıdı Adummımoqa qıkıdıoan dawannıng udulıdıdı Gilgaloqa yetıp berıp, andin Ən-Xəməx sulırıdın ətüp, Ən-Roqəl bulıqıoqa tutıxatti; **8** u yərdın «Bən-Hınnomning jıloqısı»oqa qıqıp, Yəbusıylar egızlıkıdın, yəni Yerusalemning jənub tərıpıdıdı dawandın ətüp, andın Hınnom jıloqısınıng aldıoqa, yəni oqərb tərəkə, Rəfayıylarınıng jıloqısınıng ximaliy bexıdıdı taqınnıng qoqkısıoqa qıqti; **9** qegra bu taqınnıng qoqkısıdın Nəftoah süyınıng bulıqıoqa berıp, andın Əfron teoqıdıdı xəhərlırınıng yenı bilən qıqıp, u yərdın Baalah (yəni Kiriət-Yearım)oqa yetıp berıp, **10** andın Baalahtın ətüp, oqərb tərıpıgə qayrılıp Seir teoqıoqa berıp, Yearım teoqı (yəni Kesalon)ning ximaliy baqırdın ətüp, Bəyt-Xəməxkə qıxüüp, Timnahtın ətı; **11** andın ximaloqa qarap Əkronning dawını bilən qıqıp Xıkronoqa ətüp, Baalah teoqınıng yenıoqa tutıxıp, Yabnəəlgə yetıp, andın uqi dengizoqa taqaxqanıdı. **12** Oqərb tərıpıdıdı

qegrisi bolsa dengiz boyliri idi. Yəhudalarning jəmət-aililiri boyiqə ularoşa tohtitiloqan tət tərripidiki qegra mana xu idi. **13** Yəfunnəhning oqli Kaləbgə bolsa, Pərwədigarning Yəxuaşa bərgən əmri boyiqə, uningoşa Yəhudalarning arisida bir ülūx, yəni Anakning atisi Arbaning xəhiri boləqan Həbron ata kılındi. **14** Kaləb xu yərdin Xexay, Aħıman wə Talmay degən üq Anakiyuni qoşliwətti; ular üqi Anakning əwladi idi. **15** Andin xu yərdin qikip, Dəbirdə turuwatqanlaroşa hujum kildi (ilgiri Dəbirning nami Kiriət-Səfər idi). **16** Kaləb: — Kimki Kiriət-Səfərgə hujum kiliq uni alsa, uningoşa kizim Aksahni hotunlukqa berimən, degənidi. **17** Kaləbning ukisi Kenazning oqli Otniyəl uni ixoşal kildi, Kaləb uningoşa kizi Aksahni hotunlukqa bərdi. **18** Xundak boldiki, kiz yatliq bolup uning kexioşa barar qaoşda, erini atisidin bir parqə yər soraxqa ündidi. Aksah exəktin qüxüxigə Kaləb uningdin: — Sening nemə təliping bar? — dəp soridi. **19** U jawab berip: — Meni alahidə bir bərikətligəysən; sən manga Nəgəwdin [kaşjirak] yər bərgənəkənsən, manga birnəqqə bulaknimu bərgəysən, — dedi. Xuni dewidi, Kaləb uningoşa üstün bulaklar bilən astin bulaklarni bərdi. **20** Təwəndikilər Yəhuda kəbilisigə ularning jəmət-aililiri boyiqə təgkən miras ülūxlərdur: — **21** Yəhuda kəbilisining əng jənubioşa jaylaxqan, Edom qegrisi tərəptiki xəhərlər: — Kabzəəl, Edər, Yagur, **22** Kinah, Dimonah, Adadah, **23** Kədəx, Həzor, Yitnan, **24** Zif, Tələm, Bealot, **25** Həzor-ħadattah, Keriot-Həzron (yəni Həzor), **26** Amam, Sema, Moladah, **27** Həzar-Gaddah, Həxmon, Bəyt-Pələt, **28** Həzar-Xual,

Bəər-Xeba, Biziotiya, **29** Baalah, Ijim, Ezəm, **30** Əltolad, Kesil, Hormah, **31** Ziklag, Madmannah, Sansannah, **32** Libaot, Xilhim, Ayin və Rimmon qatarliklar jəmiy yigirmə tokkuz xəhər və ularoqa qaraxlik kənt-kixlaklar idi. **33** Xəfəlah oymanlikidiki xəhərlər bolsa Əxtaol, Zoreah, Axnah, **34** Zanoah, Ən-Gannim, Tappuah, Ənam, **35** Yarmut, Adullam, Sokoh, Azikah, **36** Xaarayim, Aditaim, Gədərah və Gədərotaim bolup, jəmiy on tət xəhər və ularoqa qaraxlik kənt-kixlaklar idi. **37** Bulardin baxqa yənə Zinan, Hədashah, Migdal-Gad, **38** Dilean, Mizpah, Yoktəəl, **39** Lakix, Bozkat, Əglon, **40** Kabbon, Lahmas, Kətləx, **41** Gədərot, Bəyt-Dagon, Naamah və Makkədəh bolup, jəmiy on altə xəhər və ularoqa qaraxlik kənt-kixlaklar idi. **42** Buningdin baxqa yənə Libnah, Etər, Axan, **43** Yəftah, Axnah, Nəzib, **44** Keilah, Akzib və Marəxah bolup, jəmiy tokkuz xəhər və yənə ularoqa qaraxlik kənt-kixlaklarmu bar idi; **45** yənə Əkron bilən uningoqa qaraxlik yeza-kəntlər, **46** xundakla Əkronning oqərb tərripidin tartip Axdodning yenidiki həmmə xəhərlər bilən ularning kənt-kixlakliri qoxulup, **47** Axdod və uningoqa qaraxlik yezilar və kənt-kixlaklar, Gaza xəhiri və xundakla Misir ekiniyoqə və Uluoq Dengizning kiroqikoqə, uningoqa qaraxlik yezilar və kənt-kixlaklar bar idi. **48** Taoləq rayondiki xəhərlər: — Xamir, Yattir, Sokoh, **49** Dannah, Kiriət-Sannah (yəni Dəbir), **50** Anab, Əxtəmoq, Anim, **51** Goxən, Həlon və Giloh bolup, jəmiy on bir xəhər və ularoqa qaraxlik kənt-kixlaklar idi. **52** Buningdin baxqa yənə Arab, Dumah, Exan, **53** Yanim, Bəyt-Tappuah, Afikah, **54** Həmtah, Kiriət-Arba (yəni Həbron) və Zior

bolup, jəmiy tokqüz xəhər wə ularoğa qaraxlıq kənt-kixlaqlar bar idi. **55** Buningdin baxqa yənə Maon, Karməl, Zif, Yuttah, **56** Yizrəəl, Yokdeam, Zanoah, **57** Kayin, Gibeah wə Timnah bolup, jəmiy on xəhər wə ularoğa qaraxlıq kənt-kixlaqlar bar idi. **58** Buningdin baxqa yənə Həlħul, Bəyt-Zur, Gədor, **59** Maarat, Bəyt-Anot wə Əltəkon bolup, jəmiy altə xəhər wə ularoğa qaraxlıq kənt-kixlaqlar bar idi. **60** Buningdin baxqa yənə Kiriət-Baal (yəni Kiriət-Yearim) wə Rabbah degən ikki xəhər wə ularoğa qaraxlıq kənt-kixlaqlar bar idi. **61** Qəldiki xəhərlər bolsa: — Bəyt-Arabah, Middin, Səkah, **62** Nibxan, «Xor Xəhiri» wə Ən-Gədi, jəmiy altə xəhər wə ularoğa qaraxlıq kənt-kixlaqlar idi. **63** Lekin Yerusalemda olturuqluq Yəbusiylarni bolsa Yəhudalar qoqliwetəlmigən; xunga ta bügüngiqə Yəbusiylar Yəhudalar bilən Yerusalemda billə turmaqta.

16 Yüsüpning əwladlirioğa qək taxlinip qikқан miras zemin bolsa Yerihoğa tutax boləan İordan dəryasidin tartip, Yerihoning xərқ tərpidiki kəllərgiqə boləan yurtlar wə Yerihodin qikqip, qəldin ətüp Bəyt-Əlning taqlıq rayoniğa sozuloğan yurtlar idi. **2** Qegrisi Bəyt-Əldin tartip Luzoğa, andin Arkiylarning qegrividiki Atarotқа yetip, **3** andin oqərb tərpidigə berip, Yaflətiylərnin qegrisiğa tutixup, Astin Bəyt-Horonning qetigə qüxüp, Gəzərgə berip dengizda ahirlixatti. **4** Yüsüpning əwladliri, yəni Manassəh bilən Əfraimlar erixkən miras ülüxi mana xu idi. **5** Əfraimlarning jəmət-ailiri boyiqə aloğan zeminin qegrisi təwəndikidək: — miras zeminin xərқ tərəptiki qegrisi Atarot-Addardin tartip üstün Bəyt-Horonoqığə

yetip, **6** andin dengizga berip ximalga qarap Mikmitatka qikti; andin yəna xərk tərpidiki Taanat-Xilohka qayrilip, uningdin ətüp xərk tərəpkə qarap Yanoahka, **7** Yanoahdin qüxüp Atarot bilən Naaratka yetip, Yerihoga tutixip Iordan dəryasiga qikti. **8** Qegra Tappuahdin oərb tərəpkə qikip Kanah ekiniyiqə berip, dengizga yetip ayaqlaxti. Əfrayimning kəbilisigə, yəni ularning jəmət-aililirigə təgkən miras ülüxi xu idi. **9** Buningdin baxka Əfrayimlar üqün Manassəhning mirasining otturisida birnəqqə xəhərlər ayriloqanidi; bu ayriloqan xəhərlərləning həmmisi qaraxlik kənt-kixlakliri bilən qoxuloqanidi. **10** Əmma [Əfrayimlar] Gəzərdə olturuxluk Qanaaniylarni qoqliwətmigənidi; xunga Qanaaniylar ta bügüngiqə Əfrayimning arisida turup, məhsus haxarqi mədikarlar bolup turmaqta.

17 Manassəh Yüsüpning tunji oqli boləqqa, uning kəbilisigimu qək taxlinip miras berilgən. Manassəhning tunji oqli Makirning [əwladliri] (Makir Gileadning atisi idi) batur palwan boləqqa, ularga Gilead bilən Baxan miras kilip berildi. **2** Manassəhning qaloqan əwladlirimu, jümlidin Abiezərlər, Hələklər, Asriəllər, Xəkəmlər, Həfərlər bilən Xemidalar əz jəmət-aililiri boyiqə miras ülüxini aldi. Bular bolsa Yüsüpning oqli Manassəhning ər jəmət aililiri idi. **3** Əmdi Manassəhning qəwrisi, Makirning əwrisi, Gileadning nəwrisi, Həfərlərləning oqli Zəlofihadning oqul pərzəntliri yok bolup, pəkət kızlirila bar idi. Uning kızlirining isimpliri Mahlah, Noah, Hoqlah, Milkah wə Tirzah idi. **4** Ular kahin Əliazar bilən Nunning oqli Yəxua wə əmirlərləning kexiqə

berip ularoqa: — Pərwərdigar Musoqa biz toqruluk
qerindaxlirimiz qatarida miras berixkə əmr qiloqanidi,
dedi. Xuni dewidi, [Yəxua] Pərwərdigarning əmri boyiqə
ularning atisining qerindaxliri qatarida ularoqa miras
bərdi. **5** Buning bilən Iordan dəryasining u tərpidiki
Gilead bilən Baxan zeminliridin baxqa, Manassəhkə yənə
on ülüx yər berildi. **6** Qünki Manassəhning qizliri uning
oqullirining qatarida miraska igə bolqanidi; Gilead
zemini Manassəhning qaloqan əwladlirioqa təgkənidi. **7**
Manassəhning zeminining qegrisi bolsa Axirdin tartip
Xəkəmnning utturidiki Mikmitatka berip, andin jənub
təripigə qayrilip, Ən-Tappuahda turoquqlarning jayioiqə
tutixatti. **8** Qünki Tappuahning zemini bolsa Manassəhgə
təgkənidi; lekin Manassəhning qegrisediki Tappuah xəhiri
Əfriamoqa təwə idi. **9** Qegrisi u yərdin Kanaq ekiniqə
qüxüp, jiloqining jənub təripi bilən qikti. U yərdiki xəhərlər
bolsa Manassəhning xəhərlirining arisida bolsimu,
Əfriamoqa təgdi. Manassəhning qegrisi jiloqining ximal
təripi bilən berip dengizoqa yetip ahirlixatti. **10** Jiloqining
jənub tərpidiki zemin Əfriamoqa, ximal tərpidiki zemin
Manassəhkə təwə idi; qərb təripining qegrisi dengiz
idi. Ularning zemini ximal tərpidə Axirning ülüxigiqə
yetip, xərk təripi Issakarning ülüxigə tutaxqanidi. **11**
Manassəhkimu Issakar bilən Axirning ülüxliri iqidin Bəyt-
Xean wə uningqə qaraxlik kəntlər, Ibleam bilən uningqə
qaraxlik kəntlər, Dor aqalisi bilən Dorqə qaraxlik kəntlər,
Ən-Dor aqalisi bilən Ən-Doroqa qaraxlik kəntlər, Taanaq
aqalisi bilən Taanaqqa qaraxlik kəntlər wə Megiddo aqalisi
bilən Megiddoqa qaraxlik kəntlər, yəni «Üq Egizlik»

degən yurt tægdi. **12** Lekin Manassəh bu xəhərdikilərnı kooqlıwıtəlmıdı; Kanaaniylar xu yurtlarda turuwerıxkə niyət baqlıoqanıdı. **13** Israıllar baroqanseri küqəyqəqkə Kanaaniylarnı əzlırıgə haxarqı kılıp bekindurdı, lekin ularnı əz yərlıridın mutlək kooqlıwıtəlmıdı. **14** Yüsüplər bolsa Yəxuaoqa: — Bizlər Pərwərdıgar həziroqıqə xundak bərikətləp kəlgən, qong bir həlk tursak, sən nemıxka qək taxlax bilən bizgə pəkət bir ülüx miras, bir parqə yərla bərdıng? — dedi. **15** Yəxua ularoqa jawab berıp: — Əgər silər qong bir həlk bolsanglar, Əfraymning taqlıq yurtı silərgə tar kəlgən bolsa, ormanoqa berıp u yərdiki Pərizziylər bilən [gıgant] Rəfayiyler yurtıda dərəhlərnı kesıp, əzünglar üqün bir jaynı qıqırıwelinglar, dedi. **16** Lekin Yüsüplər: — Taqlıq yurt bizgə yətməydu; xuning bilən bir waqıtta jiləjıda turuwatқанlar, məyli Bəyt-Xeanda wə unıngoqa qaraxlık kəntlərdə bolsun yaki YıZRəəl jiləjisıda turuwatқан Kanaaniylar bolsun, həmmisining təmürdin jəng hərwiliri bar ikən, dedi. **17** Xundak dewıdı, Yəxua Yüsüp jəməti boləqan Əfraym bilən Manassəhgə səz kılıp: — Silər dərəkə qong bir həlksilər wə zor küqünglar bardur; xunga silərgə pəkət bir ülüxla miras berilsə bolmaydu; **18** axu pütkül taqlıq yurtmu silərgə berilıdu; gərqə u ormanlık bolsımu, silər unı kesıp boxıtısilər wə unıng ətraplırıoqımu igə bolısilər; Kanaaniylarning təmür jəng hərwiliri bar, xundakla küqlük bolsımu, silər ularnı həydəp qıqırıwıtələysilər, — dedi.

18 Pütkül Israıllar jamaiti Xiləhka yıqılıp, u yərdə ibadət qediri tikti. Gərqə zemin ularning aldidə boysunduruləqan bolsımu, **2** lekin Israıllar arisıda əz miras ülüxi tehi

təksim kilinmiqan yəttə kəbilə qaloqanidi. **3** Xunga Yəxua Israillaroqə mundaq dedi: — «Ata-bowiliringlarning Hudasi Pərwərdigar silərgə bərgən bu zeminni qolunglaroqə elixkə susluq qilip qaqanoqiqə kəynigə sürisilər? **4** Silər özünglar üqün hər kəbilidin üq adəmnı tallanglar; mən ularni qozoqilip bu pütkül zeminni aylinip qikip, uni hərбір kəbilə öz miras ülüxigə muwapik sizip-hatiriləxkə, andin qeximoqə yenip kelixkə əwətimən. **5** Ular zeminni yəttə ülüxkə bəlsun; lekin Yəhuda kəbilisi bolsa jənubtiki öz ülüx zeminida turiwərsun, Yüsüpning jəmətimu ximal tərəptiki öz ülüx zeminida turiwərsun. **6** Silər zeminni yəttə ülüxkə bəlüp, pasilini hatiriləp sizip yenimoqə kelinglar; andin mən Pərwərdigar Hodayimizning aldida bu yərdə silər üqün qək taxlaymən. **7** Əmma Lawiylarning bolsa, aranglarda ülüxi bolmaydu, qünki Pərwərdigarning kaqinliki ularning mirasidur. Gad bilən Rubən wə Manassəh yerim kəbilisi bolsa Iordan dəryasining u qeti, xərk tərripidə Pərwərdigarning quli boloqan Musa ularoqə miras qilip bərgən yərlərnı allıqəqan aloqandur». **8** [Zeminni hatiriləxkə bekitkən] kixilər qozoqilip yoloqə qikqanda, Yəxua ularoqə kattik jekiləp: — Silər berip zeminni aylinip, uni sizip-hatiriləp mening qeximoqə yenip kelinglar; andin mən muxu yərdə, Xiloqning əzidə Pərwərdigarning aldida silər üqün qək taxlaymən, dedi. **9** Xundak dewidi, bu adəmlər berip zeminni aylinip, uni sizip-hatiriləp, xəhərlər boyiqə yəttə ülüxkə bəlüp, hatirigə sizip, Xiloqđiki qedirgəqə, Yəxuaning qexioqə yenip kəldi. **10** Andin Yəxua Xiloqđda Pərwərdigarning aldida ular üqün qək taxlidi wə xu

yərdə kəbilə-jəməti boyiqə zeminni Israillaroğa təksim kəlip bərđi. **11** Binyaminlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə qək tartildi; ular qək arkilik erixkən zemin Yəhudalar bilən Yüsüpləning zemini otturidiki yurt boldi. **12** Ularning ximaliy qegrisi Iordan dəryasidin baxlap, Yerihoning ximal tərpidiki dawanni yandap, ərəb tərpidigə qarap taqlıq yurtka qikip wə Bəyt-Awəning qəligə tutixatti; **13** andin Luzoğa qikip, luz, yəni Bəyt-Əlning jənub tərpidi yandap ətüp, astin Bəyt-Horonning jənubidiki taqlıq yekın Atarot-Addaroğa qüxti; **14** qegra xu yərdin ətüp ərəbtin jənubka kayrilip, Bəyt-Horonning jənubining udulidiki taqlıq Yəhudalarning xəhərliridin biri bolıan Kiriya-Baal (yəni Kiriya-Yərim)oğa tutaxti. Bu ərəb tərəpning qegrisi idi. **15** Jənub tərəpning qegrisi Kiriya-Yərimning qetidin baxlap ərəb tərpidigə mengip, Nəftoahtiki su mənbəsigə tutaxti; **16** qegra andin Rəfayilarning jiləsining ximal tərpidigə jaylaxkan Bən-Hinnomning jiləsining udulidiki taqlıq bexioğa qüxüp, andin Hinnomning jiləsi bilən yənə qüxüp, Yəbusilarning egizlikining jənub tərpidi bilən mengip, andin Ən-Rogəl bulikioğa yətti; **17** andin ximal tərpidigə kayrilip Ən-Xəməx bulikidin ətüp, Adullam dawinining udulidiki Gəlilotka berip, Rubəning oqlı Bəhəning texioğa qüxüp, **18** wə Arabah tüzənglikining ximal tərpidiki egizliktin ətüp, Arabah tüzənglikigə qüxti. **19** Andin qegra ximal tərpidigə qikip Bəyt-Həglahning dawinioğa tutixip, Iordan dəryasining jənubiy eoqlıda, yəni Xor dengizining ximaliy koltukıda ahirlaxti. Bu jənub tərəpning qegrisi idi. **20** Xərək qegrisi bolsa Iordan

dəryasining əzi idi. Bu Binyaminlarning ülüxi bolup, ularoşa jəmət-ailiri boyiqə tohtitiloşan miras zeminining qeğrisi xu idi. **21** Binyaminlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə təgkən xəhərlər bolsa təwəndikilərdur: — Yeriho, Bəyt-Hoğlah, Emək-Kəziz, **22** Bəyt-Arabah, Zəmarayim, Bəyt-Əl, **23** Awwim, Parah, Ofrah, **24** Kəfar-Əaamonay, Ofni wə Geba bolup, jəmiy on ikki xəhər wə ularoşa qaraxlık kənt-kixlaqlar idi; **25** Buningdin baxqa Gibeon, Ramah, Bəərot, **26** Mizpah, Kəfirah, Mozah, **27** Rəkəm, Irpəəl, Taralah, **28** Zəlah, Əa-Ələf, Yəbusi (yəni Yerusalem), Gibeah wə Kiriət bolup, jəmiy on tət xəhər wə uningoşa qaraxlık kənt-kixlaqlarmu bar idi. Bu bolsa Binyaminlarning miras ülüxi bolup, jəmət-aililiri boyiqə ularoşa berilgənidi.

19 İkkinqi qək Ximeonoşa qıkti, yəni Ximeonlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə tartildi; ularning mirasi bolsa Yəhədalarning miras ülüxining arisida idi. **2** Ularning erixkən mirasi iqidə Bəər-Xeba, Xeba, Moladah, **3** Həzar-Xual, Balah, Ezəm, **4** Əltolad, Bitul, Hormah, **5** Ziklag, Bəyt-Markabot, Həzar-Susah, **6** Bəyt-Libaot wə Xaruhən bolup, jəmiy on üç xəhər wə ularoşa qaraxlık kənt-kixlaqlar idi. **7** Buningdin baxqa yənə Ayin, Rimmon, Etər, Axan bolup, jəmiy tət xəhər wə ularoşa qaraxlık kənt-kixlaqlar **8** Həmdə jənub tərəptiki Baalat-Bəər (yəni jənubdiki Ramah)oşiqə boləşan bu [tət] xəhərnin ətrapidiki həmmə kənt-kixlaqlarmu bar idi. Bular Ximeonlar kəbilisining ülüxi bolup, jəmət-aililiri boyiqə erixkən mirasi idi. **9** Ximeonlarning miras ülüxi Yəhədalarning ülüxining iqidin elip berildi; qunki Yəhədalarning miras ülüxi əzlidirgə kəplük kəloşanidi, xunga Ximeonlarning miras

ülüxi ularning miras ülüxining iqidin berildi. **10** Üqinqi qək Zəbulunlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə tartildi; ularning miras qegrisi Saridka baratti, **11** qegrisi oərb tərəptə Marealahka berip Dabbəxətkə yetip Yokneamning udulidiki ekinoğa tutixatti; **12** U Saridtin xərk tərīpigə qayrilip, kün qikixka burulup Kislot-Tabor yurtioğa tutixip, Dabiratka ətüp, Yafiyaoğa bardi; **13** andin xu yərdin u xərk tərīpigə kün qikixka [yənə] burulup, Gat-Həfər wə Ət-Kazinoğa kelip Neahka sozuləjan Rimmon yurtioğa yetip bardi. **14** Andin u yərdin ximal tərəpkə qayrilip, Hənnatonəğa yetip berip, Yiftah-Əlning jilojisida ahirlaxti. **15** Ularning ülüxi yənə Kattat, Nahalal, Ximron, Yidalah wə Bəyt-Ləhəmnimu orap, jəmiy on ikki xəhər wə ularəğa qaraxlik kənt-kixlaqlarnimu əz iqigə alatti. **16** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularəğa qaraxlik kənt-kixlaqlar Zəbulunlarning miras ülüxi bolup, jəmət-aililiri boyiqə ularəğa berilgənidi. **17** Tətinqi qək Issakarəğa qikti, yəni Issakarlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə tartildi; **18** ularəğa berilgən yurtlar Yizrəlgigə bolup, Kəsullot, Xunəm, **19** Həfarayim, Xion, Anaharat, **20** Rabbit, Kixion, Ebəz, **21** Rəmət, Ən-Gannim, Ən-Haddah wə Bəyt-Pazzəzni əz iqigə aldi; **22** andin qegrisi Tabor, Xahəzimah wə Bəyt-Xəməxkə yetip, Iordan dəryasida ahirlaxti; ularning ülüxi jəmiy on altə xəhər wə ularəğa qaraxlik kənt-kixlaqlar idi. **23** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularəğa qaraxlik kənt-kixlaqlar Issakarlarning miras ülüxi bolup, jəmət-aililiri boyiqə ularəğa berilgənidi. **24** Bəxinqi qək Axirlar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə tartildi; **25** ularning zemini Həlkət, Həli, Bətən, Akşaf, **26** Allammələk, Ameid

wə Mixalni ez iqigə aldi; qegrisi oʻrəb tərəptə Karməl bilən Xihor-Libnatka tutixip, **27** andin xərķ tərəpkə kayrilip Bəyt-Dagonoʻya berip, Zəbulun [zemini] bilən Yiftah-Əl jiloʻisining ximal tərīpidin ətüp, Bəyt-Emək bilən Neialgə yetip berip Kabulning ximal tərīpigə qikti; **28** Ebron, Rəhob, Həmmon wə Kanahni ez iqigə elip Qong Zidonoʻya yetip bardi. **29** andin qegrisi Ramah tərīpigə kayrilip, Tur degən mustəhkəm xəhīrgə berip, Hosahka kayrilip, Akzib bilən Həbəlğə tutax boləjan dengizda ahirlaxti; **30** zemini Ummah, Afək wə Rəhobnimu ez iqigə aloʻjan; jəmiy yigirmə ikki xəhər wə ularoʻya qaraxlik kənt-kixlaklarni ez iqigə aloʻjanidi. **31** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoʻya qaraxlik kənt-kixlaklar Axirlarning miras ülūxi bolup, jəmət-aililiri boyiqə ularoʻya berilgənidi. **32** Altinqi qək Naftalioʻya qikti, yəni Naftalilar kəbilisigə jəmət-aililiri boyiqə tartildi; **33** ularning qegrisi bolsa Hələftin qikip, Zaananimdiki dub dərīhidin ətüp, Adami-Nəkəb wə Yabnəəldin qikip, Lakkumoʻya yetip Iordan dəryasioʻya berip ahirlaxti. **34** Andin oʻrəb tərəpkə kayrilip Aznot-Taboroʻya berip, xu yərdin Hukkokka qikip, jənubta Zəbulunning ülūx zeminiyoʻya tutixip, ximalda Axirning ülūx zeminiyoʻya yetip, kün qikix tərīpidə Iordan dəryasining yenida, Yəhūdaning ülūx zeminiyoʻya ulaxti. **35** Naftalining mustəhkəm xəhərliri Ziddim, Zər, Həmmat, Rakkat, Kinnərət, **36** Adamah, Ramah, Həzor, **37** Kədəx, Ədrəy, Ən-Həzor, **38** Yiron, Migdal-Əl, Həorəm, Bəyt-Anat wə Bəyt-Xəməxlər bolup, jəmiy on tokkuz xəhər wə ularoʻya qaraxlik kənt-kixlaklar idi. **39** Bu bolsa, yəni bu xəhərlər wə ularoʻya qaraxlik kənt-kixlaklar Naftalilar

kəbilisining miras ülüxi bolup, jəmət-aililiri boyiqə ularoqə berilgənidi. **40** Yəttinqi qək Danlarning kəbilisigə qikti; u ularning jəmət-aililiri boyiqə tartildi. **41** Ularning miras zemini bolsa Zoreah, Əxtəol, Ir-Xəməx, **42** Xaalabbin, Ayjalon, Yitlah, **43** Elon, Timnatah, Əkron, **44** Əl-təkəh, Gibbeton, Baalat, **45** Yəhəud, Bənə-Barak, Gat-Rimmon, **46** Mə-Yarkon, Rakkon wə Yafoning udulidiki yurtni öz iqigə aldi. **47** Lekin Danlarning zemini öz qolidin kətkən boləraqqa, Danlar qikip Ləxəmgə hujum kilip uni ixoqal kildi; ahəlisini kiliqlap yokitip, u yərnə özining kilip makanlaxti; andin ular Ləxəmgə atisi Danning ismini qoyup, uni Dan dəp atidi. **48** Mana bular, yəni bu xəhərlər wə ularoqə qaraxlik kənt-kixlaklar Danlar kəbilisigə, ularning jəmət-aililiri boyiqə miras kilip berilgənidi. **49** Bu tərəkədə [Israillar] zeminni qegra-qegra boyiqə bəlüp boldi; andin ular Nunning oqli Yəxuaqə öz arisidin miras bəlüp bərdi. **50** Pərwərdigarning buyrukji boyiqə Yəxua tiliginidək uningə Əfraim taqlik yurtidiki Timnat-Serah degən xəhərnə bərdi; buning bilən u xəhərnə qurup qikip, uningda turdi. **51** Mana bular Əliazar kahin bilən Nunning oqli Yəxua wə Israilning kəbilə-jəmətlirining kattabaxliri bir bolup Xiloqda, jamaət qedirining dərwasisining aldidə turup, Pərwərdigarning aldidə qək taxlap bəlüp təkşim qiləqan miraslardur. Bu tərəkədə ular zeminning təkşimatini tügətti.

20 Pərwərdigar Yəxuaqə səz kilip mundəq dedi: — **2** Sən Israillaroqə mundəq degin: — «Əzüm Musaning wasitisi bilən silərgə buyruoqəndək, əzünglər üqün «panəhlik xəhərlər»ni tallap bekitinglar; **3** bilməy, tasadipiyliktin

adəm urup ɵltüröp koyoƷan hɵrkandak kixi u xɵhɵrlɵrgɵ keqip kɵtsun. Buning bilən bu xɵhɵrlər silɵrgɵ Ʒan intikamini aloƷuqidin panahƷah bolidu. **4** [Adəmni xundak ɵltürgən] kixi bu xɵhɵrlɵrning birigɵ keqip berip, xɵhɵrning kowuƷioƷa kelip, xu yɵrdə xɵhɵrning aƷsakallirioƷa ɵz əhƷwalini eytsun; ular uni ɵzigɵ Ʒobul Ʒilip xɵhɵrgɵ kirgüzöp, uning ɵzliri bilən billə turuxioƷa uningɵ jay bɵrsun. **5** Əmdi Ʒan Ʒisasini aloƷuqi uni Ʒoqlap kɵlsə, ular adəm ɵltürgən kixini Ʒisaskarning ƷolioƷa tapxurup bɵrmisun; Ʒunki xu kixining burundin ɵz ƷoxnisioƷa heq ɵq-adawiti bolmioƷan, bəlki tasadipiy urup ɵltüröp koyoƷan. **6** [Adəm ɵltürgən] kixi jamaət aldida sorak ƷilinoƷuqə xu xɵhɵrdə tursun; andin xu waƷittiki bax Ʒahin ɵlöp kɵtkəndə, u xu xɵhɵrdin ayrilip, ɵz xɵhirigɵ, yəni keqip ƷikƷan xɵhɵrdiki ɵyigɵ yenip kɵlsun. **7** Xuning bilən ular Naftali taollik yurtidiki Kədəxni, Əfrainning taollik yurtidiki Xəkəmni wə Yəhudaning taollik yurtidiki Kiriya-Arba, yəni Həbronni, **8** Yerihoning xərƷ tərpidiki, Iordan dəryasining u Ʒetidiki Rubən Ʒəbilisining zeminidin tüzlɵnglikning Ʒelidiki Bəzərni, Gad Ʒəbilisining zeminidin Gileadtiki Ramotni wə Manassəh Ʒəbilisining zeminidin Baxandiki Golanni tallap bekitti. **9** Mana bu xɵhɵrlər barlik Israillar wə ularning arisida turuwatƷan musapirlar üqün panahƷah boluxƷa beƷitilgən xɵhɵrlɵrdur; kimki bilməy, tasadipiliktin adəm ɵltürgən bolsa, uning jamaət aldida sorak Ʒilinixidin burun, Ʒan Ʒisaskarning Ʒolida ɵlməsliki üqün xu xɵhɵrlɵrgɵ keqip ketixkə bu xɵhɵrlər beƷitilgən.

21 U waqitta Lawiy jəmətlirining kattiwaxliri kahin Əliazar, Nunning oqlı Yəxua wə Israil kəbililirining kattiwaxlirining kexioqa berip, **2** Kanaan zeminidiki Xiloqda ularoqa: — Musaning wasitisi arkilik Pərwərdigar biz tooqruluk; «Ularoqa turuxqa xəhərləni, malliri üqün yaylaqlarni qoxup bərgin», dəp eytkan, dedi. **3** Xuni dewidi, Israillar Pərwərdigarning əmri boyiqə öz miras ülüxliridin munu xəhərlər bilən yaylaqlarni qoxup Lawiylaroqa bərdi: — **4** birinqi taxlanoqan qək Kohat jəmətlirigə qikti; qək taxlinip, Lawiyalar iqidiki kahin Hərunning əwladlirioqa Yəhuda kəbilisi, Ximeon kəbilisi wə Binyamin kəbilisining zeminliridin on üq xəhər bekitildi; **5** Andin Kohatning qaloqan əwladlirioqa qək taxlinip, Əfraim kəbilə-jəmətlirining zeminidin, Dan kəbilisining zeminidin wə Manassəh yerim kəbilisining zeminliridin on xəhər bekitildi. **6** Gərxonning əwladlirioqa qək taxlinip, Issakar kəbilə-jəmətlirining zeminidin, Axir kəbilisining zeminidin, Naftali kəbilisining zeminidin wə Manassəhning yənə bir yerim kəbilisining zeminidin on üq xəhər bekitildi. **7** Mərarining əwladlirioqa, jəmət-aililiri boyiqə qək taxlinip, Rubən kəbilisining zeminidin, Gad kəbilisining zeminidin wə Zəbulun kəbilisining zeminidin on ikki xəhər bekitildi. **8** Bu tərکیدə Pərwərdigar Musaning wasitisi bilən buyruqinidək Israillar qək taxlap bu xəhərlər bilən yaylaqlirini qoxup, Lawiyalaroqa bərdi. **9** Ular Yəhudaning kəbilisi bilən Ximeonning kəbilisining zeminidin təwəndə tizimlanoqan munu xəhərləni bərdi: — **10** (qək taxlanoqanda, Lawiyaların nəsli boləqan Kohatlar jəmətidiki Hərunning əwladlirioqa birinqi qək

qikqacqa munu xəhərlər berildi): — **11** ularoşa Yəhudaning taqlıq rayonidiki Kiriya-Arba (Arba Anakning atisi idi), yəni Həbron bilən ətrapidiki yaylaqlarni qoxup bərdi. **12** Lekin xəhərgə təwə etizlar bilən kənt-qixlaqlarni Yəfunnəhning oqlı Kaləbkə miras qilip bərdi. **13** Xundak qilip ular Hərun kahinning əwladlirioşa adəm ɵltürgən kixilər panahlinidioşan xəhər Həbron wə yaylaqlirini, yənə ularoşa Libnah bilən yaylaqlirini, **14** Yattir bilən yaylaqlirini, Əxtəmoa bilən yaylaqlirini, **15** Həlon bilən yaylaqlirini, Dəbir bilən yaylaqlirini, **16** Ayin bilən yaylaqlirini, Yuttah bilən yaylaqlirini, Bəyt-Xəməx bilən yaylaqlirini bərdi; bu ikki kəbilining zeminliridin jəmiy tokkuz xəhərnə bərdi. **17** Mundin baxqa ularoşa Binyamin kəbilisining zeminidin Gibeon bilən yaylaqlirini, Geba bilən yaylaqlirini, **18** Anatot bilən yaylaqlirini, Almon bilən yaylaqlirini qoxup jəmiy tət xəhər bərdi. **19** Bu tərəkədə kahinlar, yəni Hərunning əwladlirioşa berilgən xəhərlər on üq boldi; bular ətrapidiki yaylaqliri bilən berildi. **20** Ular yənə Lawiyaların nəsldin boləşan Koşatning qaloşan jəmətlirigimu xəhərlərnə bərdi. Qək taxlax bilən ularoşa bekitilgən xəhərlər munular: — ularoşa Əfraim kəbilisining zeminidin **21** Əfraimning taqlıq rayonidiki adəm ɵltürgən kixilər panahlinidioşan xəhər Xəkəm bilən yaylaqlirini, yənə Gəzər bilən yaylaqliri, **22** Kibzaim bilən yaylaqliri wə Bəyt-Həron bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhərnə bərdi; **23** buningdin baxqa Dan kəbilisining zeminidin Əltəkəh bilən yaylaqliri, Gibbeton bilən yaylaqliri, **24** Ayjalon bilən yaylaqliri wə Gat-Rimmon bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhərnə bərdi. **25** Buningdin baxqa Manassəh

yerim kəbilisining zeminidin Taanak bilən yaylaqliri, Gat-Rimmon bilən yaylaqliri bolup, jəmiy ikki xəhərni bərdi. **26** Bu tərīkidə Kohətlarning qaloqan jəmətlirigə berilgən xəhərlər on boldi; bular ətrapidiki yaylaqliri bilən berildi. **27** Lawiylarning jəmətliridin boluqan Gərxonlaroqa bolsa ular Manassəhning yerim kəbilisining zeminidin adəm öltürgən kixilər panahlinidioqan xəhər Baxandiki Golan bilən yaylaqlirini, xundaqla Bəxterah bilən yaylaqlirini, jəmiy ikki xəhərni bərdi; **28** yənə Issakar kəbilisining zeminidin Kixion bilən yaylaqliri, Dabirat bilən yaylaqliri, **29** Yarmut bilən yaylaqliri wə Ən-Gannim bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhərni bərdi; **30** buningdin baxqa Axir kəbilisining zeminidin Mixal bilən yaylaqliri, Abdon bilən yaylaqliri, **31** Həlkat bilən yaylaqliri wə Rəhəb bilən yaylaqliri bolup, jəmiy bolup tət xəhərni bərdi; **32** buningdin baxqa Naftali kəbilisining zeminidin adəm öltürgən kixilər panahlinidioqan xəhər Galiliyədiki Kədəx bilən yaylaqlirini, yənə Həmmot-Dor bilən yaylaqliri wə Kartan bilən ətrapidiki yaylaqliri bolup, jəmiy üç xəhərni bərdi. **33** Bu tərīkidə Gərxonlaroqa berilgən xəhərlər on üç boldi; bular ətrapidiki yaylaqliri bilən berildi. **34** Qaloqan Lawiylaroqa, yəni Mərarilər jəmətlirigə Zəbulun kəbilisining zeminidin Yokneam bilən yaylaqliri, Kartah bilən yaylaqliri, **35** Dimnah bilən yaylaqliri wə Naqalal bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhərni bərdi. **36** Buningdin baxqa Rubən kəbilisining zeminidin Bəzər bilən yaylaqliri, Yahəz bilən yaylaqliri, **37** Kədəmot bilən yaylaqliri wə Məfaat bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhərni bərdi. **38** Buningdin baxqa Gad kəbilisining

zeminidin adəm ɵltürgən kixilər panahlinidioqan xəhər Gileadtiki Ramot bilən yaylaqlirini, yənə Maḥanayim bilən yaylaqliri, **39** Həxbon bilən yaylaqliri wə Jaazər bilən yaylaqliri bolup, jəmiy tət xəhərni bərđi. **40** Bular bolsa qaloqan Lawiylarning jəmətlirigə, yəni Mərarilar jəmətlirigə berilgən barliq xəhərlərdur; ularoqa qək taxlinix bilən berilgən ɵlüxi on ikki xəhər idi. **41** Israillarning zemini iqidin Lawiylaroqa bekitip berilgən xəhərlər jəmiy kirik səkkiz idi; bular ətrapidiki yaylaqliri bilən berildi. **42** Bu xəhərlərnin hərbirininin ətrapida yaylaqliri bar idi; xəhərlərnin həmmisi xundaq idi. **43** Pərwərdigar xu tərīkidə Israillarning ata-bowiliriqə berixkə kəsəm bilən wədə qiloqan pütkül zeminni ularoqa bərđi; ular kelip uni igiləp, u yərdə olturđi. **44** U waqıtta Pərwərdigar ilgiri ularninin ata-bowiliriqə kəsəm bilən wədə qiloqinidək, ularoqa hər ətrapida tinq-aramliq bərđi; ularninin duxmənliridin heqkandiki ularninin aldidə kəddini ruslap tik turalmaytti; bəlki Pərwərdigar həmmə duxmənlirini ularninin qoliloqa tapxurđi. **45** Pərwərdigarnin Israillninin jəmətigə wədə qiloqan hımmətliridin heqbiri kaldurulmay əməlgə axurulđi.

22 U waqıtta Yəxua Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisidikilərnin qaqirip ularoqa: — **2** Silər bolsanglar Pərwədigarnin quli Musaning silərgə buyruqinininin həmmisigə əməl qildinglar, mening silərgə əmr qiloqan barliq səzlirimgimu kulak saldinglar; **3** silər bu nuroqun künlərdə taki bügüngə kədər qerindaxliringlarnin taxliwətməy, bəlki Pərwərdigar

Hudayinglar [silərgə] əmr qiloqan wəzipini tutup kəldinglar; **4** əmdi Pərwərdigar Hudayinglar wədə qiloqinidək, qerindaxliringlaroqa aramlik bərđi; xunga silər Pərwərdigarning quli Musa İordan dəryasining u tərpidə silərgə bərgən miras zemininglaroqa, əz qedirliringlaroqa qaytip beringlar. **5** Pəkətla Pərwərdigarning quli Musa silərgə buyrup tapxuroqan qanun-əmlərgə əməl kilixqa, yəni Pərwərdigar Hudayinglarni səyüp, Uning barlik yollirida mengip, əmlirini tutup uningə baqlinip, pütün kəlbinger wə pütün jan-dilinglar bilən Uning hizmitidə boluxqa ihlas bilən kəngül bəlunglar, — dedi. **6** Xuning bilən Yəxua ularni bəht-bərikət tiləp, yoloqa saldi; ular əz qedirlirioqa qaytip ketixti. **7** Manassəh yerim kəbilisigə bolsa Musa ularoqa Baxanni miras qilip bərgənidi; yənə bir yerim kəbiligə Yəxua İordan dəryasining bu qeti, yəni oqəb tərpidə ularning qerindaxlirining arisida miras bərđi. Yəxua ularni əz qedirlirioqa qaytix yolioqa saloqan waqtida, u ularoqimu bəht-bərikət tiləp, **8** ularoqa: — İntayin kəp bayliqlar, intayin kəp qarpaylarni, xundaqla kəp miqdarda kümüx, altun, mis, təmür wə kiyim-keqəklərnə elip, əz qediringlaroqa qaytip beringlar; düxmənliringlardin aloqan oljini qerindaxliringlaroqa üləxtürüp beringlar, dedi. **9** U waqıtta Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Qanaan zemnidiki Xiləhdin qikqip İsrailardin ayrilip, Pərwərdigarning Musaning wasitisi bilən qiloqan əmri boyiqə ularning təəlluqati boləqan əz miras zemini Gilead yurtioqa qarap qaytip mangdi. **10** Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Qanaan zemnidiki İordan dəryasining boyidiki Gəlilotqa

yetip kəlgəndə, u yərdə İordan dəryasining boyida bir qurbangahni yasidi; qurbangah nahayiti qong wə həywətlik yasalojanidi. **11** Israillaroja: «Mana Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi Kanaan zeminidiki İordan dəryasining u kətidiki Gəlilotta, yəni Israillarning udulida bir qurbangahni yasaptu» degən həwər anglandi. **12** Israillar bu həwəni anglijojan haman, ularning pütkül jamaiti ular bilən uruxux üqün Xilohka toplandi. **13** U waqıtta Israillar kahin Əliazarning oqlı Finihasni Gilead zeminidiki Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisigə mangdurdı **14** wə xundakla uning bilən on əmirni, Israilning hər bir kəbilisidin jəmət baxliki boljojan birdin əmirni uningə həmrəh kilip əwətti; hər bir əmir hər kəysi ata jəməttiki minglijojan Israillarning kattiwəxi idi. **15** Bular əmdi Gilead zeminijoja, Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisigə kelip ularjoja: — **16** Mana Pərwərdigarning pütkül jamaiti silərgə mundak dəydu: «Silərnin Pərwərdigaroja əgixixtin yenip, əzünqlaroja qurbangahni yasap, Israilning Hudasidin yüz ərüp, Pərwərdigaroja asiylilik kilip ətküzgən bu rəzillikinglar zadi kəndak ix? **17** Peorda burun ətküzgən kəbihlilikimiz bizgə yetip axmasmu? Gərqə Pərwərdigarning jamaitining bəxijoja wəba qüxkən bolsimu, biz tehi bügüngə kədər bu ixtin əzimizni paklandurmiduk. **18** Silər bügün Pərwərdigaroja əgixixtin yandinglar; xundak boliduki, silər bügün Pərwərdigaroja asiylilik kiljojan boljojaqqa, u jəzmən ətə Israilning pütkül jamaitigə oqəzəplnidu. **19** Həlbuki, mubada silər miras kilip alojan zemin napak bolup kəlojan bolsa, Pərwərdigarning təwəliki

boloqan zeminoqa, Uning qediri tiklängän yurtka yenip kelip, arimizda miras elinglar. Pəqət Pərwərdigar Hodayimizning qurbangahidin baxka özünglar üqün qurbangah yasax bilən Pərwərdigarğa wə bizlərgə asiylik qilmanglar. **20** Zərahning oqlı Aqan haram bekitilgən nərsilərdin elip, itaətsizlik qiloqan əməsmu? Xu səwəbtin kəbihlik üqün yaloquz ular ɵltürölüp qalmaq, Pərwərdigarning oqəzipi yənə pütkül Israil jamaitining üstigə qüxkən əməsmu?». **21** Xuning bilən Rubənlər, Gadlar wə Manassəh yerim kəbilisi minglioqan Israillarning kattiwaxlirioqa jawab berip mundaq dedi: — **22** «İlahlarning ilahı Pərwərdigardur! İlahlarning ilahı boluqan Pərwərdigar Əzi buni bilidu, Israilmu uni bilgəy! Əgər bu ix asiylik bolsa yaki Pərwərdigarğa itaətsizlik bolsa, əmdi bizləni bügun ɵlümdin ayimanglar! **23** Əgər bizning əzimiz üqün qurbangahni yasiximiz Pərwərdigarğa əgixixtin yenix üqün boluqan bolsa, xundakla qurbangahning üstidə köydürmə qurbanlik sunux, axlik hədiyələrini sunux, inaklik qurbanliklərini sunux üqün boluqan bolsa, undaqta Pərwərdigar Əzi bu ix toqruluk bizdin hesab alsun; **24** əksiqə bu ixni qiliximizning səwəbi həqiqətən xuki, kəlgüsidə siləring baliliringlar bizning balilirimizğa: «Siləring Israilning Hudasi Pərwərdigar bilən qandaq munasiwitinglar bar? **25** Əy Rubənlər wə Gadlar, Pərwərdigar biz bilən siləring otturimizda İordan dəryasini qegra qilip qoyuqan əməsmu? Xunga siləring Pərwərdigardin heqkandaq nesiwənglar yuqtur!» deyixidin əndixə qilduq. **26** Xunga biz: «Qopup bir qurbangah yasayli; ləkin bu köydürmə

qurbanliklar üçünmu əməs, baxka hil qurbanliklar üçünmu əməs, **27** bəlkı kəlgüsidə Pərwərdigarning aldida köydürmə qurbanliklerimiz bilən baxka hil qurbanliklerimiz wə inaklik qurbanliklerimiz bilən uning ibaditidə boluximiz üçün, silər wə bizning otturimizda, xundakla keyinki dəwrlirimizdə bir əslətmə guwahlik bolsun üçün uni yasiduk; baliliringlarning kəlgüsidə balilirimizə «Pərwərdigardin heqkandak nesiwənglar yok» deməsliki üçün xundak kilduk. **28** Əgər ular kəlgüsidə biz bilən əwladlirimizə xundak desə, biz jawab berip: «Mana, köydürmə qurbanlik sunux üçün yaki baxka hil qurbanliklarni sunux üçün yasaləjan əməs, bəlkı silər bilən bizning otturimizda bir guwahlik bolsun dəp yasaləjan, bu Pərwərdigarning ata-bowilirimiz yasiojan qurbangahining əndizisidur!» deyələymiz. **29** Pərwərdigarəja asiylik kilip, Pərwərdigarəja əgixixtin yenip, Pərwərdigar Hudayimizning qedirining aldida turojan qurbangahtin baxka ikkinqi bir qurbangahni yasap, uning üstidə köydürmə qurbanlik, axlik hədiyələr wə baxka hil qurbanliklarni etküzix niyiti bizdin neri boləjay!». **30** Kahin Finihəs wə uning bilən billə kəlgən jamaət əmirliri, yəni mingliəjan Israillarning kattiwaxliri Rubənlər, Gadlar wə Manassəhləarning eytkən səzlirini angliəjanda ular xuningdin hux boldi. **31** Əliazarning oəli kahin Finihəs Rubənlər, Gadlar wə Manassəhlərgə: — Silər Pərwərdigarəja bu itaətsizlikni kilmiojininglar üçün Pərwərdigarning otturimizda turuwatқанlikini əmdi bilduk; silər bu ix bilən Israillarni Pərwərdigarning kolidin kutkuzdunglar, dedi. **32** Andin Əliazar kahinning oəli

Finihas bilən əmirilər Rubənlər wə Gidlarning yenidin, Gilead zeminidin qikiq Kanaan zeminiya Israilarning yeniyə yenip kelip bu həwəni ularya dəp bərdi. **33** Bu ix Israilarning nəziridə yahxi kəründi; Israilar Hudaoya həmdusana eytip, Rubənlər bilən Gidlara hujum kilip, ular bilən uruxup ularning turuwatqan zeminini wəyran kilayli, degən gəpni ikkinqi tiloya almidi. **34** Rubənlər bilən Gidlər bu kurbangahqa «Guwahlik» dəp at koydi; qünki ular: — «U arimizda Pərwərdigarning Huda ikənlikigə guwahtur» dedi.

23 Pərwərdigar Israiloya ətrapidiki düxmənliridin aram berip uzun zamanlar ətüp, xundakla Yəxua kərip, yeximu qongiyip kaloyanda, **2** Yəxua pütkül Israilni, ularning aqsakallirini, baxlikliri, hakim-soraqçiliri bilən bəg-əməldarlarini qakirip ularya mundak dedi: — «Mən kərip kaldim, yeximmu qongiyip kaldi. **3** Pərwərdigar Hudainglarning silər üqün muxu yərdiki barlik taipilərgə kəndak ixlarni kiləjinini əzünglər kərdünglər; qünki silər tərəptə turup jəng kiləuqi Pərwərdigar Hudainglər Əzidur. **4** Mana, mən əzüm yokatqan həmmə əllərnin zeminliri bilən kaləyan bu taipilərnin zeminlirini koxup kəbilə-jəmətinglər boyiqə qək taxlap Iordan dəryasidin tartip kün petix tərəptiki Uluq Dengizoyiqə, silərgə miras kilip təksim kilip bərdim. **5** Pərwərdigar Hudainglər Əzi ularni aldinglardin koşlap qikirip, kəzünglardin neri kilip, Pərwərdigar Hudainglər silərgə eytkinidək silər ularning zeminiya igə bolisilər. **6** Xunga silər tolimu kəysər bolup Musaning kənun kitabida pütülgənnin həmmisini tutup, ong ya soloqa qətnəp kətməy, uningoya əməl kilixkə kəngül

bölümlər; 7 xundak qilip, aranglarda kelip qaloqan bu taipilər bilən bardi-kəldi qilmanglar; xuningdək ularning ilahlirining namlirini tiloqa almanglar yaki ularning nami bilən kəsəm qilmanglar; ularoqa ibadət qilmanglar, ularoqa bax urmanglar; 8 bəlkı bögüngiqə qiloqininglardək, Pərwərdigar Hudayinglaroqa baqlinip turunglar. 9 Qünki Pərwərdigar aldinglardin qong-qong wə küqlük əllərni qoqlap qikiriwətkəndur; bögüngiqə heqkandak adəm aldinglarda put tirəp turalmidi. 10 Pərwərdigar Hudayinglar silərgə eytkini boyiqə silər tərəptə turup jəng qiloqini üqün silərdin bir adiminglar ularning ming adimini tiripirən qilidu. 11 Xunga Pərwərdigar Hudayinglarni səyüx üqün öz kənglünglaroqa kattik səgək bolunglar! 12 Qünki əgər silər Uningdin yüz erüp aranglarda qaloqan bu əllər bilən arilixip-baqlinip, ular bilən qoda-baja bolup, ular bilən berix-kelix qilsanglar, 13 undakta silərgə xu ix ayan bolsunki, Pərwərdigar Hudayinglar aldinglardin bu əllərni ikkinqi qoqlap qikarmaydu, bəlkı bular silərgə qarqan wə qiltak bolup, biqininglaroqa qamqa bolup qüxüp, kəzünglərgə tikən bolup sanjilidu; ahirda Pərwərdigar Hudayinglar silərgə bərgən bu yahxi zemindin məhrum bolup yokilisilər. 14 Mana, mən bögün barlik adəmlər muqərrər besip etidioqan yolni mangimən; silərnin pütün dilinglar wə wujudunglaroqa xu roxənki, Pərwərdigar Hudayinglarning silər toqruluk qiloqan mubarək wədilirining heqbiri əməlgə axurulmay qalmidi; həmmisi silər üqün bəja kəltürülüp, heqkaysisi yərdə qalmidi. 15 Ləkin silər Pərwərdigar Hudayinglarning silərgə əmr qilip tohtatqan

əhdisini buzoqanda, Pərwərdigar Hudayinglar silərgə wədə kıləjan həmmə bərikət üstünlərgə qüxürülgəndək, xundak boliduki, Pərwərdigar Hudayinglar siləni Əzi silərgə bərgən zemindin yoqatquqə barlıq agah kıləjan ixni qüxüridu; silər berip, [uning əhdisini buzup] baxqa ilahlarəja ibadət kılıp bax ursanglar, Pərwərdigarning oqəzi silərgə tutixip, siləni Əzi silərgə bərgən yahxi zemindin tezla yoq kılıdu».

24 Andin Yəxua Israilning həmmə kəbililirini Xəkəmgə yioqip, Israilning aqsakalliri, baxlikliri, həkim-sotqiliri bilən bəg-əməldarlırini qakirdi; ular əzlırini Hudaning huzuriəja hazır kıləqanda **2** Yəxua pütkül həlkəkə: Israilning Hudasi Pərwərdigar: — «Kədimki zamanda ata-bowiliringlar, jümlidin İbrahım bilən Nahorning atisi Tərah dəryaning u tərpidə olturatti; ular baxqa ilahlarıning kulluqida bolatti. **3** Lekin Mən atanglar İbrahımnı dəryaning u tərpidin elip kelip, uni baxlap pütkül Qanaan zeminini aylandurup, uning nəslini awutup uningəja İshakni bərdim. **4** Andin Mən İshakqə Yaqup bilən Əsawnı bərdim; Əsawəja Seir taqlıq rayonini təwəlik kılıp bərdim, Yaqup bilən oqulliri bolsa Misirəja qüxüp bardı. **5** Keyinrək Mən Musa bilən Hərunni əwətip, Misirliklər arisida əməllirim bilən ularəja dəhxətlik wabalarnı qüxürdum; andin siləni xu yərdin elip qıqtım. **6** Mən bu tərıqıdə ata-bowiliringlarnı Misirdin elip qıqıp, ular [Kızıl] Dengizəja yetip kəlginidə, misirliklər jəng hərwiliri wə atlik əskərliri bilən ata-bowiliringlarnı koqlap dengizəiqə kəldi. **7** Israillar xuan Pərwərdigarəja nida kılıwıdi, U silər bilən Misirliklərnıng arisioəja tum qarangoquluk

qüxürdi; andin dengizni ularning üstigə basturup
yapti. Silər Əz kəzliringlar bilən Mening Misirda nemə
kiloqinimni kərdünglar; andin silər uzun waqitkiqə qəldə
turdunglar. **8** Keyinrək Mən silərni Iordan dəryasining u
təripidə turəqan Amoriylarning zeminiqə baxlap kəldim;
ular silər bilən sokuxkanda mən ularni qolunglarəqə
berip, silər ularning zeminini igilidinglar. Mən ularni
aldinglardin yoqitiwəttim. **9** U waqitta Moabning padixahı,
Zipporning oqlı Balak qəpup, Israil bilən jənggə qüxti
wə silərni qarəqax üqün Beorning oqlı Balaamni qakirip
kəldi; **10** lekin Mən Balaamning səzigə kulak salmidim;
xuning bilən u silərgə qayta-qayta bəht-bərikət tilidi
wə Mən silərni [Balakning] kolidin kutkuzdum. **11**
Keyinrək silər Iordan dəryasidin ətüp Yerihooqə barəqanda
Yerihoning adəmliri Amoriylar, Pərizziylər, Qanaaniylar,
Hittiylar, Girgaxiylar, Hıwiylar wə Yəbusiylar silər
bilən uruxka qəpkini bilən Mən ularni qolunglarəqə
tapxurup bərdim; **12** Mən aldinglarəqə serik hərini
əwəttim, serik hərə Amoriylarning ikkila padixahini
həydiwətkəndək ularnimu həydiwətti; bu ix silərning
kiliqinglar yaki okyayinglar bilən bolmidi. **13** Mən silərgə
əz qolunglar bilən əmgək singdürmigən bir zeminni,
əzünglar yasimioqan xəhərlərni bərdim, wə silər xularda
makan kildinglar; əzünglar tikmigən üzümzarliqlar bilən
zəytunzarliqlardin mewilirini yəwatisilər» dəydu, —
dedi. **14** — Xunga əmdi silər Pərwərdigardin qərkup
ihlasmənlik wə həqikət iqidə uning ibaditidə bolunglar;
ata-bowiliringlar dəryaning u təripidə wə Misirda
qəkunoqan ilahlarni taxlap, pəkət Pərwərdigarning

kullukida bolunglar. **15** Lekin əgər Pərwərdigarning ibaditi silərgə yaman kərünsə, kimgə ibadət kildioqiniglarni talliwelinglar — məyli ata-bowiliringlar dəryaning u tərripdə turoqanda qoqunoqan ilahlar bolsun yaki silər turuwatqan zemindiki Amoriylarning ilahliri bolsun, ularni tallanglar; lekin mən bilən öyümdikilər bolsak Pərwərdigarning ibaditidə bolimiz, — dedi. **16** Həlkə jawab berip: — Pərwərdigarni tərək etip baxqə ilahlarning ibaditidə bolux bizdin neri bolsun! **17** Qünki biz bilən ata-bowilirimizni «kulluk makani» boləqan Misir zeminidin qikirip, kəzimizning aldida bu qong möjizilik alamətlərnəni kərsitip, kəysi yolda mangmayli, kəysi həlkəning arisidin ətməyli, bizni sakliəuqi Pərwərdigar Hudayimiz Əzidur! **18** Pərwərdigar bu zeminda turoqan barliq taipilərnəni, jümlidin Amoriylarni aldimizdin kəoqliwətti; xunga bizmu Pərwərdigarning ibaditidə bolimiz; qünki U bizning Təngrimizdur! — dedi. **19** Yəxua həlkəkə: — Silər Pərwərdigarning ibaditidə bolalmaysilər, qünki U mukəddəs bir Hudadur; U wapəsizlikqə həsət kəloquqi bir Təngri boləqəqə, itətsizlikliringlar bilən gunəhliringlarni kəqürəlməydu. **20** Əgər silər Pərwərdigarni taxlap, yat ilahləroqə qoqunoqan bolsanglar Umu silərdin yüz ərüp, silərgə yaxilik kəlip kəlgənnəng ornida silərgə bala kəltürüp yokitidu, — dedi. **21** Lekin həlkə Yəxuaəqə jawab berip: — Hərgiz undək bolmaydu! Biz Pərwərdigarning ibaditidə bolimiz, — dedi. **22** Buni anglap Yəxua həlkəkə: — Əzünglarning Pərwərdigarni, Uning ibaditidə boluxni tallioqanliqəngləroqə əz-əzüngləroqə guwahqi boldunglar, dewidi, ular: — Əzimiz guwah! —

dəp jawab berixti. **23** U: — Undak bolsa əmdi aranglardiki yat ilahlarni qikirip taxliwetip, kənglünqlarni Israilning Hudasi Pərwərdigarə intilidioqan kilinglar, dedi. **24** Həlk Yəxuaəja jawab berip: — Biz Pərwərdigar Hundayimizning ibaditidə bolup, uning awaziəjila kulak salidioqan bolimiz, dedi. **25** Xuning bilən Yəxua u küni həlk bilən əhdə baəjlixip, Xəkəmdə ular üqün həküm-bəlgilimilərnə tohtitip bərdi. **26** Andin Yəxua bu həmmə səzlərnə Pərwərdigarning qanun kitabioqan pütüp, yooqan bir taxni elip kelip, uni Pərwərdigarning mukəddəs jayining yenidiki dub dərihining astioqan tikləp qoydi. **27** Andin Yəxua həlkə: — Mana bu tax bolsa bizgə guwah bolup turidu; qünki u Pərwərdigarning bizgə kioqan həmmə səzlrini anglap turdi; u Pərwərdigar Hundayinglardin tanmasliqinglar üqün üstünglarda guwahqi bolup turidu, — dedi. **28** Yəxua xularni dəp həlkni yoloqan selip, hərbirini öz miras yerigə yandurdi. **29** Bu ixlardin keyin Nunning ooqli, Pərwərdigarning kuli Yəxua bir yüz on yexida wapat boldi. **30** Ular uni elip berip, Əfrain taəjlik rayonida, Gaax teəjining ximal təripidiki öz miras ülüxi boləqan Timnat-Serah degən jayda dəpnə kildi. **31** Yəxuaning pütkül hayat künliridə, xundakla Yəxuadin keyin qaloqan, Pərwərdigarning Israil üqün kioqan həmmə məjizilik əməllirini obdan bilidioqan aqsakallarning pütkül hayat künliridimu Israil Pərwərdigarning ibaditidə bolup turdi. **32** Yüsüpning səngəklirini bolsa, Israillar ularni Misirdin elip kəlgənidi. Ular bularni Xəkəmgə elip berip, Yəqub Xəkəmnə atisi Həmorning ooqulliridin yüz kəsitaq kümüxkə setiwaloqan yərdə dəpnə kildi. Xu yər

Yüsüplarning miras ülüxi bolup qaldi. **33** Harning oqli Əliazarmu wapat boldi; ular uni oqli Finihaska miras kiliq berilgan Əfrayimning taqlik rayonidiki Gibeah degan jayda dərna kildi.

Batur Ҳакимлар

1 Wə Yəxua wapat boləandin keyin xundak boldiki, Israillar Pərwərdigardin: — Bizdin kim awwal qikip Qanaaniylar bilən soқuxsun? — dəp soridi. **2** Pərwərdigar səz kiliр: — Yəhuda qiqsun; mana, Mən zeminni uning kəliəja tapxurdum, — dedi. **3** U waқitta Yəhuda akisi Ximeonəja: — Sən mening bilən billə Qanaaniylar bilən soқuxuxқа, manga qək taxlinip miras kəlinəjan zeminoja qiqsang, mənmu sanga qək taxlinip miras kəlinəjan zeminoja sən bilən billə qikip [soқuximən], dewidi, Ximeon uning bilən billə qikti. **4** Yəhuda u yərgə qikқanda, Pərwərdigar Qanaaniylar wə Pərizziyləрни ularning kəliəja tapxurdi. Xuning bilən ular Bezək degən jayda ularni urup kirip, on ming adimini əltürdi. **5** Ular Bezəktə Adoni-Bezək degən padixah bilən uqrixip kəlip, uning bilən soқuxup Qanaaniylar bilən Pərizziyləрни urup kirdi. **6** Adoni-bezək kaқti, ular koşlap berip, uni tutuwelip, kəllirining qong barmiki bilən putlirining qong barmikini kesiwətti. **7** Xuning bilən Adoni-Bezək: — Əyni qaşda kəllirining qong barmiki bilən putlirining qong barmiki kesiwetilgən yətmix padixah dastihinimning tegidiki uwaklarıni terip yegənidi. Mana əmdi Huda mening kəliəjanlirimni əzümgə yandurdi, dedi. Andin ular uni Yerusalemoja elip bardi, keyin u xu yərdə əldi. **8** Yəhudalar Yerusalemoja hujum kiliр xəhəрни ixəjal kildi; ular u yərdə olturoquқilarni kəliqlap kirip, xəhərgə ot koјуwətti. **9** Andin Yəhudalar qüxüp, taşliқ rayon, jənubdiki Nəgəw wə Xəfələh oymanliқida turuwatқан Qanaaniylar bilən soқuxti. **10** Andin Yəhudalar Ҳəbrondiki Qanaaniylarəja

hujum kilip, Xexay, Ahiman wə Talmaylarni urup kirdi (ilgiri Həbron «Kiriya-Arba» dəp atilatti). **11** Andin ular u yərdin qikip, Dəbirdə turuwatqanlaroqa hujum kildi (ilgiri Dəbir «Kiriya-Səfər» dəp atilatti). **12** Kaləb: — Kimki Kiriya-Səfərgə hujum kilip uni alsa, uningora kizim Aksahni hotunlukka berimən, degənidi. **13** Kaləbning ukisi Kenazning oqli Otniyəl uni ixoqal kildi, Kaləb uningora kizi Aksahni hotunlukka bərdi. **14** Wə xundak boldiki, kiz [yatlik bolup] uning kexioqa barar qaoqda, erini atisidin bir parqa yər soraxka ündidi. Aksah exəktin qüxüxigə Kaləb uningdin: — Sening nemə təliping bar? — dəp soridi. **15** U jawab berip: — Meni alahidə bir bərikətligəysən; sən manga Nəgəwdin [kaqjirak] yər bərgənəkənsən, manga birnəqqə bulaknimu bərgəysən, dedi. Xuni dewidi, Kaləb uningora üstün bulaklar bilən astin bulaklarni bərdi. **16** Musaning keynatisining əwladliri boləjan Keniyələr Yəhudaqa koxulup «Hormilik Xəhər»din qikip Aradning jənub tərpidiki Yəhuda qeligə berip, xu yərdiki həlk bilən billə turoqanidi. **17** Yəhuda bolsa akisi Ximeon bilən billə berip, Zəfat xəhiridə turuwatqan Qanaaniylarni urup kirip, xəhərni mutlək wəyran kildi; xuning bilən xəhərning ismi «Hormah» dəp ataləjan. **18** Andin Yəhudalar Gaza bilən uning ətrapini, Axkelon bilən uning ətrapini, Əkron bilən uning ətrapini igilidi. **19** Pərwərdigar Yəhuda bilən billə boləq, ular taqlik yurtni məqlup kilip aldi; lekin jiloqidikilərnəni bolsa, ularning təmür jəng hərwiliri boləqqa, ularni zeminidin kooqliwetəlmidi. **20** Ular Musaning buyruqinidək Həbronni Kaləbkə bərdi. Xuning bilən Kaləb Anakning üq oqlini u yərdin

qoʻliwatti. **21** Lekin Binyaminlar bolsa Yerusalemda olturuwatqan Yəbusiylarni qoʻqlap qikiriwetəlmidi; xunga ta bögüngiqə Yəbusiylar Binyaminlar bilən Yerusalemda billə turmakta. **22** Yüsüpning jəməti Bəyt-Əlgə hujum kildi; Pərwərdigar ular bilən billə idi. **23** Yüsüpning jəməti Bəyt-Əlning əhwalini bilip kelixkə qarliouqilarni əwətti (ilgiri xəhərning nami Luz idi). **24** Qarliouqilar xəhərdin bir kixining qikip keliwatqinini bayqap uningə: — Xəhərgə kiridiqan yolni bizgə kərsitip qoysang, sanga xapaət kərsitimiz, — dedi. **25** Xuning bilən xu kixi xəhərgə kiridiqan yolni ularə qərsitip qoydi. Ular berip xəhərdikilərnin urup kilididi; lekin u adəm bilən ailisidikilərnin aman qoydi. **26** U adəm keyin Hittiylarning zeminiə qərsitip, xu yərdə bir xəhər bərpə kilip, namini Luz dəp atidi. Ta bögüngiqə uning nami xundəq atalməqta. **27** Lekin Manassəhlər bolsa Bəyt-Xeanni wə uningə qəraxlik kəntlərnin, Taanakni wə uningə qəraxlik kəntlərnin ixəqal kilididi; ular Dor wə uningə qəraxlik kəntlərdiki həlkni, Ibleam wə uningə qəraxlik kəntlərdiki həlkni, Megiddo wə uningə qəraxlik kəntlərdiki həlkni qoʻqliwətmidi, zeminni almididi; Qanaaniylar xu zeminda turuwerixkə bəl baqliqanidi. **28** Israil barəanseri küqəyqəqkə Qanaaniylarnin əzlrigə haxarqi kilip bekindurdi, lekin ularni əz yərliridin pütünləy qoʻqliwətmidi. **29** Əfraimlarmu Gəzərdə turuwatqan Qanaaniylarnin qoʻqliwətmidi; xuning bilən Qanaaniylar Gəzərdə ular bilən billə turiwərdi. **30** Zəbulun nə Qitronda turuwatqanlarnin nə Nahalolda turuwatqanlarnin

qoʻliwətmidi; xuning bilən Qanaaniylar ularning arisida olturaklixip, ularoʻja haxarqi mədikar boldi. **31** Axir bolsa nə Akkoda turuwatqanlarni nə Zidonda turuwatqanlarni qoʻliwətmidi, xundakla Ahlab, Akzib, Həlbah, Afək Rəhoblarda turuwatqanlarnimu qoʻliwətmidi. **32** Xuning bilən Axirlar xu zeminda turuwatqanlarning arisida, yəni Qanaaniylarning arisida olturaklixip qaldi; ular Qanaaniylarni əz yeridin qoʻliwətmidi. **33** Naftalilar nə Bəyt-Xəməxtə turuwatqanlarni nə Bəyt-Anatta turuwatqanlarni qoʻliwətmidi; xuning bilən ular xu zeminda turuwatqanlarning arisida, yəni Qanaaniylarning arisida olturaklixip qaldi; Bəyt-Xəməx wə Bəyt-Anattiki həlk ularoʻja haxarqi mədikar boldi. **34** Amoriylar Danlarni taʻollik rayonoʻja məjburiy həydəp qikiriwetip, ularni jiloʻja-tüzlənglikkə qüxüxkə yol qoymidi. **35** Amoriylar Hərəs teʻqi, Ayjalon wə Xaalbimda turuwerixkə niyət baʻoljoʻanidi; lekin Yüsüp jəmətining kəli küqəygəndə, Qanaaniylar ularoʻja haxarqi mədikar boldi. **36** Amoriylarning qegrisi bolsa «Serik Exək dawini»din qoram texioʻja ətüp yukiri tərripigə baratti.

2 Pərwərdigarning Pərixtsi Gilgaldin Bokimoʻja kelip: — Mən siləni Misirdin qikirip, ata-bowiliringlaroʻja kəsəm kilip bərgən zeminoʻja elip kelip: «Mən silər bilən kiləʻjan əhdəmnə əbədgiqə bikar kilməymən; **2** Lekin silər bu zeminning həlki bilən heqkandək əhdə baʻoljimanglar, bəlki ularning kurbangəhlirini buzup taxlixinglar kerək» — degənidim; lekin silər Mening awazimoʻja kulək salmidinglar. Bu siləning nemə kiləʻjininglar?! **3** Xunga Mən [xu qaoʻda] silərgə: «[Xundək kilsanglar]

ularni silarning aldinglardin koqliwətməymən; ular bikininglaroşa yantak bolup sanjilidu, ularning ilahliri silərgə tor-tuzak bolidu» — dəp agahlandurdum, — dedi. **4** Pərwərdigarning Pərixlisi barlık Israillaroşa bularni degəndə, ular ün selip yioqlap ketixti. **5** Xuning bilən bu jayning nami «Bokim» dəp koyuldi; ular xu yərdə Pərwərdigaroşa atap kurbanliklarni sundi. **6** Yəxua həlkni tarkitiwetiwidi, Israillar hərəkaysisi əzligə miras kılinoşan zeminni igiləş üqün kaytip ketixti. **7** Yəxuaning pütkül həyat künliridə, xundaqla Yəxuadin keyin qaloşan, Pərwərdigarning Israil üqün kılnoşan həmmə karamət əməllirini obdan bilgən aqsakallarning pütkül həyat künliridimu [Israil] həlki Pərwərdigarning ibaditidə bolup turdi. **8** Əmdi Nunning oqli, Pərwərdigarning kuli Yəxua bir yüz on yexida wapat boldi. **9** Ular uni elip berip, Əfrim taqlik rayonida, Gaax teşining ximal tərpidiki əz miras ülüxi bolnoşan Timnat-Serah degən jayda dəpnə kildi. **10** Bu dəwrdikilərnin həmmisi [əlüp] əz ata-bowilirioşa koşulup kətti; ulardin keyin Pərwərdigarnimu tonumaydioşan, xundaqla uning Israil üqün kılnoşan əməllirini bilmigən bir dəwr pəyda boldi. **11** Xuningdin tartip Israil Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolnoşanni kılıp Baal-butlarning ibaditigə kirixti. **12** Ular əzlrini Misir zeminidin qikiriş elip kəlgən ata-bowilirinin Hudasi Pərwərdigarni taxlap, ətrapidiki taipilərnin ilahliridin bolnoşan yat ilahlaroşa əgixiş, ularoşa bax urup, Pərwərdigarning oşəzipini koşoşidi. **13** Ular Pərwərdigarni taxlap, Baal wə Axərahlarınin kulluşıoşa kirixti. **14** Buning bilən Pərwərdigarning oşəzipi

Israiloqa tutixip, harab qilinsun döp, u ularni talan-taraj qilouqilarning qolioqa taxlap bardi, yonə ətrapidiki düxmənlirining qolioqa tapxurup bardi; xuning bilən ular düxmənlirining aldidə bax kətürəlmidi. **15** Ular kəyərgə barmisun, Pərwərdigarning qoli ularni apət bilən urdi, huddi Pərwərdigarning deginidək, wə Pərwərdigarning ularoqa kəsəm qilətinidək, ular tolimu azabliq hələtkə qüxüp qaldı. **16** Andin Pərwərdigar [ularning arisidin] batur həkimlarni turoquzdi, ular [Israillarni] talan-taraj qilouqilarning kolidin kutkuzup qikti. **17** Xundaqtimu, ular öz həkimlirioqa kulək salmidi; əksiqə ular yat ilahlaroqa əgixip buzukluk kilip, ularoqa bax urup qokundi; ata-bowilirining mangoan yolidin, yəni Pərwərdigarning əmrlirigə itaət kilix yolidin tezla qikip kətti; ular heq itaət qilmidi. **18** Pərwərdigar kaqaniki ular üqün batur həkimlarni turoquzsa, Pərwərdigar haman xu batur həkim bilən billə bolatti, batur həkimning həyat künliridə ularni düxmənlirining kolidin kutkuzup qikatti; qünki ularni harlap əzgənlər tüpəylidin kətürülgən ah-zarlarni anglioqan Pərwərdigar ularoqa iqini aqritatti. **19** Ləkin batur həkim əlöp ketixi bilənla, ular arkisioqa yenip, yat ilahlaroqa əgixip, ularning kullukioqa kirip, ularoqa bax uruxup, əzlrini ata-bowiliridinmu ziyadə buləyaytti; ular nə xu qilmixliridin tohtimaytti, nə öz jaqil yolidin heq yanmaytti. **20** Xuning bilən Pərwərdigarning oqəzipi Israiloqa kattik tutaxti, U: — «Bu həlk Mən ularning ata-bowilirioqa tapilioqan əhdəmnı buzup, awazimoqa kulək salmioqini üqün, **21** buningdin keyin Mən Yəxua əlgəndə bu yurtta qalduroqan taipilərdin heqbirini

ularning aldidin qoʻqliwətməymən; **22** buningdiki məqsət, Mən xular arkilik Israilning ularning ata-bowiliri tutkandək, Mən Pərwərdigarning yolini tutup mangidioʻan-mangmaydioʻanlikini sinaymən» — dedi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar xu taipilərnı qaldurup, ularni nə dərħalla zeminidin məħrum qilip qoʻqliwətmidi nə Yəxuaning qoliojimu tapxurup bərmigənidı.

3 Təwəndikilər Pərwərdigar Qanaaniylar bilən boləjan jəngni bexidin ətküzmiğən Israilning [əwladlirini] sinax üqün qaldurup qoyəjan taipilər **2** (U Israillarning əwladlirini, bolupmu jəng-uruxlarnı kərip bəqmioʻanlarnı pəkət jəngni əgünsun dəp qalduroʻanidı): — **3** — ular Filistiylərnıng bəx əmirliki, barlik Qanaaniylar, Zidonluqlar wə Baal-Ĥərmon teoʻidin tartip Hamat eoʻizioʻiqə Liwan taʻolıqıda turuwatqan Ĥiwiylar idı; **4** Uları qaldurup qoyuxtiki məqsiti Israilni sinax, yəni ularning Pərwərdigarning Musaning wasitisi bilən ata-bowilirioʻa buyruəjan əmlirini tutidioʻan-tutmaydioʻanlikini bilix üqün idı. **5** Xuning bilən Israillar Qanaaniylar, yəni Ĥittiylar, Amoriylar, Pərizziylər, Ĥiwiylar wə Yəbusiylar arisida turdi; **6** Israillar ularning qizlirioʻa əylinip, əz qizlirini ularning oʻqullirioʻa berip, ularning ilahlırining kullukioʻa kirdi. **7** Israillar Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni qilip, əz Hudasi Pərwərdigarnı untup, Baallar wə Axərahlarınıg kullukioʻa kirdi. **8** Xuning bilən Pərwərdigarning oʻəzi pi Israiləja tutixip, ularni Aram-Naharaimning padixahı Quxan-Rixataimning qolioəja tapxurdi. Bu tərıkidə Israillar səkkiz yilioʻiqə Quxan-Rixataimoəja beqindi boldi. **9** Israillar

Pərwərdigarəyə pəryad kətürgəndə, Pərwərdigar ular üqün bir kütquzəyüqini turoyuzup, u ularni kütquzdi. U kixi Kaləbning inisi Kenazning oqli Otniyəl idi. **10** Pərwərdigarning Rohi uning üstigə qüxüp, u Israiləyə həkimlik kildi; u jənggə qikiwidi, Pərwərdigar Aramning padixahi Quxan-Rixataimni uning kəlioqə tapxurdi; buning bilən u Quxan-Rixataimning üstidin əyalib kəldi. **11** Xuningdin keyin zeminda kirik yiloqə amanlik boldi; Kenazning oqli Otniyəl aləmdin ətti. **12** Andin Israillar yənə Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləyanni kildi; ular Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləyanni kəlioqəqə, u Moabning padixahi Əglonni Israil bilən qarixilixixkə küqləndürdi. **13** U Ammoniylar wə Amaləkiylərnə əzigə tartip, jənggə qikip Israilni urup kirip, «Hormilik Xəhər»ni ixəyal kildi. **14** Buning bilən Israillar on səkkiz yiloqə Moabning padixahi Əglonəyə bekindi boldi. **15** Xuning bilən Israillar Pərwərdigarəyə pəryad kətürdi; Pərwərdigar ular üqün bir kütquzəyüqi, yəni Binyamin kəbilisidin boləyan Gəraning oqli Əhudni turoyuzdi; u solhay idi. Israil uning kəli bilən Moabning padixahi Əglonəyə sowəyat əwətti. **16** Əmdi Əhud əzigə bir gəz uzunlukta ikki bislik bir xəmxər yasatқанidi; uni kiyimining iqigə, ong yotisining üstigə kisturuwaldi; **17** U xu hələttə sowəyatni Moabning padixahi Əglonning əldioqə elip kəldi. Əglon tolimu semiz bir adəm idi. **18** Əhud sowəyatni təkdim kilip boləyandin keyin, sowəyatni kətürüp kəlgən kixilərnə kətüzüwətti; **19** andin əzi Gilgalning yenidiki tax oymilar bar jaydin yenip, padixahning kəxioqə kelip: — Əy padixah, məndə əzlrigə dəydiəyan bir məhpiyətlilik bar idi, — dewidi,

padixah: — Jim tur! — dedi. Xuning bilən ətrapidiki
hizmətkarlarning həmmisi sirtka qikip kətti. **20** Andin
Əhud padixahning aldiqə kəldi; padixah yalquz salkin
balihanida olturatti. Əhud: — Məndə sili üqün Hudadin
kəlgən bir səz bar, dewidi, padixah orunduktin kəpup ərə
turdi. **21** Xuning bilən Əhud sol kəlini uzitip ong yotisidin
xəmxərni suqurup elip, uning kərsikiqə tikti. **22** Xundak
kəlip xəmxərning dəstisimu tiqi bilən kəxulup kirip
kətti, semiz eti xəmxərni kəsiwaləqqa, Əhud xəmxərni
kərsikidin tartip qikiriwalmidi; üqəy-pokə arkidin qikti. **23**
Andin Əhud dalanqə qikip, balihanining ixiklirini iqidin
etip kuluplap kəydi. **24** U qikip kətkəndə, padixahning
hizmətkiliri kəlip kərisa, balihanining ixikliri kuluplaklik
idi. Ular: — Padixah salkin əydə qəng tərətkə olturoqan
bolsa kərək, dəp oylidi. **25** Ular uzun saklap kirmisək
sət bolarmu dəp oylaxti; u yənila balihanining ixiklirini
aqmiqəndin keyin, aqkuqni elip ixiklərni eqiwidi, mana,
hojisining yərdə əlük yatqinini kərdi. **26** Əmdi ular
ikkilini kərap turoqan waktida, Əhud kəqip qikkəndi; u
tax oymilar bar jaydin ətəp, Seirahqa kəqip kəlgənidi.
27 Xu yərgə yətkəndə, u Əfraim taqlik rayonida kanay
qeliwidi, Israillar uning bilən birgə taqlik rayondin qūxti,
u aldidə yol baxlap mangdi. **28** U ularqə: — Manga əgixip
yürənglar, qūnki Pərwərdigar dūxminənglar Moabiylarni
kəlunglarqə tapxurdi, — dewidi, ular uningqə əgixip
qūxūp, İordan dəryasining kəqiklirini tosəp, həqkimni
ətküzmididi. **29** U wəqitta ular Moabiylardin on mingqə
əskərni əltürdi; bularning həmmisi təmbəl palwanlar
idi; ulardin həqbir adəm kəqip kətulalmidi. **30** Xu kūni

Moab Israilning qolida besikturildi. Zemin saksən yiloqqa aman-tinqlikta turdi. **31** Əhuddin keyin Anatning oqli Xamgar hakim boldi; u altə yüz Filistiyalikni birakla kala sanjiouq bilən oltürdi; umu Israilni kutkuzdi.

4 Əmdi Əhud wapat bolqandin keyin Israillar Pərwədigarning nəziridə yənə rəzil bolqanni qilqili turdi. **2** Xuning bilən Pərwədigar ularni Qanaaniylarning padixahi Yabinning qoliga taxlap bardi. Yabin Hazor xehiridə seltənət qilatti; uning qoxun sərdarining ismi Sisera bolup, u Haroxət-Goyim degən xehərdə turatti. **3** Israillar Pərwədigarqa nalə-pəryad kətürdi, qünki Yabinning tokkuz yüz təmür jəng harwisi bolup, Israillarqa yigirmə yildin buyan tolimu zulum kilip kəlgənidi. **4** U waqitta Lapidotning hotuni Dəborah degən ayal pəyoqəmbər Israilga hakim idi. **5** U Əfraim taqlidiki Ramah bilən Bəyt-Əlning otturisidiki «Dəborahning horma dərihi»ning tüwidə olturatti; barliq Israillar dəwaliri toqrisida həküm sorioqili uning kexioqa kelətti. **6** U adəm əwətip Naftali yurtidiki Kədəxtin Abinoamning oqli Barakni qakirtip kelip, uningqa: — Mana, Israilning Hudasi Pərwədigar [mundak] əmr qilqan əməsmu?! U: — Sən berip Naftalilar kəbilisi həm Zəbulun kəbilisidin on ming adəmnə özüng bilən billə elip Tabor teoqiga qikkin; **7** xuning bilən Mən Yabinning qoxun sərdari Siserani jəng harwiliri wə qoxunliri bilən qoxup Kixon ekining boyioqa, sening kexingqa baroqusi niyətkə selip, uni qolungqa tapxurimən degən, — dedi. **8** Barak uningqa: — Əgər sən mən bilən billə barsang, mənmu barimən. Sən mən bilən barmisang, mənmu

barmaymən! — dedi. **9** Dəborah, jawabən: — Maqul, mən sən bilən barsam baray; halbuki, səpiring sanga heq xan-xərəp kəltürməydu; qünki Pərwərdigar Siserani bir ayal kixining qolıoqa tapxuridu, — dedi. Xuning bilən Dəborah qopup Baraq bilən billə Kədəxkə mangdi. **10** Baraq Zəbulunlar wə Naftalilarni Kədəxkə qaqırtti; xuning bilən on ming adəm uningoqa əgəxti; Dəborahmu uning bilən qıkti **11** (xu qaoqda keniyərdin boləjan Həbər əzini Musaning keynatisi Həbabning nəslidin boləjan keniyərdin ayrip qıqip, Kədəxning yenidiki Zaanaimning dub dərihining yenida qedir tikkənidi). **12** Əmdi Siseraoqa: — Abinoamning ooqli Baraq Tabor teoioqa qıkiptu, degən həwər yətküzüldi. **13** Xuni anglap Sisera barlik jəng hərwilirini, yəni tokkuz yüz təmür jəng hərwisini wə barlik əskərlirini yioqip, Həroxət-Goyimdin qıqip, Kixon ekininin yenida toplidi. **14** Dəborah Baraqqa: — Qopqin; bögün Pərwərdigar Siserani sening kolungoqa tapxuridiojan kündür. Mana, Pərwərdigar aldingda yol baxlioiqli qıkti əməsmu?! — dedi. Xuni dewidi, Baraq wə on ming adəm uningoqa əgixip Tabor teoqidin qüixti. **15** Pərwərdigar Siserani, uning həmmə jəng hərwiliri wə barlik qoxunini qoxup Baraqning kiliqi aldidə tiripirən kildi; Sisera əzi jəng hərwisidin qüxüp, piyadə keqip kətti. **16** Baraq jəng hərwilirini wə qoxunni Həroxət-Goyimgiqə qooqlap bardı; Siseraoning barlik qoxuni kiliq astida yikildi, birimu qalmidi. **17** Lekin Sisera piyadə keqip, Keniyərdin boləjan Həbərning ayali Yaəlning qedirioqa bardı; qünki Həzorning padixahi Yabin bilən Keniyərdin boləjan Həbərning jəməti otturisida dostluq alakisi bar idi. **18**

Ya'el Sisera ni qarxi elixka qikip uningoa: — Əy hojam, kirginə! Qorkma, meningkigə kirgin, dedi. Xuning bilən Sisera uning qedirioqa kirdi, u uning üstigə yotқан yepip koydi. **19** U uningoa: — Mən ussap kəttim, manga bir otlam su bərginə, dewidi, ayal berip sūt tulumini eqip, uningoa iqqüzüp, andin yənə uni yepip koydi. **20** Andin Sisera uningoa: — Sən qedirning ixikidə saklap turəjin. Birkim kelip səndin: — Bu yərdə birərsi barmu, dəp sorisa, yok dəp jawab bərgin, — dedi. **21** Əmdi Həbərnin ayali Ya'el qorup, bir qedir qozukini elip, kolida bolqini tutqiniqə xəpə qikarmay uning qexioqa bardı; u hərıp kətkəqkə, qattik uhlap kətkənidi. Ya'el uning qekisigə qozukni xundak qaktiki, qozuk qekisidin ətüp yərgə kirip kətti. Buning bilən u əldi. **22** Xu qaşda, Barak Sisera ni qoşlap kəldi, Ya'el aldioqa qikip uningoa: — Kəlgin, sən izdəp kəlgən adəmni sanga kərsitəy, — dedi. U uning qedirioqa kirip qariwidi, mana Sisera əlük yatatti, qozuk tehiqə qekisigə kekiklik turatti. **23** Xundak qilip, Huda xu küni Qanaan padixahı Yabinni Israillarning aldida təwən qildi. **24** Xu waqittin tartip Israillar baroşansi küqiyip, Qanaan padixahı Yabindin üstünlükni igilidi; ahirda ular Qanaan padixahı Yabinni yoqatti.

5 Xu küni Dəborah wə Abinoamning oqli Barak mundak nəzmə okudi: — **2** Israilda yetəkqilər yol baxlişini üqün, Həlk ihtiyarən əzlidirini pida qiləşini üqün, Pərwərdigarəşə təxəkkür-mədhıyə okunglar! **3** Əy padixahlar, anglanglar, Əy əmirilər, kulak selinglar! Mən, mən Pərwərdigarəşə atap nəzmə okuyman, Mən Israilning Hudasi Pərwərdigarəşə küy eytimən. **4** I Pərwərdigar, sən Seirdin qikqiningda,

Edomning yayliqidin qikip yürüx kilöningda, Yər titrəp, asmanlardin sular tamqidi, Xundak, bulutlar yamoqurlirini yaoqdurdi; **5** Taqlar Pərwədigarning aldidə təwrəndi, Ənə Sinay teqimu təwrinip kətti, Israilning Hudasi Pərwədigarning aldidə. **6** Anatning oqlı Xamgarning künliridə, Həm Yaəlning künliridə, Qong yollar taxlinip kəlip, Yoluqilar əgri-tokay qioqir yollar bilən mangatti; **7** Israilda əzimətlər yoqap kətti, Taki mənki Dəborah qozojilip, Israilda bir ana süpitidə pəyda bolöjimoqıqə. **8** [Israilar] yengi ilahlarni tallidi; Uruş dərwezilirioqə yetip kəldi. Qirik mingqə Israilikning arisida, Ya bir qalkən ya bir nəyzə tepilisiqə?! **9** Qəlbim Israilning əmirlirigə qayildur, Ular həlk arisida əzlrini ihtiyarən pida qildi; Pərwədigarəqə təxəkkür-mədhıyə oqunglar! **10** I aq exəklərgə mingənlər, I nəpis zilqilərnıg üstidə olturoqanlar, I yolda yürənlər, kəngül bəlünglar! **11** Su əkilidioqan jaylarda olja bəlüxüwatqanlarning juxkun awazilirini anglanglar! Ular xu yərlərdə Pərwədigarning həkkanıy əməllirini mədhıyiləp, Uning Israildiki əzimətlirining həkkanıy əməllirini təriplixidu. Xu waqıtta Pərwədigarning həlki qüxüp dərwezilarəqə yetip kəlip: — **12** «I Dəborah, oyqan, oyqan! Oyqan, oyqan, oqəzəl eytkin! Ornungdin tur, i Baraq, Əsirliringni yalap mang, i Abinoamning oqlı!» — deyixidu. **13** Mana həlkning az bir qaldisi aliyjanablarəqə əgixix üqün qüxti, Pərwədigarning həlki yenimoqə palwan kəbi qüxüp kəldi. **14** Mana, Əfraimlardin Amaləktə yiltiz tartip qaloqanlar kəldi; Mana, Binyaminlarmu qowmliringəqə qoxulup əgixip

kaldi; Makirdin əmirilər qüxüp kaldi, Zəbulundin sərdarlik
həsisini tutqanlar yetip kaldi. **15** Issakarning əmiriliri
Dəborahə qoxuldi; Barak nemə kıləan bolsa Issakarmu
xundak kılıp, Uning kəynidin jiləyə tap basturup
etilip qüxti! Rubəning ailə-jəmətliridikiləning arisida
xunqə uluq niyətlər kəblirigə pükülgənidi! **16** Sən
nemixka qotanlarning iqidə turup, Qoylarə qelinəan
nəyning awazini anglaxni halap kəlding? Rubəning ailə-
jəmətliridikiləning arisida xunqə uluq niyətlər kəblirigə
pükülgənidi! **17** Gileadlar bolsa İordan dəyasining u
təripidə turup kaldi; Danlarmu nemixka kemiləning
yenida tohtap kaldi? Axirlar bolsa dengiz boyida [jim]
olturuwalidi, Dengiz koltuklirida turup kaldi. **18** Zəbulunlar
janlirini əlümgə təwəkkül kildi; Naftalilarmu jəng
məydanidiki yukiri jaylarda həm xundak kildi! **19**
Padixahlar həmmisi kelip, soquxti, Qanaaniylarning
padixahlirimu uruxka qikti; Taanakta, Megiddoning su
boylirida uruxti. Lekin bir'azmu kümüx olja alalmidi!
20 Asmanlarda yultuzlarmu jəng kildi, Orbitiliridin
Siseraə qaxri jənggə atlandi. **21** Kixon dəyasining
ekini [düxmənni] ekitiپ kətti; Xu kədimiy dərya, u
Kixon dəyasidur! Əy mening jenim, pütün küqüng bilən
alə qə baskin! **22** Ularning atlirining tuwakliri takirang-
takirang kilmakta, Tolparliri qapmakta, qapmakta. **23**
Mərozə lənət okunglar, dəydu Pərwədigarning Pərixlisi,
U yərdə olturoquqilarə lənət okunglar, Qattik lənət
okunglar; Qunki ular Pərwədigarə yardəmgə kəlmidi,
Zalimlarə qaxri Pərwədigarə yardəmgə kəlmidi.
24 Ayallar iqidə kəniylik Həbərning ayali Yaəl bəht-

bərikətlənsun, Qedir da turoqan ayallar iqidə u bəht-
bərikət tapsun! **25** Sisera su soriwidi, u uningə sūt
bər di, Esilzadilərgə layik bir qaqida qaymaq tutti; **26**
U sol qolini qedir qozukioqə, Ong qolini tēmürqining
bolkisioqə uzatti; Siserani urup, Bax səngükini qeqip,
Qekisidin yanjip etküzüwətti. **27** Sisera uning ikki putining
arilikioqə kıysaydi, U yikildi, u [өлüktək] yatti, U uning
ikki putining arilikioqə kıysaydi, u yikildi, Kıysayqan
yərdə u yikilip, jan bər di. **28** Siseraning anisi pənjiridin
sirtka səp saldi, U pənjirining rujikidin tovlap: — «Uning
jəng hər wisi nemixka xunqə uzakkiqə kəlməydu? Jəng
hər wilirining atlirining tuyak sadasi nemixka xunqə
həyal bolidu? — dedi. **29** Uning dedəkliri arisida danalar
jawab beridu, Xundakla, u dər wəkə öz-əzigə jawab beridu:
— **30** «Ular oljilirini yioqip bəlxüwatqan bolmisun
yənə?! Hər bir ərkəkkə [ayaq asti kilixka] bir-ikkidin kız
təgkəndu, Siseraoqə rəngdar kiyimlər, Gül kəxtiləngən
rəngdar kiyimlərdin olja təgkəndu, Bulangqining boynioqə
aldi-kəyni kəxtiləngən rəngdar kiyimlər təgkən bolsa
kerək! **31** I Pərwərdigar, Sening barlik duxmənlirine ənə
xundak yoxutuləy! Ləkin Seni səygənlər quyaxning
ərləwatqandiki kudritidək küqlük boləy!». Xuning bilən
zemin kirik yiloqə tinq-amanlik tapti.

6 Israillar Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni
kildi; xuning bilən Pərwərdigar ularni yəttə yiloqə
Midiyaniylarning qolioqə tapxurup bər di. **2** U waqitta
Midiyaniylar Israilning üstidin oqalib kelip, Israil
Midiyaniylarning səwəbidin əzliri üqün taqlardin,
əngkür lərdin wə qoram taxlardin panah jaylarni

yasidi. **3** Hər qetim Israillar uruk terioqanda xundak bolattiki, Midiyaniylar, Amaləkiylər və məxriktikilər kelip ularoqa hujum qilatti. **4** Ularoqa hujum qilixqa bargahlarıni tikip, zemindiki hosulni wəyran qilip, Gazaqiqə Israiloqa heqkandak axlik kaldurmay, ularning koy, kala, exəklirinimu elip ketətti. **5** Qünki ular qekətkilərdək kəp bolup, öz mal-qarwiliri wə qedirlirini elip kelətti; ularning adəmliri wə təgiliri san-sanəksiz bolup, zeminni wəyran qilix üqün tajawuz qilatti. **6** Xuning bilən Israil Midiyaniylarning aldida tolimu har hələtkə qüxüp qaldı; andin Israillar Pərwərdigaroqa nalə-pəryad kətürdi. **7** Midiyaniylarning dəstidin Israil Pərwərdigaroqa pəryad kətürginidə xundak boldiki, **8** Pərwərdigar Israiloqa bir pəyoqəmbəрни əwətti. U kelip ularoqa: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən siləрни Misirdin qikirip, «kulluk makani»din elip qikqanidim; **9** siləрни misirlikləarning kolidin, xundakla silərgə barlik zulum qiləquqiləarning kolidin kutquzup, ularni aldinglərdin kooqliwetip, ularning zeminini silərgə bərdim **10** wə silərgə: «Mana, Mən Pərwərdigar siləarning Hudayinglərdurmən; silər Amoriyləarning zeminida turoqininglar bilən ularning iləhliridin kərkəmənglar» degənidim. Ləkin silər Mening awazimoqa kulək salmidinglar», — dedi. **11** Andin Pərwərdigarning Pərixtsi kelip Ofrah degən jayda Abiezər jəmətidiki Yoaxka təwə boləjan dub dərihining tüwidə olturdi. U wakıtta [Yoaxning] oqli Gideon Midiyaniyləarning [bulangqilikidin] saklinix üqün xarəb kəlqiki iqidə buqday tepiwatatti. **12** Pərwərdigarning Pərixtsi uningə

kөрүнүп: — Әй жасарәтлик palwan, Pәрwәrdigar sән bilән billidur! — dedi. **13** Gideon uningоја jawab berip: — I hojam, әgәр Pәрwәrdigar biz bilән billә bolоjan bolsa, bu kәrgүlүklәр nemixқа üstimizgә kәldi? Ata-bowilirimiz bizgә sөzlәp bәrgән uning barliқ möjziliri қeni? Bular тооrisida ata-bowilirimiz: «Mana, Pәрwәrdigar bizni Misirdin qikirip kәlmigәнmidi?» — dedi. Lekin бүgүnki күндә Pәрwәrdigar bizni taxlap, Midiyanning қolioја tapxurup bәrdi! — dedi. **14** Pәрwәrdigar uningоја қарap: — Sән muxu күqүnggә tayinip, berip Israilni Midiyanning қolidin қutқuzојin! Mana, Mән seni әwәtkән әmәsmu? — dedi. **15** Gideon Uningоја: — I Rәb, mән Israilni қандақ қutқuzalaymән? Mening ailәм bolsa Manassәh қәbilisi iqidә әng namriti, өзüm atamning jәмәtidә әng kiқikidurmән, — dedi. **16** Pәрwәrdigar uningоја: — Mән jәzmән sән bilән billә bolimән; xunga sән Midiyanlarni bir adәмni uroјandәk urup қirisән, — dedi. **17** Gideon Uningоја iltija қilip: — Mән nәziringdә iltipat tapқан bolsam, mән bilән sөzlәxküqining һәқikәtән Sән Özüng ikәнlikigә bir alamәt kәrsәtkәysән; **18** әtünimән, mән yenip kelip өз һәdiyә-қurbanlikimni aldingоја қoyоjuqә bu yәrdin kәtmigәysән, — dedi. U jawab berip: — Sән yenip kәlgүqә күtimән, dedi. **19** Gideon berip [өygә] kirip bir оoјlakni täyyarlap, bir әfah esil undin petir nan pixurup, gәxni sewәtkә selip, xorπισini koriја usup bularni uning қexioја elip kelip, uningоја sundi (U tehiqә dub дәrihining tüwidә olturatti). **20** Andin Hudaning Pәrixтisi uningоја: — Bu gәx bilән petir nanlarni elip berip, muxu yәrdiki [қoram] taxning üstigә қoyup, xorpini төkkin, — dewidi,

u xundak qildi. **21** Pərwərdigarning Pərixtsisi qolidiki hasini uzitip uqini gəx bilən petir nanlarəqa təkkuziwidi, [kəram] taxtin ot qikip, gəx bilən petir nanlarni yəp kətti. Xu haman Pərwərdigarning Pərixtsisimu uning kəzidin əjayib boldi. **22** Xuning bilən Gideon uning Pərwərdigarning Pərixtsisi ikənlikini bilip: — Apla, i Rəb Pərwərdigar! Qatak boldi, qünki mən Pərwərdigarning Pərixtsisi bilən yüzmuyüz kəruxüp qaldim...! — dedi. **23** Lekin Pərwərdigar uningə: — Hatirjəm boləyin! Qərkmiəyin, əlməysən, — dedi. **24** Xuning bilən Gideon Pərwərdigarəqa atap u yərdə bir qurbangah yasap, uning ismini «Yahwəh-xalom» dəp atidi. Bu qurbangah ta bəgüngiqə Abiezər jəmətining Ofrah degən jayida bar. **25** U keqisi Pərwərdigar uningə: — Sən atangning [qəng] buqisi wə yəttə yaxliq ikkinqi buqisini elip atangəqa təwə boləqan Baal qurbangahini ərüp, uning yenidiki Axərah butini kesiwətkin. **26** Andin muxu qəroqanning üstigə Pərwərdigar Hudayingəqa ataləqan, bəlgiləngən rəsim boyiqə bir qurbangah yasap, ikkinqi bir buqini elip, əzüng kesiwətkən Axərahning parqilirini otun qilip qalap, uni kəydürmə qurbanliq qiləyin, — dedi. **27** Xuning bilən Gideon əz hizmətqiliridin on adəmnini elip berip, Pərwərdigarning əzigə eytkinidək qildi; lekin u atisining əyidikilərdin wə xəhər adəmliridin qərkqini üqün, u bu ixni kündüzi qilmay, keqisi qildi. **28** Ətisi səhərdə xəhər həlqi qəpup qarisa, mana, Baal qurbangahı ərüwətilgən, uning yenidiki Axərah buti kesiwətilgənidi wə yəngi yasaləqan qurbangahning üstidə ikkinqi buqə qurbanliq qilinoqanidi. **29** Buni kərüp ular bir-birigə: — Bu ixni kim

kilojandu? — deyixti. Ular sürüxtüriwidi, buni Yoaxning oqli Gideonning kilojanliki məlum boldi. **30** Xuning üçün xəhərnin adəmliri Yoaxqa: — Oqlungni qikirip bərgin! U Baal qurbangahini ərüp, uning yenidiki Axərahni kesiwətini üçün ɵltürölsun! — dedi. **31** Birəq Yoax ɵzigə qarxilixixqa turojan kəpqulikkə jawab berip: — Silər Baal üçün dəwalaxmaqimusalər? Silər uni kɵtkuzmaqqumu? Kimki uning toqrisida dəwalaxsa ətigə qalmay ɵlümgə məhkom kilinsun! Əgər Baal dərwəkə bir huda bolsa, undəqta uning qurbangahini birsi ɵröwətini üçün, u xu adəm bilən ɵzi dəwalaxsun! — dedi. **32** Bu səwəbtin [atisi] Gideonni «Yərubbaal» dəp atidi, qunki [atisi]: «U Baalning qurbangahini ɵröwətini üçün, Baal ɵzi uning bilən dəwalaxsun!» degənidi. **33** Əmma Midiyan, Amaləklər wə məxriktikilərnin həmmisi yioqilip, [Iordan] dəryasidin ɵtöp Yizrəəl jilojisida qedirlirini tikixti. **34** U waqıtta Pərwərdigarning Rohi Gideonning üstigə qüxti; u kanay qeliwidi, Abiezər jəmətidikilər yioqilip uning kəynidin əgixip mangdi. **35** Andin u əlqilərnin Manassəhning zeminiqə berip, u yərnin aylinip kelixkə əwətiwidi, Manassəhlər yioqilip uningqə əgixip kəldi. U Axirlarqə, Zəbulunlarqə wə Naftalilarqə əlqi əwətiwidi, ularmu uning aldiqə qiqixti. **36** Gideon Hudaqə: — Əgər Sən həqiqətən eytkiningdək mening qolum bilən Israilni kɵtkuzidiqan bolsang, **37** Undəqta mana, mən hamanoqə bir parqə koy terisi koyup koyimən; əgər pəkət terining üstigila xəbnəm qüxöp, qərisidiki yərlərnin həmmisi quruq tursa, mən ɵzünq eytkiningdək mening qolum arqilik Israilni kɵtkuzmaqqi bolqiningni bilimən,

— dedi. **38** Ix dərəkə xundak boldi. Ətisi səhərdə Gideon qorup, yungni sikiwidi, lik bir piyalə xəbnəm süyi qikti. **39** Andin Gideon Hudaəja yənə: Ojəzipingni manga qozojimiojaysən, mən pəkət muxu bir qetimla dəymən! Səndin ətünəy, mən pəkət yənə bu qetim bu terə bilən sinap bakay; iltija qilimənki, əmdi bu qetim pəkət terə kuruk bolup, qərisidiki yərning həmmisigə xəbnəm qüxkəy, — dedi. **40** Bu keqisimu Huda xundak kildi; dərəkə pəkət terila kuruk bolup, qərisidiki yərning həmmisigə xəbnəm qüxkənidi.

7 Yərubbaal (yəni Gideon) wə əzigə qoxulojan həmmə həlk ətisi səhər qorup, Hərod degən bulakning yenioja berip qedir tikti. Midiyaniylarning ləxkərgahı bolsa uning ximal tərpidə, Morəh egizlikining yenediki jilojida idi. **2** Əmdi Pərwərdigar Gideonə: — Sanga əgəxkən həlkning sani intayin kəp, xunga Mən Midiyaniylarni ularning qolioja tapxuralmaymən. Bolmisa Israil: «Əzimizni əzimizning qoli qutkuzdi» dəp mahtinip ketixi mumkin. **3** Xuning üqün sən əmdi həlkə: «Kimlər qorkup titrək baskan bolsa, ular Gilead teqidin yenip kətsun» dəp jakarliqin — dedi. Xuning bilən həlkning arisidin yigirmə ikki ming kixi qaytip ketip, pəkət on mingila qelip qaldi. **4** Pərwərdigar Gideonə yənə: — Həlkning sani yənila intayin kəp; əmdi sən bularni suning lewigə elip kəlgin. U yərdə Mən ularni sən üqün sinaktin otküzəy; Mən kimni kərsitip: «U sən bilən barsun desəm», u sən bilən barsun; lekin Mən kimni kərsitip: «U sən bilən barmisun» desəm, u sən bilən barmisun, — dedi. **5** Xuning bilən Gideon həlkni suning lewigə elip kəldi. Pərwərdigar

uningoʻa: — Kimki it su iqkəndək tili bilən yalap su iqsə, ularni ayrim bir tərəptə turoʻuzoʻin; həm kimki tizlinip turup su iqsə, ularnimu ayrim bir tərəptə turoʻuzoʻin, — dedi. **6** Xundak boldiki, oqumini aozioʻa təgküzüp yalap su iqkənlərdin üq yüzi qikti. Qaloʻanlarning həmmisi tizlinip turup su iqti. **7** Andin Pərwərdigar Gideoʻoʻa: — Mən muxu suni yalap iqkən üq yüz adəmnin qoli bilən siləni kütquzup, Midiyanni sening qolungoʻa tapxurimən; lekin qaloʻan həlk bolsa həmmisi öz jayioʻa yenip kətsun, — dedi. **8** Xuning bilən bu [üq yüz adəm] ozuk-tülük wə kanaylirini qolioʻa elixti; Gideon Israilning qaloʻan barlik adəmlirini öz qediroʻa qayturuwetip, pəkət xu üq yüz adəmni elip qaldi. Əmdi Midiyaniylarning ləxkərgahı bolsa ularning təwən tərpidiki jiloʻida idi. **9** Xu keqisi xundak boldiki, Pərwərdigar uningoʻa: — Sən qopup ləxkərgahqa qüxkin, qünki Mən uni sening qolungoʻa tapxurdum; **10** əgər sən qüxüxtin kərksang, öz hizmətkaring Puraḥni billə elip ləxkərgahqa qüxkin. **11** Sən ularning nemə deyixiwatqinini anglaysən, andin sən ləxkərgahqa [hujum kilip] qüxüxkə jür’ət kilalaysən, dedi. Buni anglap u hizmətkari Puraḥni elip ləxkərgahning qetidiki əskərlərnin yenioʻa bardı. **12** Mana Midiyan, Amalək wə barlik məxriktikilər qekətkilərdək kəp bolup, jiloʻining boyioʻa yeyiloʻanidi; ularning təgiliri kəplikidin dengiz saḥilidiki qumdək həddi-həsabsiz idi. **13** Gideon baroʻanda, mana, u yərdə birsi həmraḥioʻa kərgən qüxini səzləp beriwatatti: — Mana, mən bir qüx kərdum, qüxümdə mana, bir arpa tokiqi Midiyanning ləxkərgahioʻa domulap qüxüptudək; u qediroʻa kelip soquluptidək,

xuning bilən qedir ərulüp, düm kəmtürülüp ketiptu — dəwatatti. **14** Uning həmrahı jawabən təbir berip: — Buning mənisi xuki, u toқақ Yoaxning oоqli, Israillik adəm Gideonning қилиқidin baxқа nərsə əməstur; Huda Midiyan wə uning barlik қoxunini uning қolioја tapxuruptu, dedi. **15** Xundak boldiki, Gideon bu қuxni wə uning berilgən təbirini anglap, səjdə қildi. Andin u Israilning ləxkərgahıја yenip kelip: — Қopunglar, Pərwərdigar Midiyanning ləxkərgahını қolunglarоја tapxurdi, — dedi. **16** Xuning bilən u bu üq yüz adəmnı üq guruppiја bөлüp, həmmisining қolioја birdin kanay bilən birdin қuruk komzəkni bərди; hərбір komzək iqidə birdin məx'əl қoyuldi. **17** U ularоја: — Silər manga қарap, mening қiloјinimdək қilinglar. Mana, mən ləxkərgahning қexioја barојanda, nemə қilsam, silərmu xuni қilinglar; **18** mən wə mən bilən həmrahı bolup mangoјan barlik adəmlər kanay qalsak, silərmu ləxkərgahning qərisidə turup kanay qelinglar wə: «Pərwərdigar üqün həm Gideon üqün!» dəp towlanglar, — dedi. **19** Keyinki yerim keқilik kəzətning baxlinixida, kəzətqilər yengidin almaxқanda, Gideon wə uning bilən billə bolојan yüz adəm ləxkərgahning қexioја kəldi; andin ular kanay qelip қolliridiki komzəklərni qaqti. **20** Xu һaman üq guruppidikilərnıng həmmisi kanay qelip, komzəklərni qeqip, sol қollirida məx'əllərni tutup, ong қollirida kanaylarnı elip: — Pərwərdigarоја wə Gideonоја ataloјan қiliq! — dəp towlaxқiniqə, **21** ularning hərбiri ləxkərgahning ətrapida, əz jayida turuxti; yaw қoxuni tərəp-tərəpkə petirap, warkirap-jarkirioјan peti қаққili turdi. **22** Bu üq yüz adəm kanay qaloјanda,

Pərwərdigar pütkül ləxkərgahtiki yaw ləxkərlirini bir-birini qiliqlaxқа selip қoydi, xuning bilən yaw қoxuni Zerərahқа baridiqan yoldiki Bəyt-Xittah tərəpkə қаqti; ular Tabbatning yenidiki Abəl-Məhəlahning qeğrisioiqə қаqti. **23** Andin Naftali, Axir wə pütkül Manassəhning қəbiliridin Israillar қaqirip kelindi wə ular Midiyaniylarni қooqlidi. **24** Xuning bilən Gideon Əfraim pütkül taqliqini arilap kelixkə əqlərnə əwətip Əfraimlaroqa: — «Silər quxüp Midiyaniylaroqa hujum қilinglar, Bəyt-Barahқиqə, xundakla Iordan dəryasioiqə barliқ eqin keqiklirini igiləp, ularni tosuwelinglar», dedi. Xuning bilən Əfraimning həmmə adəmliri yioqilip, Bəyt-Barahқиqə wə Iordan dəryasioiqə barliқ eqin keqiklirini igilidi. **25** Ular Midiyanning Orəb wə Zəəb degən ikki əmirini tutuwaldi; Orəbni ular «Orəb қoram texi» üstidə, Zəəbni «Zəəb xarab kəlqiki»də əltürdi, Midiyaniylarni қooqlap berip, Orəb wə Zəəbning baxlirini elip, Iordan dəryasining u tərəpigə Gideonning қexioqa kəldi.

8 (Keyin, Əfraimlar uningoqa: — Sən nemixқа bizgə xundak muamilə қilisən, Midiyaniylar bilən sokuxқа қikkanda, bizni қaqirmidingoqu, dəp uning bilən қattiq deyixip kətti. **2** U ularoqa jawabən: — Mening қiloqanlirimni қandakmu silərnəning қiloqininglaroqa təngləxtürgili bolsun? Əfraimning üzümlərnə pasangdiqini, Abieəzərlərnəning üzüm üzginidin artuk əməsmu? **3** Huda Midiyanning əmiriliri Orəb bilən Zəəbni қolunglaroqa tapxuroqan yərdə, mening қolumdin kəlgini қandakmu silərnəning қiloqininglaroqa təngləxtürgili bolsun? — dedi. Xundak dewidi, ularning

uningõja bolõjan aqqiqi yandi). **4** Əmdi Gideon Iordan daryasining boyioja yetip kaldi. U wə ozigə həmrəh bolõjan üq yüz adəm hərıp kətkən bolsimu, ular yənıla Midiyaniylarni qoqlap daryadin etti. **5** Gideon Sukkot xəhıridikilərgə: — Manga həmrəh bolup kəlgən kixilərgə nan bərsənglar, qünki ular hərıp-qarqap kətti. Biz Midiyanning ikki padixəhi Zəbah wə Zalmunnani qoqlap ketip barimiz, — dedi. **6** Lekin Sukkotning qongliri jawab berip: — Zəbah wə Zalmunna həzir sening qolungõja qüxtimu?! Biz sening muxu ləxkərliringgə nan bərəmdük?! — dedi. **7** Gideon: — Həp! Xundak bolõjini üqün Pərwərdigar Zəbah wə Zalmunnani mening qolumõja tapxurojanda, ətliringlarni qəldiki yantak wə xoha bilən hamanda tepimən, — dedi. **8** Gideon u yərdin Pənuəlgə berip, u yərdiki adəmlərgimu xundak dewidi, Pənuəldiki kixilərmu uningõja Sukkottikilərdək jawab bərdi. **9** U Pənuəldikilərgə: — Mən oqəlibə bilən yenip kəlginimdə, bu munaringlarni ərüwetimən, — dedi. **10** U qaõda Zəbah wə Zalmunna Karkor degən jayda idi; ular bilən mangojan qoxunda on bəx mingqə ləxkər bar idi. Bular bolsa məxriqliklərnin pütkül qoxunidin kəlip qalõanliri idi, qünki ulardin qiliq tutqanliridin bir yüz yigirmə mingi ɵltürülgənidi. **11** Gideon bolsa Nobah wə Yoglobahning xərqidiki kəqmənlər yoli bilən qikip Midiyanning ləxkərgəhõja hujum qilip, ularni tarmar qildi; qünki ləxkərgəhtikilər tolimu əndixsiz turojanidi. **12** Zəbah wə Zalmunna kəqip kətti; Gideon kəynidin qoqlap berip, Midiyanning bu ikki padixəhi Zəbah wə Zalmunnani tutuwaldi; u pütkül ləxkərgəhtikilərnı

alakzadə kilip tiripirən kiliwətti. **13** Andin Yoaxning oq̄li Gideon Hərəs dawinidin ətüp, jəngdin qaytip kəldi. **14** U Sukkotluk bir yax yigitni tutuwelip, uningdin sürüxtə kiliwidi, yigit uningə Suktotning qongliri wə aqsakallirining isimlirini yezip bərdi. Ular jəmiy bolup yətmix yəttə adəm idi. **15** Andin Gideon Sukkotning adəmlirining kexioğa yetip barəanda: — Silər meni zanglik kilip: «Zəbah wə Zalmunna həzir sening qolungə qüxtimu? Biz sening bilən billə mangəjan muxu hərəjin adəmliringgə nan berəmdük?» degənidinglar! Mana, u Zəbah wə Zalmunna degənlər! — dedi. **16** Xuni dəp u xəhərning aqsakallirini tutup kelip, qəldiki yantək bilən xohilarni elip kelip, ular bilən Sukkotning adəmlirini urup ədipini bərdi. **17** Andin u Pənuəlning munarini ərüp, xəhərdiki adəmlərni əltürdi. **18** Gideon Zəbah wə Zalmunnani sorək kilip: — Silər ikkinglar Taborda əltürgən adəmlər kəndək adəmlər idi? — dəp soriwidi, ular jawab berip: — Ular sanga intayin ohxaytti; ularning hərbi xahzadidək idi, — dedi. **19** U buni anglap: — Ular mening bir tuşkanlirimdur, biz bir anining oqullirimiz. Pərwədigarning həyati bilən kəsəm kilmənki, silər əyni wəqəttə ularni tirik kəyoğan bolsanglar, mən silərni hərgiz əltürməyttim, — dedi; **20** xuning bilən u qong oq̄li Yətərgə: — Sən kəpup bularni əltürgin, — dedi. Ləkin oq̄ul kiqik boləqəqə kərkup, kiliqini suqurmidi. **21** Xuning bilən Zəbah wə Zalmunna: — Sən ətüing kəpup bizni əltürgin; qünki adəm kəndək bolsa küqimu xundək bolidu, — dedi. Xundək dewidi, Gideon kəpup Zəbah wə Zalmunnani əltürdi. U təgilirining boynidiki hılal ay

xəkillik bezəklərni eliwalddi. **22** Andin Israillar Gideonğa: — Sən bizni Midiyaning qolidin qutkuzoqanikənsən, özüng bizgə padixah bolqin; oqlung wə oqlungning oqlimu bizning üstimizgə həküm sürsun, — dedi. **23** Əmma Gideon ularğa jawab berip: — Mən üstünlərgə səltənət qilmaymən, oqlummu üstünlərgə səltənət qilmaydu; bəlki Pərwərdigar Əzi üstünlərgə səltənət qilidu, dedi. **24** Andin Gideon ularğa yənə: — Silərgə pəkət birla iltimasim bar: — Hər biringlar öz oljaglardin halkazerilərni manga beringlar, dedi (Midiyanlar Ismaillardin bolqaqqa, hər biri altun zirə-halkilarni taqaytti). **25** Ular jawabən: — Berixkə razimiz, dəp yərgə bir yepinqini selip, hər biri uning üstigə oljisdin zirə-halkilarni elip taxlidi. **26** U sorap yioqan altun zirilərnin eoqirliki bir ming yəttə yüz xəkəl altun idi, buningdin baxka Midiyan padixahliri özigə askan hılal ay xəkillik buyumlar, zunnar, uqisioğa kiygən səsün eginlər wə təgilərnin boynioğa askan altun zənjirlərmu bar idi. **27** Gideon bu nərsilərdin bir əfod yasitip, öz xəhiri Ofrahta qoyup qoydi. Nətijidə, pütkül Israil uni izdəp buzukqilik qildi. Buning bilən bu nərsə Gideon wə uning pütün ailisigə bir tor-tuzak boldi. **28** Midiyaniylar xu tərکیدə Israillarning aldida boysundurulup, ikkinqi bax kətürəlmidi; zemin Gideonning künliridə kırık yiloqə tinq-aramlik tapti. **29** Yoaxning oqli Yərubbaal qaytip berip, öz əyidə olturdi. **30** Gideonning ayalliri kəp bolqaqqa, uning puxtidin yətmix oqlul tərəldi. **31** Xəkəmdə uning bir kenizikimu bar idi; u uningğa bir oqlul tuqup bərdi, Gideon uning ismini «Abimələk» dəp qoydi. **32** Yoaxning

oqli Gideon uzun o'mur kerup, kerip alomdin etti. U Abiezarlarga tawa bolgan Ofrahda, ez atisi Yoaxning kabrisiga dapna qilindi. **33** Gideon elgandin keyin Israillar kayniga yenip, Baal butlirioqa agixip buzukqilik kildi wa «Baal-Berit»ni ezlirining ilahi qilip bekitti. **34** Xundak qilip Israillar ezlirini atrapidiki barlik duxmamlirining qolidin kutkuzoghan ez Hudasi Parwardigarni untudi **35** wa xuningdak Gideonning Israiloqa qilogan hamma yaxiliklirini heq aslimay, Yerubbaal (yani Gideon)ning jamatiga heqbir mehribanlik kersatmidi.

9 9mda Yerubbaalning oqli Abimelak Xakamdiki anisining aka-ukilirining kexioqa berip, ular wa anisining atisining putkul jamatidikalerga: — **2** Siler Xakamdiki barlik adamlarning kulioqa sez qilip ularoqa: «Siler uqun yetmix kixi, yani Yerubbaalning oqulliri ustunglarga hekum surgini yaximu yaki birla adamning ustunglardin hekum surgini yaximu? Esinglarda bolsunki, man silarning kan-kerindixinglarmen» — degan gepimni yetkuzunglar, — dedi. **3** Xuning bilan uning anisining aka-ukiliri u toqruluk bu gaplarning hammaisini Xakamdikilarning kulaklirioqa eytti. Ularning kongli Abimelakka mayil bolup: — U bizning kerindiximiz ikanoqu, diyixip, **4** Baal-Beritning buthanisidin yetmix xakal kumuxni elip, uningoga berdi. Bu pul bilan Abimelak birmunqa bikar talap lukqaklarni yallap, ularoqa bax boldi. **5** Andin u Ofrahqa, atisining oyiga berip ezining aka-ukiliri, yani Yerubbaalning oqulliri bolup jamiy yetmix adamni bir taxning ustida elturuwatti. Lekin Yerubbaalning kiyik oqli Yotam yoxuruniwalojaqqa, kutulup qaldi. **6**

Andin pütkül Xəkəmdikilər wə Bəyt-Millodikilərnin
həmmisi yiqilixip berip Abimələkni Xəkəmdiki dub
dərihinin tüwidə padixah qilip tiklidi. **7** Bu həwər
Yotamoğa yətküzüldi; u berip Gərizim teoqining qoqqisiyoğa
qikip, u yərdə turup yuqiri awazda kəpqilikkə towlap:
— Əy Xəkəm qongliri, mening səzümgə kulak selinglar,
andin Hudamu silərgə kulak salidu. **8** Künlərdin bir küni
dərəhlər əzlrining üstigə həküm süridioğan bir dərəhni
məsihləp padixah tikləxkə izdəp qikip, zəytun dərihigə:
— Üstimizgə padixah bolup bərgin, dəptikən. **9** Zəytun
dərihi ularoğa jawab berip: — Hudaoğa wə insanlaroğa
boloğan hərmətni ipadiləydiyoğan meyimni taxlap, baxka
dərəhlərnin üstidə turup pulanglaxka ketəmdim? —
dəptu. **10** Buni anglap dərəhlər ənjür dərihinin kəxioğa
berip: — Sən kelip üstimizgə padixah boləjin, dəp iltija
qiliptu; **11** Ənjür dərihi ularoğa jawab berip: — Mən əz
xirnam bilən yahxi mewəmnini taxlap, baxka dərəhlərnin
üstidə turup pulanglaxka ketəmdim? — dəptu. **12** Xuning
bilən dərəhlər üzüm tallikining kəxioğa berip: — Sən
kelip bizning üstimizgə padixah boləjin, dəptu, **13** üzüm
teli ularoğa jawab berip: — Mən Huda bilən adəmlərnini
hux kilidioğan yəngi xarabni taxlap, baxka dərəhlərnin
üstidə turup pulanglaxka ketəmdim? — dəptu. **14** Andin
dərəhlərnin həmmisi azoqanning kəxioğa berip: — Sən
kelip bizning üstimizgə padixah boləjin, dəptu; **15**
azoğan ularoğa jawab berip: — Əgər silər meni səmimiy
niyitinglar bilən üstünglərgə padixah qilixni halisanglar,
kelip mening sayəmnin astida panahlininglar; bolmisa,
azoqandin bir ot qikidu wə Liwanning kedir dərəhlirini

yap ketidu! — daptu. **16** Agar silarning Abimelakni padixah qilovninglar rast samimiy va durus niyat bilan bolgan bolsa, Yerubbaal va uning ailisidikilerga yaxilik qilgan, uning qilgan amallari boyiqe uningqa kayturogan bolsanglar — **17** (qunki atam siler uqun jeng kilip, ez jenini haterga tawakkul kilip silerni Midiyanning kolidin kutkuzdi! **18** Lekin siler bugun atamning jamatiga qarxi kozojilip, uning oqullirini, jamiy yetmix adamni bir taxning ustide olturup, uning dedikining oqli Abimelakni tuqkininglar bolovini uqun Xekam halkining ustiga padixah kilip tiklapsiler!) **19** — amdi agar siler Yerubbaal va jamatiga samimiy va durus muamilah qilgan bolsanglar, siler Abimelaktin huxallik tapkaysiler, umu silerdin huxallik tapkay! **20** Lekin bolmisa, Abimelaktin ot qikip, Xekamdikiler va Bayt-Milloning halkini yap katsun; xundaqla, Xekamdikiler va Bayt-Milloning halkidin ot qikip, Abimelakni yap katsun! — dedi. **21** Yotam kerindixi Abimelaktin korkup, keqip Baer degan jayga berip, u yarda olturaklixip qaldi. **22** Abimelak Israilga uq yil saltanat qildi. **23** Huda Abimelak bilan Xekamning adamliri otturisoqa bir yaman roh awatti; xuning bilan Xekamdikiler Abimelakka asiylik kilixqa kozojaldi. **24** Buning maksiti, Yerubbaalning yetmix oqliga kilinagan zorawanlik va kan karni ularni olturgan kerindixi Abimelakning boyniga quxurux, xundaqla ez aka-ukilirini olturuxka uni kollap-quwwatligan Xekamdiki kixilarning bexiga quxuruxtin ibarat idi. **25** Xekamdiki kixiler Abimelakni tutmaqchi bolup, taqlarning qokkiliriga paylaqilarni bekturmah kilip turujuzdi; ular u yardin

etkən yoluqilarning həmmisini bulang-talang qildi. Bu ix Abimələkkə yətküzüldi. **26** Əbədning oqlı Gaal öz aka-ukiliri bilən Xəkəmgə kəqüp keliwidi, Xəkəmdiki kixilər uningəya ixənq baqlap uni öz yar-yəliki qildi. **27** Xundak qilip ular xəhərdin etizlikka qikip, üzümzarlarning üzümlirini üzüp sikip, xarab yasap, xadlik qilip öz butining ibadəthanisiya kirip, yəp-iqixip Abimələkning üstidin lənət okuqlili turdi. **28** Əbədning oqlı Gaal: — Abimələk degən kim idi? Xəkəm degən nemə idi, biz nemə dəp uningəya hizmət qiləjudəkmiz?! U Yərubbaalning oqlı əməsmu? Zəbul uning nazatəqisi əməsmu? Silər Xəkəmnin atisi Həmorning adəmlirinin hizmitidə bolsanglar bolidu! Biz nemixka Abimələkning hizmitidə bolidikənmiz? **29** Kaxki bu həlk mening qol astimda bolsa idi! U qaşda mən Abimələkni həydiwtəttim! Mən Abimələkkə: — Öz qoxuningni kəpəytip, jənggə qikkin! — degən bolattim. **30** Əmdi xəhər baxliki Zəbul Əbədning oqlı Gaalning bu səzlirini angliqinida, aqqiki kelip, **31** əqliləni Abimələkning qəxiya yoxurunqə əwətip: «Mana, Gaalning oqlı kəindaxliri bilən Xəkəmgə keliwatidu; mana, xəhərni siligə qarxi qikixka kutritiwatidu. **32** Xunga sili adəmlirini elip bügün keqə [xəhər] ətrapidiki etizlikka berip marap olturoyayla; **33** ətə kün qikқан haman qozqilip xəhərgə hujum qiləyayla; u wə uning adəmliri siligə qarxi qikқanda, sili əhwaləya qarap uningəya takabil turoyayla, — dedi. **34** Buni anglap, Abimələk həmmə adəmlirini elip, keqisi qikip, tət topka bəlünüp, yoxurunup Xəkəmgə hujum qilixka marap olturdi. **35** Əbədning oqlı Gaal sirtka qikip xəhərnin

dərwasidida ərə turoqanda, Abimələk öz adəmliri bilən yoxurunoqan jaydin qikti. **36** Gaal həlkni kərüp Zəbuloq: — Mana taq qokqiliridin adəmlər qüxüwatidu, dedi. Lekin Zəbul uningqoqə jawabən: — Taqqlarning kələnggisi sangə adəmlərdək kərünidu, — dedi. **37** Gaal yənə səz kəlip: Mana, bir top adəmlər dənglərdin qüxüp kəliwatidu, yənə bir top adəmlər «Palqilarning dub dərhi»ning yoli bilən kəliwatidu, — dedi. **38** Andin Zəbul uningqoqə: — Sening: «Abimələk degən kim idi, biz uning hizmitidə bolattukmu?» dəp qong gəp kəloqan aqzinq hazir kəni? Mana bular sən kəzgə ilmiqan həlk əməsmu? Əmdi qikqip ular bilən sokuxup bakqin! — dedi. **39** Xuning bilən Gaal Xəkəmdikilər bilən qikqip Abimələk bilən sokuxuxqə baxlidi. **40** Lekin Abimələk uni məqlup kəlip koqlidi; u uning aldidin kaqti, xundakla nuroqun yarilanqan adəmlər xəhərninq dərwasisioqə yetixip kətkənidi. **41** Andin Abimələk Arumahda turup qaldi. Zəbul bolsa Gaal wə uning kərindaxlirini koqlap, ularning Xəkəmdə turuxioqə yol koymidi. **42** Ətisi [Galdikilər] dalaqə qikti; bu həwər Abimələkkə yətkəndə **43** u həlkini elip, ularni üq topqə bəlip, dalada yoxurunup marap turdi; u qarap turuwidi, Xəkəm həlqi xəhərdin qikti. U koqup ularqə hujum kildi. **44** Abimələk wə uning bilən bolqan birinqi top atlinip xəhərninq dərwasisining aldioqə besip berip, u yərdə turdi; qaloqan ikki top etilip berip dalada turoqan adəmlərgə hujum kəlip ularni kəriwətti. **45** Xu tərکیدə Abimələk pütün bir kün xəhərgə hujum kəlip, uni elip, uningda turuwatqan həlkni əltürüp, xəhərnə haniwəyran kəlip üstigə tuzlarni qeqiwətti. **46** Xəkəm

munaridiki adamlarning hammisi buni anglap, Berit degan butning ibadathanisidiki qoroqanoqa kiriwaladi.

47 Xakam munaridiki adamlar bir yerga yiqiliwaptu, degan hawar Abimelakka yetti. **48** Xuning bilan Abimelak adamlirini elip Zalmon teoqoqa qikti; u kolioqa paltini elip darahning bir xehini kesip elip, oxnisiga koyup, andin ozi bilan bolqan halkka: — Mening nemə kilqinimni kerdunglar, amdi silermu tezdin xundak qilinglar, — dedi.

49 Buni anglap halkning harbiri Abimelaktak birdin xahni kesip elip, uningqa agixip berip, xahlarni qoroqanning yenioqa dewilap, ot koyup qoroqan wa uningda bolqanlarni keyduruwatti. Buning bilan Xakamning munaridiki hammə adamlar, jamiy mingqa ar-ayal oldi. **50** Andin Abimelak Tabəzga berip, u yerdə bargah kurup Tabəzka qorxap, hujum kilip uni ixoqal kildi. **51** Lekin xaharning otturisida mustahkam bir munar bar idi; barliq ar-ayal, jumlidin xaharning hammə qongliri u yerga keqip berip, darwazini iqidin takap, munarning ustiga qikiwaladi. **52** Abimelak munaroqa hujum kilip, uningqa ot koyuxka munarning darwazisioqa yeqinlaxkanda, **53** bir ayal yarqunqakning ustunki texini Abimelakning bexioqa etip uning bax svingikini sunduriwatti. **54** Andin Abimelak darhal ez yarioqini koturguqi yigitni qakirip uningqa: — Qiliqingni suoqurup meni ilturuwatkin; bolmisa, halk mening toqramda: «Bir ayal kixi uni ilturuwetiptu» deyixidu, — dedi. Buni anglap yigit uni sanjip ilturuwatti.

55 Andin Israilning adamliri Abimelakning elginini kerup, ularning hammisi ez jaylirioqa qaytip ketixti. **56** Xundak kilip Huda Abimelakning ezining yetmix aka-ukisini

öltürüp, atisioqa qiloqan rəzillikini uning öz bexioqa yandurdi; **57** xuningdək Huda Xəkəmining adəmliri qiloqan barliq yamanliqlirininimu ularning bexioqa yandurup qüxürdi. Buning bilən Yərubbaalning oqlı Yotam eytkan lənət ularning üstigə kəldi.

10 Abimələktin keyin Issakar kəbilisidin boloqan Dodoning nəwrisi, Puaqning oqlı Tola degən kixi Israilni kutkuzuxka turdi; u Əfrainning taqliridiki Xamir degən jayda turatti; **2** u Israiloqa yigirmə üq yil həkim bolup aləmdin etti wə Xamirda dəpnə qilindi. **3** Uningdin keyin Gileadlıq Yair turdi; u Israiloqa yigirmə ikki yil həkim boldi. **4** Uning ottuz oqlı bolup, ular ottuz təhəygə minip yürətti. Ular ottuz xəhərgə igidarqilik qilatti; bu xəhərlər Gilead yurtida bolup, ta bügüngiqə «Yairning kəntliri» dəp atalmakta. **5** Yair wapat bolup, Kamonda dəpnə qilindi. **6** Lekin Israillar yənə Pərwərdigarning nəziridə rəzil boloqanni kilip, Baal bilən Axərah butlirioqa bax urup, xundakla Suriyəning ilahliri, Zidondikilərnin ilahliri, Moabning ilahliri, Ammoniylarning ilahliri wə Filistiylərnin ilahlirininin ibaditigə kirip, Pərwərdigarni taxlap, uningoqa ibadətə bolmidi. **7** Xuning bilən Pərwərdigarning oqəzipi Israiloqa kəzoqilip, ularni Filistiylərnin wə Ammoniylarning kəlioqa taxlap bərđi. **8** Bular bolsa xu yili Israillarni kattik besip əzdi; andin ular İordan dəryasining məxriq təripidə Amoriylarning zeminidiki Gileadta olturuxluk barliq Israil həkigə on səkkiz yiloqigə zulum kildi. **9** Ammoniylar yənə İordan dəryasidin otüp, Yəhuda, Binyamin wə Əfrain jəmətigə qarxi hujum kildi: xuning

bilən pütkül Israil qattiq azablandi. **10** Xuning bilən Israillar Pərwərdigarəya pəryad kılıp: — Biz sanga gunah kılduk, ez Hudayimizni taxlap, Baal butlirining kullukioya kirip kəttuk, dedi. **11** Pərwərdigar Israillaroja: — Mən silərni misirliklardin, Amoriylardin, Ammoniyıldin wə Filistiyıldin qutkuzoan əməsmidim? **12** Zidoniylar, Amaləklər wə Maonlar kelip silərgə zulum kıləjinida, Manga pəryad kıləjininglarda silərni ularning kolidin qutkuzoan əməsmidim? **13** Xundaqtimu, silər yənə Meni taxlap, yat ilahlarning kullukioya kirdinglar. Mən silərni əmdi qutkuzmaymən! **14** Əmdi berip əzünglar tallioan ilahlaroja pəryad kilinglar, kiyinqilikka qaloan qeşinglarda xular silərni qutkuzsun, — dedi. **15** Əmma Israillar Pərwərdigarəya yalwurup: — Biz gunah kılduk! Əmdi nəziringgə nemə yahxi kərünsə bizgə xundaq kıləjin, bizni pəkət muxu bir kətimla qutkuzualəyəsən! — dedi. **16** Xuning bilən Israil yat ilahlarni ez arisidin qikirip taxlap, Pərwərdigarning ibaditigə kirixti; [Pərwərdigar] Israilning tartiwatқан azab-okubətlirini kərüp, kəngli yerim boldi. **17** Xu waqıtta Ammoniyılar toplinip Gileadta qedirgah tikti; Israillarmu yiojilip kelip Mizpahəya qüxüp qedirgah tikti. **18** Gileadtiki həlkning qongliri əzara: — Kim Ammoniyılar bilən sokuxuxka baxlamqi bolsa, u barlik Gileadttikilərgə bax bolidu, dedi.

11 Xu qaşda Gileadlik Yəftah degən kixi batur palwan idi. U bir pahixə ayalning ooqli bolup, Gileadtin tərəlgənidi. **2** Lekin Gileadning ez ayali uningəya birnəqqə ooqul bala tuşup bərgənidi; bu ayaldin tuşuloan ooqulliri qong boləanda Yəftahni əydin koşlap: — Sən baxka hotundin

bolqan oqul bolqaqqa, atimizning oyidin miraska igə bolmaysən, — dedi. **3** Xuning bilən Yəftah kerindaxliridin qeqip, Tob degən zeminda turup qaldi. Xu yərdə birmunqə bikar tələplər Yəftahning ətrapiqə bir-birləp yiojildi. Ular uning bilən kirip-qiqip yürətti. **4** Əmma birnəqqə wakıt ətkəndə Ammoniylar Israil bilən soquxqa qikti. **5** Ammoniylar Israiloqə hujum qilqanda Gileadning aqsakalliri Yəftahni Tob zeminidin elip kəlməqci bolup uning yenioqə bardı. **6** Ular berip Yəftahqa iltija kilip: — Bizning Ammoniylar bilən urux qiliximiz üqün sən kelip bizgə sərdar bolup bərgin, — dedi. **7** Yəftah Gileadning aqsakallirioqə jawabən: — Silər meni eq kərüp atamning jəmätidin həydiwətkənidinglaroqu, əmdi bexinglaroqə balayi'apət qüxkəndə kəndəksigə mening keximoqə kelip qaldinglar, — dedi. **8** Gileadning aqsakalliri Yəftahqa: — Durus, lekin seni biz bilən billə berip Ammoniylaroqə qarxi jəng kilip, Gileadta həmmə olturuwatkanlaroqə bax bolsun dəp, kexingqə kəldük, — dedi. **9** Yəftah Gileadning aqsakalliridin: — Əgər silər meni Ammoniylar bilən soquxuxqa yandurup barqininglarda, Pərwərdigar ularni mening qolumoqə tapxursa, mən silərgə bax bolamdimən? — dəp soridi. **10** Gileadning aqsakalliri Yəftahqa jawab berip: — Eytqiningdək qilmisak, Pərwərdigar Əzi arimizda guwah bolup həküm qilqarsun! — dedi. **11** Buni anglap Yəftah Gileadning aqsakalliri bilən bardı; həlk uni əzligə həm bax həm sərdar kilip tiklidi. Yəftah Mizpahqə barqanda həmmə səzlrini Pərwərdigarning aldidə bayan qildi. **12** Andin Yəftah Ammoniylarning padixahioqə əlqilərnə əwətip, uningdin: — Mening zeminimoqə besip

kirip, mən bilən soquxuxka məndə nemə həkking bar idi?
— dəp soridi. **13** Ammoniylarning padixahi Yəftahning əlqilirigə jawab berip: — Qünki Israillar Misirdin qikip kəlgəndə ular Arnon dəryasidin tartip [ximaldiki] Yabbok ekiniotiqə wə [otərbtə] Iordan dəryasotiqə mening zeminimni bulap igiliwalotjanidi. Əmdi sən bu yərlərnə tinqlik bilən manga yandurup bər! — dedi. **14** Yəftah əlqilərnə Ammoniylarning padixahining kexioja yənə əwətip **15** uningotja: — Yəftah səz kilip mundak dəydu: «Israil nə Moabning zeminini nə Ammonning zeminini igilimidi, **16** bəlki ular Misirdin qikip kəlgəndə qəl-bayawanda mengip Kizil dengizdin otüp, andin Qadax degən jayotja yetip kəlgənidi; **17** xu qatda Israilliklar Edom padixahining kexioja əlqilər əwətip: «Zeminliridin kesip otüwelixka ijazət bərgəyla» dəp soriwidi, Edom padixahi unimiojanidi. Xuning bilən ular Moab padixahining kexioja [iltija bilən] əlqilərnə əwətsə, umu koxulmiojanidi. Xu səwəbtin Israillar Qadəxtə turup qalotjan; **18** andin ular qəl-bayawan bilən mengip Edom zemini bilən Moab zeminini aylinip otüp, Moab zeminining xərək tərripidin kelip, ahirida Arnon dəryasining xu kətida qedir tikti. Ular Moabning qegrəsi iqigə kirmidi; qünki Arnon dəryasi Moabning qegrasidur. **19** Andin Israil Amoriylarning padixahi Sihonotja, yəni Həxbonning padixahining kexioja əlqilərnə əwətip: «Bizning zeminlirining iqidin otüp öz jayimizotja beriweliximizotja ijazət bərgəyla» — dedi. **20** Lekin Sihon Israilotja ixənq kilalmay, yurtidin otkili koymidi; u bəlki həkklirining həmmisini yiojip, Jahzah degən jayotja qüxüp qedirgah tikip, Israil bilən uruxti.

21 Əmma Israilning Hudasi Pərwərdigar Sihonni barlik həlki bilən qoxup Israilning qolioja tapxurdi, Israillar ularni urup kirdi. Andin Israil xu yərdə olturuxluk Amoriylarning həmmə zeminini igilidi. **22** Arnon dəryasidin tartip Yabbok ekiniqiqə, qəl-bayawandin tartip Iordan dəryasiqiqə Amoriylarning pütkül zeminini igilidi. **23** Israilning Hudasi Pərwərdigar Amoriylarni Əz həlki boləjan Israilning aldidin qoqlap qikardi, əmdi sən xu yurtka igə bolmaq qimusən? **24** Sening ilahing Kəməx sanga igilətkən yərgə əzüng igə boldungoju? Xuningəja ohxax Pərwərdigar Hundayimiz aldimizdin həydəp qikiriwətkən həlkning yerigə bolsa, bizmu xuningəja igə bolimiz. **25** Əmdi sən dərwəkə Moabning padixahi boləjan Zipporning oqlı Balaktinmu küqlükmu? U qaqa Israil bilən tirkəxkən yaki Israil bilən jəng kilixka jür'ət kiləjan? **26** Yənə kelip, Israil Həxbon wə uningəja qaraxlik yeza-kixlaklarda, Aroər wə uningəja qaraxlik yeza-kixlaklarda həmdə Arnon dəryasining boyidiki barlik xəhərlərdə üq yüz yil makan tutup olturojan waqitlarda, nemixka silər xu yərlərnə qayturuwalmidinglar? **27** Xunga mən sanga gunah kilmidim, bəlki manga tajawuz kilip, yamanlik kiləjuqi sən əzüngdursən. Birdinbir adalət qikərojuqi Pərwərdigar Əzi bəgün Israillar bilən Ammoniylarning otturisida həküm qikərsun!» — dedi. **28** Ləkin Ammoniylarning padixahi Yəftahning əlqi əwətip eytkən səzlrini tingximidi. **29** Xu waqitta Pərwərdigarning Rohi Yəftahning üstigə qüxüp, u [kuwwətlinip] Gilead bilən Manassəhlərnəning yurtidin ətöp Gileadtiki Mizpahka berip, andin Gileadtiki Mizpahdin Ammoniylar tərəpkə

mangdi. **30** Xu qatda Yəftah Pərwərdigarəğa kəsəm iqip: — Əgər Sən dərwəkə Ammoniylarni qoluməğa tutup bərsəng, **31** undağta mən Ammoniylarning kəxidini tinq-aman yenip kəlginimdə, əyümning ixikidin qikip manga tunji yolukqini Pərwərdigarəğa ataloğan bolidu, mən uni kəydürmə kurbanlik kəlimən, — dedi. **32** Xuning bilən Yəftah qikip Ammoniylar bilən sokuxkili ular tərəpkə ətti; Pərwərdigar ularni uning kəlioğa tapxurdi. **33** Xuning bilən u Aroərdin tartip Minnitkiqə ularni kəttik urup kərip, yigirmə xəhərnə elip, Abəl-Keramiməqiqimu yetip bardi. Buning bilən Ammoniylar Israiləğa boysunduruldi. **34** Andin Yəftah Mizpahğa kəytip əyigə kəlgəndə əz kizi dap qəlip ussul oynap uning aldioğa kəruəkkili qikti. Bu uning yaloəuz kizi bolup, uningdin baxğa həq oəul-kizi yok idi. **35** U uni kərgəndə əz iginlirini yirtip: — Ah, ah, mening kizim! Sən meni intayin yaman həloğa qüxürdung, meni dərəkə qüxürgüqilərdin biri bolup kəlding; qünki mən Pərwərdigarəğa əozimni eqip, eytkən gepimdin yəniwalalməymən, — dedi. **36** Kizi uningəğa: — Əy ata, Pərwərdigarəğa əozingni eqip wədə kiləğan bolsang, əozingdin qikqini boyiqə, manga xuni kiləgin; qünki Pərwərdigar sening düxmənliring boləğan Ammoniylaridin intikəmingni elip bərdi, — dedi. **37** Andin u atisəğa yənə: — Mening xu iltimasimni kəbul kərginki, manga ikki aylıq məhlət bərsəng; mən kiz dostlirim bilən bərip təolarda yürüp, kizlikim üqün matəm tutuwalay, — dedi. **38** Atisi jawab bərip: — Barəgin, dedi. Uningəğa ikki aylıq məhlət bərip dalaəğa əwətti. U bərip, kiz dostlirini elip təoləroğa qikip, ikki ayəqiqə əzining kiz peti kəloğinioğa ah-zar

kötürüp yioqlap yürdi. **39** Xundak boldiki, u ikki aydin keyin atisining kexioqa yenip kəlgəndə, atisi uning üstigə qiloqan kəsimini bəja kəltürdi. Bu qiz bolsa heq ər kixigə yekınlaxmioqanidi. Xuning bilən Israilda xundak bir ərpadət pəyda boldiki, **40** hər yili Israilning qizliri əydin qikip Yəftahning qizini tət kün əsləp hatiriləydiyən boldi.

12 Lekin Əfraimiyar bolsa toplixip Zafon tərəpkə ətüp Yəftahqa soal qoyup: — Sən Ammoniyar bilən jəng qiloqli baroqiningda nemixka bizni billə berixka qakirmaysən? Əmdi biz əyüngni əzüng bilən koxup otta keydürüwetimiz, — dedi. **2** Yəftah ularoqa jawab berip: — Mən bilən həlkim Ammoniyarəqa qarxi kattik jəng qiliwatqanda, silərni qakirsam, meni ularning kolidin kutkuzmidinqlar. **3** Silərnin kelip meni kutkuzmaydiyənlikinqlarni kərüp, jenimni alqinimoqa elip qoyup, Ammoniyarəqa hujum qilixka atlandim, Pərwərdigar ularni qolumoqa tapxurdi. Əmdi silər nemixka bügün kelip manga hujum qilmaqisilər? — dedi. **4** Lekin Əfraimlar Gileadlarni [həkarətləp]: — Silər i Gileadlar, Əfraimning arisida wə Manassəhning arisida turuwatqan musapirlar, Əfraimda turuwatqan qaqkunsilər, halas! — dedi. Xuning bilən Yəftah barlik Gileadtikilərnin yioqip Əfraim bilən sokuxti. Ular Əfraimlarni urup kirip məqlup kildi. **5** Andin Gileadtikilər Iordan dəryasining keqiklirini tosüp, Əfraimlarni ətüzmididi. Xundak boldiki, Əfraimlik birər qaqqon keqikkə kelip: — Meni ətikli qoyoqin, desə Gileadtikilər uningdin: — Sən Əfraimiyumu? — dəp soraytti. U kixi «yak» desə, **6** ular uningəqa: — «Xibolət» degin! — dəytti. Əgər u kixi natoqra tələppuz qilip «sibolət»

dəp jawab berip qalsa, ular uni tutup Iordan deryasining keqikining yenida eltürüwetətti. Xu tərīkidə xu wəqittə kīriq ikki mingqə Əfrāimiy eltürüldi. **7** Yəftah altə yil Israiloqa hākim boldi. Andin Gileadlik Yəftah aləmdin etüp, Gilead xəhərlirining biridə dəpnə kīlindi. **8** Uningdin keyin Bəyt-Ləhəmlīk Ibzan Israiloqa hākim boldi. **9** Uning ottuz oqli, ottuz kizi bolup, ottuz kizini sirtka ərgə berip, sirttin ottuz kizni oqullirioqa elip bərdi. U yəttə yiloqə Israiloqa hākim boldi. **10** Andin Ibzan elüp, Bəyt-Ləhəmdə dəpnə kīlindi. **11** Uningdin keyin Zəbulun kəbilisidin boləqan Elon Israiloqa hākim bolup, on yil Israilda həküm sürdi. **12** Andin Zəbulun kəbilisidin boləqan Elon elüp, Zəbulun zeminidiki Ayjalon degən jayda dəpnə kīlindi. **13** Uningdin keyin Piratonluk Hīlləlning oqli Abdon Israiloqa hākim boldi. **14** Uning kīriq oqli wə ottuz nəwrisi bar idi. Ular yətmix exəkkə minip mangatti. U Israiloqa səkkiz yil hākim boldi. **15** Andin Piratonluk Hīlləlning oqli Abdon elüp, Əfrāim zeminida, Amaləklərnīng taqlīk rayonidiki Piraton degən jayda dəpnə kīlindi.

13 Lekin Israillar Pərwərdigarning nəziridə yənə rəzil boləqanni kildi; xuning bilən Pərwərdigar ularni kīriq yiloqə Filistiylərnīng kolioqa taxlap koydi. **2** Xu qaoqda Zoreah degən jayda, Dan jəmətidin boləqan, Manoah isimlik bir kixi bar idi. Uning ayali tuşmas bolup, heq balisi yok idi. **3** Pərwərdigarning Pərixtsisi bu ayaloqa ayan bolup uningə: — Mana, sən tuşmas boləqīning üqün bala tuşmiding; lekin əmdi sən hāmidar bolup bir oqul tuşisən. **4** Əmma sən səgək bolup, xarab yaki küqlük haraq iqmə, heq napak nərsinimu yemigin. **5** Qünki mana,

sən hamilidar bolup bir oqul tuojisən. Bu bala anisining qorsikidiki qaoidin tartip Hudaşa atalojan «nazariy» bolidiojini üçün, uning bexioja hærgiz ustira selinmisun. U Israilni Filistiylærning qolidin kutkuzux ixini baxlaydu, — dedi. **6** Ayal erining kexioja berip, uningoa: — Mana, Hudaning bir adimi yenimoja keldi; uning turki Hudaning Pærixtsidæk, intayin dæhxætlik ikæn; lekin mæn uningdin: «Nædin kælding» dæp sorimidim, umu öz nam-xæripini manga dæp bærmidi. **7** U manga: — «Mana, sən hamilidar bolup bir oqul tuojisən; u bala anisining qorsikidiki qaoidin tartip elidiojan künigiqæ Hudaşa atalojan bir nazariy bolidiojan bolojaqqa, æmdi sæn xarab yaki küqlük harak iqmæ wæ heq napak nærsinimu yemigin» dedi, — dedi. **8** Buni anglap Manoah Pærwærdigaroa dua kilip: — Ah Ræbbim, Sæn bu yergæ æwætkæn Hudaning adimi bizgæ yænæ kelip, tuojulidiojan balioja nemæ kiliximiz keræklikini øgitip koysun, dæp iltija kildi. **9** Huda Manoahning duasini anglidi; ayal etizlikta oltuojinida, Hudaning Pærixtsisi yænæ uning kexioja keldi. æmma uning eri Manoah uning kexida yok idi. **10** Andin ayal dærhal yügürüp berip, erigæ hæwær berip: — Mana, heliki küni yenimoja kælgæn adæm manga yænæ kæründi, dewidi, **11** Manoah dærhal qopup ayalining kæynidin mengip, u adæmning kexioja kelip: — Bu ayaloja kelip söz qiløjan adæm sænmu? — dæp soriwidi, u jawabæn: — Xundak, mændurmæn, dedi. **12** Manoah uningoa: — Eytқан sèzliring bæja kæltürülgændæ, bala kaysi tærikidæ qong kilinixi keræk, u nemæ ixlarni kilidu? — dæp soridi. **13** Pærwærdigarning Pærixtsisi Manoahqa jawab berip: — Mæn bu ayaloja eytkæn nærsilærning hæmmisidin u hæzi

bolup özini tartsun; **14** u üzüm telidin qıqqan heqkandak nərsidin yemisun, xarab yaki küqlük hərak iqmisun, heq napak nərsilərdin yemisun; mən uningə barlik əmr kılqinimni tutsun, dedi. **15** Manoah Pərwərdigarning Pərixtisigə: — İltipət kılıp, kətməy tursıla, əzlrigə bir oqlaq təyyarlayli, dewidi, **16** Pərwərdigarning Pərixlisi Manoahqa jawab berip: — Sən Meni tutup qalsangmu, Mən neningdin yeməymən; əgər sən birər kəydürmə qurbanlik sunmaqçı bolsang, uni Pərwərdigarəyə atəp sunuxung kerək, dedi (uning xundak deyixining səwəbi, Manoah uning Pərwərdigarning Pərixlisi ikənlikini bilmigənidi). **17** Andin Manoah Pərwərdigarning Pərixlisidin: — Əzlrining nam-xəripi nemidu? Eytip bərgən bolsıla, səzliri əməlgə axuruloqinida, siligə hərmitimizni bildürəttük, — dedi. **18** Pərwərdigarning Pərixlisi uningəyə jawabən: — Namimni sorəp qaldingəy? Mening namim karamət tilsimattur, — dedi. **19** Xuning bilən Manoah oqlaq bilən axlik hədiyəsini elip berip uni qoram taxning üstidə Pərwərdigarəyə atəp sundi. Pərwərdigarning Pərixlisi ularning kəz aldida əjayip karamət bir ixni kılıp kərsətti; Manoah wə ayali qarəp turdi. **20** Xundak boldiki, ot yalkuni qurbangahtin asmanəyə kətürülgəndə, Pərwərdigarning Pərixtisimu qurbangahtin qıqqan ot yalkuni iqidə yukiriəyə qıqip kətti. Manoah bilən ayali buni kərip, əzlrini yərgə taxlap yuzlrini yərgə yekip düm yatti. **21** Xuningdin keyin Pərwərdigarning Pərixlisi Manoahqa wə uning ayaliəyə qayta kərinmidi. Manoah xu wəqıtta uning Pərwərdigarning Pərixlisi ikənlikini bildi. **22** Andin Manoah ayaliəyə: — Mana, biz qoqum əlimiz, qünki

biz Hudani kerdük! — dedi. **23** Lekin ayali uningõja jawab berip: — Əgər Pərwərdigar bizni eltürüxkə layik kərgən bolsa, undaқта u keydürmə kurbanlıq bilən axlık hədiyəni qolimizdin qobul qilmioğan bolatti, bu ixnimu kərsətmigən bolatti wə xundaqla bundaқ səzlərnı bizgə eytmioğan bolatti, — dedi. **24** Xu ixtin keyin ayal bir oqul tuođdi, uning ismini Ximxon koydi. Bu bala əsüp, qong boldi wə Pərwərdigar uni bərikətlidi. **25** Zoreah bilən Əxtaolning otturısidiki Maħanəh-Danda Pərwərdigarning Rohı uningõja əz təsirini kərsitixkə baxlıdi.

14 Bir waқıtta, Ximxon Timnahқа qüxüp, u yərdə bir kızni kərdi; u Filistiy kızlıridin biri idi. **2** U xu yərdin qikqip ata-anisining yenioğa kaytip: — Mən Timnahda Filistiy kızlıridin birini kərdüm, uni manga hotunlukқа elip beringlar, — dedi. **3** Biraq ata-anisi uningõja: — Qerindaxliringning kızlırining iqidə yaki bizning pütkül qowmimizning arısidin sanga bir kız qikmasmu? Nemixқа hətnisiz boləğan Filistiylərnıng kəxioğa berip, ulardin hotun almaқqi bolısən? — dedi; əmma Ximxon atısoğa: — Uni manga elip bərgin, qünki u manga bək yaқti, — dedi. **4** Uning ata-anisi bu ixning Pərwərdigar təripidin boləninini bilmidi. Qünki Filistiylər xu qaođda Israil üstidin həküm sürüp turoğan boləqaққа, U Filistiylərgə taқabil turuxқа pürsət yaratmaқqi idi. **5** Əmdi Ximxon ata-anisi bilən Timnahқа qüxti; ular Timnahdıki üzümzarlıqlarõja yetip kəlgəndə, mana bir yax xir hərkirigən peti uningõja etildi. **6** Xuan Pərwərdigarning Rohı uning üstigə qüxüp, u qolida heqnemə bolmioğan hələttə xirni tutup, uni oqlaқni yırtkəndəк yırtip titma-titma qiliwətti. Lekin u

bu ixni ata-anisioqa demidi. **7** Andin u [Timnahqa] qüxüp, u kiz bilən paranglaxti, u kiz Ximxonqa bək yarap kətti. **8** Birməzgildin keyin u kizni elip kelix üqün qayta baroqanda, xirning ölükini kərüp baqay dəp yoldin burulup qariwidi, mana xirning iskilitining iqidə bir top həsəl hərili bilən həsəl turatti. **9** U həsəldin oqumioqa elip yəp mangdi; ata-anisining yenioqa kəlgəndə, ularoqimu bərđi, ularmu yedi, ləkin əzining həsəlni xirning iskilitining iqidin elip kəlginini ularoqa demidi. **10** Uning atisi [uningoqa həmrah bolup] qüxüp kizning əyigə kəldi, u yərdə Ximxon bir ziyarət bərđi, qünki burundinla toy kilidioqan yigitlər xundak kilidioqan rəsm-kaidə bar idi. **11** Ular Ximxonni kərüp, uningoqa həmrah boluxqa ottuz yigitni tepip kəldi; ular uningoqa həmrah boldi. **12** Ximxon ularoqa: — Mən silərdin bir tepixmaq soray, əgər silər ziyarət kilinidioqan yəttə kün iqidə uning mənisini manga dəp bərləsisənglar, mən silərgə ottuz danə kanap kəynək bilən ottuz yürüx egin berimən; **13** əgər uni yexip bərləmisənglar, silər manga ottuz danə kanap kəynək bilən ottuz yürüx egin beringlar, — dedi. Ular uningoqa: — Maqul, undak bolsa tepixmiqingni eytkin, kəni anglayli, — dedi. **14** U ularoqa: — Yeyilidioqini yegüqining iqidin qiqti; tatlik küqtünggürning iqidin qiqti, [bu nemə]? — dedi. Ular üq künqiqə bu tepixmaqni tapalmidi. **15** Yəttinqi küni xundak boldiki, ular Ximxonning ayalining kexioqa bərip: — Sən eringni aldap-siylap, tepixmaqning mənisini bizgə eytip bərixkə maqul kiləyin; bolmisa seni atangning əyi bilən qoxup kəydürüwetimiz. Silər bizni yoqsul kilixqa bu yərgə qaqiroqanmu?! — dedi. **16** Ximxonning ayali uning aldidə

yioqlap turup: — Sən manga oq, meni pəkət səyməysən; sən mening qowminning baliliridin bir tepixmaḵni soriding, əmma manga mənisini eytip bərmiding, dəp yioqlioili turdi. Ximxon uningəja jawabən: — Mana, mən uni ata-anamoḵimu dəp bərmigən tursam, sanga dəp berəmdim? — dedi. **17** Ziyapət ətüzülgən yəttə künidə u erining aldidə yioqlapla yürdi. Xundəḵ boldiki, yəttinqi küni boləanda ayali uni ḵistap turuwaləqaḵa, uningəja tepixmaḵning mənisini eytip bərđi. Andin ayal berip öz həlḵining adəmlirigə tepixmaḵning mənisini dəp bərđi. **18** Xuning bilən yəttinqi küni kün patmasta, xəhərning adəmliri uningəja jawab berip: — Həsəldinmu tatliḵi barmu? Xirdinmu küqtünggüri barmu? — dedi. U ularəja jawab berip: — Əgər silər mening inikim bilən yər aqdurmioḵan bolsanglar, tepixmiḵimni hərgiz tapalmayttinglar! — dedi. **19** U waḵitta Pərwərdigarning Rohi uning üstigə qüxti; u Axkelonoḵa qüxüp, Axkelondikilərdin ottuz kixini öltürüp, ulardin olja elip, oljidin iginlərni elip kelip, tepixmaḵning mənisini yexip bərgənlərgə bərđi. Xuningdəḵ Ximxonning oḵəziḵi kelip, ata-anisining əyigə yenip kətti. **20** Andin Ximxonning ayali Ximxonning həmrahliridin ḵoldax boləan yigitkə təwə ḵilindi.

15 Əmma birnəqqə waḵit ətüp buoḵday orux məzgili kəlgəndə xundəḵ boldiki, Ximxon bir oḵlaḵni elip öz ayalining əyigə berip: «Mən hotunumning ḵexioḵa uning ḵujrisioḵa ḵirimən» dedi. Lekin ayalining atisi uni iqḵirigə ḵirixigə yol ḵoymidi. **2** Ḵeynatisi uningəja: — Mən həḵiḵətən sizni uningəja mutləḵ oq bolup kətti, dəp oylidim; xunga mən uni sizning ḵoldixingizəja

beriwatkənidim. Həlbuki, uning kikiq singlisi uningdin tehimu qirayliqqı? Uning orniqa xuni aloqan bolsingiz! — dedi. **3** Əmma Ximxon ularoqa: — Əmdi mən bu qetim Filistiyəlgə ziyan yətküzsəm, manga gunah bolmaydu! — dedi. **4** Xuni dəp Ximxon berip üq yüz qilberini tutup kelip, otkaxlarni təyyarlap, qilberiləni jüpləp quyruqlirini bir-birigə qetip, ikki quyriqining otturisiqa birdin otkaxni asti; **5** otkaxlaroqa ot yekip qilberiləni elip berip, Filistiyələning etizdiki ormiqan ziraətlirigə koyup bərdi. Xuning bilən u dəwə-dəwə əngiləni, orulmiqan ziraətləni, xundakla zəytun baqlirininimu keydürüwətti. **6** Filistiyələr buni kərup: Buni kim qildi, — dəp sorisa, həlk jawab berip: — Timnahlik adəmnig küy'oqli Ximxon qildi; keynatisi uning ayalini uning qoldixioqa beriwətkini üqün xundak qildi, — dedi. Xuning bilən Filistiyələr qikip, u ayal bilən atisini otta keydürüwətti. **7** Ximxon ularoqa: — Silər xundak qiləjininglar üqün, mən silərdin intiqam almay boldi qilmaymən, — dedi. **8** Xuning bilən Ximxon ularni qir-qap qilip qətl qiliwətti; andin u berip Etam qoram texining əngkiridə turdi. **9** U waqıtta Filistiyələr qikip, Yəhuda yurtida qedir tikip, Lehı degən jayda yeyildi. **10** Yəhudalar bolsa: — Nemixqa bizgə hujum qilmaqı bolisilər? — dewidi, ular jawab berip: — Biz Ximxonni tutup baqlap, u bizgə qandak qiləjan bolsa, bizmu uningə xundak qilimiz, dəp qiktuk, — dedi. **11** Xuning bilən Yəhuda yurtdiki üq ming kixi Etam qoram texining əngkirigə qüxüp, Ximxonə: — Sən Filistiyələning üstimizdin həküm sürüwatqinini bilməmsən? Xuni bilip turup, sən nemixqa bizgə xundak

kilding? — dedi. U ularoʻja: — Ular manga kiloʻandək, mənmu ularoʻja kildim, dəp jawab bərdi. **12** Ular uningoʻja: — Biz seni baʻoʻlap Filistiylərninɡ kəlioʻja tapxurup berix üqün kəlduk, dewidi, Ximxon ularoʻja: — «Biz əzimiz sanga hujum kilip ɵltürməymiz», dəp manga kəsəm kilinglar, dedi. **13** Ular uningoʻja: — Seni ɵltürməymiz; pəkət seni qing baʻoʻlap, ularning kəlioʻja tapxurup berimiz; hərgiz ɵlümɡə məhəkum kilməymiz, dəp jawab bərdi. Xuni dəp ular ikki yengi aroʻamqə bilən uni baʻoʻlap, qoram taxning üstidin elip mangdi. **14** U Lehigə kəlgəndə, Filistiylər warkiraxkəniqə uning aldioʻja yügürüxüp kəldi. Əmma Pərwədigarning Rohi uning üstigə qüxüp, qollirini baʻoʻliqan aroʻamqilar ot tutaxkan kəndir yiptək üzülüp, tügüqlər qolliridin yexilip kətti. **15** Andin u exəkning yengi bir engək səngikini kərup, qolini uzitipla elip, uning bilən ming adəmnı urup ɵltürdi. **16** Ximxon: — «Exəkning bir engək səngiki bilən adəmlərni ɵltürüp, Uları dəwə-dəwə kiliwəttim, Exəkning bir engək səngiki bilən ming adəmnı ɵltürdüm!» — dedi. **17** Bularni dəp exəkning engək səngikini taxliwətti. Xuningdək u xu jayoʻja «Ramot-Lehi» dəp nam qoydi. **18** U intayin ussap Pərwədigaroʻja pəryad kilip: — Sən Əz qulungning qoli bilən bunqə qong nusrətni barlikqə kəltürdüng, əmdi mən hazır ussuluktin ɵlöp, hətnisizlərninɡ kəlioʻja qüxüp qalərmənmu? — dedi. **19** Xuning bilən Huda lehıdiki azgalni yardi, su uningdin uroʻup qikti. Ximxon iqip, rohi uroʻup jan kirdi. Bu səwəbtin bu [bulakqə] «Ən-Həkkorə» dəp nam qoyuldi; ta bügünigə u Lehida bar. **20** Ximxon

Filistiyalarning dæwridæ yigirmæ yiloqæ Israiloqa hakim boldi.

16 Andin Ximxon Gazaqa bardi, u u yærdæ bir pahixæ ayalni kærüp, kirip uning bilæn yeqinqilik kildi. **2** Lekin Gazaliklar birsining: — Ximxon bu yærgæ kældi, deginini anglap, [xæhærni] qorxap, keqiqæ xæhærning qowukida ün qiqarmay marap turdi wæ: Ətæ tang yoruqanda uni øltürimiz, — deyixti. **3** Ximxon yerim keqiqiqæ yatti; andin ornidin turup xæhær qowukining ikki qanitini tutup, uni ikki kexiki wæ baldaq-taqiki bilæn qoxup, biraqla qomurup, øxnisigæ artip Hebronning udulidiki taqqa elip qiqip kætti. **4** Keyin u Soræk jiloqisida olturuxluk Dililah isimlik bir ayalni kærüp, uningqa axik bolup qaldi. **5** Buni bilip Filistiyalarning æmirliri u ayalning qexioqa berip uningqa: — Sæn uni aldap, uning küqtünggürlükining zadi nædin bolqanlikini kolap sorap, bizning qandak qilsak uni yengælæydiyqanlikimizni, uni baqlap boysunduralaydiyqanlikimizni eytip bærsæng, biz hærbirimiz sangæ bir ming bir yüz kümüx tænggæ berimiz, — dedi. **6** Xuning bilæn Dililah Ximxondin: — Sæn küqtünggürlüküning zadi nædin bolqanlikini, xundakla qandak qilqanda seni baqlap boysunduroqili bolidiyqanlikini eytip bærgin! — dedi. **7** Ximxon uningqa jawabæn: — Adæmlær meni yættæ tal qurutulmioqan yengi ya kiriqi bilæn baqlisa, mæn ajizlap baxqa adæmlærdæk bolup qalimæn, — dedi. **8** Xuning bilæn Filistiyalarning æmirliri yættæ tal qurutulmioqan yengi ya kiriqini elip kelip, bu ayaloqa beriwidi, u bu kiriqlær bilæn uni baqlap qoydi **9** (Dililah birnæqqæ adæmni hujrida paylap turuxqa yoxurup

qoyqanidi). U Ximxonqaja: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutqili kəldi! — dedi. U qopup kiriqlərni qigə xoyna otta kəyüp üzülüp kətkəndək üzüwətti. Xuning bilən uning küqtünggürlükining siri axkarilanmidi. **10** Buni kərüp Dililah Ximxonqaja: — Mana, sən meni aldap, manga yaloqan eytipsən! Əmdi manga seni nemə bilən baqlisa bolidiqanlikini eytip bərgin, — dedi. **11** U jawap berip: — Adəmlər meni heq ixlətmigən yengi aroqamqa bilən baqlisa, mən ajizlap baxqa adəmlərdək bolup qalimən, — dedi. **12** Xuning bilən Dililah yengi aroqamqa elip kelip, uni baqlap: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutqili kəldi! — dedi (əslidə birnəqqə adəm hujrida yoxurunup, uni paylap turuxqanidi). Lekin Ximxon öz qolidiki aroqamqilarni yipni üzgəndək üzüp taxlidi. **13** Buni kərüp Dililah Ximxonqaja: — Sən haziroqiqə meni aldapsən, manga yaloqan eytipsən; əmdi manga seni nemə bilən baqlisa bolidiqanlikini eytip bərgin, — dedi. U jawap berip: — Sən mening beximdiki yəttə erüm qaqni dukandiki erux yip bilən qoxup erüp qoysangla bolidu, — dedi. **14** Xuning bilən [Ximxon uhliqanda u uning bexidiki yəttə tal qaqni erux yip bilən qoxup erüp], qozukqa baqlap koyup uningqaja: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutqili kəldi! — dedi. Ximxon uyqudin oyoqinip, erux yip bilən qozukni biraqla tartip yuliwətti. **15** Andin ayal uningqaja: — Manga kənglüng yok turup, qandaxsigə sanga axik boldum, dəysən? Sən meni üq ketim aldap, küqtünggürlüküngning nədin boləqanlikini manga eytip bərmidingəu, — dedi. **16** Uning hərəküni səzliri bilən uni qistaxliri wə yalwuxliri bilən Ximxonning əlgüdək iqi puxti wə xundaq boldiki, **17**

u kenglidiki sirini qoymay uningqo axkara qilip: — Mən anamning qorsikidiki qoşdin tartip Hudaqo atilip nazariy bolqinim üqün, beximoqo hërgiz ustira selinip baqmioqan; əgər mening qeqim qüxürüwetilsə, küqüm məndin ketip, mən ajizlap baxqa adəmlərdək bolup qalimən, — dedi.

18 Dililah uning özige kenglidiki həmmə sirini dəp bərginini kərip, Filistiyələning əmiririni qarqirip kelixkə adəm mangdurup: — «Bu qetim silər yənə bir qiqinglar, qünki Ximxon kenglidiki həmmə sirni manga axkara qildi» dedi. Xuning bilən Filistiyələning əmiriliri qollirioqo kümüxləni elip, uning kexioqo qiqti. **19** Andin Dililah uni öz yotisioqo yatquzup, uhlitip qoyup, bir adəmni qaqirip kirip uning bexidiki yəttə ərüm qaqni qüxürüwətti; xundak qilip u Ximxonning bozək qilinixini baxlioquqi boldi. Ximxon küqidin kətkənidi. **20** U: — Əy Ximxon, Filistiyələr seni tutqili kəldi! — dewidi, u uyqudin oyoqinip: — Mən ornumdin turup, ilgiriki birqanqə qetimqidək, boxinip ketimən, dəp oylidi. Lekin u Pərwərdigarning əzidin kətkinini bilməytti. **21** Xuning bilən, Filistiyələr uni tutuwelip, kəzlrini oyup, Gazaqo elip qüxüp, uni mis zənjirlər bilən baqlap, zindanda un tartixka saldi. **22** Lekin bexidiki qüxürüwetilgən qeqi yənə əsüxkə baxlidi. **23** Keyin, Filistiyələning əmiriliri öz ilahı bolqan Dagon üqün qong bir qurbanlik ötküzüxkə həm təbrikləp xadlinixka yioqildi. Qünki ular: — Mana, ilahimiz düxminimiz bolqan Ximxonni qolimizqo tapxurup bərdi, — deyixti. **24** Həlk Ximxonni kərgəndə, öz ilahını danglap: — İlahimiz bolsa, yurtimizni wəyran qiləuqini, adəmlirimizni kəp əltürgən düxminimizni qolimizqo qüxürüp bərdi! —

deyixti. **25** Ular taza xad-huramlik kəypigə qəmüp: — Ximxon kəltürölsun, u bizgə bir oyun kərsitip bərsun, deyixti; ular Ximxonni zindandin elip qıkti. U ularning aldida oyun kərsətti. Əmdi ular uni ikki tüwrükning otturisida tohtitip kəyoqanidi. **26** Xuning bilən Ximxon qolini tutup turoqan yigitkə: — Meni kəyuwət, əyni kətürüp turoqan tüwrüklərnə silap, ularoqə yəliniwəloqili kəyoqaysən, — dedi. **27** U qəoqda əy ər-ayallar bilən liq toloqanidi, Filistiyələrnə əmirlirining həmmisimu xu yərdə idi; əgzidimu Ximxonning kərsitiwatqan oyunini kəruwatqan təhminən üq mingqə ər-ayal bar idi. **28** Ximxon Pərwədigarəqə nida qilip: — Əy Rəb Pərwədigar, meni yad qilip pəkət muxu bir qətim mənqə küq ata qiləqaysən; i Huda, xuning bilən ikki kəzümning intiqamini Filistiyələrdin bir yolila əloqəzoqaysən! — dedi. **29** Ximxon xularni dəp əyni kətürüp turoqan otturidiki ikki tüwrükni tutuwəldi; birini ong qoli bilən, yənə birini sol qoli bilən tutup, ularəqə tayinip turdi. **30** Andin: «Filistiyələr bilən birliktə əlüp kətsəm!» dəp bədinini egip küqini yioqip [ittiriwidi], əy ərölüp, u yərdiki əmirlər bilən barliq həlkning üstigə qüxti. Buning bilən əz əlümi bilən əltürgən adəmlər uning tirik wəqtida əltürgənliridin kəp boldi. **31** Andin keyin uning qerindaxliri wə atisining barliq jəməti qüxüp, uni kətürüp, Zoreah bilən Əxtəolning otturisiəqə elip bərip, atisi Manoahning kəbrisidə dəpnə qildi. U yigirmə yil Israiləqə həkim boləqanidi.

17 Əfrayimning təoqlirida Mikah isimlik bir kixi bar idi. **2** U anisiəqə: — Sening həliqi bir ming bir yüz kümüx tənggəng oəqrilap ketilgənidi; sən tənggilərnə qarəqiding wə buni

manga dəp bərding. Mana, kümüx məndə, uni mən aloqandim, dewidi, anisi: — Əy oqlum, Pərwərdigar seni bərikətligəy!, — dedi. **3** Mikah bu bir ming bir yüz kümüx tənggini anisioğa yandurup bərdi. Anisi: — Mən əslidə bu pulni sən oqlumni dəp Pərwərdigarğa beoixlap, uning bilən oyma but wə quyuma but yasaxka atiwətkənidim; əmdi yənila sanga berəy, dedi. **4** Lekin Mikah kümüxni anisioğa qayturup bərdi; anisi uningdin ikki yüz kümüx tənggini elip bir zərgərgə berip, bir oyma but bilən bir quyuma but yasatti; ular Mikahning əyigə qoyup qoyuldi. **5** Mikah degən bu kixi əslidə bir buthana pəyda qiləjan, xuningdək əzigə bir əfod bilən birnəqqə «tərafim»ni yasiojanidi; andin əz oqulliridin birini kahinlikka məhsus təyinləp, uni əzigə kahin kildi. **6** Xu künlərdə Israilda heq padixah bolmidi; hərkim əz nəziridə yahxi kəringənni qilatti. **7** Yəhuda jəmətining təwəsidiki Bəyt-Ləhəmdə Lawiy qəbilisidin boləjan bir yigit bar idi; u xu yərdə musapir bolup turup qaləjanidi. **8** Bu yigit bir jay tepip turay dəp, Yəhudalarning yurtidiki Bəyt-Ləhəm xəhiridin qikti. U səpər kilip, Əfraim taqliqioğa, Mikahning əyigə kelip qüxti. **9** Mikah uningdin: — Kəyərdin kəlding, dəp soriwidi, u uningğa jawabən: — Mən Yəhudalarning yurtidiki Bəyt-Ləhəmlik bir Lawiy mən, bir jay tepip turay dəp qiktim, — dedi. **10** Mikah uningğa: — Undak bolsa mən bilən turup, manga həm ata həm kahin bolup bərgin; mən sanga hər yili on kümüx tənggə, bir yürüx egin wə kündilik yemək-iqmikingni berəy, — dedi. Buni anglap Lawiy kixi uningkigə kirdi. **11** Lawiy u kixi bilən turuxka razi boldi; yigit xu kixigə əz oqulliridin biridək

bolup qaldi. **12** Andin Mikah bu Lawiy kixini [kahinlikka] mæhsus tæyinlidi. Xuning bilæn [Lawiy] yigit uningõja kahin bolup, Mikahning øyidæ turup qaldi. **13** Andin Mikah: — Bir Lawiy kixi manga kahin bolõjini üqün, Pærwærdigarning manga yahxilik kiliðõjini bilimæn, — dedi.

18 Xu künlærdæ Israilda heq padixah bolmidi; xundaqla xu künlærdæ Danlarning kæbilisi øzligigæ olturaklixix üqün jay izdæwatkanidi, qünki xu küngiqæ ular Israil kæbililiri arisida qæk taxlinip bekitilgæn miras zeminõja erixmigænidi. **2** Xuning bilæn Danlar pütkül jæmætidin Zoreah wæ æxtaolda olturuxluk bæx palwanni zeminni qarlap kelixkæ æwætti wæ ularõja tapilap: — Silær berip zeminni qarlap kelinglar, dedi. Ular sæpær kilið æfraim taølik yurtioja kelip Mikahning øyigæ qüxüp u yærdæ køndi. **3** Ular Mikahning øyining yenida turojinida Lawiy yigitning awazini tonup, uning kexioja kirip uningdin: — Seni kim bu jayoja elip kældi? Bu yærdæ nemæ ix kilisæn? Bu jayda nemigæ erixting? — dæp soridi. **4** U ularõja jawabæn: — Mikah manga mundaq-mundaq kilið, meni yallap øzigæ kahin kildi, dedi. **5** Buni anglap ular uningõja: — Undaq bolsa bizning mangojan sæpirimizning onguxluk bolidojan-bolmaydojanlikini bilmikimiz üqün, Hudadin sorap bærgin, — dedi. **6** Kahin ularõja: — Hatirjæm beriweringlar. Mangojan yolunglar Pærwærdigarning aldididur, — dedi. **7** Xuning bilæn bu bæx adæm qikið, Laix degæn jayoja yetip kældi. Ular u yærdiki hælknings tinq-aman yaxawatkinini, turmuxining Zidoniylarning ørp-adætleri boyiqæ ikænlikini, hatirjæmlik wæ rahæt iqidæ

turuwatkinini kordi; xu zeminda ularni har kiloquqi heqkandak hokukdar yok idi; ular Zidoniylardin yirakta turatti, xundakla baxkilar bilanmu heqkandak bardikaldi qilixmaytti. **8** [Bax palwan] Zoreah wə əxtaoloğa ez qerindaxlirining qexioğa qaytip kaldi. Qerindaxliri ulardin: — Nemə həwər elip kədinglar? — dəp soridi. **9** Ular jawabən: — Biz qopup ularoğa hujum qilayli! Qünki biz xu zeminni qarlap kəldük, mana, u intayin yahxi bir yurt ikən. Əmdi nemixka qimir qilmay jim olturisir? Əmdi dərhal berip, u yurtni elixka əzmənglərni əzmənglar, berip hujum kilip zeminni igilənglar. **10** U yərgə barəjininglarda silər tinq-aman turuwatqan bir həlkni, hər ətrapioğa sozuləjan kəng-azadə bir zeminni kərisilər! Huda u yərni silərning qolunglaroğa tapxuroğandur. U yurttə yər yüzidə tepilidiəjan barlik nərsilərdin heqbiri kəm əməs, dedi. **11** Xuning bilən Danlarning jəmətidin altə yüz adəm jənggə qorallinip, Zoreah wə əxtaoldin qikip mangdi. **12** Ular Yəhuda yurtidiki Kiriət-Yearim degən jayoğa berip, qedir tikti (xunga bu jay taki bəgüngiqə «Danning ləxkərgahı» dəp atalmakta; u Kiriət-Yearimning arka tərripigə jaylaxkanidi). **13** Andin ular u yərdin Əfraim taəliq rayonioğa berip, Mikahning əyigə yetip kaldi. **14** Laix yurtioğa qarlap üqün barəjan bəx kixi ez qerindaxlirioğa: — Biləmsilər? Bu əydə bir əfod toni, birnəqqə tərəfim butliri, bir oyma məbud wə quyma məbud bardur! Əmdi qandak qilixinglar kerəklirini oylixinglar! — dedi. **15** Ular burulup Lawiy yigitning əyigə (Mikahka təwə əygə) kirip uningdin həl soridi. **16** Dan kəbilisidin boləjan jəng qorallirini kətürgən altə yüz

kixi dərwaza aldida turup turdi. **17** U zeminni qarlxaxqa baroʻan bəx adəm [buthaniʻoʻa] kirip, oyma but, əfod toni, tərufim butliri wə quyima butni elip qiqti. Kahin jəng qorallirini kətürgən altə yüz kixi bilən billə dərwarzida turatti. **18** Bu bəx adəm Mikahning əyigə kirip oyma but, əfod tonini, tərufim butliri wə quyima butni elip qiqkanda kahin ulardin: — Bu nemə qiloʻininglar?! — dəp soridi. **19** Ular uningʻoʻa: — Ün qikarmay, aʻozingni qolung bilən etip, biz bilən mengip, bizgə həm ata həm kahin bolup bərgin. Sening pəkət bir adəmning əyidikilərgə kahin bolʻoʻining yaximu, yaki Israilning bir jəməti bolʻoʻan pütün bir kəbiligə kahin bolʻoʻining yaximu? — dedi. **20** Xundak dewidi, kahinning kəngli hux bolup, əfod, tərufim butliri wə oyma məbudni elip həlkning arisioʻa kirip turdi. **21** Andin ular burulup, u yərdin kətti; ular baliliri wə qarpaylarni wə yūktaklirining həmmisini aldida mangduruwətkənidi. **22** Mikahning əyidin heli yiraklioʻanda Mikahning əyining ətrapidiki həklər yioʻilip, Danlarʻoʻa qoʻolap yetixti. **23** Ular Danlarni towlap qakirdi, Danlar burulup Mikahqə: — Sanga nemə boldi, bunqiwila kəp həlkni yioʻip kelip nemə qilmaqisən?! — dedi. **24** U jawab berip: — Silər mən yasatqan məbudlarni kahinim bilən qoxup aldinglar, andin kəttinglar! Manga yənə nemə qaldi?! Xundak turukluk silər tehi: «Sanga nemə boldi?» — dəwatisiləroʻu! — dedi. **25** Danlar uningʻoʻa: — Ünüingni qikarma, bolmisa aqqiqi yaman kixilər seni tutuwelip, seni wə ailəngdikilərnə janliridin juda qilmisun, yənə, — dedi. **26** Bularni dəp Danlar əz yolioʻa mangdi; Mikah

ularning özidin küqlük ikənlikini kərüp, yenip öz öyigə kətti. **27** Ular Mikah yasatquzoqan nərsilər wə uning kahinini elip, Laixka hujum kildi; u yərdiki həlk tinq-aman wə hatirjəm turuwatqanidi; ular ularni kiliqlap kīrip, xəhərni otta kəydürüwətti. **28** Xəhərni kutkuzoqudək heq adəm qikimidi; qünki bu xəhər Zidondin yirakta idi, həlki heqkim bilən bardi-kəldi kilixmaytti. Xəhər Bəyt-Rəhəbning yenidiki jiloqida idi. Danlar xəhərni qaytidin kurup, olturaqlaxti. **29** Ular bu xəhərgə Israilning ooqulliridin boləqan, öz atisi Danning ismini qoyup Dan dəp atidi. Ilgiri u xəhərning nami Laix idi. **30** Danlar xu yərdə bu oyma butni əzlirigə tiklidi; Musaning ooqli Gərxomning əwladi Yonatan wə uning ooqulliri bolsa xu zeminning həlki sürgün boluxka elip ketilgən künqigə Danlarning kəbilisigə kahin bolup turoqanidi. **31** Hudaning öyi Xilohda turoqan barliq waqitlarda, Danlar əzliri üqün tikligən, Mikah yasatquzoqan oyma məbud [Danda] turoquzuldi.

19 Israilda tehi padixah tiklənmişən xu künlərdə, Əfraim taqlik rayonining qət tərpidə olturuxluk bir Lawiy kixi bar idi; u Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmlik bir kizni kenizəklikkə aldi. **2** Lekin u kenizək erigə wapasizlik kīlip, uning yenedin qikip, Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmgə atisining öyigə berip, tət ayqə turdi. **3** U waqitta uning eri qopup kenizikigə yahxi gəplərni kīlip, kənglini elip yandurup kelixkə kenizikining yenioqə kəldi. U bir hizmətkarini wə ikki exəkni elip bardi. Kenizək erini atisining öyigə elip kirdi; atisi uni kərüp hux bolup qarxi aldi. **4** Uning keynatisi, yəni kizning atisi uni

tutup qaldı, u u yərdə üq küngiqə yəp-iqip, uning bilən yetip qoptı. **5** Tətinqi küni Lawiy kixi səhər qorup mangojili təyyarliniwidi, kenizikining atisi küy'oolioja: — Bir tooqram nan yəp yürikingni quwwətləndürüp andin mangojin, — dedi. **6** Xuning bilən ular ikkisi olturup billə yəp-iqip tamaklandı. Qizning atisi u kixigə: — Səndin ətünəy, bu keqimu qonojin, kənglüng eqilsun, dedi. **7** Bu kixi mangojili qoruwidi, lekin qeynatisi uni zorlap, yənə elip qaldı, u yənə bir kün qondi. **8** Bəxinqi küni u səhər qorup mangojili təyyarlandı, lekin qizning atisi uningəja: — [Awwal] yürikingni quwwətləndürgin, dedi. Xuning bilən ular ikkisi kün egilgüqə olturup, billə tamaklandı. **9** Andin bu kixi keniziki wə hizmətkarini elip mangojili təyyarliniwidi, qeynatisi, yəni qizning dadasi uningəja: — Mana, kəq kirəy dəwatidu, səndin ətünəy, bu yərdə yənə bir keqini ətüzüinglar; mana, kün məşrikkə egiliptu, bu yərdə qonojin, kənglüng eqilsun; andin ətə səhərdə yoloja qikip, ətüinglərgə ketinglar, — dedi. **10** Lekin u kixi əmdi yənə bir keqə qonuxka unimay, qorup yoloja qikip Yəbusning, yəni Yerusalemining udulioja kəldi. Uning bilən billə ikki tokukluk exək wə keniziki bar idi. **11** Ular Yəbuska yeqin kəlgəndə kün olturay dəp qalojaqqa, hizmətkari oqjisiəja: — Yəbusiylarning bu xəhərigə kirip, xu yərdə qonayli, dedi. **12** Lekin oqjisi uningəja jawab berip: — Biz Israillar turmaydiojan, yat əllər turidiojan xəhərgə kirməyli, bəlki Gibeahqa ətüp ketəyli, dedi. **13** Andin u yənə hizmətkarioja: — Kəlgin, biz yeqindiki jaylardin birigə barayli, Gibeahda yaki Ramahda qonayli, dedi. **14** Xuning bilən ular mengip, Binyamin yurtidiki

Gibeahning yenoq̄a yetip baroq̄anda kün olturoq̄anidi. **15** Ular Gibeahqa kirip, u yerdä q̄onmaq̄i boldi; xähärning q̄ong mäydanoq̄a kirip olturuxti; lekin heq̄kim ularni q̄onduruxqa öyigä tækliپ q̄ilmidi. **16** Hälbuki, u keq̄isi q̄eri bir adäm ixini tügitip, etizliqtin yenip keliwatq̄anidi. U äslidä Əfraim taq̄liқ rayoniliқ adäm idi, u Gibeahda musapir bolup, olturaқliқip q̄aloq̄anidi; lekin u yördiki häqlär Binyaminlardin idi. **17** U bexini këtürüp qarap, bu yoluq̄ining xähärning mäydanida olturoq̄inini kërüp uningdin: — Q̄ayerdin kælding? Q̄ayärgä barisän? — döp soridi. **18** U jawab berip: — Biz Yähuda yurtidiki Bəyt-Lähəmdin Əfraim taq̄liқining q̄ət yaқiliriq̄a ketip barimiz; män äsli xu jaydin bolup, Yähuda yurtidiki Bəyt-Lähəmgä baroq̄anidim; ixlirim Pärwərdigarning öyigä munasiwätliқ idi; lekin bu yerdä heq̄ kim meni öyigä tækliپ q̄ilmidi. **19** Bizning exəklirimizgä beridiq̄an saman wə boşuzimiz bar, özüm, dedəkliri, xundaқla kəminiliring bilən boloq̄an yigitkimu nan wə xarablar bar, bizgä heq̄ nemä kəm əməs, — dedi. **20** Buni anglap q̄eri kixi: — Tinq-aman boloq̄aysän; siləring mohtajliringlarning həmmisi mening üstümgä bolsun, əmma koq̄ida yatmanglar! — döp, **21** uni öz öyigä elip berip, exəklirigä yəm bərdi. Mehmanlar putlirini yuyup, yəp-iqip oq̄izalandi. **22** Ular kənglidä hux bolup turoq̄inida, mana, xähärning adəmliridin birnəqqəylən, yəni birq̄anqə lükqəк kelip öyni q̄orxiwelip, ixikni urup-kəqip, öyning igisi boloq̄an q̄eri kixigä: — Sening öyüggə kəlgən xu kixini bizgä q̄iq̄irip bərgin, uning bilən yeq̄inq̄iliқ q̄ilimiz, — dedi. **23** Buni anglap öy igisi ularning q̄exioq̄a q̄iq̄ip ularoq̄a: — Bolmaydu, öy

buradərlirim, silərdin ətünüp qalay, mundaq rəzillikni qilmanglar; bu kixi mening øyümgə mehman bolup kəlgənikən, silər bunda qiplasliq qilmanglar. **24** Mana, mening pak bir kizim bar, yənə u kixining keniziki bar. Mən ularni kexinglarə qaqirip berəy, silər ularni ayaq asti qilsanglar məyli, nəziringlarə nemə hux yaxsa ularni xunda qilinglar, lekin bu kixigə muxunda qiplasliq ixni qilmanglar, — dedi. **25** Lekin u adəmlər uningə kulak salmidi; yoluqi kenizikini ularning aldiə sərəp qiqirip bərdi. Ular uning bilən billə bolup kəqtin ətigəngiqə ayaq asti qildi; ular tang yoruəanda andin uni qoyup bərdi. **26** Qokan tang səhərdə qaytip kelip, uning əojisi kənoqan əyning dərwasisining bosuəisioə kəlgəndə yiqilip kelip, tang atkuə xu yərdə yetip qaldi. **27** Ətigəndə uning əojisi kəpup əyning ixikini eqip, yoloə qiqmaqqi bolup texioə qiqiwidi, mana, uning keniziki bolə qokan əyning dərwasisi aldidə kolliri bosuəining üstigə kəyukluk həlda yatatti. **28** U uningə: — Kəpkin, biz mangayli, dedi. Lekin qokan heqbir jawab bərmidi. Xuning bilən u qokanni exəkkə artip, kəzoqilip əz əyigə yürüp kətti. **29** Əz əyigə kəlgəndə, piqakni elip kenizikining jəsiti ni səngəkliri boyiqə on ikki parə qilip, pütkül Israil yurtining qət-yaqiliriəiqə əwətti. **30** Xunda q boldiki, buni kərgənləring həmmisi: «Israil Misirdin qiqқан күндin tartip bügüngiqə bunda q ix bolup baqmioəanidi yaki kəülüp baqmioəanidi. Əmdi bu ixni obdan oylixip, qanda q kilix kəəklikini məslihətlixəyli» — deyixti.

20 Xuning bilən Israillarning həmmisi qikip, jamaət Dandin tartip Bəer-Xebaşiqa yiqilip Gilead zeminining həlki bilən koxulup Mizpaḥda, Pərwərdigarning aldiqə kelip bir adəmdək boldi. **2** Pütkül qowmning qongliri, yəni Israilning həmmə kəbilisining baxlikliri Hudaning həlkining jamaiti arisida ḥazir boldi. Jamaət jəmiy bolup tət yüz ming kiliq tutқан piyadə əskər idi **3** (Binyaminlar Israilning Mizpaḥda jəm boləjinidin əmdi həwər tapқанidi). Israillar sürüxtə kilip: «Bu rəzil ix қандақ yüz bərdi?» — dəp soridi. **4** Əltürülgən qokanning eri Lawiy kixi jawab berip mundaқ dedi: — «Mən bolsam əz kenizikimni elip, Binyaminning Gibeah xəḥirigə qonəyli barəjanidim; **5** Gibeahning adəmliri keqidə manga ḥujum қilmaqқи bolup, meni dəp əyni қorxiwaldi. Ular meni əltürüxnə kəstlidi, kenizikimni bolsa ular ayaq asti қilip əltürüwətti. **6** Xuning bilən mən kenizikimning jəsitini parqə-parqə қilip, kixilərgə kətürtküzüp Israilning mirasi boləjan zeminning ḥərbir yurtioqə əwəttim. Qünki ular Israil iqidə pasiklik wə iplaslik қildi. **7** Mana, əy barlik Israillar, silər ḥəmminglar oylinip, məslihət kərsitinglar». **8** Xuning bilən həmmə həlk bir adəmdək қorup: — Arimizdin nə ḥeqkim əz qedirigə barmisun nə ḥeqkim əz əyigə қaytmisun, **9** bəlki biz Gibeahқа xundaқ қilayliki: — Biz qək taxlap uningə ḥujum қilayli; **10** biz Israilning həmmə kəbilisidikilərdin yüzning iqidin onni, mingdin yüzni, on mingdin mingni tallap қikip, ularni həlk üqün ozuқ-talkan yətküzüxkə təyinləyli. Xundaқ қilip həlk Binyamin yurtidiki Gibeah xəḥirigə berip, ularning Israil iqidə қiləjan barlik iplaslikini

ularning öz bexioğa yandursun, — deyixti. **11** Xuning bilən Israilning hëmmə adəmliri bir adəmdək bolup, u xəhərgə hujum kixixğa toplandi. **12** Andin Israil kəbililiri Binyaminning barlik jəmətlirigə əlqi əwətip: — Aranglarda yüz bərgən bu rəzillik zadi nemə ix? **13** Əmdi Gibeahdiki bu lükqəklərnı bizgə tutup beringlar. Xuning bilən biz ularnı əlümgə məhkum kılıp, Israildin rəzillikni yok kilyli, — dedi. Ləkin Binyaminlar öz kərindaxliri boləqan Israillarning səzini tingximidi, **14** bəlki Binyaminlar Israilə qərxi jəng kixix üqün xəhər-xəhərlərdin kelip Gibeahda yiojildi. **15** U wəqıtta Binyaminlardin xəhər-xəhərlərdin tizimlanəqanlar yigirmə altə ming kiliq tutqan ərkək idi. Uningdin baxqə Gibeahdin hillanəqan yəttə yüz əskər bar idi. **16** Bu pütkül qoxun arisida hillanəqan yəttə yüz solhay əskər bolup, saləqə taxni selip nixanəqə atsa, kixiqimu keyip kətməytti. **17** Binyamin kəbilisidin baxqə, Israilning adəmliri sanəktin ötküzüliwidi, kiliq tutqanlar tət yüz ming ərkək qixti; bularning həmmisi jəngqilər idi. **18** Israil qəpup Bəyt-əlgə qixip Hudadin: — Bizning arimizdin kim awwal qixip Binyaminlar bilən sokuxsun, dəp soriwidi, Pərwərdigar jawab berip: — Yəhuda [awwal] qixsun, dedi. **19** Xuning bilən Israillar ətisi səhər qəpup Gibeahning udulida qedirgəh tikti. **20** Andin Israilning adəmliri Binyamin bilən uruxuxqə qixip, Gibeahning yenida raslinip ularəqə qərxi səp tüzdi. **21** Xu küni Binyaminlar Gibeahdin qixip, Israildin yigirmə ikki ming kixini əltürüp, yərgə yəksan kiliwətti. **22** Ləkin Israilning adəmliri jasarətkə kelip, awwalki küni səp tüzgən jayda ikkinqi küni yənə səp tüzdi. **23** [səp tüzüxtin

awwalki ahximi] Israil Pərwərdigarning aldiqə berip, kəq kirgüqə pəryad kəlip yioqlap, Pərwərdigardin yol sorap: — Biz əz kərindiximiz boləjan Binyamin nəsiliri bilən yənə uruxuxkə qiqsak bolamdu, bolmamdu? — dəp soriwidi, Pərwərdigar jawab berip: — Ularəja hujum kilinglar, dedi. **24** Xuning bilən Israillar ikkinqi küni Binyaminlarəja yekın kelip hujum kildi. **25** Binyaminmu ikkinqi küni Gibeahdin qikip Israillar bilən soquxup, ularning on səkkiz ming adimini ɵltürüp, yərgə yəksan kiliwətti; bularning həmmisi kiliq tutqanlardin idi. **26** Andin Israillarning həmmisi, yəni pütün qoxun qopup Bəyt-Əlgə qikip yioqlap, xu küni Pərwərdigarning aldidə kəqkiqə roza tutup, Pərwərdigarning aldidə kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliki ɵtküzdi. **27** Xu künlərdə Hudaning əhdə sanduqi xu yərdə bolup, Hərunning əwladi, Əliazarning oqlı Finihəs uning aldidə hizmət kılatti; xuning bilən Israillar Pərwərdigardin yol sorap: — Biz əz kərindiximiz boləjan Binyaminning nəsiliri bilən yənə uruxuxkə qikamduk yaki tohtap qalamduk? — dəp soridi; Pərwərdigar jawabən: — Qikinglar, qünki ətə Mən ularni sening qolungəja tapxurimən, dedi. **29** Buni anglap Israil həlki Gibeahning ətrapiəja əskərlərnı pistirma koydi; **30** üqinqi küni Israillar ilgiriki ikki qetimkidək Binyaminlarəja hujum kiliqkə Gibeahning udulioqə kelip səp tüzdi. **31** Binyamin [Israil] həlkiqə qarxi jənggə qikiwidi, həlk ularni xəhərdin azdurup qikti. Ular Bəyt-Əlgə qikidiəjan yol wə Gibeahkə baridiəjan yolning üstidə həm dalada həlkni ilgiriki ikki qetimkidək urup kiroqlı turdi. Israilning adəmliridin ottuzqə kixini

öltürdi. **32** Binyaminlar: — Ular yənıla awwalkidək məşlup boldi, — deyixti. Əmma İsrail: — Bizlər keqip ularni xəhərdin əgəxtürüp qikip, yollarə elip qikayli, dəp məslihətlixiwəlanidi. **33** Xuning bilən İsrailning həmmə adəmliri öz jayidin kəpup Baal-Tamarə berip səp tüzdi, pistirmida turoqan İsrailarmu öz jayidin, yəni Gebadiki qiməndin qikip kəldi. **34** İsrailning arisidin sərhil on ming kixi Gibeahning udulidin uningə hujum kildi, jəng kəttik boldi. Ləkin Binyaminlar əzlrining üstigə bala yəkinlaxkəninini bilməy kəldi. **35** Pərwərdigar Binyaminlarni İsrailning aldida məşlup kəloqəqə, ular u küni Binyaminlardin yigirmə bəx ming bir yüz kiliq tutkən adəmnə öltürdi. **36** Əmdi Binyaminlar əzlrining məşlup boləjinini kərdi. İsrailning adəmliri əslidə Gibeahkə qoyəqən pistirmidiki kixilirigə ixənq kəlip, Binyaminlarni əldəp, aldida qekingənidi. **37** U wəqəttə pistirmidikilər tezdin atlinip Gibeahkə hujum kəlip besip kirip, xəhərdikilərnəng həmmisini kəliqləp kirdi. **38** İsrailar əslidə pistirmidikilər bilən əldin'ala nixən üqün bəlgə bekitkənidi, yəni xəhərgə ot kuyup, kəlin tütün tüwrükining əsmənə kətürüluxini bəlgə kəlixkə kəlixiwəlanidi. **39** Xungə İsrailning adəmliri uruxtin wəktinqə qekingəndə, Binyaminlar İsrailning adəmlirini urup sokup, ottuzqə kixini öltürüp: — Mana, İsrail awwalki jəngdikidək əldimizdə xəksiz tarmar bolidu, — deyixti. **40** Ləkin xəhərnəng iqidin tütün tüwrük ərləp qikqəndə, Binyaminlar kəynigə burulup kəriwidi, manə, pütkül xəhər is-tütək bolup əsmənləroqə kətürülüp kətiwətətti. **41** Xu həman İsrailning adəmliri burulup

yenip keldi, Binyaminning adamliri bolsa: Bizgə bala yeqinlaxti dəp, wəhimigə qüxti. **42** Ular Israillarning aldidin burulup qöllükkə mangidiqan yol bilən keqip kətti; lekin jəng ularning kəynidin iz besip mangdi; ətrapidiki hərqaysi xəhərlərdin adəmlər qikip ularni arioqa elip həlak kildi. **43** Xu tərīkidə ular Binyaminlarni qorxiwaldi, ularni kün qikix təripidiki Gebaning udulioiqə tohtimay qoqlap berip, qəyləp ɵltürdi. **44** Buning bilən Binyaminlardin on səkkiz ming kixi ɵldi, ularning həmmisi batur palwanlar idi. **45** Baxqiliri burulup qəl tərəpkə keqip, Rimmon qoram texioqa bardi; əmma Israillar yollarda huddi baxaq tərgəndək ulardin bəx ming adəmni ɵltürdi; andin ularning kəynidin Gidoməiqə qoqlap berip, yənə ikki ming adəmni ɵltürdi. **46** U küni Binyaminlardin ɵltürülgənlər yigirmə bəx ming adəm idi. Bularning həmmisi palwanlar bolup, qiliq tutqanlar idi. **47** Həlbuki, ulardin pəkət altə yüz adəm qaloqanidi, ular burulup qəl tərəpkə keqip, Rimmondiki tik yaroqa bardi. Ular Rimmondiki tik yarda tət ay turdi. **48** Israillar yənə Binyaminlarning zeminiqə yenip kelip, həmmə xəhərlərdiki adəmlərni, qarpaylarni həm uqriqanlarning həmmisini qiliq bilən kiriwətti, xundakla ot quyup, udul kəlgən xəhərlirining həmmisini kəydürüwətti.

21 Əslidə Israilning adamliri Mizpaqda kəsəm qilixip: — Bizning iqimizdin heqkim öz qizini Binyaminlaroqa hotunluqqa bərmisun, — deyixkənidi. **2** Xuning üqün həlk Bəyt-Əlgə kelip, u yərdə kəq kirgüqə Hudaning aldida pəryad kətürüp qattiq yioqlixip: — **3** Əy Israilning Hudasi Pərwərdigar, Israilda nemixqa xundak ix yüz beridu,

nemixka Israilning qabiliridin biri yoqap katsun? — deyixti. **4** Etisi halk sehər qopup, u yerdə kurbangah yasap, koydurmə kurbanliq wə inakliq kurbanlikliri sundi. **5** Israillar ezara: — Israilning harkaysi qabiliridin jamaətkə qoxulup Pərwərdigarning aldida hazir boluxka kəlmigən kimlər bar? — dəp soraxti, qünki ular kimki Mizpahka Pərwərdigarning aldida hazir bolmisa, u xəksiz ölümgə məhkum qilinsun, dəp kattik kəsəm qilixkanıdi. **6** Israil öz qerindixi boləqan Binyamin toqruluk puxayman qilip: — Mana, əmdi Israil arisidin bir qəbilə üzüwetildi. **7** Biz Pərwərdigarning namida bizning iqimizdin heqkaysimiz öz qizimizni Binyaminlarəqə hotunluqka bərməymiz, — dəp kəsəm qiləqaniduk; əmdi qəndəq kilsəq ulardin qələqlirini hotunluq qilalaymiz — deyixti. **8** Ular yənə ezara: — Israil qəbiliridin qaysisi Mizpahka, Pərwərdigarning aldioqə qiqmidi? — dəp soraxti. Mana, Yabəx-Gileadliqlardin heqkaysisi qedirgahka, jamaətkə qoxuluxka kəlmigənidi. **9** Qünki həkni sanap kərgəndə Yabəx-Gileadning adəmliridin u yerdə heqkim yoq idi. **10** Xuning bilən jamaət on ikki ming palwanni u yərgə əwətip, ularəqə tapilar: — Yabəx-Gileadta turuwatqanlarni, jümlidin ayallar wə balilarni urup-qirip qiliqlap əltürüwetinglar; **11** xundəq qilinglarki, barliq ərkəklərnə wə ərlər bilən billə boləqan barliq ayallarni əltürüwetinglar, dedi. **12** Ular xundəq qilip Yabəx-Gileadtiki həkning iqidə tehi ərlər bilən billə bolup baqmioqan tət yüz qizni tepip, ularni tutup Qanaan zeminidiki Xilohka, qedirgahəqə elip kəldi. **13** Andin pütkül jamaət Rimmondiki tik

yardiki Binyaminlaroq̄a ad̄am ̄aw̄etip, ularoq̄a tinqlik salimini jakarlidi. **14** Xuning bil̄en Binyaminlar q̄aytip k̄aldi; Israillar Yab̄ex-Gileadtiki h̄ayat q̄aloq̄an q̄izlarni ularoq̄a hotunlukq̄a b̄ardi, lekin bular ularoq̄a yetixmidi. **15** W̄e h̄al̄k Binyamin tooq̄ruluk puxayman q̄ildi; q̄unki P̄erw̄ardigar Israilning k̄abilirining arisida k̄amt̄uk p̄ayda q̄ilip q̄oyoq̄anidi. **16** Bu waq̄itta jamāatning aqsakalliri: — Binyaminning q̄iz-ayalliri yoq̄utiwetildi, ̄amdi biz q̄andak q̄ilsak q̄aloq̄anlirini hotunluk q̄ilalaymiz, — dedi. **17** Andin ȳan̄e: — Binyamindin q̄eqip q̄utul̄oq̄an q̄aldisiq̄a miras saqlinixi ker̄akki, Israilning bir k̄abilisimu oq̄up k̄atm̄asliki ker̄ak. **18** P̄aq̄at bizla q̄izlirimizni ularoq̄a hotunlukq̄a b̄ars̄ak bolmaydu, q̄unki Israillar: «Oz q̄izini Binyaminlaroq̄a hotunlukq̄a b̄erḡan kixi l̄en̄atk̄a q̄alsun!» d̄ep q̄as̄em q̄ilixq̄an, — deyixti. **19** Ular ȳan̄e: — Mana, B̄eyt-̄alning ximal t̄aripidiki, B̄eyt-̄aldin X̄ak̄amḡa q̄iq̄idioq̄an yolning x̄er̄k t̄aripidiki, Libonahning j̄anub t̄aripidiki Xiloh̄da h̄er yili P̄erw̄ardigarning bir h̄eyti bolup turidu, — dedi. **20** Andin Israillar Binyaminlaroq̄a buyrup: — Sil̄er berip, [xu ȳardiki] ̄uz̄umzarliqlaroq̄a yoxuruniwelinglar. **21** K̄ezitip turunglar, q̄aq̄aniki Xiloh̄diki q̄izlarning ussul oynioq̄ili q̄ikq̄inini k̄ers̄anglar, ̄uz̄umzarliqlard̄in q̄ikq̄ip h̄erbiringlar Xiloh̄ning q̄izliridin birini ̄ez̄unglaroq̄a hotunlukq̄a elip q̄eqinglar, andin Binyaminning zeminiq̄a ketinglar. **22** Xundak boliduki, ̄aḡar ularning atiliri ya aka-ukiliri kelip bizḡa p̄eryad k̄et̄urs̄e, biz ularoq̄a: «Bizḡa ȳuz-hatir̄e q̄ilip, ularoq̄a yol q̄oyunglar, q̄unki biz j̄engd̄e ularning h̄ammisiḡa hotunlukq̄a toluk birdin q̄iz alalmiduk; uning ̄ustiḡa sil̄er bu q̄etim q̄izliringlarni ̄ez

ihitiyarliqinglar bilən ularoqa bərmidinglar; ihtiyarən bərgən bolsanglar, gunahqa tartilattinglar», dəymiz, — dedi. **23** Binyaminlar xundak qilip sani boyiqə ussul oynaydiqan qizlardin əzligə hotunlukka elip keqip, əz miras zeminiqə qaytip berip, xəhərlərnə yənə yasap u yərdə turdi. **24** U waqıtta Israil u yərdin ayrilip, hərbiri əz qəbililiri wə jəmətigə yenip bardı, andin hərbiri əz miras zeminiqə kətti. **25** Xu künlərdə Israilda heq padixah bolmidi; həkim əz nəziridə yahxi kərüngənni qilatti.

Rut

1[Batur] Həkimlar həküm sürgən məzgildə xundak boldiki, zeminda aqarqilik yüz bərdi. Xu waqıtta bir adəm ayali wə ikki oqlini elip Yəhuda zeminidiki Bəyt-Ləhəmdin qıqıp, Moabning səhralirida bir məzgil turup kelixkə bardı. **2** U kixining ismi Əlimələk, ayalining ismi Naomi, ikki oqlining ismi Maqlon bilən Kilyon idi. Ular Bəyt-Ləhəmdə olturukluk, Əfrat jəmətidin idi. Ular Moabning səhrasioqa kelip xu yərdə olturaqlaxtı. **3** Keyin Naomining eri Əlimələk əldi; ayali ikki oqli bilən qaldı. **4** Ular Moab kızliridin əzlrigə hotun aldı. Birining eti Orpah, yənə birining eti Rut idi. Ular xu yərdə on yildək turdı. **5** Maqlon bilən Kilyon hər ikkisi əldi; xuning bilən apisi eri həm oqulliridin ayrılıp yaloquz qaldı. **6** Xuning bilən ayal ikki kelini bilən qopup Moabning səhrasidin qaytip kətməkqi boldi; qünki u Pərwərdigarning Əz həlkini yoqlap, axlik bərgənliki toqrisidiki həwərnı Moabning səhrasida turup anglioqanıdı. **7** Xuning bilən u ikki kelini bilən billə turoqan yeridin qıqıp, Yəhuda zeminioqa kaytixka yoloqa qıqıti. **8** Naomi ikki kelinigə: — hər ikkinglar qaytip öz ananglarning öyigə beringlar. Silərnıng mərhumlaroqa wə mangan meħribanlik kərsətkinınglardək Pərwərdigarmu silərgə meħribanlik kərsətkəy! **9** Pərwərdigar silər ikkinglarnı öz erınglarning öyidə aram tapkuzoqay! — dəp, ularnı səyüp koydı. Ular hərkirəp yioqlıxıp **10** uningoqa: — Yak, biz qoqum senıng bilən təng öz həlkingning yenioqa kaytimiz, — deyixtı. **11** Lekin Naomi: — Yenip ketinglar, əy kızlirim! Nemixka menıng bilən barmakqisilər? Qorsıqımda silərgə ər bolouduək oqullar barmu? **12** Yenip

ketinglar, əy qizlirim! Qünki mən kerip kətkəqkə, ərgə tegixkə yarimaymən. Dərəkəkətən bögün keqə bir ərlük boluxkə, xundakla oşulluk boluxkə ümid bar degəndimu, **13** ular yigit boluquqə səwr kilip turattinglarmu? Ularni dəp baxkə ərgə təgməy saklap turattinglarmu? Yak, bolmaydu, qizlirim! Qünki Pərwədigarning kəli manga qarxi bolup meni azablaydişini üqün, mən tartidişan dər-d-ələm silərningkidin tehimu eşir bolidu, — dedi. **14** Ular yənə hərkirəp yioşlaxti. Orpah keynanisini səyüp hoxlaxti, lekin Rut uni qing kuşaklap turuwaldi. **15** Naomi uningə: — Mana, kelin singling əz həlki bilən iləşirining yenioşə yenip kətti! Sənmə kelin singlingning kəynidin yenip kətkin! — dedi. **16** Ləkin Rut jawabən: — Mening sening yeningdin ketiximni wə sanga əgixix niyitimdin yenixni ətünmə; qünki sən nəgə barsang mənmu xu yərgə barimən; sən nədə kənsang mənmu xu yərdə kənimən; sening həlking meningmu həlkimdur wə sening Hudaying meningmu Hodayimdur. **17** Sən nədə əlsəng mənmu xu yərdə əlimən wə xu yərdə yatimən; əlümdin baxkisi meni səndin ayriwətsə Pərwədigar meni ursun həm uningdin axurup jazalisun! — dedi. **18** Naomi uning əzigə əgixip berixkə kət'iy niyət kəşinini kəşüp, uningə yənə eşiz aqmidi. **19** İkkisi mengip Bəyt-Ləhəmgə yetip kəldi. Xundak boldiki, ular Bəyt-Ləhəmgə yetip kəşginidə pütkül xəhərdikilər ularni kəşüp zilziligə kəldi. Ayallar bolsa: — Bu rasttinla Naomimidu? — deyixti. **20** U ularə jawabən: — Meni Naomi deməy, bəlki «Mara» dənglar; qünki Həmmigə Qadir manga zərdab yutkuzdi. **21** Tokkuzum təl hələttə bu yərdin qixtim;

lekin Pərwərdigar meni quruk qaytkuzdi. Pərwərdigar meni əyibləp guwahlik bərdi, Həmmigə Qadir meni harliqanikən, nemixka meni Naomi dəysilər? — dedi. **22** Xundak qilip Naomi bilən kelini Moab kizi Rut Moabning səhrasidin kaytip kəldi; ular ikkisi Bəyt-Ləhəmgə yetip kelixi bilən təng arpa ormisi baxlanqanidi.

2 Naomining erigə tuşqan kelidiqan Boaz isimlik bir adəm bar idi. U Əlimələkning jəmətidin bolup, intayin bay adəm idi. **2** Moab kizi Rut Naomiqa: — Mən etizlikqa baray, birəkimning nəziridə iltipət tepip, uning kəynidin mengip arpa baxaklirini tərsəm? — dedi. U uningqa: — Barqin, əy kizim, dedi. **3** Xuning bilən u qikip etizliklarqa kelip, u yərdə ormiqilarning kəynidin baxak tərdi. Bəhtigə yarixa, dəl u kəlgən etizlik Əlimələkning jəməti bolqan Boazning etizlikliri idi. **4** Mana, u waqıtta Boaz Bəyt-Ləhəmdin qikip kelip, ormiqilar bilən salamlixip: — Pərwərdigar silər bilən billə bolqay! — dedi. Ular uningqa jawabən: — Pərwərdigar sanga bəht-bərikət ata qilqay! — dedi. **5** Boaz ormiqilarning üstigə nazarətkə qoyulqan hizmətkaridin: — Bu yax qokan kimning kizi bolidu? — dəp soridi. **6** Ormiqilarning üstigə qoyulqan hizmətkar jawab berip: — Bu Naomi bilən billə Moabning səhrasidin kaytip kəlgən Moabiy qokan bolidu. **7** U: «Ormiqilarning kəynidin ənqilərnin arisidiki qeqilip kətkən baxaklarni teriwalaymu?» dəp təlöp kildi. Andin u kelip ətigəndin həziroqə ixləwatidu; u pəkət kəpidə bir'az dəm aldi, — dedi. **8** Boaz Rutqa: — Əy kizim, anglawatamsən?! Sən baxak tərgili baxka bir kimning etizlikqə barmiqin, bu yərdinmu kətmə, mening dedəklirim bilən birgə

muxu yərdə turoşin. **9** Dikqət qiləşin, kaysi etizda orma orəşan bolsa, [dedəklərgə] əgixip barəşin. Mən yigitlərgə: Uningə qəqilmanglar, dəp tapiləp qoydum! Əgər ussəp qalsang berip, idixlərdin yigitlirim [kuduqtin] tartqan sudin iqqin, — dedi. **10** Rut əzini yərgə etip tizlinip, bəşini yərgə təgküzüp təzim qilip, uningə: — Mən bir biganə tursam, nemixka manga xunqə oşəmhərlük qiləşudək nəziringdə xunqilik iltipət tapqanmən? — dedi. **11** Boaz uningə jawabən: — Erişg əlöp kətkəndin keyin keynanangə qiləşanlirişingning həmmisi, xundakla sening ata-anangni wə əz wətişingdin kandaq ayrilip, sən burun tonumaydişan bir həlknişing arisişə kəlginişing manga pütünləy ayan boldi; **12** Pərwərdigar qiləşinişingə muwapik sangə yanduroşay, sən kənatlirişing tegidə panah izdişən İsrailnişing Hudasi Pərwərdigar təripidin sangə uning toluq in'ami berilgəy, dedi. **13** Rut jawabən: — Əy hoşam, nəziringdə iltipət tapqaymən; mən sening dedikişing boluxqimu yarimişammu, sən manga təşəlli berip, dedikişinggə meşribanə səzləşni kilişing, — dedi. **14** Tamak waqtida Boaz uningə: — Qeni, buyakka kəlgin, nandiş yə, nanni sirkigə təgürşin! — dedi. Rut ormiqilərişing yenioşə kelip olturdi; Boaz kəmaqtin elip uningə tutti. U uningdin toyəşuqə yedi wə yənə azrak axurəşp qoydi. **15** U baxak tərgili qəşqanda, Boaz yigitlirişingə buyrup: — Uni hətta ənqilərişing arisişə baxak tərgili qəşunglar, uni heq hijaləttə qaldurmənglar. **16** Hətta həm uning üqün azrak baxaklarışni ənqilərdin ətəy ayrip, uningə tərgili qüşürüp qəşunglar, uni heq əyiblimənglar, dedi. **17** Xundak qilip u kəşkiqə etizlikta

baxak tərđi, teriwalođanlirini sođkanda, təhminən bir əfah arpa qikti. **18** Andin u arpisini elip, xəhərgə kirdi, keynanisi uning tərgən [arpisini] kərđi; u yənə u yəp toyunođandin keyin saklap qoyođinini qikirip uningođa bərđi. **19** Keynanisi uningođa: — Sən bügün nədə baxak tərđing, nədə ixliding? Sanga ođəmhörlük qilođan xu kixigə bəht-bərikət ata qilinođay! — dedi. U keynanisiođa kimningkidə ix qilođinini eytip: — Mən bügün ixligən etizning igisining ismi Boaz ikən, dedi. **20** Naomi kelinigə: — Tiriklərgimu, əlgənlərgimu meħribanlik qilixtin bax tartmiođan kixi Pərwədigardin bəht-bərikət kərgəy! — dedi. Andin Naomi uningođa yənə: — U adəm bizning yekın tuođkinimizdur, u bizni qutkuzalaydođan həmjəmətlərdin biridur, — dedi. **21** Moab kızi Rut yənə: — U manga yənə: «Mening yigitlirim pütün həsulumni yiođip boləuqə ular bilən birgə boləđin» dedi, — dedi. **22** Naomi kelini Rutqa: — Əy kızim, birsining sanga yamanlik qilmasliki üqün baxkısının etizlikiođa barmay, uning dedəkliri bilən billə qikip ixlisəng yahxidur, dedi. **23** Xuning bilən arpa wə buođday həsuli yiođilip boləuqə, Rut Boazning dedəkliri bilən yürüp baxak tərđi. U keynanisi bilən billə turuwərđi.

3 Xu künlərdə, keynanisi Naomi uningođa: — Əy kızim, qal-əhqwalingning yahxi boluxi üqün, sening aram-bəhtingni izdiməymənmü? **2** Sən dedəkliri bilən ixligən Boaz bizgə tuođqan kelidu əməsmü? Mana, bügün ahxam u hamanda arpa soruydu. **3** Əmdi sən yuyunup-tarinip, əzünggə ətirlik may sürüp, [esil] kiyimliringni kiyip, hamanođa qüxkin; ləkin u ər kixi yəp-iqip bolmiođuqə,

özüngni uningõja kersætmingin. **4** U yatqanda uning uhlaydioqan yerini kerüwal. Andin sän kirip, ayaq tæripini eqip, xu yærdæ yetiwalõjin. Andin u sanga nemæ kilix keræklikini eytidu, — dedi. **5** Rut uningõja: — Sän nemæ desæng mæn xuni kilimæn, — dedi. **6** U hamanoqa qüxüp, qeynanisi uningõja tapilioqandæk kildi. **7** Boaz yæp-iqip, kõnglini hux kilip qæxning ayioqõja berip yatti. Andin Rut xæpæ qikarmay kelip, ayaq tæripini eqip, xu yærdæ yatti. **8** Yerim keqidæ Boaz qeqüp, aldioqa engixkændæ, mana bir ayal ayioqida yatatti! **9** Kim sän?! — dæp soridi u. Rut jawabæn: — Mæn hizmætkarinq Rut bolimæn. Sän mening hæmjæmæt-nijatkarim bolõjining üqün hizmætkarinqning üstigæ tonungning etikini yeyip qoyõqaysæn, — dedi. **10** U jawabæn: — Əy qizim, Pærwærdigardin bæht-bærikæt tapqaysæn! Sening keyin kersætkæn sadaqæt-mehribanliqing ilgiri kersætkiningdinmu artuqtur; qünki [seni izdigæn] yigitlær, mäyli kæmbæoqæl bolsun, bay bolsun, ularning kæynidin kætmidinq. **11** I qizim, æmdi qorkmioqin! Deginqning hæmmisini orundap berimæn; qünki pütkül xæhirimizdiki metiwærlær seni pæzilætlik ayal dæp bilidu. **12** Durus, sanga hæmjæmæt-nijatkar bolõjinim rast; lekin sening mændin yeqinrak yænæ bir hæmjæmætinq bar. **13** Əmdi keqiqæ bu yærdæ kalõjin; ætæ sæhærdæ ægær u hæmjæmætlik hõqukini ixlitip seni elixni halisa, u alsun; lekin hæmjæmætlik hõquki boyiqæ seni almisa, Pærwærdigarning hayati bilæn kæsæm kilimænki, mæn sanga hæmjæmætlik kilip seni alay. Tang atquqæ bu yærdæ yetip turoqin! — dedi. **14** U uning ayioqida tang atquqæ yetip, kixilær bir-birini tonuõjudæk boluxtin burun

qopti. Qünki Boaz: — bir ayalning hamanoja kəlgini
heqkim bilmisun, dəp eytkanidi. **15** U yənə [Rutka]: — Sən
kiygən yepinqini eqip turojin, dedi. U uni eqip turuwidi,
Boaz arpidin altə kəmqən kəmləp berip, uning əxnisigə
artip qoydi. Andin u xəhərgə kirdi. **16** Rut keynanisining
yeniəja kəldi. U: — Əy kizim, sən hazır kim?! — dəp soridi.
Xuning bilən u keynanisioja u kixining qilojanlirining
həmmisini dəp bərdi. **17** U: — U bu altə kəmqən arpini
manga bərdi, qünki u: «keynanangning yeniəja quruk qol
qaytip barmiojin» dedi, — dedi. **18** Naomi: — Əy kizim, bu
ixning ahirining qandaq bolidiojinini bilgüqə muxu yərdə
təhir qilojin; qünki u adəm bügün muxu ixni pütküzməy
aram almaydu, dedi.

4 Boaz xəhər dərwazisioja qikip, xu yərdə olturdi. Mana,
u waqıtta Boaz eytkan heliki həmjəmətlik hokukioja
igə kixi keliwatatti. Boaz uningə: — Əy buradər,
kelip bu yərdə olturojin, dewidi, u kelip olturdi. **2**
Andin Boaz xəhərnin aqsakalliridin on adəmni qaqirip,
ularoimu: — Bu yərdə olturunglar, dedi. Ular olturojanda
3 u həmjəmətlik hokukioja igə kixigə: — Moabning
səhrasidin yenip kəlgən Naomi qerindiximiz Əlimələkkə
təwə xu zeminni satmaqci boluwatidu. **4** Xunga mən
muxu ixni sanga həwərləndürməkci idim, xundaqla
muxu yərdə olturojanlarning aldida wə həlkimning
aqsakallirining aldida «Buni setiwalojin» deməqimən.
Sən əgər həmjəmətlik hokukioja asasən alay desəng,
alojin; həmjəmətlik qilmay, almaymən desəng, manga
eytkin, mən buni biləy; qünki səndin [awwal] baxqisining
həmjəmətlik hokuki bolmaydu; andin səndin keyin

mening hokukum bar, dedi. U kixi: — Həmjəmətlik kılıp uni alimən, dedi. **5** Boaz uningə: — Undaқта yərni Naomining kolidin aloğan künidə mərhumning mirasiəja uning nami bilən ataloğan birər əvladi qalduruluxi üçün mərhumning ayali, Moab kizi Rutnimu elixing kerək, — dedi. **6** Həmjəmət kixi: — Undaқ bolsa həmjəmətlik hokukumni ixlitip [etizni] alsam bolmiojudək; alsam öz mirasimoja ziyən yətküzgüdəkmən. Həmjəmətlik hokukini sən özünğ ixlitip, yərni setivaloğın; mən ixlitəlməymən, dedi. **7** Qədimki waqıtlarda Israilda həmjəmətlik hokukioja yaki almxturux-tegixix ixioja munasiwətlik mundaқ bir rəsim-қaidə bar idi: — ixni kəsmək üçün bir tərəp öz kəxini selip, ikkinqi tərəpkə berətti. Israilda soda-setiқni bekitixtə mana muxundaқ bir usul bar idi. **8** Xunga həmjəmət hokukioja igə kixi Boazoja: — Sən uni aloğın, dəp, öz kəxini seliwətti. **9** Boaz aқsaқallaroja wə kəpқilikkə: — Silər büğün mening əlimələk kə təwə boloğan həmmi, xundaқla Kilyon bilən Maқlonoja təwə boloğan həmmi Naomining kolidin aloğınimoja guwaқtursilər. **10** Uning üstigə mərhumning nami kerindaxliri arisidin wə xəhirining dərwasididin əqürülməsliki üçün mərhumning mirasiəja uning nami boloğan [birər əvladi] qaldurulsun üçün Maқlonning ayali, Moab kizi Rutni hotunluққа aldim. Silər büğün buningəja guwaқtursilər, dedi. **11** Dərwasida turoğan həmmə həlk bilən aқsaқallar: — Biz guwaқturmiz. Pərwərdigar sening əyünggə kirgən ayalni Israilning jəmətini bərpa қiloğan Raқilə bilən Leyaқ ikkisidək қiloja; sən özünğ Əfrataқ jəməti iqidə bayaxat bolup, Bəyt-Ləhəmdə

nam-izziting ziyadə boləy; **12** Pərwərdigar sanga bu yax qokandin tapkuzidiojan nəsling tūpəylidin sening jəməting Tamar Yəhudaəja tuəp bərgən Pərazning jəmətidək boləy! — dedi. **13** Andin Boaz Rutni əmrigə elip, uningəja yəkinlik kildi. Pərwərdigar uningəja xapaət kilip, u hamilidar bolup bir oəul tuədi. **14** Kiz-ayallar Naomiəja: — Israilning arisida sanga həmjəmət-nijatkar nəsline üzüp qoymiojan Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhiyə kayturulsun! Xu nəslingning nami Israilda izzət-abruyluk boləy! **15** U sanga jeningni yengilioquqi həm keriojiningda seni əzizlioquqi bolidu; qünki seni səyidiojan, sanga yəttə oəuldin əwzəl boləjan kelining uni tuədi, — dedi. **16** Naomi balini elip, baərioja basti wə uningəja bakkuqi ana boldi. **17** Uningəja koxna boləjan ayallar «Naomiəja bir bala tuəuldi» dəp, uningəja isim koydi. Ular uningəja «Obəd» dəp at koydi. U Yəssəning atisi boldi, Yəssə Dawutning atisi boldi. **18** Pərazning nəsəbnamisi təwəndikidəktur: — Pərazdin Həzron tərəldi, **19** Həzrondin Ram tərəldi, Ramdin Amminadab tərəldi, **20** Amminadabtin Nahxon tərəldi, Nahxondin Salmon tərəldi, **21** Salmondin Boaz tərəldi, Boazdin Obəd tərəldi, **22** Obədtin Yəssə tərəldi wə Yəssədin Dawut tərəldi.

Samu'il 1

1 Əfraim taqlıqidiki Ramataim-Zofimda Əlkanah isimlik bir kixi bar idi. U Əfraimlik bolup, Yərohamning oqlı, Yəroham Elihuning oqlı, Elihu Tohuning oqlı, Tohu Zufning oqlı idi. **2** Uning ikki ayali bar idi. Birsining ismi Hannah, yəna birsining ismi Pəninna idi. Pəninnañning baliliri bar idi, lekin Hannahning balisi yok idi. **3** Bu adəm hər yili öz xəhiridin samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarqa səjdə qilip qurbanlik sunqili Xiloqqa baratti. U yərdə Əlining Hofniy wə Finihas degən ikki oqlı Pərwərdigarning kañinliri bolup ixləytti. **4** Hər qetim Əlkanah qurbanlik qiloqan künidə u [qurbanliqtin] ayali Pəninna wə uning hər bir oqlul-qizliriqqa öz ülüxini berətti. **5** Əmma Hannahqa bolsa u ikki həssilik ülüx berətti; qünki u Hannahni tolimu səyəttili. Lekin Pərwərdigar uni tuqlmas qiloqanidi. **6** Pərwərdigarning uni tuqlmas qiloqanliqidin uning kündəx rəqibi [Pəninna Hannahni] azablax üqün uning bilən kattıq qerixatti. **7** Wə hər yili, Hannah hər qetim Pərwərdigarning öyigə qıqqanda, [Pəninna] uningqqa azar berətti. Pəninna xundə qiloqaqqa, u yioqlap heq nemə yeməytti. **8** Ahiri uning eri Əlkanah uningqqa: — I Hannah, nemixqa yioqlaysən? Nemixqa birnərsə yeməysən? Nemixqa kənglünq azar yəydu? Mən özüm sanga on oqluldin əwzəl əməsmu?! — dedi. **9** Ular Xiloqda yəp-iqkəndin keyin (Əli degən kañin xu qaqda Pərwərdigarning ibadəthanisining ixiki yenidiki orundukta olturatti) Hannah dastihandin turdi; **10** u kattıq azab iqidə Pərwərdigarqa dua qilip zarzar yioqlaytti. **11** U kəsəm iqip: — I samawi qoxunlarning

Sərdari bolqan Pərwərdigar, əgər dedikingning dərdigə yetip, meni yad etip dedikingni untumay, bəlki dedikinggə bir oqul bala ata kılsang, uni pütün əmrining künliridə Sən Pərwərdigarqə beqixlaymən; uning bexioqə ustira heqqaqan selinmaydu, dedi. **12** U Pərwərdigarning aldidə duasini dawam kıliwatqanda, Əli uning aqzioqə qarap turdi; **13** qünki Hənnah duani iqidə kıloqqa ləwliri midirlawatqini bilən awazi anglanmaytti. Xunga Əli uni məst bolup qaptu, dəp oylidi. **14** Əli uningqə: — Qaqanoqıqə məst yürisən? Xarabingni özüngdin neri kıil, dedi. **15** Ləkin Hənnah jawabən: — Undaq əməs, i oqjam! Kəngli sunuq bir məzlummən. Mən xarabmu, haraqmu iqmıdim, bəlki jenim dərdini Pərwərdigarning aldidə təktüm; **16** dedəklirini yaman hotun dəp bilmigəyla. Qünki mening zor dərdim wə azablırimdin bu küngiqə xundaq nida kıliwatimən, dedi. **17** Əli uningqə jawab berip: — Tinq-aman qaytkin; Israilning Hudasi Əzidin tiligən iltijayingni ijabət kıloqay, dedi. **18** Hənnah: — Dedəkliri kəz aldiridə iltipat tapqay, dedi. U xularni dəp qıqip, oqıza yedi wə xuningdin keyin qirayida ilirikidək oqəmkinlik kərünmidi. **19** Ular ətisi tang səhərdə ornidin turup Pərwərdigarning huzurida səjdə kılip bolup, Ramahdiki əyigə yenip kəldi. Əlkanah ayali Hənnahqə yeqinqilik kıldi; Pərwərdigar uni əsligənidi. **20** Hənnah hamilidar bolup, waqti-saiti toxup, bir oqul tuqdi. U: «Mən uni Pərwərdigardin tiləp aldim» dəp, ismini Samuil qoydi. **21** Uning eri Əlkanah əyidiki həmmisi bilən Pərwərdigarqə atidioqan hər yillik qurbanlıqni kıloqili wə kıloqan qəsimini ada kılix üqün Xilohqə qıqti. **22** Ləkin Hənnah billə

barmay erigə: — Bala əmqəktin ayriloqandila andin mən uning Pərwərdigarining aldidə hazır boluxi üqün uni elip barimən; xuning bilən u u yərdə mənggü turidu, dedi. **23** Eri Əlkanah uningə: — Əzünggə nemə yahxi kərünsə, xuni kıləjin. Uni əmqəktin ayriəuqə turup turojin. Pərwərdigar Əz səz-kalamioqə əməl kıləjay, dedi. Ayali əydə kəlip balisi əmqəktin ayriloqə emitti. **24** Balisi əmqəktin ayriloqandin keyin u uni elip, xundakla üq buqə, bir əfah un wə bir tulum xarabni elip Pərwərdigarining Xiləhdiki əyigə apardi. Bala bolsa tehi kiqik idi. **25** Ular bir buqini soyup balini əlining kəxiəqə elip kəldi. **26** Xuning bilən Hənnah [uningə]: — I əojam, əzliridə həyat rast boləninidək, bu yərdə silining kaxlirida turup Pərwərdigarəqə nida kıləjan məzlum mən bolimən, dedi. **27** Mən muxu oqul bala üqün dua kıldim wə mana, Pərwərdigar mening tiligən iltijayimni ijabət kildi. **28** Əmdi hazır mən uni Pərwərdigarəqə tapxurup bərdim. Əmrining həmmə künliridə u Pərwərdigarəqə beəixlanəjan bolidu, dedi. Xuning bilən ular u yərdə Pərwərdigarəqə səjdə kildi.

2 Hənnah dua kəlip mundak dedi: — «Mening kəlbim Pərwərdigar bilən yayraydu, Mening münggüzüm Pərwərdigar bilən egiz kətürüldi; Aəzjim düxmənlirimning aldidə təntəniliktə eqildi; Qünki Sening nijatingdin xadlinimən. **2** Pərwərdigardək muqəddəs boləuqi yoqtur; Qünki Səndin baxqə həq kim yoq, Hundayimizdək həq uyultax yoqtur. **3** I insanlar, kibirlik səzliringlarni kəpəytiwərmənglar, Yoəjan gəplərnəni aəzginglardin qikərmənglar; Qünki Pərwərdigar bilim-

hidayatkə igə Hudadur. Insanlarning əməlliri Uning tərripidin tarazida tartilidu. **4** Palwanlarning oq-yaliri sundurildi; Lekin putlixip yikiləjanlarning beli bolsa kudrət bilən başlandı. **5** Korsiki tok boləjanlar nan tepix üçün özini yallanmilikğa bərđi; Lekin aq qaləjanlar hazir aq qalmidi; Hətta tuşmas ayal yəttini tuşidu; Lekin kəp balilik boləjan solixip ketidu. **6** Pərwədigar həm öltüridu, həm həyat beridu; U adəmni təhtisaraşqa qüxüridu, u yərdin yənə turəuzidu; **(Sheol h7585)** **7** Pərwədigar adəmni həm namrat kiliwetidu, həm bay kiliđu; U kixini həm pəs kiliđu, həm egiz kətüridu. **8** U əzi miskinni topidin qəpuridu, Qışliqtin yoqsulni kətüridu; Ularni esilzadilər arisida təng olturəuzidu; Ularni xan-xərəplik təhtigə miras kilduridu; Qünki yərninğ tüvrükliri Pərwədigarningkidur; U Əzi dunyani ularning üstigə saləjanidi. **9** Əz muqəddəs bəndilirining putlirini U məzmut kiliđu; Əmma rəzillər bolsa, qarəngəşuda xük kilinidu; Qünki heqkim öz kudriti bilən nusrət tapmaydu. **10** Pərwədigar bilən qarxilaxqanlar parə-parə kiliwetilidu; U Əzi asmanlardin ularəşə qarxi güldürləydu. Pərwədigar yər yüzining qətlirigiqə həküm qikşiridu; U Əzi tikligən padixahqə kudrət beridu, U Əzi məsihliginining münggüzini egiz kətüridu!». **11** Əlkanah bolsa Ramahdiki öz əyigə yenip bardı. Bala bolsa əlininğ kexida Pərwədigarəşə hizmət kiliş qaldı. **12** Əmma əlininğ oşulliri intayin yaman kixilərdin bolup, Pərwədigarni tonumaytti. **13** Kaşinlarning həlklərgə mundaş aditi boləjan: — Birsı qurbanlik kiliş, gəş qaynap pixiwatqanda kaşinning hizmətkari

kelip üq tillik qanggakni qolida tutup **14** dax, qazan, dangqan yaki korining iqigə sanjip, qanggakqa nemə elinoqan bolsa kahin xuni ozigə alatti. Ularning Xilohəqə [qurbanlik qiloqili] kəlgən həmmə Israillaroqə xundak aditi boləqan. **15** Xundakla hətta yaqni keydurməstə kahinning hizmətkari kelip qurbanlik qiliwatqan adəmgə: — Kahinoqə kawap üqün gəx bərgin, qünki u səndin qaynap pixqan gəx qobul qilmaydu, bəlki ham gəx lazim, dəytti. **16** Əgər qurbanlik qiloquqi uningəqə: — Awwal yeoqi keydürülüp bolsun, andin nemini halisang xuni aloqin, desə, u: — Bolmaydu, manga dərhal bər! Bolmisa məjburiy alimən, dəytti; **17** Xundak qilip bu ikki yaxning gunahı Pərwərdigarning aldida tolimu eoqir boləqanidi; qünki uning səwəbidin həq Pərwərdigarəqə atioqan qurbanliklar kəzgə ilinmaywatatti. **18** Əmma Samuil narəsida bala bolup kanaptin toquloqan bir əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida hizmət qilatti. **19** Buningdin baxqə uning anisi hər yilda uningəqə bir kiqik ton tikip, hər yillik qurbanlikni qiloqili eri bilən barəqanda aloqəq kelətti. **20** Əli Əlkanah wə ayaliəqə bəht tiləp dua qilip: — «Ayalingning Pərwərdigarəqə beoqixlioqinining orniəqə sanga uningdin baxqə nəsil bərgəy, dedi. Andin bu ikkisi əz əyigə yandi. **21** Xuning bilən Pərwərdigar Həannahni yoqlap bərikətləp, u həmilidar bolup jəmiy üq ooqul wə ikki qiz tuoqdi. Kiqik Samuil bolsa Pərwərdigarning aldida turup əsüwatatti. **22** Əli bək qerip kətkənidi. U ooqullirining pütkül Israiləqə həmmə qiloqanlirini anglidi həm jamaət qedirining ixikidə hizmət qilidioqan ayallar bilən yatqinimumu anglidi. **23** U ularəqə: —

Silər nemə üçün xundak ixlarni kilisilər? Qünki bu həlkning həmmisidin silərning yamanliqlarni anglawatimən, dedi. **24** Bolmaydu, i oqullirim! Mən angliqan bu həwər yahxi əməs, Pərwərdigarning həlkini azdurupsilər. **25** Əgər bir adəm yənə bir adəmgə gunah kilsa, baxqa birsi uning üçün Hudadin rəhim sorisa bolidu; ləkin əgər birsi Pərwərdigarğa gunah kilsa, kim uning gunahini tiliyələydu? — dedi. Ləkin ular atisining səzigə kulak salmidi; qünki Pərwərdigar ularni öltürüxni niyət kiloqanidi. **26** Əmma Samuil degən bala əsüwatatti, Pərwərdigar həm adəmlərning aldida iltipat tapqanidi. **27** Hudaning bir adimi Əlining yenioğa kelip mundak dedi: — Pərwərdigar xundak dəydu: «Misirda, Pirəwnningkidə turoqanda Əzümni atangning jəmätigə oquq ayan kilmidimmu? **28** Mən uni kaħinim bolux, Əz qurbangahimda qurbanlik kilix, huxbuy yekix wə Mening aldimda əfod tonini keyip hizmət kilixka Israilning həmmə kəbiliridin tallimioqanidimmu? Xuningdək Mən Israilning otta köydüridioqan həmmə qurbanliklirini atangoğa tapxurup təqdim kiloqan əməsmu? **29** Nemixka Mən buyruoqan, turaloqu jayimdiki qurbanlikim bilən axliq hədiyələri dəpsəndə kilisilər? Nemixka həlkim Israillar kəltürgən həmmə hədiyələarning esilidin əzliringlarni səmritip, əz oqulliringlarning hərmitini Meningkidin üstün kilisən?» **30** Uning üçün Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən dərhəqiqət sening wə atangning jəmätidikilər Mening aldimda hizmitimdə mənggü mangidu, dəp eytkanidim; ləkin əmdi Mən Pərwərdigar xuni dəymənki, bu ix hazır

Məndin neri bolsun! Meni hərmət qılqanlarni Mən hərmət qilimən, lekin Meni kəmsitkənlər pəs qarilidu.

31 Mana xundak künlər keliduki, sening bilikingni wə atangning jəmätining bilikini təng kesiwetimən; xuning bilən jəmätində birmu qeriqan adəm tepilmaydu!

32 Sən turaloqu jayimda dərd-qayoqu kərisən; Israillar hərəkandak huzur-bəhtni kərgini bilən, sening jəmätində əbədgiqə birmu qeriqan adəm tepilmaydu. **33** Wə Mən qurbangahimning hizmitidin üzüp taxlimioqan adiming bar bolsa, u kəzliringning hirəlixixi bilən jeningning azablinixioqa səwəb bolidu. Jəmätində tuqulqanlarning həmmisi balaqəttin etməy əlidu.

34 Sanga bu ixlarni ispatlaxqa, ikki oqlung Hofniy bilən Finihasning bexioqa qüxidioqan mundak bir alamət bexarət bolidu: — ularning ikkilisi bir kündə əlidu. **35** Əmma Əzümgə Rohim wə dilimdiki niyitim boyiqə ix kəridioqan sadik bir kahinni tikləymən; Mən uningqə məzmut bir jəmət qurimən; u Mening məsilə qiloqinimning aldidə mənggü mengip hizmət qilidu.

36 Xundak boliduki, sening jəmätindikilərdin hər bir tirik qaloqanlar bir sər kümüx wə bir qixləm nan tiləxkə uning aldioqa kelip uningqə təzim qilip: «Qahinlik hizmətliridin manga bir orun bərsilə, yegili bir qixləm nan tapay dəp eytidioqan bolidu» dəydu.

3 Samuil degən bala bolsa əlining aldidə Pərwərdigarning hizmitidə bolatti. Əmdi Pərwərdigarning səzi u künlərdə kəm idi; wəhiylik kərinüxlərmu kəp əməs idi. **2** Wə xundak boldiki, bir küni Əli ornida yatqanidi (uning kəzliri torlixip kərməs bolup qalay degənidi) **3** Hudaning

qirioji tehi oqmigən bolup, Samuil Pərwərdigarning ibadəthanisida, Hudaning əhdə sanduqioja yeqinla yərdə yatatti. **4** Pərwərdigar Samuilni qaqirdi. U: — Mana mən bu yərdə, dedi. **5** U Əlining kexioja yügürüp berip: — Mana mən, meni qaqirdingou, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qaqirmidim; kaytip berip yatqin, dedi. Xuning bilən u berip yatti. **6** Pərwərdigar yənə: «Samuil!» dəp qaqirdi. Samuil qorup əlining kexioja berip: Mana mən, meni qaqirdingou, dedi. Lekin u jawab berip: — Mən qaqirmidim i ooplum, yənə berip yatqin, dedi. **7** Samuil Pərwərdigarni tehi tonumiojanidi; Pərwərdigarning səzi uningouja tehi ayan kəlinmiojanidi. **8** Lekin Pərwərdigar yənə üqinqi ketim: «Samuil!» dəp qaqirdi; u qorup əlining kexioja berip: — Mana mən; sən meni qaqirding, dedi. U waqıtta Əli Pərwərdigar balini qaqiriptu, dəp bilip yətti. **9** Xuning bilən Əli Samuilouja: — Berip yatqin. U əgər seni qaqirsa, sən: — I Pərwərdigar, səz kəloqin, qünki kəlung angəlaydu, dəp eytkin, dewidi, Samuil berip ornida yatti. **10** Wə Pərwərdigar kelip yeqin turup ilqirikidək: — «Samuil, Samuil!» dəp qaqirdi. Samuil: — Səz kəloqin, qünki kəlung angəlaydu, dəp jawab bərdi. **11** Pərwərdigar Samuilouja: — Mana Mən angəliouanlarning ikki kəlikini zingildatqədək bir ixni Israilning arisida kəlməqimən. **12** Xu künidə Mən burun Əlining jəmətidikilər tooqrisida eytkinimning həmmisini uning üstigə qüxürimən; baxtin ahioqiqə ada kəlimən! **13** Qünki əzigə ayan bolouan kəbihlik tüpəylidin Mən uningouja, sening jəmətingdin mənggülik həküm qikərməqimən, dəp eytkənmən: qünki u ooplirining iplasəlikini bilip turup ularni

tosmidi. **14** Uning üqün Əlining jəmätidikilərgə kəsəm kılğanmənki, Əlining jəmätidikilərninğ kəbihlik i məyli qurbanlıq bilən bolsun, məyli hədiyə bilən bolsun kafarət kılınmay, əbədgiqə kəqürüm kılınmaydu, dedi. **15** Samuil ətisi tang atkuqə yetip, andin Pərwərdigarning öyining ixiklirini aqti. Əmma Samuil wəhiylik kərünüxni Əligə eytixtin kərkti. **16** Ləkin Əli Samuilni qakirip: — I Samuil oqlum, dedi. U: — Mana mən, dəp jawab bərđi. **17** U: — U sanga nemə söz kildi? Səndin ətünəy, uni məndin yoxurmiqlin. Əgər Uning sanga eytkanlirining birini manga eytmay koysang, Huda deginini sening bexingqla qüxürsun wə uningdin artuq qüxürsun! — dedi. **18** Xuning bilən Samuil uningqla həqnemini kəldurmay həmmiini dəp bərđi. Əli: — Mana, U Pərwərdigardur; U nemini layıq tapsa, xuni kilsun, dedi. **19** Samuil əsüp qong boluwatatti wə Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uning eytkan bexarətlık səzliridin həqkaysisini yərdə kəldurmaytti. **20** Xuning bilən pütkül Israil Dandin tartip Bəər-Xebaqlıqə Samuilning Pərwərdigarning pəyqləmbiri kılıp tikləngənlikini bilip yətti. **21** Xu waqlıttə Pərwərdigar Xilohda Əzini yənə ayan kildi. Qünki Pərwərdigar Xilohda Əz səz-kalami arkilik Samuilqla Əzini ayan kildi; wə Samuil Uning səzini pütkül Israilqla yətküzdi.

4 U waqlıttə Israil Filistiyələr bilən jəng kılqlıli qıqıp Əbən-Əzərgə yeqin jayda bargah-qedirlarni tikti. Filistiyələr bolsa Afək degən jayda bargah-qedirlarni tikti. **2** Filistiyələr Israillar bilən soquxkili səp tizip turdi. Jəng kəngəyğəndə Israil Filistiyələr aldidə tarmar boldi; Filistiyələr ularning jəng səpliridin tət mingqə adəmni əltürdi. **3** Halayıq

bargahqa yenip kalganda, Israilning aksakalliri: — Nemixka Pərwərdigar bugin bizni Filistiyələr tərripidin tarmar kildurdi? Biz Xiloħdin Pərwərdigarning əhdə sanduqini keximizə elip keləyli; u arimizda bolsa, bizni duxminimizning qolidin kutkuzidu, dedi. **4** Xu gəptin keyin halayiq Xiloħə adəm mangdurup, xu yərdin kerublarning otturisida olturoqan samawi qoxunlarning Sədari Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip kətürüp kəldi. Xuningdək Əlining ikki oqli Hofniy bilən Finiħasmu Hudaning əhdə sanduqi bilən billə kəldi. **5** Wə xundak boldiki, Pərwərdigarning əhdə sanduqi ləxkərgahqa elip kelingəndə pütkül Israil yərnə təwrətküdək küqlük bir quqan kətürüxti. **6** Filistiyələr küqlük təntənə awazini anglap: — Ibraniylarning ləxkərgahidin anglanoqan bu küqlük quqan nemə wəjidin qikkəndu, dəp eytixti. Arkədinla ular Pərwərdigarning əhdə sanduqining ularning ləxkərgahioqə kəltürülginini bilip yətti. **7** Xuning bilən Filistiyələr qorkup: — Ilaħlar ularning ləxkərgahioqə kəptu, həlimizə way! Mundak ix bu wəkitkiqə həq boləqan əməs, deyixti. **8** Həlimizə way! Bizni bu qudrətlik ilaħlarning qolidin kim kutkuzidu? Mana bayawanda misirliklarni türlük bala-wabalar bilən uroqan ilaħlar dəl xulardur! **9** I Filistiyələr, əzliringlarni jəsür kərsitip ərkəktək turunglar. Bolmisa, ibraniylar bizgə kul boləqandək biz ularəqə kul bolimiz; ərkəktək bolup jəng qilinglar! — dedi. **10** Xuning bilən Filistiyələr Israillar bilən jəng qildi. Israil tarmar qilinip, hərberi tərəp-tərəpkə əz qedirigə bədər qaqtı. Jəngdə kattik qirojinqilik bolup, Israildin ottuz ming piyadə əskər əltürüldi. **11**

Pärwərdigarning əhdə sanduqi olja bolup kətti wə Əlining ikki oqli Hofniy bilən Finihəsmu ɵltürɵldi. **12** Xu kɵni bir Binyaminlik jəng məydanidin keqip kiyim-keqəkliri yirtik, ɵstibexi topa-qang haldə Xiloħoqa yɵgürɵp kəldi. **13** U yetip kəlgəndə, mana Əli yolning qetidə ɵz orundukida olturup takiti-tak bolup kütɵwatatti; uning kɵngli Pärwərdigarning əhdə sanduqining ɵemidə pərixan idi. U kixi həwərnı yətközgili xəhərgə kirgəndə, pütkül xəhər pəryad-qukan kɵtürdi. **14** Əli pəryad sadasini anglap: — Bu zadi nemə warang-qurung? dəp soridi. U kixi aldirap kelip əligə həwər bərdi **15** (Əli tokəsan səkkiz yaxka kirgən, kəzliri kecip kəloqan bolup, kərməytti). **16** U kixi Əligə: — Mən jəngdin kaytip kəlgən kiximən, bɵgün jəng məydanidin keqip kəldim, dedi. Əli: — I oqlum, nemə ix yüz bərdi? — dəp soridi. **17** Həwərqi jawab berip: — Israil Filistiylərnıng aldidin bədər kaqti. Həlk arisida kattik kiroqinqilik boldi! Sening ikki oqlung, Hofniy bilən Finihəsmu ɵldi həmdə Hudaning əhdə sanduqimu olja bolup kətti, dedi. **18** Wə xundak boldiki, həwərqi Hudaning əhdə sanduqini tiloqa aloqanda, Əli dərwarzining yenidiki orunduktin kəynigə yikilip quxöp, boyni sunup ɵldi; qunki u kecip, bədinimu ɵqirlixip kətkənidi. U kirik yil Israilning hakimi boloqanidi. **19** Uning kelini, yəni Finihəsnıng ayali hamilidar bolup tuoquxka az kəloqanidi. U Hudaning əhdə sanduqining olja bolup kətkənlikı wə kiyinatisi bilən eriningmu ɵlgənlik həwirini angliqanda, birdinla kattik toloqak tutup, pükölöp balini tuoqdi. **20** U ɵləy dəp kəloqanda, qərisidə turoqan ayallar: — Korkmioqin, sən oqlul bala tuoqdung, dedi. Lekin u

buningoʻja jawabmu bərmidi həmə kəngül bəlmidi. **21** U: «Xan-xərəp Israildin kətti» dəp baliʻoʻja «Ihabod» dəp isim kʻoydi; qünki Hudaning əhdə sanduʻki olja bolup kətkən həmə kəyinatisi bilən erimu əlgənidi. **22** U yənə: — Xan-xərəp Israildin kətti; qünki Hudaning əhdə sanduʻki olja bolup kətti! — dedi.

5 Filistiyələr Hudaning əhdə sanduʻkini olja elip, uni əbən-əzərdin elip Axdodkə bardi. **2** U yərdə Filistiyələr Hudaning əhdə sanduʻkini elip Dagon buthanisioʻja əkirip, Dagon degən butning yenioʻja kʻoydi. **3** Axdoddikilər ətisi səhər kʻopup kəlsə, mana Dagon buti Pərwərdigarning əhdə sanduʻkining aldida yikiloʻjiniqə düm yatatti. Xunga ular Dagon butni elip yənə əz ornida turoʻuzup kʻoydi. **4** Lekin ətisi səhər kʻopup kəlsə, mana, Dagon Pərwərdigarning əhdə sanduʻkining aldida yikiloʻjiniqə düm yatatti; Dagonning bexi həmə kʻolliri bosuʻoʻjida qəkilʻoʻjanidi; Dagonning pəkət beliksiman teni kəloʻjanidi. **5** Xunga bügüngə kədər Axdodta ya Dagonning kahinliri bolsun ya Dagonning buthanisioʻja kirgüqilər bolsun, Dagonning bosuʻoʻjisioʻja dəssiməydu. **6** Andin Pərwərdigarning kʻoli Axdoddikilərnin üstigə kəttik qüxüp, ularni wəyran kilip, Axdod bilən ətrapidikilərnin hürək kesili bilən urdi. **7** Axdoddikilər bularni kərup: — Israilning Hudasing əhdə sanduʻki bizlərdə turmisun! Qünki uning kʻoli bizni wə ilahimiz Dagonni kəttik besiwaldi, deyixti. **8** Xuning bilən ular adəm mangdurup Filistiyələrnin həmmə oʻojilirini qakirtip jəm kilip ulardin: — Israilning Hudasing əhdə sanduʻkini kəndək bir tərəp kilimiz? dəp soridi. Ular: — Israilning Hudasing əhdə sanduʻki Gatka qət yol

bilən yetkəlsun, dəp jawab berixti. Xuning bilən ular Israilning Hudasining əhdə sanduqini u yərgə qət yol bilən yetkidi. **9** Wə xundak boldiki, ular uni qət yol bilən yetkigəndin keyin Pərwərdigarning qoli u xəhərgə qüxüp kixiləni kattik sarasimigə qüxürdi. U kiqiklərdin tartip qonglaroqiqa xəhərdikiləni urdi, ular hürrek kesiligə griptar boldi. **10** Xuning bilən ular Hudaning əhdə sanduqini Əkronoqa əwətti. Lekin Hudaning əhdə sanduqi Əkronoqa yetip kəlgəndə, Əkrondikilər pəryad kəlip: — Biz bilən həlkimizni ətürəx üqün ular Israilning Hudasining əhdə sanduqini bizgə yetkidi! — dedi. **11** Ular adəm mangdurup Filistiyələning oqojilirini kiqkartip jəm kəlip ularoqa: — Biz bilən həlkimizni ətürməsliki üqün Israilning Hudasining əhdə sanduqini bu yərdin əz jayioqa kətküzüinglar, dedi; qünki kattik wəhimə xəhəni baskənidi; Hudaning qoli ularning üstigə tolimu eoqir qüxkənidi. **12** Əlmigən adəmlər bolsa hürrek kesili bilən urulup, xəhəring pəryadi asmanoqa kətürüldi.

6 Pərwərdigarning əhdə sanduqi Filistiyələning yurtida yəttə ay turdi. **2** Filistiyələr kaqinlar bilən palqilarni qakirip ularoqa: — Pərwərdigarning əhdə sanduqini kəndak kəlimiz? Uni kəndak kəlip əz jayioqa əwətələymiz? Yol kərsitinglar, dedi. **3** Ular: — Əgər Israilning Hudasining əhdə sanduqini kəyturup əwətsənglar, kuruq əwətmənglar, heq bolmioqanda uning bilən bir «itaətsizlik kurbanliqi»ni birgə əwətixinglar zərürdur, dedi. Xundak kəloqanda xipa tapisilər, xundakla Uning kəlining nemə üqün silərdin ayrilmioqanliqini bilisilər, dedi. **4** Ular: — Biz nemini itaətsizlik kurbanliqi kəlip əwətimiz? —

dəp soridi. Ular: — Filistiyələrinin oyojilirinin sani bəx; xunga bəx altun hürrek və bəx altun qaxqan yasap əwətinglar; qünki silərgə və oyojanglaroşa ohxaxla bala- qaza qüxti. **5** Hürrekliğininglərinin xəklini və zeminiğlərinin wəyran kiliđioğan qaxqanlarıning xəklini nəkiş kilip yasap, Israilning Hudasioşa xan-xərəp kəltürünğlar. Xuning bilən u bəkim silərining, ilahirimizning wə zeminiğlərining üstini başqan qolini yeniklitərmikin: — **6** Misirliklər bilən Pirəwn öz kəngüllirini kattik kiliđandək silərmu nemixqə öz kənglünğlərinin kattik kilişilər? U misirliklərə zor kattik qolluq kərsətkəndin keyin, ular Israilni qoyup bərmidimu, ular xuning bilən kaytip kəlmidimu? **7** Əmdi yengi bir hərwa yasap, tehi boyunturuqqa kəndürülmigən mozayliq ikki inəkni hərwišoşa qoxunğlar; ulardin mozaylirini ayrip, eydə elip kəlinglar; **8** andin Pərwədigarning əhdə sanduqini kətürüp hərwišoşa selinğlar; wə uningəšoşa əwətiđioğan itaətsizlik qurbanliki kiliđioğan altun buyumlarınin bir qapqə selip sanduqqa yandap qoyunğlar wə sanduqni xu peti mangdurunğlar; **9** andin qarap turunğlar. Əgər hərwa Israil qəgrisiđiki yol bilən Bəyt-Xəməxkə mangsa, bizgə kəlgən xu qonğ bala-qazani qüxürgüqining əzi Pərwədigar bolidu. Undaq bolmisa, bizni urəğan Uning qoli əməs, bəki bizgə qüxkən tasadipilik bolidu, halas, deyixti. **10** Xuning bilən Filistiyələr xundaq kildi. Ular Mozayliq ikki inəkni hərwišoşa qoxup, mozaylirini eydə solap qoyup, **11** Pərwədigarning əhdə sanduqini hərwišoşa selip, altun qaxqan wə quyma hürreklər qaqilanəğan qapni uningəšoşa yandap qoydi. **12** Inəklər Bəyt-Xəməxkə

baridoqan yol bilən udul yürüp kətti. Ular kətürülgən yol bilən mangoqaq mərəytti, ya ong tərəpkə ya sol tərəpkə keyip kətmidi. Filistiylərninq oqojiliri ularning arqisidin Bəyt-Xəməxninq qegrısıoqıqə bardı. **13** Bəyt-Xəməxtikilər jiləjida buqday oruwatatti, ular baxlirini kətürüp əhdə sanduqini kərüp hux boluxti. **14** Hərwa Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizliqioqa kelip, u yərdiki bir qong taxning yenida tohtap qaldi. Ular hərwinı qeqıp, ikki inəkni Pərwərdigarəqa atap kəydürmə kurbanlıq kildi. **15** Lawiyar Pərwərdigarning əhdə sanduqi bilən altun buyumlar bar qapni qüxürüp qong taxning üstigə qoydi. Xu küni Bəyt-Xəməxtikilər Pərwərdigarəqa kəydürmə kurbanlıqlar wə baxqa kurbanlıqlarnı kildi. **16** Filistiylərninq bəx oqojisi bularnı kərüp xu küni Əkronəqa kaytip kətti. **17** Filistiylərninq Pərwərdigarəqa itaətsizlik kurbanlıqi kilip bərgən altun hürriki: — Axdod üqün bir, Gaza üqün bir, Axkelon üqün bir, Gat üqün bir wə Əkron üqün bir idi. **18** Altun qaxqanlarning sani bolsa Filistiylərninq bəx oqojisioqa təwə barlıq xəhərninq sani bilən barawər idi. Bu xəhərlər sepillik xəhərlər wə ularəqa qaraxlıq səhrakəntlərnı, xundakla ular Pərwərdigarning əhdə sanduqini qoyəqan qong qimənzaroqıqə həmmə jayni əz iqigə alatti. Bu qimənzar həzirmu Bəyt-Xəməxlik Yəxuaning etizliqıda bar. **19** Əmma Bəyt-Xəməxtikilər əz məyliqə əhdə sanduqining iqigə qarıoqini üqün Pərwərdigar ularđin yətmix adəmnı, jümlidin qonglardın əllikni urdi. Pərwərdigar həlkni mundak qattik uroqanlıqi üqün pütün həlk matəm tutti. **20** Bəyt-Xəməxtikilər: — Bu muqəddəs Huda Pərwərdigarning alđida kim ərə turalaydu? Əhdə

sandukı bizning bu yərdin kimning kexioğa apirilixi kerək?
— dedi. **21** Andin ular Kiriati-Yearimdikilərgə əlqilərnı
əwıtip: — Filistiylər Pərwərdigarning əhdə sandukını
kayturup bərdi. Bu yərgə kelip uni əzünglaroğa elip
ketinglar, dedi.

7 Xuning bilən Kiriati-Yearimdiki adəmlər kelip
Pərwərdigarning əhdə sandukını elip qıqip, dəngning
üstidiki Abinadabning əyidə koydi wə uning oqlı
Əliazarnı əhdə sandukioğa karaxka Pərwərdigaroğa atap
bekitti. **2** Əhdə sandukı Kiriati-Yearimda koyuloğandin
tartip uzun wakit, yəni yigirmə yil ətti. Israilning
pütkül jəməti Pərwərdigarnı seğindi. **3** Wə Samuil
Israilning pütkül jəmətiğə: — Əgər pütün kəlbınglar
bilən Pərwərdigarning yenioğa kaytip, yatların ilahliri
bilən Axtarotlarnı əz aranglardın yokitip, kənglünglarnı
Pərwərdigaroğa baqlap, has Uning ibaditidila bolsanglar
U silərnı Filistiylərnıng kolidin kutkuzidu, dedi. **4**
Xuning bilən Israil Baallar bilən Axtarotlarnı taxlap
has Pərwərdigarning ibaditidila boldi. **5** Andin Samuil:
— Pütkül Israilni Mizpah xəhırigə jəm kilsanglar, mən
silər üqün Pərwərdigarning aldida dua kılay, dedi. **6**
Əmdi ular Mizpahka jəm bolup, u yərdə su tartip
uni Pərwərdigar aldioğa kuydi wə u küni roza tutup:
— Biz Pərwərdigarning aldida gunah sadir kilduk,
dedi. Xuning bilən Samuil Mizpahda Israillarning ərz-
dəwaliri üstidin həküm qıqardi. **7** Filistiylər Israillarning
Mizpahda jəm bolıynini anglidi; Filistiylərnıng oqojiliri
Israil bilən jəng kılıqili qıqti. Israillar bunı anglap
Filistiylərdin kərkti. **8** Israillar Samuiləğa: — Biz üqün

Pərwərdigar Hudayimiz bizni Filistiyələarning qolidin kütquzuxi üqün uningə nida qilixtin tohtimioqin, dedi. **9** Samuil anisini emiwatqan bir qozini elip toluk bir keydurmə qurbanlik qilip Pərwərdigarəqa sundi; Samuil Israilning həkqidə Pərwərdigarəqa pəryad kətürdi; Pərwərdigar duasini anglidi. **10** Samuil keydurmə qurbanlik qiliwatqanda Filistiyələr Israil bilən soquxqili yeqinlap kəldi. Lekin Pərwərdigar xu küni Filistiyələarning üstigə kattiq güldürmə güldür litip ularni alakzadə qiliwətti; xuning bilən ular Israil aldida tarmar boldi. **11** Israillar Mizpahtin qikip ularni Bəyt-Karning tüwigiqə qoqlap kirdi. **12** U waqıtta Samuil bir taxni elip, uni Mizpah bilən xənnig otturisida tikləp: — «Pərwərdigar bizgə haziroqiqə yardəm beriwatidu» — dəp uni əbən-əzər dəp atidi. **13** Xuning bilən Filistiyələr besikip Israilning zeminiəqa yənə tajawuz qilmidi; Samuil [həkim] boləqan barlik künlərdə Pərwərdigarning qoli Filistiyələarning üstigə qarxi boldi; **14** xundak qilip əkrondin tartip Gatqiqə Filistiyələr Israildin eliwaləqan xəhərləarning həmmisi Israiləqa yanduruldi; xəhərlərgə təwə zeminlarnimu Israil Filistiyələarning qolidin yandurup aldi. Buningdin baxqa Israil bilən Amoriylar otturisida tinqlik boldi. **15** Samuil bolsa pütün əmridə Israilni soridi. **16** Hər yili u Bəyt-Əl, Gilgal wə Mizpahları aylinip, muxu yərlərdə Israil üstidin həküm yürgüzətti. **17** Andin u Ramahqa yenip barətti; qünki uning əyi xu yərdə idi həm u u yərdimu Israil üstidin həküm yürgüzətti. U u yərdimu Pərwərdigarəqa bir qurbangah yasioqanidi.

8 Xundak boldiki, Samuil kerioqanda oqullirini Israiloqa hakim kilip koydi. **2** Uning tunjisining ismi Yoel bolup, ikkinqisining ismi Abiyah idi. Bular Bəər-Xebada hakimlik kildi. **3** Lekin oqulliri uning yollirida yürməytti, bəlki mənprəətni kəzləp ezip, parilarni yəp, həq-nahəqni astin-üstün kildi. **4** U waqıtta Israilning həmmə aqsakalliri Ramahda jəm bolup Samuilning kexioqa kelip **5** uningoqa: — Mana sən keriding, oqulliring bolsa sening yolliringda yürməydu. Barlik əllərdə boləqandək üstimizgə həküm süridioqan bir padixah bekitkin, dedi. **6** Ularning «Üstimizgə həküm süridioqan bir padixah bekitkin» degini Samuilning kengligə eojir kəldi. Samuil Pərwərdigarəqa dua kiliwidi, **7** Pərwərdigar Samuiləqa jawabən: — Həlk sanga hərnemə eytsa ularəqa kulak saləjin; qünki ular seni əməs, bəlki «Üstimizgə padixah bolmisun» dəp Meni taxlidi. **8** Mən ularni Misirdin qikəroqan kündin tartip bügünki küngiqə ular xundak ixlarni kilip, Meni taxlap baxqa ilahlarəqa ibadət kilip kəlgən. Əmdi ular sanga həm xundak kilidu. **9** Xuning üqün ularning səzigə uniəjin. Lekin ularni kattik əgahlandurup kəlgüsidə ularning üstidə səltənət kilidioqan padixahning ularni qandak baxkuridioqanlikini bildürgin, dedi. **10** Samuil əzidin bir padixah sorioqan həlkqə, Pərwərdigarning eytkinining həmmisini dəp bərdi. **11** U: — Üstünglarda səltənət kilidioqan padixahning tutidioqan yoli mundak bolidu: — U oqulliringlarni əz ixioqa koyup, jəng hərwilirini həydəxkə, atlik əskərliri boluxqa salidu; ular uning hərwilirining aldida yügüridu; **12** ularni əzi üqün ming bexi wə əllik bexi boluxqa, yerini həydəxkə, həsulini oruxqa, jəng

qoralliri bilən harwa əswablrini yasaxka salidu. **13** Kizliringlarni ətir yasaxka, tamak etixkə wə nan yeqixka salidu. **14** Əng esil zeminliringlar, üzümzarliringlar bilən zəytunlukliringlarni tartiwelip öz hizmətkarlirioqa beridu. **15** U urukunglardin, üzümzarliringlarning hösulidin ondin bir ülüxini özining oqojidarliri wə hizmətkarlirioqa bөлüp beridu. **16** U kulliringlar, dedəkliringlar, əng kelixkən yigitliringlarni wə exəkliringlarni öz ixioqa salidu. **17** U qoyliringlardin ondin bir ülüxini alidu; silər uning kul-hizmətkarliri bolisilər. **18** Silər u kündə özünglaroqa tallioqan padixah tüpəylidin pəryad kətürisilər; lekin Pərwərdigar u künidə silərgə kulak salmaydu, dedi. **19** Həlk bolsa Samuilning səzigə kulak salmay: — Yak, bəlki üstimizgə səltənət kildioqan bir padixah bolsun, dedi. **20** —Xundak kəlip biz baxka hər bir əllərgə ohxax bolimiz; bizning padixahimiz üstimizdin həküm qikirip, bizni baxlaydu wə biz üçün jəng kilidu, dedi. **21** Samuil həlkning həmmə səzlrini anglap, ularni Pərwərdigaroqa yətküzdi. **22** Pərwərdigar əmdi Samuilə: — Sən ularning səzigə kulak selip, ularoqa bir padixah bekitkin, dedi. Samuil Israillaroqa: — Hərbiringlar öz xəhiringlaroqa kaytinglar, dedi.

9 Binyamin kəbilisidin Kix atliq bir kixi bar idi. U Abialning oqli, Abial Zerorning oqli, Zeror Bikoratning oqli, Bikorat Afiyaning oqli idi; Afiya bolsa Binyaminlik idi. U əzi batur wə dələtmən kixi idi. **2** Kixning Saul isimlik, esil wə huxhuy bir oqli bar idi. Israillar arisida uningdin qiraylik adəm yok idi; u xundak egiz boyluk ər idiki, həlkning hər kəndiki uning mürisigimu kəlməytti. **3**

Saulning atisi kixning exakliri yitip kətkənidi. Buning bilən Kix oqli Sauloʻja: — Sən hizmətkarlardın birini özüng bilən billə elip, exaklarni tepip kəlgin, dedi. **4** Ular berip Əfrayim edirlikidin ətüp, Xalixah zeminini kezip, ularni izdəp tapalmidi; ular Xaalim zeminidinmu ətти, exaklər u yərdimu yok idi. Andin Binyamin zeminini kezip ətти, ularni yənə tapalmidi. **5** Ular Zuf zeminiəja yətkəndə Saul əzi bilən kəlgən hizmətkariəja: — Bolə, əygə yanayli; bolmisa atam exaklərdin ənsirməy, əksiqə bizning ətəmimizni yəp ketərmiki, dedi. **6** Lekin u uningəja: — Mana, bu xəhərdə Hudaning bir adimi bar. U məhtərəm bir adəm, hər nemə desə əməlgə axmay qalmaydu. Əmdi u yərgə barayli; u bizgə baridiəjan yolimizni kərsitip qoyarmikin, dedi. **7** Xunga Saul hizmətkariəja: — Lekin uning yeniəja barsaq u kixigə nemə berimiz? Qünki hurjunlirimizda nan tügəp qaldi, qolimizda Hudaning adimigə bərgüdək sowəjitimiz yok. Yenimizda yənə nemə bar? — dedi. **8** Hizmətkar Sauləja jawab berip: — Mana qolumda qarək xəkəl kümüx bar. Mangidiəjan yolimizni dəp bərsun, Hudaning adimigə xuni bəray, dedi **9** (burun Israilda bir adəm Hudadin yol sorimakqi bolsa: — Kelinglar, aldin kərgüqining kəxiəja barayli, dəytti. Həzir «pəyətəmbər» degənni ətken zamanda «aldin kərgüqi» dəytti). **10** Saul hizmətkariəja: — Məslihəting yahxi boldi. Biz mangayli, dedi. Xuning bilən ular Hudaning adimi turojan xəhərgə bardı. **11** Ular xəhərgə qikidiəjan yolda ketiwatkənda, su tartkili qikkən birnəqqə kizəja uqridi wə ulardin: — Aldin kərgüqi muxu yərdimu? — dəp soridi. **12** Ular jawab berip: — Xundak. Mana u aldinglarda turidu;

tez beringlar, qünki halayik bugün [xəhərning] yukiri jayida qurbanlik qilmaqçi, xunga u bugün xəhərgə kirdi. **13** U [qurbanliktin] yeyixkə tehi yukiri jayoğa qikmay turupla, silər uning bilən xəhərdə uqrixisilər. Həlk u kəlmigüqə taam yeməydu, qünki u awwal qurbanlikni bərikətləydu; andin qakiriləğan mehmanlar taamoğa eoiz tegidu. Həzir qikənglar, qünki bu dəl uni tapkili bolidolğan waqit, dedi. **14** Ular xəhərgə qikip xəhər mərkizigə kəlgəndə, mana Samuil yukiri jayoğa qikixkə ularoğa qarap keliwatatti. **15** Pərwərdigar Saul kelixtin bir kün ilgiri Samuilə: **16** — Ətə muxu waqitlarda Mən yeningoğa Binyamin zeminidin bir adəmnı əwətimən. Sən uni Mening həlkim Israilning üstigə əmir boluxkə məsih kəloğın. U Mening həlkimni Filistiylərnig kəolidin kətkuzidu. Qünki Mening həlkimning pəryadi Manga yətkini üqün ularoğa iltipat bilən qaridim, — dedi. **17** Samuil Saulni kərgəndə Pərwərdigar uningə: — Mana, Mən sanga səz kəloğan adəm muxudur. Bu adəm Mening həlkimning üstidə səltənət kilidu, dəp izhər kildi. **18** Saul dərwarzida turoğan Samuilning kəxiəğa berip: Silidin soray, aldin kərgüqining əyi nədə, dəp soridi. **19** Samuil Saulə: — Aldin kərgüqi mən əzüm xu. Məndin awwal yukiri jayoğa qikkin. Bugün silər mən bilən taam yəysilər; ətə seni uzutup qikqanda, kənglündiki hər bir ixlarni sanga dəp bərey, — dəp jawab bərdi. **20** Əmma üq kün burun yitip kətkən exəklərdin bolsa, əndixə kilmioğın; ular tēpildi. Əmdi Israilning həmmə arzusi kimgə mayil? Sanga wə atangning pütkül jəmətigə əməsmu? — dedi. **21** Saul jawab berip: — Mən Israil kəbililiri iqidiki əng kiqik kəbilə

bolqan Binyamindin, jəmätimmu Binyamin kəbilisi iqidiki əng kiqiki tursa? Nemə üqün bu sözlərni manga dəyla? — dedi. **22** Samuil bolsa Saulni wə hizmətkarini baxlap, mehmanhana əyigə kirdi wə ularni qaqirilqanlarning arisida tərde olturoquzdi. Ular ottuzqə adəm idi. **23** Samuil axpəzqə: — Mən saqlap qoyqin dəp, sanga tapxuroqan həliki taamni elip kəlgin, dedi. **24** Xuning bilən axpəz saqlap qoyqan qong ajritilqan kəlmi elip Saulning aldiqə qoydi. Samuil: — Mana, [sanga] saqlap qoyulqini xudur! Uni aldingqə elip yegin; qünki u mən həlkni qaqiroqan qeşimda atayin sanga atap elip qoyqandin tartip bu bekitilgən waqitkiqə saqlandi, dedi. Xuning bilən u küni Saul bilən Samuil tamaqta billə boldi. **25** Ular yukiri jaydin qüxüp xəhərgə kirdi, [Samuil] əgzidə Saul bilən sözləxti. **26** Ətisi tang xəhərdə orundin turoqanda Samuil Saulni əgzidin qaqirip: — Ornungdin tur, mən seni uzutup qoyay, dedi. Saul orundin turdi wə ikkisi billə qiqti, — həm u Samuil bilən billə koqioqə qiqti. **27** Ular xəhərninq ayioqioqə ketiwatqanda, Samuil Saulqə: Hizmətkarqə aldimizda mangoqəq turoqin, dəp buyruqin, dedi. U xundəq kildi. Andin Samuil: — Sən turup tur, Pərwərdigarning səz-kalamini sanga yətküzəy, dedi.

10 Samuil bir may komzikini elip uninq bexioqə təküp uni səyüp mundəq dedi: — «Mana bu, Pərwərdigarning seni Əz mirasioqə əmir boluxqə məsih qilqini əməsmu? **2** Sən bügün məndin ayriloqandin keyin Binyamin zemininq qeğrisidiki Zəlzəhqə yetip barqininqda Raşiləning kəbrisining yenida sanga ikki kixi uqraydu; ular sanga: «Sən izdəp barqan exəklər tepildi, wə mana, atang

exaklærdin oʻam qilmay, bælki silær üqün: Ooqlumni kandaq kilip taparmæn, dæp ænsirimæktæ» dæp eytidu. **3** Sæn u yærdin mengip, Tabordiki dub dærihigæ yætkændæ Pærwærdigarning aldioʻa berix üqün Bæyt-ælgæ qikip ketiwatqan üq kixigæ uqraysæn. Ulardin biri üq ooqlak, biri üq nan wæ yænæ biri bir tulum xarabni kætürüp kelidu. **4** – Ular sanga salam kilip ikki nanni sunidu; sæn bærginini kollaridin aloqin. **5** Andin sæn «Hudaʻoʻa [ataloʻan] Gibeah xæhærigæ barisæn (u yærdæ Filistiylæarning bir læxkærgahæ bar); sæn xu xæhærgæ kælsæng qiltar, tæmbur, næy wæ lirilarni kætürüp yukiri jayidin qüxkæn bir bælæk pæyoʻæmbærlær sanga uqraydu. Ular bexarætlik sæzlærni kilidu. **6** Xuning bilæn Pærwærdigarning Rohi sening wujudungoʻa qüxidu, sæn ular bilæn birliktæ bexarætlik sæzlærni kilisæn wæ yengi bir adæm bolisæn. **7** Muxu alamætlær sanga kælgændæ, qolungdin nemæ kælsæ xuni qiloqin. Qünki Huda sæn bilæn billidur. **8** Andin mændin ilgiri Gilgaloʻa qüxüp barisæn. Mana, mæn hæm yeningoʻa qüxüp kæydürmæ qurbanliklar sunux wæ inak qurbanliklar kilix üqün kelimæn. Mæn yeningoʻa berip, nemæ kilixing keræklikini ukturmiouqæ, meni yættæ kün saklap turøjin». **9** Wæ xundak boldiki, u burulup Samuildin ayriloʻanda Huda uningøa yengi bir kælb ata kildi; wæ bu alamætlæarning hæmmisi axu küni æmældæ kersitildi. **10** Ular Gibeahoʻa yetip kælgændæ mana, bir bælæk pæyoʻæmbærlær uningøa uqridi; Hudaning Rohi uning wujudioʻa qüxti, buning bilæn u ularning arisida bexaræt kilixqæ baxlidi. **11** Uni ilgiri tonuydioʻanlarning hæmmisi uning pæyoʻæmbærlæarning arisida bexaræt qiløininini kærgændæ ular bir-birigæ: –

Kixning oqliqqa nemə boptu? Saulmu pəyoqəmbərlərdin biri boldimu nemə? — deyixti. **12** Əmma yərlik bir adəm: — Bularning atiliri kimlər? — dedi. Xuning bilən: «Saulmu pəyoqəmbərlərnin birimidu?» dəydiqan gəp pəyda boldi. **13** Əmdi Saul bexarətlik sözlərnin qilip bolup, yukiri jayoqa qikip kətti. **14** Saulning taqisi uningdin wə uning hizmətkaridin: — Nəgə berip kəldinglar? dəp soridi. U: — Exəklərnin izdigili qiktuk; lekin ularni tapalmay Samuilning qexioqa barduk, dedi. **15** Saulning taqisi: — Samuilning silərgə nemə deginini manga eytip bərginə, dedi. **16** Saul taqisioqa: — U jəzm bilən bizgə exəklər tepildi, dəp həwər bərdi, dedi. Lekin Samuilning padixəhlik ixi toqruluk eytkən sözini uningə dəp bərmidi. **17** Samuil əmdi həlkni Pərwərdigarning aldioqa jəm bolunglar dəp, Mizpahqa qaqirdi. **18** U Israiloqa: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən silər Israilni Misirdin qikirip misirliklərnin qolidin azad qilip, silərgə zulum qiləqan həmmə padixəhliklərnin qolidin qutkuzdum. **19** Lekin buginke kündə silərnin bexinglarəqa qüxkən barlik balayı'apətlərdin wə barlik muxəkkətlərdin qutkuzoquqi Hudayinglərdin waz keqip uningəqa: «Yaq. Üstimizgə bir padixəh bekitip bərgəysən» — dedinglar. Əmdi əzünglərnin qəbilənglar boyiqə, jəmətinglar boyiqə Pərwərdigarning aldioqa hazır qilinglar» — dedi. **20** Xuning bilən Samuil Israilning həmmə qəbililirini aldioqa jəm qilip, qək taxliwidi, qək Binyamin qəbilisigə qikti. **21** U Binyamin qəbilisini jəmət-jəmətliri boyiqə əz aldioqa kəltürüp qək taxliwidi, qək Matrining jəmətigə qikti. Andin keyin yənə qək taxliwidi, Kixning oqli Sauloqa qikti.

Ular uni izdiwidi, əmma uni tapalmidi. **22** Xunga ular Pərwərdigardin yənə: — U kixi bu yərgə keləndu? — dəp soridi. Pərwərdigar jawabən: — Mana, u yük-taqlarning arisioğa yoxuruniwalı, dedi. **23** Xunga ular yügürüp berip uni xu yərdin elip kəldi. U həlkning otturısında turoğanda halayikning boyi uning mürisigimu kəlmidi. **24** Samuil barlıq həlkqə: — Əmdi Pərwərdigar tallioğan kixigə qaranglar! Dərwəkə barlıq həlkning iqidə uningə yetidioğan birsi yoktur, dedi. Wə həlkning həmmisi: — Padixah yaxısun! — dəp towlaxtı. **25** Samuil həlkqə padixahlıq hōquq-kanunlirini ukturdi wə uni oram yazma kılıp yezip qikip, Pərwərdigarning aldioğa koydı. Andin Samuil həmmə həlkni, hərəkaysisini öz öylirigə kayturdi. **26** Saulmu həm Gibeahdiki öyigə kayttı; kəngülliri Huda tərpidin təsirləndürülgən bir türkü batur kixi uning bilən billə bardı. **27** Ləkin birnəqqə rəzil kixi: — Bu kixi kandaqmu bizni kütquzalisun? — dəp uni kəmsitip uningə heq sowəat bərmidi; əmma u anglimaslıkqa saldı.

11 Xu waqıtta Ammoniy Nahax qikip Yabəx-Gileadni muhasirigə aldı. Yabəxning həmmə adəmliri Nahaxqa: — Əgər biz bilən əhdə tüzsəng, sanga boysunimiz, dedi. **2** Ləkin Ammoniy Nahax ularəğa: — Pütkül Israiləğa dəxnəm kılıx üqün hər biringlarning ong kəzini oyup andin silər bilən əhdə kılax, dedi. **3** Yabəxning aqsakalliri uningəğa: — Bizgə yəttə kün məhlət bərgin; biz Israilning pütkül yurtioğa əlqilərnı mangdurup andin keyin bizni kütquzidioğan adəm qikmisa, özimiz qikip sanga təslim bolimiz, dedi. **4** Əmdi əlqilər Saulning xəhəri Gibeahəğa

kelip muxu sözlərni həlkning kulikioya yətküzdi; həmmə həlk pəryad kətürüp yiojildi. **5** Wə mana, Saul etizlikidin qikip kalilarni həydəp keliwatatti, u: — Həlk nemə dəp yiojlaydu, dəp soridi. Ular Yabəxtin kəlgən kixilərning səzlrini uningtoya dəp bərdi. **6** Saul bu sözlərni anglioqanda Hudaning Rohi uning üstigə kelip, uning oşəzipi kattik qozojaldi. **7** U bir jüp uyni qepip parqilap, parqilirini əqlilərning kəli arkilik pütkül Israil zeminioya tarkitip: — Hər kim kelip Saul bilən Samuiltoya əgəxmisə, ularning uylirimu muxuningtoya ohxax kəlinidu, dedi. Xuning bilən Pərwədigarning qorkunqi həlkning üstigə qüxti; xundak boldiki, ular ittipaklixip bir adəmdək jənggə qikti. **8** Saul ularni Bezək [degən jayda] sanioqanda Israillar üq yüz ming, Yəhudaning adəmliri bolsa ottuz ming qikti. **9** Ular kəlgən əqlilərgə: — Gileadtiki Yabəxning adəmlirigə xundak eytinglarki, ətə kün qüx bolqanda nijat silərgə kelidu, dedi. Əqlilər berip xuni Gileadtiki Yabəxliklaroyə yətküzdi; ular intayin huxal boluxti. **10** Xuning bilən Yabəxtikilər: — Ətə biz kəxinglaroyə qikip [təslim bolimiz], silər bizni qandak kəlixqə layik kərsənglar, xundak kilinglar, dedi. **11** Ətisi xundak boldiki, Saul həlkni üq bələk kildi; ular keqə tətinqi jesəktə ləxkərgətoya kirip Ammoniyarlarni kün qüx bolquqə urup kirdi. Tirik qaloqanlar bolsa xundak parakəndə boldiki, ulardin ikki adəmmu bir yərgə keləlmidi. **12** Həlk əmdi Samuiltoya: — Bizning üstimizgə Saul padixah bolmisun dəp eytkanlar kimlər? Bu kixilərnə kəltürüp, ularni əltürəyli, dedi. **13** Lekin Saul: — Bügün heqkim əltürülmisun. Qünki bügün Pərwədigar Israiloyə nusrət bərdi, dedi. **14** Samuil

həlkəkə: — Kəni, Gileadka berip u yərdə padixahlıqni yengibaxtin tikləyli, dəp eytti. **15** Xuni dewidi, həmmə həlk Gileadka berip Gileadta Pərwərdigarning aldida Saulni padixah qildi; ular u yərdə Pərwərdigarning aldida inaklık qurbanlıqlirini kəltürdi. Saul həm xuningdək barlık Israil xu yərdə zor huxallıqqa qəmdi.

12 Samuil pütkül Israilə: — Mana, mən siləring barlık eytkən səzliringlarni anglap üstüngləroğa bir padixah qoydum; **2** Mana əmdi padixah siləring aldinglarda yürməktə, mən bolsam qerip bəxim aqardi; mana, mening oqullirimmu aranglarda turidu. Yaxlıqımdin tartip bu küngiqə siləring aldinglarda mengip kəldim. **3** Mana bu yərdə turuptimən. Pərwərdigarning aldida wə uning məsih qilinojining aldida mənə ərzinglar bolsa dəweringlar; kimning uyini tartiwaldim? Kimning exikini tartiwaldim? Kimning həqqini yedim? Kimgə zulum qildim? Yaxi mən kəzümni kor qilix üqün kimdin para aldim? Xundak bolsa dənglar, wə mən uni silərgə tələp berimən, dedi. **4** Ular jawab berip: — Sən bizning həqqimizni yemiding, həqkimgə zulum qilmiding wə həq kixining qolidin birər nərsinimu eliwalmiding, dedi. **5** U ularə: — Məndə həq həqqinglar qalmioqanliqioğa Pərwərdigar silərgə guwah bolup wə uning məsih qilojini həm bügün guwahqi bolsun, dewidi, ular: — U guwah tur, dedi. **6** Samuil həlkəkə mundak dedi: «Musa bilən Hərunni tikləp ata-bowiliringlarni Misir zeminidin qiqarəquqi bolsa Pərwərdigardur. **7** Əmdi ornunglardin turunglar, mən Pərwərdigarning aldida Pərwərdigarning silərgə wə ata-bowiliringləroğa yürgüzgən həkkəniy əməllirini

silarning aldinglaroqa koyuxka sez qilay. **8** Yakup Misiroqa kirgandin keyin ata-bowiliringlar Pərwərdigar oqa pəryad qilonda, Pərwərdigar Musa bilən Harunni əwətti. Ular ata-bowiliringlarni Misirdin qikirip bu yərdə olturaklaxturdi. **9** Əmma ular əz Hudasi Pərwərdigarni untudi; xunga u ularni Hazorning qoxunidiki sərdar Siseraning kolioqa, Filistiylarning kolioqa həm Moabning padixahining kolioqa tapxurup bərdi; bular ular bilən jəng kilixti. **10** Xuning bilən ular Pərwərdigar oqa pəryad kilip: «Biz gunah kilip Pərwərdigarni taxlap Baallar wə Axtarotlarning ibaditidə bolduk; əmma əmdi bizni düxmənlirimizning kolidin qutkuzoqin, biz sanga ibadət kilimiz» dedi. **11** Wə Pərwərdigar Yərubbaal, Bedan, Yəftah wə Samuilni əwətip, ətrapinglardiki düxmənliringlarning kolidin silərnəni qutkuzdi, xuning bilən tinq-aman turuwatqanidinglar. **12** Lekin Hudayinglar Pərwərdigar Əzi padixahinglar bolsimu, Ammonning padixahi Nahaxning silərgə qarxi qopqinini kərgininglarda silər: Yak! Bir padixah üstimizgə səltənət kilsun dəp mənqa eytinglar. **13** Əmdi silər halap tallioqan, silər tiligən padixahqa karanglar; mana, Pərwərdigar silərnəning üstinglar oqa bir padixah koydi. **14** Əgər silər Pərwərdigardin kərkup, uning kullukida bolup, Uning awazioqa kulakliringlarni selip, Uning əmrigə asiylik kilmisanglar, silər həm üstinglarda səltənət qiləqan padixah Hudayinglar Pərwərdigar oqa əgəxsənglar, əmdi silərgə yahxi bolidu. **15** Lekin Pərwərdigarning səzigə kulak salmay, bəlki Pərwərdigarning əmrigə asiylik kilsanglar, Pərwərdigarning koləni ata-bowiliringlar oqa qarxi

bolqandak silergimu qarxi bolidu. **16** Əmdi turunglar, Pərwərdigar kəzliringlarning aldidə kılıdioqan uluq karamətni kəringlar! **17** Būgün buqday oridioqan waqit əməsmu? Mən Pərwərdigarqə nida qılay, U güldürmama bilən yamoqur yaqduridu. Xuning bilən silərnin bir padixah tiligininglarning Pərwərdigarning nəziridə zor rəzillik ikənlikini kərip yetisilər». **18** Andin Samuil Pərwərdigarqə nida qıldı; xuning bilən Pərwərdigar xu küni güldürmama bilən yamoqur yaqdurdi. Həlk Pərwərdigardin wə Samuildin bək kərkəti. **19** Həlkning həmmisi Samuilqə: — Hudaying Pərwərdigarqə bizni əlmisun dəp kəminiliring üqün dua qıloqin; qünki həmmə gunahlırimizning üstigə yənə yamanlik axurup əzimizgə bir padixah tiliduk, dedi. **20** Samuil həlkqə mundak dedi: — Qərkənglar; silər dərwəqə bu həmmə rəzillikni qıloqansilər, lekin əmdi Pərwərdigarqə əgixixtin qətniməy, pütkül kəngülliringlar bilən Pərwərdigarning ibaditidə bolunglar; **21** adəmgə payda yətküzməydioqan yaki adəmnı qutkuzalmaydioqan bihudə ixlarnı izdəp, yoldin ezip kətmənglar; qünki ularning tayini yəktur. **22** Qünki Pərwərdigar Əz uluq nami üqün Əz həlkini taxlimaydu; qünki Pərwərdigar silərnı Əz həlki qılixni layıq kərgəndur. **23** Manga nisbətən, silər üqün dua qılixtin tohtax bilən Pərwərdigarqə gunah qılix məndin neri bolsun; bəlki mən silərgə yahxi wə durus yolni əgitimən. **24** Pəqət silər Pərwərdigardin kərkəp pütkül kəngülliringlar wə həkikət bilən uning ibaditidə bolunglar; qünki silər üqün qıloqan uluq karamətlərgə qarənglar! **25** Ləkin

yamanlik qilsanglar, ham özünglar ham padixahinglar halak qilinisilar».

13 Saul [ottuz] yaxta padixah bolup Israilning üstida ikki yil sältänät qilöandin keyin **2** Özigä Israildin üq ming adəmni iloqap aldi. Ikki mingi Mikmaxta wə Bəyt-Əl taqlirida Saulning qexida, bir mingi Binyamin zeminidiki Gibeahda Yonatanning qexida idi. Əmma u qaloqan həlqning hər birini öz öylirigə kətküziwətti. **3** Yonatan bolsa Filistiyələning Gebadiki ləxkərgahioqə hujum qildi, Filistiyələr buningdin həwər tapti. Saul bolsa: — Pütkül zemindiki ibraniylar anglap oyoqansun dəp, kanay qaldurdi. **4** Pütkül Israil Saulning Filistiyələning ləxkərgahioqə hujum qilöanlikidin həmdə Israilning Filistiyəlgə nəprətlinidioqanlikidin həwər tapti. Həlq Saulning kəynidin Gilgaloqə berip yioqildi. **5** Filistiyələrdin Israil bilən jəng qilöili üq ming jəng hər wisi, altə ming atlik ləxkər wə dengiz sahilidiki qumdək kəp piyadə ləxkər yioqildi. Ular kelip Bəyt-Awəning xərək tərpidiki Mikmaxta bargah tikti. **6** Israilning adəmliri özlirining qattik hiyim-hətərdə qaloqanlikini kərip oqarlaroqə, qatqalliklaroqə, qiya taxliklaroqə, yukiri jaylaroqə wə azgallarə yoxuruniwelixti; **7** [bəzi] Ibraniylar Iordan dəryasidin ötüp, Gad wə Gileadning zeminoqə keqip bardı. Lekin Saul Gilgalda qaldi, adəmlirining həmmisi uningə titrigən halda əgəxti. **8** Əmdi Saul Samuil uningə bekitkən waqitkiqə yəttə kün kütüp turdi; lekin Samuil Gilgalə kəlmidi, həlq uningdin tarilip kətkili turdi. **9** Saul: — Kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklerini bu yərgə — yenimoqə elip kelinglar, dedi. Andin u əzi

kəydürmə qurbanlıq ötküzdi. **10** Wə xundak boldiki, u kəydürmə qurbanlıqni tügitixi bilənla, mana Samuil kəldi. Saul uningəja salam kıləjili aldioja qıkti. **11** Ləkin Samuil: — Nemə ixlarni kılding?! — dəp soridi. Saul: — Həlk məndin tarilip kətkənlikini, silining bekitkən wəqıtta kəlmigənlikirini, Filistiyələning Mikmaxta yiojlojınini kərdum, **12** mən iqimdə: Əmdi Filistiyələr Gilgaləja qüxüp mənğa hujum kılmaqci, mən bolsam tehi Pərwərdigarəja iltija kılmidim, dedim. Xunga kəydürmə qurbanlıq kılaxka özümni məjburlidim, dedi. **13** Samuil Sauləja: — Sən əhməklək kılding; sən Hudaying Pərwərdigar sənğa buyruəjan əmrni tutmiding; xundak kıləjan bolsang Pərwərdigar Israilning üstidiki səltəningni mənggü mustəhkəm kılatti, dedi. **14** Ləkin əmdi səltəning mustəhkəm turmaydu. Pərwərdigar Əz kənglidikidək muwəpiq bir adəmnı izdəp tapti. Pərwərdigar unı Əz həlkining baxlamqisi kildi, qünki sən Pərwərdigar sənğa buyruəjanni tutmiding, dedi. **15** Andin Samuil ornidin turup Gilgaldin ketip Binyamin zeminidiki Gibeahəja bardi. Saul bolsa əz yenidiki adəmlərnı sanidi; ular altə yüzqə qıkti. **16** Saul bilən oqlı Yonatan wə ularning kəxida kələjan həlk Binyamin zeminidiki Gebada kəlip kaldi, Filistiyələr bolsa Mikmaxta bargah tikkənidi. **17** Kəraqqılar daim Filistiyələning bargahidin qıkip üq bələkkə bəlünətti. Bir bələk Xual zeminidiki Ofrahəja baridiojan yoloja atlinatti, **18** bir bələk Bəyt-Həronəja baridiojan yol bilən mangatti, yənə bir bələk qəlning qetidiki Zəboim jilojisoja kəraydiojan zemindiki yoloja mangatti. **19** Əmma pütkül Israil zeminida həqbir təmürqi

tepilmaytti; qünki Filistiyələr: — Ibraniylar özligə kiliq yaki nəyzə yasiyalmişun, dəp oylaytti. **20** Bu səwəbtin Israillar həmmisi sapan qixliri, kətmənlirini, paltiririni wə oroqəqlirini bislax üqün Filistiyələrninğ kəxiəqə baratti. **21** Ular sapan qixliri wə kətmənlər üqün üqtin ikki xəkəl, jotu, palta wə zihlarni bislax üqün üqtin bir xəkəlni tələytti. **22** Xunga urux boləqanda Saul wə Yonatanning kəxidiki həlkning heqbiridə kiliq ya nəyzə yok idi; pəkət Saul bilən oqlı Yonatandila bar idi. **23** U wəqıtta Filistiyələrninğ bir qarawullar ətriti Mikmaxtikı dawanəqə qikqanidi.

14 Bir küni Saulning oqlı Yonatan yaraə ketürgüqisigə: — Kəlgın, udulimizdiki Filistiyələrninğ qarawullar ətritining yenioqə qikayli, dedi. Əmma u atisioqə heqnemə demidi. **2** Saul bolsa Gibeahning qetidiki Migrondiki anar dərihining tegidə qaldı. Uning kəxidiki həlk altə yüzqə idi **3** (u wəqıtta əfodni Ahitubning oqlı, Ihabodning akisi Ahiyah kiyətti; u Xilohda turuwatqan, Pərwərdigarning kahini idi. Ahitub Finihəsning oqlı, Finihəs Əlining oqlı idi). Həlk bolsa Yonatanning kətkinlikini bilmigənidi. **4** Yonatan Filistiyələrninğ qarawullar ətriti tərəpkə ətməkqi boləqan dawanning ikki tərıpidə tüwrüktək tik qıya taxlar bar idi. Birining nami Bozəz, yənə birining nami Sənəh idi. **5** Bir qıya tax ximaliy tərıpidə bolup, Mihmax bilən qarixip turatti, yənə biri jəbub tərıpidə Gebaning udulida idi. **6** Yonatan yaraə ketürgüqisigə: — Kəl, bu hətnisizlərninğ qarawullar ətritigə qikayli; Pərwərdigar biz üqün bir ix qılsa əjəb əməs, qünki Pərwərdigarning qutquzuxı üqün adəmlərninğ kəp yaki az boluxı heq

tosaloju bolmaydu, dedi. **7** Uning yaroq ketürgüqisi uningoqa: — Kənglüngdə hər nemə bolsa xuni qiləjin; barəjin, mana, kənglüng nemini halisa mən sən bilən billimən, dedi. **8** Yonatan: — Mana, biz u adəmlər tərəpkə qikip özimizni ularoqa kərsitəyli; **9** əgər ular bizgə: — Biz silərnin gəxinglaroqa barəjuqə turup turunqlar, desə ularning kexioqa qikmay öz jayimizda turup turayli; **10** ləkin ular: — Bizning keximizoqa qikinglar, desə, qikayli. Qünki xundak bolsa Pərwərdigar ularni kolimizoqa beriptu, dəp bilimiz; muxundak ix bizgə bir bexarət bolidu, dedi. **11** Ikkiylən özini Filistiyələrnin qarawullar ətritigə kərsətti. Filistiyələr: — Mana, İbraniylar özini yoxuroqan azgallardin qikiwatidu, dedi. **12** Ətrəttikilər Yonatan bilən yaroq ketürgüqisigə: — Bizgə qikinglar, biz silərgə bir nərsini kərsitip qoyimiz, dedi. Yonatan yaroq ketürgüqisigə: — Manga əgixip qikkin; qünki Pərwərdigar ularni İsrailning kolioqa bərdi, dedi. **13** Yonatan kol-putliri bilən əmüləp qikti, yaroq ketürgüqisi kəynidin uningoqa əgəxti. Filistiyələr Yonatanning aldidə yikilixti; yaroq ketürgüqisi kəynidin kelip ularni kətl qildi. **14** Xu tunji hujumda Yonatan bilən yaroq ketürgüqisi təhminən yerim qoxluk yərdə əltürgənlər yigirmidək adəm idi. **15** Andin ləxkərgahdikikərnəni, dalada turuwatqanlarni, barliq ətrətlərdikilərnəni wə bulang-talang qilojuqilarni titrək basti. Ular həm titrəp qorkti, yərmu təwrinip kətti; qünki bu qong qorkunq Huda tərripidin kəlgənidi. **16** Əmdi Binyamin zeminidiki Gibeahda turuwatqan paylakqilar kərdiki, mana, ləxkər topliri tarmar bolup uyan-buyan yügürüxüp kətti. **17** Saul kexidiki həlkəkə: Adəmlirimizni

sanap kimning bu yərdin kətkənlikini eniklanglar, dedi. Ular saniwidi, mana, Yonatan bilən yaraş kətürgüqisi yok qikti. **18** Saul Ahiyahqa: — Hudaning əhdə sanduqini elip kəlgin, dedi. Qünki u waqıtta Hudaning əhdə sanduqı Israilning arisida idi. **19** Saul kahinoqa söz kiliwatqanda Filistiyələning ləxkərgahıda boləjan oşəlwə barəşanseri küqiyip kətti. Saul kahinoqa: — Qolungni yioşkin, dedi. **20** Andin Saul wə uning bilən boləjan həmmə həlk yioşlip jənggə qikti; wə mana, Filistiyələning hərberi öz səpdixioqa qarxi kiliq kətürüp zor parakəndilik boldi. **21** U waqıttin ilgiri Filistiyələning arisida boləjan, ular bilən billə ləxkərgahning ətrapioqa qikқан Ibraniylar bar idi; ularmu Saul wə Yonatan bilən billə boləjan Israillaroqa qoxuldi. **22** Xuningdək Əfraim taşlirida əzini yoxuroşan Israillar Filistiyələning qaşkinini anglişanda soşuxqa qikşip ularni qoşlidi. **23** Xuning bilən Pərwərdigar u küni Israiloqa nusrət bərdi. Soşux Bəyt-Awəşning u təripigə ətti. **24** Lekin Israilning adəmliri u küni zor besim astida qaldi. Qünki Saul ularoqa kəsəm iqküzüp: — Mən düxmənlimdin intikam almioşuqə kəq boluxtin ilgiri taam yegən kixigə lənət bolsun, dəp eytkənidi. Xuning üqün həlktin həqkim taam yemidi. **25** Əmma barlik zemindiki qoxun bir ormanlikqa kirgəndə yər yüzidə həsəl bar idi. **26** Həlk ormanlikqa kirgəndə, mana bu həsəl ekşip turatti; lekin həqkim kolini aşzioqa kətürmidi, qünki həlk kəsəmdin qorkatti. **27** Lekin Yonatan atisining həlkqə kəsəm iqküzgənlikini anglimioşanidi. Xunga u qolidiki həsini sunup uşini həsəl kənigə tikşip qoli bilən aşzioqa saldi. Xundak qilip kəşliri nurlandi. **28**

Əmma həlktin biri: Sening atang həlkkə qing kəsəm ičküzüp: — Bütün taam yegən kixigə lənət bolsun! dəp eytkanidi. Xuning üçün həlk həlsizlinip kətti, dedi. **29** Yonatan: — Mening atam zeminə azar bərdi; qaranglar, bu həsəldin kiçikkinə tetixim bilənla kəzlirimning xunqə nurlanəyini kərmidinglarmu? **30** Həlk bütün düxmənlərdin tartiwəlan oljidin haləyini yegən bolsa Filistiyələning arisidiki kəyinqilik tehimu zor bolmasmidi? — dedi. **31** Axu küni ular Mikmaxtin tartip Filistiyəni qoqlap Ayjalənəyigə urup kəixiti; həlk tola hərəp kətkənidi. **32** Xuning bilən həlk olja üstigə etilip berip, qoy, kala wə mozaylarni tutup xu yərdila soydi. Andin həlk gəxni qanni adaliwətməy yedi. **33** Saulə həwər kelip: Mana, həlk qanni adaliwətməy gəxni yəp Pərwərdigarəyə gunah kiliwatidu, dəp eytili. U: Silər Pərwərdigarəyə asiylək kildinglar! Əmdi bu yərgə yeniməyə qong bir taxni domilitip kelinglar, dedi. **34** Saul yənə: Silər həlkning arisəyə qikip ularəy: Hərbiri öz kalisini, öz qoyini kəximəyə elip kelip bu yərdə soyup yesun; ləkin gəxni qanni adaliwətməy yəp, Pərwərdigarəyə gunah kilmanglar, dənglar, dedi. Bu kəqə həlkning həmmisi hərbiri öz kalisini elip kelip u yərdə soydi. **35** Saul bolsa Pərwərdigarəyə bir qurbangah yasidi. Bu uning Pərwərdigarəyə yasiəlan tunji qurbangahı idi. **36** Saul: — Bu kəqidə Filistiyələning pəyigə qüxüp, ətə tang atkuqə ularni talap həq birini tirik qoymayli, dedi. Həlk: — Nəmə sanga yahxi kəyünsə xuni kəyinqin, dəp jawab bərdi. Ləkin kahin səz kəlip: — Pərwərdigarning yeniməyə kirip [yolyoruk sorap] qikayli, dedi. **37** Saul Hudadin: — Ya

Filistiylarning keynidin qüxüymu? Sən ularni Israilning kolyoqa tapxuramsən? — dəp soridi. Lekin u küni U uningoya heq jawab bərmidi. **38** Saul: — I həlkning həmmə qongliri, bu yərgə qiqinglar. Būgün kim gunah kilyoanlikini eniklap bekinglar. **39** Qünki Israiloya nusrət bərgən Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilyimənki, bu gunah hətta oolum Yonatanda tepilsimu u jəzmən ɵltürɵlsun, dedi. Lekin pɵtköl həlktin heqkim uningoya jawab bərmidi. **40** Andin u pɵtköl Israiloya: — Silər bir tərəptə turunglar, mən oolum Yonatan yənə bir tərəptə turayli, dedi. Həlk uningoya: — Nemə sanga yahxi kɵrɵnsə, xuni kilyoan, dedi. **41** Saul Israilning Hudasi Pərwərdigaroya: — Bu qək bilən əyni əhwalni axkara kilyoaysən, dedi. Qək bolsa Saul bilən Yonatanni kɵrsətti, həlk kutuldi. **42** Saul: — Mening bilən oolum Yonatanning otturisyoya qək taxlanglar, dedi. Xundək kilyiwidi, qək Yonatanoqa qikti. **43** Saul Yonatanoqa: — Kilyoaningni manga eytkin, dedi. Yonatan uningoya: — Kolumdiki hasa bilən kiyikkinə həsəl elip tetip baktim wə mana, xuning ɵqün mən ɵlümgə məhkum boldum! — dəp jawab bərdi. **44** Saul: — Sən qoqum ɵlɵxɵng kerək, i Yonatan; undək kilyimisam, Huda manga sening bexingoya qɵxkəndinmu artuq qɵxɵrsun! — dedi. **45** Lekin həlk Sauloya: — Israilda bu uluoy nusrətni kəzənoqan Yonatan ɵltürɵləmdü? Bundək ix bizdin neri boloyay! Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kilyimizki, uning bexidin bir tal qaq yərgə qɵxməydu; qünki bɵgɵnki ixni u Hudaning yardimi bilən əməlgə axurdi, dedi. Xundək kilyip həlk Yonatanni ɵlɵmdin halas kildi. **46** Andin Saul Filistiylərnə kooqlaxtin

tohtidi; Filistiylər mu öz jayıoğa qayıp kətti. **47** Xundak qılıp Saul Israilning səltəniti özining qıldı; andin u qərisidiki düxmənlirigə, yəni Moablar, Ammoniyar, Edomiyar, Zobaqdiki padixahlar wə Filistiylərgə hujum qıldı. U qaysi tərəpkə yüzlənsə oqalip kelətti. **48** U zor jasarət kərsitip Amaləklərni urup Israilni bulang-talang qiloquqilardin qutquzdi. **49** Saulning oqulliri Yonatan, Yixwi wə Malki-Xua idi; uning ikki qizining ismi bolsa — qongining Merab, kiqikining Mikal idi. **50** Saulning ayalining ismi Ahinoam bolup, u Ahimaazning qizi idi. Saulning qoxunining sərdari Abnər idi; u Saulning taqisi Nərning oqli idi. **51** Saulning atisi Kix wə Abnərning atisi Nər bolsa, ikkisi Abiəlning oqulliri idi. **52** Saul pütkül əmridə Filistiylər bilən qattik jəngdə bolup turdi. Saul əzi hərqaqan batur ya palwanlarni kərsə, uni öz hizmitigə salatti.

15 Əmdi Samuil Sauloğa: — Pərwərdigar seni Əz həlqi Israil üstigə padixah bolux üqün məsilə qiloqili meni əwətkənidi; əmdi Pərwərdigarning səzini angliqin. **2** Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Amaləklərning Israiloğa qiloqan muamilisini, yəni Israil Misirdin qikkanda ularning yolda ularoğa qandak qarxilik kərsətkənlikini kənglümgə pükənmən. **3** Əmdi berip Amaləklərni urup ularning həmmisini wəyran qilip ularni həq ayimayla, ər bolsun, ayal bolsun, əsmür bolsun, bowaq bolsun, kala-qoy, tögə wə ixək həmmisini yəqatqin, dedi. **4** Saul həlkni jəm qilip ularni Təlim xəhiridə saniwidi, ikki yüz ming piyadə əskər, Yəhuda qəbilisidin on ming adəm

qikti. **5** Saul Amaləklərnin xəhərigə kəlgəndə xu yərdiki wadida bəktürmə koydi. **6** Andin Saul Keniyəlgə: — Qikip ketinlar, silərni ular bilən koxup yokatmaslikim üçün Amaləklərnin arisidin qikip ketinlar; qünki Israil Misirdin qikkanda silər ularning həmmisigə mehribanlik kərsətkənsilər, dedi. Xuning bilən Keniyələr Amaləklərdin qikip kətti. **7** Əmdi Saul Amaləklərni Həwilahdin tartip Misirning udulidiki Xurojiqə koqlap urdi. **8** U Amaləklərnin padixəhi Agagni tirik tutti, əmma barlik həlkni kiliq bisi bilən pütünləy yokatti. **9** Lekin Saul bilən həlk Agagni ayidi wə koy-kala, bordalojan mal wə kozilardin əng esillərnin həmmisini, jümlidin nemə yahxi bolsa xuni ayap ularni həlak kilixkə kəli barmidi; lekin nemə yarimas wə zəip bolsa xularning həmmisini ular yokatti. **10** Xuning bilən Pərwərdigarning səzi Samuilə kəlip mundaq deyildi: — **11** «Saulni padixəh kəlojinimə puxayman kildim, qünki u mənə əgixixtin yenip Məning səzümə əməl kilmidi». Samuil azar qəkip pütkül bir kəqə Pərwərdigərə pəryad kətürdi. **12** Ətisi Samuil Saulning aldioja qikix üçün tang səhərdila ornidin turdi. Samuilə: — Saul Karməlgə bardi wə mana, u əzigə bir abidə turozup andin yenip Gilgalə qüxüptu, degən həwər berildi. **13** Samuil Saulning kəxiə kəlgəndə Saul uningə: — Pərwərdigər seni mubarəkligəy! Pərwərdigarning səziligə əməl kildim, dedi. **14** Lekin Samuil: — Undaqla bolsa kulikimə anglanojan koyning mərixi bilən mən anglawatkan kalining mərixi zadi nədin kəldi? — dedi. **15** Saul jawab berip: — Ular Amaləklərdin elip kəldi; qünki həlk Hədaying Pərwərdigərə kurbanlik kilix üçün koy-

kalining esillirini ayap qaldurup qoydi; qalqinini bolsa pütünläy yokattuk, dedi. **16** Samuil Saulqa: — Qoy, bu gepingni! Män Pärwärdigarning bu keqə manga nemə deginini sanga eytip berəy, dedi. U uningqa: — Eytqin, dedi. **17** Samuil mundak dedi: — Öz nəziringdə kiiqik hesablanqan waqtingdila Pärwärdigar seni Israilning üstigə padixah bolsun dəp, məsih kilixi bilən sən Israil kəbililirining bexi bolqan əməsmiding? **18** Andin Pärwärdigar seni: — Sən berip gunahkar Amaləklərni həlak qilqin; ularni yokatquqə ular bilən soquxqin, dəp əwətkənidi. **19** Əmdi nemixqa Pärwärdigarning səzigə kulak salmay, bəlki olja üstigə düm qüxüp, Pärwärdigarning nəziridə yaman bolqanni kilding? **20** Saul Samuilqa: — Män həkikətən Pärwärdigarning səzigə kulak saldimuq! Pärwärdigar meni əwətkən yol bilən mangdim wə Amaləklərning padixahi Agagni elip kelip Amaləklərning əzini pütünläy yokattim. **21** Əmma həlk bolsa oljidin qoy bilən kala, yəni yokitixqa bekitilgən nərsilərdin əng esilini elip Hudaying Pärwärdigarqa Gilgaldə qurbanlik qilix üqün elip kəldi, dedi. **22** Samuil: — Pärwärdigar köydürmə qurbanliklar bilən təxəkkür qurbanliklirini kəltürüxtin səyünəmdü, ya Pärwärdigarning səzigə itaət kilixtin süyünəmdü? Mana itaət qilmaqlik qurbanlik qilmaqliktin əwzəl, kəngül qoyux qoqkar yeqini sunuxtin əwzəldür. **23** Qünki asiylik bolsa jadugərlik gunahi bilən ohxaxtur, Baxpaxtaqlik kəbiqlik wə butpərəslikkə barawərdür. Sən Pärwärdigarning səzini taxliqining üqün, Pärwärdigar seni taxlap padixahliktin məhrum kildi, — dedi. **24** Saul Samuilqa: — Män gunah

sadir kildim, qünki mən Pərwərdigarning əmrinin wə sening səzüngdinmu qıktım; qünki mən həlktin kərkəp ularning səzığə kirdim. **25** Əmdi gunahımni əpu kıləjin; mening Pərwərdigarə səjdə kılaxım üqün mening bilən kəytip barəjin, dedi. **26** Samuil Saulə: — Mən sening bilən kəytip barmaymən; qünki sən Pərwərdigarning səzini taxlıqansən, wə Pərwərdigar seni taxlap padixahlıktin məhrum kildi, dedi. **27** Samuil ketixkə buruləjinida Saul uning tonining pexini tutuwaldi, u yirtlip kətti. **28** Samuil uningə: — Pərwərdigar bügün Israilning padixahlıqini səndin yirtip elip səndin əwzəl boləjan bir yeqiningə tapxurdi. **29** Israilning Janabiy Aliyisi Boləquqi yaləjan səzliməydu yaki niyitidin yanmaydu; qünki u adəm balisidək niyitidin yanəquqi əməstur, dedi. **30** Saul: — Mən gunah sadir kildim. Lekin həlqimning aqsakallirining wə Israilning aldida manga izzət kılıp mening bilən yenip barəjin; xuning bilən Hodaying Pərwərdigarə səjdə kılalaymən, dedi. **31** Xuning bilən Samuil Saul bilən yenip bardi wə Saul Pərwərdigarə səjdə kildi. **32** Andin Samuil: — Amaləkləarning padixahi Agagni mening aldimoə elip kelinglar, dedi. Agag bolsa huxluk bilən uning kəxioə bardi. Agag kənglidə: — Xübhisizki, əlüm dəhxiti ətəp kətti, dedi. **33** Əmma Samuil: — Sening kılıqing hotunlarni balisiz kıləandək sening anangmu hotunlarning arisida balisiz bolidu, dewidi, Samuil Agagni Gilgaldə Pərwərdigarning aldida qanap parə-parə kildi. **34** Andin Samuil Ramahka bardi. Saul bolsa «Saulning yurti Gibeah» degən jaydiki əyigə qıqip kətti. **35** Samuil əlgən künigiqə Saul bilən kəyta kəruəxmidi. Əmma Samuil

Saul üqün qayoturdi. Pärwərdigar Saulni Israilning üstigə padixah kılöjanlıkıdin əpsuslandi.

16 Pärwərdigar Samuilöja: — Sən qağanöiqə Saul üqün qayoturup yürisən? Mən uni Israilöja səltənət kılıxtin məhrum kılıp taxlıöjan əməsmu? Münggüzüingni zəytun meyi bilən toldurup baröjin. Mən seni Bəyt-Ləhəmlık Yəssəning kexioja əwətimən. Uning oşulliridin padixah boluxka özümgə birni bekittim, dedi. **2** Samuil bolsa: — Mən kandaq barimən? Saul bu ixni anglisa meni ətürüwetidu! — dedi. Pärwərdigar: — Özüng bilən bir inəkni alojaq berip Pärwərdigaröja kurbanlık kılıx üqün kəldim, degin. **3** Yəssəni kurbanlıkka qaqirojin, andin Mən sanga kılıdiojiningni ayan kılımən; wə Mən sanga degən birsini Özüm üqün məsih kılöjin, dedi. **4** Samuil Pärwərdigarning deginini ada kılıp Bəyt-Ləhəmgə bardı. Yetip kəlgəndə xəhərning aksakalliri titrigən həlda qikip: — Bizgə tinq-amanlık elip kəldingmu? — dəp sorıdı. **5** U: — Tinq-amanlık elip kəldim; Pärwərdigaröja kurbanlık sunuxka kəldim. Silər özüinglarni həramdin paklap mən bilən billə kurbanlıkka kelinglar, dedi. Xuning bilən u Yəssə bilən oşullirini həlal kılıp kurbanlıkka qaqırdı. **6** Ular kəlgəndə Samuil Eliabni kərüp iqıdə: — Pärwərdigarning məsih kılıdiojini xübhisizki Özining aldidə turıdū, dedi. **7** Lekin Pärwərdigar Samuilöja: — Uning təkı-turkıöja yaki boyıöja qarımiojin. Mən uni xalliwəttim, qünki Huda insan kərgəndək kərməydu; insan bolsa sirtki kıyapıtıgə qaraydu, lekin Pärwərdigar kəlbə qaraydu, dedi. **8** Andin Yəssə Abinadabni qaqırıp Samuilning aldidin ətüzdi. Əmma Samuil: — Pärwərdigar

buni həm tallimidi, dedi. **9** Andin Yəssə Xammahni uning aldidin etküzdü. Əmma Samuil: — Pərwərdigar buni həm tallimidi, dedi. **10** Xuningəyə ohxax Yəssə oşullirining yəttisini Samuilning aldidin etküzdü. Lekin Samuil Yəssəgə: — Pərwərdigar bularni həm tallimidi, dedi. **11** Samuil Yəssədin: — Barlıq yigitlər muxularmu? dəp sorıdı. U: — Həmmidin kiqiki qaldı. Lekin mana, u qoy bekiwatıdu, dedi. Samuil Yəssəgə: — Uni qakırtıp elip kəlgin, qünki u kəlmigüqə dastihanda olturmaymız, dedi. **12** [Yəssə] adəm mangdurup uni kəltürdi. U qirayıda qan yügürüp turıdıqan, kəzliri qiraylıq wə kelixkən yigit idi. Pərwərdigar: — Qopup uni məsih kılqin, qünki [Mening tallıqinim] xudur! dedi. **13** Samuil may münggüzini elip uni kərindaxlirining arisida məsih kıldı. U kündin tartıp Pərwərdigarning Rohi Dawutning wujudıqə qüxti. Samuil bolsa qopup Ramahəyə kətti. **14** Əmdi Pərwərdigarning Rohi Sauldin kətkənidi, wə Pərwərdigar tərıpidin bir yaman roh uni pərixan kıldı. **15** Saulning hizmətkarlıri uningəyə: — Mana Huda tərıpidin bir yaman roh seni pərixan kılıdu. **16** Əmdi oşojimiz əzliri aldiliridiki hizmətkarlırini dərhal buyruşaylıki, ular qiltar qelixka usta adəmni tapsun; wə xundak bolıduki, Huda tərıpidin yaman roh üstlirigə kəlsə u qiltar qalsun, uning bilən həlliri obdan bolıdu, dedi. **17** Saul hizmətkarlırişəyə: — Mening üqün qiltar qelixka usta bir adəmni tepip kəximşəyə elip kelinglar, dedi. **18** Oşulamlardin biri uningəyə: — Mana Bəyt-Ləhəmlik Yəssəning qiltarşəyə usta bir oşlıni kərdüm. U əzi batur bir jəngqi, gəptə hoşyar wə kelixkən adəm ikən, xundakla

Pärwərdigar uning bilən billə ikən, dedi. **19** Xuning bilən Saul Yəssəgə əlqilərnı mangdurup: — Koy bakıdıoan oolung Dawutni manga əwətkin, dəp eytti. **20** Yəssə bir exəkni təyyarlap uningə nan bilən bir tulum xarab wə bir ooləkni artip, bularnı oolı Dawutning kəli bilən Saulə əwətti. **21** Xuning bilən Dawut Saulning kəxioə kelip uning aldida turdi. Saul uningə tolimu amrak idi; u Saulning yaraş kətürgüqisi boldi. **22** Andin Saul Yəssəgə həwər əwətip: — Dawut mening aldimda tursun; qünki u nəzirimgə yaqti, dəp eytti. **23** Əmdi xundak boliduki, u [yaman] roh Huda tərıpidin Saulning üstigə kəlgəndə Dawut qiltarnı elip kəli bilən qaldi. Buning bilən Saul aram tepip həli obdan bolup yaman roh uningdin qikip kətti.

17 Əmma Filistiyələr jəng kılıx üqün kəoxunlirini yioıdı. Ular Yəhudaəəə təwə Sokohda jəm bolup, Sokoh bilən Azikah otturısidiki Əfəs-Dammimda qedirlarnı tikti. **2** Saul bilən Israillarmu jəm bolup Elah jiloıisida qedirlirini tikip Filistiyələr bilən jəng kıləlıli səp tüzdi. **3** Filistiyələr bir tərəptiki taoıda, Israillar yənə bir tərəptiki taoıda turatti; otturısidə jiloə bar idi. **4** Xu waqıtta Filistiyələarning ləxkərgahıdin Gatlik Goliat isimlik bir qempiyon palwan qikip kəldi. Uning egizliki altə gəz bir oeriş idi. **5** Bexioə mis dubuloə, uqısiəə kəsiraklik sawut kiygənidi. Uning bu mis sawuti bolsa bəx ming xəkəl kelətti. **6** Paqaklıriəəə mistin tizlik başlıoan, əxnisigə mis atma nəyzə kışturiwaləəanidi. **7** Uning nəyzisining sepi bolsa bapkarning hadisidək idi; nəyzisining bexi altə ming xəkəl kelətti; kəlkən kətürgüqisi uning aldida mangatti. **8**

U ornida turup Israilning qoxunlirioja mundak towlaytti:
— «Silər nemixka jəng qilix üqün səp tüzgənsilər? Mən Filistiy əməsmu? Silər bolsanglar Saulning qullirioju? Aranglardin bir adəmni tallap qikınglar, u mən bilən elixixka qüxsun! **9** U mən bilən elixip meni urup ɵltürəlsə, biz silərning qulliringlar bolimiz. Lekin mən uni məqlup qilip ɵltürsəm, silər bizning qullirimiz bolup bizning hizmitimizdə bolusilər». **10** Xu Filistiy yənə söz qilip: — Mən bügün Israilning qoxunioja haqarət kildimoju? Silər bir adəmni qikiringlar, biz elixayli! — dedi. **11** Saul bilən həmmə Israil bu Filistiyning sölirini anglap, aləxzadə bolup bək qorkti. **12** Dawut Yəhuda yurtidiki Bəyt-Ləhəmdə olturukluk Yəssə degən Əfratlik adəmning oqlı idi. Yəssəning səkkiz oqlı bar idi. Saulning künliridə u heli yaxinip qalojanidi. **13** Yəssəning üq qong oqlı Saul bilən jənggə qikқанidi. Jənggə qikқан üq oqlunıng tunjisining ismi Eliab, ikkinqisining ismi Abinadab wə üqinqisining Xammah idi. **14** Dawut həmmidin kiqiki idi. Üq qong oqlı Sauloja əgixip qikқанidi. **15** Bəzidə Dawut Saulning qexidin öz atisining qoylirini bekix üqün qaytip kelətti. **16** Axu Filistiy bolsa kirik künqiqilik hər ətigən wə kəqtə qikqip turdi. **17** Yəssə oqlı Dawutqa: — Bu əfah qomaqni wə bu on nanni elip ləxkərgahoja tez berip akiliringoja bərgin, **18** bu on parqə kurutni ularning mingbexioja berip akiliringning əhwalini sorap ularning kepil hetini elip kəlgin, dedi. **19** Saul, xu [üq oqlul] wə Israilning həmmə adəmliri Elah jiləjisida turup Filistiylergə qarxi jəng qilatti. **20** Dawut bolsa ətisi səhər qopup qoylarni bir bakquqining qolioja tapxurup, axlik-tülükni elip Yəssə

uningõja tapiliojandæk, qoxun istihkamioja yatkændæ, jænggæ qikidiojan læxkærlær sêræn kêtürüwatqanidi. **21** Israil wæ Filistiylær bir-birigæ udulmu'udul turup soquxka sêp tüzdi. **22** Dawut bolsa elip kælgæn nærsilærni yûk-taklarõja qarõjuqining qolioja tapxurup sêp arisioja yûgürüp berip akiliridin tinqlik soridi. **23** U ular bilæn sæzlixip turoqanda, Filistiylærdin boloqan Goliat degæn qempion palwan Filistiylærning sepidin qikip yænæ hêliki gæpni kildi; Dawut uni anglidi. **24** Israilning hæmmæ adæmliri bu adæmni kergændæ qeqip ketixti wæ bæk qorkti. **25** Israilning adæmliri bir-birigæ: — Qikiwatqan bu adæmni kerdünglarmu? U Israilõja hækæræt kilix üqün qikidu. Xundak boliduki, uni ältürgæn adæmgæ padixah kèp mal-mülük in'am kilidu, öz kizini uningõja hotunlukka beridu hæm atisining jæmætini Israil tæwæsida baj-alwandin halas kilidu, dedi. **26** Dawut öz yenida turoqan adæmlærdin: — Bu Filistiyni ältürüp Israilõja kilinoqan xu hækærætni yoqatqan kixigæ nemæ kilinidu? Qünki bu hætнисiz Filistiy zadi kim? U kandaksigæ mænggü hayat bolõjuqi Hudaning qoxunlirioja hækæræt kilixka petinidu? — dedi. **27** halayik uningõja aldinkilarning degæn sæzi boyiqæ jawab berip: — Uni ältürgæn kixigæ mundaq-mundaq kilinidu, dedi. **28** Lekin uning qong akisi Eliab uning u adæmlær bilæn sæzlæxkinini anglap qaldi; Eliabning Dawutka aqqiki kelip: — Nemixka bu yærgæ kælding? Qeldiki u azõjinæ qoyini kimgæ taxlap qoydung? Mæn kibirlikingni wæ kænglüngning yamanlikini bilimæn. Sæn alayitæn jængni kergili kælding, dedi. **29** Dawut: — Mæn nemæ kildim? Pækæt bir sæz qilsam bolmamdikæn? —

dedi. **30** Dawut burulup baxqisidin aldinkidək soridi, h lk aldidada eytk nd k uning ja jawab b rdi. **31**  mma birsi Dawutning eytk n səzlrini anglap k lip Saul ja y tk zdi; u Dawutni qakirtip k ldi. **32** Dawut Saul ja: — Bu kixining səwəbidin həqkimning y riki su bolmisun. Silining k lliri bu Filistiy bilən sokuxkili qikidu, dedi. **33** Saul Dawutka: — Sən bu Filistiy bilən sokuxkili barsang bolmaydu! Sən tehi yax,  mma u yaxlikidin tartipla j ngqi idi, dedi. **34** Dawut Saul ja: — K lliri  z atisining koylirini bekip k ldim. Bir xir yaki eyik kelip padidin bir k zini elip k ts , **35** mən uning kəynidin koqlap uni urup k zini a zidin kətkuzup alattim. Əgər k rup manga hujum kilsa mən uni yaylidan tutuwelip urup  lt r ttim. **36** K lliri həm xir həm eyikni  lt rg n; bu hətnisiz Filistiymu ular ja ohxax bolidu. Q nki u m ngg  hayat boluquci Hudaning k xuni ja h kar t k lt rdi — dedi. **37** Dawut s zini dawam k lip: — Meni xirning qanggilidin w  eyikning qanggilidin k tkuzoqan P rw rdigar ohxaxla bu Filistiyning kolidin kətkuzidu, dedi. Saul Dawutka: — Baro in, P rw rdigar sening bilən bill  boluqay, dedi. **38** Andin Saul Dawutka  z j ng kiyimlrini kiyg z p, bexioqa mis dubulo ini taqap w  uning ja bir j ng sawutini kiygüzdi. **39** Dawut bolsa Saulning kiliqini kiyimning  stig  esip, mengip bakti; q nki u bularni kiyip baqmioqanidi. Xuning bilən Dawut Saul ja: — Mən bularni kiyip mangalmaydik nm n; q nki burun kiyip baqmioqan, d p ularni seliwətti. **40** U kolioqa h sisini elip, eriktin b x siliq tax iloqap padiqi haltisining yanquqioqa saldi; u saloqusini kolioqa elip Filistiyg  yekin bardi. **41** Filistiy bolsa qikip Dawutka

yek'inlaxti, kalkan këtürgüqisimu uning aldidida mangdi.

42 Filistiy Dawutka birqur sapselip qarap mëshirə kildi. Qünki u tehi yax, buoqday ənglük wə kelixkən yigit idi. **43** Filistiy Dawutka: — Sən hasa këtürüp aldimoqa kəpsən? Sən meni it dəp oylap qaldingmu? — dəp öz butlirining namlirini tiloqa elip Dawutni qaroidi. **44** Filistiy Dawutka yənə: — Bu yakqa kəl, mən gəxüingni asmandiki uqar-qanatlaroqa wə dalalardiki yirtkuqlaroqa yəm kilimən, dedi. **45** Dawut Filistiykə: — Sən kiliq, nəyzə wə atma nəyzini këtürüp manga hujum kilolili kəlding; lekin mən sən haqarət kilolan, Israilning koxunlirining Hudasi bololan Pərwərdigarning nami bilən aldingoqa hujumoqa qiktim — dedi. **46** «Dəl bügün Pərwərdigar seni mening qolimoqa tapxuridu. Mən seni eltürüp bexingni kesip alimən; mən ləxkərgahdiki Filistiyləarning jəsətlirininimu asmandiki uqar-qanatlaroqa wə dalalardiki yirtkuqlirioqa yəm kilimən. Buning bilən pütkül jahān Israilda bir Hudaning bar ikənlikini bilidu **47** wə bu pütkül jamaət Pərwərdigarning nusrət berixining kiliq, nəyzə bilən əməs ikənlikini bilidu; qünki bu jəng bolsa Pərwərdigarningkidur, U seni qolimizoqa tapxuridu». **48** Filistiy Dawutka hujum kilolili kəpup yek'in kəlgəndə Dawut uningə hujum kilolili Filistiy koxunining sepigə qarap yügürdi. **49** Dawut kolini haltisioqa tikip bir taxni qikirip saloqoqa selip Filistiygə karitip atti; tax Filistiyning pexanisigə təgdi. Tax uning pexanisigə petip kətti, u düm qüxüp yərgə yikildi. **50** Xundak kilip Dawut Filistiyni saloq wə tax bilən məoqlup kilip uni urup eltürdi; Dawutning kolida heq kiliq yok idi. **51** Dawut

yügürüp berip, Filistiyning üstidə turup, qiliqini qinidin tartip elip uni eltürüp, uning bexini aldi. Filistiyler öz baturining elginini körüpla, bəder kaqti. **52** Israillar bilən Yəhudalar bolsa ornidin qopup sərən selixip Filistiylerni jilətiqə wə əkron dərweziliriqə kəynidin qoqlap kəldi; eltürülgən Filistiyler Xaaraimoqa baridoqan yolda Gat wə əkroniqə yetip kətkənidi. **53** Israil Filistiylerni qoqlaxtin yenip kelip ularning ləxkərgahini bulang-talang kildi. **54** Dawut Filistiyning bexini Yerusalemoqa elip bardı; uning yariqini bolsa öz qedirioqa qoydi. **55** Saul Dawutning Filistiyning aldiqə qikkinini kərgəndə qoxunning sərdari Abnərdin: — I Abnər, bu yigit kimning oqlı? — dəp soridi. Abnər: — I padixah, həyating bilən kəsəm qilimənki, bilməymən, dedi. **56** Padixah: — Bu yigit kimning oqlı ikən dəp sorap baqqin, dedi. **57** Dawut Filistiyni kirip kaytip kəlgəndə Abnər uni padixahning qexioqa elip bardı; Filistiyning bexi tehiqə uning qolida turatti. **58** Saul uningdin: — I yigit, kimning oqlısən? dəp soridi. Dawut: — Mən silining qulliri Bəyt-Ləhəmlik Yəssəning oqlimən, dəp jawab bərdi.

18 Dawut bilən Saulning səhbiti ayaqlaxqanda, Yonataning kəngli Dawutning kəngligə xundak baqlandiki, uni öz jenidək səydi. **2** Saul bolsa u küni uni öz yenida elip kəlip, uni atisining əyigə kaytkili qoymidi. **3** Yonatan Dawut bilən əhdə qilixti; qünki u uni öz jenidək səyətti. **4** Yonatan uqisidiki tonni selip Dawutqa bərdi, yənə jəng kiyimlirini, jümlidin hətta qiliqi, okyasi wə kəmirinimu uningə bərdi. **5** Saul Dawutni nəgila əwətsə u xu yərgə baratti, xundakla

ixlarni jayida qilatti. Xuning üqün Saul uni ləxkərlərnin
üstigə koydi. Bu ix barlik həlkə wə həm Saulning
hizmətkarlırırımı yaqti. **6** Dawut Filistiyni ɵltüröp
kəpqilik bilən yanəanda Israilning həmmə xəhərliridiki
qiz-ayallar Saulni nahxa eytip ussul oynap qarxi aloqili
qikti; ular huxluk iqidə dap wə üqtar bilən nəəmə qelixti.
7 Qiz-ayallar nəəmə qaloqanda: — Saul minglap ɵltürdi,
wə Dawut on minglap ɵltürdi, dəp okuxatti. **8** Buni
anglap Saul nahayiti hapa boldi; bu söz uning kəngligə
təgdi. U: — Dawutka on minglap hesablandi, əmma
manga pəkət minglap hesablandi; əmdi padixahlıktin
baxka uningə heqnərsə kəm əməs, dedi. **9** Xu kündin
tartip Saul Dawutni kəzləp yürdi. **10** Ətisi Huda tərripidin
qabahətlik bir roh Saulning üstigə qüixti wə u ɵyidə
qalaymıkan jəyligili turdi. Əmdi Dawut baxka waqittikidək
qoli bilən qiltar qaldi; Saulning qolida nəyzə bar idi. **11**
Saul: — Dawutni tamoqa nəyzə bilən qadiwetimən dəp,
nəyzini atti; lekin Dawut ikki kətim ɵzini daldioqa aldi. **12**
Pərwərdigarning Dawut bilənla bolup, ɵzidin yiraqlap
kətkini üqün Saul Dawuttin qorqatti. **13** Xuning üqün
Saul Dawutni ɵz yenidin ayrip, uni ləxkərlərgə mingbexi
qilip koydi; u ləxkərlərnı elip jənggə qikip turatti. **14**
Dawut bolsa həmmə ixlarnı pəm bilən qilatti; qünki
Pərwərdigar uning bilən billə idi. **15** Saul uning pəmlik
ikənlisini kərup uningdin bək qorqatti. **16** Əmma pütkül
Israil bilən Yəhuda həlqi Dawutni səyətti; qünki u ularni
yetəkləp jənggə qikatti. **17** Saul Dawutka: — Mana, qong
qizim Merab — mən uni sanga hotunlukqa bərgüm bar.
Sən pəkət hizmitimgə jan-pida bolup, Pərwərdigarning

jəngliridə kürəx kıləyin, dedi. Qünki Saul iqidə: — U mening qolum bilən əməs, bəlki Filistiyələning qoli bilən yökətilsun, dəp hiyal kıləjanidi. **18** Əmma Dawut Saulə: — Mən kim idim, mening atamning jəməti Israil arisida nemə idi, mən qandakmu padixahning küy'ooli bolay? — dedi. **19** Ləkin Saulning qızı Merab Dawutqa berilidiəjan wakəttə, u Məhəlatlik Adriəlgə hotunluqqa berildi. **20** Əmma Saulning qızı Miqalning kəngli Dawutqa qüxkənidi. Baxqilar buni Saulə eytti, bu ixtin Saul hux boldi. **21** Saul: — Qizimni Dawutqa berəy, u uningə bir sirtmak bolup, Filistiyələning qolida yökətilsun, dəp oylidi. Xuning bilən Saul Dawutqa: — Bügün ikkinqi ketim küy'oolum bolisən, dedi. **22** Saul öz oqlamliriə: — Dawutqa astirtin: — Mana, padixah səndin səyünidu, wə həmmə oqlamliri sanga amraq. Xuning üqün padixahning küy'ooli boləyin, dəp eytinglar, dəp tapilidi. **23** Saulning oqlamliri bu səzləрни Dawutning kulikiəyə yətküzdi. Ləkin Dawut: — Nəziringlarda padixahning küy'ooli bolux kiqik ixmu? Mən bolsam bir kəmbəəqəl wə ətiwarsiz adəmmən — dedi. **24** Saulning oqlamliri Saulə Dawutning degənlirini öz əyni yətküzdi. **25** Saul: — Silər Dawutqa: — Padixah sanga baxqa toyluq aloqumaydu, pəkət padixah düxmənliridin intiqam elix üqün yüz Filistiyning hətnilikinila alidu, dəp eytinglar, dedi (Saulning məqsiti bolsa Dawutni Filistiyələning qolida yökətitix idi). **26** Oqlamlar bu səzləрни Dawutqa yətküzdi; padixahning küy'ooli bolux Dawutqa yəqip qaldı. Əmdi bekitilgən məhlət toxmayla, **27** Dawut turup öz adəmliri bilən qikip ikki yüz Filistiyini əltürdi. Dawut ularning hətnilikini kesip elip padixahning

küy'ooli bolux üqün bularning hëmmisini padixahqa tapxurdi. Saul kizi Mikalni uningoa hotunlukqa bardi. **28** Saul Përwërdigarning Dawut bilën billë ikënlisini wë öz kizi Mikalning uni sëyidiolanliqini kërüp **29** Dawuttin tehimu kërkti. Xuning bilën Saul üzlüksiz Dawutqa düxmën boldi. **30** Filistiylarning ëmirliri daim sokuxqa qikatti; ëmma hër këtüm qiksila Dawutning ixliri Saulning hëmmë hizmëtkaririningkidin muwëppëkiyëtlük bolatti; xuning bilën uning nami [halayik] tëripidin tolimu hërmëtkë sazawër bolatti.

19 Saul öz ooli Yonatan wë hëmmë hizmëtkaririgë Dawutni ëltürükxë buyruk kildi. Lekin Saulning ooli Yonatan Dawutqa bæk amrak idi. **2** Yonatan Dawutqa: — Atam Saul seni ëltürmëkqi; ëmdi ëtë ëtigën kattik ehëtiyat kilöjin, bir mëhpiy jayni tepip özüngni yoxurojin; **3** mën özüm qikip sën yoxurunöjan etizlikqa berip atamning yenida turup atam bilën sening toqrangda sëlizip bakay; ëhwalni enik bilgëndin keyin sanga hëwër kilay, dedi. **4** Yonatan atisi Sauloa Dawutning yahxi gepini kilip: — Padixah öz hizmëtkarioja, yëni Dawutqa yamanlik kilmiojay! Qünki u sanga gunah kilmiojan; bëlki uning ëmëlliri özüggë këp yahxiliklarni elip këlgën: — **5** u öz jenini alkinioja elip kopup heliki Filistiyini ëltürdi wë xuning bilën Përwërdigar pütkül Israil üqün qong nusrët bardi. Xu qaoqda sën özüng kërüp hux bolöjan ëmësmu? ëmdiliktë nemixqa Dawutni sëwëbsiz ëltürüp nahëk qan töküp gunahkar bolmaqqi bolisën? — dedi. **6** Saul Yonatanning sëzigë kirdi. U: — Përwërdigarning hayati bilën kësëm kilimënki, u ëlümgë mëhkum kilinmaydu,

dedi. **7** Andin Yonatan Dawutni qakirip, Dawutka bolqan ixlarning hëmmisini dëp bërdi. Andin keyin Yonatan Dawutni Saulning kexioqa elip këldi wë u ilgirikidëk uning hizmitidë boldi. **8** ëmma yënë jëng boldi; Dawut qikip Filistiyler bilën jëng kilip, ularni kattik kirip mëqlup kildi; ular uning aldidin bëdër këqisti. **9** ëmdi Përwëdigar tëripidin kabahëtlik bir roh yënë Saulni basti. U ëz ëyidë qlida nëyisini tutup olturatti; Dawut bolsa qoli bilën saz qelip turatti. **10** Saul nëyzë bilën Dawutni sanjip tamqqa kadap qoymaqçi boliwidi, lekin Dawut ëzini qaqurowaldi, nëyzë tamqqa kadilip qaldi. Dawut xu këqisi këqip kutuldi. **11** Saul birnëqqë qaparmënlërnï Dawutning ëyigë ëwëtip uni paylap turup ëtisi tang yoruqanda uni ëltürüxkë mangdurdi. ëmma Dawutning ayali Mikal uningqqa: — ëgër bu këqqë jeningni elip qaqmisang, ëtë ëltürülisën, dedi. **12** Xunga Mikal Dawutni pënjirdin qüxürüp qoydi. Xundak kilip u këqip kutuldi. **13** Andin Mikal bir «tërafim» butni elip kariwatqa yatquzup, bexioqa ëqkë yungidin qilinoqan bir yastukni qoyup, ëdiyal bilën yëpip qoydi. **14** Saul Dawutni tutux üqün qaparmënlërnï ëwëtkëndë Mikal: — U aqrip qaldi, dedi. **15** Saul qaparmënlërnï [qaytidin] ëwëtip: — Uni kariwat bilën qoxup elip kelinglar, uni ëltürimën, dëp buyrudi. **16** Qaparmënlër kirgëndë, mana kariwatta bu but yatatti, bexioqa ëqkë yungidin qilinoqan yastuk qoyuloqanidi. **17** Saul Mikalqqa: — Nemixqa meni bundak aldap, düxminimni qaqurowëtisën? — dedi. Mikal Saulqqa jawab berip: — U: «Meni qoyuwëtkin; bolmisa seni ëltürüwetimën» dedi, dedi. **18** Dawut këqip kutulup, Ramahqa Samuilning kexioqa berip,

Saulning uningõja qilõanlirining hãmmisini dõp bõrdi. Andin u Samuil bilõn Nayotkã berip olturaklaxti. **19** Birsi Saulõja: — Dawut Ramahdiki Nayotta bar ikõn, dõp hõwõr bõrdi. **20** Saul Dawutni tutup kelixkõ qaparmõnlõrni mangdurdy. ãmma ular yetip barõjanda põyojõmbõrlõrning bir jamaiti bexarõt beriwatqanliqini wõ Samuilningmu ularning arisida turup ularõja nazarõtqilik qiliwatqanliqini kõrdi; xundak boldiki, Hudaning Rohi Saulning qaparmõnlirining wujudiojimu qũxũp, ularmu hõm bexarõt berixkõ baxlidi. **21** Bu hõwõr Saulõja eytildi; u yõnõ baxkã qaparmõnlõrni õwõtti, lekin ularmu bexarõt berixkõ qũxti. Andin Saul õqinqi ketim yõnõ qaparmõnlõrni mangdurdy. Ular mu hõm bexarõt berixkõ qũxti. **22** Andin Saul õzi Ramahkã berip, Sõkudiki qong kudukqã yetip kõlgõndõ, «Samuil bilõn Dawut nõdõ?» — dõp soridi. Birsi: — Ular Ramahdiki Nayotta bar ikõn, dõp jawab bõrdi. **23** Xunga u Ramahdiki Nayotkã yetip kõldi; Hudaning Rohi uning wujudiojimu qũxti; xuning bilõn umu piyadõ mengip Ramahdiki Nayotkã barõjuqõ bexarõt berip mangdi. **24** U hõtta kiyimlirini seliwetip Samuilning aldidã bexarõt bõrdi; pũtũn bir keqõ wõ pũtũn bir kũndũz u yõrdõ yalingaq yatti. Buning bilõn: — «Saulmu põyojõmbõrlõrdinmu?» dõydiõjan gõp põyda boldi.

20 Dawut Ramahdiki Nayottin keqip Yonatanning kexioja berip uningõja: — Mõn nemõ qiliptimõn? Nemõ kõbihlik qiliptimõn? Atang aldidã nemõ gunah qiliptimõn, u mening jenimni almakqi boluwatidu? — dedi. **2** U uningõja: — Yoksu, bundak ix neri bolsun! Sõn õlmõysõn. Qong ix

bolsun, kiiqik ix bolsun atam manga deməy qoymaydu. Nemixqa atam bu ixni məndin yoxuridikina? Hərgiz undaql bolmaydu, dedi. **3** Lekin Dawut yəna kəsəm kilip: — Atang sening nəziringdə iltipat tapqinimni jəzmən bilidu. Xunga u kənglidə: — Yonatan buni bilip qalmisun; bolmisa uningəja azar bolidu, degəndu. Lekin Pərwərdigarning həyati bilən, jening wə həyating bilən aldingda kəsəm qilimənki, manga əlümning arilikı bir qədəmla qaldi, dedi. **4** Yonatan Dawutqa: — Kənglüng nemini halisa xuni qilay, dedi. **5** Dawut Yonatanəja mundaq dedi: — Mana ətə «yengi ay» bolidu; mən adəttikidək padixah bilən həmdastihan bolmisam bolmaydu. Lekin meni qoyup bərgin, mən üqinqi küni ahximiojiqə dalada məkünüwalay. **6** Atang mening sorunda yoqluqimni kərüp sorisa, sən uningəja: «Dawut məndin əz xəhiri Bəyt-Ləhəmgə tezraq berip kelixkə jiddiy ruhsət soridi, qünki u yərdə pütkül ailisi üqün bir yillik qurbanlik ötküzidikən», degin, dedi. **7** Əgər u: — Obdan boptu, desə, kulung tinq-aman bolidu: — Lekin u aqqiqlansa, uning manga yamanlik qilixni niyət qiloqanlikidin guman qilmioqin. **8** Sən kulungəja iltipat kərsətkin; qünki sən özüng bilən Pərwərdigarning aldida kulungni əhdiləxtürgənsən. Lekin əgər məndə bir yamanlik bolsa sən özüngla meni əltürgin; meni elip berip atangəja tapxuruxning nemə həjiti? — dedi. **9** Yonatan: — Undaq hiyal səndin neri bolsun! Əgər atamning sanga yamanlik qilidioqan niyiti barliqini bilip qalsam, sanga dəyttim əməsmu? — dedi. **10** Dawut Yonatanəja: — Əgər atang sanga qattik gəp bilən jawab bərsə, kim manga həwər beridu? — dedi. **11** Yonatan

Dawutqa: — Kəlgın, dalaşqa qıqaylı, dedi. Xuning bilən ikkisi dalaşqa qıqti. **12** Yonatan Dawutqa mundak dedi: — İsrailning Hudasi Pərwərdigar manga [guwahki], mən ətə yaki əgünlükkə muxu wəqıtta atamning niyitini bilip, sanga iltipatlıq bolsa, mən adəm mangdurup sanga məlum kılmamdim? **13** Əgər atam sanga yamanlıq kılmakqi bolsa, mən seni tinq-aman yoloqa selix üqün sanga adəm əwətip həwər bərmisəm, Pərwərdigar manga sening bexingoqa qüxkəndinmu artuk qüxürsun; əmdi Pərwərdigar atam bilən billə boləşandək sening bilən billə bolsun. **14** Həyatla bolsam meni əlmisun dəp Pərwərdigarning məhrıbanlıqını manga kərsətkəysən. **15** Mən əlüp kətkən təkdirdimu, əydikilirimdın həm həq wəqıt məhrıbanlıqınıgıni üzmiğəysən; Pərwərdigar sən Dawutning həmmə düxmənlirini yər yüzidin yəkətkəndin keyinmu xundak kıləşəysən». **16** Xuning bilən Yonatan Dawutning jəməti bilən əhdə kılixip: — Pərwərdigar Dawutning düxmənliridin hesab alsun, dedi. **17** Andin Yonatan yənə əzining Dawutqa boləşan muhəbbiti bilən uningoqa kəsəm kıldurdi; qünki u uni əz jenidək səyətti. **18** Yonatan Dawutqa mundak dedi: — Ətə yengı ay bolıdu. Mana sening ornung box qalıdu, kixilər sening yəklükıngəqa dıkkət kılıdu. **19** Üqinqi küni sən qüxüp aldınki kətim bu ixka yolukqıningda əzüngni yoxuroşan jayoqa berip «Ezəl» degən taxning yenida turup turoşın. **20** Nən taxning yenidiki bir jayoqa huddi nixanni qaralışandək üq pay ya okı atay. **21** Andin oşulamni mangdurup: — «Ya oklırini tepip kəlgın» — dəymən. Əgər mən oşulaməqa: — Ənə, oklar arka tərəptə turıdu,

ularni elip kəl, desəm, sən qikip yenimoğa kəlgin; xundak bolojanda, Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kəlimənki, sən üqün tinq-amanlik bolidu, heq ix bolmaydu. **22** Lekin oqulamogə: — Ənə, oklar aldingda turidu, desəm, sən kətkin, qünki undak bolsa, Pərwərdigar seni kətküzüwətkən bolidu. **23** Əmdilikdə mən bilən sən səzləxkən ix toquruluk, Pərwərdigar sən bilən mening otturimda guwahqidur. **24** Xuning bilən Dawut dalada məkünüwalidi. Yengi ay kəlgəndə, padixah taam yegili dastihanda olturdi. **25** Padixah bolsa burunkidəkla əz ornida tamning yenediki tərde olturdi. Yonatan ornidin turdi, Abnər Saulning yenida olturdi. Lekin Dawutning orni box qaldi. **26** Əmma Saul u küni heqnemə demidi. Qünki u: — Dawutka bir ix boldi, u napak bolup qaldi. U jəzmən napak bolup qaptu, dəp oylidi. **27** Lekin Dawutning orni yengi ayning ətisimu, yəni ayning ikkinqi künimu box idi. Saul oqli Yonatandin: — Nemixka Yəssəning oqli yaki tünügün yaki bügün tamakka kəlməydu, dəp soridi. **28** Yonatan Sauloğa jawab berip: — Dawut Bəyt-Ləhəmgə baroqli məndin jiddiy ruhsət sorap: — **29** Mening beriximoğa ruhsət kəlojin, ailimizning xəhərdə bir qurbanlik ixi boləraq akam mening beriximni eytiptu; əgər sening nəziringdə iltipət tapqan bolsam kəringaxirim bilən kərixüp kelixkə ruhsət bərgin, dedi. Xunga u padixahning dastihiniogə kəlmidi, dedi. **30** Saulning Yonatanogə kattik oqəzipti kelip: — I buzuk, kaj hotunning oqli, nemixka Yəssəning oqlini əzünggə tallap, əzüngni xərməndə kəlip wə anangni nomuska qoyojiningni bilməmdimən? **31** Əgər Yəssəning oqli yər yuzidə tirik bolsila, sən həm

sening padixahliking mustahkam bolmaydu. Xunga amdi adəm əwətip uni mening keximoja elip kəlgin, qünki u əlümgə məhkəmdur! — dedi. **32** Yonatan atisi Sauloja jawab berip: — U nemixka əlümgə məhkum kilinixi kerək? U nemə kiptu? — dedi. **33** Andin Saul Yonatanoja sanjix üqün uningoja nəyzini atti; buning bilən Yonatan atisining Dawutni əltürməkqi boləlanlikini enik bilip yətti. **34** Yonatan bolsa kattik aqqiklap dastihandin kəpup kətti wə yengi ayning ikkinqi küni heq taam yemidi. Qünki atisining Dawutni xundak həkərətlixixi uningoja kattik azar boləlanidi. **35** Ətisi Yonatan dalaəja qikip Dawut bilən kelixkən jayoja bardi. Uning bilən bir kiqik əulam billə bardi. **36** U əulamoja: — Sən yügür, mən atқан ya oklirini tepip kəlgin, dedi. Əulam yügürdi, u bir okni uning aldi tərripigə atti. **37** Əulam Yonatan atқан ok qüxkən jayoja kəlgəndə Yonatan əulamni qakirip: — Ok sening aldi tərripingdə turmamdu? — dedi. **38** Andin Yonatan əulamni yənə qakirip: — Bol, ittik bol, həyal bolmiəjin! — dedi. Yonatanning əulami ya okni yiojip əojisioja elip kəldi. **39** Lekin əulamning boləlan ixtin həwiri uq idi. Buni yaləuz Yonatan bilən Dawutla bilətti. **40** Andin Yonatan əulamioja yaraqlirini berip uningoja: — Ularni xəhərgə elip kətkin, dedi. **41** Əulam kətkəndin keyin Dawut [taxning] jənub tərripidin qikip yərgə yikilip üq kətim təzim kildi. Ular bir-birini səyüxti, bir-birigə esilixip yioqlaxti, bolupmu Dawut kattik yioqlidi. **42** Yonatan Dawutka: — Səpiring tinq-aman bolsun; qünki biz ikkimiz: — Pərwərdigar mening bilən sening otturungda wə mening nəslim bilən sening nəsling

otturisida mænggügə guwah bolsun, dəp Pərwərdigarning nami bilən kəsəm iqixkən, dedi. Dawut ornidin kəpup mangdi, Yonatanmu xəhərgə kirip kətti.

21 Dawut əmdi Nobka kelip Ahimələk kahinning kexioja bardi. Lekin Ahimələk Dawutni kərgəndə titrəp kərkup uningəja: — Nemixka birimu sən bilən kəlməy yalojuz kəlding? — dedi. **2** Dawut Ahimələk kahinoja: — Padixah manga məlum bir ixni buyrup: — Mən sanga buyruoan ix yaki sanga tapiloan yolyoruk toqrisidin heqkim birnemə bilmisun, degənidi. Əz oqulamlimni bolsa məlum bir jayoja berixka bekitip koydum. **3** Əmdi qolungda nemə bar? Bəx nan, yaki nemə bolsa, xuni manga bərgin, dedi. **4** Kahin Dawutka jawab berip: — Qolumda adəttiki nan yok, pəkət muqəddəs nan bar. Əgər oqulamlar ayallaroja yekinlaxmioan bolsa yesə rawa bolidu, dedi. **5** Dawut kahinoja jawab berip: — Bərhək, mən baxka waqitlarda qikkimioja ohxax, ayallar bizdin yirək bolojili üq kün boldi. Mən [hərketim] qikkanda, gərqə adəttiki səpər bolsimu, oqulamlarning kaqiliri pak bolidioan yərdə, bügün ular wə kaqiliri tehimu pak bolmamdu, dedi. **6** Xuning bilən kahin uningəja muqəddəs nandin bərdi, qünki bu yərdə «təqdim nan»din baxka heqkandak nan yok idi. Bu nan Pərwərdigarning huzurioja yengi issik nan koyuloan küni almaxturuloan nanlar idi **7** (lekin u küni Saulning hizmətkarlıridin məlum birsi u yərdə Pərwərdigarning huzurida qalduruloanidi. Uning ismi Doəg bolup Saulning padiqilirining qongi idi). **8** Dawut Ahimələkkə: — Qolungda nəyzə yaki kiliq yokmu? Padixah tapxuroan ix jiddiy boləjaq yaki kiliq yaki baxka

yaraqlirimni elip kelalmidim, dedi. **9** Kahin: — Sən Elah jiloşida  lt rg n Filistiy Goliatning kiliqi bu y rd  bar, u əfodning k ynid , bir parq  rəhtkə oraklik h lda turidu. Halisang aloşin, uningdin baxkisi yok, dedi. Dawut: — Bu təngdixi yok kiliqtur, xuni manga b rgin, dedi. **10** Dawut u k ni k pup Sauldin keqip Gatning padixahi Akixning kexioqa bardi. **11** Lekin Akixning hizm tkarliri uningoa: — Bu zeminning padixahi Dawut  m smu? Uning toşrisida kiz-ayallar bir-birig : — Saul minglap  lt rdi, W  Dawut on minglap  lt rdi, — d p nahxa- z l okuxup ussul oynioqan əməsmu, dedi. **12** Dawut bu s zl rni k nglig  p k p Gatning padixahi Akixtin b k k rk ti. **13** Xuning  q n ularning k z aldida  zining y r xturuxlirini əzgərtip, ularning k lida turoqan waqtida  zini sarangd k k rs tti; u d rwazilarning ixiklig  jijip, t k r kini sakilioqa aqturatti. **14** Akix hizm tkarlirioqa: — Mana bu ad mning saranglikini k rm msil r? Uni nemixka mening aldimoqa elip k ldinglar? **15** Məndə saranglar k mqilmidi? Silər bu kixini aldimoqa saranglik kilioşili elip k ldinglarmu? Bu ad m mening  y mg  kirixi kerəkmu? — dedi.

22 Dawut u yərdin ketip Adullamdiki oşaroqa kaqti. Uning kerindaxliri bilən atisining pütkül jəməti buni anglap uning kexioqa bardi. **2** Ezilgən, k rzd r bolqan w  d rdm nl rning h mmisi yioşilip uning yenioqa k ldi w  u ularning s rdari boldi. Uningoa k xuloqan adəmlər bolsa t t y zq  idi. **3** Dawut u yərdin qikqip Moabdiki Mizpahka berip Moabning padixahidin: — Hudaning meni nem  kilidioşinini bilgüqə, ata-anamning bu y rg 

kelip aranglarda turuxioqa yol qoyqayla, dæp tælæp kildi.

4 Dawut atisi wæ anisini Moabning padixahining kexioqa elip kældi. Dawut qoroqanda turoqan pütkül künlærdæ ata-anisi uning bilæn billæ turdi. **5** Əmma Gad pəyoqəmbær Dawutqa: — Qoroqanda turmay, bu yærdin qikip, Yəhuda zeminiqqa baroqin, dedi. Xuning bilæn Dawut u yærdin ayrilip, Hærat ormanliqioqa bardı. **6** Saul Dawutning nædæ turuwatqanliqidin hæwær tapti. Saul bu waqıtta Ramahdiki Gibeahda egiz bir jayda yuloqun dærihining tüwidæ olturatti. Uning qolida nəyzisi bar idi, barliq hizmætkarliri qerisidæ turatti. **7** Saul qerisidæ turoqan hizmætkarlirioqa: — I Binyaminliqlar, kulak selinglar! Yæssening oqlı hər biringlaroqa etizlar bilæn üzümzarlarnı tæksim kilip beræmdu? Hæmminglarnı ming bexi wæ yüz bexi qilamdu?

8 Silær hæmminglar manga kæst kildinglar, ez oqlumning Yæssening oqlı bilæn æhdæ qilixqinini heqkim manga ukturmidi. Heq qaysinglar manga iq aqrıtmidinglar yaki ez oqlumning mening hizmætkarimni manga yoxurun hujum qilixqa qutratqinidin manga hæwær bærmidinglar, dedi. **9** Andin Saulning hizmætkarlirining iqigæ kiriwaloqan Doæg: — «Mæn Yæssening oqlıning Nobqa Ahitubning oqlı Ahimæləkning kexioqa kælginini kærdüm, **10** — Ahimælək uning üqün Pærwærdigardin yol soridi wæ uningqqa ozuk-tülük bilæn Filistiy Goliatning qiliqini bærdi» — dedi. **11** Padixah adæm æwætıp Ahitubning oqlı kahın Ahimæləkni, xundakla uning atisining pütkül jæmätini, yæni Nobdiki kahınlarnımu qakirtıp kældi. Ularning hæmmisi padixahning kexioqa kældi. **12** Saul: — I Ahitubning oqlı angliqin, dedi. U: — I oqjam, mana

mən, dedi. **13** Saul uningõja: — Nemixka silər, sən bilən Yəssəning oõli, manga kəst kilisilər? Sən uningõja nan wə kiliq berip, uning üqün Hudadin yol soridingõju? Mana əmdi u bögünkidək manga hujum kilməqci bolup paylap yürməktə! — dedi. **14** Ahimələk padixahka jawab berip: — Silining barliq hizmətkarlırining arisida Dawutdək sadik kim bar? U padixahning küy'oõli, silining məhpiy məslihətlirigə ixtirak kılõuqi wə ordiliri iqidə izzətlik əməsmidi? **15** Mən pəkət uning üqün Hudadin yol soraxni bögünla baxlidimmu? [Asiylik] kiliq məndin neri bolsun! Padixah öz kulinini wə atamning pütkül jəmətini əyibkə buyrumiojaya, qünki kullirining bu ixtin kılqə həwiri yok, dedi. **16** Lekin padixah: — I Ahimələk, sən əlisən, sən wə atangning pütkül jəməti qoqum əlisilər, dedi. **17** Padixah öz qərisidiki qaparmənlirigə: — Mang, Pərwərdigarning kahinlirini əltürünglar! Qünki ular həm Dawutka həmdəm boldi həm uning kaqkinini bilip turup manga həwər bərmidi, dedi. Lekin padixahning qol astidikiliri Pərwərdigarning kahinlirini əltürüxkə qol kətürgili unimidi. **18** Əmdi padixah Doəgkə: — Sən berip kahinlarni əltürüwətkin, dedi. Edomluq Doəg berip kahinlarni əltürdi; bu küni u kanaptin tokulojan əfod kiygən səksən bəx adəmni əltürdi. **19** Andin u kahinlarning xəhiri Nobda olturojuqilarni kirdi, yəni ər wə ayallar, balilar wə bowaqlar, kala, exək, qoylar — həmmisini kiliqlidi. **20** Əmma Ahitubning oõli Ahimələkning Abiyatar degən bir oõli kutulup Dawutning kexioja kəqip kəldi. **21** Abiyatar Dawutka Saul Pərwərdigarning kahinlirini əltürdi, dəp həwər bərdi. **22** Dawut Abiyatarõja: — U küni

Doəgning u yərdə ikənlikini kərüp, uning jəzmən Sauləja həwər beridiojnini bilgənidim. Mən atangning pütkül jəmätining öltürülüxigə zamin boldum, dedi. **23** Mən bilən billə turəjin, heq kərkmiojin. Qünki mening jənimni almaqçi boləjanlar sening jəningnimu həm almaqçi. Mening kəximda bihətər turisən, dedi.

23 Birsı Dawutka həwər berip: — Mana Filistiyələr Keilahəja hujum kəlip hamənlərnı bulap-talimaqta, dedi.

2 Dawut Pərwərdigardin: — Mən berip bu Filistiyəlgə zərbə berimənmü? — dəp soridi. Pərwərdigar Dawutka: — Berip Filistiyəlgə zərbə berip Keilahni azad kəlojin, dedi.

3 Lekin Dawutning adəmliri uningəja: — Mana biz Yəhuda zeminida turupmu kərkiwatkan yərdə, Keilahəja berip Filistiyələrnıng kəoxunlirioja hujum kəlsək kəndək bolar? — dedi.

4 Xunga Dawut yənə bir kətim Pərwərdigardin soriwidi, Pərwərdigar uningəja jawab berip: — Sən ornungdin turup Keilahəja barəjin; qünki Mən Filistiyələrnı kəlungəja tapxurimən, dedi. **5** Buning bilən Dawut öz adəmliri bilən Keilahəja berip Filistiyələr bilən soquxup, mallirini olja kəlip, ularnı kəttik kirdi. Dawut xundək kəlip Keilahda turuwatkanlarnı kətkuzdi.

6 Əmdi Ahimələkning ooqli Abiyatar Keilahəja kəqip kəlip Dawutning kəxioja kəlgəndə, uning kəlida əfod bar idi. **7** Birsı Sauləja, Dawut Keilahəja kəptu, dəp həwər bərdi. Saul: — Əmdi Huda uni mening kəluməja taxlap tapxurdi. Qünki u dərwaziliri wə takəkliri bar xəhərgə kirgəqkə solunup kəldi, dedi.

8 Əmdi Saul Dawut bilən adəmlirini muhasirigə elix üqün həmmə həlkni Keilahəja berip jəng kəlixka qəkirdi. **9** Dawut Saulning özini kəstləydiyənlikini bilip, Abiyatar

kahinõja: — Əfodni elip kəlgın, dedi. **10** Andin Dawut: — I Israilning Hudasi Pərwərdigar, mənki Sening kʉlung Saulning bu xəhərnı menıng səwəbımdın harab kılıx üqün Keilahõja kelıxkə kəstləwatkanlıkını enıx anglıdı. **11** Keilahdikilər meni unıng kʉlıõja tutup berərmu? Saul əz bəndəng anglıõandək bu yərgə kelərmu? I Israilning Hudasi Pərwərdigar, Səndın ətünımənki, əz bəndənggə bildürgəysən, dedi. Pərwərdigar: — U bu yərgə kelıdu, dedi. **12** Dawut yənə: — Keılahtikilər meni wə adəmlırimni Saulning kʉlıõja tutup berərmu, dedi. Pərwərdigar: — Ular silərnı tutup berıdu, dedi. **13** Əmdi Dawut adəmlıri bilən (təhminən altə yüzqə) ornıdın turup Keilahdın qıqıp, əzlıri baralaydıõan tərəpkə kərap kətti. Saulõja, Dawut Keılahtın kəqıptu dəp həwər berılgəndə u unı kʉõlaxkə qıqmıdı. **14** Dawut bolsa qəldıki kʉroõan-kıyalarda həmdə Zıf qəlınıng taõlırıda turdı. Saul unı hər künü ızdəyttı; ləkin Huda unı unıng kʉlıõja tapxurmıdı. **15** Əmdi Dawut Saulning əzını əltürgılı qıqıdıõanlıkını baykəp qaldı. Xu qaõda u Zıf qəlıdıki bir ormanlıkta turattı. **16** Saulning oõlı Yonatan bolsa ormanlıkka qıqıp Dawutnıng kəxıõja berıp, unı Huda arkılık rıõbətəndürüp unıngõja: — **17** Kʉrkmiõın; qünki atam Saulning kʉlı seni tapalmaydu. Sən bəlki Israilning üstıdə padıxah bolısən, mən bolsam senıng wəzırıng bolımən, bunı atam Saulmu bilıdu, dedi. **18** Andın ular ikkiylən Pərwərdıgarnıng aldıda əhdə kılıxtı; Dawut bolsa, ormanlıkta turup qaldı, Yonatan əz ɵyigə yenıp kətti. **19** Xunıngdın keyın Zıftikilər Gıbeahta turuwatkan Saulning kəxıõja kelıp: — Mana, Dawut Haqılahnıng egızlıkđdıkı Yəximonning

jənubi tərīpigə jaylaxқан ormanlıqtiki қороқанlarda yoxuruniwaldi, bilməmdila? **20** Xunga, i padixah, қақан көңülliri tartsa xu qaoqda kəlsilə; bizning burqimiz uni padixahning қolioqa tutup berixtur, dedi. **21** Saul: Manga iқ aqrıtқininglar үқün Pərwərdigar silərgə bəht ata қiloqay. **22** Əmdi silərdin ətünimənki, berip zadi қaysi yərdə turidioqinini jəzmləxtürüinglar, uning iz-derikini eniklap, wə kimning uni kərgənlіkini bilip kelinglar; qünki kixilər eytixiqə u intayin hiyligər ikən, dedi. **23** Xunga berip, uning yoxurunоqan barlık məhpiy jaylirini enik kərüp kelinglar, yenimoqa yenip kelip manga əynini eytinglar. Andin mən silər bilən billə barimən; wə xundak boliduki, əgər u zeminda bolsila, mən Yəhudiylarning minglioqanlarning arisidin uni izdəp tapimən, dedi. **24** Ular qopup Sauldin ilgiri Zifқа bardi; lekin Dawut öz adəmliri bilən Maon qəllükidiki Yəximonning jənub tərīpidiki Arabah tüzlənglikidə turuwatatti. **25** Saul adəmliri bilən Dawutni izdəp bardi. Kixilər bu həwərni Dawutқа eytti; xuning bilən u qüxüp, қiyaoqa berip Maon qelidə turdi. Saul buni anglap Dawutning kəynidin qoqlap Maonning qəligə qikti. **26** Saul taoqing bu tərīpidə mangdi, əmma Dawut adəmliri bilən taoqing u tərīpidə mangdi. Dawut Sauldin keqix үқün aldiriwatқanidi; lekin Saul adəmliri bilən Dawut wə uning adəmlirini tutimiz dəp ularni қorxiqili turdi. **27** Əmma bir həwərqi Saulning qexioqa kelip uningoqa: — Filistiyələr zeminimizning jənub tərīpigə kirip bulang-talang қiliwatidu, tezdin қaytsila, dedi. **28** Xuning bilən Saul yenip Dawutni qoqlaxtin tohtap Filistiyələr bilən soқuxқili qikti. Xunga u yər Sela-

Hammahlekot d p ataldi. **29** Dawut bolsa u yərdin qikip  n-G dining taq-qoroqanlikida turdi.

24 Saul Filistiy larni qoqlap qikirip yanqanda uningqa: — Mana, Dawut  n-G didiki qeld  turuwetiptu, deg n h w r berildi. **2** Saul  mdi pütkül Israildin hillanoqan  q ming ad mni elip Dawut bilən adəmlirini izdigili «Yawa tekilər» qoram taxliqoqa qikti. **3** U yolning yenediki qoy qotanlirioqa kəlgəndə, xu y rd  bir oqar bar idi. U t r t kilix  q n oqaroqa kirdi; Dawut bilən adəmliri oqarning iqkirisid  olturatti. **4** Dawutning adəmliri uningqa: — Mana P rw rdigarning sanga: —  z d xminingni sening qolungoqa berimən, nem  sanga layiq k r ns  xuni kilqin, deg n k ni d l muxu k n ik n, dedi. Dawut qopup Saulning tonining pexini tuydurmay kesiwaldi. **5** Lekin Saulning tonining pexini k skini  q n Dawut k nglid  kattik  psuslandi. **6** U  z adəmlirigə: — P rw rdigar meni P rw rdigar  zi məsih kilqan oqojamoqa bundak qolumni uzartixtin saklisun, q nki u P rw rdigarning m sihliginidur, dedi. **7** Xu s z bil n Dawut  z ad mlirini tosup Sauloqa qeqiloqli koymidi. Saul bolsa qopup oqardin qikip  z yolioqa k tti. **8** Andin Dawutmu turup oqardin qikip Saulning k ynidin: — I oqojam padixah! — d p qakirdi. Saul k ynig  qarawidi, Dawut egilip y zini y rg  yakqan h lda t zim kildi. **9** Dawut Sauloqa mundak dedi: — «Mana, Dawut seni k stl xk  pursət izd watidu, d ydioqan kixil rning s zig  nemixqa kulak salila? **10** Mana b g n  z k zliri bilən k rdiliki, P rw rdigar b g n oqarda silini  z qolumoqa b rg nidi. B zil r manga uni  lt r w tkin, dedi; lekin mən silini ayap: — Oqojamoqa qolumni

uzartmaymən, çünki u Pərwərdigarning məsihliginidur, dedim. **11** Qarisila, i ata, qolumdiki tonlirining pexigə. Silini öltürməy tonlirining pexini kəskənlikimdin xuni bilsiləki, kənglümdə siligə ya yamanlıq ya asiylıq yok, siligə gunah qilojinim yok, lekin sili jenimni alojili paylimaktila. **12** Pərwərdigar mən bilən silining otturimizda həküm qilsun, mening hesabimni silidin Pərwərdigar alsun; lekin mening qolum siligə kətürülməydu. **13** Konilar: — «Rəzillik rəzillərdin qıqıdu» dəp eytkənikən, lekin öz qolum siligə kətürülməydu. **14** Israilning padixahı kimni tutqili qıkti? Kimni qoqlap yürıdu? Bir ölük itni, halas! Yaloğuz bir bürgini, halas! **15** Pərwərdigar sorəqı bolup mən bilən silining otturimizda həküm qıqarsun! U hək-nahəkni ayrip, dəwayimni sorap meni silining qolliridin halas qilip, adalət yürgürgəy!» — dedi. **16** Dawut Sauloğa bu sözlərnı eytkənda Saul: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut? — dedi. Andin Saul yukiri awaz bilən yioqlap kətti. **17** U Dawutqə: — «Sən məndin adilsən, çünki sən mənə yaxxilik qayturdung, lekin mən sənə yamanlıq qayturdum. **18** Sən bügün mənə yaxxilik qiloanlığınni obdan kərsitip bərding; Pərwərdigar meni qolungoğa tapxuroğan bolsimu, sən meni öltürmiding. **19** Birsı öz düxminini tapsa, uni aman-esən kətkili qoyamdu? Pərwərdigar sening mənə bügün qiloğan yaxxiliqing üqün sənə yaxxilik yanduroğay. **20** Əmdi mənə, xuni bildimki, sən jəzmən padixahı bolısən, Israilning padixahlığı sening qolungda tiklinidu. **21** Lekin hazır Pərwərdigar bilən mənə qəsəm qiloqinki, məndin keyin mening nəslimni yokətməy, namimni atamning

jəmətidin əqürmigəysən», dedi. **22** Xuning bilən Dawut Sauloğa kəsəm kildi. Saul öz əyigə yenip kətti; Dawut adəmliri bilən qorəjan-kıyaəğa qikip xu yərdə turdi.

25 Samuil əldi. Pütkül Israil yiojilip uning üqün matəm tutti; ular uni uning Ramahdiki əyidə dəpnə kildi. Dawut bolsa qopup Paran qəligə bardi. **2** Əmdi tirikqiliki Karməldə boləjan, Maonda olturukluk bir adəm bar idi. Bu kixi bək bay bolup üq ming qoy, bir ming əqkisi bar idi. U öz qoylirini Karməldə kırkıwatatti. **3** U adəmning ismi Nabal bolup, ayalining ismi Abigail idi; ayali həm pəm-parasətlik həm əpt-turki qiraylik, lekin eri kattik qol wə rəzil idi; u Kaləbning əwladidin idi. **4** Dawut qəldə turup Nabalning öz qoylirini kırkıydiəjanlikini anglap **5** On yax yigitni u yərgə mangdurup ularoğa: — Silər Karməlgə qikip Nabalning kəxiəğa berip, məndin uningəğa salam eytinglar. **6** Uningəğa: — «Yaxioğaysən; sizgə tinq-amanlik boləyay, əyingizgə tinq-amanlik boləyay, həmmə barlikingizəğa tinq-amanlik boləyay! **7** Mən kırkıəqılarning sizdə ix baxliəjanlikini anglidim. Sizning padiqiliringiz biz tərəplərdə turoğanda ularəğa heq zəhmə yətküzmiduk; biz Karməldə turoğan wəqıtta ularning heq tərsisi yitip kətmidi. **8** Əz yigitliringizdin sorisingiz ular sizgə dəp beridu. Xunga biz kutluk bir künidə kəlduk, xunga yigitlirimiz nəziringizdə iltipət tapsun; öz qolingizəğa nemə qiksa xuni kəminiliringizgə wə oqlingiz Dawutka nemə qiksa xuni bərgəysiz», dənglar, — dedi. **9** Dawutning yigitliri u yərgə berip bu gəpləning həmmisini Dawutning namida uningəğa eytip andin jim turup saklıdi. **10** Nabal Dawutning hizmətkarlırioğa jawab

berip: — Dawut degən kim? Yəssəning oqlı degən kim? Bu künlərdə öz oqjilirini taxlap ketiwatqan hizmətkarlar tola. **11** Mən ezümning yemək-iqməklirimni wə yung kırkuoquqilirimoqa soyoqan gəxni kəlgən jayi namələum boləqan kixilərgə berəmdim? — dedi. **12** Dawutning yigitliri kəlgən yolioqa yenip kətti. Yenip kelip ular Dawutqa həmmə gəpni dəp bərdi. **13** Dawut öz adəmlirigə: — Hər biringlar öz kiliqinglarni esinglar, dedi. Xuning bilən hər biri öz kiliqini [tasmisoqa] asti, Dawutmu öz kiliqini asti. Andin tət yüzqə adəm Dawut bilən qıktı, wə ikki yüz kixi jabduqlar bilən qaldı. **14** Əmma Nabalning hizmətkarlıridin biri uning ayali Abigailoqa: — Dawut əlqilərnı qəldin oqjimizə salam berixkə əwətkənəkən; lekin u ularni tillap kayip kətti. **15** Bu adəmlər bolsa, bizgə kəp yaxilik qıləqan. Biz dalada ularning yenida yürgən wəqitlirimizda bizgə heq yamanlıq kəlmidi, bizning heq nərsimizmu yitip kətmigənidi. **16** Biz ularəqə yəqin jayda qoy baqqan wəqıtta ular keqə-kündüz bizgə sepildək boləqanidi. **17** Əmdi bu ixtin həwərdar boldila, qandək qilix kerəklirini oylixip baqqayla. Bolmisa, oqjimizəqə wə pütkül əydikilirigə bir bala-qaza kəlməy qalmaydu. U xunqə kaj bir adəmki, heqkim uningəqə səz qilixkə petinalmaydu, dedi. **18** Abigail dərhal ikki yüz nan, ikki tulum xarab, bəx pixuruloqan qoy, bəx seah qomaq, bir yüz kixmix poxkili, ikki yüz ənjür poxkili elip exəklərgə artip **19** öz yigitlirigə: — Mening aldimda beringlar; mana, mən kəyninglardin baray, dedi. Lekin u öz eri Nabaləqə bu ixni demidi. **20** U öz exikigə minip taqning etikidin qüxkəndə, mana Dawut adəmliri bilən uning

udulioqa qūxūp uning bilən uqraxti. **21** Dawut əslidə: — Mən bu kixining melini qəldə bikardin bikar qoşdap, uning barlıqidin heqnemini yittürgüzmigənidim; lekin u yaxilikning ornida manga yamanlıq kildi. **22** Uning adəmliridin ətigiqə birər ərkəkni kaldurup koysam, Huda mən Dawutni uningdinmu artuq jazalioqay, degənidi. **23** Abigail Dawutni kərūp, aldirap exəktin qūxūp, Dawutning aldida yikilip yüzini yərgə yekip təzim kildi; **24** uning putlirioqa esilip mundaq dedi: — «I oqjam, bu kəbihlik manga hesablanun; əmdi xuni ətünimənki, dedəklirining siligə səz kilixioqa ijazət kilip, dedəklirining səzigə kulak saloqayla: — **25** ətünimənki, oqjam bu rəzil adəm Nabaləqa pisənt kilmiəqayla; qūnki uning mijəzi huddi ismioqa ohxaxtur; uning ismi «kaj», dərwəkə uningda kajlik tolimu eoşirdur. Lekin mən dedəkliri bolsa oqjam əwətkən yigitlərnə kərmidim. **26** Əmdi i oqjam, Pərwərdigarning həyati bilən wə sening jening bilən kəsəm iqimənki, Pərwərdigar silini əz kolliri bilən kən təkūp intikəm elixtin saklıdi. Əmdi dūxmənlirimu, sili oqjaməqa yamanlıq kilmaqci boləqanlarmu Nabaləqa ohxax bolsun. **27** Əmdi dedəkliri oqjaməqa elip kəlgən bu sowəqat bolsa oqjaməqa əgəxkən yigitlərgə təksim kilinsun. **28** Silidin ətünimənki, dedəklirining səwənlisini kəqürgəyła; qūnki sili, i oqjam Pərwərdigarning jənglirini kilip kəlgənliri üqūn, barlık künliridə silidə yamanlıq tepilmioqini üqūn Pərwərdigar jəzmən jəmətlirini məzmut kilidu. **29** Birsə kopup silini qoşlap janlirini izdisə, sili oqjamning jeni Pərwərdigar Hudalirining kəxidiki tiriklər haltisi iqidə orilip saklinidu, lekin dūxmənlirining janlirini bolsa, u saləqə selip

qerüp taxlaydu. **30** Əmdi Pərwərdigar sili oqjam toqrisida eytkan barliq yahxi wədilirigə əməl kılıp, silini Israiloqa bax kılqanda xundak boliduki, **31** sili oqjamning nahək kan təkmiğənlikliri yaki öz intikamlirini almioqanlikliri üqün kəngüllirigə putlikaxang yaki dərd bolmaydu. Wə Pərwərdigar oqjamoqa nusrət bərginidə sili öz dedəklirini yad kılqayla». **32** Dawut Abigailoqa: — Seni bügün mening bilən uqrixixka əwətkən Israilning Hudasi Pərwərdigaroqa təxəkkür-mədhijə qayturuloqay! **33** Əmdi əkil-parasitinggə barikalla, sangimu barikalla! Qünki sən bügün meni öz qolum bilən kan təküp intikam elixtin tostung. **34** Lekin meni sanga ziyən-zəhmət yətküzüxtin saqlioqan Israilning Hudasi Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kılımənki, sən mening aldimoqa tezlinip kəlmigən bolsang, Nabalning adəmliridin heq ərkək ətigiqə tirik qalmas idi, dedi. **35** Andin Dawut uning əzigə kəltürgən nərsilirini qolidin tapxurup elip uningqoqa: — Tinq-aman öyüggə baroqin, mana sölziringgə kulak selip, kənglüngni qobul kildim, dedi. **36** Abigail Nabalning qexioqa kəldi; mana, u eyidə xahənə ziyapəttək bir ziyapət ətküzüwatatti. Nabal kənglidə huxal idi wə intayin məst bolup kətkənidi. Xunga Abigail ətisi tang atquqə uningqoqa heq nemə demidi. **37** Lekin ətisi Nabal məstliktin yexilgəndə ayali uningqoqa bolqan wəqələri dəp beriwidi, uning yüriki əlgəndək bolup, əzi taxtək bolup qaldi. **38** Wə xundak boldiki, təhminən on kündin keyin Nabalni Pərwərdigar urdi wə u əldi. **39** Dawut Nabalning əlginini anglap: — Pərwərdigar mubarəktur. Qünki U mən Nabaldin tartkan haqarət üqün dəwayimni sorap Öz qulini yamanliktin saqlidi; əksiqə

Pərwərdigar Nabalning yamanlikini öz bexioğa yandurdi, dedi. Andin Abigailni öz əmrimgə alay dəp, uningə səz kıləjili əlqi mangdurdi. **40** Dawutning hizmətkarliri Karməlgə Abigailning kəxioğa kelip uningə: — Seni əmrimgə alay dəp Dawut sanga səz kıləjili bizni əwətti, dedi. **41** Abigail bolsa kəpup yüzini yərgə təgküdək təzim kılip: — Mana, dediking oğjamning hizmətkarlirining putlirini yuyuxka kıl bolsun, dedi. **42** Andin Abigail xu həman əzigə həmrəh boləjan bəx qərisi bilən exəkkə minip Dawutning əqlirining kəynidin berip, uning ayali boldi. **43** Dawut Yizrəəllik Ahinoamni həm hotunlukka aləjanidi. Xuning bilən bu ikkisi uningə hotun boldi. **44** Lekin Saul Dawutka hotun kılip bərgən kızı Mikəlni Gallimdiki Laixning oqlı Faltioğa hotunlukka bərgənidi.

26 Əmdi Zifliklər Gibeahəğa Saulning kəxioğa kelip: — Dawut Yəximonoğa yəkin Həkilah, egizlikigə yoxurunuwaptu əməsmu? — dedi. **2** Saul kəpup Israildin hillanojan üq ming adəmni elip, Zif qəlidə Dawutni izdigili u yərgə bardı. **3** Saul bolsa yol boyida, Yəximonoğa yəkin Həkilah egizlikidə qedir tikti. Dawut qəldə turuwatatti; u Saulning qəlgə öz kəynidin qikkininin həwər tapkanda **4** Dawut paylaqqilarni mangdurup Saulning rastla kəlgənlikini bildi. **5** Dawut kəpup Saul qedir tikkən jayoğa bardı; u Saul bilən kəxun sərdari, Nəring oqlı Abnər yatқан yərnı kərđi. Saul bolsa kəxun istihkami iqidə uhlap yatқанidi, adəmliri qedirilirini uning ətrapiəğa tikkənidi. **6** Dawut əmdi Hittiyardin boləjan Ahimələk wə Yoabning inisi Zəruyaning oqlı Abixayoğa: — Kim mən bilən ləxkərgəhəğa qüxüp, Saulning yenioğa baridu? — dəp

soridi. Abixay: — Mən sening bilən baray, dedi. **7** Xuning bilən Dawut wə Abixay keqidə qoxun bar yərgə beriwidi, mana Saul qoxun istihkami iqidə uhlap yatqanidi; uning nəyzisi təkiyisining yenida yərgə qadaklıq turatti; Abnər bilən adəmliri uning ətrapida yatatti. **8** Abixay Dawutqa: — Huda bugün duxminingni qolungoqa tapxurdi. Səndin ətünimənkı, manga nəyzə bilən birla sanjip uni yərgə qadap qoyuxqa ijasət bərgəysən! Ikki qetim sanjiximning lazimi yoxtur, dedi. **9** Dawut Abixayoqa: — Uni yokatmiqin. Kim Pərwərdigarning məsih qilqiniqoqa qol uzitip gunahqoqa tartilmiqan? — dedi. **10** Dawut yənə: — Pərwərdigarning həyati bilən [kəsəm qilimənkı], Pərwərdigar jəzmən uni uridu; ya uning əlidiqan küni kelidu ya u jənggə qüxüp həlak bolidu. **11** Pərwərdigar meni Pərwərdigarning məsihliginigə qol uzitixidin saqlıqay! Əmma uning bexidiki nəyzə bilən su idixini alqin, andin ketəyli, dedi. **12** Xuning bilən Dawut nəyzə bilən idixni Saulning bexining yenedin elip, ikkisi qikip kətti. Əmma həqkim kərmidi, tuyupmu qalmidi həm oyoqinip kətmidi, bəlki həmmisi uhlawərđi; qünki Pərwərdigar bir qattıq uyquni ularning üstigə qüxürgənidi. **13** Dawut uduldiki tərəpkə ətüp yiraqrak bir dəngning təpisiđə turdi; ularning ariliqi yiraq idi. **14** Dawut qoxun bilən nərning oqlı Abnərgə tovlap: — Jawab bərməmsən, i Abnər! — dedi. Abnər: — Padıxaqqa tovlıoquqi kim sən? — dedi. **15** Dawut Abnərgə: — Sən batur əməsmu? Israilda sanga kim təng kelələydu? Nemixqa oqoqang padıxaqni qoqdimiding? Qünki həlktin bir kixi oqoqang padıxaqni həlak qiloqili kiriptu. **16** Sening bundak qiloqining yahxi əməs! Pərwərdigarning

hayati bilən [kəsəm kilimənki], Pərwərdigar məsih kıləjan oqjanglarni qoşdimioqanliqinglar üqün ölümgə layik boldunglar. Əmdi padixahning nəyzisi wə bexining yenidiki su idixining kəyərdilikigə qarap beqinglar, dedi. **17** Saul Dawutning awazini tonup: — Bu sening awazingmu, i oqlum Dawut! — dedi. Dawut: — I oqjam padixah, bu mening awazimdur, dedi. **18** U yənə: — Nemixka oqjam öz kulini mundak qoşlaydu? Mən nemə kiliptimən? Qolumda nemə yamanlik bar? **19** Əmdi oqjam padixah öz kulining səzigə kulak saləyay. Pərwərdigar silini manga qarxi qozətkən bolsa bir hədiyə-qurbanlik uning kənglini razi kıləyay; lekin insan baliliri bolsa, ular Pərwərdigarning aldida lənətkə qalsun, qünki ularning əmdi meni Pərwərdigarning mirasidin bəhrimən boluxtin məhrum kılıp, meni baxka ilahlarəy ibadət kıl, degini bolidu. **20** Əmdi mening kənim Pərwərdigarning huzuridin yirək yərgə təkülmisun; qünki taqlarda bir kəklikni owləqandək Israilning padixahi bir yaləquz bürginini izdigili qikiptu, dedi. **21** Saul: — Mən gunah kildim; yenip kəlgini i oqlum Dawut; mening jenim bögün kəzliringdə əziz sanaləjini üqün mən sanga bundin keyin heq ziyan-zəhmət yətküzməymən; mana, əhməklik kildim, bək eziptimən, dedi. **22** Dawut jawab berip: — Mana padixahning nəyzisi, oqlamlardin biri kelip uni yandurup alsun. **23** Pərwərdigar hər adəmning həkkaniylikini bilən sadiklikəy qarap yandurəyay. Qünki bögün Pərwərdigar silini mening qoluməy tapxurdi, lekin mən Pərwərdigarning məsihliginigə qol uzitixni halimidim. **24** Mana, bögün silining janliri mening kəzlimdə əziz boləqandək mening

jenim Pərwərdigarning kəzidə əziz boləjay, u meni həmmə awariqiliktin kütquzəjay, dedi. **25** Saul Dawutqa: — Əy oqlum Dawut, bərikətləngəysən. Sən jəzmən uluə ixlarni kəlisən, ixliring jəzmən rawajlik bolidu, dedi. Andin Dawut əz yolioqa kətti, Saulmu əz jayioqa yenip bardı.

27 Dawut kənglidə: — Həman bir küni Saulning qolida həlak bolidioqan ohxaymən. Xunga Filistiyələarning zeminiəqa tezdin kəqip ketiximdin baxqa amal yok. Xundak kəlsam Saul Israil zemini iqidə meni tepixtin ümidsizlinip, izdəxtin qol üzidu, wə mən uning qolidin kütulimən, dəp oylidi. **2** Xuning bilən Dawut qərup uningəqa əgəxkən altə yüz adəmni elip Gatning padixahı Maokning oqli Akixning kəxioqa bardı. **3** Əmdi Dawut wə adəmliri, yəni hər biri əz ailisidikilər bilən billə Gatta Akix bilən turdi. Dawut ikki ayali, yəni Yizrəəllik Ahinoam wə Nabalning tul hotuni Karməllik Abigail bilən billə xu yərdə turdi. **4** Saul: — Dawut Gatqa kəqiptu, degən həwərnı angliəqanda, uni yənə izdəp yürmidi. **5** Dawut Akixqa: — Əgər kəzlrining aldida iltipət tapqan bolsam, olturuxum üqün səhradiki bir xəhərdin bizgə bir jay bərgəyla; qulung qandakmu xahanə xəhərdə silining qaxlirida tursun, dedi. **6** U küni Akix uningəqa Ziklag xəhirini bərdi. Xuning üqün Ziklag bügünki künqiqə Yəhuda padixahlirioqa təwə bolup kəlməktə. **7** Dawut Filistiyələarning zeminida turoqan waqit bir yil tət ay boldi. **8** Dawut bolsa əz adəmliri bilən qikip Gəxuriyaroqa, Gəzriylərgə wə Amaləklərgə hujum kilip, ularni bulangtalang kilip turatti (qünki ular kədimdin tartip Xurioqa kirix yolidin tartip Misir zeminiəqiqə boləqan xu yurtta

turatti). **9** Dawut [hərketim] zemindikilərnı kırıp ər yaki ayal bolsun, birnimu tirik qaldurmaytti wə qoy, kala, exək, tögə wə kiyim-keqəklərnı elip Aqixning yenioğa yenip kelətti. **10** Aqix: — Bögün qaysi jaylarnı bulang-talang qildinglar, dəp soraytti; Dawut: — Yəhuda zeminining jənub tərıpını, Yərahməlliklərnıng jənub tərıpını wə Keniyələrnıng jənub tərıpını bulang-talang kilduk, dəytti. **11** Dawut ər yaki ayallarnıng birinimu Gatka tirik elip kəlməytti; qünki u: — Ular bizning toşrimizdin, «Dawut undaq-mundaq kildi» dəp gəp kılıxi mumkin, dəytti. Dawut Filistiyələrnıng zeminida turoğan waqtida u daim xundaq qılatı. **12** Xunga Aqix Dawutqa ixəndi: — «Əmdi u həlqi Israilni əzidin səskəndürüwətti; mening hizmitimdə mənggü kul bolıdu», dəp oylıdı.

28 U künlərdə Filistiyələr Israiloğa qarxi jəng qılıx üqün əz qoxunlirini yiođı. Aqix Dawutqa: — Bilixing kerəkki, adəmliringni elip mening bilən jəzmən jənggə qıqixing lazı, dedi. **2** Dawut Aqixqa: — Undaqta sili qullirining nemə qılalaydıoğanlıqını bilip qalıla — dedi. Aqix Dawutqa: — Mana, seni əzümgə mənggülik pasıban qılay, dedi. **3** (Samuil əlgənıdı wə pütkül Israil unıng üqün matəm tutup uni əz xəhırı boloğan Ramahda dəpnə qıloğanıdı. Saul bolsa jinkəxlər bilən palqılarnı zemındın qoqlap qıqardı). **4** Filistiyələr toplıxıp qıqıp Xunəmdə qedir tıkti. Saulmu həm pütkül Israilni yiođıp, Gilboahda qedir tıkti. **5** Saul əmdi Filistiyələrnıng qoxun bargahını kərgəndə qorkup, yüriki su bolup kətti. **6** Saul Pərwərdigardın yol sorıdı; lekin Pərwərdigar ya qüx bilən ya «urım» bilən ya pəyoğəmbərlər arqılık unıngoğa jawab bərmıdı. **7**

Xuning bilən Saul hizmətkarlıriqə: — Manga palqi jinkəx bir hotunni tepip beringlar, mən berip uningdin yol soray, dedi. Hizmətkarliri uningqə: — Ən-Dorda jinkəx bir hotun bar ikən, dedi. **8** Saul niqablinip, baxqa kiyimlərni kiyip ikki adəmni həmrəh qilip bardı. Ular keqisi berip hotunning kexioqə kəldi. U hotunqə: — Manga jin qakirip pal eqip, mən degən birsini keximoqə kəltürgin, dedi. **9** Hotun uningqə: — Mana, Saulning qiləanlirini, yəni zemindin jinkəxlərni wə palqilarni yəkatkanlıqini özüng bilisən; nemixka meni ɵltürükə jenimoqə tuzak qoyisən, dedi. **10** Saul uningqə Pərwərdigar bilən kəsəm qilip: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm qilimənki, bu ix üçün sanga jaza bolmaydu, dedi. **11** Hotun: — Sanga kimni qikirimən? — dəp soridi. U: — Manga Samuilni qikərojin, dedi. **12** Hotun Samuilni kərgəndə kattik awaz bilən qirkiridi, andin Saulqə: — Nemixka meni gollaysən? Sən özüng Saulqə! — dedi. **13** Padixah uningqə: — Qorqmiojin! Nemini kərdüng? — dedi. U Saulqə: — Mən bir ilahning yərdin qikkinini kərdüm, dedi. **14** U: — Uning kiyapiti kəndak ikən? dedi. Hotun: — Keri bir boway qikiwatidu; u yepinqa kiygənikən, dedi. Saul: — U Samuil ikən, dəp bilip, yüzini yərgə yekip təzim kildi. **15** Samuil Saulqə: — Nemixka meni awarə qilip qikərding? — dedi. Saul: — Mən tolimu pərixan boldum; qünki Filistiyələr manga karxi jəng kiliwatidu, wə Huda məndin yiraqlap, manga yaki pəyoqəmbərlər arkilik yaki qüxlər arkilik həq jawab bərməywatidu. Xunga mening nemə kilixim kerəklikini manga bildürgəysən dəp, seni qakirdim, dedi. **16** Samuil: — Pərwərdigar səndin yiraqlap, düxmining

bolqandin keyin nemixka mändin məslihət soraysən? — dedi. **17** —Pərwərdigar Əzi üqün mən arqilik eytkinini qildi; Pərwərdigar padixahlikni qolungdin yirtip elip, qoxnangoqa, yəni Dawutka bərdi. **18** Sən Pərwərdigarning səzigə qulak salmay, uning Amaləklərgə qaratkan qattik oqəzipini yürgüzmingining üqün Pərwərdigar bügün sanga xu ixni qildi. **19** Pərwərdigar özüng bilən Israilnimu Filistiyələning qolioqa tapxuridu; ətə sən wə oqulliring mening bilən billə bolisilər; wə Pərwərdigar Israilning qoxuninimu Filistiyələning qolioqa tapxuridu, dedi. **20** Saul xuan yərgə düm yikildi, Samuilning səzliridin qattik qorkup kətti; bir keqə-kündüz tamakmu yemigəqkə, maqdurimu qalmidi. **21** Ayal əmdi Saulning kexioqa berip uning tolimu pərixan bolqinini kərüp, uningə: — Mana, dedəkliri jenini alqinioqa elip qoyup tapilioqanlirioqa binaən qildim. **22** Əmdi silidin ətünimən, dediklirining səzigə kirgəyla; meni silining aldilirioqa bir qixləm nan kəltürüxkə unioqayla; xuning bilən sili yəp quwwət tepip andin əz yollirioqa ketələyla, dedi. **23** Ləkin u rət qilip: — Yeməymən, dəp unimidi. Uning hizmətkarliri həm ayalmu yeyixni uningə dəwət qilixti; u yərdin qopup kariwatta olturdi. **24** Ayalning əyidə bir bordaq mozay bar idi. U dərhal uni soydi; həm hemir yuqurup petir nan pixürüp bərdi. **25** U uni Saul bilən hizmətkarlirining aldioqa koydi. Ular yəp bolup, xu keqisi kətti.

29 Filistiyələr həmmə qoxunlirini yioqip Afəktə jəm qildi; Israillar Yizrəəldiki bulakning yenida qedir tikti. **2** Filistiyələning sərdarliri yüz yaki mingdin əskərnə baxlap, səp tizip kəldi; ularning kəynidin Dawut əz adəmlirini

baxlap Akix bilən qikip səp tüzdi. **3** Filistiyələarning əmirliri: — Bu İbraniylar bu yərdə nemə ix kılıdu? — dedi. Akix Filistiyələarning əmirlirigə: — Bu İsrailning padixahı Saulning hizmətkari Dawut əməsmu? U bu yərdə birnəqqə kün, birnəqqə yillardin beri mən bilən turojan əməsmu? U manga kəlgən kündin tartip bu künigə uningdin heq əyib baykimidim, dedi. **4** Əmma Filistiyələarning əmirliri uningə aqqıqlandı. Filistiyələarning əmirliri uningə: — Uni qayturuwət! Bu kixi sən özüng uningə orunlaxturojan jayoqa kətsun; biz bilən billə soxuxka qüxmisan, bolmisa, u soxuxta bizgə rəqib bolup qəlixı mumkin. Bu adəm öz oqjisi bilən nemisi arqilik yarixidu? Bu adəmləarning baxlirini elix bilən bolmamdu? **5** Bu qız-ayallar burun uning toqrisida ussul oynap qoxak qetip: — Saul minglap ɵltürdi, wə Dawut on minglap ɵltürdi, degən Dawut əməsmu? — dedi. **6** Akix Dawutni qaqirip uningə: — Pərwərdigarning həyati bilən [kəsəm kılıp eytimənki], sən durus adəmsən, sening mening bilən ləxkərgahda hizməttə boluxung kəzlirimdə yahxi ixtur; qünki manga kəlgən künidin tartip bu künigə səndin heq yamanlik baykimidim. Lekin sən əmirlərgə yakmapsən. **7** Xunga tinq-aman yenip kətkin, bolmisa Filistiyələarning əmirlirini narazi kılıp qoyisən, dedi. **8** Dawut Akixka: — Mən nemə kildim? Silining qaxlirioqa kəlgən kündin tartip bu künigə kıləjan qaysi [yamanlikim] üqün meni oqjam padixahning düxmənliri bilən soxuxkili barəuzmayla? — dedi. **9** Akix Dawutka jawab berip: — Kəzlirimdə Hudaning bir pərixtisidək manga yahxi ikənlikingni bilimən. Lekin Filistiyələarning əmirliri seni biz bilən billə

jənggə qikmisun dəwatidu, dedi. **10** Xunga ətə səhərdə qopunglar, əzüng wə billə kəlgənlər, yəni mən hojangning hizmətkarlırı; səhərdə qopunglar, tang yoruxi bilənla qikip ketinglar, dedi. **11** Xunga Dawut öz adəmliri bilən səhərdə turup Filistiyələrnin zeminioğa mangdi. Filistiyələr bolsa Yizrəəlgə qikti.

30 Xundak boldiki, Dawut wə adəmliri üqinqi küni Ziklagğa yetip kəldi; mana, Amaləklər jənub tərəpkə wə Ziklagğa hujum kəlip, Ziklagni wəyran kəlip ot qoyup kəydürgənidi. **2** Ular xəhərdiki qız-ayallarni, qong bolsun, kikiq bolsun, ularning həmmisini əsirgə aldı. Ulardın heqkimni ətürməy, həmmisini elip, yolioğa qikқанidi. **3** Dawut öz adəmliri bilən xəhərgə kəlgəndə, mana, xəhər allıkaqan kəyüp tügigənidi; ularning ayalliri wə oqul-qizliri əsirgə elinoqanıdi. **4** Əmdi Dawut wə uning bilən billə boləqan həlkə kattik yioğa-zar kətürüxti, taki maqdurı kəlmioquqə yioqlaxti. **5** Dawutning ikki ayali, Yizrəəllik Ahinoam bilən Karməllik Nabaldın tul qəloqan Abigailmu əsirgə elinoqanıdi. **6** Dawut kattik azablandı; qünki barlık halayik, hərbiəri öz oqul-qizliri üqün qəyoqurup oqəzəpliniq uni qalma-kesək kəlip ətürəyli, deyixiwatatti. Əmma Dawut ətini Hudasi Pərwərdigardın küq-qıwwətləndürdi. **7** Dawut Ahimələkning oqıli kahın Abiyataroğa: — Əfodni yenimoğa elip kəlgin, dedi. **8** Dawut Pərwərdigardın: — Bu qoxunni qoqlaymu? Ularoğa yetixələrmənmu? — dəp soridi. U: — Qoqla; sən jəzmən ularoğa yetixiwəlisən həm həmmisini kayturup kələləysən, dedi. **9** Dawut wə uning bilən billə boləqan altə yüz adəm berip Besor wadisioğa yetip kəlgəndə, kəynidə sərülüp qəloqanlar xu yərdə qaldi.

10 Dawut ʻezi tət yüz adəm bilən dawamliq kooqlap mangdi; ikki yüz adəm halsirap kətkəqkə, Besor wadisidin ətəlməy kəynidə qaloqanidi. **11** Ular dalada Misirliq bir adəmni uqratti. Ular uni Dawutning kexioqa elip kelip, uningona nan berip yegüzdi, su iqqüzdi; **12** uningona bir parqə ənjür poxkili bilən ikki kixmix poxkilinimu bərđi. U bularni yəp, uningona kaytidin jan kirdi; qünki u üq keqə-kündüz nan yemigən, sumu iqmigənidi. **13** Dawut uningdin: — Sən kimgə təwə? Sən kəyərliksən? — dəp soridi. U: — Mən Misirliq yigit bolup, bir Amaləkning qulimən. Lekin mən üq kün ilgiri kesəl bolup qaloqaqqa, oqjam meni taxliwətti. **14** Biz əsli Kərətiylərninğ yurtinğ jənub tərripigə wə Yəhuda zeminiqə wə Kaləbning zemininğ jənub tərripigə hujum qilip bulang-talang qilduk; xundakla Ziklagni kəyduwətkəniduk, dedi. **15** Dawut uningdin: — Bizni u [düxmən] qoxuni tərəpkə baxlap baralamsən, dedi. U: — Hudaning nami bilən mən seni ɵltürməymən, seni oqjangning qolioqimu tutup bərməymən dəp qəsəm qilsila, silini u qoxunning kexioqa baxlap baray, dedi. **16** Uni u yərgə baxlap baroqanda, mana ular pütkül yərgə yeyilip, yəp-iqip Filistiylərninğ zeminidin həm Yəhuda zeminidin aloqan qong oljiliridin hux bolup ussul oynixiwatatti. **17** Əmma Dawut xu küni gugumdin tartip ikkinqi küni kəqkiqə ularni urup qirdi. Təgigə minip bədər qaqqan tət yüz yigittin baxqa heqbir adəm keqip qutulmidi; **18** wə Dawut Amaləklər buluwaloqan həmmə nərsini yandurup aldi; ɵzining ikki ayalinimu qutkuzuwaldi. **19** Amaləklər elip kətkən ooqul-qiz, mal-mülüklər wə baxqa həmmə nərsini Dawut ulardin qayturuwaldi. Heqnemə, qong

bolsun kīqīk bolsun qūxūp qālmīoqanīdī. **20** [Dawutning adāmlīdī] qayturuwalōqan mallīrīnīng aldiōqā [oljā aloqan] baxqā koy wə kalā padīlārni selīp hāydəp ketīwatattī. [Uning adāmlīrī] ketīwetīp: — Bular Dawutning oljīsī, deyīxtī; Dawut ularnīng hāmmīsīnī oziqā aldi. **21** Dawut hālsīzlinīp ozi bilən billə baralmīoqan Besor wadisīnīng boyīdā qāldurup kətkən ikkī yūz adāmnīng kexīoqā yetīp kəldī; ular Dawut wə unīng bilən kəlgən adāmlārning aldiōqā qīqtī, Dawut həkning kexīoqā berīp ularōqā salam qīldī. **22** Lekīn Dawut bilən barōqānlārning arīsīdīkī rəzil adāmlər wə ərzīməslārning hāmmīsī kōpup: — Bular biz bilən barmīoqāndīn keyīn biz yandurup aloqan oljīdīn ularōqā hēq nemə bərməyīlī. Ular pəkət hərbīrī ozi hotun-balīlīrīnī elīp kətsun, dedī. **23** Əmma Dawut: — Yāq, i buradərlīrīm; Pərwərdīqār bizgə təkīm qīlōqānnī [ularōqīmū təkīm] qīlmīsāq bolmaydu. Qūnki U biznī kōoqdap biznīngkīgə tajawuz qīlōqānlārni qōlīmīzōqā tapxurdi. **24** Bu ixtā kīm silərgə maqul dəydu? Qūnki soquxqā qūxkənnīng ūlūxī qāndāq bolsa yūk-tāqlārōqā qarīoquqīlārningmū ūlūxī xundāq bolīdu; hāmmə adəm təng bəlūxsun — dedī. **25** Xu kūndīn tartīp bu Isrāil ūqūn həkūm-bəlgīlīmə qīlīp bekitīldī. Būgūngīqə hām xundāq. **26** Dawut Zīklāqā yetīp kəlgəndə, oljīdīn dostlīrī bolōqan Yəhūda aqsāqāllīrīōqā əwətip: — Mana, Pərwərdīqārning dūxmənlīrīdīn aloqan oljā silərgə bīr sowōqat bolsun, dedī. **27** U oljīdīn hām Bəyt-əldīkīlərgə, jənubīy Ramottīkīlərgə, Yattīrdīkīlərgə, **28** Aroərdīkīlərgə, Sīfmottīkīlərgə, Əxtəmoadīkīlərgə, **29** Rāqāldīkīlərgə, Yərahməāllīklārning xəhərlīrdīkīlərgə wə Kenīylārning

xəhərliridikilərgə, **30** Hormahtikilərgə, Qoraxandikilərgə, Ataktikilərgə, **31** Həbrondikilərgə wə Dawut wə adəmliri billə yürəgən həmmə yərdikilərgə sowoqat əwətti.

31 Əmdi Filistiyələr Israil bilən jəng qildi. Israilning adəmliri Filistiyələrnin aldidin qeqip, Gilboa teoqida kirip yikitildi. **2** Filistiyələr Saul wə uning oqullirini tap besip qoqlawatatti. Filistiyələr bolsa Saulning oqulliri Yonatan, Abinadab, Məlkixuani urup əltürdi. **3** Saulning ətrapini urux qaplıdi; okyaqılar Sauloqa yetixti; u ya oqi bilən eoqir yarilanduruldi. **4** Andin Saul yaraoq kətürgüqisigə: — Qiliqingni suqurup meni sanjip əltürüwətkin; bolmisa bu hətnisizlər kelip meni sanjip, meni horlukqa qoyuxi mumkin, dedi. Lekin yaraoq kətürgüqisi intayin qorkup ketip, unimidi. Xuning bilən Saul qiliqni elip üstigə əzini taxlıdi. **5** Yaraoq kətürgüqisi Saulning əlgini kərip, umu ohxaxla əzini qiliqning üstigə taxlap uning bilən təng əldi. **6** Xuning bilən Saul, üq oqli, yaraoq kətürgüqisi wə uning həmmə adəmliri xu kündə birakla əldi. **7** Əmdi wadining u təripidiki həmdə Iordan dəryasining bu yekidiki Israillar əskərlirining qaqқанliqini wə Saul bilən oqullirining əlgini kərginidə, xəhərlərnə taxlap qaqti, Filistiyələr kelip u jaylarda orunlaxti. **8** Əmdi xundaq boldiki, ətisi Filistiyələr əltürülgənlərnin kiyim-keqəklirini salduruwəloqili kəlgəndə Gilboa teoqida Saul bilən oqullirining əlük yatқанliqini kərdi. **9** Ular uning bexini kesip sawut-yaraoqlirini saldurup bularni Filistiyələrnin zeminining həmmə yərlirigə apirip buthanilirida wə həlqning arisida bu hux həwərnə tarqatti. **10** Ular uning sawut-yaraoqlirini Axtarot buthanisida

qoyup  l kini B yt-Xan xəhiridiki sepiloqa esip qoydi. **11**
 mndi Yab x-Gileadta olturoquqilar Filistiylarning Sauloqa
nem  qil jini angliqanda **12** ularning iqidiki h mm 
baturlar atlinip keqiq  mengip, Saul bilən oqullirining
 l klirini B yt-Xandiki sepildin q x r p, ularni Yab xk 
elip berip u y rd  k yd rdi. **13** Andin ularning səngəklirini
Yab xtiki yul junning t wig  d pn  qilip y tt  k n roza
tutti.

Samu'il 2

1 Saul elgəndin keyin, Dawut Amaləklərnı kırıqın kılıp yenip kəlgəndə, u Ziklagda ikki kün turdi. **2** Üqinqi küni xundak boldiki, mana Saulning ləxkərgahidin kiyimi yirtik wə bexioqa topa-qang qaqqan bir adəm kəldi. U Dawutning kexioqa kəlgəndə, yərgə yikilip bax urdi. **3** Dawut uningdin: Nədin kəlding? dəp soridi. U jawap berip: Israilning ləxkərgahidin kəqip kəldim — dedi. **4** Dawut uningdin: İx kəndak boldi? Manga dəp bərgin, dedi. U: Həlk jəngdin kaqti, həlktin bək jik kixi soquxta əldi. Saul bilən oqli Yonatanmu əldi, — dedi. **5** Dawut həwər elip kəlgən yigittin: Saul bilən oqli Yonatanning əlginini kəndak bilding? — dəp soridi. **6** Uningoqa həwər bərgən yigit: Mən tasadiپی Gilboa teoioqa qikkanıdim, mana Saul nəyzigə yəlinip turuptu; jəng hərwiliri wə atliklar uningoqa hujum kılıp uni kooqlawatatti. **7** U kəynigə qarap meni kərüp qaқirdi. Mən «Mana mən», dedim. **8** U: Əzüng kim bolisən, dəp məndin soriwidi, mən Amaləklərdinmən, dedim. **9** U yənə manga: Üstümdə turup meni əltürüwətkin; gərqə jenim məndə bolsimu, mən bək azaplinip ketiwatimən — dedi. **10** Xunga mən uning üstidə turup, uni əltürdüm, qünki, u xu həlda yikilsila, tirik qalmaydioqanlikini biləttim. Andin bexidiki tajni wə bilikidiki biləzükni elip muxu yərgə oqojamoqa elip kəldim, — dedi. **11** Xuan Dawut əz kiyimlirini yirtip, tilma-tilma kiliwətti; uning bilən boləqan barlik adəmlərmu həm xundak kildi. **12** Ular Saul bilən oqli Yonatan üqün, Pərwərdigarning həlki üqün, xundakla Israilning jəməti üqün matəm tutup ah-

zar k t r p kəqkiqə roza tutti; q nki ular kiliq astida yikilip qaza kiloanidi. **13** Dawut uning  ziga h w r bərgən yigittin: Kəyərdin sən? — d p soridi. U: Mən bir Amal k musapirning oqolim n — dedi. **14** Dawut uningoa: Sən kandakmu P rw rdigarning məsih kilojinini halak kilixka kolungni sozuxtin k rkmiding? — dedi. **15** Andin Dawut  z oqulamiridin birini qakirip uningoa: Buyakka k l, uningoa etilip berip, uni  lt rgin — d p buyrudi. Xuning bilən u uni uruwidi, [Amal k]  ldi. **16** Dawut uningoa: Kan k rzing bexingoa q xsun! Q nki  z aqzing P rw rdigarning məsih kilojinini  lt rginingg  guwahlik berip ayiblidi, — dedi. **17** Xuning bilən Dawut Saul bilən oqli Yonatan  q n matəm tutup mundak bir nəzmə oqudi **18** (u «Okya» d p ataloqan bu n zmini pütkül Yəhuda həlkigə əgitinglar, d p buyrudi. D rw k  u «Yaxar» deg n kitabda p t lg nidi): — **19** — I Israil, sening g z l  zizing yukiri jayliringda kiroqin bolup yatidu! Palwanlar xundak dəhxətlik yikildiou!? **20** Gat x hirid  bu h w rni b rm nglar, Axkelonning koqilirida uni elan kilm nglar, Filistiyining kizliri xadlanmisun, H tnisizl rning kizliri t nt n  kilmisun! **21** I Gilboa taqliri,  st nglaroa n  x bn m bolmisun, n  yamoqur q xm sun, N  sil rd  k t r lm  h diy l r  q n h sul beridioqan etizlar y n  k r nm sun! Q nki u y rd  palwanlarning kalkini buloqandi; Saulning kalkini yaq bil n s r lm ydiqan boldi. **22** Kirilidioqanlarning kenini t km y, Palwanlarning tenidiki yeoqini qapmay, Yonatanning okyasi heqqaqan [jəngdin] yanoqan  m s, Saulning kiliqi heqqaqan k nioqa kaytkan  m s. **23** Saul bilən Yonatan həyat waqtida

söyümlük həm yekimlik idi, Ular ölümidimu bir-biridin ayrilmidi; Ular bürkütlərdin qakқан, xirlərdin küqlük idi. **24** I Israil kızliri, Saul üçün yioqlanglar, U silərnı bezəp kızoquq kiyimlərnı kiydürüp, Kiyimliringlərnı altun zibu-zinnət bilən zinnətligənidi. **25** Palwanlar kəskin jəngdə xundak dəhxətlik yikildioqu!? Yonatan yukiri jayliringda kirojin bolup yatidu! **26** Sən üçün həsrəttə qaldim, i inim Yonatan! Manga xunqə söyümlük iding! Manga boləjan muhəbbiting kaltis idi, Hətta kız-ayallarning muhəbbitidin artuq idi. **27** Palwanlar xundak dəhxətlik yikildioqu! Jəng qoralliri xundak dəhxətlik wəyran qilindioqu!»

2 Andin keyin Dawut Pərwərdigardın yol sorap: Yəhuda xəhərlirining birigə qıqaymu? dedi; Pərwərdigar uningə: — Qıqkın, dedi. Dawut, nəgə qıqay? — dəp soriwidi, U: Həbronə qıqkın — dedi. **2** Xuning bilən Dawut ikki ayali bilən, yəni Yizrəllik Ahinoam wə əslı Karməllik Nabalning ayali boləjan Abigail bilən u yərgə qıqti. **3** Dawut uning bilən birgə boləjan adəmlərnıng hər birini həm ularning hər biri öz əyidikilərnı u yərgə elip qıqti; ular Həbronning xəhərliridə olturaklaxti. **4** Yəhudaning adəmlirimu u yərgə kelip Dawutni Yəhuda jəmətigə padixah boluxқа məsilh kildi. Dawutқа Saulni dəpnə qiloqanlar Yabəx-Gileadtikilər, dəp həwər berildi; **5** Dawut Yabəx-Gileadtikilərgə əlqilər əwətip ularə: — «Olojanglar boləjan Saulə xundak yaxxilik qilip, uni dəpnə qiloqninglar üçün Pərwərdigar silərgə bəht-bərikət ata qiloqay. **6** Pərwərdigar silərgimu mehrıbanlik wə öz wəpalıqini kərsətkəy; silər bundak qiloqninglar üçün

mənmu bu yaxılıqlarını silərgə qayturimən. 7 Əmdi hazır oğayrətlik bolunglar; çünki oğjanglar Saul öldi, Yəhuda jəməti meni məsih kəlip, əzlidirə padixah kildi» — dəp həwər yətküzdi. 8 Əmma Saulning qoxunining sərdari Nərning oğli Abnər Saulning uğli İxboxətni Mahanaimoğa elip berip, 9 uni Gileadqa, Gəxuriylaroğa, Yizrəəlgə, Əfraimoğa, Binyaminə wə xundakla pütkül İsrailə padixah kildi. 10 Saulning oğli İxboxət padixah boləanda kirik yaxqa kirgənidi. U İsrailning üstidə ikki yil səltənət kildi. Həlbuki, Yəhuda jəməti Dawutqa əgixətti. 11 Dawutning Həbronda Yəhuda jəməti üstidə səltənət kələn wəktə yəttə yil altə ay boldi. 12 [Bir küni] Nərning oğli Abnər Saulning oğli İxboxətning adəmliri bilən Mahanaimdin qikəp Gibeonə bardı. 13 Xu qəqdə Zəruiyaning oğli Yoab bilən Dawutning adəmliri qikəp ular bilən Gibeondiki kələning yenidə uqraxtı. Ulardın bir tərəp kələning u yəkida, yənə bir tərəp kələning bu yəkida olturdi. 14 Abnər Yoabqa: Yigitlər qəpup aldimizdə elixip oynisun — dedi. Yoab: Qəpsun — dedi. 15 Ular bəkətilgən san boyiqə Binyamin bilən Saulning oğli İxboxət tərəptin on ikki kixi wə Dawutning adəmliridin on ikki kixi qikəp otturə otti. 16 Ular bir-birining bəxini qamallap tutup hərbi rəqibining bəqinioğa qiliqi bilən sanjixtı, həmmisi yikəlip öldi. Xuning bilən u yər «Qiliq bislirining etizi» dəp ataldı; u Gibeondidur. 17 U kəndiki bolən səkuxux intayin əxəddiy boldi; Abnər bilən İsrailning adəmliri Dawutning adəmliri tərpidin məqlup kəlindi. 18 Xu yərdə Zəruiyaning oğulliri Yoab, Abixay wə Asahəl degən üqəylən bar idi. Asahəl huddi daladiki jərəndək qəqқан

idi. **19** Asahəl Abnərning kəyidin qoqlap yügürdi; Abnərgə əgixip ongoğa yaki soloğa burulmay tap besip qoqlidi. **20** Abnər kəynigə qarap: Sən Asahəlmusən? — dəp soridi. U: — Xundak, mən xu, dəp jawab bərdi. **21** Abnər uningoğa: Ya ongoğa ya soloğa burulup yigitlərnin birigə hujum kilip uning yarioqini özünggə tartiwaləyin, dedi. Lekin Asahəl uni qoqlaxtin buruluxka unimidi. **22** Abnər Asahəlgə yənə: Meni əmdi qoqlimay burulup kətkin; mən seni nemə dəp urup yikitkudəkmən? Undak qilsam akang Yoabning aldida kəndakmu yüzümni kətürüləymən? — dedi. **23** Lekin Asahəl yənila qoqlaxtin tohtimidi; xuning bilən Abnər nəyisining tutquqini uning korsikioğa tikiwətti. Nəyzə dümbisini tixip qikti; u xu yərdə yikilip əldi. Xundak boldiki, Asahəl yikilip əlgən yərgə hazır kelidolan hər bir kixilər u yərdə tohtap qalidu. **24** Xuning bilən Yoab bilən Abixay Abnərni qoqlaxti. Kün patkanda ular Gibeonning qəligə mangidolan yolning boyioğa, Giah yezisining udulidiki Ammah edirlikioğa yetip kəldi; **25** Binyaminlar bolsa Abnərning kəynidə qoxundək səp bolup, bir dəng təpisiyə qikip turdi. **26** Abnər Yoabni qakirip: Qiliq daim adəmlərni yəp turuxi kerəkmü? Bu ixlarning aqiwiti pəkət əq-adawəttin ibarət bolidolanlikini bilməmsən? Sən kaqanoqigə həklərgə: «Qerindaxliringlarni qoqlaxtin tohtanglar» dəp buyrumay turiwerisən? **27** Yoab: Hudaning hayati bilən kəsəm qilimənki, əgər sən muxu səzni qilmioğan bolsang, kəpqilikning heqbiri qerindaxlirini qoqlaxtin ətigəngiqimu yanmaytti — dedi. **28** Buning bilən Yoab kanay qaldi; həmmə [Yəhudalar] xuan tohtidi wə qayta

Israilni qoʻlimidi, ular bilən qayta jəng qilixmidi. **29** Abnər bilən adəmliri bolsa keqiqə mengip, Arabah tüzənglikidin qikip, Iordan dəryasidin ətüp Bitron degən pütkül yurtni kezip ətüp, Maḥanayimoḡa yetip kəldi. **30** Yoab Abnərni qoʻlaxtin yenip barliq adəmlərni jəm kildi. Asahəldin baxqa Dawutning oʻqulamliridin on tokkuz adəm yoq qikti; **31** Lekin Dawutning adəmliri Binyaminlardan wə Abnərning adəmliridin üq yüz atmix kixini urup ältürgənidi. **32** Ular Asahəlni elip Bəyt-Ləhəmdə öz atisining kəbrisidə dəpnə kildi; andin Yoab bilən adəmliri keqiqə mengip, tang atqanda Həbronoḡa yetip kəldi.

3 Həlbuki, Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti ottursidiki jəng uzun waqitkiqə dawamlaxti; Dawutning jəməti baroḡanseri küqəydi, lekin Saulning jəməti baroḡanseri ajizlaxmaqta idi. **2** Həbronda Dawut bir qanqə oʻqulluq boldi, uning tunjisi Amnon bolup, Yizrəəllik Ahinoamdin tuoʻuldi; **3** ikkinqisi Kileab bolup Karməllik Nabalning ayali boloḡan Abigaldin tuoʻuldi. Üqinqisi Abxalom idi. U Gəxorning padixaḡi Talmayning qizi Maakaḡdin tuoʻuloḡanidi, **4** tətinqisi Adoniya bolup Həggittin tuoʻuloḡan idi. Bəxinqisi Xəfatiya bolup Abitaldin tuoʻuloḡan idi. **5** Altinqisi Yitriam bolup Dawutning ayali əglaḡdin tuoʻuldi. Dawutning bu altə oʻqlining həmmisi Həbronda tuoʻuldi. **6** Saulning jəməti bilən Dawutning jəməti otturisdiki jəng dawamida, Abnər Saulning jəmətidə öz ḡoqūkini küqəytti. **7** Əmdi Saulning bir kiniziki bar idi; u Ayahning qizi bolup, ismi Rizpaḡ idi. Bir küni Ixboxət Abnərgə: Nemixqa atamning keniziki bilən billə boldung? — dedi. **8** Abnər Ixboxətning

bu s zlidirg  intayin aqqiklinip mundak dedi: — «Mən b g nki kündimu atang Saulning j m tig , uning uruk-tu qanlirio a w  dostlirio a mehribanlik kərsitip, seni Dawutning k lio a tapxurmio an tursam, meni Y h dao a t w  bir itining bexidək k r p, b g n bu hotun  q n meni gunah ka buyrumakqimus n? **9** Mən P rw rdigarning Dawutka k s m bilən w d  kiləjinidək kilmisam Huda m nki Abnərni kattik ursun w  uningdin artuk ursun! **10** — yəni, padixahlikni Saulning j m tidin yətkəp, Dawutning t htini Dandin B  r-Xeba iq a pütkül Israil bilən Y h daning  stig  tiklimis m!». **11** Ixboxət Abn rdin k rkup, uningo a jawab n bir eo iz s z kilixkimu j r’ t kilalmidi. **12** Abn r bolsa  zi  q n  lqil rni Dawutning k xio a mangdurup uningo a: Zemin kimningki? Mən bilən  hd  t zgin, mening kolum sening t ripingd  bolup, pütkül Israilni sanga mayil kilm n — dedi. **13** Dawut jawab berip: — Bolidu, mən sən bilən  hd  kilay. P k t birla ixni t l p kilay; mening k ximo a kəlgəndə Saulning kizi Mikalni elip k lmis ng, y z mni k r lm ys n, dedi. **14** Andin Dawut Ixboxətning k xio a  lqil rni mangdurup: Mən bir yüz Filistiyning h tniliki bədili bilən alo an ayalim Mikalni manga kayturup b rgin — dedi. **15** Ixboxət ad m  w tip Mikalni uning eridin, yəni Laixning o qli Paltiy ldin elip k ldi. **16** Lekin uning eri Bahurimo iq a uning kəynidin yio lio an peti  gixip mangdi. Ahir berip Abn r uningo a: — Yenip k tkin, dewidi, u kaytip k tti. **17**  mdi Abn r Israilning a sakallirio a: Silər burun Dawut  stimizg  padixah bolsun, deg n arzu-ist kt  boldunglar. **18**  mdi hazir h rik t kilinglar; q nki P rw rdigar

Dawut tooqrisida: — Qul-bəndəm Dawutning qoli bilən Israil həkımnı Filistiylərnıng qolidin, xundakla barlık dūxmənlirining qolidin kütquzimən, — degənidi. **19** Abnər yənə Binyaminlarning kulikıojımu muxu səzlərnı eytti. Andin Israil bilən Binyaminning pütkül jəmətining arzu-istəklirini Dawutning kulikıoja eytixka Həbronıja bardı. **20** xundak kılıp Abnər yigirmə adəmnıng həmrəhlikıda Həbronıja Dawutning kexıoja kəlgəndə Dawut Abnər wə unıng adəmlirigə bir ziyapət təyyarlıdı. **21** Abnər Dawutka: Mən kızıqılıp pütkül Israilni oıojam padıxahning aldıoja jəm kılıay, ular sening bilən əhdə kılıxsun, andin sən əz kənglūng halıojannıng barlıkı üstidin səltənət kılalaydıojan bolısən, dedı. Xuning bilən Dawut Abnərni yolıja selip kızıdı, u aman-esən kızıtip kətıti. **22** Mana, xu əsnada Dawutning adəmliri bilən Yoab bir yərgə hıjıjım kılıp nuroıun olja elip kızıtip kəlđı. Lekin Abnər xu qıojda Həbronda Dawutning kexıda yok idi; qūnki Dawutning uzıtip kızıxı bilən aman-esən kızıtip kətkenıdı. **23** Yoab wə unıng bilən bolıojan pütkül koxun yetip kəlgəndə, hək unıngıja: Nərnıng oılı Abnər padıxahning kexıoja kəlđı, padıxah unı yolıja selip kızıxı bilən u aman-esən kızıtip kətıti — dedı. **24** Andin Yoab padıxahning kexıoja berip: Bu sening nemə kılıojıning?! Mana, Abnər kexıngıja kəptı! Nemixka unı yolıja selip kızıdung? U hazır ketıptı! **25** Sən Nərnıng oılı Abnərni bilısənoıu! Unıng kelıxi jəzmən seni aldax üqūn, sening qıqıq-kırıdıojan yolungni, xundakla barlık ix-paalıyıtıngni bilıwelıx üqūndır, — dedı. **26** Yoab Dawutning kexıdın qıqıxi bilən u həwərqılərnı Abnərning kəynıdın mangdırdı. Ular unı Sirah kudukıning yenıdın

yandurup elip keldi; lekin Dawut bu ixtin bihəwər idi.

27 Abnər Həbronəya yenip kəlgəndə Yoab uni xəhər qowukida uqritip, «Sanga dəydiqan məhpiy səziim bar idi» dəp uni bir qətkə əkilip u yərdə inisi Asahəlning qan kisasini elix üçün korsiqəya piqaq saldi, xuning bilən u öldi. **28** Keyin, Dawut bu ixni anglap: Mən wə padixahlikim Pərwərdigarning aldidə Nərning oqli Abnərning akkan qeni üçün mənggü bigunahdurmiz;

29 [uning qenini akkuzux] gunahi Yoabning bexiqə wə atisining jəmätining bexiqə kaynam bolup qüxsun; Yoabning ailisidin akma yara kesili, yaki mahaw kesili, yaki hasiqə tayanocuqi, qiliqtin elgüqi yaki ax-tülüksizlər əksümisun! — dedi. **30** Xundak kilip, Abnər Gibeondiki jəngdə ularning inisi Asahəlni əltürgini üçün, Yoab bilən inisi Abixay uni əltürdi. **31** Dawut Yoabka wə uningəya əgəxkən barlik həlkqə: Kiyimliringlarni yirtinglar! Bəz kiyim kiyinglar! Abnərning [meyiti] aldidə matəm tutunglar! dedi. Dawut padixah [Abnərning] jinazisining kəynidin mangdi. **32** Ular Abnərni Həbronda dəpnə kildi, padixah Abnərning kəbrisining yenidə awazini kətürüp yioqlidi; həlkning həmmisimu yioqlaxti. **33** Padixah Abnər üçün mərsiyə oqur: — «Abnərning əhməktək elgini toqrimu? **34** Qolliring baqlaqlik bolmisimu, Putlurung ixkəllik bolmisimu, Lekin sən kixilərnin rəzillərnin qolida yikilərinidək, yikilip elgənsən!» — dedi. Xuning bilən həlkning həmmisi uning üçün yənə yioqlaxti. **35** Andin barlik həlk Dawutning yeniqə kelip, uningəya kün patquqə tamak yeyixni etündi. Əmma Dawut kəsəm iqip: Mən kün patmasta ya nan ya baxka hərəkəndək

nərsini tetisam, Huda meni ursun yaki uningdin artuq jazalisun, — dedi. **36** Barliq h lk buni bayqap, bu ixtin razi boldi; əməliyəttə padixah qiloqan h rbir ix barliq həlkni razi qilatti. **37** Xuning bilən barliq h lk, xundaqla pütkül Israil xu k ni Nərning oqlı Abnərning  lt r lixining padixahning k rs tmisi əməslikini bilip y tti. **38** Padixah  z hizmətkarlıriqə: Bil msil r? B g n Israilda bir s rdar, uluql bir zat yikildi! **39** G rql mən Məsih qilinip padixah tikl ng n bolsammu, mən ajiz bir b ndim n. Bu adəmlər, yəni Zəruiyaning oqullirining w hxiyilikini mən k t r lmig d km n; P rw rdigar r zillik qiloquqining rəzillikini  z bexioql qaytursun! — dedi.

4 Saulning oqlı Abnərning Həbronda  lginini angliqlanda qoli boxixip k tti, barliq Israil d kk -d kkig  q xti. **2** Saulning oqlining qoxunining aldin y r r qismida ikki s rdari bolup, birining ismi Baanah, y n  birining ismi R kab idi. Ular Binyamin qəbilisidin bolqan B  rotluq Rimmonning oqulliri idi (q nki B  rot Binyamin qəbilisigə t w  hesablinatti; **3** lekin B  rotluqlar Gittaimoql keqip berip u y rd  bu k ngiq  musapirdək yaxawatidu). **4** Saulning oqlı Yonatanning bir oqlı bolup, puti aqsak idi. Saul bilən Yonatanning  lg nliki toqruluk h w r Yizr elg  y tk nd , u b x yaxqa kirgən idi. Inik anisi uni elip qaqtı; lekin xundaq boldiki, u aldirap y g rg qk , bala q xup ketip, aqsak bolup qaloqanidi. Uning ismi Məfiboxət idi. **5**  mdi bir k ni B  rotluq Rimmonning oqulliri R kab bilən Baanah qingqi q x waqtida Ixboxətning  yig  bardı. Ixboxət

qüxlük uyquda uhlawatqanidi. **6** Ular buqday alimiz deganni bahana qilip, oyining iqkirigə kirip, Ixboxətning qorsiqioqa [piqak] sanjidi. Andin Rəkab wə Baanaḥ keqip kətti **7** (ular Ixboxət ḥujrisida kariwatta yatqinida, eygə kirip, uni ɵltürgənidi). Ular uning kallisini kesip, andin kallisini elip keqiqə Arabaḥ tüzlənglikidin mengip ɵtti. **8** Ular Ixboxətning kallisini Ḥebroḥoqa, Dawutning kexioqa elip berip, padixaḥqa: Mana, bu janablrining jenini izdigən düxmənliri Saulning oqlı Ixboxətning kallisı! Bögün Pərwərdigar oqjam padixaḥni Saul bilən nəslidin intikaḥ elixka muyəssər kildi — dedi. **9** Dawut Bəərotluk Rimmonning oqulliri Rəkab bilən inisi Baanaḥoqa: Meni barlik kıyinqiliklardin kutkuzoqan Pərwərdigarning ḥayati bilən kəsəm kilimənki, **10** burun birsi Dawutka hux həwər elip kəldim, dəp oylap, manga: — Mana, Saul ɵldi, dəp kəlgəndə, mən uni elip Ziklagta ɵltürüwəttim. Bərhək, mana bu uning yətküzgən həwirining mukapati boləjanidi! **11** Əmdi mən xundak kıloqan yərdə, rəzil adəmlər əz eyidə orunda yatqan bir ḥəkkaniy kixini ɵltürgən bolsa, mən nemə kılay?! Uning aqқан қan қərzini silərnıng қolunqlardin elip, silərni yər yüzidin yoқatmamdim? — dedi. **12** Dawut oqulamliroqa buyruk kıliwidi, ular bularni қətl kıldi. Ularning қol-putlirini kesip, ularni Ḥebroḥdiki kəlning yenida esip qoydi; lekin ular Ixboxətning bexini elip Ḥebroḥda Abnərnıng қəbrisidə dəpnə kıldi.

5 Andin keyin Israilning barlik қəbililiri Ḥebroḥoqa Dawutning kexioqa kelip: Қarisila, biz ɵzlrining ət-səngəkliridurmiz! **2** Burun Saul bizning üstimizdə səltənət

qiloqandimu Israil həkigə jənggə qiqip-kirixkə yolbaxqi bolqan  zliri idila; P rw rdigar siligə: Sən Mening h kim Israilning padiqisi bolup, ularni bakisən, Israilning əmiri bolis n, degənidi — dedi. **3** Xuning bilən Israilning h mm  aqsakalliri Hebronqa padixahning kexioqa k ldi; Dawut padixah Hebronda, P rw rdigarning aldida ular bilən  hd  tüzüxti. Andin ular Dawutni Israilqa padixah boluxka məsih qildi. **4** Dawut padixah bolqanda ottuz yaxka kirgən bolup, qirik yil səltənət qildi. **5** U Hebronda Y hudaning  stid  y tt  yil alt  ay səltənət qilip, Yerusalemda pütkül Israil bilən Y hudaning  stid  ottuz  q yil səltənət qildi. **6** Padixah  z adəmliri bilən Yerusalemqə qiqip, xu zeminda turoqan Yəbusiylar bilən j ng qiloqli bardi. Ular Dawutqa: Sən bu yerg  kirəlməysən, b lki hətta korlar bilən aqsaklar seni qekind ridu! — dedi. Q nki ular: «Dawut bu yerg  k t'iy kirəlməydu», d p oylaytti. **7** Lekin Dawut Zion qoroqinini aldi (bu y r Dawutning x hiri d p atilidu). **8** Dawut u k ni: Kimki Yəbusiylarni uray desə s ngg q bilən qiqixi ker k, andin u Dawut qin-qinidin  q kəridioqan bu kor, aqsaklar bilən [ esablخالaydu], dedi. Xuning bilən «Korlar ya aqsaklar  yg  kirmisun» d ydioqan maq l p yda boldi. **9** Xundak qilip Dawut qoroqanda turdi w  u y rni «Dawutning x hiri» d p atidi. Dawut x h rning  trapiqa Millodin tartip iq t r pkiq  imarət saldi. **10** Dawut baroqanseri qudrət tapti; samawiy qoxunlarning S rdari bolqan Huda P rw rdigar uning bilən bill  idi. **11** Turning padixahi Hiram Dawutning kexioqa  lqil rni  w tti w  ular bilən qoxup, kedir yaoqqliri, yaoqqqilar w  taxqilarni

əwətti; ular Dawut üçün bir orda yasap bərdi. **12** Dawut Pərwərdigarning əzini Israiloşa padixah tikləp, əz həlki Israil üçün əzining padixahlığını gülləndürgənlikini bilip yətti. **13** Dawut Həbrondin kəlgəndin keyin Yerusalemdin yənə ayallarnı wə kenizəklərnı aldı; xuning bilən Dawutka yənə kəp oşul-qızlar tuşuldi. **14** Yerusalemda uningdin tuşulşanlarning isimliri mana mundak idi: Xammua, Xobab, Natan, Sulayman, **15** Ibhar, Elixua, Nəfəg, Yafiya, **16** Elixama, Eliada wə Elifələt. **17** Filistiyələr Dawutning Israiloşa padixah boluxka məsihlənginini anglişanda, ular həmmisi Dawutni tutkili qıkti, Dawut bunı anglapla, qoroşanoşa qıxti. **18** Filistiyələr kelip «Rəfayim jiləysi»da yeyilip turdi; **19** Dawut Pərwərdigardin yol sorap: Filistiyəlgə qarxi atlinaymu? Ularnı qolumoşa tapxurarsənmu? — dedi. Pərwərdigar Dawutka: Qıqkin! Qünki, Mən Filistiyələrnı jəzmən qolungoşa tapxurimən — dedi. **20** U waqıtta Dawut Baal-Pərazimoşa bardı. U yərdə Dawut ularnı tarmar kıldı. U: — «Pərwərdigar mening aldimda düxmənlirim üstigə huddi kəlkün yarnı elip kətkəndək bəşüp kirdi» — dedi. Xuning bilən u yərnı «Baal-Pərazim» dəp atidi. **21** Filistiyələr u yərdə əz məbudlirini taxlap kətti; Dawut bilən adəmliri ularnı elip kətti. **22** Əmdi Filistiyələr yənə qıqip «Rəfayim jiləysi»da yeyilip turdi. **23** Dawut Pərwərdigardin yol soridi. Pərwərdigar: Sən u yərgə qıqmay, bəlki ularning kəynidin aylinip ətüp üjmə dərəhlirining udulidin hujum qiləjin — dedi, **24** Xundak boliduki, sən üjmə dərəhlikining üstidin ayaoş tiwixini anglixing bilənla dərhal atlan; qünki xu tapta Pərwərdigar Filistiyələrnıng qoxunioşa hujumoşa

qikqan bolidu, — dedi. **25** Dawut Pərwərdigarning uningqə əmr qilətinidək qilip, Filistiylərnı Gibeondin Gəzərgiqə qoqlap kirdi.

6 Dawut Israilning arisidin barlıq sərhil adəmlərnı yiqiwidi, bular ottuz ming qikti. **2** Andin Dawut wə uningqə əgəxkənlərnıng həmmisi Hudaning əhdə sanduqini yətkəp kelix üqün Yəhudadiki Baalahqə qikti; sanduq [mukəddəs] nam bilən, yəni kerublarnıng otturisida olturoquqı samawiy qoxunlarnıng Sərdari boləjan Pərwərdigarning nami bilən ataləjanidi. **3** Ular Hudaning əhdə sanduqini dəngdə olturuxluk Abinadabning əyidə yengı bir qarwioqə selip, uni xu yərdin elip qikti. Abinadabning oququlliri Uzzah bilən Ahıyo u yengı qarwini həydidi. **4** Ular qarwini Hudaning əhdə sanduqı bilən dəngdə olturuxluk Abinadabning əyidin elip qikti; Ahıyo əhdə sanduqining aldida mangdi. **5** Dawut bilən pütkül Israil jəmətidikilər Pərwərdigarning aldida təntənə qilip küy oqup qiltar, təmbur, dap, daqa-dumbaq wə qanglar qelip ussul oynidi. **6** Lekin ular Nakonning haminiqə kəlgəndə, kalilar aldiqə müdürəp kətkənliki üqün, Uzzah qolini sozup Hudaning əhdə sanduqini tutiwaldi. **7** Pərwərdigarning qəziqi Uzzahqə qozqaldi; u hata qilətinı üqün, uni Huda xu yərdə urdi. Xuning bilən Uzzah Hudaning əhdə sanduqining yenioqə yikilip əldi. **8** Lekin Dawut bolsa Pərwərdigarning Uzzahning tenini bəskənlıqigə aqqıqlandi wə u yərnı «Pəraz-Uzzah» dəp atidi; u yər bügünki künqigə xundaq atilidu. **9** U küni Dawut Pərwərdigardın qorkup: Pərwərdigarning əhdə sanduqini özümningkigə qaysi yol bilən əkelərmən?

— dedi. **10** Xuning üqün Dawut Pərwərdigarning əhdə sanduqini «Dawut xəhəri»gə, əziningkigə yetkəxni halimidi; Dawut uni elip berip, Gatlik Obəd-Edomning əyidə qaldurdi. **11** Pərwərdigarning əhdə sanduqi Gatlik Obəd-Edomning əyidə üq ay turdi; Pərwərdigar Obəd-Edom wə uning pütkül əyidikilərnə bərikətlidi. **12** Dawut padixahqa: — «Pərwərdigar Əz əhdə sanduqi wəjidin Obəd-Edom wə uning barini bərikətlidi» dəp eytildi. Xunga Dawut Hudaning əhdə sanduqini Obəd-Edomning əyidin elip qikip, huxluk bilən Dawutning xəhərigə elip kəldi. **13** Pərwərdigarning sanduqini kətürgənlər altə kədəm mengip, xundak boldiki, u bir buqa bilən bir bordak mozayni qurbanlik qildi. **14** Dawut bolsa kanap əfodni kiyip Pərwərdigarning aldida küqining bariqə ussul oynaytti; **15** Dawut bilən Israilning pütkül jəməti təntənə qilip warkirixip, kanay qelixip Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip qikiwatatti. **16** Pərwərdigarning əhdə sanduqi Dawutning xəhərigə elip kirilginidə, Saulning qizi Mikal derizidin qarap, Dawut padixahning səkrəp Pərwərdigarning aldida ussul oynawatqanlikini kərüp, uni əz kənglidə mənəsitmidi. **17** Ular Pərwərdigarning əhdə sanduqini elip kirip, Dawut uning üqün tiktürgən qedirning ottursida qoydi. Andin Dawut Pərwərdigarning aldida kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklirini sundi. **18** Dawut kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliklirini kəltürüp bolup, halayiqqa samawiy qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarning namida bəht-bərikət tilidi. **19** U pütkül Israil jamaitigə, ər bilən ayallarning hər birigə birdin qoturmaq, birdin horma

poxxili wə birdin üzüm poxxilini təksim qilip bərđi. Andin həlkning hərberi öz öyigə yenip kətti. **20** Dawut öz ailisidikilərnı mubarəkləx üqün yenip kəlgəndə, Saulning kızi Miqal uning aldıoqa qikip: Bügün İsrailning padıxahı özini xunqə xərəplik kərsəttimu, qandak? U huddi pəs bir adəmning nomussızlaqə özini yalingaqliqiniyoqa ohxax, hizmətkarlırining dedəklirining kəz aldida özini yalingaqlıdı! **21** Dawut Miqaloqa: Undak [xadlanojinim] Pərwərdigar aldida idi. U atang wə uning pütkül jəmətini erüp, meni Pərwərdigarning həlki boləjan İsrail üstigə baxlamqi qilip tiklıdı. Xunga mən Pərwərdigarning aldida ussul oynaymən! **22** Əməliyəttə mən özümni tehimu ərziməs qilip, öz nəzirimdə özüm təwən boluxka razimən. Lekin sən eytkan u dedəklərnıng nəziridə bolsa, hərmətkə sazawər bolimən — dedi. **23** Saulning kızi Miqal bolsa, əlidiojan künigiqə bala tuoqmıdı.

7 Padıxah öz ordısida turatti, Pərwərdigar uningəqa ətrapıdiki barlık düxmənliridin aram bərgəndin keyin, **2** padıxah Natan pəyoqəmbərgə: Mana qara, mən kedir yaşıqıdın yasalojan əyde olturımən, lekin Hudaning əhdə sanduqi bir qidirning iqidə turuwatıdu — dedi. **3** Natan padıxahqa jawap berip: Kənglüngdə nemə oyliqining bolsa, xuni qilojin; qünki Pərwərdigar sening bilən billidur — dedi. **4** Lekin keqidə xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi Natanoqa kelip mundak deyildi: **5** — Berip qulum Dawutka degin: «Pərwərdigar: — «Sən dərwəxə Manga turidıoqanoqa oy salmaqquimusən?» — dəydu. **6** — «Mən İsrailarnı Misirdin qıqaroqandın tartip, bu künigiqə bir əyde olturmidim, bəlki bir qedirni makan qilip, kezip

yürdüm. **7** Mən Əzüm barlik Israillar bilən yürğən həmmə yərlərdə, həlkim Israilni padiqi bolup bekişka əmr kılolanlarğa, yəni Israilning hərəkəndə kəbilisining bir [yetəqisigə]: Nemixka Manga kedir yaşıqtin bir əy yasimaysilər? — dəp baqqanmu? **8** Əmdi kulum Dawutka mundaq degin: — Samawiy koxunlarning Sərdari bolğan Pərwərdigar: — Seni həlkim Israilğa baxlamqi kilip tikləş üçün seni yaylaklardin, kəy bekiştin elip kəldim, — dəydu, **9** — wə məyli kəyərgə barmioşin, Mən haman sening bilən billə boldum wə sening aldingdin barlik düxmənliringni yokitip kəldim; yər yüzidiki uluqlar nam-xəhrətkə igə boləndək seni uluqlar nam-xəhrətkə sazawər kildim. **10** Mən həlkim bolğan Israilğa bir jayni bekitip, ularni xu yərdə tikip əstürimən; xuning bilən ular əz zeminida turidişan, parakəndiqilikə uqrimaydişan bolidu. Rəzillər dəsləptidiki dək, xundaqla Mən həlkim Israil üstigə həkümranlik kilişka həkimlarni təyinligən künlərdiki dək, ularğa kaytidin zulum salmaydu. Mən hazır sanga həmmə düxmənliringdin aram bərdim. Əmdi Mənki Pərwərdigar sanga xuni eytip kəyayki, Mən sening üçün bir əyni kurup berimən!» — dəydu. **12** «Künliring toxup, ata-bowiliring bilən [ölümdə] uhlişiningda, Mən əz puxtingdin bolğan nəslingni sening ornungda turoşuzup, padixahlikini məzmut kilişimən. **13** Mening namim üçün bir əyni yasişuqi u bolidu, wə Mən uning padixahlik təhtini əbədgiqə mustəhkəm kilişimən. **14** Mən uningğa ata bolimən, u Manga oşul bolidu. Əgər u kəbihlik kilsa, uningğa insanlarning tayiki bilən wə adəm baliliringning sawaq-dumbalaxliri bilən tərbiyə berimən. **15**

Əmma Mən sening aldingda ərüwətkən Sauldin mehīr-xəpkitimni juda qilojnimdək, uningdin mehīr-xəpkitimni juda qilmaymən. **16** Xuning bilən sening öyüŋ wə sening padixahliqıng aldingda həmixə məzmut qilinidu; təhting əbədgiqə məzmut turozuzulidu». **17** Natan bu barlıq sözlər wə barlıq wəhiyni heqnemə qaldurmay, Dawutka eytip bərdi. **18** Andin Dawut padixah kirip, Pərwərdigarıng aldida olturup mundaq dedi: «I, Rəb Pərwərdigar, mən zadi kim idim, mening öyüm nemə idi, Sən meni muxu dərijigə kəturğüdək? **19** Lekin, i Rəb Pərwərdigar, [mening bu mərtiwəm] Sening nəziringdə kiqikkinə bir ix hesablandi; qünki Sən mən qulungning öyining yirak kəlgüsi toqruluk səzlidıng; bu həmmila adəmgə daim bolidiojan ixmu, i, Rəb Pərwərdigar? **20** Əmdi Dawut Sanga yənə nemə desun? Sən Əz qulungni tonuysən, i, Rəb Pərwərdigar! **21** Sən səz-wədəng wəjidin, Əz kənglündikigə asasən bu uluq ixning həmmisini qulung bilsun dəp bekitip qilojansən. **22** Xunga Sən uluqsən, i Pərwərdigar; kulaklirimiz barlıq angliojinidək, Sening təngdixing yok, Səndin baxqa heqkandək ilah yoktur. **23** Həlking Israildək yənə baxqa bir əl barmu, ular jaħanda alahidə turidu? — Qünki [Sən] Huda ularni Misirdin kutquzup Əzünggə has bir həlk qilix üqün, xundakla nam-xəhrətkə igə bolux üqün, Əzüng bardıng; Sən Əzüng üqün Misirdin, əllərdin wə ularning ilahliridin kutquzup qikқан həlking aldida zemining üqün uluq wə dəhxətlik ixlarni qilding. **24** Sən həlking Israilni Əzüng üqün əbədgiqə bir həlk boluxqa bekitting; Sən, i Pərwərdigar, ularning Hudasi boldung. **25** Əmdi hazır, i

Pərwərdigar Huda, Əz kʉlung wə uning ʉyi tooqrisida eytkan wədənggə əbədgiqə məzmut əməl kʉlʉin; Sən degənliring boyiqə ixni ada kʉlʉaysən! **26** Sening naming əbədgiqə uluʉlinip: — Samawiy kʉxunlarning Sərdari bolʉan Pərwərdigar Israilning ʉstidə turidiʉjan Hudadur, dəp eytilsun, xundakla Əz kʉlungning ʉy-sulalisi sening aldingda məzmut turʉuzulsun. **27** Qʉnki Sən, i samawiy kʉxunlarning Sərdari bolʉan Pərwərdigar, Israilning Hudasi Əz kʉlungʉja: Mən sanga bir ʉy-sulalə kʉrup berimən, dəp wəhʉiy kʉilding; xunga kʉlung bu duani sening aldingda kʉlixka jʉr'ət kʉildi. **28** Əmdi sən, i Rəb Pərwərdigar, birdinbir Hudadursən, Sening səzliring həkikəttur wə Sən bu bəht-iltipatni Əz kʉlungʉja wədə kʉilding; **29** xunga kʉlungning ʉy-jəmətini Sening aldingda mənggʉ turuxka nesip kʉlip bərikətligəysən; qʉnki Sən, i Rəb Pərwərdigar, buni wədə kʉlʉansən; bu bəht-iltipating bilən Əz kʉlungning ʉy-jəməti əbədgiqə bəht-iltipatka nesip bolidu».

8 Bu ixlardin keyin xundak boldiki, Dawut Filistiyərgə hʉjum kʉlip, ularni boysundurdi. Xundak kʉlip, Dawut Filistiyərləning kʉliding məkiziy xəhərləning hʉkʉkʉni aldi. **2** U həm Moabiyərgə hʉjum kʉlip, ularnimu məʉlup kʉildi. U ularni yərgə yatqʉzup, tana bilən əlqəp, ikki tana kəlgənlərnə ʉltʉrdi, bir tana kəlgənlərnə tirik qaldurdi. Moabiyərlə bolsa Dawutka bəkinip, uningʉja selik tapxurdi. **3** Andin Zobaqləning padixahʉ Rəhəbning oʉqli Hədad'ezər Əfrat dəryasiʉja qʉkʉp, xu yərdiki həkimiylərnə ʉzigə kʉytilidin tartiwalməqʉ bolʉanda, Dawut uningʉja hʉjum kʉlip, məʉlup kʉildi. **4** Dawut

uning qoxunidin bir ming yəttə yüz atlıq əskərni wə yigirmə ming piyadə əskərni əsir qildi; Dawut hərwa atlirining piyini kəstürdi, lekin əzigə yüz hərwilik atni qaldurup qoydi. **5** Dəməxktiki Suriylər Zobaḥning padixahı Hədad'ezərgə yardım berix üqün qikti, lekin Dawut Suriylərdin yigirmə ikki ming adəmni ɵltürdi. **6** Andin Dawut birnəqqə bargah əskərlərni Dəməxktiki Suriylərning zeminida turoquzdi; xuning bilən Suriylər Dawutqa bekinip uningoqa selik tapxurdi. Dawut kəyərgə barsa, Pərwərdigar uningoqa nusrət berətti. **7** Dawut Hədad'ezərning oqlamlirioqa təminləngən altun qalkanni tartiwelip, Yerusalemoqa kəltürdi **8** wə Hədad'ezərning xəhərliri boləqan Bitah bilən Birotay xəhərliridinmu intayin kəp misni qoloqa qüxürdi. **9** Hamatning padixahı Toy Dawutning Hədad'ezərning pütün qoxunini məoqlup qilojinini anglap, **10** əz oqli Yoramni Dawutning həlini soraxqa wə Dawutning Hədad'ezər bilən jəng kilip uni məoqlup qilojiniəqa uni təbrikləxkə əwətti. Qünki Hədad'ezər daim Toy bilən jəng kilip keliwatatti. Yoram bolsa kümüx, altun wə mis qaqa-buyumlarni elip kəldi. **11** Dawut padixahı muxularni wə əzi bekinduroqan həmmə əllərdin, jümlidin Suriylərdin, Moabiyərdin, Ammoniyərdin, Filistiyərdin wə Amaləklərdin olja aləqan altun-kümüxlərni Pərwərdigarəqa atap beoqixlidi. Bular Zobaḥning padixahı Rəḥəbning oqli Hədad'ezərdin aləqan oljini əz iqigə alidu. **13** Dawut Suriylərni məoqlup kilip, yəni on səkkiz ming adəmni «Xor wadisi»da ɵltürüp yanəqanda, uning nam-dangqi heli qikqanidi. **14** U Edomda əskər bargahlırini turoquzdi; pütün Edomda bargahlarni

qurdi. Xuning bilən Edomiylarning həmmisi Dawutka beqindi. Dawut kəyərgə barsa, Pərwərdigar uningə nusrət berətti. **15** Dawut pütkül Israil üstigə səltənət kildi; u pütkül həlkini sorap, adil həkümlər qikirip adalət yürüzətti. **16** Zəruiyaning oqlı Yoab qoxunning sərdari boldi; Ahiludning oqlı Yəhoxafat mirza boldi; **17** Ahitubning oqlı Zadok bilən Abiyatarning oqlı Ahimələk kaqin boldi; Seraya diwan begi boldi. **18** Yəhoyadaning oqlı Binaya Kərətiylər bilən Pələtiylərnin yolbaxqisi boldi; Dawutning oqullirimu kaqin boldi.

9 Dawut: Saulning əyidin tirik qaloqan birərsi barmikin, bar bolsa mən Yonatanning hərəmitidə uningə xapaət kərsitəy? — dedi. **2** Əmdi Saulning ailisidiki Ziba degən bir hizmətkar qaloqanidi. Ular uni Dawutning kəxiqə qaqirdi. Kəlgəndə, padixah uningdin: Sən Zibamu? dəp soridi. U: Pəqir mən xu! — dedi. **3** Padixah; Saulning ailisidin birərsi tirik qaldimu? Mən uningə Hudaning xapaitini kərsitəy dəwatimən, — dedi. Ziba padixahka: Yonatanning bir oqlı tirik qaldi; uning ikki puti aqsaydu — dedi. **4** Padixah uningdin: U kəyərdə, dəp soridi. Ziba padixahka: U Lo-Dibarda, Ammiəlning oqlı Makirning əyidə turidu — dedi. **5** Xunga Dawut padixah kixi əwətip uni Lo-Dibardin, Ammiəlning oqlı Makirning əyidin elip kəldi. **6** Saulning nəwrisi, Yonatanning oqlı Məfiboxət Dawutning aldiqə kəlgəndə, yüzini yərgə yikip, təzim kildi. Dawut: [Sən] Məfiboxətmu? — dəp qaqiriwidi, u: Pəqir xu! — dəp jawap qayturdi. **7** Dawut uningə: Qorkmioqin, atang Yonatan üqün, sanga xapaət qilmay qalmaymən; bowang Saulning həmmə yər-zeminlirini sanga qayturup berəy,

sən həmixə mening dastihinimdin oʻzalinisən — dedi.

8 Məfiboxət təzim kilip: Qulung nemə idi, məndək bir əlük it aliyliri kədirliğüdək nemə idim? — dedi. **9** Andin padixah Saulning hizmətkari Zibani qakirip uningə: Saulning wə pütkül ailisining həmmə təəllukatini mana mən oʻjjangning oʻqlining kəliə bərdim. **10** Sən bilən oʻqulliring wə hizmətkarliring uning üqün xu zeminda terikqilik kilip, qikkən məhsulatlirini oʻjjangning oʻqliə yeyixkə tapxurunglar. Oʻjjangning oʻqli Məfiboxət mən bilən həmixə həmdastihan bolup oʻzalinidu, — dedi (Zibaning on bəx oʻqli wə yigirmə hizmətkari bar idi). **11** Ziba padixahqə: Oʻjam padixah kulliriə buyruəanning həmmisigə kəminiliri əməl kilidu, — dedi. Padixah Dawut [yənə]: Məfiboxət bolsa padixahning bir oʻqlidək dastihinimdin taam yesun — [dedi]. **12** Məfiboxətning Mika degən kiqik bir oʻqli bar idi. Zibaning əyidə turuwatqanlarning həmmisi Məfiboxətning hizmətkarliri boldi. **13** Əmdi Məfiboxət Yerusalemda turatti; qünki u həmixə padixahning dastihinidin taam yəp turatti. Uning ikki puti aqsak idi.

10 Keyin xundək ix boldiki, Ammoniylarning padixahı əldi wə uning Hənun degən oʻqli ornida padixah boldi.

2 Dawut bolsa: Uning atisi manga iltipət kərsətkəndək mən Nahaxning oʻqli Hənunə iltipət kərsitəy, — dedi. Andin Dawut atisining pətisigə [Hənunning] kənglini soraxqə əz hizmətkarliridin birnəqqini mangdurdi. Dawutning hizmətkarliri Ammoniylarning zeminiə kəlgəndə, **3** Ammoniylarning əməldarliri oʻjisi Hənunə: Sili Dawutni rastla atilirining hərməti üqün kaxliriə

kəngül sorap adəm əwətiptu, dəp qaramla? Dawutning
hizmətkarlırını qaxlırioqa əwətkini xəhərni paylap
uningdin məlumat elix, andin bu xəhərni aqdurux üqün
əməsmu? — dedi. **4** Xuning bilən Hənanun Dawutning
hizmətkarlırını tutup, saqallirining yerimini qüxürüp,
kiyimlirining bəldin təwinini kəstürüp, kətini eqip
kətküzüwətti. **5** Bu həwər Dawutqa yətküzüldi; u
ularni kütüwelixqa aldioqa adəm mangdurdi; qünki ular
intayin nomus hes qiloqanidi. Padixah ularoqa: Saqal-
burutunglar əskiqlik Yeriho xəhəridə turup, andin
yenip kelinglar, — dedi. **6** Ammoniylar əzlrining
Dawutning nəpritigə uqrioqanlikini bilip, adəm əwətip
Bəyt-Rəhəbdiki Suriylər bilən Zobaqdiki Suriylərdin
yigirmə ming piyadə əskər, Maakahning padixahidin
bir ming adəm wə Tobdiki adəmlərdin on ikki ming
adəmni yallap kəldi. **7** Dawut buni anglap, Yoabning
pütkül jənggiwar qoxunini [ularning aldioqa] mangdurdi.
8 Ammoniylar qikiq xəhərning dərwasisining aldida səp
tüzidi; Zobaq bilən Rəhəbdiki Suriylər wə Tob bilən
Maakahning adəmliri dalada səp түzidi; **9** Yoab jəngning
aldi həm kəynidin bolidioqanlikioqa kəzi yetip, Israildin
bir qisim sərhil adəmlərni iloqap, Suriyələrgə qarxi səp
tüzidi; **10** qaloqanlarni Ammoniylaroqa qarxi səp tizoqin
dəp inisi Abixayning qolioqa tapxurp, uningqa: **11** —
Əgər Suriylər mangu küqlük kəlsə, sən mangu yardım
bərgəysən; əmma Ammoniylar sanga küqlük kəlsə, mən
berip sanga yardım berəy. **12** Jür'ətlik boləjin! Əz
həlkimiz üqün wə Hudayimizning xəhərliri üqün baturluk
qilayli. Pərwərdigar Əzigə layiq kərüginini qiloqay! —

dedi. **13** Əmdi Yoab wə uning bilən boləjan adəmlər Suriylərgə hujum kıləjili qıkti; Suriylər uning aldida kaqti. **14** Ammoniyar Suriylərnin kaqkinini kərgəndə, ularmu Abixaydin keqip, xəhərgə kiriwaldi. Yoab bolsa Ammoniyar bilən jəng kılıxtin qekinip, Yerusalemoğa yenip kəldi. **15** Suriylər bolsa əzlrininin Israillarning aldida məolup boləjinini kərgəndə, yənə jəm boluxti. **16** Hədad'əzər adəmlərni əwətip, [Əfrat] dəryasining neri tərpidiki Suriylərni [yardəmgə] qaqip, ularni yətkəp kəldi; ular Helam xəhərigə kəlgəndə, Hədad'əzərnin qoxunininin sərdari Xobak ularoğa baxqilik kildi. **17** Bu həwər Dawutka yətkəndə, u pütkül Israilni yiojdurup, İordan dəryasidin ətüp, Helam xəhərigə bardı. Suriylər Dawutka qarxi səp tizip, uningoğa hujum kildi. **18** Suriylər yənə Israildin kaqti. Dawut bolsa yəttə yüz jəng hərwilikni, kırık ming atlık əskərnı kirdi həm qoxunininin sərdari Xobakni u yərdə ətürdi. **19** Hədad'əzərgə bekinəjan həmmə padixahlar əzlrininin Israil aldida yəngilginini kərgəndə, Israil bilən sülh kılıxip ularoğa bekindi. Xuningdin keyin Suriylər Ammoniyaroğa yənə yardəm birixkə jür'ət kılalmidi.

11 Xundak boldiki, yəngi yilninin bexida, padixahlar jənggə atlanəjan waqıtta Dawut Yoabni adəmliri bilən həmdə həmmə Israilni jənggə mangdurdi; ular Ammoniyarlarning zeminini wəyran kılıp, Rabbah xəhərinini muhasirigə aldı. Ləkin Dawut Yerusalemda qaldı. **2** Bir küni kəqtə Dawut kariwattin kəpup, padixah ordinininin əgizisidə aylinip yürətti; əgzidin u munqida yuyuniwatkan bir ayalni kərdi. Bu ayal bək qiraylik idi. **3** Dawut adəm

əwətip, ayalning həwirini soridi; birsi uningə: — Bu Eliamning kızı, Hıttiy Uriyaning ayali Bat-Xeba əməsmu? — dedi. **4** Dawut kixi əwətip, uni kexioğa əkəltürdi (u waqıtta u adəttin pakliniwatқанidi). U uning kexioğa kəlgəndə, Dawut uning bilən billə boldi; andin u öz əyigə yenip kətti. **5** Xuning bilən u ayal hamilidar boldi, həm Dawutқа: Mening boyumda kaptu, dəp həwər əwətti. **6** Xuning bilən Dawut Yoabқа həwər yətküzüp: Hıttiy Uriyani mening keximəğa əwətinglar, dedi. Yoab Uriyani Dawutning kexioğa mangdurdy. **7** Uriya Dawutning kexioğa kəlgəndə, u Yoabning ھalini, həlkning ھalini wə jəng əھwalini soridi. **8** Andin Dawut Uriyağa: Əz əyüggə berip putliringni yuəjin, dedi. Uriya padixahning ordisidin qikқanda, padixah kəynidin uningə bir sowəğa əwətti. **9** Lekin Uriya öz əyigə barmay, padixahning ordisining dərwasisida, oqjisining baxқа kул-hizmətkarlrining arisida yatti. **10** Ular Dawutқа: Uriya öz əyigə barmidi, dəp həwər bərdi. Dawut Uriyadin: Sən yirak səpərdin kəlding əməsmu? Nemixқа öz əyüggə kətmiding? — dəp soridi. **11** Uriya Dawutқа: Mana, əhdə sanduқи, Israillar wə Yəhūdalar bolsa kəpilərdə turup, oqjam Yoab bilən oqjamning hizmətkarliri oquқ dalada qedir tikip yetiwatsa, mən yəp-iqip, ayalim bilən yetixқа əyümgə baraymu? Sening jening bilən wə ھayating bilən kəsəm kəlimənki, mən undaқ ixni kəlməymən — dedi. **12** Dawut Uriyağa: Būgün bu yərdə kəloқin, ətə seni kətküzwetimən, — dedi. Uriya u küni wə ətisi Yerusalemda kəldi. **13** Dawut uni qakirip həmdastihan kəlip, yəp-iqküzüp məst kəldi. Lekin xu keqisi Uriya öz əyigə barmay, qikip oqjisining

qul-hizmatkarlirining arisida öz kariwitida uhlidi. **14** Ətisi Dawut Yoabka hət yezip, Uriyaning aloqə ketixigə bərđi. **15** Həttə u: Uriyani soqux əng kəskin bolidiqan aldinkı səptə turozujin, andin uning ɵltüröluxi üqün uningdin qekinip turunglar, dəp yazoqanidi. **16** Xuning bilən Yoab xəhərni kəzitiپ, Uriyani palwanlar [kəskin soquxqan] yərgə mangdurdi. **17** Xəhərdiki adəmlər qikiپ, Yoab bilən soquxqanda həlktin, yəni Dawutning adəmliridin birnəqqisi yikildi; Uriyamu ɵldi. **18** Yoab adəm əwətip jəngning həmmə wəkəliridin Dawutka həwər bərđi. **19** U həwərqigə mundak tapilidi: Padixahka jəngning həmmə wəkəlirini dəp boləjiningda, **20** əgər padixah oqəzəplinip seningdin: Soquxqanda nemixka xəhər sepiloqə xundak yekın bardinglar? Ularning sepilidin ya atidiqanlikini bilməmtinqlar? **21** Yərubbəxətning oqli Abimələkni kim ɵltürginini bilməmsən? Bir hotun sepildin uningə bir parqə yarəjunqak texini etip, u Təbəz xəhiridə ɵlmidimu? Nemixka sepiloqə undak yekın bardinglar? — Desə, sən: Silining qulliri Hıttiy Uriyamu ɵldi, dəp eytkin — dedi. **22** Həwərqi berip Yoab uningə tapxurup əwətkən həwərninğ həmmisini Dawutka dəp bərđi. **23** Həwərqi Dawutka: Duxmənlər bizdin küqlük kelip, dalada bizgə hujum kildi; lekin biz ularə zərbə berip qekindürüp, xəhərninğ dərwasioqə qoqliduk. **24** Andin ya atquqilar sepildin qul-hizmatkarliringə ya etip, padixahning qul-hizmatkarliridin birnəqqini ɵltürdi. Qulliri Uriyamu ɵldi — dedi. **25** Dawut həwərqigə: Yoabka mundak degin: — Bu ix nəziringdə eoqir bolmisun, kiliq ya uni ya buni yəydu; xəhərgə boləjan hujuminglarni kattik kilip, uni

oʻqulitnglar, dāp eytip uni jūr'ātlāndūrgin — dedi. **26** Uriyaning ayali eri Uriyaning oʻlginini anglap, eri ūqūn matəm tutti. **27** Matəm kūnliri oʻtkəndə Dawut adəm əwətip uni ordisoʻja kəltūrdi. Xuning bilən u Dawutning ayali bolup, uningōja bir oʻqul tuoʻdi. Lekin Dawutning qiloʻjan ixi Pərwərdigarning nəziridə rəzil idi.

12 Pərwərdigar Natanni Dawutning kəxioʻja mangdurdi. U Dawutning kəxioʻja kelip uningōja mundak dedi: «Bir xəhərdə ikki adəm bar bolup, birsi bay, yənə birsi kəmbəoʻl idi. **2** Bayning intayin tola qoy wə kala padiliri bar idi. **3** Lekin kəmbəoʻlning əzi setiwelip baqqan kiquk bir saʻqlik qozidin baxqa bir nərsisi yok idi. Qoza kəmbəoʻlning əyidə baliliri bilən təng əsūp qong boldi. Qoza uning yeginidin yəp, uning iqkinidin iqip, uning kuqikida uhlidi; uning nəziridə u əz kizidək idi. **4** Bir kuni bir yoluqi bayningkigə kəldi. Əmma u əzigə kəlgən mehman ūqūn əzining qoy yaki kala padiliridin birini yegüzūxkə təyyarlaxqa kəzi kiymay, bəlki kəmbəoʻlning qozisini tartiwelip soyup, kəlgən mehman ūqūn təyyarlidi». **5** Dawut buni anglap u kixigə qattik oʻzəpləndi. U Natanoʻja: Pərwərdigarning hāyati bilən [kəsəm qilimənki], xuni qiloʻjan adəm oʻlūmgə layiqtur! **6** U həq rəhīmdillik kərsətməy bu ixni qiloʻjini ūqūn qozioʻja tət həsə tələm təlisun — dedi. **7** Natan Dawutqa: Sən dəl xu kixidursən! Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən seni Israilning ūstidə padixah bolqili məsih qildim wə Saulning qolidin qutquzdum; **8** Mən oʻjjangning jəmətini sanga berip, oʻjjangning ayallirini kuqikingōja yatquzup, Israilning jəməti bilən

Yəhudaning jəmətini sanga bərdim. Əgər sən buni az kərgən bolsang, Mən sanga yənə həssiləp berəttim; **9** Nemixka Pərwərdigarning səzini kəzgə ilmay, uning nəziridə rəzil boləjanni kilding? Sən Hittiy Uriyani kiliq bilən ɵltürgüzüp, uning ayalini ɵzünggə ayal kilding, sən uni Ammoniylarning kiliqi bilən kətl kilding. **10** Əmdi sən Meni kəzgə ilmay, Hittiy Uriyaning ayalini ɵzünggə ayal kiliqining üqün, kiliq sening ɵyüngdin ayrilmaydu». **11** Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mana ɵz ɵyüngdin sanga yamanlik kəltürüp, kəzliringning aldida ayalliringni elip, sanga yəkin birsigə berimən, u bolsa küpkündüzdə ayalliring bilən yatidu. **12** Sən bolsang u ixni məhpiy kilding, lekin Mən bu ixni pütkül Israilning aldida kündüzdə kəlimən» — dedi. **13** Dawut Natanoja: — Mən Pərwərdigarning aldida gunah kildim — dedi. Natan Dawutka: Pərwərdigar həm gunahingdin ɵtti; sən ɵlməysən. **14** Həlbuki, bu ix bilən Pərwərdigarning düxmənlirigə kupurluk kəlixka pürsət bərgining üqün, seningdin tuqulojan oqul bala qoqum ɵlidu, — dedi. **15** Xuning bilən Natan ɵz ɵyigə kaytip kətti. Pərwərdigar Uriyaning ayalidin Dawutka tuqulojan balini xundaq urdiki, u kattik kesəl boldi. **16** Dawut bala həkkidə Hudaoja yelindi. U roza tutup, keqilərdə iqkirigə kirip yərdə düm yatatti. **17** Uning jəmətining aqsakəlliri qopup uning kəxiəja berip, uni yərdin qopurmakqi boldi; lekin u unimidi wə ular bilən tamak yeyixni rət kildi. **18** Yəttinqi küni bala ɵldi. Dawutning hizmətkərliri bala ɵldi, degən həwəni uningoja berixtin qorkup: «Bala tirik wəqitida padixah bizning səzlimizgə kulək salmidi, əmdi biz

qandakmu uningqa bala oldi, ddp hawar berimiz? U ezini zahimlonduruxi mumkin!» — deyixti. **19** Lekin Dawut hizmatkarlirining piqirlaxqinini korup, balining elginini ukti. Xunga Dawut hizmatkarliridin: Bala oldimu? ddp soridi. Ular: Oldi, — ddp jawab berdi. **20** Xuning bilan Dawut yerdin kopup, yuyunup, [huxbuy] may bilan meshlinip, kiyimlirini yengguxlap, Pärwärdigarning eyigä kirip ibadet qildi; andin öz eyigä kaytip ezigä tamak akältürüp yedi. **21** Hizmatkarliri uningqa: Silining bu nemä qilolanliri? Bala tirik qaoda roza tutup yiolidila, lekin bala elgandin keyin kopup tamak yedila, — dedi. **22** U: Män: «Kim bilsun, Pärwärdigar manga xapaat korsitip, balini tirik qaldurarmikin» ddp oylap, bala tirik wakitta roza tutup yiolidim. **23** Lekin amdi u elgandin keyin nemixqa roza tutay? Män uni yandurup alalaymanmu? Män uning yenioqa bariman, lekin u yenimoqa yenip kelalmaydu, — dedi **24** Dawut ayali Bat-Xebaqa täselli berdi. U uning qexioqa kirip uning bilan yatti; u bir oqul tuqiwidi, Dawut uni Sulayman ddp atidi. Pärwärdigar uni seydi, **25** wä Natan pəyoqəmbər arkilik wəhiy yətküzüp, uningqa Pärwärdigar üqün «Yədidiya» ddp isim koydi. **26** Yoab Ammoniylarning xahanə paytähti Rabbahqa hujum kilip uni aldi. **27** Andin Yoab hawarqiləni Dawutning qexioqa mangdurup: Män Rabbahqa hujum kilip, xəhərninq su bar qismini aldim. **28** Hazir sən qaloqan əskərləni yioqip, xəhərni qamal kilip, uni ixoqal qiləin; bolmisa mən xəhərni alsam, mening ismim bilən atilixi mumkin — dedi. **29** Xunga Dawut həmmə həlkni jəm kilip, Rabbahqa hujum

qilip uni aldi. **30** U ularning padixahining tajini uning bexidin aldi. Uning üstidiki altunning eoqirliqi bir talant idi, wə uning kəzidə bir gəhər bar idi. Kixilər bu tajni Dawutning bexioqa kiygüzdi, Dawut bolsa u xəhərdin nuroqun olja aldi. **31** Əmma u yərdiki həlkni xəhərdin qikirip ularni hərə, haman tepidioqan tirnilar wə təmür paltılar bilən ixlətti yaki humdanda kattik əmgəkkə saldi; Dawut Ammoniylarning həmmə xəhərliridə xundak qildi; andin Dawut barliq həlk bilən Yerusalemoqa yenip kəldi.

13 Dawutning oqli Abxalomning Tamar degən qirayliq bir singlisi bar idi. Bu ixlərdin keyin, Dawutning oqli Amnon uningə axik bolup qaldi. **2** Amnon singlisi Tamarning ixkida xunqə dərd tarttiki, u kesəl bolup qaldi. Əmma Tamar tehi kiz idi; xuning bilən Amnonə uni bir ix qilix mumkin bolmaydiqandək kəründi. **3** Lekin Amnonning Yonadab isimlik bir dosti bar idi. U Dawutning akisi Ximeahning oqli idi. Bu Yonadab tolimu hiyliyər bir kixi idi. **4** U Amnonə: Sən padixahning oqli turup, nemixka kündin küngə bundak jüdəp ketisən? Qeni, manga eytip bər, dedi. Amnon uningə: Mən inim Abxalomning singlisi Tamarə axik boldum, dedi. **5** Yonadab uningə: Sən aqrip orun tutup, yetip qaloqan boluwal; atang seni kərgili kəlgəndə uningə: Singlim Tamar kelip manga tamak bərsun; uning tamak ətkinini kəruxüm üqün, aldimda tamak etip bərsun, mən uning qolidin tamak yəy, dəp eytkin, dedi. **6** Xuning bilən Amnon yetiwelip əzini kesəl kərsətti. Padixah uni kərgili kəlgəndə, Amnon padixahqa: Ətünimən, singlim Tamar bu yərgə kelip, manga ikki qoturmaq təyyar qilip bərsun,

andin mən uning qolidin elip yəy, dedi. **7** Xuning bilən Dawut ordisiya adəm əwətip Tamarəja: Səndin ətünimənki, akang Amnonning öyigə berip, uningəja yegüdək bir nemə təyyarlap bərgin, dəp eytti. **8** Tamar Amnonning öyigə bardı; u yatqanıdı. U un elip yuqurup, qoturmaqlarni kəz aldidə ətti. **9** Andin u qoturmaqni qazandin elip, uning aldiya qoydı. Lekin u yigili unimidi; u: — Həmmə adəm mening kəximdin qıqıp kətsun, dedi. Xuning bilən həmmə kixilər uning kəxidin qıqıp kətti. **10** Andin Amnon Tamarəja: Taamni iqkiriki hujriya elip kirgin, andin qolungdin elip yəymən, — dedi. Tamar əzi ətkən qoturmaqni iqkiriki hujriya, akisi Amnonning kəxiya elip kirdi. **11** Tamar ularni uningəja yegüzüp qoymaqçı boluwidi, u uni tutuwelip: I singlim, kəl! Mən bilən yatqın! dedi. **12** Lekin u uningəja jawab berip: Yaq, i aka, meni nomusqa qoymiojin! Israilda bundak ix yok! Sən bundak pəskəxlik qilmiojin! **13** Mən bu xərməndiqilikni qandakmu kətürüp yürələymən?! Sən bolsang Israilning arisidiki əhməklərdin bolup qalisən. Ətünüp qalay, pəkət padixahqa desəngla, u meni sanga təwə boluxtin tosimaydu, — dedi. **14** Lekin u uning səzigə kulak salmidi. U uningdin küqlük kelip, uni zorlap ayaq asti kilip uning bilən yatti. **15** Andin Amnon uningəja intayin kattik nəprətləndi; uning uningəja boləjan nəpriti uningəja boləjan əslidiki muhəbbitidin ziyadə boldi. Amnon uningəja: Qopup, yokal! — dedi. **16** Tamar uningəja: Yaq! Meni həydidə gənə sən həli mənə qıləjan xu ixtin bəttərdur, dedi. Lekin Amnon uningəja kulak salmidi, **17** bəlki hizmitidiki yax yigitni qaqirip:

Bu [hotunni] manga qaplaxturmay, sirtka qikiriwət, andin ixikni taqap koy, dedi. **18** Tamar tolimu rəngdar bir kənglək kiygənidi; qünki padixahning tehi yatliq bolmioqan kizliri xundak kiyim kiyətti. Amnonning hizmətkari uni qoqlap qikirip, ixikni taqiwalidi. **19** Tamar bexioqa kül qeqip, kiygən rəngdar kənglikini yirtip, kolini bexioqa koyup yioqlioqan peti ketiwatatti. **20** Akisi Abxalom uningoa: Akang Amnon sən bilən yattimu? Hazirqə jim turoqin, singlim. U sening akang əməsmu? Bu ixni kənglüggə almiqin, — dedi. Tamar akisi Abxalomning əyidə kəngli sunuq halda turup qalidi. **21** Dawut padixahmu bolqan barliq ixlarni anglap intayin aqqiklandi. **22** Abxalom bolsa Amnonoa ya yahxi, ya yaman heq gəp kilmidi. Qünki Abxalom singlisi Tamarni Amnonning horlioqanlikidin uni eq kərətti. **23** Toluk ikki yil ətüp, Əfraimoqa yekin Baal-Hazorda Abxalomning kirkiouqiliri koylirini kirkiwatatti; u padixahning həmmə oqullirini təklip kildi. **24** Abxalom padixahning kexioqa kelip: Mana kulliri koylirini kirkitiwatidu, padixah wə hizmətkarlrining silining kulliri bilən billə berixini ətünimən, — dedi. **25** Padixah Abxalomoa: Yak, oqlum, biz həmmimiz barmayli, sanga eqirqilik qüxüp qalmisun, — dedi. Abxalom xunqə desimu, u baroqili unimidi, bəlki uningoa amət tilidi. **26** Lekin Abxalom: Əgər berixqa unimisila, akam Amnonni biz bilən baroqili koysila, — dedi. Padixah uningdin: Nemixqa u sening bilən baridu?» — dəp soridi. **27** Əmma Abxalom uni kəp zorlioqini üqün u Amnonning, xundakla padixahning həmmə oqullirining uning bilən billə berixioqa koxuldi. **28** Abxalom öz

oʻqulamlirioʻja buyrup: Səgək turunglar, Amnon xarab
iqip hux kəyp bolojanda, mən silərgə Amnonni urunglar
desəm, uni dərhal ɵltüringlar. Qorkmanglar! Bularni
silərgə buyruoʻjuqi mən əməsmu? Jür'ətlik bolup baturluk
kərsitinglar — dedi. **29** Xuning bilən Abxalomning
oʻqulamliri Amnonoʻja Abxalom əzi buyruoʻjandək kildi.
Xuan padixahning həmmə oʻqulliri qopup, hər biri öz
qeqirioʻja minip qaqtı. **30** Xundək boldiki, ular tehi yolda
qeqip ketiwatqanda, «Abxalom padixahning həmmə
oʻqullirini ɵltürdi. Ularning heq biri qalmidi» degən
həwər Dawutqa yətküzüldi. **31** Padixah qopup kiyimlirini
yirtip yərdə düm yatti; uning həmmə qul-hizmətkarlıri
bolsa kiyimlıri yirtik həlda yenida turatti. **32** Əmma
Dawutning akisi Ximeahning oʻqli Yonadab uningoʻja:
— Oʻojam, ular padixahning oʻqulliri bolojan həmmə
yigitlərni ɵltürdi, dəp hiyal qilmisila. Qünki pəkət Amnon
ɵldi; u ix Amnonning Abxalomning singlisi Tamarni har
qiloʻjan kündin baxlap Abxalomning aʻozidin qiqarmioʻjan
niyiti idi. **33** Əmdi oʻojam padixah «Padixahning həmmə
oʻqulliri ɵldi» degən oyda bolup kəngüllirini biaram
qilmisila. Qünki pəkət Amnonla ɵldi — dedi. **34** Abxalom
bolsa qeqip kətkənidi. [Yerusalemdiki] kəzətqi oʻqulam
qariwidi, mana, oʻjərb təripidin taʻoʻning yenidiki yol bilən
nuroʻjun adəmlər keliwatatti. **35** Yonadab padixahqa: Mana,
padixahning oʻqulliri kəldi. Dəl qulliri degəndək boldi
— dedi. **36** Səzini tügitipturiwidi, padixahning oʻqulliri
kelip qattik yioʻja-zar kildi. Padixah bilən hizmətkarlırimu
qattik yioʻqlaxti. **37** Lekin Abxalom bolsa Gəxurning
padixahı, Ammihudning oʻqli Talmayning qexioʻja bardı.

Dawut oqli üçün hər küni həza tutup kayoqurdi. **38**
Abxalom keqip, Gəxuroğa berip u yərdə üq yil turdi. **39**
Dawut padixahning kəlbi Abxalomning yenioğa berixka
intizar boldi; qünki u Amnonoğa nisbətən təsəlli tapkanidi,
qünki u əlgənidi.

14 Əmdi Zəruiyaning oqli Yoab padixah kəlbining
Abxalomoğa təlmüriwatqanlığını bayqidi. **2** Xuning üçün
Yoab Təkoəğa adəm əwətip u yərdin danixmən bir
hotunni əkəldürüp uningə: Səndin etünəy, özüngni
matəm tutqan kixidək kərsitip qarilik kiyimi kiyip,
özüngni etirlik may bilən yaqlımay, bəlki özüngni əlgüqi
üqün uzun wəkit həzidar boləjan ayaldək kəlip **3** [Dawut]
padixahning kəxioğa berip uningə mundaq degin, —
dedi. Xundaq kəlip, Yoab deməkqi boləjanlırini u ayaloğa
əgətti. **4** Xuning bilən Təkoalik bu ayal padixahning
aldioğa berip, təzim kəlip, bax urup: I padixahim, meni
kütquziwəloqayla, — dedi. **5** Padixah uningdin: Nəmə
dərding bar? dəp soridi. U jawap berip: Mən dərwəkə bir
tul hotunmən! Erim əlöp kətti; **6** Dedəklirining ikki oqli
bar idi. İkkisi etizlikta uruxup kəlip, arioğa qüxidoğan
adəm bolmioqəqka, biri yənə birini urup əltürüp koydi. **7**
Mana, hazır pütün əydikilər dedəklirigə qarxi qopup,
inisini əltürginini bizgə tutup bərgin; inisining jenini elip,
kətl kəloqini üçün biz janəğa jan alimiz. Xuning bilənmu
miras əloquqini yokitimiz, dəwatidu. Ular xundaq kəlip
yaləquz qəloğan qoqumni əqürüp, erimgə nə nam nə
yər yüzidə əwladmu qəlduroqili qoymaydu, — dedi. **8**
Padixah ayaloğa: Əyünggə barəjin, mən əhwaləğa qarap
sən toqruqluk həküm qikirimən, — dedi. **9** Təkoalik

ayal padixahka: I, oqjam padixah, bu ixta gunah bolsa, hëmmisi mening bilën atamning jëmëti üstidë bolsun, padixah wë uning tãhti bilën munasiwëtsiz bolsun, — dedi. **10** Padixah: Birër kim sanga [bu tooqruluk] gëp kilsa, uni mening keximoqja elip këlgin, u seni yënë awarë kilmaydioqan bolidu, — dedi. **11** Ayal jawab berip: Undaqta padixah Përwërdigar Hudalirini yad kילוqayla, kanqja kan intikam aloquqilarning oqlumni yokatmasliki üqün, ularning halak kilixioqja yol koymioqayla, — dedi. Padixah: Përwërdigarning hayati bilën kësëm kilimänki, Sening oqlungning bir tal qeqi yërgë qüxmëydu, — dedi. **12** Lekin ayal: Dedëkliri oqjam padixahka yënë bir sëzni degili koqoqayla, dewidi, u: Eytqin — dedi. **13** Ayal yënë mundak dedi: Əmdi sili nemixka Hudaning hëlqigë xuningqja ohxax ziyanliq bir ixni niyät kildila? Padixah xu gepi bilën özini gunahkar kilip bekitiwatidu, qünki u əzi palioqan kixini kayturup əkëlmidi. **14** Dërwëkë hëmmimiz qokum ëlöp, yërgë tøkülgän, kaytidin yioqiwaloqili bolmaydioqan sudak bolimiz. Lekin Huda adəmning jenini elixka əmäs, bëlki Əz palanoqinini Əzigë kayturup əkilixkë ilaj kilidu. **15** Əmëliyättë, mening oqjam padixahka xu ix tooqrisidin söz kילוqili keliximning sëwəbi, hëlq meni qorqatti. Lekin dedëkliri: Bu gëpni padixahka eytay! Padixah bëlkim əz qërisining iltimasini bëja kältürër, degän oyda boldi. **16** Qünki padixah anglixi mumkin, qërisini hëm oqlumni Hudaning mirasidin täng yokatmaqci bolqan kixining qolidin kutkuzup qalar. **17** Xunga dedëkliri, oqjam padixahning sëzi manga aramliq berër, dëp oylidim. Qünki oqjam padixah Hudaning bir përixtisidëk

yahxi-yamanni pərk ətküqidur. Pərwərdigar Hudaliri sili bilən billə boləyay! **18** Padixah ayaloğa jawab berip: Səndin etünimənki, mən səndin sorimakqi boləjan ixni məndin yoxurmioaysən, dedi. Ayal: Ojojam padixah səz kilsila, dedi. **19** Padixah: Bu gəpliringning həmmisi Yoabning kərsətmişimu, kəndək? — dedi. Ayal jawab berip: I, ojojam padixah, silining janliri bilən kəsəm kəlimənki, ojojam padixah eytkənliri ongojimu, soləjimu kəymaydiojan həkəkəttur. Dərwəkə silining kulliri Yoab manga xuni tapilap, bu səzləni dedəklirining əozioğa saldi. **20** Yoabning bundək kəlix bu ixni həl kəlix üqün idi. Ojojamning danalıki Hudaning bir pərixtisiningkidək ikən, zeminda yüz beriwatқан həmmə ixlarni bilidikən, — dedi. **21** Xuning bilən padixah Yoabka: Maqul! Mana, bu ixka ijazət bərdim. Berip u yigit Abxalomni elip kəgin, dedi. **22** Yoab yərgə yikəlip bax urup, padixahka bəht-bərikət tilidi. Andin Yoab: I ojojam padixah, əz kəlungning təlipigə ijazət bərginingdin, əz kəlungning sening aldingda iltipət tapkinini bəgün bildim, — dedi. **23** Andin Yoab kəzojilip, Gəxuroğa berip Abxalomni Yerusalemoğa elip kəldi. **24** Əmma padixah: — U mening yüzümni kərməy, əz əyigə barsun, degənidi. Xunga Abxalom padixahning yüzini kərməy, əz əyigə kətti. **25** Əmdi pütkül Israil təwəsida Abxalomdək qiraylık dəp mahtaləjan adəm yok idi. Tapinidin tartip qəkkusioiqə uningda həq əyib yok idi. **26** Uning qeqini qüxürgəndə (u hər yilning ahirida qeqini qüxürətti; qeqi eoirlixip kətkəqkə, xunga uni qüxürətti), qeqini padixahning «əlqəm taraza»si bilən tartsa ikki yüz xəkəl qikətti. **27** Abxalomdin üq oqul wə Tamar isimlik

bir qiz tuquldi. Qizi tolimu qiraylik idi. **28** Abxalom padixahning yuzini kormay, Yerusalemda toptooqra ikki yil toxquq turdi; **29** Abxalom Yoabka adəm mangdurup, ezini padixahning qexioqa awetixini etundi, amma u kalgili unimidi. Abxalom ikkinqi ketim uning yenioqa adəm awetti, lekin Yoab kelixni halimidi. **30** Xuning bilən Abxalom ez hizmatkarlirioqa: — Yoabning meningkigə yandax arpa teriklik bir parqa etizliki bar. Berip uningqa ot koyunglar, dəp buyrudi. Xundak kilip, Abxalomning hizmatkarliri Yoabning bu bir parqa etizliqioqa ot koydi. **31** Andin Yoab kozqilip Abxalomning oyigə kirip uningdin: Nemixka hizmatkarliring etizlikimoqa ot koydi! — dəp soridi. **32** Abxalom Yoabka jawab berip: Mana, mən sanga adəm awetip: Qeximoqa kəlsun, andin padixahning qexioqa manga wakalitən barquzup uningqa: Mən nemixka Gəxurdin yenip kəlgəndimən? U yərdə qalsam, yahxi bolattikən, dəp eytkuzmaqci idim. Əmdi padixah bilən didarlaxsam dəymən; məndə qəbihlik bolsa, u meni ɵltürsun, — dedi. **33** Xuning bilən Yoab padixahning qexioqa berip, uningqa bu həwəni yətküzdi. Padixah Abxalomni qaqirdi; u padixahning qexioqa kelip, padixahning aldidə təzim kilip bax urdi; padixah Abxalomni səydi.

15 Bu ixlardin keyin Abxalom əzigə jəng qarwisi bilən atlarni təyyarlatti həm əz aldidə yügüridioqan əllik əskərnə bekitti. **2** Abxalom tang səhərdə qopup, dərwasioqa baridioqan yolning yenidə turatti. Qaqan birsi dəwayimni kəssun dəp, padixahqa ərz tutqili kəlsə, Abxalom uni qaqirip: Sən qaysi xəhərdin kəlding, — dəp soraytti. U

kixi: Qulung Israilning palanqi kəbilisidin kəldi, desə,
3 Abxalom uningoqa: Mana, dəwayinglar durus wə hək
ikən, lekin padixah tərripidin əzigə wakalitən ərzingni
anglaxka qoyulojan adəm yok, dəytti. **4** Andin Abxalom
yənə: Kaxki, mən zeminda soraxqi kılinsam'idi, hər
kimning ərzi yaki dəwayi bolup, mening keximoqa kəlsə,
uningoqa adalət kərsitəttim! — dəytti. **5** Birkim uningoqa
təzim kılilojili aldioqa barsa, Abxalom qolini uzutup, uni
tutup səyəttili. **6** Abxalom xundak kılıp padixahning
həkülüm qikirixioqa kəlgən Israilning hərbi adəmlirining
kəngüllirini utuwalatti. **7** Tət yil ətkəndə, Abxalom
padixahka: Mening Həbronda Pərwərdigaroqa iqlən
kəsimimni ada kılıxim üqün, xu yərgə berixka ijasət
bərsəng; **8** qünki qulung Suriyədiki Gəxurda turojinimda
kəsəm iqip: Əgər Pərwərdigar meni Yerusalemoqa
kaytursa, mən Pərwərdigaroqa ibadət kılıməni, dəp
eytkanidi, — dedi. **9** Padixah uningoqa: Tinq-aman berip
kəlgin, dewidi, u kəzojilip Həbronoqa kətti. **10** Lekin
Abxalom Israilning həmmə kəbililirigə məhpiy əlqiləni
mangdurup: Buroqa awazini anglijojninglarda: «Abxalom
Həbronda padixah boldi!» dəp elan kilinglar, dedi. **11**
Əmdi ikki yüz adəm təklip bilən Abxalom bilən birgə
Yerusalemdin baroqanidi. Ular həkikiy əhwalidin bihəwər
boloqça, saddilik bilən baroqanidi. **12** Abxalom qurbanlik
ətküzgəndə, u adəm əwətip Dawutning məslihətqisi
bolojan Gilohluk Ahitofəlni öz xəhəri Gilohdin elip kəldi.
Xuning bilən kəst baroqanseri küqəydi, Abxalomqa
əgəxkənlər baroqanseri kəpüyüwatatti. **13** Dawutka
bir həwərqi kelip: Israilning adəmlirining kəngülliri

Abxalomoğa mayil boldi, — dedi. **14** Xuning bilən Dawut Yerusalemda uning bilən boloğan həmmə qul-hizmətkarlıriğa: Qorup qaqayli! Bolmisa, Abxalomdin qutulalmaymiz. Ittik ketayli; bolmisa, u tuyuksiz üstimizgə besip kelip, bizgə bala kəltürüp xəhər həlkini kiliq bisi bilən uridu, dedi. **15** Padixahning qul-hizmətkarliri padixahqa: Oqjam padixah nemə bekitsə, xuni qilimiz, dedi. **16** Xuning bilən padixah pütün ailisidikiləni elip, qikqip kətti; əmma padixah kenizəkliridin onni ordioğa qaraxqa koydi. **17** Padixah qikqip kətkəndə həmmə həlk uningə əgəxti; ular Bəyt-Mərħakta turup qaldi. **18** Həmmə hizmətkarliri uning bilən billə [Kidron ekininin] ətüwatatti; barliq Kərətiylər, barliq Pələtiylər, barliq Gatliklar, yəni Gat xəhiridin qikqip uningə əgəxkən altə yüz adəm padixahning aldida mangatti. **19** Padixah Gatlik Ittayəğa: Sən nemixqa biz bilən barisən? Yenip berip padixahning kexida turojin; qünki sən öz yurtungdin musapir bolup palanojansən. **20** Sən pəqət tünügünla kəlding, mən bügün qandaksigə seni özüm bilən billə sərsan qilay? Mən bolsam, nəgə baralisam, xu yərgə barimən. Kerindaxliringni elip yenip kətkin; Hudaning rəhim-xəpkiti wə həkikiti sanga yar boləyay! — dedi. **21** Lekin Ittay padixahqa jawab berip: Pərwərdigarning həyati bilən wə oqjam padixahning həyati bilən kəsəm qilimənki, məyli həyat yaki mamat bolsun, oqjam padixah kəyərdə bolsa, qulung xu yərdimu bolidu! — dedi. **22** Dawut Ittayəğa: Əmdi sənmu berip [ekininin] ətkin, dedi. Xuning bilən Gatlik Ittay həmmə adəmliri wə uning bilən mangoğan barliq bala-qaqiliri ətüp kətti. **23** Həmmə həlk

ötüwatqanda, pütkül xu yurttikilär kattıq awaz bilän yioqlidi. Padixah özimu Kidron ekinidin ötkändä, barlıq hëlq qöllük tärıpigä qarap yol aldi. **24** Wä mana, Zadok bilän Lawıylarmu Hudaning ähdä sandukını ketürüp billä kældi; ular Hudaning ähdä sandukını yärdä koydi. Barlıq hëlq xähärdin qıqip ötküqä Abiyatar bolsa, qurbanlıqlarnı sunup turatti. **25** Padixah Zadokqa: Hudaning ähdä sandukını xähärgä yandurup elip kirgin. Män ägär Pärwärdigarning közliridä iltipat tapsam, U qokum meni yandurup kelidu wä U manga ähdä sandukını wä Öz makanını yänä körgüzidu; **26** lekin U mening toqramda: Səndin hursənlikim yok, desə, mana mən; U meni qandaq qılixni layıq körsə, xundaq qılsun, — dedi. **27** Padixah kaqın Zadokqa: Sən aldın körgüqi əməsmü? Sən wə öz oqlung Ahimaaz wə Abiyatarning oqlı Yonatan, yəni ikkinglarning ikki oqlunglar sanga həmrəh bolup tinq-aman xähärgä qaytqın. **28** Mana, mən silərdin həwər kəlgüqə qəldiki ötkəllərdə kütüp turay, — dedi. **29** Xuning bilän Zadok bilän Abiyatar Hudaning ähdä sandukını Yerusalemoqa qayturup berip, u yärdä qaldı. **30** Lekin Dawut Zəytun teoqıoqa qıqqanda, bexini yepip yalang ayaq bolup yioqlawatatti; uning bilän boləqan həmmə həkning hərbiri bexini yepip yioqlap qıkiwatatti. **31** Birsı kelip Dawutqa: Ahıtofəlmü Abxalomning kəstigə katnaxqanlar iqidə ikən, dedi. Xuning bilän Dawut dua qilip: I Pärwərdigar, Ahıtofəlning məslıhətini əhməkanilikke aylanduroqaysən, dedi. **32** Dawut taqning qokkısioqa, yəni adəttə u məhsus Hudaqıa ibadət qilidioqan jayoqa yətkəndə, Arkilik Huxay tonı yirtik, bexioqa topa-qang

qeqiloqan haldada uning aldioqada kaldi. **33** Dawut uning oqada: Mening bilan barsang, manga yuq bolup qalisən; **34** lekin xəhərgə qaytip berip Abxalom oqada: I padixah, mən buginə qədar atangning qul-hizmətkari boləandək, əmdi sening qul-hizmətkaring bolay, disəng, sən mən uqun Ahitofəlning məslihətini bikar qiliwətələysən. **35** Mana Zadok wə Abiyatar degən kahinlarmu xu yərdə sən bilən billə bolidu əməsmu? Padixahning ordididin nemə anglisang, Zadok bilən Abiyatar kahinlar oqada eytkin. **36** mana, ularning ikki oqli, yəni Zadokning oqli Ahimaaz bilən Abiyatarning oqli Yonatanmu xu yərdə ularning yenida turidu. Hərnemə anglisang, ular arkilik manga həwər yətküzgin — dedi. **37** Xuning bilən Dawutning dosti Huxay xəhərgə bardi; Abxalommu dəl xu qaoqada Yerusalemoqada kirdi.

16 Dawut taoqning qoqqisididin əmdila ətuxigə Məfiboxətning hizmətkari Ziba ikki yuz nan, bir yuz kixmix poxkili, yuz yazliq mewə poxkili wə bir tulum xarabni ikki exəkkə artip uning aldioqada qiqti. **2** Padixah Zibaoqada: Bularni nemə uqun əkəlding? dedi. Ziba: Exəklərni padixahning ailisidikilər menixi uqun, nanlar bilən yazliq miwilərni oqulamlarning yeyixi uqun, xarabni qəldə həriq kətkənlərnin iqixi uqun əkəldim — dedi. **3** Padixah: Oqoqangning oqli nədə? — dəp soridi. Ziba padixahqa jawab berip: U yənila Yerusalemda qaldi, qunki u: Bugin Israil jəmətidikilər atamning padixahliqini manga yandurup beridu, dəp olturidu — dedi. **4** Padixah Zibaoqada: Mana Məfiboxətning həmmisi sanga təwə bolsun, dewidi, Ziba: Mən siligə təzim qilimən; silining

aldilirida iltipat tapsam, i oqjam padixah, — dedi. **5** Dawut padixah Bahurimoja kalganda, mana Saulning jamatidin bolgan, Geraning oqli Ximay isimlik bir adəm xu yerdin uning aldiya qikti; u bu yakka kalgəq kimdu birini qarawatatti. **6** U Dawutning əzigə wə Dawut padixahning barlik hizmatkarlirioja qarap taxlarni atti; həmmə həlk bilən barlik palwanlar padixahning ong tərpidə wə sol tərpidə turatti. **7** Ximay qaropar: Yokal, yokal, həy sən qanhor, iplas! **8** Sən Saulning ornida padixah boldung, lekin Pərwərdigar uning jamatining kenini sening bexingəja kayturdi; əmdi Pərwərdigar padixahlikni oqlung Abxalomning kوليوja bərdi; mana, əzüngning rəzilliking sening üstüggə qüxti, qünki sən bir qanhorsən! — dedi. **9** Zəruiyaning oqli Abixay padixahqa: Nemixka bu əlük it oqjam padixahni qarəisun? U yərgə berip uning bexini kəskili manga ijazət bərgəysən! — dedi. **10** Lekin padixah: I Zəruiyaning oqulliri, mening bilən nemə karinglar? U qarəisa qarəisun! Əgər Pərwərdigar uningəja, Dawutni qarəiojin, dəp eytkən bolsa, undakta kim uningəja: Nemixka bundak kilisən? — deyəlisun? **11** Dawut Abixayəja wə barlik hizmatkarlirioja: Mana əz puxtumdin bolgan oqlum mening jenimni izdigən yərdə, bu Binyamin kixi uningdin artukrak kilmamdu? Uni qarəiojili koyəjin, qünki Pərwərdigar uningəja xundak buyruptu. **12** Pərwərdigar bəlkim mening dərdlirimni nəzirigə elip, bu adəmning bügün meni qarəiojanlirining ornida manga yaxilik yandurar, dedi. **13** Xuning bilən Dawut əz adəmliri bilən yolda mengiwərdi. Ximay bolsa Dawutning

uduldiki taol baqrida mangorjaq qaroraytti ham tax etip topa-qang qaqatti. **14** Padixah wə uning bilən boləjan həkning həmmisi herip, mənzilgə barəjanda u yərdə aram aldi. **15** Əmdi Abxalom barlik Israillar bilən Yerusalemoja kəldi; Ahitofəl uning bilən billə idi. **16** Dawutning dosti arkilik Huxay Abxalomning kexioja kəlgəndə, u Abxalomoja: Padixah yaxisun! Padixah yaxisun! — dedi. **17** Abxalom Huxayoja: Bu sening dostungoja kərsitidiojan himmitingmu? Nemixka dostung bilən barmiding? — dedi. **18** Huxay Abxalomoja: Yak, undak əməs, bəlki Pərwədigar wə bu hək həmdə Israillarning həmmisi kimni tallisa, mən uningoja təwə bolay wə uning yenida turimən. **19** Xuningdin baxka kimning hizmitidə bolay? Uning oqlining kexida hizmət kilmamdim? Sening atangning kexida hizmət kəlojandək, əmdi sening kexingda hizmət kəlay, — dedi. **20** Andin Abxalom Ahitofəlgə: Məslihətlixip yol kərsitinglar; kəndak kəlsak bolar? — dedi. **21** Ahitofəl Abxalomoja: Atangning ordisioja kəriojili koyojan kenizəkliri bilən billə yatkin; xuning bilən pütkül Israil sening özüngni atangoja nəprətlik kəlojanlikingni anglaydu; xundak kəlip sanga əgəxkənləarning kəlliri küqləndürülidu, dedi. **22** Xuning bilən ular Abxalom üqün ordining əgzisidə bir qedir tikti; Abxalom həmmə Israilning kəzliri aldida əz atisining kenizəkliri bilən billə boldi. **23** U künlərdə Ahitofəlning bərgən məslihəti huddi kixi Hudadin sorap erixkən səz-kalamdək hesablinatti. Uning Dawutka wə Abxalomoja bərgən həmmə məslihətimu həm xundak kərilatti.

17 Ahitofel Abxalomtoja: Manga on ikki ming adəmni talliwelixka ruhsət bərsəng, mən bügün keqə kəzojilip, Dawutni kəojlay; **2** Mən uning üstigə qüxkinimdə u hərip, kolliri ajiz bolidu; mən uni aləzadə kiliwetimən, xundakla uning bilən boləjan barlik həlkə kaqidu. Mən pəkət padixahnila urup ətürimən, **3** andin həmmə həlkəni sanga bekındurup kayturimən. Sən izdigən adəm yokalsa, həmmə həlkə sening kəxingəja kaytidu; xuning bilən həmmə həlkə aman-esən qalidu, dedi. **4** Bu məslihət Abxalomtoja wə Israilning barlik əksəkəllirioja yaqti, **5** lekin Abxalom: Arkilik Huxaynimu qəkirinqlar; uning səzinimu anglayli, — dedi. **6** Huxay Abxalomning kəxioja kəlgəndə, Abxalom uningəja: Ahitofel mundak-mundak eytti; u degəndək kilaylimu? Bolmisa, sən bir məslihət bərgin, — dedi. **7** Huxay Abxalomtoja: Ahitofelning bu waqıtta bərgən məslihəti yahxi əməs, — dedi. **8** Huxay yənə mundak dedi: «Sən atəng bilən adəmlirini bilisənəju — ular palwanlardur, hazir daladiki baliliridin juda kilinəjan qixi eyiktək pəyli yaman. Atəng bolsa həkikij yəngqidur, əz adəmliri bilən birgə kənmaydu. **9** Mana u hazir bir ojarde ya bəxka bir yərdə məkünüwaləjan bolsa kərek. Mubada u əwwal həlkimiz üstigə qüxsə xuni angliəjan hərkim: Abxalomtoja əgəxkənlər kirojinqilikka uqraptu, — dəydu. **10** U waqıtta hətta xir yürək palwanlarning yürəklirimu su bolup ketidu; qünki pütkül Israil atəngning batur ikənlirini, xundakla uningəja əgəxkənlərninimu palwan ikənlirini bilidu. **11** Xunga məslihətim xuki, pütkül Israil Dəndin tartip Bəər-Xəbaəiqə sening kəxingəja tez yiojilsun (ular

dengizdiki qumlardak kəptur!). Sən özüng ularni baxlap jənggə qikkin. **12** Biz uni kəyərdə tapsak, xəbnəm yərgə qüxkəndək uning üstigə qüxəyli. Xuning bilən uning əzi wə uning bilən boləjan kixilərdin heq kimmu qalmaydu. **13** Əgər u bir xəhərgə kiriwalsimu, pütkül Israil xu yərgə aroqamqilarni elip kelip, xəhərnə hətta uningdiki kiyik xeqil-taxlarnimu qaldurmay sərəp əkilip, dərya jiləjisiəja taxliwetimiz». **14** Abxalom bilən Israilning həmmə adəmliri: Arkilik Huxayning məslihəti Ahitofəlning məslihətidin yahxi ikən, deyixti. Qünki Pərwərdigar Abxalomning bexiəja bala kəlsun dəp, Ahitofəlning yahxi məslihətinə bikar qilinixini bekitkənidi. **15** Huxay Zadok bilən Abiyatar kaşinlarəja: Ahitofəlning Abxalom bilən Israilning aqsakalliriəja bərgən məslihəti mundak-mundak, əmma mening məslihətim bolsa mundak-mundak; **16** hazır silər dərhal adəm əwətip Dawutqa: Bu keqidə qəlning keqikliridə qonmay, bəlki tez ətüp ketinglar, bolmisa padixah wə uning bilən boləjan həmmə həlk həlak boluxi mumkin, dəp yətküzüinglar — dedi. **17** U waqıtta Yonatan bilən Ahimaaz Ən-Rogəldə kütüp turatti; ular baxqilarning kərüp qalmasıliki üqün xəhərgə kirmidi; bir dedəkning qikip ularəja həwər berixi bekitildi. Ular berip Dawut padixahqa həwərnə yətküzdi. **18** Ləkin bir yax yigit ularni kərüp qelip, Abxalomoja dəp qoydi. Əmma bu ikkiylən ittik berip, Başurimdiki bir adəmning əyigə kirdi. Bu adəmning həyylisida kuduk bar idi; ular xuningəja qüxüp yoxurundi. **19** Uning ayali kudukning aəziəja yapkuqini yepip üstigə soqulojan buədayni təküp qoydi; xuning bilən heq ix axkarılanmidi. **20**

Abxalomning hizmatkarliri oygə kirip ayalning kexioqa kelip: Ahimaaz bilən Yonatan kəyərdə? — dəp soridi. Ayal: Ular eriktin otüp kətti, dedi. Kəlgənlər ularni izdəp tapalmay, Yerusalemoqa kaytip kətti. **21** Ular kətkəndin keyin, bu ikkiylən kuduktin qikip, berip Dawut padixahqa həwər bərdi. Ular Dawutqa: Qopup, sudin etkin; qünki Ahitofəl seni tutux üqün xundak məslihət beriptu, — dedi. **22** Xuning bilən Dawut wə uning bilən boləjan barlik həlkə kəzoqilip Iordan dəryasidin etti; tang atkuqə Iordan dəryasidin etmigən heqkim kəlmidi. **23** Ahitofəl öz məslihətini qəbul kilmioqanlikini kərup exikini tokup, öz xəhəridiki oygə berip, oydikilərgə wəsiyət tapxuroqandin keyin, esilip oliwalidi. U öz atisining kəbrisidə dəpnə kəlindi. **24** Xu arilikta Dawut Mağanaimoqa yetip kəlgənidi, Abxalom wə uning bilən boləjan Israilning həmmə adəmlirimu Iordan dəryasidin otüp boləjanidi. **25** Abxalom Yoabning ornida Amasani qoxunning üstigə sərdar kəlip qoydi. Amasa bolsa Yitra isimlik bir Israillik kixining oqlı idi. U kixi Nahaxning kizi Abigail bilən yeqinqilik kəloqanidi. Nahax Yoabning anisi Zəruiya bilən aqasingil idi. **26** Israil bilən Abxalom Gileadning zeminida bargah tiktı. **27** Dawut Mağanaimoqa yetip kəlgəndə, Ammoniylarning Rabbah xəhəridin boləjan Nahaxning oqlı Xobi bilən Lo-Dibarlik Ammiəlning oqlı Makir wə Rogelimdin boləjan Gileadlik Barzillay degənlər **28** yotqan-kərpə, das, kaqa-kuqa, buqday, arpa, un, kəmaq, purqak, kizil max, kuruqan purqaklar, **29** həsəl, kaymaq wə koylarni kəltürüp, kala sütidə kəlinəjan kurut-irimqik qatarliklarni Dawut bilən həlkəyə yeyix üqün elip kəldi,

qünki ular: Xübhisizki, hək qəldə herip-eqir, ussap kətkəndu, dəp oyliqanidi.

18 Dawut əzi bilən bolqan həkni yiqip editlidi wə ularning üstigə mingbexi bilən yüzbexi qoydi. **2** Andin Dawut həkni üq bələkkə bөлüp jənggə qikardi; birinqi bələkni Yoabning qol astida, ikkinqi bələkni Zəruiyaning oqlı, Yoabning inisi Abixayning qol astida wə üqinqi bələkni Gatliq Ittayning qol astida koydi. Padixah həkəkə: Bərək, mənmu silər bilən jənggə qikimən, dedi. **3** Lekin hək: Sili qikmisila, əgər biz qaqsak düxmən bizgə pərwa qilmaydu; hətta yerimimiz ölüp kətsəkmu bizgə pərwa qilmaydu. Qünki əzliri bizning on mingimizgə barawər bolila. Yahxisi sili xəhərdə turup bizgə həmdəm boluxka təyyar turoqayla, dedi. **4** Padixah ularqə: Silərgə nemə layıq kərünsə, xuni qilimən, — dedi. Xuning bilən hək yüzdin, mingdin bolup xəhərdin qikiwatqanda, padixah dərwezining yenida turdi. **5** Padixah Yoab bilən Abxay wə Ittayqə: Mən üqün Abxalomqə yahxi muamilidə bolup ayanglar, dedi. Padixahning [həmmə sərdarlıriqə] Abxalom toqrisida xundak tapiliqinida, barlık hək tapiliqinini anglidi. **6** Andin hək Israil bilən soquxkili məydanqə qikti; soqux əfrainning ormanlıqida boldi. **7** U yərdə Israil Dawutning adəmliridin məqlup boldi. U küni ular kattik kiroqin qilindi — yigirmə mingi əldi. **8** Soqux xu zeminqə yeyildi; ormanlık yəwətkənlər qiliqta əlgənlərdin kəp boldi. **9** Abxalom Dawutning oqlamliri bilən tuyuksiz uqrixip qaldi; Abxalom əz qeqiriqə minip, qong dub dərühining koyuk xahlirining tegidin ötkəndə, uning bexi dərəh xehiqə kəplixip kəlip, u esilip qaldi; u

mingən keçir bolsa aldioğa ketip qaldi. **10** Birsı buni k r p Yoabka h w r berip: Mana, mən Abxalomning bir dub dərihidə sanggilap turo inini kərdüm, dedi. **11** Yoab h w r bərgən ad mg : Nem ! Sən uni k r p turup, nemixka uni urup  lt r p y rg  q x rmiding? Xundak k l jan bolsang, sanga on k m x t ngg  w  bir k m r berəttim, – dedi. **12** U ad m Yoabka: Qolom ya ming k m x t ngg  təgsimu, kolumni padixahning o li ya uzatmayttim! Q nki padixahning h mmimiz aldida sanga, Abixay ya w  Ittay ya: Mening  q n hər biringlar Abxalomni ayanglar, d p buyru inini angliduk. **13**  g r mən  z jenimni təwəkkul k lip, xundak k l jan bolsam (h rk ndak ix padixah tin yoxurun qalmaydu!) sən meni taxlap, d xmning qatarida k r tting, – dedi. **14** Yoab: Sening bilən bundak deyixixk  qolam yok! – dedi-də, kolio ya  q nəyzini elip dərəhtə sanggilaklik halda tirik turo an Abxalomning yürikigə sanjidi. **15** Andin Yoabning yara  ketürgüqisi bol jan on o ulam Abxalomning qərisigə yiojilip, uni urup  lt rdi. **16** Andin Yoab kanay qaldi; h lk Israilni ko laxtin yandi; q nki Yoab ko xunni qekinixk  qakirdi. **17** Ular Abxalomni ormanliktiki qong bir azgal ya taxlap  stig  nuro un taxlarni dəwiləp ko ydi. Israillar bolsa keqip h rbiri  z makani ya k tti. **18** Abxalom tirik waqtida padixah wadisida  zig  bir abidə turo uzo anidi. Q nki u: Mening namimni qaldurdi jano ya o lum yok d p, u tax abidini  z nami bilən atio anidi. Xuning bilən bu tax b g ng  kədər «Abxalomning yadikari» d p atilidu. **19** Zadokning o li Ahimaaz [Yoabka]: P rw rdigar seni düxmənliringdin kutkuzup sən  q n intikəm aldi, d p

padixahqa hawer berixka meni dərhal mangozuzojin, — dedi. **20** Lekin Yoab uningqa: Sən bugün hawer bərməysən, bəlkə baxqa bir küni hawer berisən; padixahning oqli elgini tüpəylidin, bugün hawer bərməysən, dedi. **21** Xuning bilən Yoab Kuxiyqa: Berip padixahqa kərginingni dəp bərgin, dedi. Kuxiylik Yoabqa təzim qilip yügürüp kətti. **22** Lekin Zadokning oqli Ahimaaz Yoabqa yənə: Qandakla bolmisun bu Kuxiyning kəynidin yügürüxkə manga ijazət bərgin, — dedi. Yoab: I oqlum, sanga heqkandak səyünqi bərgüdək hawer bolmisa, nemixka yügürüxni halaysən? — dedi. **23** U yənə: Qandakla bolmisun, meni yügürgüzgin, dedi. Yoab uningqa: Mang, yügür, dewidi, Ahimaaz İordan dəryasidiki tüzlənglik bilən yügürüp Kuxiygə yetixip uningdin ətüp kətti. **24** Dawut iqi-taxki dərwezining otturisida olturatti. Kəzətqi dərwezining əgzisidin sepilning üstigə qikip, bəxini kətürüp qariwidi, mana bir adəmning yügürüp keliwatqinini kərđi. **25** Kəzətqi warkirap padixahqa hawer bərđi. Padixah: Əgər u yaloquz bolsa uningda qokum hawer bar, dedi. Həwərqi bolsa yeqinlixip keliwatatti. **26** Andin kəzətqi yənə bir adəmning yügürüp kəlgininini kərđi. Kəzətqi dərwezawəngə: Mana yənə bir adəm yaloquz yügürüp keliwatidu, — dedi. Padixah: Bumu həwərqi ikən, dedi. **27** Kəzətqi: Awwalkisining yügürüxi manga Zadokning oqli Ahimaazning yügürxidək kəründi, — dedi. Padixah: U yahxi adəm, hux hawer yətküzidu, — dedi. **28** Ahimaaz padixahqa towlap: Salam! dəp padixahqa yüzini yərgə təgküzüp təzim qilip: Oqjam padixahqa ziyan yətkürüxkə qollirini kətürgən adəmlərni

məqlubiyətkə muptila qiloqan Pərwərdigar Hudaliri mubarəktur! — dedi. **29** Padixah: Abxalom salamətmu? — dəp soridi. Ahimaaz jawab berip: Yoab padixahning quli wə peqirlirini mangduroqanda, peqir kixilərninq qong qalaymiqanqilikini kərdum, lekin nemə ix boləjanliqini bilmidim, — dedi. **30** Padixah: Boldi, buyaqta turup turoqin, dedi. U bir tərəpkə berip turdi. **31** Wə mana, Kuxiy yetip kəldi; Kuxiy: Olojam padixah hux həwərninq angliqayla. Pərwərdigar bəgün asiyliq qilip qozəloqan həmmisidin silini qutquzup, ulardin intiqam aldi, dedi. **32** Padixah Kuxiyə: Yigit Abxalom salamətmu? dəp soridi. Kuxiy: Olojam padixahning duxmənliri wə silini qəstləxkə qozəloqanlarning həmmisi u yigitkə ohxax bolsun! — dedi. **33** Padixah tolimu azablinip, dərwezining təpisdiki balihaniqə yiqliqan peti qiqti; u mangəraq: I oqlum Abxalom! I oqlum, oqlum Abxalom! Kaxki, mən sening ornungda əlsəm bolmasmidi! I Abxalom, mening oqlum, mening oqlum! dedi.

19 Birsi Yoabqə: Padixah Abxalom üqün yiqlap matəm tutmaqta, dəp həwər bərdi. **2** Xuning bilən xu kündiki nusrət həlk üqün musibətkə aylandi; qünki həlk xu künidə: Padixah əz oqli üqün qayoqu-həsərət tartiwatidu, dəp anglidi. **3** U küni həlk soquxtin qeqip hijaləttə qaloqan adəmlərdək, oqrilıqə xəhərgə kirdi. **4** Padixah yüzini yepip: I, oqlum Abxalom, i Abxalom, mening oqlum, mening oqlum! — dəp qattıq awaz bilən pəryad kətürdi. **5** Lekin Yoab padixahning əyigə kirip, uninq qexiqə kelip: Əz jeningni, oqulliring bilən qizliringning jenini, ayalliringning jeni bilən kenizəkliringning jenini

qutkuzoqan h mm  hizmatkarlarning yuzini sən b g n
hijaləttə kaldurdung! **6** Sən  z ngg  n pr tlinidioqanlarni
s yis n, seni s yidioqanlaroqa n pr tlinidioqand k qilisən!
Q nki sən b g n s rdarliringni yaki hizmatkarliringni
nəziringdə heqn rs   m s degəndək kilding! Q nki
b g n Abxalom tirik kelip, biz h mmimiz  lg n bolsak,
nəziringdə yahxi bolattik n, d p bilip yəttim. **7**  mdi
qikip hizmatkarliringning k nglig  t s lly b rgin; q nki
mən P rw rdigar bilən k s m kilim nki, əgər qikmisang,
b g n keq  heq ad m sening bilən q lmaydu. Bu bala
yaxliqingdin tartip b g nki k ngiq   st ngg  q xk n
h rk nd k baladin e jir bolidu,   dedi. **8** Xuning bilən
padixah qikip dərwazida olturdi, h mm  həlkəkə: Mana,
padixah dərwazida olturidu, deg n h w r y tk z lg nd ,
ularning h mmisi padixahning kəxioqa k ldi.  mma
Israillar bolsa h mmisi keqip,  z  yig  kaytip k tti. **9**
 mdi Israil kəbilisidiki h mm  h lk  uloqula kilixip:
Padixah bizni d xm nlirimizning kolidin azad qil n,
bizni Filistiy larning kolidin qutkuzoqanidi.  mma, u
h zir Abxalom t p ylidin zemindin  zini q quruwatidu.
10 Lekin biz üstimizgə padixah boluxka məsih qil n
Abxalom bolsa jəngdə  ldi.  mdi nemixka padixahni
yandurup elip kelixk  g p qilmaysilər? deyixti. **11** Dawut
padixah Zadok bilən Abiyatar kahinlaroqa ad m  w tip:
Silər Y hudaning aqsakallirioqa: [Padixah mund k d ydu]:
  H mm  Israillarning padixahni ordioqa kayturup
keləyli, deyixk n t liplrining h mmisi padixahning
kulioqa y tk n y rd , nemixka silər bu ixta ulardin
keyin q lisil r? **12** Silər mening kərindaxlirim, mening

ət-ustihanlirim turup, nemixқа padixahni elip kelixtə həmmisidin keyin қalisilər?! — дəngлар. **13** Wə xundaqla yənə Amasaqımu: Padixah mundaq dəydu: — Sən mening ət-ustihanlirim əməsmusən? Əgər seni Yoabning ornida mening qeximda daim turidioqan qoxunning sərdari qilmisam, Huda meni ursun həm uningdin artuq jazalisun — dəngлар, — dedi. **14** Buning bilən u Yəhudadiki adəmləning kəngüllirini bir adəmning kənglidək əzigə mayil kildi. Ular padixahқа adəm mangdurup: Sən əzüng bilən həmmə hizmətkarliring birgə yenip kelingлар, dəp həwər yətküzdi. **15** Xuning bilən padixah yenip İordan dəryasioiqə kəldi. Yəhudadiki adəmlər padixahni İordan dəryasidin ətküzimiz dəp, padixahning aldioqə Gilgaloqə baroqanidi. **16** Bahurimdin qıqqan Binyaminlik Geraning oqlı Ximəy aldirap kelip, Yəhudadiki adəmlər bilən qüxüp, padixahning aldioqə qıqti. **17** Ximəygə Binyamin qəbilisidin ming adəm əgəxti; ular bilən Saulning jəmətidə hizmətkar boloqan Ziba, uning on bəx oqlı wə yigirmə hizmətkarimu uningoqə qoxulup kəldi; bularning həmmisi İordan dəryasidin ətüp padixahning aldioqə qıqti. **18** Bir kəmə padixahning ihtiyarioqə koyulup, ailə tawabiatlirini ətküzüx üqün uyan-buyan ətüp yürətti. Padixah İordan dəryasidin ətkəndə, Geraning oqlı Ximəy kelip uning aldida yiqilip turup **19** padixahқа: Oqjam qullirioqə qəbihlik sanimioqayla; oqjam padixah Yerusalemdin qıqqan kündə qullirining qıloqan qəbihlikini əslirigə kəltürmigəyła; u padixahning kəngligə kəlmisun. **20** Qünki qulliri əzining gunah qıloqinimni obdan bilidu; xunga mana, mən Yüsüpning jəmətidin həmmidin awwal

bügün oqjam padixahni qarxi elixka qiktimmən, — dedi. **21** Zəruiyaning oqlı Abixay buni anglap: Ximəy Pərwədigarning məsih kılqinini qarşioqan tursa, əlümgə məhkum kılınix lazim bolmamdu? — dedi. **22** Lekin Dawut: I Zəruiyaning oqulliri, silərnin mening bilən nemə karinglar? Bügün silər manga qarxi qikmaqimusalər? Bügünki kündə Israilda adəmlər əlümgə məhkum kılınixi kerəkmü? Bügün Israilqa padixah ikənlikimni bilməymənmu? — dedi. **23** Andin padixah Ximəygə: Sən əlməysən, — dedi. Padixah uningqa kəsəm kildi. **24** Əmdi Saulning nəwrisi Məfiboxət padixahni qarxi aloqlı kəldi. Padixah kətkən kündin tartip saq-salamət qaytip kəlgən künqığə, u ya putlirining tirniqini almiqan ya saqilini yasimiqan wə yaki kiyimlirini yumiqanidi. **25** U padixahni qarxi aloqlı Yerusalemdin kəlgəndə, padixah uningdin: I Məfiboxət, nemixka mening bilən barmiding? — dəp soridi. **26** U: I, oqjam padixah, kulliri aqsak boləqqa, exikimni toqur, minip padixah bilən billə baray, dedim. Əmma hizmətkarim meni aldap qoyuptu; **27** u yənə oqjam padixahing aldida kullirining oqəwitini kildi. Lekin oqjam padixah Hudaning bir pərixtisidəktur; xuning üqün siligə nemə layiq kərünsə, xuni kılqayla. **28** Qünki atamning jəmətining həmmisi oqjam padixahning aldida əlgən adəmlərdək idi; lekin sili əz kullirini əzliri bilən həmdastihan boləqanlar arisida qoydila; mening padixahning aldida pəryad kılqılı nemə həkqim bar? — dedi. **29** Padixah uningqa: Nemixka ixliring toqrisida səzliwerisən? Mening həkümüm, sən bilən Ziba yərlərnə bəlxiwelinglar, — dedi. **30**

Məfiboxət padixahğa: Ojojam padixah aman-esən öz öyigə kəlgəndin keyin, Ziba həmmisini alsimu razimən! — dedi.

31 Gileadlik Barzillaymu Rogelimdin qüxüp padixahni İordan dəryasidin ötküzüp qoyuxğa kelip, padixah bilən billə İordan dəryasidin ötti. **32** Əmdi Barzillay heli yaxanoğan bir adəm bolup, səksən yaxğa kirgənidi. Padixah Mahanaimda turoğan waqıtta, uni qamdiğan dəl muxu adəm idi; qünki u heli katta bir kixi idi. **33** Padixah Barzillayğa: Mening bilən barşin, mən səndin Yerusalemda özümningkidə həwər alimən, dedi. **34** Lekin Barzillay padixahğa: Mening birnəqqə künlük ömrüm qaloğandu, padixah bilən birgə Yerusalemoğa baramdim? **35** Qulliri səksən yaxğa kirdim. Yahxi-yamanni yənə pərk etələymənmu? Yəp-iqkinimning təmini tetalamdim? Yigit nəoşmiqilər bilən qiz nəoşmiqilərnin awazini angliyalamdim? Nemixğa qulliri ojojam padixəğa yənə yük bolimən? **36** Qulliri pəkət padixahni İordan dəryasidin ötküzüp andin azraq uzitip qoyay degən; padixah buning üçün nemixğa manga xunqə xapaət kərsitidila? **37** Qullirinin ölgəndə öz xəşirimdə, atam bilən anamning kəbrisinin yenida yetixim üçün qaytip ketixigə ijasət bərgəyla. Əmdi mana, bu yərdə öz qulliri Kimham bar əməsmu? U ojojam padixah bilən ötüp barsun, uningə öz liriğə nemə layik kərünsə xuni qiloğayla, — dedi. **38** Padixah: Kimham mening bilən ötüp barsun; sanga nemə layik kərünsə uningə xuni qilay, xundakla sən məndin hər nemə sorisang, sanga qilimən, — dedi. **39** Andin həlkning həmmisi İordan dəryasidin ötti, padixahmu ötti. Andin padixah Barzillayni səyüp uningə bəht tilidi;

Barzillay öz yurtioqqa yenip k etti. **40** Padixah Gilgaloqqa qikti, Kimham uning bilən bardi. Y hudadiki barlik adamlar bilən Israilning h lkining yerimi padixahni d ryadin  tk z p uzitip qoyoqanidi. **41** Andin mana, Israilning barlik adamliri padixahning kexioqqa kelip: Nemixka qerindaxlirimiz Y hudaning adamliri oqrilikqa padixahni w  padixahning ailə-tawabiatlirini, xundaqla Dawutqa  g xk n h mm  adamlarni Iordan dəryasidin  tk z xk  muy ss r bolidu? — dedi. **42** Y hudaning h mm  adamliri Israilning adamlirig  jawab berip: Q nki padixah bilən bizning tuoqanqilikimiz bar, nemixka bu ix  q n bizdin hapa bolisilar? Biz padixahningkidin bir nemini yidukmu, yaki u bizg  bir in'am b rdimu? — dedi. **43** Israilning adamliri Y hudaning adamlirig  jawab berip: Qəbilə boyiq  aloqanda, padixahning [on ikki]  l xtin oni bizg  t w dur, silerg  nisbətən bizning Dawut bilən tehimu qongraq burad rqilikimiz bar. Nemixka bizni k zg  ilmaysilar? Padixahimizni yandurup elip kelixk  awwal t x bbus qiləqanlar biz  m smiduk? — dedi.  mma Y hudaning adamlirining sözliri Israilning adamlirining s zliridin tehimu kattik idi.

20 W  xundaq boldiki, xu y rd  Binyamin q bilisidin, Bikrining oqlı Xeba isimlik bir iplas bar idi. U kanay qelip: — Bizning Dawutta heqqandaq ortak nesiwimiz yok; Y ss ning oqlidin heqqandaq mirasimiz yok! I Israil, h rbirliringlar öz  y ngl rg  yenip ketinglar, — dedi. **2** Xuning bil n Israilning h mm  adamliri Dawuttin yenip Bikrining oqlı Xebaqqa  g xti. Lekin Y hudaning adamliri Iordan d ryasidin tartip Yerusalemoqıq   z padixahioqqa

qing baqlinip, uningoga agaxti. **3** Dawut Yerusalemoqa kelip ordisoqa kirdi. Padixah, ordioqa qaraxqa koyup katken axu on kenizakni bir eyga kamap koydi. U ularni bakti, lekin ularoga yeqinqilik kilmidi. Xuning bilan ular u yerdə tul ayallardək elgüqə kamaloqan peti turdi. **4** Andin padixah Amasoga: Üq kün iqidə Yəhudaning adamlirini qakirip, yioqip kəlgin; özüngmu bu yerdə hazir bolqin, dedi. **5** Xuning bilan Amasa Yəhudaning adamlirini qakirip yioqili bardi. Lekin uning undak qilixi padixah bekitken waqittin keyin qaldi, **6** u waqitta Dawut Abixayoga: Əmdi Bikrining oqli Xeba bizgə qüxüridioqan apət Abxalomning qüxürginidin tehimu yaman bolidu. Əmdi oqjangning hizmatkarlirini elip ularni qoqlap barqin. Bolmisa, u mustəhkəm xəhərlərni igiliwelip, bizdin özini qaquruxi mumkin, — dedi. **7** Xuning bilan Yoabning adamliri wə Kərətiylər, Pələtiylər, xundakla barlik palwanlar uningoga agixip qikti; ular Yerusalemdin qikip, Bikrining oqli Xebani qoqliqili bardi. **8** Ular Gibeondiki qoram taxqa yekin kəlgəndə Amasa ularning aldioqa qikti. Yoab üstibexioqa jəng libasini kiyip, beligə oqilaplik bir qiliqini askan kəmə bəqlioqanidi. U aldioqa mengiwidi, qiliq oqilaptin qüxüp kətti. **9** Yoab Amasadin: Tinqlikmu, inim? — dəp soridi. Yoab Amasani səyməkqi bolqandək ong qoli bilan uni saqilidin tutti. **10** Amasa Yoabning yənə bir qolida qiliq barlioqoga diqqət kilmidi. Yoab uning qorsikioqa xundak tiktiki, üqəyliri qikip yərgə qüxti. Ikkinqi ketim selixning həjiti qalmioqanidi; qünki u eldi. Andin Yoab bilan inisi Abixay Bikrining oqli Xebani qoqliqili kətti.

11 Yoabning oʻqulamliridin biri Amasaning yenido turup: Kim Yoab tərəptə turup Dawutni qollisa, Yoabka əgəxsun, dəytti. **12** Əmma Amasa öz kənida yumilinip, yolning ottursida yatatti; uni kərgən həlkning hərbi tohtaytti. U kixi həmmə həlkning tohtiəinini kərüp, Amasaning jəsitini yoldin etizlikka tartip qoydi həm bir kiyimni uning üstigə taxlidi. **13** Jəsət yoldin yətkəlgəndin keyin həlkning həmmisi Bikrining oʻqli Xebani qoʻqlioʻqili Yoabka əgəxti. **14** Xeba bolsa Bəyt-Maakahdiki Abəlgiqə wə Beriylikləarning yurtining həmmə yərlirini kezip Israilning həmmə qəbiliridin ətti. [Beriyliklərmu] jəm bolup uningə əgixip bardı. **15** Xuning bilən Yoab wə adəmliri kelip, Bəyt-Maakahdiki Abəldə uni muhasirigə aldi. Ular xəhərnin qərisidiki sepilning udulida bir istihkam saldi; Yoabka əgəxkənləarning həmmisi kelip, sepilni ərüxkə bazəlanlawatkanda, **16** Danixmən bir hotun xəhərdin towlap: Qulak selinglar! Qulak selinglar! Yoabni bu yərgə qakirip kelinglar, mening uning bilən səzləxməkqi boləinimni uningə eytinglar, — dedi. **17** U yəkin kəlgəndə hotun uningdin: Sili Yoabmu? — dəp soridi. U: Xundak, mən xu, dedi. Hotun uningə: Dədəklirining səzini angliəayla, dedi. U: Anglawatimən, dedi. **18** Hotun: Konilarda Abəldə məslihət tapkin, andin məsililər həl qilinidu, degən gəp bar; **19** Israilning tinq wə məmin bəndiliridin birimən; sili hazır Israildiki ana kəbi qong bir xəhərnə harap qiliwatidila; nemixka Pərwərdigarning mirasini yəkatmaqqi bolila? — dedi. **20** Yoab jawap berip: Undak ix məndin neri bolsun! Məndin neri bolsun! Mening heqnemini yutuwaləjum yaki yəkatqum yəktur;

21 ix undak əmäs, bəlki Əfraimdiki edirliktin Bikrining oqlı Xeba degən bir adəm Dawut padixahqa qarxi qolını kətürüptu. Pəqət uni tapxursanglar, andin xəhərdin ketimən, dedi. Hotun Yoabqa: Mana uning bexi sepildin siligə taxlinidu, — dedi. **22** Andin hotun öz danalığı bilən həmmə həlkkə məslihət saldi; ular Bikrining oqlı Xebaning bexini kesip, Yoabqa taxlap bərdi. Yoab kanay qaldi, uning adəmliri xuni anglap, xəhərdin ketip, hər biri öz öyigə qaytti. Yoab Yerusalemoğa padixahning kexioğa bardi. **23** Əmdi Yoab pütkül Israilning qoxunining sərdari idi; Yəhoyadaning oqlı Binaya bolsa Kərətiylər bilən Pələtiylərnin üstigə sərdar boldi. **24** Adoniram baj-alwanoğa bax boldi, Ahiludning oqlı Yəhoxafat bolsa diwan begi boldi; **25** Xewa katip, Zadok bilən Abiyatar kahin idi; **26** Yairlik Ira bolsa Dawutqa has kahin boldi.

21 Əmma Dawutning künliridə uda üq yil aqarqilik boldi. Dawut uning toqruluk Pərwərdigardin soridi. Pərwərdigar uningoğa: Aqarqilik Saul wə uning qanhor jəmətidikilər səwəbidin, yəni uning Gibeonluklarni kiroqin qiloqinidin boldi, dedi. **2** Padixah Gibeonluklarni qaqirip, ular bilən səzləxti (Gibeonluklar Israillardin əmäs idi, bəlki Amoriylərnin bir qaldisi idi. Israil əslidə ular bilən əhdə qilip kəsəm iqqənidi; lekin Saul Israil wə Yəhudalaroğa boləqan qizəqinliki bilən ularni öltürüxkə intilgənidi). **3** Dawut Gibeonluklaroğa: Silərgə nemə qilip berəy? Mən kəndə qilip bu gunahni kafarət qilip yapsam, andin silər Pərwərdigarning mirasioğa bəht-bərikət tiliyələysilər? — dedi. **4** Gibeonluklar uningoğa: Bizning Saul wə uning jəmətidikilərdin altun-kümüx

sorax həkķimiz yok, wə bizning səwəbimizdin Israildin bir adəmnimu əlümgə məhkum kildurux həkķimiz yok, dedi. Dawut: Silər nemə desənglar, mən xundak kılay, dedi. **5** Ular padixahķa: Burun bizni yokatmaqđi boləqan, bizni Israilning barlik pasilliri iqidə turəqudək yeri qalmisun dəp, bizni halak kılixķa kəstligən həliki kixining, **6** hazir uning ərkək nəslidin yəttisi bizgə tapxurup berilsun, biz Pərwərdigarning talliođini boləqan Saulning Gibeah xəhiridə, Pərwərdigarning aldida ularni əltürüp, esip qoyayli, dedi. Padixah: — Mən silərgə qoķum tapxurup berimən, dedi. **7** Lekin Dawut bilən Saulning oqlı Yonatanning Pərwərdigar aldida iqixkən kəsimi wəjidin padixah Saulning nəwrisi, Yonatanning oqlı Məfiboxətni ayidi. **8** Padixah Ayahning kızı Rizpahning Sauləqa tuəqup bərgən ikki oqlı Armoni wə Məfiboxətni wə Saulning kızı Mikal Məhəolatlik Barzillayning oqlı Adriəl üqün bekiwəloqan bəx oqlıni tutup, **9** Gibeonluklarning kəlioqə tapxurdi. Bular ularni dəngdə Pərwərdigarning aldida esip koydi. Bu yəttəylən bir kündə əltürüldi; ular əltürülgəndə arpa ormisi aldidiki künlər idi. **10** Andin Ayahning kızı Rizpah bəz rəhtni elip, qoram üstigə yeyip saldi. U orma baxlanəqandin tartip asmandin yamoqur qüxkən wəkitkiqə, u yərdə olturup kündüzi quxlarning jəsətlərnin üstigə kənoxioqə, keqisi yirtkuqlarning ularni dəsəp qəylixigə yol koymidi. **11** Birsı Saulning keniziki, Ayahning kızı Rizpahning kıləqanlirini Dawutķa eytti. **12** Xuning bilən Dawut Yabəx-Gileadtikilərnin kəxioqə berip, u yərdin Saulning wə uning oqlı Yonatanning səngəklirini elip kəldi (Filistiyələr Gilboada Saulni əltürgən

künidə ularning jəsətlirini Bəyt-Xandiki məydanda esip
kəyoqanidi; Yabəx-Gileadtikilər əslidə bularni xu yərdin
oşrilikqə elip kətkənidi). **13** Dawut Saul bilən uning
oşli Yonatanning səngəklirini xu yərdin elip kəldi;
ular esip ɵltürɵlgən yəttəylənning səngəklirinimu yioşip
kəydi, **14** andin xularni Saul bilən oşli Yonatanning
səngəkliri bilən Binyamin zeminidiki Zelada, atisi kixning
kəbrisidə dəpnə kildi. Ular padixah əmr kəloşandək kildi.
Andin Huda [həlkning] zemin toşruluk dualirini ijabət
kildi. **15** Filistiyələr bilən Israilning ottursida yənə jəng
boldi, Dawut əz adəmliri bilən qüxüp, Filistiyələr bilən
soşuxti. Əmma Dawut tolimu qarqap kətti; **16** Rafahning
əwladliridin boləşan İxbi-Binob Dawutni ɵltürməkqi idi;
uning mis nəyzisining eşirlikqi üq yüz xəkəl idi; uningəşə
yənə yengi sawut başlaklik idi. **17** Lekin Zəruiyaning
oşli Abixay uningəşə yərdəmgə kelip Filistiyəni kiliqlap
ɵltürdi. Xu küni Dawutning adəmliri uningəşə kəsəm kilip:
Sən yənə biz bilən jənggə qikmişin! Bolmisa Israilning
qirişiqi eşüp qalidu, — dedi. **18** Bu ixtin keyin xundək
boldiki, Gobta Filistiyələr bilən yənə jəng boldi; u waqıtta
Huxatlik Sibbikay Rafahning əwladidin boləşan Safni
ɵltürdi. **19** Gobta yənə bir kətim Filistiyələr bilən jəng
boldi; u qaoşda Bəyt-Ləhəmlilik Yairning oşli Əl-Həşanan
Gatlik Goliyatning inisini ɵltürdi. Uning nəyzisining sepi
bapkarning hadisidək idi. **20** Yənə bir jəng Gatta boldi; u
yərdə egiz boyluk bir adəm bar idi, kəllirining altidin
barmaqliri, putlirining altidin barmaqliri bolup jəmiy
yigirmə tət barmiki bar idi. U həm Rafahning əwladi idi.
21 U Israillarning aldida turup ularni mazək kildi; lekin

Dawutning akisi Ximiyaning oʻgʻli Yonatan uni oʻltürdi.
22 Bu töt kixi Gatlik Rafahning əwladi bolup, həmmisi Dawutning qolida yaki uning hizmətkarlrining qolida oʻltürüldi.

22 Pərwərdigar uni barlik düxmənliridin həm Saul padixahning qolidin qutkuzoqan küni, u Pərwərdigaroqa bu küyni eytti: — **2** U mundak dedi: — Pərwərdigar mening hada teoqim, mening qoroqinim, mening nijatkarimdur! **3** Huda mening qoram teximdur, mən Uningoqa tayinimən — U mening qalkqinim, mening qutkuzoquqi münggüzüm, Mening egiz munarim wə baxpanahim, mening qutkuzoquqidur; Sən meni zorawanlardin qutkuzisən! **4** Mədhıyılərgə layıq Pərwərdigaroqa mən nida qilimən, Xundak qilip, mən düxmənlirimdin qutkuzulimən; **5** Qünki ölümning asarətliri meni qorxiwaldi, İhlassizlarning yamrap ketixi meni qorkitiwətti; **6** Təhtisaraning taniliri meni qirmiwaldi, Ölüm sirtmaqliri aldimoqa kəldi. (Sheol h7585) **7** Qıynaloqinimda mən Pərwərdigaroqa nida qildim, Hudayimoqa pəryad kətürdüm; U ibadəthanisidin awazimni anglidi, Mening pəryadim Uning kulikioqa kirdi. **8** Andin yər-zemin təwrəp silkinip kətti, Asmanlarning ulliri dəhxətlik təwrəndi, silkinip kətti; Qünki U oqəzəpləndi. **9** Uning dimioqidin is ərləp turatti, Aozidın qıkkən ot həmmisini yutuwətti; Uningdin kəmür qoqliri qıkti; **10** U asmanlarni engixtürüp egip qüxti, Puti astida tum qarangoquluk idi. **11** U bir kerub üstidə pərwaz qildi, U xamalning qanatlrıda kəründi. **12** U qarangoqulukni, xundakla yioqiloqan sularni, Asmanlarning qoyuq bulutlrini, Əz ətrapıda

qediri kildi. **13** Uning aldida turoqan yorukluktin, Otluk qoqlar qikip etti; **14** Pərwərdigar asmanda güldürlidi; Həmmidin aliy Boloquqi awazini yangratti; **15** Bərək, U oklirini etip, [düxmənlirimni] tarkitiwətti; Qakmaqlarni qakturup, ularni kiykas-sürəngə saldi; **16** Xuning bilən dengizning təkti kərünüp qaldi, Aləmning ulliri axkarilandi, Pərwərdigarning tənbihi bilən, Dimiöining nəpisining zərbisi bilən. **17** U yukiridin kolini uzitip, meni tutti; Meni uluq sulardin tartip aldi. **18** U meni küqlük düxminimdin, Manga eqmənlərdin kutkuzdi; Qünki ular məndin küqlük idi. **19** Külpətkə uqrioqan künümdə, ular manga qarxi hujumə qətti; Birək Pərwərdigar mening tayanqim idi. **20** U meni kəngri-azadə bir jayə elip qikardi; U meni kutkuzdi, qünki U məndin hursən boldi. **21** Pərwərdigar həkkanıylikimə qarap manga iltipət kərsətti; Qolumning həlallikini U manga qayturdi; **22** Qünki Pərwərdigarning yollirini tutup kəldim; Rəzillik kilip Hodayimdin ayrilip kətmidim; **23** Qünki uning barlik həkümliri aldimdidur; Mən Uning bəlgilimiliridin qətnəp kətmidim; **24** Mən Uning bilən oqubarsiz yürdüm, Özümni gunahtin neri kildim. **25** Wə Pərwərdigar həkkanıylikimə qarap, Kəz aldida boləqan həlallikim boyiqə kəloqanlirimni qayturdi. **26** Wapadar-məhribanlarə qəzüngni wapadar-məhriban kərsitisən; Oqubarsizlarə qəzüngni oqubarsiz kərsitisən; **27** Sap dilliklarə qəzüngni sap dillik kərsitisən; Tətürlərgə qəzüngni tətür kərsitisən; **28** Qünki Sən ajiz məmin həlkni kutkuzisən; Birək kəzliringni təkəbbur üstigə tikip, Ularne xərməndə kilisən; **29** Qünki Sən Pərwərdigar mening

qiraojimdursən; Pərwərdigar meni baskan qarangojulukni nurlanduridu; **30** Qünki Sən arkilik düxmən qoxuni arisidin yügürüp ettüm; Sən Hodayim arkilik mən sepildin atlap ettüm. **31** Təngrim — Uning yoli mukəmməldur; Pərwərdigarning səzi sinap ispatlanoqandur; U Əzigə tayanolanlarning həmmisigə kalkandur. **32** Qünki Pərwərdigardin baxqa yənə kim ilahtur? Bizning Hodayimizdin baxqa kim qoram taxtur? **33** Təngri mening mustəhkəm korojinimdur; U yolumni mukəmməl, tüptüz kılıdu; **34** U mening putlirimni keyikningkidək kılıdu; U meni yukiri jaylirimə turoquzidu; **35** Qollirimni urux kılıxqa əgitudu, Xunglaxqa biləklirim mis kamanni kerəlaydu; **36** Sən mənə nijatingdiki kalkanni bərding, Sening mulayim kəmtərliking meni uluq kildi. **37** Sən kədəmlirim astidiki jayni kəng kilding, Mening putlirim teyilip kətmidi. **38** Mən düxmənlirimni qoqlap yoqattim, Ular həlak bolmioquqə heq yanmidim. **39** Qayta turalmioqudək kılıp, Ular ni həlak kılıp yanjidim, Ular putlirim astida yikildi. **40** Sən jəng kılıxqa küq bilən belimni baqliding; Sən mənə hujum kılolanlarni putum astida egildürdüg; **41** Düxmənlirimni mənə arkini kılıp kaqkuzdung, Xuning bilən mən mənə əqmənlərnə yoqattim. **42** Ular təlmürdi, birək kutkuzidioqan heqkim yoq idi; Həttə Pərwərdigarə qariwidi, Umu ularəqə jawab bərmidi. **43** Mən ularni soqup yərdiki topidək kiliwəttim; Koqidiki patkaktək mən ularni qəyliwəttim; Ular ni üstidin petikdiwəttim. **44** Sən meni həlkimning nizaliridin kutkuzoqansən; Sən meni əllərnin bəxi boluxqa sakliding; Mənə yat boləqan bir həlkə hizmitimdə bolmaqta. **45** Yat

əldikilər manga zəiplixip təslim bolidu; Anglixi bilənla ular manga itaət qilidu; **46** Yat əldikilər qüxxünlixip ketidu; Ular öz istihkamliridin titrigən həlda qikip kelidu; **47** Pərwərdigar həyattur! Mening Qoram Texim mubarəklənsun; Nijatim boləjan qoram tax Huda aliydur, dəp mədhıyılənsun! **48** U, yəni mən üqün toluk kisas aloquqi Təngri, Həkləlni manga boysunduruquqidur; **49** U meni düxmənlirim arisidin qikarəjan; Bərhək, Sən meni manga hujum qilojanlardin yukiri kətürdüng; Zorawan adəmdin Sən meni kutuldurdung. **50** Muxu səwəblik mən əllər arisida sanga təxəkkür eytimən, i Pərwərdigar; Namingni uluəlap küyləni eytimən; **51** U bolsa Əzi tikligən padixahka zor kutkuzuxlarni beəixlaydu; Əzi məsih qiləniəja, Yəni Dawutka həm uning nəsligə mənggügə əzgərməs muhəbbətəni kərsitidu.

23 Təwəndikilər Dawutning ahirki səzliridur: — Yəssəning oqli Dawutning bexariti, Yukiri mərtiwigə kətürülgən, Yakupning Hudasi tərəpidin məsihləngən, Israilning səyümlük küyqisining bexarət səzliri mana: — **2** Pərwərdigarning Rohi mən arkilik səz qildi, Uning səzliri tilimdidur. **3** Israilning Hudasi səz qildi, Israilning Qoram Texi manga xundak dedi: — Kimki adəmlərnin arisida adalət bilən səltənət qilsa, Kimki Hudadin qorqux bilən səltənət qilsa, **4** U quyax qikqandiki tang nuridək, Bulutsiz səhərdək bolidu, Yaməjurdin keyin asman süzük boluxi bilən, Yumran maysilar tupraqtin qikidu, mana u xundak bolidu. **5** Bərhək, mening əyüm Təngri aldidə xundak əməsmu? Qünki U mən bilən mənggümlük əhdə tüzdi, Bu əhdə həmmə ixlarda mupəssəl həm mustəhkəmdur; Qünki

mening barlik nijatlik ixlirimni, Həmmə intizarlikimni,
U bərk uroquzmamdu? **6** Lekin iplaslarning həmmisi
tikənlərdək, Heqkim kolida tutalmioqqa, qəriwetilidu. **7**
Ularoqa kol uzatkuqi özini təmür koral wə nəyzə sepi
bilən korallandurmisa bolmaydu; Ular hamən turoqan
yeridə otta keydürüwetilidu! **8** Dawutning palwanlirining
isimliri təwəndikidək hatiriləngəndur: — Tahkimonluk
Yoxəb-Baxsəbət sərdarlarning bexi idi. U bir kətimlik
jəngdə nəyzə oynitip, səkkiz yüz adəmnı ɵltürgənidi. **9**
Keyinkisi Ahohiy Dodoning oqlı Əliazar idi; Filistiyələr
yiojilip jəng kilməqci boldi; xu wəqittə Dawut wə uningəqə
həmrəh bolup qikkən üq palwan ularni jənggə qəkirdi;
Əliazar xu üqtin biri idi. Lekin Israillar qekindi; **10** u
kəzojilip, taki beliki telip, kolı kiliqkə qəplixip kəloquqə
Filistiyələri kirdi. U küni Pərwərdigar Israillarnı qong
nusrətkə erixtürdi. Həlk uning kəxiəqə kəytkəndə pəkət
oljə yiojix ixilə kəloqanidi. **11** Wə uningdin keyinkisi
Hərarlik Agiyning oqlı Xamməh idi. Bir küni Filistiyələr
kəxun bolup yiojiloqanidi; yekən ətrəptə kəyuk əskən
bir kizil məxlik bəridi. Kixilər Filistiyələrdə aldiddin
kəqkənidi, **12** Xamməh bəlsə kizil məxlik otturidə
məzmət turup, uni kəoqdəp Filistiyələri kirdi; xuning bilən
Pərwərdigar [Israilləroqə] oqəyət zor nusrət ətə kildi. **13**
Ormə wəktidə ottuz yəlbəxqi iqiddin yənə üqi Adullamning
oqərioqə qüxüq, Dawutning yənioqə kəldi. Filistiyələrdə
kəxuni Rəfəyim wədisioqə bərgəh kuroqanidi; **14** u qəoqdə
Dawut kəroqəndə idi, Filistiyələrdə kərawulgəhi bəlsə
Bəyt-Ləhəmdə idi. **15** Dawut ussəp: Ah, bərsi mənə
Bəyt-Ləhəmdə dərwezisining yənidiki kuduktin su

əkilib bərgən bolsa yahxi bolatti! — dewidi, **16** bu üq palwan Filistiyələarning ləxkərgahidin bəsüp ətüp, Bəyt-Ləhəmining dərwasisining yenidiki quduktin su tartti wə Dawutқа elip kəldi; lekin u uningdin iqkili unimidi, bəlki suni Pərwərdigarğa atap təküp: **17** — I Pərwərdigar, bundaq ix məndin neri bolsun! Bu üq adəmining öz həyatıoğa təwəkkul kılıp berip əkəlgən bu su ularning kənioğa ohxax əməsmu! — dedi. Xuning üqün u iqixkə unimidi. Bu üq palwan kıloğan ixlər dəl xular idi. **18** Zəruiyaning oqlı Yoabning inisi Abixay bu üqining bexi idi. U üq yüz adəm bilən kərxilixip nəyzisini pıqiritip ularni ɵltürgən. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqidə nami qıkkanıdi. **19** U bu üqəyləning iqidə əng hərmətlikı idi, xunga ularning bexi idi; lekin u awwalkı üqəyləngə yətməytti. **20** Yəhoyadaning oqlı Binaya Kabzəəldin bolup, bir batur palwan idi; u kəp kəltis ixlarni kıloğan. U Moabiy Ariəlning ikki oqlını ɵltürgən. Yənə kəp yaqқан bir küni azgaloğa qüxüp, bir xirni ɵltürgənıdi. **21** U həm küqtünggür bir misirlikni ɵltürgənıdi. Misirlikning kolidə bir nəyzə bar idi, lekin Binayaning kolidə bir həsila bar idi. U misirlikning kolidin nəyzisini tartiwelip, öz nəyzisi bilən uni ɵltürdi. **22** Bu ixlarni Yəhoyadaning oqlı Binaya kıloğan bolup, u üq palwan arisida nam qıkaroğanıdi. **23** U ottuz yolbaxqi iqidə hərmətlikı idi. Lekin u awwalkı üq palwanoğa yətməytti. Dawut uni əzining pasiban begi kildi. **24** Ottuz yolbaxqi iqidə Yoabning inisi Asahəl, Bəyt-Ləhəmlık Dodoning oqlı Əl-Hanan bar idi. **25** [Buningdin baxқа]: Hərodluq Xammah, Hərodluq Elikə, **26** Patlilık Hələz, Təkoalik İkkəxning oqlı Ira,

27 Anatotluk Abiezər, Huxatlik Mibonnay, 28 Ahohluk Zalmon, Nitofatlik Maharay, 29 Nitofatlik Baanahning oqli Hələb, Binyaminlardin Gibeahlik Ribayning oqli Ittay, 30 Piratonluk Binaya, Gaax wadiliridin Hidday, 31 Arbatlik Abi-Albon, Barhumluk Azmawət, 32 Xaalbonluk Əliyahba, Yaxəning oqulliri, Hərarlik Xammahning [oqli] Yonatan, Hərarlik Xararning oqli Ahıyam, 34 Maakatiy Ahasbayning oqli Əlifələt, Gilonluk Ahitofəlning oqli Eliyam, 35 Karməllik Həzray, Arbilik Paaray, 36 Zobaħdin boloqan Natanning oqli Igal, Gadlik Banni, 37 Ammoniy Zələk, Bəerotluk Naharay (u Zəruiyaning oqli Yoabning yaraq kətürgüqisi idi), 38 Yitrilik Ira, Yitrilik Garəb 39 wə Hıttiy Uriya qatarliklar bolup, ularning həmmisi ottuz yəttə kixi idi.

24 Pərwərdigarning oqəzipi Israiloqa yənə kozoqaldi. Xuning bilən U ularni jazalax üqün Dawutni kozoqiwidi, u adəm qikirip, ularoqa: — Israillar bilən Yəhudaliklarning sanini al, dedi. 2 Padixah öz yenida turoqan qoxun sərdari Yoabqa: Baroqin, Dandin tartip Bəər-Xebaşiqə Israilning həmmə kəbilirining yurtlirini kezip, həlkni sanap qikkin, mən həlkning sanini biləy, dedi. 3 Yoab padixahqa: Bu həlk hazır məyli qanqilik bolsun, Pərwərdigar Hudaying ularning sanini yüz həssə axuroqay. Buni oqojam padixah öz kəzi bilən kərgəy! Lekin oqojam padixah nemixka bu ixtin hux bolidikin? — dedi. 4 Əmma Yoab bilən qoxunning baxqa sərdarliri unimisimu, padixahning yarliqi ulardin küqlük idi; xuning bilən Yoab bilən qoxunning baxqa sərdarliri Israilning həlkini sanioqili padixahning qexidin qikti. 5 Ular Iordan

dəryasidin ətüp Yaazərgə yeqin Gad wadisida Aroərdə, yəni xəhərninğ jənub tərripidə bargah tiktı. **6** Andin ular Gileadka wə Tahtim-Hədxining yurtioğa kəldi. Andin Dan-Yaanəğa kelip aylinip Zidonəğa bardı. **7** Andin ular Tur degən qorəjanlıq xəhərgə, xundakla Hıwiylar bilən Qanaaniylarınğ həmmə xəhərlirigə kəldi; andin ular Yəhuda yurtinınğ jənub tərripigə, xu yərdiki Bəər-Xebaəiqə bardı. **8** Xundak kılıp ular pütkül zeminni kezip, tokkuz ay yigirmə kün ətəkəndin keyin, Yerusaleməğa yenip kəldi. **9** Yoab padixahka həlkning sanini məlum kılıp: Israilda kiliq kətürələydiəjan baturdin səkkiz yüz mingi, Yəhudada bəx yüz mingi bar ikən, dedi. **10** Dawut həlkning sanini aloqəndin keyin, wijdani azablandı wə Pərwərdigarəğa: Bu kılıqinim eəjir gunah boluptu. I Pərwərdigar, kulungning kəbihlilikini kətürüwətkəysən; qünki mən tolimu əhməkənilik kiptimən, dedi. **11** Dawut ətigəndə turoqanda Pərwərdigarınğ səzi Dawutning əldin kərgüqisi boləjan Gad pəyoqəmbərgə kelip: **12** — «Berip Dawutka eytkin, Pərwərdigar: — Mən üq [bala-kəzani] əldinqəğa qoyimən, ularınğ birini talliwəloqin, mən xuni üstünggə qüxürimən, dəydu — degin» — deyildi. **13** Xuning bilən Gad Dawutning kəxiəğa kelip buni uninqəğa dedi. U uninqəğa: «Yəttə yiloqigə zeminingda əqarqilik sanga bolsunmu? Yaki düxmənlirinq üq ayoqigə seni qoqlap, sən ulərdin kəqəmsən? Wə yaki üq küngiqə zeminingda wəba tarkəlsunmu? Əmdi sən obdan oylap, bir nemə degin, mən meni əwətküqigə nemə dəp jawap berəy?» — dedi. **14** Dawut Gadka: Mən tolimu tənqliktə kəldim! Səndin ətünəyki, biz Pərwərdigarınğ kəlioğa

qüxəyli; qünki Uning rəhimdillikı zordur; insanning koluğa pəkət qüxüp qalmıoğaymən! — dedi. **15** Xuning bilən Pərwərdigar ətigəndin tartip bekitilgən waqıtkiqə waba qüxürdi. Dandin tartip Bəər-Xebaşiqə yətmix ming adəm əldi. **16** Əmdi pərixte kolini Yerusalemə uzutup xəhərnı hək kılax degəndə, Pərwərdigar eojir həkümidin puxayman kılıp, həkni hək kılıwatqan Pərixtiqə: Əmdi boldi kıləin; kılunqni yioşkin, — dedi. U waqıtta Pərwərdigarning Pərixtişı Yəbusiy Arawnahning haminişing yenida idi. **17** Dawut həkni yökıtiwatqan pərixtişini kərgəndə Pərwərdigarə: Mana, gınah kıləin mən, kəbişlik kıləuqi məndurmən. Lekin bu kıləlar bolsa nemə kıldı? Şening kılunq menişing üstümge wə atamşing jəmətişing üstigə qüxsun! — dedi. **18** Xu küni Gad Dawutşing kexiəş kelip uningə: Berip Yəbusiy Arawnahning haminiəşə Pərwərdigarəşə atap bir kurbangah yasıəin, dedi. **19** Dawut Gadşing səzi boyiqə Pərwərdigar buyruşandək kıldı. **20** Arawnah kərap padixah bilən hizmətkarlarınq öz təripigə keliwatqinişini kərip, aldiəşə qikip padixahşing aldidə yüzini yərgə təküzüüp, təzim kıldı. **21** Arawnah: Oşjam padixah nemə ix bilən kullirişing aldiəşə kəldilikin? — dəp soridi. Dawut: Həkşing arışida wabani tohtitix üqün, bu hamanni şəndin setiwelip, bu yərdə Pərwərdigarəşə bir kurbangah yasıəili kəldim, — dedi. **22** Arawnah Dawutkə: Oşjam padixah əzliri nemini halışıla xuni elip kurbanlık kılışıla. Mana bu yərdə kəydürmə kurbanlık üqün kalılar bar, otun kılıxkə hamən tepidiəşən tirnılar bilən kalilarning boyunturuqliri bar. **23** I padixah, bunıq həmmisişini

mənki [Arawnah] padixahqa təqdim qılay, dedi. U yənə padixahqa: Pərwərdigar Hudaliri silini qəbul qılıp xəpəkət kərsətkəy, dedi. **24** Padixah Arawnahqə: Yaq, qandaqla bolmisun bularni səndin əz nərhidə setiwalmisam bolmaydu. Mən bədəl təliməy Pərwərdigar Hudayiməyə kəydürmə qurbanlıqlarni hərgiz sunmaymən, — dedi. Andin Dawut hamən bilən kalilarni əllik xəkəl kümüxkə setiwaldi. **25** Andin Dawut u yərdə Pərwərdigarəyə bir qurbangah yasap, kəydürmə qurbanlıqlar bilən inaklıq qurbanlıqliri qıldı. Pərwərdigar zemin üqün qıləyan dualarni qəbul qılıp, waba Israilning arisida tohtidi.

Padixahlar 1

1 Dawut padixah heli yaxinip qalomanidi; uni yotqan-
adiyal bilən yapsimu, u issimaytti. **2** Hizmatkarliri
uningoqa: — Oqjam padixah ezliri uqün, aldilirida
turidioqan bir pak qiz tapquzayli; u padixahtin hawer
elip, silining kuqaklirida yatsun; xuning bilən oqjam
padixah issiyla — dedi. **3** Ular pütkül Israil zeminini kezip
güzäl bir qizni izdöp yürüp, ahiri Xunamlik Abixagni
teqip padixahning aldioqa elip kaldi. **4** Qiz intayin güzäl
idi; u padixahtin hawer elip uning hizmitidä bolatti,
emma padixah uningoqa yeqinqilik kilmaytti. **5** Emma
Haggitning oqli Adoniyä märtiwisini ketürmækqi bolup:
«Män padixah bolimän» dedi. U özige jäng harwiliri
bilən atliklarni wä aldida yüridioqan ällik äskärni täyyar
kildi **6** (uning atisi heqqaqan: «Nemixka bundak kilisän?»
döp, uningoqa tänbih-tärbiyä beripmu bakmioqanidi häm
u nahayiti kelixkän yigit bolup, anisi uni Abxalomdin
keyin tuoqanidi). **7** U Zäruyaning oqli Yoab wä
kahin Abiyatar bilən mäslihät kilixip turdi. Ular bolsa
Adoniyaoqa ägixip uningoqa yadäm berätti. **8** Lekin kahin
Zadok wä Yähoýadaning oqli Binaya, Natan päyoqämbär,
Ximäy, Räy wä Dawutning öz palwanliri Adoniyaoqa
ägäxmidi. **9** Adoniyä koy, kala wä bordioqan torpaqlarni
än-Rogälning yenediki Zohälät degän taxta soydurup,
hämme aka-ukilirini, yäni padixahning oqulliri bilən
padixahning hizmitidä bolöqan hämmä Yähudalarni
qakirdi. **10** Lekin Natan päyoqämbär, Binaya, palwanlar
wä öz inisi Sulaymanni u qakirmidi. **11** Natan bolsa
Sulaymanning anisi Bat-Xebaqa: — «Anglimidingmu?

Haggitning oʻgʻli Adoniya padixah boldi, lekin oʻqojimiz Dawut uningdin hawərsiz. **12** Əmdi mana, əz jening wə oʻqlung Sulaymanning jenini kutkuzuxka mening sanga bir məslihət beriximkə ijazət bərgəysən. **13** Dawut padixahning aldioʻja berip uningoʻja: — Oʻqojam padixah əzliri kəsəm qilip əz kəminilirigə wədə qilip: «Sening oʻqlung Sulayman məndin keyin padixah bolup təhtimdə olturidu» degən əməsmidilə? Xundak turukluk nemixka Adoniya padixah bolidu? — degin. **14** Mana, padixah bilən səzlixip turoʻjiningda, mənmu sening kəyningdin kirip səzüngni ispatlaymən, — dedi. **15** Bat-Xeba iʻqkiri oʻygə padixahning kexioʻja kirdi (padixah tolimu kərip kətkənidi, Xunamlik Abixag padixahning hizmitidə boluwatatti). **16** Bat-Xeba padixahka engixip təzim kildi. Padixah: — Nemə təliping bar? — dəp soridi. **17** U uningoʻja: — I oʻqojam, sili Pərwərdigar Hudaliri bilən əz dedəklirigə: «Sening oʻqlung Sulayman məndin keyin padixah bolup təhtimdə olturidu» dəp kəsəm qiloʻjanidila. **18** Əmdi mana, Adoniya padixah boldi! Lekin i oʻqojam padixah, silining uningdin hawərliri yok. **19** U kəp kalilarni, bordak torpaqlar bilən koʻylarni soydurup, padixahning həmmə oʻqullirini, Abiyatar kaʻhinni wə koʻxunning sərdari Yoabni qaqirdi. Lekin kulliri Sulaymanni u qaqirmidi. **20** Əmdi, i oʻqojam padixah, pütkül Israilning kəzliri siligə tikilməktə, ular oʻqojam padixahning əzliridin keyin təhtliridə kimning olturidioʻjanliki toʻqrisida ularoʻja hawər berixlirini kütixiwatidu; **21** bir qararoʻja kəlmisilə, oʻqojam padixah əz ata-bowiliri bilən billə uhlaxka kətkəndin keyin, mən bilən oʻqlum Sulayman gunahkar

sanilip qalarmizmikini, — dedi. **22** Mana, u tehi padixah bilən sızlixip turoşinida Natan pəyşəmbərni kirip kəldi. **23** Ular padixahqa: — Natan pəyşəmbər kəldi, dər həwər bərđi. U padixahning aldioşa kiripla, yuzini yergə yekip turup padixahqa təzim kildi. **24** Natan: — I oşjam padixah, sili Adoniya məndin keyin padixah bolup mening təhtimdə olturidu, dər eytkanidilimu? **25** Qünki u bğün qixüp, kər buqa, bordioşan torpaqlar bilən qoylarni soydurup, padixahning həmmə oşullirini, qoxunning sərđarlırini, Abiyatar kahinni qakirdi; wə mana, ular uning aldida yəp-iqip: «Yaxisun padixah Adoniya!» — dər tovlaxmaqta. **26** Lekin qulliri bolşan meni, Zadok kahinni, Yəşoyadaning oşli Binayani wə qulliri bolşan Sulaymanni u qakirmidi. **27** Oşjam padixah kimning əzliridin keyin oşjam padixahning təhtidə olturidioşanlıqini əz qullirioşa uqturmay u ixni buyrudilimu? — dedi. **28** Dawut padixah: — Bat-Xebani aldimoşa qiqiringlar, dedi. U padixahning aldioşa kirip, uning aldida turdi. **29** Padixah bolsa: — Jenimni həmmə kiyinqiliktin kutkuzşan Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm qilimənki, **30** mən əslidə Israilning Hudasi Pərwərdigar bilən sanga kəsəm qilip: «Sening oşlung Sulayman məndin keyin padixah bolup ornumda mening təhtimdə olturidu» dər eytkinimdək, bğünki kündə mən bu ixni qoşum wujudqa qikirimən, — dedi. **31** Wə Bat-Xeba yuzini yergə yekip turup padixahqa təzim qilip: — Oşjam Dawut padixah əbədii yaxisun! — dedi. **32** Dawut padixah: — Zadok kahinni, Natan pəyşəmbərni, Yəşoyadaning oşli Binayani aldimoşa qaqiringlar, dedi.

Ular padixahning aldioʻra keldi. **33** Padixah ularoʻra:
— Oʻlojamlarning hizmatkarlarini ezunglaroʻra qoʻxup,
Sulaymanni oz keqirimga mindurup, Giʻhonora elip
beringlar; **34** u yordə Zadok kahin bilən Natan pəyoʻambər
uni Israilning üstigə padixah boluxka məsih kilsun. Andin
kanay qelip: — Sulayman padixah yaxisun! dəp tovlanglar.
35 Andin u təhtimdə olturuxka bu yərgə kəlgəndə, uningora
əgixip menginglar; u mening ornumda padixah bolidu;
qünki mən uni Israil bilən Yəhədaning üstigə padixah
boluxka təyinlidim, — dedi. **36** Yəhoyadaning oʻqli Binaya
padixahka jawab berip: — Amin! Oʻlojam padixahning
Hudasi Pərwədigarmu xundak buyrusun! **37** Pərwədigar
oʻlojam padixah bilən billə boləandək, Sulayman bilən
billə bolup, uning təhtini oʻlojam Dawut padixahningkidin
tehimu uluʻoʻ qiləyay! — dedi. **38** Zadok kahin, Natan
pəyoʻambər, Yəhoyadaning oʻqli Binaya wə Kəratiyələr
bilən Pələtiylər qüxüp, Sulaymanni Dawut padixahning
keqirioʻra mindurup, Giʻhonora elip bardı. **39** Zadok kahin
ibadət qediridin may bilən toloqan bir münggüzni elip,
Sulaymanni məsih kildi. Andin ular kanay qaldi. Həlkning
həmmisi: — Sulayman padixah yaxisun! — dəp tovlaxti.
40 Həlkning həmmisi uning kəynidin əgixip, sunay qelip
zor xadlik bilən yər yeriləjudək təntənə kilixti. **41** Əmdi
Adoniya wə uning bilən jəm boləqan mehmanlar oʻqizalinip
qikqanda, xuni anglidi. Yoab kanay awazini angliqanda:
— Nemixka xəhərdə xunqə kiyqas-sürən selinidu? —
dəp soridi. **42** U tehi səzini tügətməyla, mana Abiyatar
kahinning oʻqli Yonatan kəldi. Adoniya uningora: —
Kirgin, kəysər adəmsən, qokum bizgə hux həwər elip

kəlding, — dedi. **43** Yonatan Adoniyaga jawab berip: — Undak əməs! Oqojimiz Dawut padixah Sulaymanni padixah kildi! **44** Wə padixah əzi uningqa Zadok kahinni, Natan pəyoqəmbərnə, Yəhəyadaning oqlı Binayani wə Kərətiylər bilən Pələtiylərnə həmrəh kılıp əwitip, uni padixahning qeqiriqa mindürdi; **45** andin Zadok kahin bilən Natan pəyoqəmbər uni padixah boluxqa Gihonda məsih kildi. Ular u yərdin qikip xadlik kılıp, pütkül xəhərnə kiyqas-sürən bilən lərzigə saldi. Siz anglawatқан sada dəl xudur. **46** Uning üstigə Sulayman hazır padixahlik təhtidə olturiwatidu. **47** Yənə kelip padixahning hizmətkarliri kelip oqojimiz Dawut padixahqa: «Hudaliri Sulaymanning namini siliningkidin əwzəl kılıp, təhtini siliningkidin uluq kıləy!» dəp bəht tiləp mubarəkləxkə kelixti. Padixah əzi yatқан orunda səjdə kildi **48** wə padixah: — «Bügün mening təhtimgə olturoquqi birsini təyinligən, əz kəzlimgə xuni kərgüzgən Israilning Hudasi Pərwədigar mubarəklənsun!» — dedi — dedi. **49** Xuni anglap Adoniyaning barlik mehmanliri həduqup, ornidin qopup hər biri əz yoliqa kətti. **50** Adoniya bolsa Sulaymandin kərkup, ornidin qopup, [ibadət qediriqa] berip qurbangahning münggüzlirini tutti. **51** Sulaymanqa xundak həwər berilip: — «Adoniya Sulayman padixahtin kərkidu; qünki mana, u qurbangahning münggüzlirini tutup turup: — «Sulayman padixah бүgün manga xuni kəsəm kilsunki, u əz kulini kiliq bilən əltürməslikkə wədə kıləy» dedi», — deyildi. **52** Sulayman: — U durus adəm bolsa bexidin bir tal qağ yərgə qüxməydu. Lekin uningda rəzillik tepilsə, əlidu, dedi. **53** Sulayman

padixah adəm əwitip uni kurbangahdin elip kəldi. U kelip Sulayman padixahning aldida engixip təzim qildi. Sulayman uningə: — Öz öyüggə kətkin, — dedi.

2 Dawutning əlidiqan waqti yeqinlaxkanda, oqli Sulaymanə tapilap mundak dedi: — **2** «Əmdi yər yuzidikilərnin həmmisi baridiqan yol bilən ketimən. Yürəklik bolup, ərkəttək boləyin! **3** Sən barlik qiliwatқан ixliringda həmdə barlik niyət qiloqan ixliringda rawaj tepixing üqün Musaqə qüxürülgən qanunda pütülgəndək, Pərwərdigar Hudayingning yollirida mengip, Uning bəlgilimiliri, Uning əmrliri, Uning həkümliri wə agah-guwahliqlirida qing turup, Uning tapxurukini qing tutkin. **4** Xundak qiloqanda Pərwərdigar manga: «Əgər əwladliring öz yoliqə kəngül bəlüp, Mening aldimda pütün qəlbi wə pütün jeni bilən həkikəttə mangsa, sanga əwladindin Israilning təhtidə olturuxqa bir zat kəm bolmaydu» dəp eytқан səzigə əməl qilidu. **5** Əmma Zəruiyaning oqli Yoabning manga qiloqinini, yəni uning əzi kəndak qilip Israilning qoxunidiki ikki sədarni, yəni Neriyaning oqli Abnər bilən Yətərnin oqli Amasani urup əltürüp, tinq məzgildə jəngdə təkülgəndək qan təküp, beligə baqliqan kəmərgə wə putiqə kiygən kəxigə jəngdə təkülgəndək qan qeqip, daq qiloqanliqini bilisən. **6** Sən uni danalıqingə muwapik bir tərəp qilip, uning aq bexining gərgə salamət qüxüxigə yol qoymiqaysən. **(Sheol h7585)** **7** Ləkin Gileadlik Barzillayning oqulliriqə məhribanlik kərsitip, dastihiningdin nan yegüzgin; qünki mən akang Abxalomdin qaqqinimda, ular yeniməqə kelip manga xundak qiloqan. **8** Wə mana Bahurimdin kəlgən Binyamin

kəbilisidin Geraning oqli Ximəy yeningda turidu. U mən Mahanaimoğa baridioğanda, əxəddiy lənət bilən meni qarşidi. Keyin u Iordan dəryasioğa berip mening aldimoğa kəlgəndə, mən Pərwərdigarning [nami] bilən uningoğa: «Seni kiliq bilən ɵltürməymən» dəp kəsəm kildim. **9** Əmma hazır uni gunahsız dəp sanimoğın. Əzüng dana kixi boləğandin keyin uningoğa kəndəq kiliqni bilisən; hərhalda uning aq bexini qanitip gərgə qüxürgin». (Sheol h7585) **10** Dawut öz ata-bowliri bilən bir yərdə uhlidi. U «Dawutning xəhəri» [degən jayda] dəpnə kilindi. **11** Dawutning Israiloğa səltənət kiliqan waqti kirik yil idi; u Həbronda yəttə yil səltənət kiliq, Yerusalemda ottuz üq yil səltənət kildi. **12** Sulayman atisi Dawutning təhtidə olturdi; uning səltəniti heli mustəhkəmləndi. **13** Əmma Həggitning oqli Adoniya Sulaymanning anisi Bat-Xebaning kexioğa bardı. U uningdin: — Tinqlik məksitidə kəldingmu? — dəp soridi. U: — Xundəq, tinqlik məksitidə, dedi. **14** U yənə: — Sangə bir səzüm bar idi, dedi. U: — Səzüngni eytkin, dedi. **15** U: — Bilisənki, padixahlik əslidə meningki idi, wə pütün Israil meni padixah bolidu dəp, mangə qaraytti. Ləkin padixahlik məndin ketip, inimning ilkiğə ɵtti; qünki Pərwərdigarning iradisi bilən u uningki boldi. **16** Əmdi sangə bir iltimasim bar. Meni yandurmioğın, dedi. U: — Eytqin, dedi. **17** U: — Səndin ɵtünimən, Sulayman padixahqə mən üqün eytkinki — qünki u sangə yaq deməydu! — U Xunamlik Abixagni mangə hotunluqqa bərsun, dedi. **18** Bat-Xeba: — Maqul; sən üqün padixahqə səz kiliq, dedi. **19** Bat-Xeba Adoniya üqün səz kiliqili Sulayman padixahning aldioğa bardı. Padixah

qorup aldioq berip, anisioq təzim qildi. Andin təhtigə berip olturup padixahning anisioq bir t htni k ltirdi. Xuning bilən u uning ong yenido olturup, uningq: — **20** Sanga kiqukkina bir iltimasim bar. Meni yandurmiqin, dedi. Padixah uningq: — I ana, soraw rgin, mən seni yandurmaymən, dedi. **21** U: — Akang Adoniyaq Xunamlik Abixagni hotunlukqa b rg zgin, dedi. **22** Sulayman padixah jawab berip anisioq: — Nemixqa Adoniya  q n Xunamlik Abixagni soraysən? U akam bolqanik n, uning  q n, Abiyatar kahin  q n w  Zəruiyaning oqlı Yoab  q n padixahliknımu sorımams n! — dedi. **23** Sulayman padixah P rw rdigar bilən k s m kilip mundak dedi: — Adoniya xu s zni qilqini  q n  lmis , Huda meni ursun yaki uningdin artuk jazalisun! **24** Mening ornumni must hk m qilqan, atamning təhtidə olturoquzqan,  z wədisi boyiq  manga bir  yni quroqan P rw rdigarning hayati bilən k s m kilim nki, Adoniya b g n  l mg  m hk m kilinidu, dedi. **25** Xuning bilən Sulayman padixah Y hoqadaning oqlı Binayani bu ixqa  w tti; u uni qepip  ltirdi. **26** Padixah Abiyatar kahinq: — Mang, Anatottiki  z etizliqingq barqin. Sən  l mg  layiqs n, lekin sən R b P rw rdigarning  hd  sanduqini atam Dawutning aldida k t rg nliking t p ylidin, w  atamning tartqan h mm  azab- kub tlirid  uningq həmdərd bolqining  q n, mən hazir seni  l mg  m hk m qilmaymən, dedi. **27** Andin Sulayman Abiyatarnı P rw rdigarq kahin boluxtin juda kilip həydidi. Xuning bilən P rw rdigarning  lining jəməti toqrluk Xiloqda eytk n s zi  m lg  axuruldi. **28** Buning həwiri Yoabqa y tk nd  (q nki Yoab

Abxalomtoja əgəxmigən bolsimu, Adoniyatoja əgəxkənidi) Yoab Pərwərdigarning qedirioja qeqip qurbangahning münggüzilirini tutti. **29** Sulayman padixahqa: «Mana, Yoab Pərwərdigarning qedirioja qeqip berip, qurbangahning yenida turidu» degən həwər yətküzüldi. Sulayman Yəhoyadaning oqlı Binayani xu yərgə əwətip: — Mang, uni ɵltürüwətkin, dedi. **30** Binaya Pərwərdigarning qedirioja berip uningtoja: — «Padixah seni buyaqqa qiksun!» dedi, dedi. U: — Yak, muxu yərdə ɵlimən, dedi. Binaya padixahning yenioja qaytip uningtoja həwər berip: — Yoab mundaq-mundaq dedi, manga xundaq jawab bərdi, dedi. **31** Padixah uningtoja: — U ɵzi degəndək kilip, uni qepip ɵltürgin wə uni dəpnə kiləyin. Xuning bilən Yoab təkkən nahək qan məndin wə atamning jəmətidin kɵtürölüp kətkəy. **32** Xundaq kilip atam Dawut bihəwər əhwalda u ɵzidin adil wə esil ikki adəmni, yəni Israilning qoxunining sərdari nərning oqlı Abnər bilən Yəhudaning qoxunining sərdari Yətərnin oqlı Amasani qiliqliqini üqün, Pərwərdigar u təkkən qanni ɵz bexioja yanduridu. **33** Ularning qeni Yoabning bexi wə nəslining bexioja mənggü yanojay; lekin Dawut, uning nəslı, jəməti wə təhtigə əbədil'əbədgiqə Pərwərdigardin tinq-hatirjəmlik boləjay, dedi. **34** Yəhoyadaning oqlı Binaya qikip uni qepip, ɵlümgə məhkum kildi. Andin u qəldiki ɵz ɵyidə dəpnə kilindi. **35** Padixah Yəhoyadaning oqlı Binayani uning ornioja qoxunning sərdari kildi; padixah Abiyatarning ornioja Zadokni kahin kilip təyinlidi. **36** Andin keyin padixah Ximəyni qaqirip uningtoja: — Yerusalemda ɵzünggə bir ɵy selip u yərdə ɵlturoyin. Baxqa həq yərgə

qikma. **37** Əgər sən qikip Kidron jiləsidin ətsəng, xuni enik bilip qoyki, xu kündə sən xəksiz əlisən. Sening kəning əz bexingə qüxidu, dedi. **38** Ximəy padixahqa: — Olojamning səzi bərhəktur. Olojam padixah eytkəndək kulliri xundək kılıdu, dedi. Xuning bilən Ximəy uzun waqitkiqə Yerusalemda turdi. **39** Üq yildin keyin xundək boldiki, Ximəyning kulliridin ikkisi keqip Maakahning oqli, Gatning padixahi Akixning kexioqa bardı. Ximəygə: — Mana kulliring Gat xəhiridə turidu, degən həwər yətküzüldi. **40** Ximəy exikini toqup kullirini izdigili Gatqa, Akixning yenioqa bardı. Andin u yenip əz kullirini Gattin elip kəldi. **41** Sulaymanoqa: — Ximəy Yerusalemdin Gatqa berip kəldi, dəp həwər yətküzüldi. **42** Padixah Ximəyni qakirtip uningəqa: — Mən seni Pərwərdigar bilən kəsəm kildurup: — Xuni enik bilip qoyki, sən kaysi küni qikip birər yərgə barəjan bolsang, sən xu künidə xəksiz əlisən, dəp agahlandurup eytmioqanmidim? Əzüngmu, mən anglioqan səz bərhək, degənidingəqu? **43** Xundək boləjanikən, nemixka əzüng Pərwərdigar aldida kıləjan kəsimingni buzup, mən sanga buyruəjan buyrukumnimu tutmiding? — dedi. **44** Padixah Ximəygə yənə: Sən atam Dawutqa kıləjan həmmə rəzillikni obdan bilisən, u kənglünggə ayandur. Mana Pərwərdigar rəzillikningni əz bexingəqa yanduridu. **45** Ləkin Sulayman padixah bolsa bərikətlinip, Dawutning təhti Pərwərdigarning aldida əbədil'əbəd mustəhkəm kılınıdu, dedi. **46** Andin padixahning buyruki bilən Yəhoyadaning oqli Binaya qikip uni qepip əltürdi. Padixahlik bolsa Sulaymanning kolidə mustəhkəm kılindi.

3 Sulayman Misirning padixahi Pirawn bilən ittipak tüzüp Pirawnning kızini hotunlukka aldi. Öz ordisi, Pərwərdigarning öyi wə Yerusalemning qərisidiki sepilni yasap pütüzgüqilik u uni «Dawutning xəhəri»gə apirip turozdi. **2** Xu waqitlarda Pərwərdigarning nami üçün bir ibadəthana yasalmioşini üçün həlk «yukiri jaylar»da qurbanliklerini kilatti. **3** Sulayman Pərwərdigarni səyüp, atisi Dawutning bəlgiligənliridə mangatti. Pəkət «yukiri jaylar»da qurbanlik kilip huxbuy yakatti. **4** Padixah qurbanlik kilojili Gibeonə bardi; qünki u yər «uluş yukiri jay» idi. Sulayman u yərdiki qurbangahda bir ming keydurmə qurbanlik sundi. **5** Pərwərdigar Gibeonda Sulaymanə keqisi qüxidə köründi. Huda uningə: — Mening sanga nemə beriximni layik tapsang, xuni tiligin, dedi. **6** Sulayman jawabən mundaq dedi: — Kulung atam Dawut Sening aldingda həkikət, həkkanıylik wə kənglining səmimiyligi bilən mangəanliki bilən Sən uningə zor meħribanlikni kərsətkəniding; wə Sən xu zor meħribanlikni dawam kilip, bögünki kündikidək öz təhtidə olturoşili uningə bir oşul bərding. **7** Əmdi i Pərwərdigar Hodayim, kulungni atam Dawutning ornida padixah kilding. Əmma mən pəkət bir gədək bala halas, qikix-kirixnimu bilməymən. **8** Öz kulung Sən tallioşan həkşing, kəplükidin sanap bolmaydioşan həsabsiz uluş bir həlk arisida turidu. **9** Xunga Öz kulungə həkşingning üstidə həküm kilixka yahxiyamanni pərək etidioşan oyoşak bir kəlbni bərgəysən; bolmisa, kim bu uluş həkşing üstigə həküm kilalisun? — dedi. **10** Sulaymanning xuni tilikini Rəbni hux kildi.

11 Huda uningõa: — Sæn xuni tiligining üqün — Ya özüng üqün uzun õmür tilimæy, ya özüng üqün dõlõt-baylik tilimæy, ya düxmænlingning janlirini tilimæy, bõlki toõra hõküm kילוili oyoqak boluxka özüng üqün æqil-parasætni tiligining üqün, **12** mana, sezüng boyiqõ xundak kildim. Mana sanga xundak dana wæ yorutulõan kælbnì bõrdimki, sændin ilgiri sanga ohxaydiõjini bolmiõan, sændin keyinmu sanga ohxaydiõjini bolmaydu. **13** Mæn sæn tilimigæn nærsinimu, yæni dõlõt-baylik wæ xan-xõhrætni sanga bõrdim. Xuning bilæn barlik künliringdæ padixahlarning arisida sanga ohxax bolidiõjini qikmaydu. **14** Ægær atang Dawut mangoqandæk Mening yollirimda mengip, bõlgilimilirim wæ æmrlirimni tutsang künliringni uzartimæn, dedi. **15** Sulayman oyoqanoqanda, mana bu bir qüx idi. U Yerusalemoqa kelip Pærwædigarning æhdæ sandukining aldioqa kelip, õræ turup kõiõdurmæ qurbanliklarni kilip, tæxækkür qurbanliklirini õtküzüp, hæmmæ hizmætkarlirioqa ziyapæt kilip bõrdi. **16** Xuningdin keyin ikki pahixæ ayal padixahning kexioqa kelip uning aldida turdi. **17** Birinji ayal: — I õojam! Mæn wæ bu hotun bir õyde olturimiz; u mæn bilæn õyde turojinida bir balini tuõdum. **18** Mæn balini tuõup üq kündin keyin u hotunmu bir bala tuõdi. Biz ikkiylæn u yærdæ olturduk; õyde bizdin baxka heq yat adæm yok idi, yalõquz biz ikkiylæn õyde iduk. **19** Xu keqidæ bu hotunning balisi õldi; qünki u balisini besip õltürüp qoyõjanidi. **20** U yerim keqidæ qõpup dedækliri uhlap qalõqanda, yenimdin oõlumni elip õz kuqikioqa selip, õzining õlgæn oõlìni mening kuqikimoqa selip qoyuptu. **21** Ætisi qõpup balamni

emitay desam mana oluk turidu. Lekin atiganda qarislam, u man tuoqan bala amas idi, dedi. **22** Ikkinchi ayal: — Yak, undak amas. Tirik qalotini mening oqlum, olgini sening oqlung, dedi. Lekin birinchi ayal: — Yak, olgini sening oqlung, tirik qalotini mening oqlum, dedi. Ular xu halatta padixahning aldida talixip turatti. **23** Padixah: — Biri: «Tirik qalotini mening oqlum, olgini sening oqlung» daydu. Emma yana biri: «Yak, olgini sening oqlung, tirik qalotini mening oqlum» daydu, dedi. **24** Padixah: Manga bir kiliq elip kelinglar, dedi. Ular kiliqni padixahka elip kalganda **25** padixah: Tirik balini otturidin kesip ikki parqa kilip yerimini biriga, yana bir yerimni ikkinchisiga beringlar, dedi. **26** U wakitta tirik balining anisi oz balisoqa iqini aqritip padixahka: — Ah oqjam! Tirik balini uningoga borsila, hargiz uni olturmigayla! — dep yalwurdi. Lekin ikkinchisi: — Uni na meningki na seningki kilmay, otturidin kesinglar, dedi. **27** Padixah jawabən: — Tirik balini uningoga beringlar, uni heq olturmanglar; qunki bu balining anisi xudur, dedi. **28** Pütkül Israil padixahning qilolan hekumi toqrisida anglidi wa ular padixahtin korkti, qunki ular Hudaning adil hekumlarni qikirix danaligining uningda barligini kerdi.

4 Sulayman padixah pütkül Israiloga padixah boldi. **2** Uning qong amaldarliri munular: — Zadokning oqli Azariya kahin idi; **3** Xixaning oqulliri Elihoraf wa Ahiyah katiplar idi; Ahiludning oqli Yehoxafat diwanbegi idi; **4** Yehoyadaning oqli Binaya qoxunning bax sardari idi. Zadok bilan Abiyatar kahinlar idi; **5** Natanning oqli Azariya nazarat begi, Natanning yana bir oqli Zabud ham

kahin wə padixahning məslihətqisi idi. **6** Ahixar ordining oqjidari, Abdaning oqli Adoniram baj-alwan begi idi. **7** Pütkül Israil zeminida Sulayman padixahning ezi üqün wə ordidikiliri üqün yemək-iqmək təminləydiqan, on ikki nazarətqi təyinlängənidi; ularning hər biri yilda bir aydin yemək-iqmək təminləxkə məs'ul idi. **8** Ularning ismi təwəndə hatirilängən: Əfrait taqlıq rayoniqə Bən-Hur; **9** Makaz, Xaalbim, Bəyt-Xəməx wə Elon-Bəyt-Hənanqə Bən-Dəkər; **10** Arubotqa Bən-Həsəd; u yənə Sokoh wə Həfər degən barlıq yurtkimu məs'ul idi; **11** yənə Nafat-Doroqə Bən-Abinadab (u Sulaymanning kızı Tafatni hotunlukqa aloqan); **12** Taanak, Məgiddo wə Yizrəəlning təwənki tərpidiki Zarətaning yenida bolqan pütkül Bəyt-Xanoqə, xundakla Bəyt-Xandin tartip Abəl-Məholahqıqə, Jokneamdin ötküqə bolqan zeminlarqə Ahiludning oqli Baana; **13** Ramot-Gileadqa Bən-Gəbər; u yənə Gilead yurtioqə jaylaxqan, Manassəhning oqli Yairoqə təwə bolqan kəntlər wə həm Baxandiki yurt Argob, jümlidin u yərdiki sepili, mis baldaqlıq qowukliri bolqan atmıx qong xəhərgimu məs'ul idi. **14** Mahənaimoqə Iddoning oqli Ahinadab; **15** Naftaliqə Ahimaaz (u Sulaymanning kızı Basimatni hotunlukqa aloqanidi). **16** Axir wə Alotqa Huxayning oqli Baana; **17** Issakarqə Paruahning oqli Yəhoxafat; **18** Binyamin zeminiqə Elaning oqli Ximəy; **19** Gilead zeminiqə (əslidə Amoriylarning padixahı Sihon wə Baxanning padixahı Ogning zemini idi) Urining oqli Gəbər. U xu yurtqa birdinbir nazarətqi idi. **20** Yəhuda bilən Israilning adəmliri dengiz sahilidiki qumdək nuroqun idi. Ular yəp-iqip, huxallıq qılatti. **21** Wə

Sulayman bolsa [Əfrat] dəryasidin tartip Filistiylərnin zeminioğa wə Misirning qebralirioğiə bolğan həmmə padixahlıqlarning üstidə səltənət kılatti. Ular ulpan kəltürüp Sulaymanning pütün ömrində uning hizmitidə bolatti. **22** Sulaymanning ordioğa ketidioğan künlük təminat üqün ottuz kor taskioğan aq un, atmix kor qara un, **23** on bordioğan uy, yaylaqtin kəltürölgən yigirmə uy, yüz koy ketatti; buningdin baxqa buoılar, jərənlər, kiyiklər wə bordioğan tohular lazim idi. **24** Qünki u Tifsahdin tartip Gazaioğiə, [Əfrat] dəryasining bu tərpidiki həmmə yurtlarning üstidə, yəni [Əfrat] dəryasining bu tərpidiki barlıq padixahlarınin üstidə həküm sürətti; uning tət ətrapi tinq idi. **25** Sulaymanning pütkül künliridə Dandin tartip Bəər-Xebaoğiə Yəhuda bilən Israil adəmlirining hərbi öz üzüm teli wə öz ənjür dərihining tegidə aman-esən olturatti. **26** Sulaymanning jəng hərwilirining atlıri üqün tət ming athanisi, on ikki ming qəwəndizi bar idi. **27** Məzkur nazarətqilərnin hərbi özigə bekitilgən ayda Sulayman padixahqa wə uning dastihioğa kəlgənlərnin həmmisining yemək-iqməklirini keməytməy təminləytti. **28** Həlk bolsa hərbi özigə bekitilgən norma boyiqə at-keqirlar üqün arpa bilən samanlarni [nazarətiqilər bar] yərgə elip kelətti. **29** Huda Sulaymanoğa dengiz sahilidiki kumdək danalik, intayin mol pəm-parasət ata kılıp, uning kəlbini kəng kılıp zor yorutti. **30** Xuning bilən Sulaymanning danalığı barlıq xərktikilərnin danalığıdin wə Misirdiki barlıq danalıqtin axti. **31** Qünki u barlıq adəmlərdin, jümlidin əzrahlık Etan bilən Maholning ooqulliri Həman, Kalkol wə Darda

degənlərdin dana idi; wə uning xəhriti ətrapidiki həmmə əllər arisida yeyildi. **32** U eytkən pənd-nəsihət üq ming idi; uning xeir-küyliri bir ming bəx idi. **33** U Liwandiki kedir dərihidin tartip tamda əsidioqan lepəkgülgiqə dərəh-giyahlarıning həmmisini bayan kəlip hatiriligənidi; u yənə mal wə həywanlar, kuxlar, həxarət-əmiligüqilər wə beliklər toqrisida bayan kəlip hatiriligənidi. **34** Sulaymanning danalığını angliqili kixilər barlıq əllərdin kəltti, xundakla uning danalığı toqruq həwər tapqan yər yuzidiki həmmə padixahlərdin kixilər kəlməktə idi.

5 Turning padixahı Hiram Sulaymanni atisining orniqə padixah boluxqə məsih kəlinqan dəp anglap, əz hizmətkarlırini uning kəxiqə əwətti; qünki Hiram Dawutni izqil səyğüqi idi. **2** Sulayman Hiramqə adəm əwitip mundaq uqurni yətküzdi: — **3** «Əzüng bilisənki, atam Dawutning düxmənlirini Pərwərdigar uning puti astiqə koyuqə, u ətrapida hər tərəptə jəng kəloqanlıki tūpəylidin Pərwərdigar Hudasing namioqə bir ibadəthana yasiyalmidi. **4** Əmdi hazır Pərwərdigar Hudayim manga həmmə tərəptin aram bərdi; həqbir düxminim yok, həqbir bala-kəza yok. **5** Mana, Pərwərdigarning atam Dawutqə: «Mən sening ornungqə əz təhtinggə olturoquzqan oqlung bolsa, u mening namioqə bir ibadəthana yasaydu» dəp eytkinidək, mən Pərwərdigar Hudayimning namioqə bir ibadəthana yasay dəp niyət kəldim; **6** əmdi mən üqün [adəmliringgə] Liwandin kedir dərəhlirini kesinglar, dəp yarlıq qüxürgin; mening hizmətkarlırim sening hizmətkarlıringqə həmdəmdə bolidu. Sening bekitkining boyiqə hizmətkarlıringqə berilidioqan ix

həqqini sanga tələymən; çünki özünggə ayanki, dərəh kesixtə arimizda heqkim Zidondikilərdək usta əməs». 7 Hıram Sulaymanning sözünü angliqanda intayin huxal bolup: — Būgün bu uluq həlk üstigə həküm sürüxkə Dawutka xundak dana bir oqul bərgən Pərwərdigarəyə təxəkkür eytilsun! — dedi. 8 Hıram Sulaymanoğa adəm əwətip: — Sən mənə qoyqan tələpliringni anglap qobul qıldim. Mən sening kedir yaşıqı və arqa yaşıqı toqruluk arzu qılqanliringning həmmisini ada qilimən; 9 Mening hizmətkarlırim xularni Liwandin dengizəyə apiridu; mən ularni sal qilip baqlap, dengiz bilən sən mənə bekitkən yərgə yətküzimən, andin xu yərdə ularni yəxküzimən. Xuning bilən sən ularni tapxuruwelip, elip ketisən. Buning hesabəyə sən tələplirim boyiqə ordidikilirim üqün yemək-iqmək təminligəysən, — dedi. 10 Xundak qilip, Hıram Sulaymanoğa barlıq təlipi boyiqə kedir yaşıqliri və arqa yaşıqlirini bərdi. 11 Sulayman Hıramoğa ordidikilirining yemək-iqmikigə yigirmə ming kor buqday və yigirmə bat sap zəytun meyini əwətip bərdi. Hər yili Sulayman Hıramoğa xundak berətti. 12 Pərwərdigar Sulaymanoğa wədə qılqandək uningəyə danalıq bərgənidi. Hıram bilən Sulaymanning arisida inaklıq bolup, ikkisi əhdə tüzüxti. 13 Sulayman padixah pütün Israildin haxarəyə ixləmqilərnə bekitti, ularning sani ottuz ming idi. 14 U bularni nəwət bilən hər ayda on mingdin Liwanoğa əwətətti; xundak qilip, ular bir ay Liwanda tursa, ikki ay əyidə turdi. Adoniram haxarqilaning üstidə turatti. 15 Sulaymanning yətmix ming həmmili, taqlarda ixləydiqan səksən ming taxqisi bar idi. 16 Uningdin baxqa Sulaymanning

mənsəpdarlıridin ix üstigə qoyulğan üq ming üq yüz ix bexi bar idi; ular ixləmqilərnı baxquratti. **17** Padixah yarlık qüxürüxi bilən ular ibadəthanining ulini selixqa yonulğan, qong wə qımmətlik taxlarnı kesip kəltürdi. **18** Wə Sulaymanning tamqiliri bilən Hıramning tamqiliri wə Gəballıqlar qoxulup taxlarnı oyup, əyni yasax üqün yaşaq həm taxlarnı təyyarlap qoydi.

6 Israillar Misirdin qıqkəndin keyinki tət yüz səksininqi yili, Sulaymanning Israilning üstidiki səltənitining tətinqi yilining ikkinqi eyida, yəni Zif eyida u Pərwərdigarning əyini yasaxqa baxlıdi. **2** Sulayman padixah Pərwərdigarğa yasioğan ibadəthanining uzunluqi atmıx gəz, kəngliki yigirmə gəz wə egizliki ottuz gəz idi. **3** Ibadəthanidiki «mukəddəs jay»ning aldidiki aywanning uzunluqi ibadəthanining kəngliki bilən barawər bolup, yigirmə gəz idi. Ibadəthanining aldidiki aywanning kəngliki on gəz idi. **4** U ibadəthanioğa rojəklik derizə-pənjirilərnı ornatti. **5** Ibadəthana temioğa, yəni mukəddəs jay wə «kalamhana»ning temioğa yandax [üq kəwətlik] bir imarətni saldi wə uning iqigə hujrilarnı yasidi. **6** [Taxkırıqi imarətning] təwənkı kəwitining kəngliki bəx gəz, ottura kəwitining kəngliki altə gəz, üqinqi kəwitining kəngliki yəttə gəz idi. Qünki ibadəthanining taxqi temida limlarnı ornatqan təxüklər bolmasliqi üqün u tamoğa təkqə qıqiriləjanidi. **7** Ibadəthana pütünləy təyyar qilip elip kelingən taxlardın bina qilinojanidi. Xundak qiloğanda, uni yasioğan wakıtta nə bolqa nə palta nə baxqa təmür əswablarning awazi u yərdə heq anglanmaytti. **8** Təwənkı kəwətning hujrilirining kirix ixiki ibadəthanining ong

təripidə idi; bir aylanma pələmpəy ottura kəwətkə andin ottura kəwəttin üqinqi kəwətkə qıqatti. **9** Xundak kılıp [Sulayman] ibadəthanini yasap püttürdi. Ibadəthanining üstigə har-limlarni bekitip, uni kedir tahtaylar bilən kəplidi. **10** U ibadəthanioqa yandax imarətning kəwətlirining egizlikini bəx gəzdin kildi. Xu imarətning kəwətliri ibadəthanioqa kedir limliri arkilik tutuxukluk idi. **11** Pərwərdigarning səzi Sulaymanoqa kelip mundak deyildiki: — **12** «Sən Manga yasawatkan bu ibadəthanioqa kəlsək, əgər sən bəlgilimilirimdə mengip, həkümlirimgə riayə kılıp, barlik əmrlirimni tutup ularda mangsang, Mən atang Dawutka sən toqruluk eytkan səzümgə əməl kəlimən; **13** Mən Israillarning arisida makan kılıp öz həlkim Israilni əsla taxlimaymən». **14** Sulayman ibadəthanini yasap püttürdi. **15** Ibadəthanining tamlirining iq təripini u kedir tahtayliri bilən yasap, ibadəthanining tegidin tartip torusning limlirioqə yaqəq bilən kəplidi; wə arqa tahtayliri bilən ibadəthanioqa pol yatquzdi. **16** U ibadəthanining arqa temidin yigirmə gəz əlqəp ara tam yasap, iqqiriki hanini hasil kildi; u tegidin tartip torus limlirioqə kedir tahtayliri bilən kəplidi. Bu əng iqqiriki hana bolup, yəni «kalamhana», «əng mukəddəs jay» idi. **17** Uning aldidiki əy, yəni mukəddəs hanining uzunluqi kirik gəz idi. **18** Ibadəthanining iqqi tamlirioqa kəpak wə qeqəkning nushiliri nəqix kəlinoqanidi. Ibadəthana pütünləy kedir tahtaylar bilən kəplanoqanidi. Həq tax kərünməytti. **19** Pərwərdigarning əhdə sanduqini u yərdə qoyux üqün, u ibadəthanining iqqiridiki kalamhanini yasidi. **20** Kalamhanining uzunluqi

yigirmə gəz, tooqrisi yigirmə gəz, egizliki yigirmə gəz idi; u uni sap altundin qaplidi, xundakla uning aldidiki kedir yaqraqlik qurbangahnimu xundak qaplidi. **21** Sulayman ibadəthanining iqini sap altun bilən qaplidi; u iqki kalamhanining aldini altun zənjirlər bilən tosidi; kalamhanini altun bilən qaplidi. **22** Xu tərīkidə u pütkül ibadəthanini, yəni pütkül ibadəthanining iqini altun bilən toluq qapliqanidi. Kalamhaniqə təəlluq bolqan qurbangahnimu pütünləy altun bilən qapliqanidi. **23** Kalamhaniqə u zəytun yaqraqidın ikki kerubning xəklini yasidi. Hərbirining egizliki on gəz idi. **24** Bir kerubning bir qanitining uzunluqı bəx gəz wə yənə bir qanitining uzunluqı həm bəx gəz bolup, bir qanitining uqidin yənə bir qanitining uqioqıqə on gəz idi. **25** İkkinqi kerubning ikki qaniti qoxulup on gəz idi. İkki kerubning qongkiqiklikı wə xəkli ohxax idi. **26** Bir kerubning egizliki on gəz bolup, ikkinqi kerubningkimu həm xundak idi. **27** U kerublarnı iqqiriki hanida qoydi. Kerublarning qanatlırı yeyilip turatti. Birsining bir qaniti bir tamqə tegip, ikkinqisining qaniti udulidiki tamqə tegip turatti; ikkisining iqidiki qanatlırı hanining otturisida bir-birigə tegixip turatti. **28** U kerublarnı altun bilən qaplidi. **29** U ibadəthanining tamlirining pütkül iq qərsini, yəni iqqiriki hanining wə həm taxqiriki hanining qərsini kerub bilən horma dərəhlirining xəkilliri wə qeqək nushiliri bilən nəqix qildi. **30** Ibadəthanining polini, yəni iqqiriki hanining həm taxqiriki haniningkini altun bilən qaplidi. **31** Kalamhanining kirix eqiziqə u zəytun yaqraqidın etilgən qox ixiklərnı yasidi. Ixiklərnıng kexəkliri wə bexi eqning

toʻqrisining bəxtin bir qismi idi. **32** Bu qox ixiklār zəytun yaʻoʻiqidin etilgənidi; u ixiklārning üstigə kerublar, horma dərəhliri wə qeqək nushiliri nəxix qilinip zinnətləngənidi; u ixiklārni, jümlidin kerub bilən horma dərəhlirining nəxixlirini altun bilən qaplidi. **33** Ibadəthanining taxqi hanisining ixikining kexəklirini zəytun yaʻoʻiqidin yasidi; ular əyning toʻqrisining tətтин bir qismi idi; **34** qox qanatlik ixik bolsa arqa yaʻoʻiqidin yasaldi. Bir qaniti yeyilip qatlinatti, ikkinqi qanitimu yeyilip qatlinatti. **35** U ularning üstigə kerublar, horma dərəhliri wə qeqək nushilirini nəxix kildi; andin ularning üstigə, jümlidin nəxixlār üstigə altun qaplidi. **36** Iqkiriki hōylining temini bolsa u üç qəwət yonuloqan tax bilən bir qəwət kedir yaʻoʻiqidin yasidi. **37** [Sulaymanning səltənitining] tətinqi yilining Zif eyida Pərwərdigarning ibadəthanisining uli selindi. **38** Wə on birinqi yilining Bul eyida, yəni səkkizinqi ayda ibadəthanining hēqyeri qaldurulmay, layihə boyiqə pütünləy tamam boldi. Xundak qilip uning əyni yasixioqə yəttə yil kətti.

7 Sulayman əz ordisini bolsa, on üç yilda yasap püttürdi. **2** U yasioqan bu «Liwan ormini sariyi»ning uzunluqini yüz gəz, kənglikini əllik gəz wə egizlikini ottuz gəz kildi. Kedir yaʻoʻiqi tüwrükidin tət qatar wə tüwrüklārning üstigə kedir limliri qoyuloqanidi. **3** Tüwrüklārning üstidiki lim kətürüp turoqan əgzisimu kedir yaʻoʻiqidin idi. Limlar jəmiy kirik bəx bolup hər qatarda on bəxtin idi. **4** Uning üç qəwət derizisi bar idi, üç qəwəttiki derizilār bir-birigə udulmuʻudul idi. **5** Barlik ixiklār wə kexəklār tət qasilik qilinoqandi; ixiklār üç kəznəklik bolup, ixiklār

bir-birigə udulmu'udul idi. **6** U uzunlukini əllik gəz, toqrisini ottuz gəz qilip, tüwrüklük bir dəhliz yasidi; uning aldida yənə bir dəhliz bar idi, wə uning aldida yənə tüwrüklük aywan bar idi. **7** Andin keyin u sorak soraydiqan təhti üçün «Sorak dəhlizi» dəp ataloqan yənə bir dəhlizni yasidi. U dəhlizning tegidin tartip torusning limliriqə kedir yaqiqi bilən qaplanoqanidi. **8** [Sulayman] əzi olturidiqan saray, yəni dəhlizning arqa hoylisoqə jaylaxaқан sarayning layihisi «[sorak] eyi»ningkigə ohxax idi. Sulayman əz əmrigə aloqan Pirəwnning kizi üçün xu dəhlizgə ohxax bir sarayni yasatti. **9** Bu imarətlərninğ həmmisi iqqiriki tamliridin tartip qong hoylining tamliriqə, ulidin tartip əgzining pəwaziqə qimmət taxlardin, yəni əlqəm boyiqə oyulup andin iq-texi hərə bilən kesilgən taxlardin yasaloqanidi. **10** Ulliri bolsa qong wə qimmət taxlardin, uzunluqi on gəz wə səkkiz gəz boləqan taxlardin qilinoqanidi. **11** Ullarning üstigə yənə bekitilgən əlqəm boyiqə oyuloqan qimmət esil taxlar wə kedir limliri qoyuloqanidi. **12** Qong hoylining qərisidiki tam üq kəwət oyuloqan tax wə bir kəwət yonuloqan kedir limliridin yasaloqanidi. Pərwədigarning ibadəthanisining iqqiriki hoylisining temi wə yənə ordidiki dəhlizining temimu xundəq yasaloqanidi. **13** Sulayman padixah adəm əwətip Hiramni turdin kəltürdi. **14** U kixi Naftali kəbilisidin boləqan bir tul hotunning ooqli bolup, atisi turluq bir miskər idi. Hiram miskərqiliktə türlük ixlarni qilixqa tolimu usta, pəm-parasətlük wə bilimlik idi. U Sulayman padixahning qexioqə kelip, uning həmmə ixini qildi. **15** U əzi ikki

tüwrükni mistin yasidi. Hər bir tüwrükning egizliki on səkkiz gəz bolup, aylanmisi on ikki gəz idi. **16** Bu tüwrüklərnin üstigə koyux üqün mistin ikki tajni kuyup yasap, uning üstigə koydi. Bir tajning egizliki bəx gəz, ikkinji tajning egizlikimu bəx gəz idi. **17** Tüwrüklərnin təpisdiki tajlar torlaroşa ohxax zinnətlinip, zənjirlər wə torlanoşan həkilar bilən tokukluk idi. Bir tajning xundak yəttə qatar tor həkilibari bar idi, ikkinji tajningmu həm xundak yəttə qur tor həkilibari bar idi. **18** U yənə anarlarni, yəni tüwrüklərnin üstidiki hər bir tajni yepip turidoşan tor həkilarning üstigə ikki qatar anarni yasidi. U birinji wə ikkinji tajoşimu ohxaxla xundak kildi. **19** Aywandiki tüwrüklərnin üstidiki tajliri nilupər xəkillik bolup, egizliki tət gəzdin idi. **20** Ikki tüwrükning tajliridiki tor həkilibariyoşa yəkin tompiyip qikқан jayning üstidə kəwətmu-kəwət qəridigən ikki yüz anar nushisi bar idi. Ikkinji tajning qərisimu ohxax idi. **21** U tüwrüklərnin ibadəthanining aldidiki aywanoşa tiklidi. Ong tərapiyə birni tikləp namini «Yaqin», sol tərapiyə birni tikləp, namini «Boaz» atidi. **22** Tüwrüklərnin üsti nilupər xəklidə yasaləjanidi. Buning bilən tüwrüklərnin ixliri pütəkənid. **23** U mistin «dengiz» dəp ataloşan yoşan das yasidi. Uning bir girwikidin yənə bir girwikigiqə on gəz kelətti. Uning aylamisi ottuz gəz idi. **24** Dasning girwiki asti qəridəp kəpak nushiliri bilən zinnətləngənidi. Bular dasning qərisining hər bir gezigə undin, ikki qatar koyuloşan idi. Ular das bilən bir wakitta kuyup qikiriloşanidi. **25** Das on ikki buka xəkli üstidə turoşuzuloşanidi. Bularning üqi ximal tərəpkə, üqi oqərb tərəpkə, üqi jənub tərəpkə, üqi

xərək tərəpkə yüzləngənidi. «dengiz» bularning üstidə idi; ularning arkisi iğ tərripidə idi. **26** Dasning kəlinliki alıqanning kənglikidək bolup, uning girwiki piyalining girwikidək, xəkli eqiloğan nilupərdək idi. Uningoğa ikki ming bat su siqatti. **27** Uningdin baxqa u mistin on təglikni yasidi. Hər bir təglikning uzunluqi tət gəz, kəngliki tət gəz bolup, egizliki üç gəz idi. **28** Bu təgliklər xundak yasaloğanidiki, ularning [rəsimlik] tahtiliri bar idi; tahtiliri ramkilar iğigə ornitiloğanidi. **29** Ramkilarning otturisidiki rəsim tahtaylirida wə ramkilarning əzidimu xirlar, buqilar wə kerublarning sürətlik zinnətliri bar idi; xirlar wə buqilarning asti wə üsti zənjirsiman gül qəmbirək xəkliyə zinnətləngənidi. **30** Hər bir təglikning mis oqliri bilən tət qaqi bar idi; təglikning dasni kətürüp turidioğan tət burjikidə jazisi bar idi; das astidiki putlirining hər tərripidə torlanoğan kuyma gül xahliri ornitiloğanidi. **31** Hər təglikning iğidə qongkurluqi bir gəz kelidioğan «kiqik təglik» bolup, aqzi dügilək idi; kiqik təglikning uzunluqi bir yerim gəz idi; aqzining ətrapida nəxiylər bar idi; ularning ramkiliri dügilək əməs, bəlki tət qasilik idi. **32** Tət qaqi rəsimlik tahtayliri astida bolup, ularning oqliri təglikkə bekitilgənidi. Hər bir qaqning egizliki bir yerim gəz idi. **33** Qaqların qurulumisi jəng hərwilirining qaqiridək idi. Uların qazanliri, kaskanliri, qetikliri wə oqlirining həmmisi mistin quyuloğanidi. **34** Hər bir təglikning tət burjikidə birdin tət tutquqi bar idi; ular təgliktin qiqip turatti wə ular təglik bilən təng quyuloğan. **35** Hər bir təglikning təpisdə egizliki yerim gəz kelidioğan bir yumilak jaza bar idi. Hər bir təglikning təpisdə tirək wə

rəsimlik tahtaylar bar idi. Ular təglik bilən təng quyuləjan.

36 U muxu tirək wə rəsim tahtayliridiki box orunlarəja kerub, xir wə horma dərəhlirining nushilirini wə qərisigə torlanəjan gül xahlirini nəqix qildi. **37** Xu tərīkidə u muxu on təglikni yasap boldi. Həmmisi bir nushida quyulup, ohxax qongluqta wə xəkildə idi. **38** U mistin on das yasiojan bolup, hərbi daska kirik bat su siəatti; hərbi dasning tooqrisi tət gəz idi. On təglikning hərbirining təpisi də birdin das bar idi. **39** U bəx dasni ibadəthanining ong yenida wə bəxni ibadəthanining sol yenida qoydi; mis dengizni ibadəthanining ong tərīpigə, yəni xərkiy jənu b tərīpigə qoydi. **40** Hiram xularəja təlluk das, kūrək wə qaqa-qūqilarnimu yasap təyyar qildi. Xundak qilip Hiram Sulayman padixah uqun Pərwərdigarning əyining barlik qurulu xizmitini pütküzdī: — **41** ikki tüwrük, ikki tüwrükning üstidiki apqursiman ikki bax wə bu ikki baxni yepip turidiəjan ikki torni yasitip pütürdi, **42** xu ikki tor üstigə qayqilaxturuləjan tət yüz anarni yasatti. Bir torda ikki qatar anar bolup, tüwrük üstidiki; apqursiman ikki baxni yepip turatti. **43** U on das təglikni wə das təglikigə qoyulidiəjan on «yuyux desi»ni, **44** «mis dengiz» wə uning astidiki on ikki mis buqini yasatkuzdi, **45** qazanlarni, kūrəklərnəni wə qaqa-qūqilarnimu təyyar qildi. Hiram Pərwərdigarning əyi uqun Sulayman padixahning əmri bilən yasiojan bu həmmə nərsilər parkiraydiəjan mistin idi. **46** Padixah ularni İordan tüzlənglikidə, Sukkot bilən Zarətaning otturisida, [xu yərdiki] seqizlayda qəlip yasap, quydurup qikti. **47** Bu nərsilər xunqə kəp boləqqa, Sulayman ularning əqirlikini əlqimidi. Xuning

bilən misning eoirlıki məlum bolmıdı. **48** Sulayman yənə Pərwərdıgarning öyi iqıdiki barlık əswablarnı yasattı: — yəni altun huxbuygahıni, «təkdım nan» koyulıdıoan altun xırəni, **49** Kalamhana aldıda turıdıoan sap altun qıraoıdanlarnı (bəxni ong yenıda, bəxni sol yenıda) yasattı; wə xularning gülsıman zınnətlırını, qıraoılrını, qıraoı kışkuqlırını altundın yasattı; **50** das-pıyalılrını, pıqaqlırını, qaqlırını, təhsılırını wə küldanlarning həmmısını sap altundın yasattı; u iqırıki hanıning, yəni əng muqəddəs jayning kətlınıdıoan, kox kənatlık ıxıklərnıng gırəlrını wə öydiki muqəddəs jayning [ıxıklırınıng] gırəlrını altundın yasattı. **51** Sulayman padıxah Pərwərdıgarning öyi üqün kıldurıdıoan həmmə quruluqlar tamam boləanda, u atısı Dawut [Hudaəja] atıoan nərsılərnı (yəni kümüx, altun wə türlük baxqa buyumlarnı) əkəltürüp Pərwərdıgarning öyınıng həzınılrıgə koydurdı.

8 Xu qaoıda Sulayman Pərwərdıgarning əhdə sanduqını «Dawut xəhırı»dın, yəni Zıondın yətkəp kelıx üqün İsrail aqsakallırını, kəbilə bəglırını wə İsrail jəmətlırınıng bəglırını Yerusalemoja əz yenıoja yıoılıxka qakırdı. **2** Buning üqün İsrailning həmmə adəmlırı Etanim eyıda, yəni yəttinqı aydıki bekitılğən həytta Sulayman padıxahning kəxıoja yıoııldı. **3** İsrailning həmmə aqsakallırı yetıp kəlgəndə Lawıylar əhdə sanduqını kətürüp [mangdı]. **4** Ular Pərwərdıgarning əhdə sanduqını, jamaət qedırı bilən unıng iqıdiki barlık muqəddəs buyumlarnı kətürüp elıp qıktı. Kahınlar bilən Lawıylar muxularnı elıp qıktı. **5** Sulayman padıxah wə unıng aldıoja yıoııləan barlık İsrail jamaiti əhdə sanduqınıng

aldida mengip, koplilikdin sanini elip bolmaydigan san-sanaksiz koy bilan kalilarni kurbanlik qilixatti. **6** Kahinlar Pərwədigarning əhdə sandukini öz jayioğa, ibadəthanining iqi «kalamhana»sioğa, yəni əng mukəddəs jayioğa elip kirip, kerublarning qanatlirining astioğa koydi. **7** Qunki kerublarning yeyilip turoğan qaniti əhdə sandukining orni üstidə boləqqa, əhdə sanduki bilən uni kətürüp turidigan baldaklarni yepip turatti. **8** Bu baldaklar nahayiti uzun boləqqa, kalamhanining aldidiki mukəddəs jayda turup, əhdə sandukining yenediki ikki baldakning uqlirini kərgili bolatti, biraq əyning sirtida ularni kərgili bolmaytti; bu baldaklar taki bügüngə kədər xu yərdə turmaqta. **9** Əhdə sandukining iqidə Musa pəyoğəmbər Həorəb teoğida turoğanda iqigə saloğan ikki tax tahtidin baxqa heqnərsə yok idi (Israilar Misir zeminidin qikqandin keyin Pərwədigar ular bilən həorəbdə əhdə tüzgənidi). **10** Wə xundak boldiki, kahinlar mukəddəs jaydin qikixioğila, bir bulut Pərwədigarning ibadəthanisini qapliwalidi. **11** Kahinlar bulut tūpəylidin öz wəzipilirini etəxkə erə turalmaytti; qunki Pərwədigarning julasi Pərwədigarning əyini tolduroğanidi. **12** Bu pəyttə Sulayman: — Pərwədigar tum qarangoçuluk iqidə turimən, dəp eytkanidi; **13** lekin, [i Pərwədigar], mən dərwəkə Sening üqün bir həywətlik makan bolsun dəp, Sən mənggü turidigan bir əyni yasidim, dedi. **14** Andin padixah burulup barliq Israil jamaitigə bəht tilidi; Israilning barliq jamaiti uning aldida turatti. **15** U mundaq dedi: — «Israilning Hudasi Pərwədigarə təxəkkür-mədhiyə boləy! U

Өз аоғзи билән атам Давутқа wәdә қилоғаниди wә Өз қоли билән уни әмәлгә ахурди. U Давутқа yәнә: — **16** «Mән Өз һәлқим Исраилни Мисир земинидин еlip қикқан күндин buyan namim үқүн бу yәрдә bir өy salay дәр Исраилning һәрқaysи қәбилirining xәһәrliridin һеққaysisini tallimidim; бирәқ һәлқим болоған Исраилоға һәкүмranlik қилsun дәр Давутни tallidim» degәnidi. **17** Әmdi атам Давутning Исраилning Hudasi Pәrwәrdigarning namioға аtap bir өy selix arzu-niyiti bar idi. **18** Бирәқ Pәrwәrdigar атам Давутқа: «Kәnglүngdә Mening namimoға bir өy yasaxқа қилоған niyiting yahxidur; **19** әmma xu өynи sән yasimaysән, bәlki sening puxtungdin bolidioғan oоғlung, u Mening namimoға аtap xu өynи salidu», degәnidi. **20** Mana әmdi Pәrwәrdigar Өz sөzigә әmәl қildi. Mән Pәrwәrdigar wәdә қилоғинидәк, атамning ornini besip, Исраилning tәhtigә olturdum; Исраилning Hudasi Pәrwәrdigarning namioға аtap bu өynи saldim. **21** Өydә әһdә sanduқи үқүн bir jayni rastlidim; әһdә sanduқи iqidә Pәrwәrdigarning ата-bowilirimizni Мисир земинидин еlip қикқанда, ular билән түзгән әһdә [tahtiliri] bardur». **22** Andin Sulayman Исраилning барliқ jamaitigә yüzlinip, Pәrwәrdigarning қurbangahining aldidа turup, қollirini asmanoға қаритip kөtүrүp **23** mundaq dua қildi: — «I Исраилning Hudasi Pәrwәrdigar! Nә yukiriki asmanda nә төwәnki yәрдә sәndәk Huda yoktur; aldingda pütүн қәlbi билән mangidioғan қulliring үқүн әһdәngdә turup өзgәrmәs muһәbbingni kөrsәtkүqisән. **24** Qünki Sән Өz қulung атам Давутқа бәrgән wәdidә turdung; Sән Өz аоғzing билән eytқан sөzünggә mana бүgүnkidәк Өz

qolung bilən əməl kilding. **25** Əmdi hazır, i Israilning Hudasi Pərwərdigar, Əz qulung atam Dawutka: — «Əgər sening əwladliring əz yollirioja səgək bolup sən Mening aldimda mangojandək mangidiojan bolsa, sanga əwladindin Israilning təhtidə olturidiojan bir zat kəm bolmaydu» dəp bərgən wədəngdə turojaysən. **26** Əmdi hazır, i Israilning Hudasi, Sən qulung Dawutka eytkan səzliring əməlgə axurulojay, dəp ətünimən! **27** Lekin Huda Əzi rastla yər yuzidə makan qilamdu? Mana, asmanlar bilən asmanlarning asmini seni siqduralmiojan yərdə, mən yasiojan bu əy qandakmu Sening makaning bolalisun?! **28** Lekin i Pərwərdigar Hudayim, qulungning duasi bilən iltijasioja kulak selip, qulungning bügün Sanga kətürgən nidasi wə tilikini angliojaysən; **29** xuning bilən Əz kəzliringni keqə-kündüz bu əygə, yəni Sən: «Mening namim u yərdə ayan bolsun» dəp eytkan jayoja keqə-kündüz tikkəysən; Əz qulungning u jayoja qarap qilojan duasioja kulak salojaysən. **30** qulung wə həlking Israil bu jayoja qarap dua qilojan qaojda, ularning iltijisioja kulak selip, Əz makaning qilojan asmanlardin turup angliojaysən, angliojiningda ularni kəqürgəysən. **31** Əgər birsi əz qoxnisioja gunah qilsa wə xundakla ixning rast-yalojanlikini bekitix üqün kəsəm iqküzülsə, bu kəsəm bu əydiki qurbangahingning aldioja kəlsə, **32** Sən kəsəmni asmanda turup anglap, amal qilip əz bəndiliring otturisida həküm qikarojaysən; gunahı bar adəmni gunahka tartip, əz yolini əz bexioja yandurup, gunahsiz adəmni aqlap, əz adillikioja qarap uningoa həkqini bərgəysən. **33** Əz həlking Israil Sening aldingda gunah qilojini üqün düxməndin

yengilsə, Sanga kaytip bu öydə turup, namingni etirap kılıp, Sanga dua bilən iltija kılsa, **34** Sən asmanda anglap, Öz həlking İsrailning gunahını kəqürüp, ularni Sən atabowilirioğa təkdım kıloğan zeminoğa kayturup kəlgəysən. **35** Ular Sanga gunah kıloğini üqün asman etilip yamoqur yaqmaydıoğan kıliwetilgən bolsa, lekin ular bu jayoğa qarap Sanga dua kılıp namingni etirap kılıp, Sening ularni kıyinqilikğa saloğining tüpəylidin öz gunahidin yenip towa kılsa, **36** Sən asmanda turup kulak selip, kulliringning wə həlking İsrailning gunahını kəqürgəysən; qünki Sən ularoğa mengix kerək boloğan yahxi yolni oğitısən wə Öz həlkinggə miras kılıp bərgən zeminning üstigə yamoqur yaqdurısən! **37** Əgər zeminda aqarqilik ya waba bolsa, ya ziraətlər Dan almisa ya hal qüxsə ya uni qekətkilər yaki qekətkə liqinkiliri besiwalsa, ya düxmənlər ularning zemindiki xəhərlirining kowuklirioğa hujum kılıp korxiwalsa, ya hərəkəndək apət ya kesəllik bolsa, **38** Sening həlking boloğan İsraildiki hərəkəndək kixi öz kənglidiki wabani bilip, ulardin hərəkəysi kixi kəllirini bu oygə sunup, hərəkəndək dua yaki iltija kıloğan bolsa, **39** əmdi Sən turuwatқан makaning asmanda turup anglap, kəqürüm kıloğaysən; Sən hərбір adəmnıng kəlbini bilgəqkə, amal kılıp özining yollirini özigə yanduroğaysən (qünki Sənla, yaloğuz Sənla həmmə insan balilirining kəblirini bilgüqidursən); **40** xundək kılıp, ular Sən atabowilirimizoğa təkdım kıloğan zeminda olturup əmrining həmmə künliridə səndin korqidioğan bolidu. **41** Öz həlking İsraildin bolmioğan, Sening uluoğ naming tüpəylidin yiraq-yiraqlardin kəlgən musapir bolsa **42** (qünki ular

Sening uluq naming, kudrätlik qolung wə sozojan biliking toqrisida angliylaydu), — undaq birsi kelip bu ey tərəpkə qarap dua qilsa, **43** Sən turuwatqan makaning bolojan asmanlarda uningoja kulak selip, u musapir Sanga nida kilip tiliginining həmmisigə muwapik qiləaysən; xuning bilən yər yüzidiki barliq əllər namingni tonup yetip, Öz həlqing Israildək Səndin qorqidiojan bolup, mən yasiojan bu öyning Sening naming bilən atalojinini bilidu. **44** Əgər Sening həlqing Sening tapxurukung bilən düxmini bilən jəng kilixka qikkanda, Sən talliojan bu xəhərgə, xundakla mən namingoja atap yasiojan bu ey tərəpkə qarap Sən Pərwədigarəja dua qilsa, **45** Sən asmanlarda turup ularning duasi bilən iltijasioja kulak selip, ularni nusrətke erixtürgəysən. **46** Əgər ular sanga gunah sadir qiləjan bolsa (qünki gunah kilmaydiojan heqixi yoktur) Sən ularəja oqəzəplinip, ularni düxmənlirining qolioja tapxurojan bolsang, bular ularni yirak-yekinoja, əzlrining zeminoja sürgün kilip elip barəjan bolsa, **47** lekin ular sürgün kiliojan yurtta əs-hoxini tepip towa kilip, əzi sürgün boləjan yurtta Sanga: — Biz gunah kilip, kəbihlikke berilip Səndin yüz örüp kəttuk, dəp yelinsa, **48** — əgər ularni sürgün qiləjan düxmənlirining zeminida pütün kəlbi wə pütün jenidin Sening tərpinggə yenip, Sən ularning ata-bowilirioja təkdin qiləjan zeminoja, Sən talliojan xəhər tərəpkə wə mən namingoja atap yasiojan bu ey tərəpkə yüzini kilip, Sanga qarap dua qilsa, **49** Sən turuwatqan makaning boləjan asmanlarda turup ularning duasi wə iltijasini anglap ular üqün həküm qikirip, **50** Öz həlqingning Sanga sadir qiləjan gunahini, Sanga

etküzgən həmmə itaətsizliklərini kəqürüm kılqaysən wə ularni sürgün kılqanlarning aldida ularqə rəhim tapkuzoqaysənki, xular ularqə rəhim kilsun **51** (qünki ular Əzüng Misirdin, yəni təmür tawlax peqidin qıqarqan Əz həlqıng wə Əz mirasingdur); **52** Sening kəzliring Əz kılungning iltijasıqə wə Əz həlqıngning iltijasıqə oquq bolqay, ular hər ixta sanga nida kılıp tiliginidə ularqə kılak salqaysən; **53** qünki Sən ata-bowilirimizni Misirdin qıqarqıningda Əz kılung Musa arqılık eytkıningdək, Sən həlqıngni Əzünggə has mirasing bolsun dəp, yər yüzidiki həmmə əllər arisidin ularni ayrim elip talliding, i Rəb Pərwərdigar!». **54** Sulayman Pərwərdigarqə xu barlık dua wə iltijalirini kılıp bolqanda, kollarini asmanqə qarap kətürüp Pərwərdigarning qurbangahıning aldida tizlinip turqan yərdin qopup, **55** erə turup Israilning barlık jamaitigə yukiri awazda bəht tiləp mundak dedi: — **56** «Uning barlık wədə kılqını boyıqə Əz həlqi Israilqə aram bərgən Pərwərdigar mubarəktur! U Əz kılı Musaning wasitisi bilən kılqan həmmə mehrıbanə wədılərnıng heqbiri yərdə qalmidi! **57** Pərwərdigar Hudayimiz ata-bowilirimiz bilən bolqandək biz bilən billə bolqay; U nə bizdin waz kəqmısun nə bizni taxlimısun; **58** buning bilən U kəlbimizni Uning yollirida mengixqə, Əzi ata-bowilirimizqə buyruqan əmrlər, bəlgilimilər wə həkümlərni tutuxqə Əzigə mayil kılqay; **59** mening Pərwərdigarning aldida iltija kılqan bu səzlim keqə-kündüz Pərwərdigar Hudayimizning yenida tursun; xuning bilən Əz kılung üqün toqra həküm kılıp, həlqıng Israil üqün toqra həküm kılıp,

hər kündiki dərdigə yətkəysən; **60** xuning bilən yər yüzidiki həmmə əllər Pərwərdigar Əzi Hudadur, Uningdin baxkisi heqkaysisi yoxtur dəp bilgəy, **61** xundakla bügün kılöjninglaroşa ohxax Uning bəlgilimiliridə mengixka wə əmrlirini tutuxka kəlbənglar Pərwərdigar Hudayimizəşa mukəmməl boləşay!». **62** Wə padixah pütün Israil bilən billə Pərwərdigarning aldidə kurbanliklarni kildi. **63** Sulayman Pərwərdigarəşa inaklik kurbanliki süpitidə yigirmə ikki ming kala wə bir yüz yigirmə ming koy kurbanlik kildi. Padixah bilən barlik Israillar xundak kılıp Pərwərdigarning əyini uningəşa beoixlidi. **64** Xu küni padixah Pərwərdigarning əyining aldidiki həylisining otturisini ayrip mukəddəs kılıp, u yərdə keydurmə kurbanliklar, axlik hədiyələri wə inaklik kurbanlikilirining yaqlirini sundi; qünki Pərwərdigarning aldidə turəjan mis kurbangah keydurmə kurbanliklar, axlik hədiyələri wə inaklik kurbanlikilirining yaqlirini kobul kılıxka kiqik kəldi. **65** Xuning bilən u waqıtta Sulayman wə uning bilən boləjan pütün Israil, yəni Hamat rayoniəşa kirix eoşizidin tartip Misir ekiniəşiqə həmmə yərlərdin kəlgən zor bir jamaət Pərwərdigar Hudayimizning aldidə yəttə kün wə yənə yəttə kün, jəmiy on tət künqilik həyt ətküzdi. **66** Səkkizinqi künidə u həlkni qayturdi; ular padixahning bəhtini tilidi; andin ular Pərwərdigarning Əz quli Dawutka wə həlqi Israiləşa kıləjan yaxxilikliri üqün kəlbidə xad-huram bolup əz əy-qedirlirigə qaytip kətti.

9 Sulayman Pərwərdigarning əyi, padixah ordisi wə xundakla quruxni arzu kıləjan baxka quruluqlarni kənglidikidək pütüzüp boləşanda, **2** Pərwərdigar

Sulaymanoʻja Gibeonda k r ng nd k  mdi ikkinji ketim uning ja k r ndi. **3** P rw rdigar uning ja mundak dedi: – «S n Mening aldimda qil jan dua w  iltijayingni anglidim; Mening namim uningda  b dgiq  ayan qilinixi  q n, s n yasioʻjan bu  yni  z mg  muk dd s kildim. Mening k zlim w  k ngl m xu y rd  h mix  bolidu. **4** S n bolsang, atang Dawutning aldimda mangoʻinid k, s nmu sanga buyruoʻqinimning h mmisig  muwapik  m l qilix  q n, b lgilimilirim w  h k mlirimni tutup, pak k ng l w  durusluk bil n aldimda mangsang, **5** M n  mdi atang Dawutka: «Israilning t htid  sanga  wladindin olturuxka bir zat k m bolmaydu» d p w d  qil jnimd k, M n padixahlik t htingni Israilning  stid   b dgiq  m hk m qilim n. **6** Lekin  z ng ya o qulliring Manga  gixixtin waz keqip M n aldinglarda qoyoʻjan  mrlirim bilən bəlgilimilirimni tutmay, b lki baxka ilahlarining kullukioʻja kirip ularoʻja s jd  kilsanglar, **7** xu qaodda Mən Israilni ularoʻja təkdim qil jan zeminidin  z p qikirimən; w   z namimni kərsitixkə  z mg  muk dd s qil jan bu  yni nəzirimdin taxlaymən w  Israil h mm  həklər arisida s z-q q k w  tapa-t nining obyekti bolidu; **8** Bu  y g rq  hazir kərkəm k r nsimu, xu zamanda uningdin  tk nl rning h mmisi zor h yran k lixip  xkirtip: «P rw rdigar bu zeminoʻja w  bu  yg  nemixka xundak qildi?» d p soraydu. **9** Kixilər: – Q nki [zemindiki həklər]  z ata-bowilirini Misir zeminidin qikaroʻjan P rw rdigar Hudasini taxlap, əzlrini baxka ilahlaroʻja baolap, ularoʻja s jd  qilip kullukida bololanliki  q n, P rw rdigar bu pütkül külpətni ularning bexioʻja

qūxūrūptu, dəp jawab beridu. **10** Xundak boldiki, yigirmə yil ətüp, Sulayman u ikki ɵyni, yəni Pərwərdigarning ɵyi bilən padixah ɵyini yasap boləjandin keyin, **11** Turning padixahi Hiram Sulaymanəja barlik tələpliri boyiqə kedir dərəhliri, arqa dərəhliri wə altun təminligini üqün Sulayman padixah uningəja Galiliyə əlkisidin yigirmə xəhərni bərdi. **12** Hiram Sulayman uningəja bərgən xəhərlərnı kərüxkə Turdin qıqip kəldi; ləkin ular uningəja həq yaqmıdi. **13** U: — Həy buradirim, sən muxu manga bərgining zadi kəndak xəhərlər?! — dedi. U ularni «Kabulning yurti» dəp atıdi, wə ular bügünki künqiğə xundak atıdidu. **14** Hiram bolsa padixahqa bir yüz yigirmə talant altun əwətkənıdi. **15** Sulayman padixah Pərwərdigarning ɵyini, ɵz ɵyini, Milloni, Yerusalemning sepilini, Həzorni, Məgıddoni wə Gəzər xəhərlirini yasax üqün haxarəja tutkan ixligüqilərnıng ixlıri mundak: — **16** (Misirning padixahi Pirəwn qıqip Gəzərgə hujum kilip elip, uni otta kəydürüp, xəhərdə turuwatkan Kənaaniylarnı kirip, xəhərni toy sowəjisi süpitidə Sulaymanning hotuni boləjan ɵz kızıəja bərgənıdi) **17** Sulayman Gəzər bilən təwənkı Bəyt-Həronni bina kildi; **18** u Baalat bilən ɵz zeminıdiki qəlgə jaylaxkan Tadmornımu yengıdin yasıdi, **19** xundakla ɵzigə has həmmə ambar xəhərlirini, «jəng hərəwisi xəhərliri»ni, «atliklər xəhərliri»ni wə Yerusalemda, Liwanda wə ɵzi soraydıəjan barlik zemında halıəjınıni bina kildi. **20** Israillardin bolmiəjan Amoriylar, Hıttiylar, Pərizziylər, Hıwiylar wə Yəbusiylardin [Israil] zemınıda kəlip qaləjanlarning həmmisini bolsa, **21** Sulayman bularnı, yəni Israillar pütünləy yəkitalmiəjan

əllərninǵ kəldük əwladlirini kulluk haxarəja tutti. Ular bügünki küngiqə xundak bolup kəldi. **22** Lekin Sulayman Israillardin heqkimni kul kilmay, bəlki ularni ləxkər, hizmətkar, həkümdar-əməldar, hərəwa bilən atliqlarning sərdarliri kildi. **23** Bulardin Sulaymanning ixlirini baxkuridioqan, yəni ixligüqilərninǵ üstigə qoyuloqan qong nazarətqilər bəx yüz əllik idi. **24** Pirəwnning kizi Dawutning xəhəridin kəqüp Sulayman uning üqün yasioqan əydə olturoqinida, u Millo kəl'əsini yasidi. **25** Sulayman Pərwərdigarəja yasioqan kurbangahda yilda üq kətim kəydürmə kurbanliklar bilən inaklik kurbanliklirini sunatti wə Pərwərdigarning aldidiki [huxbuygahta] huxbuy yakatti. Xu tərəkida u ibadəthanining ixlirini pütküzdü. **26** Sulayman padixah Ezion-Gəbərdə bir türküm kemilərnini yasidi. U yər bolsa Edom zeminida, Kizil dengiz boyidiki Elatning yenida idi. **27** Hiram öz hizmətkarliri, yəni dengizqilikni obdan bilidioqan nəqqə kemiqilərnini Sulaymanning hizmətkarlirioqan koxulup kemilərdə ixləxkə əwətti. **28** Ular Ofiroqan berip, u yərdin tət yüz yigirmə talant altunni elip kelip, Sulayman padixahqa apardi.

10 Xebaning ayal padixahı bolsa Sulaymanning Pərwərdigarning nami bilən baqlinixlik boləqan dangk-xəhritini anglap, uni kiyin qigix-soallar bilən sinqili kəldi. **2** U huxbuy buyumlar, intayin tola altun wə yakut-gəhərlər artiloqan təgilərnini elip, qong dəbdəbə bilən Yerusalemoqan kəldi. Sulaymanning kexioqan kəlgəndə öz kəngligə pükken həmmə ix toqruluk uning bilən söləxti. **3** Sulayman uning həmmə sorioqanlirioqan jawab bərdi. Heqnemə padixahqa karangoqu əməs idi,

balki h mmisid  uning ja jawab b rdi. **4** Xebaning ayal padixah  Sulaymanning danalixioja, yasiojan ordasarayoja, **5** dastihandiki taamlarolja,  m ldarlarning qatar-qatar olturuxlirioja, xizmatkarlirining qatar-qatar turuxlirioja, ularning kiyg n kiyimlirigə, uning sakiyilirioja w  uning P rw rdigarning  yid  atap sunojan keyd rm  qurbanliklirioja qarap,  ni iqig  q x p k tti. **6** U padixahqa: — Mən  z yurtumda silining ixliri w  danalixliri to risida angliojan h w r rast ik n; **7**  mma mən kelip  z kəzlim bilən kərmigüqə bu s zlrg  ix nmig nidim; w  mana, mən yeriminimu anglimiojan ik nm n; silining danalixliri bilən b rik t-bayaxatlikliri mən angliojan həwərdin ziyadə ik n. **8** Silining adəmliri nemidegən b htlik-h ! Həmixə silining aldirida turup danalixlirini anglaydiojan bu xizmatkarlar n k d r b htliktur! **9** Silidin s y ng n, silini Israilning t htig  olturozujojan P rw rdigar Hudaliri mubar ktur! P rw rdigar Israiloja m ngg l k baolijojan muh bbiti  q n, U silini to ra h k m w  adal t s rgili padixah kildi, dedi. **10** U padixahqa bir yüz yigirm  talant altun, intayin k p huxbuy buyumlar w  yakut-g h rl rni sowoja kildi. Xebaning ayal padixah  Sulayman padixahqa sunojan xunq  zor miqdardiki huxbuy buyumlar uningdin keyin heq k r ng n  m s **11** (Hiramning Ofirdin altun  pkelidiojan kemilirimu Ofirdin y n  intayin zor miqdardiki s nd l yaoliqi w  yakut-g h rl rni elip k ldi. **12** Padixah s nd l yaoliqidin P rw rdigarning  yi  q n w  padixahning ordisi  q n p l mp y-salasanlar yasatti h m n oym -nawaqilar  q n qiltarlar w  sazlarni xuningdin

yasatti. Xu waqittin keyin xundak zor miqdardiki esil sändäl yaşiqi bu waqitkiqä heq kältürülmidi ya kërülüp bakmidi). **13** Sulayman padixah Xebaning ayal padixahioja öz xahänä sahawitidin bərgəndin baxqa, ayal padixahning kəngli tartқан həmmi — nemə sorisa, xuni bərđi; andin u hizmətkarliri bilən yoloja qikip öz yurtioja qaytip kətti. **14** Sulaymanoja hər yili kältürülgən altuning əzi altə yüz atmix altə talant idi. **15** Bu kirimdin baxqa, tijarətqilərdin, oqətqilərnin sodisidin, barlıq Ərəbiyə padixahliridin wə öz zeminidiki əmədlərdin həm altun kältürüldi. **16** Sulayman padixah ikki yüz qong siparni soqturdi wə hər siparoja altə yüz xəkəl altun kətti; **17** xundakla üq yüz qalkanni yopilaklanoğan altundin yasidi; hər bir qalkanni yasaxqa üq mina altun ixlitildi; padixah ularni «Liwan ormini sariyi»oja esip qoydi. **18** Padixah pil qixliridin qong bir təhtni yasap, uni tawlanoğan altun bilən qaplatti. **19** Təhtning altə kəwətlik pələmpiysi bar idi. Təhtning bax yələnqiki yumilak bolup, orundukning ikki yenida tayanouqisi bar idi, hər bir tayanouqning yenida birdin erə turoğan xirning həykili bar idi. **20** Altə kəwətlik pələmpəyning üstidə, ong wə sol tərəpidə erə turoğan on ikki xirning həykili bolup, hər bir baskuqning ong-sol tərəpidə birdin bar idi; baxqa heqkandak əldə uningoja ohxax yasaloini yok idi. **21** Sulayman padixahning barlıq jam-piyaliliri altundin yasalogan; «Liwan ormini sariyi»diki barlıq qaqa-kuqilar tawlanogan altundin yasalogan; ularning heqkaysisi kümüxtin yasalmioğan; Sulaymanning künliridə kümüx heqnemigə ərziməytti. **22** Qünki padixahqa qaraxlıq dengizda yüridioğan, Hiramning

kemilirigə qoxulup «Tarxix kemə» ətritimu bar idi; «Tarxix kemə ətriti» üq yilda bir qetim kelip altun-kümüx, pil qixliri, maymunlar wə tozlarni əkelətti. **23** Sulayman padixah yər yuzidiki barliq padixahlardin bayliqta wə danalixta üstün idi. **24** Huda Sulaymanning kəngligə saloqan danalixni anglax üqün yər yuzidikilər həmmisi uning bilən didarlixix arzusi bilən kelətti. **25** Kəlgənlərnin həmmisi öz sowoqitini elip kelətti; yəni kümüx qaqa-kuqilar, altun qaqa-kuqilar, kiyim-keqəklər, dubuloqa-sawutlar, tetitkular, atlar wə qeqirlarni elip kelətti. Ular hər yili bəlgilik miqdarda xundaq qilatti. **26** Wə Sulayman jəng hərwiliri wə atliq əskərləni yioqdi; uning bir ming tət yüz jəng hərwisi, on ikki ming atliq əskiri bar idi; u ularni «jəng hərwisi xəhərliri»gə wə əzi turuwatqan Yerusalemoqa orunlaxturdi. **27** Padixah Yerusalemda kümüxni taxtək kəp, kedir dərəhlirini jənubiy tüzləngliktiki üjmə dərəhliqigə ohxax nuroqun qildi. **28** Sulayman aloqan atlar Misirdin wə Kuwədin idi; padixahning tijarətqiliri ularni Kuwədin bekitilgən baqada alatti. **29** Misirdin elip kəlgən bir jəng hərwisining baqasi altə yüz kümüx tənggə, hər at bolsa yüz əllik tənggə idi; wə ular yənə Hittiylarning padixahliri həm Suriyə padixahliri üqünmu ohxax baqada elip qikti.

11 Lekin Sulayman padixahning kəngli Pirəwnning qizidin baxqa kəp qətəllik ayallaroqa, jümlidin Moabiy, Ammoniy, Edomiy, Zidoniy, Hittiy ayallirioqa qüxkənidi. **2** Pərwərdigar əslidə muxu əllər toquruluq Israillaroqa: «Uların qizlirini izdəp barmanglar, wə ularni silərnin kilərgə kirgüzmənglar; qünki ular

kəngülliringlarni qokum öz məbudlirioja azduridu» dəp agahlandurojan. Birak, Sulaymanning kengli dəl xularoja baolandi. **3** Uning yettə yüz ayali, yəni hanixi wə üq yüz keniziki bar idi; ayalliri uning kenglini azdurup buriwətkənidi. **4** Xundak boldiki, Sulayman yaxanojanda, uning ayalliri uning kenglini baxqa ilahlaroja azdurup buruwətti; xuning üqün uning kengli atisi Dawutningkidək Pərwərdigar Hudasioja mutlək sadik bolmidi. **5** Xunga Sulayman Zidoniylarning məbudi Axtarotni, Ammoniylarning yirginqlik məbudi Milkomni izdidi; **6** Xuning bilən Sulayman Pərwərdigarning nəziridə rəzillik kildi; u atisi Dawut Pərwərdigaroja əgəxkəndək izqillik bilən əgəxmidi. **7** Andin Sulayman Yerusalem aldidiki edirlikta Moabiylarning yirginqlik məbudi Kemox həm Ammoniylarning yirginqlik məbudi Milkom üqün bir «yukiri jay»ni yasidi; **8** xuningdək əzining məbudlirioja huxbuy yakidiojan wə kurbanlik kilidiojan hər bir yat əllik ayali üqünmu u xundak kildi; **9** Xunga Pərwərdigar Sulaymandin rənjidi; gərqə U uningoja ikki ketim kəringən bolsimu, xundakla uningoja dəl muxu ix toqruluk, yəni baxqa ilahlarni izdiməslikini tapiliojan bolsimu, uning kengli Israilning Hudasi Pərwərdigardin aynip kətti; u Pərwərdigarning tapiliojiniyoja əməl kilmidi. **11** Xuning üqün Pərwərdigar Sulaymanoja mundak dedi: — «Sən xundak kiliwerip, Mening sanga buyruoan əhdəm bilən bəlgilirimni tutmiojining üqün, Mən jəzmən padixahlikni səndin yirtiwetip hizmətkaringoja berimən. **12** Lekin atang Dawutning wəjidin sening öz künliringdə Mən xundak kilməymən, bəlkə oqlungning kolidin uni

yirtiwetimən. **13** Lekin pütün padixahlikni uningdin yirtiwətməymən, bəlki kulum Dawutning wəjidin wə Өzüm tallioqan Yerusalem üqün oqlungoqa bir kəbilini qaldurup qoyimən». **14** Əmma Pərwərdigar Sulaymanoqa bir düxmən, yəni Edomluk Hədadni qozojidi, u kixi Edomning padixahining nəslidin idi. **15** Əslidə Dawut Edom bilən [jəng kiləan] wakitta, qoxunning sərdari Yoab Edomning həmmə ərlirini yoqatqanidi (qünki Edomdiki həmmə ərlərnı yoqatquqə, Yoab bilən barliq Israillar u yərdə altə ay turoqanidi); u əltürülgənlərnı kəmgili qikqanda **17** Hədad atisining birnəqqə Edomiy hizmətqiliri bilən Misiroqa keqip kətkənidi. Hədad u qaoqda kiyik bala idi. **18** Ular Midiyan zeminidin qikip Paranoqa kəldi. Ular Parandin birnəqqə adəmnı elip əzlrigə qoxup Misiroqa, yəni Misirning padixahi Pirəwnning kexioqa kəldi. Pirəwn uningoa bir əy təksim kilip, ozuk-tülükmu təminlidi həmdə bir parqə yərnımu uningoa təkdım kildi. **19** Hədad Pirəwnning nəziridə kəp iltipat tapqan bolup, u əz hotunining singlisini, yəni Tahpənəs hanixning singlisini uningoa hotun kilip bərdi. **20** Tahpənəsning singlisi uningoa bir oqlul, Genubatni tuqlup bərdi. Tahpənəs Pirəwnning ordısında uni əzi qong kildi. Andin Genubat Pirəwnning ailisi, yəni Pirəwnning oqlulliri arısında turdi. **21** Hədad Misirda: «Dawut ata-bowilirining arısında uhlap qaldi» wə «Qoxunning sərdari Yoabmu əldi» dəp angliqanda Pirəwngə: — Mening əz yurtumoqa beriximoqa ijazət kiləayla, dedi. **22** Pirəwn uningoa: — Sening əz yurtumoqa baray degining nemə degining, mening keximda sanga nemə kəmlik kilidu? — dedi. U

jawabən: — Həq nərsə kəm əməs, əmma nemila bolmisun meni kətikli koyoqayla, dedi. **23** Huda Sulaymanoğa yənə bir duxminini kozoqidi; u bolsa oqjisi, yəni Zobaħning padixaħi Hədad'ezərning yenidin keqir kətkən Eliadaning oqli Rəzon idi. **24** Dawut [Zobaħliklarni] kətl qiloqanda Rəzon ulardın bir top adəmni əzigə toplaş ularning sərdari boldi. Andin keyin bular Dəməxkə berip u yərdə turup, Dəməxk üstidin həküm sürdi. **25** Xuning bilən Hədad Israiloğa awariqilik tuqduroqandin baxqa, Rəzon Sulaymanning barlik künliridə Israilning duxmini idi; u Israilni əq kərətti, əzi Suriyə üstidə padixaħ idi. **26** Sulaymanning Yəroboam degən bir hizmətkari bar idi. U Zərədaħdin kəlgən Əfraimiy Nibatning oqli bolup, anisi Zəruaħ isimlik bir tul ayal idi. Yəroboammu padixaħka qarxi qikti. **27** Uning padixaħka qarxi qikixtiki səwəbi mundaq idi: Sulayman Millo kəl'əsini yasiloqanda, atisi Dawutning xəhiridiki sepilning bir bəsükini yasawatatti; **28** Yəroboam kəwul kəysər yigit idi; Sulayman yigitning ixqan wə qakqan ikənlikini kərüp, uni Yüsüpning jəmətigə buyruloqan ixning üstigə koydi. **29** Xu künlərdə Yəroboam Yerusalemdin qikiwatqanda, uni izdəwatqan Xiloħluk Ahiyaħ pəyoqəmbər uni yolda uqratti. Ahiyaħ yipyengi bir tonni kiywaloqanidi. Ikkisi dalada yaloquz qaloqanda **30** Ahiyaħ üstidiki tonni koloqə elip, uni yirtip on ikki parqə kilip **31** Yəroboamoğa mundaq dedi: — «Əzünggə on parqini aloqin; qünki Israilning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mana, padixaħlikni Sulaymanning kolidin yirtiwetip on kəbilini sanga berimən. **32** Birak Qulum Dawutning wəjidin wə Yerusalem, yəni Israilning həmmə

qabiliridin tallioqan xəhər üçün bir qəbilə uningqə
qalidu. **33** — Qünki ular Meni taxlap Zidoniylarning
ayal məbudi Axtarotqa, Moabiylarning məbudi Kemoxqa
wə Ammoniylarning məbudi Milkomoqə səjdə qilip,
uning atisi Dawutning qilinöinidək qilmay, Mening
bəlgilimilirim bilən həkümlirimgə əməl qilmay, nəzirimdə
durus bolqanni qilmidi, Mening yollirimda mangmidi; **34**
lekin pütkül padixahlikni uning qolidin tartiwalmaymən;
qünki Mən tallioqan, Əz əmrlirim wə bəlgilimilirimni
tutqan qulum Dawutni dəp, uning əmrining barliq
künliridə uni həküm sürgüqi qilip qaldurimən. **35** Əmma
padixahlikni uning oqlining qolidin tartip elip, sanga
berimən, yəni on qəbilini berimən. **36** Lekin Mening
namimning xu yərdə boluxioqə Əzüm tallioqan xəhər
Yerusalemda, Mening aldimda qulum Dawut üçün həmixə
yoruq bir qiraq bolsun dəp, uning oqlioqə bir qəbilini
berəy. **37** Mən seni tallap, seni barliq halioqan yərlər
üstidə həküm sürgüzimən, sən Israiloqə padixah bolisən.
38 Wə xundak boliduki, əgər sən həmmə buyruoqanlirimni
anglap, Mening yollirimda mengip, nəzirimdə durus
bolqanni qilip, qulum Dawut qiloqandək Mening bəlgilirim
bilən əmrlirimni tutsang, əmdi Mən sən bilən billə
bolimən wə Dawutqa bir jəmət tikliginimdək, sangimu
mustəhkəm bir jəmət tikləymən wə Israilni sanga təqdim
qilimən. **39** Dawutning nəslini xu ixlar tüpəylidin harlap
pəs qilimən, lekin mənggülük əməs». **40** Xuning üçün
Sulayman Yəroboamni öltürüxkə pürsət izdəytti. Lekin
Yəroboam qeqip Misirning padixahı Xixakning qexioqə
bardi; Sulayman əlgüqə u Misirda turdi. **41** Sulaymanning

baxqa ixliri, uning həmmə qiloqan əməlliri wə uning danalığı bolsa «Sulaymanning Əməlliri» degən kitabqa pütülgən əməsmidi? **42** Sulaymanning Yerusalemda Israilning üstidə həküm sürgən waqti qirik yil boldi. **43** Sulayman ata-bowilirining arisida uhlidi wə atisi Dawutning xəhəridə dəpnə qilindi. Andin oqlı Rəhəboam ornida padixah boldi.

12 Rəhəboam Xəxəmgə bardı; qünki pütkül Israil uni padixah tikligili Xəxəmgə kəlgənidi. **2** Nibatning oqlı Yəroboam xu ixni angliqanda, xundak boldiki, u tehi Misirda idi (qünki Yəroboam Sulayman padixahtin keqip Misirda turuwatatti). **3** Əmdi ular adəm əwətip uni qaxirtip kəldi. Xuning bilən Yəroboam wə pütkül Israil jamaiti kelip Rəhəboamoqa səz qilip: **4** — Silining atiliri boynimizə saləjan boyunturukini eqlir qildi. Sili əmdi atilirining bizgə qoyəjan qattik tələpliri bilən eqlir boyunturukini yeniklitip bərsilə, silining hizmətliridə bolimiz, deyixti. **5** U ularə: — Həzirqə qaytip üq kündin keyin andin keximoqa yənə kelinglar, dedi. Xuning bilən həlk tarilip kətti. **6** Rəhəboam padixah əz atisi Sulayman həyat waqtida uning hizmitidə turəjan moysipitlardin məslihet sorap: — Bu həlkqə beridəjan jawabim toqlrisida nemə məslihet kərsitisilər? — dedi. **7** Ular uningə: — Əgər sili razilik bilən bugin bu həlkning hizmitidə bolimən desilə, (wə dərwəqə ularning hizmitidə bolsila) ularə yaxhi səzlər bilən jawab qilsila, ular silining barlik künliridə hizmətliridə bolidu, dedi. **8** Lekin u moysipitlarning kərsətkən məslihetini qayrip qoyup, əzi bilən qong boləjan, aldida hizmitidə boluwatqan

yaxlardin məslihət sorap **9** ularoşa: — Manga «Silining atiliri bizgə saloşan boyunturukni yeniklətkəyla» dəp tiligən bu həlkəə jawab beriximiz toşruluk qandak məslihət berisilər? — dedi. **10** Uning bilən qong bolşan bu yaxlar uningşa: — «Silining atiliri boyunturukimizni eoşir kildi, əmdi sili uni bizgə yenik kiloşayla» dəp eytkən bu həlkəə söz kiliş: — «Mening qimqilak barmikim atamning belidin tomrakşur. **11** Atam silərgə eoşir boyunturukni saloşan, lekin mən boyunturukunqlarni tehimu eoşir kilişmən. Atam silərgə kamqilar bilən tənbiş-tərbiyə bərgən bolsa, mən silərgə «qayanlik kamqilar» bilən tənbiş berimən», degəyla, — dedi. **12** Rəşoboam padixah ularşa: «Ūq kündin keyin andin keximoşa yənə kelinglar» deginidək, Yəroboam wə barlik həlk üqinqi küni uning kexioşa kəldi. **13** Padixah moysipitlarning uningşa bərgən məslihətini taxlap, həlkəə kattiklik bilən jawab bərdi. **14** U yaxlarning məslihəti boyiqə ularşa: — Atam silərgə eoşir boyunturukni saloşan, lekin mən boyunturukunqlarni tehimu eoşir kilişmən. Atam silərgə kamqilar bilən tənbiş-tərbiyə bərgən bolsa mən silərgə «qayanlik kamqilar» bilən tənbiş-tərbiyə berimən, dedi. **15** Xuning bilən padixah həlkning sözini anglimidi. Bu ix Pərwərdigar tərpidin bolşan; qünki buning bilən Pərwərdigarning Xiloşluk Ahiyahning wasitisişə Nibatning ooşli Yəroboamoşa eytkən səzi əməlgə axurulidoşan boldi. **16** Pütkül Israil padixahning ularning səzigə kulak salmioşinini kərgəndə həlk padixahka jawab beriş: — Dawuttin bizgə nemə nesiwə bar? Yəssəning ooşlida bizning həq mirasimiz yokşur! Öz

øy-qedirliringlaroqa kaytinglar, i Israil! I Dawut, sən öz jəmätinggila igə bol, — dedi. Xuning bilən Israillar öz öy-qedirlirioqa kaytip ketixti. **17** Əmma Yəhuda xəhərliridə olturoqan Israillaroqa bolsa, Yəroboam ularning üstigə həküm sürdi. **18** Rəhoboam padixah baj-alwan begi Adoramni Israillaroqa əwətti, lekin pütkül Israil uni qalma-kesək kilip eltürdi. U qaşda Rəhoboam padixah aldirap, özining jəng hərwisioqa qikip, Yerusalemoqa tikiwətti. **19** Xu tərکیدə Israil Dawutning jəmätidin yüz örüp, bügüngə kədər uningə qarxi qikip kəldi. **20** Israilning həmmisi Yəroboamning yenip kəlgənlikini angliqanda, adəm əwətip uni həlkning jamaitigə qakirdi. Ular uni pütkül Israilning üstigə rəsmiy padixah kildi. Yəhuda kəbilisidin baxka heqkim Dawutning jəmätigə əgəxmidi. **21** Rəhoboam Yerusalemoqa kaytip kelip, Israilning jəməti bilən jəng kilip, padixahlikni Sulaymanning ooqli boləqan özigə kayturup əkilix üqün Yəhudaning pütkül jəmätidin wə Binyamin kəbilisidin bir yüz səksən ming hillanoqan jənggiwar əskərni toplidi. **22** Lekin Hudaning səzi Hudaning adimi Xemayaşqa kelip: — **23** «Yəhudaning padixahi, Sulaymanning ooqli Rəhoboamoqa, pütün Yəhuda bilən Binyaminning jəmätigə wə həlkning qaloqanlirioqa söz kilip: — **24** «Pərwərdigar mundaq dəydu: — Hujumoqa qikmanglar, kərindaxliringlar Israillar bilən jəng kilmanglar; hərbinglar öz öyünglaroqa kaytip ketinglar; qünki bu ix Məndindur», degin» — deyildi. Ular Pərwərdigarning səzigə kulak saldi. Pərwərdigarning səzi boyiqə ular öylirigə kaytip kətti. **25** Yəroboam bolsa Əfraim taşliqidiki Xəkəm xəhirini yasap xu yərdə turdi;

keyin u yərdin qikiq Pənuəlni yasidi. **26** Rəhoboam kənglidə öz-əzigə: — Əmdi padixahlik Dawutning jəmətigə yenixi mumkin. **27** Əgər bu həlk Pərwərdigarning əyidə qurbanlik kiliqqa Yerusalemoqa qiqsa, bu həlkning kəlbi öz oqjisi, yəni Yəhuda padixahi Rəhoboamoqa yənə mayil bolidu, andin ular meni əltürüp yənə Yəhuda padixahi Rəhoboamning tərripigə yanarmikin, dedi. **28** Padixah məslihət sorap, altundin ikki mozay həykilini yasitip həlkqə: — Yerusalemoqa qikix silərgə eqir kelidu. I Israil, mana silərnə Misir zeminidin qikarəqan ilahlar! — dedi. **29** Birini u Bəyt-Əldə, yənə birini Danda turoquzup koydi. **30** Bu ix gunahqa səwəb boldi, qünki həlk mozaylirining birining aldida bax urəqili hətta Danəqiqə baratti. **31** U həm «egiz jaylar»da [ibadət] əylirini yasidi wə həm Lawiydin bolmioqan adəmlərnə kahin kiliq təyinləp koydi. **32** Yəroboam yənə səkkizinqi ayning on bəxinqi künini huddi Yəhudaning zeminidiki həytkə ohxax bir həyt kiliq bekitti. U əzi qurbangah üstigə qurbanlik kiliqili qikti. Xundak kiliq u Bəyt-Əldə əzi ətküzgən mozay məbudlirigə qurbanlik ətküzdi. U yənə Bəyt-Əldə salduroqan xu «egiz jaylar» üçün kahinlarnə təyinlidi. **33** U Bəyt-Əldə yasioqan qurbangah üstigə səkkizinqi ayning on bəxinqi küni (bu ay-künni u öz məyliqə tallioqanidi) qurbanliklarnə sunuxqa qikti; xu tərəkidə u Israillaroqa bir həyt yaratti; u əzi qurbangah üstigə qurbanliklarnə sundi wə huxbuy yakti.

13 Wə mana, Pərwərdigarning buyruqi bilən Hudaning bir adimi Yəhudadin qikiq Bəyt-Əlgə kəldi; xu pəyttə Yəroboam huxbuy yekixqa qurbangahning yenida turatti;

2 xu adəm qurbangahōqa qarap Pərwərdigarning əmri bilən qakirip: — I qurbangah, i qurbangah! Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana Dawutning jəmətidə Yosiya isimlik bir oşul tuşulidu. U bolsa sening üstüngdə huxbuy yakқан «yukiri jaylar»diki kaħinlarni soyup qurbanlik qilidu; xundakla sening üstüngdə adəm səngəkliri keydürülidu! — dedi. 3 U küni u bir bexarətlik alamətni jakarlap: Pərwərdigarning muxu səzini ispatlaydişan alamət xu boliduki: — Mana, qurbangah yerilip, üstidiki küllər təkülüp ketidu, — dedi. 4 Wə xundak boldiki, Yəroboam padixah Hudaning adimining Bəyt-Əldiki qurbangahqa qarap jakarlioşan səzini anglioşanda, u qurbangahta turup qolini sozup: — Uni tutunglar, dedi. Lekin uningōqa karitip sozoşan qoli xuning bilən xu peti kurup kətti, uni əzigə yənə yioqalmidi. 5 Andin Hudaning adimi Pərwərdigarning səzi bilən eytkan məjizilik alamət yüz berip, qurbangah həm yerilip üstidiki küllər təkülüp kətti. 6 Padixah Hudaning adimidin: — Pərwərdigar Hudayingdin mening haqqimdə ətüngəysənki, qolumni əsligə kəltürgəy, dəp yalwurdi. Hudaning adimi pərwərdigarning iltipatini ətünginidə, padixahning qoli yənə əzigə yioqilip əsligə kəltürüldi. 7 Padixah Hudaning adimigə: — Mening bilən əyümgə berip əzüngni kutlanduroşin, mən sanga in'am berəy, dedi. 8 Lekin Hudaning adimi padixahqa jawab berip: — Sən manga ordangning yerimini bərsəngmu, sening bilən barmaymən yaki bu yərdə nan yəp su iqməymən. 9 Qünki Pərwərdigar Əz səzini yətküzüp manga buyrup: «Sən nə nan yemə nə su iqmə, baroşan yolung bilən qaytip kəlmə» degən, dedi. 10 Xuning

bilən u Bəyt-əlgə kəlgən yol bilən əməs, bəlkı baxqa bir yol bilən qayıtip kətti. **11** Lekin Bəyt-əldə yaxanojan bir pəyoqəmbər turatti. Uning oqulliri kelip Hudaning adimining u küni Bəyt-əldə qıləjan barlıq əməllirini uningəja dəp bərđi, xundakla uning padixahqa qıləjan səzlrinimu atisioja eytip bərđi. **12** Atisi ulardın, u qaysi yol bilən kətti, dəp soridi; qünki oqulliri Yəhudadin kəlgən Hudaning adimining qaysi yol bilən kətkinini kərgənidi. **13** U oqullirioja: — Manga exəkni toqup beringlar, dəp tapilidi. Ular uningəja exəkni toqup bərgəndə u uningəja minip **14** Hudaning adimining kəynidin qoqlap kətti. U uni bir dub dərihining astida olturojan yeridin tepip uningdin: — Yəhudadin kəlgən Hudaning adimi sənmu? — dəp soridi. U: — Mən xu, dəp jawab bərđi. **15** U uningəja: — Mening bilən əyümgə berip nan yegin, dedi. **16** U jawabən: — Mən nə sening bilən qaytalmaymən, nə seningkiyə kirəlməymən; mən nə bu yərdə sening bilən nan yəp su iqəlməymən; **17** qünki Pərwərdigar əz səzi bilən manga tapilap: «U yərdə nan yemə, su iqmigin; barəjan yolung bilən qayıtip kəlmigin» degən, dedi. **18** [Keri pəyoqəmbər] uningəja: — Mən həm səndək bir pəyoqəmbərdurmən; wə bir pərixte Pərwərdigarning səzini manga yətküzüp: — «Uningəja nan yegürüp, su iqküzgili əzüng bilən əyünggə yandurup kəl» dedi, dəp eytti. Lekin u xuni dəp uningəja yalojan eytiwatatti. **19** Xuning bilən [Hudaning adimi] uning bilən yenip əydə nan yəp su iqti. **20** Lekin ular dastihanda olturojinida, Pərwərdigarning səzi uni yandurup əkəlgən qeri pəyoqəmbərgə kəldi. **21** U Yəhudadin kəlgən Hudaning

adimini qakirip: — Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Sən Pərwərdigarning sözigə itaətsizlik kılıp, Pərwərdigar Hudayingning buyruoqan əmrini tutmay, **22** bəlki yenip, U sanga: — Nan yemə, su iqmə, dəp mən'i kıləqan yərdə nan yəp su iqqining tüpəylidin, jəsiting ata-bowiliringning kəbrisiyədə kəmülməydu», dəp towlıdi. **23** Wə xundak boldiki, Hudaning adimi nan yəp su iqip boləqanda, uningəya, yəni əzi yandurup əkəlgən pəyoqəmbərgə exəkni tokup bərdi. **24** U yoloqə qıkti. Ketiwatqinida, yolda uningəya bir xir uqrap, uni əltürüwətti. Xuning bilən uning əlüki yolda taxlinip qaldı, exiki bolsa uning yenida turatti; xirmu jəsətning yenida turatti. **25** Mana birnəqə adəm ətöp ketiwetip, yolda taxlinip qaləqan jəsət bilən jəsətning yenida turoqan xirni kərđi; ular qeri pəyoqəmbər turoqan xəhərgə kelip u yərdə xu həwərnı yətküzdi. **26** Uni yoldın yanduroqan pəyoqəmbər buni anglap: — U dəl Pərwərdigarning sözigə itaətsizlik kıləqan Hudaning adimidur. Xunga Pərwərdigar uni xiroqə tapxurđi; Pərwərdigar uningəya kıləqan səzi boyiqə xir uni titma-titma kılıp əltürdi, dedi. **27** U oqullirioqə: — Manga exəkni tokup beringlar, dedi; ular uni tokup bərdi. **28** U yolda taxlaklık jəsət bilən jəsətning yenida turoqan exək wə xirni tapti. Xir bolsa nə jəsətnı yemigənıdı nə exəknımu talimioqanıdı. **29** Pəyoqəmbər Hudaning adimining jəsitini elip exəkkə artip yandı. Qeri pəyoqəmbər uning üqün matəm tutup uni dəpnə kıləjili xəhərgə kirdi. **30** U jəsətnı əz kəbrıstanlıkida qoydı. Ular uning üqün matəm tutup: — Aq buradırim! — dəp pəryad kətürdi. **31** Uni dəpnə kıləqandıın keyin u əz oqullirioqə: — Mən əlgəndə

meni Hudaning adimi dāpnā qilinōjan gōrgā dāpnā qilinglar; mening sēngāklirimni uning sēngāklirining yenida koyunglar; **32** qūnki u Pārwardigarning buyruqi bilən Bəyt-Əldiki qurbangahqa qarōjan wə Samariyədiki xəhərlərninḡ «yukiri jay»liridiki [ibadət] əylirigə qarōjan, uning jar qilojan səzi əməlgə axurulmay qalmaydu, — dedi. **33** Lekin Yəroboam bu wəqədin keyinmu əz rəzil yolidin yanmay, bəlki «yukiri jaylar»oqa hərəhil həlqtin kaḡinlarni təyinlidi; kim halisa, u xuni «mukəddəs qilip» [kaḡinliq mənəsiqə] beoqixlaytti; xuning bilən ular «yukiri jaylar»da [qurbanliq qilixqa] kaḡin bolatti. **34** Xu ix tūpəylidin Yəroboam jəmətining ḡesabioqa gunah bolup, ularning yər yūzidin ūzūp elinip ḡalak boluxioqa səwəb boldi.

14 U waqıtta Yəroboamning oqlı Abiyah kesəl bolup qaldi. **2** Yəroboam ayaliq: — Ornungdin koqup, ḡeqkim sening Yəroboamning ayali ikənlikinḡni tonumioqudək qilip əz qiyapitingni əzgərtip, Xiloḡqa baroqin. Mana manga: «Bu həlqning ūstidə padixah bolisən» dəp eytkan Ahiyah pəyoqəmbər u yərdə olturidu. **3** Qolungoqa on nan, birnəqqə poxkal, bir quta ḡəsəlni elip uning kəxioqa baroqin. U yigitimizning nemə bolidioqanliqini sanga dəp beridu, dedi. **4** Yəroboamning ayali xundək qilip, Xiloḡqa berip Ahiyahning əyigə kəldi. Ahiyahning kəzliri qeriliqtin kor bolup kərəlməytti. **5** Lekin Pārwardigar Ahiyahqa: — Mana, Yəroboamning ayali əz oqlı toqrisida səndin sorioqili kelidu, qūnki u kesəldur. Uningoqa mundək-mundək deqin; qūnki u kəlgəndə baxqa qiyapətkə kiriwalōjan bolidu, dəp eytkanidi. **6** U ixiktin kirgəndə

Ahiyah ayaq tiwixini anglap mundak dedi: — «Həy, Yəroboamning ayali, kirgin; nemixka baxka kiyapətkə kiriwolding? Sanga bir xum həwəni berix manga buyruldi. 7 Berip Yəroboamoğa mundak degin: — «Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən seni həlkning arisidin elip kətürüp, öz həlkim Israiloğa həkümran kılıp 8 Padixahliqni Dawutning jəmətidin yirtiwetip, sanga bərdim; lekin sən Mening əmrlirimni tutup, nəzirimdə pəkət durus boləannila kılıxta pütün kəlbidin manga əgəxkən kulum Dawutka ohxax bolmidin, 9 Bəlki əzüngdin ilgiri kəlgənlərnin həmmisidin artuq rəzillik kılıp, mening oqəzipimni kəzoqap, Meni arqangoğa taxlap, berip əzünggə oqəyriy ilahlarni, kuyma məbudlarni yasatting. 10 Xuning üqün Mən Yəroboamning jəmətigə bala qüxürüp, Yəroboamning Israildiki handanidin həmmə ərkəkni, hətta ajiz yaki meyip bolsimu həmmisini üzüp taxlaymən, adəmlər pək-tezəklərnə süpürgəndək Yəroboamning jəmətidin kəloqinini yok boləuqə süpürimən. 11 Yəroboamdin boləqanlardin xəhərdə əlginini itlar yəydu; səhrada əlginini asmandiki kuxlar yəydu. Qünki Pərwərdigar xundak səz kılıqandur. 12 Əmdi sən bolsang, kəpup öz əyünggə barəin; ayioqin xəhərgə kirgən haman, bala əlidu. 13 Pütün Israil uning üqün matəm tutup uni dəpnə kılıdu. Qünki Yəroboamning jəmətidin kəbrigə koyulidiqan yaləuz xula bolidu; qünki Yəroboamning jəmətining arisida Israilning Hudasi Pərwərdigarning aldidə pəkət xuningdə pəzilət tepildi. 14 Əmdi Pərwərdigar Əzigə Yəroboamning jəmətini üzüp taxlaydiqan, Israilning üstigə həküm

süridiolan bir padixahni tiklâydu. Dərhəqikət, u pat arida bolidu! **15** Pərwərdigar Israilni urup, huddi suda lingxip qalolan kumuxtək kilip koyidu, ata-bowilirioja təkdim kilolan bu yahxi zemindin qomurup, ularni [əfrat] dəryasining u tərripigə tarkitidu; qünki ular əzigə «Axərah butlar»ni yasap Pərwərdigarning oʻzzipini qoziojidi. **16** Yəroboamning sadir kilolan gunahliri tūpəylidin, uning Israilni gunah qildurojini tūpəylidin, Huda Israilni taxlap beridu!»». **17** Xuning bilən Yəroboamning ayali qopup, yoloja qikip Tirzahqa kaytip kəldi. U oyining bosuojisidin atlixioja bala əldi. **18** Ular uni dəpnə qildi. Pərwərdigarning Əz kuli Ahiyah pəyoqəmbər arkilik eytkan səzidək, pütün Israil uning üqün matəm tutti. **19** Əmdi Yəroboamning baxqa ixliri, yəni jəngliri wə qandak səltənət kilolanliri toqrisida mana, «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **20** Yəroboamning səltənət kilolan wakti yigirmə ikki yil bolup, u əz ata-bowilirining arisida uhlidi. Oqli Nadab uning ornida həküm sürdi. **21** Wə Sulaymanning oqli Rəhoboam bolsa Yəhudaning üstigə həküm sürdi. Rəhoboam padixah bolqanda kirik bir yaxqa kirgənidi; u Pərwərdigarning Əz namini ayan kilix üqün, Israilning həmmə kəbililiri arisidin talliojan Yerusalem xəhiridə on yəttə yil həküm sürdi; uning anisining ismi Naamah bolup, Ammoniy idi. **22** Yəhudalar bolsa Pərwərdigarning nəziridə yamanlik qildi; ular əz ata-bowiliri sadir kilolanliridin ziyadə gunahlarni kilip, uning həsətlik oʻzzipini qoziojanidi. **23** Qünki ular «yukiri jaylar»ni, «but tüwrük»lərnə wə həm hərbi egiz dənglar üstidə, hərbi kək dərəhlərnəning astida «Axərah»

butlarni yasidi. **24** Wə zeminda kəspiy bəqqiwazlarmu bar idi. Ular Pərwərdigar əslidə Israillarning aldidin həydəp qıkarəjan əllərnin barlıq yirginlik haram ixlirini qılatti. **25** Rəhəboam padixahning səltənətinin bəxinqi yilida xundak boldiki, Misirning padixahi Xixak Yerusalemoğa hujum qildi. **26** U Pərwərdigarning öyidiki gəhər-baylıqlarni həm padixahning ordisidiki gəhər-baylıqlarni elip kətti; u həmmisini, jümlidin Sulayman yasatқан altun siparlarnimu elip kətti. **27** Ularning ornida Rəhəboam padixah mistin birmunqə sipar-qalkanlar yasitip, ularni padixah ordisining kirix yolini saklaydiəjan pasiban bəglirining kəliəja tapxurdi. **28** Xundak kəlip, padixah hər kətim Pərwərdigarning öyigə kiridiəjan qaşda, pasibanlar u sipar-qalkanlarni kətürüp qıkatti, andin ularni yənə pasibanhanioğa əkirip kəyuxatti. **29** Əmma Rəhəboamning baxқа ixliri wə kəliəjinin həmmisi «Yəhuda padixahlrininin tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **30** Rəhəboam bilən Yəroboam barlıq künliridə bir-biri bilən jəng kəlixip turoqanidi. **31** Rəhəboam öz ata-bowilirininin arisida uhlidi wə «Dawutning xəhiri»də dəpnə kəlindi. Uning anisining ismi Naamah bolup, bir Ammoniy idi. Rəhəboamning oqlı Abiyam atisining ornida padixah boldi.

15 Nibatning oqlı Yəroboam padixahning səltənətinin on səkkizinqi yilida Abiyam Yəhədanin üstigə padixah bolup **2** Yerusalemda üç yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Maakah bolup, Abixalomning kızı idi. **3** Abiyamning kəlbə bowisi Dawutning kənglidək Hudasi Pərwərdigarəja pütünləy beəixlanəjan əməs idi, bəlkə atisi Rəhəboamning

uningdin ilgiri qilqan barliq gunahlirida mangatti. **4** Xundaqtimu Dawutning sawabidin Hudasi Pərwərdigar Yerusalemda uningqa [yoruk] bir qiraqni qaldurux üqün, Dawutning əwladini uningdin keyinmu tikləp turoquzdi wə Yerusalemnı qoşqidi. **5** Qünki Dawut Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni qilip, Hıttiy Uriyaqa qilqanliridin baxqa əmrining həmmə künliridə Pərwərdigar uningqa əmr qilqanliridin qıqmidi. **6** Əmdi [Abiyamning] pütün əmridə Rəhəboam bilən Yəroboam bir-biri bilən jəng qilixip turdi. **7** Abiyamning baxqa ixliri wə qilqanlirining həmmisi «Yəhuda padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? Abiyam bilən Yəroboam bir-biri bilən jəng qilixip turatti. **8** Abiyam əz ata-bowilirining arisida uhlidi; ular uni «Dawutning xəhəri»də dəpnə qildi. Andin oqlı Asa ornida padixah boldi. **9** Israilning padixahı Yəroboam səltənətinin yigirminqi yilida Asa Yəhudaning üstigə padixah bolup **10** Yerusalemda qirik bir yil səltənət qildi. Uning qong anisining ismi Maqah bolup, Abixalomning qizi idi. **11** Asa atisi Dawut qilqandək Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni qildi. **12** U kəspiy bəqqiwazlarni zemindin həydəp, ata-bowiliri yasatqan həmmə yirginqlik məbudlarni yoqitiwətti. **13** U yənə qong anisi Maqahni yirginqlik bir «Axərah» tüwrükni yasioqini üqün hanixlik mərtiwisidin qüxürüwətti. Asa bu yirginqlik butni kesip Kidron jilqisida keydürüwətti. **14** «Yukiri jaylar» yoqitilmisimu, Asaning kəlbi əmrining barliq künliridə Pərwərdigarqa pütünləy beqixlanqanidi. **15** Həm atisi həm u əzi [Pərwərdigarqa] atap yasioqan nərsilərnı,

jümlidin kümüx bilən altunni wə türlük qaqa-kuqilarni Pərwədigarning öyigə kəltürdi. **16** Əmdi Asa wə Israilning padixahı Baaxa barlıq künliridə bir-biri bilən jəng kilixip turdi. **17** Israilning padixahı Baaxa Yəhudaşa qarxi hujum kildi; heqkim Yəhudaning padixahı Asa bilən bardı-kəldi kilmisun dəp, Ramah xəhirini məhkəm kilip yasidi. **18** U waqıtta Asa Pərwədigarning öyidiki həzinilərdə qalojan barlıq altun-kümüx wə padixahning ordısidiki həzinilərdə qalojan altun-kümüxni elip hizmətkarlırining qolıoşa tapxurdi; andin Asa padixah ularni Dəməxktə turuxluk Suriyə padixahı Həzionning nəwrısı, Tabrimmonning oşli Bən-Hadadqa əwətti wə xular bilən bu həwərnı yətküzüp: — **19** «Mening atam bilən silining atilirining arısında boləandək mən bilən silining arilirida bir əhdə bolsun. Mana, siligə kümüx bilən altundin hədiyə əwəttim; əmdi Israilning padixahı Baaxa bilən boləjan əhdiliridin qollirini üzsilə; xuning bilən u meni kamal kilixtin qol üzsun» — dedi. **20** Bən-Hadad Asa padixahning səzigə kirip, öz qoxunining sərdarlırını Israilning xəhərlirigə hujum kilixka əwətip, Ijon, Dan, Bəyt-Maakaqdiki Abəl, pütkül Kinnərət yurti bilən Naftalining pütkül zeminini bekindurdi. **21** Baaxa bu həwərnı anglap, Ramah istihkamini yasaxtin qolını yioşip, Tirzahqa berip turdi. **22** Asa padixah bolsa pütkül Yəhudaning adəmlirini heqbirini qoymay qaqirip yioşdi; ular Baaxa Ramah xəhirini yasaxka ixlətkən taxlar bilən yaşoqlarnı Ramahtin toxup elip kətti. Asa padixah muxularnı ixlitip Binyamin zeminidiki Gebani wə Mizpahni məhkəm kilip yasidi. **23** Əmdi Asaning baxka ixliri, uning zor qudriti, uning qilojinining

həmmisi, xundakla yasioqan xəhərlər toqrisida «Yəhuda padixahlirining tarix-təzkiiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? Lekin keriqanda, uning putida bir kesəl pəyda boldi. **24** Asa öz ata-bowiliri arisida uhlidi wə Dawutning xəhəridə dəpnə kılindi. Andin uning oqli Yəhoxafat ornida padixah boldi. **25** Yəhudaning padixahi Asaning səltənitiuning ikkinqi yilida Yəroboamning oqli Nadab Israil üstigə həküm sürüxkə baxlidi; u Israilqa ikki yil padixah boldi. **26** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kılıp atisining yolida mengip, atisining Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahlirida mangdi. **27** Lekin Issakar jəmətidin bolqan Ahiyahning oqli Baaxa uningqa kəst kılıp, uni Filistiyələarning təwəsidiki Gibbetonda ɵltürdi. Xu qaşda Nadab pütün Israillar bilən birliktə Gibbetonqa qorxap hujum kiliwatatti. **28** Yəhuda padixahi Asaning səltənitiuning üçinqi yilida Baaxa Nadabni ɵltürüp, ɵzi uning ornida padixah boldi. **29** Wə xundak boldiki, u padixah bolqanda Yəroboamning pütkül jəmətini qepip ɵltürdi; Pərwərdigarning kuli Xilohluk Ahiyahning wasitisi bilən eytkən səzi əməlgə axurulup, u Yəroboamning jəmətidin nəpisi barlarni birinimu koymay pütünləy yokatti. **30** Bu ix Yəroboamning sadir kılqan gunahliri həm uning Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahliri tüpəylidin boldi; u xular bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarning qəzipini kattik kozoqıqanıdi. **31** Nadabning baxka ixliri bilən kılqanlirining həmmisi «Israil padixahlirining tarix-təzkiiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **32** Asa wə Israilning padixahi Baaxa barliq künliridə bir-biri bilən jəng kılıxip turdi. **33**

Yəhudaning padixahi Asaning səltənitining üqinqi yilida Ahiyahning oqli Baaxa pütün Israil üstigə Tirzahta həküm sürüxkə baxlidi; u yigirmə tət yil səltənət kildi.

34 U Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni kildi; u Yəroboamning yolida yürüp, Israilni gunahka patkuzəqan gunahida mangdi.

16 Pərwərdigarning səzi Hənanining oqli Yəhuəqə kelip Baaxani əyibləp mundak deyildi: — **2** «Mana, Mən seni topa-qang iqidin qikiriş, həlkim Israiləqə həkümran kiliş qoydum. Lekin sən Yəroboamning yolida yürüp həlkim Israilni gunahka putlaxturdung, ular gunahliri bilən əzəzipimni qozəqidi. **3** Mana, Mən Baaxani əz jəməti bilən süpürüp yokitiş, jəmətingni Nibatning oqli Yəroboamning jəmətiqə ohxax kilişmən. **4** Baaxadin boləqanlardin xəhərdə əlginini itlar yəydu; səhrada əlginini asmandiki kuxlar yəydu». **5** Baaxaning baxka ixliri wə uning kilişqanliri bilən kudriti toşrisida «Israil padixahlirining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **6** Baaxa əz ata-bowiliri arisida uhlidi wə Tirzahta dəpnə kilişdi; andin uning oqli Elah ornida padixah boldi. **7** Baaxaning Pərwərdigarning nəziridə kilişqan barliş rəzilliki tüpəylidin, Pərwərdigarning Baaxaning bəxişqə wə uning jəməting bəxişqə qüxürgini toşruluk səzi Hənanining oqli Yəhu pəyşəmbər arkiliş berilşnidi. Qünki u Yəroboamning jəməti kilişqinişqə ohxax kiliş əz kollirining ixliri (jümlidin Yəroboamning jəmətingni qəpip əltürgənliki) bilən Pərwərdigarning əzəzipini qozəqidi. **8** Yəhuda padixahi Asaning səltənitining yigirmə altinqi yilida, Baaxaning oqli Elah Tirzahta

Israiloʻja padixah bolup, ikki yil sältənət kildi. **9** Lekin uning jəng hərwilirining yerimioʻja sərdar boləjan hizmətkari Zimri uningəja kəst kildi; [Elah] Tirzahta Tirzahtiki ordididiki oʻojidar Arzaning əyidə xarab iqip məst boləjanda **10** Zimri kirip uni qepip əltürdi. Bu waqit Yəhədaning padixahi Asaning sältənitining yigirmə yəttinchi yili idi. Zimri Elahning ornida padixah boldi. **11** U padixah bolup əz təhtidə olturuxi bilənla u Baaxaning barlik jəmətini qepip əltürdi; u uning uruk-tuəkanliri wə dostliridin bir ərkəknimu tirik qaldurmidi. **12** Xundak qilip Zimri Pərwərdigarning Yəhu pəyoqəmbər arkilik Baaxani əyibligən səzini əməlgə axurup, Baaxaning pütkül jəmətini yokatti. **13** Bu ix Baaxaning barlik gunahliri bilən uning oʻqli Elahning gunahliri, jumlidin ularning Israilni gunahka putlaxturoʻjan gunahliri, ərziməs butliri bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarning oʻəzipini kəzoqap, xundak boldi. **14** Elahning baxka ixliri wə qiloqanlirining həmmisi «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **15** Yəhədaning padixahi Asaning sältənitining yigirmə yəttinchi yilida Zimri Tirzahta yəttə kün sältənət kildi. Həlk Filistiylərgə təwə boləjan Gibbetonni qorxiwelip bargah tikkənidi. **16** Bargahda turoʻjan halayik: — «Zimri kəst qilip padixahni əltürdi» dəp anglidi. Xuning bilən pütkül Israil xu küni bargahda qoxunning sərdari Omrini Israiloʻja padixah kildi. **17** Andin Omri Israilning həmmisini yetəkləp, Gibbetondin qikip, Tirzahni qorxidi. **18** Wə xundak boldiki, Zimri xəhərnig elinoqanlikini kərup, padixah ordididiki qoroqanoʻja kirip, ordioʻja ot qoyuwətti, əzi kəyüp əldi.

19 Bu ix özining gunahliri üqün, yəni Pərwərdigarning nəziridə rəzillik kılıp, Yəroboamning yolida yürüp, Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahqa mangojini üqün xundak boldi. **20** Zimrining baxqa ixliri wə kəst kılqini toqrisida «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **21** Əmma Israil həlki ikkigə bəlünüp, ularning yerimi Ginatning oqlı Tibnini padixah kılıxqa uningqa əgəxti; baxqa yerimi bolsa Omrigə əgəxti. **22** Əmdi Omrigə əgəxkən həlk Ginatning oqlı Tibnigə əgəxkən həlktin küqlük qıkti. Tibni əldi; Omri padixah boldi. **23** Yəhüdaning padixahi asaning ottuz birinqi yilida Omri Israilqa padixah bolup on ikki yil səltənət kildi. U Tirzahta altə yil səltənət kildi. **24** U Xəmərdin Samariyə egizlikini ikki talant kümüxkə setiwelip, xu egizlik üstigə quruluqlarni selip bir xəhər bina kılıp, uni egizlikning əsliy igisi Xəmərning nami bilən «Samariyə» dəp atidi. **25** Omri Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kildi, ezidin ilgiriki padixahlarning həmmisidin bəttər bolup yamanlık kildi. **26** U Nibatning oqlı Yəroboamning həmmə yollirida, xundakla jümlidin uning Israilni gunahqa putlaxturoqan gunahi iqidə mangdi; ular ərziməs butliri bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarning oqəzipini kəzoqidi. **27** Omrining baxqa ixliri, uning kılqanlirining həmmisi, kərsətkən kudriti toqrisida «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **28** Omri ata-bowiliri arisida uhlidi wə Samariyədə dəpnə kılindi. Andin uning oqlı Ahab ornida padixah boldi. **29** Yəhüda padixahi Asaning səltənitining ottuz səkkizinqi yilida Omrining oqlı Ahab Israilqa

padixah boldi. Omrining oqli Ahab Samariyədə yigirmə ikki yil Israilning üstidə səltənət qildi. **30** Əmma Omrining oqli Ahab Pərwərdigarning nəziridə əzidin ilgirikilərnin həmmisidin axurup yamanlıq qildi. **31** Wə xundak boldiki, u Nibatning oqli Yəroboamning gunahlırida yürux anqə eoqir gunah əməstək, u Zidoniylarning padixahı Ətbaalning kizi Yizəbəlni hotunluqqa aldi wə xuning bilən u Baal degən butning kullukida bolup, uningə səjdə qildi. **32** U Samariyədə yasıoqan Baalning buthanisi iqiğə Baaloğa bir kurbangah yasidi. **33** Ahab həm bir «Axərah but»nimu yasatti; Ahab xundak kilip uningdin burun ətkən Israilning həmmə padixahlırining Israilning Hudasi Pərwərdigarning oqəzipini kəzoqioqan ixliridin axurup yamanlıq qildi. **34** Uning künliridə Bəyt-Əllik Hiəl Yeriho xəhirini yasidi; lekin u uning ulini saloqanda tunji oqli Abiram əldi; wə dərwazilirini saloqanda uning kənji oqli Səgub əldi; xuning bilən Pərwərdigarning nunning oqli Yəxua arkilik [Yeriho toquruluk] eytkən səzi əməlgə axuruldi.

17 Əmdi Gileadta turuwatqanlardin boləqan Tixbilik Iliyas Ahabka: — Mən hizmitidə turuwatqan Israilning Hudasi Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, mening səzümsiz bu yillarda nə xəbnəm nə yamoqur qüxməydu, dedi. **2** Andin Pərwərdigarning səzi uningə kelip: — **3** Bu yərdin ketip, məxriq tərəpkə berip, İordan dəryasining u tərpidiki kerit eqinining boyida özünqni yoxuroqin; **4** wə xundak boliduki, sən eqinning süyidin iqişən; mana, sanga u yərdə ozuk yətküzüp berixkə kaqə-kuzoqlarni buyrudum, deyildi. **5** Xuning bilən u

Pərwərdigar buyruşandək kılıp, İordan dəryasining u tərıpıdiki kərit ekınıoşa berıp, u yərdə turdı. **6** Kaşa-kuzoşunlar ətıgəndə nan bilən gəx, hər kəqtə yənə nan bilən gəx yətküzüp berətti. U əzi ekınıning süyıdın ıqətti. **7** Lekın zemında yamoşur yaoşmıoşını üqün birməzgıldın keyın ekın su kurup kətti. **8** U waqıtta Pərwərdıgarning səzi unınoşa kelıp: — **9** Ornungdın turup Zıdondıkı Zarəfatka berıp, u yərdə turoşın; mana, Mən u yərdıkı bır tul hotunrı seni bekıxka buyrudum, deyıldı. **10** U ornıdın turup Zarəfatka berıp, xəhərning dərwazısoşa kəlgəndə, mana u yərdə bır tul hotun otun terıp turattı. U tul hotunrı qakırıp: — Ətünımən, kaqıda manga ıqkılı azrak su elıp kəlgəysən, dedı. **11** U su aloşılı mangoşanda, u yənə: — Ətünımən, manga kəlungda bır qıxləm nanmu aloşaq kəlgəysən, dedı. **12** Əmma u: — Pərwərdıgar Hudayıngning həyatı bilən, sanga kəsəm kılımənkı, məndə həq nan yok, pəkət ıdıxta bır qanggal un, kozıda azoşınə may bar, mana ıkki tal otun terıwatımən; andın berıp özüm bilən oşluməşa nan etıp, unı yəp əlımız, dedı. **13** İlıyas unınoşa: — Kərkımıoşın; berıp eytkınıngdək kılışın; lekin awwal bır kıkık tokaş etıp, manga elıp kəlgın; andın əzüng bilən oşlungəşa nan ətkın. **14** Qünki İsrailning Hudası Pərwərdıgar mundak dəydu: — «Pərwərdıgar yər yüzıgə yamoşur yaoşdurıdoşan künşıqılık ıdıxtıkı un tüşıməydu wə kozıdıkı may kəməyməydu», dedı. **15** Xuning bilən u berıp, ılıyasning eytkınıdək kıldı wə u, ılıyas wə ayalning əyıdıkılər helı künlərgıqə yedı. **16** Pərwərdıgarning İlıyas arkılık eytkən səzi boyıqə, ıdıxtıkı un tüşımıdı wə kozıdıkı maymu kəməymıdı. **17** Xu ıxlardın keyın xundak boldıkı,

əyning igisi boləjan bu ayalning oəli kesəl boldi. Uning kesili xundak eoirlixip kəttiki, uningda nəpəs qalmidi.

18 Ayal Iliyaska: — I Hudaning adimi, mening sən bilən nemə alakəm bar idi? Sən gunahimni yadka kəltürüp, oəlumning jeniəja zamin boluxka kəldingmu? — dedi.

19 U uningəja: — Oəlungni qoluməja bərgin, dəp uni uning kuqikidin elip əzi olturojan balihaniəja elip qikip əz ornioja koyup, **20** Pərwərdigarəja pəryad kilip: — I Hudayim Pərwərdigar, mən mehman boləjan bu tul hotunning oəlini əltürüx bilən uning bexiojimu bala qüxürdungmu? — dəp nida kildi. **21** U balining üstigə üq ketim əzini qaplap, Pərwərdigarəja pəryad kilip: — I Pərwərdigar Hudayim, bu balining jeni əzigə yənə yenip kirsun! — dəp nida kildi. **22** Pərwərdigar Iliyasning pəryadini anglidi; balining jeni uningəja yenip kirixi bilən u tirildi. **23** Iliyas balini balihanidin elip qüxüp, əygə kirip, anisioja tapxurup bərdi. Iliyas: — Mana oəlung tiriktur, dedi. **24** Ayal Iliyaska: — Mən xu ix arkilik əmdi sening Hudaning adimi ikənlikingni, aozingdin qikқан Pərwərdigarning səzi həkikət ikənlikini bildim, dedi.

18 Uzun waqit ətüp, Pərwərdigarning səzi [kurojaqçilikning] üqinqi yilida Iliyaska kelip: — Sən berip əzüngni Ahabning aldida ayan kiləjin, wə Mən yər yüzigə yamojur yaədurimən, deyildi. **2** Xuning bilən Iliyas əzini Ahabning aldida ayan kiləjili qikip kətti. Aqarçilik bolsa Samariyədə kəttik idi. **3** Ahab ordisidiki oəjidar Obadiyani qaқirdi (Obadiya tolimu təkwadar kixi bolup Pərwərdigardin intayin qorқatti. **4** Yizəbəl Pərwərdigarning pəyoəəmbərlirini əltürüp

yokitiwatqanda Obadiya yüz pəyoqəmbərni elip əlliktin-əlliktin ayrim-ayrim ikki oqaroqa yoxurup, ularni nan wə su bilən bakqanidi). **5** Ahab Obadiyaqoqa: — Zeminni kezip həmmə bulak wə həmmə jiloqilaroqa berip bakqin; u yərlərdə at-keqirlarni tirik sakliqudək ot-qəp tepilarmikin? Xundak bolsa bizning ulaqilirimizning bir qismini soymay turalarmiz, dedi. **6** Ular hər biri jaylaroqa bəlünüp mangdi; Ahab öz aldioqa mangdi, Obadiyamu öz aldioqa mangdi. **7** Obadiya öz yolida ketip baroqanda, mana, uningqoqa Iliyas uqridi. U uni tonup yərgə yikilip düm yetip: Bu rast sən, oqojam Iliyasmu? — dəp soridi. **8** U uningqoqa: — Bu mən. Berip öz oqojangqoqa: — Iliyas kaytip kəldi! dəp eytkin, dedi. **9** U Iliyasqa mundak dedi: — «Sən kandaqsigə kəminəngni əltürgili Ahabning qolioqa tapxurmakqi bolisən, mən zadi nemə gunah kildim? **10** Əz Hudaying Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm kilimənki, oqojam adəm əwətip seni izdimigən heq əl wə məmlikət qalmidi. Xu əl, məmlikətlər: «U bu yərdə yok» desə, padixah ularoqa seni tapalmioqanoqa kəsəm iqqüzdi. **11** Lekin sən manga hazır: — «Berip oqojangqoqa: — Iliyas kaytip kəldi! degin» — dəysən! **12** Mən kəxingdin kətkəndin keyin, Pərwərdigarning Rohi seni mən bilmigən yərgə elip baridu; xundakta mən Ahabqa həwər yətküzüp, lekin u seni tapalmisa, meni əltüridu. Əməliyəttə, kəminəng yaxliqimdin tartip Pərwərdigardin qorqup kəlgənmən. **13** Yizəbəl Pərwərdigarning pəyoqəmbərlirini əltürgəndə mening kandaq qilənim, yəni mən Pərwərdigarning pəyoqəmbərliridin yüzni əlliktin-əlliktin ayrim-ayrim

ikki o'roqqa yoxurup, ularni nan wə su bilən təminləp
bakkanlikim sən o'roqam o'ra mələm qilin o'ran əməsmu? **14**
Əmdi sən hazır manga: — «Berip o'roqang o'ra: — Mana
Iliyas kəldi degin», — deding. Xundak qilsam u meni
əltüridu!». **15** Lekin Iliyas: — Mən hizmitidə turuwatqan
samawi qoxunlarning Sərdari bol o'ran Pərwərdigarning
hayati bilən kəsəm qilimənki, mən jəzmən bügün uning
aldida ayan bolimən, dedi. **16** Xuning bilən Obadiya
Ahabning kexio'ra berip uning o'ra həwər bərdi. Ahab
Iliyas bilən kərükili bardi. **17** Ahab Iliyasni kərgəndə
uning o'ra: — Bu sənmu, i Israil o'ra bala kəltürgüqi?!
— dedi. **18** U jawab berip: — Israil o'ra bala kəltürgüqi
mən əməs, bəlkı sən bilən atangning jəmətidikilər!
Qünki silər Pərwərdigarning əmrlirini taxlap Baal degən
butlar o'ra tayinip əgəxkənsilər. **19** Əmdi adəm əwətip
Karməl teo'ridə pütkül Israilni yenim o'ra jəm qil, xundakla
Yizəbəlning dastihinidin o'rijalinid o'ran Baalning tət yüz
əllik pəyo'əmbiri bilən Axərahning tət yüz pəyo'əmbirini
yio'dur, — dedi. **20** Xuning bilən Ahab Israillarning
həmmisigə adəmlərni əwətip, pəyo'əmbərlərni Karməl
teo'ridə yio'durdi. **21** Iliyas barlik həlkə yəqin kelip:
— Qaqano'iqə ikki pikir arisida arisaldi turisilər? Əgər
Pərwərdigar Huda bolsa, uning o'ra əgixinglar; Baal Huda
bolsa, uning o'ra əgixinglar, dedi. Əmma həlk uning o'ra
jawab bərməy, ün-tin qikarmidi. **22** Iliyas həlkə: —
Pərwərdigarning pəyo'əmbərliridin pəkət mən yalo'uz
qaldim. Əmma Baalning pəyo'əmbərliri tət yüz əllik
kixidur. **23** Əmdi bizgə ikki buqa berilsun. Ular əzlrigə
bir bukini tallap, soyup parqilap otunning üstigə koysun,

əmma ot yakmisun. Mənmü baxqa bir buqini təyyar kəlip ot yakmay otunning üstigə qoyay. **24** Silər bolsanglar, öz ilahlıringlarning namini qaqirip nida kilinglar. Mən bolsam, Pərwərdigarning namini qaqirip nida kəlimən. Qaysi Huda ot bilən jawab bərsə, xu Huda bolsun, dedi. Həmmə həlk: — Bu obdan gəp, dəp jawab bərdi. **25** Iliyas Baalning pəyoqəmbərlirigə: Silər kəp boləq awwal əzünglar üçün bir buqini tallap təyyar kilinglar; andin həq ot yakmay öz ilahınglarning namini kəqkirip nida kilinglar, dedi. **26** Ular uning degini boyiqə əzlrigə berilgən buqini elip uni təyyar kildi. Ətigəndin qüxkiqə ular Baalning namini kəqkirip: — I Baal, bizgə jawab bərgin! dəp nida kildi. Ləkin həq awaz yaki həq jawab bolmidi. Ular raslanəqan qurbangah qərisidə tohtimay səkrəytti. **27** Qüx kirgəndə Iliyas ularni zanglik kəlip: — Ünlükrək kəqkiringlar; qünki u bir ilah əməsmü? Bəlkim u qongkur hiyaləqə qəməp kətkəndü, yaki ix bilən qikip kətkəndü, yaki bir səpərgə qikip kətkəndü? Yaki bolmisa u uhlawatqan boluxi mumkin, uni oyəitixinglar kerək?! — dedi. **28** Ular tehimu ünlük qaqirip öz kaidisi boyiqə qanoqə milinip kətküqə əzlrini kiliq wə nəyzə bilən tilatti. **29** Qüxtin keyin ular «bexarət beriwatqan» hələtkə qüxüp kəqlik qurbanlik waqtiəiqə xu hələttə turdi. Ləkin həq awaz anglanmidi, yaki jawab bərgüqi yaki ijabət kəloquqi məlum bolmidi. **30** Iliyas həmmə həlkqə: — Yenimoqə yəqin kelinglar, dedi. Həmmə həlk uningəqə yəqin kəlgəndin keyin u Pərwərdigarning xu yərdiki yikətiləqan qurbangahini kaytidin kurup qikti. **31** Iliyas on ikki taxni aldi. Bu taxlarning sani Pərwərdigarning

«Naming Israil bolsun» degən sözini tapxuruwaloğan Yaqupning oqulliridin qiqқан kəbilələning sani bilən ohxax idi. **32** Xu taxlardin u Pərwədigarning nami bilən bir qurbangahni yasidi. U qurbangahning qərisidə ikki seah dan patkudək azgal kolidi. **33** Andin u otunni rastlap, bukini parqilap otunning təpisigə koydi. **34** U: — Tət idixni suoqa toxkuzup uni keydurmə kurbanlik wə otunning üstigə təkünglar, — dedi. Andin: Yənə bir qetim kilinglar» — dewidi, ular xundak kildi. U yənə: — Üqinqi mərtiwə xundak kilinglar, dedi. Ular üqinqi mərtiwə xundak kılqanda **35** su qurbangahning qərisidin ekip qüxüp, kolanoğan azgalnimu su bilən toldurdi. **36** Kəqlik kurbanlikning waqti kəlgəndə Iliyas pəyoqəmbər kurbanlikka yekın kelip mundak dua kildi: — Əy Pərwədigar, İbrahim bilən İshak wə Israilning Hudasi, Əzüngning Israilda Huda bolqiningni axkara kılqaysən, xundakla mening Sening kulung bolup bularning həmmisini buyrukung bilən kılqanlikimni bügün bildürgəysən. **37** Manga ijabət kılqaysən, əy Pərwədigar, ijabət kılqaysən; xuning bilən bu həlkə sən Pərwədigarning Huda ikənlikingni həmdə ularning kəblirini toqra yoloğa yanduroquqi əzüng ikənlikingni bildürgəysən, dedi. **38** Xuning bilən Pərwədigarning oti qüxüp keydurmə kurbanlikni, otunni, taxlarni wə topini keydürüp azgaldiki sunimu yokitiwətti. **39** Həkləarning həmmisi buni kərüpla, ular düm yikilip: — Pərwədigar, u Hudadur, Pərwədigar, u Hudadur, deyixti. **40** İliyas həlkə buyrup: — Baalning pəyoqəmbərlirini tutunglar, heqkaysini koyup bərmənglar, — dedi. Ular

ularni tutkanda Iliyas ularni kixun jilojisiya elip berip, u yerdə kətl kildurdi. **41** Iliyas Ahabka bolsa: — Qikip yəp-iqkin. Qünki kattik yamourning xaldirliyan awazi anglanmakta, — dedi. **42** Ahab kopup yəp-iqix üqün qikti. Əmma Iliyas Karməlning qokkisiya qikip yərgə engixip, bexini tizining otturisiya koyup tizlinip **43** hizmətkariya: — Qikip dengiz tərəkə kariyin, dedi. U qikip səpselip qarap: — Heqnərsə kərünməydu, dedi. U jəmiy yəttə kətim: — Berip qarap bakkin, dəp buyrudi. **44** Yəttinqi kətim kəlgəndə u: — Mana, dengizdin qikiwatkan, adəm alikinidək kiqik bir bulutni kərdum — dedi. Iliyas uningya: — Qikip Ahabka: — «Harwini kətip təwəngə qüxkin, bolmisa yamojur seni tosuwalidu», dəp eytkin, — dedi. **45** Angoquqə asman bulut bilən tutulup, boran qikip kattik bir yamojur yaqdi. Ahab harwiya qikip Yizrəlgə kətti. **46** Pərwərdigarning qoli Iliyasning wujudida turoyaq, u belini baqlap Ahabning aldida Yizrəlning kirix eoziziyaqə yügürüp mangdi.

19 Lekin Ahab Iliyasning həmmə kilojinini, jümlidin həmmə pəyoqəmbərləni kilqlap öltürginini Yizəbəlgə eytip bərdi. **2** Yizəbəl bolsa Iliyaska bir həwərqi əwətip: — Əgər ətə muxu waqitkiqə sən xularning janliriya kilojiningdək mən sening jeningni ohxax kilmisam, ilahlar mangimu xundak kilsun həmdə uningdinmu ziyadə kilsun! — dəp eytkuzdi. **3** U buni bilgəndə, əz jenini kutkuzmak üqün keqip Yəhuda təwəsidiiki Bəər-Xebaqa bardi. U u yerdə əz hizmətkarini kaldurup koyup, **4** Əzi qəlning iqigə qarap bir kün yol mangdi. U u yərdiki bir xiwaqning kexiya kelip uning astida olturup, əzining

өлümigə tilək tiləp: — I Pərwərdigar əmdi boldi, jenimni alojin; nemila degənbilən mən ata-bowilirimdin artuq əməsmən, — dedi. **5** U xu xiwaq astida yetip uhlap qaldi. Mana bir pərixətə uni noqup uningəja: — Qopup, nan yegin, dedi. **6** U qarisa bexida kizik qoqlarda pixiwatqan bir poxkal wə bir koza su turatti. U yəp-iqip yənə uhliqili yatti. **7** Andin Pərwərdigarning pərixətisi yənə kelip ikkinqi kətim uni noqup uningəja: — Qopup nan yegin. Bolmisa yolungning eqirini kətürəlməysən, dedi. **8** U qopup yəp-iqti. Xu taamdin aloqan kuwwət bilən u kirik keqə-kündüz mengip Hudaning teqi Hərəbgə yetip bardı. **9** U u yərdiki oqaroqa kirip qondi. Wə mana, Pərwərdigarning səzi uningəja kelip mundak deyildi: — I Iliyas, bu yərdə nemə kiliwatisən? **10** U jawab berip: — Samawi qoxunlarning Sədari bolqan Huda Pərwərdigar üqün zor otluq muhəbbət bilən həsət qildim. Qünki Israillar Sening əhdəngni taxlap kurbangahlıringni yiqitip, Sening pəyoqəmbərliringni kiliq bilən əltürdi. Mən, yaloquz mənla qaldim wə ular mening jenimni aloqili kəstləwatıdu, dedi. **11** U uningəja: — Qiqip, Pərwərdigarning aldidə taqda turoqin, dedi. Mana, Pərwərdigar ətöp ketiwatatti; [uning aldidə] zor küqlük bir xamal qiqip, taqlarni sundurup, qoram taxlarni parqilap qeqiwətti. Lekin Pərwərdigar xamaldə əməs idi. Xamaldin keyin bir yər təwrəx boldi. Lekin Pərwərdigar yər təwrəxtə əməs idi. **12** Yər təwrəxtin keyin bir lawuldioqan ot kətürüldi. Lekin Pərwərdigar otta əməs idi. Ottin keyin boxqina, mulayim bir awaz anglandi. **13** Wə xundak boldiki, Iliyas xuni anglap, yüzini yepinqisi bilən orap oqarning aqziqə berip turdi. Mana, bir awaz

qikip uningõa: — I Iliyas, sən bu yərdə nemə kiliwatisən?
— dedi. **14** U jawab berip: — Samawi koxunlarning Sərdari bolõan Huda Pərwərdigar üqün zor otluk muhəbbət bilən həsət kildim. Qünki Israillar Sening əhdəngni taxlap kurbangahlıringni yikitip, Sening pəyõəmbərliringni kiliq bilən ɵltürdi. Mən yalõuz mənla qaldim wə ular mening jenimni alojili kəstləwatidu, dedi. **15** Pərwərdigar uningõa mundak dedi: — Barõjin, kəlgən yolung bilən kaytip, andin Dəməxkning qəligə barõjin. U yərgə barõanda Həzaəlni Suriyə üstigə padixah boluxka məsih kılõjin. **16** Andin Nimxining oõli Yəhuni Israilning üstigə padixah boluxka məsih kılõjin; əz ornungõa pəyõəmbər boluxka Abəl-Məholahlik Xafatning oõli Elixanimu məsih kılõjin. **17** Wə xundak boliduki, Həzaəlning kiliqidin kəqip kutulojan hər birini Yəhu ɵltüridu; Yəhuning kiliqidin kəqip kutulojan hər birini Elixə ɵltüridu. **18** Lekin Israilda yəttə ming kixini, yəni Baalning aldida tizlirini pükmiğən wə uningõa aõzini səyğüzmiğən hər birini ɵzümğə saklap qaldurdum, — dedi. **19** U u yərdin qikip, Xafatning oõli Elixani tapti. U qaõda u yər həydəwatatti; uning aldida on ikki jüp uy bar idi, u on ikkinqisi bilən kox həydəwatatti. Iliyas kelip uning üstigə ɵz yepinqisini taxlap artip koydi. **20** U uylarni taxlap Iliyasning kəynidin yügürüp kelip: — Meni berip atam bilən anamni səygili koyõjin, andin mən kelip sanga əgixəy, — dedi. U uningõa: — Kaytkin; mən sanga nemə kıldim? — dedi. **21** U uningdin ayrilip, ɵzi ixlətkən bir jüp uyni soyup, ularning jabdukini otun kilip, gəxini pixurup həlkqə beriwidi, ular yedi. Andin u ornidin kõpup Iliyasning kəynidin əgixip, uning hizmitidə boldi.

20 Suriyoning padixahi Bən-Ĥadad pütkül qoxunini jəm kildi; u ottuz ikki padixahni at wə jəng ĥarwiliri bilən elip qikip, Samariyəgə qorxap ĥujum kildi. **2** U əlqilərnı xəĥərgə kirgüzüp Israilning padixahi Aĥabning qexioĥa əwətip uningoĥa: — **3** «Bən-Ĥadad mundak dəydu: — Sening kümüx bilən altunung, sening əng qiraylıq hotunliring bilən baliliringmu meningkidur» dəp yətküzdi. **4** Israilning padixahi uningoĥa: — I oĥjam padixah, sili eytkanliridək mən özüm wə barlıqim siliningkidur, dəp jawab bərdi. **5** Əlqilər yənə kelip: — «Bən-Ĥadad səz qilip mundak dəydu: — Sanga dər wəxə: — Sening kümüx bilən altunungni, sening hotunliring bilən baliliringni manga tapxurup berisən, degən ĥəwərnı əwəttim. **6** Lekin ətə muxu waqıtlarda ĥizmətkarlırimni yeningoĥa əwətimən; ular ordang bilən ĥizmətkarliringning əylirini ahturup, sening kəzliringdə nemə əziz bolsa, ular xuni kəlioĥa elip kelidu» — dedi. **7** U waqıtta Israilning padixahi zemindiki ĥəmmə aqsakallarnı qakirip ularoĥa: — Bu kixining kəndak awariqilik qikarmakqi boləanlıqini bilip qelinglar. U manga ĥəwər əwətip məndin hotunlirim bilən balilirim, kümüx bilən altunlirimni tələp qiloĥinida mən uningoĥa yaq demidim, dedi. **8** Barlıq aqsakallar bilən ĥəlkning ĥəmmisi uningoĥa: — Qulak salmioĥin, uningoĥa maqul demigin, dedi. **9** Buning bilən u Bən-Ĥadadning əlqilirigə: — Oĥjam padixahqa, sili adəm əwətip, əz kəminiliridin dəsleptə sorioĥanning ĥəmmisini ada qilimən; lekin keyinkisigə maqul deyəlməymən, dəp beringlar, — dedi. Əlqilər yenip berip xu səzni yətküzdi. **10** Bən-Ĥadad

uningõja yənə həwər əwətip: — «Pütkül Samariyə xəhridə manga əgəxkənlərninǵ kollirioǵa oqumliõudək topa kəlip qalsa, ilahlar mangimu xundak qilsun wə uningdin axurup qilsun!» — dedi. **11** Ləkin Israilning padixahı jawab berip: — «Sawut-qorallar bilən jabdunoquqi sawut-qorallardin yexingüqidək mahtinip kətmisun!» dəp eytinglar, — dedi. **12** Bən-Hədad bu səzni angliõanda həkaysi padixahlar bilən qedirlirida xarab iqixiwatatti. U hizmətkarlırioǵa: — Səpkə tizilinglar, dedi. Xuni dewidi, ular xəhərgə hujum kəlixkə tizilixti. **13** U waqıtta bir pəyoǵəmbər Israilning padixahı Ahabning kexioǵa kəlip: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Bu zor bir top adəmnı kərdüingmu? Mana, Mən bu küni ularni sening qolungõja tapxurimən; xuning bilən sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilisən», dedi. **14** Ahab: — Kimning wasitisi bilən bolıdu? dəp sorıdi. U: — Pərwərdigar mundak dəydu: «Waliylarning oqulamliiri bilən bolıdu», dedi. U yənə: — Kim hujumni baxlaydu? — dəp sorıdi. U: — Sən özüing, dedi. **15** U waqıtta waliylarning oqulamliirini saniwidi, ularning sani ikki yüz ottuz ikki nəpər qıkti. Andin keyin u həmmə həlkni, yəni barlıq Israillarnı saniwidi, ularning sani yəttə ming nəpər qıkti. **16** Israillar xəhərdin qüx waqtıda qıkti. Bən-Hədad bilən xu padixahlar, yəni yərdəmgə kəlgən ottuz ikki padixah bolsa qedirlirida xarab iqip məst boluxkanıdi. **17** Waliylarning oqulamliiri yürüxtə awwal mangdi. Bən-hədad adəm əwətiwidi, ular uningõja həwər berip: — «Samariyədin adəmlər keliwatıdu» — dedi. **18** U: — Əgər sülhi tüzüxkə qıkqan bolsa ularni tirik tutunglar, əgər soquxkili qıkqan bolsimu ularni

tirik tutunglar, dedi. **19** Əmdi waliylarning bu oʻtulamliri wə ularning kəynidiki qoxun xəhərdin qikip, **20** hər biri əzigə uqriqan adəmnı qəpip ɵltürdi. Suriylər qaqti; Israil ularni qoqlidi. Suriyəning padixahı Bən-Hədad bolsa atqa minip atliqlar bilən qeqip kutuldi. **21** Israilning padixahı qikip həm atliqlarnı həm jəng hərwilirini bitqit kilip Suriylərnı kattik qir-qap kildi. **22** Pəyoqəmbər yənə Israilning padixahining kexioqa kelip uningqə: — Əzüngni mustəhkəmləp, əzüngni obdan dəngsəp, nemə kiliqing kerəklisini oylap baqqin. Qünki kelər yili ətiyazda Suriyəning padixahı sən bilən jəng qilqili yənə qiqidu, dedi. **23** Suriyəning padixahining hizmətkarliri uningqə mundaq dedi: — «Ularning ilahı taol ilahı bolqəqqa, ular bizgə küqlük kəldi. Lekin biz tüzləngliktə ular bilən soquxsak, jəzmən ularqə küqlük kelimiz. **24** Əmdi xundaq qilqayliki, padixahlarning hər birini əz mənəsipidin qüxürüp, ularning ornida waliylarnı tikligəyla. **25** Andin sili məhrum bolqan qoxunliriqə barawər bolqan yənə bir qoxunni, yəni atning ornioqə at, hərwining ornioqə hərwa təyyar qildurup əzligə yioqayla; biz tüzləngliktə ular bilən soquxayli; xuning bilən ularqə küqlük kəlməmdük?». U ularning səzigə qulak selip xundaq kildi. **26** Keyinki yili ətiyazda Bən-Hədad Suriylərnı editlap toluk yioqip, Israil bilən jəng qilqili Afək xəhirigə qikti. **27** Israillarmu əzlrini editlap, ozuk-tülük təyyarlap, ular bilən jəng qilixqa qikti. Israillar ularning udulida bargah tikliwidi, Suriylərnıng aldida huddi ikki top kiiq oqlak padisidək kəründi. Lekin Suriylər pütkül zeminni qapliqanidi. **28** Əmma Hudaning

adimi Israilning padixahining kexioja kelip uningja: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Suriylər: Pərwərdigar taq ilahidur, jiləjilarning ilahı əməs, dəp eytkini üqün, Mən bu zor bir top adəmning həmmisini sening qolungja tapxurimən; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər», dedi. **29** Ikki tərəp yəttə kün bir-birining udulida bargahlırida turdi. Yəttinqi küni soqux baxlandi. Israillar bir kündə Suriylərdin yüz ming piyadə əskərni ɵltürdi. **30** Qalojanlar Afək xəhırigə keqıp kiriwaldi; lekin sepili ɵrölöp ulardin yigirmə yəttə ming adəmning üstigə qüxüp besip ɵltürdi. Bən-Hədad ɵzi bədər keqıp xəhərgə kirip iqkiridiki bir ɵygə məküwaldi. **31** Hizmətkarliri uningja: — Mana biz Israilning padixahılrini rəhımlıq padixahlar dəp angliduk; xuning üqün bəllirimizgə bəz baqlap baxlirimizja kula yəgəp Israilning padixahıja təslimgə qıqayli. U silining janlılrini ayarmıkin? — dedi. **32** Xuning bilən ular bəllirigə bəz baqlap baxlırioja kula yəgəp Israilning padixahıning kexioja berip uningja: — Kəminiliri Bən-Hədad: «Jenimni ayiojayla», dəp iltija kıldi, dedi. U bolsa: — U tehi həyatmu? U mening buradirim, dedi. **33** Bu adəmlər bu səzni yahxilıqning alamiti, dəp oylap, dərhallə uning bu səzini qıng tutuwelip: — Bən-Hədad silining buradərliridur! — dedi. U: — Uni elip kelinglar, dəp buyrudi. Xuning bilən Bən-Hədad uning kexioja qıkti; xuning bilən u uni qolidin tartip jəng hərwisioja qıkardı. **34** Bən-Hədad uningja: — Mening atam silining atiliridin alojan xəhərlərnı siligə qayturup berəy. Atam Samariyədə rəstə-bazarlılrini tikligəndək sili ɵzliri üqün

Dəməxktə rəstə-bazarlarni tikləyla, — dedi. Ahab: — Bu xərt bilən seni qoyup berəy, dedi. Xuning bilən ikkisi əhdə qilixti wə u uni qoyup bərdi. **35** Pəyoqəmbərlərnin xagirtlirininin biri Pərwərdigarning buyruqi bilən yənə birigə: — Səndin ətünimən, meni uroqin, dedi. Lekin u adəm uni uroqili unimidi. **36** Xuning bilən u uningə: — Sən Pərwərdigarning səzini anglimioqining üqün mana bu yərdin kətkinəgdə bir xir seni boqup ətüridu, — dedi. U uning yenidin qikqanda, uningə bir xir uqrap uni ətürdi. **37** Andin keyin u yənə bir adəmni tepip uningə: — Səndin ətünimən, meni uroqin, dedi. U adəm uni kattik urup zəhimləndürdi. **38** Andin pəyoqəmbər berip öz qiyapitini əzgərtip, kəzlrini tengik bilən tengip yol boyida padixahni kütüp turdi. **39** Padixah xu yərdin ətəkəndə u padixahni qakirip: — Kəminiliri kəskin jəng məydaniqə qikqanidim, wə mana, bir adəm mənə burulup, bir kixini tapxurup: «Bu kixigə qing qarioqin, hərəkəndə səwəbtin u yəqap kətsə, sən əz jeningni uning jening orniqə tələysən; bolmisa bir talant kümüx tələysən», dedi. **40** Lekin mən kəminiliri u-bu ix bilən bənd bolup ketip, uni yokitip koydum, dedi. Israilning padixahı uningə: — Əzüng bekitkinəgdə sənə həküm qilinidu! — dedi. **41** U dərhal kəzlidin tengikni eliwətti; Israilning padixahı uni tonup uning pəyoqəmbərlərdin biri ikənlikini kərđi. **42** Pəyoqəmbər uningə: — Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mən hələkətkə bekitkən adəmni qolungdin qutulqili qoyqining üqün sening jening uning jening ornida elinidu; sening həkinq uning həkinqing ornida elinidu», dedi. **43** Xuning bilən Israilning padixahı hapa bolup,

oʻxlikka qomgʻan ʻalda Samariyaga kaytip ordisiya kirdi.

21 Bu ixlardin keyin xundak boldiki, Yizrəllik Nabotning Yizrəlda, Samariyaning padixahi Ahabning ordisining yenida bir uzumzarliki bar idi. **2** Ahab Nabotka sez kilip: — Oz uzumzarlikingni manga bərgin, mening oyumga yekin boluq, uni bir say-kektatlik baq kilay. Uning ornida sanga obdanrak bir uzumzarlik beray yaki layik kersang bahasini nek berimən, dedi. **3** Emma Nabot Ahabka: — Pərwədigar meni ata-bowilirimning mirasini sanga setixni məndin neri kilsun, dedi. **4** Ahab Yizrəllik Nabotning: «Ata-bowilirimning mirasini sanga bərməymən» dəp eytkan sezidin hapa bolup oʻxlikka qomgʻan ʻalda ordisiya kaytti; u kariwatta yetip yuzini [tam] tərəpkə erup nanmu yemidi. **5** Hotuni Yizəbəl uning kexioja kelip: Rohiy kaypiyating nemixka xunqə təwən, nemixka nan yeməysən? — dedi. **6** U uningoya: — Mən Yizrəllik Nabotka sez kilip: «Uzumzarlikingni manga puloja bərsəng, yaki layik kersəng uning ornioja baxka uzumzarlik beray» dedim. Lekin u: «Sanga uzumzarlikimni bərməymən» dedi, — dedi. **7** Hotuni Yizəbəl uningoya: — Sən hazir Israilning ustiga səltənət kiluqi əməsmu? Qorup nan yəp, kəngluningni hux kiluin; mən sanga Yizrəllik Nabotning uzumzarlikini erixturimən, dedi. **8** Andin u Ahabning namida bir hət yezip, ustiga uning məhurini besip, hətni Nabotning xəhiridə uning bilən turuwatkan aqsakallar wə mətiwərlərgə əwətti. **9** Həttə u mundak yazoanidi: — «Roza tutux kerək dəp buyrup, həlkning arisida Nabotni tərde olturozujin;

10 ikki adəmi, yəni Beliyalning balisini uning udulida olturoʻuzup, ularni Nabotning ustidin ərz qiloʻuzup: «Sən Hudaʻoʻya wə padixahqa lənət okudung» dəp guwahlik bərgüzüinglar. Andin uni elip qikip qalma-kesək kilip ɵltürüinglar». **11** Xəhərning adəmliri, yəni uning xəhridə turuwatqan aqsakalar bilən mətiwərlər Yizəbəlning ularoʻya əwətkən hetidə pütülgəndək kildi; **12** ular rozini buyrup, həlkning arisida Nabotni tɵrdə olturoʻuzdi. **13** Andin u ikki adəm, yəni Beliyalning baliliri həlkning aldida Nabot ustidin ərz kilip: «Nabot Hudaʻoʻya wə padixahqa dəxnəm kildi» dəp guwahlik bərdi. Xuning bilən ular Nabotni xəhərning taxkiriʻoʻya sərəp elip qikip, taxlar bilən qalma-kesək kilip ɵltürdi. **14** Andin ular Yizəbəlgə adəm əwətip: «Nabot qalma-kesək kilip ɵltürüldi» dəp həwər bərdi. **15** Yizəbəl Nabotning qalma-kesək kilinip ɵltürülgənlikini angliʻoʻanda Ahabqa: Qopup, Yizrəəllik Nabotning sanga puloʻya bərgili unimioʻan üzümzarlikini tapxurup aloʻin; qünki Nabot həyat əməs, bəlki ɵldi, dedi. **16** Xundək boldiki, Ahab Nabotning ɵlgənlikini anglap, Yizrəəllik Nabotning üzümzarlikini igiləx üqün xu yərgə bardi. **17** Lekin Pərwərdigarning səzi Tixbilik Iliyaska kelip mundək deyildi: — **18** «Qopup berip, Samariyədə olturuxluk Israil padixahi Ahab bilən uqraxqin; mana u Nabotning üzümzarlikida turidu; qünki uni igiliwelix üqün u yərgə bardi. **19** Uningoʻya: — «Adəm ɵltürdüingmu, yerini igiliwaldingmu?» — degin. Andin uningoʻya yənə sɵz kilip: — Pərwərdigar mundək dəydu: — «Nabotning kənini itlar yalioʻan jayda sening kəningnimu itlar yalaydu» — degin». **20** Ahab Iliyaska: — I düxminim, meni taptingmu?

— dedi. U jawabən mundak dedi: — Rast, mən seni taptim; qünki sən Pərwərdigarning nəziridə rəzillik kılıx üqün özünəni setiwəttim. **21** Pərwərdigar: «Mana, Mən üstünggə bala qüxürüp nəslingni yokitip, sən Ahabning Israilda kaləjan jəmätidiki həmmə ərkəkni, hətta ajiz yaki meyip bolsun, həmmisini üzüp yokitimən; **22** wə sən Mening oqəzipimni kəzəp Israilni gunahka azduroqining üqün sening jəmätिंगni Nibatning oqlı Yəroboamning jəmätı wə Ahiyahning oqlı Baaxaning jəmätigə ohxax kılımə» — dəydu, — dedi. **23** — Yizəbəl tooqrisidimu Pərwərdigar səz kılıp: «Yizrəəlning sepilining texida itlar Yizəbəlni yəydu. **24** Ahabning jəmätidikilərdin xəhərdə əlgənlərnı itlar yəydu; səhrada əlgənlərnı bolsa asmandiki kuxlar yəydu» dedi **25** (Bərhək, hotuni Yizəbəlning kutritixliri bilən Pərwərdigarning nəziridə rəzillik kıləjili əzini satkan Ahabdək həqkim yok idi. **26** U Pərwərdigar Israilarning aldidin həydəp koqliwətkən Amoriylarning kıləjindək kılıp, yirginqlik butlarəja tayinip əgixip, lənətlik ixlarnı kılətti). **27** Ləkin Ahab bu səzlərnı angliəqanda əz kiyimlirini yirtip bədinigə bəz yəgəp, roza tutti. U bəz rəhttə yatətti, jimjit mangətti. **28** U wəqıtta Pərwərdigarning səzi Tixbilik Iliyaska kəlip: — **29** «Ahabning Mening aldimda əzini kəndək təwən tutuwatkanlıkını kərdüngmu? U əzini Mening aldimda təwən tutuwatkanlıkını tūpəylidin, bu balani uning künliridə kəltürməymən, bəlki uning oqlining künliridə uning jəmätigə kəltürimən» — dəyildi.

22 Üq yiləiqə Suriyə bilən Israilning otturisida jəng bolmioqəqka, ular tinqlıktə ətti. **2** Üqinqi yilda bolsa

Yəhudaning padixahi Yəhoxafat Israilning padixahini yoklap bardı. **3** Israilning padixahi öz hizmətkarlıriqta: — Gileadtiki Ramot bizningki ikənlikini bilisiləroju? Xundak ikən, nemixka biz jim olturup, tehiqə Suriyəning padixahining kolidin uni almaymiz? — dedi. **4** U Yəhoxafatka: — Jəng qiləjili mening bilən Gileadtiki Ramotka berixka maqul bolamdila? — dəp soridi. Yəhoxafat Israilning padixahiqta jawab berip: — Biz silining-mening dəp ayrimaymiz; mening həlkim əzlrining həlkidur, mening atlırim silining atlıridur, dedi. **5** Lekin Yəhoxafat Israilning padixahiqta: — Ətünimənki, bügün awwal Pərwədigarning səzini sorap kərgəyla, dedi. **6** Xuning bilən Israilning padixahi pəyoqəmbərləni, yəni tət yüzqə adəmni yiojdurup ulardin: — Soquxkili Gileadtiki Ramotka qiqsam bolamdu, yok? — dəp soriwidi, ular: — Qiqqin, Rəb uni padixahning kolioqta beridu, deyixti. **7** Lekin Yəhoxafat bolsa: — Bulardin baxka, yol soriojudək Pərwədigarning birər pəyoqəmbiri yokmu? — dəp soridi. **8** Israilning padixahi Yəhoxafatka jawab berip: — Pərwədigardin yol soraydioqan yənə bir adəm bar; lekin u mening toqramda kutlukni əməs, bəlki balayi'apətni kərsitip bexarət bərgəqkə, mən uni əq kərimən. U bolsa Imlahning ooqli Mikayadur, dedi. Yəhoxafat: — I aliyliri, sili undak demigəyla, dedi. **9** Andin Israilning padixahi bir qakirini qakirip uningqta: — Qakqan berip, Imlahning ooqli Mikayani qakirtip kəl, dəp buyrudi. **10** Əmdi Israilning padixahi bilən Yəhudaning padixahi Yəhoxafat xahanə kiyimlirini kiyixip, Samariyəning dərwasisining aldidiki hamanda hərbiəri öz təhtidə

olturuxti. Ularning aldidagi pəyoʻambərlarning həmmisi bexarət bərməktə idi. **11** Kənanahning oʻqli Zədəkiya bolsa əzi təmürdin münngüzləni yasap qikip: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Muxu münngüzlər bilən Suriyləni yokatkuqə üsüp ursila», dedi. **12** Həmmə pəyoʻambərlər xuningəya ohxax bexarət berip: «Gileadtiki Ramotqa qikip səzsiz muwəppəkiyəət qazinila; qünki Pərwərdigar uni padixahning qoliqə tapxuridikən», deyixti. **13** Mikayani qiqkiriqili barəjan həwərqı uningəya: — Mana, həmmə pəyoʻambərlər birdək padixahqa yahxi həwər bərməktə; əmdi ətünimən, sening səzüngmu ularning səzi bilən birdək bolup, yahxi bir həwərni bərgin, dedi. **14** Əmma Mikaya: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm qilimənki, Pərwərdigar manga nemə eytsa, mən xuni eytimən, dedi. **15** U padixahning aldiqə kəlgəndə padixah uningdin: I Mikaya, jəng qiloqili Gileadtiki Ramotqa qiqsak bolamdu, yok? — dəp soriwidi, u uningəya jawab berip: — Qikip muwəppəkiyəət qazinisən; qünki Pərwərdigar xəhərni padixahning qoliqə beridu, dedi. **16** Lekin padixah uningəya: — Mən sanga qanqə qetim Pərwərdigarning namida rast gəptin baxkisini manga eytmaslikqa kəsəm iqqüzüxüm kerək?! — dedi. **17** Mikaya: — Mən pütkül Israilning taqlarda padiqisiz qoylardək tarilip kətkənlikini kərdüm. Pərwərdigar: «Bularning igisi yok; bularning hərbi tinq-aman əz əyigə qaytsun», dedi, — dedi. **18** Israilning padixahı Yəhoxafatqa: — Mana, mən siligə «U mening toqramda qutlukni əməs, bəlki haman balayı’apətni kərsitip bexarət beridu», demigənmidim? — dedi. **19** Mikaya yənə: — Xunga Pərwərdigarning səzini

angliotin; mən Pərwərdigarning öz təhtidə olturoqanlikini, asmanning pütkül qoxunliri uning yenida, ong wə sol tərripidə turoqanlikini kərdüm. **20** Pərwərdigar: «Kim Ahabni Gileadtiki Ramotqa qikip, xu yərdə həlak boluxqa aldaydu?» — dedi. Birsı undak, birsi mundak deyixti; **21** xu waqıtta bir roh qikip Pərwərdigarning aldidə turup: «Mən berip alday», dedi. Pərwərdigar uningdin: «Qandak usul bilən aldaysən?» — dəp soriwidi, **22** u: — «Mən qikip uning həmmə pəyoqəmbərlirining aozida yaloqanqi bir roh bolimən», dedi. Pərwərdigar: — «Uni aldap ilkinggə alalaysən; berip xundak kil» — dedi. **23** Mana əmdi Pərwərdigar sening bu həmmə pəyoqəmbərliringning aozioqa yaloqanqi bir rohni saldi; Pərwərdigar sening toqrangda balayı'apət kərsitip sözlidi» — dedi. **24** Xuni anglap Kənanahning oqli Zədəkiya kelip Mikayaning kaqitioqa birni selip: — Pərwərdigarning Rohi qaysi yol bilən məndin ətüp, sanga səz kilixqa bardı?! — dedi. **25** Mikaya jawab berip: — Əzüngni yoxurux üqün iqkiridiki əygə yügürgən künidə xuni kərisən, dedi. **26** Israilning padixahi əmdi: — Mikayani elip kayturup berip, xəhər hakimi Amon bilən padixahning oqli Yoaxqa tapxurup, **27** ularoqa tapilap: «Padixah mundak dəydu: — Uni zindanoqa solap mən tinq-aman yenip kəlgüqilik kıynap nan bilən suni az-az berip turunglar» — degin, dəp buyrudi. **28** Mikaya: — Əgər sən həkikətən tinq-aman yenip kəlsəng, Pərwərdigar mening wasitəm bilən səz kılmioqan bolidu, dedi. Andin u yənə: — Əy jamaət, hərbinglar anglanglar, dedi. **29** Israilning padixahi bilən Yəhudaning padixahi Yəhoxafat Gileadtiki Ramotqa qikti. **30** Israilning

padixahı Yəhoxafatka: — Mən baxka kiyapətkə kirip jənggə qıqay; sili bolsila öz kiyimlirini kiyip qıqkayla, dedi. Israilning padixahı baxka kiyapət bilən jənggə qıkti.

31 Suriyəning padixahı jəng hərwiliri üstidiki ottuz ikki sərdarəqa: — Qongliri yaki kiqukliri bilən əməs, pəkət Israilning padixahı bilən soquxunglar, dəp buyrudi. **32** wə xundak boldiki, jəng hərwilirining sərdarliri Yəhoxafatni kərgəndə: — Uni qokum Israilning padixahı dəp, uningəqa hujum kiləqili buruldi. Lekin Yəhoxafat pəryad kətürdi. **33** jəng hərwilirining sərdarliri uning Israilning padixahı əməslikini kərgəndə uni qoqlimay, burulup ketip kəlixti.

34 Əmma birəylən qarisiqla bir okya etiwidi, oq Israilning padixahıning sawutining mürisidin təwənki ulikidin etüp təgdi. U hərwikexigə: Hərwinini yandurup meni səptin qıkarəqin; qünki mən yaridar boldum, dedi. **35** U küni jəng barəanseri qattik boldi. Padixah bolsa Suriylərnin udulida öz jəng hərwisioqa yəlinip ərə turdi. Zəhmidin kəni hərwinin tegigiqə ekip, kəq kirgəndə u əldi. **36** Kün patarda qoxun arisida bir qattik sada anglinip: — Hər adəm öz xəhirigə yansun! Hərbiri öz yurtioqa yenip kətsun! — deyildi. **37** Padixah əldi, kixilər uni Samariyəgə elip kəldi; ular padixahni Samariyədə dəpnə kildi. **38** Birsi padixahning hərwisini Samariyəning kəlidə [yuoqanda] (bu kəl pahixə ayallar yuyunidiəqan jay idi), Pərwərdigarning eytkən səzi əməlgə axurulup, itlar uning kəninini yalidi. **39** Ahabning baxka ixliri, qiloqanlirining həmmisi, jümlidin uning yasioqan «pil qix sariyi» wə bina qiloqan həmmə xəhərlər toqruluk «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta

pütülgән әmәsmidi? **40** Ahab ata-bowiliri arisida uhlidi. Andin uning oqli Ahaziya ornida padixah boldi. **41** Asaning oqli Yəhoxafat Israilning padixahi Ahabning sältənitining tətinqi yilida Yəhudaşa padixah boldi. **42** Yəhoxafat padixah bolqanda ottuz bəx yaxta idi, u Yerusalemda yigirmə bəx yil sältənət kildi. Uning anisining ismi Azubah bolup, u Xilhining kizi idi. **43** U hər ixta atisi Asaning barlıq yollirida yürüp, ulardin qıkmay Pərwədigarning nəziridə durus bolqanni kılatti. Pəkət «yukiri jaylar»la yoqitilmioqanidi; halayık yənila «yukiri jaylar»da qurbanlık kılıp huxbuy yaqatti. **44** Wə Yəhoxafat bilən Israilning padixahi otturisida tinqlik boldi. **45** Yəhoxafatning baxqa ixliri, uning kərsətkən kudriti, kandaq jəng kılqanliri toqrisida «Yəhuda padixahlırining tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən әmәsmidi? **46** U atisi asaning künliridə zemindin koqliwetilmigən kəspiy bəqqiwazlarni zeminidin həydəp qıkardi. **47** U waqıtta Edomning padixahi yok idi, bəlki bir waliy həküm sürətti. **48** Yəhoxafat Ofirdin altun elip kelix üqün bir «Tarxix kemə» ətritini kurdi. Lekin kemilər heqyərgə baralmidi; qünki ular Əzion-Gəbərdə urulup wəyran bolqanidi. **49** U waqıtta Ahabning oqli Ahaziya Yəhoxafatqa: — Mening hizmətkarlırim sening hizmətkarlıring bilən kemilərdə barsun, dedi. Lekin Yəhoxafat unimidi. **50** Yəhoxafat öz ata-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawutning xəhiri»də ata-bowilirining kəbrisidə dəpnə kılındi. Andin oqli Yəhoram ornida padixah boldi. **51** Ahabning oqli Ahaziya Yəhudaning padixahi Yəhoxafatning sältənitining on yəttinqi yilida Samariyədə Israilning üstidə padixah bolup

ikki yil sältənət qildi. **52** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni qilip atisining yolida wə anisining yolida yürüp, xundaqla Israilni gunahqa putlaxturoqan Nibatning oqli Yəroboamning yolida mangdi; **53** u atisi qilqanning həmmisini qilip, Baalning kullukida bolup, uningqa səjdə qilip, Israilning Hudasi Pərwərdigarning oʻzqipini kəzqidi.

Padixahlar 2

1 **2** Ahaziya Samariyada turoqanda [ordisidiki] balihanining pənjirisidin yikilip qüxüp, kesəl bolup qaldi. U hawərqilərnı əwətip ularoqa: — Əkron xəhıridiki ilah Baal-Zəbubdin mening tooqramda, kesilidin sakıyamdu, dəp soranglar, dedi. **3** Lekin Pərwərdigarning Pərixtsi bolsa Tixbılık İliyaska: — Ornungdin tur, Samariyə padixahning əqlirining aldioqa berip, ularoqa: — Israilda Huda yokmu, Əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol sorioqili mangdinglarmu? **4** Xuning üqün Pərwərdigar hazir mundak dediki: «Sən qikqan kariwattin qüxəlməysən; sən qokum əlisən» degin, — dedi. Xuning bilən İliyas yoloqa qikti. **5** Həwərqilər padixahning yenioqa kaytip kəldi; u ulardin: Nemixka yenip kədinglar, dəp soridi. **6** Ular uningoqa: — Bir adəm bizgə uqrap bizgə: — Silərnı əwətkən padixahning yenioqa kaytip berip uningoqa: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Israilda Huda yokmu, Əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol sorioqili adəmlərnı əwətingmu? Xuning üqün sən qikqan kariwattin qüxəlməysən; sən qokum əlisən!» dənglar, — dedi. **7** Padixah ulardin: Silərgə uqrap bu səzlərnı kiloqan adəm kəndak adəm ikən? — dəp soridi. **8** Ular uningoqa: U tüklük, beligə tasma baqlioqan adəm ikən, dedi. Padixah: U Tixbılık İliyas ikən, dedi. **9** Andin padixah bir əllikbexini qol astidiki əllik adimi bilən İliyasning kexioqa mangdurdi; bu kixi İliyasning kexioqa baroqanda, mana u bir dəngning üstidə olturatti. U uningoqa: I Hudaning adimi, padixah seni qüxüp kəlsun! dəydu, dedi. **10** Lekin İliyas əllikbexioqa: Əgər mən Hudaning adimi bolsam, asmandin ot qüxüp sən bilən əllik

adimingni keydursun, dər jawab bərđi. Xuan asmandin ot qüxüp, uning ezi bilən əllik adimini keydürüwətti.

11 Xuning bilən padixah yənə bir əllikbexini uning qol astidiki əllik adimi bilən uning kexioqa mangdurdi. U uningqa: I Hudaning adimi, padixah eytti: Seni dərhal qüxüp kəlsun! — dedi. **12** Lekin Iliyas əllikbexioqa: Əgər mən Hudaning adimi bolsam, asmandin ot qüxüp sən bilən əllik adimingni keydursun, dər jawab bərđi. Xuan Hudaning oti asmandin qüxüp uning ezi bilən əllik adimini keydürüwətti. **13** Padixah əmdi üqinqi bir əllikbexini qol astidiki əllik adimi bilən uning kexioqa mangdurdi; əllikbexi berip Iliyasning aldioqa qikip, tizlinip uningqa yalwurup: I Hudaning adimi, mening jenim bilən sening bu əllik kulungning janliri nəziringdə əziz bolsun! **14** Dər wəkə, asmandin ot qüxüp, ilgiriki ikki əllikbexini ularning qol astidiki əllik adimi bilən keydürüwətti. Lekin hazır mening jenim sening nəziringdə əziz bolsun, dedi. **15** Pərwərdigarning Pərixtsi Iliyaska: Sən qüxüp uning bilən baroqin; uningdin kərkmiqin, dedi. U ornidin turup uning bilən qüxüp padixahning kexioqa berip **16** padixahqa: Pərwərdigar səz kilip: «Israilda wəhiy sorioqili bolidioqan Huda yokmu, Əkrondiki ilah Baal-Zəbubdin yol sorioqili əlqilərnə əwətingoqu? Xuning üqün sən qikqan kariwattin qüxəlməysən; sən qokum əlisən!» dəydu, — dedi. **17** Xuning bilən Iliyas degəndək, Pərwərdigarning səzi boyiqə Ahaziya əldi. Uning oqli bolmioqaqqa, Yəhəoram uning ornida padixah boldi. Bu Yəhəoxafatning oqli, Yəhuda padixahi Yəhəoramning ikkinqi yili idi. **18** Əmdi Ahaziyaning baxqa ixliri, uning

qiloqan əməlliri bolsa, ular «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi?

2 Pərwərdigar İliyasni qara quyunda asmanəğa kətürməkqi boləqan waqıtta İliyas bilən Elixə Gilgaldin qikiq ketiwatatti. **2** İliyas Elixəqə: — Səndin ətünimən, bu yərdə qələqin; qünki Pərwərdigar meni Bəyt-Əlgə mangoquzdi. Elixə: Pərwərdigarning həyati bilən, wə sening həyating bilən kəsəm qilimənki, seningdin hərgiz ayrilmaymən! dedi. Xuning bilən ular Bəyt-Əlgə qüxüp kəldi. **3** U waqıtta Bəyt-Əldiki pəyqəmbər xagirtliri Elixaning kexioqə kelip uningəqə: Biləmsən, Pərwərdigar bügün oqjangni səndin elip ketidu? — dedi. U: Bilimən; xük turunglar, dedi. **4** İliyas Elixəqə: — Səndin ətünimənki, bu yərdə qələqin; qünki Pərwərdigar meni Yerihooqə mangoquzdi. Elixə: Pərwərdigarning həyati bilən, wə sening həyating bilən kəsəm qilimənki, seningdin hərgiz ayrilmaymən, dedi. Xuning bilən ular ikkisi Yerihooqə bardı. **5** U waqıtta Yerihodiki pəyqəmbər xagirtliri Elixaning kexioqə kelip uningəqə: Biləmsən, Pərwərdigar bügün oqjangni səndin elip ketidu? — dedi. U: Bilimən; xük turunglar, dedi. **6** İliyas Elixəqə: — Səndin ətünimənki, bu yərdə qələqin; qünki Pərwərdigar meni İordan dəryasioqə mangoquzdi, dedi. Elixə: Pərwərdigarning həyati bilən, wə sening həyating bilən kəsəm qilimənki, seningdin hərgiz ayrilmaymən, dedi, xuning bilən ular ikkisi mengiwərđi. **7** Əmdi pəyqəmbər xagirtliridin əllik kixi berip, ularning udulida yiraqtin qarap turatti. Əmma u ikkiylən İordan dəryasining boyida tohtap turđi. **8** İliyas yepinqisini qatlap, uning bilən suni uriwidi, su

ikkigə bəlünüp turdi; ular ikkisi quruk yoldin etti. **9** Ötüp bolojandin keyin Iliyas Elixaoqa: Mən səndin ayrılmasta, sening özüng üçün məndin nemə tiliking bolsa, dəwərgin, dedi. Elixə: Sening üstüngdə turoqan Rohning ikki həssisi üstümgə kənsun, — dedi. **10** U: Bu tilikinggə erixmək kiyindur; mən səndin elip ketilgən waqtimda, meni kərup tursang, sanga xundak berilidu; bolmisa, berilməydu, — dedi. **11** Wə xundak boldiki, ular səzlixip mangoqanda, mana, otluk bir jəng hərwise bilən otluk atlar namayan boldi; ular ikkisini ayriwətti wə Iliyas qara quyunda asmanoqa kətürölüp kətti. **12** Elixə buni kərup: I atam, i atam, Israilning jəng hərwise wə atlik əskərliri! — dəp wərkiridi. Andin u uni yənə kərəlmidi. U öz kiyimini tutup, ularni yirtip ikki parqə kiliwətti. **13** Andin u Iliyasning uqisidin qüxüp qalqan yepinqisini yərdin elip, Iordan dəryasining kirojkiqoqa kaytip kəldi. **14** U Iliyasning üstidin qüxüp qalqan yepinqisi bilən suni urup: «Iliyasning Hudasi Pərwərdigar nədidur?», dedi. Elixə suni xundak uroqanda su ikkigə bəlündi; Elixə sudin ötüp kətti. **15** Yerihodiki pəyoqəmbər Xagirtliri qarxi kiroqakta turup uni kərđi wə: «Iliyasning rohi Elixaning üstididur» dəp uning aldioqa berip, bax urup təzim kildi. **16** Ular uningoqa: Mana sening kəminiliring arisida əllik əzimət bar; ötünimiz, bular oqojangni izdigili barsun. Pərwərdigarning Rohi bəlkim uni kətürüp taqlarning bir yeridə yaki jiloqlarning bir tərpidə taxlap koydimiki, dedi. Lekin u: Silər heq adəmnə əwətmənglar, dedi. **17** Əmma ularning uni kistawerixi bilən u hijalət bolup: Adəm əwətinglar, dedi. Xunga ular əllik kixini əwətti; bular üq

kün uni izdidi, lekin heq tapalmidi. **18** Ular Elixaning yenioqa kaytip kalgandə (u Yerihoda turuwatatti) u ularoqa: Mən dərwəkə silərgə «Izdəp barmanglar!» demidimmu? — dedi. **19** Xəhərdiki adəmlər Elixoqa: Ojoram kərgəndək, xəhər əzi obdan jaydidur, lekin su naqar wə tupraq tuoqmastur, dedi. **20** U: Yengi bir koza elip kelip, iqigə tuz koyup, manga beringlar, dedi. Ular uni elip kelip uningə bərdi. **21** U bulakning bexioqa berip uningə tuzni təkti wə: Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən bu sularni sakayttim; əmdi ulardin qayta ölüm bolmaydu wə yərnin tuomasliki bolmaydu» — dedi. **22** Huddi Elixaning eytқан bu səzidək, u su taki bügüngə kədər pak bolup kəldi. **23** Elixə Yerihodin qikip Bəyt-əlgə bardi. U yolda ketip baroqanda, bəzi balilar xəhərdin qikip uni zanglik kilip: Qikip kət, i takir bax! Qikip kət, i takir bax! — dəp warkiraxti. **24** U burulup ularoqa qarap Pərwərdigarning nami bilən ularoqa lənət okudi; xuning bilən ormanliktin ikki qixi eyik qikip, balilardin kirik ikkini yirtiwətti. **25** U u yərdin ketip, Karməl teojoqa berip, u yərdin Samariyəgə yenip bardi.

3 Yəhuda padixahı Yəhoxafatning səltənitining on səkkizinqi yili, Ahabning oqlı Yəhoram Samariyədə Israiloqa padixah bolup, on ikki yil səltənət kildi. **2** U əzi Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kilatti, lekin atisi bilən anisi kiloqan dərijidə əməs idi. U atisi yasatқан «Baal tüwrüki»ni elip taxlidi. **3** Lekin u Israilni gunahqa putlaxturoqan Nibatning oqlı Yəroboamning gunahlırida qing turup, ulardin heq yanmidi. **4** Moabning padixahı Mexa nahayiti qong koyqi idi; u Israilning

padixahioja yüz ming koza ҳам yüz ming koqkarning yungini olpan qilatti. **5** Əmdi xundak boldiki, Ahab ölüp kətkəndin keyin Moabning padixahi Israilning padixahioja yüz ərüdi. **6** U wakitta Yəhoram padixah Samariyədin qikip həmmə Israilni [jəng üqün] editlidi. **7** U yənə adəm əwitip Yəhudaning padixahi Yəhoxafatka həwər berip: Moabning padixahi məndin yüz ərüdi; Moab bilən sokuxkili qikəmsən? — dedi. U: Qikimən; bizdə mening-sening dəydiqan gəp yoktur, mening həlkim sening həlkingdur, mening atlirim sening atliringdur, dedi. **8** U yənə: Qaysi yol bilən qikayli, dəp soridi. Yəhoram: Biz Edom qəlining yoli bilən qikayli, dəp jawab bərdi. **9** Andin Israilning padixahi bilən Yəhudaning padixahi Edomning padixahioja koxulup mangdi. Ular yəttə kün aylinip yürux kילוəndin keyin, koxun wə ular elip kəlgən at-ulaqlarəja su kəlmidi. **10** Israilning padixahi: Apla! Pərwərdigar biz üq padixahni Moabning kوليوə qüxsun dəp, bir yərgə jəm kילוəan ohxaydu, dedi. **11** Lekin Yəhoxafat: Pərwərdigardin yol soriximiz üqün bu yərdə Pərwərdigarning bir pəyoqəmbiri yokmu? — dedi. Israilning padixahining qakarliridin biri: Iliyasning kوليوə su kuyup bərgən Xafatning oqli Elixə bu yərdə bar, dedi. **12** Yəhoxafat: Pərwərdigarning səz-kalami uningda bar, dedi. Xuning bilən Israilning padixahi bilən Yəhoxafat wə Edomning padixahi uning kexioə qüxüp bardı. **13** Elixə Israilning padixahioja: — Mening sening bilən nemə karim! Əz atangning pəyoqəmbərliri bilən anangning pəyoqəmbərlirining kexioə barəjin, dedi. Israilning padixahi: Undak demigin; qünki Pərwərdigar bu

üq padixahni Moabning kوليو tapxurux üqün jəm kوليو an ohxaydu, — dedi. **14** Elix: Mən hizmitidə turuwatқан Pərwərdigarning hayati bilən kəsəm kிலimənki, əgər Yəhudaning padixahi Yəhoxafatning hərmitini kilmiojan bolsam, seni kəzgə ilmiojan yaki sanga karimiojan bolattim. **15** Lekin əmdi berip bir sazqini manga elip kelinglar, — dedi. Sazqi saz qaloqanda, Pərwərdigarning kولي uning üstigə qüxti. **16** U: Pərwərdigar sөz k'ilip: «Bu wadining həmmə yerigə ora kolanglar» dedi, — dedi andin yənə: **17** — Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər ya xamal ya yamoqur kərmisənglarmu, bu wadi suoja tolup, əzünglar bilən at-ulaqliringlar həmmisi su iqisilər». **18** Lekin bu Pərwərdigarning nəziridə kiiqik ix bolup, u Moabnimu silərnin kolliringlaroqa tapxuridu. **19** Silər barlik mustəhkəm xəhərlərnə wə barlik esil xəhərlərnə bəsüp ətüp, barlik yahxi dərəhlərnə kesip taxlap, həmmə bulaklarnə tindurup, həmmə munbət ekinzarlikni taxlar bilən kaplap harab k'ilisilər» — dedi. **20** Wə ətisi ətigənlik kurbanklik sunulojan waqtida, mana, su EDOM zemini tərəptin ekip kelip, həmmə yərnə suoja toxkuzdi. **21** Əmma Moablarning həmmisi: Padixahlar biz bilən jəng k'iliojili qikiptu, dəp angliojan bolup, sawut-kalkən ketürəligüdək qong-kiiqik həmmisi qegrada tizilip səptə turdi. **22** Ular ətisi səhərdə kərup karisa, kün nuri ularning udulidiki su üstigə qüxkənidi; künning xolisida su ularoqa kəndək kəründi. Ular: — **23** Bu kən ikən! Padixahlar uruxup bir-birini k'iojan ohxaydu. I Moablar! Dərhal oljining üstigə qüxüp bəlixiwalayli! dedi. **24** Lekin ular Israilning ləxkərgahioqa yətkəndə, Israilar ornidin

qopup Moablaroqa hujum qilixi bilən ular bədən qaqtı. Israillar ularni sürüp-toqay kiliwətti. **25** Ular xəhərlərni wəyran kilip, hər bir adəm tax elip, həmmə munbət ekinzarlıqni tolduruwətküqə tax taxlıdi. Ular həmmə bulak-quduklarni tindurup, həmmə yahxi dərəhlərni kesiwətti. Ular Kir-Hərəsət xəhridiki taxlardin baxqa heq nemini qaldurmidi. Xu xəhərgə bolsa, saloqa atkuqilar uningə qərgiləp hujum kildi. **26** Moabning padixahı jəngning əzigə ziyadə kattik kəlgini kərüp əzi bilən yəttə yüz kiliqwazni elip Edomning padixahioqa hujum kilip bəsüp ətüxkə atlandı; ləkin ular bəsüp ətəlmidi. **27** Xuning bilən təhtigə warislik kילוquqi tunji oqlini elip, sepilning təpisi də uni kəydürmə qurbanlıq kildi. U waqıtta Israil Pərwədigarning kattik kəhrigə uqrioanidi. Xuning bilən bu üq padixah Moab padixahtin ayrilip, hər kəyisizi əz yurtioqa ketixti.

4 Pəyoqəmbər xagirtliridin birining tul qaloqan hotuni Elixoqa pəryad kilip: Sening kulung boləqan mening erim əlüptu. Bilisənki, sening kulung Pərwədigardin qorqқан adəm idi. Əmdi kərz igisi mening ikki oqlumni qullukqa aloqili kəldi. **2** Elixə uningdin: Sening üqün nemə kilay? Deginə, əyüngdə neməng bar? — dəp soridi. U: Dedikingning əyidə kiqik bir koza maydin baxqa heqnərsə yok, — dedi. **3** U: Berip həmmə qoxniliringdin qəgün-koza, yəni box qəgün-kozilarni ətne aloqin, ular az bolmisun. **4** Andin əzüng bilən oqulliring əygə kirgin, ixikni yepip həmmə qəgün-kozilaroqa may qaqilioqin. Toxqanlirini bir qətkə elip qoyoqin, — dedi. **5** Xuning bilən u u yərdin ayrilip oqulliri bilən əygə kirip ixikni yapti.

Ooqulliri qəgün-kozilarni uning aldioqa elip kəlgəndə, u may kuydi. **6** Wə xundak boldiki, qəgün-kozilarning həmmisi toləjanda u ooqlioqa: Yənə bir koza elip kəl, dedi. Əmma ooqli: Əmdi koza qəlmidi, dedi. U wəqəttə may tohtap qəldi. **7** Əmdi u berip Hudaning adimigə həwər yətküzdi. U: Berip mayni setiwət, kərzingni tügətkin; andin qəloqan pul bilən əzüng wə ooqulliringning jenini bekinglar, dedi. **8** Bir küni Elixə Xunəm xəhərigə bardı. U yərdə bir bay ayal bar idi wə u uni əz əyidə tamakqə tutup qəldi. Xuningdin keyin həkəqan u yərdin ətüp mangsa, u uning əyigə kirip oqizalinatti. **9** Bir küni u əz erigə: Bu yərdin daim ətidioqan kixi Hudaning bir mukəddəs adimi ikənlikini bilip yəttim. **10** Biz əgzidə uningə bir kiqikrək əy salayli. Uningə əydə kariwat, xirə, orunduk wə qiraqdan təyyarlap berəyli; wə xundak bolsunki, u qəqanla yenimizə qəlsə xu əydə tursun, — dedi. **11** Əmdi pəyoqəmbər bir küni u yərgə kəlgəndə, xu balihanoqə kirip yetip qəldi. **12** U əz hizmətkari Gəhəzioqə: Sən u Xunəmlik ayalni qəqiroqin, dedi. U uni qəqiroqanda, ayal uning kəxioqə kəldi. **13** Pəyoqəmbər hizmətkarioqə: Sən uningə: «Sili bizning oqemimizni yəp muxundak əzlidirini kəp awarə kildila; mən sili üqün nemə qilip berəy? Padixəhəqə yəki qoxun sərdarioqə birər tələplirini yətküzəymu?» — degin, dedi. Ayal buningə jawab berip: — Mən əz həlqim arisida yaxawatimən, boldi! dedi. **14** Əmdi Elixə Gəhəzidin, uningə nemə qilip berix kerək? — dəp soridi. Gəhəzi: Uning ooqul balisi yəq ikən, wə erimu qəri ikən, dedi. **15** U: Uni qəqiroqin, dedi. Ayalni qəqiriwidi, ayal ixikkə kelip turdi. **16** Pəyoqəmbər uningə: Kelər yili

təhminən muxu wəqəttə kəvəkəlliridə bir oşulliri bolidu, dedi. U: Yəq, i oşəjəm! I Hudaning adimi, dedikinggə yələqan eytmioşin, dedi. **17** Əmdi Elixə uningəyə degəndək u əyəl həmilidar bolup, ikkinqi yili bekitilgən wəqəttə oşul tuşdi. **18** Bələ əsüp qəng boldi. Bir künə xundək boldiki, u atisi bə yərgə, ormiqilarning kəxişəyə qikiş kətti. **19** U atişəyə: Wəy bəxim, wəy bəxim, dəp wəyşidi. U hizmətkərişə, uni anisining kəxişəyə elip bəroşin, dedi. **20** U uni kətürüp anisining yenişəyə apirip kəydi. Bələ anisining etikidə qüxkiqə olturdi, andin əlöp kəldi. **21** Andin anisi qikiş, uni Hudaning adimining əyidiki kariwətkə yətküzup kəyup, ixikni yepip qikiş kətti. **22** U erini qəkirip uningəyə: Oşulamlərdin birini mənğdurəşin, u bir əxəkni elip kəlsun; mən uni qəpturup, Hudaning adimining kəxişəyə dərhəl bərip kələy, dedi. **23** Eri uningəyə: Nəmixkə uning kəxişəyə bügün bərisən? Bügün yə yəngi əy yə xəbət künə bolmishə, dedi. Əyali uningəyə, Həmmə ix tinqlik — dedi. **24** U əxəkni tokutup oşulamioşə: İttik həydəp mənğ; mən demigüqə tohtimioşin, dedi. **25** Xuning bilən u Kərməl təşəyşə bərip Hudaning adimi əldişəyə kəldi. Wə xundək boldiki, Hudaning adimi uni yirəktinlə kərişp əz hizmətkəri Gəhəzişəyə: Mənə Xunəmlik əyəl kəliwətidu; **26** Sən uning əldişəyə yügürüp bərip uningdin: Sili tinqlikmu? Ərliri tinqlikmu? Bəliliri tinqlikmu?» — dəp sorioşin, dedi. — Həmmə ix tinqlik, dəp eytti əyəl. **27** Əmdi təşəkə qikiş Hudaning adimining kəxişəyə kəlgəndə, u uning putlirini kəvəkəllidi. Gəhəzi uning yenişəyə bərip uni ittiriwətməkqi boldi; ləkin Hudaning adimi: — Uni əz ihtiyərişəyə kəyöşin; qünki uning kəngli intəyən sunuk wə

Pərwərdigar bu ixni manga deməy yoxuruptu, dedi. **28**
Ayal: Mən oqjamdin bir oqul tilidimmi? Manga yaloqan
söz kılmioqin, dəp səndin ətünmidimmi? — dedi. **29**
Pəyoqəmbər Gəhazioq: — Belingni qing baqlap, mening
hasamni elip mangioqin. Birsigə uqrisang, uningioq salam
kılmioqin, birsi sanga salam kılsa, sən uningioq jawab
bərmigin. Mening hasamni balining yüzigə koyioqin, dedi.
30 Balining anisi: Pərwərdigarning hayati bilən wə sening
hayating bilən kəsəm kılimənki, səndin ayrilmaymən,
dedi. Elixə ornidin turup uning kəynidin əgəxti. **31**
Gəhazi ulardin burun berip hasisini balining yüzigə
koyioqanidi. Əmma heq awaz yaki tiwix qikmidi. Xuning
bilən u yenip Elixaning aldioqə berip uningioq: Bala
oyoqanmidi, dedi. **32** Elixə əygə kelip qarisa, mana, bala
uning kariwitida əlük yatatti. **33** U bala bilən əzini ayrim
kaldurup, ixikni yepiwetip Pərwərdigarioqə dua kıldi. **34**
Andin u kariwatqə qikip balining üstigə əzini koyup
aqlzini uning aqlzioqə, kəzlirni uning kəzligə, kəllirini
uning kəllirioqə yekip yatti. Xuning bilən balining bədini
issixqə baxlıdi. **35** U qüxüp əydə u yak-bu yakqə mengip
andin yənə kariwatqə qikip yənə balining üstigə egildi. U
waqıtta bala yəttə kətim qüxkürdi, andin kəzlrini aqti. **36**
Pəyoqəmbər Gəhazini qakirip uningioqə: Xunəmlik ayalni
qakirioqin, dedi. U uni qakirip koydi. U Elixaning yenioqə
kəlgəndə. U uningioqə: Oqullirini kətürüp alsila, dedi.
37 U əyigə kiripla uning ayioqi aldioqə yikilip düm yatti,
bexi yərgə təgküdək təzim kıldi. Andin əz oqlini kətürüp
qikip kətti. **38** Elixə Gilgalioqə yenip bardı. Xu qaoqda
yurtta aqarqilik bolioqanidi. Pəyoqəmbərlərnin xagirtliri

Elixaning yenida olturoqanda u öz hizmətkariga: Sən qong qazanni esip pəyoqəmbərlərləning xagirtliriga xorpa pixurup bərgin, dedi. **39** Ulardin birsi otyax tərgili dalaqə qikip yawa qapak pelikini tepip, uningdin yawa qapak üzüp etikini toldurup kelip, toqrap qazanqə saldi; qünki ular bularning ziyanliq ikənlirini bilməytti. **40** Andin ular yənglar dəp adəmlərgə usup bərdi. Lekin ular tamakni yegili baxliqanda: I Hudaning adimi, qazanda ölüm bar, dəp warkiraxti. Heqkim uningdin yeyəlmidi. **41** Elix: Azrakqinə un elip kelinglar, dedi. U xuni qazanqə taxlap: Həlkqə usup bərgin, yesun, dedi. Wə mana, qazanda heq zəhər qəlmidi. **42** Əmdi Baal-Xalixahdin bir adəm kelip, Hudaning adimigə arpa həsulining tunji mewisidin axnan, yəni yigirmə arpa nanni wə bir halta kək baxni elip keliwidi, u: Həlkqə yegili aldigə qoyqin, dedi. **43** Uning hizmətkari: Xuni bir yüz adəmləning aldida qandə qoyalaymən? dedi. Elix: Həlkqə yegili bərgin; qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: Ular yəydu wə uningdin exip qalidu, dedi. **44** Xuning bilən u xuni ularning aldida qoydi; ular yedi wə dəl Pərwərdigarning deginidək, uningdin exip qaldi.

5 Suriyə padixahining qoxun sərdari Naaman öz oqjisining aldida tolimu qədirləndi wə izzətləndi, qünki Pərwərdigar uning qoli arkilik Suriyəgə nusrətlər bərgənidi. U batur jəngqi bolqini bilən, lekin mahaw kesiligə giriqtar bolup qaloqanidi. **2** Əmdi Suriylər top-top bolup, bulangqilikqə qikip Israildin bir kiqik qizni tutup kəlgənidi; bu qiz Naamanning ayalining hizmitini qilatti. **3** U hanimqə: Kaxki, mening oqjam Samariyədiki

pəyoqəmbərnin gəxida bolsidi! U uni mahaw kesilidin saqaytatti, dedi. **4** Naaman berip hojisiqə: — Israilning yurtidin bolqan kizik qiz mundak-mundak eytti, dedi. **5** Suriyə padixahı: Yahxi! Sən barqin, mən Israilning padixahiqə bir məktup əwətimən, dedi. Naaman on talant kümüx bilən altə ming xəkəl altun wə həm on kixilik kiyimni elip Israilqə bardı. **6** U məktupni Israilning padixahiqə apirip tapxurup bərdi. Məktupta: — «Bu məktup sanga yətkəndə bilgəysənki, mən öz hizmətkarim Naamanni sening gəxingqə mangdurdum. Sən uni mahaw kesilidin saqaytkəysən», dəp pütülgənidi. **7** Israilning padixahı hətəni oqup bolup, öz kiyimlirini yirtip-yirtiwətti wə: — Mən Hudamu? Kixini ɵltürüp həm tirildürələymənmu? Nemixqə u kixi: — Bu adəmni mahaw kesilidin saqaytkin, dəp hawalə qilidu? Qeni, oylinip kərünglar, u dər wəqə mən bilən jəng qilqili bahənə izdəydu, dedi. **8** Wə xundak boldiki, Hudaning adimi Elixə Israilning padixahıning öz kiyimlirini yirtqinini angliqanda, padixahqə adəm əwitip: Nemixqə öz kiyimliringni yirtting? U kixi hazir bu yərgə kəlsun, andin u Israilda bir pəyoqəmbər bar ikən dəp bilidu, dedi. **9** Naaman atlıri wə jəng hərəwisi bilən kelip, Elixaning ɵyining ixiki aldida tohtidi. **10** Elixə bir həwərqini mangdurup Naamanqə: — Berip İordan dəryasida yəttə qetim yuyunup kəlgin; xundak qilsang ətliring əsligə kelip pakiz bolisən, dedi. **11** Lekin Naaman aqqiklinip yenip kelip: — Mana, u qoqum qiqip, mening bilən kərixidu, ərə turup Hudasi Pərwərdigarning namiqə nida qilip, [yara] jayning üstidə qolini silkip, mahaw

kesilini saqaytidu, d p oylap kalg nidim. **12** Dəməxkning dəryaliri, yəni Abarna bilən Farpar [dəryasining suliri] Israilning h mm  suliridin yahxi  m smu? Mən ularda yuyunsam pakiz bolmamdim? — dedi. U qattik  z z plinip burulup yol ja qikti. **13** Lekin uning hizmatkarliri uning kəxiəja berip: — I atam, əgər p y j mb r siligə eojr bir ixni tapiləjan bolsa, kilmasmidila? Undak boljan y rd , u siligə su ja q x p yuyunup, pakiz bolisila, deg n bolsa xundak kilmamla? — deyixti. **14** Xunga u q x p, Hudaning adimining s zig  binaən Iordan dəryasida y tt  ketim q m ldi. Xuning bilən uning eti paklinip, kiqik balining etid k bolup saqaydi. **15** Xuning bilən u barliq həmrahliri bilən Hudaning adimining kəxiəja kaytip kelip, uning aldida turup: — Mana  mdi pütkül y r y zid  Israildin baxka y rd  Huda yok ik n, d p bilip yəttim;  mdi hazir,  z k min ngdin bir sow jatni qəbul qiləin, dedi. **16** Lekin Elix : Mən hizmitid  turuwatkan P rw rdigarning hayati bilən k s m kilmənki, heq nemini qəbul qilmasm n, dedi. [Naaman] tola qing turuwalsimu, heq qəbul kilmidi. **17** Andin Naaman mundak dedi: —  g r qəbul kilmisang, k min ngg  topidin ikki keqir y k berilsun; q nki kəminəng bundin keyin Pərwərdigardın baxka heqkandak ilahlar ja k yd rm  kurbanliq yaki inakliq kurbanliqini k lt m ydu. **18** Lekin P rw rdigar k min ngning xu bir ixini k q r m qil jay: oqjamning  zi Rimmonning buthanis ja s jd  qilmak  q n kirg nd , mening kolum ja yələnsə mən Rimmonning buthanisida tiz p ks m, muxu amalsiz tiz p kkinim  q n P rw rdigar mən k min ngni k q rg y,

dedi. **19** Elixaning uning: — Sən aman-hatirjəmlitkə kətkin, dedi. U uningdin ayrilip azoqinə yol mangdi. **20** Lekin Hudaning adimi Elixaning hizmətkari Gəhəzi kənglidə: — Mana, u Suriyəlik Naaman elip kəlgən nərsiliridin oqjam heqnemini almay, uni bikar kətküzüwetiptu. Lekin Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm qilimənki, mən uning kəynidin yügürüp berip, uningdin azrak bir nərsə alay, dəp oylidi. **21** Xuni dəp Gəhəzi Naamanning kəynidin bardı. Naaman bir kimning kəynidin yügürüp keliwatqinini kərüp, hərwisidin qüxüp uning aldioğa berip: Həmmə ix tinqlikmu? — dəp soridi. **22** U: — Tinqlik, — dedi, — əmma oqjam meni mangdurup: Mana əmdi Əfrayim taqlıqıdın pəyoqəmbərlərnin xagirtliridin ikki yigit kəximəyə kəldi. Bularəyə bir talant kümüx bilən ikki kixlik kiyim bərsilə, dəp eytti, — dedi. **23** Naaman: — Ikki talant kümüxni qəbul qıləqin, dəp uni zorlap ikki talant kümüxni ikki haltioğa qegip, ikki kixilik kiyimni qikirip bərdi. Bularni Naaman oqlamliridin ikki yigitkə yüdküzdi; ular Gəhəzining aldidə bularni kətürüp mangdi. **24** U turoqan dənggə yətkəndə bularni ularning qolliridin elip əyigə tikip koydi; andin bu adəmlərnəni kətküzüwətti. **25** Andin u oqjisining aldioğa kirip turdi. Elixaningdin: — I Gəhəzi, nəgə berip kəlding? — dəp soridi. U jawab berip: Qulung heqyərgə barmidi, — dedi. **26** Elixaning: — Məlum bir kixi hərwisidin qüxüp, kəynigə yenip, sening aldingəyə kəlgəndə, mening roqim xu qəşdə sening bilən birgə barəqan əməsmu? Bu kixilə kümüx bilən kiyim, zəytun baqliri bilən üzümzarlar, qoy bilən kala, malaylar bilən kənzəklərnəni qəbul qilidioqan wəqitmu? **27** Lekin

hazir Naamanning mahaw kesili sanga həm nəslinggə m ngg g  qarplixidu, — dedi. Xuning bilən u Elixaning k xidin qikkanda kard k aq bolup qaldi.

6 P yo amb rl rning xagirtliri Elixao a: — Mana bizg  sening aldingda turuwatqan yerimiz tar k ldi. **2** Iordan dəryasining boyio a berip, h rbirimiz birdin ya aq elip, xu y rd  turidio ano a bir turalo u  y yasayli, — dedi. — Beringlar, d p jawab b rdi u. **3** Ularning biri y n : — Iltipat kilip kəminiliring bilən birgə baroşin, dedi. U: — Bill  baray, dedi. **4** U ular bilən mangdi. Ular Iordan dəryasioğa berip, d r h kesixkə baxlidi. **5** Lekin ularning biri d r h kesiwatqanda paltining bexi suo a q x p k tti. U warkirap: — Way o ojam, bu  tn  alo an palta idi, dedi. **6** Hudaning adimi: N g  q xti, d p soridi. U q xk n y rni kərsitip b rdi. U bir xahni kesip, uni suo a taxliwidi, Paltining bexi l yl p qikti. **7** U: Uni qolungo a alo in, dewidi, u kixi qolini uzutup uni tutuwaldi. **8** Suriy ning padixah  Israil bilən j ng kiliwatatti. U  z hizm tkarliri bilən m slih tlixip, palanqi-pokunqi y rd  bargah tikimən, d p bekit tti. **9** Hudaning adimi Israilning padixahio a h w r  witip: — Sən palanqi-pokunqi y rg  berixtin e tiyat kiləin, q nki Suriyl r u y rg  q xm kqi, dedi. **10** U waqitlarda Israilning padixah  Hudaning adimi  zig  kərsətkən jayo a ad m əwətip u y rdiki adəmlirigə e tiyat kilixni agahlandurdi. Bundak ix birqanq  ketim boldi. **11** Buning səwəbidin Suriy ning padixah  k nglid  kattik aqqiklinip,  z hizm tkarlarini qakirip ulardin: — Arimizdin kimning Israilning padixah  t ripid  turidio anlikini manga kərsitip b rm msil r?! —

dəp soridi. **12** Lakin hizmətkarlırining biri: — I oşojam padixah undak əməs; bəlki Israilda turidişan Elixə degən pəyoşəmbər sən yatqan hujrangda qilşan səzliringni Israil padixahışa eytip beridu, — dedi. **13** U: Berip uning nədə ikənlikini paylap kelinglar, mən adəm mangdurup uni tutup keləy, dedi. Ular: — U Dotan xəşiridə ikən, dəp həwər qildi. **14** Xuning bilən u xu yərgə atlıklar, jəng hərəwiliri wə zor bir qoxunni mangdurdi. Ular keqisi yetip kelip xəhərni qorxiwaldi. **15** Hudaning adimining maliyi səhərdə turup qiqsa, mana, bir atlıklar wə jəng hərəwiliri qoxuni xəhərni qorxiwalşanidi. Malay uningşa: Apla, i oşojam, qandak qilarmiz? — dedi. **16** Lakin u: Qorqmioşin; mana biz bilən birgə bolşanlar ular bilən birgə bolşanlardin kəptur, dedi. **17** Əmdi Elixə dua qilip: I Pərwərdigar, malayimning kəzlırini kərələydişan qilip aqkaysən, dedi. U waqıtta Pərwərdigar yigitning kəzlırini aqti wə u əyni əşwalni kərđi; mana, pütkül taş Elixani qəridəp turoşan yalkunluk at wə jəng hərəwiliri bilən toşanidi. **18** Suriylər qūxūp u tərəpkə kəlgəndə, Elixə Pərwərdigarşa dua qilip: Bu həlkni korluk bilən urşin, dedi. Xuning bilən U Elixaning tiliki boyiqə ularni korluk bilən urđi. **19** Elixə ularşa: Bu [silər izdigən] yol əməs wə [silər izdigən] xəhər əməs; mening kəynimdin əgixinglar, silərni silər izdigən adəmning qexişa baxlap baray, dəp ularni Samariyəgə baxlap bardı. **20** Wə xundak boldiki, ular Samariyəgə kirgəndə Elixə: I Pərwərdigar, ularning kəzlırini kərələydişan qilip aqkaysən, dedi. Pərwərdigar ularning kəzlırini aqti; wə mana, ular Samariyəning otturisida turatti. **21**

Israilning padixahi ularni kergandə Elixadin: I atam, ularni ɵltürɵwetəymu? Ular ni ɵltürɵwetəymu? dəp soridi. **22** U: — Sən ularni ɵltürmə; hətta ɵzüng kiliq wə okyaying bilən əsir kilənliringni ɵltürmədioqan yərdə, bularni ɵltürüxkə bolamti? Əksiqa, ularning aldioqa nan, su kəyoqin; xuning bilən ular yəp-iqip ɵz oqjioqə yenip kətsun, dedi. **23** Xundak kilip, u ularoqa qong ziyapət bərdi; ular yəp-iqip boləandin keyin, andin ularni yoloqa saldi. Ular oqjisining yenioqa kaytti. Xuningdin keyin Suriyədin bulangqilar xaykiliri Israilning zeminiqə kayta besip kirmidi. **24** Keyin xundak boldiki, Suriyəning padixahi Bən-Hədad pütkül kəoxunini yioqip Samariyəni muhasirigə aldi. **25** Xuning bilən Samariyədə zor aqarqilik boldi. Ular uni xunqə uzun kamal kildiki, bir exək bexi səksən xəkəl kümüxkə, wə kəptər mayikining bir qinisining təttin biri bəx xəkəl kümüxkə yaraytti. **26** Israilning padixahi sepilning üstidin ɵtkəndə, bir ayal uningqə: I oqjam padixah, yərdəm bərginə! dəp pəryad kətürdi. **27** U: Əgər Pərwərdigar sanga yərdəm bərmisə, mən sanga kəndak yərdəm kilay? Ya hamandin ya üzüm kəlqikidin yərdəm tepilamdu?, — dedi. **28** Padixah əmdi uningdin yənə: Nəmə dərđing bar? dəp soridi. U: Mana bu hotun mənə: Oqlungni bərgin, biz uni bögün yəyli. Ətə bolsa mening oqlumni yəymiz, dedi. **29** U wakitta biz mening oqlumni kaynitip pixurup yeduk. Ətisi mən uningqə: Əmdi sən oqlungni bərgin, uni yəyli desəm, u ɵz oqlini yoxurup koydi, — dedi. **30** Padixah ayalning səzini anglap kiyimlirini yirtip-yirtiwətti. U sepilda ketiwatqanda, hək uning kiyimining iqigə, yəni

etigə bəz kiygənlikini kərüp qaldı. **31** [Padixah]: — Əgər Xafatning oqılı Elixaning bexi bügün tenidə qalsa, Huda mening beximni alsun wə uningdinmu artuk jazalisun! — dedi. **32** Əmma Elixə öz öyidə olturatti; aqsakallarmu uning bilən billə olturoqanidi. Padixah uning aldiqə bir adəmni mangduroqanidi. Lekin u həwərqi u yərgə yetip barmayla, Elixə aqsakallarqə: — Mana bu jallatning balisining beximni aloqili adəm mangduroqanliqini kərdünglarmu? Əmdi həwərqi kəlgəndə ixikni qing takap iqidin tiriwelinglar. Mana uning kəynidin kəlgən oqojisining kədimining awazi angliniwatmamdu? — dedi. **33** U ular bilən səzlixiwatqanda, mana həwərqi uning kəxiqə qüxüp kelip: «Padixah: «Mana bu balayi'apətning əzi Pərwərdigar tərripidin kəldi; mən zadi nemə dəp Pərwərdigarqə yənə ümid baqliyalarmən?» dəydu, dedi.

7 Elixə: Pərwərdigarning səzini anglanglar! Pərwərdigar mundak dəydu: — Ətə muxu wəqitlarda Samariyəning dərwasisida bir halta aq un bir xəkəlgə wə ikki halta arpa bir xəkəlgə setilidu, — dedi. **2** Əmma padixah belikini tutup mangoqan qoxun əməldari bolsa, Hudaning adimigə: Mana, hətta Pərwərdigar asmanqə tünqlük aqsimu, undak ixning boluxi mumkinmu?! dedi. U: — Sən öz kəzüng bilən kərisən, lekin xuningdin yeməysən, dedi. **3** Əmdi dərwasining tüwidə tət mahaw kesili bar adəm olturatti. Ular bir-birigə: Nemə üqün muxu yərdə əlümnü kütüp olturimiz? **4** Xəhərgə kirəyli desək, xəhərdə aqarqilik boləqəqqa, u yərdə əlimiz; bu yərdə oltursaqmu əlimiz. Qopup Suriylərnin ləxkərgahiqə ketəyli. Ular bizni ayisa tirik qalimiz; bizni əltürəyli

desə əlimiz, halas, — deyixti. **5** Xuni dəp ular kəqkurun Suriylərnin ləxkərgahioja baroili qopti. Ləxkərgahining kexioja yetip kəlgəndə, mana heq kixi yok idi. **6** Qünki Pərwədigar Suriylərnin ləxkərgahioja jəng hərwiliri, atlar wə zor qong koxunning sadasini anglatkanidi. Xuni anglap ular bir-birigə: Mana, Israilning padixahı bixək Hittiylarning padixahlrini wə Misirliklarning padixahlrini üstimizgə hujum kilojili yalliwaptu, deyixti; **7** kəqkurun kəzəjilip qedirlirini, at bilən exəklirini taxlap ləxkərgahni xu peti koyup, əz janlirini kətkuzux üqün bədər kaqkanidi. **8** Mahaw kesili bar adəmlər ləxkərgahning yenioja kelip, bir qediroja kirip, yəp-iqip uningdin kümüx bilən altunni wə kiyimlərni elip yoxurup koyuxti. Andin ular yenip kelip, yənə bir qediroja kirip u yərdiki oljinimu elip yoxurup koyuxti. **9** Andin ular bir-birigə: Bizning bundak kiləjinimiz durus əməs. Bügün kutluk həwər bar kündür, lekin biz tinmay turuwatimiz. Səhərgiqə kalsak bu yamanlik beximizə qüxidu. Uning üqün əmdi berip padixahning ordididilərgə bu həwərni yətküzəyli, dedi. **10** Xuning bilən ular berip xəhərnin dərwasidiki pasibanlarni qakirip ularəja: Biz Suriylərnin ləxkərgahioja qiksak, mana heqkim yok ikən, hətta adəmnin xəpəsimu yoktur; bəlki atlar baqlaklik, exəklər baqlaklik bolup, qedirlar əyni peti turidu, dedi. **11** Dərwasidiki pasibanlar xu həwərni towlap elan kilip, padixahning ordioja həwər yətküzdi. **12** Padixah keqisi kəpup hizmətkarlorioja: — Mən Suriylərnin bizgə nemə kilmaqci boləjinini silərgə dəp berəy. Ular bizning aqarqilikta kaləjinimizni bilip,

ləxkərgahdin qikip dalada məkünüwelip: — Israillar xəhərdin qiksa, biz ularni tirik tutup, andin xəhərgə kirələymiz, deyixkən gəp, dedi. **13** Hizmətkarlıridin biri jawab berip: — Birnəqə kixini xəhərdə qalojan atlardin bəxni elip (ularning aqiwiti bu yərdə qalojan Israilning barlıq kixiliriningkidin, hətta həlak boləjanlarningkidin bəttər bolmaydu!), ularni kərüp kelixkə əwətəyli, dedi. **14** Xuning bilən ular ikki jəng hərwise bilən ularəja qatidojan atlarni təyyar qildi. Padixah ularni Suriylərnin qoxunining kəynidin əwətip: — Berip əhwalni kərüp kelinglar, dəp buyrudi. **15** Bular ularning izidin İordan dəryasioiqə qoqlap bardı; wə mana, pütkül yol boyi Suriylər aldirap qaqqanda taxliwətkən kiyim-keqək wə hərhil əswab-üskünilər bilən tolojanidi. Əqlilər yenip kelip padixahqa xuni həwər qildi. **16** U wəqıtta həlk qikip Suriylərnin ləxkərgahdin oljilarni talidi; xuning bilən Pərwədigarning eytkən səzidək, bir halta aq un bir xəkəlgə, ikki halta arpa bir xəkəlgə setildi. **17** Əmdi padixah bilikini tutup mangojan həliki əməldarni dərwazini baxkuruxka təyinləp qoyəjanidi. Əmdi halayiq dərwazidin [etilip qikkanda] uni dəsəp-qəyliwətti wə xuning bilən u əldi. Bu ix padixah Hudaning adimini tutmaqqi bolup, uning aldioja barəanda, dəl Elixa eytkəndək boldi. **18** Xuning bilən Hudaning adimi padixahqa eytkən xu səz əməlgə axuruldi: «Ətə muxu wəqıtlarda Samariyəning dərwazisida ikki halta arpa bir xəkəlgə wə bir halta aq un bir xəkəlgə setilidu». **19** Əmma həliki əməldar Hudaning adimigə: — «Mana, hətta Pərwədigar asmanəja tünqlük aqsimu, undaq bir ixning boluxi mumkinmu?!» degənidi.

U: — «Sən öz көzüng bilən көrisən, lekin xuningdin yeməysən», degənidi. **20** Uningoşa həm dəl xundak boldi; qünki həlk uni dərwarzida dəssəp ɵltürgənidi.

8 Elixə ɵzi oqlini tirildürgən ayaloşa nəsihət kilip: — Sən wə ɵz ɵydikiliring bilən berip, kəyərdə olturoşudək jay tapsang, u yərdə turoşin; qünki Pərwərdigar: — Aqarqilik bolsun, dəp bekitti. Bu aqarqilik zeminda yəttə yiloşiqə tügiməydu, dedi. **2** Xuning bilən u ayal Hudaning adimi eytkandək ɵz ɵydikiliri bilən berip, Filistiylərnin yurtida yəttə yiloşiqə turdi. **3** Wə xundak boldiki, yəttə yil ɵtkəndə, ayal Filistiylərnin yurtidin yenip kəldi; u padixahın ɵyi bilən zeminini ɵzigə kayturup berixni iltimas kiləşili bardı. **4** Xu waqıtta padixah Hudaning adiminin hizmətkari Gəhazi bilən sɵzlixip uningosa: — Elixə kiləşan həmmə uluş ɵməllərnı manga bayan kilip bərgin, dəwatatti. **5** Wə xundak boldiki, u padixahka Elixaning kəndək kilip bir ɵlükni tirildürgənlikini dəp beriwatqanda, Elixə oqlini tirildürgən xu ayal padixahın ɵz ɵyi wə zeminini kayturup berixni iltimas kiləşili kəldi. Gəhazi: — I padixah oşojam, mana, bular mən eytkən ayal wə Elixə ɵlümdin tirildürgən oşli dəl xu, dedi. **6** Padixah ayaldin soriwidi, u xu wəkəni uningosa dəp bərdi. Xuning bilən padixah bir aşwatni bəşgiləp: — Uning həmmə təllukatlırını yandurup bərgin wə xuningdək ɵz yurtidin kətkən kündin tartip bu waqıtqıqə yeridin qıkkən həşulning barlık kirimini uningosa bərgin, dedi. **7** Əmdi Elixə Suriyənin padixahı Bən-Hadad kesəl yatqınida Dəməşkkə kəldi. Padixahka: Hudaning adimi bu yərgə kəldi, dəp həwər berildi. **8** Padixah Həzaəlgə: — ɵzüng bir

sowōja elip, Hudaning adimining aldioja berip uning bilən kərüxüp, u arqılık Pərwərdigardin mening tooqramda: «U bu kesəldin sakiyamdu, sakaymaydu» dəp soriojin, — dedi. **9** Xuning bilən Hazaəl uning bilən kərüxüxkə bardı. U əzi bilən Dəməxktiki hərhil esil mallardin kırık tögə sowōja elip, uning aldioja berip: «Ooqlung Suriyəning padixahı Bən-Hadad meni əwətip, bu kesəldin sakiyimənmü, sakaymaymənmü?» dəp soraydu, — dedi. **10** Elixə uningōja: — Berip uningōja: — Qoqum sakiyisən, dəp eytkin. Ləkin Pərwərdigar mənə qandaqla bolmisun u qoqum əlidu, dəp wəhiy kildi, dedi. **11** Hudaning adimi taki Hazaəl hijil bolup kətküqə uningōja tikilip qarap turdi, andin Hudaning adimi yioqlaxka baxlidi. **12** Hazaəl: — Ojojam nemixka yioqlayla! dəp soridi. U: — Mən sening Israillaroja kilidiojan yaman ixliringni bilimən; qünki sən ularning qorojanlirini kəydürüp, yigitlirini kiliq bilən əltürüp, uxxak balilirini qerüp taxlap, hamilidar ayallirining qarnini yeriwetisən, dedi. **13** Hazaəl: — Mənki ittək bir kulung nemə idim, undak uluq ixlarni kilalamtim? Elixə: — Pərwərdigar mənə sening Suriyəning padixahı bolidiojanliqingni məlum kildi, dedi. **14** U Elixəning kexidin qikip ojojisining yenioja bardı. Bən-hadad uningdin: — Elixə sənə nemə dedi, dəp soridi. U: — U mənə silining tooqrilirida, qoqum sakiydu, dəp eytti, dedi. **15** Ətisi Hazaəl bir parqə bəzni elip, suoja qilap padixahning yuzini ətti. Xuning bilən u əldi; wə Hazaəl uning ornida padixah boldi. **16** Israilning padixahı, Ahabning oqli Yoramning səltənitining bəxinqi yilida, Yəhoxafat tehi Yəhudaning padixahı waqtida,

Yəhoxafatning oqli Yəhoram Yəhudaning padixahi boldi. **17** U padixah bolqanda ottuz ikki yaxta bolup, Yerusalemda səkkiz yil səltənət qildi. **18** U Ahabning jəməti qiloqandək Israil padixahlrining yolida yürdi (qünki uning ayali Ahabning qizi idi); u Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni qildi. **19** Lekin Pərwərdigar Dawutqa: — Sening bilən oqulliringoqa «mənggü əqməydiqan qiraq» berimən degən wədisi tūpəylidin u Yəhudani harab qilixni halimidi. **20** Uning künliridə Edom Yəhudaning idarə qilixioqa isyan kətürüp, azad bolup əz aldioqa bir padixahlik tiklidi. **21** Xuning bilən Yoram həmmə jəng hərwiliri bilən yoloqa qikip Zair xəhirigə etti. U keqisi ornidin turup, özini wə jəng hərwilirining sərdarlrini qorxiwalqan Edomlaroqa hujum qilip, ularni məqlup qildi; lekin ahirida [Yəhuda] ləxkərliri əz öylirigə keqip kətti. **22** Xuning bilən Edomlar Yəhudaning həkümranlikidin bügüngiqə azad boldi. U waqıtta Libnahmu isyan kətürüp azad boldi. **23** Əmdi Yoramning baxqa ixliri həm qiloqlirining həmmisi bolsa «Yəhuda padixahlrining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **24** Yoram əz atabowiliri arisida uhlidi wə «Dawutning xəhiri»də atabowilirining yenida dəpnə qilindi. Oqli Ahaziya uning ornida padixah boldi. **25** Israilning padixahi, Ahabning oqli Yoramning səltənitining on ikkinqi yili, Yəhuda padixahi Yəhoramning oqli Ahaziya Yəhudaqo padixah boldi. **26** Ahaziya padixah bolqanda yigirmə ikki yaxta bolup, Yerusalemda bir yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Ataliya idi; u Israil padixahi Omrining qizi idi. **27** [Ahaziya] Ahabning jəmətining yolida yürüp Ahabning

jəməti kılqandək, Hudaning nəziridə rəzil bolqanni kildi; qünki u Ahabning küy'ooli bolup uningqa həmjəmət idi. **28** Ahabning oqli Yoram Suriyəning padixahı Hazaəl bilən Gileadtiki Ramotta soxuxqanda Ahaziya uningqa həmdəmlixip soxuxqa qıqqanidi. Suriylər Yoramni zəhimləndürdi. **29** Yoram padixah Ramahda Suriyə padixahı Hazaəl bilən soxuxqanda Suriylərdin yegən zəhimni dawalitix üqün, Yizrəlgə yenip kəldi. Ahabning oqli Yoram kesəl bolqaqqa, Yəhudaning padixahı, Yəhoramning oqli Ahaziya uni yokliqili Yizrəlgimu bardi.

9 Elixə pəyoqəmbər pəyoqəmbərlərnin xagirtliridin birini qakirip, uningqa: — «Belingni baqlap bu may qaqisini qolungqa elip, Gileadtiki Ramotqa barqin. **2** U yərgə barqanda Nimxining nəwrisi, Yəhoxafatning oqli Yəhuni tepip, öyigə kirip, uni öz buradərliri arisidin ornidin turoquzup, iqqiriki öygə baxlap kir. **3** Andin qaqidiki mayni bexioqa quyup: Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən seni Israilqa padixah boluxqa məsih kildim, degin; xuni dəp bolupla ixikni eqip, keqip qıqqin, həyal bolma» — dedi. **4** Xuning bilən xu yax pəyoqəmbər yigit Gileadtiki Ramotqa bardi. **5** U yərgə kəlgəndə, mana, qoxunning sərdarliri u yərdə olturatti. U: — I sərdar, sanga bir səzüm bar, dedi. Yəhu: — Qaysimizqa? — dəp soridi. U: — Sanga, i sərdar, dedi. **6** U qopup öygə kirdi. Yigit bexioqa mayni quyup uningqa mundak dedi: Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən seni Pərwərdigarning həlqigə, yəni Israilqa padixah boluxqa məsih kildim. **7** Sən öz oqjang Ahabning

jəmətini yokitisən; çünki öz kullirim pəyoqəmbərlərləning keni üçün və Pərwərdigarning həmmə kullirining keni üçün Yizəbəldin intikam alay. **8** Ahabning pütkül jəməti yokilidu; Ahabning jəmətidin Israildiki həmmə ərkəkləni hətta ajiz yaki meyip bolsun həmmisini həlak kəlimən. **9** Mən Ahabning jəmətini Nibatning oqlı Yəroboamning jəmətidək və Ahiyahning oqlı Baaxaning jəmətidək yok kəlimən. **10** İtlar Yizəbəlni Yizrəldiki xu parqə yərdə yəydu. Həqkim uni dəpnə kəlməydu». Xuni dəp bolupla yigit ixikni eqip kəqip kətti. **11** Yəhu öz oqjisining hizmətkərlirining kexioqə yenip qikqanda, ular uningdin: — Həmmə ix tinqlikmu? Bu təlwə seni nemə ix bilən izdəp kəptu? — dəp soridi. U ularoqə: Silər xu kixi və uning səpsətəlini bilisilər, — dedi. **12** Ular: Yaloqan eytma! Bizgə dəp bərginə! dewidi, u: — U manga mundək-mundək dəp, Pərwərdigar mundək dəydu: — «Seni İsrailning üstidə padixah boluxkə məsih kəldim» dəp eytti — dedi. **13** Xuning bilən ularning həmmisi tonlirini selip, pələmpəydə yeyip uningəqə payandaz kəldi. Ular kanay qelip: «Yəhu padixah boldi!» dəp jakərlaxti. **14** Xuning bilən Nimxining nəwrisi, Yəhəoxafatning oqlı Yəhu Yoramni kəstliməkqi boldi. U wəqəttə Yoram bilən barlik İsrailar Gileadtiki Ramotta turup, u jayni Suriyəning padixahı Həzaəlning hujumidin muhəpizət kəliwatatti. **15** Əmdi Yoram padixah Suriyəning padixahı Həzaəl bilən soquxkənda Suriylərdin yegən zəhmidin səkiyix üçün Yizrəlgə yenip kəlgənidi. Yəhu bolsa [əzigə əgəxkənlərgə]: Silərgə layik kərünsə, Yizrəlgə berip həwər bərgüdək həqkimni xəhərdin kəqurmənglər, degənidi. **16** Yəhu bir jəng hərəwisini

həydəp Yizrəəlgə bardi, qünki Yoram u yərdə kesəl bilən yatqanıdi (Yəhüdaning padixahı Ahaziya Yoramni yokliojili qüxüp kəlgənidi). **17** Əmdi kəzətqi Yizrəəlning munarida turup, Yəhu qatarlıq bir top adəmlərni kərđi. U: «Bir top adəmlərni kərdum» dedi. Yoram: Bir atlıq kixini ularning aldioja əwətinglar, u ulardin: — Həmmə ix tinqlikmu? — dəp sorisun, dedi. **18** Xuning bilən atlıq bir kixi ularning aldioja berip: — Padixah, həmmə ix tinqlikmu, dəp soridi, dedi. Yəhu: — Tinqlikmu, əməsmu, buning bilən nemə karing? Burulup mening kəynimdin mang, — dedi. Kəzətqi [padixahka] həwər berip: — Həwərqi ularning kexioja bardi, lekin kaytip kəlmidi» — dedi. **19** Xuning bilən u yənə bir atlıq kixini mangdurdı. U ularning aldioja berip: — Padixah, həmmə ix tinqlikmu, dəp soridi, dedi. Yəhu: — Tinqlikmu, əməsmu, buning bilən nemə karing? Burulup mening kəynimdin mang, dedi. **20** Kəzətqi [padixahka] həwər berip: — Həwərqi ularning kexioja bardi, lekin kaytip kəlmidi. Əmdi ularning hərwa həydixi Nimxining oqlı Yəhuning həydixidək ikən, qünki u təlwilərqa həydəydu, dedi. **21** Yoram: — Hərwi kətinglar, dəp buyruwidi, uning jəng hərwisini kətip təyyarlidi. Andin Israilning padixahı Yoram bilən Yəhüdaning padixahı Ahaziya, hərbi öz jəng hərwisioja olturup, Yəhuning aldioja berixka qikti; ular uning bilən Yizrəəllik Nabotning etizlikida uqraxti. **22** Yoram Yəhuni kərgəndə, «I Yəhu, həmmə ix tinqlikmu? dəp soridi. U: — Anang Yizəbəlning kıləjan buzukqilikliri wə jadugərliki xunqə jik tursa, kəndakmu tinqlik bolidu?! — dedi. **23** Xuning bilən Yoram hərwi yandurup Ahaziyaqja: «I

Ahaziya, asiylik!» dəp warkirap bədər qaçti. **24** Yəhu okyasini kوليوا elip, ok selip Yoramning [kəyni tərpidin] uning ikki mürisining ariliqidin atti. Ya oki uning yurikidin texip çikti wə u öz hərwisioya yikilip çuxti. **25** Yəhu öz yenidiki əməldari Bidkaroqa: Uni elip Yizrəəllik Nabotning etizlikioya taxliojin. Yadingda bolsunki, mən bilən sən uning atisi Ahabning kəynidin billə mangojanda, Pərwərdigar uning toqrisida mundak bir həküm-wəhiyni eytkan: — **26** «Mən tünügün Nabotning keni bilən uning oqullirining keni kərdüm, dəydu Pərwərdigar: Mana bu [kan kərzini] dəl bu etizlikta sanga yandurimən, dəydu Pərwərdigar». Əmdi Pərwərdigarning xu səzi boyiqə, uni elip xu yərgə taxliojin, — dedi. **27** Yəhudaning padixahi Ahaziya buni kərgəndə «Baqdiki rawak yoli» bilən qaçti. Lekin Yəhu uning kəynidin koqçlap: «Uni etinglar!» dəp buyruwidi, ular uni Ibleamning yenida, Gur egizlikigə çikқан yolda atti. U Məgiddoqiqə keqip u yərdə əldi. **28** Xuning bilən uning hizmətkarliri uning jəsitini jəng hərwisioya selip, Yerusalemoqa elip berip, «Dawutning xəhiri»də ata-bowilirining yenioya öz kəbrisidə dəpnə kildi **29** (Ahabning oqçli Yoramning səltənitining on birinçi yilida Ahaziya Yəhudaqa padixah bolojanidi). **30** Yəhu əmdi Yizrəəlgə kəldi, Yizəbəl xuni anglap kəzligə sürmə sürüp, qaqlirini tarap, derizidin qarap turatti. **31** Yəhu dərwazidin kirgəndə u uningqqa: I Zimri, öz oqjangning katili, həmmə ix tinqlikmu? — dəp soridi. **32** Yəhu bexini kətürüp, derizigə qarap turup: — Mən tərəptə turidioqan kim bar? dəp soriwidi, ikki-üq aqwat derizidin uningqqa qaridi. **33** U: Xu ayalni təwəngə taxlanglar,

deyixigila, ular uni təwəngə taxlidi. Xuning bilən uning keni həm tamo a həm atlaro a qeqildi. U uni atlirio a d ssitip üstidin  t p k tti. **34** Andin u  yg  kirip y p-iqkəndin keyin: Bu l niti ayalning jəsitini t kx r p, uni d pn  kilinglar. Q nki nemila bolmisun u padixahning m likisidir, dedi. **35** Lekin ular uni d pn  kiliwet yli d p beriwidi, uning bax səngiki, ayaqliri w  kəlining alkinidin baxka heq yerini tapalmidi. **36** Ular yenip kelip bu h w rni uningo a deg nd  u: — Bu ix P rw rdigar  z kuli Tixbilik Iliyas arkilik eytk n munu s zining  m lg  axuruluxidur: — «Itlar Yizr eldiki xu parq  y rd  Yizəbəlning g xini y ydu. **37** Yizəbəlning  l ki sirtta, Yizr eldiki xu parq  y rd  k o d k yeyilip ketidu w  xuning bilən heqkim: «U Yizəbəl ik n» deyəlməydu» — dedi.

10  mdi Samariy d  A abning yətmix o qli bar idi. Y hu hətlərni yezip Samariy g , yəni Yizr eldiki  m ldar-aqs kallaro a w  A abning j m tidiki pasibanlaro a  w tti. H tl rd  mundaq deyildi: — **2** «Silər bilən bill  o janglarning o qulliri, j ng harwiliri bilən atlar, kor anlik x h r w  sawut-korallarmu bardur; xundaq bolo andin keyin bu h t silərgə təgkəndə, **3**  z o janglarning o qulliridin  ng yahxisini tallap,  z atisining təhtigə olturoquzup, o janglarning jəməti  q n soq xka qik nglar!». **4** Lekin ular d kk -d kkig  q x p intayin korq xup: Mana ikki padixah uning aldid  put tir p turalmio an y rd , biz kandaqmu put tir p turalaymiz? — deyixti. **5** Xuning bilən orda bexi, x h r baxliki, aqs kallar bilən pasibanlar Y huo a h w r

yatküzüp: Biz sening kulliringmiz; sən hərnemə buyrusang xuni kilingiz; heqkimni padixah kilmaymiz. Sanga nemə muwapik kərünsə xuni kıləjin, dəp eytti. **6** Yəhu ikkinji hətni yezip, həttə: — «Əgər mən tərəptə bolup, mening səzlimgə kirixkə razi bolsanglar öz oyojanglarning oşullirining baxlirini elip, ətə muxu waqıtta Yizrəəlgə, mening keximoşa ularni kəltürünglar. Əmdi padixahning oşulliri yətmix kixi bolup, əzlrini baqqan xəhərning uluşlirining kexida turatti. **7** Hət ularoşa təgkəndə ular xahzadilərnı, yətmixəylənnıng həmmisini ɵltürüp, baxlirini sewətlərgə selip, Yizrəəlgə Yəhuoşa əwətti. **8** Bir həwərqi kelip Yəhuoşa: Ular xahzadilərnıng baxlirini elip kəldi, dəp həwər bərgəndə, u: Ularnı ikki dəwə kılıp, dərwazining aldidə ətə ətigəngiqə koyunglar, dedi. **9** Ətigəndə u qikip, u yərdə turup pütkül halayikqa: Silər bigunaşılər; mana, mən əzüm oyojaməşa kəst kılıp unı ɵltürdüm; ləkin bularnıng həmmisini kim qepip ɵltürdi? **10** Əmdi xuni bilinglarki, Pərwərdigarnıng heq səzi, yəni Pərwərdigar Ahabning jəməti tooşrisida eytkinidin heqbir səz yərdə kəlmaydu. Qünki Pərwərdigar Əz kuli Iliyas arkilik eytkinioşa əməl kildi, — dedi. **11** Andin keyin Yəhu Yizrəəldə Ahabning jəmətidin kəloşanlarnıng həmmisi, unıng tərıpidiki barlik ərbablar, dost-aşıniliri wə kahınlirini heq kimni kəldurməy ɵltürdi. **12** Andin u ornidin turup, Samariyəgə bardı. Yolda ketiwetip «padiqlaroşa təwə Bəyt-Əkəd»kə yətkəndə **13** Yəhu Yəhuda padixahı Ahaziyanıng kərındaxliri bilən uqraxtı. U ulardın: Silər kim? — dəp sorıdı. «Ahaziyanıng kərındaxliri, padixahning oşulliri wə

hanixning oqulliridin hal soriqili barimiz, dedi. **14** U: Ularni tirik tutunglar! döp buyrudi. Andin adamliri ularni tirik tutti, andin hëmmisini Bëyt-Əkädning kudukining yenida öltürüp, ularning heq birini qoymidi. Ular jëmiy qirik ikki adëm idi. **15** U u yërdin ketip baroqanda uning aldioqa qikqan Rëkabning oqli Yëhonadabqa yolukti. U uningqa salam kilip: Mening kënglüm sanga sadik boloqandëk, sening kënglüngmu manga sadikmu? — dedi. Sadik, dedi Yëhonadab. Yëhu: — Undak bolsa qolungni manga bërgin, dedi. U qolini beriwidi, Yëhu uni jëng harwisioqa elip qikip, öz yenida jay berip **16** uningqa: Mën bilën berip, Përwërdigarqa boloqan kizojinlikimni kërgin, dedi. Xuning bilën u uni jëng harwisioqa olturoquzup hëydöp mangdi. **17** U Samariyëgë këlgändä Ahabning jëmätidin Samariyädä qaloqlarning hëmmisini kirip tügätküqä öltürdi. Bu ix Përwërdigarning Iliyaska eytkän sözining ämälgä axuruluxi idi. **18** Andin Yëhu hëmmä halayikni yioqdurup, ularqa mundak dedi: — Ahab Baalning hizmitini az qiloqan, lekin Yëhu uning hizmitini köp kilidu. **19** Buning üqün Baalning barliq pëyojambërlirini, uning kullukida boloqlarning hëmmisi bilën barliq kahinlirini manga qakiringlar; heqkim qalmisun, qünki Baaloqa qong qurbanliq sunoqum bar; hërkim hazir bolmisa jenidin mëhrum bolidu, dedi. Lekin Yëhu bu ixni baalpërsëlarni yokitix üqün hiylogërlük bilën kilidi. **20** Xuning bilën Yëhu: Baaloqa has bir heyte bekitinglar, dewidi, ular xundak elan kilidi. **21** Yëhu pütkül Israiloqa tækliq äwëtkändä, barliq baalpërsëlär kaldi; ulardin heqbiri këm qalmay kaldi. Ular Baalning

buthanisoğa kirdi; xuning bilən Baalning buthanisi bu bexidin yənə bir bexioiqə liq toldi. **22** U [murasim] kiyimi begigə: Həmmə Baalpərəslərgə [ibadət] kiyimlirini əqikip bər, dewidi, u kiyimləni ularoğa əqikip bərđi. **23** Yəhu bilən Rəkabning oqlı Yəhənadab Baalning buthanisoğa kirip baalpərəslərgə: Təxxürüp bekinglar, bu yərdə Pərwərdigarning bəndiliridin heqbiri bolmisun, bəlki pəkət baalpərəslər bolsun, dedi. **24** Ular təxəkkür qurbanliqliri bilən köydürmə qurbanliqlarni ötküzgili kirdi. Yəhu səksən adimini texida qoyup ularoğa: Mən silərnin ilkinglaroğa tapxuroğan bu adəmlərdin birsi qolunglardin qeqip kətsə, jenining ornida jan berisilər, dedi. **25** Ular köydürmə qurbanliqni ötküzüp boluxioqıla, Yəhu orda pasibanliri wə sərdarlaroğa: Kirip ularni kətl qilip, heqkimni qikqili qoymanqlar, dəp buyrudi. Xuning bilən orda pasibanliri bilən sərdarlar ularni qiliq bisi bilən kətl qilip, əlükləni xu yərgə taxliwətti. Andin Baalning buthanisining iqkirigə kirip **26** but tüwrükləni Baalning buthanisidin elip qikip köydürüwətti. **27** Ular yənə Baalning tüwrük-həykilini qeqip, Baalning buthanisini yikitip uni bügüngə kədər həjəthanoğa aylandurdi. **28** Yəhu xu yol bilən Baalni Israil iqidin yok qildi. **29** Yəhu Nibatning oqlı Yəroboamning Israilni gunahqa putlaxturoğan gunahlıridin, yəni Bəyt-Əl bilən Dandiki altun mozay butliridin əzini yioqmidi. **30** Pərwərdigar Yəhuoğa: Sən obdan qilding; Mening nəzirimgə muwapik kəringinini ada qilip, Ahabning jəmətigə kənglümdiki həmmə niyətni bəja qilip pütüzgining üqün, sening oqulliring tətinqi nəsligiqə Israilning təhtidə olturidu,

dedi. **31** Lekin Yəhu pütün kəlbidin Israilning Hudasi Pərwərdigarning muqəddəs qanunida mengixka kəngül bəlmidi; u Israilni gunahka putlaxturoqan Yəroboamning gunahlıridin neri turmidi. **32** Xu künlərdə Pərwərdigar Israilning zeminini kesip-kesip azaytixka baxlidi. Qünki Hazaəl İordan dəryasining məxriq tərpidin baxlap Israilning qegraliridin bəsup ətüp ularoqa hujum kildi; u barlıq Gilead yurtini, Arnon jiloşisining yenidiki Aroərdin tartip Gileadtin ətüp Baxanəqiqə, Gad, Rubən wə Manassəhning barlıq yurtlirini ixoqal kildi. **34** Əmdi Yəhuning baxka əməlliri həm qiloqanlirining həmmisi, jümlidin səltənətinin həmmə kudriti «Israil padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **35** Yəhu öz ata-bowiliri arisida uhlidi wə Samariyədə dəpnə qilindi. Andin oqli Yəhoahaz uning ornida padixah boldi. **36** Yəhuning Israilning üstidə Samariyədə səltənət qiloqan waqti yigirmə səkkiz yil idi.

11 Əmdi Ahaziyaning anisi Ataliya oqlining əlgini kərgəndə, barlıq xah nəslini ətürüxkə kozoqaldi. **2** Lekin Yoram padixahning kizi, yəni Ahaziyaning singlisi Yəhoxeba ətürülux aldida turoqan padixahning oqullirining arisidin Ahaziyaning oqli Yoaxni oqrilıqə elip qikip, uni wə inik anisini yastuq-kirlik ambirioqa yoxurup koydi. Yoax xu yol bilən Ataliyadin yoxurup qelinip ətürülmidi. **3** Andin keyin [inik anisi] bilən Pərwərdigarning əyidə altə yiloqıqə yoxurunup turdi. Xu waqıtlarda Ataliya zeminda səltənət kildi. **4** Yəttinqi yili Yəhoyada adəm əwətip Kariylar həm orda pasibanlirining yüzbexilirini Pərwərdigarning əyigə qakirtip kelip, ular

bilən əhdə kilixti. U ularoşa Pərwərdigarning əyidə kəsəm iquzöp, padixahning oqlini kərsətti. **5** Andin ularoşa buyrup: Mana silər kilixinglar kerək boləjan ix xuki: — Xabat künidə pasibanlik nəwiti kəlgən üqtin biri padixahning ordisida pasibanlik kəziti kilsun. **6** Üqtin biri Sür degən dərwazida tursun wə üqtin biri orda pasibanlar həylisining kəynidiki dərwazida tursun; xundak kəlip silər orda üqün pasibanlik kəlisilər. **7** Xabat künidə pasibanlik nəwitini kəlip boləjan üqtin ikki kismi Pərwərdigarning əyidə padixahning kexida pasibanlik kilsun. **8** Silər padixahning ətrapida turup, hərbinglar qolunglaroşa öz qoralinglarni elip, kimdəkim sepinglardin ətkili urunsa uni əltürünglar; padixah qikip-kirsə uning bilən billə yürünglar, dedi. **9** Yüzbexilar kahin Yəhoyada barlik tapiloqanlirini bəja kəltürüxti; hər bir yüzbexi öz adəmlirini, həm xabat künidə pasibanlik nəwitigə kəlgənlərnəni həm pasibanlik nəwitidin yanoqanlarni qaldurup qaldi; andin Yəhoyada kahinning kexioşa kəldi. **10** Kahin bolsa Dawut padixahning Pərwərdigarning əyidə saklaklik nəyzə wə qalkanlirini yüzbexilaroşa tarkitip bərdi. **11** Orda pasibanliri tizilip, hər biri öz qolida qoralini tutup, ibadəthanining ong tərpidin tartip sol tərpiqiqə qurbangah bilən ibadəthanini boylap padixahning ətrapida turdi. **12** Yəhoyada xahzadini otturişa qikipirip uning bexioşa tajni kiygüzöp, uningəşa guwahnamilərnəni berip, padixah boluxka [huxbuy may bilən] məsih kildi. Həmməylən qawak qəlip: — «Padixah yaxsun!» dəp tovlaxti. **13** Ataliya orda pasibanliri bilən həlkning tovlaxlirini anglişanda, Pərwərdigarning

öyigə kirip, kəpçilikning arisiya kəldi. **14** U qariwidi, mana padixah qaidə-rəsim boyiqə tüwrükning yenida turatti. Padixahning yenida əməldarlar bilən kanayqilar tiziloqanidi; barliq yurt həlki xadlinip, kanay qelixatti. Buni kərgən Ataliya kiyimlirini yirtip: — Asiylik, asiylik! — dəp warkirdi. **15** Əmma Yəhoyada kahin qoxunoya məs’ul boləyan yüzbexilaroya: Uni səpliringlar otturisidin sirtka qikiriwetinglar; kimdəkim uningoya əgəxsə qiliqlansun, dəp buyrudi. Qünki kahin: — U Pərwərdigarning öyidə əltürülmisun, dəp eytkanidi. **16** Xuning bilən ular uningoya yol boxitip bərđi; wə u padixah ordisiya kiridiəyan at yolioya yetip kəlgəndə, ular u yərdə uni əltürdi. **17** Yəhoyada: — «Pərwərdigarning həlki bolayli» dəp Pərwərdigarning wə padixah bilən həlkning otturisida bir əhdə tohtatti; padixah bilən həlkning otturisida həm bir əhdə baqlandi. **18** Andin barliq zemindiki həlk Baalning buthanisiya berip uni buzup taxlidi; uning qurbangahliri bilən məbudlirini qekip parə-parə qilip, Baalning kahini Mattanni qurbangahlarning aldida əltürdi. Andin keyin [Yəhoyada] kahin Pərwərdigarning öyigə pasibanlarni təyinlidi. **19** Andin u yüzbexilar, Kariylar, orda pasibanliri wə yurtning həmmə həlkini əzi bilən elip kelip, padixahni Pərwərdigarning öyidin baxlap qüxüp, ordidiki «Pasibanlarning dərwazisi»din padixahning ordisiya kirgüzdi; Yoax padixahliq təhtigə olturdi. **20** Yurtning barliq həlki xadlinatti; ular Ataliyani padixahning ordisinin yenida qiliqlap əltürgəndin keyin, xəhər tinq bolup qaldı. **21** Yəhoax yəttə yaxqa kirgəndə padixah boldi.

12 Yəhuning səltəniti yəttinçi yilida Yəhoax padixah boldi; u kırık yil Yerusalemda səltənət kildi. Uning anisi Bəər-Xebalik Zibiyah idi. **2** Yəhoax Yəhoyada kahin uningə nəsihət kılıp turojan barlik künlərdə, Pərwədigarning nəziridə durus boləjanni kildi. **3** Pəxət «yukiri jaylar»la yokitilmidi; həlk yənla «yukiri jaylar»ə qikip kurbanlik kılıp huxbuy yakatti. **4** Yəhoax kahinlarə: — Pərwədigarning əyigə Hudaəə ataləjan həmmə pul, jümlidin royhəttin ətküzülgən hər kixining baj puli, kəsəm iqkənlərnin puli wə hərkim ihtiyari bilən Pərwədigarning əyigə beəixlap əkəlgən həmmə pulni **5** kahinlar həziniqilərdin tapxuruwelip Pərwədigarning əyinin kaysi yeri buzuləjan bolsa, xu pulni ixlitip xularni ongxisun, dedi. **6** Lekin Yəhoax padixahning səltəniti yigirmə üqinqi yiliəiqə, kahinlar ibadəthanining buzuləjan yərlirini tehiqə onglimiojanidi. **7** Andin Yəhoax padixah Yəhoyada kahin wə baxka kahinlarni qakirip ularə: — Nemixka ibadəthanining buzuləjan yərlirini ongximidinlar? Mundin keyin həziniqilərdin pul almanglar wə əzünglar ibadəthanining buzuləjan yərlirini onglatmanglar, dedi. **8** Xuning bilən kahinlar maqul boluxup: Biz buningdin keyin həlktin pul almaymiz həm əzimiz ibadəthanining buzuləjan yərlirini ongximaymiz, dedi. **9** Əmdi Yəhoyada kahin bir sandukni elip qikip, yapkuqidin bir təxük texip uni kurbangahning yenioə koydi; kixilər Pərwədigarning əyigə kirgəndə, u ong tərəptə turatti. Dərwəzioə qaraydiojan kahinlar Pərwədigarning əyigə kəltürülgən barlik pulni uningə salatti. **10** Wə

xundak bolattiki, ular sandukta k p pul q xxk nlikini k rs , padixahning katipi bilən bax kahin ibadəthanioqa qikip, P rw rdigarning  yidiki pulni haltioqa qigip, sanap qoyatti. **11** Andin ular P rw rdigarning  yini ongxaydioqan ix baxlirioqa  lq p-hesablap ber tti. Ular bolsa uni P rw rdigarning  yini ongxaydioqan yaoqaqi bilən tamqilar, **12** taxqilar bilən taxtiraxlaroqa ber tti. Ular muxu pulni P rw rdigarning  yining buzuloqan yərlirini ongxaxka lazim bolooqan yaoq q bilən oyuloqan taxlarni setiwelixka, xuningd k ibadəthanini ongxaxka w  h mm  baxka qikimoqa ixlit tti. **13** Lekin P rw rdigarning  yig  k lt r lg n pul ibadəthanioqa atilidioqan k m x kaqa-kuqilar, piqaklar, piyalilər, kanaylar, ya altundin yaki kümüxtin yasaloqan baxka h rkandak n rsil rni yasitixka ixlitilm ytti. **14** Ular b lki xu pulni ix bexilirioqa berip, P rw rdigarning  yini ongxitatti. **15** Ular pulni ix bejirg qil rning ixl mqil rg  t ksim kilip berixi  q n tapxuratti; lekin uning hesawatini kilmaytti; q nki bular insap bilən ix kilatti. **16** Lekin itaətsizlik k rbanliki puli bilən gunah k rbanlikioqa munasiw tlik pullar P rw rdigarning  yig  elip kelinm ytti; u kahinlaroqa t w  idi. **17** U waqitta Suriyə padixahi Həzaəl Gat x hirig  hujum kilip, uni ixoqal kildi. Andin Həzaəl Yerusalemoqa hujum kilixka y zl ndi. **18** Xuning bilən Y hudaning padixahi Yəhoax  z ata-bowiliri bolooqan Yəhuda padixahliri Yəhoxafat, Yoram w  Ahaziya P rw rdigaroqa təkdim kiloqan h mm  muk dd s buyumlarni, w   zi təkdim kiloqanlirini P rw rdigarning  yi həm padixahning ordising həziniliridin izd p

tapqan barlik altunoqa koxup, hëmmisini Suriyëning padixahï Hazaëlgë awëtti; andin Hazaël Yerusalemdin qekindi. **19** Yoaxning baxka ëmëlliri hëm kïloqanlirining hëmmisi «Yëhüda padixahïlirining tarih-tëzkiriliri» degën kitabta pütülgën ëmësmidi? **20** ëmdi [Yëhoaxning] hizmëtkarliri uningoqa këst kïlip Silla dawini tãripidiki Millo kël'ësidë uni ëltürdi. **21** Uning hizmëtkarlaridin Ximeatning oqlï Yozaqar wë Xomërnïng oqlï Yëhozabad uni zëhimplëndürdi, xuning bilën u ëldi. U ëz atabowilirining arisida «Dawutning xëhiri»dë dëpnë kïlindi. Oqlï Amaziya uning ornida padixah boldi.

13 Ahaziyaning oqlï, Yëhudaning padixahï Yoaxning sëltnitining yigirmë üqinqi yili, Yëhuning oqlï Yëhoahaz Samariyëdë Israiloqa padixah bolup, Samariyëdë on yëttë yil sëltnët kïldi. **2** U Përwërdigarning nëziridë rëzil boloqanni kïlip, Israilni gunahka putlaxturoqan Nibatning oqlï Yëroboamning gunahlirioqa ëgixip mangdi; u ulardin hëq qikmidi. **3** Buning üqün Përwërdigarning oqëzipi Israiloqa kozoqaldi; u ularni Suriyëning padixahï Hazaëlnïng wë Hazaëlnïng oqlï Bën-Hadadning kolioqa tapxurup bërdi. **4** Yëhoahaz Përwërdigardin rëhim tilidi; wë Përwërdigar Israilning kisilip kaloqanlikini kërüp duasioqa kulak saldi. Qünki Suriyëning padixahï ularoqa zulüm kiliwatatti. **5** Përwërdigar Israiloqa bir kutkuzoquqi tëyinlidi; xuning bilën ular Suriylërnïng kolidin azad bolup kutuldi. Keyin Israil yënë burunkidëk ëz ëy-qediriridë makanlaxti. **6** Lekin ular Israilni gunahka putlaxturoqan Yëroboam jëmätining gunahliridin qikmidi; ular yënila xu yolda mangatti. Hëttä Samariyëdë bir «Axërah»

butmu kalonani. 7 [Suriyaning padixahi] Yehoahazga paxat allik atlik laxkarni, on jang harwisi bilan on ming piyada askirnila kalduroni. Qunki u Yehoahazning [koxunini] yokitip hamandiki topa-qangdak kilowatkani.

8 Emdi Yehoahazning baxka ixliri ham kilolanlirining hamma, jumladin saltanitining hamma kudriti «Israil padixahlirining tarix-tazkirliri» degan kitabda putilgan amasmidi? 9 Yehoahaz ata-bowilirining arisida uhlidi wa Samariyada darna qilindi. Andin oqli Yoax ornida padixah boldi. 10 Yehudaning padixahi Yoaxning saltanitining ottuz yettinchi yilida Yehoahazning oqli Yehoax Samariyada Israilga padixah bolup, on alta yil saltanat kildi. 11 U Perwardigarning nazirida razil bolanni kildi; u Israilni gunahka putlaxturan, Nibatning oqli Yeroboamning gunahlirining heqkaysisini taxlimidi; u xu yolda mangatti. 12 Emdi Yoaxning baxka ixliri ham kilolanlirining hamma, jumladin uning Yehudaning padixahi Amaziya bilan jang kilip korsatkan kudriti «Israil padixahlirining tarix-tazkirliri» degan kitabda putilgan amasmidi? 13 Yoax ata-bowilirining arisida uhlidi wa Yeroboam uning taltiga olturdi. Yoax Samariyada Israilning padixahliri arisida darna qilindi. 14 Elixaga az ajilini yotkuzidigan kesal bilan yatti. Israilning padixahi Yoax uning kexioqa kelip uning yuziga engixip yiolap: I atam, i atam, Israilning jang harwisi ham atlik askarliri!» dap peryad keturdi. 15 Elixaga uning: Bir ya bilan ya oklirini kalturgin, dedi. U ya bilan ya oklirini kalturganda 16 Elixaga Israilning padixahiga: Kolungni yaga selip tutkin, dedi. U kolini koyoganda Elixamu

kollirini padixahning kollirining üstigə koyup, uningə: **17** — Məxrək tərəptiki derizini aqkın, dedi. U uni aqkanda Elix: Atkın, dedi. U etiwidi, Elix uningə: Mana bu Pərwərdigarning nusrət ya oki, yəni Suriyəning üstidin nusrət kazinidiojan ya okidur. Sən Suriyləni yokatkuqə Afəktə ular bilən jəng kilisən, dedi. **18** Andin u: — Ya oklirini kolungə alojin, dedi. Ularni alojanda, Elix Israilning padixahioja: Ular bilən yərgə urojin, dedi. U üq ketim urup tohtidi. **19** Hudaning adimi uningə aqqiklinip: Sən bəx-altə ketim uruxungə toşra kelətti. Xundak kıləjan bolsang, sən Suriyləni urup yokitip üzül-kesil məqlup kılattı; lekin əmdi Suriyləni urup, pəkət üq ketimlə məqlup kılalaysən, dedi. **20** Elix əlöp dəpnə kılindi. Əmdi hər yili, yil bexida Moablardin top-top bulangqilar yurtka parakəndiqilik salatti. **21** Bir küni xundak boldiki, həlk bir əlgən adəmni yərligə koyuwatkanda, mana, ular bir top bulangqilarni kəüp qaldi, ular jəsətni Elixaning gərigə taxlidi. Jəsət Elixaning ustihinioja təgkəndə, u tirilip, kəpup tik turdi. **22** Əmma Suriyəning padixahi Həzaəl bolsa Yəhoahəzning həmmə künliridə Israilə zalimlik kılatti. **23** Lekin Pərwərdigar ularəja məhriban bolup iq əşritatti; İbrahim bilən İshak wə Yakupka baqliojan əhdisi tūpəylidin U ularəja iltipət kılıp, ularni bəgüngə kədər həlak kılmay, Əz huzuridin qikiriwetixni halimiojanidi. **24** Suriyəning padixahi Həzaəl əldi wə oşli Bən-Hədad uning ornida padixah boldi. **25** Andin keyin Yəhoahəzning oşli Yəhoax Həzaəlning oşli Bən-Hədadning kolidin Həzaəl əz atisi Yəhoahəzdin jəngdə tartiwəlojan xəhərləni yanduruwaldi. Yəhoax

uni urup, üq kətim məşlup kəlip, xuning bilən Israilning xəhərlirini yandurwaldi.

14 Israilning padixahı Yəhoahazning oşli Yoaxning səltənitining ikkinqi yilida [Yəhudadiki] Yoaxning oşli Amaziya Yəhudaşpa padixah boldi. **2** Padixah bolşanda u yigirmə bəx yaxka kirgənidi; u Yerusalemda yigirmə tokkuz yil səltənət kildi. Uning anisi Yerusalemlik Yəhoaddan idi. **3** Amaziya Pərwərdigarning nəziridə durus bolşanni kəlattı, lekin əjdadi Dawut kəloşandək əməs, bəlki atisi Yoaxning barlık kəloşanliri boyiqə ix kərətti. **4** Pəkət «yukiri jaylar»la yokitilmidi; həlk yənıla «yukiri jaylar»şpa qikip kurbanlık kəlip huxbuy yakatti. **5** Wə xundak boldiki, səltəniti uning kəlida mukim bolşanda, u padixah atisini əltürgən hizmətkarlırini tutup əltürdi. **6** Lekin Musaşpa quxürülgən kanun kitabida Pərwərdigarning: «Atılarni oşulliri üqün əlümgə məhkum kəlixka bolmaydu ya oşullirini atiliri üqün əlümgə məhkum kəlixka bolmaydu, bəlki hərbi əz gunahı üqün əlümgə məhkum kəlinsun» dəp pütülgən əmri boyiqə, u əltürgüqilərnin balilirini əlümgə məhkum kəlmidi. **7** U «Xor wadisi»da Edomiylardin on ming əskərni əltürdi wə jəng kəlip Selani ixşal kəlip uni Yoktəəl dəp atidi; bögüngiqə u xundak atilip kəlməktə. **8** Andin keyin Amaziya Israilning padixahı Yəhuning nəwrisi, Yəhoahazning oşli Yəhoaxning aldışpa əlqilərnı mangdurup: «Kəni, [jəng məydanida] yüz turanə kəruxəyli» dedi. **9** Israilning padixahı Yəhoax Yəhudaning padixahı Amaziyaşpa əlqi əwətip mundak səzlərnı yətküzdi: — «Liwandiki tikən Liwandiki kedir dərihigə səz əwətip: Əz kizingni oşlumşpa hotunlukka bərgin, dedi.

Lekin Liwandiki bir yawayi haywan etüp ketiwetip, tikänni dæssiwätti. **10** Sän dәрwәkә Edomning üstidin oqalibә kilding; könglüngdә öz-өzüngdin mәoqrurlinip kәtting. Әmdi yayrap pәhirlән, birak өydә қalојin; nemixқа bexingоја külpәt kәltürüp, өзүngni wә өзүng bilән Yәhudani balaоја yikitisән?». **11** Әmma Amaziya қulak salmidi. Israilning padixahı Yәhoax jәnggә qıkti; xuning bilән u Yәhudaning padixahı Amaziya bilән Yәhudadiki Bәyt-Xәмәxtә uqrixip soқuxti. **12** Yәhudaning adәmliri Israilning adәmliri tәripidin tiripirән қilinip, hәrbiri өз öyigә keqip kәtti. **13** Wә Israilning padixahı Yәhoax Bәyt-Xәмәxtә Ahaziyaning nәwrisi, Yәhoaxning oqlı, Yәhudaning padixahı Amaziyanı әsir қilip, Yerusalemoја elip bardi; u Yerusalemning sepilining Әfraim dәрwazisidin tartip burjәk dәрwazisioiqә bolојan tәt yüz gәzlik bir bәlikini әrүwätti. **14** U Pәrwәrdigarning öyidin hәmdә padixahning ordisidiki hәzinidin tepilојan barlık altun-kümüx, hәmmә қақа-қuқilarnı buliwaldi wә kepillik süpitidә birnәqqә tutқunni elip Samariyәgә yenip kәtti. **15** Әmma Yәhoaxning baxқа ixliri hәm қilојanlirining hәmmisi, jümlidin uning Yәhudaning padixahı Amaziya bilән jәng қilip kәrsәtkән kudriti «Israil padixahlirining Tarih-tәzkiriliri» degән kitabta pütүlgән әmәsmidi? **16** Yәhoax өз ata-bowilirining arisida uhlidi wә Samariyәdә Israilning padixahlirining arisida dәpnә қilindi. Oqlı Yәroboam uning ornioја padixah boldi. **17** Israilning padixahı Yәhoahazning oqlı Yәhoax ölgәndin keyin, Yәhoaxning oqlı, Yәhudaning padixahı Amaziya on bәx yil әmür kәrdi. **18** Әmdi Amaziyaning baxқа әmәlliri

həm kıloanlirining h mmisi «Yəhuda padixahlirining tarih-t zkiriliri» deg n kitabta p t lg n  m smidi? **19** U Yerusalemda b zil r uni k stl xk  kirixk nidi, Lakix x hirig  keqir k tti; lekin k stlig qil r kəynidin Lakixka ad m əwətip u y rd  uni  lt rdi. **20** Andin ular uni atlaro a artip Yerusalemo a elip bardi. U Yerusalemda atabowilirining arisida «Dawutning x hiri»də d pn  k lindi. **21** Y hudaning barlik h lk i uning on alt  yaxka kirgən o li Azariyani tikləp, uni atisi Amaziyaning ornida padixah k ldi **22** (padixah atisi atabowilirining arisida uhli and n keyin, Elat xəhirini kaytidin yasap, Y huda o a y n  t w  k loquqi d l Azariya idi). **23** Y hudaning padixahi Yoaxning o li Amaziyaning s lt nitining on bəxinqi yilida, Israilning padixahi Y hoaxning o li Yəroboam h k m sürüxkə baxlap, Samariy d  kirik bir yil səltənət k ldi. **24** U P rw rdigarning nəziridə rəzil bol anni k ldi; u Israilni gunahka putlaxturo an Nibatning o li Yəroboamning gunahlirining heqbirini taxlimidi. **25** Israilning Hudasi P rw rdigarning  z k li Gat-H f rlik Amittayning o li Yunus [p yo  mb r] arkilik eytk n s zi  m lg  axurulup, u [ximalda] Hamat rayoni a kirix eo izidin tartip [j nubta] «Arabah dengizi»o iq  Israilning qebralirini kengəytip əsligə k lt rdi. **26** Q nki P rw rdigar Israilning tartk n azablrining intayin kattik ikənlikini k rdi; ajizlar həm meyiplard n baxka heqkim q lmidi, Israilo a m d tkar yok idi. **27** P rw rdigar: «Israilning namini asmanning astidin yokitimən» deg n  m s idi; xunga U Y hoaxning o li Yəroboamning k li bilən ularni kutkuzdi. **28**  mdi Yəroboamning

baxқа ixliri həm qil anlirining h mmisi, jümlidin uning s lt nitining kudriti w  kandak j ng kilip,  sli Yəhudaəqa t w  bol an D m xk bilən Hamatni yanduruwal anlik  «Israil padixah lirining tarix-t zkiriliri» deg n kitabta p t lg n  m smidi? **29** Yəroboam ata-bowiliri, yəni Israilning padixah lirining arisida uhliidi w  o li Zəkəriya uning ornida padixah boldi.

15 Israilning padixah  Yəroboamning s lt nitining yigirm  yəttinqi yilida Amaziyaning o li Azariya Y hudaning padixah  boldi. **2** On alt  yaxka kirg nd  padixah bolup Yerusalemda  lik ikki yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Y koliya bolup, u Yerusalemlik idi. **3** U atisi Amaziyaning barlik qil anlirid k P rw rdigarning nəziridə durus bol anni kilatti. **4** P k t «yukiri jaylar»la yokitilmidi; h lk y nila «yukiri jaylar» qa qikip kurbanlik kilip huxbuy yakatti. **5**  mma P rw rdigar padixahni urup, uning  l migiq  uni mahaw kesiligə muptila qil aq, u ayrim eyd  turatti w  padixahning o li Yotam ordini baxkurup yurtning h lkining  stig  h k m sürətti. **6** Azariyaning baxka  m lliri həm qil anlirining h mmisi «Yəhuda padixah lirining tarix-t zkiriliri» deg n kitabta p t lg n  m smidi? **7** Azariya ata-bowilirining arisida uhliidi; kixil r uni «Dawutning x hiri»də ata-bowilirining arisida d pn  kildi. O li Yotam uning ornida padixah boldi. **8** Yəhuda padixah  Azariyaning s lt nitining ottuz s kkizinqi yilida, Yəroboamning o li Zəkəriya Samariy d  Israiləqa padixah bolup, alt  ay səltənət kildi. **9** U ata-bowiliri qiləandək P rw rdigarning nəziridə rəzil bol anni kilatti; u Israilni gunahka putlaxturo an

Nibatning oqli Yəroboamning gunahliridin qikmidi. **10** Yabəxning oqli Xallum uningoa kəst kilip, uni həkning aldida urup ɵltürdi wə uning ornida padixah boldi. **11** Zəkəriyaning baxka ixliri həm kiləlanlirining həmmisi «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **12** [Uning ɵltürülüxi] Pərwədigarning Yəhuoa: — Sening oqulliring tətinqi nəsligiqə Israilning təhtidə olturidu, degən səzini əməlgə axurdi. Dərwəkə xundak boldi. **13** Yabəxning oqli Xallum Yəhuda padixahi Azariyaning səltənitining ottuz tokkuzinqi yilida padixah bolup, Samariyədə toluk bir ay səltənət kildi. **14** Gading oqli Mənahəm Tirzahdin qikip, Samariyəgə kelip, Yabəxning oqli Xallumni xu yərdə urup ɵltürdi wə uning ornida padixah boldi. **15** Xallumning baxka ixliri, jümlidin uning kəst kilixliri, mana «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **16** Xu qaəda Mənahəm Tipsah xəhorigə hujum kilip, u yərdə turuwatqanlarning həmmisini ɵltürdi; u yənə Tirzahdin tartip uningoa təwə barlik zeminlirini wəyran kildi. Ular tən berip dərwazini aqmioqini üqün xəhərgə xundak hujum kildiki, hətta uningdiki jimi həmilidar ayallarning karnini yirtip ɵltürdi. **17** Yəhuda padixahi Azariya səltənitining ottuz tokkuzinqi yilida, Gading oqli Mənahəm Israilə padixah bolup, Samariyədə on yil səltənət kildi. **18** U Pərwədigarning nəziridə rəzil boləanni kilip, pütün əmridə Israilni gunahka putlaxturoqan Nibatning oqli Yəroboamning gunahliridin qikmidi. **19** Asuriyəning padixahi Pul Israil zeminioqa tajawuz kildi; u wakitta

Mənahəm: «Padixahlikimning mustəhkəmligi üçün mənə yardım qılqayla» dəp uningqə ming talant kümüx bərdi. **20** Mənahəm Asuriyəning padixahiqə beridiqən xu pulni Israilning həmmə bay adəmlirigə baj selix bilən aldi; u hərberidin əllik xəkəl kümüx aldi. Xuning bilən Asuriyəning padixahiqə qaytip kətti wə bu zeminda turup qalmidi. **21** Mənahəmning baxqə ixliri həm qılqanlirining həmmisi «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **22** Mənahəm ata-bowilirining arisida uhlidi wə oqlı Pəkahiyə ornida padixah boldi. **23** Yəhuda padixahiqə Azariyaning səltənitining əllikinqi yilida, Mənahəmning oqlı Pəkahiyə Samariyədə Israilqə padixah bolup, ikki yil səltənət qildi. **24** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni qilip, Israilni gunahqə putlaxturoqan Nibatning oqlı Yəroboamning gunahliridin qiqmidi. **25** Wə uning sərdari Rəmalıyaning oqlı Pıkah uningqə kəst qilip uni Samariyədə, padixah ordisidiki qəl'ədə ɵltürdi; xu ixta Argob bilən Ariyə wə əllik Gileadlıq kixi Pıkah tərəptə turdi; u Pəkahiyani ɵltürüp uning ornida padixah boldi. **26** Pəkahiyəning baxqə ixliri həm qılqanlirining həmmisi bolsa, mana «Israil padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **27** Yəhudaning padixahiqə Azariyaning səltənitining əllik ikkinqi yilida, Rəmalıyaning oqlı Pıkah Samariyədə Israilqə padixah bolup, yigirmə yil səltənət qildi. **28** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni qilip Israilni gunahqə putlaxturoqan Nibatning oqlı Yəroboamning gunahliridin qiqmidi. **29** Israilning padixahiqə Pıkahning künliridə Asuriyəning padixahiqə

Tiglat-Piləsər kelip Iyon, Abəl-Bəyt-Maakah, Yanoah, Kədəx, Həzor, Gilead, Galiliyə, jümlidin Naftalining pütkül zeminini ixəjal kılıp, xu yərdiki həlkni tutkun kılıp, Asuriyəgə elip bardi. **30** Əlahning oqlı Hoxiya Rəmaliyaning oqlı Pikaħoqa kəst kılıp uni ɵltürdi. Uzziyaning oqlı Yotamning səltənitining yigirminqi yilida, u Pikaħning ornida padixah boldi. **31** Pikaħning baxka ixliri həm kıləanlirining həmmisi bolsa, mana «İsrail padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **32** İsrailning padixahi Rəmaliyaning oqlı Pikaħning səltənitining ikkinqi yilida, Uzziyaning oqlı Yotam Yəhudaəqa padixah boldi. **33** U padixah boləanda yigirmə bəx yaxka kirgən bolup, Yerusalemda on altə yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Yəruxa idi; u Zadokning kizi idi. **34** Yotam atisi Uzziyaning barlık kıləanliridək Pərwərdigarning nəziridə durus boləanni kılatti. **35** Pəkət «yukiri jaylar»la yokitilmidi; həlk yənila «yukiri jaylar»əqa qikip kurbanlık kılıp huxbuy yakatti. Pərwərdigarning əyining «Yukiriki dərwaza»sini yasıəuqi xu idi. **36** Yotamning baxka ixliri həm kıləanlirining həmmisi «İsrail padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **37** Xu qəəqlarda Pərwərdigar Suriyəning padixahi Rəzin bilən Rəmaliyaning oqlı Pikaħni Yəhudaəqa hujum kılıxka kəzəjidi. **38** Yotam ata-bowiliri arisida uhlidi wə ata-bowilirining arisida atisi Dawutning xəhiridə dəpnə kılındi. Oqlı Aħaz ornida padixah boldi.

16 Rəmaliyaning oqlı Pikaħning on yəttinqi yilida, Yotamning oqlı Aħaz Yəhudaəqa padixah boldi. **2**

Ahaz padixah bolqanda yigirmə yaxqa kirgən bolup, Yerusalemda on altə yil səltənət qiloqanidi. U atisi Dawut qiloqandək əməs, əksiqa Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni qilmidi. **3** U Israilning padixahlrining yolida mangatti, hətta Pərwərdigar Israilning aldidin həydəp qikarəqan əllərnin yirginqlik gunahlriloqa əgixip, əz oqlini ottin ətküzüp kəydürdi. **4** U «yukiri jaylar»da, dənglərdə wə hər bir kək dərəhlərnin astida kurbanlik qilip, küjə kəydürətti. **5** Xu waqıtta Suriyənin padixahı Rəzin bilən Israilning padixahı, Rəmalıyaning oqlı Pıkah Yerusalemoqa hujum qilip, [padixah] Ahazni muhasirigə elip qorxiwaləqini bilən, lekin uni məqlup qilalmidi. **6** Axu waqıtta Suriyənin padixahı Rəzin Elat xəhirini Suriyəgə kayturuwaldi wə xu yərdə turuwatqan Yəhudalarni həydiwətti. Andin Suriylər kelip u yərdə olturaklaxti; ular bügüngiqə xu yərdə turmaqta. **7** Ahaz Asuriyənin padixahı Tiglat-Piləsərgə əlqilərnə əwətip: Mən silining kulliri, silining oqlulliri bolimən; manga hujum qiliwatqan Suriyənin padixahining qolidin wə Israilning padixahining qolidin qutkuzuxqa qikkayla, dedi. **8** Xuni eytip Ahaz Pərwərdigarning əyi wə padixahning ordidiki həzinilərdiki kümüx bilən altunni sowoqa qilip, Asuriyənin padixahiloqa əwətti. **9** Asuriyənin padixahı uning təlipigə qoxuldi; xuning bilən Asuriyənin padixahı Dəməxkəkə hujum qilip uni ixəqal qildi; uningdiki ahalini tutqun qilip Kir xəhirigə elip bardi wə Rəzinni əltürdi. **10** Ahaz padixah əmdi Asuriyənin padixahı Tiglat-Piləsər bilən kərüxkili Dəməxkəkə bardi wə xundakla Dəməxktiki qurbangahni

kordi. Andin Aħaz padixah xu qurbangahning räsimini, uning barliq yasilix tәpsilatirining layihisini sizip, uni Uriya kahinoqa yөtküzdi. **11** Xuning bilән Uriya kahin Aħaz padixah Dәмәxktin әwәtkән barliq tәpsilatlar boyiqә bir qurbangah yasidi. Aħaz padixah Dәмәxktin yenip kәlmәstә, Uriya kahin uni xundak tәyyar qilәanidi. **12** Padixah Dәмәxktin yenip kelip, qurbangahni kәrүp, qurbangahqa berip, uning üstigә qurbanliq sundi; **13** u qurbangahning üstigә kәydүrmә qurbanliq wә axliq hәdiyәsini kәydүrүp, «xarab hәdiyә»sini tәkүp, «inakliq qurbanliqi»ning qenini qaqtı. **14** Xundak qilip u Pәrwәrdigarning huzurining aldidiki mis qurbangahni elip uni Pәrwәrdigarning әyi bilән әzining qurbangahining otturisidin өtküzүp, өз qurbangahining ximal tәripigә kәyduardi. **15** Aħaz padixah Uriya kahinoqa buyruq qilip: Muxu qong qurbangah üstigә әtigәнlik kәydүrmә qurbanliq bilән kәqlik axliq hәdiyәsini, padixahning kәydүrmә qurbanliqi bilән axliq hәdiyәsini, hәmmә yurtning pütүн hәlqining kәydүrmә qurbanliqi, axliq hәdiyә wә xarab hәdiyәlerini kәydүrүp sunisән. Kәydүrmә qurbanliqlarning barliq qanliri wә baxqa qurbanliqlarning barliq qanlirini uxbu qurbanliqning üstigә tәkisән. Mis qurbangah bolsa mening yol sorixim üqün bolsun, dedi. **16** Xuning bilән Uriya kahin Aħaz padixah buyruqanning hәmmisini ada qildi. **17** Aħaz padixah das tәglıklarigә bekitilgән tahtaylarni kesip ajritip, daslarni tәglıklaridin eliwәtti; u mis «dengiz»ni tegidiki mis uylarning üstidin kәtүrүp elip, uni tax tahtayliq bir mәydanqa kәyduardi. **18** U Asuriyә padixahini

razi qilix üqün Pərwərdigarning öyigə tutixidioqan «Xabat künidiki aywanlıq yol» bilən padixah taxkıriddin kiridioqan yolni etiwətti. **19** Aħazning baxqa ixliri həm qıloanlirining həmmisi «Yəhuda padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **20** Aħaz öz ata-bowiliri arisida uhlidi; u ata-bowilirining arisida «Dawutning xəhiri»də dəpnə qilindi; ooqli Həzəkiya ornida padixah boldi.

17 Yəhudaning padixahi Aħazning səltənitining on ikkinqi yilida, Elahning ooqli Hoxiya Samariyədə Israiloqa padixah bolup, tokkuz yil səltənət kildi. **2** U Pərwərdigarning nəziridə rəzil boloqanni qilatti; lekin uningdin ilgiri etkən Israilning padixahlıridək undak rəzillik qilmaytti. **3** Asuriyəning padixahi Xalmanəzər uningoqa hujum qiloqli qıkkanda, Hoxiya uningoqa bekinip sowoqa-salam bərdi. **4** Əmma Asuriyəning padixahi Hoxiyaning asiylik qilmakqi bolojinini baykidi; qünki Hoxiya burunkidək Asuriyəning padixahioqa yillik sowoqa-salam yollimay, bəlki Misirning padixahi sooqa əlqilərnı mangduroqanidi. Uning üqün Asuriyəning padixahi uni tutup, baqlap zindanoqa soliwətti. **5** Andin Asuriyəning padixahi qikip pütkül [Israil] zeminini talan-taraj qilip, Samariyəni üq yiloqiqə qamal kildi. **6** Hoxiyaning səltənitining tokkuzinqi yilida, Asuriyəning padixahi Samariyəni ixoqal qilip, Israillarnı Asuriyəgə sürgün qilip, ularni Halah xəhiri, Gozandiki Habor dəryasining boyliri wə Medialarning xəhərlirigə orunlaxturdi. **7** Mana, xundak iqlar boldi; qünki Israillar əzlrini Misirning padixahi Pirəwnning qolidin qutkuzup, Misir

zeminidin qikarotjan Pərwərdigar Hudasiotja gunah kilip baxka ilahlardin korkup 8 Pərwərdigar Israillarning aldidin haydiwatkən yat əlliklərnin kaidə-bəlgilimiliridə, xundakla Israilning padixahliri əzliri qikarotjan kaidə-bəlgilimiliridə mangotjanidi. 9 Wə Israillar əz Pərwərdigar Hudasiotja karxi qikip, yoxurunlarqə tootira bolmiojan ixlarni kildi; ular barlik xəhərliridə kəzət munaridin mustəhkəm korotjanotiqə «yukiri jaylar»ni yasidi. 10 Ular həmmə egiz dənglərdə wə həmmə kək dərəhlərnin astida «but tüwrük» wə «Axərah» buti turotuzdi. 11 Pərwərdigar ularning aldidin haydəp qikarotjan [yat] əlliklər kilotandək, ular həmmə «yukiri jaylar»da huxbuy yakatti wə Pərwərdigarning otəzipini kəltüridiojan hərhil rəzil ixlarni kilatti. 12 Gərqə Pərwərdigar ularotja: — «Bu ixni kilmanglar!» degən bolsimu, ular butlarning kullukioja berilip kətkənidi. 13 Pərwərdigar həmmə pəyotəmbərlər bilən həmmə aldin kərgüqilərnin wasitisi bilən həm Israilni həm Yəhudani agahlandurup: Rəzil yolliringlardin yenip, ata-bowiliringlarotja tapilanojan wə kullirim bolotjan pəyotəmbərlər arkilik silərgə təstikliojan pütün kanunotja boysunup, Mening əmrlirim wə Mening bəlgilimilirimni tutunglar, degənidi. 14 Lekin ular kulak salmay, Pərwərdigar Hudasiotja ixənmigən ata-bowiliri kilotandək, boyunlirini kattik kildi. 15 Ular Uning bəlgilimilirini, xundakla U ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdini wə ularotja tapxurojan agah-guwahlarni qətkə kakkan; ular əzriməs nərsilərgə əgixip, əzliri əzriməs bolup qikti; Pərwərdigar ularotja: — Ətrapinglardiki əlliklərnin kilotinidək kilmanglar,

degan däl xu ällärgä ägixip, rəzillik kılatti. **16** Ular Hudasi bolıjan Pərwərdigarning barlık əmrlirini taxlap, əzliri üqün kuyma məbudlarni, yəni ikki mozayni kuydurdi, bir «Axərah but» kıldurdi, asmandiki nurojunlıoıan ay-yultuzlaroıa bax urdi wə Baalning kulluııoıa kirdi. **17** Ular əz ooıulliri bilən kızılrini ottin etküzdi, palqilik wə jadugərlik ixlətti, xundakla Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolıjanni kılıx üqün, əzlrini setip Uning oıəzipini kızıoıııdi. **18** Xuning üqün Pərwərdigar Israiloıa intayin aqqıklinip, ularni Əz nəziridin neri kıldı; Yəıudaning kəbilisidin baxka heıqkaysisi əz [zeminida] kıldurulmıdi. **19** Lekin Yəıudamu əz Hudasi Pərwərdigarning əmrlirini tutmıdi, bəlki Israil qıkaroıan kaidə-bəlgilimilər iqidə mangdi. **20** Uning üqün Pərwərdigar Israilning barlık nəslini qətkə kakti; ularni Əz nəziridin taxlıoıan künigıqə [zeminida] harlıkka kıldurup, bulangqılarning kılıoıa tapxurup bərđi. **21** U Israilni Dawutning jəmətidin tartıwalıjanıdi. Ular Nibatning ooılı Yəroboamni padıxah kıldı wə Yəroboam bolsa Israilni Pərwərdigarning yolıdin yandurup, ularni eoıır bir gunahka patkuzup azdurdi. **22** Israillar Yəroboamning kılıoıan həmmə gunahlirida yürüp, ulardin qıkmıdi. **23** Ahir berip Pərwərdigar Əz kulliri bolıjan pəyoıəmbərlərnıng wasıtisi bilən eytkandək, Israilni Əz nəziridin neri kıldı; Israillar əz yurtıdin Asuriyəgə elip ketilip, u yərdə bügüngə kədər turup kəldi. **24** Əmma Asuriyəning padıxahı Babil, Kuttah, Awwa, Hamat wə Səfarwaimdin həlkni yətkəp Israilning ornioıa Samariyəning xəıərlirigə makanlaxturdi. Ular xuning bilən Samariyəgə igıdarqilik kılıp xəıərlərdə

olturdi. **25** Wə xundak boldiki, ular u yərdə dəsləptə olturoşinida Pərwərdigardin qorqmioşanidi; Pərwərdigar ularni qiyma-jiyma qilidişan birnəqqə xirlarni ularning arisioşa əwətti. **26** Xuning bilən Asuriyəning padixahioşa həwər yətküzülüp: — Sili yətkəp Samariyəning xəhərliridə makanlaxturoşan həklər xu yurtning ilahining qaidə-yosunlirini bilməydu; xunga U ularning arisioşa xirlarni əwətti; mana bular ularni əltürməktə, qünki həlk yurtning ilahining qaidə-yosunlirini bilməydu, deyildi. **27** Xuning bilən Asuriyəning padixahı əmr qilip: — Silər u yərdin elip kəlgən kahinlarning birini yənə u yərgə apiringlar; u u yərdə turup, ularoşa u yurtning ilahining qaidə-yosunlirini əgətsun, — dedi. **28** Uning buyruki bilən ular Samariyədin yətkigən kahinlarning biri kelip, Bəyt-Əldə turup Pərwərdigarning qorqunqini ularoşa əgətti. **29** Lekin xu həklərnin hər biri öz ilahirining butlirini yasap, Samariyəliklər saloşan «yukiri jaylar»diki ibadətgaşlar iqigə turoşuzdi; hər bir həlk əzi turoşan xəhərdə xundak qildi. **30** Babildin kəlgənlər Suktot-Binot degən məbudni yasidi, Kuttin kəlgənlər Nərgal butni, Hamattin kəlgənlər Axima butni, **31** Awwiylar Nibəz bilən Tartak butlarni yasidi; Səfarwiylar Səfarwaimdiki butliri boləşan Adrammələk bilən Anammələkkə öz balilirini atap otta kəydürdi. **32** Ular əmdi muxundak hələttə Pərwərdigardin qorqup, öz arisidiki hər türlük adəmlərnin əzliri üçün «yukiri jaylar»diki buthanilarda qurbanliqlarni sunidişan kahin qilip bekitkən. **33** Ular Pərwərdigardin qorqatti wə xuning bilən təng qaysi əldin kəlgən bolsa, xu əlnin qaidə-yosunlirida öz ilahirining

qulluqidimu bolatti. **34** Bügüngə kədər ular ilgiriki adətlər boyiqə mengip kəlməktə; ular Pərwərdigardin qorkmay, Pərwərdigar Israil dəp atioqan Yakupning əwladlirioqə tapilioqan bəlgilimilər wə həkümlər, qanun wə əmrlərgə muwapıq ix kərməydu. **35** Pərwərdigar ular bilən bir əhdə qilixip ularoqə buyrup: — «Baxqa ilahlardin qorkmay, ularoqə səjdə qilmay yaki ularoqə bax urmay wə ularoqə qurbanlik qilmanglar — **36** pəkət zor qudrət wə uzatqan biliki bilən silərni Misir zeminidin qıkaroqan Pərwərdigardinla qorkunglar, uningoqə səjdə qilinglar wə uningoqə qurbanlik sununglar. **37** U silər üqün pütküzgən bəlgilimilər, həkümlər, qanun wə əmrni bolsa, ularni əbədgiqə kəngül bəlüp tutunglar; baxqa ilahlardin qorkmanglar. **38** Mən silər bilən qiloqan əhdini untumanglar ya baxqa ilahlardin qorkmanglar, **39** bəlki Hudayinglar Pərwərdigardin qorkunglar; wə U silərni həmmə düxmənliringlarning qolidin kutkuzidu» — degənidi. **40** Lekin ular kulak salmay, ilgiriki qaidə-yosunlarni yürgüzətti. **41** Muxu əllər xu tərıqıdə Pərwərdigardin qorkətti həm oyma məbudlarning qulluqida bolatti; ularning baliliri bilən balilirining balilirimu xundak qilatti; öz ata-bowiliri qandak qiloqan bolsa, ularmu bügünki künigə xundak qilip kəldi.

18 Elahning oqli, Israilning padixahı Hoxiyaning səltənıtining üqinqi yilida, Yəhudaning [sabik] padixahı Ahazning oqli Həzəkiya Yəhudaqə padixahı boldi. **2** U padixahı bolqanda yigirmə bəx yaxta bolup, Yerusalemda yigirmə tokkuz yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Abi idi; u Zəkəriyaning qizi idi. **3** Həzəkiya bolsa

atisi Dawutning barlik kiloʻinidak, Pərwərdigarning nəziridə durus bolojanni kilatti. **4** U «yukiri jaylar»ni yokitip, «but tüwrüklər»ni qekip «Axərah»larni kesip taxlap, Musa yasatқан mis yilanni qekip parə-parə kilip (qünki u qaşkiqə Israillar uningojə huxbuy yakatti), uningojə «Nəhuxtan!» dəp isim koydi. **5** Həzəkiya Israilning Hudasi Pərwərdigarojə tayandi. Bu jəhəttə nə uningdin keyin kəlgən nə uningdin ilgiri etkən Yəhuda padixahlirining arisidiki heqbiri uningojə yətməytti. **6** U Pərwərdigarojə qing baqlinip uningojə əgixixtin qikmay, bəlki Pərwərdigar Musajə buyruojan əmrləni tutatti. **7** Pərwərdigar uning bilən billə idi; u kaysila ixka qiksa xuningda rawajlik bolatti. U Asuriyə padixahning hakimiyitigə kərxi qikip uningojə bekindi boluxtin yandi. **8** U Filistiyəlgə hujum kilip ularni Gaza xəhiri wə uning ətrapidiki zeminliriojqə, kəzət munaridin mustəhkəm korojanojqə besip məqlup kildi. **9** Wə xundak boldiki, Həzəkiya padixahning səltənitining tətinqi yilida, yəni Israilning [sabik] padixah Elahning oqlı Hoxiyaning səltənitining yəttinqi yilida, Asuriyəning padixahı Xalmanəzər Samariyəgə hujum kilip uni kamal kildi. **10** Üq yildin keyin ular xəhərni aldi; Həzəkiyaning səltənitining tokkuzinqi yili, yəni Israil padixahı Hoxiyaning səltənitining tokkuzinqi yilida, Samariyə ixoqal kilindi. **11** Andin Asuriyəning padixahı Israillarni Asuriyəgə elip ketip, ularni Halaqda, Gozandiki Habor dəryasining boylirida wə Medialarning xəhərliridə makanlaxturdy. **12** Qünki ular öz Hudasi Pərwərdigarning awaziojə itaət kilmidi, bəlki Uning

əhdisigə, yəni Pərwərdigarning kuli Musa buyruqanning həmmisigə hilaplik kildi; ular yaki kulaq salmidi, yaki əməl kilmidi. **13** Həzəkiya padixahning səltənitining on tətinqi yili, Asuriyəning padixahi Sənnaherib Yəhüdaning barlik qorqanlik xəhərlirigə hujum kilip qikip, ularni ixoal kildi. **14** U waqıtta Yəhüdaning padixahi Həzəkiya Lakixka adəm əwətip, Asuriyəning padixahioja: Mən gunahkar! Məndin qekingəyla, üstümgə hərnemə qüxürsilə xuni [tələymən], — dedi. Asuriyəning padixahi Həzəkiyoja üç yüz talant kümük bilən ottuz talant altun tohtitip koydi. **15** Həzəkiya Pərwərdigarning əyidiki wə padixahning ordisining həzinisidiki barlik kümükni elip bərdi. **16** Xuning bilən bir waqıtta Yəhüdaning padixahi Həzəkiya Pərwərdigarning əyining ixikliridin wə əzi əslidə qaplatқан ixik kexəkliridin altunni ajritip elip, Asuriyəning padixahioja bərdi. **17** Xu qaotda Asuriyə padixahi Sənnaherib Tartan, Rab-Saris wə Rab-Xakəhlirini qong qoxun bilən Lakix xəhiridin Yerusalemoja, Həzəkiyaning yenioja əwətti. Ular Yerusalemoja qikip kəldi. Qikqanda, ular kir yuquqilarning etizining boyidiki yolda, yukiri kəlqəkning norining bexioja kelip turdi. **18** Ular padixahni qakiroqanda, Hilkıyaning oqli, ordini baxkuridiojan Eliakim, ordining diwanbegi Xəbna wə Asafning oqli, orda mirzibegi Yoahlar ularning yenioja kəldi. **19** Wə Rab-Xakəh ularoja mundak dedi: — «Silər Həzəkiyoja: — «Uluq padixah, yəni Asuriyə padixahi sanga mundak dedi, dənglar: — Sening muxu ixəngən tayanqing zadi nemidi? **20** Sən: «Urux kilixka tədbir-məslihətimiz həm küqimiz bar, dəysən — bu pəkət bir kuruk gəp,

halas! — Sən zadi kimgə tayinip manga qarxi əkta kəpisen? **21** Mana əmdi sən yeriki bar axu komux hasa, yəni Misiroğa tayinisen. Birsı uningə yələnsə, uning kəliə sanjip kiridu; Misir padixahi Pirəwngə tayanənlarning həmmisi xundak bolidu! **22** Əgər silər manga: «Biz Hundayimiz boləan Pərwədigarə tayanimiz» — desənglar, Həzəkiya əzi Yəhudadikilərgə wə Yerusalemdikilərgə: «Silər pəkət Yerusalemdiki muxu ibadətə aldidila ibadət kəlixinglar kerək» dəp, uningə ataləan «yukiri jaylar»ni həm kurbangəhlarni yok kəliwəttioğa? Ular axu Pərwədigarning yukiri jayliri əməsmidi? **23** Əmdi hazır hojayinim Asuriyə padixahi bilən bir tohtamə kəlinglar: — «Əgər silərdə ularə minəligədək əskərlinglar bolsa, mən silərgə ikki ming atni bikarə berəy!» **24** Silərdə undaklar bolmisa, hojayinimning əmədarlirining əng kiqiki boləan bir ləxkər bəxini kəndəkmə qəkindürələsilər?! Gərqə silər jəng hərwiliri wə atlarni elix üqün Misiroğa tayinisilər! **25** Mən muxu yəni həlak kəlix üqün Pərwədigarsiz kəldimmu? Qünki Pərwədigar manga: «Muxu zeminni həlak kəlixkə qikkin» — dedi!». **26** Eliakim, Xəbna wə Yoah Rab-Xakəhgə: — Pəkirlirioğa aramiy tilida səzlisilə; biz buni qüxinimiz. Bizgə ibraniy tilida səzlimisilə, gəpliri sepilda turoənlarning kulikioğa kirmisun! — dedi. **27** Birak Rab-Xakəh; — Hojayinim meni muxu gəpni hojayininglarə wə silərgilə eytixkə əwətkənmu? Muxu gəpni silər bilən birliktə sepilda olturoənlarə deyixkə əwətkən əməsmu? Qünki ular əz pəkini yegüqi həm əz süydükini iquki bolidu!» — dedi. **28** Andin

Rab-Xakəh ibraniy tilida yukiri awaz bilən: «Uluq padixah, yəni Asuriyə padixahining sözlirini anglap qoyunglar!» — dəp warkiridi. **29** — «Padixah mundak dəydu: — Həzəkiya siləni aldap qoymisun! Qünki u siləni [padixahning] kolidin kutkuzalmaydu. **30** Uning siləni: — «Pərwərdigar bizni jəzmən kutkuzidu; muxu xəhər Asuriyə padixahining kolioqa qüxüp kətməydu» dəp Pərwərdigarğa tayanduruxioğa yol qoymanglar! **31** Həzəkiyağa kulak salmanglar; qünki Asuriyə padixahini mundak dəydu: — Mən bilən sülhəlixip, mən tərəpkə ətünglar; xundak kilsanglar hərbinglar ətünglarning üzüm baringidin həm ətünglarning ənjür dərihidin mewə yəysilər, hərbinglar öz su kəlqikinglardin su iqsilər; **32** ta mən kelip siləni buqdaylik həm xarablik bir zeminə, neni, üzümzarliri wə zəytun dərəhliri bar, həsəl qikiridioğan bir zeminə, yəni zeminəlarğa ohxax bir zeminə apirip qoyuqə yəp-iqiweringlar! Xuning bilən silər tirik kəlip, əlməysilər! Həzəkiya silərgə: — «Pərwərdigar bizni kutkuzidu» desə uningə kulak salmanglar! **33** Əl-yurtlarning ilah-butlirining biri öz zeminini Asuriyə padixahining kolidin kutkuzəlanmu? **34** Hamat wə Arpad degən yurtlarning ilah-butliri kəni? Səfarwaim, Hena wə Iwwah xəhərlirining ilah-butliri kəni? Ular Samariyəni mening kolumdin kutkuzəlanmu?! **35** Muxu əl-yurtlarning ilah-butliridin öz zeminini kutkuzəlan zadi kim bar? Xundak ikən, Pərwərdigar Yerusalemi mening kolumdin kutkuzalamdu?» — dedi. **36** Əmma həlk süküt kəlip uningə jawabən heqkandak bir səz kilmidi; qünki padixahning buyrukə xuki: —

«Uningoʻja javab bərmənglar». **37** Andin Hilkıyaning oʻqli, ordini baxkuridioʻan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə Asafning oʻqli, orda mirzibegi Yoahlar kiyim-keqəklirini yirtixip, Həzəkiyaning yenioʻja kelip, Rab-Xakəhning gəplirini uningoʻja ukturdi.

19 Xundak boldiki, Həzəkiya buni angliʻoʻjanda, kiyim-keqəklirini yirtip, əzini bəz bilən kaplap Pərwərdigarning ibadəthanisioʻja kirdi. **2** U Hilkıyaning oʻqli, ordini baxkuridioʻan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə kahınlarning aqsakallirini bəz kaplanoʻjan peti Amozning oʻqli Yəxaya pəyoʻəmbərgə əwətti. **3** Ular uningoʻja: — Həzəkiya mundak dəydu: — «Balilar tuʻoʻjulay dəp qaloʻjanda anining tuʻoʻkudək hali qalmioʻjandək, muxu kün awariqilik, rəswa kilinidioʻjan, mazak kilinidioʻjan bir künidur. **4** Əz hojayini boləjan Asuriyə padixahı tirik Hudani mazak kilixka əwətkən Rab-Xakəhning muxu barlik gəplirini Pərwərdigar Hudaying nəzirigə elip tingxisa, bularni angliʻoʻjan Pərwərdigar Hudaying xu gəplər üqün uning dəkkisini berərmikin? Xunga kelip qaloʻjan qaldisi üqün awazingni kətürüp, bir duayingni bərsəng» — dedi. **5** Xu gəplər bilən Həzəkiyaning hizmətkarliri Yəxayaning aldioʻja kəldi. **6** Yəxaya ularoʻja: — «Hojayininglaroʻja: — Pərwərdigar mundak dedi: — «Asuriyə padixahining qaparmənlirining sən angliʻoʻjan axu Manga kupurluk kılıquqi gəpliridin kərkma; **7** Mana, Mən uningoʻja bir rohni kirgüzimən; xuning bilən u bir ioʻjwani anglap, əz yurtioʻja kaytidu. Mən uni əz zeminida turəuzup kiliq bilən öltürgüzimən» — dənglar» — dedi. **8** Rab-Xakəh əzi kəlgən yoli bilən

qaytip mangoqanda, Asuriyā padixahining Lakix xəhiridin qekingənlikini anglap, Libnah xəhirigə qarxi jəng qiliwatqan padixahning yenioqə kəldi. **9** Qünki padixah; «Mana, Efiopiyə padixahi Tirhakah sizgə qarxi jəng qilməqci bolup yoloqə qikti» degən həwərnə angliqanidi. Lekin u yənə Həzəkiaqə əlqilərnə mundəq hət bilən əwətti: — **10** «Silər Yəhuda padixahi Həzəkiaqə mundəq dəngarisaldilar: — «Sən tayinidioqan Hundayingning sanga: «Yerusalem Asuriyə padixahining kolioqə tapxurulmaydu» deginigə aldanma; **11** mana, sən Asuriyə padixahlirining həmmə əl-yurtlarnə nemə qiləjanlirini, ularnə öz ilah-butlirioqə atəp həlak qiləjanlikini angliqansən; əmdi özüng kutkuzulamsən? **12** Ata-bowilirim həlak qiləjan əllərnə öz ilah-butliri ularnə kutkuzoqanmu? Gozan, Haran, Rəzəf xəhiridikilərnəniqə, Telassarda turoqan Edənlərnəniqə? **13** Hamat padixahi, Arpad padixahi, Səfarwaim, Hena həm Iwwah xəhərlirining padixahliri kəni?»». **14** Xuning bilən Həzəkia hətnə əkəlgüqilərnəning qolidin elip oqup qikti. Andin u Pərwədigarning əyigə kirip, Pərwədigarning aldioqə hətnə yeyip qoydi. **15** Wə Həzəkia Pərwədigarəqə dua qilip mundəq dedi: — «I kerublar otturisida turoqan Pərwədigar, Israilning Hudasi: — Sən Əzüngdursən, jahandiki barlik əl-yurtlarning üstidiki Huda pəkət Əzüngdursən; asman-zeminni Yaratkuqisən. **16** I Pərwədigar, kulikingni təwən qilip angliqaysən; kəzüngni aqkaysən, i Pərwədigar, kərgəysən; Sənnaheribning adəm əwətip mənggü həyat Hudani həqarətləp eytkən gəplirini angliqaysən! **17** I Pərwədigar, Asuriyə padixahliri həqikətən həmmə

yurtlarni, xularoqa bekindi bololan yurtlarnimu harabə
kʻilip, **18** ularning ilah-butlirini otka taxliwətkən; qünki
ularning ilahliri ilah əməs, bəlki insan qoli bilən
yasaloqanliri, yaqraq wə tax, halas; xunga asuriylar
ularni halak kʻildi. **19** Əmdi, i Pərwərdigar Hudayimiz,
jahandiki barlik əl-yurtlaroqa Sening, pəkət Seningla
Pərwərdigar ikənlikingni bildürüx üqün, bizni uning
qolidin kutquzoqaysən!». **20** Xuning bilən Amozning
oqli Yəxaya Həzəkiaqoqa səz əwətip mundak dedi: —
— Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: —
«Sening Manga Sənnaherib toqruluk kʻilolan duayingni
anglidim. **21** Pərwərdigarning uningoqa qarita degən
səzi xudurki: — «Pak kʻiz, yəni Zionning kʻizi seni
kəmsitidu, Seni mazak kʻilip kʻulidu; Yerusalemning kʻizi
kəyninggə karap bexini qayqaydu; **22** sən kimni mazak
kʻilip kupurluk kʻilding? Sən kimgə qarxi awazingni
kətürüp, Nəziringni üstün kʻilding? Israildiki Muqəddəs
Boloquqoqa qarxi! **23** Əlqiliring arkilik sən Rəbni mazak
kʻilip; — «Mən nuroqunliolan jəng hərwilirim bilən taq
qokkʻisioqa, Liwan taq baqriliriqoqa yetip kəldimki, Uning
egiz kedir dərəhlirini, esil qarioqaylirini kesiwetimən;
Mən uning əng qət turaloqusiqa, Uning əng bük-
baraksan ormanzarlikiqoqa kirip yetimən. **24** Əzüm kuduk
kolap yaqa yurtning süyini iqtim; Putumning uqidila
mən Misirning barlik dərya-əstənglirini kurutiwəttim
— deding. **25** — Sən xuni anglap bakmioqanmiding?
Uzundin buyan Mən xuni bekitkənəmənki, Kədimdin
tartip xəkilləndürgənəmənki, Həzir uni əməlgə axurdumki,
Mana, sən kəl'ə-koroqanlik xəhərləni harabilərgə

aylandurdung; **26** Xuning bilən u yərdə turuwatqanlar küqsizlinip, Yərgə karitip qoyuldi, xərməndə qilindi; Ular əsiwatqan ot-qəptək, Yumran kək qəplərdək, Əgzidiki ot-qəplər əsməy qurup kətkəndək boldi. **27** Birak sening olturojiningni, ornungdin turojiningni, qikip-kirginingni wə Manga qarxi oqaljirlixip kətkiningni bilimən; **28** Sening Manga qarxi oqaljirlixip kətkənlikingning, həkawurlixip kətkənlikingning kulikimoqa yətkənliki tūpəylidin, Mən qarmikimni burningdin ətküzimən, Yüginimni aozingoqa salimən, Wə əzüng kəlgən yol bilən seni qayturimən. **29** I [Həzəkiya], xu ix sanga alamət bexarət boliduki, Muxu yili əzlükidin əskən, İkkinqi yili xulardin qikqanlarmu silərnin rizkinglar bolidu; Üqinqi yili bolsa teriysilər, orisilər, üzüm kəqətlirini tikisilər; Ulardin qikqan mewilərnə yəysilər. **30** Yəhuda jəmätininq kəqip kutuloqan qaldisi bolsa yənə təwəngə qarap yiltiz tartidu, Yukiriyoqa qarap mewə beridu; **31** Qünki Yerusalemdin bir qaldisi, Zion teoqidin kəqip kutuloqanlar qikidu; Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning otluq muhəbbiti muxuni ada qilidu. **32** Xunga, Pərwərdigar Asuriyə padixahı toqruq mundaq dəydu: — U nə muxu xəhərgə yetip kəlməydu, Nə uningə bir tal oqmu atmaydu; Nə qalkanni kətürüp aldioqa kəlməydu, Nə uningə qarita qaxalarnimu yasimaydu. **33** U qaysi yol bilən kəlgən bolsa, U yol bilən qaytidu wə muxu xəhərgə kəlməydu — dəydu Pərwərdigar, **34** — Qünki Əzüm üqün wə Mening kulum Dawut üqün uni ətrapidiki sepildək qooqdap kutquzimən». **35** Xu keqə xundak boldiki, Pərwərdigarning Pərixlisi qikip, Asuriyəliklərninq

bargahida bir yüz saksən bəx ming əskərni urdi; mana, kixilər ətigəndə ornidin turoqanda, ularning həmmisining əlgənlikini kərđi! **36** Xunga Asuriyə padixahı Sənnaherib qekinip, yoloqa qikip, Ninəwə xəhərigə qaytip turdi. **37** Wə xundak boldiki, u əz buti Nisrokning buthanisida uningə qokunuwatqanda, oqulliri Adrəmmələk həm Xarezər uni kiliqlap əltürüwətti; andin ular bolsa Ararat degən yurtka keqip kətti. Uning oqlı Esarhəddon uning ornida padixah boldi.

20 Xu künlərdə Həzəkiya əjəl kəltürgüqi bir kesəlgə muptila boldi. Amozning oqlı Yəxaya pəyoqəmbər uning kəxiəqa berip, uningə: — «Pərwərdigar mundak dəydu: — — Əyüing toqruluk wəsiyət kiləjin; qünki əjəl kəldi, yaximaysən» — dedi. **2** [Həzəkiya] bolsa yüzini tam tərəpkə kilip Pərwərdigarəqa dua kilip: — **3** I Pərwərdigar, Sening aldingda mening həkikət wə pak dil bilən mengip yürgənlikimni, nəziring aldingda durus boləjan ixlarni kiləjanlikimni əsləp koyəqaysən, — dedi. Wə Həzəkiya yioqlap ekip kətti. **4** Yəxaya qikip ordidiki ottura həylioqa yətməstə, Pərwərdigarning səzi uningəqa yetip mundak deyildi: — **5** Yenip berip həlkimning baxlamqisi Həzəkiyaəqa mundak degin: — «Pərwərdigar, atang Dawutning Hudasi mundak dəydu: — «Duayingni anglidim, kəz yaxliringni kərdüm; mana, Mən seni sakaytimən. Üqinqi künidə Pərwərdigarning əyigə qikisən. **6** Künliringgə Mən yənə on bəx yil koximən; xuning bilən Mən seni wə bu xəhərni Asuriyə padixahining qolidin kutkuzimən; Əzüm üqün wə kulum Dawut üqün Mən bu xəhərni ətrapidiki sepildək koqdaymən. **7**

(Yəxaya bolsa: — «Ənjür poxkili təyyarlanglar, dedi. Ular uni elip kelip, yarisioğa qapliwidi, u sakaydi. **8** Həzəkiya Yəxayadin: Pərwərdigar meni sakaytip, üqinqi küni uning öyigə qikidioğanliqimni ispatlaydioğanoğa kandaq bexarətlik alamət bolidu? — dəp sorioğanidi. **9** Yəxaya: — Pərwərdigarning Əzi eytkən ixini jəzmən qilidioğanliqini sanga ispatlax üqün Pərwərdigardin xundak bexarətlik alamət boliduki, sən kuyaxning pələmpəy üstigə qüxkən sayisining on baskuq aldioğa mengixi yaki on baskuq kəynigə yenixini halamsən? — dedi. **10** Həzəkiya: Kuyax sayisining on baskuq aldioğa mengixi asan; sayə on baxkuq kəynigə yansun, degənidi. **11** Xuning bilən Yəxaya pəyoğəmbər Pərwərdigaroğa nida kildi wə U kuyaxning Aħaz padixah kuroğan pələmpəy baskuqiliri üstigə qüxkən sayisini yandurup, on baskuq kəynigə mangdurdi). **12** Xu pəyttə Baladanning ooqli Babil padixahi Merodaq-Baladan, Həzəkiyani kesəl bolup yetip kaptu, dəp anglap, hətlər hədiyə bilən əwətti. **13** Həzəkiya bolsa əlqilərnin gəpini tingxap, ularoğa barliq həzinə-ambarlirini, kümüxni, altunni, dora-dərmanlarni, sərhil maylarni, sawut-qorallar ambiridiki həmmiini wə bayliqlirining barliqini kərsətti; ordisi wə pütkül padixahliki iqidiki nərsilərdin Həzəkiya ularoğa kərsətmigən birimu qalmidi. **14** Andin Yəxaya pəyoğəmbər Həzəkiyaning aldioğa berip, uningdin: — «Muxu kixilər nemə dedi? Ular seni yoqlaxka nədin kəlgən?» — dəp soridi. Həzəkiya: — «Ular yirak bir yurttin, yəni Babilin kəlgən» dedi. **15** Yəxaya yənə: — «Ular ordangda nemini kərdi?» dəp soridi. Həzəkiya: — «Ordamda

bar narsilarni ular kordi; bayliklirimning arisidin men ularoqa kersatmigən birimu qalmidi» — dedi. **16** Yəxaya Həzəkiyoqa: Pərwədigarning səzini anglap qoyojin: — **17** — Mana xundak künler keliduki, ordangda bar narsilər wə bügüngə kədər ata-bowiliring toplap, saklap qoyojan həmmə Babiloqa elip ketilidu; heqnərsə qalmaydu — dəydu Pərwədigar. **18** — Həmdə Babilliklar oqulliringni, yəni özüngdin bolojan əwladliringni elip ketidu; xuning bilən ular Babil padixahining ordisida aqwat bolidu. **19** Həzəkiya əmdi əz-əzigə «Əz künlirimdə bolsa amantinqlik, Hudaning həkikət-wapaliki bolmamdu?», dəp Yəxayaqa: — «Siz eytkən Pərwədigarning muxu səzi yaxsi ikən» — dedi. **20** Həzəkiyaning baxqa əməlliri, jümlidin uning səltəniting kudriti, uning kəndak kilip xəhərgə su təminləx üqün kəl, xundakla su apiridojan nor yasiojanliki «Yəhuda padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **21** Həzəkiya ata-bowiliring arisida uhlidi; oqli Manassəh ornida padixah boldi.

21 Manassəh padixah bolojanda on ikki yaxta bolup, Yerusalemda əllik bəx yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Həfzibah idi. **2** U Pərwədigar Israillarning aldidin həydəp qikiriwətkən yat əlliklərnin yirginlik adətlirigə ohxax ixlar bilən Pərwədigarning nəziridə rəzil bolojanni kildi. **3** U atisi Həzəkiya buzup yokatқан «yukiri jaylar»ni kaytidin yasatti; u Baaloqa atap qurbangahlarıni saldurup, Israilning padixahi Ahab kilojandək bir Axərah məbud yasidi; u asmandiki nurojunlojan ay-yultuzlaroqa bax urdi wə ularning kullukioqa kirdi. **4** U Pərwədigarning

əyidimu kurbangahlarni yasatti. Xu ibadəthana toʻjruluk Pərwərdigar: Mən Yerusalemda Mening namimni qoyimən, degənidi. **5** U Pərwərdigarning əyining ikki hōylisida «asmanning qoxuni» oʻja kurbangahlarni atap yasatti. **6** Əz oʻqlini ottin oʻtküzdi; jadugərqilik bilən palqilik ixlətti, əzigə jinkəxlər bilən əpsunqilarni bekitti; u Pərwərdigarning nəziridə san-sanaksiz rəzillikni kīlip uning oʻzəzipini qozōyidi. **7** U yasatqan «Axərah» oyma məbudni [Hudaning] əyigə qoydi. Xu əy toʻjruluk Pərwərdigar Dawutka wə uning oʻqli Sulaymanoʻja: — «Bu əydə, xundakla Israilning həmmə kəbililirining zeminliri arisidin Mən tallioʻjan Yerusalemda Əz namimni əbədgiqə qaldurimən; **8** əgər Israil pəkət Mən ularoʻja tapilioʻjan barlik əmrlərgə, yəni Əz kulum Musa ularoʻja buyruoʻjan barlik qanunoʻja muwapik əməl kīlixka kəngül qoysila, Mən ularning putlirini ata-bowilirioʻja təkəsim kīloʻjan bu zemindin qaytidin neri kīlmaymən», degənidi. **9** Lekin ular kulak salmaytti; xunglaxkimu, Manassəh ularni xundak azdurdiki, ular Pərwərdigar Israillarning aldidin hālak kīloʻjan yat əlliklərdin axurup rəzillik kīlatti. **10** Xunga Pərwərdigar Əz kulliri bolōjan pəyoʻəmbərlərninɡ wasitisi arkīlik mundak dedi: — **11** Yəhudaning padixahī Manassəh bu yirginqlik ixlarni kīlip, hətta uningdin ilgiri oʻtkən Amoriylar kīloʻjan barlik rəzilliktin ziyadə rəzillik kīlip, uning butliri bilən Yəhudanimu gunahka azduroʻqini üqün **12** Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Yerusalemlə bilən Yəhudaning üstigə xundak balayı’apət kəltürimənki, kimki uni anglisila kulakliri zingildap ketidu. **13** Mən Samariyəni oʻlqigən

tana wə Ahabning jəmətini təxürgən tik əlqigüq yip bilən Yerusalemnı təxürtimən; kixi kaçını qayqap sürtkəndin keyin düm kömtürüp qoyqandək, Yerusalemnı qayqap ərüymən. **14** Mən mirasımning qaloqliridinmu waz keqip, düxmənlirining qolıqə tapxurimən; ularni həmmə düxmənlirigə bulang-talang obyektı wə olja qilip berimən; **15** Qünki ular Mening nəzirimdə rəzil bolqanni qilip, ularning ata-bowiliri Misirdin qıqqan kündin tartip bügüngiqə qəzipimni qozqap kəldi». **16** Manassəh əmdi pütkül Yerusalemnı bir qetidın yənə bir qetigiqə qanoqə toldurup, kəp nahək qan təküzdi wə ohxaxla əzi qiliwatqan gunahı bilən Yəhudalarnı azdurup, ularning Pərwərdigarning nəziridiki rəzillikni qilixıqə səwəb boldi. **17** Manassəhning baxqa ixliri həm qiloqlirining həmmisi, jümlidin u sadir qiloqlan gunah «Yəhuda padixahlırining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **18** Manassəh ata-bowilirining arisida uhlidi wə əz əyining beqida, yəni Uzzahning beqida dəpnə qilindi. Andin oqlı Amon uning ornida padixah boldi. **19** Amon padixah bolqanda yigirmə ikki yaxta bolup, Yerusalemda ikki yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Məxulləmət idi; u Yotbahlıq Həruzning qizi idi. **20** Amon atisi Manassəh qiloqlandək Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni qilatti. **21** U atisi mangoqlan barlıq yollarda mangatti; u atisi qulluqida bolqan butlarning qulluqida bolup, ularqə səjdə qilip, **22** Pərwərdigarning yolida yürməy, əz ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarnı tərək qildi. **23** Əmdi Amonning hizmətkarliri padixahni qəstləp, uni əz ordisida əltürdi. **24** Lekin yurt həlqi Amon

padixahni kəstligənlərninğ həmmisini ɵltürdi; andin yurt həlki uning ornida oqlı Yosiyani padixah kildi.

25 Amønning baxka ixliri həm kiləjanlirininğ həmmisi «Yəhuda padixahlirininğ tarih-təzkiriliri» degən kitabta pütülgən əməsmidi? **26** U Uzzañning beoqida öz kəbrisidə dəpnə kilindi. Andin oqlı Yosiya uning ornida padixah boldi.

22 Yosiya padixah boləanda səkkiz yaxta bolup, Yerusalemda ottuz bir yil səltənət kildi. Uning anisinin ismi Yədidah idi; u Bozkatlik Adayaning kizi idi. **2** Yosiya Pərwərdigarning nəziridə durus boləanni kilip, hər ixta atisi Dawutning barlik yolida yürüp, nə ongoqa nə soloqa qətnəp kətmidi. **3** Padixah Yosiya səltənitininğ on səkkizinqi yilida, padixah Məxullamning nəwrisi, Azaliyaning oqlı katip Xafanni Pərwərdigarning əyigə əwətip: **4** «Bax kañin Hilkianing kexioqa qikip xuni buyruoqinki, u Pərwərdigarning əyigə elip kelingən, dərwaziwənlər həlktin yioqan pulni sanisun. **5** Andin ular Pərwərdigarning əyini ongxaydioqan ixlarni nazarət kiləuqi ixqilaroqa tapxurup bərsun. Bular həm Pərwərdigarning əyidiki buzuloqan yərləni ongxaxka əyde ixligüqilərgə, yəni yaəraqqilar, tamqilar wə taxtiraxlaroqa bərsun. Ular muxu pul bilən əyni ongxaxka lazim boləan yaəraq bilən oyuloqan taxlarni setiwalsun, degin» — dedi. **7** Lekin ularning kəlioqa tapxuruloqan pulning həsabi kilinmidi. Qünki ular insap bilən ix kilatti. **8** Bax kañin Hilkia katip Xafanoqa: — Mən Pərwərdigarning əyidə bir Təwrat kitabini taptim, dedi. Xuni eytip Hilkia kitabni Xafanoqa bərdi. U uni oqudi.

9 Andin keyin katip Xafan padixahning kexioja berip padixahka hawer berip: — Hizmetkarliri ibadethanidiki pulni yotip Pərwərdigarning eyini onxaydiotan ix bexilirining kollirioja tapxurup bərdi, dedi. **10** Andin katip Xafan padixahka: Hilkija manga bir kitabni bərdi, dedi. Andin Xafan padixahka uni okup bərdi. **11** Wə xundak boldiki, padixah Təwrat kitabining sezlirini angliojanda, ez kiyimlirini yirtti. **12** Padixah Hilkija kahin bilən Xafanning oqli Ahikamoja, Mikyaning oqli Akbor bilən Xafan katipka wə padixahning hizmetkari Asayaoja buyrup: — **13** Berip mən üqün wə həlk üqün, yəni pütkül Yəhudadikilər üqün bu tepilojan kitabning sezliri tooqrisida Pərwərdigardin yol soranglar. Qünki ata-bowilirimiz bu kitabning sezlirigə, uningdiki bizlərgə pütülgənlirigə əməl kilixka kulak salmiojanliki tüpəylidin Pərwərdigarning bizgə kozoqalojan ojezipi intayin dəhxətlik, dedi. **14** Xuning bilən Hilkija kahin, Ahikam, Akbor, Xafan wə Asayalar Harhasning nəwrisi, Tikwahning oqli kiyim-keqək begi Xallumning ayali ayal pəyojəmbər Huldahning kexioja berip, uning bilən sezləxti. U Yerusalem xəhirining ikkinqi məhəllisidə olturatti. **15** U ularoja mundaq dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Silərne əwətkən kixigə mundaq dənglar: — **16** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana Mən Yəhudaning padixahi okuotan kitabning həmmə sezlirini əməlgə axurup, bu jayoja wə bu yərdə turoquqilaroja balayi'apət qüxürimən. **17** Qünki ular Meni taxlap, baxka ilahlaroja huxbuy yekip, kollirining həmmə ixliri bilən Mening aqqikimni kəltürdi. Uning üqün

Mening kəhrim bu yərgə qarap yandi həm əqürülməydu.

18 Lekin siləрни Pərwərdigardin yol soriojili əwətkən Yəhüdaning padixahioja bolsa xundak dənglar: Sən angliojan səzlər toojrisida Israilning Hudasi Pərwərdigar xundak dəydu: — **19** Qünki kənglünq yumxak bolup, muxu jay wə uningda turojuqilarning wəyranə wə lənətkə aylandurulidiojanliki toojrisida ularni əyibləp eytkən səzlimni angliojiningda, Pərwərdigarning aldida əzüngni təwən kəlip, kiyimliringni yirtip, Mening aldinda yiojliojining üqün, Mənmü duayingni anglidim, dəydu Pərwərdigar. **20** Buning üqün seni ata-bowiliring bilən yiojilixka, əz kəbrənggə aman-hatirjəmlik iqidə berixka nesip kəlimən; sening kəzliring Mən bu jay üstigə qüxüridiojan barlik külpətləрни kərməydu». Ular yenip berip, bu həwəрни padixahka yətküzdi.

23 Padixah adəmləрни əwətip, Yəhüda bilən Yerusalemning həmmə akşakallirini əz kəxioja qakirtip kəldi. **2** Padixah Pərwərdigarning əyigə qikti; barlik Yəhüdadiki ər kixilər wə Yerusalemda turuwatkanlarning həmmisi, kahinlar bilən pəyoqəmbərlər, yəni barlik həlk, əng kikiqidin tartip qongiojiqə həmmisi uning bilən billə qikti. Andin u Pərwərdigarning əyidə tepilojan əhdə kitabining həmmə səzlrini ularoja oqup bərdi.

3 Padixah tüwrükning yenida turup Pərwərdigarning aldida: — Pərwərdigaroja əgixip pütün kəlbim wə pütkül jenim bilən Uning əmrlirini, həküm-guwahlikliri wə bəlgilimilirini tutup, uxbu kitabta pütülgən əhdigə əməl kəlimən dəp əhdigə əzini baqlidi. Xuning bilən həlkning həmmisimu əhdə aldida turup uningoja əzini baqlidi. **4**

Andin keyin padixah bax kahin Hilkuya bilən orun basar kahinlarğa wə həm dərwaziwənlərgə: — Baaloğa, Axərah butioğa wə asmannıg barlıq qoxunioğa atap yasalğan barlıq əswab-üskünilərnı Pərwərdigarning əyidin qikiriwetinglar, dəp əmr kildi; u bularnı Yerusalemning sirtida, Kidron etizlikida keydürdi wə küllirini Bəyt-Əlgə elip bardı. **5** U Yəhuda padixahlırining Yəhuda xəhərliridiki «yukiri jaylar»da həmdə Yerusalemning ətrəpliridiki «yukiri jaylar»da huxbuy yanduruxka tikligən but kahinlirini, xuningdək Baaloğa, quyaxka, ayoğa, yultuz türkümlirigə həmdə asmannıg barlıq qoxunioğa huxbuy yakquqılarnı ixtin həydiwətti. **6** U Pərwərdigarning əyidin Axərah butni elip qikip Yerusalemning sirtioğa elip berip, Kidron jilojioğa apirip xu yərdə keydürüp kukum-talkan kilip ezip, topisini addiy puqralarning kəbriliri üstigə qeqiwətti. **7** Andin u Pərwərdigarning əyigə jaylaxkan bəqqiwazlarning turaloqlirini qeqip oqlatti; bu əylərdə yənə ayallar Axərah butka qedir tokuytti. **8** U Yəhuda xəhərliridin barlıq kahinlarnı qakirtip, əzigə yioqdi. Andin u Gəbadin tartip Bəər-Xəbaqiqə kahinlar huxbuy yakidioğan «yukiri jaylar»ni buzup buloqiwətti; u «dərwazilardiki yukiri jaylar»ni qeqip buzdi; bular «Xəhər baxliki Yəxuaning kuwiki»ning yenida, yəni xəhər kuwioğa kirix yolining sol tərəpidə idi **9** (əmdi «yukiri jaylar»diki kahinlarning Yerusalemda Pərwərdigarning kurbangahioğa qikixi qəkləngənidi; lekin ular dawamlıq əz kərindaxliri bilən birgə pitir nanlardin yeyixigə muyəssər idi). **10** Yosiya heqkim əz oqlı yaki kizini Moləkkə atap ottin

etküzmisun dəp, Hinnomning oqlining jiləsidiki Tofətnimu buzup buləwətti. **11** Pərwədigarning əyigə kiridioqan yolning eəizida Yəhuda padixahliri kuyaxka təkdin kilip koyoqan atlarni xu yərdin yətkəp, «kuyax hərwiliri»ni otta keydürdi (ular [ibadəthanining] həyilirioqə jaylaxqan, Natan-Mələk degən aəwatning əyining yenida turatti). **12** Padixah yənə Yəhuda padixahliri Aqazning balihanisining əgzisidə salduroqan qurbangahlarni wə Manassəh Pərwədigarning əyining ikki həylisioqə yasatqan qurbangahlarni qeqip kukum-talkan kiliwətti; u ularning topisini u yərdin elip, Kidron jiləisioqə qeqiwətti. **13** Israilning padixahi Sulayman Yerusalemning məxriq təripigə wə «Həlak teəi»ning jənubioqə Zidoniylarning yirginqlik buti Axtarot, Moabiylarning yirginqlik buti Kemox wə Ammonlarning yirginqlik buti Milkomoqə atap yasatqan «yukiri jaylar»nimu padixah buzup buləwətti. **14** U but tüwrüklərnə parqilap, Axərah butlirini kesip yikətip, ular turoqan yərlərnə adəm səngəkliri bilən toldurdi. **15** U yənə Israilni gunahka putlaxturoqan, Nibatning oqlı Yəroboam Bəyt-Əldə salduroqan qurbangah bilən «yukiri jay»ni, ularni buzup qaqti, andin keyin «yukiri jay»ni keydürüp kukum-talkan kiliwətti, Axərah butinimu keydürüwətti. **16** Yosiya burulup qarap, taoqdiki kəbrilərnə kərip, adəm əwətip kəbrilərdiki səngəklərnə kolap qikərip, qurbangah üstidə keydürdi, xu yol bilən uni buləwətti. Bu iqlar Pərwədigarning kalamini yətküzüp, dəl ularni aldin'ala bexarət kilip jakarlioqan Hudaning adimining səzining əməlgə axuruluxi idi. **17** Andin Yosiya: Kəz aldimdiki bu

kəbrə texi kimning? — dəp soridi. Xəhərdikilər uningə:
Bu Yəhudadin kəlgən, silining Bəyt-Əldiki qurbangahni
buzoqan muxu ixlirini bexarət qiloqan Hudaning adimining
kəbrisi ikən, dedi. **18** Yosiya: — Uni koyunglar, heqkim
uning səngəklirini midirlatmisun, dəp buyrudi. Xuning
bilən ular uning səngəkliri bilən Samariyədin kəlgən
pəyojəmbərning səngəklirigə heqkimni təgküzmidi. **19**
Andin Yosiya Israilning padixahliri Pərwədigarning
oşəzipini qozojəqan, Samariyəning xəhərliridə yasatqan
«yukiri jaylar»diki barlik əyləni qakti; u ularni Bəyt-
Əldə qiloqandək qilip, yokatti. **20** U u yərlərdiki «yukiri
jaylar»əqə has boləqan həmmə kahinlarni qurbangahning
üstidə əltürüp, qurbanlik qildi, andin ularning üstigə
adəm səngəklirini keydürdi; u ahirda Yerusalemoqə yenip
bardi. **21** Padixah barlik həlkkə yarlik qüxürüp: — Bu
əhdə kitabida pütülgəndək, Hudayinglar Pərwədigaroqə
«ətüp ketix heyti»ni ətküzüinglar, dəp buyrudi. **22**
«Batur hakimlar» Israilning üstidin həküm sürgən
künlərdin tartip, nə Israil padixahlirining wakitlirida nə
Yəhuda padixahlirining wakitlirida undək bir «ətüp ketix
heyti» ətküzülüp bəqmioqanidi; **23** Yosiya padixahning
səltənitiuning on səkkizinqi yilida, Pərwədigaroqə atap bu
«ətüp ketix heyti» Yerusalemda ətküzüldi. **24** Xuningdək
Yosiya Yəhuda yurtida wə Yerusalemda pəyda boləqan
jinkəxlər wə palqilarni, tərəfim məbudliri, hərəkəndək
butlar wə barlik baxqə lənətlik nərsiləni zemindin
yokatti. Uning xundək qilixining məqsiti, Hilkəyia kahin
Pərwədigarning əyidin tapqan kitabta hatiriləngən
Təwrattiki səzlərgə əməl qilixtin ibarət idi. **25** Uningdək

Musa o'ra q'ux'ur'ulg'an q'anun o'ra intilip p'ut'un q'albi, p'ut'un jeni w'a p'ut'un k'üqi bil'n P'arw'ardigar o'ra q'aytip, 'ezini be'oxli o'jan bir padixah uningdin ilgiri bolm'io'janidi w'a uningdin keyinmu uning o'ra ohxax birsi bolup baq'midi. **26** Lekin P'arw'ardigarning aqqiqi Manass'hning 'ezini r'anjitk'an barlik r'ezillikliri t'üp'aylidin Y'eh'udao'ra tutaxk'andin keyin, 'ezining xidd'atlik o'z'epidin yanmidi. **27** P'arw'ardigar: — Israilni taxli o'jand'ek Y'eh'udanimu 'oz k'ezümdin neri q'ilim'n w'a 'ezüm tallio'jan bu x'eh'ar Yerusalemmi w'a M'än: — «Mening namim xu y'erd'ä bolidu» deg'n xu ibad'athanini t'ark q'ilim'n, dedi. **28** Yosiyaning baxq'a 'em'alliri h'am q'il'o'janlirining h'ammisi «Y'eh'uda padixahlirining tarix-t'azkiriliri» deg'n kitabta p'üt'ulg'an 'em'asmidi? **29** Uning k'ünlirid'ä Misirning padixah'i Pir'awn-N'eko Asuriy'aning padixah'io'ra h'ujum q'il'q'ili 'äfrat d'aryasio'ra bard'i. U q'ao'q'da Yosiya padixah' Pir'awn bil'n soq'uxuxq'a q'iq'ti; lekin Pir'awn uni k'er'üp M'agiddoda uni elt'ürdi. **30** Hizm'atkarliri uning 'elükini j'eng harw'isio'ra selip M'agiddodin Yerusalemo'ra elip kelip, uni 'ez k'abrisid'ä d'ap'nä q'ildi. Yurt h'alk'i Yosiyaning o'qli Y'eh'oa'hazni m'asih' q'ilip, atisining ornida padixah' q'ildi. **31** Y'eh'oa'haz padixah' bol'o'janda yigirm'ä üq yaxta bolup, üq ay Yerusalemda s'alt'n'at q'ildi. Uning anisining ismi H'amutal idi; u Libnah'lik Y'er'amiyaning q'izi idi. **32** Y'eh'oa'haz bowiliri barlik q'il'o'janlirid'ek, P'arw'ardigarning n'ezirid'ä r'ezil bol'o'janni q'ildi. **33** 'Em'di Pir'awn-N'eko uning Yerusalemda s'alt'n'at q'ilmasliq'i üq'ün, uni Hamat yurtidiki Riblah'da solap q'oydi w'a [Y'eh'uda] zemini o'ra y'üz talant k'üm'ux bil'n bir talant altun seliq' q'ux'ürdi. **34**

Andin Pirəwn-Nəko Yosiyaning oqli Eliakimni atisining ornida padixah kʻilip, ismini Yəhoakimə əzgərtti. U Yəhoahazni əzi bilən Misiroqə elip kətti; Yəhoahaz Misiroqə kelip xu yərdə əldi. **35** Yəhoakim kümüx bilən altunni Pirəwngə bərdi; lekin Pirəwning xu buyruqini ijra kʻilip pulni tapxurux üqün yurtkə hər bir adəmnin qamiqə qarap baj-alwan kəyoqanidi; altun wə kümüxni u yurtning həkʻidin, hər birigə saloqan əlqəm boyiqə Pirəwn-Nəkoqə berixkə yioqanidi. **36** Yəhoakim padixah boləqanda yigirmə bəx yaxta bolup, on bir yil Yerusalemda səltənət kʻildi. Uning anisining ismi Zibidah idi; u Rumahlik Pədayaning kʻizi idi. **37** Yəhoakim bowiliri barlik kʻiloqanliridək Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni kʻilatti.

24 Uning künliridə Babilning padixahi Nebokadnəsar [Yəhudaqə] hujum kʻilixkə qikti; Yəhoakim uningə üq yiləiqə bekindi boldi, andin uningdin tenip uning həkümranliqə qarxi qikti. **2** Xu waqitlarda Pərwərdigar uningə hujum kʻilixkə Kaldiylər bulangqilar xaykisi, Suriylər bulangqilar xaykisi, Moabiylar bulangqilar xaykisi, wə Ammoniylar bulangqilar xaykilorini kəzoqidi; u ularni Yəhudani hək kʻilix üqün kəzoqidi. Bu ixlar Pərwərdigar Əz kulliri boləqan pəyoqəmbərlər arkilik agah kʻiloqan səz-kalamining əməlgə axuruluxi idi. **3** Dərwəkə Pərwərdigarning eytkinidək, Manassəhning gunahliri tūpəylidin Yəhudani Əz kəzliridin neri kʻilix üqün, bu ixlar ularning bexioqə qüxti. **4** Qünki [Manassəhning] nahək qan təküp, Yerusalemmi nahək qanlar bilən tolduroqini tūpəylidin, Pərwərdigar [Yəhudalarni] əpu

kilixka kɵngli unimaytti. **5** Yəhoakimning baxka ixliri hɵm kilɵqanlirining hɵmmisi «Yəhuda padixahlirining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pɵtɵlgən əməsmidi? **6** Yəhoakim ata-bowilirining arisida uhildi; oɵli Yəhoakin uning ornida padixah boldi. **7** Misirning padixahi bolsa ɵz yurtidin ikkinqi qikmidi. Qɵnki Babilning padixahi «Misir ekini»din tartip əfrat deryasioiqə bolɵqan Misir padixahioqa tawə zeminni tartiwaloqanidi. **8** Yəhoakin padixah bolɵqanda on səkkiz yaxta bolup, ɵq ay Yerusalemda sɵltənət kildi. Uning anisining ismi Nəhuxta idi; u Yerusalemlik Əlnatanning kizi idi. **9** Yəhoakin atisining barlik kilɵqanliridək Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolɵqanni kildi. **10** Babilning padixahi Nebokədnəsarning sərdarliri Yerusalemoqa jəng kilɵjili qikip, xəhərni kəmal kildi. **11** Uning sərdarliri xəhərni kəmal kilip turoqanda Nebokədnəsar ɵzimu xəhərning sirtioqa qikti. **12** Andin Yəhudaning padixahi Yəhoakin bilən anisi, barlik hizmətkarliri, əməldarliri wə aɵwatliri Babil padixahining aldioqa qikip uningqa tən bərdi. Xundak kilip Babilning padixahi ɵz sɵltənitining səkkizinqi yilida uni əsir kilip tutti. **13** Nebokədnəsar Pərwərdigarning ɵyidiki barlik həzinilər bilən padixahning ordisidiki həzinilərnə elip kətti; Pərwərdigar agah bərginidək, u Israilning padixahi Sulayman Pərwərdigarning ibadəthanisi ɵqən yasatqan hɵmmə altun kaqa-əswablarni kesip səkti. **14** Yerusalemling barlik ahalisini, jɵmlidin hɵmmə əməldarlar, hɵmmə batur palwanlar, jəmiy bolup on ming əsirni wə barlik hɵnərwənlər wə tɵmürqilərnənimu elip

kətti; yurttiki həlktin əng namratlardin baxqa heqkim qalmidi. **15** U Yəhoakinni Babilə elip kətti wə xuningdək padixahning anisini, padixahning ayallirini, uning aqwatliri wə yurttiki mətiwərlərni əsir qilip Yerusalemdin Babilə elip bardı. **16** U batur-palwanlarning həmmisini (yəttə ming idi), hünərwən wə təmürqilərni (jəmiy bir ming idi) – bularning həmmisi jənggiwar adəmlər bolup, Babilning padixahı ularni əsir qilip, Babilə elip kətti. **17** Andin Babilning padixahı Yəhoakinning taqisi Mattaniyani uning ornida padixah qilip, uning ismini Zədəkiyaə qəzgərtti. **18** Zədəkiya padixah boləanda yigirmə bir yaxta bolup, on bir yil Yerusalemda səltənət qildi. Uning anisi Libnahliq Yərəmiyaning qizi bolup, ismi Həmutal idi. **19** Zədəkiya Yəhoakinning barliq qiləjinidək, Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləanni qilatti. **20** Pərwərdigarning Yerusalemə qəm Yəhudaə qaratqan əzəzi tūpəylidin, Pərwərdigar ularni Əz huzuridin həydiwətküqə boləan arilikta, təwəndiki ixlar yüz bərdi: – awwal, Zədəkiya Babil padixahıə isyan kətürdi.

25 Andin xundaq boldiki, uning səltənətinə tokkuzinqi yili, oninqi aynə oninqi künidə Babil padixahı Nebəkdənəsar pütkül qoxuniə qətəqilik qilip Yerusalemə hujum qilixka kəldi; həmdə uni qorxiwelip bargah qurup, uning ətrapida qaxa-potəylərni quruxti. **2** Xuning bilən xəhər Zədəkiyaning on birinqi yiliə qə muhasiridə turdi. **3** Xu yili tətinqi aynə tokkuzinqi küni xəhərdə əqir kəhətqilik həmmi bəskən wə zemindikilər üqünmu heq ax-ozuk qalmioqanidi. **4** Xəhər sepili bəsüldi; barliq jənggiwar ləxkərlər qaqmaqci

bolup, tün keqidə bədər tikiwetixti. Ular padixahning baqqisioqa yeqin «ikki sepil» arilikidiki dərwarzidin ketixti (kaldiylər bolsa xəhərning həryenida turatti). Ular [İordan jiləsidiki] «Arabah tüzənglikini»ni boylap qeqixti. **5** Lekin kaldiyələarning qoxuni padixahni qoqlap Yeriho tüzənglikidə Zədəkiyaqa yetixti; uning pütün qoxuni uningdin tarkilip kətkənidi. **6** Wə ular padixahni tutup, Riblah xəhirigə, Babil padixahining aldioqa apardi; ular xu yərdə uning üstigə həküm qikardi. **7** [Babil padixahi] Zədəkiyaning oqullirini uning kəz aldida kətl kildi; andin Zədəkiyaning kəzlrini oyuwətti; u uni mis kixənlər bilən baqlap, Babiloqa elip bardı. **8** Wə bəxinqi ayning yəttinqi künidə (bu Babil padixahi Nebokədnəsarning on tokkuzinqi yili idi) Babil padixahining hizmətkari, pasiban begi Nebozar-Adan Yerusalemoqa yetip kəldi. **9** U Pərwərdigarning əyini, padixahning ordisini wə xəhərdiki barlıq əyləni kəydüriwətti; barlıq bəhəywət imarətlərgə u ot qoyup kəydüriwətti. **10** Wə pasiban begi yetəqilidiki kaldiyələarning pütkül qoxuni Yerusalemining ətrapidiki pütkül sepilini ərūwətti. **11** Pasiban begi Nebozar-Adan xəhərdə qaloqan baxqa kixiləni, Babil padixahi tərəpkə qeqip təslim boləqlarni wə qaloqan hünərwənləni əsir qilip ularni elip kətti. **12** Lekin pasiban begi zemindiki əng namratlarning bir qismini üzümzarlıqlarni pərwix qilixka wə teriqqilik qilixka qaldurdi. **13** Kaldiylər Pərwərdigarning əyidiki mistin yasaloqan ikki tüwrükni, das təglikirini wə Pərwərdigarning əyidiki mistin yasaloqan «dengiz»ni qeqip, barlıq mislrini Babiloqa elip kətti. **14** Ular yənə [ibadətə ixlitilidioqan] idixlar,

gürjək-bəlgürjəklər, lahxigirlar, piyalə-təhsilər həm mistin yasaloqan barliq əswablarni elip kətti; **15** huxbuydanlar wə qaqilarni bolsa, altundin yasaloqan bolsimu, kümüxtin yasaloqan bolsimu, ularning həmmisini pasiban begi elip kətti. **16** Wə Sulayman [padixah] Pərwərdigarning öyi üqün mistin yasatqan ikki tüwrük wə «dengiz»ni, xundakla das təgliklirini elip kətti; bu mis saymanlarning eçirlikini əlqəx mumkin əməs idi. **17** Birinqi tüwrükning egizliki on səkkiz gəz, uning üstidiki taji bolsa mis bolup, egizliki üq gəz idi; uning pütün aylanmisi tor xəklidə həm anar nushisida bezəlgənidi, həmmisi mistin idi; ikkinqi tüwrükmu uningə ohxax bolup, umu anar nushisida bezəlgənidi. **18** Pasiban begi Nebuzar-Adan bolsa bax kahin Seraya, orunbasar kahin Zəfaniya wə ibadəthanidiki üq nəpər ixikbakarnimu əsirgə aldi. **19** U xəhərdin ləxkərləni baxquridioqan bir aqwat əməldarni, xəhərdin tapqan orda məslihətqiliridin bəxini, yərlik həlkni ləxkərlikkə tizimliqə, yəni qoxunning sərdarining katipini wə xəhərdin atmix nəpər yərlik kixini tutti. **20** Pasiban begi Nebuzar-Adan bularni Babil padixahining aldiqə, Riblahqə elip bardi. **21** Babil padixahı Hamat zeminidiki Riblahda bu kixiləni qiliqlap əltürüwətti. Xu yol bilən Yəhuda öz zeminidin sürgün qilindi. **22** Yəhuda zeminida qaloqan kixiləni, yəni Babil padixahı Nebokədnəsar qalduroqan kixiləni bolsa, u ularni idarə qilix üqün, ularning üstigə Xafanning nəwrisi, Ahikamning oçli Gədaliyani təyinlidi. **23** Dalada qaloqan Yəhudaning ləxkər baxlikliri həm ləxkərliri Babil padixahining Xafanning nəwrisi, Ahikamning

oqli Gədalayani zemin üstigə həkümranlik qilixka bəlgiligənlikini anglap qaldi; xuning bilən [bu ləxkər baxliqliri adəmliri bilən] Mizpah xəhirigə, Gədalayaning yenioqa kəldi; baxliqlar bolsa Nətaniyaning oqli Ixmail, Kareahning oqli Yohanan, Nətofatlik Tanhumətning oqli Seraya wə Maakat jəmətidin birsining oqli Jaazaniya idi.

24 Gədaluya ular wə adəmlirigə: «Kaldiylərgə bekinixtin qorqmanglar; zeminda olturaxlixip Babil padixahioqa bekininglar, xundak qilsanglar silərgə yahxi bolidu» dəp kəsəm kildi. **25** Əmdi yəttinqi ayda xundak boldiki, xahzadə Əlixamaning nəwrisi, Nətaniyaning oqli Ixmail on adəm elip kelip, Gədalayani həm Mizpahda uning yenida turoqan Yəhudiylar wə Kaldiylərnə urup ɵltürdi.

26 Xuning bilən barlik həlk, kiqik bolsun, qong bolsun, wə ləxkər baxliqliri ornidin turup Misiroqa kirdi; qünki ular Kaldiylərdin qorqatti. **27** Wə xundak boldiki, Yəhuda padixahi Yəhoakin sürgün boləqan ottuz yəttinqi yili on ikkinqi ayning yigirmə yəttinqi küni munu ix yüz bərdi; Əwil-Merodak Babiləq padixah boləqan birinqi yili, Yəhuda padixahi Yəhoakinning kəddini kətürüp, uni zindandin qiqardi; **28** U uningəqə mulayim səz qilip, uning ornini əzi bilən birgə Babilda turoqan baxqa padixahlarning ornidin yukiri kildi; **29** Xuning bilən Yəhoakin zindandiki kiyimlirini seliwetip, əmrining qaləqan hərbi künidə hərdaim padixah bilən billə həmdastihan boluxka muyəssər boldi. **30** Uning nesiwisi bolsa, [Babil] padixahining uningəqə beqixliəqan daimlik iltipati idi; bu iltipat kündilik idi, yəni uningəqə əmrining hərbi künə muyəssər qilinoqan.

Tarih-təzkirə 1

1 Adəm'ata, Xet, Enox, **2** Kenan, Maḥalalel, Yarəd, **3** Hanoh, Mətuxələh, Ləmäh, **4** Nuḥ, Nuḥtin Xəm, Həm, Yafətlər tərəlgən. **5** Yafətning oşulliri Gomər, Magog, Maday, Yawan, Tubal, Məxək wə Tiras idi. **6** Gomərning oşulliri Axkinaz, Difat wə Togarmah idi. **7** Yawanning oşulliri Elixah, Tarxix idi, Kittiyar bilən Rodaniylar uning əwladliri idi. **8** Həmning oşulliri kux, Misir, Put wə Qanaan idi. **9** Kuxning oşulliri Seba, Həwilah, Sabtah, Raamah wə Sabtika idi. Raamaning oşli Xeba wə Dedan idi. **10** Kuxtin yənə Nimrod tərəlgən; u yər yüzidə nahayıti zəbərdəs bir adəm bolup çiqti. **11** Misirning əwladliri Ludiylar, Anamiylar, Ləhəbiylar, Naftuḥiyar, **12** Patrosiyar, Kasluḥiyar (Filistiyar Kasluḥiyarlardan çiqqan) wə Kaftoriylar idi. **13** Qanaandin tunji oşul Zidon tərilib, keyin yənə Hət tərəlgən. **14** Uning əwladliri yənə Yəbusiyar, Amoriylar, Girgaxiyar, **15** Həwiylar, Arkiylar, Siniylar, **16** Arwadiylar, Zəmariylar wə Hamatiylar idi. **17** Xəmning oşulliri Elam, Axur, Arfahxad, Lud, Aram; [Aramning oşulliri] Uz, Həl, Gətər, Məxək idi. **18** Arfahxadtin Xelah tərəldi, Xelahtin Ebər tərəldi. **19** Ebərdin ikki oşul tərəlgən bolup, birining ismi Pələg idi, çünki u yaxıoqan dəwrdə yər yüzi bəlünüp kətkənidi; Pələgning inisining ismi Yoqtan idi. **20** Yoqtandin Almodad, Xələf, Hazarmawət, Yerah, **21** Hədoram, Uzal, Diklah, **22** Ebal, Abimaəl, Xeba, **23** Ofir, Həwilah, Yobab tərəldi. Bularning həmmisi Yoqtanning oşulliri idi. **24** Xəm, Arfahxat, Xelah, **25** Ebər, Pələg, Rəu, **26** Serug, Nahor, Tərah, **27** andin Abram dunyaoqa kəldi (Abram

bolsa Ibrahımning  zi). **28** Ibrahımning o ulliri Ishak bilən Ismail idi. **29** T w ndikil r ularning  wladliri: Ismailning tunji o li Nebayot bolup,  aloqanliri Kedar, Adb el, Mibsam, **30** Mixma, Dumah, Massa, H dad, Tema, **31** Y tur, Nafix,  d mah; bularning h mmisi Ismailning o ulliri idi. **32** Ibrahımning tokili K tura din tərəlgən oğullar Zimran, Yok an, Medan, Midiyan, Ixbak w  Xuah idi. Yok anning o ulliri Xeba bilən Dedan idi. **33** Midiyanning o ulliri  fah, Ef r, H noh, Abida,  ldaah idi. Bularning h mmisi K tura ning  wladliri. **34** Ibrahımdin Ishak tərəldi. Ishakning o ulliri  saw bilən Israil idi. **35**  sawning o ulliri Elifaz, Reu l, Y ux, Yaalam w  Korah idi. **36** Elifazning o ulliri Teman, Omar, Z fi, Gatam, Kenaz, Timna w  Amal k idi. **37** Reu lning o ulliri Nahat, Z rah, Xammah bilən Mizzah idi. **38** Seirning o ulliri Lotan, Xobal, Zibion, Anah, Dixon, Ez r w  Dixan idi. **39** H ri bilən H mam Lotanning o ulliri idi (Timna Lotanning singlisi idi). **40** Xobalning o ulliri Alyan, Manahat,  bal, X fi bilən Onam idi. Zibionning o ulliri Ayah bilən Anah idi. **41** Anahning o li Dixon idi. Dixonning o ulliri H mran,  xban, Itran bilən Keran idi. **42** Ezərning o ulliri Bilhan, Zaawan, Yaakan idi. Dixanning o ulliri uz bilən Arran idi. **43** Israillaro a h k mranlik  ilidioqan padixah bolmioqan zamanlarda, Edom zeminoqan padixah bolqanlar munu kixil r: Beorning o li Bela; uning payt hti Dinhabah d p atilatti. **44** Bela  lg ndin keyin Bozrahlik Zərahning o li Yobab uning ornioqan padixah boldi. **45** Yobab  lg ndin keyin T manlarning yurtidin bolqan H xam uning ornioqan padixah boldi.

46 Huxam o'lgandin keyin Bedadning o'qli Hdadad uning orniqqa padixah boldi; Hdadad degan bu adom Moab dalasida Midiyanlarni tarmar qilqan, uning paytqhtining ismi Awit idi. **47** Hdadad o'lgandin keyin Masraqahlik Samlah uning orniqqa padixah boldi. **48** Samlah o'lgandin keyin derya boyidiki Raqobottin kalgan Saul uning orniqqa padixah boldi. **49** Saul o'lgandin keyin Akborning o'qli Baal-Hanan uning orniqqa padixah boldi. **50** Baal-Hanan o'lgandin keyin Hdadad uning orniqqa padixah boldi. Uning paytqhtining ismi Pay idi. Uning ayalining ismi MQhetabal bolup, MQy-Zahabning nawrisi, Matraddning kizi idi. **51** Andin Hdadad oldi. **52** Edomluqlarning qabilal baxliqliri: Qabilal baxliki Timna, qabilal baxliki Aliya, qabilal baxliki Yatat, qabilal baxliki Oholibamah, qabilal baxliki Olah, qabilal baxliki Pinon, **53** Qabilal baxliki Kenaz, qabilal baxliki Teman, qabilal baxliki Mibzar, **54** Qabilal baxliki Magdiyol, qabilal baxliki Iram; bularning hammisi Edomdiki qabilal baxliqliridir.

2 Israilning o'qulliri Ruban, Ximeon, Lawiy, Yehuda, Issakar, Zebulun, **2** Dan, Yusup, Binyamin, Naftali, Gad wa Axirdin ibarat. **3** Yehudaning o'qli Er, Onan wa Xilah idi. Bu uqaylan Qanaanlik Xuyaning kizidin bolqan. Yehudaning tunji o'qli Er Parwardigarning nazirida razil bolqanlikidin Parwardigar uning jenini alqan. **4** Yehudaqqa kelini Tamardin Paraz bilan Zerah teralgan. Yehudaning jamiy bax o'qli bolqan. **5** Parazning o'qulliri Hazron bilan Hamul idi. **6** Zerahning o'qulliri Zimri, Etan, Heman, Kalkol bilan Dara qatarlik bax idi. **7** Karmining o'qli Akar idi. Akar bolsa Huda lonat

qiloqan narsini elip, «Israiloqa bala-qaza kältürgüqi» bolup qikti. **8** Etanning oqli Azariya idi. **9** Həzron din tərəlgən oqullar Yərahmiyə, Ram wə Kaləb idi. **10** Amminadab Ramdin tərəlgən; Nahxon Amminadabtin tərəlgən; Nahxon Yəhuda kəbilisining baxliqi bolqan. **11** Salmon Nahxondin tərəlgən; Boaz Salmondin tərəlgən. **12** Obəd Boazdin tərəlgən; Yəssə Obəddin tərəlgən. **13** Yəssəning oqullirining tunjisi Eliab, ikkinqisi Abinadab, üqinqisi Ximiya, **14** tətinqisi Nətanəl, bəxinqisi Radday, **15** altinqisi Ozəm, yəttinqisi Dawut idi. **16** Zəruiya bilən Abigail ularning singlisi idi. Zəruiyaning Abixay, Yoab wə Asahəl degən üq oqli bar idi. **17** Amasa Abigaldin tərəldi; Amasaning atisi Ismaillardin bolqan Yətər idi. **18** Kaləb Azubah (Yeriot dəpmu atilidu)tin oqul kərđi; [Azubahtin] bolqan oqulliri Yəxər, Xobab wə Ardon idi. **19** Azubah əlgəndin keyin Kaləb yənə Əfratni aldi; Əfrat uningqə Hurni tuqup bərđi. **20** Hurdin Uri tərəldi; Uridin Bəzaləl tərəldi. **21** Keyin Həzron Gileadning atisi Makirning qizini elip bir yastuqqa bax qoyuwidi (u atmix yaxqa kirgəndə uni aloqan), uningdin Səgub tərəldi. **22** Səgubtin Yair tərəldi; Yairning Gilead zeminida yigirmə üq xəhəri bar idi. **23** Gəxur bilən Aram xu yurttikilərdin «Yairning yeza-qixlaqliri»ni, Kinatni wə uningqə qaraxliq yezilar bolup jəmiy atmix yeza-xəhərni tartiwaldi. Yüqirikilarning həmmisi Gileadning atisi Makirning əwladliridur. **24** Həzron Kaləb-Əfratahda əlgəndin keyin, ayali Abiyah uningqə Axhorni tuqđi; Axhor Təkoaning atisi idi. **25** Həzronning tunji oqli Yərahmiyəning oqulliri Ram, Bunah, Orən, Ozəm wə Ahiyah idi. **26** Yərahmiyəning

Atarah degən yənə bir ayali bar idi, u Onamning anisi idi. **27** Yərahmiyəlning tunji oqli Ramning oqulliri Maaz, Yamin wə Ekər idi. **28** Onamning oqulliri Xammay bilən Yada idi; Xammayning oqulliri Nadab bilən Abixur idi. **29** Abixurning ayalining ismi Abihayil bolup, Abihayildin uningəja Ahban bilən Molid tərəldi. **30** Nadabning oqulliri Sələd bilən Appayim idi; Sələd ta əlgüqə oqul pərzənt kərmigən. **31** Yixi Appayimning oqli; Xexan Yixining oqli; Ahlay Xexanning oqli idi. **32** Xammayning inisi Yadaning oqulliri Yətər bilən Yonatan idi; Yətər taki əlgüqə oqul pərzənt kərmigən. **33** Pələt bilən Zaza Yonatanning oqulliri idi. Yukirikilarning həmmisi Yərahmiyəlning əwladliridur. **34** Xexan kız pərzənt kərüp, oqul pərzənt kərmigənidi; Xexanning Misirlik Yarha dəydiəjan bir maliyi bar idi. **35** Xexan kızini maliyi Yarhaəja hotunlukqa bərgən, uningdin Yarhaəja Attay tərəlgən. **36** Attaydin Natan; Natandin Zabad tərəlgən. **37** Zabadtin Iflal; Iflaldin Obəd tərəlgən. **38** Obədtin Yəhu; Yəhudin Azariya tərəlgən. **39** Azariyadin Hələz; Hələzdin Əlasah tərəlgən. **40** Əlasahdin Sismay; Sismaydin Xallum tərəlgən. **41** Xallumdin Yəkamiya; Yəkamiyadin Əlixama tərəlgən. **42** Yərahmiyəlning inisi Kaləbning oqulliri təwəndikilər: Mixa uning tunji oqli bolup, Zifning atisi idi; Marixahmu uning oqli bolup, Həbronning atisi idi. **43** Həbronning oqulliri Korah, Tappuah, Rəkəm wə Xema idi. **44** Xemadin Raḥam tərəlgən; u Yorkeamning atisi idi; Xammay Rəkəmdin tərəlgən. **45** Maon Xammayning oqli; Maon Bəyt-Zurning atisi idi. **46** Kaləbning tokili Əfahdin Haran, Moza wə Gazəz tərəlgən. Harandin Gazəz tərəlgən.

47 Yahdayning oʻqulliri Rəgəm, Yotam, Gəxan, Pələt, Əfah wə Xaaf lar idi. 48 Kaləbning tokili Maakahdin Xebər bilən Tirhanah tərəlgən; 49 Uningdin yənə Madmannahning atisi Xaaf, Makbinaning atisi wə Gibeahning atisi Xiwa tərəlgən. Aksah Kaləbning kizi idi. 50 Yukirikilarning həmmisi Kaləbning əwladliri. Əfratahning tunji oʻqli Hurning oʻqulliri: Kiriya-Yearimning atisi Xobal, 51 Bəyt-Ləhəmmning atisi Salma, Bəyt-Gadərning atisi Harəf idi. 52 Kiriya-Yearimning atisi Xobalning əwladliri: Haroəh həmdə Manahatlarning yerimi idi. 53 Kiriya-Yearim jəmətliridikilər itriylər, putiylar, xumatiylar, mixraiylar bolup, bu jəmətlərdin yənə zoratiylar bilən əxtayoliylar ayrilip qikkən. 54 Salmanın əwladliri Bəyt-Ləhəmm bilən Nitofatlar, Atrot-Bəyt-Yoablar, Manahatlarning yerim kismi, zoriylar, 55 Yabəzdə olturaklixip qaləjan Təwrat hətətliri, yəni tiratiylar, ximiyatiylar bilən sukatiylar idi. Bularning həmmisi keniylər bolup, Rəkab jəmətining bowisi Hamatning əwladliridin idi.

3 Dawutning Həbronda tuʻquləjan oʻqulliri: tunji oʻqli Amnon bolup, Yizrəəllik Ahinoamdin boləjan; ikkinji oʻqli Daniyal Karməllik Abigaildin boləjan; 2 üqinqi oʻqli Abxalom Gəxurning padixahı Talmayning kizi Maakahdin boləjan; tətinqi oʻqli Adoniya bolup, Həggittin boləjanidi; 3 bəxinji oʻqli Xəfatiya bolup, Abitaldin boləjanidi; altinqi oʻqli Itriyam bolup, uning ayali Əglahdin boləjanidi. 4 Bu altə oʻqul Dawuttin Həbronda tərəlgən; u Həbronda yəttə yil altə ay, Yerusalemda bolsa ottuz üq yil səltənət kıləjan. 5 Yerusalemda uningəja Ammiyəlning kizi Bat-Xuadin bu tətəylən tərəlgən: ular Ximiya, Xobab, Natan

wə Sulayman idi. **6** Yənə Ibhar, Əlixama, Əlifələt, **7** Nogah, Nəfəg, Yafiya, **8** Əlixama, Əliyada, Əlifələt qatarlik tokkuz oʻqul bolgan. **9** Bularning həmmisi Dawutning oʻqulliri idi; uningdin baxka tokalliridin bolgan oʻqullar bar idi; Tamar ularning singlisi idi. **10** Sulaymanning oʻqli Rəhoboam, Rəhoboamning oʻqli Abiya, Abiyaning oʻqli Asa, Asaning oʻqli Yəhoxafat, **11** Yəhoxafatning oʻqli Yoram, Yoramning oʻqli Ahaziya, Ahaziyaning oʻqli Yoax, **12** Yoaxning oʻqli Amaziya, Amaziyaning oʻqli Azariya, Azariyaning oʻqli Yotam, **13** Yotamning oʻqli Ahaz, Ahazning oʻqli Həzəkiya, Həzəkiyaning oʻqli Manassəh, **14** Manassəhning oʻqli Amon, Amonning oʻqli Yosiya idi. **15** Yosiyaning oʻqulliri: tunji oʻqli Yoħanan, ikkinji oʻqli Yəhoakim, uqinqi oʻqli Zədəkiya, tətinqi oʻqli Xallum idi. **16** Yəhoakimning oʻqulliri: oʻqli Yəkoniyaħ bilən oʻqli Zədəkiya. **17** Sürgün qilinogʻan Yəkoniyaħning oʻqulliri: — Xealtial uning oʻqli idi; **18** yənə Malkiram, Pədayah, Xənazzar, Yəkamiya, Hoxama wə Nəbadiya idi. **19** Pədayahning oʻqulliri Zərubbabəl bilən Ximəy idi; Zərubbabəlning pərzəntliri: — Məxullam bilən Hənaniya wə ularning singlisi Xelomit idi; **20** Uning yənə Haxubah, Oħəl, Bərəkiya, Həsadiya, Yuxab-Həsəd qatarlik bəx oʻqli bar idi. **21** Hənaniyaning oʻqulliri Pilatiya wə Yəxaya idi; uning əwladliri yənə Refayaning oʻqulliri, Arnanning oʻqulliri, Obadiyaning oʻqulliri wə Xekaniyaning oʻqulliri idi. **22** Xekaniyaning əwladliri munular: uning oʻqli Xemaya; Xemayaning oʻqulliri Həttux, Yigeal, Bariya, Neariya, Xafat bolup jəmiy altə idi. **23** Neariyaning oʻqulliri Əlyoyinay, Həzəkiya, Azrikam bolup jəmiy üq

idi. **24** Əlyoyinayning oʻqulliri Hodawiya, Əliyaxib, Pəlaya, Akkub, Yohanan, Delaya, Anani bolup jəmiy yəttə idi.

4 Yəhədaning oʻqulliri Pərəz, Həzron, Karmi, Hur wə Xobal idi. **2** Xobalning oʻqli Reayadin Jahat tərəldi; Jahattin Ahumay bilən Lahad tərəldi. Bular Zoratiy jəmətidin idi. **3** Etamning oʻqulliri Yizrəəl, Ixma, Idbax idi; ularning singlisining ismi Həzililponi idi. **4** Gədorning atisi Pənuəl; Huxahning atisi Ezər idi; bularning həmmisi Bəyt-Ləhəmmning atisi boləqan Əfratahning tunji oʻqli Hurdin tərəlgən. **5** Təkoaning atisi Axhurning Həlah wə Naarah degən ikki ayali bar idi. **6** Naarah Axhuroja Ahuzzam, Həfər, Təməni, Ahaxtarini tuoqub bərđi; bularning həmmisi Naarahning oʻqulliri. **7** Həlahning oʻqulliri Zərət, Zoħar bilən Ətnan wə **8** Koz idi; Kozdin Anob, Həzzibiba bilən Harumning oʻqli Aharhəlning jəmətliri tərəldi. **9** Yabəz əz kərindaxliri iqidə həmmidin bək hərmətlik idi, anisi: «Tuotuti üstidə bək azaplandim» dəp uningəja Yabəz degən isimni kojoqan. **10** Yabəz Israilning Hudasioja nida kəlip: «Meni nahayiti kəp bərikətligən bolsang, zeminični kengəytsəng, ko lung bilən meni yələp, bala-kazadin saklap, manga azab-oqubətni kərsətmigəysən!» — dəp tilidi. Huda uning tiligini ijabət əylidi. **11** Xuhahning inisi Kelubtin Mehir tərəlgən; Mehir Extorning atisi idi. **12** Extondin Bəyt-Rafa, Paseah wə Ir-Nahaxning atisi Tehinnah tərəldi; bularning həmmisi Rikahliklar idi. **13** Kenazning oʻqli Otniyəl bilən Seraya idi; Otniyəlning oʻqli Hatat bilən Meonotay idi. **14** Meonotaydin Ofrah tərəldi. Serayadin «Hünərwənlər jiləjisi»dikilərnəng əjdadi boləqan Yoab tərəldi (ular əslidə

hünərwənlər idi). **15** Yəfunnəhning oğlu Kaləbning oğulları Iru, Elah bilən Naam idi; Elahning oğlu Kenaz idi. **16** Yəhəlliləhning oğulları Zif bilən Zifah, Tiriya bilən Asariyəl idi. **17** Əzraning oğulları: — Yətər, Merəd, Efər və Yalonlar; Merəd Pirəwning qızı Bitiyani aldi; u hamilidar bolup Məriyəm, Xamma bilən Extemoaning atisi Ixbahni tuqdi. Bular Bitiyadin bolqan oğullar. Merədning Yəhudalardin bolqan ayali bolsa Gəorning atisi Yərədni, Sokohning atisi Həbər bilən Zanoahning atisi Yəkutiyəlni tuqdi. **19** Nahamning singlisi Hodiyaning ayalidin Garmilik Keilahning atisi bilən Maakat jəmətidin bolqan Extemoaning atisi tərəlgən. **20** Ximonning oğulları Amnon və Rinnah, Bən-Hənan bilən Tilon idi. Yixining oğulları Zohət bilən Bin-Zohət idi. **21** Xelah Yəhudaning oğlu idi; uningdin tərəlgən Lekahning atisi Er, Marəxahning atisi Laadah və Bəyt-Axbiyada olturaqlaxqan qəkmən tokuquqilarning jəmətliri **22** və yənə Yokim, Kozibaliklar, Yoax bilən Saraf (bular ikkisi Moab yurtioğa həkümranlik qiloqan) və Yaxubi-Ləhəmlərmu bar idi (bularning həmmisi qədimki hatirilərdur). **23** Bular Netayim və Gədərahda olturaqlaxqan bolup, kulalqilar idi; ular xu yərdə turup padixahning hizmitidə bolatti. **24** Nəmuəl və Yamin, Yarib, Zərah bilən Saul Ximeonning oğulları idi. **25** Xallom Saulning oğlu; Mibsam Xallomning oğlu, Mixma Mibsamning oğlu idi. **26** Mixmaning əwladliri təwəndikilər: — Mixmaning oğlu Hammuil; Hammuilning oğlu Zakkur; Zakkurning oğlu Ximəy idi. **27** Ximəyning on altə oğlu, altə qızı bar idi; uning aka-inilirining pərzənti kəp bolmioqaqqa, ularning hərqaysisining jəmətining

pərzəntliri Yəhuda jəmətiningkidək undak kəp bolmioqan. **28** Ular Bəər-xeba, Moladah, Həzar-Xual, **29** Billah, Ezəm, Tolad, **30** Betuəl, Hormah, Ziklag, **31** Bəyt-Markabot, Həzar-Susim, Bəyt-Biri wə Xaaraimoqa makanlaxqanidi. Taki Dawut padixahning dəwrigiqə bularning həmmisi ularning xəhərliri idi. **32** Ular olturaxqan jaylar Etam, Ayin, Rimmon, Tokən wə Axan katarlik bəx xəhərnimu əz iqigə aloqan. **33** Wə bu xəhərlərnin əpqrüsidiki barlik yeza-kəntlər taki Baaloqa kədər xularoqa qaraytti. Bular bolsa ular makanlaxqan jaylar bolup, ularning əz nəsəbnamilirimu bar idi. **34** [Ularınin jəmət baxliri] Mexobab, Yamlək, Amaziyaning oqlı Yoxah, **35** Yoel, Yosibyaning oqlı Yəhu (Yosibiya Serayaning oqlı, Seraya Asiəlning oqlı idi), **36** Əlyoyinay, Yaakobah, Yəxoħaya, Asaya, Adial, Yəsimiəl, Binaya **37** wə Xifining oqlı Zizalar idi (Xifi Allonning oqlı, Allon Yədayaning oqlı, Yədaya Ximrining oqlı, Ximri Xemayaning oqlı idi). **38** Yukirida hatiriləp ətülgən isimlarınin həmmisi hərəkaysi jəmət baxliri idi; bularning jəmətlirininin həmmisi nahayiti gülləngənidi. **39** Ular kəy padilirioqa otlak izləp taki Gədor eozizioqıqə, yəni jiloqining kün qikix tərıpigiqə baroqanidi. **40** Ular xu yərdə yapyexil, nahayiti munbət bir otlak tapqan; u yər tolimu kəng, həm taza həm tinq idi. Ilgiri xu yərdə olturaxqanlar Həmdikilərdin ikən. **41** Yukirida tiloqa elip ətülgən kixilər Yəhudaning padixahı Həzəkıyaning zamanida xu [Həmdikilərnin] qedirlirioqa wə u yərlərdə olturuxluk Mionluklaroqa hujum kilip ularni tamamən yoqatqanidi, taki bügüngə kədər; ular xularning yərlirigə makanlaxti, qünki u yərlərdə padilirini

bakqudək otlaq bar idi. **42** Xu qaoqlarda Ximeonlardin yənə bəx yüz kixi Seir teoqioqa qarap mangdi, ularning yolbaxqiliri Yixining oqulliri Pilatiya, Neariya, Refaya bilən Uzriəl idi; **43** ular keqip tirik qaloqan Amaləklərnimu ɵltüröp, bügüngə kədər xu yərdə makanlixip ɵtöwatidu.

5 Israilning tunji oqli Rubəning oqulliri munular: — (Rubən gərqə tunji oqul bolöqini bilən, lekin [atisining tokili bilən] zina qiloqanliqi üqün, uning qong oqulluk hokuki Israilning oqli bolöqan Yüsöpning oqullirioqa ɵtküzüwetilgən. Xunga nəsəbnamə boyiqə u qong oqul hesablanmaydu. **2** Yəhuda kerindaxliri iqidə üstünlükkə igə bolöqan bolsimu wə idarə qiloquqi uningdin qikqan bolsimu, lekin qong oqulluk hokuki Yüsöpke təwə bolup kətkən): — **3** Israilning tunjisi Rubəning oqulliri munular: — Hənoh wə Pallu, Həzron wə Karmi. **4** Yoelning əwladliri munular: — [Yoelning] oqli Xemaya, Xemayaning oqli Gog, Gogning oqli Ximəy, **5** Ximəyning oqli Mikah, Mikahning oqli Reaya, Reayaning oqli Baal, **6** Baalning oqli Bəərah; Bəərah Asuriyə padixahı Tilgat-Pilnəsər tərpidin tutkun kilip ketilgən. U qaoqda u Rubən kəbilisining baxliqi idi. **7** Uning iniliri nəsəbnamisidə hatiriləngəndək, jəmətlirining tarihi boyiqə yolbaxqi bolöqan Jəiyəl, Zəkəriya wə Bela dəp pütölgənidi **8** (Bela Azazning oqli, Azaz Xemaning oqli, Xema Yoelning oqli idi). Yoellar Aroərdə, Nebo wə Baal-Meonöqiqə sozulöqan jaylarda turatti. **9** Ular yənə kün qikixqa qarap taki Əfrat dəryasining bu tərpidiki qəlning kirix eoqizioqa kədər olturaklaxti; qünki ularning Gilead yurtidiki qarwa malliri kəpiyip kətkənidi. **10** Saulning səltənitining künliridə

ular Həgariylar bilən urux kılıxti; Həgariylar ularning kólida məşlup bolóandin keyin ular Gileadning kún qıkix tərıpıdiki pütün zemında Həgariylarning qedirlirida makanlaxtı. **11** Ularınq udulida Gadning əwladlırı taki Salıkaşóya kədər Baxan zemınıóya makanlaxkánıdı. **12** Baxanda makanlaxkánların kəbılə baxlıkı Yoel, muawın kəbılə baxlıkı Xafam bar ıdı; yənə Yanay bilən Xafatmu bar ıdı. **13** Ularınq uruk-tuşkánlırı jəmətnamılər boyıqə Mikail, Məxullam, Xeba, Yoray, Yakan, Ziya wə Ebər bolup, jəmiy yəttə ıdı. **14** Yukırıdıkılərning həmmisi Abıhayılning oşullırı ıdı. Abıhayıl Hurining oşlı, Huri Yaroyahning oşlı, Yaroyah Gileadning oşlı, Gilead Mikailning oşlı, Mikail Yəxixayning oşlı, Yəxixay Yahdoning oşlı, Yahdo buzning oşlı ıdı; **15** Gunining nəwrısı, Abdılning oşlı Ahi ularning jəmət bexi ıdı. **16** Ular Gileadka, Baxanóya wə Baxanóya təwə yeza-kəntlərgə, xundakla pütkül Xaron yaylıkıóya, taki tət qetıgıqə makanlaxkánıdı. **17** Bularning həmmisi Yəhuda padıxahı Yotam wə Israil padıxahı Yəroboamning səltənıtınıng kúnlırıdə nəsəbnamılərgə pütülgənıdı. **18** Rubən, Gad kəbılılırınıng wə Manassəh yerim kəbılısınıng batur, kəlkən-kılıq tutalaydıóan, okya atalaydıóan həm jənggə mahır kırık tət mıng yəttə yüz atmix jənggiwar adımı bar ıdı. **19** Ular Həgariylar, Yəturlar, Nafıxlar wə Nodablar bilən jəng kılóan. **20** Ular jəng kılóanda mədət tepıp, Həgariylar wə ular bilən ittıpaqdaxlarınq həmmisi ularning kólıóya tapxurulóan; qúnki ular jəng üstıdə Hudáoya nıda kılóan; ular Uningóya tayanóaqka, Huda ularning tilıgını ıjabət kılóan. **21** Ular yənə düxmənning qarwa-mallırını, jümlıdın əllık mıng

təgə, ikki yüz əllik ming qoy, ikki ming exikini olja alojan wə yüz ming janni əsir alojan. **22** Bu urux Hudaning niyitidin bolojaqqa, düxməndin əlgənlər nahayiti kəp bolojan; sürgün qilinoluqə ular xularning yerini ixoqal qilip turəjan. **23** Manassəhning yerim kəbilisidikilər Baxandin Baal-hərmon, Senir, Hərmon teoqioja kədər bolojan zeminda yeyilip makanlaxti. Ular zor kəpəygən. **24** Ularning jəmət baxliqliri Efər, Ixi, Əliyəl, Azriəl, Yərimiya, Hodawiya wə Yahdiyəl idi; ularning həmmisi nahayiti batur jəngqilər, məxhür mətiwərlər, xundakla hərəkaysisi öz jəmətigə jəmət bexi idi. **25** Ular ata-bowilirining Hudasidin yüz örüp, buzukluq qilip Huda əslidə əzliri aldidə yoqatqan xu yərdiki taipilərnin ilahlırioja əgixip kətti. **26** Xuning bilən Israilning Hudasi Asuriyə padixahı Pul (yəni Asuriyə padixahı Tilgat-Pilnəsər)ning rohinı qozoqixi bilən, u ularni, yəni Rubən kəbilisidikilərnı, Gad kəbilisidikilərnı wə Manassəh yerim kəbilisidikilərnı Halah, Habor wə Haraəja həm Gozan dəryasi boyioja sürgün qilip elip kətti; ularning əwladliri taki bügüngə kədər tehiqə xu yərdə makanlixip turmaqta.

6 Lawiynin oqulliri Gərxon, Koqat wə Mərari. **2** Koqatning oqli Amram, Izqar, Həbron wə Uzziəl idi. **3** Amramning pərzəntliri Hərun, Musa wə Məryəm idi. Hərunning oqli Nadab, Abihı, Əliazar wə Itamar idi. **4** Əliazardin Finihəs, Finihəstin Abixua, **5** Abixuadin Bukki, Bukkidin Uzzi, **6** Uzzidin Zərahıya, Zərahıyadin Merayot, **7** Merayottin Amariya, Amariyadin Ahitub, **8** Ahitubtin Zadok, Zadoktin Ahimaaz, **9** Ahimaazdin Azariya, Azariyadin Yoqanan, **10** Yoqanandin Azariya (bu

Azariya Yerusalemda Sulayman saloquzoqan mukəddəs
əyda kaqinlik hizmitida boloqan), **11** Azariyadin
Amariya, Amariyadin Ahitub, **12** Ahitubtin Zadok,
Zadoktin Xallum, **13** Xallumdin Hilkqiya, Hilkqiya
Azariya, **14** Azariyadin Seraya, Serayadin Yəhozadak
tərəldi; **15** Pərwərdigar Nebokədnəsarning wastisi
bilən Yəhudadikilər bilən Yerusalemdikilərnə sürgün
qilidiloqan qaoqda, bu Yəhozadakmu sürgün qilinoqan.
16 Lawiyning oqli Gərxom, Kohat wə Mərari. **17**
Gərxomning oqullirining ismi Libni wə Ximəy idi. **18**
Kohatning oqulliri Amram, Izhar, Həbron wə Uzziəl
idi. **19** Mərarining oqulliri Mahli wə Muxi idi. Bular
Lawiyloqə mənəsup hərəkəysi jəmətlər iqidiki aililər idi.
20 Gərxomning əwladliri təwəndikiqə: Gərxomning oqli
Libni, Libnining oqli Jahat, Jahatning oqli Zimmah, **21**
Zimmahning oqli Yoah, Yoahning oqli Iddo, Iddoning
oqli Zərah, Zərahning oqli Yiyatiray idi. **22** Gohatning
əwladliri təwəndikiqə: Gohatning oqli Amminadab,
Amminadabning oqli Korah, Korahning oqli Assir,
23 Assirning oqli Əlkanah, Əlkanahning oqli Ebiasaf,
Ebiasafning oqli Assir, **24** Assirning oqli Tahat, Tahatning
oqli Uriəl, Uriəlning oqli Uzziya, Uzziyaning oqli Xaul
idi. **25** Əlkanahning oqulliri Amasay wə Ahimot, **26**
Ahimotning oqli Əlkanah, Əlkanahning oqli Zofay,
Zofayning oqli Nahat, **27** Nahatning oqli Eliab, Eliabning
oqli Yəroham, Yərohamning oqli Əlkanah idi. **28**
Samuilning oqulliri təwəndikiqə: tunji oqli Yoel, ikkinqi
oqli Abiya idi. **29** Mərarining əwladliri təwəndikiqə:
Mərarining oqli Mahli, Mahlining oqli Libni, Libnining

oqli Ximəy, Ximəyning oqli Uzza, **30** Uzzaning oqli Ximiya, Ximiyaning oqli Haggiya, Haggiyaning oqli Asaya idi. **31** Dawut əhdə sanduqi obdan orunlaxturuloqandin keyin Pərwərdigarning əyidə nəoqmıqilik ixlirioja məs'ul boluxqa təwəndiki kixiləni qoydi. **32** Ular taki Sulayman Yerusalemda Pərwərdigarning əyini yasatqanoja kədər, «jamaət qediri»ning aldidə küy eytix hizmitini ətəp kəldi. Ular wəzipisini bəlgiləngən tərtpi bilən ətigənidi. **33** Təwəndikilər wəzipə ətigən adəmlər wə ularning əwladliri: — Koħatning əwladliri iqidə: — nəoqmıqi Həman bar idi. Həman Yoelning oqli, Yoel Samuilning oqli idi. **34** Samuil Əlkanahning oqli, Əlkanah Yəroħamning oqli, Yəroħam Əliyəlning oqli, Əliyəl Toahning oqli, **35** Toah Zufning oqli, Zuf Əlkanahning oqli, Əlkanah Maħatning oqli, Maħat Amasayning oqli, **36** Amasay Əlkanahning oqli, Əlkanah Yoelning oqli, Yoel Azariyaning oqli, Azariya Zəfaniyaning oqli, **37** Zəfaniya Taħatning oqli, Taħat Assirning oqli, Assir Ebiasafning oqli, Ebiasaf Korahning oqli, **38** Korah Izħarning oqli, Izħar Koħatning oqli, Koħat Lawiyning oqli, Lawiy Israilning oqli idi. **39** [Həmannıng] onğ tərpidə hizməttə turoqan qerındixi Asaf idi. Asaf bolsa Bərəkiyaning oqli, Bərəkiya Ximiyaning oqli, **40** Ximiya Mikailning oqli, Mikail Baasiyaning oqli, Baasiya Malkiyaning oqli, **41** Malkiya Etnining oqli, Etni Zərəħning oqli, Zərəħ Adayaning oqli, **42** Adaya Etanning oqli, Etan Zimmahning oqli, Zimmah Ximəyning oqli, **43** Ximəy Jaħatning oqli, Jaħat Gərxomning oqli, Gərxom Lawiyning oqli idi. **44** [Həman bilən Asafning] sol tərpidə hizməttə turoqan qerındaxliri

Mərarining əwladliridin Etanlar idi. Etan bolsa Kixining oʻqli idi, Kixi Abdining oʻqli, Abdi Mallukning oʻqli, **45** Malluk Haxabiyaning oʻqli, Haxabiya Amaziyaning oʻqli, Amaziya Hilkianing oʻqli, **46** Hilkia Amzining oʻqli, Amzi Banining oʻqli, Bani Xemərnining oʻqli, **47** Xemər Mahlining oʻqli, Mahli Muxining oʻqli, Muxi Mərarining oʻqli, Mərari Lawiyning oʻqli idi. **48** Ularning qalʻon Lawiy qerindaxliri bolsa həmmisi Hudaning ʻoyi, yəni ibadət qediridiki [baxqa] hizmətlərni bejirixkə ataloʻanidi. **49** Hərun wə uning əwladliri bolsa Hudaning hizmətkari Musaning tapiloʻinidək kəydürmə qurbanlik sunulidoʻan qurbangahta qurbanliklar sunup, huxbuygahda huxbuy yekip, mukəddəsgahdiki barlik hizmətlərni ada qilatti, xundakla Israillar üqün kəqürüm-kafarət ixlirini qilatti. **50** Hərunning əwladliri təwəndikiqə: Hərunning oʻqli Əliazar, Əliazarning oʻqli Finihəs, Finihəsning oʻqli Abixuya, **51** Abixuyaning oʻqli Bukki, Bukkining oʻqli Uzzi, Uzzining oʻqli Zərahya, **52** Zərahyaning oʻqli Merayot, Merayotning oʻqli Amariya, Amariyaning oʻqli Ahitub, **53** Ahitubning oʻqli Zadok, Zadokning oʻqli Ahimaaz idi. **54** Təwəndikilər Hərunning əwladlirining əz zemini iqidə makan tutup olturoʻan yərliri: — Kohat jəmətining yərliri bolsa (muxu yərlər qək taxlax arkilik ularoʻa təkسيم qilinoʻan): — **55** Yəhuda zeminidiki Həbron wə Həbronning tət ətrapidiki etizlikliri ularoʻa təkسيم qilinoʻan **56** (lekin bu xəhərnin ətrapidiki otluklar wə xəhərgə qaraxlik yeza-kəntlər bolsa Yəfunnəhning oʻqli Kaləbkə berildi). **57** Hərunning əwladlirioʻa «panahlik xəhiri» Həbron berildi; buningdin baxqa Libnah bilən uningoʻa təwə etizliklar,

Yattir, Extemoa wə uningəja təwə etizliklar, **58** Hılən wə uningəja təwə etizliklar, Dəbir wə uningəja təwə etizliklar, **59** Axan wə uningəja təwə etizliklar, Bəyt-Xəməx wə uningəja təwə etizliklarmu təksim kılinojan; **60** Yənə Binyamin kəbilisidiki zemindin Geba wə uningəja təwə etizliklar, Alləmət wə uningəja təwə etizliklar, Anatot wə uningəja təwə etizliklar bəlöp berilgən. Ular jəmətliri boyiqə erixkən xəhər jəmiy on üq boldi. **61** Kohatning baxka əwladliriəja bolsa taxlanəjan qəkkə qikqini boyiqə, Manassəh yerim kəbilisining zeminidin on xəhər bəlöp berildi. **62** Gərxomning əwladliriəja, jəmətigə qarap, Issakar kəbilisi, Axir kəbilisi, Naftali kəbilisi wə Baxan yurtidiki Manassəh yerim kəbilisining zeminidin on üq xəhər bəlöp berildi. **63** Mərarining əwladliriəja, jəmətigə qarap, taxlanəjan qəkkə qikqini boyiqə, Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Zəbulun kəbilisidin on ikki xəhər bəlöp berildi. **64** Israillar xundak kılıp bu xəhərləni wə ularəja təwə etizliklarning həmmisini Lawiyalarəja bəlöp bərdi. **65** Ular taxlanəjan qəkkə qikqini boyiqə, yənə yukirida nami ataləjan xəhərləni Yəhuda kəbilisidin, Ximeon kəbilisidin wə Binyamin kəbilisidin elip ularəja bərdi. **66** Kohatning əwladliridin boləjan bəzi jəmətlərgə Əfraim kəbilisining zemini təwəsidiki xəhərlərdin bəlöp berilgənlirimu boldi. **67** Israillar ularəja [yənə ikki] «panahlik xəhiri», yəni Əfraim taqlikiəja jaylaxkan Xəkəm wə uningəja təwə etizliklarni wə Gəzər wə uningəja təwə etizliklarni bərdi; **68** Yənə Yokmiyam wə uningəja təwə etizliklarni, Bəyt-Horon wə uningəja təwə etizliklarni, **69** Ayjalon wə uningəja təwə etizliklarni, Gat-Rimmon wə uningəja təwə

etizliklarni ularoʻga bardi. **70** [Israilar yənə] Manassəh yerim kəbilisidin Aner wə uningʻoʻga təwə etizliklarni, Bileam wə uningʻoʻga təwə etizliklarni Kohatning qalʻoʻjan jəmätlirigə bardi. **71** Gərxiomning əwladlirioʻga Manassəh yerim kəbilisidiki jəmätlärning zeminidin Baxandiki Golan wə Golanʻoʻga təwə etizliklar, Axtarot wə uningʻoʻga təwə etizliklar berildi; **72** Issakar kəbilisidin Kədəx wə uningʻoʻga təwə etizliklar, Dabirat wə uningʻoʻga təwə etizliklar, **73** Ramot wə uningʻoʻga təwə etizliklar, Anəm wə uningʻoʻga təwə etizliklar berildi; **74** Axir kəbilisidin ularoʻga Maxal wə uningʻoʻga təwə etizliklar, Abdon wə uningʻoʻga təwə etizliklar, **75** Hukok wə uningʻoʻga təwə etizliklar, Rəhob wə uningʻoʻga təwə etizliklar berildi; **76** Naftali kəbilisidin Galiliyədiki Kədəx wə uningʻoʻga təwə etizliklar, Hammon wə uningʻoʻga təwə etizliklar, Kiriatayim wə uningʻoʻga təwə etizliklarmu berildi. **77** Mərarining qalʻoʻjan əwladlirioʻga bolsa Zəbulun kəbilisidin Rimmono wə uningʻoʻga təwə etizliklar, Tabor wə uningʻoʻga təwə etizliklar berildi; **78** Yənə Rubən kəbilisiningkidin, Iordan dəryasining u tərpidin, Yerihoning xərkiy udulidiki, yəni Iordan dəryasining künqikix boyidiki yərlərdin qəldiki Bəzər wə uningʻoʻga təwə etizliklar, Yahzah wə uningʻoʻga təwə etizliklar, **79** Kədəmot wə uningʻoʻga təwə etizliklar, Mefaat wə uningʻoʻga təwə etizliklar berildi; **80** Gad kəbilisidinmu bolsa ularoʻga Gileadtiki Ramot wə uningʻoʻga təwə etizliklar, Maḥanaim wə uningʻoʻga təwə etizliklar, **81** Həxbon wə uningʻoʻga təwə etizliklar, Yaazər wə uningʻoʻga təwə etizliklar berildi.

7 Issakarning oʻqulliri: — Tola, Puah, Yaxub wə Ximron degən tətəylən idi. **2** Tolaning oʻqulliri: — Uzzi, Refaya, Yeriya, Yahmay, Yibsam wə Samuiddin ibarət, bularning həmmisi jəmət bexi idi. Dawutning zamanida Tolaning adəm sani nəsəbnamilərdə yigirmə ikki ming altə yüz batur jəngqi dəp hatiriləngən. **3** Uzzining oʻqli Izraqiya idi, Izraqiyaning oʻqulliri Mikail, Obadiya, Yoel wə Ixiya idi. Bu bəxəyləning həmmisi jəmət bexi idi. **4** Nəsəbnamilər boyiqə ular bilən billə həsablanənlərdin jənggiwar ottuz altə ming adəm bar idi; qünki ularning hotun, bala-qaqiliri nahayiti kəp idi. **5** Bularning Issakarning barlik jəmətliri iqidiki batur jəngqi kərindaxliri bilən qoxulup, nəsəb boyiqə tiziməla elinəlan jəmiy səksən yəttə ming adimi bar idi. **6** Binyaminning Bela, Bəkər wə Yədiyayəl degən üç oʻqli bar idi. **7** Belaning Ezbon, Uzzi, Uzziəl, Yərimot wə Iri degən bəx oʻqli bolup, həmmisi jəmət bexi idi; ularning nəsəbnamilirigə tiziməla elinəlan jəmiy yigirmə ikki ming ottuz tət batur jəngqi bar idi. **8** Bəkərnin oʻqulliri Zemirah, Yoax, Əliezər, Əlyoyinay, Omri, Yərəmot, Abiya, Anatot wə Alamət idi. Bularning həmmisi Bəkərnin oʻqulliri bolup, **9** Jəmət baxliri idi; ularning nəsəbnamilirigə tiziməla elinəlan jəmiy yigirmə ming ikki yüz batur jəngqi bar idi. **10** Yədiyayəlnin oʻqli Bilhan idi; Bilhanning oʻqulliri Yəux, Binyamin, Əhud, Kənaanah, Zetan, Tarxix wə Ahixahar idi; **11** Bularning həmmisi Yədiyayəlnin əwladliri, jəmət baxliri wə batur jəngqilər idi. Ularning nəsəbnamilirigə tizimlanənlərnin jənggə qiqilaydiənliri jəmiy on yəttə ming ikki yüz idi. **12** Xuppiylar wə Huppiylar

bolsa yənə İrning əwladliri idi; Huxiylar Ahərning əwladliri idi. **13** Naftalining oqulliri: Yahziəl, Guni, Yəzər, Xallom; bularning həmmisi Bilhahning oqulliri idi. **14** Manassəhning oqulliri: — Uning Suriyəlik tokilidin Asriəl tərəlgən; uningdin yənə Gileadning atisi Makir tuquləjan. **15** Makir Xuppiylar wə Huppiylar arisidinmu ayal aləjan (Makirning singlisining ismi Maakah idi). Makirning yənə bir əwladining ismi Zəlofihad idi, Zəlofihadning pəkət birnəqqə kizila boləjan. **16** Makirning ayali Maakah oqul tuqup, uningəja Pərəx dəp at kəyojan; Pərəxning inisining ismi Xərəx idi; Xərəxning oqli Ulam wə Rakəm idi. **17** Ulamning oqli Bedan idi. Bularning həmmisi Gileadning əwladliri; Gilead Makirning oqli, Makir Manassəhning oqli idi. **18** Gileadning singlisi Hammoləkəttin İxhod, Abiezər wə Mahalah tuquləjan. **19** Xemidaning oqulliri Ahiyan, Xəkəm, Likhi wə Aniam idi. **20** Əfrainning əwladliri: Uning oqli Xutilah, Xutilahning oqli Bərəd, Bərədning oqli Tahat, Tahatning oqli Eliadah, Eliadahning oqli Tahat, **21** Tahatning oqli Zabad, Zabadning oqli Xutilah idi (Ezər bilən Eliad Gatliklarning qarwa mallirini bulang-talang kiləjili qüxkəndə, xu yərlik Gatliklar tərripidin əltürəlgən. **22** Ularning atisi Əfrain bu baliliri üqün heli künlərgiqə matəm tutkaqqa, uning buradərliri uningəja təsəlli bərgili kəlgən. **23** Əfrain ayali bilən billə kayta bir yastukqa bax kəyojan. Ayali hamilidar bolup, bir oqul tuqkan; Əfrain uningəja ailəm bala-kazaəja yolukti dəp, Beriyah dəp isim kəyojan. **24** Uning kizi Üstün Bəyt-Həron bilən Təwən Bəyt-Həronni wə Uzzən-Xəərahni bina kiləjan). **25** Beriyahning oqli

Refah bilən Rəxəf idi; Rəxəfning oqli Telah, Telahning oqli Taħan, **26** Taħanning oqli Ladan, Ladanning oqli Ammiħud, Ammiħudning oqli Əlixama, **27** Əlixamaning oqli Nun, Nunning oqli Yəxua idi. **28** Əfraimlarning zemini wə makanlaxqan yərliri Bəyt-Əl wə uningqə təwə yeza-kəntlər bolup, künqikix tərripidə Naraan, künpetix tərripidə Gəzər bilən uningqə təwə yeza-kəntlər; Xəkəm wə uningqə təwə yeza-kəntlər, taki Gaza wə uningqə təwə yeza-kəntlərgiqə sozulatti. **29** Manassəh kəbilisining zeminiqə tutaxqan yənə Bəyt-Xean wə uningqə təwə yeza-kəntlər; Taanak wə uningqə təwə yeza-kəntlər; Məgiddo wə uningqə təwə yeza-kəntlər; Dor wə uningqə təwə yeza-kəntlərmu bar idi. Israilning oqli Yüsüpning əwladliri mana muxu yərlərgə makanlaxqanidi. **30** Axirning oqulliri: — Yimnah, Yixwah, Yixwi wə Beriayah; ularning Serah degən singlisimu bar idi. **31** Beriayahning oqli Həbər bilən Malkiəl bolup, Malkiəl Bierzawitning atisi idi. **32** Həbərdin Yaflet, Xomər, Hotam wə ularning singlisi Xuya tərəlgən. **33** Yafletning oqulliri Pasak, Bimħal wə Axwat; bular Yafletning oqulliri idi. **34** Xəmərning oqulliri Ahi, Rohgah, Hubbah wə Aram idi. **35** [Xəmərning] inisi Hələmning oqli Zofah, Yimna, Xələx wə Amal idi; **36** Zofahning oqli Suah, Harnəfər, Xual, Beri, Imrah, **37** Bezər, Hod, Xamma, Xilxah, Itran wə Bəerah idi. **38** Yətərning oqulliri Yəfunnəh, Pispah wə Ara idi. **39** Ullaning oqulliri Arah, Hanniəl wə Riziya idi. **40** Bularning həmmisi Axirning əwladliri bolup, hər qaysisi jəmət baxliri, alamət batur jəngqilər, yolbaxqilar idi;

ularning jəmətliri boyiqə nəsəbnamigə tizimlanoqanda, jənggə qikilaydioqanliri jəmiy yigirmə altə ming idi.

8 Binyaminning tunji oqli Bela, ikkinqi oqli Axbəl, üqinqi oqli Aharah, **2** tətinqi oqli Nohah, bəxinqi oqli Rafa idi. **3** Belaning oqulliri Addar, Gera, Abihud, **4** Abixua, Naaman, Ahoah, **5** Gera, Xefufan wə Hıram idi. **6** Təwəndikilər Əhudning əwladliri: — Naaman, Ahiyah wə Gera (əslidə ular Gebaliklarning jəmət bexi idi. Gebaliklar Manahtatqa kəqürüwetilgənidi. Bularni kəqürüwətküqi bolsa Gera idi; uningdin Uzza bilən Ahihud tərəlgən). **8** Xaharaim Huxim bilən Baara degən ikki ayalini qoyuwətkəndin keyin Moab diyarida oqul pərzənt kərgən. **9** Uning Hodəx degən ayalidin Yobab, Zibiya, Mexa, Malkam, **10** Yəuz, Xaqiya, Mirmah degən oqullar tərəlgən; uning bu oqullirining həmmisi jəmət bexi boləjanidi. **11** Huximdinmu uningə Abitub, Əlpaal degən oqullar tərəlgən. **12** Əlpaalning oqulliri Ebər, Mixam wə Xeməd (Xeməd Ono bilən Lod degən ikki xəhərnə wə ularəqa təwə yeza-kəntlərnə bina qiloqan), **13** Beriyah wə Xema idi. U ikkisi Ayjalondikilər iqidə jəmət baxliri bolup, Gat ahalisini qoqliwətkənidi. **14** Ahiyo, Xaxak, Yərəmot, **15** Zəbadiya, Arad, Edər, **16** Mikail, Ixrah wə Yoha bolsa Beriyahning oqulliri idi. **17** Zəbadiya, Məxullam, Hizki, Hebər, **18** Ixmeray, Yezliya wə Yobablarning həmmisi Əlpaalning oqulliri idi. **19** Yakim, Zikri, Zabdi, **20** Əliyənay, Ziltay, Əliyəl, **21** Adaya, Beraya wə Ximratlar Ximəyning oqulliri idi. **22** Ixpan, Ebər, Əliyəl, **23** Abdon, Zikri, Hənan, **24** Hənaniya, Elam, Antotiya, **25** Efdeah wə Pənuəllər Xaxakning oqulliri idi. **26** Xamxiray, Xehariya,

Ataliya, 27 Yaarexiya, Əliya və Zikrilar Yərohamning oʻqulliri idi. 28 Yukirikilarning həmmisi nəsəbnamilərdə hatiriləngən jəmət bexi idi; bular həmmisi mətiwərlər bolup, Yerusalemoğa makanlaxқанidi. 29 Gibeonning atisi Jəiyəl Gibeonoğa makanlaxқанidi; uning ayalining ismi Maakah idi. 30 Uning tunji oʻqli Abdon, qaloqan oʻqulliri Zur, Kix, Baal, Nadab, 31 Gedor, Ahiyo, Zekər və Miklot idi; 32 Miklottin Ximeya tərəlgən. Bularmu qerindaxliri bilən Yerusalemda qoxna olturuxatti. 33 Nərdin Kix tərəlgən; Kixtin Saul tərəlgən; Sauldin Yonatan, Malkixua, Abinadab və Ex-Baal tərəlgən. 34 Merib-Baal Yonatanning oʻqli idi; Mikah Merib-Baaldin tərəlgən. 35 Mikahning oʻqulliri Piton, Mələk, Tariya və Ahaz idi. 36 Ahazdin Yəhoaddah tərəlgən; Yəhoaddahdin Aləmət, Azmawət və Zimri tərəlgən; Zimridin Moza tərəlgən; 37 Mozadin Binea tərəlgən; Bineaning oʻqli Rafa, Rafaning oʻqli Eliasah, Eliasahning oʻqli Azəl idi. 38 Azəlning altə oʻqli bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokeru, Ixmail, Xeariya, Obadiya və Hənan idi; bularning həmmisi Azəlning oʻqulliri idi. 39 Azəlning inisi Yexəkning tunji oʻqlining ismi Ulam, ikkinqi oʻqlining ismi Yeux, üqinqi oʻqlining ismi Əlifələt idi. 40 Ulamning oʻqullirining həmmisi batur jəngqi, okyaqi idi; ularning oʻqulliri və nəwriliri nahayiti kəp bolup, jəmiy bir yüz əllik idi. Yukirikilarning həmmisi Binyamin əwladliridin idi.

9 Pütkül Israillar nəsəb boyiqə tizimoğa elinoqanidi. Mana, ular «Israil padixahlirining hatirisi» degən kitaboğa pütülgəndur. 2 Yəhudalar bolsa asiylik qiloqanlikidin Babiloğa sürgün qilinoqan. Həmmidin awwal qaytip kelip

öz zemini wə öz xəhərlirigə makanlaxқанlar bolsa bir қисim Israillar, қаһинлар, Lawiylar wə ibadəthana хизмətkarlırı idi. **3** Yerusaleməja makanlaxқанlar bolsa Yəhuda қəbilisi, Binyamin қəbilisi, Əfraim қəbilisi wə Manassəh қəbilisidin bir қисimlırı idi. **4** Ularning iqidə Yəhudaning oqli Pərazning əwladlıridin Utay bar idi; Utay Ammihudning oqli, Ammihud Omrining oqli, Omri Imrining oqli, Imri Banining oqli idi. **5** Xilohning əwladlırı iqidə uning tunji oqli Asaya wə uning oqulları bar idi. **6** Zərahning əwladlıridin Yəuel wə ularning uruқ-tuоқanlırı bolup jəmiy altə yüz tokсан adəm bar idi. **7** Binyaminning əwladlırı iqidə Həssinuahning əwrisi, Hədawiyaning nəwrisi, Məxullamning oqli Sallu bar idi; **8** yənə Yərohamning oqli Yibniya, Mikrining nəwrisi, Uzzining oqli Elah wə Ibiniyaning əwrisi, Reuəlning nəwrisi, Xəfatiyaning oqli Məxullam **9** həmdə ularning uruқ-tuоқanlırı bar idi; ular nəsəbnamisi boyiqə tizimlanəjanda jəmiy tokқuz yüz əllik altə adəm idi. Yukiřida tiləja elinəjanlar öz jəmətigə jəmət bexi idi. **10** Қаһинлар iqidə Yədəya, Yəhəyarib, Yaqin wə **11** Azariya bar idi. Azariya Hudaning əyini baxқuroquqi bolup, Hilkianing oqli, Hilkia Məxullamning oqli, Məxullam Zadokning oqli, Zadok Merayotning oqli, Merayot Ahitubning oqli idi. **12** Yənə Malkiyaning əwrisi, Paxhurning nəwrisi, Yərohamning oqli Adaya həmdə Adiyəlning oqli Maasay bar idi; Adiyəl Yahzərahning oqli, Yahzərah Məxullamning oqli, Məxullam Məxillemitning oqli, Məxillemit Immərnining oqli idi. **13** Ularning қerindaxlırı həmmisi jəmət baxlırı bolup, jəmiy bir ming

yəttə yüz atmix adəm idi; ularning həmmisi Hudaning
əyidiki hizmətlərni qılıxqa bekitilgən iktidarlıq kixilər
idi. **14** Lawiy kəbilisidin Mərarining əwladliri iqidə
Haxabiyaning əwrisi, Azrikamning nəwrisi, Haxxubning
oqli Xemaya bar idi; **15** Yənə Bakbakqar, Hərəx, Galal
wə Asafning əwrisi, Zikrining nəwrisi, Mikaning oqli
Mattaniya; **16** yənə Yədutunning əwrisi, Galalning
nəwrisi, Xemayaning oqli Obadiya həmdə Əlkanahning
nəwrisi, Asaning oqli Bərəkiya bar idi; bularning həmmisi
Nitofatlıqlarning yeza-kəntlirigə makanlaxkanıdi. **17**
Dərwaziwənlər Xallum, Aqqub, Talmon, Ahiman wə
ularning qerindaxliri idi; Xallum ularning bexi idi. **18** Ular
taki həziroiqə xərk tərəptiki «padixahning dərwazisi»da
[dərwaziwənlilik] qilip kəlməktə; ular ilgiri Lawiyularning
qedirgahıda dərwaziwənlilik qiloqanıdi. **19** Korəning
əwrisi, Ebiasafning nəwrisi, Korahning oqli Xallum
həmdə uning atisining jəmətidiki qerindaxliri bolqan
Korahiyılar [Hudaning əyining] hizmitini baxquratti,
qedirning ixiklirini baqatti; ularning ata-bowiliri əslidə
Pərwərdigarning qedirgahını baxquruxqa qoyuloqan,
[ibadət] qedirining ixikini baqqanıdi. **20** Ilgiri Əliazarning
oqli Finihəs ularning yolbaxqisi bolqan; Pərwərdigar
uning bilən billə bolqan. **21** Məxələmiyaning oqli
Zəkəriya bolsa jamaət qedirining dərwaziwəni bolqanıdi.
22 Dərwaziwənlikkə tallanoqan bu kixilər jəmiy ikki yüz
on ikki kixi idi; ular öz yeza-kəntliridə, nəsəbliri boyiqə
tizimlanoqan (əslidə Dawut wə aldin kərgüqi Samuil ularni
amanət qilinoqan wəzipilirigə bekitkəni di. **23** Ular wə
ularning əwladliri Pərwərdigarning əyi, yəni muqəddəs

qedirning ixik-dərwazilirini beqixka bekitilganidi). **24** Xarkiy, qarbiy, ximaliy wə jənubiy ixik-dərwazilirida dərwaziwənlər bekitilganidi. **25** Ularning yeza-kəntlərdə olturuxluk qerindaxliri bolsa hər yəttə kündə nəwət boyiqə kelip ular bilən birgə hizməttə bolatti. **26** Tət dərwaziwən begi Lawiylardin idi; ularoqa tapxuruləqini Pərwərdigarning əyidiki ambar-həzinilərnə beqix idi. **27** Beqix məs'uliyiti ularning üstidə boləqəqə, ular keqidə Pərwərdigarning əyining ətrapidiki orunlirida turatti həmdə hər küni ətigəndə ixik-dərwazilarnə eqixka məs'ul idi. **28** Ulardin bir qismi [ibadəthana] hizmitidə ixlilidioqan əswab-üskünilərgə məs'ul idi; ular sanap əpqiqip, sanap əpkirip qoyatti. **29** Ularning yənə bir qismi tapxuruləqini boyiqə qəqa-qūqilar wə mukəddəs jaydiki barliq əswab-üskünilər, xundakla aq un, xarab, zəytun meyi, məstiki wə huxbuy buyumlaroqa məs'ul idi. **30** Kaqinlarning oqulliridin bəzilər huxbuy buyumlardin ətir yasaytti. **31** Lawiylardin Mattitiyah, yəni Korahiyildin Xallumning tunji oqlining wəzipisi qazan neni etixkə məs'ul idi. **32** Ularning qerindaxliri, Koqatning əwladliri iqidə «təqdim nan»oqa məs'ul bolup, hər xabat küni tizidioqanoqa nanlarnə təyyarlaytti. **33** Lawiylarning jəmət baxliri boləqan nəoqmiquilər ibadəthanidiki əylərdə turup, baxka hizmətlərnə qilmay, keqə-kündüz əz ixliri bilənla bolatti. **34** Yukiridiki kixilərnə həmmisi Lawiylar iqidiki yolbaxqilar bolup, həmmisi əz nəsəbi boyiqə jəmət bexi idi; bularning həmmisi Yerusalemda turatti. **35** Gibeonning atisi Jəiyəl Gibeonoqa makanlaxqanidi. Uning ayalining ismi Maakah idi. **36** Uning tunji oqli Abdon,

qalqan oqulliri Zur, Kix, Baal, Nər, Nadab, **37** Gedor, Ahiyo, Zəkəriya wə Miklot idi. **38** Miklottin Ximeyam tərəlgən. Bularmu əzlrining qerindaxlirining yenida Yerusalemda qoxna olturuxatti. **39** Nərdin Kix tərəlgən, Kixtin Saul tərəlgən, Sauldin Yonatan, Malkixuya, Abinadab wə Ex-Baal tərəlgən. **40** Merib-Baal Yonatanning oqli idi; Merib-Baldin Mikah tərəlgən. **41** Mikahning oqulliri Piton, Mələk, Tahriya wə Ahaz idi. **42** Ahazdin Yarah tərəldi; Yarahdin Aləmət, Azmawət wə Zimri tərəlgən. Zimridin Moza tərəlgən; **43** Mozadin Binea tərəlgən; Bineaning oqli Refaya, Refayaning oqli Eliasah, Eliasahning oqli Azəl idi. **44** Azəlning altə oqli bar idi, ularning ismi Azrikam, Bokeru, Ixmail, Xeariya, Obadiya wə Hənan idi; bularning həmmisi Azəlning oqulliri.

10 Filistiyələr Israillaroqa hujum qiliwidi, Israillar Filistiyələrnin aldidin qaqti, ular Gilboa teqida kirip yokitildi. **2** Filistiyələr Saul bilən uning oqullirini tap besip qoqlidi; ular ahiri Saulning oqulliridin Yonatan, Abinadab, malki-xualarni urup ɵltürdi. **3** Sauloqa qarxi jəng intayin xiddətlik boldi; oqyaqilar Sauloqa yetixip okya etip uni yarilandurdi. **4** Andin Saul yaraq ɵtürgüqisigə: Qiliqingni suqurup meni sanjip ɵltürüwətkin; bolmisa bu hətisizlər kelip meni sanjip, meni horluqqa koyuxi mumkin, dedi. Lekin yaraq ɵtürgüqisi intayin qorkup ketip, unimidi. Xuning bilən Saul qiliqni elip üstigə ɵzini taxlidi. **5** Yaraq ɵtürgüqisi Saulning ɵginini kɵrüp, umu ohxaxla ɵzini qiliqning üstigə taxlap uning bilən təng ɵldi. **6** Xuning bilən Saul, üq oqli həm pütün ailisidikilər xu kündə birakla ɵldi. **7** Əmdi wadida

turoqan Israilar askarlarining qaqanlikini va Saul bilan oqullirining elginini kerginida, ular xaharlarini taxlap qahti, Filistiyalar kelip u jaylarda orunlaxti. **8** Amdi xundak boldiki, atisi Filistiyalar elturulganlarning kiyim-keqaklarini salduruwaloqili kalganda Gilboa teoqida Saul bilan oqullirining eluk yatqanlikini kordi-da, **9** kiyimlarini saldurup, kallisini va sawut-yaraqirini elip katti hamda bularni Filistiyalarning zeminining hamma yarligaga apirip, oz butlirioqa va halkka hux hawar yatkuzdi. **10** Ular Saulning sawut-yaraqirini ularning buthanisida koyup, kallisini Dagon buthanisioqa esip koydi. **11** Amdi Yabax-Gileadda olturoquqilar Filistiyalarning Sauloqa barlik qilolanlarini anglioqanda **12** ularning iqidiki hamma baturlar atlinip, Saul bilan oqullirining jasatlarini elip, ularni Yabaxka kayturup kelip, Yabaxniki dub darihining tuwigaga dapna kildi va yatta kun roza tutti. **13** Xuning bilan Saul Parwardigaroga qilolan wapaszlikni uqun eldi; u Parwardigarning sez-kalamioqa kirmay va hatta Parwardigardin yol sorimay, balki palqi jinkaxning yenioqa berip uningdin yol sorioqanidi. Xunga Parwardigar uni elturup, padixahlikini Yassaning oqli Dawutka etkuzup bardi.

11 U qaoqda barlik Israil jamaiti Hebronoga kelip Dawutning kexioqa yoqilixip: «Qarisila, biz ozlirining at-sengakliridurmiz! **2** Burun Saul bizning ustimizda saltanot qiloadimu Israil halkigaga jengge qikip-kirixka yolbaxqi bololan ozliri idila. Ozlirining Hudaliri bololan Parwardigarmu ozliriga: — Sen Mening halkim Israilning padiqisi bolup ularni bakisen va Israilning amiri bolisen,

degənidi» — dedi. **3** Xuning bilən Israil aqsakallirining həmmisi Həbronğa kelip padixah Dawutning kexioğa kelixti; Dawut Həbronda Pərwərdigarning aldida ular bilən bir əhdə tüzüxti. Andin ular Pərwərdigarning Samuilning wastisi bilən eytkini boyiqə, Dawutni Məsih kəlip, Israilni idarə kəlixkə padixah kəlip tiklidi. **4** Dawut bilən barliq Israil həlki Yerusalemoğa kəldi (Yerusalem xu qaşda «Yəbus» dəp atilatti, zemindiki ahalə boləjan Yəbusiyar xu yərdə turatti). **5** Yəbus ahalisi Dawutkə: «Sən bu yərgə heqkaqan kirəlməysən!» dedi. Birəq Dawut Zion degən qoroğanni aldi (xu yər «Dawutning xəhiri» dəpmu atilidu). **6** Dawut: «Kim aldi bilən Yəbusiyarğa hujum kəlsa, xu kixi yolbaxqi wə sərdar bolidu» dedi. Zəruiyaning oqlı Yoab aldi bilən atlinip qikip, yolbaxqi boldi. **7** Dawut qoroğanda turatti, xunga kixilər u qoroğanni «Dawut xəhiri» dəp ataxti. **8** Dawut xəhərni Millodin baxlap tət ətrapidiki sepilioiqə yengiwaxtin yasatti; xəhərnin qaloqan kəsimini Yoab yasatti. **9** Dawut kəndin kəngə kudrət tapti, qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar uning bilən billə idi. **10** Təwəndikilər Dawutning palwanliri iqidə yolbaxqilar idi; ular Pərwərdigarning Israilğa eytkən səzi boyiqə pütkül Israil bilən birlixip, Dawutning padixahlikini mustəhkəm kəlip, birliktə uni padixah kəlixkə küqidi. **11** Təwəndikilər Dawutning palwanlirinin tizimlikini boyiqə hatiriləngəndur: — Həqmoniyarlədin boləjan Yaxobiam yolbaxqilar iqidə bexi idi; u nəyisini pikiritip bir kətimdila üq yüz adəmnini əltürgən. **12** Uningdin qəlsa Ahohiy Dodoning oqlı Əliazar bolup, u «üq palwan»ning biri idi; **13** Ilgiri Filistiyar Pas-

Dammimda jəng kilixka yiqiloqanda, u Dawut bilən u yərdə idi. U yərdə arpa əsüp kətkən bir etizlik bolup, həlk Filistiylərnin aldidin bədər kaqқанidi; **14** ular bolsa etizlikning otturisida turuwelip, həm etizlikni qoşdıoqan, həm Filistiylərnini tarmar qiloqan; Pərwərdigar ənə xu yol bilən ularni oqayət zor oqəlibigə erixtürgən. **15** Ottuz yolbaxqi iqidin [yənə] üqəylən Qoram taxliktiki Adullamning oqarioqə qüxüp Dawutning yenioqə kəldi. Filistiylərnin qoxuni bolsa «Rəfayim jiloqisi»da bargah quroqanidi. **16** Bu qaoqda Dawut qoroqanda, Filistiylərnin qarawulgaqi Bəyt-Ləhəmdə idi. **17** Dawut ussap: «Ah, birsi manga Bəyt-Ləhəmnin dərwasisining yenidiki kuduqtin su əkilip bərgən bolsa yahxi bolatti!» dewidi, **18** bu üq palwan Filistiylərnin ləxkərgahidin bəşüp ətüp, Bəyt-Ləhəmnin dərwasisining yenidiki kuduqtin su tartti wə Dawutka elip kəldi; lekin u uningdin iqkili unimidi, bəlki suni Pərwərdigarəqə atap təküp: **19** «Hudayim bu ixni məndin neri qilsun! Mən həyatining həwptə qelioxə qarimioqan bu kixilərnin qenini iqsəm kəndəq bolidu? Qünki buni ular həyatining həwptə qelioxə qarimay elip kəlgən!» dedi. Xunga Dawut bu suni iqkili unimidi. Bu üq palwan qiloqan ixlar dəl xular idi. **20** Yoabning inisi Abixay üqining bexi idi; u üq yüz adəm bilən qarxilixip nəyisini pikiritip ularni əltürdi. Xuning bilən u bu «üq palwan» iqidə nami qikқанidi. **21** U muxu «üq palwan» iqidə həmmidin bək hərəmtə sazawər boləqan bolsimu, lekin yənə awwalki üqəyləngə yətməytti. **22** Yəhoyadanin oqlı Binaya Kabzəəldin bolup, bir batur palwan idi; u kəp qaltis ixlarni qiloqan. U Moabiy Ariəlnin ikki oqlini

öltürgən. Yənə qar yaqқан bir küni azgaloqa qüxüp, bir xirni öltürgənidi. **23** U yənə qolida bapkarning okidək bir nəyzisi bar, boyining egizliki bəx gəz kelidioqan bir Misirliqni kətl qildi; u bir hasa bilən uningoqa hujum qilip, uning nəyzisini qolidin tartiwelip öz nəyzisi bilən öltürdi. **24** Yəhoyadaning oqli Binaya mana bu ixlarni qiloqan. Xuning bilən üq palwan iqidə nam qiqaroqanidi. **25** Mana, u heliki ottuz palwandinmu bəkrək xəhrət qazanoqan bolsimu, lekin aldinqi üq palwanoqa yətməytti. Dawut uni ezining pasiban begi qilip təyinligən. **26** Qoxundiki palwanlar bolsa: — Yoabning inisi Asahəl, Bəyt-Ləhəmlik Dodoning oqli Əlhanan, **27** Hərorluq Xammot, Pilonluq Hələz, **28** Təkoalik Ikkəxning oqli Ira, Anatotluq Abiezər, **29** Huxatliq Sibbəkay, Ahoqluq Ilay, **30** Nitofatliq Maharay, Nitofatliq Baanahning oqli Hələb, **31** Binyamin əwladliridin Gibeahliq Ribayning oqli Ittay, Piratonluq Binaya, **32** Gaax wadiliridin kəlgən Huray, Arbatliq Abiyəl, **33** Baharumluk Azmawət, Xalbonluq Elyahba, **34** Gizonluq Haxəmning oqulliri, Hərarliq Xagining oqli Yonatan, **35** Hərarliq Sakarning oqli Ahiyam, Urning oqli Elifal, **36** Məkəratliq Həfər, Pilonluq Ahiyah, **37** Karməllik Həzro, Əzbayning oqli Naaray, **38** Natanning inisi Yoel, Həgrining oqli Mibhar, **39** Ammonluq Zələk, Zəruiyaning oqli Yoabning yaraq ketürgüqisi boləqan Bəərotluq Naharay, **40** Itrilik Ira, Itrilik Garəb, **41** Hittiy Uriya, Ahlayning oqli Zabad, **42** Rubən kəbilisidin Xizaning oqli, Rubənlər iqidə yobaxqi boləqan Adina wə uningoqa əgəxkən ottuz adəm, **43** Maakahning oqli Hənan, Mitnilik Yoxafat, **44** Axtaratliq Uzziya, Aroərlik Hotamning oqli Xama bilən

Jəiyəl, **45** Ximrining oqli Yediyayəl bilən uning inisi tizilik Yoha, **46** Maḥawilik Əliyəl, Əlnaamning oqulliri Yəribay bilən Yoxawiya, Moablik Yitma, **47** Əliyəl, Obəd wə Məzobalik Yaasiyəllərdin ibarət idi.

12 Dawut kixning oqli Saulning besimi səwəbidin Ziklagda yoxurunup yatқан qaqda munu kixilər Dawutning yenioḡa kelixti (ularning həmmisi Dawutқа jəng kixlaxta yardəm bərgən baturlardin idi; **2** okya bilən qorallanoḡan bolup, ong qoli bilənmu, sol qoli bilənmu okya wə saloḡa atalaytti; ular Saulning Binyamin kəbilisidin boloḡan tuoḡanliri idi): **3** — ularning yolbaxqisi Ahiezər, andin qalsa Yoax bolup, ikkisi Gibeahlıq Xemaahning oqli idi; yənə Azmawətning oqli Yəziyə bilən Pələtmu; yənə Bərahah bilən Anatotluk Yəḡu, **4** Gibeonluk Yixmayamu bar idi. Yixmaya «ottuz palwan» iqidə batur bolup xu ottuzioḡa yetəkqilik kıloḡuqi idi; yənə Yərəmiya, Yahəziyə, Yoḡanan wə Gədəratlik Yozabad, **5** Əluzay, Yərimot, Bialiya, Xəmarıya, Harufluk Xəfatiya, **6** Korahlıqlardin boloḡan Əlkanah, Yixiya, Azarəl, Yoezər wə Yaxobiamlar; **7** yənə Gədorluk Yəroḡamning oqli Yoelah bilən Zəbadiya bar idi. **8** Gad kəbilisidin bəzilər qəldiki qoroḡanoḡa berip Dawutқа beḡindi. Ularning həmmisi jənggə mahir, qalkan wə nəyzə bilən qorallanoḡan batur jəngqilər idi; ularning turki bəəyni xiroḡa, qakḡanliḡi bəəyni taḡdiki bəkəngə ohxaytti. **9** Ularning birinqisi Ezər, ikkinqisi Obadiya, üqinqisi Eliab, **10** tətinqisi Mixmannah, bəxinqisi Yərəmiya, **11** altinqisi Attay, yəttinqisi Əliyəl, **12** səkkizinqisi Yoḡanan, tokḡuzinqisi Əlzabad, **13** oninqisi Yərəmiya, on birinqisi Makbannay idi. **14** Bularning

həmmisi Gad kəbilisidin, koxun iqidə sərdarlar idi; əng kiqiki yüz ləxkərgə, əng qongi ming ləxkərgə yetəkqi idi.

15 Birinqi ayda, Iordan dəryasi texip kiroqaktin axқан qaşda, dəryadin ətüp, xərkkə wə şərbkə qaraydioşan barliq jilşilardikilərnı tiripirən kılıp қақuroşanlar dəl muxu adəmlər idi. **16** Binyamin kəbilisi bilən Yəhuda kəbilisidinmu kixilər qoroşanoşa kelip Dawutқа beқinoşan.

17 Dawut qıqip ularni qarxi elip: «əgər silər tinqlik niyitidə manga yardım berixkə kəlgən bolsanglar, silər bilən bir jan bir dil bolimən, lekin қollirimda heq nahəқlik bolmioşan meni düxmənlirimgə setiwətməқqi bolsanglar, ata-bowilirimning Hudasi buni nəzirigə elip həküm qıkarşay!» — dedi. **18** Bu qaşda Hudaning Rohi həliqi ottuz palwanning yolbaxqisi Amasayşa qüxiwidi, u: «Aş Dawut, biz sanga beқindukmiz; Aş Yəssəning oşli, biz sən bilən billidurmiz; Əzünggə aman-tinqlik, aman-tinqlik bolşay! Sanga yardım bərgüqilərgimu aman-tinqlik bolşay! Qünki sening Hudaying sanga mədətkardur» Xuning bilən Dawut ularni elip kelip, «zərbidar ətrət baxliqliri» qildi. **19** Dawut ilgiri Filistiyələr bilən birliktə Saulşa qarxi uruxқа atlanşanda, Manassəh kəbilisidiki bəzilər Dawut tərəpkə ətти (lekin ular [Filistiyərgə] yardım bərmidi, qünki Filistiyələrnıng əmiriliri: «Dawut əz şojisi Saul tərəpkə ətüp ketixi mumkin, undaқта beximiz kətməy қalmaydu!» dəp məslihətlixip ularni қayturup kətməқqi bolşanidi). **20** Dawut Ziklagқа қaytip barşanda, Manassəh kəbilisidiki Adnah, Yozabad, Yədiyayəl, Mikail, Yozabad, Elihu, Ziltaylar kelip unıngşa qoxuldi. Bularning həmmisi Manassəh kəbilisining mingbexiliri idi. **21**

Ular Dawut qaraxqilaroqa qarxi jəng qiləanda uningəqa yardəmləxti; ularning həmmisi batur palwanlar, qəxundiki yolbaxqilar idi. **22** Qünki xu künlərdə Dawutqa yardəm berix üqün hər küni adəmlər kelip qəxulup, huddi Hudaning qəxunidək zor bir qəxun bolup kətkənidi. **23** Pərwərdigarning səz-kalami əməlgə axurulup, Saulning padixahlığını Dawutqa elip bərməqci boləan qərallanoqan jəngqilər yolbaxqiliri bilən Həbronəqa, uning yenioqa kəldi. Ularning sani təwəndikiqə: — **24** Yəhədalardin qalkən wə nəyzə bilən qərallanoqanlar jəmiy altə ming səkkiz yüz kixi bolup, həmmisi jənggə təyyarlanəanidi. **25** Ximeonlardin jənggə təyyarlanəan batur jəngqilər jəmiy yəttə ming bir yüz kixi, **26** Lawiylardin jəmiy tət ming altə yüz kixi; **27** Yəhəyada Hərunlarning jəmət bexi bolup, uningəqa əgəxkənlər jəmiy üq ming yəttə yüz kixi idi. **28** Yənə yax bir batur jəngqi Zadok wə uning jəmətidin yigirmə ikki yolbaxqi bar idi. **29** Binyaminlardin, Saulning uruq-tuəqanliridinmu üq ming kixi bar idi; xu qəoqka qədər bularning kəpinqisi Saul jəmətini qollap kəlməktə idi. **30** Əfrayimlardin, əz jəmətliridə yüz-abroy tapqan batur əzimətlər jəmiy yigirmə ming səkkiz yüz kixi idi. **31** Manassəh yerim kəbilisi iqidə nami pütülgən, Dawutni padixah qilip tikləxkə kəlgənlər jəmiy on səkkiz ming kixi idi. **32** Issakarlardin zaman-wəziyətni qüxinidioqan, Israilning qəndəq qilixi kəreklikini bilidioqan yolbaxqilar jəmiy ikki yüz kixi idi; ularning həmmə qerindaxliri ularning əmrigə boysunatti. **33** Zəbulunlardin jənggə təyyarlanəan, hərhil qəral-yaraqlar bilən qərallanoqan, ala kəngüllük qilmaydioqan, Dawutning yardimigə kəlgən

jəmiy əllik ming kixi idi. **34** Naftalilardin yolbaxqi boləjan ming kixi bar idi; ularəja əgixip qəliəja qalkən wə nəyzə aləjanlar jəmiy ottuz yəttə ming kixigə yetətti. **35** Danlardin jənggə təyyarlanəjan jəmiy yigirmə səkkiz ming altə yüz kixi idi. **36** Axirlardin jənggə qikip koxun səpigə atlinixka təyyar boləjan jəmiy kirik ming kixi idi. **37** Iordan dəryasining xərək tərpidiki Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Manassəh yerim kəbilisidin qəliəja hərhil qoral-yaraəq elip jənggə təyyarlanəjan jəmiy bir yüz yigirmə ming kixi idi. **38** Yukirida tiləja elinəjan bu əzimətlərnin hərbiy yürüxi təkxi bolup, Dawutni pütkül Israil üstigə padixah qilip tikləx üqün bir jan bir dil bolup, Həbronəja kelixkənidi; qələjan Israillarmu bir niyət bir məxsəttə Dawutni padixah qilip tikliməkqi boluxkənidi. **39** Ular xu yərdə Dawut bilən üq kün billə yəp-iqip oqizalandi, qünki ularning qerindaxliri ularəja təyyarlap qoyuxkənidi. **40** Ularning əpqürisidiki həklər, həttə Issakar, Zəbulun wə Naftalilərnin zeminidikilər exək, təgə, keqir wə kalilərəja artip ularəja nahayiti kəp ozukluk elip kəlgən; ular zor miqdarda un, ənjür poxkili, üzüm poxkili, xarab, zəytun meyi wə nuroqun qoy-kalilərnin yətküzüp berixkənidi; pütkül Israil xad-huramliqqa qəmgənidi.

13 Dawut mingbexi, yüzbexi wə barliq yolbaxqilar bilən məslihətləxti; **2** andin pütün Israil ammisioja: «əgər silər maqul kərsənglar, xundakla bu ixni Hudayimiz Pərwədigardin dəp bilsənglar, biz Israilning zeminlirinin hərqaysi jaylirioja xu yərdə qələjan qerindaxlirimioja həmdə ular bilən billə xəhərlərdə wə etizliklirida

turuwatqan kahin həm Lawiyalarq  muxu y rg  yiqilix to ruluk ad m  w t yli. **3** Biz Hudayimizning  hd  sanduqini m x g  yətkəp keləyli; q nki Saulning künliridə heqkaysimiz [ hd  sanduqi] aldida Hudadin yol sorap baqmidx» dedi. **4** Bu ixni pütün amma to ra tapq q , h mm yl n maqul boluxti. **5** Xunga Dawut Misirning Xihor dəryasidin tartip Hamat eqizoiq  bolqan pütkül Israil həlkini q kirtip kelip, Hudaning  hd  sanduqini Kiriati-Yearimdin yətkəp k lm q i boldi. **6** Andin Dawut bilən pütkül Israil Hudaning  hd  sanduqini yətkəp kelix  q n Baalahq , yəni Y hudaoq  t w  bolqan Kiriati-Yearimoq  k ldi; ikki kerubning otturisida olturoquqi P rw rdigar bu  hd  sanduqi  stig   z namini kəyoqanidi. **7** Ular Hudaning  hd  sanduqini Abinadabning  yidin elinqan yengi bir h rwiq  k ydi; Uzzaq bilən Ahiyo h rwini h ydididi. **8** Dawut bilən barliq Israil jamaiti Hudaning aldida h  d p nəoqmə-nawa kilip, qiltar, t mbur, dap, qanglar w  kanay-sunaylar qalatti. **9** Lekin ular Kidon haminioq  kəlgəndə kalilar aldioqə m d r p ketip yikiloqanda Uzzaq  hd  sanduqini y liwalay d p k lini uningq  sozdi. **10** Uzzaqning  hd  sanduqioq  k li t gk nliki  q n, Huda uningq  o z p linip uni urup  lt rdi. Xuning bil n Uzzaq xu y rd  Hudaning aldida  ldi. **11** Lekin Dawut P rw rdigarning Uzzaqning tenini b sk nlilig  aqqiqlandi w  u y rni «P r z-Uzzaq» d p atidi; u y r taki h ziroiq  xu nam bil n atilip k lm kt . **12** Xu k ni Dawut Hudadin k rkup: «M n zadi k ndaq kilip Hudaning  hd  sanduqini bu y rg  yətkəp kel l ym n?» dedi. **13** Xunga Dawut  hd  sanduqini  zi turuwatqan

«Dawut xəhiri»gə yetkəp kəlməy, Gatlik Obəd-Edomning öyigə apirip koydi. **14** Hudaning əhdə sanduqi Obəd-Edomning öyidə üq ay turdi; Pərwərdigar Obəd-Edomning ailisini wə uning barlik təəllukatlrini bərikətlidi.

14 Tur padixahı Hiram Dawut bilən kərüxüxkə əlqilərnı, xundakla uning üqün orda selixkə kedir yaşıqı, taxqı wə yaşıqqılarnı əwətti. **2** Bu qaşda Dawut Pərwərdigarning əzini Israil üstigə həkümranlik kılıdioşan padixah boluxkə jəzmən tikləydioşanlikini kərüp yətti; qünki Pərwərdigar Öz həlki Israil üqün uning padixahlikini gülləndürgənidi. **3** Dawut Yerusalemda yənə birmunqə hotun aldi həmdə yənə oşul-kızlarnı kərđi. **4** Təwəndikilər uning Yerusalemda kərgən pərzəntlirining isimliri: Xammuya, Xobab, Natan, Sulayman, **5** İbhar, Əlixuya, Əlpələt, **6** Nogah, Nəfəg, Yafiya, **7** Əlixama, Bəəliyada wə Əlifələt. **8** Dawutning məsih kılınip pütkül Israilning üstigə padixah kılinoşanlikini anglioşan Filistiyələrnıng həmmisi Dawut bilən qarxilixix pürsitini izləp kəldi; Dawut bunı anglap ularoşa qarxi jənggə atlandı. **9** Filistiyələr «Rəfayim jiloşisi»oşa bulang-talang kıliloşili kirdi. **10** Dawut Hudadin: «Mən Filistiyəlgə qarxi jənggə qıqsam bolamdu? Ularnı mening qolumoşa tapxuramsən?» dəp soriwidi, Pərwərdigar uningoşa: «Jənggə qik, Mən ularnı səzsiz qolungoşa tapxurimən» dedi. **11** Filistiyələr Baal-Pərazimoşa hujum kıliloşili kəlgəndə, Dawut ularnı xu yərdə məşlup kıldı wə: «Huda mening qolum arkilik düxmənlirim üstigə huddi kəlkün yarnı elip kətkəndək bəşüp kirdi» dedi. Xunga u yər «Baal-Pərazim» dəp ataloşan. **12** Filistiyələr əzlrining butlirini xu yərgə taxlap

қаққанлықтан, Dawut адәмлirigә ularni көydürүwetixni тапилidi. **13** Filistiyләр yәнә һәлиқи jilәjiәә bulang-talang қилоли kiriwidi, **14** Dawut yәнә Hudadin yol soridi. Huda uningәә: «Ularni arkisidin қоқlimay, әgip әtүp, ularәә üjmilikning udulidin һujum қилоқin. **15** Sән üjmә дәрәһlirining üstidin ayaәә tiwixini anglixing bilәнla jәnggә atlan; қünki u qaoqda Huda sening aldingda Filistiyләрning қоxuniәә һujumәә қикқан болidu» dedi. **16** Xuning bilән Dawut Hudaning degini бойiqә ix tutup, Filistiyләрning қоxuniәә Gibeondin Gәzәrgiqә қоқlap zәrbә bәrdi. **17** Xu sәwәbtin Dawutning xәһriti барliқ yurt-zeminlarәә pur kәtti, Pәrwәdigar uning қorkunқini барliқ әllәrning üstigә saldi.

15 Dawut Dawut xәһridә өзigә әy-ordilar saldurdi, һәм Hudaning әһdә sanduқiәә jay һazirlidi wә uningәә qedir tiktürdi. **2** U qaoqda Dawut: «Hudaning әһdә sanduқini Lawiyлardin bәläk kixilәrning кәtүrүxigә болmaydu, қünki Pәrwәdigar uni кәtүrүxkә wә мәnggү өзining hizmitidә болuxқа xularni talliәәnidi» dedi. **3** Andin Dawut Pәrwәdigarning әһdә sanduқini һazirlap қоyoқan yәrgә yөtkәх үqün pүtkül Israillarni Yerusalemәә yiәdi. **4** Dawut yәнә Һarunning әwladlirini wә Lawiyлarni yiәdi: **5** Kohatning әwladliri jәмәt bexi боләqan Uriyәl wә uning қerindaxliri bir yüz yigirmә kixi; **6** Mәrari әwladliridin jәмәt bexi боләqan Asaya wә uning қerindaxliridin ikki yüz yigirmә kixi; **7** Gәrxomning әwladliridin jәмәt bexi боләqan Yoel wә uning қerindaxliri bir yüz ottuz kixi; **8** Әlizafanning әwladliridin jәмәt bexi боләqan Xemaya wә uning қerindaxliri ikki yüz kixi;

9 Həbronning əwladliridin jəmət bexi boləqan Əliyəl wə uning qerindaxliri səksən kixi; **10** Uzziyəlning əwladliridin jəmət bexi boləqan Amminadab wə uning qerindaxliri bir yüz on ikki kixi idi. **11** Dawut kaqınlardin Zadok bilən Abiyatarni, xuningdək lawiliylardin Uriyəl, Asaya, Yoel, Xemaya, Əliyəl wə Amminadabni qaqirtip kelip ularəqə: **12** «Silər Lawiy jəmätining baxlirisilər; özünglarni wə silərning qerindaxliringlarni Israilning Hudasi Pərwərdigarning əhdə sanduqini mən təyyarlap qoyəqan yərgə kətürüp kelix üqün pak qilinglar. **13** Qünki ilgiri silər xundak qilmay, bəlgiləngən tərtip boyiqə uningdin yol sorimioqinimizdin Hudayimiz Pərwərdigar bizgə zərbə bərgən» dedi. **14** Xuning bilən kaqınlar bilən Lawiylar Israilning Hudasi Pərwərdigarning əhdə sanduqini kətürüp mengix üqün əzlrini pak qildi. **15** Lawiylar əmdi Musaning Pərwərdigarning səz-kalami bilən tapilioqini boyiqə, Hudaning əhdə sanduqini baldaq bilən mürisigə elip kətürdi. **16** Dawut yənə Lawiylarning yolbaxqiliriəqə əzlrining qerindaxliridin nəoqmiiqlərni təyinləxni buyrudi; ular jümlidin təmbur, qiltar, janglar qatarliq hərhil sazarni qelip awazini yukiri kətürüp xad-huramlıq iqidə küy eytixqə təyinləndi. **17** Xunglaxqə, Lawiylar Yoelning oqlı Həmanni wə uning jəmätidiki Bərəkiyaning oqlı Asafni həm ularning qerindaxliridin boləqan Mərarilardin Kuxayahning oqlı Etanni bəlgilidi. **18** Ular bilən birliktə yənə qerindaxliridin Zəkəriya, Bin, Yaaziyəl, Xemiramot, Yəhiyəl, Unni, Eliab, Binayah, Maaseyah, Mattitiyah, Əlifələh, Mekniya həm dərwaziwən Obəd-Edom bilən Jəiyəlni ikkinqi dərjilik ətrət kilip

təxkillidi. **19** Nəoqmıqi Həman, Asaf və Etanlar mis qanglar qelip, yangrak awaz qikıratı; **20** Zəkəriya, Yaaziyəl, Xemiramot, Yəhiyə, Unni, Eliab, Maaseyah və Binayalar təmbur qelip «Alamot uslubi»da təngkəx kılatti; **21** Mattitiyah, Əlifələh, Mekniya, Obəd-Edom, Jəiyəl və Azaziyalar qiltar qelip baxlamqilik kılıp, «Xəminit uslubi»da təngkəx bolatti. **22** Lawiylarning yolbaşqısı Kənanıya muzikiya nahayıti pıxıx bolıraqqa, məhsus nəoqmə-nawaqilikka məs'ul bolup muzika ęitətti. **23** Bərəkiya bilən Əlkanah əhdə sanduqiya məs'ul ixikbaqarlar idi. **24** Xəbaniya, Yəhoxafat, Nətanəl, Amasay, Zəkəriya, Binaya və Əliezər qatarlik kahınlar Hudaning əhdə sanduqi aldida kanay qalatti; Obəd-Edom bilən Yəhiyahmu əhdə sanduqiya məs'ul ixikbaqar kılınıp qoyulıanıdi. **25** Xuning bilən Dawut İsrail aqsakalliri və mingbexi qatarliklar bilən birgə Obəd-Edomning ęyidin huxallıqqa qəmgən halda Pərwədigarning əhdə sanduqini kətürüp qikqili bardi. **26** Wə xundaq boldiki, [Dawutlar] Huda Pərwədigarning əhdə sanduqini kətürüp mangoqan Lawiylarqa yardım bərgənlisini kərüp, yəttə buqa və yəttə qoqkar qurbanlik kildi. **27** Dawut və xundaqla əhdə sanduqini kətüridiqan Lawiylar həmdə nəoqmıqilər həm nəoqmə-nawa bexi bolıqan Kənanıyalarınq həmmisi kanap libas kiyixkənidi; Dawut uning üstigə yənə kanap əfod kiygənidi. **28** Pütkül İsrail həlki əmdi xu təriqidə təntənə kılıp, burıqa, kanay, jangjang, təmbur, qiltar qatarlik türlük sazlar bilən yukiri awazda muzika qelip, Pərwədigarning əhdə sanduqini kətürüp kelixti. **29** Pərwədigarning əhdə sanduqi Dawut

xəhiringə yetip kəlgəndə Saulning kızı Mikəl pənjirdin təwəngə qarap turatti; u Dawutning səkrəp oynap-qelip təntənə kiliwatkinini kərüp iqidə uni zanglik kildi.

16 Ular Hudaning əhdə sandukini kətürüp kirip Dawut uningə qəyaz qədirning otturisiqə qoyup, andin Hudaning aldidə kəydürmə qurbanlik bilən inaklik qurbanliki sundi. **2** Dawut kəydürmə qurbanliki bilən inaklik qurbanliki sunup boləqandin keyin Pərwərdigarning namida həlqə bəht tilidi. **3** U yənə ər-ayal deməy Israillarning hər birigə birdin nan, birdin horma poxkili, birdin üzüm poxkili üləxtürüp bərdi. **4** Dawut bir kəsim Lawiylarə Pərwərdigarning əhdə sanduki aldidə hizməttə bolux, yəni dua-tilawət okux, Israilning Hudasi Pərwərdigarə təxəkkür-rəhmət eytix wə küy-munajat okuxni buyrudi. **5** Ularning yolbaxqisi bolsa Asaf, andin Zəkəriya idi; baxkiliri bolsa Jəiyəl, Xemiramot, Yəhijəl, Mattitiyah, Eliab, Binaya, Obəd-Edom wə Jəiyəllər idi. Ular təmbur-qiltar qelixqə qoyuldi; Asaf bolsa qanglarni qalatti. **6** Binaya bilən Yahəziyəldin ibarət ikki kaşin Hudaning əhdə sanduki aldidə hərdaim kanay qelixqə qoyuldi. **7** Xu küni Dawut Asaf wə qerindaxlirini Pərwərdigarə təxəkkür-rəhmət eytixqə bəlgiləp ularə birinqidin munu küyni tapxurdi: — **8** «Pərwərdigarə təxəkkür kilinglar, Uning namini qakirip nida kilinglar, Uning qiləqlirini əllər arisida ayan kilinglar! **9** Uningə nahxilar eytip, Uni küylənglar, Uning pütkül karamət məjziliri üstidə seqinip oylininglar. **10** Mukəddəs namidin pəhirlinip danglanglar, Pərwərdigarni izdigüqilərnin kəngli xadlansun! **11** Pərwərdigarni wə Uning qudritini

izdanglar, Uning yuz-huzurini tohtimay izdanglar. **12** Uning yaratqan mejjizilirini, Karamet alametlirini ham aozidin qikqan hekumlirini estə tutunglar, **13** I uning kuli Israilning nesli, Əzi tallioqanliri, Yakupning oqulliri! **14** U, Pərwərdigar — Hudayimiz, Uning hekumliri putkul yer yuzididur. **15** U Əzi tuzgan əhdini əbədiy yadinglarda tutunglar — — Bu uning ming əwladkicə wədiləxkən səzidur — **16** İbrahim bilən tuzgan əhdisi, Yəni İshakka icqən kəsimidur. **17** U buni Yakupkimu nizam dəp jəzmləxtürdi, Israiloqa əbədiy əhdə kilip berip: — **18** «Sanga Qanaan zeminini berimən, Uni mirasing boləqan nesiwəng kilimən» — dedi. **19** U qaqda silər ajiz idinglar, adiminglar az ham u yərdə musapir idinglar; **20** Bu əldin u əlgə, bir kəbilidin yənə bir kəbiligə kəqüp yürgən. **21** Pərwərdigar hərəkəndə adəmning ularni bozək kilixioqa yol koymidi, Ularni dəp padixahlaroqimu tənbiş berip: — **22** «Mən məsih kiləqanlaroqa təgmə, Pəyoqəmbərlirimgə yaman ix kilma!» — dedi. **23** Pütün jahən, Pərwərdigarni küylənglar, Nijatini hər küni elən kilinglar! **24** Uning julasini əllərdə bayan kilinglar, Uning mejjizilirini barlik həklər arisida jakarlanglar. **25** Qünki Pərwərdigarimiz uluqdur, Zor həmdusanaoqa layiqtur; U barlik ilahlərdin üstün, Uningdin qorkux kerəktur; **26** Qünki barlik əllərdin ilahliri — butlar halas, Birəq Pərwərdigar asman-pələkni yaratqandur. **27** Xanuxəwkət wə həywət Uning aldidə, Qudrət wə huxluk Uning jayididur. **28** Pərwərdigaroqa təəllukini bərgəysilər, i əl-kəbililər, Pərwərdigaroqa xan-xərap wə kudrətni bərgəysilər! **29** Pərwərdigarning namioqa layik boləqan xan-xəhrətni Uningoqa bərgəysilər;

Sowoqa-salam elip Uning aldiqā kiringlar, Pərwərdigarqā pak-muqəddəslīkning gūzəllīkīdə səjdə qilinglar; **30** Pütkül yər-yūzi, Uning aldīdā tītrənglar! Dunya məzmut qilinqān, u təwrənməs əsla. **31** Asmanlar xadlansun, wə yər-jahān hux bolsun, Əllər arīsīdā elān qilinsun: — «Pərwərdigar həkūm sūridul!». **32** Dengiz-okyan wə uningqā toloqān həmmə quqān selip jux ursun! Dalīlar həm ulardīkī həmmə yayrisun! **33** U qaqda ormandīkī pütkül dərəhlər Pərwərdigar aldīdā yangritip nahxa eytidu; Qūnki mana, U pütūn jahānnī sorāq qilixqā kelīdu! **34** Pərwərdigarqā təxəkkūr eytinglar! Qūnki U mehribandur, əbədiydur Uning mehīr-muhəbbīti. **35** Wə: Bizni qutquzqin, i nijatimiz bolqān Huda! Bizni [yeningqā] yiqiwəloqaysən, Muqəddəs nāmingqā təxəkkūr qilixqā, Yayrap Seni mədhīyiləxkə, Bizni əllərdin qutquzup qīqqaysən! — dənglar! **36** Israilning Hudasi bolqān Pərwərdigarqā, Əzəldin tā əbədgiqə təxəkkūr-mədhīyə qayturulsun! Pütkül həlq «Amin!» dedi həmdə Pərwərdigarqā həmdusana oquxti. **37** [Dawut] xu yərdə, yəni Pərwərdigarning əhdə sanduqī aldīdā hər kūndīkī wəzipigə muwapīk, əhdə sanduqī aldidīkī hizməttə dawamlīq boluxqā Asaf bilən uning qerindaxlirini qaldurup qoydi; **38** Ularning iqidə Obəd-Edom bilən uning qerindaxliridin atmīx səkkiz kixi bar idi; xuningdək Yədutunning oqlī Obəd-Edom bilən Hosah dərwaziwənlīkkə qoyuldi. **39** Kahīn Zadok bilən uning kahīn qerindaxliri Gibeon egizlikidiki Pərwərdigarning qediri aldīdā, **40** Pərwərdigarning Israilqā tapiloqān qānun-əhqamlirīdā barlīq yeziloqini boyiqə, hər kūni

ətisi-ahximi keydurmə qurbanlik qurbangahi üstidə Pərwərdigarəta atəp keydurmə qurbanliklarni sunuxka qoyuldi. **41** Ular bilən billə boləjanlar, yəni Həman, Yədutun wə qaləjan tallənojanlar, xundakla barlik ismi tizilojanlar Pərwərdigarəta təxəkkür-rəhmət eytixka qoyuldi (qünki Uning əzgərməs muhəbbiti əbədgiqidur!). **42** Həman wə Yədutun bolsa nəoqmiquilikkə, jümlidin kanay, jang-jang wə barlik mədhiyə sazlrini qelixka məs'ul qilindi. Yədutunning ooqulliri dərwasioqa qaraxka qoyuldi. **43** Bu ixlardin keyin barlik həlkə öz əylirigə qaytixti; Dawutmu öz əyidikilərgə bəht tiləxkə qaytti.

17 Dawut öz əyidə turuwatқан qeəqida, Natan pəyoəəmbərgə: «Qara, mən kedir yaəqiqidin yasalojan əyde turuwatimən, Pərwərdigarning əhdə sanduqi bolsa qedir pərdiliri astida turuwatidu» dedi. **2** Natan Dawutka: «Kənglüngdə pükənliringgə əməl qiləjin; qünki Huda sən bilən billidur» — dedi. **3** Xu küni keqidə Hudaning səzi Natanoja kelip yətti: **4** «Sən berip qulum Dawutka mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: Sən Mən üqün turaləqu əy salsang bolmaydu. **5** Qünki mən Israillarni baxlap qikқан күndin tartip bügüngə kədər bir əyde turup bəqmiojanmən, pəkət bu qedirdin u qedirəqa, bir qedirgəhdin baxka birigə yətkilip yürdü, halas. **6** Mən Israil həlki bilən billə məyli kəyərgə barmay, həqqaqan Israilning birər həkimioqa, yəni Mening həlkimni beqixni tapilojan birərsigə: Nemixka silər Manga kedir yaəqiqidin əy selip bərməysilər? — dedimmu? **7** Əmdi sən qulum Dawutka mundak degin: — Samawi qoxunlarning Sədari boləjan Pərwərdigar eytiduki, Mən seni əmdi yaylaqlardin,

qoylarning arkisidin elip, həlkim Israilning  stiga  mir bolux  qun qakirtip qiktim. **8** M yli k yerg  barmioqin, Mən h man sening bilən bill  boldum w  sening aldingdin barlik düxmənliringni yokitip k ldim; y r y zidiki uluqlar nam-xəhrətkə ig  bolqandək seni nam-xəhrətkə sazaw r kildim. **9** Mən həlkim bolqan Israilqa bir jayni bekitip, ularni xu y rd  tikip  st rim n; xuning bilən ular  z zeminida turidioqan, parakəndiqilikkə uqrimaydioqan bolidu. Rəzillər d sl ptididik k w  mən həlkim Israil  stiga h k mranlik k lixka həkimlarni təyinligən k nl rdidik k, ularqa kaytidin zulum salmaydu. Mən barlik düxmənliringni sanga bekind rdim n. W  m nki P rw rdigar sanga xuni eytip qoyayki, mən sening  qun bir  yni yasap berimən! **11** Sening k nliring toxup, ata-bowiliringning yenioqa kaytkan waktingda sening n slingdin, yəni oqulliringdin birini sening ornungni basidioqan qilimən; Mən uning padixahlikini must hk m qilimən. **12** U Manga bir  y yasaydu, Mən uning padixahlik t htini m ngg  must hk m qilimən. **13** Mən uningqa ata bolim n, u Manga oqul bolidu; mehri-xəpkitimni seningdin awwal  tk n [idarə k loquqidin] juda k loqinimd k uningdin h rgiz juda qilmaymən; **14** uni Mening  y md  w  Mening padixahlikimda m ngg  turoquzimən; uning t hti m ngg  məzmut bolup turoquzulidu». **15** Natan bu barlik s zl r w  barlik wəhiyni heqnem  kaldurmay, Dawutka eytip b rdi. **16** Xuning bilən Dawut kirip P rw rdigarning aldida olturup mundaq dedi: «I Huda P rw rdigar, mən zadi kim idim, mening  y m nem  idi, Sən meni muxu

dərjigə kəturgüdək? **17** Lekin i Huda Pərwərdigar, [bu mərtiwigə kətürgining] sening nəziringdə kiqikkinə bir ix hesablandi; qünki Sən mən kұлungning öyining yirak kəlgüsi toqruluk səzliding wə meni uluq mərtiwilik zat dəp qariding, i Huda Pərwərdigar! **18** Sən kəminəng üstigə qüxürgən xundak xan-xərəp toqruluk Dawut Sanga nemə diyəlisun? Qünki Sən dərwəkə Öz kұлungni Özüng bilisən. **19** Ah Pərwərdigar, pekir kұлung üqün həmdə Öz kənglündiki niyiting boyiqə bu barlik uluqlukni kərsitip, bu qong ixlarning həmmisini ayan kilding. **20** Ah Pərwərdigar, kulikimiz toluq angliqini boyiqə Sanga təng kəlgüdək heqkim yok; Seningdin bələk heqbir ilah yoktur. **21** Dunyada kaysi bir əl həlking Israilə təng keləlisun? Ularni Özünggə has birdinbir həlk bolux üqün kutulduruxka barding həmdə Misirdin kutuldurup qikқан həlking aldidin yat əllərnə koqlap qikrip, uluqwar wə bəhəywət ixlar arkilik Öz naminəni tikliding! **22** Sən həlking Israilni mənggü Özüngning həlking kilding; ah Pərwərdigar, Sənmə ularning Hudasi boldung. **23** Ah Pərwərdigar, əmdi pekir kұлung wə uning öyi toqruluk kıləjan wədəng mənggügə əməl kılinsun; Sən degənliring boyiqə ixni ada kıləjaysən! **24** Amin, wədəng əməl kılinsun, xundakla naminə mənggü uluqlansun, kixilər: «Samawi koxunning Sərdari Pərwərdigar Israilning Hudasi, həkikətən Israilə Hudadır!» desun; wə xundak bolup, pekir kұлung Dawutning öy-jəməti Sening aldingda məzmut turozulsun. **25** Ah Hodayim, Sən pekir kұлungə sanga öy yasaymən, degən wəhiy kəltürdüng; xunga kұлung Sening aldingda muxundak dua kılixka jür'ət

kildi. **26** Ah Pərwərdigar, Sən birdinbir Hudadursən, Sən pekir kʉlungʉa muxundak amətni berixni wədə kilding; **27** Əmdi pekir kʉlungning əy-jəmətigə iltipət kilip, uning Sening aldingda mənggü turuxioʉa sakliʉaysən. Qünki Sən, ah Pərwərdigar, [pekirning əy-jəmətigə] iltipət kilding wə xuning bilən u mənggügə bəht-iltipətka nesip bolidu».

18 Xu ixtin keyin xundak boldiki, Dawut Filistiyərgə hujum kilip ularni boysundurup, ularning kolidin Gatni wə uningʉa təwə yeza-kəntlərnə tartiwaldi. **2** U yənə Moabiyərgə hujum kildi; Moabiyə uningʉa bekinip, olpan tələydiʉan boldi. **3** Zobaḥning padixahı Hədad'ezər əz təwəsini Əfrat dəryasiʉiqə kəngəytixkə atlinip qikqanda, Dawut taki Hamatka kədər uningʉa hujum kildi. **4** Dawut uning ming jəng hərwisini olja aldi, yəttə ming atlik ləxkirini, yigirmə ming piyadə ləxkirini əsir aldi. Dawut barlik jəng hərwilirining atlirining peyini kirkitiwetip, pəkət yüz hərwiʉa koxkidək atnila elip kaldi. **5** Dəməxktiki Suriylər Zobaḥning padixahı Hədad'ezərgə yardım berixkə kəldi; Dawut Suriylərdin yigirmə ikki ming əskərnə əltürdi. **6** Dawut Suriyədiki Dəməxk rayoniʉa qarawul ətrətlirini turoʉuzuwidi, Suriylər Dawutka bekinip, uningʉa olpan tələydiʉan boldi. Dawut kəyərgə [jənggə] qikmisun, Pərwərdigar uni kooqdaḥ turdi. **7** Dawut Hədad'ezərnəning hizmətkarliri ixlitidiʉan altun qalkanlarning həmmisini Yerusalemoʉa elip kaytti. **8** U yənə Hədad'ezərgə təwə Tibḥat bilən kundin ibarət ikki xəhərdin nuroʉun mis olja aldi; keyinki zamanlarda Sulayman muxu mislarni ixlitip mis kəl,

mis tüwrüklər wə baxqa barlik mis əswablarni yasatқан.

9 Hamat padixahı Tow Dawutning Zobah padixahı Hədad'ezərning pütün qoxunini məqlup qıoanlığını anglap, **10** Əz oqlı Hədoramni Dawutқа salam berip, uning Hədad'ezər bilən jəng kılıp, uni məqlup qılojan oqlıbisini təbrıkləxkə əwətti. Qünki Tow əslidə Hədad'ezər bilən daim uruxup turatti. Hədoram hərhil altun, kümüx, mis əswab-jabduqlarni sowoqa kılıp əkəldi. **11** Dawut padixah bu əswab-jabduqlarni hərқaysi əllərdin, jümlidin Edom, Moab, Ammonlardin, Filistiyələrdin wə Amaləklərdin olja alojan altun-kümüxlər bilən qoxup həmmisini Pərwərdigaroqa beoqlıdidi. **12** Zəruiyaning oqlı Abixay «Xor wadisi»da Edomiylərdin on səkkiz ming adəmnı əltürdi. **13** Dawut Edomda qarawul ətrətlirini turoqluzdi; Edomlarning həmmisi Dawutқа beқindi. Dawut qəyərgə jənggə qıqmısun, Pərwərdigar uni qoqlap turdi. **14** Dawut padixah bolup pütün Israil üstigə həkümranlıq kılıp, barlıq həlkigə adalət wə həkқaniylik bilən muamilə kildi. **15** Zəruiyaning oqlı Yoab qoxunoqa sərdar, Ahiludning oqlı Yəhəxafat mirza, **16** Ahitubning oqlı Zadok bilən Abiyatarning oqlı Abimələk [bax] kaqın, Xawxa katip, **17** Yəhəoyadaning oqlı Binaya Kərətiylər bilən Pələtiylərnıng yolbaxqisi idi; Dawutning oqlıulliri uning yenidiki əmədarlar boldi.

19 Keyinki waқitlarda xundak boldiki, Ammonlarning padixahı Nahax əldi; oqlı Hanun ornioqa padixah boldi. **2** Dawut: «Nahax manga iltipat kərsətkini üqün, uning oqlı Hanunoqa iltipat kərsitimən» dəp, atisining pətisigə uning kənglini soraxqa Hanunning yenioqa əqlilərnı əwətti.

Dawutning əlqiliri Ammonlarning zeminəyə yetip kelip, kənglini sorioyli Hənanun bilən kəruxməkqi boldi. **3** Ləkin Ammonlarning əməldarlıri Hənanunə: «Dawutni rastla atilirining izzət-hərmitini kəlip siligə kəngül sorioyli adəm əwətiptu, dəp kəramla? Uning hizmətkarlırining əzlırining əldiliriəyə kəlix bu yəni küzitix, əşdurmiqilik kəlix, qarlıx üqün əməsmidu?» — dedi. **4** Xuning bilən Hənanun Dawutning hizmətkarlırini tutup, ularning saqalburutlırini qüxürgüziwetip həm kiyimlırining bəldin təwinini kəstürüwetip əndin ularni kəyüwətti. **5** Bəzilər kəlip Dawutkə əlqilərnin əhwalini ukturdi; u ularni kütüwelixkə əldioyə adəm əwətti, qünki ular tolimu iza-ahənəttə kəlojanidi. Xungə padixah ularəyə: «Saqalburutinglar əskiqlik Yeriho xəhıridə turup əndin yenip kəlinglar» dedi. **6** Ammonlar əzlırining Dawutning nəpritigə uqriəjanlıkını bildi, Hənanun wə Ammonlar Aram-Nahəraim, Aram-Maakah wə Zobaħdin jəng hərəwisi wə atlık ləxkər yallaxkə adəm əwətip ming talant kümüx bərdi. **7** Ular ottuz ikki ming jəng hərəwisi, xundakla Maakah padixahi bilən uning kəoxunini yalliwaldi; ular Mədəbaning əldioyə kəlip bargah kərđi. Ammonlarmu jəng kəlix üqün hərəkəysi xəhərlıridin kəlip jəm boluxti. **8** Dawut bunı ənglap Yoab bilən barlık əskər kəoxunini [ularning əldioyə] qikərđi. **9** Ammonlar qikip xəhər dərwəzisining əldida səp tüzüp turđi; jənggə atlinip qikқан padixahlarmu dalada əyrim səp tüzüp turuxti. **10** Yoab əzining əldi-kəynidin hujuməyə uqraydıəjanlıkını kərüp, pütün İsrəildin bir kəsim sərhil adəmlərnı tallap, Suriylər bilən jəng kəlixkə ularni səptə turəşuzđi; **11** u kəlojan

adamlirini inisi Abixayotqa tapxurdi, xuningdök ular
ezlirini Ammonlar bilän jäng qilixqa säp kilip täyyarlidi.
12 Yoab Abixayotqa: «Ägär Suriylär manga küqlük kәlsә, sän
manga yardәм bәrgәysән; әmma Ammonlar sanga küqlük
kәlsә, mән berip sanga yardәм berәy. **13** Jür'әtlik bolojin!
Öz hәlkimiz üqün wә Hudayimizning xәhәrliri üqün
baturluq kilayli. Pәrwәrdigar Özigә layiқ kәrünginini
kilojay! — dedi. **14** Әmdi Yoab wә uning bilän bolojan
adәmlär Suriylәrgә hujum kilojili qikti; Suriylär uning
aldidin kaqti. **15** Suriylәrning kaqқанlikini kәrgән
Ammonlarmu Yoabning inisi Abixayning aldidin keqip,
xәhәrgә kiriwaldi. Andin Yoab Yerusalemoqa kaqtip kәldi.
16 Suriylär bolsa ezlirining Israillarning aldida mәojlup
bolojinini kәrgәndә, әlqi әwәtip, [Әfrat] dәryasining
u tәripidiki Suriylәrni qaқirtip kәldi. Hәdad'ezәrning
қoxunining särdari bolojan Xofaq ularoqa yetәqci idi. **17**
Buningdin hәwәр tapқан Dawut pütkül Israil hәlkini yioqip
Iordan dәryasidin әtүp, Suriylәrning yenioqa kelip ularoqa
қarxi säp tüzüp turdi. Dawutning säp tüzgәнlikini kәrgән
Suriylär jәnggә atlandi. **18** Suriylär Israillarning aldidin
kaqti; Dawut Suriylәrdin yәttә ming jәng hәrwilikni wә
қirik ming piyadә lәxkәrni әltürdi wә yәнә Suriylәrning
särdari Xofaqni әltürdi. **19** Hәdad'ezәrning әmәldarliri
Israil aldida yengilginini kәrgәndә, Dawut bilän sülh
kilip uningoqa beқindi; xuningdin keyin Suriylär ikkinqi
Ammoniylaroqa yardәм berixni halimaydiojan boldi.

20 Xundaq boldiki, yengi yilning bexida, padixahlar
jәnggә atlanojan waқitta, Yoab küqlük қisimni baxlap
kelip, Ammonlarning yәrlirini wәyran kilip, andin

Rabbahni muhasirigə aldi. U qaşda Dawut Yerusalemda turuwatatti. Yoab Rabbahşa hujum kılıp xəhərni wəyran kılıp taxlıdı. **2** Dawut ularning padixahining bexidin tajni eliwidi (altunining eşirliki bir talant qıkti, uningşa yaqutlar konduruloşanidi), kixilər bu tajni Dawutning bexişa kiydürüp kşydi. Dawut xəhərdin yənə nuroşun jəng şəniymətlirini elip kətti. **3** U yənə xəhərdiki həlkni elip qıkip hərə, jotu wə palta bilən ixləxkə saldı; Dawut Ammonning həkaysi xəhərliridiki həklərnimu xundak ixlətti; andin Dawut kəpqilik bilən Yerusalemoşa kşytti. **4** Xu wəkədin keyin [Israillar] Gəzərdə Filistiyələr bilən sokuxti; u qaşda Huxatlık Sibbikay Rəfayıylardin bolşan Sıppay isimlik birini ɵltürüwətti, Filistiyələr tiz pükti. **5** Keyinqə [Israillar] bilən Filistiyələr yənə sokuxti; Yairning oşli Əlhanən Gatlık Goliyatning inisi Lahmini ɵltürdi; bu adəmnıng nəyşisining dəstisi bapkarıng okıdək tom idi. **6** Keyinki waqıtlarda Gatta yənə sokux boldi; u yərdə nahayıti bəstlik bir adəm bar idi, uning kolidimu, putidimu altidin barmak bolup, jəmiy yigirmə tət barmıki bar idi; umu Rəfayıylardin idi. **7** Bu adəm Israillarni tillioşli turuwidi, Dawutning akisi Ximiyaning oşli Yonatan qıkip uni ɵltürüwətti. **8** Bular Gatlık Rafanıng əwladlıri bolup, həmmisi Dawut wə uning hizmətkarlırınıng kolidə ɵldi.

21 Xəytan Israillarşoş zərbə berix üqün, Dawutni Israillarni sanakın ɵtküzüxkə ezıkturdi. **2** Xunga Dawut Yoabka wə həlkning yolbaxılırişoş: «Silər Bəər-Xebadin Danşiqə arilap Israillarni sanakın ɵtküzüp kelip mening bilən kəruşunglar, ularning sanini biləy» dedi. **3** Lekin Yoab jawabən: —«Pərwərdigar Əz həlkini hazır məyli

қанқилик bolsun, yüz həssə axuruwətkəy. Lekin i hojam padixahim, ularning həmmisi özüngning hizmitingdə turuwatқанlar əməsmu? Hojam bu ixni zadi nemə dəp tələp қилidu? Hojam Israilni nemixқа gunahқа muptila қилidila?» — dedi. **4** Lekin padixahning səzi Yoabning səzini besip қuxti; xunga Yoab қikip pütün Israil zeminini arilap Yerusalemoја қaytip кəldi. **5** Yoab sanaktin өtküzүlgən həlkning sanini Dawutқа məlum қildi; pütün Israilda қolida қилиқ kətүreləydiоған adəmlər bir milyon bir yüz ming; Yəhudalardin қolida қилиқ kətүreləydiоған adəmlər tət yüz yətmix ming bolup қikti. **6** Birақ Lawiyar bilən Binyaminlarla sanаққа kirmidi; qünki padixahning bu buyruқi Yoabning nəziridə yirginqlik idi. **7** Huda bu ixni yaman kərgəqқа, Israilaroја zərbə bərdi. **8** Dawut Hudaоја: «Mən bu ixni қilip qong gunah өtküzүptimən; əmdi mənki қulungning bu қəbihlikini kəqürүxingni tiləymən, qünki mən tolimu əhmikənə ix қiptimən» — dedi. **9** Pərwərdigar Dawutning aldin kərgүqisi bolоған Gadқа: **10** Sən berip Dawutқа eytip: «Pərwərdigar mundақ dəyduki, Mən sanga үq bala-қazani aldingda қoyimən; xuningdin birini talliwal, Mən xuni bexinglarоја қuxүrimən» degin, — dedi. **11** Xuning bilən Gad Dawutning yenioја kelip: «Pərwərdigar mundақ dəydu: **12** «Qeni tallioјin: Ya үq yil aқarқilikta қelixtin, ya үq ay dүxmənlərnin aldidin keqip, yawliring təripidin қоoқlap қiliqlinixidin wə yaki үq күn Pərwərdigarning қiliqining uruxi — yəni waba kesilining zeminda tərқilixi, Pərwərdigarning Pərixtisining Israilning pütün qegrisini harab қilixidin birini tallioјin». Əmdi oylinip kər, bir

nemə degin; mən meni əwətküqigə nemə dəp jawap berəy?» dedi. **13** Dawut Gadqa: «Mən bək kəttik tənglikdə qaldim; əmdi Pərwərdigarning qolıqə qüxəy dəymən, qünki U tolimu xəpkətliktur. Pəkət insanlarning qolıqə qüxmisəm, dəymən» dedi. **14** Xu səwəblik Pərwərdigar Israiloqə waba tarkətti; Israillardin yətmix ming adəm əldi. **15** Huda Yerusalemni wəyran kəlip taxlax üqün bir Pərixtni əwətti; u wəyran kəliwatqanda, Pərwərdigar əhwalni kərüp əzi qüxürgən bu bala-qazadin puxayman kəlip qəldi-də, wəyran kəloquqi Pərixtigə: «Bəs! Əmdi qəlungni tart!» dedi. U qəoqda Pərwərdigarning Pərixtni Yəbusiy Ornanning haminiqə yenida turətti. **16** Dawut bəxini kətürüp, Pərwərdigarning Pərixtni asman bilən yərninq ariləqida, kəlidiki oqiləptin suqurəqan kəliqini Yerusaleməqə təngləp turəqanlikini kərdi. Dawut bilən əksəqəllarning həmmisi bəz rəhtkə orəloqan qəlda yərgə düm yikəldi. **17** Dawut Hudaqə: «Həlkning sanini elip qikixni buyruqquqi mən əməsmu? Gunəh kəlip bu rəzillik ətküzgüqi məndurmən; bu bir pada qəylar bolsa, zadi nemə kəldi? Ah, Pərwərdigar Hudaqim, qəlung Əz həlkinqgə əməs, bəlkə mənə wə məninq jəmətimgə qüxkəy, wəbani Əz həlkinqning üstigə qüxürmigəysən!» dedi. **18** Pərwərdigarning Pərixtni Gadqa: Sən bərip Dawutqə eytkin, u Yəbusiy Ornanning haminiqə qikip Pərwərdigarəqə bir qurbəngəh salsun, dewidi, **19** Dawut Gadning Pərwərdigarning namida eytkini boyiqə xu yərgə qikti. **20** U qəoqda Ornan buqəday təpiwatətti; Ornan burulup Pərixtni kərüp, əzi tət oqlı bilən məküwaləqanidi. **21** Dawut Ornanning yeniqə kəlgəndə,

u bexini k t r p Dawutni k r p, hamandin qikip k ldi-də, bexini y rg  təgküdək egip Dawutka təzim kildi. **22** Dawut Ornano a: «H lk iqid  taralo an wabani tosup k lix  q n, muxu hamanni w  ətrapidiki y rni mangan setip b rs ng, bu y rd  P rw rdigar a atap bir  urbangah salay dəymən. Sən tolu  ba a  oyup bu yeringni mangan setip b rs ng» dedi. **23** — Alsila, o jam padixahimning  and k  ilo usi k ls  xundək  ilo ay;  arisila,  urbanlik  ilix a kalilarni ber y, haman tepido an tirnilarni otun  ilip  alisila, buo dayni ax h diy sig  ixl tsil ; bularning h mmisini mən əzlidirigə tuttum, dedi Ornan Dawutka. **24** «Yak», — dedi Dawut Ornano a, — « and kla bolmisun mən tolu  ba asi boyiq  setiwalm n;  unki mən seningkini eliwelip P rw rdigar a atisam bolmaydu, bədəl təliməy  oyd rm   urbanlikni h rgiz sunmaym n». **25** Xuning bilən Dawut alt  yüz x k l altunni  lq p Ornano a berip u y rni setiwaldi. **26** Dawut u y rg  P rw rdigar a atap bir  urbangah saldi w   oyd rm   urbanlik w  in k k  urbanliki sunup, P rw rdigar a nida kildi; P rw rdigar uning tiligini  obul k r p, jawab n asmandin  oyd rm   urbanlik  urbangah o a ot   x rdi. **27** P rw rdigar P rixtisini buyruwidi, U  iliqini  aytidin o ilipio a saldi. **28** U qao da, Dawut P rw rdigarning Y busiylardin bolo an Ornanning haminida uning tiligig  jawab bərgənlikini k r p, xu y rd   urbanlik sunux a baxlidi. **29** U qao da, Musa qold  yasat an P rw rdigarning qediri w   oyd rm   urbanlik  urbangah  Gibeonning egizlikidə idi; **30** lekin Dawut P rw rdigarning Pərixtisining  iliqidin

qorkup, u yarning aldioqa berip Hudadin yol soraxqa jür'ət qilalmaytti.

22 Xunga Dawut: «Mana bu Pərwərdigar Hudaning öyi bolidioqan jay, mana bu Israil üqün keydürmə qurbanliq sunidioqan qurbangah bolidu» — dedi. **2** Dawut Pərwərdigarning öyini saldurux üqün Israil zeminidiki yat əldikilərnı yioixni buyrudi həm taxlarnı oyuxqa taxqılarnı təyinlidi. **3** Ixik-dərwazilaroqa ixlitixkə mik wə girə-baldak yasax üqün nuroqun təmür təyyarlidi; yənə nuroqun mis təyyarlidiki, uning eoirlikini tarazilap bolmaytti; **4** u yənə san-sanaksiz kedir yaşıqi təyyarlidi, qünki Zidonluqlar bilən Turluqlar Dawutqa nuroqun kedir yaşıqi yətküzüp bərgənidi. **5** Dawut kənglidə: «Oqlum Sulayman tehi yax, bir yumran kəqət halas, Pərwərdigaroqa selinidioqan öy nahayıti bəhəywət wə katta boluxı, xan-xəhriti barliq yurtlaroqa yeyilixi kerək; xuning bilən bu öygə ketidioqan materiyallarnı hazirlap koyuxum kerək» dəp oylidi. Xunga Dawut əlüxtin ilgiri nuroqun materiyal hazirlap koydi. **6** Dawut oqli Sulaymannı kiqkirip uningoqa Israilning Hudasi boləqan Pərwərdigaroqa öy selixni tapilidi. **7** Dawut Sulaymanoqa mundak dedi: «I oqlum, mən əslidə Pərwərdigar Hodayimning namioqa atap bir öy selixni oylioqan, **8** lekin Pərwərdigarning manga: «Sən nuroqun adəmning kənini təktüng, nuroqun qong jənglərnı qilding; sening Mening namimoqa atap öy selixingə bolmaydu, qünki sən Mening aldimda nuroqun adəmning kənini yərgə təktüng. **9** Kara, seningdin bir oqlul tərülidu; u aram-tinqliq adimi bolidu, Mən uni hər tərəptiki düxmənliridin aram tapkuzimən; uning

ismi dərwəkə Sulayman atilidu, u təhttiki künliridə Mən
Israiloşa aram-tinqlik wə asayixlik ata qilimən. **10** U
Mening namimoşa atap öy salidu; u Manga oşul bolidu,
Mən uningoşa ata bolimən; Mən uning Israil üstidiki
padixahlik təhtini mənggü məzmut qilimən» degən söz-
kalami manga yətti. **11** I oşlum, əmdi Pərwərdigar sening
bilən billə boləşay! Xuning bilən yolung rawan bolup,
Uning sening toşruluk bərgən wədisi boyiqə Pərwərdigar
Hudayingning öyini salisən. **12** Pərwərdigar sanga pəm wə
əkil bərgəy wə Israilni idarə qilixka kərsətmə bərgəy, seni
Pərwərdigar Hudayingning mukəddəs qanunioşa əməl
qilidioşan qiloşay. **13** Xu waqitta, Pərwərdigar Israillar
üqün Musoşa tapxuroşan bəlgilimə-həkümlərgə əməl
qilsang, yolung rawan bolidu. Kəysər, batur bol! Qorkma,
həduqupmu kətmə. **14** Kara, mən Pərwərdigarning öyi
üqün japa-müxəkkətlirim arkilik yüz ming talant altun,
ming ming talant kümüx wə intayin kəp, san-sanəksiz
mis, təmür təyyarlidim; yənə yaşaş wə tax təyyarlidim;
buningoşa yənə sən qoxsang bolidu. **15** Buningdin
baxka seningdə yənə tax kəsküqi, tamqi, yaşaşqi həm
hərhil hizmətlərni qilalaydioşan nuroşun ustilar bar; **16**
altun-kümüx, mis, təmür bolsa san-sanəksiz; sən ixka
tutuxuxka ornungdin tur, Pərwərdigarim sening bilən
billə boləşay!» **17** Dawut yənə Israildiki əməldarlaroşa oşli
Sulaymanoşa yardım berixni tapilap: **18** «Hudayinglar
boləşan Pərwərdigar silər bilən billə əməsmu? Hər
ətrapinglarda silərgə tinq-aramlik bərgən əməsmu?
Qünki U bu zemindiki aşalini qolumoşa tapxurdi; zemin
Pərwərdigarning aldida wə həlqining aldida tizginləndi.

19 Əmdi silər pütün kəlbənglar, pütün jeninglar bilən kət'iy niyətkə kelip, Hudayinglar boləjan Pərwərdigarni izlənglar; Pərwərdigarning əhdə sanduqini wə Hudaning mukəddəshanisidiki қақа-əswablrini Uning namioqa atap selinojan əyigə apirip қoyux üqün, Pərwərdigar Hudaning mukəddəshanisini selixқа ornunglardin қopunglar!» dedi.

23 Dawut қerip күnliri toxay дəp қалоqanda, ооли Sulaymanni Israil üstigə padixaһ қилиp tiklidi. **2** Dawut Israildiki əmədlarlarni, kaһinlarni wə Lawiyarlarni yioqdi. **3** Lawiyarlardin ottuz yaxtin axқanlarning һəmmisi sanaқtin өtküzüldi; tizimlanoqini boyiqə, ulardin ərlər jəmiy ottuz səkkiz ming kixi idi. **4** Dawut: «Bularning iqidə yigirmə tət ming kixi Pərwərdigarning əyini baxқurux hizmitigə, altə ming kixi əməldar wə sotqilikқа, **5** tət ming kixi dərwaziwənlikkə wə yənə tət ming kixi mən yasiojan sazlar bilən Pərwərdigarоја һəmdusana оқux ixioqa қoyulsun» — dedi. **6** Dawut ularni Lawiyning ооли Gərxon, Kohat wə Mərari jəmətliri boyiqə guruppilarоја bəldi: — **7** Gərxoniylardin Ladan bilən Ximəy bar idi; **8** Ladanning ооли: tunji ооли Yəһiyəl, yənə Zitam bilən Yoeldin ibarət üq kixi idi; **9** Ximəyning ооlidin Xelomit, Һaziyəl wə Һarandin ibarət üq kixi idi; yukirikilar Ladanning jəmət baxliqliri idi. **10** Ximəyning ооulliri Jaһat, Zina, Yəux wə Beriyah, bu tətəylənniing һəmmisi Ximəyning ооли idi. **11** Jaһat tunji ооul, Ziza ikkinqi ооul idi; Yəux bilən Beriyahning əwladliri kəp bolmioqaққа, bir [jəmət guruppisi] dəp һesablanоjan. **12** Kohatning ооulliri Amram, Izһar, Һəbron wə Uzziyəldin ibarət tət kixi

idi. **13** Amramning oqli Hārun bilən Musa idi. Hārun bilən uning əwladliri əng muqəddəs buyumlarni paklax, Pərwərdigarning aldidā mənggügə [qurbanliklarni] sunux, uning hizmitini qilix, mənggü uning namidin bəht tiləp dua berixkə ayriloqanidi. **14** Hudaning adimi Musaoqa kəlsək, uning əwladliri Lawiy kəbilisidin dəp həsəblinip pütülgən. **15** Musaning oqli Gərxom bilən Əliezər idi. **16** Gərxomning oqulliridin Xəbuyəl qong oqli idi. **17** Əliezərning oqli Rəhəbiya idi; Əliezərning baxkə oqli bolmioqan, lekin Rəhəbiyaning oqulliri nahayiti kəp idi. **18** Izharning tunji oqli Xelomit idi. **19** Həbronning oqulliri: tunji oqli Yeriya, ikkinji oqli Amariya, üqinqi oqli Yahəziyə, tətinqi oqli Jəkamiyam idi. **20** Uzziyəlning oqulliri: tunji oqli Mikah, ikkinji oqli Yixiya idi. **21** Mərarining oqli Mahli bilən Muxi idi; Mahlining oqli Əliazar bilən Kix idi. **22** Əliazar əlgəndə oqli yok, qizlirila bar idi; ularning tuoqanliri, yəni Kixning oqulliri u qizlarni əmrigə aldi. **23** Muxining Mahli, Edər wə Yərəmot degən üqlə oqli bar idi. **24** Yüqirikilarning həmmisi Lawiyning əwladliri bolup, jəmətliri boyiqə, yəni jəmət baxliri boyiqə yigirmə yaxtin axkən ərkəklər royhətkə elinoqan; ular Pərwərdigarning əyidiki wəzipilərnə ətəxkə ismiliri boyiqə tizimlanoqanidi. **25** Qünki Dawut: «Israilning Hudasi Pərwərdigar Əz həlkigə aram berip, Əzi mənggü Yerusalemda makan qilidu; **26** xuning bilən Lawiylarning muqəddəs qedirni wə uning iqidiki hərəkəysi qaqa-əswablarni kətürüp yürüxning həjiti yok» degənidi. **27** Xunga Dawutning jan üzüx aldidiki wəsiyiti boyiqə, Lawiylarning yigirmə

yaxtin yukirilirining həmmisi sanaktin ötküzülgənidi.

28 Ularning wəzipisi bolsa Hərarning əwladlirining yenida turup, Pərwərdigarning öyining ixlirini kiliş idi; ular hōyla-aramlarni baxqurux, barliq muqəddəs buyumlarni pakiz tutux, kişisi, Pərwərdigarning öyining hizmət wəzipilirini bejirixkə məs'ul idi; **29** yənə «tiziloqan təkdin nan», ax hədiyə unliri, petir kōturmaqlar, kəzan nanliri wə mayliq nanlarōqə, xundaqla hərhil əlqəx əswablirioqə məs'ul idi; **30** ular yənə hərküni ətigəndə ərə turup Pərwərdigarōqə təxəkkür eytip həmdusana oquytti, hərküni kəqlikimu xundaq kilişti. **31** Yənə xabat küni, hər yeni ayda, xuningdək bekitilgən həyt-bayramlarda sunulidiloqan barliq kəydürmə kurbanliklarōqə məs'ul idi. Əzlidirigə karitiloqan bəlğilimə boyiqə, ular daim Pərwərdigarning aldioqə bekitilgən sani wə nəwiti bilən hizməttə turatti. **32** Ular jamaət qedirini həm muqəddəs jayni baqatti, xundaqla əzlidirining Pərwərdigarning əyidiki hizməttə boluwatqan kərindaxliri, yəni Hərarning əwladlirioqə karaytti.

24 Hərən əwladlirining nəwətiqilikkə bəlünüxi təwəndikiqə: Hərarning oqlı Nadab, Abihu, Əliazar wə Itamar. **2** Nadab bilən Abihu atisidin burun əlöp kətkən həm pərzənt kərmigənidi; xunga Əliazar bilən Itamar kaşinlikni tutatti. **3** Dawut wə Əliazarning əwladliridin Zadok wə Itamarning əwladliridin Ahimələk ularning kərindaxlirini guruppilarōqə bəlöp, wəzipisi boyiqə ixka kōydi; **4** Əliazarning əwladliridin jəmət bexi bolōqanlar Itamarning əwladliridin jəmət bexi bolōqanlardin kəp ikənlikini bilip, ularni xuningōqə asasən ayrip nəwət-

guruppilaroşa beldi. Əliazarning əwladliridin jəmət bexi bololanlar on altə kixi idi, Itamarning əwladliridin jəmət bexi bololanlar səkkiz kixi idi; **5** ular qək taxlax yoli bilən təngxəp nəwət-guruppilaroşa bəlündi. Xundak kılıp mukəddəshanidiki ixlaroşa məs'ul bololanlar wə Hudaning aldidiki ixlaroşa məs'ul bololanlar həm Əliazarning əwladliridinmu həm Itamarning əwladliridinmu boldi. **6** Lawiy Nətanəlning oşli Xemaya katip bolsa padixah, əməldarlar, kaşin Zadok, Abiyatarning oşli Ahimələk, xundakla kaşinlarning wə Lawiyarning jəmət baxlikliri aldidə ularning ismini pütüp koydi. Əliazarning əwladliri iqidin bir jəmət tallandi, andin Itamarning əwladliri iqidinmu bir jəmət tallandi. **7** Birinqi qək Yəhoyaribka, ikkinqi qək Yədayaşa, **8** üçinqi qək Hərimoşa, tətinqi qək Seorimoşa, **9** bəxinqi qək Malkiyasha, altinqi qək Miyaminoşa, **10** yəttinqi qək Həkkozşa, səkkizinqi qək Abiyasha, **11** tokkuzinqi qək Yəxuaşa, oninqi qək Xekaniyasha, **12** on birinqi qək Əliyaxibka, on ikkinqi qək Yakimoşa, **13** on üçinqi qək Huppaşa, on tətinqi qək Yəxəbiabka, **14** on bəxinqi qək Bilgahka, on altinqi qək Immərgə, **15** on yəttinqi qək Həziroşa, on səkkizinqi qək Həppizəzgə, **16** on tokkuzinqi qək Pitahiyasha, yigirminqi qək Yəhəzkəlgə, **17** yigirmə birinqi qək Yəqinoşa, yigirmə ikkinqi qək Gamuloşa, **18** yigirmə üçinqi qək Delayasha, yigirmə tətinqi qək Maaziyaşa qikti. **19** Mana bu ularning hizmət tərtpi; bu Israilning Hudasi Pərwərdigar ularning atisi Hərunning wastisi bilən buyruşan nizam boyiqə, Pərwərdigarning öyigə kirix nəwiti idi. **20** Lawiyning qaloşan əwladliri munular: Amramning əwladliridin

Xubayəl; Xubayəlning əwladliri iqidə Yəhdeya bar idi. **21** Rəhəbiyaqə kəlsək, uning oqulliri, jümlidin tunji oqli Yixiya bar idi. **22** Izharning oqulliri iqidə Xelomot; Xelomotning oqulliri iqidə Jahat bar idi. **23** Həbronning oqulliri: tunji oqli Yəriya, ikkinqisi Amariya, üqinqisi Yahəziyə, tətinqisi Jəkamiyam idi. **24** Uzziyəning oqulliri: Mikah; Mikahning oqulliridin Xamir bar idi. **25** Mikahning inisi Isxiya idi; Yisxiyaning oqulliri iqidə Zəkəriya bar idi. **26** Mərarining oqulliri: Maḥli wə Muxi; Yaaziyaning oqli Beno idi. **27** Mərarining oqli Yaaziyaadin boləan əwladliri Beno, Xoḥam, Zakkur wə Ibri bar idi. **28** Maḥlining oqli Əliazar idi; Əliazarning oqli yok idi. **29** Kixkə kəlsək, uning oqulliri iqidə Yərəhmiyəl bar idi. **30** Muxining oqulliri Maḥli, Edər wə Yərimot idi. Yukirikilarning həmmisi Lawiyning əwladliri bolup, jəmətliri boyiqə pütülgənidi. **31** Ularmu ularning kerindaxliri Hərunning əwladliriqə ohxax, Dawut padixah, Zadok, Ahimələk wə xuningdək kahinlar wə Lawiylarning jəmət baxliklirining aldida qək tartti; hərqaysi jəmət baxliri wə ularning tuoqanliridin əng kiquklirimu ohxaxla qək tartti.

25 Dawut bilən qoxunning sərdarliri Asaf, Həman wə Yədutunlarning oqulliriqimu wəzipə yükləp, ularni qiltar, təmbur wə jang-janglar qelip, bexarət berix hizmitigə koydi. Ulardin wəzipigə koyuloqanlarning sani təwəndikiqə: **2** Asafning oqulliridin Zakkur, Yüsüp, Nitaniya wə Axarilah bar idi; Asafning oqullirining həmmisi Asafning kərsətmisigə qaraytti; Asaf padixahning kərsətmisi boyiqə bexarət berip səzləytti. **3** Yədutunoqə

kəlgəndə, uning Gədaliya, Zeri, Yəxaya, Ximəy, Haxabiya wə Mattitiah degən altə oqlı bolup, atisi Yədutunning kərsətmisigə qaraytti. Yədutun Pərwərdigarə təxəkkür eytip mədhıyə okux üqün qiltar qelip bexarət berətti. **4** Həmannıng bolsa, uning Bukkiya, Mattaniya, Uzziyə, Xəbuyəl, Yərimot, Hənanıya, Hənani, Əliyata, Giddalti wə Romamti-Ezər, Yoxbıkaxa, Malloti, Hətir wə Mahaziot degən oqulliri bar idi. **5** Bularning həmmisi Həmannıng oqulliri bolup, Hudaəqa boləjan mədhıyisini yangritix üqün qoyuləjan (Həman bolsa padixahqə Hudaning səz-kalamini yətküzidəjan əldin kərgüqi idi); Huda Həmanəqa on tət oqlul, üq kız ata kıləjanidi. **6** Bularning həmmisi atilirining baxlamqılıkida bolup, Pərwərdigarning əyidə nəəqmə-nawa kılıx üqün, jang-jang, təmbur wə qiltar qelip Hudaning əyidiki wəzıpisini ətəytti. Asaf, Yədutun wə Həman [bu ixlarda] padixahning kərsətmisigə qaraytti. **7** Ular wə ularning kərindaxlirining sani jəmiy ikki yüz səksən səkkiz idi (ular həmmisi Pərwərdigarnı mədhıyiləx nəəqmə-nawalıkida əlahidə tərbiyə kərgən, küy eytixqə usta idi). **8** Bular qong-kıqıqigə, ustaz-xagirtlikəqa kərimay həmmisi birdək qək tartip guruppılarəqa bəlungənidi. **9** Birinqi qək Asafning oqlı Yüsüpkə, ikkinqi qək Gədaliyaəqa qıkti; u, uning iniliri wə oqulliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **10** üqinqi qək Zakkurəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **11** tətinqi qək Izriəqa qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **12** bəxinqi qək Nətaniyaəqa qıkti; u uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **13** altinqi qək Bukkiyaəqa qıkti; u,

uning oʻqulliri wə iniliri bolup on ikki kixi idi; **14** yəttinqi qək Yəxarilahka qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **15** səkkizinqi qək Yəxayaəqa qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **16** tokkuzinqi qək Mattaniyaəqa qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **17** oninqi qək Ximəygə qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **18** on birinqi qək Azarəlgə qikti; u wə uning oʻqulliri, iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **19** on ikkinqi qək Həsabiyaəqa qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **20** on üqinqi qək Xubayəlgə qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **21** on tətinqi qək Mattitiyahka qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **22** on bəxinqi qək Yərimotka qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **23** on altinqi qək Hənanियाəqa qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **24** on yəttinqi qək Yoxbikaxəqa qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **25** on səkkizinqi qək Hənanioqa qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **26** on tokkuzinqi qək Mallotioqa qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **27** yigirminqi qək Əliyataəqa qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **28** yigirmə birinqi qək Hotiroqa qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **29** yigirmə ikkinqi qək Giddaltioqa qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **30** yigirmə üqinqi qək Mahaziotka qikti; u, uning oʻqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi; **31** yigirmə tətinqi

qak Romamti-Ezərgə qıkti; u, uning oqulliri wə iniliri bolup jəmiy on ikki kixi idi.

26 Dərwaziwənlərnin guruppilinixi təwəndikidək boldi: Korah jəmətidikilərdin Asafning əwladliri iqidə Korəning oqli Məxələmiya bar idi. **2** Məxələmiyaning birnəqqə oqli bolup, tunjisi Zəkəriya, ikkinqisi Yədiyayəl, üqinqisi Zəbadiya, tətinqisi Yatniyə, **3** bəxinqisi Elam, altinqisi Yəhoəhanan, yəttinqisi Əlyoyinay idi. **4** Obəd-Edomning oqulliri: tunji oqli Xemaya, ikkinqisi Yəhozabad, üqinqisi Yoah, tətinqisi Sakar, bəxinqisi Nətanəl, **5** altinqisi Ammiyə, yəttinqisi Issakar, səkkizinqisi Peultay; dərwəkə Huda Obəd-Edomə bəht-saadət ata kıləjanidi. **6** Uning oqli Xemayamu birnəqqə oqul pərzənt kərgən bolup, həmmisi ata jəməti iqidə yolbaxqi idi, qünki ular batur əzimətlər idi. **7** Xemayaning oqulliri: Otni, Refayəl, Obəd wə Əlzabad idi. Əlzabadning iniliri Elihu bilən Səmakeyaning ikkisi batur idi. **8** Bularning həmmisi Obəd-Edomning əwladliri bolup, ular wə ularning oqulliri, kərindaxlirininin həmmisi [Hudaning] hizmitidə kolidin ix kelidəjan adəmlər idi. Obəd-Edomning əwladi jəmiy atmix ikki adəm idi. **9** Məxələmiyaning oqulliri wə kərindaxliri bar idi; həmmisi batur bolup, jəmiy on səkkiz adəm idi. **10** Mərarining əwladi boləjan Hosahning birnəqqə oqli bar idi, qong oqli Ximri (Ximri əslidə tunji oqul bolmisimu, atisi uni qong oqul kılıp tikligən), **11** ikkinqi oqli Hılkiya, üqinqisi Təbaliya, tətinqisi Zəkəriya idi. Hosahning oqulliri wə kərindaxliri jəmiy bolup on üq adəm idi. **12** Yukirikilarning həmmisi jəmət baxliri boyiqə dərwaziwənlərnin guruppilarə bəlünüxi idi; ularning

həmmisigə kerindaxliri bilən billə Pərwərdigarning
əyidiki hizmət wəzipisi tapxuruloqanidi. **13** Ular, məyli
qong bolsun yaki kiqik bolsun, əz jəməti boyiqə qək
tartip hər bir dər wazioğa bəlgiləndi. **14** Xərkiy dər wazida
dər waziwənlik kilixka qək qikqini Xələmiya boldi; andin
ular uning oqlı Zəkəriya (akilanə məslihətqi idi) üqün qək
tartti; uningə qə ximaliy dər wazining dər waziwənlik qeki
qikti. **15** Jənubiy dər wazining qeki Obəd-Edomoğa qikti.
Uning oqulliri ambar-həzinilərgə məs'ul boldi. **16** Xuppim
bilən Hosahka oqərbiy dər wazining wə xuningdək dawan
yolidiki Xalləkət dər wazisining qeki qikti; dər waziwənlər
yandixip turatti. **17** Xərkiy dər wazioğa hər küni altə Lawiy
dər waziwən məs'ul idi; ximaliy dər wazioğa hər küni tət
adəm, jənubiy dər wazioğa hər küni tət adəm məs'ul idi;
ambar-həzinilərlərinin hər birigə ikki adəm bir guruppa
bolup qaraytti. **18** Oqərb tərəptiki dəhlizning aldidiki
yolda tət kixi, dəhlizning əzidə ikki kixi pasibanlik qilatti.
19 Yoquridiki kixilər dər waziwənlərlərinin guruppilinixi
bolup, Korahning wə Mərarining əwladliridin idi.
20 Ularning [baxka] Lawiy kerindaxliridin Hudaning
əyidiki həzinilərləni wə mukəddəs dəp beoqixlanə qan
buyumlar həzinişini baxquruxka Ahiyah qoyuldi. **21**
Gərxon jəmətidiki Ladanning əwladliridin, Gərxoniy
Ladan jəmətigə yobaxqi bolə qini: Jəhiyəli idi; **22**
Jəhiyəlinin oqulliri Zetam bilən uning inisi Yoel idi;
ular Pərwərdigarning əyidiki həzinilərgə məs'ul idi. **23**
Amram jəməti, Izhar jəməti, Həbron jəməti wə Uzziyə
jəmətidikilərləmu [wəzipigə qoyuldi]: **24** Musaning nəwrisi,
Gərxomning oqlı Xibuəl bax həziniqi boldi. **25** Uning

Əliezərdin boloqan qerindaxliri: Əliezərning oqlı Rəhəbiya, Rəhəbiyaning oqlı Yəxaya, Yəxayaning oqlı Yoram, Yoramning oqlı Zikri, Zikrining oqlı Xelomit idi. **26** Muxu Xelomit bilən uning qerindaxliri muqəddəs dəp beoqlxlanoqan buyumlar saqlinidioqan barliq həzinilərnı baxquratti; bu buyumlarnı əslidə Dawut padixah, jəmət baxliqliri, mingbexilar, yüzbexilar wə qoxun sərdarliri beoqlxlioqanidi. **27** Ular jənggəhlarda bulang-talang qilip kəlgən mal-mülüklərdin wə oljidin Pərwərdigarning əyini puhta qilixqə beoqlxlioqanidi. **28** [Bularning iqidimu] aldin kərgüqi Samuil, Kixning oqlı Saul, Nərning oqlı Abnər wə Zəruiyaning oqlı Yoablar muqəddəs dəp ayrioqan nərsilər bar idi; barliq muqəddəs dəp ayrioqan nərsilərnı Xelomit bilən uning qerindaxliri baxquratti. **29** Izhar jəmətidin Kenaniya wə uning oqulliri [muqəddəs əyning] sirtida Israilda mənəpdar wə sotqılar qilip qoyuldi. **30** Həbron jəmətidin Həxabiya wə uning qerindaxliri, həmmisi batur bolup, İordan dəryasining oqərbiy tərpidə Israilda mənəp tutup, Pərwərdigarning hizmitigə wə padixahning ixlirioqə məs'ul boluxqə qoyuloqan. Ular jəmiy birming yəttə yüz kixi idi. **31** Həbron jəməti iqidə, jəmətning nəəbnamisi boyiqə Yəriya jəmət bexi idi. Dawutning səltənitining qirikinqi yili [nəəbnamilərnı] təqxürüx arqilik Gileadning Yaazər degən yeridə bu jəməttinmu batur əzimətlər tepildi. **32** Yəriyaning qerindaxliridin yənə jəmiy bolup ikki ming yəttə yüz kixi bar idi; ularning həmmisi batur bolup, xu jəmət baxliri idi; padixah Dawut ularnı Rubən kəbilisi, Gad kəbilisi wə Manassəh yerim

qabilisidiki Hudaoqa wə padixahning hizmitigə dair barliq
ixlarni baxquruxqa qoydi.

27 Təwəndikilər Israillar iqidə padixahning hizmitidə
hərbiy qisimlaroqa mäs'ul boləjan hərqaysi jəmət baxliri,
mingbexi, yüzbexi wə barliq mənsəpdarlar idi. Ular
saniəqa qarap qisimlaroqa bəlungənidi. Ular hər yili
ay boyiqə nəwətlixip turatti, hər qisimda yigirmə tət
ming adəm bar idi. **2** Birinqi aydiki birinqi nəwətqi
qoxunoqa Zabdiyəlning oqli Yaxobiam mäs'ul boləjan,
uning axu qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **3**
U Pəraz əwladliridin bolup, birinqi aydiki axu qoxun
qismining sərdaririni baxquratti. **4** Ikkinqi aydiki nəwətqi
qoxunoqa mäs'ul kixi Ahoqluk Doday bolup, uning
qoxunining orunbasar sərdari Miklot bar idi; bu qisimda
yigirmə tət ming adəm bar idi. **5** Üqinqi aydiki üqinqi
nəwətqi qoxunning sərdari kahin Yəhoqadaning oqli
Binaya idi; u uning axu qoxunioqa bax bolup, uningda
yigirmə tət ming adəm bar idi. **6** Bu Binaya «ottuz
palwan»ning biri bolup, axu ottuz adəmni baxquratti;
uning qismida yənə uning oqli Ammizabad bar idi.
7 Tətinqi aydiki tətinqi nəwətqi qoxunning sərdari
Yoabning inisi Asahəl idi; uningdin keyin oqli Zəbadiya
uning ornini basti. Uning qismida yigirmə tət ming adəm
bar idi. **8** Bəxinqi aydiki bəxinqi nəwətqi qoxunning
sərdari Izrahliq Xamhut idi, uning qismida yigirmə tət
ming adəm bar idi. **9** Altinqi aydiki altinqi nəwətqi
qoxunning sərdari Təkoalik Ikkəxning oqli Ira idi, uning
qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **10** Yəttinqi aydiki
yəttinqi nəwətqi qoxunning sərdari Əfraim əwladliri

iqidiki Pilonluk Hələz bolup, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **11** Səkkizinqi aydiki səkkizinqi nəwətqi qoxunning sərdari Zərah jəmätidiki Huxatlik Sibbikay bolup, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **12** Tokkuzinqi aydiki tokkuzinqi nəwətqi qoxunning sərdari Binyamin kəbilisidiki Anatotluk Abiazər bolup, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **13** Oninqi aydiki oninqi nəwətqi qoxunning sərdari Zərah jəmätidiki Nitofatlik Maħaray bolup, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **14** On birinqi aydiki on birinqi nəwətqi qoxunning sərdari Əfraim kəbilisidiki Piratonluk Binaya bolup, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **15** On ikkinqi aydiki on ikkinqi nəwətqi qoxunning sərdari Otniyəl jəmätidiki Nitofatlik Həlday bolup, uning qismida yigirmə tət ming adəm bar idi. **16** Israilning hərқaysi kəbilirini idarə kilip kəlgənlər təwəndikilər: Rubəniylar üqün Zikrining oqlı Əliezər kəbilə baxliki idi; Ximeoniylar üqün kəbilə baxliki Maakaħning oqlı Xəfatiya; **17** Lawiy kəbilisi üqün Kəmuəlning oqlı Həsabiya kəbilə baxliki idi; Həruniylar üqün jəmət bexi Zadok; **18** Yəhuda kəbilisi üqün Dawutning akisi Elihu kəbilə baxliki idi; Issakariylar üqün Mikailning oqlı Omri kəbilə baxliki idi; **19** Zəbuluniylar üqün Obadiyaning oqlı Yixmaya kəbilə baxliki idi; Naftali kəbilisi üqün Azriyəlning oqlı Yərimot kəbilə baxliki idi; **20** Əfraimiylar üqün Azaziyaning oqlı Həxiya kəbilə baxliki idi; Manassəh yerim kəbilisi üqün Pidayaning oqlı Yoel kəbilə baxliki idi; **21** Gileadta makanlaxқан Manassəh yerim kəbilisi üqün Zəkəriyaning oqlı Iddo kəbilə baxliki idi; Binyamin

kəbilisi üçün Abnərnin oğlu Yaasiyə kəbilə baxlığı idi; **22** Dan kəbilisi üçün Yərohamning oğlu Azarəl kəbilə baxlığı idi. Yukiridikilər İsrail kəbililəri üçün kəbilə baxlığı idi. **23** Dawut İsrailar iqidə yigirmə yaxtin təwənlərni tizimlimioğan; çünki Pərwərdigar İsrailarning sanini asmandiki yultuzdək kəp kəlimən degənidi. **24** Zəruiyaning oğlu Yoab sanini elixka kirixkən, ləkin tögimigən; çünki muxu ix wəjidi [Hudaning] oğzi İsrailarning bexioğa yaqduruloğan; xu səwəbtin İsrailarning sani «Dawut padixahning yilnamiləri» degən hatirigə kirgüzülmigən. **25** Padixahning ambar-həziniləri baxkuroquqi Adiyəlnin oğlu Azmawət idi; dala, xəhər, yeza-kənt wə munarlardiki ambar-həziniləri baxkuroquqi Uzziyaning oğlu Yonatan idi. **26** Etiz-eriklarda terikqilik kəloquqiləri baxkuroquqi Kelubning oğlu Əzri idi; **27** Üzümzarlikləri baxkuroquqi Ramahlik Ximəy; üzümzarliklardiki xarab ambarlirini baxkuroquqi Xifmilik Zabdi; **28** Xəfələh tüzlənglikidiki zəytun wə üjmə dərəhlirini baxkuroquqi Gədərlik Baal-Hanan idi; may ambarlirini baxkuroquqi Yoax; **29** Xaronda bekilidioğan kala padilirini baxkuroquqi Xaronluk Sitray; jiləlardiki kala padilirini baxkuroquqi Adlayning oğlu Xafat; **30** təgiləri baxkuroquqi İsmailardin Obil; exəkləri baxkuroquqi Mironotluk Yəhdiya; **31** koy padilirini baxkuroquqi Hagarlik Yaziz idi. Bularning həmmisi Dawut padixahning mal-mülkini baxkuroquqi əmədarlar idi. **32** Dawutning taqisi Yonatan məslihətqi bolup, danixmən həm Təwrat həttatqisi idi; Həkməninin oğlu Yəhiyə padixahning oğullirinin ustazi idi. **33** Ahitofəlmə padixahning məslihətqisi idi; Arklik Huxay padixahning

jan dosti idi. **34** Ahitofəldin keyin Binayaning oqli Yəhoyada bilən Abiyatar uning ornioğa məslihətqi boldi; Yoab padixahning qoxun sərdari idi.

28 Dawut Israildiki barliq əməldarlarni, hərқaysi kəbilə baxliqliri, nəwətlixip padixahning hizmitini qilidiqan qoxun bexi, mingbexi, yüzbexi, padixah wə xahzadilərnin barliq mal-mülük, qarwa mallirini baxkuridiqan əməldarlarni, xuningdək məhrəm-oqoidarlar, palwanlar wə barliq batur jəngqilərnə Yerusalemoğa qakirtip kəldi. **2** Padixah Dawut ornidin turup mundak dedi: — I buradərlirim wə həlkim, gepimgə kulak selinglar: Kənglümdə Pərwərdigarning əhdə sanduqi üqün bir aramgah, Hudayimizning təhtipərisi bolidiqan bir əy selix arzuym bar idi həmdə uni selixқа təyyarlikmu kərip qoyqanidim. **3** Lekin Huda mangu: «Sən Mening namimoğa atap əy salsang bolmaydu, qünki Sən jəngqi, adəm öltürüp qan təkənsən» dedi. **4** Israilning Hudasi bolqan Pərwərdigar atamning pütün jəmətidin meni əbədil'əbəd Israiloğa padixah boluxқа tallidi; qünki U Yəhudani yobaxqi boluxқа talliqan; U Yəhuda jəməti iqidə atamning jəmətini talliqan, atamning oqulliri iqidə məndin razi bolup, meni pütün Israiloğa padixah qilip tikligən; **5** mening oqullirim iqidin (Pərwərdigar dər wəкə mangu kəp oqul ata qilqan) U yənə oqlum Sulaymanni Pərwərdigarning padixahliqining təhtigə olturup, Israiloğa həkümran boluxқа tallidi. **6** U mangu: «Sening oqlung Sulayman bolsa Mening əyüm wə hoylilirimni saloquqi bolidu; qünki Mən uni Əzümгə oqul boluxқа tallidim, Mənmu uningoğa ata bolimən. **7** U Mening əmr-

bəlgilimilirimgə bəgünkidək qing turup riayə qilidiqan bolsa, uning padixahlikini mənggü mustəhkəm qilimən» degənidi. **8** Xunga bəgün Pərwədigarning jamaiti pütkül Israil həlqining, xundaqla Hudayimizning aldida [xuni eytimən]: — Bu yahxi yurtqa igidarqilik qilix üqün wə kəlgüsida baliliringlaroqa mənggülük miras qilip qaldurux üqün, silər Hudayinglar Pərwədigarning barliq əmrlirini izdər tutunglar. **9** — I, sən oqlum Sulayman, atangning Hudasi bolqan Pərwədigarni bil, sap dil wə pidakarliq bilən Uning hizmitida bolqin. Qünki Pərwədigar jimi adəmnin kənglini kəzitiq turidu, barliq oy-niyətlirini pərək etidu. Sən Uni izdisəng, U Əzini sanga tapkuzidu; Uningdin tenip kətsəng, seni mənggü üzüp taxlaydu. **10** Əmdi sən kəngül qoyqin, Pərwədigar muqəddəshana qilix üqün bir əyni selixqa seni tallidi; batur bol, uni ada qill». **11** Dawut [muqəddəsgahning] dəhlizi, haniliri, həziniliri, balihaniliri, iqqi əyliri wə kafarət təhtidiki əyining layihisining həmmisini oqli Sulaymanoqa tapxurdi; **12** [Hudaning] Rohidin tapxuruwaloqini boyiqə u Pərwədigarning əyining hoyliliri, tət ətrapidiki kizik əylər, muqəddəshanidiki həzinlər, muqəddəs dəp beoqlanoqan buyumlar qoyulidiqan həzinilərnin layihilirini qaldurmay uningqa kərsətti. **13** Yənə kahinlar bilən Lawiylarning guruppilinixi, Pərwədigarning əyidiki hərhil wəzipilər, xuningdək Pərwədigarning əyigə ehtiyajliq barliq əswablar toqrisidiki bəlgilimilərnin kərsətti; **14** wə hərhil ixlaroqa kerəklik altun əswablarnin yasitixqa ketidiqan altun, hərhil ixlaroqa kerəklik kümüx əswablarnin yasitixqa ketidiqan kümüx, **15** altun

qiraqdanlarqqa, ularqqa tqwq altun qiraqlarqqa, yqni hqrbir qiraqdan wq qiraqlarqqa ketidioqan altun; kqmwx qiraqdanlarqqa, yqni hqrbir qiraqdan wq xuningqqa tqwq qiraqlar uqun ketidioqan kqmwxni tapxurup bardi. U hqrbir qiraqdanqqa ixlitix ornioqqa qarap keraklikini bardi; **16** nan tizidioqan altun xirqlarni yasitixqa, yqni hqrbir xira uqun keraklik altun bardi; kqmwx xirqlarni yasitixqa keraklik kqmwx bardi; **17** wilka-ilmaklar, tahsapiyalq wq qogunlarni yasaxqa, altun qinilar, yqni hqrhil qinini yasaxqa keraklik bolqan sap altun bardi; kqmwx qinilarni yasaxqa, yqni hqrbir qinq uqun keraklik kqmwx bardi; **18** huxbuygah yasaxqa keraklik esil altun bardi. U yqnq qanatlrini kerip Pqrwrdigarning ahdq sanduqini yepip turidioqan altun kerublar qaraydioqan [kafarqt] tqhtining nushisini tapxurup bardi. **19** «Bularning hqmmisi, Pqrwrdigar Oq qolini ustumgq koyqanda mangan kqrsatkqn barliq nusha-ændizilar bolqacaqqa, mqn yezip koydum» dedi Dawut. **20** Dawut yqnq oqli Sulaymanqqa: «Sqni batur wq jasarqtlik bol, buni ada qil; qorkma, alakzadimu bolup kqtmq; qunki Pqrwrdigar Huda, mening Hudayim sening bilqn billq bolidu; taki Pqrwrdigarning oydiki keyinki ibadqt hizmiti uqun tqyyarliq ixliri tvgigangq kqdar U sqndin hqq ayrilmaydu yaki taxlapmu koymaydu. **21** Qara, Hudaning oydiki barliq hizmitini bejiridioqan kaqinlar wq Lawiylarning guruppiliri tqyyar turidu; sening yeningda hqrhil hqnargq usta, hqrbir hizmatkq tqyyar turoqan hqnarwqnlarmu raziliq bilqn turidu; uning ustigq amqldarlar wq barliq hqlq sening amringni kqtidu» dedi.

29 Dawut pütkül jamaətkə səz kilip mundak dedi:
— Huda Əzi tallioqan oqlum Sulayman tehi yax,
bir yumran kəqət, halas, bu quruluh bolsa tolimu
qong; qünki bu mukəddəs orda insan üqün əməs,
bəlki Pərwərdigar Huda üqün yasilidu. **2** Mən
Hudayimning əyi üqün pütün küqümni qikirip, altun bilən
yasilidioqanlirioqa altun, kümüx bilən yasilidioqanlirioqa
kümüx, mis bilən yasilidioqanlirioqa mis, tēmür bilən
yasilidioqanlirioqa tēmür, yaqraq bilən yasilidioqanlirioqa
yaqraq təyyarlap koydum; yənə ak həkik, kəzlük yaqut,
rənglik tax wə hərhil esil taxlarni, yənə nahayiti
kəp mərməni yioqip koydum. **3** Mən Hudayimning
əyidin səyünidioqanlikim üqün Hudayimning əyini
selixka təyyarlioqan barlik nərsilərdin baxka, əzümning
təəllukatidin altun-kümüxlərnə Hudayimning əyigə
atidim; **4** yəni əyning tamlirini qaplax üqün Ofir
altunidin üq ming talant, sap kümüxtin yəttə ming
talant təqdim kildim; **5** altundin yasilidioqanlirioqa altun,
kümüxtin yasilidioqanlirioqa kümüx wə hünərwənlərnəning
qoli bilən hərhil yasilidioqanlirioqa kerək boləqinini
təqdim kildim. Bügün yənə kimlərnəning Pərwərdigarəqa
birnemə atioqusi bar?». **6** Xuning bilən Israil qəbililiridiki
hərkəysi jəmət baxliri, qəbilə baxlikliri, mingbexi, yüzbexi
wə padixahning ixlirioqa məs’ul boləqan oqojdarlarmu
beoixlaxka kirixti. **7** Ular Hudaning əyidiki ibadət
hizmətliri üqün bəx ming talant altun wə on ming
darik altun, on ming talant kümüx, on səkkiz ming
talant mis wə bir yüz ming talant tēmür təqdim
kildi. **8** Yaquti barlar yaqutni Pərwərdigarnəning əyining

həzinişigə, yəni Gərxoniy Yəhiyəlning kəliqə tapxurdi. **9** Halayik kixilərnin mundak əz ihtiyarlikı bilən təkdin kəliqanlikliridin huxal bolup ketixti; qünki ular qin kəlbidin Pərwərdigarə təkdin kəlixkənidi. Dawutmu alamət hux boldi. **10** Xunga Dawut pütkül jamaət aldida Pərwərdigarə təxəkkür-mədhiyə eytip mundak dedi: — «Ah Pərwərdigar, bowimiz Israilning Hudasi, Sən əbədil'əbədgiqə həmdusanaqə layikşən. **11** I Pərwərdigar, uluqluk, küq-kudrət, xan-xərəp, xanu-xəwkət wə həywət Sanga mənsuptur; asmandiki wə yərdiki bar-yəki Seningkidur; i Pərwərdigar, padixahlik Seningkidur, həmmidin üstün bolqan idarə kəliqunqışən. **12** Dələt bilən izzət Seningdinla kelidu, Sən həmmigə həkümdarsən. Küq bilən kudrət Sening kəlungda; hərkimni uluql wə kudrətlik kəlix pəkət kəlungdindur. **13** Əmdi, ah Hodayimiz, biz Sanga təxəkkür oquymiz, xan-xərəplik naminqə mədhiyə oquymiz! **14** Mana muxundak əzlükümüzdin təkdin kəlaydiqan bolqan mən kim idim, həlkim nemə idi? Qünki barlik nərsə Səndin kelidu, biz pəkət Əz kəlungdin kəlgininin Əzünggə kayturduk, halas! **15** Biz Sening aldingda yəka yurtluklar, barlik atabowilirimizə ohxax musapirmiz, halas; yər yüzidiki künlirimiz goya bir sayə, ümidsiz ətküzülidu. **16** I Hodayimiz Pərwərdigar, biz Sening naminqə atap əy selixka təyyarlap yiqən bu baylik-dunyaning həmmisi Sening kəlungdin kəlgən, əsli Seningkidur. **17** I Hodayim, xuni bilimənki, Sən insanning kəlbini sinap, durusluktin hursən bolışən; mən bolsam durus kəlbimdin bularni ihtiyarən təkdin kəldim; wə bu yərdə hazır turqan

həlkingningmu Sanga təqdim qiləjinini huxal-huramlıq bilən kərdüm. **18** I Pərwərdigar, ata-bowilirimiz boləjan İbrahim, İshak və İsrailning Hudasi, Əz həlkingning kənglidiki bundak oy-niyətni mənggü mustəhkəm qiləjaysən, kənglini Əzünggə tartkuzəjaysən! **19** Oqlum Sulaymanoja Sening əmrliring, agah-guwahlikliring və bəlgilimiliringni tutup, həmmi ada kilip, mən hazirlap qoyənlirimni ixlitip ordini yasaxka durus bir kəlb bərgəysən». **20** Dawut pütün jamaətkə: «Silər Hudayinglar boləjan Pərwərdigaroja təxəkkür-həmdusana oqup mədhıyilənglar!» dewidi, pütün jamaət ata-bowilirining Hudasi boləjan Pərwərdigaroja təxəkkür-mədhıyə oqup səjdə kildi; ular Pərwərdigar həm padixah aldida bax urdi. **21** Ətisi ular Pərwərdigaroja atap qurbanliklar və kəydürmə qurbanliklarni kəltürdi; xu küni ular ming buqa, ming qoqkar, ming qozini xarab hədiyəliri bilən koxup təqdim kildi, xundakla yənə pütün İsrail üçün nurojun qurbanliklarni təqdim kildi. **22** Ular xu küni Pərwərdigarning aldida alamət huxal bolup oqizalandi. Ular Dawutning oqli Sulaymanni ikkinqi kətim padixah tikləx murasimi ətküzdi; uni Pərwərdigarning aldida xah boluxka, Zadokni kahin boluxka məsih kildi. **23** Xuningdin keyin Sulayman Pərwərdigaroja təwə təhtkə olturup, atisi Dawutning ornioja padixah boldi və intayin rawaj tapti; pütkül İsrail həlki uningəja itaət kildi. **24** Barlik əməldarlar, palwanlar və xundakla padixah Dawutning oqullirining həmmisi Sulaymanoja bekinip boysundi. **25** Pərwərdigar Sulaymanni İsrail həlki aldida nahayiti uluəj kildi; U uningəja ata kiləjan xahanə həywət

xundak yukiriki, uningdin ilgiri etkən hərəkəndak İsrail padixahlirida heq bolup baqqan əməs. **26** Yəssəning oqlı Dawut pütün İsrailoqa xundak padixah bolqanidi. **27** Uning İsrailoqa həkümranlik qılqan waqti jəmiy kırık yil boldi; u Həbronda yəttə yil, Yerusalemda ottuz üç yil səltənət qıldı. **28** U uzun əmür, dələt-baylıq wə izzət-hərət kərüp, heli kəp yaxap, aləmdin etti; ornioqa uning oqlı Sulayman padixah boldi. **29** Padixah Dawutning barlıq ixliri, baxtin ahiriqiqə mana aldin kərgüqi Samuilning hatiriliri, Natan pəyoqəmbərning hatiriliri wə aldin kərgüqi Gadning hatiriliridə pütülgəndur. **30** Uning səltəniti, kərsətkən küq-kuwwiti, xundakla uning, İsrail wə hərəkaysi dələt-məmlikətlərnin bexidin etkən wəkələrmu xu hatirilərdə pütülgəndur.

Tarih-təzkirə 2

1 Dawutning oʻgʻli Sulaymanning həkümranliqi mustəhkəmləndi; qünki uning Hudasi Pərwərdigar uning bilən billə bolup, uni bək bütük kildi. **2** Sulayman pütkül Israillarni, mingbexi, yüzbexi, sorəqci wə pütkül Israilning qəbilə-jəmət baxliqliri boləqan əməldarlarni qəqirtip ularəqə səz kildi. **3** Sulayman barliq jamaət bilən birliktə Gibeonning egizlikigə bardi; qünki u yərdə Hudaning «jamaət qediri», yəni Pərwərdigarning quli Musa bayawanda yasatqan qedir bar idi. **4** Hudaning əhdə sanduqini bolsa Dawut Kiriət-Yearimdin elip qikip, əzi uningəqə təyyarliəqan yərgə əkəlgənidi; qünki u Yerusalemda əhdə sanduqi üqün bir qedir tiktürgənidi. **5** Hurning nəwrisi, Urining oʻgʻli Bəzaləl yasioqan mis qurbangah bolsa [Gibeonda], yəni Pərwərdigarning jamaət qediri aldidida idi; Sulayman jamaət bilən birliktə berip, xu yərdə [Pərwərdigardin] tilək tilidi. **6** Sulayman jamaət qedirining aldidiki mis qurbangahning yenioqə, Pərwərdigarning aldioqə kelip, qurbangahəta ming malni keydürmə qurbanliq kildi. **7** Xu keqisi Huda Sulaymanəqə ayan bolup, uningəqə: — Sən nemini tilisəng, xuni berimən, dedi. **8** Sulayman Hudaəqə: — Sən atam Dawutqə zor mehīr-muhəbbət ata qiləqan, meni uning ornioqə padixah kilding. **9** I Pərwərdigar Huda, əmdi Sən atam Dawutqə bərgən wədəngni puhta orunliəqaysən; qünki Sən meni yərdiki topidək nuroqun həlkkə həkümranliq qilidioqan padixah kilding. **10** Əmdi Sən manganə bu həlkkə yetəqulik qiləudək danalik wə bilim bərgəysən; undək bolmisa Sening munqiwala qong bu həlkinggə

kim həküm sürəlisun? — dedi. **11** Huda Sulaymanoğa: — Mən seni həlqimə padixah kılıp tiklidim. Əmdi sən muxundak niyətkə kelip, nə baylik, mal-mülük, nə izzət-hərmət və düxmənliringning janlirini tiliməy, nə uzun ömür kəruxni tiliməy, bəlkə bu həlqimə həküm sürüxkə danalığ və bilim tiligən ikənsən, **12** Danalığ və bilim sanga təqdim kılındi; və Mən sanga baylik, mal-mülük və izzət-hərmətmu berəy; xundak boliduki, seningdin ilgiri ötkən padixahlarıning heqbiridə undak bolmioğan, seningdin keyin boluqusi padixahlardimu undak bolmaydu, dedi. **13** Bu ixtin keyin Sulayman Gibeon egizlikidiki «jamaət qediri»din Yerusalemoğa qayıp kelip, Israil üstidə səltənət kildi. **14** Sulayman jəng hərwiliri bilən atlıq ləxkərləni toplidi: — uning bir ming tət yüz jəng hərwisi, on ikki ming atlıq ləxkiri bar idi; u bularni «jəng hərwisi xəhərliri»gə həm padixahning yenida turux üçün Yerusalemoğa orunlaxturdi. **15** Padixah Yerusalemda altun-kümüxləni taxlardək kəp, kedir dərəhlirini tüzlənqliktiki üjmə dərəhliridək kəp kildi. **16** Sulaymanning atlıri Misirdin həm kuwədin kəltürülətti; padixahning sodigərliri kuwədin tohtitiloğan bahasi boyiqə setiwalatti. **17** Ular Misirdin setiwaloğan hər bir hərwining bahasi altə yüz kümüx tənggə, hər bir atning bahasi bir yüz əllik kümüx tənggə idi; at-hər wilar yənə Hittiylarning padixahliri və Suriyə padixahliriqimu ənə xu [sodigərləning wastisi] bilən setiwelinatti.

2 Sulayman Pərwərdigarning namioğa atap bir öy həm padixahlığı üçün bir orda selix niyitigə kəldi. **2** Xuningdin keyin Sulayman yətmix ming adəmnə həmmallıqqa,

səksən ming adəmnı taqda tax kesıxkə, üq ming altə yüz kixını nazarətgılıkkə təyınlıdı. **3** Sulayman Tur padıxađı Hıramođa adəm əwətip: «Əzliri atam Dawutning turalođusi bolsun dəp orda selıxođa kedır yaqıqı yətküzüp bərgən idılıođu, mangımu xundak qılıođayla. **4** Mana, mən əmdi Pərwərdıgar Hıdayımning namiođa atap bir əy salmaqımən; əy unıng aldıda hıxbuy yeqıx, «təqđim nanlar»ning üzülməy qoyuluxı, hərküni ətə-ahxamlırıda, xabat künlırıda, yengı aynıng bırıncı künidə wə Pərwərdıgar Hıdayımız bekitip bərgən həyt-ayəmlərdə keydürmə qurbanlıqlarınıng sunuluxı üqün bolıdu. Bu ıxlar İsrail həlqıgə mənggülük bırı bəlgilimə bolıdu. **5** Mən salmaqı bolođan əy əjayıp həywətlik bolıdu; qünki bızning Hıdayımız həmmə ilahlardıń üstündur. **6** Lekın asmanlar wə asmanlarınıng üstıdıkı asmanmu Unı sıođduralmaydıođan tursa, kım Unıngođa əy salalısun? Mən kım idım, qandaqmu Unıngođa əy saldurođudək qıdrətkə ıgə bolay? Mən pəqət Unıng aldıda qurbanlıqlarını keydürgüdəkla adəmmən, halas! **7** Əmdi əzliri mąga atam Dawut Yəhıdada wə Yerusalemıda təyyarlap qoyođan ustılar bılən bılə ıxləx üqün, altunkümüxtə, mıs wə təmürdə ıxləxkə pıxxık, səsün, tok qızıl wə kək rənglik yıp ıxləxkə puhta həm nəqqaxlıkını bılıdıođan bırı ustamnı əwətkəyła. **8** Həm mąga Liwandın kedır, arqa-qarıođay wə səndəl dərəhlırını yətküzüp bərgən bolsıla; qünki əzlırınıng hızmətkarlırınıng Liwanda yaqıqını kesıxkə ustılıkını bılımə; mana, mąga kəpləp yaqıqlarını təyyarlap berıx üqün mənıng hızmətkarlırım əzlırınıng hızmətkarlırı bılən bılə ıxlısun; qünki mən

salidoqan oy intayin haywätlik wə ajayib karamət bolidu.

10 Mana, mən əzlrining yaşaq kesidoqan hizmətkarlıriqə yigirmə ming kor buşday, yigirmə ming kor arpa, yigirmə ming bat xarab, yigirmə ming bat zəytun meyi berimən» — dedi. **11** Turning padixahı Hıram Sulaymanqə jawabən məktup yollap: «Pərwərdigar Əz həlkini səygəqkə U əzlrini ularning üstigə padixah kildi» — dedi. **12** Hıram yənə: «Asman-pələk bilən yər-zeminni yaratqan Israilning Hudasi Pərwərdigarqə Həmdusana bolqay! Qünki U padixah Dawutqə yorutulqan, pəm-parasətlik, Pərwərdigar üqün bir oy, uning padixahlıki üqün bir orda salalaydiqan bir danixmən oşul bərdi. **13** Mana mən hazır əzlrigə hünərdə kamalətkə yətkən, əkil-parasət bilən yorutulqan, Hıram-Abi degən bir adəmni əwətəy. **14** Uning anisi Dan kəbilisilik bir ayal, atisi Turluq ikən. U altun, kümüx, mis, təmür, taxlar, yaşaqqılıq ixlirioqə mahır, səsün, tok kızıl, aq wə kək rənglik yip ixləxkə puhta, hərhil nəkkaxlik ixlirioqimu usta, tapxuruloqan hərəkəndəq layihigə amalini kılalaydu. Bu kixi əzlrining hünərwənliri bilən wə atiliri bolqan hojam Dawutning hünərwənliri bilən billə ixlisun. **15** Əmdi hojam tilqə aloqan buşday, arpa, may wə xarab bolsa, bularni öz hizmətkarlıriqə yətküzüp bərgəyla. **16** Biz bolsaq siligə qanqə kerək bolsa Liwanda xunqə yaşaq kesip, sal kılıp başlap, dengiz arkilik Yoppaqə yətküzüp berimiz; andin sili u yərdin Yerusalemqə toxup kətsilə bolidu» dedi. **17** Atisi Dawut Israil zeminida turuxluq yaqə yurtluqlarni sanəqtin ətküzgəndək, Sulaymanmu ularni sanəqtin ətküzdi. Ular jəmiy bir yüz əllik üq ming altə yüz adəm

qikti. **18** U ulardin yətmix ming kixini hammallikça, səksən ming kixini taqda tax kesixkə wə ix kiliwatqanlar üstidin nazarət kiliq turuxça üq ming altə yüz kixini təyinlidi.

3 Sulayman Yerusalemda Pərwərdigar atisi Dawutka ayan boləqan Moriya teqida, yəni Yəbusiy Ornanning haminida, Dawut təyyar kiliq qoyəqan yərdə, Pərwərdigarning əyini selix ixini baxlidi. **2** Sulaymanning səltəniti tətinqi yili, ikkinqi ayniq ikkinqi küni u quruluxni baxlidi. **3** Sulayman saləqan Hudaning əyining uli mundak: — uzunluqi (kədimki zamanda qollanoqan əlqəm boyiqə) atmix gəz, kəngliki yigirmə gəz idi. **4** Əyning aldidiki aywanning uzunluqi yigirmə gəz bolup, əyning kənglikigə toqra kelətti; egizliki yigirmə gəz idi; u iqini sap altun bilən qaplatti. **5** U əyning qong zəliniq tamlirini arqa-qarioqay tahtayliri bilən qaplatti, andin keyin sap altun qaplatti wə üstigə horma dərihining xəkli bilən zənjir nəxiqlirini oyduirdi. **6** U əyni alamət qirayliq kiliq tamlirini yənə esil tax-yakutlar bilən zinnətlətti. U ixlətkən altunlar pütünləy parwayim altuni idi. **7** U pütün əyni, əyning limliri, ixik bosuqə-kexəkliri, barliq tamliri wə ixiklirini altun bilən qaplidi; u taməqə kerublarning nəxiqlirini oyduirdi. **8** Sulayman yənə əng mukəddəs jayni yasatti; uning uzunluqi yigirmə gəz bolup (əyning kəngliki bilən təng idi), kənglikimu yigirmə gəz idi; u uning iqini pütünləy sap altun bilən qaplatti; altun jəmiy bolup altə yüz talant idi. **9** Altun miqning əqirliqi jəmiy əllik xəkəl boldi. Balihanilirining iqimu altun bilən qapladi. **10** Əng mukəddəs jay iqidə u ikki kerubning həykilini yasap,

ularni pütünlöy altun bilən qaplidi. **11** Ikki kerubning qanitining uzunluqi jəmiy yigirmə gəz idi; bir kerubning bir qanitining uzunluqi bəx gəz bolup, öyning temioqa tegip turatti; ikkinqi tərəptiki qanitining uzunluqimu bəx gəz bolup, ikkinqi bir kerubning qanitoqa yetətti. **12** Yənə bir kerubning qanitining uzunluqimu bəx gəz bolup, umu öy temioqa tegip turatti; ikkinqi bir qanitining uzunluqimu bəx gəz bolup, aldinqi bir kerubning qanitoqa yetətti. **13** Bu ikki kerubning qanatlıri yeyilöjan haldə bolup, uzunluqi jəmiy yigirmə gəz kelətti; ikkila kerub ərə turoquzulojan bolup, yüzliri öyning iqiqə qaraytti. **14** Sulayman yənə kək rənglik, səsün rənglik, tok kızıl wə aq rənglik yip toqulmiliridin wə nəpis kanəptin [öyning iqidiki] pərdisini yasatti, uning üstigə kerublarni kəxtə qilip toqutti. **15** Öyning aldioqa yənə egizliki ottuz bəx gəz kelidiojan ikki tüwrük yasap koydurdı; hər tüwrükning bexining egizliki bəx gəz kelətti. **16** U yənə (iqki kalamhanidikidək) marjansiman zənjir yasitip, tüwrük baxlıri üstigə ornatti; u yüz danə anar yasitip ularni zənjirlərgə ornatti. **17** U bu ikki tüwrükni öyning aldioqa, birsini ong tərəpidə, birsini sol tərəpidə turoquzdi; u ong tərəptikisini Yəqin, sol tərəptikisini Boaz dəp atidi.

4 Uzunluqi yigirmə gəz, kəngliki yigirmə gəz, egizliki on gəz kelidiojan bir mis qurbangah yasatti. **2** U mistin «dengiz» yasatti; uning xəkli dügilək bolup, u girwikidin bu girwikigiqə on gəz kelətti; egizliki bəx gəz, aylanmisi ottuz gəz idi. **3** «Dengiz»ning sirtqi asta qismi buqining xəkli bilən qərüldürüp bezəlgən bolup, buqilar hər bir gəz gəzə ondin, ikki qatar qilinip, mis «dengiz» bilən təng

quyup qiqiloqanidi. **4** Mis «dengiz»ni on ikki mis buka k t r p turatti; uning  qi ximaloqa,  qi o arbk ,  qi jənubka,  qi xərkkə qarap turatti. «dengiz» bukining dümbisigə yatkuzuloqan bolup, buqilarning quyruqi iqi tərəptə idi. **5** Mis dengizning qelinliki bir alqan bolup, qərisi qinining girwikid k nilup r x klid  qlinoqan, uningoa  q ming bat su patatti. **6** U y n  on «yuyux desi» yasitip, bəxini mis dengizning ong t ripig , bəxini sol t ripig  koyoquzdi; koyd rm  kurbanliklaroa ixlitidioqan buyum- swablrining h mmisi xu daslarda yuyulatti; «dengiz» bolsa kaqinlarning yuyunuxi  q n ixlilitetti. **7** U y n  b lgil ng n x kild  on altun qiraodan yasitip muk dd s jayning iqig  ornatti; uning b xini ong t r pk , b xini sol t r pk  koydurdi. **8** Y n  on xir  yasitip muk dd s jayning iqig  koyoquzdi; uning b xini ong t r pk , b xini sol t r pk  koyoquzdi. U y n  y z dan  altun qin  yasatti. **9** U y n  «kaqinlar hoylisi», qong hoyla w  qong hoylining d rwazilirini yasatti w  d rwazilarning h mmisini mis bil n qaplatti. **10** U mis «dengiz»ni ibad thanining ong t ripig , y ni x rkiy j nub t ripig  koyoquzdi. **11** H ram y n  qazan, k r k w  qaqa-kuqilarni  tk zdi. H ram xu t rikid  Sulayman padixah,  q n Hudaning  yining barliq quruluh hizmitini p tt rdi, **12** Y ni ikki t wr k, ikki t wr kning  stidiki apqursiman ikki bax w  bu ikki baxni yepip turidioqan ikki torni yasitip p tt rdi. **13** Xu ikki tor  stig  kayqilaxturuloqan t t y z anarni yasatti; bir torda ikki qatar anar bolup, t wr k  stidiki apqursiman ikki baxni yepip turatti. **14** U on das t glik  w  das t glikig  koyulidioqan on

«yuyux desi»ni, **15** «mis dengiz» wə uning astidiki on ikki mis bukini yasatkuzdi. **16** Qazan, kürək, wilka-ilməklər, wə munasiwətlik barlik əswablarni Hıram-Abi Pərwərdigarning öyini dəp Sulayman padixahqa parkıraydıoğan mista yasitip bərdi. **17** Padixah bularni İordan tüzlənglikidə, Sukkot bilən Zərədatah otturısında, [xu yərdiki] seviz layda kəlip yasap, kuydurup qikti. **18** Sulayman yasatkuzoğan bu əswablarning sani intayin kəp idi; kətkən misning eojirlikini əlqəp bolmaytti. **19** Sulayman yənə Hudaning öyi iqidiki barlik əswablarni yasatti — yəni altun huxbuygahni, «təqdim nan» qoyulidıoğan xirələрни **20** wə sap altunda kılinoğan qıraođanlar bilən qıraođlirini yasatkuzdi; bu qıraođlar bəlgilimə boyiqə iqki «kalamhana» aldidə yandurux üçün boldi. **21** U yənə qıraođdanning gülliri, qıraođ wə pilik qayqilirining həmmisini altundin kıldurdi (ular sap altundin idi). **22** U yənə peqaklar, tawaqlar, piyaləkaqa wə küldanlarning həmmisini sap altundin kıldurdi. U öyning ixiklirini, yəni iqidiki əng mukəddəs jayođa kiridıoğan iqki katlima ixiklər wə öyning «mukəddəs jay»ining taxkırıki ixiklirini altundin kıldurdi.

5 Xuning bilən Sulayman Pərwərdigarning öyi üçün kılidıoğan barlik quruluşlar tamam bolıoğanda, u atisi Dawut [Hudaođa] atap beođixlıoğan nərsiləрни (yəni kümüx, altun wə həmmə baxqa buyumlarni) elip kəlip, Pərwərdigarning öyining həzinilirigə koydurdi. **2** Xu qaođa Sulayman Pərwərdigarning əhdə sanduđını «Dawut xəhırı»din, yəni Ziondin yətkəp kəlix üçün İsrail aqsakallirini, kəbilə bəglirini wə İsrail jəmətlirining

bəglirini Yerusalemoğa yiqilixka qakirdi. **3** Buning üçün Israilning həmmə adəmliri Etanim eyida, yəni yəttinçi ayda, bekitilgən heyttə padixahning kexioğa yiqildi **4** Israilning həmmə aksakalliri yetip kəlgəndə Lawiylar əhdə sanduqini kətürüp [mangdi]. **5** Ular əhdə sanduqini, jamaət qediri bilən uning iqidiki barlik mukəddəs buyumlarni kətürüp elip qıkti. Kahinlar boləjan Lawiylar muxularni elip qıkti. **6** Sulayman padixah wə barlik Israil jamaiti əhdə sanduqining aldidə mengip, kəplikidin sanini elip bolmaydioğan san-sanaksiz qoy bilən kalini qurbanlik kiliwatatti. **7** Kahinlar Pərwədigarning əhdə sanduqini öz jayioğa, ibadəthanining iqki «kalamhana»sioğa, yəni əng mukəddəs jayoğa elip kirip kerublarning kanatlirining astioğa koydi. **8** Kerublarning yeyilip turoğan kaniti əhdə sanduqining orni üstidə boləraqqa, əhdə sanduqi bilən uni kətürüp turidioğan baldaklarni yepip turatti. **9** Bu baldaklar sanduqning tutquqliridin nahayiti uzun qikip turoraqqa, kalamhanining aldidə turup əhdə sanduqining yenidiki ikki baldakning uqlirini kərgili bolatti, birak əyning sirtida ularni kərgili bolmaytti; bu baldaklar taki bügüngə kədər xu yərdə turmaqta. **10** Əhdə sanduqining iqidə Musa pəyoqəmbər Hərab teoqida turoğanda iqigə saləjan ikki tahtaydin baxka heqnərsə yok idi (Israillar Misir zeminidin qıkkəndin keyin Pərwədigar ular bilən Hərabdə əhdə tüzgənidi). **11** Kahinlar mukəddəs jaydin qikixti (xu yərdə hazır boləjan barlik kahinlar, öz nəwitigə qarimay əzlrini Hudağa atəp pakizliəjanidi; **12** nəoqmə-nawaqi barlik Lawiylar, jümlidin Asaf, Həman, Yədutun wə ularning oqulliri həm kərindaxliri qəkmən tonlirini

kiyixip, qurbangahning xærkidæ turup qang, tæmbur wæ qiltarlar qelixiwatqanidi; ular bilæn billæ kanay qeliwatqan yænæ bir yüz yigirmæ kahin bar idi) **13** wæ xundak bolduki, kanayqilar bilæn næqmæ-nawaqilar hæmmisi birdæk qelip, bir awaz bilæn Pærwærdigarqaja tæxækkür-hæmdusana eytiwatqanda, yæni kanaylar, janglar wæ hærhil sazlarini qelip, yukiri awaz bilæn «Pærwærdigar mehribandur, øzgærmæs muhæbbiti æbædil'æbædgiqidur» dæp Pærwærdigarni mædhijælæwatqanda — xu haman ibadæthana, yæni Pærwærdigarning øyi bir bulut bilæn tolduruldi; **14** kahinlar æxu bulut tûpæylidin wæzipilirini øtûxkæ turalmaytti, qûnki Pærwærdigarning julasi Hudaning øyini tolduroqanidi.

6 Bu pæyttæ Sulayman: — Pærwærdigar tum qarangojuluk iqidæ turimæn, dæp eytkanidi; **2** Lekin, [i Pærwærdigar], mæn Sening üqûn bir hæywætlik makan bolsun dæp, Sæn mænggü turidoqan bir øyni yasidim, dedi. **3** Andin padixah burulup barliq Israil jamaitigæ bæht tilidi; Israilning barliq jamaiti uning aldida turatti. **4** U mundak dedi: — Israilning Hudasi Pærwærdigarqaja tæxækkür-mædhijæ bolqay! U Øz aqzi bilæn atam Dawutka wædæ qilqanidi wæ Øz qoli bilæn uni æmælgæ axurdi. U æslidæ Dawutka: — **5** «Mæn Øz hælqim Israilni Misir zeminidin elip qikqan kûndin buyan namim üqûn bu yærdæ bir øy salay dæp Israilning hærqaysi kæbililirining xæhærliridin hæqkaysisini tallimidim, yaki hælqim Israilqaja hækümræn boluxka hæqkaysi adæmni tallimidim; **6** halbuki, Mæn namim xu yærdæ bolsun dæp Yerusalemni tallidim wæ hælqim bolqan Israilqaja hækümrænlik qilsun dæp Dawutni

tallidim» degənidi. **7** Əmdi atam Dawutning Israilning Hudasi Pərwərdigarning namioğa atap bir öy selix arzu-niyiti bar idi. **8** Birak Pərwərdigar atam Dawutka: «Kənglüngdə Mening namimoğa bir öy yasaxka qiloğan niyiting yahxidur; **9** əmma xu əyni sən yasimaysən, bəlki puxtungdin bolidioğan oqlung, u Mening namimoğa atap xu əyni salidu», degənidi. **10** Mana əmdi Pərwərdigar Öz səzigə əməl kildi. Mən Pərwərdigar wədə qiloğınidək, atamning ornini besip, Israilning təhtigə olturdum; Israilning Hudasi Pərwərdigarning namioğa atap bu əyni saldim. **11** Mən bu öydə əhdə sanduqini koydum; əhdə sanduqi iqidə Pərwərdigarning Israillar bilən tüzgən əhdə [tahtiliri] bardur» dedi. **12** Andin Sulayman Israilning barliq jamaitigə yüzlinip, Pərwərdigarning qurbangahining aldida turup kollirini kətürüp: — **13** (qünki baya Sulayman mistin uzunluqi bəx gəz, kəngliki bəx gəz, egizliki üq gəz kelidioğan bir pəxtak yasitip, taxkiriki həylining otturisoğa jaylaxturoğanidi. U ənə xu pəxtak üstigə qikip turup, pütkül Israil jamaiti aldida yükünüp olturup, asmanoğa karap oquliqini yayoğanidi) **14** — u mundaq dua kildi: — I Israilning Hudasi Pərwərdigar! Nə asmanda nə zeminda Səndək Huda yoktur; Sening aldingda pütün kəlbi bilən mangidioğan Öz kulliring üqün əhdəngdə turup əzgərməs muhəbbitingni kərsitisən. **15** Qünki Sən Öz kulung atam Dawutka bərgən wədidə turdung; Sən Öz aqzing bilən eytkən səzüngni mana bügünkidək Öz kolung bilən wujudka qikarding. **16** Əmdi həzir, i Israilning Hudasi Pərwərdigar, Öz kulung atam Dawutka: — «əgər sening əwladliring öz yollirioğa səgək

bolup sən Mening aldimda mangoʻandək, kanunumoga əmøl kīlip mangsila, sanga əwladīngdīn Israilning təhtidə olturidīoqan bir zat kəm bolmaydu» dəp bərgən wədəngdə turoʻaysən. **17** Əmđi hāzir, i Israilning Hudasi, Sən kūlung Dawutka eytkan səzliring əməlgə axuruloʻay, dəp ətūnimən! **18** Lekin Huda Əzi rastla yər yūzidə insanlar bilən makan kīlamdu? Mana, asmanlar bilən asmanlarning asmini Seni siʻduralmaydīoqan yərdə, mən yasīoqan bu əy kandaqmu Sening makanīng bolalisun?! **19** Lekin i Pərwərdigar Hundayim, kūlungning dua wə iltijasiʻoq kūlak selip, kūlungning Sanga kətūrgən nidasi wə tilikini angliʻoʻaysən. **20** Xuning bilən Əz kəzliringni keqə-kūndūz bu əygə, yəni Sən: «Mening namimni u yərdə ayan kīlimən» dəp eytkan jayoʻa keqə-kūndūz tikkəysən; Əz kūlungning u jayoʻa qarap kīloqan duasiʻoq kūlak saloʻaysən. **21** Kūlung wə həlking Israil bu jayoʻa qarap dua kīloqan qaoʻda, ularning iltijaliriʻoq kūlak selip, Əz makanīng kīloqan asmanlardin turup angliʻoʻaysən, angliʻoʻiningda ularni kəqūrgəysən. **22** Əgər birsi əz koxnisiʻoq gunah kīlsa wə xundaqla ixning rast-yaloqanlikini bekitix ūqūn kəsəm iqqūzūlsə, bu kəsəm bu əydiki kurbangahīngning aldīoq kəlsə, **23** Sən kəsəmni asmanda turup anglap, amal kīlip Əz bəndiliring otturisida həkūm qīqaroʻaysən; gunahī bar adəmning gunahīni əzigə kayturup, əz yolini əz bexiʻoq yandurup, gunahsiz adəmni aqlap əz adillikīoq qarap uningoga həkkinī bərgəysən. **24** Əz həlking Israil Sening aldingda gunah kīloqini ūqūn dūxməndin yengilsə, yamanlikīdin kaytip bu əy də turup, nāmīngni etirap kīlip sanga dua

bilən iltija qilsa, **25** Sən asmanda anglap, Öz həlqıng Israilning gunahını kəqürüp, ularni Sən ata-bowilirioja wə əzlırigə təkdım qıləjan zeminoja qayturup kəlgəysən.

26 Ular Sanga gunah qıləjini üqün asman etilip yamojur yaqmaydıoqan kiliwetilgən bolsa, lekin ular bu jayoja qarap Sanga dua qilip namingni etirap qilip, Sening ularni kıyinqilikka saləjining tüpəylidin öz gunahidin yenip towa qilsa, **27** Sən asmanda turup kulak selip, qulliringning wə həlqıng Israilning gunahını kəqürgəysən; qünki Sən ularoja mengix kerək boləjan yahxi yolni əgıtisən wə Öz həlqınggə miras qilip bərgən zeminning üstigə yamojur yaqdurısən! **28** Əgər zeminda aqarqilik ya waba bolsa, ya ziraətlər dan almisa ya hal qüxsə ya uni qekətkilər yaqi qekətkə liqinkiliri besiwalsa, ya düxmənlər ularning zemindiki xəhərlirining qowuklirioja hujum qilip korxiwalsa, ya hərəkandək apət ya kesəllik bolsa, **29** undakta barlıq həlqıng Israil bolsun, hərəkandək kixi bolsun, əzigə kəlgən apətni wə öz dərdini bilip, qollirini bu əygə sunup, məyli kəndək dua yaqi iltija qilsun, **30** əmdi Sən turuwatқан makaning asmanda turup anglap, kəqürüm qıləjaysən, Sən hərbir adəmnıng kəlbini bilgəqkə, əzining yollirini əzigə yandurojaysən (qünki Sənla, pəkət Sənla həmmə insan balilirining kəblirini bilgüqidursən); **31** xundək qilip, ular Sən ata-bowilirimizə təkdım qıləjan zeminda olturup əmrining həmmə künliridə Səndin korqup yolliringda mangidioqan bolidu. **32** Öz həlqıng Israildin bolmioqan, Sening uluq naming, kudrətlik qolung wə sozojan biliking tüpəylidin yıraқ-yıraқlardın kəlgən musapir bolsa, u kelip bu əy

tərəpkə qarap dua qilsa, **33** Sən turuwatқан makaning boloqan asmanlarda uningqa kulak selip, u musapir Sanga nida kilip tiliginining həmmisigə muwapik qiləaysən; xuning bilən yər yüzidiki barlık əllər namingni tonup yetip, Əz həlking İsraildək Səndin kərkidioqan bolup, mən yasioqan bu əyning Sening naming bilən ataloqinini bilidu. **34** Əgər Sening həlking Sening tapxurukung bilən duxmini bilən jəng kilixka qikkanda, Sən tallioqan bu xəhərgə, xundakla mən namingqa atap yasioqan bu əy tərəpkə qarap Sən Pərwərdigarqa dua qilsa, **35** Sən asmanlarda turup ularning duasi bilən iltjasioqa kulak selip, ularni nusrətkə erixtürgəysən. **36** Əgər ular Sanga gunah sadir qiləqan bolsa (qünki gunah kilmaydioqan heqkixi yoktur) Sən ularqa əzəpəlinip, ularni duxmənlirining qolioqa tapxuroqan bolsang, bular ularni yirak-yəqinoqa, əz zeminioqa sürgün kilip elip baroqan bolsa, **37** lekin ular sürgün kilinoqan yurtta əs-hoxini tepip towa kilip, əzi sürgün boləqan yurtta Sanga: — Biz gunah kilip, kəbihlikkə berilip Səndin yüz ərüp kəttuk, dəp yelinsa, **38** — əgər ularni sürgün qiləqanlarning zeminida pütin kəlbi wə pütin jənidin Sening tərpinggə yenip, Sən ularning ata-bowilirioqa təkdin qiləqan zeminioqa, Sən tallioqan xəhər tərəpkə wə mən namingqa atap yasioqan bu əy tərəpkə yüzini kilip dua qilsa, **39** Sən turuwatқан makaning boləqan asmanlarda turup ularning duasi wə iltjalirini anglap ular üqün həküm qikirip, Əz həlkingning Sanga sadir qiləqan gunahini kəqürüm qiləaysən; **40** əmdi i Hudayim, Səndin ətünimən, bu yərdə qiləqan dualarqa kəzüng oquq, kuliking ding boləqay! **41** Əmdi

orningdin turojin, i Pərwərdigar Huda, Sən qudritingning ipadisi boləjan əhdə sandukung bilən, Əz aramgahingəja kirkəysən! Kaħinliring həkkanıylik bilən kiydürülsun, Məmin bəndiliring yahxilikingdin xadlansun! 42 I Pərwərdigar Huda, Əzüng məsih kıləjiningning yüzini yandurmiojaysən; Qulung Dawutka kərsətkən əzgərməs muhəbbitingni esingdə tutkaysən!».

7 Sulayman duasini tūgitixigila, asmandin ot qūxüp kəydürmə kurbanlik həmdə baxka kurbanliklarni qoymay kəydürüwətti; Pərwərdigarning xan-xəripi əyni toldurdi. 2 Pərwərdigarning xan-xəripi əyni tolduruwətkəqkə, kaħinlar Pərwərdigarning əyigə kirəlmidi. 3 Ot qūxkənlikini wə Pərwərdigarning xan-xəripi əyning üstidə tohtiojanlikini kərup, Israillarning həmmisi tax yatquzulojan məydanda yūkünüp bax urup: «Pərwərdigar mehribandur, Uning əzgərməs muhəbbiti mənggügiqə turidu!» dəp Pərwərdigarəja ibadət kılıp təxəkkür-mədhiyə oquxti. 4 Padixah wə pütkül həlk Pərwərdigarning aldidə kurbanliklirini sundi. 5 Sulayman padixah yigirmə ikki ming kala, bir yüz yigirmə ming qoyni kurbanlik kılıp sundi. Xundak kılıp padixah wə pütkül həlk Hudaning əyini [Hudaəja] beəjxlidi. 6 Kaħinlar wə xundakla Pərwərdigarəja atiojan sazlarni tutqan Lawiylar əz orunlirida turatti (padixah Dawut bu sazlarni Pərwərdigarning mədhiyisidə ixlətkili yasiojanidi, [u Pərwərdigarəja]: «Uning əzgərməs muhəbbiti əbədgiqidur» dəp mədhiyə oquəjinida ularni ixlitətti); kaħinlar Lawiylarning udulida turup kanay qelixatti; Israillarning həmmisi xu yərdə ərə turuxkanidi.

7 Sulayman Pərwərdigarning əyining aldidiki həylisining otturisini ayrip mukəddəs kəlip, u yərdə kəydürmə qurbanlıqlar wə inaklıq qurbanlıklarining yaqlirini sundi; qünki Sulayman yasatqan mis qurbangah kəydürmə qurbanlıqlar, ax hədiyiliri wə qurbanlıqlarning yaqlirini qəbul kəlixkə kiqik kəldi. 8 Xuning bilən u wəqəttə Sulayman wə uning bilən boləqan pütün Israil, yəni Hamat rayonioqə kirix eəjizidin tartip Misir ekinioqəqə həmmə yərlərdin kəlgən zor bir jamaət həyt etküzdi. 9 Səkkizinqi küni ular təntənilik bir ibadət yiojilixi etküzdi; ular yəttə kün qurbangahni Hudaəqə atap beəjixlioqanidi andin ular yənə yəttə kün həyt etküzdi. 10 Yəttinqi ayning yigirmə üqinqi küni padixah həlkni əz əy-qedirlirigə qəyturdi; ular Pərwərdigarning Dawutqə, Sulaymanoqə wə Əz həlki Israiləqə kəloqan yahxiləkliri üqün kəlbidə xad-huram bolup qəytip kətti. 11 Xundak kəlip Sulayman Pərwərdigarning əyini wə padixahning ordisini yasap pütürdi. Sulaymanning kəngligə Pərwərdigarning əyidə wə əzining ordisida nemə kəlix kəlgən bolsa, xu ixlarning həmmisi onguxluk pütüti. 12 Andin Pərwərdigar keqidə Sulaymanoqə ayan bolup uningəqə: «Mən sening duayingni anglidim wə Əzümgimu bu jayni «qurbanlıq əyi» boluxkə tallidim. 13 Əgər Mən asmanni yamoqur yaqlmaydioqan kəlip etiwətsəm yəki qekətkilərgə zemindiki məhsulatlarni yəp taxlaxni buyrusam wə yəki həlkim arisioqə wəba tarkitiwətsəm, 14 [xu qəoqda] namim bilən ataloqan bu həlkim əzini kəmtər tutup, dua kəlip yüzümni izləp, rəzil yolliridin yansa, Mən asmanda turup anglap, ularning gunahini kəqürimən wə zeminini saqəytimən. 15 Əmdi

bu yerdə qilinotan dualarotə Mening kəzlim oquq wə qulaklim ding bolidu. **16** Mən əmdi namim mənggü bu yerdə ayan qilinsun dəp bu əyni tallap, uni Özümgə mukəddəs qildim; kəzümü, kəlbimmu həmixə xu yerdə bolidu. **17** Sən bolsang, atang Dawutning aldimda mangotnidək sənmu sanga buyruotnimning həmmisigə muwapıq əməl qilix üqün bəgilimilirim wə həkümlirimni tutup aldimda mangsang, **18** Mən əmdi atang Dawutqə: «İsrailning təhtidə sanga əwladingdin olturuxqə bir zat kəm bolmaydu» dəp əhdə qilotnimdək, Mən sening padixəlik təhtingni İsrailning üstidə məhkəm qilimən. **19** Birəq əgər silər Meningdin yüz ətüp, Mən silərnin aldinglarda jakarlotan bəgilimilirim wə əmrlirimni taxlap, bəxqə ilərlərnin qulluqotə kirip qokunsanglar, **20** xu qəotdə Mən İsrailni ularotə təqdim qilətan zeminidin yulup taxlaymən; wə Öz namimni kərsitixkə Özümgə mukəddəs qilətan bu əyni nəzirimdin taxlaymən wə İsrailni həmmə həklər arisida səz-qəqək wə tapə-təninin obyektı qilimən; **21** bu əy gərqə hazır uluot bolsimu, xu zamanda uningdin ətənlərnin həmmisi qəttik həyran qilixip: «Pərwərdigər bu zeminotə wə bu əygə nemixqə xundəq qiləandu?» dəp soraydu. **22** Kixilər: — Qünki [zemindiki həklər] atə-bowilirinin Hudasi, yəni ularni Misir zeminidin qikərotan Pərwərdigərni taxlap, ətirini bəxqə ilərlərotə bəotlap, ularotə səjdə qilip qulluqida bolətanliqı üqün, U bu pütkül külpətni ularnin bəxotə qüxürüptu, dəp jawəb beridu.

8 Xundəq boldiki, yigirmə yil ətüp, Sulayman Pərwərdigərnin əyi bilən padixənin əyini yasap

bolqandin keyin, **2** u Hiram öziga sowa qilgan xaharlarni kaytidin kurup qikti; Israillar xu yerdə olturaklaxti. **3** Sulayman Hamat-Zobah xahiriga berip uni ixjal kildi. **4** U yanə qəldiki Tadmorni wə ezining Hamatta kurqan barlik hazinə xaharlini yanə onxitip kurdi. **5** U yanə Üstünki Bəyt-Horon bilən Astınki Bəyt-Horonni sepil, baldaqlik kowukliri bolqan korqanlik xaharlərgə aylandurdi; **6** Baalatni, xundakla öziga has həmmə hazinə xaharlini, «jəng harwisi xaharliri»ni, atliklarni orunlaxturqan xaharlarni wə Yerusalemda, Liwanda wə əzi soraydiqan barlik zeminda halioqinini bina kildi. **7** Israildin bolmioqan Hittiylar, Amoriylar, Pərizziylər, Hiwiylar wə Yəbusiylardin [Israil] zeminida kəlip kalqanlarning həmmisini bolsa, **8** Sulayman bularni, yanə Israillar pütünləy yokatmioqan əlləning kalqan əwladlirini kulluk haxaqa tutti. Ular bügünki küngiqə xundak bolup kəldi. **9** Lekin Israillardin Sulayman əz ixliri üqün heqkimni kul kilmay, bəlki ularni ləxkər, həkümdar-əmədar, harwa bilən atliklarning sərdarliri kildi. **10** Bulardin padixah Sulaymanning ixligüqiləning üstigə koyqan qong nazarətqiliri bolup, ikki yüz əllik idi. **11** Sulayman Pirəwnning kizini «Dawutning xahiri»din əzi uningəja salduroqan ordioqa əkəltürdi; qünki u: «Ayalimning Israil padixahi Dawutning ordisida turuxi muwapik əməs; qünki Pərwədigarning əhdə sanduqi barqanliki jaylarning həmmisi mukəddəstur», — dedi. **12** Sulayman bu qaqda Pərwədigarning kurbangahida, yanə [mukəddəs jayning] aywanining aldioqa salduroqan kurbangahda Pərwədigarəja atap keydürmə kurbanlik

təqdim qilatti; **13** — yəni Musa pəyoqəmbərning tapxuruqi boyiqə, hər küni, xabat künliridə, ayniqə birinqi künliridə wə hər yilda üq ketim ətküzüldioqan alahidə heyət künliridə — «petir nan heyti», «həptilər heyti» wə «kəpilər heyti»diki künlərdə bekitilgən burqluq qurbanliqlarni qilatti. **14** Sulayman yənə atisi Dawutning bəlgiləp bərgini boyiqə kahinlarning hizmətlirining wə Lawiylarning burqlirining ada qilinixi üqün nəwət-guruppilarni bekitti; Lawiylarning hər küni mədhiyə oxuq wə kahinlarning aldidə hizmətlərnəi ada qilix burqi bar idi. Sulayman yənə dərwezivənlərnəi nəwiti boyiqə hər dərwezivəninəi hizmətinəi qilixkə bekitti; qünki Hudaning adimi Dawutning buyruqi xundəq idi. **15** [Kahin-lawiylar] padixahning kahinlaroqə wə Lawiylarəqə buyruoqanliridin, məyli qandəq ix bolsun yaki həzinilərgə dair ix bolsun heq bax tartmaytti. **16** Pərwərdigarning əyini selixtə, əy uli selinoqan kündin tartip pütküqə Sulaymanning barliq quruluq ixliri puhtə tamamlandı. Xundəq qilip Pərwərdigarning əyi pütüti. **17** Andin Sulayman Edom zeminidə [Qizil] dengiz boyidiki Əzion-Gəbərgə wə Elatqə qarəp mangdi. **18** Hıram [padixah] öz hizmətkərliri arqilik kəmilər wə dengiz yollirioqə pıxıq adəmlirini Sulaymanning yenioqə əwətti. Ular Sulaymanning hizmətkərliri bilən billə Ofiroqə berip, u yərdin tət yüz əllik talant altun elip, uni padixah Sulaymanning kəxioqə yətküzüp kəldi.

9 Xəbaning əyal padixahı bolsa Sulaymanning dangk-xəhritini angləp, uni qiyin qigix-soallar bilən sinioqili Yerusalemoqə kəldi. U huxbuy buyumlar, intayin tola altun wə yəqut-gəhərlər artioqan təgilərnəi elip, qong

dəbdəbə bilən kəldi. Sulaymanning kəxioja kəlgəndə öz kəngligə pükəkən həmmə ix toquruluk uning bilən səzləxti. **2** Sulayman uning həmmə soriqanlirioja jawab bərdi. Həqnemə Sulaymanoja kərangotu əməs idi, bəlki həmmisidə uningotja jawab bərdi. **3** Xəbaning ayal padixahı Sulaymanning danalixioja, yasioqan orda-sarayoja, **4** dastihandiki taamlarotja, əməldarlarning katar-katar olturuxlirioja, hizmətkarlrining katar-katar turuxlirioja, ularning kiygən kiyimlirigə, uning sakıyliri wə ularning kiygən kiyimlirigə wə uning Pərwərdigarning öyidə atəp sunoqan kəydürmə kurbanliklirioja kərap, üni iqigə qüxüp kətti. **5** U padixahka: — Mən öz yurtumda silining ixliri wə danalixliri toqrisida angliqan həwər rast ikən; **6** əmma mən kelip öz kəzlim bilən kərmigüqə bu səzlərgə ixənmigənidim; wə mana, mən həttə yeriminimu anglimioqan ikənmən; silining danalixliri bilən bərikət-bayaxatlikliri mən angliqan həwərdin ziyadə ikən. **7** Silining adəmliri nemidegən bəhtlik-hə! Həmixə silining aldiridə turup danalixlirini anglaydiqan bu hizmətkarliri nəkədər bəhtliktur! **8** Silidin səyüngən, silini əzi üqün Israilning təhtigə olturoquzoqan Pərwərdigar Hudaliri mubarəktur! Hudaliri Israilotja baqlioqan muhəbbiti üqün, ularni mənggü məzmut tursun dəp U silini toqra həküm wə adalət sürgili ular üstigə padixah kildi, dedi. **9** U padixahka bir yüz yigirmə talant altun, intayin kəp huxbuy buyumlar wə yakut-gəhərlərnə sowotja kildi. Xəbaning ayal padixahı Sulayman padixahka sunoqan xunqə zor miqdardiki huxbuy buyumlar xuningdin keyin həq kərüngən əməs **10** (Ofirdin altunlarni əpkelidiqan

Huramning hizmatkarliri wə Sulaymanning hizmatkarliri yənə intayin zor miqdardiki səndəl yaşıqini wə yaqut-gəhərlərnimu elip kəldi. **11** Padixah səndəl yaşıqidin Pərwərdigarning əyi üqün wə padixahning ordisi üqün pələmpəylər yasap həm nəəmə-nawaqılar üqün qiltarlar wə sazları xuningdin yasatti. Xundak esil səndəl yaşıqi Yəhuda zeminida bu waqitkiqə heq kərülüp baqmioqanidi). **12** Sulayman padixah Xebaning ayal padixahioğa uning əzigə kıləqan sowoqiliridin axurup sowoğa tutti, ayal padixahning kəngli tartқан həmmi — nemə sorisa, xuni bərdi; andin u hizmatkarliri bilən yoloğa qikip öz yurtioğa kaytip kətti. **13** Sulaymanoğa hər yili kəltürülgən altunning əzi altə yüz atmix altə talant idi. **14** Bu kirimdin baxқа, oqətqi-tijarətgilər, barliq ərəb padixahlar wə öz zeminidiki əmədarlarmu altun-kümüxlərnə elip Sulaymanoğa tapxuratti. **15** Sulayman padixah ikki yüz qong siparni soqturdi wə hər siparoğa altə yüz xəkəl altun kətti. **16** Xundakla üq yüz kəlkanni yapilaklanəqan altundin yasidi; hər bir kəlkanni yasaxқа üq yüz xəkəl altun ixlitildi; padixah ularni «Liwan ormini sariyi»oğa esip koydi. **17** Padixah pil qixliridin qong bir təht yasap, uni sap altun bilən kaplattı. **18** Təhtning altə kəwətlik pələmpiyi bar idi, uning bir altun putpərisi təht bilən tutixip turatti; orundukning ikki yenida tayanəquqisi bar idi, hər bir tayanəquqning yenida birdin ərə turoqan xirning həykili bar idi. **19** Altə kəwətlik pələmpəyning üstidə, ong wə sol tərəpidə ərə turoqan on ikki xirning həykili bolup, hər bir baskuqning ong-sol tərəpidə birdin bar idi; baxқа heqkandak əldə uningə

ohxax yasaløjini yok idi. **20** Sulayman padixahning barliq jam-piyaliliri altundin yasaløjani; «Liwan ormini Sarayi»diki barliq qaqa-kuqilar tawlanoqan altundin yasaløjani; Sulaymanning künliridä kümüx heqnemä hesablinatti. **21** Qünki padixahning kemiliri Hüramning hizmetkarliri bilän billä Tarxixqa berip turatti; «Tarxix kemä»lär hər üç yilda bir qetim kelip altun-kümüx, pil qixliri, maymunlar wə tozlarni əkelätti. **22** Sulayman padixah yər yüzidiki barliq padixahlardin bayliqta wə danalıqta üstün idi. **23** Hudaning Sulaymanning köngligə saloqan danalıqini anglax üqün yər yüzidiki barliq padixahlar uning bilän didarlixix arzusi bilän kelätti; **24** kəlgənlərnin həmmisi öz sowoqitini elip kelätti; yəni kümüx qaqa-kuqilar, altun qaqa-kuqilar, kiyim-keqəklər, dubuloqa-sawutlar, tetitkular, atlar wə keqirlarni elip kelätti. Hər yili ular bəlgilik miqdarda xundak qilatti. **25** Wə Sulaymanning jəng hərwisioqa qatidioqan atliri üqün tət ming eoqli bar idi, xuningdək on ikki ming atliq əskiri bar idi; u ularni «jəng hərwisi xəhərliri»gə wə əzi turidioqan Yerusalemoqa orunlaxturdi. **26** Sulayman [Əfrat] dəryasidin Filistiyə zeminiqoqə taki Misirning qegrasioqa kədər bolojan barliq padixahliklar üstidin həkümranlik qildi. **27** Padixah Yerusalemda kümüxni taxtək kəp, kedir dərəhlirini jənubiy tüzləngliktiki üjmə dərəhlirigə ohxax nuroqun qildi. **28** Kixilər atlarni Misirdin wə hərqaysi yurtlardin Sulaymanoqa yətküzüp berip turatti. **29** Sulaymanning baxqa əməlliri baxtin ahiriqoqə «Natan pəyoqəmbərnin bayanliri», «Xilohluk Ahiahning bixariti», xundakla Nibatning oqli Yəroboam toquruluk

«Aldin kergüqi Iddo kergün alamət kərünüxlər» degən kitablarğa pütülgən əməsmidi? **30** Sulayman Yerusalemda turup pütün Israilning üstidin kırık yıl səltənət kildi. **31** Sulayman ata-bowiliri arisida uhlidi; halayık uni atisi Dawutning xəhiridə dəpnə kildi; uning oşli Rəhoboam uning ornioğa padixah boldi.

10 Rəhoboam Xəkəmgə bardı; qünki pütkül Israil uni padixah tikligili Xəkəmgə kəlgənidi. **2** Nibatning oşli Yəroboam xu ixni angliqanda xundak boldiki, Misirdin qaytip kəldi (qünki u Sulayman padixahtin qeqip Misirda turuwatatti). **3** Əmdi halayık adəm əwətip uni qaqirtip kəldi. Xuning bilən Yəroboam wə pütkül Israil kelip Rəhoboamğa: — **4** Silining atiliri boynimizğa saloğan boyunturukini eoqir kildi. Sili əmdi atilirining bizgə koyoğan qattik təəpliri bilən eoqir boyunturukini yeniklitip bərsilə, silining hizmətliridə bolimiz, deyixti. **5** U ularğa: — Həzirqə qaytip üq kündin keyin andin qeximoğa yənə kelinglar, dedi. Xuning bilən həlk tarilip kətti. **6** Rəhoboam padixah öz atisi Sulayman həyat waqtida uning hizmitidə turoğan moysipitlardin məsliħət sorap: — Bu həlkqə beridioğan jawabim toqrisida nemə məsliħət kərsitisilər? — dedi. **7** Ular uningğa: — Əgər sili razilik bilən bügün bu həlkni hux qilip ularğa meħriban muamilə kərsitip, ularğa yahxi səzlər bilən jawab qilsila, ular silining barlik künliridə hizmətliridə bolidu, dedi. **8** Lekin u moysipitlarning kərsətkən məsliħətini qayrip koyup, əzi bilən qong boloğan, aldida hizmitidə boluwatqan yaxlardin məsliħət sorap **9** ularğa: — Manga «Silining atiliri bizgə saloğan boyunturukni yeniklətkəyla»

dəp tiligən bu həlqkə jawab beriximiz toquruluk kəndək məslihət berisilər? — dedi. **10** Uning bilən qong boləjan bu yaxlar uningə: — «Silining atiliri boyunturukimizni eoir kildi, əmdi sili uni bizgə yenik kıləyayla» dəp eytkən bu həlqkə söz kılıp: — «Mening qimqilək barmikim atamning belidin tomraqtur. **11** Atam silərgə eoir boyunturukni saləjan, lekin mən boyunturukunglarni tehimu eoir kılımən. Atam silərgə kəmqilar bilən tənbiq-tərbiyə bərgən bolsa mən silərgə «qayanliq kəmqilar» bilən tənbiq-tərbiyə berimən», degəyla, — dedi. **12** Rəhəboam padixah ularə: «Üq kündin keyin andin kəximəja yənə kelinglar» deginidək, Yəroboam wə barliq həlk üqinqi küni uning kəxiəja kəldi. **13** Rəhəboam padixah moysipitlarning məslihətini taxlap kəpqilikkə kattiklik bilən jawab bərdi. **14** U yaxlarning məslihəti boyiqə ularə: — Atam silərgə eoir boyunturukni saləjan, lekin mən uni tehimu eoir kılımən. Atam silərgə kəmqilar bilən tənbiq bərgən bolsa mən silərgə «qayanliq kəmqilar» bilən tənbiq-tərbiyə berimən, dedi. **15** Xuning bilən padixah həlkning səzini anglimidi. Bu ix Huda tərripidin boləjan; qünki buning bilən Pərwədigarning Xiləhlik Ahiyahning wasitidə Nibatning oqlı Yəroboaməja eytkən səzi əməlgə axurulidəjan boldi. **16** Pütkül Israil padixahning ularning səzigə kulək salmioqinini kərgəndə həlk padixahka jawab berip: — Dawuttin bizgə nemə nesiwə bar? Yəssəning oqlida bizning həq mirasimiz yəqtur! Hərbiringlar əz əy-qedirliringlarəja kaytinglar, i Israil! I Dawut, sən əz jəmətinggila igə bol — dedi. Xuning bilən Israilar əz əy-qedirliriəja kaytip ketixti. **17**

Əmma Yəhuda xəhərliridə olturoqan Israillarəja bolsa, Yəroboam ularning üstigə həküm sürdi. **18** Rəhoboam padixahə baj-alwan begi Adoramni Israillarəja əwətti, lekin pütkül Israil uni qalma-kesək kəlip öltürdi. U qaşda Rəhoboam padixahə aldirap, əzining jəng hərwisioja qikiq, Yerusalemoja tikiwətti. **19** Xu tərəkidə Israil Dawutning jəmətidin yüz ərüp, bögüngə kədər uningoja qarxi qikiq kəldi.

11 Rəhoboam Yerusalemoja kelip, Israil bilən jəng kəlip padixahlikni əzīgə qəyturup əkilix üqün Yəhuda bilən Binyamin jəmətidin bir yüz səksən ming hillanojan jənggiwar əskərnə toplidi. **2** Lekin Hudaning səzi Hudaning adimi Xemayəjoja kelip: — **3** «Yəhudaning padixahə, Sulaymanning oşli Rəhoboamoja, Yəhuda bilən Binyamindiki Israillarəja səz kəlip: — **4** «Pərwərdigar mundək dəydu: — Hujuməja qikmanglar, kəringdaxliringlar bilən jəng kəlmanglar; hərbinglar əz öyüngləroja qəytip ketinglar; qünki bu ix Məndindur», degin» — deyildi. Wə ular Pərwərdigarning səzligə kəlak saldi, Yəroboamoja hujum kəlixtin yandi. **5** Rəhoboam Yerusalemda turatti, wə Yəhudada kərojanlik xəhərlərnə saləuzəjanidi. **6** U Bəyt-Ləhəm, Etam, Təkoa, **7** Bəyt-Zur, Sokoh, Adullam, **8** Gat, Marəxah, Zif, **9** Adorayim, Lakix, Azikah, **10** Zorah, Ayjalon, Həbronni yasatti; bularning həmmisi kərojanlik xəhərlər bolup, Yəhuda wə Binyaminning zeminida idi. **11** U barlik kəl'ə-kərojanlarnə mustəhkəmlidi wə ularda sərdarlarnə təyinlidi, zapas axlik, may wə xarablarnə təyyarlidi. **12** U yənə hərkəysi xəhərlərnə kəpligən kəlkən wə nəyilər bilən kərollandurup, alamət

mustahkamliwatti. Yəhuda bilən Binyamin uning tərpidə turatti. **13** Pütkül Israilda turuwatқан kahinlar bilən Lawiylar qaysi yurtta bolmisun uning tərpidə turatti. **14** Qünki Yəroboam bilən uning oqulliri Lawiylarni qətkə qəqip, ularning Pərwərdigarning hizmitidə bolup kahinlik ötküzüxini qəkligənliki üqün, ular əzlrining otlaklıri wə mal-mülkini taxlap Yəhuda zeminoğa wə Yerusalemoğa kelixkənidi **15** (qünki Yəroboam «yukiri jaylar»diki hizmət üqün «tekə ilahliri» wə əzi yasioğan mozay məbudlirining kulluqida boluxqa əzi üqün kahinlarni təyinligənidi). **16** Wə bu [Lawiylarğa] əgixip, Israilning həmmə qəbililiridin kənglidə Israilning Hudasi Pərwərdigarni seqinip-izdəxkə iradə tikligənlər ata-bowilirining Hudasi boləjan Pərwərdigarğa qurbanlik qilix üqün Yerusalemoğa kelixti. **17** Xundak qilip ular Yəhuda padixahlığining küqini axurup, Sulaymanning oqlı Rəhoboamni üq yil küqləndürdi; qünki [Yəhudadikilər] üq yil Dawutning wə Sulaymanning yolida mangojanidi. **18** Rəhoboam Maqalatni əmrigə aldi. Maqalat Dawutning oqlı Yərimotning qizi; uning anisi Yəssəning oqlı Eliabning qizi Abihayil idi. **19** Maqalattin Rəhoboamğa Yəux, Xəməriya wə Zahəm degən oqullar tərəldi. **20** Keyinki waqitlarda Rəhoboam yənə Abxalomning [nəwrə] qizi Maakaqni əmrigə aldi; u uningğa Abiya, Attay, Ziza wə Xelomitlarni tuoqup bərđi. **21** Rəhoboam Abxalomning [nəwrə] qizi Maakaqni əmrigə aloqan barlik ayalliri wə kenizəkliridin bəkrək səyətti; qünki u jəmiy on səkkiz ayal wə atmix kenizəkni əmrigə aloqan; u jəmiy yigirmə səkkiz oqul, atmix qiz pərzənt kərgən. **22**

Rəhoboam Maakahdin boləjan oəqli Abiyani qerindaxliri iqidə həmmidin qong xahzadə kəlip tiklidi, qünki u uni padixahliqqa waris kəlməqi idi. **23** Rəhoboam aqılanilik bilən ix kərüp, oəqullirini Yəhədaning barlik zeminliri wə Binyaminning barlik zeminliridiki barlik qorəjanlik xəhərlərgə orunlaxturup, ularni nahəyiti kəp zapas ozuk-tülük bilən təminlidi; u yənə ularəja nuroqun hotun elip bərdi.

12 Rəhoboamning padixahliqi mustəhkəm boləjanda, xundakla küqəygəndə, xundak boldiki, u Pərwərdigarning qanun-əhqamlirini tərək kəldi wə pütkül Israillarmu uningəja əgixip kətti. **2** Wə ularning Pərwərdigarəja wapəsizlik kəliqini tüpəylidin, Rəhoboam səltəniting bəxinqi yilida xundak boldiki, Misirning padixahı Xixak Yerusaleməja hujum kəzəjidi. **3** Xixak bir ming ikki yüz jəng hərəwisi, atmix ming atlik əskərni baxlap kəldi; u əzi bilən billə Misirdin elip qikqan ləxkərlər, jümlidin Liwiyəliklər, Sukkiyələr wə Efiopiylər san-sanaksiz idi. **4** U Yəhədaəja təwə boləjan qorəjanlik xəhərlərnə ixəjal kəldi, andin Yerusaleməja hujum kəlixkə kəldi. **5** Bu qəjəda Xixak səwəbidin Yəhəda əməldarliri Yerusaleməja yiqilixkanidi; Ximaya pəyqəmbər Rəhoboam wə əməldarlarıning yeniqəja kəlip ularəja: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Silər meningdin waz kəqkininglar üqün, Mənmə silərdin waz kəqip Xixakning qəliqə tapxurdum» dəydu, dedi. **6** Xuni anglap, Israil əməldarliri bilən padixah əzlidirini təwən kəlip: — Pərwərdigar adildur, deyixti. **7** Pərwərdigar ularning əzlidirini təwən kəliqanliqini kərüp Pərwərdigarning səzi Ximayaəja yetip kəlip: —«Ular

ezlirini t w n qiloqanik n, M n ularni  al k qilmay, b lki ularoqə azoqinə nijat k rsitim n w  Mening kaynap turoqan oqəzipim Xixakning qoli bil n Yerusalemoq  t k lm ydu. **8**  albuki, ularning Manga beqinix bil n dunyadiki padixahliklaroq  beqinixning q ndak p rqi barlikini bilip yetixi  q n, ular Xixakq  beqindi bolidu» – deyildi. **9** Xuning bil n Misir padixahi Xixak Yerusalemoq   ujum qilip, P rw rdigarning  yidiki h zin -bayliqlar bil n padixahning ordididiki h zin -bayliqlarni elip k tti. U h mmisini, jümlidin Sulayman yasatq n altun sipar-q lq nlarni koymay elip k tti. **10** Ularning ornida R hoqoam padixah mistin birmunqə sipar-q lq nlar yasitip, ularni padixah ordisining kirix yolini saqlaydiq n pasiban bəglirining qolioqə tapxurdi. **11** Padixah  r ketim P rw rdigarning  yig  kiridiq n qaoqda, pasibanlar u q lq nlarni elip tutup turatti, andin ularni y n  pasibanhanioq  əkelip qoyuxatti. **12** Xuning bilən padixah  zini t w n qiloqandin keyin, P rw rdigarning oq zipi uningdin yenip, uni tamamən yokitiw tmidi; Y hqudadikil r iqidimu az-tola yahxi iqlar tepildi. **13** Padixah R hoqoam Yerusalemda asta-asta kudrət tepip,  z s lt nitini sürətti. R hoqoam təhtkə qiqq n qeoqida kirik bir yaxta idi; u Yerusalemda, yəni P rw rdigar  z namini tikləx  q n pütkül Israil k bililiri iqidin tallioq n xəhərdə on y tt  yil səltənət kildi; R hoqoamning anisining ismi Naamah bolup, u Ammoniy idi. **14** R hoqoam k nglid  P rw rdigarni izd xn  niy t qilmioqanliqi t p ylidin r zillik kildi. **15** R hoqoamning barlik qiloq n iqliri baxtin-ahiriqiqə nəsəb hatiriliridiki «Ximaya p yoq mb rning

səzliri» wə «Aldin kərgüqi Iddoning səzliri»də pütülgən əməsmidi? Rəhəboam bilən Yəroboam otturisida uruxlar tohtimay bolup turatti. **16** Rəhəboam ata-bowiliri arisida uhlidi, «Dawutning xəhəri»gə dəpnə kılındi. Ooqli Abiya uning ornioqa padixah boldi.

13 Padixah Yəroboamning səltəniti on səkkizinqi yili Abiya Yəhədaning üstigə padixah boldi. **2** U Yerusalemda üq yil səltənət kildi; uning anisining ismi Mikaya bolup, u Gibeahlik Uriyəlning kızı idi. Abiya bilən Yəroboam otturisida urux boldi. **3** Abiya jəng kiliq üqün hillanoqan jəngqilərdin tət yüz mingni baxlap qikti; Yəroboammu hillanoqan batur jəngqilərdin səkkiz yüz mingni baxlap qikip, Abiyəoqa kərxə səp tüzüp turdi. **4** Abiya Əfrayim təoqlik rayonidiki Zəmarayim təoqioqa qikip mundak dedi: — «I Yəroboam wə Israil həlqi, gepimgə kulak selinglar! **5** Bilməmsilər, Israilning Hudasi Pərwərdigar «tuzluk əhdə» kiliq, Israilning üstidiki padixahlikni Dawutka wə uning əwladlirioqa mənggügə təkdim kiloqanoqu? **6** Ləkin Dawutning ooqli Sulaymanning kuli, Nibatning ooqli Yəroboam kəzoqilip əz oqjisidin yüz əridi. **7** Xuning bilən bəzi muttəhəmlər, «Beliyalning baliliri» uning yenioqa yioqilip, Sulaymanning ooqli Rəhəboam bilən kərxilixixka əzlrini küqləndürdi; Rəhəboam u qaşda tehi yax, səbiy balidək boləoqqa, ularəoqa təng keləlmidi. **8** Əmdi silər Pərwərdigarning Dawutning əwladlirining kəlioqa tapxuroqan padixahlikioqa kərxə qikip «əzimizni kərsitimiz» dəysilər; silərnin adimiglar dərwəkə kəptur; silərdə yənə Yəroboam silərgə yasap bərgən, ilahlar dəp kərilidioqan altun mozaylar bar. **9** Silər

Pərwərdigarning kaħinliri boləjan Һarunning əwladliri bilən Lawiylarni qoşliwetip, yər yüzidiki baxqa əllər kıləqinidək əzlinglarə [halioanqə] kaħin tikliwaləjan əməsmidinglar? Kimdəkim bir torpak wə yəttə kəzini elip kelip əzümni [kaħinlikka] beoixlaymən desə, u Huda bolmiojan butlarə kaħin bolalaydu! **10** Lekin biz bolsak, Pərwərdigar bizning Hodayimizdur, biz uningdin waz kəqmidik; Pərwərdigarning hizmitidə boləjan kaħinlar bolsa Һarunning əwladliridur, Lawiylar ularning hizmitidə turmaqta. **11** Ular hər küni ətisi-ahximi Pərwərdigarə kəydürmə kurbanliklarni sunup, esil huxbuy yaqıdu. Pakiz xirəgə «təkdım nanlar»mu tizip qoyulıdu, hər küni kəqtə ular altun qıraşdan üstidiki qıraşlarni yandurulıdu; qünki biz Hodayimiz Pərwərdigarning tapxuruqıə əməl kılıp keliwatimiz. Birək silər bolsanglar uningdin waz kəqtinglar. **12** Qaranglar, Huda bizni Baxlıoşuqi bolup biz bilən billidur; kəllirioşə kanay aloşan, silərgə Һujum kılıxka signal qılıxka təyyar turidioşan uning kaħinlirimu biz bilən billidur. I Israil baliliri, atabowanglarning Hudasi boləjan Pərwərdigar bilən jəng kilmanglar; qünki silər Һərgiz oşəlibə kəzinalmaysilər». **13** Lekin Yəroboam ularning arkışidin Һujum kılmaq üqün bəktürmə kəyoşanidi. Xundakki, Israillar Yəhudalarning aldi təripidə idi wə bəktürmə kəşun ularning arka təripidə saqlap turatti. **14** Yəhudalar burulup qarisa, mana əzliri aldi-arkıdin Һujumə uqrawatatti; ular Pərwərdigarə pəryad kətürdi, kaħinlarmu kanaylarni qaldi. **15** Buning bilən Yəhudalar kattik quşan kətürüxti; wə xundak boldiki, Yəhudalar kattik quşan kətürüxüwatqanda,

Huda Yəroboam bilən barlik Israillarni Abiya bilən Yəhudadalarning aldidin urup terə-pərəng qildi. **16** Israillar Yəhudadalarning aldidin qaçti; Huda ularni Yəhudadalarning qolioqa tapxurdi. **17** Abiya bilən uning adəmliri Israillarni kattik qirojin qildi; Israillardin hillanojan bəx yüz ming əskər qətl qilindi. **18** Bu qaoqda Israillar təwən qilindi; Yəhudadikilər ata-bowilirining Hudasi Pərwədigaroqa tayoqanliki üqün oqəlibə qazandi. **19** Abiya Yəroboamning kəynidin qooqlap mangdi; u uning ilkidin birqanqə xəhirini, yəni Bəyt-əl wə uningqə qaraxlik yeza-bazarlarni, Yexanaq wə uningqə qaraxlik yeza-bazarlarni, əfron wə uningqə qaraxlik yeza-bazarlarni tartiwaldi. **20** Yəroboam Abiyaning künliridə qaytidin küqinəlmidi. Pərwədigarning uni uruxi bilən u əldi. **21** Abiya bolsa əzini kudrət tapkuzdi; u on tət hotun elip, yigirmə ikki oqul, on altə qiz pərzənt kərdi. **22** Abiyaning baxqə ixliri, uning mangoqan yolliri wə eytkən səzliri «Iddo pəyoqəmbərning təqlili»də pütülgəndur.

14 Abiya ata-bowiliri arisida uhlidi, kixilər uni «Dawut xəhiri»gə dəpnə qildi. Oqlı Asa uning orniqə padixaq boldi. Asa padixaq bolqan künlərdə on yil tinq ətti. **2** Asa Hudasi Pərwədigarning nəziridə durus wə toqra bolqanni qildi. **3** U yat əllərdin kəlgən but qurbangahlrini wə «yukiri jaylar»ni yokitip, «but tüwrük»lərnə örüp qeqip, Axəraq butlirini kisip taxlidi, **4** Yəhudalaroqa ata-bowilirining Hudasi bolqan Pərwədigarni izdəxni, muqəddəs qanun-əmlərnə tutuxni əmr qildi. **5** U yənə Yəhuda zeminidiki hərbi xəhərlərdin «yukiri jaylar»ni wə «kün tüwrükliri»ni yokatti. U qaoqda pütün padixahlik

uning hokumranlikida tinq-asayixlikta etti. **6** U yone Yehuda zeminida birnəqqə qoroqanlik xəhərləni saldurdi, qünki yurt-zemin aramlıqta boldi; Pərwərdigar uningəra aramlıq bərgəqkə, xu yillarda heq urux bolmıdi. **7** U Yehudalarəra: — Zemin aldimızda tinq turəqanda, bu xəhərləni sepil bilən qorxaloqan, munarlik, baldaqlik qowukliri boləqan xəhərlər kılıp kurayli; qünki biz Hudayimiz Pərwərdigarni izdiginimiz üqün U tinqlik bərdi; biz Uni izdəp kəlduk wə U bizning tət ətrapimizda bizgə aramlıq bərdi, dedi. Xuning bilən ular kuruluxni baxlıdi wə ixliri onguxluk boldi. **8** Asaning qoxuni bar idi; Yehuda kəbilisidin qalkən wə nəyzə bilən qorallanoqan üq yüz ming əskiri, Binyamin kəbilisidin sipar wə okya bilən qorallanoqan ikki yüz səksən ming kixilik; ularning həmmisi batur əzimətlər idi. **9** U qaoqda Zərah isimlik bir Efiopiy milyon kixilik qoxuni bilən üq yüz jəng hərwisini baxlap, [Asaq] hujum kozoqar Marəxahəra kəldi. **10** Asa uning bilən qarxilixıqka atlandı; ular Marəxahəra yekin Zəfatah jiləjisiəra kelip, bir-birigə qarxi səp tüzüp turuxti. **11** Asa Hudasi Pərwərdigarəra nida kılıp: — I Pərwərdigar, Əz bəndənggə yardəm bərsəng, u küqlük bolsun, ajiz bolsun Sən üqün heqқанqə ix əməs. I Pərwərdigar Hudayimiz, bizgə yardəm kıləqaysən; qünki biz Sanga tayinimiz wə Sening namingda bu zor qoxunəra qarxi atlinip qıqtuk. I Pərwərdigar, Sən bizning Hudayimizdursən, insanlar Seningdin əqalip kəlmisun! — dedi. **12** Xuning bilən Pərwərdigar Asa wə Yehudalar aldidə Efiopiyərləni urup tiripirən kiliwətti, Efiopiyələr qaqti. **13** Asa əz adəmliri bilən birliktə ularni taki

Gərarəqiqə qoşlidi; Efiopiylər xundak yikiltidiki, ulardin bir adəmmu tirik qalmidi; qünki ular Pərwərdigarning aldidə wə uning qoxuni aldidə kukum-talkan qilindi. Yəhudalar oqayət zor jəng oqənimətlirini qolioqə elip kətti. **14** Ular yənə Gərar ətrapidiki barliq xəhərlərgə hujum qilip ixoqal qildi; qünki Pərwərdigardin zor bir qorqunq muxu xəhərlərdikilərnə baskanidi. Yəhudalar yənə həmmə xəhərnə birnimu qoymay bulang-talang qildi, qünki ularda tolimu kəp mal-mülük bar idi. **15** Ular yənə mal bakqan qarwiqilarning qedir-qotanlirioqimu zərb qilip, nahayiti kəp qoy wə təgilərnə elip Yerusalemoqə qaytti.

15 Hudaning Rohi Odədninq oqlı Azariyaning üstigə qüxti. **2** Xuning bilən u Asa bilən kəruixükə qikip uningə: — I Asa, pütkül Yəhudalar wə Binyaminlar, manga kulak selinglar! Silər Pərwərdigar bilən billə boləninglarda, Umu silər bilən billə bolidu. Silər Uni izlisənglar U silərgə tapquzulidu; lekin silər Uningdin waz kəqsənglar U silərdin waz keqidu. **3** Israillar uzun künlərgiqə həqiqiy Huda, təlim beridioqan kahin wə qanun-əhkamlardin juda bolup yürdi; **4** Lekin ular qiyinqilikta qaloqan waqitlarda Israilning Hudasi Pərwərdigarə qaytip, Uni izdidi wə U ularə qəzini tapquzdi. **5** U waqitlarda qikip-kirip turoqanlarə qəq aramlıq bolmioqan, qünki hərqaysi əl-yurtlar malimanqilik iqidə turatti. **6** Huda ularni hərhil qiyinqilik-malimanqilik iqidə qalduroqaqqa, məmlikət bilən məmlikət, xəhər bilən xəhər əzara sokuxup wəyran boldi. **7** Lekin silər bolsənglar, kəysər bolunglar, məzmut turup

qolliringlarni boxatmanglar, qünki əməlliringlarning əjir-inami bardur, dedi. **8** Asa bu gəplərnı wə Odəd pəyoqəmbər bərgən bexarətnı angliqanda u dadillixip, pütün Yəhuda wə Binyamin zeminlirida, xundakla Əfrainning taqlıq rayonlirida koloqa qüxürgən hərqaysı xəhərlərdiki yirginqlıq butlarnı yokatti wə yənə Pərwərdigarning əyidiki aywan aldida turəjan Pərwərdigar kurbangahını yengibaxtin yasatti. **9** U barlıq Yəhudalar wə Binyaminlarnı, xuningdək ularning arisida olturaklaxqan barlıq Əfrainiy, Manassəhiy, Ximeoniy musapirlirini yiqdi (qünki nurəjun Israillar Asaning Hudasi Pərwərdigarning uning bilən billə ikənlikini kərgən bolup, Israildin qıqıp Asa tərəpkə ötkənidi). **10** Asaning səltənitiuning on bəxinqi yili üqinqi ayda ular Yerusalemoqa yiqildi. **11** Xu küni ular elip kəlgən jəng oqanimətliridin yəttə yüz buqa wə yəttə ming koyni Pərwərdigarəja atap kurbanlıq kıldi. **12** Ular yənə atabowilirining Hudasi boləjan Pərwərdigarnı pütün kəlbi wə bütün jeni bilən izdəxkə bir əhdə tüzüxti; **13** əhdidə, Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigarnı izdimigən keri-yax, ər-ayal deməy həmmisi ɵltürülsun, deyildi. **14** Ular yukiri awaz bilən warkırax wə kanay həm buroqa qelix bilən Pərwərdigarəja kəsəm berixti. **15** Pütkül Yəhuda jamaiti iqqən kəsimidin xadlandi; qünki ular pütün kəlbi bilən kəsəm iqqən bolup, Pərwərdigarnı tolimu təlmürüp izdidi; wə U ularəja Əzini tapkuzdi. Pərwərdigar ularəja tət ətrapida aramlıq ata kıldi. **16** Asa padixah yənə qong anisi Maakahını yirginqlıq bir «axerah» tüwrükni yasioqini üqün hanixlıq mərtiwisidin qüxürüwətti. Asa

bu yirginlik butni kesip, ayaq astida qaylidi wə Kidron jilosisida kəydürüwətti. **17** «Yükiri jaylar» yokitilmisimu, Asaning kəlbi [Pərwərdigarəja] pütünləy beoixlanəjanidi. **18** Həm atisi həm u əzi Pərwərdigarəja atap yasiojan nərsiləрни, jümlidin kümüx bilən altunni wə türlük қақа-қуқиларни Hudaning əyigə kəltürdi. **19** Xu waқittin tartip taki Asaning səltənitining ottuz bəxinqi yilioiqə urux bolup baқmidi.

16 Asaning səltənitining ottuz altinqi yili, Israilning padixahı Baaxa Yəhudaəja qarxi hujum kildi; heqkim Yəhudaning padixahı Asa bilən bardi-kəldi qilmisun dəp, Ramah xəhirini məhkəm kiliп yasidi. **2** U waқitta Asa Pərwərdigarning əyidiki həzinilərdin wə padixahning ordididiki həzinilərdin altun-kümüxni elip ularni Dəməxktə turuxluq Suriyə padixahı Bən-Ҳadadқа əwətip wə bu həwəрни yətküzüп: — **3** «Mening atam bilən silining atilirining arisida boləqandək mən bilən silining arilirida bir əhdə bolsun. Mana, siligə kümüx bilən altun əwəttim; əmdi Israilning padixahı Baaxa bilən boləqan əhdiliridin қollirini üzsilə; xuning bilən u meni қamal қilixtin қol üzsun» — dedi. **4** Bən-Ҳadad Asa padixahning səzigə kirip, əz қoxunining sərdarlırini Israilning xəhərlirigə hujum қilixқа əwətip, Ijon, Dan, Abəlmayim, Naftalidiki barlıq ambar xəhərlirini beқindurdi. **5** Baaxa bu həwəрни anglap, Ramah istihkamini yasaxtin қolini yioqip, қuruluxlarning həmmisini tohtatti. **6** Asa padixah bolsa pütkül Yəhudaning adəmlirini baxlap, Baaxa Ramah xəhirini yasaxқа ixlətkən taxlar bilən yaəjaqlarни Ramahtin toxup elip kətti. U muxularни

ixlitip Gebani wə Mizpahni məhkəm kilip yasidi. **7** U qaşda, aldın kərgüqi Hənanı Yəhuda padixahı asaning yenioqa kelip uningöja: — Əzüng Pərwərdigar Hudayingöja əməs, bəlki Suriyə padixahioqa tayanöjanlikiñg üqün Suriyə padixahiniñg qoxuni öz qolungdin qutuldi. **8** Efiopiylər bilən Liwiyəliklər qong bir qoxun əməsmidi? Jəng hərwiliri wə atliq əskərliri intayin kəp əməsmidi? Ləkin sən pəqət Pərwərdigaröja tayanöjanda, u ularni qolungöja tapxurojanidi. **9** Qünki Pərwərdigar kəngli Manga tamamən sadıq bolöjanlaröja yardəmdə bolup, Əzümni qudrətlik kərsitəy dəp, kəzlirini pütün yər yüzidə uyan-buyan yügürtidu. Sən bu ixta bək əhməklik kilding. Əmdi buningdin keyin uruxlardın halas bolalmaysən, dedi. **10** Buni anglapla Asa aldın kərgüqigə intayin öjəzəplini, uni zindanoqa solap qoydi; uning bu səzigə kəhri qaynap kətti. U xu wəqitlarda həlktin bəzilirigə zulum selixqa baxliöjanidi. **11** Mana, Asaning qilöjan ixliri baxtin ahiriöjiqə «Yəhuda wə Israil padixahiriniñg tarihnəmisidi»da pütülgəndur. **12** Asaning səltənitiniñg ottuz tokquzinqi yilida putida bir kesəl pəyda boldi; wə kesili baröjanseri eqirlixip kətti; ləkin u aqriöjandimu Pərwərdigarni izdimidi, bəlki pəqət tewiplardinla yardəm izdidi. **13** Asa səltənitiniñg qirik birinqi yilida öldi, atabowiliri arisida uhlidi. **14** Həklər uni «Dawut xəhəri»də əzigə atap təyyarlitip koliojan kəbrigə dəpnə kildi. Ular uni əttarlarnıñg usuli bilən təngxəlgən hərtürlük doradərmandin bolöjan bir arilaxma pürkəlgən jinazioqa yatquzdi həmdə uningöja atap nuroqun huxbuy yandurdi.

17 Oqli Yəhoxafat Asaning ornioqa padixah boldi; u Israil padixahlikioqa takabil turux üqün özini küqəytti. **2** U hərbiy küqlirini Yəhudaning həmmə qorəjanlik xəhərlirigə orunlaxturdi həmdə Yəhuda zeminiəqa wə atisi Asa ixətal qiləjan Əfraidiki hərqaysi xəhərlərgə mudapiə küqlirini turoquzdi. **3** Pərwərdigar Yəhoxafat bilən billə boldi, qünki u atisi Dawutning baxta yürgüzgən yollirida mengip Baal butlirini izdimidi, **4** bəlki atisining Hudasinila izdəp, Uning əmrliridə mengip, Israillarning qilmixlirini dorimidi. **5** Xunga, Pərwərdigar uning padixahliktiki həkümranlikini mustəhkəmlidi; pütkül Yəhudadikilər uningəqa salam-sowəilarni sunup turdi; xuning bilən uning mal-mülki nahəyiti kəp, xan-xəhriti nahəyiti yukiri boldi. **6** U Pərwərdigarning yollirida mangoəaqqa, qəyrətlik boldi; uning üstigə u Yəhuda zeminidin «yukiri jaylar»ni wə Axərah butlirini yoqatti. **7** Uning səltənitining üqinqi yili əzining əməldarliridin Bən-Həyil, Obadiya, Zəkəriya, Nətanəl, Mikayalarni Yəhudaning xəhərliridə həlkkə təlim berixkə əwətti. **8** Ular bilən billə barəjanlardin yənə Xemaya, Nətaniya, Zəbadiya, Asahəl, Xəmiramot, Yonatan, Adoniya, Tobiya, Tob-Adoniya qatarlik birqanqə Lawiyalar, xundakla yənə Əlixama bilən Yəhəoram degən ikki kahinmu bar idi. **9** Ular Pərwərdigarning Təwrat qanuni kitabini aloqəq berip, Yəhuda zeminidiki barlik xəhərlərnə arilap yürüp həlk arisida təlim berətti. **10** Yəhudaning ətrapidiki məmlikətlərnəning həmmisini Pərwərdigarning qorkunqi basti wə ular Yəhoxafat bilən urux qilixqə petinalmaytti. **11** Filistiylərdin bəziliri Yəhoxafatqə sowəqa-salamlar

wə kümüx olpanlirini tapxurdi; Ərəblərmu padiliridin uningəya yəttə ming yəttə yüz qoqkar, yəttə ming yəttə yüz tekə sowəya kildi. **12** Yəhəoxafat barəanseri karamət küdrət tepip, Yəhudada birnəqqə qoroqan wə ambar xəhiri bina kildi. **13** U Yəhudaning hərəkaysi xəhərliridə nuroqun maddiy əxya zapisi təyyarlidi; Yerusalemdimu uning zəbərdəs batur jəngqiliri bar idi. **14** Jəmətliri boyiqə ularning sani təwəndikiqə: — Yəhuda kəbilisidiki mingbaxliri iqidə Adnah sərdar bolup, batur jəngqilərdin üq yüz mingəya baxlamqilik kılatti; **15** Adnahning qol astida Yəhəhənanan sərdar bolup, ikki yüz səksən ming adəmgə baxlamqilik kılatti; **16** Yəhəhənananning qol astida Zikrining oqli Amasiya bar idi; u Pərwərdigarəya əzini atiwətkən adəm bolup, ikki yüz ming batur jəngqigə baxlamqilik kılatti. **17** Binyamin kəbilisi iqidə Eliyada degən batur bir jəngqi bolup, okya wə qalkən bilən qorallanoqan ikki yüz ming batur jəngqigə baxlamqilik kılatti; **18** Eliyadaning qol astida Yəhəzabad bolup, jənggə təyyar qoxundin bir yüz səksən ming adəmgə baxlamqilik kılatti. **19** Bularning həmmisi padixahning hizmitidə hazır turatti; padixahning yənə pütün Yəhuda zeminidiki qoroqanlik xəhərlərgə orunlaxturuloqan adəmliri bolsa, ularning sirtida idi.

18 Yəhəoxafatning mal-mülki nəhayiti kəp, xan-xəhriti nəhayiti yukiri boldi; u Ahab bilən kudilixip ittipaklaxti. **2** Birnəqqə yildin keyin u Ahab bilən kərixüxkə Samariyəgə bardi. Ahab bolsa uningəya wə uning həmrahlirioqə atap nuroqun kala, qoy soydi; andin u uni Gileadtiki Ramotqa billə hujum kılıxqa unatti. **3** Israil padixahı

Ahab Yəhuda padixahi Yəhoxafattin: — Əzliri mening bilən billə Gileadtiki Ramotqa berixka maqul bolamdila? — dəp soriwidi, u: — Biz silining-mening dəp ayrimaymiz; mening həlkim əzlrining həlkidir. Mən əzliri bilən billə jəng kilixka barmay turmaymən, dəp jawap bərdi. **4** Lekin Yəhoxafat Israilning padixahioa: — Ətünimənki, bügün awwal Pərwərdigarning səzini sorap kərgəyla, dedi. **5** Xuning bilən Israilning padixahi pəyoəmbərləni, yəni tət yüz adəmni yioqdurup ulardin: — Biz jəng kiləjili Gileadtiki Ramotqa qixsak bolamdu, yok?» dəp soriwidi, ular: «Qikkın, Huda uni padixahning kəlioqa beridu, deyixti. **6** Lekin Yəhoxafat bolsa: — Bulardin baxka yol soriojudək, Pərwərdigarning birər pəyoəmbiri yokmidu? — dəp soridi. **7** Israilning padixahi Yəhoxafatqa jawab berip: — Pərwərdigardin yol soraydioqan yənə bir adəm bar; lekin u mening toqramda kutlukni əməs, bəlki daim balayi'apətni kərsitip bexarət bərgəqkə, mən uni əq kərimən. U bolsa Imlahning oqlı Mikayadur, dedi. Yəhoxafat: — I aliyliri, sili undak demigəyla, dedi. **8** Andin Israilning padixahi bir qakirini kixkirip uningoa: — Qakkan berip, Imlahning oqlı Mikayani qakirtip kəl, dəp buyrudi. **9** Əmdi Israilning padixahi bilən Yəhudaning padixahi Yəhoxafat xahanə kiyimlirini kiyixip, Samariyəning dərwasisining aldidiki hamanda hərbi öz təhtidə olturuxti; ularning aldidə pəyoəmbərləning həmmisi bexarət bərməktə idi. **10** Kənanahning oqlı Zədəkiya bolsa əzi təmürdin münggüzləni yasap: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Muxu münggüzlər bilən Suriyləni yokatkuqə üsüp ursila», dedi. **11** Həmmə pəyoəmbərlər

xuningoʻja ohxax bexarət berip: «Gileadtiki Ramotka qiqip sōzsiz muwəppəkiyət qazinila; qūnki Pərwərdigar uni padixahning qoliʻoʻja tapxuridikən», deyixti. **12** Mikayani qiqiqiroʻjili baroʻjan həwərqı uningʻoʻja: — Mana, həmmə pəyoʻjəmbərlər birdək padixahka yahxi həwər bərməktə; əmdi ətūnimən, sening sōzüngmu ularningki bilən birdək bolup, yahxi bir həwərni bərgin, dedi. **13** Əmma Mikaya: — Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm qilimənki, Hodayim manga nemə eytsa, mən xuni eytimən, dedi. **14** U padixahning aldiʻoʻja kəlgəndə padixah uningdin: — I Mikaya, jəng qiloʻjili Gileadtiki Ramotka qiqisak bolamdu, yok? — dəp soriwidi, u uningʻoʻja jawab berip: — Qiqip muwəppəkiyət qazinisilər; qūnki [dūxmininglar] qolliringlarʻoʻja tapxurulidu, dedi. **15** Lekin padixah uningʻoʻja: — Mən sanga qanqə qetim Pərwərdigarning namida rast gəptin baxkisini manga eytmaslikka kəsəm iqküzüxüm kerək?! — dedi. **16** Mikaya: — Mən pütkül Israilning taʻoʻlarda padiqisiz qoylardək tarilip kətkənlikini kərdüm. Pərwərdigar: «Bularning igisi yok; bularning hərbi tinq-aman əz əyigə qaytsun» dedi, — dedi. **17** Israilning padixahi Yəhoxafatka: — Mana, mən siligə «U mening toʻqramda qutlukni əməs, bəlki haman balayi’apətni kərsitip bexarət beridu», demigənmidim? — dedi. **18** Mikaya yənə: — Xunga Pərwərdigarning sēzini angliʻoʻjin; mən Pərwərdigarning Əz təhtidə olturoʻjanlikini, asmanning pütkül qoxunliri uning yenida, ong wə sol tərpidə turoʻjanlikini kərdüm. **19** Pərwərdigar: «Kim Ahabni Gileadtiki Ramotka qiqip, xu yərdə həlak boluxka aldaydu?» — dedi. Birsı undak, birsi mundak deyixti; **20**

xu wakıtta bir roh qikıp Pərwərdigarning aldida turup:
«Mən berip alday» dedi. Pərwərdigar uningdin: «Kandak
usul bilən aldaysən?» dəp soriwidi, **21** u: «Mən qikıp
uning həmmə pəyojəmbərlirining aozida yalojanqi bir
roh bolimən», dedi. Pərwərdigar: «Uni aldap ilkinggə
alalaysən; berip xundak qil» — dedi. **22** Mana əmdi
Pərwərdigar sening bu həmmə pəyojəmbərliringning
aozioja bir yalojanqi rohni saldi; Pərwərdigar sening
toqrangda balayi'apət kərsitip səzlidi» — dedi. **23** Xuni
anglap Kənanahning oqli Zədəkiya kelip Mikayaning
kaqitioja birni selip: — Pərwərdigarning Rohi kaysi yol
bilən məndin otüp sanga səz qilixka bardi?! — dedi. **24**
Mikaya jawab berip: Əzüngni yoxurux üqün iqkiridiki
eygə yügürgən künidə xuni kərisən, dedi. **25** Israilning
padixahi əmdi: — Mikayani elip qayturup berip, xəhər
həkimisi Amon bilən padixahning oqli Yoaxka tapxurup,
26 Ularoja tapilap: «Padixah mundak dəydu: — Uni
zindanoja solap mən tinq-aman yenip kəlgüqilik kiynap,
nan bilən suni az-az berip turunglar» — dənglar, dəp
buyrudi. **27** Mikaya: — Əgər sən həqiqətən tinq-aman
yenip kəlsəng, Pərwərdigar mening wasitəm bilən səz
qilmiojan bolidu, dedi. Andin u yənə: — Əy jamaət,
hərbiringlar anglanglar, dedi. **28** Israilning padixahi
bilən Yəhudaning padixahi Yəhoxafat Gileadtiki Ramotka
qikti. **29** Israilning padixahi Yəhoxafatka: — Mən baxka
kiyapətkə kirip jənggə qikay; sili bolsila əz kiyimlirini
kiyip qiksila, dedi. Israilning padixahi baxka kiyapət bilən
jənggə qikti. **30** qünki xundak boldiki, Suriyəning padixahi
jəng hərvisi sərdarlorioja: — Qongliri yaki kiqikliri bilən

əməs, pəkət İsrailning padixahı bilən soquxunglar, dəp buyrudi. **31** Wə xundak boldiki, jəng hərwilirining sərdarliri Yəhoxafatni kərgəndə: — Uni qoqum İsrailning padixahı dəp, uningə olixip hujum qilmakqi boldi; lekin Yəhoxafat pəryad kətürdi, Pərwərdigar uningə yardım bərdi. Huda ularni uningdin yiraqlaxturdi; **32** qünki xundak boldiki, jəng hərwilirining sərdarliri uning İsrailning padixahı əməslikini kərgəndə uni qoqlimay, burulup ketip kəlixti. **33** Əmma birəylən qarisiqla bir okya etiwidi, ok İsrailning padixahining sawutining mürisidin təwənkı ulıqıdin ətüp təgdi. U hərwikexigə: Hərwinı yandurup meni səptin qıkarəjin; qünki mən yaridar boldum, dedi. **34** U küni jəng barəanseri kattıq boldi. Padixah kəqkiqə Suriyləarning udulida əz jəng hərwisioqə yəlinip ərə turdi. Kün petixi bilən u əldi.

19 Yəhuda padixahı Yəhoxafat aman-esən Yerusalemdiki ordisioqə kaytip kəldi. **2** Aldin kərgüqi Hənanining ooqlı Yəhu padixah Yəhoxafatning aldioqə qıqip: — Sening rəzilləarning yardimidə bolup, Pərwərdigarəqə əq boləqlarnı səygining durusmu? Xu səwəbtin Pərwərdigarning əzəzi bexingəqə qüxidioqlan boldi. **3** Həlbuki, sən axərah butlirini zemindin yokitip taxlıqıning wə Hudani izdəxkə niyət kıləqıning üqün səndimu yaxilik tepildi, dedi. **4** Yəhoxafat Yerusalemda olturatti; keyinki wəqıtlarda u həlk arisioqə qıqip, Bəər-Xebadin tartip Əfrayim taqlirioqıqə səpər kılıp, həlkni towa kıldurup ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarəqə yandurdi. **5** U yənə Yəhuda təwəsıdiki barlıq qoroqlanlık xəhərlərdə sorəqqlarnı təyinlidi; **6** u sorəqqlarəqə:

— Öz qiloqanliringlaroqa ehtiyatqan bolunglar; qünki silerning həküm qikirixinglar insan üçün əməs, bəlki Pərwədigar üçündür; silər həküm qikarəjininglarda u qoqum silər bilən billə bolidu. **7** Əmdi Pərwədigarning wəhimisi kəz aldinglarda bolsun; öz qiloqanliringlaroqa ehtiyatqan bolunglar; qünki Pərwədigar Hudayimizda nahəqlik yok, yüz-hatir kilix yok, para yeyixmu yoktur, dedi. **8** Yəhoxafat Lawiyardin, kaqinlardin wə Israil jəmətlirining baxliridin bəziləni Yerusalemoqa kayturup kelip, ularni Yerusalemdimu Pərwədigarning həkümlirini qikirix wə həlkning ərz-dəwalirini bir tərəp kilixka təyinlidi. **9** Yəhoxafat ularoqa: — Silər bu ixlarni Pərwədigarning qorqunqida bolup sadəqətlik bilən qin kənglünglardin bejiringlar. **10** Hərkaysi xəhərlərdə turidioqan kəringliringlarning aldinglaroqa elip kəlgən barlik ərz-dəwasi, məyli u hun dəwasi bolsun, qanun-əmr wə həküm-bəlgilimilər toqrisidiki ərz-dəwa bolsun, ularning Pərwədigar aldida gunahkar bolup qalmasıliki üçün, xundakla Pərwədigarning oqəzipi öz bexinglaroqa wə kəringliringlarning bexioqa kelip qalmasıliki üçün, ularni haman aqahlandurup turunglar; xundak kilsanglar, gunahkar bolmaysilər. **11** Pərwədigaroqa təəlluk ixlarda siləni bax kaqin Amariya baxquridu; padixahka dair ixlarda, siləni Yəhuda jəmətining yolbaxqisi Ismailning oqli Zəbadiya baxquridu; siləning hizmitinglarda turidioqan Lawiyalar bar. Jasarətlik bolup ixliringlarni qilinglar wə Pərwədigar ixni durus qiloquqilar bilən billə bolidu! — dedi.

20 Keyinki waqitlarda xundak boldiki, Moabiylar, Ammoniylar wə Maoniylardin bəziliri birlixip kelip Yəhoxafatka hujum kilixka qikti. **2** [Qaparmənlər] kelip Yəhoxafatka: — [Əlük] dengizning u ketidin, yəni Edomdin siligə hujum kiləyli zor bir qoxun qikip kəldi; mana, ular Həzazon-Tamarda, dedi (Həzazon-Tamar yənə «Ən-Gədi» dəpmu atilidu). **3** Buni angliqan Yəhoxafat qorqur, Pərwərdigarni izdəxkə niyət baqlap, pütün Yəhuda təwəsədə «roza tutuximiz kerək» dəp jakarlidi. **4** Yəhudalar əmdi Pərwərdigardin yardım tiligili yiqildi; həlk Yəhudaning hərəkəsi xəhərliridin qikip Pərwərdigardin yardım tiləxkə kelixti. **5** Yəhoxafat Yəhuda wə Yerusalemdiki jamaət arisiqə qikip, Pərwərdigar öyining yengi həylisining aldidə ərə turup **6** mundak dua kilip: — «I Pərwərdigar, ata-bowilirimizning Hudasi, Sən ərxətə turoquqi Huda, barliq əl-məmlikətlərnin üstidin həküm sürgüqi əməsmiding? Senin qolung küq-kudrətkə toloqandur, heqkim Seni tosalmaydu. **7** I Hudayimiz, Sən bu zemindiki ahalini Əz həlking Israillar aldidin qoqlap, uni Əz dostung İbrahimning nəsligə mənngülük miras kilip bərgən əməsmiding? **8** Ular xu yərdə turdi həm xu yərdə Senin naminqə atəp bir məkəddəshana selip: **9** «Mubada beximizqə birər balayı'apət kəlsə, məyli u kiliq, jaza, waba, aqarqilik bolsun, kiyinqilikta qalqan waqtimizdə, muxu əy, yəni Senin aldingda turup, Sanga murajət kilsak (qünki Senin naminqə muxu əydidur), Sən anglaysən wə qutkuzisən» degənidi. **10** Əmdi mana, bu yərgə Ammoniylar, Moabiylar wə Seir teqidikilər besip keliwatidu! İlgiri Israillar Misir

zeminidin qiqqan qaşda Sən Israillarning ularşja tajawuz kilişioşja yol qoymioşjaniding; u qaşda Israillar ularni yokatmay u yerdin aylinip etkən. **11** Əmdi kara, hazır ularning yahxilikimizni qandak yol bilən qayturmaqci boluwatkinişja! Ular bizni Sən bizgə miras kiliş qilip bərgən bu zemindin qoşlap qiqarmakci boluwatidu. **12** I Hudaşimiz, Sən ularning üstidin həküm qiqarmamsən? Qünki bizning bizgə hujum kilişka keliwatқан bu zor qoxun bilən qarxilaxqudək küqimiz yok; nemə kilişimiznimu bilməy qalduk; lekin bizning kezimiz Sanga tikilip turmaqta» — dedi. **13** Bu qaşda pütün Yəhuda həkqi, ularning quqaktiki baliliri, hotun bala-qaqilirining həmmisi Pərwərdigarning aldidida turatti. **14** Wə xu pəyttə Pərwərdigarning Rohi jamaətning otturisida turoşan Lawiyıldin Asafning əwladi boluşan Mattanişaning qəwrishi, Jəiyəlning əwrishi, Binayaning nəwrishi, Zəkərişaning oşli Yahəzişyəlğə qüxti; **15** U: — I pütün Yəhuda həkqi, silər Yerusalemda turuwatқанlar wə padixah Yəhoxafat, kulak selinglar! Pərwərdigar silərgə mundak dəydu: — «Silər bu zor qoxundin qorquş kətmənglar wə alakzadə bolup kətmənglar; qünki bu jəng silərningki əməş, bəlki Hudaning Əziningkidur. **16** Ətə ularşja hujum kilişka qiqinglar; mana, ular Ziz dawanidin qiqip kelidu wə silər ularni Yəruəl qəlining aldidiki jiloşja eşjizida uqritisilər. **17** Silər bu dərəm jəngdə uruxuxunglarıning həjiti bolmaydu; pəkət səpkə tizilip turunglar, silər bilən billə boluşan Pərwərdigarning nijat-nusritini kərunglar! I Yəhuda, i Yerusalemdikilər, qorqmanglar, alakzadimu bolup kətmənglar; ətə ularşja hujum kilişka qiqinglar,

Pərwərdigar qoqum silər bilən billə bolidu!» — dedi.

18 Bu gəpni anglap Yəhoxafat bexini yərgə təgküzüp tizlandi wə barlıq Yəhuda həlki həm Yerusalemdikilər Pərwərdigar aldida düm yikilip Pərwərdigarə səjdə kildi. **19** Kohat əvladi wə Korah əvladi iqidiki Lawiylardin boloqanlar orunliridin turuxup intayin küqlük awaz bilən Israilning Hudasi Pərwərdigarni mədhıyləxti. **20** Pütün həlk ətisi kak səhərdə turup Təkoa qəligə qarap atlandi; ular atlinip ketiwatqanda, Yəhoxafat ornidin turup ularə: — I Yəhuda həlki, i Yerusalemdikilər, gepimgə kulak selinglar! Hundayinglar Pərwərdigarə tayininglar, qoqum məzmut turoquzulisilər; Uning pəyoqəmbərlirigə ixininglar, yolunglar qoqum rawan bolidu! — dedi. **21** Andin u həlk bilən obdan məslihətlixip, Pərwərdigarning mukəddəs bəhəywətlikini mədhıyləp, Uningə atəp oqəzəl-küy eytidioqanlarni: «Silər Pərwərdigarə rəhmət-təxəkkür eytinglar, qünki Uning əzgərməs muhəbbiti mənggüliktur!» dəp oquxka təyinləp, qoxunning aldida mangdurdy. **22** Ular təntənə kilip həmdusana oquxi bilən, Pərwərdigar Yəhuda həlkiyə hujum kilixka qikqan Ammoniylar, Moabiylar wə Seir teqidikilərgə pistirma qoxunni əwətip, ularni tarmar kildurdy. **23** Xuning bilən Ammoniylar bilən Moabiylar Seir teqidikilərgə hujum kilixka etti, ularni birini qoymay kiriwətti; ular Seir teqidikilərnə kirip tügətkəndin keyin yənə əzliri bir-birini qiroqin kilixka qüxkənidi. **24** Yəhudalar qəldiki kəzətgahka kelip xu zor qoxun tərəpkə qarisa, mana qeqip qutuləqan birmu adəm yok bolup, həmmə yərnə əlük qaplap kətkənidi. **25** Yəhoxafat əzining adəmliri

bilən düxməndin olja bulang-talang qilixka kəlgəndə, ular əlüklər bilən billə nurojun mal-mülük wə kəp qimmətlik buyumlarni tapti. Ular salduwaləlanlirining tolilikidin elip kitəlməy qaldi; olja xunqə kəp boləraqqa, uni yiojiwelixka üq kün kətti. **26** Ular tətinqi küni Bərahah jiləjisiə yiojilip, Pərwərdigarə həmdusana oqup mubarəklidi; xunga u yər taki bügüngə kədər «Bərahah jiləjisi» dəp atilip kəlməktə. **27** Andin barliq Yəhudadikilər wə Yerusalemdikilər Yəhoxafatning baxlamqilikida huxal-huram bolup Yerusalemə qaytti; qünki Pərwərdigar ularni düxmənliri üstidin oqalib qilip huxallikqa qəmdürgənidi. **28** Ular Yerusalemə təmbur, qiltar wə kanaylar qelip kelip, Pərwərdigarning əyigə kirdi. **29** Barliq əl-məmləkətlər Pərwərdigarning Israilning düxmənlirigə qarxi qikip jəng qiloqanlikini angliqanda, Hudaning wəhimisi ularning üstigə basti. **30** Xuning bilən Yəhoxafatning padixahlıki tinq-asayixlikta boldi; uning Hudasi uning tət ətrapini tinq qiloqanidi. **31** Xundak qilip Yəhoxafat Yəhuda üstigə həküm sürdi. U təhtkə qikqan qaoqda ottuz bəx yaxta idi; u Yerusalemda yigirmə bəx yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Azubah bolup, u Xilhining kizi idi. **32** Yəhoxafat qaymay atisi Asaning yolida mengip, Pərwərdigarning nəziridə durus boləanni qildi. **33** Pəkət «yukiri jaylar»la yokitilmioqanidi; həlk tehıqə kəngüllirini ata-bowilirining Hudasiə mayil qilmioqanidi. **34** Yəhoxafatning qaloqan ixliri bolsa, mana baxtin ahiriəqə «Yəhuda wə Israil padixahlirining tarihnəmisı»ə kirgüzülgən «Hənanining oqlı Yəhuning bayan səzliri»də pütülgəndur. **35** Bu ixlərdin keyin Yəhuda

padixahi Yəhoxafat tola rəzil ixlarni kıloqan Israil padixahi Ahaziya bilən ittipak tüzdi. **36** Yəhoxafat Tarxixka baridiqan kemilərnı yasaxka uning bilən xirikləxti; xu kemilərnı ular Əzion-Gəbərdə yasatti. **37** U qaoqda Marəxahlıq Dodawaquning oqlı Əliezər Yəhoxafatni əyibləp uningə bexarət berip: — Ahaziya bilən ittipak tüzgining üqün Pərwərdigar sening yasioqanliringni buzuwetidu» dedi. Dərwəqə, keyinki waqıtlarda u kemilər buzoqunqilikka uqrap Tarxixka mangalmidi.

21 Yəhoxafat ata-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawut xəhiri»də dəpnə kılindi; oqlı Yəhəoram uning orniqə padixah boldi. **2** [Yəhəoramning] birnəqqə inisi, yəni Yəhoxafatning Azariya, Yəhiyəl, Zəkəriya, Azariyaqı, Mikail wə Xəfatiya degən oqulliri bar idi; ularning həmmisi Israil padixahi Yəhoxafatning oqulliri idi. **3** Ularning atisi ularə nuroqun altun, kümüx wə kimmətlik buyumlarni, xundaqla Yəhuda zeminidiki birqanqə qoroqanlıq xəhərnı sowə qildi; pəqət padixahlıqni bolsa, Yəhəoram qong oqlı boləqəqka, uningə bərdi. **4** Yəhəoram atisining padixahlıq təhtigə qıqıp həkukini mustəhkəmlidi. Andin u barlıq inilirini, xundaqla Yəhudadiki birqanqə əməldarlarnı kılıqlap kətl qildi. **5** Yəhəoram təhtkə olturoqinida ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət qildi. **6** U Ahəb jəmətidikilərgə ohxax, Israilning padixahliri mangoqan yolda mangdi, qünki u Ahəbning qızini əmrigə aloqanidi; u Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləqanni qildi. **7** Birəq Pərwərdigar Dawut bilən tüzgən əhdisi səwəblik, Dawutka wə uning əwladliriə mənngü əqməydiqan

bir qiraol kalduray dər, wədə kilolini boyiqə Dawutning jəmətini yok kilip taxlaxni halimidi. **8** [Yəhōramning] səltənitidiki künlərdə Edomlar Yəhudadin ayrilip qikip, əz aldioja əzlrigə həkūmranlik kilidiojan bir padixah tiklidi. **9** Yəhōram, sərdarliri wə barlik jəng hərwiliri [İordan dəryasidin] ətüp, keqidə kəzojilip qikip, əzlrini kərxiwəlojan Edomiylarəja wə jəng hərwisi sərdarlirioja hujum kilip ojalib kəldi. **10** Həlbuki, Edomiylar xuningdin etiwərən Yəhudəja kərxə qikip, taki bəgūngə kədər Yəhudaning həkūmranlikidin ayrilip turdi. Yəhōram ata-bowilirining Hudasi Pərwədigarni taxliojini üqün Libnahliklərmu xu qəojda uningəja kərxə qikip uning kəolidin ayrilip qikti. **11** Uning üstigə, Yəhōram yənə Yəhudaning təojlirida «yukiri jəylər»ni yasitip, Yerusəlemda turuwatqənlərnə buzukqilikqə putlaxturdi, Yəhudalərnimu xundək əzduardi. **12** Xu wəqitlərdə İliyas pəyojəmbər təripidin yeziləjan bir məktup Yəhōraməja təgdi, uningda mundək deyildi: «Səning bowəng Dawutning Hudasi Pərwədigar mundək dəydu: «Sən atəng Yəhəxəfatning yollirida mənqmay, xuningdək Yəhuda padixəhi Asəningmu yollirini tutmay, **13** bəlki İsrəil padixəhəlirining yollirida mənqip, Yəhudalərnə wə Yerusəlemda turuwatqənlərnə huddi Ahab jəmətidikilə buzukqiliklər kiləjəndək buzukqilikləroja putlaxturojanlikəng üqün, xundəklə atəngning jəmətidikilərnə, yəni əzūngdin yəxi boləjan iniliringni kətl kiləjəning üqün, **14** Pərwədigar səning həlqəngni, hotun bəla-qəkiliringni wə barlik məlmülkūnggə əlamət zor zərb bilən uridu. **15** U sənimu əojir

wabalar bilən urup, üqəy-baqringni eqrir kesəlgə muptila kılıduki, kesiling kündin küngə eqrirlixip, üqəyliring ekıp qıqıdu»» deyilgənidi. **16** Keyinki wakitlarda Pərwərdigar Filistiylərning wə Efiopiylərning yenidiki Ərəblərning rohını Yəhəramoqa kərxi kəzoqatti. **17** Xuning bilən ular Yəhuda zeminiə qərb kılıp besip etti wə padixah ordisidiki barlıq mal-mülükni bulang-talang kılıp, oqulliri bilən hotunlirini tutkun kılıp elip kətti; ular kənji oqli Yəhoahazdin bələk oqulliridin birinimu kəldurmidi. **18** Bu wəkədin keyin Pərwərdigar Yəhəramni urup, üqəylirini sakaymas eqrir kesəlgə gıriptar kıldı. **19** Wə xundaq boldiki, uning kesili kündin-küngə eqrirlixip, ikki yil wakit ətüxkə az kəloqanda, kesəllik tüpəylidin üqəyliri texilip qüxti, u tolimu azablinip əldi; uning həlki ata-bowilirini izzətləp ularə qə huxbuy yakqandək, uningə qə qkəndək huxbuy yekıp olturmidi. **20** Yəhəram təhtkə qıqkan qeəjida ottuz ikki yaxta idi; u Yerusalemda səkkiz yil səltənət kıldı wə u dunyadin kətkəndə qə qkim uningə qə qoju-həsərət qə kmidi. Halayık uni «Dawut xəhəri»gə dəpnə kıldı, lekin padixahlar kəbristanliqə qə dəpnə kilmidi.

22 Yerusalemda turuwtkanlar Yəhəramning kənji oqli Ahaziyanı uning ornioqə padixah kılıp tiklidi; qünki Ərəblər bilən billə bargahqə besip kirgən kəraqqılar Ahaziyaning akilirini qoymay ətürüwətkənidi. Xuning bilən Yəhuda padixahı Yəhəramning oqli Ahaziya səltənət kıldı. **2** Ahaziya təhtkə qıqkan qeəjida yigirmə ikki yaxta idi; u Yerusalemda bir yil səltənət kıldı. Uning anisining ismi Ataliya bolup, Omrining [nəwrə]

ķizi idi. **3** Ahaziyamu Ahab jəmətining yollirioja mangdi; qünki uning anisi uni rəzillikkə ündəytti. **4** U Ahab jəməti kılöinidək, Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolöanni kıldı; qünki uning atisi elgəndin keyin Ahab jəmətidikilər uni həlakətkə elip baridiojan rəzil nəsihətlərnı berətti. **5** U ularning nəsihətigə əgixip, Israil padixahı Ahabning oqlı Yəhəoram bilən birliktə Gileadtiki Ramotka berip Suriyə padixahı Hazaəl bilən sokuxti; xu qaotda Suriylər Yəhəoramni zəhimləndürdi. **6** Andin Yəhəoram Ramahda Suriyə padixahı bilən sokuxқан qaotdiki jarahətlirini dawalitix üqün Yizrəəlgə kaytti. Andin Yəhəoramning oqlı Yəhuda padixahı Azariya Ahabning oqlı Yəhəoramning kesəl bolup kəlojanliki səwəbidin uni yokliqili Yizrəəlgə bardı. **7** Həlbuki, Ahaziyaning Yəhəoramni yokliqili baröini dəl özini həlakətkə elip baridiojan, Huda bekitkən ix idi. Qünki u baröandin keyin Yəhəoram bilən birliktə Nimxining oqlı Yəhuoja kərxi sokuxuxka qikti. Muxu Yəhu əslidə Pərwərdigar tərıpidin Ahabning jəmətini yokitix üqün məsih kilinöjanidi. **8** Wə xundak boldiki, Yəhu Huda bekitkən həkümni Ahab jəmətining üstigə yürgüzgən waktida, u Yəhudadiki əmədarlarnı wə Ahaziyaning hizmitidə bolöjan kərındaxlirining oqullirini uqritip, ularni koymay ɵltürüwətti. **9** Yəhu Ahaziyanimu izdidi; kixilər uni tutuwaldi (u Samariyəgə yoxurunuwəlojanidi). Ular uni Yəhunıng əldioja apirip ɵltürdi. Ular uni dəpnə kıldı, qünki kixilər: «Bu degən Pərwərdigarnı qin kənglidin izdigən Yəhəoxafatning nəwrisidur» degənidi. Ahaziyaning jəmətidə padixahlikni kəlioja əlojudək

birer adəm qalmidi. **10** Əmdi Aħaziyaning anisi Ataliya oqlining əlginini kərgəndə, Yəhuda jəmətidiki barlik xah nəslini ɵltürüxkə kəzoqladi. **11** Lekin padixahning kizi Yəhoxebiyat ɵltürülüx aldida turoqan padixahning oqullirining arisidin Aħaziyaning oqli Yoaxni oqrilikqə elip qikip, uni wə inik anisini yastuq-kirlik ambirioqə yoxurup koydi. Xundak kilip padixah Yəhoramning kizi, (yəni Aħaziyaning singlisi), [bax] kahin Yəhuyadaning hotuni Yəhoxebiyat Yoaxni Ataliya ɵltürüwətmisun dəp Ataliyadin yoxurup koydi. **12** Andin keyin Yoax ular bilən Pərwərdigarning ɵyidə altə yil yoxurunup turdi; u qaqlada Ataliya Yəhuda zeminida səltənət kilatti.

23 Yəttinqi yili, Yəhoyada jasarətkə kelip, Yəroħamning oqli Azariya, Yəhohənananning oqli Ismail, Obədning oqli Azariya, Adayaning oqli Maaseyah wə Zikrining oqli Əlixafat katarlik birqanqə yüzbexini qakirip ular bilən əhdə tüzdı. **2** Ular Yəhuda zeminini arilap, Yəhudadiki hərqaysi xəhərlərdin Lawiylarni wə Israildiki qong yolbaxqilarni yioqdi; ular Yerusalemoqə kelixti. **3** Pütkül jamaət Hudaning ɵyidə padixah bilən əhdiləxti. Yəhoyada ularoqə: — Padixahning oqli Pərwərdigarning Dawutning əwladliri toqruluk wədə kiləqinidək qoqum səltənət kilidu. **4** Mana silər kilixinglar kerək boləqan ix xuki: — Xabat künidə pasibanlik nəwiti kəlgən kahinlar bilən Lawiylarning üqtin biri hərqaysi dərwezilarni muħapizət kilsun; **5** üqtin biri padixah ordisini, üqtin biri «Ul dərwezisi»ni muħapizət kilsun; baxqilarning həmmisi Pərwərdigar ɵyining həylilirida bolsun. **6** Lekin kahinlar həm wəzipə ɵtəydiəqan Lawiylardin bələk həqkimni

Pərwərdigarning öyigə kirgüzmisun (kahin-lawiyalar pak-mukəddəs dəp hesablanoçaqqa kirixigə bolidu). Baxqa həlkning hərbi Pərwərdigar özigə bekitkən jaylarni kəzət kılsun. **7** Lawiyalarning hərbi qolıoça qorallirini elip padixahni orap tursun; öz məyliqə mukəddəs öygə kirixkə urunoçan hərkim ɵltürɵlsun; silər padixah kirip-qikiş yürginidə uning yenidin ayrilmanglar, — dedi. **8** Lawiyalar bilən Yəhudalarning həmmisi kahin Yəhoyadaning barlik tapilıoçanlirini bəja kəltürüxti. Lawiyalarning hərbi xabat küni nəwətkilik kə kirgən wə nəwətkiliktin qüxkənlərnı öz yenida kəldurup kəldi; qünki kahin Yəhoyada həqkimni nəwətkiliktin qüxüxkə kəymidi. **9** Andin Yəhoyada kahin Dawut padixahning Pərwərdigarning öyidə saklaklik nəyzə wə kəlkən-siparlirini yüz bexilaroça tarkitip bərdi. **10** U yənə kəpqilikni, hərbi qolıoça öz nəyzisini tutқан həlda, ibadəthanining ong tərpidin tartip sol tərpişigə, kurbangah bilən ibadəthanini boylap padixahning ətrapida turoşuzdi. **11** Andin ular xahzadini elip qikiş, uning bexioça tajni kiygüzüp, uningoça guwahnamilərnı berip, uni padixah kildi; Yəhoyada wə uning oşulliri [huxbuy may bilən] uni məsih kildi wə «Padixah yaxısun!» dəp tovlaxti. **12** Ataliya həklərnıng qepixip yürgənlikini wə padixahni tərpləwatқанlikini anglap, Pərwərdigarning öyigə kirip, kəpqilikning arisioça kəldi. **13** U kərisa, mana padixah öyning dərwasisida, tüwrükning yenida turatti; padixahning yenida əmədarlar bilən kanayqılar tiziloçanidi, barlik yurtning həlki xadlinip kanay qelixatti, nəoqmıqilər hərhil sazlarnı qelip, jamaətnı baxlap mədhıyə oşutuwatatti. Buni kərgən

Ataliya kiyimlarini yirtip: — Asiylik, asiylik! — d p warkirdi. **14**  mma Yəhoyada kahin  oxuno a m s’ul bololan y zbexilarni qakirtip ularo a: — Uni s pliringlar otturisdin sirt a qikiriwetinglar; kimdəkim uningo a  g xs  kiliqlansun, d p buyrudi. Q nki kahin: — Uni P rw rdigarning  yi iqid   lt rm nglar, d p eytkanidi. **15** Xuning bilən ular uningo a yol boxitip b rdi; u ordining «At d rwazisi» bilən padixahning ordiso a kirg nd  [l xk rl r] uni xu y rd   lt rdi. **16** Yəhoyada, pütkül jama t w  padixah birlikt : «P rw rdigarning h lki bolayli» deg n bir  hdini tüzüxti. **17** Andin barlik h lk Baalning buthanisoğa berip uni buzup taxlidi; uning kurbangahliri bilən məbudlirini qekip par par  kilip, Baalning kahini Mattanni kurbangahlarining aldida  lt rdi. **18** Andin keyin Yəhoyada kahin P rw rdigarning  yidiki barlik m s’uliy tl rni Lawiy kəbilisining kahinlirining kolio a tapxurdi. Kahinlarni bolsa,  slid  P rw rdigarning  y ixlirioşa n w t bilən qarax a, P rw rdigaro a atap keyd rm  kurbanlik sunux a Dawut təyinligənidi. Ular kurbanliklarni Dawutning kərsətmiliri boyiq , huxal-huramlik iqid  n o m -nawa o uo an  alda Muso a tapxurulo an T wrat-kanunida pütülginidək sunux a m s’ul idi. **19** [Yəhoyada] y n  P rw rdigar  yining h rkaysi d rwazilirio a d rwaziw nl rni t yinlidiki, h rkandak ixlardin napak kilino an adəmlər kirg z lm ytti. **20** U y n  y zbexiliri, aks ng kl r, h lk iqidiki yolbaxqilar w  yurtning h mm  həlkini baxlap kelip, padixahni P rw rdigar  yidin elip q x p, «Yukiriki dərwaza» ar ilik

ordioğa əkirip, padixahlıq təhtigə olturoquzdi. **21** Yurtning barlıq həlki xadlinatti; ular Ataliyani kıliqlap öltürgəndin keyin, xəhər tinq bolup qaldi.

24 Yoax təhtkə qıkkən qeoıida yəttə yaxta idi, u Yerusalemda kırık yil səltənət kildi. Uning anisining ismi Zibiyah bolup, Bəər-Xebalıq idi. **2** Yəhoyada kahin həyat künliridə Yoax Pərwərdigarning nəziridə durus bolojanni kılatti. **3** Yəhoyada uningəya ikki hotun elip bərdi, u birқанqə oqul-kız pərzənt kərdi. **4** Xuningdin keyin Yoax Pərwərdigarning əyini qayta yasıtıx niyitigə kəldi, **5** u kahinlarni wə Lawiylarni yioıip ularəya: — Hudayinglarning əyini onglitip turux üqün Yəhuda xəhərlirigə berip, barlıq Israillardin yillik ianə toplanglar; bu ixni tezdin bejiringlar! — dedi. Lekin Lawiylar bu ixni bejirixkə anqə aldirap kətmidi. **6** Buni ukkən padixah bax kahin Yəhoyadani qakirtip uningəya: — Əzliri nemixka Lawiylarəya Pərwərdigarning kuli Musa Israil jamaitigə Hudaning guwahlikı saklaklik qedir üqün bəlgiligən bajni Yəhuda wə Yerusalemdin elip kelixkə buyrumidila? — dedi **7** (qünki əslidə rəzil hotun Ataliya wə uning oqulliri Hudaning əyigə bəsüp kirip, Pərwərdigarning əyidiki barlıq mukəddəs buyumlarni elip Baal butlirioya atap təkdim kiliwətkənidi). **8** Xuning bilən padixah buyruk qüxürüp, bir sanduk yasıtip Pərwərdigar əyining dərwasisining sirtioya koyoquzdi; **9** andin: «Hudaning kuli Musa qəldə Israillarning üstigə bekitkən bajni yioıip əkilip Pərwərdigarəya tapxurunglar» degən bir ukturux Yəhuda bilən Yerusalem təwəsidə qikirildi. **10** Barlıq əməldarlar wə barlıq həlk huxal həlda bajni

əkilip sanduq tolojuqə uningə taxlidi. **11** Lawiyalar pul sanduqini padixah bu ixka məs'ul kıloqan kixining aldioqə əkəlgəndə, ular baj pulining kəp qüxkənlikini kərsə, andin padixahning katipi bilən Bax kahinning adimi kelip pul sanduqini əngtürüp qurukdioqandin keyin, yənə əsli orniqə apirip qoyatti. Hərküni xundak bolup turdi; nahayiti kəp pul yioildi. **12** Padixah bilən Yəhoyada pulni Pərwədigar əyidiki ix bejirgüqilərgə tapxurdi; ular [buning bilən] Pərwədigarning əyini ongxax wə əsligə kəltürüx üqün taxqilar bilən yaqəqqilarni, təmürqilər bilən miskərlərnəni yallidi. **13** Ixləmqilər tohtimay ixlidi, ongxax ixi ularning qolida onguxluk elip berildi; xundak qilip ular Pərwədigarning əyini əslidiki əlqəm-lahiyəsi boyiqə yasidi, xundakla uni tolimu puhta qilip yasap qikti. **14** Ular ixni püttürgəndin keyin exip qaloqan pulni padixah bilən Yəhoyadaning aldioqə əkilip tapxurdi. Ular buning bilən Pərwədigarning əyi üqün hərhil əswab-buyumlarni, jümlidin ibadət hizmitidiki hərhil buyumlar, kəydürmə qurbanliklarə qəmunasiwətlik kaqəkuqa, qazan-təhsilər wə hərhil altun-kümüx baxka buyumlarni yasatti. Yəhoyadaning barlik künliridə, ular Pərwədigarning əyidə kəydürmə qurbanlikni daim sunup turdi. **15** Yəhoyada qerip, yaxaydioqan yexi toxup əldi; u əlgən qaqda bir yüz ottuz yaxta idi. **16** Ular uni «Dawut xəhiri»də padixahlar qatarida dəpnə qildi, qünki u Israilə qə hən Hudaə qə uning əyigə nisbətən nahayiti qong təhpə kərsətkənidi. **17** Yəhoyada əlgəndin keyin Yəhudadiki yobaxqilar padixahning aldioqə kelip uningə bax urdi; padixah ular kərsətkən

məslihətəni məqul kərđi. **18** Ular ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarning öyidin waz keqip, Axərah wə butlarning kulluqioja kirixti. Ularning bu gunahı səwəblik Hudaning oğəziyi Yəhuda bilən Yerusalemdikilərnin bexioja kəldi. **19** Xundak bolsimu, Pərwərdigar ularni Əzigə yandurux üqün yənila ularning arisioja pəyoğəmbərlərnə əwətti; bu pəyoğəmbərlər gərqə ularni agahlandırojan bolsimu, ləkin ular yənila kulak salmidi. **20** U qəoqda Hudaning Rohi bax kahin Yəhoyadaning oqlı Zəkəriyoja qüxti, u həlkning aldidə ərə turup ularoja: — Huda mundak dəydu: «Silər nemixka Pərwərdigarning əmirliğə hilaplik kılısilər? Silər həq rawajlik kərməysilər, qünki silər Pərwərdigardin waz kəqtinglar wə Umu silərdin waz kəqti», — dedi. **21** Halayik [Zəkəriyani] ɵltürüxkə kəstlidi; ahir ular uni padixahning əmri boyiqə Pərwərdigar öyining həylisida qalma-kesək kılıp ɵltürüwətti. **22** Padixah Yoax Zəkəriyaning atisi Yəhoyadaning ɵzigə kərsətkən xəpkitini yad ətmək tügöl, əksiqə uning oqlini ɵltürüwətti. Zəkəriya jan üzüx aldidə: — Pərwərdigar bu ixni nəzirigə elip, uning həsabini alsun! — dedi. **23** Xu yilning ahirida Suriyəning qoxuni Yoaxka həjum kılıp kəldi; ular Yəhudaqə wə Yerusalemoja tajawuz kılıp kirip, həlk iqidiki yolbaxqılarni ɵltürüp, ulardin alojan pütün urux oğəniymətlirini Dəməxk padixahning aldioja elip bardı. **24** Dərwəkə Suriyə qoxunidin pəkət az bir kışim əskərlər kəlgən bolsimu, ləkin Yəhudalar ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigardin waz kəqkənlikə üqün Pərwərdigar qong bir qoxunni ularning qolioja tapxurdi; ular Yoaxka jaza ijra kıldı. **25** Suriylər Yoaxni taxlap kətkən qəoqda

(qünki u kattik aqrip qalqanidi) uning öz hizmätkarliri bax kahin Yəhöyadaning oqlining qeni üqün intiqam elix keräk döp uni qästlidi; ular uni kariwitidila öltürüwätti. U xu yol bilän öldi; kixilər uni Dawut xəhiridə döpne qilqini bilän, biraq padixahlarning qəbristanliqioqa döpne qilmidi. **26** Uni qästligänlär munular: — Ammoniy ayal Ximiyatning oqli Zabad bilän Moabiy ayal Simritning oqli Yəhözabad idi. **27** Yoaxning oqulliri, uningqqa qaritilqan kattik wə nuroqun agah bexarətlär, xundakla uning Hudaning öyini yengibaxtin selixqa dair ixliri «padixahlarning təzkiriliri» degän kitabning izahliroqqa pütülgändur. Yoaxning oqli Amaziya uning ornioqa padixah boldi.

25 Amaziya təhtkə qikqan qeoqida yigirmə bəx yaxta idi, u Yerusalemda yigirmə tokquz yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Yəhöoadan bolup, Yerusalemlik idi. **2** Amaziya Pərwərdigarning nəziridə tooqra bolqan ixlarni qildi, lekin pütün kəngli bilän qilmidi. **3** Wə xundak boldiki, u padixahliqini mustəhkəmliwalqandin keyin padixah atisini öltürgän hizmätkarlirini tutup öltürdi. **4** Lekin Musaqqa qüxürülgän qanun kitabida Pərwərdigarning: «Nə atilarni oqulliri üqün ölümgə məhqum qilixqa bolmaydu nə oqullirini atiliri üqün ölümgə məhqum qilixqa bolmaydu, bəlki hər biri öz gunahı üqün ölümgə məhqum qilinsun» döp pütülgän əmri boyiqə, u öltürgiqilərninq balilirini ölümgə məhqum qilmidi. **5** Amaziya Yəhudalarni yioqip, jəmətlirigə qarap pütün Yəhudalarni wə Binyaminlarni mingbexi wə yüzbexilar astioqa bekitti; u ulardin yigirmə yaxtin

axqanlarning sanini eliwidi, jənggə qıqalaydıoqan, qoliqə nəyzə wə qalkən alalaydıoqan hil ləxkərdin üq yüz ming adəm qıkti. **6** U yənə bir yüz talant kümüx sərp qilip Israildin yüz ming batur jəngqi yalliwalidi. **7** Lekin Hudaning bir adimi uning aldiqə kelip: — I padixahim, Israil qoxunini əzliri bilən billə baroquzmioqayla; qünki Pərwədigar Israillar yaki Əfraimiylarning heqkaysisi bilən billə əməs. **8** Hətta sili qoqum xundak qilimən, baturanə kürəx qilimən desilimu, Huda əzlrini düxmən aldida yiktidu, qünki Huda insanoqə yardəm berixkimu qadirdur, insanni yiktitixkimu qadirdur, dedi. **9** Amaziya Hudaning adimigə: — Əmisə mən Israilning yallanma qoxunioqə bərgən yüz talant kümüxni qandak qilsam bolidu? — dəp soriwidi, Hudaning adimi uningə: — Pərwədigar əzligə buningdinmu ziyadə kəp berixkə qadirdur, dəp jawab bərdi. **10** Xuning bilən Amaziya Əfraimdin əzigə kəltürülgən yallanma qoxunni ayrip qikip, əylirigə qayturuwətti; xu səwəbtin ular Yəhudalarəqə bək oqəzəplinip, qattik qəhr iqidə əylirigə qaytip ketixti. **11** Amaziya jasaritini uroqutup, əzining həlkini baxlap «Xor wadisi»əqə berip Seirlardin on ming adəmni yoqatti. **12** Yəhudalar yənə on ming adəmni tirik tutuwelip, tik yarning lewiqə apirip, yardin ittiriwidi, ularning həmmisi parə-parə qilinip taxlandi. **13** Həlbuki, Amaziya əzi bilən billə jəng qilixqə ruhsət qilmay qayturuwətkən yallanma əskərlər Samariyədin Bəyt-Horunoqəqə boləqan Yəhudaning hərqaysi xəhərlirigə hujum qilip kirip üq ming adəmni kirip taxlidi həm nuroqun mal-mülükni bulap kətti. **14** Lekin xundak boldiki,

Amaziya Edomiylarni mæqlup qilip qaytip kalgan qaqda u Seirlarning butlirini elip kelip, ularni ezi üqün mæbud qilip, ularqa bax urdi wæ ularqa huxbuy yakti. **15** Xu sæwæbtin Pærwædigarning oqæzipi Amaziyaqa kozoqaldi, U uning aldiqa bir pæyoqæmbærni æwætti. Pæyoqæmbær uningqa: — Öz hækini sening kolungdin kutquzalmioqan bu hækning ilahlirini zadi nemæ dæp izdæysæn? — dedi. **16** Wæ xundak boldiki, u padixahqa tehi sæz kilawatqanda, padixah uningqa: — Biz seni padixahning mæslihætqisi qilip tikligænmu? Qoy, bu gepingni! Ölgüing kældimu nemæ? — dedi. Xuning bilæn pæyoqæmbær gæptin tohtidi-dæ, yænæ: — Bu ixni qilöjining hæm næsihitimgæ kulak salmioqining üqün Pærwædigar seni yokitixni karar kildi, dæp bilimæn, — dedi. **17** Xuningdin keyin Amaziya mæslihætlixip, Israilning padixahi Yæhuning næwrиси, Yæhoahazning oqlı Yoaxning aldiqa ælqilærni mangdurup: «Keni, [jæng mæydanida] yüz turanæ kærüxæyli» dedi. **18** Israilning padixahi Yoax Yæhudaning padixahi Amaziyaqa ælqi æwætıp mundak sæzlærni yætküzdi: «Liwandiki tikæn Liwandiki kedir dærihigæ sæz æwætıp: «Öz kizingni oqlumoqa hotunlukqa bærgin!» — dedi. Lekin Liwandiki bir yawayi haywan ötüp ketiwetip, tikænни dæssiwætti. **19** Sæn dærwækæ Edomning üstidin oqelibæ kilding; kænglüngdæ öz-özüngdin mæqrurlinip yayrap kætting. Әmdi öyüngdæ qaloqining yahxi; nemixqa bexingqa külpæt kältürüp, özüngni wæ özüng bilæn Yæhudani balaqa yikitisæn?». **20** Әmma Amaziya kulak salmidi. Bu ix Hudadin kældi; qünki ular Edomning ilahlirini izdigænidi, Huda ularni [Yoaxning] kolioqa qüxsun dæp

ənə xundak orunlaxturojanidi. **21** Xuning bilən Israil padixahı Yoax jənggə atlinip qıkti; ikki tərəp, yəni u Yəhuda padixahı Amaziya bilən Bəyt-Xəməxtə, jəng məydanida yüz turanə uqraxti. **22** Yəhüdaning adəmliri Israilning adəmliri tərıpidin tirıpirən kılınip, hər biri öz öyigə keqip kətti. **23** Israil padixahı Yoax Bəyt-Xəməxtə Yəhoahazning nəwrısı, Yoaxning oqlı Yəhuda padixahı Amaziyanı əsir kılıp Yerusalemoqa elip bardı; wə u Yerusalemnıng sepilining Əfraim dər wazisidin tartıp burjək dər wazisioıiqə bolıqan tət yüz gəzlik bir bəlikini ərüwətti. **24** U Hudaning öyidə, Obəd-Edom məs'ul bolup saklawatqan wə padixahning ordısidiki həzinidin tepiloqan barlık altun-kümüx, qaqa-kuqılarnı buliwaldi wə kepillik süpitidə birnəqqə tutkunni elip Samariyəgə yenip kətti. **25** Israil padixahı Yəhoahazning oqlı Yoax əlgəndin keyin, Yoaxning oqlı, Yəhüdaning padixahı Amaziya on bəx yil əmür kərđi. **26** Amaziyaning qaloqan əməlliri bolsa, mana ularning həmmisi baxtin ahırioıiqə «Yəhuda wə Israil padixahlırınıning tarihnamısı»da pütülgən əməsmidi? **27** Amaziya Pərwərdigardın waz kəqkəndin baxlapla Yerusalemda bəzilər uni kəstləxkə kirixkənidi; xuning bilən u Lakıx xəhırigə keqip kətti; ləkin kəstligüqilər kəynidin Lakıxqa adəm əwətip, u yərdə uni öltürđi. **28** Andin ular uni atlaroqa artıp Yerusalemoqa elip bardı. U Yerusalemda ata-bowilirining arisida «Yəhüdaning xəhıri»də dəpnə kılindi.

26 Yəhüdaning barlık həlki uning on altə yaxqa kirkən oqlı Uzziyanı tikləp, uni atisi Amaziyaning ornida padixah kıldı **2** (padixah atisi ata-bowilirining arisida

uhliqandin keyin, Elat xəhirini qaytidin yasap, Yəhudaşa yənə təwə kiloquci dəl Uzziya idi). **3** Uzziya təhtkə qikkən qeşida on altə yax idi; u Yerusalemda jəmiy əllik ikki yıl padixahlik kildi. Uning anisining ismi Yəkoliya bolup, Yerusalemlik idi. **4** U atisi Amaziyaning barlik kiloqliridək Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni kildi. **5** Huda bərgən alamət kərünüxlər bilən yorutulqan Zəkəriya Uzziyaşa təlim bərgəqkə, u həyat waqtida Uzziya Hudani izdidi; wə u Pərwərdigarni izdigən künlərdə Huda uning ixlirini rawan kildi. **6** U qikip Filistiyərgə hujum kildi wə Gatning sepilini, Jabnəhning sepilini wə Axdodning sepilini qakturuwətti. Yənə Axdod ətrapida, xundakla Filistiyələr arisida birnəqqə xəhər bərpa kildi. **7** Huda uning Filistiyələr wə Gur-baalda turuwatqan Ərəblər bilən Maonlarşa qarxi uruxioşa yardəm bərđi. **8** Ammoniyələr Uzziyaşa olpan təlidi; Uzziya tolimu kudrətlik bolup, nam-xəhriti taki Misirning qegrishioşiqə tarkaldi. **9** Uzziya Yerusalemdiki «Burjək dərwasisi»da, «Jiləşə dərwasisi»da wə sepilning kayrilidolqan yeridə munarlar saldi wə ularni ajayip mustəhkəm kildi. **10** U yənə qəllərdə birmunqə kəzət munarlirini saləuzdi wə kəp kuduklarni kolatti; qünki uning Xəfələh tüzlənqlikidə wə egizliktə nuroşun qarwisi bar idi; u yənə terikqilikka amraq boləqqa, taqlarda wə etiz-baqlarda [nuroşun] başwənlərnə wə üzümqilərnə yallap ixlətti. **11** Uzziyaning yənə uruxka mahir qoxuni bar idi. Qoxun katip Jəiyəl wə əməldar Maaseyah enikliqan sanəşə əsasən kəsim-kəsimlər boyiqə bəlünüp, padixahning sərdarlıridin biri bolqan Hananiyaning yetəkqiliki astida səp bolup jənggə qikatti.

12 Bu batur jəngqilər iqidiki hərəkaysi jəmət baxliri jəmiy ikki ming altə yüz kixi idi. **13** Ularning yetəkqiliki astidiki qoxun jəmiy üç yüz yətmix yəttə ming bəx yüz bolup, həmmisi ixta qabil, jəngdə mahir idi, ular padixahqa yərdəmlixip düxməngə hujum qilalaytti. **14** Uzziya pütkül qoxunidiki ləxkərlirini qalkən, nəyzə, dobuloqa, sawut, okya wə saloqilar bilənmu qorallanduroqanidi. **15** U yənə Yerusalemda ustilar ijad qiləqan oq bexi wə yooqan taxlarni atquqi üskünilərnə yəsitiq, ularni sepil munarlırioqa wə burjəklirigə orunlaxturoqanidi. Uning nam-xəhriti yirəq-yirəqləroqa kətkənidi, qünki u alamət yərdəmlərgə erixkəqkə, karamət qudrət tapqanidi. **16** Lekin u küqəygəndin keyin, məqrurlinip kətti wə bu ix uni həlakətkə elip bardı. U Hudasi Pərwərdigarəqa itaətsizlik qilip, huxbuygah üstidə huxbuy yəkimən dəp Pərwərdigarning öyigə kirdi. **17** Kahin Azariya bilən Pərwərdigarning baxqa kahinliridin səksən əzimət uning arqidin kirdi; **18** Ular padixah Uzziyani tosüp: — I Uzziya, Pərwərdigarəqa huxbuy yekix sangə təwə ix əməs, bəlki huxbuy yekixqə mukəddəs hizmətkə ataloqan kahinlar boləqan, Hərurning əwladlırioqa mənəsuqtur; mukəddəshanidin qikkən, qünki itaətsizlik qilip qoydung; sən Huda Pərwərdigardın izzət tapalmaydıoqan bolup qalisən, dedi. **19** Uzziya qattıq oqəzəpləndi; u huxbuy yəkkili turoqan hələttə, qolida bir huxbuydanni tutup turatti; u Pərwərdigarning öyidiki huxbuygahning yenida turup kahinlarəqa oqəzəpliniwatqan qaoqda, kahinlarning aldidila uning pixanısioqa mahaw ərləp qıkti. **20** Bax kahin Azariya bilən baxqa kahinlar qarisa, mana, birdinla

uning pixanisiya mahaw eryləp qikqanidi; ular dərhal uni qikiriwetixkə ittərđi; u özimu qikip ketixkə aldiridi, qünki Pərwərdigar uni urojanidi. **21** Padixah Uzziyani taki əlgüqə mahaw kesili qirmiwalđi; u mahaw kesili boləqəqqa, ayrim bir əyđə turđi; xuning bilən u Pərwərdigarning əyigə kirixtin məhrum qilindi. Uning oqlı Yotam ordining ixlirini baxkurup, yurt soridi. **22** Uzziyaning baxqa əməlliri bolsa baxtin ahiriqlə Amozning oqlı Yəxaya pəyqəmbər tərpidin yezip qaldurulojandur. **23** Uzziya əzining ata-bowiliri arisida uhlidi; bəzilər: — «U mahaw boləjan adəm» degəqkə, u ata-bowiliri qatarida yatquzulojan bolsimu, padixahlar kəbristanliqlə təwə [qətrək] bir yərlikkə dəpnə qilindi. Andin oqlı Yotam uning ornioja padixah boldi.

27 Yotam təhtkə qikqan qeqlida yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət qildi; uning anisining ismi Yəruxa bolup, Zadokning kizi idi. **2** U atisi Uzziyaning barliq qilojanliridək Pərwərdigarning nəziridə durus boləjanni qildi (lekin u Pərwərdigarning muqəddəshanisiya kirmidi). Lekin həlk yənəla buzuk ixlarni qiliwərđi. **3** Pərwərdigar əyining yukiriki dərwasisini yasatquqi Yotam idi; u yənə Ofəldiki sepildimu nurojun quruluqlarni qildi. **4** U Yəhudaning taqlıq rayonida xəhərlərnə bina qildi, ormanliqlarđimu qəl'ə-qorojanlar wə kəzət munarlirini yasatti. **5** U Ammoniylarning padixahi bilən urux qilip ularni yəngđi; xu yili Ammoniylar uningəja üq talant kümüx, ming tonna buqlay, ming tonna arpa olpan bərđi; Ammoniylar ikkinqi wə üqinqi yilimu uningəja ohxax olpan elip

kaldi. **6** Yotam Hudasi Pərwərdigar aldida yollirini toqra qilqini üqün kudrət tapti. **7** Yotamning qaloqan ixliri, jümlidin qilqan jəngliri wə tutqan yollirining həmmisi mana «Yəhuda wə Israil padixəlririning tarihnəmisida» pütülgəndur. **8** U təhtkə qikqan qeşida yigirmə bəx yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət qildi. **9** Yotam atə-bowiliri arisida uhlidi wə «Dawutning xəhiri»gə dəpnə qilindi; oşli Aşaz uning ornioşə padixəş boldi.

28 Aşaz təhtkə qikqan qeşida yigirmə yaxta idi; u Yerusalemda on altə yil səltənət qildi. U atisi Dawutqə ohxax Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni qilmay, **2** Bəlki Israilning padixəlririning yolioşə kirip mangdi; u həttə Baallarşə atəp məbudlarni quyduşdi; **3** Pərwərdigar Israilar zeminidin həydəp qilqarşə qəllərnin yirginqlik gunəşlrini dorəp, Hinnom jilşisida küjə köydürdi, əzining pərzəntlirini ottin otküzüp köydürdi; **4** Yənə «yukiri jaylar»da, dənglərdə wə hərşəysi kəkərgən dərəş astida köydürmə qurbanlik qildi wə küjə köydürdi. **5** Xunga, uning Hudasi Pərwərdigar uni Suriyə padixəşinin qolioşə tapşurdi; Suriylər uni tarmar kəltürüp, Yəhudadin nuroşun həlkni tutqun qilip Dəməşkkə elip kətti. Huda yənə uni Israil padixəşinin qolioşə tapşurdi, Israil padixəşi [Yəhudadada] qong qiroşinqilik elip bardı. **6** Rəmalıyanın oşli Pikaş Yəhudadada bir kün iqidə bir yüz yigirmə ming adəmi oltürdi, ularning həmmisi əzimətlər idi; buninğ səwəbi, ular atə-bowilirininğ Hudasi Pərwərdigardin wəz kəqkənidi. **7** Zikri isimlik bir Əfraimiy əzimət bar idi; u padixəşininğ oşli Maasiyahani, ordininğ bəx oşojidari

Azrikam wə padixahning bax wəziri Əlkanahni kətl kildi. **8** Israillar öz kərindaxliridin ikki yüz ming ayal, oʻqul-kiz balilarni tutkun qilip elip kətti; ular yənə Yəhudadin nuroʻun urux oʻzaniymətlirini bulang-talang qilip Samariyagə əkətti. **9** Lekin u yərdə Pərwərdigarning Odəd isimlik bir pəyoʻəmbiri bar idi; u Samariyagə kaytip kəlgən qoxunning aldiʻoʻja qikiʻip ularʻoʻja: — Qaranglar, ata-bowanglarning Hudasi Pərwərdigar Yəhudalarni aqqikiʻida silərninɡ qolunglarʻoʻja tapxurdi wə silər pələkkə yətkən kəhri-oʻzəp bilən ularni ɛltürdünglar. **10** Əmdi silər yənə Yəhudalar bilən Yerusalemlikliarni məjburiy ɛzünglarʻoʻja kul-didək qilməqʻi boluwatisilər. Lekin silər ɛzünglarmu Hudayinglar Pərwərdigar aldidə gunah-itaətsizliklər ɛtküzdunglarʻoʻju? **11** Əmdi gepimgə kulək selinglar! Kərindaxliringlardin tutkun qilip kəlgənlərnə kayturuwetinglar, qünki Pərwərdigarning kattik oʻzəipi bexinglarʻoʻja qüxəy dəp qaldi, dedi. **12** Xuning bilən Əfraimlarning birqanqə yolbaxqiliri, yəni Yoʻhananning oʻqli Azariya, Məxillimotning oʻqli Bərəkiya, Xallumning oʻqli Həzəkiya wə Hədlayning oʻqli Amasa qozqilip qikiʻip jəngdin kaytip kəlgən qoxunni tosuwelip **13** ularʻoʻja: — Bu tutkunlarni bu yərgə elip kirsənglar bolmaydu; bizning Pərwərdigarning aldidə gunahimiz turup, yənə tehimu kəp gunahlar wə itaətsizliklərnə aynitmaqʻimusilər? Qünki bizning itaətsizlikimiz həlimu intayin ɛqirdur, Israilning bexioʻja otluk kəhri-oʻzəp qüxəy dəp qaldi, dedi. **14** Xuning bilən ləxkərlər tutkunlar bilən urux oʻzaniymətlirini yolbaxqilar wə pütkül jamaət aldidə qaldurup qoydi. **15** Yukirida ismi tilʻoʻja

elinoqan kixilər qozqilip, tutkunlarni baxlap qikti, urux oqoniyatliqi iqidin kiyim-keqak wə ayaqlarni ularning arisidiki barliq yalingaq, yalang ayaq turoqanlaroqa kiygüzüp, həmmisini yemək-iqmək bilən oqizalandurdi, üstibaxlirini maylidi, barliq ajzlarni exaklergə mindürüp, həmmisini «Horma dərəhliri xəhiri» dəp atilidioqan Yerihoqa, öz kerindaxlirining kexioqa apirip koydi, andin Samariyəgə kaytti. **16** Bu qaqda Ahaz padixah Asuriyəning padixahlirioqa yardəm tiləp adəm əwətti, **17** qünki Edomiylar yənə Yəhudaqa hujum kilip nuroqun adəmni tutkun kilip kətkənidi. **18** Filistiyərmu Xəfəlah tüzənglikidiki wə Yəhudaning jənubidiki xəhərlərgə tajawuz kilip kirip, Bəyt-Xəməx, Ayjalon, Gədərot, Sokoh wə Sokohqa təwə yeza-kixlaklarni, Timnah wə Timnahqa təwə yeza-kixlaklarni, Gimzo wə Gimzoqa təwə yeza-kixlaklarni ixoqal kilip, xu yərlərgə jaylaxkanidi. **19** Pərwərdigar Yəhudaning padixahi Ahaz tüpəylidin Yəhudani horlukqa kaldurdi; qünki Ahaz Yəhudani itaətsilikə ezikturdi wə əzi Pərwərdigarqa eoqir asiqlik kildi. **20** Asuriyəning padixahi Tiglat-Pilnəsər dərəkə uning yenioqa kəldi, lekin yardəm berixning ornioqa, uningqa kəp awariqilikləni kəltürdi. **21** Qünki Ahaz Pərwərdigarning eyidin, padixahning ordisidin, xundakla əmədarlarning eyliridin kəp mal-dunyani qikirip, Asuriyə padixahioqa bərgən bolsimu, lekin uningqa həq paydisi bolmidi. **22** Muxundak intayin müxkül pəyttə bu padixah Ahaz Pərwərdigar aldida tehimu eoqir kəbihlikə qəküp kətti. **23** U ezini məoqlup kiləqan Dəməxning ilahlirioqa kurbanlik sundi,

qünki u: «Suriyəning padixahlirining ilahliri ularoşa yardım kildi, xunga mənmu ularoşa qurbanlıq sunup, ularni mangimu yardım beridioşan qilimən» dedi. Lekin əksişə bu butlar uning özini, xundakla barlıq Israillarni həlakətke elip bardi. **24** Aşaz Pərwərdigarning öyidiki əswab-buyumlarni yioşip elip qikişip, ularni kesip-ezişip parə-parə qiliwətti; wə Pərwərdigarning öyining dərwarzilirini peqətliwətti. Həm ezi üqün Yerusalemining hərbişir dokmuxida qurbangahlarni saloşuzdi. **25** U yənə Yəhüdaning hərşaysi xəhərliridə baxşa ilahlaroşa huxbuy yekix üqün «yukiri jaylar»ni saloşuzdi, xundak qilişip ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarning oşəzişipi koşoşaldi. **26** Mana, uning qaloşan ixliri, jümlidin barlıq tutşan yolliri baxşin-ahirişioşə «Yəhüda wə Israil padixahlirining tarişnamisi»da pütülgəndur. **27** Aşaz ata-bowiliri arisida uhlidi; kixilər uni Yerusalemi xəşirigə dəpnə qildi, lekin uni Israil padixahlirining kəbristanlişioşə dəpnə qilmidi. Oşqli Həzəkia uning ornişoşa padixah boldi.

29 Həzəkia təhtkə qikşkan qeoşida yigirmə bəş yaxta idi; u Yerusalemda yigirmə tokşkuz yil səltənət qildi. Uning anisining ismi Abiya bolup, Zəkəriyaning qizi idi. **2** [Həzəkia] atisi Dawut barlıq qiloşanliridək, Pərwərdigarning nəziridə duruş bolşanni qildi. **3** U təhtkə qikşkan birinşi yilining birinşi eyida Pərwərdigar öyining dərwarzilirini aqturup, yengibaxşin yasatti. **4** U kaşinlar bilən Lawiylarni [Hudaning öyigə] qakirişip kelip, [aldinşi] hoşylisining məydanining xərş tərişigə yioşip, **5** ularoşa: — I Lawiylar, gepimşə kulak selinglar; özünqlarni Hudaoşa atap pakizlanglar wə ata-bowanglarning

Hudasi Pərwərdigarning öyini uningəya muqəddəs kılıp pakizlanglar, muqəddəshanidin barlıq paskina nərsilərnı qıqırıp taxlanglar. **6** Qünki bizning ata-bowilirimiz asiylik kılıp, Hudayimiz Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləanni kılıp, Uningdin waz kəqti, Pərwərdigarning turaləusidin yüzini ərüp, Uningəya arqini kıldı. **7** Ular aywanning ixiklirini etiwətkən, qıraqlarnı eqüriwətkən, huxbuy yakmiojanidi wə muqəddəshanida Israilning Hudasiəya heq keydürmə kurbanlıqlarnı sunmaydiəjan bolup kətkənidi; **8** Xu səwəbtin Pərwərdigarning əzəzipi Yəhuda bilən Yerusalemdikilərnıng üstigə qüxüp, huddi əz kəzünglar bilən kərüp turojininglardək, ularni dəhxətkə selip, wəhimə boluxka həm zanglik kılıp ux-ux kılınıdiəjan obyektə aylandurup qoydi. **9** Xu səwəbtin ata-bowilirimiz kiliq astida qaldi; oqul-kizlirimiz wə hotunlirimizmu tutkun kılindi. **10** Əmdi mən Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigarning əzəzipining bizdin yanduruluxi üqün, Uning bilən əhdilixix niyitigə kəldim. **11** I balilirim, əqapil bolmanglar; qünki Pərwərdigar silərnı Əz aldida turup hizmitidə boluxka, Uning hizmətkari bolup huxbuy yekixka talliəjan, dedi. **12** Xuning bilən Lawiyıldin təwəndikilər ornidin turup otturiəya qıqti: — Kohətlərdin boləjan Amasayning oqli Maqat wə Azariyaning oqli Yoel, Mərarilərdin Abdining oqli Kix, Yəhallələlning oqli Azariya, Gərxonlərdin Zimmahning oqli Yoah, Yoahning oqli Edən, **13** Əlizafanning əwladliridin Ximri bilən Jəiyəl, Asafning əwladliridin Zəkəriya bilən Mattaniya; **14** Həmannıng əwladliridin Yəhəiyəl bilən Ximəy, Yədutunning əwladliridin Xemaya bilən Uzziyəllər.

15 Ular qerindaxlirini yiqip, ezlirini [Hudaq] atap paklidi, padixahning tapxuruki, Pərwədigarning əmri boyiqə Pərwədigarning əyini pakizlaxka kirdi. **16** Kahinlar Pərwədigarning əyining iqkirisigə pakizlaxka kirdi; ular Pərwədigarning mukəddəs jayidin tapqan barlik napak-nijis nərsilərnə Pərwədigar əyining həylisioqə toxup qikti; andin ularni Lawiyalar elip qikip, [xəhər sirtidiki] Kidron jiləsisioqə apirip təkti. **17** Ular birinqi ayniq birinqi künidin baxlap, əyni kaytidin Hudaq atap pakizlaxka kirixip, səkkizinqi künə Pərwədigar əyining aywinioqə qikti; ular [yənə] səkkiz kün wəqit sərp kilip Pərwədigar əyini pakizlap, birinqi ayniq on altinqi künigə kəlgəndə ixni tügətti. **18** Andin ular Həzəkiya padixahning aldioqə kirip: — Biz Pərwədigarning pütkül əyini, jümlidin köydürmə qurbanliq qurbangahini wə uningdiki barlik qaqa-kuqa, əswablarni, «təqdim nan» tizilidioqan xirəni wə xirə üstidiki barlik qaqa-kuqa, əswablarni pakizliwəttuk; **19** Ahaz padixah təhttiki qeşida asiqlik kilip taxliwətkən barlik qaqa-kuqa, əswablarni təyyarlap təh kilip, pakizlap koyduk; mana, ular hazır Pərwədigarning qurbangahini aldioqə koyuldi, dedi. **20** Həzəkiya padixah ətigəndə tang səhər ornidin turup xəhərdiki əməldarlarni yiqip Pərwədigarning əyigə qikti. **21** Ular padixahlik üqün, mukəddəshana wə pütün Yəhudalar üqün gunah qurbanliqi kilixka yəttə buqa, yəttə qoqkar, yəttə koza wə yəttə tekə elip kəldi; [padixah] Hərun əwladliri boləqan kahinlarəqə bularni Pərwədigarning qurbangahioqə sunuxni buyrudi. **22** Ular bukilarni boşuzlidi, kahinlar kənini elip, qurbangahka

səpti; andin ular qoʻqarlarnimu boʻquzlap, qenini qurbangahqa səpti; qozilarnimu boʻquzlap, ularning qeninimu qurbangahqa səpti. **23** Ahirida gunah qurbanliki qilinidigan tekilarni padixah wə jamaət aldiga yetiləp keliwidi, [padixah wə jamaət] kollirini tekilər üstigə qoyuxti. **24** Kaqinlar tekilarni boʻquzlap, qenini barliq Israillarning gunahi uqun kəqürüm-kafarət süpitidə qurbangahqa səpti; qunki padixah: «Kəydürmə qurbanlik wə gunah qurbanliki barliq Israillar uqun sunulsun» degənidi. **25** Padixah yənə Lawiylarni Pərwərdigar öyidə Dawutning, [Dawut] padixahning aldin kərgüqisi gadning wə Natan pəyoqəmbərnin buyruqinidək jangjang, təmbur wə qiltar qatarlik sazlarni tutup, səp bolup turuxqa təyinlidi (qunki əslidə bu əmr Pərwərdigardin, öz pəyoqəmbərlirining wastisi bilən tapilənqanidi). **26** Xuning bilən Lawiylar Dawutning sazlirini, kaqinlar kanaylarni tutqan qalda turuxti. **27** Həzəkiya kəydürmə qurbanlik qurbangah üstigə sunulsun, dəp buyrudi. Kəydürmə qurbanlik sunuloqan qaman, Pərwərdigarəqa ataloqan nəoqmə-nawa qilinixqa, kanaylar qelinixqa wə Israilning padixahi Dawutning sazliri təngkəx qilinixqa baxlidi. **28** Pütkül kəydürmə qurbanlik ötküzülüp boluqə, pütkül jamaət səjdigə olturuxti, nəoqmə-nawaqilar nəoqmə-nawa qilixti, kanayqilar kanay qelip turdi. **29** Kəydürmə qurbanlik ötküzülüp bolqanda, padixah wə uning bilən qazir bolqanlarning qəmmisi tizlinip səjdə qilixti. **30** Həzəkiya padixah wə əməldarlar yənə Lawiylarəqa Dawutning wə aldin kərgüqi Asafning xeiliri bilən Pərwərdigarəqa Həmdusana

o'quxni buyrudi; xuning bilən ular huxal-huramlik bilən Pərwərdigarəja həmdusana o'quxup, bax egip səjdə qilixti.

31 Həzəkija: — Silər əmdi əzünglarni Pərwərdigarəja mukəddəs boluxka beo'ixliəjanikənsilər, aldioja kelinglar, qurbanliklar, təxəkkür qurbanliklirini Rəbning əyigə kəltürüp sununglar, dewidi, jamaət qurbanliklar wə təxəkkür qurbanliklirini kəltürüxti; haliojanlar keydurmə qurbanlikini kəltürüxti. **32** Jamaət elip kəlgən keydurmə qurbanliklar təwəndikiqə: — yətmix buka, yüz qoqkar, ikki yüz qoza; bularning həmmisi Pərwərdigarəja atap keydurmə qurbanlikka əkilingənidi. **33** Bulardin baxka Pərwərdigarəja atalojan altə yüz buka, üq ming qoymu bar idi. **34** Kaħinlar bək az boləraqka, keydurmə qurbanlik mallirining terisini soyuxka ülgürəlməytti; xunga Lawiy qerindaxliri taki mallar soyulup boləjuqə həm baxka kaħinlar əzlrini [Hudaəja] atap paklap boləjuqə yardəmləxti (qünki Lawiyar əzlrini [Hudaəja] atap paklax ixida kaħinlarəja nisbətən bəkrək ihlasmən idi). **35** Uning üstigə keydurmə qurbanliklar nahayiti kəp idi, xundakla inaklik qurbanliklirining meyi wə keydurmə qurbanliklarəja qoxulojan xarab hədiyilirimu nahayiti kəp idi. Xundak qilip Pərwərdigar əyidiki ibadət hizmətliri yengibaxtin əsligə kəltürüldi. **36** Huda Əz həlqigə bu ixlarni orunlaxturojanliki üqün Həzəkija wə pütkül həlkə tolimu huxal boluxti; qünki bu ixlar bək tezla bejirilip boləjanidi.

30 Həzəkija pütün Israiləja wə Yəhudaəja adəm əwətip həmdə Əfraimlar bilən Manassəhlərgə hət yezip, ularni Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigarni seəjinip

«ötüp ketix heyti»ni ötküzüx üçün Yerusalemoğa, Pərwərdigarning öyigə yiojilixni qakirdi 2 (Padixah, əməldarliri wə Yerusalemdiki barlik jamaət bilən billə məslihətlixip, ikkinqi ayda ötüp ketix heytni ötküzəyli dəp qararoğa kelixti. 3 Lekin paklanoğan kaħınlar yetixmigəqkə, həlkmu Yerusalemoğa yiojilip bolmioğaqqə, heytni waqtida ötküzəlmidi). 4 Padixah wə pütkül jamaət bu pilanni nahayiti yahxi boptu, dəp qaridi. 5 Xuning bilən ular pütkül Israilning Bəər-Xebadin Danojiqə barlik həlkini Yerusalemoğa kelip, Israilning Hudasi Pərwərdigarni seojinip ötüp ketix heytni ötküzüxkə qakiriknamə əwətəyli, dəp bekitti; qunki ular heytni uzun waqitlardin buyan pütülgən bəlgilimə boyiqə ötküzülmigənidi. 6 Qaparmənlər padixah bilən əməldarlarning hətlirini elip, pütün Israil wə Yəhuda yurtini kezip, padixahning yarliqi boyiqə mundak həwəni jakarlidi: «I Israillar, Ibrahim, Ishaq wə Israilning Hudasi boləoğan Pərwərdigarəoğa yenip kelinglar, xundak kilsanglar U Asuriyə padixahlirining qanggilidin kutuloğan qaldinglarning yenioğa yenip kelidu. 7 Ata-bowanglar wə qerindixinglarəoğa ohxax bolmanglar; ular öz ata-bowilirining Hudasi Pərwərdigarəoğa asiylik kuloğaqqə, U huddi silər kərgəndək ularni harabiqilikkə tapxuroğan. 8 Ata-bowanglarəoğa ohxax boynunglarni qattik kilmanglar; Pərwərdigarning otluk oqəzipining silərdin kətürülüp ketixi üçün, əmdi silər Pərwərdigarəoğa beqininglar, U mənggügə Əzigə has dəp atioğan muqəddəshanioğa kelip, Hudayinglar boləoğan Pərwərdigarning hizmitidə bolunglar. 9 Əgər silər Pərwərdigarəoğa kaytsanglar,

qerindaxliringlar wə bala-qaqiliringlar əzlrini tutqun
qiloqlarning aldida rəhim-iltipatqa erixip, bu yurtqa
qaytip kelidu; qünki Hudayinglar bolqlan Pərwədigar
xapaətlük wə rəhimliktur; silər Uning tərripigə ətsənglar,
U silərdin yüz ərüməydu». **10** Qaparmənlər xəhərmu-
xəhər berip, taki Zəbulunəqiqə Əfrim wə Manassəhning
yurtlirini kezip qıkti; lekin u yərdikilər ularni zanglik
qilip məshirə qilatti. **11** Həlbuki, Axir, Manassəh wə
Zəbulunlardin bəziliri əzlrini təwən tutup Yerusalemqə
kəldi. **12** Uning üstigə, Hudaning qoli Yəhudalarning üstidə
bolup, ularni bir niyəttə padixahning wə əmədlarlnarling
Pərwədigarling səzigə əsasən qıqarqlan əmrini ixqa
axuruxqa bir jan bir dil qildi. **13** Xuning bilən ikkinqi
ayda nuroqlan kixilər petir nan həytini ətüzüzük üçün
Yerusalemqə yiqilqlanidi; toplanqlan həlk zor bir
türküm adəm idi. **14** Ular qozqlilip Yerusalem xəhridiki
qurbangahqlarni buzup yokitip, isriqahqlarnimu elip
qıqip, Kidron jilqlisioqla apirip taxlidi. **15** Ular ikkinqi
ayning on tətinqi küni ətüp ketix həytiqla atalqlan
[qozilarni] soydi. Kahinlar bilən Lawiylar buningqla
qarap hijil bolup, əzlrini [Hudaqla] mükəddəs boluxqa
paklap, köydürmə qurbanliqlarni Pərwədigarling ətigə
elip kelixti. **16** Ular Hudaning adimi bolqlan Musaqla
qüzürülqən Təwrat kanunioqla əsasən, bəlgilimə boyiqə əz
orunlirioqla kelip turuxti. Kahinlar Lawiylarling qolidin
qanni elip [qurbangahqa] səpti. **17** Jamaət iqidə paklinip
bolmioqlanlar heli bolqlaqqa, Lawiylar paklanmioqlan barlik
kixilərlarling ornida ətüp ketix həytiqla beqixlanqlan
qozilarni Pərwədigarqla atax üçün soyuxqa məs’ul idi.

18 Qünki Əfraim wə Manassəh, Issakar wə Zəbulundin kəlgən kəpinqisi, heli kəp bir türküm kixilər paklanmay turupla, Təwrat bəlgilimisigə hilap həlda ətüp ketix həytiqə atəp soyuloqan qəza gəxlirini yeyixkə kirixti; birəq Həzəkiya ular həkqidə dua kilip: — Kimki əz ata-bowisining Hudasi boləqan Pərwərdigarni qin kənglidin izləx niyitigə kəlgən bolsa, gərqə ular muqəddəshaniqə ait paklinix bəlgilimisigə muwapik pak kilinmisimu, məhriban Pərwərdigar ularni əpu kiləqay, dedi. **20** Pərwərdigar Həzəkiyaning duasioqə kulək selip həlkni əpu kildi. **21** Yerusalemda turuwatqan Israillar petir nan həytini yəttə kün xundək huxallik iqidə ətüzdi; Lawiyar bilən kaqinlar hər küni Pərwərdigarə ataləqan mədhiyə saziri bilən Pərwərdigarə həmdusana oquxti. **22** Həzəkiya Pərwərdigarning wəhiylirini qüxəndürüxkə məhrir Lawiyarə ilham berip turdi; həlk yəttə kün həyt kurbanliklirini yedi; ular inaklik kurbanliklirini sunup, ata-bowilirining Hudasi boləqan Pərwərdigarni mədhiyilidi. **23** Barlik jamaət yənə yəttə kün həyt ətüzüx toqruluk məslihətlixip, yənə huxal-huramlikqə qəmgən həlda yəttə kün həyt ətüzdi. **24** Qünki Yəhudaning padixahi Həzəkiya jamaətkə ming buqə wə yəttə ming qoy hədiyə kildi; əməldarlarmu jamaətkə ming buqə, on ming qoy hədiyə kildi. Nuroqun kaqinlar əzlrini [Hudaqə] atəp paklidi. **25** Pütkül Yəhuda jamaiti, kaqinlar, Lawiyar, Israildin qikqan barlik jamaət, jümlidin Israilda turuwatqan musapirlar həmdə Yəhudada turuwatqan musapirlarning həmmisi alamət huxal boluxti. **26** Yerusalemnə oqayət zor huxallik kəypiyat kaplidi; qünki

Israilning padixahi Dawutning oqli Sulaymanning zamanidin buyan, Yerusalemda mundak tãntãnã bolup baqmioqanidi. 27 Ahirida Lawiylardin bolqan kaqinlar ornidin qorup, hãlqkã bãht-bãrikãt tilidi; ularning sadasi Hudaoqa anglandi, duasi asmanlaroqa, Uning muqãddãs turaloqusoqa yãtti.

31 Bu ixlarning hãmmisi tũgigãndin keyin, bu yãrdã hazir bolqan Israillarning hãmmisi Yãhudaning hãrkaysi xãhãrlirigã berip, u yãrlãrdiki «but tũwrũk»lãrni qeqip, Axãrah butlirini kesip taxliwãtti; yãnã Yãhuda wã Binyamin zeminda, xundakla ãfraim wã Manassãh zeminining hãrkaysi yãrliridiki «yukiri jaylar» wã qurbangãhlarni, hãmmisini buzup yokatquqã sãkũp taxlidi. Xuningdin keyin Israil hãlqining hãrkaysisi ãz tãwãlikigã, ãz xãhãrlirigã qaytip ketixti. 2 Hãzãkiya kaqinlar bilãn Lawiylarni nãwãt-guruppilaroqa bølũp, kaqinlar bilãn Lawiylarning hãrkaysisini ãzigã has hizmitigã bekitip, kãydũrmã qurbanlik wã inãqlik qurbanlikliri sunup, Pãrwãrdigar ãyining hoylilirida, ixik-dãrwaziliri iqidã wãzipã ãtãp, Pãrwãrdigaroqa tãxãkkũr-mãdhijã oquydiqan kildi. 3 Padixah yãnã ãz melidin bir ãlũxni elip kãydũrmã qurbanliklar ãqũn ixlitixkã buyrudi; bular Pãrwãrdigarning Tãwrat qanunida pũtũlgini boyiqã ãtigãnlik wã kãqlik kãydũrmã qurbanliklar, xabat kũni, yengi ay wã hãyt-bayram kũnliridiki kãydũrmã qurbanliklar ãqũn ayrildi. 4 Padixah yãnã kaqinlar bilãn Lawiylarning Pãrwãrdigarning Tãwrat qanunini qing ijra qilixi ãqũn, tãqdim qilixkã tegixlik ãlũxini ularoqa beringlar, dãp Yerusalemda turuxluk hãlqkã

buyrudi. **5** Bu buyruk qikirilixi bilənla, Israillar hösul-məhsulatlirining dəslepki elinoqan qismi axlik, yengi xarab, [zəytun] meyi wə həsəllərni həmdə etizliktin qikqan hərhil məhsulatlarning hösulliridin əkilixti, yənə hərhil nərsilirining ondin birini əxrigə türkümləp əkilixti. **6** Yəhudaning hərkaysi xəhərliridə turuwatqan Israillar bilən Yəhudalarmu qoy-kalilirining ondin birini əxrigə wə Pərwərdigar Hudasioqa ataloqan muqəddəs buyumlarning ondin birini əxrigə əkilip, dəwə-dəwə dəwiliwətti. **7** Üqinqi aydin baxlap dəwilinip, yəttinqi ayoqa kəlgəndə tohtidi. **8** Həzəkiya əməldarlar bilən billə kelip, dəwə-dəwə boləqan bu məhsulatlarni kərüp Pərwərdigarəqa təxəkkür-mədhiyə oqudi wə Uning həlki boləqan Israillaroqa bəht-saadət tilidi. **9** Həzəkiya kahinlar bilən Lawiylardin bu dəwə-dəwə məhsulatlər toqruluk soriwidi, **10** Zadok jəmətidin boləqan bax kahin Azariya uningəqa jawap berip: — Həlk Pərwərdigarning əyigə hədiyə kəltürgili baxliqəndin buyan toyoqudək yeduk, yənə nuroqun exip qaldi. Qünki Pərwərdigar Öz həlkini bərikətligən, xunga exip qaloqinimu xunqə kəp, dedi. **11** Həzəkiya Pərwərdigarning əyidə ambarlarni təyyarlxni buyruwidi, ular xundak qildi. **12** Ular səmimiy-sadakətlük bilən hədiyələri, ondin bir əxrə wə Hudaəqa alahidə ataloqan nərsilərnə ambarlarəqa əkirdi. Lawiylardin boləqan Kononiya bax ambarqi, inisi Ximəy muawin bax ambarqi boldi. **13** Kononiya wə inisi Ximəyning qol astida Yəhiyə, Azariya, Nahat, Asahəl, Yərimot, Yozabad, Əliyəl, Yisməkiya, Maqat wə Binayalar nazarət qilix hizmitigə məs'ul boldi; bularning həmmisini Həzəkiya padixah bilən

Hudaning oʻyining baxkuroʻqisi Azariyaning kersatmisi bilən ixləytti. **14** Xərkiy dərważining dərważiwini Lawiy Yimnahning oʻqli Korə Hudaʻoʻja halis qilinʻoʻjan hədiyə-sowʻoʻqatlarʻoʻja məsʻul idi; u Pərwərdigarʻoʻja sunuloʻjan wə «əng muqəddəs» bolʻoʻjan nərsilərnə təkşim qilatti. **15** Edən, Minyamin, Yəxua, Xemaya, Amariya wə Xekaniyalar uning qol astida bolup, ular kaħinlarning hərqaysi xəhərliridə, qong-kiqiklikigə qaralmay, nəwət boyiqə əz qerindaxlirioʻja bularnə uləxtürüp berixkə təyinləndi; **16** Buningdin baxqa, ular nəsəbnamigə tizimlanʻoʻjan üq yaxtin yukiri ərkəklərdin, hər küni nəwiti boyiqə Pərwərdigarning oʻyigə kirip, yüləngən wəzipisini orunlaydioʻjanlarning həmmisigimu təkşim qilip berətti. **17** Ular nəsəbi tizimlanʻoʻjan jəmətliri boyiqə kaħinlarʻoʻjimu həmdə yigirmə yaxtin axqan Lawiyalarʻoʻja nəwiti wə wəzipisigə qarap təkşim qilip berətti; **18** nəsəbnamidə «[Lawiy jamaiti]» [dəp], pütülginigə qarap bularning barlik kiqik balilirioʻja, hotunliri wə oʻqul-qiz pərzəntlirigimu təkşim qilip berətti; qünki ular sadəkətlik bilən əzlrini Hudaʻoʻja atap paklinip, muqəddəs boluxka beoʻjixliʻoʻjanidi. **19** Hərqaysi xəhərlərnin ətrəpliridə olturaklaxqan, Hərunning əwladliri bolʻoʻjan kaħinlarʻoʻja bolsa, hərbi xəhərdə məhsus tizimlanʻoʻjan adəm qoyuloʻjanidi; ular kaħinlar iqidiki barlik ərkəklərgə wə xundakla nəsəbnamidə pütülgən barlik Lawiyalarʻoʻja tegixlik ülüxlirini berətti. **20** Həzəkiya pütün Yəhuda zeminida xundak qildi; u əz Hudasi bolʻoʻjan Pərwərdigar aldida yahxi, durus wə həq bolʻoʻjanni qildi. **21** Məyli Pərwərdigarning oʻyidiki hizmətlərgə ait ixta bolsun,

məyli Təwrat qanunioqa həm əmrlirigə əməl kilix niyitidə Hudisini izdəxtə bolsun, u pütün kəlbi bilən kildi wə ronak tapti.

32 Bu barlik ixlarni wə sadakətlik əməllərni bejirgəndin keyin, Asuriyə padixahı Sənnaherib Yəhudaqta tajawuz kilip, qorqanlik xəhərlirigə hujum kilip bəsüp kirip, ularni ixqal kilix üçün ularni qorxiwaldi. **2** Həzəkiya Sənnaheribning kəlgənlikini kərüp, uning Yerusalemoqa hujum kilix niyitining barlikini bilgəndə, **3** əməldarliri wə batur əzimətliri bilən xəhər sirtidiki bulak-eriklarni tosuwetix toqruluk məslihətləxti; ular uni qollidi. **4** Xuning bilən nuroqun kixilər yioqilip: «Nemə üçün Asuriyə padixahlirioqa mol su mənbəsini tepiwelixioqa qalduridikənmiz?» dəp barlik bulak kəzlirini etiwətti wə u yurt otturisdin ekip etidioqan erikni tosuwətti. **5** Həzəkiya özini oqyərətləndürüp, buzulup kətkən sepillarni yengibaxtin onqlatti, üstigə qarawulhanilarni saldurdi, yənə bir taxkı sepillmu yasatti həmdə Dawut xəhiridiki «Millo» kəl'əsini mustəhkəmlidi; u yənə nuroqun qoral-yaraq wə qalkanlarni yasatti. **6** U həlkning üstigə sərdarlarni təyinlidi andin ularni xəhər dərwazisidiki məydanqta, əz aldioqa yioqdurup, ularqta ilham-riqəbət berip: **7** — Iradənglarni qing kilip batur bolunglar, Asuriyə padixahidin wə uningqta əgəxkən zor qoxundin qorqmanglar yaki alaqzadə bolup kətmənglar; qünki biz bilən birgə boluquqilar ular bilən birgə boluquqilardın kəptur. **8** Uning bilən birgə bolqini nahayiti bir insaniy ətlik bilək, halas; lekin biz bilən billə boluquqi bolsa bizgə mədətqar bolup, biz üçün jəng qiləuqi

Hudayimiz Pərwərdigar bardur! — dedi. Həlk Yəhudaning padixahi Həzəkiyaning səzligə ixinip tayandi. **9** Xuningdin keyin Asuriyə padixahi Sənnaherib pütkül küq-koşuni bilən Lakix xəhirini muhasirigə aldi; xu qaşda u hizmətkarlarini Yerusalemoğa, Yəhudaning padixahi Həzəkiyoğa, xundakla Yerusalemda turuwatқан barliq Yəhudalaroğa əwətip, ularoğa mundak səzlərni yətküzüp: — **10** «Asuriyə padixahi Sənnaherib: «Yerusalem muhasirə iqidə turuqluk, silər zadi nemigə tayinip uningda tehiqə turuwatisilər? **11** Həzəkiya silərgə: «Pərwərdigar Hudayimiz bizni Asuriyə padixahining qanggilidin kutulduridu», dəp ixəndürüp, silərni aqlik wə ussuzluqtin ölümgə tapxurmakqi boluwatmamdu? **12** Xu Həzəkiya Pərwərdigaroğa ataloğan «yukiri jaylar»ni həm kurbangahlarini yok kiliwəttioqu? Andin Yəhudadiki wə Yerusalemdikilərgə: — «Silər birla kurbangah aldida səjdə kilisilər wə xuning üstigila huxbuy yakisilər» dəp əmr kילוğan əməsmidi? **13** Mening wə mening ata-bowilirimning barliq əl həklirigə nemə kילוğanlikini bilməmsilər? Əl-yurtlarning ilah-butliri öz zeminini mening qolumdin kutkuzuxқа birər amal kilalioğanmu? **14** Mening ata-bowilirim üzül-kesil yokatқан əxu əl-yurtlarning but-ilahlrining kaysibiri öz həlkini mening qolumdin kutkuzalioğan? Undakta siləring Hudayinglar silərni mening qolumdin kutkuzalamti? **15** Silər əmdi Həzəkiyoğa aldanmanglar, silərni xundak kayil kilixioğa yol koymanglar yaki uningoğa ixinipmu olturmanglar; qünki məyli kaysi əlning, kaysi padixahlikning ilahi bolsun, heqkaysisi öz həlkini mening

qolumdin yaki mening ata-bowilirimning qolidin heq kutkuzup qikalimidi; silarning Hudayinglar silarni mening qanggilimdin tehimu kutulduruwalalmaydu emasmu? — deydu» — dedi. **16** [Sənnaheribning] hizmətkarliri dawamlıq yənə Pərwərdigar Hudani wə Uning hizmətkari Həzəkiyani haqarətləydiqan gəplərnimu qildi. **17** Andin Sənnaherib tehi hət yezip, Israilning Hudasi bolqan Pərwərdigarni haqarətləp, zanglik qilip: «Huddi hərəkaysi əl-yurtlarning ilahliri öz həlkini mening qanggilimdin kutkuzalmioqandək, Həzəkiyaning Hudasimu Uning həlkini mening qanggilimdin kutkuzalmaydu» dedi. **18** Ular xəhərnə elix qərizidə Yerusalem sepilidə turuwatqan həlkni qorqutup, patiparaqqilikka qəmdürüx üqün Yəhədiy tilida ünlik tovlap turdi. **19** Ular Yerusalemning Hudasini huddi yər yuzidiki yat həklərnəning insanning qolida yasaloqan ilahlirioqa ohxitip səzlidi. **20** Xuning tūpəylidin Həzəkiya padixah wə Amozning oqli Yəxaya pəyoqəmbər dua qilip asmanoqa qarap nida qiliwidi, **21** Pərwərdigar bir Pərixətə əwətti, u Asuriyə padixahi qoxunining ləxkərgahioqa kirip, pütkül batur jəngqilərnə, əməldalar wə sərdarlarni qoymay qiriwətti. Xuning bilən Asuriyə padixahi xərməndə bolup öz yurtioqa qaytip kətti. Özining buthanisioqa kirgən qeoqida öz puxtidin bolqan oqulliri uni qiliq bilən qepip əltürdi. **22** Ənə xu tərəkida, Pərwərdigar Həzəkiyani wə Yerusalem aqalisini Asuriyə padixahi Sənnaheribning wə baxqa barlik duxmənlərnəning qanggilidin kutkuzup qaldi wə ularni hər tərəptə qooqidi. **23** Nuroqun kixilər hədiyələrnə Pərwərdigarəqa atax üqün Yerusalemoqa əkəldi, xundaqla nuroqun esil nərsilərnə

əkilip Yəhuda padixahi Həzəkiyaşa sündi; xuningdin etiwarən Həzəkiya barlıq əl-yurtlarning izzət-hərmitigə sazawər boldi. **24** Xu künlərdə Həzəkiya kesəl bolup sakratka qüxüp qaldı; u Pərwərdigarşa tilawət kildi wə Pərwərdigar söz kilip, uningoşa bir məjizilik alamət kərsətti. **25** Ləkin Həzəkiya əzigə kərsitilgən iltipatka muwapıq təxəkkür eytmidi; u kənglidə təkəbburlixip kətti. Xunga Hudaning oşəzişi uningoşa wə xuningdək Yəhuda wə Yerusalemdikilərgə kəzoşaldı. **26** Ləkin Həzəkiya wə Yerusalemdikilər təkəbburlikidin yenip əzlirini təwən tutup yürgəqkə, Pərwərdigarning oşəzişi Həzəkiyaning künliridə ularşa qüxmidi. **27** Həzəkiyaning dunyasi tolimu kəp, izzət-hərmiti kəwətla yukiri idi; u əzigə altun, kümüx, gəhər-yakut, huxbuy dora-dərmək, kalkan wə hərhil kimmətlik buyumlarni saqlaydioşan həziniləрни saldurdi; **28** u yənə axlik, yengi xarab wə zəytun meyi saqlaydioşan ambarlarni, yənə hər türlük mallar wə padiliri üqün eşil-kətanlarni saldurdi. **29** U əzigə xəhərlər bina kildurdi wə nuroşun kəy-kalilarşa igə boldi, qünki Huda uningoşa oşayət kəp dəpinə-dunya ata kəloşanidi. **30** Həzəkiyadin ibarət bu kixi Gihon ekinining yukiri ekimidiki suni toşup, suni toptoşra Dawut xəhərining künpetix təripigə ekip kelidioşan kəloşanidi. Həzəkiya barlıq kəloşan əməlliridə ronak tapti. **31** Həlbuki, Babil əmirlirining əqliliri kelip Həzəkiya bilən kərüxüp, Yəhuda zeminida yüz bərgən bu məjizilik alamət toşruluk gəp sorioşan qaşda, uning kənglidə nemə barlikini məlum kəlixka sinimakqi, Huda uni yaloşuz kaldurup, uningdin kətti. **32** Həzəkiyaning kəloşan ixliri wə yahxi əməlliri

bolsa, mana ular «Yəhuda wə Israil padixahlrining tarixnamisi»da, Amozning oqli Yəxaya pəyoʻmbərnin kərgən wəhiylik hatirisidə pütülgəndur. **33** Həzəkiya ata-bowiliri arisida uhlidi; ular uni Dawut əwladliri kəbristanliki egizlikidə dəpnə kildi; u əlgən qaʻoqda barlik Yəhuda həlki bilən Yerusalemdikilər uningʻoʻa hərmət bildürdi. Uning orniʻoʻa oqli Manassəh padixah boldi.

33 Manassəh padixah bolʻoʻanda on ikki yaxta bolup, Yerusalemda əllik bəx yil səltənət kildi. **2** U Pərwərdigar Israilarning aldidin həydəp qikiriwətkən yat əlliklərnin yirginqlik adətlirigə ohxax ixlar bilən Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolʻoʻanni kildi. **3** U atisi Həzəkiya qeqip taxliʻoʻan «yukiri jaylar»ni kaytidin yasatti; u Baallarʻoʻa atap kurbangahlarıni saldurup, axərah məbudlarıni yasidi; u asmandiki nuroʻunliʻoʻan ay-yultuzlarʻoʻa bax urdi wə ularning kullukʻoʻa kirdi. **4** U Pərwərdigarning əyidimu kurbangahlarıni yasatti. Xu ibadəthana toʻoʻruluk Pərwərdigar: «Yerusalemda Mening namim mənggü kəlidu» degənidi. **5** U Pərwərdigarning əyining ikki həyilisida «asmanning koxuni»ʻoʻa kurbangahlarıni atap yasatti. **6** U Bən-Hinnomning jilʻoʻisida əz balilirini ottin ətküzdi; jadugərqilik, palqilik wə dəmidiqilik ixlətti, əzigə jinkəxlər bilən əpsunqilarni bekitti; u Pərwərdigarning nəziridə san-sanaksiz rəzillikni kəlip Uning oʻəzipini kəzoʻjidi. **7** U yasatқан oyma məbudni Hudaning əyigə tiklidi. Xu əy toʻoʻruluk Pərwərdigar Dawutka wə uning oqli Sulaymanoʻa: — «Bu əydə, xundaqla Israilning həmmə kəbililirining zeminliri arisidin Mən talliʻoʻan Yerusalemda Əz namimni əbədgiqə kəldurimən; **8** əgər

Israil pəqət Mən Musaning wasitisi bilən ularoşa tapiljoan barliq əmrlərgə, yəni barliq qanun, bəlgilimilər wə həkümlərgə muwapiq əməl qilixka kəngül koysila, Mən ularning putlirini ata-bowilirioşa bekitkən bu zemindin qaytidin neri qilmaymən» — degənidi. **9** Ləkin Manassəh Yəhədalarni wə Yerusalemdikilərnini xundak azdurdiki, ular Pərwərdigar Israillarning aldidin həlak qiljoan yat əlliklərnin qiljoanidinu axurup rəzillik qilatti. **10** Pərwərdigar Manassəh wə uning həlqigə aqahlandurup səzligən bolsimu, ləkin ular kulak salmidi. **11** Xu səwəbtin Pərwərdigar Asuriyə padixahining qoxunidiki sərdarlarni ularning üstigə hujuməşa saldurdi. Ular Manassəhni ilmək bilən elip, mis zənjir bilən baqlap Babiləşa əkəldi. **12** Manassəh muxundak azabka qüxkəndə Hudasi Pərwərdigaroşa yalwurup, ata-bowilirinining Hudasi aldida əzini bək təwən tutti. **13** U dua qiliwidi, [Pərwərdigar] uning duasioşa kulak selip, tilikini qəbul qilip, uni Yerusalemoşa qayturup, padixahliqioşa qaytidin igə qildi. Manassəh xu qaoqdila Pərwərdigarningla Huda ikənlikini bilip yətti. **14** Bu ixlardin keyin Manassəh «Dawut xəhiri»ning sirtioşa, jiləşa otturidiki Giħonning künpetix tərpidin taki Belik dərwasisi aqzioşiqə, Ofəlni qəridəp sepil yasatti wə uni nahayiti egiz qildi; Yəhədaning hərqaysi qoroşanliq xəhərliridə qoxun sərdarlarini təyinlidi. **15** U yənə Pərwərdigar əyidin yat əlliklərnin məbudliri bilən [əzi qoyjoan] butni, əzi Pərwərdigar əyining teqi bilən Yerusalemda yasatkuzjoan barliq qurbangahlarıni eliwetip, xəhər sirtioşa taxlatkuziwətti. **16** [Manassəh] Pərwərdigar qurbangahini yengibaxtin

tiklitip, qurbangahqa inaklik qurbanliki bilən təxəkkür qurbanliklirini sundi wə Yəhūdalarəja Israilning Hudasi Pərwərdigarning hizmitigə kirixni buyrudi. **17** Xundaqtimu, həlk qurbanliqni yənila «yukiri jaylar»da ötküzətti; lekin ularning qurbanlikliri əzlrining Hudasi Pərwərdigarəjila sunulatti. **18** Manassəhning qaloqan ixliri, jümlidin uning Hudasiəja qiloqan duasi wə aldin kərgüqilərnin Israilning Hudasi Pərwərdigarning namida uningəja eytkən gəpliri bolsa, mana ular «Israilning padixahlrining hatiriliri» degən kitabta pütülgəndur. **19** Uning duasi, Hudaning uning tiləklirini kandaq ijabət qiloqanliki, uning əzini təwən qilixidin ilgiri qiloqan barliq gunahı wə wapasizliki, xundaqla uning kəyərdə «yukiri jaylar» salduroqanliki, Axərah məbudliri həm oyma məbudlarni tikligənliki bolsa, mana həmmisi «Aldin kərgüqilərnin hatiriliridə» pütülgəndur. **20** Manassəh ata-bowiliri arisida uhlidi; kixilər uni öz ordisiəja dəpnə kildi; oqlı Amon orniəja padixah boldi. **21** Amon təhtkə qikqan qeəjida yigirmə ikki yaxta idi; u Yerusalemda ikki yil səltənət kildi. **22** U atisi Manassəh qiloqinidək Pərwərdigarning nəziridə rəzil boləjanni kildi. U atisi Manassəh yasatqan barliq oyma məbudlarəja qurbanliq sundi wə ularning kullukəjəja kirdi. **23** U əzini Pərwərdigar aldida atisi Manassəh əzini təwən tutkandək təwən tutmidi; bu Amonning bolsa gunah-kəbihlikliri barəjanserı exip bardı. **24** Keyin uning hizmətkarliri uni kəstləp öz ordisida əltürüwətti. **25** Ləkin Yəhuda zeminidikilər Amon padixahni kəstligənlərnin

həmmisini oltürdi; andin yurt həlki uning ornida oqli Yosiyani padixah qildi.

34 Yosiya padixah bolqanda səkkiz yaxta bolup, Yerusalemda ottuz bir yil səltənət qildi. **2** U Pərwərdigarning nəziridə durus bolqanni qilip, hər ixta atisi Dawutning yollirida yürüp, nə ongoqa nə soloqa qətnəp kətmidi. **3** Uning səltənitining səkkizinqi yili, u tehi güdək qeşidila, atisi Dawutning Hudasini izləxkə baxlidi; səltənitining on ikkinqi yiliqa kəlgəndə Yəhuda bilən Yerusalemdiki «yukiri jaylar», axərah məbudliri, oyma butlar wə kuyma butlarni yokitip, zeminni pakizlaxqa kirixti. **4** Həlki uning kəz aldidila «Baallar»ning qurbangahlrini qekip taxlidi; u qurbangahlarıning üstigə egiz qilip orunlaxturuloqan «kün tüwrükliri»larni kesip taxlidi; u yənə Axərah məbudliri, oyma-kuyma butlarni qekip, uning topisini bu məbudlaroqa qurbanlik sunoqlarining kəbrilirigə qeqiwətti. **5** [But] kahinlirining ustihanlirini qurbangahlrining üstidə köydürüwətti; xundak qilip, u Yəhuda bilən Yerusalemdiki pakizlidi. **6** U Manassəh, Əfrayim, Ximeon hətta Naftaliyoqə ularning hərəkaysi xəhərliridə wə ətrapidiki harabilərdə xundak qildi; **7** U qurbangahlarni qekip, axərah məbudliri wə oyma butlarni kokum-talkan qiliwətti, pütün Israildiki «kün tüwrükliri»ning həmmisini kesip taxlap, Yerusalemoqa qaytti. **8** Uning səltənitining on səkkizinqi yili Yəhuda zeminini wə muqəddəshanini pakizlap bolqandin keyin, Azaliyaning oqli Xafan, xəhər baxliki Maaseyah wə Yoahazning oqli təzkiriqi Yoahni Hudasi bolqan Pərwərdigarning öyini onglaxqa

əwətti. **9** Xuning bilən ular bax kaḥin Hilkīyaning aldiqə kelip, uningqə Pərwərdigarning əyigə beqixlap əkəlgən pulni tapxurdi. Bu pulni əslidə dərwaziwən Lawiyılar Manassəh, Əfraim wə Israilning qaldisidin, xuningdək Yəhuda wə Binyamin zeminidikilər wə Yerusalemdikilərdin yioqanidi. **10** Ular Pərwərdigarning əyini ongxaydioqan ixlarni nazarət qiloquqi ixqilarqə tapxurup bərdi. Bular həm pulni Pərwərdigarning əyini ongxax wə mustəhkəmləxkə ixligüqilərgə bərdi; **11** ular bolsa pulni Yəhuda padixahliri harabiləxtürgən əy-imarətlərgə lazimlik kesip-oyuloqan taxlarni wə tüwrük-limlarqə yaqəq setiwəlixkə yaqəqqilar bilən tamqilarqə tapxurup bərdi. **12** Bu adəmlər sadəqətlik bilən ixlidi. Ularni baxquridioqan, nazarətkə məs'ul Lawiy Mərarining əwladliridin Jaḥat bilən Obadiya, Koḥatning əwladliridin Zəkəriya bilən Məxullam bar idi; bu Lawiyılarning həmmisi hərhil sazlarqimu mahir idi; **13** ular yənə ḥammallar wə hərhil ixlər üstidiki nazarətgilərnə baxquratti; Lawiyılardın pütüqilərmu, əmədarlarmu, dərwaziwənlərmu bar idi. **14** Ular Pərwərdigar əyigə beqixlap əkəlgən pullarni elip qikidioqan qəqda, Hilkīya kaḥin Pərwərdigarning Musaning wastisi bilən bərgən Təwrat qanuni kitabini tepiwaldi. **15** Hilkīya katip Xafanoqə: — Mən Pərwərdigarning əyidə Təwrat-qanuni kitabini tepiwaldim, dedi. Xuni eytip, Hilkīya kitabni Xafanoqə bərdi. **16** Xafan uni padixahning yenioqə apardi wə uningqə: «Hizmətkarliri tapxuruloqan ixlarni bolsa, həmmisini ada qiliwatidu. **17** Ular Pərwərdigar əyigə [beqixlanəqan] pullarni təküp, uni nazarətgilər

wə ixqilarning qolioqa tapxurup bərdi» dəp məlumat bərdi. **18** Xafan katip yənə padixahqa: — Hilkıya kahın yənə manga bir oram kitab bərdi dəp uni padixah aldida oqıdı. **19** Wə xundak boldiki, padixah Təwrat qanunidiki sözləni anglap, öz kiyimlirini yırttı. **20** Padixah Hilkıya bilən Xafanning oqlı Ahıkamoqa, Mikahning oqlı Abdon bilən Xafan katıpkə wə padixahning hizmətkari Asayaqa buyrup: — **21** Berip mən üqün wə Israilda həm Yəhudada qalduruloqan həlk üqün bu tepiloqan kitabning sözliri toqrisida Pərwərdigardin yol soranglar. Qünki ata-bowilirimiz bu kitabta barlık pütülgənlərgə əməl qılmay, Pərwərdigarning sözini tutmioqanlıki tıpəylidin, Pərwərdigarning bizgə təkülidiqan oqəzipi intayin dəhxətlik boldi, dedi. **22** Xuning bilən Hilkıya wə padixah təyinligən kixilər ayal pəyoqəmbər Huldahning kexioqa bardı; Huldah Hasrahning nəwrısı, Tokihətning oqlı kiyim-keqək begi Xallumning ayali idi; u əzi Yerusalem xəhırining ikkinqi məhəllisidə olturatti. Ular uning bilən bu ixlar toqruluk sözləxti. **23** U ularoqa mundak dedi: — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — «Siləni əwətkən kixigə mundak dənglar: — **24** Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana Mən Yəhudaning padixahı aldida oquloqan bu kitabtiki barlık lənətləni əməlgə axurup, bu jayoqa wə bu yərdə turoquqilaroqa balayi'apət qüxürimən. **25** Qünki ular Meni taxlap, baxka ilahlaroqa huxbuy yekip, kollirining həmmə ixliri bilən Mening aqqiqimni kəltürdi. Uning üqün Mening kəhrim bu yərgə təkülidu, əqürülməydu. **26** Lekin siləni Pərwərdigardin yol sorioqli əwətkən Yəhudaning padixahioqa bolsa, mundak dənglar:

— Sən angliqan səzlər toqrisida Israilning Hudasi Pərwədigar mundak dəydu: — **27** Qünki kənglüng yumxak bolup, Hudaning muxu jay wə uningda turoquqilarni əyibləp eytkan səzlirini angliqiningda, Uning aldida əzüngni təwən kilding, xuningdək əzüngni xundak təwən kılöjiningda, kiyimliringni yirtip, Mening aldında yioqliqining üqün, Mənmü duayingni anglidim, dəydu Pərwədigar. **28** Mana, seni ata-bowiliring bilən yioqilixka, əz kəbrənggə aman-hatirjəmlük iqidə berixka nesip kilmən; sening kəzliring Mən bu jay üstigə qüxüridioqan barlik külpətlərnü kərməydu». Ular yenip berip, bu həwərnü padixahka yətküzdi. **29** Padixah adəm əwətip, Yəhuda bilən Yerusalemining həmmə aqsakallirini qakirtip kəldi. **30** Padixah Pərwədigarning əyigə qikti; barlik Yəhudadiki ər kixilər wə Yerusalemda turuwatqanlarning həmmisi, kahinlar bilən Lawiyalar, xundakla barlik həlk, əng kiqikidin tartip qongioiqə həmmisi uning bilən billə qikti. Andin Pərwədigarning əyidə tepiloqan əhdə kitabining həmmə səzlirini ularoqa oqup bərdi. **31** Padixah əz ornida turup Pərwədigarning aldida: — Pərwədigaroqa əgixip pütün kəlbim wə pütkül jənim bilən Uning əmrlirini, həküm-guwahlikliri wə bəlgilimilirini tutup, uxbu kitabta pütülgən əhdigə əməl kilmən dəp əzini əhdigə baqlidi. **32** Xuning bilən həlkning həmmisimu əhdə aldida turup uningə əzini baqlidi. U yənə Yerusalemda turuwatqanlarning həmmisini wə Binyamindiki həlknimu bu əhdə aldida turozup uningə əzini baqlatti. Xuning bilən Yerusalemda turuwatqanlar Hudaning, yəni ata-bowiliringning Hudasing əhdisi boyiqə ix kildioqan boldi.

33 Yosiya Israillarğa qaraxlıq yurtlardan barlıq yirginlik nәrsilәrni qıqırıp taxlap, Israilda turuwatqanlarning hәmmisini Pәrwәrdigar Hudasing hizmitigә kiridiğan kildi. [Yosiyaning] barlıq künliridә hәlk ata-bowilirining Hudasi bolğan Pәrwәrdigarğa әgixitin hәq yanmidi.

35 Yosiya Pәrwәrdigarni seşinip әtüp ketix heytni Yerusalemda әtküzmeqı boldi; birinqi ayning on tәtinqi küni ular әtüp ketix heytiğa ataloğan qozilarni soydi.

2 Padixah kahınlarning wәzipilirini bәlgilidi, ularni Pәrwәdigarning eyidiki hizmәtni kilixqa riqbәtlәndürdi.

3 U yәнә pütkül Israil hәlkiğә әzlrini Pәrwәdigarğa atap pak-mukәddәs boluxqa tәlim bәrgüqi Lawiyarğa: — Silәr mukәddәs әhdә sanduqını Israil padixahı Dawutning oqlı Sulayman salduroğan oygә әkirip orunlaxturunglar; әmdi uni mürәnglәrdә kәtürüp yürüx wәzipisi qalmidi. Әmdi silәr Hudayinglar Pәrwәdigarning hizmitidә, xundakla Uning hәlki Israilning hizmitidә bolunglar. **4** Xuning üqün jәmitinglar wә nәwәt-guruppanglar boyiqә, Israilning padixahı Dawutning yazoqını wә uning oqlı Sulaymanning yazoqınığa asasән, әzünglarni obdan tәyyarlanglar. **5** Silәr әz ata jәmәtliringlarning nәwәt-guruppa tәrtipi boyiqә qerindaxliringlardin ibarәt xu addiy hәlk-puqralar jәmәt-jәmәtlirigә wәkil bolup, mukәddәsgahta turisilәr; hәrbir guruppida Lawiy jәmәtidin birnәqqә adәм bolsun. **6** Silәr әtüp ketix heytiğa ataloğan qozilarni soyusilәr, әzünglarni paklanglar, [Israildiki] qerindaxliringlar üqün, yәni ularning Pәrwәdigar Musaning wastisi bilән tapiloğan sөz-kalamığa bekinixi üqün, hәmmә ixni tәyyar qilinglar, dedi. **7** Yosiya xu yәrdә hәzir bolğan barlıq hәlk-

pukralarning  t p ketix  eyti a atiloan qurbanliki bolsun d p, j miy ottuz ming  oza w  o lak, w  y n   q ming buka hədiyə kildi; bu mallarning h mmisi padixahning melidin qikiriloanidi. **8** Uning  m ldarlimu  z ihtiyarliki bilən h lk  w  kahinlar bilən Lawiylar a qurbanlik meli «k t rm  hədiyə» kildi; P rw rdigarning  yini baxkuroquqilard n Hilkia, Z kariya w  Y hiy lmu ikki ming alt  yüz  oza- qk  bilən  q yüz bukini kahinlar a  t p ketix  eyti a atap qurbanlik kilix  q n hədiyə kilip tapxurdi. **9** Lawiylarning yodbaxqiliri bolon Konaniya w  uning kerindaxliridin Xemaya bil n Natan l, xundakla Haxabiya, Jəiyəl w  Yozabadm  b x ming  oza bil n b x y z bukini Lawiylarning  eytka atap qurbanlik kilixi a «k t rm  hədiyə» kildi. **10** Xundak kilip,  tilidi an w zipil r orunlaxturup bolunonandin keyin, padixahning tapiloi ini boyiq , kahinlar  z ornida turdi, Lawiylarmu  zlidirining n w t-guruppa tərtipi boyiq  turuxti. **11** Lawiylar  t p ketix  eyti a ataloan kozilarni boquzlidir; kahinlar ularning kolidin kanni elip qurbangahka s pti w  xuning bil n bir wakitta Lawiylar qurbanlik malning terisini soydi. **12** K yd rm  qurbanlikka sunulidi an mallarni bolsa, ular h lk -pukralar a w kil bolon jəmətlər boyiq  h lk  b l p berip, ularni Musaning kitabida yeziloi i a muwapik, P rw rdigar a sunuxka t yyarlidi. Sunulidi an buqilarnimu xundak kildi. **13** Andin bəlgilimə boyiq  ular  t p ketix  eyti a ataloan  oza- qkil rni otka kaklap kawap kildi; baxka qurbanliklard n qalon, yəni Hud a ataloan kisimlarni kazanda, dangkanda yaki dasta pixurup tezdin h lk-

pukralarõqa ùlæxtürüp bærdi; **14** xuningdin keyin øzlrigæ wæ kahinlarõqa kurbanklïkardin tæyyarlidi, qünki kahinlar, yæni Hærunning æwladliri kæq kirgüqæ køydürmæ kurbanklïk kïlix wæ maylarni køydürüx bilæn aldirax bolup kætkenidi; xunga Lawiylar øzlrigæ wæ kahinlar bolõqan Hærunning æwladliriojimu kurbanklïkardin [gøx] tæyyarlap qoyuxti. **15** Nawa-næoqmïqilær, yæni Asafning æwladliri Dawut, Asaf, Hæman wæ [Dawut] padixahning aldin kergüqisi Yædutunning tapxurukï boyiqæ øz orunlirida turuxti; dærwaziwænlær hærqaysisi øz dærwazisi aldidida turdi; ularning ix ornidin ajrixining hajiti bolmidi, qünki ularning kerindaxliri bolõqan Lawiylar kurbanklïkardin tæyyarlap qoyatti. **16** Xundak kïlip, xu bir kün iqidæ Yosiya padixahning tapxurukï boyiqæ, øtüp ketix heyti øtküzülüp, Pærwærdigarning kurbangahioqa køydürmæ kurbanklïklar sunuluxi bilæn Pærwærdigarõqa beoqïxlap øtküzülgæn ibadæt toluq orunlandi. **17** Xu qaõda hazir bolõqan Israillar øtüp ketix heyтини øtküzüp bolõqandin keyin, yøttæ kün petir nan heyтини øtküzdi. **18** Samuil pæyoqæmbærning zamanidin buyan Israilda øtüp ketix heyti mundak øtküzülüp bakmioqanidi; Israil padixahlirining heqkaysisimu Yosiya, kahinlar, Lawiylar wæ xu yærdæ hazir bolõqan Yæhudalar bilæn Israillar wæ Yerusalemda turuwatqanlar øtküzgændæk mundak øtüp ketix heyti øtküzüp bakmioqanidi. **19** Bu qetimkï øtüp ketix heyti Yosiyaning sæltænitining on sækkizinqi yili øtküzüldi. **20** Yosiya [mukæddæs] øyning hæmmæ ixini muxundak tærtïpkæ selip bolõqandin keyin, Misir padixahi Næqo æfrat dæryasining boyidiki Karkemix xæhiridæ uruxqa qïkti,

Yosiya uning aldini toskili qikti. **21** Nəko Yosiyaning aldioğa əlqilərnı əwətip uningəğa: «I Yəhuda padixahı, əzlirining mening bilən nemə karlırı bar? Bügün mən sili bilən uruxkili əməs, bəlki mening bilən urux kiliwatқан jəmət bilən uruxkili qikқанmən; yənə kelip, Huda meni tez hujum kıl, dedi; Hudaning silini həlak kiliwətməsliki üçün, Uning ixioğa kaxila kılmisila, qünki U mening bilən billidur» dedi. **22** Lekin Yosiya uning bilən qarxilixixitin yanmıdı, əksiqə özini niqablap uningəğa jəng kılqılı qikti; u Hudaning Nəkonıng wastisi bilən eytkən gepigə kulak salmay, Məgiddo tüzlənglikigə kelip Nəko bilən tutuxti. **23** Okyaqılar Yosiya padixahқа oқ etip uningəğa [təgküzdı]; padixah hizmətkarlırioğa: — Mən eoır yarilandim, meni elip ketınglar, dedi. **24** Uning hizmətkarlırı uni jəng hərwisidin yələp qüxürüp, uning ikkinqi jəng hərwisioğa yatқuzup Yerusalemoğa elip mengiwıdı, u xu yərdə öldi. U ata-bowilirining kəbristanlıkioğa dəpnə kılindi; barlıq Yəhuda wə Yerusalemdikilər Yosiyaoğa təziyə tutuxti. **25** Yərimiya [pəyoqəmbər] Yosiya üçün mərsiyə oқıdı; nəoqmə-nawaqi ər-ayallarning həmmisi taki bügüngiqə Yosiyani təripləp mərsiyə oқup kəlməktə; u ix Israilda bəlgilimigə aylandı. Mana bular «mərsiyələr» degən kitabқа pütülgəndur. **26** Yosiyaning qaloğan ixlırı, uning Pərwədigarning Təwrat kitabıda yeziloğanlırioğa əgəxkən yaxı əməlliri, **27** qıloğanlırı baxtin-ahirioiqə həmmisi «Yəhuda wə Israil padixahlırining Tarih-Təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur.

36 [Yəhuda] zeminidiki həlk Yosiyaning oqlı Yəhoahazni tallap, Yerusalemda atisining ornioğa padixah kılıp tiklıdı.

2 Yəhoahaz təhtkə qikқан qeoqida yigirmə üq yaxta idi; u Yerusalemda üq ay səltənət kildi. 3 Misir padixahı uni Yerusalemda padixahliktin bikar kildi wə Yəhuda zeminiya bir yüz talant kümüx, bir talant altun jərimanə koydi. 4 Andin Misir padixahı Yəhoahazning ornioya uning inisi Eliakimni Yəhuda bilən Yerusalem üstigə padixah kılıp, uning ismini Yəhoakimoya əzgərtti; andin Nəko inisi Yəhoahazni Misiroya elip kətti. 5 Yəhoakim təhtkə qikқан qeoqida yigirmə bəx yaxta bolup, u Yerusalemda on bir yil səltənət kildi; u Pərwərdigar Hudasining nəziridə rəzil bolqanni kildi. 6 Babil padixahı Nebokadnəsar uningoya hujum kiloqili qikqip, uni mis zənjir bilən baqlap Babiloya elip kətti. 7 Nebokadnəsar yənə Pərwərdigar əyidiki bir kəsim əswab-buyumlarni Babiloya apirip, əzining Babildiki buthanisioya koydi. 8 Yəhoakimning qaloqan ixliri, uning yirginqlik ixliri, uningdiki əyiblər bolsa mana, «Israil wə Yəhuda padixahlrining tarix-təzkiriliri» degən kitabta pütülgəndur. Uning oqlı Yəhoakin uning ornioya padixah boldi. 9 Yəhoakin təhtkə qikқан qeoqida on səkkiz yaxta bolup, u Yerusalemda üq ay on kün səltənət kildi; u Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kildi. 10 Yengi yil etkəndə, Nebokadnəsar adəm əwətip Yəhoakinni Pərwərdigar əyidiki esil buyumlar bilən birliktə Babiloya əkəldürüp, Yəhoakinning taqisi Zədəkiyani Yəhuda wə Yerusalem üstigə padixah kılıp tiklidi. 11 Zədəkiya təhtkə qikқан qeoqida yigirmə bir yaxta bolup, Yerusalemda on bir yil səltənət kildi; 12 u Pərwərdigarning nəziridə rəzil bolqanni kildi; Yərəmiya pəyoqəmbər uningoya Pərwərdigarning səzlrini

yatküzgən bolsimu, u Yərəmiyaning aldida özini təwən kilmidi; **13** u özini Hudaning namida [bekinix] kəsimini ičküzgən Nebokadnəsardin yüz əridi; boynini kattik kılıp, Israilning Hudasi Pərwərdigarğa towa kılıp yenixka kənglini jahil kildi. **14** Uning üstigə, kahinlarning barlik baxliri bilən həlkning həmmisi yat əlliklərninğ həmmə yirginqlik ixlirini dorap, asiyliklirini axurdi; ular Pərwərdigar Yerusalemda Əzigə atap mukəddəs kילוan əyni buləiwətti. **15** Ularning ata-bowilirining Hudasi boləan Pərwərdigar Əz həlkigə wə turaləusioğa iқini aqrıtkaqka, tang səhərdə ornidin turup əlqilirini əwətip ularni izqil agahlandurup turdi. **16** Birak ular Hudaning əlqilirini mazak kılıp, səz-kalamlirini mənsitməytti, pəyoəmbərlirini zanglik kılatti; ahir berip Pərwərdigarning kəhri ərlep, kütquzoqili bolmaydioqan dərijidə həlkining üstigə qüxti. **17** Pərwərdigar xuning bilən kaldiyələrninğ padixahini ularğa hujuməğa seliwidi, padixah ularning mukəddəs əyidə yaxlirini kiliqlidi; kiz-yigitlər, kerilar, bexi aқarəanlarəğa heq iq aqrıtıp olturmay, həmmini əltürüwətti; [Huda] bularning həmmisini [Kaldiyə] padixahininğ kəlioğa tapxurdi. **18** Kaldiyə padixahı Hudaning əyidiki qong-kıqik deməy, barlik қақа-buyumlarni, xundakla Pərwərdigar əyidiki həzinilərnı, xuningdək padixahning wə əmədarlirininğ həzinilirini koymay, Babiləğa elip kətti. **19** Kaldiyələr Hudaning əyini keydürüwətti, Yerusaleminğ sepilini qeqiwətti, xəhərdiki həmmə orda-kəroqanlarəğa ot koyp keydürüp, Yerusalemdiki barlik kimmətlik қақа-buyumlarni qeqip kukum-talkan kildi. **20** Kiliqtin aman

qalʻonlarning hammaisini [Kaldiyə padixahı] Babiloqa tutkun qilib əkətti; ular taki Pars padixahliqining səltənitiqə Babil padixahı wə əwladlirining qulluqida bolup turdi. 21 Bularning hammaisi Pərwərdigarning Yərəmiyaning wastisi bilən [aldin] eytkən [agah] səzi ixka axurulux üqün boldi. Xuning bilən zemin əzigə tegixlik xabat künlirigə muyəssər boldi; qünki zemin yətmix yil toxquqə harabiliktə turup «xabat tutup» dəm elip rahətləndi.

Əzra

1 Pars padixahi Qorəxning birinchi yili, Pərwərdigarning Yərəmiyaning aqizi arkilik eytkan səzi əməlgə axurulup, Pərwərdigarning Pars padixahi Qorəxning rohini kəzoqixi bilən pütün padixahlıki təwəsədə u mundak bir jakarnamə qikardi, xundakla uni yazma kılıp püküp: — **2** «Pars padixahi Qorəx mundak dəydu: — Asmanlarning Hudasi Pərwərdigar yər yuzidiki barlik padixahlıqlarning igidarqilikini manga bərđi; u xundakla meni Yəhuda zeminiəja jaylaxkan Yerusalemda Əzigə bir əy selixka buyrudi. **3** Xuning üqün aranglarda Hudaning həlki boləanlardin hərəkaysinglarəja bolsa, uning Hudasi [Pərwərdigar] uning bilən billə boləay, u Yəhuda zeminidiki Yerusaleməja qıksun, Israilning Hudasi Pərwərdigarning əyini salsun! U bolsa Hudatur, makani Yerusalemdidur! **4** [Sürgünlüktə] kələjan həlk kəyərlərdə makanlaxkan bolsa, [u Yerusaleməja qıksun]; xu yərdiki adəmlər ularəja altun, kümüx, mal-mülük, qarpaylarni təminləp yərdəm bərsun wə xuningdək Yerusalemda jaylaxkan Hudaning xu əyi üqün halis hədiyələrini təkdım kilsun» — dedi. **5** Xuning bilən Yəhuda wə Binyamindiki kəbilə baxlıkliri, kaşınlar, Lawiyalar, xundakla Huda tərpidin rohi kəzoqitiləjan barlik həlk orunliridin kopup Yerusalemdiki Pərwərdigarning əyini [yengiwaxtin] selixka berixka təyyarlandi. **6** Ətraptiki kixilərninğ həmmisi kümüx kaqa-kuqa, altun, mal-mülük, qarpaylar wə kimmət bahalıq buyumlar bilən ularni kollap kuwwətlidi, buningdin baxka sunulidiləjan hərhil ihtiyariy hədiyə-kurbanlik süpitidə hərhil sowəatlarni təkdım

qildi. **7** Padixah Qorax Pərwərdigarning əyidiki qaqa-kuqilirimu, yəni ilgiri Nebokədnəsar Yerusalemdin əkilip öz ilahining buthanisioğa koyup koyoğan qaqa-kuqilarnimu elip qikti. **8** Pars padixahi Qorax həzinə begi Mitrədatni buyrup bu qaqa-kuqilarni aldurup qikti; Mitrədat xularni Yəhudaning əmiri Xəxbazaroğa sani boyiqə sanap tapxurup bərdi. **9** Qaqa-kuqilarning sani mundak: — altun das ottuz, kümüx das ming, piqak yigirmə tokquz, **10** altun piyalə ottuz, bir-birigə ohxax boləğan kümüx piyalə tət yüz on; baxqa qaqa-kuqilar bir ming. **11** Barliq altun-kümüx qaqa-kuqa, bəx ming tət yüz. Sürgün qilinəğan həlk Babilin Yerusalemoğa elip kelingən qaoşda, Xəxbazar bu qaqa-kuqilarning həmmisini elip kəlgənidi.

2 Təwəndikilər Nebokədnəsar tərpidin Babiloğa sürgün qilinəğan [Yəhudiya] əlkisidikilərdin, ularning əwladliri qaytip kelip, Yerusalem wə Yəhudiyəgə qikip, hər biri öz xəhirlirigə kətkənlər: — **2** — ular Zərubbabəl, Yəxua, Nəhəmiya, Seraya, Rəilaya, Mordikay, Bilxan, Mispar, Bigway, Rəhum wə Baanaqlar bilən billə qaytip kəldi. Əmdi Israil həlqining iqidiki ərkəklərnin sani təwəndikiqə: — **3** Paroxning əwladliri ikki ming bir yüz yətmix ikki kixi; **4** Xəfatiyaning əwladliri üq yüz yətmix ikki kixi; **5** Arahnin əwladliri yəttə yüz yətmix bəx kixi; **6** Paqat-Moabning əwladliri, yəni Yəxua bilən Yoabning əwladliri ikki ming səkkiz yüz on ikki kixi; **7** Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **8** Zattuning əwladliri tokquz yüz qirik bəx kixi; **9** Zakkayning əwladliri yəttə yüz atmix kixi; **10** Banining əwladliri altə yüz qirik ikki kixi; **11** Bibayning

əwladliri altə yüz yigirmə üq kixi; **12** Azgadning əwladliri bir ming ikki yüz yigirmə ikki kixi; **13** Adonikamning əwladliri altə yüz atmix altə kixi; **14** Bigwayning əwladliri ikki ming əllik altə kixi; **15** Adinning əwladliri tət yüz əllik tət kixi; **16** Həzəkiyaning jəmətidin boləjan Aterning əwladliri tokşan səkkiz kixi; **17** Bizayning əwladliri üq yüz yigirmə üq kixi; **18** Yoraḥning əwladliri bir yüz on ikki kixi; **19** Haxumning əwladliri ikki yüz yigirmə üq kixi; **20** Gibbarning əwladliri tokşan bəx kixi; **21** Bəyt-Ləhəmlilər bir yüz yigirmə üq kixi; **22** Nitofalilər əllik altə kixi; **23** Anatotluqlar bir yüz yigirmə səkkiz kixi; **24** Azmawətlilər kırık ikki kixi; **25** Kiriət-Arimliklər, Kəfirahliklər wə Bəərotluqlar bolup jəmiy yəttə yüz kırık üq kixi; **26** Ramaḥliklər bilən Gebalilər jəmiy altə yüz yigirmə bir kixi; **27** Mikmaxliklər bir yüz yigirmə ikki kixi; **28** Bəyt-Əllilər bilən ayiliklər jəmiy ikki yüz yigirmə üq kixi; **29** Nebolilər əllik ikki kixi; **30** Magbixning əwladliri bir yüz əllik altə kixi; **31** ikkinqi bir Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **32** Hərimning əwladliri üq yüz yigirmə kixi; **33** Lod, Hədid wə Ononing əwladliri jəmiy yəttə yüz yigirmə bəx kixi; **34** Yeriholuklər üq yüz kırık bəx kixi; **35** Sinaahning əwladliri üq ming altə yüz ottuz kixi. **36** Kaḥinlarning sani təwəndikiqə: — Yəxua jəmətidiki Yədayaning əwladliri tokşuz yüz yətmix üq kixi; **37** Immərnəning əwladliri bir ming əllik ikki kixi; **38** Paxhurning əwladliri bir ming ikki yüz kırık yəttə kixi; **39** Hərimning əwladliri bir ming on yəttə kixi. **40** Lawiylarning sani təwəndikiqə: — Hodawiyaning əwladliridin, yəni Yəxua bilən Kadmiyəlnəning əwladliri

yətmix tət kixi; **41** Oʻzəlkəxlərdin: — Asafning əvladliri bir yüz yigirmə səkkiz kixi. **42** Dərwaziwənlərnin nəsəlidin: — Xallurning əvladliri, Aternin əvladliri, Talmənnin əvladliri, Akkubning əvladliri, Hatitanin əvladliri bilən Xobayning əvladliri jəmiy bir yüz ottuz tokkuz kixi. **43** İbadəthana hizmətkarliri təwəndikiqə: — Zihanin əvladliri, Hasufaning əvladliri, Tabbaotning əvladliri, **44** Kirostning əvladliri, Siyahaning əvladliri, Padonning əvladliri, **45** Libanahning əvladliri, Həgabahnin əvladliri, Akkubning əvladliri, **46** Həgabning əvladliri, Xamlayning əvladliri, Hənaning əvladliri, **47** Giddəlnin əvladliri, Gəhərnin əvladliri, Reayahning əvladliri, **48** Rəzinning əvladliri, Nikodanin əvladliri, Gazzamning əvladliri, **49** Uzzaning əvladliri, Pasiyanin əvladliri, Bisayning əvladliri, **50** Asnahning əvladliri, Məunimning əvladliri, Nəfussimning əvladliri, **51** Bakkubning əvladliri, Hakufaning əvladliri, Harhurnin əvladliri, **52** Bazlutning əvladliri, Məhidanin əvladliri, Harxanin əvladliri, **53** Barkosning əvladliri, Siseraning əvladliri, Temahnin əvladliri, **54** Nəziyanin əvladliri bilən Hatifaning əvladliri. **55** Sulaymanning hizmətkarlirinin əvladlirinin sani təwəndikiqə: — Sotayning əvladliri, Sofəratning əvladliri, Pirudanin əvladliri, **56** Yaalahning əvladliri, Darkonning əvladliri, Giddəlnin əvladliri, **57** Xəfətiyanin əvladliri, Hattilning əvladliri, Pəkərat-Həzzibaimning əvladliri bilən aminin əvladliri. **58** İbadəthana hizmətkarliri wə Sulaymanning hizmətkari boləqlarınin əvladliri jəmiy üç yüz toksan ikki kixi. **59** Təwəndiki kixilər Təl-Melah, Təl-Harxa, Kerub, Addan

wə Immərdin kəlgən bolsimu, lekin ular əzlrining ata jəmətining yaki nəsəbining Israil adimi ikənlikini ispatlap berəlmidi. **60** Bular Delayaning əwladliri, Tobiyaning əwladliri wə Nikodaning əwladliri bolup, jəmiy altə yüz əllik ikki kixi; **61** kaħinlarning əwladliri iqidə Habyaning əwladliri, Kozning əwladliri bilən Barzillayning əwladliri bar idi; Barzillay Gileadlik Barzillayning bir kizini aloqaqqa ularning eti bilən ataloqanidi. **62** Bular jəmətining nəsəbnamisini izdəp tapalmidi; xunga ular «napak» hesablinip kaħinliktin qalduruldi. **63** Waliy ularoqa: — Urim wə tummimni kətürgüqi kaħin arimizda hizməttə boləuqə «əng muqəddəs yiməklilər»gə eoiz təgküzməysilər, dedi. **64** Pütün jamaət jəmiy kırık ikki ming üq yüz atmix kixi; **65** buningdin baxqa ularning yənə yəttə ming üq yüz ottuz yəttə qul-dediki bar idi; yənə ikki yüz ər-ayal oqəzəlqisi bar idi. **66** Ularning yəttə yüz ottuz altə eti, ikki yüz kırık bəx keqiri, **67** tət yüz ottuz bəx təgisi wə altə ming yəttə yüz yigirmə exiki bar idi. **68** Jəmət kattiwaxliridin bəziliri Yerusalemoqa wə Pərwərdigarning əyigə kəlgən qaoqda, Hudaning xu əyi əsli ornioqa yengiwaxtin selinixi üqün qin kənglidin sowoqatlarni təqdim kildi. **69** Ular əzlrining qurbioqa qarap quruluş həzinasigə atmix bir ming darik altun, bəx ming mina kümüx wə yüz qur kaħin toni təqdim kildi. **70** Xuningdin keyin kaħinlar, Lawiyar wə bir kəsim həlk qoxulup, oqəzəlkəxlər, dərwezivənlər, ibadəthana hizmətkarlıri öz xəhərlirigə makanlaxti; qaloqan Israil həlkining həmmisi öz xəhərlirigə makanlaxti.

3 Israil h lki hərəkaysisi  z x h rlirid  makanlaxkanidi; y ttingi ayoqa kəlgəndə, h lk bir adəmdək bolup Yerusalemoqa yiojildi. **2** Yozadakning oqli Y xua bilən uning kahin kerindaxliri, Xealtialning oqli Z rubab l w  uning kerindaxlirining h mmisi orunliridin k pup, Hudaning adimi Musa p tk n kanun kitabida pütülginidək P rw rdigaroqa k yd rm  k rbanlik sunux  q n Israilning Hudasing k rbangahini selixka kirixti. **3** G r q  ular xu yərlik h lkl rdin k rksimu, lekin k rbangahni əslidiki uli  stig  selip, uningda P rw rdigaroqa atap  tig nlik w  k qlik k yd rm  k rbanlik  tk z xk  kirixti. **4** Ular y n  [muk dd s kanunda] p t lginini boyiq  «kəpilər heyti»ni  tk z p, hər k ni b lgil ng n t l pk  muwapik san boyiq  k nl k k yd rm  k rbanlikni sunuxatti. **5** Xuningdin keyin ular y n  hər k nl k k yd rm  k rbanliklar, yengi ay k rbanliki w  P rw rdigarning barlik muk dd s d p bekitilg n heytliri  q n təkdim kilinidioqan k yd rm  k rbanliklarni, xuningd k h rbir kixining kənglidin P rw rdigaroqa atap sunidioqan ihtiyariy k rbanliklirini sunup turatti. **6** Xundak kilip ular y ttingi ayning birinqi k nidin baxlap, k yd rm  k rbanliklarni P rw rdigaroqa atap sunuxka baxlidi; lekin P rw rdigarning  yining uli tehi selinmidi. **7** Ular taxqilar bil n yo jaqqilaroqa pul tapxurdi w  xundakla Pars padixahi K r xning ijaziti bil n Zidonluklar bil n Turluklaroqa kedir yo jiqini Liwandin [Ottura] dengiz arkilik Yoppoqa  k ld r x  q n ularoqa yim k-iqm k w  z ytun meyini təminlidi. **8** Jamaət Yerusalemdiki Hudaning  yig  kəlgəndin keyin ikkinqi yili ikkinqi

ayda Xealtiyəlning oqli Zərubbabəl, Yozadakning oqli Yəxua wə ularning kahin wə Lawiy qerindaxlirining qaldisi, xuningdək sürgünlüktin kaytip Yerusalemoğa kəlgənlərninğ həmmisi quruluxta ix baxlidi; ular yənə yigirmə yaxtin axqan Lawiylarni Pərwərdigarning əyini selix quruluxoğa nazarətqilikkə qoydi. **9** Yəxua wə uning oqulliri həm qerindaxliri, Kadmiyə bilən uning oqulliri, yəni Yəhudaning əwladliri Hudaning əyidə ixləydiqan ixqilarni nazarət kilixqə bir niyəttə atlandi; Hənadadning oqulliri, ularning oqullirimu wə qerindax Lawiylar ularoğa yardəmləxti. **10** Tamqilar Pərwərdigarning əyigə ul salidiqan qaoqda kahinlar has kiyimlirini kiyip, kanaylirini qelip, Asafning əwladliri boləqan Lawiylar jangjang qelip, həmmisi qatar-qatar səp bolup turoquzuldi; ular Dawut bəlgiligən kərsətmilər boyiqə Pərwərdigaroğa Həmdusana oqxuti. **11** Ular Pərwərdigaroğa atap əzara: — «Pərwərdigar məhribandur, uning Israiloğa boləqan məhir-muhabbiti mənggülyüktur» dəp həmdusana wə rəhmət-təxəkkür eytixti. Bu qaoqda Pərwərdigarning əyining uli selinip boləqəqə, halayik Pərwərdigarni mədhəyiləp towləp təntənə kilixti. **12** Lekin kahinlardin, Lawiylardin wə jəmət baxliqliridin nuroqunliri, yəni əslidə ilgiriki əyni kərgən nuroqun qeri adəmlər kəz aldida selinoqan bu əyning ulioğa qarəp, ün selip yioqləp ketixti; nuroqun baxqə kixilər huxal bolup təntənə kilip towləxti; **13** wə həlk həttə kimlərninğ təntənə kilixiwatqanliqi bilən kimlərninğ yioqləwatqanliqini ayriwaləlməy qaldi; qünki jamaət təntənə kilip qattiq towləxatti; wə bu əwaz yirəq-yirəqləroğa anglinatti.

4 Yəhuda və Binyamindiki rəqiblər sürgünlüktin kaytip kəlgənlər İsrailning Hudasi Pərwərdigarəya atap əyni yengiwxatın salmaqçikən, degən gəpni anglap, **2** Zərubbabəl və jəmət baxliqliri bilən kəruxüp: — Biz silər bilən billə salayli; qünki bizmu silərgə ohxaxla silərning Hudayinglarni izləp, bizni bu yərgə əkəlgən Asuriyə padixahı Esar-Haddonning künliridin tartip uningəya qurbanliq sunup keliwatimiz, deyixti. **3** Lekin Zərubbabəl, Yəxua bilən İsrailning baxka jəmət baxliqliri ularəya: — Hudayimizəya əy selixta silərning biz bilən heqkandak alakənglar yok; bəlki Pars padixahı Qorəx bizgə buyruəyandək, pəkət biz əzimizla İsrailning Hudasi boləyan Pərwərdigarəya əy salimiz, deyixti. **4** Xuningdin keyin xu yərdiki ahalə Yəhudalarning qolini ajiz qilip, ularning quruluş kilixioya kaxila tuəydirup turdi. **5** Ular yənə Pars padixahı Qorəxning barliq künliridin taki Pars padixahı Darius təhtkə olturoyan waqitkiqə, daim məslihətqilərnə setiwelip, Yəhudalar bilən kərixip, quruluş nixanini buzuxka urunup turdi. **6** Ahaxwerox təhtkə qikқан dəsləpki waqitlarda ular uningəya Yəhudiya və Yerusalem ahalisi üstidin bir ərznamə yazdi. **7** Xuningdək Artahxaxta künliridə Bixlam, Mitridat, Tabəəl və ularning qaləyan xeriklirimu Pars padixahı Artahxaxtaəya aramiy tilida bir ərz hetini yazdi; hət aramiy tilidin tərijimə qilindi. **8** Waliy Rəhum bilən diwan begi Ximxay padixah Artahxaxtaəya Yerusalem üstidin təwəndikidək ərznamə yazdi: — **9** «Məzkur məktupni yazəyanlardin, waliy Rəhum, katip begi Ximxay və ularning baxka həmrahliri boləyan soraqqilar, mupəttixlər, mənəpdarlar, katiplar,

arqiwiliklar, Babilliklar, Xuxanliklar, yəni Elamiylar **10** wə uluq janabiy Osnappar Samariyə xəhriyə wə [Əfrat] dəryaning muxu tərpidiki baxqa yərlərgə orunlaxturəjan ahalimu bar **11** (mana bu ularning padixahqa yazəjan hetining kəqürülmisi) – əzlrining dəryaning muxu tərpidiki hizmətkarlıridin padixah aliliri Artahxaxtaəja salam! **12** Padixah aliylirigə məlum bolsunki, əzliri tərəptin biz tərəpkə kəlgən Yəhudiylar Yerusaleməja kelixti; ular axu asiy wə sesik xəhərni kuruwatidu, ulini yasap püttürdi, sepilni yasap qikti wə sepilning ullirini bir-birigə ulap yasawatidu. **13** Əmdi uluq padixah aliylirigə xu məlum boləjayki, mubada bu xəhər onglansa, sepil pütüzülsə, ular baj tapxurmaydiəjan, olpan təliməydiəjan wə parak tapxurmaydiəjan boluwalidu, bundak ketiwərsə padixahlarning həzinisigə səzsiz ziyan bolidu. **14** Biz ordining tuzini yəp turup, padixahimizning bundak bihərmət kəlinixiəja qarap turuximizəja kət'iy toəra kəlməydu, xu səwəbtin padixahimizəja məlum kəlixka jür'ət kilduk. **15** Xuning üqün [aliylirining] atəbowilirining tarihnamisini sürüxtə kəlixlirini təxəbbus kəlimiz; sili tarihnamidin bu xəhərning əhwalini bilip, uning padixahlarəjimu, hərəkəysi əlkilərgimu ziyan yətküzüp kəlgən asiy bir xəhər ikənlikini, kədimdin tartip bu xəhərdikilər aəjdurməqilik teriəjanlikini bilgəyla; dəl xu səwəbtin bu xəhər wəyran kəlinəjanidi. **16** Xunga biz aliyliriəja xuni ukturməqəjimizki, əgər bu xəhər qurulsa, sepilliri pütüzülsə, undakta silining dəryaning muxu tərpidiki yərlərgə həqkəndak igidarqilikliri bolmay kəlidu». **17** Padixah mundaq jawab yollidi: –

«Waliy Rəhım, diwan begi Ximxayə wə Samariyə həm Dəryaning xu tərıpidiki baxka yərlərdə turuxluk həmrəhliringlarə salam! **18** Siləning bizgə yazəjan ərz hetinglar mening aldimda enik kılıp oqup berildi. **19** Təxürüp kərixni buyruwidim, bu xəhəning dər wəkə kədimdin tartip padixahlarə qarxi qikip isyan kəzərijəjan, xəhərdə daim asiylik-kəzərijəjan kətürüxtək ixlarning bolup kəlgənliki məlum boldi. **20** Ilgiriki waqıtlarda kədrətlik padixahlar Yerusaleməyə həkümranlik kılıp, Dəryaning xu tərıpidiki pütün yərləni idarə kılıp kəlgən, ular xularəyə bekinip baj, olpan wə parikini tapxurup kəlgənlikən. **21** Əmdi silər buyruk qüxürüp u həlkni ixtin tohtitinglar, məndin baxka yarlik qüxürülmigüqə, bu xəhəni yengiwaxtin kurup qikixka bolmaydıəjanliki ukturunglar. **22** Bu ixni ada kilmay kəlixtin pəhəs bolunglar; padixahlarəyə ziyən kəltüridiəjan apət nemixka küqiyiwəridikən?». **23** Padixah Artahxaxtaning yarlikining kəqürülmisi Rəhıməyə, diwan begi Ximxay həm ularning həmrəhliriəyə oqup berilixi bilənla, ular alman-talman Yerusalemdiki Yəhudalarning kəxiəyə qikip, hərbiy küq ixlitip, ularni ixni tohtitixka məjbur kildi. **24** Xuning bilən Yerusalemdiki Hudaning əyidiki ixlər tohtidi; ix taki Pars padixahı Darius təhtkə qikip ikkinqi yiliəiqə tohtaəqlik kəldi.

5 Bu qəşda pəyəəmbərlər, yəni Həgəy pəyəəmbər bilən Iddoning oəqli Zəkəriyə pəyəəmbər Yəhədiyə wə Yerusalemdiki Yəhədiylarəyə bəxərət berixkə baxlıdi; ular İsrailning Hudasining namida ularəyə bəxərət berixti. **2** Xuning bilən Xəaltiyəlning oəqli Zərubbabəl

wə Yozadakning oqli Yəxua qopup Yerusalemdiki Hudaning oyini yengiwaxtin selixka baxlidi; Hudaning pəyoəmbərliri ular bilən billə bolup ularoqa yardəm bərdi. **3** Xu qaoqda Dəryaning oqərb tərripining bax waliysi Tattinay bilən Xetar-Boznay həm ularning həmrahliri ularning yenioqa kelip: «Kim silərgə bu əyni yengiwaxtin selixka, bu qurulusni püttürüxkə buyruk bərdi?» dəp soridi. **4** Ular yənə: «Bu quruluska məs'ul boluquqilarning ismi nemə?» dəp soridi. **5** Lekin Hudaning nəziri Yəhuda aqsakallirining üstidə idi, xunga bax waliy qatarliklar padixah Dariuska məlum qiləuqə, xundakla uningdin bu həqtə birər jawab yarliq kəlgüqə ularning qurulus ixini tosmidi. **6** Dəryaning oqərb tərripining waliysi Tattinay bilən Xetar-Boznay həm ularning həmrahliri, yəni Dəryaning oqərb tərripidiki afarsakliklar padixah Dariuska hət əwətti; hətning kəqürülmisi mana təwəndikidək: **7** Ular padixahka əwətkən məlumatta mundaq deyilgən: «Darius aliylirioqa qongkur aman-esənlik boləyay! **8** Padixahimizə xu ix yetip məlum bolsunki, biz Yəhədiyəgə, uluq Hudaning əyigə berip kərduqki, xu əy yooqan taxlar bilən yasiliwatidu, tamlirioqa limlar ətküzülüp selinmaqta; bu qurulus tez sürəttə onguxluk elip beriliwetiptu. **9** Andin biz u yərdiki aqsakallardin: — Kim silərgə bu əyni selixka, bu qurulusni püttürüxkə buyruk bərdi? — dəp soriduk. **10** Wə aliylirioqa məlum bolsun üqün ularning isimlirini soriduk, xuningdək ularning baxliklirining ismilirini pütüp hatiriliməqki iduk. **11** Ular bizgə: «Biz asman-zeminning Hudasining qulliri, biz hazır buningdin uzun yillar ilgiri selinoqan

əyni yengiwaxtin seliwatimiz. Muxu əyni əslidə Israilning uluq bir padixahı saldurojanidi. **12** Lekin ata-bowilirimiz asmandiki Hudaning oʻzini kəltürüp qoyoqqa, Huda ularni Kaldiyəlik Babil padixahı Nebokadnəsarning qoligə tapxurojan; u bu əyni qakturuwetip, həkni Babilgə tutqun kilip əkətkən. **13** Lekin Babil padixahı Qorəxning birinchi yili padixah Qorəx Hudaning bu əyni yengiwaxtin selixka yarlik qūxūrgən. **14** Wə Nebokadnəsar Yerusalemdiki bu ibadəthanidin elip Babil buthanisigə apirip qoyoqan Hudaning əyidiki altun-kūmūx qaqa-kuqilarnimu padixah Qorəx ularni Babil buthanisidin əpqikturup, Xəxbazar isimlik bir kixigə tapxurojan; u uni bax waliy kilip təyinligənidi **15** həm uningə: — Bu qaqa-kuqilarni elip ularni Yerusalemdiki ibadəthaniqə apirip qoyiqin; Hudaning əyi əsli jayigə yengiwaxtin selinsun, dəp buyruqan. **16** Andin xu Xəxbazar degən kixi kelip, Yerusalemdiki Hudaning əyigə ul saloqan; ənə xu wakittin baxlap haziroqigə yasiliwatidu, tehi pūtmidi» dəp jawap bərdi. **17** Əmdi aliylirigə layik kərünsə, padixahimizning xu yərdə, yəni Babildiki həzinini ahturup beqixini, u yərdə padixah Qorəxning Yerusalemdiki Hudaning əyni yengiwaxtin selix toqrisida qūxūrgən yarlikning bar-yoklukini təkxürüp beqixini soraymiz həm padixahimizning bu ix toqrisida əz iradisini bizgə bildürüp qoyuxini ətūnimiz».

6 Andin padixah Darius Babildiki dələt-bayliqlar saklanoqan «Arhiplar əyi»ni təkxürüp qiqixka yarliklarni qūxūrdi. **2** Media əlkisidiki Ahmeta kəl'əsadin bir oram kəoqəz tepildi, uningda mundak bir hatirə pūtūlgən:

3 «Padixah, Qoraxning birinchi yili, padixah, Qorax Yerusalemdiki Hudaning oyigə dair mundak bir yarlik quxuridu: — «Kurbanlik sunulidigan orun bolux uqun bu oy yengiwaxtin selinsun; uli puhta selinsun, oynig igizliki atmix gəz, kəngliki atmix gəz bolsun. 4 Uq kəwət yoqan tax, bir kəwət yengi yaqraq bilən selinsun, barlik hirajət padixahlik həzinasidin qikim kilinsun. 5 Əslidə Nebokadnəsar Yerusalemdiki ibadəthanidin elip Babiloqa apirip qoyqan, Hudaning oyidiki altun-kümüx qaqa-kuqilarning həmmisi qayturup kelinip, Yerusalemdiki ibadəthaniqqa kaytidin yətküzülüp, hər biri öz jayiqqa qoyulsun; ular Hudaning oyigə quyulsun!». 6 [Dariustin yarlik quxürülüp]: «— Xunga, i dəryanig xu tərripining bax waliysi Tattinay wə Xetar-Boznay həm silərnig həmrəhliriglar, yəni Dəryanig xu tərripidiki afarsakliklar, əmdi silər u yərdin neri ketiglar! 7 Hudaning oynig quruluhi bilən karinglar bolmisun; Yəhudiyarning bax waliysi bilən Yəhudiyarning aksakallirining Hudaning bu oyni əslidiki ornioqa selixioqa yol qoyunglar. 8 Xuningdək mən Hudaning bu oynig selinixi uqun Yəhudalarning aksakalliri toqruluk silərgə buyruk quxürdumki: — Dəryanig qarib tərripidin, padixahlik həzinasigə tapxuruloqan baj kirimidin silər keqiktürməy xu adəmlərgə toluk hirajət ajritip beringlar, quruluh heq tohtap qalmisun. 9 Ularoqa nemə kerək bolsa, jümlidin asmandiki Hudaqqa keydürmə qurbanlik sunuxqa, məyli ərkək torpaq bolsun, qoqkar yaki qozilar bolsimu, xular berilsun; yənə Yerusalemdiki kahinlarning bəlgiligini boyiqə buqday, tuz, xarab yaki

zəytun maylar bolsun xularning birimu kəm kilinmay, hər küni təmin etip turulsun. **10** Xuning bilən ular asmandiki Hudağa huxbuy qurbanlıqlarni kəltürüp, padixahğa wə padixahning əwladlıriğa uzun ömür tilisun. **11** Mən yənə buyruymənki, kimki bu yarlıqni özgərtsə, xu kixining öyining bir tal limi suquruwelinip tikləngəndin keyin, xu kixi uningğa esip mihlap qoyulsun, öyi əhləthaniğa aylanduruwetilsun! **12** Wə Əzining namini xu yərdə qalduroğan Huda muxu Yerusalemdiki öyini özgərtixkə yaki buzuxğa qol uzartқан hərқандақ padixah yaki həlkni həlak qilsun! Mən Darius muxu yarlıqni qüxürdum, əstayidillik bilən bəja kəltürülsun!» deyildi. **13** Andin Dəryaning oqərb tərripining bax waliysi Tattinay, Xetar-Boznay wə ularning həmrahliri padixah Dariusning əwətkən yolyoruki boyiqə əstayidillik bilən xu ixni bəja kəltürdi. **14** Yəhudiylarning aqsakalliri quruluşni dawamlaxturup, Həgay pəyoqəmbər wə Iddoning oqli Zəkəriyaning bexarət berixliri bilən xu ixta ronak tapti. Ular Israilning Hudasing əmri boyiqə, xundakla Qorəx, Darius wə Artahxaxta qatarlıq Pars padixahlirining əmri boyiqə ixləp, öyni yengiwaxtin qurup qiqix ixini püttürdi. **15** Bu öy Darius padixahi səltənitiuning altinqi yili, Adar eyining üqinqi küni pütüzüldi. **16** Israillar — kaqinlar, Lawiylar wə qaloğan sürgünlüktin qaytip kəlgən həklərləning həmmisi Hudaning bu öyini uningğa atax murasimini huxal-huramlik bilən ötküzdi. **17** Öyni Hudaning Əzigə atax murasimida ular yüz torpaq, ikki yüz qoqkar wə tət yüz qoza sundi həm Israil qəbiliriniing sani boyiqə barlıq Israil üqün gunah qurbanlıqi süpitidə on ikki

tekini sundi. **18** Ular yənə Yerusalemdiki Hudaning ibadət-hizmitini ətəxkə, Musaning kitabida yezilojini boyiqə, kaħinlarni öz nəwiti boyiqə, Lawiylarni guruppiliri boyiqə turoquzdi. **19** Birinqi ayniq on tətinqi küni sürgünlüktin qaytip kəlgənlər «ətüp ketix həyti»ni ətüküzdü. **20** Qünki kaħinlar wə Lawiylar bir niyət bilən birliktə paklinix rəsimplirini ətüküzüp, həmmisi paklandi; andin ular barliq sürgünlüktin qaytip kəlgənlər wə ularning qerindixi boləan kaħinlar wə həm özleri üqün ətüp ketix həytiqə atioqan [kəzilirini] soydi. **21** Sürgünlüktin [yengila] qaytip kəlgən Israillar wə xuningdək Israilning Hudasi Pərwərdigarni izdəp, özlerini zemindiki yat əlliklərninq buləaxliridin ayrip qıqқан barliq kixilər qəza gəxlirini birliktə yeyixti. **22** Ular petir nan həytini huxal-huramliq iqidə yəttə kün ətüküzdü; qünki Pərwərdigar ularni huxallıqqa qəmdürdi həm Asuriyə padixəhinq kənglini ularqə mayil qilip, Өzinq Өyini — Israilning Hudasinq Өyini quruxqa ularning qolini mustəhkəmlidi.

7 Xu ixlardin keyin Pars padixəhi Artaxaxta səltənət sürgən məzgildə Əzra degən kixi [Babildin Yerusalemqə qıqti]. U Serayaning oqlı, Seraya Azariyaninq oqlı, Azariya Hılqiyaninq oqlı, **2** Hılqiya Xallumning oqlı, Xallum Zadokning oqlı, Zadok Ahitubning oqlı, **3** Ahitub Amariyaninq oqlı, Amariya Azariyaninq oqlı, Azariya Merayotning oqlı, **4** Merayot Zərəhiyahning oqlı, Zərəhiyah Uzzinq oqlı, Uzzi Bukking oqlı, **5** Bukki Abixuaninq oqlı, Abixua Finihasning oqlı, Finihas Əliazarning oqlı, Əliazar bolsa bax kaħin Hərunning oqlı idi; **6** — Əzra degən bu kixi Babildin qaytip qıqti.

U Israilning Hudasi Pərwərdigar Musoʻja nazil qilʻan Təwrat qanunioʻja pixqan təwratxunas idi; uning Hudasi bolʻan Pərwərdigarning qoli uningda bolʻoʻaqqa, u nemini tələp qilsa padixah xuni bərgənidi. **7** Padixah Artahxaxtaning yəttinqi yili bir qisim Israillar, kahinlar, Lawiylar, oʻzəzəlkəxlər, dərwaziwənlər wə ibadəthana hizmətkarliri uning bilən birliktə Yerusalemoʻja qaytip qikti. **8** [Əzra] əmdi padixahning səltənitining yəttinqi yili bəxinqi ayda Yerusalemoʻja yetip kəldi. **9** Birinqi ayning birinqi kuni u Babildin qikixqə təyyarlandi; Hudaning xəpətklik qoli uningda bolʻoʻaqqa, u bəxinqi ayning birinqi kuni Yerusalemoʻja yetip kəldi. **10** Qunki Əzra kəngül qoyup Pərwərdigarning Təwrat-qanunini quxinip təhsil qilixqə həm uningəja əməl qilixqə wə xuningdək Israil iqidə uningdiki həküm-bəlgilimilərnə oʻgitixkə niyət qilʻanidi. **11** Mana bu padixah Artahxaxta kahin həm Təwratxunas Əzraoʻja tapxuroʻjan yarlik hetining kəqürülmisi: — (Əzra Pərwərdigarning əmrlirigə ait ixlarəja həm Uning Israilləroʻja tapxuroʻjan bəlgilimilirigə pixqan təwratxunas idi): — **12** «Mənki padixahlarning padixahı Artahxaxtadin asmanlardiki Hudaning mukəmməl Təwrat-qanunioʻja pixqan təwratxunas kahin Əzraoʻja salam! **13** Əmdi mən xundəq yarlik quxürimənki, padixahlikimda turuwatqan Israillardin, xundəqla ularning kahin wə Lawiyliridin kimlər Yerusalemoʻja berixni halisa, həmmisi sening bilən billə barsa bolidu. **14** Qunki sən padixah wə uning yəttə məslihətqisi təripidin təyinləngən ikənsən, qolungdiki Hudaning qanun kitabida eytilʻanliri boyiqə, Yəhudiyə wə Yerusalemoʻja təkxürüx-həl soraxqə əwətilgənsən. **15**

Sən padixah və uning məslihətqiliri öz ihtiyari bilən İsrailning Hudasioğa sunoqan altun-kümüxlərni kətürüp berip uningğa təqdim qil (uning makani Yerusalemdidur);

16 Xuningdək qolung pütkül Babil elkisidə qanqilik altun-kümüxlərni tapalisa, xuni həlk və kahinlar Yerusalemdiki Hudaning öyigə təqdim qilixka öz ihtiyari bilən bərgən sowoqatlarğa qoxup aparoqin. **17** Sən bu pullarğa ehtiyatqanlik bilən qurbanliklar üqün torpaq, qoqkar, qoza və qoxumqə axliq hədiyəliri həm xarab hədiyəliri setiwelip, bularni Yerusalemdiki Hudayinglarning öyidiki qurbangahka sunoqin. **18** Qaloqan altun-kümüxlərni sən və jəmətingdikilərgə qandaq qilix muwapik kərünsə, Hudayinglarning iradisi boyiqə xundaq qilinglar. **19** Sening Hudayingning öyidiki ixlarğa ixlitixkə sanga bərgən qaqakuqilarni Yerusalemdiki Hudaning aldioğa qoy. **20** Əgər xuningdək sanga Hudayingning öyidiki qaloqan ixlarğa qikim kilidioqanoğa nemə hirajət kerək bolsa, sən padixah həzinsidin elip ixlətkin. **21** Xuning bilən mənki padixah Artahxaxtadin dəryaning xu oqərb tərpidiki barliq həzinə bəglirigə xundaq buyruq qüxürimənki, asmandiki Hudaning Təwrat-qanunining alimi bolqan kahin Əzra silərdin nemini tələp qilsa, silər əstayidillik bilən uning deginidək bejiringlar. **22** Uning alidioqini kümüx yüz talantqiqə, buoqday yüz korqiqə, xarab yüz batqiqə, zəytun meyi yüz batqiqə bolsun, tuzoğa qək qoyulmisun. **23** Asmanlardiki Huda nemini əmr qilsa, xu asmanlardiki Hudaning öyi üqün əstayidillik bilən bejirilsun; nemixka [Hudaning] oqəzipini padixah və oqullirining padixahliqioğa qüxürgüdəkmiz? **24** Biz xunimu silərgə

məlum kilimizki, omumən kahinlar, Lawiyalar, oʻzəlkəxlər, dərwaziwənlər, ibadəthana hizmətkarliri wə Hudaning bu əyidə hizmət kilidioqanlarning hēqkaysisidin baj, olpən wə parək elixka bolmaydu. **25** Əmdi sən əy Əzra, Hudayingning səndə boləqan həkmitigə asasən, Dəryaning xu oʻqərb tərripidə Hudayingning Təwrat-kanunini bilgən, barlik həkning dəwasini soraydioqan, ularni idarə kilidioqan sorəqqi wə həkimlarni təyinligin; wə Təwrat-kanunini bilməydioqanlarəqə bolsa, ularəqə bularni əgitinglar. **26** Hudayingning kanunioqə wə padixahlikning kanunioqə riayə qilmaydioqanlar bolsa, uning üstidin adalətlik bilən həküm qikirilsun; u əlümgə, yaki sürgüngə yaki mal-mülkini musadirə kilixka wə yaki zindanoqə taxlaxka həküm kilinsun». **27** [Əzra mundək dedi] — Ata-bowilirimizning Hudasi boləqan Pərwərdigarəqə Həmdusana boləqay! Qünki U padixahning kəngligə, Yerusalemdiki Pərwərdigarning əyini xundək kərkəm bezəx niyitini saldi, **28** yənə meni padixah wə məslihətgiliri aldida həm padixahning məhtərəm əmiriliri aldida iltipatka erixtürdi. Pərwərdigar Hudayimning qoli məndə bolup, U meni oʻəyrətləndürgəqkə, əzüm bilən billə [Yerusalemoqə] qikixka Israillar iqidin birnəqəqə mətiwərləni yioqdim.

8 Padixah Artahxaxta səltənət sürüp turoqan waqitta, Babildin mening bilən billə qaytqanlarning ata jəmət baxlikliri wə ularning nəsəbnamiliri təwəndikiqə: — **2** Finihəsnig əwladliridin Gərxon, Itamarning əwladliridin Daniyal, Dawutning əwladliridin Həttux, **3** Xekaniyaning əwladliridin, yəni Paroxning əwladliridin Zəkəriya wə

uning bilən nəsəbnamidə tizimlanoqan erkəklər jəmiy bir yüz əllik kixi; **4** Paqat-Moabning əwladliridin Zərahıyahning oqlı Əlyoyınay wə uning bilən billə qaytqan erkəklər ikki yüz kixi; **5** Xekaniyaning əwladliridin boləqan Yaqaziyəlning oqlı wə uning bilən billə qaytqan erkəklər üç yüz kixi; **6** Adinning əwladliridin Yonatanning oqlı Əbəd wə uning bilən billə qaytqan erkəklər əllik kixi; **7** Elamning əwladliridin Ataliyaning oqlı Yəxaya wə uning bilən billə qaytqan erkəklər yətmix kixi; **8** Xəfatiyaning əwladliridin Mikailning oqlı Zəbadiya wə uning bilən billə qaytqan erkəklər səksən kixi; **9** Yoabning əwladliridin Yəhiyəlning oqlı Obadiya wə uning bilən billə qaytqan erkəklər ikki yüz on səkkiz kixi; **10** Xelomitning əwladliridin Yosifiyaning oqlı wə uning bilən billə qaytqan erkəklər bir yüz atmix kixi; **11** Bibayning əwladliridin Bibayning oqlı Zəkəriya wə uning bilən billə qaytqan erkəklər yigirmə səkkiz kixi; **12** Azgadning əwladliridin Həkkatanning oqlı Yoqanan wə uning bilən billə qaytqan erkəklər bir yüz on kixi; **13** Adonikamning əwladliridin əng ahirida qaytqanlarning isimliri Əlifələt, Jəiyəl wə Xemaya bolup, ular bilən billə qaytqan erkəklər atmix kixi; **14** Bigwayning əwladliridin Utay bilən Zabbud wə ular bilən billə qaytqan erkəklər yətmix kixi. **15** — Mən ularni Ahawaoqə aqıdıoqan Dəryaning boyıoqə yioqdim; biz u yərdə qedir tikip üç kün turduq. Həlkni wə kaqinlarni arilap qarısam u yərdə Lawiylar yok ikən. **16** Xunga mən baxlıqlardın Əliezər, Ariyəl, Xemaya, Əlnatan, Yarib, Əlnatan, Natan, Zəkəriya bilən Məxullamlarni wə ularoqə qoxup oqumuxluk alimlardın Yoarib bilən Əlnatanni

qakirtip kelip, **17** ularoqa hawalə kilip Kasifiya degən yərgə, Iddo degən Ataman bilən kəruxükə əwəttim. Mən Kasifiya degən yərdə Iddoqa wə uning ibadəthana hizmətkarliri boləjan kərindaxlirioqa dəydiəjan gəplərni aəzioqa selip, ularning bu yərgə Hodayimizning əyi üqün hizmət kəlidiojan hizmətqilərni bizgə əkelixni ətündum. **18** Hodayimizning xapaətlik kəli bizdə boləjaqqa, ular bizgə Israilning əwrisi, Lawiyning nəwrisi Maqlining əwladliri iqidin oqumuxluk bir adəmnı, yəni Xərəbiyani wə uning ooqulliri həm kərindaxliri bolup jəmiy on səkkiz kixini baxlap kəldi. **19** Ular yənə Həxabiya wə uning bilən billə Mərarining əwladliridin Yəxaya həm uning kərindaxliri həm ularning ooqulliri bolup, jəmiy yigirmə kixini, **20** Yənə ilgiri Dawut wə uning əmirliri Lawiyarning hizmitidə boluxka təyinligən «Nətiniylar»din ikki yüz yigirmə kixini baxlap kəldi, bularning həmmisi isimliri bilən tizimlandi. **21** Xu qaəda Ahawa dəryasi boyida mən Hodayimizning aldidə əzümizni təwən kilip, əzimiz wə kiqik balilirimiz həm barlik mal-mülkimiz üqün Hodayimizdin aq yol tiləxkə roza tutayli, dəp jakarlidim. **22** Qünki biz əslidə padixahqa: «Hodayimizning kəli Uni barlik izdigənlərnin üstigə iltipət kərsitixkə qoyulidu; ləkin Uning kudriti bilən oqəzipi Əzini taxliəjanlaroqa zərbə berixkə təyyardur» degəniduk, əmdi yənə uningdin yoldiki düxmənlərgə takəbil turuxka piyadə wə atlik ləxkərlər təyinləp berixni tələp kəloqanlikimdin hijil bolup qaldim. **23** Xuning bilən biz roza tutup Hodayimizdin xu ix toəqruluk ətünduk, u duayimizni ijabət kildi. **24** Mən kaqlin baxliri iqidin on ikki adəmnı wə Xərəbiya,

Haxabiya wə ular bilən billə boloqan aka-ukiliridin on adəmni tallap, **25** ularoqa altun, kümüx wə qaqa-kuqilarni, yəni padixah, uning məslihətqiliri, əmiriliri wə xuningdək xu yərdə turuwatqan barliq Israillar «kəydürmə hədiyə» süpitidə Hundayimizning öyigə hədiyə qiləjan sowoqatlarni tapxurdum. **26** Mən kümüxtin altə yüz əllik talant, yüz talant eoqirliktiki kümüx qaqa-kuqa, yüz talant altunni ularning qolioqa əlqəp tapxurdum. **27** Ularoqa tapxuroqanlirimdin yənə altun das yigirmə bolup, kimmiti ming darik, süpətlik wə walildap parkiraydioqan mis qong das ikki bolup, altundək kimmətlik idi. **28** Mən ularoqa: — Silər Pərwərdigaroqa mukəddəstursilər, qaqa-kuqilarmu mukəddəstur, altun-kümüxlər ata-bowanglarning Hudasi Pərwərdigaroqa ihtiyariy hədiyə qilinoqan sowoqattur. **29** Taki Yerusalemdiki Pərwərdigarning öyidiki ambar-həzinilərgə yətküzüp, kahinlar wə Lawiylarning baxliri wə Israillarning kəbilə-jəmət baxliqlirining aldida tarazidin ətküzgüqə bularni obdan qarap qooqdanglar, dedim. **30** Xuning bilən kahinlar bilən Lawiylar Yerusalemdiki Hundayimizning öyigə apiridioqan, tarazidin ətküzülgən xu altun-kümüx wə qaqa-kuqilarni tapxuruwalidi. **31** Xuning bilən birinqi ayniq on ikkinqi küni biz Ahawa dəryasining boyidin qozojilip Yerusalemoqa qikixqa mangduk, Hundayimizning qoli üstimizdə boloqaqqa, u bizni düxmənlimizdin wə yolda paylap turoqan qarəqilardinmu kutquzdi. **32** Biz Yerusalemoqa kelip u yərdə üq kün turduk; **33** tətinqi küni Hundayimizning öyidə altun-kümüx wə qaqa-kuqilar tarazida əlqinip kahin Uriyaning ooqli Məramotning qolioqa tapxuruldi;

uning yenida Finihasing oqli Əliazar, yənə Lawiylardin Yəxuaning oqli Yozabad bilən Binnuiyning oqli Noadiyahlar bar idi. **34** Həmmə nərsə sani boyiqə wə eoirlıki boyiqə əlqəndi wə xuning bilən billə hərbirining eoirlıki pütüp qoyuldi. **35** Xu qaşda əsli elip ketilgənlərnıng əwladlıri, yəni sürgünlüktin qaytkanlar Israillarning Hudasioqa «kəydürmə qurbanlık» süpitidə pütkül Israil üqün on ikki torpaq, tokşan altə koqkar, yətmix yəttə koza sundi, yənə gunah qurbanlıki süpitidə on ikki tekə sundi; bularning həmmisi Pərwədigaroqa ataloqan kəydürmə qurbanlık idi. **36** Ular padixahning yarlık hətlirini padixahning waliylirioqa wə Dəryaning bu oərb tərıpidiki həkümdarlaroqa tapxuruwidi, ular həlkə wə Hudaning eyining ixlirioqa izqıl yardəm bərdi.

9 Bu ixlar pütkəndin keyin əmirələr mening bilən kərüxkili yenimoqa kelip: — Israillar, kahınlar wə Lawiylar əzlrini muxu zeminlardiki taipilərdin, yəni ularning yirginqlik adətliridin ayrip turmidi, — demək, ular Qanaaniylar, Hıttiyar, Pərizziylər, Yəbusiylar, Ammoniylar, Moabiylar, Misirliklər wə Amoriylaroqa əgixip mangdi. **2** Qünki ular bu yat taipilərdin əzlrigə wə oqullirioqa hotun elip berip, [Hudaşoqa] has muqəddəs nəsilni muxu zeminlardiki taipilər bilən arilaxturuwətti; uning üstigə, əmirələr bilən əməldarlar bu sadakətsizlikning baxlamqiliridur, — deyixti. **3** Mən bu ixni anglapla kənglək bilən tonumni yirtip, qaq-saqallirimni yulup oşəm-qayoşoqa qüxüp olturup kəttim. **4** Wə Israilning Hudasining səzlridin koqkup titrigənlərnıng hərberi sürgünlüktin qaytip kəlgənlərnıng sadakətsizliki tüpəylidin yenimoqa

kəldi. Mən taki kəqlik kurbanlik sunuloquqə oqəm-
kayouoqa qəməp olturdum. **5** Kəqlik kurbanlik waqtida
mən özümni təwən kiləjan hələttin turup, kənglək wə
tonum yirtik həlda Hodayim Pərwərdigarəja yüzlinip
tizlinip olturup, kollirimni yeyip, **6** dua kilip: —
«Aq Hodayim, xərməndilikə yüzümni sanga kəritixtin
iza tartmaqtimən, i Hodayim; qünki kəbihliklirimiz
tolilikidin baxlirimizdin axti, asiqlik-itaətsizlikimiz
asmanlarəja takaxti. **7** Ata-bowilirimizning künliridin
tartip bəgüngə kədər zor itaətsizlikə yürüp kəldük, xunga
kəbihliklirimiz tüpəylidin biz, bizning padixahlirimiz
wə kaşinlirimiz huddi bəgünki kündikidək hərəkəysi
yurtlardiki padixahlarning qəlioqa qüxüp, kiliqqa,
sürgünlükkə, bulang-talangəja, nomuska tapxurulduq.
8 Əmdi hazır azəjinə waqt Hodayimiz kəzlirimizni
nurlandurup, qullukimizda bizgə azəjina aram berilsun
dəp, keqip kutulojan bir qaldini saqlap kəlip, bizgə
əzining muqəddəs jayidin huddi kəkkən kəzuktək
muqim orun berip, bizgə Hodayimiz Pərwərdigardin
iltipət kərsitildi. **9** Qünki biz hazır qullarmiz; həlbuki,
Hodayimiz muxu qullukimizda yənə bizni taxliwətməy,
bəlki Pars padixahlirining aldidə rəhimgə erixtürüp,
Hodayimizning əyini selip, harabiləxkən jaylirini
yengiwaxtin onglaxka bizni rohləndurdi, xundakla bizni
Yəhudiyə wə Yerusalemdə sepillik kildi. **10** I Huda, biz bu
[iltipatlar] aldidə yənə nemə deyələymiz? Qünki biz yənə
Sening məmin bəndiliring boləjan pəyoqəmbərlər arkilik
tapilojan əmrliringni taxliwəttük; Sən [ular arkilik]: «Silər
kirip miras kilip igiləydiəjan zemin bolsa, xu zemindiki

taipilarning nijsliklari bilan buloqanoqan bir zemin; qunki ular turlik napakliklarni kilip, yirginqlik adetliri bilan bu zeminni bu qattin u qetioqigə tolduruwatti. **12** Xunga siler kizliringlarni ularning oqullirioqa bərmənglar, oqulliringlaroqa ularning kizlirini elip bərmənglar; siler kuyiyip, zeminning nazu-nemətliridin yeyixə, zeminni əbədil'əbəd əwladliringlaroqa miras kilip kaldurux uqun mənggü ularning aman-tinqliklari yaki mənəpəitini hərgiz izdimənglar» — degəniding. **13** Bizning rəzil kilmixlirimiz wə nahayiti eoqir itaətsizlikimiz tūpəylidin bu həmmə bala-qaza beximizoqa kəlgənidi wə Sən, i Hudayimiz, kəbiqlikirimizgə tegixlik boləqan jazayimizni yeniklitip, bizgə bügünkidək nijatlik iltipatni kərsətkən turukluk, **14** biz kəndəkmü yənə əmrliringgə hilaplik kilip, bundək yirginqlik kaidilərnə tutqan bu taipilər bilan nikahliniwerimiz? Mubada xundək kilidioqan bolsək, Sən bizgə oqəzəplinip, bizgə bir kaldi yaki kutuloqudək birsinimü kaldurmay yoqatmay qalamsən? **15** I Israilning Hudasi boləqan Pərwərdigar, Sən həkqaniydursən! Xu səwəbtin biz bügünkidək kutulup qaləqan bir kaldimiz. Qara, biz Sening aldingda itaətsizlikirimizdə turuwatimiz, xunga Sening aldingda həkqaysimiz tik turalmay kalduk» — dedim.

10 Əzra dua kilip, gunahini tonup yioqlap Hudaning öyi aldidə yikilip düm yatqan qaoqda, Israillardin nahayiti qong bir jamaət, ər-ayallar wə balilar uning yenioqa kelip yioqildi; kəpqilikmü kattik yioqlap ketixti. **2** Elamning əwladliridin, Yəhiyəlning oqli Xekaniya əzraoqa: — Biz Hudayimizoqa sadəqətsizlik kilip bu zemindiki yat

taipilərdin hotun aptuk. Həlbuki, İsrail üçün yənə ümid bar; **3** biz əmdi Huda yimiz bilən əhdilixəyli, hojamning wə Huda yimizning əmrliridin qorqup titrigənlərnin nəsəhitigə əsasən bu hotunlarni wə ulardin tərəlgən pərzəntlərnə yoloə selip koyayli. Həmmə ix Təwrat qanuni boyiqə qilinsun. **4** Tur! Bu ix sanga baqlıktur, biz seni qollaymiz; jür'ətlik bolup ixni ada qiləin, — dedi. **5** Xuning bilən Əzra ornidin qorup, kahinlarning Lawiylarning wə pütkül İsrail jamaitining baxliqlirini xu səz boyiqə ix qilimiz, dəp kəsəm iqixkə ündidi, ular kəsəm iqtı. **6** Andin Əzra Hudaning əyi aldidin qorup Əliyaxibning oqlı Yəhəhananning əyigə kirdi; u u yərgə kəlgəndə oizamu yemidi, sumu iqmidi, qünki u sürgünlüktin kaytip kəlgənlərnin sadakətsizliki üçün eqinatti. **7** Xuning bilən Yəhudiə wə Yerusalemda sürgünlüktin kaytip kəlgənlərnin həmmisigə jakarlinip, Yerusalemoə yioqilinglar, **8** əmirlər wə aksakallarning nəsəhiti boyiqə, kimki üq kün iqidə yetip kəlmisə, uning pütün mal-mülki musadirə qilinidu, sürgündin kaytip kəlgənlərnin jamaitidinmu ayrilidu, dəp, jakarnamə qikirildi. **9** Xuning bilən Yəhuda wə Binyamindiki barliq ərlər üq künigə Yerusalemoə yioqilip boldi. U tokkuzinqi aynin yigirminqi küni idi; barliq həlk Hudaning əyining həylisidiki məydanə kelip olturdi, kəpqilik bu ixtin qorkaqqa, xuningdək kattik yaşkan yamoqur tüpəylidin, titrəp ketixti. **10** Kahin Əzra ornidin qorup ularə: — Silər Hudaə sadakətsizlik qilip yat taipilərnin qizlirini hotunluqqa elip İsrailarning itaətsizlikini axurdunglar. **11** Əmdi silər ata-bowanglarning Hudasi boləan Pərwərdigar

aldida gunahinglarni tonup, uning nəziridə durus bolojanni kilip, əzünqlarni bu zemindiki taipilərdin wə bu yat əllik hotunliringlardin arini oquq kilinglar, dedi.

12 Pütün jamaət yukiri awazda jawap berip: — Maqul, biz əzlrining xu gəpliri boyiqə ix kərimiz. **13** Birak adəmlər bək kəp, yənə kelip yamoqur pəsli bolojaqqa talada turalmaymiz; uning üstigə bu degən bir-ikki kündə pütidiqan ix əməs, qünki bizdə bu ixta itaətsizlik kilojanlar nahayiti kəptur! **14** Hudaning muxu ix tüpəyli kəlgən kəttik oqəzipining bizdin kətküqə, baxliklirimiz pütkül jamaətkə wəkil bolup Pərwərdigarning aldida tursun; bizning hərqaysi xəhərlirimizdə yat əllərdin hotun aloqanlarmu bəlgiləngən waqıtta xu xəhərninğ aqsakal wə həkimliri bilən birliktə kelip bu ixni bir tərəp kilsun, — dedi. **15** Bu ixka pəkət Asahəlning oqlı Yonatan bilən Tikwahning oqlı Yahziya qarxi qikti, Məxullam bilən Lawiy Xabbıtay ularni qollidi. **16** Xuning bilən sürgündin kaytip kəlgənlər ənə xundak kildi. Kahin Əzra wə ata jəmətlirininğ baxlikliri bolojanlar jəməti boyiqə bu ixka ayrildi; ularning həmmisi ismiliri boyiqə tizimlandi. Ular oninqi ayninğ birinqi küni bu ixni təkxürüp bir tərəp kilixka kirixti. **17** Ular yat əllik hotunlarni aloqan ərlərninğ sorikini birinqi ayninğ birinqi küni tügətti. **18** Kahinlarning əwladliri iqidə yat əllik hotunlarni aloqanlardin muxular qikti: — Yozadakning oqlı Yəxuaning wə uning qerindaxlirininğ əwladliridin: — Maaseyah, Əliezər, Yarib, Gədaliya. **19** Ular hotunlirimizni yoləqə selip qoyimiz dəp [kəsəm kilip] qol berixti wə gunahı üqün itaətsizlik qurbanliqi süpitidə koy

padisidin bir qoʻqarni sundi. **20** Imməning əwladliridin Hənanani bilən Zəbadiya; **21** Hərimning əwladliri iqidə Maaseyah, Eliyah, Xemaya, Yəhiyəl wə Uzziya; **22** Paxhurning əwladliridin Əlyoyinay, Maaseyah, Ismail, Nətanəl, Yozabad wə Əlasah. **23** Lawiyalar iqidə Yozabad, Ximəy, Kelaya (Kelita»mu deyilidu), Pitahiya, Yəhuda bilən Əliezər; **24** oʻrəkəxlər iqidə Əliyaxib; dərwaziwənlər iqidə Xallum, Tələm, Uri. **25** Israillardin: — Paroxning əwladliridin Ramiya, Yizziya, Malkiya, Miyamin, Əliazar, Malkiya, Binaya; **26** Elamning əwladliridin Mattaniya, Zəkəriya, Yəhiyəl, Abdi, Yərimot bilən Eliyah; **27** Zattuning əwladliridin Əlyoyinay, Əliyaxib, Mattaniya, Yərimot, Zabad bilən Aziza; **28** Bibayning əwladliridin Yoħohanan, Hənananiya, Zabbay bilən Atlay; **29** Banining əwladliridin Məxullam, Malluk, Adaya, Yaxub, Xəal bilən Ramot; **30** Paħat-Moabning əwladliridin Adna, Jilal, Binaya, Maaseyah, Mattaniya, Bəzaləl, Binnuiy bilən Manassəh; **31** Hərimning əwladliridin Əliezər, Yixiya, Malkiya, Xemaya, Ximeon, **32** Binyamin, Malluk wə Xəmariya; **33** Haxumning əwladliridin Mattinay, Mattatah, Zabad, Əlifələt, Yəramay, Manassəh wə Ximəy; **34** Banining əwladliridin Maday, Amram, Uəl, **35** Binaya, Bədiya, Keluhay, **36** Waniya, Məramot, Əliyaxib, **37** Mattaniyah, Mattinay, Yaasu, **38** Bani, Binnuiy, Ximəy, **39** Xələmiya, Natan, Adaya, **40** Maknadibay, Xaxay, Xaray, **41** Azarəl, Xələmiya, Xəmariya, **42** Xallum, Amariya, Yüsüp; **43** Neboning əwladliridin Jəiyəl, Mattitiah, Zabad, Zebina, Yadday, Yoel wə Binaya. **44** Bularning həmmisi yat əllik hotunlarni aloqanlar idi,

wə xuningdək ulardin bəzilərnin hotunliri pərzəntmu
kərgənidi.

Nəhəmiya

1 Həqəliyaning oğlu Nəhəmiya xundaq bayan kildiki:
— Yigirminqi yili Kisləw eyida, mən Xuxan kəl'əsida turattim, **2** Əz kərindaxlirimdin biri boləjan Hənanı bilən birnəqqə kixi Yəhədiyədin qikip kəldi; mən ulardin sürgünlüktin kutulup qalojan Yəhəudalar wə Yerusalemlə toşrisida soridim. **3** Ular manga: — Sürgünlüktin kutulojan həlkəning qaldisi [Yəhədiyə] əlkisidə kattik jəpə-muxəkkət astida wə ahanət iqidə qaldı. Yerusalemləning sepili bolsa ərūwetildi, qowuqlirimu kəydürūwetildi, dəp eytip bərdi. **4** Mən bu gəplərnı anglap olturup yioqlap kəttim, birnəqqə künqiqə nalə-pəryad kətürüp, asmanlardiki Huda aldida roza tutup, dua kılıp **5** mundak dedim: — «I asmandiki Huda Pərwərdigar, Əzini səyüp, əmrlirini tutkanlarə qəzərməs mehir kərsitip əhdisidə turoşuqi uluə wə dəhxətlik Təngri, **6** əmdi Sening aldingda muxu pəyttə kulliring Israillar üqün pəkir qulungning keqə-kündüz kiliwatkan bu duasioqə kuliking selinoşay, kəzüng oquq boləşay! Mən biz Israillarning Sening aldingda sadir kıləjan gunahlırimizni etirap kılımə; mənmu, atamning jəmətimu gunah kilduk! **7** Biz Sening yolungə qətür ix kılıp, Sən qulung Musəşə tapilioşan əmrliring, bəlgilimiliring wə həkümliringni həq tutmiduk. **8** Sening Əz qulung Musəşə tapilap: «Əgər silər wəpasizlik kilsanglar, silərnı pütün taipilərnıng arisioşə tarkitiwetimən; lekin Manga yenip kelip, Mening əmrlirimni tutup əməl kilsanglar, gərqə aranglardın həttə asmanlarning əng qetigə qoşliwetilənlər bolsimu, Mən ularnı xu yərdin yioşip, Mening namimni tikləxə

tallioqan jayoqa elip kelimən» degən sözüngni yad qiloyaysən, dəp ötünimən. **10** Bularning həmmisi Sening qulliring wə Sening həlqing, Özüngning zor kudriting wə küqlük qolung bilən hərlükkə qutkuzdung. **11** I Rəbbim, qulungning duasioqa həm Sening namingdin əyminixtin söyüngən qulliringningmu duasini quliking tingxiqay; bügün qulungning ixlirini onguxluk qiloyaysən, uni xu kixining aldida iltipatqa erixtürgəysən». Xu waqıtta mən padixahning saqiysi idim.

2 Wə xundaq boldiki, padixah Artahxaxtaning yigirminqi yili Nisan eyi, padixahning aldioqa xarab kəltürülgənidi; mən xarabni elip padixahqa sundum. Buningdin ilgiri mən padixahning aldida heqqaqan oəmkin kərüngən əməs idim. **2** Xuning bilən padixah meningdin: — Birər kesiling bolmisa, qiraying nemixka xunqə oəmkin kərünidu? Kənglüngdə qoqum bir dərd bar, dewidi, mən intayin qorkup kəttim. **3** Mən padixahqa: — Padixahim mənggü yaxioqayla! Ata-bowilirimning kəbriliri jaylaxkan xəhər harabilikkə aylanoqan, dərwaza-qowuqliri köydürüwetilgən tursa, mən qandaqmu oəmkin kərünməy? — dedim. **4** Padixah meningdin: — Sening nemə təliping bar? — dəp soriwidi, mən asmandiki Hudaqə dua qilip, **5** andin padixahqa: — Əgər padixahimning kəngligə muwapik kərünsə, qulliri əzlrining aldida iltipatqa erixkən bolsa, meni Yəhədiyəgə əwətkən bolsila, ata-bowilirimning kəbriliri jaylaxkan xəhərgə berip, uni yengiwaxtin qurup qiqsam, dedim. **6** Padixah (xu qaoqda hanix padixahning yenida olturatti) məndin: — Səpiringgə qanqilik waqıt ketidu?

Қақан қайтип келісән? — дәр сориди. Хунинг билән падиһаһ мені әвәтихни мувапик кәрди; мәнму унингә қайтип келидиған бир вақитни бекиттим. **7** Мән янә падиһаһтин: — Алиһиріә мувапик кәрүнсә, мана [Әфрат] дәрйасининг у қетидики валиһарәә мені таки Үәһудийәгә барәуқә әткили қәуух тоғрулуқ ярилиқ һәтһирини пүтүп бәргән болсила; **8** Вә янә падиһаһлиқ орманлиқәә қарайдиған Асафқа муқәддәс әйгә тәвә болоған қәл'әнинг дәрвазиліри, хунингдәк хәһәрнинг сепили вә әзүм туридиған әйгә кетидиған һимләрни ясаһқа керәклиқ яәәәләрни мана берих тоғрулуқму бир ярилиқни пүтүп бәргән болсила, дедим. Һудайимнинг хәпкәтлик қәли үстүмдә болоһаққа, падиһаһ илтипат қилип буларнинг һәмһисини мана бәрди. **9** Хунинг билән мән дәрйанинг у қетидики валиһарнинг яниәә берип падиһаһнинг ярилиқһирини таһурдум. Падиһаһ янә бирнәәқә қәхун сәрдарһирини билән атлиқ ләхкәрләрниму мана һәмраһ болуһқа орунлаһтурәәниди. **10** Һәронлуқ Санбаллат билән Амһоний Тәбиәә дегән әмәлдар Исраилларнинг мәнпәәтини издәп адәм кәпту, дегән һәвәрни аһлап интайин нарази болди. **11** Мән Үерусәләмәә келип үә күн турдум. **12** Андин кәқиси мән вә мана һәмраһ болоған бирнәәқә адәм орнимиздин турдук (мән Һудайимнинг кәһләмгә Үерусәләм үәүн нәмә иһләрни қилихни сәләәһлиқә тоғрисидә һәққимгә бирәр нәмә дәмигәнидим). Әзүм мингән улаәдин баһқа һәққандақ улаәму аһмай, **13** кәқиси «Үиләә қәууқи»дин қикип «Әдһиһа булиқә»әә қарәп мәнгип, «Тәзәк қәууқи»әә келип, Үерусәләмнинг бузувәтилгән сепилһирини вә кәйдүрүвәтилгән қәууқ-дәрвазилһирини

kəzdin kəqürdum. **14** Yənə aldiya mengip «Bulak kowuqi» bilən «Xaħanə kəl»gə kəldim; lekin xu yərdə mən mingən ulaqning ətüxikə yol bək tar kəlgəqkə, **15** keqidə mən jiloja bilən qikip sepilni kəzdin kəqürüp qıktim. Andin yenip «Jiloja kowuqi»din xəhərgə kirip, ɵygə qayttim. **16** Əməldarlarning heqkaysisi mening nəgə barəjanlikimni wə nemə kıləjanlikimni bilməy kəlixti, qünki mən ya Yəhudiylarəja, kaħinlarəja, ya əmir-ħakimlarəja wə yaki baxka hizmət kılidiəjanlarəja heqnemə eytmiojanidim. **17** Keyin mən ularəja: — Silər beximizəja kəlgən balayi'apətni, Yerusalemning harabigə aylanojanlikini, sepil kowuqlirining keydürüwetilgənlilikini kərdüinglar; kelinglar, həmmimiz haqarətkə kəliwərməslikimiz üçün Yerusalemning sepilini qaytidin yasap qıqayli, — dedim. **18** Mən yənə ularəja Hudayimning xəpkətlik kəlining mening üstümdə boləjanlikini wə padixahning manga kıləjan gəplirini eytiwidim, ular: — Ornumizdin turup uni yasayli! — deyixip, bu yahxi ixni kılixka öz kəllirini kuwwətləndürdi. **19** Lekin Ĥoronluk Sanballat, hizmətkar Ammoniy Tobiya həm ərəb boləjan Gəxəm bu ixni anglap bizni zanglik kilip mənəsitməy: — Siləning bu kıləjininglar nemə ix? Silər padixahka asiylik kılmaqquimusilər? — deyixti. **20** Mən ularəja jawab berip: — Asmanlardiki Huda bolsa bizni ələlibigə erixtüridu wə Uning kulliri boləjan bizlər kəpup kərimiz. Lekin siləning Yerusalemda heqkəndə nesiwənglar, həkukənglar yaki yadnamənglar yok, — dedim.

3 Xu qaşda bax kaħin Əliyaxib wə uning kaħin kərinəxliri kəpup «Kəoy kowuqi»ni yəngiwaxtin yasap

qikti; ular qowukning qanatlarini ornitip, uni [Hudaqqa] atap muqaddas darp bekitti; ular «Yuzning munari» bilan «Hananiyalning munari»oqiq bololan ariliktiki sepilni onxap, uni muqaddas darp bekitti; **2** Uningqa tutax kismini Yeriholuklar yasidi; yone uningqa tutax kismini Imrining oqli Zakkur yasidi. **3** «Belik qowuki»ni Sanaahning oqullari yasidi; ular uning lim-kexaklarini selip, qanatlarini, taqaklarini wa baldaqlarini ornatti. **4** Uningqa tutax kismini Hakoqning narisi, Uriyaning oqli Maramat yasidi; uningqa tutax kismini Maxazabelning narisi, Barakiyaning oqli Maxullam yasidi. Uningqa tutax kismini Baanaqning oqli Zadok yasidi. **5** Uningqa tutax kismini Təkoaliklar yasidi; lekin ularning qonglari ez hoqisining ixini zimmisiga ilixka unimidi. **6** «Kona qowuk»ni Pasiyaning oqli Yəhoda bilan Besodiyanning oqli Maxullam yasidi; ular uning lim-kexaklarini selip, qanatlarini, taqaklarini wa baldaqlarini ornatti. **7** Ularning yenediki tutax kismini Gibeonluk Məlatiya, Meronotluk Yadon hamda Deryaning bu qarbiy tarpidiki waliylarning baxquruxi astidiki Gibeonluklar bilan Mizpahliklar yasidi. **8** Ularning yenediki tutax kismini zərgərlərdin bololan Harqayaning oqli Uzziyal yasidi. Uningqa tutax kismini huxbuy buyum yasaydiolan atirqilərdin Hananiya yasidi. Ular Yerusalem [sepilini] taki «Qelin tam»oqiq onxap yasidi. **9** Ularning yenediki tutax kismini Yerusalemning yerimining qakimi bololan Hurning oqli Refaya yasidi. **10** Ularning yeneda, Harumafning oqli Yədaya əzining əyining udulidiki kismini yasidi. Ularning yenediki kismini Haxabniyaning oqli Hattux yasidi. **11**

Hərimning oqli Malkiya bilən Paḥat-Moabning oqli Həxxub sepilning bəxkə bir bəlik bilən «Humdanlar munari»ni yasidi. **12** Ularning yenidiki tutax qismini Yerusalemning yerimining ḥakimi Halloḥəxning oqli Xallom əzi wə uning qizliri yasidi. **13** «Jiloḡa kowuḡi»ni Hənan bilən Zanoaḡ xəḡirining aḡalisi yasidi. Ular uni yasap, uning qanatlıri, taḡaḡlıri wə baldaḡlırini ornatti wə yənə «Tezək kowuḡi»oḡiqə ming gəz sepilnimu yasidi. **14** «Tezək kowuḡi»ni Bəyt-Ḥakkərəm yurtining baxlıḡi Rəkabning oqli Malkiya yasidi; ular uni yasap, uning qanatlıri, taḡaḡlıri wə baldaḡlırini ornatti. **15** «Bulaḡ kowuḡi»ni Mizpaḡ yurtining baxlıḡi Kol-Ḥozəḡning oqli Xallum yasidi. U uni yasap, əgzisini yepip, uning qanatlıri, taḡaḡlıri wə baldaḡlırini ornatti wə yənə xahənə baḡning yenidiki Siloam kəlining sepilini «Dawutning xəḡiri»din qüxidioḡan pələmpəyḡiqə yengiwaxtin yasidi. **16** Uningdin keyinki tutax qismini Dawutning kəbrilirining udulidiki wə uningdin keyinki sün'iy kəlgə ḡəm uning kəynidiki «Palwanlarning əyi»gə kədər Bəyt-Zur yurtining yerimining ḥakimi, Azbukning oqli Nəḡəmiya yasidi. **17** Uningdin keyinki tutax qismini Lawiyalar — Yəni Banining oqli Rəḡum yasidi, uning yenidiki tutax qismini Keilaḡning yerim yurtining ḥakimi Həxabiya əz yurtioḡa wakalitən yasap qıḡti. **18** Uning yenidiki tutax qismini ularning kərindaxlıri — Keilaḡning ikkinḡi yerimining ḥakimi, Hənadadning oqli Baway yasidi. **19** Uning yenida, Mizpaḡning ḥakimi Yəxuyaning oqli Ezər koral-yaraḡ ambirioḡa qıḡix yolining udulida, sepilning doḡmuxidiki yənə bir bəlikini yasidi. **20** Zabbayning

oqli Baruk uningdin keyinki yənə bir bəlikini, yəni sepilning dokmuxidin taki bax kaħin Əliyaxibning əyining dərwasioiqə boləjan bəlikini kəngül koyup yasidi. **21** Uning yenida Həkozning nəwrisi, Uriyaning oqli Mərəmot sepilning Əliyaxibning əyining dərwasisidin taki Əliyaxibning həyilisining ahirioiqə boləjan yənə bir bəlikini yasidi. **22** Bulardin keyinki bir qismini İordan tüzlənglikidikilər, kaħinlar yasidi. **23** Bularning yenida, Binyamin bilən Həxxub əz əyining udulidiki bəlikini yasidi. Ulardin keyin Ananiyaning nəwrisi, Maaseyahning oqli Azariya əz əyining yenidiki qisimni yasidi. **24** Uning yenida, Azariyaning əyidin taki sepilning dokmuxioiqə boləjan yənə bir bəlikini Hənədadning oqli Binnuiy yasidi. **25** [Uning yenida], Uzayning oqli Palal padixah ordisinin dokmuxi, xuningdək ordidiki qoqçiyip turojan, zindan həyilisining yenidiki egiz munarning udulidiki bəlikini yasidi. Uningdin keyinki bir bəlikini Paroxning oqli Pidaya yasidi. **26** Əmdi Ofəldə turidojan ibadəthana hizmətkarliri künqikix tərəptiki «Su kowuqi»ning udulidiki wə qoqçiyip turojan munarning udulidiki sepilni yasidi. **27** Qoqçiyip turojan qong munarning udulida Təkoalıklar taki Ofəl sepilioiqə boləjan ikkinqi bir bəlikini yasidi. **28** «At kowuqi»ning yukiri bir bəlikini kaħinlar hərberi əz əyining udulidiki qismini yasidi. **29** Immərning oqli Zadok ularning yenida, keyinki qismini, əz əyining udulidiki bir bəlikini yasidi. Uning yenidiki tutax qismini «xərkiy dərwaza»ning dərwasiwəni Xekaniyaning oqli Xemaya yasidi. **30** Uning yenida, Xələmiyaning oqli Hənanuya bilən Zalafning

altinchi oqli Hanun ikkinchi bir belikini yasidi; ularning yenida, Bərekiyaning oqli Məxullam öz korusining udulidiki bir beləkni yasidi. **31** Uning yenida, xu yərdin tartip ibadəthana hizmətkarliri bilən sodigərlərnin qoruliridin otip, «Təxürüx qowuqi»ning udulidiki sepil dokmuxining balihanisioiqə boləjan belikini zərgərlərdin boləjan Malkiya yasidi. **32** Dokmuxning balihanisi bilən «Qoy qowuqi»ning arilikidiki beləkni zərgərlər bilən sodigərlər yasidi.

4 Xundak boldiki, Sanballat bizning sepilni yengiwaxtin ongxawatqanlikimizni anglap oqəzəplinip, kəhri bilən Yəhudalarni məshirə qildi. **2** U öz qerindaxliri wə Samariyə qoxuni aldida: — Bu zəip Yəhudalar nemə kiliwatidu? Ular əzlrini xundak mustəhkəmliməqimu? Ular qurbanliklarni sunmaqqu? Ular bir kün iqidə püttürüxməqqu? Topa dəwiliri iqidin keyüp kətkən taxlarni kolap qikirip ularoqa jan kirgüzəmdikən? — dedi. **3** Uning yenida turuwatqan Ammoniy Tobiya: — Ular hərqanqə yasisimu, bir tülkə sepilning üstigə yamixip qiqsa, ularning tax temini oರುವetidu! — dedi. **4** — I Hudayimiz, kulak selip angliqaysən, kəmsitilməktimiz, ularning qilojan haqarətlirini öz bexioqa yanduroqaysun; ularni tutkun kilip elip berilojan yaqa yurtta həqning oljioqa aylanduroqaysun! **5** Ularin qəbihlikini yapmioqaysən, gunahliri aldingdinmu oqürüwetilmisun; qünki ular sepilni ongxawatqanlarning kəngligə azar bərdi! **6** Xundaktimu sepilni yengiwaxtin ongxawərduq; uni ulap, egizlikini yerimioqa yətküzduq; qünki kəpqilik kəngül qoyup ixlidi. **7** Xundak boldiki, Sanballat,

Tobiya, Ərəblər, Ammoniyar, Axdodluqlar Yerusalem sepillirini yengiwaxtin ongxax quruluşuning yənla elip beriliwatqanlığını, sepil bəsüklirining etiwetilgənlikini anglap kattıq oğazəpkə kelixti-də, **8** birliktə Yerusaleməğa hujum kilip uningda qalaymıqanqilik tuqduruxni qəstləxti. **9** Xunga biz Hundayimizəğa iltija qılduq həm ularning səwəbidin keqə-kündüz kəzətqi qoyup, əzlimiz uların mudapiələnduq. **10** Bu qaqda Yəhüdiyədikilər: — İxqi-hammallar halidin kətti, xuningdək qalma-kesək əhlətlər yənla nahayıti kəp, biz sepilni ongxaxqa hətta sepilojimu yekınlixalmiduk! — deyixti. **11** Xuning bilən bir waqıtta düxmənlimiz: — Ular səzməstə, ular kərməstə, ularning arisioğa kiriwelip ularni ɵltürüp, quruluşni tohtitiwetimiz! — deyixti. **12** Wə xundak boldiki, ularning ətrapida turuwatqan Yəhudalarmu yenimizəğa on ketim kelip: — Qaysi tərəpkə qarisanqlar, ular xu tərəptin kelip silərgə hujum qilməqci! — dəp həwər yətküzüxti. **13** Xunga mən həlkni jəmət-jəmət boyiqə, qolioğa kiliq, nəyzə wə okyalirini elip, sepili pəs boləqan yaki hujuməğa oquq turoqan yərlərdə sepilning arqisida qarawulluqta turuxqa qoydum. **14** Kəzdin kəqürüp qıqqandin keyin ornumdin qopup mətiwərlər bilən əmədarlar wə baxqa həlkkə: — Ulardin kərkənglər; uluq wə dəhxətlik Rəbni esinglarda tutunglar, əz kəringliringlar, oqul-qizliringlar, ayalliringlar wə əy-makaninglar üqün jəng qilinglar, dedim. **15** Xundak boldiki, əzlimizning suyikəstini bilip qaloqanlikimiz düxmənləring qulikioğa yetip barəq, xuningdək Huda ularning suyikəstini bitqit qiloq, biz həmmimiz sepiloğa kaytip, hər birimiz əsli ix

ornimizda ixni dawamlaxturiwərduq. **16** Ənə xu qaşdin baxlap hizmətkarlırimning yerimi ix bilən boldi, yerimi qolişğa nəyzə, kalkan, okya tutқан, dobulşğa-sawut kiygən halda yürüxti. Sərdar-əməldarlar sepilni ongxawatқан barlıq Yəhuda jəmätidikilərnıng arkisida turdi. Həm yüklərnı toxuwatқанlar həm ularşğa yük artıwatқанlarmu bir qolida ixləp, bir qolida yaraşlırını qıng tutuxқанidi. **18** Tamqılarning hər biri bəllirigə qiliq-hənjərlirini aşқан halda [sepilni] yasawatatti; kanayqi bolsa yenimda turatti. **19** Mən mətiwərlər, əməldarlar wə baxқа həlkqə: — Bu quruluş nahayıti qong, dairisi kəng; biz həmmimiz sepilda bələk-bələklər boyiqə tarkilip ixləp, bir-birimizdin yıraқ turuwatimiz. **20** Xunga məyli kəyərdə bolunglar, kanay awazini anglisanglarla, biz bar xu yərgə kelip yioşilinglar; Hudayimiz biz üqün jəng qilidu, — dedim. **21** Biz ənə xu tərıkidə ixliduk; həlkning yerimi tang atқandın tartip yultuz qıkkuqə nəyzilirini qıng tutup turuxti. **22** U qaşda mən yənə həlkqə: — Həmməylən öz hizmətkari bilən keqini Yerusalemoğa kirip etküzsun, xundaқ bolsa ular keqisi bizning muhəpizətqilikimizni qilidu, kündüzi ixləydu, dedim. **23** Xundaқ qilip ya mən, nə qerındaxlırim, ya hizmətkarlırim yaki manga əgəxkən muhəpizətqilərnıng heqkaysisi kiyimlirini selixmidi; hər biri hətta suoğa barşandimu özining yaraşlırını eliwalatti.

5 U qaşda halayıq wə ularning hotunliri öz qerındaxlıri bolşan Yəhudalar üstidin xıkayət qilip qattıq dad-pəryad kətürüxti. **2** Bəzilər: — Biz wə oşul-qizlırimizning jan sanimiz kəp, kün kəqüriximiz üqün toyşudək

axliq almisaq bolmaydu, deyixti. **3** Yənə bəzilər: — Biz aqarqilikta qaloqan waqtimizda axliq elip yaemiz döp etizlirimiz, üzümzarliqlirimizni wə öylirimizni rənigə berixkə məjbur bolduk, deyixti. **4** Wə yənə bəzilər: — Padixaḥning etizlirimiz wə üzümzarliqlirimiz üstigə saloqan baj-selikni tapxuruxka pul kərz alduk. **5** Gərqa bədənlimiz kərindaxlirimizning bədənligə, pərzəntlirimiz ularning pərzəntligə ohxax bolsimu, lekin oqul-qizlirimizni kul-dedək boluxka tapxurmay amalimiz bolmidi; əməliyəttə qizlirimizdin bəziliri allikaqan dedək bolupmu kətti; ularni bədəl tələp hərlükkə qikrixka kurbimiz yətmidi, qünki bizning etizlar wə üzümzarliqlirimiz hazır baxqilarning qolididur, — deyixti. **6** Mən ularning dad-pəryadlirini wə eytkən bu gəplirini angliqandin keyin kattik oqəzəpləndim. **7** Kənglüm də birər qur oyliniwaləqandin keyin, mətiwərlər bilən əmədarlarni əyibləp: — Silər öz kərindaxliringlarəqa kərz berip ulardin əsüm alidikənsilər-hə! — döp tənbiḥ bərdim. Andin ularning səwəbidin qong bir yiqin eqip **8** ularni: — Biz küqimizning yetixiqə yat taipilərgə setiwetilgən kərindiximiz Yəḥudalarni qayturup setiwalduk, lekin silər bizni ularni qayturup setiwalsun döp kərindaxliringlarni yənə setiwətməkqi boluwatamsilər? — döp əyibliwidim, ular dəydiqan gəp tapalmay, xük turup qaldi. **9** Andin mən ularəqa yənə: — Silərnin bu qiləninglar kamlaxmaptu. Silər düxmənlirimiz boləqan taipilər aldida bizni aḥanətkə qaldurmay, Hudayimizning qorkunqida mangsanglar bolmasmidi? **10** Mənmu, kərindaxlirim wə hizmətkarlim ularəqa pul wə axliq ətnə berip turup əsüm alsaq alattuk!

Silərdin ətünimən, mundak əsüm elixtin waz keqəyli!

11 Өtünüp qalay, silər däl bügün ularning etizlirini, üzümzarlik, zəytunzarlik wə ɵylirini qayturup beringlar, wə xuningdək silər ulardin ündürüwaləjan pul, axlik, yengi məy-xarab wə yengi zəytun maylirining əsümini ularəja qayturup beringlar, dedim. **12** Ular: — Qayturup berimiz, əmdi ulardin heq əsüm almaymiz; sili nemə desilə, biz xundak qilimiz, deyixti. Mən kahinlarni qakirtip kelip, ularni bu wədə boyiqə xundak ijra qilixka kəsəm iqküzdüm. **13** Mən tonumning pexini kekip turup: — Kim muxu wədini ada qilmisa, Huda xu yol bilən uning ɵzini ɵz ɵyidin wə mal-mülkidin məhrum qilip kekiwətsun! Xu yol bilən uning həmmə nemisi qurukdilib qaləjuqə kekiwetilsun! — dedim. Pütkül jamaət birdək: «Amin!» deyixti həm Pərwərdigarəja Həmdusana oquxti. Andin kəpçilik xu wədisi boyiqə deginidək qilixti. **14** Xuningdək, Yəhudiye zeminida ularəja waliy boluxka tikləngən kündin buyan, yəni padixah Artahxaxtaning yigirminqi yilidin ottuz ikkinqi yilioiqə boləjan on ikki yil iqidə nə mən, nə mening uruk-tuəkanlirim waliylik nenini heq yemiduk. **15** Məndin ilgiri waliy boləjanlar həlkə eəjirçilik selip, ulardin [kündilik] axlik, məy-xarab wə xuningdək qirik xəkəl kümüx elip kəlgənikən; hətta ularning hizmətkarlirimu həlkning üstidin həkukwazlik qilip kəlgənikən. Lekin mən Hudadin qorkidioçinim üçün undak qilmidim. **16** Mən dərəkə sepilning quruluçioçila beriləqkə, biz hətta birər etiznimu setiwalmiduk; mening barlik hizmətkarlirimmu quruluçta ixləxkə xu yərgə yioçilatti. **17** Ətrapimizdiki yat

əllərdin bizning yenimizə kəlgənlərdin bələk, mening bilən bir dastihanda oʻza yəydiolanlar Yəhudiylar wə əməldarlərdin bir yüz əllik kixi idi. **18** Hərküni bir kala, hillanoʻan altə koy təyyarlinatti, yənə manga bəzi uqar kuxlar təyyarlinatti; hər on kündə bir qetim hərhil mol məy-xarab bilən təminlinətti. Xundak bolsimu mən yənila «waliy neni»ni tələp qilmidim; qünki quruluh Ixi həlkning üstidiki eoʻir yük idi. **19** — Ah Hudaʻim, mən muxu həlk üçün qiləʻan barlik iximni yad ətkəysən, manga xapaət kərsətkəysən!

6 Xundak boldiki, Sanballat, Tobiya, ərəb boləʻan Gəxəm wə düxmənlimizning qaləʻan qismi mening sepilni yengiwaxtin ongxaʻ qikqanlikimni, sepilning əmdi bəsüklirining qalmioʻanlikini anglap (lekin u qaʻoʻda mən tehi sepil kəwuklirining qanatirini ornatiʻioʻanidim), **2** Sanballat bilən Gəxəm manga: — Kəlsila, biz Ono tüzlanglikidiki Kəfirim kəntidə kəruəyli! — dəp adəm əwətipu. Əməliyətə ular manga kəst qilməqʻi ikən. **3** Xunglaxqə mən əlqiləʻni əwətip: — Mən uluʻq bir ix bilən xuʻqulliniwatqanlikimdin silər tərəpkə qüxməymən. Mən qandəkmə siləʻning kəxinglarəʻə barimən dəp, ixni taxlap uni tohtitip qoyay? — dedim. **4** Ular udə tət qetim muxu tərəkidə adəm əwətti, mən hər qetim xundak jawap bərdim. **5** Andin Sanballat bəxinqi qetim xu tərəkidə əz hizmətkariəʻə pəqətlənmigən hətni qoliəʻə tutkuzup əwətipu. **6** Həttə: «Hərkaʻysi əllər arisida mundak bir gəp tarkilip yüridu, wə Gəxəmmu xundak dəydu: — Sən wə Yəhudalar birgə isyan kətürməqʻi ikənsilər; xunga sən sepilnimu yengiwaxtin ongxaʻqə

kirixipsən; eytixlaroşa qarışanda sən özünigni ularoşa padixah kilmakçikənsən. **7** Sən yənə Yerusalemda özünig tooşruluk; «Mana, Yəhüdiyədə özimizning bir padixahimiz bar!» dəp jar selip təxwik klixka birnəqqə pəyoşəmbər qoyupsən. Əmdi bu gəplər səzsiz padixahning kulişioşa yetip bayan kilinidu. Xunga, kəlgin, biz birliktə məslihətlixivalayli» deyilgənikən. **8** Mən uningə: «Sən eytkən ixlar heqqaqan kilinoşan əməs; bular bəlki öz kənglündin oyduşup qikəroşining, halas» dəp jawap qayturdum. **9** Əməliyəttə, ular: «Muxundak kilsak ularning kəli maşdursizlinip, kəşulux ixi ada kilinmay qalidu!» dəp oylap bizni kərkətməkçi idi. — «Əmdi mening kəşuluni ixtə tehimu küqləndürgəysən!». **10** Məhətabəlning nəwrisi, Delayaning oşli Xemaya ezini öz öyigə kəmiwəloşanidi; mən uning öyigə kəlsəm u: — Biz Hudaning öyidə, ibadəthanining iqidə kəşüxəyli wə ibadəthanining dərwəzə kənatlirini etip qəşayli; qünki ular seni ətürgili kelidu; xübhisizki, keqisi kelip seni ətürməkçi boldi! — dedi. **11** Mən: — Manga ohxax bir adəm kəndəkmə keqip kəşsun? Məndək bir adəm jenimni kətkuzimən dəp kəndəkmə ibadəthanişə kiriwəloşudəkmən? Mən hərgiz u yərgə kiriwəlməymən! — dəp jawap bərdim. **12** Qünki mən kəşisəm, uning Huda təripidin əwətəlgən əməs, bəlki Tobiya bilən Sanballat təripidin setiwəlinip, manga zeyən yətküzməkçi bolup bu bexarət bərgənlikigə kəşüm yətti. **13** Uni setiwəlixidiki məksət, meni kərkəşutup, xularning deginidək kəşloşuzup gunah kilduruxtin ibarət idi. Xundək kəşloşan bolsam, namimni buloşap meni kəşiləşkə xikəşət kəşiləşdişən

bolatti. **14** — «Ah Huda, Tobiya bilən Sanballatni esingda tutup, ularning qiloqlanlirioqa yarixa ez bexioqa yanduroqaysən, xundakla meni qorkatmaqqi bololan ayal pəyoqəmbər Noadiya bilən baxqa pəyoqəmbərlərləningmu qiloqlanlirini ez bexioqa yanduroqaysən!». **15** Elul eyining yigirmə bəxinqi küni sepil pütüti, pütün kuruluxqa əllik ikki kün waqit kətti. **16** Xundak boldiki, düxmənlirimiz buningdin həwər tapti wə ətrapimizdiki barliq əllər qorkup ketixiti; öz nəziridə həywiti bək qüxüp kətti wə bu [kuruluxni] Hudayimizning Əzi elip barolan ix ikənlikini bilip yətti. **17** Xu künlərdə Yəhədiyədiki mətiwərlər Tobiyaoqa nuroqun hət yazdi, Tobiyamu ularoqa jawabən daim hət yezip turdi. **18** Qünki Yəhədiyədə Tobiyaoqa baqlinip kəlip, kəsəm iqkən nuroqun kixilər bar idi; qünki u Arahning oqlı, Xekaniyaning küy'oqlı idi, həmdə uning oqlı Yoħanan Bəraqiyaning oqlı Məxullamning kizini hotunlukqa aloqlanidi. **19** Xuningdək ular yənə mening aldimda pat-pat Tobiyaning yahxi ixlirini tiloqa elip qoyuxatti həm mening gəplirimnimu uningoa yətküzüp turuxatti; Tobiya bolsa manga pat-pat təhdit selip hət yezip turatti.

7 Sepil onqxilip bolup, mən dərwazilarni ornitip, dərwaziwənlərnı, oqəzəlkəxlərnı wə Lawiyərnı bekitip təyinligəndin keyin xundak boldiki, **2** Mən inim Ƨanani bilən kəl'ə sərdari Ƨananiyani Yerusalemni baxquruxqa koydum; qünki Ƨananiya ixənqlik adəm bolup, Hudadin qorkuxta kəp adəmlərdin exip ketətti. **3** Mən ularoqa: — Kün issioquqə Yerusalemning qowuqliri eqilmisun; qowuqlarning qanatlıri etilgəndə, baldaqlar taqaloqlan

wakıtliridimu dərwaziwənlər yenida turup kəzət kılısun; xuningdək Yerusalemda turuwatqanlardın qarawullar kəzət nəwətlirigə qoyulup bekitilsun; hər bir adəm özining bir kəzitiğə məs'ul bolsun, xundakla hər birining kəziti öz öyining udulida bolsun, dəp tapilidim. **4** Xəhər qong həm kəngri bolıqini bilən aqalə az, öylər tehi selinmioqanidi. **5** Hundayim kənglümgə mətiwərlər, əmədarlar wə həlkning hər birini nə səbnamisi boyiqə royhətkə elixqa ularni yioqix niyitini saldi. Mən awwal birinqi kətim qaytip kəlgən adəmlərninğ nə səbnamisini taptim, uningda mundak pütülgənidi: — **6** Təwəndikilər Yəhudiyə əlkisidikilərdin, əsli Babil padixaqi Nebokadnəsar tərıpidin sürgün qilinıqanlardın, Yerusalem wə Yəhudiyəgə qikip, hər biri öz xəhirlirigə kətti: — **7** Ular Zərubbabəl, Yəxua, Nəhəmiya, Azariya, Raamiya, Nəhamani, Mordikay, Bilxan, Mispərət, Bigway, Nəhum wə Baanaqlar billə qaytip kəldi. Əmdi Israil həlkning iqidiki ərkəklərninğ sani təwəndiqə: — **8** Paroxning əwladliri ikki ming bir yüz yətmix ikki kixi; **9** Xəfatiyaning əwladliri üq yüz yətmix ikki kixi; **10** Araqlning əwladliri altə yüz yətmix bəx kixi; **11** Paqlat-Moabning əwladliri, yəni Yəxua bilən Yoabning əwladliri ikki ming səkkiz yüz on səkkiz kixi; **12** Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **13** Zattuning əwladliri səkkiz yüz qirik bəx kixi; **14** Zakkayning əwladliri yəttə yüz atmix kixi; **15** Binnuiyning əwladliri altə yüz qirik səkkiz kixi; **16** Bibayning əwladliri altə yüz yigirmə səkkiz kixi; **17** Azgadning əwladliri ikki ming üq yüz yigirmə ikki kixi; **18** Adonikamning əwladliri altə yüz atmix yəttə kixi; **19** Bigwayning əwladliri ikki ming

atmix yettə kixi; **20** Adinning əwladliri altə yüz əllik bəx kixi; **21** Həzəkiyaning jəmətidin boləqan Aterning əwladliri tokşan səkkiz kixi; **22** Həxumning əwladliri üç yüz yigirmə səkkiz kixi; **23** Bizayning əwladliri üç yüz yigirmə tət kixi; **24** Hərifning əwladliri bir yüz on ikki kixi; **25** Gibeonning əwladliri tokşan bəx kixi; **26** Bəyt-Ləhəmlilər bilən Nitofalilər jəmiy bir yüz səksən səkkiz kixi; **27** Anatotluklar bir yüz yigirmə səkkiz kixi; **28** Bəyt-Azmawətliklər kərik ikki kixi. **29** Kiriatiyərliklər, Kəfirahliklər və Bəərotluklar bolup jəmiy yettə yüz kərik üç kixi; **30** Ramahliklər bilən Gebalilər jəmiy altə yüz yigirmə bir kixi; **31** Mikmaxliklər bir yüz yigirmə ikki kixi; **32** Bəyt-Əlliklər bilən ayiliklər jəmiy bir yüz yigirmə üç kixi; **33** ikkinçi bir Nebodikilər əllik ikki kixi; **34** ikkinçi bir Elamning əwladliri bir ming ikki yüz əllik tət kixi; **35** Hərimning əwladliri üç yüz yigirmə kixi; **36** Yeriholuklar üç yüz kərik bəx kixi; **37** Lod, Hədid və Ononing əwladliri jəmiy yettə yüz yigirmə bir kixi; **38** Sinaahning əwladliri üç ming tokşuz yüz ottuz kixi. **39** Kəhinlarning sani təwəndikiqə: — Yəxua jəmətidiki Yədayaning əwladliri tokşuz yüz yetmix üç kixi; **40** Immərnin əwladliri bir ming əllik ikki kixi; **41** Paxhurning əwladliri bir ming ikki yüz kərik yettə kixi; **42** Hərimning əwladliri bir ming on yettə kixi. **43** Lawiylarning sani təwəndikiqə: — Hodwahning əwladliridin, yəni Yəxua bilən Kadmiyəlnin əwladliri yetmix tət kixi. **44** Ojəzəlkəxlərdin: — Asafning əwladliri bir yüz kərik səkkiz kixi. **45** Dərwaziwənlərnin nəslidin: — Xallumning əwladliri, Aterning əwladliri, Talmənnin

əwladliri, Akkubning əwladliri, Hatitaning əwladliri bilən Xobayning əwladliri jəmiy bir yüz ottuz səkkiz kixi. **46** İbadəthana hizmətkarliri təwəndikiqə: — Zihaning əwladliri, Hasufaning əwladliri, Tabbəotning əwladliri. **47** Kiroşning əwladliri, Siyaning əwladliri, Padonning əwladliri, **48** Libanahning əwladliri, Həgabahning əwladliri, Xalmayning əwladliri, **49** Hənaning əwladliri, Giddəlning əwladliri, Gəhəarning əwladliri, **50** Reayahning əwladliri, Rəzinning əwladliri, Nikodaning əwladliri, **51** Gazzamning əwladliri, Uzzaning əwladliri, Pasiyaning əwladliri, **52** Bisayning əwladliri, Məunimning əwladliri, Nəfussəsəimning əwladliri, **53** Bəkbukning əwladliri, Həkufaning əwladliri, Hərhurning əwladliri, **54** Bəzlitning əwladliri, Məhədaning əwladliri, Hərxaning əwladliri, **55** Bərkosning əwladliri, Siseraning əwladliri, Təmahning əwladliri, **56** Nəziyaning əwladliri bilən Hatifaning əwladliridin ibarət. **57** Sulaymanning hizmətkarlirining əwladlirining sani təwəndikiqə: — Sotayning əwladliri, Sofərətning əwladliri, Peridaning əwladliri, **58** Yaalaning əwladliri, Darkonning əwladliri, Giddəlning əwladliri, **59** Xəfətiyaning əwladliri, Həttilning əwladliri, Pəkərət-Həzzibaimning əwladliri bilən Amonning əwladliridin ibarət. **60** İbadəthana hizmətkarliri wə Sulaymanning hizmətkari boləqanlarning əwladliri jəmiy üç yüz tokşan ikki kixi. **61** Təwəndiki kixilər Təl-Məlah, Təl-Hərxə, Kerub, Addon, İmmərdin kəlgən bolsimu, ləkin ular əzlrining ata jəmətining yəki nəşəbining İsrail adimi ikənlikini ispatlap bərləmidi. **62** Bular Dəlayaning əwladliri, Təbiyaning əwladliri wə Nikodaning əwladliri bolup, jəmiy altə yüz

qirik ikki kixi; **63** Kaħinlardin Habayaning əwladliri, kozning əwladliri bilən Barzillayning əwladliri bar idi; Barzillay Gileadlik, Barzillayning bir qizini aloqqa ularning eti bilən ataloqanidi. **64** Bular jəmətining nəsəbnəmisini izdəp tapalmidi; xunga ular «napak» hesablinip kaħinliqtin qalduruldi. **65** Waliy ularoq: — Urim wə tummimni kətürgüqi kaħin arimizda hizməttə boluqə «əng muqəddəs yiməklilər»gə eoqiz təgküzməysilər, dedi. **66** Pütün jəmət jəmiy qirik ikki ming üq yüz atmix kixi; **67** Buningdin baxqa ularning yənə yəttə ming üq yüz ottuz yəttə qul-dediki bar idi; yənə ikki yüz qirik bəx ər-ayal oqəzəlqisi bar idi. Ularning yəttə yüz ottuz altə eti, ikki yüz qirik bəx qeqiri, **69** tət yüz ottuz bəx təgisi wə altə ming yəttə yüz yigirmə exiki bar idi. **70** Jəmət kattiwaxliridin bəziliri [ibadəthana] quruluqi üqün hədiyələrini təqdim qildi; waliy həzinigə ming darik altun, əllik das wə bəx yüz ottuz qur kaħin toni təqdim qildi; **71** jəmət kattiwaxliridin bəziliri quruluq həzinisigə yigirmə ming darik altun, ikki ming ikki yüz mina kümüx; **72** həlqning qaloqini yigirmə ming darik altun, ikki ming ikki yüz mina kümüx, atmix yəttə qur kaħin tonini təqdim qildi. **73** Xuningdin keyin kaħinlar, Lawiyalar, dərwaziwənlər, oqəzəlkəxlər wə bir qisim həlq qoxulup, ibadəthana hizmətkarliri, xundakla qaloqan Israil həlqining həmmisi öz xəhərlirigə makanlaxti.

8 Yəttinqi ayoqə kəlgəndə, Israillarning həmmisi öz xəhərlirigə kelip orunlixip boldi. Bu qaoqda pütün halayiq huddi bir adəmdək bolup «Su qowuqi» aldidiki məydanəqə yioqilip, təwratxunas Əzradin Pərwərdigarning Musaning

wastisi bilən Israiloşa tapilioşan Təwrat-şanon kitabini kəltürüxni tələp qildi. **2** Yəttinşi ayning birinşi küni kaşin Əzra Təwrat-şanon kitabini jamaətkə, yəni ər-ayallar, xundakla anglap qüxinələydişan barlik kixilərninş aldioşa elip qikti; **3** «Su kowuqi»ning aldidiki məydanda, ətigəndin qüxkiqə, ər-ayallaroşa, xundakla anglap qüxinələydişan kixilərgə oşup bərdi. Pütkül jamaətninş kulaklıri Təwrat-şanon kitabidiki səzlərdə idi. **4** Təwratxunas Əzra məhsus muxu ixka hazirlanoşan yaşaşq munbərgə qikiş turdi; uning onş təripidə turoşini Mattitiya, Xema, Anayah, Uriya, Hilkıya bilən Maaseyahlar idi; sol təripidə turoşini Pidaya, Mixael, Malkiya, Haxom, Haxbaddana, Zəkəriya bilən Məxullam idi. **5** Əzra pütkül halayikning kəz aldida kitabni aqti, qünki u pütün halayiktin egizdə turatti; u kitabni aqkanda, barlik halayik ornidin koşti. **6** Əzra uluş Huda boluşan Pərwərdigarşa mədhıyələr oşuwidi, barlik halayik koşlirini kətürüp jawabən: «Amin! Amin!» deyixti; andin tizlinip, pixanisini yərgə yekip, Pərwərdigarşa səjdə qildi. **7** Andin keyin Lawiylardin Yəxuya, Bani, Xərəbiya, Yamin, Akkub, Xabbitay, Hodiya, Maaseyah, Kelita, Azariya, Yozabad, Hənan wə Pelayalar halayikşa Təwrat şanonini qüxəndürdi; jamaət ərə turatti. **8** Ular jamaətkə kitabtin Hudaning Təwrat-şanonini jaranglik oşup bərdi wə oşuloşanni qüxinıwelixi üqün uning mənisi wə əhmiyiti toşrisida enik təbir bərdi. **9** Waliy Nəhəmiya bilən təwratxunas kaşin Əzra wə həlkəşə şanonning mənisini əgitişioşan Lawiylar pütkül jamaətkə: — Bügün Hudayinglar boluşan Pərwərdigarşa ataloşan muşəddəs kündur, yioşa-zar qilmanglar! — dedi. Qünki halayikning

həmmisi Təvrat qanunidiki sözləni anglap yioqa-zar qilip ketixkənidi. **10** Andin [Nəhəmiya] ularoqa: — Silər berip nazu-nemətləni yəp, xərbətləni iqinglar, əzigə [yimək-iqmək] təyyarliyalmioqanlaroqa yemək-iqmək bəlüp beringlar; qünki bügün Rəbbimizgə ataloqan muqəddəs bir kündür. Oqəmkin bolmanglar; qünki Pərwərdigarning xadliqi siləning küqünglardur, dedi. **11** Lawiylarmu: — Bügün muqəddəs kün boləqqa, tinqlininglar, oqəmkin bolmanglar! — dəp jamaətni tinqlandurdi. **12** Jamaət qaytip berip, yəp-iqixti, baxqilaroqimu yimək-iqmək üləxtürüp bərđi, xad-huramliqqa qəmđi; qünki ular berilgən təlim sözlirini qüxəngənidi. **13** Ətisi halayiq iqidiki qəbilə kattiwaxliri, kaqinlar wə Lawiylar təwratxunas əzraning yenioqa yioqilip, Təvrat qanunidiki sözləni tehimu qüxinip pəm-parasətkə erixməqci boldi. **14** Ular Təvrat qanunida Pərwərdigar Musaning wastisi bilən Israillaroqa yəttinqi aydiki heyttə kəpilərdə turuxi kerəklili pütülgənlikini ukti, **15** xundakla əzliri turuwatqan barliq xəhərlərdə wə Yerusalemda: «Silər taoqqa qikip, zəytun xehi bilən yawa zəytun xahlirini, hadas əjmə xahlirini, horma dərəhlirining xahlirini wə yopurmaqliri baraqsan dərəh xahlirini əkilip, Təwratta yeziləninidək kəpiləni yasanglar» degənlikini tarkitip jarkalaxni buyruoqanliqini ukti. **16** Xuning bilən halayiq qikip xah əkilip əzliri üqün, hərbi oylirining əgziliridə, hoylilirida, Hudaning əyidiki hoylilarda, «Su qowuqi»ning qong məydanida wə «Əfrayim dərwezisi»ning qong məydanida kəpiləni yasap tikti. **17** Sürgünlüktin qaytip kəlgən pütkül jamaət kəpiləni yasap tikti wə xundakla

kəpirlərgə jaylaxti; Nunning oqlı Yəxuaning künliridin tartıp xu künqiqə Israillar undak qılıp bakmioqanidi. Həmməylən kattik huxal boluxti. **18** Birinqi kündin ahırkı künqiqə [əzra] hər küni Hudaning Təwrat-kanun kitabini oqudi. Ular yəttə kün heyət ötküzdi; səkkizinqi küni bəlgilimə boyiqə təntənilik ibadət yioqilixi ötküzüldi.

9 Xu ayning yigirmə tətinqi küni Israillar roza tutup, boz kiyip, üsti-bexioqa topa qaqqan halda yioqildi; **2** Israil nəsli əzlrini barlıq yat taipilərdin ayrip qıkti, andin erə turup əzlrining gunahlırini wə ata-bowilirining ötküzgən kəbihliklrini etirap kildi. **3** Ular xu künning təttin biridə öz yeridə turup əzlrining Hudasi boləqan Pərwərdigarning Təwrat-kanun kitabini oqudi; künning yənə təttin biridə əzlrining gunahlırini tonudi wə Hudasi boləqan Pərwərdigarə səjdə kildi. **4** Lawiylərdin Yəxua, Bani, Kadmiyə, Xəbaniya, Bunni, Xərəbiya, Bani wə Kenanilər pələmpəylərdə turup əzlrining Hudasi boləqan Pərwərdigarə ünlük awaz bilən nida kildi. **5** Lawiy Yəxua, Kadmiyə, Bani, Haxabiniya, Xərəbiya, Hodiya, Xəbaniya wə Pitahiyalar: «Ornunglərdin qopup Hudayinglar boləqan Pərwərdigarə əbədil'əbədgiqə təxəkkür-mədhiyə qayturunglar» — dedi wə mundak [dua-həmdusana uqudi]: — «[I Huda], insanlar Sening xanu-xəwkətlik namingni uluqlisun! Bərək, barlıq təxəkkür-mədhiyələr namingə yetixməydu! **6** Sən, pəkət Sənla Pərwərdigardursən; asmanlarni, asmanlarning asminini wə ularning barlıq qoxunlrini, yər wə yər üstidiki həmmi, dengizlar wə ular iqidiki həmmi yaratquqidursən; Sən bularning həmmisigə həyatlik

bərgüqisən, asmanlarning barlik qoxunliri Sanga səjdə
kiloquqidur. **7** Sən bərhək Pərwərdigar Hudadursən, Sən
Abramni talliding, uni Kaldiyəning Ur xəhiridin elip
qikting, uningəja İbrahim degən namni ata kilding. **8** Sən
uning kəlbining Əzünggə sadik-ixənqilik ikənlikini kərüp,
uning bilən əhdə tüzüp Qanaaniylarning, Hittiylarning,
Amoriylarning, Pərizziyləning, Yəbusiylarning wə
Girgaxiylarning zeminini uning əwladlırioja təkdim kəlip
berixni wədə kilding; Sən həkkəniy boləjanlikəngdin,
səzliringni ixka axurdung. **9** Sən ata-bowilirimizning
Misirda jəbir-zulum qekiwatqanlikini kərüp, ularning
Kizil dengiz boyidiki nalisioja kulak salding. **10** Sən
Misirliklarning ularəja kəndək yoəjanqilik bilən muamilə
kiloəjanlikini bilginəngdin keyin Pırəwn, uning barlik
hizmətqiliri wə uning zeminidiki barlik həlkkə məjizilik
alamət wə karamətləni kərsitip, Əzüng üqün bögüngə
kədər saklinip keliwatqan uluoq bir nam-xəhrətəni
tikliding. **11** Sən yənə [ata-bowilirimiz] aldida dengizni
bölüp, ular dengizning otturisdin kuruq yər üstidin
məngip ətti; ularni qoqlap kəlgənləni qongkur dengiz
tegiə taxlap oərk kiliwəting, huddi juxkunluk dengizəja
taxlanəjan taxtək oərk kilding. **12** Sən ularni kündüzi
bulut tüwrüki bilən, keqisi ot tüwrüki bilən yetəkliding,
bular arkilik ularning mangidiojan yolini yorutup bərding.
13 Sən Sinay teoioja qüxüp, asmanda turup ular bilən
səzlixip, ularəja toəra həküm, həkikiy ixənqlik qanunlar,
yahxi bəlgilimilər wə əmrləni ata kilding. **14** Sən ularəja
Əzüngning muqəddəs xabat kününgni tonuttung, qulung
Musaning wastisi bilən ularəja əmrlər, bəlgilimilər wə

Təvrat qanunini tapiliding. **15** Sən ularoşa aq qaloqanda yesun dəp asmandin nan, ussioqanda iqsun dəp qoram taxtin su qikirip bərding; Sən ularoşa berixkə qolungni kətürüp kəsəm kıloşan əxu zeminni kirip igilənglar, deding. **16** Lekin ular, yəni ata-bowilirimiz məoşrulinip, boyni qattiklik kılıp əmrliringgə kulak salmidi. **17** Ular itaət kılıxni rət kildi, Sening ularning otturisida yaratқан karamət məjiziliringni yad ətmidi, bəlki boyni qattiklik kildi, asiylük kılıp, kul kılinoşan jayoşa kətməkqi bolup, əz aldioşa yobaxqi tiklidi. Lekin Sən əpuşan, mehır-xəpkətlik həm rəhımdil, asan oşəzəplənməydoşan, zor mehır-muhəbbətlik Təngridursən; xunga Sən ularni taxliwətmiding. **18** Ular hətta tehi əzlrigə bir kuyma mozayni yasap: «Mana bu siləni Misirdin elip qikқан ilah!» degən waqtida həm qattik kupurluk kıləninida, **19** Sən tolimu rəhımdil boləanliqing üqün ularni yənila bayawanda taxlap qoymiding; kündüzi bulut tüwrüki ularning üstidin neri kətməy, ularoşa yol baxlidi; keqisi ot tüwrükimu ulardin neri kətməy, ularoşa nur berip, mangidoşan yolini kərsətti. **20** Sən Əzüngning mehribanə Rohıngni qüxürüp ularoşa təlim bərding; Sən ularning yeyixi üqün «manna»ni ayimiding, ussuzluqini qandurux üqün suni bərding. **21** Sən ularni bayawanda kirik yil qamdap kəlding; həqnemisi kəm bolmidi, kiyimliri konirimidi, putlirimu ixximidi. **22** Sən padixahlıqlar wə taipiləni ularning kəlioşa bərding, bularni ularning zeminoşa qegralar kılıp bərding. Xuning bilən ular Sişon padixahning zeminini, Həxbonning padixahning zeminini wə Baxan padixahı Ogning

zeminini igilidi. **23** Sən ularning pərzənt-əwladlirini asmandiki yultuzlardək awuttung; Sən ularni atabowiliriqə: «Silər bu zeminni igiləxkə uningə qiringlar» dəp təkdīm qiloqan zeminqə baxlap kirding. **24** Ularning əwladliri kirip u zeminni igilidi; Sən u zeminda turuwatqan Qanaan aqalisini ularə qə bəqindurdung həm zemindiki padixahlarni wə ularning kəbilə-qowmlirini: «Silər ularə qə halioqanqə muamilə qilinglar» dəp ularning qolioqə tapxurdung. **25** Ular mustəhkəm xəhərlərnini, mumbət yərlərnini ixətal qilip, hərəhil esil buyumlarə qə toloqan əylərgə, kolap qoyuloqan kuduklarə qə, üzümzarliklar, zəytunluklar wə intayin kəp mewilik dərəhlərgə igə boldi; yəp-iqip səmrip, Səning zor məhribanliqingdin səyünüxti! **26** Ləkin ular gədənkəxlik qilip Səningdin yüz ərüp, Təwrat qanunungni arqisioqə taxlidi, ularni yeningə qə yandurmak üqün aqah-guwahlik yətküzgən pəyoqəmbərliringni əltürüp əxəddiy kupurluk qildi. **27** Xunga Sən ularni jəbir-zulum saloquqilarning qolioqə tapxurdung, dərəkə ular ularni kiynidi; ular kiynaloqan waqitlirida Sanga yalwuruxqanidi, Sən asmanlarda turup ularə qə kulək salding, zor rəhimdilliqing boyiqə ularə qə kutkuzoquqilarni əwətəting, ular bularni əzgüqilərnin qolidin kutkuzatti. **28** Ləkin ular aramliqə erixəndin keyin yənə Səning aldingda rəzillik qilixqə baxliwidi, Sən ularni yənə duxmənlirining qolioqə tapxurdung, ular ularning üstidin həkümrənlük qildi; ular yənə Səning aldingda nalə-pəryat qilixiwidi, Sən asmanlarda turup kulək selip, rəhimdillikliring boyiqə ularni yenix-yenixlap kutkuzdung. **29** Sən ularni Əzüngning Təwrat-

qanunungoqa kaytixka agahlandurdung; lekin ular maqrurlinip, amrliringgə kulak salmidi, həkümliring aldida gunah kildi (insan həkümliringgə əməl kilsa, ular xu səwəbtin hayatta bolidu). Ular jahillik bilən boynini toləp, gədənəkəxlik kəlip sanga kulak selixni rət kildi. **30** Ularoqa uzun yil səwr-takət kilding, Rohing pəyoqəmbərliringning wastisi bilən agah-guwahlik bərgən bolsimu, ular yənila kulak salmidi; xunga Sən ularni hərəkaysi əl-yurtlardiki taipilərnin gəlioqa tapxurdung. **31** Həlbuki, Sən zor rəhəmdillikliring tūpəylidin ularning nəslini pütünləy qurutuwətmiding həm ularni taxliwətmiding; qünki Sən mehir-xəpkətlik həm rəhəmdil Təngridursən. **32** Əmdi ah Hundayimiz, əhdəngdə turup əzgərməs muhəbbitingni kərsitidioqan uluq, qudrətlik wə dəhxətlik Təngri, əmdi Seningdin bizning, padixahlimizning wə əmirlirimizning, kahinlimizning, pəyoqəmbərlirimizning, ata-bowilirimizning xundakla Əzüngning barlik həlkingning Asuriyə padixahining zamanidin buyan bügüngiqə beximizoqa qüxkən barlik azab-oqubətlərnəni kiqik ix dəp qarimaslikingni ətünimiz. **33** Beximizoqa kəlgən barlik ixta Sən adilsən; qünki Sening kəloqining həkəkət boyiqə boldi, bizning kəloqinimiz rəzilliktur. **34** Padixahlimiz, əmirlirimiz, kahinlimiz bilən ata-bowilirimizning həmmisi Sening Təwrat qanunungoqa əməl kilmay, amrliringgə wə Sening ularoqa ispatlap bərgən agah-guwahlikliringoqa həq kulak salmidi. **35** Ular Sən ularoqa muyəssər kəloqan padixahlikta turuxtə, ularoqa ata kəloqan zor məmurqiliktin wə xuningdək ularning aldioqa yayoqan bu kəng munbət

zemindiki turmuxtin bəhrimən boluwatқан bolsimu, lekin ular Sening ibadət-hizmitingdə bolmidi yaki əzlrining rəzil qilmixliridin yanmidi. **36** Mana, biz bugün kullarmiz! Sən mewisi bilən nazu-nemətliridin yeyixkə ata-bowilirimizə təqdim kilip bərgən zeminda tursaqmu, biz mana uningda kul bolup qalduk! **37** [Zemin] Sən bizning gunahlimiz üçün bizni idarə qilixkə bekitkən padixahlarəqə mol məhsulatlrini berip turidu; ular bədnlirimizni həm qarwa mallirimizni öz məyliqə baxqurup keliwatidu; biz zor dərd-ələmdə bolduk». **38** «— Biz mana muxu barliq ixlar tüpəyli muqim bir əhdini tüzüp yezip qiktuk; əmirlerimiz, Lawiylirimiz bilən kahinlerimiz buningəqə öz məhürlirini basti».

10 Buningəqə birinqi bolup məhür baskanlar Haqaliyaning oqli, waliy Nəhəmiya bilən Zədəkiya idi; **2** Andin [kahinlardin] Seraya, Azariya, Yərəmiya, **3** Paxhur, Amariya, Malkiya, **4** Hattux, Xəbaniya, Malluk, **5** Hərim, Mərəmot, Obadiya, **6** Daniyal, Ginniton, Baruk, **7** Məxullam, Abiya, Miyamin, **8** Maaziyaq, Bilgay, Xemayalar; ular kahinlar idi. **9** Lawiylardin: — Azaniyaning oqli Yəxua, Hənadadning əwladliridin Binnui bilən Kadmiyəl **10** wə ularning qerindaxliridin Xəbaniya, Hodiya, Kelita, Pelaya, Hənan, **11** Mika, Rəhob, Həxabiya, **12** Zakkor, Xərəbiya, Xəbaniya, **13** Hodiya, Bani, Beninu idi. **14** Jamaət baxliqliridin: Parox, Paqat-Moab, Elam, Zattu, Bani, **15** Bunni, Azgad, Bibay, **16** Adoniya, Bigway, Adin, **17** Ater, Həzəkiya, Azzur, **18** Hodiya, Həxum, Bizay, **19** Hərif, Anatot, Nebay, **20** Magpiyax, Məxullam, Həzir, **21** Məxəzabəl, Zadok, Yaddua, **22**

Pilatiya, Hənan, Anaya, **23** Hoxiya, Hənaniya, Həxxub, **24** Həllöhəx, Pilha, Xobək, **25** Rəhüm, Həxabnah, Maaseyah, **26** Ahiyah, Hənan, Anan, **27** Malluk, Hərim, Baanahlar idi. **28** Qaləjan həlk; — Kaşınlar, Lawiyalar, dərwaziwənlər, oşəzəlkəxlər, ibadəthanining hizmətkarliri wə xuningdək əzlrini zeminlardiki taipilərdin ayrip qikip, Hudaning Təwrat qanunioja qaytqanlarning hərbi wə ularning ayalliri wə oşul-kiz pərzəntliri qatarlik hıdayət tepip yorutuləjanlarning həmmisi **29** əz kərindaxliri boləjan mətiwərlər bilən qoxulup: «Əzimizni qarəjix kəsimi bilən əhdigə baqlap, Hudaning kuli Musa arqilik jakarlıəjan Təwrat qanunida mengip, Rəbbimiz Pərwədigarning barlik əmirliri, həküm-bəlgilimilirini tutup əməl qilimiz; **30** kizlirimizni bu yurttiki yat əlliklərgə yatlik qilmaymiz həm oşullirimizəjimu ularning kizlrini elip bərməymiz; **31** bu yurttiki yat əlliklər xabat künidə mal-tawar wə axliklirini əkilip satmaqqi bolsa, xabat künliri yaki hərqaysi baxqa mukəddəs künlərdimu ulardin kət'iy həqnemə setiwalmaymiz; hər yəttinqi yili yərnə teriksiz aq qaldurimiz həm barlik kəzrlərnə kəqürüm qilimiz» — deyixti. **32** Biz yənə əzimizgə hərbi adəm hər yili Hudaıimizning əyining hizmət hirajiti üqün üqtin bir xəkəl kümüx berixkə bəlgilimilərnə bekittuk; **33** bu pul «tizilidiəjan təqdim nan»lar, daimiy axlik hədiyələr, daimiy kəydürmə qurbanliklər, xabat küni bilən yengi aylardiki kəydürmə qurbanliklər, kərəli bekitilgən heytlarda qilinidiəjan kəydürmə qurbanliklər üqün, hərhil mukəddəs buyumlar üqün, İsrailəja kafarət kəltüridiəjan gunah qurbanlikliri üqün,

xuningdək Hudayimizning ʻoyidiki barlik hizmatlarning hirajiti ʻqun ixlitilsun dɛp bɛlgilɛndi. **34** Biz yɛnɛ ata jɛmɛtlirimiz boyiqɛ kaħinlar, Lawiylar wɛ hɛlk arisida qɛk taxlap, hɛr yili bɛlgilɛngɛn kɛrɛldɛ Hudayimizning ʻoyigɛ Tɛwrat kanunida pʻtʻlginidɛk Pɛrwɛrdigar Hudayimizning kʻrbanġahida qalax ʻqun otun yɛtkʻzʻp berix nɛwɛtlirini bekittuk; **35** yɛnɛ hɛr yili etizimizdiki tunji pixkan ġosulni, hɛmmɛ mewilik dɛrɛhlarning tunji pixkan mewilirini Pɛrwɛrdigarning ʻoyigɛ yɛtkʻzʻp berixni, **36** xundakla Tɛwrat kanunida pʻtʻlginidɛk, tunji oqlimizni wɛ kala, koy-oqlak padiliridin tunji qarpiyimizni Hudaning ʻoyigɛ apirip, u ʻyɛdɛ wɛzipɛ ɛtɛwatkan kaħinlaroġa ɛpkelixni, **37** hɛrbir yengi hemirning dɛslɛp pixkan nanliridin birni, xundakla barlik «kɛtʻrmɛ hɛdiyɛ»lirimizni tɛkdim kilixni, hɛrhil dɛrɛhlɛrdin dɛslɛpki pixkan mewilɛrni, yengi xarab, yengi zɛytun meyini Hudayimizning ʻyining hɛzinɛ-ambarlirioġa apirip berixni, yɛni kaħinlaroġa yɛtkʻzʻp berixni, xuningdɛk etizlirimizdin qikkan ġosulning ondin biri bolɛan ɛxrini Lawiylaroġa berixni bekittuk; Lawiylar bizning terikqilikka tayinidoġan xɛhɛrlirimizdin qikkan ġosulning ondin biri bolɛan ɛxrini tapxuruwalsun dɛp bekittuk; **38** xuningdɛk, Lawiylar qikkan ġosulning ondin birini tapxuruwalɛan qaoġda ġarunning ɛwladliridin kaħin bolɛan birsi ular bilɛn billɛ bolsun, Lawiylar ɛxu ondin bir ʻlʻxning yɛnɛ ondin bir ʻlʻxini ayrip Hudaning ʻoyigɛ, uning hɛzinɛ-ambarlirioġa saklaxka tapxursun dɛp bɛlgiliduk. **39** Israillar bilɛn Lawiylar axliktin, yengi xarabtin, yengi zɛytun meyidin «kɛtʻrmɛ hɛdiyɛ» kilip

mukəddəs jaydiki əswab-üskünilər saklinidiqan həzinə-ambarlaroqa, yəni wəzipə ətəydiqan kahin, dərwaziwən wə oşəzəlkəxlər turidiqan jayoqa tapxuruxi kerək. Biz Hudaýminizning öyining həjətliridin hərgiz özimizni tartmaymiz!

11 U qaoqda həlk iqidiki əmirlər Yerusalemda turatti; qaloqan puqralar qək taxlinix bilən ondin biri mukəddəs xəhər Yerusalemda olturaqlixip, qaloqan ondin tokkuzi baxqa xəhərlərdə olturaqlaxti. **2** Öz ihtiyari bilən Yerusalemda olturaqlixixqa otturiqo qikqanlaroqa bolsa, jamaət ularoqa bəht-bərikət tilidi. **3** Yəhudiya əlkisidin, Yerusalemoqa makanlixip qaloqan bəg-əmirlər təwəndikidək (Israillar, kahinlar, Lawiyalar, ibadəthana hizmətkarlıri wə Sulaymanning hizmətkarlırining əwladlıri Yəhudiya xəhərliridə, hər biri öz təwəlikidə makanlaxqan bolsimu, Yəhudalardin wə Binyaminlardin bəziliri Yerusalemda makanlaxti): — Bularning iqidə, Yəhudalardin: — Pərazning əwladidin bolqan Uzziyaning oqlı Ataya; Uzziya Zəkəriyaning oqlı, Zəkəriya Amariyaning oqlı, Amariya Xəfatiyaning oqlı, Xəfatiya Maqalələlning oqlı idi. **5** Yənə Barukning oqlı Maaseyah; Baruk Kol-Hozəhning oqlı, Kol-Hozəh Həzayaning oqlı, Həzaya Adayaning oqlı, Adaya Yoaribning oqlı, Yoarib Zəkəriyaning oqlı, Zəkəriya Xilonining oqlı. **6** Yerusalemoqa makanlaxqan barlıq Pəraz jəmətidikilər jəmiy tət yüz atmix səkkiz kixi bolup, həmmisi əzimətlər idi. **7** Binyaminning əwladlıridin: — Məxullamning oqlı Sallu; Məxullam Yoədning oqlı, Yoəd Pidayaning oqlı, Pidaya Kolayaning oqlı, Kolaya Maaseyahning oqlı,

Maaseyah Itiyəlning oqli, Itiyəl Yəxayaning oqli. **8** Uningoşa əgəxkənlər, Gabbay wə Sallay idi; xularoşa munasiwətlik jəmiy tokqüz yüz yigirmə səkkiz kixi idi. **9** Zikrining oqli Yoel ularni baxkuridişan əməldar idi; Sinuahning oqli Yəhuda xəhərning muawin həkimi idi. **10** Kahınlardin: — Yoaribning oqli Yədaya bilən Yaşın, **11** xundakla Hudaning əyining bax oşjidari Seraya; Seraya Hılkiyaning oqli, Hılkiya Məxullamning oqli, Məxullam Zadokning oqli, Zadok Merayotning oqli, Merayot Ahitubning oqli idi; **12** yənə uning kərindaxliridin ibadəthanidiki hizməttə bolşanlardin jəmiy səkkiz yüz yigirmə ikki kixi bar idi; yənə Yərohamning oqli Adaya bar idi; Yəroham Pelaliyaning oqli, Pelaliya Amzining oqli, Amzi Zəkəriyaning oqli, Zəkəriya Paxhurning oqli, Paxhur Malkiyaning oqli idi; **13** uning kərindaxlirining həmmisi jəmət baxliki bolup, jəmiy ikki yüz kirik ikki kixi idi; yənə Azarəlning oqli Amaxsay bar idi; Azarəl Ahzayning oqli, Ahzay Məxillimotning oqli, Məxillimot Immərning oqli idi; **14** yənə ularning kərindaxliridin, palwan-əzimətlərdin, jəmiy bir yüz yigirmə səkkiz kixi bar idi; Gedolimning oqli Zabdiyəl ularni baxkuridişan əməldar idi. **15** Lawiylardin: — Həxsubning oqli Xemaya bar idi; Həxsub Azrikamning oqli, Azrikam Həxabiyaning oqli, Həxabiya Bunnining oqli idi; **16** yənə Lawiylarning kəbilə baxliqliri bolşan Xabbıtay bilən Yozabad bolup, Hudaning əyining texidiki ixlaroşa məs’ul idi. **17** Yənə Mikaning oqli Mattaniya dua wəqitlirida təxəkkür-rəhmətlər eytixka yetəqilik kılatti; Mika Zabdining oqli, Zabdi Asafning oqli idi; Bakbukiya kərindaxliri iqidə

muawinlik wəzipisini ətəytti; yənə Xammuaning oqli Abda bar idi; Xammua Galalning oqli, Galal Yədutunning oqli idi. **18** Mukəddəs xəhərdə turuwatqan Lawiylarning həmmisi ikki yüz səksən tət kixi idi. **19** Dərwaziwənlərdin: — dərwazilarda kəzəttə turidiqan Akkub bilən Talmon wə ularning kərindaxliri bar idi; ular jəmiy bir yüz yətmix ikki kixi idi. **20** Qaloqan Israillar, kahinlar, Lawiylar Yəhədiyə xəhərliridə, hərbiri öz mirasida makanlaxti. **21** İbadəthanining hizmətkarliri bolsa Ofəl dəngigə makanlaxti; ibadəthanining hizmətkarlrini Ziha bilən Gixpa baxqurdi. **22** Yerusalemda Lawiylarni baxquruquci Banining oqli Uzzi idi; Bani Haxabiyaning oqli, Haxabiya Mattaniyaning oqli, Mattaniya Mikaning oqli idi — demək, Uzza Asafning əwladliridin, yəni Hudaning əyidiki hizmətkə məs'ul bolqan qəzəlkəxlərdin idi. **23** Qünki padixah ular toqruluk yarlık qüxürgən bolup, qəzəlkəxlərnin hər künlük ozuk-tülükini, xundaqla ətəydiqan wəzipisini bekitkənidi. **24** Yəhudaning oqli Zərahning əwladliridin Məxəzabəlnin oqli Pitahiya puqralarning barlık ixlirida padixahning məslihətqisi idi. **25** Yeza-qixlarklar wə ularqə təwə ətrapidiki jaylarda Yəhudalardin bəziliri turatti; Kiriya-Arba wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, Dibon wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, Yəkabziyə wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **26** xundaqla Yəxua, Moladah, Bəyt-Pələt, **27** Həzar-Xual, Bəər-Xeba wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **28** Ziklag, Mikona wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **29** Ən-Rimmon, Zorah, Yarmut, **30** Zanoah, Adullam wə bu ikki yərgə təwə qixlaklarda, Lakix

wə uningota təwə yərlərdə, Azikah wə uningota təwə yeza-kəntlərdə makanlaxti; ular makanlaxkan yərlər Bəər-Xebadin taki Hinnom jilojisiota kədər sozuldi. **31** Binyaminlar bolsa Geba, Mikmax, Ayja, Bəyt-Əl wə uning təwəsidiki yeza-kəntlərdə, **32** bəziliri Anatot, Nob, Ananiya, **33** Həzor, Ramah, Gittaim, **34** Hədid, Zəboim, Niballat, **35** Lod, Ono, xundaqla Hünərwənlər jilojisida makanlaxkanidi. **36** Əslidə Yəhədiyəgə təyinləngən Lawiylar kişimliridin bəziliri Binyamin kəbilisining zeminiota makanlaxti.

12 Xealtiyəlning oqlı Zərubbabəl wə Yəxua bilən birliktə [sürgünlüktin] qıkkən kahin wə Lawiylar təwəndikilər: — [kahinlar] Seraya, Yərəmiya, Əzra, **2** Amariya, Malluk, Həttux, **3** Xekaniya, Rəhəm, Mərəmot, **4** Iddo, Ginnitoy, Abiya, **5** Miyamin, Maadiya, Bilgah, **6** Xemaya, Yoarib, Yədəya, **7** Sallo, Amok, Hilkıya wə Yədəya. Bular bolsa Yəxuening künliridə kahin boləjanlar wə ularning kərindaxlirining jəmət baxlıkliri idi. **8** Lawiylardin bolsa Yəxua, Binnuiy, Kadmiyəl, Xərəbiya, Yəhuda, Mattaniyalər; Mattaniya wə uning kərindaxliri təxəkkür-rəhmətlər eytixka məs’ul boldi. **9** Ularning kərindaxliri Bakbukiya bilən Unni nəwiti boyiqə ular bilən udulmu’udul hizməttə turatti. **10** Yəxuadin Yoyakim tərəldi, Yoyakimdin Əliyaxib tərəldi, Əliyaxibtin Yoyada tərəldi, **11** Yoyadadin Yonatan tərəldi, Yonatandin Yaddua tərəldi. **12** Yoyakimning künliridə kahinlardin jəmət baxlıki boləjanlar munular: — Seraya jəmətigə Məraya; Yərəmiya jəmətigə Hənananiya; **13** Əzra jəmətigə Məxullam; Amariya jəmətigə Yəhəhənan; **14** Meliku

jəmətigə Yonatan; Xəbaniya jəmətigə Yüsüp; **15** Hərim jəmətigə Adna; Merayot jəmətigə Həlkay; **16** Iddo jəmətigə Zəkəriya; Ginniton jəmətigə Məxullam; **17** Abiya jəmətigə Zikri; Minyamin bilən Moadiyalarning jəmətigə Piltay; **18** Bilgah jəmətigə Xammua; Xemaya jəmətigə Yəhonatan; **19** Yoarib jəmətigə Mattinay; Yədaya jəmətigə Uzzi; **20** Sallay jəmətigə Kallay; Amok jəmətigə Ebər; **21** Hilkıya jəmətigə Həsabiya; Yədaya jəmətigə Nətanəl. **22** Əliyaxib, Yoyada, Yoħanan wə Yadduaning künliridə Lawiylarning jəmət baxlıqliri tizimlanoğan wə ohxaxla, Pars padixahı Darius təhttiki qaoqlarəqiqə kahinlarmu tizimlinip kəlgən. **23** Jəmət baxlıkı boləğan Lawiylar taki Əliyaxibning nəwrisi Yoħananning waqtioqiqə təzkirinamidə tizimlinip kəlgən. **24** Lawiylarning jəmət baxlıkı boləğan Həsabiya, Xərəbiya, Kadmiyəlning ooqlı Yəxualar kərindaxlıri bilən udulmu'udul turup, Hudaning adimi Dawutning əmri boyiqə nəwətlıxip mədhıyə-munajat, təxəkkür-rəhmətlər eytip turatti. **25** Mattaniya, Bakbukiya, Obadiya, Məxullam, Talmon bilən Akkublar dərwaziwənlər bolup, sepil kəwuklirining ambarlırioğa karaytti. **26** Bu kixilər Yozadakning nəwrisi, Yəxuaning ooqlı Yoyakimning künliridə, xuningdək waliy Nəhəmiya bilən təwratxunas kahin Əzraning künliridə wəzipigə təyinləngən. **27** Yerusalem sepilini [Hudaə] atap tapxurux murasimi ötküzüldioğan qaoqda, jamaət Lawiylarni turoğan hərəkəysi jaylardin izdəp tepip, ularni təxəkkür-rəhmətlər eytix, oqəzəl okux, qang, təmbur wə qiltarlarni qelixka, huxal-huramlıq bilən atap tapxurulux murasimi ötküzüxkə Yerusalemoğa elip kəldi.

28 Oʻzalkaxlar Yerusalemning atrofidiki tuzlängliktin, Nitofatliqlarning yeza-kentliridin, **29** Bayt-Gilgaldin, Geba bilən Azmawət etizlikliridin yiqiloqanidi; qünki oʻzalkaxlar Yerusalemning töt atrapiqqa oʻzligə məhəllə-kixlaqlar kuruwaloqanidi. **30** Kahinlar bilən Lawiylar oʻzlrini paklidi, andin həlkni wə sepil dərwezilirini həm sepilning oʻzinimu paklidi. **31** Mən [Nəhəmiya] Yəhudaning əmirilirini baxlap sepiloqqa qiqip, təxəkkür-həmdusana oʻquydioqan ikki qong ətrət adəmnı uyuxturdum, bir ətrət sepilning ong tərpidə «Tezək kowuqi»oqqa qarap mangdi, **32** ularning arkisidin Hoxaya bilən Yəhudaning əmirilirining yerimi mangdi; **33** yənə Azariya, Əzra, Məxullam, **34** Yəhuda, Binyamin, Xemaya, Yərəmiyamu mangdi; **35** xuningdək kahinlarning oʻqulliridin bəziliri qolliriqqa kanay aloqan haldə mangdi: — Ulardin Yonatanning oʻqli Zəkəriya bar idi (Yonatan Xemayaning oʻqli, Xemaya Mattaniyaning oʻqli, Mattaniya Mikayaning oʻqli, Mikaya Zakkurning oʻqli, Zakkur Asafning oʻqli idi). **36** Uning qerindaxliridin Xemaya, Azarəl, Milalay, Jilalay, Maayi, Nətanəl, Yəhuda, Hənaniyalar bar idi; ular qolliriqqa Hudaning adimi Dawutning sazlirini elixqanidi; təwratxunas Əzra ularning bexidə mangoqanidi. **37** Ular «Bulək kowuqi»oqqa kelip «Dawutning xəhiri»ning pələmpiyigə qiqip, «Dawutning ordisi»din oʻtup, künqikix tərəptiki «Su kowuqi»oqqa kəldi. **38** Təxəkkür-həmdusana oʻquydioqan ikkinqi ətrət sol tərəp bilən mangdi, mən wə jamaətning yerimi ularning arkidin mengip, sepil üstidə «Humdanlar munari»din oʻtup, udul «Kəng sepil»oqiqə mengip, **39** «Əfraim kowuqi», «Kona kowuq», «Belik

qowuqi» üstidin otüp, «Hananiyäl munari» wä «Yüzning munari»din otüp, udul «Qoy qowuqi»oqa kelip, andin «Karawullar qowuqi»da tohtiduk. **40** Andin tæxækkür-hæmdusana oquydioqan ikki ætræt adæm Hudaning öyidæ öz orunlirida turdi; mæn bilæn æmældarlarning yerimimu xu yærdæ turduk; **41** kahinlardin Eliakim, Maaseyah, Minyamin, Migaya, Əlyoyinay, Zækəriya bilæn Hananiyalar karnaylirini elip turuxti; **42** yænæ Maaseyah, Xemaya, Əliazar, Uzzi, Yəhoəhanan, Malkiya, Elam bilæn Ezærmu turuxti; oşæzælkæxlær Yizraqiyaning yetækqilikidæ jarangliq oşæzæl okuxti. **43** Xu küni jamaæt nahayiti qong kælæmlik qurbanliqlarni sundi hæm bæk huxal bolup ketixti, qünki Huda ularni zor xadliq bilæn xadlanduroqanidi; ayallar bilæn balilarmu xundak xadlandi; Yerusalemdiki bu huxalliq sadaliri yirak-yiraklaroqa anglandi. **44** U qaoşda bir qisim kixilær ketürmæ qurbanliqlar, dæslæpki pixqan hosullar wæ oxrilærni saqlaydioqan hæzinæ-ambarlaroqa mæs'ul boluxqa tæyinlændi; hærkaysi xæhærlærdiki etizliqlardin, Tæwrat qanunida kahinlaroqa wæ Lawiylaroqa berixkæ bælgiængæn ülüxlær xu yærdæ saqlinatti. Qünki Yəhuda hælki öz hizmitidæ turuwatqan kahinlar bilæn Lawiylardin huxal idi. **45** [Kahinlar bilæn Lawiylar], oşæzælkæxlær bilæn dærwaziwænlærmu, öz Hudasing tapilioqan wæzipisini wæ xuningdæk paklax wæzipisining hæmmisini Dawutning wæ uning ooqli Sulaymanning æmri boyiqæ otæytti. **46** Qünki qædimdæ, Dawutning wæ Asafning künliridæ, oşæzælkæxlærgæ yetækqilik qilixqa hæm Hudaşoqa tæxækkür-hæmdusana küylirini okuxqa yetækqilær boløqanidi. **47**

Zərubbabəlning künliridə və Nəhəmiyaning künliridə oqəzəlkəxlərnin və dərwaziwənlərnin ülüxlirini, hər künlük təminatini pütkül İsrail həlki berətti; ular yənə Lawiyalar üçün muqəddəs hesablanəjan nərsilərnin üləxtürüp berətti; Lawiyalar muqəddəs hesablanəjan nərsilərdin Hərunning əwladlirioqə berip turatti.

13 Xu kündə Musaning kitabi jamaət aldida oqup berildi, kitabta: Ammoniylar bilən Moabiyalar mənggü Hudaning jamaitigə kirmisun, **2** Qünki ular İsrailarnin ozuqluq və su əkilip qarxi almay, əksiqə ularni qarəaxkə Balaamni yalliwaləjan; həlbuki, Huda'yimiz u qarəaxlarnin bəht-bərikətkə aylanduriwətkən, dəp yeziləjan səzlər qıqti. **3** Xundəq boldiki, jamaət bu qanun səzlrini anglap barlik xaləqut kixilərnin iləqap qıqiriwətti. **4** Bu ixtin awwal, Huda'yimizning əyining həzinişini baxquruxkə məs'ul kaşin Əliyaxib Tobiyaning tuşqini bolup, **5** uningəqə kəngri bir əyni təyyarlap bərgənidi. Xu əyde ilgiri axlik hədiyələr, məstiki, kaqə-kuqə, xuningdək Lawiyalar, oqəzəlkəxlər və dərwaziwənlərgə berixkə buyruləjan axlik əxrilər, yengi xarab və yengi zəytun meyi, xundəqlə kaşinlarəqə ataləjan «kətürmə qurbanlik»lar saqlinatti. **6** Bu waqitlarda mən Yerusalemda əməş idim; qünki Babil padixaşi Artaxxaxtaning ottuz ikkinqi yili mən padixaşning yenioqə qaytip kətkənidi; bir məzgildin keyin mən yənə padixaştin ruhsət elip **7** Yerusalemoqə qaytip barsam, Əliyaxibning Hudaning əyidiki həyilarda Tobiyəqə əy həzirlap bərgənlikidəq rəzil ixni uqtum. **8** Bu ix meni qattik azablidi, mən Tobiyaning əyidiki barlik əy jaşazlrini qoymay taləqə taxlatquziwəttim.

9 Mən yənə əmr kılıp, u öylərni paklatkuzup, andin Hudaning öyidiki қақа-қуқа, axlık hədiyələr bilən məstikni u yərgə əkirgüzüp koydum. **10** Mən yənə həklərnin Lawiylarning elixka tegixlik ülüxlirini bərmigənlirini, hətta wəzipigə koyulğan Lawiylar bilən oçəzəlkəxlərnin hər birininin öz yər-etizlikioğa keqip kətkənlirini baykidim; **11** xunga mən əməldarlar bilən sokuxup, ularni əyibləp: — Nemixka Hudaning öyi xundak taxliwetildi?! — dəp, [Lawiylarni] yioqip ularni ilgiriki ornioğa yengiwaxtin turoquzdum. **12** Andin barlık Yəhudiyə həlki axlık əxrisini, yengi xarab wə yengi zəytun meyini həzinə-ambarlirioğa elip kelip tapxurdi. **13** Mən həzinə-ambarlaroğa məs’ul boluxka həziniqi-ambarqilarni təyinlidim; ular kaqin Xələmiya, təwratxunas Zadok bilən Lawiylardin bolğan Pidaya idi; ularning qol astida Mattaniyaning nəwrisi, Zakkurning oqqli Hənan bar idi; qünki bularning həmmisi sadıq, ixənqlik dəp həsablinatti; ularning wəzipisi qerindaxlirioğa tegixlik ülüxlərnini üləxtürüp berix idi. **14** — «Aq Hudayim, muxu ix yüzisidin meni yad əyliyəysən, Hudayimning öyi wə unioğa ait hizmətlər üqün kərsətkən məhrimni əqürüwətmigəysən!» **15** Xu künlərdimu mən Yəhudiyədə bəzilərnin xabat künliridə xarab kəlqəklirini qəyləwatqinini, ənqilərnini baqlap, bularni wə xuningdək xarab, üzüm, ənjür wə hərhil yüklərnini exəklərgə artip, toxup yürgənlirini kərdüm; ular bularni Yerusalemoğa xabat künidə elip kirdi; ularning muxu ax-tülüklərnini setip yürgən küni mən ularni guwahlık berip aqahlandurup koydum. **16** Yənə Yəhudiyədə turuwatqan

bəzi Turluqlar belik wə hərhil mal-tawarlarni toxup kelip xabat küni Yəhüdiyəliklərgə satidikən, yənə kelip bularni Yerusalemda satidikən! **17** Xu səwəbtin mən Yəhüdiyə əmirliri bilən soxuxup, ularni əyibləp: — Silərnin xabat künini buloqap, rəzil ix kılqininglar nemisi? **18** Ilgiri ata-bowanglar ohxax ixni kılqan əməsmu, xuning bilən Hundayimiz bizning beximizoqə wə bu xəhərgə hazırkı bu balayi'apətni yaqduroqan əməsmu? Əmdi silər xabat künini buloqap, Israilning bexioqə Hudaning oqəzipini tehimu yaqduridioqan boldunglar, dedim. **19** Xunga, xundaq boldiki, xabat künidin ilgiri, gugum sayisi Yerusalem qowuqlirioqə qüxkən waqtida, mən xəhər qowuqlirini etixni buyrudum wə xuningdək xabat küni etüp kətküqə qowuqlarni aqmaslik toqrisida buyruk qüxürdum. Mən yənə heqkandaq yükning toxulup qowuqlardin kirgüzülməsliki üqün hizmətkarlırimning bəzilirini xəhər qowuqlirioqə kəzətqi kılıp turuquzup qoydum. **20** Xundaq bolsimu sodigərlər wə hərhil mal-tawar satidioqanlar bir-ikki kətim Yerusalemining sirtida tünidi. **21** Mən ularni agahlandurup: — Silər nemixka sepilning aldida tünəysilər? Yənə xundaq kılıdioqan bolsanglar, mən üstünglaroqə qol salimən, dewidim, ular xuningdin baxlap xabat künidə kəlmidi. **22** Andin xabat künining muqəddəslikini saqlax üqün, mən Lawiylarə: — Əzünglarni paklanglar; andin kelip sepil dərwasilirini bekinglar, dedim. — «I Hundayim, muxu ix yüzisidinmu meni yad əyliyəsən, Əzüngning zor əzgərməs muhəbbiting bilən meni ayioqaysən!» **23** Xu künlərdə mən yənə Axdod, Ammon wə Moab

kizlirini hotunlukka aloqan bazi Yehudalarni baykidim. **24** Ularning perzantlirining yerimi Axdodqa sozlaydikən (wə yaki yukiriki əllərnin birininin tilida sozləydiyən) wə Yəhudiy tilida xəzliyəlməydiyən. **25** Mən ularni [soquxup] əyibliyim, ularni qarəydim, bir nəqqisini urup qaq-saqallirini yuldum, Hudaning nami bilən kəsəm iqküzüp: — Silərnin kizliringlarni ularning oşullirioşa bərməysilər, oşulliringlarəyimu, əzünglarəyimu ularin kiz alməysilər! **26** Israil padixahı Sulayman muxundak ixlarda gunah sadir kıləqan əməsmu? Nuroşun əllər arisida unioşa ohxax heqkandak padixah yok idi; u əz Hudasi təripidin səyülgən, Huda uni pütkül Israil üstigə padixah kılıp tikligən bolsimu, lekin hətta unimu yat əllik ayallar azdurup gunahka patkuzəqan. **27** Əmdi silərnin gepinglarəşa kirip bundak qong rəzillik kılıp, yat əllik kizlarni elip Hudaşimioşa wapasizlik kılımizmu? — dedim. **28** Bax kahin Əliyaxibninin nəwrisi, Yoyadaning oşulliridin biri Həronluk Sanballatning küy'əşli idi; mən uni yenimdin koşliwəttim. **29** — «I Hudaşim, Sən ularni yadingda tutkəşən, qünki ular kahinlikka daş təgkügüqilər, kahinlik həm Lawiylarəşa təwə əhdinimu buləşioşuqıldur!». **30** Xuning bilən mən ularni yat əlliklərnin buləşaxliridin neri kılıp paklandurdum wə kahinlar bilən Lawiylarınin wəşipilirinimu [yengiwaxtin] bəlgiləp, hərkimni əzining ixioşa igə kıldim. **31** Mən yənə əz waktida otun-yəşaq elip kelinixi wə dəsəşki həşulni yətküzüp turuxkimu adəm orunlaxturdum. «Aş Hudaşim, meni yadingda tutup, manga xapaət kəşətkəşən!».

Əstər

1 Aħaxwerox (Hindistandin Həbəxistanəyiqə bir yüz yigirmə yəttə əlkigə həkümranlik qılğan Aħaxwerox)ning təhttiki künliridə xundak bir wəqə boldi: — **2** Xu künlərdə, u padixah Aħaxwerox Xuxan kəl'əsidiki xahənə təhtidə olturoşinida, **3** u səltənət sürüp üqinqi yili barlik əmirliri wə bəg-hakimliriqə ziyapət bərdi; Pars wə Medianing qoxuni, xuningdək hərqaysi əlkişəning esilzadiliri wə bəglirining həmmisi uning huzuriqə hazır boldi. **4** U səltənətinin bayliqəning xanu-xəwkiti wə həywitining katta julasini kəp künlər, yəni bir yüz səksən kün kərgəzmə kildi. **5** Bu künlər ətüp kətkəndin keyin padixah yənə Xuxan kəl'əsidiki barlik həlkkə qong-kiqik deməy, ordininin qarbəşidiki həylidə yəttə kün ziyapət bərdi. **6** U yər aq wə kək kəndir yiptin tokuloğan pərdilər bilən bezəlgən bolup, bu pərdilər mərmər tax tüwrüklərgə bekitilgən kümüx həlqiləroqə aq rənglik kəndir yip wə səsün yungluq xoynilar bilən esiloğanidi; aq qaxtax wə aq mərmər taxlar, sədəp wə qara mərmər taxlar yatquzuloğan məydan üstigə altun-kümüxtin yasaloğan diwanlar qoyuloğanidi. **7** İqimliklər altun jamlarda tutup iqilətti; jamlar bir-birigə ohximaytti; xahənə məy-xarablar padixahning səltənətiqə yarixə mol idi. **8** Xarab iqix kaidisi boyiqə, zorlaxqə ruhsət qilinmaytti; qünki padixah ordidiki barlik oşjidarlarqə, hərkimning iqixi əz həhixi boyiqə bolsun, dəp bekitip bərgənidi. **9** Hanix Waxtimu padixah Aħaxweroxning ordisida ayallar üqün ziyapət bərdi. **10** Yəttinqi küni Aħaxwerox padixah xarabtin kəyppi qaoş boləşinida, aldidə hizmitidə turəşan

Məhüman, Bizta, Hərbona, Bigta, Abagta, Zetar, Karkas degən yəttə hərəm'aşisini **11** hanix Waxtining pukralar wə əmirlərlənin aldidə güzəllikini kərsətsun dəp, uni hanixlik tajini kiyip kelixkə qarqiroşili əwətti; qünki u tolimu qiraylik idi. **12** Lekin hərəm'aşiliri hanix Waxtioğa padixahning əmrini yətküzgəndə, u kelixni rət kildi; xuning bilən padixah intayin oşəzəplinip, uning kəhri ərlidi. **13** Xu waqitlarda padixahning ixliri toşuruluk qanun-əhqamlarni pixxik bilgənlərdin məslihət sorax aditi bar idi; xunga padixah wəziyətni pixxik qüxinidioğan danixmənlərdin soridi **14** (u qaoşda danixmənlərdin uning yenida Karxina, Xetar, Admata, Tarxix, Mərəs, Marsena, Məmunan qatarlik yəttə Pars bilən Medianing əmiriliri bar idi; ular daim padixah bilən kərixüp turatti, padixahlikta ular aldinki qatarla turatti). **15** Padixah ulardin: — Hanix Waxti mənki padixah Aşaxweroxning hərəm'aşilar arkilik yətküzgən əmrin boyiqə ix kilmioşini üqün uni qanun boyiqə kandaq bir tərəp qilix kerək? — dəp soridi. **16** Məmunan padixah wə əmirlərlənin aldidə jawap berip: — Hanix Waxti aliylirining zitişə tegipla qalmay, bəlki padixahimiz Aşaxweroxning hərqaysi əlkilliridiki barlik əmirlər wə barlik pukralarınmu zitişə təşdi. **17** Qünki hanixning xu qilşini barlik ayallarning kulikioşə yətsə, ular «Padixah Aşaxwerox: «Hanix Waxtini yenimoşə elip kelinglar» dəp əmr kilsa, u kəlməptu!» dəp öz ərlirini mənsitməyşioğan qilip qoyidu. **18** Pars wə Mediadiki məlikə-hanilər hanixning bu ixini anşlap, bügünla padixahning barlik bəş-əmirilirişə xuningoşə ohxax dəyşioğan bolidu, xuning bilən mənsitməşlik wə hapilik

üzülməydu. **19** Padixahıməja muwapıq kərünsə, aliyliridin mundak bir yarlıq qüxürülsun, xuningdək u Parslar wə Medialarning mənggü əzgərtilməydiəjan kanun-bəlgilimiliri iqiğə pütülgəyki, Waxti ikkinqi padixah Ahaxweroxning huzuriəja kəlmigəy; uning hanixlik mərtiwisi uningdin yahxi birsigə berilgəy. **20** Aliylirining jakarlıəjan yarlıki pütün səltənitigə yetip anglanəjan həman (uning səltənitining zemini bipayan bolsimu), ayallarning hərbiəri öz erigə, məyli qong bolsun kiqik bolsun ularəja hərət kılıdiəjan bolidu, — dedi. **21** Məmurkanning bu gepi padixah bilən əmirilirini hux kildi; padixah uning gepi boyiqə ix kərđi. **22** U padixahning barlık əlkillirigə, hərbiəri əlgigə öz yeziki bilən, hərkaysi əl-millətkə öz tili bilən hətlərni əwətip: «Hərbiəri ər kixi öz ailisi iqidə hojayin bolsun, xundakla öz ana tili bilən səzlisun» degən əmrni qüxürđi.

2 Bu ixlar ətəp, padixah Ahaxweroxning əzəzi pi besiləjanđa, u Waxtini seəjinip, uning kiləjinini həm uning üstidin qikiriləjan yarlıki həkkidə əsləp oylinip kaldi. **2** Xu səwəbtin padixahning hizmitidə turojan əojidarlar uningəja: — Aliyliri üqün səhibjamal yax kizlarni izdəp tepip kəltürgəyla; **3** aliyliri padixahlikidiki hərkaysi əlkillərdə barlık güzəl kizlarni yiojip, Xuxan kəl'əsidi ki hərəmsarayəja kəltürükə əmədarlarni təyingəyla; kizlar ordidiki kiz-ayallarəja məs'ul boləjan hərəm'aəjisi Həgayning kiləja tapxuruləjay; ularəja kerəklik upa-əngliklər təminləngəy. **4** Aliylirini səyündürgən kiz Waxtining ornini besip hanix bolsun, dedi. Bu gəp padixahni hux kildi wə u xundak kildi. **5** Xuxan

qəl'əsida Binyamin kəbilisidin, Kixning əwrisi, Ximəyning nəwrisi, Yairning oqli Mordikay isimlik bir Yəhudi bar idi **6** (Kix bolsa Babil padixahı Neboqadnəsar Yəhuda padixahı Yəkoniyah bilən bir top kixilərnı tutkun qilip Yerusalemdin əkətkəndə, ular bilən billə əsir qilinip ketilgənidi). **7** Mordikay əzining taqisining kizi Hədasahni (yəni Əstər) beqip qong qiloqanidi, qünki uning ata-anisi yok idi. Bu kiz güzəl, təkı-turkı kelixkən idi; ata-anisi əlöp kətkən boləqəqə Mordikay uni əz kizi qatarida beqip qong qiloqanidi. **8** Padixahning əmri wə yarlıqı jakarlanəqəndin keyin nuroqun qizlar Xuxan qəl'əsigə kəltürölüp Həgayning qolioqə tapxuruldi; xundak boldiki, Əstərmu ordioqə kəltürölüp ordidiki kiz-ayallarəqə məs'ul boləqan Həgayning qolioqə tapxuruldi. **9** Əstər Həgayə yaxqan bolup, u uningəqə iltipət kərsətti; u tezla uningəqə upa-ənglik wə tegixlik yeməklıklərnı təminlidi həm ordidin uningəqə tallanəqan yəttə kenizəkni bərdi; andin uni kenizəkliri bilən hərəmsarayning əng esil jayidin orun bərdi. **10** Əstər əzining milliti wə tegitəktini heqkimgə eytmidi, qünki Mordikay uningəqə buni axkarilimaslikni tapilioqanidi. **11** Mordikay Əstərnıng hal-əqwalidin həwər tepix wə uningəqə qandak muamilə qilinidioqanlikini bilix üqün, hərəküni hərəmsarayning həylisi aldida aylinip yürətti. **12** Qizlarəqə ait rəsmiyət boyiqə, hər bir kizning ordioqə kirip padixah Aqaxwerox bilən billə bolux nəwitidin awwal, on ikki ay bədinini tazilixi kerək idi, qünki qizlarning «tazilix künliri» mundak yol bilən ada qilinatti: — altə ay murməkki meyi bilən, altə ay ətir-ənglik wə xundakla qizlarning

bədinini pakizlaydigan baxka buyumlar bilən pərdaz kəlinixi kerək idi. **13** Kiz padixahning huzuriya kiridigan qaşda mundaq kaidə bar idi: — Ordioya kirgəndə uning nemə təlipi bolsa, xular hərəmsaraydin uningoya berilətti. **14** Kiz ahximi kirip ketip, ətisi ətigəndə qaytip qikkanda hərəmsarayning «ikkinqi bəlum»igə qayturulup, toqal-kenizəklərgə məs’ul boləjan padixahning hərəm’əşisi Xaaxoşazning kəlioşə tapxurulatti; padixah u kizəşə amrak bolup kəlip, ismini atəp qəkirmişuqə, u ikkinqi ordioya kirip padixah bilən billə bolmaytti. **15** Mordikayning taşisi Abihailning kizi Əstər, yəni Mordikay öz kizi kəlip bekiwaləjan kizning padixah bilən billə boluxka kirix nəwiti kəlgəndə, u kizləşə məs’ul boləjan padixahning hərəm’əşisi Həgay əzigə təyyarlap bərgən nərsilərdin baxka həqnərsini tələp kilmidi. Əstərni kərgənlərninğ həmmisi uni yaqturup qalatti. **16** Padixah Ahaxwerox səltənət sürüp yəttinqi yilininğ oninqi eyioşə, yəni Təbət eyioşə kəlgəndə, Əstər uning bilən billə boluxka xahənə ordioya baxlap kirildi. **17** Padixah Əstərni baxka barliq kizlərdin yahxi kərip qələşəqka, xundaqla Əstər uning iltipati həm amraklikişə erixkən boləşəqka, padixah hanix tajini uning beşioşə kiydürüp, uni Waxtining ornişə hanix kəlip tiklidi. **18** Andin padixah əzining barliq əmirliiri wə bəg-həkimliirişə Əstərninğ izzət-hərmiti üqün katta ziyapət bərdi; u yənə hərəkəşəi əlkişərgə baj-alwandin azad məzgil bolsun dəp elan qikardi həmdə xahənə bayliqliridin sehiylik bilən in’amlarni bərdi. **19** İkkinqi kətim kizlar xundaq yioşiləjan waqıtta Mordikayning orda dərwasisida olturidigan orni bar boləjanidi **20** (Əstər Mordikayning

tapilishini boyiqə, özining milliti wə tegi-təktini yənila baxqilaroşa eytmioşanidi; qünki Əstər Mordikayning gepini ilgiri bakqan waqtida anglioşandək anglaytti).

21 U künlərdə, Mordikay orda dərwasidiki ornida olturoşan waqtida, padixahning Bigtan wə Tərəx degən ikki dərwasiwən hərəm'aşisi padixah Aħaxweroşka oşəzəplinip, unioşa kol selixni kəstləwatqanidi. **22** Bu suyikəstni Mordikay sezip kəlip, uni hanix Əstərgə eytti; Əstər bu ixni Mordikayning namida padixahka səzləp bərdi. **23** Bu ix sürüxtə qiliniwidi, rast bolup qikti wə u ikkisi daroşa esildi. Bu wəkə padixahning kəz aldida tarix-təzkirə kitabida pütüldi.

3 Bu ixlərdin keyin padixah Aħaxweroş Agagiylərdin boləşan Həmmidataning oşli Həmanning mənsipini əstürdi; padixah uning ornini əstürüp, əzi bilən billə ixləydişan barlik əmirlərninğkidin yukiri qildi. **2** Padixah uning həkqədə əmr kילוəqqa, orda dərwasidida turoşan padixahning barlik əməldərliri Həmanning aldida təzim kəlip bax uratti; ləkin Mordikay bolsa Həmanoşa nə təzim kilmidi, nə bax urmidi. **3** Orda dərwasidida turoşan padixahning hizmətkərliri Mordikaydin: — Sili nemixka padixahning əmrigə hiləplik kəlidila? — dəp soraytti. **4** Xundəq boldiki, ular hər küni nəsihət kəlixqan bolsimu, u kuləq salmioşandin keyin, ular: — Kəni, Mordikayning qiloşan bu ixioşa yol qoyulamdu-yok, bir kəşəyliq, dəp buni Həmanoşa eytti; qünki u ularoşa özining Yəhudiy ikənlikini eytkənididi. **5** Həman Mordikayning əzigə bax urup təzim kilmioşanlikini kərup kəttik oşəzəpləndi. **6** Ləkin u «Mordikayning

üstigə qol selixni kiqikkinə bir ix» dəp həsablidi; çünki ular Mordikayning millitini uningə dəp qoyqanidi; xunga Həman Aħaxweroxning pütkül padixahlikidiki Yəhudiylarni, yəni Mordikayning həlkini birakla yokitix yolini izdəp yürdi. **7** Padixah Aħaxweroxning on ikkinji yili birinji ayda, yəni Nisan eyida, birsi Həmanın aldida [qutluk] ay-künni bekitix üqün hər kün, hər ay boyiqə «pur», yəni qək taxliwidi, on ikkinji ayqə, yəni «Adar eyi»qə qikti. **8** Həman padixah Aħaxweroxqa: — Padixahliklirining hərqaysi əlkilliridiki əl-millətlər arisida qeqilip yaxawatqan bir həlk bar; ularning qanun-bəlgilimiliri baxqa həlkələrninğigə ohximaydu, ular aliylirining qanun-bəlgilimilirigimu boysunmaydu; xunga ularning yaxixiqə yol qoyux aliylirioqə həq payda yətküzməydu. **9** Əgər padixahimoqə layik kərünsə, ularni yokitix toqruluk yarlık pütüp qüxürgəyla; mana mən öz yenimdin on ming talant kümüxni aliylirining həzinilirigə selix üqün padixahliqning ixlirini baxquridioqan hadimlarning qolioqə tapxurimən, dedi. **10** Xuning bilən padixah özining barmiqidin üzükni siyrip qikirip, Yəhudiylarning rəqibi, Agagiy Həmmidataning oqlı Həmanoqə berip: **11** — Xu kümüxlərni özünggə in'am kildim, u həlkənimu sanga tapxurdum, ularni qandak qilixni halisang, xundak qil! — dedi. **12** Andin birinji aynıng on üqinqi küni padixahning mirziliri qakirilip, yarlık Həmanın barlık tapilioqini boyiqə pütüldi; u hərqaysi əlkillərgə öz yezikida, hərqaysi əl-millətkə öz tilida yazdurulup, hər bir əlkillərninğə waliylirioqə, hər bir əl-millətninğə əmiririgə əwətildi;

yarliq padixah Ahaxweroxning namida pütülgän bolup, uning üzük mehüri bilän peqätlendi. **13** Yarliq mäktupliri qaparmänlärning koli bilän padixahliqning hærkäysi elkilirigä yätküzüldi; uningda bir kün iqidä — On ikkinçi ayning, yäni Adar eyining on üqinçi küni qeri-yax, balilar wä ayallar demäy, barliq Yähudiylarni qoymay kirip, eltürüp, näsli qurutuwetilsun, ularning mal-mülki olja qilinsun, deyilgänidi. **14** Xu yarliq hær bir elkidä jakarlinix üqün, xundaqla xu küni hær bir hælq xundaq kilixkä täyyar bolup turuxi üqün, mäktupning kEQürmä nushiliri hær bir el-millätkä elan qilinmaqçi boldi. **15** Qaparmänlär padixahning ämri boyiqä dærhal yoloqa qikti; yarliq Xuxan qäl'äsining ezidimu elan qilindi. Bu qaoqda padixah Haman bilän xarab iqixkä olturoqanidi. Lekin Xuxan xähiridikilär dækkä-dükkigä qemüp ketixti.

4 Mordikay boluwatqan ixlardin hawær tapqandin keyin eginlirini yirtip, üstigä böz artip, wä usti-bexioqa kül qeqip, xähärning otturisiqqa qikip nahayiti qattik wä älämlik pæryad këtürdi. **2** U orda dærwazisi aldiqqa kelip tohtap qaldi; qünki boz yepinqan hærkandaq adämning orda dærwazisidin kirixigä ruhsät yok idi. **3** Padixahning ämri wä yarliqi yätküzülgän hærkäysi elkilärdä Yähudiylar arisida qattik nalä-pæryad këtürüldi; ular roza tutup, köz yexi kilip, yioqa-zar qildi; nuroqun kixilär boz yepinip küldä eqinqap yetixti. **4** Ästärning hizmitidä bolqan dedäkliri wä hæräm'aoqiliri bu ixni uningqa eytiwidi, hanixning kengli intayin eqir boldi; Mordikayning bozni taxlap, kiyiwelixioqa kiyim-keqäk qikartip bærdi, lekin Mordikay qobul qilmidi. **5** Xuning

bilən Əstər özining hizmitidə boluxқа padixah təyinləp əwətkən hərəm'aşiliridin Hatak isimlik birini qaqirip, uni Mordikayning kexioğa berip, bu ixning zadi қандақ ix ikənlikini, nemə səwəbtin boluwatқанlikini tingtinglap kelixkə əwətti. **6** Xuning bilən Hatak orda dərwasisi aldidiki məydanоға kelip Mordikay bilən kərüxti. **7** Mordikay bexioğa kəlgən həmmə ixni, Həman Yəhudiylarning nəslini қurutuwetix üqün padixahning həzinilirigə tapxuruxқа wədə қилоған күмүхning sanini қaldurmay eytip bərdi. **8** Mordikay yənə Hatakқа Xuxanda jakarlanoğan, Yəhudiylarni yokitix toqrisidiki yarlikning kəqürmisini Əstərnig kərüp bekixioğa yətküzüp berixkə tapxurdi həmdə uningоға Əstərgə əhwalni қүхəndürüp, ordioğa kirip padixah bilən kərүхүp өз həlқи üqün padixahтин өtүнүp iltija қilip bekixқа үndəхni tapilidi. **9** Hatak қaytip kelip Mordikayning гəplirini Əstərgə yətküzdi. **10** Əstər Hatakқа Mordikayоға eytidioğan гəplərnι tapxurup, uni Mordikayning yenioğa yənə əwətti: — **11** «Padixahning barlik hizmətkarlırı wə həkaysi өlkə həlқlırı, məyli ər bolsun ayal bolsun, qaqirtilmay turup iqki həyliоға, padixahning һuzuriоға өз məyliqə kirsə, padixah uningоға iltipat kərsitip altun һasisini təngləp өlümdim kəqürüm қilmisa, undaқта u kixigə nisbətən bexioğa қүxidioğan birla қanun-bəlgilimə bardur: — u өlüm jazasini tartidu. Həzir mening padixah bilən kərүхүхкə qaqirtilmioқinimoğa ottuz күn boldi». **12** Əstərnig səzliri Mordikayоға yətküzүlüwidι, **13** Mordikay munu гəplərnι Əstərgə yətküzүхni һawalə қildi: — «Sən kənglүngdə mən ordida yaxawatimən, xunga barlik baxқа

Yəhudiylardın bihətər bolup qutulimən, dəp hiyal əylimə. **14** Əgər bu qaşda sən jim turuwalsang, Yəhudiylarğa baxka tərəptin mədət wə nijat qıqıxi mumkin; ləkin u qaşda sən əz ata jəməting bilən qoxulup yökıtilisən. Kim bilsun, sening hanixlik mərtiwisigə erixkinig dəl bügünki muxundak pəyt üqün bolğanmu?». **15** Əstər Mordikayğa mundak dəp jawab qayturdi: — **16** «Sən berip, Xuxandiki barlik Yəhudiylarnı yışqın; mening üqün roza tutup, üq keqə-kündüz heq yemənglar, heq iqmənglar; mən həm dedəklirimmu xundak roza tutimiz. Andin keyin mən qanunğa hilaplik qilip padixahning huzurığa kirimən, manga ölüm kəlsə, ələy!». **17** Xuning bilən Mordikay u yərdin ketip, Əstərning tapılışınidək qildi.

5 Üqinqi küni Əstər xahənə kiyimlirini kiyip, ordining iqqiriki həylisığa kirip, padixahning əylirining udulida turdi; padixah bolsa əz xahənə əyidiki təhtidə, əydin dərwasığa qarap olturatti. **2** Padixah hanix Əstərning həylida turoşinini kərđi; hanix uning nəziridə iltipat tapkaq, u qolidiki altun hasisini uningğa tənglidi. Əstər aldışğa kelip xahənə hasining uqığa qolını təgküzdi. **3** Padixah uningdin: — I hanixim Əstər, birər ixing barmidi? Nemə təliping bar? Hətta padixahlikimning yerimini tələp qılsangmu xu sanga berilidu, dedi. **4** — Əgər aliylirığa layik kərünsə, padixahimning Həmanni elip əzlırigə təyyarlığan ziyapitimgə dahil bolup kədəm təxrip qilixlirini ətünimən, — dedi Əstər. **5** Padixah: — Tez berip Həmanni qıqqirip kelinglar, Əstərning deginidək qilinsun, — dedi. Xuning bilən padixah

Hamanni elip Əstər təyyarlıoqan ziyapətkə bardı. **6** Dastihan üstidə xarab iqiliwatqanda padixah Əstərgə: — Nemə təliping bar? U sanga berilidu; nemə iltijaying bar? Həttə padixahlikimning yerimini tələp kılsangmu xundak kılinidu, dedi. **7** Əstər uningəja jawab berip: — Mening təlipim wə iltijayim bolsa, — **8** Mubada mən aliylirining nəziridə iltipatqa erixkən bolsam, xundakla padixahimoqə mening təlimni ijabət kılix həm iltijayimni orundax muwapıq kərünsə, aliylirining Hamanni birgə elip ətə silərgə təyyarlaydioqan ziyapitimgə yənə bir qətim dahil boluxlirini ətünimən; ətə mən qoqum padixahimning əmri boyiqə ix kılimən, — dedi. **9** Xu küni Haman kənglidə yayrap, huxal-huram qaytip qıkti; lekin Mordikayning orda dərwasisida uning aldidə nə ornidin qopmay nə midirlimay olturoqanlikini kərgəndə, kəngli uningəja kattik kəhr-əzəpkə toldi. **10** Lekin Haman əzəzipini besiwelip, əyigə kəldi-də, dost-aqinilirini wə hotuni Zərəxni qakirtip, **11** əzining bayliklirining xan-xəripi, pərzəntlirining kəplüki, xundakla padixahning əzini qandak ətürüp barlik hərmət-izzətkə sazawər kıloqanliki, əzini qandak kılip padixahning həmmə əmirliri wə əməldarlıridin üstün mərtiwigə igə kıloqanliki toqrisida bir-birləp səzləp kətti. **12** Haman yənə: — Silərgə desəm, hanix Əstər meningdin baxqa mehman qillimay, pəkət padixah bilən ikkimiznilə əzi təyyarlıoqan ziyapətkə qillioqanidi, ətimu meni padixah bilən billə əzi [təyyarləydioqan ziyapətkə] qillidi. **13** Xuqinisi, orda dərwasisida olturoqan həliki Mordikay degən Yəhudiyni kərginimdə, bularning həmmisi manga tolimu

mənisiz tuyulidu, dedi. **14** Andin ayali Zərək wə barlıq dost-aşıniliri uningoğa jawab berip: — Əllik gəz egizliktiki dardin birni təyyarlap, ətə ətigəndə padixahtin Mordikayni daroğa esixni tələp kilsila bolmidimu, xuningdin keyin huxal yayrioğan həlda padixaḥ bilən billə ziyapətkə baridila, deyixti. Bu gəp Həmani hux kiliwətti, xuning bilən u dar yasitip qoydi.

6 Xu küni keqisi padixaḥning uyqusi keqip, tarihtəzkirinamini əkəldürdi wə bular uning aldidə oqup berildi. **2** Bir yərdə: «Padixaḥning Bigtana, Tərək dəydioğan orda dərwasisini baqidioğan ikki hərəm'aşisi bar idi, ular padixaḥ Aḥaxweroxka qol selixka kəstligəndə, Mordikay bu ixni pax kilip həwər yətküzgən, dəp pütülgənidi. **3** Padixaḥ: — Bu ix üqün Mordikayoğa kəndək nam-xəhrət wə izzət-ikram nail kilindi? — dəp soridi. — U heq nemigə erixmidi, — dəp jawap berixti padixaḥning yenidiki hizməttə boləjan oqulamli. **4** — Orda həylisida kim bar? — dəp soridi padixaḥ. Bu qaoğda Həman padixahtin Mordikayni əzi təyyarlap qoyəjan daroğa esixni tələp kiləjili kelip, ordining taxkiriği həylisioğa kirgənidi. **5** — Mana, Həman həylida turidu, — deyixti padixaḥning oqulamli uningoğa. — Kirsun, — dedi padixaḥ. **6** Həman kiriwidi, padixaḥ uningdin: — Padixaḥ izzət-hərmitini kiliḥni yahxi kərgən kixigə nemə ixlarni kiliḥni kerək? — dəp soriwidi, Həman kənglidə: «Padixaḥ izzət-hərmitini kiliḥni yahxi kərgən kixi meningdin baxka yənə kim bolatti?» — dəp oylidi-də **7** padixaḥka: — Padixaḥ izzət-hərmitini kiliḥni yahxi kərgən kixigə **8** padixaḥim daim kiyidioğan xəhanə kiyim-keqək wə

daim minidiqan aroqimak, yəni bexioqa xahənə taj-
bəlğə taqaloqan aroqimak elip kelinip, **9** xahənə kiyim
bilən aroqimakni padixahning əng muhtərəm əmiriridin
birigə tutkuzsun, u kiyimni padixahim izzət-hərmitini
qilixni yahxi kərgən kixigə kiygüzüp wə uni aroqimakqa
mindürüp xəhər məydan-koqilirini aylandursun wə
uning aldida: «Qaranglar! Padixah izzət-hərmitini qilixni
yahxi kərgən kixigə muxundak muamilə qilinidu!» dəp
jakarlap mangsun, — dedi. **10** Xuning bilən padixah
Hamanoqa: — Tez berip deginingdək xahənə kiyim bilən
aroqimakni əpkəl, orda dərwasisining aldida olturoqan
awu Yəhədiy Mordikayoqa dəl səzüngdək qiloqin; sening
degənliringning birəsimu kəm bolup qalmisun! — dedi.
11 Xundak qilip Haman xahənə kiyim bilən aroqimakni
əkəlip, aldi bilən Mordikayoqa xahənə kiyimni kiygüzdi,
andin uni aroqimakqa mindürüp, xəhər məydan-koqilirini
aylandurdi wə uning aldida: — «Mana, padixah izzət-
hərmitini qilixni yahxi kərgən kixigə muxundak muamilə
qilinidu!» dəp jakarlap mangdi. **12** Mordikay yənəla orda
dərwasisining aldiqə qaytip bardı; Haman bolsa oqəm-
qayoqoqa petip, bexini qümkiqən haldə aldirap-tenəp
əz əyigə qaytip kətti. **13** Haman hotuni Zərəxkə wə
barliq dost-aqinilirigə bexioqa kəlgənlirining həmmisini
eytip bərdi. Andin uning danixmənliri bilən hotuni
Zərəx buni anqlap uningqə: — Mordikayning aldida
yengilixkə baxlaptıla; u əgər Yəhədiylarning nəslidin
bolsa, uni yengəlməyła, əksiqə səzsiz uning aldida məqlup
bolidila, deyixti. **14** Ular tehi Haman bilən səzlixwatqan

qeʻrida, padixahning hərəm'aoʻiliri kelip Həmani Əstər tayyarliqan ziyarətkə berixka aldiratti.

7 Xuning bilən padixah bilən Həman hanix Əstərnin ziyaritiyə dahil boluxka kəldi. **2** Padixah ikkinqi kətimlik ziyarət üstidə xarab iqiliwatqanda Əstərdin: — I hanix Əstər, nemə təliping bar? U sanga ijabət qilinidu. Nemə iltimasing bar? Hətta padixahlikimning yerimini iltimas qilsangmu xundak qilinidu, — dedi. **3** — Əgər nəzərliridə iltipatka erixkən bolsam, i aliyliri, wə padixahimoğa muwapik kərünsə, mening iltimasim öz jenimni ayioqayla, xuningdək mening təlipim öz həlkimni saqliqayla; **4** qünki biz, yəni mən wə mening həlkim birgə yokitilip, kirilip, nəslimizdin qurutuluxka setiwetilduk, əgər biz kul wə dedəklikkə setiwetilgən bolsak, süküt qiləjan bolattim; lekin padixahimning tartidiojan ziyininimu düxmən tələp berəlməytti, — dəp jawap bərdi Əstər. **5** Padixah Aħaxwerəx hanix Əstərdin: — Bunday qilixka petinojan kixi kim ikən? U kəyərdə?! — dəp soridi. Əstər jawabən: — **6** Bu düxmən wə zəhərhəndə mana muxu rəzil Həman! — dewidi, Həman padixah bilən hanix aldida xu zamatla dəkkə-dükkigə qüxti. **7** Xuning bilən padixah kəhri-əzəpəkə kelip ziyarət-xarab üstidin turdi-də, qaribaşka qikip kətti; Həman bolsa hanix Əstərdin jenini tiləxkə qaldı; qünki u padixahning əzigə jaza bərməy qoymaydiojan niyətkə kəlgənlikini kərüp yətkənidi. **8** Padixah qaribaşdin ziyarət-xarab dastihinioğa qaytip kəlginidə Həmannin özini Əstər yələngən diwanəğa taxliqiniyə turoqinini kərđi-də: — — Qara, uning ordida mening aldimdila hanixka zorluk qiləliwatqinini?! —

dewidi, bu söz padixahning aqzidin qiqixi bilənla adəmlər Hamanning bax-kəzini qümkəp qoydi. **9** Padixahning aldida turuwatqan hərəm'aqjiliridin Hərbona isimlik birsi: — Yənə bir ix bar, mana, Həman aliylirining həyati üqün gəp qiloqan Mordikayni esix üqün, əllik gəz igizlikdə yasatqan dar təyyar turidu, u dar hazır muxu Hamanning həylisida, dewidi, padixah: — Həmanni uningəja esinglar! — dedi. **10** Xuning bilən ular Həmanni u Mordikayəja təyyarlap qoyqan darəja asti; xuning bilən padixahning əzəzi besildi.

8 Padixah Ahaxwerox xu küni Yəhudiylarning duxmini Hamanning əy-zeminini iltipət qilip hanix Əstərgə bərdi; Mordikaymu padixahning huzuriəja kəltürüldi, qünki Əstər əzining Mordikay bilən tuşqan ikənlikini padixahqə dəp bərgənidi. **2** Padixah əzining Həmandin qayturuwaləjan üzükini qiqirip Mordikayəja bərdi, Əstərmu Mordikayni Hamanning əy-jayini baxquruxqə qoydi. **3** Əstər yənə padixahning aldioja kelip ayiojioja yikilip, kəzigə yax aləjan həlda padixahtin Agagiylardin boləjan Həman kəltürüp qiqqan balay'i'apətni həm uning Yəhudiylarni yokitix suyikəstini bikar qilixni yelinip ətündi. **4** Padixah altun həsisini Əstərgə tənqliwidi, Əstər ornidin qopup padixahning aldida turdi. **5** — Əgər aliyliri maqul kərsə, əgər mən padixahning aldida iltipatqə erixkən bolsam, əgər padixahim bu ixni toqra dəp qarisa, xuningdək məndin məmnun bolsa, yarliq quxürüp Agagiylardin Həmmidataning oşli Həman yazəjan məktuplarni, yəni padixahimning hərqaysi əlkisidiki Yəhudiylarni yokitix toqrisidiki

məktuplarni bika r qilidioqan bir yarliq yezilixini tiləymən.

6 Qünki mən öz həlqim gə qüxidioqan bu balayi'apətkə qandakmu qidap qarap turalaymən? Öz tuoqanlirimning yokitilixioqə qandakmu qidap qarap turalaymən? — dedi Əstər padixahqə.

7 Padixah Aħaxwerox hanix Əstər bilən Yəhüdiy Mordikayoqə: — Mana, Həman Yəhüdiyoqə ziyankəxlik qilməqci boləoqəqə, mən uning əy-zeminini Əstərgə bərdim wə uning əzini ular darəoqə asti.

8 Əmdi silər əzünglarning tooqra tapqini boyiqə mening namimda Yəhüdiylar üqün bir yarliq yezip, mening üzük məhürümni besinglar; qünki padixahning namida yeziloqan, padixahning üzük məhürü besiloqan yarliqni həqkim bika r qilalmaydu, dedi.

9 Xu qaoqəda, üqinqi ayda, yəni Siwan eyining yigirmə üqinqi küni, padixahning mirzilirining həmmisi qəkirip kelindi. Ular Mordikayning barliq buyruoqini boyiqə yarliq yazdi; yarliq Yəhüdalarning ixi tooqruləq Hındistandin Həbəxstanəoqəqə bir yüz yigirmə yəttə əlkining waliylirioqə, əlkə baxliqı wə bəglirigə yeziloqan bolup, məktuplar hərəaysi əlkigə öz yezikı bilən, hərəaysi əl-millətlərgə öz tili bilən, xundəqlə Yəhüdiyoqə öz yezikı bilən, öz tilida pütülgənidi.

10 Mordikay yarliqni padixah Aħaxweroxning namida yezip, uningə padixahning üzük məhürüni basti; yarliq məktuplirini padixahliqning atliqliri bilən, yəni tolparlarəoqə, at qeqirlarəoqə wə təgilərgə mingən qəwəndazlar arkilik hərəaysi jaylarəoqə yollidi.

11 Yarliqta: «Padixah hərəaysi xəhərlərdiki Yəhüdiylarning uyuxup, öz həyatini qooqədioqə, xundəqlə əzliqə duxmənlik qilidioqan hər millət wə hər əaysi əlkiyərdiki küqlərnə,

jümlidin ularning bala-qakilirini koymay yokitixioqa, kirixioqa, nəslini kurutuxioqa, xundakla mal-mülkini olja kilixioqa ijazət berildi; **12** bu ix bir künde, yəni on ikkinqi ayning, yəni Adar eyining on üqinqi küni padixah Ahaxweroxning hərəkaysi əlkilliridə ijra kilinsun» dəp pütülgənidi. **13** Yarlık hərəkaysi əlkigə əwətilip, pərman süpitidə elan kilinsun, Yəhudiylarning əxu küni düxmənliridin intikam elixka təyyarlinip qoyuxi üqün yarlıkning kəqürülmisi hərəkaysi əl-millətlərgə ukturulsun, dəp bekitildi. **14** Xuning bilən qəwəndazlar tolparlaroqa wə qeqirlaroqa minip padixahning buyruqi boyiqə jiddiy yoloqa atlandi; yarlık Xuxan kəl'əsidimu jakarlandi. **15** Mordikay kək wə aq rənglik xahənə kiyim kiyip, bexioqa katta altun tajni takap, səsün rəng kəndir yepinqini yepinip, padixahning huzuridin qikti; Xuxan xəhərdiki həlk huxallıqqa qəmüp təntənə kilixti. **16** Yəhudiylar yorukluk, xad-huramlik wə izzət-ikramoqa muyəssər boldi. **17** Hərəkaysi əlkə, hərəkaysi xəhərlərdə, padixahning əmr-yarlıqi yetip baroqanliki yərlərdə, Yəhudiylar xad-huramlikqa qəmüp, ziyapət kilip mubarək bir künni ətküzüxti; nuroqun yərlək ahalilər əzlrini Yəhudi deyixiwaldi; qünki Yəhudiylardin qorkux wəhimisi ularni besiwaloqanidi.

9 On ikkinqi ay, yəni Adar eyining on üqinqi küni, padixahning əmri bilən yarlıqi ijra kilinixka az qaloqan qaoqda, yəni Yəhudiylarning düxmənliri ularning üstidin oqalib kelixkə ümid kilip kütken küni, əksiqə Yəhudiylarning öz düxmənlirining üstidin oqalib kelidioqan küniyə aylinip kətti. **2** Yəhudiylar

padixah Ahaxweroxning h rkaysi əlkilliridiki  zliri turuxluk x h rl rd  ularo a k st kilmakqi bololanlaro a hujum kilix  q n yioilixka baxlidi; heqkim ularning aldida turalmaytti; ulardin bololan qorkunq h rbir  l-mill tni baskanidi. **3** H rkaysi  lkill rdiki bəglər, waliylar,  lk  baxliqliri, xundakla padixahning ixlirini ijra qilouqilarning h mmisi Y hudiylarni kollidi; q nki Mordikaydin bololan qorkunq ularni baskanidi. **4** Q nki Mordikay deg n kixi ordida intayin nopuzluk bolup, nam-xəhriti h mm   lkillerg  tarkalolanidi; uning hokuki baro anseri qongiyip ketiwatatti. **5** Xuning bilən Yəhudiylar  zlrining h mm  düxmənlirini kiliqlap, kirojin kilip yokatti;  zlrig   q bololanlaro a kandak kilixni halisa xundak kildi. **6** Xuxan k l' sidila Yəhudiylar b x yüz ad mni k tl kilip yokatti. **7** Ular y n  Parxandata, Dalfon, Aspata, **8** Porata, Adaliya, Aridata, **9** Parmaxta, Arisay, Ariday w  Wayizatani k tl kildi; **10** bu on ad m Həmmidataning nəwrisi, Yəhudiylarning düxmini bololan Həmanning ooqli idi; lekin ular ularning mal-mülkini olja kilixka qol salmidi. **11** Xu k ni Xuxan k l' sid  k tl kilinoqan ad m sani padixahka məlum qilindi. **12** Padixah hanix  st rg : — Yəhudiylar Xuxan k l' sid  b x yüz ad mni k tl kilip yokitiptu, y n  Həmanning on ooqlini k tl kiptu; ular padixahning baxka əlkilliridə nem  kildikin?  mdi nem  iltimasing bar? U sanga berilidu. Y n  nem  t lipping bar? Umu b ja əylinidu, — dedi. **13** — Aliylirio a muwapik k r ns , Xuxandiki Yəhudiylarning  timu b g nki yarlikta deyilg nd k ix kilixioğa h md  Həmanning on ooqlining [jəsətlirini] daro a esip koyuxka

ijazət bərgəyla, dedi Əstər. **14** Padixah xundak qilixka buyruk qüxürdi; yarlik Xuxan kəl'əsidə qikiriləanda, kixilər Həmanın on oqlini darəa esip qoyuxti. **15** Adar eyining on tətinqi küni Xuxandiki Yəhudiylar yənə yioqilip üq yüz adəmni ɵltürdi; lekin ularning mal-mülkini olja qilixka qol salmidi. **16** Padixahning hərəaysi baxəa ɵlkiliridiki qaloqan Yəhudiylar yioqilip ɵz janlirini saqlaxəa səptə turup ɵzlrigə ɵq boləanlardin jəmiy yətmix bəx ming adəmni ɵltürdi, əmma ularning mal-mülkini olja qilixka qol salmidi. Xuning bilən ular düxmənliridin qutulup aramlıqəa muyəssər boldi. **17** Bu Adar eyining on üqinqi künidiki ix idi; on tətinqi küni ular aram aldi, xu künni ziyapət berip xadlinidioqan kün qilip bekitti. **18** Lekin Xuxandiki Yəhudiylar bolsa on üqinqi, on tətinqi künliri toplixip jəng qildi; on bəxinqi küni ular aram aldi, xu künni ziyapət berip xadlinidioqan kün qilip bekitti. **19** Xu səwəbtin səhradiki Yəhudiylar, yəni yeza-qixləqlarda turuwatqan Yəhudiylar Adar eyining on tətinqi künni ziyapət berip xadlinidioqan mubarək kün bekitip, bir-birigə sowəa-salam berixidioqan boldi. **20** Mordikay bu wəqələrnə hatiriləp həmdə Ahaxweroxning hərəaysi ɵlkilirining yirak-yeqin jaylirida turuwatqan barlıq Yəhudiylarəa məktuplarnə yollidi. **21** Xundak qilip u ularning arisida hərəyli Adar eyining on tət, on bəxinqi künni bayram qilip ɵtküzülsun dəp bekitti; **22** u bu ikki künni Yəhudiylarning düxməndin qutulup aramlıqəa erixkən küni süpitidə, xu ayni ularning qayoq-u-həsriti xadlıqəa, yioqə-zarliri mubarək küngə aylanoqan ay süpitidə əsləp, bu ikki künni ziyapət qilip

xadlinidioqan, kəpçilik bir-birigə salam-sowqə beridioqan, kəmbəoqəllərgə həyr-ehsan qilidioqan kün qilixqə buyrudi.

23 Xu səwəbtin Yəhudiylar dəslep baxliqan xu [heytni] dawamlaxturuxqə wə xuningdək Mordikayning ularoqə yazoqanlirinimu orunlaydioqanoqə wədə berixti. **24** Qünki əslidə barliq Yəhudiylarning küxəndisi boləqan Agagiy Hammidataning ooqli Həman Yəhudiylarni həlak qilixni kəstligən, xundakla ularni nəslidin kurutup yoqatmaqçi bolup «pur», yəni qək taxliqanidi. **25** Lekin bu ix padixahning kuliqioqə yətkəndə, padixah məktuplarni yezip, Həman kəstligən rəzil ix, yəni uning Yəhudiylarni kəst qiloqan ix i uning əz bexioqə yansun, dəp yarliq qüxürdi; həm kixilər uni wə uning ooqullirini daroqə asti.

26 Xunglaxqə, kixilər «pur» (qək) degən isim boyiqə bu ikki künni «Purim bayrimi» dəp atidi; xunga Yəhudiylar əxu həttə pütülgənliri boyiqə, həm kərgən, həm baxtin ətküzgənlirigə asasən, **27** əzliri, əwladliri həmdə əzliri bilən birləxkən barliq kixilərnin pütülgən əhqamni tutup, bəlgiləngən waqıtta əxu ikki künni hər yili mənggü üzöldürməy bayram qilixini qarar qildi, **28** xundakla bu ikki kün hər bir dəwrdə, hər bir jəmət-ailidə, hər kaysi əlkə, hər kaysi xəhərdə hatirilinip təbriklinip tursun wə «Purim bayrimi» bolidioqan muxu künlərnin təbriklinixi Yəhudiy həlqi iqidə mənggü üzülüp qalmisun, hatiriləx paaliyətli ularning uruq-nəsli arisidinmu yoqap kətmisun, dəp qarar qildi. **29** Andin Abihailning qizi, hanix əstər wə Yəhudiy Mordikay Yəhudiylaroqə yazoqan «Purim bayrimi» toqrisidiki xu ikkinçi hətni toluk həkükü bilən təkitləp, yənə bir hətni yollidi. **30** Mordikay hatirjəmlilik

wə həqiqətning sözlirini yatküzidioqan məktuplarni Aħaxweroxning padixahlikidiki bir yüz yigirmə yəttə əlkidiki barliq Yəhudiylarəqə əwətip, **31** Xu «Purim» künliri bəlgiləngən waqitlirida etküzülsun, xuningdək Yəhüdiy Mordikay wə hanix Əstərning tapiloqanliri boyiqə, xundaqla ularning əz-əzigə wə nəsligə bekitkənliri boyiqə əyni waqittiki tutuloqan rozilar wə kətürülgən nida-pəryadlar əsləp hatirilənsun, dəp təkitlidi. **32** Əstərning yarliqi «Purim bayrimi»diki xu ixlarni bekitip bərdi; bu ix tarihnamiqimu pütüldi.

10 Padixah Aħaxwerox kuruqluq wə dengiz aralliridiki aħalilərninğ həmmisigə alwan təligüzətti. **2** Uning nopuz-həywiti wə kudritini ayan qiloqan barliq qiloqan-ətkənliri, xundaqla Mordikayning padixahning əstürüxi bilən erixkən katta xəhriti toqrisidiki təpsilatlar Media wə Pars padixahlrining tarix-təzkiriliridə pütülgən əməsmu? **3** Qünki Yəhüdiy Mordikayning mərtiwisi padixah Aħaxweroxtin keyinla ikkinqi orunda turatti; u daim əz həlq-millitining bəhtini kəzləp, barliq nəslidikilərgə aman-esənlik tilək sözlirini qilatti, Yəhudiylarning arisida zor izzət-hərmət tepip, qerindaxlrining qədirlixigə erixkənidi.

Ayup

1 «Uz» degən yurtta, Ayup isimlik bir adəm yaxıoıanıdı. Bu adəm bolsa kúsursız, durus, Hudadin kórkıdıoıan, yamanlıqtın özini yırak tutıdıoıan adəm idi. **2** Uningdin yəttə oıul wə üq kızı tuıuldı. **3** Uning yəttə ming kóy, üq ming tögə, bəx yüz jüp kala, bəx yüz mada exək katarlık mal-mülki bar idi. Uning malaylırı bək kəp idi; u xərklıqlər iqudə həmmidin uluıı idi. **4** Uning oıullırı nəwət boyıqə bekitkən kúndə öz öyidə baxkılar üqün dastıhan selip ziyapət kılattı. Bu kúnlərdə ular adəm əwətip üq singlisini ular bilən billə tamaklinixka qakiritattı. **5** Ularning xu ziyapət kúnlırı ayaıılıxi bilən Ayup adəm əwətip ularni Huda aldida paklinixka orunlaxturattı. U tang səhərdə ornidin turup ularning sanııa asasən keydürmə kúrbanlıqlarıni kılattı. Qúinki Ayup: «Balilirim gunah kılıp kóyup, kənglidə Hudaııa bıhərmətlik kılıp kóyamdıkin» dəp oylayttı. Ayup hərdaım ənə xundak kılıp turattı. **6** Bir kúni, Hudaning oıullırı Pərwərdıgarning huzurııa hazır boldı. Xəytanmu ularning arııııa kırıwaldı. **7** Pərwərdıgar Xəytandın: — Nədin kəldıng? — dəp sorıdı. Xəytan Pərwərdıgarııa jawabən: — Yər yüzını kezip paylap, uyak-buyaklarıni aylinip qərgıləp kəldım, dedı. **8** Pərwərdıgar unııııa: — Menıng kulum Ayupka dıkkət kılııansən? Yər yüzıdə unıngdək mukəmməl, durus, Hudadin kórkıdıoıan həm yamanlıqtın yırak turıdıoıan adəm yok, — dedı. **9** Xəytan Pərwərdıgarııa jawabən: — Ayup Hudadin bıkardın bıkar kórkmıııandı? **10** Özüıg unıng əzi, aılısidıkilırı həm unıng həmmə nərsısınıng ətrarıııa kaxa kóyoıan əməsmu? Sən unıng kılııııa

bərikət ata kılding, xuning bilən uning təəllukati tərəp-tərəptin güllinip awumakta. **11** Əgər Sən qolungni sozup, uning həmmə nərsilirigə tegip koysang, u Səndin yüz ərüp, Seni tillimisa [Xəytan bolmay ketəy]! — dedi. **12** Pərwərdigar Xəytanoqa: — Mana, uning həmmə nərsisini sening qolungoqa tutkuzdum! Biraq uning əzigə təgküqi bolma! — dedi. Xundak qilip Xəytan Pərwərdigarning huzuridin qikip kətti. **13** Bir küni, Ayupning oqul-qizliri qong akisining əyidə tamak yəp, xarab iqip olturatti. **14** Bir həwərqi Ayupning yenioqa kelip uningoqa: — Kalilar bilən yər həydəwatattuk, exəklər ətrapta otlawatatti; **15** Xebaliklar hujum qilip kala-exəklərnı bulap kətti. Ixləwatқан yaxlarnı kiliqlap ɵltürüwətti. Yaloquz mənla qutulup kəlip, siligə həwər yətküzüxkə nesip boldi, — dedi. **16** Bu adəmnıng gepi tehi tügiməy turupla, yənə birsi yügürüp kelip Ayupka: — Asmandin Hudaning oti qüxüp qoylar wə ixləwatқан yaxlarnı kəydürüwətti; yaloquz mənla qutulup qaldim, siligə həwər yətküzüxkə nesip boldum, — dedi. **17** Bu adəmnıng gepi tehi tügiməy turupla, yənə birsi yügürüp kelip Ayupka: — Kaldiylər üq tərəptin hujum qilip təgilərnı bulap elip kətti, ixləwatқан yaxlarnı kiliqlap ɵltürüwətti; yaloquz mənla qutulup qaldim, siligə həwər yətküzüxkə nesip boldum, — dedi. **18** Bu adəmnıng gepi tehi tügiməy turupla, yənə birsi yügürüp kelip Ayupka: — Oqulliri wə qizliri qong akisining əyidə tamak yəp, xarab iqip olturoqinida, **19** tuyuksiz, qəldin kattıq bir boran qikip əyning tət bulungini kattıq soqup, əy oqulap qüxüp yaxlarnı ɵltürüwətti; yaloquz mənla qutulup qaldim, siligə həwər yətküzüxkə nesip

boldum, — dedi. **20** Ayup bolsa buni anglap ornidin dəs turup, tonini yirtip, qeqini qüxüriwetip, ezini yərgə taxlap Hudaoqa ibadət kildi: — **21** Mən apamning qorsikidin yalingaq qüxkən, u yərgimu yalingaq kaytimən; həmmi Pərwərdigar [manga] bərgən, əmdi Pərwərdigar [məndin] elip kətti; Pərwərdigarning namioqa təxəkkür-mədhiyə qayturulsun! — dedi. **22** Bularning həmmisidə Ayup gunah qilmidi wə yaki Hudani heqkandak nalayiklik bilən əyiblimidi.

2 Yənə bir küni, Hudaning oqulliri Pərwərdigarning huzuriqə hazır boluxka kəldi. Xəytanmu ularning arisioqa kiriwalidi. **2** Pərwərdigar Xəytandin: — Nədin kəlding? — dəp soridi. Xəytan Pərwərdigarqə jawabən: — Yər yüzini kezip paylap, uyak-buyaqlarni aylinip qərgiləp kəldim, — dedi. **3** Pərwərdigar uningqə: — Mening qulum Ayupqa diqqət qilojansən? Yər yüzidə uningdək mukəmməl, durus, Hudadin qorkidioqan həm yamanliqtin yirək turidioqan adəm yok. Məyli sən Meni uni bikardin-bikar yutuwetixkə dəwət qiloqan bolsangmu, u yənla sadəqətlikidə qing turuwatidu, — dedi. **4** Xəytan Pərwərdigarqə jawabən: — Hər adəm öz jenini dəp terisini berixkimu razi bolidu, hətta həmmə nemisinimu berixkə təyyardur; **5** Birək Sən hazır qolungni sozup uning səngək-ətlirigə təgsəng, u Səndin yüz ərüp tillimisa [Xəytan bolmay ketəy]! — dedi. **6** Pərwərdigar Xəytanqə: — Mana, u hazır sening qolungda turuwatidu! Birək uning jeniqə təgmə! — dedi. **7** Xundək qilip Xəytan Pərwərdigarning huzuridin qikip, Ayupning bədinini tapinidin bexioqə intayin azablik hürək-hürək yarilar bilən toxkuziwətti. **8** Ayup bolsa

bədinini tatilax-qiirdax üçün bir sapal parqisini qolıoşa elip, küllükkə kirip olturdi. **9** Ayali uningoa: — Əjəba sən tehiqə öz sadakətlikə qing turuwatamsən? Hudani qarə, əlüpla tügəx! — dedi. **10** Lekin Ayup uningoa: — Sən hamakət ayallardək gəp kıliwatisən. Biz Hudaning yaxılıkını qəbul qıləanikənmiz, əjəba uningdin kəlgən külpətnimu qəbul qiliximiz kerək əməsmu? — dedi. İxlarda Ayup eoşizda həqkəndək gunah ətküzmididi. **11** Ayupning dostliridin üqəylən uningoa qüxkən külpəttin həwərdar boldi. Ular, yəni Temanlik Elifaz, Xuhalik Bildad wə Naamatlik Zofar degən kixilər bolup, öz yurtliridin qikip, Ayupka həsdaxlik bildürüx həm təsəlli berix üçün uning yenioşa berixka billə kelixkənidi. **12** Ular kelip yiraqtinla uningoa qariwidi, uni toniyalmay qaldı-də, awazlirini kətürüp yioşlap taxlıdi. Hərbiri öz tonlirini yirtiwetip, topa-qanglarni asmanoa etip öz baxlirioşa qeqixti. **13** Ular uning bilən billə daq yərdə yəttə keqə-kündüz olturdi, uningoa həqkim gəp qilmidi; qünki ular uning dərd-əlimining intayin azablik ikənlikini kərüp yətkənidi.

3 [Yəttə kündin] keyin, Ayup eoşiz eqip [əhwalioşa qarita] əzining kərüwatqan künigə lənət oşup mundaq dedi: — **3** «Mən tuşuloşan axu kün bolmioşan bolsa boptikən! «Oşul bala apiridə boldi!» deyilgən xu keqə bolmioşan bolsa boptikən! **4** Xu künni zulmət qarlioşan bolsa boptikən! Ərxətə turəşan Təngri kəz aldidin xu künni yəkitiwətkən bolsa boptikən, Quyax nuri uning üstigə qüxürülmisə boptikən! **5** Xu künni qarangoşuluk həm əlümning kələngisi öz qoynioşa alsa boptikən! Bulutlar uni yutup

kətsə boptikən, Xu künni kün qarangoʻulatkuqilar qorkitip
kətküziwətkən bolsa boptikən! **6** Xu kəqni — Zulmət
tutup kətsə boptikən; Xu kün yil iqidiki [baxqa] künlər
bilən billə xatlanmisa boptikən! Xu kün ayniq bir küni
bolup sanalmisa boptikən! **7** Mana, xu keqidə tuoʻut
bolmisa boptikən! U keqidə heqkandəq xad-huramliq
awaz yangrimisa boptikən! **8** Künlərgə lənət kiloʻuqilar
xu küngə lənət qilsa boptikən! Lewiatanni qozoʻaxqa
petinalaydioʻanlar xu küngə lənət qilsa boptikən! **9** Xu kün
tang səhərdiki yultuzlar qarangoʻulaxsa boptikən! U kün
quyax nurini bihudə kütsə boptikən! Xu kün sübhining
qapəklirining eqilixini bihudə kütsə boptikən! **10** Qünki
xu kün meni kətürgən baliyatquning ixiklirini ətmigən,
Mening kəzlimni dərd-ələmni kərəlməs qilmioʻan.
11 Ah, nemixqa anamning qorsikidin qüxüpla əlüp
kətmigəndimən?! Nemixqa qorsəktin qikkəndila nəpəstin
qəlmioʻandimən? **12** Nemixqa meni qobul qilidioʻan
ətklər boləqandu? Nemixqa meni emitidioʻan əmqəklər
boləqandu? **13** Muxular bolmioʻan bolsa, undəqta mən
mənggü tinq yetip qalattim, Mənggülik uyquoʻa kətkən
bolattim, xu qəoʻda aram tapqan bolattim. **14** Xu qəoʻda
əzliri üqünla hilwət jaylaroʻa mazar saloʻan yər yüzidiki
padixəhlar həm məslihətqilər bilən, **15** Yəki altun yioʻqan,
Əyliri kümüxkə toloʻan bəg-xəhzadilər bilən bolattim;
16 Qorsəktin məzgilsiz qüxüp kətkən yoxurun balidək,
Nurni kərməy qəqrap kətkən balidək həyat kəqürmigən
bolattim. **17** Axu yərdə rəzillər awariqiliktin haliy bolidu,
Axu yərdə həliddin kətkənlər aram tapidu; **18** Axu yərdə
əsirlər rahəttə jəm bolidu, Ular əzgüqilərninq awazini

anglimaydu; **19** Ojeriblar mu ham uluqlar mu axu yerdə turidu, Kul bolsa hojayinidin azad bolidu. **20** Japa tartquqioqa nemə dəp nur berilidu? Nemixka dərd-ələmgə qəmgənlərgə həyat berilidu? **21** Ular təxnalik bilən əlümni kütidu, Birak u kəlməydu; Ular əlümni yoxurun gəhərnə kezip izdigəndin mu əwzəl bilidu, **22** Ular gərnə tapkanda zor huxal bolup, Xad-huramlikka qəmidu. **23** Əz yoli enixsiz adəmgə, Yəni Təngrining tosiki selinoqan adəmgə nemixka [nur wə həyat] berilidu? **24** Xunga tamikimning ornioqa nalilirim kelidu; Mening kattik pəryadlirim xarkiratmidək xarkiraydu. **25** Qünki mən dəl kərkəkan wəhəxət əz bəximəqa qüxti; Mən dəl kərkədioqan ix mənqa kəldi. **26** Məndə heq aramlik yəktur! Həm heq hatirjəm əməsmən! Heq tinq-amanlikim yəktur! Birak parakəndiqilik haman üstümgə qüxməktə!».

4 Temanlik Elifaz jawabən mundak dedi: — **2** «Birsi sən bilən səzləxməkqi bolsa, eqir alamsən? Birak kim əozioqa kəlgən gəpni yutuwalaydu? **3** Kara, sən kəp adəmlərgə təlim-tərbiyə bərgən adəmsən, Sən jansiz qollarəqa küq bərgənsən, **4** Səzliring dəldəngxip aran mangidioqanlarni riqbətləndürgən, Tizliri pükülgənlərnə yəligənsən. **5** Birak hazır nəwət sənqa kəldi, Xuninglik bilən həlingdin kəttinq, Balayi'apət sənqa tegixi bilən, Sən əlakzadə bolup kəttinq. **6** İhlasmənlikinq tayanqing bolup kəlmigənmə? Yolliringdiki durusluq ümidinqning əsasi əməsmidi? **7** Esinggə əl, kim bigunah turup wəyran bolup bakқан? Duruslarning həyati nədə üzülüp kəloqan? **8** Mən kərginimdək, gunah bilən yər əqdurup awariqilik terioqanlar, Ohxaxla həsul alidu. **9** Təngrining bir nəpisi

bilənla ular gumran bolidu, Uning oʻzippingining partlixi bilən ular yoʻqilip ketidu. **10** Xirning həkirkəxliri, Həm əxəddiy xirning awazi [bar bolsimu], Xir arslanlirining qixliri sundurulidu; **11** Batur xir bolsa ow tapalmay yoʻqilixka yuzlinidu, Qixi xirning küqükliri qeqilip ketidu. **12** — Mana, manga bir səz oʻjayibanə kəldi, Kūlikimoʻja bir xiwirlioʻan awaz kirdi, **13** Tūn keqidiki oʻjayibanə kərinüxlərdin qikkən oylarda, Adəmlərnı qongkur uyku baskanda, **14** Korkunq wə titrəkmı meni basti, Səngək-səngəklirimni titritiwətti; **15** Kəz aldimdin bir roh, ətüp kətti; Bədinimdiki tüklim hürpiyip kətti. **16** U roh ornida midirlimay turdi, birak turkini kərəlmidim; Kəz aldimda bir gəwdə turuptu; Xiwirlioʻan bir awaz anglandi: — **17** «Insan balisi Təngridin həkkanıy bolalamdu? Adəm əz Yaratkuqisidin pak bolalamdu? **18** Mana, U Əz kullirioʻja ixənmigən, Həttə pərixtilirininı «Nadanlik kılıoʻan!» dəp əyibligən yərdə, **19** Uli topilardın boləoʻan insanlar, Laydın yasaloʻan əylərdə turoquqilar kandaq bolar!? Ular pərwānidinmu asanla yanjilidu! **20** Ular tang bilən kəq arilikida kukum-talkan bolidu; Ular həkkim nəzirigə almiəoʻan halda mənggügə yoʻkilidu. **21** Ularning qedir tanisi yulup taxlanoʻanoʻu? Ular həkq danalikka tehi erixməyla əlöp ketidu!».

5 Kəni, iltija kilip bak, sanga jawab kiləuqi barmikin? Mukəddəslərnıng kaysisidin panah tiləysən? **2** Qünki əhməkning aqqiki əzini ətüridu, Kəhri nadanning jeniəoʻja zamin bolidu. **3** Mən əz kəzüm bilən əhməkning yiltiz tartkanlikini kərgənmən; Lekin xu haman uning makanini «Lənətkə uqraydu!» dəp bildim, **4** Uning

baliliri amanliqtin yiraktur; Ular xəhər dərwazisida sot kılinoqanda basturuldi; Ularoqa heqkim himayiqi bolmaydu. **5** Uning hosulini aqlar yəp tügitudu; Ular hətta tikən arisida qaloqanlirininimu elip tügitudu; Kiltəqquimu uning mal-mülüklerini yutuwelixka təyyar turidu. **6** Qünki awariqilik əzəldin topidin ünüp qıqmaydu, Külpətmu yərdin əsüp qıqkanmu əməs. **7** Birəq uqkun yukirioqa uqidioqandək, İnsan külpət tartixka tuqulqandur. **8** Ornungda mən bolsam, Təngriqlə murajiet kılattim, Mən iximni Hudayimoqlə tapxuriwetəttim. **9** U həsabsiz karamətləni, San-sanəksiz məjiziləni yaritudu. **10** U yərgə yamoqur təkdim kılidu; U dala üstigə su əwətip beridu. **11** U pəs orunda turidioqanlarning mərtiwisini üstün kılidu; Matəm tutqanlar amanliqka kətürülidu. **12** U hiyliyərləning niyətlirini bikar kiliwetidu, Nətijidə ular ixini püttürəlməydu. **13** U məkkərləni öz hiyliyərləlikidin tuzəqka alidu; Əgriləning nəyrəngliri ekitip ketilidu. **14** Kündüzdə ular qərangəqulukka uqraydu; Qüxtə tün keqidək silaxturup mangidu. **15** Birəq u miskinləni məkkərləning kılıqi wə əqzidin qutkuzidu, Uləni küqlükləning qənggilidin kudrətlik qoli bilən qutkuzidu. **16** Xunga, əjizlər üqün ümid tuqulidu, Qəbihlik əqzini yumidu. **17** Qəra, Təngri ibrət bərgən adəm bəhtliktur, Xunga, Həmmigə Qadirning tərbiyisigə səl qərima jumul! **18** Qünki U adəmni yarilanduridu, andin yarini tangidu; U sanjiydu, birəq Uning kolliri yənə sakaytidu. **19** U seni altə kiyinqilikdin qutkuzidu; Həttə yəttə külpəttə heqkəndək yəmanliq sanga təgməydu. **20** Aqarqilikta U sening ülüminggə, Uruxta U sanga uruloqan kiliq zərbisigə

nijatkar bolidu. **21** Sən zəhərlik tillarning zərbisidimu baxpanahlik iqigə yoxurunisən, Wəyranqilik kəlgəndə uningdin heq qorqmaydigan bolisən. **22** Wəyranqilik wə kəhətqilik aldidə külüpla qoyisən; Yər yuzidiki haywanlardinmu heq qorqmaysən. **23** Sən daladiki taxlar bilən əhdidax bolisən; Yawayi haywanlarmu sən bilən inək etidu. **24** Sən qediringning tinq-amanlikta bolidioanlikini bilip yetisən; Mal-mülküngni editlisəng, həmmə neməngning təl ikənlikini baykaysən. **25** Nəsling kəp bolidioanlikini, Pərzəntliringning ot-qəptək kəp ikənlikini bilisən. **26** Sən öz waqtidila yetilip yioqilogan bir baq buoqdaydək, Pəkət waqit-saiting pixip yetilgəndila yərlikənggə kirisən. **27** Biz əzimiz buni təkxürüp kərgənmiz — ular həkikətən xundaqtur. Xunga əzüng anglap bil, bularni əzünggə tətbiqlap oylap baq».

6 Ayup jawabən mundaq dedi: — **2** «Ah, mening dərdlik zarlirim tarazida əlqənsə! Ah, beximəqa qüxkən barlik bala-qaqa bular bilən billə tarazilansa! **3** Xundaq kilinsa u hazır dengizdiki kumdin eoqir bolup qikidu; Xuning üqün səzlirim təlwilərqə boluwatidu. **4** Qünki Həmmigə Qadirning okliri manga sanjilip iqimdə turuwatidu, Ularning zəhəririni rohim iqməktə, Təngrining wəhimiliri manga qarxi səp tüzüp hujum kiliwatidu. **5** Yawa exək ot-qəp tapqanda hangramdu? Kala bolsa yəm-həxək üstidə mərəmdu? **6** Tuz bolmisa təmsiz nərsini yegili bolamdu? Ham tuhumning ekining təmi barmu? **7** Jenim ularəqa təgsimu səskinip ketidu, Ular manga yirginqlik tamak bolup tuyulidu. **8** Ah, mening təxna boləjinim kəlsidi! Təngri intizarimni

ijabət kilsidi! **9** Ah, Təngri meni yanjip taxlisun!
U qolini qoyuwetip jenimni üzüp taxlaxqa muwapik
kərsidi! **10** Xundak bolsa, manga təsəlli bolatti, Həтта
rəhimsiz acriqlarda qiyalsammu, xadlinattim; Qünki
Mukəddəs Boləuqining səzliridin tanmioqan bolattim! **11**
Məndə ölümni kütküdək yənə qanqilik maqdur qaldi?
Mening səwr-takətlik bolup həyatimni uzartiximning
nemə nətijisi bolar? **12** Mening küqüm taxtək qingmu?
Mening ətlirim mistin yasaloqanmidi? **13** Əzümgə yardəm
bərgüdək maqdurum qalmidi əməsmu? Hərқandak əkil-
tədbir məndin qoqliwetilgən əməsmu? **14** Ümidsizlinip
ketiwatqan kixigə dosti məhribanlik kərsətmiki zərürdur;
Bolmisa u Həmmigə qadirdin qorқuxtin waz keqixi
mumkin. **15** Birəq buradərlirim waqitlik «aldamqi erik»
süyidək, Manga heligərlik bilən muamilə qilməqta; Ular
suliri ekip tügigən erikqa ohxaydu. **16** Eriqən muz suliri
erikqa kirgəndə ular qaridap ketidu, Qarlar ularning
iqidə yoқilip ketidu, **17** Ular pəsilning illixi bilən qurup
ketidu; Həwa issip kətkəndə, izidin yoқilip ketidu. **18**
Səpərdaxlar mangoqan yolidin qiqip, erikqa burulidu;
Ular erikni boylap mengip, qəldə ezip əlidu. **19** Temalik
karwanlarmu erik izdəp mangdi; Xəbalik sodigərlərmu
ularoqa ümid bilən qaridi; **20** Birəq ular ixənginidin
ümidsizlinip nomusta qaldi; Ular axu yərgə kelixi bilən
parakəndiqilikkə uqridi. **21** Mana silər ularoqa ohxax
[manga tayini] yoқ bolup qaldinglar; Silər qorқunqluk bir
wəhimini kərüpla qorқup ketiwatisilər. **22** Mən silərgə:
«Manga beringlar», Yaki: «Manga mal-mülükliringlardin
hədiyə qilinglar?» — degənni qaqan dəp baқqan? **23**

Yaki: «Meni ezitkuqining qolidin kutkuzunglar!» Yaki
«Zorawanlarning qolidin gërugə pul bərsənglar!» dəp
bakқанmu? **24** Manga əgitiپ koyunglar, süküü kılimən;
Nədə yoldin qıkkanlıkıimni manga kərsitiپ beringlar. **25**
Tooıra səzlər nemidegən ötkür-hə! Birəq əyiblinglar
zadi nemini ispatliyalaydu?! **26** Ümidsizləngən kixining
gəpliri ötüپ ketidiqan xamaldək tursa, Pəqət səzlənila
əyibliməqimusilər? **27** Silər yetim-yesirlarning üstidə
qək taxlixisilər! Dost-buradiringlar üstidə sodilixisilər! **28**
Əmdi manga yüz turanə qarap bekinglar; Aldinglardila
yalqan səz kılalamdim? **29** Ötünimən, boldi kılinglar,
gunah bolmisun; Rast, qaytidin oylap bekinglar, Qünki
özümning tooırilikim [tarazida] turidu. **30** Tilimda hatalik
barmu? Tilim yamanlikni zadi tetiyalmasmu?

7 Insanqə zeminda jəwrə-jəpa qekidiqan turmux
bekitilgən əməsmu? Uning künliri bir mədikarningkigə
ohxax əməsmu? **2** Kul kəqkurunning sayisigə təxna
bolqandək, Mədikar öz əmgikining həqqini kütkəndək, **3**
Mana bihudə aylar manga bekitilgən, Oıəxlikkə toloqan
keqilər manga nesip kılinqan. **4** Mən yatqinimda: «Qaqan
qoparmən?» dəp oylaymən, Birəq kəq uzundin uzun
bolidu, Tang atkuqə pütün bir keqə mən toloqinip yatimən.
5 Ətlirim kırtlar həm topa-qanglar bilən qaplandi,
Terilirim yerilip, yiringlap kətti. **6** Künlirim bəpkarning
mokisidinmu ittik ötidu, Ular ümidsizlik bilən ayaqlixay
dəp qaldi. **7** [Ah Huda], mening jenim bir nəpəsəla halas.
Közüm yaxilikni qaytidin kərməydiqanliki esingdə
bolsun; **8** Meni Kərgüqining kəzi ikkinqi qetim manga
qarimaydu, Sən nəziringni üstümgə qüxürginingdə,

mən yoqaloqan bolimən. **9** Bulut oqayib bolup, qayta kərünmigəndək, Ohxaxla təhtisaraoqa qüxkən adəm qaytidin qıqmaydu. (Sheol h7585) **10** U yənə öz öyigə qaytmaydu, Öz yurti uni qayta tonumaydu. **11** Xunga mən aqzimni yummay, Rohimning dərd-əlimi bilən səz qılay, Jenimning azabidin zarlaymən. **12** Nemixka Sən üstümdin kəzət kılisən? Mən [hətərlik] bir dengizmu-ya? Yaki dengizdiki bir əjdihəmmən? **13** Mən: «Ah, yatqan ornum manga rahət beridu, Kərpəm nalə-pəryadimoqa dərman bolidu» — desəm, **14** Əmdi Sən qüxlər bilən meni kərkutiwatisən, Oqayibanə alamətlər bilən manga wəhımə salisən. **15** Xuning üqün boquluxumni, elümni, Bu səngəklirimgə qarap olturuxtin artuq bilimən. **16** Mən öz jenimdin toydum; Mening mənggügə yaxioqum yok, Meni məylimgə koyiwətkin, Mening künlirim bihudidur. **17** İnsan balisi nemidi? Sən nemixka uni qong bilisən, Nemə dəp uningoqa kəngül berisən? **18** Hər ətigəndə uni sürüxtürüp kelisən, Hər nəpəs uni sinaysən! **19** Qaqanoqiqə meningdin nəziringni almaysən, Manga qaqanoqiqə aqzimdiki serik suni yutuwaləqudək aram bərməysən? **20** Mən gunah qiloqan bolsammu, i insaniyətni kəzətküqi, Sanga nemə kiliptimən?! Mən Sanga yük bolup qaldimmu? Buning bilən meni Əzünggə zərbə nixani qiloqansənmu? **21** Sən nemixka mening itaətsizlikimni kəqürüm qilip, Gunahimni saqit qilmaysən? Qünki mən pat arida topining iqidə uhlaymən; Sən meni izdəp kelisən, lekin mən məwjut bolmaymən».

8 Andin Xuhalik Bildad jawabən mundak dedi: — **2** «Sən qaqanoqiqə muxularni səzləysən? Aqzingdiki səzlər

küqlük xamaldək qağanıqə qıqıdu? **3** Təngri adalətni burmiloququmu? Həmmigə Qadir adillikni burmilamdu?

4 Sening baliliring Uning aldida gunah kıləjan bolsa, U ularnimu itaətsizlikining jazasıya tapxurojan, halas.

5 Birak əgər özüng hazır qın kənglüngdin Təngrini izdisəngla, Həmmigə Qadiroja iltija kılsəngla, **6** Əgər sən sap dil həm durus boləjan bolsəng, Xübhisizki, U sən üqün oyöjınıdu, Qoqum sening həkkaniylikəngə toləjan turaləungni gülləndürıdu. **7** Sən dəsləptə etibarsız qaraləjan bolsəngmu, Birak sən ahırıda qoqum tehimu güllinisən. **8** Xunga səndin ötünəyki, ötkənki dəwrlərdin sorap bakqın, Ularınəng ata-bowilirining izdinixlirigimu kəngül qoyöjın **9** (Qünki biz bolsak tünügünla tuşuləjanmız; Künlirimiz pəkət bir sayə boləraqqa, həqnemini bilməymız). **10** Sanga kərsətmə berip əgətələyđiojan ular əməsmu? Ular öz kənglidikini sanga səzliməmdu? **11** Latqa bolmisa yekənlər egiz əsələmdu? Qomuxluktiki ot-qəplər susız əsələmdu?

12 Ular yexil peti bolup, tehiqə orulmiojan bolsimu, Hərəkəndək ot-qəptin tez tozup ketıdu. **13** Təngrini untuəjan kixilərnəng həmmisining aqiwətliri mana xundaktur; İplaslarnəng ümidi mana xundək yökka ketər.

14 Qünki uning tayanöjını qürük bir nərsə, halas; Uning ixəngini bolsa əmüqükning torıdur, halas. **15** U öz uwisioja yəlinıdu, birak u məzmut turmaydu; U unı qıng tutuwaləjan bolsimu, birak u bərdaxlık bərləməydu.

16 U kuyax astıda kəkligən bolsimu, Uning pıləkliri öz beöjını kaplıəjan bolsimu, **17** Uning yiltizliri tax dəwisigə qırmixip kətkən bolsimu, U taxlar arisıda orun izdigən

bolsimu, **18** Lekin [Huda] uni ornidin yuliwətsə, Axu yər uningdin tenip: «Mən seni kərmigən!» — dəydu. **19** Mana uning yolining xadliqi! Uningdin keyin ornişqa baxqiliri tupraqtin ünidu. **20** Kara, Huda durus adəmmi taxlimaydu, Yaki yamanlik qiloquqilarning qolini tutup ularni yəliməydu. **21** U yənə sening aqzinqni külkə bilən, Ləwliringni xadliq awazliri bilən tolduridu, **22** Sanga nəprətləngənlərgə xərməndilik qaplinidu, Əskilərninq qediri yəkitilidu».

9 Ayup jawabən mundaq dedi: — **2** Way, seningla toşra, [dunyani] həqiqətən sən degəndək dəp bilimən! Biraq insan balisi qandak qilip Təngri aldida həqqaniy bolalisun? **3** Həttə əgər birsi uning bilən dəwalixixqa petinalisa, Xu [kixi] məsilələrninq mingdin birigimu jawab berəlməydu. **4** Uning kəlbidə qongkur danalix bardur, U zor küq-kudrətkə igidur; Kimmu Uningşqa qarxi qiqip, yürikini tom qilip, Keyin tinq-aman qaloşan? **5** U taoqlarni şəzipidə şulatqanda, Ularşqa heq bildürməyşla ularni yulup taxlaydu. **6** U yər-zeminni təwritip öz ornidin qozşitidu, Xuning bilən uning tüwrükliri titrəp ketidu. **7** U quyaxqa kətürülmə dəp səz qilsila, u qorpmaydu; U [halisa] yultuzlarningmu nurini peqətləp qoyalaydu. **8** Asmanlarni kəng yayoşuqi pəqət udur, U dengiz dolqunliri üstigə dəssəp yüridu. **9** U yəttə qarəşqi yultuz, Orion yultuz türkümi wə kəlb yultuz topini, Jənubiy yultuz türkümlirininimu yaratqan. **10** U hesablişsiz uluş ixlarni, Sanap tügitəlməydişan karamət ixlarni qilidu. **11** Kara, U yenimdin etidu, biraq mən Uni kərməymən; U etüp ketidu, biraq Uni bayqiyalməymən. **12** Mana, U elip

ketidu, kim Uni Öz yolidin yanduralisun? Kim Uningdin: «Nemə kiliwatisən» dəp soraxka petinalisun? **13** Təngri oəzipini kayturuwalmaydu; Rahabning yardəmqiliri Uning ayioqioğa bax egidu. **14** Xundak turukluk, mən kandaqmu uningoga jawab berələyttim. Mən munazirə kilodək kandaq sözləni talliyalayttim? **15** Mubada mən həkkaniy bolsammu, Mən yənila Uningoga jawab berəlməyttim; Mən pəkət sotqimoğa iltijala kilalayttim. **16** Mən Uningoga iltija kilogan wə U manga jawab bərgən bolsimu, Mən tehi Uning sadayimni anglioganlikioğa ixənq kilalmioğan bolattim; **17** U boran-qapqunlar bilən meni ezidu, U yarilirimni səwəbsiz awutmaqta. **18** U manga hətta nəpəs elixkimu ruhsət bərməydu, Əksiqa U manga dərd-ələmni yükliwətti. **19** Küq-kudrət toqrisida gəp kilsak, mana, Uningdin küqlük [yənə baxka kim] bar? Adalətkə kəlsək, kim Uni sotka qakiralisun?! **20** Mən özümni aqlimakqi bolsam, öz aqzim özümni gunahka paturar, Qosursiz bologan bolsam, U yənila meni əgri dəp bekitər. **21** Birak mən əslidə eyibsiz idim. Məyli, özümning kandaq bolidioğanlikim bilən pərwayim pələk! Öz jenimdin toydum! **22** Həmmə ix ohxax ikən; xunga mən dəymənki, U duruslarnimu, yamanlarnimu ohxaxla yokitidu. **23** Tuyuksiz bexioğa kaza kelip əlsə, U bigunahlaroga kilinogan bu sinakka qarap külidu. **24** Yər yuzi yamanlarning qolioğa tapxuruldi; Birak U sotqilarning kəzlidirini bu adalətsizlikni kərməydioğan kilip qoyidu; Muxundak kilouqi U bolmay, yənə kim bolsun? **25** Mening künlirim yəltapaning yügürüxidinmu tez otidu; Ular məndin qeqip ketidu, Ularning heqkandaq yahxiliki yoktur. **26**

Ular qomux kemilərdək qapsan ətüp ketidu; Aloqur bürküt owni tutqili xungoqoqandək tez mangidu. **27** Əgər: «Nalə-pəryadtin tohtap, Qirayimni tutuldurmay hux qiray bolay» desəmmu, **28** Mən yənila azablimning həmmisidin kərkup yürimən; Qünki Seni meni bigunah həsablidaydu dəp bilimən. **29** Mən həman əyiblik adəm bolsam, Mən bihudə japa tartip nemə kılay? **30** Hətta qar süyi bilən yuyunup, Kolumni xunqə pakizliqan bolsammu, **31** Sən yənila meni əwrəzgə qəmüldürisənki, Əz kiyimimmu məndin nəprətlidioqan bolidu! **32** Qünki U mən Uningoqa jawab berəligüdək, manga ohxax adəm əməs. Mening Uning bilən sotta dəwalaxquqilikim yoxtur. **33** Otturimizda hər ikkimizni əz kəli bilən təng tutidioqan kelixtürgüqi bolsidi! **34** U Əzining tayiqini məndin yirək kılsun, Uning wəhimisi meni kərkətmisun; **35** Xundila mən Uningdin kərkəmay səzliyələyttim; Biraq əhwalim undaq əməstur!

10 Mən əz jenimdin nəprətlinimən; Əz dərdimni təküwalay; Kəlbimdiki aq-zarimni səzliwalay. **2** Mən Təngrigə: «Mening gunahimni bekitmə; manga kərsətkinki, Sən zadi nemə üqün mən bilən dəwalixisən? **3** Adəmni əzgining, Əz kəlung bilən yaratqiningni qətkə kəqkining Sanga paydilikmu? Yamanlarning suyikəstige nur qəqkining yahximu? **4** Sening kəzüng insanningkidək ajizmu? Sən adəmlər kərgəndək hirə kərəmsən? **5** Sening künliring əlidiqan insanning künliridək qəklikmu? Sening yilliring insanning yilliridək kışkimu? **6** Sən mening rəzil adəm əməslikimni bilip turup, Sening kəlungdin kutulduroqudək həqkimning yəqlukini bilip

turup, Nemixka mening hatalikimni sorap yürisən?
Nemixka mening gunahimni sürüxtürisən?» — dəymən.

8 — Sən Öz kolliring bilən meni xəkilləndürüp, bir gəwdə
kəlip yaratqansən; Biraq Sən meni yəkatmaqisən! **9** Sən
layni yasioqandək meni yasioqiningni esingdə tutkaysən,
dəp yelinimən; Sən meni yənə tupraqqa qayturamsən?

10 Sən [ustilik bilən] meni süttək quyup qayqap, Meni
irimqiktək uyutqan əməsmu? **11** Sən terə həm ət bilən
meni kiyindürgənsən, Ustihan həm pəy bilən birləxtürüp
meni tokuqansən. **12** Sən manga həyat həm mehİR-xəpkət
təkdİM kİloqansən, Sən səygüng bilən rohimdin həwər
alding. **13** Biraq bu ixlar Sening kəlbİngdə yoxurukluk
idi; Bularning əslidə kəlbİngdə püküklikini bilimən. **14**
Gunah kİloqan bolsam, Sən meni kəzİtip yürgən bolatting;
Sən mening kəbihlikimni jazalimay qəymaytting. **15**
Rəzil hesablanqan bolsam, manga bala kelətti! Həm
yaki həkkanıy hesablanammu, kattik nomuska qəmüp,
azabka qəmgİnimdə, Bəximni yənİla kətürüxkə jür'ət
kİlalmayttim; **16** Hətta [bəximni] kətürüxkə jür'ət
kİlsammu, Sən əxəddiy xİrdək mening pəyimgə qüxətting;
Sən manga karamət küqüngni arka-arkİdin kərsİtəttİng.

17 Sən meni əyİbləydiqan guwahqİliringni kaytidin
aldimoqa kəltürisən; Manga karİtilqan oqəzipingni zor
kİlisən; Küqliring manga qarxi dolqunlap kəlməktə. **18** Sən
əslidə nemixka meni baliyatqudin qİkarəqansən? Kaxki,
mən qaqrəp kətkən bolsam, heq adəm meni kərməs idi! **19**
Mən heqqaqan bolmioqan bolattim! Baliyatqudin biwasitə
gərgə apiriloqan bolattim! **20** Mening azoqinə künlirim
tügəy degən əməsmu? Xunga mən barsa kəlməs yərgə

barojuqə, — Qarangotuluk, əlüm sayə boləjan zeminoja,
— Zulmət bir zeminoja, yəni qarangotulukning əzining
zeminoja, Əlüm sayisining zeminoja, Tərtipsiz, hətta
əz nuri qapqarangotu qilinojan xu zeminoja barojuqə,
Manga azraq jan kirix üqün, İxingni bir dəkikə tohtat,
məndin neri boll!».

11 Andin Naamatlik Zofar jawabən mundak dedi: —
2 «Gəp mundak kəp tursa, uni jawabsiz qaldurojili
bolmas? Səzmən kixi əzini aqlisa bolamdu? **3** Sening
səpsətəling kəpqilikning aqzini tuwaqlisa bolamdu? Sən
mazaq qilip səzligəndin keyin, heqkim bu ixni yüzünggə
salmisunmu? **4** Qünki sən: «Mening əqidilirim saptur, Mən
sən [Hudaning] aldida pakmən» — deding. **5** Ah, Təngri
gəp qilsidi! Aqzini eqip seni əyiblisidi! **6** Xundak qilip U
danalikning sirlirini sanga eqip bərsidi! Qünki danalik ikki
tərəpliktur! Təngrining gunahingning heli bir qismini
kətüriwetip, ulardin etidojanlikini obdan bilip koy! **7** Sən
Təngrini izdigən təkdirdimu Uni tüptin tonuyalamsən?!
Həmmigə Qadirning qəksizlikini qüxinip yetələmsən? **8**
[Bundak danalik] asmandin egizdur, [uningəja erixixkə]
nemə amaling bar? U təhtisaradin qongkurdur, sən
nemini bilələysən? (Sheol h7585) **9** Uning uzunluqi yər-
zemindin uzundur, Kəngliki dengiz-okyanlardin kəngdur.
10 U etüp ketiwetip, adəmni kamisa, uni sorakqa qaqirsa,
kimmu Uni tosalisun? **11** Qünki U sahta adəmlərnə obdan
bilidu, U təkxürməy turupla aldamqilikni allıqəjan kərüp
boləjan. **12** «İnsan tuotulup bir yawa exəkning təhiyigə
aylanotjuqə, Nadan adəm dana bolur!». **13** Birak sən
bolsang, əgər kəlbəngni toqrilatsang, Qolungni Hudaəja

qarap sozsang, **14** Qolungdiki qəbihlikni özüngdin neri
kilsang, Qedirliringda heq yamanlikni turozumisangla,
15 Sən u qaoqda yüzüngni kusursiz kətürüp yürisən,
Təwrənməs, qorkunqsiz bolisən; **16** Japayingni untuysən,
Hətta ekip ötüp kətkən suni oylioqandək ularni əsləysən;
17 Künliring qüxtiki nurdin yoruk bolidu, Seni hazır
qarangöulük baskini bilən, tangdək parlak bolisən. **18**
Ümiding bar boləqqa, sən himayigə igə bolisən, Sən
ətrapingoqa hatirjəm qarap aram elip olturisən. **19** Rast,
sən yatqiningda, heqkimning wəswəsis bolmaydu, Əksiqə
nurojunliqan kixilər sening himmitingni izdəp kelidu. **20**
Biraq rəzillərnin közliri nuridin ketidu, Ularoqa qeqixqa
heq yol qalmaydu, Ularning ümidi nəpisi tohtaxtin ibarət
bolidu, halas».

12 Ayup jawabən mundaq dedi: — **2** Silər bərhəq əl-
əhlisilər! Əlsənglar hekmətmu silər bilən billə ketidu!
3 Meningmu silərdək öz əqlim bar, Əqildə silərdin
qalmaymən; Bunqilik ixlarni kim bilməydu?! **4** Mən öz
dostliriməqa mazaq obyekt boldum; Məndək Təngrigə
iltija qilip, duasi ijabət boləqan kixi, Həqkanıy, durus bir
adəm mazaq qilindi! **5** Raqəttə olturoqan kixilər kənglidə
hərqandək külpətni nəzirigə almaydu; Ular: «Külpətlər
putliri teyilix aldida turoqan kixigila təyyar turidu» dəp
oylaydu. **6** Qaraqqilarning qedirliri awatlixidu; Təngrigə
haqarət kəltüridioqanlar aman turidu; Ular özining ilahini
öz alqinida kətüridu. **7** Əmdi haywanlardinmu sorap
bak, Ular sanga əgitidu, Asmandiki uqar-qanatlarmu
sanga dəydu; **8** Wə yaki yər-zeminəqa gəp kilsangqu, Umu
sanga əgitidu; Dengizdiki beliklər sanga səz qilidu. **9**

Bularning hëmmisini Përwërdigarning kòli kùlòjanlikini kim bilmëydu? **10** Barlik jan igiliri, barlik ët igiliri, Jümlidin barlik insanning nëpisi uning kùlolidur. **11** Eòjzda taamni tetiòqandëk, Kùlakmu sëzining toòrilikini sinap bakidu ëmësmu? **12** Yaxanojanlarda danalik rast tepilamdu? Kùnlirining kòp boluxi bilën yorutulux kelëmdu? **13** Uningdila danalik hëm kùdrët bar; Uningdila yolyoruk hëm yorutux bardur. **14** Mana, U harab kùlsa, hëqkim kaytidin kùrup qùkalmaydu; U kamap kòyojan adëmni hëqkim kòyuwetëlmëydu. **15** Mana, U sularni tohtitiwalsa, sular kùrup ketidu, U ularni kòyup bërsë, ular yër-zeminni besip wëyran kùlidu. **16** Uningda kùq-kùdrët, qin hëkmëtmu bar; Aldiòuqi, aldanojuqimu uningòja tëwëdur. **17** U mëslihëtqilëрни yalingaq kùldurup, yalap elip ketidu, Sorakqilarni rësua kùlidu. **18** U padixahlar [ël-ëhligë] salòjan kixënlëрни yexidu, Andin xu padixahlarni yalingaqlap, qatraqilirini lata bilënla kùldurup [xërmëndë kùlidu]. **19** U kahinlarni yalingayaoq mangdurup elip ketidu; U kùq-hòkùkdarlarni aòduridu. **20** U ixënqlik qaralòjan zatlarning aòzini etidu; Aksakallarning ëklini elip ketidu. **21** U aksëngëklëarning üstigë hëkarët tëkidu, U palwanlarning bëlweòini yexip [ularni kùqsiz kùlidu]. **22** U qarangojuluktiki qongkùr sirlarni axkarilaydu; U ëlümning sayisini yorutidu. **23** U ël-yurtlarni uluòlaxturidu hëm andin ularni gumran kùlidu; ël-yurtlarni kengëytidu, ularni tarkitidu. **24** U zemindiki ël-jamaëtning kattiwaxlirining ëklini elip ketidu; U ularni yolsiz dëxt-bayawanda sërsan kùlip azduridu. **25** Ular nursizlandurulup qarangojulukta yolni

silaxturidu, U ularni məst bolup qaloqan kixidək galdiguldung mangduridu.

13 Mana, mening közüm bularning həmmisini körüp qıqқан; Mening kulikim bularni anglap qüxəngən. **2** Silərnin bilgənliringle mənmu bilimən; Mening silərdin kəlixkuqilikim yok. **3** Birək mening arzuyum Həmmigə qadir bilən səzlixixtur, Mening Huda bilən munazirə qiloqum kelidu. **4** Silər bolsanglar təhmət qarlioquqilar, Həmminglar yaramsiz tewipsilər. **5** Silər pəkətlə süküttə turoqan bolsanglar'idi! Bu silər üçün danalığ bolatti! **6** Mening munazirəmgə kulak selinglar, Ləwlirimdiki muhakimilərnəni anglap bekinglar. **7** Silər Hudaning wakalətqisi süpitidə boluwelip biadil səz qilamsilər? Uning üçün hiylə-mikirlik gəp qilmaqquimusilər? **8** Uningoqa yüz-hatirə qilip [huxamət] qilmaqquimusilər?! Uningoqa wakalitən dəwa sorimaqqimusilər? **9** U iq-baoqringlarni ahturup qiqsa, silər üçün yahxi bolattimu? Insan balisini aldioqandək uni aldimaqqimusilər? **10** Silər yüz-hatirə qilip yoxurunqə huxamət qilsanglar, U qoqum silərnəni əyibləydu. **11** Buningdin kərə Uning həywisining silərnəni kərkətkini, Uning wəhimisining silərgə qüxkini tüzük əməsmu? **12** Pənd-nəsihətinglar pəkət külgə ohxax səzlər, halas; Silər [ixənq baoqlioqan] istihkaminglar pəkət lay istihkamlar, halas. **13** Meni ihtiyarimoqa koyuwetip zuwan sürmənglar, meni gəp qiloqili koyunglar. Beximoqa hərnemə kəlsə kəlsun! **14** Qandaqla bolmisun, jenim bilən təwəkkul qilimən, Mən jenimni alqinimoqa elip koyimən! **15** U jenimni alsimu mən yənəla Uni kütimən,

Uningoʻja tayinimən; Birak, kandaqla bolmisun mən tutqan yollirimni Uning aldida aqlimakqimən; **16** Bunday qilixim manga nijatlik bolidu; Qünki iplas bir adəm uning aldioʻja baralmaydu. **17** Sözlirimni diqqət bilən anglanglar, Bayanlirimoʻja obdan kulak selinglar. **18** Mana, mən öz dəwayimni tartiplik qilib təyyar kildim; Mən özümning həqiqətən aqlinidioʻjanlikimni bilimən. **19** Mən bilən bəs-munazirə qilidioʻjan qeni kim barkin? Həzir süküti qilöjan bolsam, tiniktin tohtioʻjan bolattim! **20** [Ah Huda!] Manga pəqət ikki ixnila qilib bərgin; Xunday bolöandila, mən özümni Səndin qaquрмаymən: **21** — Qolungni məndin yirak qilöjin; — Wəhiməng meni qorkatmisun. **22** Andin meni sot qilixka qaqir, mən sanga jawab berimən; Yaki mən Sanga [dəwayimdin] söz qilsam, Sənmü manga jawab berisən. **23** Mening qəbihliklirim həm gunahlirim zadi qanqilik? Itaətsizlikim həm gunahimni manga kərsitip bər! **24** Nemixka didaringni məndin yoxurisən? Nemixka meni Öz düxmining dəp bilding? **25** Uyak-buyakka uquruwetilidioʻjan anqiki bir yopurmakni wəhimigə salmaqquimusən? Qurup kətkən pahalni qoqlimakquimusən? **26** Qünki Sən mening üstümdin zəhərdək əzrləni yazisən, Sən yaxliqimdiki qəbihliklirimni manga qayturuwatisən. **27** Mən qirip kətkən bir nərsə, Mən pəqət küyə yegən bir kiyimla bolöjinim bilən, Lekin Sən mening putlirimni kixənləysən, Həmmə yollirimni kəzitip yürisən; Tapanlirimoʻja mangmaslik üqün qək sizip qoyöjansən.

14 Anidin tuoquloʻjanlarning künliri azdur, Palakət uningöja yardur. **2** U güldək dunyaoʻja kelip andin

tozuydu, U [kuyax aldidin] sayigə ohxax keçip ketidu.

3 Birak Sən tehi xundak bir ajiz boluquqoğa kəzüngni tikip, Meni Öz aldingoğa sorakğa tartiwatamsən? **4** Kim napak nərsilərdin pak nərsini qikiralaydu? — heqkim! **5** [Insanning] künliri bekitilgəndikin, Uning aylirining sani Sening ilkingdə boluqandikin, Sən uning ətsə bolmaydiqan qəklirini bekitkəndikin, **6** Uning bir'az dəm elixi üqün uningdin kəzüngni elip kaqkın, Xuning bilən mədikardək uningə öz künliridin səyünüx nesip bolsun! **7** Qünki dərəh kesiwetilgəndin keyin, qayta əsüxtin ümid bar; Buninglik bilən uning yumran bihliri tügəp kətməydu; **8** Uning yiltizi yərdə kurup kətkən bolsimu, Uning kətiki topida əlüp kətkən bolsimu, **9** Birak suning puriki bilənla u yənə kəkiridu, Yumran ot-qəptək yeni bihlarni qikiridu. **10** Birak adəm bolsa əlidu, ilajsiz ongda yatidu, bərhək, İnsan nəpəstin qalidu, andin nədə bolidu? **11** Dengizdiki sular paroğa aylinip tügəp kətkəndək, Dəryalar kaşjirap kurup kətkəndək, **12** Ohxaxla adəm yetip qalsila qaytidin turmaydu; Asmanlar yokimioquqə, ular oyoqanmaydu, uyqudin turmaydu. **13** Ah, təhtisaraoğa meni yoxurup koysang idi, Oʻəziping ətüp kətküqə meni məhpiy saklap koysang idi, Meni esinggə alidiqan bir waqit-səətni manga bekitip bərsəng idi! **(Sheol h7585)** **14** Adəm əlsə, qayta yaxamdu? Xundak bolsa manga xundak əzgirix waqti kəlgüqə, Muxu japaoğa toloqan künlirim ətküqə, səwr-takət bilən kütəttim! **15** Xundak bolsa Sən meni qakırsang, jawab berəttim; Sən Öz qolung bilən yaratqiningoğa ümid-arzuyung bolatti. **16** Birak Sən hazır hərbi dəssigən kədəmlirimni sanap,

Gunahimni kəzitiwatisənoju! **17** Itaətsizlikim haltioja selinip peqətləndi, Gunahlırimni dəwə-dəwə kılıp saklap qoydung. **18** Dərwəkə taojmu yimirilip yokaləjandək, Tax əz ornidin təwrinip kətkəndək, **19** Sular tax-xeojillarni upritip yokatqandək, Topanlar zemindiki topini süpürüp kətkəndək, Sən adəmning ümidini yok kılısən. **20** Sən mənggügə uning üstidin ojalib kelisən, Xunga u dunyadin ketidu; uning qirayini tutuldurisən, Uni Əz yeningdin yırağ kılısən. **21** Uning ooqulliri hərmətkə erixidu, birağ u buni bilməydu; Ular pəs kılınsimu, Birağ uning bulardinmu həwiri bolmaydu. **22** U [pəkət] əz tenidiki aqriqidinla azablinidu, U kənglidə əzi üqünla həsrət-nadamət qekidu.

15 Temanlıq Elifaz buningəja jawabən mundak dedi: — **2** Danixmən kixining kuruk xamaldək səpsətə bilən jawab berixi toqrimu? [Danixmən] kərsikini issik məxriq xamili bilən toyəuzsa bolamdu? **3** Paydisiz səzlər bilən, Tayini yok gəplər bilən munazirilixixi muwapıqmu? **4** Bərhək, sən iman-ihlasni yok kiliwətməkqisən, Hudaning aldida dua-istikamətkə tosaləju bolisən. **5** Qünki kəbihliking aqzıngəja səz salidu, Sən məkkarlarning tilini tallap qollinisən. **6** Mən əməs, bəlki əz aqzıng əzüngning gunahıngni bekitidu, Əz ləwliring sanga qarxi guwahlıq beridu. **7** Sən insanlar iqidə tunji bolup tuəjulojanmu? Sən taoj-dawanlardin awwal apiridə boləjanmu? **8** Təngrining məhpiy kengixini anglap kəlgənmusən? Danalıq sən bilənla qəklinəmdu? **9** Sən bilgənlərnı bizning bilməydiəjanlirimiz barmu? Sən qüxəngənnı bizning qüxənməydiəjinimiz barmu? **10** Aqsakallar həm kərilar

bizning tərripimizdə turidu, Ular sening atangdinmu yaxta qongdur. **11** Təngrining təsəlliliri, Yəni sanga mulayimlik bilən eytkən muxu söz sən üqün azlıq qılamdu? **12** Nemixka kəngülning kəynigə kirip ketisən? Kəzüngni nemigə parkiritisən? **13** Xundak qilip sən rohıngni Təngrigə qarxi turoquzdung, Eoqizingdin xundak sözlərnıng qıqıxiqə yol qoyuwatisən! **14** İnsan nemə idi? Əz-əzini pakliyalıqudək? Anidin tuqulıqan adəm balisi nemə idi? Həkkanıy bolalıqudək? **15** Qara, [Huda] Əz mukəddəslirigimu ixənmigən yərdə, Asmanlarmu unıng nəziridə pak bolmiqan yərdə, **16** Yirginqlıq bolıqan, sesip kətkən, Qəbihlikni su iqqəndək iqidıqan insan balisi zadi qandak bolar? **17** Mən sanga kərsitəy, manga qıulak sal; Kəzüm kərgənni bayan qılmakqimən. **18** Danixmənlər ata-bowiliridin bularni angliqan, Yoxurmay bularni bayan qıloqan: — **19** (Pəkət xularoqıla, [yəni ata-bowilirioqıla] yər-zemin tapxuruloqanidi, Ularning arisidin yat adəm ətüxkə petinalmaytti) **20** — Rəzil adəm barlık künliridə azablinidu, Zalim kixigə yillar sanaklıqla bekitilgəndur. **21** Uning kulıqıqə wəhımilərnıng awazi kiridu, Bayaxatlıqıda bulangqi unıng ustigə besip qüxidu. **22** Qarangıquluktin qıtuluxka unıng kəzi yətməydu, U qiliq bilən qepilixka saklıanoqandur. **23** U ax izdəp: «Zadi nədin tepilar?» dəp yolda tenəp yüridu, U zulmət künining unıngıqə yeqınlaxқанlıqini bilidu. **24** Dərd-ələm həm azab unıngıqə wəhimə qilidu, Hıjumıqə təyyar bolıqan padixahtək unıng üstidin oqəlibə qilidu. **25** Qünki u Təngrigə qarxi qolını kətürgən, Həmmigə qadıroqə küq kərsətməkqi bolıqan, **26** Xunga u boynini qattıq qilip, Kəp kəwətlik

qalkanni ketürüp uningqa qarap etilidu. **27** Yüzini yaq baskan bolsimu, Bekinliri samröp kätken bolsimu, **28** U harabä xähärlärdä, Adäm könöjusi kälmäydiöän, Kesäk düwiliri boluxkä bekitilgän öylärdä yaxaydu; **29** U heq beyimaydu, Uning mal-mülki bolsa üzülüp qalidu, Uning täällukatlıri zemin üstidä kengäymäydu. **30** U qarangojuluktin keqip kutulalmaydu, Yalkun uning xahlirini köydürüp kurutidu, [Hudaning] bir näpisi bilän u [dunyadin] ketidu. **31** U sahtilikqa tayanmisun! U aldiniپ kätken, xunga sahtilikning özi uning in'ami bolidu; **32** Uning küni tehi toxmay turupla, Uning xehi tehi kökirip bolmayla, bu ixlar ämälgä axurulidu. **33** Üzüm teli silkinip, tong üzümlär qüxürüwetilgändäk, Zäytun därihining qeqiki eqilipla tökülüp kätkändäk bolidu. **34** Qünki iplaslarning jämäti tuöjmas bolidu, Ot para yegänläarning qedirlirini köydüriwetidu. **35** [Birak] ular [härdaim] yamanliқni oylap, käbihlik tuöjduridu, Könglidä häman hiylä-mikir täyyarlaydu.

16 Andin Ayup jawabän mundak dedi: — **2** Män muxundak gäplärni көp angliöänmän; Silär hämminglar azab yätküziöiöän äjayib täsälli bärgüqi ikänsilər-hä! **3** Mundak watildap qilöän gäpliringläarning qeki barmu? Silärgä mundak jawab berixkä zadi nemä kutratkuluk qildi? **4** Halisamla özüm silärgä öhxax söz qilalayttim; Silär mening ornumda bolidiöän bolsanglar, Mänmu sözlärni baöflaxturup eytip, silärgä zärbä qilalaytim, Beximnimu silärgä karitip qayqiyalayttim! **5** Hälbuki, män äksiqä aozim bilän silärni riöbätländürättim, Läwlirimning täsällisi silärgä dora-därman bolatti. **6** Lekin mening

sözlixim bilən azabim azaymaydu; Yaxı gəpimni iquimgə yutuwalisammu, manga nemə aramqılıq bolsun? **7** Bırak U meni həlsizləndürüwətti; Xundak, Sən pütkül ailəmni wəyran kiliwəttin! **8** Sən meni qamalliding! Xuning bilən [əhwalim manga] guwahlıq kilmakta; Mening oruq-qaqxal [bədinim] ornidin turup özümni əyibləp guwahlıq kılıdu! **9** Uning oqəzipi meni titma kılıp, Meni ow oljisi kılıdu; U manga qarap qixini oququrlitidu; Mening düxminimdək kəzini alayitip manga tikidu. **10** [Adəmlər] manga qarap [mazaq kılıxip] aqzini aqıdu; Ular nəprət bilən məngzimgə kaqatlaydu; Manga hujum kılray dəp səp tüzidu. **11** Huda meni əskilərgə tapxuroqan; Meni rəzillərnin qolioqə taxliwətkənikən. **12** Əslidə mən tinq-amanlıqta turattım, bırak u meni paqaklıdi; U boynumdin silkip bitqit kiliwətti, Meni Əz nixani kıləjanikən. **13** Uning okyaqiliri meni qapsiwaldi; Həq ayımay U üqəy-baqrımıni yırtip, Ətümni yərgə təküwətti. **14** U u yər-bu yerimgə üsti-üstiləp zəhim kılıp bəsüp kiridu; U palwandək manga qarap etilidu. **15** Terəmnin üstigə bəz rəht tikip qoydum; Əz izzət-hərmitimni topa-qangoqə selip qoydum. **16** Gərqə qolumda həqkəndək zorawanlıq bolmisimu, Duayim qin dilimdin boləjan bolsimu, Yüzüm yioqə-zaridin kizirip kətti; Qapaklırimni əlüm sayisi basti. **18** Ah, yər-zemin, qənimni yapmioqin! Nalə-pəryadim tohtaydioqanoqə jay bolmioqay! **19** Bırak mana, asmanlarda həzirmu manga xahit Boləquqi bar! Ərxlərdə manga kapalət Boləquqi bar! **20** Əz dostlırim meni mazaq kıləjini bilən, Bırak kəzüm tehiqə Təngrigə yax təkəməktə. **21** Ah, insan balisi dosti üqün kelixtürgüqi boləqəndək, Təngri

bilən adəm otturidimu kelixtürgüqi bolsidi! **22** Qünki yənə birnəqqə yil etüxi bilənla, Mən barsa qaytmas yolda mengip qalimən.

17 Mening rohim sunuk, Künlirim tügəy dəydu, Gərlər meni kütməktə. **2** Ətrapimda aldəmqi mazak qiloquqilar bar əməsmu? Kəzümning ularning eqitkulukioja tikilip turuxtin baxqa amali yoktur. **3** Ah, jenim üqün Əzüng haliojan kapalətni elip Əzüngning aldida manga borun boləyəsən; Səndin baxqa kim meni qollap borun bolsun? **4** Qünki Sən [dostlirimning] kənglini yorukluktin qaldurojansən; Xunga Sən ularni oəlibidinmu məhrum kilisən! **5** Oəniymət alay dəp dostlirioja pəxwa atқан kixining bolsa, Hətta balilirining kəzirimu kor bolidu. **6** U meni əl-yurtlarning aldida səz-qəqəkkə koydi; Mən kixilər yüzümgə tüküridiojan adəm bolup qaldim. **7** Dərd-ələmdin kəzüm torlixip kətti, Barlik əzalirim kələnggidək bolup qaldi. **8** Bu ixlarni kərüp duruslar həyranuhəs bolidu; Bigunahlar iplaslaroja qarxi turuxqa kozojilidu. **9** Birak həqkanıy adəm öz yolida qing turidu, Qoli pak yüridiojan adəmnin küqi tohtawsiz uləjiyidu. **10** Əmdi qeni, həmminglar, yənə kelinglar; Aranglardin birmu dana adəm tapalmaymən. **11** Künlirim ahirlixay dəp qaptu, Muddialirim, kənglümdiki intizarlar üzüldi. **12** Bu adəmlər keqini kündüzgə aylandurmakqi; Ular qarangojulukqa qarap: «Nur yekinlixiwatidu» deyixiwatidu. **13** Əgər kütsəm, öyüm təhtisara bolidu; Mən qarangojulukqa ornumni raslaymən. **(Sheol h7585)** **14** «Qirip ketixni: «Sən mening atam!», Qurtlarni: «Apa! Aqa!» dəp qaqirimən! **15** Undaqta ümidim nədə? Xundak, ümidimni kim kərəlisun?

16 Ümidim təhtisaraning tēmür pənjiriliri iqiğə qüxüp ketidu! Biz birlikdə topioğa kirip ketimiz! (Sheol h7585)

18 Xuhalik Bildad jawabən mundak dedi: — **2** Səndək adəmlər qağanəqiqə mundak səzlərni tohtatmaysilər? Silər obdan oylap bekinglar, andin biz söz kəlimiz. **3** Biz nemixka siləring aldinglarda həywanlar hesablinimiz? Nemixka aldinglarda əhmək tonulimiz? **4** Həy əzüngning əzəripdə əzüngni yirtkuqi, seni dəpla yər-zemin taxliwetiləmdü?! Taq-taxlar əz ornidin kətürülüp kətəmdü?! **5** Qandakla bolmisun, yaman adəmnin qirioji əqürülidu, Uning ot-uqkunliri yalkunlimaydu. **6** Qediridiki nur qarangojulukka aylinidu, Uning üstigə askan qirioji əqürülidu. **7** Uning məzmut kədəmliri kəsilidu, Əzining nəsihətliri əzini mollak atkuzidu. **8** Qünki əz putliri əzini torəğa əwətidu, U dəl torning üstigə dəssəydiyən bolidu. **9** Kiltak uni tapinidin ilivalidu, Tuzak uni tutuwalidu. **10** Yərdə uni kütidiyən yoxurun arəqamqa bar, Yolida uni tutmaqci boləyən bir kəpkan bar. **11** Uni hər tərəptin wəhimilər besip kərkitiwatidu, Həm ular uni iz kəqəlap kəqəlawatidu. **12** Maqdurini aqarqilik yəp tügətti; Palakət uning yenida paylap yüridu. **13** Əlümning qong balisi uning terisini yəwatidu; Uning əzalirini xoraydu. **14** U əz qediridiki amanliktin yulup taxlinidu, [Əlümning tunjisi] uni «wəhimiləring padixahı»ning aldiyə yalap apiridu. **15** Əyidikilər əməs, bəlki baxqılar uning qedirida turidu; Turaləqusunin üstigə günggürt yəqdurulidu. **16** Uning yiltizi tegidin kərutulidu; Üstidiki xahliri kəsilidu. **17** Uning əslimisimu yər yüzidikiləring esidin kətürülüp ketidu, Sirtlarda uning nam-abruyi kəlmaydu.

18 U yorukluktin qarangoʻlulukka qoʻliwetilgan bolup, Bu dunyadin haydiwetilidu. **19** Əl-yurtta heqkandak pərzəntliri yaki əwladliri qalmaydu, U musapir bolup turoqan yərlərdimu nəslı qalmaydu. **20** Uningdin keyinkilər uning künigə qarap alakzadə bolidu, Huddi aldinkilarmu qəqüp kətkəndək. **21** Mana, kəbih adəmnıng makanliri xübhısız xundak, Təngrini tonumaydıoqan kixiningmu orni qoqum xundaqtur.

19 Ayup jawabən mundak dedi: — **2** «Silər qaqanoqıqə jenimni azablimakqısilər, Qaqanoqıqə meni söz bilən əzməkqısilər? **3** Silər meni on kətim harlidinglar; Manga uwal kılıxka nomus kılmaysilər. **4** Əgər mening səwənlikim bolsa, Mən əmdi uning [dərdini] tartimən. **5** Əgər silər meningdin üstünlük talaxmakqı bolsanglar, Yüzüm aldida xərm-hayani kərsitip meni əyibliməkqı bolsanglar, **6** Əmdi bilip qoyunglarki, manga uwal kılqan Təngri ikən, U tori bilən meni qirmaxturup tarttı; **7** Qara, mən nalə-pəryad kətürüp «Zorawanlıq!» dəp warqıraymən, Birak heqkim anglımaydu; Mən warqıraymən, birak manga adalət kəlməydu. **8** U yolumni meni ətüwalmisun dəp qıt bilən tosüp koydi, Qədəmlirimgə qarangoʻluluk saldi. **9** U məndin xan-xəripimni məhrum kıldi, Beximdin tajni tartıwalı. **10** U manga hər tərəptin buzoqunqılık kılıwatıdu, mən tügəxtim; Ümidimni U dərəhni yuloqandək yuluwalı. **11** Əzıpini manga karitip qozoqıdi, Meni Əz düxmənlırıdin həsablıdi. **12** Uning qoxunliri səp tüzüp atlandı, Pələmpəylirini yasap manga hujum kıldi, Ular qedirimni qorxawoqa elip bargah tikiwalı. **13** U qerındaxlırimni məndin neri kıldi, Tonuxlırimning

mehrinini mändin üzdi. **14** Tuoqanlirim mändin yatlixip kätti, Dost-buradärlirim meni unutti. **15** Öyümdä turoqan musapirlar, hətta dedäklirimmu meni yat adəm döp hesablaydu; Ularning nəziridə mən musapir bolup qaldim. **16** Mən qakirimni qakirsam, u manga jawab bərməydu; Xunga mən uningoqa aozim bilən yelinixim kerək. **17** Tinikimdin ayalimning kuskusi kelidu, Aka-ukilirim sesiklikimdin bizar. **18** Hətta kiqik balilar meni kəmsitidu; Ornumdin turmaqçı bolsam, ular meni haqarətləydu. **19** Mening sirdax dostlirimning həmmisi mändin nəprətlinidu, Mən səyğənlər mändin yüz əridi. **20** Ət-terilirim ustihanlirimoqa qaplixip turidu, Jenim kil üstidə qaldi. **21** Ah, dostlirim, manga iqinglar aozrisun, iqinglar aozrisun! Qünki Təngrining qoli manga kelip təgdi. **22** Silər nemixka Təngridək manga ziyankəxlik kilisilər? Silər nemixka ətlirimgə xunqə toymaysilər! **23** Ah, mening sözlirim yezilsidi! Ular bir yazmioqa pütüklük boləqan bolatti! **24** Ular təmür kələm bilən qoquxun iqigə yezilsidi! Əbədil'əbəd tax üstigə oyup pütülgən bolatti! **25** Biraq mən xuni bilimənki, özümning Həmjəmət-Qutkuzoquqim hayattur, U ahirət künidə yər yüzidə turup turidu! **26** Həm mening bu terə-ətlirim buzuloqandin keyin, Mən yənila tenimdə turup Təngrini kərimən! **27** Uni özümə əyni halda kərimən, Baxka adəmnin əməs, bəlki özümning kəzi bilən karaymən; Ah, kəlbim buningoqa xunqə intizardur! **28** Əgər silər: «Ixning yiltizi uningdidur, Uni kandaq kilip qıstap qoqliwetələymiz?!» — desənglar, **29** Əmdi özünglar qiliqtin qorqkininglar tüzük! Qünki

[Hudaning] oʻzipsi qiliq jazasini elip kelidu, Xuning bilən silər [Hudaning] sotining quruk gəp əməsligini bilisilər».

20 Andin Naamatliq Zofar jawabən mundak dedi: — **2** «Meni biaram qiloqan hiyallar jawab berixkə ündəwatidu, Qünki qəlbim biaramliqta ertənməktə. **3** Mən mangan haqarət kəltürüp, meni əyibləydiqan sözlərni anglidim, Xunga mening roh-zehnim meni jawab berixkə qistidi. **4** Sən xuni bilməmsənki, Yər yüzidə Adəm'atimiz apiridə boləqandin beri, **5** Rəzillərnin oqalibə təntənisi kiskidur, Iplaslarning huxalliqi birdəmliktur. **6** Undak kixining xan-xəripi asmanəqə yətkən bolsimu, Bexi bulutlarəqə taqaxsimu, **7** Yənilə əzining pəkəidək yoqap ketidu; Uni kərgənlər: «U nədidur?» dəydu. **8** U qüxtək uqup ketidu, Qayta tapqili bolmaydu; Keqidiki oqayibanə alaməttək u həydiwetilidu. **9** Uni kərgən kəz ikkinqi uni kərməydu, Uning turəqan jayi uni qayta uqratmaydu. **10** Uning oqulliri miskinlərgə xəpkət qilixqə məjburlinidu; Xuningdək u hətta əz qoli bilən bayliqlirini qayturup beridu. **11** Uning ustihanliri yaxliq maqdurioqə toloqan bolsimu, Birak [uning maqduuri] uning bilən billə topa-qangda yetip qalidu. **12** Gərqə rəzillik uning aqzida tatliq tetioqan bolsimu, U uni til astioqə yoxuroqan bolsimu, **13** U uni yutqusi kəlməy mehrini üzəlmisimu, U uni aqzida qaldursimu, **14** Birak uning qarnidiki tamiki əzgirip, Kobra yilanning zəhərigə aylinidu. **15** U bayliqlarni yutuwetidu, birak ularni yanduridu; Huda ularni axqazinidin qiqiriwetidu. **16** U kobra yilanning zəhəri xaraydu, Qar yilanning nəxtiri uni əltüridu. **17** U qaytidin erik-əstənglərgə həwəs bilən qariyalmaydu, Bal wə

serik may bilən aqidiqan dəryalardin huzurlinalmaydu. **18** U erixkənni yutalmay kayturidu, Tjarət qiloqan paydisidin u heq huzurlinalmaydu. **19** Qünki u miskinlərni ezip, ularni taxliwətkən; U əzi salmioqan əyni igiliwalqan. **20** U aqkəzlüktin əsla zerikməydu, U arzulioqan nərsiliridin heqkaysisini saklap qalalmaydu. **21** Uningoqa yutuwalqudək heqnərsə qalalmaydu, Xunga uning bayaxatliki mənggülik bolmaydu. **22** Uning tokkuzi təl bolqanda, tuyuksiz ksilqilikqa uqraydu; Hərbir ezilgüqining qoli uningqoqa qarxi qikidu. **23** U qorsiqini toyuquziwatkinida, Huda dəhxətlik qəzipini uningqoqa qüxüridu; U qizaliniwatqanda [qəzipini] uning üstigə yaqduridu. **24** U təmür qoraldin qeqip kutulsimu, Birak mis okya uni sanjiydu. **25** Təgkən ok kəynidin tartip qikiriwelginidə, Yaltirak ok uqi ottin qikiriwelginidə, Wəhimilər uni basidu. **26** Zulmət qarangoquluk uning bayliqlirini yutuwetixkə təyyar turidu, Insan püwlimigən ot uni yutuwalidu, Uning qedirida kelip qaloqanlirininimu yutuwetidu. **27** Asmanlar uning kəbihlikini axkarilaydu; Yər-zeminmu uningqoqa qarxi qozqilidu. **28** Uning mal-dunyasi elip ketilidu, [Hudaning] qəzəplik künidə kəlkün ulqiyip əy-bisatini qulitidu. **29** Hudaning rəzil adəmgə bəlgiligən nesiwisi mana xundaqtur, Bu Huda uningqoqa bekitkən mirastur».

21 Ayup jawabən mundaq dedi: — **2** «Gəplirmgə kulak selinglar, Bu siləring manga bərgən «təsəlliliringlar»ning ornida bolsun! **3** Səz kiliximoqa yol qoysanglar; Səz qilqinimdin keyin, yənə mazak qiliweringlar! **4** Mening xikayitim bolsa, insanqoqa qaritiliwatamdu? Rohim

qandakmu bitaqat bolmisun? **5** Manga obdan qaranglarqu? Silər qoqum həyran qalisilər, Qolunglar bilən aqzinglarni etiwalisilər. **6** Mən bu ixlar üstidə oylansamla, wəhimigə qemimən, Pütün ətlirimni titrək basidu. **7** Nemixqa yamanlar yaxiweridu, Uzun ömür kəridu, Hətta zor küq-hoquqluk bolidu? **8** Ularning nəsli öz aldida, Pərzəntliri kəz aldida məzmut əsidu, **9** Ularning öyliri wəhimidin aman turidu, Təngrining tayiqi ularning üstigə təgməydu. **10** Ularning kaliliri jüplənsə uruklimay qalmaydu, Iniki mozaylaydu, Moziyininu taxlimaydu. **11** [Rəzillər] kiqik balilirini koy padisidək talaqə qiqiriweridu, Ularning pərzəntliri taklap-səkrəp ussul oynap yüridu. **12** Ular dap həm qiltarəqə təngkəx qilidu, Ular nəyning awazidin xadlinidu. **13** Ular künlirini awatqilik iqidə ötküzidu, Andin kəzni yumup aqquqila təhtisaraqə qüxüp ketidu. (Sheol h7585) **14** Həm ular Təngrigə: «Bizdin neri bol, Bizning yolliring bilən tonuxkimiz yoxtur!» — dəydu, **15** — «Həmmigə Qadirning hizmitidə boluxning ərzigüdək nəri bardu? Uningəqə dua qilsak bizgə nemə payda bolsun?!». **16** Qaranglar, ularning bəhti öz qolida əməsmu? Birak yamanlarning nəsihiti məndin neri bolsun! **17** Yamanlarning qiriqə qanqə kətim əqidu? Ularni əzligə layiq külpət basamdu? [Huda] qəzipidin ularəqə dərdlərni bəlüp bəramdu? **18** Ular xamal aldidiki engizəqə ohxax, Kara kuyun uqurup ketidiqəqə pahaləqə ohxaxla yoxamdu? **19** Təngri uning kəbihlikini baliliriqə qüxürüxkə kəlduramdu? [Huda] bu jazani uning əzigə bərsun, uning əzi buni tetisun! **20** Əzining həlakitini öz kəzi bilən kərsun; Əzi Həmmigə Qadirning kəhrini tetisun!

21 Qünki uning bekitilgən yil-ayliri tügigəndin keyin, U qandaqmu yənə öz eydikiliridin huzur-çalawət alalisun?
22 Təngri kattilarning üstidinmu həküm qılqandin keyin, Uningoşa bilim əgitələydioğan adəm barmidur?! **23** Birsı sak-salamət, pütünləy oşəm-əndixsiz, azadilikdə yilliri toxqanda əlidu; **24** Beqinliri süt bilən semiz bolidu, Ustihanlirining yilki heli nəm turidu. **25** Yənə birsi bolsa aqqıq armanda tügəp ketidu; U heqkandaq rahət-paraşət kərmigən. **26** Ular bilən billə topa-qangda təng yatidu, Qurutlar ularoşa qaplixidu. **27** — Mana, silərnin nemini oylawatqanliqinglarni, Meni qarilax niyətliringlearni bilimən. **28** Qünki silər məndin: «Esilzadining əyi nəgə kətkən? Rəzilərnin turoşan qedirliri nədidur?» dəp sorawatisilər. **29** Silər yoluqılardin xuni sorimidinglarmu? Ularınin xu bayanlirioşa kəngül qoymidinglarmu? **30** [Demək], «Yaman adəm palakət künidin saqlinip qalidu, Ular oşəzəp künidin qutulup qalidu!» — [dəydu]. **31** Kim [rəzilning] tutqan yolini yüz turanə əyibləydu? Kim uningəşa öz qilmixi üqün tegixlik jazasını yegüzidu? **32** Əksiqə, u həywət bilən yərlikigə kətürüp mengilidu, Uning kəbrisi kəzət astida turidu. **33** Jiləşinin qalmiliri uningəşa tatliq bilinidu; Uning aldidimu sansiz adəmlər kətkəndək, Uning kəynidinmu bərlik adəmlər əgixip bəridu. **34** Silər nemixqa manga quruk gəp bilən təşəlli bərməkqi? Silərnin jawabliringlearda pəkət sahtiliklə tepilidu!

22 Andin Temanliq Elifaz mundak dedi: — **2** Adəm Hudaşəşa qandaqmu payda kəltürəlisun? Dana adəmlərmu Uningəşa nemə payda kəltürəlisun? **3**

Sən həkkəniy bolsangmu, Həmmigə Qadiroğa nemə bəhrə berələytting? Yolliring əyibsiz boləjan təkirdimu, sən Uningoğa nemə oəniymətləni elip kelələysən?

4 Uning seni əyibləydiyənliki, Wə Uning sanga xikayətlər yətküzidiyəni sening ihlasmən boləjining üqünmu-ya? **5** Sening rəzilliking zor əməsmu? Sening gunəhliring həsabsiz əməsmu? **6** Sən kərindaxliringdin səwəbsiz kepillik aləjansən; Sən yalangtūxləni kiyim-keqəkliridin məhrum kiliwətkənsən.

7 Həlsizlanəjanlaroğa su bərmiding, Aq kəlojanlaroğa axnimu ayap bərmiding, **8** Gərqə sən yər-zeminlik boləjan kəli uzun adəm bolsangmu, Yər-zemin tutup hərmətlinip kəlgən adəm bolsangmu, **9** Sən tul hotunlarnimu kuruq kəl yandurojansən, Yetim-yesirlarning kəlinimu yanjitiwətkənsən. **10** Mana xu səwəbtin ətrapingda tuzaklar yatidu, Uxtumtut pəyda boləjan wəhimimu seni basidu. **11** Xu səwəbtinmu seni karangəjuluk besip kərəlməs kildi, Bir kəlkün kelip seni oərk kildi. **12** Təngri ərxaləning qəkkisida turidu əməsmu? Əng egiz yultuzlarning nəkədər aliy ikənlikigə karap bak! **13** Birək sən: «Təngri nemini bilidu? U rast xunqə zulumət karangəjulukta birnemini pərk etələmdu?!» dəwətisən.

14 Yənə: «Qoyuk bulutlar uni tosiwalidu, Xunga U pələk üstidə aylinip mangəjinida bizni kərməydu!» — dəysən. **15** Yaman adəmlər mangəjan kona yolni sənmu tutiwərəmsən? **16** Ular wəkti toxmay turupla elip ketilgən, Ularning ulliri kəlkün tərpidin ekətilip ketilgən. **17** Ular Təngrigə: «Bizdin neri bol!» Həmmigə Qadir bizni nemə kiləlisun?» — dəytti. **18** Birək ularning

öylirini esil nərsilər bilən tolduroqan dəl Uning Əzidur,
Mən bolsam yamanlarning nəsihətidin yirəqlaxqanmən!
19 Həkkaniylar ularning bərbat boləqanliqini kərüp
xadlinidu; Bigunaqlar ularni mazak qilip: — **20** «Bizgə
qarxi qikkuqilar xübhisiz wəyran bolidu, Ot ularning
bayliqlirini yutuwətməmdu?» — dəydu. **21** [Xunga]
Hudaqə boysunup Uni tonusang, Xu qaoqdila sən aman
bolisən; Xuning bilən sanga amət kelidu. **22** Uning aqzidin
kəlgən nəsihətnimu qəbul qil, Uning səzlirini kənglünggə
püküp koy. **23** Sən Həmmigə Qadirning yenioqə qaytip
kəlsəng, muqərrərki, Qaytidin quruluq qikalaysən; Əgər
sən kəbihlikni qədirliringdin yirəqlaxtursang, **24** Əgər
sən altunungni topa-qang üstigə taxliyalisang, Ofirdiki
altunungni xiddətlik ekinning taxlirioqə qoxuwətsəng,
25 Undaqta Həmmigə Qadirning Əzi sanga altun bolidu.
Sening üqün sərhil kümüxmu bolidu. **26** U qaoqda
sən Həmmigə Qadirdin səyünisən, Yüzüngni Təngrigə
qarap kətürələysən. **27** Sən Uningoqə dua qilsang, U
qulak salidu, Xundakla sənmu iqqən kəsəmliringgə
əməl qilisən. **28** Sən qarar qiləqan ix əməlgə axidu,
Yolliring üstigə nur qüxidu. **29** Adəmlər pəs qilinəqanda,
sən ularoqə: «Ornunglardin turunglar!» dəysən, Xuning
bilən [Huda] qirayi sunəqanlarni kutquzidu. **30** U hətta
gunahı bar adəmnimu kutquzidu, U qolungdiki həlalliqtin
kutquzulidu.

23 Ayup jawabən mundak dedi: — **2** «Bügünmu xikayitim
aqqıqtur; Uning meni baskan qoli aq-zarlirimdinmu
eoqirdur! **3** Ah, Uni nədin tapalaydioqanliqimni bilgən
bolsam'idi, Undaqta Uning olturidioqan jayioqə barar idim!

4 Xunda mən Uning aldida dəwayimni bayan kılattım, Aozimni munazirilər bilən toldurattım, 5 Mən Uning manga bərməkqi boləjan jawabini bilələyttim, Uning manga nemini deməkqi boləjanlıqini qüxinələyttim. 6 U manga qarxi turup zor küqi bilən mening bilən talixamti? Yak! U qoqum manga kulak salatti. 7 Uning huzurida həqkanıy bir adəm uning bilən dəwalixalaytti; Xundak bolsa, mən öz Sotqim aldida mənggügiqə aqlanəjan bolattım. 8 Əpsus, mən aləja qarap mangsammu, lekin U u yərdə yok; Kəynimə yansammu, Uning sayisininu kərləməymən. 9 U sol tərəptə ix kiliwatqanda, mən Uni baykıyalmaymən; U ong tərəptə yoxurunəjan, mən Uni kərləməymən; 10 Birak U mening mangidiojan yolumni bilip turidu; U meni tawlioəjan keyin, altundək sap bolimən. 11 Mening putlirim uning kədəmlirigə qing əgəxkən; Uning yolini qing tutup, heq qətnimidim. 12 Mən yənə Uning ləwlirining buyrukidin bax tartmidim; Mən Uning aozidiki sezləni öz kəngüldikilirimdin kimmətlik bilip kədirləp kəldim. 13 Birak Uning bolsa birla muddiasi bardur, kimmu Uni yolidin buruyalisun? U kənglidə nemini arzu kilojan bolsa, xuni kilidu. 14 Qünki U manga nemini iradə kilojan bolsa, xuni bərhək wujudqa qikiridu; Mana muxu hildiki ixlar Uningda yənə nuroəundur. 15 Xunga mən Uning aldida dəkkə-dükkigə qüximən; Bularni oylisamla, mən Uningdin qorqup ketimən. 16 Qünki Təngri kənglümni ajiz kilojan, Həmmigə Qadir meni sarasimigə salidu. 17 Həlbuki, mən qarəngəjuluk iqidə ujuqturulmidim, Wə yaki yüzümni oriwaləjan zulmət-qarəngəjulukkimu heq süküt kilmidim.

24 — Nemixka Həmmigə Qadir [sorak] künlirini bekitməydu? Nemixka Uni tonuqanlar Uning xu künlirini bikardin-bikar kütidu? **2** Mana, adəmlər pasil qilinqan taxlarni yetkiwetidu; Ular zorawanlıq bilən baxqılarning padilirini bulap-talap əzliri [oquq-axkara] baqıdu; **3** Ular yetim-yesirlarning exikini bulap həydəp ketidu; Ular tul hotunning kalisini kepillik üçün eliwalidu. **4** Ular miskinlərni yoldin neri ittiriwetidu; Xuning bilən zemindiki ezilgənlərnin həmmisi məküxüwalidu. **5** Mana, ular dəxt-bayawandiki yawayi exəklərdək, Tang səhərdə olja izdəx «hizmiti»gə qıqıdu; Janggal ular wə ularning baliliri üçün yeməlik təminləydu. **6** Ular yamanning [kaliliri] üçün dalada ot-qəp oridu, Uning üçün axqan-taxqan üzümlirini teriydu; **7** Ular keqini kiyimsiz yalang ətküzidu, Soquqta bolsa yepinöjudək kiyimi yoxtur. **8** Ular taşqa yaşqan yamoqurlar bilən süzmə bolup ketidu, Panahsızlıqıdin taxni kuqaklıxidu. **9** Adəmlər atisiz balilarni əmqəktin bulap ketidu, Ular miskinlərdin [bowaklarni] kepillikkə alidu. **10** [Miskinlər bolsa] kiyimsiz, yeling ətidu, Baxqılar üçün buqday baqlirini kətürsimu, yənıla aq qalidu; **11** Ular baxqılarning əyidə zəytunlarni qəyləp yaş qıqarqan bolsimu, Höylilirida xarab kəlqikini qəyliyən bolsimu, Yənıla usuzluqta qalidu. **12** Xəhərdin adəmlərnin aq-zarliri qıqip turidu, Qiliq yegənlərnin janliri nalə-pəryad kətüridu; Birak Təngri heqkimning iplaslıqini əyibliməydu. **13** — Nuroqa qarxi isyan kətüridoqanlarmu bar; Ular nurning yollirini bilməydu, Uning tərıqiliridə turmaydu. **14** Qatil tang nuri kelixi bilən ornidin turup,

Kəmbəoəllər wə miskinlərnı ɵltürıdu; Kəqıdə u ɵqrıdək yürıdu. **15** Zınahormu «Menı h q k z kərməydu» d p zawal waqtını k tıdu, Baxqılar menı tonumisun d p ayalning q mbilini y zıg  tartıwalıdu. **16** Karang lulukta [o rılar] ɵyning tamlırını kolap texıdu; K nd z d  ular  zlrını  z ɵyig  k map k yıdu; Ular nurnı tonumaydu. **17** Ular  q n tang s h r  l m sayısid k tuyulıdu; Ular k p-karang lulukning w h milrını dost tutıdu. **18** Ular sularning yüzıdiki k p kl rd k yok p k tsun! Ularning y r-zemındiki nesıwısı l n t k lin ankı, Xunga ular d n h qkim  z mzarlıkka y n  mangmisun! **19** Kuro aqqılık h m tomuz ıssık kar sulırınımu y p t gıtıdu; T htısaramu ohxaxla gunah k l janlarnı y p t g tsun! **(Sheol h7585)** **20** Uni, tuo kan anısimu untusun! Kurt x lg ylrını  kıtıp uni yesun!  sk  h q elınmisun! Xuning bil n h kkaniysızlık d r ht k kesilsun! **21** U balısı yok  tuo maslard n olja alıdu, U tul hotunlaro ımu h q x pk t k rs tm ydu. **22** Bırak [Huda]  z kudriti bil n mundak k q-h k k  barlarning [k nını] uzartıdu; Ular h tta hayatıd n  mıdsızl nsımu kaytıd n ornıdın turıdu. **23** [Huda] y nila ularnı amanlıkta m k mlaxturıdu, Xunga ular hatırj m bolıdu; U ularning yollrını k zd  tutkan  m smu? **24** Ularning m rtıwısı bırd mlık  st r lıdu, Andın ular yok  bolıdu; Ular ongda k ldurulıdu, andın baxka adəmlərgə ohxaxla yıo ıp elıp ketilıdu; Ular pəkətla pıxkan s rhil buo day baxaklırıd k kesilıp ketıdu. **25** Bu ıxlar mundak bolmısa, k ni kim menı yalo anqı d p ıspatlıyalaydu. Menıng g plırımını kim kuruk g p dey l ydu?».

25 Xuhalik Bildad javabən mundak dedi: — **2** «Uningda həkümranlik həm həywət bardur; U asmanlarning kəridiki ixlarnimu tərtpkə salidu. **3** Uning qoxunlirini sanap tügətkili bolamdu? Uning nuri kimning üstigə qüxməy qalar? **4** Əmdi insan balisi qandaqmu Təngrining aldida həkqaniy bolalisun? Ayal zatidin tuşulojanlar qandaqmu pak bolalisun? **5** Mana, Uning nəziridə hətta aymu yoruk bolmiojan yərdə, Yultuzlarmu pak bolmiojan yərdə, **6** Kurt boljojan insan, Sazang boljojan adəm balisi [uning aldida] qandaq bolar?».

26 Ayup [Bildadka] javabən mundak dedi: — **2** «Maşdursiz kixigə kaltis yardəmləni beriwəttin! Biləkliri küqsiz adəmi karamət kutkuzuwəttin! **3** Əqli yok kixigə kaltis nəsihətləni kiliwəttin! Wə uningəja alamət bilimləni namayan kiliwəttin! **4** Sən zadi kimning məditi bilən bu səzləni kilding? Səndin qikiwatqini kimning rohi? **5** — «Ərwahlar, yəni su astidikilər, Xundaqla u yərdə barlik turuwatqanlar tolojinip ketidu; **6** Bərhək, [Hudaning] aldida təhtisaramu yepinqisiz kərinidu, Həlakətningmu yapkuqi yoktur. (Sheol h7585) **7** U [yəning] ximaliy [kutupini] aləm boxlukioja sozojan, U yər [xarini] boxluk iqidə muəllək kijojan; **8** U sularni qoyuk bulutliri iqigə yiojdu, Bulut ularning eojirliki bilənmu yirtilip kətməydu. **9** U ayning yüzini yapidu, U bulutliri bilən uni tosidu. **10** U sularning üstigə qəmbər sizip qoyojan, Buning bilən U yorukluk həm qarangojulukning qegrasini bekitkən. **11** Asmanlarning tüwrükliri təwrəp ketidu, Uning əyibini anglapla aləzadə bolup ketidu. **12** U dengizni kudriti bilən tinqlanduridu;

Öz həkmiti bilən Raḥabni parə-parə kılıp yanjiwetidu.

13 Uning Roḥi bilən asmanlar bezəlgən, Uning qoli tez qaqqan əjdihani sanjiydu. **14** Mana, bu ixlar pəkət uning kıləlanlirining kiqikkinə bir kismidur, halas; Uning səkalamidin anglawatkinimiz nahayiti pəs bir xiwirlax, halas! Uning pütkül zor kudritining güldürmamisini bolsa kimmu qüxinəlisun?!».

27 Ayup bayanini dawamlaxturup mundak dedi: — **2** «Mening həkqimni tartiwaləjan Təngrining ḥayati bilən, Jenimni aqrıtkan Həmmigə Qadirning həkqi bilən kəsəm kıləmənkı, **3** Tenimdə nəpəs bolsıla, Təngrining bərgən Roḥi dimioqimda tursıla, **4** Ləwlirimdin həkqaniysiz səzlər qikmaydu, Tilim aldamqilik bilən heq xiwirlimaydu! **5** Siləringkini toqra deyix məndin yıraḳ tursun! Jenim qikqanoqa kədər duruslukumni özümdin ayrimaymən! **6** Adillikimni qing tutuwerimən, uni qoyup bərməymən, Wijdanım yaxioqan heqbir künümdə meni əyiblimisun! **7** Mening düxminim rəzillərgə ohxax bolsun, Manga qarxi qikqanlar həkqaniysiz dəp qaralsun. **8** Qünki Təngri iplas adəmnı üzüp taxlioqanda, Uning jenini aloqanda, Uning yənə nemə ümidi qalar? **9** Balayi'apət uni besip qüxkəndə, Təngri uning nalə-pəryadini anglamdu? **10** U Həmmigə Qadirdin səyünəmdü? U hərdaim Təngriyə iltija kılalamdu? **11** Mən Təngrining kolineg kıləlanliri toqrisida silərgə məlumat berəy; Həmmigə Qadirda nemə barlikini yoxurup yürməymən. **12** Mana silər alliburun bularnı kərüp qiktinglar; Silər nemixka axundak pütünləy quruk hiyallik bolup qaldinglar? **13** Rəzil adəmlərnin Təngri bekitkən aqiwiti xundakki, Zorawanlarning

Həmmigə Qadirdin alidiqan nesiwisi xundakki: — **14** Uning baliliri kəpəysə, kiliqlinix üçünla kəpiyidu; Uning pərzəntlirining neni yetixməydu. **15** Uning əzidin keyin qaloqan adəmliri əlüm bilən biwasitə dəpnə kəlinidu, Buning bilən qaloqan tul hotunliri matəm tutmaydu. **16** U kümüxləрни topa-qangdək yiojip dəwilisimu, Kiyim-keqəkləрни laydək kəp yiojsimu, **17** Bularning həmmisini təyyarlisimu, Birak kiyimləрни həkqaniylar kiyidu; Bigunahlar mu kümüxləрни bəlüxidü. **18** Uning yasioqan əyi pərwanining ozozisidək, Üzümzarning kəzətqisi əzigə saloqan kəpidək box bolidu. **19** U bay bolup yetip dəm aloqini bilən, Birak əng ahirki kətim keliduki, Kəzini aqkanda, əmdi tügəxtim dəydu. **20** Wəhimilər kəlkündək bexioqa kelidu; Kəqtə kəra kuyun uni qanggilioqa alidu. **21** Xərk xamili uni uqurup ketidu; Xiddət bilən uni ornidin elip yirakka etip taxlaydu. **22** Boran uni həq ayimay, bexioqa urulidu; U uning qanggilidin qutulux üçün hə dəp urunidu; **23** Birak [xamal] uningə qarap qawak qalidu, Uni ornidin «ux-ux» kəlip kəoqliwetidu».

28 — «Xübhisizki, kümüx tepilidiqan kanlar bar, Altunning tawlinidiqan əz orni bardur; **2** Təmür bolsa yər astidin kəziwelinidu, Mis bolsa taxtin eritilip elinidu. **3** İnsanlar [yər astidiki] karangoqulukka qək koyidu; U yər kərigiqə qarlap yürüp, Karangoqulukka təwə, əlümning sayisidə turoqan taxlarni izdəydu. **4** U yər yüzidikilərdin yirak jayda tik boləqan kudukni kolaydu; Mana xundak adəm ayaq basmaydiqan, untuloqan yərlərdə ular aroqamqini tutup boxlukta pulanglap yüridu, Kixilərdin yirakta esilip turidu. **5** Axlik qikidiqan

yər, Təkti kolanoqanda bolsayalkundək kərünüdu; **6** Yərdiki taxlar arisidin kək yaqutlar qıqıdu, Uningda altun rudisimu bardur. **7** U yolni heqkandək aloqur kux bilməydu, Həтта sarning kəzimu uningəya yətmigən. **8** Həkawur yirtkuqlarmu u yərni heq dəssəp bəkmioqan, Əxəddiy xirmu u jaydin heqqaqan ətüp bəkmioqan. **9** İnsan balisi kəlini qakmaq texining üstigə təgküzidu, U taoqlarni yiltizidin kəmurietidu. **10** Taxlar arisidin u qanallarni qapıdu; Xundək kılıp uning kəzi hərhil kimmətlik nərsilərnı kəridu; **11** Yər astidiki ekınlarnı texip kətmisun dəp ularni tosuwalıdu; Yoxurun nərsilərnı u axkarılaydu. **12** Bırək danalıq nədin tepilar? Yorutuluxning makani nədidu? **13** İnsan baliliri uning kimmətliklikini heq bilməs, U tiriklərnıng zeminidin tepılmas. **14** [Yər] tegi: «Məndə əməs» dəydu, Dengiz bolsa: «Mən bilənmu billə əməstur» dəydu. **15** Danalıqni sap altun bilən setıwaləqili bolmaydu, Kümüxnımu uning bilən bir tarazıda tartkili bolmas. **16** Həтта Ofırda qıqidioqan altun, aq heqıq yaqi kək yaqut bilənmu bir tarazıda tartkili bolmaydu. **17** Altun wə hrustalnımu uning bilən selıxturoqili bolmaydu, Esil altun kaqa-kuqılar uning bilən heq almıxturulmas. **18** U ünqə-marjan, hrustalni adəmning esidin qıqırıdu; Danalıqni elix kızil yaqutlarnı elıxtın əwzəldur. **19** Efiopiyədiki serik yaqut uningəya yətməs, Serik altunmu uning bilən bəslıxəlməydu. **20** Undəkta, danalıq nədin tepılıdu? Yorutuluxning makani nədidu? **21** Qünki u barlıq həyat igilirıning kəzidin yoxuruləqan, Asmandiki uqar-qanatlırdınmu yoxurun turıdu. **22** Həlakət wə ələm pəkətla: «Unıng xəhritidin həwər alduk» dəydu.

23 Uning mangoʻlan yolini qūxinidioʻlan, Turidioʻlan yerini bilidioʻlan pəxətla bir Hudadur. **24** Qūnki Uning kəzi yərninḡ kərigiqə yetidu, U asmanning astidiki barliḡ nərsilərnḡ kəridu. **25** U xamallarning kūqini tarazioʻla saloʻlanda, [Dunyaning] sulirini əlqigəndə, **26** Yamoʻurlaroʻla qanuniyət qūxūrginidə, Gūldūrmamining qakmiḡioʻla yolini bekitkinidə, **27** U qaoʻda U danaliḡka qarap uni bayan qiloʻlan; Uni nəmunə qilip bəlgiligən; Xundak, U uning bax-ayioʻioʻla qarap qiqip, **28** Insoʻla: «Mana, Rəbdin qorḡux danaliḡtur; Yamanliḡtin yiraklixix yorutuluxtur» – degən».

29 Ayup bayanini dawamlaxturup mundak dedi: — **2** «Aḡ, əḡwalim ilḡiriki aylardikidək bolsidi, Təngri məndin həwər aloʻlan kūnlərdikidək bolsidi! **3** U qaoʻda Uning qirioʻi beximoʻla nur qaqḡan, Uning yorukluḡi bilən qarangoʻluluktin ətūp kətkən bolattim! **4** Bu ixlar mən qiran waḡtimda, Yəni Təngri qedirimda manga sirdax [dost] boləlan waḡtitta boləlanidi! **5** Həmmigə Qadir mən bilən billə boləlan, Mening yax balilirim ətrapimda boləlan; **6** Mening baskaḡ kədəmlirim serik mayoʻla qəmulḡən; Yenimdiki tax mən üqūn zəytun may dəryasi bolup aḡḡan; **7** Xəḡər dərwasioʻla qiqḡan waḡtimda, Kəng məydanda ornum təyyarlanoʻlanda, **8** Yaxlar meni kərupla əyminip əzlrini qətkə alatti, Qerilar bolsa ornidin turatti, **9** Xaḡzadilərmu gəptin tohtap, Qoli bilən aqzini etiwalatti. **10** Aḡsəngəklərmu tinḡlinip, Tilini tangliyioʻla qapliwalatti. **11** Qulak səzūmni anglisila, manga bəht tiləytti, Kəz meni kərsila manga yaxi guwaḡliḡ berətti. **12** Qūnki mən manga ḡimayə bol dəp yelinoʻlan ezilḡūqilərnḡ, Panaḡsiz

qaloqan yetim-yesirlarnimu qutkuzup turattim. **13** Halak bolay degan xixi manga baht tilaytti; Men tul hotunning konglini xadlandurup nahxa yangratkuzattim. **14** Men haqqaniylikni ton kilip kiyiwaldim, U meni oz gawdisi kildi. Adalatlirim manga yepinqa ham sellə bolqan. **15** Men koroqa kez bolattim, Tokuroqa put bolattim. **16** Yoksullaroqa ata bolattim, Manga natonux kixining dawasinimu taxkurup qikattim. **17** Men adalatsizning hinggayoqan qixlirini qeqip taxlayttim, Oljisini qixliridin elip ketattim. **18** Ham: «Mening kunlirim kumdak kep bolup, Oz uwamda rahət iqidə elimən» dayttim; **19** Ham: «Yiltizim sularoqə tartilip baridu, Xəbnəm pütün keqiqə xehimoqa qaplixip yatidu; **20** Xəhritim hərdaim məndə yengilinip turidu, Qolumdiki okyayim hərdaim yeni bolup turidu» dayttim. **21** Adəmlər manga kulak salatti, kütup turatti; Nəsihətlirini anglay dəp süküt iqidə turatti. **22** Men gəp qiləqandin keyin ular kayta gəp qilmaytti, Səzlim ularning üstigə xəbnəm bolup qüxətti. **23** Ular yamoqurlarni kütəkəndək meni kütətti, Kixilər [waqtida yaoqan] «keyinki yamoqur»ni qarxi aloqandək səzlimni aozini eqip iqətti! **24** Ümidsizlənginidə mən ularoqa qarap külümsirəyttim, Yüzümdiki nurni ular yərgə qüxurməytti. **25** Mən ularoqa yolini tallap kərsitip berəttim, Ularning arisida kattiwax bolup olturattim, Qoxunliri arisida turoqan padixahdək yaxayttim, Birak buning bilən matəm tutidioqanlaroqa təsəlli yətküzgüqimu bolattim».

30 — «Birak hazir bolsa, yaxlar meni mazak qilidu, Ularning dadilirini hətta padamni baqidioqan itlar

bilən billə ixləxkə yol qoyuxnimu yaman kərəttim.
2 Ularning maqdurı kətkəndin keyin, Qolidiki küq
manga nemə payda yətküzəlisun? 3 Yoksuzluk həm
aqliqtin yigləp kətkən, Ular uzundin buyan qəldərəp
kətkən dəxt-bayawanda kuruq yərni oqajaydu. 4 Ular
əmən-xiwəqni qatqallar arisidin yulidu, Xumbuyining
yiltizlirini terip əzlrigə nan qilidu. 5 Ular əl-yurtlardin
həydiwetilgən bolidu, Kixilər ularni kərüpla oqrini
kərgəndək warkirap tillaydu. 6 Xuning bilən ular sürlük
jilqılarda qonup, Taxlar arisida, qarlar iqidə yaxaxqa
məjbur bolidu. 7 Qatqallıq arisida ular hangrap ketidu,
Tikənlər astida ular dügdiyip olturixidu; 8 Nadanlarning,
nam-abruyisizlarning baliliri, Ular zemindin sürtoqay
həydiwetilgən. 9 Mən hazır bolsam bularning həjwi
nahxisi, Hətta səz-qəqikining dəstiki bolup qaldim! 10
Ular məndin nəprətlinip, Məndin yirək turup, Yüzümgə
tükürüxtinmu yanmaydu. 11 Qünki [Huda] mening
hayat rixtimni üzüp, meni japaqə qəmdürgən, Xuning
bilən xu adəmlər aldimda tizginlirini eliwətkən. 12
Ong yenimda bir top qüprəndə yaxlar ornidin turup,
Ular putumni turəqan yeridin ittiriwətməkqi, Ular
sepilimoqə hujum pələmpəylirini kətürüp turidu; 13 Ular
yolumni buzuwetidu, Ularning heq yələnqüki bolmisimu,
Həlakitimni ilgiri sürməktə. 14 Ular sepilning kəng
bəsük jayidin bəsüp kirgəndək kirixidu; Wəyranilikimdin
paydilini qong taxlardək domilap kirixidu. 15 Wəhimilər
burulup meni əz nixani qiloqan; Xuning bilən hərmitim
xamal ətüp yok boləqandək həydiwetildi, Awatqilikimmu
bulut ətüp kətkəndək ətüp kətti. 16 Həzir bolsa

jenim қақидин төкүлүп көткөндөк; Azablık күnlөр meni tutuwaldi. **17** Keqilər bolsa, manga sөngәklirimgiqә sanjimaқта; Aqriqlirim meni qixlәp dәм almaydu. **18** [Aqriqlar] zor küqi bilән manga kiyim-keqikimdәk boldi; Ular көnglikimning yaқsidәk manga qaplixiwaldi. **19** Huda meni sazlıққа taxliwәtkән, Mән topa-qangoqa wә külgә ohxax bolup қaldim. **20** Mән Sanga nalә-pәryad көtürmәktimән, Biraқ Sән manga jawab bәrmәysән; Mән ornumdin tursam, Sән pәkәtla manga қараpla қoyisән. **21** Sән өзgirip manga bir zalim boldung; Қолungning küqi bilән manga zәrbә kiliwatisән; **22** Sән meni көтүрүp Xamaloqa mindürgәnsән; Boran-qapқunda tәllukatimni yoқ kiliwәtkәnsән. **23** Qünki Sән meni ahirida әlümgә, Yәni barlıq һayat igilirining «yioqilix әyi»gә көltүrүwatisән. **24** U һalak қiloqan waқtida kixilər nalә-pәryad көтүrsimu, U қolini uzatқanda, duaning dәrwәкә һeqқandaқ nәtijisi yoқ; **25** Mән күnliri tәs kixi үqün yioqlap [dua қiloqan] әmәsmu? Namratlar үqün jenim azablanmidimu? **26** Mән өзüm yahxilik күtүp yүrginim bilән, yamanlıq kelip қaldi; Nur күtkinim bilән, қarangоquluk kәldi. **27** Iqim қazandәk қaynap, aramlıq tapmaywatidu; Azablık күnlөр manga yүzlәndi. **28** Mән қuyax nurini көrmәymu қaridap yүrmәktimән; Halayıқ arisida mән ornumdin turup, nalә-pәryad көтүrimән. **29** Mән қilberilәrgә қerindax bolup қaldim, һuwқuxlarning һәмraһi boldum. **30** Terәм қariyip mәndin ajrap ketiwatidu, Sөngәklirim қizıқtin көyүp ketiwatidu. **31** Qiltarimdin matәм mәrsiyәsi қıқidu, Neyimning awazi һaza tutқuқılarning yioqisioqa aylinip қaldi».

31 «Mən kəzüm bilən əhdiləxkən; Xuning üçün mən kəndəkmə kızlarəyə həwəs kəlip kəz taxlap yürəy? **2** Undəq kəlsəm üstümdiki Təngridin alidiəyan nesiwəm nemə bolar? Həmmigə kədirdin alidiəyan mirasim nemə bolar? **3** Bu gunahning nətijisi həkkaniysizlarəyə balakəza əməsmə? Kəbihlik kəloəyanlarəyə külpət əməsmə? **4** U mening yollirimni kərüp turidu əməsmə? Hər bir kədəmlirimni sanap turidu əməsmə? **5** Əgər sahtilikəyə həmrəh bolup mangəyan bolsam'idi! Əgər putum aldamqilik bilən billə boluxkə aldirioəyan bolsa, **6** (Mən adillik mizaniəyə kəyuloəyan bolsam'idi! Undəqta Təngri əyibsizlikimdin həwər alalaytti!) **7** Əgər kədənim yoldin qikəkan bolsa, kənglüm kəzüməyə əgixip mangəyan bolsa, Əgər koluməyə hər kəndəq daə qapləxkən bolsa, **8** Undəqta mən terioəyanni bəxkə birsi yesun! Bihlirim yulunup taxliwetilsun! **9** Əgər kəlbim məlum bir ayaldin əzduruloəyan bolsa, Xu niyəttə kəoxnamning ixik aldidə paylap turoəyan bolsam, **10** Əz ayalim bəxkəlarıning tügminini tartidiəyan kəngə kəlsun, Bəxkəlar uni ayəq əsti kəlsun. **11** Qünki bu əxəddiy nomusluk gunahətur; U sorəqkəlar tərpidin jazalinixi kərəktur. **12** [Bu gunah] bolsa adəmnə həkəlk kəloəyiqi ottur; U mening bərlək tapəkanlirimni yulup aloəyan bolətti. **13** Əgər kulumning yəki dedikimning mənəyə kərita ərzi boləyan bolsa, Ularning dəwasini kəzüməyə ilmiəyan bolsam, **14** Undəqta Təngri mənə sorəqkə tartixkə ornidin turoəyandə kəndəq kəlimən? Əgər U məndin soəl-sorəq əlimən dəp kəlsə, Mən Uningəyə kəndəq jəwəb bərimən? **15** Mənə bəliyətkədə əpiridə kəloəyiqi ulərnimə əpiridə kəloəyan əməsmə.

Mən bilən u ikkimizni anilirimizning baliyatqusida tərəldürgüqi bir əməsmu? **16** Əgər miskinlərnı öz arzu-ümidliridin tosqan bolsam, Əgər tul hotunning kəz nurini qarangoqulaxturoqan bolsam, **17** Yaki özümning bir qixləm nenimni yaloquz yegən bolsam, Uni yetim-yesir bilən billə yemigən bolsam **18** (Əməliyəttə yax waqtimdin tartip oqlı ata bilən billə boləqandək umu mən bilən billə turoqanidi, Apamning qorsiqidin qıqqandin tartipla tul hotunning yələnqüki bolup kəldim), **19** Əgər kiyim-keqək kəmlikidin həlak bolay degən birigə, Yaki qapansız bir yoksuloqə qarap olturoqan bolsam, **20** Əgər uning bəlliri [kiyimsız kəlip] manga bəht tilimigən bolsa, Əgər u qozilirimning yungida issinmioqan bolsa, **21** Əgər xəhər dərwasisi aldida «[Həküm qıqaroqanlar arisida] mening yələnqüküm bar» dəp, Yetim-yesirlaroqə ziyankəxlik kılıxka qol kətürgən bolsam, **22** Undaqta mürəm taşiqidin ajrilip qüxsun! Bilikim ügisidin sunup kətsun! **23** Qünki Təngri qüxürgən balayi'apət meni kərkunqka salmaqta idi, Uning həywitidin undaq ixlarnı kət'iy kılalmayttim. **24** Əgər altunoqə ixinip uni öz tayanqim kıləqan bolsam, Yaki sap altunoqə: «Yələnqükümsən!» degən bolsam, **25** Əgər baylıqlirim zor boləqanlıqidin, Yaki qolum aloqan oqəniyməttin xadlinip kətkən bolsam, **26** Əgər mən kuyaxning julasini qaqqanlıqini kərüp, Yaki ayning aydingda mangoqanlıqini kərüp, **27** Kənglüm astirtin azduruloqan bolsa, Xundakla [bularoqə qokunup] aqzım qolumni səygən bolsa, **28** Bumu soraqqi aldida gunah dəp həsəblinatti, Qünki xundak kıləqan bolsam mən yukirida turoquqi Təngrigə wapasızlık kıləqan bolattim. **29** Əgər

manga nəprətləngən kixining həlakitigə qarışınimda xadlinip kətkən bolsam, Bexioja külpət qüixkənlikidin huxal bolojan bolsam — **30** (Əməliyəttə u tügəxsun dəp qarışap, uning əlümini tiləp aşızımni gunah etküzüxkə yol koymiojanmən) **31** Əgər qedirimdikilər mən toşruluk; «Hojayinimizning dastihinidin yəp toyunmiojan keni kim bar?» demigən bolsa, **32** (Musapirlardin koqida qalşini əzəldin yoktur; Qünki ixikimni hərdaim yoluqilaroja eqip kəlgənmən) **33** Əgər Adəm'atimizdək itaətsizliklirimni yapқан, Qəbihlikimni kənglümgə yoxurojan bolsam, **34** Həmdə xuning üqün pütkül halayık aldidə uning axkarilixidın kərkup yürgən bolsam, jəmiyətning kəmsitixliri mənə wəhimə qiləjan bolsa, Xuning bilən mən taləoja qikmay yürgən bolsam, ... **35** — Ah, mənə qulak saləuqi birsi bolsidi! Mana, imzayimni koşup berəy; Həmmigə Qadir mənə jawab bərsun! Rəqibim mening üstümdin ərz yazsun! **36** Xu ərzni zimməmgə artattim əməsmu? Qoqum tajlardək beximoja kiyiwəlattim. **37** Mən Uningəja kədəmlirimning pütün sanini həsəblap berəttim; Xəhzadidək mən Uning aldioja barəttim. **38** Əgər əz etizlirim mənə qarxi guwah bolup qukan kətürsə, Uning qünəkliri bilən birgə yioqlaxsa, **39** Qünki qikərojan mewisini hək təliməy yegən bolsam, Həddigərləni həlsizlandurup nəpisini tohtatқан bolsam, **40** Undəktə buoqdayning ornida xumbuya əssun! Arşining ornida məstək əssun. Mana xuning bilən [mən] Ayupning səzliri tamam wəssalam!»

32 Xuning bilən bu üq kixi Ayupka jawab berixtin tohtidi; qünki ular Ayupning qarixida əzini həkkanıy dəp

tonuydiqanlikini bildi. **2** Andin Buzilik Ramning ailisidin bolqan Barahelning oqli Elihu isimlik yigitning oezipi kozoaldi; uning oezipi Ayupqa karita kozoaldi, qunki u Hudani amas, balki ezini tootra hesabliqanidi; **3** Uning oezipi Ayupning uq dostliriojimu karitildi, qunki ular Ayupqa raddiyə bərgüdək səz tapalmay turup, yənila uni gunahkar dəp bekitkənidi. **4** Birak Elihu bolsa Ayupqa jawab berixni kütkenidi, qunki bu tətəylənni kərgən künliri ezidin kəp idi. **5** Elihu bu uq dostning aozida heqkandak jawabi yoklukini kərgəndin keyin, uning oezipi kozoaldi. **6** Xuning bilən Buzilik Barahelning oqli Elihu eoiz eqip jawabən mundak dedi: — «Mən bolsam yax, silər bolsanglar yaxanojansilər; Xundak boloaqqa mən tartinip, bilgənlirimni silərgə ayan kilixtin kərkəp kəldim. **7** Mən: «Yexi qong bolqanlar [awwal] səzlix kerək; Yillar kəpəysə, adəmgə danalixni egitidu», dəp qarayttim; **8** Birak hər bir insanda roh bar; Həmmigə Qadirning nəpisi uni əkil-idraklik kilip yorutidu. **9** Lekin qonglarning dana boluxi natayin; Qerilarning tootra həküm qikəraliximu natayin. **10** Xunga mən: «Manga kulak selinglar» dəymən, Mənmü öz bilginimni bayan əyləy. **11** Mana, silər tootra səzlərni izdəp yürgininglarda, Mən səzliringlarni kütkenmən; Siləring munazirənglaroqa kulak salattim; **12** Xundak, silərgə qin kənglumdin kulak saldim; Birak silərdin heqkaysinglar Ayupqa raddiyə bərmidinglar, Heqkaysinglar uning səzligə jawab bərləmidinglarki, **13** Silər: «Həqiqətən danalix taptuq!» dəyəlməysilər; İnsan amas, balki Təngri uningoa raddiyə kilidu. **14** Uning jənggə tiziloqan hujum səzliri manga karitiloqan amas;

Həm mən bolsam silərnin gəplirinqlar boyiqə uninqəja
jawab bərməymən **15** (Bu üqəylən həyranuhəs bolup,
qayta jawab berixmidi; Həmmə səz ulardin uqup kətti.
16 Mən kütüp turattim, qünki ular gəp qilmidi, bəlki
jimjit ərə turup qayta jawab bərmidi); **17** Əmdi əzümning
nəwitidə mən jawab berəy, Mənmü bilginimni kərsitip
berəy. **18** Qünki dəydiəjan səzlim liq toldi; Iqimdiki
Roh manga türtkə boldi; **19** Mana, kərsikim eqilmiojan
xarab tulumioja ohxaydu; Yengi xarab tulumliri partlap
ketidiojandək partlaydiojan boldi. **20** Xunga mən səz
qilip iqimni boxitay; Mən ləwlirimni eqip jawab berəy.
21 Mən həqkimgə yüz-hatirə qilmaymən; Wə yaki həq
adəmgə huxamət qilmaymən. **22** Mən huxamət qilixni
əgənmigənmən; undak bolidiojan bolsa, Yaratququm
qoqum tezla meni elip ketidu».

33 «Əmdilikdə, i Ayup, bayanliriməja kulak saləjaysən,
Səzlimning həmmisini anglap qikkaysən. **2** Mana
həzir ləwlirimni aqtim, Aqzimda tilim gəp qilidu.
3 Səzlim kənglümdək durus bolidu, Ləwlirim sap
bolojan təlimni bayan qilidu. **4** Təngrining Rohi meni
yaratqan; Həmmigə Qadirning nəpisi meni janlanduridu.
5 Jawabing bolsa, manga rəddiyə bərgin; Səzliringni
aldimoja səpkə koyup jənggə təyyar turəjin! **6** Mana,
Təngri aldidə mən sanga ohxax bəndimən; Mənmü
laydin xəkilləndürülüp yasaləjanmən. **7** Bərhək, mən
sanga həq wəhimə salmaqqi əməsmən, Wə yaki mən
saləjan yük sanga besim bolmaydu. **8** Sən dərwəkə
qulikimoja gəp qildingki, Əz awazing bilən: — **9** «Mən
həq itaətsiz bolmay pak bolimən; Mən sap, məndə

heq gunah yok... **10** Mana, Huda mändin səwəb tepip
hujum kilidu, U meni Əz düxmini dəp qaraydu; **11** U
putlirimni kixənlərgə salidu, Həmmə yollirimni kəzitip
yüridu» — degənlikingni anglidim. **12** Mana, mən sanga
jawab berəyki, Bu ixta geping toqra əməs; Qünki Təngri
insandin uluodur. **13** Sən nemixka uning bilən dəwalixip:
— U Əzi kiləjan ixliri toqruluk heq qüxənqə bərməydu»
dəp yürisən? **14** Qünki Təngri həkikətən gəp kilidu;
Bir kətim, ikki kətim, Lekin insan buni səzməydu; **15**
Qüx kərgəndə, keqidiki oqayibanə alaməttə, — (Kattik
uyqu insanlarni baskanda, Yaki orun-kərpiliridə ügdək
baskanda) — **16** — Xu qaoqlarda U insanlarning kuliqini
aqidu, U ularəja bərgən nəsihətni [ularning yüririkigə]
məhürləydu. **17** Uning məqsiti adəmlərnə [yaman]
yolidin yanduruxtur, Insanni təkəbburluktin saklaxtur;
18 Buning bilən [Huda] adəmning jəninə kəz yətməs
hangdin yandurup, saklaydu, uning həyatini kiliqlinixtin
koşdaydu. **19** Yaki bolmisa, u orun tutup yetip qaləjinida
aşriq bilən, Səngəklirini əz-ara soquxturup biaram kilix
bilən, Tərbiyə kəlinidu. **20** Xuning bilən uning pütün
wujudi taamdin nəprətlinidu, Uning jəni hərhil nazu-
nemətlərdin kaqidu. **21** Uning eti kəzdin yokilip ketidu,
Əslidə kərünməydiyən səngəkliri bərtüp qikidu. **22**
Buning bilən jəni kəz yətməs hangəja yəkin kelidu,
Həyati həlak kiləquqi pərixtilərgə yəkinlixidu; **23** Birak,
əgər uning bilən bir tərəptə turidiyən kelixtürgüqi bir
pərixte bolsa, Yəni mingining iqidə birsi bolsa, — Insan
balisəja toqra yolni kərsitip beridiyən kelixtürgüqi
bolsa, **24** Undakta [Huda] uningəja xəpkət kərsitip: «Uni

hangdin qüxüp ketixtin kütquzup qoyojin, Qünki Mən nijat-kutuluxka kapalət aldim» — dəydu. **25** Buning bilən uning ətliri balilik waqtidikidin yumran bolidu; U yaxliqioja qaytidu. **26** U Təngriyə dua kilidu, U xəpəkət kilip uni qobul kilidu, U huxal-huram təntənə kilip Uning didarini kəridu, Həmdə [Huda] uning həkəkəniylikini əzigə qayturidu. **27** U adəmlər aldida küy eytip: — «Mən gunah kildim, Toqra yolni burmilioqanmən, Birək tegixlik jaza manga berilmidi! **28** U rohimni hangoqa qüxüxtin kütquzdi, Jenim nurni huzurlinip kəridu» — dəydu. **29** Mana, bu əməllərninğ həmmisini Təngri adəmnə dəp, Ikki hətta üq mərtəm ayan kilidu, **30** Məksiti uning jenini hangdin yandurup kütquzuxtur, Uni həyatlik nuri bilən yorutux üqündur. **31** I Ayup, manga kulak saloqaysən; Ünüingni qikarma, mən yənə söz kilay. **32** Əgər səzliring bolsa, manga jawab kiliwərgin; Səzligin! Qünki imkaniyət bolsila mening seni aqlioqum bar. **33** Bolmisa, meningkini anglap oltur; Süküt kilojin, mən sanga danalığınə oğitip qoyay».

34 Elihu yənə jawabən mundak dedi: — **2** «I danixmənlər, səzlimni anglanglar, I təjribə-sawaqlik adəmlər, manga kulak selinglar. **3** Eoqiz taam tetip bakqandək, Kulak səzning təmini sinap bakidu. **4** Əzimiz üqün nemining toqra bolidioqanlığını baykap tallayli; Arimizda nemining yahxi bolidioqanlığını biləyli! **5** Qünki Ayup: «Mən həkəkəniydurmən», Wə: «Təngri mening həkəkəimni bulap kətkən» — dəydu. **6** Yənə u: «Həkəkəimyə ziyan yətküzidioqan, yaloqan gəpni kilixim toqrimu? Həq asiyləkim bolmioqini bilən, manga sanjiloqan oq zəhmigə

dawa yok» — d ydu, 7 Keni, Ayupka ohxaydiqan kim bar?! Uningoqa nisb t n baxkilarini haqar tl x su i k nd k addiy ixtur. 8 U k bihlik qilouqilaroqa həmrah bolup yüridu, U rəzillər bilən bill  mangidu. 9 Q nki u: «Adəm Hudadin səyünsə, Bu uningoqa heqkandak paydisi yok» dedi. 10 Xunga, i danixmənlər, manga kulak selinglar; R zillik Təngridin yirakta tursun! Yamanlik H mmig  Qadirdin neri bolsun! 11 Q nki U ad mning qilouanlirini  zig  kayturidu, Hər bir ad mg   z yoli boyiq  tegixlik nesiwə tapkuzidu. 12 D rh kik t, Təngri heq  skilik qilmaydu, H mmig  Qadir h k mni h rgiz burmilimaydu. 13 Kim Uningoqa y r-zeminni aman t qilouan? Kim Uni pütkül jahanni baxkuruxka t yinlidi? 14 U p k t k nglid  xu niy tni kilsila,  zining Rohini h m n pisini  zig  kayturuwalsila, 15 Xuan barlik  t igiliri birg  n p stin qalidu, Ad ml r topa-qangoqa kaytidu. 16 S n danixm n bolsang, buni angla! S zlirimning sadasioqa kulak sal! 17 Adal tk   q bolouqi h k m s r l mdu? S n «H mmidin Adil Bolouqi»ni gunahkar bekit ms n?! 18 U bolsa padixahni: «Yarimas!», M tiw rl rni: «R zill r» deg qidur. 19 U n   mirl rg  heq yüz-hatir  qilmaydu, N  baylarni k mb o ll rdin yukiri k rm ydu; Q nki ularning h mmisini U  z küli bil n yaratkandur. 20 K zni yumup aqquq  ular  t p ketidu, T n yerimida h kl rmu t wrinip dunyadin ketidu; Ad mning k lisiz uloular elip ketilidu. 21 Q nki Uning nəzəri ad mning yollirining  stid  turidu; U insanning bar k d mlirini k r p yüridu. 22 Xunga k bihlik qilouqilaroqa yoxurunoudu k heq qarangoquluk yoktur, Hətta  l mning sayisidimu ular

yoxurunalmaydu. **23** Qünki Təngri adəmlərni aldioğa həküm kılıxqa kəltürüx üqün, Ularni uzunöiqə kəzitiپ yürüxining həjiti yoktur. **24** U küqlüklərni təkxürüp olturmayla parə-parə kiliwetidu, Həm baxkılarni ularning ornioğa koyidu; **25** Qünki ularning kılöjanliri uningöğa enik turidu; U ularni keqidə ərıwetidu, xuning bilən ular yanjilidu. **26** U yamanlarni halayik aldidə kaqatlıoqandək ularni uridu, **27** Qünki ular uningöğa əgixixtin bax tartқан, Uning yolliridin heqbirini heq ətiwarlimioğan. **28** Ular xundak kılıp miskinlərnıng nalə-pəryadini Uning aldioğa kirgüzidu, Xuning bilən U ezilgüqılərnıng yalwuruxini anglyaydu. **29** U süküttə tursa, kim aqrinip kakxisun. Məyli əldin, məyli xəhstin bolsun, əgər U [xəpkitini kərsətməy] yüzini yoxuruwalsa, kim Uni kərəlisun? **30** Uning məqsiti ipıaslar həkümranlık kilmisun, Ular əl-əhlini damioğa qüxürmisun degənliktur. **31** Qünki buning bilən uların birsi Təngrigə: «Mən təkəbburluk kılöjanmən; Mən toqrını yənə burmilimaymən; **32** Əzüm bilmiginimni manga əgıtıپ koyoqaysən; Mən yamanlık kılöjan bolsam, mən kayta kılmaymən» — desə, **33** Sən Uning bekitkinini rət kılöjanlıkıng üqün, U pəkət senıng pikrıng boyıqıla insanning kılöjanlırını Əzıgə kayturuxı kerəkmu. Mən əməs, sən qarar kılıxıng kerəktur; Əmdi bılgənlırıngnı bayan kılsangqu! **34** Əklı bar adəmlər bolsa, Gepimni anglıoğan dana kixı bolsa: — **35** «Ayup sawatsızdək gəp kıldı; Uning səzlırıda əkil-parasəttın əsər yok» — dəydu. **36** Ayup rəzil adəmlərdək jawab bərgənlikidin, Ahıroqıqə sinalsun! **37** Qünki u öz gunahıning üstıgə yənə asıyılıkını

qoxidu; U arimizda [aħanət bilən] qawak qelip, Təngrigə qarxi sözlərni kəpəytməktə».

35 Elihu yənila jawab berip mundak dedi: — **2** «Sən muxu gepingni, yəni «Həkkaniylikim Təngriningkidin üstündür» deginingni toqra dəp qaramsən? **3** Xundak bolqanliki üçün sən: «Həkkaniylikning manga nemə paydisi bolsun? Gunah qilmiojnimning gunah qilqinimoqa qariloqanda artuqqiliki nədə?» dəp soriding. **4** Əzüm sözlər bilən sanga [jawab berəy], Sanga həm sən bilən billə bolqan ülpətliringgə jawab berəy; **5** Asmanlaroqa qarap bakqin; Pələktiki bulutlaroqa səpsaloqin; Ular səndin yukiridur. **6** Əgər gunah qilqan bolsang, undaқта Təngrigə qaysi ziyankəxlikni qilalaytting? Jinayətliring kəpəysimu, undaқта uningqoqa kandaқ ziyanlarni salalar iding? **7** Sən həkkaniy bolqan təkdirdimu, Uningqoqa nemə berələytting? U sening qolungdin nemimu alar-hə? **8** Sening əskilikliring pəkət səndək bir insanoqila, Həkkaniyliking bolsa pəkət insan balilirioqila təsir qilidu, halas. **9** Adəmlər zulum kəpiyip kətkənlikidin yalwuridu; Kūqlüklərnin besimi tūpəylidin ular nalə-pəryad kətüridu. **10** Birəқ heqkim: «Keqilərdə insanlaroqa nahxa ata qiləuqi yaratququm Təngrini nədin izdixim kerək?» deməydu. **11** Uning bizgə əgitedioqini yər-zemindiki həywanlaroqa əgitedioqinidin kəp, Həm asmandiki uqar-qanatlaroqa əgitedioqinidin artuq əməsmu? **12** Ular nalə-pəryad kətüridu, birəқ rəzil adəmlərnin həkəwurluqining təsiri tūpəylidin, Uni Huda ijabət qilmaydu. **13** Bərhək, Təngri kuruқ duaqoqa kuləқ salmioqan yərdə, Həmmigə Qadir muxularoqa əħmiyət

bərmigən yərdə, **14** Sən: «Mən Uni kərəlməymən» desəng, [U kəndək kulaq salsun]? Dəwaying tehi Uning aldida turidu, Xunga Uni kütüp turojin. **15** Biraq U hazir [towa kəlix pirsiti berip], Əz oqəzipini tehi təkmiğən əhwalda, Ayup əzining təkəbburlukini bilməmdioqandu? **16** Qünki Ayup quruq gəp üqün aqzini aqқан, U tuturuqsiz səzlərni kəpəytkən».

36 Elihu səzini dawamlaxturup mundaq dedi: — **2** «Meni birdəm səzligili qoysang, Mən yənə Təngriğə wakalitən kilidioqan səzümning barlıqini sanga ayan kəlimən. **3** Bilimni yiraqlardin elip kəltürimən, Adəmlərni Yaratquqimni həqkanıy dəp həsablaidioqan kəlimən. **4** Mening gepim həqikətən yaloqan əməstur; Bilimi mukəmməl birsi sən bilən billə bolidu. **5** Mana, Təngri degən uluqdur, Biraq U həqkimni kəmsitməydu; Uning qüxinixi qoŋqurdur, məqsitidə qing turidu. **6** U yamanlarni həyat saklimaydu; Biraq ezilgənlər üqün adalət yürğüzidu. **7** U həqkanıylardin kəzini elip kətməydu, Bəlki ularni mənggügə padixahlar bilən təhttə olturozuidu, Xundaq kəlip ularning mərtiwisi üstün bolidu. **8** Wə əgər ular kixənləngən bolsa, Japanning asaritigə tutuloqan bolsa, **9** Undaқта U ularoqa kəloqanlirini, Ularining itaətsizliklirini, Yəni ularning kərəngləp kətkənlikini əzligigə kərsətkən bolidu. **10** Xuning bilən U kəlaklirini tərbiyigə eqip koyidu, Ularini yamanliqtin kaytixқа buyruydu. **11** Ular kəlak selip Uningoqa boysunsila Ular [kəloqan] künlirini awatqilikta, Yillirini huxlukta ətküzidu. **12** Biraq ular kəlak salmisa, kəliqlinip dunyadin ketidu, Bilimsiz həlda nəpəstin tohtap

qalidu. **13** Birak kengligə iplaslikni pükkenlər yənıla adawət saklaydu; U ularoğa asarət qüxürgəndimu ular yənıla tilawət kılmaydu. **14** Ular yax turupla jan üzidu, Ularning hayati bəqqiwazlar arisida tügəydu. **15** Birak U azab tartkuqilarni azablardin boləjan tərbiyə arkilik kutkuzidu, U ular har boləjan waqtida ularning kulikini aqidu. **16** U xundak kilip senimu azarning aqzidin kıstangqiliki yok kəng bir yərgə jəlp kiləjan bolatti; Undakta dastihining mayoğa tolduruləjan bolatti. **17** Birak sən hazır yamanlaroğa qaritiləjan tegixlik jazalaroğa tolduruləjansən; Xunga [Hudaning] həkümi həm adaliti seni tutuwaldi. **18** Oʻzəzipingning kaynap ketixining seni mazakka baxlap qoyuxidin huxyar bol; Undakta hətta zor kapalətmu seni kutkuzalmaydu. **19** Yaki baylikliring, Yaki küqüngning zor tirixixliri, Özüngni azab-okubəttin neri kilalamdu? **20** Keqigə ümid baqlima, Qünki u qaşda həlk öz ornidin yokilip ketidu. **21** Huxyar bol, əskilikkə burulup kətmə; Qünki sən [kəbihlikni] dərdkə [səwr boluxning] ornida talliojansən. **22** Mana, Təngri küq-kudriti tüpəylidin üstündur; Uningdək əgətküqi barmu? **23** Kim Uningoğa mangidiojan yolni bekitip bərgənidi? Wə yaki Uningoğa: «Yaman kilding?» deyixkə petinalaydu? **24** İnsanlar təbrikləydiojan Hudaning əməllirini uluqlaxni untuma! **25** Həmmə adəm ularni kərgəndur; İnsan baliliri yiraqtin ularoğa qarap turidu». **26** « — Bərhək, Təngri uluqdur, biz Uni qüxinəlməymiz, Uning yillirining sanini təkxürüp enikliqili bolmaydu. **27** Qünki U suni tamqilardin xümürüp qikiridu; Ular parəğa aylinip andin yamoqur bolup yaşidu. **28** Xundak kilip asmanlar [yaməurlarni]

quyup berip, Insan baliliri üstigə molqilik yaqduridu.
29 Birak kim bulutlarning tokuluxini, Uning [samawi] qedirining gümbür-gümbür kilidioanlikini qüxinəlisun?
30 Mana, U qakmiki bilən ətrapini yoruk kilidu, Hətta dengiz təktinimu yoruk kilidu. **31** U bular arkilik həklər üstidin həküm qikiridu; Həm ular [arkilikmu] mol axlik beridu. **32** U kollirini qakmaq bilən tolduridu, Uningoşa uridioşan nixanni buyruydu. **33** [Hudaning] güldürmamisi uning kelidioanlikini elan kilidu; Hətta kalilarmu sezir, uni elan kilidu.

37 Xundaq, yürikimmu buni anglap təwrinip ketiwatidu, Yürikim kəpidin qikip ketəy, dedi. **2** Mana anglişina! Uning hərkirigən awazini, Uning aqzidin qikiwatқан güldürmama awazini angla! **3** U awazini asman astidiki pütkül yərgə, Qakmikini yərning kərigiqə yətküzidu. **4** Qakmaqtin keyin bir awaz hərkirəydu; Öz həywitining awazi bilən u güldürləydu, Awazi anglinixi bilənla heq ayanmay qakmaqlirininimu koyuwetidu. **5** Təngri awazi bilən karamət güldürləydu, Biz qüxinəlməydişan nuroşun qaltis ixlarni kilidu. **6** Qünki u qarşa: «Yərgə yaq!», Həm həl-yeşinşa: «Küqlük yamoşur bol!» dəydu. **7** U barlik insanni əzining yaratқанlikini bilsun dəp, Həmmə adəmninğ kolini bular bilən tosup koyidu; **8** Yawayi həywanlar öz uwisioşa kirip ketidu, Öz qonalosida turoşuzulidu. **9** Boran-qapқun koşikaptin kelidu, Həm soşuқ-zimistan taratқuqi xamallardin kelidu. **10** Təngrining nəpisi bilən muz hasil bolidu; Bipayan sular kətip qalidu. **11** U yənə koyuқ bulutlaroşa mol nəmlik yükləydu, U qakmaq kətüridioşan bulutni

kəng yeyip qoyidu. **12** Ular pütkül yər-zemin yüzidə U buyruoqan ixni ijra qilix üqün, Uning yolyorukliri bilən həryakğa burulidu. **13** Yaki tərbiyə tayiqi boluxi üqün, Yaki Əz dunyasi üqün, Yaki Əz rəhimdillikini kərsitix üqün U [bulutlirini] kəltüridu. **14** I Ayup, buni anglap qoy, Təngrining karamət əməllirini tonup yetip xük tur. **15** Təngrining bulutlarni qandak səptə turozuoqanlikini biləmsən? Uning bulutining qakmiqini qandak qakturidoqanlikinimu biləmsən? **16** Bulutlarning qandak qilip boxlukta muəllək turidoqanlikini, Bilimi mukəmməl Boləuqining karamətlirini biləmsən? **17** Həy, Uning qandak qilip yər-zeminni jənubdiki xamal bilən tinqlandurup, Seni kiyim-keqikingning ottək issitkinini biləmsən? **18** Sən Uningoqa həmrah bolup asmanni huddi kuyup qikarəqan əynəktək, Mustəhkəm qilip yayəqanmiding?! **19** Uningoqa nemini deyiximiz kerəklikini bizgə əgitip qoyəyin! Qarangoqulukimiz tüpəylidin biz dəwayimizni jayida səpkə qoyalmaymiz. **20** Uningoqa «Mening Sanga gepim bar» deyix yahximu? Undak degüqi adəm yutulmay qalmaydu! **21** Əmdi xamallar kelip bulutlarni tarkitiwetidu, Birak bulutlar arisidiki kuyax nuriəq adəmlər biwasitə qarap turalmaydu. Quyaxning altun rənggi ximal tərəptinmu pəyda bolidu; Təngrining huzurida dəhxətlik həywət bardur. Həmmigə Qadirni bolsa, biz Uni məlqərliyəlməymiz; Qudriti qaltistur, Uning adaliti uluoq, həkkanıyliqi qongkur, Xunga U adəmlərgə zulum qilmaydu. **24** Xunga adəmlər Uningdin qorkidu; Kənglidə özini dana qaoqlaydioqanlarəq U həq etibar qilmaydu».

38 Andin Pərwərdigar qara quyun iqidin Ayupka jawab berip mundak dedi: — **2** «Nəsihətni tuturuqsiz sözlər bilən hirələxtürgən zadi kim? **3** Ərkəktək belingni qing baqla; Xunda Mən səndin soray, Andin sən Meni həwərdar qıl! **4** Mən yər-zeminni apiridə kıləqinimda, sən zadi nədə iding? Bularni qüxəngən bolsang, bayan kiliwər. **5** Kim yər-zeminning əlqimini bekitkən? — Sən buni bilməmsən? Kim uning üstigə tana tartip əlqigən? **6** Tang səhərdiki yultuzlar billə küy eytixqan waqtida, Hudaning oqulliri huxallıqtin təntənə kılıxqan waqtida, Yər-zeminning ulliri nəgə paturuloqan? Kim uning burjək texini saloqan? **8** Baliyatqudin qıkkandək, dengiz süyi besüp qıkkanda, Kim uni dərwezilar iqigə bənd kıləqan? **9** Mən bulutni dengizning kiyimi kıləqanda, Wə qap-qarangəquni uning zakisi kıləqanda, **10** Mən uning üqün pasil kəskən waqıtta, Uni qəkləp baldaqlarni həm dərwezilarni saloqanda, **11** Yəni uningə: «Muxu yərgiqə barisən, pasildin ətmə, Sening təkəbbur dolqunliring muxu yərdə tohtisun» degəndə, sən nədə iding? **12** Sən tuquloqandin beri səhərnə «Qıq» dəp buyrup baqqanmusən? Sən tang səhərgə əzi qıqidioqan jayini kərsətkənmusən? **13** Sən xundak kılıp səhərgə yər yüzining kərinimu yorutkuzup həküm sürgüzüp, Xundakla rəzillərnə titritip yər-zemindin qoqlatquzoqanmusən? **14** Xuning bilən yər-zemin seqiz layoqa besiloqan məhür izliridək əzgərtididü; Kiygən kiyimdək həmmə enik bolidü; **15** Həm xuning bilən rəzillərnə «nur»i ulardın elip ketididü; Kötürülgən biləklər sundurulidü. **16** Dengizdiki bulaklarəqa səpər kılıp yətkənmusən? Okyanlarning

kəridə mengip bakқанmusən? **17** Өlümning dərważiliri sanga axkarilanoqanmu? Өlüm sayisining dərważilirini kərgənmusən? **18** Əқling yər-zeminning qongluқioqа yətkənmu? Həmmisini bilgən bolsang eniқ bayan қil! **19** Nur turuxluқ jayoqа baridioqan yol nədə? Қarangојulukning bolsa, əsliy orni nədə? **20** Sən [buni bilip] ularni əz qegrasioqа apiralamsən? Ularning əyigə mangidioqan yollarni bilip yetələmsən? **21** Həə, rast, sən bilisən, qünki sən ularning qaoјliridin ilgiri tuoјuloqansən, Künliringning sani dərһəқikət kəptin kəptur! **22** Қar қақilanoqan həzinilərgə kirip kərdüingmu. Məldür ambirlirini kərup baқtingmu? **23** Bularni azab-oқubətlilik zamanоqа қaldurdum, Jəng wə urux küni üqün təyyarlap қoydum. **24** Qaқmak degən қандақ yol bilən yerilidu? Xərk xamili yər yüzidə қандақ yol bilən tarkіtilidu? **25** Yamoјur kəlkünining qüxidioqan қanilini qepip təyyarlioqan kimdu? Güldürmaming qaқmiki üqün yol təyyarlioqan kimdu? **26** Xundақ қilip yamoјur heq adəm yok bolоqan yər yüzigə, Heq adəmzatsiz dəxt-bayawanоqа yaoјdurulmamdu? **27** Xuning bilən qəlləxkən, kuroqақ tupraқlar қandurulidu, Ot-qəp bih urup kəkləp қiқmamdu? **28** Yamoјurning atisi barmu? Xəbnəmnini kim tuoјқandu? **29** Muz bolsa kimning baliyatқusidin қiқidu? Asmandiki aқ қirawni bolsa kim dunyаoqа kəltüridu? **30** Xu qaoјda su қetip taxtəк bolidu, Qongқur dengizlarning yüzi қetip tutaxturulidu. **31** «Қəlb yultuzlar topi»ning baoјlimini baoјliyalamsən? Orionning rixtilirini boxitalamsən? **32** «On ikki Zodiak yultuz түrkümliri»ni əz pəslidə

elip qiqiralamsən? «Qong Eyik türkümi»ni Küqükliri bilən yetəklİYələmsən? **33** Asmanning qanuniyətlini bilip yetkənmusən? Asmanning yər üstigə süridiqan həkümlirini sən bəlgiləp qoyqanmu? **34** Sən awazingni kətürüp bulutlaroıqə yetküzüp, Yamoqur yaqıdurup özüngni kıyan-taxkınlaroıqə basturalamsən? **35** Sən qaqmaqlarni buyrup öz yolioıqə mangduralamsən? Uning bilən ular: «Mana biz!» dəp sanga jawab berəmdü? **36** Adəmning iq-baırioıqə danalıq beoıixlap kirgüzgən kimdü? Əkilgə qüxinix kabiliyitini bərgən kimdü? **37** Bulutlarni danalıq bilən sanioıqan kim? Asmanlardiki su tulumlrini təkidiqan kim? **38** Buning bilən topa-qanglarni katurup uyul kılduroıqan, Qalmilarni bir-birigə qaplasturoıqozıqan zadi kim? **39** «Qixi xir üqün ow owlap yürəmsən, Xir küqüklirining ixtihasini kənduramsən? **40** Ular uwilirida zongziyip yürgən waktida, Qatqallıq iqidə turup tuzak qoyup, [sən ularoıqə olja berələmsən]? **41** Yemi kəmqil bolup, ezip ketip yirakka ketip qaloıqanda, Baliliri Təngrigə iltija kılip nalə-pəryad kətürgəndə, Taoı qaoıiliri həm baliliri üqün yəmni təminligən kimdü?

39 Sən taoıdiki yawa əqkilərnin qaqan tuoıidiqanlıqini biləmsən? Jərənlərnin balilioıqanlıqini kəzitip baqqanmusən? **2** Ularning boıqaz bolıqili nəqqə ay bolıqanlıqini saniyalamsən? Ularning balilaydiqan waktidin həwiring barmu? **3** Ular kəddini püküp, yetip balilirini tuoıidu, Ular əzidiki toloıaqni qiqirip taxlaydu; **4** Ularning baliliri küqlinip yetilidu, Ular dalada əsüp, [anisining] yenidin qiqip qaytip kəlməydu. **5** Yawa exəkni dalaıqə qoyuwetip ərkinlikkə qıqaroıqan kim? Xax

exəkning nohtilirini yexiwatkən kim? **6** Qəl-bayawanni uning eyi kıloqanmən, Xorluknimu uning turaloqusi kıloqanmən. **7** U xəhərning kıyqas-sürənliridin yırak turup uni mazak kılidu; U exəkqining warkirixinimu anglimaydu. **8** U taoqlarni öz yaylıqim dəp kezidu, Xu yərdiki həmmə gül-giyahni izdəp yüridu. **9** Yawa kala bolsa hizmitinggə kirixkə razi bolamdu? Sening oqurungning yenida turuxka unamdu? **10** Yawa kalini tana bilən baqlap, tapka qüxürələmsən?! U sanga əgixip jilolılarda mengip tirna tartamdu? **11** Uning küqi zor boləanlıki üqün uningəya tayinamsən? Əmgikingni uningəya amanət kılamsən? **12** Danliringni eygə kətürüp əkilixni uningəya tapxuramsən? «[Danlirimni] haminimoqə yiojixturidu» dəp uningəya ixənəmsən? **13** Təgikux qanatlırini xadlık bilən kəkıdu, Bırak bular ləyləkning qanat uqliri həm pəylirigə yetəmdü? **14** U tuhumlırini yərgə taxlap qoyidu, Tuhumlirim topida issitilsun, dəydu. **15** Ularning tasadipiy dəssilip yanjilidioqanlıkını, Dalidiki birər həywanning asanla ularni dəssəp-qəyləydioqanlıkını untuydu. **16** Balılırini əzining əməstək baqlrini kəttik kılidu; Uning tuqutining əjri bıkaroqə ketidu, Bırak u pisənt kılmoqəndək turidu. **17** Qünki Təngri uni kəm əkil kıləqan, Uningəya danalıkni bərmigən. **18** Həlbuki, u yügürüx aldida məydisini yukirioqə kətürginidə, At həm atlıqlarni kəmsitip mazak kılidu. **19** Sən atka küq beoixlioqanmiding? Sən uning boynioqə yəlpünüp turidioqan yaylıni kıyüzgənmiding? **20** Sən uni həywətlık purkuxlıri bilən adəmnı kərkütidioqan, Qekətkidək səkrəydioqan

qilalamsən? **21** U əxəddiylik bilən yər tatilap-zohqur, Öz küqidin xadlinip ketidu, Qorallik qoxun bilən jəng qilixka atlinidu. **22** U qorkunqqa nisbətən külüpla qoyidu, Heqnemidin qorkmaydu; Qiliqning bisidin u yanmaydu. **23** Okdan, julalik nəyzə, Gərzimu uning yenida xarəxiydu, **24** U yərni aqqiq həm oqəzəp bilən yutuwetidu, [Jəng] kanayini bir anglapla hayajanlinip qin-qinioqa patmay ketidu. **25** Kanaylarning awazi bilənla u: «Ayhay!» dəydu, U jəngni yirəktin purap bolidu. U sərkərdilərnin towlaxlirini, jəngqilərnin warkiraxlirini huxallik bilən anglaydu. **26** Sar sening əkling bilən uqamdu, Qanatlirini jənubka qarap kerəmdü? **27** Bürküt buyrukung bilən yukirioqa pərwaz qilip kətürüləmdü, Uwisini yukirioqa salamdu? **28** U qoram taxning üstidə makanlixidu, U taoqning qokkisiyoqa qonidu, Tik qiyanimu turaloqusi kilidu. **29** Xu yərdin u owni paylap baykiwalidu, Kəzliri yirəq-yirəqlarni kəzitudü. **30** Uning baliliri qan xoraydu; Əltürülgənlər nədə bolsa, u xu yərdə bolidu».

40 Pərwərdigar Ayupka yənə jawabən: — **2** «Həmmigə Qadir bilən dəwalaxidioqan kixi uningə tərbiyə qilməqqu? Təngrini əyibligüqi kixi jawab bərsun!» — dedi. **3** Ayup bolsa Pərwərdigarəqa jawabən: — **4** «Mana, mən heqnemigə yariməymən; Sanga qandəq jawab berələymən? Qolum bilən aqzimni etip gəptin qalay; **5** Bir qetim dedim, mən yənə jawab bərməymən; Xundəq, ikki qetim desəm mən qayta səzliməymən» — dedi. **6** Andin Pərwərdigar qara quyun iqidin Ayupka jawab berip mundəq dedi: — **7** «Ərkəktək belingni qing baqla, Andin Mən səndin soray; Sən Meni həwərdar

qilqin. **8** Sən dərəcə Məning həkümimni pütünləy
bikarqə kətüzmqiməsən? Sən özünqni həkqaniy
qilimən dəp, Məni natoqra dəp əyibliməqiməsən? **9**
Səning Təngrining bilikidək [küqlük] bir biliking barmu?
Sən Uningdək awaz bilən güldürliyələmsən? **10** Qeni,
həzir özünqni xan-xərəp həm salapət bilən beziwal!
Həywət həm kerkəmlik bilən özünqni kiyindürüp, **11**
Qəzipingning kəhrini qeqip taxliqin, Xuning bilən hər bir
təkəbburning kəzigə tikilip qarap, Andin uni pəsləxtürqin.
12 Rast, hər bir təkəbburning kəzigə tikilip qarap, Andin
uni boysunduroqin, Rəzillərnəi öz ornida dəssəp yər bilən
yəksan qil! **13** Ularnəi birgə topiqə kəmüp qoy, Yoxurun
jayda ularning yüzlrini kəpən bilən etip qoyqin; **14**
Xundək qilalisang, Mən seni etirap qilip mahtaymənki,
«Ong qolung özünqni qutkuzidu!». **15** Mən səning bilən
təng yaratqan begemotni kərüp qoy; U kalidək ot-
qəp yəydu. **16** Mana, uning belidiki küqini, Qorsək
muskulliridiki qudritini həzir kərüp qoy! **17** U quyruqini
kədir dərilihidək egidu, Uning yotiliridiki singirliri bir-
birigə qing toqup qoyuloqan. **18** Uning səngəkliri mis
turubidəktur, Put-qolliri təmür qoqmaqloqə ohxaydu.
19 U Təngri yaratqan janiwarlarning bexidur, Pəkət uning
Yaratqusila uningə Öz qiliqini yeqinlaxturalaydu. **20**
Taoqlar uningə yeməklilik təminləydu; U yərdə uning
yenida daladiki hər bir həywanlar oynaydu. **21** U sədəpgül
dərəhlikining astida yatidu, Qomuxluk həm sazlikning
salkinida yatidu. **22** Sədəpgüllüklər öz sayisi bilən uni
yapidu; Əstəngdiki tallar uni orap turidu. **23** Qara, dərya
texip ketidu, birək u hək hoduqmaydu; Hətta İordandək

bir daryamu uning aozioqa erkaxlap urulsimu, yonila hatirjam turiweridu. **24** Uning aldioqa berip uni tutkili bolamdu? Uni tutup, andin burnini texip quluk etkuzgili bolamdu?

41 Lewiatanni qarmak bilan tartalamsen? Uning tilini aroqamqa bilan [baqlap] basalamsen? **2** Uning burnioqa qomux qulukni kirguzelamsen? Uning engikini temur nayza bilan texelamsen? **3** U sanga arqa-arkidin iltija qilamdu? Yaki sanga yawaxlik bilan soz qilamdu? **4** U sen bilan ahda tuzup, Xuning bilan sen uni manggü malay supitida qobul qilalamsen? **5** Sen uni quxkaqni oynatqandak oynitamsen? Dedakliringning huzuri uqun uni baqlap qoyamsen? **6** Tijaratqilar uning ustida sodilixamdu? Uni sodigarlarga beluxturup beramdu? **7** Sen uning putkul terisiga atarnayzini sanjyalamsen? Uning bexioqa qanggak bilan sanjyalamsen?! **8** Qolungni uningoga birla tagkuzgandin keyin, Bu jangni eslap ikkinqi undak qilouqi bolmaysen! **9** Mana, «[uni boysundurimən]» degan herkandak umid bihudiliktur; Hatta uni bir kerupla, umidsizlinip yerga qarap qalidu amasmu? **10** Uning jenioga tegixka petinalaydioqan heqkim yoktur; Undakta Mening aldimda turmaqci bolqan kimdur? **11** Asman astidiki hamma narsa Mening tursa, Mening aldimoga kim kelip «manga tegixlikini barginə» dap bakqan ikən, Men uningoga qayturuxka tegixlikmu? **12** [Lewiatanning] ezaliri, Uning zor kuci, Uning tuzuluxining guzalliki tooqruluk, Men sukut qilip turalmaymen. **13** Kim uning sawutluk tonini salduruwetalisun? Kim uning qox engiki iqiga kiriwalalisun? **14** Kim uning yuz derwazilirini

aqalalisun? Uning qixliri ətrapida wəhimə yatidu. **15** Kəsirəklirining səpliri uning pəhridir, Ular bir-birigə qing qaplasturuləanki, **16** Bir-birigə xamal kirməs yekın turidu. **17** Ularning hər biri öz həmrəhlirioğa qaplastıqandur; Bir-birigə ziq yepixturuləan, heq ayrilmastur. **18** Uning qüxkürüxliridin nur qaknayıdu, Uning kəzliri səhərdiki kəpəktəktur. **19** Uning əozidin otlar qikip turidu; Ot uqkūnliri səkrəp qikidu. **20** Kəmux güllənoğa kəoyəan kəynəwətkəan kəzəndin qikəkən hordək, Uning burun təkükidın tütün qikip turidu; **21** Uning nəpisi kəmərləni tutəxturidu, Uning əozidin bir yəlkun qikidu. **22** Boynida zor kük yətidu, Wəhimə uning əldida səkrixip oynayıdu. **23** Uning ətliri kət-kət birləxtürülüp qing turidu; Üstidiki [kəsirəkliri] yepixturulup, midirlimay turidu. **24** Uning yüriki bəəyni təkək mustəhkəm turidu, Hətta tügməning əsti təkək məzmut turidu. **25** U ornidin kəzoğəlsa, pəlwənlərmu kəkəp kəlidu; Uning toləqinip xəwqunlixidin ələkzədə bolup kətidu. **26** Birsı kəliqni unioğə təgküzsimu, heq ünümi yok; Nəyzə, ətərnəyzə wə yəki qəngək bolsimu bəribir ünümsizdur. **27** U təmürni səməndək, Misni pəor yəəəqtək qəələydu. **28** Okyə bolsa uni kəkəkətip kəkəkuzəlməydu; Sələəə təkxliri uning əldida pəhələəə əylinidu. **29** Tokməklərmu pəhəldək heqnemə heşəblənməydu; U nəyzə-xəxbərninğ tənglinixigə kərap kəlöp kəyidu. **30** Uning əsti kəismi bolsa ətkür səpəl pərqiliridur; U ləy üstigə qəng tırnə bilən tətilioğəndək iz kəlduridu. **31** U dənqiz-okyənəlnəri kəzəndək kəynitiwetidü; U dənqizni kəzəndiki məlhəmədək wəəkəxtidü; **32** U mənqə mənqəəyən yəli pərkirəydu;

Adəm [buzoʻunlarni kərip] qongkur dengizni apʻaq qaqlik boway dəp oylap qalidu. **33** Yər yuzidə uning təngdixi yoktur, U heq kərkmas yaritiloʻan. **34** U bəyüklərnin həkəndikioʻa [jürʻət bilən] nəzər selip, kərkmaydu; U barlik məoʻrur haywanlarning padixahidur».

42 Ayup Pərwərdigarəʻa jawab berip mundak dedi:

— **2** «Həmmə ixni kılalaydioʻiningni, Həkəndak muddiayingni tosiwaləʻjili bolmaydioʻinini bildim! **3** «Nəsihətəni tuturukʻsiz səzlər bilən hirələxtürgən kim?» Bərək, mən əzüm qüxənmigən ixlarni dedim, Mən əklim yətməydioʻan tilsimat ixlarni eyttim. **4** Anglap bakqaysən, səzləp berəy; Mən Səndin soray, Sən meni həwərdar kıləʻaysən. **5** Mən kılıkim arkilik həwiringni angliəʻanmən, Birak hazir kəzüm Seni kəriwatidu. **6** Xuning üqün mən əz-əzumdin nəprətlinimən, Xuning bilən topa-qanglar wə küllər arisida towa kıldim». **7** Pərwərdigar Ayupka bu səzlərnəni kıləʻandin keyin xundak boldiki, Pərwərdigar Temanlik Elifazəʻa mundak dedi: — «Mening oʻəzipim sanga həm ikki dostungəʻa kərap kəzoʻaldı; qünki silər Mening toʻqramda Əz kulum Ayup toʻqra səzligəndək səzlimidinglar. **8** Birak hazir əzünglar üqün yəttə torpak həm yəttə kəqkərnəni elip, kulum Ayupning yenioʻa berip, əz-əzünglar üqün kəydürmə kurbanlik sununglar; kulum Ayup silər üqün dua kılıdu; qünki Mən uni kəbul kılıməni; bolmisa, Mən əz nadanlikliringlarnəni əzünglarəʻa kəyturup berəy; qünki silər Mening toʻqramda kulum Ayup toʻqra səzligəndək toʻqra səzlimidinglar». **9** Xuning bilən Temanlik Elifaz, Xuhalik Bildad wə Naamatlik Zofar üqəylən berip

Pərwərdigar ularoşa deginidək kildi; həmdə Pərwərdigar Ayupning duasini qəbul kildi. **10** Xuning bilən Ayup dostliri üçün dua kiliwidi, Pərwərdigar uni azab-qiynqilikliridin qayturup, əsligə kəltürdi; Pərwərdigar Ayupqa burunqidin ikki həssə kəp bərdi. **11** Xuning bilən uning barliq aka-uka, aqa-singil wə uningoşa ilgiri dost-aşinə boləlanlarning həmmisi uning yenioşa kəldi. Ular uning əyidə olturup uning bilən billə tamaklandı; uningoşa həsdaxliq kiliqip, Pərwərdigar uningoşa kəltürgən barliq azab-əqubətlər toşrisida təsəlli berixti; həmdə hər bir adəm uningoşa bir tənqidin kümüx, birdin altun həlqə berixti. **12** Pərwərdigar Ayupqa keyinki künliridə burunqidin kəprək bəht-bərikət ata kildi; uning on tət ming qoyi, altə ming təgisi, bir ming qoxluq kalisi, bir ming mada exiki bar boldi. **13** Uningdin yənə yəttə oşul, üç qiz tuşuldi. **14** U qizlirining birinqisining ismini «Yemimah», ikkinqisining ismini «Kəziyə», üçinqisining ismini «Kərən-hapuk» dəp qoydi. **15** Pütkül zeminda Ayupning qizliridək xunqə güzəl qizlarni tapqili bolmaytti; atisi ularni aka-ukiliri bilən ohxax mirashor kildi. **16** Bu ixlardin keyin Ayup bir yüz kırık yil yaxap, öz oşullirini, oşullirining oşullirini, həttə tətinqi əwladqıqə, yəni əwrlirininimü kərgən. **17** Xuning bilən Ayup yaxinip, künliridin qanaət təpip aləmdin ətti.

Zəbur

1 Rəzillərnin gepi boyiqə mangmaydiojan, Gunahkarlarning yolida turmaydiojan, Məshirə kילוquqining ornida olturmaydiojan adəm bəht tapur!
2 Uning hursənliki pəkət Pərwərdigarning təwrat-kanunidilidur; U Pərwərdigarning kanunini keqə-kündüz seqinip oylaydu. **3** U huddi erik boyiqə tikilgən, Əz pəslidə mewisini beridiojan, Yopurmaklıri solaxmaydiojan dərəhtəktur; U nemila kilsa ronak tapidu.
4 Rəzil adəmlər bolsa undak bolmas; Ular huddi xamal uquriwətkən tozandəktur. **5** Xuning üqün rəzillər sorak künidə tik turalmaydu, Gunahkarlar həkəkaniylarning jamaitidə heq bexini kətürüp turalmaydu. **6** Qünki Pərwərdigar həkəkaniylarning yolini kəngligə pükkən; Rəzillərnin yoli bolsa yokilidu.

2 Əllər nemixka qukan salidu? Nemə üqün həklər bikardin-bikar suyikəst oylaydu? **2** Duniyadiki padixahlar səpkə tizilip, Əməldarlar qara niyət əylixip, Pərwərdigar wə Uning Məsihi bilən qarxilixip: — **3** «Ularning qəklimilirini qerüwetəyli, Ularning asarətlirini buzup taxlayli!» — deyixidu. **4** Asmanda olturoquqi külidu, Rəb ularni mazak kilidu; **5** Həm aqqikida ularəja səzləp, Kəhri bilən ularni wəhimigə selip: — **6** «Əzüm bolsam Zionda, yəni mukəddəs teqimda, Əzüm məsih kילוqan padixahni tiklidim». **7** «Mən [əxtiki] pərmanni jakarlaymənki, Pərwərdigar manga: — «Sən Mening oqlum; Əzüm seni bügünki kündə tuquldurdum; **8** Məndin sora, Mən sanga miras boluxka əllərni, Təəllukung boluxka yər yüzini qət-qətlirigiqə berimən; **9** Sən təmür tayak bilən ularni

bitqit kiliwetisən; Sapal qinini kukum-talkan qiləndək, sən ularni parə-parə kiliwetisən» — dedi». **10** Əmdi, həy padixahlar, əkildar bolunglar! Jahandiki sorəqilar sawəq elinglar; **11** Pərwərdigardin qorqux bilən uning hizmitidə bolunglar; Titrək iqidə huxallininglar! **12** Ooqulning oəzipping kəzoqalmasliki üqün, Uni səyüinglar; Qünki uning oəziپی səlla kaynisa, Yolunglardila həlak bolisilər; Uningəya tayanəanlar nəkədər bəhtliktur!

3 Dawut əz ooqli Abxalomdin kəqip yürgən künlərdə yazəan küy: — I Pərwərdigar, meni kistawatkanlar nəkədər kəpiyip kətkən, Mən bilən qarxilixiwatkanlar nemidegən kəp! **2** Nuroqunlar mən toqruluk; — «Hudadin uningəya həq nijat yəktur!» deyixiwatidu. (Selah) **3** Birəq Sən, i Pərwərdigar, ətrapimdiki qalkandursən; Xan-xəripim həm bəximni yəligüqidursən! **4** Awazim bilən mən Pərwərdigarəya nida qilimən, U mukəddəs teədidin ijabət beridu. (Selah) **5** Mən bolsam yattim, uhlidim; Oyəandim, qünki Pərwərdigar manga yar-yələk bolidu. **6** Meni qorxap səp tüzgən tümənligən adəmlər bolsimu, Mən ulardin qorqmaymən! **7** I Pərwərdigar, ornungdin tur! Meni qutkuz, i Hodayim! Mening barliq düxmənlirimning təstikigə saləqaysən; Rəzillərnin qixlirini qəkiwətkəysən! **8** Nijatlik bolsa Pərwərdigardindir; Bərikiting Əz həlkingdə bolsun! (Selah)

4 Nəəmiqilərnin bəxiəya tapxurulup, tarliq sazlar bilən oqulsun dəp, Dawut yazəan küy. — Mən nida qilənimda, manga jawab bərgəysən, I manga həkəkəniylikim ata qiloquqi Huda! Bəsim astida qələanda Sən meni

kəngriqilikkə qiqarding; Manga mehır-xəpkət kərsitip, duayimni angla! **2** I insan baliliri, silər mening xan-xəripimni qaqanoqıqə ahanətkə qaldurısılər? Qaqanoqıqə bihudilikni səyüp, Yaloqanni izdəp yürısılər? (Selah) **3** Birəq xuni bilip qoyunglarki, Pərwərdigar ihlasmənlərni Əzigə has qıloqan; Mən Uningoqa nida qıloqinimda, Pərwərdigar anglaydu. **4** Aqqıqınglaroqa berilip, gunah qılmanglar; Əz ornunglarda yetip, qəlbınglarda qongkur oylinip, Süküt qilinglar. (Selah) **5** Həqkaniylik bilən qurbanlıqlarni qilinglar, Wə Pərwərdigaroqa tayininglar. **6** Kəp həlk; — «Kim bizgə yahxilik kərsitəlisun?» — dəp sorimaqta; Jamalingning nuri üstimizgə qüxsun, i Pərwərdigar! **7** Axlik wə yengi xarabliri molqilik bolənlarning huxallıqıdinmu, Mening qəlbimni bəkrək huxallıqqa toldurdung. **8** Mən yatay, həm hatırjəmlıktə uhliwalay; Qünki meni bihətərlikdə yaxatkuqi pəkətlə Sən, i Pərwərdigar!

5 Nəoqmıqılərnıng bexioqa tapxurulup, nəylər bilən oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Mening səzlirimgə qulək saloqaysən, i Pərwərdigar, Mening aqliriməqa kəngül bəlgəysən. **2** Kətürgən pəryadlırimni angla, mening Padıxahım, mening Hudayim, Qünki sangila dua qilimən. **3** I Pərwərdigar, səhərdə Sən awazimni anglaysən; Mən səhərdə əzümni Sanga qaritimən, Yüqirioqa kəz tikimən. **4** Qünki Sən rəzillıktin huzur aloquqi ilah əmədsursən; Yamanlık hərgiz Sən bilən billə turmaydu. **5** Poqi-təkəbburlar kəzüng aldida turalmaydu; Qəbihlik qıloquqılərnıng həmmisi Sanga yirginqlıktur. **6** Yaloqan səzligüqılərnıng həmmisini həlak qilisən;

Pərwərdigar qanhor, aldamqi kixilərgə nəprət kilur. **7** Birək mən bolsam, mehri-xəpkitingning kəngriqilikidin öyünggə kirimən; Sanga boləjan əyminixtin muqəddəs ibadəthanangoşa karap səjdə qilimən; **8** Meni eq kərgənlər tūpəylidin Əz həkqaniyliking bilən meni yetəkligəysən, i Pərwərdigar; Yolungni aldimda tüz qiləjin. **9** Qünki ularning aozida heqkandak səmimiyylik yoktur; Ularning iqki dunyasi bolsa pasikliktur, Ularning galliri eqiləjan kəbridək sesiktur, Ular tili bilən huxamət qiliwatidu. **10** Ularning gunahini bekitkəysən, i Huda; Ular öz pilanliri bilən əzliri mollak atsun; Ularni əzlrining nuroqunliəjan itaətsizlikliri bilən həydəp qikarəaysən; Qünki ular Sanga asiylik qildi. **11** Xundak qiləjanda Sanga tayanəjanlarning həmmisi xadlinidu; Ular mənggü xadlik bilən təntənə qilidu; Sən ularni qoşdaysən; Sening namingni səygənlər seningdin yayraydu. **12** Qünki Sən, i Pərwərdigar, həkqaniy adəmgə bəht ata qilisən; Uni xapaiting bilən kalkən kəbi oraysən.

6 Nəqmiiqləarning bexioşa tapxurulup, tarlik sazlar həm səkkiz tarlik arfa bilən oqulsun dəp, Dawut yazəjan küy: — Pərwərdigar, oşəziping tutkanda meni əyiblimə; Qəhring kəlgəndə meni ədəplimə. **2** Manga xapaət qiləjin, i Pərwərdigar, qünki mən zəiplixip kəttim; I Pərwərdigar, meni sakaytkin, qünki mening ustihanlirim wəhimigə qüxti. **3** Mening jenim dəhxətlik dəkkə-dükkigə qüxti; I Pərwərdigar, qaqanoşiqə xundak bolidu? **4** Yenimoşa qayt, i Pərwərdigar, jenimni azad qiləjaysən, Əzgərməs muhəbbiting üqün meni qutquzəjin. **5** Qünki əlümdə bolsa Sanga seşinixlar yok; Təhtisarada kim

Sanga taxakkürlärni eytsun? (Sheol h7585) 6 Mening ulı tartixlirimdin maqdurum qalmidi; Tün boyi orunkörpəmni kəlqək qilimən; Yaxlirim bilən kariwitimni qəktürimən. 7 Dərdlərdin kəzüm hirəlixip kətti; Barlık küxəndilirim tüpəylidin kəzüm kardin qıkiwatidu. 8 I kəbihlik kılouqılar, həmminglar məndin neri bolunglar; Qünki Pərwərdigar yioja awazimni anglidi. 9 Pərwərdigar tilawitimni anglidi; Pərwərdigar duayimni ijabət qilidu; 10 Düxmənlirimning həmmisi yərgə qarap qalidu, ular zor parakəndiqilikkə duqar bolidu; Tuyuksiz kəynigə yenip hijaləttə qalidu.

7 Dawutning «Xiggaon»: — Kux isimlik bir Binyaminlikning səzliri toqruluk eytkən küyi: — I Pərwərdigar, mening Hudayim, mən Sanga tayandim; Ulardin biri xirdək meni titma-titma qiliwətmisun, Qutkuzojuqi yoklukidin paydilinip meni eziwətmisun, Meni barlık koqliojuqılardin kutkuzojuqin, Ulardin halas qilojuqin; 3 I Pərwərdigar Hudayim, əgər qolumda kəbihlik qilojan bolsam, əgər xundak qilojan bolsam: — 4 əgər mən bilən inək ötküqigə yamanlıq kayturojan bolsam, — (əksiqə mən bilən bikardin-bikar düxmənləxkənnimu kutkuzdum) — 5 — Undaқта, düxmən meni koqlap tutuwalsun, U jenimni qəyləp yər bilən yəksan qilsun, Xəhritimni tupraqқа kəmsun! 6 I Pərwərdigar, oqəziping bilən ornungdin turojuqin, Meni əzgənlərnin qəhrigə takabil turuxқа kəddingni ruslijuqin, Wə mening üqün oyoqanojuqin; Sən sot wə həkümüni bekitkənidingoju! 7 Həlqlərdin boləjan jamaət ətirapingoja olixidu; Sən ular üqün pələktiki ornungoja kaytip baroqaysən. 8

Pərwərdigar həklərninğ üstidin həküm qikiridu; I Pərwərdigar, öz həkkanıylikim boyiqə, Wə özümdə boləan duruslikim boyiqə, Manga həküm qikəroajsən. **9** Ah, rəzillərninğ yamanliki ahirlaxsun! Həkkanıy adəmnin qinğ turəuzəoajsən; I, adəm kəlbirini həm iqlirini sinioquqi həkkanıy Huda! **10** Meninğ kəlkinim bolsa, Durus niyətlıklərni kətquzəuqi Hudadidur; **11** Huda adil sotqidur, U kün boyi gunəhtin rənjiydiəan İlahtur; **12** Birsin [yaman] yolidin yanmisa, U kiliqini biləydu, Ya okini tartip bətləp kəyidu. **13** Xundək adəmlər üqün U əlüm qorallirini təyyarlidi; U oklirini kəydürgüqi ok kildi. **14** Mana, muxundək kixilər toloqəktə kəbihlik tuəmaqqi, Uning boyida kəloqini yamanliktur; Uning tuəqini bolsa sahtiliktur. **15** U bir orini kolap, uninq qonqur kildi; U əzi kolioqan orioqə yikilip qüxti. **16** Əzininğ yamanliki bexioqə kəytip kelidu, Əz zorawanliki bolsa öz üstigə kəytip qüxidu. **17** Mən Pərwərdigarninğ həkkanıyliki bilən mədhiyələymən, Həmmidin yukiri turəuqi Pərwərdigarninğ namini yangritip, küy kilip eytimən.

8 Nəoqmioqilərninğ bexioqə tapxurulup, «Gittif»ta orunlansun dəp, Dawut yazəan küy: – I, Əz həywəngni asmanlardinmu yukiri tikligən Pərwərdigar Rəbbimiz, Pütkül yər yüzidə naminğ xunqə xərəpliktur! **2** Əz rəqiblirinğ tüpəylidin, Duxmən wə kisasqilərninğ əozidin ətizkə, Bowəqlar wə əmgüqilərninğ əozidin küq tiklidingsən. **3** Mən barməklirinğninğ yasioqini boləan asmanlirinğə, Sən məzmut bekitkən ay-yultuzlarəqə kərioqinimda, **4** Sən insanninğ seəoinidikənsən,

Əmdi adəm degən nemə idi? Sən uning yenioğa kelip
yoklaydikənsən, İnsan balisi qanqilik nemə idi? **5** Qünki
Sən uning ornini pərixtilərningkidin azoqinə təwən
bekittingsən, Sən uningoğa xan-xərəp wə xəhrətlərni
taj kilip bərding. **6** Uni qolungning yasioqanlirini idarə
kilixqa tikliding; Sən barliq nərsilərni uning puti astioğa
qoyoqansən, **7** Jümlidin barliq qoy-kalilar, Daladiki barliq
janiwarlar, **8** Asmandiki uqar-qanatlar, Dengizdiki beliklar,
Dengizlarning yolliridin ötküqilərnin barliqini puti
astioğa koydung. **9** I Pərwərdigar Rəbbimiz, pütkül yər
yüzidə naming nemidegən xərəplik-hə!

9 Nəoqmiquilərnin bexioğa tapxurulup, «Mut-Labbən»
degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Mən
Sən Pərwərdigarni pütün qəlbim bilən mədhijələymən;
Mən Səning qiloqan barliq karamətliringni bayan qilay; **2**
Mən Səndin huxal bolup xadlinimən; Səning namingni
nahxa qilip eytimən, i Həmmidin Aliy! **3** Mening
düxmənlirimning kəynigə yenixliri bolsa, Dəl ularning
səning didaring aldida yiqilip, yokilixidin ibarət bolidu. **4**
Qünki Sən mening həkqim həm dəwayimni soriding; Sən
təhtkə olturup, həkqaniylarqə sotliding. **5** Sən əllərgə
tənbih berip, rəzillərni həlak qilding; Sən ularning namini
mənggügə eqürüwətkənsən. **6** I düxminim! Həlakətliring
mənggülük boldi! Sən xəhərlirini yulup taxliwəttin,
Həttə ularning namlirimu yokap kətti; **7** Birəq Pərwərdigar
mənggügə olturup [həküm süridu]; U Öz təhtini sot qilixqa
təyyarlap bekitkən; **8** Aləmni həkqaniylik bilən sot qiloquqi
Udur; Həklərnin üstidin U adillik bilən həküm qikiridu;
9 Həm U Pərwərdigar ezilgüqilərgə egiz panah, Xundaqla

azablik künlərdə egiz panahdur. **10** Namingni bilgənlər bolsa Sanga tayinidu; Qünki Sən, i Pərwərdigar, Əzüngni izdigənləрни hərgiz taxlıoƣan əməssən. **11** Zionda turoƣuqi Pərwərdigaroƣa küyləрни yangritinglar! Uning kılıoƣanlirini həklər arisida bayan kilinglar; **12** Qünki [təkülgən] ƣanning sorikini kılıoƣuqi udur, U dəl xundak kixiləрни əsləydu, Har kılınoƣanlarning nalə-pəryadlirini U untuoƣan əməs. **13** Manga xəpkət kərsətkin, i Pərwərdigar, Mening əqmənlərdin kərgən horluklirimoƣa nəzər saloƣinki, Meni əlüm dərwaziliri aldidin kətürgəysən; **14** Xundak kılıoƣanda mən Zion ƣizining dərwazilirida turup, Sanga təalluk barlik mədhiyənləрни jakarlaymən; Mən nijatlik-ƣutƣuzuxungda xadlinimən. **15** Əllər bolsa əzliri kılıoƣan orioƣa əzliri ƣüxüp kətti, Əzliri yoxurup ƣoyoƣan toroƣa puti ƣapsilip ƣaldi. **16** Pərwərdigar ƣıƣaroƣan həkümi bilən tonular; Rəzil adəmlər əz ƣolida yasioƣini bilən ilinip ƣaldi. Higgaon (Selah) **17** Rəzillər, Yəni Hudani untuoƣan barlik əllər, Yandurulup, təhtisaraoƣa taxlinidu. (Sheol h7585) **18** Qünki namratlar mənggügə əstin ƣıƣırilmaydu; Məminləarning ümidi mənggü əqməy, turiweridu. **19** I Pərwərdigar, ornungdin turoƣin; Adəm balilirining oƣəlibə ƣilixioƣa yol ƣoymioƣin; Huzurung aldida barlik əllər sotlansun. **20** Ularni dəkkə-dükkigə ƣüxür, i Pərwərdigar; Əllər əzlirini biz pəƣət adəm baliliri halas, dəp bilsun! (Selah)

10 Nemixƣa, i Pərwərdigar, yirakta turisən? Nemixƣa azablik künlərdə əzüngni yoxurisən? **2** Rəzil adəmlər təkəbburluƣı bilən ajiz məminləрни tap basturup ƣoƣlap yüridu; Ular əzliri tapƣan hiylilər bilən ilinip, bablinidu. **3**

Qünki rəzillər öz arzu-həwəsliri bilən mahtinidu; Aq közlər
üqün bəht tiləydu; Pərwərdigarni bolsa kəzigə ilmaydu. 4
Ular qirayidin həkawurluk yaqdurup, Hudani izdiməydu;
Ular barlıq hiyallirida: «Həqbir Huda yoktur!» dəydu. 5
Ularning yolliri həmixə rawan bolidu; Sening həkümliring
ularning nəziridin yirak wə üstün turidu; Ularning
rəqibliri bolsa, ularə qarap «tüfi!» dəp mazak qilidu. 6
[Rəzil adəm] kənglidə: «Mən həq təwrənməy turiwerimən!
Dəwrdin-dəwrgə həq muxəkkətkə uqrimaymən» —
dəydu. 7 Uning aqzi qarəqax, aldamqilik həm zuluməq
toloqan; Tili astida əskilik wə kəbihlik yatidu. 8 U
məhəllilərdə yoxurunqə marap olturidu; U pinhan
jaylarda gunahsizlarni ɵltürüwetidu; Kəzliri yoksullarni
kəzləydu; 9 U qatqallikida yatqan xirdək yoxurunqə
paylap yatidu; U məminlərnə tutuwelix üqün yoxurunqə
marap yatidu; Məminlərnə tutuwelip, ularni öz toriqə
qüxüridu. 10 [Yoksullar] ezilidu, pükülidu; Dərdmənler
uning yawuzlukliri bilən yikilidu. 11 U kənglidə: «Təngri
buni untup qaldi, U yüzini yepiwelip, qarimaydu; Buni
hərgiz kərməydu» — dəydu. 12 Ornungdin turəqin,
i Pərwərdigar; I Təngrim, qolungni kətürgin; Ezilgən
məminlərnə untuma! 13 Rəzil adəm nemixka [Sən]
Hudani kəzigə ilmaydu? U kənglidə: «[Huda] buni
sürüxtürməydu!» — dəydu. 14 Sən buni kərgənsən;
Sən Əz qolung bilən yamanlik həm zulumni əzlrigə
qayturux üqün, Əzüng bularni kəzləp yürisən; Dərdmənler
əzlrini Sanga amanət qilidu; Qünki Sən yetim-yesirlərgə
yar-yələk bolup kəlgənsən; 15 Rəzil, yaman adəmning
bilikini sunduruwətkəysən; Uning rəzillikini birmubir

sürüxtürüp, üzül-kesil yokatqaysən. **16** Pərwərdigar əbədil'əbədgiqə padixahdur; [Imansiz] əllər bolsa [Pərwərdigarning] zeminidin yokılar. **17** Pərwərdigar, Sən ajiz məminlərnin armanlirini anglaysən; Ularning dilini tok kilisən; **18** Yetim-yesirlar wə ezilgüqilər üqün adalətni yaklap, Yər yuzidiki insanlarning [ajiz-məminlərgə] qaytidin wəhimə saloquqi bolmasliki üqün, Kulikingni ding tutisən.

11 Nəşmiqilərnin bexioqa tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigarni baxpanahim kildim; Əmdi silər qandaqmu manga: «Kuxtək öz teşingəqa uqup qaq! **2** Qünki mana, rəzillər kamanni tartip, Qarangəquluktin kəngli duruslarəqa qaritip atmaqqi bolup, Ular oqni kiriqqa selip koydi; **3** «Ullar halak kilinsa, Əmdi həkqaniylar nemimu qilar?»» — dəwatisilər? **4** Pərwərdigar Əzining muqəddəs ibadəthanisididur, Pərwərdigarning təhti asmanlardidur; U nəzər salidu, Uning səzgür közliri insan balilirini közitip, sinaydu. **5** Pərwərdigar həkqaniy adəmnin sinaydu; Rəzillərgə wə zorawanliqqa huxtarlarəqa u iq-iqidin nəprətlinidu. **6** U rəzillərgə qarqanlar, ot wə günggürtni yaşduridu; Pizəqirim kizik xamal ularning kədəhidiki nesiwisi bolidu. **7** Qünki Pərwərdigar həkqaniydu; Həkqaniylik Uning amriqidur; Kəngli duruslar Uning didarini kəridu.

12 Nəşmiqilərnin bexioqa tapxurulup, xeminit bilən oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Kutkuzəqaysən, Pərwərdigar, qünki ihlasmən adəm tügəp kətti; Adəmlər arisidin sadik məminlər əqayip boldi. **2** Hərbirsi öz yekinlirioqa yaloqan eytidu; Huxamətqi ləwlərdə,

alikhöngüllük bilän sözlixidu. **3** Pärwərdigar barlik huxamətqi ləwlərni, Həkawurlarqə sözləydiqan tilni kesiwətkəy! **4** Ular: «Tilimiz bilän oqəlibə qilimiz; Ləwlimiz bolsa özimizningkidur; Kim bizgə Rəb bolalisun?» — dəydu. **5** «Ezilgüqi ajizlarni baskan zulum wəjidin, Miskinləarning ahuzarliri wəjidin, Hazirla ornumdin turay» — dəydu Pärwərdigar, «Mən ularoqa, ular zarikip kütken azadliqni yətküzimən». **6** Pärwərdigarning sözliri bolsa sap sözlərdur; Ular yəttə ketim saplaxturuloqan, Sapal qazanda tawlanoqan kümüxtəktur. **7** Sən Pärwərdigar, ularni saklaysən; Sən [məminlərn] muxu dəwrđin mənggügə qoqdaysən; **8** [Qünki] rəzil adəmlər həryanda oqadiyip yürüxidu, Pəskəxlik insan baliliri arisida aliyjanablik dəp mahtalmakta!

13 Nəoqmiqilərnning bexioqa tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — I Pärwərdigar, qaqanoqiqə? Sən meni mənggügə untumsən? Qaqanoqiqə didaringni məndin yoxurisən? **2** Qaqanoqiqə hər küni qayoqurup, qəlbimdə? Qaqanoqiqə duxminim məndin xadlinip oqalib yürüdu? **3** Manga qara, manga jawab bərgin, i Pärwərdigar Hundayim! Əlüm uyqusi meni besip kəlgüqə, Kəzümni yorutqaysən, **4** Duxminimning: «Mən küqiyip uning üstidin oqəlibə qildim» deməsliki üqün, Rəqiblim mən səntürülgənlikimni kərip xadlanmasliki üqün, [kəzümni yorutqaysən]! **5** Birak mən bolsam Sening əzgərməs muhəbbitinggə özümni tapxurdum; Yürükim Sening nijatliqingdin xadlinidu; **6** Mən Pärwərdigaroqa nahxa eytimən; Qünki U manga zor məhribanliqni kərsətti.

14 Nəşmiqilərnin bexioşa tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazoşan küy: — Əhmək kixi kənglidə: «Həqbir Huda yok» — dəydu. Ular qiriklixip, Yirginqlik kəbihlikni kixixti; Ularning iqidə mehribanlik kışoşuqi yoktur; **2** Pərwərdigar ərxətə turup, adəm balilirini kəzitip: «Bu insanlarning arisida insapni qüxinidioşan birərsi barmidu? Hudani izdəydidioşanlar barmidu? **3** Həmmə adəm yoldin qikti, Həmmə adəm qiriklixip kətti, Mehribanlik kışoşuqi yok, həttə birimu yoktur. **4** Nanni yegəndək Mening həlkimni yutuwaləşan bu kəbihlik kışoşuqilar həqnemini bilməmdü?» — dəydu. Ular Pərwərdigarəşə həqbir iltija kışmaydu. **5** Mana ularni oşayət zor kərkunq basti; Qünki Huda həkkaniylarning dəwriddur. **6** «Silər ezilgənlərnin kəngligə pükken ümidini yok kışmakqi bolisilər; Birək Pərwərdigar uning baxpanahidur!» **7** Ah, Israilning nijatliki Ziondin qikip kəlgən bolsa idi! Pərwərdigar Əz həlkini asarəttin qikiriş, Azadlikkə erixtürgən qaoşda, Yəşup xadlinidu, Israil huxallinidu!

15 Dawut yazoşan küy: — Pərwərdigar, kim qediringda turalaydu? Kim pak-mukəddəs teoşingda makanlixidu? **2** Kimki tamamən duruslukta mangsa, Həkkaniylikni yürgüzsə, Kənglidə həkikətne səzlisə; **3** Tili bilən gəp toxumisa, Əz yekiniəşə yamanlik kışmisa, Qoxnisining əyibini kolap aqmisa, **4** Pəs adəmni kəzge ilmisa, Pərwərdigardin əyminidioşanlarni hərmətlisə, Əzigə ziyalik boləşan təkdirdimu iqqən kəşimini əzgərtmisə, **5** Pulni həklərgə əşümgə bərmisə, Bigunəşlarning ziyiniəşə para almisa; Kimki muxularni kışlsa, Mənggügə təwrənməs.

16 Dawut yazoqan «Mihtam» küyi: Meni sakliqin, i Təngri, Qünki mən Sanga tayinimən. **2** Mening jenim Pərwərdigarə: «Sən mening Rəbbimdursən; Səndin baxqa mening bəht-saaditim yoxtur» — dedi. **3** Yər yuzidiki mukəddəs bəndiliring bolsa, Ular aliyjanablardur, Ular mening həmmə huxallikimdur. **4** Kim baxqa ilahni izdəxkə aldirisa, Ularning dərđliri kəpiyip ketidu. Qəyriy ilahlarəqa atap hədiyə qanlirini təkməymən, Ularning namlirini tilimoqimu almaymən. **5** Pərwərdigar bolsa mening mirasim həm kədəhımdiki nesiwəmdur; Qək taxlinip erixən nesiwəmnı özüng saklıysən; **6** [Nesiwəmnı bəlgiligən] siziklar manga güzəl yərlərnı bekitkəndur; Bərək, mening güzəl mirasim bardur! **7** Manga nəsihət bərgən Pərwərdigarəqa təxəkkür-mədhiyə qayturimən; Həttə keqilərdımu wıjdanım manga əgıtidu. **8** Mən Pərwərdigarnı hərdaim kəz aldımdın kətküzməymən; U ıng yenımda boləqaqqa, Mən hərgiz təwrənməymən. **9** Xunga mening kəlbim xadlandı, Mening roqim tehımu kətürülıdu, Mening tenım aman-esənlikdə turıdu; **10** Qünki jenımnı təhtisarada qaldurmaysən, Xundakla Sening Mukəddəs Boləquqingni qirixtin saklıysən. **(Sheol h7585)** **11** Sən manga həyat yolını kərsıtısən; Hızurungda tolup taxqan xad-huramlik bardur; Ong qolungda mənggülık bəhrə-ləzzətlərmu bardur.

17 Dawutning duasi: — Həkkəniy tələpni angla, i Pərwərdigar, mening nıdayımoqa kəngül koyəqin; Mening duayımoqa kulak saləqin, U yaləqanqı ləwlərdın qıqqan əməs. **2** Hızurungdın həkümüm qıqırıləy! Kəzüng nemə durus ikənlikini pərk ətkəy! **3** Sən mening

qəlbimni sinoqansən, Sən keqidimu manga yəqinlixip
kəzəttin; Sən meni tawlap kəzüngdin kəqürdingsən,
Meningdin heqbir səwənlik tapalmiding; Kənglümde:
Aqzım itaətsizlik qilmisun! — dəp niyə qildim. **4**
Adəm balilirining həyattiki ixlirida, Ləwliringdin qıqқан
səzlər bilən zorawanlarning yolliridin əzümni neri
qildim. **5** Mening kədəmlirim yolliringdin qıqmioqan,
Putlirim teyilip kətmigən. **6** Mən Sanga iltija qildim,
Qünki tiləklirimni ijabət kilisən, i Təngrim; Manga kulak
saləjin, Səzlimni angliəjin. **7** I, Əzünggə tayanoqlarni
qarxi qıqquqılardin onq qolung bilən Qutkuzoquqi,
Karamətliringni kərsitip, əzgərməs muhəbbitingni ayan
qiloqaysən! **8** Meni kəz qarıqukundək sakliəqaysən;
Qanatlıring sayisidə meni yoxuroqaysən; **9** Meni bulıməqci
boləqan rəzil adəmlərdin, Meni qorxiwəloqan əxəddiy
küxəndilirimdin yoxuroqin; **10** Ularning baəqrini may
qaplap, kətip kətkən; Ularning eqizliri təkəbburlarqə
səzləydu; **11** Ular yolimizni toriwelip, Bizni yərgə uruxqa
kəzini alaytip, **12** Oljiəqə aq kəzlük bilən tikilgən xirdək,
Yoxurun jaylarda marap yüridiəqan yax xirdəktur. **13**
Ornungdin turəqaysən, i Pərwərdigar, Uning yolini tosup,
yəz bilən yəksən qiloqaysən, Jenimni rəzil adəmdin
qutkuzoqin, kiliqing bilən; **14** [Meni] Əz qolung bilən
kixilərdin, Yəni muxu dəwrdiki kixilərdin qutkuzoqin;
Ularning nesiwisi bolsa muxu dunyadiladur; Sən ularning
qarnini nemətliring bilən toldurisən; Ularning kəngli
pərzəntliri bilən qəndi, Baliliriəqə bayliqlirini qalduridu.
15 Mən bolsam, həqkanıylikta yüzünggə qarıoquqi bolimən;
Oyoqanoqinimda, Sening didaringdin səyünimən!

18 Nəoqmiqilərnin bexioğa tapxurulup oqulsun dəp,
Pərwərdigarınin quli Dawut yazoğan küy; Pərwərdigar
uni barlıq düxmənliridin həm Saul padixahning qolidin
kütquzoğan küni, u Pərwərdigarğa munu küyning
səzlirini eytti: — Ah, Pərwərdigarim, mening küq-
qudritim, Mən seni səyimən! **2** Pərwərdigar mening
hada teoqim, mening qoroqimim, mening nijatkarimdur!
Mening Təngrim, mening qoram texim, mən Uningdin
hımayə tapimən; U mening qalkinim, mening kütquzoquqi
müנגgüzüm, mening egiz munarimdur! **3** Mədhıylərgə
layıq Pərwərdigarğa nida qilimən, Xunda düxmənlirimdin
kütquzulimən; **4** Əlümning asarətliri meni qorxiwaldi,
Ihlassizlarning yamrap ketixi meni qorkitiwətti; **5**
Təhtisaraning taniliri meni qirmiwaldi, Əlüm sirtmaqliri
aldimoğa kəldi. (Sheol h7585) **6** Qiynaloqinimda mən
Pərwərdigarğa nida qildim, Hudayimoğa pəryad
kətürdüm; U ibadəthanisidin awazimni anglidi, Mening
pəryadim Uning huzurioğa kəldi, Uning kulikioğa kirdi. **7**
Xu qaoq yər-zemin təwrəp, silkinip kətti, Taoqlarning ulliri
dəhxətlik təwrəndi, silkinip kətti; Qünki U oqəzəpləndi.
8 Uning dimioqidin is ərləp turatti, Aozidin qikqan
ot həmmisini yutuwətti; Uningdin kəmür qooqliri
qikti; **9** U asmanlarni təzim qildurup qüxti, Puti asti
tum qarangoquluk idi. **10** Bir kerubni minip pərwaz
qildi, Xamalning qanatlırida oquyuldap uqup kəldi. **11**
U qarangoqulukni özining yoxurunidioğan jayi qildi,
Sularning qarangoqusini, Asmanlarning koyuq bulutlırini,
Əz ətrapida qediri qildi. **12** Uning aldidiki yorukluqtin,
Qoyuq bulutlar, məldür, otluq qooqlar qikqip ətti; **13**

Pərwərdigar asmanda güldürlidi; Həmmidin Aliy Boluqu awazini yangratti, Məldür wə otluk qoqlar bilən. **14** Bərhək, U oklirini etip, [düşmənlirimni] tarqitiwətti; Qaqlarni qakturup, ularni kiykas-qukanoqa saldi; **15** Xuning bilən dengizlarning takti kərünüp kaldi, Aləmning ulliri axkarilandi, Tənbihing bilən, Dimioqingdin qikқан nəpəsning zərbisi bilən, i Pərwərdigar. **16** U yukiridin qolini uzitip, meni tutti; Meni uluq sulardin tartip aldi. **17** U meni küqlük düşminimdin, Həm manga əqmənlik qiloquqilardin kutquzdi; Qünki ular məndin küqlük idi. **18** Külpətkə uqrioqan künümdə, ular manga qarxi hujumoqa ətti; Birak Pərwərdigar mening tayanqim idi. **19** U meni kəngri-azadə bir jayqa elip qikardi; U meni kutquzdi, qünki U məndin hursən boldi. **20** Pərwərdigar həkkaniylikimoqa qarap manga iltipat kərsətti; Kolumning halalliqini U manga qayturdi; **21** Qünki Pərwərdigarning yollirini tutup kəldim; Rəzillik kilip Hudayimdin ayrilip kətmidim; **22** Qünki Uning barlik həkümliri aldimdidur; Mən Uning bəgilimilirini özümdin neri qilmidim; **23** Mən Uning bilən qubarsiz yürdüm, Özümni gunahtin neri qildim; **24** Xuning üçün Pərwərdigar həkkaniylikimoqa qarap, Kəz aldidiki kolumning halalliqioqa qarap, qiloqanlirimni qayturdi. **25** Wapadar-məhribanlarqa Əzüngni wapadar-məhriban kərsitisən; Qubarsizlarqa Əzüngni qubarsiz kərsitisən; **26** Sap dilliklarqa Əzüngni sap dillik kərsitisən; Tətürlərgə Əzüngni tətür kərsitisən; **27** Qünki ajiz məmin həlkni kutkuzoquqi Əzüngdursən; Birak təkəbbur kəzləni xərməndə kilisən; **28** Qirioqimni julalik qiloqan Səndursən; Pərwərdigar Hudayim meni

baskan karangʻolulukni nurlanduridu; **29** Qünki Sən arkilik [düxmən] qoxuni arisidin yügürüp ettüm; Sən Hodayim arkilik mən sepildin atlap ettüm. **30** Təngrim — Uning yoli mukəmməldur; Pərwərdigarning səzi sinap ispatlanoqandur; U Əzigə tayanolanlarning həmmisigə kalkandur. **31** Qünki Pərwərdigardin baxqa yənə kim ilahtur? Bizning Hodayimizdin baxqa kimmu qoram taxtur? **32** Yəni belimni küq-qıwwət bilən orioquqi Təngri, Yolumni tüptüz, mukəmməl qiləuqi Təngridur; **33** U mening putlirimni keyikningkidək [uqkur] kilidu, Xuning bilən meni egiz jaylirimda turozuzidu; **34** Qollirimni urux qilixka egitidu, Xunglaxka biləklirim mis kamanni kerələydu; **35** Sən munga nijatliqıng boləjan kalkanni ata kilding, Nening ong qolung meni yelidi; Sening mulayim kəmtərliqıng meni uluq kildi. **36** Sən kədəmlirim astidiki jayni kəng kilding, Mening putlirim teyilip kətmidi. **37** Mən düxmənlirimni qoqlap yəttim; Ular həlak bolmioquqə həq yanmidim. **38** Qaytidin ornidin turalmas kilip ularni yanjiwəttim, Ular putlirim astida yikildi. **39** Sən jəng qilixka küq bilən belimni baqliding; Sən munga hujum qiləjanlarni putum astida egildürdüng; **40** Düxmənlirimni kəz aldimda arkisioqa yandurup qaqquzdung, Xuning bilən munga əqmənlərnı yokəttim. **41** Ular pəryad kətürdi, birəq kutkuzidiojan həqkim yok idi; Hətta Pərwərdigarəqa nida kildi, Umu ularəqa jawab bərmidi. **42** Mən ularəqa sokka berip, xamal uqurojan topidək kiliwəttim; Koqidiki patkəktək, ularni təküwəttim. **43** Sən meni həlkning nızaliridin kutkuzəjansən; Sən meni əllərnıng bexi qiləjansən; Manga

yat bolqan bir h lk hizmitimdə bolmaqta. **44** S z mni anglapla ular manga ita t qilidu; Yat  dikil r manga biqaril rq  t slim bolidu; **45** Yat  dikil r q xxk nlixip ketidu; Ular  z istih kamliridin titrig n h lda qikip kelidu; **46** P rw rdigar h yattur! Mening Qoram Texim mubar kl nsun! Nijatliqim bolqan Huda [h mmidin] aliydur, d p m dh yil nsun! **47** U, m n  q n toluk kisas aloquqi T ngri, H kl rni manga boysunduroqan [Hudadur]; **48** U meni d xm nlirimdin kutkuzoqan; B rh k, S n meni manga h jum qil nlardin yukiri k t rd ng; Zorawan ad mdin S n meni kutuldurdung. **49** Xuning  q n m n  ll r arisida Sanga r hm t eytim n, i P rw rdigar; Namingni uluqlap k yl rni eytim n; **50** [P rw rdigar]  zi tiklig n padixah qa zor nusr tl rni beoixlaydu;  zi m sih  qil jini qa, Y ni Dawutqa h m uning n slig  m ngg g   zg rm s muhəbbitini kərsitidu.

19 Dawut yazoqan k y: –  rxl r Təngrining uluqlukini jakarlaydu, Asman g mbizi Uning qoli yasioqanlirini namayan qilidu; **2** Ularning s zliri k n-k nl r dəryadək  kiwatidu; Keq -keqiləp ular bilimni ayan qiliwatidu. **3** Tilsiz h m awazsiz bolsimu, ularning sadasi [al mg ] anglanmaqta. **4** Ularning  lq m tanisi y r y zid  tartilmaqta; Ularning s zliri aləmning qetigiqə y tm kt . Ularning iqid  [Huda] kuyax  q n qedir tikk n, **5** [Kuyax] hujrisidin toyoqa qikqan yigitt k qikidu, B ygig  qüxidioqan palwandək xadlinidu; **6** Asmanlarning bir qetid n  rl ydu, Jahanning u qetigiqə q rgil ydu, Uning h raritidin heqkandək m hlukat yoxurunalmaydu. **7** P rw rdigarning t wrat-qanuni mukəmməldur, U

insan wujudini yengilaydu; Pərwərdigar bərgən həküm-guwahlar mukim-ixənqlik, U nadanlarni dana qilidu. **8** Pərwərdigarning kərsətmiliri durus, U kəlbni xadlanduridu; Pərwərdigarning pərmanliri yorukluktur, U kəzlərnı nurlanduridu. **9** Pərwərdigardin əyminix pak ixtur, u mənggü dawamlıxidu; Pərwərdigarning həkümliri həktur, Hərbiri tamamən həkkanıyəttur. **10** Ular altundın, bərhək kəp sap altundın kimmətliktur; Həsəldın, həsəl jəwhıridın xerındur; **11** Ular bilən kulung oyoıtılıdu; İnsan ularoqa riayə kılıxta qıng tursa qong mukapat bardur. **12** Kim öz hatalıqlırını bilip yetəlisun? Meni bilip-bilməy kıləqan gunahlırimdın sakıt kıləqaysən; **13** Öz kıl-qakaringni baxbaxtaq gunahlırdın tartkaysən; Bu gunahlarıni manganı hojayın kıldurmıoqaysən; Xuning bilən mən kūsursız bolımən, Eoıır gunahın haliy boləqaymən. **14** I Pərwərdigar, mening Kəoram Texım wə Həmjmət-Nıjatkarım, Aoızimdiki səzlər, kəlbimdiki oylınıxlar nəzırında məkbul boləqay!

20 Nəoımiqılərnıng bexıoqa tapxuruluq oqulsun dəp, Dawut yazəqan küy: — Kıləpətlik kündə Pərwərdigar sanganı ıjabət kıləqay! Yaqupning Hudasınıng nami seni egızdə aman saklıoqay! **2** U Öz mukəddəs jayıdın sanganı mədət əwətkəy, Zıondın sanganı küq-kıuwwət bərgəy; **3** Barlık «axlık hədıyə»lırıngni yad kıləqay, Kəydürmə kurbanlıkıngni kəbul kıləqay! (Selah) **4** Kənglüngdiki təxnalıqlarıni sanganı ata kıləqay, Kənglünggə pükkanı barlık arzulırıngni əməlgə axuroqay. **5** Bizlər oqəlibəngni təbrıkləp təntənə kılımız, Hıdayımızning namıda tuoqlırımızni tikləymız; Pərwərdigar barlık tələplırıngni əməlgə

axuroqay! **6** Hazir bildimki, Pərwərdigar Əzi məsih
qiloqinini kutkuzidu; Mukəddəs ərxliridin uningqo
qudrətlik kutkuzoquqi qolini uzartip jawab beridu. **7**
Bəzilər jəng hərwilirioqa, Bəzilər atlarqo [tayinidu]; Birak
biz bolsak Pərwərdigar Hudayimizning namini yad etimiz;
8 Ular tizi püklinip yikildi; Birak biz bolsak, qəddimizni
ruslap tik turimiz. **9** I Pərwərdigar, padixahqa oqolibə
bərgəysən; Nida qiloqinimizda bizgə ijabət qiloqaysən!

21 Nəoqmiqilərnin bexioqa tapxurulup oqulsun dəp,
Dawut yazoqan küy: — Padixah qudritingdin xadlinidu,
i Pərwərdigar; Oqolibə-nijatliqingdin u nəqədər hursən
bolidu! **2** Sən uning kəngül tilikini uningqo ata
qilding, Ləwlirining təlipini rət qiloqan əməssən. (Selah)
3 Qünki Sən esil bərikətlər bilən uni qarxi alding;
Uning bexioqa sap altun taj kiydürdüng. **4** U Səndin
əmür tilisə, Sən uningqo bərding, Yəni uzun künlərni,
taki əbədil'əbədgıqə bərding. **5** U Səning bərgən
oqolibə-nijatliqingdin zor xərəp kuqti; Sən uningqo
izzət-həywət həm xanu-xəwkət qondurdung. **6** Sən
uning əzini mənggülük bərikətlər qilding; Didaringning
xadliqi bilən uni zor hursən qilding; **7** Qünki padixah
Pərwərdigarqo tayinidu; Həmmidin Aliy Boləquqining
əzgərməs muhəbbiti bilən u heq təwrənməydu. **8** Səning
qolung barliq düxmənliringni tepip, axkarə qilidu; Ong
qolung Sanga əqmənlik qiloqanlarni tepip axkarə qilidu;
9 Səning didaring kəringən kündə, ularni yalkunluk
humdanqo saloqandək köydürisən; Pərwərdigar dəroqəzəp
bilən ularni yutuwetidu; Ot ularni köydürüp tügitidu. **10**
Ularning tuhumini jaqandin, Nəsillirini kixilik dunyadin

quritisan; **11** Qünki ular Sanga yamanlik qilixka urundi; Ular rəzil bir nəyrəngni oylap qikqini bilən, əmma oqəlibə qilalmidi. **12** Qünki Sən ularni kəynigə buruluxka məjbur kilding; Sən ularning yuzigə qarap okyayingni qənləysən. **13** I Pərwərdigar, Əz küqüing bilən uluqlukungni namayan qiləyəsən; Xuning bilən biz nahxa eytip kudritingni mədhıyləymiz.

22 Nəoqimiqilərnıng bexioqə tapxurulup, «Ayjələt-haxxahar» (tang səhərdə kəlgən mədət) degən ahəngdə okulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — «Ah İlahım, İlahım, nemixka məndin waz kəqting? Sən nemixka meni kutkuzuxtın xunqə yirəksən? Nemixka kattik pəryadlırimdin xunqə yirək turisən, **2** Hodayim, kündüzdə nida kildim, ləkin Sən heq jawab kilməysən; Keqidimu mən xundək pəryad kilixtin aram alalməymən. **3** Biraq i İsrailning mədhıylirini əz məkaning qiləquqi, Sən degən pak-mukəddəstursən! **4** Ata-bowilirimiz seni tayanqi qiləqan, Ular sanga tayanqan, sən ularni kutkuzoqan. **5** Ular Sanga nida kilixliri bilən kutuloqan; Sanga tayinix bilən ularning ümidi heq yərdə qaloqan əməs. **6** Biraq mən bolsam adəm əməs, bir kurtmən, İnsan tərıpidin [təhmət bilən] rəswayialəm kilinoqanmən, Halayik tərıpidin kəmsitilgənmən. **7** Meni kərgənlərnıng həmmisi mazək kilip külidu, Baxlırini silkixip əqzilirini pürüxtürüp: **8** «U Pərwərdigarə əzini tapxuroqan əməsmu?! Əmdi Pərwərdigar uni kutkuzsun! Pərwərdigar unıngdin hursən bolsa əgər, Uni kutuldursun!» — deyixidu. **9** Biraq meni apamning kərsikıdin qıkarəquqi əzüngdursən; Hətta əmqəktiki wəktımdimu meni əzünggə tayanduroqansən;

10 Tuquloqinimdin tartipla, mən özümni qoynungoşa taxlioqanmən; Anamning baliyatkusidiki waqtimdila, Sən mening Təngrim bolup kəlgənsən. **11** Məndin yiraqlaxma; Qünki riyazət meni qıstap kəldi; Manga yardəmdə boluquqi yoqtur. **12** Nuroqun buqilar meni qorxiwaldi; Baxanning küqlük buqiliri meni oriwaldi; **13** Ular adəmni titma qiləuqi hərkirəwatқан xirdək, Aqzilirni qong eqip manga tikilip turidu. **14** Mən təkülgən sudək boldum, Həmmə səngəklirim izidin qikip kətti; Yürikim momdək erip kətti, Iq-baoqrimda zəiplixip erip kətti. **15** Qəojirap kətkən sapal parqisidək maqdurum qalmidi, Tilim tangliyimoşa qaplixip kətti, Sən [Pərwərdigar] meni əlümning topa-qanglirioşa qoyoqansən. **16** Qaljir itlar manga olaxti, Bir top rəzillər meni qıstap kelip, Mening qolum wə putumni sanjip təxti. **17** Səngəklirimning həmmisini saniyalaymən, [Ustihanlirim] manga tikilip qarap turoqandək qilidu. **18** Ular kiyimlirimni öz arisida üləxtürüwatidu, Kənglikimgə erixix üqün qək taxlixiwatidu. **19** Birək, i Pərwərdigar, məndin yiraqlaxma! I Küq-Qudritim boluquqim, yardəmgə tez kəlgəysən! **20** Jenimni qiliqtin kutkuzoqin, Mening yaloquz jenimni itning qanggilidin kutulduroqin. **21** Meni xirning aqzidin kutkuzoqin; Xundək, Sən iltjalirimni ijabət qilip yawa kalilarning münggüzliridin kutkuzoqansən! **22** Mən Sening namingni qerindaxlirimoşa elan qilimən; Qong jamaət iqidə turup Sanga boləqan mədhıyilirimni jakarlaymən; **23** Pərwərdigardin əyməngüqilər, Uni mədhıyilənglar! Yaqupning barlıq nəsiliri, Uningoşa xan-xərap kəltürənglar! Israilning pütün əwladliri,

Uningdin əymininglar. **24** Qünki U ezilgüqining axu harlinixlirini nəziridin sakit kıloqan əməs, Yaki Uningdin heq yirgəngən əməs; Uningdin Əz wisalini heq yoxuroqan əməs; Bəlki U iltija kılıp awazini kətürginidə, Uningoqa kılak selip angliqan. **25** Qong jamaət iqidə manga okuloqan mədhıylər Əzüngdındur, Hudadin əyməngüqilərnıng aldida iqqən kəsəmlirimni ixka axurimən; **26** Ajiz məminlər kərsiki toyoquqə tamaklinidu; Pərwərdigarni izdigənlər Uni mədhıyələydu; Silərnıng kəlbınglar mənggü yaxnaydu! **27** Zemınnıng əng qetidikilərmu bu ixni kəlbidə tutup, towa kılıp Pərwərdigarnıng aldiqə kelidu; Əl-millətlərnıng barlıq jəmətliri aldingda ibadət kılıdu; **28** Qünki padixahlıq Pərwərdigarqıla təwədur; U əl-millətlər arisida həküm sürgüqidur. **29** Jaħandiki baylarmu Uning aldidin yəp-iqip, ibadət kılıdu; Tuprakka kirəy dəp qaloqanlarmu, hətta əz jenini sakliyalmaydiqanlarmu Uningoqa səjdə kılıdu; **30** Kəlgüsidiki bir əwlad Uning hizmitidə bolidu; Bu əwlad Rəb üqün Əz pərzəntliri hesablinidu. **31** Keyin ular kelip, xu qaşda tuşulidiqan bir kowmoqa Uning həkkaniylikini jakarlap xuni elan kılıduki, «U buni əməlgə axurdi!»

23 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigar meni baqqıuqi Padiqımdur, Mohtaj əməsmən heq nərsigə; **2** U meni yumran qəplərdə yatquzup dəm aldurar; Tinq akıdiqan sularni boylitip baqıdu; **3** U wujudumni yengilaydu; U həkkaniylik yolida Əz nami üqün yetəkləydu; **4** Hətta mən əlüm sayisi bolqan jilqıdin ətsəmmu, Həq yamanlıqtin kərkəmaymən; Qünki Sən mən bilən billidursən; Sening hasang həm tayıqıng manga təsəllidur. **5** Meni har

qiloquqilarning k z aldidada manga k ng dastihan salisən;
Mening beximni may bilən məsih qilisən; K d him taxidu;
6 B rh k, barlik k nlirimda yahxilik w   zg rm s x pk t
manga  gixip həmrah bolidu; M ngg din-m ngg g 
P rw rdigarning d rgahida yaxaymən!

24 Dawut yazoqan k y: — Pərwərdigaroqə m ns ptur,
jah n w  uningoa toloqan h mm  məwjudatlar; Uningoa
t lluktur y r y zi w  uningda turiwatqanlarmu; **2** Q nki
jah nning ulini qongqur dengizlar  stiga orunlaxturup,
Y rni sular  stiga ornatqan Udur. **3** P rw rdigarning
teoioq  kim qikalaydu? Uning muq dd s jayioq  kim kirip
turalaydu? **4** — Qolliri gunahtin pakiz, dili sap, Quruk
n rsilerg  təlmürüp qarimioqan, Yaloqan k s m qilmioqan
kixi kir laydu. **5** Bundaq kixi bolsa Pərwərdigardın bəhtni,
 z nijatliki bolouqi Hudadin h kq niyliqni tapxuruwalidu
w  [uni] k t r p yüridu; **6** Bu d wr Uni izdigüqi d wrdir,
Yəni Sening didaringni izdigüqilər, i Yakupning [Hudasi]!
(Selah) **7** I qowuqlar, bexinglarni k t r nglar! [K ng
eqilinglar]! I m ngg l k ixikl r, k t r l nglar! Xuning
bilən xan-x r p igisi Padixah kiridu! **8** Xan-x r p igisi
Padixah deg n kim? U Pərwərdigardur, u küqlük w 
q dr tlikdur! P rw rdigar, j ng m ydanida q dr tlikdur!
9 I qowuqlar, bexinglarni k t r nglar! K ng eqilinglar!
I m ngg l k ixikl r, bexinglarni k t r nglar! Xuning
bilən xan-x r p igisi Padixah kiridu! **10** Xan-x r p igisi
Padixah deg n kim? Samawiy qoxunlarning S rdari
boloqan P rw rdigar bolsa, xan-x r p igisi Padixahdur!
(Selah)

25 Dawut yazoqan küy. Pərwərdigar, jenim Sanga təlmürüp qaraydu; **2** Sanga tayinimən, i Hudayim; Meni yərgə karitip hijaləttə qaldurmioqaysən; Wə yaki düxmənlirimni üstümdin oqalib qilip xadlandurmioqaysən; **3** Bərhək, Seni kütküqilərdin heqkaysisi xərməndə bolmas; Birəq heqbir səwəbsiz hainlik qiloquqilar xərməndə bolidu. **4** Meni Sening izliringni bilidioqan qiloqaysən, i Pərwərdigar; Yolliringni manga əgitip koyoqaysən. **5** Meni həqiqitingdə mangdurup, manga əgətkəysən; Qünki özüng mening nijatlikim boləqan Hudayimdursən; Mən kün boyi Sanga qarap təlmürimən; **6** Əz rəhimdillikliringni, əzgərməs mehirliringni yadingoqə kəltürgəysən, i Pərwərdigar! Qünki ular əzəldin tartip bar bolup kəlgəndur; **7** Mening yaxliqimdiki gunahlimni, Xundakla itaətsizliklirimni esinggə kəltürmigəysən; Əzgərməs muhəbbiting, mehribanliqing bilən, meni esinggə kəltürgəysən, i Pərwərdigar; **8** Pərwərdigar mehriban wə durustur; Xunga U gunahkarlarni durus yoloqə salidu. **9** Məminlərnə yahxi-yamanni pərk etixkə U yetəkləydu; Məminlərgə Əz yolini əgitidu. **10** Uning əhdisi wə həküm-guwahlirini tutqanlarning həmmisigə nisbətən, Pərwərdigarning barlik yolliri əzgərməs muhəbbət wə həqiqəttur. **11** Əz naming üqün, i Pərwərdigar, Qəbihlikim intayin eoqir bolsimu, Sən uni kəqüriwətkənsən. **12** Kimki Pərwərdigardın əymənsə, Huda Əzi tallioqan yolda uningə [həqiqətəni] əgitidu; **13** Uning jeni azadə-yaxilikta yaxaydu, Uning nəslə yər yüzigə miras bolidu. **14** Pərwərdigar Əzidin əyminidioqanlar bilən sirdaxtur; U ularəqə Əz əhdisini kərsitip beridu.

15 Mening kəzlirim həmixə Pərwərdigarəyə tikilip
qaraydu; Qünki U putlirimni tordin qıqiriwetidu. 16
Manga qarap mehır-xəpkət kərsətkəysən; Qünki mən
şeribanə, dərdməndurmən. 17 Kənglümning azarliri
kəpiyip kətti; Meni başqan qışmaqlardın qıqarəşənsən.
18 Dərdirimni, azablırimni nəziringgə aləşin, Barlıq
gunahlırimni kəqürgəşənsən! 19 Mening düxmənlırimni
nəziringgə aləşin, Qünki ular kəptur; Ular manga qongkur
əqmənlik bilən nəprətlinidu. 20 Jenimni saqlıəşənsən, meni
qutkuzəşənsən; Meni xərməndilikdə kaldurmıəşənsən;
Qünki mən Seni baxpanahım kildim. 21 Kəngül saplıki wə
durusluq meni qoşdıəşənsən; Qünki mən Sanga ümid başlap
kütüwatimən. 22 I Huda, İsraılını barlıq külpətliridin
qutkuzup hərlükkə qıqarəşənsən!

26 Dawut yazəşən küy: — Mən üqün həküm qıqarəşənsən,
i Pərwərdigar; Qünki mən öz durusluqumda turup
mangdim; Mən Pərwərdigarəyə tayinip kəlgənmən;
Mən teyilip kətməymən. 2 Meni sinap başqəşənsən,
i Pərwərdigar, meni təkxürüp başqın; Wijdanimni,
kəlbimni tawlıəşənsən; 3 Qünki əzgərməs muhəbbitingni
kəz aldında tutqanmən; Mən həkikitingni özümgə
yetəkqi qilip mangdimmən. 4 Mən yaləşanqılar bilən
həmdastihan olturmidim; Sahtipəzlərgə həmrah boluxqa
kirməymən. 5 Yamanlıq qıləşuqılar jamaitidin yirginimən;
Rəzillər bilənmu olturmaymən. 6 Kollirimni gunahsızlıqta
yuyimən; Xunda, qurbangahıngni aylinip yürələymən. 7
Wə həm təxəkkürləni anglitimən; Barlıq karamətliringni
jakarlaymən. 8 I Pərwərdigar, makaning boləşən əyni,
Xan-xəriping turoşən jayni səyüp kəldim; 9 Jenimni

gunahkarlar bilən, Həyatimni qanhorlar bilən billə elip kətmigəysən; **10** Ularning qolida suyikəstlər bardur, Ong qoli parilərgə toldi. **11** Mən bolsam, duruslukumda mengip yūriwerimən; Meni hərlükkə qikirip kutkuzoqaysən, Manga mehīr-xəpkət kərsətkəysən. **12** Putum bolsa tüptüz jayda turidu; Jamaətlər arisida turup Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhīyilər qayturimən.

27 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigar mening nurum wə nijatlikimdur; Mən yənə kimdin qorqay? Pərwərdigar həyatimning qoroqinidur; Mən kimning aldida titrəy?
2 Yamanlik qiloquqilar «Uning ətlirini yəyli» dəp manga hujum qiləqanda, Rəqiblim, düxmənlim manga yeqinlaxqanda, Putlixip, yikildi ular. **3** Zor qoxun bargah kurup meni qorxawəja alsimu, Qəlbimdə heq qorqunq yok; Manga urux kozoqisimu, yənila hatirjəm turiwerimən. **4** Pərwərdigardin birla nərsini tiləp kəldim; Mən xuningəja intiliməktimənki: — Əmür boyi Pərwərdigarning əyidə bolsam, Pərwərdigarning güzəllikigə qarap yürsəm, Uning ibadəthanasida turup, yetəklixigə muyəssər bolsam, dəymən. **5** Beximoqə kün qüxkəndə, U meni sayiwini astioqə alidu; Meni qedirining iqidə aman saklap yoxuruwalidu. U meni uyultax üstigə muqim turoquzidu. **6** Xunga hazır ətrapimdiki düxmənlim aldida bexim yukiri kətürüliidu. Uning muqəddəs qedirida təntənə kilip kurbanliklər sunimən; Nahxa-küylər eytimən, munajatlarni eytimən Pərwərdigarəja! **7** Nida qiləqinimda awazimni anglioqaysən, i Pərwərdigar; Manga mehīr-xəpkət kərsitip, ijabət qiləqaysən. **8** Əz kənglüm: «Uning didarini izdənglar!» dəydu; Didaringni, i Pərwərdigar,

özüm izdäymän. **9** Məndin Əzüngni qaqurmiojaysən!
Ojəzəpləngəndə kulungni neri qoqlimiojaysən; Sən
meningdin yardimingni ayimay kəlding; Sən məndin
ayrilmiojaysən, meni taxliwətmigəysən, i Nijatkarim
Huda! **10** Ata-anam meni taxliwətsimu, Pərwərdigar
meni kuqikjoja alidu. **11** Manga Əz yolungni egətkəysən,
i Pərwərdigar; Küxəndilirim [paylap yürməktə], Meni
tüz yoloja baxliojaysən. **12** Meni rəqiblimning məyligə
tapxurmiojaysən, Qünki manga qara qaplxmakqi
bolojan yalojanqilar heli kəptur, Ularning nəpəslirimu
zorawanliktur. **13** Ah, Pərwərdigarning meħribanliqini
tirikləarning zeminidə kərüxkə kəzüm yətmigən bolsa...!
14 Pərwərdigarni təlmürüp kütkin! Jigərlik bol, kəlbəng
mərdanə bolsun! Xundak qil, Pərwərdigarni təlmürüp
kütkin!

28 Dawut yazoqan küy: — I Pərwərdigar, Sanga
nida qilimən; I mening Qoram Texim, manga süküt
qilmiojaysən; Qünki Sən jimjit turuwalisang, Mən qongkur
hangoja qüxidiojanlaroja ohxaxla bolimən. **2** Sanga
pəryad kətürginimdə, Sening mukəddəs kalamhanangoja
qolumni kətürginimdə, Mening iltijalirimning sadasini
angliojaysən! **3** Meni rəzillər wə kəbihlik qiloquqilar
bilən billə taxliwətmigəysən; Ular aqzida yeqinliri
bilən dostanə sezləxsimu, Kənglidə eqmənlik bardur.
4 Ularning qilmixlirioja qarap, Ixlirining yamanliqioja
qarap ix tutqaysən; Qolining qilojanliri boyiqə əzligə
yandurojaysən; Tegixlik jazani əzligə qayturojaysən. **5**
Qünki ular nə Pərwərdigarning qilojanlirini, Nə kollirining
ixligənlirini heq nəzirigə almaydu, [Pərwərdigar] ularni

oqulitip, kaytidin bax ketürgüzmäydu. **6** Pärwərdigarəja təxəkkür-mədhiyə kayturulsun; Qünki U mening iltijalirimning sadasini angliəan. **7** Pärwərdigar mening küqüm, mening qalkinimdur; Mening kənglüm uningəja ixəndi, Xuning bilən yardəm taptim; Xunga kənglüm zor xadlinidu, Əz küyüm bilən mən Uni mədhiyiləymən. **8** Pärwərdigar Əz [həlking] küqidur, Xundakla məsih kələiniəja kütəuzəuqi qorəandur. **9** Əz həlkingni kütəuzəuəysən, Mirasingni bərikətlik kələuəysən; Ularni padiqidək beqip ozuklanduroəuəysən, Mənggügə ularni ketürüp yürgəysən.

29 Dawut yazəjan küy: — Pärwərdigarəja bərgəysilər, i Kudrətlik Boləuəqining pərzəntliri, Pärwərdigarəja xanu-xəwkət, küq bərgəysilər! **2** Pärwərdigarəja Əz namioəja layik xanu-xəwkət bərgəysilər; Pärwərdigarəja pak-mukəddəslikning güzəllikidə səjdə qilinglar! **3** Pärwərdigarning sadasi qongqur sular üstidə həküm süridu; Xan-xərap igisi boləjan Təngri güldürmamilarni yangritidu; Pärwərdigar büyük dengizlar üstidə həküm süridu. **4** Pärwərdigarning sadasi küqlüktur; Pärwərdigarning sadasi həywətkə toləandur; **5** Pärwərdigarning sadasi kedir dərəhlirini sunduriwetidu; Bərək, Pärwərdigar Liwandiki kedirlarni sunduriwetidu. **6** U ularni mozay oynaklawatqandək oynaklitidu; Yawa kalining balisi oynaklawatqandək, U Liwan wə Sirion teəqini oynaklitidu. **7** Pärwərdigarning sadasi qakmaqłarning yalkunlirini xahlitiwetidu; **8** Pärwərdigarning sadasi qəl-jəzirini zilziligə salidu; Pärwərdigar Qədəxtiki qəl-jəzirini zilziligə salidu;

9 Pərwərdigarning sadasi dub dərəhlirini həryan tolojitidu, Ormanlıqlarni yalingaqlaydu; Uning muqəddəs ibadəthanisida boləjan həmmisi «xanu-xəwkət!» dəp təntənə qilidu. 10 Pərwərdigar topan üstigə həkümranlik qilip olturidu; Bərhək, Pərwərdigar mənggügə padixah bolup həküm sürüp olturidu. 11 Pərwərdigar Öz həlqigə qüdrətəni bəhx etidu; Öz həlqini aman-hatirjəmlik bilən bərikətləydu.

30 Muqəddəs ibadəthanini Hudaəğa ataxni təbrikləp, Dawut yazəjan küy: — Mən Seni aliy dəp uluəlaymən, i Pərwərdigar, Qünki Sən meni pəstin yukiri kətürdüng, Düxmənlirimni üstümdin huxallandurmiding. 2 I Pərwərdigar Hudayim, mən Sanga nalə kətürdüüm, Sən meni sakaytting. 3 I Pərwərdigar, Sən təhtisaradin jenimni elip qıqting, Həngəğa qüxidioəjanlar arisidin manga hayat berip sakliding. (Sheol h7585) 4 Pərwərdigarəğa küy eytinglar, i Uning ihlasmən bəndiliri, Uning pak-muqəddəslikini yad etip təxəkkür eytinglar. 5 Qünki Uning əzəzi pə dəkikidə ətüp ketidu, Xapaiti bolsa əmürwayət bolidu; Yioə-zar keqiqə qonup qalsimu, Huxallik tang səhər bilən təng kelidu. 6 Mən bolsam öz rahət-paraəjitimdə: «Mənggügə təwrənməy muqim turimən» — dedim. 7 Pərwərdigar, xapaiting bilən, mening teəjimni mustəhkəm turoəuzəjaniding; Əmma Sən didaringni qaqurup yoxurdung; Mən alakzadə bolup kəttim; 8 Mən Sanga nalə-pəryad kətürdüüm, i Pərwərdigar; Mən [Sən] Rəbkə iltija qildim: — 9 — Mening kənim təkülüp, həngəğa kirsəm nemə paydisi bardur? Topa-qang Seni mədhəyiləmdü? U həkikitingni jakarliyalamdu? 10

Angliyoaysən, i Pərwərdigar, manga xəpkət kərsətkəysən;
I Pərwərdigar, manga yardəmdə boləyəsən! **11** Sən matəm
kayəyusini ussul oynaxlarəya aylandurdung; [Həzilik] bəz
kiyimimni salduriwetip, Manga huxallikni bəlwəy kəlip
baqliding; **12** Xunga mening rohim süküt kəlməy, Sanga
küylər okusun! I Pərwərdigar, mening Hudayim, Sanga
əbədil'əbədgiqə təxəkkürlərnə eytimən!

31 Nəoymiqilərnəng bəxiyə tapxurulup okulsun dəp,
Dawut yazəyan küy: — Sən Pərwərdigarni, mən baxpanah
kəldim; Meni heqqaqan yərgə karitip kəymioyəsən; Əz
həkkaniylikəng bilən meni azad kəlip kətkuzəyəsən; **2**
Manga kulək saləyəsən, meni tezrək kətkuzəwaləyəsən;
Manga qoram tax, Əzümni kəoydaydiəyan kərojanlik
kəl'ə boləyəsən. **3** Qünki Sən mening uyultəxim,
mening kərojinimdursən; Xunga Əz naminəg üqün
meni yetəkligəyəsən, meni baxliəyəsən. **4** Manga
yoxurun selinəyan tuzəktin kədəmlirimni tartkəyəsən;
Qünki Sən mening baxpanahimdursən. **5** Mən rohimni
kəlungəya tapxurdum; Sən manga nijatlik kəlip hərlükə
qikəroqansən, i Pərwərdigar, hək Təngri. **6** Yaləyan
iləhləroya qəkunidiəyanlardin yirginip kəldim; Mən bolsam
Pərwərdigarəya etikəd kəlimən. **7** Əzgərməs muhəbbiting
bilən huxal bolup xadlinimən; Qünki mening harlikimni
kərdüngsən; Jenimning azap-okubətliridin həwər taptəng.
8 Meni düxmənlirimning kəliyə qüxürmidəng, Bəlki
putlirimni kəngri jayəya turəyuzdung. **9** I Pərwərdigar,
manga rəhim-xəpkət kərsətkəyəsən, Qünki bəximəya
küləpət qüxti; Dərd-ələmdin kəzüm tügüxəy dəp kəldi,
Jenim, wujudummu xundək. **10** Həyatim kayəyü-həsəət

bilən, Yillirim oʻtam-oʻjussə bilən uprawatidu. Gunahim tūpəylidin maʻodurum ketəy dəp qaldi, Ustihanlirim sizip kətti. **11** Mən rəqiblirimning iza-aḥanitigə qaldim, Yeqinlirim aldida tehimu xundak; Tonuxlirimʻim bir wəhimə boldum; Koqida meni kərgənlərmu məndin dajip kaqidu. **12** Həmməylən meni əlgən adəmdək, kənglidin qikirip taxlaxti; Puquk qinidək bolup qaldim. **13** Qünki nuroʻunlarning təhmətlirini anglidim, Wəhimə tərəp-tərəplərdə turidu; Ular manga ḥujum kilixka məslihətlixiwatidu, Jenimni elixka kəst kilixiwatidu. **14** Birak mən Sanga tayinimən, i Pərwərdigar; «Sən mening Hudayim!» — dedim. **15** Mening künlirim Sening qolungdidur; Meni düxmənlirimning qolidin ḥəm manga ziyankəxlik kiləuqilardin kutkuzəjaysən. **16** Qulungə didaringning jilwisini qüxürgəysən; Əzgərməs muḥəbbiting bilən manga nijatlik ata kiləjaysən. **17** I Pərwərdigar, meni yərgə karitip koymiojaysən; Qünki mən Sanga iltija kildim; Rəzillər yərgə qarap qalsun; Ularning təḥtisarada zuwani tutulsun; **(Sheol h7585)** **18** Yaləjan ləwlər zuwandin qalsun! Ular ḥəkkaniylarni haliojanqə mazak kilip təkəbburluk bilən səzliməktə! **19** Əzüngni baxpanah kiləjanlar üqün insan balilirining kəz aldida kərsətkən iltipatliring, Yəni Əzüngdin qərkidiojanlar üqün, sakliojan iltipat-nemətliring nəkədər moldur! **20** Sən ularni insanlarning suyikəstliridin Əz ḥuzurungdiki yoxurun dalda jayəja alisən; Sən ularni til-aḥanətlərdin sayiwiningdə yoxurup kojisən. **21** Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhiyilər yollansun! Qünki U əzgərməs muḥəbbitini zulmətlik bir xəḥərdə əjayib nimayən kildi!

22 Qünki mən dəkkə-dükkidə həduqur: — Seni, meni kəzidin qıqırıp qoydimikin, dəp qorqқанidim; Həlbuki, mən nalə kətürüp yelinoqinimda, pəryadimoqə qulək salding. **23** Pərwərdigarni səyüinglar, i Uning barlik məmin bəndiliri! Pərwərdigar Əzigə sadıqlarni qoşdaydu, Həm təkəbburluk bilən ix qıloquqılarning qılmixlirini öz bexioqə həssiləp qayturidu! **24** I Pərwərdigarni təlmürüp kütkenlər, Jigərlik bol, kəlbinq mərdanə qılinsun!

32 Dawut yazoqan «Maskil»: — Itaətsizlikliri kəqürüm qilinöqan, Gunahlıri yepiloqan kixi bəhtliktur! **2** Pərwərdigar rəzillikliri bilən həsablaxmaydioqan, Rohıda həqқandək hıylilik yoқ kixi bəhtliktur! **3** Mən [gunahimni ikrar qılmay], süküttə turuwaloqanidim, Kün boyi ahu-pioqan iqidə, Səngəklirim qirip kətti; **4** Qünki meni bəşqan qolung manga keqə-kündüz eoqır boldi; Yazdiki qurəqəqiliktək yilikim qəoqjirap kətti. (Selah) **5** Əmdi gunahimni Səning aldingda etirap qıldim, Qəbihlikimni Səndin yoxuriwərməydioqan boldum; Mən: «Pərwərdigarəqə asiyliqlirimni etirap qilimən» — dedim, Xuning bilən Sən mening rəzil gunahimni kəqürüm qilding. (Selah) **6** Xunga Seni tapalaydioqan pəyttə, Hərbir ihlasmən Səngə dua bilən iltija qılsun! Qong topanlar ərləp, texip kətkəndə, [Sular] xu kixigə hərgiz yeqinlaxmaydu. **7** Sən mening dalda jayimdursən; Sən meni zulumdin saqlaysən; Ətrapimni nijatliқ nahxiliri bilən qaplaysən! (Selah) **8** — «Mən sən mengixqə tegixlik yolda seni yetəkləymən həm tərbiyləymən; Mening kəzüm üstüngdə boluxi bilən səngə nəsihət qilimən. **9** Əqli yoқ bolöqan at yaki exəktək bolma; Ularni qəkləxkə

tizginlaydigan yugan bolmisa, Ular hargiz sanga yekin kalmaydu». **10** Razillerga quxudigan kayoju-hasratlar koptur, Biraq mehira-xepkatlar Pärwərdigarğa tayanğan kixini qeridaydu; **11** I haqqaniylar, Pärwərdigar bilən xadlinip hursən bolunglar; Kengli duruslar, huxallıqtin təntənə qilinglar!

33 Əy haqqaniylar, Pärwərdigar üqün təntənə qilinglar! Mədhıyiləx duruslar üqün güzəl ixtur. **2** Rawab bilən Pärwərdigarni mədhıyilənglar; Ontarğa təngkəx bolup, uningğa küyləni eytinglar. **3** Uningğa atap yengi bir munajat-nahxini eytinglar; Mahirlik bilən qelip, awazinglarni yukiri yangritinglar. **4** Qünki Pärwərdigarning sözi bərhəktur; Uning barlik ixliri wədilirigə sadəktlıktur. **5** U haqqaniyət həm adalətni yaxxi kərgüqidur; Yər-zemin Pärwərdigarning meħribanlıqı bilən toloğandur. **6** Pärwərdigarning sözi bilən asmanlar yaritiloğan, Uning aqzidiki nəpəs bilən ularning barlik qoxunlirimuyaritiloğandur; **7** U dengzidiki sularni bir yərgə yioqıp dəwiləydu; U okyanlarni ambarlar iqidə saklap turidu; **8** Pütkül yər yüzidikilər Pärwərdigardin əymənsun; Duniyadiki pütün jan igiliri Uningdin qorkup, hərmətlisun; **9** Qünki Uning bir sözi bilənla ix pütürülgənidi; Uning bir əmri bilənla degənliri bərpa qilinoğanidi. **10** Pärwərdigar əllərnin pılanini tosiwetidu; U qowmlarning hiyalirini bikar qiliwetidu. **11** Pärwərdigarning nəsihəti mənggügə turidu; Qəlbidiki oyliri dəwrdin-dəwrgə ixka axurulidu. **12** «Pärwərdigar bizning Hudayimizdur» dəydiğan qowm bəhtlıktur! Yəni Əz mirasi boluxka tallioğan həlk bəhtlıktur! **13** Pärwərdigar

ərxin yərgə nəzər salidu, U pütkül insanlarni kərüp turidu. **14** Turaloşusidin yər yüzidikilərninğ həmmisigə qaraydu; **15** U ularning hər birininğ kəlbirini Yasioşuqidur; Ularning barlıq ixlirini dəngsəp qıkkıquidur. **16** Padixah bolsa qoxunlirininğ kəplüki bilən oqalib bolalmaydu; Palwan əzining zor küqi bilən əzini kütquzalmaydu; **17** Tolparoşa tayinip həwp-hətərdin kütquzulux bihudiliktur, U zor küqi bilən həqkimni kütquzalmaydu; **18** Mana, ularning jenini əlümdin kütquzux üqün, Kəhətqilikdə ularni həyat saxlax üqün, Pərwərdigarning kəzi Əzidin əyminidioşanlarning üstidə turidu, Əzining əzgərməs muhəbbitigə ümid başlıoşanlarning üstidə turidu. **20** Bizning jenimiz Pərwərdigar oşa təlmüridu; Bizning yardımqimiz, Bizning qalkinimiz U bolidu. **21** Xunga Uning bilən kəlbimiz xadlinip ketidu; Qünki Uning mukəddəs namioşa tayinip ixəndük. **22** I Pərwərdigar, biz Sangila ümid başlıoşinimizdək, Sening əzgərməs muhəbbitingmu üstimizdə boləşay!

34 Dawut yazoşan küy: – (Dawut Abimələk [padixahning] aldida yürüx-turuxini baxkiqə kiliwaləşanda, [Abimələk] uni həydiwətkən waqıtta yazoşan) Mən hər kəndə waqıtlarda Pərwərdigar oşa təxəkkür-mədhıyə qayturımən; Uni mədhıyiləş aqzımdin qüxməydu. **2** Kəlbim Pərwərdigarni iptiharlinip mədhıyələşdu, Məminlər buni anglap xadlıqta bolidu. **3** Mən bilən billə Pərwərdigarni uluşlanglar, Birlikdə Uning namioşa mədhıyilər yangritayli. **4** Pərwərdigarni izdidim, U mening duayimni ijabət kildi, Meni başqan barlıq wəhimə-qorkunqlirimdin kütquzdi. **5** [Məminlər]

Uningoʻja talmürüp nurlandi; Yüzliri yergə qaritilmidi. **6**
[Mən] pekir-biqarə [Uningoʻja] nida kildi, Pərwərdigar
anglap, meni həmmə awariqiliklərdin kütquzdi. **7**
Pərwərdigarning Pərixtsi Uningdin əyminidöanlarni
koşdap ətrapiöa qedirini tikidu, Ularni kütquzidu. **8**
Pərwərdigarning mehribanlikini tetip, bilgin, Uningoʻja
ixinip tayanöan adəm nemidegən bəhtliktur! **9** I Uning
mukəddəs bəndiliri, Pərwərdigardin əymininglar! Qünki
Uningdin əyminidöanlarning heq nərsisi kəm bolmas.
10 Küqlük arslanlar ozuksiz kelip aq kalsimu, Əmma
Pərwərdigarni izdigüqilərnin heqbir yahxi nərsisi kəm
bolmas. **11** Kelinglar balirim, manga kulak selinglar;
Mən silərgə Pərwərdigardin əyminixni əgitip koyay.
12 Həyatni ətiwarlaydöan kixi kim? Kimning uzun
wə yahxi künlərnin kərgüsi bar? **13** Undakta tilingni
yamanliktin tartip yür, Ləwliring məkkarliktin neri
bolsun; **14** Yamanliktin ayrilip yirək bolup, güzəl
əməllərnin kilip yür; Aman-hatirjəmlikni izdəp, uni koşlap
yür. **15** Pərwərdigarning kəzi həkəkaniylarning üstidə
turidu, Uning kuliki ularning iltijalirioʻja oquq turidu;
16 Pərwərdigarning qirayi rəzillik kילוquqilaroʻja qarxi
qikar, Ularning hərəkəndək nam-hatirilirini yər yüzidin
elip taxlar; **17** Həkəkaniylar iltija kilidu, Pərwərdigar
anglaydu, ularni barlik azab-muxəkətliRIDIN kütquzidu;
18 Pərwərdigar kəngli sunuklaroʻja yekindur, Rohi
ezilgənlərnin kütquzidu. **19** Həkəkaniylar duq kəlgən
awariqiliklər kəptur; Birək Pərwərdigar ularni bularning
həmmisidin kütquzidu. **20** [U həkəkaniyning] səngəklirini
sak kəlduridu, Ulardin birsimu sunup kətməydu. **21**

Yamanlikning ozi razillarni olturidu; Hakkaniylaroga nopratinidiojanlar gunahda kalidu. **22** Pərwərdigar Öz kullirining janlirini bədəl tələp hərlükkə qikiridu; Uningoga tayanqanlardin heqkimgə gunah bekitilməydu.

35 Dawut yazqan küy: — I Pərwərdigar, mən bilən elixkanlar bilən elixkaysən; Manga jəng kılqanlaroga jəng kılqaysən! **2** Kəlungoga sipar wə kalkən aləjin; Manga yardəmgə ornungdin turqaysən; **3** Nəyzini suqurup, meni qoqlawatqanlarning yolini toskaysən; Mening jenimoqa: «Mən sening nijatliqingdurmən!» — degəysən! **4** Mening həyatimoqa qəng salmaqci bolqanlar yərgə qaritilip xərməndə bolqay; Manga kəst əyligənlər kəynigə yandurulup rəsua bolqay. **5** Ular goya xamalda uqқан samandək tozup kətkəy; Pərwərdigarning Pərixlisi ularni tarkitiwətkəy! **6** Ularning yoli karəngəy wə teyiloq bolqay, Pərwərdigarning Pərixlisi ularni qoqliwətkəy! **7** Qünki ular manga orunsiz ora-tuzak təyyarlidi; Jenimni səwəbsiz elixqa ular uni kolidi. **8** Həlakət tuydurməstin ularning bexioqa qüxkəy, Əzi yoxurun kuroqan toroga əzi qüxkəy, Həlakətkə yikiloqay. **9** U qəoqda jenim Pərwərdigardin səyünidu, Uning nijatlik-qutkuzuxidin xadlinidu! **10** Mening həmmə ustihanlirim: — «I Pərwərdigar, kimmu Səngə təngdəx keləlisun?» — dəydu, — «Sən ezilgən məminlərnə küqlüklərnə qənggilidin, Ezilgənlər həm yoxsullarnə ularni bulioquqildin tartiwəlip qutkuzisən». **11** Yawuz, yaloqan guwahqilar kopup, Həwirim bolmioqan gunahlar bilən üstümdin xikayət kilməqta. **12** Ular mening yaxilikimoqa yamanlik kəlip, Meni panahsiz yetim kəlip

qoyqanidi! **13** Lekin mən bolsam, ular kesəl bolqanda, Bəzni yəgəp kiyiwaldim; Ularni dəp roza tutup, əzümni təwən kildim; Əmdi duayim bolsa hazır baqrimoqa yenip kəldi! **14** Mən bu ixlardin dost yaki qerindiximning bexioqa qüxkən ixka ohxax məyüslinip yürdüm, Mən əz anisioqa həza tutqandək, beximni selip yürdüm. **15** Birək mən putlixip kətkinimdə, Ular huxal boluxup kətkənidi, Bir yərgə jəm boldi; Dərwəkə jəm boluxup muxu zorawanlar manga qarxi qikixti, Birək həwirim yok idi. Ular meni parə-parə kilix üqün tohtimay zərbə berixti. **16** Huddi bir qixləm poxkal üstidə qaqqak wə talax kiləqan hudasizlardək, Ular manga qixlirini ojuqurlitip hiris kilixti. **17** I Rəb, qaqanoqiqə pərwa kilməysən? Jenimni ularning həlakitidin kütquzoqaysən, Mening birdinbir həyatimni [muxu] yirtkuq xirlarning aqzidin tartiwaloqaysən! **18** Zor jamaət arisida mən Sanga təxəkkür eytimən; Nuroqunlioqan həlk arisida Seni mədhıyiləymən. **19** Yaloqan səwəb bilən manga rəqib boləqanlarni üstümdin xadlandurmiqaysən; Məndin səwəbsiz nəprətləngənlərnı əzara kəz kışixturmiqaysən! **20** Ular dostanə səz kilmaydu, Zemindiki tinqliqpərwərlərgə pitnə-ioqwa tokuməqta. **21** Ular manga qarap əqizini yooqan əqip: «Way-way! Kütkünimizni əz kəzimiz bilən kəriwəldük!» — deyixidu. **22** I Pərwərdigar, Sən bularni kəriup qikting, süküt kilmioqaysən; I Rəb, məndin Əzüngni yirəqləxturmiqaysən; **23** Qozəqaloqaysən, Mən üqün həküm qikirixka oyoqanoqaysən, I mening Hodayim — Rəbbim! **24** Mening ixim üstidə əz həkqaniyliking boyiqə həküm qikəroqaysən, i Pərwərdigar Hodayim; Ularni

mening [onguxsizlikimdin] xadlandurmiyoaysən! **25** Ular kenglidə: «Wah! Wah! Əjəb obdan boldi!» — deyixmisun; Yaki: «Uni yutuwəttuk!» — deyixmisun. **26** Mening ziyinimdin huxal boləjanlar yərgə qaritilip xərməndə boləy; Meningdin əzlrini üstün tutquqilarning kiyim-keqiki hijalət wə nomussuzluk bolsun! **27** Mening həkkaniylikimdin səyüngənlər təntənə kəlip xadlansun! Ular həmixə: «Əz kəlining aman-esənlikigə səyüngən Pərwərdigar uluqlansun!» — degəy. **28** Xu qaşda mening tilim kün boyi həkkaniyliking toşruluk səzləydu, mədhəyilərnə yangritidu.

36 Nəşmiqilərnəng bexiəşə tapxurulup oqulsun dəp, Pərwərdigarning kəli Dawut yazəşən küy: — Rəzil adəmnəng əşyilikə mening kəlbimdə bir bexarətnə pəyda kəlidu: — «Uning nəziridə Hudadin kərkidəşən ix yoktur!».

2 Qünki u əz-əşini mahtayduki, U əz-əşigə: — «Məndə gunah tepilmas, kəloşinim yirginqlik ix əməstur!» — dəydu.

3 Aşzidiki səzlər kəbəhlik wə həyiləşərliktur; Pəzilətləlik ix kəlix parasitidin u alliburun məhrumdur. **4** U ornida yatqandimu gunahni kəzləydu; U durus bolmiəşən yoloşə mengixni iradə kəlidu; Yamanliktin həq nəprətlənməydu.

5 I Pərwərdigar, əzgərməs muhəbbəting ərxlərgə takixidu; Həkkəşət-sadikliking bulutlarəşə yetidu! **6** Həkkaniyliking bəyüək təşlərdək, Həkülərləng tilsimatlik qongkur dengizlərdəktur. I Pərwərdigar, Sən adəmlər wə həywanlarnə sakliəşuqidursən; **7** Səning əzgərməs muhəbbəting nəkədər kimmətləktur, i Huda! Xunga insan baliləri kənatlirəng sayişidə panahlinidu. **8** Ular əyüngdəki mol dastihəndin toyəşuqə bəşrimən bolidu; Sən

ularoqə huzur-halawətliringning dəryasidin iqküzisən. **9**
Qünki Səndila bardur həyatlik buliği; Nurungda bolup
nurni kərimiz. **10** Ah, Əzüngni tonup, bilgənlərgə
muhəbbitingni, Kəngli duruslaroqimu həkəkaniylikingni
kərsitixni dawamlaxturoqaysən. **11** Təkəbburlarning
putining manga hujum kilixioqə yol qoymioqaysən;
Rəzilləring qoli meni ornumdin qoşliwətmisun; **12**
Mana, yamanlik kiloquqilar yikildi! Oqulitiwetildi, ornidin
qayta turalmaydu!

37 Dawut yazoqan küy: — Yamanlik kiloquqilar tüpəylidin
əzüngni kəydürmə, Nakəslərgə həsət kilma. **2** Qünki ular
ot-qəplərdək tezla üzüp taxlinidu, Yumran əsümlüklərgə
ohxax tozup ketidu. **3** Pərwərdigaroqə tayan, tirixip
yahxilik qil, Zeminda makanlixip yaxap, Uning wapa-
həqikitini ozuk bilip huzurlan. **4** «Pərwərdigarni
hursənlikim» dəp bilgin, U arzu-tiləkliringgə yətküzidu.
5 Yolungni Pərwərdigaroqə amanət qil; Uningoqə tayan, U
qoqum [tilikingni] ijabət qilidu. **6** U həkəkaniylikingni
nurdək, Adalitingni qüxtiki quyaxtək qaqnitidu. **7**
Pərwərdigarning aldida tinq bolup, Uni səwrqanlik
bilən küt; Həramdin ronak tapqan adəm tüpəylidin,
Yaman niyətliri ixka axidioqan xixi tüpəylidin əzüngni
kəydürmə. **8** Aqqiқingdin yan, oqəzəptin qayt, Əzüngni
kəydürmə; U pəkət seni yamanlikqə elip baridu. **9**
Qünki yamanlik kiloquqilar zemindin üzüp taxlinidu;
Pərwərdigaroqə təlmürüp kütkenlər bolsa, Zeminoqə
igidarqilik qilidu. **10** : Kəzni yumup aqquqila, rəzil
adəm həlak bolidu; Uning makanoqə səpselip qarisanq,
u yoқ bolidu. **11** Birəқ yawax-məminlər zeminoqə

miraslik kilidu, Wə qəksiz arambəxliktin huzurlinidu. **12** Rəzil adəm həkkanıyoğa kəst kilidu; Uningoğa qixlirini oququrlitip hiris kilidu; **13** Lekin Rəb uningoğa qarap külidu; Qünki [Rəb] uning bexioğa kelidioğan künni kəridu. **14** Yawaxlar wə yoxsullarni yikitix üqün, Yoli duruslarni kirip taxlax üqün, Rəzillər kıliqini oqilipidin suqurup elip, Okyasining kiriqini tartip təyyarlidi. **15** Lekin kıliqi bolsa əz yürikigə sanjilidu, Okyaliri sunduruwetilidu. **16** Həkkanıylardiki «az», Kəpligən yamanlarning baylıqliridin əwzəldur. **17** Qünki rəzillərnin biləkliri sundurulidu; Lekin Pərwərdigar həkkanıylarni yələydu; **18** Pərwərdigar kəngli duruslarning künlirini bilidu; Ularning mirasi mənggügə bolidu. **19** Ular eoqir künlərdə yərgə qarap qalmaydu; Kəhətqiliktimu ular tok yüridu. **20** Birək rəzillər həlak bolidu; Pərwərdigar bilən qarxilaxquqilar qimənzardiki gül-giyahdək tozup ketidu; Ular tügəydu; Is-tütündək tarkilip tügəydu. **21** Rəzil adəm etnə elip qayturmaydu; Əmma həkkanıy adəm meħribanlik bilən etnə beridu; **22** Qünki [Pərwərdigar] rəhmət kıloğanlar zeminoğa igə bolidu, Birək uning lənitigə uqrioğanlar üzüp taxlinidu; **23** Mərdanə adəmning kədəmliri Pərwərdigar tərpidindir; [Rəb] uning yolidin hursən bolidu. **24** U teyilip kətsimu, yikilip qüxməydu; Qünki Pərwərdigar uning qolini tutup yələp turidu. **25** Mən yax idim, hazır kərip kəldim; Lekin həkkanıylarning taxliwetilgənlikini, Yaki pərzəntlirining nan tiligənlikini əsla kərgən əməsmən; **26** U kün boyi mərd-məħriban bolup etnə beridu; Uning əwladlirimu həlkə bərikət yətküzidu. **27** Yamanlikni taxlanglar, yaxilik kılinglar,

Mənggü yaxaysilər! **28** Qünki Pərwərdigar adalətni səyidu, U Əz məmin bəndilirini taxlimaydu; Ular mənggügə saklinidu; Ləkin rəzillərnin əwladliri üzüp taxlinidu. **29** Həkkaniylar yər-jahanoğa igə bolidu, Əbədil'əbədgiqə uningda makan tutup yaxaydu. **30** Həkkaniy adəmning aozı danalıq jakarlaydu; Uning tili adil həkümlərnı səzləydu; **31** Kəlbidə Hudaning [mukəddəs] kanuni turidu; Uning kədəmliri teyilip kətməs. **32** Rəzillər həkkaniy adəmni paylap yüridu; Ular uni öltürgüdək pəytni izdəp yüridu. **33** Ləkin Pərwərdigar uni düxmənnin qanggilioğa qüxürməydu; Yaki həkümdə uni gunahqa pütməydu. **34** Pərwərdigarnı təlmürüp küt, Uning yolını qing tutqin; U sening mərtiwəngni kətürüp, zeminə igə kılıdu, Rəzillər həlak kılinoğanda, Sən buni kərisən. **35** Mən rəzil adəmning zomigərlik kiliwatqinini kərdüm, U huddi aynioğan baraksan yapyexil dərəhtək ronak tapqan. **36** Birək u ətüp kətti, Mana, u yok boldi; Mən uni izdisəmmu, u tepilmaydu. **37** Mukəmməl adəmgə nəzər sal, Durus insanoğa qara! Qünki bundak adəmning ahir kəridioğini arambəhx hatirjəmlik bolidu. **38** Itaətsizlər bolsa birlikdə həlak bolixidu; Ularning kələqiki üzülidu; **39** Birək həkkaniylarning nijatliki Pərwərdigardındur; U eoqir künlərdə ularning küqlük panahidur. **40** Pərwərdigar yardım kılıp ularni saklaydu; U ularni rəzillərdin saklap qutkuzidu; Qünki ular Uni baxpanahı kılıdu.

38 Dawut yazoğan küy: — (əslimə üqün) I Pərwərdigar, oqəzipingdə tənbiḥ bərmigəysən, Qəhringdə meni jazalimioqəysən! **2** Qünki okliring meni zəhimləndürüp sanjidi, Qolung üstümdin kattik basti. **3** Kattik oqəziping

tüpəylidin ətlirimdə heq saqlıq yok, Gunahım tüpəylidin ustihanlirimda aram yoktur. **4** Qünki gunahlırim boyumdin taxti; Ular kətürəlmigüsiz eoqir yüktək meni besiwaldi. **5** Əhməklıkimdin jarahtlırim sesip, xəlwərap kətti. **6** Azabtin bəllirim tolimu pükülüp kətti, Kün boyi oqəmgə petip yürimən! **7** Qatiraqlirim otqa toldi, Ətlirimning saq yeri yoktur. **8** Mən tolimu həlsirap, ezilip kəttim; Qəlbimdiki azab-qayoqu tüpəylidin hərkirəymən. **9** Rəb, barlıq arzuyum kəz aldingdidur; Uq tartıxlirim Səndin yoxurun əməs; **10** Yürikim jioqildap, həlimdin kəttim; Kəzlırimning nuri oqti. **11** Yar-buradərlirimmu meni uroqan waba tüpəylidin, əzlırini məndin tartti; Yeqinlırimmu məndin yiraq kaqti. **12** Jenimni almaqci boləqanlar tuzaq quridu; Manga ziyanni kəstligənlər zəhirini qaqqmaqta; Ular kün boyi hıylə-mikirlərnı oylimakta. **13** Lekin mən gas adəmdək anglimaymən, Gaqa adəmdək aozimni aqqmaymən; **14** Bərhək, mən angliyalmaydioqan gaslardək bolup qaldim; Aozimda qilidioqan rəddiyə-tənbih yok. **15** Qünki ümidimni Sən Pərwərdigarəqa baqlidim; Rəb Hudayim, Sən iltijayimoqa ijabət qilisən. **16** Qünki mən: — «Ular mening üstümgə qıqip mahtanmioqay; Bolmisa, putlırim teyilip kətkəndə, ular xadlinidu» — dedim mən. **17** Qünki mən dəldəngxip, tügixəy dəp qaldim, Azabim kəz aldimdin kətməydu. **18** Qünki mən öz yamanlıqimni iqrar qilimən; Gunahım üstidə qayoqurimən. **19** Lekin düxmənlirim juxkun həm küqlüktur; Qara qaplap, manga nəprətləngənlərnıng sani nuroqundur. **20** Wapəoqa japa qilidioqanlar bolsa, mən bilən qarxilixidu; Qünki mən yahxilıqni kəzləp, intilimən.

21 I Pərwərdigar, məndin waz kəqmigəysən! I Hodayim, məndin yiraklaşmıoysən! 22 I Rəb, mening nijatlığım, Manga qapsan yardım kılıoysən!

39 Nəoımiqılərnıng bexi Yədutunıoıa tapxuruloıan, Dawut yazoıan küy: — «Tilim gunah kılmisun dəp, Yollirimıoıa dikqət kılımən; Rəzillər kəz aldimda bolsa, mən aozımoıa bir kəxək salımən» — degənıdim. 2 Mən süküt kılıp, zuwan sürmidim, Hətta yaxxilik toırisidiki səzlərnımu aozımdin qıqarmıdim; Bırak dil azabım tehımu kəzoıaldi. 3 Kənglumdə zərdəm kəynıdi, Oylanoıanseri ot bolup yandı; Andin tilim ihtiyarsız səzləp kətti. 4 I Pərwərdigar, əz əjilimni, Künlirimning kənqilik ikənlikini manga ayan kılıoıın; Ajiz insan balisi ikənlikimni manga bildürğın. 5 Mana, Sən künlirimni pəkət nəqqə ıerıqla kılding, Sening aldingda əmrüm yok hesabıdidur. Bərhək, barlıq insanlar tik tursımu, pəkət bir tinıqla, halas. (Selah) 6 Bərhək, hərbir insanning həyati huddi bir kələnggidur, Ularning aldirap-saldiraxlırı bıhıudə awarıqılıktur; Ular baylıqlarıni toplaydu, ləkin keyin bu baylıqlarıni kimning kəlıoıa juoılinıdıoıanlıkını bilməydu. 7 I Rəb, əmdi mən nemini kütımən? Mening ümidim sangıla baolıqtur. 8 Meni barlıq asıyılıkırimdin kütquzoıaysən, Meni həkətlərnıng məshirisigə kəldurmıoıaysən. 9 Süküt kılıp zuwan sürmidim; Qünki mana, muxu [jazani] Əzüng yürgüzgənsən. 10 Meni saloıan wabayingni məndin neri kılıoıaysən; Qünki kəlungning zərbisi bilən tügixəy dəp kəldim. 11 Sən tənbihliring bilən kixini əz yamanlıkı üqün tərbiyiliginıgdə, Sən huddi nərsilərgə küyə kurti qüxkəndək, uning izzət-ıururini yok kılıwetisən; Bərhək,

hər bir adəm bir tiniklə, halas. (Selah) **12** I Pərwərdigar, duayimni angliqaysən, Pəryadimoğa kulaq saloqaysən! Kəz yaxlirimə süküt qilmioqaysən! Qünki mən pütkül atabowilirimdək, Sening aldingda yaqa yurtluk, musapirmən, halas! **13** Manga tikkən kəzüngni məndin neri qiloqaysənki, Mən barsa kəlməs jayoğa kətküqə, Meni bir'az bolsimu rahəttin bəhrimən qiloqaysən.

40 Dawut yazoğan küy: — Pərwərdigarə təlmürüp, küttüm, küttüm; U manga egilip pəryadimni anglidi. **2** U meni həlakət orikidin, Xundakla patkaq laydin tartiwaldi, Putlirimni uyultax üstigə turoquzup, Kədəmlirimni mustəhkəm qildi. **3** U aozimoğa yengi nahxa-munajatni, Yəni Hodayimizni mədhiyiləxlərni saldi; Nuroşun həlq buni kərüp, qorkidu, Həm Pərwərdigarə tayinidu. **4** Təkəbburlardin yardım izdiməydiyən, Yaloqanqilikqə ezip kətməydiyən, Bəlki Pərwərdigarni öz tayanqisi qiloğan xixi bəhtlikur! **5** I Pərwərdigar Hodayim, Sening biz üqün qiloğan karamətliring wə oy-niyətliringni baroşansi kəpəytip, san-sanaksiz qiloşansən, Kimmu ularni bir-birləp hesablap Əzünggə [rəhmət kayturup] bolalisun! Ular ni səzləp baxtin-ahir bayan qilay desəm, Ular ni sanap tügitix mumkin əməs. **6** Nə qurbanlik, nə ax hədiyələr Sening tələp-arzuyung əməs, Biraq Sən manga [səzgür] kulaklarıni ata qilding; Nə kəydürmə qurbanlik, nə gunah qurbanlikini tələp qilmiding; **7** Xunga jawab bərdimki — «Mana mən kəldim!» — dedim. Oram yazma dəsturda mən toşruluk pütülgən: — **8** «Hodayim, Sening kənglüngdiki iradəng mening hursənlikimdur; Sening Təwrat kanunung kəlbimgə pütüklükur». **9**

Büyük jamaət arisida turup mən həkəkaniylikni jakarlidim;
Mana bularni özümdə kılqə elip qalqum yoqtur, I
Pərwərdigar, Özüng bilisən. **10** Həkəkaniylikingni kəlbimdə
yoxurup yürmidim; Wapadarlikingni wə nijatlikingni
jakarlidim; Özgərməs muhəbbiting wə həkəkitingni büyük
jamaətkə heq yoxurmastin bayan kildim. **11** I Pərwərdigar,
mehribanlikliringni məndin ayimioaysən; Özgərməs
muhəbbiting wə həkəkiting hərdaim meni saklioay!
12 Qünki sansiz külpətlər meni oriwaldi; Kəbihliklirim
meni besiwelip, kərməydiqan boldum; Ular beximdiki
qeqimdin kəp, Jasaritim tügixip kətti. **13** Meni kutkuzuxni
toqra tapkaysən, i Pərwərdigar! I Pərwərdigar, tez kelip,
manga yardəm kילוaysən! **14** Mening hayatimoqa qang
salməqı bolqanlar birəqlə yərgə kəritilip rəsua kılinsun;
Mening ziyinimdin hursən bolqanlar kəynigə yandurulup
xərməndə bolqay. **15** Meni: — «Wah! Wah!» dəp məshirə
kילוanlar öz xərməndilikidin ələzadə bolup kətsun! **16**
Birəq Seni izdigüqilərninğ həmmisi Səndə xadlinip huxal
bolqay! Nijatlikingni səyqənlər həmixə: «Pərwərdigar
uluqlansun» deyixkəy! **17** Mən ezilqən həm yoqsul
bolsammu, Birəq Rəb yənila meni yad etidu; Sən mening
Yardəmqim, mening əzad kילוuqim; I Hudayim, kəqikməy
kəlgəysən!

41 Nəqmıqılərninğ bexioqa tapxurulup oqulsun dəp,
Dawut yazqan küy: — Oqerib-əjizlaroqa oqəmhorluk kילוan
kixi nəkədar bəhtlik-hə! Eqir künlərdə Pərwərdigar
uningoqa panah bolidu. **2** Pərwərdigar uni koqdaq, uni
aman saklaydu; U zeminda turup bəhtiyar yaxaydu;
Sən uni düxmənlirininğ ihtiyarioqa qüxürməysən! **3**

Orun tutup zəiplixip yatqinida, Pərwərdigar uningəja dərman bolidu; Sən uning yatqan orun-kərpilirini raslap tüzəxtürüp turisən. **4** Mən iltija kilip: — «I Pərwərdigar, manga mehribanlik kərsətkəysən, Jenimoja xipalik bərgəysən; Qünki mən aldingda gunah kildim» — dedim. **5** Düxmənlirim mən toşruluk: — «U qağanmu ölüp, naminəsli qurup ketər?» — dəp manga yamanlik tiləydu. **6** Birsı meni kərgili kəlgən bolsa, U aldəmqi səzləni kilidu; Ular kəynimdin kənglidə xumluk toplaş, Andin sirtlarəja qikiş xu ixlarni tarkiştir po atidu; **7** Manga əq boləjanlarning həmmisi manga qarita əzara kusurlixidu, Ular manga ziyankəxlik kəstidə bolidu. **8** Ular: «Uning bexioja jinxəytandin bir kesəl qaplaxti; Əmdi u orun tutup yetip qaldı; U kaytidin turalmaydu» — deyixidu. **9** Həтта sirdixim dəp ixəngən kədinas dostum, Mən bilən həmdastihan bolup tuzumni yegənmu manga put atti. **10** Biraq Sən Pərwərdigar, manga rəhim kiləjaysən; Düxmənlirimdin intikam elixka, Meni turojuzəjaysən; **11** Düxminimning üstümdin oşlibə kilip xadlanmioşinidin, Seni məndin səyünidu, dəp bilimən. **12** Biraq manga kəlsək, durus boləjanlikimdin, sən meni yələysən; Sən meni mənggü Əz huzurungda kəd kətürütüzüp turojuzisən. **13** Israilning Hudasi Pərwərdigarəja əbədil'əbədgigə təxəkkür-mədhiyə kayturuləy! Amin! Amin!

42 Nəşmiqilərnin bexioja tapxurulup oşulsun dəp, Korahning oşulliri üqün yezilojan «Maskil»: — Keyik eriklardiki suəja təxna boləjandək, Jenim sanga təxnadur, i Huda. **2** Mening jenim Hudaəja, həyat Təngrigə intizardur; Ah, mən qağanmu Hudaning huzurida

kөрүнүккә мүйәссәр болимән? **3** Mening keqә-kündüz yeginim көz yaxlirim bolup kәlgән; Hәklәр күn boyi мәndin: «Hudaying kәyәrdә?» dәp soraydu. **4** Ötkән күnlәrni әslәp, Jenimning dәrdlirini tәküwatimән (Mән көpqilik bilән ketiwetip, Hudaning öyigә tәntәнә kilip mengip, Huxalliqta Hәmdusana okup, nahxa eytip, Heytni tәbrikligән top-top koxundәk, jamaät bilән billә barattim!). **5** — I jenim, Sән tenimdә nemixka bundak kayoyurisән? Nemixka iqimdә bundak mäyüslinip kәtting? Hudaoqa ümid baqla; Qünki Uning jamalidin qikkән nijatliktin, Mән Uni yәнila uluqlaymән, — Mening Hudayimni! **6** Jenim iqimdә mäyüslinip kәtti; Xunga mән Seni seojinimән; Hәtta musapirliqta Iordan dәryasi boyidiki wadilarda, Hәrmon taqlirida, Mizar teqidimu Seni seojinimән. **7** Sening xarkiratmiliringning awazlirioqa, Qongkur hang bilән qongkur hang maslixip hәrkirimәktә. Sening hәmmә dolqunliring hәм kaynamtaxqinliring meni oqәrk kildi. **8** Kündüzi Pәrwәrdigar özgәrmәs muhәbbitini [manga] buyruydu, Keqiliri Uning nahxisi, Wә hәм һayatim bolqan Tәngrigә qilqan dua manga hәmrah bolidu. **9** Mән Qoram Texim bolqan Hudaoqa: — «Meni nemixka untup kalding? Mән nemixka düxmәnning zulumioqa uqrap, Hәmixә azab qekip yürüwatimән?» — dәymән. **10** Sengәklirimni әzgәndәk rәqiblim meni мәshirә kilip әyiblәydu; Ular күn boyi мәndin: «Hudaying kәyәrdә?» — dәp sorimaqta. **11** I jenim, tenimdә nemixka bundak kayoyurisән? Nemixka iqimdә bundak mäyüslinip kәtting? Hudaoqa ümid baqla; Qünki mән Uni yәнila мәdhijilaymән, Yәni

qirayimoqqa salamətlik, nijatlik, ata qiloquqi Hudayimni mādhiyiləymən! U mening Hudayimdur!

43 I Pərwardigar, mən toqiruluk həküm qiqaroyaysən, Dəwayimni əkidisiz bir həlk aldidə sorioyaysən; Meni hiyiləgər həm kəbih adəmdin kutuldurooyaysən. **2** Qünki Sən panahgəhim boləjan Hudadursən; Nemixkə meni taxlawətkənsən? Nemixkə düxmənniing zulumiyoqa uqrap, Həmixə azab qekip yüriwatimən?» — dəymən. **3** Əz həkikiting wə nurungni əwətkin, Ular meni yetəkligəy! Meni muqəddəs teoqingoqa, Makaningoqa elip kəlgəy! **4** Xuning bilən mən Hudaning qurbangəhi aldioqa baray, Yəni mening qəksiz huxlukum boləjan Təngrining yenioqa baray; Bərhək, qiltar qelip Seni mādhiyiləymən, i Huda, mening Hudayim! **5** I jenim, sən nemixkə bundak kayoyurisən? Nemixkə iqimdə bundak biaram bolup ketisən? Hudaqqa ümid baqla! Qünki mən Uni yənilə mādhiyiləymən, Yəni qirayimoqqa salamətlik, nijatlik, ata qiloquqi Hudayimni mādhiyiləymən!

44 Nəoqmiqilərnəning bexioqa tapxurulup oqulsun dəp, Korahning oqulliri üqün yeziloqan «Maskil»: — I Huda, əz kuləqlirimiz bilən angliduk, Atilirimiz bizgə bayan qilip, Əz künliridə, yəni kədimki zamanlarda Sening qiloqan zor ixliringni uqturoqanidi; **2** Sən [ata-bowilirimizning aldidə] Əz qolung bilən yat əllərnəni koqliwetip, Ularning [zeminiyoqa ata-bowilirimizni] orunlaxturdung; Yat qowmlarqqa apət qüxürüp, ularni tarkitiwəttəng. **3** Bərhək, bowilirimiz zeminni əz qiliqi bilən aloqini yok, Əz biliki bilən əzlrini kutkuzoqinimu yok; Bu bəlki Sening ong qolung, Sening biliking wə jamalingning nurining

qiloinidur; Qünki Sən ulardin hursənlik taptıng. **4** Sən Özüng mening padixahımdursən, i Huda, Sən Yakup üqün oşelibilər buyruoşuqidursən. **5** Sən arkilik biz rəqiblerimizni həydiwetimiz; Naming bilən özimizgə qarxi turoşanlarni qəyləymiz; **6** Qünki öz okyayimoşa tayanmaymən, Qiliqimmu meni qutkuzalmaydu. **7** Qünki Sən bizni rəqiblerimizdin qutkuzdung, Bizgə oşq bološanlarni yərgə qarattıng. **8** Hudani kün boyi iptiharlinip mahtaymiz; Namingni əbədil'əbədgiqə mədhıyləymiz. (Selah) **9** Birak Sən [hazir] bizni taxlawetip ašanətkə qaldurdung; Qoxunlirimiz bilən jənggə billə qıqmaysən. **10** Sən rəqiblerimiz aldida bizni qekindürdüng; Bizni oşqmənlərgə halioşanqə talan-taraj qıldurdung. **11** Soyuxka tapxuruloşan koşylardək, bizni ularoşa tapxurdung, Əllər arisoşa bizni tarkitiwəttıng. **12** Sən Öz həlkingni bikaroşa setiwəttıng, Uning qimmitidin Özüng heq beyip kətmiding; **13** Sən bizni qoxna əllərnin məshirisigə qalduroşansən; Ətrapimizdikilərgə ašanət, zanglik obyektı qıldingsən. **14** Sən bizni əllər arisida səz-qəqəkkə koşyungəsən, Yat qowmlar bizgə bax qayqixip qaraxmaqta. **15** Məshirə həm kupurluk eytkuqılarnin awazi tüpəylidin, Düxmənlər wə oşq aloşuqılar tüpəylidin, Kün boyi uyatim aldimdin kətməydu, Yüzümning nomusi meni qirmiwaldi. **17** Mana bularnin həmmisi beximizə qüxti; Birak biz Seni untumiduk, Yaki əhdənggə heq asiylik qilmiduk; **18** Qəlbimiz heq yanmidi, Sanga sadəştsizlik qilmiduk, Qədəmlirimiz yolungdin heq ezip kətmidi. **19** Birak Sən bizni qilbərilər makanida əzding, Bizgə oşlüm sayisini qaplasturdung. **20** Əgər biz Hodayimizning

namini untuqan bolsak, Yaki yat bir ilahqa kol keturgan bolsak, **21** Huda Sen qoqum buni suruxtə qilmas idingmu, Qalbtiki sirlarni bilip turidiqan tursang? **22** Birak Sen tupaqli biz kun boyi qirilmaktimiz; Boquzlinixni kutup turoqan qoilar kabi hesablanmaktimiz. **23** Oyoqan, i rab! Nemixka uhlap yatisen? Ornungdin tur, bizni mænggügə taxlawətmigəysen! **24** Nemixka yuzingni bizdin yoxurisen? Nemixka kulpatlirimizgə, uqriqan zulumlirimizqə pisənt qilmaysen? **25** Qariqina, jenimiz tuprakta beqirlap yuridu; Tenimiz yergə qaplasti; **26** Ornungdin turup bizgə yardəmdə bolqaysen! Özüngning əzgərməs muhəbbiting səwəbidin, Bizlarni hərlükke qikarqaysen!

45 Nəqimiqilərnin bexiqə tapxurulup, «Nilupərlər» degən ahangda oqulsun dəp, Korahning oquilliriqə tapxuruloqan, «səyümlük yar üqün» degən «Maskil» munajat-nahxa: — Qəlbimdin güzəl ix toqrisida səzlər uroqup qikmakta; Padixahqa beqixliqan munajitimni eytimən; Tilim goya mahir xairning qəlimidur; **2** Insan baliliri iqidə sən əng güzəldursən; Ləwliring xapaət bilən tolduruloqandur; Xunga Huda sanga mænggügə rəhmət qildi. **3** I büyük boluquq, Qiliqingni askin yeningoqə, Həywiting wə xanu-xəwkiting bilən! **4** Həqiqət, kəmtərlik həm adalətni aloqə sürüxkə atlanqiningda, Xanu-xəwkət iqidə qəlibə bilən aloqə bas! Xuning bilən ong qolung özüggə karamət qorqunqluk ixlarni kərsitidu! **5** Sening oqliring ötkürdur, Ular padixahning düxmənlirininin yurikigə sanjilidu; Pütün əllər ayiqingqə yiktilidu. **6** Sening təhting, i Huda, əbədil'əbədlikdur;

Padixahliqindiki Xahanə hasang, adalətning hasisidur. **7** Sən həkkəniyləni sөyüp, rəzillikkə nəprətlənip kəlgənsən; Xunga Huda, yəni sening Hudaying, seni həmrahliringdin üstün qilip xadlik meyi bilən məsih qildi. **8** Sening kiyimliringdin murməkki, muəttər wə darqin hidi kelidu; Pil qixi sarayliridiki sazəndilərnin tarlik sazlıri seni hursən qilidu. **9** Padixahlarning məlikiliri hərmətlik kenizəkliringning qatarididur; Hanixing Ofirdiki sap altun [zibu-zinətlərnə] takap ong qolungda turidu; **10** «Angliqin, i qizim, kərgin, sөzliringə kulak saləqin; Öz qəbiləng wə ata jəmətingni untup qal! **11** Xuning bilən padixah güzəl jamalingoqa məptun bolidu; U sening hojang, sən uningoqa səjdə qil». **12** Tur xəhirining qizi [aldingda] sowoqa bilən hazır bolidu; Halayik arisidiki baylar sening xapaitingni kütidu; **13** Xahanə qizning iqki dunyasi pütünləy parlaktur, Uning kiyimlirimu zər bilən kəxtiləngən; **14** U kəxtilik kiyimlər bilən padixahning huzurioqa kəltürülidu; Kəynidin uningoqa qoldax kenizəklərmu billə yeningoqa elip kelinidu; **15** Ular huxal-huram, xadlik iqidə baxlap kelinidu; Ular birliktə padixahning ordisioqa kirixidu. **16** «Ata-bowiliringning ornioqa oqulliring qikidu; Sən ularni pütkül jahanoqa hakim qilisən. **17** Mən sening namingni əwladdin-əwladqa yad ətküzimən; Xunglaxqa barlik qowmlar seni əbədil'əbədgiqə mədhəyiləydu».

46 Nəqməqilərnin bexioqa tapxurulup, «Pak qizlar üqün» degən ahangda oqulsun dəp, Korahning oqulliri üqün yeziloqan küy: — Huda panahqahimiz wə qudritimizdur; Külpətlər qüxkən haman hazır bolidiqan

bir yordamqidur. **2** Xunga yər-zemin ɔngtūrülüp, taɔlar gümürülüp dengiz təglirigə qüxüp kətsimu, Uning dolqunliri xawkunlinip qaynam bolsimu, Өrkəxliri bilən taɔlar silkinip kətsimu, Korkmaymiz. (Selah) **4** Hudaning xəhirini — Yəni Həmmidin Aliy Boloquqi makanlaxkan mukəddəs jayni, Hursən kildioqan eqinliri xahlioqan bir dərya bardur. **5** Huda uning otturisididur; U yər hərgiz təwriməydu; Huda tang etix bilənla uningoqa yordəmgə kelidu. **6** [Barliq] əllər qaynap, padixahliklar titrəp kətti; U awazini qoyuwətkən haman, Yər erip ketidu. **7** Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar biz bilən billə; Yakupning Hudasi egiz qoroqinimizdur! (Selah) **8** Kelinglar, Pərwərdigarning qiloqanlirini kərünglar! U yər yuzidə qiloqan karamət wəyranqiliklarni kərünglar! **9** U, jahanning u qetigiqə boləqan uruxlarni tohtitidu; U okyalarni sunduridu, Nəzilərnə oxtuwetidu, Jəng hərwilirini otta keydüriwetidu. **10** U: «Tohtax, mening Huda ikənlikimni bilip qoyux! Mən pütkül əllər arisida uluqlinimən; Mən yər yuzidə “büyük” dəp qarilimən» — dəydu. **11** Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar biz bilən billə, Yakupning Hudasi bizning egiz qoroqinimizdur!

47 Nəoqmiqulərnə bexioqa tapxurulup okulsun dəp, Korahning ooqulliri üqün yeziloqan küy: — Barliq qowmlar, Hudani alkixlanglar! Uningoqa yukiri awazinglar bilən huxalliq təntənisini yangritinglar! **2** Qünki Həmmidin Aliy Boloquqi, Pərwərdigar, dəhxətlik wə həywətliktur, Pütkül jahanni sorioquqi büyük Padixahtur. **3** U bizgə həlqlərnə boysundurup, Bizni əl-millətlər üstigə həkim

qilidu. **4** U biz üqün mirasimizni tallap, Yəni Əzi səyğən Yaqubning pəhri boləjan zeminni bekitip bərdi. (Selah) **5** Huda təntənə sadasi iqidə, Pərwərdigar sunay sadasi iqidə yukirioja kətürüldi; **6** Hudaəja nahxa-küy eytinglar, nahxa-küy eytinglar! Padixahimizəja nahxa-küy eytinglar, nahxa-küy eytinglar! **7** Huda pütkül jahanning padixahidur; Zehninglar bilən uningəja nahxa-küy eytinglar! **8** Huda əllər üstidə həküm süridu; U Əzining pak-mukəddəslikining təhtidə olturidu. **9** Əlyurtlarning kattiliri jəm bolup, İbrahimning Hudasining həlkigə qoxuldi; Qünki jahandiki barlik qalkanlar Hudaəja təwədur; U nəkədər aliydur!

48 Nəoqmiquləarning bexioja tapxurulup oqulsun dəp, Korahning oqulliri üqün yezilojan küy: — Uluəjdur Pərwərdigar, Hudayimizning xəhiridə, Uning mukəddəsliki turojan taəda, U zor mədhiyələrgə layıktur! **2** Egizlikidin kərkəm, Zion teəji, Pütkül jahanning hursənlikidur; Ximaliy tərəpliri güzəldur, Büyük padixahning xəhiridur! **3** Huda qorojanlirida turidu, Bu yərdə U egiz panahgah dəp tonulidu; **4** Mana, padixahlar yioildi, Ular xəhərnə besip ətöp, jəm boldi. **5** [Xəhərnə] kərüpla ular alakzadə boldi; Dəkkə-dükkigə qüxüp bədər qeqixti. **6** U yərdə ularni titrək basti, Toloqak yegən ayaldək ular azablandi; **7** Sən Tarxixtiki kemilərnə xərək xamili bilən wəyran kiləwəttig. **8** Quləkimiz angliəjanni, Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning xəhiridə, Hudayimizning xəhiridə, Biz hazır əz kəzimiz bilən xundək kərduq; Huda mənngügə uni mustəhkəm qilidu. (Selah) **9** Biz sening

mukəddəs ibadəthanang iqidə turup, i Huda, Özgərməs muhəbbitingni seʻinduk. **10** Namingoʻya layiktur, Jahanning qət-qətlirigiqə yətküzülgən mədhıyiliring, i Huda; Sening ong qolung həkkaniylik bilən toloqan. **11** Sening adil həkümliringdin, Zion teʻi xadlanoʻay! Yəhuda kizliri huxal boləyay! **12** Zion teʻini aylinip mengip, Ətrapida səyli kilinglar; Uning munarlrini sanap bekinglar; **13** Keyinki əwladka uni bayan kilix üqün, Sepil-istihkamlirini kəngül qoyup kəzitinglar, Qorəjanlrini kəzdin kəqüringlar. **14** Qünki bu Huda əbədil’əbəd bizning Hodayimizdur; U əmürwayət bizning yetəkqimiz bolidu!

49 Nəʻoimiqlərnıng bexioʻya tapxurulup oqulsun dəp, Korahning oʻqulliri üqün yeziloqan küy: — I barlik həklər, kəngül qoyup anglanglar! Yər yüzidə turuwatqanlar, kulak selinglar! **2** Məyli addiy puqra, ya esilzadilər, Ya bay, ya gadaylar bolsun, həmminglar anglanglar! **3** Aʻozim danalikni səzləydu, Dilim əkilgə uyoqun ixlarni oylap qikidu. **4** Kulikim həkmətlik təmsilni zən qoyup anglaydu, Qiltar qelip sirlik səzni eqip berimən. **5** Eʻqir künlərdə, meni kiltakka qüxürməqci boləjanlarning kəbihlıkliri ətrapimda bolsimu, Mən nemixka qorqidikənmən? **6** Ular bayliklirioʻya tayinidu, Mal-mülüklirining zorluqi bilən qongqilik kilidu; **7** Insan mənggügə yaxap, Gərhangni kərməsliki üqün, Həqkim öz buradərinıng həyatini pul bilən kayturuwalalmaydu; Wə yaki Hudaʻoʻya uning jenini qutulduroʻjudək bahani berəlməydu; (Qünki uning jenining bahasi intayin kimmət, Wə bu baqa boyiqə boləqanda, mənggügə kərz tapxuruxi kerəktur) **10** Həmmigə ayanki, danixmən adəmlərmu əlidu; Həmmə

adəm bilən təng, nadan wə hamakətlər billə həlak bolidu, Xundakla ular mal-dunyasini əzgilərgə qaldurup ketidu. **11** Ularning kənglidiki oy-pikirlər xundakki: «Əy-imaritimiz mənngügə, Makan-turaloqulirimiz dəwrđin-dəwrgiqə bolidu»; Ular öz yərlirigə isimlirini nam qilip qoyidu. **12** Birəq insan əzining nam-izzitidə turiwərməydu, U həlak boləqan həywanlardək ketidu. **13** Ularning muxu yoli dəl ularning nadanliqidur; Lekin ularning kəynidin dunyaəqə kəlgənlər, yənila ularning eytkən səzligə apirin okuydu. (Selah) **14** Ular qoylardək təhtisaraəqə yatquzulidu; Əlüm ularni öz ozuqi qilidu; Ətisi səhərdə duruslar ularning üstidin həküm yürgüzidu; Ularning güzəlliki qiritilixqə tapxurulidu; Təhtisara bolsa ularning həywətlik makanidur! (Sheol h7585) **15** Birəq Huda jenimni təhtisaraning ilkidin qutquzidu; Qünki U meni qəbul qilidu. (Selah) (Sheol h7585) **16** Birsı beyip ketip, ailə-jəmätining abruyi əsüp kətsimu, Qorqma; **17** Qünki u əlgəndə həqnrəsisini elip ketəlməydu; Uning xəhriti uning bilən billə [gərgə] qüxməydu. **18** Gərqə u əmür boyi əzini bəhtlik qaqliəqan bolsimu, (Bərhək, kixilər ronak tapqiningda, əlwəttə seni haman mahtaydu) **19** Ahiri berip, u yənila ata-bowilirining yenioqə ketidu; Ular mənngügə yorukluqni kərləməydu. **20** İnsan izzət-abruyda bolup, lekin yorutulmisa, Həlak bolidioqan həywanlarəqə ohxax bolidu, halas.

50 Asaf yazəqan küy: — Qadir Huda, yəni Pərwərdigar əqiz eqip, Künqikixtin künpetixkiqə yər yüzidikilərgə murajət qildi. **2** Güzəllikning jəwhiri boləqan Zion teəqidin, Huda julalidi. **3** Hudayimiz kelidu, U hərgizmu

süküt iqidə turmaydu; Uning aldidə yəwətküqi ot kelidu; Uning ətrapida zor boran-qapqun kaynaydu. **4** Öz həlkini sorəq kəlix üqün, U yukiridin asmanlarni, Yərnimu guwahlikka qəkiridu: — **5** «Mening məmin bəndilirimni, Yəni Mən bilən qurbanlik arkilik əhdə tüzgüqilərnə huzurumoqə qəkirip yioqinglar!» **6** Asmanlar uning həkkəniylikini elan kilidu, Qünki Huda Əzi sorəq kəloquqidur! (Selah) **7** «Anglanglar, i həlkim, Mən səz kəlay; I Israil, Mən sanga həkəkətəni eytip koyayki, Mənki Huda, sening Hudayingdurmən. **8** Həzir əyibliginim sening qurbanlikliring səwəbidin, Yəki həmixə aldimda sunulidoqan kəydürmə qurbanlikliring səwəbidin əməs; **9** Mən sening eoqilingdin həqbir əküzni, Qətanliringdin həqbir tekini almaqqi əməsmən. **10** Qünki ormanliklardiki barlik həywanatlar Manga mənsuptur, Minglioqan taqdiki mal-waranlarmu Meningkidur; **11** Taqlardiki pütün uqar-qanatları bilimən, Daladiki barlik janiwarlar Meningkidur. **12** Qənim aqsimu sanga eytməymən; Qünki aləm wə uningə toloqan həmmə nərsilər Meningkidur. **13** Əjəbə, Mən əküzning gəxini yəmdimən? Tekining qənini iqəmdimən? **14** Qurbanlik süpitidə Hudaqə təxəkkürlərnə eyt; Həmmidin Aliy Boləquqioqə kəloqan wədənggə wəpa kəil. **15** Bəxingəqə kün qüxkəndə Manga murajət kəil; Mən seni qutuldurimən, Sən bolsəng Meni uluqlioqaysən». **16** Ləkin rəzillərgə Huda xundəq dəydu: — «Mening əmiririmni bəyan kəlixkə nemə həkəkəng bar? Əhdəmni tiləqə aloqudək sən kim iding? **17** Sən Mening təlimlimindin yirgənding, Səzlimni rət kəilding əməsmu? **18** Ooqrini kərsəng, sən uningdin zoq əlding, Zinahorlar bilən xərik

boldung; **19** Aozingdin yaman gəp qüxməydu; Tiling yaloqanqilikni tokuydu. **20** Öz kerindixingning yaman gepini kilip olturisən, Anangning oqlioqa təhmət kilisən. **21** Sən bu ixlarni kilöjiningda, Mən ün qikarmidim; Dərwəqə, sən Meni özünggə ohxax dəp oyliding; Lekin Mən seni əyibləp, Bu ixlarni kəz aldingda əyni boyiqə sanga kərsitimən. **22** — I, Təngrini untuoqanlar, buni kəngül qoyup anglanglar! Bolmisa, silərnə parə-parə kiliwetimən; Həqkim silərnə kutkuzalmaydu. **23** Birəq kurbənləq süpitidə rəhmət eytkənlərnəng hərəkəyisə Manga xərəp kəltüridu; Xundəq kilip, uningəqə Öz nijətləqimni kərsitiximəqə yol təyyərləqəqə bolidu.

51 Nəqməqilərnəng bəxiqə tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazəqəqə küy. Bu [küy] Nətan pəyətəmbər uning yəniqə kelip, uni Bat-Xəbə bilən boləqəqə zinəhorlūqə toqrulūqə əyibligəndin keyin yeziləqəqə: — Əzgərməs muhəbbəting bilən, i Huda, mənəqə mehir-xəpəkət kərsətkəyəsən! Rəhimdilləqilərnəng kəplūqə bilən əsiyləqilərnəngni əqürüwətkəyəsən! **2** Meni kəbihləqimdin yiltiziməqiləqə yuwətkəyəsən, Gunəhimdin mənəqə taziləqəyəsən. **3** Qünki mən əsiyləqilərnəngni tonup ikrar kildim; Gunəhim həmixə kəz aldimda turidu. **4** Səning aldingda, pəkət Səning aldingdila gunəqə, ətküzüp, Nəziringdə rəzil boləqəqə ixni sadir kildim; Xu wəjidin, Sən [məni əyibləp] səzlisəng, ədilləqing ispatlinidu; [Məni] sorəqə kilöjiningda, Əzüngning pəkləqə ispatlinidu. **5** Mənəqə, mən tuquləqinimdila, yəmənləqəqəqə idim, Anəməng kərnidə pəydə boləqinimdila mən gunəqəqə boldum. **6** Bərhək, Sən ədəmlərnəng qin

kəlbidin səmimiyyət tələp qilisən; İqimdiki yoxurun jaylirimda Sən mənə danalığıni bildürisən. **7** Məni [günahlırimdin] zofa bilən taziliqaysən, Həm mən pak bolimən; Məni pakpakiz yuqaysən, mən kərdinmu aq bolimən. **8** Mənə xad-huram awazlarını anglatqaysən; Xuning bilən Sən əzgən ustihanlırim yənə xadlınidu. **9** Günahlırimdin qirayingni yoxurup, Yamanlıqlirimni əqürivətkəysən. **10** Məndə pak kəlb yaratqaysən, i Huda; Wujumdiki sadıq rəhimi yengiliqaysən. **11** Məni huzurungdin qikiriwətmigəysən; Meningdin Mükəddəs Rəhimi qayturuwalmiqaysən. **12** Ah, niyatlıqingdiki xadlıqni mənə yengibaxtin həs kilduroqaysən; İtaətmən rəh arkilik məni yəligəysən. **13** Bunun bilən mən itaətsizlərə yolliringni əgitəy, Wə günahkarlar yeningoqa qaytidu. **14** Qan təküx günahıdin məni kütulduroqaysən, I Huda, mənə niyatlıq bərgüqi Huda, Xuning bilən tilim həqqaniyiliqingni yangritip küyləydu. **15** I Rəbbim, ləwlırimni aqkaysən, Aqzim mədhıyliringni bayan qilidu. **16** Qünki Sən qurbanlıqni hux kərməysən; Bolmisa sunar idim; Kəydürmə qurbanlıqlardinmu hursənlik tapmaysən. **17** Huda qəbul qilidioqan qurbanlıqlar sunuq bir rohtur; Sunuq wə ezilgən kəlbni Sən kəmsitməysən, i Huda; **18** Xapaiting bilən Zionoqa məhribanlıqni kərsətkəysən; Yerusalemining sepillirini yengibaxtin bina qiloqaysən! **19** U qaoqda Sən həqqaniyiliqtin boləqan qurbanlıqlardin, kəydürmə qurbanlıqlardin, Pütünləy kəydürülgən kəydürmə qurbanlıqlardin hursənlik tapisən; U qaoqda adəmlər qurbangahıngə buqa-əküzlərnə təqdim qilixidu.

52 Nəoqimiqilarning bexioqə tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazoqan «Maskil»; Edomluk Doəg Saul padixahning yenioqə berip: «Dawut Ahimələkning öyigə kirdi» dəp ayoqəqilik qiloqandin keyin yeziloqan: — I noqi batur, Nemə üqün rəzillikingdin mahtinisən? Təngrining əzgərməs muhəbbiti mənggüliktur. **2** Ötkür ustira kəbi, Tiling zəhər qaqmaqqi, U yaloqanqilik toqawatidu. **3** Sən yaxxilikning ornida yamanlikni, Həq səzləxning ornida yaloqanqilikni yaxxi kərisən; **4** Həman adəmnə nabut qilidioqan səzlərnə yaxxi kərisən, i aldamqi til! **5** Bərhəq, Təngri ohxaxla seni mənggügə yoqitidu; U seni tutuwalidu, yəni əz qediringdin tartip qikidu; Tiriklərnin zeminidin seni yiltizingdin qomurup taxlaydu. (Selah) **6** Həqkaniylar buni kərup qorkuxidu, Wə uni məshirə qilip külüp: — **7** «Qaranglar, Hudani əz yələnqisi qilmioqan adəm, Pəqət əz bayliklirininin kəplükigə tayanioqan adəm; U aq kəzliki bilən küqləndi» — dəydu. **8** Mən bolsam Hudaning öyidə əskən barəksən zəytun dərəhtəkmən, Mən Hudaning əzgərməs muhəbbitigə mənggügə tayinimən. **9** Mən Sanga əbədil'əbəd təxəkkür eytimən; Qünki Sən bu ixlarni qildingsən; Məmin bəndiliring aldidə naminioqə təlmürüp kütimən; Muxundaq qilix əladur.

53 Nəoqimiqilarning bexioqə tapxurulup oqulsun dəp, Mahalat ahangida Dawut yazoqan «Maskil»: Əhmək kixi kənglidə: «Həqbir Huda yoq» — dəydu. Ular qiriklixip, Nəprətlik kəbih ixlarni qilixti; Ularning iqidə məhribanlik qiloquqi yoqdur. **2** Huda ərxətə turup, insan balilirini kəzitip: «Bu insanlarning arisida, insapni qüxinidioqan birərsi barmidu? Hudani izdəydioqanlar barmidu? **3** Həmmə adəm

yoldin qikti, Həmmə adəm qiriklixip kətti, Mehribanlik
kiloquqi yoktur, hətta birimu. **4** Nanni yegəndək Mening
həlkimni yutuwaləjan, Kəbihlik kiloquqilarning bilimi
yokmidu?» — dəydu. Ular Pərwərdigarəja heqbir iltija
kilmaydu. **5** Korkkudək heq ix bolmisimu, Mana ularni
əjayət zor korkunq basti; Qünki Huda seni kərxawəja
aləjanlarning ustihanlirini parqilap qeqiwətti; Sən ularni
hijillikəja koydung; Qünki Huda ularni nəziridin saqit
kildi. **6** Ah, Israilning nijatliki Ziondin qikip kəlgən
bolsa idi! Huda Əz həlkini asaritidin qikirip, azadlikəja
erixtürgən qaoqda, Yəqub xadlinidu, Israil huxal bolidu!

54 Nəoqmiqilərnəng bexioqə tapxurulup, tarlik sazlar
bilən oqulsun dəp, Dawut yazəjan «Maskil» (Zif
xəhiridikilər Saul padixahning yenioqə berip: «Dawut
bizning muxu yurtimizəja məküwaləjan, sili bilməmdila?»
dəp ayəqəqilik kiloqəndin keyin yeziləjan): I Huda,
Əz naming bilən meni kətkuzəjaysən; Zor kudriting
bilən dəwayimni sorioqəjaysən. **2** I Huda, duayimni
anglioqəjaysən; Aozimdiki səzlərgə kulak saləjaysən.
3 Qünki yat adəmlər mənəja hujum kilixkə ornidin
turdi; Zomigərlər mening jenimni owləməktə; Ular
Hudani nəzirigə heq ilmaydu. (Selah) **4** Kəra, Huda
mənəja yərdəm kiloquqidur; Rəb jenimni yələydiəjanlar
arisididur. (Selah) **5** U duxmənlirimning yamanlikini
əzigə qayturidu; [I Huda], Əz həkikiting bilən ularni üzüp
taxlioqəjaysən. **6** Mən Sənəja halis kurbənləqlər sunimən;
Namingni mədhioqəjaysən, i Pərwərdigar; Xundək kilix
ələdur. **7** Qünki U meni barlik bala-kəzalərdin kətkuzdi;
Duxmənlirimning məəjlubiyitini əz kəzum bilən kərdüm.

55 Nəşiqilarning bexioja tapxurulup, tarliq sazlar bilən oqulsun dəp, Dawut yazoqan «Maskil»: — I Huda, duayimni angliojaysən; Tilikimdin özünigni qaqurmiojaysən, **2** Manga kulak selip, jawab bərgəysən; Mən dad-pəryad iqidə kezip, Ah-zar qekip yürimən; **3** Səwəbi düxməning təhditliri, rəzilləning zulumliri; Ular beximoja awariqilikləni təkidu; Ular oqəzəplinip manga adawət saklaydu. **4** Iqimdə yürükim tolojinip kətti; Ölüm wəhxətliri wujudumni qaplidi. **5** Qorkunq wə titrək beximoja qüxti, Dəhxət meni qəmküwalidi. **6** Mən: — «Kəptərdək qanitim bolsiqu kaxki, Uqur berip aramgaq tapar idim» — dedim. **7** — «Yirak jaylaroja qeqip, Qəl-bayawanlarda makanlixar idim; (Selah) **8** Boran-qapqunlardin, Qara quyundin qeqip, panahgaqoja aldirar idim!». **9** Ularni yutuwətkəysən, i Rəb; Tillirini bəlüwətkəysən; Qünki xəhər iqidə zorawanliq həm jedəhorlukni kərdüm. **10** Ular keqə-kündüz sepillər üstidə oqadiyip yürməktə; Xəhər iqini qabaqət wə xumliq qaplidi. **11** Haram arzu-həwəslər uning iqidə turidu, Sahtilik wə hiylə-mikirlik, koqilardin kətməydu. **12** Əgər düxmən meni məshirə qiloqan bolsa, uningəja səwr qilattim; Birak meni kəmsitip, özini mahtioqan adəm manga eqmənərdin əməs idi; Əgər xundak boloqan bolsa, uningdin özümni qaqurattim; **13** Lekin buni qiloqan sən ikənlikingni — Mening buradirim, sirdixim, əziz dostum bolup qiqixingni oyliqaptimən! **14** Halayiqqa ketilip, Hudaning oyigə ikkimiz billə mangoqaniduk, Əzara xerin paranglarda boloqaniduk; **15** Muxundak [satqunlarni] əlüm tuyuksiz qeqitiwətsun! Ular təhtisaraqoja tirik qüxkəy!

Qünki ularning makanlirida, ularning arisida rəzillik turmaqta. (Sheol h7585) **16** Lekin mən bolsam, Hudaşa nida kılımən; Pərwədigar meni kütquzidu. **17** Ətigini, ahximi wə qüxtə, Dərdimni təküp pəryad kətürimən; U jəzmən sadayimoşa kulak salidu. **18** U manga qarxi kilinəjan jəngdin meni aman kildu; Gərqə kəp adəmlər meni qorxawəşa alojan bolsimu. **19** Təngri — əzəldin təhtə olturup kəlgüqi! [U naləmni] anglap ularni bir tərəp kildu; (Selah) Qünki ularda heq əzgirixlər bolmidi; Ular Hudadin heq qorkmaydu. **20** [Həliki buradirim] əzi bilən dost boləjanlarəşa muxt kətürdi; Əz əhdisini buzup taxlidi. **21** Aşzi serik maydinmu yumxak, Birak kəngli jəngdur uning; Uning səzliri yaşdinmu silik, Əməliyətə suoşurup alojan kiliqlardur. **22** Yükingni Pərwədigarəşa taxlap qoy, U seni yələydu; U həkkanıylarni hərgiz təwrətməydu. **23** Birak, sən Huda axu rəzillərnəni həlakət həngioşa qüxürisən; Qanhorlar wə hiyilərlər əmrining yeriminimu kərməydu; Birak mən bolsam, sanga tayinimən.

56 Nəşmiqilərnəning bəxişə tapşurulup, «Hilwəttiki dub dərəhliridiki pahtək» degən ahangda oşulsun dəp, Dawut yazəjan «Mihtam» küy (Filistiyələr Gat xəşiridə uni əsirgə aloşanda yeziləjan): — I Huda, manga xəpkət kərsətkəşən, Qünki insanlarnəning nəpsi yoşinap meni qoşlimaqta; Kün boyi ular mən bilən jəng kilip meni basmaqta; **2** Meni kəzligən rəqiblimning nəpsi yoşinap kün boyi meni qoşlimaqta; Manga həywə kilip jəng kילוquqilar intayin kəptur! **3** Mən qorkқан künümdə, Mən Sanga tayinimən. **4** Mən səz-kalamini uluş dəp mədhiyələydişəjan Hudaşa, Hudaşila tayinimən; Mən

korkmaymən; Nahayiti bir ət igisi meni nemə qılalisun?
5 Ular kün boyi səzlirimni burmilaydu, Ularning barlik
oyi manga ziyankəxlik qilixtur; **6** Ular top bolup adəmni
kəstilixip, yoxurunidu; Peyimgə qüxüp, jenimni elixni
kütidu. **7** [Gunah] bilən gunahni yepip qaqsə bolamdu?
Oʻaziping bilən əllərnə yərgə uroqaysən, i Huda! **8**
Mening sərsanliqlirimni özüng sanap kəlgən; Kəzdin
akқан yaxlirimni tulumungoqa toplaп sakliqaysən; Bular
dəptiringdə pütüklük əməsmu? **9** Xuning bilən mən
Sanga nida qiloqan kündə, Düxmənlirim qekinidu; Mən
xuni bildimki — Huda mən tərəptidur! **10** Hudani —
Uning səz-kalamini uluqlaymən! Pərwərdigarni — Uning
səz-kalamini uluqlaymən! **11** Hudanila tayanqim qildim
— Mən korkmaymən, nahayiti xu bir insan meni nemə
qılalisun? **12** Sanga qiloqan wədilirimgə wəpa qilimən, i
Huda; Sanga təxəkkür qurbanliqlirini sunimən. **13** Qünki
Sən jenimni əlümdin qutulduroqansən; Sən putlirimni
putlixixtin saklimamsən? Xuning bilən mən Hudaning
huzurida, tiriklər turidioqan yoruklukta mangimən.

57 Nəoqimiqilərnəng bexioqa tapxurulup, «Həlak
qilmioqaysən» degən ahangda okulsun dəp, Dawut
yazoqan «Mihtam» küyi, (u Saul padixahtin keqip,
əngkürdə yoxurunuwaloqan qaoqda yeziloqan): — I Huda,
manga xəpkət kərsətkəysən, Manga xəpkət kərsətkəysən,
Qünki jenim Seni panahim qildi. Muxu balayi'apət etüp
kətküqə, kanatliring sayisidə panah tapimən. **2** Hudaqə,
yəni Həmmidin Aliy Boluquqoqa, Əzüm üqün həmmi
orunlaydioqan Təngrigə nida qilimən; **3** U ərxin yardım
əwətip meni qutkuzidu; Manga qarap nəpsi yoşinap,

meni qoʻllawatqanlarni U rəswa qilidu; (Selah) Huda
Əz mehīr-xəpkiti wə həkikiti əwətidu! **4** Jenim xirlar
arisida qaldı; Mən nəpisi yalkun kəbi bolqanlar arisida
yatimən! Adəm baliliri — Ularning qixliri nəyzə-oklardur,
Ularning tili — ətür kiliqtur! **5** I Huda, ərlərdin yukiri
uluqlanoqaysən, Xan-xəriping yər yüzini qapliqay! **6**
Ular qədəmlirimgə tor kurdi; Jenim egilip kətti; Ular
mening yolmoqə orək kوليوانیدی, Lekin əzliri iqigə
qūxüp kətti. **7** Iradəm qing, i Huda, iradəm qing; Mən
mədhıyə nahxilarni eytip, Bərħək Seni küyləymən! **8**
Oyoqan, i roħim! I nəqmə-sazlirim, oyoqan! Mən səhər
kuyaxinimu oyoqitimən! **9** Mən həlk-millətlər arisida
seni uluqlaymən, i Rəb; Əllər arisida Seni küyləymən!
10 Qünki əzgərməs muħəbbiting ərlərgə yətküdək
uluqdur; Həkikiting bulutlaroqə taqaxti. **11** I Huda,
ərlərdin yukiri uluqlanoqaysən, Xan-xəriping yər yüzini
qapliqay!

58 Nəqmıqılərnıng bexioqə tapxurulup, «Həlak
kilmioqaysən» degən aħangda okulsun dəp, Dawut
yazoqan «Mihtam» küyi: — I kudrət igiliri, silər həkikətən
adalətni səzləwatamsilər? I insan baliliri, adil həküm
qikiram silər? **2** Yaq, silər kənglünglərdə yamanlıq
təyyarlaysilər; Yər yüzidə əz qolunglar bilən kilidioqan
zorawanlıqni əlqəwatisilər. **3** Rəzillər anisining qorsikidila
ezip ketidu; Ular tuqlupla yoldin adixip, yaloqan
səzləydu. **4** Ularning zəħiri yilanning zəħiridur; Ular
əz kulikini pütük qilqan gas kobra yilandək, **5** Məyli
yilanqılar xunqə qiraylıq səħirlisimu, U nəy awazioqə
kət'iy kulak salmaydu. **6** I Huda, ularning aqzidiki

qixlirini sunduruwatkəysən! Muxu yax xirlarning tongkay qixlirini qeqiwatkəysən, i Pərwərdigar! 7 Ular ekip kətkən sulardək ətüp kətkəy; Ular oklarni qənləp atqanda, Okliri uqsiz bolup kətkəy! 8 Kululə yol mangoqanda izi yokilip kətkəndək, Ular yoqap kətsun; Ayalning qüxüp kətkən hamilisidək, Ular kün kərmisun! 9 Qazan yantaklarning issikini səzgüqə, (Məyli ular yumran peti, yaki ot tutaxqan bolsun) U ularni tozutiwetidu. 10 Həkkaniy adəm [Hudaning] intikamini kərgəndə huxal bolidu; Əz izlirini rəzilləarning kənida yuyidu. 11 Xunga adəmlər: «Dərwəkə, həkkaniylar üqün in'am bardur; Dərwəkə yər yüzidə həküm yürgüzgüqi bir Huda bardur» — dəydu.

59 Nəoqmiqiləarning bexioqə tapxurulup, «Həlak kilmioqaysən» degən ahangda oqulsun dəp, Dawut yazoqan «Mihtam» küyi; (bu [küy] Saul padixah Dawutning eyini kəzləxkə paylakqilarni əwətip, uni əltürüwətməkqi boləqan qaoqda yeziloqan): — I Hodayim, düxmənlirimning qanggilidin kutkuzoqaysən; Manga qarxi turoqanlardin meni egizdə aman saklioqaysən. 2 Meni yamanlik kילוquqilar qanggilidin kutkuzuwəloqaysən, Qanhor adəmlərdin meni kutkuzoqaysən. 3 Qünki mana, ular jenimni elix üqün paylimakta, Zorawanlar manga qarxi top boluxup kəstləxməktə; Bu [kiloqini] məndə boləqan birər asiylik üqün əməs, Yaki gunahim üqün əməs, i Pərwərdigar; 4 Məndə heq səwənlik bolmisimu, ular yügürüp manga qarxi səp salidu; Mening yardimimgə kelixkə oyoqan, [Həlimni] nəziringgə aloqaysən. 5 I Pərwərdigar, samawiy koxunlarning Sərdari boləqan

Huda, Israilning Hudasi, Barlik əl-yurtlarni sotlap-jazalaxka ornungdin turoqaysən; Kəstləxni niyət kılöüqılarning heqkaysisioqa rəhim kılmiöqaysən. (Selah)

6 Ular keqisi kaytip kelip, öaljir ittək öaz-öuz kılıp, Xəhərnı aylinip laöaylap yürməktə. **7** Kara, ularning aözıdın ekıwatқан xəlgəylirini! Ləwliridin kılıqlar qikip turıdu; Ular: «Kim angliyalaydu?» — dəydu. **8** Lekin Sən Pərwərdigar ularnı məshirə kılısən; Barlik əllərnı mazak kılısən! **9** I menıng küqüm Bolöuqi! Mən Sanga təlmürüp qarap yürimən; Qünki Huda menıng yukiri panahgahımdur. **10** Manga özgərməs muhəbbıtını kərsətküqi Huda menıng aldimda mangıdu; Huda manga düxmənlərnıng məölubiyıtını kərsıtıdu. **11** Birak, [i Huda], bularnı kətl kılmay turoqay; Bolmisa menıng həlkim Seni untuydu. Öz küqüng bilən ularnı sərsan kılöqaysən, Ularning bexini eöjirlaxturoqaysən; I Rəb, bizning kəlkınımız! **12** Ularning aözıning buzuklukı tüpəylidin, Ləwlirıning səzliri tüpəylidin, Ulardın qikiwatқан qaröaxlar həm aldamqılıqlar tüpəylidin, Ular öz təkəbburlukı iqıdə tuzakka qüxkəy! **13** Öazıping bilən bu ixlaröqa hatımə bərgəysən, Hatımə bərgəysən! Xuning bilən ular yok bolıdu; Xuning bilən yər yüznıning qət-qətlirigiqə Hudanıng həkikətən Yakupka həkümдарlik kılıdioqanlıki ayan bolöqay! (Selah) **14** Dərwəkə, ular həziroiqə keqisi kaytip kelip, öaljir ittək öaz-öuz kılıp, Xəhərnı aylinip laöaylap yürıdu. **15** Itlardək ular ozuk izdəp hər yərdə katraydu; Karnı toymioquqə huwlap yürməktə; **16** Lekin mən bolsam kudritingni küyləymən, Bərhək, səhərlərdə özgərməs muhəbbıtıngni nahxa kılıp

yangritimən; Qünki Sən mən üqün yukiri qoroqan, Eoqir künlirimdə panahgah bolup kəlgənsən. 17 I mening küqüm Boloquqi, Sanga küylərni eytimən; Qünki Huda mening yukiri qoroqinimdur, Manga əzgərməs muhəbbət kərsətküqi Hodayimdur.

60 Nəoqmıqılərnıng bexioqa tapxurulup, «Guwahlik nilupəri» degən ahangda oqulsun dəp, Dawut yazoqan «Mihtam» küyi: — (Dawut Aram-Naharaim wə Aram-Zobaqdiki Suriyəliklər bilən jəng qiloqanda, [uning sərdari bolqan] Yoab jənggə kayta berip, «Xor wadisi»da Edomdikilərdin on ikki ming əskərni qiliqlioqan qaoqda yeziloqan) I Huda, Sən bizni qətkə kaqting; Bizni parə-parə qiliwəttıng, Sən bizdin rənjiding; Əmdi bizni yeningoqa qayturoqin! 2 Sən zeminni təwritip yeriwətkəniding; Əmdi uning bəsüklirini saqaytkaysən; Qünki u dəldəngxip kətti! 3 Sən Əz həlqınggə külpət-harliklarni kərgüzdüng; Sən bizgə aləqzadilikning xarabini iqqüzdüng. 4 Sən Əzüngdin əyminidioqanlaroqa tuoq tikləp bərgənsən; U həqıqətne ayan qilixqa kətürülıdu. (Selah) 5 Əz səyğənliring niyatlıq tepixi üqün, Ong qolung bilən qutkuzoqaysən, [Duayimni] ijabət qiloqaysən. 6 Huda Əz pak-muqəddəslikidə xundəq degən: — «Mən təntənə qilimən, Mən Xəkəm diyarini bəlıp berimən, Sukkot wadisini [təqsım qilixqa] əlqəymən. 7 Gilead Manga mənsuptur, Manassəhımu Manga mənsuptur; Əfraim bolsa beximdiki dubuloqamdur, Yəhuda Mening əmr-pərman qıqaroquqimdur; 8 Moab Mening yuyunux jawurumdur; Edomoqa qorukumni taxlaymən; Filistiyə, Mening səwəbimdin təntənə qilinglar!» 9 Kim Meni bu

mustahkam xaherga baxlap kiralisun? Kim Meni Edomoga elip baralisun? **10** I Huda, Sen bizni rasttinla qatkə qaktingmu? Qoxunlirimiz bilən billə jənggə qiqmamsən? **11** Bizni zulumlardin kutuluxka yardəmləxkəysən, Qünki insanning yardimi bikardur! **12** Huda arkilik biz qokum baturluk kərsitimiz; Bizgə zulum qiləuqilarni qəyliyüqi dəl U Əzidur!

61 Nəqmiquilərnin bexioğa tapxurulup, tarlik sazlar bilən okulsun dəp Dawut yazoğan küy: — I Huda, pəryadimni angliqaysən; Duayimoğa kulak saloqaysən! **2** Yərnin qət-qətliridə turup, Yürükim zəiplixip kətkəndə, Mən Sanga murajiat qilimən: — Sən meni ezümdin yukiri Qoram Taxka yetəkləysən! **3** Qünki Sən manga panahgah, Duxminim aldida mustahkam munar bolup kəlgənsən. **4** Mən qediringni mənggülik turaloqum qilimən; Qanatling sayisidə panah tapimən. (Selah) **5** Qünki Sən, i Huda, kəsəmlirimni angliding; Əzüngdin əyminidioqanlaroğa təwə mirasni mangimu bərdingsən. **6** Padixahning künlirigə kün qoxup uzartisən; Uning yilliri dəwrdin-dəwrgiqə bolidu. **7** U Hudaning aldida mənggü həküm süridu; Uni aman saxlaxka muhəbbət wə həqiqətni bekitip təminligəysən; **8** Xuning bilən aldingda iqqən kəsəmlirimgə hər küni əməl qilimən; Mən namingni mənggü küyləymən!

62 Nəqmiquilərnin bexi Yədutunoğa tapxuruloğan, Dawut yazoğan küy: — Jenim Hudaqila qarap süküttə kütidu; Mening nijatlikim uningdindur. **2** Pəqət Ula mening qoram texim wə mening nijatlikim, Mening yukiri qoroqinimdur; Mən unqilik təwrinip kətməymən.

3 Silər qaçanoqıqə xu ajiz bir insanoğa hujum kilisilər? Həmminglar kinqoziyip qaloğan tamni, İroqanglap qaloğan qaxani oqulatqandək, uni oqulatmaqçisilər? **4** Uni xəhrət-həywididin qüxürüwetixin baxqa, ularning heq məslihəti yoxtur; Yaloğanqiliklərdin hursən ular; Aozıda bəht tiligini bilən, Ular iqidə lənət okuydu. (Selah) **5** I jenim, Hudaqla qarap süküttə kütkin; Qünki mening ümidim Uningdindir. **6** Pəqət U mening qoram texim həm mening nijatlikim, Mening yukiri qorojinimdur; Mən təwrinip kətməymən. **7** Nijatlikim həm xan-xəhritim Hudaqla baqlıqtur; Mening küqüm bolğan qoram tax, mening panahqahim Hudadidur. **8** I halayik, Uningoğa hərdaim tayininglar! Uning aldida iq-baqlringlarni təkünglar; Huda bizning panahqahimizdur! (Selah) **9** Addiy bəndilər pəqət bir tinik, Esilzadilərmu bir aldam söz halas; Taraziqla selinsa ularning qilqə salmikı yok, Bir tiniktinmu yeniktur. **10** Zomigərlikkə tayanmanglar; Bulangqiliktin ham hiyal qilmanglar, Bayliqlar awusimu, bularoğa kənglünglarni qoymanglar; **11** Huda bir qetim eytkanki, Mundak deginini ikki qetim anglidimki: — «Küq-qudrət Hudaqla mənsuptur». **12** Həm i Rəb, Sanga əzgərməs muhəbbətmu mənsuptur; Qünki Sən hər bir kixigə öz əmiligə yarixa qayturisən.

63 Dawut yazoğan küy (u Yəhudadiki qəl-bayawanda bolğan qaoqla yeziloğan): — I Huda, Sən mening ilahimdursən, Təxnalıq bilən Seni izdidim! Mən quroqak, qangqak, susiz zeminda turup, Jenim Sanga intizar, ətlirim təlmürüp intilarki — **2** Mukəddəs jayingda Sanga kəz tikip qaroinimdək, Mən yənə zor kudriting wə uluqlukungni

kørsəm! **3** Özgərməs muhəbbiting həyattinmu əzizdur; Ləwlirim Seni mədhıyləydu; **4** Xu səwəbtin tirik bolsamla, Sanga təxəkkür-mədhıyə oquymən, Sening namingda qollirimni kətürimən. **5** Jenim nazunemətlərdin həm maylık gəxlərdin kənaətləngəndək kənaətləndi; Aqzım eqilip hux ləwlirim Sanga mədhıylərnı yangritidu; **6** Ornumda yetip Seni əsliginimdə, Tün keqilərdə Seni seqinip oylinimən. **7** Qünki Sən manga yardəmdə bolup kəlgənsən; Sening kənitinq sayisidə xad-huramliqta nahxılarnı yangritimən. **8** Mening jenim Sanga qıng qaplıxıp mangıdu, Sening ong kəlung meni yəliməktə. **9** Birək jenimni yəkıtixkə izdəwatqanlar yər təktilirigə qüxüp ketidu. **10** Ularning kəni kiliq tiqıda təkülidu, Ular qilbərılərgə yəm bolıdu. **11** Ləkin padixah Hudadin xadlinıdu; Uning nami bilən kəsəm kıləqanlarning həmmisi rəhlinip xadlinıdu; Qünki yaləqan səzligüqilərnıng zuwani tuwəqlinıdu.

64 Nəqimiqilərnıng bexıqə tapxurulup oqılsun dəp, Dawut yazəqan küy: — I Huda, aqlirimni kətürgəndə, meni anglıqaysən! Həyatimni düxmənning wəhxilikidin kuşdıqaysən! **2** Kəra niyətlərnıng yoxurun suyikəstlıridin, Yamanlık əyliyüqi kəqə-kuzəqunlardin aman kıləqaysən. **3** Ular tillirini kiliqtək ətkür bilidi; Mukəmməl adəmni yoxurun jaydin etix üqün, Ular oqını bətligəndək zəhərlik səzini təyyarlidi. Ular kılqə əymənməy tuyuksiz oq qikiridu. **5** Ular bətniyəttə bir-birini rişbətəndürüp, Yoxurun tuzək quruxni məslihətlıxıp, «Bizni kim kərələytti?» — deyixməktə. **6** Ular kəbihlıkkə intilip: — «Biz izdinip, ətraplık bir

tədbir tepip qiktuk!» — dəydu; İnsanning iq-baʼri wə
kəlbi dər wəkə qongkur wə [bilip bolmas] bir nərsidur! **7**
Lekin Huda ularoʻa oʻk atidu; Ular tuyuksiz zəhimlinidu.
8 Ular öz tili bilən putlixidu; Ularni kərgənlərnin
həmmisi özini neri tartidu. **9** Həmmə adəmnı kərkunq
basidu; Ular Hudaning ixlirini bayan qilidu, Bərhək, ular
uning qiləanlirini oylinip sawək alidu. **10** Həkkaniylar
Pərwədigarda huxal bolup, Uningoʻa tayinidu; Kəngli
durus adəmlər rohlinip xadlinidu.

65 Nəʻomiqilərnin bexioʻa tapxurulup oʻkulsun dəp,
Dawut yazoʻan küy-nahxa: — Zionda, mədhıyə süküt iqidə
Seni kütidu, i Huda; Sanga qiləan wədə əməlgə axurulidu.
2 I, dua Angliəuqi, Sening aldingoʻa barlik ət igiliri kelidu.
3 Gunəhlik ixlar, asiyliklirimiz, [Kəlkün baskandək] məndin
əlalip kelidu; Lekin Sən ularni yepip kəqürüm kilisən; **4** Sən
tallap Əzünggə yekınlaxturoʻan kixi nemidegən bəhtlik! U
həyliliringda makanlixidu; Bizlər Sening makaningning,
yənı muqəddəs ibadəthanangning bərikitidin kənaət
tapimiz; **5** Sən həkkaniylikni namayan kilidioʻan karamət
wə dəhət ixlar bilən bizgə jawab, I nijatlikimiz boləan
Huda, Pütkül yər-dengizlarning qət-qətliridikilərgiqə
tayanqi Boləuqi! **6** Beling kudrət bilən baqlənoʻan bolup,
Küqüng bilən taqlarnı bərpa qiləansən; **7** Dengizlarning
ərkəxligən xawkunlirini, Dolkunlarning xawkunlirini,
Həmdə əllərnin gukanlirini tinjitkuqisən! **8** Jahanning
qət-qətliridə turuwatқанlar karamətliringdin kərkidu;
Sən künqixtikilərnı, künpetixtikilərnı xadlandurisən; **9**
Yər yüzining [əjemini yəp] yoqlap kelip, uni suqirisən, Uni
tolimu munbətləxtürisən. Hudaning dərya-erikliri suoʻa

toloqandur; Xundak qilip sularni tayyarlap, Kixilarni axlik bilən təminləysən. **10** Teriloqu etizlarning qonəklirini suoqa qandurisən, Qirlirini taraxlaysən, Tuprakni mol yeoqlar bilən yumxitisən; Uningda üngənlərnı bərikətləysən. **11** Sən nemətliringni yilning həsulioqa taj qilip qoxup berisən; Qədəmliringdin bayaxatlik həryanoqa tamidu; **12** Daladiki yaylaqlarəqimu tamidu; Taoq-dawanlar xat-horamlikni əzlrigə bəlwaoq kilidu; **13** Kəkləmlər qoy padiliri bilən kiyingən, Jiloqlar maysilaroqa qaplinidu; Ular huxallik bilən təntənə kilidu, Bərhək, ular nahxilarnı yangritixidu!

66 Nəoqmiqilərnıng bexioqa tapxurulup, tarlik sazlar bilən oqulsun dəp, küy-nahxa: — Pütkül jaqan, huxallik bilən Hudaqa təntənə qilinglar! **2** Uning namining uluqlukini nahxa qilip jakarlanglar, Uning mədhıyilirini xərəplik qilinglar! **3** Hudaqa: «Sening qiloqlarınıng nəqədər qorqunqluqtur! Qudriting zor boluq, Düxmənliring aldingda zəiplixip təslim bolidu; **4** Barlik yər yüzidikilər Sanga səjdə qilip, Seni küyləp, nahxa eytixidu; Ular namingni küyləp nahxa qilip eytidu» — dənglar! (Selah) **5** Kelinglar, Hudaning qiloqlarınıng kərünglar; İnsan baliliri aldidə qiloqların karamətliri qorqunqluqtur. **6** U dengizni quruqluqqa aylandurdi; [əjdadlirimiz] dəryadinmu piyadə ətti; Biz u yərdə uningdin hursən bolduq. **7** U kudriti bilən mənggü həküm süridu; Uning kəzliri əllərnı kəzitip turidu; Asiylik qiloqların məqrurlanmisun! (Selah) **8** I qowmlar, Hudaqimizə təxəkkür-mədhıyə eytinglar; Uningə bəloqların mədhıyə-həmdusanalarnı

yangritinglar! **9** U jenimizni hayatlik iqigə tikkən, Putlirimizni teyilduruxlaroşa yol qoymaydu. **10** Qünki Sən, i Huda, bizni siniding; Kümüxnı otta tawliqandək bizni tawlidıng. **11** Sən bizni toroşa qüxürdung; Belimizgə eoşir yükni yükliding. **12** Həklərnı beximizəşa mindürdüng; Biz ot wə kəlkünni besip ettuk; Sən ahir bizni kəngriqilikkə qıqardıng. **13** Mən keydürmə qurbanlıqlarnı elip öyünggə kirəy; Sanga qıloşan kəsəmlirimgə əməl qilimən; **14** Bərşək, beximəşa kün qüxkəndə ləwlirim qıqaroşan, Eoşizim eytkən wədilirimni əməlgə axurimən. **15** Mən Sanga bordək mallarnı keydürmə qurbanlıq qilip sunimən, Qoşqarlarning yeşini hux puritip keydürimən; Öküz wə eoşkilərnı əkilip sunimən. (Selah) **16** Hudadin əymingüqi həmminglar, kelinglar, kulək selinglar! Uning mən üqün qıloşan karamətlirini bayan qilimən; **17** Aşizim eqip uningoşa pəryad kətürdüm, Uning uluşlukını jakarlıoşan mədhıyilər tilimda boldi. **18** Kənglümde gunahını kəzləp yürgən bolsam, Rəb [duayimni] anglmioşan bolatti. **19** Birək Huda anglidi; U duayimoşa kulək saldi. **20** Hudaşa təxəkkür-mədhıyə yoşdurulsun! U mening duayimni yandurmidi, Həm məndin əzgərməs muşəbbitini elip kətmidi!

67 Nəşmiqilərnıng bexioşa tapxurulup, tarlık sazlar bilən qelinsun, dəp yeziloşan küy-nahxa: — Huda bizgə meşir-xəpkət kərsitip, bizni bərikətləp, Öz jamalining nurini üstimizgə qaşqay! (Selah) **2** Xundək qıloşanda yolung pütkül jaşanda, Qutuldurux-nijatlıkıng barlık əllər arisida ayan bolidu. **3** Barlık qowmlar Seni mədhıyiligəy, i Huda; Barlık qowmlar Seni mədhıyiligəy! **4** Jimi

qowmlar huxallik bilən təntənə qilip küyliyəy, Qünki Sən həlk-millətlərgə adillik bilən həküm qikirisən, Yər yüzidiki taipilərnı, Sən yetəkləysən; (Selah) **5** Barlıq qowmlar Seni mədhıyılıgəy, i Huda; Barlıq qowmlar Seni mədhıyılıgəy! **6** Wə yər-zemin kəklirini ündürıdu; Huda, bizning Hudayımız, bizni bərikətləydu; **7** Huda bizni bərikətləydu; Xuning bilən yər yüzndikilər qət-yakılaroıqə unıngdin əyminıxıdu!

68 Nəoımiqılərnıng bexıoıqə tapxuruluı oqılsun dəp, Dawut yazoıqan küy-nahxa: — Huda ornıdın turdı, düxmənlirını tirıpirən qılıwetıdu! Uningoıqə əqmənlər Uning aldıdın bədər qaıdu! **2** Is-tütək uquruloıandək, ularını uqurup yoqıtısən, Mom otta erıtılğəndək, Rəzıllər Hudanıng aldıda həlak bolıdu. **3** Bırak həqqanıylar huxallınıdu, Ular Huda aldıda rohlınıp, Təntənə qilip xadlınıdu. **4** Hudaoıqə küylər eytinglar, Uning namını nahxa qilip yangrıtinglar; Qəl-bayawanlaroıqə Mıngüqıgə bır yolını kətürüp yasanglar; Uning nami «Yah»dur; Uning aldıda xadlınınglar. **5** Yetımlaroıqə ata bolıuıqı, Tul hotunlarınıng dəwasını sorıoıuıqı, Əz mükəddəs makanıda turoıqan Hudadır. **6** Huda oıerıblarını əyoıaqılık qılıdu; U məhbuslarını awatlıkqa qıqırıdu; Ləkin asıylarını kaıojırak yərdə qaldırıdu. **7** I Huda, Əz həlqıngning aldıda mangoınıngda, Qəl-bayawandıın etüp səpər qıloınıngda, (Selah) **8** Hudanıng huzurı aldıda, Yəni İsrailning Hudasıning huzurı aldıda, Yər-jahān təwrınıp, Asmanlarmu yeoıın yoıdurdı; Awu Sinay teoıımu təwrınıp kətti. **9** Sən, i Huda, Əz mirasıng [bolıqan zemin-həlk] üstıgə hasıyətlik bır yamoıur yoıdurdung;

Ular halsizlanoqanda ularni küqländürdüng. **10** Sening baqqan padang u yərgə makanlaxti; Mehribanliqning bilən məminlər üçün təyyarlik kilding, i Huda! **11** Rəb əmr kildi; Uni jakarliquqi qiz-ayallar nemidegən zor bir qoxundur! **12** «Padixahlar həm qoxunliri bədər qeqixti, bədər qeqixti!» — [deyixti]; Öydə olturoqan qiz-ayallar bolsa oljilarni bəlixivalidu; **13** Silər qoy baqqanda padilar arisida yatqan bolsanglarmu, Zemininglar əmdi qanatliriqja kümüx səpkən, Pəyliri parkirak altun bilən bezəlgən pahtəktək bolidu; **14** Həmmigə Qadir Huda padixahlarni zeminda tiripirən kiliwətkəndə, Yər Zalmon teqidiki qardək akirip kətti. **15** Baxan teqi qudrətlik bir taoq, Baxan teqi egiz qoqqiliri kəp bir taoqdur; **16** Əy egiz qoqqilik taoqlar, Nemə üçün Huda Əz makani qilixni halioqan taoqqa həsət bilən qaraysilər? Dərwəkə, Pərwərdigar xu taoqda mənggü turidu! **17** Hudaning jəng hərwiliri tımən-tımən, Milyon-milyondur; Rəb ular arisida turidu; Sinay teqidiki muqəddəs jayda turidu. **18** Sən yukirioqja kətürüldung, Insanlarni tutqun qiləquqilarni Əzüng əsir qilip elip kətting; Yah Huda ularning arisida turuxi üçün, Hətta asiqlik qiləqanlar [arisida turuxi] üçünmu, Sən insan arisida turup iltiplarni qəbul kilding. **19** Rəb mədhıylənsun; Qünki U hər küni yuklirimizni kətürməktə; Yəni nijatlikimiz boləqan Təngri! (Selah) **20** Bizning Təngrimiz birdinbir nijatkar Təngridur; Rəbgə, yəni Pərwərdigarəqila, əlüməgə baqlıq ixlar təwədur. **21** Bərək, Huda Əz düxmənlirining bəxini yaridu, Əz gunahlırida dawamlıq ketiwəridioqanlarning qaqlıq kallisini U qaqıdu. **22** Rəb mundaq dedi: «[Əz həlkimni]

Baxan diyaridinmu, Dengizlarning qongkur jayliridinmu
qayturup kelimən; **23** Xundak qilip [sən həlqim]ning
puti qanoqa, Yəni düxmənlingning qenioqa milinidu,
Itliringning tili buningdinmu nesiwisini [yalaydu]». **24** Ular
Sening mangoʻanliringni kərdi, i Huda; Yəni mening Ilaħim,
mening Padixahimning muqəddəs jayioqa kirip mangoʻanlirini
kərdi; **25** Aldingda munajatqilar, kəyningdə qaloquqilar
mangdi, Otturisida dapqi qizlar bar idi: **26** «Jamaətlərdə
Huda Rəbgə təxəkkür-mədhiyə eytinglar, — I Israil
bulakliridin qikqanlar!» — deyixti. **27** U yərdə ularning
baxlamqisi boləjan kiyik Binyamin kəbilisi mangidu; Yəhuda
əmirli, zor bir top adəmlər, Zəbuluning əmirli, Naftalining
əmirlimu bar. **28** Sening Hudaying küqüngni buyrup
bekitkən; Özüng biz üqün qiləningni mustəhkəmligəysən,
i Huda! **29** Yerusalemdiki muqəddəs ibadəthanang wəjidin,
Padixahlar Sanga atap hədiyələri elip kelidu; **30** Ah,
həliki qomuxluqtiki [yirtquq] janiwarni, Küqlüklərnin
topini, Taipilərdiki torpaqlarnimu əyibliyəysən; Andin
ularning hərbi kümüx tənggiləni əkilip Sanga tiz püküxidu;
Uruxhumar həkləni tiripirən qiliwətkəysən! **31** Mətiwər
əlqilər Misirdin kelidu, Efiopiyə bolsa Hudaqə qarap
qollirini tezdin kətüridu. **32** I yər yüzidiki əl-yurtlar,
Hudani nahxa bilən mədhiyələnglər; Rəbni mədhiyələp
küyləni eytinglar! (Selah) **33** Asmanlarning üstigə,
Qədimdin bar boləjan asmanlarning üstigə Mingüqi
toqruluk küy eytinglar! Mana, U awazini anglitidu, Uning
awazi küqlüktur! **34** Hudani küqlük dəp bilip jakarlanglar,
Uning həywisi Israil üstidə, Uning küqi bulutlarda turidu;

35 I Huda, mukəddəs jayliringdin sürlük kəünisən!
Israilning birdinbir Təngrisi! Həlkə küq-kudrət bərgüqi
bolsa, Udur! Hudağa təxəkkür-mədhiyə okulsun!

69 Nəoṣmiqilərnıng bexioğa tapxurulup, «Nilupərlər»
degən ahangda okulsun dəp, Dawut yazoğan küy:
— Meni kütquzoğaysən, i Huda! Sular jenimdin ötti;
2 Turəudək jay yok qongkur patkaklikka qöküp
kəttim; Suning qongkur yerigə qüxüp kəttim, Kəlkün
meni oğək kildi. **3** Pəryadlirimdin həlimdin kəttim;
Gallirim qurup kətti; Hudayimoğa təlmürüp, kəzümdin
ketəy dəp kəldim; **4** Səwəbsiz manga əq boləanlar
qaqlirimdinmu kəptur; Meni yokətməkqi boləanlar,
Qara qaplap mən bilən düxmənlixidioanlar küqlüktur;
Xu qaşda əzüm bulimioğan nərsini kayturimən. **5**
I Huda, mening nadanlikim əzünggə ayan; Mening
kəbihliklirim Səndin yoxurun əməstur. **6** Mening
səwəbimdin, i Rəb, samawiy qoxunlarning Sərdari boləan
Pərwədigar, Əzünggə umid başlap kütkənlər yərgə
qarap qəlmioğay; I Israilning Hudasi, Əzüngni izdigüqilər
mening səwəbimdin xərməndə bolmioğay; **7** Qünki Seni
dəp mən rəswaqilikka uqridim; Xərməndilik yüzümgə
qaplandi. **8** Mən əz kərindaxlirimioğa yat, Anamning
balilirioğa yaqa yurtluk boldum. **9** Qünki meni [mukəddəs]
əyünggə boləan otluk muhəbbət quloquwaləanidi;
Sanga həkarət kiləanlarning həkarətlirimu mening
üstümgə qüxti; **10** Mən yioqlidim, jenim roza tutti,
Bumu manga əyib dəp qaraldi. **11** Mən bəzni kiyimim
kilip kiysəm, Xuning bilən ularning səz-qəqikigə
kəldim. **12** Xəhər qowukida olturoanlarning tənə gepigə

qaldim, Məyhorlarning nahxisining temisi boldum. **13**
Biraq mən xəpkitingni kərsətkən waktingda duayimni
sanga nixanlidim, i Pərwərdigar; I Huda, əzgərməs
muħəbbitingning zorlukidin, Nijatlik ixənqidə manga
jawab bərgəysən; **14** Meni patkəkliktin kutkuzuwaloqaysən,
Meni qəktürmigəysən; Manga əqmən bolənlardin,
Suning qongkur yeridin kutuldurəqaysən; **15** Kəlkün
sulirioqa meni oqərk kildurmioqaysən; Dengiz təglirigimu
meni yutkuzmioqaysən; [Tegi] yok hangning meni
ħap etip əozini yumuvelixioqa yol koymioqaysən!
16 Duayimni ijabət kiləqaysən, i Pərwərdigar, Qünki
əzgərməs muħəbbiting yahxidur; Mol rəħimdillikning
bilən manga yüzləngəysən; **17** Jamilingni kulungdin
yoxurmioqaysən; Qünki beximoqa kün qüxti; Tezdin
manga jawab bərgəysən. **18** Jenimoqa yekinlaxkəysən,
Uningoqa həmjamət-kutkuzoquqi boləqaysən; Duxmənlirim
aldida meni hərlükkə qikəroqaysən; **19** Əzüng mening
rəsvalikta həm hərmətsizlikta kəloqinimni, Qəndək
ħəkərlənginimni bilisən; Rəqiblimning həmmisi
Əzünggə ayandur. **20** Ĥəkərat kəlbimni parə kildi; Mən
kəyoqoqa qəmiüp kəttim; Azəjinə həsdaxlikka təlmürgən
bolsammu, yok boldi; Təsəlli bərgüqilərnimu izdidim,
lekin birsinimu uqritalmidim. **21** Bərhək, ular ozukumoqa
ət süyi, Ussuzlukumoqa sirkini bərdi. **22** Ularning dastihini
əzligə kiltək, Ularning həlawiti kəpkan boləqay. **23** Kəzliri
torlixip kərməydoqan bolup kətkəy; Bəl-putlirini titrəkə
saləqaysən; **24** Kəħringni ularning üstigə qüxürgəysən,
Qəzipingning otliri ularoqa tutaxkəy; **25** Ularning
makani harabə boləqay, Qədirliri qəldərap kəloqay; **26**

Qünki ular Sən uroqanoqə tehimu ziyankəxlik qılmaqta;
Sən zəhimləndürgənlərnin azabioqə gəp bilən azab
qoxmaqta. **27** Ularning gunahioqə gunah qoxqaysən,
Həkkaniylikinɡning nesiwisigə ularni erixtürmigəysən.
28 Ular həyatlik dəptiridin eqürülgəy; Həkkaniylarning
qatarioqə pütülmigəy. **29** Birak mən bolsam bir ezilgən
dərdmən; Nijatlikinɡ, i Huda, meni yukirioqə kətürüp
qutkuzoqay; **30** Mən munajat okup Hudaning namini
mədhiiyləymən; Təxəkkürlər bilən uni uluqlaymən;
31 Bu bolsa Pərwərdigarni hursən qilix üqün, Əküz
təkdin kiləndin əwzəldur; Münggüz-tuyakliri sak torpak
bərgəndinmu artuqdur. **32** Yawax məminlər buni kərüp
huxal bolidu; Hudani izdigənlər — Kəlbinqlar yengilinidu.
33 Qünki Pərwərdigar yoxsullarning iltijasini anglaydu,
Əzigə təwə əsir qilinoqanlarni u kəmsitməydu; **34** Asman-
zemin Uni mədhiiyilisun! Dengiz-okyanlar həm ularda
yürgüqi barlik janiwarlar Uni mədhiiyiligəy! **35** Qünki
Huda Zionni qutkuzidu; Yəhudaning xəhərlirini qayta
bina qilidu; Ular axu yərdə olturaklixip, igilik tikləydu. **36**
Uning qullirining nəsiliri uningə miras bolidu, Uning
namini səyqənlər u yərlərdə makanlixidu.

70 Nəoqmiiqlərnin bexioqə tapxurulup, «əslitix üqün»
okulsun dəp, Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigar, meni
qutkuzuxka aldirioqaysən! Pərwərdigar, tez kelip manga
yardəm qiloqaysən! **2** Mening jenimni izdəwatqanlar
yərgə qaritilip rəsua qilinsun; Mening ziyinimdin hursən
boloqanlar kəynigə yandurulup xərməndə boləqay. **3** Meni:
— «Wah! Wah!» dəp məshirə qiloqanlar öz xərməndilikidin
kəynigə yanoqay! **4** Birak Seni izdigüqilərnin həmmisi

Səndə xadlinip huxal boləjay! Nijatlığingni səygənlər həmixə: «Huda uluəplansun» deyixkəy. **5** Birək mən ezilgənmən, həm yoxsulmən; Yenimoəa tezdin kəl, i Huda! Sən mening yardəmqim, mening azad kəloquqim; I Pərwərdigar, keqikməy kəlgəysən!

71 Səndin, Pərwərdigardin panah tapimən; Meni hərgiz yərgə kəratmioəaysən. **2** Əz həkəkəniylikingda meni kətulduəoyəysən; Manga kəlak saləoyəysən, Meni kətkuzəoyəysən! **3** Manga əzüm daim panahlinidioəan turaləy kəoram tax boləoyəysən; Sən meni kətkuzuxkə buyruk qüxürgəysən; Qünki Sən egiz texim, kəroəinimdursən. **4** Hudayim, meni rəzillərning kəlidin, Həkəkəniyətsiz, rəhimsiz adəmdin azad kəloəaysən; **5** Qünki Sən mening ümidimdursən, i Rəb Pərwərdigar, Yaxliqəmdin tartipla mening tayanqimdursən; **6** Baliyatkudiki wəqəttin baxlap mən Səngə tayinip kəldim, Əzüng meni anamning kərnidin qikəroəuqisən; Mədhəiyəmning temisi bolsa hərdəim Sən toəqruluktur. **7** Mən nuroəunlarəyə oəyriy yəki kəramət sanaldim; Qünki Sən mening mustəhkəm panahgəhimdursən. **8** Aəzəim kün boyi mədhəiyiliring həm xən-xəripinggə tolidu; **9** Əmdi kəroəinimda meni taxlimioəaysən; Məoədurum kətkinidə, məndin wəz kəqmigəysən. **10** Qünki duxmənlirim mənə kərxə səzlixidu; Jenimni elixkə kəzləwatqənlər kəstlixip: — **11** «Huda uningdin wəz kəqti; Uni kəoəlap tutuwəlinglar, Qünki kətulduərudioəanlar yəktur» — deyixidu. **12** I Huda, məndin yirəklaxmioəaysən; I Hudayim, mənə yardəmgə tez kəlgəysən! **13** Jenimoəa kuxəndə boləqənlər xərməndə bolup yəqitəlisun;

Ziyinimoqa intilgənlər rəswalığ həm xərməndiqilik bilən qaplansun; **14** Biraq mən bolsam, izqil ümidtə bolimən, Seni tehimu mədhıyləymən. **15** Həqkaniyliking, nijatliking aqzımda kün boyı bayan qilinidu; Bular san-sanaxsızdur, bilginimdın kəp artuqtur. **16** Mən Rəb Pərwədigarning büyük ixlirini jakarlıoqan halda kelimən; Sening həqkaniylikingni yad etip jakarlaymən — Pəqət Seningkinila! **17** I Huda, Sən yaxlıqımdın tartip manga əgıtıp kəlgənsən; Bügüngə kədər Sening qıloqan karamət ixliringni jakarlap keliwatimən. **18** Əmdi hazır mən kərip, aq qaqlıq boləjnimda, i Huda, Mən bu dəwrgə [küqlük] bilikingni [jakarlıoquqə], Kelər əwladning həmmisigə qudritingni ayan qıloquqə, [Meni taxlıwətmigəysən]! **19** I uluq karamət ixlarnı qıloqan Huda, Həqkaniyliking pələkkə takaxtı; Sanga kimmu ohxax bolalisun! **20** Sən manga kəp həm eojır külpətlərnı kərsətkənikənsən, Meni qaytidın yengilaysən, yər təgliridin qayturup elip qıqısən; **21** Sən mening izzət-hərmitimni tehimu yukiri qılıp, Hər tərəptin manga təsəlli berisən. **22** Mən Seni rawab qelip mədhıyləymən, Sening həqkitingni mədhıyləymən, i Hodayim; Qiltar qelip Seni küyləymən, i Sən, Israilning Mukəddisi! **23** Sanga küylər eytkinimda, ləwlirim təntənə qilidu, Əzüng hərlikkə qıqaroqan jenimmu xundaq roqlinip eytidu; **24** Tilim kün boyı həqkaniyliking toqrisida səzləydu; Qünki manga yamanlıq qılmıqı boləjanlar yərgə qaritilip rəsua qilinidu.

72 Sulayman üqün: — I Huda, padıxahqa həkümliringni tapxuroqaysən; Padıxahning oqlıoqa Əz həqkaniylikingni bərgəysən. **2** Xundaq boləjanda u Əz həlqing üqün

həkkaniyyət bilən, Sanga təwə ezilgən məminlər üçün adillik bilən həküm qikiridu; **3** Taqlar həlkkə tinq-amanlıq elip kelidu, Edirliklərmü həkkaniyyət bilən xundak kılıdu. **4** Padixah həlq arisidiki ezilgənlərgə adil həkümlərnü qikiridu; U namratlarınq balilirini kütquzidu, Zalimlərnü bitqit kılıdu. **5** Xundak boluqanda kün wə ay yox bolup kətmisila, Əwladtın-əwladka həlq Səndin əyminidu. **6** U bolsa goya yengidin oruqan otlaqka yaqlan yamuruqadək, Yər suqliriduruqan həl-yeqlinlərdək quxidu. **7** Uning künliridə həkkaniyərlər ronak tapidu; Ay yox boluquqə tinq-amanlıq texip turidu. **8** U dengizdindengizləruqıqə, [Əfrat] dəryasidin yər yüzining qətlirigıqə həküm süridu. **9** Qəl-bayawanda yaxawatqanlar uning aldidə bax qoyidu; Uning düxmənlirü toplərnü yalaydu. **10** Tarixning wə arallarning padixahlirü uningə hədiyələr təkdım kılıdu, Xeba wə Sebaning padixahlirümü sowuqlatlar sunidu. **11** Dərwəkə, barlıq padixahlar uning aldidə səjdə kılıdu; Pütkül əllər uning hizmitidə bolidu; **12** Qünki u pəryad kətürgən yoxsullərnü, Panahsız ezilgənlərnü kütulduridu; **13** U yoxsul-ajizləruqə iqini əqlritidu, Yoxsullarning jenini kütquzidu; **14** Ularning jenini zulum-zomıqərliktdn hərlikkə qikiridu, Ularning keni uning nəziridə qımmətliktd. **15** [Padixah] yaxısun! Xebaning altunliridin uningə sunulidu; Uning üqud dua tohtawsız kılınidu; Uningə kün boyi bəht tilinidu; **16** Yər yüzidiki həsul mol bolidu, Hətta taql qoqqılliridümü xundak bolidu. [Mıql-mıql] quxkən mewilər Liwandiki ormanlərdək təwrinidu; Xəhərdikilər bolsa daladiki ot-yexillıqtək güllinidu; **17** Uning nami mənggüqə əqməydu, Uning

nami quyax yoqaloquqə turidu; Adəmlər uning bilən əzlidirgə bəht tiləydu, Barlıq əllər uni bəhtlik dəp atixidu.

18 Israilning Hudasi, Pərwərdigar Hudaşə təxəkkür-mədhıyə boləy! Karamət ixlarni Yaratquqi yaloquz Udur!

19 Uning xərəplik namioşə mənngügə təxəkkür-mədhıyə oqulsun! Uning xan-xəhriti pütkül dunyani kaplıoşay!

Amin! Wə amin! **20** Yəssəning oşlı Dawutning dualiri xuning bilən tamam boldi.

73 Asaf yazoşan küy: — Dərwəqə Huda Israiloşə, Qəlbi sap boləşanlaroşə mehribandur; **2** Lekin əzüm bolsam, putlixip yikilip qüxüxkə tasla qaldim; Ayoşlirim teyilip kətkili qil qaldi; **3** Qünki rəzillərning ronak tapqanlikini kərip, Həkawurlarəşə həşət qildim; **4** Qünki ular əlümidə azablar tartmaydu, Əksişə teni məzmut wə saşlam turidu. **5** Ular insanoşə has jəşani kərməydu, Yaki həklərdək balayı'apətkə uqrimaydu. **6** Xunga məşrurluk marjandək ularəşə esilidu, Zorluk-zomigərlik tondək ularəşə qaplixidu. **7** Ular səmrip kətkənlikidin kəzliri tompiyip qikti; Ularning qəbidiki hiyalətlər həddidin exip ketidu. **8** Baxqilarni məşirə qilip zəşərlik səzləydu; Həşini üstün qilip diwinip, doş qilidu. **9** Ular aşzini pələkkə koyidu, Ularning tilliri yər yüzini kezip yüridu. **10** Xunga [Hudaning] həlki muxularəşə mayil bolup, Ularning degənirini su iqkəndək ahirişiqə iqip: — **11** «Təşgri qandək bilələytti?», «Həşmidin Aliy Boləşuqida bilim barmu?» — dəydu. **12** Mana bular rəzillərdur; Ular bu dunyada rəşət-pərəşəşəni kəridu, Baylıqlarni toplaydu. **13** «Ah, həşiqətən bikardin-bikar kəşglümni paklanduruptimən, Gunahşiz turup

qolumni artuqqa yuyup kaptimən; **14** Bikarqa kün boyi japa qekiptimən; Xundimu hər səhərdə [wijdanning] əyibigə uqrap kəldim!». **15** Birak mən: — «Bundak [desəm], Bu dəwrdiki pərzəntliringgə asiylik qiloqan bolmamdimən?» — dedim. **16** Ularni kallamdin ötküzəy desəm, Kəzümgə xundak eoqir kəründi. **17** Təngrining mukəddəs jayliriqa kirgüqə xundak oylidim; Kirgəndila [yamanlarning] aqiwitini qüxəndim. **18** Dərwəqə Sən ularni teyiloqak yərlərgə orunlaxturisən, Ularni yikitip parə-parə qiliwetisən. **19** Ular kəzni yumup aqquqila xunqə parakəndə bolidu, Dəhxətlər ularni besip yokitidu! **20** Sən i Rəb, qüxtin oyoqanoqandək oyoqinip, Ornungdin turup ularning siyaqini kəzgə ilmaysən. **21** Yürəklirim qaynap, Iqlirim sanjiloqandək boləqan qaşda, **22** Özümni heqnemə bilməydiqan bir hamakət, Aldingda bir haywan ikənlirimni bilip yəttim. **23** Həlbuki, mən həmixə Sən bilən billə; Sən meni ong qolumdin tutup yəliding; **24** Öz nəsihəting bilən meni yetəkləysən, Xan-xəripngni namayan qiloqandin keyin, Ahirida Sən meni əzünggə qəbul qilisən. **25** Ərxətə Səndin baxqa mening kimim bar? Yər yüzidə bolsa Səndin baxqa heqkimgə intizar əməsmən. **26** Ətlirim həm qəlbim zəiplixidu, Lekin Huda qəlbimdiki qoram tax həm mənggülik nesiwəmdur! **27** Qünki mana, Səndin yirək turoqanlar həlak bolidu; Wapasizlik qiloqan pahixə ayaldək Səndin waz kəqkənlərninğ hər birini yokitisən. **28** Birak mən üqün, Hudaşqa yəqinlixix əwzəldur! Uning barlik qiloqan ixlirini jakarlax üqün, Rəb Pərwərdigarni tayanqim qildim.

74 Asaf yazoqan «Maskil»: — I Huda, Sən nemixka mænggügə bizni taxliwætting? Nemixka qəzipingni tütün qikarəqandək Öz yayliqingdiki koyliringəqə qikirisən? 2 Əzüng rənə tələp azad qiləqan jamaitingni, Yəni Öz mirasing boluxka qədimdə ularəqə həmjəmət bolup qutkuzəqan kəbilini, Əzüng makan qiləqan Zion teəqini yadingəqə kəltürgəysən! 3 Kədəmliringni muxu mænggülik harabliqlarəqə qaratkaysən, Duxmənler mukəddəs jayingda gumran qiləqan barliq nərsilərgə [karəqəysən]; 4 Rəqibliring jamaətgahingning otturisida hər-pər qilidu; Məjizətlar saklanəqan orunəqə ular öz tuəqlirini tikti. 5 Hərbiri əzlrini kərsitixip, palta oynitip orman kəsküqidək, 6 Ular hazır [mukəddəs jayingdiki] nəxirləni ala qoymay, palta-bolqilar bilən qeqiwətti; 7 Ular mukəddəs jayingəqə ot qoydi; Öz namingdiki makanni buləqap, yər bilən təng qiliwətti. 8 Ular kənglidə: «Biz bularning həmmisini yəqitayli» dəp, Təngrining zemindiki jamaətgahlirining hər birini kəydürüwətti. 9 Bizgə əslətmə boləqan məjizətlərnəni həq kərəlməymiz; Pəyqəmbərlərmu kəlməskə kətti; Arimizdimu bu ixlarning qaqanoqiqə bolidiəqanliqini bilidiəqan birsi yəqtur. 10 Qaqanoqiqə, i Huda, rəqibing Seni məshirə qilidu? Duxmən namingni mænggügə həqarətləmdu? 11 Sən qolungni, yəni ong qolungni nemixka tartiwəlisən? Qolungni qoynungdin elip, ularni yəqatkaysən! 12 Birəq Huda qədimdin padixəhim bolup kəlgən, Yər yüzining otturisida qutkuzuxlarnəni elip barəquqi Udur. 13 Sən dengiz süyini küqüng bilən bəldung, Sulardiki əjdihələrnəni baxlirini yading. 14 Dengizdiki lewiatanning baxlirini qeqip,

Uning gəxini ozuk qilip qəldiki yawayilaroqa bəlüp bərding. **15** Yərni yerip bulaklarni, eriklarni akquzdung, Sən tohtimay ekıwatqan dəryalarni qurutuwəttıng. **16** Kün Sening, tünmu Seningkidur; Ay bilən kuyaxni orunlaxturdung. **17** Yər yüzining qebralirini bəlgiliding; Yaz bilən kixni — Sən xəkilləndürdüng. **18** Xuni esingdə tutkaysən, i Pərwərdigar: — Bir düxmən Seni məshirə kildi, Həmakət bir həlk namingni həkarətlidi. **19** Pahtikingni yirtkuq həywanlaroqa tutup bərmigəysən; Ezilgən məminliringning həyatini mənggü untumioqaysən. **20** Əz əhdənggə karioqaysən, Qünki zemindiki karangoqu bulung-puqkaklar zorluk-zumbulukning turaloquliri bilən toldi. **21** Ezilgüqilərnı nomus bilən yandurmioqaysən; Ezilgənlər, yoksullar namingni mədhıyiligəy. **22** Ornungdin turəjin, i Huda, Əz dəwayingni sorioqaysən; Həmakət kixining Əzüngni kün boyi məshirə kiliwatqinini esingdə tutkaysən. **23** Düxmənliringning quqanlirini untumioqaysən; Sanga qarxi kəzoqaloqanlarning dawrangliri tohtimay kətürülməktə.

75 Nəoqmıqilərnıng bexioqa «Həlak kilmioqaysən» degən ahangda okulsun dəp tapxuruloqan, Asafning küy-nahxisi: — Sanga təxəkkür eytimiz, i Huda, təxəkkür eytimiz! Qünki naming bizgə yekındur; Buni, qiloqan karamətliring ispatlap jakarlaydu. **2** [Mənki Pərwərdigar]: — «Mən bekitkən waqitni ihtiyarimoqa aloqinimda, Adalət bilən sorak qilimən; **3** Yər həm yərning üstidə turuwatqanlar təwrinip tursimu, Uning tüwrüklirini turəzuzoquqi Əzümdurmən» — dedi. (Selah) **4** Mahtanoqanlaroqa:

— «Mahtanmanglar», Həm rəzillərgə «Müנגgüzüingni kətürmə» — dedim; **5** «Müנגgüzüingni yukiri kətürmə; Boynungni kattik qilip oqadiyip səzlimə!» **6** Qünki kətürülük xərktin yaki oqərbtin əməs, Yaki jənubtinmu kəlməydu; **7** Qünki Huda sotqidur; U birsini kətüridu, birsini qüxüridu. **8** Qünki Pərwədigarning qolida bir kədəh turidu; Uningdiki xarab kəpüklxiwatidu; U əbjəx xarab bilən toldi; Huda uningdin təkidu; Dərwəkə yər yüzidiki barlik rəzillər uning duoqini qoymay iqiwetidu; **9** Mən bolsam, mənggügə guwahlik berimən: — Yəqubning Hudasioqə küylərni eytimən. **10** «Mən rəzilləarning müנגgüzürining həmmisini kesip taxlaymən; Birək həqqaniylarning müנגgüzürini kətürülidu!».

76 Nəoqimiqiləarning bexioqə, tarlik sazlarda qelinsun dəp tapxuruloqan, Asafning küy-nahxisi: — Yəhudada Huda tonuloqandur; Uning nami Israilda uluqdur. **2** Uning panahiy jayi Salemda, Zion teoqida Uning makani bar. **3** U yərdə U otluq oklarni, Qalkən, qiliq həm jəng qorallirini qeqip taxlidi. (Selah) **4** Əzüing owolja taqliridin nəkədər xərəplik, nəkədər əlasən! **5** Baturlar bulandi; Ular uzun uyquqə kətti; Palwanlarning həqkaysisi öz qolini kətürəlmidi. **6** Sening əyiblixing bilən, i Yəqubning Hudasi, Jəng hərwisi həm atlar əlüktək uhlitildi. **7** Səndin, Səndin qorkux kerəktur; Oqəzəplənginingdə kim aldingda turalisun? **8** Yər yüzidiki barlik yawax məminlərne kutkuzux üqün, Sən Huda sorək qilixqə ornungdin turoqan waqtingda, Asmandin həkümni qikirip anglatkuzdung; Yər bolsa wəhimigə qüxüp, süküt qildi. (Selah) **10** Qünki insanlarning kəhri Sanga xəhrət

kältüridu; Ularning qalqan kähri Sanga bälwaoı bolıdu. **11**
Pärwärdigar Hudayinglaroqa kəsäm kılıp, əməl kılinglar;
Uning ətrapıdiki yurttikilər karkuxı kerək bolıuqıoqa
hədiyələr sunsun; **12** U əmirlərnıngmu rohını sundurıdu;
U yər yüzıdiki padıxahlaroqa dəhxətliktur.

77 Nəoımiqılərnıng bexı Yədutunıoqa tapxuruloqan,
Asaf yazoqan küy: — Awazım Hudaıoqa kətürüldı,
mən pəryad kılimən; Awazım Hudaıoqa kətürüldı, U
manga kulak salıdu. **2** Bexımoqa kün qüxkəndə, mən
Rəbni izdıdım; Keqıqə kolumni [duaıoqa] kətürüp,
box koymıdım; Jenım təsəllını halımay rət kıldı. **3**
Mən Hudanı əsləp seıındım, ah-zar kıldım; Seıınıp
oylınıp, rohım parakəndə boldı. (Selah) **4** Sən
menıng kəzümni yumdurmidıng; Qongkur oqəxlık ilkidə
bolıanlıkımdın sezlıyəlməyttım. **5** Mən: «Kona zamandıki
künlərnı, Kədımkı yıllarıni hiyal kılimən; **6** Keqılərdə
eytkan nahxamni əsləymən; Kənglümde qongkur hiyal
sürımən» — [dedım]; Rohım intılıp izdıməktə ıdı; **7**
— «Rəb mənggügə taxlıwetəmdı? U kaytıdın ılıtıpat
kərsətməmdı? **8** Uning əzgərməs muhəbbıtı əmdı
mənggügə tügəp kəttımu? Uning wədısı əwladtın-
əwladkıqə ınawətsiz bolamdu? **9** Təngrı mehir-xəpkıtını
kərsıtıxni üntudımu? U oqəzəplınıp Əz rəhımdıllıkını
tohtıtıwəttımu?». (Selah) **10** Andın mən mundak dedım:
— «Bundak desəm bolmaydu, bu [etıkadımning] ajızlıkı
əməsmu! Həmmıdın Alıy Bolıuqınıng ong kolineg
yıllırını, Yəni Yahning kıloqanlırını — yad etımən;
Kədımdın buyankı karamətlırınıgıni əsləymən. **12** Senıng
barlık ıxlıgənlırınıg üstıdə seıınıp oylınıməni; Senıng

qiloqanliring üstidə istikamət qilimən; **13** I Huda, yolung bolsa pak-muqəddəsliktidur; Hudadək uluq bir ilah barmidur? **14** Məjizilər Yaratquqi İlahdursən; Əl-millətlər ara Sən küqüngni namayan qilding. **15** Öz biliking bilən Öz həlkingni, Yəni Yaqup wə Yüsüpning pərzəntlirini hərlükkə qıqarqansən; (Selah) **16** Sular Seni kərđi, i Huda, sular Seni kərđi; Titrək ularni basti, Dengiz təgliri patiparaq boldi. **17** Qara bulutlar sularni təküwətti; Asmanlar zor sadasini anglatti; Bərhək, Sening oqliring tərəp-tərəpkə etildi. **18** Güldürməməngning awazi qara quyunda idi, Qaqmaqılar jaħanni yorutti; Yər yüzi alaqzadə bolup təwrəndi. **19** Sening yolung okyan-dengizlarda, Qədəmliring qongkur sulardidur, Ayaoq izliringni tapqili bolmaydu. **20** Sən qoy padisini baqqandək, Musa wə Harunning qoli bilən Öz həlkingni yetəkliding».

78 Asaf yazoqan «Maskil»: — I Mening həlqim, təlimimni anglanglar, Aqzimdiki sözlərgə kulak selinglar. **2** Mən aqzimni bir təmsil bilən aqimən, Qədimki tepixmaqlarni elan qilimən. **3** Biz bularni angliqan, bilgən, Atabowilirimiz ularni bizgə eytip bərgən. **4** Biz bularni ularning əwladliridin yoxurmaymiz, Kelidiqan dəwrgə Pərwərdigarning mədhıyilirini, Uning küq-qudritini, Uning qiloqan karamət ixlirini bayan qilimiz. **5** Qünki U Yaqupta bir agah-guwahni bekitkən, Israilda bir qanunni ornatqan; U atabowilirimizoqa bularni öz pərzəntlirigə əgitixni buyruoqan; **6** Xundak qilip kelər dəwr, Yəni tuqulidiqan balilarmu bularni bilsun, Ualarmu ornidin turup öz balilirioqa bularni əgətsun; **7** Pərzəntliri ümidini Hudaqəba oqlisun, Təngrining qiloqanlirini untumisun,

Balki Uning amrlirigə kirsun; **8** Ular ata-bowilirioğa ohximisun dəp, Yəni jahil həm asiy bir dəwr, Əz kəlbini durus kilmioğan, Rohi Təngriyə wəpalikta turmioğan bir dəwrgə ohximisun dəp, U xundak [buyruoğandur]. **9** Mana Əfraymning əwladliri, Qorallanoğan okyaqilar bolsimu, Jəng künidə səptin yandı. **10** Ular Hudaning əhdisini tutmidi, Balki Uning Təwrat-kanunida mengixni rət kildi. **11** Ular Uning kioğanlirini, Əzligə kərsətkən karamətlirini untudi. **12** U Misirning zeminida, Zoanning dalasida, Ularning ata-bowilirining kəz aldida məjizilərnə kərsətkənidi; **13** U dengizni bəlüwetip, Ularnə otturisidin ətküzgən; Sularni dəwə-dəwə kəlip tiklidi. **14** U kündüzdə bulut bilən, Keqidə ot nuri bilən ularnə yetəklidi. **15** Qəlbayawanda taxlarnə yeriwətti, Qongqur surlardin uroqup qikkəndək iqimlikni mol kildi; **16** U hada taxtin əstəngəkənlarnə hasil kildi, Suni dəryalardək akquzdi. **17** Birək ular yənə Uning aldida gunah kiliwərdi, Qəldə Həmmidin Aliy Boloquqioğa asiylik kildi. **18** Ular kənglidə Təngri sinidi, Nəpsini qənduruxka yeməklikni tələp kildi. **19** Ular Hudani həkərləp: — «Təngri qəl-dəxttə dastihan salalamdu? **20** Mana U qorəm taxni uruwidi, Sular uroqup, Ekənlər bulaktək texip qikti; Əmdi U bizgə nanmu bəreləmdu? Əz həlkini gəx bilən təminliyələmdu?» — deyixti. **21** Xuning bilən Pərwədigar anglap, oqəzəpləndi; Yəqubka ot tutaxti, Israiloğa aqqiqi kətürüldi; **22** Qünki ular Hudağa ixənmidi, Uning niyatlikioğa ular tayanmidi, **23** U ərxtin bulutlarnə buyrup, Asman dərwazilirini aqқанidi; **24** U ular üstigə «manna»ni yaqdurup, Ularoğa ərxteki axlikni bərgənidi; **25** Xuning bilən insanlar küq igilirining

nenini yegənidi; U ularoşa qanoquqə ozukni əwətkənidi. **26** Əmdi U asmanda xərk xamili qikirip, Küqi bilən jənub xamilinimu elip kəldi; **27** U gəxni qang-tozandək ular üstigə qüxürdi, Dengizlar sahilidiki kumlardək uqar-kanatlarni yaqduydi. **28** U bularni ularning bargahining otturisoşa, Qedirlirining ətrapioşa qüxürdi. **29** Ular boluxiqə yəp toyuxti, Qünki ularning nəpsi tartqinini [Huda] ularoşa kəltürgənidi. **30** Lekin ular nəpsi tartqinidin tehi zerikməyla, Gəxni eoşizlirida tehi qaynawatqinidila, **31** Hudaning oşəzipi ularoşa qarita kəzoşaldi; U ular din əng kamətlilikirini kəriwətti, Israilning sərhil yaxlirini yərgə uruwətti. **32** Mana, xundək bolsimu, Ular yənila dawamlıq gunah kiliwərdi, Uning məjzilirigə tehiqila ixənmidi; **33** Xunga U ularning künlirini bihudilikdə, Yillirini dəkkə-dükkilik iqidə tügətküzdi. **34** U ularni əltürgili turoşanda, Andin ular Uni izdidi; Ular yolidin yenip, intilip Təngrini izdidi; **35** Ular Hudaning ularning uyultexi ikənlilikini, Həmmidin Aliy Boloşuqi Təngrining ularning həmjəmət-kutkuzoşuqisi ikənlilikini esigə kəltürdi. **36** Birək ular aşzi bilən Uningoşa huxamət kildi, Tili bilən Uningoşa yaloşan səz kildi; **37** Qünki ularning kəngli Uningoşa sadik bolmidi, Ular Uning əşdisini qing tutmidi. **38** Birək U yənila rəhimdil idi; Kəbişlikini kəqürüp, ularni yəkətmidi; U kəyta-kəyta Əz oşəzipidin yandi, U kəşrini kəzoşioşini bilən həmmi təkmedi. **39** U ularning pəkət ət igiliri, Kətsə kəytip kəlməs bir nəpəs ikənlilikini yad ətti. **40** Ular qəl-dəxttə xunqə kəp kətim Uning aqqikini kəltürdi. Xunqə kəp kətim bayawanda kəngligə azar bərdi! **41** Bərhək, ular kəytidin yoldin

qətnəp Təngrinini sinidi, Israildiki Mukəddəs Bolouqining yurikini zedə kildi. **42** Ular Uning kolini [əslimidi]; Ularni zomigərning qanggilidin hərlükkə kutkuzojan künini, Qandak kilip Misirda karamətlərni yaritip, Zoan dalasida məjizilərni kərsətkinini esidin qikardi. **44** U [Misirliklarning] dəryalirini, ekinlirini kanoja aylandurup, Ularni iqəlməs kilip koydi; **45** Ularning arisioja nəxtərlik qiwinlarni top-topi bilən əwətti, Halak kilar pakilarni mangdurdi; **46** Ularning ziraətlirini kepinək kurtlirioja tutup berip, Məhsulatlirini qekətkilərgə bərdi; **47** Üzüm tallirini məldür bilən urdurup, Ənjürlirini kiraw bilən üxxütiwətti. **48** U kalilirini məldürgə sokturup, Mallirini qakmaq otlirida [kəydüriwətti]. **49** U ularoja ozəzipining dəhxətlikini — Kəhrini, aqqikini həm eojr külpətlərni, Balayiʼapət elip kelidiojan bir türküm pərixtilərnimu qüxürdi. **50** U Əz ozəzipi üqün bir yolni tüzləp koydi; Ularning jenini əlümdin ayimay, Bəlki hayatini wabaoja tapxurdi; **51** U Misirda barlik tunji tuoluojan balilarni, Hamning qedirlirida ularning ojururi bolojan tunji ooul balilirini kiriwətti. **52** U padiqidək Əz həlkini Misirdin səpərgə atlandurup, Qəl-bayawandin ularni koy padisidək baxlap mangdi; **53** Ularni aman-esən yetəkligəqkə, Ular korkunqtin haliy bolup mangdi; Düxmənlirini bolsa, dengiz yutup kətti. **54** U ularni Əz mukəddəs zeminining qegrasioja, Ong koli igiliwalojan bu taolikkə elip kəldi. **55** U əllərni ularning aldidin kooliwetip, Zemin üstigə tana tartkuzup əlqəp, ularoja təksim kildi; Israil kəbilirini ularning qedirlirioja olturaklaxturdi. **56** Birak ular Hudani, Həmmidin Aliy Bolouqini sinap aqqiklandurdi, Uning

tapxuroqan guwah-agahlorini tutmidi; **57** Bəlki atabowliridək yoldin teyip asiylik kildi, Hain okyadək keyip kətti. **58** Ular egizliktə kuroqan ibadətgaqlar bilən Uning oəzipini kozoqidi, Oyma butliri bilən Uning yurikini ertidi. **59** Huda ularni anglap oəzəpləndi, Israildin intayin yirgəndi. **60** U Xiloqdiki makanini, Yəni U insan arisida turoqan qedirni taxlap kətti, **61** Əzining kudrət bəlgisini bulap ketixkə, Xan-xəripini ixəliyətgilərnin qolioqa bərdi; **62** Əz həlqini kiliqqa tapxurdi, Əzining mirasi boləqanlardin intayin oəzəpləndi. **63** Ot ularning yigitlorini yalmidi, Kizliri toy nahxilorida mahtalmaytti. **64** Ularning kaqlinliri kiliq astida yikildi, Lekin tul hotunliri həza tutmidi. **65** Andin Rəb birsu uyqudin oyoqandək oyoqandi, Xarabtin jasarətləngən palwandək tovlidi. **66** U rəqiblorini urup qekindürüp, Ularni tuginməs rəswoqa kəldurdi. **67** Yüsüpnin qedirini xallap, rət kildi; Əfraim kəbilisini tallimidi; **68** Bəlki Yəhuda kəbilisini, Yahxi kərgən Zion teoqini tallidi. **69** [Xu yərdə] mukəddəs jayini taoq qokqiliridək, Yər-zeminni əbədiy ornatqandək məzmüt bina kildi; **70** U Əz quli Dawutni tallap, Uni qoy kotanloridin qaqiriwaldi; **71** Kozilirini emitidioqan saqlıqlarni əgixip beqixtin ayrip, Uni Əz həlqi Yakupni, mirasi boləqan Israilni beqixkə qiqardi. **72** Dawut ularni kəlbidiki durusluqi bilən baqti, Qolining ərqilliki bilən ularni yetəklidi.

79 Asaf yazoqan küy: — I Huda, əllər Əz mirasingoqa bəsüp kirdi; Ular Sənin mukəddəs ibadəthanangni buloqidi; Yerusalemnü dəwə-dəwə harabilərgə aylandurdi. **2** Ular kulliringning jəsətlirini asmandiki uqar-qanatlaroqa

yəm kilip, Məmin bəndiliringning ətlirini daladiki həywanatlarəja taxlap bərdi. **3** Ular həlkingning qanlirini Yerusalem ətrapida sudək akkuzdi, Jəsətlirini kəmgili birər adəmmu qaldurmidi. **4** Qoxnilirimiz aldida rəswoja qalduq, Ətrapimizdikilərgə məshirə wə mazək obyektı bolduq. **5** Qaqanojiqə, i Pərwərdigar? Sən mənggügə oʻzəpplinəmsən? Sening yūriking ot bolup ertiniwerəmdu? **6** Kəhringni Seni tonumiojan əllər üstigə, Namingni bilmigən padixahlıklar üstigə təkəysən! **7** Qünki ular Yaqupni yalmap, Uning makanini harabilikkə aylanduruwətti. **8** Ata-bowilirimizning kəbihliklirini bizgə həsablinojaysən; Rəhimdillikliring bizning yenimizəja qapsan kəlgəy! Qünki biz intayin pəs əhwaləja qūxürülduk. **9** Əz namingning xəhriti üqün bizgə yadəm kiləjaysən, i nijatlikimizning Hudasi, Naming üqün bizni kutkuzəjaysən, gunahlirimizni kafarət kilip kəqürgəysən; **10** Əllər nemixka: «Ularning Hudasi kəyərdə?» dəp mazək kilixidu? Qulliring təkən qan kərzining həsabi əllər arisida, kəz aldimizda kilinsun. **11** Əsirləning ah-zarliri aldingəja kəlgəy; Bilikingning uluəluqi bilən, əlümgə buyrulojanlarni sakliəjaysən. **12** I Rəb, yat qoxnilirimizning Sanga kiləjan zor həkaritini yəttə həssə qoxup əzlirigə, Yəni ularning iqi-baojriəja kayturojaysən; **13** Xundak kilip, Sening həlking – Əzüng bakқан qoyliring boləjan bizlər, Sanga mənggügə təxəkkürlər eytimiz, Əwladtin əwladkiqə Sening mədhiyiliringni ayan kilimiz.

80 «Nilupərlər» degən ahangda; bir guwahlik; Asaf yazəjan küy: — Kulak saləjaysən, i Israilning padiqisi,

Yüsüpni koy padisidək bekip yetəkligüqi; I kerublar otturisida Olturojuqi, Nurlanojaysən! **2** Əfraim, Binyamin, Manassəhlərnin aldida kudritingni kozojojaysən, Bizləni kutkuzojili kəlgəysən! **3** I Huda, bizni Əz yeningoja kayturojaysən! Jamalingning nurini qaqkaysən, xunda biz kutkuzulimiz! **4** I Pərwərdigar, samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Həlkingning dualirioja boləjan oəzipping qaqanojiqə yalkunlap turidu? **5** Sən kəz yaxlirini ularoja ozuk ornida kilding, Kəz yaxlirini qaqaqaqilap ularoja iqukdung. **6** Bizni qoxnilirimizoja talaxka qoydung; Düxmənlirimiz bizni məshirə kilixidu. **7** I samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Bizni Əz yeningoja kayturojaysən! Jamalingning nurini qaqkaysən, xunda biz kutkuzulimiz! **8** Sən Misirdin bir tüp üzüm kəqitini elip kəlding; Yat əlləni həydiwetip, ornioja uni tikting. **9** Uning aldida yəni kəng aqting; U qongkur yiltiz tartip, pütün zeminoja yeyildi. **10** Uning sayisi taoqlarni qaplıdi; Oqolliri kudrətlik kedir dərəhliridək əsti; **11** U xahlirini dengizojiqə, Piləklirini [Əfrat] dəryasi boyliriojiqə uzartti. **12** Sən nemixka uning qaxalirini buzup, Mewisini ətüp ketiwatqanlarning üzüp elixioja yol qoydung? **13** Mana ormanliqtiki yawa tongguzlar uni yeriwatidu, Daladiki həywanatlar uningdin ozuklinidu. **14** I samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Səndin ətünimizki, Yenimizoja kaytkaysən! Ərxin həlimizoja nəzər salojaysən, Kelip bu üzüm telidin həwər alojaysən! **15** Yəni ong qolung tikkən bu yiltizdin, Əzüng üqün məzmut yetixtürgən bu oqlungdin həwər alojaysən! **16** Mana u otta kəydürüldi, Kesiwetildi; Yüzüngdiki tənbihiy

qarixingni k r p ular halak bolmakta; **17** Qolungni ong qolungdiki ad mg , Yəni  z ng  q n məzmut yetixt rg n Insan o qliq  konduroqays n; **18** Xundak qiloqanda biz Səndin h rgiz qekinm ymiz; Bizni yengiloqays n, xunda biz namingni qaqirip Sanga iltija qilimiz. **19** I P rw rdigar, samawiy qoxunlarning S rdari bolqan Huda, Bizni  z yeningoqə kayturoqays n! Jamalingning nurini qaqkaysən, xunda biz kutkuzulimiz!

81 N oqmiqil rning bexioq  tapxurulup «Gittif»ta qelinsun d p, Asaf yazoqan k y: — K q-q wwitimiz bolqan Hudaoq  k y eytip yangritinglar, Yakupning Hudasioqə xadlinip təntənə qilinglar! **2** Nahxini yangritip, dapni elip, Yekimlik qiltar həm rawabni qelinglar! **3** Yengi ayda, b lgil ng n waqitta, Bayram-h yt k nimizd  naqra-sunay qelinglar! **4** Q nki bu Israil  q n bekitilg n b gilim , Yakupning Hudasing bir p rmanidur. **5** U Misir zeminida y r x qilqanlirida, (Xu y rd  biz q x nm ydiqan bir tilni anglap y r ttuk) U buni Y s pk  guwah qilip b rdi; **6** — «Uning m risini y ktin saqit qildim, Uning qoli sew t k t r xtin azad boldi; **7** Qistakqilikta nida qilding, Mən seni azad qildim; Güldürmama qikqan m hpiy jaydin sanga jawab b rdim; «Məribah» suliri boyida seni sinidim». (Selah) **8** — «Tingxa, həlkim, Mən seni guwahlar bilən agahlandurm n; I Israil, Manga qulak salsang idi! **9** Arangda yat ilah bolmisun, Yat  ldiki ilahqa bax  gmigin! **10** Seni Misirdin elip qikqan P rw rdigar Hudayingdurmən; Aqzingni yoqan aq, Mən uni toldurim n. **11** — Birak həlkim sadayimoq  qulak salmidi, Israilning Manga baqlanoqusi yok idi; **12**

Xunga Mən ularni öz tərsalığığa koyuwəttim; Ular öz məslihətliri bilən mengiwerətti. **13** — Ah, Mening həlkim Manga kulak salsa idi! Israil Mening yollirimda yürsə idi! **14** Ularning düxmənlirini tezla egildürər idim, Qolumni rəqibligigə burap, ularni basar idim. **15** Pərwərdigarğa nəprətləngüqilər Uning aldidə zəiplixip boysunar idi; Ularning xu ahiriti mənggügə bolatti; **16** Sanga ax-buoqdayning əng esilini yegüzər idim, Bərək, qoram taxtin həsəl aqkuzup seni qandurar idim».

82 Asaf yazoqan küy: — Huda Öz ilahiy məjlisidə turup riyasətqilik kilidu, U ilahlar arisida həküm qikiridu; **2** — Qaqanoqigə silər nahək həküm qikirisilər, Qaqanoqigə rəzillərgə yüz-hatirə kilisilər? (Selah) **3** Gadaylar wə yetim-yesirlarning dəwasini soranglar, Ezilgənlər həm həjətmənlərgə adalətni kərsitinglar; **4** Miskinlər həm namratlarni kütquzunglar, Ularni rəzilləarning qanggilidin azad qilinglar! **5** Ular bularni bilməy wə qüxənməy zulməttə kezip yürməktə, Xunga yəarning ulliri təwrənməktə. **6** Mən eyttim: — «Silər ilahlarsilər, Həmminglar Həmmidin Aliy Boləuqining oşulliri silər; **7** Xundaq bolsimu silər insanğa ohxax əlisilər, Hərqandaq əmir-bəgkə ohxaxla yikilisilər». **8** — Turəjin, i Huda, yəryüzini sorak kiləyəsən! Qünki Sən barlik əllərgə waris boləuqisən!

83 Asafning küy-nahxisi: — I Huda, ün qikərmay turuwalma, Jim turuwalma, süküt kilip turuwalma, i Təngrim! **2** Qünki mana, Sening düxmənliring dawrang qilməktə, Sanga əqmənlər bax kətürməktə. **3** Ular kuwluk bilən Sening həlkinggə suyikəst kilidu, Sening himayə

kilip kədirligəniring bilən qarxilixixni məslihətlixidu. **4** Ular: — «Yürüŋlar, ularni millət qataridin yok qılayli! Israilning nami ikkinqi tiloqa elinmisun!» — deməktə. **5** Ular həmnəpəs, həmdil məslihətləxti; Ular Sanga qarxi ittipak tüzdi. **6** Mana, Edom wə Ismaillarning qedirliri, Moab həm Həgriylar; **7** Gəbal, Ammon, wə Amalək; Filistiya həmdə Tur ahaliliri, **8** Asuriyamu ularoqa qoxuldi; Ular Lut oqullirioqa yar-yələk bolup kəlgən. (Selah) **9** Sən Kixon dəryasida Midiyaniylarqə, Siseraoqa wə Yabinoqa qəndək taqabil turoqan bolsang, Ularoqimu xundək qiloqaysən; **10** Bular Ən-Dor yezisida qirilənanidi, Yər üqün tizək-oqutqə aylanənanidi. **11** Ularning əmirlirini Orəb wə Zeəbkə, Ularning daqiyirini Zəbah həm Zalmunnaoqa ohxax qiloqaysən; **12** Qünki ular: «Hudaning qimən-yaylaklirini əzimizgə mülük qiliwalayli!» — dəp eytkən. **13** I Hudayim, ularni domiliniديوان qaməqəktək, Xamalda uquruloqan saman kəbi soruwətkəysən. **14** Ot ormanliqqa tutaxqənoqa ohxax, Yalkun taqlarni kəydürgəngə ohxax, **15** Sən yənə ularni borining bilən qoqlioqaysən, Qara quyuning bilən wəhimigə saloqaysən; **16** Ularning Sening namingni izdixi üqün, Ularning yüzlirini xərm-haya bilən qəmdürgəysən, i Pərwərdigar! **17** Ular nomustin əbədiy xərməndə bolsun, Jaqənoqa rəsua bolup yokitilsun. **18** Ular bilsunki, Naming Pərwərdigar boləqan Sənla pütkül jahandiki Əng Aliy Boləquqidursən.

84 Nəoqimiqiləning bexioqa tapxurulup, «Gittif»ta qelinsun dəp, Korahning oqulliri üqün yeziloqan küy: — Məkanliring nəqədər əzizdur, Samawi qoxunlarning Sədari boləqan Pərwərdigar! **2** Jenim Pərwərdigarning

hoyliliriya tuxna bolup, Sevinip hatta halidin ketidu,
Dilim wə ətlirim hayat Təngrigə təlmürüp nida kılıdu; **3**
Mana, hatta mubarək kuqqaqmu bir makanni tapkan,
Qarlioqamu özigə həm bala tuşidiyan uwa yasaydiyan
jayni tapkan, — Yəni Sening qurbangahlingdin, I
samawi qoxunlarning Sədari boləyan Pərwədigar,
— Mening Padixəhim, mening Hudayim! **4** Sening
əyüngdə turuwatqanlar bəhtliktur! Ular üzlüksiz Seni
mədhıyləydu. (Selah) **5** Küq-kudriti Sədin boləyan kixi
bəhtliktur — Qəbidə kətürülmə yollar boləyanlar; **6**
Yiya wadisidin etkəndə, Ular uni bulaklıqqa aylandurar;
Bərhək, küz yamoqurliri uni bərikətlərgə tolduridu. **7**
Ular küqigə-küq ulap mengiwəridu; Hərbiri Zionya yetip
kelip, Hudaning huzurida hazır bolidu. **8** I samawiy
qoxunlarning Sədari boləyan Pərwədigar, duayimni
angliqaysən; I Yakupning Hudasi, kulak saloqaysən!
(Selah) **9** Qara, i kalkinimiz boləyan Huda, Əzüng
məsih kılıningning yüzigə iltipət bilən qarışin! **10**
Qünki Sening hoyliliringda etkən bir kün Baxqa yərdə
etkən ming kündin əladur; Rəzilləning qədirliridə
yaxioqandin kərə, Hudayimning əyining bosuoşisida
turoşinim yaxidur. **11** Pərwədigar Huda kuyax wə
qalkandur, Pərwədigar xapaət wə xan-xəhrət bəhx
etidu; Durus mangoqanlardin U hərəkəndə iltipətəni heq
ayimaydu; **12** Samawiy qoxunlarning Sədari boləyan
Pərwədigar, Bəhtliktur Sanga tayanəyan insan!

85 Nəşmiqilərnin bexioya tapxurulup oqulsun dəp,
Koraşning oşulliri üqün yeziloqan küy: — Sən Əz
zeminingə iltipət kərsitip, Yakupni sürgünlüktin

qayturoqaniding, i Pərwərdigar. 2 Həlkingning kəbihlikini kəqürüm qilip, Barliq gunahlırini yapqaniding. (Selah) 3 Sən pütün kəhringni iqinggə qayturuwelip, Qəzipingning əxəddiylikidin yanoqanidingsən. 4 Əmdi bizni Əz yeningoqa qayturoqaysən, i nijatlikimiz boləqan Huda! Bizgə boləqan aqqiqingə hāy bərgəysən! 5 Sən bizgə əbədiy oqəzəplinəmsən? Əwladtin-əwladkiqə oqəzipingni sozamsən? 6 Həlking Əzüngdin xadlinixi üqün, Bizni qaytidin yengilimamsən? 7 Bizgə əzgərməs muhəbbitingni kərsətkəysən, i Pərwərdigar, Bizgə nijatlikingni ata qiloqaysən! 8 Təngri Pərwərdigarning nemilərnə dəydiəqanlikiqə kulak salay; Qünki U Əz həlkiqə, Əz məmin bəndilirigə aman-hatirjəmləknə səzləydu; Ular yənə hamaqətləkkə qaytmisun! 9 Zemimizda xan-xəhrətning turuxi üqün, Dərhəkiqət, Uningdin əyminidiəqanlarəqa Uning nijatliki yekindur; 10 Əzgərməs muhəbbət wə həkiqət əzara kərüxti; Həqkəniyət wə aman-hatirjəmləknə bir-birini səyüxti; 11 Həkiqət yərdin ünüp qikmaqta, Həqkəniyət ərlərdin qaraydu. 12 Pərwərdigar bərikət beridu, Zemimiz həsulini beridu; 13 Həqkəniyət Uning aldida mangidu, Uning kədəmlirigə yol hazirlaydu!

86 Dawutning duasi: Kulikingni mən tərəpkə tutqin, i Pərwərdigar, manga jawab bərgəysən; Qünki mən ezilgən wə həjətməndurmən. 2 Jenimni sakliəqaysən, Qünki mən Sanga məmindurmən; I Sən Hodayim, Sanga tayoqan qulungni kutkuzəqaysən; 3 Manga məhır-xəpkət kərsətkəysən, i Rəb, Qünki mən kün boyi Sanga nida qilimən. 4 Qulungning jenini xad qiloqin, Qünki jenim Sanga təlmürüp qaraydu; 5

Qünki Sən Rəb, mehriban, kəqürümqan Sən! Əzənggə iltija qılqanlarning həmmisigə zor mehır-muhəbbət kərsətküqidursən! **6** Mening duayimoja kulak salqin, i Pərwərdigar, Yelinixlirimning sadasini angliqaysən; **7** Beximoja kün qüxkəndə, Mən Sanga iltija qilimən, Qünki Sən manga jawab berisən. **8** İlahlar arisida Sening təngdixing yoxtur, i Rəb; Qılqan ixliringningmu təngdixi yoxtur. **9** Sən yaratqan barlıq əllər kelip sening aldingda səjdə qilidu, i Rəb, Namingni uluqlaydu. **10** Qünki Sən nahayiti büyükən, Məjzilərnı Yaratkuqidursən; Sən Hudadursən, yaloquz Sənla. **11** Əz yolungni manga əgətkəysən, i Pərwərdigar, Wə Sening həqıqıtingdə yürimən; Namingoja hərmət-əyminixtə boluxum üqün, kəlbimni pütün qılqaysən. **12** Ya Rəbbim Huda, pütün kəlbim bilən Seni mədhıyləymən, Əbədil'əbəd namingni uluqlaymən. **13** Qünki manga bolqan mehır-muhəbbıting zordur, Sən təhtısaraning təglıridin jenimni kütquzısən; (Sheol h7585) **14** I Huda, təkəbburlar manga qarxi kətürüldi, Əxəddıylərnıng jamaiti jenimni izdiməktə, Ular Seni nəzirigə alməydu! **15** Əmma Sən, Rəb, rəhımdil wə xəpkətlik İlahsən, Asanlıqə aqqıqlanmaysən, Mehır-muhəbbət həm həqıqət-sadıqlıqıng texıp turıdu. **16** Mən tərəpkə burulup, xəpkət kərsətkəysən; Əz kulungoja küqüngni bərgəysən, Dedıkingning oqlını kütquzoqaysən! **17** Manga əqmənlərnıng uni kərüp hijil boluxı üqün, İltıpatıngni kərsıtıdıqan bir alamətnı manga kərsətkin; Qünki Sən Pərwərdigar, manga yardəm kılding, Manga təsəlli berıp kəlgənsən.

87 Korahning oqulliri üqün yeziloqan küy-nahxa: — Uning uli bolsa muqaddas taqlardidur. **2** Pärwərdigar Zionning dərwasilirini səyidu, Yaqubning barliq makan-jayliridinmu əwzəl kəridu; **3** Sening xəripinggə uluq ixlar eytilməktə, i Hudaning xəhəri! (Selah) **4** «Meni tonup bilgənlər arisida Rahab bilən Babilni tiləqə alimən; Mana Filistiyə, Tur bilən Efiopiyə; Mana bu adəm xu yərdə tuquloqan» — dəymən. **5** Bərək, Zion toqruluk xundak eytilidu: — «Bu adəm, palanqi-pokunqi uningda tuquloqan, Həmmidin Aliy Boluqining Əzi uni mustəhkəmləydu». **6** Həlk-koqmlarni hatiriliginidə Pärwərdigar: — «Bu kixi bu yərdə tuquloqan» — dəp alahidə hatirigə yezip koyidu. (Selah) **7** Nahxiqilar, ussulqilar xuni təng eytidu: — «Mening barliq bulak-mənbəlim seningdidur!»

88 Korahning oqulliri üqün yeziloqan küy-nahxa: — Nəqmiquqlərnin bexioqə tapxurulup, «Mahalat-leanot» ahangida oqulsun dəp, Əzralik Həman yazoqan «Maskil»: — I Pärwərdigar, nijatlikim boləqan Huda, Keqə-kündüz Sanga nalə kilip kəldim. **2** Duayim Sening aldingoqə kirip ijabət bolsun; Nidayimoqə kulak saləaysən; **3** Qünki dərdlərdin jenim toyoqan, Həyatim təhtisaraoqə yəkinlaxqan, (Sheol h7585) **4** Həngəqə qüxüwatqanlar qatarida həsablinimən; Küq-madari kuruoqan adəmdək bolup qaldim. **5** Əlüklər arisioqə taxlanəqanmən, Qirilip kəbridə yatqanlardək; Sən ularni yənə əsliməysən, Ular qolungdin üzüp elinip yirək qilinəqan. **6** Sən meni həngning əng tegigə, Zulmətlik jaylarəqə, dengizning qongqur yərlirigə qəmdürdüng. **7** Kəhring üstümgə

eo'ir yu'ktak basti, Barliq dolqunliring bilan meni
k'iyning. **8** Məndin dost-buradərlirimni yiraqlaxtung;
Ular ni məndin yirgəndürdüng; Mən kəmaləjanmən, heq
qikalmaymən. **9** Kəzlirim azab-oqubəttin hirələxti; Hər
küni Sanga nida k'ilimən, i Pərwərdigar, Qollirimni Sanga
kətürüp kəldim. **10** Əlüklərgə məjizə kərsitərsənmu?
Mərhumlar ornidin turup Sanga təxəkkür eytarmu? **11**
Əzgərməs muhəbbiting kəbridə bayan k'ilinarmu? Həlakət
diyarida sadiklik-həkiqiting mahtilarmu? **12** Karamətliring
zülmettə tonularmu? Həkkəniyliking «untulux zemini»də
bilinərmu? **13** Biraq mən bolsam, Pərwərdigar, Sanga
pəryad kətürimən, Tang səhərdə duayim aldingə kiridu.
14 I Pərwərdigar, nemigə jenimni taxliwəttig? Nemigə
jamalingni məndin yoxurdung? **15** Yaxliqimdin tartip mən
ezilgən, bimar durmən; Wəhxətliringni kəruwerip heq
həlim qalmidi. **16** Kəhring üstümdin etti; Wəhimiliring
meni nabut k'ildi. **17** Ular kün boyi taxkin suliridək meni
orawaldi, Tamamən meni qəmdürdi. **18** Jan dostlirimni,
a'qinilirimni meningdin yiraqlaxtung, Mening əziz
dostum bolsa karangəyuluktur!

89 Əzrahlik Etan yazəjan «Maskil»: — Pərwərdigarning
əzgərməs muhəbbitini əbədiy küyləymən, A'qzimda
dəwrdin-dəwrgiqə həkiqət-sadaqitingni ayan k'ilimən.
2 Qünki mən: Əzgərməs muhəbbət mənggügə
tiklinip mangidu, Sən həkiqət-sadaqitingni ərxialada
mustəhkəmləwətisən — dəp bildim; **3** Sən dedingki:
— «Mən talliwəlojinim bilən əhdə tüzgənmən; Qulum
Dawutka kəsəm k'ildim: — **4** Səning əwladıngni
mənggü dawam k'ildurimən, Təhtingni əwladtin-

əwladka qurup qikimən». (Selah) **5** Həm asmanlarmu Sening məjiziliringni təbrikləydu, i Pərwərdigar, Mukəddəslərnin jamaitidə ular həqiqət-sadaqitingni mədhıyləydu; **6** Qünki asmanlarda Pərwərdigarning təngdixi barmu? Qudrət Igisining oqulliri arisida Pərwərdigarəja ohxaydioqan kim bar? **7** Təngrining həywisi mukəddəslərnin məjlisidikilərnı qattıq titritidu, Uning ətrapidikilərnin həmmisi üqün U qorqunqlıktur. **8** I Pərwərdigar, samawiy qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, Qudrətlik Yah, Sanga ohxaydioqan kim bar? Ətrapingda həqiqət-sadaqiting turuklıktur. **9** Dengizning məqrurluqi üstidin həküm sürisən, Dolqunliri erkəxligəndə, sən ularni tinqlandurisən; **10** Rahəbni əlgüdək yanjidingəsən, Küqlük biliking bilən düxmənliringni tiripirən kilip tarkitiwəttin. **11** Asmanlar seningki, yərmu Seningkidur, Jahən həm uningoja toloqan həmmini bərpa qilding. **12** Ximal wə jənubni, ularni yaratqansən, Tabor wə Hərmon qokqiliri namingni yangritip küylər. **13** Qudrətlik bilək seningkidur; Küqlüktur Sening qolung, ong qolung həm kətürüklüktur. **14** Təhtingning uli həkqaniylik həm adaləttur, Muhəbbət həm həqiqət-sadaqət daim didaring aldidə mangidu. **15** Təntənə sadasini bilgən həlk bəhtliktur; Ular Sening jamalingning nurida mangidu, i Pərwərdigar! **16** Ular namingda kün boyi xad bolar, Həkqaniylikingda ular kətürüldi. **17** Qünki ularning küqining xan-xəripi əzüngdursən, Sening iltipating bilən münggüzimiz kətürüldi. **18** Qünki Pərwərdigar bizning qalkinimiz, Israildiki Mukəddəs Boləquqi Xahimizdur. **19** Sən burun

Əz məmin bəndənggə oʻayibanə alaməttə kərinüp səz
kəlip xuni degənidingəsən: — «Mən bir əzimət üstigə
yardimimni qondurdum, Əl arisidin mən talliwaloʻan
birsini kətürdüm; **20** Qulum Dawutni taptim, Mukəddəs
meyim bilən Mən uni məsih kəlip tiklidim. **21** Qolum
uningoʻa yar boluxka bekitilgən, Bilikim uni küqləndüridu.
22 Duxmən uningdin heq alwan-selik almaydu, Pəskəx
adəm uni qəstimaydu; **23** Bəlki Mən rəqəblirini uning aldida
yanjiymən, Uni eq kərgənlərnə yər bilən yəksan kəlimən;
24 Əz həkəqət-sadaqətim həm mehəir-muhəbbətim uningoʻa
yar bolar, Həm Mening namim bilən uning münggüzi
kətürülidu. **25** Mən uning qolini dengiz üstidə, Ong qolini
dəryalar üstidə qoyimən. **26** U Meni qəkirip dəyduki: —
«Sən mening Atam, mening Təngrim, Nijatlikim boləan
qoram teximdursən!». **27** Mən yənə uni Mening tunji
oʻqlum dəp, Dunya padixahliridin əng yukurisi kəlimən.
28 Mening muhəbbətimni uning üqün əbədiy qaldurimən,
Mening əhdəm uning bilən məhkəm turidu; **29** Mən
uning nəslini əbədiyləxtürimən, Uning təhtini asmanning
kūnliridək dawam qildurimən. **30** Mubada oʻqulliri Təwrat-
qanunumdin qikəp, Həkümlirim boyiqə yürmisə, **31**
Bəlgilimilirimni buzsa, Əmrlirimgə itaət kəlmisa, **32** — U
wəqəttə itaətsizlikini tayəq bilən, Gunahini yara-jarahət
bilən jazalaymən. **33** Ləkin muhəbbətimni uningdin üzüp
qoymaymən, Həkəqət-sadaqətimgə hiyanət kəlmaymən;
34 Mən tüzgən əhdəmnə əsla buzmaymən, Ləwlimdin
qikənlirini heq əzgərtməymən. **35** Mən bir qətim pak-
mukəddəslikimgə kəsəm iqtim — Dawutka qəti yaloʻan
səzliməymən: — **36** «Uning əwladi əbədiy dawamlixa;

Uning tæhti k z aldimdiki kuyax k bi turar; **37** U ay k bi m ngg l k must hk mlin r, Asmandiki turo un guwahqিদ k məzmut turar». (Selah) **38** Birak Sən bularni q tk  kek p, tenip k tting; Sən məsih k l jan padixahka kattik  r z pl nding. **39** Kulung bilən t zg n  hdidin waz kəqting, Uning tajini y rg  taxlap dao  t gk zdung. **40** Uning barlik tam-pasillirini yik tip, K l' lirini harabilikkə aylandurdung. **41** Yoldin  t watkanlarning h mmisi uni bulimakta, U barlik k oxniliri aldid  r swa boldi. **42** Uni  zg nl rning ong k lini yukiri k t rd ng, Pütkül d xm nlirini huxal k lding. **43** B rh k, S n uning k liqining bisini kayriw tting, J ngd  uni tik turo uzmiding. **44** Uning julalikini yok tip, Uning t htini y rg   r w ttings n. **45** Yaxlik k nlirini S n k skartting, Uni hijal tk  q md rd ng. (Selah) **46** Kaqano iq , i P rw rdigar?  z ngni  b diy yoxuriwer ms n? K hring ot k bi m ngg  yanarmu? **47** Manga nisbətən,  m rning kəs ikənlilikini  st  tut in! Nemixkimu barlik insan balilirini bihudilikka yaratkans n? **48** Keni, kaysi ad m yaxap  l mni k rm ydik n? U jenini təhtisaraning qanggilidin kutkuzalamdik n? (Selah) **(Sheol h7585)** **49** Sən həkikət-sadakitingd  Dawutka k s m iqk n, Awwalk  mehir-muh bb tl r kəyərdə k ldi, ya Rəbbim? **50** Kulliring uqrawatkan m shiril rni yad ətkəysən, i R b — Mən iqimdə pütkül küqlük  ll rning mazaqlirini k t r p yürimən — **51** Düxmənliringning  z ng məsih k l janing k d mlirini kanqilik m shiriliginini, I P rw rdigar, yad  tk ys n! **52** P rw rdigar qa m ngg g  tax kk r-m dhiy  kayturulsun! Amin! Amin!

90 Hudaning adimi bolqan Musaning duasi: — Ya Rəbbim, Sən barlik dəwrdə bizgə makan bolup keliwatisən; **2** Taoqlar wujudqa kəlməstin burun, Sən yər wə aləmnı xəkilləndürməstin burun, Əzəldin əbədgiqə Təngridursən. **3** Sən insanni tupraqqa aylandurup: — «Həy, insan baliliri, qaytinglar!» — dəysən. **4** Mana, Sening nəziringdə ming yil — Ətöp kətkən tünügünki bir kün, Tündiki bir jesəktur, halas. **5** Sən adəmlərnı su taxqinidək elip ketisən, Ular ətöp kətkən bir uyqudək, Tang səhərdə ünüp qıqqan ot-qəpkə ohxaydu — **6** Ətigəndə ular kəkirip ünıdu, Keqisi bolsa kesilip, solixip ketər. **7** Qünki biz qəzipping bilən yokəymiz, Kəhring bilən dəkkə-dükkidə qalimiz. **8** Sən kəbihliklirimizni kəz aldingoqa, Yoxurun qilmixlirimizni jamalingning nuri aldioqa qoydung. **9** Barlik künlirimiz dəroqəzipping astida ətöp ketıdu, Yillirimizni bir uq tartix bilənla tügıtimiz. **10** Əmrimizning yilliri yətmix yil, Maoqdurimiz bar bolsa səksən yil; Biraq ularning pəhri japa wə bihudiliktur; Həyat tezlik bilən üzər, Mana, biz uqur kəttuk. **11** Sanga bolqan hərmət-əyminixning az-kəplükigə qarap həsəblinıdioqan, Aqqıkingning xıdditini kim bilsun? **12** Xunga kənglimizni danalıqqa qoyuximiz üqün, Künlirimizni sanaxni bizgə əgətkəysən! **13** Yenimizoqa qaytkəysən, i Pərwərdigar, Seni qaqanoqıqə...?! Qulliringoqa rəhim qılqaysən! **14** Bizni ətigəndə əzgərməs muhəbbiting bilən qanduroqaysən; Undaqta barlik künlirimizdə küylərnı yangritip xadlinimiz. **15** Sən bizni japaqa qəmgən künlərgə əsasən, Külpətni kərgən yillirimizoqa əsasən yənə hursən qılqin! **16** Uluq ixliring qulliringoqa kəringəy, Xanu-xəwkiting

ularning oqulliriojimu axkara boloyay! **17** Pərwərdigar Hundayimizning xerin mərhaməti üstimizdə boloyay, Qolimizning ixlirini üstimizgə bərikətlik qiloyaysən, Bərək, qolimizning ixlirini bərikətlik qiloyaysən!

91 Əng Aliy Boloyuqining məhpiy jayida turoyuy, Həmmigə qadirning sayisida aramhuda yaxaydu. **2** Mən Pərwərdigarni: — «Mening baxpanahim, Mening qorojnim; Mening Hundayim, Uningoşa tayinimən» — dəymən. **3** Bərək, U qiltakqining tozikidin seni kutulduridu, Xum waba-qazadin həm halas etidu. **4** U pəyliri bilən seni yapidu; Qanatliri astida panah tapisən; Uning həqiqiti sanga qalkən həm istihkamdur. **5** Sən nə keqidiki wəhimidin, Nə kündüzi uquwatqən oqtin, **6** Nə qarangoqulukta kəzgüqi wabadin, Nə qüx waqtida wəyranqilik qiloyuy halakəttin qorkmaysən. **7** Sening yeningda mingi yikilip, Ong yekingda on mingi oqulap qüxsimu, Lekin bala-qaza sanga yekinxmaydu. **8** Sən pəkət közliring bilən beqip, Pasiklaroşa berilgən jazani kərisən. **9** Pərwərdigarni panahim dəp bilgining üqün, Həmmidin Aliy Boloyuqini makan qiloyining üqün, **10** Bexingəşa heq palakət qüxməydu, Heq waba qediringoşa yekinxmaydu. **11** U Əz pərixtilirigə sening həkkingdə əmr qilidu, Xuning bilən ular pütkül yolliringda seni saklaydu. **12** Ayioqing taxqa urulup kətməsliki üqün, Ular seni qollirida kətürüp yüridu. **13** Xir wə kobra yilan üstidin besip otisən, Arslan wə əjdihani dəssəp-qəyləysən. **14** «U Manga muhəbbitini baqliqanliqi üqün, Mən uni kutuldurimən; U namimni tən aloqini üqün yukirida saklaymən. **15** U Manga nida qilidu, Mən uningəşa jawab

berimən; Eoʻir kün uni baskanda uning bilən billə bolimən;
Mən uni halas kīlip, izzət-hərmətkə sazawər kīlimən.
16 Uzak əmür bilən uni qandurimən, Həm nijatlikimni
uningə kərsitimən».

92 Xabat küni üçün bir küy-nahxa: — Pərwərdigarə
təxəkkür eytix, Namingni küyləx əladur, i Həmmidin Aliy
Boloquqi! **2** Əzgərməs muhəbbitingni səhərdə, Keqilərdə
bolsa, həkikət-sadaqitingni jakarlax, **3** On tarlik saz
wə rawabni qelip, Qiltar bilən mungluk ahangda qelix
əladur! **4** Qünki Sən Pərwərdigar, Əz kīlojining arkīlik
meni hursən kīlding, Kolliringning kīlojanliri bilən mən
rohlinip nahxa eytimən. **5** Pərwərdigar, kīlojan ixliring
nemidegən uluqdur! Oyliring nahayiti qongkurdur! **6**
Biəəm kixi buni bilməs, Həmakət buni qüxənməs, **7**
Rəzillər ot-qəptək aynioqanda, Kəbihlik kīloquqilarning
həmmisi gülləngəndə, Mənggü həlak bolup ketidioqanlar
xulardur! **8** Ləkin Sən, i Pərwərdigar, əbədil'əbəd üstün
turisən. **9** Qünki mana düxmənliring, i Pərwərdigar, Mana
düxmənliring yokilidu; Barlik kəbihlik kīloquqilar tiripirən
kīliwetilidu! **10** Münggüzümni yawayi buqiningkidək
kətürisən; Bəxim yəngi may sürkəp, məsih kīlinidu. **11**
Meni kəst kīloqanlarning [məqlubiyitini] əz kəzum kəridu;
Məngə qarxilixixkə kəzoqaloqan rəzillik kīloquqilarning
[tən bərgənlikinimu] kulikim anglaydu. **12** Həkkəniy adəm
horma dərihi kəbi gülləp-yaxnaydu; U Liwandiki kedr
dərihidək əsidu. **13** Pərwərdigarning əyigə tikilgənlər,
Hudayimizning həyilirida güllinidu; **14** Ular kəriqandimu
yənə mēwə beridu, Suluk həm yexil ular; **15** Xuning bilən

ular Pərwərdigar durustur, dəp ispatlaydu; U mening
qoram teximdur, Uningda heq nahəklilik yoxtur!

93 Pərwərdigar həküm süridu! U həywətəni kiyim kəlip
kiyəgən; Pərwərdigar kiyingən, U belini qüdrət bilən
baqlıoqan; Bərhək, xunga dunya məzmut qilinöqan,
U təwrənməs əsla. **2** Sening təhting qədimdila
bərpa qilinöqan; Sən əzəldin bar bolöquqisən! **3**
Kəlkün-taxqinlar öz sadasını kətürdi, i Pərwərdigar,
Kəlkün-taxqinlar öz sadasını kətürdi! Kəlkün-taxqinlar
uroquqi dolqunlirini yukiri kətürdi! **4** Kəp sularning
xawqunliridin, Dengiz-okyandiki qüdrətlik dolqunlardin,
Üstün turoqan Pərwərdigar qüdrətliktur! **5** Sening
agah-guwahlıqliring nemidegən ixənqlıktur! Künlər
yok bolöquqə, i Pərwərdigar, Öyünggə pak-mukəddəslik
əbədil'əbəd rawadur.

94 I itıqamlar aloquqi Təngri, Pərwərdigar! I itıqamlar
aloquqi Təngri, parlıoqaysən! **2** Kətürülgin, Özüngni
kətürgin, i jahanni Sorak Qıloquqi, Məqrurlaroqə
jazasını bərgin! **3** Qaqanoqıqə rəzillər, i Pərwərdigar,
Qaqanoqıqə rəzillər təntənə kəlip yürıweridu? **4** Qaqanoqıqə
həkawurlarqə səzləp waləxıydu, Qəbihlik qıloquqılarning
həmmisi yooqan gəp kəlip yürıdu? **5** Ular həlqıngni ezıdu,
i Pərwərdigar, Sening mirasingoqə jəbir-japa salmaqta. **6**
Tul ayal wə oqerıp-musapırlarnı kırıp, Yetim-yesırlərnı
əltürüp: — **7** «Yah kərməydu», «Yaqupning Hudası kəngül
bəlməydu», — dəydu. **8** Silər kəngül qoyunglar, i əlnıng
həmaqətlıri! Əhməqlər, qaqan dana bolısilər? **9** Qılakni
tıqlıgüqıning Əzi anglımamdu? Kəzni Yasıoquqıning Əzi
kərməmdü? **10** Əllərnı tərbiyılıgüqi, İnsanoqə əkil-bilim

өгәtküqining Өzi adәмni әyiblimәмdu? **11** Pәrwәrdigar insanning oy-hiyallirining tutami yoqluқini bilidu. **12** Sән tәrbiyiligән adәм bәhtliktur, i Yah, Yәni Sән Tәwrat-qanunungdin әқil өgитidioqan kixi bәhtliktur! **13** Xundaq қilip, taki pasıqlar üqün orәk kolanoқuqә — Sән uni yaman күnlәrdin hatirjәм saқlaysән. **14** Qünki Pәrwәrdigar Öz hәlkini tәrk әtmәydu, Yaki Öz mirasidin waz kәqmәydu. **15** Qünki һәküm-pәрman һоқuқи һaman adalәtkә қaytidu, Barliқ dili duruslar bolsa, uning kәynidin mangidu. **16** Mән üqün yamanlar bilән қarxilixıқа kim ornidin turidu? Mән üqün kәbihlik қiloқular bilән қarxilixıқа kim mәydanоја қıқıdu? **17** Әgәр Pәrwәrdigar manga yardәmdә bolmioqan bolsa, Jenim baldur қıқıp süküt diyarida yatar idi. **18** Ayioqim putlixay deginidә, Özgәrmәs muһәbbiting, i Pәrwәrdigar, meni yelidi. **19** Iqimdiki kәpligән oqam-әndixilәр arisida, Sening tәsәlliliring jenimni sөyündürdi. **20** Insapsizliқni қanunoја aylандuridioqan, Aq kez olturoqan bir tәht, Sән bilән alaqidә bolamdu? **21** Ular һәққaniylarning jenoја һujum қilixқа yioqilidu, Bigunah қanni tәkidioqan һәkümlәrni қıқarmaqta. **22** Biraқ Pәrwәrdigar mening egiz qoroqinim bolidu; Hә, mening Hudayim panah Қoram Teximdur. **23** U ularning kәbihlikini öz bexioја salidu, Ularning öz yawuzluqliri bilән ularni üzüp taxlaydu, Bәrhәk, Pәrwәrdigar Hudayimiz ularni üzüp taxlar.

95 Kelinglar, Pәrwәrdigarni yangritip küylәyli, Nijatliқimiz boloqan Қoram Teximioја tәntәnә қilayli! **2** Tәxәkkürlәр bilән uning aldioја kelәyli, Uningoја küylәр bilән tәntәnә қilayli! **3** Qünki Pәrwәrdigar —

büyük bir ilahtur, Pütkül ilahlar üstidiki büyük bir Padixahtur. **4** Yərning təgliri Uning kolididur, Taoqlarning qoqqilirimu Uningkidur. **5** Dengiz Uningki, U uni yaratqan; Quruklukni Uning kolliri xəkilləndürdi. **6** Kelinglar, Uningoqa bax urup səjdə kılayli, Pərwərdigar Yaratquqimiz aldida tiz pükəyli! **7** Qünki U bizning Hodayimizdur, Biz bolsaq Uning yaylikidiki həlk, Uning kəli bəkidioqan qoylarmiz. Būgün, əgər Uning awazini anglisanglar, **8** Əyni qaoqlarda Məribahda boləandək, qəl-bayawandiki Massahda boləan kündək, Yürikinglarni jahil kılmanglar! **9** Mana xu yərdə ata-bowiliringlar Meni sinidi, ispatlidi həm kılojinimni kərđi. **10** Mən kırık yil xu dəwrdin bizar bolup: — «Bular kənglidə adaxqan bir həlktur, Mening yollirimni həq bilip yətmigən» — dedim. **11** Xunga Mən oəzəplini kəsəm iqip: — «Ular hərgiz Mening aramgəmoqa kirməydu» — dedim.

96 Pərwərdigarəqa atap yengi nahxa eytinglar! Pütkül yər yūzi, Pərwərdigarni küylənglar! **2** Pərwərdigarəqa nahxa eytinglar, namioqa təxəkkür-mədhıyə kıyturunglar, Nıjatlıkını hər künü elan kılinglar! **3** Uning xan-xəhritini əllər arisida, Uning məjizilirini barlık həklər arisida jakarlanglar! **4** Qünki Pərwərdigar uluoq, zor mədhıyələrgə layıktur! U barlık ilahlardin üstün, Uningdin kərkux kərəktur; **5** Qünki barlık həklərnıng ilahliri — Butlar halas, Birəq Pərwərdigar asman-pələkni yaratqandur. **6** Xanu-xəwkət wə həywət Uning aldida, Mukəddəs jayida kudrət wə güzəllik kərünidu. **7** Pərwərdigarəqa [təəllukını] bərgəysilər, i əl-kəbililər, Pərwərdigarəqa xan-xəhrət wə kudrətəni bərgəysilər! **8** Pərwərdigarəqa

Өз namioğa layıq xan-xəhrətni bərgəysilər; Sowoqasalam elip hoyliliriğa kiringlar! **9** Pərwərdigarğa pakmukəddəslikning güzəllikidə səjdə qilinglar; Pütkül yəryüzi, Uning aldida titrənglar! **10** Əllər arisida elan qilinglar: — «Pərwərdigar həküm süridu! Xunga mana, dunya məzmut qilinğan, u təwrənməs əsla. U adillik bilən həklər üstidə həküm qikiridu. **11** Asmanlar xadlansun, yər-jahān hux bolsun, Dengiz-okyan wə uningğa toloğan həmmə quқан selip jux ursun! **12** Dalalar həm ulardiki həmmə yayrisun! U qaşda ormandiki pütkül dərəhlər Pərwərdigar aldida yangritip nahxa eytidu; **13** Qünki mana, U kelidu! U jahānni soraq qilixqa kelidu; U aləmni adillik bilən, Həklərnı Өz həkikət-sadaqitidə soraq qilidu.

97 Pərwərdigar həküm süridu! Yər-zemin hux bolsun, Kəpligən arallar xadlansun! **2** Bulutlar wə qarangoşuluk Uning ətrapididur, Həkkəniyət wə adalət təhtining ulidur; **3** Uning aldida ot yalkuni yüridu, Ətraptiki düxmənlirini kəydürüp taxlaydu; **4** Uning qakmaqliri jahānni yorutti, Yər buni kərüp titrəp kətti; **5** Pərwərdigarning aldida, Pütkül zeminning igisining aldida, Taşlar momdək erip ketidu. **6** Asmanlar Uning həkkəniyitini jakarlaydu, Barlıq həklər Uning xan-xəripini kəridu. **7** Oyma həykəllərgə qokunoğanlar, Butlar bilən mahtinip yürgüqilərnıng həmmisi uyatta qalidu. Barlıq ilahlar, Uningğa səjdə qilinglar! **8** Sening həkümliring səwəbidin, i Pərwərdigar, Zion anglap xadlandi, Yəhuda qizliri hux boldi. **9** Qünki Sən Pərwərdigar pütkül yər yüzi üstidiki əng aliysidursən; Sən barlıq ilahların nəkədən yukiridursən! **10** Pərwərdigarnı səygənlər, yamanlıqtin nəprətlininglar!

U məmin bəndilirining jenidin həwər alidu, Rəzillərnin qanggilidin halas kılıdu. **11** Həkkaniylar üqün nur, Dili duruslar üqün xadlıq teriləndur; **12** Pərwərdigardin xadlininglar, i həkkaniylar, Uning pak-mukəddəslikini yad etip təxəkkür eytinglar!

98 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigarəta atap yengi nahxa eytinglar; Qünki U karamət məjzilərnı yaratti; Uning ong kəli həm mukəddəs biliki Əzigə zəpər-nijat kəltürdi. **2** Pərwərdigar Əz nıjatlıkını ayan kıldı; Həkkaniyitini əllərnin kəz aldida axkara kərsətti. **3** U İsrail jəmətigə boləqan məhir-muhəbbitini həm həkikət-sadaqitini esigə aldi, Zeminning qət-yakilirimu Hudayimizning nıjatlıkını kərđi. **4** Pərwərdigarəta awazinglarnı kətürünglar, pütkül yər yüzi; Təntənə kılıp awazinglarnı kətürünglar, nahxa eytinglar! **5** Pərwərdigarəta qiltar qelip nahxa eytinglar, Qiltar bilən, küyning sadasi bilən! **6** Kanay həm sunay awazlıri bilən, Padıxah boləqan Pərwərdigar aldida təntənə kilinglar; **7** Dengiz-okyan həm uningəta toləqan həmmə jux urup, Jahān həm uningda yaxawatqanlar xawkūnlisun! **8** Kəlkün-taxkinlar qawak qalsun; Pərwərdigar aldida taqlar qoxulup təntənə kılıp nahxa eytsun; **9** Qünki mana, U yərni soraq kılıxqa kelidu; U ələmni adillik bilən, Həklərnı Əz həkikət-sadaqitidə soraq kılıdu.

99 Pərwərdigar həküm süridu! Həklər titrisun! U kerublar otturisida olturidu; Yər-jahān zilziligə kəlsun! **2** Pərwərdigar Zionda büyüktur, U barlıq həklər üstidə turidəqan alıydu. **3** Ular uluql wə sürlük naminəni mədhıyiləydu; U pak-mukəddəstur! **4** Padıxahning

qudriti adalətkə beoixlanoqandur; Özüng duruslukni məhkəm ornatqansən; Sən Yakup arisida adalət wə həkkaniyət yürüzgən. **5** Pərwərdigar Hudayimizni uluqlanglar! Təhtipəri aldida egilip səjdə qilinglar — U mukəddəstur! **6** Uning kahinliri arisida Musa wə Hərun bar idi, Namini qəqiroqanlar iqidə Samuilmu hazır idi; Ular Pərwərdigaroqa iltija kilip, qəqirdi, U ularoqa jawab bərdi. **7** Huda bulut tüwrükidə ularoqa səzlidi; Ular U tapxuroqan agah-guwahliklaroqa həm nizam-bəlgilimigə əməl kilixatti. **8** I Pərwərdigar Hudayimiz, Sən ularoqa jawab bərding; Yaman kilmixlirioqa yarixa jaza bərgən bolsangmu, Sən ularni kəqürgüqi İlah iding. **9** Pərwərdigar Hudayimizni uluqlanglar! Uning mukəddəs teoqida egilip səjdə qilinglar! Qünki Pərwərdigar Hudayimiz mukəddəstur!

100 Təxəkkür eytix üqün yeziloqan küy: — I pütkül yər-jahən, Pərwərdigaroqa awazinglarni kətürümlar! **2** Huxalliq bilən Pərwərdigarning hizmitidə bolunglar, Huzurioqa təntənə-nahxilar bilən yekinxinglar! **3** Bilip koyunglarki, Pərwərdigar həq Hudadur; Bizni yaratqan Uning Özidur, biz əməs! Biz uning həlkidurmiz, Öz yayliqida bakqan koyliridurmiz. **4** Dərwazilirioqa təxəkkür eytixlar bilən, Həylilirioqa mədhiyələr bilən kiringlar; Uni mədhiyiləp, namioqa təxəkkür-mədhiyə qayturunglar! **5** Qünki Pərwərdigar məhribandur; Uning məhİR-muəbbiti əbədil'əbədgiqə, Uning həkikət-sadakiti əwladtin-əwladkqidur!

101 Dawut yazoqan küy: — Mən əzgərməs muəbbət həm adalət tooqruluk nahxa eytimən, Seni, i Pərwərdigar,

nahxilar bilən küyləymən. **2** Mən mukəmməl yolda ehtiyat bilən ix kərimən; Sən qaçanmu yeniməja kelisən!? Əz əy-ordamda sap kəngül bilən yürimən. **3** Heq pasik nərsini kəz aldiməja kəltürməymən, Yoldin qətnigənlərnin qilmixliriəja nəprətlinimən; Bundaklar mənə heq yepixmas əsla. **4** Əgri kəngül meningdin yirək ketidu, Heq rəzillikni tonuəjum yoqtur. **5** Kimki əz yeqinining kəynidin təhmət qiləjan bolsa, Mən uni yoqitimən; Nəziri üstün, dili təkəbbur adəmni mən siəduurməymən; **6** Kəzlirim zemindiki məminlərdidur, Ular ordamda mən bilən billə tursun! Kim mukəmməl yolda mangsa, u mening hizmitimdə bolidu. **7** Aldamqilik yürüzgənlərnin əy-ordamda orni bolmaydu, Yaləjan səzligənlər kəz aldimda turmaydu. **8** Pərwərdigarning xəhiridin yamanlik qiloquqilarni üzüp taxlax üqün, Hər səhərdə zemindiki barlik rəzil adəmlərnə yoqitimən.

102 Ezilgənnin duasi: U həlaldin kətkəndə, dad-pəryadini Pərwərdigar aldiəja təkkəndə: — Duayimni angliəjaysən, i Pərwərdigar; Pəryadim aldingəja yetip kirsun! **2** Yüzüingni məndin qaçurmiojaysən; Qisiləjan künümdə mənə kulək saləjaysən; Mən nida qiləjan kündə, mənə tez javab bərgin! **3** Mana, künlirim is-tütəktək tüzəp ketidu, Ustihanlirim otun-qoqlarəja ohxax kəydi! **4** Yürükim zəhmə yəp qəplər hazan boləjandək qurup kətti, Həttə nənimni yeyixni untudum. **5** Mən ahuzar tartqanlikimdin, Ətlirim süngəklirimgə qaplixip qaldi. **6** Qəl-bayawandiki səkiyquxtək, Wəyranqilikta qonup yürügən hıwquxka ohxaymən. **7** Uhlamay səgək turup kəzəttimən; Əgzidə yaləjuz qaləjan quxkaq kəbimən. **8**

Düxmənlirim kün boyi meni məshirə qılmakta, Meni
həqarətliğanlər ismimni lənət ornida ixlətməktə. **9**
Kəhriŋ həm aqqıkiŋ tüpəylidin, Külni nan dəp
yəwatimən, İqimlikimni kəz yexim bilən arilaxturimən;
Qünki Sən meni kətürüp, andin yərgə urdung. **11** Künlirim
kuyax uzartқан kələnggidək yökulay dəp qaldı, Əzüm
bolsam qəplər hazan boləandək qurup kəttim. **12** Ləkin
Sən, Pərwərdigar, əbədiy turisən, Səning nam-xəhriting
dəwrdin-dəwrgiqidur. **13** Sən ornungdin turisən, Zionəğa
rəhım kılısən; Qünki uningəğa xəpkət kərsitix waqti
kəldi, Hə, waqit-saiti yetip kəldi! **14** Qünki kulliring
uning taxliridin hursənlik tapıdu, Həm tuprikişimu
iqini aşıritidu; **15** Əllər Pərwərdigarning namidin, Yər
yüzidiki xahlar xan-xəripingdin əyminidu. **16** Mana,
Pərwərdigar Zionni kaytidin qurəanda, U Əz xan-
xəripidə kərünidu! **17** U şerib-miskinning duasioğa
etibar beridu; Ularning duasini hərgiz kəmsitməydu. **18**
Bular kəlgüsi bir əwlad üqün hatirilinidu; Xuning bilən
kəlgüsida yaritilidişan bir həlkə Yahni mədhıyələydu;
19 Qünki U əsirlərning aq-zarlirini anglay dəp, Əlümgə
buyruloşanlarni azad qılay dəp, Egizdiki muqəddəs
jayidin engixip nəzər saldı, Ərxlərdin Pərwərdigar
yərgə qaridi; **21** Xundak qılıp, ular Pərwərdigarning
hizmitidə bolayli degəndə, Yəni əl-məmlikətlər jəm
yioşloşan waqtida — Pərwərdigarning nami Zionda,
Uning xərepliri Yerusalemda jakarlinidu! **23** Biraq U meni
yolda maşdırsızlandırıp, Künlirimni kışkarttı. **24** Mən:
«Təngrim, əmrümning yerimida meni elip kətmə!» —
dedim. — «Səning yilliring dəwrdin dəwrgiqidur, **25** Sən

yorni əlmisəktinla bərpa kıloqansən, Asmanlarni həm kolliring yasioqandur; **26** Ular yok bolup ketidu, Birak Sən dawamlıq turiwerisən; Ularning həmmisi kiyimdək konirap ketidu; Ularni kona ton kəbi almaxtursang, Xunda ular kiyim-keqək yənggüxləngəndək yənggüxlinidu. **27** Birak Sən əzgərmigüqidursən, Yilliringning tamami yoktur. **28** Kulliringning balilirimu turiweridu, Ularning əvladi huzuringda məzmut yaxaydu!».

103 Dawut yazoqan küy: — Pərwərdigarəqa təxəkkür qaytur, i jenim; I pütün wujudum, Uning mukəddəs namioqa təxəkkür qaytur! **2** Pərwərdigarəqa təxəkkür qaytur, i jenim, Untuma uning barlıq meħrimbanlıq-bərikətlirini; **3** U pütkül kəbihlikliringni kəqüridu, Barlıq kesəlliringgə dawa kılıdu; **4** Həyatingni hangdin hərlükkə kutqüzidu, Bexingəqa meħir-muħəbbət həm rəħimdilliklarni taj kılıp kiygüzidu. **5** Kənglünɡni nazunemətlər bilən qanduridu; Yaxlıqıng bürkütningkidək yengilinidu. **6** Pərwərdigar barlıq ezilgənlər üqün həkqaniylik həm adalətni yürgüzidu; **7** U Əz yollirini Musaoqa, Kıləqanlirini Israillaroqa namayan kıləqan. **8** Pərwərdigar rəħimdil wə xəpkətlıktur, U asanlıqə aqqıqlanmaydu, Uning meħir-muħəbbiti texip turidu. **9** U uzunoqıqə əyibləwərməydu, Yaki ta mənggügə oqəzıpidə turıwərməydu. **10** U bizgə gunəħlirimizoqa qarita muamilidə boləqan əməs, Bizgə kəbihliklirimizgə qarita tegixlikini yanduroqan əməs. **11** Asman yərdin qanqilik egiz bolsa, Uningdin qorkıdıoqanlarəqa boləqan muħəbbitimu xunqilik zordür. **12** Xərk oqərbtin qanqilik yıraқта bolsa, Bizdiki asiyliklarnimu xunqə yıraqlaxturdi.

13 Ata baliliriya qandak keyüngen bolsa, Pärwärdigarmu Özidin qorqidoqanlaroya xundak mehribandur. 14 Qünki U Özi bizning jismimizni bilidu, Tupraqtin ikänlikimizni U esigä alidu. 15 İnsan bolsa — uning künliri ot-qöpke ohxaydu, Daladiki güldäk ünüp qikip qeqäkläydu; 16 Uning üstidin xamal uqup etidu, U yok bolidu, äsliy makanimu uni kayta tonumaydu. 17 Lekin Özidin qorqidoqanlaroya, Öz ähdigä wapa qilqanlaroya, Kersätmilirini orunlax üqün ularni esidä tutqanlaroya, Pärwärdigarning mehür-mühäbbiti äzäldin äbädgiqä, Häqkanıyiti äwladtin äwladlirigiqidur. 19 Pärwärdigar tähtini ärxte küroqan, Uning sältäniti hämmining üstidin häküm süridu; 20 I sözigä kulak saloquqi, Kalamini ijra qilöquqi, küdriti zor bolöqan Uning pärixtiliri, Pärwärdigaroya täxäkkür-mädhiyä kayturunglar! 21 I siler, Uning barlik köxunliri, Iradisini äda qilöquqi hizmätkarlıri, Pärwärdigaroya täxäkkür-mädhiyä kayturunglar! 22 I, Uning barlik yasioqanlıri, Häkümranlıki astidiki barlik jaylarda Pärwärdigaroya täxäkkür-mädhiyä kayturunglar! I mening jenim, Pärwärdigaroya täxäkkür kaytur!

104 Pärwärdigaroya täxäkkür-mädhiyä kaytur, i jenim! I Pärwärdigar Hudayim, intayin uluoqsän; Xanu-xäwkät wä häywät bilän kiyingänsän; 2 Libas bilän pürkängändäk yoruklukqa pürkängänsän, Asmanlarni qedir pärdisi käbi yayoqansän. 3 U yukiriki rawäqlirining limlirini sularoya ornatqan, Bulutlarni jäng härwisi kilip, Xamal qanatlıri üstidä mangidu; 4 U pärixtilirini xamallar, Hizmätkarlırini ot yalkuni kilidu. 5 Yärni U ulliri üstigä ornatqan; U äsla täwrinip kätmäydu. 6 Libas bilän oralöqandäk,

uni qongkur dengizlar bilən orioqansən, Sular taqlar qoqqiliri üstidə turdi. 7 Sening tənbihiŋ bilən sular bədər qaqti, Güldürmamangning sadasidin ular tezdin yandi; 8 Taqlar ərlep qikti, Wadilar qüxüp kətti, [Sular] Sən bekitkən jayoqa qüxüp kətti. 9 Ular texip, yərni yənə qaplimisun dəp, Sən ularoqa qəklimə qoyoqansən. 10 [Təngri] wadilarda bulaklarni eqip uruqutidu, Suliri taqlar arisida aqıdu. 11 Daladiki hərbiir janiwaroqa ussuluk beridu, Yawayi exəklər ussuzlukini qanduridu. 12 Kəktiki quxlar ularning boyida qonidu, Dərəh xahliri arisida sayraydu. 13 U yukiridiki rawaqliridin taqlarni suoqiridu; Yər Sening yasioqanliringning mewiliridin qandurulidu! 14 U mallar üqün ot-qəplərni, İnsanlar üqün kəktatlarni ətüridu, Xundakla nanni yərdin qiqiridu; 15 Adəmning kənglini hux qilidioqan xarabni, İnsan yüzini parqiritidioqan mayni qiqiridu; İnsanning yürikigə nan bilən quwwət beridu; 16 Pərwərdigarning dərəhliri, Yəni Əzi tikkən Liwan kedir dərəhliri [su iqip] qanaətlinidu. 17 Ənə axular arisioqa quxlar uwa yasaydu, Ləylək bolsa, arqa dərəhlirini makan qilidu. 18 Egiz qoqqilar taql eqkilirining, Tik yarlar suoqurlarning panahı bolidu. 19 Pəsillərni bekitmək üqün U ayni yaratti, Quyax bolsa petixini bilidu. 20 Sən qarangoquluk qüxürisən, tün bolidu; Ormandiki janiwarlarning həmmisi uningda xipir-xipir kezip yüridu. 21 Arslanlar olja izdəp hərkiyəydu, Təngridin ozuk-tülük sorixidu; 22 Quyax qiqiqla, ular qekinidu, Qaytip kirip uwilirida yatidu. 23 İnsan bolsa öz ixioqa qiqidu, Ta kəqkiqə mehnəttə bolidu. 24 I Pərwərdigar, yasioqan hərhil nərsiliring nəqədər kəptur! Həmmisini həkmət

bilən yaratqansən, Yər yüzi ijat-baylıqliring bilən toldi. **25**
Ənə büyük bipayan dengiz turidu! Uningda san-sanaksiz
oquz-oquz janiwarlar, Qong wə kiqik haywanlar bar. **26**
Xu yərdə kemilər katnaydu, Uningda oynaklisun dəp
sən yasioqan lewiatanmu bar; **27** Waktida ozuk-tülük
bərgin dəp, Bularning həmmisi Sanga qaraydu. **28** Ularoqa
bərginingdə, teriwalidu, Qolungni aqkiningdila, ular
nazunemətlərgə toyidu. **29** Yüzüingni yoxursang, ular
dəkkə-dükkigə qüxidu, Rohlirini alsang, ular jan üzüp,
Yənə tuprakqa kaytidu. **30** Rohingni əwətkiningdə, ular
yaritilidu, Yər-yüzi yengi [bir dəwr bilən] almixidu. **31**
Pərwərdigarning xan-xəhriti əbədiydu, Pərwərdigar Əz
yaratqanliridin hursən bolidu. **32** U yərgə baqqinida, yər
titrəydu, Taoqlaroqa təgkinidə, ular tütün qikiridu. **33**
Hayatla bolidikənmən, Pərwərdigaroqa nahxa eytimən;
Wujudum bolsila Hudayimni küyləymən. **34** U sürgən
oy-hiyallirimdin səyünsə! Pərwərdigarda huxallinimən!
35 Gunahkarlar yər yüzidin tügitilidu, Rəzillər yok
bolidu. I jenim, Pərwərdigaroqa təxəkkür-mədhiyə kaytur!
Həmdusana!

105 Pərwərdigaroqa təxəkkür eytinglar, Uning namini
qakirip iltija qilinglar, Uning kıloqanlirini həklər
arisida ayan qilinglar! **2** Uningoqa nahxilar eytip,
Uni küylənglar; Uning pütkül karamət mejjiliri
üstidə seqinip oylininglar. **3** Mukəddəs namidin
pəhirlinip danglanglar, Pərwərdigarni izdigüqilərnin
kəngli xadlansun! **4** Pərwərdigarni həmdə Uning küqini
izdənglar, Didar-huzurini tohtimay izdənglar. **5** Uning
yaratqan mejjilirini, Karamət-alamətlirini həm aqzidin

qikқан һөкүmlirini әstә tutunglar, **6** I Uning қuli Ibraһim nәsli, Өzi tallioqanliri, Yaqupning oqulliri! **7** U, Pәrwәrdigar — Hudayimiz, Uning һөkүmliri pүtkül yәр yüzididur. **8** Өzi түzgән әһdisini әbәdiy yadida tutidu — — Bu Uning ming әwladқиә wәdixlәxkән sөzidur, — **9** Yәni Ibraһim bilән түzgән әһdisi, Ishakқа iқkән kәsimidur. **10** U buni Yaqupқimu nizam dәp jәzmlәxtürdi, Israiloqa әbәdiy әһdә қilip berip: — **11** «Sanga Qanaan zeminini berimән, Uni mirasing boloqan nesiwәng қilimән», — dedi, **12** — Gәrqә xu qaoqda ularning sani az, Etiwaroqa elinmioqan, xu yәrdiki musapirlar bolsimu. **13** Ular u yurttin bu yurtқа, Bu әldin u kәbiligә kezip yürdi; **14** U һeqkimning ularni ezixigә yol qoymidi, Ularни dәp padixahlaroqimu tәnbih berip: — **15** Mән mәsiһ қiloqanlirimoqa tәgmә, Pәyoqәmbәrlirimgә yaman ix қilma! — dedi. **16** U axu yurtқа aqarқilikni buyrudi, Tirәk boloqan ax-nanni қurutuwәtti. **17** U ulardin burun bir adәmni әwәtkәnidi, Yüsüp қul қilip setiloqanidi. **18** Uning putliri zәnjirdә aqridi, Uning jeni tәmürgә kirip қisildi; **19** Xundakla ta әzigә eytiloqan wәһiy әmәlgә axuruloquqә, Pәrwәrdigarning sөz-kalami uni sinap tawlidu; **20** Pirәwn adәmlirini әwәtip uni boxatқuzdi, Qowmlarning һөkүmdari uni һәrlүkkә қikardi. **21** Uni өз ordisoqa oqoidar қilip қoydi, Pütүн mal-mүlkiгә baxliқ қilip tәyinlәp, **22** Өz wәzirlirini uning ihtiyarida bolup tәrbiyilinixkә, Aқsaқallirioqa danaliқ әgitixkә tapxurdi. **23** Xuning bilән Israil Misiroqa kәldi, Yaquplar Hәmning zeminida musapir bolup yaxidi. **24** [Pәrwәrdigar] Өz һәlkini kәp nәsillik қilip, Әzgüqiliridin küqlük қildi.

25 U [Misirliklarning] kəlbidə Əz həlkiyə nəprət hasil kildi, Ularni Əz kullirioğa hiylə-mikirlik boluxka mayil kildi. 26 U Əz kuli boləjan Musani, Əzining tallioqini Hərunni yollidi. 27 Ular [Misirda] ilahiy alamətlərnə ayan kilip, Həam zeminida uning məjizilirini ornatti. 28 Pərwədigar kərangəjulukni əwətip, [Zeminni] zulmətkə kəplitiwətti; [Misirliklər] Uning əmrigə kərxə turojan əməsmu? 29 U ularning sulirini kənoğa aylandurdi, Beliklirini kurutiwətti. 30 Ularndə yərlirini miz-miz pakilar basti, Xəh-əmiririridə hujrilirioqimu ular tolup kətti. 31 U bir səz bilənla, oquz-oquz qiwinlar besip kəldi; Həmmə bulung-puqkəklərdə oqing-oqing uqar qümülilə. 32 U yamojurning ornioğa məldür yəqdurup, Bu zeminioğa yəlkunluk ot qüxürdi. 33 U üzüm tallirini, ənjur dərəhlirini urdi, Zemindiki dərəhlərnə sunduruwətti. 34 U bir səz kilixi bilənla, qəkətkilə kəldi, Sansiz yutkür haxarətlə mizildap, 35 Zeminida bar boləjan giyahlərnə yutuwətti, Etizlərdə barlik həsullirini yəp tügətti. 36 [Ahirda] zeminidiki barlik tunji tuqulojanlərnə, Ularndə oqururi boləjan birinqi oqul balilirini kəriwətti. 37 Əz həlkini bolsa, altun-kümüxlərnə kətürgüzüp qikərdi, Kəbiliridə birsimu yikilip qüxüp kəloqini yok. 38 Ularndə qikkinioğa Misir huxal boldi, Qünki ularndə wəhimisi [Misirliklərdə] qüxti. 39 U ularioğa bulutni sayiwən boluxka, Otni tündə nur boluxka bərdi. 40 Ular soridi, U bədinilərnə qikərdi, Ularni samawiy nan bilən kəndurdi. 41 U taxni yardi, sular bulduklap qikti; Kəkaslikdə dəryadək akti. 42 Qünki U bərgən mukəddəs səzini, Əz kuli İbrahimni əstə tutti. 43 U həlkini xad-huramlik bilən, Əz tallioqinini xadiyanə

təntənilər bilən [azadlıqqa] qıqardi. **44** U ularoşa əllərnin
zeminlirini berip, Ular ni həlkələrnin əjir-məhnətlirigə
muyəssər kildi, **45** Bu, ularning Uning bəlgilimilirini
tutup, Qanunlirioşa itaət kilişi üçün idi! Həmdusana!

106 Həmdusana! Pərwərdigar oşa təxəkkür eytinglar!
Qünki U məhribandur, əbədiydur Uning məhri-
muəbbiti. **2** Pərwərdigarning qudrətlik qiloqanlirini
kim səzləp berələydu? Uning bar xan-xəhritini kim
jakarlap berələydu? **3** Bəhtlik tur adalətni tutqan,
Daim həkqaniylikni yürgüzgən kixi! **4** Həlkinggə
bolqan himmiting bilən meni əsligəysən, i Pərwərdigar;
Nijatliking bilən yenimoşa kelip həwər aloqin! **5** Xuning
bilən, Sən tallioqanliringning bərikitini kərəy, Əz elingning
xadliki bilən xad bolay, Əz mirasing [bolqan həlking]
bilən pəhirlinip, yayrap yürəy! **6** Biz ata-bowilirimiz
qatarida gunah ötküzduk, Kəbihlik kilduk, yamanlik
əyliduk. **7** Misirda turoqan ata-bowilirimiz məjziliringni
nəzirigə almay, Kəp məhribanlikliringni esigə almidi;
Bəlki dengizda, Qizil Dengiz boyida isyan kətürdi. **8** Birak
U qudritimni namayan qilay dəp, Əz nami üçün ularni
qutkuzdi. **9** Uning Qizil Dengizoşa tənbiş berixi bilən,
U qupquruk boldi; Huddi qəşjirak qəllüktin yetəkləp
mangoşandək, U ularni dengiz təgliridin [quruk] ötküzdi.
10 Ular ni əq kərgənlərnin qolidin hərlükkə qıqardi,
Ular oşa həmjəmət bolup düxmən qanggilidin qutkuzdi.
11 Yawlarni sular basti, Ular nınq həqbirsi sak qalmidi.
12 Xundila ular Uning səzlrigə ixənq kildi; Ular Uni
küylidi. **13** Ular Uning qiloqanlirini xunqə tez untudi,
Nəsihətini kütmidi; **14** Bəlki dalada aq kəzlükkə baladək

berildi, Qel-bayawanda Təngrini sinidi. **15** Xunga U sorioqinini ularoqa bərđi, Birak jüdətküqi bir kesəlni janlirioqa təgküzdi. **16** Ular bargahda Musoqa həsət kildi, Hudaning mukəddəs bəndisi Hərunnimu kərəlmidi. **17** Yər eqilip Datanni yutuwətti, Abiramni adəmliri bilən kapsiwaldi. **18** Əgəxküqiliri arisida ot yekildi; Yalkun rəzillərnəi kəydüriwətti. **19** Ular Hərabə teqida mozay butni yasidi, Quyma həykəlgə səjdə kilip, **20** Əzlrining pəhir-xəhriti boləuqining ornioqa, Ot-qəp yəydiəjan əküzning süritini alməxturdi. **21** Misirda uluə ixlarni kərsətkən Nijatkarəi Təngrini ular untudi. **22** Dərwəkə, Həmə diyarida məjizilər yaratqan, Qizil Dengiz boyida qərkunqluq ixlarni kərsətkən Hudani [untudi]. **23** U ularni həlak kilimən degənidi — Əz tallioqini Musa kəhrini yandurux üqün Uning aldidə ariqi bolup tik turmioqan bolsa, — Dərwəkə xundəkiləqan bolar idi. **24** Ular yənə güzəl zeminni kəmsitip rət kildi, Uning wədisigə ixənmidi; **25** Bəlki qədirliridə kəqəxəp yürüp, Pərwərdigarning awazioqa kuləq salmidi. **26** Xunga U ularoqa kəsəm kilip qol kətürüp: — Silərnəi qəldə yikətip tügəxtürimən — **27** Əwladliringlərniməi əllər arisida yikətip tügəxtürüp, Yəqə yurtlar arə tarkitəwetimən» — dedi. **28** Ular Baal-Peor butqə əzini etip qəkunup, Əlüklərgə atioqan qurbanliqlarni yedi. **29** Ular kilmixliri bilən Uning aqqiqini kəltürdi, Ular arisida wəbə kəzoqaldi; **30** Finihəs turdi-də, həküm yürgüzdi, Xuning bilən wəbə tosuldi; **31** Bu ix [Finihəskə] həqkəniyət dəp həsəbləndi, Uning nəsligiməi əwladidən əwladioqə, əbədiy xundəkiləqan həsəbləndi. **32** Ular yənə [Pərwərdigərnəi] məribəh suliri

boyida oʻzaroqka keltürdi, Ularning säwäbidin Musaojimu zärär yätti; **33** Qünki ular uning rohini teriktürdi, Uning läwliri bihästiliktä göp kilip saldi. **34** Ular Pärwärdigarning ämrigä hiläplik kilip, [Xu] yärdiki köwmlarni yökatmidi; **35** Bälki yat ällär bilän arilixip, Ularning kiliklirini ögändi; **36** Ularning butlirioqa qoqundi, Bular özlirigä bir tuzak bolup qikti; **37** Qünki ular öz oolul-kizlirini soyup, jinlaroqa kurbanlikka beoixlidi. **38** Xundak kilip ular bigunah qanni, Yäni Qanaandiki butlaroqa atap kurbanlik kilip, öz oolul-kizlirining qenini takti; Zemini qanoqa buloqinip kätti. **39** Ular öz kilmixliri bilän buloqandi; Kilikliri bilän pahixa ayaldak buzuldi. **40** Xunga Pärwärdigar Öz hälkidin kattik oʻzäpländi, U Öz mirasidin yirgändi; **41** Ularni yat ällarning kolioqa bärdi, Ularoqa eqmänlär ular üstidin hökümränlik kildi. **42** Düxmänliri ularni äzdi, Ular yaw koli astida egilip püküldi. **43** Köp qetim [Pärwärdigar] ularni kutkuzdi; Birak ular bolsa, öz häixliri bilän Uningoqa asiqlik kildi, Ular öz käbihliki bilän päš hälöqa qüxti. **44** Xundaktimu U ularning nalä-päryadini anglioqanda, Ularning jäbir-japalirioqa etibar bärdi; **45** Häm ular bilän tüzgän ähdisini äslidi, Zor mehür-xäpkiti bilän, oʻzäpidin yandi, **46** U ularni sürgün kilöqanlarning kälbidä rähim oyoqatti. **47** Bizni kutkuzoqaysän, i Pärwärdigar Hudayimiz! Mukäddäs namingoqa täxäkkür eytixqa, Täntänä kilip Seni mädhüyiläxkə, Bizni ällär arisidin yeningoqa yiojiwalöqaysän! **48** Israilning Hudasi bolöqan Pärwärdigaroqa, Äzäldin tä äbädgiqə täxäkkür-mädhüyə kayturulsun! Pütkül hälk «Amin» desun! Häm dusana!

107 Ah, Pərwərdigarəyə təxəkkür eytinglar! Qünki U mehribandur, əbədiydir Uning mehİR-muħəbbiti! **2** Pərwərdigar yaw qolidin kütquzəjanlar, U həmjəmət bolup kütquzəjan həlki buni dawamlıq bayan kılsun — **3** Yəni U xərək bilən ətərbtin, ximal bilən jənubtin, Hərəkəysi yurtlardın yiojwelinəjanlar buni eytsun! **4** Ular qəl-bayawanni kezip pinhan yolda adaxti, Adəm makanlaxkan heqbir xəhərni tapalmastin. **5** Aq həmdə ussuz bolup, Jeni qıqay dəp qaldı. **6** Andin Pərwərdigarəyə pəryad kıldı, U ularni muxəkkətliridin azad kıldı. **7** Makanlaxkudək xəhərgə yətküqə, U ularni tüz yolda baxlıdı. **8** Ular Pərwərdigarəyə təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muħəbbiti üqün, İnsan baliliriəyə kərsətkən məjziliri üqün! **9** Qünki U qangkiəjan kəngülni kəndurdi, Aq qələjan janni esil nemətlər bilən toldurdi. **10** Zülməttə, əlüm kələnggisidə yaxiəjanlar, Təmür kixən selinip, azab qəkkənlərni bolsa, **11** (Qünki ular Təngrining əmirliğə qarxilik kıldı, Həmmidin Aliy Boləquqining nəsihətini kəmsitti) **12** — U ularni japa-muxəkkət tartkuzup kəmtər kıldı, Ular putlixip yikildi, ularəyə yərdəmgə birsimu yok idi. **13** Andin Pərwərdigarəyə yelinip pəryad kıldı, U ularni muxəkkətliridin azad kıldı. **14** Ular ni zülmət həm əlüm sayisidin qikirip, Ular ni zən jir-əsərətlini sundurup taxlıdı. **15** Ular Pərwərdigarəyə təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muħəbbiti üqün, İnsan baliliriəyə kərsətkən məjziliri üqün! **16** Mana U mis dərwazılarni parə-parə kılip, Təmür takaklarni kesip taxlıdı. **17** Həmakətlər öz itaətsizlik yolliridin, Qəbihlikliridin azablarəyə uqraydu; **18** Kənglidə hərhil ozuk-tülükün bizar bolup, Əlüm

dərważiliriya yekinxidu. **19** Andin Pərwərdigarəya yelinip pəryad kılıdu, U ularni muxəkkətliridin azad kılıdu. **20** U səz-kalamini əwətip, ularni sakaytidu, U ularni zawallıqliridin kütquzidu. **21** Ular Pərwərdigarəya təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muhəbbiti üqün, Adəm baliliriya kərsətkən məjziliri üqün! **22** Kurbanlıq süpitidə təxəkkürlər eytsun, Uning kıləjanlirini təntənilik nahxilar bilən bayan kılısun! **23** Kemilərdə dengizəya qüxüp kətniəyüqilar, Uluəy sularda tirikqilik kıləyüqilar, **24** Bular Pərwərdigarəning ixliriya guwahıqidur, Qongkür okyanda kərsətkən karamətlərnı kərgüqidur. **25** Qünki U bir səz bilənla xiddətlik xamalni qikirip, Dolqunlirini ərəkəlxitidu; **26** Kemiqilər asman-pələk ərլəydu, Sularning təhtilirigə qüxidu, Dəhxəttin ularning jeni erip ketidu. **27** Ular məst adəmdək ələng-sələng irəyānglaydu, Hərəkəndək əkil-qarisi tügəydu; **28** Andin Pərwərdigarəya yelinip pəryad kılıdu, U ularni muxəkkətliridin azad kılıdu. **29** U boranni tinqitidu, Su dolqunlirimu jim bolidu. **30** Xuning bilən ular tinqlikidin xadlinidu; U ularni təxna boləyan aramgahıya yetəkləp baridu. **31** Ular Pərwərdigarəya təxəkkür eytsun! Uning əzgərməs muhəbbiti üqün, İnsan baliliriya kərsətkən məjziliri üqün! **32** Ular həlkəning jamaitidimu Uni uluqlisun, Aksakallar məjlisidə Uni mədhıyilisun. **33** U dəryalarnı qəlgə, Bulaklarnı kəkəslikkə aylanduridu. **34** Ahalisining yamanlıkə tüpəylidin, Həsulluk yərnı xorluk kılıdu. **35** U yənə qəl-bayawanni kəlgə, Qangkək yərnı bulaklarəya aylanduridu; **36** Aqlarnı xu yərgə jaylaxturup, Ular olturaklaxkən bir xəhərnı bərpa kılıdu; **37** Ular etizlarnı həydəp-terip, üzümzarlarnı bərpa kılıdu; Bular

hösul-məhsulatni mol beridu. **38** U ularoşa bərikət beridu, Xuning bilən ularning sani helila exip baridu, U ularning mal-waranlirini heq azaytmaydu. **39** Ular yənə jəbir-zulum, bala-qaşa həm dərd-ələmgə yolukup, Sani aziyip, pükülidu. **40** U esilzadilər üstigə kəmsitixlirini təkidu, Yolsiz dəxt-səhrada ularni sərgərdan qilidu; **41** Ləkin miskin adəmni jəbir-zulumdin yukiri kətürüp saklaydu, Uning ailə-tawabatini qoy padisidək kəp qilidu. **42** Buni kəngli duruslar kərüp xadlinidu; Pasıqlarning aqzi etilidu. **43** Kimki dana bolsa, bularni bayqisun, Pərwərdigarning mehır-xəpkətlirini qüxənsun!

108 Dawutning küy-nahxisi: — Iradəm qing, i Huda, iradəm qing; Mən mədhıyə nahxilirini eytip, Bərhək, Seni küyləymən, pütün rohim bilən! **2** I nəqmə-sazlirim, oyoqan! Mən səhər quyaxinimu oyoqitimən! **3** Həlk-millətlər arisida Seni uluqlaymən, i Pərwərdigar; Əllər arisida Seni küyləymən! **4** Qünki əzgərməs muhəbbiting ərxlərgə yətküdək uluqtur; Həkiqiting bulutlaroşa taqaxti. **5** I Huda, xan-xəhriting ərxlərdin yukiri uluqlanoqay, Xan-xəriping yər yüzini qapliqay! **6** Əz səygənliringning nijatlıq tepixi üqün, Ong qolung bilən qutkuzoqaysən, Duayimni ijabət qiləqaysən. **7** Huda Əz pak-muqəddəslikidə xundak degən: — «Mən təntənə qilimən, Mən Xəkəm diyarini bəlüp berimən, Sukkot wadisini [təksim qilixqa] əlqəymən. **8** Gilead Manga mənəsuqtur, Manassəhımu Manga mənəsuqtur; Əfrayim bolsa beximdiki dubuloqamdur, Yəhuda Mening əmr-pərman qıqaroquqimdur; **9** Moab Mening yuyunux jawurumdur; Edomoşa qoruqumni taxlaymən; Mən Filistiyə üstidin təntənə qilimən!». **10**

Kim Meni bu mustəhkəm xəhərgə baxlap kirəlisun?
Kim Meni Edomoja elip baralisun? **11** I Huda, Sən bizni
rasttinla qətkə kəktinqmu? Qoxunlirimiz bilən billə
jənggə qikmamsən? **12** Bizni zulumlardin qutuluxqa
yardəmləxkəysən, Qünki insanning yardimi bikardur! **13**
Huda arkilik biz qoqum baturluk kərsitimiz; Bizgə zulum
kiloquqilarni qəyliyüqi dəl U Əzidur!

109 Nəşmiqilərnin bexioja tapxurulup oqulsun dəp,
Dawut yazoqan küy: — I mədhiyəmning Igisi Hudayim,
jim turma! **2** Mana rəzillərnin aqzi, məkkarlarınin
aqzi kəz aldimda yoqan eqildi; Ular yaloqanqi til bilən
manga qarxi səzlidi. **3** Nəprətlik səzlər bilən meni
quloqap, Ular bikardin-bikar manga zərbə bərməktə. **4**
Muhəbbitim üqün ular manga qarxi xikayətqi boldi,
Mən bolsam — duaqa berildim. **5** Yahxilikim üqün
yamanlik, Səygüm üqün nəprət kayturdi. **6** Hərbirininin
üstidə rəzil bir adəm təyinligəysən, Uning ong yenida
bir dəwagər tursun. **7** U sorak kilinoqanda əyibdar
bolup qiqsun, Duasi gunah dəp həsablansun. **8** Künliri
kışka bolsun, Mənsipini baxkisi igilisun. **9** Baliliri yetim
qalsun, Hotuni tul bolsun. **10** Ooqulliri sərgərdan tiləmqi
bolsun, Turoqan harabilikliridin nan izdəp. **11** Jazanihor
uning igiliki üstigə tor taxlisun, Məhnət əjrini yatlar
bulap-talisun. **12** Uningoqa məhribanlik kərsitidoqan
birsı bolmisun, Yetim qaloqan baliliriqa iltipət kiloquqi
bolmisun. **13** Uning nəslı kurutulsun; Kələr əwladida
namliri eqürülsun. **14** Ata-bowilirininin kəbihlikininin
əyibliri Pərwərdigarning yadida qalsun, Anisininin gunahı
eqürülmisun. **15** Bularninin əyibliri daim Pərwərdigarning

köz aldida bolsun, Xuning bilən U ularning nam-əmilini yər yüzidin eqürüp taxlaydu. **16** Qünki [rəzil kixi] mehribanliq kersitixni heq esigə kəltürmidi, Bəlki ezilgən, yoxsul həm dili sunuqlarni ɵltürməkkə qoqlap kəldi. **17** U lənət okuxqa amraq idi, Xunga lənət uning bexioqa kelidu; Bəht tiləxkə rayi yok idi, Xunga bəht uningdin yirak bolidu. **18** U lənətlərni ɵzigə kiyim kilip kiygən; Xunga bular aqқан sudək uning iq-baotriota, Maydək, sɵngəklirigə kiridu; **19** Bular uningota yepinoqan tonidək, Hərdaim baotlanoqan bəlweotidək qaplansun. **20** Bular bolsa meni əyibligüqilərgə Pərwərdigarning bekitkən mukapati bolsun! Mening yaman gepimni qilənlarning in'ami bolsun! **21** Birak Sən, Pərwərdigar Rəbbim, Əz naming üqün mening təririmdə bir ix qiləysən, Mehir-muhəbbiting əla bolətaqqa, Meni kutkuzotaysən; **22** Qünki mən ezilgən həm həjətməndurmən, Kəlbim həstə boldi. **23** Mən kuyax uzartқан kələnggidək yokilay dəp qaldim, Qekətkə kəkivetilgəndək qətkə kəkivetildim. **24** Roza tutkinimdin tizirim ketidu, Ətlirim sizip ketidu. **25** Xunglaxqa mən ular aldida rəsua boldum; Ular mangu qaraxqanda, bexini silkixməktə. **26** Mangu yardəmləxkəysən, i Pərwərdigar Hudayim, Əzgərməs muhəbbiting boyiqə meni kutkuzotaysən; **27** Xuning bilən ular buning Sening qolungdiki ix ikənlikini, Buni qiləuqining Sən Pərwərdigar ikənlikini bilsun. **28** Ular lənət okuwərsun, Sən bəht ata qiləysən; Ular hujum qilixqa turoqanda, hijaləttə qalsun, Birak qulung xadlansun! **29** Meni əyibligüqilər hijalət bilən kiyinsun, Ular ɵz xərməndilikini ɵzligə ton kilip

yepinsun. **30** Aozimda Pərwərdigar oʻza zor təxəkkür-mədhıyə qaytirimən; Bərħək, kəpqlıq arıside turup Uni mədhıyıləymən; **31** Qünki həjətmənnıng jenını gunahqa bekitməkqi bolənlardın kütquzux üqün, [Pərwərdıgar] unıng ong yenıda turıdu.

110 Dawut yazəjan küy: — Pərwərdıgar menıng Rəbbıngə: — «Mən senıng düxmənlırıngnı təhtıpərıng kıləuqə, Ong yenımda olturoqın» — dedı. **2** Pərwərdıgar qudrıtingnı kərsıtıdıoqan xahənə hasangnı Zıondın uzıtıdu; Düxmənlırıng arıside həküm sürgın! **3** Küqüngnı kərsıtıdıoqan kündə, Əz həlqıng halıs qurbanlıq kəbı pıda bolıdu; Muxəddəs həywıtıngdə, Xu yaxlıq dəwringdıkıdək, Sanga hazırmu xəbnəmlər səhərning balıyatqıusıdın yengı qıkkandək qüxıdu; **4** Pərwərdıgar xundək kəsəm ıqtı, Həm bunıngdın yanmaydu: — «Sən əbədıl'əbədgiqə Məlkızədəkning tıpidıkı bır kahındursən». **5** Ong tərıpingdə boləjan Rəb oqəzıpını kərsətkən kündə padıxahlarnı urup parə-parə kılıwetıdu; **6** U əllər arıside sotlaydu; Jay-jaylarnı jəsətlər bılən toldurıdu; Kəng zemınnıng bexını yarıdu; **7** U yolda erıktın su ıqıdu; U xunga kıxınnıng bexını yəlıgüqi bolıdu.

111 Həmdusana! Kənglı duruslarning məxrıpidə, Həm jamaəttə turup, Pərwərdıgar oʻza pütün qəlbım bılən təxəkkür eytımən. **2** Pərwərdıgarning yasıoqanlırı ulu oqdur; Bulardın hursən boləjanlar ızdınıp ularnı sürüxtürməktə. **3** Unıng əjrı xərap wə həywəttur, Unıng həkqanıylıqı mənggügə turıdu. **4** U Əz məjızılırını yad ətküzıdu; Pərwərdıgar muhəbbətlik həm rəhımdıllıktur. **5** U Əzıdın əymınıdıoqanlarnı ax bılən təmınləydu; Əz

əhdisini həmixə yad etidu. **6** U əməlliridiki qudritini Öz həlkigə kərsitip, Baxka əllərnin miras-zeminini ularoqa təkdin kildi. **7** Uning kəli kəloqanliri həkəkət-sadakət wə adilliktur; Uning barlik kərsətmiliri ixənqliktur. **8** Bular əbədil'əbədgiqə inawətliktur; Həkəkəttə həm duruslukta qikiriləndur. **9** U Öz həlkigə nijatlik əwətti; Öz əhdisini əmr kəlip mənngügə bekitti; Muxəddəs həm sürlüktur Uning nami. **10** Pərwərdigardin kərkux danalığın baxlinixidur; Uning həkümlirini tutqanlarning həmmisi yorutuləqan adəmlərdur; Uning mədhəyisi mənngü turidu.

112 Həmdusana! Pərwərdigardin əyminidəqan, Uning əmrlirini zor hursənlik dəp bilidəqan adəm bəhtliktur!
2 Uning nəslə zeminda turup küq-kudrətlik bolidu; Duruslarning dəwri bəhtlik bolidu. **3** Uning əyidə dələt həm bayliklar bolidu; Həkəkəniylikə mənngügə turidu. **4** Kərangəjulukta turoqan durus adəmgə nur pəyda bolidu; U xəpkətlik, rəhimdil həm həkəkəniydur. **5** Həyrhah, ətnə berip turidəqan adəmning bəhti bolidu; U əz ixlirini adillik bilən yürgüzidu. **6** Bərhək, u əbədiy təwritilməydu; Həkəkəniy adəm mənngügə əslinidu. **7** U xum həwərdin kərkəmaydu; Uning kəngli tok həlda, Pərwərdigəroqə tayanəqan. **8** Dili məhkəm kəlinəqan, u kərkəmaydu; Ahirida u rəkəblirining məqlubiyitini kəridu. **9** U əziningkini mərdlərqə tarkətkən, Yəksulləroqə beridu; Uning həkəkəniylikə mənngügə turidu; Uning mənngüzi izzət-xəhrət bilən kətürülidu. **10** Rəzil adəm buni kərip qidimaydu, Qixlirini oqurultidu, u erip ketidu; Rəzillərnin arzu-həwisi yəqətilidu.

113 Həmdusana! Mədhıylənglar, i Pərwərdıgarning kullıri, Pərwərdıgarning namını mədhıylənglar! **2** Hazırdın baxlap, əbədil'əbədgiqə, Pərwərdıgarning namioğa təxəkkür-mədhıyə qayturulsun! **3** Kün qıqardın kün pataroğa, Pərwərdıgarning nami mədhıyilinixkə layıqtur! **4** Pərwərdıgar əllərdın yuqırı kətürüldi; Xan-xəripi ərxlərdın yuqıridur. **5** Kimmu Pərwərdıgar Hudayimizoga təng bolalisun — Əz makani yuqırıda bolsimu, **6** Asmanlaroga həm yərgə qarax üqün, Əzini təwən kılouqıoğa? **7** Namrat kixini U topa-qangdın kətürıdu; Kıoqliktın yoksulni yuqırilitıdu; **8** Uni esilzadilər qatarıoğa, Yəni Əz həlkıning esilzadiliri arısoğa olturoşuzıdu; **9** U tuşmas ayalni öygə orunlaxturup, Uni ooşullarning huxal anısı kılıdu. Həmdusana!

114 İsrail Misirdın, Yaqup jəməti yat tillik əllərdın qıqqanda, **2** Xu qaşda Yəhuda [Hudaning] muqəddəs jayı, İsrail uning səltınıtı boldı, **3** Dengiz bunı kərüp bədən qaqtı, İordan dəryası kəynigə yandı; **4** Taşlar qoşqarlardək, Dənglər qozılardək oynaklıdı. **5** Əy dengiz, sən nemə boldung, qaşkılı? İordan dəryası, yolungdın yanşılı? **6** Taşlar qoşqarlardək, Dənglər qozılardək oynaklışılı? **7** İ yər yüzi, Rəbning jamalidın, Yaqupning Hudasing jamalidın təwrən; **8** U qoram taxni kəşqəkkə, Qaşmaq texini mol bulak şulıroğa aylandurıdu.

115 Bizgə əməs, i Pərwərdıgar, bizgə əməs — Əzgərməs muhəbbıtıng üqün, həkikət-sadaşıtıng üqün, Əz namınoğa xan-xərəp kəltürgəysən. **2** Əllər nemixka «Ularınq Hudası kəyərdə?» dəp [mazak] kılıxıdu? **3** Bıraş Hudayimiz bolsa ərxlərdıdu; Nemini halısa, U xuni

kiloqandur. **4** Ularning butliri bolsa pəkət kümüx-altundin ibarət, Insanning kolliri yasioqinidur, halas. **5** Ularning aozı bar, biraq səzliyəlməydu; Kəzliri bar, kərməydu; **6** Kulaklıri bar, anglımaydu, Burni bar, puriyalmaydu; **7** Kolliri bar, siliyalmaydu; Putliri bar, mangalmaydu; Kaniyidin heqbir sada qıqarmaydu. **8** Ularni yasioqanlar ularoqa ohxaxtur, Ularoqa tayanooqanlarmu xundaktur. **9** I Israil, Pərwərdigaroqa tayininglar; U silərgə yardım kiloquqinglar həm kalkininglardur. **10** I Hərun jəməti, Pərwərdigaroqa tayininglar; U silərgə yardım kiloquqi həm silərnin kalkininglardur. **11** Pərdərdigardin əyminidioqanlar, Pərwərdigaroqa tayininglar; U silərgə yardım kiloquqi həm kalkininglardur. **12** Pərwərdigar bizni əsləp kəldi; U bəht ata kilidu; U Israil jəmətigə bəht ata kilidu; U Hərun jəmətigə bəht ata kilidu; **13** Pərwərdigardin əyminidioqanlaroqa, Qonglıri həm kiqiklirigimu bəht ata kilidu. **14** Pərwərdigar silərgə qoxlap beridu, Silərgə həm pərzəntliringlaroqa; **15** Silərgə Pərwərdigar tərıpidin bəht ata kilinoqan, Asman-zeminni Yaratkuqidin bərikətləngən! **16** Asmanlar bolsa Pərwərdigarning asmanlıridur; Biraq zeminni bolsa insan balilirioqa tapxuroqandur. **17** Əlüklər Yahni mədhıyiliyəlməydu, Süküt diyarioqa qıxüp kətkənlərmu xundak; **18** Biraq bizlər həzirdin baxlap Yahqa əbədil'əbədgiqə təxəkkür-mədhıyə qayturimiz! Həmdusana!

116 Mən Pərwərdigarni səyimən, Qünki U mening awazimni, yelinixlirimni angliqan. **2** Qünki U kulikini manganı saldı, Xunga mən barlıq künlirimdə Uningoqa iltija kilip qaqirimən. **3** Əlüm asarətliri meni

qirmiwaldi; Təhtisaraning dərđliri meni tutuwaldi; Mən
pexkəllikkə yoluktum, ələm tarttim; (Sheol h7585) 4
Xuning bilən mən Pərwərdigarning namioğa tohtimay
nida kıldim: — «Səndin ətünimən, i Pərwərdigar,
Jenimni kutuldurəğaysən! 5 Xəpkətliktur Pərwərdigar,
həkkaniydur; Hudayimiz rəhımdıldur. 6 Pərwərdigar
nadanni saklaydu; Mən harab əhwaləğa qüxürüldum,
U meni kutkuzdi. 7 Həy jenim, kaytidin hatirjəm bol;
Qünki Pərwərdigar sehiylik, meħribanlik kərsətti; 8 Qünki
Sən jenimni ələmdin, kəzlırimni yaxlardin, Ayaqlırimni
putlixıxtin kutkuzəğansən. 9 Mən Pərwərdigar aldida
tirikləarning zeminida mangimən; 10 İxənginim
üqün mundak söz kıləğannəmən: — «Mən kattik har
kıləğannəmən». 11 Jiddiyləxkinimdin: — «adəmləarning
həmmisi yaləğaqıl!» — Degənnəmən. 12 Manga kərsətkən
barlik yaxhiliklirini mən nemə bilən Pərwərdigarəğa
kayturimən? 13 — Nijatlik kədəhini koluməğa alimən, Wə
Pərwərdigarning namini qakirip iltija kılimən; 14 Mən
kıləğan kəsəmlirimni Pərwərdigar aldida ada kılimən;
Bərhək, Uning barlik həlki aldida ularni ada kılimən.
15 Pərwərdigarning nəziridə, Əz məmin bəndilirining
ələmi kımmətlik ixtur! 16 Ah Pərwərdigar, mən bərhək
Sening kulungdurmən; Mən Sening kulungdurmən,
dedikingning oqlı ikənnəmən; Sən mening asarətlirimni
yəxkənsən; 17 Mən Sanga təxəkkür kurbənlıklirini
sunimən, Pərwərdigarning namini qakirip iltija kılimən;
18 Mən kıləğan kəsəmlirimni Pərwərdigar aldida ada
kılimən; Bərhək, Uning barlik həlki aldida ularni ada
kılimən; 19 Pərwərdigarning əyining həylilirida, Sening

otturungda turup, i Yerusalem, [Kəsəmlirimni ada kilmən]! Həmdusana!

117 Pərwərdigarni mədhiyələnglər, barlıq əllər; Həmmə həlklər, Uni mahtanglar! **2** Qünki bizgə baqlıoqan özgərməs muhəbbiti oəlibiliktur; Həm Pərwərdigarning həkikət-sadakiti mənggüdüktur! Həmdusana!

118 Pərwərdigarəya təxəkkür eytinglar, qünki U mehribandur; Uning mehİR-muhəbbiti mənggüdüdur! **2** Israil: «Uning mehİR-muhəbbiti mənggüdüdur» — desun! **3** Hərun jəməti: «Uning mehİR-muhəbbiti mənggüdüdur» — desun! **4** Pərwərdigardin kərkidioqanlar: «Uning mehİR-muhəbbiti mənggüdüdur» — desun! **5** Kistakta kəlip Yahəya nida kildim; Yah jawab berip, meni kəngri-azadilikdə turəquzdi. **6** Pərwərdigar mən tərəptidur, mən kərkəmaymən; İnsan meni nemə kılalisun? **7** Pərwərdigar mənə yardəm kıləquqilar arisida bolup, mening tərİpİmdidur; Əqmənlirimning məqlubiyitini kərimən. **8** Pərwərdigarni baxpanəhim kılİx, İnsanəya tayinİxtin əwzəldur; **9** Pərwərdigarni baxpanəhim kılİx, Əmİrlərgə tayinİxtin əwzəldur. **10** Barlıq əllər meni kərxİwaldi; Bİraq Pərwərdigarning nami bilən ularni həlak kılİmən; **11** Ular meni kərxİwaldi; bərhək, kərxİwaldi; Bİraq Pərwərdigarning nami bilən mən ularni həlak kılİmən; **12** Ular hərİlərdək meni kərxİwaldi; Ular yekİloqan yantək otİdək tezla əqürİlİdu; Qünki Pərwərdigarning nami bilən mən ularni həlak kılİmən. **13** Sən [düxmən] meni zərb bilən İttərdİng, Yİkİloqİli tas kəldİm; Bİraq Pərwərdigar mənə yardəmdə boldi. **14** Kūqüm wə nahxam bolsa Yahədur; U mening nİjatlıkİm boldi!

15 Həkkaniylarning qedirlirida xadlik wə nijatlikning təntəniliri yangritilmaqta; Pərwərdigarning ong qoli zəpər quqmaqta! 16 Pərwərdigarning ong qoli egiz kətürülgən! Pərwərdigarning ong qoli zəpər quqmaqta! 17 Mən əlməymən, bəlki yaxaymən, Yahning kılqanlirini jakarlaymən. 18 Pərwərdigar manga qattik tərbiyə bərgən bolsimu, Biraq U meni əlümgə tapxurmidi. 19 Həkkaniyə tərwezilirini manga eqip beringlar; Mən kirimən, Yahni mədhıyləymən. 20 Bu Pərwərdigarning dərwasidur; Həkkaniylar buningdin kiridu! 21 Mən sanga təxəkkür eytimən; Qünki Sən manga jawab qayturdung, Həm mening nijatlikim boldung. 22 Tamqılar taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi. 23 Bu ix Pərwərdigardindur, Bu kəzimiz aldida karamət boldi. 24 Bu Pərwərdigar yaratqan kündur; Biz uningda xadlinip hursən bolimiz. 25 Qutquzoqaysən, i Pərwərdigar, Səndin ətünimən; Səndin ətünimən, bizni yaxnatqaysən! 26 Pərwərdigarning namida Kəlgüqigə mubarək bolsun! Biz Pərwərdigarning əyidə turup sanga «Mubarək!» dəp tovliduk. 27 Pərwərdigar Təngridur; U üstimizgə nur bərgən; Həytlik qurbanlikni tanılar bilən baqlanglar, — Qurbangahning münggüzlirigə ilip baqlanglar. 28 Sən mening İlahimdursən, Mən Sanga təxəkkür eytimən; Mening Hudayim, mən Seni uluqlaymən. 29 Pərwərdigarə təxəkkür eytinglar; Qünki U mehrıbandur; Uning mehrı-muhəbbiti mənggüdur!

119 (Aləf) Yolda mukəmməl bolqanlar, Pərwərdigar Təwrat-qanunida mangidoqanlar bəhtliktur! 2 Uning aqah-guwaqlirini tutqanlar, Uni qin kəlbi bilən izdigənlər,

3 Heqbir h ksizlikni qilmioanlar bəhtliktur! Ular uning yollirida mangidu. 4 K rs tmiliringg   stayidil əməl qiliximiz  q n,  z ng ularni bekitkənsən. 5 Ah, yollirimning y nilixi b lgilimiliringg  əməl qilixka bekitilg y! 6 Xuning bilən barlik əmr-p rmanliringni  tiwarlisam, Mən y rg  qarap qalmaymən. 7 Sening həqqaniy h k mliringni  ginip, Durus k ng ldin Sanga t x kk r eytimən. 8 Mən b lgilimiliringni qoqum tutimən; Meni p t nl y taxliwətmigəysən! 9 (B t) Yax bir yigit qandak qilip  z yolini pak tutalaydu? Sening s z-kalamingni anglap əməl qilix bilənla. 10 Pütün qəlbim bilən mən Seni izdidim; Meni  mrliringdin adaxturmio ys n; 11 Gunah qilip Sanga qarxi qikmaslikim  q n, S z ngni kənglümgə m h k m p k waldim. 12 Mubar kdurs n P rw digar, Manga  z b lgilimiliringni  g tk ys n. 13 L wlim bilən mən bayan qilimən, Aozingdiki barlik h k mliringni. 14 Türlük bayliqlardin xadlanoqandək, Agah-guwaqlikliringo a əgəxkən yolda xadlandim. 15 Mən k rs tmiliring  stid  seo inip oylinimən; Izliringo a qarap oylinimən. 16 B lgilimiliringni hurs nlik d p bilim n; S z-kalamingni untumaymən. 17 (Gim l) Qulungo a mehribanlikni kərsətkəysən, xuning bil n m n yaxaymən, Kalamingo a boysunim n. 18 T wrat-qanunungdin karamət sirlarni k r x m  q n, Kəzlimni aq ays n! 19 M n bu dunyada musapirm n;  mrliringni m ndin yoxurmio ys n. 20 H k mliringg  h rkaqan intizar bolup, Yürikim ezilip ket y d p qaldi. 21 S n lənətkə buyruloqan t k bburlaro a t nbih berisən, Ular  mrliringdin adixip ketidu. 22 M ndin a an t

həm məshirini yirakqa kətküzgəysən; Qünki agah-guwahlikliringni tutimən. **23** Əmirlər olturup yaman gepimni kilixmakta; Sening kulung bolsa bəlgilimiliring üstidə seşinip oylaydu. **24** Sening agah-guwahlikliring mening hursənlikim, Mening məslihətqilirimdur. **25** (Dalət) Mening jenim tuprakqa yepixkan; Səz-kalaming boyiqə meni yengilandroşaysən. **26** Öz yollirimni aldingda oquq bayan kildim, Sən manga jawab bərding; Manga bəlgilimiliringni əgətkəysən. **27** Meni kərsətmiliringning yolini qūxinidioşan kiləşaysən, Andin mən karamətliring üstidə seşinip oylinimən. **28** Jenim kayoşu bilən erip ketidu; Səz-kalaming boyiqə meni küqləndürgəysən. **29** Məndin aldamqi yolni neri kiləşaysən; Xəpkət kilip manga Təwrat-şanonungni beşixlişaysən; **30** Mən həşikət-sadakət yolini talliwaldim; Həkümliringni aldimda koydum. **31** Agah-guwahlikliringni qing tutimən; Pərwədigar, meni uyatqa şaldurmişaysən. **32** Sən mening kəlbimni kəng-azadə kilixing bilən, Əmrliring yolioşə əgixip yūgūrimən. **33** (He) I Pərwədigar, bəlgilimiliringning yolini manga ayan kiləşaysən; Mən uni ahirişiqə tutimən. **34** Meni yorutşaysən, mən Təwrat-şanonungni tutimən, Xundakla pütün kəlbim bilən unioşə əməl kilimən. **35** Meni əmrliringning yolida mangidioşan kiləşaysən; Qünki ularni hursənlik dəp bilimən. **36** Mening kəlbimni xəhsiy mənşətkə əməş, Bəlki agah-guwahlikliringioşə mayil kiləşaysən. **37** Kəzlimni sahtini kəşūxtin yandroşaysən; Meni yolungda janlanduroşaysən; **38** Sən kulungioşə bolioşan wədəngni əməlgə axuroşaysən; Xuning bilən həklər

Səndin əyminidu. **39** Mən qorqқан xərməndilikni neri kətküzgəysən; Qünki Sening həkümliring əladur. **40** Mana, mən kərsətmiliringgə təxna bolup kəldim; Öz həkkanıyitingdə meni janlanduroqaysən; **41** : (Waw) Wə mehır-muhəbbətliring yenimoqə kəlsun, i Pərwərdigar; Wədəng boyiqə nijatliqıng yenimoqə kəlsun; **42** Xunda məndə meni məshirə kılouqioqə bərgüdək jawab bolidu; Qünki səzünggə tayinimən. **43** Wə aqzımdin həkikətning səzini elip taxlimioqaysən; Qünki həkümliringgə ümid baqlidim; **44** Xunda mən Sening Təwrat-қанunungni hər қақан tutimən, Bərhək, əbədil'əbədgiqə tutimən; **45** Xunda mən azadilikdə mangimən; Qünki kərsətmiliringni izdidim. **46** Xunda mən padixahlar aldida aqah-guwahliqliring toqruluk səzləymən, Bu ixlarda mən yərgə qarap qalmaymən. **47** Wə əmrliringni hursənlik dəp bilimən, Qünki ularni səyüp kəldim; **48** Mən səyüp kəlgən əmrliringgə qollirimni sozup intilimən, Wə bəlgilimiliring üstidə seqinip oylinimən. **49** (Zain) Sən qulungoqə bərgən səzüngni, Yəni manga ümid beqixlioqan kalamingni əsligəysən. **50** U bolsa dərdimgə boloqan təsəllidur; Qünki səz-wədəng meni janlandurdi. **51** Təkəbburlar əxəddiy haqarətligini bilən, Lekin Təwrat-қанunungdin heq qətnimidim. **52** Qədimdə bekitilgən həkümliringni yadimoqə kəltürdüm, i Pərwərdigar, Xundak qilip əzümgə təsəlli bərdim. **53** Təwrat-қанunungni taxliwətkən rəzillər wəjidin, Otluk oqəzəp məndə qaynap taxti. **54** Musapir bolup turoqan jayimda, Kərsətmiliring mening nahxilirim boldi. **55** Keqidə, i Pərwərdigar, namingni əsləp yürdüm, Təwrat-қанunungni tutup kəldim. **56** Mən buningoqə nesip

boldum, Qünki mən kərsətmiliringkə itaət kılıp kəldim.
57 (Hət) Əzüng mening nesiwəmdursən, i Pərwərdigar;
«Sening səz-kalamingni tutay» — dedim. 58 Mən pütün
kəlbim bilən didaringoşa intilip yelindim; Wədəng boyiqə
manga xapaət kərsətkəysən. 59 Mən yolliring üstidə
oylandim, Ayaqlirimni agah-guwahlikliringoşa qaritip
buridim. 60 Mən aldiridim, heq keqikmidim, Sening
əmliringgə əməl kılıxka. 61 Rəzillərnin asarətliri
meni qirmiwaloşini bilən, Mən Təwrat-kanununun
heq untumidim. 62 Həkkəniy həkümliring üqün, Tün
keqidə təxəkkür eytkili kəpimən. 63 Mən Səndin
kərkədioşanlarning, Kərsətmiliringgə əgəxkənlərnin
həmmisining ülpitidurmən. 64 Jaşan, i Pərwərdigar,
Sening əzgərməs muhəbbiting bilən toldi; Manga
bəlgilimiliringni əgətkəysən. 65 (Tət) Səz-kalaming
boyiqə, i Pərwərdigar, Əz kəlungoşa məhribanlikni kərsitip
kəlgənsən. 66 Manga obdan pərk etixni wə bilimni
əgətkəysən; Qünki mən əmliringgə ixəndim. 67 Mən
azabka uqraxtin burun yoldin azoşan, Biraq hazır səzüngni
tutimən. 68 Sən məhribandursən, məhribanlik kılısən,
Manga bəlgilimiliringni əgətkəysən. 69 Təkəbburlar
manga kara qaplaxti; Biraq kərsətmiliringgə pütün
kəlbim bilən itaət kılımə. 70 Ularning kəlbə tuymas
bolup kətti; Biraq mən bolsam Təwrat-kanununun
hursənlik dəp bilimən. 71 Azabka uqrişinim yahxi
boldi, Xuning bilən bəlgilimiliringni əgəndim. 72
Mən üqün aqşingdiki kanun-təlim, Minglioşan altun-
kümüx tənggidin əwzəldur. 73 (Yod) Sening kəlliring
meni yəşoşan, meni mustəhkəmlidi; Meni yorutkəysən,

əmlrliringni əginimən. **74** Səndin əyminidioqanlar meni kərüp xadlinidu; Qünki mən səz-kalamingoqa ümid baqlap kəldim. **75** I Pərwərdigar, Sening həkümliringning həkkanıy ikənlikini, Wapadarliqingdin meni azabka saloqiningni bilimən. **76** Ah, kulungoqa bərgən wədəng boyiqə, Əzgərməs muhəbbiting təsəlliym bolsun. **77** Mening yaxixim üqün, Rəhimdillikliring yenimoqa kəlsun; Qünki Təwrat-qanunung mening hursənlikimdur. **78** Təkəbburlar hijaləttə qalsun; Qünki ular mənə yaloqanqilik bilən tətürlük qiloqan; Mən bolsam, kərsətmiliring üstidə seqinip oylinimən. **79** Səndin əyminidioqanlar mən tərəpkə burulup kəlsun; Agah-guwaqlikliringni bilgənlərmu xundak bolsun. **80** Kənglüm bəlgilimiliringdə mukəmməl bolsun; Xuning bilən yərgə qarap qalmaymən. **81** (Kaf) Jenim nijatliqingoqa təlmürüp həlidin ketəy dəwatidu; Mən səz-kalamingoqa ümid baqlidim. **82** Kəzüm səz-wədənggə təlmürüp tügixəy dedi, «Sən qaqaqanmu mənə təsəlli bərsən» — dəp. **83** Qünki mən islinip kurup kətkən tulumdək boldum, Birak bəlgilimiliringni untumaymən. **84** Kulungning künliri qanqə bolidu? Mənə ziyankəxlik qiloqanlarni qaqaqan jazalaysən? **85** Təkəbburlar mənə orilarni kolioqan; Bu ixlar Təwratingoqa muhaliptur; **86** Sening barlik əmlrliring ixənqliktur; Ular yolsizlik bilən meni qistimaqta; Mənə yardım qiloqaysən! **87** Ular meni yər yüzidin yəqatqili qil qaldi; Birak mən bolsam, kərsətmiliringdin waz kəqmidim. **88** Əzgərməs muhəbbiting boyiqə meni janlanduroqaysən, Wə aqzingdiki agah-guwaqlikliringni tutimən. **89** (Laməd) Mənggügə, i Pərwərdigar, Səz-kalaming

ərxlərdə bekitilgəndur. **90** Sening sadəqiting dəwrdin-dəwrgiqidur; Sən yər-zeminni muqim bekitkənsən, u məwjut bolup turidu. **91** Sening həküm-kanuniyatliring bilən bular bügünki kündimu turidu; Qünki barlik məwjudatlar Sening hizmitingdidur. **92** Sening Təwrat-kanunung hursənlikim bolmioqan bolsa, Azabimda yoqap ketər idim. **93** Mən Sening kərsətmiliringni hərgiz untumaymən; Qünki muxular arkilik manga həyatlik bərding; **94** Mən Seningkidurmən, meni kütkuzoqaysən; Qünki mən kərsətmiliringni izdəp kəldim. **95** Rəzillər meni həlak kəlixni kütməktə; Biraq mən agah-guwahrliringni kənglümdə tutup oylaymən. **96** Mən həmmə mukəmməllikning qeki bar dəp bilip yəttim; Biraq Sening əmr-kalaming qəksiz kəngdur! **97** (Məm) Ah, mening Təwrat-kanunungoqə bolqan muhəbbitim nəkədər qongkurdur! Kün boyi u mening seqinip oylaydiqinimdur. **98** Əmrliring hərdaim mən bilən billə turoqəqə, Meni düxmənlirimdin dana kəlidu; **99** Barlik ustazlirimdin kəp yorutuloqanmən, Qünki agah-guwahrliring seqiniximdur. **100** Mən kərilardin kəprək qüxinimən, Qünki kərsətmiliringgə itaət kəlip kəldim. **101** Səz-kalamingoqə əməl kəlixim üqün, Ayaqlirimni həmmə yaman yoldin tarttim. **102** Həkümliringdin heq qikmidim; Qünki manga əgətkən Sən əzüngdursən. **103** Səzliring tilimoqə xunqə xerin tetiydu! Aqzimda həsəldin tatliktur! **104** Kərsətmiliringdin mən yorutuldu; Xunga barlik sahta yolni əq kərimən. **105** (Nun) Səz-kalaming ayioqim aldidiki qiraq, Yolumoqə nurdur. **106** Kəsəm iqtim, əməl kəlimənki, Mən həkəkəniy

hökümliringni tutimən. **107** Zor azab-oqubətlərni qəktim, i Pərwərdigar; Səz-kalaming boyiqə meni janlanduroqaysən. **108** Qobul qiləqaysən, i Pərwərdigar, aqzimdiki halis qurbanliklarni, Manga həkümliringni əgətkəysən. **109** Jenimni alikininimda daim elip yürimən, Birəq Təwrat-qanunungni pəqət untumaymən. **110** Rəzillər mən üqün kıltəq qurdi; Birəq kərsətmiliringdin adaxmidim. **111** Agah-guwaḥliqliringni miras kilip mənnggügə qobul kıldim; Qünki ular kənglümning xadliqidur. **112** Mən kənglümni bəlgilimiliringgə mənnggügə [əməl kilixka], Yəni ahiriqə əməl kilixka mayil kıldim. **113** (Samək) Ala kəngüllərni əq kərüp kəldim; Səyginim bolsa, Təwrat-qanunungdur. **114** Sən mening dalda jayim, mening qalkanimdursən; Səz-kalamingoqa ümid baqlidim. **115** Mən Hudayimning əmrlirigə əməl kilixim üqün, Məndin neri bolunglar, i rəzillik qiləquqilar! **116** Yaxixim üqün, Wədəng boyiqə meni yəligəysən; Ümidimning aldidə meni yərgə qarətmioqaysən. **117** Meni qollap quwwətligəysən, xunda mən aman-esən yürimən; Wə bəlgilimiliringni hərdəim kədirləymən. **118** Bəlgilimiliringdin azoqlarning həmmisini nəziringdin səkət kılding; Qünki ularning aldamqiliki quruktur. **119** Sən yər yüzidiki barlik rəzillərni daxkəldək xallap taziləysən; Xunga mən agah-guwaḥliqliringni səyimən. **120** Ətlirim Seningdin boləqan əyminixtin titrəydu; Həkümliringdin qorqup yürimən. **121** (Ayin) Mən durus həkümlərni wə adalətni yürügüzdum; Meni əzgüqilərgə taxlap qoymioqaysən; **122** Əz qulung üqün yaxilikka kapalət boləqaysən; Təkəbburləroqa meni əzgüzmigəysən. **123** Kəzüm

nijatlikingorja tæxna bolup, Hæm hækkaniyiting toqruluk wædænggæ tælmürüp tügixæy dæp kaldi; **124** Özgærmæs muhæbbiting bilæn kûlungorja muamilæ kilorjaysæn; Bælgilimiliringni manga øgætkæysæn. **125** Mæn Sening kûlungdurmæn; Agah-guwahlikliringni bilip yetixim üqün meni yorutkæysæn. **126** Pærwærdigar hærikætkæ kelix wakti kældi! Qünki ular Tæwrat-kanunungni bikar kiliwetidu. **127** Xu sæwæbtin æmrliringni altundin artuk sæyimæn, Sap altundin artuk sæyimæn; **128** Xunga hæmmæ ixlarni baxkuridioqan barlik kersætmiliringni toqra dæp bilimæn; Barlik sahta yolni øq kørिमæn. **129** (Pe) Agah-guwahlikliring karamættur; Xunga jenim ularorja ægixidu. **130** Sæzliringning yeximi nur elip kelidu; Nadanlarnimu yorutidu. **131** Aozimni eqip hasirap kættim, Qünki æmrliringgæ tæxna bolup kældim. **132** Namingni sæygænlærgæ bolqan aditing boyiqæ, Jamalingni mæn tærpækæ karitip xæpkæt kersætkæysæn. **133** Kædæmlirimni sæzüng bilæn toqriliorjaysæn; Üstümgæ heq kæbihlikni hæküm sürgüzmiqæysæn. **134** Meni insanning zulumidin kutuldurorjaysæn, Xuning bilæn Sening kersætmiliringgæ itaæt kilmæn. **135** Jamalingning nurini kûlungning üstigæ qaqturorjaysæn; Manga bælgilimiliringni øgætkæysæn. **136** Kæzlimdin yax erikliri aqidu, Qünki insanlar Tæwrat-kanunungorja boysunmaydu. **137** (Tsadæ) Hækkaniydursæn, i Pærwærdigar; Hækümliring toqridur. **138** Sæn agah-guwahlikliringni hækkaniylikta buyruqan; Ular tolimu ixænqliktur! **139** Otluk muhæbbitim øzümni yokitidu, Qünki meni har kilorquqilar sæzliringgæ pisænt kilmaydu. **140** Sæzüng toluk sinap ispatlanorandur; Xunga kûlung uni

söyüdü. **141** Mən teriktəkturmən, kəmsitilgənmən, Birak kərsətmiliringni untumaymən. **142** Sening həkqaniyiting əbədiy bir həkqaniyəttur, Təwrat-kanunung həkqikəttur. **143** Pexkəllik wə azab manga qirmixiwaldi; Birak əmrliring mening hursənliklirimdur. **144** Sening agah-guwahlikliringning həkqaniyliki əbədiydu; Yaxioqin dəp, meni yorutqaysən. **145** (Kof) Mən pütün kəlbim bilən Sanga nida kildim, i Pərwərdigar; Manga jawab bərgəysən; Mən bəlgilimiliringni tutimən. **146** Mən Sanga nida kilmən; Meni kütquzoqaysən; agah-guwahlikliringoqa əgiximən. **147** Mən tang atmay ornumdin turup pəryad kətürimən; Səz-kalamingoqa ümid baqlidim. **148** Wədiliring üstidə seqinip oylinix üqün, Tündiki jesəklər almaxmay turup kəzüm eqilidu. **149** Əzgərməs muhəbbiting boyiqə awazimni anglioqaysən; I Pərwərdigar, həkümliring boyiqə meni janlanduroqaysən. **150** Kəbih, niyətkə əgəxkənlər manga yəqinlaxti, Ular Təwrat-kanunungdin yiraktur. **151** I Pərwərdigar, Sən manga yəqin turisən; Barliq əmrliring həkqikəttur. **152** Uzundin beri agah-guwahlikliringdin əgəndimki, Ular ni mənggügə inawətlik kילוansən. **153** (Rəx) Mening har bolqinimni kərgəysən, meni kütulduroqaysən; Qünki Təwrat-kanunungni untumidim. **154** Mening dəwayimni sorioqaysən, həmjəmət bolup meni kütquzoqaysən; Wədəng boyiqə meni janlanduroqaysən. **155** Nijatliq rəzillərdin yiraktur; Qünki ular bəlgilimiliringni izdiməydu. **156** Rəhimdillikliring kəptur, i Pərwərdigar; Həkümliring boyiqə meni janlanduroqaysən. **157** Manga ziyankəxlik kילוuqilar həm meni har kילוuqilar kəptur; Birak agah-guwahlikliringdin

heq qatnimidim. **158** Mən asiqlik qilouqilaroqa karap yirgəndim, Qünki ular səzüngni tutmaydu. **159** Sening kərsətmiliringni xunqə səygenlikimni kərgəysən; Əzgərməs muhəbbiting boyiqə meni janlanduroqaysən, i Pərwərdigar. **160** Səz-kalamingni mujəssəmligəndə andin həkikət bolur; Sening hər bir adil həkümüng əbədiydu. **161** (Xiyn) Əmirlər bikardin-bikar manga ziyankəxlik kilidu; Birək yürükim kalaming aldidila titrəydu. **162** Birsizor olja tapqandək, Wədəngdin huxallinimən. **163** Sahtiliktin nəprətlinip yirginimən; Səyginim Təwrat-kanunungdur. **164** Həkkəniy həkümliring tüpəylidin, Kündə yəttə ketim Seni mədhəyiləymən. **165** Təwratingni səygenlərnin zor hatirjəmliki bar; Heq nərsə ularni putliyalmas. **166** Mən nijatlikingəyə ümid baqlap küttüm, i Pərwərdigar, Əmrliringgə əməl kilip. **167** Jenim agah-guwahlikliringəyə əgixidu, Ular ni intayin səyimən. **168** Barlik yollirim aldingda boləyq, Kərsətmiliring həm agah-guwahlikliringəyə əgiximən. **169** (Taw) Mening pəryadim aldingəyə yəkin kəlsun, i Pərwərdigar; Kalaming boyiqə meni yorutqaysən. **170** Yelinixim aldingəyə kəlsun; Wədəng boyiqə meni kutulduroqaysən. **171** Manga bəlgilimiliringni əgixing üqün, Ləwlirimdin mədhəyilər urəyup qikidu. **172** Tilim səzüngni küyləp nahxa eytidu, Qünki əmrliringning həmmisi həkkəniydu. **173** Qolung manga yərdəmgə təyyar bolsun; Qünki mən kərsətmiliringni talliwaldim. **174** Mən nijatlikingəyə təlmürüp təxna bolup kəldim, i Pərwərdigar; Sening Təwrating mening hursənlikimdur. **175** Jenim yaxısun, u Seni mədhəyiləydu, Sening həkümliring manga yərdəm kilsun. **176** Mən yoldin adaxkan qoydək təmtirəp

qaldim; Kulungni izdigəysən; Qünki əmliringni untup
qalənim yok.

120 «Yukirioja qikix nahxisi» Beximoja kün qüxkəndə
mən Pərwərdigarə nida qildim; U mənə jawab bərdi. **2**
I Pərwərdigar, jenimni yaləjan səzləydiəjan ləwlərdin,
Aldamqi tildin kutulduəşəşən. **3** Səngə nemə berilidu,
Səngə nemə koxuluxi kerək, Əy aldamqi til? **4** – Palwan
atқан ötkür oklar, Arqa qoqliri sənə təşsun! **5** Məxək
diyarida musapir bolup yaxioinimoja, Kedar qedirliri
arisida turəinimoja həliməja way! **6** Mən tinqlikka
əqlər arisida uzundin buyan turuwatimən; **7** Mən
tinqlikərwərmən; Birək gəp qilsam, ular uruximizlə,
dəydu.

121 «Yukirioja qikix nahxisi» Kəzlimni təqlər təəpkə
kətürüp karəymən; Mening yardimim kəyərdin kelur? **2**
Mening yardimim Pərwərdigardindur; Asman-zeminni
Yaratquqidindur. **3** U putungni həq teyildurməydu;
Seni sakliəşuqi həq mügdiməydu! **4** Mana, kara,
Israilni sakliəşuqi həm mügdiməydu, həm uhliməydu!
5 Pərwərdigar sening sakliəşuqingdur; Pərwərdigar
ong yeningdiki sayiwəndur. **6** Quyax kündüzdə, ay
keqidə sənə zərər yətküzməydu; **7** Pərwərdigar barlik
yamanliktin seni saklaydu; U jeningni saklaydu; **8**
Pərwərdigar qikixingni, kirixingni, Buningdin keyin
əbədil'əbədgiqə saklaydu.

122 «Yukirioja qikix nahxisi» Ular mənə:
«Pərwərdigarning əyigə qikayli» – deginidə, Xadlandim.
2 Putlirimiz dərwaziliring iqidə turuxka nesip boldi, i
Yerusalem! **3** I Yerusalem, sən jipsilaxturulup rətlik

selinoqan bir xəhərdursən; **4** Kəbililər u yərgə qıqıdu, Yahning kəbililiri qıqıdu; Israiloqa berilgən kərsətmə boyıqə, Pərwərdigarning namioqa təxəkkür eytix üçün qıqıdu. **5** Qünki u yərdə həküm qıqırıxka təhtlər selindi, Dawutning jəmätidikilərgə təhtlər selindi. **6** Yerusalemning aman-hatirjəmlikini izdəp dua qilinglar; Seni səygənlər ronak tapıdu. **7** Istihkamliring iqidə aman-hatirjəmlik bolsun, Ordiliring iqidə awat-aramlik bolsun! **8** Kərinaxlirim həm yar-buradərlirim üçün, Mən: «Aman-hatirjəmlik iqingdə bolsun» — dəymən. **9** Pərwərdigar Hudayimizning əyi üçün, Sening ronak tepixingə intilimən!

123 «Yukirioqa qıqıx nahxisi» I ərxlərdə Turəquqisən, Sanga bəximni kətürüp qaraymən; **2** Mana, kulliringning kəzi öz hojayinining kəllirioqa kəndək kərioqan bolsa, Dedəkləarning kəzi öz səhibəsining kəllirioqa kəndək kərioqan bolsa, Bizning kəzimiz Pərwərdigar Hudayimizə xundək qaraydu. Ta bizgə xəpkət kərsətküqə qaraydu. **3** Bizgə xəpkət kərgüzgəysən, i Pərwərdigar, Bizgə xəpkət kərgüzgəysən; Qünki biz yətküqə horluk tartqanmiz. **4** Jenimiz oqajamlarning mazaqlirini, Həkawurlarning horluklirini yətküqə tartqandur.

124 «Yukirioqa qıqıx nahxisi» Əgər biz tərəptə turəqini Pərwərdigar bolmioqan bolsa, — Ah, Israil xundək desun — **2** Biz tərəptə turəqini Pərwərdigar bolmioqan bolsa, Kixilər bizgə hujuməqa kəzoqaloqanda, **3** Ularning oqəzipi bizgə tutaxqanda, — Xu qaoqda ular bizni tirik yutuwetətti; **4** [Xu qaoqda] sular bizni oqərk kiliwetətti; Kəlkün bəximizdin etətti; **5** Dawaloqoqan sular bəximizdin etətti!

6 Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhiyə boləjay! Ularning qixlirioja ow boluxka bizni koyup bərmidi. **7** Jenimiz tutkuqilarning basmikidin keqip qikqan kuxtək kaqti; Basmak sundurulup, biz kaqtuk! **8** Erixkən yardimimiz Pərwərdigarning namididur, Asman-zemin Yaratkuqining namididur!

125 «Yukirioja qikix nahxisi» Pərwərdigarəja tayanojanlar Zion teoidəktur; Uni təwrətkili bolmaydu, U mənggülik turidu. **2** Yerusalem! Taqlar uning ətrapini oruəjan, Həm Pərwərdigar həzirdin ta əbədgiə Əz həlqining ətrapini oraydu. **3** Qünki rəzilləarning həkuk həsisi həkqaniylarning nesiwisini baxkurmeydu; Bolmisa həkqaniylarmu kollirini kəbihlikkə uzartixi mumkin. **4** Pərwərdigar, məhribanlarəja məhribanlik kiləjaysən; Kəngli duruslarəjimu xundak bolsun. **5** Birak əgri yollarəja burulup kətkənləni bolsa, Pərwərdigar ularni kəbihlik kiləjuqilar bilən təng xallaydu. Israiləja aman-hatirjəmlilik boləjay!

126 «Yukirioja qikix nahxisi» Pərwərdigar Ziondin sürgün boləjanlarni kayturup kəlgəndə, Biz qüx kərgəndəkla bolduk; **2** Aozimiz külkigə, Tilimiz xadlinixka toldi; Xu tapta əllər arisida ular: — «Pərwərdigar ularəja zor ixlarni kilip bərdi» — deyixti. **3** Pərwərdigar dərwəkə biz üqün zor ixlarni kildi, Biz bulardın xadlinimiz. **4** Jənubtiki kuruq eriklar [xar-xar sularəja] aylanduruləjandək, Biz tutkunlarnimu əz ərkimizgə kayturəjaysən, i Pərwərdigar; **5** Kəz yaxlirini ekutip teriojanlar xadlik bilən orar; **6** Yioqlap yürüp qaqidiojan

urukni ketürgән kixi, Bәrhәk, xadliq-tәntәнә bilән oriöjan baqlirini ketürüp qaytip kelidu.

127 «Yukirioja qikix nahxisi»; Sulayman yazojan küy: — Pәrwәrdigar Özi öy salmisa, Saloquqilar bikardin-bikar uningöja әjir singdüridu; Pәrwәrdigar xәhәrni saklimisa, Kөzәtqilər bikardin-bikar oyoqak turidu. **2** Silәrning sәhәrdә ornunglardin kәpuxunglar, Kәq boloqanda yetixinglar, Japa-muxәkqәtni nandәk yegininglar bikardin-bikardur; Qünki U Öz sөyginigә uyquni beridu. **3** Mana, balilar Pәrwәrdigardin boloqan mirastur, Baliyatkuning mewisi Uning mukapatidur; **4** Yaxliqta tapqan balilar, Baturning kolidiki oqlardәk bolidu. **5** Oqdeni muxular bilән toloqan adәм bәhtliktur; [Xәhәр] dәрwazisida turup düxmәnlәр bilән sөzlixiwatkinida, Ular yәrgә qarap qalmaydu.

128 «Yukirioja qikix nahxisi» Pәrwәrdigardin kәrkidioqanlar, Uning yollirida mangidioqanlarning hәrbiri bәhtliktur! **2** Qünki sән öz kәlungning әjrini yәysән; Bәhtlik bolisән, ronak tapisән; **3** Ayaling bolsa öyüng iqidә mewilik üzüm telidәk bolidu; Baliliring dastihaningni qәridәp, zәytun dәрәhliridәk tizilip olturidu; **4** Mana, Pәrwәrdigardin kәrkidioqan kixi xundak bәhtni kәridu. **5** Pәrwәrdigar sanga Zion teoidin bәht ata kiloqay; Sән әmrüng boyiqә Yerusalemning awatliqini kәrgәysән; **6** Pәrzәntliringning pәrzәntlirini kәrgәysән; Israilöja aram-tinqlik boloqay!

129 «Yukirioja qikix nahxisi» «Yaxliqimdin tartip ular kәp kәtim meni har kәlip kәldi» — — Ah, Israil hәzir buni desun — **2** «Ular yaxliqimdin tartip kәp kәtim meni har

qilip kaldi, Birak üstümdin oqolibə qiləjan əməs. **3** Kox həydigüqilər dümbəmdə həydigən, Qənəklirini intayin uzun tartқан». **4** Pərwərdigar həkkanıydu; U rəzillərning asarətlirini sunduruwətti; **5** Ular xərməndə bolup arkisioqa yandurulsun, Ziondin nəprətlinidiəjanlarning həmmisi! **6** Ular əgzidə ünüp qikқан qəptək bolsun; Üzülməy turupla solixip ketidiəjan; **7** Ot-qəp orioquqioqa uningdin bir tutammu qikmaydu; Baə baəliəquqioqa bir kuqakmu qikmaydu; **8** Ətup ketiwatқанlarmu: «Pərwərdigarning bərikiti üstünglarda boləy; Pərwərdigarning nami bilən silərgə bəht tiləymiz!» – degən salamni heq bərməydu.

130 «Yukiriəqa qikx nahxisi» Qongkur yərlərdin Sanga pəryad kətürimən, i Pərwərdigar; **2** I Rəb, awazimni angliəaysən; Kulakliringni yelinix sadayimoqa saləaysən; **3** Əgər Sən Yah, kəbihlikləni sürüxtürüp sanisang, Əmdi Rəb, kim tik turalaydu? **4** Birak Səndə məəpirət-kəqürüm bardur; Xunga Səndin əyminixkə bolidu. **5** Pərwərdigarni kütüwatimən; Jenim kütüwatidu; Uning səzigə ümid baəlidim. **6** Tün jesəqilirining səhərgə boləjan təxnasidin artuk, Bərhək, tün jesəqilirining səhərgə boləjan təxnasidin artuk, Jenim Rəbkə təxna bolup kütməktə. **7** I Israil, Pərwərdigarəqa ümid baəlanglar; Qünki Pərwərdigarda əzgərməs muhəbbət bardur; Uningda zor nijatliklarmu bar; **8** U Israilni barlik kəbihlikliridin bədəl tələp kutkuzidu.

131 «Yukiriəqa qikx nahxisi»; Dawut yazəjan küy: — I Pərwərdigar, kənglüm təkəbbur əməs, Nəzirimmu üstün əməs; Mən qong ixlar bilənmu, Yaki qamim yətməydiəjan karamət ixlar bilənmu məxoqul bolmaymən; **2** Bərhək,

anisining kuqikida yatkan əmqəktin ayriloqan balidək,
Əz jenimni besiwelip tinqlandurdum; Kənglüm iqimdə
əmqəktin ayriloqan balidəktur. **3** Israil Pərwərdigarəya
ümid baqlisun; Həzirdin baxlap, əbədil'əbədgiqə!

132 «Yukirioqə qikix nahxisi» I Pərwərdigar, Dawut
üqün u tartqan barliq jəbir-japalarni yad ətkəysən; **2** U
Pərwərdigarəya kəndək kəsəm iqkən, Yəquptiki kədrət
Igisigə kəndək wədə kילוan: — **3** «Pərwərdigarəya turar
jayni, Yəqupning kədrətlik Igisigə makanni tapmioquqə,
Əyümdiki hujrioqə kirməymən, Kariwattiki kərpəmgə
qikmaymən, Kəzümgə uyquni, Kəpəkliriməya mügdəxni
bərməymən». **6** Mana, biz uning həwirini Əfratahda
angliduk; Uni ormanliq etizlardin taptuk; **7** Uning
turar jaylirioqə berip kirəyli, Uning təhtipəri aldida
səjdə kילוayli; **8** Ornungdin turoqin, i Pərwərdigar,
Sən kudritingning ipadisi əhdə sandukung bilən, Əz
aramgəhingoqə kirgin! **9** Kahinliring həkəkəniylik bilən
kiyindürülsun, Məmin bəndiliring təntənilik awazni
yangratsun! **10** Kulung Dawut üqün, Əzüng məsih
kילוqiningning yüzini yandurmioqaysən; **11** Pərwərdigar
Əz həkəkəti bilən Dawutka xu kəsəmni kildi, U uningdin
həq yanmaydu: — U: — «Əz puxtingdin qikqan mewidin
birsini təhtingdə olturoqumən; **12** Pərzəntliring Mening
əhdəmni, Həm Mən ularəya əgitidioqan agəh-guwəhlirimni
tutsa, Ularning pərzəntliri mənggügə təhtingdə olturidu»
— degən. **13** Qünki Pərwərdigar Zionni tallioqan; U Əz
makani üqün uni halioqan. **14** Mana U: — «Bu mənggügə
bolidioqan aramgəhimdur; Muxu yərdə turimən; Qünki
Mən uni halaymən. **15** Mən uning rizqini intayin zor

bərikətləymən; Uning yoksullirini nan bilən kəndürimən;
16 Uning kahinlirioğa nijatlikni kiygüzimən, Uning məmin bəndiliri xadliqtin təntənilik awazni yangritidu. **17** Mən bu yərdə Dawutning münggüzini bihləndürimən; Özümning məsih kəloqinim üçün yoruk bir qiraq bəkitkənəmən; **18** Uning düxmənligigə xərməndilikni kiygüzimən; Əmma uning kiygən taji bəxida ronək tapidu» — dedi.

133 «Yukirioğa qikix nahxisi»; Dawut yazoğan küy:
— Kəra, mana, kərindaxlar birliktə turux nemidəgən yahxi, nemidəgən xerindur! **2** U Hərurning bəxioğa təkülüp, saqilidin aqқан awu kimmətlik maydək, U Hərurning saqilidin ekip, Kiyim-keqəkning yakisioğa qüxkən kimmətlik mayoğa ohxaydu; **3** U yənə Hərmon teqidiki xəbnəmning Zion taqlirioğa qüxüxigə ohxaydu; Qünki xu yərdə Pərwərdigar bərikətni — Yəni mənggülük həyatni buyruoğan!

134 «Yukirioğa qikix nahxisi» Mana, Pərwərdigaroğa təxəkkür-mədhiyə qayturunglar, I, keqiqə Pərwərdigarning əyidə turidioğan, Pərwərdigarning barliq kulliri! **2** Mukəddəs jayda turup qolliringlarni kətürüp Pərwərdigaroğa təxəkkür-mədhiyə qayturunglar! **3** Asman-zeminni Yaratquqi Pərwərdigar silərni Ziondin bərikətligəy!

135 Həmdusana! Pərwərdigarning namini mədhiiylənglar, Uni mədhiiylənglar, Pərwərdigarning qulliri! **2** Uni mədhiiylənglar, Pərwərdigarning əyidə turoğanlar, Hudayimizning həyilirida turoğanlar! **3** Yahni mədhiiylənglar, qünki Pərwərdigar məhribandur; Uning namioğa küy eytinglar; Qünki muxundaq kilix xerindur;

4 Qünki Yah, Yakupni Öziningki boluxqa, Israilni Öz mirasi boluxqa talliwaldi. 5 Qünki ezüm bilimänki, Pärwərdigar uluqdur; Rəbbimiz barlik ilahlardin üstündür. 6 Pärwərdigar nemə ixni muwapik kərgən bolsa, U asmanlarda, Zeminda, Dengizlarda həm uning barlik təgliridimu xuni qiloqandur. 7 U yər qətliridin bulut-tumanlarni ərilitidu; Yamoqurlarqə qaqmaqlarni həmrəh qilidu; Xamalni Öz həziniliridin qiqiridu. 8 U Misirdiki tunji oqullarni həlak qildi, Insanlarning bolsun, həywanlarning bolsun həmmi urup həlak qildi. 9 U alamətlərnə, məjizilərnə aranglarqə əwətti, i Misir; Pirəwn wə uning həmmə qulliri üstigə əwətti. 10 U uluq əllərnə uruwətti, Qudrətlik padixahlarni ətürüwətti; 11 Amoriylarning padixahi Siqonni, Baxanning padixahi Ognə, Qanaandiki barlik padixahliklarnə uruwətti. 12 Ularning zeminini miras qilip, Öz həlqi Israilqə miras boluxqa təqdim qildi. 13 Sening naming, Pärwərdigar, mənggügə, Xəhrət-hatirəng dəwrdin-dəwrgiqidur. 14 Qünki Pärwərdigar Öz həlqining dəwasini soraydu; Öz qulliriqə rəhim qilidu. 15 Əllərnəng butliri bolsa pəkətla kümüx-altundin ibarəttur, Ularnə insanning qolliri yasioqandur, halas. 16 Ularning aqzi bar, birək səzliməydu; Kəzliri bar, birək kərməydu; 17 Qulakliri bar, birək anglimaydu, Aqzida həq nəpəs yoqtur. 18 Ularnə yasioqanlar ularqə ohxap qalidu, Ularqə tayanqanlarmu xundaqtur. 19 Israil jəməti, Pärwərdigarqə təxəkkür-mədhiyə qayturunglar; Hərun jəməti, Pärwərdigarqə təxəkkür-mədhiyə qayturunglar; 20 Lawiy jəməti, Pärwərdigarqə təxəkkür-mədhiyə qayturunglar;

Pərwərdigardin qorkidioqlar, Pərwərdigarqla təxəkkür-mədhıyə qayturunglar! **21** Yerusalemde makanlaxqan Pərwərdigarqla Zıondın təxəkkür-mədhıyə eytilsun! Həmdusana!

136 Pərwərdigarqla təxəkkür eytinglar, U mehribandur; Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **2** İlahlarınq ilahıqla təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **3** Rəblərninq Rəbbıgə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **4** Zor karamətlərnı birdınbır Yürgüzquıgə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **5** Əqıl-parasət arqılıq asmanlarnı Yasıqluqlaqla təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **6** Zemınnı sular üstıde sozup Turıqluzıqluqlaqla təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **7** Uluql nur jisımlırını Yasıqluqlaqla təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **8** Kündüzni baxqurıdıqlan quyaxnı Yasıqluqlaqla təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **9** Keqını baxqurıdıqlan ay həm yultuzlarnı Yasıqluqlaqla təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **10** Ularninq tunjılırını urup, Mısıqlaqlaqla zərb bərgüqıgə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **11** İsrılını ular arısidın qıqarıqluqlaqla təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **12** Külüq kql həm uzatqan bilək bilən ularnı Qıqarıqluqlaqla təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **13** Kızil dengızni bələk-bələk Belgüqıgə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggölüktur; **14** Həm İsrılını unıng

otturisdin Ötküzgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur; **15** Kızıl dengizda Pirəwnni koxunliri bilən süpürüp taxliouqioqa təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur; **16** Öz həlkini qəl-bayawandin Yetəkligüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur; **17** Büyük padixahlarni Uruwətküqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur; **18** Həm məxhur padixahlarni Öltürgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur; **19** Jümlidin Amoriylarning padixahi Sihonni Öltürgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur; **20** – Həm Baxan padixahi Ogni Öltürgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur; **21** Ularning zeminini miras üqün Bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur; **22** Buni bəndisi Israiloqa miras kilip bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur; **23** Həlimiz harab əhwalda, bizləni Əsligüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur; **24** Bizni əzgənlərdin kutulduroqioqa təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur; **25** Barlıq ət igilirigə ozuk Bərgüqigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur; **26** Ərxlərdiki Təngrigə təxəkkür eytinglar, Qünki Uning muhəbbiti mənggüluqtur!

137 Babildiki dərya-eriklar boyida biz olturduk; Zionni əsliginimizdə, bərhək yioqa kətürduk; **2** Qiltarimizni arisdiki səgətlərgə esip koyduk. **3** Qünki bizni sürgün kılolanlar bizdin nahxa tələp kildi; Bizni zarlatkuqilar

bizdin tamaxa tələp kılıp: — «Həy, Zion nahxiliridin birni bizgə eytkına» — deyixti. **4** Yaqə yurttə turup Pərwərdigarning nahxisini qandaqmu eytayli? **5** Əy Yerusalem, mən seni untusam, Ong qolum [maħaritin] untusun! **6** Seni əslimisəm, — Yerusalemni əng qong hursənlikimdin əwzəl kərmisəm — Tilim tanglayimoğa qaplixip qalsun! **7** I Pərwərdigar, Edom baliliridin hesab aloqanda, Yerusalemning bexioğa qüxkən künini yadingoğa kəltürgəysən; Qünki ular: «Uni yər bilən yəksan qilinglar, Ulioqə yər bilən yəksan qilinglar!» deyixti. **8** I bulinix aldida turoqan Babil kizi, Bizgə qiloqan qilmixliringni əzünggə qayturoquqi bəhtliktur! **9** Bowəqliringni elip taxka atquqi kixi bəhtliktur!

138 Dawut yazoqan küy: — Pütün qəlbim bilən Sanga təxəkkür eytimən; Barliq ilahlar aldida Seni küyləymən. **2** Pak-muqəddəsligingning ibadəthanisioğa qarap bax urimən, Əzgərməs muhəbbiting həm həqiqət-sadaqiting üçün namingni təbrikləymən; Qünki Sən pütün nam-xəhritingdinmu bəkrək, wədəngdə turidioqiningni uluq qiloqansən. **3** Sanga nida qiloqan künidə, manga jawab bərgənsən; Jenimoğa küq kirgüzüp, meni rioqətləndürgənsən. **4** Aqzingdiki səzlərnə anglioqanda, i Pərwərdigar, Jahandiki barliq xahlar Seni mədhəyiləydu; **5** Ular Pərwərdigarning yollirida yürüp nahxa eytidu, Qünki uluqdur Pərwərdigarning xan-xəripi. **6** Qünki Pərwərdigar aliydur; Birəq U həli boxlaroğa nəzər salidu; Təkəbbularni bolsa U yirəktin tonup yetidu. **7** Zulmət-muxəkkətlər arisida mangoqan bolsammu, Sən meni janlandurisən; Duxmənlirimning oqəzipini tosuxka

qolungni uzartisən, Ong qolung meni kutkuzidu. **8**
Pərwərdigar manga təwə ixlarni pütküzüdu; Mehīr-
muhəbbiting, i Pərwərdigar, mənggülüktur; Öz qolliring
yasioqanni taxlap kətmigəysən!

139 Nəoqmīqilərnīng bexioqə tapxurulup oqulsun
dəp, Dawut yazoqan küy: — I Pərwərdigar, Sən
meni təkxürüp qıqting, Həm meni bilip yətting; **2**
Əzüng olturojinimni, turojinimnimu bilisən; Yiraqta
turukluk kənglumdikini bilisən. **3** Baskan kədəmlirimni,
yatqanlirimni etkəməngdin etküzdung; Barlıq yollirim
Sanga ayandur. **4** Bərək, tilimoqə bir səz kelə-kəlməstinla,
i Pərwərdigar, Mana Sən buni əyni boyiqə bilməy
qalmaysən. **5** Sən meni aldi-kəynimdin orap turisən,
Qolungni mening üstümgə konduroqansən. **6** Bundak
bilim manga xunqilik tilsimat bilinidu! Xundak yüksəkki,
mən uni bilip yetəlməydikənmən. **7** Rohingdin neri
boluxka nələrgimu baralayttim? Huzurungdin özümni
qəqurup nələrgə baralayttim? **8** Asmanlaroqə qıqsam,
mana Sən axu yərdə; Təhtisarada orun salsammu, mana
Sən xu yərdə; **(Sheol h7585)** **9** Səhərning qanatlirini elip
uqup, Dengizning əng qət yərliridə tursam, **10** Hətta axu
jayda qolung meni yetəkləydu, Ong qolung meni yələydu.
11 Mən: «Qarangoquluk meni yapsa, Ətrapimdiki yorukluk
qoqum keqə bolidu» — desəm, **12** Qarangoqulukmu
Səndin yoxurunalmaydu, Keqimu Sanga kündüzdək
aydingdur, Qarangoqulukmu [Sanga] yoruqtəktur. **13**
Bərək, Sən mening iqlirimni yasioqansən; Anamning
qorsikida meni toqoqansən; **14** Mən Seni mədhīyiləymən,
Qünki mən sürlük wə karamət yasaloqanmən; Sening

qiloqanliring karamot tilsimattur; Buni jenim obdan bilidu. **15** Men yoxurun jayda yasaloinimda, Yer taglirida epqillik bilan tokulup xakillandurulgimda, Ustihanlirim Səndin yoxurun əməs idi. **16** Əzalirim tehi apirida bolmioqan künlərdə, Ular yasiliwatqan künlərdə, Kəzüng tehi xakillənmigən jismimni kərüp yətkənidi; Ularning həmmisi alliburun dəptiringdə yeziloqanidi. **17** Ah Təngrim, oyliring manga nəkədər qimmətliktur! Ularning yiöindisi xunqə zordur! **18** Ularni sanay desəm, ular dengizdiki qumlardinmu kəptur; Uyqudin kəzümni aqşam, mən yənila Sən bilən billidurmən! **19** Ah, Sən rəzillərnə öltürüwətsəng iding, i Huda! Qanhor kixilər, məndin yirək bolux! **20** Qünki ular Sening toqruluk hiylilik bilən səzləydu; Sening xəhərliring ular tərpidin azduruldi. **21** Sanga eqmən boləqanlarəqə, i Pərwərdigar, mənmu eqqu? Sanga qarxi qikkənlərqə mənmu yirginimənəqə? **22** Ularəqə qix-tirniqimoqiə eqturmən; Ularni öz düxmənlirim dəp həsəblaymən. **23** Meni kəzitip təkxürgəysən, i Təngrim! Mening kəlbimni bilip yətkəysən! Meni sinap, qəmlik oylirimni bilgəysən; **24** Məndə [Əzünggə] azar bərgüdək yolning bar-yoklukini kərgəysən; Wə meni mənggülik yolungda yətəkligəysən!

140 Nəqmiquilərnə bexiqə tapxurulup oqulsun dəp, Dawut yazəqan küy: — Rəzil adəmdin, i Pərwərdigar, meni azad qiloqaysən; Zorawan kixidin meni saqliqaysən. **2** Ular kənglidə yamanliqlarni oylimakta; Ular hər küni jəm boluxup urux qikərməkqi. **3** Tilini yilanningkidək ittik qilidu; Kobra yilanning zəhəri ləwliri astida turidu; (Selah) **4** Rəzil adəmnəng kolliridin meni

aman қилиоғaysән, i Пәрwәrdigar; Putlirimni putlaxni қәstләydiоған zorawan kixidin saқlıоғaysән. **5** Tәkәbburlar mән üqün kiltak, tanilarni yoxurup tәyyarlidi; Yol boyida tor yaydi, Mән üqün tuzaқlarni saldi; (Selah) **6** Mән Пәрwәrdigarоға: «Sән mening Tәngrimdursән» — dedim; Yelinixlirim sadasioға қulak salоғaysән, i Пәрwәrdigar; **7** Пәрwәrdigar Rәb nijatliқimning küqidur; Sән jәng күnidә beximni yepip қоғdioғansән. **8** Rәzil adәмning ümidini ijabәt қilmioғaysән, i Пәрwәrdigar; Ularning һiyilirini aққuzmioғaysән; Bolmisa әzlrini qong tutuwalidu. (Selah) **9** Meni қorxiwaloғanlarning bolsa, Lәwliridin қiққан xumluk ularning әz bexioға qüxsun; **10** Üstigә қоғlar yaоdurulsun; Ular otқа, Қaytidin қiқalmioғudәk һanglarоға taxliwetilsun; **11** Tili qeqimqi adәмning yәр yүzidә orni bolmisun; Balayi’apәt zorawanlarni tügәkküqә owaydu; **12** Mән bilimәnki, Пәрwәrdigar ezilgәnlәrning dәwasini soraydu, Yoksulning һәққini elip beridu; **13** Bәрһәk, һәққaniylar namingоға tәxәkkür eytidu; Kәngli duruslar һuzurungda yaxaydu.

141 Dawut yazoғan küy: — Пәрwәrdigar, mән Sanga nida қildim; Yenimoға tezdin kәlgәysән; Sanga nida қiloғinimda awazimni anglioғaysән. **2** Duayimni anglioғiningda, Sanga sunuloғan huxbuydәk yeqimlik bolsun, Қolumning kәtүrүlüxi sunuloғan kәqlik қurbanliқtәk қоbul bolsun. **3** Aozim aldida kәzәtqi turoғuzоғaysән, i Пәрwәrdigar; Lәwlirim dәрwazisini saқlıоғaysән; **4** Kәnglümni һeqқandақ yaman ixқа, Қәbihlik қiloғuқilarоға xerik bolup, rәzillik қilixқа mayil қilmioғaysән. Meni ularning nemәtliridin һeq yegүzmiгәysән! **5** Hәққaniy adәм

meni ursun — Bu manga mehribanliqdur; Manga tənbiḥ bərsun — Bu bolsa, bexim rət qılmaydıoḡan, quyuloḡan esil maydək bolidu. Qünki mening duayim yənıla xularning rəzilliklirigə qarxi bolidu. **6** Ularning ḡakimliri tik yarlardin taxliwetilgəndə, [Həlk] mening səzlirimni anglaydu; Qünki bu səzlər xerindur. **7** Birsı otun yarəḡanda yərgə qeqiloḡan yerindilardək, Mana, ustihanlirimiz təḡtisara ixiki aldidə qeqiwetildi; (Sheol h7585) **8** Bərḡək, kəzlirim Sangila tikilip qaraydu, Pərwərdigar Rəbbim; Sanga tayinimən; Jenimni harab qilip taxliwətmigəysən. **9** Ularning manga saləḡan kıltıqidin, Kəbiḡlik kıloquqılarning tuzaklıridin meni saklıəḡaysən; **10** Rəzillər əzining torlırioḡa yikilsun, Mən bolsam — ətüp ketimən.

142 Dawut oḡarda yoxurunup turoḡan waḡıtta yazəḡan «Maskıl»: — Mən Pərwərdigarəḡa awazimni anglitip nalə-pəryad kətürimən; Pərwərdigarəḡa awazim bilən yelinimən; **2** Uning aldidə dad-zarlırimni təkımən; Uningəḡa awariqilikimni eytimən. **3** Roḡım iqimdə tügixəy dəp qaloḡanda, Xu qaoḡda baskan yolumni bilgənsən; Mən mangoḡan yolda ular manga kıltak saldi. **4** Ong yenimoḡa qarap bakḡaysən; Ətrapimda meni tonuydıoḡan adəm yoktur; Panahḡah yokap kətti; Heq adəm jenimoḡa kəyünməydu. **5** Mən Sanga pəryad kətürdüm, i Pərwərdigar; Sanga: «Sən mening Baxpanahımsən, Tirikləarning zeminida boləḡan Nesiwəmdursən» — dedim. **6** Mening pəryadimoḡa kulak saləḡaysən; Qünki mən intayin harab əḡwaləḡa qüxürüldüm; Meni koḡlıəḡuqilirimdin kutulduroḡaysən; Qünki ular məndin küqlüktur. **7** Sening namingni təbriklixim üqün, Jenimni türmidin

qikarøjaysən; Həkkaniylar ətrapimda olixidu; Qünki Sən
manga zor mehribanlıq kərsitisən.

143 Dawut yazoğan küy: — Pərwərdigar, duayimni
angliøjaysən; Yelinixliriməja kulaq saløjaysən; Həqiqət-
sadaqitingdə həm həkkaniyitingdə manga jawab
bərgəysən. **2** Əz kulungni sorakça tartixka turmiojaysən;
Qünki nəziringdə tirikləarning heqbiri həkkaniy
ispatlanmaydu. **3** Qünki düxmən jeniməja ziyankəxlik
kilmakta, U həyatimni dəpsəndə kildi; Meni huddi
əlgili uzun boləjanlardək, Qarangoju jaylarda turuxka
məjbur kilidu. **4** Xunga rohim iqimdə tügixəy dəp
qaldi; Iqimdə kəlbim sundi. **5** Mən kədimki künləрни
əsləymən; Sening barlıq kulojanliring üstidə seojinip
oylinimən; Qolliring ixligənlirini hiyalimdin ötküzimən.
6 Qollirimni Sanga qarap sozup intilimən; Jenim
qangkojan zemindək Sanga təxnadur. (Selah) **7**
Manga tezdin jawab bərgəysən, i Pərwərdigar; Rohim
halidin ketidu; Didaringni məndin yoxurmiojaysən;
Bolmisa mən hangəja qüxidiojanlardək bolimən. **8**
Məhır-muhəbbitingni tang səhərdə anglatkaysən; Qünki
tayanəjinim Sən; Mengixim kerək boləjan yolni manga
bildürgəysən; Qünki jenim Sanga təlmürüp qaraydu; **9**
Meni kutuldurojaysən, i Pərwərdigar, düxmənlirimdin;
Baxpanah izdəp Sening yeningəja kaqimən. **10** Əz
iradənggə əməl kiliximka meni əgətkəysən; Qünki Sən
mening Hudayimdursən; Sening mehriban Rohing meni
tüptüz zeminda yetəkligəy; **11** Əz nam-xəhriting üqün
meni janlandurojaysən, i Pərwərdigar; Əz həkkaniyitingdə
jenimni awariqiliktin azad kulojaysən. **12** Həm mehır-

xəpkitəngdə düxmənlirimni üzüp taxliwətkəysən; Jenimni har kıləanlarning həmmisini həlak kıləaysən; Qünki mən Sening kıləngdurmən.

144 Dawut yazəjan küy: — Kolliriməja jəng kıləixni, Barmakliriməja uruxni əgitiđiəjan, Mening Koram Texim Pərwərdigarəja təxəkkür-mədhiyə kayturulsun! **2** Mening əzgərməs xəpkitim wə mening korəjinim, Mening egiz munarim wə nijatkarim, Mening kəlkənim wə tayanəjinim, mən Uningdin hımayə tapimən; U Əz həlkimni kəl astimda boysunduroquđidur! **3** I Pərwərdigar, Sən uningdin həwər alidikənsən, adəm degən zadi nemə? Uning tooqruluk oylaydikənsən, insan balisi degən nemə? **4** Adəm bolsa bir nəpəsturla, halas; Uning künliri etüp ketiwatқан bir kələnggidur, halas. **5** I Pərwərdigar, asmanlarni egildürüp qüxkəysən; Taoqlarəja tegip ulardin is-tütək qıkarəjaysən; **6** Qakmaqłarni qakqızup ularni tarkitiwətkəysən; Oklıringni etip ularni kiykas-sürəngə saləjaysən; **7** Yukiridin kolliringni uzitip, Meni azad kıləjaysən; Meni uluə suların, Yaka yurttikiləarning qanggilidin qıkarəjaysən. **8** Ularning aəzi kuruq gəp səzləydu, Ong kəli aldamqi kəldur. **9** I Huda, mən Sanga atap yengi nahxa eytimən; Ontarəja təngkəx bolup Sanga küylərnı eytimən. **10** Sən padixahlarəja nijatlık-əlibə beəjıxlayəsən; Kıləng Dawutni əjəllik kılıqtin kutuldurisən. **11** Meni kutuldurojaysən, yat yurttikiləarning kəlidin azad kıləjaysən; Ularning aəzi kuruq gəp səzləydu, Ong kəli aldamqi kəldur. **12** Xundak kılıp oəullirimiz yaxlıkida puhta yetilgən kəqətlərgə ohxaydu, Kızlirimiz ordiqə nəkixləngən

tüwrüklərdək bolidu; **13** Axliq ambarlirimiz toldurulup, Türlük-türlük ozuklar bilən təminləydiqan, Qoylirimiz otlaqlirimizda minglap, tümənlep qozilaydiqan; **14** Kalilirimiz boqaz bolidiqan; Heqkim besip kirməydiqan, heqkim [jənggə] qikmaydiqan; Koqilirimizda heq jedəl-otowqa bolmaydiqan; **15** Əhwali xundak boləqan həlk nemidegən bəhtliktur! Hudasi Pərwədigar boləqan həlk bəhtliktur!

145 Mədhiyə: Dawut yazəqan küy: — Mən Seni mədhiyiləp uluqlaymən, Hodayim, i Padixah; Namingəqa əbədil'əbədgiqə təxəkkür-mədhiyə qayturimən. **2** Hərküni Sanga təxəkkür-mədhiyə qayturimən, Namingəqa əbədil'əbədgiqə təxəkkür-mədhiyə qayturimən! **3** Uluqdur Pərwədigar, zor mədhiyilərgə layiktur! Uning uluqlukini sürüxtürüp boləqili bolmas; **4** Bir dəwr yengi bir dəwrgə Sening qiloqlanliringni mahtaydu; Ular qudrətlik qiloqlanliringni jakarlaydu; **5** Mən həywitingning xərəplik julalikini, Wə karamət məjiziliringni seqlinip sezləymən; **6** : Xuning bilən ular qorkunqluk ixliringning kudritini bayan kilidu; Mənmü uluql əməlliringni jakarlaymən! **7** Ular zor meħribanliqlingni əsləp, uni mubarəkləp tarkitidu, Həqqlanliyliqling toqlruluk yukiri awazda küyləydu. **8** Pərwədigar meħir-xəpqlətlik həm rəħimdildur; Asan oqləpqlənməydu, U zor meħir-muħəbbətliktur; **9** Pərwədigar həmmigə meħribandur; Uning rəħimdillikliqliri barqə yaratqlanliringning üstididur; **10** Sening barliql yasioqlanliring Seni mədhiyiləydu, i Pərwədigar, Sening məmin bəndiliring Sanga təxəkkür-mədhiyə qayturidu. **11** Ular padixahliqlingning xəripidin

həwər yətküzidu, Küq-kudritingni səzləydu; **12** Xundak
kəlip insan baliliriqə kudrətlik ixliring, Padixahliqingning
xərəplik həywisi ayan kəlinidu. **13** Sening padixahliqing
əbədiy padixahliqitur, Səltənitəng əwladtin-əwladkiqidur.
14 Pərwərdigar yikəlay degənlərnəng həmmisini yələydu,
Egəlip kəloqanlarnəng həmmisini turoyuzidu. **15**
Həmməylənnəng kəzliri Sanga tikəlip kütidu; Ularqə öz
wəqtida rizkini təksim kəlip berisən; **16** Kəlungni eqixing
bilənla, Barlik jan igilirinəng arzusini kəndurisən. **17**
Pərwərdigar barlik yollirida həkəkəniydur, Yasiqanlirininəng
həmmisigə muhəbbətliktur. **18** Pərwərdigar Əzigə nida
kəloqanlarnəng həmmisigə yəkəndur, Əzigə həkəkəttə
nida kəloqanlarnəng həmmisigə yəkəndur; **19** U Əzidin
əyminidiqanlarnəng arzusini əməlgə axuridu; Ularnəng
pəryadini anglap ularni kətkuzidu. **20** Pərwərdigar Əzini
səygənlərnəng həmmisidin həwər alidu; Rəzillərnəng
həmmisini yokətidu. **21** Aqzəim Pərwərdigarnəng
mədhəyisini eytidu; Barlik ət igiliri əbədil'əbəd uning
mukəddəs namioqə təxəkkür-mədhəyə kəyturoqay!

146 Həmdusana! I jənim, Pərwərdigarni mədhəyilə!
2 Mən həyat bolsamla, Pərwərdigarni mədhəyiləymən;
Wujudum bar bolsila Hudəyimqə küy eytimən. **3**
Esilzadilərgimu, İnsan balisioqimu tayanmanglar, Ularda
həq mədət-nijatlik yoktur. **4** Mana, uning nəpisi ketidu,
U öz tuprikiqə kəytip ketidu; Xu kəndila arzu-niyətliri
yokəp ketidu. **5** Yəkupnəng Təngrisi mədətkari boləqan
adəm, Pərwərdigar Hudəsinəng öz ümidi kəloqan adəm
bəhtliktur! **6** U asmanlarni, zeminni, Dengizni həm
uningda bar məwjudatlarni yaratkəndur; U həkəkət-

sadakəttə mənggü turidu; **7** Ezilgüqilər üqün U həküm süridu; Aq qaloqlanlaroqa nan beridu. Pərwərdigar məhbəslərləni azad qilidu; **8** Pərwərdigar korlarınin közlərini aqıdu; Pərwərdigar egilip qaloqlanlarınəni turoquzidu; Pərwərdigar həkqaniylərləni səyidu. **9** Pərwərdigar musapirlərdin həwər alidu; Yetim-yesirlərləni, tul hotunni yələydu; Biraq rəzillərlənin yolini əgri-bügri qilidu. **10** Pərwərdigar mənggügə həküm süridu; I Zion, sening Hudaying dəwərdin-dəwərgiqə həküm süridu! Həmdusana!

147 Həmdusana! Yahni mədhəyilənglar! Bərəkət, bundak qilix xerindur; Hudayimizni küylənglar! Mədhəyə oqux insanoqa yarixidu. **2** Pərwərdigar Yerusalemləni bina qilməktə; Israilning sürgün qilinəqlərini U yiqip kelidu; **3** U kəngli sunuqlərləni dawalaydu; Ularning yarilərləni tangidu. **4** U yultuzlarınin sanini sanaydu; Ularning həmmisigə bir-birləp isim qoyidu. **5** Uluqudur Rəbbimiz, zor qudrətlikdur; Uning quxinixi qəksizdur. **6** Pərwərdigar yawax məminlərləni yələp kətüridu; Rəzillərləni yərgiqə təwən qilidu. **7** Pərwərdigaroqa təxəkkürlər bilən nahxa eytinglar; Küylərləni qiltaroqa təngxəp eytinglar! **8** U asmanni bulutlar bilən qaplitidu, Zeminoqa yamoqurni bekitidu, Taqlarda ot-qəplərləni əstüridu; **9** Mallaroqa ozuk, Taqlə qəqisining qujiliri zarlıoqanda, ularoqa ozuk beridu; **10** At küqidin U zok almaydu; Adəmning qəbdəs putlirini hursənlik dəp bilməydu; **11** Pərwərdigar bəlki Əzidin əyminidəqlanlarınəni, Əzining əzgərməs muhəbbitigə ümid baqləqlanlarınəni hursənlik dəp bilidu. **12** Pərwərdigərləni mahtanglar, i Yerusalemlə; Hudayingni mədhəyilə, i Zion. **13** Qünki U dərwəzilərləningning təkəqlərini məhkəm qilidu;

Seningdə turuwatқан pərzəntliringgə bəht-bərikət bərdi.

14 U qət-qegraliringda aram-tinqlik yürgüzidu, Seni

buoqdayning esili bilən қанаətləndüridu. **15** U Öz əmr-

bexarətlirini yər yüzigə əwətidu; Uning səz-kalami intayin

tez yügüridu. **16** U aқ қarni yungdək beridu, Қirawni

küllərdəк tarkitidu. **17** Uning muzini nan uwəqliridəк

қilip parқiluwetidu; Uning sooқuқi aldida kim turalisun?

18 U səzini əwətip, ularni eritidu; Uning xamilini

қikirip, sularni aққuzidu. **19** U Öz səz-kalamini Yəқupқа,

Bəlgilimilirini həм həkümlirini Israiloқа ayan қilidu; **20** U

baxқа həqbir əlgə mundəк muamilə қilmioqandur; Uning

həkümlirini bolsa, ular bilip bəққан əməs. Həmdusana!

148 Həmdusana! Pərwərdigarni asmanlardin

mədhəyilənglar; Yūқiri jaylarda Uni mədhəyilənglar; **2**

Uni mədhəyilənglar, barliқ pərixtiliri; Uni mədhəyilənglar,

barliқ қoxunliri! **3** Uni mədhəyilənglar, i қuyax həм

ay, Uni mədhəyilənglar, həmmə parləк yultuzlar; **4** Uni

mədhəyilənglar, asmanlarning asmanliri, Asmandin

yūқiri jaylaxқан sular! **5** Bular Pərwərdigarning

namini mədhəyilisun; Qünki U buyruoqan həman, ular

yaratiloqandur; **6** U ularni əbədil'əbədgiqə turouzdi;

Ular üqün waқti otməydiqan bəlgilimini buyruoqan.

7 Pərwərdigarni zemindin mədhəyilənglar, Dengizdiki

barliқ əjdihalar, dengizning barliқ təgliri; **8** Ot, məldüz,

қar, tuman, Uning səzigə əməl қilidiqan judunluқ

xamal; **9** Taoqlar həм barliқ dənglər, Mewilik dərəhlər,

barliқ kedir dərəhliri, **10** Yawayi həywanlar, barliқ mal-

waranlar, Əmiligüqilər həм uqar-қanatlar; **11** Jaһan

padixəhliri wə barliқ қowmlar, Əmirlər həм yər yüzidiki

barlik h akim-sotqilar; **12** H am yigitl r h am kizlar, Bowaylar w  yaxlar, — **13** H ammisi P rw rdigarning namini m dhiyilisun; Q nki pəkətla Uning nami aliydur; Uning həywiti y r həm asmandin üstün turidu. **14** Həm U  z h lkining münggüzini, Yəni barlik muq dd s bəndilirining m dhiyisini egiz k t rg zg n; Ular Israil baliliri,  zig  yeqin bir həlktur! Həmdusana!

149 Həmdusana! P rw rdigar ja atap yengi bir nahxini o unglar; M min b ndil rning jamaitidə Uning m dhiyisini eytinglar! **2** Israil  z Yaratkuqisidin xadlansun; Zion o ulliri  z Padixahidin hux bol jay! **3** Ular Uning namini ussul bilən m dhiyilisun; Uning ja küylərni dap həm qiltar ja t ngx p eytsun! **4** Q nki P rw rdigar  z h lkidin s y n r; U yawax m minl rni nijatlik bilən bez ydu; **5** Uning m min bəndiliri xan-xərəptə rohlinip xad bol jay, Orunlirida yetip xad awazini yangratkay! **6** Aozida T ngrig  y ks k m dhiyiliri bolsun, Qollirida qox bislik qiliq tutulsun; **7** Xuning bil n ular  ll r üstidin kisas, H kl rg  jaza b ja yürgüzidu; **8**  ll rning padixahirini z njirl r bil n, Aqs ng klirini t m r kix nliri bil n ba laydu; **9** Ularning  stig  p t lg n h k mni b ja k lt ridu — Uning barlik m min b ndiliri muxu x r pk  nesip bolidu! H mdusana!

150 H mdusana! T ngrini Uning muq dd s jayida mədhiyilənglar; Kudriti parlap turidəqan  rxl rd  Uni mədhiyilənglar; **2** Uni kudr tlik ixliri  q n mədhiyilənglar; O ay t ulu luk i  q n Uni mədhiyilənglar; **3** Uni burəja sadasi bilən mədhiyilənglar; Uni rawab həm qiltar bilən mədhiyilənglar; **4** Uni dap

həm ussul bilən mədhıylənglar; Uni tarlık sazlar həm
nəy bilən mədhıylənglar; **5** Uni jaranglık qanglar həm
yangrak qanglar bilən mədhıylənglar; **6** Barlık nəpəs
ıgiliri Yahni mədhıylisun! Həmdusana!

Pənd-nəsihətlər

1 Israil padixahi Dawutning ooqli Sulaymanning pənd-nəsihətliri: — **2** Bu pənd-nəsihətlər sanga əkil-parasət, ədəp-əhlakni əgitip, seni ibrətlik sözlərni qüxinidiqan kılıdu; **3** sanga danalıq, həkqaniylik, pəm-parasət wə durusluqning yolyoruk-tərbiyisini qəbul kılduridu. **4** Bu [pənd-nəsihətlər] nadanlarni zerək kılıp, yaxlarni bilimlik wə səzgür kılıdu; **5** bularoqa kulaq selixi bilən danalar bilimini axuridu, yorutuloqan kixilər tehimu dana məslihətkə erixidu, **6** xundakla pənd-nəsihətlər həm təmsillərnin mənisini, danixmənlərnin həkmətliri həm tilsim sözlirini qüxinidiqan kılınıdu. **7** Pərwərdigardin qorqux bilimning baxlinixidur; Əhməklər danalıqni wə tərbiyini közgə ilmaydu. **8** I oqlum, atangning tərbiyisigə kulaq sal, anangning söz-nəsihətidin ayrılma; **9** qünki ular sening bexingəta takaloqan gül qəmbirək, boynungəta esiloqan marjan bolıdu. **10** I oqlum, yamanlar seni azdursa, ularoqa əgəxmigin. **11** Əgər ular: — Yür, tuzak qurup adəm öltürəyli; Yoxuruniwelip, birər bigunah kəlgəndə urayli! **12** Təhtisaradək ularni yutuwetəyli, Sak bolsimu, hangəta qüxkənlərdək ularni yikıtayli; **(Sheol h7585)** **13** Ulardin hilmuhil qimmətlik mal-dunyaəta igə bolup, Əylirimizni olja bilən toldurimiz. **14** Biz bilən xerik bol, Həmyanimiz bir bolsun, desə, — **15** I oqlum, ularəta yoldax bolma, Əzüngni ularning izidin neri kıl! **16** Qünki ularning putliri rəzillikkə yügüridu, Qolını qan kılıx üqün aldiraydu. **17** Hərəkəndək uqar qanat tuyup qaloqanda tuzak qoyux bikar awariqiliktur; **18** Ləkin bular dəl əz qenini təküx üqün saqlaydu; Əz janlirioqə zamin boluxni kütidu. **19** Nəpsi

yoqinap kətkən hər bir adəmnin yollirinin əkiwiti mana xundak; [Haram mal-dunya] öz igilirinin jeni alidu. **20** [Büyük] danalığ koqida oquq-axkara hitab kilmakta, Qong məydanlarda sadasini anglatmakta. **21** Koqa dokmuxlirida adəmlərni qakirmakta, Xəhər dərwazilirida səzilirini jakarlimakta: — **22** I saddilar, kaqanoqığə muxundak nadanlıqka berililə? Məshirə kילוquqilar kaqanoqığə məshiriliktin huzur alsun? Əhməklər kaqanoqığə bilimdin nəprətlənsun?! **23** Tənbihlirimgə kulak selip mangojan yolunglardin yojan bolsanglar idi! Rohimni silərgə təküp berəttim, Səzlimni silərgə bildürgən bolattim. **24** Lekin qakirsam, anglimidinglar; Kolumni uzartsam, heqkaysinglar karimidinglar. **25** Nəsihətlirimning həmmisigə pərwa kilmidinglar, Tənbihimni anglaxni kılqə halimidinglar. **26** Xunga, bexinglaroqa bala-kaza kəlgəndə külimən, Wəhimə silərgə yetixi bilən məshirə kılımən. **27** Həlakət elip kəlgən wəhimə üstünlərgə qüxkəndə, Wəyranqilik silərgə kuyuntazdək kəlgəndə, Silər eoqir kayoqoqa wə azabka muptila bolojininglarda — **28** U qaoqda muxu kixilər məndin etünüp qakiridu, Mən pərwa kilməymən, Meni təlmürüp izdisimu, tapalmaydu. **29** Ular bilimgə nəprətlənginidin, Pərwərdigardın əyminixni tallimioqinidin, **30** Mening nəsihətimni kılqə qobul kילוqisi yoklukidin, Tənbihimgimu pərwa kilmioqininglardın, **31** Ular öz bexini yəydu, Öz kəstliridin toluq azab tartidu; **32** Qünki saddilarning yoldin qikixi öz jeniqa zamin bolidu; Əhməklər rahətlik turmuxidin əzilirini həlak kilidu. **33** Lekin manga kulak saloqanlar aman-esən yaxaydu,

Bala-kazalardin, oʻtam-əndixlərdin haliy bolup, hatirjəm turidu.

2 I ooplum, əgər səzlirimni qobul kılsang, Nəsihətlirimni kəlbingsgə püksəng, **2** Əgərdə danalığğa kulaq salsang, Yoruklukğa erixikə kəngül bərsəng, **3** Əgər əkil-parasətkə təxna bolup iltija kılsang, Yoruklukğa erixix üçün yukiri awazda yelinsang, **4** Əgər kümüxkə intilgəndək intilsəng, Yoxurun gəhərnə izdigəndək izdisəng, **5** Undaқта Pərwərdigardin [həkiqiy] qorquxni bilidioqan bolisən, Wə sanga Hudani tonux nesip bolidu. **6** Qünki Pərwərdigar danalığ bərgüqidur; Uning aqzidin bilim bilən yorukluk qikidu. **7** U durus yaxawatqanlar üçün mol həkmət təyyarlap qoyoqandur, U wijdanlik adəmlər üçün kəlkəndur. **8** U adillik kiləuqilarning yollirini asraydu, Ihlasmən bəndilirining yolini qoqdaydu. **9** U qaqda həkqaniylik, adillik wə duruslukni, Xundaqla hərəkəndək güzəl yolni qüxinidioqan bolisən. **10** Danalığ kəlbingsgə kirixi bilənla, Bilim kənglünggə yekixi bilənla, **11** Pəm-parasət seni qoqdaydu, Yorukluk seni saklaydu. **12** Ular seni yaman yoldin, Tili zəhər adəmlərdin kütquzidu; **13** Yəni toqra yoldin qətnigənlərdin, Qarangoqu yollarda mangidioqanlardin, **14** Rəzillik kilixni huzur kəridioqanlardin, Yamanlikning ziyanlirini huxallik dəp bilidioqanlardin, **15** Yəni əgri yollarda mangidioqanlardin, Qingəyir yolda mangidioqanlardin kütquzidu. **16** [Danalığ] seni buzuk ayaldin, Yəni xirin səzlər bilən azdurmaqqi boləqan naməhrəm ayallardin kütquzidu. **17** [Bundək ayallar] yax waqtida təgkən jorisini taxlap, Huda aldidiki nikah kəsimini untuoqan wapasizlardindur. **18** Uning

əyigə baridioqan yol ɵlɵmgə apiridioqan yoldur, Uning mangidioqan yolliri adɵmni ərwaqlar makanoqə baxlaydu.

19 Uning kexioqə baroqanlarning birimu kaytip kəlgini yok, Ulardin birimu hayatlik yollirioqə erixkini yok,

20 [Xularni quxənsəng] yahxilarning yolida mangisən, Həkkaniylarning yollirini tutisən. **21** Qunki durus adəm zeminda yaxap qalalaydu, Mukəmməl kixi bu yərdə makanlaxalaydu. **22** Ləkin rəzillər zemindin ɵzöp taxlinidu, Wapasizlar uningdin yuluwetilidu.

3 I oqlum, təlīmimni untuma, Dəgənlimni həmixə kənglɵngdə qing tut. **2** Qunki u sanga bərikətlik kɵnlər, uzun ɵmür wə hatirjəmlik koxup beridu. **3** Məhriban wə həq-səmimiy boluxtin waz kəqmə, Bularni boynungoqə esival, Kəlbinggə pɵtiwal. **4** Xundak qiloqanda Huda wə bəndilərnin nəziridə iltipatqə layik bolisən, danixmən hesablinisən. **5** Əz əqlinggə tayanmay, Pərwərdigaroqə qin kəlbing bilən tayanoin; **6** Qandakla ix qilsang, Pərwərdigarni tonuxqə intil; U sanga toqra yollarni kərsitidu. **7** Əzɵngni əkillik sanima; Pərwərdigardin əyminip, yamanliqtin yirak bol. **8** Xundak qiloqaningda, bu ixlar dərdinggə dərman, Ustihanliringoqə yilik bolidu. **9** Pərwərdigarning hərmitini qilip mal-dunyayingdin hədiyələrnə sunoin, Etizingdin tunji qikkən məhsulatliringdin Uningoqə atioin; **10** Xundak qiloqaningda, ambarliring axliqkə tolup taxidu, Xarab kəlqəkliringdə yengi xarab exip-texip turidu. **11** I oqlum, Pərwərdigarning tərbiyisigə bipərwalik qilma, Uning tənbihidin bəzmə. **12** Qunki, ata əziz kərgən oqlioqə tənbiq-tərbiyə bərgəndək, Pərwərdigar

kimni sɔyɣən bolsa uningɔya tənbiħ-tərbiyə beridu.

13 Danalıqqa muyəssər bolɔjan kixi, Yoruklukqa igə bolɔjan kixi nemidegən bəhtlik-hə! **14** Qünki danalıqning paydisi kümüxning paydisidin kəptur, Qimmiti sap altunningkidinmu ziyadidur. **15** U ləəl-yaqutlardin qimmətliktur, Intizar bolɔjan hərқandak nərsəngdin heqbirimu uningɔya təng kəlməstur. **16** Danalıqning ong qolida uzun əmür, Sol qolida baylıq wə xəhrət bardur. **17** Uning yolliri sanga hux purak tuyulur, Uning barlıq tərkişiri seni aram tapқuzur. **18** U əzini tapқan adəmgə «həyatlık dərihi»dur, Uni qing tutқan kixi nemidegən bəhtlik! **19** Pərwərdigar danalıq bilən yərzeminni bərpa kildi, Həkmət bilən asmanni ornatti. **20** Uning bilimi bilən yərning qongқur қatlamliri yerildi, Həmdə bulutlardin xəbnəm qüxti. **21** I oqlum! [Danalıq bilən bilimni] kəzüngdin qıqarma, Pixқan həkmət wə pəm-parasətni qing tut. **22** Xuning bilən ular jeningɔya jan qoxidu, Boynungɔya esilɔjan esil marjandək sanga güzəllik qoxidu. **23** Xu qaɔda yolungda aman-esən mangalaysən, Yolda putlaxmaysən. **24** Yatқanda heq nemidin qorkmaysən, Yetixing bilənla tatlık uhlaysən. **25** Bexingɔya dəhxətlik wəhimə qüxkəndə qorkmioşin, Rəzillərning wəyranqilikidin oşəm kilmioşin! **26** Qünki Pərwərdigar sening tayanqingdur, U putungni qapқanlardin neri қilidu. **27** Pəқət қolungdin kəlsila, həjətmənlərdin yaxilikni ayimioşin. **28** Қolum-qoxniliring seningdin ətnə sorap kirsə, «Қaytip ketip, ətə kəlgin, ətə berəy» — demigin. **29** Қoxnangɔya ziyankəxlik niyitidə bolma, Qünki u sanga ixinip yeningda hatirjəm yaxaydu. **30** Birsi

sanga ziyān yatküzmiğän bolsa, Uning bilän säwäbsiz majiralaxma. **31** Zulumor kixigä häsät qılma, Uning yoltädbirliridin heqnemini tallima. **32** Qünki qingöjir yollarni mangidioqanlar Pärwərdigarning nəziridə yirginqlıktur, Lekin Uning sirdax dostluqı durus yaxawatқан adəmgə təallıktur. **33** Pärwərdigarning ləniti rəzillik qıloquqining öyididur, Lekin U həkkanıy adəmnıng öyigə bəht ata qıdur. **34** Bərək, məshirə qıloquqlarni U məshirə qılidu, Lekin kıqıq peil kixilərgə xəpkət kərsitidu. **35** Danalar xəhrətkə warislik qılidu, Lekin hamakətlər rəsua qılinidu.

4 I oqullar, atanglarning nəsihətlirini anglanglar, Kəngül qoysanglar, Yoruklukqa erixisilər. **2** Qünki silərgə ögitidioqanlirim yahxi bilimdur, Kərsətmilirimdin waz kəqmənglar. **3** Qünki mənmu atamning yumran balisi idim, Anamning arzulıq yaləuz oqlı idim, **4** Atam manga ögitip mundak dedi: — Səzlirimni esingdə tut; Kərsətmilirimgə riayə qıl, Xuning bilän yaxnaysən. **5** Danalıqni aləqin, əkil tap, Eytқан səzlirimni untuma, ulardin qıqma. **6** [Danalıqtin] waz kəqmə, u seni saqlaydu; Uni səygin, u seni qoqdaydu. **7** Danalıq həmmə ixning bexidur; Xunga danalıqni aləqin; Barlıqingni sərp qilip bolsangmu, əkil tapqın. **8** [Danalıqni] əzizligin, u seni kətüridu, Uni qing quqaklıoqanda, seni hərmətkə sazawər qılidu. **9** Bexingəta taqaloqan gül qəmbirəktək [sanga güzəllik elip kelidu], Sanga xəhrətlik taj in'am qılidu. **10** I oqlum, kulak saləqin, səzlirimni qobul qıloqin, Xunda əmrüngning yilliri kəp bolidu. **11** Mən sanga danalıq yolini ögitəy, Seni durusluq yollirioq baxlay. **12** Mangojiningda qədəmliring qəklənməydu, Yügürsəng yikilip qüxməysən.

13 Aloqan tərbiyəngni qing tut, Qolungdin kətküzmgini;
Obdan sakliqin uni, Qünki u sening hayatingdur. 14
Yaman adəmlər mangoqan yoləja kirmə, Rəzilləring izini
basma. 15 Ularning [yolidin] əzüngni qaqr, [Yoliəja]
yekin yolima; Uningdin yandap ətüp kət, Neri kətkin. 16
Qünki [yamanlar] birər rəzillik qilmioquə uhliyalmas,
Birərsini yikitmioquə uyqusi kəlməs. 17 Yamanliq
ularning ozukidur, Zorawanliq ularning xarabidur. 18
Lekin həkqaniylarning yoli goya tang nuridur, Kün
qüx boləquə barəjanseri yoruydu. 19 Yamanlarning
yoli zulmət keqidək kapqarangəju, Ular yikilip, nemigə
putlixip kətkinini bilməydu. 20 I oqlum, səzlirimni kəngül
qoyub angla, Gəplirimgə kulak sal. 21 Ularni kəzüngdə
tutqin, Yürikingning kətida kədirləp sakliqin. 22 Qünki
səzlim tapqanlar üçün hayattur, Ularning pütün tenigə
salamətluktur. 23 Qəlbəngni «həmmidin əziz» dəp sap tut,
Qünki barliq hayat ixliri qəlbətin baxlinidu. 24 Aqzəngni
əgri gəptin yirak tart, Ləwliring ezitkuluktin neri bolsun.
25 Kəzüngni aldingəja tüz tikkin, Nəziringni aldingəja
toqra taxla; 26 Mangidiəjan yolungni obdan oylanəjin,
Xundak kilsang ixliring puhta bolidu. 27 Ongəja, soləja
qaymioqin; Kədəmliringni yamanliq yolidin neri tart.

5 I oqlum, danalikiəja kəngül koyəjin, Idraklik
səzlimgə kulak saləjin. 2 Xundak qiləjiningda ixka
səzgürlük bilən qaraydiəjan bolisən, Ləwliring pəm-
parasəttin ayrilmaydu. 3 Qünki buzuk hotunning
aəzidin həsəl tamidu, Ləwliri zəytun yeəjədin siliktur; 4
Lekin uning akəwiti kəkridək aqqik, Ikki bislik qiliqtək
ətkür. 5 Uning kədəmliri əlüm girdawioəja elip baridu,

Tutqan yoli gergə baxlaydu. (Sheol h7585) **6** Hayatlik yolini qilqə bilgüm yok dəp, Baskan kədəmliri turaksiz bolidu, Nəgə baridiqanlikini heq bilməydu. **7** Xunga, i oqullirim, sezlirimni kengül koyup anglanglar, Mening degənlirimdin qikmanglar. **8** Undak hotundin yirak kaq! Ixiki aldiojimu yekin yolima! **9** Bolmisa, izzət-abruyungni baxqilaroqa tutkuzup koyisən, [Yaxlik] yilliringni rəhimsizlərnin gəlioqa tapxurisən! **10** Yat adəmlər baylikliring bilən əzini tolduridu, Japalik əjirliringning mewisi yaka yurtlukning əyigə ətüp ketidu; **11** Əjilingdə nalə-pəryad kətürginingdə, Əzayi-bədinin yəm bolqanda, **12** Xu qaşda sən: — «Ah, nəsihətlərdin nemanqə nəprətləngəndimən! Kənglümdə tənbihlərnin nemanqə kəmsitkəndimən! **13** Nemixka ustazlirimning sezinin anglimioqandimən? Manga tərbiyə bərgənlərgə kulak salmioqandimən? **14** jəmiyəttimu, jamaət aldidimu hərhil nomuska qalqandək boldum!» — dəp qalisən. **15** Əzüngning kəliqindiki suni iqkin, Əz buliқingdin ekıwatqan sudin huzurlan. **16** Bulakliring uruqup hər yərgə tarkilip kətsə [bolamdu]? Erikliringdiki sular koqilarda ekıp yürsə bolamdu? **17** Bular sangila has bolsun, Yat kixilərgə təgmisun! **18** Buliқing bəht-bərikətlik bolqay! Yaxliқingda aloqan hotunung bilən huzurlan. **19** U qixi keyiktək qirayliқ! Jərəndək səyümlük! Uning başridin həmixə kənaəttə bolqaysən, Uning kəynək muhəbbitidin daim huxallıqka patkaysən. **20** I oqlum, nemixka yat ayaloqa xəyda bolisən? Nemixka yat hotunning koynioqa əzüngni atisən? **21** Qünki insanning həmmə kılıqanliri Pərwədigarning kəz aldida axkaridur, U uning həmmə

mangoʻan yollirini tarazioqa selip turidu. **22** Yaman adəmning öz kəbihlikliri özini tuzakka qüxüridu, U öz gunahı bilən sirtmakka elinidu. **23** U yolyoruktin məhrum boləanlikidin jenidin ayrilidu, Qekidin axqan hamakətliki tüpəylidin yoldin ezip ketidu.

6 I oqlum, əgər dostungəya borun boləan bolsang, Yat kixining kərzini tələxkə qol berixip wədə bərgən bolsang, **2** Əgər öz səzüngdin ilinoqan bolsang, Əz wədəng bilən baqlinip qalsang, **3** U yeqiningning qolioqa qüxkənliking üqün, Amal kilip əzüngni uningdin kutkuz — Dərhal yeqiningning yenioqa berip, əzüngni kəmtər tutup [xu ixtin] haliy kilixini ətünüp sora. **4** Jərən xikarqining qolidin kutuluxka tirixkəndək, Qux owqining qolidin qikixka tirixkəndək, Kutulmioquqə uhlap yatma, Hətta ügdəp arammı alma. **6** I hurun, qəmülining yenioqa berip [uningdin əgən], Uning tirikqilik yollirioqa karap dana bol. **7** Ularning baxliki, əməldari, həkümdari yok bolsimu, **8** Lekin ular yazda yilning ehtiyaji üqün ax topliwalidu, Həsul pəslidə ozuk təyyarliwalidu. **9** I hurun, qaqañojiqə uhlap yatisən? Qaqaqan ornungdin turisən? **10** Sən: — Birdəm kəz yumuwalay, birdəm uhliwalay, Birdəm qolumni koxturup yetiwalay, — dəysən. **11** Lekin uhlap yatqanda, miskinlik qarəqidək kelip seni basidu, Yoksulluk huddi qorallik bulangqidək hujumoqa ətidu. **12** Ərziməs, pəyli buzuk adəm həmmila yərdə yaloqan eytip, pəslikni səzləydu. **13** U kəz kisip, Putliri bilən ixarə kilip, Barmakliri bilən kərsitidu; **14** Kənglidə aldamqilikla yatidu, U daim rəzillikning koyida bolidu, Həmmila yərdə jedəl-majira teriydu.

15 Xunga uningõja bekitilgән bala-qaza uni tuyuksiz basidu, U birakla dawaliõusiz yanjilidu. 16 Pәрwәrdigar nәprәtlinidiojan altә nәrsә bar, Bәrhәk, yәttә nәrsә Uningõja yirginliktur. 17 Ular bolsa, Tәkәbburluq bilән qaraydiojan kәz, Yalõjan sәzlәydiojan til, Bigunahlarning kәnini tәküzidiojan kәl, 18 Suyikәst oylaydiojan kәngül, Yamanlik kiliqka tez yügürәydiojan putlar, 19 Yalõjan sәzlәydiojan sahta guwahqi, Buradәр-kәrindaxliri arisioja bәlgünqilik salõuqi kixidur. 20 I oqlum, atangning әmrigә әmәl kil; Anangning kәrsәtmisidin qiqma. 21 Ularning sәzini kәlbinggә tengip, Ularni boynungõja marjandәk kilip esiwal. 22 Yoloja qiqkiningda ular seni yetәklәydu, Uhliojiningda ular seni saklaydu, Uykudin oyojanõjiningda ular seni hәwәrlәndüridu. 23 Qünki [Hudaning] pәрmani yoruk qiraõj, Uning mukәddәs kәnuni nurdur; Tәrbiyәning tәnbihliri bolsa hәyatlik yolidur. 24 Ular seni buzuk hotundin sakliõuqi, Yat hotunning xerin sәzliridin yirak kilõuqidur. 25 Uning guzәllikigә kәnglüngni baõlimiojin, Uning kax-kәz oynitixi seni әsirgә almisan. 26 Qünki buzuk ayallar tüpәylidin adәmlәр bir parqә nanõjimu zar bolidu, Yat adәмning [zinahor] ayali bolsa kixining kimmәtlik jenini әzigә ow kiliwalidu. 27 Otni koynungõja salsang, Öz kiyimingni kәydürmәmsән? 28 Qoõning üstidә dәssәp mangsang putungni kәydürmәmsән? 29 Baxkilarning ayali bilән bir orunda yatidiojan kixi xundak bolidu; Kim uningõja tegip kәtsә aqiwitidin kutulalmaydu. 30 Aq kәloqanda kәrsikini toyoõuzux üqün oõriliq kilõjan kixini baxkilar kәmsitmәydu; 31 Xundak turukluk u tutulup

qalsa, Iqisigə yəttini töləxkə toqra kelidu; U öz əyidiki həmmə nərsisini tapxuridu. **32** Həlbuki, baxqilarning hotuni bilən zina qiloquqi uningdinmu [bəttər bolup], tolimu oqəplətlıktur; Undaq qiloquqi öz-özini həlak qilidu. **33** U zəhmət yəydu, xərməndə bolidu, Uning rəsvasi həq əqürülməydu. **34** Qünki künləx oti ərni dəroqəzəpkə kəltüridu, Intıqam aloqan künidə u həq rəhım qılmaydu. **35** Tələm puli berəy desəngmu u qobul qılmaydu, Hərkanqə sowoqə-salam bərsəngmu uni besıkturoqili bolmaydu.

7 I oqlum, səzlırımqə əməl qıl, Tapxuruklırımni yürıkingdə sakla. **2** Tapxuruklırımoqə əməl qılsang, yaxnaysən; Təlımlırımni kəz qarıqukungni asrıoqəndək asra. **3** Ularni barmaklıringoqə tengıp qoy, Qəlb tahtangoqə yeziwal. **4** Danalıqni, sən hədə-singlim, deqin, Pəmparasətni «tuqıqinim» dəp qaqır. **5** Xundaq qılsang, ular seni yat hotundin yıraqlaxturidu, Aqızidin silıq səz qıqıdıoqan yoqun ayaldin neri qilidu. **6** [Bir qetım] əyning derizə kəznəklırıdın taxqırıoqə qarıoqinimda, **7** Bırnəqqə yax, sadda yıqıtlərni kərdüm, Ularning ıqıdın bır əqılsızni kərup qaldım, **8** U koqa boylap buzuk [hotun turuxluk] doqmuxtın ətüp, Andın uning əyi tərəpkə qarap mangdı. **9** Kəqkurun qarangoqu qüxkəndə, Zulmət keqə, ay qarangoqusıda [ıxıki aldidin ətı]. **10** Mana, əyđın bır hotun qıqıp uni kütüwaldı; Kiyimi pahıxə ayallarningkidək bolup, Niyiti hıylə-mıkir ıdı. **11** Aqzi bıxəm-hayasız, nahayıti jahıl bır hotun, U əyidə turmaydu, **12** Bırdə məhəllidə, bırdə məyđanlarda, U koqılardıki hər doqmuxta paylap yürıdu. **13** Həlıkı yax yıqıtıni tartıp, uni səyüp, Nomussızlarqə uningoqə: —

14 «Öyümdə «inaklik kurbanliki» gəxi bar, Mən bugün Hudağa kəsəm kılğan kurbanliqni kıldim, 15 Xunga mən sizni qakıroqili qıqtım, Didaringizoga təlpünüp izdidim. Əmdi sizni tepiwaldim! 16 Karwitimoğa Misirning kəxtilik, yolluq libas yapkuqlirini yaptım. 17 Orun-kərpilirimgə hux puraq murmækki, muəttər wə kowzak darqinlarni qaqtım. 18 Keling, tang atkuqə muhəbbətlixəyli, oynap huzurlinayli, Kənglimiz kanoquqə ezara əyx-ixrət kılayli, 19 Erim əydə yok, yirak səpərgə qıqip kətti. 20 U bir həmyan pul elip kətti, Ay toloquqə u əygə kəlməydu» — dedi. 21 Ayal kəp xerin səzliri bilən rasa kızıkturdi, Qirayliq gəpliri bilən uni əsir kiliwalidi. 22 Soyuxka elip mangoqan əküzdək, Həmakət kixi kixən bilən jazaoğa mangoqandək, Kiltakka qüxkən kuxtək, Yigit uning kəynidin mangdi. Jigirini oq texip ətmiguqə, U bu ixning həyatioğa zamin bolidioqanliqini həq bilməydu. 24 I oqullirim, səzlimni kəngül koyup anglanglar, Dəgənlirimgə kulak selinglar, 25 Kəlbınglarni bundak hotunning yolioğa kətküzmənglar, Uning aldım haltisioğa qüxüp kətmənglar. 26 Bundak ayal nuroqun kixilərnı yıqıtıp yarilanduroqan, Uning boquzliqan adəmliri tolimu kəptur, 27 Uning əyi bolsa təhtisaraning kirix əqizidur, Adəmnı «həlakət məhmanhanisi»oğa qüxürüx yolidur. (Sheol h7585)

8 [Kulak sal,] danalıq qakiriwatmamdu? Yorukluk sada qakiriwatmamdu? 2 Yollarning egiz jayliridin, Dokmuxlardin u orun alidu, 3 Xəhərgə kiridioqan kowuqlarning yenida, Hərəkəndək dərwaza əqizlirida u murajət kilmakta: — 4 «I mətiwərlər, silərgə murajət kilmən, Həy, adəm baliliri, sadanı silər üqün kilmən,

5 Gədək boləjanlar, zerəklikni əginiwelinglar, Əhmək
boləjanlar, yoruklukğa erixinglar! 6 Manga kulaq selinglar,
Qünki güzəl nərsilərnı dəp berimən, Aqzımni eqip, durus
ixlarnı [silərgə] yətküzimən. 7 Eytqanlirim həqiqəttur,
Aqzim rəzilliktin nəprətlinidu; 8 Səzlirimning həmmisi
hək, Ularda heqkandak hiyigərlik yaki əgitmilik yəktur.
9 Ularning həmmisi qüxəngənlər üqün enik, Bilim
aləjanlar üqün durus-tooqrıdur. 10 Kümüxkə erixəndin
kərə, nəsihətlirimni qəbul qilinglar, Sap altunni elixtin
kərə bilimni elinglar. 11 Qünki danalığ ləəl-yaqutlardin
əwzəl, Hərəkandak ətiwarlıq nərsəngmu uningəja təng
kəlməstur. 12 Mən bolsam danalığmən, Zerəklik bilən billə
turimən, İstikaməttin kelip qıqқан bilimni ayan qilimən.
13 Pərwərdigardın əyminix — Yamanlıqğa nəprətlinix
deməktur; Təkəbburluk, məqrurluk, yaman yol həm xum
eşizni eq kərimən. 14 Məndə obdan məslihetlər, pixқан
həkmət bar; Mən degən yorukluk, kudrət məndidur. 15
Padixahlar mən arqilik həküm sürıdu, Mənsiz həkimlar
adil həküm qıqarmas. 16 Mən arqilikla əmirilər idarə qilidu,
Aliyjanablar, yər yüzidiki barlıq soraqqılar [tooqra] həküm
qilidu. 17 Kimki meni səysə, mənmu uni səyimən, Meni
təlmürüp izdigənlər meni tapalaydu; 18 Məndə baylıq,
xəhrət, Hətta konirimas, kəqməs dələt wə həqkanıyətmu
bar. 19 Məndin qıqқан mewə altundin, Hətta sap altundin
qimmətlıktur, Məndin alidiqan daramət sap kümüxtinmu
üstündur. 20 Mən həqkanıyət yolioja mangimən; Adalət
yolining otturisida yürimənki, 21 Meni səygənlərnı
əməliy nərsilərgə miras qıldurimən; Ularning həzinilirini
toldurimən. 22 Pərwərdigar ixlirini baxlıxidila, Qədimdə

yasioqanliridin burunla, Mən uningqo tawədurmə. Əzəldin tartipla — mukəddəmdə, Yər-zemin yaritilmastila, Mən tiklängənmən. **24** Qongkur hanglar, dengiz-okyanlar apiridə boluxtin awwal, Mən məydanqo qikirilənmən; Mol su urəp turidəqan bulaklar bolmastinla, **25** Egiz taqlar əz orunlirəqo qoyulmastinla, təpiliklər xəkillənməstinla, [Pərwərdigar] bipayan zemin, kəng dalalarni, Aləmning əsliyidiki topa-qanglirininu tehi yaratmastinla, Mən məydanqo qikirilənmən. **27** U asmanlarni bina kiliwatkinida, Dengiz yüzigə upuk sizikini siziwatkinida, Ərxətə bulutlarni orunlaxturup, Qongkur dengizdiki bulaq-mənbələri mustəhkəmləwatkinida, Dengiz sulirini bekitkən dairidin exip kətmisun dəp pərman qüxüriwatkinida, Bipayan zeminning ullirini quruwatkinida, Mən u yərdə idim; **30** Xu qaşda goya usta bir hünərwəndək Uning yenida turoqanidim, Mən hərdaim Uning aldida xadlinattim, mən Uning kündilik dil'arami idim; **31** Mən Uning alimidin, yər-zeminidin xadlinip, Dunyadiki insanlardin hursənlik tepip yürəttim, **32** Xunga i balilar, əmdi mənə qulak selinglar; Qünki yollirimni qing tutqanlar nəkədər bəht tapar! **33** Aloqan nəsihətkə əməl kilip, Dana boləyin, uni rət kilma. **34** Səzümgə qulak selip, Hərküni dərwazilirim aldidin kətməy, İxiklirim aldida meni kütidəqan kixi nəkədər bəhtliktur! **35** Kimki meni tapsa həyatni tapidu, Pərwərdigarning xəpkitigə nesip bolidu. **36** Ləkin mənə günah qiləqan hərkim əz jeniqo ziyan kəltüridu, Meni yaman kərgənlər əlümni dost tutqan bolidu».

9 Danalix, ʻezigʻ bir ʻoy selip, Uning yʻettʻ tʻuwrʻukini ornatti. **2** U mallirini soyup, Esil xarablrini arilaxturup tʻayyarlap, Ziyapʻt dastihinini yaydi; **3** Dedʻaklrini [mehʻman qʻakirixqʻa] ʻawʻatti, ʻOzi xʻahʻarning ʻang egiz jaylirida turup: **4** «I saddilar, bu yʻergʻ kelinglar, — dʻep qʻakiriwatidu; Nadanlarʻoʻa: **5** Keni, nanlirimdin eoʻiz tegip, Mʻen arilaxturup tʻayyarlioʻan xarablardin iqinglar; **6** Nadanlar qʻataridin qʻikip, hʻayatqʻa erixinglar, Yorukluk yolida menginglar», — dʻawatidu. **7** Hʻakawurlarʻoʻa tʻanbih bʻergʻuʻqi ahanʻatkʻa uqraydu, Kʻabihʻlʻorni ʻayibligʻuʻqi ʻezigʻ daʻoʻ kʻaltʻuridu. **8** Hʻakawurlarni ʻayiblimʻ, qʻunki u sanga ʻoʻq bolup qʻalidu; Hʻalbukʻi, dana kixini ʻayiblisʻang, u seni sʻoyidu. **9** Dana adʻamgʻa dʻawʻat qʻilsang, ʻakli tehimu toluq bolidu; Hʻaʻkʻkʻaniy adʻamgʻa durus yol kʻersʻatsʻang, Bilimi tehimu axidu. **10** Pʻarwʻardigardin ʻayminix danalixning baxlinixidur, Mukʻaddʻas bolʻoʻuqini tonux yorukluktur. **11** Mʻen [danalix] sʻandʻa bolsam, kʻunliringni uzartimʻen, ʻOmringning yilliri kʻepiyʻer. **12** Sʻandʻa danalix bolsa, paydini kʻeridioʻan ʻezʻungsʻen, Danalixni mazax qʻilsang ziyar tartidioʻanmu ʻezʻungsʻen. **13** Nadan hotun aʻoʻzi bisʻerʻamjan, ʻaʻkʻilsizdur, Hʻeqnemʻa bilmʻastur. **14** U ixik aldida olturup, Xʻahʻarning ʻang egiz jaylirida orun elip, **15** Udul ʻotʻup ketiwatqʻanlarʻoʻa: **16** «Kimki sadda bolsa, bu yʻergʻ kʻalsun!» — dʻawatidu, Wʻa ʻaʻkʻilsizlʻarni: **17** «Oʻqʻrilikqʻa iʻqʻkʻen su tatlik bolidu, Oʻqʻrilap yegʻen nan tʻamlilik bolidu!» — dʻep qʻarqʻiwatidu. **18** Lekin qʻakiriloʻuqi ʻelʻuklʻarning uning ʻoyidʻa yatqʻanlikidin bihʻawʻardur, Uning [burunkʻi] mehʻmanlirining allʻiʻqʻaqʻan tʻahʻtisaraning tʻagʻlirigʻa qʻuxʻup kʻatkʻenlikini u sʻazmʻas. (Sheol h7585)

10 Padixah Sulaymanning pənd-nəsihətliri: — Dana oşul atisini xad kilar; Əkilsiz oşul anisini qayou-həsərkə salar. **2** Haram bayliqlarning heq paydisi bolmas; Həkkaniyə insanni elümdin kutuldurar. **3** Pərwədigar həkkaniy adəmning jenini aq koymas; Lekin u kəbihləarning nəpsini boşup koyar. **4** Hürunluk kixini gaday kilar; Ixqanlik bolsa bayaxat kilar. **5** Yazda həsulni yiojwalouqi — dana oşuldur; Lekin orma waqtida uhlap yatkuqi — hijalətkə qalduridiojan oşuldur. **6** Bərikət həkkaniy adəmning bexioja qüxər; Əmma zorawanlik yamanlarning aozioja urar. **7** Həkkaniy adəmning yadikari mubarəktur; Yamanlarning nami bolsa, sesik qalar. **8** Dana adəm yolyoruk-nəsihətləni kəbul kilar; Kot-kot, nadan kixi əz ayioji bilən putlixar. **9** Oubarsiz yürgən kixining yürux-turuxi turakliktur, Yollirini əgri kiloqanning kiri ahiri axkarilidur. **10** Kəz ixaritini kilip yüridiojanlar adəmni daşda qaldurar; Kot-kot, nadan kixi əz ayioji bilən putlixar. **11** Həkkaniy adəmning aozzi həyatlik bulikidur, Əmma zorawanlik yamanning aozioja urar. **12** Əqmənlik jedəl kozoyar; Mehir-muhəbbət həmmə gunahları yapar. **13** Əkil-idraklik adəmning aozidin danalik tepilar; Əkilsizning dümbisigə palak tegər. **14** Dana adəmlər bilimləni ziyadə toplar; Lekin əhməkning aozzi uni həlakətkə yekinlaxturar. **15** Mal-dunyaliri goya məzmut xəhərdək bayning kapalitidur; Miskinni həlak kilidiojan ix dəl uning namratlikidur. **16** Həkkaniylarning əjirliri janəja jan koyar, Kəbihləarning həsulni gunahnila kəpəyitixtur. **17** Nəsihətni anglap uni sakliouqi həyatlik yolioja mangar; Tənbihləni rət kiloqan kixi yoldin

azoʻnlardur. **18** Adawət saqlioʻn kixi yaloʻn sɛzlimɔy kalmas; Tɔhmət qarplioʻnlar əhməktur. **19** Gəp kəp bolup kətsə, gunahtin haliy bolmas, Lekin aozzioʻa igə bolioʻn əkilliktur. **20** Həkkaniy adəmning sɛzi huddi sap kümüx; Yamanning oyliri tolimu ərziməstur. **21** Həkkaniy adəmning sɛzliri nuroʻun kixini kuwwətlər; Əhməklər əkli kəmlikidin ələr. **22** Pərwərdigarning ata kioʻn bərikiti adəmni dɛlətmən kilar; U bərikitigə hɛqbir japa-muxəkkət koxmas. **23** Əhmək kəbihlikni tamaxa dəp bilər; Əmma danalik yorutulioʻn kixining [hursənlikidur]. **24** Yaman kixi nemidin koxksa xuningoʻa uqrar; Həkkaniy adəmning arzusi əməlgə axurular. **25** Yaman adəm kuyundək ətup yoqar; Lekin həkkaniy adəm mənggülik uldəktur. **26** Adəm aqqik su yutuwalioʻandək, Kəzigə is-tütək kirip kətkəndək, Hırun adəmni ixka əwətkənmu xundək bolar. **27** Pərwərdigardin əyminix əmürni uzun kilar, Yamanning əmri kışkartilar. **28** Həkkaniy adəmning ümidi hursənlik elip kələr; Lekin rəzilning kütkini yoqqa qikar. **29** Pərwərdigarning yoli durus yaxawatkanlaroʻa baxpanahdur; Kəbihlik kioʻuqilaroʻa bolsa hılakəttur. **30** Həkkaniylarning orni mustəhkəmdur; Yamanlar zeminda uzun turmas. **31** Həkkaniy adəmning aozzidin danalik qikar; Lekin xumluk til kesip taxlinar. **32** Həkkaniy adəmning sɛzi kixigə mok huxyakar; Yaman adəmning aozzidin xumluk qikar.

11 Yaloʻn taraza Pərwərdigaroʻa yirginqliktur; Adil jing texi Uni hursən kilar. **2** Təkəbburluk bilən birgə xərməndiqilik əgixip kələr; Lekin danalik kiqik peillaroʻa həmrəh bolar. **3** Toʻqrilarning səmimiylikni əzini yetəklər;

Lekin kazzaplarning əgriligi özini wəyran qilar. **4** Hudaning oqəzəp künidə mal-dunyaning paydisi bolmas; Lekin həqqaniyət adəmnı əlümədin qutkuzar. **5** Kamil adəmnıng həqqaniylikı əzini tüz yoloqa baxlar; Yaman adəm əz yamanlikidin yiqilar. **6** Durus adəmlərnıng həqqaniylikı əzlrini qutkuzar; Lekin kazzaplar əz hiylə-nəyringidin tutular. **7** Rəzil adəm əlsə, uning ümidi yokqa qıkar; Gunahkarnıng ümidi ahiri quruk qalar. **8** Həqqaniy adəm kıyinqiliktin haliy qilinar; Rəzil adəm uning ornioqa tutular. **9** Munapıqlar əz əozzi bilən yeqinini buzar; Lekin həqqaniylar bilimi bilən qutkuzular. **10** Həqqaniy adəm ronak tapsa, xəhər hux bolar; Rəzil adəm həlak bolsa, həlk təntənə qilar. **11** Toqrılarnıng bərikət tiləxli bilən xəhər güllinər; Lekin rəzillərnıng tili bilən wəyran bolar. **12** Əz yeqinini səkidioqan kixi — əkilsizdur; Əmma yorutulioqan adəm əozzini yioqar. **13** Gəp toxuquqi məhpiyətlərnı axkarilar; Sadıq adəm amanətkə hiyanət qılmas. **14** Yolyoruk kəm bolsa, əl-yurt yiqilar; Uluq bir məslihətqi bolsa, əl nijat tapar. **15** Yatqa borun bolioqan kixi ziyan tartmay qalmas; Qol berixip kepil boluxni yaman kərgən kixining kuliki tinq bolar. **16** Xapaətlik ayal izzət-hərmətni qoldin bərməs; Zorawanlar baylikni qoldin bərməs. **17** Rəhimdil əz-əzigə bəht yaritar; Rəhimsiz əz tenini əozritar. **18** Yaman adəmlərnıng aloqan ix həqqi ularni aldar, bərikətsiz bolar; Əmma həqqaniyət terioquqi adəm əməliy in'am alar. **19** Həqqaniyət adəmgə həyatlik tapkuzar; Yamanlikni kəzləp yüridioqan kixi əlümgə yüz tutar. **20** Niyiti buzuk kixi Pərwərdigarəqa yirginqlıktur; Əmma yoli diyanətlik kixilər uning hursənlikidur. **21** Qol

tutuxup birləxsimu, yamanlar jazağa tartılmay qalmas;
Lekin həqqaniyların nəsli nijat tapar. **22** Qiraylıq
əmma tetiksiz hotun, Qoxkıning tumxukıya altun halka
salıandəktur. **23** Həqqaniyların arzusi pəkət yahxi
mewə elip kelər; Yamanların kütkini oğzəp-nəprəttur.
24 Biraw mərdlərqə tarkatsimu, güllinər; Yənə biraw
berixkə tegixlikini ayisimu, pəkət namratlixar. **25** Mərd
adəm ətlinər; Baxkılarni suqarıuqi özimu suqirilar. **26**
Axlıkni satmay besiwaloqan kixi əlning lənitigə uqraydu;
Lekin axlıkni setip bərgüqigə bərikət tilinər. **27** Yahxilikni
izdəp intilgən adəm xapaət tapar; Yamanlıkni izdigən
adəm ezi yamanlık kərər. **28** Əz mal-duniyasıya tayanıuqi
yikilar; Həqqaniy kixi yopurmaktək kəkirər. **29** Əz öyigə
azarqilik salıqan kixi xamalıya miras bolar; Əkilsiz adəm
akılanining kuli bolup qalar. **30** Həqqaniyning beridiqan
mewisi «hayatlık dərihi»dur; Dana kixi kəngüllərn
[hayatlıkka] mayil kılar. **31** Karanglar, həqqaniy adəm bu
dunyada [səwənliki üqün] bədəl təligən yərdə, Rəzillər
bilən gunahkarların aqiwiti kəndək bolar?

12 Kimki tərbiyini kədirlisə, bilimnimu səyğüqidur;
Lekin tənbihkə nəprətləngən nadan-hamakəttur. **2**
Yahxi niyətlık adəm Pərwərdigarning iltipatioya erixər;
Əmma Pərwərdigar hıylə-mikirlik adəmning gunahını
bekitər. **3** Adəmlər yamanlık kılip amanlık tapalmas;
Lekin həqqaniyların yiltizi təwrənməs. **4** Pəzilətlık ayal
erining tajjidur; Əmma uni uyatka salıuqi hotun uning
ustihinini qiritər. **5** Həqqaniy adəmning oy-pikri durus
həküm qikirar; Yamanların nəsihətliri məkkarlıktur.
6 Yamanların səzliri qan təkidioqan kıltaktur; Lekin

durusing sözi adəmnı kiltaktin kütuldurar. **7** Yamanlar aşıdurulup, yoxılar; Lekin həkkaniylarning öyi məzmut turar. **8** Adəm öz zeriklikı bilən mahtaxqa sazawər bolar; Əgri niyətlık kixi közgə ilinmas. **9** Peķir turup hizmətkari bar kixi, Əzini qong tutup aq yürgən kixidin yahxidur. **10** Həkkaniy adəm öz uliojinimu asrar; Əmma rəzil adəmning bolsa hətta rəhimdillikimu zalimlıktur. **11** Tirixip terikqilik kılqan dehqanning qorsiki tok bolar; Əmma ham hiyallaroqa berilgən kixining əqli yoxtur. **12** Yaman adəm yamanlık kiltikini közləp olturar; Əmma həkkaniy adəmning yiltizi mewə berip turar. **13** Yaman adəm öz aozining gunahidin tutular; Həkkaniy adəm muxəkkət-kiyinqiliktin kütular. **14** Adəm öz aozining mewisidin kanaət tapar; Əz kılı bilən kılqanliridin uningqa yandurular. **15** Əhmək öz yolini tooqra dəp bilər; Əmma dəwətkə kulak salqan kixi aqılanidur. **16** Əhməkning aqqiki kəlsə, tezla bilinər; Zerək kixi həkərətkə səwr kılar, sətqilikni axkarilimas. **17** Həkkətəni eytkan kixidin adalət bilinər; Yaloqan guwahlık kılquqidin aldamqilik bilinər. **18** Bəzilərnıng yeniklik bilən eytkan gepi adəmgə sanjiloqan kiliqqa ohxar; Birək aqılanining tili dərdkə dərmandur. **19** Rastqil mənggü turoquzulidu; Ləwzi yaloqan bolsa birdəmlıktur. **20** Yamanlıkning koyida yürgüqining kənglidə hiylə saklanoqandur; Amanlıkni dəwət kılquqilar huxallıqqa qəmər. **21** Həkkaniy adəmning bexioqa heq külpət qüxməs; Kəbihlər bala-qazaqa qəmülər. **22** Yaloqan səzləydiqanning ləwliri Pərwərdigarqa yirginqlıktur; Lekin ləwzidə turoqanlarqa U apirin eytar. **23** Pəmlık adəm bilimini yoxurar; Birək əhmək nadanlıkını jakarlar.

24 Tirixqan qol hokuk tutar; Hurun qol alwanoga tutular.

25 Kengulning oqam-ændixisi kixini mukqaytar; Lekin mehribanə bir söz kixini rohlandurar. 26 Həkkaniy kixi öz dosti bilən birgə yol izdər; Birak yamanlarning yoli əzlrini adaxturar. 27 Hurun əzi tutqan owni pixurup yeyəlməs; Birak ətiwarlik bayliqlar tirixqanoga mənsoptur. 28 Həkkaniylikning yolida hayat tepilar; Xu yolda ölüm kərünməstur.

13 Dana ooqul atisining tərbiyisigə kengül qoyar; Məshirə qiloquqi tənbihkə kulak salmas. 2 Adəm durus eoqizining mewisidin huzurlinar; Tuzkorlar zorawanlikka həwəs qilip zorawanlikka uqrar. 3 Səzdə ehtiyatqan kixi jenini saklap qalar; Aozi ittik halakətkə uqrar. 4 Hurunning arzu-tiliki bar, lekin erixəlməs; Lekin tirixqan ətlinər. 5 Həkkaniy adəm yaloqanqiliktin yirginər; Qəbih bolsa sesip, xərməndə bolar. 6 Yoli durusni həkkaniyət koqdar; Lekin gunahkarni rəzillik yiqitar. 7 Bəzilər özini bay kərsətkini bilən əməliyəttə kuruk sələttur; Bəzilər özini yoqsul kərsətkini bilən zor bayliqliri bardur. 8 Öz bayliqi gərugə tutuloqan bayning jenioga ara turar; Birak yoqsullar heq wəhimini anglimas. 9 Həkkaniy adəmning nuri xadlinip parlar; Birak yaman adəmning qiriqi eoqürülər. 10 Kibirliktin pəkət jedəl-majirala qikar; Danalik bolsa nəsihətni angliqanlar bilən billidur. 11 Ixliməy tapqan haram bayliq bərikətsizdur; Tər təküp halal tapqan güllinər. 12 Təlmürginigə kütüp erixəlməslik kengülni sunuk qilar, Lekin təxnalikta erixkini «hayatlik dərihi»dur. 13 [Hudaning] kalam-səzigə pisənt qilmiqan adəm gunahning təlimigə kərzdar bolar; Lekin pərmanni

qadirliqan adom yahxilik korar. **14** Aqilanining talimi hayatlik berguqi bulaktur, U seni olum tuzakliridin kutuldurar. **15** Aqilanilik adomni iltipatqa erixturar; Birak tuzkorlarning yoli agr-bugri, japalik bolar. **16** Pam-parasatlik adom bilimi bilan ix korar; Hamaket oz nadanlikini axkarilar. **17** Razil alaqiqi bala-qazaqa uqrar; Sadik alqi bolsa dardka dərmandur. **18** Tərbiyəni rət qiloqan adom namratlixip uyatqa qalar; Əmma tənbiqni qobul qiloqan hərmətkə erixər. **19** Əməlgə axqan arzu kixigə xerin tuyular; Lekin əhməqlər yamanliqni taxlaxni yaman korar. **20** Aqilanilər bilan billə yurgən Dan. bolar; Birak əhməqlərgə həmərah bolqan nalə-pəryadta qalar. **21** Bala-qaza gunahkarlarning kəynidin besip mangar; Lekin həkqaniylar yahxilikning əjrini tapar. **22** Yahxi adom pərzəntlirining pərzəntlirigə miras kaldurar; Gunahkarlarning yioqan mal-dunyaliri həkqaniylar uqun toplinar. **23** Yoksulning taxlanduq yeri mol hosul berər, Lekin adalətsizliktin u wəyran bolar. **24** Tayaqni ayioqan kixi oqlini yahxi kərməs; Balini səygən kixi uni əstayidil tərbiyiləp jazalar. **25** Həkqaniy adom kəngli qanaət tapquqə ozuq yər; Yamanning korsiqi aq qalar.

14 Hər bir dana ayal öz ailisini awat qilar; Əhmək ayal ailisini öz qoli bilən wəyran qilar. **2** Durusluq yolida mangidioqan kixi Pərwərdigardin korqar; Qingəyir yolda mangqan kixi [Hudani] kəzgə ilmas. **3** Əhməkning təkəbbur aqzi əzigə tayaq bolar; Aqilanining ləwliri əzini qooqdar. **4** Ulaq bolmisa, eoqil pak-pakiz turar; Birak ekuzning kuqi bolqandila [sangqqa] axliq tolar. **5** Ixənqlik guwahqi yaloqan eytmas; Sahta guwahqi

yaloqan gəpni nəpəstək tinar. **6** Həkawurlar danalığ izdəp tapalmas; Birak yorutuloqan adəmgə bilim elix asanoqa qüxər. **7** Birawning aqzida bilim yoqluqini bilip yətkəndə, Uningdin əzüngni neri tart. **8** Əqil-parasətlik kixining danalığı öz yolini oylinixtidur; Əhməklərnin əqilsizliki bolsa əzlirinin aldinixidur. **9** Əhməklər bolsa «itaətsizlik qurbanliki»ni kəzgə ilmaydu, Həkqaniylar arisida bolsa iltipət tepilar. **10** Kəngüldiki dərdni pəkət əzila kətürələr; Kəngüldiki huxlukqimu baxqilar xerik bolalmas. **11** Yamanning əyi ərülüp qüxər; Həkqaniy adəmnin qediri güllinip ketər. **12** Adəm balisioqa toqridək kərünidioqan bir yol bar, Lekin aqiwiti həlakətkə baridioqan yollardur. **13** Oyun-külkə bolsa kəlbətiki oqəm-qayouni yapar, Huxallıq ətüp kətkəndə, oqəm-qayou yənila kalar. **14** Toqra yoldin burulup yanqan adəm həman öz yolidin toyar; Yahxi adəm öz ixidin qanaətlinər. **15** Saddilar həmmə gəpkə ixinip ketər; Lekin pəm-parasətlik kixi hər bir kədəmni awaylap basar. **16** Dana adəm ehtiyatqan bolup awariqiliktin neri ketər; Əhmək həkawurluq kəlip, əzigə ixinip aldioqa mangar. **17** Terikkək əhməklik qilar; Nəyrəngwaz adəm nəprətkə uqrar. **18** Saddilar əhməklikqa warislik qilar; Pəm-parasətlilər bilimni öz taji qilar. **19** Yamanlar yahxilarning aldidə igilər; Kəbihlər həkqaniyning dərwaziliri aldidə [bax urar]. **20** Namrat kixi həttə öz yəqinioqimu yaman kərünər. Bayning dosti bolsa kəptur. **21** Yəqinini pəs kərgən gunahkardur; Lekin miskinlərgə rəhim qiloqan bərikət tapar. **22** Yamanlik oylioqanlar yoldin adaxqanlardin əməsmu? Birak yahxilik oylioqanlar rəhim-xəpkət,

həqiqət-sadiklikka muyəssər bolar. **23** Həmmə mehnəttin payda qıkar; Biraq kuruq paranglar adəmnı mohtajlikta qaldurar. **24** Aqılanilər üqün bayliklar bir tajdur; Əhməklərnıng nadanlikidin pəkət yənə xu nadanlikla qıkar. **25** Həkkanıy guwahlik bərgüqi kixilərnıng həyatını kütquzar; Yaloqan-yawidak səzləydiyən [guwahqi] yaloqan gəpni nəpəstək tinar. **26** Pərwərdigardin kəkidiyənning küqlük yələnqüki bar, Uning balilirimu himayigə igə bolar. **27** Pərwərdigardin kəkux həyatning bulikidir; U kixini əjəllik tuzaklardin kütquzar. **28** Padixahning xan-xəripi puqrasining kəplikidındur; Puqrasining kəmliki əmirning həlakitidur. **29** Eoqir-besik kixi intayin aqıl kixidur; Qeqiloqak əhməklikni uluqlar. **30** Hatirjəm kəngül tənning saklikidir; Həsərət qekix bolsa səngəklərnı qiritar. **31** Miskinni bozək kילוquqi — Pərwərdigarəqa həkərət kילוquqidur; Həjətmənlərgə xapaət kilix Uni hərmətligənliktur. **32** Yaman öz yamanliqi iqidə yikitilar; Həkkanıy adəm hətta səkratta yatqandimu hatirjəm bolar. **33** Yorutuloqan kixining kənglidə danalik yatar; Biraq əhməkning kənglidikisi axkara bolmay qalmas. **34** Həkkanıyət hərəkaysi əlni yukiri kətürər; Gunah hərəkəndək millətne nomusqa qaldurar. **35** Padixahning iltipati əkillik hizmətkarning bexioqa qüxər; Biraq uning oəzipi nomusta qalduroquqi uyatsiz hizmətkarining bexioqa qüxər.

15 Mulayim jawab oəzəpni basar; Qopal söz aqqıqni kəzoqar. **2** Aqılanilərnıng tili bilimni jari kılar; Əhməkning aozı kuruq gəp təkər. **3** Pərwərdigarning kəzi hər yərdə yürər; Yahxi-yamanlarnı kərüp turar. **4** Xipa yətküzgüqi til huddi bir «həyatlik dərihi»dur; Tili əgrilik kixining

rohini sundurar. **5** Əhmək atisining tərbiyisigə pisənt
kılmas; Lekin atisining tənbihiyə kulaq saloqan zerək
bolar. **6** Həkkaniyning əyidə gəhərlər kəptur; Birək
yamanning tapawiti əzigə awariqilik tapar. **7** Dananing
ləwliri bilim tarkitar; Əhməkning kənglidin heq bilim
qikmas. **8** Yamanlarning qurbanliki Pərwərdigarəya
yirginliktur; Duruslarning duasi Uning hursənlikidur. **9**
Yamanlarning yoli Pərwərdigarəya yirginliktur; Lekin
həkkaniyətni intilip izdigüqini U yahxi kərər. **10** Toqra
yoldin qikqanlar azabliq tərbiyini kərər; Tənbihgə əq
boloquqi ələr. **11** Təhtisara wə həlakət Pərwərdigarning
kəz aldida oquq turoqan yərdə, İnsan kənglidiki oy-
pikirni kandaqmu Uningdin yoxuralisun?! (Sheol h7585) **12**
Həkawur tənbih bərgüqini yaqturmas; U aqılanilərdin
nəsihət elixqa barmas. **13** Kəngül xad bolsa, hux qiray
bolar; Dərd-ələm tartsa, rohi sunar. **14** Yorutuloqan kəngül
bilimni izdər; Əkilsizning aqzi nadanliqni ozuq kilar.
15 Ezilgənləarning həmmə künliri təstə ətər; Birək xad
kəngül hərəkünini heyttək ətküzər. **16** Zor bayliq bilən
biaramliq tapqandin, Azoqa xükür kılıp, Pərwərdigardin
əyməngən əwzəl. **17** Nəprət iqidə yegən bordaq gəxtə
kılinoqan katta ziyapəttin, Mehır-muhəbbət iqidə yegən
kəktat əwzəl. **18** Terikkək kixi jedəl qikirar; Eoqir-
besik talax-tartixlarni tinqlandurar. **19** Hırunning yoli
tikənlik qaxadur, Durus adəmnıng yoli kətürülgən yoldək
daoqdamdur. **20** Dana ooqul atisini xad kilar; Əkilsiz adəm
anisini kəmsitər. **21** Əkli yok kixi əhməkliki bilən huxtur;
Yorutuloqan kixi yolini toqrilap mangar. **22** Məslihətsiz
ix kıləanda nixanlar əməlgə axmas; Məslihətqi kəp

bolqanda muddialar amalgə axurular. **23** Kixigə jayida bərgən jawabidin hux bolar, Dəl waqtida qiloqan səz nəkədər yahxidur! **24** Hayatlik yoli əkillik kixini yukirioqə baxlayduki, Uni qongqur təhtisaradin kutquzar. (Sheol h7585) **25** Pərwərdigar təkəbburning əyini yuluwetər; Birak U tul hotunlaroqə pasillarni turoquzar. **26** Yamanlarning oy-pikri Pərwərdigaroqə yirginqliktur; Birak sap dilning səzliri səyümlüktur. **27** Aq kəz kixi əz ailisigə awariqilik kəltürər; Para elixka nəprətləngən kixi kün kərər. **28** Həkkəniy adəm kəndək jawab berixtə kayta-kayta oylinar; Yaman adəmnin aqzidin xumluk təkülər. **29** Pərwərdigar yaman adəmdin yiraktur; Birak U həkkəniyning duasini anglar. **30** Hux kəzlər kəngülni xadlandurar; Hux həwər ustihanlaroqə gəx-may kondurar. **31** Hayatlikqə elip baridioqan tənbiqkə kulak saloqan kixi danalarning kataridin orun alar. **32** Tərbiyəni rət qiloqan əz jenini har qilar; Tənbiqgə kulak saloqan yorutular. **33** Pərwərdigardin qorkux adəmgə danalik əgitər; Awwal kəmtərlik bolsa, andin xəqrət kelər.

16 Kəngüldiki niyətlər insanoqə təwədur; Birak tilning jawabi Pərwərdigarning ilkididur. **2** Insan əzining həmmə qiloqan ixini pak dəp bilər; Lekin qəlbdeki niyətlərnə Pərwərdigar tarazioqə selip tartip kərər. **3** Niyət qiloqan ixliringni Pərwərdigaroqə tapxuroqin, Xundak qiloqanda pilanliring pixip qikar. **4** Pərwərdigar barlik məwjudiyətninq hər birini məlum məqsət bilən apiridə qiloqan; Hətta yamanlarnimu balayi'apət küni üqün yaratqandur. **5** Təkəbburlukqə toloqan kəngüllərninq hər biri Pərwərdigaroqə yirginqliktur; Qol tutuxup

birləxsimu, jzasiz qalmas. **6** Muhəbbət-xəpkət wə həkikət bilən gunahlar kafarət qilinip yepilar; Pərwərdigardin əyminix adəmlərni yamanliqtin haliy qilar. **7** Adəmning ixliri Pərwərdigarni hursən qilsa, U hətta düxmənlirininimu uning bilən inaqłaxturar. **8** Həlal aloqan az, Haram aloqan kəptin əwzəldur. **9** İnsan kənglidə öz yolini tohtitar; Əmma qədəmlirini toqrilaydiqan Pərwərdigardur. **10** Hətta padixahning ləwlirigə qaritip əpsun oqulsimu, Uning aqzi toqra həkūmdin qətniməs. **11** Adil taraza-mizanlar Pərwərdigarəja hastur; Taraza taxlirining həmmisini U yasioqandur. **12** Padixah rəzillik qilsa yirginqliktur, Qünki təht həkqaniyət bilənla məhkəm turar. **13** Həkqaniy səzligən ləwələr padixahlarning hursənlikidur; Ular durus səzligüqilərni yahxi kərər. **14** Padixahning kəhri goya əlümning əlqisidur; Birak dana kixi [uning oqəzipini] tinqlandurar. **15** Padixahning qirayining nuri kixigə jan kirgüzər; Uning xəpkiti waqtida yaqan «keyinki yamoqur»dur. **16** Danalik elix altun elixtin nəkədər əwzəldur; Yorutuluxni tallax kümüxni tallaxtin xunqə üstündur! **17** Durus adəmning egiz kətürülgən yoli yamanliqtin ayrilixtur; Öz yolioqa ehtiyat qiloqan kixi jenini saqlap qalar. **18** Məoqrurluk həlak boluxtin awwal kelər, Təkəbburluk yikilixtin awwal kelər. **19** Kəmtər bolup miskinlər bilən bardi-kəldidə bolux, Təkəbburlar bilən haram mal bəlüxkəndin əwzəldur. **20** Kimki ixni pəm-parasət bilən qilsa payda tapar; Pərwərdigarəja tayanoqan bolsa, bəht-saadət kərər. **21** Kəngli dana kixi səgək atilar; Yeqimlik səzlər adəmlərnin bilimini axurar. **22** Pəm-parasət əzigə igə boləjanlarəja həyatlikning

bulikidur; Əkilsizlarga təlim bərməkning əzi əkilsizlikdur.

23 Aqılanə kixining kəlbi aqzidin əkil qikirar; Uning ləwzigə bilimni ziyadə kilar. **24** Yekimlik səzlər goya həsəldur; Kəngüllərnəni hux kəlip təngə dawadur. **25** Adəm balisioqa toqridək kərünidioqan bir yol bar, Lekin aqiwiti həlakətkə baridioqan yollardur. **26** Ixligüqining ixtiyi uni ixka salar; Uning karni uningqə həydəkqilik kilar.

27 Muttəhəm kixi yaman gəpni kolap yürər; Uning ləwliri lawuldap turoqan otka ohxar. **28** Əgri adəm jedəl-majira tuqduroquqidur; Ojəywətqi yekən dostlarni ayriwetər. **29** Zorawan kixi yekən adimini azdurar; Uni yaman yoloqa baxlap kirər. **30** Kəzini yumuwaləqan kixi yaman niyətni oylar; Lewini qixligən kixi yamanlikqa təyyardur. **31** Həkkəniyət yolida aqaroqan qaq, Adəmning xəhrət tajidur. **32** Asan aqqiklimaydioqan kixi palwandin əwzəldur; Əzini tutuwaləqan xəhər aləqandinmu üstündur.

33 Qək etəkkə taxlanəqini bilən, Lekin nətijisi pütünləy Pərwərdigardindur.

17 Kurbanlik gəxlirigə toloqan jedəllik əydin, Bir qixləm kuruq nan yəp, kəngül tinqliqta boləqan əwzəl. **2** Hizmətkar qewər bolsa, hojisining nomusta qoyuqı oqlini baxkurar; Kəlgüsədə u hojining oqlı katarida turup uning mirasni təksim kilar. **3** Sapal qazan kümüxnəni tawlar, qanak altunni tawlar, Birək adəmning kəlbini Pərwərdigar sinar. **4** Kəbih kixi yaman səzlərgə ixinər; Yaloqanqi pitniqilərnəng səzigə kulak salar. **5** Miskinlərnəni məshirə kילוqı, əzini Yaratquqini həqarətligüqidur; Baxqilarnəng bəhtsizlikidin huxal boləqan kixi jazasiz qalmas. **6** Kərilarnəng nəwrliri ularnəng tajidur; Pərzəntlərnəng

pəhri ularning atiliridir. **7** Əhmək yarixıq gəp kilsa uningəya yaraxmas; Mətiwər yaloqan səzlisə uningəya tehimu yaraxmas. **8** Para — uni bərgüqining nəziridə esil bir gəhərdur; Goya uni nəgila ixlətsə muwəppəkiyətkə erixidioqandək. **9** Baxkılarning hatalıqini yoputup kəqürgən kixi mehir-muhəbbətne kəzlər; Kona hamanni sorioqan kixi yekın dostlarni düxmən kılar. **10** Aqılanigə singgən bir eoiz tənbiq, Əhməkqə uruloqan yüz dərridin ünümlüktur. **11** Yamanlar pəkət asiqliqni kəzlər; Uni jazalaxqa rəhimsiz bir əlqi əwətilər. **12** Əhmikanə ix kıliwatqan nadan kixigə uqrap qaloqandin kərə, Baliliridin ayriloqan eyikqa yoluqup qaloqan yahxi. **13** Kimki yahxilikqa yamanlıq kılsa, İxikidin bala-qaza neri kətməs. **14** Jedəlning baxlinixi tosmiini su elip kətkəngə ohxaydu; Xunga jedəl partlaxtin awwal talax-tartixtin qol üzgin. **15** Yamanni aqlioqan, Həkkaniyoqa kara qarlioqan, Ohxaxla Pərwərdigarəya yirginqlıktur. **16** Əhməkning kəngli danalıqni ətiwarlimisa, Qandakmu uning qolida danalıqni setiwalojudək puli bolsun? **17** [Həkkikiy] dost hərdaim sanga muhəbbət kərsitər, [Həkkikiy] kərindax yaman kününg üqün yardəmgə dunyaəya kəlgəndur. **18** Əkilsiz kixi qol berip, Yekini üqün kepil bolidu. **19** Jedəlgə amraq gunahqa amraqtur; Bosuoqini egiz kıloqan həlakətne izdər. **20** Niyiti buzuloqan yahxilik kərməs; Tilida hək-nahəkni astin-üstün kıloquqi balaəya yoluqar. **21** Bala əhmək bolsa, ata oqəm-kayoquəya patar; Həmakətning atisi huxallıq kərməs. **22** Xad kəngül xipalıq doridək təngə dawadur; Sunuq roq-dil adəmning yilikini qurutar. **23** Qirik adəm yəng iqidə parini qobul kılar; U adalətning

yolini burmilar. **24** Danalik yorutuloqan kixining kez aldidida turar; Birak ekilsizning kezi hiyalkexlik kilip kutupta yurer. **25** Galwang bala atini azaboqa salar; Uni tuoqquqiningmu dardi bolar. **26** Hekqaniylaroqa jermane koyuxka ket'iy bolmas; Emirlarni adaletni kollioqini uqun dumbalaxka bolmas. **27** Bilimi bar kixi kam sezluk bolar; Yorutuloqan adam kaltis eoqir-besik bolar. **28** Hatta ehmaqmu az sezlisə dana hesablinar; Tilini tizginligən kixi danixmən sanilar.

18 Kerpqiliktin ayrilip yaloquz yurgən kixi haman ez nepsigə qooq tartar; Hərkəndak qin hekmətkə haman jan-jəhli bilən qarxi qikar. **2** Əhmək yorutuluxka kizikmas; Kizikidioqini pəkət ez oylioqanlirini kersitixla, halas. **3** Yaman kixi kəlsə, nəprətmu pəyda bolar; Nomussiz ix iza-aqanəttin ayrilmas. **4** Adəmning sezliri qongkur sularoqa ohxar; Danalik buliki erik süyidək ərkəxləp akar. **5** Yamanoqa yan besixka, Sorakta hekqaniyoqa uwal kilixka ket'iy bolmas. **6** Əhməkning ləwliri uni jedəlgə baxlar; Uning aqzi «Meni dumbala» dəp təklip qilar. **7** Əhməkning aqzi ez bexioqa halakəttur; Uning ləwliri ez jenioqa kapqandur. **8** Oqəywəthorning sezliri hərhil nazunemətlərdək, Kixining kəlbige qongkur singdürülər. **9** Ixida hurun boləqan kiximu, Buzoqunqi bilən ülpətdax bolidu. **10** Pərwərdigarning nami məzmut munardur; Həkqaniylar uning iqigə yügürüp kirip yukirida aman bolar. **11** Bay adam mal-dunyasini «mustəhkəm xəhirim» dəp bilər; Nəziridə ezini saklaydioqan egiz sepildək turar. **12** Bitqit boluxtin awwal, kəngülgə təkəbburluk kelər; Awwal kəmtərlik bolsa, andin xəhrət kelər. **13**

Sözni anglimay turup, aldirap jawab bərgən, Əhməklığını kərsitip özini hijaləttə qaldurur. **14** Təndiki aqrıq azabioqa adəmnıng öz rohı bərdaxlıq bərgüzər; Birak rohı sunoqan bolsa uni kim kətürər? **15** Yorutulonıng qəlbi bilimgə erixməktə, Aqılanıng kulaklıri bilimni izdiməktə. **16** Sowotat öz igisigə ixikni daqdam eqip berər; Uni qong ərbablar aldioqa yətküzər. **17** Dəwa qıloqanda, awwal səzligüqıning səzliri orunluq kərünər; Lekin qarxi tərəp soal qoyup ixni sürüxtürər. **18** Qək taxlax jedəllərni tügitər; Oıojılarning arisidiki ixnimu həl qılar. **19** Rənjigən qerındaxning kənglini elix mustəhkəm xəhərni elixtinmu təs; Jedəl-majira qoroqanınıng taqak-baldaqlırioqa ohxaxtur. **20** Adəm [durus] səzligənlikidin qorsıki tok bolar; Öz kənglidin qıqqan səzlıridin mol həsul alar. **21** Həyat-mamat tilning ilkididur; Kimki unıng təsirini ətiwarlısa unıng mewisidin yər. **22** Hotunni tallap aloqan kixi yaxılıq tapıdu, U Pərwərdigarning mərhimitigə erixkən bolıdu. **23** Miskinlər pəs awazda yelinip səzlər; Bay bolsa qopallıq bilən jawab berər. **24** Dostni kəp tutqan kixi harab bolar; Lekin qerındaxtinmu yeqin baqlanoqan bir dost bardur.

19 Pəzilətlik yolda mangoqan kəmbəoqəl, Hıyligər səzlik əhməktin yaxıdır. **2** Yənə, oqəyriti bar kixi bilimsiz bolsa bolmas; Aldirangoıu yoldin qıkar. **3** Kixining əhməklıki öz yolini astin-üstın kiliwetər; Xundak turuqluk u kənglidə Pərwərdigardın rənjip aqrınar. **4** Baylıq dostni kəp qılar; Miskinlər bar dostidinmu ayrılıp qalar. **5** Yaloqan guwahlık qıloqan jazalanmay qalmas; Yaloqan eytkuqımu jazadin qutulalmas. **6** Tola adəm sehiydin

iltipat kezlər; Sowəjat berip turoşuqioğa həmmə kixi dosttur. **7** Namratlaxkandin kerindaxlirimu zerikər; Uning dostliri tehimu yirak qaqar; Yalwurup qoşlisimu, ular tepilmas. **8** Pəm-parasətkə erixküqi əzigə keyünər; Nurni saklıoğan kixining bəhti bolar. **9** Yaloğan guwahlik kילוğan jazalanmay qalmas; Yaloğan eytkuqimu həlak bolar. **10** Həxəmətlik turmux əhməkə yaraxmas; Qulning əməldarlar üstidin həküm sürüxi tehimu qamlaxmas. **11** Danixmənlilik igisini asanliqə aqqıqlanmaydioğan kilar; Hatalikni yoputup kəqürüx uning xəhritidur. **12** Padixahning oşəzi xirning huwlisioğa ohxax dəhxətlik bolar; Uning xəpkiti yumran ot-qəpkə qüxkən xəbnəmdək xerindur. **13** Əhmək oşul atisi üqün bala-qazadur; Urukək hotunning zarlaxliri tohtimay temip qüxkən tamqə-tamqə yeşinoğa ohxaxtur. **14** Əy bilən mal-mülük ata-bowilardin mirastur; Birək pəm-parasətlik hotun Pərwərdigarning iltipatidindur. **15** Hurunluk kixini oşəplət uykuşoğa oşərk kilar; Bikar tələp aqarqilikning dərdini tartar. **16** [Pərwərdigarning] əmrigə əməl kילוğan kixi əz jenini saklar; Əz yolliridin həzi bolmioğan kixi ələr. **17** Kəmbəşəllərgə rəhəmdillik kילוğan, Pərwərdigaroğa kərz bərgən bilən barawərdur; Uning xəpkitini [Pərwərdigar] qayturar. **18** Pərzəntingning tərbiyini qəbul kিলisioğa ümidwar bolup, Uni jazalap tərbiyə berip turoşin; Lekin uni əlgüqə har bolsun degüqi bolma. **19** Qəhrlik kixi jaza tartar; Uni kutkuzmaqqi bolsang, qayta-qayta kutkuzuxung kerək. **20** Nəsihətəni anglişin, tərbiyəni qəbul kילוşin, Undək kילוşanda keyinki künliringdə dana bolisən. **21** Kixining kənglidə nuroşun niyətlər

bar; Ahirida pəkət Pərwərdigarning dalalət-hidayitidin qikқан ix ақар. **22** Kixining yeqimlikі uning mehir-muhəbbitidindur; Miskin bolux yaloqanqiliktin yahxidur. **23** Pərwərdigardin əyminix kixini həyatқа erixtürər; U kixi hatirjəm, tok yaxap, bala-қaza qüxürülüxidın haliy bolar. **24** Hürun қolini sunup қақиқа tikқini bilən, Qizani aқziқа selixқimu hürunluk қilar. **25** Həkawuroқа қilinoqan tayaq jazasi saddioқа қilinoqan ibrəttur; Yorutuloqan kixigə berilgən tənbiһ, Uning bilimini tehimu ziyadə қilar. **26** Atisining melini bulioqan, Anisini əyidin həydəp қikəroqan, Rəswalik, iza-aһanət қalduroquqi oоquldur. **27** I oоqul, nəsiһətkə қulikingni yupuruwalsang, Əқilning təlimliridin yiraқlaxқiningdur. **28** Pəskəx guwahqi adalətni mazaq қiloquqidur; Yaman adəmnining aқzi rəzillikni yutar. **29** Həkawurlar üqün jazalar təyyardur, Əhməklərninɡ dümbisigə uridioqan қamqa təyyardur.

20 Xarab kixini rəswa қilar, Həraq kixini oқaljirlaxturar; Kimki uningқа berilip ezip kətsə, əқilsizdur. **2** Padixahning oқəzipi xirning həkirixigə ohxax қorkunqluktur; Uning aқqikini kəltürgən, əz jenioқа jaza qüxürər. **3** Əzini majiradin neri қilix kixining izzitidur; Biraқ hərbi əhməк əzini basalmas. **4** Hürun adəm қixta yər həydiməs; Yioqim waқtida yoklukta қelip axliқ tilər. **5** Kixining kənglidiki oy-niyətliri qongқur suoқа ohxaxtur; Yorutuloqan adəm ularni tartip alalaydu. **6** Əzini sadıқ dəydioqanlar kəptur; Biraқ ixənqlik bir adəmnı kim tapalisun? **7** Həққaniy adəm diyanətlіk yolda mangar; Uning pərzəntlirigə bəht-bərikət қaldurular! **8** Padixah adalət təhtidə olturoqanda, Həmmə yamanliқni kəzi bilən

qoqalaydu. **9** Kim özini gunahdin tazilandim, Wijdanim paklandi, deyäläydu? **10** Ikki hil taraza texi, Ikki hil kürä ixlitix, Ohxaxla Pärwərdigarğa yirginliktur. **11** Həttə bala öz hisliti bilən bilinər; Uning qiloanlirining pak, durus yaki əməsliki hərəkətliridin kərünüp turar. **12** Kəridioğan kəzni, anlaydioğan qulakni, Hər ikkisini Pärwərdigar yaratti. **13** Uyquğa amrak bolma, namratliqqa uqraysən; Kəzüngni eqip oyoqak bol, nening mol bolar. **14** Heridar mal aloqanda: «Naqar ikən, naqar ikən!» dəp qaxxaydu; Elip kətkəndin keyin [«Esil nərsə, ərzan aldim» dəp] mahtinidu. **15** Altun bar, ləəl-yakutlarmu kəptur; Birak bilimni beoixlioğan ləwlər nemidegən qimmətlik gəhərdur! **16** Yatqa kepil bolğan kixidin kərzgə tonini tutup alojin; Yat hotunoğa kapalət bərgən kixidin kapalət puli al. **17** Aldap erixkən tamak tatliktur; Keyin, uning yegini xeqil bolar. **18** Pilanlar məslihet bilən bekitilər; Pixqan kərsətmə bilən jəng qilojin. **19** Gəp toxuquqi sirlarni axkarilar; Xunga waləqtəkkür bilən arilaxma. **20** Kimki atanisini haqarət qilsa, Uning qiriqi zulmət qarangoşusida eqər! **21** Tez erixkən miras haman bərikətlik bolmas. **22** Yamanliqqa yamanlik qayturay demə; Pärwərdigarğa tayinip küt, U dərdinggə yetər. **23** Ikki hil taraza texi Pärwərdigarğa yirginliktur; Sahta əlqəm kət'iy yarimas. **24** Insanning hayatlik qədəmlirini Pärwərdigar bəlgiləydu; Undaqta insan öz musapisini nədin bilsun? **25** Bir nərsisini yeniklik bilən «[Hudağa] atalojan!» dəp wədə berix, Kəsəmlərdin keyin ikkilinip qayta oylinix, Öz jenini qiltakqa qüxürgəngə barawər. **26** Dana padixah yamanlarni topanni soruqandək soruwetidu, Haman

təpkəndək tuluk bilən yanjiwetər. **27** Adəmning rohwijdani — Pərwərdigarning qirioidur, U kəlbning hər bir təglirini təxürüp pərk etər. **28** MehİR-xəpkət wə həkikət padixahni saklaydu; U mehİR-xəpkət bilənla öz təhtini mustəhkəmləydu. **29** Yax yigitlərnin qawulluqi ularning pəhridir; Qerilarning izziti aq qaqiridir. **30** Tərbiyə yariliri yamanlikni tazilap qikirar, Tayaq izliri iq-baoirni taza qilal.

21 Padixahning kəngli eriklardiki sudək Pərwərdigarning kolididur; [Pərwərdigar] kəyərgə tooirilisa, xu tərəpkə mangidu. **2** İnsan əzining həmmə kıləqan ixini tooira dəp bilər; Lekin Pərwərdigar kəlbdeki niyətlərni taraziya selip tartip kərər. **3** Pərwərdigarning nəziridə, Həkkaniylik bilən adalət yürgüzüx kurbanlik kilitin əwəldur. **4** Təkəbbur kəzlər, məqrur kəlb, yamanlarning qirioidi — həmmisi gunahur. **5** Əstayidil kixilərnin oyliri ularni pəkət bayaxatlikka yetəklər; Qeqilangoqlarning oyliri bolsa, ularni pəkət yoksuzlukqila yetəklər. **6** Yaqlima til bilən erixən bayliklar, Əlümni izdəp yürgənlər koqlap yürgən bir tütünla, halas. **7** Yamanlarning zalimlik iqlirini qirmiwalal; Qünki ular adalət yolida mengixni rət kıləqan. **8** Jinayətkar mangidolan yol nahayiti əgridur; Sap dil adəmning hər ikiti tüptüzdur. **9** Sokuxkak hotun bilən [azadə] əydə billə turoandin kərə, Əgzining bir bulungida [yaləquz] yetip kopqan yahxi. **10** Yaman kixining kəngli yamanlikqila hərisməndur; U yekiniqimu xapaət kərsətməs. **11** Həkawurning jazaqa tartilixi, bilimsizgə ibrət bolar; Dana kixi kəbul kıləqan nəsihətlərdin

tehimu kəp bilim alar. **12** Həkkaniy Boluquci yamanning
əyini kəzlər; U həman yamanlarni yamanlikka qoyup
yikitar. **13** Miskinlarning nalisioqa kulikini yoputup kari
bolmiouqi, Ahiri əzi pəryad kətürər, Birak heqkim
pərwa qilmas. **14** Yoxurun sowoqat oqəzəpni basar; Yəng
iqidə berilgən para kəhr-oqəzəpni pəsəytər. **15** Adalətni
bəja kəltürüx həkkaniylarning huxallikidur, Birak
yamanlik qilouqilaroqa wəhimidur. **16** Həkmət yolidin
ezip kətkən kixi, Ərwahlarning jamaiti iqidikilərdin
bolup qalar. **17** Tamaxoqa berilgən kixi namrat qalar;
Yaoq qaynaxka, xarab iqixkə amrak beyimas. **18** Yaman
adəm həkkaniy adəm üçün gərü pulining ornida qalar;
[Ezilgən] duruslarning ornioqa iplaslar qalar. **19** Sokuxkak
wə terikkək ayal bilən ortak turoqandin, Qəl-bayawanda
yalozuz yaxioqan yahxidur. **20** Akilanining əyidə baylik
bar, zəytun may bar; Birak əhməklər tapkinini utturluk
buzup-qaqar. **21** Həkkaniyə, mehribanlikni izdigüqi
adəm, Həyat, həkkaniyə wə izzət-hərmətkə erixər.
22 Dana kixi küqlüklər xəhirining sepilioqa yamixar,
Ularning tayanqi bolqan qoroqinini oqulitar. **23** Əz tilioqa,
aozioqa igə bolqan kixi, Jenini awariqiliklərdin saklap
qalar. **24** Qongqilik qilqanlar, «Hakawur», «həli qong»,
«mazakqi» atilar. **25** Hurun kixi öz nəpsidin həlak bolar,
Qünki uning qoli ixka barmas; **26** Nəpsi yaman bolup
u kün boyi təmə kilip yürər; Birak həkkaniy adəm
heqnemini ayimay sədikə qilar. **27** Yaman adəmning
qurbanliki Pərwərdigaroqa yirginqliktur; Rəzil oqərəzdə
əpkelingən bolsa tehimu xundaqtur! **28** Yaloqan guwahlik
qilouqi həlak bolar; Əyni əhwalni anglap səzligən

kixining sözi əbədgiqə aqar. **29** Yaman adəm yüzini kelin kılar; Durus kixi yolini oylap puhta basar. **30** Pərwərdigarğa qarxi turalaydioğan heqkandak danalığ, əkil-parasət yaki tədbir yoqtur. **31** Atlar jəng küni üçün təyyar kilinoğan bolsimu, Birax oqəlibə-nijat pəqət Pərwərdigardındur.

22 Yahxi nam zor baylıqqa igə boluxtin əwzəl; Kədir-qimmət altun-kümüxtin üstündur. **2** Gaday bilən bay bir zeminda yaxar; Hər ikkisini yaratqan Pərwərdigardur. **3** Zerək kixi bala-kazani aldin kərüp qaqar; Saddilar aldioğa berip ziyan tartar. **4** Özini təwən tutup, Pərwərdigardin əyminixning bərikiti — bayaxatlıq, izzət-hərmət wə həyattur. **5** Hiyliqərlərnin yolida tikənlər, tuzaklar yatar; Öz yolioğa həzi boləğan kixi ulardin yirək bolar. **6** Balioğa kiqikidə mijəzigə qarap durus tərbiyə bərsəng, Qong boləanda u xu yoldin qıqmas. **7** Baylar miskinlərni baxkurur; Kərzdar kərz igisining kulidur. **8** Nahəqlik urukini qaqqanning alidioğan həsuli balayi'apəttur; Uning oqəzəp-həywisi qüxər. **9** Sehiy adəm bərikət tapar; Qünki u miskinlərgə öz nenidin belüp bərgüqidur. **10** Həqawurni qoqliwətsəng, jedəl-majira besilar; Kelixməslilər wə xərməndiqiliklər tügər. **11** Pak niyətni kədirləydioğan kixining səzliri güzəldur; Xunga padixah uning bilən dost bolar. **12** Pərwərdigarning kəzi ilim-həqikətne saqlar; U iplaslarning səzlini eqip taxlap bikar kılar. **13** Hırun adəm: «Taxkırida bir xir turidu, Koqioğa qıqsam əltürülimən!» — dəydu. **14** Zinahor ayalning aqzi qongkur bir oridur; Pərwərdigar narazi boləğan kixi uningə qüxüp ketər. **15** Nadanlıq səbiy balilarning kəlbigə baqlaqlıqtur;

Birak tərbiyə tayiği buni uningdin yirak qilar. **16** Miskinlärni ezix bilän bay bolğan, Wə baylarğa sowqat sunidiğan kixi, Ahiri pəkət yoksulluğa qalar. **17** Kulak sal, sanga aqılanilärning sözlirini ögitäy; Kəngül qoyup bilimimni ögəngin. **18** Ularni kəlbəngdə qing tutsang, Ular sanga xerin bolar, Ləwliringdə səp bolup təyyar turidu. **19** Qin kəlbəng bilän Pərwədigarğa tayinixing üqün, Bүgün [bu həkmətlik sözlärni] baxқа birsigə əməs, Bəlki sanga yətkүzdum. **20** Uningdin mana ottuzni yazdim, Buning iqidə nəsihətlər həm bilim bar. **21** Bular bilän həkikətning sözlirining dərwəкə həkikət ikənlikini bilələysən, Wə xundak qilip seni əwətküqilərgə həkikətning sözliri bilän jawab qayturalaysən. **22** Yoksuldin bulap alma, u kəmbəoqəl tursa, Ajiz məminlärni sorak ornida bozək qilma. **23** Qünki Pərwədigar ularning dəwasini kətürər, Ulardin bulap aloqanlardin bulap alar. **24** Mijəzi ittik adəm bilän dost bolma, Qəhrlik adəm bilän arilaxma, **25** Bolmisa, uning yaman yolini öginip qelip, qiltakқа qүxisən. **26** Baxqilarğa [kepil bolup] qol bərgүqilərdin bolma, Qəzrlärni tələккə kapalət bərgүqilərdin bolma; **27** Sening qayturalioqudək nərsəng bolğan bolsa, Ular orun-kərpiliringni bikardin-bikar astingdin elip kətmigən bolatti! **28** Ata-bowiliring pasilni bəlgiləp bərgən kona qegra taxlirini yətkimə. **29** Ixni əstayidil wə qakқан bejiridiğan kixini kərgənmiding? U pəs adəmlärning hizmitidə bolmas; Padixahlarning aldidə turar.

23 Katta ərbab bilän həmdastihan bolsang, Aldingdiki kim ikənlikini obdan oylan. **2** Ixtiying yaman bolsa, Gelingğa piqak təngləp turoqandək özүngni tart. **3** Uning

nazunemətlirini tama qılma, Ular adəm aldaydioğan
tamaqlardur. **4** Bay bolimən dəp özüngni upratma;
Özüngning zehningni bu ixka qaratma. **5** [Bayliqlaroqa]
kəz tikixing bilənla, ular yok bolidu; Pul-mal dərwekə
özigə qanat yasap, Huddi bürküttək asmanoqa uqur ketər.
6 Aq kəzning nenini yemə, Uning esil nazunemətlirini
tama qılma; **7** Qünki uning kəngli kandaq boləandək,
özimu xundak. U aqzida: — Kəni, alsila, iqsilə! —
desimu, Biraq kənglidə seni oyliqini yok. **8** Yegən bir
yutum taamnimu kusuwetisən, Uningoqa qiloğan qiraylik
səzliringmu bikaroqa kətkən bolidu. **9** Əhməkkə yol
kərsitip salma, Qünki u əkil səzliringni kəzgə ilmas.
10 Kədimdə bekitkən yərning pasil taxlirini yətkimə,
Yetimlarning etizliriqimu ayaq basma; **11** Qünki ularning
Həmjəmət-Qutkuzoquqisi intayin küqlüktur; U Əzi ular
üqün üstüngdin dəwa qılar. **12** Nəsihətkə kəngül koy, Ilim-
bilimlərgə kulak sal. **13** Balangoqa tərbiyə berixtin erinmə;
Əgər tayak bilən ursang, u əlöp kətməydu; **14** Sən uni tayak
bilən ursang, Bəlkim uni təhtisaradin qutkuziwalisən.
(Sheol h7585) **15** I oqlum, dana bolsang, Mening kəlbim
qanqə hux bolar idi! **16** Aqzingda orunluk səzlər bolsa,
iq-iqimdin xadlinimən. **17** Gunah sadir qiloquqilaroqa rəxk
qılma, Hərdaim Pərwərdigardin əyminixtə turoqin; **18**
Xundak qiloqiningda jəzmən kəridioğan yahxi kününg
bolidu, Arzu-ümidning bikaroqa kətməs. **19** I oqlum,
səzümgə kulak selip dana bol, Kəlbingni [Hudaning]
yoliqə baxliqin. **20** Məyhorlaroqa arilaxma, Nəpsi yaman
gəxhorlar bilən bardi-kəldi qılma; **21** Qünki hərəkkəx
bilən nəpsi yaman ahirida yoksullukta kalar, Qəplət

uykusiyoqa patkanlaroqa jəndə kiyimni kiygüzər. **22** Seni tapkan atangning səzini angla, Anang kərioqanda uningyoqa hərmətsizlik qılma. **23** Həqiqətəni setiwal, Uni hərgiz setiwətmə. Danalığ, tərbiyə wə yorutuluxnimu al. **24** Həkkaniy balining atisi qong huxallıq tapar; Dana oşulni tapkan atisi uningdin hursən bolar. **25** Ata-anangni səyündürüp, Seni tuşkan anangni hux qıl. **26** I oşlum, qəlbəngni manga tapxur; Kəzliringmu həyatlıq yollirimyoqa tikilsun! **27** Qünki pəhixə ayal qongqur oridur, Buzuk yat ayal tar zindandur; **28** Ular qarəqidək məküwelip, İnsaniyət arisidiki wapasizlarni kəpəytər. **29** Kimdə azab bar? Kimdə dərd-ələm? Kim jedəl iqidə qalar? Kim nalə-pəryad kətürər? Kim səwəbsiz yarilinar? Kimning kəzi kizirip ketər? **30** Dəl xarab üstidə uzun olturoqan, Əbjəx xarəbtin tetixqə aldirioqan məyhorlar! **31** Xarəbning əjayib kizillikioqa, uning jamdiki julalikiyoqa, Kixining gelidin xundəq silik ötkənlikigə məptun bolup qalma! **32** Ahirida u zəhərlik yilandək qəkiwalidu, Oq yilandək nəxtirini sanjiydu. **33** Kəz aldingda oşəlitə mənzirilər kərünidu, Aşzingdin qalaymıqan səzlər qıqıdu. **34** Huddi dengiz-okyanlarda ləyləp qaloqandək, Yəlkənlik kemining moma yaşiqi üstidə yatqandək bolisən. **35** Sən qoqum: — Birsı meni urdi, ləkin mən yarilanmidim! Birsı meni tayak bilən urdi, birək aşriqini səzmidim!» — dəysən. Birək sən yənə: «Hoxumyoqa kəlsəmla, mən yənıla xarəbni izdəymən! — dəysən.

24 Yamanlaroqa rəxk qılma, Ular bilən bardi-kəldi qilixni arzu qılma; **2** Qünki ularning kəngli zorawanlıqnila oylar; Ularining aşzi azar yətküzüxni səzlər. **3** ailə bolsa danalığ

asasida bərpa qilinar; Qüxinix bilən mustəhkəmlinər.

4 Bilim bilən öyning haniliri hərhil qimmətlik, esil gəhərlərgə toldurular. **5** Dana adəm zor küqkə igidur; Bilimi bar adəm kudritini axurar. **6** Puhta nəsihətlər bilən jəng qiləyin; Ojəlibə bolsa Birdinbir Uluq Məslihətqi bilən bolar. **7** Danalıq əkilsiz adəmgə nisbətən tolimu egiz, qüxiniksizdur; [Qonglar] xəhər dərwezisi aldiqə yiojiloqanda u zuwan aqalmas. **8** Əskilikni niyətligən adəm «suyikəstqi» atilar. **9** Əhməqliktin boləjan niyət gunahdur; Həkawur kixi adəmlərgə yirginqlitur. **10** Bexingəqə eoqir kün qüxkəndə jasarətsiz bolsang, Küqsiz hesablinisən. **11** [Səwəbsiz] əlümgə tartiloqanlarni qutkuzəyin; Boquzlinix həwpidə turoqanlardin yardəm kolungni tartma; **12** Əgər sən: «Bu ixtin həwirimiz yoqtur» desəng, Hər adəmning kənglini taraziqə Saləquqi buni kərməsmu? Jeningni həyat Saklioquqi uni bilməsmu? U hərbir insan balsining öz qiləjanliri boyiqə ularning əzigə yandurmasmu? **13** I oqlum, həsəl [tapsang] istimal qil, u yaxxidur. Hərə kənikidin aləjan həsəl bolsa tatlik tetiydu; **14** Danalıq bilən tonuxsang, umu kənglünggə xuningdək bolar; Uni tapqiningda jəzmən yaxxi kəridioqan kününg bolidu, Arzu-ümiding bikaroqə kətməs. **15** I rəzil adəm, həkqaniyning əyigə yoxurun hujum qilixni kütmə, Uning turaləqusini bulioquqi bolma! **16** Qünki həkqaniy yəttə kətim yikilip qüxər, Birəq ahiri yənə ornidin turar. Lekin rəzil kixi külpət iqigə putlixip qüxər. **17** Rəqibing yikilip kətsə hux bolup kətmə, Duxmining putlixip qüxsə xadlanma; **18** Pərwədigar buni kərgəndə, Bu qilikingni yaxxi kərməy, Bəlkim oqəzipini rəqibinggə qüxürməsliki mumkin. **19**

Yamanlar [rawaj tapsa], biaram bolup kətmə; Rəzillərgə rəxk qılma. **20** Qünki yamanlarning keləqiki yoktur, Uning qiriqimü eqürülər. **21** I oqlum, Pərwərdigardin qorkqin, padixahnimü hərəmət qıl. Qutratquqilar bilən arilaxma. **22** Bundak kixilərgə kelidioqan balayi'apət uxtumtut bolar, [Pərwərdigar bilən padixahning] ularni qandak yokitidioqanliqini biləmsən? **23** Bularmu aqilanilərnin səzliridur: — Sot qiloqanda bir tərəpkə yan besix kət'iy bolmas. **24** Jinayətgigə: «Əyibsiz sən» dəp həküm qikarəqan kixigə, Həklər lənət eytar; Əl-yurtlar uningdin nəprətlinər. **25** Birak ular jinayətgining gunahini eqip taxlioqan kixidin hursən bolar, Ular uningə bəht-saadət tilixər. **26** Durus jawab bərgüqi, Goyaki kixining ləwlirigə səyüqidur. **27** Awwal sirtta ixliringning yolini hazirlap, Etiz-erikliringni təyyarla, Andin əyüingni saləjin. **28** Yeqiningə qarxi asassiz guwahlik qılma; Aqzingdin həq yaləqanqilik qikarma. **29** «U manga qandak qiloqan bolsa, mənmu uningə xundak qilimən, Uning manga qiloqinini əzigə yandurimən», degüqi bolma. **30** Mən hurunin etizlikidin əttim, Əqilsizning üzümzarliqi yenidin mangdim, **31** Mana, hər yeridin tikənlər əsüp qikqan, Hohilar yər yüzini besip kətkən, Qoruk temi ərülüp kətkən! **32** Ular ni kərgəq, obdan oylandim; Kərginimdin sawak aldim: — **33** Sən: «Yənə birdəm kəzümni yumuwalay, Yənə birdəm uhliwalay, Yənə birdəm put-qolumni almap yetiwalay» — desəng, **34** Namratlik bulangqidək seni besip kələr, Həjətmənlik qalkanlik əskərdək sanga hujum qilar.

25 Təwəndə bayan kılınıdiqanlirimu Sulaymanning pənd-nəsihətliri; bularni Yəhudaning padixahı Həzəkiyaning ordisidikilər kəqürüp hatiriligən: — **2** Pərwədigarning uluqluqi — Əzining kılqan ixini axkarilimiqinida; Padixahlarning uluqluqi — bir ixning sirini yexəliginidə. **3** Ərxning egizlikini, Zeminning qongkurluqini, Wə padixahlarning kənglidikini məlqərləp bilgili bolmas. **4** Awwal kümüxning poqi ayrilip tawlansa, Andin zərgər nəpis bir qaqa yasap qıqar. **5** Awwal padixahning aldidiki rəzil hizmətkarliri qoqliwetilsə, Andin uning təhti adalət üstigə qurular. **6** Padixahning aldidə əzüngni həmmining aldi kılip kərsətmə, [Uning aldidiki] ərbablarning ornida turuwalma; **7** Ornungni əzüngdin yukiri janabka berip, uning aldidə pəgahka qüxürülginəngdin kərə, Əzgilərnəng seni tərgə təklip kılqini yaxidur. **8** Aldirap dəwaqə barmiqin, Mubada berip, yeqining [üstün qıqip] seni lət kılisa, kəndək kılisen? **9** Yeqining bilən munaziriləxsəng, Baxkılarning sirini aqma. **10** Bolmisa, buni bilgüqilər seni əyibləydu, Sesik namdin qutulalmaysən. **11** Waqti-jayida kılinoqan səz, Kümüx ramkilarəqa tiziloqan altun almilardur. **12** [Kılakka] altun halka, nəpis altundin yasaləqan zinnət buyumi yaraxkəndək, Akılanining aqahlandıruxi kəngül qoyəqanning kuliqəqa yarixar. **13** Huddi orma waqtidiki tomuzda [iqkən] qar süyidək, İxənqlik əlqi əzini əwətküqilərgə xundək bolar; U hojayinlirining kəksi-karnini yaxartar. **14** Yamoquri yok bulut-xamal, Yaloqan sowəqatni wədə kılip mahtanoquqəqa ohxaxtur. **15** Uzunoqıqə səwr-təkət kılinsa, həkümdarmu kayil

qilinlar, Yumxak til sɛngɛklɛrdinmu ɛtɛr. **16** Sɛn hɛsɛl
tepiwaldingmu? Uni pɛkɛt toyɛuqila yɛ, Kɛp yesɛng
yanduruwetisɛn. **17** Qoxnangning bosuɛjisiɛja az dɛssɛ,
Ular sɛndin toyup, ɛq bolup qalmisun. **18** Yalojan
guwahliq bilɛn yekiniɛja kara qarplioquqi, Huddi gɛrzi,
kiliq wɛ ɛtkɛr okqa ohxaxtur. **19** Sunuq qix bilɛn qaynax,
Tokur put [bilɛn mengix], Kɛlpɛt kɛnidɛ wapasiz kixigɛ
ɛmid baɛliɛandɛktur. **20** Qix kɛnidɛ kixilɛrning kiyimini
salduruwetix, Yaki suda ɛstigiɛ aqqiq su kuyux, Qayɛuluk
kixining aldidɛ nahxa eytkandɛktur. **21** Dɛxminingning
qɛrsiki aq bolsa, Nan bɛr; Ussiɛjan bolsa su bɛr; **22**
Xundak qilsang, bexiɛja kɛmɛr qoɛjini toplap salɛjan
bolisɛn, Wɛ Pɛrwɛrdigar bu ixni sanga yanduridu.
23 Ximal tɛrɛptin qikqan xamal kattik yamoqur elip
kɛlgɛndɛk, Qeqimqi xum qirayni kɛltɛrɛr. **24** Sokuxkak
hotun bilɛn [azadɛ] ɛydɛ billɛ turoqandin kɛrɛ, ɛgzining
bir bulungida [yaloquz] yetip-qopqan yahxi. **25** Ussap
kɛtkɛn kixigɛ muzdɛk su berilgɛndɛk, Yirak yurttin
kɛlgɛn hux hɛwɛrmu ɛnɛ xundak bolar. **26** Pɛtikdilip sɛyi
leyip kɛtkɛn bulak, Sɛyi bulɛiwetilgɛn kuduk, Rɛzillɛrgɛ
yol qoyɛjan hɛkqaniy adɛmgɛ ohxaxtur. **27** Hɛsɛlni
hɛddidin ziyadɛ yeyix yahxi bolmas; Birak uluɛlukni
izdɛxning ɛzi uluɛ ixtur. **28** ɛzini tutalmaydiɛjan kixi,
Wɛyran bolɛjan, sepilsiz qalɛjan xɛhɛrgɛ ohxaydu.

26 Yazda qar yeɛjix, Orma waqtida yamoqur yeɛjix
qamlaxmiɛandɛk, Izzɛt-hɛrmɛt ɛhmɛkkɛ layik ɛmɛstur.
2 Lɛylɛp uqur yɛrgɛn kuqqaqtɛk, Uqkan qarlioqay yɛrgɛ
qonmiɛandɛk, Sɛwɛbsiz qarɛjix kixigɛ ziyan kɛltɛrɛlmɛs.
3 Atka qamqa, exakkɛ nohta lazim bolɛjiniɛdɛk, ɛhmɛkning

dümbisigə tayak layiktur. 4 Əhməkning əhmikanə gepi boyiqə uningəja jawab bərmigin, Jawab bərsəng əzüng uningəja ohxap kəlixing mumkin. 5 Əhməkning əhmikanə gepi boyiqə uningəja jawab bərgin, Jawab bərmisəng u əzining əhməklikini əkillik dəp qaqlar. 6 Əz putini kesiwətkəndək, Əz bexioja zulmət tiligəndək, Əhməktin həwər yollaxmu xundək bir ixtur. 7 Tokurning karəja kəlmigən putliridək, Əhməkning aqzioja selinojan pənd-nəsihətmu bikar bolur. 8 Saləioja taxni baqlap atqəndək, Əhməkqə hərmət bildürüxmu əhmikanə ixtur. 9 Əhməkning aqzioja selinojan pənd-nəsihət, Məstning kəlioja sanjilojan tikəndəktur. 10 Əz yəqinlirini qarisiəja zəhimləndürgən okyaqidək, Əhməkni yaki udul kəlgən adəmnəni yallap ixlətkən hojayinmu ohxaxla zəhimləndürgüqidur. 11 It aylinip kelip əz kəsükini yalioqəndək, Əhmək əhməklikini qaytilar. 12 Əzini dana qaqlap məmnun boləjan kixini kərdüingmu? Uningəja ümid baqliməktin əhməkqə ümid baqlimək əwzəldur. 13 Hürun adəmə: — «Taxkirida dəhxətlik bir xir turidu, Koqida bir xir yüridu!» — dəp [əydin qiqmas]. 14 Əz mujukida eqilip-yepilip turəjan ixikkə ohxax, Hürun kariwatta yetip u yak-bu yakqə ərülməktə. 15 Hürun kəlini sunup kaqioja tikqini bilən, Əizani aqzioja selixtinmu erinər. 16 Hürun əzini pəmə bilən jawab bərgüqi yəttə kixidinmu dana sanar. 17 Koqida keliwetip, əzigə munasiwətsiz majiraəja arilaxqən kixi, Itning kulikini tutup sozojanəja ohxax hətərgə duqar bolar. 18 Əz yəqinlirini aldap «Pəkət qaqqək kilip koydum!» dəydiojan kixi, Otkaxlarni, oqlarni, hərhil əjəllik qorallarni atqən təlwigə ohxaydu. 20 Otun

bolmisa ot eqar; Olaywat bolmisa, jedal besilar. **21** Qoqlar ustiga qaqkan komurdak, Ot ustiga koyoqan otundak, jedalqi jedalni uloyaytar. **22** Olaywathorning sozliri harhil nazunematlardak, Kixining kalbiga qongkur singduryuler. **23** Yalkunluk lawlar razil kongullerga koxuloqanda, Sapal kaqioqa kumux hal bergangə ohxaxtur. **24** Adawat saklaydioqan adam eqini gapliri bilən yapsimu, Konglida kat-kat suyikast saklaydu. **25** Uning sozi qiraylik bolsimu, ixinip katmiggin; Kalbida yette kat iplaslik bardur. **26** U eqmanlikini qiraylik gap bilən yapsimu, Lekin razilliki jamaatning aldida axkarilinar. **27** Kixiga ora kolioqan ezi quxar; Taxni domilatkan kixini tax dumilap kaytip kelip uni yanjar. **28** Sahta til ezi ziyankaxlik qilqan kixilergə nəprətinər; Huxamat qilquqi eqiz adəmnı halakətkə ittirər.

27 Ətiki kününg toqruluk mahtanma, Qünki bir küni nemə bolidioqiningnimu bilməysən. **2** Seni baxqilar mahtisun, əz aqzing mundak qilmisun, Yat adam seni mahtisun, əz lawliring undak qilmisun. **3** Tax eqir, qum heli jing basar, Birak əhmək kəltüridioqan hapiqilik ikkisinin tehimu eqirdur. **4** Olayəp rəhimsizdur, Qəhr bolsa kəlkündək adəmnı eqitip ketər, Birak kim həsəthorluk aldida taqabil turalisun? **5** Axkara ayibləx yoxurun muhəbbəttin əladur. **6** Dostning qolidin yegən zəhimlər sadikliqtin bolidu; Birak düxmənni səyüxliri hiyigərliktur. **7** Tok kixi həsəl kənikidinmu bizardur, Aq kixiga hərəkəndək aqqıq nərsimu tatlik bilinər. **8** Yurt makanidin ayriloqan kixi, Uwisidin ayrilip yürgən kuxqa ohxar. **9** Ətir wə huxbuy kongülni aqar, Jan kəyər

dostning s mimiy m slih ti kixini rioj b tl nd r r. Jan k y r dostning s mimiy, huxhuy m slih ti kixini hux qilur. **10**  z dostungni, atangning dostinimu untuma; Bexing ja k n q xxk nd  k rindixingning  yig  kirip yelinma; Yekindiki dost, yiraktiki k rindaxtin  la. **11** I o plum, dana bol, kənglümni hux qil, Xundak qil jiningda meni m shir  kilidioqanlar ja jawab berələymən. **12** Zer k kixi bala-kazani aldin k r p kaqar; Saddilar aldioja berip ziyan tartar. **13** Yatka kepil bol jan kixidin kərzgə tonini tutup alojin; Yat hotun ja kapalət bərgən kixidin kapalət puli al. **14** Kaq s h rd  turup, yukiri awazda dostioja b ht tilig nlik,  zini karoxax hesablinar. **15** Yam jurluk k ndiki tohtimay q xxk n tamq -tamq  yeojin, W  sokuxkak hotun bir-birig  ohxaxtur. **16** Uni tizg nl x boranni toskanoja, Yaki yaojni ong kol bilən qanggalliojanoja ohxaxtur. **17** T m rni t m rg  bilis   tk rl xk nd k, Dostlarmu bir-birini  tk rl xt r r. **18**  nj r k qitini pərwix qil juqi uningdin  nj r y ydu; Hojayinini asrap kətkən kul izzət tapidu. **19** Suda ad mning y zi əks  tk nd k, Insanning kəlbining k ndakliki  z yenidiki kixi arkilik bilinər. **20** T htisara w  halak t h rgiz toymiojand k, Ad mning [aq] k zliri kana t tapmas. **(Sheol h7585)** **21** Sapal kazan k m xni, qanak altunni tawlar, Adəm bolsa mahtalojanda sinilar. **22**  hm kni buojday bilən birgə s nd ld  talkan kilip soksangmu,  hm kliki y nila uningda turar. **23** Padiliringning  hwalini obdan bilip tur, Mal-waranliringdin yahxi h w r al; **24** Q nki baylikning m ngg  kapaliti bolmas, Taj-t htmu d wrdin-d wrgiq  turamdu? **25** Kuruojan qəplər orulojandin

keyin, Yumran qəplər ətüp qıkkanda, Taş baqrıdınmu yawayi qəplər yioıloqanda, **26** Xu qaşda kızılarınq yunglırı kırkılip kıyımınq bolar; Өqkılerni satqan puloqa bir etiz kelər, **27** Həmdə Өqkılarınq sütliri seninq həm ailidikiliringning ozuklukını, Dedəkliringning korsiğini təminləxkimu yetər.

28 Yamanlar heqkim koqlimisimu kaqar; Birak həkkanıylar xir yürək batur kelər. **2** Yurtta gunahlar kəpəysə, uninq əmirliri kəp almıxar, Lekin uni sorioquqi yorutuloqan wə bilimlik bolsa, yurt aman-muqim uzun turar. **3** Miskinlərgə zulum seliwatqan bir kəmbəşəl, Huddi [ziraətlərnı] yatquzup denini koymaydioqan kara yamoquroqa ohxaydu. **4** Təwrat qanunidin waz kəqkənlər yamanlarnı yahxi dəp mahtar; Birak qanunni tutquqılar ularoqa qarxi kürəx kılar. **5** Rəzillər adalətni qüxənməs; Birak Pərwərdigarnı izdigüqilər həmmə ixni qüxinər. **6** Pəzilətlık yolda mangoqan miskin kixi, Sahta, ikki yüzlimə bay adəmdin yahxidur. **7** Təwrat-qanunioqa itaət kıloqan yigit əkillik oşuldur; Birak nan kəpilaroqa həmraş boluquqi atisini nomuska qaldurar. **8** Jazanihorluk kılip yukiri ətüm arkilik baylıklar tapqan kixi, Ahirida bularnı miskinlərgə həyrihaşlık kıloquqining kolioqa ətüzüx üqün toplioqandur. **9** Kimki Təwrat-qanunini anglimaymən dəp kulikini yopursa, Hətta dualirimu ləniti bolup qalar. **10** Kimki duruslarnı yaman yoloqa azdursa, Өzi kolioqan orisioqa ətzi qüxər; Birak pak-dıyanətlik adəm yahxilikqa mirashor bolar. **11** Bay dərwəkə ətini dana sanar; Birak yorutuloqan miskin uni həman kərüp yetər. **12** Həkkanıylar oqalibiyətlik bolsa, Jahanni təntənə kaplar;

Birak yamanlar mərtiwigə qıqsa, halayik əzlrini qaqurar.

13 Əz gunahlırini yoxuroqan kixi ronak tapmas; Birak ularni tonup ikrar kilip, ulardin waz kəqkən kixi rəhim-xəpəkətkə erixər. **14** [Pərwərdigardin] hərdaim qorqup yürgən kixi xunqə bəhtliktur! Birak kənglini tax qılqan balayi'apətkə qalar. **15** Hərkirəp turoqan xir, Yaki [owni izdəp] keziwatqan eyik qandaq bolsa, Yoksul puqralarning üstidiki rəzil həkimmu xundaqtur. **16** Yorutulmioqan əmir həman zor bir zalim bolup qıkar, Birak haram bayliqlaroqə nəprətlənsə, təhtidə uzun olturar. **17** Qan təkən kixi kərz bilən hangəqə qarap yügürər; Uni həqkim tosmisun! **18** Səmimiy, diyanətlik yolda mangoqan qutular; Ikki yolda mangoqan sahta kixi ularning biridə həman yikilip qüxər. **19** Əz yerigə tirixip ixligən dehqanning neni yetip axar; Birak bikar yürüp ham hiyallarni qoqliqan kixining yoksulluqi mol bolar! **20** Rastqil kixining bəhti kəpiyər; Birak bay boluxqə aldirioqan kixi jazadin keqip qutulalmas. **21** Birigə yan besix kət'iy bolmas; Qünki bəzilər hətta bir burda nan üqünmu gunah ətküzər. **22** Nəpsi toymas kixi bayliqlarni kəzləp aldiraydu, U namratliqning əz bexioqə qüxidiqinidin bihəwərdur. **23** Baxqılarning hataliqini oquq əyibligən kixi, Həman huxamət qiloquqoqə qarioqanda kəprək iltipət tapar. **24** Ata-anisining təəllukatini oqrilap, «Bu həqkəndəq gunah əməs» degən kixi, Həlak qiloquqining xerikidur. **25** Nəpsi toymioqur kixi jedəl-majira teriydu; Birak Pərwərdigarəqə tayanoqan kixi ətlinər. **26** Əzining kəngligə ixəngən kixi əhməqtur; Birak danaliqu bilən mangoqan nijat tapar. **27** Namratlarəqə həyrhəhliq qilidiqan kixi mohtajliq

tartmas; Lekin hajətmənni kərsimu kərməskə saləjan kixi kəpligən qarəjixka uqrar. **28** Yamanlar mərtiwigə qixsa, halayik əzlini qaqurar; Lekin ular zawal tapsa, həkkanilyar rawaj tapar.

29 Kayta-kayta əyiblinip turup yənə boyni kattiklik kəlojan kixi, Tuyuksizdin dawaliəusiz yanjilar. **2** Həkkanilyar güllənsə, pukraliri xadlinar, Kəbihlər həkuk tutsa pukra nalə-pəryad kətürər. **3** Danalığın səygən oəul atisini hux kilar; Birak pahixilərgə həmrah boləjan uning mal-mülkini buzup-qaqar. **4** Padixah adalət bilən yurtini tinq kilar; Birak baj-selik saləjan bolsa, uni wəyran kilar. **5** Əz yekiniəja huxamət kəlojan kixi, Uning putliriəja tor təyyarlap qoyəjandur. **6** Rəzil adəmnin gənəhi əzigə kapkan yasap kurar; Birak həkkaniy kixi nahxilar bilən xadlinar. **7** Həkkaniy kixi miskinning dəwasiəja kəngül bəlür; Birak yamanlar bolsa bu ixni qüxənməs. **8** Həkawur kixilər xəhərnə kutritip dawaloəutar; Birak akilanilər aqqik əzəplərnə yandurar. **9** Dana kixi əhmək bilən dəwalaxsa, Əhmək hürpiyidu yaki külidu, nətijisi həman tinqlik bolmas. **10** Kanhorlar pak-diyənətlilərgə nəprətlinər; Duruslarning jəninə bolsa, ular kəstlər. **11** Əhmək hərdaim iqidiki həmmini axkara kilar; Birak dana əzini besiwalar. **12** Həkümdar yaləjan səzlərgə kulak salsa, Uning barlik hizmətkarlinə yaman əgənməy kalmas. **13** Gaday bilən uni əzgüqi kixi bir zeminda yaxar; Hər ikkisining kəzini nurlanduroəuqi Pərwərdigardur. **14** Yoksullarni diyənət bilən sorəjan padixahning bolsa, Təhti mənggügə məhkəm turar. **15** Tayak bilən tənbiə-nəsihət balilarəja danalığın yətküzər; Birak əz məyliə qoyup berilən bala

anisini hijalətkə qaldurar. **16** Yamanlar güllinip kətsə, nahəklilik kəpiyə; Lekin həkkaniylar ularning yikiloqinini kərə. **17** Ooqlungni tərbiyəlisəng, u seni aram tapkuzar; U kənglüngni səyündürər. **18** [Pərwərdigarning] wəhiysi bolmioqan əlning pukraliri yoldin qikip baxpanahsiz qalar; Lekin Təwrat-qanunioqa əməl qilidioqan kixi bəhtlikdur. **19** Qulni səz bilənla tüzətkili bolmas; U səzüngni qüxəngən bolsimu, etibar qilmas. **20** Aozzini basalmaydioqan kixini kərgənmu? Uningdin ümid kütəkəndin, əhməktin ümid kütüx əwzəldur. **21** Kimki öz qulini kiqikidin tartip öz məyligə koyup bərsə, Künləarning biridə uning bexioqa qikar. **22** Terikkək kixi jedəl-majira qozqap turar; Asan aqqiklinidioqan kixining gunahliri kəptur. **23** Məqrurluk kixini pəs qilar, Birək kəmtərlik kixini hərmətkə erixtürər. **24** Ooqri bilən xerik bolqan kixi öz jenioqa düxməndur; U sorəqining [guwah berixkə] agahlanduruxini anglisimu, lekin rast gəp qilixkə petinalmas. **25** İnsan balisidin qorqux adəmnı tuzakqə qüxüridu; Birək kimki Pərwərdigarəqa tayanqan bolsa, u bihətər kətürülər. **26** Kəp kixilər həkumdardın iltipət izdəp yürər; Birək adəmnıng hək-rizki pəkət Pərwərdigarningla qolididur. **27** Nahəklər həkkaniylarəqa yirginqlikdur; Durus yolda mangoqan kixilər yamanlarəqa yirginqlikdur.

30 Təwəndikilər Yakəhning ooqli Aguroqa wəhiy bilən kəlgən səzlərdur: Bu adəm Itiyəlgə, yəni Itiyəl bilən Ukaləqa mundək səzlərnı degən: — **2** Mən dərwəkə insanlar arisidiki əng nadini, həywanəqa ohxaxturməni; Məndə insan əkli yok. **3** Danalıqni həq əgənmidim; Əng Pak-Mukəddəs Boləquqi həkkidimu sawatim yoktur. **4**

Kim ʻrɔxkə kətürülgən, yaki ʻrɔxtin qüxkən? Kim xamalni kollarida tutqan? Kim sularni ʻz tonioqa yögəp qoyoqan? Kim yər-zeminning qebralirini bəlgiligən? Uning ismi nemə? Uning Ooqlining ismi nemə? Biləmsən-yok? **5** Təngrining hər bir sözi sinilip ispatlinip kəlgəndur; U ʻzīgə tayanqanlarning həmmisini qoqdaydiqan kəlkəndur. **6** Uning səzligə heq nərsə qoxma; Undəq kilsang, U seni əyibləydu, Səning yaloqanqiliqing axkarilidur. **7** I [Hudayim], Səndin ikki nərsini tiləymən; Mən əlgüqə bularni məndin ayimioqaysən: — **8** Sahtilik wə yaloqanqilikni məndin yirəq qiləqaysən; Meni gadaymu qilmay, baymu qilmay, bəlki ehtiyajioqa layiqkə rizik bərgəysən. **9** Qünki ziyadə toyup kətsəm, Səndin yenip: «Pərwərdigar degən kim?» — dəp kəlixim mumkin. Yaki gaday bolup kəlsəm, oqrilik qilip, Sən Hudayimning namioqa daq kəltürüxim mumkin. **10** Hojayinining aldidə uning quli üstidin xikayət qilma, Bolmisa u seni qarəqap lənət qilidur, əyibkar bolisən. **11** ʻz atisini qarəqaydiqan, ʻz anisioqa bəht tiliməydiqan bir dəwr bar, **12** ʻzini pak qəqlaydiqan, əməliyətə məynətqilikidin heq yuyulmioqan bir dəwr bar, **13** Bir dəwr bar — ah, kibirlikidin nəziri nemidegən üstün, Həqawurluqidin həli nemidegən qong! **14** Uning əjizlar wə yoxsullarni yalmaq yutuwetidiqan qixliri qiliqtək, Ezik qixliri piqəqtək boləqan bir dəwr bar! **15** Zülükning ikki qizi bar, ular hərdəim: «Bərgin, bərgin» dəp tovlıxar. Hərgiz toyunmaydiqan üq nərsə bar, hərgiz qanaətlənməydiqan tət nərsə bar, ular bolsimu: — **16** Gər, tuqmas hotunning qarni, Suoqa toyunmioqan quroqəq Yər. Wə hərgiz «boldi,

toydu» demaydigan ottin ibarət. (Sheol h7585) **17** Atisini məshirə kılıdigan, Anisini kəmsitidigan kəzni bolsa, Qaşa-quzonlar qoqlar, Bürkütning balilirimu uni yər.

18 Mən üçün intayin tilsimat üç nərsə bar; Xundak, mən qüxinəlməyidigan tət ix bar: — **19** Bürkütning asmandiki uqux yoli, Yilanning taxta beqirlap mangidigan yoli, Kemining dengizdiki yoli wə yigitning kizğa axıq boluxtiki yolidur. **20** Zinahor hotunning yolimu xundaqtur; U bir nemini yəp bolup aqzini sürtiwətkən kixidək: «Mən heqkandak yamanlikni kilmidim!» — dəydu. **21** Yər-zemin üç nərsə astida biaram bolar; U kətürəlməyidigan tət ix bar: — **22** Padixaḥ bolğan kıl, Tamakka toyğan hamakət, **23** Nəprətkə patқан, ərgə təgkən hotun, Öz hanimining ornini baskan dedək. **24** Yər yuzidə teni kiqik, lekin intayin əkillik tət hil janiwar bar: — **25** Qəmülilər küqlük həlk bolmisimu, birak yazda ozuk təyyarliwelixni bilidu; **26** Suqurlar əzi ajiz bir qowm bolsimu, hada taxlarning arisoğa uwa salidu; **27** Qekətkilərnin padixaḥi bolmisimu, lekin qatar tizilip rətlik mangidu; **28** Kəslənqükni qol bilən tutuwaloqili bolidu, Lekin han ordilirida yaxaydu. **29** Qədəmliri həywətlik üç janiwar bar, Kixigə zoq berip mangidigan tət nərsə bar: — **30** Həywanatlar iqidə əng küqlük, heq nemidin qorqmas xir, **31** Zilwa bəygə iti, Tekə, Wə pukraliri qollaydigan padixaḥdur. **32** Əgər sən əhməqlik kilip özünqni bək yukiri orunoğa koyuwaloğan bolsang, Wə yaki təlwə bir oyda bolğan bolsang, Qolung bilən aqzingni yum! **33** Kala süti qoqlsa serik may qıkar; Birining burni mijilsa, qan qıkar; Adawət qozqap intıqam oylisa jedəl-majira qıkar.

31 Təwəndikilər, padixah Ləmuəlgə uning anisi arkilik wəhiy bilən kəlgən sözlərdur; anisi bu sözlərni uningəya əgətkən: **2** I oqlum, i mening amrikim, kəsəmlər bilən tiligən arzulukum, mən sanga nemə dəy? **3** Küq-kuwwitingni ayal-hotunlar tərripigə sərp qilmioqin; Yaki padixahlarnimu wəyran kılıdioqan ixlarəya berilgüqi bolma! **4** I Ləmuəl, xarab iqix padixahlarəya layiq əməs, Əmirlərgimu hərakqə humar bolux yaraxmas. **5** Bolmisa ular xarab iqip, [mukəddəs] bəlgilimilərnə untup, Bozək bəndilərnəng həkqini astin-üstün kiliwetixi mumkin. **6** Küqlük hərak əlgüsü kəlgənlərgə, həsrətə qəmgənlərgə berilsun! **7** Ular xarabni iqip, miskinlikini untup, Kaytidin dərđ-əlimini esigə kəltürmisun! **8** Əzliri üqün gəp kılalmaydioqanlarəya aqzingni aqkin, Həlak bolay degənlərnəng dəwasidə gəp kıl. **9** Süküt kılma, ular üqün lilla həküm kıl, Ezilgənlərnəng wə miskinlərnəng dərđigə dərman bol. **10** Pəzilətlik ayalni kim tapalaydu? Uning kımmiti ləəl-yakutlardinmu zor exip qüxidu. **11** Erining kəngli uningəya tayinip hatirjəm turidu, U boləyaqqa erining aloqan oljisi kəm əməstur! **12** U əmür boyi erigə wapadar bolup yahxilik kılıdu, Uni ziyanəya uqratmaydu. **13** U koy yungi wə kəndir tepip, Əz kəli bilən jan dəp əjir kılıdu. **14** U soda kemilirigə ohxax, [ailini bekixtiki] ozuk-tülüklərnə yirək jaylardin toxuydu. **15** Tang yorumasta u ornidin turidu, ailisidikilərgə yeməklik təyyarlaydu, Hizmətkar-dedəklərgə nesiwisini təkşim kılıdu. **16** U bir parqə etizni əzi kərüp alidu; Kəli bilən yioqan daraməttin u bir üzümzar bina kılıdu. **17** [Ixka qarap] u belini küq bilən baqlar, Biləklirini küqləndürər;

18 Өз ixining paydiliklikioğa kəzi yetər, Keqiqə qiriqini
əqürməy ix kılar. **19** U kolliri bilən qakni qərər, Barmaklıri
yip urquqini tutar. **20** Ajizlaroğa yardəm kolini uzitar;
Hajətmənlərgə kollirini sozar. **21** Kar yaşqanda u ailisi
toqruluk əndixə kılmaydu, Өyidikilərninğ həmmisigə
kizil kiyimlər kiydürülgən. **22** Kariwat yapkuqlirini
əzi tokuydu; Өzining kiyim-keqəkliri kanap wə səsün
rəhttindir. **23** Erining xəhər dərwazilirida abruyi bar; Xu
yərdə u yurttiki aksakallar kataridin orun alidu. **24** U nəpis
kanaptin kiyim-keqək tikip uni satidu; Bəlwaoqlarni tikip
sodigərlərnin təminləydu. **25** Kiyimi küq-kudrət wə izzət-
hərməttur; U keləqəkkə ümid bilən külüp qaraydu. **26**
Aozini aqsila, dana söz kılidu, Tilida meħribanə nəsihətlər
bar. **27** ailisidiki ixlardin daim həwər alidu, Bikaroğa nan
yeməydu. **28** Pərzəntliri ornidin turup uningəğa bəht-
bərikət tiləydu; Erimu mubarəkləp uni mahtap: — **29**
«Pəzilət bilən yaxioğan ayallar kəptur, Birak sən ularning
həmmisidinmu exip qüxisən» — dəydu. **30** Güzəllik seħri
aldamqidur, Həsn-jamalmu pəkət bir kəpük, halas, Pəkət
Pərwərdigardin qorkidioğan ayalla mahtilidu! **31** U öz
meħnitining mewiliridin bəħrimən bolsun! Əjirliri uni
dərwazilarda hərmət-xəhrətkə erixtürsun!

Həkmət toplioquqi

1 Yerusalemda padixah boləjan, Dawutning oşli «Həkmət toplioquqi»ning səzliri: — **2** «Bimənilik üstigə bimənilik!» — dəydu «Həkmət toplioquqi» — «Bimənilik üstigə bimənilik! Həmmə ix biməniliktur!» **3** Kuyax astida tartқан jəpaliridin insan nemə paydioqa erixər? **4** Bir dəwr ətidu, yənə bir dəwr kelidu; Birəq yər-zemin mənggügə dawam kəlidu; **5** Kün qikidu, kün patidu; Wə qikidiəjan jayoqa kərap yənə aldirap mangidu. **6** Xamal jənubka kərap sokidu; Andin burulup ximaləqa kərap sokidu; U aylinip-aylinip, Hərdaim əz aylanma yolioqa kəytidu. **7** Barlik dəryalar dengizoqa kərap akidu, birəq dengiz tolmaıdu; Dəryalar kəysi jayoqa akқан bolsa, Ular yənə xu yərgə kəytidu. **8** Barlik ixlar jəpaəqa toloəandur; Uni eytip tügətküqi adəm yoqtur; Kəz kəruxtin, Kulaq anglaxtin hərgiz toymaydu. **9** Boləjan ixlar yənə bolidioəjan ixlardur; Kəloəjan ixlar yənə kəlinidu; Kuyax astida həqkəndəq yəngilik yoqtur. **10** «Mana, bu yəngi ix» degili bolidioəjan ix barmu? U bəribir bizdin burunki dəwrlərdə allikaəan bolup ətkən ixlardur. **11** Burunki ixlar həzir həq əslənməydu; Wə kəlgüsidə bolidioəjan ixlarmu ulardin keyin yaxaydioəjanlarning esigə həq kəlməydu. **12** Mənki həkmət toplioquqi Yerusalemda Israiləqa padixah boləjanmən; **13** Mən danəlik bilən asmanlar astida barlik kəlinəəjan ixlarni kətirkinip izdəxkə kəngül koydum — Hulasəm xuki, Huda insan balilirining əz-əzini bənd kəlip upritix üqün, ularəqa bu eoəir jəpani təkdim kəloəjan! **14** Mən kuyax astidiki barlik kəlinəəjan ixlarni kərup qiktım, — Mana, həmmisi bimənilik wə

xamalni qoʻliqandak ixtin ibarattur. **15** Əgrini tüz qiloʻili bolmas; Kəmnı toluq dəp sanioʻili bolmas. **16** Mən öz kənglümde oylinip: «Mana, mən uluoʻlinip, məndin ilgiri Yerusalem üstigə barlik həküm sürgənlərdin kəp danalıqqa erixtim; mening kənglüm nuroʻun danalıq wə bilimgə erixti» — dedim. **17** Xuning bilən danalıqni bilixkə, xuningdək təwilik wə əhmikanilikni bilip yetixkə kəngül koydum; muxu ixnimu xamal qoʻliqandak ix dəp bilip yəttim. **18** Qünki danalıqning kəp boluxi bilən azab-oqubətmu kəp bolidu; bilimini kəpəytküqining dərd-əlimimu kəpiydu.

2 Mən kənglümde: «Kəni, mən özümgə tamaxining təmini tetioʻuzup baqimən; kənglüm eqilsun!» — dedim. Birak mana, bumu biməniliktur. **2** Mən külkə-qakqakqa «Təwilik!» wə tamaxioʻa «Uning zadi nemə paydisi?» — dedim. **3** Kənglümde öz bədinimni xarab bilən qandak rohlənduroʻili bolidioʻanlikini (danalıq bilən özümni yetəkligən haldə) bilixkə berilip izdəndim, xuningdək «sanaklık künliridə insan balilirioʻa yaxxilik yətküzidioʻan nemə paydilik ixlar bar?» degən tügünni yəxsəm dəp əhmikanilikni qandak tutup yetixim kərəklikini intilip izdidim. **4** Mən uluoʻ quruluqlarə qirixtim; özüm üqün əylərnı saldim; özüm üqün üzümzarlarnı tiktım; **5** Özüm üqün xahənə baq-baqqilarnı yasidim; ulardə hərhil mewə beridioʻan dərəhlərnı tiktım; **6** Özüm üqün ormandiki barəksən dərəhlərnı obdan suoʻirix üqün, kəlkəklərnı yasap qıqtım; **7** Kullarə wə dedəklərgə igə boldım; əyümdə ulardın tuoʻuloʻanlarmu meningki idi; Yerusalemdə məndin ilgiri boləanlarning

həmmisiningkidin kəp mal-waranlar, kəy wə kala padilirim bar boldi. **8** Əz-əzümgə altun-kümüxlərni, padixahlarning həm hərkaysi əlkilərning hərhil ətiwarlıq alahidə gəhərlirini yiojdim; kiz-yigit nahxiqilaroşa həmdə adəm balilirining dilkəyərlirigə, yəni kəpligən güzəl kenizəklərgə igə boldum. **9** Uluoş boldum, Yerusalemda məndin ilgiri boləqanlarning həmmisidin ziyadə ronak taptim; xundak boləqini bilən danalıqim məndin kətmidi. **10** Kəzlirimgə nemə yakқан bolsa, mən xuni uningdin ayimidim; əz kənglümgə həqқandak huxallıqni yak demidim; qünki kənglüm barlıq əjrimdin xadlandi; mana, bular əz əjrimdin boləqan nesiwəm idi. **11** Andin əz qolum yasioqanlirining həmmisigə, xundakla singdürgən əjrimning nətijisigə qarısam, mana, həmmisi bimənilik wə xamalni qoşlıoqandək ix idi; bular quyax astidiki həq paydisi yok ixlardur. **12** Andin zəhnimni yiojip uni danalıqқа, təwilik wə əhmikanilikқа qaraxқа koydum; qünki padixahtin keyin turidioqan adəm nemə kılalaydu? — kilsimu allıqaqan kılinoqan ixlardin ibarət bolidu, halas! **13** Xuning bilən nur qarangoşuluktin əwzəl boləqandək, danalıqning bioşərəzliktin əwzəllikini kərup yəttim. **14** Dana kixining kəzliri bexididur, əhmək bolsa qarangoşulukta mangidu; birak ularoşa ohxax birla ixning bolidioqanlikini qüxinip yəttim. **15** Kənglümde: «əhməkқа bolidioqan ix mangimu ohxax bolidu; əmdi mening xundak dana boluxumning zadi nemə paydisi?!» — dedim. Andin mən kənglümde: «Bu ixmu ohxaxla biməniliktur!» — dedim. **16** Qünki mənggügə dana kixi əhməkқа nisbətən həq artuқ əslənməydu; qünki kəlgüsidiki künlərdə həmmə

ix allıkaqan untulup ketidu; əmdi dana kixi qandaq əlidu?
— Əhmək kixi bilən billə! **17** Xunga mən həyatqa əq boldum; qünki quyax astida qilinoqan ixlar manga əqir kelətti; həmmisi bimənilik wə xamalni qoqlıoqandək ix idi. **18** Xuningdək mən quyax astidiki barlıq əjrimgə əq boldum; qünki buni məndin keyin kəlgən kixigə qaldurmaslıqqa amalim yəq idi. **19** Uning dana yaki əhmək ikənlikini kim bilidu? U bəribir mən jəpalıq bilən singdürgən həmdə danalıq bilən ada qiloqan quyax astidiki barlıq əjrim üstigə həküm süridu. Bumu bimənilikur. **20** Andin mən rayimdin yandim, kənglüm quyax astidiki jəpa tartqan barlıq əjrimdin ümidsizlinip kətti. **21** Qünki əjri ni danalıq, bilim wə əp bilən qiloqan bir adəm bar; birəq u əjri ni uningə qə heq ixlimigən bəxqə birsining nesiwisi boluxqə qalduruxi kərək. Bumu bimənilik wə intayin aqqıq külpəttur. **22** Qünki insan quyax astida əzini upritip, əzining barlıq əmgikidin wə kənglining intilixliridin nemigə igə bolidu? **23** Qünki uning barlıq künliri azablıqtur, uning əjri oqəxlıqtur; həttə keqidə uning kəngli heq aram tapmaydu. Bumu bimənilikur. **24** İnsan üqün xuningdin bəxqə yəxhi ix yəqki, u yeyixi, iqixi, əz jənini əz əjridin həzur alduruxidin ibarəttur; buni Hudaning qolidindur, dəp kərüp yəttim. **25** Qünki uningsiz kim yeyəlisun yaki besip ixliyəlisun? **26** Qünki u əz nəzirigə yəqidiqan adəmgə danalıq, bilim wə xadlıqni ata qilidu; birəq gənəhkar adəmgə u mal-mülük yioqip-toplaxqə jəpalıq əmgəkni beridu, xuningdək u yioqip-topliqinini Hudaning nəziridə yəxhi boləqanoqə tapxuridiqan qilidu. Bumu bimənilik wə xamalni qoqlıoqandək ixtin ibarəttur.

3 Hər bir ixning muvafiq pəsli bar, asmanlar astidiki həmmə arzuning öz waqtimu bar; **2** Tuquluxning bir waqti bar, eluxningmu bir waqti bar; Tikix waqti bar, tikilgənni səkux waqti bar; **3** Öltürux waqti bar, sakaytix waqti bar; Buzux waqti bar, qurux waqti bar; **4** Yioqlax waqti bar, külux waqti bar; Matəm tutux waqti bar, ussul oynax waqti bar; **5** Taxlarni qeriwetix waqti bar, taxlarni yiojip-toplax waqti bar; Quqaklax waqti bar, quqaklaxtin özini tartix waqti bar; **6** Izdax waqti bar, yoqaldi dəp waz keqix waqtimu bar; **7** Yirtix waqti bar, tikix waqti bar; Süküt kəlix waqti bar, söz kəlix waqti bar; **8** Səyux waqti bar, nəprətlinx waqti bar; Urux waqti bar, tinqliq waqti bar. **9** Ixligən öz ixliginidin nemə payda alidu? **10** Mən Huda insan baliliriqə yūkligən, ixləp japa tartix kerək boləjan ixni kərgənmən. **11** U hər bir ixning waqti kəlgəndə gūzəl bolidiqanlikini bekitkən; u yənə mənggūlikni insanlarning kəngligə saləjan; xunga, insan Hudaning öz həyatiqə baxtin ahiriqəqə nemini bekitkənlikini bilip yətməstur. **12** Insanlarqə həyatida xadlinix wə yaxilik kəlixtin baxqə əwzəl ix yoq ikən dəp bilip yəttim. **13** Xundakla yənə, hər bir kixining yeyix-iqixi, özining barliq əjridin huzur elixi, mana bu Hudaning sowəjisidur. **14** Hudaning kəloqanlirining həmmisi bolsa, mənggūlik bolidu, dəp bilimən; uningqə həqnərsini qoxuxqə wə uningdin həqnərsini eliwetixkə bolmaydu; Hudaning ularni kəloqanlirining səwəbi insanni Özidin əymindürüxtur. **15** Həzir boləjanliri ətkəndimu boləqandur; kəlgüsidə bolidiqan ix allikaqan boləqandur; Huda ətkən ixlarni soraydu. **16** Mən quyax astida

yənə xu ixni kərdümki — sorax ornida, xu yərdə həlihəm rəzillik turidu; həkəkaniylik turux kerək boləjan jayda, mana rəzillik turidu! **17** Mən kənglümdə: «Huda həkəkaniy həm rəzil adəmni soraxqa tartidu; qünki hər bir arzu-məxsət wə hər bir ixning öz waqti bar» — dedim. **18** Mən kənglümdə: — Bundak boluxi insan balilirining səwəbidindir; Huda ularni sinimakqi, [bu ixlar] ular əzlrining pəkət həywanlarəja ohxax ikənlikini kəruxi üçün boləjan, dəp oylidim. **19** Qünki insan balilirining bexiəja kelidiəini həywanlarəjimu kelidu, ularning kəridiəini ohxax bolidu. Ulardin aldinkisi qandak əlgən bolsa, keyinkisimu xundak əlidu, ularda ohxaxla birlə nəpəs bardur. Insanning həywanlardin heq artuq qiləki yok; qünki həmmə ix biməniliktur. **20** Ularning həmmisi bir jayəja baridu; həmmisi topa-qangdin qikəjan, həmmisi topa-qangəja qəytidu. **21** Kim adəm balilirining rohəini bilidu? U yukirəja qikəmdu, buni kim bilidu? Həywanlarning rohəi, u yər tegigə qüxəmdu, kim bilidu? **22** Xuning bilən mən insanning öz əjridin huzurlinixidin artuq ix yoktur, dəp kərdum; qünki mana, bu uning nesiwisidur; qünki uni əzidin keyin bolidiəjan ixlarni kəruxkə kim elip kelidu?

4 Andin mən qəytidin zəhnimni yiqip kuyax astida daim boluwatqan barlik zorluq-zumbulukni kərdüm; mana, ezilənlərnin kəz yaxliri! Ularəja heq təsəlli bərgüqi yok idi; ularni əzənlərnin küqlük yələnqüki bar idi, birək ezilənlərgə heq təsəlli bərgüqi yok idi. **2** Xunga mən allikəjan əlüp kətkən əlgüqilərnə tehi həyat boləjan tiriklərdin üstün dəp tərirlidim; **3** xundakla bu ikki

hil kixilərdin bəhtliki tehi apiridə bolmioqan kixidur; qünki u kuyax astida qilinoqan yamanliqlarni heq kərip baqmioqan. **4** Andin mən barliq əjir wə barliq hizmətning utuqliridin xuni kərip yəttimki, u insanning yeqinini kərməslikidin bolidu. Bumu bimənilik wə Xamalni qoşliqandək ixtur. **5** Əhmək qol koxturup, əz gəxini yəydu. **6** Japa qekip xamalni qoşlap oqumini toxkuzimən degəndin, qanggilini toxkuzup hatirjəmliktə bolux əladur. **7** Mən yənə zəhnimni yioqip, kuyax astidiki bir bimənilikni kərdum; **8** birsi yaloquz, tikəndək bolsimu, xundakla nə oqli nə aka-ukisi bolmisimu — birək uning japasining ahiri bolmaydu, uning kəzi bayliqlaroqə toymaydu. U: «Mən bundək jəpalik ixləp, jənimdin zadi kimgə yaxxilik qaldurimən?» — degənni sorimaydu. Bumu bimənilik wə eoqir jəpədin ibarəttur. **9** Ikki birdin yaxxidur; qünki ikki bolsa əmgikidin yaxxi in'am alidu. **10** Yikilip kətsə, birsi həmrəhini yələp kətüridu; birək yaloquz hələttə yikilip kətsə, yəligüdək baxqə birsi yoq bolsa, bu kixining həlioqə way! **11** Yənə, ikkisi billə yatsə, bir-birini illitidu; ləkin birsi yaloquz yatsə qandək illitilsun? **12** Yənə, biraw yaloquz bir adəmnə yengiwəloqan bolsa, ikkisi uningəqə takəbil turalaydu; xuningdək üq qat aroqəmqa asan üzülməs. **13** Kəmbəoqəl əmma aqil yigit yənə nəsihətning ətiwarini qilmaydioqan kəri əhmək padixəhtin yaxxidur; **14** Qünki gərqə u bu padixəhning padixəhlikida kəmbəoqəl bolup tuşuloqan bolsimu, u zindandin təhtkə olturuxqə qikti. **15** Mən kuyax astidiki barliq tiriklərnin axu ikkinqini, yəni [padixəhning] ornini bəşuqini, xu yigitni qollaydioqanliqini kərdum. **16** Barliq həlk, yəni ularning

aldida turoqan barliq puqrular sanaksiz bolsimu, birak ulardin keyinkilar yigittinmu razi bolmaydu; bumu bimənilik wə xamalni qoqliqandək ixtur.

5 Hudaning oyigə baroqanda, awaylap yürgin; əhməklərqə qurbanliqlarni sunux üqün əməs, bəlki anglap boysunux üqün yekinlaxqin; qünki əhməqlər rəzillik qiliwatqini bilməydu. **2** Aozingni yeniklik bilən aqma; kənglüng Huda aldida birnemini eytixqa aldirmisun; qünki Huda əxlərdə, sən yər yüzididursən; xunga sözliring az bolsun. **3** Qünki ix kəp bolsa qüxmu kəp bolqandək, gəp kəp bolsa, əhməqning gepi bolup qalidu. **4** Hudaqə kəsəm iqsəng, uni ada qilixni keqiktürmə; qünki U əhməqlərdin huzur almaydu; xunga kəsimingni ada qilqin. **5** Kəsəm iqip ada qilmioqandin kərə, kəsəm iqməsliking tüzüktur. **6** Aozing teningni gunahning ihtiyariqə koyuwətmisun; pərixta aldida: «Hata sözləp saldim» demə; nemixqa Huda gepingdin oəzəplinip kolliring yasioqanni halak qilidu? **7** Qünki qüx kəp bolsa bimənilikmu kəp bolidu; gəp kəp bolsimu ohxaxtur; xunga, Hudadin qorqqin! **8** Sən namratlarning ezilgənlikini yaki yərlik mənəpdarlarning hək-adalətni zorawanlarqə qayrip koyoqanlikini kərsəng, bu ixlardin həyran qalma; qünki mənəpdardindin yukiri yənə birsi kəzliməktə; wə ulardinmu yukirisimu bardur. **9** Birak nemila bolmisun yər-tupraq həmmə adəmgə paydiliktur; hətta padixahning əzimu yər-tupraqqa tayinidu. **10** Kümüxkə amraq kümüxkə qanmas, bayliqlarqə amraq əz kirimigə qanmas; bumu biməniliktur. **11** Mal-mülük kəpəysə, ularni yegüqilərmu kəpiyidu; mal igisigə ularni kəzləp, ulardin huzur elixtin

baxқа nemə paydisi bolsun? **12** Az yesun, көp yesun, әmgәkqining uyқusi tatlıқtur; biraқ bayning toқluқi uni uhatmas. **13** Mән қuyax astida zor bir күlpәtni көrdüm — u bolsimu, igisi әzigә ziyan yәtküzidioқan baylıқlarni toplaxtur; **14** xuningdәk, uning baylıқliri balayi’apәt түpәylidin yoқilixidin ibarәttur. Undaқ adәmning bir oоli bolsa, [oоlining] қоlioқa қalduroқudәk һeqnemisi yoқ bolidu. **15** U apisining қоrsıқidin yalingaқ qıqıq, kәtkәndimu yalingaқ peti ketidu; u әzining japalıқ әmgikidin қоlioқa aloқudәk һeqnemini epkәtәlmәydu. **16** Mana bumu eoјir әlәmlik ix; qünki u қandaқ kәlgән bolsa, yәнә xundaқ ketidu; әmdi uning xamalоқa erixix üqün әmgәk қiloјinining nemә paydisi? **17** Uning barlıқ күnliridә yәp-iқkini қarangојulukta bolup, oқәxliki, kesәlliki wә hapilıқi көp bolidu. **18** Mana nemining yaramlıқ wә güzәl ikәnlisini көrdüm — u bolsimu, insanning Huda uningоқa tәқdim қiloјan әmrining һәрbir күnliridә yeyix, iқix wә қuyax astidiki barlıқ mehnitidin һuzur elixtur; qünki bu uning nesiwisidur. **19** Huda һәрbirdsini baylıқlarоқa, mal-dunyoқa igә boluxқа, xuningdәk ulardin yeyixқа, әz rizқini қоbul қilixқа, әz әmgikidin һuzur elixқа muyәssәр қiloјan bolsa — mana bular Hudaning sowoјitidur. **20** Qünki u әmridiki tez әtidioјan күnliri üstidә көp oylanmaydu; qünki Huda uni көnglining xadlıқi bilән bәnd қilidu.

6 Қuyax astida bir yaman ixni көrdüm; u ix adәmlәр arisida көp көrүlidu — **2** Huda birsigә baylıқlar, mal-dunya wә izzәt-һәrmәt tәқsim қildi, xuning bilән uning әz көngli haloјinidin һeqnәrsisi kәм bolmidi; biraқ Huda

uningõja bulardin huzur elixka muyæssar qilmidi, bälki yat bir adäm ulardin huzur alidu; mana bu bimänilik wä eoïr azabtur. **3** Birsı yüz bala körüp көp yil yaxixi mumkin; birak uning yil-künliri xunqilik көp bolsimu, uning jeni bəhtni көrmisə, hətta gərni көrmigən bolsimu, tuoïulup qaqrıp kətkən bowak uningdin əwzəldur dəymən. **4** Qünki qaqrıoïan bala bimänilik bilən kelidu, qarangoïulukta ketidu, qarangoïuluk uning ismini qarplaydu; **5** U künnimu көrmigən, bilmigən; birak heq bolmioïanda u birinqisigə nisbətən aram tapqandır. **6** Bərħək, heliki kixi hətta ikki həssə ming yil yaxioïan bolsimu, birak bəhtni көrmisə, əhwali ohxatur — hərbir kixi ohxax bir jayoïa baridu əməsmu? **7** Adəmnıng tartқан barlıq japasi öz aoïzi üqündur; birak uning ixtihəsi hərgiz qanmaydu. **8** Xundaқта dana kixining əhməktin nemə artuqçilıki bolsun? Namrat kixi baxqılar aldida qandaқ mengixni bilgən bolsimu, uning nemə paydisi bolsun? **9** Kəzning көrüxi arzu-həwəsning uyan-buyan yürüxidin əwzəldur. Bundaқ qilixmu bimänilik wä xamalni qoïlioïandək ixtur. **10** Ətüp kətkən ixlarning bolsa allıqaoïan nami bekitilip ataloïan; insanning nemə ikənlikimu ayan bolaoïan; xunga insanning əzidin kudrətlik bolouqi bilən qarxilixioïa bolmaydu. **11** Qünki gəp qanqə көp bolsa, bimänilik xunqə көp bolidu; buning insanoïa nemə paydisi? **12** Qünki insanning əmridə, yəni uning sayidək tezla etidoïan mənısiz əmridiki barlıq künliridə uningõja nemining paydilıq ikənlikini kim bilsun? Qünki insanoïa u kətkəndin keyin kuyax astida nemə ixning bolidoïanlıqını kim dəp berəlisun?

7 Yahxi nam-abroy qimmətlik tutiyadin əwzəl; adəmning əlüx küni tuoqulux künidin əwzəldur. **2** Matəm tutux öyigə berix ziyapət-toy öyigə berixtin əwzəl; qünki axu yərdə insanning aqiwiti ayan qilinidu; tirik boləlanlar buni kəngligə püküxi kerək. **3** Oqəxlik külkidin əwzəldur; qünki qirayning pərixanliqi bilən qəlb yahxilidur. **4** Dana kixining qəlb matəm tutux öyidə, birək əhməkning qəlb tamaxining öyididur. **5** Əhməklərnin nahxisini angliqəndin kərə, dana kixining tənbihiyi angliqin; **6** Qünki əhməkning külkisi qazan astidiki yantəqlərnin paraslixidək, halas; bumu bimənilitur. **7** Jəbir-zulum dana adəmni nadanoqə aylanduridu, Para bolsa qəlbni həlak qilidu. **8** İxning ayioqi bexidin əwzəl; Səwr-təkətlik roq təkəbbur roqtin əwzəldur. **9** Rohingda hapa boluxqə aldirima; Qünki hapilik əhməklərnin baqrida qonup yatidu. **10** «Nemixqə burunqi künlər həzirqi künlərdin əwzəl?» — demə; qünki sening bundaq sorioqining danaliktin əməs. **11** Danalix mirasqə ohxax yahxi ix, quyax nuri kərgüqilərgə paydiliktur. **12** Qünki danalix pul panah boləandək, panah bolidu; birək danalixning əwzəlliki xuki, u öz igilirini həyatqə erixtüridu. **13** Hudaning qiloqlirini oylap kər; qünki U əgri qiloqanni kim tüz qilalisun? **14** Awat künidə həzur al; wə yaman künidimu xuni oylap kər: — Huda ularning birini, xundaqla yənə birinimu təng yaratqəndur; xuning bilən insan əzi kətkəndin keyin bolidoqlan ixlarni bilip yetəlməydu. **15** Mən buning həmmisini bimənə künlirimdə kərüp yəttim; həqkəniy bir adəmning öz həqkəniyliqi bilən yəkilip kətkənlikini

kərdüm, xuningdək rəzil bir adəmnin öz rəzilliki bilən
əmrini uzaratqanlikini kərdüm. **16** Əzüngni dəp həddidin
ziyadə həkkanıy bolma; wə əzüngni dəp həddidin ziyadə
dana bolma; sən öz-əzüngni alaqzadə qilməqimusən? **17**
Əzüngni dəp həddidin ziyadə rəzil bolma, yaki əhmək
bolma; öz əjiling toxmay turup əlməqimusən? **18**
Xunga, bu [agahni] qing tut, xuningdin u [agahnimu]
qolungdin bərmigining yahxi; qünki Hudadin kərkidiqan
kixi hər ikkisi bilən utuqluk bolidu. **19** Danalix dana
kixini bir xəhərni baxquridiqan on həkümrandin ziyadə
küqlük qilidu. **20** Bərhək, yər yüzidə daim mehribanlik
yürgüzidiqan, gunah sadir qilmaydiqan həkkanıy adəm
yoktur. **21** Yənə, həklərninğ həmmila gəp-səzlrigə
anqə dikqət qilip kətmə; bolmisa, öz hizmətkaringning
sanga lənət okuqanlikini anglap qelixing mumkin.
22 Qünki kənglüngdə, əzüngningmu xuningoqa ohxax
baxqilaroqa kəp qetim lənət qiloqanlikingni obdan bilisən.
23 Bularning həmmisini danalix bilən sinap baqtim;
mən: «Dana bolimən» desəmmu, əmma u məndin
yiraq idi. **24** Barlik yüz bərgən ixlar bolsa əqlimizdin
yiraq, xuningdək intayin sirliktur; kim uni izdəp bilip
yetəlisun? **25** Mən qin kənglüməndin danalix wə əqliy
bilimni bilixkə, sürüxtürüxkə wə izdəxkə, xundaqla
rəzillikning əhməqlikisini, əhməqlikning təwilik ikənlikini
bilip yetixkə zəhnimni yioqdim. **26** Xuning bilən kəngli
tor wə qiltak, qolliri asarət bolqan ayalning əlüməndin
aqqiq ikənlikini bayqidim; Hudani hursən qilidiqan
kixi uningdin özini qaquridu, biraq gunahkar adəm
uningoqa tutulup qalidu. **27** Bu bayqioqanliriməqa kara, —

dəydu həkmət toplioquqi — pakitlarni bir-birigə baqlap selixturup, əkil izdidim; **28** mening kəlbim uni yənila izdiməktə, birəq tehi tapalmidim! — Ming kixi arisida bir durus ərkəkni taptim — birəq xu ming kixi arisidin birmu durus ayalni tapalmidim. **29** Mana kərgin, mening baykıoanlirim pəqət muxu birla — Huda adəmnı əsli durus yaratqan; birəq adəmlər bolsa nurojunlioqan hıylə-mikirlərnı izdəydu.

8 Kim dana kixigə təng kelələydu? Kim ixlarnı qüxəndürüxnı bilidu? Kixining danalıqı qırayını nurluq kılidu, yüzining sürini yorutidu. **2** Padixahning pərmanioqa kuləq selixingni dəwət kılımən; bolupmu Huda aldida iqqən kəsəm tüpəylidin xundəq kılöjin. **3** Uning aldidin qıqıp ketixkə aldirima; yaman bir dəwani kollaxta qing turma; qünki padixah nemini halisa xuni kılidu. **4** Qünki padixahning səzi hokuktuq; kim uningöqa: «Əzliri nemə kılila?» — deyəlisun? **5** Kim [padixahning] pərmanini tutqan bolsa heq yamanlıqni kərməydu; dana kixining kəngli həm pəytıni həm yolni pəmliyələydu. **6** Qünki hər bir ix-arzuning pəyti wə yoli bar; insan keyinki ixlarnı bilmigəqkə, uning dərd-əlimi əzini qattıq basidu. Kim uningöqa qandəq bolidioqanlıqını eytəlisun? **8** Heqkim əz rohiöqa igə bolalmas, yəni heqkimning əz rohini əzidə qaldurux hokukı yokuq; heqkimning əlüx künini əz qolida tutux hokukı yokuq; xu jəngdin keqixqə ruhsət yokuq; rəzillik rəzillikkə berilgüqilərnı kutquzmas. **9** Bularning həmmisini kərüp qıqtım, xundəqla kuyax astida kılinoqan hər bir ixqə, adəmnıng adəm üstigə hokuk tutqanlıqı bilən ularöqa ziyan yətküzidioqan muxu

vaqitka kəngül koydum. **10** Xuningdək rəzillərninğ dəpnə kəlinəlanlikini kərdüm; ular əslidə mukəddəs jayoğa kirip-qikip yürətti; ular [mukəddəs jaydin] qikipla, rəzil ixlarni kəloğan xu xəhər iqidə mahtilidu tehi! Bumu biməniliktur!

11 Rəzillik üstidin həküm tezdin bəja kəltürülmigəqkə, xunga insan balilirining kəngli rəzillikni yürgüzüxkə pütünləy berilip ketidu. **12** Gunahkar yüz kətim rəzillik kəlip, künlirini uzartsimu, Hudadin kərkədioğanlarninğ əhwali ulardin yahxi bolidu dəp bilimən; qünki ular uning aldida kərkəidu. **13** Birəq rəzillərninğ əhwali yahxi bolmaydu, uning künliri sayidək tezla ətüp, künliri uzartilmaydu, qünki u Huda aldida kərkəmaydu. **14** Yər yüzidə yürgüzülgən bir bimənilik bar; bexioğa rəzillərninğ kəloğini boyiqə kün qüxidioğan həkəkəniy adəmlər bar; bexioğa həkəkəniy adəmlərninğ kəloğini boyiqə yaxxilik qüxidioğan rəzil adəmlərmu bar. Mən bu ixnimu bimənilik dedim. **15** Xunga mən tamaxini təriplidim; qünki insan üqün kuyax astida yeyix, iqix wə huzur elixtin yahsi ix yoktur; xundək kəlip uning əmgikidin boləğan mewə Huda təkdim kəloğan kuyax astidiki ətərninğ barlik künliridə ətigə həmrəh bolidu. **16** Kənglümni danalığıni wə yər yüzidə kəlinəlan ixlarni bilip yetix üqün koyoğanda, xundəklə Huda kəloğan barlik ixlarni kərginimdə xuni baykədidim: — İnsan həttə keqə-kündüz kəzlrigə uyquni kərsətmişimu, kuyax astidiki barlik ixni bilip yetəlməydu; u uni qüxinixkə kənqə intilsə, u xunqə bilip yetəlməydu. Həttə dana kixi «Buni bilip yəttim» desimu, əməliyəttə u uni bilip yətməydu.

9 Mən xularning həmmisini eniklax üqün kəngül qoydum; xuni baykədimki, məyli həkəkəniy kixi yaki dana kixi bolsun, xundakla ularning barlik kəloənliri Hudaning kəlididur, dəp baykədim; insan əzigə muhəbbət yaki nəprətning kəlidioənləikini həq bilməydu. Uning aldidə hərəkəndək ix boluxi mumkin. **2** Həmmə adəmgə ohxax ixlar ohxax peti kəlidu; həkəkəniy wə rəzil kixigə, mēhrəban kixigə, pak wə napak, kəurbanlik kəloəuqi wə kəurbanlik kəlmioəuqioəimu ohxax kəismət bolidu; yahxi adəmgə kəndək bolsa, gunahkəroəə xundək bolidu; kəsəm iqkəuqigə wə kəsəm iqixtin kərkəkəuqioəimu ohxax bolidu. **3** Mana həmmigə ohxaxla bu ixning kəlidioənləikə kuyax astidiki ixlar arisidə külpətlik ixtur; uning üstigə, insan balilirining kəngülliri yamanlikkə toloəan, pütün həyatidə kənglidə təlwilik turidu; andin ular əlgənlərgə kəoxulidu. **4** Qünki tiriklərgə kəoxuloəan kixi üqün bolsa ümid bar; qünki, tirik it əlgən xirdin əla. **5** Tiriklər bolsa əzlrining əlidioənləikini bilidu; birək əlgənlər bolsa həqnemini bilməydu; ularning həq in'ami yənə bolmaydu; ular həttə adəmning esidin kətürülüp kətidu, kəyta kəlməydu. **6** Ularning muhəbbiti, nəpriti wə həsəthorlukəimu allikəəan yəkəloəan; kuyax astidə kəlinoəan ixlarning həqkəyisidəin ularning mənggügə kəyta nəsivisi yəktur. **7** Barəjin, neningni huxallik bilən yəp, xarəbingni huxhuyluk bilən iqkin; qünki Huda allikəəan mundaq kəlixingdin razi boləan. **8** Kiyim-kəqəkliring hərdaim ap'ək bolsun, huxbuy may bəxingdin kətmisun. **9** Huda sanga kuyax astidə təksim kəloəan bimənə əmrüngning barlik künliridə, yəni biməniliktə ətküzgən barlik künliringdə, səyümlük

ayaling bilən billə həyattin huzur aloqin; qünki bu sening həyatingdiki nesiwəng wə kuyax astidiki barlik tartқан japayingning əjridur. **10** Qolung tutқanni barlik küqüing bilən қiləqin; qünki sən baridoqan təhtisarada heq hizmət, məqsət-pilan, bilim yaki hekmət bolmaydu. (**Sheol h7585**) **11** Mən zehnimni yioqip, kuyax astida kərdumki, musabiqidə oqəlibə yəltapanoqə bolmas, ya jəngdə oqəlibə palwanoqə bolmas, ya nan dana kixigə kəlməs, ya bayliqlar yorutuləqanlaroqə kəlməs, ya iltipət bilimliklərgə bolmas — qünki pəyt wə tasadipiylik ularning həmmisigə kelidu. **12** Bərһək, insanmu əz waқti-saitini bilməydu; beliklar rəһimsiz toroqə elinoqandək, kuxlar tapan-tuzaqқа ilinoqandək, bularoqə ohxax insan baliliri yaman bir күndə tuzaqқа ilinidu, tuzaq bexioqə qüxidu. **13** Mən yənə kuyax astida danalığın bu misalini kərdum, u meni qongқur təsirləndürdi; **14** Kiqik bir xəһər bar idi; uningə qərxı bükük bir padixah qikip, uni qərxap, uningə hujum қilidoqan yooqan potəylərnı kürdi. **15** Biraқ xəһərdin namrat bir dana kixi tepilip қaldi; u uni əz danalığı bilən қutuldurdi; biraқ keyin, heqkim bu namrat kixini esigə kəltürmidi. **16** Xuning bilən mən: «Danalığı küq-қudrəttin əwzəl» — dedim; biraқ xu namrat kixining danalığı keyin kəzгə ilinmaydu, uning səzliri anglanmaydu. **17** Dana kixining jimjitliқta eytқан səzliri əhməqlər üstidin һoқuқ sürgüqining warқiraxliridin eniқ anglinar. **18** Danalığı urux qəraliridin əwzəldur; biraқ bir gunahқar zor yahxilіқni һalak қilidu.

10 Huddi əlük qiwinlər əttarning ətirini sesitiwetidoqandək, azraqқinə əhməqliқ tarazida danalığı

wə izzət-hərməttinmu eoʻir tohtaydu. **2** Danalikning kengli ongoʻja mayil, əhməkningki soloʻja. **3** Əhmək kixi hətta yolda mengiwatqandimu, uning əqli kəm boləjaqqa, u əhmək ikənlikini həmmigə ayan qilidu. **4** Həkümdarning sanga aqqiqi kəlsə, ornungdin istepa bərmə; qünki tinq-səwriqanlik hata-səwənliktin boləjan zor hapilikni tinqitidu. **5** Quyax astida yaman bir ixni kərdumki, u həkümdardin qikqan bir hata ixtur — **6** əhməklər yukiri mənsepta, xuning bilən təng baylar pəs orunda olturidu; **7** mən qullarning atqa mingənlikini, əmirləarning qullardək piyadə mangəjanlikini kərdum. **8** Orini kolioʻjan kixi uningəja yikilixi mumkin; tamni buzəjan kixini yilan qeqixi mumkin; **9** taxlarni yetkigən kixi tax tərpidin yarilinixi mumkin; otun yaridioʻjan kixi həwpkə uqraydu. **10** Palta gal bolsa, birsi tioʻjini bilimisə, paltini küqəp qepixka toʻqra kelidu; birak danalik adəmmi utuq-muwəppəkijətkə erixtūridu. **11** Yilan oynitilmay turup, yilanqini qaksa, yilanqioʻja nemə payda? **12** Dana kixining səzliri xəpkətluktur; birak əhməkning ləwliri əzini yutidu. **13** Səzlrining bexi əhməklik, ayioʻji rəzil təlwiluktur; **14** əmma əhmək yənila gəpni kəpəytidu. Birak həqkim kəlgüsini bilməydu; uningdin keyinki ixlarni kim uningəja eytalisun? **15** Əhməklər japasi bilən əzlrini upritidu; qünki ular hətta xəhərgə baridioʻjan yolnimu bilməydu. **16** I zemin, padixahing bala bolsa, əmirlicing səhərdə ziyapət etküzsə, həlingəja way! **17** I zemin, padixahing mətiwəarning oʻqli bolsa wə əmirlicing kəyp üqün əməs, bəlki əzini kuwwətləx üqün muwapik waktida ziyapət etküzsə, bu sening bəhting! **18** Hūrunluktin

öyning torusi oqulay döp qalidu; kollarning boxlukidin öydin yamoqur etidu. **19** Ziyapət külkə üqün təyyarlınar, xarab həyatni hux kılar; lekin pul həmmə ixni həl kılar! **20** Padixahqa lənət kılma, hətta oyungdimu tillima; hujrangdimu baylarni tillima; qünki asmandiki bir qux awazingni taritidu, bir qanat igisi bu ixni ayan kılidu.

11 Nanliringni sularoqa əwət; kəp künlərdin keyin uni qaytidin tapisən. **2** Bir ülüxnı yəttə kixigə, səkkizigimu bərgin; qünki yər yüzidə nemə yamanlıq bolidioqanlıqini bilməysən. **3** Bulutlar yamoquroqa toloqan bolsa, əzlrini zemin üstigə boxitidu; dərəh ximal tərəpkə ərülsə, yaki jənub tərəpkə ərülsə, qaysi tərəpkə qüxkən bolsa, xu yərdə qalidu. **4** Xamalni kəzitidioqanlar terikqilik kılmaydu; bulutlaroqa qaraydioqanlar orma ormaydu. **5** Sən xamalning yolini bilmiginingdək yaki boyida barning həmilisining ustihanlirining baliyatquda kandaq əsidioqanlıqini bilmiginingdək, sən həmmi yasioquqi Hudaning kıloqinini bilməysən. **6** Səhərdə urukungni terioqin, kəqtimu qolungni ixtin qaldurma; qünki nemə ixning, u yaki bu ixning paydilik bolidioqanlıqini wə yaki hər ikkisining ohxaxla yahxi bolidioqanlıqini bilməysən. **7** Nur xerin bolidu, aptapni kərüxmü huzurluq ixtur. **8** Xunga birsi kəp yil yaxioqan bolsa, bularning həmmisidin huzur alsun. Həlbuki, u yənə qarangoquluk künlirini esidə tutsun, qünki ular kəp bolidu; kəlgüsidiki ixlarning həmmisi biməniliqtur! **9** Yaxliqingdin huzur al, i yigit; yaxliqing künliridə kənglüng özünggə huxallıqni yətküzgəy; kənglüng halioqini boyiqə wə kəzliring kərgini boyiqə yürgin; biraq xuni bilginki, bularning həmmisi

üqün Huda seni sorakğa tartidu. **10** Əmdi kənglüngdin oşəxlükni elip taxla, teningdin yamanlıkni neri kıl; qünki balilik wə yaxlıkmı bıməniliktur.

12 Əmdi yaman künlər bexingə qüxmigüqə, xundaqla sən: «Bulardın heq huzurum yoktur» degən yillar yekınlaxmıoşuqə yaxlıqingda Yaratkuqingni esingdə qing tut; **2** kuyax, yorukluk, ay wə yultuzlar qarangoşulixip, yamoşurdın keyin bulutlar kaytip kəlmigüqə uni esingdə tutqın. **3** Xu küni «öyning kəzətqiliri» titrəp ketidu; palwanlar egilidu, əzgüqilər azlıkidin tohtap qalidu, derizilərdin sirtka qarap turoşuqılar oşuwalixip ketidu; **4** koşioşə qaraydioşan ixiklər etilidu; tügməning awazi pəşiydu, kixilər kuxlarning awazini anglisila qəqüp ketidu, «nahxiqi kızlar»ning sayraxlıri sus anglinidu; **5** kixilər egizdin qorqıdu, koşılarda wəhimilər bar dəp qorqup yüridu; badam dərihi qıqəkləydu; qekətkə adəmgə yük bolidu, xindir mewisi solixidu; qünki insan mənggülik makanişə ketidu wə xuning bilən təng, matəm tutkuşılar koşıda aylinip yüridu; **6** kümüx tana üzülğüqə, altun qinə qekiloşuqə, aptuwa bulak yenida parə-parə boluşuqə, kuşduktiki qak kardın qıqkuşə, **7** topa-qang əşli tuprakğa kaytkuşə, roş özini bərgən Hudaşə kaytkuşə — Uni esingdə tutqın! **8** Bımənilik üstigə bımənilik!» — dəydu həkmət toplioşuqi — «Bımənilik üstigə bımənilik! Həmmə ix bıməniliktur!» **9** Xuningdək, həkmət toplioşuqi dana bolupla qalmastın, u yənə həlkə bilim əşitətti; u oylinip, kəp pənd-nəşihətlərnı tarazişə selip, rətləp qıkti. **10** Həkmət toplioşuqi yekimlik səzlərnı tepixğa intilgən; uxbu yeziloşını bolsa durus, həkikət səzlıridin

ibarəttur. **11** Dana kixining sözliri zihka ohxaydu, ularning yiqindisi qing bekitilgən mihtəktur. Ular Birla Padiqi tərripidin berilgəndur. **12** Uning üstigə, i oqlum, bulardin sirt hərəkəndə, yezilənlardin pəhəs bol; qünki kəp kitablarning yezilixining ayiqi yok, xuningdək kəp əginix tənni upritidu. **13** Biz pütün ixka diqqət qilayli; Hudadin qorqqin wə uning əmr-pərmanliriqlə əməl qiloqin; qünki bu insanning toluq məjburiyitidur; **14** qünki adəm qiloqan hər bir ix, jümlidin barliq məhpiy iqlar, yahxi bolsun, yaman bolsun, Huda ularning soriqini qilidu.

Küylarning küyi

1 «Küylarning küyi» — Sulaymanning küyi. **2** «U otluk aqzi bilən meni sөysun; Qünki sening muhəbbiting xarabtin xerindur. **3** Huxpuraktur sening ətirliring; Quyuloqan puraklik may sening namingdur; Xunglaxqa kizlar seni sөyidu. Kənglümni özüggə məhliya qiləysən — Biz sanga əgixip yügürəyli! — Padixah meni öz hujrilirioqa əkirgəy!» **4** «Biz səndin huxal bolup xadlinimiz; Sening muhəbbətliringni xarabtin artuq əsləp tərirləymiz». **5** «Ular seni durusluk bilən sөyidu». — «Qara tənlik bolənim bilən qiraylikmən, i Yerusalem kizliri! Bərək, Kedarliklarning qedirliridək, Sulaymanning pərdiliridək qərimən. **6** Manga tikilip qərimanglar, Qünki qəridurmən, Qünki aptap meni kəydürdi; Anamning oqulliri məndin rənjigən; Xunga ular meni üzümzarlarni baqquqi kildi; Xunga öz üzümzarimni baqalmioqanmən». **7** «Həy, jenim sөyginim, deginə, Padangni kəyərdə bakisən? Uni kün kiyamida kəyərdə aram aloquzisən? Həmrəhliringning padiliri yenida qümpərdilik ayallardək yürüxümning nemə həjiti?» **8** «I kiz-ayallar arisidiki əng güzili, əgər sən buni bilmisəng, Padamning baskan izlirini besip mengip, Padiqining qediri yenida öz oqlakliringni ozuqlanduroqin». **9** «I sөyümlüküm, mən seni Pirəwnning jəng hərwilirioqa ketiloqan bir baytaloqa ohxattim; **10** Sening məngziliring tiziloqan munqaqlar bilən, Boynung marjanlar bilən güzəldur. **11** Biz sanga kümüx kəzlər quyuloqan, Altundin zibu-zinnətlərnəni yasap berimiz». **12** «Padixah toy dastihinida olturoqinida, sumbul məlhənim purak qaqidu; **13** Mening sөyümlüküm,

u munga bir monək murmækkidur, U kœkslirim arisida
kœnup kǎlidu; **14** Mening sœyümlüküm munga œn-Gædidiki
üzümzarlarda œskæn bir œunqœ henæ gülidæktur». **15**
«Mana, sæn güzæl, amrikim! Mana, sæn xundak güzæl!
Kœzliring pahtæklærningkidæktur!» **16** «Mana, sæn güzæl,
sœyümlüküm; Bærhæk, yekimlik ikænsæn; Bizning orun-
kœrpimiz yexildur; **17** œyimizdiki limlar kedir dærihidin,
Wasilirimiz arqilardindur.

2 Mæn bolsam Xarun otlikidiki zæpiran, halas; Jilœjilarda
œskæn bir nilupær, halas!» **2** «Tikæn-jioanlar arisidiki
nilupærdæk, Mana insan kizliri arisida mening amrikim
xundæktur!». **3** «Ormandiki dæræhlær arisida œskæn alma
dærihidæk, Oœul balilar arisididur mening amrikim. Uning
sayisi astida dilim alæmqœ sœyünüp olturdum; Uning
mewisi munga xerin tetidi; **4** U meni xarabhanioœa elip
kirdi; Uning üstümdæ kœtürgæn tuœji muhæbbættur. **5**
Meni kixmix poxkallar bilæn kuwwætlænglar; Almilar bilæn
meni yengilandurunglar; Qünki muhæbbættin zæiplixip
kættim; **6** Uning sol kœli bexim astida, Uning ong kœli
meni silawatidu. **7** I Yerusalem kizliri, Jærænlær wæ
daladiki marallarning hœrmiti bilæn, Silærgæ tapilaymænki,
Muhæbbætning waqit-saiti bolmioquqœ, Uni oyœatmanglar,
kœzoœimanglar!» **8** «Sœyümlükümning awazi! Mana,
u keliwatidu! Taœlardin sækræp, Edirlardin oynaklap
keliwatidu! **9** Mening sœyümlüküm jæræn yaki yax
buœjidæktur; Mana, u bizning œyning temining kœynidæ
turidu; U derizilærdin kæraydu, U pænjiræ-pænjirilærdin
marap bakidu». **10** «Mening sœyümlüküm munga
sœz kiliptur mundak dedi: — «Ornungdin tur, amrikim,

mening güzilim, mən bilən kətkin; **11** Qünki mana, kix ətüp kətti, Yamoqur yeoqip tügidi, u ketip qaldı; **12** Yər yüzidə güllər kərüندی; Nahxilar sayrax waqti kəldi, Zeminimizda pahtəkning sadasi anglanmaqta; **13** Ənjür dərihi kixlik ənjürlirini pixurmaqta, Üzüm talliri qeqəkləp öz purikini qaqmaqta; Ornungdin tur, mening amrikim, mening güzilim, mən bilən kətkin! **14** Ah mening pahtikim, Qoram tax yeriki iqidə, Qiya daldisida, Manga awazingni anglatkaysən, Qünki awazing xerin, jamaling yekimliktur!» **15** «Tülkilərni tutuwalayli, Yəni üzümzarlarni buzoquqi kixik tülkilərni tutuwalayli; Qünki üzümzarlirimiz qeqəkliməktə». **16** «Səyümlüküm meningkidur, mən uningkidurmən; U nilupərlər arisida padisini bekiwatidu». **17** «Tang atkuqa, Kəlanggilər keqip yoxioquqa, Manga qarap burulup kəlgin, i səyümlüküm, Hijranlik taqliri üstidin səkrəp kelidioqan jərən yaki buoqidək boləjin!».

3 «Orun-kərpəmdə yetip, keqə-keqilərdə, Jenimning səyginini izdəp təlmürüp yattim; Izdidim, birak tapalmayttim; **2** Mən hazır turup, xəhərni aylinay; Koqilarda, məydanlarda, Jenimning səyginini izdəymən» — dedim; Izdidim, birak tapalmayttim; **3** Xəhərni qarlioquqi jesəqilər manga uqrıdı, mən ulardin: — «Jenimning səyginini kərdünglarmu?» — dəp sorıdim. **4** — Ulardin ayrılıpla jenimning səyginini taptim; Uni anamning əyigə, Əz kərsikida meni hamilidar boləjanning hujrisioqa elip kirmigüqə, Uni tutuwelip kət'iy koyup bərməyttim». **5** «I Yerusalem kizliri, Jərənlər wə daladiki marallarning hərmiti bilən, Silərgə

tapilaymanki, Muhəbbətning waqit-saiti bolmioquqə, Uni oyoqatmanglar, qozojimanglar». 6 «Bu zadi kim, qəl-bayawandin keliwatqan? Is-tütək tüwrükliRIDƏK, Mürməkki həm məstiki bilən puritiloqan, Ətirpuruxning hərhil ipar-ənbərliri bilən puritiloqan?» 7 «Mana, uning təhtirawani, U Sulaymanning əziningdur; Ətrapida atmix palwan yürüdu, Ular Israildiki baturlardindur. 8 Ularning həmmisi öz kıliqi tutukluk, Jəng kılixqa tərbiyiləngənlərdur; Tünlərdiki wəswəsilərgə təyyar turup, Həmmisi öz kıliqini yanpixioqa asidu». 9 «Sulayman padixah əzi üqün alahidə bir xahənə sayiwənlik kariwat yasioqan; Liwandiki yaoqqlardın yasioqan. 10 Uning tüwrükliRI kümüxtin, Yələnqüki altundin, Selinqisi bolsa səsün rəhttin; Iqi muhəbbət bilən bezəlgən, Yerusalem kızliri tərpidin. 11 Qiqinglar, i Zion kızliri, Sulayman padixahqa qarap bekinglar, Toy boləqan künidə, Kəngli huxal boləqan künidə, Anisi uningəqə tajni kıyğüzgən kıyapəttə uningəqə qarap bekinglar!»

4 «Mana, sən güzəl, səyümlüküm! Mana, sən güzəl! Qümpərdəng kəynidə kəzliring pahtəklərdək ikən, Qaqliring Gilead teqi baqrida yatqan bir top əqkilərdəktur. 2 Qixliring yengila yuyuluxtin qiqqan kırkiloqan bir top qoylərdək; Ularning həmmisi qoxkezək tuşqanlardın, Ular arisida heqbiri kəm əməstur. 3 Ləwliring pərəng tal yiptək, Gəpliring yeqimlıktur; Qümbiling kəynidə qekiliring parqə anardur. 4 Boynung bolsa, Qoralhana boluxqa təyyarlıoqan Dawutning munaridəktur, Uning üstigə ming qalkən esiklıktur; Ularning həmmisi palwanlarning siparlıridur. 5

Ikki kəksüing huddi ikki maraldur, Nilupər arisida ozukliniwatқан jərənning qoxkezəkliridəktur; **6** Tang atquqə, Kələnggilər keqip yokişuqə, Mən özümni murməkkə teşiqə, Məstiki dəngigə elip ketimən. **7** Sən pütünləy güzəl, i səyümlüküm, Səndə heq daş yoktur». **8** «Liwandin mən bilən kəlgin, i jərəm, Mən bilən Liwandin kəlgin – Amanah qokşisidin qara, Senir həm Hərmon qokşiliridin, Yəni xirlar uwiliridin, Yilpizlarning taşliridin qara!» **9** «Sən kənglümni alamət səyündürdüng, i singlim, i jərəm, Kəzüngning bir ləp kəlip qarixi bilən, Boynungdiki marjanning bir tal həkşisi bilən, Kənglümni səyündürdüng. **10** Səning muhəbbiting nemidegən güzəl, I singlim, i jərəm! Səning muhəbbətliring xarabtin xunqə xerin! Səning ətirliringning puriki hərқandaқ tetitқudin pəyzidur! **11** Ləwliring, i jərəm, hərə kənikidəк temitidu, Tiling astida bal wə süt bar; Kiyim-keqəkliringning puriki Liwanning purikidur; **12** Sən peqətləngən bir başdursən, i singlim, i jərəm! Etiklik bir bulak, yepiklik bir fontandursən. **13** Xahliring bolsa bir anarlik «Erən başqisi»dur; Uningda қimmətlik mewilər, Henə sumbul əsümlükliri bilən, **14** Sumbullar wə iparlar, Kalamus wə қowзақdarқin, Hərhil məstiki dərəhliri, Murməkkə, muəttər bilən həmmə esil tetitқular bar. **15** Başlarda bir fontan sən, Həyatlik sulirini beridəşən, Liwandin aқidəşən bir bulaksən». **16** «Oyşən, ximaldiki xamal; Kəlgin, i jənutbiki xamal! Mening beşim üstidin uqur ətkəy; Xuning bilən tetitқuliri sirtқа purak qaqidu! Səyümlüküm əz beşiqə kirsun! Əzining қimmətlik mewilirini yesun!»

5 «Mən öz beşimoğa kirdim, Mening singlim, mening jərəm; Murməkkəmni tetitkulirim bilən yiqdim, Hərə kənikimni həsilim bilən yedim; Xarabimni sütlim bilən iqtim». «Dostlirim, yənglar! Iqinglar, kənglünglər halioqanqə iqinglar, i axik-məxuklar!» **2** «Mən uhawatattim, biraq kənglüm oyoqak idi: — — Səyümlükümning awazi! Mana, u ixikni qəkiwatidu: — — «Manga eqip bər, i singlim, i amrikim; Mening pahtikim, mening oşubarsizim; Qünki bexim xəbnəm bilən, Qaqlirim keqidiki nəmlik bilən həl-həl bolup kətti!» **3** «Mən təkəkiyimni seliwətkən, Qandakmu uni yənə kiyiwalay? Mən putlirimni yudum, Qandakmu ularni yənə buloqay?» **4** Səyümlüküm qolini ixik təkükidin tikti; Mening iq-başırilirim uningoğa təlmürüp kətti; **5** Səyümlükümgə eqixka qoştu; Qollirimdin murməkki, Barmaklirimdin suyuq murməkki temidi, Taqakning tutkuqliri üstigə temidi; **6** Səyümlükümgə aqtim; Biraq səyümlüküm burulup, ketip qaloqanidi. U söz qiloqanda rohim qiqip kətkənidi; Uni izdidim, biraq tapalmidim; Uni qaqirdim, biraq u jawab bərmidi; **7** Xəhərni aylinidoqan jəsəkqilər meni uqritip meni urdi, meni yarilandurdi; Sepillardiki kəzətqilər qümpərdəmni məndin tartiwaldi. **8** I Yerusalem qizliri, səyümlükümni tapsanglar, Uningoğa nemə dəysilər? Uningoğa, səygining: «Mən muhəbbəttin zəiplixip kəttim! — dedi, dənglar». **9** «Sening səyümlüküngning baxqa bir səyümlüktin qandak artuq yeri bar, I, ayallar arisidiki əng güzili? Sening səyümlüküngning baxqa bir səyümlüktin qandak artuq yeri bar? — Sən bizgə xundak tapiloqanoşu?» **10** «Mening

söyümlüküm ap'ak wə parkirak, yürəklik əzimət, On ming arisida tuşdək kərünərliktur; **11** Uning bexi sap altundundur, Budur qaqliri atning yaylidək, Taoş kəşisidək kara. **12** Uning kəzliri ekinlar boyidiki pahtəklərdək, Süt bilən yuyuloşan, Yarixikida kəyuloşan; **13** Uning mənşiliri bir təxtək puraklik əsümlüktəktur; Aynioşan yekimlik güllüktək; Uning ləwliri nilupər, Ular suyuş murməkkini temitidu; **14** Uning kolliri altun turubilar, Iqigə beril yaqutlar kuyuloşan. Kərsiki nəşixlik pil qixliridin yasaloşan, Kək yaqutlar bilən bezəlgən. **15** Uning putliri mərmər tüwrüklər, Altun üstigə tikləngən. Uning salapiti Liwanningkidək, Kedir dərəhliridək kərkəm-həywətliktur. **16** Uning aşzi bəkmə xerindur; Bərək, u pütünləy güzəldur; Bu mening söyümlüküm, — Bərək, bu mening amrikim, I Yerusalem kizliri!»

6 «Sening söyümlüküng nəgə kətkəndu, Kiz-ayallar arisida əng güzəl boluquqi? Sening söyümlüküng kəyərgə burulup kətti? Biz sən bilən billə uni izdəyli!» **2** «Mening söyümlüküm öz beşioşə qüxti, Tetitku otyaxliklaroşə qüxti. Başlarda ozuklinixka, Nilupərləni yioşixka qüxti. **3** Mən mening söyümlükümningkidurmən, Wə söyümlüküm meningkidur; U öz padisini nilupərlər arisida bəkidu» **4** «Sən güzəl, i söyümlüküm, Tirzah xəşiridək güzəl; Yerusalemdək yekimlik, Tuşlarni kətürgən bir kəşundək həywətliktursən; **5** Ah, kəzliringni məndin kətküzgin! Qünki ular mening üstümdin oşalib keliwatidu; Qaqliring Gilead teşə başrida yatқан bir top əqkilərdəktur. **6** Qixliring yengila yuyuluxtin qikқан kirkiloşan bir top kəşlardək; Ularning həmmisi kəşkezək

tuşqanlardindur; Ular arisida heqbiri kəm əməstur; 7 Qümbiling kəynidə qekiliring parqə anardur. 8 Atmix hanix, səksən kenizəkmü bar; Qızlar sanaksız; 9 Birak mening pahtikim, oqubarsizim bolsa birdinbirdur; Anisidin tuşuloşanlar iqidə təngdaxsiz boluqu, Əzini tuşquqining tallioşnidur. Qızlar uni kərüp, uni bəhtlik dəp ataxti, Hanixlar wə kenizəklərmü kərüp uni mahtaxti». 10 «Tang səhər jahanoşa qarışandək, Aydək güzəl, aydingdək roxən, Illik kuyaxtək yoruk, Tuşlarni kətürgən qoxunlardək həywətlik boluqu kimdur?» 11 «Meoşizlar beoşioşa qüxtüm, Jiloşidiki gül-giyahlarni kərüxkə, Üzüm telining bihlioşan-bihlimioşanlikini kərüxkə, Anarlarning qeqəkligən-qeqəklimigənlikini kərüxkə; 12 Birak bilə-bilməy, Jenim meni kətürüp, Esil həlkimning jəng hərwiliri üstigə qoyoşanikən». 13 «Kaytkin, kaytkin, i Xulamit — Kaytkin, kaytkin, bizning sanga qarışumiz bardur!» «Silər Xulamitning nemisigə qarışunglar bar?» «“Ikki bargah” usşuloşa qüxkən waqtidikidək uningoşa qaraymiz!»

7 «I xahzadining kızı, Kəxliringdə sening kədəmliring nemidegən güzəl! Toloşioşan yampaxliring gəhərlərdək, Qewər hünərwən qolining hüniridur. 2 Kindiking yumulak bir kədəhtur; Uning əbjəx xarabi kəm əməs; Qorsikıng buşday dəwisidur, Ətrapişa nilupərlər olixidu. 3 Ikki kəksüng ikki maraldək, jərənning qoxkezikidur; 4 Boynung pil qixliridin yasaloşan munardur; Kəzliring Bat-Rabbim qowuqi boyidiki Həxbon kəlqəkliridək, Burnung Dəməxkəkə qaraydioşan Liwan munaridəktur; 5 Üstügdə bexing Karməl teoşidək turidu; Bexingdiki ərümə qaqliring səsün rəngliktur, Padixah büdür

qaqliringning mähbusidir. **6** I sөyginim, huzurlar üqün xunqə güzəl, xunqə yeqimliktorsən! **7** Sening boyung palma dərividək, Kəksüing üzüm oqunqiliridəktur. **8** Mən: — «Palma dərivi üstigə qikimən, Xahlirini tutup yamiximən; Kəksiliring dərəkə üzüm tal oqunqiliridək, Burnungning purikı almilardək, tanglayliringning təmi əng esil xarabdəktur...». **9** «...mening sөyümlükümning gelidin silik ötöp, Ləwlər, qixlardin teyilip qüxsun...! **10** Mən mening sөyümlükümningkidurmən, Uning təkəzzasi manga karitilidu». **11** «I sөyümlüküm, keləyli, Etizlaroqa qikayli; Yezilarda tünəp keləyli, **12** Üzümzarlikka qikixka baldur orundin turayli, Üzüm tallirining bihlioqan-bihlimioqanlikini, Qeqəklərnin eqiloqan-eqilmioqanlikini, Anarlarning bərk uroqan-urmioqanlikini kərəyli; Axu yərdə muhəbbətlirimni sanga beoqixlaymən. **13** Muhəbbətgüllər axu yərdə öz purikini puritidu; İxiklirimiz üstidə hərhil esil mewə-qiwilər bardur, Yengi həm konimu bardur; Sən üqün ularni toplaп təyyarlidim, i sөyümlüküm!»

8 «Ah, apamning kəksini xoriqan inimdək bolsang'idi! Seni talada uqritar bolsam, sөyəttim, Wə heqkim meni kəmsitməytti. **2** Mən seni yetəkləyttim, Apangning öyigə elip kirəttim; Sən manga təlim berəttin; Mən sanga tetitku xarabidin iqküzəttim; Anarlirimning xərbitidin iqküzəttim. **3** Uning sol qoli bexim astida bolatti, Uning ong qoli meni silaytti!». **4** «Silərgə tapilaymənki, i Yerusalem kızliri — «Uning waqit-saiti bolmioquqə, Silər muhəbbətni oyoqatmanglar, qozojimanglar!» **5** «Daladin qikiwatқан bu zadi kim? Öz sөyümlükigə yəlinip?» «Mən alma dərivi astida seni oyoqatқанidim; Axu yərdə

apang toloqak yep seni dunyaya qikarotanidi; Axu yerdə seni tuotquqi toloqak yep seni qikarotanidi». **6** «Meni kenglünggə məhürdək, Bilikinggə məhürdək baskaysən; Qünki muhəbbət elümdək küqlüktur; Muhəbbətning qizotinixi təhtisaradək rəhimsiz; Uningdin qikқан ot uqkunliri, — Yahning dəhxətlik bir yalkunidir! (Sheol h7585)

7 Kəp sular muhəbbətəni eqürəlməydu; Kəlkünlər uni otək qilalmaydu; Birsı: «Əy-təllukatlırimning həmmisini berip muhəbbətə eriximən» desə, Undaқта u adəm kixining nəziridin pütünləy qüxüp ketidu». **8** «Bizning kiqik singlimiz bardur, Biraқ uning kəksi yoktur; Singlimizotə əlqilər kəlgən künidə biz uning üqün nemə qilimiz?» **9** «Əgər u sepil bolsa, Biz uningotə kümüx munar salimiz; Əgər u ixik bolsa, Biz uni kedir tahtaylar bilən qaplaymiz».

10 «Əzüm bir sepildurmən, Həm mening kəksilirim munarlardəktur; Xunga mən uning kəz aldida hatirjəmlik tapқан birsidək boldum». **11** «Sulaymanning Baal-Hamonda üzümzari bar idi, Üzümzarini baotwənlərgə ijarigə bərdi; Ularning həmmisi mewisi üqün ming tənggə apirip berixi kerək idi; **12** Əzümning üzümzarim mana mening aldimda turidu; Uning ming tənggisi sanga bolsun, i Sulayman, Xuningdək ikki yüz tənggə mewisini baқquqilarotə bolsun». **13** «Həy baotlarda turoquqi, Həmrəhlar awazingni angliotusi bar; Mangimu uni anglatkuzotaysən». **14** «I səyümlüküm, tez bolə, Jərən yaki yax buotidək bol, Tetitkular taotliri üstidə yügürüp!»

Yəxaya

1 Uzziya, Yotam, Aħaz wə Həzəkiyalar Yəhudaşja padixah boləjan waqıtlarda, Yerusalem wə Yəhuda toşrisida, Amozning oşli Yəxaya kərgən oşayibanə wəhıy-alamətlər: — **2** «I asmanlar, anglanglar! I yər-zemin, kulaq sal! Qünki Pərwədigar səz eytti: — «Mən balilarni bekip qong kildim, Birak ular Manga asiylik kildi. **3** Kala bolsa igisini tonuydu, Exəkmu hojayinining okurişja [mangidişjan yolni] bilidu, Birak Israil bilməydu, Öz həlkim heq yorutuləjan əməs. **4** Ah, gunahkar «yat əl», Kəbihlikni toplap əzigə yūkligən həlk, Rəzillərnin bir nəslı, Nijis bolup kətkən balılar! Ular Pərwədigardin yiraklixip, «Israildiki Mukəddəs Boləşuqi»ni kəzigə ilmidi, Ular kəynigə yandi. **5** Nemixka yənə dumbalanəşunglar kelidu? Nemixka asiylik kiliwerisilər? Pütün baxliringlar aşrip, Yürikinglar pütünləy zəiplixip kətti, **6** Bexinglardin ayiəşinglarəşiqə sak yeringlar kəlmidi, Pəkət yara-jarahət, ixxik wə yiring bilən toldi, Ular tazilanmişjan, tengilmişjan yaki ularəşja heq məlhəm sürülmigən. **7** Wətininglar qəlləxti; Xəhərliringlar kəyüp wəyanə boldi; Yər-zemininglarni bolsa, yatlar kəz aldinglardila yutuweliatidu; U yatlar tərıpidin dəpsəndə kəlinip qəllixip kətti. **8** Əmdi üzümzarəşja selinəşjan qəllidək, Tərhəməklıkkə selinəşjan kəpidək, Muhasirigə qūxkən xəhərdək, Zionning kizi zəip kəlduruldi. **9** Samawi kəşunlarning Sərdari boləjan Pərwədigar bizgə azəşinə «kəldisi»ni kəldurmışjan bolsa, Biz Sodom xəşirigə ohxap kəlattuk, Gomorra xəşirining həlişja qūşüp kəlattuk. **10** I Sodomning həkümranlıri, Pərwədigarning səzini anglap kəşunglar, «I Gomorraning

həlki, Hudayimizning qanun-nəsihitigə kulak selinglar!

11 Silər zadi nemə dəp Manga atap nuroqunliqan qurbanliqlarni sunisilər?» — dəydu Pərwərdigar. — «Mən keydurmə qoqkar qurbanliqlinglardin, Bordak malning yaqliridin toyup kəttim, Bukilar, paklanlar, tekilərnin qanliridin heq hursən əməsmən. **12** Silər Mening aldiməja kirip kəlgininglarda, Silərdin həyola-aywanlirimni xundak dəssəp-qəyləxni kim tələp qiloqan? **13** Bihudə «axliq hədiyə»lərnə elip kelixni boldi qilinglar, Huxbuy bolsa Manga yirginqlik bolup qaldi. «Yengi ay» həytliri wə «xabat kün»lirigə, Jamaət ibadət sorunlirioja qaqirilixlarəja — Kiskisi, kəbihliktə ətküzülgən daşduşilik yiojilixlarəja qidioşuqilikim qalmidi. **14** «Yengi ay» həytinglardin, bekitilgən həyt-bayriminglardin kəlbim nəprətlinidu; Ular manga yük bolup qaldi; Ularni kətürüp yürüxtin qarqap kəttim. **15** Qolunglarni kətürüp duaəja yayəjininglarda, Kəzümni silərdin elip kaqimən; Bərhək, kəpləp dualarni qilojininglarda, anglimaymən; Qünki kolliringlar qanoja boyaldi. **16** Əzünglarni yuyup, paklininglar; Qilmixliringlarning rəzillikini kəz aldimdin neri qilinglar, Rəzillikni qilixtin qolunglarni üzünglar; **17** Yahxilik qilixni əgininglar; Adillikni izdənglar, Zomigərlərgə tənbiş beringlar, Yetim-yesirlərnə nahəkliktin halas qilinglar, Tul hotunlarning dəwasini soranglar. **18** Əmdi kelinglar, biz munazirə qilixayli, dəydu Pərwərdigar, Silərnin gunahinglar qip-qizil bolsimu, Yənəla qardək akiridu; Ular qizil quruttək tok qizil bolsimu, Yungdək ap'aq bolidu. **19** Əgər itaətmən bolup, anglisanglar,

Zemindiki esil məhsulattin bəhrimən bolisilər; **20** Birak rət kılıp yüz ərısənglar, Kılıq bilən ujukturulisilər» — Qünki Pərwərdigar Əz əqzi bilən xundak degən. **21** Sadik xəhər qandakmu pəhixə bolup qaldı!? Əslidə u adalət bilən toloqanidi, Həkkaniylik uni makan kılqanidi, Birak hazır qatillar uningda turuwatidu. **22** Kümüxüing bolsa daxqaloqa aylinip qaldi, Xarabingqoqa su arilixip qaldi; **23** Əmiriliring asiylıq kılqıuqılar, Oqırılaraqı ülpət boldi; Ularning hərberi pəriqoqa amrak bolup, Soqısalamlarni kəzləp yürməktə; Ular yetim-yesirlər üqün adalət izdiməydu; Tul hotunlarning dəwasi ularning aldiqoqa yətməydu. **24** Xunga — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Rəb Pərwərdigar — Yəni Israildiki qudrət İgisi eytidu: — Mən kuxəndilirimni [jazalap] puhadin qikimən, Duxmənlimdin kisas alimən; **25** Qolumni üstünggə təgküzüp, Seni tawlap, səndiki daxqalni təltəküs tazılaymən, Səndiki barlıq arılaxmilarni elip taxlaymən. **26** Həkümran-soraqıliringlarni awwalkidək, Məslıhətqıliringlarni dəsləptikidək haloqa kəltürimən. Keyin sən «Həkkaniylikning Makani», «Sadik Xəhər» — dəp atılsən. **27** Əmdi Zion adillik bilən, Wə uningqoqa kaytip kəlgənlər həkkaniylik bilən kutquzulup hər kılınıdu. **28** Birak asiylar wə gunahkarlar birdək ujukturulidu, Pərwərdigardin yüz ərıgüqilər bolsa halak bolidu. **29** Xu qaşda silər təxna bolqan dub dərəhliridin nomus kılisilər, Tallıqan başlardin hijil bolisilər. **30** Qünki özüinglar huddi yopurmaklıri qurup kətkən dub dərıhidək, Susiz quruq bir başdək bolisilər. **31** Xu küni küqi barlar otqa xam piliki, Ularning əjri bolsa, uqkun bolidu; Bular

hər ikkisi təngla kəyüp ketidu, Ularni əqürüxkə heqkim qıkmaydu.

2 Bular Amozning oqlı Yəxaya Yerusalem wə Yəhuda toqrisida kərgən kalamdur: — **2** Ahir zamanlarda, Pərwərdigarning öyi jaylaxқан taq taqlarning bexi bolup bekitilidu, Həmmə dəng-egizlktin üstün kılıp kətürülidu; Barlıq əllər uningqa qarap ekıp kelixidu. **3** Nuroqun həlk-millətlər qıqıp bir-birigə: — «Kelinglar, biz Pərwərdigarning teqlıqqa, Yaqupning Hudasing öyigə qıkkaylı; U Əz yolliridin bizgə əgıtidu, Biz Uning tərıkiliridə mangimiz» — deyixidu. — Qünki qanun-yolyoruk Ziondin, Pərwərdigarning səz-kalami Yerusalemdin qıkidıqan bolidu. **4** U əllər arisida həküm qıqırıdu, Nuroqun həklərnıng hək-nahəklirigə kesim kılıdu; Buning bilən ular kılıqlirini sapan qıxliri, Nəyzilirini orıqak kılıp soqıxıdu; Bir əl yənə bir əlgə kılıq kətürməydu, Ular həm yənə uruxni əgənməydu. **5** — «I Yaqup jəmətidikilər, Kelinglar, Pərwərdigarning nurida mangaylı!». **6** — Sən Əz həlqıng bolıqan Yaqup jəmətini taxlap qoydung; Qünki ular xərktiki hurapatlar bilən tolduruldi; Ular Filistiylərdək pal salıdu; Ular qətəlliklər bilən qol tutıxıdu; **7** Zemini bolsa altun-kümüxkə tolup kətti; Baylıqliri tügiməs; Yər-zemini atlarqımu tolup kətti, Jəng hərwiliri həm tügiməs; **8** Zemini butlar bilənmu lıq bolup kətti; Ular əz qolliri bilən yasıqanlirıqqa, Barmaklıri bilən xəkilləndürgənlirigə səjdə kılıxıdu. **9** Xuning bilən pıkralar egıldürülidu, Mətiwərlərmu təwən kılınıdu; Sən ularning kəddini ruslimaysən həm heq kəqürüm kılımayşən. **10** Əmdi Pərwərdigarning

wəhxitidin, Həywisining xan-xəripidin özünəni qaçur,
[Hada] taxlar iqiğə kiriwal, Topa-qanqlar iqiğə məküwal!
11 Qünki adəmninğ təkəbbur kəzliri yərgə qaritilidu,
Insanlarning həkawurluqi pəs qilinidu; Xu künidə yaloquz
Pərwərdigarla üstün dəp mədhıyilinidu. **12** Qünki samawi
qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning xundak
bir küni təyyar turidu: — Xu küni hərbi təkəbbur wə
məmədanlarning üstigə, Əzini yukiri sanioqanlarning
üstigə qüxidu (Xuning bilən ularning həmmisi pəs
qilinidu!), **13** Xuningdək Liwanning egiz, pələkkə
yetidioqan barliq kedir dərəhlirining üstigə, Baxandiki
barliq dub dərəhlirining üstigə, **14** Egiz taqlarning
həmmisiğə, Yukiri kətürülgən barliq dənglərninğ üstigə,
15 Hərbi həywətlik munarning üstigə, Hərbi mustəhkəm
sepilning üstigə, **16** Tarxixiki hərbi soda kemisininğ
üstigə, Xundakla barliq güzəl kemə gəwdisininğ üstigə xu
küni qüxüxkə təyyar turidu. **17** Adəmlərninğ kərəngliki
təwən qilinip qüxürülüp, Insanlarning təkəbburliqi pəs
qilinidu, Xu künidə yaloquz Pərwərdigarla üstün dəp
mədhıyilinidu. **18** Butlar bolsa həmmisi kəzdin yokilidu.
19 Pərwərdigar yərnə dəhətlik silkindürüxkə ornidin
turidioqan qaoqda, Ular əzlirini Uning wəhxitidin, Uning
həywisininğ xan-xəripidin qaçurup, Hada tax qarlırining
iqiğə, Yər yuzidiki engkürlərgə kiriwalidu; **20** Xu künidə
kixilər əziğə qokunuxqa yasioqan kümüx butliri wə altun
butlirini qarlıq qaxqanlarəqə wə xəpərənglərgə taxlap
beridu; **21** Pərwərdigar yərnə dəhətlik silkindürüxkə
ornidin turidioqan qaoqda, Ular əzlirini Uning wəhxitidin,
Uning həywisininğ xan-xəripidin qaçurup, Hada tax

qaklirining iqigə, Yarlarning yeriklirioğa kiriwalidu;
22 Ümidinglarni nəpisi dimioqidila turidioğan insandin
üzünglar, Qünki insan zadi nemə idi?!

3 Qünki, qara! Samawi qoxunlarning Sərdari boloğan
Rəb Pərwərdigar, Yerusalem wə Yəhudağa qıwwət
wə yələnqük boloğan [barlıq nərsilərnı yok qılıdu], —
Yəni qıwwət boloğan pütkül ax-nan, Yələnqük boloğan
həmmə su, **2** Palwan wə ləxkər, Sotqi wə pəyoğəmbər,
Palqi wə aqsakal, **3** Əllik bexi, mətiwər wə məslihətqi,
Hünərwən ustılar wə jadu qıloquqılarnı yok qılıdu. **4** —
«[Ularınq ornioğa] yaxlarnı əməldar qılimən, Bəthuy
balılar ularnıq üstıdın idarə qılıdu. **5** Puqralar bir-
birini ezıdu, Hərbiri qoxnısı tərıpidın ezılıdu; Balılar
qerılaroğa, Muttəhəmlər mətiwərlərgə ədəpsızlıq qılıdu;
6 Xu küni bırsı ata jəmətıdiki qerındixını tutuwelıp,
uningoğa: — «Sıznıq kiyim-keqıkingız bar; bızgə yetəkqi
bolung, bu harabilər qolingız astıda bolsun», — dəydu;
U jawabən qolını kətürüp [kəsəm iqıp]: «Dərdinglaroğa
dərman bolalmaymən; Öyümdımu ya ax-nan ya kiyim-
keqək yok; Meni həlkkə yetəkqi qılmanglar!» — dəydu. **8**
Qünki Yerusalem putlıxıdu-qüxkünlıxıdu, Yəhuda bolsa
yıkılıdu; Səwəbi, ularnıq tili wə illətliri Pərwərdigaroğa
qarxi qıqıp, Xərəp İgisinıq kəzliri aldidə isyankarlıq
qıldı. **9** Ularınq qırayı əzlırigə qarxi guwahlıq berıdu;
Ular Sodom xəhıridək gunahını heq yoxurmay, Oquq-
axkara jakarlaydu. Ularınq jenioğa way! Ular yamanlıqını
öz bexioğa qüxürgən! **10** Həkqaniylaroğa eytkinki, Ular
aman-esənlikte turıdu, Ular öz əmlirininq mewisini
yəydu; **11** Rəzillərgə way! Bexioğa yamanlıq qüxıdu,

Qünki öz kōli bilən kōloqanliri özigə yanidu. **12** Mening hēlkimdə bolsa, balilar ularni har kōlidu, Ayallar ularni idarə kōlidu; I hēlkim! Silərni yetəkləwatqanlar silərni azduridu, Ular mangidioqan yolliringlarni yok kōlidu. **13** Pərwərdigar Öz dəwasini soraxqa orun alidu, Hēlk-millətlər üstidin həküm qikirixqa erə turidu; **14** Pərwərdigar Öz hēlkining aqsakalliri wə əmirliri bilən dəwalixip, ularoqa: — Üzümzarni yəp tügətkənlər silər özünglər, Ajiz məminlərdin aloqan olja öyünglərdə yatidu, dəydu. **15** — Silərnin hēlkimni axundak ezip, Ajiz məminlərnin yüzlirigə dəssəp zadi nemə kōloqaninglar? — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Rəb Pərwərdigar. **16** Pərwərdigar yənə mundak dedi: — «Zion qiz-ayalliri təkəbburluk kōlip, Qax-kirpiklirini süzöp, Kəzlirini oynitip, naz kōlip taytanglixip, Putlirini jildirlitip mengip yürixidu; **17** Xunga Rəb Zion qiz-ayallirinin bax qokqilirini taz kōlidu, Pərwərdigar ularning uyat yərlirini eqiwetidu». **18** Axu küni Rəb ularni güzəllikidin məhrum kōlidu; — Uların oxuk jildiraklirini, Bax jiyəklirini, ay xəkillik marjanlirini, **19** Həlkilirini, biləzükilirini, qümpərdə-qaqwanlirini, **20** Romallirini, oxuk zənjirlirini, potilirini, ətirdanlirini, tiltumarlirini, **21** Üzüklirini, burun həlkilirini, **22** Heytlik tonlirini, yopuklirini, pürkənjilirini, həmyanlirini, **23** Əynəklirini, ap'aq iq kəynəklirini, səllilirini wə tor pərdilirinin həmmisini elip taxlaydu. **24** Əmdi xundak boliduki, Ətir purikinin ornioqa bətbuyluk; Potinin ornida aroqamqa, Qiraylik yasioqan qaqlirinin ornida taz bexi, Kelixkən tonning ornida bəz rəhtlər, Güzəllikinin ornida daqmal tamqisi bolidu. **25** Sening

yigitliring kiliqlinip, Baturliring jəngdə yikilidu. **26**
[Zionning] kowukliri zar kətürüp matəm tutidu; U
yalingaqlanəjan haldə yərgə olturup qalidu.

4 Xu küni yəttə ayal bir ərni tutuwelip, uningdin:
— «Biz öz nenimizni yəymiz, öz kiyim-keqəklirimizni
kiyimiz; pəkət bizni rəswalıqtin halas kılıx üqün, bizni
namingizə təwə kılıxingizni ətünimiz!» — dəydu.

2 Xu küni «Pərwərdigarning xehi» uning güzəlliki
həm xəripini kərsətküqi bolidu, Zemin bərgən mewə
bolsa, Keqip kutulojan Israildikilərgə xəhrət wə güzəllik
kəltüridu. **3** Həm xundak ix boliduki, Zionda qalojanlar,
Yerusalemde tohtitilojanlar, Yəni Yerusalemde hayat
dəp tizimlanəjanlarning həmmisi pak-mukəddəs dəp
atilidu. **4** Xu qaoqda Rəb adalət yürgüzgüqi roq həm
kəydürgüqi roq bilən, Zion kızlirining pasiklikini yuyup,
Yerusalemning qan daqlirini tazilaydu. **5** Xu qaoqda
Pərwərdigar kündüzdə Zion teqidiki hər bir əy, Xundakla
barlik ibadət sorunlarning üstigə is-tütək wə bulut,
Kəqtə bolsa ot yalkunining julasini yaritidu; Qünki xan-
xərəpning üstidə sayiwən bar bolidu. **6** Xu küni, kündüzdə
tomuz issikqa sayə qilidojan, Hətərdin panahlinidojan,
boran-yamoqurlaroq dalda bolidojan bir sayiwənlik kəpə
bolidu».

5 Mən öz səygən yarimoqə, Mening səyümlüküm üqün öz
üzümzari toqruluk bir küy eytip berəy; Səyümlükümning
munbət bir dəng üstidə üzümzari bar idi; **2** U həmmə
yerini kolap taxlarni elip taxlidi, Əng esil üzüm teli tikti;
U üzümzar otturisoqə kəzitix munari saldi, Üzümzar
iqidimu xarap kəlqiki kazdi, Andin üzümdin yahxi həsul

kütti; Birak buning ornioqa, üzümzar aqqiq üzümlərnila bərdi. **3** Kəni, i Yerusalemdikilər wə Yəhüdaning adəmliri, Mən bilən üzümzarimning otturisdin həküm qikiringlar! **4** Mening üzümzarimda kilojudək yənə nemə ixim qaldi? Yahxi üzümlərni kütkinimdə, Nemixka pəkət aqqiq üzümnila qikirip bərdi? **5** Əmdi hazır Əz üzümzarimni nemə qilidiqinimni silərgə eytip berəy: — Uning qitlaklirini elip taxlaymən, u yutuwetilidu; Uning tamlirini qeqip oqulitimən, u qəylinidu. **6** Mən uni qəllükkə aylandurimən; Həqkim uni qatap-putap, pərwix qilmaydu; Jioqanlar wə tikənlər uningda əsüp qikidu; Bulutlaroqa uning üstigə heq yamoqur yaoqurmanglar dəp buyruymən. **7** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning üzümzari — Israil jəməti, Uning huxalliqi boləqan əsümlük bolsa — Yəhüdadikilərdur; U adalət mewisini kütəkən, Birak mana əmdi zulüm kərđi; Həqkanıylikni kütəkən, Birak mana əmdi nalə-pəryad boldi! **8** Həklərgə heq orun qaldurməy əyni-əygə, etizni-etizoqa ulioqanlaroqa way! Əzünglarni yaloquz zeminda qaldurməqimusalər? **9** Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar mening kulikimoqa mundak dedi: — «Kəpligən əylər, Dərwəkə həywətlük, həxəmətlük əylər adəməzsiz, harab bolidu. **10** Bərhək, kirik moluk üzümzar pəkət altə küp xarab beridu, Ottuz kürə dan bolsa pəkət üq kürə həsul beridu. **11** Məy iqixkə aldirap tang atqanda ornidin turoqanlaroqa, Qarangoqu qüxixigə qariməy, xarabtin kəyp boluqə besip olturoqanlaroqa way! **12** Ularning ziyapətliridə qiltar wə lira, təmbur wə nəy, xarabmu bar; Birak ular Pərwərdigarning kiloqanlirioqa wə

qol ixlirioqa heq etiwar qilmaydu. **13** Xu sawəbtin əz həlqim bilimdin həwərsiz boləlanliki tūpəylidin sürgün bolup ketidu; Esilzadiliri eqirqixip, Pukraliri ussuzluktin kurup ketidu. **14** Xunga təhtisara nəpsini yoşinitip, Aşzini hang aqidu; Ularning xəhrətliri, top-top adəmliri, kikas-sürən kətürgüqiliri wə nəşmə oynioşuqiliri birakla iqigə qūxūp ketidu. **(Sheol h7585)** **15** Pukralar egildürülidu, Mətiwərlərmu təwən qilinidu, Təkəbburlarning kəzliri yərgə qaritilidu; **16** Birak samawi koxunlarning Sərdari boləlan Pərwərdigar adalət yürgüzginidə üstün dəp mədhıyilinidu, Pak-mukəddəs boləuqi Təngri həkkanıylikidin pak-mukəddəs dəp bilinidu. **17** Xu qaşda kəzilar əz yaylaklirida turoşandək otlaydu, Musapirlarmu baylarning wəyrənə əyliridə ozuklinidu. **18** Kəbihlikni aldamqilikning yipliri bilən, Gunahni hərwa arəşamqisi bilən tartқанlarəşə way! **19** Yəni: «[Huda] aldirisun! Ixlirini Əzi ittirkək ada qilsun, Xuning bilən biz uni kərələymiz! «Israildiki Mukəddəs Boləuqi»ning niyət qiləşini yekınlixip ixka axuruloşay, Biz uni biliwalayli!» – degənlərgə way! **20** Yamanni yahxi, yahxini yaman degüqilərgə, Karəşəşulukni nurning, nurni karəşəşulukning ornişə kəşəşuqilarəşə, Aqqikni tatlikning, tatlikni aqqikning ornişə kəşəşuqilarəşə way! **21** Əzlrini dana dəp qarəşəşanlarəşə, Əz nəziridə əzlrini əkillik dəp qarəşəşanlarəşə way! **22** Xarab iqixkə batur boləşanlarəşə, Həşəkni əşəşəş kilixta kəşəşiman boləşanlarəşə, **23** Yəni para üqün rəşəşilləşni aqlap, Xuning bilən həkkanıylarning adalitini rət qiləşuqilarəşə way! **24** Xunga, ot yalkunliri samanlarni yutuwətkəndək, Yalkunlarda məşəşgəşəşlər solixip yəkəşəşəşandək, Ularning

yiltizliri qirip ketidu, Gül-qeqəkliri qang-tozangdək tozup ketidu; Qünki ular samawi koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarning yolyoruk-kanunini qətkə qakqan, Israildiki Mukəddəs Boluquqining səz-kalamini kəzgə ilmioqanidi. **25** Xunga Pərwərdigarning oʻzəzi Oz həlkiyə qarap qaynaydu, U ularoqa qarap qolini kətürüp, ularni urup yikididu. Taqlar təwrinip ketidu; Əlüklər əhlətlərdək koqilar otturisida dəwə-dəwə bolidu. Muxundak ixlar bolsimu, Uning oʻzəzi yənila yanmaydu, Sozoqan qoli yənila qayturulmay turidu. **26** U yiraqtiki əllərnə qakirip tuoqni kətüridu, U yər yüzining qət yaqisidin bir əlni üxkirtip qakiridu; Mana ular tezdin aldirap kelidu! **27** Ulardin heqbiri qarqap kətməydu, Putlixipmu kətməydu. Heqbiri mügdiməydu, uhlamaydu, Baqlioqan bəlwəqliridin heqbiri boximaydu, Qoruklirining boqkuqliridin heqbiri üzülməydu; **28** Ularning oqliri ittik, Barliq okyalirining kiriqliri tartilip təyyar turidu, Atlirining tuyakliri qakmak, texidək bolidu, [Jəng hərwilirining] qakliri qoyuntəzdək aylinidu; **29** Ularning hərkirəxliri xirningkidək bolidu, Ular arslanlardək hərkirixidu, Dərwəqə, ular owoqa erixkəndə oqaz-oquz kilip hərpiyixidu; Owni kutkuzojudək heqkim bolmay, Ular uni elip ketidu. **30** Xu küni ular dengizlar hərkiyəgəndək owoqa hərkirixidu; Əgər birərsi yər-zeminə qariəjudək bolsa, Pəkət karangəjuluk, dərd-ələmnə kəridu! Hərqandək nur bulut-tuman təripidin oquwalixidu.

6 Uzziya padixah ələmdin otkən yili mən Rəbni kərdüm; U intayin yukiri kətürülgən bir təhtə olturatti; Uning

toni mukəddəs ibadəthanioğa bir kəlgənidi. **2** Uning üstidə saraflar pərwaz qilip turatti; Hərbirining altə tal qaniti bar idi; Ikki qaniti bilən u yüzini yapatti, Ikki qaniti bilən u putini yapatti, Wə ikki qaniti bilən u pərwaz qilip turatti. **3** Ulardin biri baxqa birsigə: — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, mukəddəs, mukəddəs, mukəddəstur! Barlik yər yüzi uning xan-xəripigə tolojan!» — dəp tolawatatti. **4** Towliəuqining awazidin dərwezining kexəkliri təwrinip kətti, Əy istütək bilən qaplandi. **5** Xuning bilən mən: — «Əzümgə way! Mən tügəxtim! Qünki mən ləwliri napak adəmmən həm napak ləwlik həlk bilən arilixip turup, əz kəzüm bilən Padixahqa, yəni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarə qaridim!» — dedim. **6** Xuning bilən saraflardin biri qolida qurbangahtin bir qoəni lahxigiroğa kəsip elip, yenimoğa uqup kəldi; **7** u uni aəzimoğa təgküzüp: — «Mana, bu ləwliringgə təgdi; sening kəbihliking elip taxlandi, gunahing kafarət bilən kəqürüm qilindi» — dedi. **8** Andin mən Rəbning: — «Mən kimni əwətimən? Kim Bizgə wəkil bolup baridu?» degən awazini anglidim. Xuning bilən mən: — «Mana mən! Meni əwətkəysən» — dedim. **9** Wə U: «Barəjin; muxu həlkə mundak dəp eytkin: — «Silər anglaxni anglaysilər, birak qüxənməysilər; Kərüxni kərüsilər, birak bilip yətməysilər. **10** Muxu həlkning yürükini tax qiləjin; Ularning kulaklirini eəjir, Kəzlirini kor qiləjin; Bolmisa, ular kəzliri bilən kəraləydiəjan, Quliki bilən angliyalaydiəjan, Kəngli bilən qüxinəydiəjan qilinip, Yolidin yandurulup sakaytiləjan bolatti». **11** Andin mən:

— «Rəb, bu əhwal kaçanoşiqə dawamlixidu?» — dəp soriwidim, U jawabən: — «Ta xəhərlər harab kəlinip ahalisiz, Əylər adənzatsiz, Zemin pütünləy qəlgə aylinip boləuqə, **12** Pərwərdigar adəmlirini yiraklarəya yətkəp, Zemindiki taxliwetilgən yərlər kəp boləuqə bolidu» — dedi. **13** «Həlbuki, zeminda adəmlərnin ondin birila qalidu; Ular [zeminəya] kaytip kelip yənə yutuwetilidu, Kesilgən bir dub yaki arar dərihining kətikidək bolidu; Kətək bolsa «mukəddəs nəsil» bolur.

7 Yəhuda padixahı Aħaz (Uzziyaning nəwrisi, Yotamning oşli) təhtkə olturoşan künliridə, mundak ix boldi: — Suriyəning padixahı Rəzin wə Israil padixahı Rəmalıyaning oşli Pikaħ Yerusaleməya qarxi jəng kildi, lekin üstünlükkə erixəlmidi. **2** Dawutning jəmətigə: — «Suriyə Əfraim bilən ittipaklixip birləxmə qoxun qurdi» — degən həwər kəldi. Xuning bilən padixah jəmətidikilərnin kəngli wə həlkəninin kəngli ormanlar xamalda silkinip kətəkəndək silkinip kətti. **3** Andin Pərwərdigar Yəxayaşya mundak dedi: — «Sən wə oşlung Xear-Jaxub qikişip, kir yuəşuqilərnin etizininin boyidiki yoləya, yukiri kəlgək norininin bexiəya berip, axu yərdə Aħaz bilən kərişkin. **4** Sən uningəya: — «Sən ehtiyat bilən kənglünin tok tut! Bu ikki kəyməs otkaxninin kətikidin, yəni Rəzin həm Suriyəning wə Rəmalıyaning oşlinin dəxti-əzəşpliridin qorqma, yürəkzadi bolup kətmə! **5** Qünki Suriyə, Əfraim wə Rəmalıyaning oşli seni kəştləp: — **6** «Biz Yəhudaşya besip kirip, parakəndiqilik tuşdurup, əzimiz üqün talan-taraj kilişip, uningəya bir padixahni, yəni Tabəəlning oşlini tikləyli!» degənidi. **7** Xunga

Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Bu söz aqmaydu, heq əməlgə axmaydu; **8** Qünki Suriyəning bexi Dəməxk xəhiri wə Dəməxk xəhirining bexi Rəzindur, halas; Wə atmix bəx yil iqidə Əfraim xundak bitqit boliduki, ularni «bir həlk» degili bolmaydu; **9** Wə Əfraimning bexi Samariyə xəhiridur, Samariyə xəhirining bexi Rəmaliyaning oqlidur, halas; Silər bularoşa ixənmisənglar, mustəhkəmlənməysilər» — degin». **10** Pərwərdigar yənə Ahazoşa sez kilip: — **11** «Əzüng üqün bexarət sora; məyli yərning tegidə yaki pələkning kəridə bolsun sorawər» — dedi. **(Sheol h7585)** **12** Birak Ahaz jawabən: «Mən həm sorimaymən həm Pərwərdigarni sinakta qoymaymən» — dedi. **13** Andin [Yəxaya]: — Əmdi i Dawut jəmətidikilər, anglap qoyunglar, adəmləning səwr-takitini qoymioşinglarni az dəp, silər Hudayimning səwr-takitini qoymioşiliwatamsilər? **14** Xunga Rəb Əzi silərgə bir bexarət beridu: — Mana, pak kız hamilidar bolup bir oşul tuşidu; u uning ismini «Immanuel» dəp ataydu. **15** Yahxilikni tallap, yamanlikni rət kilixni bilgüqə u pixlak wə bal yəydu. **16** Qünki bu yax bala yahxilikni tallap, yamanlikni rət kilixni bilgüqə, sən nəprətlinidoşan bu ikki padixahning yər-zeminliri taxlinip qalidu. **17** Qünki Pərwərdigar sening wə atangning jəmətigə Əfraim Yəhudadin ayriloşan kündin buyan bolup baqmioşan kattik künləni qüxüridu. U künlər bolsa Asuriyəning padixahidin ibarəttur! **18** Xu küni Pərwərdigar Misirning pinhan erikliridiki paxilarni wə Asuriyədiki həriləni üxkirtip qaşiridu; **19** ularning həmmisi kelip hər bir hilwət jiloşilaroşa, taxlarning hər bir araqlirioşa, həmmə

yantaklaroqa wə həmmə yaylaklaroqa oʻuzzida konuxidu. **20** Axu küni, Rəb Əfrat dəryasining nerisidin ijarigə aloqan bir ustira bilən, yəni Asuriyə padixahi bilən qaq qüxüridu; muxu ustira baxning qeqini, putning tüklerini wə sakalnimu qüxürüp oʻirdaydu; **21** xu künlərdə bir kixi yax bir siyir wə ikki qoy baqidu, **22** ularning xunqə kəp süt bərginidin u serik may yəydu; dər wə kə, zeminda qaloqanlarning həmmisi serik may wə bal yəydu. **23** Wə xundak boliduki, hər teli bir kümüx tənggigə yaraydiqan, ming teli bar üzümzarlik bolqan hər bir jay jioqanlikka wə tikkənlikka aylinip ketidu; **24** Axu yərgə adəmlər pəkət okya kətürüp kelidu, qünki pütkül zemin jioqanlikka wə tikənlikka aylinip ketidu. **25** Ilgiri kətmən qepiloqan hər bir taollik jilqilaroqa bolsa, — ular u yərlərgə jioqanlardin wə tikənlərdin qorkup barmaydu; Bu yərlər pəkət kalilarni otlitidiloqan, Qoylar dəssəp-qəyləydiqan jaylar bolup qalidu, halas.

8 Pərwərdigar manga: — «Qong bir tahtayni qolungoqa elip, enik hərplər bilən: — «Mahar-Xalal-Hax-Baz» dəp yazoqin» — dedi. **2** Mən xundak qilip özümgə «ixənqlik guwahqilar» süpitidə muxuni hatiriləxkə kahin bolqan Uriya wə Yərabəkiyaning oqli Zəkəriyani qakiriwaldim. **3** Andin mən ayal pəyoqəmbər bilən billə yattim. Xundak qilip u hamilidar bolup, bir oqul tuqdi. Xuning bilən Pərwərdigar manga: — «Uning ismini «Mahar-Xalal-Hax-Baz» dəp atioqin; **4** qünki bala «Dada, apa» dəp qakirixni bilgüqə, Dəməxk bayliqliri wə Samariyədiki olja Asuriyə padixahi təripidin bulap elip ketilidu» — dedi. **5** Pərwərdigar yənə manga səz qilip mundak dedi: — **6**

«Muxu h lk Xiloah  stingidiki l rzan ekiwatqan sularni r t k lip, Ularning ornida R zin w  R maliyaning o liddin hurs n bolo aqqa, **7** Xunga mana, R b ularning  stiga dolkunlap akidioqan,  lw k  frat d ryasining sulirini, — Y ni Asuriy ning padixahini toluq h yw -x hriti bil n elip kelidu; U d ryad k barlik erik- st ngliridin texip ketidu, H mm  kiroq klirini b s p taxlaydu; **8** U taki Y huda jiq  xidd t bil n texip, h tta boyniojiq  kelidu; U qanatlirini yayoqanda p tk l zeminingo a say  bolup q xidu, i Immanuel! **9** — O z pliniweringlar, i  ll r, birak sundurulisil r! Jahanning barlik q t jayliri k lak selinglar! [J ng  q n] belinglarni ba laweringlar, sundurulisil r! [J ng  q n] belinglarni ba laweringlar, sundurulisil r! **10** Pilaninglarni t ziweringlar, u bikaro a ketidu; M slih tinglarni kiliweringlar, umu akmaydu; Səwəbi — Immanuel!». **11** Q nki P rw rdigar küqlük qolini manga təgküzüp, Mening bu həlkning yolida mangmaslikimo a yolyoruk berip, mundaq s z kildi: — **12** «Muxu kixil r k p ixlarda «suyik st bar» desə, silər bolsanglar «suyik st bar» d p yürmənglar; Ularning k rk kinidin silər k rk manglar, Yaki heq wəhimigə qüxmənglar; **13** P k t samawi kəoxunlarning S rdari boloqan P rw rdigarnila həmmidin üstün d p bilinglar; U sil rning K rkidiojininglar bolsun, Sil rning w him nglar bolsun! **14** U bir muk dd s panahgah bolidu, H md  Israildiki ikki j m t  q n putlikaxang tax, ad mni yikitidioqan koram tax, Yerusalemdikilər  q nmu kiltak w  tapantuzak bolidu; **15** Ulardın küplər [Uningo a] putlixip, yikilip, yanjilip, kiltakqa q x p,  sirg  elinidu».

16 — «Bu guvahnaminini yögəp, Təwrat qanunini mening muhlisirim arisida peqətləp qoyojin. 17 Mən bolsam, yüzini Yakup jəmətidin yoxuruwatqan Pərwərdigarni kütimən; Wə mən Uni təlmürüp saklaymən. 18 Karanglar, manga wə Pərwərdigar manga bərgən balilaroqa, Biz Zion teojini Əz makani qiloqan samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Israilda namayan qiloqan bexarət wə karamətlərləning süpitidurmiz». 19 — Baxqilar silərgə: — «Biz wiqir-wiqir, gudung-gudung kilidiloqan «ərwahlarni qakiroquqi»lar wə dahanlardin yol sorayli» — desə, silər jawab berip: — «Bir həlkning öz Hudasini izdəp yol sorixi kerək əməsmu? Tiriklərləning əlüklərdin yol sorixi toqrimu?!» — dənglar. 20 — Təwrat qanuni wə guvahnəmə əsas qilinsun! Muxularni əsas qilip səz qilmisa, ularoqa tang nuri qüxməydu! 21 Əksiqa, ular kisiloqan, aq həlda zeminni kezip yürixidu; aq qaloqan qaşda, ular oqəzəpliniq asmanoqa qarap, padixahini həmə Hudasini qarəp tillaydu; 22 ular yərgə qarisa, mana, japa-muxəkkət, qarangoqu-zulmət, həsrət-nadamət wə parakəndiqilik turidu; Ular qar-qarangoqulukqa həydiwetilidu.

9 Birak, həsrət-nadamətkə qaloqanlaroqa zulmət boliwərməydu; U ətkən zamanlarda Zəbulun zeminini wə Naftali zeminini har kilduroqan; Birak kəlgüsidə U muxu yərnə, yəni «yat əllərləning makani» Galiliyəgə, jümlidin «dengiz yoli» boyidiki jaylar wə Iordan dəryasining qarxi qiroqaklirioqa xan-xəhrət kəltüridu; 2 Karangoqulukta mengip yürəgən kixilər zor bir nurni kərdi; Əlüm sayisining yurtida turoquqilaroqa bolsa, Dəl ularning üstigə

nur parlidi. **3** — Sən əlni awuttung, Ularning xadlikini ziyadə kilding; Həklər həsul waqtida xadlanoqandək, Jəng oljisini üləxtürgən waqıtta huxallıqqa qəmgəndək, Ular aldingda xadlinip ketidu. **4** Qünki Midiyaning [üstidin oqəlibə kəloqan] küngə ohxax, Sən uningqə selinoqan boyunturukni, Mürisigə qüxxən əpkəxni, Ularni əzgüqining tayikini sundurup taxliwəttung. **5** Qünki [ləxkərləning] uruxta kiygən hərbi otükliri, Qanoqə miləngən hərbi tonliri bolsa pəkətla ot üqün yekəloqə bolidu. **6** Qünki biz üqün bir bala tuoquldi; Bizgə bir oqul ata kilindi; Həkümranlik bolsa uning zimmisigə qoyulidu; Uning nami: — «Karamət Məslihətqi, Qudrətlik Təngri, Mənggülik Ata, aman-hatirjəmlik Igisi Xahzadə» dəp atilidu. **7** U Dawutning təhtigə olturoqanda wə padixahlikqə həkümranlik kəloqanda, Xu qaoqdin baxlap ta əbədil'əbədgiqə, Uni adalət həm həkəkaniylik bilən tikləydu, xundaqla məzmut saklaydu, Uningdin kelidioqan həkümranlik wə aman-hatirjəmlikning exixi pütməs-tügiməs bolidu. Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning otluk muhəbbiti muxularni ada kilidu. **8** Rəb Yakup jəmətigə bir səz əwətti, U pat arida Israiloqə qüxidu, **9** Barlik həlk, yəni Əfrayim wə Samariyədikilər xu [səzning] toqrilikini bilgən bolsimu, Lekin kənglidə təkəbburlixip yooqanlik kilip, ular: — **10** — «Hixlar qüxüp kətti, Biraq ularning ornioqə yonuloqan taxlar bilən qayta yasaymiz; Erən dərəhliri kesilip boldi, Biraq ularning ornida kedir dərəhlirini ixlitimiz» — deyixidu; **11** Xunga Pərwərdigar Rəzinning küxəndilirini [Israiloqə] qarxi küqləndürdi, [Yakupning] düxmənlirini

qozqidi. **12** Xærktin Suriyæliklær, qæræbtæ Filistiylær, Ular aqzini hangdæk eqip Israilni yutuwalidu. Ixlar xundak deyilgændæk bolsimu, Uning qæzipi yænila yanmaydu, Sozoqan qoli yænila qayturulmay turidu. **13** Birak hælq øzlrini Uroquqining yenioqa tehi yenip kælmididi, Ular samawi qoxunlarning Særdari boloqan Pærwærdigarni izdimøywatidu. **14** Xunga Pærwærdigar bir kün iqidæ Israilning bexi wæ quyruqini, Palma xehi wæ qomuxini kesip taxlaydu; **15** Moysipit wæ mæhtæramlær bolsa baxtur; Yaloqanqilik øgitedioqan pæyoqæmbær — quyruktur. **16** Qünki muxu hælqning yetæqiliri ularni azduridu, Yetæklængüqilær bolsa yutuweliniq yokilidu. **17** Xunga Ræb ularning yigitliridin hursænlik tapmaydu, Yetim-yesirliri wæ tul hotunlirioqa ræhim qilmaydu; Qünki hærbiri iplas wæ ræzillik qiløquqi, Hæmmæ eoqizdin qikqini pasikliktur. Hæmmisi xundak bolsimu, Uning qæzipi yænila yanmaydu, Sozoqan qoli yænila qayturulmay turidu. **18** Qünki ræzillik ottæk keyidu, U jioqan wæ tikænlærni yutuwalidu; U ormanni baraksan jayliri arisida tutixidu, Ular is-tütæklik tüwrük bolup purqirap yukirioqa ørløydu; **19** Samawi qoxunlarning Særdari boloqan Pærwærdigarning dæroqæzipi bilæn zemin keydürüp taxlinidu, Hælq bolsa otning yekiloqusi bolidu, halas; Heqkim øz qerindixini ayap ræhim qilmaydu. **20** Birsu ong tæreptæ gøx kesip yøp, toymaydu, Sol tæreptin yalmap yøpmu, qanaætlænmaydu; Hærkim øz bilikini yøydu; **21** Mænassæh, Əfraimni, Əfraim bolsa mænassæhni yøydu; Uning üstigæ ikkisimu Yæhudaoqa qarxi turidu. Hæmmisi

xundak bolsimu, Uning oʻzipsi yənila yanmaydu, Sozoʻan kʻoli yənila kayturulmay turidu.

10 Kəbıhlik kənunlirini tüzgüqilərgə, Azablik pərman-həkümlərnı yazoquqılaroʻa way! **2** Tul hotunlarnı oljimız kılaylı, Yetim-yesırlarnı bulap-talaylı dəp, Ular miskinlərgə adalətnı bərməy, Həlkımdiki ajız-beqarılərdın həkuknı bulap ketidu. **3** Həsab alıdıoʻan künidə, Yəni yıraktın kəlgən tuyuksız balayı’apət künidə, Nemə kılisilə? Kimdin baxpanahlik izdəp yürisilə? Baylik-xəhritınglarnı nəgə amanət koyisilə? **4** Ularoʻa əsirlər arisida zongziyip olturuxtın, Yaki ɵltürülgənlər arisida yikilixtin baxkə heqnemə kəlmidi! Həmmisi xundak bolsimu, Uning oʻzipsi yənila yanmaydu, Sozoʻan kʻoli yənila kayturulmay turidu. **5** Kʻolıoʻa oʻzıpımning tokmikı tutkuzuloʻan, ɵzümning dərəoʻzıpımning tayikı bolıoʻan Asuriyəlikkə way! **6** Mən uni hudasız bir «yat əl»gə, Dərəoʻzıpım kəritıloʻan həlkımgə zərbə berixkə əwətimən; Uningoʻa olja tutuwelixkə, Oʻəniymətnı bulaxkə, [Həlkımnı] koqılardiki lay-patkəklarnı dəssıgəndək dəssəxkə buyruymən. **7** Bırak [Asuriyəlikning] kəzdə tutkını muxu əməs, U xundak heq oyliıoʻan əməs. Uning oyliıoʻını wəyran kılıx, Kəp dələtlərnı yokıtıxtın ibarəttur. **8** U: — «Mening sərdarlırimningmu həmmisi padıxəhlaroʻa barawər əməsmu? **9** Kalno xəhıri Karkemix xəhırigə, Hamat xəhıri Arpad xəhırigə, Samariyə xəhıri Dəməxk xəhırigə ohxax əməsmu? **10** Məbudlıri Samariyəning wə Yerusalemningkidin uluı bolıoʻını bilən, Mening kolum muxu məbudkə təwə bolıoʻan padıxəhliklaroʻa igə boluxkə yətküdək tursa, **11** Samariyə wə uning

məbudlirini qandak qiloqan bolsam, Yerusalem wə uning məbudlirini ohxaxla xundak qilmamdimən?» — dəydu. **12** Birak Rəb Zion teqi wə Yerusalemda pütkül jaza ixini pütüzüp boləandin keyin, U: — «Mən Asuriyə padixəhining kənglidiki bəxbəxtlikning aqiwitini [uningə qüxürimən], Uning kəzliridiki kibirlik nəzərlirini jazalaymən» dəydu. **13** Qünki u: — «Bu ixlarni əz qolumning küqi bilən, Əz danalığım bilən mən qiloqanmən; Qünki mən əkillikturmən; Mən əllərnin pasillirini yoqattim, Ularning həzinilirini buliwaldim, Təhtkə olturoqanlarni batur kəbi qüxürüp taxlidimmən; **14** Mən qolumni bir qux uwisioğa uzatqandək əllərnin bayliqlirioğa uzattim, Birsə taxliwetilgən tuhumlarni tərgəndək mən pütkül dunyani yioqanmən; Ulardin həqbirimu kanatlirini palaklatmidi, Tumxukini aqmidi, Yaki quq-quq qilip awaz qiqarmidi» — dəydu. **15** Palta əzini ixlətküqisigə lap atsa bolamdu? Hərə hərədigüqigə poqilik qilsa bolamdu? Xundak ix ikən, huddi tayaq əzini kətürgüqisini oynitalisa bolidiqandək, Huddi həsa yaqəq əməs boluqini kətürgəndək bolatti əməsmu?! **16** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Rəb Pərwərdigar xu [Asuriyəlkning] palwanliri arisioğa oruklitix kesilini əwətidu, Uning xan-xəripining astida lawuldap yalkunlaydiqan bir otni yaqidu. **17** «Israilning Nuri»ning Əzi ot, Uningdiki Mukəddəs Boluqu yalkun bolidu, U bir kün iqidə uning jioqanliri wə tikənlirini kəydürüp, yutuwalidu. **18** Həm uning ormanzarlik wə baq-etizlirining xan-xəripini, jan wə tenini kəydürüp kül qiliwetidu; Ular bəəyni jüdəp ketiwatqan kesəl

adəmdək bolup qalidu. **19** Buning bilən ormanzarliktiki dərəhlərləning kəp qaloqini xunqə az boliduki, Kiqik bala ularni sanap hatiriliyələydu. **20** Xu küni xundak boliduki, Israilning qaldi həlki, yəni Yaqubning jəmətidin kəqip qaytkanlar əzlrini uroquqoqa ikkinqi tayanmaydu; bəlki ular həkikətən Pərwərdigar, yəni «Israildiki Muqəddəs Boloquqi»oqa tayinidu. **21** Bərək, bir «qaldi» qaytip kelidu, Yəni Yaqubning «qaldisi» kudrətlik Təngrining yenioqa qaytip kelidu. **22** I Israil, həlking dengizdiki kumdək kəp bolqini bilən, Pəkət bir qaldisi qaytidu; [Qünki] həkqaniylik bilən yürgüzülgən, bir həlakətning texip üstünglaroqa qüxüxi bekitilgəndur; **23** Qünki bir həlakətni — bekitilgən bir həlakətni samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar pütkül yər yüzidə əməlgə axuridu. **24** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — « — I Zion teqida turoqan həlkim, Asuriyədin kərkma! U seni tayak bilən uridioqan, Wə Misirliklərdək sanga qarap həsisini kətüridioqan bolsimu, **25** Pəkət azoqinə waqit ətüxi bilənla, Silərgə karatqan muxu dərəqəzipim tügəp, Oqəzipimni ularoqa həlakət qüxsun dəp qaritimən. **26** Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar bolsa, ularoqa kamqa bilən hujum kəzoqaydu; Ularning həli «Orəbning qoram texi»da bolqan Midiyan kiroqinqilikidək hələttə bolidu; U həsisini dengizoqa karitip, Uni Misirliklərləning üstigə kətürgəndək kətüridu; **27** Andin xu künidə xundak boliduki, Uning yüki mürəngdin, Boyunturuki boynungdin elip taxlinidu; Mayliring səwəbidin, Boyunturuk sundurup yəkitilidu. **28** Mana, ular Ayatka yetip, Migrondin ətkən, Mihmaxta yük-

taqlirini koyup koyidu; **29** Ular bosuqqa-dawandin etkən, Gebada konup qalidu; Ramah titrəp ketidu; Saulning yurti Gibeahdikilər bolsa keqip kətkən; **30** I Gallimning kızı, pəryadingni kətür! Həy Laix, anglap koy! I biqarə Anatot! **31** Madmənah bolsa kaqti; Gebimdikilər bədar kaqti; **32** Xu kün etmigüqə ular Nob dəngidə tohtap qalidu; Axu yərdə u Zion kizining teoqiqa, Yəni Yerusalemdiki dənggə qarap muxtini oynitidu. **33** Mana, samawi qoxunlarning Sədari boləqan Rəb Pərwərdigar qong xahlarni xiddət bilən kesiwetidu; Xuning bilən egiz əskənlər kesip yiktilidu; Həli üstünlər pəsləxtürülidu. **34** U təmür [qorallar] bilən ormanliqning Baraksan yərlirini kesip qaqasliq kiliwetidu; Liwan bolsa uluq birsi təripidin yiktilidu.

11 Wə bir tal nota Yəssəning dərihining kətikidin ünüp qikidu; Uning yiltizidin ünüp qikқан bir xah kəp mewə beridu. **2** Wə Pərwərdigarning Rohi, Yəni danaliquing wə yorutuxning Rohi, Nəsihət wə küq-qudrətning Rohi, Bilim wə Pərwərdigardin əyminixning Rohi uning üstigə qüxüp turidu; **3** Uning hursənliki bolsa Pərwərdigardin əyminix ibarət bolidu; U kəzi bilən kərginigə asasən həküm qikarmaydu, Yaki kuliki bilən angliqiniqqa asasən kesim qilmaydu. **4** U namratlarqqa həkқaniylik bilən həküm qikiridu, Yər yuzidiki miskin-məminlər üqün adalət bilən kesim qilidu. U jaқanni aqzidiki zakon tayiqi bilən uridu, Rəzilləni ləwliridin qikқан nəpəsi bilən əltüridu. **5** Uning bəlweqi həkқaniylik, Qatraqliki bolsa sadikliq bolidu. **6** Bərə bolsa qoza bilən billə turidu, Yilpiz oqlaq bilən billə, Mozay, arslan wə bordaq kala bilən billə yatidu; Ularni yetiligüqi kiqik bir bala bolidu. **7** Kala eyiq

bilən billə ozuklinidu, Ularning baliliri billə yetixidu, Xir bolsa kalidək saman yəydu. **8** Əmməydiqan bala kobra yilanning təkükigə yeqin oynaydu, Əmqəktin ayriloqan bala qolini zəhərlik yilanning owisioqə tikidu; **9** Mening mukəddəs teqimning həmmə yeridə heq ziyankəxlik bolmaydu; Heq buzoqunqilik bolmaydu; Qünki huddi sular dengizni qaplioqandək, Pütkül jaqan Pərwədigarni bilix-tonux bilən qaplinidu. **10** Xu künidə «Yəssəning Yiltizi» hərəkəysi əl-millətlər üqün tuoq süpitidə kətürülüp turidu; Barliq əllər Uni izdəp kelip yioqilidu; Wə U aramqahqə tallioqan jay xan-xərpəkə tolidu. **11** Xu küni Rəb ikkinqi kətim Əz həlqining saklanioqan qaldisini qayturux üqün, yəni Asuriyə, Misir, Patros, Kux, Elam, Xinar, Hamat wə dengizdiki yiraq arallardin qayturux üqün Əz qolini yənə uzartidu. **12** U əllərnə qəkirix üqün bir tuoq kətüridu; xundək qilip U yər yüzining qət-qətliridin Israilning qeriblrini jəm qilip, Yəhudadin tarqilip kətkənlərnə yioqidu. **13** Xuning bilən Əfraimoqə bolioqan həsəthorluk yoqaydu, Yəhudani harlioqanlarmu üzüp taxlinidu; Əfraim Yəhudaoqə həsət qilmaydu, Yəhuda bolsa Əfraimni horlimaydu. **14** Birək ular qərb tərəptə Filistiyələrnə mürisigə uqup qüxidu; Ular birliktə xərktiki həlqlərdin olja alidu; Ular Edom wə Moab üstigə kollirini uzartidu; Ammoniyələrnə ularoqə beqinidu. **15** Pərwədigar Misirdiki dengizning «tili»ni yoq qilidu; U küqlük pizojirin xamal bilən [Əfrat] dəryasining üstigə qolini beqirlitip uquridu, Uni adəm ayioqi quruk həlda mengip ötküdək yəttə erik qilip uridu; **16** Xuning bilən Əz həlqining qaldisi üqün, Misirdin qikqan künidə Israil üqün təyyarlioqan yoloqə

ohxax, Asuriyədə qaləjanlar üqün axu yərdin kelidiəjan bir kətürülgən egiz yol bolidu.

12 — Wə xu küni sən: — — I Pərwərdigar, mən Seni mədhıyləymən; Sən mangu oğəzəpləngining bilən, Oğəziping məndin yetkilip kətti, Wə sən mangu təsəlli bərding. **2** Mana, Təngri mening nijatimdur; Mən Uningoğa tayinimən, qorqmaymən, Yah Pərwərdigar mening küqüm wə nahxamdur; U yənə mening nijatim boldi, — dəysən. **3** — Xadliq bilən silər nijatliq kudukliridin su tartisilər. **4** Xu künidə silər: — «Pərwərdigaroğa rəhmət eytinglar, Uning namini qakirip nida qilinglar; Uning əməllirini həklər arisida ayan qilinglar, Uning namining zor abruy tapqanliqini jakarlanglar. **5** Pərwərdigaroğa küylər eytinglar, Qünki U uluq ixlarni qilojan; Mana bu pütkül jahanoğa ayan qilinsun! **6** Ziondikilər, təntənə qilip jar selinglar; Qünki aranglarda turojan Israildiki Mukəddəs Boloquqi büyüktur!» — dəysilər.

13 Amozning ooqli Yəxaya kərgən, xundakla uningoğa yükləngən Babil toqrisidiki wəhiy: — **2** [Babil] aqsəngəklirining kowuklardin ətüp kirixi üqün, Qakas taq üstidə tuq kətürünglar, Ularni yukiri awazda qakiringlar, Qolunglarni pulanglitip ixarət qilinglar. **3** Mən bolsam, məhsus talliojanlirimoğa buyruk qüxürgənmən, Əz palwanlirimni, yəni təkəbburluktin yayrap kətkən adəmlirimni oğəzipimni bəja kəltürüxkə qakirdim. **4** Anglanglar, büyük bir əlning adəmliridək top-top adəmlərnin taqlarda yangratqan qiyqas-sürənlirini, Həmmə əl-yurtlar wə padixahliqlar [jənggə] yioqilip dolqunlatqan qaynam-taxqinlikni! Samawi qoxunlarning

Sərdari boləjan Pərwərdigar qoxunlarni jənggə yiojidi. **5** Ular, yəni Pərwərdigar wə Əz oʻzəzipining qoralliri, Yirak yurttin, hətta asmanlarning kəridinmu pütkül jahanni hālak qilixka kəlgən. **6** Pəryad qekip hūwlanglar! Qünki Pərwərdigarning küni yekinlaxti; U Həmmigə qadirdin kelidiojan hālakəttək kelidu. **7** Buningdin hər bir qol boxixip ketidu, Həmmə adəmnig yūriki erip ketidu. **8** Ular wəhimigə qūxidu; Azab-oqubət wə kayoju-həsrət ularni qaplaydu, Toləiqi tutkan ayaldək ular toləjinip ketidu, Ular bir-birigə wəhimə iqidə tikilip qarixidu; Yūzliri bolsa yalkundək kizirip ketidu. **9** Mana Pərwərdigarning küni kelidu, Xu kün jimi yər-jahanni wəyran qilixka, Rəhimsiz bolup, oʻzəp wə kəhr bilən toləandur; U gunahkarlarni jahandin yokitidu. **10** Qünki asmandiki yultuzlar həm yultuz türkümliri nurini bərməydu; Kuyax bolsa qikipla qarangoqulixidu, Aymu heq yorumaydu. **11** Mən dunyani rəzilliki üqün, Qəbihlərni gunahliri üqün jazalaymən; Həkawurlarning təkəbburlukini tūgəl yokitimən; Zorawanlarning kibirlirini pəs qilimən. **12** Mən insnlarni sap altundin az qilimən, Adəmni hətta Ofirdiki altundin az qilimən. **13** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning oʻzəzipidə, Uning qayniojan kəhrlik künidə, Mən [Huda] asmanlarni təwritimən, Yər bolsa əz ornidin yətkilidu; **14** Xunga owlanəjan bir jərəndək, Həqkim yiojmaydiojan bir padidək, Hərbirsi əz əl-jamaitini izdəp kətməkqi bolidu, Hərbiri əz yurt-makanioja qaqmaqqi bolidu; **15** Qeqip tutulojanlarning həmmisi sanjip əltürülidu; Əsirgə qūxkənlərmu qiliqlinidu. **16** Ularning balilirimu kəz aldida

parə-parə kilinidu; Ularning öyliri bulang-talang kilinidu, Ayallirimu ayaq asti kilinidu. **17** Mana, Mən ularoqa qarxi turuxka Medialiklarni qozojaymən, Ular kümüxlərgə heq karimaydu, Altundin bolsa ular zoq almaydu. **18** Ularning okyaliri yigitləni etmə-təxük kiliwetidu, Ular baliyatquning mewisigə heq rəhim kilmaydu, Kəzliri balilarni heq ayimaydu. **19** Padixahliklarning gəhəri, Kaldiyləning pəhirlinidioqan güzəlliki boləqan Babil bolsa, Hudaning Sodom wə Gomorra xəhərlirini ərüwətkinigə ohxax bolidu. **20** U yərdə heqkim hərgiz turmaydu, Dəwrdin-dəwrgiqə u adəmsiz qalidu. Ərəblər bolsa xu yərdə qedir tikməydu, Malqilar padilirini xu yərdə yatquzmaydu. **21** Birəq qəl-bayawandiki janiwarlar xu yərdə qonidu, Ularning [harab] öylirigə hıwlaydioqan məhluklar tolidu, Hıwquxlar xu yərdə makanlixidu, «Əqkə jin»lar səkrəp oynəklididu. **22** Yawayi itlar kəl'ə-qorəqlərdə, Qilbərilər uning həxəmətlük ordilirida hıwlixidu, Bərhək, uning wəkti toxuxka az qaldi, Uning künliri uzunoqa barmaydu.

14 Qünki Pərwərdigar Yəqubka rəhimdillük kərsitidu, Yənə Israilni tallaydu; U ularni öz yurt-zeminida makanlaxturidu. Xuning bilən yat adəmlər ular bilən birlixip, Yəqub jəmətigə qoxulidu. **2** Hərəkaysi əl-millətlər ularni elip öz yurtioqa apiridu; Israil jəməti bolsa Pərwərdigarning zeminida ularoqa qul wə dedək süpitidə igidarqilik kilidu; Ular əzlrini tutqun qiloqlarni tutidu; Əzlrini əzgənləning üstidin idarə kilidu. **3** Wə xundəq boliduki, Pərwərdigar silərgə azəbtin, sarasimidin wə əsir bolup məjburlənoqan muxəkkətlük kulluktin aramlük

bərgən künidə, **4** Silər Babil padixahı toqrisida mundak maqal-təmsilni eytisilər: — «Qara, bu jazanihor kəndak həlak boldi, Talan-taraj kəlip altun toplioquqi kəndak yokaldi! **5** Pərwərdigar rəzillərninğ həsisini, Həkimlarning zakon tayikini, **6** Yəni həlk-millətlərnəni aqqiki bilən üzüksiz uroqanni, Əllərgə oqəzəp kəlip tizginsiz ziyankəxlik kəiloqanni sunduruwətti. **7** Pütkül yər yūzi aram tēpip tinqlinidu; Ular nahxa eytip təntənə kəlidu. **8** Kərioqaylar bolsa həlingdin xadlinidu, Liwandiki kedirlarmu: — «Sən gərüngdə yatquzuloqandin keyin, Həqbir kəsküqi bizni kərkətmaydu!» — dəydu. **9** Sən qūxūxūng bilən təhtisaradikilər seni kərxə elixkə sarasimə bolup ketidu; Sən üqün əlüklərninğ rohliri, Jəhəndiki jimiki «əqkə jinlar» kəzoqilidu; Əllərninğ həmmə padixahliri təhtliridin turoquzulidu; **(Sheol h7585)** **10** Ularning həmmisi sanga kərap mundak dəydu: — «Səninğ həlingmu bizlərninğkidək boxap kəttimu? Bizgə ohxax bolup kəldinğmusən?!» **11** Səninğ xanu-həywiting qiltariliringning awazliri bilən billə təhtisaraqə qūxürülüp tūgidi; Astinğda qiwin kurti mizildap ketidu, Üstünğni sazanglar kəplap ketidu. **(Sheol h7585)** **12** I Qolpan, Səhər balisi, Sən kəndak kəlip asmandin yikəlip qūxkənsən! I tehi ətkəndila əllərnəni yərgə yikətkuqi, Sən yər yūzigə taxliwetilding! **13** Sən əslidə kənglünğdə: — «Mən asmanlarqə qikimən, Təhtimni Hudaning yultuzliridin üstün kəlimən; Mən jamaətninğ teqida, Yəni ximal tərəplərdimu olturimən; **14** Mən bulutlarning egiz jayliridin yukirioqə ərləymən; Həmmidin Aliy bilən təng bolimən!» — dedinğ. **15** Həlbuki sən təhtisaraqə, Qongqur hənğning tegilirigə

qūxūrūdung». (Sheol h7585) **16** Seni kərgənlər sanga yekindən sinqilap qarap: — «Jaḥanni zilziligə kəltürgən, padixahliqlarni titrətkən adəm muxumidu? **17** Yər yüzini qəl-bayawan kīlip, Uningdiki xəhərlərnə oqulatqan, Tutqan əsirlərnə öz yurtioqa hēq koyup bərmigən muxumidu?» — deyixidu. **18** Mana əllərnəning xahliri birimu qalmaq «xan-xərap»tə, [karangoquluktiki] öz əyidə yetixidu, **19** Biraq sən kəmsitilgən [qirigən] bir xah kəbi, Əltürülgənlərnəning dəwisi astida, Kiliq bilən sanjiloqan, ḥangning təḥtigə qūxidioqanlaroqa ohxax, Ayaq astida dəssəp-qəyləngən əlüktək, Əz gərüngdin məḥrum bolup taxliwetilding. **20** Sən axu padixahlar bilən birgə dəpnə kīlinmaysən, Qünki öz yurtungni wəyran kīloqansən, Əz həlqingni əltürüwətkənsən; Rəzillik kīloquqilarnəning nəslə ḥərgiz yənə tiloqa elinmaydu. **21** Ata-bowilirinəning kəbihlikliri tüpəylidin, Uning oqullirini kətl kīlixka təyyar kīlinglar; Xundak kīloqanda, ular ornidin turup yər-jahanni ixəjal kīlmaydu, Yər yüzini xəhərgə toxkuzuwetəlməydu. **22** Qünki Mən ularoqa qarxi qikimən, — dəydu samawi koxunlarnəning Sərdari boləqan Pərwərdigar, — Mən Babildin uning namini wə uning qalduklirini, nəsil-pərzəntlirini üzüp taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar, **23** — Wə uni ḥuwkuxning makaniəqa, sazliqlaroqa aylandurimən; Ḥalakət süpürgisi bilən uni süpürüp taxlaymən, — dəydu samawi koxunlarnəning Sərdari boləqan Pərwərdigar. **24** Samawi koxunlarnəning Sərdari boləqan Pərwərdigar mundak kəsəm iqqənki, — Mən qandak oylisam, xundak bolidu; Qandak məqsətni kənglümgə püksəm, xu tiklinidu, **25** Məqsitim Əz

zeminimda Asuriyalikni qiyma-qiyma qilixtin ibarət; Öz taqlirimda uni dässəp-qəyləymən; U saloqan boyunturuk həkimning boynidin, U artqan yük mürisidin elip taxlinidu. **26** Mana bu pütkül yər yüzi toqruluk iradə qilinöqan məxsəttur, Mana bu barlik əllərnin üstigə uzartilöqan qoldur. **27** Pərwərdigar mundak məxsətini pükəkənəkən, Kim uni tosalisun? Uning qoli uzartilöqanikən, kim uni yanduralisun? **28** Aqaz padixah ölgən yilida mundak wəhiy yükləndi: — **29** I Filistiyə, həmminglar, «Bizni uroqan tayak sundi» dəp xadlanmanglar; Qünki yilanning yiltizidin zəhərlik bir yilan qıqıdu, Uning nəslı bolsa dəhxətlik uqar yilan bolıdu. **30** Xuning bilən yoqsullarning tunji baliliri ozuklinidu, Məminlər bolsa tinq-amanlikta yatıdu; Birak Mən yiltizingni aqarqilik bilən yoqitimən Qaloqan qismingmu u tərəptin öltürülıdu. **31** Xunga i qowuk, nalə kətürgin, I xəhər, pəryad qəkkın! I Filistiyə, sən bolsang erip kətkənsən! Qünki ximal tərəptin is-tütəklik bir tüwrük örləydu; Uning yioqılöqan qoxunlirida heqkim səpsiz qalmaydu. **32** Əmdi bu əlnin əqlirigə qandak jawab berix kerək? — «Zionni tikligüqi Pərwərdigardur; Uning həlki iqidiki ezilgüqilər uningdin baxpanah tapıdu» — degin!»

15 Moab toqrisida yükləngən wəhiy; Həlakətlik bir kəqtila, Moabtiki Ar xəhəri wəyran qilinidu; Həlakətlik bir kəqtila, Moabtiki Kir xəhəri yoq qilinidu; **2** Yioqazlar kətürük üqün, Mana u buthanisioqa, Dibonoqa, xundakla [barlik] egizliklirigə qıqti; Moab Nebo wə Mədəba xəhərliri üqün pəryad kətürıdu; Həmmə baxlar takır kərünidu, Jimiki saqallar kesilip qüxürüldi. **3** Koqılarda

ular bəz kiyidu; Əgziliridə, məydanlirida, hər bir adəm kəz yaxlirini yaqdurup pəryad kətüridu. **4** Həxbonoqa, Elealah xəhərlirigə yioqa olixidu, Awazliri Yahəz xəhərigimu yetip baridu. Xunga Moabning əskərlirimu nida kılıdu; Uning wujud-baoqrini titrək basidu. **5** Mening kəlbimmu Moab üqün yioqa-zar kətüridu; Ularning kaqkunliri Zoarqa həm Əglat-Xeli-Xijaqa bədər kaqıdu; Mana ular toplixip, yioqlioqan peti Luhitka qikidioqan dawan yoli bilən yukirioqa mangıdu, Həronaimoqa qüxidioqan yolda turup həlakəttin nalə-zar kətüridu. **6** Qünki Nimrimdiki sular qurup ketidu, Ot-qəplər solixip, Gülgiyah tügəp ketidu; Həq yap-yexillik qalmaydu. **7** Xunga ular baylikliri, tapqan-tərginini yioqip «Tərək wadisi»din ətməkqi bolidu; **8** Ularning kətürgən yioqisi Moabning qeğrasioqa, Ağu-zarliri əglaimoqa, Pıoqanliri Bəər-elimoqa yetidu. **9** Dimonning suliri qanoqa tolup ketidu, Qünki Dimonning üstigə tehimu kəp balayi'apətni toplaymən; Qünki Moabning kaqkunliri həm zeminida qaloqanliriningmu üstigə bir xirni əwətimən.

16 «Əmdi [oqəllə-parak] kəzisini Sela [rayondin] elip, Qəl-bayawandin ətöp zeminlarning həkümranioqa, Yəni Zion kizining teoqioqa əwətkin!» **2** Uwisidin quwulup patiparaq bolup kətkən kuxlardək, Moab kizliri Arnon dəryasining keqikliridə [alakzadə] yüridu. **3** «Parasət bilən həküm qilinglar!» **4** «[I Zion kizi], sayingizni qüxürüp qüxtiki yoruklukni tün qarangoşusidək qiling, Xu qeriblarni yoxurup koyoqaysiz; Qoşlanoqanlarni axkarilap qoymioqaysiz! Mening Moabdiki musapirlirimni əzingiz bilən billə turoquzoqaysiz, Ular üqün wəyran qiloquqining

aldida baxpanah boloyaysiz!». 5 «[Ətünüxünglar toojra], qünki əzgüqi yokilidu, Həlakət yok bolidu, Əzgüqilərninğ həmmisi zemindin yokilidu. Əzgərməs mehır-xəpkət bilən bir təht tiklinidu; «Dawutning qediri» iqidiki xu təht üstidə birsi olturidu. U bolsa, həkikətən adalət yürğüzidiəjan, xundakla adalətni izdəydiəjan, Həkkaniylikni ilgiri süridiəjan bolidu. 6 — Biz Moabning həkawurluqi toojrisida angliduk (u intayin həkawur!), Yəni uning həkawurluqi, təkəbburluqi, noqilik kilidiəjanliqi toojrisida angliduk; Birak uning qong gəpliri bikar bolidu! 7 Xunga Moab Moab üqün zar yiojlaydu; Ularning həmmisi zar-zar yiojlaydu; Qayoju-həsətkə qəmüp Kir-Hərəsətning «kixmix poxkalliri» üqün zar-zar yiojlanglar! 8 Həxbon rayonidiki etizlar, Sibmahdiki üzüm tallirimu yigləp ketidu; Əllərninğ əmirliri uning sərhil əsümlüklirini buzup qəyləydu; Ular əslidə Yaazərgiqə yetip, qəl-dalalarni kəzğənidi; Peləkliri sozulup, «[Əlük] Dengiz»ning nerisiəja yətti. 9 Xunga Mən Yaazərninğ zar-yiojisi bilən billə Sibmahning üzüm teli üqün yiojlaymən; I Həxbon, Elealah, Əz kəz yaxlirim bilən silərnə suəjirimən! Qünki yazlik mewiliringgə, həsulung üstigə təntənə bir sada yangritilidu. 10 Huxallik mewilik baəjlərdin məhrum kəlinip, Xadlikmu yok kəlinidu; Üzümzarliklarda nə nahxa awazliri anglanmaydu, Nə təntənə kəlinmaydu; Dəssigüqilər üzüm kəlqəklirini qəyliməydu. Qünki Mən üzüm kəlqəkliridiki huxal warqiraxlarni tohtattim. 11 Xunga iq-baəjrilirim Moab üqün qaləjan qiltardək aəjrip mungluk yangraydu, Iqim Kir-Hərəsdikilər üqünmu xundak; 12 Xundak boliduki, Moab əzini upritip dua

qiløjili özining «yukiri orni»oqa qikip kəlgəndə, Yaki dua qiløjili «mukəddəs eyi»gə kirgəndə, U muwəppəkiyətkə erixəlməydu. **13** Mana muxu səzləрни Pərwərdigar Moab toqruluk burun eytkən. **14** Birak hazir Pərwərdigar xundak dəydu: — «Üq yil iqidə mədikar hesabliqandək, Moabning kəpligən qoxun-aħalisi boløjini bilən, Uning pəhirləngən xəhriti yəksan bolidu; Ularning kəldukliri bolsa intayin az wə həlsiz bolidu».

17 Dəməxk toqruluk yūkləngən wəhiy: — Mana, Dəməxk xəhər bolup turuwərməy, nahəyiti bir dəwə harabilikqa ayləndurulidu. **2** Aroərdiki xəhərlər adəməzatsiz bolup, Qoy padiliriqə kəldurulidu, Ular tinq-aman yatidu, Ularni kərkutkudək həqbir adəmmu kərinməydu. **3** Əfrayimda bolsa, kəroqanlik xəhərlər yokilidu, Dəməxkning xəhanə həkuki, Suriyəning kəldukliri yokilidu; Ular «Israilning xəhriti»dək yok bolidu. — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **4** Xu küni xundak boliduki, Yakupning xəhriti suslixip, Tenidiki semiz ətlər sizip ketidu. **5** Ularning həli bolsa ormiqi buqday orqəndin keyin, Yəni biliki bilən yiqip orqəndin keyin, Həttə Rəfayim jiləjisida adəmlər baxaklarni tərgəndin keyinki hələtkə ohxax, [qələjini yok deyərlik bolidu]; **6** Həlbuki, yənə azrak tərgüdək baxak, Zəytun dərihi silkingəndin keyin, Əng uqida ikki-üq tal mewə, Kəp mewiligən xəhlirida tət-bəx tal mewə kəldurulidu, — dəydu Israilning Hudasi boləjan Pərwərdigar. **7** — Xu küni insan bolsa Yaratkuqisiqə nəzirini tikidu, Kəzi Israildiki Mukəddəs Boləjuqida bolidu. **8** Ular əz qurbangəhliriqə, yəni əz qoli bilən yasioqanliriqə, Yaki barmakliri bilən

xəkilləndürgənligə heq qərimaydu, Nə «Axərah»larəja nə «kün tüwrükliri»gə heq ümid baqlimaydu. **9** Xu künidə uning qoroqanlik xəhərliri, Əslidiki Israillarning aldidə qatqallıqqa wə taqir taqlarəja aylanduruloqan harabə xəhərlərdək, Həmmisi wəyran bolup ketidu. **10** Qünki nijating boləjan Hudani untup qalding, Küküing boləjan «Qoram Tax Boloquqi»ni əslimiding; Xunga sən «sərhil» əsümlüklərnı tikip qoyəjining bilən, Wə yaqa yurttiki üzüm tallirini tikkining bilən, **11** Ularnı tikkən künilə yaxartqining bilən, Tikkən ətisilə ularnı qeqəklətkining bilən, Həsulioqə erixkən künidə, u pəkət bir patman dawaliəjusiz qayəju-həsərət bolidu, halas! **12** Həy! Kəp həlklərnıng quqan-sürənliri! Ular dengiz-okyanlarnı uroqutup dolqunlardək xawqunlarnı kətüridu, Ah, əllərnıng qaynam-taxqinliri! Dolqunlanəjan küqlük sulardək ular qaynam-taxqinlarnı kətüridu. **13** Əllər uluəj sularnıng qaynam-taxqinliridək dolqunlinip ketidu; Birəq U ularnıng dəkkisini berixi bilənla, ular yirəqqa bədər qeqip ketidu. Ular taəjdiki ot-qəplərnıng topa-topanliri xamalda yirəqlarəja uquruwetilgəndək, Qara quyun aldidə qang-tozanglar quyun boləjandək həydiwetilidu! **14** Kəqtə — wəhimə! Tang səhərdə — yəq birəq! Mana bizni bulap kətkənlərnıng nesiwisi, Bizdin olja-qəniymət eliwaləjanlarnıng əkiwitidur!

18 Ah, Efiopiyə dəryalirining boyliridiki qanatlarınıng wizildioqan awazliri bilən qaplanəjan yər-zemin! — Sən qomux kemilər üstidə əlqilərnı dengizdin ətküzüp əwətisən; — I yəl tapan həwərqilər, Egiz boyluq həm silik terilik bir əlgə, Yirəq-yeqinlarəja qorkunq bolidioqan bir

millətkə, Zemini dəryalar tərpidin bəlungən, Küqlük, tajawuzqi bir əlgə [kaytip] beringlar! 3 Jahanda turuwatqanlarning həmmisi, Jimiki yər yuzidikilər! Taqlarda bir tuql ketürülgəndila, Kərünglar! Kanay qelinoqandila, Anglanglar! 4 Qünki Pərwərdigar manga mundak dedi: — Mən tinqlikta turimən, Nur üstidə yalildap turoqan issiktək, Issik həsul məzgilidiki xəbnəmlik buluttək, Əz turaloqumda kəzitimən; 5 Qünki həsul elix aldida, Üzüm qeqəkligəndin keyin, Qeqəklər üzüm bolqanda, U putioquqi piqaklar bilən bihlarni kesip, Həm xahlirini kesip taxlaydu. 6 Ular yiojixturulup taqdiki aloqur quxlaroqa, Yər yuzidiki haywanlaroqa qaldurulidu. Aloqur quxlar ulardin ozuklinip yazni etküzidu, Yər yuzidiki haywanlar ular bilən qixni etküzidu. 7 Xu künidə samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigaroqa bir sowoqat elip kelinidu; Yəni egiz boyluk həm silik terilik bir milləttin, Yiraq-yeqinlaroqa qorkunq bolidoqan bir əldin, Zemini dəryalar tərpidin bəlungən, Küqlük, tajawuzqi bir milləttin berilidu; Samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigarining nami bolqan jayoqa, Yəni Zion teoioqa elip kelinidu.

19 Misir toqruluk yükləngən wəhiy: — Mana, Pərwərdigar tez uqidoqan bulut üstigə minip, Misiroqa yetip kelidu; Misirdiki butlar uning aldida təwrinip ketidu, Misirning yüriki bolsa iqidin erip ketidu. 2 — «Wə Mən Misirliqlarni bir-birigə qarxi qutritimən; Ularning həmmisi öz qerindaxlirioqa qarxi turixidu, Əz qoxniliri bilənmü soqixidu; Xəhər bilən xəhər, Padixahlik bilən padixahlik bir-birigə qarxi urixidu;

3 Wə Misirning rohi öz iqidin yoqap ketidu; Mən ularni məslihətsiz qaldurimən; Xunga ular butlarni wə ərwahlarni, Ərwahlarni qakirəuqilarni həm palqilarni izdəp məslihət soraydu; **4** Mən Misirliklarni rəhimsiz bir həkümraning kəliqə tapxurimən; Əxəddiy bir padixah ularning üstidin həkümranlik kəlidu» — dəp jakarlaydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar; **5** Həm sular «dengiz»din yoqaydu, Dəryasi qəşjirap pütünləy qurup ketidu; **6** Dəryalarni sesikqilik qəplaydu, Misirning ətəng-qanalliri qəşjirap tügəydu; Qomuxlar həm yekənlər solixidu; **7** Nil dəryasi boyidiki yərlər, Nil dəryasining kuyulux aqzidiki yərlər giyahsiz qəlidu, Nil dəryasi boyidiki ziraətlərninğ həmmissi qurup, tozup, yoqilidu. **8** Belikqilar bolsa zar qəşxaydu; Nil dəryasiqə qarmak taxliəuqilarning həmmissi nalə kətüridu; Sularning üstigə tor yayəuqilarning bexi sanggilap ketidu. **9** Ziqrəqilar həm libas tokəuqilar hijalətiqiliktə qəlidu, **10** jəmiyətninğ «tüwrük»liri parə-parə bolup, Mədikarlarning kənglimu yerim bolidu. **11** Tolimu əhmək Zoan xəşirininğ əmədarliri! Pirəwnninğ əng dana məslihətiqiliridin əhmikənə məslihətlər qikidu! Silər qəndəkmü Pirəwngə: — «Mən bolsam danalarning əwladi, Qədimki padixahlarning nəslidurmən!» — dəwatqənsilər tehi? **12** [Misir], sening danixmənliring həzir qəni? Ular danixmən bolsa, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Misir toquruluk nemilərnə kəngligə pükəkənləkninğ sanga ayan kilsun! **13** Zoan xəşirininğ əmədarliri nadanlaxti, Məmfis xəşirininğ əmədarliri aldinip kətti; Misir qəbililirininğ «burjək tax»liri bolsa

ularni ezikturup qoydi. **14** Pərwərdigar ularning arisiqja bir qaymuktuquqi rohni arilaxturiwatti; Xunga birsi mast bolup oz kusukida teyilip ələng-sələng bolojandək, Ular Misirdikilərnə hər bir ixida ələng-sələng kiliwatti. **15** Xuning bilən Misiroja, Bax, quyruk, palma xehi yaki qomuxlar kilaliojudək heqkandək amal qalmaydu. **16** Xu küni Misirdikilər qiz-ayallaroja ohxap qalidu, Samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar qolini ularning üstigə tənglixə bilən titrəp qorkidu, **17** Həmdə Yəhuda zemini bolsa Misiroja wəhimə bolup qalidu; Qünki samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Rəb Pərwərdigarning bekitkən iradisi tūpəylidin, Yəni Uning əzligigə qaritilojan iradisi tūpəylidin, Kimgə Yəhudaning gepi kilinsila xu qeqüydu. **18** Xu küni Qanaanning tili səzləydiyən, Wə samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigarjoja bekinip sadiklik kəsimi kilidiojan Misirning bəx xəhiri bolidu; Ulardin biri «Həlak xəhiri» dəp atilidu. **19** Xu küni Misirning zemini otturisida Pərwərdigarjoja atalojan bir qurbangah, Həm qegrasida Pərwərdigarjoja atalojan bir tüwrük bolidu. **20** Bular bolsa samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigarjoja həm bəlgə həm xəhit bolidu; Qünki əzgüqilər tūpəylidin ular Pərwərdigarjoja nalə kətürgən bolidu; U ularni ərkinlikkə qikiridiojan bir kütquzoquqi həm qoqdiyduqini əwətidu. **21** Pərwərdigar Misirliklarjoja tonutulup ayan kilinidu; Xu küni Misir Pərwərdigarni tonuydu; Ular uningjoja qurbanlik axlik hədiyəliri bilən ibadət kilidu; Ular Pərwərdigarjoja kəsəm iqidu wə uningjoja əməl kilidu. **22** Pərwərdigar Misirni uridu; U ularni uridu həm saqaytidu; Xuning bilən

ular Pərwərdigarning yenioʻla qaytidu, U ularning dualawitini qobul kilip ularni saqaytidu. **23** Xu küni Misirdin Asuriyogə mangidoʻlan, egiz ketürülgən tüz yol eqilidu; Asuriyaliklar Misiroʻla kiridu, Misirliklar Asuriyogə kiridu; Misir Asuriya bilən billə [Hudaning] hizmət-ibaditidə bolidu. **24** Xu küni Israil Misir wə Asuriya bilən bir bolup, Üqisi, yər yuzidikilərgə bəht yətküzgüqilər bolidu. **25** Samawi qoxunlarning Sərdari boləlan Pərwərdigar ularoʻla bəht ata kilip: — «Həlkim boləlan Misiroʻla, Əz qolumning ijadi boləlan Asuriyogə Wə Əz mirasim boləlan Israiloʻla bəht yar bolsun!» — dəydu.

20 Asuriyaning [sərdari boləlan] «Tartan» Axdod xəhriqə kelip muhasirə qiləlan yili Asuriya padixahı Sargon uni əwətkən (u Axdodqa qarxi jəng kilip uni ixəlal kildi): — **2** — Xu qaoʻda Pərwərdigar Amozning oʻqli Yəxaya arkilik səz qiləlanidi. U uningə: — «Qatrikingdin bəz iq tambilingni seliwət, putungdiki kəxingni seliwət» — degənidi; U xundak kildi; yalingaq wə yalang ayaq mengip yürdi. **3** Wə Pərwərdigar ahirida mundak dedi: — «Mening kulum Yəxaya Misir wə Efiopiyə toʻqruluk həwər beridoʻlan bexarət həm karamət süpitidə bolux üqün yalingaq həm yalang ayaq üq yil mengip yürgəndək, **4** Ohxaxla Misirlik əsirlər wə Efiopiyalik sürgünlər yax bolsun, kəri bolsun, yalingaq həm yalang ayaq, kasisi oquq həlda Asuriya padixahı tərripidin Misirni xərməndiliktə qaldurup, yalap epketilidu. **5** Ular bolsa qorkuxup, əz tayanqisi boləlan Efiopiyədin wə pəhri boləlan Misirdin ümidsizlinip ketidu. **6** Xuning bilən bu dengiz boyidikilər: — «Mana bu Asuriya padixahining wəswəsidin qorkup

baxpanahlik izdop baroan tayanqimizoqu, bizlar amdi kandakmu kutulalaymiz?» — deyixidu»».

21 «Dengizning qel-bayawini» toqrisida yuklangan bir wahiy: — «Jenub tarapta koyuntazlar otup ketiwatqandak, Daxhatlik zemindin bir nemilar keliwatidu!». **2** — Azablik bir wahiy-korunux manga ayan qilindi; Hain hainlik kiliwatidu, Bulangqi bulangqilik kiliwatidu. «I Elam, ornungdin tur, qik! Media, muhasira kilip xorxiwal!» Uning sawebidin koturulgän hamma nalə-pəryadlarni tugitiwattim. **3** — Xunga iq-baoqrim aqriq-azab bilan toldi, Toloqik tutqan ayalning azablidak, Kergänlirimdin toloqinip kattim, Angliqinimdin parakəndə boldum. **4** Xunga kenglum parakəndə bolup hasirap kattim, Meni daxhat qorkunq basti; U mən zoq alidioqan keqini sarasimə bolidioqan keqigə aylandurdi. **5** Ular dastihan wə giləm-kərpilərnimu salidu; Ular yeyixidu, iqixidu; «Həy esilzadilər, ornunglardin turup kalkanni maylanglar!» **6** Qünki Rəb manga: — «Baroqin, kergänlirini əyni boyiqə eytidioqan bir kezətqini təhləp koyoqin» — degənidi. **7** — «U jəng harwilirini, jüp-jüp atlik əskərlərnə, Jəng harwilirini exəklər bilən, Jəng harwilirini təgilər bilən kərgəndə, U diqqət bilən, nahayiti diqqət bilən kezətsun!» **8** U jawabən xirdək tovlidi: — «Rəb, mən kezət munarida üzüksiz kün boyi turimən, Hər keqidə kezəttə turimən; **9** — Wə mana, u jəng harwiliri jüp-jüp atlik əskərlər bilən keliwatidu!» Wə yənə jawab berip xundak degən: — Babil bolsa yikildi, yikilip qixti, Wə U ularning ilahirining hər bir oyma məbudlirini yərgə taxlap parə-parə kiliwətti!». **10** — I Mening tepilgän danlirim, Mening

haminimdiki buoqdaylirim, Israilning Hudasi, samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigardin angliqanni silərgə eytip bərdim! **11** «Dumah» tooqruluk yükləngən wəhiy; Birsı Seirdin kelip məndin: — «I kəzətqi, keqining qanqiliki ətqi? I kəzətqi, keqining qanqiliki ətqi?» — dəp soraydu. **12** Kəzətqi jawabən mundaq dəydu: — «Səhər kelidu, keqimu kelidu; Yənə sorioqing bolsa, yənə kelip sora; Yolungdin qaytip manga yeqin kəl!» **13** Ərəbiyəning keqisi tooqruluk yükləngən wəhiy: — «I Dedanliqlarning karwanliri, silər Ərəbiyədiki janggalda qonup qalisilər; **14** Ussap kətkənlərgə su apirip beringlar! I Temadikilər, nanliringlarni elip qaqqanlarni kütüwelinglar! **15** Qünki ular kiliqlardin, Oqilaptin elinoqan kiliqtin, Kerilgən okyadin, Uruqning azabidin qaqidu. **16** Qünki Rəb manga xundaq degən: — Bir yil iqidə mədikar hesabliqandək, Andin Kedarning bar xəripi yoqilidu, **17** Okyaqilarning qaldukliri, Yəni Kedarning palwan-batur boloqan ooqulliri az qalidu; Qünki Pərwərdigar, Israilning Hudasi xundaq səz qiləqan».

22 Alamət kərünüx berilgən jiloqa tooqrisida yükləngən wəhiy: — Silər həmminglar əgziləning üstigə qikiwaləqininglar zadi nemə kiloqininglar? **2** Silər huxallik dəbdəbisini kətüridioqan, Warang-qurungoqa toloqan yurt, Xadlinidioqan xəhər; Silərdin ətürülgənlər kiliq bilən qepiloqan əməs, Yaki jənglərdə əlgən əməs; **3** Əmiriliringlarning həmmisi birakla keqixti; Ular okyasiz əsir boldi; Yirakqa qaqqan bolsimu, Silərdin tepiwelinoqanlarning həmmisi birliktə əsir boldi. **4** Xunga mən: — «Nəziringlarni meningdin elinglar; Meni qattiq

yioʻlaxka qoyunglar; Həlkimning bulinip ketixi toʻjruluk
manga təsəlli berixkə aldirap əzünglarni upratmanglar»
— dedim. **5** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan
Rəb Pərwərdigardin «Alamət kərünüx berilgən jiləja»ning
bexioja bir kün qüxidu, U bolsa awariqilik bolidiojan, Ayaq
asti qilinip petikdilidiojan, Adəmlər qaymukturulidiojan,
Sepil soqulup qeqilidiojan, Taoqlarəja qarap yalwurup
qirkiraydiojan bir küni bolidu. **6** Elam jəng hərwiliri
wə adəmliri bilən, atliq əskərliri bilən oqdanni kətürüp
kelidu, Kir bolsa qalkanni eqip təyyar qilidu. **7** Wə xundak
boliduki, Əng güzəl jiləjiliring jəng hərwiliri bilən tolup
ketidu, Atliq əskərlər dərwarzang aldida səp tartip turidu.
8 Ular Yəhədaning üstidiki qalkanni elip taxlaydu; Birak
sən [Zion] xu künidə «Orman sarayi»diki qorallarəja ümid
baqliojansən; **9** Silər Dawutning xəhirining bəsülgən
jaylirining kəp ikənlisini kərüp, Pəstiki kəlqək sulirini bir
yərgə yiojip su ambiri kildinglar; **10** Yerusalemdiki öylərnə
sanap, ulardin bəzilirini buzup sepilni mustəhkəmləx
üqün ixləttinqlar, **11** Xundakla kona kəlqəktiki sularni
ikki sepil otturisoja yiojip ambar kildinglar; Birak
muxularni Yaratquqioja həq qarimidinglar, Burundin
burun bularni Xəkilləndürüp Bekitküqigə həq ümid
baqlimidinglar! **12** Xu küni samawi qoxunlarning Sərdari
boləjan Rəb Pərwərdigar silərnə yiojlap matəm tutuxka,
Qaqni qüxürüp paynəkbax boluxka, Bəz kiyim kiyixkə
murajjət kildi. **13** Birak bularning ornida, mana huxallik
wə xadlik, Kalilarni soyux, qoylarni boquzlax, Gəxlərnə
yeyix, xarablarni iqix, «yəyli, iqəyli, qünki ətə dunyadin
ketimiz» — deyixlər boldi! **14** Samawi qoxunlarning

Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar tərīpidin kəlīkīməja ayan kīlindiki, «Bərhək, muxu gunah, silər əlmigüqə kəqürülməydu» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar. **15** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigar mana xundak dəydu: — «Barəjin, muxu oqəjidar, Ordini baxquridiojan muxu Xəbnaning yenioja kirgin, uningəja: — **16** Sanga muxu yərdə nemə bar? Yaki muxu yərdə kiming bar? Birsi egizlikkə əzi üqün bir gər kəzoqandək, Əzi qoram taxtin bir qonaləquni yonuəqandək, Əzüng üqün bir gər kolidingmu? **17** Mana həy palwan, Pərwərdigar seni əz qənggilioja elip, qing siqimdap, **18** Andin pomdaqtək seni bipayan, yirək bir zeminoja taxliwetidu. Sən axu yərdə əlisən, Həm axu yərdə həywətlik jəng hərwiliringmu qalidu, I oqəjangning jəmətigə xərməndilik kəltürgüqi! **19** Mən seni mənsipəngdin eliwetimən, Xuning bilən seni ornəngdin qüxüriwetimən. **20** Xu künimu xundak boliduki, Mən Hilkijyaning ooqli Əz kulum boləjan Eliakimni qəqirimən; **21** Sening tonəngni kiydürimən, Sening potəng bilən uning belini qing kəlimən; Həkümranlikəngni uning qəlioja tapxurimən; Xuning bilən u Yerusalemdikilərgə wə Yəhuda jəmətigə ata bolidu. **22** Dawut jəmətinəng aqquqini mən uning mürisidə qoyimən; U aqsa, həqkim etəlməydu, ətsə, həqkim aqalmaydu. **23** Mən uni muqim bir jayəja kozuk kəlip bekitimən; U bolsa atisining jəməti üqün xərəplik həkuk-təht bolidu; **24** Həlk uning üstigə atisining jəmətinəng barlik xəhrətlirini yükləydu; Yəni barlik uruk-nəstillirini, Barlik kiqik qəqa-qəqilarni, Piyalə-jamlardin tartip barlik küp-idixlarəqiqə asidu. **25** Xu

künidə — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar: — mukim jayoqa bekitilgən kozuk bolsa, egilip ketidu wə kesip taxlinidu; Uning üstigə esiloqan yüklər üzüp taxlinidu», — Qünki Pərwərdigar xundak degənidi.

23 Tur tooqruluk yükləngən wəhiy: — — I Tarxixniki kemilər, aq-zar kətürüqlar! Qünki u harab qilindi, Xu yərdə ey yok, portmu yok. Seprus arilidin bu həwər [kemidikilər]gə ayan qilinidu. **2** Zidondiki sodigərlər dengizdin ötüp silərni təminləp kəldi, i araldikilər, Əmdi xük boluqlar! **3** Xiqordiki bipayan sular üstidin yətkigən danlar, Yəni Nil dəryasining qosuli Turning daramiti bolqanidi; U əllərnin baziri bolqanidi! **4** I Zidon, hijalət bol, Qünki dengiz — yəni Turqə qoroqan bolqan dengiz dəyduki: — «Məndə heq toloqak bolmidi, heq tuqmidim, Yigitlərnə yaki qizlərnə heq baqmioqandəkmən!» **5** Muxu həwər Misiroqə yətkəndə, Ularmu bu həwər huddi turoqə kəlgəndək kattiq azablinidu. **6** — Silər dengizdin ötüp Tarxixqə ketinqlar! I dengiz boyidikilər, aq-zar kətürüqlar! **7** Silərnin qədim əyyamdin bar bolqan, Xad-huramliqqə toloqan xəqiringlar muxumu?! Mana ularning putliri əzlrini musapir qilixqə yiraqlaroqə kətürüp baridu! **8** Tajlarni iltipət qiloquqi bolqan, Sodigərliri əmirələr bolqan, Dəllalliri jahanda abruyluqlar hesablanoqan turning bu təoqdirini kim bekitkən? **9** — Bularni bekitkūqi samawi qoxunlarning Sərdari Pərwərdigardur! Məqsiti bolsa xan-xəqrəttin kelip qiqqan jimə təkəbburluqni rəsua qilix, Jahandiki jimiki yüz-abruyluqlarni pəsləxtürüxtin ibarət! **10** Tarxixning

qizi, Nil daryasidək öz zeminida erkin-azadə yayra!
Qünki [Turdin] kəlgən tizgin hazır yok. **11** Qünki
Pərwərdigar qolini dengiz üstigə uzitip, Dələtlərn
təwritidu. U Qanaan toqruquq əmr qiloqan, Uningdiki
qəl'ə-qoroqanlarni yokutulsun dəp pərman qüxürgən.
12 Wə: — «I baskunqilikqa uqriqan Zidon qizi, Sən
ikkinqi heq təntənə qilmaysən, Ornungdin turup, Seprus
arilioqa etüp kətkin, Həttə xu yərdə sən heq aram
tapmaysən» — dedi. **13** Qaranglar, Babil-kaldiylərn
zeminini! Bu yərnig həlqi bolup baqmioqandək qilidu;
Asuriyə uni qəl-bayawan janiwarliri üqün makan qiloqan;
Potəylərn yasap, ularning saray-ordilirini wəyran qilip,
harabilikkə aylanduruwətkən. **14** I Tarxixniki kemilər, ah-
zar kətürünglar! Qünki qoroqininglar harab qilindi. **15** Wə
xu küni boliduki, Padixahning künlərn hesabliqinidək,
Tur yətmix yil untulidu. Yətmix yil etkəndin keyin,
Turning əhwali pahixə ayalning nahxisidək bolidu; **16**
Qiltarni elip, xəhərn aylinip yür, I untuloqan pahixə ayal!
Özünggə yənə həqning dikqitini tartay desəng, Yeqimlik
bir pədə qelip, kəprək nahxilarni eyt! **17** Əmdi xundək
boliduki, Yətmix yilning etüxi bilən, Pərwərdigar Turni
yoklaydu; Xuning bilən u yənə özini ijarigə berip, Yər
yüzidiki həmmə padixahliklar bilən yənə buzukqilik
qilidu; **18** Xuning bilən uning malliri wə özini setip,
tapqan puli bolsa Pərwərdigarqa atilip mukəddəs bolidu;
U həzinigə selinmaydu yaki toplanmaydu, Qünki uning
muxu sodisi bolsa Pərwərdigarning aldida turoqanlar
üqün ayrim qilinidu; U ularqa qanoquqə yəp-iqixkə,
xundəqla ularning esil kiyim-keqəkliri üqün ixlitilidu.

24 Mana, Pərwərdigar yər yüzini bərbat, wəyran kılıp, Uni astin-üstün kiliwetip, Uningda turuwatqanlarni tərəp-tərəpkə tarkitidu; **2** Xu waqıtta xundak boliduki, Həlklər qandak bolsa, kahın xundak bolidu; Kul qandak bolsa, hojayini xundak bolidu; Dedək qandak bolsa, ayal hojayini xundak bolidu; Setiwəluquı qandak bolsa, setiwətküqi xundak bolidu; Ətnə aloquı qandak bolsa, ətnə bərgüqi xundak bolidu; Əsüm aloquı qandak bolsa, əsüm bərgüqi xundak bolidu. **3** Yər yüzi pütünləy bərbat kılınıdu, Pütünləy bulang-talang kılınıdu; Qünki Pərwərdigar muxu səzni kıldı. **4** Yər yüzi matəm tutidu, u zəiplixidu, Jahən həlsizlinip zəiplixidu, Yər yüzidiki bəg-tərilərmu həlidin ketidu. **5** Yər-zemin əzidə turuwatqanlar tərıpıdın buloınıdu; Qünki ular kərsətmə-qanundın qətlıgən; [Təbiətning] qanunıyət-tərtıpını əzgərtiwətkən, Mənggülik əhdinimu yokka qıqiriwətkən. **6** Xunga lənət yər yüzini yutuwalidu, Uningda turuwatqanlar «gnaħı bar» dəp həsablınıdu, Xunga yər yüzidikilər yutuwelınıdu, İnsanlar az qalidu. **7** Yengi xarab tügəy dəp qaldı, Üzüm tallırı bolsa solıxıp ketidu; Kəyplıktın kəngli hux adəmlərmu uħ tartıxidu; **8** Daplarning xoh sadalırı tohtaydu, Kəngül eqıwatqanlarning warang-qurunglırimu tügəydu, Qıltarning xadlıq munglırimu tohtaydu. **9** Xarab ıqkənlərnıngmu nahxısı yokaydu; Haraq ıqkənlərgə haraq aqqıq tuyulidu. **10** Tərtıpsız, mənisız xəhər buzulidu; Həqkim kirmısın dəp həmmə öylər etilidu; **11** Koqılarda xarab üqün nalə-pəryad kətürülidu; Bar xad-huramlıq tütəkkə aylınıdu; Yər-zemındıki xadlıq yokaydu. **12** Xəhərdə pəkət wəyranqılıqla qalidu, Dərwaza

bolsa qeqilöjan, Həmmisi — harab bolidu! **13** Qünki həlk-millətlərləning arisida, Yər-jahanning otturisida xundak boliduki, Zəytun dərihini kəkəkəndin keyin kəp kəlöjan zəytunlardək, Üzüm həsulini yiojwalöjəndin keyin tərğüdək birnəqqila üzüm kəlöjəndək, bir kəldisi kəldurulidu. **14** [Kəldilar] bolsa awazlirini yukiri kətüridu; Pərwərdigərləning həywisigə kərap təntənə kəlidu; Ular dengiz tərəptin sürən salidu. **15** Xunga Pərwərdigərləni xərktimu, Israilning Hudasi Pərwərdigərləning namini oərbətiki yirak arallardimu uluöjənglər; **16** Jahanning qət-qətliridin biz nahxilərləni angliduk: — «Həkəkəniy Bolöjuqioja xan-xərəp bolsun!» Biraq mən xundak dedim: — «Ah, mening yadəngöjölüküm! Mening yadəngöjölüküm! Həlimöja way! Qünki hainlar hainlik kəliwatidu; Bərhək, hainlar nomussizlərqə hainlik kəliwatidu! **17** I yər yüzidə turuwatқан insanlar! Wəhimə, ora wə tuzak bexingöja qüxidu; **18** Wə xundak boliduki, Wəhimə sadasidin kəqқанlar orioja qüxidu, Oridin qikқан bolsa tuzakқа tutulidu. Qünki asmandiki derizilərlə eqilidu, Yər ulliri təwrəp ketidu. **19** Yər mutlək dəzlinip ketidu, Yər pütünləy parə-parə bolup ketidu, Yər dəhəxtlik təwrinidu. **20** Yər məst adəmdək iləng-siləng mangidu; Huddi lapastək iröjəngxip kəlidu. Qünki uningdiki asiylik gunahı özini kəttik basidu, U yikilip, ikkinqi turalmaydu. **21** Xu künidə xundak boliduki, Pərwərdigərlə yukirida turojan kəoxunlərləni yukirida, Wə yər yüzidiki padixahlərləni yər yüzidə jazalaydu. **22** Ular orəkkə yiojilidiojan bir top əsirlərdək yiojwelinidu, Gundihənioja solap kəyulidu. Nurojun künlərdin keyin ular jazalinidu. **23** Ay uyatlikta

qalidu; Künmu hijil bolup körünməydu; Qünki samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar Zion teqida, yəni Yerusalemda səltənitini yürgüzidu; Uning xan-xəripi Əz aqsakalliri aldida parlaydu!

25 Pərwərdigar, Sən mening Hudayim; Mən Seni üstün dəp mədhiyəlmən, Mən Sening namingni mubarəkləymən, Qünki Sən karamət ixlarni, Sadıqlıq və həqiqət iqidə kədimdin buyan kəlbınggə pükənliringni bəja kəltürgənsən. **2** Qünki Sən xəhərnı harabilik, Kəl'ə-qorqanlıq yurtni harab, Yatlarning ordisini xəhər bolalmas kılqansən, U ikkinqi hərgiz qurulmaydu. **3** Xunga həliki küqlük həlk Seni uluqlaydu, Əxəddiy əllərnıng həliki xəhiri Səndin qorqıdu; **4** Qünki Sən miskinlərgə qorqan, Yoqsullarning dərđi-hajitigə qorqan, Boranoqa dalda, Issıkkə sayə bolqansən; Qünki əxəddiyələrnıng zərbə dolquni tamoqa uruloqan borandək, Qəşjirək yərnı bəşkan issıq həwadək boldi. Bırək issıq həwa bulut sayisi bilən tosuloqandək, Sən yatlarning quqan-sürənlirini pəsəytisən; Əxəddiyələrnıng oqəlibə nahxisi pəs kılınıdu. **6** Wə muxu taqda samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar bərlıq qowmlar üqün ziyapət kılıdu — Maylıq yeməklıqlər, Süzdürülgən kona xarablar, Yilıki tok maylıq yeməklıqlər, Süzdürülgən, yaxhi saqlanoqan kona xarablardın bolqan ziyapət bolıdu; **7** Wə U muxu taqda həmmə qowmlarnı yapıdıoqan qümpərdini, Bərlıq əllərnı yapıdıoqan yapquqni yoqıtidu; **8** U əlümni mənggügə yutup yoqıtidu! Rəb Pərwərdigar hərбір yüzdiki yaxlarnı sürtiwetidu; Pütkül yər-zemin aldida Əz həlqıning xərməndilikini elip taxlaydu; Qünki

Pərwərdigar xundak eytkan. **9** Wə xu künidə deyiliduki: — «Mana, Hudayimiz muxu, biz Uningoşa təlmürüp kəlgən, U bizni kütquzidu; Mana, muxu Pərwərdigardur, biz Uningoşa təlmürüp kəlgən, Biz xadlinip Uning nijat-kütulduruxidin hursən bolimiz». **10** Qünki muxu taşka Pərwərdigarning kəli kəonup turidu; Wə saman azgalda tezək bilən qəyləngəndək, Moab Uning putliri astida qəylinidu; **11** [Moab] axu [tezəklik] azgaldin üzüp qikix üçün kəlini keridu, Birək uning kəli qewər boləşini bilən, [Rəb] uning təkəbburlukini pəs kəlidu. **12** U sepilliringning egiz mudapəlik kəroşanlirini oşulitip, Yər bilən yəksan kəlip, Topa-qangoşa aylanduridu.

26 Xu künidə Yəhədaning zeminida munu nahxa eytilidu: — «Mustəhkəm bir xəhirimiz bar; U nijatlikni uningəşa sepil wə tirəklər kəlip bekitip kəyidu. **2** Wapadarlikta qing turoşan həkəkəniy əlning kirixi üçün, Dərwazilarni eqip beringlar! **3** Kim əzining əkədə, oy-hiyali Sanga başlişan bolsa, Sən uni mutlək hatirjəmliktə sakləysən; Qünki u Sanga ixənq-etikad başlişandur. **4** Mənggügə Pərwərdigarəşa tayininglar; Qünki Yah Pərwərdigar həkəkətən əbədil'əbədlik bir kəoram taxtur. **5** Qünki U yukirida turoşanlarni pəskə qüxüridu; Axu aliy xəhərnə, U pəs kəlidu; Uni yərgə qüxürüp, Topa-qangoşa aylanduridu. **6** U put bilən qəylinidu; U məminləarning putliri, Miskinləarning kədəmliri bilən qəylinidu! **7** Həkəkəniyning yoli bolsa tüzdur; I Əng Tüz Yolluk Boləşuqi, Sən həkəkəniy adəm üçün uning yolini ong kəlisən. **8** I Pərwərdigar, biz dərhəkəkət Səning həkəmliringning yolida mənşip, Seni kütüp

kəldük; Jenimizning təxnalığı xudurki, naming wə xəhriting axsun! **9** Wujudum bilən keqilərdə Sanga təxna boldummən; Bərhək, tang səhərlərdimu rohim bilən iqi- iqimdin Seni izdidim; Qünki həkümliring yər yüzidə kərüngən bolsa, Yər yüzidikilər həkqaniylikni əginidu. **10** Rəzil adəmgə rəhim kərsitilsimu, U yənıla həkqaniylikni əgənməydu; Həttə durusluq turoqan zemindimu u yənıla adilsizlik kiliweridu, Pərwərdigarning xanu-xəwkitini kərməydu. **11** I Pərwərdigar, kolung kətürüldi, Birak ular kərməydu. Həlbuki, Əz həlkinggə boləqan otluk muhəbbitingni ular kəridu həm hijil bolidu; Kükəndiliring üqün [təyyarlanəqan] ot ularni bərhək yutuwetidu. **12** I Pərwərdigar, Sən bizgə hatirjəmlilik nesip kilisən; Qünki bizning əməllirimizning həmmisini əzüng wujuka qikarəqansən. **13** Dərwəkə, i Pərwərdigar Hudayimiz, ilgiri Səndin baxka «rəblər» üstimizdin həkümranlik kילוqan; Əmdiliktə pəkət Sanga tayinipla namingni əsləp tiləqə alimiz. **14** Ular bolsa əldi, kaytidin yaximaydu; Ərwah bolup kətti, kayta tirilməydu; Qünki Sən ularni jazalap yəqatting, Ular ni adəmlərnin esidimu kılqə kəldurmiding. **15** Sən əlni uləyatkənsən, i Pərwərdigar; Əlni uləyatkənsən, Əzünggə xan-xərap kəltürgənsən; Zeminning qəqralirini hərtərəpkə uzartkənsən. **16** I Pərwərdigar, ular dərd-ələm iqidə kəloqanda, Seni izdidi; Tərbiyilik jazalixing ularning bəxiəqə qüxkəndə, Ular aq urup, piqirlap bir duani kildi: — **17** «Boxinix aldida turoqan, toloqiki tutup, aqriktin warkirioqan bir hamilidar ayaldək, Biz Səning aldingda xundak bolduk, i Pərwərdigar. **18** Biz ikki kət bolup, Toloqakka

qüxtük, Birak pəkət yəlla qıqarduk; Yər yüzidikilər
üqün heq nijat-қutқuzuxni yətküzmiduk; Duniyadiki
adəmlər heq tuoqlmidi». **19** «Sanga təwə əlgən
adəmlər yaxaydu; Mening jəsitimning [tirilixi bilən təng]
ularmu tirilidu. I topa-qangda yatқанlar, oyqinip nahxa
yangritinglar! Xəbniming tang səhərning xəbnimidəktur;
Yər-zemin əzidə əlgənlərni tuoqur beridu. **20** I həlқim,
kelinglar, Əyünglaroqa kirip, kəyninglardin ixiklərni etip
қoyunglar; Mening dərəzəzipim ətküqə, əzüngni bir
dəmlik yoxuruwal. **21** Qünki қara, Pərwərdigar Əz jayidin
qıqip, Yər yüzidikilərnin gunahini əzlrigə қayturmaqqi;
Yər bolsa üstigə təkülgən қanlarni axkarilaydu, Əzidə
əltürülgənlərni һaman yepiwərməydu.

27 Xu күnidə Pərwərdigar Əzining dəһxətlik, bүйük
wə küqlük xəmxiri bilən uққur yilan lewiatanni, Yəni
toloqanoquqi yilan lewiatanni jazalaydu; U yənə dengizda
turoqan əjdihani əltüridu. **2** Xu күni sap xarab beridioqan
bir üzümzar bolidu! U toquruluk nahxa eytinglar! **3**
Əzüm Pərwərdigar uni saқlaymən; Mən һər dəқikə uni
suoqirimən; Birsi uningoqa ziyan yətküzmisun dəp keqə-
kündüz saқlaymən. **4** Ojəzəp Məndə қalmidi; Ah, Manga
қarxi jəng қilidioqan tikənlər yaki jioqanlar bolsaidi! Undaқ
bolsa Mən ularoqa қarxi yürүx қilattim, Ularni yioqixturup
kəydürüwetəttim! **5** Bolmisa u Meni baxpanahlik қilip
tutsun; U Mən bilən birliktə hatirjəmliktə bolsun,
Dərһəқikət, u Mən bilən birliktə hatirjəmliktə bolsun!
6 Kəlgüsi күnlərdə, Yaqup yiltiz tartidu; Israil biһlinip,
qeқəkləydu, Ular pütkül yər yüzini mewə-qewə bilən
қaplaydu. **7** [Pərwərdigar Israilni] uroqanlarni uroqanqilik

[Israilni] urup baqqanmu? U qiroqanlardak [Israil] kirilip baqqanmu? **8** Sən ularni əyibligəndə əlqəmdin təwən jazalap ularni paliwətkənsən; Xərək xamili qıkkən künidə U Uning zərblik xamili bilən ularni qoşliwətkən. **9** Əmdi xu yol bilən Yaqubning kəbihliki kəqürüm kiliniduki, — Uning gunahining elip taxlanoqanliqining pixқан mewisi xu boliduki: — U qurbangahtiki həmmə taxlarni kukumtalkan kilidu, «Axərah»larni wə «kün tüwrükliri»ni zadila turoquzmaydu. **10** Qünki mustəhkəmləngən xəhər oqrib bolup qalidu, Adəmsizsəz makan həm taxliwətilgən bayawandək bolidu; Xu yərdə mozay ozuklinidu, Xu yərdə yetip, uning xahlirini yəydu. **11** Uning xahliri solixix bilən üzülidu; Ayallar kelip ularni otun kilip köydüriwətidu. Qünki bu bir yorutulmioqan həlk; Xunga ularni Yaratkuqi ularoqa rəhim qilmaydu; Ularini Xəkilləndürgüqi ularoqa xəpkət kərsətməydu. **12** Wə xu küni xundak boliduki, Pərwərdigar Əfrat dəryasining ekimliridin tartip Misir wadisiyoqə hər yərnə silkiydu, Wə silər bir-birləp terip yioqiwəlinisilər, I Israil baliliri! **13** Wə xu küni xundak boliduki, Büyük kanay qelinidu; Xuning bilən Asuriyə zeminida tügixəy dəp qaloqanlar, Wə Misir zeminida musapir boləqanlar kelidu; Ular Yerusalemda muqəddəs taq üstidə Pərwərdigarəqə ibadət kilidu.

28 Əfrəimdikə məyhorlarning bəxidiki təkəbburluq bilən taqiwaləqan güllük tajiyoqa way! Munbət jiloqining bəxiyoqa taqiwaləqan, Yəni ularning solixip qaloqan «pəhri» boləqan güligə way! I xarabning əsiri boləqanlar! **2** Mana, Rəb bir küq wə kudrət igisini həzirlidi; U bolsa, məldürlük judun həm wəyran qiloquqi borandək, Dəhxət bilən taxқан

kəlkün suliridək, Əxəddiylərqə [tajni] yərgə uridu. **3** Əfraimdiki məyhorlarning bexidiki təkəbburluq bilən taqiwaləjan güllük taji ayaq astida qəylinidu; **4** Wə munbət jiləjining bexida taqiwaləjan, Ularning «pəhri» boləjan solixip qaləjan güli bolsa, Baldur pixqan ənjürdək bolidu; Uni kərgən kixi kərüpla, Qolioqa elip kap etip yutuwalidu. **5** Xu künidə, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Əz həlkining qaldisi üqün xərəplik bir taj, Xundakla kərkəm bir qəmbirək bolidu. **6** U yənə həküm qikirixka olturoqanlarəja toşra həküm qikəroquqi Roh, Wə dərwazida jəngni qekindürgüqigə küq bolidu. **7** Birəq bularmu xarab arkilik hatalaxti, Həraq bilən ezikip kətti: — Həm kaħin həm pəyoqəmbər həraq arkilik ezikip kətti; Ular xarab tərripidin yutuwelinoqan; Ular həraq tüpəylidin ələng-sələng bolup ezikip kətti; Ular aldin kərüxtin adaxti, Həküm kilixta ezikixti; **8** Qünki həmmə dastihan box orun qalmaq kəsək wə nijasət bilən toldi. **9** «U kimgə bilim əgətməqqudu? U zadi kimni muxu həwərnə qüxinidioqan qilməqqudu?» **10** Eşizlanduruloqanlarəja əməsmu?! Əmqəktin ayriloqan bowəqlarəja əməsmu?! Qünki həwər bolsa wəzmuwəz, wəzmuwəzdur, Qurmukur, qurmukurdur, Bu yərdə azraq, Xu yərdə azraq bolidu... **11** Qünki duduklaydioqan ləwlər wə yat bir til bilən U muxu həlkə səz qilidu. **12** U ularəja: — «Mana, aram muxu yərdə, Həli yoqlarni aram aldurunglar; Yəngilinix muxudur» — degən, Birəq ular həqnemini anglaxni halimioqan. **13** Xunga Pərwərdigarning səzi ularəja: — «Wəzmuwəz, wəzmuwəzdur, Qurmukur, qurmukurdur. Muxu yərgə azraq, Xu yərgə azraq bolidu; Xuning

bilən ular aldiqə ketiwetip, Putlixip, onгда qüxidu, Sundurulup, Tuzakqa qüxüp tutulup qalidu. **14** — Xunga həy silər mazak kılöuqılar, Yerusalemda turoqan muxu həlkni idarə kılöuqılar, Pərwərdigarning səzini anglap qoyunglar! **15** Qünki silər: — «Biz əlüm bilən əhdə tüzduk, Təhtisara bilən billə bir kelixim bekittuk; Qamqa taxkindək ötöp kətkəndə, U bizgə təgməydu; Qünki yaloqanqilikni baxpanahimiz kilduk, Yaloqan səzlər astida məkünüwalduk» — dedinglar, **(Sheol h7585)** **16** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Zionda ul bolux üçün bir Tax, Sinaktin ötküzülgən bir tax, Qimmətlik bir burjek texi, İxənqlik həm muqim ul texini saloquqi Mən bolimən. Uningoqa ixinip tayanolan kixi heq hoduqməydu, aldiriməydu. **17** Wə Mən adalətni əlqəm tanisi kılımən, Həqkanıylikni bolsa tik əlqigüq yip kılımən; Məldür baxpanahı bololan yaloqanqilikni süpürüp taxlaydu, Wə kəlkün məküwaloqan jayini texip əpketidu. **18** Xuning bilən əlüm bilən tüzgən əhdənglar bikar kılıwetilidu; Siləning təhtisara bilən bekitkən keliximinglar aqməydu; Qamqa taxkindək ötöp kətkəndə, Silər uning bilən qəyliwetilisilər. **(Sheol h7585)** **19** U ötöp ketixi bilənla siləni tutidu; Həm səhər-səhərlərdə, Həm keqə-kündüzlərdimu u ötöp turidu, Bu həwəni pəkət anglap qüxinixning əzila wəhimigə qüxüx bolidu. **20** Qünki kariwat sozulup yetixka kişiklik kılıdu, Yotқан bolsa adəm tügülüp yatsimu tarlik kılıdu. **21** Qünki Pərwərdigar Əz ixini, Yəni Əzining oqəyriy əmilini yürgüzüx üçün, Əzigə yat bololan ixni wujudka qikixirix üçün, Pərazim teoqida turoqinidək ornidin turidu, U Gibeon jiloqisida oqəzəplənginidək oqəzəplinidu; **22** Xunga

mazak qilouqilar bolmanglar; Bolmisa, kixenliringlar qing bolidu; Qünki mən samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Rəb Pərwərdigardin bir həlakət tooqrisida, Yəni pütkül yər yüzigə kət'iylik bilən bekitkən bir həlakət tooqrisidiki həwərnə anglioqanmən. **23** – Qulak selinglar, awazimni anglanglar; Tingxanglar, səzlirimni anglanglar. **24** Yər həydidüqi dehqan terix üqün yərnə kün boyi həydəmdü? U pütün kün yərnə aqdurup, Qalmilarni ezəmdü? **25** U yərnəng yüzini təxiligəndin keyin, Qarakəz bədiyanni taxlap, Zirini qeqip, Buqdayni taplarda selip, Arpini terixkə bekitilgən jayqə, Qara buqdayni etiz qirlirioqə terimamdu? **26** Qünki uning Hudasi uni tooqra həküm qilixkə nəsihət qilidu, U uningqə əgitidu. **27** Bərək, qarakəz bədiyan qixlik tirna bilən tepilməydu; Tuluk zirə üstidə həydeilməydu; Bəlki qarakəz bədiyan bolsa qamqə bilən soqulidu, Zirə bolsa təmür-tayak bilən urulup dan ajritilidu. **28** Un tartixkə dannə ezix kerək, əmma [dehqan] uni mənggügə tepewərməydu; U qarwa qakliri yaki at tuyakliri bilən uni mənggügə tepewərməydu; **29** Muxu ixmu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigardin kelidu; U nəsihət berixtə karamət, Danalixkə uluqdur.

29 Ariəlgə, Dawut əz makani qiləjan Ariəlgə way! Yənə bir yil yillaroqə qoxulsun, Həyt-bayramlar yənə aylinip kəlsun; **2** Birək Mən dərd-ələmni Ariəlgə kəltürimən; Dad-pəryadlar kətürülüp anglinidu; U Manga həqikətən bir «Ariəl» bolidu. **3** Qünki Mən seni qapsap qedirlar tiktürüp, Seni qamal qilip muhasirə istihkamlirini salimən, Potəyliri bilən seni qorxiwalimən. **4** Xuning bilən

pəs kilinisən, Sən yər tegidin səzləydiəən, Gəpliring pəstin, yəni topa-qangdin kelidioəən, Awazing ərwahlarni qaqiəoquqiningkidək yər tegidin qikidu, Səzliring topa-qangdin xiwirlap qikəkəndək bolidu; **5** Xu qaəda düxmənliringning topi huddi yumxək topa-qanglardək, Yawuzlarning topi xamal uqurup taxlaydiəən topəndək tozup ketidu. Bu ix birdinla, tuyuksiz bolidu! **6** Əmdi samawi qəoxunlarning Sərdari boləən Pərwərdigar sening yeningəə kelidu; Güldürməmə, yər təwrəx, küqlük xawqun, quyuntaz, boran wə yutuwaləuqi ot yalkunlar bilən səndin hesab alidu. **7** Xundək kilip Ariəlgə qarxi jəng kilidioəən, Yəni uningəə wə kəl'ə-qəoəənlik mudapiəəlgə jəng kiliwatқан barlik əlləarning nuroəunliəən qəoxunliri keqisi kərgən qüxtiki kərinüxtək yəqap ketidu. **8** Aq qaləən birsi qüx kərgəndə, Qüxidə bir nemə yəydu; Birək oyoəansa, mana qəorsikə kuruk turidu; Qangkiəən birsi qüx kərgəndə, Qüxidə su iqidu; Birək oyoəansa, mana u həlidin ketidu, U yənila ussuzlukқа təxna bolidu; Mana Zion teəioəə qarxi jəng kiliwatқан əlləarning nuroəunliəən qəoxunliri dəl xundək bolidu. **9** Əmdi arisaldi boliwərip, Qaymukup ketinglar! Əzünglarni qarioəu kilip, qarioəu bolunglar! Ular məst boldi, birək xarəbtin əməs! Ular ilənglixip qaldi, birək hərəktin əməs! **10** Qüinki Pərwərdigar silərgə oəəplət uyqusi bəsküqi bir roəni təküp, Kəzünglarni etiwətti; U pəyoəəmbərlər wə bax-kəzünglar boləən əldin kərgüqilərnimu qümkiwətti. **11** Muxu kərgən pütkül wəhəy bolsa, silər üqün peqətliwətilgən bir yəgimə kitabdək bolup qaldi; Hək kitabni sawatlik birsigə berip: — «Oqup bərixingizni ətünimən» — desə,

u: — «O'quyalmaymən, qünki peqiti bar ikən» — dəydu.

12 Kitab sawatsiz birsigə berilip: — «O'qup berixingizni ətünimən» — deyilsə, u: — «Mən sawatsiz» — dəydu.

13 Wə Rəb mundaq dəydu: — «Muxu həlk aqzi bilən Manga yəqinlaxkanda, Tili bilən Meni hərmətligəndə, Birəq kəlbi bolsa Məndin yirəq turoqəqqa, Məndin boləqan qorquxi bolsa, pəqət insan balisining pətiwaliridinla bolidu, halas; **14** Xunga mana, Mən muxu həlk arisida yənə bir karamət kərsitimən; Karamət bir ixni karamət bilən qilimən; Xuning bilən ularning danixmənlirining danalığı yəqilidu; Ularning aqillirining əqilliri yoxurunuwaləqan bolidu». **15** Əzining pükən niyətlirini Pərwərdigardin yoxurux üqün astin yərgə kiriwaləqan, Əz ixlirini qarəngəjulukta qilidioqan, Wə «Bizni kim kəridu» wə «Kim bizni bilgən» degənlərgə way! **16** Ah, silərnin tətürlükünqlar! Sapalqini seqiz layəqə ohxatkili bolamdu? Xundaqla ix əzini Ixligüqigə: «U meni ixlimigən», Yaki xəkilləndürülgən əzini Xəkilləndürgüqigə: «Uning əqli yəq» desə bolamdu?! **17** Qünki kışka wakıt iqidila, Liwan mewilik baqəqə aylandurulmamdu? Mewilik baqəqə bolsa orman həsəblanmamdu? **18** Xu künidə gaslar xu yəgimə kitabning sezlirini anglaydioqan, Qariqular zulmət həm qarəngəjuluktin qiqip kəzliri kəridioqan bolidu; **19** Məminlər bolsa Pərwərdigardin tehimu hursən bolidu; İnsanlar arisidiki miskinlər Israildiki Mukəddəs Boləquqidin xadlinidu. **20** Rəhimsiz boləquqi yəqaydu, Mazəq qiloquqi oqayib bolidu; Qəbihlik pursitini kütidioqanlarning həmmisi həlak qilinidu; **21** Mana [muxundaq adəmlər] adəmnı bir səz üqünla jinayətqi

qilidu, Dərwazida turup rəzillikkə tənbiḥ bərgüqi üqün tuzak təyyarlap qoyidu, Həkkəniy adəmninḡ dəwasini səwəbsiz bikar qiliwetidu. **22** Xunga İbraḥim üqün bədəl təlöp qutkuzoḡan Pərwərdigar Yaḡupning jəməti toḡruluk mundak dəydu: — «Həzir bolsa Yaḡup hijillikkə qalmaydu, Həzir bolsa u tit-tit bolup qirayi tatirip kətməydu; **23** Qünki [Yaḡup] qolumning ixligən əmili bolḡan, əz arisida turoḡan əwladlirini kərgən waḡtida, Ular namimni muḡəddəs dəp uluḡlaydiḡan, Yaḡupning Muḡəddəs Boluḡuqisini pak-muḡəddəs dəp bilidiḡan, İsrailning Hudasiḡin kərkidiḡan bolidu. **24** Rohi ezip kətkənlər yorutulidiḡan, Qəḡxap yürgənlər nəsiḡət-bilim qəbul qilidiḡan bolidu.

30 «Asiy ooḡullarning əḡwəliḡa way!» — dəydu Pərwərdigar, — «Ular pılanlarni tüzməqci, birək Məndin almaydu; Ular mudapiə tosuḡini bərpa qilidu, Birək u Meninḡ Rohim əməs; Xundak qilip ular ḡunəḡi üstigə ḡunəḡ qəxuwalidu. **2** Ular Məndin ḡeq sorimayla Misiroḡa yol aldi; Pirəwnning qənitidin panəḡ izdəp, Misirning sayisiḡə ixinip tayinidu yənə! **3** Qünki Pirəwnning qənitidin bolsa silərnə yərgə taxlap lət qilidu. Misirning sayisiḡə ixinip tayinix silərgə bax qətimqilik bolidu. **4** Pirəwnning əmirliḡi Zoan xəḡiridə bolsimu, Uning əlqiliri Hənəs xəḡirigə ḡərdəim kelip tursimu, **5** Awam ḡəmmisi əziḡə paydisi bolmaydiḡan, ḡeq yardimi wə paydisi təḡməydiḡan, Bəlki lət qilip yərgə taxlaydiḡan, ḡəttə rəsua qilidiḡan bir ḡəḡtin nomus qilidiḡan bolidu. **6** Nəḡəwdiki uləḡlar toḡrisida yükləngən wəḡiy: — Ular jəpalik, dərd-ələmlik zemindin ətidu; Xu yərdin

qixi xirlar wə ərkək xirlar, Qar yilan wə wəhxiy uqar yilanmu qikidu; Ular bayliqlirini exəklərninğ dümbisigə, Gəhərlirini tögə lokkilirioğa yükləp, Əzlrigə heq payda yətküzməydiöjan bir həlkning yenioğa kətürüp baridu.

7 Misir!? Ularning yardimi bikar həm quruktur! Xunga Mən uni: «Heqnemini kilip bərməydiöjan Raħab» dəp atiojanmən. **8** — Əmdi bu səzning kəlgüsi zamanlar üqün, Guwahliq süpitidə əbədil'əbədgə turuwerixi üqün, Həzir berip buni həm tax tahtioğa həm yөгimə kitabқа yezip koyojin. **9** Qünki bular bolsa asiy bir həlk, Naəhli ooqullar, Pərwərdigarning Təwrat-tərbiyisini anglaxni halimaydiöjan ooqullardur. **10** Ular aldin kərgüqilərgə: — «Wəhijni kərmənglar!», Wə pəyoqəmbərlərgə: «Bizgə tooqra bexarətlərnini kərsətmənglar; Bizgə adəmnini azadə kilidiojan, yalojan bexarətlərnini kərsitinglar; **11** Sənlər [durus] yoldin qikix, Tooqra tərıkidin ayrilix! Israildiki Mukəddəs Bolöquqini aldimizdin yok kilix!» — dəydu. **12** — Əmdi Israildiki Mukəddəs Bolöquqi mundaq dəydu: — «Qünki silər muxu həwərnini qətkə kəqip, Zulumnini yələnqük kilip, burmilanojan yoloğa tayanöjininglar tüpəylidin, **13** Xunga muxu kəbihlik silərgə egiz tamning bir yerikidək bolidu, Tam pultiyip qaloqanda, u birakla uni qeqiwetidu; **14** Huddi sapal qinə heq ayimay qeqiwetilgəndək U uni qeqiwetidu; Uningdin hətta oqaktin qooq alojudək, Baktin su uskudək birər parqisimu qalmaydu». **15** Xunga Rəb Pərwərdigar, Israildiki Mukəddəs Bolöquqi mundaq dəydu: — «Yenimoğa towa bilən kaytip kelip aram tapisilər, qutquzulisilər; Hatirjəmlıktə həm aman-esənlikte küq alisilər!», — Birak silər rət kilöqansilər. **16** Silər: — «Yak,

biz atlaroʻja minip ƙaqimiz» — dedinglar, Xunga silər rast ƙaqisilər! Wə «Biz ƙapƙur ulaoʻlaroʻja minip ƙetimiz» — dedinglar; — Xunga silərni ƙooʻliouqilarmu ƙapƙur bolidu. **17** Minginglar birining wəhimisidin ƙaqisilər; Bəxining wəhimisidə [həmminglar] ƙaqisilər; Ƙeqip, taoʻ üstidiki yeganə bayraq hadisidəƙ, Dəng üstidiki tuoʻdəƙ ƙalisilər. **18** Wə xunga silərgə mehır-xəpƙət ƙərsitimən dəp, Pərwərdigar ƙütidu; Xunga U silərgə rəhim ƙilimən dəp ornidin ƙozoʻilidu; Qünki Pərwərdigar həƙüm-həƙikət ƙiƙəroʻuqi Hudadur; Uni ƙütƙənlərning həmmisi bəhtliktur! **19** Qünki halayıƙ yənila Zionda, yəni Yerusalemda turidu; Xu ƙaoʻda silər yənə həq yioʻlimaysilər; Ƙətürgən naləngdə U Əzini sanga intayin xəpƙətlik ƙərsitidu; U naləngni anglisila, jawab beridu. **20** Rəb silərgə nan üqün müxküllükni, Su üqün azab-oƙubətni bərsimu, Xu ƙaoʻda sening Ustazing yənə yoxuruniwərməydu, Bəlki ƙəzüng Ustazingni ƙeridu; **21** Silər ong tərəpkə burulsanglar, Yaki sol tərəpkə burulsanglar, Ƙulıƙing ƙəyningdin: — «Yol mana muxu, uningda menginglar!» degən bir awazni anglaysən. **22** Xu ƙaoʻda silər oyuloʻan məbudliringlaroʻja berilgən ƙümüx həlgə, Ƙuyma məbudliringlaroʻja berilgən altun həlgimu daoʻ təƙüzisilər; Silər ularni adət latisini taxlioʻandəƙ taxliwetip: — «Neri tur» — dəysilər. **23** U sən teriydioʻan urukung üqün yamoʻur əwətidu; Yərdin ƙiƙidioʻan axlik-məhsulat həm ƙüq-ƙuwwətlik həm mol bolidu; Xu ƙüni malliring ƙəng-azadə yaylaƙlarda yaylaydu; **24** Yər həydidgən ƙala wə exəklər bolsa, Gürjək wə ara bilən soruoʻan, tuzlanoʻan hələp yəydu. **25**

Qong kirojinqilik boloqan küni, Yəni munarlar ərülgən küni, Hər bir uluq taqda wə hər bir egiz dəngdə bolsa, Ənharlar wə eriklar bolidu. **26** Pərwərdigar Əz həlqining jarəhitini tangidioqan, Ularning qamqa yarisini saqaytqan xu künidə, Ay xolisi quyax nuridək bolidu, Quyax nuri bolsa yəttə həssə küqlük bolidu, Yəni yəttə kündiki nuroqə barawər bolidu. **27** Mana, Pərwərdigarning nami yirəktin kelidu, Uning kəhri yalkunlinip, Qoyuq is-tütəkliri kətürüldü; Ləwliri qəzəpkə tolup, Tili yutuwaluquqı yanqin ottək bolidu. **28** Uning nəpəsi huddi texip boyunoqə yetidioqan kəlkündək bolidu, Xuning bilən U əllərni bimənilikni yəkatquqı qəlwir bilən taskaydu, Xundakla həlq-millətlərninq aqziqə ularni azduridioqan yügən salidu. **29** Muqəddəs bir həyt ətüzülgən keqidikidək, kənglünqlardin nahxa uroqup qikidu, Israiloqə uyultax boloqan Pərwərdigarning teqioqə nəy nawasi bilən qikqan birsining huxallikidək, kənglünqlar huxal bolidu. **30** Pərwərdigar həywətlik awazini yangritidu; U kaynioqan kəhri, yutuwaluquqı yalkunluk ot, güldürmamilik yamoqur, boran-xawqun, möldürlər bilən Əz bilikini sozup kərsitidu. **31** Qünki Pərwərdigarning awazi bilən Asuriyə yanjilidu, — Baxqilarni urux tayiqi [boloqan Asuriyə] yanjilidu! **32** Wə Pərwərdigar təyyarlioqan kaltək bilən hər kətim uni uroqanda, Buningoqə daplar həm qiltarlar təngkəx qilinidu; U qolini oynitip zərb qilip uning bilən kürəx qilidu. **33** Qünki Tofət kədimdin tartip təyyar turoqanidi; Bərhək, padixah üqün təyyarlanoqan; [Pərwərdigar] uni qongqur həm kəng qiloqan; Otunliri kəp yalkunluk bir

gülhan bar, Pərwərdigarning nəpəsi bolsa günggürt ekimidək uni tutaxturidu.

31 — Yardəm izdəp Misiroğa baroqanlarning həlioğa way! Ular atlaroğa tayinip, Kəp boləqanliqidin jəng hərwilirioğa, Intayin küqlük boləqanliqidin atliq əskərlərgə ixinip kətti! Biraq Israildiki Mukəddəs Boləquqioğa qarimaydu, Pərwərdigarni izdiməydu. **2** Biraq Umu danadur! U külpət elip kelidu, Degənlirini qayturuwalmaydu; U buzuklarning jəmətigə, Xundaqla kəbihlik kiloquqilaroğa yardəmdə boləqanlaroğa qarxi ornidin kəzoqilidu. **3** Misirliklar Təngri əməs, adəmlər halas; Ularning atliri bolsa rohtin əməs, əttin halas; Pərwərdigar bolsa kolini uzartidu, Yardəm bərgüqi bolsa putlixidu; Yardəm berilgüqi bolsa yikilidu; Ular həmmisi biraqla yokilidu. **4** Qünki Pərwərdigar manga mundak degən: — «Owni tutuwaləqan xir yaki arslanni bir tərəp kilixka top-top padiqilar qakiriloqanda, Xir yaki arslan ularning awazliridin heq kərkəmay, Xawkənliridin heq həduqəmay, Bəlki owni astioğa besiwelip oqar-oqur talioqinidək, Samawi kəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarmu ohxaxla Zion teoqi wə egizlikliri üqün qüxüp jəng kilidu. **5** Üstidə pərwəz kilidioqan kuxlardək samawi kəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Əz kəniti astioğa Yerusalemnə alidu; Kəniti astioğa elip, Zionni kətəkuzidu; Uning «ətüp ketixi» bilən Zion nijatliqka erixidu. **6** Silər dəhəxtlik asiylik kiləqan Igənglarning yenioğa towa kilip kaytinglar, I Israil baliliri! **7** Qünki xu künidə insanlar hərbiəri əzi üqün əz kəli bilən yasioqan kümüx butlarni wə altun butlarni: — «Gunahtur!» dəp taxliwetidu». **8** «Xu qaoqda Asuriyə

kiliq bilən yikilidu, Birak baturning kiliqi bilən əməs;
Bir kiliq uni yutuwalidu, birak kiliq adəttiki adəmnıngki
bolmaydu; U jenini elip kiliqtin kaqmaqqi bolidu, Arisidiki
yigitliri alwanəja selinidu. **9** Wəhimidin uning «ul texi»
yokaydu; Uning sərdarliri jəng tuəjidin alakzadilixidu»
— dəp jakarlaydu Zionda oti keyiwatqan, Yerusalemda
humdeni yalkunlawatqan Pərwədigar.

32 Mana, həkkanıylik bilən həkümranlik kıləuqi bir
padixah qikidu; Əmirələr bolsa toəra həküm qikirip
idarə kilidu. **2** Həm xamaləja dalda boləudək, Boranəja
panah boləudək, Kaşjirak jayəja erik-sulardək, Qangkap
kətkən zeminəja qoram taxning sayisidək boləjan bir
adəm qikidu. **3** Xuning bilən kərgüqilərnıng kəzliri
heq torlaxmaydu, Anglaydioənlarnıng kuliki enik
tingxaydu; **4** Bəngbaxning kəngli bilimni tonup yetidu,
Kekəqning tili tez həm enik səzləydu. **5** Pəsəndilər əmdi
pəzilətlik dəp atalmaydu, Pıksıq iplaslar əmdi mərd dəp
atalmaydu, **6** Qünki pəsəndə adəm pəslikni səzləydu,
Uning kəngli buzukqilik təyyarlaydu, Iplaslik kilixka,
Pərwədigarəja daə kəltürükə, Aqlarnıng kərsikini aq
qalduruxka, Qangkiənlarnıng iqimlikini yokitiwetixka
niyətlinidu. **7** Bərhək, iplas adəmnıng tədbirliri kəbihtur;
U kəstləni pəmləp olturidu, Məminləni yaləjan gəp bilən,
Yoksulning dəwasida gəp kilip uni wəyran kilixni pəmləp
olturidu. **8** Pəzilətlik adəmnıng kıləjan niyətliri bərhək
pəzilətlıktur; U pəziləttə mukim turidu. **9** Ornunglardın
turup, i hatirjəm ayallar, awazimni anglanglar! I əndixisiz
kızlar, səzlimgə kulak selinglar! **10** Bir yil ətə-ətməyla, i
biəjəm ayallar, Parakəndə kilinısilər! Qünki üzüm həsuli

bikaroğa ketidu, Mewə yioix yok bolidu. **11** I hatirjəm ayallar, titrənglar! I əndixisiz kızlar, patiparak bolunglar! Kiyiminglarni seliwetinglar, özünglarni yalang kilinglar, qatrikinglaroğa bəz baqlanglar! **12** Güzəl etiz-baqlar üçün, Mewilik üzüm talliri üçün məydənglaroğa urup həsrət qekinglar! **13** Üstidə tikən-yantaklar əsidioğan öz həlkimning zemini üçün, Xad-huram öylər, warang-qurung kılıp oynaydioğan bu xəhər üçün qayoturunglar! **14** Qünki orda taxlinidu, Adəmlər bilən liq toloğan xəhər adəmzatsiz bolidu, Istihkam wə kəzət munarlıri uzun zamanoiqə pəkətla yawayi exəklər zoq alidioğan, Qoy padiliri ozuklinidioğan boz yərlər bolidu. **15** Taki Roh bizgə yukiridin təkülgüqə, Dalalar mewilik baql-etizlar bolouqə, Mewilik baql-etizlar ormanzar dəp hesablanouqə xu peti bolidu. **16** Xu qaoqda adalət dalani, Həkkaniylik mewilik baql-etizlarni makan kılıdu. **17** Həkkaniyliktin qikidioqini hatirjəmlik bolidu, Hatirjəmlikning nətijisi bolsa mənggügə bolidioğan aram-tinqlik wə amanesənlik bolidu. **18** Xuning bilən mening həlkim hatirjəm makanlarda, İxənqlik turaloularda wə tinq aramgahlarda turidu. **19** Orman kesilip yikituloqanda məldür yaqsimu, Xəhər pütünləy yər bilən yəksan kiliwetilsimu, **20** Su boyida uruq terioquqilar, Kala wə exəklərnı kəng dalaqə qoyuwetidioqanlar bəhtliktur!

33 I özüng bulang-talang kılınmioğan, baxqılarnı bulang-talang kılıquqi, Baxqılar sanga asiylik kılınmioğan, Özüng asiylik kılıquqi, Sening həlingoğa way! Sən bulang-talangni boldi kılıxing bilən, Özüng bulang-talang kılınisən; Sən asiylikni boldi kılıxing bilən, Özüng

asiylikka uqraysən; **2** I Pərwərdigar, bizgə mehixəpkət kərsətkəysən; Biz Seni ümid bilən kütüp kəldük; Ətünimizki, Sən hər səhər [Israilə] küqlük biləköl, Kıyinqilik pəytliridə nijatimiz boləysən. **3** Top-top adəmləning oqowə-qəkanliridin həklər bədər kaqıdu; Sən [Huda] kəddingni tik kəlixing bilən əllər pitirap ketidu; **4** Qekətkə liqinkiliri ot-kəklərni yioqip yəwaləandək, Silərgə bekitip berilgən olja yioqiwelinidu; Qekətkilər uyan-buyan yügürgəndək adəmlər olja üstidə uyan-buyan yügürüxidu. **5** Pərwərdigar üstün turidu, Bərhək, Uning turaləusi yukirididur; U Zionə adalət wə həkkaniylik toldurdi; **6** U bolsa künliringləarning tinq-amanliki, nijatlik, danalik wə bilimning baylikliri bolidu; Pərwərdigardin kərkux Uning üqün gəhərdur. **7** Mana, ularning palwanliri sirtta turup nalə-pəryad kətüridu; Sülh-əhdə tüzgən əqlilər kattik yioqlixidu; **8** Yollar adəmsiz qaldi; Ətkünqi yolqılar yok boldi; U əhdini buzup taxlidi; Xəhərlərni kəzigə ilmaydu, Adəmlərni heq ətiwarlimaydu. **9** Zemin matəm tutidu, zəiplixidu; Liwan hijaləttin solixidu; Xaron qəl-bayawanə aylandi; Baxan wə Karməl bolsa kirip taxlandi. **10** Mana hazır ornumdin turimən, — dəydu Pərwərdigar, — Hazır Əzümni üstün kərsitimən, Hazır kəddimni kətürimən. **11** — Siləning boyunglarda kuruk ot-qəpla bar, Pahal tuqisilər; Əz nəpəsliringlar ot bolup əzünglərni yutuwetidu; **12** Əllər bolsa hək keydürülgəndək keydürilidu; Oruləan jioqantikənlərdək otta keydürüwetilidu. **13** — I yirəktikilər, Mening kəloqanlirimni anglanglar; Yekindikilər, Mening küq-kudritimni tonup yetinglar. **14** Ziondiki gunəhkarlar

qorkidu; Wəhimə iplaslarni besivalidu. [Ular]: «Arimizdiki kim mənggülik yutkur Ot bilən billə turidu? Kim əbədil'əbəd yalkunlar bilən bir makanda bolidu?» — dəydu. **15** — «Həkkəniylik yolida mangidioğan, Durus-lilla gəp kiliديوğan, Zalimliktin kəlgən haram paydioğa nəprətlinidioğan, Parilarni sunoquqilarni qolini pulangxitip rət kiliديوğan, Qanning gepi bolsila kulikini yopurup anglimaydioğan, Pəslik-rəzillikkə qaraxni rət kilip, kəzini qaquridioğan; **16** U yukirini makan kilidu; Qoram taxlar uning qoroqini bolup, Yukiri uning baxpanahı bolidu; Öz riski uningə berilidu, Uning süyi kapalətlük bolidu». **17** — «Kəzliring Padixahni güzəllikidə kəridu; Kəzliring uzunoğa sozulğan zeminəgə nəzər salidu. **18** Kənglüng wəhimə tooqrisida qongkur oyoğa patidu; Royhətqi bəg kəni? Oljini əlqəyديوğan taraziqi bəg kəni? Istihkam-munarlarni sanioquqi bəg kəni? **19** Qaytidin əxəddiy həlkni kərməysən, — Sən angqiralmayديوğan, boquzida səzləyديوğan, Duduklap gəp kiliديوğan, gepini qüxinəlməyديوğan bir həlkni ikkinqi kərməysən. **20** Ibadət həytlirimiz ətküzüldioğan xəhər Zionəgə qara; Sening kəzüng Yerusalemning tinq-aman makan boləlanlikini, Qozuqliri hərgiz yulunmayديوğan, Taniliri hərgiz üzülməyديوğan, Ikkinqi yətkəlməyديوğan qedir boləlanlikini kəridu; **21** Xu yərdə Pərwərdigarning xan-xəripi bizgə kərünidu, — U Əzi dəryalar, kəng əstənglər ekip turidioğan bir jay bolidu; Palaklar bilən həydəlgən heqkəndəgə kəmə u jayda katnimaydu, Wə yaki heq həywətlük kəmə u jaydin ətməydu; **22** Qünki Pərwərdigar bizning nijatkar-hakimimiz,

Pərwərdigar bizgə kənan Bərgüqidur, Pərwərdigar — bizning Padixahimiz, U bizni kütquzidu! **23** Sening tana-arəjamqiliring boxioqan bolsimu, [Israil] yəlkən hadisining turumini mustəhkəm kılalmisimu, Yəlkənni yeyip qikıralmisimu, U qaşda zor bir olja üləxtürüldü; Həttə aqsak-tokurlarmu oljini alidu. **24** Xu qaşda xu yərdə turoşuqi: «Mən kesəl» deməydu; Xu jayni makan kıləqan həlkning gunahliri kəqürüm kılınıdu.

34 Yəkin kelinglar, i əllər, anglanglar! I kəwm-həklər, kulaq selinglar! Yər-zemin wə uningdiki barlik məwjudatlar, Jimi aləm wə uning iqidin qıkkən həmmə məwjudatlar, Tingxanglar! **2** Qünki Pərwərdigarning barlik əllərgə kərita şəzişi bar, Uning dəroşəzişi ularning barlik kəşunlirioşa kərxı turidu; U ularni həlakətə pütüp kəyoşan, Ular ni kiroşinqilikka tapxuruwətkən; **3** Ulardin əltürülgənlər sirtka taxliwətilidu, Jəsətliridin sesikqilik puraydu, Taşlar ularning kəni bilən eritilidu; **4** Asmanlardiki jimiki jisim-kəşunlar qirip yok bolidu, Asmanlar yəgimə kitabdək türüldü; Üzüm telining yopurmaqliri hazan bolup, solixip qüxkəndək, Yigləp kətkən ənjür xehidin qüxkəndək, Ular ni jimiki jisim-kəşunliri yikilidu; **5** Qünki xəmxirim asmanlarda [kən bilən] suşuruldi; Kəranglar, xəmxirim Mening həlakət lənitimgə uqrişan həlkə, Yəni Edom üstigə jazalax üqün qüxidu; **6** Pərwərdigarning bir xəmxiri bar; U kənoşa boyaldi; U yaşlik nərsilərnin yəşi bilən, Əqə-kəzilarning kəni bilən, Kəqkar bərikining yəşi bilən ozuklandıruloşan; Qünki Pərwərdigarning Bozrah xəhiridə bir kəşunlik, Edomda zor bir kiroşinqilik bar.

7 Muxu kirojinqiliklar bilən yawayi kalilar, Torpaqlar wə küqlük buqilarmu yikilidu. Ularning zemini qanoqa qemülidu, Topa-qangliri yaol bilən maylixip ketidu. 8 Qünki Pərwərdigarning kisas alidiqan bir küni, Zion dəwasidiki hesab alidiqan yili bar. 9 [Edomdiki] ekinlar qarimayqa, Uning topiliri günggürtkə aylandurulidu; Zemini bolsa keyüwatqan qarimay bolidu. 10 Uning oti keqa-kündüz eqürülməydu; Is-tütəkliri mənggügə ərլəydu; U dəwrdin-dəwrgiqə harabiliktə turidu; Heqkim ikkinqi u yərgə yaol basmaydu. 11 Qəl hıwquxi wə qirkirioquqi hıwquxlar uni igiliwalidu; Qong hıwqux wə qaqa-kuzoqlar xu yərdə uwilaydu; Huda uningqa «tərtipsizlik-bimənilikni əlqəydiqan tana»ni, Wə «kup-kuruklukni əlqəydiqan tik əlqigüq»ni tartidu. 12 Birsı kelip [Edomning] esilzadilirini padixahlıqini [idarə kılıxqa] qakırsa, Ulardin heqkim bolmaydu; Uning əmirliri yox kiliwetilgən bolidu. 13 Ordilirida tikənlər, Qəl'ə-qoroqlirida qakqak-jioqlar əsüp qıqıdu; U qılberilərnıng makani, «Hıwquxlarnıng ordisi» bolidu. 14 Xu yərdə qəl-bayawandiki janiwarlar, yawayi itlar jəm bolidu; Hərbir «əqkə jin» əz kərındixıqa towlaydu; Tün məhluklıri xu yərdə makanlıxıdu, Uni əzigə aramgaq kılıp turidu. 15 «Ok yılan» xu yərdə uwilaydu, Uning sayısıda tuhumlaydu, Balilirini yioqıp baqıdu. Qorultaz-tapquxlar hərberi əz jüpi bilən xu yərdə toqlınıdu; 16 Pərwərdigarning yəgimə kitabıdin izdəp okup baqqın; Ulardin heqbiri qüxüp qalmaydu; Heqkaysisining əz jorisi kəm bolmaydu; Qünki Əzining əozi ularqa buyruqlan; Uning Əz Rohı ularni toqlıqlan. 17 Qünki [Pərwərdigar] Əzi

ular üqün qək taxlap, Өz qoli bilən zeminoqa tana tartip ularoqa təksim kılıp bərgən; Ular uningoqa mənggügə igidarlıq kılıdu, Dəwrđin-dəwrgiqə xu yərnı makan kılıdu.

35 – Dala həm kaşjirap kətkən jaylar ular üqün huxal bolıdu; Qəl-bayawan xadlinip zəpirandək qeqəkləydu; **2** U bərk urup qeqəkləydu, Xadlıkqa xadlık qoxulup təntənə kılıdu; Liwanning xan-xəripı, Karməl wə Xarondiki güzəllik wə sür uningoqa berılıdu; Ular Pərwərdigarning xan-xəripını, Hudayimizning güzəlliki wə həywitini kəridu. **3** Ajiz qollarnı küqləndürüŋlar, Egilip mangıdıoan tizlarnı qingitinglar, **4** Yüriki aşqanlaroqa: – «Qing turunglar! Qorqmanglar! Mana, Hudayinglaroqa qarap bekinglar; Kısas kelıdu – Hudaning hesab elix küni kelıdu! U Өzi kelıdu, silərnı qutkuzıdu!» – dəŋg! **5** Andin qarıoquning kəzi eqılıdu, Gasning qulaqlırı oquq kılınıdu, **6** Andin aqsak-tokurlar keyiktək oynaklap səkrəydu; Gaqining tili nahxa eytıdu; Qünki dalada sular, Qəl-bayawanlarda dərya-ekınlar uroqup taxıdu; **7** Pızoqırın qəl-jəzirə kəlqəkkə, Qangkıoan yərlər bulaklaroqa aylinıdu; Qilbərilərnıng makani – ular yatqan jay, Qomux wə yekənlər əsüp, qimənlikkə aylinıdu. **8** Xu yərdə egiz kətürülgən bir yol, Tüptüz bir yol bolıdu; U «pak-mukəddəslikning yoli» dəp atılıdu; Napaklar unıngdin ətüxkə bolmaydu, Xu yol məhsus xular üqün bekitilip yasaloqankı, – Hətta nadanlarmu unıngda ezıp kətməydu; **9** Xu yərdə xir bolmaydu, Unıng üstigə heq yırtkuq həywan qıqmaydu; (Ular xu yərdə heq tepilməydu) – Nıjat arkılik hərlükkə qıqkanlar xu yərdə mangıdu! **10** Pərwərdigarning bədəl tələp

qutkuzoqanliri qaytip kelidu, Küylərni eytip Zionoqa yetip kelidu; Ularning baxlirioqa mænggülük xad-huramlıq qonidu; Ular huxallıq wə xadlıqqa qəmgən bolidu; Kayoqu-həsərət həm ulı-nadamətlər bədər kaqıdu.

36 Həzəkıyanıng on tətinqi yili xundak boldiki, Asuriyə padıxahı Sənnaherib Yəhüdanıng barlıq kəl'ə-qoroqanlıq xəhərlirigə hujum kilip qikip, ularni ixoqal kildi. **2** Andin Asuriyə padıxahı «Rab-Xakəh» [degən sərdarni] qong bir qoxun bilən Lakix xəhıridin Yerusalemoqa əwətti. U Kir yuquqılarning etizining boyidiki yolda, yukiri kəqəkning norining bexioqa kelip turdi. **3** Xuning bilən Hılkiyanıng oqlı, ordini baxkuridioqan Eliakim, ordining diwanbegi boləqan Xəbna wə Asafning oqlı, orda mirzibegi boləqan Yoahlar uning yenioqa kəldi **4** wə Rab-Xakəh ularoqa mundak dedi: — Silər Həzəkıyoqa: — «Uluoq padıxah, yəni Asuriyə padıxahı sanga mundak dedi, dənglar: — «Sening muxu ixəngən tayanqing zadi nemiti? Sən: (u pəkət gəpla, halas!) — «Urux kilix tədbir-məslıhitimiz həm küqimiz bar» — dəysən; sən zadi kimgə tayinip manga qarxi əktə kopisən? **6** Mana, sən yeriki bar axu qomux hasa, yəni Misiroqa tayinisən! Birsi uningoqa yələnsə, uning qolioqa sanjip kiridu; mana Misir padıxahı Pirəwngə tayoqanlarning həmmisi xundak bolidu! **7** Əgər sən manga: «Biz Hudayimiz boləqan Pərwərdigaroqa tayinimiz» — desəng, Həzəkıya əzi Yəhüdadikilərgə wə Yerusalemdikilərgə: «Silər pəkət Yerusalemdiki muxu ibadətgaq aldidila Pərwərdigaroqa ibadət kilixinglar kerək» dəp, xu [Pərwərdigaroqa] ataloqan «yukiri jaylar»ni həm qurbangahlarıni yoq kiliwəttioqu?

Ular axu Pərwərdigarning yukiri jayliri əməsmidi? **8** Əmdi hojam Asuriyə padixahı bilən bir tohtamoğa kəl: — «Əgər səndə atqa minəligüdək əskərliring bolsa, mən sanga ikki ming atni bikaroğa berəy!» **9** Səndə undaqlar bolmisa, hojamning əmədarlirining əng kiqiki boloğan bir ləxkər bəxini qandaqmu qekindürələysilər?! Sən jəng hərwiliri wə atlarni elix üqün Misiroğa tayinisən tehi! **10** Mən əmdi muxu zeminni həlak kəlix üqün Pərwərdigarsiz kəldimmu? Pərwərdigar dər wəkə manga: «Muxu zeminni həlak kəlixkə qikkin!» — dedi!» **11** Eliakim, Xəbna wə Yoah Rab-Xakəhgə: — «Pəkirlirioğa aramiy tilida səzlisilə; biz buni qüxinimiz. Bizgə ibraniy tilida səzlimisilə, gəpliri sepilda turoğanlarning kəlikioğa kirmisun!» — dedi. **12** Biraq Rab-Xakəh: — «Hojam meni muxu gəpni hojanglaroğa wə silərgila eytixkə əwətkənmu? Muxu gəpni silər bilən birliktə sepilda olturoğanlaroğa deyixkə əwətkən əməsmu? Qünki ular silər bilən birliktə öz pəkini yegüqi həm öz süydükini iqqüqi bolidu!» — dedi. **13** Andin Rab-Xakəh ibraniy tilida yukiri awaz bilən: — «Uluoğ padixah, yəni Asuriyə padixahining səzlrini anglap qoyunglar!» — dər warkiridi. **14** «Padixah mundaq dəydu: — «Həzəkia siləni aldap qoymisun! Qünki u siləni kütquzalmaydu. **15** Uning siləni: — «Pərwərdigar bizni jəzmən kütquzidu; muxu xəhər Asuriyə padixahining kəlioğa qüxüp kətməydu» dər Pərwərdigaroğa tayanduruxioğa yol qoymanglar!». **16** Həzəkiaoğa kulak salmanglar; qünki Asuriyə padixahı mundaq dəydu: — «Mən bilən sülhəlixip, mən tərəpkə ətunglar; xundaq kilsanglar hər biringlar ətunglarning üzüm baringidin həm ətunglarning ənjür dər ihidin mewa

yəysilər, hər biringlar öz su kəlqikinglardin su iqisilər; 17 ta mən kelip siləni buoqdaylik həm xarablik bir zeminə, neni bar həm üzümzarliri bar bir zeminə, — zeminəlarə oħxax bir zeminə apirip qoyuqə yəp-iqiweringlar! 18 Həzəkiyaning silərgə: — «Pərwərdigar bizni kətquzidu» dəp ixəndürüxigə yol qoymanqlar! Əl-yurtlarning ilah-butlirining biri öz zeminini Asuriyə padixahning qolidin kətquzəanmu? 19 Hamat wə Arpad degən yurtlarning ilah-butliri kəni? Səfarwaim xəhiring ilah-butliri kəni? Ular Samariyəni mening qolumdin kətquzəanmu?! 20 Muxu əl-yurtlarning ilah-butliridin öz zeminini kətquzəan zadi kim bar? Xundək ikən, Pərwərdigar Yerusalemni mening qolumdin kətquzalamdu?». 21 Angliəuqilar süküt kilip uningə jawabən heqkəndək bir söz kilmidi; qünki padixahning buyruki xuki: — «Uningə jawab bərmənglar». 22 Andin Hilkianing oqli, ordini baxkuridioan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə Asafning oqli, orda mirzibegi Yoahlar kiyim-keqəklirini yirtixip, Həzəkiyaning yenioğa kelip, Rab-Xakəhning gəplirini uningə ukturdi.

37 Xundək boldiki, Həzəkiya buni angliəanda, kiyim-keqəklirini yirtip, əzini bəz bilən kaplap Pərwərdigarning əyigə kirdi. 2 U Hilkianing oqli, ordini baxkuridioan Eliakim, orda diwanbegi Xəbna wə kahinlarning aqsakallirini bəz yepinqakliəan peti Amozning oqli Yəxaya pəyətəmbərgə əwətti. 3 Ular uningə: — «Həzəkiya mundaq dəydu: — «Balilar tuəulay dəp qəloğanda anining tuəqudək həli qəlmioğandək, muxu kün külpət qüxidioan, rəsua wə mazək kilinidioan

bir kündür. **4** Өz hojisi bolıǵan Asuriyə padixahı tirik Hudani mazak kılıxqa awatkən Rab-Xakəhning gəplirini Pərwərdigar Hudaying nəzirigə elip tingxisa, bularni angliǵan Pərwərdigar Hudaying xu gəplər üqün uning dakkisini berərmikin? Xunga kep qalǵan qaldılar üqün awazingni ketürüp, bir duayingni bərsəng» — dedi. **5** Xu gəplər bilən Həzəkiyaning hizmətkarliri Yəxayaning aldıǵa kəldi. **6** Yəxaya ularǵa: — «Hojayininglarǵa: — «Pərwərdigar mundak dedi: — «Asuriyə padixahining qaparmənlirining sən angliǵan axu manga kupurluk kılıquqi gəpliridin kərkma; **7** Mana, Mən uningǵa bir rohni kirgüzimən; xuning bilən u iǵwani anglap, ez yurtıǵa kaytidu. U ez zeminida turoǵanda uni kiliq bilən ɵltürgüzimən» — dənglar» — dedi. **8** Rab-Xakəh kəlgən yoli bilən kaytip mangoǵanda, Asuriyə padixahining Lakix xəhiridin qekingənlikini anglap, uning yenıǵa kəldi; Asuriyə padixahı Libnah xəhirigə qarxi jəng kiliwatqanıdi. **9** Andin padixah: «Efiopiya padixahı Tirhakah sizgə qarxi jəng kilmakqi bolup yolǵa qıkti» degən həwərnı anglıdi. Xu həwərnı angliǵanda u yənə Həzəkiyaǵa əlqilərnı mundak hət bilən əwətti: — **10** «Silər Yəhuda padixahı Həzəkiyaǵa mundak dənglar: — «Sən tayinidıǵan Hudayingning sanga: «Yerusalem Asuriyə padixahining kılıǵa tapxurulmaydu» deginigə aldanma; **11** Mana, sən Asuriyə padixahlırining həmmə əl-yurtlarnı nemə kılıǵanlirini, ularnı ilah-butlirıǵa atap halak kılıǵanlıkını angliǵansən; əmdi ɵzüng kandaqmu kütquzulisən? **12** Ata-bowilirim halak kılıǵan əllərnı bolsa, ularning ilah-butliri kütquzıǵanmu? Gozan, Həran, Rəzəf

xəhīridikilərnīqu? Telassarda turoqan Edənlərnīqu? **13** Hamat padixahī, Arpad padixahī, Səfarwaim, Hena həm Iwwah xəhərlirining padixahliri kəni?»». **14** Həzəkiya hətni əkəlgüqilərnīng qolidin elip oqup qıkti. Andin u Pərwərdigarning əyigə kirip, Pərwərdigarning aldiqə hətni yeyip qoydi. **15** Həzəkiya Pərwərdigarqə dua qilip mundaq dedi: — **16** «I kerublar otturisida turoqan, samawi qoxunlarning Sədari boləqan Pərwərdigar, Israilning Hudasi: — Sən Əzüngdursən, jahandiki barliq əl-yurtlarning üstidiki Huda pəqət Əzüngdursən; asman-zeminni Yaratquqisən. **17** I Pərwərdigar, kulikingni təwən qilip angliqaysən; kəzüngni aqkaysən, i Pərwərdigar, kərgəysən; Sənnaheribning adəm əwətip mənggü həyat Hudani həqarətləp eytkən həmmə gəplirini angliqaysən! **18** I Pərwərdigar, Asuriyə padixahliri həqikətən həmmə yurtlarni wə xularqə beqindi boləqan yurtlarnimu harabə qilip, **19** Ularning ilah-butlirini otka taxliwətkən; qünki ularning ilahliri ilah əməs, bəlki insan qoli bilən yasaloqanlar, yaoqə wə tax, halas; xunga Asuriyəliklər ularni həlak qildi. **20** Əmdi, i Pərwərdigar Hudayimiz, jahandiki barliq əl-yurtlarqə Sening, pəqət Seningla Pərwərdigar ikənlikingni bildürüx üqün, bizni uning qolidin qutkuzoqaysən!». **21** Xuning bilən Amozning oqlı Yəxaya Həzəkiyaqə səz əwətip mundaq dedi: — — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Sən Manga Sənnaherib tooqruluq dua qilixing bilən, **22** Pərwərdigarning uningqə qarita degən səzi xudurki: — «Pak qiz, yəni Zionning qizi seni kəmsitidu, Seni mazaq qilip külidu; Yerusalemning qizi kəyninggə qarap

bexini qayqaydu; **23** Sən kimni mazak qilip kupurluk kilding? Sən kimgə qarxi awazingni kətürüp, Nəziringni üstün kilding? Israildiki Mukəddəs Boluquqoqa qarxi!

24 Qulliring arkilik sən Rəbni mazak qilip: — «Mən nuroqunliqan jəng hərwilirim bilən taq qokqiliriqoqa, Liwan taq baqirliriqoqa yetip kəldimki, Uning egiz kedir dərəhlirini, esil qarxiqaylirini kesiwetimən; Mən uning əng yukiri egizlikigə yamixip qikip, Uning əng bük-baraxsan ormanzarliqoqa kirip yetimən. **25** Özüm kuduk kolap su iqtim; Putumning uqidila mən Misirning barliq dərya-əstənglirini qurutuwəttim — deding. **26** — Sən xuni anglap bakmioqanmiding? Uzundin buyan Mən xuni bekitkənəmənki, Qədimdin tartip xəkilləndürgənəmənki, Həzir uni əməlgə axurdumki, Mana, sən kəl'ə-qoroqanliq xəhərləni harabilərgə aylandurdung; **27** Xuning bilən u yərdə turuwatqanlar küqsizlinip, Yərgə qaritip qoyuldi, xərməndə qilindi; Ular etizdiki ottək, Yumran kək qəplərdək, Əgzidiki ot-qəplər əsməy qurup kətkəndək boldi. **28** Birək sening olturoqiningni, ornungdin turoqiningni, qikip-kirginingni wə Manga qarxi oqaljirlixip kətkiningni bilimən; **29** Manga qarxi oqaljirlixip kətkənlikingning, həkawurlixip kətkənlikingning qulikimoqa yətkini tüpəylidin, Mən qarmiqimni burningdin ötküzimən, Yüginimni aqzinqoqa salimən, Əzüng kəlgən yol bilən seni qayturimən. **30** I [Həzəkiya], xu ix sanga alamət bexarət boliduki, — Muxu yili əzlükidin əskən, İkkinqi yili xulardın qikqanlarmu rizqinglar bolidu; Üqinqi yili bolsa teriysilər, orisilər, üzüm kəqətlirini tikisilər; Ulardın qikqan mewiləni

yəysilər. **31** Yəhuda jəmətidiki kütulojan kəldisi bolsa yənə təwəngə qarap yiltiz tartidu, Yukirioja qarap mewə beridu; **32** Qünki Yerusalemədin bir kəldisi, Zion teoşidin keqip kütulojanlar qıqıdu; Samawi koxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning otluk muhəbbiti muxuni ada kılıdu. **33** Xunga Pərwərdigar Asuriyə padixahı toşruluk mundak dəydu: — U nə muxu xəhərgə yetip kəlməydu, Nə uningəja bir tal okmu atmaydu; Nə kəlkənni kətürüp aldiəja kəlməydu, Nə uningəja karita kaxalarnimu yasimaydu. **34** U kaysi yol bilən kəlgən bolsa, Xu yol bilən kaytidu wə muxu xəhərgə kəlməydu, — dəydu Pərwərdigar. **35** — Qünki Əzüm üqün wə Mening kulum Dawut üqün bu xəhəni ətrapidiki sepildək koşdap kutkuzimən». **36** Xuning bilən Pərwərdigarning Pərixtişi qıqip, Asuriyəliklərnin bargahıda bir yüz səksən bəx ming əskəni urdi. Mana, kixilər ətigəndə ornidin turoqanda, ularning həmmisining əlgənlikini kərdi! **37** Xunga Asuriyə padixahı Sənnaherib qekinip, yoloja qıqip, Ninəwə xəhirigə kaytip turdi. **38** Xundak boldiki, u əz buti Nisroqning buthanisida uningəja qokunuwatqanda, oşulliri Adrammələk həm Xarezər uni kiliqlap əltürüwətti; andin ular Ararat degən yurtka keqip kətti. Uning oşli Esarhaddon uning ornida padixah boldi.

38 Xu künlərdə Həzəkəya əjəl kəltürgüqi bir kesəlgə muptila boldi. Amozning oşli Yəxaya pəyoşəmbər uning kəxiəja berip, uningəja: — Pərwərdigar mundak dəydu: — — Əyüing toşruluk wəsiyət kılıqin; qünki əjəl kəldi, yaximaysən, — dedi. **2** Həzəkəya yüzini tam tərəpkə kılıp

Pərwərdigar oʻra dua qilib: **3** — I Pərwərdigar, Sening aldingda həkikət wə pak dil bilən mengip yürgənlikimni, nəziring aldingda durus boləjan ixlarni qiloqanlikimni əsləp qoyəjaysən, — dedi. Wə Həzəkia yiqlap ekip kətti. **4** Andin Pərwərdigarning səzi Yəxaya oʻra yetip mundak deyildi: — **5** Berip Həzəkia oʻra mundak degin: — Pərwərdigar, atang Dawutning Hudasi mundak dəydu: — «Duayingni anglidim, kəz yaxliringni kərdüm; mana, künliringgə yənə on bəx yil qoximən; **6** Xuning bilən Mən seni wə bu xəhəni Asuriyə padixəning qolidin qutkuzimən; Mən sepil bolup bu xəhəni qoʻydaymən. **7** Xuning bilən Pərwərdigarning Əzi eytkən ixini jəzmən qilidioqanlikini sanga ispatlax üqün Pərwərdigardin mundak bexarətlik alamət boliduki, **8** Mana, Mən quyaxning Ahaz padixə quroqan pələmpəy üstigə qüxkən sayisini on kədəm kəynigə yandurimən». Xuning bilən quyaxning qüxkən sayisi on baskuq kəynigə yandi. **9** Yəhuda padixə Həzəkia kesəl bolup, andin kesilidin əsligə kəlgəndin keyin mundak hatiriləni yazdi: **10** — «Mən: «Əmrümning otturisida təhtisaraning dərwarziliri oʻra beriwatimən, Qaləjan yillirimdin məhrum boldum» — dedim. (Sheol h7585) **11** Mən: — «Tirikləarning zeminida turup Hodayim Yahni, Yahni kərəlməydi oʻra, Xundakla «həmmə nərsə yok boləjan» jayda turoqanlar bilən billə turup, insannimu kərəlməydi oʻra boldum» — dedim. **12** Mening turaləjum qarwiqining qediridək özüm din yetkilip kətti; Mən bapkar öz toqəuinini türüwətkinidək həyatimni türiwəttim; U meni toqəux dəstigahidin kesiwətti; Tang bilən kəq arilikida Sən

[Huda] jenimni alisən; **13** Tang atquqə mən kütüp, özümni tinqlandurup yürimən, Biraq U xiroja ohxax həmmə səngəklirimni sunduroqandək qilidu; Tang bilən kəq ariliqida Sən [Huda] jenimni alisən. **14** Mən qarlioq yaki turnidək wiqirlap yürimən; Pahtəktək ah-uh urimən; Kəzlim yukirioqa qarax bilən ajizlixip ketidu; I rəb, meni zulum basti! Jenimoqa kepil bolojin! **15** Nemə desəm bolar? Qünki U manga səz qildi wə Əzi muxu ixni qildi! Jenim tartqan azab tūpəylidin mən bar yillirimda kədəmlirimni sanap besip awaylap mangimən. **16** I Rəb, adəmlər muxundək sawaqlar bilən yaxixi kerək; Rohim muxu sawaqlardin hayatini tapidu; Sən meni əslimgə kəltürüp, meni hayat qilding! **17** Mana, özümning bəht-tinqliqim üqün azab üstigə azab tarttim; Manga boloqan səygüng tūpəylidin jenimni həlakət hangidin qikardingsən; Sən həmmə gunahlimni kəyninggə qerüwəttingsən. **18** Qünki təhtisara Sanga rəhmət eytalmaydu; Ölüm Seni mədhilyilməydu; Hangoqa qüxiwatqanlar Sening həqiqət-wapalikingoqa ümid baqliyalmaydu. **(Sheol h7585)** **19** Özüm bügün qiləjinimdək Sanga rəhmət eytidioqanlar tiriklər, tiriklərdur; Ata boləuqi oqullirioqa həqiqət-wapalikingni bildüridu. **20** Pərwərdigar meni kutkuzuxka niyə baqlioqandur; Biz bolsak, qaloqan əmrimizdə hər küni Pərwərdigarning əyidə saz qelip mədhiyə nahxirimni eytimiz!». **21** (Yəxaya bolsa: — «Ənjür poxkili təyyarlap, yarisioqa qaplanglar, u əsligə kelidu», degənidi **22** wə Həzəkiya: — «Mening Pərwərdigarning əyigə qikidioqanliqimni ispatlaydioqan qandək bexarətlik alamət berilidu?» dəp sorioqanidi).

39 Xu pəyttə Baladanning oqli Babil padixahi Merodak-Baladan Həzəkiyaning kesəl bolup yetip qaloqanlikini həm əsligə kəlgənlikini angliqaqqa, Həzəkiyaqqa hətlərni hədiyə bilən əwətti. **2** Həzəkiya əlqilərni huxallıq bilən kütüp, uning həzinə-ambarlirida saklanoqan nərsilirini kərsətti; yəni kümüxnı, altunni, dora-dərmanlarnı, sərhil maylarnı, sawut-qorallarnı saklaydioqan əyning həmmisini wə bayliqlirining barliqini kərsətti; uning ordisi wə yaki pütkül padixahliki iqidiki nərsilərdin Həzəkiya ularoqə kərsətmigən birimu qalmidi. **3** Andin Yəxaya pəyoqəmbər Həzəkiyaning aldioqə berip, uningdin: — «Muxu kixilər nemə dedi? Ular seni yoqlaxqə nədin kəlgən?» — dəp soridi. Həzəkiya: — «Ular yirək bir yurttin, yəni Babilin kəlgən», dedi. **4** Yəxaya yənə: — «Ular ordangda nemini kərđi?» dəp soridi. Həzəkiya: — «Ordamda bar nərsilərni ular kərđi; bayliqlirimning arisidin ularoqə kərsətmigən birimu qalmidi» — dedi. **5** Yəxaya Həzəkiyaqqa mundak dedi: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning səzini anglap qoyəqin: — **6** — Mana xundak künlər keliduki, ordangda bar nərsilər wə bügüngə kədər atabowiliring toqlap, saklap qoyəqan həmmə nərsə Babiləqə elip ketilidu; heqənərsə qalmaydu — dəydu Pərwərdigar, **7** — həmdə [Babilliklar] oqulliringni, yəni əzüngdin boləqan əwladliringni elip ketidu; xuning bilən ular Babil padixahining ordisida aqwat bolidu. **8** Xuning bilən Həzəkiya əz-əzigə: «Əz künlirimdə bolsa amantinqlik, [Hudaning] həkikət-wəpaliki bolidikənoqu» dəp,

Yəxayaşa: — «Siz eytkən Pərwərdigarning muxu səzi yahxi ikən» — dedi.

40 Həlqimğə təsəlli beringlar, təsəlli beringlar, dəpla yüridu Hudayinglar; **2** Yerusalemning kəlbigə səz kəlip uningoşa jakarlanglarki, Uning jəbir-japalik waqti ahirlaxti, Uning kəbihliki kəqürüm kəlinidi; Qünki u Pərwərdigarning kəolidin barlik gunahlırining ornioşa ikki həssiləp [məhir-xəpkitini] aldi. **3** Anglanglar, dalada birsining towlioşan awazini! «Pərwərdigarning yolini təyyarlanglar, Qəl-bayawanda Hudayimiz üqün bir yolni kətürüp tüptüz kilinglar! **4** Barlik jiloşilar kətürülidu, Barlik taş-dənglər pəs kəlinidu; Əgri-tokaylar tüzlinidu, Ongəşul-dongəşul yərlər təkxilinidu. **5** Pərwərdigarning xan-xəripi kərünidu, Wə barlik tən igiliri uni təng kəridu; Qünki Pərwərdigarning Əz aşi xundak səz kəlioşan!». **6** — Anglanglar, bir awaz «jakarla» dəydu; Jakarlioşuqi bolsa mundak sorap: — «Mən nemini jakarlaymən?» — dedi. [jawab bolsa: —] «Barlik tən igiliri ot-qəptur, halas; Wə ularning barlik wapalıki daladiki gülgə ohxax; **7** Ot-qəp solixidu, gül hazan bolidu, Qünki Pərwərdigarning Rohi üstigə püwləydu; Bərhək, [barlik] həlkmu ot-qəptur! **8** Ot-qəp solixidu, gül hazan bolidu; Birak Hudayimizning kalam-səzi mənggügə turidu!» **9** — I Zioşa hux həwər elip kəlgüqi, yukiri bir taşka qikkın; Yerusalemşa hux həwərni elip kəlgüqi, Awazingni küqəp kətürgin! Uni kətürgin, kərkmişin! Yəhudaning xəhərlirigə: — «Mana, Hudayinglarşa kəranglar» degin! **10** Mana, Rəb Pərwərdigar küq-kudritidə kəliwatidu, Uning biliki Əzi üqün həquk yürgüzidu; Mana, Uning aloşan mukapati Əzi

bilən billə, Uning Əzining in'ami Əzigə həmrah bolidu.

11 Koyqidək U Əz padisini bakidu; U kəzilarni bilək-kəliəyə yəidü, ularni kuqaklap mangidu, Emitkükülərnü U mulayimlik bilən yetəkləydu. **12** Kim dərya-okyanlarning sulirini oqumida əlqəp bəlgiligən, Asmanlarni ətəriqlap bekitkən, Jahanning topa-qanglirini miskallap saləjan, Taoqlarni tarazida tarazilap, Dənglərnü jingda tartip ornatkən? **13** Kim Pərwədigarning Rohiəyə yolyoruk bərgən? Kim Uningəyə məslihətqi bolup əgətkən? **14** U kim bilən məslihətləxkən, Kim Uni əkillik kəlip tərbiyəligən? Uningəyə həküm-həkikət qikirix yolida kim yetəkligən, Yaki Uningəyə bilim əgətkən, Yaki Uningəyə yorutulux yolini kim kərsətkən? **15** Mana, Uning aldidə əl-yurtlar Uningəyə nisbətən qeləktə kələjan bir tamqa sudək, Tarazida kələjan topa-qangdək həsəblinidu; Mana, U arallarni zərriqə nərsidək kəliəyə alidu; **16** Pütkül Liwan bolsa [kurbangah] otioyə, Uning həywanliri bolsa bir kəydürmə kurbanlikkəyə yətməydu. **17** Əl-yurtlar uning aldidə həqnərsə əməstur; Uningəyə nisbətən ular yokning arilikida, Kuruk-mənisiz dəp həsəblinidu. **18** Əmdi silər Təngrini kimgə ohxatmaqqsilər? Uni nemigə ohxitip selixturisilər? **19** [Bir butkəimu?!] Uni hünərwən kəlipkə kuyup yasaydu; Zərgər uningəyə altun həl beridu, Uningəyə kümüx zənjirlərnü soqup yasaydu. **20** Yoksullarning beəixliəyudək undək hədiyiliri bolmisa, qiriməydiyəjan bir dərəhni tallaydu; U lingxip kəlmioyudək bir butni oyup yasaxkə usta bir hünərwən izdəp qakiridu. **21** Silər bilməmsilər? Silər anglap bakmiojanmusilər? Silərgə əzəldin eytilmiojanmidu? Yər-

zemin apiridə boləqandin tartip qüxənməywatamsilər?

22 U yər-zeminning qəmbirikining üstidə olturidu, Uningda turuwatқанlar uning aldida qaqqıqırlardək turidu; U asmanlarni pərdidək tartidu, Ularni huddi makan kilidioqan qedirdək yayidu; **23** U əmirlərni yokqa qıqıridu; Jaḥandiki sotqi-bəglərni artuqqa qilidu. **24** Ular tikildimu? Ular terildimu? Ularning oqoli yiltiz tarttimu? — Birak U üstigila püwləp, ular solixip ketidu, Quyun ularni topandək elip taxlaydu. **25** Əmdi Meni kimgə ohxatmaqçisilər? Manga kim təngdax bolalisun?» — dəydu Muqəddəs Boləuqi. **26** Kəzliringlarni yukirioqa kətürüp, qaranglar! Muxu məwjudatlarni kim yaratqandu? Ularni kim türküm-türküm qoxunlar qilip tərtilik əpqıqıdu? U həmmisini nami bilən bir-birləp qaqıridu; Uning küqining uluqluqi, kudritining zorluqi bilən, Ulardin birimu kəm qalmaydu. **27** — Nemixqa xuni dəwerisən, i Yakup? Nemixqa mundaq səzləwerisən, i Israil: — «Mening yolum Pərwərdigardin yoxurundur, Hodayim mening dəwayimoqa erən qilmay ətıweridu!»?

28 Silər bilmigənmusilər? Anglap baqmioqanmusilər? Pərwərdigar — Əbədil'əbədlik Huda, Jaḥanning kərilirini Yaratquqidur! U ya həlsizlanmaydu, ya qarqımaydu; Uning oy-biliminin tegigə hərgiz yətkili bolmaydu. **29** U ḥalidin kətkənlərgə kudrət beridu; Maşdursizlaroqa U bərdaxlikni həssiləp awutidu. **30** Hətta yigitlər ḥalidin ketip qarqap kətsimu, Baturalar bolsa putlixip yikilsimu, **31** Birak Pərwərdigaroqa təlmürüp kütkenlərnin küqi yengilinidu; Ular bürkütərdək qanat kerip ərլəydu; Ular yügürüp, qarqımaydu; Yolda mengip, ḥalidin kətməydu!

41 — «I arallar, süküt kilip Mening aldimoqa kelinglar; Həklərmu küqini yengilisun! Ular yeqin kəlsun, səz kilsun; Toofra həküm kilix üqün əzara yeqinlixayli!» **2** «Kim xərkətiki birsini oyoqitip, Uni həkqaniylik bilən Öz hizmitigə qaqirdi? U əllərnə uning kəliqə tapxuridu, Uni padixahlar üstidin həkümranlik kilduridu; Ularni uning kiliqioqa tapxurup topa-qangə aylanduridu, Ularni uning okyasi aldida xamal uquroqan pahal-topandək kilidu. **3** U ularni qəşliwetip, Putini yərgə təgküzməy degüdək mangidu, aman-esənlik iqidə ətiweridu; **4** Əlmisəktin tartip dəwrlərnə «Barliqqa kəl» dəp qaqirip, Bularni bekitip ada kəliqən kim? Mən Pərwərdigar Awwal Boləquqidurmən, Ahiri boləqanlar bilənmu billə Boləquqidurmən; Mən degən «U»durmən. **5** Arallar xu ixlarni kərip qərkixidu; Jahəning qət-qetidikilər titrəp ketidu; Ular bir-birigə yeqinlixip, aldioqa kelidu; **6** Ularning hərbi əz kəxnisioqa yərdəm kilip, Əz kərindeioqa: «Yürəklik bol!» — dəydu. **7** Xuning bilən nəkkəxqi zərgərnə rişbətəndüridu, Metalni yapiləqlap bolqa oynatkuqi səndəlni bazəqan bilən soqkuqini rişbətəndürüp: «Kəpxərligini yahxi!» dəydu; Xuning bilən uni lingxip qəlmisun dəp butning putini miqlar bilən bekitidu. **8** Birəq sən, i qulum Israil, I Əzüm tallioqan Yəqub, İbrahım Mening dostunning əwladı: — **9** Mən jahəning kəridin elip kəlgən, Yərnig əng qətliridin qəqirişinim sən ikənsən; Mən sanga «Sən mening kulumdursən, Mən seni tallioqan, Seni hərgiz qətkə qəkməymən» — degənədim. **10** — Qərkma; qünki Mən sən bilən billidurmən; Uyan-buyan qərap həduqmənglar; Qünki Mən sening Hudaqingdurmən; Mən

seni küqəytimən, Bərək, Mən sanga yardəmdə bolimən!
Bərək, Mən Özümning həkqaniylikimni bildürgüqi
ong kolum bilən seni yələymən. **11** Mana, sanga qarap
oqajirlixip kətkənlərninğ həmmisi hijil bolup xərməndə
bolidu; Sanga xikayət kəloquqilar yoq deyərlik bolidu,
həlak bolidu. **12** Sən ularni izdisəng, həq tapalmaysən; Sən
bilən dəwalaxkuqilar — Sanga qarxi urux kəloquqilar yoq
deyərlik, həq bolup bəkmioqandək turidu. **13** Qünki Mən
Pərwərdigar Hudaying ong kəlungni tutup turup, sanga:
— «Qorqma, Mən sanga yardəmdə bolimən!» dəymən. **14**
Qorqma, sən qurt boləjan Yəqub, Israilning baliliri! Mən
sanga yardəmdə bolimən!» — dəydu Pərwərdigar, yəni
seninğ Həmjəmət-Qutkuzoquqing, Israildiki Mukəddəs
Boləquqi. **15** Mana, Mən seni kəp həm ətəkür qixlik
yengi bir dan ayrəoquqi tirna kəlimən; Sən təoqlərninğ
yanjip, ularni parə-parə kəliwətisən, Dənglərnimü kəküm-
talkənoqa aylanduruwətisən. **16** Sən ularni soruysən,
Xamal ularni uqurup ketidu, Quyun ularni tarkətiwətidu;
Wə sən Pərwərdigar bilən xadlinisən, Israildiki Mukəddəs
Boləquqini iptiharlinip mədhəyələysən. **17** Bozəklər wə
yoqsullar su izdəydu, ləkin su yoq; Ularning tili ussuzluqinğ
kəojirap ketidu; Mən Pərwərdigar ularni anglaymən;
Mən Israilning Hudasi ulardin wəz kəqməymən. **18** Mən
kəqəs egizliklərdə dəryalərninğ, Jiloqilar iqidə buləklərninğ
aqimən; Dalani kəlqəkkə aylandurimən, Tatirang yərdin
sulərninğ uroqutup su bilən kəpləp bərimən. **19** Dalada kədir,
akətsiyə, hadas wə zəytun dərəhlirini ətürüp bərimən;
Qəl-bayawanda arqa, kəriqəy wə boksus dərəhlirini birgə
tikimən; **20** Xundək kəlip ular bulərninğ kərup, bilip, oylinip:

— «Pərwərdigarning qoli muxularni qiloqan, Israildiki Mukəddəs Boloquq uni yaratqan!» dəp təng qüxinixidu.

21 — Muħakimiliringlarni otturiqə koyunglar, dəydu Pərwərdigar; — Küqlük səwəbliringlarni qıķiringlar, dəydu Yakupning Padixahı. **22** — [Butliringlar] elip kirilsun, Bizgə nemilərnin yüz beridiqanliķini eytsun; Ilgiriki ixlarni, ularning üjür-büjürlirigiqə kəz aldimizda kərsətsun, Xundaqla bulardin qıķidiqan nətijilərnı bizgə bildürüx üqün eytip bərsun; — Yaki bolmisa, kəlgüsidiki ixlarni anglap biləyli; **23** Silərnin ilahliķ ikənliķinglarni biliximiz üqün, Keyinki yüz beridiqan ixlarni bizgə bayan qilinglar; Qandaqla bolmisun, Bizni ħang-tang qilip uni təng kəridiqan qilix üqün, Birər yahxi ix yaki yaman bir ixni qilinglar! **24** Mana, silər yəqning ariliķida, Ixliginiglarmu yəq ixtur; Silərnı tallioquqı bir lənitidur. **25** Birsini ximal tərəptin qozoidim, u kelidu; U künqıxtin Mening namimni jakarlap kelidu; U birsi ħak layni dəssigəndək, sapalqi lay qəyligəndək əməldarlarning üstigə ħujum qilidu; **26** Bizgə ukturux üqün, kim mukəddəmdin buyan buni eytkan? Yaki Bizni «U ħəqıķəttur» degüzüp bu ixtin burun uni aldin'ala eytkan? Yak, ħeqkim eytmaydu; Bərhək, ħeqkim bayan qilmaydu; Səzünlarnı angliyaliqı bərhək yəqtur! **27** Mən dəsləptə Zionqə: — «Muxu ixlərqə kəz tikip turunglar! Kəz tikip turunglar!» dedim, Yerusalemqə ħux ħəwərnı yətküzgüqini əwətip bərdim. **28** Mən qarısam, xular arisida ħeqkim yəq — Məslıħət bərgüdək ħeqkim yəq, Xulardin sorısam, jawab bərgüdək ħeqkimmu yəq.

29 Qaranglar, ular həmmisi quruk; Ularning yasioqanliri
yok ixtur, Quyma məbudliri quruk xamaldək mənisizdur.

42 Qaranglar, mana Mən yələydiyən Əz qulumo! Jenimning huxallığı boləqan Mening tallioqinim; Mən Əz Rohimni uning wujudioqə qondurimən, Xuning bilən u əllərgə həküm-həqiqətəni yətküzüp beridu. **2** U nə warkirap-jarkirimaydu, nə quqan kətürməydu nə awazini koqilarda anglatmaydu. **3** Taki u oqəlibə bilən tooqra həkümləni qiqəroquqə, Yanjiloqan qomuxni sundurmaydu, Tütəp əqəy dəp qəloqan pilikni əqürməydu; **4** Həküm-həqiqətəni yər yüzidə tiklimigüqə, U həlsizlanmaydu, kəngli yanmaydu; Arallarmu uning pərman-qənunini təlmürüp kutidu. **5** Asmanlarni yaritip ularni kərgən, Yər-zeminni həm uningdin qiqqənlarni yayoqan, Uningda turuwatqən həlqkə nəpəs, Uning üstidə mengiwatqənlaroqə roh bərgüqi Təngri Pərwərdigar mundaq dəydu: — **6** Mənki Pərwərdigar seni həqkəniylik bilən xuningoqə qəqiroqənəmənki, — Sening qolungni tutimən, Seni qooqdap səqləymən, Həm seni həlqkə əhdə süpitidə, Əllərgə bir nur qilip berimən; **7** Qərioqu kəzləni eqixqə, Zindandin məhbuslarni, Türmidə qərangəquluk iqidə olturoqənlarni kutquzuxqə seni [əwətimən]. **8** Mən Pərwərdigardurmən; Mening namim xudur; Xən-xəripimni bəxqə birsigə, Manga təwə boləqan mədhəiyini oyma məbudlaroqə bərməymən. **9** Mana, aldinqi ixlar bolsa əməlgə axuruloqən; Silərgə yengixlar ni jakərləymən; Ular tehi yüz bərmigüqə, Mən ularni silərgə bəyan qilimən. **10** — Pərwərdigaroqə yengixlar nahxə eytinglar, I dengizdə yürgənlər həm uning iqidiki

həmmə məvjudatlar, Arallar həm ularda turojanlarmu,
Jahanning qət-qətliridin Uni mədhıylənglar! **11** Dala
həm uningdiki xəhərlər, Kedar kəbilisidikilər turojan
kəntlər awazini kətürsun, Seladikilər yukiri awazda
nahxa eytsun, Taojlarning qokkiliridin təntənə kilsun!
12 Ular Pərwərdigarni uluqlisun, Uning mədhıyliri
arallardimu jakarlansun. **13** Pərwərdigar pəlwandək
qikidu, Batur ləxkərdək otluq muhəbbitini kəzojaydu;
U warqiraydu, bərhək xirdək hərkirəydu; Düxmənliri
üstigə zor küq-kudritini kərsitidu. **14** – «Mən əbədil'əbəd
süküttə turup kəldim; Jim turup özümni besiwelip
kəldim; Birək hazır toləyiki tutқан ayaldək inqıqlap
towlaymən; Həm həsiraymən həm ingraymən! **15**
Mən taojlarni həm dəngləрни qəldəritimən, Ularning
həmmə yexilliklirini kuruwetimən; Dəryalarni arallarəja
aylanduruwetimən; Kəlqəklərnimu kəojjiritimən. **16**
Kəriojularni əzi bilmigən bir yol bilən apirip kəyımən,
Ularni ular bilmigən yollarda yetəkləymən; Ularning
aldida kərangəjulukni nur, Əgri-toqay yərləрни tüptüz
kəlimən. Mən muxu ixlarni kəlməy kəlməymən, Ulardin
həq waz kəqməymən. **17** Oyma məbudlarəja tayanəjanlar,
Kuyma məbudlarəja: «Silər ilahlirimizdur» degənlər bolsa,
Ular yoldin yandurulməy kəlməydu, Kəttik xərməndə
kəlinidu. **18** – «Anglanglar, i gaslar! Kəriojular, kərüx
üqün kəranglar! **19** Mening kulumdin bəxkə yənə kim
kərioju? Mening əwətkən «əlqim»din bəxkə yənə kim
gas? Kim Mən bilən əhdiləxkəndək xunqə kəriojudu?
Kim Pərwərdigarning kəlidək xunqə kəriojudu? **20** Sən
nurojun ixlarni kərgining bilən, Birək nəziringgə həq

almaysən; Uning kuliki eqilojini bilən, U anglimaydu». **21** Pərwərdigar Əz həkkanıylikı üqün layik kərdiki, Təwrat-kanunini uluq həm xan-xəpəlik dəp kərsətti. **22** Birak xular bolsa olja elinoqan həm bulang-talang kılinoqan bir həkktur; Ularning həmmisi ora-tuzakta tutuloqan, Gündihanilarda kamilip oqayib bolidu; Ular oqəniymət bolidu, Həqkim kütquzmaydu; Ular olja bolidu, Həqkim: «Kəyturup berix!» deməydu. **23** Birak aranglarda kim buningoqa kulak salsun? Kim bularni anglap kəlgüsi zamanlaroqa kəngül kəysun? **24** Əmdi kim Yakupni olja kılinoqan? Kim Israilni bulangqilaroqa tapxurup bərgən? Buni kılinojini bolsa, biz gunah kılıp kəmsitkən Pərwərdigar əməsmu? Qünki ular Uning yollirida mengixni halimaytti; Yaki Uning kanunioqa itaət kilmaytti. **25** Xunga U ular üstigə oqəzəp-kəhrini, Uruqning zorawanlikini təküp qüxürdi; Bular uning ətrapioqa ot tutaxturdi; Birak u tonup yətmidi; Bular uni kəydürdi, birak u həq sawak almidi.

43 Birak həzir i Yakup, seni Yaratkuqi Pərwərdigar, I Israil, seni Xəkilləndürgüqi mundaq dəydu: — «Korkma; qünki Mən sanga həmjəmət bolup seni kütquzoqan; Seni Əz namim bilən atioqanmən; Sən Meningkidursən! **2** Sən sulardin etkiningdə, Mən sən bilən billə bolimən; Dəryalardin etkiningdə, ular seni oqərk kilmaydu; Sən otta mengip yürginingdə, sən kəyməysən; Yalkunlar üstüngdə ot almaydu. **3** Qünki Mən bolsam Hudaying Pərwərdigar, Israildiki Mukəddəs Boluquqi, Kütquzoquqingdurmən; Seni kütuldurux üqün Misirni bədəl kılıp bərdim, Ornungoqa Efiopiyə həm Sebani almaxturdum. **4** Sən nəzirimdə

qimmətlik boləraqqa, Mən sanga izzət-hərmət kəltürgən
həm seni səygən; Xunga Mən yənə ornungə adəmləni,
Jeningə həkləni tutup berimən; **5** Qorqma, qünki
Mən sən bilən billədurmən; Mən nəslingni xərktin, Seni
qərbtin yiqip əpkelimən; **6** Mən ximalə: — «Tapxur
ularni!» Wə jənobqa: — «Ular ni tutup qalma! Oqullirimni
yiraktin, kizlirimni jahanning qət-qətliridin əpkelip
bər; **7** Mening namim bilən ataloqan hər birsini, Mən Əz
xan-xəripim üçün yaratqan hər birsini əpkelip bər!» —
dəymən, «Mən uni xəkilləndürdüm, Mən uni apiridə
kildim!»». **8** U «kəzi bar» qarışu həlkni, Yəni «kuliki
bar» gaslarni aldioqə elip kəldi. **9** — «Barlik əllər yiqilsun,
Həklər jəm bolsun! Ulardin kimmu mundak ixlarni
jarkariyalisun? Yəni kim muxundak «ilgiri ixlər»ni
[aldin'ala] bizgə anglitip bakqan? Bar bolsa, əzlini
ispatlaxqa guwahqilirini aldioqə kəltürsun; Bolmisa, ular
bu ixlarni angliqandin keyin: — «Bu bolsa həqiqət!» dəp
etirap qilsun! **10** Silər [həlkim] Mening guwahqilirim, Həm
Mən tallioqan qulum [mən üçün] guwahqidur, Xundak
ikən, silər Meni tonup, Manga ixinip, Həm qüxinip
yətkəysilərki: — «Mən degən «U»durmən, Məndin ilgiri
heq ilah xəkillənmigən, Həm Məndin keyinmu heq
xəkillənməydu; **11** Mən, Mən Pərwərdigardurmən; Məndin
baxqa Qutkuzoquqi yoktur». **12** — Aranglarda «yat ilah»
bolmioqan wakitta, Mən [məksitimni] jarkarioqan, Mən
kutkuzoqan həm xu ixlarning dangkini qikarioqanmən;
Xunga silər Mening Təngri ikənlikimgə guwahqisilər,
— dəydu Pərwərdigar. **13** «Bərək, əzəldin buyan
Mən degən «U»durmən, Mening qolumdin heqkim

heqkimni kutkuzalmaydu; Mən ix kılsam, kim tosalisun?

14 Həmjəmət-ƘutkuzoƘuqınglar boləjan Pərwərdigar, Israildiki Muxəddəs Boləuqi mundak dəydu: — Siləрни dəp Mən Babilni jazalatƘuzup, Ularning həmmisini, jümlidin kaldıyləрни, ƘaqƘun süpitidə əzliri huxallıƘ bilən pəhirləngən kemilərgə olturuxƘa qüxüriwetimən. **15** Mən bolsam Pərwərdigar, silərgə Muxəddəs Boləuqi, Israilni YaratƘuqi, siləning Padıxahınglardurmən. **16** Dengizdin yolni qıƘarəuqi, Dawaləuəjan sulardin yol aƘƘuqi Pərwərdigar mundak dəydu: — **17** (U jəng hərwisini wə atni, Ƙoxun-küqləрни qıƘarəuqidur: — Ular birakla yıƘılıdu, turalmaydu; Ular əqüp Ƙaləjan, qıraəil pilikidək əqürülgən) **18** — Muxu ətkən ixləрни əslimənglar, Ƙədimki ixlər tooƘrulukmu oylanmanglar; **19** Qünki mana Mən yeni bir ixni Ƙilimən; U həzirlə barlıƘƘa kelidu; Silər uni kərməy Ƙalamsilər?! Mən həttə dalalardimu yol aqımən, Qəl-bayawanda dəryaləрни barlıƘƘa kəltürimən! **20** Daladiki həywanlar, qılberilər həm huwƘuxlar Meni uluəlaydu; Qünki Mən Əz həlƘim, yəni Əz tallıəiniməja iqimlik təminləxkə, Dalalarda suləрни, Qəl-bayawanalarda dəryaləрни qıƘirip berimən. **21** Mən muxu həlƘni Əzüm üqün xəkilləndürgənmən; Ular Manga boləjan mədhıyləрни eytip ayan Ƙilidu. **22** Birak, i Yakup, sən namimni qaqıroəining bilən Əzümni izdimiding, I Israil, əsiqə sən Məndin kənglüng yenip hərsinding; **23** Sən elip kəlgən «kəydürmə ƘurbanlıƘ» Ƙoyliringni Manga Ƙiləjan əməs, «Inak ƘurbanlıƘ»liring bilən Meni hərmətligən əməssən; Mən «axlıƘ hədiyə»ni Ƙilix bilən seni «Ƙulluk»Ƙa ƘoymaqƘı əməsmən, Huxbuy

yeqip seni harsindurmakqi bolqan amasmən! **24** Sən pulni həjləp Manga heq egir elip kəlmigənsən, Sən «Inak qurbanlik»liringning yeqi bilən Meni razi qilip qanaətləndürgən aməssən; Əksiqa sən gunahliring bilən Meni kulluqqa koymaqqi bolqansən, Itaətsizliking bilən Meni harsindurdung. **25** Mən, Mən Özüm üqünla sening asiylikliringni eqüriwətküqimən, Mən sening gunahliringni esimgə kəltürməymən. **26** Əmdi etmüxüing toqruluk Meni əslitip koyqin, Munazirə kilixayli, Özüngni aqliqudək geping bolsa dəwərgin! **27** Birinqi atang gunah qilqan; Sening xərhqiliring bolsa Manga asiylik kildi. **28** Xunga Mən ibadəthanamdiki yetəkligüqiləрни napak qilimən, Həmdə Yakupni həlak lənitigə uqraqqa, Israilni rəswaqilikta qalduruxqa bekittim.

44 Birəq həzir, i Yakup Mening qulum, I Mening talliqinim Israil, angla! — **2** Seni yasioqan, baliyatqudin tartipla seni xəkilləndürgən, sanga yardəmdə bolquqi Pərwərdigar mundəq dəydu: — «Qorqma, i Mening qulum Yakup, I Mening talliqinim «Yəxurun», qorqma! **3** Qünki Mən ussap kətkənniing üstigə suni, Qəşjirəq yərning üstigə kəlkünləрни quyup berimən; Nəsling üstigə Rohimni, Pərzəntliring üstigə bərikitimni quyimən; **4** Ular yumran qəplər arisidin, Eriq-əstənglər boyidiki məjnun tallardəq əsidu; **5** Birsu: «Mən Pərwərdigarəqa təwəmən» — dəydu, Yənə birsi bolsa Yakupning ismi bilən əzini ataydu; Yənə bəxqa birsi qoli bilən: «Mən Pərwərdigarəqa təwəmən» dəp yazidu, Xundəqla Israilning ismini əzining ismigə yandəx qoxidu. **6** Israilning padixəhi Pərwərdigar, Yəni Israilning həmjəmət-

qutkuzoquqisi, samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən bolsam Tunji həm Ahiridurmən; Məndin baxqa heq ilah yoxtur. 7 Keni, kim Mening kədimki həlqimni tikləp bekitkinimdək bir ixni jakarlap, aldin'ala bayan qilip, andin uni Mening aldimoqa Məndək tikləp qoyalaydu? Keni, kim keyinki ixlarni, kəlgüsidə bolidioqan ixlarni aldin'ala bayan qilalisun! 8 Qorqmanglar, sarasimigə qüxüp kətmənglər! Mən ilgiri muxularni silərgə anglitip, aldin bayan qiloqan əməsmu? Muxu tooqruluk silər Mening guwahqilirimdursilər. Məndin baxqa ilah barmu? Bərək, baxqa Qoram Tax yox; heqbiridin həwirim yoxtur. 9 Oyuloqan məbudni xəkilləndürgənlərninğ həmmisining əhmiyiti yox; Ularninğ ətiwarlioqan nəsilirininğ heq paydisi yoxtur; Muxularoqa bolqan «guwahqilar» bolsa, əzliri qarioq, heqnemini bilməs; Dərwəkə nətijisi ularninğ əzlrigə xərməndiliktur. 10 Kim bir «ilah»ni xəkilləndürgən bolsa, Heq paydisi yox, bir məbudni quyooqan, halas! 11 [Məbudning] bərlinğ həmrahliri xərməndə bolidu; Məbudni yasioquqilar bolsa adəmdur, halas; Ularninğ həmmisi yioqilip, ornidin turup kərsun, Ular qorqxup, xərməndiqilikdə qalidu. 12 Mana təmürqi saymanlirini [kolioqa elip], Qooqlar üstidə [muxu nərsini] bazoqanliri bilən soqup xəkilləndüridu; Andin u küqlük qoli bilən uninqoqa ixləydu; Biraq uninq korsiki eqip maqduridin qalidu; Su iqməy u həlsizlinip ketidu. 13 Yaoqaqi bolsa yaoqaq üstigə əlqəx yipini tartidu; U qələm bilən üstigə əndizə sizidu; Uni rəndə bilən rəndiləydu; U yənə pərka bilən sizip jijaydu; Ahirda u uni adəmninğ

güzəllikigə ohxitip insan tək-i-turkini xəkilləndüridu;
Xuning bilən u öydə turuxka təyyar kəlinidu. **14** Mana u
bir küni əzi üqün kedir dərəhlirini kesixkə qıqıdu! (U
əslidə arqa wə dub dərəhlirini elip əzi üqün ormanlik
arisoğa tikip qong kəloqanidi; U kərioqaymu tikkənidi,
yamoqur uni ündürdi). **15** Muxu yaoqqlardin otun elinidu;
Birsi uningdin elip, issinidu; Mana, u ot yekip, nan
yekiwatidu; U yənə uningdin elip bir ilahni yasaydu həm
uningoğa ibadət kəlidu; Uni oyuloqan məbud kəlip uningoğa
bax uridu. **16** Demək, yerimini otta kəydüriwetidu; Yerimi
bilən gəx yəydu; U kawab kəlip kənoquqə yəydu; Bərək, u
issinip, əz-əzigə: — «Ah, rahətlinip issindimmən, otni
kəriwatimən!» — dəydu. **17** Biraq kəloqini bilən u bir ilahni
yasaydu; Bu uning məbudi bolidu; U uning aldioğa yikəlip
ibadət kəlidu; U uningoğa dua kəlip: «Meni kətkuzoqaysən;
Qünki sən mening ilahimdursən» — dəydu. **18** Bu [kixilər]
heq bilməydu, heq qüxənməydu; Qünki u ularni kərmisun
dəp kəzlrini, Ular ni qüxənmisun dəp kənglini suwak bilən
suwiwətkən. **19** Ulardin heqbiridə muxularni kəngligə
kəltürüp: — «Yaoqqlarning yerimini mən otta kəydürdüm,
Yeriminin qoqliri üstidə mən nan yaktim; Mən kawabmu
kəlip yəwaldim; Kəloqinini bir lənətlik nərsə kəlamtim?
Mən bir parqə yaoqqla bax uramtım!» — degudək heq
bilim yaki yorutulux yoktur. **20** Uning yegini küllərdur!
Uning kəngli ezikturuloqan! U əz-əzini azdurdy! Xuning
bilən u əzining jenini kətkuzalmaydu, Yaki: «Mening
ong kolumda bir sahtilik bar əməsmu?» — deyəlməydu.
21 Muxu ixlarni esingdə tut, i Yakup, I Israil, qünki sən
Mening kulumdursən; Mən seni yasap xəkilləndürdüm;

Sən Mening kulumdursən, i Israil, Sən Mening esimdin heq qikmaysən! **22** Itaətsizlikliringni bulutni eqürüwatkəndək, Gunahlıringni tumanni eqürüwatkəndək eqürüwəttim; Mening yenimoğa kaytip kəl; Qünki Mən seni həmjəmətlik kılıp hərlükkə setiwaldim. **23** I asmanlar, nahxa eytinglar, qünki Pərwərdigar xu ixni kıləjan! I yərning tegiliri, xadlinip, yangranglar! I taqlar, ormanlar wə ulardiki hər bir dərəhlər, Yangritip nahxilar eytinglar! Qünki Pərwərdigar Yakupni həmjəmətlik kılıp hərlükkə setiwaldi, U Israil arkilik güzəllikini kərsitidu!». **24** «Səning Həmjəmət-Kutkuzoquqing boləjan, seni baliyatquda yasap xəkilləndürgən Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən bolsam həmmi Yaratquqi, Asmanlarni yaloğuz kərgənmən, Əz-əzümdinla yəz-zeminni yayoğan Pərwərdigardurmən; **25** (U bolsa yaloğan [pəyoğəmbərləring] bexarətlirini bikar kıləquqi, Palqılarni kaymukturoquqi, Danalarni yolidin yanduroquqi, Ularning bilimlirini nadanlikka aylanduroquqi; **26** Əz kulinəng səzini əməlgə axuroquqi, Rosul-əlqilirining nəsihətlirini muwəppəkiyətlə kıləquqi, Yerusalemoğa: «Sən ahalilik bolisən», Yəhuda xəhərlirigə: «Kaytidin kuralisilər; harabənglarni əsligə kəltürimən» — degüqi; **27** Qongqur dengizoğa: «Kuruğ bol, Dəryaliringni kurutimən» — degüqi; **28** Həm Korəx toğrisida: «U Mening koy padiqim, u Mening kənglümdikigə toluğ əməl kılıp, Yerusalemoğa: «Kuralisən», Həm ibadəthanoğa: «Səning ulung selinidu» dəydu» — degüqidur): —

45 Pərwərdigar Əzi «məsih kıləjini»oğa, Yəni əllərnə uingə bəkindurux üqün Əzi ong kolidin tutup yəligən

Қорәхкә mundaq дәyду: — (Бәрһәк, Мән унинг алдидә паdихаһларнинг тәмбилини җәхтүрүп җалингақлитимән, «Қоҳ қанатлиқ дәрвәзиләр»ни унинг алдидә еқип беримән, Хуниг билән қовуқлар иккинқи етиlmәyду) — **2** «Мән сениг алдингдә менигип егизликләрни түз қилимән; Мис дәрвәзиләрни қеқип тахлаймән, Тәмүр тақакһирини сундуруwetимән; **3** Wә санға қаранғоулуктики гәһәрләрни, Мәһпиҗ җайлардә сақланған җохурун байлиқларни беримән; Хуниг билән өзүнггә исим қоyуп сени қақироуқини, Ғәни Мән Пәрвәрдигарни Исраилнинг Худәси дәр билip yetisән. **4** Мән Өз қулуи Ғәқуп, Ғәни Өз тәллиқини Исраил үқүн, Исминғни өзүм қоyған; Сән Мени билмиғини билән, Мән җәнилә санға исим қоyдум. **5** Мән болсам Пәрвәрдигар, Мәндиң бәққә бири җоқ; Мәндиң бәққә Худә җоқтур; Сән Мени тонумиқини билән, Мән белинғни бақлап қинғитимки, **6** Күнқиқитин күнпетихқиқә болғанларнинг һәммиәси Мәндиң бәққә һеққандақ бириниг җоқлуқини билip yetиди; Мән болсам Пәрвәрдигар, бәққә бири җоқтур. **7** Нурни хәкилләндүргүқи, қаранғоулукни Ғәратқуқидурмән, Бәһт-һәтирҗәмликни Ғәсиоуқи, баләҗи'әрәтни Ғәратқуқидурмән; Мухуларниг һәммиәсини қилоуқи Мән Пәрвәрдигардурмән». **8** — «И асманлар, җуқиридин җәқдуруп беринғлар, Булуларму һәққәниҗлиқ тәкүп бәрсун; Ғәр-земин еқилсун; Ниҗат һәм һәққәниҗлиқ мевә бәрсун; Земин иккисини тәңг әстүрсун! Мән, Пәрвәрдигар, бунни җәратмәҗ қоyмәҗмән». **9** — «Өз Ғәратқуқисиниг үстидин әрз қилмәққи болғанға җәҗә! U җәр-земиндики қинә парқилри әрисидики би парқиси, һәләс! Сеқиз ләҗ өзини хәкилләндүргүқи сапалқиға: — «Сән

nemə yasawatisən?» desə, Yaki yasiojining sanga: «Sening qolung yok» desə bolamdu? **10** Öz atisioja: «Sən nemə tuqdurmaqçi?» Yaki bir ayaloja: — «Seni nemining toløjiki tutti?» — dəp soriojana way! **11** Israildiki Mukəddəs Boluqi, yəni uni Yasiojuqi Pərwərdigar mundak dəydu: — Əmdi kəlgüsi ixlar toqruluk sorimakqimusilər yənə? Öz oqullirim toqruluk, Öz qolumda ixliginim toqruluk Manga buyruk bərməkqimusilər!? **12** Mən pəkətla yərzeminni yasiojan, uningəja insanni Yaratquqidurmən, halas! Öz qolum bolsa asmanlarni kərgən; Ularining samawi qoxunlirininim səpkə saləjanmən. **13** Mən uni həkəkaniylik bilən turoquzəjan, Uning barlik yollirini tüz kildim; U bolsa xəhirimni quridu, Nə hək nə in'am sorimay u Manga təwə boləjan əsirləni qoyup beridu» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **14** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Misirning məhsulatliri, Efiopiyəning wə egiz boyluqlar boləjan Sabiyliklarning malliri sanga ətidu; Ular əzliri seningki bolidu, Sanga əgixip mangidu; Əzliri kixən-zənjirləngən peti sən tərəpkə ətidu, Ular sanga bax urup səndin iltija bilən ətünüp: — «Bərhək, Təngri səndə turidu, baxka biri yok, baxka heqkəndak Huda yoktur» dəp etirap kilidu. **15** «I Israilning Hudasi, Nijatkar, dərhəqikət Əzini yoxuruwaləjuqi bir Təngridursən!». **16** Ular həmmisi istisnasiz hijil bolup, xərməndə bolidu; Məbudni yasiojanlar xərməndə bolup, birliktə ketip qalidu; **17** Israil bolsa Pərwərdigar tərpidin mənggülik nijat-qutulux bilən kətquzulidu; Əbədil'əbədgiqə hijil bolmaysilər, Heq xərməndiqilikni kərməysilər. **18** Qünki asmanlarni yaratqan, yərzeminni

xəkilləndürüp yasioqan, uni məzmut qiloqan Huda bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — (U uni kuruk-mənisiz boluxka əməs, bəlki adəmzatning turaloqusi boluxka yaratqanidi) «Mən bolsam Pərwərdigar, baxka biri yoqtur; **19** — Mən məhpiy haldə yaki zemindiki birər qarangoqı jayda səz qiloqan əməsmən; Mən Yaqupka: «Meni izdixinglar bihudilik» degən əməsmən; Mən Pərwərdigar hək səzləymən, Tüz gəp qilimən; **20** Yioqilinglar, kelinglar; I əllərdin kaqқанlar, jəm bolup Manga yekinlixinglar; Əzi oyoqan butni kətürüp, heq kutkuzalmaydioqan bir «ilah»ka dua qilip yüridioqanlarning bolsa heq bilimi yoqtur. **21** Əmdi ular öz gəplirini bayan qilix üqün yekin kəlsun; Məyli, ular məslihətlixip baxsun! Kim muxu ixni kədimdinla jakarlioqanidi? Kim uzundin beri uni bayan qiloqan? U Mən Pərwərdigar əməsmu? Dərwəkə, Məndin baxka heq ilah yoqtur; Həm adil Huda həm Kutkuzoquqidurmən; Məndin baxka biri yoqtur. **22** I yər-zeminning qət-yakiliridikilər, Manga təlpünüp kutkuzulunglar! Qünki Mən Təngridurmən, baxka heqbiri yoqtur; **23** Mən Əzüm bilən kəsəm iqqənmən, Muxu səz həkkanıylik bilən əozimdin qikti, hərgiz kaytmaydu: — «Manga barlik tizlar pükülidu, Barlik tillar Manga [itaət iqidə] kəsəm iqidu». **24** Xu qaotda: «Həkkanıylik wə küq bolsa pəkət Pərwərdigardidur» — deyilidu, Kixilər dəl Uningla kexioqa kelidu; Oljirlixip, uningqa oqəzəpləngənlərninğ həmmisi xərməndə bolidu. **25** Israilning əwladlirininğ həmmisi Pərwərdigar tərripidin həkkanıy qilinidu, Wə ular Uni danglixidu.

46 Bəl bolsa tiz pükti, Nebo engixiwatidu; Ular
məbudliri ulaqlarning zemmisigə, kalilarning zimmisigə
qüxti; Silər kətürgən nəsiliringlar əmdi ulaqlarə
artiləjan bolup, Həlsiz ulaqlarə əqir yük bolidu!
2 Ular engixidu, birliktə tiz pükixidu; Ular muxu
yükni kütquzalmaydu, Bəlki əzliri əsirgə qüxidu.
3 I Yakupning jəməti, Xundaqla Israil jəmətinin
qaldisi, Ananglarning kərsikidiki qaədin tartip üstümgə
artiləjanlar, Baliyatqudiki qaədin tartip kətürülüp
kəlgənlər, — Manga kulək selinglar! **4** Silər kəriəuqimu
Mən yənila xundaqturmən, Qeqinglar akəruqumu Mən
siləni yüdüp yürimən; Siləni yasiojan Məndurmən,
siləni kətürimən; Siləni yüdüp kütquzimən. **5** Əmdi
Meni kimgə ohxatmaqqi, Yaki kimni Manga təng
qilməqquisilər? Uni Manga ohxax dəp, Silər kimni Mən
bilən selixturməqquisilər? **6** Ular bolsa həmyanidin altunni
qeqip berip, Kümüxnimu taraziəə salidu, Bir zərgəni
yalliwalidu, U bir məbudni yasap beridu; Ular yikilidu,
dərwəkə qokunidu! **7** Ular uni mürisigə artidu, Uni
kətürüp, əz ornioə qoyidu; Andin u axu yərdə ərə
turidu; U ornidin kəzoqilalmaydu; Birsini uningəə yelinip
tiləydu, Ləkin u jawab bərməydu; U kixini awariqilikidin
kütquzmaydu. **8** Muxu ixləni esinglərdə tutunglar;
Xundaqla əzüngləni həkikiy ərkəklərdək kərsitinglar; I,
itaətsizlər, Buni esingləəə kəltürünglər; **9** Ilgiri ki ixləni,
yəni kədimdin boləjan ixləni esingləəə kəltürünglər;
Qünki Mən Təngridurmən, baxkə biri yəktur; Mən
Hudadurmən, Manga ohxaxlar yəktur; **10** Mən: «Məning
bekitkinim orunlinidu, Kənglümgə barliq pükklənləni

əməlgə axurmay qoymaymən» dəp, İxning nətijisini baxtila, Aldin'ala tehi qilinmioğan ixlarni ayan qilip eytkuqidurmən; **11** Künqikixtin yirtkuq bir kuxni, Yəni kənglüməgə pükkinimni ada qiloquqi bir adəmni yirak yurttin qakiroquqidurmən. Bərək, Mən səz qiloğan, Bərək, Mən uni qoqum əməlgə axurimən; Buni niyə qiloğanmən, Bərək, Mən uni wujudka qikirimən. **12** I həkqaniyliktin yirak kətkən jahillar, Manga kulak selinglar: — **13** Mən həkqaniylikimni yekin qilimən, U yiraklaşmaydu; Xuningdək Mening nijatim həm keqiməydu; Mən Zionəja nijat yətküzüp, Israiləja julalikküzəllikimni tikləp berimən».

47 «I Babilning pak kizi, kelip topa-qangoja oltur; I kaldiyələning kizi, təhtsiz bolup yərgə oltur! Qünki sən «latapətlik wə nazuk» dəp ikkinqi atalmaysən. **2** «Tügmən texini qərüp, un tart əmdi, Qümpərdəngni eqip taxla, Kənglikingni seliwət, Paqikingni yalingaqla, Dəryalardin su keqip öt; **3** Uyatliking eqilidu; Bərək, nomusungəja tegilidu; Mən intikam alimən, Həqkimni ayap qoymaymən. **4** Bizning Həmjəmət-Qutkuzəjuqimiz bolsa, «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar» Uning nami; U Israildiki Muqəddəs Boləjuqidur. **5** I kaldiyələning kizi, süküt kelip jim oltur, Qarangojulukka kirip kət; Qünki buningdin keyin ikkinqi «səltənətləning hanixi» dəp atalmaysən. **6** Mən Əz həlkimdin oqəzəpləndim, Xunga Əzümning mirasimni buləiwəttim, Xuning bilən ularni qolungəja tapxurup bərdim; Sən bolsang ularəja həqkandak rəhim kərsətmiding; Yaxanojanlarning üstigimu boyunturuklarni intayin eqir qilip salding; **7**

Xuning bilən sən: — «Mən mənggügə hanix bolimən» dəp, Muxu ixlarni kənglündin heq etküzmiding; Ularning aqiwitini heq oylap bakmidingsən. **8** Əmdi hazır, i əndixisiz yaxap kəlgüqi, Əz-əzigə: «Mənla bardurmən, məndin baxqa heqkim yoktur, Mən hərgiz tul ayalning japasini yaki balilardin məhrum boluxning japasini tartmaymən» — degüqi, I sən əyx-ixrətkə berilgüqisən, Xuni anglap qoy: — **9** «Dəl muxu ikki ix, — Balilardin məhrum bolux wə tulluq — Bir dəqiqidə, bir kün iqidila bexingə təng qüxidu; Nurojunlioqan jadugərlikliring tüpəylidin, Bək kəp əpsunliring üqün ular toluq bexingə kelidu. **10** Qünki sən əzüngning rəzillikəgə tayanəqsən, Sən «Heqkim meni kərməydu» — deding; Sening danalığın wə biliming əzüngni ezikturup, Sən kənglündə: — «Mənla bardurmən, məndin baxqa biri yoktur» — deding. **11** Birək balayi'apət seni besip kelidu; Sən uning kelip qikixini bilməysən; Həlakət bexingə qüxidu; Sən heqkəndək «hamiy puli» bilən uni tosalmaqsən; Sən heq kütmiş wəyranqilik tuyuksiz seni besip qüxidu. **12** Əmdi kəni, yaxlığindin tartip əzüngni upritip kəlgən əpsunliringni, Xundakla nurojunlioqan jadugərlikliringni hazır oqur turiwər; Kim bilsun, sən ulardin payda kərüp qalamsən? Birər nemini təwritip qoyalarsən hərqaqan?! **13** Sən aləqan məslihətliring bilən həlsizlinip kətting; Əmdi asmanlarəqə qarap təbir bərgüqilər, Yultuzlarəqə qarap palqilik kıləuqılar, Yəngi aylarni kəzitip munəjjimlik kılıp ixlarni «aldin'ala eytkuqılar» ornidin təng turup bexingə qüxidəqanlardin seni kütquzsun! **14** Mana, ular pahaldək bolup ketidu; Ot ularni kəydüriwetidu; Ular

əzlrini yalqunning qolidin kutkuzalmaydu; Birak ularda adəmni issitkudək heq kəmür, Yaki adəm issinojudək heq gülhan yoktur! **15** Seni awarə kılolan, Yaxliqingdin tartip səndə soda kılolanlar sanga muxundak paydisiz bolidu; Hərbiri öz yolini izdəp ketip qalidu; Seni kutkuzojudək heqkim yoktur.

48 I Yakupning jəməti, «Israil»ning ismi bilən atalojanlar, «Yəhuda bulaklıri»din qıkkansilər, Pərwərdigarning namini ixlitip kəsəm kılouqisilər, Israilning Hudasini tiloqa aloquqisilər, Birak bular həqiqət həm həkkanıyılıqtin əməs! Munularni anglap koyunglar: — **2** (Qünki ular «mukəddəs xəhər»ning namini ixlitip əzlrigə isim kılidu, Tehi Israilning Hudasioqa «tayinar»mix! Uning nami bolsa samawi qoxunlarning Sərdari bololan Pərwərdigardur!) **3** Mən burunla «ilgiriki ixlar»ni aldin'ala bayan kıldim; Ular Əz əozimdin qıqqan, Mən ularni anglattim; Mən bularni tuyuksiz wujudka qikirip, Ular əməlgə axuruldi; **4** Qünki Mən sening jaħilliqingni, boynungning pəylirining təmür, Yüzüngning daptək ikənlikini bildim; **5** Sening: «Mening butum muxularni kildi», Yaki «Oyma məbudum, quyma məbudum bularni buyrudi» — deməsliking üqün, Xunga Mən baldur muxularni sanga bayan kıldim; Ix yüz bərgüqə ularni sanga anglitip turdum. **6** Sən bularni anglioqansən; Əmdi ularning həmmisini kərüp baq! Buni rast dəp etirap kilmamsilər? Mən bayatin «yengi ixlar»ni, yəni saklinip yoxurunoqan ixlarni bayan kıldim, Sən bularni bilgən əməssən. **7** Sening: «Dərwəqə, mening ulardin baldur həwirim bar idi» deməsliking üqün, Ular burun əməs, həzirla yaritilidu; Muxu kündin ilgiri

sən ularni anglap bakmıoansən. **8** Bərhək, sən kulaq salmiding, Bərhək, sən həwərmu almiding, Bərhək, sening kuliqing heli burunla eqilmay etiklik qaldi; Qünki Mən sening wapaszlık kıliweridioanliqingni, Baliyatkıudiki qeoqingdin tartip «asiy» dəp atilidioanliqingni bildim. **9** Öz namim üqün oşəzipimni keqiktürimən, Xəhritim üqün seni üzüp taxlimaymən dəp oşəzipimni besiwaldim; **10** Qara, Mən seni tawlidim, Birak kümüxni tawlioşandək tawlandurmidim; Mən azab-oşubətning humdanida seni talliwaldim; **11** Öz səwəbimdin, Öz səwəbimdin Mən muxuni kılimən; Mening namimoşə daşə təgsə şandaş bolidu? Mən Özümning xan-xəhritimni baxşə birsigə ötküzüp bərməymən. **12** I Yakup, I qaqiroşinim Israil! Manga kulaş saloşin; Mən «U»durməni; Mən Tunjidurmən, bərşək şəm Ahirkidurmən; **13** Mening qolum yər-zeminning ulini saloşan, Ong qolum asmanlarni kərgən; Mən ularni qaqirsamla, ular jəm bolup ornidin turidu. **14** Həmminglar, jəm bolup yioşilinglar, anglap qoyunglar; [Butlar] arisida qaysisi muxundaş ixlarni bayan kıloşan? Pərwərdigar yahxi kərgən kixi bolsa uning kənglidiki ixlarni Babilida ada kılidu, Uning bilək-qoli kaldiyələning üstigə zərb bilən qüxidu; **15** Mən, Mən səz kıloşanməni; Dərşəkikət, Mən uni qaqirdim; Mən uni aldioşə qikişiwaldim; Uning yoli muwəppəkşiyətlik bolidu. **16** — Manga yeqin kelinglar, muxuni anglap qoyunglar; Mən əşəldin səşümni yoxurun kıloşan əməş; [Səşüm] əməlgə axuruloşinidimu yənila xu yərdə boləşanməni; Həzir bolsa Rəb Pərwərdigar wə Uning Roşı Meni əwətti! **17** Həmjəmət-nijatkarıng Pərwərdigar, Israildiki Mukəddəs

Bolojuqi mundak dəydu: — «Əzünggə payda bolsun dəp sanga Əgətküqi, Sanga tegixlik bolojan yolda seni yetəkligüqi Mən Pərwərdigar Hudayingdurmən; **18** Sən Mening pərmanliriməja kulaq saləjan bolsang'idi! Undak bolojanda bəht-hatirjəmliking dəryadək, Həkkəniyliking dengiz dolkunliridək bolatti! **19** Səning nəsling bolsa uning qumlriridək, Iq-kərnəngdin qikkən pərzəntliring kum danqiliridək sansiz bolatti! Ularning ismi Mening aldimda hərgiz əqürüwetilməydiəjan yaki yəkitiwetilməydiəjan bolatti! **20** Babilin qikənglar, kaldiyələrdin kəqip kətinglar! Nahxa awazlirini yangritip muxuni jakarlanglar, Bu həwərnə anglitənglar, Jəhənnəng qət-yəkiliriojqə uni yətküzüp mundak dənglar: — «Pərwərdigar Əz kuli Yəqubni həmjəmətlik kəlip kətquzdi! **21** Ular qəlbəyawanlardin ətkəndə həq ussap kəlmidi; U sularni taxtin əkkuzup bərdi; Bərhək, U taxni yarəjuzdi, sular uningdin urəjup qikti!». **22** «Rəzillər üqün» — dəydu Pərwərdigar, «bəht-hatirjəmlik yəktur».

49 «I arallar, mening gəpimni anglənglar, Yirəktiki əlyurtlar, mənə kulaq selənglar! Baliyatqudiki qəəjimdin tartip Pərwərdigar mənə qəkirdi; Apənnəng kərsikidiki qəəjimdin tartip U mening ismimni tiləja aldi; **2** U əəzəmmi ətkür kiliqtək kildi; Əz kəlinəng sayisi əstida mənə yəxurup kəldi, Mənə siliklənəjan bir ək kildi; U mənə əkdenəja selip saklıdi, **3** Wə mənə: «Sən bolsang əzüngdə Mening güzəllik-juləlikim əyan kəlinidəjan Əz kulum Israildursən» — dedi». **4** Əmma mən: — «Mening əjrim bikəroja kətti, Həqnemigə erixməy kük-məəjdurumni kuruq sərp kildim; Xundəktimu bəhəlinixim

bolsa Pərwərdigardindur, Mening əjrinnimu Hudayiməja tapxurdum» — dedim; 5 Əmdi meni Əz kuli boluxka, Yakupni towa kilip uning yenioja kayturuxka meni baliyatquda xəkilləndürgən Pərwərdigar mundak dəydu: — (Israil kayturulup yenioja toplanmiojan bolsimu, Mən yənila Pərwərdigarning nəziridə xan-xərəpkə igə boldum, Xuningdək Hudayim mening küqümdur) 6 — U mundak dəydu: — «Sening Yakup kəbilirini [gunahtin kutkuzup] turozuxka, Həmdə Israildiki «saklanəjan sadiklar»ni bəhtkə kayturuxka kulum boluxung sən üçün zərriqilik bir ixtur; Mən tehi seni əllərgə nur boluxka, Yər yüzining qət-yakiliriəiqə nijatim boluxung üçün seni atidim». 7 Əmdi Israilning həmjəmət-kutkuzəjuqisi, uningdiki Mukəddəs Boləjuqi Pərwərdigar mundak dəydu: — Adəmlər iq-iqidin nəprətlididəjan kixigə, Yəni kəpqilik lənitiy dəp kəriəjan, Əmədarlarəja kul kilinəjan kixigə mundak dəydu: — «Səzidə turojuqi Pərwərdigar, Yəni seni talliojan Israildiki Mukəddəs Boləjuqining səwəbidin, Padixahlar kəzlrini eqip kəriup ornidin turidu, əmədarlarmu bax uridu; 8 Pərwərdigar mundak dəydu: — «Xapaət kərsitilididəjan bir pəyttə duayingni ijabət kilixni bekitkənmən, Nijat-kutkuzulux yətküzülididəjan bir künidə Mən sanga yardəmdə boluxumni bekitkənmən; Mən seni kəsqədaymən, Seni həlkiməgə əhdə süpitidə berimən; Xundak kilip sən zeminni əsligə kəltürisən, [Həlkimni] harabə bolup kətkən mirasliriəja warislik kildurisən, 9 Sən məhbəslarəja: «Buyakka kelinglar», Kərangəjulukta olturojanlarəja: «Nuroja qikinglar» — dəysən; Ular yollar boyidimu otlap yüridu, Hətta hər bir

taqir taoqlardin ozukluk tapidu; **10** Ular aq qalmaydu, ussap ketmaydu; Tomuz issikmu, quyax taptimu ularni urmaydu; Qünki ularoqa rəhim Kiloquqi ularni yetəkləydu, U ularoqa bulaklarni boylitip yol baxlaydu. **11** Xuningdək Mən barliq taoqlirimni yol kilimən, Mening yollirim bolsa egiz kətürüldü. **12** Mana, muxu kixilər yiraqtin keliwatidu, Mana, bular bolsa ximaldin wə ərəbtin keliwatidu, Həm muxular Sinim zeminidinmu keliwatidu. **13** Huxallıqtin tovlanlar, i asmanlar; I yər-zemin, xadlan; Nahıxlarni yangritinglar, i taoqlar; Qünki Pərwərdigar Əz həlkiyə təsəlli bərdi, Əzining har boləqan pəkir-məminlirigə rəhim kilidu. **14** Biraq Zion bolsa: — «Pərwərdigar məndin waz kəqti, Rəbbim meni untup kətti!» — dəydu. **15** Ana əzi emitiwatqan bowıqini untuyalamdu? Əz kərsikidin tuoqan oqlioqa rəhim kilmay turalamdu? Hətta ular untuoqan bolsimu, Mən seni untuyalmaymən. **16** Mana, Mən seni Əz alkanlirimə oyup pütəkənmən; [Harabə] tamliring hərdaim kəz aldimdidur. **17** Oqul baliliring [kaytixka] aldiriwatidu; Əslidə seni wəyran kiləqanlar, harab kiləqanlar seningdin yiraq ketiwatidu; **18** Bexingni egiz kətürüp ətrapingə qarap baq! Ularning həmmisi jəm bolup kəxingəqa kaytip keliwatidu! Əz həyatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Pərwərdigar, Sən ularni əzünggə zibu-zinnətlər kilip kiyisən; Toyi bolidiəqan kizdək sən ularni taqaysən; **19** Qünki harabə həm qəldərap kətkən jayliring, Wəyran kilinoqan zemining, Həzir kelip, turmaqı boləqanlar tūpəylidin sanga tarqilik kilidu; Əslidə seni yutuwaləqanlar yiraqlap kətkən bolidu. **20** Seningdin juda kilinoqan baliliring bolsa sanga: — «Muxu jay

turuxumğa bək tarqılıq kılıdu; Manga turojudək bir jayni boxitip bərsəng!» — dəydu; **21** Sən kənglündə: — «Mən balilirimdin ayrılıp qaloğan, Ojerib-musapir wə sürgün bolup, uyan-buyan həydiwetilgən tursam, Kim muxularni manga tuoqup bərdi? Kim ularni bekip qong kildi? Mana, mən ojerib-yaloquz qalduruloğanmən; Əmdi muxular zadi nədin kəlgəndur?» — dəysən. **22** Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — «Mana, Mən əllərgə qolumni kətürüp ixarət kəlimən, Əl-millətlərgə kərinidiğan bir tuoqni tikləymən; Ular oqulliringni kuqıqıda elip kelixidu; Ular kizliringni hapax kəlip kelidu. **23** Padixahlar bolsa, «Atək dadiliring, » Hanixlar bolsa inik'aniliring bolidu; Ular sanga bəxini yərgə təgküzüp təzim kəlip, Putliring aldidiki qang-topinimu yalaydu; Xuning bilən sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisən; Qünki Manga ümid baqlap kütkenlər hərgiz yərgə qarap qalmaydu. **24** Oljini baturlardin eliwaloqili bolamdu? Həkkəniyət jazasi səwəbidin tutqun kəlinoğan bolsa kutuldurəqili bolamdu? **25** Qünki Pərwərdigar mundək dəydu: — Hətta baturlardin əsirlərnimu qayturuwaləqili, Əxəddiylərdin oljini kutkuziwaləqili bolidu; Wə sən bilən dəwalaxqanlar bilən Mənmü dəwaliximən, Xuning bilən baliliringni kutkuzup azad kəlimən. **26** Seni əzgüqilərnə öz gəxi bilən əzini ozuklandırımən; Ular yəngi xarab iqkəndək əz kəni bilən məst bolup ketidu; Xundək kəlip barlıq ət igiliri Mən Pərwərdigarning sening Kutkuzəquqing həm Həmjəmət-Nijatkarıng, Yəquptiki kudrət Igisi ikənlikimni bilip yetidu.

50 Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən koyuwətkən ananglarning talak hetı keni? Manga kərz bərgüqılərnıng kaysısıoıa silərnı setiwətkənmən? Mana, silər öz gunahlırlınglar arkılık öz-özünlərnı setiwətkənsilər; Silərnıng asıylıqlırlınglar tüpəylıdın ananglar koyuwetılğənıdı. **2** Mən silərdınmu soraymən: Mən kəlgınımdə, nemıxka heq adəm qıkmıdı? Mən qakıroqınımda, nemıxka heqkim «Mana mən» dəp jawab bərmıdı? Hərlükkə qıqırıxka kolum kışkılık kılamdu? Qutkuzoıudək küqüm yokmıdu? Mana, Mən bir əyıbləpla dengıznı kurutup, Dəryalərnı qəlgə aylanduruwetımən; Su bolmıoıaqka ularnıng belıqlırlı sesıp ketıdu, Ussuzluktınl əlıdu; **3** Asmanlərnı kərılık bilən kıydürımən, Ularınıng kıyım-keqəklırlınlı [kara] bəzdın kılımən». **4** «Rəb Pərwərdigar menıng japa qəkkənlərnıng kənglınlı yasaxnı bilıxım üqün manga təlım-tərbıyə aloıuqılərnıng tılını təkdım kıldı; U menı hər səhər oyoıtıp turıdu, Tərbıyləngənlərnıng katarıda menıng kulıqımnlı oyoıtıdu. **5** Rəb Pərwərdigar kulıqımnlı aqtı; Mən bolsam itaətsizlik kılmidım, Yakı yolıdın bax tartmidım. **6** Dümbəmnı sawıoıuqıləroıa, Məngzlırlımnı tük yuloıuqıləroıa tutup bərdım; Horluk həm tükürüxlərdın yüzümnlı kaqurmidım; **7** Bırək Rəb Pərwərdigar yardımındə bolıdu; Xunga mən yərgə karap kalmaymən; Xunga mən [niyıtımnlı kət'ıy kılıp] yüzümnlı almastək qıng kıldım; Hıjıllıqka kəldurulmaydıoıanlıqımnlı bilımən. **8** Menı Aklıoıuqı yenımdıdur; Kım manga ərz-xıkayət kılalısun? Bar bolsa bırlıktə dəwalıxaylı; Kım menıng üstümdın əyıblıməkqı

bolsa, Aldimoja kalsun! **9** Manga yordamdə boluquci Pərwərdigardur; Əmdi meni ərz kılalaydiojan kimkən? Ularning həmmisi bir tal kiyimdək əskirəp ketidu; Pərwənilər ularni yutuwetidu». **10** — «Aranglarda Pərwərdigardin kərkidiojan, Uning kulining səzigə itaət kıldiojan kim bar? Qarangojulukta mangidiojan, yoruklukı bolmiojan kixi bolsa, Pərwərdigarning namioja ixinip hatirjəmlənsun, Hudasioja yələnsun! **11** Mana, əzliri üçün ot yakidiojan, Ətrapinglarni məx'əllər bilən oraydiojan həmminglar! Kəni, əz otunglarning nurida, Əzünglar yakkan məx'əllər arisida menginglar; Birək silər xuni kolumdin alisilərki: — «Azab-həsərət iqidə yətilər!».

51 «I həkkanıylikka intilgüqilər, Pərwərdigarni izdigüqilər, Manga kulək selinglar: — Silərni yonup qikərojan taxka, Silərni kolap qikərojan orəkkə nəzər selinglar; **2** Atanglar İbrahimioja, silərni tuəup bərgən Sarahka nəzər selinglar; Qünki Mən uni yaloquz qeəjida qakirdim, Uningoja bəht ata kıldim, Həm uni awundurdum. **3** Qünki Pərwərdigar Zionoja təsəlli bərməy koymaydu; Uning barlik harabə yərlirigə qoqum təsəlli beridu; U qoqum uning janggallirini Erən baəqisidək, Uning qəl-bayawanlirini Pərwərdigarning beəjidək kılıdu; Uningdin huxallik həm xad-huramlik, Rəhmətlər həm nahxa awəzliri tepilidu. **4** Mening həlkim, gepimni anglanglar, Əz elim, manga kulək selinglar; Qünki Məndin bir kənun-təlim kelidu, Wə Mən həküm-həkikitimni əl-yurtlar üçün bir nur kılıp tikləymən. **5** Mening həkkanıylikim silərgə yəkin, Mening nijatim

yoloqa chiqti; Mening bilaklirim el-yurtlaroga hokum-
hakikatni elip kelidu; Arallar Meni kutup umid baqlaydu,
Ular Mening bilikimga tayinidu. **6** Bexinglarni keturup
asmanlaroga, Astinglarda turoqan yer-zeminonimu qarap
beqinglar; Qunki asmanlar is-tutektak oqayib bolidu,
Yer-zemin bolsa bir tal kiyimdak konirap ketidu;
Uningda turuwatqanlarmu ohxaxla elidu; Birak nijatim
bolsa abedil'abedgiqidur, Mening hokkaniylikim hargiz
yanjilmaydu. **7** I hokkaniylikimni bilganelar, Kongligo
kanun-telimimni pukkən holk, Manga kulak selinglar;
Insanlarning hokarotliridin qorkmanglar, Ulardiki
kupurluk wa oqaljirlaxlardin patiparak bolup ketmanglar;
8 Qunki kuyə ularni kiyimni yewalotandak yewalidu,
Kurt yung yewalotandak yewalidu; Birak hokkaniylikim
abedil'abedgiqidur, Mening nijatim dawrdin-dawrgiqidur.
9 Oyoqan, oyoqan, kuyqni ezunggo kiyim kilip kiygaysən,
i Perwardigarning Biliki! Qadimki waqitlarda, Otkən
zamanlardiki dawrlerdə oyoqanotiningdək oyoqan!
Rahabni kiyma-qiyma kilip qepiwatkən, Əjdihani sanjip
zahimlendurgən əsli Sən əməsmu? **10** Dengizni, dəhxətlik
hanglardiki sularni kurutiwetip, Dengizning tegilirini Sən
həmjəmətlik kilip kutkuzotqanlarning otux yoli kilotqan
Əzəng əməsmu? **11** Xunga Perwardigar bədəl tələp
kutkuzotqanlar kaytip kelidu, Ular nahxilarni eytip Zionoga
yetip kelidu; Ularning baxlirioqa mənggülik xad-huramlıq
konidu; Ular huxallıq wa xadlıqqa erixidu; Qayotu-
həsət həm uq-nadamətlər bədər kaqıdu. **12** Siləgə
təsəlli bərgüqi Əzüm, Əzümduqmən; Əlüh aldida turoqan
bir insandin, Teni ot-qəplərgə aylinip ketidiotqan insan

balisidin qorqup ketkining nemisi? **13** Asmanlarni kergan, Yer-zeminning ulini saloqan Yasiouqing Pərwərdigarni untup yürisən, Xundakla kün boyi həlakət yürüzməkqi boləqan zalimning kəhridin tohtawsiz qorqup yürisən; Əmdi zalimning kəhri keni? **14** Bax əgkən əsir bolsa tezdin boxitilidu; U hangəqa qüxməydu, xuning bilən əlməydu, Uning riskimu tügəp qalmaydu. **15** Mən bolsam dengizni qozəqap, dolqunlarni hərkirətküqi Pərwərdigar Hudayingdurmən; «Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar» Mening namimdur; **16** Wə asmanlarni tikləxkə, Yər-zeminning ulini selixkə, Wə Zionəqa: «Sən Mening həlkimdur» deyixkə, Mən səzümni aqzinqəqa kuyəqanmən, Sən [kulumni] kolumning sayisi bilən yapqanmən. **17** I Pərwərdigarning kolidiki kəhrlik kədəhni iqiwətkən Yerusalem, Oyəqan, oyoqan, ornungdin tur; Adəmnü wəhimigə saləuqi jam-kədəhni sən iqting, birakla kətüriwəttinq; **18** Uning tuəqup bərgən barlik baliliri arisida uni yetəkligüdək həqkim yok, Uning beqip qong kəloqan barlik baliliridin uning kəlini tutup yəligüdək həqbirimu yok. **19** Bu ikki ix bexinqəqa qüxti — (Kim sən üqün iq aqritip yioqlar?!) — Bulangqilik həm wəyranqilik, Aqarqilik həm kiliq; Mənmü sanga təsəlli berələymənmikin? **20** Sening baliliring həlsizlinip həxidin kətti, Torəqa qüxkən jərəndək hərbi koqining dokmuxida yatidu; Ular Pərwərdigarning kəhri bilən, Hudayingning tənbihi bilən tolduruldi; **21** Xunga həzir buni anglap koy, i har boləqan, — Məst boləqan, birak xarab bilən əməs: — **22** Əz həlkining dəwasini yürüzgüqi Rəbbing Pərwərdigar, Yəni sening Hudaying mundak

dəydu: — «Mana, Mən qolungdin adəmni wəhımigə salıdıoğan jam-kədəhni, Yəni kəhrimgə toloğan kədəhni eliwaldim; Sən ikkinqi uningdin heq iqməysən; **23** Mən uni seni harliwatqanlarning qolioğa tutquzimən; Ular sanga: «Biz üstüngdin dəssəp ətimiz, egilip tur» dedi; Xuning bilən sən teningni yər bilən təng qilip, Üstüngdin ətüküqilər üqün özüngni koqidiki yol qilding».

52 — Oyoğan, oyoğan, i Zion, küqüngni kiyiwal, I Yerusalem, mukəddəs xəhər, güzəl kiyim-keqəkliringni kiyiwal; Qünki bundin baxlap sünnət qilinmioğanlar yaki napaklar iqinggə ikkinqi kirməydu. **2** Topa-qangdin qikip özüngni silkiwət; Ornungdin tur, olturuwal, i Yerusalem; Özüngni boynungdiki zənjirlərdin boxitiwətkin, i tutqun boloğan Zion kızı! **3** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Silər özüglarni pulsiz setiwətkənsilər; Pulsiz qayturup setiwelinisilər». **4** Qünki mundaq dəydu Rəb Pərwərdigar: — Həlqim dəsleptə Misiroğa musapir süpitidə qüxkənikən, Xundaqla yeqında Asuriyə ularni əzgən yərdə, **5** (Əmdi hazır həlqim pulsiz elip kelinginidə, — dəydu Pərwərdigar) Mening karim bolmamdikən? Ular üstidin həkümranlik qiloquqilar ularni zar qaxxatqan, — dəydu Pərwərdigar, — Xundaqla namim bolsa kün boyi tohtawsiz haqarətləngən tursa, Mening karim bolmamdikən?!» **6** Xunga Əz həlqim Mening namimni bilidu; Xunga xu küni ular Mening «U» ikənlikimni, xundaqla ularoğa: «Kər, Meni!» dəydiolanlikimni bilidu. **7** Taqlar üstidə hux həwər elip kəlgüqining ayaqliri nemidegən güzəl-hə! U aram-hatirjəmlikni jakarlaydu, Bəhtlik hux həwərni elip kelidu, Nijat-qutuluxni elan qilidu, U Zionoğa: «Hudaying

həmmigə həküm süridu!» **8** Kəzətqiliringning awazini angla! Ular awazini kətüridu, Nahxilarni yangritip towaydu; Qünki Pərwərdigar Zionni elip kaytkanda, ular öz kəzi bilən kəridu! **9** I Yerusalemning harabiliri, nahxilarni yangritip təntənə qilinglar! Qünki Pərwərdigar Öz həlkigə təsəlli bərgən, U Yerusalemni həmjəmətlik qilip kütkuzoqan! **10** Pərwərdigar əllərnin həmmisining aldidə Öz muqəddəs Bilikini eqip ayan qiloqan; Xuning bilən yər-zeminning barlıq qət-yakiliri Hudayimizning nijat-kutuluxini kəridu. **11** Qikip ketinglar, qikip ketinglar; Həq napak nərsigə təgməy xu yərdin qikip ketinglar; Uning otturisdin qikip ketinglar; Pərwərdigarning muqəddəs qaqa-kuqilirini kətürgüqilər, özünlarni pak tutunglar; **12** Qünki silər aldirioqan peti əməs, Patiparaq qaqqan peti əməs qikip ketisilər; Qünki Pərwərdigar aldinglarda mangidu, Israilning Hudasi arqa muhapizətqinglar bolidu. **13** « – Kərünlarki, Mening kulum danalix bilən ix kəridu, U [aləm aldidə] kətürülidu, yukiri orunoqa qikirilidu, nahayiti aliy orunoqa erixtürülidu. **14** Ləkin nuroqun kixilər seni kərüp, intayin həyran kəlixidu, – Qünki uning qirayi baxqa hərəkandikiningkidin kəp zəhimləngən, [Kulning] kiyapiti xu dərijidə buzuwetilgənki, uningda hətta adəm siyakimu kəlmioqan! **15** U xu yol bilən nuroqun əllərnin üstigə [kan] qaqidu. Hətta xah-padixahlarmu uning karamitidin aozzini tutupla qalidu; Qünki əzligə əzəldin eytilmioqanni ular kəreləydu, Ular əzəldin anglap bəkmioqanni qüxinələydu.

53 Bizning həwirimizgə kimmu ixəngən? Həm «Pərwərdigarning Biliki» boləuqi kimgimu ayan

kilinoqan? **2** U bolsa [Pərwərdigarning] aldida huddi yumran maysidək, Yaki huddi kaqjirak tuprakta tartqan bir yiltizdək əsidi; Uningda jəzbidarlik yaki həywə yok bolidu, Biz uni kərginimizdə, uning bizni jəlb kıləudək tək-turkimu yok bolidu. **3** U kixilər tərpidin kəmsitilidu, ular uningdin yiraklıxidu; U kəp dərd-ələmlik adəm bolup, Uningoqa azab-oqubət yar bolidu; Xuning bilən uningdin yüzlər kaqurulidu; U kəmsitilidu, biz uni heq nərsigə ərziməs dəp hesabliduk. **4** Birak əməliyəttə bolsa, U bizning kayoqu-həsritimizni kətürdi, Azab-oqubətlirimizni öz üstigə aldi. Biz bolsak, bu ixlarni u wabaqə uqriqanlıqidin, Huda tərpidin jazalinip uruloqanlıqidin, Xundakla kiyin-kistakka elinoqanlıqidin dəp kariduk! **5** Lekin u bizning asiyliklirimiz tūpəylidin yarilandi, Bizning gunahlirimiz üqün zəhimləndi; Uning jazalinix bədiligə, biz aram-hatirjəmlik taptuk, Həm kamqidin boləqan yariliri arkilik biz xipamu taptuk. **6** Həmmimiz huddi koylardək yoldin ezip, Hərbirimiz əzimiz halioqan yoloqa mangoqaniduk; Birak Pərwərdigar həmmimizning kəbihlikini uning üstigə yioqip yüklidi. **7** U kiyinlip, azab qəkkən bolsimu eoqiz aqmidi; U huddi boquzlaxka yetiləp mengiloqan paklandək boquzlaxka elip mengildi, Xundakla yung kırqioquqilar aldida koy ün-tinsiz yatqandək, u zadila eoqiz aqmidi. **8** U kamap koyulup, hək soraktin məhrum bolup elip ketildi, Əmdi uning əwladini kimmu bayan kılalisun?! Qünki u tiriklərnin zeminidin elip ketildi, Mening həlkimning asiyliki üqün u waba bilən uruldi. **9** Kixilər uni rəzillər bilən ortak bir gərgə bekitkən bolsimu, Lekin u ölümidə

bir bay bilən billə boldi, Qünki u heqqaqan zorawanlik
kılıp bakmioqan, Uning aozidın birer eoizmu hiylə-
mikirlık sez tepılmas. **10** Bırak uni ezixni layık kergən
Pərwərdıgırdur; U uni azabka qemüldürgüzdi. Gərqə u ez
jenini gunahni yuyıdıoqan kurbanlıq kılöqan bolsımu, Lekın
u ezınıng uruk-əwladlırını qoqum kərüp turıdu, Xundakla
unıng kərıdıoqan künlıri uzartılıdu; Wə Pərwərdıgarning
kənglı səyünıdıoqan ıxlar unıng ılıkədə bolup, rawaj
tepip əməlgə axurulıdu. **11** U əzi tartkan jəpanıng
mewısını kərüp məmnun bolıdu; Həkkəniy bolıquqı
Mening kulum əzınıng bılımlıri bilən nuroqun kixılərgə
həkkəniylikni yətküzıdu. Qünki u ularnıng kəbihliklırını
əzıgə yüklıwalıdu. **12** Bu ıxlıri üqün Mən xu «nuroqun
kixılər»ni unıngoqa hədıyə kılıp nesıwısi kılımən, Xunıng
bilən u əzi küqlüklərni oqənimət süpitədə üləxtürüp
berıdıoqan bolıdu; Qünki u ta əlüxkə kədər «[xarab
hədıyə]»ni təkkəndək, əz jenini tutup bərđi, Xundakla
əzınıng asıyılıq kılöquqılarnıng katarıda sanılıxiqə yol
koydı. Xunıng bilən u nuroqun kixılərning gunahını əz
üstıgə aldı, Əzini asıyılıq kılöquqılarnıng orniqə koyup
ular üqün dua kıldı».

54 — Təntənə kıl, i pərzənt kərmıgən tuoqmas ayal!
Nahxılarnı yangrat, xadlınip towla, i tolöqak tutup
bakımiqan ayal! — Qünki oqerib ayalning balılıri eri
bar ayalningkidin kəptur! — dəydu Pərwərdıgar, —
2 Qediringning ornini kengəytip, Turaloquliringning
etiklırını ular yaysun; Küqüngni heq ayımay qedir
tanılıringni uzartkın, Kozuqliringni qıngaytkın; **3** Qünki
sən ong wə sol tərəpkə kengiyisən; Sening əwladıng

baxқа әлләрни игәләйду; Ular җәриб хәһәrlәрни аһәлилик килиду. **4** Қорқма, қүнки сән һеқ һижәлтә болмәйсән, һеқ уятқа қәдурулмәйсән, Қүнки үәргә һеқ қаритилп қәлмәйсән, Қүнки үәхлиқингдики һижилқәнлиқни ұнтуүсән, Туллуқунгнинг аһәнитини һеқ есинггә кәлтүрәлмәйсән. **5** Қүнки сәни үәритип Хәкәлләндүргүқинг болса сәнинг еринг, Самәви қоқунларнинг Сәрдәри болқан Пәрүәрдигар Унинг нәми; Һәмҗәмәт-Қутқузоқуқинг болса Исраилдики Муқәддәс Болуқи, U барлиқ үәр-зәминнинг Һудәси дәп атилиду. **6** Қүнки Пәрүәрдигар сәни қәқирди, — Һудди ери өзидин үәз кәқкән, кәнгли сунуқ бир әйәлдәк, Үәхлиқидә үәтлик болуп әндин тәхлиүәтилгән бир әйәлни қәқирәндәк қәқирди» — дәүду сәнинг Һудәйинг; **7** Мән бир дәқикә сәндин әйрилп кәттим, Бирәқ зор кәүмқәнлиқ билән сәни үәнимәә үиәймән; **8** Оләзипимнинг тәхиси билән Мән бир дәқикә үүзүмни сәндин үөхүрүп қөүдүм; Бирәқ мәнγγүлүк мөһир-мүһәббитим билән сәнгә кәүмқәнлиқ кәрситимән» — дәүду Һәмҗәмәт-Қутқузоқуқинг Пәрүәрдигар. **9** Мүхү ихлар һудди Нүһ [пәүәҗәмбәр] дәүридиди топан сүлиридәк болиду — Мән Нүһ дәүридиди сүлар иккинқи үәр үүзини бәсип әтмәүду дәп қәсәм иққинимдәк, — Мән хундәк қәсәм иққәнмәнки, Сәндин иккинқи әзәпләнмәймән, Сәнгә иккинқи тәнбиһ бәрмәймән. **10** Қүнки тәәләр үөқилиду, Дәнгләрмү үөтқилип кәтиду, Бирәқ мөһир-мүһәббитим сәндин һәргиз кәтмәүду, Сәнгә әрәм-һәтирҗәмлик бәргән әһдәммү сәндин нәри болмәүду» — дәүду сәнгә кәүмқәнлиқ қилоқи Пәрүәрдигар. **11** I һәр болқан, борәндә үән-бүән қәққәлән, һеқ тәсәлли қилинмиән [қиз], Мәнә, Мән тәхлирингни рәнγγдар сәмон тәй билән

qirlyamən, Kək yaqutlar bilən ulungni salimən; **12** Parkirak munarliringni ləllərdin, Dərwaziliringni qaknak yaqutlardin, Barliq sepilliringni jawahirlardindin kilip yasaymən. **13** Sening baliliringning həmmisi Pərwərdigar tərripidin oğitilidu; Baliliringning aram-hatirjəmliki zor bolidu! **14** Sən həkəkaniylik bilən tiklinisən; Sən zulumdin yirak, (Qünki sən heq qorqmaysən) Wəhəttinmu yirak turoquqi bolisən, Qünki u sanga heq yeqinlaxmaydu. **15** Mana, birərsi haman yioqilip sanga hujum kilsa, (Biraq bu ix Mening ihtiyarimda boləjan əməs), Kimki yioqilip sanga hujum kilsa sening səwəbingdin yikilidu. **16** Mana, kəmür otini yəlpütüp, Əzigə muwapıq bir qoralni yasioquqi təmürqini Mən yaratqanmən, Həm har kilix üqün həlak kiloquqinimu Mən yaratqanmən; **17** Sanga qarxi yasalojan heqkandaq qoral karəja kəlməydu; Sanga ərz-xikayət kiloquqi hər bir tilni sən mat kilisən. Mana xular Pərwərdigarning kullirining alidiojan mirasidur! Ularning həkəkaniyliki bolsa məndindur!

55 Həy! Barliq ussap kətkənlər, Suəja kelinglar! Puli yoklar, kelinglar, ax-nan setiwelip yənglar; Mana kelinglar, nə pul nə bədəl təliməyla xarab həm süt setiwelinglar; **2** Nemixka həkəkiy ax-nan bolmaydiojan nərsigə pul həjləysilər? Əjiringlarni adəmnə heq kənaətləndürməydiojan nərsilər üqün sərp kilisilər? Gepimni kəngül koyup anglanglar, yahxisidin yənglar, Kənglünglar molqiliktin kənaətlinidu; **3** Manga kulak selinglar, yenimoəja kelinglar; Anglanglar, jeninglar həyatka erixidu; Wə Mən silər üqün mənggülük bir əhdə tüzüp berimən: — Xu əhdə — Dawutka wədə

kilinoqan mehır-xəpkətlərdur! **4** Mana, Mən uni əl-yurtlaroqə guwahqı süpitidə, Əl-yurtlaroqə yetəkqi həm sərkerdə süpitidə təqdim qıldim — **5** — «Mana, sən özünggə yat bir əlni qakirisən, Seni bilmigən bir əl yeningoqə yügürüp kelidu; Səwəbi bolsa Pərwərdigar Hudaying, Israildiki Mukəddəs Boluquqining Əzidur; Qünki U seni uluqlap sanga güzəllik-julalikni yar qildi». **6** — Izdənglar Pərwərdigarni, U Əzini tapkuzmaqqi boləqan pəyttə; U yeqin turoqan waqtida uningə nida qilinglar! **7** Rəzil adəm öz yolini, Nahək adəm öz oyihiyallirini taxlisun, Pərwərdigarning yenioqə qaytip kəlsun, U uningə rəhimdillik kərsitidu; Hudayimizning yenioqə qaytip kəlsun, U zor kəqürüm qilidu. **8** Qünki Mening oylioqanlirim siləring oylioqanliringlar əməs, Mening yollirim bolsa siləring yolliringlar əməstur; **9** Qünki asman yərdin qanqə yukiri boləninidək, Mana Əz yollirim siləring yolliringlardin, Mening oylioqanlirim siləring oylioqanliringlardin xunqə yukiridur. **10** Yamoqur həm qar asmandin qüxüp, Yər yüzini suqirip uni kəkərtip, qeqəklitip, Terioquqioqə urukni, yegüqigə ax-nanni təminligüqə qaytmaydioqandək, **11** Mana Mening aqzimdin qikqan səz-kalamim xundaktur; Əz kənglümdikini əməlgə axurmioquqə, Uni əwətx məqsitimgə toluk yətmigüqə, U Əzümgə bikardin-bikar qaytmaydu. **12** Qünki silər xad-huram həlda qikisilər; Aram-hatirjəmliktə yetəklinip qikisilər; Taoqlar həm dənglər siləring aldinglarda nahxa yangritidu, Dalalardiki barlıq dəl-dərəhlər qawak qelixip təntənə qilidu; **13** Yantaklıqning ornida qarioqay, Jioqanlikning

ornida hadas dərhi əsidu; Muxular bolsa Pərwərdigarəja bir nam kəltüridu, Mənggügə üzülməs karamət bolidu.

56 Pərwərdigar mundak dəydu: — Adalət həm hıdayəttə qing turunglar, Həkkaniylikni yürgüziweringlar; Qünki Mening nijatim yeqinlaxti, Həkkaniylikim ayan kılınay dəwatidu, **2** Muxularni kıləuqi kixi, Muxularda qing turoquqi insan balisi — Xabat künini buləjımay pak-mukəddəs saklıəuqi, Kəlini hərəkəndək rəzilliktin tartkuqi kixi nemidegən bəhtliktur! **3** Əzini Pərwərdigarəja baqlıəjan yat yurtluk adəm: — «Pərwərdigar qəkum meni əz həlkəidin ayriwetidu!», Yaki əqlwat boləjan kixi: — «Mana, kəkxal bir dərəhmən!» degüqi bolmisun. **4** Qünki Pərwərdigar: — Mən Əz «xabat künlirim»ni saklaydiəjan, Kənglümdiki ixlarni tallıəjan, Əhdəmdə qing turidiəjan əqlwatlarəja mundak dəymənki: — **5** Mən ularəja Əz əyümdə, Yəni Əz tamlirim iqidə orun həm nam-ataq ata kılımən; Muxu nam-ataq oql-kızlıri barlarningkidin əwzəldur; Mən ularəja üzülməs, mənggülik namni berimən. **6** Pərwərdigarning hizmitidə boluxka, Uning namıəja seqlinixka, Uning kulliri boluxka Pərwərdigarəja əzini baqlıəjan, Xabat künini buləjımay pak-mukəddəs saklıəjan, Əhdəmni qing tutkən yat yurtlukning pərzəntlirini bolsa, **7** Ularnimu Əz mukəddəs teqliməja elip kelimən, Mening duagah boləjan əyümdə ularni huxal kılımən; Ularning kəydürmə kurbanlıqliri həm təxəkkür kurnanlıqliri Mening kurbangahim üstidə kəbul kılınidu; Qünki Mening əyüm «Barlık əl-yurtlar üqün dua kılınidiəjan əy» dəp atilidu. **8** Israildin tarkilip kətkən qleriblarni yıqlip kayturidiəjan Rəb Pərwərdigar: —

Mən yənə uningöja baxqilarni, Yəni yioqilip bolöjanlaröja baxqilarnimu köxup yioqimən! — dəydu. **9** — I dalalardiki barliq haywanlar, kelip ozuqtin elinglar, Ormanliqtiki barliq haywanlar, kelinglar! **10** [Israilning] közətqiliri həmmisi qarioqu; Ular heq bilməydu; Həmmisi kawaxni bilməydiojan gaqa itlar, Qüxəkəp yatidiojan, uyquöja amraqlar! **11** Muxu itlar bolsa nəpsi yaman, toyöjanni bilməydu, Ular bolsa [həlkimni] «bakquqi»larmix tehi! Ular yorutuluxni heq bilməydu, Ularning həmmisi haliojanqə yol tallap keyip kətkən, Birsimu qalmay hərbi öz mənəritini közləp yürgüqilər! **12** Ular: «Kəni, xarab kəltürimən, Haraqni kanöjuqə iqəyli; Ətimu bolsa bögünkidək bolidu, Tehimu molqilik bolidu yənə!» — dəweridu.

57 Həkkəniy adəm aləmdin ətidu, Həqkim buningöja köngül bəlməydu; Mehriban adəmlər yioqip elip ketilidu, Birək həqkim oylap qüxinəlməyduki, Həkkəniy adəmlər yaman künləni körmisun dəp yioqip elip ketilidu. **2** U bolsa aram-hatirjəmlilik iqigə kiridu; Yəni əzlrining durus yolida mangojan hərbi kixi, Əz ornida yetip aram alidu. **3** Birək sənələr, i jadugər ayalning baliliri, Zinahor bilən pahixə ayalning nəsl; Buyakqa yekin kelinglar; **4** Silər kimni mazək qiliwatisilər? Yaki kimgə qarxi aozinglarni kalqaytip, Tilinglarni uzun qikirisilər? Silər bolsanglar asiyliqtin tərəlgən balilar, Aldamqilikning nəsl əməsmusilər? **5** Hərbi qong dərəh astida, Hərbi yexil dərəh astida xəhwaniylik bilən köyüp kətküqi, Kiqik balilarni jilöjilaröja həm hada taxlarning yeriklirioja elip soyöquqisilər! **6** Eriktiki

siliklanoqan taxlar arisida sening nesiwəng bardur; Xular, xularla sening təkşimatingdur; Xundak, sən ularoqa atap «xarab hədiyəsi»ni quyup, Ularoqa «axlik hədiyə»nimu sunup bərdingotu; Əmdi muxularoqa razi bolup Özümni besiwalsam bolamti? **7** Sən yukiri, egiz bir taq üstidə orun-kərpə selip qoydung, Sən axu yərdimu qurbanlıqlarni kixixka qixting. **8** Ixiklarning kəynigə wə kəyni kexəklirigə «əslətmiliring»ni bekitip qoydung, Qünki sən Məndin ayrilding, Sən yalingaqlinip ornungoqa qixting; Orun-kərpəngni kengəytip [heridarliring] bilən özüng üçün əhdiləxting; Ularning orun-kərpisigə kənglüng qüxti, Sən ularda küq-hökükni kərip qalding. **9** Sən zəytun meyi hədiyisini elip, Ətirliringni üstibexinggə boluxioqa qeqip, Padixahning aldioqa barding; Əlqiliringni yirakka əwətip, Həttə təhtisaraoqa yətküqə özüngni pəs kilding. **(Sheol h7585)** **10** Sən besip mangoqan barlik yolliringda qarqioqining bilən, Yənə: «Pək yəptimən, boldi bəs!» dəp qoymiding tehi, Ezip yürüxkə yənila küqüngni yioqding, Heq jak toymiding. **11** Sən zadi kimdin yürəkzadə bolup, qorqup yürisən, Yaloqan gəp kilip, Meni esinggə heq kəltürməy, Kənglüngdin heq ötküzmiding. Mən uzunoqiqə süküttə turup kəldim əməsmu? Sən yənila Məndin heq qorqup bakmiding! **12** Sening «həkkaniyliking»ni həm «təhpiliring»ni bayan kilimən: — Ularning sanga heq paydisi yoktur! **13** Qirkiroqanliringda sən yioqip toplioqan [butlar] kelip seni kutkuzsun! Birak xamal püw kilip ularning həmmisini uqurup ketidu, Bir nəpəsla ularni elip ketidu; Birak Manga tayanotuqi zeminioqa miraslik kilidu, Mening muqəddəs teoqimoqa igidarqilik

kilidu. **14** [Xu qashda]: — «Yolni ketüringlar, ketüringlar, uni tayyarlanglar, Halkimning yolini boxitip barlik putlikaxanglarni elip taxlanglar» deyilidu. **15** Qünki nami «Mukəddəs» Boləuqi, Yukiri həm Aliy Boləuqi, Əbədil'əbədgiqə hayat Boləuqi mundak dəydu: — «Mən yukiri həmdə mukəddəs jayda, Həm xundakla rohi sunuk həm kiyik peil adəm bilən billə turimənki, Kiyik peil adəmning rohini yengilaymən, Dili sunukning kənglini yengilaymən. **16** Qünki Mən hərgiz mənggügə ərz kilip əyibliməymən, Həm əbədil'əbədgiqə oqəzəplənməymən; Xundak kilsam insanning rohi Mening aldimda suslixip yokaydu, Əzüm yaratқан nəpəs igiliri tügixidu. **17** Uning öz nəpsaniyətlik kəbihlikidə Mən uningdin oqəzəplinip, uni uroqanmən; Mən uningdin yoxurun turup, uningqə oqəzəpləngənlikim bilən, U yənila arkisioqə qekinginiqə öz yolini mengiwərdi; **18** Mən uning yollirini kərüp yətkən təkdidim, Mən uni saqaytimən; Mən uni yetəkləymən, Mən ləwləning mewisini yaritimən, Uningqə wə uningdiki həsrət qəkküqilərgə yənə təsəlli berimən; Yirak turuwatqanoqə, yəkin turuwatqanoqimu mutlək aram-hatirjəmlik bolsun! Wə Mən uni saqaytimən! **20** Birak rəzillər bolsa tinqilinixni heq bilməydiqan, Dolqunliri laylatqilarni uroqutuwatqan, Dawaləuwatqan dengizdəktur. **21** Rəzillərgə, — dəydu Hodayim — heq aram-hatirjəmlik bolmas.

58 — Nida kilip jakarliqin, Awazingni qoyup berip boluxiqə towla, Awazingni kanaydək kətür, Mening həlkingə ularning asiylikini, Yakupning jəmətigə gunahlrini bayan qiləjin. **2** Birak ular Meni hər

küni izdäydiöjan, Həkkaniylikni yürgüzidiöjan, Mening yollirimni bilixni huxallik dəp bilidiöjan, Hudasing həküm-pərmanlirini taxliwətməydiöjan bir əlgə ohxaydu; Ular Məndin həkkaniylikni bekitidiöjan həküm-pərmanlarni soraydu; Ular Hudaöja yekinxixni hursənlik dəp bilidu. **3** [Andin ular]: — «Biz roza tuttuk, əmdi nemixka sən közünggə ilmiding? Biz jenimizni kiyniduk, əmdi nemixka buningdin həwiring yok?» — [dəp soraydu]. — Qaranglar, roza küni öz kənglünglardikini kiliwerisilər, Hizmetqiliringlarni kattik ixlitisilər; **4** Siləning roza tutuxliringlar jənggi-jedəl qikirix üçünmu? Qəbih kolliringlar muxt bilən adəm uruxni məxsət kiliöjan ohximamdu? Hazirki roza tutuxliringlarning məxsiti awazinglarni ərxlərdə anglitix əməstur! **5** Mən talliojan xu roza tutux küni — Adəmləning jenini kiynaydiöjan künmu? Bexini qomuxtək egip, Astioja bez wə külləni yeyix kerək bolöjan künmu? Silər muxundak ixlarni «roza», «Pərwərdigar qobul kiliöjudək bir kün» dəwatamsilər? **6** Mana, Mən talliojan roza muxuki: — Rəzillik-zulumning asarətlirini boxitix, Boyunturukning tasmilirini yexix, Ezilgənləni boxitip hər kilix, Hərqandak boyunturukni qeqip taxlax əməsmidi? **7** Ax-neningni aqlaroja üləxtürüxüng, Həjətmən musapirlarni himayə kilip öyünggə apirixing, Yalingaqlarni kərginingdə, uni kiydürüxüng, Özüngni özüng bilən bir jan bir tən bolöjanlardin qaqurmasliqingdin ibarət əməsmu? **8** Xundak kiliöjanda nurung tang səhərdək wallidə eqilidu, Salamətliqing tezdin əsligə kelip yaxnaysən; Həkkaniyliqing aldingda mangidu, Arqangdiki

muharizatchiqing bolsa Pärwərdigarning xan-xəripi bolidu.

9 Sən qakırsang, Pärwərdigar jawab beridu; Nida kılısən, U: «Mana Mən!» dəydu. Əgər aranglardın boyunturukni, Təngləydiöjan barmakni, Həm təhmət gəplirini yok kılsang, **10** Jeningni aqlar üqün pida kılsang, Ezilgənlərnıng həjətliridin qıksang, Xu qaşda nurung qarangojulukta kətürülıdu; Zulmitıng qüxtək bolidu; **11** Həm Pärwərdigar sening daimlik yetəklıgüqing bolidu, Jeningni kuroşakqilik bolöjan waqtidimu kamdaydu, Ustihanliringni küqəytidu; Sən suşırilidiöjan bir baş, Suliri uroşup tügiməydiöjan, adəmni aldimaydiöjan bir bulak bolisən; **12** Səndin tərəlgənlər kona harabilərni qaytidin kurup qıkidu; Nuroşun dəwrlər kəlduroşan ullarni qaytidin kətürisən, Xuning bilən «Bəsülgən tamlarni qaytidin yasıoşuqi, Koqa-yol wə turalöşularni əsligə kəltürgüqi» dəp atilisən. **13** Əgər sən xabat künidə kədəmliringni sanap mangsang, Yəni Mening muşəddəs künümdə əzüngningki kənglündikilərni qılmay, Xabatni «huxallıq», Pärwərdigarning muşəddəs künini «hərmətlik kün» dəp bilsəng, Həm Uni hərmətləp, Əz yolliringda mangmay, Əz bilginingni izdiməy, Quruk parang salmisang, **14** Undaқта Pärwərdigarni kənglüngning huxallıqi dəp bilisən, Həm Mən seni yər yüzidiki yukiri jaylaröşə mingüzüp mangdurimən; Atang Yakupning mirasi bilən seni ozuklandurimən — Qünki Pärwərdigar Əz aşzi bilən xundaқ səz kıldi.

59 — Qaranglar, Pärwərdigarning qoli kutkuzalmioşudək küqsiz bolup qalöjan əməs; Yaki Uning kulıqi anglimioşudək eoşir bolup qalöjan əməs; **2** Birak silərnıng

kəbihlikinglar silərnı Hıdayinglardın yıraklaxturdı, Gunahınglar Uning yüzını silərdın qaqurup Uningoıa tilikinglarnı anglatkuzmıdı. **3** Qünki kolliringlar qan bilən, Barmaklıringlar kəbihlik bilən miləngən, Ləwliringlar yaloıan gəp eytkan, Tilinglar kaldırlap kərixip səzligən; **4** Həkkaniylik tərəptə səzligüqi yoıktur, Həkkikət tərəptə turıdııan həküm sorıııuqi yoıktur; Ular yoı bir nərsigə tayınıp, aldamqılık qılmakta, Ularınıg kərsikıdıkısı ziyandax, Ularınıg tuııuwatqını kəbihlik; **5** Ular qar yılannıg tuhumlırını tərəldürıdı, Əmüqükning torını torlaydı, Kim unıg tuhumlırını yesə əlıdı; Ulardın bırı qeqılsa zəhərlik yılan qıkıdı. **6** Ularınıg torlırı kıyım bolalmaydı; Əzlırı ıxlıgənlırı bilən əzlırını yapalmaydı; Ixlıgənlırı bolsa kəbih ıxlardur; Ularınıg qolıda zorawanlık turıdı; **7** Kədəmlırı yamanlık tərəpkə yügürıdı, Gunahsız qanı təküxkə aldiraydı, Ularınıg oylırı kəbihlik toıırisıdıkı oylardur; Baroıanla yərdə wəyranqılık wə həlakət tepıdı. **8** Tınqlık-aramlık yolını ular həq tonumaydı; Yürüxlıridə həq həkkikət-adalet yoıktur; Ular yollırını əgri-toıay kılıwaldı; Kim bularda mangoıan bolsa tınq-aramlıkını kərməydı. **9** – Xunga həkkikət-adalet bızdın yırak turıdı; Həkkaniylik yetip bızını qümkıgən əməs; Nurnı kütımız, bıraq yənila qarangoıuluk! Bırla oııl-pal parlıoıan yorukluknımu kütımız, Yənila zulməttə mangımız. **10** Qarıoıulardək bız tamnı silaxturup ızdəymız, Kəzsız boləıandək silaxturımız; Gugumda turəıandək qüxtımu putlıxıp ketımız, Qət yaqılarda əlüklərdək yürımız. **11** Eyıqlardək nəərə tartımız, Pahtəklərdək kattık ah urımız; Bız həküm-həkkikətını

kütüp qaraymiz, biraq u yok; Nijat-kutuluxni kütimiz, biraq u bizdin yiraqtur; **12** Qünki itaətsizliklerimiz aldingda kəpiyip kətti, Gunahlarımız bizni əyibləp guwahlik beridu; Qünki itaətsizliklerimiz hərdaim biz bilən billidur; Qəbihliklerimiz bolsa, bizgə roxəndur: — **13** Qünki Pərwərdigarə itaətsizlik qilməktimiz, wapasizlik qilməktimiz, Uningdin yüz əriməktimiz, Zulumni həm asiylikni tərəp qilməktimiz, Yaloqan səzləni oydurup, iq-iqimizdin səzliməktimiz; **14** Adalət-halislik bolsa yoldin yenip kətti; Həkkaniylik yiraqta turidu; Qünki həqiqət koqida putlixip ketidu; Durus-diyənətningmu kirgüdək yeri yoktur. **15** Xuning bilən həqiqət yokay dəp qaldi; Əzümni yamanliqtn neri qilay degən adəm həkning olja nixani bolup qaldi! **16** Həm Pərwərdigar kərđi; Həküm-həqiqətning yokluğu Uning nəziridə intayin yaman bilindi. Wə U [amal qiloqudək] birmu adəmnin yokluğu kərđi; [Gunahkarlarə] wəkil bolup dua qiloquqi heqkimning yokluğu kərüp, azablinip kəngli parakəndə boldi. Xunga Uning Əz Biliki əzigə nijat kəltürđi; Uning Əz həkkaniylikni Əzini qollap qidamlıq qildi; **17** U həkkaniylikni qalkən-sawut qildi, Bexiəqə nijatlik dubuloqisini kiydi; Qisas libasini kiyim qildi, Muhəbbətlik kizəqinlikni ton qilip kiydi. **18** Adəmlərnin qiloqanliri boyiqə, u ularəqə qayturidu; Rəqiblrigə qəhr qüxüridu, Düşmənlirigə ixlirini qayturidu, Qət arallardikilərgimu u ixlirini qayturidu. **19** Xuning bilən ular əərbətə Pərwərdigarning namidin, Künqixiəta Uning xan-xəripidin qorqidu; Düşmən kəlkündək besip kirginidə, Əmdi Pərwərdigarning Rohi uningəqə qarxi

bir tuoʻni ketürüp beridu; **20** Xuning bilän Hämjämät-
Kutkuzoʻuqi Zionoʻja kelidu, U Yakup jämätidikilär arisidin
itaetsizliktin yenip towa kiloʻanlaroʻja yekinlixidu, —
däydu Pärwärdigar. **21** Män bolsam, mana, Mening
ular bilän bolöjan ähdäm xuki, — däydu Pärwärdigar
— «sening üstünggä könup turoʻjan Mening Rohim,
xundaqla Män sening aozingöja kuyöjan söz-kalamim
bolsa, Buningdin baxlap äbädil'äbädgiqä öz aozingdin,
näslingning aozidin yaki näslingning näslining aozidin
härgiz qüxmäydu! — däydu Pärwärdigar.

60 — Ornungdin tur, nur qaq! Qünki nurung yetip
keldi, Pärwärdigarning xan-xäripi üstüngdä ketürüldi!
2 Qünki qarangoʻluluk yär-zeminni, Karqara zulmät ä-
yurtlarni basidu; Birak Pärwärdigar üstüngdä ketürüldi,
Uning xan-xäripi seningdä körünidu; **3** Häm ällär
nurung bilän, Padixahlar sening ketürülgän yoruklukung
bilän mangidu. **4** Bexingni ketür, ätrapingöja qarap
bak; Ularning hämmisi jäm bolup yioʻjilidu; Ular
yeningöja kelidu, — Ooʻjulliring yiraktin kelidu, Qizliring
yanpaxlaröja artilip ketürüp kelinidu. **5** Xu qaoʻda
körösän, Közliring qaqnap ketidu, Yüräkliring tipqäkläp,
iq-iqinggä patmay qalisän; Qünki dengizdiki bayliklar
sän täräpkä burulup kelidu, Ällärning mal-dunyaliri
yeningöja kelidu. **6** Top-top bolup kätkän tögilär,
Häm Midiyan häm äfahdiki taylaklar seni kaplaydu;
Xebadikilärning hämmisi kelidu; Ular altun häm huxbuy
elip kelidu, Pärwärdigarning mädhüyilirini jakarlaydu.
7 Kedarning barlik köy padiliri yeningöja yioʻjilidu;
Nebayotning köqkarliri hizmitingdä bolidu; Ular Mening

qobul qiliximoq̄a erixip qurbangahimoq̄a qiqirilidu;
Xuning bilən güzəllik-julaliximni ayan qilidioxan oyümni
güzəlləxtürimən. **8** Kəptərhanilirioq̄a qaytip kəlgən
kəptərlərdək, Uqup keliwatqan buluttək keliwatqan
kimdu? **9** Qünki arallar Meni kütidu; Xular arisidin
oşulliringni yiraqtin elip kelixkə, Öz altun-kümüxlirini
billə elip kelixkə, Tarxixitiki kemilər birinqi bolidu.
Ular Hudaying Pərwərdigarning namioq̄a, Israildiki
Mukəddəs Boloxuqining yenioq̄a kelidu; Qünki U sanga
güzəllik-julalix kəltürdi. **10** Yat adəmlərnin baliliri
sepilliringni quridu, Ularning padixahliri hizmitingdə
bolidu; Qünki oşəzipimdə Mən seni urdum; Birək
xapaitim bilən sanga rəhim-məhribanlik kərsəttim. **11**
Dərwaziliring hərdaim oquq turidu; (Ular keqə-kündüz
etilməydu) Xundək qiloxanda əllərnin bayliqlirini sanga
elip kəlgili, Ularning padixahlirini aldingoxa yetəkləp
kəlgili bolidu. **12** Qünki sanga hizməttə boluxni rət
qilidioxan əl yaki padixahlilik bolsa yokilidu; Muxundək
əllər pütünləy bərbat bolidu. **13** Mening mukəddəs
jayimni güzəlləxtürüxkə, Liwanning xəripi, — Arqa,
qarioq̄ay wə boksus dərəhlirininin həmmisi sanga kelidu;
Xundək qilip ayioq̄im turoq̄an yərnə xərəplik qilimən. **14**
Seni harlioxanlarning baliliri bolsa aldingoxa egilginioq̄a
kelidu; Seni kəmsitkənlərnin həmmisi ayioq̄ingoxa bax
uridu; Ular seni «Pərwərdigarning xəhiri», «Israildiki
Mukəddəs Boloxuqining Zioni» dəp ataydu. **15** Sən
taxliwetilgən həm nəprətkə uqrioxanliqin üqün, Həqkim
zeminingdin otmigən; Əmdilikdə Mən seni mənggülük bir
xan-xəhrət, Əwlad-əwladlarning bir hursənliki qilimən.

16 Əllərnin sütüni emisən, Padixahlarning əmqikidin əmgəndək [mehir-xəpkitigə] erixsən; Xuning bilən sən Mən Pərwərdigarni özünin Nijatkarinğ həm Həmjəmət-Kutkuzoquqinğ, «Yakuptiki kudrət Iğisi» dəp bilisən. **17** Misning ornioğa altunni, Təmürning ornioğa kümüxnə əpkelip almakturimən; Yaoğaqning ornioğa misni, Taxlarning ornioğa təmürni əpkelip almakturimən; Sening həkimliringni bolsa tinğ-aramlik, Bəgliringni həkkaniylik qilimən. **18** Zeminingda zorawanlikning heq sadasi bolmaydu, Qegraliring iqidə wəyranqilik wə həlakətmu yoq bolidu; Sən sepilliringni «nijat», Dərwaziliringni «mədhiyə» dəp ataysən. **19** Nə kuyax kündüzdə sanga nur bolmaydu, Nə ayninğ julasi sanga yorukluk bərməydu; Bəlki Pərwərdigar sening mənggülik nurung bolidu, Sening Hudaying güzəl julalikinğ bolidu. **20** Sening kuyaxinğ ikkinqi patmaydu, Eying tolunlukidin yanmaydu; Qünki Pərwərdigar sening mənggülik nurung bolidu, Həsərət-kayotuluk künliringgə hatimə berilidu. **21** Sening həlkinğning həmmisi həkkaniy bolidu; Yər-zeminioğa mənggügə igitarqilik qilidu; Ularning Mening güzəl julalikinmi ayan qilixi üqün, Ular Öz qolum bilən tikkən maysa, Öz qolum bilən ixlignim bolidu. **22** Səbiy bala bolsa mingoğa, Əng kiqiki bolsa uluoğ əlgə aylinidu, Mənki Pərwərdigar bularni öz waqtida tezdin əməlgə axurimən.

61 «Rəb Pərwərdigarning Rohi mening wujudumda, Qünki Pərwərdigar meni ajiz ezilgənlərgə hux həwərlər yətküzüxkə məsihligən. U meni sunuq kəngüllərnə yasap sakaytixqa, Tutkunlaroğa azadlikni, Qüxəp koyuloğanlaroğa

zindanning eqiwetilidionlikini jakarlaxka əwətti;
2 Pərwərdigarning xapaət kərsitidion yilini, Həm
Hudayimizning kisaslik künini jakarlaxka, Barlik kayoqu-
həsərət qəkkənlərgə təsəlli berixkə meni əwətti. 3
Ziondiki həsərət-kayoqu qəkkənlərgə, Külləning orniyə
güzəllikni, Həsərət-kayoquning orniyə sürkilidion xad-
huramlik meyini, Ojəxlik-məyüslük rohinəning orniyə,
Mədhiyə tonini kiydürüxkə meni əwətti; Xundak kilip
ular «həqkaniylikning qong dərəhliri», «Pərwərdigarning
tikkən maysiliri» dəp atilidu, Ular arkilik uning güzəllik-
julaliki ayan kilinidu. 4 Ular kədimki harabzarliklarni
kaytidin kuridu, Əslidə wəyran kilinon jaylarni kaytidin
tikləydu, Harabə xəhərlərnə, dəwrdin-dəwrgə wəyranlikta
yatқан jaylarni yengibaxtin kuridu; 5 Yaka yurtluklar
turozuzulup, padiliringni bakidu; Yatlarning baliliri
koqxiliringlar, üzümqiliringlar bolidu. 6 Birak silər
bolsanglar, «Pərwərdigarning kahinliri» dəp atilisilər;
Silər toqraglarda: «Ular Hudayimizning hizmətkarliri»
deyilidu; Ozukliringlar əlləning baylikliri bolidu, Silər
ularning xan-xəpərlirigə ortak bolisilər. 7 Horlinip,
xərməndilikdə qaləninglarning orniyə ikki həssə
nesiwənglər berilidu; Rəswa kilinonlikning orniyə
ular təksimatida xadlinip təntənə kilidu; Xuning
bilən ular zeminəyə ikki həssiləp igidarqilik kilidu;
Mənggülik xad-huramlik ularningki bolidu. 8 Qünki
Mən Pərwərdigar toqra həküm, həqikətəni əzizləymən;
Kəydürmə kurbanlik kilixta hərəkəndak bulangqilik wə
aldamqilikka nəprətlinimən; Mən ularəyə həqikət bilən
tegixlikini kayturup berimən; Mən ular bilən mənggülik

bir əhdini tüzimən. **9** Xundak qilip ularning nəslining dangki əllər arisida, Pərzəntlirining dangki həlki-ələm arisida qikidu; Ular ni kərgənlərninğ həmmisi ularni tonup etirap qiliduki, «Ular bolsa Pərwərdigar bəht ata qiloğan nəsildur». **10** — «Mən Pərwərdigarni zor xad-huramliq dəp bilip xadlinimən, Jenim Hodayim tūpəylidin huxallinidu; Qünki toy qilidioğan yigit əzigə «kahinliq səllə» kiyiwələndək, Toy qilidioğan qiz ləəl-yakutlar bilən əzini pərdazliqandək, U nijatliqning kiyim-keqikini manga kiydürdi, Həkkəniyliq toni bilən meni pürkəndürdi. **11** Qünki zemin əzining bihini qikəroqinidək, Baq əzidə teriloğanlarni ündürginidək, Rəb Pərwərdigar ohxaxla barliq əllərninğ aldidə həkkəniyliqni həm mədhəiyini ündüridu».

62 — «Taki Zionning həkkəniyliqi julalinip qaknap qikkuqə, Uning nijati lawuldawatқан məx'əldək qikkuqə, Zion üqün heq aram almaymən, Yerusalem üqün hərgiz süküt qilmaymən; **2** Həm əllər sening həkkəniyliqingni, Barliq padixahlar xan-xəripingni kəridu; Həm sən Pərwərdigar Əz aqzi bilən sanga koyidioğan yengi bir isim bilən atilisən, **3** Xundakla sən Pərwərdigarninğ qolida turoğan güzəl bir taj, Hodayingning qolidiki xahanə bax qəmbiriki bolisən. **4** Sən ikkinqi: «Ajraxқан, taxliwetilgən» dəp atalmaysən, Zemining ikkinqi: «Wəyran qilip taxliwetilgən» dəp atalmaydu; Bəlki sən: «Mening huxalliqim dəl uningda!», dəp atilisən, Həm zemining: «Nikahlanəğan» dəp atilidu; Qünki Pərwərdigar səndin huxalliq alidu, Zemining bolsa yatliq bolidu. **5** Qünki yigit qizəqə baqlanəqandək, Ooqulliring sanga baqlinidu;

Toy yigiti kizdin xadlanoqandək, Hudaying seningdin xadlinidu. **6** Mən sepilliringda kəzətqilərnı bekitip qoydum, i Yerusalem, Ular kündüzmu həm keqisimu aram almaydu; I Pərwərdigarnı əslətküqi boləqanlar, süküüt qilmanglar! **7** U Yerusalemni tikligüqə, Uni yər-jahanning otturisida rəhmət-mədhıyılərnıng səwəbi qıləuqə, Uningəqa heq aram bərmənglar!». **8** Pərwərdigar ong kəli həm Əz küqi boləqan biliki bilən mundak kəsəm iqtı: — «Mən ziraətliringni düxmənliringgə ozuk boluxka ikkinqi bərməymən; Japa tartip ixligən yengi xarabnimu yatlarınq pərzəntlıri ikkinqi iqməydu; **9** Ziraətlərnı orup yioqanlar əzlırıla uni yəp Pərwərdigarnı mədhıyıləydu; [Üzümlərnı] üzgənlər mukəddəs əyümning səynalırida ulardın iqidu». **10** — Ətünglar, dərwazılardın ətünglar! Həlkning yolını tüz qilip təyyarlanglar! Yolni kətürünglar, kətürünglar; Taxlarnı elip taxliwetinglar; Həlk-millətlər üqün [yol kərsitidioqan] bir tuəqni kətürünglar. **11** Mana, Pərwərdigar jahanning qət-yakılırioqa mundak dəp jakarlidi: — Zion kızıoqa mundak dəp eytkin: — «Kara, sening nijat-qutuluxung keliwatidu! Kara, Uning Əzi aloqan mukapiti Əzi bilən billə, Uning Əzining in'ami Əzigə həmrağ bolidu. **12** Wə həqlər ularnı: «Pak-mukəddəs həlk», «Pərwərdigar həmjəmətlik qilip qutkuzəqanlar» dəydu; Sən bolsang: «Intilip izdəlgən», «Heq taxliwetilmigən xəhər» dəp atilisən.

63 «Bozrağ xəhıridın qıkkən, üstibexi kənıq kızııl rənglik, Kiyim-keqəkliri kaltis-karamət, Zor küq bilən kəl selip mengiwatqan, Edomdın muxu yərgə keliwatkuqi kim?» «Həkkəniylik bilən səzligüqi Mən, Qutkuzuxka küq-

қудратқа Iгә Bolоquqidurmән». 2 «Ўstibexingdikisi nemixқа kızil, Қandақsigә kiyim-keqәkliring xarab kәlqikini qәyliyüqiningkigә ohxap қaldi?». 3 «Mән yalоuz xarab kәlqikini qәylidim; Bar әl-yurtlardin һeqkim Mән bilән billә bolоqini yok; Mән ularni оәzipimdә qәylidim, Қәһrimdә ularni dәssiwәttim; Ularning қanliri kiyim-keqәklirim üstigә qaqridi; Mening pütün üstibexim boyaldi; 4 Qünki қәlbimgә қisas күni pükүlgәnidi, Xundақla Mән һәмjәмәtlirimni қutқuzidioqan yil kәldi; 5 Mән қarisam, yardәм қilоjudәk һeqkim yok idi; Heqkimning қollimaydioqanlikini kәrүp azablinip kenglüm parakәndә boldi; Xunga Öz bilikim Özүmgә nijat kәltürdi; Öz қәһrim bolsa, Meni қollap Manga qidam bәrdi; 6 Xuning bilән әl-yurtlarni оәzipimdә dәssiwәtkәнmән, Қәһrimdә ularni мәst қiliwәttim, Қanlirini yәrgә tәkүwәttim». 7 «Mән Pәrwәdigarning xәpқәtliri toqruluk әslitip sәzlәymән; Pәrwәdigarning mәdhiyәgә layıq қilоqanliri, Uning rәһimdilliklirioqа asasән, Uning nurоjunliоqan xәpқәtlirigә asasән, Pәrwәdigarning bizgә қilоqan iltipatliri, Israil jәмәtigә iltipat қilоqan zor yahxilikliri toqruluk әslitip sәzlәymән; 8 U ularni: — «Ular Mening һәlkim, Aldamқilik қilmaydioqan balilar» dәp, Ularning Қutқuzоquqisi boldi. 9 Ularning barliq dәrdlirigә Umu dәrddax idi; «Uning yüzidiki Pәrixтisi» bolsa ularni қutқuzоqan, U Öz muһәbbiti һәм rәһimdillik bilән ularni һәмjәмәtlik қilip қutқuzоqan; Axu қәdimki barliq күnlәrdә ularni Özigә artip kәtүrgән; 10 Birақ ular asiylik қilip Uning Muқәddәs Rohioqа azar bәrdi; Xunga ulardin yüz әrүp U ularning dүxminigә aylinip, Ularоqа

qarxi jəng kildi. **11** Birak U: — «Musa pəyoəmbirim! Mening həlkim!» dəp əyni künlərnə əsləp tohtidi. Əmdi Əz [padisi boləjanlarni] padiqiliri bilən dengizdin qikiriwaləuqi kəni? Əzining Mukəddəs Rohini ularning arisiəa turozuzup koyəuqi kəni? **12** Uning güzəl xərəplik biliki Musaning ong kəli arkilik ularni yetəkligüqi boldi, Əzi üqün mənggülik bir namni tikləp, Ular aldida sularni bəlüwətküqi, **13** Ular ni dalada ərkin kezip yüridiəan attək, Həq putlaxturmay ularni dengizning qəngkür yərliridin ətküzgüqi kəni? **14** Mallar jiləiəa otlaxkə qüxkəndək, Pərwədigarning Rohi ularəa aram bərdi; Sən Əzüng güzəl-xərəplik bir naməa erixix üqün, Sən muxu yollar bilən həlkingni yetəkliding. **15** Ah, asmanlardin nəziringni qüxürgin, Sening pak-mukəddəsliking, güzəllik-xəriping turoəan makaningdin [həlimizəa] karap bak! Kəni otluk muhəbbiting wə küq-kudriting!? Iqingni əşritixliring, rəhimdillikliring kəni? Ular mənəa kəlgəndə besilip kəldimu? **16** Qünki gərqə İbrahım bizni tonumisimu, Yaki İsrail gərqə bizni etirap kilmisimu, Sən həman bizning Atimiz; Sən Pərwədigar bizning Atimizdursən; Əzəldin tartip «Həmjəmət-Kutkuzəuqimiz» Sening namingdur. **17** I Pərwədigar, nemixkə bizni yolliringdin əzdurəansən? Nemixkə Əzüngdin kərkuxtın yandurup kənglimizni tax kələansən?! Kulliring üqün, Əz mirasing boləjan kəbililər üqün, Yenimizəa yenip kəlgəysən! **18** Mukəddəs həlking pəkət azəinə wəkitlə [təwəlikigə] igə bolaliəan; Düxmənlirimiz mukəddəs jayingni ayəə asti kildi; **19** Xuning bilən biz uzundin buyan Sən idarə kəlip bəkmioəan,

Sening naming bilən atilip bakmioğan bir həlktək bolup
kalduk!

64 Ah, Sən asmanlarni yirtiwetip, Yərgə qüxkən
bolsang'idi! Taqlar bolsa yüzüing aldidə erip ketətti!
Mana muxundək boləanda tuturukqa ot yakqandək,
Ot suni qaynatqandək, Sən namingni düxmənliringgə
ayan qiloğan bolatting, Əllər yüzüingdinla titrəp ketətti! **3**
Sən biz kütmiğən dəhxətlik ixlarni qiloğan waqtingda,
Sən qüxkəniding; Yüzüingdin taqlar rastla erip kətti! **4**
Səndin baxqa Əzigə təlmürüp kütkenlər üqün ixligüqi
bir Hudani, Adəmlər əzəldin anqlap bakmioğan, Qulakqa
yetip bakmioğan, Kəz kərüp bakmioğandur! **5** Sən
həqkanıylikni yürüzüxni hursənlik dəp bilgən adəmning,
Yəni yolliringda mengip, Seni seşinöğanlarning həjritidin
qikkuqi həmrəhdursən; Birək mana, Sən şəzəptə boldung,
Biz bolsək gunahta bolduk; Undək ixlər uzun boliwərđi;
Əmdi biz qutkuzulamduk? **6** Əmdi biz napək bir nərsigə
ohxək bolduk, Qiliwatqan barlik «həqkanıyətlimiz»
bolsa bir əwrət latisiojila ohxaydu, halas; Həmmimiz
yopurmaqtək hazan bolup kəttuk, Qəbihliklimiz
xamaldək bizni uqurup taxliwətti. **7** Sening namingni
qakirip nida qiloquqi, Iltipatingni tutuxka qozəloquqi heq
yoqtur; Qünki Sən yüzüingni bizdin qaqurup yoxurdung,
Qəbihliklimizdin bizni solaxturoquzdung. **8** Birək hazır,
i Pərwərdigar, Sən bizning Atimizdursən; Biz seşiz
lay, Sən bizning sapalqimizdursən; Həmmimiz bolsək
qolungda yasaloğandurmiz; **9** I Pərwərdigar, bizgə qarətkan
şəzipingni zor qilmioğaysən, Qəbihlikni mənggügiqə
əsləp yürmigin; Mana, qarəşin, həmmimiz Sening

həlkingdurimiz! **10** Mukəddəs xəhərliring janggal, Zionmu janggal bolup qaldı; Yerusalem wəyran boldı; **11** Atabowimiz Seni mədhiyiləgən jay, Pak-mukəddəslik, güzəlpərləklək turaloqusi boləjan əyimiz bolsa ot bilən keyüp kül boldı; Kədir-kimmətlik nərsilirimizning həmmisi wəyran qiliwetildi. **12** Muxu ixlar aldida Əzüngni qətkə alamsən, i Pərwərdigar? Süküt qilip turamsən? Bizni boluxiqə har qilip uriwərsən?»

65 Əzəldin Meni izdimigənlərgə Meni sorax yolini aqtim; Mən Əzümgə intilmigənlərgə Əzümni tapkuzdum. Mening namim bilən atalmioqan yat bir əlgə Mən: — «Manga qara, Manga qara» — dedim. **2** Birəq yaman yolda mangidioqan, Əzining pikir-hiyalioqə əgixip mangidioqan, Asiylik qiloquqi bir həlqkə bolsa Mən kün boyi qolumni uzitip intilip kəldim. **3** Yəni baqlarda qurbanlik qilip, Ularni hixlik supilar üstidimu kəydürüp, Kəz aldimdila zərdəmgə tegidioqan bir həlk; **4** Ular kəbrilə arisida olturidu, Məhpiy jaylardimu tünəp olturidu; Ular qoxka gəxini yəydu, Qazan-qaqilirida hərəkəndək yirginqlik nərsilərnin xorpisi bar. **5** Ular: «Əzüng bilən bol, Manga yəqinlaxkuqi bolma; Qünki mən səndin pakmən» — dəydu; Muxular dimioqimoqə kirgən is-tütək, Kün boyi əqməy turidioqan ottur! **6** Mana, Mening aldimda pütüklük turiduki: — Mən süküt qilip turmaymən — dəydu Pərwərdigar — Bəlki həm silərnin kəbihlikliringlarni, Xundəklə taql qokqilirida isriq yəqkan, Dənglə üstidimu Meni həkəratligə ata-bowiliringlarning kəbihliklirini birliktə qayturimən, — Xularni əz kuqəqlirioqə qayturimən; Bərhək, Mən ilgiriki qiloqanlirini əz kuqəqlirioqə əlqəp qayturimən. **8**

Pərwərdigar mundak dəydu: — Sapaq üzümning «sarkindi xirna»si kəringəndə, Həklərnin: «Uni qəyliwetip wəyran qilmisun, qünki uningda bərikət turidu» deginidək, Mən Əz qulliriminin səwəbidinla xundak qilimənki, Ularning həmmisini wəyran qilmaymən. **9** Xundak qilip Mən Yakuptin bir nəsilni, Yəhudadinmu taqlirimoqa bir igidarni qikirimən; Xuning bilən Mening tallioqanlirim [zeminə] igə bolidu, Mening qullirim xu yərdə makanlixidu. **10** Meni izdigən həlkim üqün, Xaron bolsa yənə koy padiliriəqa kotan, Ahor bolsa kala padiliriəqa qonaləu bolidu. **11** Birak Pərwərdigarni taxlap, Muqəddəs teqimni untuquqi, «Tələy» [degən but] üqün dastihan saləuqi, «Təkdir» [degən but] üqünmu əbjəx xarabni quyup kaqilarni tolduruqisilər, **12** Mən silərnəni qiliqqa «təkdir» qildim, Silərnin həmminglar qiroqinqilikta bax egisilər; Qünki Mən qakirdim, silər jawab bərmidinglar; Mən səz qildim, silər kulak salmidinglar; əksiə nəzirimdə yaman boləanni qiliwatisilər, Mən yaqturmaydiəanni tallioqansilər. **13** Xunga, Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mening qullirim yəydu, Silər aq qalisilər; Mana, Mening qullirim iqudu, Birak silər ussuz qalisilər; Mana, Mening qullirim xadlinidu, Silər xərməndilikta qalisilər; **14** Mana, kənglidiki xad-huramliqtin qullirim nahxa eytidu, Silər kəngüldiki azabtin zar-zar yioqlaysilər, Roh-qəlb sunuqlukidin nalə-pəryad kətürisilər. **15** Isminglarni Mening tallioqanlirimoqa lənət boluxqa qaldurisilər. Rəb Pərwərdigar seni əltüridu, Həm uning qulliriəqa baxqa bir isimni koyup beridu. **16** Xuning üqün kimki əzigə bir bəhtni tilisə, «Amin» degüqi Hudaning nami bilən

axu bəhtni tiləydu; Kimki kəsəm iqməkqi bolsa, Əmdi «Amin» degüqi Hudaning nami bilən kəsəm iqudu; Qünki burunqi dərd-ələmlər untuloqan bolidu, Qünki ularni kəzüm din yoxurdum. **17** Qünki qaranglar, Mən yengi asmanlarni wə yengi zeminni yaritimən; Ilgiriki iqlar hēq əslənməydu, Həttə əskə kəlməydu. **18** Əksi qə silər Mening yaritidioqanliqimdin huxallininglar; Mənggügə xad-huramliqta bolunglar, Qünki Mən Yerusalemni xad-huramliq, Uning həkini huxalliq bərgüqi qilip yaritimən. **19** Əzüm mu Yerusalemdin xad-huramliqta bolimən, Xundakla Əz həkimdin huxallinimən; Uningda nə yioq awazi, Nə nalə-pəryadlar ikkinqi anglanmaydu; **20** Uningda yənə birnəqqə künlük qaqrıp kətkən bowaq bolmaydu, Yaki waqti toxmay waqitsiz kətkən boway bolmaydu; Yüz yaxqa kirgən bolsa «yigit» sanilidu, Xuningdək gunahkar yüz yaxqa kirip əlgən bolsa «Hudaning lənitigə uqrioqan» dəp hesablinidu. **21** Ular əylərnə salidu, ularda turidu; Ular üzümzarlarni bərpa qilidu, ulardin mewə yəydu; **22** Ular yasioqan əylərdə, baxqa birsi turmaydu; Tikilgən üzümzarlardin, baxqa birsi mewə elip yeməydu; Qünki həkimning künliri dərəhning əmridək bolidu; Mening tallioqanlirim əzliri əz qoli bilən yasioqanliridin əz əmridə toluq bəhrimən bolidu. **23** Ularning qiloqan əmgiki bikarə qə kətməydu; Yaki ularning baliliri tuoquloqanda keləqiki toqruluk wəhimə məwjut bolmaydu; Qünki ular Pərwərdigar bəht ata qiloqan nəsil dur, Ularning pərzəntlirimu xundak. **24** Wə xundak boliduki, Ular nida qilip qaqirmastinla, Mən ijabət qilimən; Ular dua qilip səzləwatqinidila, Mən ularni anglaymən.

25 Bərə həm paklan bilən billə ozuklinidu; Xir bolsa kalidək saman yəydu; Yilanning rizki bolsa topa-qangla bolidu. Mening mukəddəs teoqimning həmmə yeridə həq ziyankəlik bolmaydu; Həq buzoqunqilik bolmaydu, dəydu Pərwərdigar.

66 «Pərwərdigar mundak dəydu: — «Asmanlar Mening təhtim, Zemin bolsa ayaqlirimoğa təhtipərimdur, Əmdi Manga kəndak əy-imarət yasimakqisilər? Manga kəndak yər aramgah bolalaydu? 2 Bularning həmmisini Mening qolum yaratqan, ular xundak boləqkila barlikka kəlgən əməsmidi? — dəydu Pərwərdigar, — Lekin Mən nəzirimni xundak bir adəmgə salimən: — Məmin-kəmtər, rohi sunuk, Səzlimni anglioqanda qorqup titrək basidioqan bir adəmgə nəzirimni salimən. 3 Kala soyqan kixi adənmimu əltüridu, Qozini qurbanlik qiləqan kixi itning boynini sundurup əltüridu; Manga hədiyə tutquqi qoxqa qənimimu tutup bərməkqidur; Duasini əslitixkə huxbuy yakquqi məbudkimu mədhiyə oquydu; Bərhək, ular əzi yakturidioqan yollirini tallioqan, Kəngli yirginqlik nərsiliridin hursən bolidu. 4 Xunga Mənmu ularning külətlirini tallaymən; Ular dəl qorkidioqan wəhimilərnə bexioğa qüxürimən; Qünki Mən qakiroqinimda, ular jawab bərmidi; Mən səz qiləqinimda, ular kulak salmidi; Əksiqə nəzirimdə yaman boləqanni kildi, Mən yakturmaydioqanni tallidi». 5 «I Pərwərdigarning səzi aldida qorqup titrəyidioqanlar, Uning deginini anglanglar: — «Silərnə namimoğa [sədik boləqanlikinglar] tūpəylidin qətkə qakqanlar bolsa, Yəni silərdin nəprətlinidioqan qerindaxliringlar silərgə: — «Kəni Pərwərdigarning

uluşlukı ayan kılinsun, Xuning bilən xadliqlarını
kərəldioğan bolimiz!» — dedi; Birak xərməndilikdə
qalğanlar əzliri bolidu. **6** Anglanglar! — xəhərdin kəlgən
quqan-sürənlər! Anglanglar! — ibadəthanidin qıqқан
awazni! Anglanglar! — Pərwərdigar Əz düxmənlirigə
[yamanliqlirini] qayturuwatidu!» **7** — Toləqi tutmayla u
boxinidu; Aqrıki tutmayla, oşul bala tuşidu! **8** Kimning
muxundak ix toşruluk həwiri bardu? Kim muxundak
ixlarni kərip bakқан? Zemin bir həlқni bir kün iqidila
tuşidioğan ix barmu? Dəqiqə iqidila bir əlning tuşuluxi
mumkinmu? Qünki Zionning əmdila toləqi tutuxioğa, u
oşul balilirini tuşidi! **9** Birsini boxinix həlitigə kəltürgən
bolsam, Mən balini qıqarotuzmay qalamtim? — dəydu
Pərwərdigar, Mən Əzüm tuşduruşuqi tursam, baliyatқuni
etiwetəmdimən? — dəydu Hudaying. **10** Yerusalem
bilən billə xad-huramliqta bolunglar; Uni səygüqilər,
uning üqün huxallininglar! Uning üqün kayoşu-həsərət
qəkkənlər, Uning bilən billə xadliq bilən xadlininglar!
11 Qünki silər uning təşəlli beridioğan əmqəkliridin
emip qanaətlinisilər; Qünki silər qanoşuqə iqip qıqisilər,
Uning xan-xəripining zorluqidin kənglünglar hursən
bolidu». **12** Qünki Pərwərdigar mundaқ dəydu: — Mən
uningoğa taxқан dəryadək aram-hatirjəmlikni, Texip
kətkən ekimdək əllərnin xan-xəraplirini sunup berimən;
Silər emisilər, Silər yanpaxқа elinip kətürüsilər, Etəktə
əkilitilililər. **13** Huddi ana balisioğa təşəlli bərgəndək, Mən
xundaқ silərgə təşəlli berimən; Silər Yerusalemda təşəlligə
igə bolisilər. **14** Silər bularni kərgəndə kənglünglar
xadlinidu, Səngəkliringlar yumran ot-qəptək yaxnap

ketidu; Xuning bilən Pərwərdigarning kōli Əz kullirioja ayan kīlinidu, U dūxmənlirigə kəhrini kərsitidu. **15** Qūnki oqəzipini kəhr bilən, Tənbihiini ot yalkunliri bilən qūxürüxi üqün, Mana, Pərwərdigar ot bilən kelidu, U jəng hərwiliri bilən kuyundək kelidu. **16** Qūnki ot bilən həm kiliq bilən Pərwərdigar barlik ət igilirini sorak kīlip jazalaydu; Pərwərdigar əltürgənlər nurojun bolidu. **17** «Başqilar»oja kirix üqün pakizlinip, Əzlrini ayrim tutup, Otturida turojuqining gepigə kirgənlər, Xundakla qoxka gəxini, yirginqlik bolojanni, jümlidin qaxkanlarni yəydiyolanlar bolsa jimisi təng tügixidu — dəydu Pərwərdigar. **18** Qūnki ularning kīlojanliri həm oyliojanliri Mening aldimdidur; Birak barlik əllər, həmmə tilda səzləydiyolanlarning yiojilidiojan waqti kelidu; Xuning bilən ular kelip Mening xan-xəripimni kəridu; **19** Wə Mən ularning arisida bir karamət bəlgini tikləymən; Həm ulardin keqip kutulojanlarni əllərgə əwətimən; Nam-xəhritimni anglimiojan, xan-xəripimni kərip bakmiojan Tarxixka, Liwiyəgə, okyaqilikta dangki qikқан Ludka, Tubal, Gretsiyəgə həm yirak qətlərdiki arallaroja ularni əwətimən; Ular əllər arisida Mening xan-xəripimni jakarlaydu. **20** Xuning bilən Israillar «axlik hədiyə»ni pakiz kaqilaroja koyup Pərwərdigarning əyigə elip kəlgəndək, Xular bolsa, Pərwərdigaroja atəp beoixliojan hədiyə süpitidə kəringdaxliringlarning həmmisini əllərdin elip kelidu; Ular atlaroja, jəng hərwilirioja, sayiwənlilik hərwa-zəmbillərgə, keqirlaroja həm nar təgilərgə mindürüp muqəddəs teoqimoja, yəni Yerusalemoja elip kelidu, — dəydu Pərwərdigar. **21**

Həm Mən ulardin bəzilirini kahinlar həm Lawiylar boluxqa tallaymən — dəydu Pərwərdigar. **22** Qünki Mən yaritidoqan yengi asmanlar həm yengi zemin Əzümning aldidə daim turoqandək, Sening nəsling həm isming turup saqlinidu. **23** Həm xundək boliduki, yengi aymu yengi ayda, Xabat künimu xabat künidə, Barliq ət igiliri Mening aldiməqə ibadət kıləqili kelidu — dəydu Pərwərdigar. **24** — Xuning bilən ular sirtka qikip, Manga asiylıq kıləqan adəmlərnıng jəsətlirigə qaraydu; Qünki ularni yəwatqan qurtlar əlməydu; Ular ni keydürüwatqan ot əqməydu; Ular barliq ət igilirigə yirginqlıq bilinidu.

Yərəmiya

1 Binyamin kəbilisi zeminidiki Anatot yezisida turuwatқан kahinlardin bolоqan Hilkıyaning oqlı Yərəmiyaning sөzliri [tөwəndə hatirilinidu]: — **2** Yəhuda padixahı, Amonning oqlı Yosıyaning künliridə, yəni u təhtkə olturoqan on üqinqi yilida [Yərəmiyaolq] Pərwərdigarning sөzi kəldi; **3** Yəhuda padixahı Yosıyaning oqlı Yəhoakimning künliridə həmdə Yəhuda padixahı Yosıyaning oqlı Zədəkiyaning on birinqi yilining ahiriolqə, yəni xu yilning bəxinqi eyida Yerusalemdikilər sürgün kılinoquqə uningolqə Pərwərdigarning sөzi yənə kelip turdi. **4** Pərwərdigarning sөzi mangu kelip: **5** — Anangning korsikida seni apiridə kılıxtin ilgirila Mən seni biləttim; sən baliyatқudin qıqıxtin burun seni Özümgə ataq, əllərgə pəyoqəmbər boluxқа tiklidim, — deyildi. **6** Mən bolsam: — Apla, Pərwərdigar! Mən gəp kılıxni bilməymən; qünki mən gədək balidurmən, dedim. **7** Lekin Pərwərdigar mangu: — Özüngni gədək bala, demə; qünki Mən seni kimgə əwətsəm, sən xularolqə barisən; wə Mən seni nemə də dəp buyrusam, sən xuni dəysən. **8** Ulardin korkma; qünki seni kütқuzux üqün Mən sən bilən billidurmən, — dedi. **9** Wə Pərwərdigar kolini sozup aolqzimoqə təgküzdi; Pərwərdigar mangu: Mana, Öz sөzlirimni aolqzingolqə koydum; **10** Qara, muxu küni Mən seni yulux, sөkүx, halak kılıx wə örүx, қurux wə terip estürүx üqün əllər wə padixahlıqlar üstigə tiklidim, — dedi. **11** Wə Pərwərdigarning sөzi mangu kelip: «Yərəmiya, nemini kөрүwatisən?» — deyildi. Mən: «Badam dərühining xehini kөрүwatimən» — dedim. **12** Pərwərdigar

manga: «Kørgining yahxi boldi; qünki Mən sözümning əməliylaxixi üqün sözümni kəzitim turimən» — dedi. **13** Wə Pərwərdigarning sözi manga ikkinqi kətim kelip: «Nemini kərüwatisən?» — deyildi. Mən: «Poruk-poruk kəynawatқан, aozı ximal tərıpidin kıysayojan bir kəzanni kərdüm» — dedim. **14** Pərwərdigar manga: — Külpət ximal tərəptin kelip bu zeminda turuwatқанlarning həmmisi üstigə bəsüp kelidu — dedi. **15** — Qünki mana, Mən ximaliy padixahlıqlarning barlıq jəmətlirini qəkirimən, — dəydu Pərwərdigar; — ular kelidu, padixahlar hərbi öz təhtini Yerusalem kowuqliri aldiqə selip, həmmə sepillaroqə wə Yəhudaning barlıq xəhərlirigə hujuməqə təyyarlinidu; **16** xuning bilən Mən [Yəhudadikilərnıng] barlıq rəzillikliri üqün ularning üstidin həkümlərnı jakarlaymən; qünki ular Məndin wəz keqıp, baxqə ilahlarəqə huxbuy yeqıp, öz qolliri yasıojanlirioqə qokundi. **17** Sən əmdi belingni baqlap ornungdin turup, sanga buyruojanlirimning həmmisini ularəqə eyt; ular aldida həduqup kətmigin; bolmisa Mən seni ular aldida hədukturimən. **18** Kəra, Mən bügün seni Yəhudaning padixahlirioqə, əmiririgə, kahinlirioqə həm pütkül zemin həlqigə qarxi turoquqi mustəhkəm xəhər, təmür tüwrük wə mis sepillardək tiklidim. **19** Ular sanga qarxi jəng kilidu, lekin sening üstüngdin oqəlibə qılalmaydu — Qünki Mən seni qutkuzux üqün sən bilən billidurmən, — dəydu Pərwərdigar.

2 Əmdi Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** Berip Yerusalemdikilərnıng kulaklirioqə mundak jar salojın: — «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən sening yax wəqtingdiki wapadarlıqingni, yəni

kizning axiqioja bolojan muhobbitidak sening qel-
bayawanda, yeni terilmiojan yarlarda Manga egixip
yurganliringni sening uqun aslaimen. **3** Xu qaoida
Israil halki Perwardigarja pak, alahida atalojan, ular
uning ez hosulining tunji mewisi dap karalojanidi;
ularni yawalmaqji bolojanlarning hammisi gunahkar
dap hesablanojanidi ham ularning baxlirioja balayi'apet
quxkanidi, — daydu Perwardigar. **4** Perwardigarning
sezini anglanglar, i Yakupning jamati, Israil jamatining
barlik ail-tawabiatliri: — **5** Perwardigar mundaq daydu:
— Ata-bowiliringlar Menda zadi qandaq adalatsizliklarni
bayqaptu, ular Mending xunqa yiraklixidu? Ular nemixqa
bimena butlaroja bax urup, ezliri bimena bolup ketti?
6 Ular heqqaqan: «Bizni Misir zeminidin kutkuzup
qikirip, bayawandin, yeni qel-dext wa tik azgallar
bilan kaplanojan jaylardin, qurojaqchilik wa elum sayisi
orap turojan yarlardin, adamzat otmaydiojan hamda
insan turmaydiojan xu bayawandin bizni etkuzgan
Perwardigar keni?» dap sorap koyuxmaptioju? **7** Men
silarni mewisi ham molchilikdin huzurlinix uqun munbat
bir zeminoja elip kalganmen; siler kelip zeminimni
buloidinglar, Mening mirasimni yirginchilik bir narsiga
aylandurup koydunglar. **8** Kahinlar: «Perwardigar keni?»
dap heq sorap koymidi; Tawrat-qanun ijaqiliri meni
heq tonumidi; halk padiqiliri manga asiylik kildi;
pajojambelr bolsa Baalning namida bexarət berdi,
ularning hammisi heq paydisiz bimena narsilergə egixip
ketti. **9** Xunga siler bilan dawalaxmaqimən, baliliringlar
ham baliliringlarning baliliri bilan dawaliximən, — daydu

Pərwərdigar; **10** — silər Sıprustiki dengiz boyliroğa
ətüp bekinglar, Kedarğa təxürüxkə adəm əwətip
bekinglar — muxundak bir ix zadi bolup bakkanmu-
yok dəp kərüp bekinglar — **11** Qaysi bir əl əz ilahlirini
(ular heq ilah əməs, əlwəttə) əzgərtkənmu? Ləkin
Mening həlkim əzlrining xan-xəripi Boluquqisini bolsa
paydisiz-bimənə bir nərsigə almxturoğan. **12** Buningğa
əjəbninglar, i asmanlar; hang-tang bolunglar! Sarasimigə
qüxünglar! Qəqünglar! — dəydu Pərwərdigar, **13** — qünki
Mening həlkim ikki rəzil ixni kildi; ular həyatlik su
mənbəsi bolğan Məndin waz kəqti; andin əzliri üqün
su azgallirini, yəni su turmaydioğan yerik su azgallirini
yonup qıkti. **14** Israil əsli kilmidi? U hojayinning
əyidə tuquloğan kilmidi? Nemixka əmdi u oljoğa
aylinip qaldi? **15** Yax xirlar uni olja kilip hərkiridi;
ular awazini qoyuwətti; ular [Israil] zeminini wəyranə
kildi; xəhərliri kəydürüldi, adəmzatsiz qaldi. **16** Uning
üstigə hətta Nof wə Tahpanəs xəhiridikilərmu qoqqangni
yeriwətti. **17** Bu ixlarni əzüng kəltürüp qıqaroğan
əməsmu? — Qünki sanga yol baxlawatqinida Pərwərdigar
Hudayingdin waz kəqkəniding. **18** Əmdi bügünki kündə
yənə Xihor dəryasining süyini iqix üqün Misirning yolini
baskining nemisi? [Əfrat] dəryasining süyini iqix üqün
Asuriyəning yolini baskining nemisi? **19** Əz rəzilliking
əzünggə sawak elip kelidu, əzüngning yenimdin qətnəp
kətkining əzünggə tənbiḥ bolidu; əmdi sening Pərwərdigar
Hudayingdin waz kəqkining wə Mening kərkunqumning
səndə bolmasliqining intayin rəzil həmdə zərdapka
toloğan ix ikənlikini bilip qoy, — dəydu Rəb, samawi

qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar. **20** Qünki sən kədimdinla Mən sanga saloqan boyunturukni buzup, uning rixtini üzüp taxliwətkənsən; sən: «Qullukungda bolmaymən!» deding. Qünki barliq dəng-egizliktə wə barliq yexil dərəh astida sən pahixə ayaldək kerilip yatqənsən. **21** Lekin Mən bolsam seni əsli esil sortluk üzüm telidin, sərhil uruqtin tikkənidim; sən Manga nisbətən qəndəkmə yat wə yawa bir sesik üzüm telioqə aylinip qəlding? **22** Qünki sən xulta bilən yuyunsangmu, kəp aqartkuq sopun ixlətsəngmu sening kəbihliking Mening aldimda tehi daq bolup turidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **23** Sən qəndəkmə: «Mən heq buloqanoqan əməsmən, mən «Baallar»oqə heq əgəxmədim!» deyələysən? Jiloqida mangoqan yolungni kərüp bak, kilmixliringni ikrar kil — sən əz yollirida uyan-buyan katrap yüridoqan qəkqəq hinggəndursən! **24** Sən qəl-bayawanoqə adətləngən, həwisi qozqaloqanda xamalni purap yüridoqan bir yawayi mada exəksən! Küyigəndə kim uni tosalisun? Uni izdigən hənggilar əzlrini heq upratmaydu; xu wəqitlarda uni izdəp tapmaq asəndur. **25** [I Israil], [bikar yügürüp], putungni ayaqətsiz, gelingni ussuləksiz kilip qoyma! Lekin sən buningoqə: «Yəq! Ham hiyal kilma! Qünki mən bu yat [iləhlarni] yahxi kərüp qəldim, ularning kəynidin mangimən!» — deding. **26** Oqri tutulup qəlip hijalətkə qəloqəndək, Israil jəmətimu hijalətkə qəlidu — yəni əzliri wə ularning padixəhliri, kəhənliri wə pəyoqəmbərliri — **27** ular yaqəq kətikigə: «Atam!» wə taxqə: «Sən meni tuqduqung!» dəydu; qünki ular yuzini Manga qəratmay, əksiqə Manga arqisini qildi; lekin külqət bəxiqə qüxkəndə

ular: «Ornungdin turup, bizni kutkuzoʻaysən!» dāydu. **28** Əmdi əzūnggə yasioʻan ilahliring keni!? Kūlpət bexingōʻa qūxkəndə seni kutkuzalaydiʻoʻan bolsa, ular ornidin tursun! — Qūnki xəhərliring kənqə kəp bolsa butliringmu xunqə kəptur, i Yəhūda! **29** Nemixka silər Mən bilən dəwaʻoʻa qūxməkqisilər? Silər həmminglar Manga asiylīk kīlōʻansilər, — dāydu Pərwərdigar. **30** Baliliringni bikardin bikar urup koydum; ular hēq tərbiyini kəbul kīlmidi. Əz kīliqing yirtkuq xirdək pəyoʻəmbərliringni yəwətti. **31** I bu dəwr kixiliri! Pərwərdigarning səzigə kəngūl kōyunglar! Mən Israilōʻa qəl-bayawan yaki kəpkərangōʻuluk bəskən zemin bolup bəkkənmu? Mening həkīm nemixka: «Nəgila barsaq əz ərkimiz; əmdi yeningōʻa yənə kəlməymiz!» — dāydu? **32** Kiz zibu-zinnətlirini untuyalamdu? Toy kīlidioʻan kiz toy kiyimlirini untuyalamdu? Lekin əz həkīm san-sanəksiz kūnliridə Meni untudi. **33** Sən ixk izdəp baridioʻan yollarōʻa xunqə mahir bolup kəttīng! Bərhək, hətta əng buzuk ayallarōʻa yolliringni kərsəttīng. **34** Uning ūstīgə tonungning pəxliridə gunəhsiz namratlarning keni bar! Sən ularni temingni texip oʻqirilikkə kirgini ūqūn əltūrdingmu?! Ixlarning həmmisi xundək tursimu, **35** sən tehi: «Məndə gunəh yok; [Rəb] məndin rənjiwərməydu!» dəysən. Bilip koy! Mən ūstūngdin həkūm qikirimən, qūnki sən: «Mən gunəh sadir kīlmidim!» — dəwerisən. **36** Sən nemixka bunqiwala uyan-buyan kətrap ala kəngūlluk kīlisən? Sən Asuriyə tərīpidin yərgə kəritilōʻandək Misir tərīpidinmu yərgə kəritilisən. **37** Bərhək, sən Misirdin kōlliringni bexingōʻa aloʻan peti

qikisən; qünki Pərwərdigar sən yөлənqük qiloqanlarni qətkə kakti; sən ulardin heq payda kərməysən.

3 Xundak deyiliduki, birsi ayalini qoyuwətsə, ayal uningdin ajraxsa wə keyin u baxqa ərgə yatlik bolqan bolsa, birinqi eri uning bilən qayta yarixiwalsa bolamdu? Bundak ix bu zeminni mutlək buloqimamdu? Lekin sən xunqə kəp axniliring bilən buzukluk qilip turup yənə yenimoqa qaytay dəwatamsən tehi? **2** Bexingni kətürüp yuqirioqa qarap bak; — Sən zadi nədə yat ilahlar bilən buzukluk ötküzmigənsən?! — Sən qəlbayawanda kütüp olturoqan ərəbdək ularni yollar boyi kütüp olturoqansən; zeminni buzuklukliring wə rəzilliking bilən buloqioqansən. **3** Xuning üqün qattik yamoqurlar tutup kəlinip sanga berilmidi həmdə «keyinki yamoqurlar» yaqimidi. Lekin səndə tehi pahixə ayalning kəlin yüzi bar, iza tartixni heq bilgüng yoktur. **4** Hətta sən bayatin Manga: «I Atam, yaxliqimdin baxlap manga yetəkqi həmrəh bolup kəlding!» — dəysən, wə: — **5** «U hərdaim oqəzipini saklamdu? U oqəzipini ahioqiqə tutamdu?» — dəysən. Mana, sən xundak degining bilən, lekin sən qolungdin kelixiqə rəzillik qilqansən. **6** Yosiya padixahning künliridə Pərwərdigar manga: «Wapasiz Israilning nemə qilqanlikini kərdüngmu? U barlik egiz taoqka qikip həm barlik yexil dərəh astioqa kirip xu yərlərdə pahixidək buzukluk qilqan» — dedi. **7** — «Mən: U bularning həmmisini qilqandin keyin, qoqum yenimoqa qaytip kelidu, — dedim; lekin u qaytip kəlmidi. Uning asiy singlisi, yəni Yəhuda buni kərdi; **8** lekin wapasiz Israilning barlik zina qilqanliri tüpəylidin uningqə talak

hetini berip uni qoyuwatkinimni k r p, asiy singlisi Yehuda korkmidi, balki  zimu berip pahixilik kildi. **9** Xundak boldiki,  z buzukqilikini xunq  kiqik ix d p qarioraqqa, u hətta yaoq  w  tax bilən zina kilip zeminni bulo iw tti. **10** Bularning h mmisig  qarimay Israilning asiy singlisi Yehuda tehi pütün k ngli bilən  m s, p k t sahtilik bilən yenimo a kaytip k lg nd k boluwaldi, — d ydu P rw rdigar. **11** P rw rdigar manga mundak dedi: — «Wapasiz Israil  zini asiy Yehudadin həkkaniy k rs tti. **12** Baro in, ximalo a qarap bu s zl rni jakarlap mundak degin: — «Kaytip k l, i yoldin qikkuqi Israil, — d ydu P rw rdigar — w  Mən sanga kapikimni kayta t rm ym n; q nki Mən rəhimdil, — d ydu P rw rdigar — Mən o zirimni m ngg g  saklap turmaymən. **13** P k t sening k bihlikingni, — P rw rdigar Hudayingo a asiylik kilo anlikingni, uyan-buyan katrap y r p  z ngni h rbir yexil d r h astida yat ilahlaro a beo ixlio anlikingni, xuningd k awazimoğa heq kulak salmio anlikingni ikrar kilsangla [M ndin r him-x pk t k ris n] — d ydu P rw rdigar. **14** Kaytip kelinglar, i yoldin qikkuqi balilar, — d ydu P rw rdigar — q nki M n sil rni h kikiy s yg qidurm n; [sil r xundak kilsanglarla] M n sil rdin tallio anlarni, y ni h rkaysi x h rdin birdin, h rkaysi j m ttin ikkidin puqrani Ziono a kayturup kelim n. **15** M n sil rg  k ngl mdikid k h lk padiqilirini t ksim kilim n; ular sil rni danalik-bilim,  kil-paras t bil n bekip ozuklanduridu. **16** Xundak boliduki, xu k nl rd  sil r zeminda kopiyip, k p p rz ntlik bolo ininglarda, — d ydu P rw rdigar, — silər: «P rw rdigarning  hd  sanduqi!»

dəp yənə tiloqa almaysilər; u heq esinglaroqa kəlməydu, uni heq əsliməysilər wə uni heq seəqiniməysilər; silər baxqa bir sanduqmu yasiməysilər. **17** Xu tapta ular Yerusalemnı «Pərwərdigarning təhti» dəp ataydu; barlıq əllər uningə yioqilidu, — yəni Pərwərdigarning namioqa, Yerusalemoqa yioqilidu; ular kəlbidiki rəzil jahillikioqa qaytidin heq əgixip mangmaydu. **18** Xu künlərdə Yəhuda jəməti Israil jəməti bilən birlıktə mangidu; ular ximal zeminidin billə qikip Mən ata-bowilirioqa miras boluxqa təqdim qiloqan zeminə kelidu. **19** Mən: «Mən seni balilirim qatirioqa qoyup, sanga güzəl zeminni, yəni kəpligən əllərnıng zeminliri arısidiki əng kərkəm jayni miras qilip ata qilixni xunqilik halayttim!» — dedim, wə: «Sən Meni «mening atam» dəysən, wə Məndin yüz ərüməysən!» — dedim. **20** Lekin bərhək, asiylıq qiloqan ayal əz jərisidin ayriloqandək, silər Manga asiylıq qiloqansilər, i Israil jəməti, — dəydu Pərwərdigar. **21** Yukiri jaylardın bir awaz anglinidu! U bolsa Israil jəmətidikilərnıng yioqa-pəryadlıri; qünki ular əz yolını burmilioqan, Pərwərdigar Hudasini untuoqan. **22** — Qaytip kelinglar, əy yoldın qıqkuqi balılar; Mən silərnıng yoldın qikip ketixinglarəqa xipa bolimən. — «Mana, biz yeningə barimiz; qünki Sən Pərwərdigar Hodayimizdursən» — dənglar! **23** — Bərhək, egizliklərdə həm taqlarda anglitiloqan [butpərəslikning] kiykas-sürənliri bihudə ixtur! Bərhək, Israilning kutkuzux-nijati Pərwərdigar Hodayimizdinladur. **24** Lekin yaxlıkimizdin tartipla, ata-bowilirimizning əjrini, yəni ularning kala-qoy padilirini, qız-ooqullirini axu uyat-nomus yəp kətkən; **25** Nətijidə biz uyat-hijillik iqidə yattuk, qalaymıqanqilik

wə alaqzadilik bizni qapliwaldi; qünki yaxliqimizdin tartip bügünki küngə kədər biz wə ata-bowilirimiz həmmimiz Pərwərdigar Hudayimiz aldida gunah sadir kəlip kəldük, Pərwərdigar Hudayimizning awaziya heq kulak salmidük.

4 — «Bu yollirimdin burulay!» desəng, i Israil — dəydu Pərwərdigar — Əmdi Mening yenimoja burulup kaytip kəl! Əgər bu yirginlikliringni kəzümdin neri kilsang, wə xundakla yoldin yənə tenəp kətmisəng, **2** — əgər sən: «Pərwərdigarning hayati bilən!» dəp kəsəm iqkiningdə, u kəsəm həkikət, adalət wə həkqaniylik bilən bolsa, undakta yat əllərmu Uning namida əzligə bəht tilixidu wə Uni əzining pəhir-xəhriti kilidu. **3** Qünki Pərwərdigar Yəhudadikilər wə Yerusalemdikilərgə mundaq dəydu: — «Boz yeringlarni qepip aqdurunglar; tikənlik arisiya uruk qaqmanglar! **4** Əzliringlarni Pərwərdigarning yolida sünnət kilinglar; kəlbənglarni sünnət kilinglar, i Yəhudadikilər wə Yerusalemda turuwatqanlar! — Bolmisa, Mening kəhrim partlap ot bolup siləni kəydüriwetidu; kilmixliringlarning rəzilliki tüpəylidin uni əqürələydiyan heqkim qiqmaydu. **5** — Yəhudadada muxularni elan kəlip, Yerusalemda: — «Zemin-zeminda kanay qelinglar!» — dəp jakarlanglar; «Yiojilinglar! Mustəhkəm xəhərlərgə keqip kirəyli!» — dəp nida kilinglar! **6** Zionni kərsitidiyan bir tuqni tiklənglar; dərhal keqinglar, keqikip qalmanglar! Qünki Mən külpət, yəni zor bir həlakətəni ximaldin elip kelimən. **7** Xir əz qatqalliqidin qikti, «əlləni yokatquqi» yoloja qikti; u əz jayidin qikip zeminingni wəyran kilixka kelidu; xəhərliring wəyran kəlinip, adəmzatsiz bolidu.

8 Bu səwəbtin əzliringlaroşa bəz kiyim oranglar, dad-pəryad kətürüp nalə qilinglar! Qünki Pərwərdigarning qattik oşəzi bizdin yanmidi! **9** Xu küni xundak boliduki, — dəydu Pərwərdigar, — padixahning yüriki, əmirlərnin yürikimu su bolup ketidu, kaşinlar alaşzadə bolup, pəyoşəmbərlər təəjjüplinidu. **10** — Andin mən: — Ah, Rəb Pərwərdigar! Bərhək Sən bu həlkni, jümlidin Yerusalemini: «Silər aman-tinq bolisilər» dəp aldidin; əməliyətə bolsa kiliq janoşa yetip kəldi, dedim. **11** — Xu qaoşda bu həlkə wə Yerusalemoşa mundak deyilidu: «Qəl-bayawandiki egizliklərdin qikқан issik bir xamal həlkimning kizining yolioşa qarap qüxidu; lekin u haman soruxka yaki dan ayrixka muwapiş kəlməydu! **12** — Buningdin əxəddiy bir xamal Məndin qikқidu; mana, Mən hazır ularoşa jaza həkümlirini jakarlaymən. **13** Mana, u top bulutlardək kelidu, uning jəng hərwiliri kara kuyundəktur, uning atliri bürkütlərdin tezdur! — «Həlimizoşa way! Qünki biz nabut bolduq!» **14** — «I Yerusalem, öz kütuluxung üqün kəlbini rəzillikdin yuyuwət; kaşanoşiqə kənglünge bihudə oy-hiyallarni püküp turisən? **15** Qünki Dan diyaridin, əfrayimdiki egizliklərdinmu azab-külpətni elan kilidioşan bir awaz anglitilidu: — **16** Ular: Əllərgə elan qilinglar, Yerusalemoşimu anglitinglar: — Mana, kərxawoşa aloşuqilar yiraş yurttin keliwatidu! Ular Yəhuda xəhərlirigə karxi jəng quқанlirini kətürüxkə təyyar! — dəydu. **17** Etizlikni mudapiə kiliwatқанlardək, ular Yerusalemini kərxiwalidu; qünki u Manga asiylik kiləşan, — dəydu Pərwərdigar. **18** Sening yolung wə kilmixliring muxularni öz bexingoşa qüxürdi; bu rəzillikning

aqiwitidur; bərhək, u azabliktur, yürikinggimu sanjiydu!».

19 — [Mən]: «Ah, iq-baoqrim! Iq-baoqrim! Toloqakqa qüxtüm! Ah, kənglüm azablandi! Yürikim düpüldəwatidu, süküt kılıp turalmaymən; qünki mən kanayning awazini anlaymən; jəng quqanliri jenimoqa sanjidi. **20** Apət üstigə apət qüxti! Pütkül zemin wəyran boldi; qedirlirim dəqikidə bərbat kılındi, pərdilirim həyt-huytning iqidə yirtip taxlandi! **21** Qaqanoqıqə tuoqqa qarap turuxum, jəng awazlirini anglixim kerək?» — [dedim]. **22** — «Qünki Mening həlkim nadandur; ular Meni həq tonumioqan; ular əqli yok balilar, ular həq yorutulmioqan; rəzillikkə nisbətən ular danadur, əmma yaxxilikkə nisbətən ular bilimsizdur». **23** — «Mən yər yüzigə qaridim; mana, u xəkilsiz wə kup-quruk boldi; asmanlaroqimu qaridim, u nursiz qaldi; **24** taoqlaroqa qaridim, mana, ular zilziligə kəldi, barliq dənglər əxəddiy silkinip kətti. **25** Qarap turuwərdim, wə mana, insan yok idi, asmandiki barliq uqar-qanatlar mu əzlrini daldioqa aldi. **26** Mən qaridim, mana, baoq-etizlar qəl-bayawanoqa aylandi, barliq xəhərlər Pərwərdigar aldida, yəni uning kattik oqəzipi aldida wəyran boldi. **27** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Pütkül zemin wəyran bolidu; əmma Mən uni pütünləy yəkatmaymən. **28** Buning tüpəylidin pütkül yər yüzi matəm tutidu, yukirida asman qarilik bilən qaplinidu; qünki Mən xundaq səz qildim, Mən xundaq niyətkə kəlgənmən; Mən uningdin əkünməymən, uningdin həq yanmaymən; **29** atliqlar wə okyaliklarning xawkun-sürəni bilən hər bir xəhərdikilər qeqip ketidu; ular qatqalliklaroqa kirip məküwalidu, taxlar üstigə qikiwalidu; barliq xəhərlər taxlinip adəmzatsiz

qalidu. **30** — Sən, i həlak boluqı, nemə qılmaqçısən? Gərqə sən pərəng kiyimlərnı kiygən bolsangmu, altun zıbu-zınnətlərnı taqıoqan bolsangmu, kəz-qaxlırıngnı osma bilən pərdazlıoqan bolsangmu, əzüngnı yasıoqıning bıqardur; senıng axıqlırıng seni kəmsıtıdu; ular jeningnı ızdəwatıdu. **31** Qüknı mən toloqakqa qüxkən ayalningkıdək bı awaznı, tunjı balını tuoqandıkıdək azabda bolıoqan Zıon qızıng awazını anglawatımən; u qollırını sozup: «Həlımoqa way! Bu qatıllar tüpəylıdın həlımdın kəttım!» dəp həsırımakta.

5 [Pərwərdıgar]: — Yerusalemning rəstə-koqılırıda uyan-buyan ayılınıp yügürünglar, obdan kərüp bılıwelinglar; məydanlırıdın ızdəp kərünglar; adalət bilən ıx kərıdıoqan, wədısidə turuxqa ıntılıdıoqan bırla adəmni tapsanglar, xunda mən bu [xəhərnı] kəqürımən! **2** Gərqə ular: «Pərwərdıgarıng həyadı bilən!» dəp kəsəm ıqkən bolsımu, ular yaloqandın səzləydu, [dedı]. **3** — I Pərwərdıgar, kəzüng adalət-bitərəplıknı ızdəp yürıdu əməsmu? Sən bularnı urdung, leknı ular azablanmaydu; Sən ularnı nabut qılıp tügəxtürdüng, leknı ular tərbiyə qəbul qılıxni rət qılıp kəldı; ular yüzlırını taxtın qattıq qıldı, ular yolıdın yenıxni rət qılıdu» **4** — mən: «Xübhisızki, bundaq qıloqanlar pəkət namratlar, ular nadanlar; qüknı ular Pərwərdıgarıng yolını, Hudasıng həküm-kərsətmılrını bılməydu» — dedım. **5** — «Mən mətiwərlərnıng yenıoqa berıp ularoqa səzləymən; qüknı ular Pərwərdıgarıng yolını, Hudasıng həküm-kərsətmılrını bılıdu». Bırak ularmu boyunturuknı üzül-kesıl buzup, rıxtılırını üzüp taxlıoqan. **6** — Xunga ormandın qıqqan bı xır ularnı öltürıdu,

bayawandin qikqan bir bərə ularni wəyran kilidu; yilpiz xəhərlərgə qarap paylaydu; xəhərlərdin qikqan hərbi titma-titma kilinidu; qünki ularning asiylikliri kəpiyip, wapasizlikliri awuydu. **7** Mən zadi nemigə اساسən seni kəqürimən? Sening baliliring Məndin waz keqip, Huda əməslərgə kəsəm iqməktə; Mən həmmə həjətliridin qikqan bolsammu, lekin ular zinahorluk kəlip, pəhixilərnin əyigə top-top bolup mengiwatidu. **8** Ular səmrigən ixkwaz ayoyirlar, ular hərbi öz yəkinining ayaliqə həwəs kəlip kixnəwatidu. **9** Bu ixlar tūpəylidin ularni jazalimay qoyamdim? — dəydu Pərwərdigar, — Mening jenim muxundaq bir əldin kisas almay qoyamdu? **10** Uning üzüm qünəkliridin ətūp, tallirini wəyran kilinglar; lekin ularni pütünləy nabut kilmanglar; xahlirini kirip taxlanglar, qünki ular Pərwərdigarə təwə əməstur; **11** qünki Israil jəməti wə Yəhuda jəməti Manga mutlək wapasizlik kildi, — dəydu Pərwərdigar. **12** Ular: «U heqnemə kilmaydu! Bizgə heq apət qüxməydu; nə kiliq nə kəhətqilikni kərməymiz!» — dəp Pərwərdigardin tenip kətti. **13** Pəyqəmbərlər bolsa pəkət bir xamaldin ibarət bolidu, halas; [Pərwərdigarning] səz-kalami ularda yoktur; ularning səzliri öz bexiqə yansun! **14** Xunga Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sədari boləqan Huda manga mundaq dəydu: — Bu həlk muxu səzni kəlqini üqün, mana, Mən aqzinqə saləqan səzlimni ot, bu həlkni otun kilmənki, ot ularni kəydürüp taxlaydu. **15** — Mana, Mən yiraqtin bir əlni elip kelimən, i Israil jəməti, — dəydu Pərwərdigar, — U küqlük bir əl, kədimiy bir əl, tilini sən bilməydioqan wə gəplirini sən heq qüxənməydioqan bir əl bolidu; **16** ularning

oqdeni yooqan eqiloqan bir gerdur; ularning hëmmisi batur palwanlardur. **17** Ular hösulingni wë neningni yëp ketidu, oqul-kizliringni yëp ketidu, kala-qoy padiliringni yëp ketidu, üzüm talliringni wë änjur dërëhliringni yëp ketidu; ular sän tayanöqan mustähkäm xähärliringni kiliq bilän wëyran kilidu. **18** Hälbuki, — dëydu Përwërdigar, — xu künlërdimu silëрни pütünlëy tügëxtürmëymän. **19** Xu qaşda [hähking]: «Përwërdigar Hudayimiz nemixka muxu ixlarning hëmmisini beximizöqä qüxürgän?» — dëp sorisa, ämdi sän [Yërëmiya] ularöqä: «Silër Mëndin yüz örüp, öz zemininglarda yat ilahlarning kullukida bolöninglardäk, silër öz wätininglar bolmioqan bir zeminda yat bolöqanlarning kullukida bolisilër» — degin. **20** — Yakupning jëmätidä xuni jakarliöqinki wë Yähüda arisida xuni elan kilöqinki, **21** «Buni anglanglar, i nadan wë äkli yok, közi turup körmëydiöqan, kuliki turup anglimaydiöqan bir hähk; — **22** Mëndin körkmämsilër? — dëydu Përwërdigar, — Dengiz süyi üqün sahilni mänggülik qäklimä kilip, «Bu yërdin ötmä» dëp bekitkän Mening aldimda täwrimämsilër? Mana, dolqunliri örkäxligini bilän ular sahil üstidin heq öqelibä kilmaydu; xawqunliöqini bilän bu qäktin härgiz hälköp ötälmäydu. **23** Lekin bu hähkning jahil wë asiylik köngli bardur; ular yoldin qikip öz beximqilik kilip kätti. **24** Ular könglidä: «Öz waqtida yamoqurlarni, yäni awwalki häm keyinki yamoqurlarni Bërgüqi, bizgä hösul pëslini bekitip aman-esän Sakliöquqi Përwërdigar Hudayimizdin äyminäyli» degänni heq demäydu. **25** Silërning käbihlikliringlar muxu ixlarni silërgä nesip kilmioqan; silërning gunahliringlar silërdin

bərikətəni məhrum qıləjan. **26** Qünki həlqim arisida rəzillər bardur; ular pistirmida yatqan qiltəqılərdək paylap yürüdü; ular tuzəq selip, adəmlərni tutuwalidu. **27** Tutqan quxlarəja toləjan kəpəstək, ularning əyliri əldəmqılıqtin erixkən mallar bilən toləjan; ular xu yol bilən bütük həm bay bolup kəttili. **28** Ular səmrip, parkirap kəttili; bərhək, ular rəzil ixlərni qilixqə mahir bolup kəttili; ular əz mənəpəətini kəzləp həqlərning dəwasini, yetim-yəsirlərning dəwasini sorimaydu; namratlarning həkukini qoşdaydiəjan həkümnü ular qiqərmaydu. **29** Bu ixlər tütəylidin ularni jazalimay qoyəmdim?! — dəydu Pərwədigar, — Mening jenim muxundək bir əldin qisas əlməy qoyəmdü? **30** Zeminda intəyin qorqunqluq wə yirginqluq bir ix sadir qilinəjan — **31** Pəyətəmbərlər yələjan-sahta bəxərtlərni bərməktə; kahinlar bolsa əz həkuk dairisini kengəytip həkümrənlük qilməktə; Mening həlqimmü bu ixlərni yəqturidu. Ləkin bularning əqiwitidə qəndək qilisilə?

6 Jeninglərni qutquzux üqün Yerusəlem xəhiridin qeqinglar, i Binyamin jəmətidikilə! Təkoa yezisida kanay qelinglar! Bəyt-Həkkərəmdə is signalini kətüringlar! Qünki balayı'apət, yəni dəhxətlik həlakət ximal tərəptin pəyda bolidu. **2** Zion qizi, yəni nazinin səhibjaməlni, mən nabut qilimən. **3** Yerusəleməja qarxi qiqiwatqan pada bəqquqilərmü əz padilirini epkelidu; ular Yerusəlemnü qorxawəja elip qedirlirini tikidu; ularning həmmisi əzi igiligən jayda pada bəqidu. **4** [Ular]: «Uningəja qarxi jənggə təyyarlininglar! Turunglar, qüx wəqtidin paydiliniq hujum qiləyli!», «Aplə! Kün patay dəp qəptu, kəqtiki

sayilər uzirawatidu!» — [dəydu], [andin]: **5** «Xunga, keqiqə hujum kılıp qıqaylı, uning mustəhkəm ordilirini yoqıtaylı!» — dəydu. **6** — Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar ularəqa mundaq dəydu: — Dərəhlərnı kesıp, ular bilən Yerusalem ətrapıda dəng-potəylərnı yasanglar; qünki u jazalanmısa bolmaydıəqan xəhərdur; uningda barlıq ixlar zulum-zomıgərliktur. **7** Qıduq öz sulırını uroqıtup qıqarəqandək, umu rəzıllıkrını uroqıtup qıqarmaqta; uningdin zulmət-zorawanlıq wə həlakət sadalırı anglanmaqta; mening kəz aldında həmıxə aəqrıq-kesəllər həm yarılanoqanlar pəyda bolmaqta. **8** I Yerusalem, təlım-tərbiyə qəbul kıl; bolmısa jenım səndın waz keqıdu, — bolmısa, Mən seni harabilik, adəmzatsız bır zemin kıliwetımən. **9** Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar manga mundaq dəydu: — Ular üzüm telını pasangdıəquqılardək İsraılning qaldısını pasangdaydu; xunga sən üzüm üzgüqidək üzüm telıdiki xahlar üstıdın yənə bır qetım qəlungnı ətküzgın! **10** [Mən]: — Mən hazır kimgə səz kılıp aqahlandıray? Ulardın anglıəqudək zadı kim bar? Mana, ularning kulaklırı sünnət kılinmıəqan, ular heq anglıyalmaydu. Mana, Pərwərdigarning səzi ularəqa eəjır kelıdu; ularəqa heq huxyakmaydu, — [dedım]. **11** — Qəlbım Pərwərdigarning əzəzəp otlırı bilən tolup taxtı; unı iqımgə sıəqduruxtı halsırıp kəttım; unı koqidiki balılar, yıgıtlərnıng məxrəp sorunlırıəqa təkəysən. Ər-ayallar, qerılar həm yaxanoqanlarmu bununđın mustəsna bolmısın! **12** — Ularning əylırı, etızlırı ayallırı bilən billə əzgilərgə tapxurulıdu; qünki Mən qolumnı

zemandikilərgə sozimən, — dəydu Pərwərdigar. **13** — Qünki əng kiqikidin qongioiqə ularning həmmisi aqkəzlükkə berilgən; pəyoəmbərdin kaħinoiqə həmmisi ohxaxla aldamqilik kılıdu; **14** ular: «Aman-esənlik! Aman-esənlik!» dəp həlkimning kızining yarisini susluq bilən qol uqida qala tengip qoydi. Lekin aman-esənlik yoktur! **15** Ular yirginlik ixlarni sadir kılöinidin hijil boldimu? — Yak, ular heq hijil bolmidi, hətta kızirixnimu ular heq bilməydu. Xunga ular yikilip əlgənlər iqidə yikilip əlidu; ularni jazalaxka kəlginimdə ular putlixip ketidu, — dəydu Pərwərdigar. **16** Xunga Pərwərdigar [Əz həlkigə] mundak dəydu: — Silər tət aqa yolda turuwatisilər; xunga yolunglarni obdan kərüp qoyunglar, kədimki, yaxilikka elip barəjan yollarni sorap, ularda menginglar; xundak kılöjanda jeninglar obdan aram tapidu. Lekin ular: «Biz xularda mangmaymiz!» — dəydu. **17** Mən: Silərgə «Kanayning agah sadasioqa kulak selinglar!» dəydiəjan agah bərgüqi kəzətqilərnə tiklidim; lekin silər: «Kulak salmaymiz» dedinglar. **18** Xunga i əllər, anglanglar; guwahqilar bolup ular arisida bolidiəjan ixlarni bilip qoyunglar! **19** Angla, i yər-zemin! Kara, Mən bu həlkning bexioqa külpət, yəni ularning oy-hiyallirining aqiwitini qüxürimən; qünki ular səzlirimgə kulak salmiojan; Mening Təwrat-qanunumni bolsa, ular qətkə kakқан. **20** — Əmdi zadi nemə məqsəttə Xebadin qikқан huxbuy, yirak yurttin elip kelingən egir Manga sunulidu? Kəydürmə qurbanliqliringlar qobul kilarlik əməs, silərnəng «təxəkkür qurnanlik»liringlar Meni hursən kilmaydu. **21** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən bu həlk aldiəja

putlikaxanglarni salimən; xuning bilən həm atilar həm ooqullar billə putlixidu; qoxnilar wə dostlar ohxaxla nabut bolidu. **22** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Qara, ximaliy zemindin bir həlk kelidu, yər yüzining əng kəriliridin uluq bir əl qozoqilidu; **23** ular okya wə qiliq bilən qorallinidu; ular zalim, heq rəhim qilmaydu; ularning awazi dengiz dolkunidək xawqunlaydu; ular atlaroqa minidu, jənggiwar adəmlərdək səp-səp bolup turidu; ular sanga qarxi jəng qilixqa kelidu, i Zion qizi! **24** «Biz ular tooqruluk həwər angliduk; qolimiz boxixip kətti; oqəxlik, toloqta qaloqan ayaldək azab bizni tutti» — [dedim]. **25** «Dalaqə qikmanglar, yollar bilən mangmanglar, qünki düxməning qiliqi bar, tərəp-tərəplərnə wəhimə basidu. **26** I həlkimning qizi, sən əzünggə bəz kiyim kiyiwal, küllər iqidə eqinap yat; əzüngning bir tal oqlungdin juda boləndək kattik, yioqlap matəm tut; qünki bulang-talang qiloquqi bizgə qarap tuyuksiz kelidu». **27** [Pərwərdigar manga]: — Mən seni roda sinioquqi qilip tiklidim, həlkim bolsa huddi təxürülidioqan rodidək bolidu; seni ularning yollirini kəzitip sinaxqa tiklidim, — [dedi]. **28** — Ularning hərbi asiyning asiysi, ular təhmət qaplap uyan-buyan qatrap yürməktə; ular mis wə təmürning ezidur, həmmisi qirip kətkəndur; **29** təmürqining kərükimu kəyüp kətti, qoquxun bolsa otta yəm boldi; rodini eritip tawlax bikar boldi; həlkim yamanlardin haliy bolmidi. **30** Ular «daxqal kümüx» dəp atilidu; qünki Pərwərdigar ularni rət qildi.

7 Pərwərdigardin Yərəmiyaqə mundaq bir səz kəldi: — **2** Pərwərdigarning əyidiki dərwezida turup muxu səzni jakarlap: «Pərwərdigarning səzini

anglanglar, i Pərwərdigarəja ibadət kilix üqün muxu dərwezilardin kiriwatқан barlıq Yəhudalar!» — degin. **3** — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Yolliringlar həm kilmixliringlarni tüzitinglar; xundaq boləjanda Mən siləрни muxu yərdə muqim turozuzimən. **4** «Pərwərdigarning ibadəthanisi, Pərwərdigarning ibadəthanisi, Pərwərdigarning ibadəthanisi dəl muxudur!» dəp aldamqi səzlərgə tayinip kətmənglar. **5** Əgər silər həqiqətən yolliring həm kilmixliringlarni tüzətsənglar, — əgər kixilər wə qoxnanglar arisida adalət yürgüzsənglar, **6** — əgər silər musapir, yetim-yesir həm tul hotunlarni bozək kilixtin, muxu yərdə gunahsız qanlarni təküxtin, — xundakla özünqlarəja ziyən yətküzüp, baxqa ilahlarəja əgixip ketixtin qol üzsənglar, — **7** xundaq qilojininglarda Mən siləрни muxu yərdə, yəni Mən ata-bowiliringlarəja kədimdin tartip mənggügiqə təqdim qilojan bu zeminda muqim turidiojan qilimən. **8** Lekin mana, silər heqkandaq payda yətküzməydiojan aldamqi səzlərgə tayinip kətkənsilər. **9** Əmdi nemə degülük?! Ooqrilik, qatillik, zinahorluk qilip, sahta kəsəm iqip, Baaləja isriq yekip wə silər heq tonumiojan yat ilahlarəja əgixip, **10** andin Mening namimda atalojan muxu eygə kirip Mening aldimda turup: «Biz kutkuzulojan!» dəmsilər?! Muxu lənətlilik ixlarda turuwerix üqün kutkuzulojanmusilər?! **11** Mening namimda atalojan muxu ey siləarning nəziringlarda bulangqilarning uwisimu?! Mana, Mən Özüm bu ixlarni kərgənmən, — dəydu Pərwərdigar. **12** Xunga, Mən

əslidə Əz namimda turaloqu qiloqan Xiloq degən jayoqa berip, həlkim Israilning rəzilliki tūpəylidin uni nemə qiliwətkənlikimni kərüp bekinglar! **13** Əmdi hazır, silər muxundak qilmixlarni sadir qiloqininglar tūpəylidin, — dəydu Pərwərdigar, — Mən silərgə tang səhərdə ornumdin turup səz qilip kəldim, lekin silər heq qulak salmidinglar; Mən silərni qaqirdim, lekin silər Manga jawab bərmidinglar — **14** əmdi Mən Xiloqdiki əyni qandak qiloqan bolsam, silər tayanqan, xundakla namim qoyuloqan bu əyni wə Mən silərgə həm atabowiliringlaroqa təkdim qiloqan bu zeminnimu xundak qilimən; **15** Mən silərnin barlik qerindaxliringlar, yəni Əfrayimning barlik nəslini həydiwətkinimdək silərnimu kəzūmdin yirak həydəymən. **16** Əmdi sən, [Yərəmiya], bu həlkə üqün dua qilma, ular üqün naləpəryad kətürmə yaki tilək tilimə, Mening aldimda turup ularning [gunahlırini] heq tilimə, qünki Mən sanga qulak salmaymən. **17** Ularning Yəhuda xəhərliridə wə Yerusalem koqilirida nemə qiloqanlirini kərüwatmamsən? **18** Balilar otun teridu, atilar ot qalaydu, ayallar qəstən Meni rənjitixkə «Asmannin Hanixi» üqün poxkallarni selixka hemirni yuquridu, xuningdək yat ilahlaroqa «xarab hədiyə»lərnə quyidu. **19** Azablinip oqəzəpliniqini Mənmu? — dəydu Pərwərdigar; — Əz yūzlirigə xərm qaplap, azablinidiqini əzliri əməsmu? **20** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mening oqəzipim wə kəhrim muxu jayoqa təkülidu; insan üstigə, haywan üstigə, daladiki dərəhlər üstigə, tupraktiki mewilər üstigə təkülidu; u həmmi kəydüridu, uni heq oqürəlməydu.

21 Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Beriweringlar, kəydürmə qurbanlikliringlarni baxqa qurbanliklarəja qoxup qoyunglar, barlik gəxlirini yəwelinglar! **22** Qünki Mən ularni Misir zeminidin kutkuzup qikarəjan künidə ata-bowiliringlarəja «kəydürmə qurbanlik»lar yaki baxqa qurbanliklar toərisida gəp qilmioəjan wə yaki əmr bərmigənidim; **23** bəlki Mən ularəja mundak əmr qilip: «Awaziməja kulak selinglar, xundak qilip Mən silərnin Hudayinglar bolimən, silər Mening həlqim bolisilər; Mən əzünglarəja yahxilik bolsun dəp buyruəjan barlik yolda menginglar» — dəp buyruəjanidim. **24** Lekin ular heq anglimioəjan, Manga heq kulak salmioəjan, bəlki əz rəzil kənglidiki jahilliki bilən əz hiyal-hahixlirioəja əgixip mengiwərgən; ular aldioəja əməs, bəlki kəynigə mangoəjan. **25** Ata-bowiliringlar Misir zeminidin qikkəndin tartip bügünki küngə kədər Mən qullirim boləjan pəyoəmbərlərnə yeninglarəja əwətip kəldim; Mən hər küni tang səhərdə ornumdin turup ularni əwətip kəldim. **26** Lekin həlqim anglimioəjan, heq kulak salmioəjan; ular boynini kattik qiloəjan; rəzilliktə ata-bowiliridin exip kətkən. **27** Sən bu səzlərnə ularəja eytisən; lekin ular sanga kulak salmaydu; sən ularni [towa qilixqa] qakirisən, lekin ular jawab bərməydu. **28** — Sən ularəja: — «Pərwərdigar Hudasing awazini anglimioəjan wə heq tüzitixni qəbul qilmioəjan həlq dəl muxu!» — dəysən. Ulardin həqiqət-wəpalik yəqap kətti; bu ularning eəjizidinmu üzülüp kətti. **29** Qeqingni qüxürüp uni taxliwət; yukiri jaylarda bir mərsiyə oquəjin; qünki Pərwərdigar Əz oəzəzəpini

qüxürməkqi bolğan bu dəwrni rət qılıp, uningdin waz kəqti. **30** Qünki Yəhudadikilər kəz aldimda rəzillik qiloğan, — dəydu Pərwərdigar, — ular Mening namimda ataloğan əygə yirginqlik nərsilərnə əkirip uni bulojoğan; **31** wə əz oqul-qizlirini otta kurbanliq qilip kəydürəx üqün «Hinnomning oqli»ning jiləjisidiki Tofətning yukiridiki jaylarni quroğan; bundaq ixni Mən heq buyrumioğanmən, u oyumoqa heq kirip bakmioğandır. **32** Xunga, mana, xundaq künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — «Tofət» yaki «İbn-Hinnomning jiləjisi» əmdi heq tiləqə elinmaydu, bəlki «Kətl jiləjisi» deyilidu; qünki ular Tofəttə jəsətlərnə yər qalmioquqə kəmidu. **33** Bu həlkning jəsətliri asmandiki uqar-qanatlarning wə zemindikə janiwarlarning taami bolidu; ularni əlüklərdin kərkəttəp həydəydiəqən heqkim bolmaydu. **34** Mən Yəhuda xəhərliridin həm Yerusalemlə xəhərliridin oyun-tamaxining sadasini, xad-huramlıq sadasini wə toyi boluwatqan yigit-qizining awazini məhrum qilimən; qünki zemin wəyrənə bolidu.

8 Xu qaqda, — dəydu Pərwərdigar, — ular Yəhudanəng padixahlırining ustihanlirini, ularning əmirilirining ustihanlirini, kaqinlarning ustihanlirini, pəyoqəmbərlərnəng ustihanlirini wə Yerusalemdə turəqanlarning ustihanlirini gərliridin elip qikiridu; **2** xundaq qilip ular bularni quyax, ay wə asmanlardiki barliq jisimlar astida yayidu; qünki ular bularni səygən, bularning kulluqida boləqən, bularoqə əgəxkən, bularni izdigən, bularoqə qokunəqən; ularning jəsətliri bir yərgə heq yioqilmaydu, heq kəməlməydu; ular zemin yuzidə oqut bolup yatidu. **3** Mən bulardəng qaləqanlirini həydidəng

jaylarda, bu rəzil jəməttin barliq tirik qaloqanlar hayatning orniqə mamatni tallaydu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar. **4** Əmdi sən ularqə mundaq degin: Pərwərdigar mundaq dəydu: — Adəmlər yikilsa qaytidin turmamdu? Birsı yoldin qikip kətsə qaytip kəlməmdu? **5** Nemixqa Yerusalemdiki bu həlk həmixə yoldin qiqix bilənla yenimdin yiraqlap ketidu? Ular aldamqilikni qing tutidu, yenimoqə qaytip kelixni rət kilidu. **6** Mən kəngül koyup anglidim; lekin ular duruslukni səzliməydu; ularning rəzillikliridin: «Mən zadi nemiləрни kilip qoydum?!» dəp towa kilidioqan heqkim yok; at jənggə burulup etiloqandək hər birsi öz yolioqə burulup etilidu. **7** Hətta asmandiki ləyləkmü əzigə bekitilgən waqtilirini bilidu; pahtək, qarlioqə wə turnilarmü kəqüp kelidioqan waqtilirini esidə tutidu; lekin Mening həlkim Mən Pərwərdigarning ularqə bekitkənlirimni heq bilməydu. **8** Silər qandakmü: «Biz danadurmiz, Pərwərdigarning Təwrat-qanuni bizdə bardur!» dəysilər? Mana, bərhək, əlima-kəqürgüqilərnin yaloqanqi kəlimi uni burmilioqan. **9** Danixmənlər hijil bolidu, ular yərgə qarap qaldi; mana, ular Pərwərdigarning səzini qətkə kəqkəndin keyin, ularda zadi nemə danalığ qalidu? **10** Xunga Mən ularning ayallirini baxqilaroqə, ularning etizlirini yengi igilirigə tapxurup berimən; qünki əng kiqikidin qongioqə ularning həmmisi aqkəzlükə berilgən; pəyoqəmbərdin kahinoqə həmmisi sahta ix kəridu. **11** Ular: «Aman-esənlik! Aman-esənlik!» dəp həlkimning qizining yarisini susluk bilən qol uqida qala tengip koydi. Lekin aman-esənlik yoktur! **12** Ular

yirginlik ixlarni sadir qiloinidin hijil boldimu? — Yak, ular heq hijil bolmidi, hætta qizirixnimu ular heq bilmaydu. Xunga ular yikilip elgänlär iqidä yikilip elidu; ularni jazalaxka kälginimdä ular putlixip ketidu, — däydu Pärwärdigar. **13** Män ularning hosulini elip taxlaymən, — däydu Pärwärdigar; üzüm telida üzümlär, ənjür dərividä ənjürlär heq qalmidi; yopurmakliri solixip kätti; Män ularoqa nemä beoixlioqan bolsam, əmdi xular ulardin ötküzüwelinidu. **14** «Biz nemixka muxu yärdä bikar olturuwerimiz? Yoqilayli, mustəhkəm xəhərlərgə kirip xu yərlərdə [kürəx kilip] tügixəyli! Qünki Pärwärdigar Hudayimiz bizni tügəxtürüp, bizgə öt süyini bərdi; qünki biz Pärwärdigar aldida gunah sadir kilduk. **15** Aman-tinqlikni ümid kilip kütüp kəlduk, lekin heq yaxilik bolmidi; xipa waqtini küttük, lekin mana, wəhimə basti! **16** Düxmən atlirining hartildaxliri Dan zeminidin tartip anglanmakta; ayoqirlirining kixnəxliri pütkül zeminni qorqitip təwrətməktə. Ular zemin wə uningda turuwatқан həmmi, xəhərni wə uningda turuwatқанlarning həmmisini yokitixka kelidu!». **17** — Mana, Mən aranglaroqa yilanlarni, yəni heqkim sehirliyəlməydiqan zəhərlik yilanlarni əwətimən, ular silərni qaqidu» — däydu Pärwärdigar. **18** [Mən]: «Mening dərd-əlimim dawaliqusiz! Yürükim zəyiplixip kätti!» — [dedim]. **19** «Mana, həlkimning qizining intayin yirak yurttin kətürülgən pəryadining sadasi! [Ular] — «Pärwärdigar Zionda əməsmu? Zionning padixaği u yərdə turmamdu?!» — [däydu]». «Nemixka əmdi ular Meni oyma məbudliri bilən, ərziməs yat nərsilər bilən

oʻzəpləndüridu?!» 20 — «Orma waḳti ətüp kətti, yaz tügidi, lekin biz bolsaq yənila kutkuzulmiduk!» 21 «Həlkimning kızining sunuk yarisi tüpəylidin özüm sunukmən; matəm tutimən; Dəkkə-dükkə meni besiwaldi, — 22 Gileadta tutiya tepilmamdikən? U yərdə tewip yokmikən? Nemixka əmdi mening həlkimning kızioḳa dawa tepilmaydu?!».

9 Ah, mening bexim suning bexi, Kəzüm yaxning buliki bolsiidi! Undaḳta həlkimning kizi arisidiki əltürülḡənlər üqün keqə-kündüz yioḳlayttim! 2 Ah, mən üqün qəl-bayawanda yoluqilar qüxkidək bir turaloḳu bolsiidi! Undaḳta həlkimni taxlap, ulardin ayriloḳan bolattim! Qünki ularning həmmisi zinahorlar, Munapiklarning bir jamaitidir!» 3 — Ular okyaqi ləxkərlər okyayini egildürgəndək tilini yaloḳanqilikka egildürüxkə təyyarlioḳan; ular zeminda üstünlük qazanḳan, biraḳ bu səmimiylük bilən bolḳan əməs; ular rəzillik üstigə rəzillik kילוḳan, Meni heq tonup bilmigən» — dəydu Pərwərdigar. 4 — Hərbiringlar əz yekininglardin hezi bolunglar, qerindaxliringlarḳa heq tayanmanglar; qünki hər bir qerindax pəkətla aldioḳuqi, halas, hər bir yekinliring bolsa təhməthorlukta yürməktə. 5 Ular hər biri əz yekinliriḳa aldamqilik kilməktə, heqkim həqiqətəni səzliməydu; ular əz tilini yaloḳan səzləxkə əgitidu, ular kəbihlikte əzlrini upritidu. 6 Ular jəbir-zulum üstigə jəbir-zulum kilməktə, aldamqiliktin yənə bir aldamqilikka ətəktə; ular Meni tonuxni rət kিলidu, — dəydu Pərwərdigar. 7 Xunga samawi qoxunlarning Sərdari bolḳan Pərwərdigar mundaḳ dəydu: — Mana, Mən ularni eritip tawlap sinaymən; həlkimning

kızining rəzillikigə Manga baxqa yol qalimidimu? **8**
Ularning tili əjəl okıdur; u aldancılıqni sөzləydu; hər bir
eoziz sөzidə yekini bilən tinq-amanlıqni sөzləydu, lekin
kөnglidə kıltak təyyarlaydu. **9** Bu ixlar tüpəylidin
ularni jazalimay qoyamdim? — dəydu Pərwərdigar, —
Mening jenim muxundak bir əldin kisas almay qoyamdu?
10 «Taoqlardiki yaylaqlar üqün yioqa wə nalə-pəryad
kötürimən, Daladiki otlaklar üqün mərsiyə oquymən;
Qünki ular köyüp kəttiki, heqkim u yərdin ötməydu;
Kalilarning hər kirəxliri anglanmaydu; Həm asmandiki
uqar-kanatlar həm haywanatlar mu keqip, Xu yərdin
kətti!». **11** — Mən Yerusalemni harablaxқан top-top dөwə,
qilbər ilərnin bir turaloqusi qilimən; Yəhuda xəhərlirini
adəm turmaydioqan dərjide wayranə qilimən. **12** — Kim bu
ixlarni qüxinixkə danixmən bolidu? Kim Pərwərdigarning
aşzidin sөz elip bularni qüxəndürələydu? Nemixka
zemin wəyranə, heqkim ötmigüdək, köyüp qəl-
bayawandək bolup kətti? **13** Pərwərdigar dəydu, —
Qünki ular Mən ular aldioqa koyoqan Təwrat-kanunni
taxliwətkən, Mening awazimoqa kulak salmioqan wə
uningda mangmioqan, **14** Bəlki öz kəlbidiki jahillikqa
əgəxkən, ata-bowiliri ularoqa əgətkəndək Baallarning
kəynigə əgixip kətkən, **15** Xunga samawi qoxunlarning
Sərdari boləqan Pərwərdigar, Israilning Hudasi mundak
dəydu: — Mana, Mən bu həlqkə kəkrini yegüzimən,
ularoqa öt süyini iqküzimən, **16** ularni ular yaki ata-
bowiliri ilgiri heq tonumaydioqan əllər arisoqa tarkitimən;
Mən ularni yokatquqə ularning kəynidin qoqlaxka
qiliqni əwətimən. **17** Samawi qoxunlarning Sərdari

bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Kəngül koyunglar, matəmqi ayallarni kelixkə qaqiringlar, yioqlaxka əng usta bolqan kız-ayallarni qaqirip kelixkə adəm əwətinglar!

18 — Bərħək, ular tez kəlsun, biz üqün zor yioqa kətürsunki, bizning kəzlirimizdinmu yaxlar taramlap təkülsun, qanaklirimizdinmu yax tamqiliri aqsun — **19** qünki Ziondin yioqa awazi anglinip: — «Biz qanqilik bulang-talang qilinduk! Qanqilik xərməndə bolduk! Ular turaloqlirimizni ərüwətti, biz zeminimizni taxliduk!» — deyilidu. **20** Pərwərdigarning səzini anglanglar, i ayallar, Uning aqzidiki səzgə kulak selinglar; Kizinglaroqa yioqlaxni əgitinglar, Hərbiringlar yekininglaroqa mərsiyə oqutunglar; **21** Qünki өлüm bolsa derizilirimizdin yamixip kirgən, Orda-istihkamlirimizojimu kirgən; U balilarni koqilardin, Yigitlerni rəstə-məydanlardin yulup taxliqan. **22** [Yekinliringlaroqa] ukturup: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Bərħək, jəsətlər dalada tezəktək yikilidu; Ular ormiqining orojikining astioqa yikiloqan, Lekin heqkim yioqmaydioqan baxaktək yərgə qeqilidu!» — dənglar! **23** Pərwərdigar mundak dəydu: — Dana kixi danaliki bilən, küqlük kixi küqlükliki bilən, bay bayliqliri bilən pəhirlinip mahtanmisun; **24** pəhirlinip mahtioquqi bolsa xuningdin, yəni Meni, yər yüzidə mehİR-muhəbbət, adalət wə həkqaniylikni yürgüzgüqi Mən Pərwərdigarni tonup yətkənlikidin pəhirlinip mahtansun; qünki Mening hursənlikim dəl muxu ixlardindur, — dəydu Pərwərdigar. **25** Mana, xundak künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən hətnə qilmioqanlarni hətnə qilinoqanlar bilən billə jazalaymən; **26** yəni Misir, Yəhuda, Edom, Ammoniylar

wə Moabiylar, jümlidin qəl-bayawanda turuwatқан, qekə qaqlirini qüxürüwətkən əllərni jazalaymən; qünki bu əllərning həmmisi hətnisizdur; Israilning barlıq jəmätimu kənglidə hətnisizdur.

10 Pərwərdigarning silərgə eytkən sözigə kulaq selinglar, i Israil jəməti: — **2** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Əllərning yollirini əgənmənglar; gərqə əllər asmandiki hədisə-alamətlərdin qorkup dəkkə-dükkigə qəmgən bolsimu, silər bulardin heq qəqüp kətmənglar. **3** Qünki əllərning kaidə-yosunliri biməniliktur; həmmisi ormanlıqtin kesilgən dərəhtin, yaqəqqining iskinisi bilən oyuloqan nərsigə asaslanoqandur. **4** Ular buni altun-kümüx bilən həlləydu; uni yikilmisun dəp ular bolqa, mihlar bilən bekitidu. **5** Bundaq butlar tərhaməklikte turidioqan bir qaranquktur, halas; ular heq sözliyəlməydu; ular baxqilar tərripidin kətürülüxi kerək, qünki ular mangalmaydu. Ulardin qorkmanglar; qünki ular rəzillik qilalmaydu, ularning qolidin yahxilik qilixmu kəlməydu. **6** — Sanga ohxaydioqan heqkim yok, i Pərwərdigar; Sən uluq, küq-qudriting bilən naming uluqdur. **7** Kim Səndin qorkmay turalisun, i barlıq əllər üstigə həkümran padixah!? Qünki bu Sanga tegixliktur; qünki əllərdiki danixmənlər arisida wə barlıq padixahlıqlar arisida Sanga ohxax heqkim yoktur. **8** [Əllərning] həmmisi istisnasiz əqli yok, nadanlardur; bu ərziməslər yaqəqtur, halas! Ular təlim berələmdu!? **9** Soqup yalpaqlanoqan kümüx Tarxixtin elip kelinidu; altunmu Ufazdin elip kelinidu; andin hünərwən wə zərgərlərning qoli bu yasioqinioqa kək wə səsün rəht bilən kiyim kiygüzidu

— bularning həmmisi xübhısızki, danixmən ustilarning əjridur! **10** Lekin Pərwərdigar Hudaning Əzi həkikəttur; U həyat Hudadır, mənggülikning Padixahıdur; Uning oəziپی aldida yər-zemin titrəydu; əllər Uning kəhrini kətürəlməydu. **11** Ularoqa mundak deyin: «Asman bilən zeminni yaratmioqan ilahlar, ular zemin yüzidin wə asman astidin yokəydu!». **12** [Pərwərdigar bolsa] yər-zeminni küq-kudriti bilən yasioqan, Aləmni danaliki bilən bərpa qiləqan, Asmanlarni əkil-parasiti bilən yayoquqidur. **13** U awazini koyuwətsə, asmanlarda sular xawqunlaydu; U yər qətliridin bulut-tumanlarni ərlitidu; U yaməurlarəqa qakmaqlarni həmrah qilip bekitidu, Wə xamalni əz həziniliridin qikiridu. **14** Muxu kixilərninğ hərbiəri əkilsiz, bilimdin məhrumlardur; Zərgərlərninğ hərbiəri əzliri oyoqan but tərpidin xərməndigə qalidu; Qünki uning quyma həykili yaloqanqilik, ularda həq tinik yoktur. **15** Ular bimənilərdur, mazaq obyektidur; Jazalinix waqti ularning üstigə kəlgəndə, ular yokitilidu. **16** Yəqubning Nəsiwisi Boləquqi bulardək əməstur, Qünki barliq məwjudatni yasioquqi Xudur; Israil bolsa Uning Əz mirasi boləqan kəbilidur; Samawi qəxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Uning namidur. **17** Zemindin qikixka yük-takinğni yiojixturup al, i muhasirigə elinoquqi qiz; **18** qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən bu waqitta zemindikilərnə elip u yərdin qəriwetimən wə ularning kəngli tonup yətküqə azar berimən!». **19** Jarahtim üqün həliməqa way! Mening yaram dawalioqusizdur! Biraq əslidə mən: «Bu pəkət bir kesəllik, halas, uningəqa qidioqudəkmən» — dəptikənmən. **20** Mening qedirim

həlak boldi, barlik tanilirim üzüldi; balilirim m ndin juda bolup, ular yok boldi; qedirimni  aytidin sozup tikk d k, qedir pərdilirini askud k heqkim  almidi. **21** Q nki h lk padiqiliri əkilsiz bolup, P rw rdigarni izd p yol sorimaydu; xunga ular danixm nl rd k ix kərəlməydu, ularning barlik padisi tarkilip k tti. **22** Anglanglar! Bir g pning x pisi! Mana, u kelidu, ximaliy zemindin qikk n zor bir qu an-sürün! Y hudaning x h rlirini bir w yran , qilb ril rning turalo usio a aylanduro uqi keliwatidu! **23** Bilim nki, i P rw rdigar, insanning öz yolini bekitixi öz  olida  m stur; mengiwatq n ad mning  zid  k d mlirini hali anq  taxlax  udriti bolmastur; **24** P rw rdigar, meni t zig ys n, lekin o  ziping bilən  m s, adil h k ming bilən t zig ys n; bolmisa Sən meni yokq  barawər kilis n. **25** K hringni Seni tonumaydioqan əllər h md  namingo a nida  ilmaydioqan jəmətlər  stig  t kk ys n; q nki ular Yakupni y p kətkən; b rh k, ular uni yutup tügəxtürüp, turoqan jayini mutlək w yran  iloqan.

11 Y r miyo a Pərwərdigardin k lg n s z mundak idi: **2** — Bu  hdining s zlig   ulak selinglar; xundakla Yəhuda kixilirig , Yerusalemda turuwatq nlaro a ularni y tk z nglar, **3** — sən Yərəmiya ularo a mundak eytkin: — — P rw rdigar, Israilning Hudasi mundak d ydu: — Bu  hdining s zlig  kim boysunmisa u l n tt   alidu; **4** Mən bu  hdini ata-bowiliringlarni Misir zeminidin, yəni t m r tawlaydioqan humdandin kutquzup qikəroqan k nid  ularo a tapilap: «Awazimo a  ulak selip, bu s zl rg , yəni Mən silərgə tapxuroqan barlik əmrlərgə əməl  ilinglar;

xundak qilõininglarda, silær Mening hælqim bolisilær, Mæn silærning Hudayinglar bolimæn; 5 xundak bolõinida Mæn ata-bowiliringlarõa: «Silærgæ sût hæm bal ekip turidioõan bir zemin tæqdim qilimæn» dæp iqkæn kæsæmni æmælgæ axurimæn» – degænidim. Silær bûgûnki kûndæ dæl xu zeminda turuwatisilær! Mæn bolsam jawabæn «Amin, Pærwærdigar!» – dedim. 6 Pærwærdigar manga mundak dedi: – Yæhudaning xæhærliridæ, Yerusalemning koqilirida bu sæzlærni jakarla: – Bu æhdining barliq sæzligæ kulak selip æmælgæ axurunglar! 7 Qûnki Mæn ata-bowiliringlarõa Misir zeminidin kutkuzup qikarõan kûnidin bûgûnki kûngiqæ «Mening awazimõa kulak selinglar!» dæp jekilæp agahlandurup keliwatimæn; Mæn tang sæhærdæ ornumdin turup ularni agahlandurup kældim. 8 Lekin ular heq anglimioõan yaki kulak salmioõan; ularning hærbiri ræzil kængülliridiki jahillikqæ ægixip mangoõan; xuning bilæn Mæn bu æhdidiki barliq sæzlærni ularning bexioõa qûxûrdûm; Mæn bularning hæmmisini ularõa tapilioõanmæn, lekin ular heq æmælgæ axurmioõan. 9 Pærwærdigar manga mundak dedi: – Yæhudadikilær wæ Yerusalemda turuwatqanlarning arisida bir suyikæst bayqaldi; 10 ular sæzlirimni anglaxni ræt qilõan ata-bowiliringning kæbihlikligæ kaytip kætti; ularning ibaditidæ bolayli dæp baxqæ ilahlarõa ægixip kætti. Israil jæmæti hæm Yæhuda jæmæti ata-bowiliri bilæn tûzgæn æhdæmni buzdi. 11 Xunga Pærwærdigar mundak dæydu: – Mana, Mæn ularning üstigæ heq kutulalmas apæt qûxûrimæn; ular Manga pæryad kêtüridu, lekin Mæn ularni anglimaymæn. 12 Andin Yæhudaning xæhærliri wæ Yerusalemda turuwatqanlar isrik

yekip qokunoqan butlarni izdap ularoqa peryad ketüridu; lekin apət qüixkən waqtida ular bularni heq kutkuzmaydu.

13 Qünki xəhərliring qanqə kəp boləanseri, butliring xunqə kəp boldi, i Yəhuda; Yerusalemning koqiliri qanqə kəp boləanseri, silər «yirginqlik boləuqi»oqa xunqə kurbangahlarıni kurdunglar, yəni Baaloqa isrik yekix üqün kurbangahlarıni bərpa kildinglar. **14** Əmdi sən, [i Yərəmiya], bu həlk üqün dua qılma, ular üqün heq peryad yaki tilawət qılma; qünki apət bexioqa qüixüxi bilən ular Manga nida qiloqan waqtida Mən ularni anglimaymən. **15** — Mening səyümlük həlkimning əyümdə turuxioqa nemə həkqi? Qünki kəpinqinglar özünglarning rəzil məxsətlirigə yetixkə orunisilər; silər rəzillikinglar əməlgə axkanda hursən bolsanglar, undaқта «mukəddəs gəxlər» muxu asiylikinglarni silərdin elip taxliyalamdu? **16** Pərwərdigar ismingni «Yapyexil, mol mewilik, baraxsan zəytun dərihi» dəp atioqanidi; lekin [Pərwərdigar] dərəhkə xawkunlaydioqan zor bir otni salidu wə xahliri yoq qilinidu. **17** Qünki seni tikkən samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar sanga qarap külpət bekitip jakarliqan; səwəbi, Israil jəməti wə Yəhuda jəməti əzining mənəpəətini kəzləp rəzillik qilip, Baaloqa isrik yekip, Mening qəzipimni kəltürdi.

18 «Pərwərdigar manga həwər yətküzdi, xuning bilən mən qüixəndim; U manga ularning qilmixlirini ayan kildi; **19** mən bolsam huddi boquz laxka yetiləp mangoqan kənük paqlandək idim; mən əsli ularning manga qarap: «Dərəhni mewisi bilən yoqitayli, uning ismi qayta əskə heq kəltürülmisun, uni tiriklər zeminidin üzüp taxlayli»

degən kəstlirini heq bilməyttim; **20** lekin Sən, i adil həküm Qıkarəuqi, adəmning wijdan-kəlbini Siniəuqi, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, Sening ularning üstigə qüxüridiəjan kisasingni öz kəzüm bilən kərüxkə nesip kıləjaysən; qünki dəwayimni Sangila ayan kılıp tapxurdum». **21** Xuning bilən Pərwərdigar [manga] mundaq dedi: — «Pərwərdigarning namida bexarət bərmə, bolmisa jening qolimizda tügixidu» — dəp sanga dok kılıp yürgən Anatottiki adəmlər jeningni izdəp yüridu. Əmdi ular toərisida mundaq səzüm bar: — **22** — bu ixka qarap samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundaq dedi: — Mana, Mən ularni jazalaymən; yigitlər kiliq bilən əlidu, oəul-kizliri bolsa kəhətqilik bilən əlidu. **23** Ulardin heqbir qaldisi qalmaydu; qünki Mən ular jazalinidiəjan yilida, xu Anatottiki adəmlər üstigə apət qüxürimən.

12 Mən dəwayimni aldingəja elip kəlsəm, adil bolup kəlding, i Pərwərdigar; lekin Sən bilən Əz həkümliring toəruluk səzləxməkqimən; nemixka rəzilləarning yoli ronak tapidu? Asiylik kıləuqilarning həmmisi nemixka kəngri-azadilikdə turidu? **2** Sən ularni yər yüzigə tikkənsən, ularmu yiltiz tartқан; ular əsüp güllinidu, ular mewiləydu; Sən ularning aəziəja yekin ohxaysən, lekin wijdanidin yirakşən; **3** lekin Sən, i Pərwərdigar, meni bilisən; Sən meni kərüp kəlgənsən, Əzünggə boləjan sadiklikimni siniəjansən. Ularni boəuzlaxka bekitilgən qoylardək ayrip sərəp qikkaysən, ularni kətl künigə ayriəjaysən. **4** Zemin qaqanəiqə kəəjjiraydu, etizdiki ot-qəplər qaqanəiqə kuroəjan hələttə turidu? Zeminda

turuvaqanlarning rəzilliki tüpəylidin həywanlar həm uqar-kanatlar qaqanojiqə yoqap tügəydu? Qünki bu həlk: «[Huda] aqiwitimizni heq kərməydu» dəwatidu.

5 — Sən yügürgən ləxkərlər bilən bəsləxkəndə, ular seni həlsiratqan bolsa, əmdi sən atlar bilən bəsləxsəng kəndək bolar? Sən pəkət aman-tinqliqta turoqan zemindila hatirjəm bolup [Manga] ixinisən, əmdi İordan dəryasi boyidiki qoyuq qatqallıqlarda kəndək yürisən? **6** Qünki hətta öz kərindaxliring, atangning jəmətimu sanga asiylıq kılqan. Ular mu seni yokıtix üqün awazini qoyup bərgən. Gərqə ular sanga mehirlik səzlərnı kılqan bolsımu, ularoqa ixənmə!»

7 — Əzüm ailəmdin waz keqimən, mirasimni taxliwetimən, jan-jigirimni düxmənlirining kılıoqa tapxurimən. **8** Mening mirasim [bolqan həlk] bolsa Manga ormanlıqtiki bir xirgə ohxax bolup kəldi; ular Manga kərxi awazini kətürdi; xunga Mən ularni yaman kərimən. **9** Mening mirasim Manga sar-bürküt yaki qılberidək bolup kəldi əməsmu? Lekin uning ətrapioqa baxka sar-bürkütlər olaxmaqta! Beringlar, ularni yəwetixkə barlıq daladiki həywanlarnı yiojip kelinglar!

10 Nuroqunliqan həlk padiqiliri üzümzarimni həlak kılıdu, ular Mening nesiwəmnı ayaq astı kılıdu, ular Mening yekimlik nesiwəmnı qerib bir qəl-bayawanoqa aylunduridu; **11** ular uni qerib kiliwetidu; u Mening aldimda qerib həm kaqjirək turidu; pütkül zemin qerib kəlidu; əmma heq adəm buningoqa kənglini bəlməydu. **12** Qəl-bayawandiki barlıq egizliklər üstigə həlak kılquqılar oquzuldap qikıp kelidu; qünki Pərwərdigarning kılıqi zeminning bir qetidın yənə bir qetigiqə həmmını yutidu;

heq ət igisining tinq-hatirjəmliki bolmaydu. **13** [Həlkim] buoqdayni teriojan bolsimu, lekin tekənlərnəni oriydu; ular əzlrini upratkəni bilən, payda kərməydu; xunga [naqar] məhsulatliringlar tūpəylidin, Pərwərdigarning kəttik oqəzi tūpəylidin, yərgə qarap kəlisilə. **14** Mənki Pərwərdigar Əz həlkim Israilni waris kəlojan miraska qanggal saləjan, zeminimning həmmə rəzil kəoxniliri toqru luk mundak dəymən: — Mana, Mən ularni əz zeminidin yulup alimən, xuningdək Yəhuda jəmətini ular arisidin yuluwalimən; **15** lekin xundak boliduki, ularni yuluwaləjəndin keyin Mən bu yoldin yenip, ularəja iqimni aqritimən, ularning hər birini əz mirasioja, hər birini əz zeminioja kayturimən. **16** Xundak kilip, əgər (ular ət kəndə həlkimə Baalning ismioja kəsəm iqixni əgətkəndək) kəngül koyup həlkimning yollirini əgənsə, jümlidin Mening namioja kəsəm iqixni əgənsə, — əmdi ularəja həlkim arisidin [mukim] orun berilip, ular gülləndürüli du. **17** Birak ular anglimisa, Mən xu əlni mutlək yulup taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar.

13 Pərwərdigar manga mundak dedi: — Barəjin, kanap iq tambalni al, belinggə baqla; lekin uni suoja qilima. **2** Xunga Pərwərdigar manga degəndək mən bir iq tambalni aldim wə belimgə baqlap koydum. **3** Əmdi Pərwərdigarning səzi ikkinqi kətim manga kelip mundak deyildi: — **4** «Sən puləja aləjan, belinggə baqlanəjan iq tambalni elip, ornungdin tur, Fratka berip xu yərdə taxning yerikioja yoxurup koy». **5** Xunga mən bardim wə Pərwərdigar manga buyruəjəndək uni Fratka yoxurup koydum. **6** Kəp künlər ət kəndin keyin, Pərwərdigar

manga: «Ornungdin tur, Fratka berip, Mən sanga xu yərgə yoxuruxka buyruoan iq tambalni qolungoşa al» — dedi. **7** Xunga mən Fratka bardim; mən yoxuroşan yərdin iq tambalni kolap qikirip qolumoşa aldim; mana, iq tambal sesip qirip kətkənidi, pütünləy kiygüsiz bolənanidi. **8** Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **9** Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Yəhədaning pəhrini wə Yerusaleming qong pəhrini muxu həlda yokitimən; **10** Mening səzlimni anglaxni rət qiloşan, kənglidiki jahillikida mangidioşan, baxka ilahlarıning kullukida bolup, ularoşa ibadət qilixka intilidioşan bu rəzil həlk pütünləy kardin qikқан bu iq tambaloşa ohxax bolidu. **11** Qünki huddi iq tambal adəmning qatirikioşa qing başlanoşandək, ularmu Manga [yekin] bir həlk bolsun, Manga nam-abruy, mədhiyə wə xan-xərap kəltürsun dəp, Mən Israilning pütkül jəmətini wə Yəhədaning pütkül jəmətini Əzümgə qing başlanduroşanmən — dəydu Pərwərdigar, — lekin ular heq kulak salmidi. **12** Ularoşa muxu səzni degin: — Israilning Hudasi bolənan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Həmmə xarab idixi xarab bilən toluxi kerək». Ular sanga: «Əjəba, həmmə xarab idixi xarab bilən toluxi kerəklisini obdan bilməmdük?» — dəydu; **13** Sən ularoşa mundak dəysən: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, mən bu zeminda barliq turuwatqanlarni, Dawutka wəkil bolup uning təhtigə olturoşan padixahlarni, kaşinlarni wə pəyoqəmbərlərnəni həmdə Yerusalemda barliq turuwatqanlarni məstlik-bihoxluk bilən toldurimən. **14** Mən ularni bir-birigə, yəni ata bilən oşullirininu ohxaxla

bir-birigə soxuxka salimən, — dəydu Pərwərdigar; —
Mən ularoşa iqimni aqrıtmaymən, ularni ayimaymən,
ularoşa rəhım kılmaymən; ularni nabut kılixka heqnərsə
meni tosumaydu. **15** Anglanglar, kulak selinglar, hali
qong bolmanglar; qünki Pərwərdigar söz kılojan. **16**
Əmdi U bexinglaroşa zulmət qüxürgiqə, putunglar
zawal qüxkən taoqlarda putlaxkandək putlaxkuqə, U
silər izdigən nurni əlüm sayısoşa, kəpkərangəşulukka
aylanduroşuqə, Pərwərdigar Hundayinglaroşa layıq xan-
xərəp qayturunglar! **17** Buni anglimisanglar, silərning
həkawurlukunglar tüpəylidin jenim yoxurunqə yioqlaydu;
aqqıq yioqlap kəz yaxlirim ekıp taxıdu; qünki silər, i
Pərwərdigarning padisi, sürgün kılinisilər. **18** Padıxah
wə hanıxka: «Təhtinglardin qüxüp yərgə olturunglar;
qünki kərkəm tajliringlar bexinglardin qüxürülidu» —
degin. **19** Jənubdiki xəhərlər kərxıwelnıp takılıdu; ularni
aqıdıoşan heqkim bolmaydu; pütkül Yəhuda sürgün
bolıdu; ularning həmmisi əsirgə qüxüp sürgün bolıdu. **20**
Bexingni kətür, [i Zion], xımalıdin qıkkanlaroşa kəra; sanga
tapxuruloşan pada, yəni yekımlıq padang nəgə kətkəndü?
21 [Pərwərdigar] seni baxkıruxka dostliringni bekitkınıdə
sən nemə deyələytting? Əsli əzüng ularoşa baxkıruxni
əgətkən tursang! Xu tapta toloşak tutkan ayaldək azab-
oşubətlər seni tutmamdu? **22** Sən əgər kənglündə: Bu
ixlar nemıxka bexıməşa qüxti? — dəp sorısang, bu ixlar
kəbıhlikıng intayın eoşır boləşanlıkıdin boldı — kəynıking
saldurup taxlandı, yotıliring zorawanlıkta axkarılandı.
23 Efiopiyaşık kəra terısinı əzgərtələmdü? Yaki yilpız
qıpar tənggilirini əzgərtələmdü? Undək boləşanda silər

rəzillikni kılıxka kəngənlərmu yahxilikni kılalaydıoan bolisilər! **24** Əmdi qəl-bayawandiki xamal həydiwətkən samandək Mən silərnı həydəp qaqımən. **25** Bu sening akıwıtıng bolıdu, Mən sanga bekitkən nesiwəng, — dəydu Pərwərdıgar; qünki sən Meni untuoqansən, yaloqanqılıkka tayoqansən. **26** Xunga Mən kəynıkingning pəxlirini yüzüng üstıgə kətürüp taxlaymən, nomusung kərülıdu. **27** Ah, sening zinalıring, ayoqırningkidək pohur kixnəxlıring, egızlıklərdə wə etızlarda boləqan buzukqılıklıringning pəskəxlıki! — Barlık yırgınqlıklıringni kərdum! Həlıngoqa way, i Yerusaleml! Sən pak kılınixni kaqanoqıqə rət kılmaqısən?!

14 Yərəmiyaqa qüxkən, Pərwərdıgarning kuroqakqılıklar tooqruluk səzi: — **2** Yəhuda matəm tutıdu, unıng dərwaziliri zawaloqa yüz tutmaqta, həlk yərgə qaplıxıp qarılık tutıdu; Yerusalemdin nalə-pəryad kətürülməktə. **3** Mətiwərliri qaparmənlirini su əkilixkə əwətidu; ular su azgallırioqa barıdu, lekin heq su tapalmaydu; ularning küpliri kuruq kaytıp kelıdu; ular yərgə qarap kalıdu, sarasimigə qüxıdu; ular bəxini yepıp təwən sanggilitıdu. **4** Heq yamoqur bolmioqaqqa yər yüzi yerilip kətti; yər həydgüqilər yərgə qarap bəxini yepıp təwən sanggilitıdu. **5** Maral bolsa dalada bala kəzilaydu, andin kəzısidin waz keqıdu; qünki ot-qəp yok. **6** Yawa exəklər egızlıklərdə turup qılberılərdək həsirap ketıdu; ozuk ızdəp kəzliri karangoqulıxıp ketıdu, qünki ozuk yok. **7** — I Pərwərdıgar, kəbihliklirimiz bizni əyıbləp guwahlık bərgini bilən, Əzüngning namıng üqün bir ıxni kıləyəsən! Qünki bizning yolungdin qıqıp ketıximiz intayin kəptur; biz Sening

aldingda gunah sadir kilduk. **8** I Israilning Arzusi, külpət qüxkəndə ularning kütquzoquqisi Boləuqi, Sən nemixka bizgə zeminimizdiki musapirdək, bir keqila qonmaqci boləjan bir yoluqidək bolisən? **9** Nemixka heq amalsiz kixidək, heqkimni kütquzalmaydiojan bir palwanəja ohxax bolisən? Lekin Sən, i Pərwərdigar, arimizda turisən, biz Sening naming bilən ataləjandurmiz; bizdin waz keqip kətmə! **10** Pərwərdigar muxu həlkəkə mundak dəydu: — Ular dərheqikət [məndin] tezip, kezixkə amraqtur; ular kədəmlirini [yaman yoldin] heq tizginliməydu; Pərwərdigarning ulardin heqkəndak hursənliki yok; əmdi hazır ularning kəbihlikini esigə kəltürüp ularning gunahlırini jazalaydu. **11** Andin Pərwərdigar manga: — Bu həlkəning bəht-bərikiti üqün dua qılma — dedi. **12** — Ular roza tutkanda, pəryadini anglimaymən; ular keydürmə qurbanlıqlarni axlik hədiyələr bilən sunəjanda, Mən ularni qəbul qılmaymən; Mən ularni kiliq, kəhətqilik wə wabalar arkilik yokitimən. **13** Mən bolsam: — Ah, Rəb Pərwərdigar! Mana, pəyojəmbərlər ularəja: «Silər qiliqni heq kərməysilər, kəhətqilikkimu duq kəlməysilər; qünki Mən bu yərdə silərnin aman-esənliklarəja kapalətlik qilimən» dəydu, — dedim. **14** Əmdi Pərwərdigar manga mundak dedi: — Pəyojəmbərlər Mening namimda yaləjan bexarətlər beridu; Mən ularni əwətmigənmən, ularni buyruəjan əməsmən, wə ularəja gəp qiləjinim yok. Ular silərgə sahta kərinüx, palqilik, ərziməs nərsilər tojrucluk öz kənglidiki ham hiyallarni eytip bexarət bərməktə. **15** Xunga Pərwərdigar: — Mening namimda bexarət beriwatqan, Mən əwətmigən, yəni: «Qiliq wə kəhətqilik

bu zeminoga heq kalmaydu» deydiogan pəyoqəmbərlər toqruluk; — bu pəyoqəmbərlər kıliq wə kəhətqilik bilən yoqitilidu; **16** ular bexarət bərgən həlkning bolsa, kıliq wə kəhətqilik tüpəylidin jəsətliri Yerusalem koqilirioga taxliwetilidu; ularning əzlrini, ayallirini, kız-oqullirini kəmgüdək heqkim qalmaydu; Mən ularning rəzillikini əz bexioga təkimən. **17** Sən ularoga xu səzni eytisən: — «Kəzlimdin keqə-kündüz yax tohtimisun; qünki mening pak kızim bologan həlkim yarisi bəsülgəndək qattik bir zərb yəp, intayin eoqir yarilandi», — deydu. **18** Mən dalaoga qiqsam, mana kıliqtin əltürülgənlər; xəhərgə kirsəm, mana kəhətqiliktin solixip kətkənlər! Qünki pəyoqəmbər həm kahin hər ikkisila bilimsiz-nadan bolup, ular zeminda əz sodisi bilənla bolup kətti. **19** Sən Yəhudadin nemixqa waz kəqting? Jening Ziondin Zeriktimu? Sən nemixqa bizni xunqə dawaliqusiz dərjida uroqaniding? Biz aram-tinqlikni küttuk, lekin heq kutluk künlər yoqdur; xipalik bir waqitni küttuk, lekin mana dəkkə-dükkə iqididurmiz! **20** I Pərwərdigar, rəzillikimizni, ata-bowilirimizning kəbihlikini tonup ikrar kılimiz; qünki Sening aldingda gunah sadir kılduk. **21** Əzüng naming üqün [Yerusalemni] kəzünggə ilmay koymioqaysən; xan-xərəplik təhting bologan jayni rəsua kılmioqaysən; əhdəngni esinggə kəltürgəysən, uni buzmioqaysən! **22** Əllər qokunidiogan «ərziməslər» arisida yamoqur yaqduroquqi barmidu? Yeojinni asmanlar əzlrila berəmdu? [Bularni əməldə kərsətküqi] Sən əməsmu, i Pərwərdigar Hudayimiz! Xunga Seni təlpünüp kütimiz; qünki Sənla bularni kıloquqidursən.

15 Pərwərdigar manga mundaq dedi: — «Musa yaki Samuil [pəyoqəmbərlər] aldimda turoqan bolsimu, kənglüm bu həlqkə heq qərimaytti. Ularni kəz aldimdin kətküzüwət! Ular Məndin neri qikip kətsun! **2** Əgər ular səndin: «Biz nəgə qikip ketimiz?» desə, sən ularoq: «Pərwərdigar mundaq dəydu: — Əlümgə bekitilgənlər əlümgə, kiliqqa bekitilgənlər kiliqqa, kəhətqilikkə bekitilgənlər kəhətqilikkə, sürgün boluxqa bekitilgənlər sürgün boluxqa ketidu» — dəysən. **3** Qünki Mən tət hil jaza bilən ularning üstigə qüximən, — dəydu Pərwərdigar, — əltürüx üqün kiliq, titma-titma kiliq üqün itlar, yutux wə həlak kiliq üqün asmandiki uqar-qanatlar wə yər-zemindiki həywanatlarni jaza boluxqa bekittim; **4** Yəhuda padixahı Həzəkiyaning oqlı Manassəhning Yerusalemda qılqanliri tüpəylidin Mən ularni yər yüzidiki barlıq padixahlıqlar arisida wəhimigə saloquqı bir obyekt qilimən. **5** Qünki kim sanga iqini aqritidu, i Yerusalem? Kim sən üqün aq-zar uridu? Kim əhwalingni soraxqa yolda tohtap yeningoqa baridu? **6** Sən Meni taxliwətkənsən, — dəydu Pərwərdigar, — sən qekinip kəttin; Mən üstünggə qolumni sozup seni nabut kiliqqa turdum; Mən [sanga] iqimni aqritixtin həlsirap kəttim. **7** Xunga Mən ularni zemindiki xəhər qowuklirida yəlpügüq bilən soriwetimən; Mən ularni balilardin juda qilimən wə həlqimni nabut qilimən; ular öz yolliridin heq yanmidi. **8** Kəz aldimda ularning tul hotunliri dengiz qumliridin kəpiyip ketidu; qüx waqtida Mən ularoq, yəni yigitlərnin anisioqa bir həlak qiloquqini elip kelimən; Mən uxtumtut ularning bexioqa dərd wə wəhimə qüxürimən. **9** Yəttə

balini tuoʻqan ana solixip tinikidin qalay ddp qalidu; kdpkdpnddpzdp bu anining quyaxi tuyuksiz [mæoʻripkæ] patidu; u xærmændæ bolup horluk-hæqarætlærgæ uqraydu. Ulardin qaloqanlarni bolsa Mæn ddpxmænlar aldida qiliqqa tapxurimæn, — dæydu Pærwærdigar. **10** Ah, ana, halimoʻja way, qdpnki sæn meni pdptkdp zemin bilæn qarixilixidioqan bir adæm, ular bilæn elixidioqan bir adæm sdpitidæ tuoʻqansæn! Mæn ularoʻja æsdpmgæ qærzmu bærmidim, yaki ulardin æsdpmgæ qærzmu almidim; lekin ularning hærbiri meni qaroyaydu! **11** Pærwærdigar mundaq dedi: — Bærhæk, Mæn bæhtinggæ seni azad qilimæn; kdpdpæt wæ balayi'apæt bolqan kdpnidæ Mæn sanga ddpxmænni qirayliq uqraxturimæn. **12** Tæmür sunamdu? Ximaldin qikqan tæmür, yaki mis sunamdu? **13** Bæлки qiloqan barliq gunahling tdpæylidin, u qetingdin bu qetinggiqæ Mæn baylikliring hæm hæziniliringni olja boluxqa hæksiz tapxurimæn; **14** Mæn seni ddpxmænling bilæn billæ sæn heq bilmæydpioqan bir zeminoʻja ætküzimæn; qdpnki oʻæzipimdæ bir ot koʻzoqaldi, u dpstunggæ qdpdp seni keydpuridu. **15** I Pærwærdigar, Sæn halimni bilisæn; meni esingdp tutqaysæn, manga yeqin kelip mændin hæwær aloqaysæn wæ manga ziyankæxlik qiloquqilardin intikamimni aloqaysæn; Sæn ularoʻja sæwr-taqæt kærsetkdpng bolsimu, meni yokatmioqaysæn! Mening Seni ddp horliniwæqanlikimni bilgæysæn. **16** Sæzliringgæ erixip, ularni yæwaldim; sæzliring hæm meni xadlanduroquqi wæ qælbimning huxalliqi bolqan; qdpnki mæn Sening naming bilæn ataloqanmæn, i Pærwærdigar, samawi qoxunlarning Særdari bolqan Huda! **17** Mæn bæzmæ qiloquqilarning sorunida oynap-kdpdp

olturmidim; Sening meni tutkan kolung tüpəylidin yaloquz olturdum; qünki Sən meni [ularning kuloanliri bilən] kattik oqəzəpləndürdüng. **18** Mening azabim nemixka tohtimaydu, mening yaramning dawasi yok, nemixka xipa tapmaydu? Sən manga huddi «aldamqi erik» wə tuyuksiz oqayib bolidioqan sulardək bolmaqqsən? **19** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Sən hazırki halitingdin yenip yenimoqa kaytsang, Mən kaytidin seni aldimdiki hizməttə turuxka yandurup kelimən; sən kımmətlik [səzlər] bilən əziməs [səzlərni] pərkələndürəlisəng, sən yənə aqzimdək bolisən; bu həlk sən tərəpkə kaytip kəlsun, lekin sən ularning tərripigə hərgiz kaytmasliqıng kerək; **20** Wə Mən seni bu həlkə nisbətən mistin kopuruloqan, mustəhkəm bir sepil kilimən; ular sanga hujum kilidu, lekin ular üstüngdin oqəlibə kilalmaydu; qünki Mən seni kutkuzuxka, ulardin halas kilixka sən bilən billidurmən, — dəydu Pərwərdigar. **21** — Bərhək, Mən seni rəzilləarning qanggilidin kutkuzimən; əxəddiyələarning qanggilidin kutkuzidioqan nijatkaring bolimən.

16 Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** Sən ayal zatini əmringgə almaysən, xundakla muxu zeminda oqul-kiz pərzənt tapmaysən. **3** Qünki Pərwərdigar bu yərdə tuquloqan oqul-kizlar, bu zeminda ularni tuqkan anilar wə ularni tuqduroqan atilar toqrisida mundak dəydu: — **4** Ular ələmlik kesəllər bilən əlidu; ular üqün heq matəm tutulmaydu, ular kəməlməydu; əlükliri tezəktək tupraq yuzidə yatidu, ular kiliq, kəhətqilik bilən yəp ketilidu; jəsətliri asmandiki uqar-qanatlar wə zemindiki haywanatlar üqün ozuk

bolidu. **5** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Sən [Yərəmiya], həza boluwatqan heqbir eygə kirmə, yaki elgənlər üqün aḥ-zar kətürüx yaki ökünüxkə barma; qünki Mən bu həlktin hatirjəmlikimni, mehİR-muhəbbitimni wə rəḥİmdillikirimni elip taxlidim, — dəydu Pərwərdigar. **6** Uluoqlardin tartip pəslərgiqə bu zeminda elidu; ular yərgə kəmülməydu; heqkim ular üqün aḥ-zar kətürməydu, yaki ularni dəp, ya ətlirini tilmaydu, ya qaqlirini qüxürüwətməydu; **7** ular qarilik tutqanlarni yoqlap, nan oxtumaydu, elgənlər üqün kəngül sorimaydu; ata-anisi elgənlər üqün heqkim təsəlli kədəḥini sunmaydu. **8** Sən bolsang əl-yurt bilən billə yəp-iqixkə toy-bəzmə boləqan eygimu kirmə; **9** qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən öz künliringlarda wə öz kəz aldinglarda, bu yərdin tamaxining sadasini, xad-huramlik sadasini wə toyi boluwatqan yigit-qizning awazlirini tohtitimən. **10** Xundak boliduki, sən bu həlkqə bu səzlərnin ḥəmmisini eytkiningda, ular səndin: «Nemixka Pərwərdigar muxundak zor bir külpətni beximizə qüxürüxkə bekitkən? Bizning kəbihlikimiz zadi nemə? Pərwərdigar Hudayimiz aldidada zadi sadir qiloqan nemə gunahimiz bardu?» — dəp soraydu. **11** Əmdi sən ularəqə mundak dəysən: — Qünki ata-bowiliringlar Məndin waz kəqkən, — dəydu Pərwərdigar, — həmdə baxka ilahlarəqə əgixip ularning qullukida boləqan, ularəqə qoqunəqan; ular Məndin waz kəqkən, Təwrat-qanunumni heq tutmioqan; **12** silər bolsanglar, ata-bowiliringlardin tehimu bəttər qiloqansilər; mana, hərbinglar öz rəzil

konglidiki jahillikning kaynigə kirip, Manga heq kulak salmiqansilər; **13** Xunga Mən silərni bu zemindin elip, silər yaki ata-bowiliringlar heq bilməydiyən baxka bir zeminə taxlaymən; silər xu yərdə keqə-kündüz baxka ilahların qulluqida bolisilər; qünki Mən silərgə heq mehıri kərsətməymən. **14** Xunga mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — «Israillarni Misir zeminidin qutkuzup qıqarəyan Pərwərdigarning hayati bilən!» degən kəsəm kaytidin ixlitilməydu, **15** bəlki [xu künlərdə] «Israillarni ximaliy zeminidin wə Əzi ularni həydiyən barlıq zeminlərdin qutkuzup qıqarəyan Pərwərdigarning hayati bilən!» dəp kəsəm iqilidu. Qünki Mən ularni ata-bowiliriəyə təkdım qıləyan zeminəyə qayturimən. **16** Həlbuki, mana hazır bolsa, Mən nuroqun belıqılarni əwətip ularni tutkuzuxka qaqirimən, — dəydu Pərwərdigar; — andin nuroqun owqılarni əwətip ularni qoqlap owlaxka qaqirimən; ular ularni hərber taqdin, hərber egizliktin, qıya taxlarning oyar-qısilqaklıridin tepiwalidu. **17** Qünki kəzlırim ularning barlıq yolliri üstidə turidu; ular aldimda heq sukunalmidı, ularning kəbihlikı kəzlırimdin heq yoxurulmidı. **18** Lekin Mən awwal ularning kəbihlikini wə gunahını bexiəyə həssiləp qayturimən; qünki ular zeminimni yirginqlik nərsilərnıng əlükliri bilən buləyiəyan, Mening mirasimni lənətlik nərsiliri bilən tolduroyan. **19** — I Pərwərdigar, Sən mening küqüm wə qorəjinimsən, azab-okubət künidə baxpanahimsən. Əllər bolsa yər yüzining qət-qətliridin yeningəyə kelidu wə: «Bərək, ata-bowilirimiz yaləyanqilik həm bimənilikke mirashorluk qıləyan; bu nərsilərdə

heq payda yoktur. **20** İnsanlar öz-özige hudalarni yasiyalamdu?! Lekin yasiojini Huda əməstur!» — dəydu.

21 — Xunga, mana, Mən bu qetim [bu rəzil həlkə] xuni obdan bildürimən, — ularoşa Mening qolum və küq-qudritimni obdan bildürimən; xuning bilən ular Mening namimning Pərwərdigar ikənlikini bilidu!

17 Yəhudaning gunahı almas uqluq təmür kələm bilən taxtahtay kəbi yürəklirigə və qurbangahlıridiki münggüzlərgə oyuloğan; **2** balirimu yexil dərəhlər boyida tikləngən, egiz dənglər üstidə yasioğan [butlirining] qurbangahlırini və «Axərah»lırini hərdaim seşinidu. **3** Mən taqliringlarda və etizliringlarda, həm baylıqliringni həm həziniliringni, — sening «yukiri jaylar»ingmu buning sirtida əməs — bu qetingdin u qetinggigə boləğan gunahing tüpəylidin olja boluxqa tapxurimən; **4** Əzüngning xori, Mən sanga təkdin qiloğan mirasing qolungdin ketidu; Mən sən tonumaydıoğan bir zeminda seni düxmənliringning kulluqioğa tapxurimən; qünki silər oşəzipimgə ot yekip uni kozoşioşansilər; u mənggügə keyidu. **5** Pərwərdigar mundaq dəydu: — — Adəmgə tayoğan, adəmninğ ət-küqini tayanqı qiloğan, kəlbı Pərwərdigardin qətnigən adəmninğ həlioğa lənət bolsun! **6** U qəl-bayawanda əskən qara arqa qatqilidək bolidu; bəht-yahxilik kəsimu u buni kərməydu; u bəlki qəldiki qəşjirək yərlərdə, adənzatsiz xorluq bir zeminda turidu. **7** Pərwərdigarəşa tayoğan, Pərwərdigarni tayanq qiloğan adəm bəht-bərikətlik bolidu! **8** U sular boyida tikləngən, erik boyida kəng yiltiz tartқан dərəhdək; pizəjirim issiktin u kərkəmaydu; uning yopurmaklıri həmixə

yexildur; kuroqakqilik yili u solaxmaydu wə mewə berixtin qalmaydu. **9** Qəlb həmmidin aldamqi, uning dawasi yoqtur. Kimmu uni qüxinəlisun? **10** Mənki Pərwərdigar insan qəlbini kəziti təkxürimən; hər bir sigə öz yolliri boyiqə, qiloqan əməllirining mewisi boyiqə təksim qilix üqün, insan wijdanini sinaymən. **11** Huddi əzi tuqmioqan tuhumlarni besiwaloqan kəklitək, haramdin bayliqlarəqə erixkən kiximu xundaq bolidu; künlirining yerimi etməyla erixkinidin ayrilidu, u ahirida əhmək bolup qikidu. **12** Xanxərəplik bir təht, əzəldin yukirioqə tikləngən, dəl bizning baxpanahimiz boləqan jaydur; **13** i Pərwərdigar, Sən Israilning ümidisən! Səndin waz kəqkən həmməylən yərgə qarap qalidu; Səndin yiraqlaxqanlar tupraqta yatqanlar arisida tizimlinidu; qünki ular həyatlik sulirining mənbəsi boləqan Pərwərdigardin waz kəqkən. **14** Meni sakaytkin, i Pərwərdigar, mən xuning bilən jəzmən sakaytilimən! Meni kutkuzoqin, xuning bilən jəzmən kutkuzulimən! — Qünki Əzüng mening mədhijəmdursən! **15** Mana, ular manga: — Pərwərdigarning səz-bexariti keni?! Keni, u əməlgə axurulsun!» — dəydu. **16** Ləkin mən bolsam, Sanga əgəxkinimdə «pada baqquqi» boluxtin heq qaqqan əməsmən, wə əjəl künini heq arzu qilmioqanmən, — Sən bilisən! Aozimdin barliq qikkənlər Sening yüz aldingda boləqan. **17** Manga wəhimə bolmioqaysən; külpətlik künidə Sən mening baxpanahimdursən. **18** Manga ziyankəxlik qiloquqilar yərgə qarap qalsun, ləkin meni yərgə qarətmioqaysən! Ular dəkkə-dükkigə qüxsun, ləkin meni dəkkə-dükkigə qüxürmigəysən; ularning bexioqə külpət künini qüxürgəysən; ularni ikki həssilik həlakət

bilən üzül-kesil paqaklap taxliqaysən! **19** Pərwərdigar manga mundak degən: — Baroʻin, Yəhuda padixahliri xəhərgə kiridioʻan wə qikidioʻan «Həlkning baliliri» degən dərwarzida, həmdə Yerusalemning barlik dərwarzilirida turoʻin, ularoʻa mundak degin: — **20** Pərwərdigarning səzini anglanglar, i muxu dərwarzilardin kiridioʻan Yəhudaning padixahliri, barlik Yəhuda wə Yerusalemda turuwatqan halayik! **21** Pərwərdigar mundak dəydu: — Öz jeninglaroʻa həzi bolunglar! «xabat» künidə heqkandak yükni kətürmənglar, Yerusalemning dərwarziliridin heqnərsini epkirmənglar; **22** xabat künliridə öyliringlardin heq yükni kətürüp elip qikmənglar, wə heqkandak əmgək kilmənglar; bəlki Mən ata-bowiliringlaroʻa buyruoʻinimdək, xabat kücini Özümgə ataloʻan mukəddəs bir kün dəp qaranglar. **23** Lekin ular heq anglimioʻan yaki kulak salmioʻan, bəlki anglimaslikka həm tərbiyini qəbul qilmaslikka boynini kattik qiləan. **24** Xundak boliduki, silər awazimni kəngül qoyup anglisanglar, — dəydu Pərwərdigar, — yəni xabat künidə xəhər dərwarziliridin heq yükni elip kirmisənglar wə heq əmgək qilmaslik arkilik xabat kücini Manga pak-mukəddəs bir kün hesablisanglar, **25** bu xəhər dərwarziliridin Dawutning təhtigə olturidioʻan padixahliri wə əmirliri jəng harwilirioʻa olturup wə atlaroʻa minip kiridu; ular, ularning əmirliri, Yəhudadikilər wə Yerusalemda turuwatqanlarmu kirip-qikixidu; bu xəhər mənggü awat bolidu. **26** Xundak kilsanglar, həklər Yəhuda xəhərliridin, Yerusalem ətrapidiki yezilardin, Binyaminning zeminidin, [oʻrəbtiki] «Xəfəlah» egizlikidin, jənubtiki [taoʻliktin],

Yəhudadiki jənubiy bayawanlardin Pərwərdigarning öyigə «kəydürmə kurbanlik»lar, «inaklik kurbanlikliri», «axlik hədiyə»lər wə huxbuylarni tutup, [Pərwərdigarəja boləjan] rəhmətlirini eytixka kiridioqan bolidu. **27** Lekin silər Manga kulak salmisanglar, yəni xabat künini Əzümgə pak-muqəddəs hesablimay, xabat künidə Yerusalemning dərweziliridin yük kətürüp kirsənglar, əmdi Mən dərwezilarəja bir ot yaqimən, u Yerusalemdiki ordilarni yəwetidu, uni heq əqürəlməydu.

18 Bu səz Pərwərdigardin Yərəmiyaəja kelip, mundak deyildi: — **2** «Ornungdin tur, sapalqining öyigə qüxkin, Mən sanga səzlirimni anglitimən». **3** Xunga mən sapalqining öyigə qüxtum; wə mana, sapalqi oqaltək üstidə bir nərsini yasawatqanidi. **4** U seqiz laydin yasawatqan qaqa turup-turup qoli astida buzulatti. Xu qaoqda sapalqi xu laydin əzi layik kərgən baxqa bir qaqini yasaytti. **5** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **6** «I Israil jəməti, bu sapalqi qiloqandək Mən sanga qilalmamdim? — dəydu Pərwərdigar. — Mana, seqiz layning sapalqining qolida boləjiniəja ohxax, silər Mening qolumdisilər, i Israil jəməti. **7** Bəzidə Mən məlum bir əl, məlum bir məmlikət toqruluk, yəni uning yulunuxi, buzuluxi wə həlak qilinixi toqruluk səzləymən; **8** xu qaoq Mən aqaqlanduroqan xu əl yamanlikidin towa qilip yansa, Mən ularəja qilmaqci boləjan yamanliqtin yanimən. **9** Mən yənə bəzidə məlum bir əl, məlum bir məmlikət toqruluk, yəni uning quruluxi wə tikip əstürüluxi toqruluk səzləymən; **10** xu qaoq xu əl kəz aldimda yamanlik qilip awazimni anglimisa, Mən yənə ularəja wədə qiloqan, ularni

bərikətliməkqi boləjan yahxiliktin yanimən. **11** Əmdi hazır Yəhudadikilərgə wə Yerusalemda turuwatqanlarəja mundak degin: — «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən silərgə yamanlıq təyyarlawatimən, silərgə qarxi bir pılan tüzawatimən; xunga hərbinglar rəzil yolunglardin yeninglar, yolliringlarni wə qilmixliringlarni tüzitinglar. **12** — Lekin ular: «Yaq! Ham hiyal qılma! Biz öz pılanlirimizəja əgixiwerimiz, öz rəzil kənglimizdiki jahillikimiz boyiqə qiliwerimiz» — dəydu. **13** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Əllər arisidin: «Kim muxundak ixni anglap bakqan?!» dəp soranglar. «Pak kız» Israil dəhxətlik yirginqlik ixni qilojan! **14** Liwan qarlıri aydaladiki qiyaliktin yoqap ketəmdü? Uning yiraqtin qüxkən muzdək suliri qurup ketəmdü? **15** Lekin Mening həlqim bolsa Meni untuəjan; ular yoq bir nərsilərgə huxbuy yaqıdu; mana, bular ularni yaxawatqan yolidin, yəni kədimdin boləjan yollardin putlaxturup, kətürölüp tüz qilinmiojan bir yolda mangduəjan. **16** Xuning bilən ularning zeminini dəhxət basidojan həm daim kixilər ux-ux qilidojan obyekt qilidu; uningdin ətüwatqanlarning həmmisini dəhxət besip, bexini qayqixidu. **17** Mən huddi xərktin qikqan xamaldək ularni düxmən aldida tarkitiwetimən; Mən balayi'apət künidə ularəja yüzümni əməs, bəlki arqamni qilimən». **18** Kixilər: «Kelinglar, Yərəmiyaəja kəst qilayli; qünki ya kahinlardin qanun-tərbiyə, ya danixmənlərdin əkil-nəsihət ya pəyoqəmbərlərdin səz-bexarət kəmlik qilmaydu. Kelinglar, tilimizni bir qilip uning üstidin xikayət qilayli, uning səzliridin heqkaysisioja kulak

salmayli» — deyixti. **19** — I Pərwərdigar, manga qulak saloqaysən; manga qarxilixidioqanlarning dəwatqanlirini angliqaysən. **20** Yahxilikkə yamanlik qilix bolamdu? Qünki ular jenim üqün ora kوليوان; mən ularoqa yahxi bolsun dəp, oʻzippingni ulardin yandurux üqün Sening aldingda [dua kilip] turoqanlikimni esingdə tutqaysən. **21** Xunga baliliringni kəhətqilikkə tapxuroqaysən, kiliqning bisioqa elip bərgəysən; ayalliri baliliridin juda kilinip tul qalsun; ərliri waba-əlüm bilən yokalsun, yigitlər jəngdə kiliqlansun. **22** Ularning üstigə basmiqilarni elip kəlginingdə əyliridin nalə-pəryad anglansun; qünki ular meni tutuxka ora kوليوان, putlirim üqün qismaklarni yoxurun saloqan. **23** Əmdi Sən, i Pərwərdigar, ularning meni kətl qilixka boloqan kəstlirining həmmisini obdan bilisən; ularning kəbihliklirini kəqürmigəysən, ularning gunahlirini kəzüng aldidin yumioqaysən; bəlki ular Sening aldingda yikitilsun; oʻzipping qüxkən künidə ularni bir tərəp qilqaysən.

19 Pərwərdigar mundak dəydu: — Baroqin, sapalqidin bir sapal kozini aloqin; andin əlning aqsakalliridin wə kahinlarning aqsakalliridin birnəqqini apirip, **2** «Sapal parqiliri» dərwazisioqa yeqin bolqan «Hinnomning oʻqlining jilqisi»oqa berip xu yərdə Mən sanga eytidioqan sözləni jakarlioqin. **3** Mundak degin: — Pərwərdigarning sözini anglanglar, i Yəhudaning padixahliri wə Yerusalemdikilər! Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən muxu yərgə balayi’apətni qüxürimənki, kimki uni anglisila qulakliri zingildap ketidu. **4** Qünki bu həlk

Məndin waz keqip, bu yərni Manga «yat» kıloqan, uningda nə əzliri, nə ata-bowiliri, nə Yəhuda padixahliri heq tonumioqan baxka ilahlaroqa huxbuy yakkan; ular bu yərni gunahsizlarning kanliri bilən tolduroqan. **5** Ular Baaloqa öz balilirini keydürmə qurbanliklar süpitidə keydürüx üqün Baalning «yukiri jaylar»ini kuroqan; Mən bundak bir ixni heqkaqan buyrup bakmioqan, heq eytmioqan, u hərgiz oyumoqa kirip bakmioqan. **6** Xunga mana, xundak künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — bu yər kəlgüsida «Tofət», yaki «Hinnomning oqlining jilojisi» dəp atalmaydu, bəlki «Kətl jilojisi» dəp atilidu. **7** Mən bu yərdə Yəhuda həm Yerusalemling pilan-tədbirlirini quruk kiliwetimən; Mən ularni düxmənlirining kiliqi bilən, yəni janlirini izdigüqilərnin kolidə yikitimən; Mən jəsətlirini asmandiki uqar-kanatlaroqa wə yər-zemindiki haywanatlaroqa ozuk boluxka beriwetimən. **8** Mən bu xəhərni dəhxət basidioqan həm kixilər ux-ux kiliديوqan obyekt kilimən; uningdin etüwatqanlarning həmmisi uning barlik yara-wabaliri tüpəylidin dəhxət besip üxkirtidu. **9** Mən ularni düxmənlirining həm janlirini izdigüqilərnin kattik kistayديوqan koxawining besimi astida oqullirining gəxini həm kizlirining gəxini yəyديوqan kilimən, ularning hər biri öz yekininin gəxini yəydu. **10** Əmdi sən özün bilən billə aparoqan həmrəhlirinin kəz aldida heliki kozini qeqiwətkin; **11** xundak kilip ularoqa mundak degin: — Samawi koxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Birsı sapalqining kozisini kaytidin heq yasiyalmioudek dərjida qeqiwətkinidək Mənmə bu həlkə wə bu xəhərni

xundak qeqiwetimən. Ular jəsətlirini Tofəttə kəmidu, hətta kəmgüdək yər qalmioquqə. **12** Mən bu yərni wə buningda turuwatqanlarnimu muxundak qilimən, — dəydu Pərwərdigar, — bu xəhərni Tofətkə ohxax qilimən. **13** Yerusalemdiki əylər wə Yəhuda padixahlirining əyliri, — yəni ularning əgziliridə turup asmandiki barliq yultuz-səyyarilərgə huxbuy yaqqan wə Məndin baxqa yat ilahlaroqa «xarab hədiyə»lərni təkkən barliq əyliri huddi Tofət degən jaydək buloqanoqan jaylar bolidu. **14** Wə Yərəmiya Pərwərdigar uni bexarət berixkə əwətkən Tofəttin kaytip kelip, Pərwərdigarning əyining həylisioqa kirip turup barliq həlkkə mundak dedi: **15** — Samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar, Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən bu xəhər wə uning barliq xəhərlirigə qarap eytkən balayi'apətning həmmisini ularning bexioqa qüxürimən; qünki ular boynini kattik qilip Mening səzlirimni heqqaqan anglimioqan.

20 Əmdi Immərning oqlı, kahın Paxhur — u Pərwərdigarning əyidə «amanlıq saqlax begi»mu idi, Yərəmiyaning bu bexarətlərni bərgənlikini anglidi. **2** Paxhur Yərəmiya pəyoqəmbərni uruquzdi wə uning putini Pərwərdigarning əyidiki «Binyaminning yukiri dərwezisi»ning yenidiki taqakqə saldi. **3** İkkinqi küni, Paxhur Yərəmiyani taqaktin boxatti; Yərəmiya uningoqa: — Pərwərdigar ismingni Paxhur əməs, bəlki «Magor-missabib» dəp atidi, dedi. **4** — Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən seni əzünggə wə barliq aqiniliringgə wəhimə saloquqi obyekt qilimən; ular düxmənlirining qiliqi bilən yikilidu; sən öz kəzüng bilən

buni kərisən; Mən barlik Yəhūdani Babil padixahining qoliqə tapxurimən; u ularni Babilqə sürgün qilip elip ketidu həmdə ularni qiliq bilən uridu. **5** Mən bu xəhərning həmmə bayliqliri — barlik məhsulatliri, barlik qimmət nərsiliri wə Yəhuda padixahirining barlik həzinilirini düxmənlirining qoliqə tapxurimən; ular ularni olja qilip buliwelip Babilqə elip ketidu. **6** Sən bolsang, i Paxhur, həmmə eydikiliring birgə sürgün bolup ketisilər; sən Babilqə kelisən; sən xu yərdə dunyadin ketisən, xu yərgə kəmülisən; sən həm sening yaloqan bexarətliringgə kulak saloqan aqiniliringmu xundak bolidu. **7** I Pərwərdigar, Sən meni qayil qilip [pəyoəmbərlikkə] kəndürdüng, mən xundakla kəndürüldüm; Sən məndin zor kəlding, xundakla oqəlibə kilding; mən pütün kün tapa-təning obykti bolimən; həmmə kixi meni mazak qilidu. **8** Mən qaqanla səz qilsam, «Zorawanlik həm bulangqilik kelidu» dəp jakarlixim kerək; xunga Pərwərdigarning səzi meni pütün kün aqanət wə məshirining obykti qilidu. **9** Lekin mən: «Mən uni tilqə almaymən, wə yaki Uning nami bilən ikkinqi səz qilmaymən» desəm, Uning səzi qəlbimdə lawuldap ot bolup, səngəklirimgə qapsaloqan bir yalkun bolidu; iqimgə siqduruxqa qalim qalmay, eytmay qidap turalmaymən. **10** Xundak, qiliwerimən, gərqə mən nuroqun kixilərninq piqirlaxqan qəstlirini anglisammu; tərəp-tərəplərni wəhimə basidu! «Uning üstidin ərz qilinglar! Uning üstidin ərz qilayli!» dəp, barlik ülqət-həmrahirim putlixip ketiximni paylap yürməktə; ular «U bəlkim aldinar, xundak bolqanda biz uning üstidin oqəlibə qilimiz, uningdin intiqam alalaymiz»

deyixiwatidu. **11** Lekin Pərwərdigar bolsa qüdrətlik wə dəlxətlik bir palwandək mən bilən billidur; xunga manga ziyankəxlik qiləuqilar putlixip oqəlibə qilalmaydu; ular muwəppəkiyət qazanmioqəqqa, qattik hijil bolup yərgə qarap qalidu; ularning bu rəswaqiliki mənggülik bolup, hərgiz untulmaydu. **12** Əmdi Sən, i həkqaniylarni sinaydiqan, insanning wijdani wə qəlbini kəridiqlan samawi qoxunlarning Sərdari bolqlan Pərwərdigar, ularning üstigə bolqlan qisasingni manga kərgüzgəysən; qünki mən dəwayimni aldingoqa koyqlanmən. **13** Pərwərdigarni küy eytip mahtanglar, Uni mədhiiylənglər; qünki U namrat kixini rəzillik qiləuqilardin qutkuzqlan. **14** Mening tuqluloqlan künümgə lənət bolsun; apam meni tuqlan küni mubarək bolmisun! **15** Atamoqa həwər elip: «sanga oqlul bala tuqluldi!» dəp uni alamət xadlanduroqlan adəmgə lənət bolsun! **16** Bu adəm Pərwərdigar rəhim qilmay oqlulatqlan xəhərlərdək bolsun; u ətigəndə nalə, qüxtə aləqzadilik quqlanlirini anglisun — **17** qünki u meni baliyatqudin qüxkinimdila əltürüwətmigən; apam mening gərüm bolsiidi, uning qorsiqi mən bilən təng həmixə qong bolsiidi! **18** Nemixqa mən japa-muxəqkət, azab-oqlubətni kərüxkə, künlirimni hijalət-aqlanət iqidə ətküzüxkə baliyatqudin qiqqandimən?

21 Padixah Zədəkiya Malkiyaning oqlul Paxhurni həm Maaseyahning oqlul, kaqlin Zəfaniyani əwətkəndə, Yərəmiyaqla Pərwərdigardin təwəndiki munu bir səz kəldi: — **2** ([Ular]: «Biz üqün Pərwərdigardin yardəm sorioqlin; qünki Babil padixahi Neboqadnəsar bizgə hujum qilidu; Pərwərdigar Əzining [ətkənki] karamət

qilogan ixliri boyiqə, bizgimu ohxax muamilə qilip, uni yenimizdin yandurarmikin?» — [dəp soridi]. **3** Yərəmiya ularoqa: — Zədəkiyoqa mundak dənglar, — dedi) **4** — Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən kolliringlar tutqan, silərnı qorxiwalogan Babil padixahi həm kaldiyərgə sepil sirtida jəng qilixka ixlitidiogan, jəng qoralliringlarnı qayriwetimən wə bularnı bu xəhəring otturisida yiojiwalimən; **5** Mən Əzümму sozulogan qolum wə küqlük bilikim bilən, oqəzipim bilən, qəhrim bilən wə həssiləngən aqqiqim bilən silərgə jəng qilimən! **6** Mən bu xəhərdə turuwatqanlarnı, insan bolsun, haywan bolsun urimən; ular dəhxətlik bir waba bilən əlidu. **7** Andin keyin, — dəydu Pərwərdigar, — Yəhuda padixahi Zədəkiyani, hizmətkarlırını, həlkni, yəni bu xəhərdə wabadin, qiliqtin wə qəhətqiliktin qelip qaloganlar bolsa, Mən ularnı Babil padixahi Nebokədnəsarning qolioqa, ularning duxmənlirining qolioqa wə jenini izdigüqilərnıng qolioqa tapxurimən; Nebokədnəsar ularnı qiliq tioji bilən uridu; u nə ularnı ayimaydu, nə ularoqa iqini heq aqritmaydu, nə rəhim qilmaydu. **8** Lekin sən bu həlkqə mundak deyixing kerək: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən aldinglarda hayat yoli wə mamat yolini salimən; **9** kim bu xəhərdə qalmaqci bolsa, qiliq, qəhətqilik wə waba bilən əlidu; lekin kim xəhərdin qikip, silərnı qorxiwalogan kaldiyərgə təslim bolsa, u hayat qalidu; uning jeni əzigə aloqan oljidək bolidu. **10** Qünki Mən bu xəhərgə yahxilik üqün əməs, bəlki yamanlıq qilix üqün yüzümni qaratquzdum, — dəydu Pərwərdigar; u Babil padixahining qolioqa

tapxurulidu, u uni ot selip keydürivetidu. **11** Wə Yəhuda padixahining jəməti tooqruluk Pərwərdigarning səzini anglanglar: — **12** I Dawutning jəməti, Pərwərdigar mundak dəydu: — hər ətigəndə adalət bilən həküm qikiringlar, bulanoqan kixini əzgüqining qolidin qutkuzunglar; bolmisa, qiloqanliringlarning rəzilliki tüpəylidin, kəhrim partlap, ottək həmmiini keydüridu; uni eqürələydiqan həqkim bolmaydu; **13** Mana, Mən sanga qarxidurmən, i jiloqa üstidə, tüzlängliktiki kiyada olturoquqi, yəni «Kim üstimizgə qüxüp hujum qilalisun, kim eylirimizgə besip kirəlisun?!» degüqi, — dəydu Pərwərdigar. **14** Mən silərnin qilmixinglarning mewisi boyiqə silərgə yəqinlixip jazalaymən, — dəydu Pərwərdigar; wə Mən uning ormanlikida bir ot yaqimən, u bolsa uning ətrapidiki həmmiini keydürüp tügitudu.

22 Pərwərdigar munga mundak dedi: «Baroqin, Yəhuda padixahining ordisoqa qüxüp bu səzni xu yərdə qiləyin: — **2** Pərwərdigarning səzini angla, i Dawutning təhtigə olturoquqi, Yəhuda padixahı — Sən, ələmdar-hizmətkarliring wə muxu dərwazilardin kirip-qikididoqan həlqing, — **3** Pərwərdigar mundak dəydu: Adalət wə həqkanıylik yürgüzüinglar; bulanoqan kixini əzgüqining qolidin qutkuzunglar; musapirlarni, yetim-yesirlərnı wə tul hotunlarnı heq harlimanglar yaki bozək qilmanglar, gunahsiz qanlarnı bu yərdə təkmənglar. **4** Silər bu əmrlərgə həqikətən əməl qilsanglar, əmdi Dawutning təhtigə olturoqan padixahlar, yəni ular, ularning əməldar-hizmətkarliri wə həlqi jəng hərwilirioqa olturup wə atlaroqa minip bu əyning dərwaziliridin kirip qikixidu. **5**

Birak siler bu sozlarni anglimisanglar, Men Oz namim bilan kasesm iqqenki, — daydu Perwardigar, — bu orda bir haraba bolidu. **6** Qunki Perwardigar Yehuda padixahining eyi tojruluk mundak daydu: — Sen Manga huddi Gilead, Liwanning qokkisidak bolojining bilan, bershak Men seni bir qel-bayawan, adamlar waz kakkən xaharlardak kilimən. **7** Men hərbiri yahxi korallanojan wayran kilouqilarni sanga qarxi awetimən; ular «esil kedirliringni» kesiwetip, otka taxlaydu. **8** Nurojun allər bu xahardin otup, hərbiri yekinidin: «Nemixka Perwardigar bu uluq xaharni bundak kilojandu?» dər soraydu. **9** Wə ular jawabən: «Qunki ular Perwardigar Hudasing ahdisidin waz keqip, baxka ilahlarqa qokunup ularning kullukioja kirgən» — daydu. **10** Olginigə yioqlimanglar, uning uqun ah-zarlimanglar; bəlki sürgün bolojini uqun kattik yioqlanglar, qunki u öz yurtioja heqqaqan kaytip kəlməydu. **11** Qunki Yehuda padixahi Yosiyaning oqli, yəni atisi Yosiyaning ornioja təhtigə olturojan, bu yərdin sürgün bolojan Xallum tojruluk Perwardigar mundak daydu: U hərgiz bu yərgə kaytmaydu; **12** qunki u əsir kilinip apirilojan yurtta əlidu, u bu zeminni ikkinqi kərməydu. **13** Əyini adilsizlik bilən, balihana-rawaklirini adalətsizlik bilən kurojanning halioja way! U koxnisini bikar ixlitip, əmgikigə heqkandak hək bərməydu; **14** u: «Özümgə kəngtaxa bir ordini, azadə rawaklar bilən koqup salimən; tamlirioja derizilərnə kəng qikirimən; tamlirini kedir tahtaylar bilən bezəymən, əylirini pəreng sirlaymən» — daydu. [Uning halioja way!] **15** Sən kedir yaoriqidin yasalojan tahtaylarni qaplap, [ata-bowiliring]

bilən bəsləxsəng kandaqmu padixah boluxka layik bolisən? Sening atang yəp-iqixkə təxəkkür eytip, adalət wə durus ixlarni yürgüzgən əməsmu? Xunga u buning yahxilikini kərgən. **16** U məminlərnin wə namratlarning dəwasini toqra sorioqan; xunga həlkning əhwali yahxi idi. Bundaq ix Meni tonuxtin ibarət əməsmu?» — dəydu Pərwərdigar. **17** — Birək kəzüng wə kənglünq bolsa pəkət öz jazanə-mənpəətinggə erixix, gunahsizlarning kənini təküx, zorluq-zumbuluk wə bulangqilik kilix pəytini kəzləp tikilgəndur. **18** Xunga Pərwərdigar Yəhuda padixahı Yosiyaning oqlı Yəhoakim toqruluk mundaq dəydu: — Həlk uning əlümidə: «Ah, akam! Ah, singlim!» dəp ah-zarlar kətürməydu; yaki uning üqün: «Ah, begim! Ah, uning həywisi!» dəp ah-zarlar kətürməydu; **19** u exəkning dəpnisidək kəmülidu, jəsiti Yerusalem dərwazilirining sirtioqa qərüp taxlinidu. **20** Liwanoqa qikip pəryad kil, Baxanda awazingni kətür, Abarimning qokqiliridinmu nalə kətür; qünki sening «axniliring»ning həmmisi nabut kilindi. **21** Mən aman-esən turojiningda sanga agahlandurdum; lekin sən: «Anglimaymən!» — deding. Yaxliqingdin tartipla bundaq kilip Mening awazimoqa kulak salmaslik dəl sening yolung bolup kəlgən. **22** Xamal barlik «bakquqi»liringoqa «bakquqi» bolup ularni uqurup ketidu, xuning bilən axniliring sürgün boluxka qikidu; bərhək, sən xu qaotda barlik rəzilliking tüpəylidin hijil bolup rəsua bolisən. **23** I «Liwan»da turoquqi, kedir dərəhliri üstigə uwilioquqi, sən toloqak tutқан ayalning azablidək, dərd-ələmlər bexingoqa qüxkəndə kanqilik ingrap ketərsən! **24** Öz hayatim bilən kəsəm iqimənki, —

dəydu Pərwərdigar, — sən Yəhoakimning oğlu Koniya həтта ong qolumdiki məhürlük üzük bolsangmu, Mən seni xu yərdin yulup taxlaymən; **25** Mən seni jeningni izdigüqilərnin qolioğa wə sən qorqqan adəmlərnin qolioğa, yəni Babil padixahi Nebokadnəsərnin qolioğa wə kaldiyələrnin qolioğa tapxurimən. **26** Mən seni həm seni tuoqan anang ikkinglarni özünqlar tuoqlmioqan yat bir yurtqa qəriwetimən; silər xu yərdə əlisilər. **27** Jeninglar qaytip kelixkə xunqə təxna boləqan bu zeminəğa bolsa, silər hərgiz qaytip keləlməysilər. **28** Koniya degən bu kixi qeqiləqan, nəzərgə elinmaydioqan sapal kozimu? Həqkim qarimaydioqan bir qaqimu? Əmdi nemixka ular, yəni u wə uning nəslə boləqanlar qəriwetilgən, ular tonumaydioqan bir yurtqa taxliwetilidu? **29** I zemin, zemin, zemin, Pərwərdigərnin səzini anglə! **30** Pərwərdigar mundəq dəydu: — Bu adəm «pərzəntsiz, əz künidə həq ələlibə qiləlmioqan bir adəm» dəp yazəqin; qünki uning nəslidin həqkəndəq adəm ələlibə qilip, Dawutning təhtigə olturup Yəhuda arisida həküm sürməydu.

23 Mening yayliqimdiki qoylarni həlak qiloquqi wə tarkitiwətküqi pada baqquqilərnin həlioğa way! — dəydu Pərwərdigar. **2** Xunga Israilning Hudasi boləqan Pərwərdigar Əz həlkini xundəq bekiwatqan baqquqilarəğa mundəq dəydu: «Silər Mening padamni tarkitiwətkənsilər, ularni həydiwətkənsilər wə ularni izdimigənsilər wə ulərdin həq həwər əlmioqənsilər; manə, Mən silərnin qilmixliringlərnin rəzillikini əz bexinglarəğa qüxürimən, — dəydu Pərwərdigar — **3** wə padamning qəldisini bolsa, Mən ularni həydiwətkən barliq padixəhliklərdin

yoʻqimən, ularni öz yaylaklirioʻja qayturimən; ular awup kəpiyidu. **4** Mən ularning üstigə ularni həkikiy baqidioʻjan baqquqilarni tikləymən; xuning bilən ular ikkinqi qorqmaydu yaki parakəndə bolmaydu, ularin heqqaysisi kəm bolmaydu, — dəydu Pərwərdigar. **5** Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Dawut üqün bir «Həkkaniy Xah»ni estürüp tikləymən; u padixah bolup danalik bilən həküm sürüp, zeminda adalət wə həkkaniylik yürgüzidu. **6** Uning künliridə Yəhuda qutkuzulidu, Israil aman-tinqliqta turidu; u xu nami bilən atiliduki — «Pərwərdigar Həkkaniylikimiz». **7** Xunga mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — «Israillarni Misir zeminidin qutkuzup qiqaroʻjan Pərwərdigarning hayati bilən!» degən kəsəm kaytidin ixlitilməydu, **8** bəlki xu künlərdə «Israillarni ximaldiki zemindin wə Əzi ularni həydidən barlik padixahliklardin qutkuzup qiqaroʻjan Pərwərdigarning hayati bilən!» dəp kəsəm iqilidu. Andin ular öz yurtida turidu. **9** Pəyoʻəmbərlər toʻqruluk; — Mening kənglüm iq-baoʻrimda sunuqtur; səngəklirimning həmmisi titrəydu; mən məst boləjan adəm, xarab təripidin yengilgən adəmgə ohxaymən; bundak boluxum Pərwərdigar wə Uning pak-mukəddəs səzliri tūpəylidindur; **10** qünki zemin bolsa zinahorlarəja toləjan; ularning yügürüxliri toʻqra yolda əməs; ularning həkuki həkkaniylik yolida əməs. Xunga [Pərwərdigarning] ləniti tūpəylidin zemin qəoʻjiraydu; daladiki ot-qəp solixidu; **11** qünki həm pəyoʻəmbər həm kahin haram boldi; hətta Əz əyümdimu ularning rəzil qilmixlirini baykidim, — dəydu Pərwərdigar.

12 — Xunga ularning yoli ezlirigə karangʻolukta mangidioʻan, teyiloʻaq yollardək bolidu; ular bu yollarda putlixip, yikilidu; qünki ular jazalinidioʻan yilida Mən ularning bexioʻa yamanlik qüxürimən, — dəydu Pərwərdigar. **13** Mən awwal Samariyədiki pəyoʻəmbərlərdə əhməqlikni kərgənmən; ular Baalning namida bexarət berip, həlkim Israilni azduroʻan; **14** birək Yerusalemdiki pəyoʻəmbərlərdimu yirginqlik bir ixni kərdum; ular zinahorluk kilidu, yaloʻanlikta mangidu, rəzillik kiləuqilarning kolini küqəytiduki, nətijidə heqkaysisi rəzillikidin yanmaydu; ularning həmmisi Manga Sodomdək, [Yerusalemda] turuwatqanlar Manga Gomorrədək boldi. **15** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləan Pərwərdigar pəyoʻəmbərlər toʻqruluk mundak dəydu: — Mana, Mən ularni əmən bilən ozuklandurimən, ularoʻa ət süyini iqküzimən; qünki Yerusalemdiki pəyoʻəmbərlər haramlikning mənbəsi bolup, haramlik ulardin pütkül zeminə tarkilip kətti. **16** Samawi qoxunlarning Sərdari boləan Pərwərdigar mundak dəydu: — Silərgə bexarət beriwatqan pəyoʻəmbərlərnin səzlidirigə kulak salmanglar; ular silərnə bimənilikə yetəkləydu; ularning səzliri Pərwərdigarning aʻozidən qikqan əməs, bəlki əz kənglidə təsəwwur kiləan bir kərünüxni səzləwatidu. **17** Ular Pərwərdigarning səzini kəzigə ilmaydioʻanlaroʻa: «Silər aman-tinqlikta turisilər» dəydu wə əz kənglining jahillikida mangidioʻanlarning hər birigə: «Heqkandak yamanlik bexinglaroʻa qüxməydu» — dəydu. **18** Birək ulardin kaysi birsi Pərwərdigarning kəngixidə Uning səz-kalamini bayqap qüxinix wə anglax üqün

turoqan? Ulardin kim Uning sözini kulak selip angliqan?

19 Mana, Pərwərdigardin qiqqan bir boran-qapqun! Uningdin kəhr qikti; bərhək, dəhxətlik bir qara quyun qikip kəldi; u pirkirap rəzillərnin bexioqa qüxidu. **20** Uning kənglidiki niyətlirini ada kilip toluq əməl kiləuqə, Pərwərdigarning oşəziyi yanmaydu; ahirki künlərdə silər buni obdan qüxinip yetisilər. **21** Mən bu pəyoşəmbərlərnə əwətmigənmən, lekin ular həwərnə jar kilixqə kətrioqan; Mən ularoqa söz kilmidim, lekin ular bexarət bərgən.

22 Həlbuki, ular Mening kəngiximdə turoqan bolsa, Mening həlkimgə səzlirimni anglatkuzoqan bolsa, əmdi həlkimni rəzil yolidin wə kilmixlirinin rəzillikidin yanduroqan bolatti. **23** Mən pəkət bir yərdilə turidioqan Hudamu? — dəydu Pərwərdigar, — Mən yirək-yirəklərdiki hərjayda turidioqan Huda əməsmu? **24** Birsə yoxurun jaylarda məküwəlsə Mən uni kərləməmdimən? — dəydu Pərwərdigar; — asman-zemin Mən bilən tolduruləqan əməsmu? — dəydu Pərwərdigar. **25** Mən Mening namimda yaləqan bexarətlər beridioqan pəyoşəmbərlərnin: «Bir qüx kərdüm! Bir qüx kərdüm!» degənlirini anglidim; **26** bundə pəyoşəmbərlər yaləqan bexarətlərnə beridu, ular əzining kənglidiki ezitku təşəwwurliridin pəyoşəmbərlər boluxiwəloqan. Əmdi ular bundəq ixlərnə kəqanoşiqə kəngligə pükidu? **27** Ular hərbi kəqanoşiqə əz yəkiniəqə eytkən qüxliri arkilik (huddi ata-bowilirinin Baaləqə qokunup namimni untuəşiniəqə ohxax) həlkimgə namimni untulduruxni pəmləydu? **28** Qüxni kərgən pəyoşəmbər, qüxni eytip bərsun; Mening sözümni angliəqan kixi bu sözümni əstayidillik bilən səzlisun; pəhalning buəday

bilən selixturoquqilik nemisi bardu? — dəydu Pərwərdigar.

29 — Mening səzüm huddi keydürgüqi bir ot wə taxni qaqıdıoqan bazoqan əməsmu? — dəydu Pərwərdigar. **30** Xunga mana, Mən pəyoqəmbərlərgə qarxidurmən, — dəydu Pərwərdigar, — ularning hər biri öz yekınidin «Mening səzlırim»ni oqırılup doramqılıq kılıdu. **31** Mana, Mən pəyoqəmbərlərgə qarxidurmən, — dəydu Pərwərdigar, — ular öz tillirini qaynap: «[Pərwərdigar] dəydu...» dəp bexarət beridu. **32** Mana, yaloqan qüxlərni bexarət kılıp bularni yətküzüp, yaloqanqılıqı wə baxbaxtaqlıqı bilən Mening həlqimni azduroqanlaroqa qarxidurmən, — dəydu Pərwərdigar; — Mən ularni əwətmigənmən, ularni buyruoqan əməsmən; ular bu həlqə heqkandak payda yətküzməydu, — dəydu Pərwərdigar. **33** Əmdi yaki bu həlq, yaki pəyoqəmbər, yaki kaqın səndin: «Pərwərdigarning sanga yükligən səzi nemə?» dəp sorisa, sən ularoqa: «Kaysi yük?! Mən silərni Əzümdin yirak taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar. **34** «Pərwərdigarning yükligən səzi» dəydiqan hər kaysi pəyoqəmbər, kaqın yaki həlq bolsa, Mən bu kixini əyidikilər bilən təng jazalaymən. **35** Əmdi silərning hər biringlar öz yekınidin wə hər biringlar öz qerındixidin muxundak; «Pərwərdigar nemə jawab bərdi?» wə «Pərwərdigar nemə dedi?» dəp sorixinglar kerək. **36** Silər «Pərwərdigarning yükligən səzi» degənni qaytidin aqzınglaroqa almaysilər; qünki hər biringlarning öz səzi əzigə yük bolidu; qünki silər Hudayimiz, samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar, tirik Hudaning səzlırini burmilioqansilər. **37** Hər biringlar pəyoqəmbərdin muxundak; «Pərwərdigar sanga nemə dəp

jawab bərđi?» wə «Pərwərdigar nemə dedi?» dəp sorixing kerək. **38** Lekin silər: «Pərwərdigarning yükligən səzi» dəwərgininglar tüpəylidin, mana Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki silər: «Pərwərdigarning yükligən səzi» dəwerisilər wə Mən silərgə: ««Pərwərdigarning yükligən səzi» demənglər» dəp həwər əwətkənmən, **39** xunga mana, Mən silərni pütünləy untuymən, Mən silərni silərgə wə ata-bowiliringlaroşa təkdım kıloşan xəhər bilən təng yüzümdin yirak taxlaymən; **40** Mən üstünglaroşa mənggü rəswaqilik wə hərgiz untulmaydioşan mənggülik xərməndilikni qüxürimən!

24 Babil padixahı Nebokədnəsar Yerusalemdin Yəhoakimning ooşlı, Yəhuda padixahı Yəkoniyaş, Yəhuda əmir-xahzadiliri, hünərwənlər wə təmürqilərni əsirgə elip Babiloşa sürgün kıloşandin keyin, Pərwərdigar mənğa Əz ibadəthanisi aldidiki ikki sewət ənjürni «mana kər» dəp kərsətkən. **2** Bir sewəttə dəsləpki pixқан ənjürdək intayin yahxi ənjürlər bar idi; ikkinqi sewəttə yegili bolmaydioşan, intayin naqar ənjürlər bar idi. **3** Andin Pərwərdigar mənğa: «Nemə kərdüng, Yərəmiya?» — dəp soridi. Mən: «Ənjürlərni kərdüm; yahxiliri bolsa intayin yahxikən; naqarliri yegili bolmaydioşan, intayin naqar ikən» — dedim. **4** Pərwərdigarning səzi mənğa kelip mundak deyildi: — **5** Israilning Hudasi boloşan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Yəhudadin sürgün boloşanlarni, yəni Mening bu yərdin kaldiylərning zeminoşa əwətkənlirimni bu yahxi ənjürlərdək yahxi dəp qaraymən; **6** Mən ularoşa yahxi bolsun dəp kəzümni ularoşa tikimən wə ularni bu zeminoşa kayturimən;

Mən ularni oqulitip taxlimaymən, bəlki ularni qurimən; ularni yulup taxlimaymən, bəlki tikip ɵstürimən. **7** Mən ularoqa Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilidioqan, Meni tonuydioqan bir kəlbni təkdim qilimən; xuning bilən ular Mening həlqim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən; qünki ular pütün kəlbi bilən yenimoqa kaytidu. **8** Lekin naqar ənjürlər, yəni yegili bolmaydioqan, intayin naqar ənjürlər qandək bolqan bolsa, — dəydu Pərwərdigar, — Bərħək, Mən Yəhuda padixahı Zədəkiyani, əmir-xahzadilirini wə Yerusalemdikilərnin qalqan qismini, bu zeminda qalqanlarni wə Misirda turuwatqanlarni xuningoqa ohxax qilimən; **9** Mən ularni yər yüzidiki barlıq padixahlıqlaroqa wəhımə saloquqi bir obyekt boluxqə, külpətkə qüxüxkə tapxurimən; mən ularni həydiwətkən barlıq jaylarda ularni rəswaqilikning obyektı, sız-qəqək, tapa-təninin obyektı wə lənət səzliri boluxqə tapxurimən. **10** Mən ularoqa həm ata-bowiliriqə təkdim qiloqan zemindin yokitiloquqə ular arisioqa qiliq, qəhətqilik wə wabani əwətimən.

25 Yosiyaning ooqlı, Yəhuda padixahı Yəhoakimning tətinqi yilida (yəni Babil padixahı Nebokadnəsarning birinqi yilida) Yəhudaning barlıq həlqi toqruluk Yərəmiyaqə kəlgən sız, — **2** Bu sızni Yərəmiya pəyoqəmbər Yəhudaning barlıq həlqi wə Yerusalemda barlıq turuwatqanlaroqa eytip mundək dedi: — **3** Amonning ooqlı, Yəhuda padixahı Yosiyaning on üqinqi yilidin baxlap bügünki künqiqə, bu yigirmə üq yil Pərwərdigarning sızı manga kelip turoqan wə mən tang səhərdə ornumdin turup uni silərgə səzləp kəldim, lekin

silər heq kulak salmidinglar; **4** wə Pərwərdigar silərgə barlik hizmətkarliri boləjan pəyoqəmbərləni əwətip kəlgən; U tang səhərdə ornidin turup ularni əwətip kəlgən; lekin silər kulak salmay heq anglimidinglar. **5** Ular: «Silər hərbinglar yaman yolunglardin wə qilmixliringlarning rəzillikidin towa qilip yansanglar, Mən Pərwərdigar silərgə wə ata-bowiliringlarə qədimdin tartip mənggügiqə təqdim qiləjan zeminda turuwerisilər. **6** Baxqə ilahlarə qəgixip ularning kullukida bolup qokunmanglar; Meni kolliringlar yasioqanlar bilən qəzəpləndürmənglar; Mən silərgə heq yamanlik kəltürməymən» — dəp jakarlioqan. **7** Lekin silər Manga kulak salmidinglar, Meni kolliringlar yasioqanlar bilən qəzəpləndürüp əzünglarə qəziyan kəltürdünglar, — dəydu Pərwərdigar. **8** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Silər Mening səzliringə kulak salmioqan boləqəqə, **9** mana, Mən ximaldiki həmmə jəmətləni wə Mening qulumni, yəni Babil padixahı Nebəqadnəsarni qəqirtimən, ularni bu zeminoqə, uningda barlik turuwatqanlarə qə həmdə ətraptiki həmmə əllərgə qarxilixixqə elip kelimən; Mən [muxu zemindikilər wə ətraptiki əlləni] pütünləy wəyran qilip, ularni tolimu wəhimilik qilimən həmə ux-ux obyekt, daimlik bir harabilik qilimən; **10** Mən ulardin tamaxining sadasini, xad-huramlıq sadasini, toyi boluwatqan yigit-qizining awazini, tügmən texining sadasini wə qiraq nurini məhrum qilimən; **11** bu pütkül zemin wəyranə wə dəhxət saloquqi obyekt bolidu, wə bu əllər Babil padixahining yətmix yil kullukida bolidu. **12** Wə xundaq boliduki, yətmix yil toxqanda, mən

Babil padixahining wə uning elining bexioʻja, xundaqla Kaldiylarning zemini ustigə əz kəbihlikini qūxūrūp, uni mənggūgə harabilik qilimən. **13** Xuning bilən Mən xu zemin ustigə Mən uni əyibligən barlik səzlirimni, jümlidin bu kitabta yeziloʻanlarni, yəni Yərəmiyaning barlik əllərni əyibligən bexarətlirini qūxūrimən. **14** Qūnki kəp əllər həm uluʻoʻ padixahlar [bu padixah həm qowmlirinimu] kul kilidu; Mən ularning qilʻoʻan ixliri wə qolliri yasiloʻanliri boyiqə ularni jazalaymən. **15** Qūnki Israilning Hudasi Pərwərdigar manga [alamət kərūnūxtə] mundak dedi: — Mening kolumdiki oʻzəzipimgə toloʻan kədəhni elip, Mən seni əwətkən barlik əllərgə iqkūzgin; **16** ular iqudu, uyan-buyan iroʻanglaydu wə Mən ular arisioʻja əwətkən kiliq tūpəylidin sarang bolidu. **17** Xunga mən bu kədəhni Pərwərdigarning qolidin aldim wə Pərwərdigar meni əwətkən barlik əllərgə iqkūzdüm, **18** — yəni Yerusalemoʻja, Yəhūdaning xəhərlirigə, uning padixahlirioʻja wə əmir-xahzadilirigə, yəni ularni būgūnki kūndikidək bir harabə, wəhīmə, ux-ux obykti boluxka həm lənət səzliri boluxka kədəhni iqkūzdüm; **19** Misir padixahi Pirəwngə, hizmətkarlirioʻja, əmir-xahzadilirioʻja həm həlkigə iqkūzdüm; **20** barlik xaloʻut əllər, uz zeminidiki barlik padixahlar, Filistiyələning zeminidiki barlik padixahlar, Axkelondikilər, Gazadikilər, Əkrondikilərgə wə Axdodning qalduklirioʻja iqkūzdüm; **21** Edomdikilər, Moabdikilər wə Ammoniyalar, **22** Turning barlik padixahliri həm Zidonning barlik padixahliri, dengiz boyidiki barlik padixahlar, **23** Dedandikilər, Temadikilər, Buzdikilər wə qekə qaqlirini qūxūrūwətkən

əllər, **24** Ərəbiyədiki barlıq padixahlar wə qəl-bayawanda turuwatqan xalqut əllərnin barlıq padixahliri, **25** Zimridiki barlıq padixahlar, Elamdiki barlıq padixahlar, Medialiklərnin barlıq padixahliri, **26** ximaldiki barlıq padixahlarğa, yiraqtiki bolsun, yekindiki bolsun, bir-birləp iquzdum; jahandiki barlıq padixahlilərgə iquzdum; ularnin arkidin Xexakning padixahimu [kədəhni] iqudu. **27** Andin sən ularğa: «İsrailnin Hudasi, samawi qoxunlarınin Sərdari bolğan Pərwərdigar mundak dəydu: — İqinglar, məst bolunglar, qusunglar, Mən aranglarğa əwətkən kiliq tüpəylidin yikilip kaytidin dəs turmanglar» — degin. **28** Wə xundak boliduki, ular qolungdin elip iquxni rət kilsa, sən ularğa: «Samawi qoxunlarınin Sərdari bolğan Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər qoqum iquxilər!» — degin. **29** Qünki mana, Mən Əz namim bilən atalğan xəhər üstigə apət qüxürgili turoğan yərdə, silər jazalanmay qalamsilər? Silər jazalanmay qalmaysilər; qünki Mən yər yüzidə barlıq turuwatqanlarınin üstigə kiliqni qüxüxkə qaqirimən, — dəydu samawi qoxunlarınin Sərdari bolğan Pərwərdigar. **30** Əmdi sən [Yərəmiya], ularğa muxu bexarətnin səzlrininin həmmisini jakarliqin: — Pərwərdigar yukiridin xirdək hərkirəydu, Əz muqəddəs turaloqusidin U awazini qoyuwetidu; U Əzi turuwatqan jayi üstigə hərkirəydu; U üzüm qəyliyüqilər towliqandək yər yüzidə barlıq turuwatqanlarni əyibləp towaydu. **31** Sadasi yər yüzininin qətlirigiqə yetidu; Qünki Pərwərdigarnin barlıq əllər bilən dəwasi bar; U ət igilirininin həmmisi üstigə həküm qikiridu; Rəzillərnəni bolsa, ularni kiliqqa tapxuridu; —

Pərwərdigar xundak dəydu. **32** Samawi koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, balayi’apət əldin əlgə həmmisi üstigə qikip tarkilidu; Yər yüzining qət-qətliridin dəhxətlik buran-qapqun qikidu. **33** Pərwərdigar əltürgənlər yərning bir qetidin yənə bir qetigiqə yatidu; ularoqa matəm tutulmaydu, ular bir yərgə yioqilmaydu, heq kəməlməydu; ular yər yüzidə tezəktək yatidu. **34** I bakquqilar, zarlanglar, nalə kətürünglar! Topa-qang iqidə eoqininglar, i pada yetəqiliri! Qünki kiroqin kəlinix künliringlar yetip kəldi, Mən siləni tarkitiwetimən; Silər örülgən esil qinidək parqə-parqə qeqilisilər. **35** Pada bakquqilirining baxpanahı, Pada yetəqilirining kaqar yoli yoqap ketidu. **36** Bakquqilarning azabliq pəryadi, Pada yetəqilirining zarlaxliri anglinidu; Qünki Pərwərdigar ularning yaylaklirini wəyran kəlay dəwatidu; **37** Pərwərdigarning dəhxətlik oqəzi töpəylidin, Tinqliq kətanliri harabə bolidu. **38** Pərwərdigar Əz uwisini taxlap qikqan xirdəktur; əzguqining wəhxiyliki töpəylidin, Wə [Pərwərdigarning] dəhxətlik oqəzi töpəylidin, Ularning zemini wəyranə bolmay qalmaydu.

26 Yəhuda padixahı Yosiyaning oqlı Yəhoakim təhtkə olturoqan məzgilning bexida xu səz Pərwərdigardin kelip mundak deyildi: — **2** Pərwərdigar mundak dəydu: — Sən Pərwərdigarning əyining həyylisida turup ibadət kəlix üqün Pərwərdigarning əyigə kərgən Yəhudanəning barliq xəhərliridikilərgə Mən sanga buyruoqan hər bir səzləni jakarlioqin; əynən eytkin! **3** Ular bəlkim anglap koqar, hər biri əz rəzil yolidin yanar; xundak kəlsa, Mən kəlmixlirining rəzilliki töpəylidin bexioqa

külpət qüxürməkqi boləjan niyitimdin yanımən. **4** Sən ularəja mundak degin: — «Pərwərdigar mundak dəydu: — Manga kulaq salmay, Mən silərninğ aldinglarəja kəyojan Təwrat-kanunumda mangmisanglar, **5** Mən tang səhərdə ornumdin turup əwətkən hizmətkarlırim boləjan pəyoqəmbərlərninğ səzlirini anglimisanglar (silər ularəja heq kulaq salmay kəlgənsilər!), **6** undakta, Mən Xiləhni kəndak qiləjan bolsam, əmdi bu əynimu xuningəja ohxax qilimən, bu xəhərnəni yər yüzidiki barlıq əllərgə lənət səzi qilimən». **7** Xuning bilən kahinlar, pəyoqəmbərlər wə barlıq həlk Yərəmiyaninğ bu səzlirini Pərwərdigarninğ əyidə jakarlıəjanlıkını anglidi. **8** Xundak boldiki, Yərəmiya barlıq həlkqə Pərwərdigar uningəja tapılıəjan bu səzlərninğ həmmisini eytip bərgəndin keyin, kahinlar wə pəyoqəmbərlər wə barlıq həlk uni tutuwelip: «Sən qəqum əlüxünğ kerək! **9** Sən nemixqa Pərwərdigarninğ namida bexarət berip: «Bu əy Xiləhdək bolidu, bu xəhər harabə, adəmzatsiz bolidu!» — dedin?» — dedi. Xuning bilən Pərwərdigarninğ əyidiki barlıq həlk Yərəmiyaəja dok qilip uni oriwelixti. **10** Yəhuda əmirliri bu ixlarni anglidi; ular padixahlıq ordisidin qikip Pərwərdigarninğ əyigə kirdi, Pərwərdigarninğ əyidiki «Yəngi dərwaza»da sotqa olturdi. **11** Kahinlar wə pəyoqəmbərlər əmirlərgə wə həlkqə səzləp: «Bu adəm əlümgə layik, qünki silər əz kulaqliringlar bilən angliəjandək u muxu xəhərnəni əyibləp bexarət bərdi» — dedi. **12** Andin Yərəmiya barlıq əmirlərgə wə barlıq həlkqə səzləp mundak dedi: — «Pərwərdigar meni bu əyni əyibləp, bu xəhərnəni əyibləp, silər angliəjan bu

barlik sözlər bilən bexarət berixkə əwətkən. **13** Həzır yolliringlarni wə kılmixinglarni tüzitinglar, Pərwərdigar Hundayinglarning awazini anglanglar! Xundak bolojanda, Pərwərdigar silərgə jakarliojan külpəttin yanidu. **14** Lekin mən bolsam, mana, kolliringlardimən; manga kəzünglərgə nemə yahxi wə durus kərülsə xundak kılinglar; **15** pəkət xuni bilip koyunglarki, meni öltürüwətsənglər gunahsiz kanning jazasini ez bexinglaroqa, bu xəhərgə wə uningda turuwatqanlarning bexioqa qüxürisilər; qünki deginim hək, Pərwərdigar həkikətən bu sözləarning həmmisini kulakliringlaroqa deyixkə meni əwətkən». **16** Əmirlər wə barlik həlkə kahınlaroqa wə pəyoqəmbərlərgə: «Bu adəm ölümgə layik əməs; qünki u Pərwərdigar Hundayimizning namida bizgə səzlidi» — dedi. **17** Andin zemindiki bəzi aqsakallar ornidin turup həlkə kengixigə mundak dedi: — **18** «Morəxətlik Mikah Yəhuda padixahı Həzəkiyaning künliridə barlik Yəhuda həlkigə bexarət berip: — «Samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar mundak dəydu: — Zion teqi etizdək aqdurulidu, Yerusalem dəng-təpilər bolup qalidu, «Əy jaylaxqan taq» bolsa, Ormanlikning otturisdiki yukiri jaylarla bolidu, halas» — degənidi. **19** Yəhuda padixahı Həzəkiya wə barlik Yəhuda həlkı Mikahni ölümgə məhkum kılojanmu? Həzəkiya Pərwərdigardin qorkup, Pərwərdigardin ətüngən əməsmu? Wə Pərwərdigar ularoqa kılmakqi bolup jakarliojan külpəttin yanojan əməsmu? Biz [bu yoldin yanmisak] ez jenimiz üstigə zor bir külpətni qüxürgən bolmamdimiz?». **20** (Pərwərdigarning namida Yərəmiyaning barlik degənliridək bu xəhəрни

wə bu zeminni əyibləp bexarət bərgən, Kiriya-Yearimlik Xəmayaning oqli Uriya isimlik yənə bir adəm bar idi. **21** Padixah Yəhoakim wə barlik palwanliri, barlik əmirliri uning səzlirini angliqanda, padixah uni ɵltürüxkə intilgən; lekin Uriya buni angliqanda kɵrkup, Misiroqa kaqti. **22** Lekin Yəhoakim qaparmənlərnı, yəni Akborning oqli Əlnatan wə baxqılarnı Misiroqa əwətkən; **23** ular Uriyani Misirdin elip qıkip padixah Yəhoakimning aldiqqa aparqan; u uni kiliqlap, jəsitini puqralarning gɵrlükigə taxliwətkən.) **24** — Həlbuki, xu qaqda Xafanning oqli Ahikam ularning Yərəmiyani ɵlümgə məhkum kilip həlkning kəliqqa tapxurmaslikı üqün, uni kəllidi.

27 Yəhuda padixahı Yosiyaning oqli Zədəkiyaning təhtkə ɵlturoqan dəsəlpki məzgilidə, xu sız Yərəmiyaqqa Pərwərdigardin kelip mundaq deyildi: — **2** Pərwərdigar mangu mundaq dedi: — Asarətlər wə boyunturuqlarnı yasap əz boynungqqa sal; **3** bu boyunturuqlarnı Edomning padixahıqqa, Moabning padixahıqqa, Ammoniyaların padixahıqqa, Turning padixahıqqa wə Zidonning padixahıqqa Yerusalemqqa, Yəhuda padixahının aldiqqa kəlgən ularning əz əlqilirining kəli arkilik əwətkin; **4** hər birini əz hojayinliriqqa xundaq bir həwərnı yətküzüxkə buyruqin: — Samawi kəxunların Sərdari boləqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Əz hojayinliringlarqqa mundaq dənglər: — **5** Mən zemin wə zemin yüzidə turuwatqan adəmlər wə həywanlarnı zor kudritim wə sozuləqan bilikim bilən yaratqanmən; wə kim kəzümgə layik kərünsə, bularnı xularqqa təkdim kilimən. **6** Həzir Mən bu

zeminlarning həmmisini Babil padixahi, Mening kulum boləan Nebokadnəsarning kəliəja tapxurdum; hətta daladiki haywanlarnimu uning kullukida boluxka təkdim kildim. **7** Barlik əllər uning, oşlining həm nəwrisining kullukida bolidu; andin öz zeminining waqti-saiti toxkanda, kəp əllər wə uluə padixahlar unimu kullukka salidu. **8** Xundak boliduki, kaysi əl yaki padixahlik Babil padixahi Nebokadnəsarning kullukida boluxni, yəni boynini Babil padixahining boyunturuki astioja koyuxni rət kilsa, Mən xu əlni Nebokadnəsarning kəli arkilik yokatkuzəjuqə kiliq, kəhətqilik wə waba bilən jazalaymən, — dəydu Pərwədigar. **9** — Silər bolsanglar, «Babil padixahining kullukida heq bolmaysilər» degən pəyoəmbərliringlarəja, palqiliringlarəja, qüx kərgüqiliringlarəja, rəm aqkuqiliringlarəja yaki jadugərliringlarəja kulak salmanglar; **10** qünki ular siləgə yaloənqilik kilip bexarət beridu; [gəplirigə kirsənglar], siləni öz yurtunglardin sürgün kilidu; qünki Əzüm siləni yurtunglardin həydəymən, silər nabut bolisilər. **11** Lekin kaysi əl boynini Babil padixahining boyunturuki astioja koyup kullukioja kirsə, xu əlni öz yurtida turozuzimən, ular uningda terikqilik kilip yaxaydu. **12** — Mən Yəhuda padixahi Zədəkiyaəjimu xu səzlər boyiqə mundak dedim: «Boynunglarni Babil padixahining boyunturuki astioja koyup uning wə uning həlkining kullukida bolsanglar, hayat kəlisilər. **13** Əmdi nemixka Pərwədigarning Babil padixahining kullukioja boysunmioəan hərəkaysi əllər toərisida deginidək, sən wə həlking kiliq, kəhətqilik wə waba bilən əlməkqi bolisilər? **14** Pəyoəmbərlərnin:

«Babilning kullukida bolmaysilər» degən sözlirigə kulak salmanglar; qünki ular silərgə yaloqanqiliqtin bexarət kilidu. **15** Mən ularni əwətkən əmäs, — dəydu Pərwərdigar, — lekin ular Mening namimda yaloqandin bexarət beridu; bu sözləning aqiwiti xuki, Mən silərni yurtunglardin həydiwetimən, xuningdək nabut bolisilər; silər wə silərgə bexarət bərgən pəyoqəmbərlər nabut bolisilər». **16** Andin Mən kahinlaroqa wə bu barliq həlqkə mundak dedim: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Silərgə bexarət beridoqan pəyoqəmbərləning: «Mana, Pərwərdigarning əyidiki qimmətlik qaqa-kuqilar pat arida Babildin kayturulidu» degən sözlirigə kulak salmanglar; qünki ular silərgə yaloqanqiliqtin bexarət kilidu. **17** Ularoqa kulak salmanglar; Babil padixahining kullukida bolsanglar, hayat qalisilər; bu xəhər nemixka wəyran bolsun? **18** Əgər bular həkikətən pəyoqəmbərlər bolsa həm Pərwərdigarning səzi ularda bolsa, ular hazır Pərwərdigarning əyidə, Yəhuda padixahining ordisida wə Yerusalemining əzidə qaloqan qimmətlik qaqa-kuqilar Babiloqa elip ketilmisun dəp samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigaroqa dua-tilawət kilsun! **19** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar ikki [mis] tüwrük, [mis] «dengiz», das hərwiliri wə bu xəhərdə qaloqan [qimmətlik] qaqa-kuqilar toquruluk mundak dəydu: — **20** (bularni bolsa Babil padixahi Neboqadnəsar Yəhoakimning oqlu Yəhuda padixahi Yəkoniyahni Yəhudadiki wə Yerusalemdiki barliq esilzad-əmirlər bilən təng Yerusalemdin Babiloqa sürgün qiləqanda u elip kətmigənidi) **21** Bərhək, Israilning Hudasi

Pərwərdigarning əyidə, Yəhuda padixahining ordısında wə Yerusalemda qaloqan [kimmətlik] qaqa-kuqilar toqruqluk samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundaq dəydu: — **22** ularmu Babilqə elip ketilidu; ular Mən ulardin qaytidin həwər alidiqan küngiqə xu yərdə turidu, — dəydu Pərwərdigar: — xu waqit kəlgəndə, Mən ularni elip bu yərgə qayturup berimən.

28 Xu yilda, Yəhuda padixahı Zəkəriya təhtkə olturoqan dəslepki məzgildə, yəni tətinqi yili, bəxinqi ayda, Azzurning oqlı, Gibeon xəhıridiki Hənanıya pəyoqəmbər, kahınlar wə barlıq halayıq aldida Pərwərdigarning əyidə manga: — **2** Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundaq dəydu: — «Mən Babil padixahining boyunturuqini sunduriwəttim! **3** Babil padixahı Nebokadnəsar muxu yərdin epkətkən, Babilqə aparqan, Pərwərdigarning əyidiki qaqa-kuqılarning həmmisini bolsa, ikki yil ətməyla Mən muxu yərgə qayturup epkelimən; **4** wə Mən Yəhuda padixahı, Yəhoakimning oqlı Yəkoniyaqni Yəhudadin Babilqə sürgün qilinqanlarning həmmisi bilən təng muxu yərgə qayturup berimən, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən Babil padixahining boyunturuqini sundiriwəttim!» — dedi. **5** Andin Yərəmiya pəyoqəmbər kahınlar wə Pərwərdigarning əyidə turoqan barlıq halayıq aldida Hənanıya pəyoqəmbərgə səz qildi. **6** Yərəmiya pəyoqəmbər mundaq dedi: «Amin! Pərwərdigar xundaq qilsun! Pərwərdigar sening bexarət bərgən səzliringni əməlgə axursunki, U Əzining əyidiki qaqa-kuqilar wə Yəhudadin Babilqə sürgün qilinqanlarning həmmisini

muxu yergə qaytursun! **7** Lekin öz kulikingoşa wə barlik həlkning kulikioşa selip koyulidioşan mening bu sezümni angla! **8** — Mening wə seningdin burun, qədimdin tartip bolşan pəyoşəmbərlərmu nuroşun padixahliklar wə uluş dələtlər toşruluk, urux, apət wə wabalar toşruluk bexarət berip kəlgən; **9** tinqlik-awatlik toşruluk bexarət bərgən pəyoşəmbər bolsa, xu pəyoşəmbərning səzi əməlgə axuruloşanda, u həkikətən Pərwərdigar əwətkən pəyoşəmbər dəp tonuloşandur!». **10** Andin Hənanিয়া pəyoşəmbər Yəreşiya pəyoşəmbərning boynidiki boyunturukni elip uni sunduriwətti. **11** Hənanিয়া həlk aldida sız kilip: «Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən xuningoşa ohxax, ikki yil ətməyla Babil padixahi Nebokədnəsarning boyunturukini barlik əlləning boynidin elip sunduriwetimən!» — dedi. Xuning bilən Yəreşiya pəyoşəmbər qikip kətti. **12** Hənanিয়া pəyoşəmbər Yəreşiya pəyoşəmbərning boynidiki boyunturukni elip uni sunduriwətkəndin bir'az keyin, Pərwərdigarning səzi Yəreşiyaoşa kelip mundak deyildi: — **13** Barşin, Hənaniyaoşa mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Sən yaşoşaqtin yasaloşan boyunturukni sunduroşining bilən, lekin uning ornişoşa təmürdin bolşan boyunturukni selip koydung! **14** Qünki samawi koxunlarning Sərdari bolşan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mən xuningoşa bu barlik əlləning boynioşa təmürdin yasaloşan boyunturukni salimənki, ular Babil padixahi Nebokədnəsarning kullukida bolidu; bərhək, ular uning kullukida bolidu; Mən uningoşa hətta

daladiki haywanlarnimu takdim qilojanmən». **15** Andin Yərəmiya pəyoqəmbər Hənananiya pəyoqəmbərgə: «Kulak sal, Hənananiya! Pərwərdigar seni əwətkən əməs! Sən bu həlkni yaloqanqilikka ixəndürgənsən! **16** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: Mana, Mən seni yər yüzidin əwətiwetimən! Sən dəl muxu yilda əlisən, qünki sən adəmlərnə Pərwərdigarəja asiylək qilixka dəwət qiləjənsən». **17** Hənananiya pəyoqəmbər dəl xu yili yəttinqi ayda əldi.

29 Yərəmiyaning Yerusalemdin sürgün boləjanlar arisidiki hayat kaləjan aqsakallarəja, kahinlarəja, pəyoqəmbərlərgə wə Nebəkadnəsar əsir qilip Babiləja elip kətkən barlık həlkə Yerusalemdin yolləjan het: — **2** (hət padixah Yəkoniyah, hanix, wəzirlər, Yəhuda wə Yerusalemdiki xahzadə-əmirlər wə hünərwənlər Yerusalemdin kətkəndin keyin, **3** Xafanning oqlı Əlasahning wə Hilkianing oqlı Gəmarianing kəli bilən yolləjan — Yəhuda padixah Zədəkiya bu kixilərnə Babil padixah Nebəkadnəsarning aldəja yolləjan). Yolləjan hət mundak: — **4** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi Yerusalemdin Babiləja sürgüngə əwətkənlərnə həmmisigə mundak dəydu: — **5** Əylərnə kurunglar, ularda turunglar; baqlərnə bərpa qilinglar, ularning mewisini yənglar; **6** əylinənglar, oqlu-kizlik bolunglar; oqluliringlar üqün kizlərnə elip beringlar, kizliringlərnə ərlərgə yatlık qilinglar; ularmu oqlu-kizlik bolsun; xu yərdə kəpiyinglearki, aziyip kətmənglar; **7** Mən silərnə sürgüngə əwətkən xəhərnəng tinq-awatlıkini izdənglar, uning üqün Pərwərdigarəja dua qilinglar;

qünki uning tinq-awatliki bolsa, silermu tinq-awat bolisilär. **8** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Aranglardiki pəyoqəmbərlər wə silərnin palqiliringlar silərnı aldap qoymisun; silər ularəja kərgüzgən qüxlərgə kulaq salmanglar; **9** qünki ular Menin namimda yaloqandin bexarət beridu; Mən ularni əwətkən əməsmən, — dəydu Pərwərdigar. **10** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — Babiləja bekitilgən yətmix yil toxkanda, Mən silərnin yeninglarəja kelip silərgə iltipət kərsitimənki, silərnı muxu yurtka qayturuxum bilən silərgə qiləjan xapaətlik wədəmnı ada qilimən; **11** Qünki Əzümning silər toqruluk pilanlirimni, apət elip kelidiəjan əməs, tinq-awatlik elip kelidiəjan, ahirda silərgə ümidwar keləqəkni ata qilidiəjan pilanlirimni obdan bilimən, — dəydu Pərwərdigar. **12** Xuning bilən ilər Manga nida qilip, yenimoəja kelip Manga dua qilisilər wə Mən silərnı anlaymən. **13** Silər Meni izdəysilər wə Meni tapisilər, qünki silər pütün kəlbinqlar bilən Manga intilidiəjan bolisilər. **14** Mən Əzümni silərgə tapkuzimən, — dəydu Pərwərdigar — wə Mən silərnı sürgünlüktin qayturup əsligə kəltürimən, Mən silərnı həydiwətkən barlik əllərdin wə həydiwətkən barlik jaylardin yioimən, — dəydu Pərwərdigar, — Mən silərnı elip, əslı sürgün qilip ayrioəjan yurtka qayturimən. **15** Silər: «Pərwərdigar bizgə Babilda pəyoqəmbərlərnı tiklidi» desənglar, **16** əmdi Pərwərdigar Dawutning təhtigə olturoəjan padixah wə bu xəhərdə turuwatқан barlik həlk, yəni silər bilən billə sürgün qilinmiəjan kəringdaxliringlar toqruluk xuni dəydu: —

17 Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən ularni azablaydiqan kiliq, kəhətqilik wə waba əwətimən; xuning bilən ularni huddi sesiqan, yegili bolmaydiqan naqar ənjürlərdək qilimən; 18 ularni kiliq, kəhətqilik wə waba bilən qoqlaymən, ularni yər yüzidiki barliq padixahliklarqə həydəp apirimən; ularni xu əllərgə wəhimə, lənət, dəhxət, ux-ux qilinidiqan wə rəsua qilinidiqan obyekt qilimən. 19 qünki Mən tang səhərdə ornumdin turup, hizmətkarlim bolqan pəyoqəmbərlərnə əwətip səzlimni ularqə eytkinim bilən, ular kulak salmiqan; silər [sürgün bolqanlarmu] heq kulak salmiqansilər, — dəydu Pərwərdigar. 20 Lekin i silər sürgün bolqanlar, Mən Yerusalemdin Babilqə əwətkənlər, Pərwərdigarning səzini anglanglar: — 21 Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mening namimda silərgə yaloqandin bexarət beridiqan Kolayaning oqlı Ahab toqruluk wə Maaseyahning oqlı Zədəkiya toqruluk mundak dəydu: — Mana, Mən ularni Babil padixahi Neboqadnəsarning qoliqə tapxurimən, u ularni kəz aldinglarda əlümgə məhküm qilidu; 22 xuning bilən ular misal qilinip Babilda turoqan Yəhudadiki barliq sürgün qilinoqanlarning aqzida: «Pərwərdigar seni Babil padixahi Neboqadnəsar otta kawab qiloqan Zədəkiya wə Ahabdək qilsun!» degən lənət səzi bolidu; 23 qünki ular Israil iqidə iplaslik qiloqan, qoxnilarning ayalliri bilən zina qiloqan wə Mening namimda yaloqan səzlərnə, Mən ularqə heq tapilmiqan səzlərnə qiloqan; Mən bularnə Bilgüqi wə guwah Boluquqidurmən, — dəydu Pərwərdigar.

24 «Sən Yərəmiya Nəhəlamlik Xəmayoşa mundaq degin:
— **25** Samawi qoxunlarning Sərdari boləşan Pərwərdigar
— Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Qünki sən öz
namingda Yerusalemdiki barlik həlkkə, kahin boləşan
Maaseyahning oşli Zəfaniyoşa wə barlik kahinlarəşa
hətlər yollioşining tūpəylidin, — **26** ([sən Zəfaniyoşa
mundaq yazəşan]: «Pərwərdigar seni kahin Yəhuyadaning
ornioşa kahin tikligən əməsmu? U seni Pərwərdigarning
əyidə xuningəşa nazarətqi kiləşanki, bexarət beridoşan
pəyoşəmbər boluwəşan hər bir təlwini besix üqün
puti wə boynioşa takək selixing kerək. **27** Əmdi sən
nemixka silərgə əzini pəyoşəmbər kiliwəşan Anatotluk
Yərəmiyani əyiblimiding? **28** Qünki u hətta Babilda
turuwatқан bizlərgimu: «Xu yərdə boləşan waqtinglar
uzun bolidu; xunga əyləşni selinglar, ularda turunglar,
başlarni bərpa kilinglar, ularning mewisini yənglar»
dəp hət yollidi!») **29** — Zəfaniya muxu hətni Yərəmiya
pəyoşəmbər aldidə oқudi. **30** Andin Pərwərdigarning səzi
Yərəmiyoşa kelip mundaq deyildi: — **31** Barlik sürgün
boləşanlarəşa hət yollap mundaq degin: — Pərwərdigar
Nəhəlamlik Xəmaya toşruluk munək dəydu: Qünki Mən
uni əwətmigən bolsammu, Xəmayaning silərgə bexarət
berip, siləşni yəşəşanqilikka ixəndürgənliki tūpəylidin, **32**
Xunga Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Nəhəlamlik
Xəmayani nəşli bilən billə jazalaymən; muxu həlq arisida
uning həqқandək nəşli tepilməydu; u Mən Əz həlқim
üqün kilingar boləşan yaxilikni həq kərməydu, —
dəydu Pərwərdigar: — qünki u adəmləşni Manga asiylilikka
қutratti.

30 Pərwərdigardin Yəməmiyağa kəlgən səz: — **2** Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən sanga hazır dəydiqan muxu barlıq səzlirimni yazmioğa yazqin; **3** Qünki mana, xundak künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən həlkim Israil həm Yəhudani sürgünlüktin qayturup əsligə kəltürimən, ularni atabowilirioğa təkdım qıloğan zeminioğa qayturimən, ular uningioğa igə bolıdu. **4** Pərwərdigarning Israil toqruluk wə Yəhuda toqruluk degən səzliri təwəndikidək: — **5** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Anglitolıdu alaqzadilik həm qorkunqluqning awazi, Bolsun nədə aman-tinqlik! **6** Soranglar, xuni kərüp beqınglarki, ər bala tuqamdu? Mən nemixka əmdi toloqakka qüxkən ayaldək hər bir ər kixining qatirıqini qoli bilən tutqanlıqini kərimən? Nemixka yüzliri tatirip kətkəndu? **7** Ayhay, xu küni dəhxətliktur! Uningioğa heqkandak kün ohximaydu; u Yaqupning azab-oqubət künidur; lekin u uningdin qutkuzulıdu. **8** Xu künidə əməlgə axurulıduki, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolıqan Pərwərdigar, — Mən uning boyunturukini boynungdin elip sunduruwetimən, asarətliringni buzup taxlaymən, yat adəmlər uni ikkinqi qulluqka qüxürməydu. **9** Xuning ornıda ular Pərwərdigar Hudasing həmde Mən ular üqün qaytidin tikləydiqan Dawut padıxaqining qulluqıda bolıdu. **10** Əmdi sən, i qulum Yaqup, qorkma, — dəydu Pərwərdigar; — alaqzadə bolma, i Israil; qünki mana, Mən seni yırağ yərlərdin, sening nəslingni sürgün bolıqan zemindin qutkuzimən; Yaqup qaytip kelıdu, aram tepip azadə turıdu wə heqkim uni qorkutmaydu. **11** Qünki Mən seni qutkuzux üqün

sən bilən billidurmən, — dəydu Pərwərdigar; — Mən seni tarkıtiwətkən əllərninğ həmmisini tügəxtürsəmmu, ləkin seni pütünləy tügəxtürməymən; pəkət üstüngdin həküm qikırip tərbiyə-sawak berimən; seni jazalimay kəyup kəyməymən. **12** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: Sening zedəng dawalıqusiz, sening yarang bolsa intayin eəjirdur. **13** Sening dəwayingni soraydıqan heqkim yok, yarangni tangəyuci yoktur, sanga xipalik dorilar yoktur; **14** sening barlik axniliring seni untuəjan; ular sening həlingni heq sorimaydu. Qünki Mən seni düxməndək zərb bilən urəjanmən, rəhımsiz bir zalimdək sanga sawak bolsun dəp urəjanmən; qünki sening kəbihliking həddi-həsabsiz, gunahliring həddidin ziyadə boləjan. **15** Nemixka zedəng tüpəylidin, dərd-əliming dawalıqusiz boləjanliki tüpəylidin pəryad kətürisən? Kəbihlikingning həddi-həsabsiz boləjanlikidin, gunahliring həddidin ziyadə boləjanlikidin, Mən xularni sanga kıləjanmən. **16** Ləkin seni yutuwaləjanlarning həmmisi yutuwelinidu; sening barlik küxəndiliring bolsa sürgün bolidu; seni bulıəjanlarning həmmisi bulang-talang kılınidu; seni ow kıləjanlarning həmmisini owlınıdıqan kılımən. **17** Qünki Mən sanga tengik tengip kəyımən wə yariliringni sakəyımən — dəydu Pərwərdigar; — qünki ular seni: «Qerib-biqarə, heqkim həlini sorimaydıqan Zion dəl muxudur» dəp həkarətligən. **18** Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Yəqubning qedirlirini sürgünlüktin kəyturup əsligə kəltürimən, Uning turaləquliri üstigə rəhım kılımən; Xəhər harabiliri ul kılınıp kəytidin kurulidu, Orda-kəl'ə öz jayida yənə adəmzatlik bolidu.

19 Xu jaylardin t ax kk r küyliri w  xad-huramliq sadaliri anglinidu; Mən ularni k p ytim nki, ular  mdi azaymaydu; Mən ularning hərmitini axurim n, ular heq p s bolmaydu. **20** Ularning baliliri k dimdikid k bolidu; ularning jamaiti aldimda məzmut turoquzulidu; Ularni horliqanlarning h mmisini jazalaymən. **21** Ularning bexi əzliridin bolidu, Ularning h k m s rg qisi  zliri otturisdin qikidu; Mən uni  z yenimoqə kəltürimən, xuning bilən u Manga yeqin kelidu; Q nki yenimoqə kəlgüqi [jenini] təwəkkül qilouqi əməsmu? — d ydu P rw rdigar. **22** — Xuning bilən silər Mening həlkim bolisil r, Mən sil rning Hudayinglar bolim n. **23** Mana, Pərwərdigardin qikqan bir boran-qapqun! Uningdin k hr qikti; B rh k, dəhxətlik bir qara quyun qikip k ldi; U pirkirap rəzillərning bexioq  q xidu. **24** K nglidiki niyətlirini ada qilip toluq əməl qilouq , P rw rdigarning kattik oq zi yanmaydu; Ahirki k nl rd  silər buni qüxinip yetisil r.

31 Xu wakitta, — d ydu P rw rdigar, — Mən Israilning jəmətlirining Hudasi bolim n, ular Mening həlkim bolidu. **2** P rw rdigar mundak d ydu: — Qiliqtin aman qaloqan h lk, yəni Israil, q l-bayawanda iltipatq  ig  bolqan; M n kelip ularni aram tapquzim n. **3** P rw rdigar yirak yurtta bizg  k r n p: «M n seni m ngg  bir muh bb t bil n s y p k ldim; xunga M n  zg rm s mehribanliq bil n seni  z mg  tartip k lg nm n. **4** M n seni kaytidin qurim n, xuning bil n s n qurulis n, i Israil kizi! S n kaytidin dapliringni elip xad-huram qilqanlarning usullirioq  qikis n. **5** S n kaytidin Samariy ning taqliri  stig 

üzümzarlar tikisən; ularni tikküqilər əzliri tikip, mewisini əzliri yəydu. **6** Qünki Əfraimning egizlikidə turoqan kəzətqilər: «Turunglar, Pərwərdigar Hudayimizəyə ibadət qilixqə Zionəyə qikəyli!» — dəp nida kətüridiqan küni kelidu. **7** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — Yəqub üçün xad-huramlik bilən nahxa eytinglar, Əllərnin bexi boluquqi üçün ayhəy kətürünglar; Jakarlanglar, mədhəyə oqup: «I Pərwərdigar, Sənin həlqinini, Yəni İsrailning qəldisini kütquzəyəsən!» — dənglar! **8** Mana, Mən ularni ximaliy yurtlardin epkelimən, Yər yüzinin qət-qətliridin yioimən; Ular arisida əmalar wə tokurlar bolidu; Həmilidar wə tuəyəy dəgənlər billə bolidu; Ular uluq bir jamaət bolup kaytip kelidu. **9** Ular yioqə-zarlar kətürüp kelidu, Ular dua-tilawət qiloqanda ularni yetəkləymən; Mən ularni erik-əstənglər boyida, həq putlaxmaydiqan tüz yol bilən yetəkləymən; Qünki Mən İsrailəyə ata bolimən, Əfraim bolsa Mənin tunji oqlumdur. **10** Pərwərdigarning səzini anglanglar, i əllər, Dəngiz boyidiki yirəq yurtlarəyə: — «İsrailni tarkatquqi uni kaytidin yiojidi, Pada bəqquqi padisini bəqquqəndək U ularni bəqidi; **11** Qünki Pərwərdigar Yəqubni bədəl tələp kütuldurəyan, Uningəyə Həmjəmət bolup əzidin zor küqlük boluquqinin qənggilidin kütquzəyan!» — dəp jakarlanglar. **12** Ular kelip Ziondiki egizliklərdə xad-huramlikta towlaydu, Pərwərdigarning iltipatidin, yəni yəngi xarəbtin, zəytun meyidin, mal-waranning kəziliridin bərk uridu; Ularınin jəni huddi mol suqiriloqan bəqdək bolidu, Ular ikkinqi həq solaxmaydu. **13** Xu qəqdə qizlar ussulda xadlinidu, Yigitlər wə moysipitlarmu təng xundaq bolidu; Qünki

Mən ularning ah-zarlrini xad-huramlıqqa aylandurımən;
Mən ularoşa təsəlli berip, dərd-əlimining ornioşa ularni
xadlıqqa qəmdürimən. **14** Mən kahınlarni molqilik bilən
toyşuzimən, Həlqim iltipatioşa qanaət kilidu, — dəydu
Pərwərdigar. **15** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Ramah
xəhıridə bir sada, Aqqıq yioşa-zarning pişani anglinidu,
— Bu Rahıləning əz baliliri üqün kətürgən ah-zarliri;
Qünki u baliliri bolmioşaqqa, təsəllini qəbul qılmay
pişan kətüridu. **16** Pərwərdigar [uningoşa] mundaq
dəydu: — Yioşa-zaringni tohtat, kəzliringni yaxlardin tart;
qünki munu tartkan japayingdin mewə bolidu, — dəydu
Pərwərdigar; — ular düxmənning zeminidin qaytidu; **17**
bərək, kələqıking ümidlik bolidu, — dəydu Pərwərdigar;
— wə sening baliliring yənə əz qeğrisidin kirip kelidu.
18 Mən dərwəkə Əfraimning əzi toşruluk əkünüp: «Sən
bizgə xax torpaqqa tərbiyə bərgəndək sawaq-tərbiyə
bərdir; Əmdi bizni towa qılduroşaysən, Biz xuning
bilən towa kilip kaytip kelimiz, Qünki Sən Pərwərdigar
Hudayimizdursən; **19** Qünki biz towa qılduruluximiz bilən
həqıqətən towa qıldıq; Biz əzimizni tonup yətkəndin
keyin, yotimizni urduk; Biz yaxlıqımızdiki [qılmixning]
xərm-hayasi tüpəylidin nomus kilip, hijaləttə qalduq!»
— degənlikini anglidim. **20** — Əfraim Manga nisbətən
jan-jigər balam əməsmu? Qünki Mən uni əyibligən
təkdirdimu, uni hərdaim kənglümdə seşinimən; Xunga
iq-başrim uningoşa aşriwatidu; Mən uningoşa rəhim
qılmisam bolmaydu, — dəydu Pərwərdigar. **21** — Xunga
əzünggə yol bəlgilirini bekitip koyşin; Sən sürgüngə
mangşan yoloşa, xu kətürülgən yoloşa kəngül koyup

dikkət qiləyin; Həzir xu yol bilən qaytip kəl, i jan-jigirim
Israil kızı, Muxu xəhərliringə qarap qaytip kəl! **22** Sən
qaqanəqiqə tenəp yürisən, i yoldin qikkuqi kızim? Qünki
Pərwərdigar yər yüzidə yengi ix yaritidu: — Ayal kixi
baturning ətrapida yepixip həwər alidu! **23** Samawi
qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar — Israilning
Hudasi mundaq dəydu: — Mən ularni sürgünlüktin
qayturup əsligə kəltürginimdə Yəhədaning zeminida
wə xəhərliridə həklər yənə [Yerusalem toqruluk]:
«Pərwərdigar seni bəhtlik qiləqay, i həkkaniylik turoqan
jay, pak-muqəddəslikning teqi!» dəydiqan bolidu. **24**
Xu yərdə Yəhuda — xəhərliridikilər, dehqanlar wə pada
baqquqi kəqmən qarwiqilar həmmisi billə turidu. **25**
Qünki Mən hərıp kətkən jan igilirining həjritidin qikimən,
hərbir həlidin kətkən jan igilirini yengilandurimən. **26** —
Mən [Yərəmiya] buni anglap oyoqandim, ətrapqa qaridim,
nahayiti tatlik uhlaptimən. **27** Mana, xu künlər keliduki,
— dəydu Pərwərdigar, — Mən Israil jəmətidə wə Yəhuda
jəmətidə insan nəslini wə haywanlarning nəslini terip
əstürimən. **28** Xundaq boliduki, Mən ularni yulux, səküx,
həlak kilix, aqdurux üqün, ularəqa nəzirimni saləqandək,
Mən ularni qurux wə tikip əstürüx üqünmu ularəqa
nəzirimni salimən, — dəydu Pərwərdigar. **29** Xu künlərdə
ular yənə: «Atilar aqqiq-qüqük üzümlərnə yegən, xunga
balilarning qixi qerik sezilidu» degən muxu maqalni heq
ixlətməydu. **30** Qünki hərirsə öz gunahı üqün əlidu;
aqqiq-qüqük üzümlərnə yegənlərnəng bolsa, əzining qixi
qerik sezilidu. **31** Mana, xu künlər keliduki, — dəydu
Pərwərdigar, — Mən Israil jəməti wə Yəhuda jəməti bilən

yengi əhdə tüzimən; **32** bu əhdə ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdigə ohximaydu; xu əhdini Mən ata-bowilirini qolidin tutup Misirdin qutkuzup yetəkliginimdə ular bilən tüzgəniddim; gərqə Mən ularning yoldixi boləqan bolsammu, Mening ular bilən tüzüxkən əhdəmni buzoqan, — dəydu Pərwərdigar. **33** Qünki xu künlərdin keyin, Mening Israil jəməti bilən tüzidiəqan əhdəm mana xuki: — Mən Əz Təwrat-қанunlirimni ularning iqigə salimən, Həmdə ularning kəlbəgimu yazimən. Mən ularning İlahi bolimən, Ular mu Mening həlkim bolidu. **34** Xundin baxlap həqkim öz yeqinioqə yaki öz qerindixioqə: — «Pərwərdigarni tonuəqin» dəp əgitip yürməydu; qünki ularning əng kiqikidin qongioqə həmmisi Meni tonup boləqan bolidu; qünki Mən ularning kəbiqlikini kəqürimən həmdə ularning gunahini hərgiz esigə kəltürməymən, — dəydu Pərwərdigar. **35** Quyaxni kündüzdə nur bolsun dəp bərgən, ay-yultuzlarni keqidə nur bolsun dəp bəlgiligən, dolqunlirini xarkiritip dengizni qozəydiyəqan Pərwərdigar mundaq dəydu (samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Uning namidur): — **36** — Muxu bəlgiligənlirim Mening aldimdin yoqap kətsə, — dəydu Pərwərdigar, — əmdi Israilning əwladlirimu Mening aldimdin bir əl boluxtin mənggügə qelixi mumkin. **37** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Yukirida asmanlar məlqərlənsə, təwəndə yər ulliri təkxürülüp bilinsə, əmdi Mən Israilning barliq əwladlirining qiloqan həmmə qilmixliri tüpəylidin ulardin waz keqip taxlioquqi bolimən, — dəydu Pərwərdigar. **38** Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — xəhər məhsus Manga atilip

«Hananıyəlning munari»din «Dokmux dərwasasi»oııqə kəytidin kuralıdu; **39** əlqəm tanısı kəytidin əlqəx üqün xu yərdin «Garəb dəngi»gıqə, andin Goatka burulup sozulıdu; **40** jəsətlər wə [kurbanlık] külliri taxlinıdıoıan pütkül jıloıa, xundakla Kidron dəryasıoııqə həm xərkkə kəraydıoıan «At dərwasısı»ning dokmuxıoııqə yatқан etizlarning həmmısı Pərwərdıgaroıa pak-mukəddəs dəp həsəblınıdu; xəhər kəytidin həq yulup taxlanmaydu, hərgız kəytidin əoıdurup taxlanmaydu.

32 Yəhuda padıxahı Zədəkıyanıng onınqı yılı, Yərəmiyaıa Pərwərdıgardın kəlgən səz təwəndə hatırıləngən (xu yıl Nebokədnəsarıng on səkkızınqı yılı ıdı; **2** Xu qaoıda Babil padıxahıning koxuni Yerusalemni koxuwəloıanıdı; Yərəmiya pəyoıəmbər bolsa Yəhuda padıxahıning ordısıdiki kərawullarıng həoylısıda kəmap kəyoıoıanıdı. **3** Qünki Yəhuda padıxahı Zədəkıya uni əyıbləp: «Nemıxka sən: «Mana, Mən bu xəhərni Babil padıxahıning kəlıoıa tapxurımən; u uni ıxoıal kılıdu; Yəhuda padıxahı Zədəkıya kaldıylərning kəlıdın kəqıp kətuləlməydu; qünki u Babil padıxahıning kəlıoıa tapxurulmay kəlməydu; u unıng bılən yüz turənə səzlıxıdu, əz kəzi bılən unıng kəzıgə kəraydu. U Zədəkıyani Babiloıa apırıdu, u mən unıngoıa yekınlıxıp toluq bır tərəp kılıoıuqə xu yərdə turıdu, dəydu Pərwərdıgar; sılər kaldıylər bılən kərxılaxsənglərmu oıəlıbə kıləlməysılər! — dəydu Pərwərdıgar» — dəp bexarət berısən?» — dəp uni kəmap kəyoıoıanıdı). **6** Yərəmiya: — Pərwərdıgarıng səzi məngə kelıp mündək deyıldı — dedi: — **7** Mana, taoıang Xəllumıng oıılı Hənaməəl yenıngoıa kelıp:

«Өзүңг үқүн Анатоттикі етізімні сәтівал; қүңкі уни сәтівеліхқа сениң хәмјәмәтлік хәқүқүңг бар» — дәydiоған бolidу. **8** Андин Пәрвәрдигарниң дегинидәк таојамниң оқли Ханамәәл, қаравулларниң хәyлисидә yenimоја келип мана: «Binyaminning zeminidiki mening Anatottiki etizimni setiwalојaysән; қүңкі хәмјәмәт хәқүқи сениңkidur; өзүңг үқүн сәтівал» — dedi; andin мән бuning хәқикәтән Пәрвәрдигарниң сәзи икәнликini билip yәttim. **9** Xunga мән таојамниң оқли Ханамәәлдин Анатоттикі бу етізни сәтіwaldim; pulni, yәni on yәttә xәкәл күмүхni girgә selip әlqidim. **10** Mән tohtam hetigә imza қoyup, üstigә мәһүрни besip peqәtlidim; buningоја гувахқиларни гувах бәргүздum, күмүхni таразioја saldim; **11** tohtam hetini қolumоја aldim, — birsidә soda түзүми wә xәrtliri hatirilinip peqәtlәngән, yәнә birsi peqәtlәnmigәnididi — **12** wә мән таојамниң оқли Ханамәәлning кәz aldida, бу soda hetigә imza қoyоған гувахқилар wә қаравулларниң хәyлисидә olturoған Yәһudiylарning хәmmisi aldida хәtlәрни Maaseyahning нәwrisi, Neriyaning оқли болоған Barukқа tapxurdum. **13** Ulарning aldida мән Barukқа mundaq tapilap dedim: — **14** Samawi қoxunларning Sәrdari болоған Пәрвәрдигар — Israilning Hudasi mundaq дәydu: — Bu хәtlәрни, yәni peqәtlәngән wә peqәtlәnmigән бу tohtam хәtlirini elip, bular uzun waқitқiqә saқlansun dәp sapal idix iқigә salојin; **15** Qүңki samawi қoxunларning Sәrdari болоған Пәрвәрдигар — Israilning Hudasi mundaq дәydu: — Kәlgүsidә бу zeminda хәм әylәр, хәм етіzлар, хәм үзүмzarлар қaytidin setiwelinidu. **16** Mән tohtam

hetini Neriyaning oqli bolqan Barukqa tapxuroqandin keyin, Pərwərdigarqa dua qilip mundak dedim: — **17** «Ah, Rəb Pərwərdigar! Mana, Sən asman-zeminni Özüngning zor qudriting wə sozulqan biliking bilən yasıqansən; Sanga heqkandak ix təs əməstur; **18** Sən mingliqan kixilərgə rəhım-xəpkət kərsitisən həmdə atilarning kəbihlikining jazasınımı keyin balilirining koynioqa qayturisən; ah Sən uluq, Qudrət Igisi Təngridursən — Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar Sening namingdur; **19** oy-nixanliringda uluq, qilqan ixliringda qudrətlıksən; kəzliring bilən insan balilirining əz yolliri wə qilqanlirining mewisi boyiqə hər birigə [inam yaki jaza] qayturux üqün, ularning barlıq yollirini kəzligüqidursən; **20** — Sən bügünki küngiqə Misir zeminida, Israil iqidə həm barlıq insanlar arisida məjizilik alamətləni həm karamətləni ayan qilip kəlgənsən; xunglaxqa bügüngiqə Sening naming eoizdin-eoizqoqa tarkilip kəlməktə. **21** Sən məjizilik alamətlər, karamətlər qudrətlik qolung, sozulqan biliking wə dəhxətlik wəhxət arkilik Öz həlqing Israilni Misir zeminidin qıkarqansən; **22** Sən ularqoqa ata-bowilirioqa təkdım qilimən dəp kəsəm qilqan, süt həm bal ekıp turidioqan bu zeminni təkdım qilqansən. **23** Ular dərwəkə zeminoqa kirip uningqoqa igə bolqan; lekin ular Sening awazingqoqa qulak salmioqan, Təwrat-qanunungda mangmioqan; ularqoqa əmr qilqanlarning heqkaysisioqa əməl qilmioqan; xunga Sən bu külpətləning həmmisini ularning bexioqa qüxürgənsən. **24** Mana, xəhəni besip kirix üqün sepiloqa selip qikiriloqan dənglük-potəylərgə qarioqaysən! Qiliq, kəhətqilik wə

waba tüpəylidin xəhər hujum kıliwatқан kaldıylərning qolıoqa tapxurulmay qalmaydu; Sən aldin'ala eytkining hazır əməlgə axuruldi; mana, Əzüng kərisən. **25** Ləkin Sən, i Rəb Pərwərdigar, gərqə xəhər kaldıylərning qolıoqa tapxurulıdıoğan bolsımu, mənğa: «Əzüng üqün etizni kümüxkə setıwal wə buni guwahqılaroqa kərgüzgin!?» — dedıng». **26** Andın Pərwərdıgarnıng sözi Yərəmiya oqa kelıp mundaq deyıldı: — **27** Mana, Mən Pərwərdigar, barlıq ət ıgilırınıng Hudasıdurmən; Mənğa təs qüxıdıoğan birər ıx barmıdu? **28** Xunğa Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mən bu xəhərni kaldıylərning qolıoqa wə Babil padıxaıı Nebokədnəsarnıng qolıoqa tapxurımən; ular unı ıgiliwalıdu. **29** Bu xəhərgə hujum kıliwatқан kaldıylər unıngoqa besıp kirıp ot qoyup unı kəydürıwetıdu; ular xəhərdıkilərning əylırınımu kəydürıwetıdu; ular bu əylərning əgzılırı üstıdə Məni oqəzəpləndürüp Baaloqa ısrıq yakқан, yat ilahlaroqa «xarab hədıyə»lərnı kuyoğan. **30** Qünki Israıllar wə Yəhüdalar yaxlıkıdın tartıp kəz aldımda pəkət rəzıllıkla kılip kəlməktə; Israıllar pəkətlə əz qollırı yasıoğanlar bilən oqəzıpımni kəzoqıoqandın baxқа ıx kılmıoğan, — dəydu Pərwərdigar. **31** Qünki bu xəhər quruloğan künıdın tartıp bügünki künğıqə Məning oqəzıpım wə kəhrımni xundaq kəzoqıoquqı bolup kəldıki, Mən unı Əz yüzüm aldıdın yokətmısam bolmaydu. **32** Israıllar wə Yəhüdalar — ular wə ularnıng padıxahlırı, əmırlırı kahınlırı, pəyoqəmbərlırı, Yəhüda adəmlırı wə Yerusalemda turuwatқанlarnıng mənı oqəzəpləndürgən barlıq rəzıllıki tüpəylidin [xəhərni yokıtımən]. **33** Ular Mənğa yüzını qarətkən əməs, bəlki

Manga arkisini kilip tətür kariqan; gərqə Mən tang səhərdə ornumdin turup ularoşa egətkən bolsammu, ular anglimay təlim-tərbiyini qobul kilixni rət qilqan. **34** Ular Öz namim bilən ataloşan eydə yirginqlik butlirini selip uni buloşqan; **35** ular öz oşul-qizlirini ottin etküzüp «Molək»kə atap kurbanlik kilix üqün «Hinnomning oşlining jilqisi»diki, Baaloşa beşixlanoşan «yukiri jaylar»ni kurup qikqan; Mən ularning bundak ix kilixini zadi buyrup baqmioşanmən; ularning Yəhudani gunahka patkuzup, muxundak lənətlik ix kilsun degən oy-niyəttə heqqaşan bolup baqmioşanmən. **36** Silər muxu xəhər toşruluk; «Dərəkəkət, u kiliq, kəhətqilik wə waba arkilik Babil padixahining kolioşa tapxurulidu!» — dəwatisilər; lekin Pərwərdigar — Israilning Hudasi muxu xəhər toşruluk hazır mundak dəydu: — **37** Mana Mən, Mən ularni oşəzipim, kəhrim wə zor aqqikim bilən həydiwətkən barlik padixahliklardin yioşimən; Mən ularni kaytidin muxu yərgə epkelimən, ularni amantinqlikta turoşuzimən. **38** Ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən. **39** Mən ular wə ulardin keyin bolqan balilirini barlik künliridə Məndin əyminip yaxilik kərsun dəp, ularoşa bir kəlb, bir yolni ata kilimən. **40** Mən ularoşa iltipət kilixtin qolumni ikkinqi üzməslikim üqün ular bilən mənngülük bir əhdə tüzimən; ularning kaytidin yenimdin qətliməsliki üqün Mən kəlbigə qorqunqumni salimən. **41** Mən ularoşa yaxilik ata kilixtin huzur elip xadlinimən wə pütün kəlbim, pütün jenim bilən ularni muxu zeminoşa tikip turoşuzimən! **42** Qünki Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən huddi bu

halkning bexioja bu dalexatlik kulpatning hammaisini quxuriginimdak, Men ular toqruluk wada qilolan barlik baht-barikatlarni ularning ustiga quxurimən; **43** Silər muxu zemin toqruluk; «U wəyranə, adəmzatsiz wə haywanatsizdur; kaldiyələning kolioja tapxurulojan!» dəysilər. Ləkin kəlgüsidə uningda etizlər kaytidin setiwelinidu! **44** Binyaminning yurtida, Yerusalemning ətrapidiki yezilirida, Yəhudaning xəhərliridə, [jənubtiki] taqlıq xəhərliridə, qərəbtiki «Xəfələh» egizlikidiki xəhərlərdə, [Yəhudaning] jənubiy bayawanliridiki xəhərlərdimu kixilər kaytidin kümüxkə etizləni setiwəlidu, tohtam hətlirigə imza koyidu, məhürləp, guwahqilarni guwahqa hazır kilidu; qünki Mən ularni sürgünlüktin kayturup əsligə kəltürimən — dəydu Pərwərdigar.

33 Yərəmiya tehi qarawullarning həyylisida kamap koyulojan waqtida, Pərwərdigarning səzi uningəja ikkinji kətim kelip mundak deyildi: — **2** İxni qiləuqi Mən Pərwərdigar, ixni xəkilləndürgüqi həm uni bekitküqi Mənki Pərwərdigar mundak dəymən — Pərwərdigar Mening namimdur — **3** Manga iltija qil, Mən sanga jawab kayturimən, xundaqla sən bilməydiyən, büyük həm tilsimat ixlarni sanga ayan kilimən. **4** Qünki [düxməning] dəng-potəylirigə həm kiliqioja taqabil turuxqa istihkamlar kilix üqün qəqiləjan bu xəhərdiki əylər wə Yəhuda padixəhlirining ordiliri toqruluk, İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — **5** «Kaldiyələr bilən qarxiliximən» dəp xəhərgə kirgənləning həmmisi, pəkət Mən əzəzipim wə kəhrimdə uriwətkənləning jəsətliri

bilən bu öylərni toldurux üçün kəlgənlər, halas. Qünki Mən ularning barliq rəzilliki tüpəylidin yüzümni bu xəhərdin örüp yoxuroqanmən. **6** Həlbuki mana, Mən bu xəhərgə xipa qilip dərdigə dərman bolimən; Mən ularni sakaytimən, ularoqa qəksiz arambəhx həm həkikətəni yexip ayan qilimən. **7** Mən Yəhudani həm Israilni sürgündin qayturup əsligə kəltürimən; ularni awwalkidək qurup qikimən. **8** Mən ularni Mən bilən qarxilixip gunahqa petip sadir qiloqan barliq kəbihlikidin paklandurimən, Mening aldimda gunahqa petip, Manga asiqlik qiloqan barliq kəbihliklirini kəqürimən; **9** yər yüzidiki barliq əllər Mən ularoqa yətküzgən barliq iltipatni anglyaydu, xuning bilən bu [xəhər] kixini xadlandurup, Özümgə mədhiyələri kəzoqap, xan-xərəp kəltürüp nam-xəhrət hasil qilidu; əllər Mən ularoqa yətküzgən barliq iltipat wə arambəhxliktin [Məndin] kərkup titrəydiqan bolidu. **10** Pərwərdigar mundək dəydu: — Silər muxu yər toquruluk; «U bir harabilik, adəmzatsiz wə həywanatsiz boldi!» dəysilər — durus. Lekin harabə bolqan, adəmzatsiz, aqalisiz, həywanatsiz bolqan Yəhudaning xəhərliridə wə Yerusalem koqilirida **11** yənə tamaxining sadasi, xad-huramliq sadasi wə toyi boluwatqan yigit-qizning awazi anglinidu, xundəkla Pərwərdigarning öyigə «təxəkkür kurbanliqliri»ni aparqanlarning «Samawi koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigaroqa təxəkkür eytinglar, qünki Pərwərdigar məhribandur, uning muhəbbiti mənggüliktur» dəydiqan awazliri kaytidin anglinidu; qünki Mən sürgün bolqanlarni qayturup zemindiki awatliqni əsligə kəltürimən, — dəydu

Pərwərdigar. **12** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundaq dəydu: — Harabə boləjan adəməzsiz wə həywanatsiz boləjan bu yərdə wə uning barliq xəhərliridə qoy baqquqilarning öz padilirini yatquzidəjan qotanliri kaytidin bar bolidu. **13** [Jənubiy] taoliktiki xəhərlərdə, [qərbtiki] Yəhədaning «Xəfələh» egizlikidiki xəhərlərdə, jənubiy bayawanlardiki xəhərlərdə, Binyaminning yurtida, Yerusalemining ətrapidiki yezilirida wə Yəhədaning xəhərliridimu qoy padiliri ularni sanioquqining qoli astidin kaytidin ətidu, — dəydu Pərwərdigar. **14** Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israil jəmətigə həm Yəhuda jəmətigə eytkən xəpkətlik wədəmgə əməl qilimən. **15** Xu künlər wə u qaoqda Mən Dawut nəslidin «Həkkəniy Xah»ni zeminda əstürüp qikirimən; U zeminda toqra həküm wə həkkəniylik yürgüzidu. **16** Xu künlərdə Yəhuda qutkuzulidu, Yerusalemlə arambəhxtə turidu; [xu qaoqda] Yerusalemlə: «Pərwərdigar həkkəniylikimizdur» degən nam bilən atilidu. **17** Qünki Pərwərdigar mundaq dəydu: — Dawutning Israil jəmətining təhtigə olturuxqa layiqlik nəsli üzülüp qalmaydu, **18** yaki Lawiylərdin boləjan kahinlərdin, «kəydürmə qurbanliq», «axliq hədiyə» wə baxqa qurbanliqlərdi Mening aldimda daim sunidəjan adəmlər üzülüp qalmaydu. **19** Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaqə kelip mundaq deyildi: — **20** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Silər Mening kündüz bilən tüzgən əhdəmi wə keqə bilən tüzgən əhdəmi buzup, kündüz wə keqini öz waqtida kəlməyidəjan qilip qoysanglar, **21** xu qaoqda Mening Qulum Dawut bilən tüzgən əhdəmi buzulup, uningə:

«Öz tähtinggə həküm süridioqan bir oqlung daim bolidu» deginim əməlgə axurulmaydu wə hizmətkarlırim, kaşınlar bolojan Lawiyalar bilən tüzgən əhdəm buzuloqan bolidu. **22** Asmanlardiki qoxunlar bolojan yultuzlarni sanap bolojili bolmioqandək, dengizdiki kumlarni əlqəp bolojili bolmioqandək, mən qulum Dawutning nəslini wə Özümgə hizmət kilidioqan Lawiylarni kəpəytimən. **23** Pərwərdigarning səzi Yərəmiyaqə kelip mundak deyildi: — **24** Bu həlkning: «Pərwərdigar Əzi tallioqan bu ikki jəməttin waz keqip, ularni taxlidi» deginini baykimidingmu? Xunga ular Mening həlkimni: «Kəlgüsidə heq bir əl-dələt bolmaydu» dəp kəzgə ilmaydu. **25** Pərwərdigar mundak dəydu: — Mening kündüz wə keqini bekitkən əhdəm əzgirip kətsə, yaki asman-zemindiki qanuniyətlərnə bekitmigən bolsam, **26** Mən Yaqupning nəslidin wə Dawutning nəslidin waz keqip ularni taxlaydioqan bolimən, xuningdək İbrahim, İshak wə Yaqupning nəslə üstigə həküm sürüx üqün [Dawutning] nəslidin adəm tallimaydioqan bolimən! Qünki bərhək, Mən ularni sürgünlüktin qayturup ularni əsligə kəltürimən, ularqə rəhimdillik kərsitimən.

34 Babil padixahı Nebokadnəsar, pütün qoxuni wə həkümranliqioqə beqinoqan barliq padixahliklar wə əllərnə həmmisi Yerusalemoqə wə uning ətrapidiki barliq xəhərlərgə jəng qiləjan waqtida, Pərwərdigardin Yərəmiyaqə kəlgən səz: — **2** İsrailning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Zədəkiyanəng yenioqə berip uningqə mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, bu xəhərnə Babil padixahinəng qolioqə tapxurimən,

u uningõja ot qoyup keyduriwetidu. **3** Sæn bolsang, uning qolidin qaqlmaysæn; bælki sæn tutulup uning qoliõja tapxurulisæn; sening kœzliring Babil padixahining kœzlidirigæ karaydu, uning bilæn yüz turanæ sæzlixisæn wæ sæn Babilõja sürgün bolup ketisæn. **4** Lekin, i Yæhuda padixahî Zædækiya, Pærwædigarning sæzini angla; Pærwædigar sening tuõrangda mundak dæydu: — Sæn kiliq bilæn œlmæysæn; **5** sæn aman-tinqliqta œlisæn; atabowiliring bolõqan œzüngdin ilgiriki padixahlar üqün matәм tutup huxbuy yakqandæk ular ohxaxla sæn üqünmu [huxbuy] yakidu; ular sæn üqün: «Ah, xahim!» dæp matәм tutidu; qünki Mæn xundak wædæ qilõqanmæn, — dæydu Pærwædigar. **6** Andin Yæramiya pæyõjæmbær bu sæzlarning hæmmisini Yæhuda padixahî Zædækiyaõja Yerusalemda eytti. **7** Xu qaõda Babil padixahining qõxuni Yerusalemda wæ Yæhudadiki qalõqan xæhærlærdæ, yæni Lakixta wæ Azikahta jæng kiliwatatti; qünki Yæhudadiki mustæhkæm xæhærlær arisidin pækæt bularla ixõqal bolmioqanidi. **8** Padixah Zædækiya [kullirimizõja] azadliq jakarlayli dæp Yerusalemdikilæarning hæmmisi bilæn æhdini kesip tüzgændin keyin, Pærwædigardin tæwændiki bu sæz Yæramiyaõja kældi **9** (æhdæ boyiqæ hærbiri öz ibranij kullirini, ær bolsun, qiz-ayal bolsun, qoyuwetixi keræk idi; hæqkaysisi öz qerindixi bolõqan Yæhudiyni kullukta qaldurmasliqi keræk idi. **10** æhdigæ qõxuloqan barliq æmirælær wæ barliq hælk xuningõja, yæni hærkaysimiz öz quli yaki dedikini qoyuwetæyli, ularni kullukta qalduruwærmæyli degæn sæzigæ boysundi. Ular boysunup ularni qoyuwætti. **11** Lekin uningdin keyin ular bu yoldin

yenip qoyuwatkən qul-dedəklərni əzigə qayturuwal-di. Ular bularni qaytidin məjburiy qul-dedək qiliwal-di). **12** — Xu qaşda Pərwərdigarning sözi Yərəmiyaşə kelip mundak deyildi: — **13** Israilning Hudasi Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən ata-bowiliringlarni Misirning zeminidin, yəni «kulluk əyi»din qikarəşinimda, ular bilən əhdə tüzgənidim; **14** [xu əhdə boyiqə] hərbinglar yəttinqi yilida silərgə əzini satқан hərқaysi qerindixinglar boləşan ibraniy kixilirini qoyuwetixinglar kerək; u kullukungda altə yil boləşandin keyin, sən uni azadliққа qoyuwetixing kerək, degənidim. Lekin ata-bowiliringlar buni anglimay heq kulak salmioşan. **15** Lekin silər bolsanglar, [xu yaman yoldin] yenip, kez aldimda durus ixni kəşüp, hərbinglar əz yekinişə «azad bol» dəş jakarlidinglar, xuningdək Əz namim bilən ataləşan əyde əhdə tüzüdinglar; **16** lekin silər yənə yenip Mening namimşə daş kəltürüp, hərbinglar əz rayişə qoyuwatkən qulni həm ihtiyarişə qoyuwatkən dedəkni qayturuwelip qaytidin əzünglarşə qul-dedək boluxқа məşburlidinglar. **17** Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər mangu kulak salmidinglar, hərbinglar əz qerindixinglarşə, hərbinglar əz yekininglarşə azad bolunglar dəş heq jakarlimidinglar; mana, Mən silərgə bir hil azadliқni — yəni qiliққа, wabaşə wə kəşəşqilikkə boləşan bir azadliқni jakarlaymən; silərni yər yüzidiki barliқ padixahliқlarşə bir wəşxət baskuqi qilimən. **18** Xuning bilən Mən əhdəmni buşəşan, kez aldimda kesip tüzgən əhdining səşlirigə əməş kilmioşan kixilərni bolsa, ular əşliri soyup ikki parqə qilip, otturisişin ətkən heşliқi mozaydək qilimən; **19** Yəşudaning əmiriliri wə

Yerusalemning əmiri, ordidiki ələmdarlar, kahinlar, xuningdək mozaýning ikki parqisining otturisidin ətəkən barlıq həlkəni bolsa, **20** Mən ularni düxmənlirining kəliyə, jəni izdigüqilərnin kəliyə tapxurimən; xuning bilən jəsətliri asmandiki uqar-kanatlarəyə wə zemindiki həywanlarəyə ozuk bolidu; **21** Yəhuda padixahı Zədəkiya wə uning əmiririninimü düxmənlirining kəliyə, jəni izdigüqilərnin kəliyə, xundakla silərgə hujum kilixtin qikinip turəyan Babil padixahınının kəxuninin kəliyə tapxurimən. **22** Mana, Mən əmr kilimən, — dəydu Pərwədigar, wə ular bu xəhər aldiyə yənə kelidu; ular uningəyə hujum kilip ot kəyup kəydüriwetidu; wə Mən Yəhudanının xəhərlirini wəyranə, həq adəmzatsiz kilimən.

35 Yəhuda padixahı Yosiyanının oqlı Yəhoakimninın künliridə, Pərwədigardin Yərəmiyəyə söz kelip: — **2** «Rəkabninın jəmətidikilərnin yəniyə berip ular bilən səzlixip ularni Pərwədigarının əyigə apirip, uning kəqik əylirininın birigə təklip kilip ularninın aldiyə xarab tutqin» — deyildi. **3** Xuning bilən mən Habazziniyanının nəwrisi, Yərəmiyanının oqlı Jaazaniyanı, uning ukilirini wə barlıq bala-qakilirini, xuningdək Rəkabninının pütkül jəmətini elip kelixkə qiktım; **4** Mən ularni Pərwədigarının əyigə, Igdaliyanının oqlı, Hudanının adimi boləyan Hənanının oqulliriyə təwəlik əyigə apardım; bu əy əmirlərnin əyininın yənidə, Xallumnının oqlı, ixikbəkər Maaseyahının əyininın üstidə idi; **5** mən Rəkabninının jəmətidikilərnin aldiyə xarabkə lik toləyan piyalilər wə kədəhlərnini kəyup ularəyə: «Xarabkə əqiz teqinglar!» — dedim. **6** Ular

manga mundak dedi: «Biz xarabni iqməymiz; qünki əjdadimiz Rəkabning oqli Yonadab bizgə: «Silər wə oqul-əwladliringlar zadi xarab iqmənglar; 7 yənə kelip öylərni qurmanglar, nə uruk terimanglar, nə üzümzarlarni tikmənglar, nə bulardin heqkaysisioqa zadi igə bolmanglar; barlik künliringlarda qedirlarda turunglar; xuning bilən silər turuwatқан zeminda uzun künlərni kərisilər» — dəp əmr qalduroqan. 8 Xuning bilən bizning əjdadimiz Rəkabning oqli Yonadabning: «Barlik küninglərdə zadi xarab iqmənglar» degən awazioqa kulak selip, biz wə bizning ayallirimiz həm oqul-qizlirimiz uning əmrigə toluq əməl kilip kəlgənmiz; 9 biz yənə turoqudək öylərni salmioqan; bizdə heq üzümzar, etiz, uruk degənlər yok; 10 bəlki biz qedirlarda turup kəlduk, əjdadimiz Yonadabning bizgə barlik əmr kilənlirioqa əməl kilip kəlduk. 11 Lekin Babil padixahı Nebokədnəsar zeminoqa besip kirgəndə, xundak ix boldiki, biz: «Barayli, Kaldiylərning qoxuni həm Suriyəning qoxunidin keqip Yerusalem xəhiringə kirəyli» — deduk, Mana xu səwəbtin Yerusalemda turuwatimiz». 12 Andin Pərwərdigarning səzi Yərəmiyoqa kelip mundak deyildi: — 13 «Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Barəqin, Yəhudadikilər wə Yerusalemda turuwatқанlarəqa mundak degin: — Buningdin tərbiyə almamsilər, xuningdək Mening səzliringə kulak salmamsilər? — dəydu Pərwərdigar. 14 — Mana, Rəkabning oqli Yonadabning oqul-pərzəntlirigə «xarab iqmənglar» dəp tapilioqan səzlirigə əməl kilinip kəlgən; bügünki küngiqə ular heq xarab iqip bəqmioqan, qünki ular atisining əmrigə

itaət qiloqan. Lekin Mən tang səhərdə ornumdin turup silərgə söz qilip kəlgən bolsammu, silər Manga heq kulak salmioqansilər. **15** Mən tang səhərdə ornumdin turup qullirim bolqan pəyoqəmbərlərnəni əwətip: «Hərbiringlar hazır öz rəzil yolunglardin yenip, qilmixinglarni tüzitinglar, baxqa ilahlaroqə əgixip qoqunmanglar; xundak qilsanglar Mən ata-bowiliringlaroqə təqdim qiloqan zeminda turuwerisilər» dəp kəlgənmən; lekin silər Manga kulak salmay heq anglimioqansilər. **16** Bərhək, Rəkabning oqlı Yonadabning əwladliri atisining ularoqə tapilioqan əmrigə əməl qiloqan; lekin bu həlk Manga heq kulak salmioqandur. **17** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən Yəhudaning üstigə həm Yerusalemning üstigə Mən aldin’ala eytkən barlik balayi’apətni qüxürimən; qünki Mən ularoqə söz qiloqan, lekin ular anglimioqan; Mən ularni qaqiroqan, lekin ular jawab bərmigən».

18 Andin Yərəmiya Rəkab jəmətigə mundak dedi: — Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Qünki silər atanglar Yonadabning əmrigə itaət qilip, barlik yolyoruklirini tutup, silərgə tapilioqanlirining həmmisi boyiqə ix kərip kəlgənsilər, — **19** əmdi samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Rəkabning oqlı Yonadabning nəslidin aldimda hizmət qiloquqi hərgiz üzülüp qalmaydu.

36 Yəhuda padixahı Yosiyaning oqlı Yəhoakimning tətinqi yili, Yərəmiyaqə Pərwərdigardin təwəndiki söz kəldi: — **2** Əzünggə oram kəşəz aloqin; uningqə

Yosiyaning künliridə sanga söz qılöjnimdin tartip bügünki küngiqə Mən Israilni əyibligən, Yəhudani əyibligən həm barlıq əllərni əyibligən, sanga eytkən sözlərninğ həmmisini yazojin. **3** Yəhudaning jəməti bəlkim Mən bexioğa qüxürməkqi boləjan barlıq balayi'apətni anglap, hər biri əzlirining rəzil yolidin yanarmikin; ular xundak qılsa, Mən ularning kəbihlikini wə gunahını kəqürüm qilimən. **4** Xuning bilən Yərəmiya Neriyaning oqlı Barukni qakirdi; Baruk Yərəmiyaning aqzidin qikqanlirini anglap Pərwərdigarning uningəya eytkən səzlirining həmmisini bir oram kəqəzğə yezip bərdi. **5** Yərəmiya Barukqa tapılap mundak dedi: — Əzüm kəmap koyuləjanmən; Pərwərdigarning əyigə kiriximə ruhsət yok; lekin əzüng berip kirgin; **6** Pərwərdigarning əyidə roza tutkan bir künidə, sən aqzimdin qikqanlirini anglap yazəjan, Pərwərdigarning bu oram yazmida hatiriləngən səzlirini həlkning kulaklırioğa yətküzgin; həmmə xəhərlərdin kəlgən Yəhudadikilərninğ kulikiojimu yətküzgin. **7** Ular bəlkim Pərwərdigar aldioğa dua-tilawitini qilip hər biri əzlirining rəzil yolidin yanarmikin; qünki Pərwərdigarning bu həlkqə aqahlandırojan oqəzipi wə kəhri dəhxətliktur. **8** Neriyaning oqlı Baruk Yərəmiya pəyoəmbər uningəya tapiliojinining həmmisini ada qilip, Pərwərdigarning əyidə Pərwərdigarning səzlirini oqup jakarlidi. **9** Yəhuda padixaıi Yosiyaning oqlı Yəhoakim təhtkə olturojan bəxinqi yili tokkuzinqi ayda xundak boldiki, barlıq Yerusalemdikilər həmdə Yəhuda xəhərliridin qikip Yerusalemoğa kəlgən barlıq həlk üqün, Pərwərdigar aldida bir məzgil roza tutuximiz kerək

dəp elan qilindi. **10** Xu waqit Baruk Pərwərdigarning əyigə kirip, pütükqi Xafanning oqlı Gəməriyaning əyidə turup, Yərəmiyaning səzlirini barlık həlkning kuliqioğa yətküzüp okudi; bu əy Pərwərdigarning əyining yukirikı həylisidiki «Yengi dərwaza»oğa jaylaxkanidi. **11** Xafanning nəwrisi, Gəməriyaning oqlı Mikah bolsa yazmidin Pərwərdigarning səzlirining həmmisigə kulak saldi. **12** Andin u padixahning ordisioğa qüxüp pütükqining əyigə kiriwidi, mana, əmirləarning həmmisi xu yərdə olturatti; pütükqi Əlixama, Xəmayaning oqlı Delaya, Akborning oqlı Əlnatan, Xafanning oqlı Gəməriya wə Hənanıyaning oqlı Zədəkiya katarlık barlık əmirlər xu yərdə olturatti. **13** Xuning bilən Mikah Barukning səzligənlirini həlkning kuliqioğa yətküzüp okuqanda əzi angliqan barlık səzləni ularoğa bayan kildi. **14** Xuning bilən barlık əmirlər Kuxining əwrisi, Xələmiyaning nəwrisi, Nətanıyaning oqlı Yəhudiyni Barukning yenioğa əwətip uningoğa: «Sən həlkning kuliqioğa yətküzüp okuqan oram yazmini kolungoğa elip yenimizoğa kəl» — dedi. Xuning bilən Neriyaning oqlı Baruk oram yazmini kolioğa elip ularning yenioğa kəldi. **15** Ular uningoğa: «Oltur, uni kulikimizoğa yətküzüp okup bər» — dedi. Baruk uni ularoğa anglitip okudi. **16** Xundak boldiki, ular barlık səzləni angliqanda, alakzadə bolup bir-birigə qarixip: «Bu səzləarning həmmisini padixahqa yətküzmisək bolmaydu» — dedi. **17** Andin Baruktin: «Bizgə degin əmdi, sən bu səzləarning həmmisini kəndək yazding? Ularni Yərəmiyaning əz əqzidin anglidingmu?» — dəp soridi. **18** Baruk ularoğa: «U bu səzləarning həmmisini

öz aozı bilən manga eytti, mən oram kəşəzge siyah bilən yazdim» — dedi. **19** Əmirilər Barukka: «Baroın, sən wə Yərəmiya məküwelinglar. Kəyərdə bolsanglar heqkimgə bildürmənglar» — dedi. **20** Xuning bilən ular oram yazmini pütükqi Əlixamaning öyigə tikip koyup, ordioğa kirip padixahning yenioğa kelip, bu barlıq sözlərni uning kulikioğa yətküzdi. **21** Padixah Yəhudiyni yazmini elip kelixkə əwətti, u uni Əlixamaning öyidin epkəldi. Yəhüdiy uni padixahning kulikioğa wə padixahning yenida turoğan barlıq əmirlərnin kulaklırioğa yətküzüp okudi. **22** Xu qaoş tokkuzinqi ay bolup, padixah «kixlik öy»idə olturatti; uning aldidiki oqakta ot qalaklık idi. **23** Xundak boldiki, Yəhüdiy uningdin üç-tət səhipini okuotanda, padixah kələmtiraxi bilən bu qışmini kesip, yazminin həmmisini bir-birləp otta keyüp yokioşuqə oqaktiki otka taxlıdi. **24** Lekin bu barlıq sözlərni anglioğan padixah yaki hizmətkarlırinin heqkaysisi korkmidi, ulardin kiyim-keqəklirini yirtkanlar yok idi. **25** Uning üstigə Əlnatan, Delaya wə Gəmariyalar padixahtin oram yazmini keydürməslirini etüngənidi, lekin u ularoğa kulak salmıdi. **26** Padixah bolsa xahzadə Yerəhməəl, Azriəlning oqli Seraya wə Abdəəlning oqli Xələmiyani pütükqi Barukni wə Yərəmiya pəyoşəmbərni koləğa elixka əwətti; lekin Pərwədigar ularni yoxurup saklıdi. **27** Padixah Baruk Yərəmiyaning aozidin anglap yazoğan sözlərni hatiriləgən oram yazmini keydürüwətkəndin keyin, Pərwədigarning sözi Yərəmiyaoğa kelip mundak deyildi: — **28** Yənə bir oram kəşəzni elip, uningə Yəhuda padixahi Yəhoakim keydürüwətkən birinqi oram yazmida hatiriləgən barlıq

sözlərni yazojin. **29** Wə Yəhuda padixahi Yəhoakimoja mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Sən bu oram yazmini keydürüwəttin wə Mening tooqruluk; Sən buningoja: «Babil padixahi qokum kelip bu zeminni wəyran kilidu, uningdin həm insanni həm haywanni yokitidu» — dəp yezixka kandaqmu petinding?» — deding. **30** Xunga Pərwərdigar Yəhuda padixahi Yəhoakim tooqruluk mundak dəydu: — Uning nəslidin Dawutning təhtigə olturuxka heq adəm bolmaydu; uning jəsiiti sirtka taxliwetilip kündüzdə issikta, keqidə kīrawda oquq yatidu. **31** Mən uning wə nəslining bexioja, hizmətkarlırining bexioja kəbihlikining jazasini qüxürimən; Mən ularning üstigə, Yerusalemda turuwatqanlarning üstigə həm Yəhudaning adəmliri üstigə Mən ularoja agahlandırojan barlık külpətlərni qüxürimən; qünki ular Manga heq kulak salmiojan. **32** Xuning bilən Yərəmiya baxka bir oram kəqəzni elip Neriyaning oqlı Barukka bərdi; u Yərəmiyaning aozioja qarap Yəhuda padixahi Yəhoakim otta keydürüwətkən oram yazmida hatiriləngən həmmə sözlərni yazdi; ular bu sözlərgə ohxaydiojan baxka kəp sözlərnimu qoxup yazdi.

37 Babil padixahi Nebokadnəsar Zədəkiyani Yəhudaning zeminioja padixah kildi; xuning bilən u Yosiyaning oqlı Yəhoakimning oqlı Koniyaning ornioja həküm süridi. **2** U, yaki hizmətkarliri, yaki zemindiki həlk Pərwərdigarning Yərəmiya pəyoqəmbər arkilik eytkən sözlirigə heq kulak salmidi. **3** Padixah Zədəkiya Xələmiyaning oqlı Yəhukalni həm kahin Maaseyahning oqlı Zəfaniyani Yərəmiya pəyoqəmbərning yenioja əwətip uningoja: «Pərwərdigar

Hudayimizotqa biz üqün dua qiloyaysən» — degüzdi
4 (xu qaqda Yərəmiya zindanda kamaklik əmäs idi;
u həlk arisotqa qikip-kirixkə ərkin idi. 5 Pirəwnning
qoxuni Misirdin qikkənidi; Yerusalemdi korxiwalotjan
Kaldiylər bularning həwirini anglap Yerusalemdin qekinip
kətkənidi). 6 Andin Pərwərdigarning səzi Yərəmiya
pəyoqəmbərgə kelip mundaq deyilidi: — 7 Israilning
Hudasi Pərwərdigar mundaq dəydu: — Silərni manga
iltija kildurup izdəxkə əwətkən Yəhuda padixahotqa
mundaq dənglar: — Mana, silərgə yardəm berimiz dəp
qikip kəlgən Pirəwnning qoxuni bolsa, əz zeminiotqa, yəni
Misiroqa qaytip ketidu. 8 Andin Kaldiylər bu xəhərgə
qaytip kelip jəng kilip uni ixotjal kilidu, uni ot qoyup
kəydüriwetidu. 9 Pərwərdigar mundaq dəydu: — Əz-
özünqlarni aldap: «Kaldiylər bizdin qekinip kətkən»
— demənglar; ular kətkən əmäs! 10 Qünki gərqə
silər özünqlarotqa jəng kilidiotjan Kaldiylərnin toluq
qoxunini uruwətkən bolsanglarmu wə ularningkidin pəkət
yarilanojanlarla qalotjan bolsimu, ularning hərbi yənila
əz qediridin turup bu xəhərnini ot qoyup kəydüriwətkən
bolatti. 11 Pirəwnning qoxuni tüpəylidin Kaldiylərnin
qoxuni Yerusalemdin qekinip turojan waqıtta, xu wəkə
yüz bərdi: — 12 Yərəmiya Binyamindiki zeminotqa yol elip,
xu yərdiki yurtdaxliri arisidin əz nesiwisini igiləx üqün
Yerusalemdin qikkənda, 13 u «Binyamin dərwezisi»otqa
yətkəndə, Hənanianing nəwrisi, Xələmiyaning ootli kəzət
begi Iriya xu yərdə turatti; u: «Sən Kaldiylərgə qekinip
təslim bolmaqisən!» dəp uni tutuwaldi. 14 Yərəmiya:
«Yalotjan! Mən Kaldiylər tərəpkə qeqip təslim bolmaqci

əməsmən!» — dedi. Lakin u uningə qulak salmidi; Iriya Yərəmiyani qoloğa elip uni əmirlər aldioğa apardi. **15** Əmirlər bolsa Yərəmiyadin oğəzəplinip uni uroquzup, uni diwanbegi Yonatanning oydiki kəmakəhanioğa solidi; qünki ular xu oyni zindanoğa aylanduroqanidi. **16** Yərəmiya zindandiki bir gundihanoğa kəmilip, xu yərdə uzun künlər yatqandin keyin, **17** Zədəkiya padixah adəm əwətip xu yərdin ordioğa elip kəldi. U xu yərdə astirtin uningdin: «Pərwərdigardin səz barmu?» dəp soridi. Yərəmiya: «Bar; sən Babil padixahining qolioğa tapxurulisən» — dedi. **18** Yərəmiya Zədəkiya padixahka iltija kilip: — «Mən sanga yaki hizmətkarliringoğa yaki bu həlkəyə nəmə gunah kiləjinimoğa, bu zindanoğa kəmap qoydunglar? **19** Silərgə bexarət berip: «Babil padixahi sanga yaki bu zeminəyə jəng kilixkə qikmaydu!» degən pəyoqəmbərliringlar kəni?» — dedi **20** — «Əmdi i padixah təksir, səzliringə qulak selixingni oəünimən; iltijayim aldingda ijabət bolsun, dəp oəünimən; diwanbegi Yonatanning oygə meni kəytkuzmioqaysən; sən undak kilsang, xu yərdə oelimən». **21** Zədəkiya padixah pərman qüxürüp, Yərəmiyani kərawullarning həyolisida turoquzuxni, xuningdək xəhərdiki həmmə nan tügəp kətmisila, uningəyə hər küni «Naway koqisi»din bir nan berilixni tapilidi; xuning bilən Yərəmiya kərawullarning həyolisida turdi.

38 Mattanning oqlı Səfatiya, Paxhurning oqlı Gədaliya, Xəməliyaning oqlı Jukal wə Malkiyaning oqlı Paxhurlar bolsa Yərəmiyaning həlkəyə: — **2** «Pərwərdigar mundak dəydu: — Bu xəhərdə kəlip kəloqan adəmlər bolsa

kiliq, kəhətqilik wə waba bilən əlidu; lekin kimki qikip Kaldiylərgə təslim bolsa həyat qalidu; jeni əzigə oljidək qalidu; u həyat qalidu. **3** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Bu xəhər qoqum Babil padixahining qoxunining qolioqa tapxurulidu, u uni ixəjal qilidu» — dəwatқан səzlrini anglidi. **4** Əmirələr padixahqa: «Silidin ətünimiz, bu adəm əlümgə məhkum qilinsun; qünki nemixqa uning bu xəhərdə kelip qaloqan jənggiwar ləxkərləarning qollirini wə həlkning qollirini ajiz qilixioqa yol qoyulsun? Qünki bu adəm həlkning mənpəətini əməs, bəlki ziyinini izdəydu» — dedi. **5** Zədəkiya padixah: «Mana, u siləarning qolliringlaroqa tapxuruldi; siləarning yolunglarni toskudək mən padixah qanqilik bir adəm idim?» — dedi. **6** Xuning bilən ular Yərəmiyani tutup qarawullarning həylisidiki xahzadə Malkiyaning su azgilioqa taxliwətti; ular Yərəmiyani aroqamqilar bilən uningə qüxərđi; azgaldə bolsa su bolmay, pəkət patkəkla bar idi; Yərəmiya patkəkka petip kətti. **7** Əmma padixahning ordisidiki bir aqwat Efiopiyəlik Əbəd-Mələk Yərəmiyaning su azgilioqa kamap qoyuloqanliqini anglidi (xu qaoqda padixah bolsa «Binyamin dərwezisi»da olturatti). **8** Əbəd-Mələk ordidin qikip padixahning yenioqa berip uningə: **9** «I padixahi'aləm, bu adəmləarning Yərəmiya pəyoqəmbərgə barliq qiləini, uni su azgilioqa taxliwətkini intayin əsəbiy rəzilliktur; u axu yərdə kəhətqiliktin əlüp qalidu; qünki xəhərdə ozuk-tülük qalmidi» — dedi. **10** Padixah Efiopiyəlik Əbəd-Mələkkə buyruk berip: «Muxu yərdin ottuz adəmni əzüng bilən elip berip, Yərəmiya pəyoqəmbərnəni əlüp kətməsliki üqün su azgilidin elip

qikaröjin» — dedi. **11** Xuning bilən Əbəd-Mələk adəmlərni elip ularoqa yetəkqilik kılıp, padixahning ordisidiki həzinining astidiki öygə kirip xu yərdin lata-puta wə jul-jul kiyimlərni elip, xularni tanılar bilən azgaloqa, Yərəmiyaning yenioqa qüxürüp bərdi. **12** Efiopiyəlik Əbəd-Mələk Yərəmiyaqa: — Bu lata-puta wə jondak kiyimlərni koltuqliring həm tanılar arisioqa tikip koyoqin — dedi. Yərəmiya xundak kildi. **13** Xuning bilən ular Yərəmiyani tanılar bilən tartip, su azgilidin qikardi; Yərəmiya yənila qarawullarning həyolisida turdi. **14** Padixah Zədəkiya adəm əwətip Yərəmiya pəyoqəmbərni Pərwərdigarning eyidiki üqinqi kirix ixikigə, öz yenioqa aparoquzdi. Padixah Yərəmiyaqa: — Mən səndin bir ixni sorimakqimən; uni məndin yoxurmioqaysən — dedi. **15** Yərəmiya Zədəkiyaqa: «Mən uni sanga ayan kilsam, sən meni jəzmən ölümgə məhkum kilmamsən? Mən sanga məslihət bərsəm, sən anglimaysən!» — dedi. **16** Padixah Zədəkiya Yərəmiyaqa astirtin kəsəm iqip uningqa: «Bizgə jan-tinik ata kiloqan Pərwərdigarning həyati bilən kəsəm iqimənki, mən seni ölümgə məhkum kilmaymən, yaki seni jeningni izdigüqi kixilərnin qolioqa tapxurmaymən» — dedi. **17** Yərəmiya Zədəkiyaqa: Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Sən ihtiyarən Babil padixahning əmirlirining yenioqa qikip təslim bolsang, jening həyat qalidu wə bu xəhər otta köydürüwetilməydu; sən wə eydikiliring həyat qalisilər. **18** Lekin sən qikip Babil padixahning əmirlirigə təslim bolmisang, bu xəhər kaldiyələrnin qolioqa tapxurulidu, ular uningqa ot koyup

kəydürüwetidu, sən ularning qolidin qaqalmaysən — dedi. **19** Padixah Zədəkiya Yərəmiyaşa: «Mən Kaldiylərgə qikip təslim boləjan Yəhudiylardin qorkimən; Kaldiylər bəlkim meni ularning qoliəja tapxuruxi, ular meni kiyin-kistak qilixi mumkin» — dedi. **20** Yərəmiya mundaq dedi: — Ular seni tapxurmaydu. Səndin ötünimənki, gepimgə kirip Pərwərdigarning awaziəja itaət qiləjaysən; xundaq qilsang sanga yahxi bolidu, jening həyat qalidu. **21** Lekin sən qikip təslim boluxni rət qilsang, Pərwərdigar manga ayan qiləjan ix mundaq: — **22** mana, Yəhuda padixahining ordisida qaləjan barliq qiz-ayallar Babil padixahining əmirlirining aldiəja elip ketilidu. Xuning bilən bu [qiz-ayallar] sanga [tənə qilip]: «Sening jan dostliring seni ezikturdi; ular sening üstüngdin oqəlibə qildi; əmdi hazır putliring patkakqa pitip kətkəndə, ular yüz erüp sanga arkisini qildi!» — dəydu. **23** Sening barliq ayalliring həm baliliring kaldiyələrgə elip ketilidu. Sən özüng ularning qolidin qaqalmaysən; qünki sən Babil padixahining qoli bilən tutuwelinisən, xundaqla sən bu xəhərning otta kəydürüwetilixigə səwəbqi bolisən. **24** Zədəkiya Yərəmiyaşa mundaq dedi: — Sən bu səhbitimizni baxqa həqkimgə qandurmiojin, xundila sən əlməysən. **25** Əmirlər mening sən bilən səzləxkinimni anglap yeningəja kelip səndin: «Sening padixahqa nemə degənliringni, xundaqla uning sanga qandax səzlərnəni qiləjanliqini bizgə eyt; uni bizdin yoxurma; xundaq qilsang biz seni əltürməymiz» desə, **26** undaqta sən ularəja: «Mən padixahning aldiəja: «Meni Yonatanning əyigə kaytkuzmiojaysən, bolmisa, mən xu yərdə əlimən» — degən iltijayimni qoyəjanmən»

— dāysən. **27** Dərwəkə əmirlərnin ħəmmisi Yərəmiyanin ħəmmisi kelip xuni soridi; u ularoħa padixah buyruoħan bu barlik sezlər boyiqə ħəmmisi bərđi. Xuning bilən ular ħəmmisi ketip uning yenidin ħəmmisi kətti; ħəmmisi bu ix ħəmmisi ħəmmisi ħəmmisi. **28** Xundak ħəmmisi Yerusalem ixoħal ħəmmisi Yərəmiya ħəmmisi ħəmmisi.

39 Yerusalem ixoħal ħəmmisi təwəndiki ixlar yüz bərđi: — Yəħuda padixah Zədəkiyanin tokħuzinqi yili oninqi ayda, Babil padixah Nebokadnəsar wə barlik ħəmmisi Yerusalemoħa jəng ħəmmisi kelip uni muħasirigə aldi; **2** Zədəkiyanin on birinqi yili, tətinqi aynin tokħuzinqi künidə, ular xəħər sepilidin bəsüp kirdi. **3** Xuning bilən Babil padixahin əmirlirinin ħəmmisi, yəni Samgarlik Nərgal-Xarəzər, bax ħəmmisi Nebu-Sarseħim, bax seħirgər Nərgal-xarəzər wə Babil padixahlikinin baxħa əmədarliri kirip «Ottura dərwaza»da olturdi. **4** Yəħuda padixah Zədəkiya wə barlik jənggiwar ləxkərlər ularni kərtip ħəmmisi bolup, tün keqidə xəħərdin bədər tikiwetixti; u padixahnin baoħqisi arħilik, «ikki sepi» arilikidiki dərwezidin ħəmmisi [İordan ħəmmisi] «Arabah tüzlənglik»gə ħəmmisi. **5** Kaldiylərnin ħəmmisi ularni ħəmmisi Yerihə tüzlənglikidə Zədəkiyoħa yetixip uni ħəmmisi Hamat zeminidiki Riblah xəħirigə, Babil padixah Nebokadnəsarin aldioħa apardi; u xu yərdə uning üstidin ħəmmisi. **6** Babil padixah Riblah xəħiridə Zədəkiyanin oħqullirini kəz aldidə öltürüwətti; Babil padixah Yəħudadiki barlik mətivərlərnimu öltürüwətti. **7** U Zədəkiyanin kəzlirini oyup, uni Babiloħa apirix üqün mis kixənlər bilən kixənlər

qoydi. **8** Kaldiylar padixahning ordisini va puqralarning oylirini ot qoyup kəydürüp Yerusalemning sepillirini kəmrüp taxlidi. **9** Xahana qarawul begi Nebuzar-Adan xəhərdə kelip qaloqan baxqa həlkni, əzigə təslim bolup qikqanlarni, yəni qaloqan həlkning həmmisini qoloqa elip, Babiloqa sürgün qildi. **10** Halbuki, qarawul begi Nebuzar-Adan Yəhuda zeminida heq təwəliki bolmioqan bəzi namratlarni qaldurdi; xu qaqda u ularoqa üzümzarlar və etizlarni təksimləp bərdi. **11** Babil padixahi Nebokadnəsar Yərəmiya toqruluk qarawul begi Nebuzar-Adan arkilik; «Uni tepip uningdin həwər al; uningə heq ziyan yətküzmə; u nemini halisa xuni uningə qilip bər» — dəp pərman qüxürgənidi. **13** Xunga qarawul begi Nebuzar-Adan, xundaqla bax həziniqi Nebuxazban, bax sehırgər Nərgal-Xarəzər və Babil padixahining baxqa bax əməldarlırining həmmisi adəm əwətip **14** Yərəmiyani «Qarawullarning həylisi»din elip Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədalıyaning əz əyigə apirixi üqün uning qolioqa tapxuroquzdi. Lekin Yərəmiya puqralar arisida turdi. **15** Yərəmiya «Qarawullarning həylisi»da qamap qoyuloqan waqtida, Pərwərdigarning səzi uningə kelip mundaq deyilgənidi: — **16** Baroqin, Efiopiyəlik Əbəd-Mələkkə mundaq degin: «Samawi qoxunlarning Sərdari boluqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən əz səzlirimni muxu xəhər üstigə qüxürimən; awat-halawət əməs, bəlki balayi'apət qüxürimən; xu küni bu ixlar əz kəzüng aldida yüz beridu. **17** Lekin xu küni Mən seni qutquzimən, — dəydu Pərwərdigar; — Sən qorkidioqan adəmlərnin qolioqa tapxurulmaysən; **18**

qünki Mən qokum seni kutkuzimən; sən kiliqlanmaysən, bəlki öz jening özüinggə oljidək qalidu; qünki sən Manga tayinip kəlgənsən — dəydu Pərwərdigar».

40 Qarawul begi Nebuzar-Adan uni Ramah xəhīridin qoyuwətkəndə, Pərwərdigar Yərəmiyağa söz kildi. U qaşda Nebuzar-Adan Yerusalem həm Yəhūdādiki barlıq əsirlərni elip Babilğa sürgün kilməqçi idi; Yərəmiyamu ularning arisida zənjir bilən başlanoqan haldə elip mengiloqanidi. **2** Qarawul begi Yərəmiyani bir qətkə tartip uningğa mundək dedi: «Pərwərdigar Hudaying muxu yərgə balayi'apət qüxürimən dəp aqaşlandurdi; **3** Mana, Pərwərdigar Əz degini boyiqə xundək qilip uni kəltürdi; qünki silər Pərwərdigar aldida gunah sadir qiloqansilər wə uning awaziğa kulək salmioqansilər; xunga bu ix bexinglarğa qüxti. **4** Lekin mən qolungni ixkəlləngən zənjirlərdin yexip seni qoyuwetimən; mən bilən billə Babilğa berix sanga muwapıq kərünsə, qeni kəl, mən səndin həwər alimən; əmma mən bilən billə Babilğa berixni muwapıq əməs dəp qarısang, kerək yok. Mana, pütkül zemin aldingda turidu; kəyərgə berix sanga layıq, durus kərünsə xu yərgə barəjin». **5** Yərəmiya tehi yenidin mangmay turup, Nebuzar-Adan uningğa: «Boldi, Xafanning nəwrisi, Ahikamning ooqli Gədalıyaning yenioğa qayt; Babil padixahı uni Yəhūdādiki xəhərlərgə həkümranlıq kılıxka bəlgiligən; həlk arisida uning bilən billə turıwər, yaki həkəndək baxka yərgə baray desəng xu yərgə barəjin» — dedi. Xuning bilən qarawul begi uningğa ozuk-tülük həmdə bir sowəqat berip uni qoyuwətti. **6** Xuning bilən Yərəmiya

Mizpah xəhriyə, Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədalıyaning yenioya kəldi; u uning bilən billə, pıkralar arisida turdi. **7** Dalada qaləjan Yəhədaning ləxkər baxlıqliri həm ləxkərliri Babil padixahıning Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədalıyani zemin üstigə həkümranlıq kılıxka bəlgiligənlikini, xuningdək uningəya Babiləya sürgün bolmiojan zemindiki yoksul ər-ayallar bala-qaqiliri bilən tapxurulojanlıqini anglap qaldı; **8** xuning bilən bu ləxkər baxlıqliri adəmliri bilən Mizpah xəhriyə, Gədalıyaning yenioya kəldi; baxlıqliri bolsa Nətanıyaning oqlı İxmail, Kareahning oqulliri Yohanan həm Yonatan, Tanhumətning oqlı Seraya, Nətofatlıq Əfayning oqulliri wə Maakatlıq birsining oqlı Yəzaniya idi. **9** Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədalıya ular wə adəmlirigə: «Kaldiylərgə bekinixtin kərkənglar; zeminda olturaklıxip Babil padixahioya bekininglar, xundak kilsanglar silərgə yahxi bolidu. **10** Mən bolsam Kaldiylər zeminoya kəlgəndə [silərgə] wəkil bolup ularning aldidə turux üqün Mizpah xəhridə turimən; silər bolsanglar, xarab, ənjür-hormilar wə zəytun meyi məhsulatlirini elip küp-idixinglarəya koyunglar, əzünglar tutqan xəhərlərdə turiweringlar» — dəp kəsəm iqtı. **11** Ohxaxla Moabda, Ammoniyar arisida, Edomda həm baxka hər bir yurtlarda turojan Yəhədiylarmu Babil padixahı Yəhədadada həkning bir qaldisini qaldurojan wə ular üstigə həkümranlıq kılıxka Xafanning nəwrisi, Ahikamning oqlı Gədalıyani bəlgiligən dəp anglidi; **12** xuning bilən barlıq Yəhədiylar həydəp tarkitiwetilgən həmmə jay-yurtlardın qaytip, Yəhəda zeminoya, Mizpah

xəhriyə, Gədəliyaning yenioğa kəldi. Ular xarab, ənjür-hormilarning məhsulatlirini zor kəngriqiliktə aldi. **13** Kareahning oqli Yoħanan wə dalada qaloğan ləxkərlərnin barliq baxliqliri Mizpah xəhriyə, Gədəliyaning yenioğa kelip uningoga: **14** «Sən Ammoniylar padixahi Baalis Nətanianing oqli Ixmailni seni ɵltürüxkə əwətkənlikini bilməmsən?» – deyixti. Lekin Ahikamning oqli Gədəliya ularning gepigə ixənmidi. **15** Kareahning oqli Yoħanan Mizpahda Gədəliyağa astirtin söz qilip: «Manga ruhsət qiloğaysən, baxqilar uningdin həwər tapquqə mən berip Nətanianing oqli Ixmailni ɵltürəy; heqkim buni bilməydu. Uning seni ɵltürüp, xuning bilən ətrapingoga yiqiloğan Yəhudadikilərnin həmmisi tarkitiwetilip, Yəhudaning qaldisi yoxitiwetilixinin nemə hajiti bar? – dedi. **16** Birəq Gədəliya Kareahning oqli Yoħananoga: «Sən undəq qilma; qünki sən Ixmail toqruluk yaloğan eytiwatisən» – dedi.

41 Əmdi yəttinqi ayda xundəq boldiki, xahzadə, xundəqla padixahning bax əmədarliridin biri boləqan Əlixamaning nəwrisi, Nətanianing oqli Ixmail on adəm elip Mizpahğa, Ahikamning oqli Gədəliyaning yenioğa kəldi; ular xu yərdə, yəni Mizpahda nan oxtup oğizalanoğanda, **2** Nətanianing oqli Ixmail həm u epkəlgən on adəm ornidin turup, Ahikamning oqli Gədəliyağa qiliq qapti; ularning xundəq qilixi Babil padixahi Yəhuda zemini üstigə həkümranliqqa bəlgiligənni ɵltürüxtin ibarət idi. **3** Ixmail Mizpahda Gədəliyağa həmrah boləqan barliq Yəhudiylar wə xu yərdə turuwatqan barliq Kaldiy jənggiwar ləxkərləni ɵltürüwətti. **4** Xundəq boldiki,

Gədaliyani ɵltürüwətkəndin keyin, ikkinqi künigiqə heqkim tehi uningdin həwər tapmiojanidi, 5 mana Xəkəm, Xiloh həm Samariyədin səksən adəm yetip kəldi. Ular saqilini qüxürgən, kiyimlirini yirtқан, ətlirini tiloan, Pərwərdigarning öyigə sunuxқа қolida hədiyələrini həm huxbuyni tutқан haldə kəlgənidi. 6 Nətanianing oqlı Ixmail ularni qarxi elixқа mangotiniqə yioqliojanoqa selip Mizpahdin qikti; ularoqa: «Mərhəmət, Ahikamning oqlı Gədaliya bilən kərüxüxkə apirimən» — dedi. 7 Xundak boldiki, ular xəhər otturisiqə yətkəndə, Nətanianing oqlı Ixmail wə uning bilən billə boloan adəmlər ularni ɵltürüp jəsətlirini su azgilioqa taxliwətti. 8 Həlbuki, ular arisidin on adəm Ixmailoqa: «Bizni ɵltürüwətmə, qünki dalada bizning yoxurup qoyoan buoqday, arpa, zəytun meyi wə həsəl qatarlık ozuk-tülükimiz bar» — dedi. Xunga u qolini yioqip, buradərliri arisidin ularni ɵltürmidi. 9 Ixmail ɵltürgən adəmlərnin jəsətlirini taxliwətkən bu azgal bolsa, intayin qong idi; uni əsli padixah Asa Israil padixahi Baaxadin qorqup kolap yasiojanidi. Nətanianing oqlı Ixmail bu azgalni jəsətlər bilən toldurdi. 10 Ixmail Mizpahda turoan həlkning kaldisining həmmisini, jümlidin qarawul begi Nebuzar-Adan Ahikamning oqlı Gədaliyoqa tapxuroan padixahning qizliri wə Mizpahda qaloan barlık kixilərnə əsirgə elip kətti; Nətanianing oqlı Ixmail ularni əsirgə elip Ammoniylarning kexioqa ɵtüxkə yol aldi. 11 Kareahning oqlı Yohanan wə uning qexidiki həmmə ləxkər baxlıqliri Nətanianing oqlı Ixmail sadir qiloan barlık rəzilliktin həwər tapti; 12 xuning bilən ular barlık adəmlirini elip Nətanianing

oqli Ixmailoqa jəng kilixka qikti; ular Gibeondiki qong kəl boyida uning bilən uqraxti. **13** Ixmailning qolida turoqan barliq həlk Kareahning oqli Yoqanan həm uning həmraqliri boləqan barliq ləxkər baxliqlirini kərgəndə huxal boldi. **14** Ixmail Mizpahdin elip kətkən barliq həlk yoldin yenip, Kareahning oqli Yoqananning yenioqa kəldi. **15** Lekin Nətaniyaning oqli Ixmail səkkiz adimi bilən Yoqanandin keqip, Ammoniyalar tərripigə ətüp kətti. **16** Andin Kareahning oqli Yoqanan həm uning həmraqliri boləqan barliq ləxkər baxliqliri Nətaniyaning oqli Ixmail Ahikamning oqli Gədaliyani əltürgəndin keyin Mizpahdin elip kətkən həlkning qaldisinining həmmisini əz kexioqa aldi; u ularni, yəni jənggiwar ləxkərlər, qiz-ayallar, balilar wə orda əməldarlarini Gibeondin elip kətti. **17** Ular Kaldiyilərdin əzlrini qaqurux üqün Misiroqa qarap yol elip Bəyt-Ləhəmgə yeqin boləqan Gerut-Qimhamda tohtap turdi. **18** Səwəbi bolsa, ular Kaldiyilərdin kərkətti; qünki Babil padixahi zemin üstigə həkümranliqka bəlgiligən Ahikamning oqli Gədaliyani Nətaniyaning oqli Ixmail ətürüwətkənidi.

42 Barliq ləxkər baxliqliri, jümlidin Kareahning oqli Yoqanan həm Hoxayaning oqli Yəzaniya wə əng kiqikidin qongioqə barliq həlk **2** Yərəmiya pəyoqəmbərnin yenioqa kelip uningdin: «Təlipimizni ijabət qiləqaysən, Pərwərdigar Hudayingoqa həlkning qaldisi boləqan bizlər üqün dua qiləqaysənki (kəzüng kərginidək burun kəp boləqan bizlər həzir intayin az qalduq), **3** Pərwərdigar Hudaying bizgə mangidioqan yol, kilidioqan ixni kərsətkəy» — dəp iltija qildi. **4** Yərəmiya pəyoqəmbər ularoqa: «Maqul! Mana,

mən Pərwərdigar Hudayinglaroşa sōzliringlar boyiqə dua kīlimən; xundak boliduki, Pərwərdigar silərgə kəndak jawab bərsə, mən uni silərgə heqnemisini kəldurmay toluqi bilən bayan kīlimən» — dedi. **5** Ular Yərəmiyoşa: «Pərwərdigar Hudaying seni əwətip bizgə yətküzidiōjan sōzning həmmisigə əməl kīlmisak, Pərwərdigar bizgə həkikiy, gepidə turudiōjan guwahqi bolup əyiblisun!» — dedi. **6** «Biz seni Pərwərdigar Hudayimizning yenioşa əwətimiz; jawab yahxi bolsun yaman bolsun, uning awazioşa itaət kīlimiz; biz Hudayimizning awazioşa itaət kīloşanda, bizgə yahxi bolidu». **7** Xundak boldiki, on kündin keyin, Pərwərdigarning sōzi Yərəmiyoşa kəldi. **8** U Kareahning oqli Yoħanan, ləxkər baxliqlirining həmmisi wə əng kīqikidin qongioşiqə barliq həlkni qakirip **9** ularoşa mundak dedi: — «Silər meni təlipinglarni Israilning Hudasi Pərwərdigarning aldioşa yətküzüxkə əwətkənsilər. U mundak dedi: — **10** «Silər yənila muxu zeminda turiwərsənglarla, Mən silərni qurup qikimən; silərni oqlatmaymən; Mən silərni tikip əstürimən, silərni yulmaymən; qünki Mən bexinglaroşa qūxürgən balayi'apətkə əkünimən. **11** Silər kərkiōdiōjan Babil padixahidin kərkmanglar; uningdin kərkmanglar, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən silərni kūtquzux üqün, uning kolidin kūtuldurux üqün silər bilən billə bolimən. **12** Mən silərgə xundak rəhimdillikni kərsitimənki, u silərgə rəhim kīlidu, xuning bilən silərni öz zemininglaroşa kəytixka yol koyidu. **13** Birak silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioşa kulak salmay «Bu zeminda kət'iy turmaymiz» — desənglar **14** wə:

«Yaq, biz Misir zeminioja barayli; xu yerdə nə uruxni kərməymiz, nə kanay-agah signalini anglimaymiz, nə nanoja zar bolmaymiz; xu yerdə yaxaymiz» — desənglar, **15** əmdi Pərwərdigarning səzini anglanglar, i Yəhudaning bu kaldisi boləjan silər: Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — «Silər Misiroja kirip, xu yerdə olturaqlixixka kət'iy niyətkə kəlgən bolsanglar, **16** əmdi xundaq boliduki, silər qorkidiojan kiliq Misirda silərgə yetixiwalidu, silər qorkidiojan kəhətqilik Misirda silərgə əgixip qoqlap baridu; xu yerdə silər əlisilər. **17** Xundaq boliduki, Misiroja kirip xu yerdə turayli dəp kət'iy niyətkə kəlgən adəmlərnin həmmisi kiliq, kəhətqilik wə waba bilən əlidu; ularning heqkaysisi tirik qalmaydu wə yaki Mən bexioja qüxüridiojan balayi'apəttin kutulalmaydu. **18** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Əzəzim wə kəhrim Yerusalemdikilərnin bexioja qüxürülgəndək, silər Misiroja kirgininglarda, kəhrim bexinglarəja qüxürülidu; silər lənətkə qalidiojan wə dəhxət basidiojan obyekt, lənət səzi hən rəsəwəqilikning obyektu bolisilər wə silər bu zeminni kaytidin heq kərməysilər. **19** Pərwərdigar silər, yəni Yəhudaning kaldisi toqruluk: «Misiroja barmanglar!» — degən. — Əmdi xuni bilip qoyunglarki, mən bügünki künidə silərni agahlandurdum!». **20** — Silərnin meni Pərwərdigar Hudayinglarning yenioja əwətkinlinglar «Pərwərdigar Hudayimizəja biz üqün dua qiləjaysən; Pərwərdigar Hudayimiz bizgə nemə desə, bizgə yətküzüp bərsəng biz xuning həmmisigə əməl

qilimiz» degüzgininglar özünglarni aldap jeninglaroqa zamin boluxtin ibarət boldi, halas. **21** Mən bügünki künde silergə Uning deginini eytip bərdim; lekin silər Pərwərdigar Hudayinglarning awazioqa wə yaki Uning meni silərning yeninglaroqa əwətkən heqkaysi ixta Uningoqa itaət qilmidinglar. **22** Əmdi hazır xuni bilip qoyunglarki, silər olturaqlixayli dəp baridioqan jayda qiliq, kəhətgilik wə waba bilən əlisilər».

43 Xundaq boldiki, Yərəmiya ularning Hudasi Pərwərdigarning həmmə səzlrini barliq həlkkə eytip tügətti (Hudasi Pərwərdigar Yərəmiyani ularoqa bu barliq səzlərni eytix üçün əwətkən), — **2** xuning bilən Hoxiyaning oqli Azariya wə Kareahning oqli Yoħanan wə xundaqla barliq həli qong adəmlər Yərəmiyaoqa mundak dedi: — «Sən yaloqan eytiwatisən! Hodayimiz Pərwərdigar seni bizgə: «Silər Misirda olturaqlixix üçün barmanglar!» deyixkə əwətkən əməs; **3** bəlki Neriyaning oqli Baruq qoqum seni bizgə qarxilaxturup, bizni Kaldiylərning qolioqa tapxuruxka küxkürtməktə; xuning bilən ular bizni əlümgə məhkum qilidu yaki bizni Babiloqa sürgün qilidu». **4** Xuning bilən Kareahning oqli Yoħanan, ləxkər baxliqlirining həmmisi wə barliq həlk Pərwərdigarning: «Yəħuda zeminida turup kelinglar» degən awazioqa kulak salmidi; **5** bəlki Kareahning oqli Yoħanan wə barliq ləxkər baxliqliri həydiwetilgən barliq əllərdin Yəħuda zeminida olturaqlixixka qaytip kəlgən Yəħudaning pütün qaldisini, **6** yəni ərlər, qiz-ayallar, balilar wə padixahning qizlirini, jümlidin qarawul begi Nebuzar-Adan Ahikamning oqli Gədaliyaoqa tapxuroqan hər bir

kixini ҳамdә Yәрәmiya pəyoqəmbər həm Neriyaning oqli Barukni elip, 7 Misir zeminioqa kirip kəldi; ular Pərwərdigarning əmrigə itaət qilmidi. Ular Tahpanəs xəhriqə yetip kəldi. 8 Pərwərdigarning səzi Yərəmiyoqa Tahpanəstə kelip mundaq deyildi: — 9 Yəhudiylarning kəz aldidila, qolungoqa birnəqqə qong taxlarni elip Pirəwnning Tahpanəstiki ordising kirix yolining yenidiki hixlik yoldiki seqiz layoqa kəmüp yoxurup, 10 ularoqa mundaq degin: — Samawi qoxunlarning Sədari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən Mening kulum boləjan Babil padixahi Neboqadnəsarni qaqirip epkelimən, u mən kəmüp yoxuroqan bu taxlar üstigə öz təhtini salidu; ularning üstigə xahanə qedirini yeyip tikidu. 11 U kelip Misir zeminida jəng qilidu; ölümgə bekitilgənlər əlidu; sürgün boluxqa bekitilgənlər sürgün bolidu; qiliqqa bekitilgənlər qiliqlinidu. 12 Mən Misirdiki butlarning əylirigə ot yaqturoqumən; u ularni keydürüp, butlirini elip sürgün qilidu; qoy padiqisi öz tonini kiygəndək Neboqadnəsarmu Misir zeminini əzigə kiywalidu; u xu yərdin aman-esən qiqidu. 13 U Misir zeminidiki «Quyax ibadəthanisi»diki tüwrüklərnə qeqiwetidu; u Misirdiki butlirining əylirigə ot qoyup keydüriwetidu.

44 Misirda turoqan, yəni Migdolda, Tahpanəstə, Nofta wə [Misirning jənubiy təriri] Patros zeminida turoqan barlik Yəhudiylar toqruluk bu səz Yərəmiyoqa kelip mundaq deyildi: — 2 «Samawi qoxunlarning Sədari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Mən Yerusalem həm Yəhudadiki həmmə xəhərlər

üstigə qüxürgən barlıq balayı'apətni kərgənsilər; mana, ularning sadir qıloqan rəzilliki tūpəylidin būgūnki kūndə ular harabilik bolup, adəmzatsiz qaldı; qūnki ular nə əzliri, nə silər, nə ata-bowiliringlar bilməydiqan yat ilahlaroqa qokunuxka, huxbuy yekixka berip, Meni oqəzəpləndürgən. **4** Mən tang səhərdə ornumdin turup qullirim bolqan pəyoqəmbərlərnı silərgə əwətip: «Mən nəprətlinidiqan bu yirginxlik ixni qıloquqi bolmanglar!» — dəp agahlandıroqanmən. **5** Lekin ular itaət qilmioqan, heq kulak salmioqan; ular rəzillikidin, yat ilahlaroqa huxbuy yekixtin qolını zadi üzmiqən. **6** Xuning bilən kəhrim həm oqəzipim [ularoqa] təkūlgən, Yəhudadiki xəhərlərdə həm Yerusalemdiki rəstə-koqılarda yekiloqan, kəygən; ular būgūnki kūndə wəyranə wə harabilik bolup qaldı. **7** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Huda Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Silər nemixka əz-əzünglaroqa zor külpət kəltürməqsisilər, əzünglaroqa heqkandak qaldı qaldurmay əzünglardın, yəni Yəhudaning iqidin ər-ayal, bala-bowaklarnı üzməqsisilər!? **8** Nemixka əz qolliringlarning yasioqini bilən, silər olturaqlaxqan Misir zeminida yat ilahlaroqa huxbuy yekip Meni oqəzəpləndürisilər? Xundak qilip silər halak bolup yər yūzidiki barlıq əllər arisida lənət səzi wə rəsua qilinidiqan bir obyekt bolisilər. **9** Silər Yəhuda zeminida həm Yerusalemning rəstə-koqilirida sadir qilinoqan rəzillikni, yəni ata-bowiliringlarning rəzillikini, Yəhuda padixahlirining rəzillikini wə ularning ayallirining rəzillikini, silərnıng əz rəzillikinklarnı həm ayalliringlarning rəzillikini untup qaldinglarmu? **10**

Bügünki küngə kədər həlqinglar özini heq təwən tutmıdı, Məndin heq kərkmıdı, ular Mən silərnıng aldinglaroğa həm ata-bowiliringlarning aldioğa koyoğan Təwrat-kanunumda yaki bəlgilimilirimdə heq mangoğan əməs. **11** Xunga samawi qoxunlarning Sərdari boloğan Pərwərdigar — İsrailning Hudasi mundak dəydu: — Mana, Mən bexinglaroğa külpət qüxürüp, barlıq Yəhüdani həlak qıloquqə silərgə yüzümni qaritimən; **12** Mən Misir zeminioğa xu yərdə olturaqlıxaylı dəp kət'iy niyət qıloğan Yəhüdanıng qaldısiöğa qol salimən, ularning həmmisi Misir zeminida tügixıdu; Misir zeminida yıqılıdu; ularning əng kiqikidin qongioıiqə qiliq bilən, kəhətqilik bilən əlidu; ular qiliq bilən wə kəhətqilik bilən əlidu, ular lənət okulıdioğan wə dəhxət baskuqi obyekt, lənət sözi həm rəsua qilinıdioğan bir obyekt bolıdu. **13** Mən Misir zeminida turuwatqanlarnı Yerusalemnı jazalıoqandək qiliq bilən, kəhətqilik bilən wə waba bilən jazalaymən; **14** xuning bilən Misir zeminida olturaqlıxaylı dəp xu yərgə kirgən Yəhüdanıng qaldısidin Yəhüda zeminioğa qaytixka heqkaysisi qaqlamaydu yaki heqkim qaqlamaydu; xu yərgə qaytıp olturaqlıxixka intizar bolsımu, qaqalıoğan az bir qısmidin baxqiliri heqkaysisi qaytmaydu». **15** Andin öz ayallirining yat ilahlaroğa huxbuy yakıdıoğanlıqini bilgən barlıq ərlər, wə yenida turoğan barlıq ayallar, — zor bir top adəmlər, yəni Misirning [ximaliy tərıpi wə jənubiy tərıpi] Patrostin kəlgən barlıq həlk Yərəmiyoğa mundak jawab bərdi: — **16** «Sən Pərwərdigarning namıda bizgə eytkən səzgə kəlsək, biz sanga heq kulak salmaymız! **17** Əksiqə biz qokum öz əozimizdin qıqқан

barlik sözlərgə əməl qilimiz; özimiz, ata-bowilirimiz, padixahlirimiz wə əmiririmiz Yəhudadiki xəhərlərdə həm Yerusalemdiki rəstə-koqilarda qiləjinidək bizlər «Asmanlarning hanixi»oşa huxbuy yeqiwerimiz wə uningə «xarab hədiyə»ləni quyuwərimiz; qünki əyni qaşda bizning nenimiz pütün bolup, tokkuzimiz təl, heq külpətni kərməy ətkən. **18** Əmma «Asmanlarning hanixi»oşa huxbuy yeqixni wə uningə «xarab hədiyə»ləni quyuxni tohtatqinimizdin baxlap, bizning həmmə nərsimiz kəm bolup, qiliq bilən həm kəhətqilik bilən həlak bolup kəldük. **19** Biz ayallar «Asmanlarning hanixi»oşa huxbuy yaqqinimizda wə uningə «xarab hədiyə»ləni quyəjinimizda, bizning uningə ohxitip poxkallarni etiximizni həm uningə «xarab hədiyə»ləni quyuximizni ərlirimiz qollimioşanmu?». **20** Yərəmiya barlik həlkkə, həm ərlər həm ayallarə, muxundak jawabni bərgənləning həmmisigə mundak dedi: — **21** — «Pərwədigarning esidə qəlip kəngligə təgkən ix dəl silər, ata-bowiliringlar, padixahliringlar, əmiriringlar xundakla zemindiki həlqning Yəhudadiki xəhərlərdə həm Yerusalemdiki rəstə-koqilarda yaqqan huxbuyi əməsmu? **22** Ahirida Pərwədigar siləning qilmixinglarning rəzillikigə həm sadir qiloşan yirginqlik ixliringlarə qidap turalmioşan; xunga zemininglar bəgünki kündikidək harabilik, adəmnə dəhxət baskuqi, lənət obykti wə adəmzatsiz boləşan. **23** Səwəbi, silər huxbuy yaqqansilər, Pərwədigarning aldida gunah sadir qilip, Uning awazioşə qulak salmay, Uning nə Təwrat-qanunida, nə bəlgilimiləridə nə agah-guwahləkləridə

heq mangmioqansilər; xunga bügünki kündikidək bu balayi'apət bexinglaroqa qüxti». **24** Yərəmiya barlıq həlkəkə, bolupmu barlıq ayallaroqa mundak dedi: — «İ Misirda turoqan barlıq Yəhuda Pərwərdigarning sözini anglanglar! **25** Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Silər ayallar öz aozinglar bilən: «Biz «Asmanlarning hanixi»oqa huxbuy yekix, uningoa «xarab hədiyə»lərnı kuyux üqün iqkən kəsəmlirimizgə qoqum əməl kılıimiz» degənsilər wə uningoa öz kolliringlar bilən əməl kılqansilər. Əmdi kəsiminglarda qing turiweringlar! Kəsiminglaroqa toluq əməl kılıweringlar! **26** Lekin xundak bolqanda, i Misirda turoqan barlıq Yəhuda Pərwərdigarning sözini anglanglar! Mana, Mən Əzümning uluoq namim bilən kəsəm kılqanmənki, — dəydu Pərwərdigar, — Misirning barlıq zeminida turuwatqan Yəhudalik heqkaysi kixi Mening namimni tiloqa elip: «Rəb Pərwərdigarning hayati bilən!» dəp kaytidin kəsəm iqməydu. **27** Mana, Mən ularning üstigə awat-halawət əməs, bəlki balayi'apət qüxürüx üqün ularni kəzləwatimən; xunga Misirda turuwatqan Yəhudadiki barlıq kixilərnıng həmmisi tügigüqə kiliq wə kəhətqilik bilən həlak bolidu. **28** Kiliqtin kutulup kaqқанlar bolsa intayin az bir top adəmlər bolup, Misir zeminidin Yəhuda zeminiqoqa kaytip kelidu; xuning bilən Misir zeminiqoqa olturaklıxayli dəp kəlgən Yəhudaning kəldisi kimning səzining, Meningki yaki ularning inawətlik bolqanlikini ispatlap bilip yetidu. **29** Mening silərni bu yərdə jazalaydioqanlikimoqa, Mening səzlimning qoqum silərgə külpət kəltürməy

qoymaydiganlikini bilixinglar üqun silərgə xu aldin'ala bexarət boliduki, — dəydu Pərwərdigar, **30** — Mana, Mening Yəhuda padixahı Zədəkiyani uning düxmini, jenini qoşlap izdigən Babil padixahı Nebokədnəsarning qolioqa tapxuroqinimdək Mən ohxaxla Misir padixahı Pirəwn Hofrani öz düxmənirining qolioqa həmdə jenini izdigən kixilərnin qolioqa tapxurimən — dəydu Pərwərdigar».

45 Yəhuda padixahı Yəhoakimning tətinqi yili, Neriyaning oşli Baruk Yərəmiyaning aşzioqa qarap bu səzləni oram kəşəzgə yazşinida, Yərəmiya pəyoşəmbər uningşə bu səzni eytkən: — **2** «İsrailning Hudasi Pərwərdigar sən Baruk toşruluk mundak dəydu: — **3** Sən: «Həlimşə way! Qünki Pərwərdigar kayşumşə dərd-ələm koxup koydi; mən ah-zarlar kilixtin qarqidim, zadila aram tapalmidim!» — deding. **4** — [Yərəmiya], sən uningşə mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən kurup qikkənlirimni həzir şulitimən, Mən tikkənlirimni, yəni bu pütkül jəhənni həzir yulup taxlaymən. **5** Mən bundak kilşəyan yərdə sən əzüng üqün uluş ixləni izdixingşə toşra keləndu? Bularni izdimə; qünki mana, Mən barlik ət igiliri üstigə balayı'apət qüxürimən, — dəydu Pərwərdigar, — lekin jəningni sən baridşəyan barlik yərlərdə əzüngşə olja kilip berimən».

46 Yərəmiya pəyoşəmbərgə kəlgən Pərwərdigarning əllər toşruluk səzi təwəndə: — **2** Misir toşruluk; Əfrat dəryasi boyidiki Karkemix xəşirining yenida turuwatқан, Pirəwn-Nəşoning koxuni toşruluk (bu koxunni Babil padixahı Nebokədnəsar Yəhuda padixahı

Yəhoakimning tətinqi yili bitqit kıloan): — **3**
«Qalkın-siparlarni elip səpkə qüxüinglar! Jənggə qikixka
təyyarlininglar! **4** Atlarni hərwilaroşa kətinglar!
Atliringlaroşa mininglar! Bexinglaroşa dubuloşa selip səptə
turunglar! Nəyziliringlarni biləp ittiklitinglar! Sawut-
kuyaklarni kiyiwelinglar! **5** Ləkin Mən nemini kərimən?!
— dəydu Pərwərdigar; — Mana, muxu [ləxkərlər] dəkkə-
dükkigə qüxüp qekinidu; batur-palwanliri bitqit kılınıp
kəynigə kərimay bədər kaqıdu! Təp-təpərləni wəhimə
basıdu! — dəydu Pərwərdigar. **6** — Əmdi əng qakkanlarmu
kaqalmaydu, batur-palwanlarmu aman-esən kütulup
kalmaydu; mana, ximal tərıpidə, Əfrat dəryasi boyıda
ular putlixip yikilidu! **7** Suliri dəryalardək əzlrini
dolkunlitip, Nil dəryasi [kəlkün kəbi] kətürülgəndək
əzini kətürgən kimdur!? **8** Suliri dəryalardək əzlrini
dolkunlitip, Nil dəryasidək əzini kətürgən dəl Misir
əzıdur; u: «Mən əzümni kətürüp pütkül yər yüzini
kəpləymən; mən xəhərlər həm ularda turuwatqanlarni
yokitimən!» — dəydu. **9** Etilinglar, i atlar! Hə dəp aləşa
besip qepinglar, i jəng hərwiliri! Qalkın kətürgən Efiopiya
həm Liwiyədikilər, okyalirini egildürgən Lidiyədikilər,
palwan-baturlar jənggə qıksun! **10** Ləkin bu kün bolsa
samawi koxunlarning Sərdari boləşan Pərwərdigarning
künüdur; u kisaslik bir kün, yəni Əz yawliridin kisas
alidoşan küni bolıdu; Uning kılıqi kixiləni toyəşuqə
yutıdu; u kənoşuqə ularning kənlirini iqudu; qünki samawi
koxunlarning Sərdari boləşan Rəb Pərwərdigarning
ximaliy zemında, Əfrat dəryasi boyıda kılmaqı boləşan
bir kurbanlikı bar! **11** Gileadka qikip tutiya izdəp tap,

i Misirning kizi! Lekin sən özünggə nuroqun dorilarni alsangmu bikar; sən üçün heq xipalik yoktur! **12** Əllər hijaliting toqruluk anglaydu, sening peryadliring pütkül yər yüzigə pur ketidu; palwan palwanəğa putlixidu, ikkisi təng məqlup bolup yikilidu! **13** Pərwərdigarning Babil padixahi Nebokadnəsarning Misir zeminioğa tajawuz qilip kirixi toqruluk Yərəmiya pəyoqəmbərgə eytkan səzi: — **14** Misirda jakarla, Migdolda elan qil, Nofta wə Tahpanəstimu elan qil: Qing tur, jənggə bəl baqla; qünki kiliq ətrapingdikiləni yutuwatidu; **15** Sening baturliring nemixka süpürüp taxlinidu? Ular qing turalmaydu; qünki Pərwərdigar ularni səptin ittirip yikitiwetidu. **16** U ulardin köplirini putlaxturidu; bərhək, ular kaqkanda bir-birigə putlixip yikilidu; xuning bilən ular: «Bolə, turayli, zomigərnin giliqidin keqip öz həlkimizgə wə ana yurtimizə qaytip ketəyli!» — dəydu; **17** Xu yərgə [qaytkanda] ular: «Misir padixahi Pirəwn pəkət bir kiykas-sürən, halas! U pəytni bilməy etküziwətti!» — dəydu. **18** Öz həyatim bilən kəsəm qilimənki, — dəydu Padixah, nami samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — taqlar arisida Tabor teqi boləjandək, Karməl teqi dengiz boyida [asmanoğa takixip] turojandək birsi kelidu. **19** Əmdi sən, i Misirda turuwatqan qiz, sürgün boluxka layiq yük-taqlarni təyyarlap qoy; qünki Nof harabə bolup köydürüldü, heq adəmzatsiz bolidu. **20** Misir bolsa qirayliq bir inəktur; lekin uni nixan qilojan bir köküyün keliwatidu, ximaldin keliwatidu! **21** Uning arisidiki yallanma ləxkərlər bolsa bordaq torpaqlardək bolidu; ularmu arqioğa burulup, birliktə keqixidu; ular

qing turuwalmaydu; qünki külpätlik kün, yəni jazalinix küni ularning bexioğa qüxkən bolidu. **22** [Misirning] awazi yilanningkidək «küx-küx» kılıp anglinidu; qünki [düxmən] qoxunliri bilən atlinip, otun kəsküqilərdək uningöğa qarxi paltılarni kətürüp kelidu. **23** Ormanlıqı qoyuqluqidin kirgüsiz bolsimu, ular uni kesip yikıtıdu, — dəydu Pərwərdigar, — qünki kəsküqilər qekətkə topidin kəp, san-sanaxsız bolidu. **24** Misirning qızı hijaləttə qaldurulıdu; u ximaliy əlning qolıoğa tapxurulıdu. **25** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən No xəhıridiki but Amonni, Pirəwnni, xundaqla Misir wə uning ilahliri bilən padixahlirini jazalaymən; bərhək, Pirəwn wə uningöğa tayanəjanlarning həmmisini jazalaymən; **26** Mən ularni ularning jenini izdigüqilər, yəni Babil padixahi Neboqadnəsarning qolıoğa həm hizmətkarlırining qolıoğa tapxurımən. Biraq keyin, [Misir] kədimki zamanlardək qaytidin ahalilik bolıdu — dəydu Pərwərdigar. **27** Lekin sən, i qulum Yakup, qorkma, alaxzadə bolma, i Israil; qünki mana, Mən seni yiraq yurttin, nəslingni sürgün boləjan zemindin qutkuzup qikirimən; xuning bilən Yakup qaytip, hatirjəmlik wə arambəhxtə turıdu, heqkim uni qorkutmaydu. **28** Qorkma, i qulum Yakup, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən sən bilən billidurmən; Mən seni tarkitiwətkən əllərnıng həmmisini tügəxtürsəmmu, lekin seni pütünləy tügəxtürməymən; pəkət üstüngdin həküm qikirip tərbiyə-sawaq berimən; seni jazalimay qoymaymən.

47 Pirawn Gaza xəhīrigə zərbə berixtin ilgiri, Yərəmiya pəyoqəmbərgə kəlgən, Pərwərdigarning Filistiyələr toqrisidiki səzi: — **2** Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, ximaldin [dolkunluk] sular ərլəydu; ular texip bir kəlkün bolidu; u zemin wə uningda turəjan həmmining üstidin, xəhər wə uningda turuwatqanlarning üstidin taxkin bolup basidu; xuning bilən uning adəmliri nalə-pəryad kətüridu, zeminda barliq turuwatqanlar [azabtin] nalə-zar kılıdu; **3** tolparlirining tuyaklirining taraxxixlirini, jəng hərwilirining taraxlaxlirini, qaklirining güldürləxlirini anglap, atilar öz baliliridin həwər elixkimu kolliri boxap, arkişimü qarimaydu. **4** Qünki barliq Filistiyələri nabut kılıdioqan kün, həm Tur wə Zidonni ularəja yardəmdə boləjudək barliq qaloqan adəmlərdin məhrum kılıdioqan kün yetip kəldi; qünki Pərwərdigar Filistiyələri, yəni Kret arilidin qikiş kəlgənlərnin qaldükini nabut kılıdu. **5** Gazaning üsti takirlik bolidu; Axkelon xəhīridikilər dang qetip qalidu; qaqanoqiqə ətliringlarni tilisilər, i Filistiyə küqliridin aman qaloqanlar? **6** Apla, i Pərwərdigarning kiliqi, sən qaqanoqiqə tinmaysən? Öz qiningəja qaytkin, aram elip tinqlanoqin! **7** Lekin u qandaqmu tohtiyalisun? Qünki Pərwərdigar uningəja pərman qüxürgən; Axkelon xəhīrigə həm dengiz boyidikilərgə zərb kılıxqa uni bekitkəndur!

48 Moab toqıruluk; Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Neboning həlioqə way! Qünki u harabə kılınıdu; Kiriatayim hijalətkə qaldurulup, ixəjal kılınıdu; yukiri qoroqan bolsa hijalətkə qaldurulup alaqzadə bolup kətti. **2** Moab

yənə heq mahtalmaydu; Həxbonda kixilər uningə:
«Uni əl qataridin yökıtaylı» dəp suyikəst kılıdu; sənmu,
i Madmən, tügəxtürülisən; kiliq seni qoqlaydu. **3**
Həronaimdin aq-zarlar kətürülıdu: — «Aq, wəyranqilik,
dəhxətlik patiparaqqilik!» **4** Moab bitqıt kılındi! Uning
kiqikliridin pəryadlıri anglinidu. **5** Bərhək, Luqıtqa
qıqıdıoqan dawan yolidin tohtimay yioqlar kətürülıdu;
Həronaimoqa qüxidioqan yolda qaləkəttin azablıq nalə-
pəryadlar anglinidu. **6** Qeqıqlar, jeninglarni elip
yüğürlıqlar! Qəldiki bir qatqal bolunqlar! **7** Qünki sən
öz kılənlirıngə wə baylıqlirıngə tayanənlıqıng
tüpəylidin, sənmu əsirgə qüxisən; [butung] Kemox, uning
kahınlıri hən əmirlıri bilən billə sürgün bolıdu. **8** Wəyran
kıləuqi hərbi xəhərgə jəng kılıdu; xəhərlərdin heqkaysi
qeqıp qıtulalmaydu; Pərwərdigar degəndək jiləjimu
harabə bolıdu, tüzlənglikmu qaləkətkə yüzlinidu. **9**
Daldioqa berip qeqix üqün Moabqa qanatlarni beringlar!
Qünki uning xəhərlıri harabilik, adəmzatsız bolıdu **10**
(Pərwərdigarning hizmitini kəngül qoyup qılmioqan
kixi lənətkə qalsun! Qılıqini qan təküxtin qalduroqan
kixi lənətkə qalsun!). **11** Moab yaxlıqıdin tartıp kəng-
kuxadə yaxap arzanlıri üstidə tinoqan xarabək əndixisız
bolup kəlgən; u heqqaqan küptin küpkə quyuloqan
əməs, yaki heq sürgün boləqan əməs; xunga uning
təmi birhil bolup, purıki heq əzgərmigən. **12** Xunga,
— dəydu Pərwərdigar, — Mən uning yenioqa ularni öz
küpıdin təkıdıoqan təkkuqılərnı əwətimən; ular uning
küplirini kurukdaydu, uning qəgünlirini qeqiwetıdu.
13 Ətkəndə İsrail jəməti öz tayanqısı boləqan Bəyt-Əl

27 Qünki sən [Moab] Israilni mazak qiləjan əməsmu?
U oqrılar qatarida tutuwelinoqanmu, sən uni tiləja
alsangla bexingni qayqaysən?! 28 Xəhərlərdin qikip tax-
kiyalar arisini turaləju qilinglar, i Moabda turuwatqanlar;
oqar aozida uwilioqan pahtəktək bolunglar! 29 Biz
Moabning həkawurluqi (u intayin həkawur!), yəni uning
təkəbburluqi, həkawurluqi, kənglidiki məqrur-kərəngliki
toqrisida angliduk. 30 Mən uning noqilik qilidioqanliqini
bilimən, — dəydu Pərwərdigar, — birək [noqiləqi] karəja
yarimaydu; uning qong gəpliri bikar bolidu. 31 Xunga
Mən Moab üçün zar yioqlaymən, Moabning həmmisi üçün
zar-zar kətürimən; Kir-Harəsəttikilər üçün ah-pioqan
anglinidu. 32 I Sibmahtiki üzüm teli, Mən Yaazərning
zar-yioqisi bilən təng sən üçün yioqlaymən; sening
peləkliring sozulup, əslidə «Əlük dengiz»ning neriəja
yətkənidi; ular əslidə Yaazər xəhirigiqimu yətkənidi.
Lekin sening yazlık mewiliringgə, üzüm həsulung üstigə
buzəjuqi besip kelidu. 33 Xuning bilən xadlık wə
huxallıq Moabning baq-etizliridin wə zeminidin məhrum
qilinidu; Mən üzüm kəlqəklərdin xarabni yəkitimən; üzüm
qəyliyüqilərnin təntənə awazlıri qaytidin yangrimaydu;
awazlar bolsa təntənə awazlıri əməs, jəng awazlıri
bolidu. 34 Qünki nalə-pəryadlar Həxbəndin kətürülüp,
Yahəzojiqə wə Elealahəjiqə yetidu; nalə awazlıri Zoardin
kətürülüp, Həronaiməjiqə wə Əglat-Xelixiyəjiqə yetidu;
hətta Nimrimdiki sularmu qurup ketidu. 35 Mən
Moabta «yukiri jaylar»da qurbanlık qiloquqilərnə wə
yat ilahləroqə huxbuy yəqquqilərnə yəkitimən, — dəydu
Pərwərdigar. 36 — Xunga Mening kəlbim Moab üçün

nəydək mungluk mərsiyə kətüridu; Mening kəlbim Kir-
Hərəstikilər üqünmu nəydək mungluk mərsiyə kətüridu;
çünki u igiliwaləjan baylik-həzinilər yoqap ketidu. **37**
Həmmə bax takir kıldurulojan, həmmə saqal qüxürülgən;
həmmə qol titma-titma kesilgən, həmmə qatirakça
bəz kiyilgən. **38** Moabning barlik əy əgziliri üstidə wə
məydanlarda matəm tutuxtın baxça ix bolmaydu; çünki
Mən Moabni həqkimgə yakmaydıojan bir kaqidək qeqip
taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar, **39** — ular piəjəndin
zarlixidu; [Moab] xunqilik parə-parə kiliwetiliduki, u
hijaləttin kəpçilikə arkisini kilidu; Moab ətrapidiki
həmmə təripidin rəsua kilinidiojan, wəhimə saləuqi
obyekt bolidu. **40** Çünki Pərwərdigar mundaq dəydu: —
Mana, birsi bürküttək kanatlırini kerip [pərwəz kilip],
Moab üstigə xungərup qüxidu. **41** Xəhərliri ixəjal bolidu,
istihkamlar igiliwelinidu; xu küni Moabdiki palwanlarning
yüriki toloqakça qüxkən ayalning yürigidək bolidu. **42**
Moab əl kataridin yokitilidu; çünki u Pərwərdigar aldida
həkawurluk kijojan; **43** wəhxət, ora wə kiltak bexinglarəja
qüxüxnə kütməktə, i Moabda turuwatқанlar, — dəydu
Pərwərdigar. **44** — wəhxəttin kaqқан oriəja yikilidu;
oridin qikқан kiltakça tutulidu; çünki uning üstigə,
yəni Moab üstigə jazalinix yilini qüxürimən — dəydu
Pərwərdigar. **45** Kaqқанlar Həxbon [sepilining] daldisida
turup amalsiz qalidu; çünki Həxbondin ot, həm [məhrum]
Siħon [padixah]ning zemini otturisdin bir yalkun partlap
qikidu wə Moabning qekilirini, soquxkak həlkning bax
qokqilirini yutuwalidu. **46** Həlingəja way, i Moab! Kemoxka
təwə boləjan əl nabut boldi; oqulliring əsirgə qüxidu,

qizliring sürgün bolidu. **47** Lekin, ahirki zamanlarda Moabni sürgünlükidin qayturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar. Moab üstigə qikiridoqan həküm muxu yərgiqə.

49 Ammoniylar tooqruq, Pərwərdigar mundak dəydu: — Israilning pərzəntliri yokmikən? Uning mirashorliri yokmidu? Əmdi nemixka Milkom Gadning zeminiqə warislik qildi, Milkomqə təwə bolqan həlk nemixka Gadning xəhərliridə turidu? **2** Xunga mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Ammoniylarning Rabbah xəhiridə jəng sadalirini anglitimən; u harabilik dəng bolidu; təwə xəhərliri ot qoyup küydürüldü; Israil qaytidin əzlrini igiliwalqanlarqə igidarqilik qilidu, — dəydu Pərwərdigar. **3** — Zarlanglar, i Həxbon! Qünki Ayi xəhiri harabə qilinoqan! Rabbah qizliri, əzünglarqə bəz rəhtni baqlap matəm tutunglar; sepil iqidə uyanbuyan patiparaq yügürünglar; qünki Milkom wə uning kahnliri, uningqə təwəlik əmirliiri sürgün bolidu. **4** Nemixka küq-həywitingni danglaysən? Sening küqüng ekip ketiwatidu, i: «Kim manga yeqinlixixka petinalisun?» dəp əz bayliqliringqə tayanqan, asiylik qilquci qiz! **5** Mana, Mən barlik ətrapingdikilərdin wəhxət qikirip üstünggə qüxürimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Rəb Pərwərdigar, — xuning bilən silər hərbinglar həydiwətilisilər, aldi-kəybinggə qarimay qaqisilər; qaqqanlarni yənə yioqquci həqkim bolmaydu. **6** Lekin keyinki künlərdə, Ammoniylarni sürgünlükidin qayturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar. **7** EDOM tooqruq: Samawi qoxunlarning Sərdari bolqan

Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: —
Temanda hazır danalığ tepilmamdu? Danixmənliridin
nəsihət yoqap kəttimu? Ularning danalığını dat besip
qaloqanmu?! **8** Burulup qeqinglar, pinhan jaylardin
turaloqu tepip turunglar, i Dedanda turuwatqanlar!
Qünki Mən əsawoqa tegixlik balayi'apətni, yəni uni
jazalaydioqan künini bexioqa qüxürimən. **9** Üzüm üzgüqilər
yeningoqa kəlsimu, ular azrak wasanglarni qalduridu
əməsmu? Oqrilar keqiləp yeningoqa kirsimu, ular əzlrigə
quxlukla buzup, oqrilaydu əməsmu? **10** Mən əsawni
yalingaqliwetimən, u yoxurunotudək jay qalmioquqə dalda
jaylirini eqip taxlaymən; uning nəslı, qerindaxliri həm
qoxniliri yoqaydu; u əzi yoq bolidu. **11** Lekin yetim-
yesirliringni qaldur, Mən ularning hayatini saqlaymən;
tul hotuninglar Manga tayansun. **12** Qünki Pərwərdigar
mundak dəydu: — Mana, [otəzipimning] kədəhidin
iqixkə tegixlik bolmioqanlar qoqum uningdin iqməy
qalmaydioqan yərdə, sən jazalanmay qalamsən? Sən
jazalanmay qalmaysən; sən qoqum uningdin iqisən. **13**
Qünki Əz namim bilən kəsəm iqkənmənki, — dəydu
Pərwərdigar, — Bozrah dəhxət basidioqan həm rəswa
qilinidioqan bir obyektı, harabilik wə lənət səzi bolidu;
uning ətrapidiki xəhərliri daimlik harabilik bolidu. **14**
Mən Pərwərdigardin xu bir həwərnı anglaxqa muyəssər
boldum, — wə bir əlqi əllər arisioqa əwətilgənidi — U:
«Uningoqa hujum qilixqa yiojilinglar! Uningoqa jəng qilixqa
ornunglardin turunglar!» — dəp həwər beridu. **15** Mana,
Mən seni əllər arisida kiqik, İnsanlar arisida kəmsitilgən
qilimən. **16** Sening əzgilərgə dəhxət salidioqanlığın,

Könglüngdiki təkəbburlukung özüngni aldap qoydi; Həy tik kıyaning yerikliri iqidə turoquqi, Turaloqung egizlikning yukiri tərripidə boluquqi, Gərqə sən qanggangni bürkütningkidək yukiri yasisangmu, Mən xu yərdin seni qüxüriwetimən, — dəydu Pərwərdigar. **17** — Wə Edom tolimu wəhimilik bolidu; Edomdin etidioqanlarning həmmisi uning barlıq yara-wabaliri tüpəylidin wəhimigə qüxüp, ux-ux kılıdu. **18** Sodom, Gomorra wə ularning ətrapidiki xəhərliri bilən birgə örüwetilgəndək Edommu xundak bolidu, — dəydu Pərwərdigar, — heqkim xu yərdə turmaydu, insan baliliri xu yərdə olturaklaxmaydu. **19** Mana, İordan dəryasidiki qawar-qatqallıktın qıqıp, daim ekıp turidioqan xu sular boyidiki yaylaktiki [koylarni] tarkatqan bir xirdək Mən [Edomdikilərnı] bədar kaqkuzimən. Əmdi kimni halisam Mən uni Edomning üstigə tikləymən; qünki Manga kim təng kelələydu? Kim Meningdin hesab elixka Meni qaqıralaydu? Mening aldimda turalaydioqan pada baqquqi barmu? **20** Xunga Pərwərdigarning Edomni jazalaxniki məksitini, xuningdək Temandikilərnı jazalax niyitini anglanglar: ularning kiqiklirimu tartıp epketilidu; bərhək, kılmixliri tüpəylidin Pərwərdigar uning yaylıqını wəyranə kılıdu. **21** Ularning yikilip kətkən sadasini anglap yər yüzidikilər təwrinip ketidu; nalə-pəryadlırı «Kızıl dengiz»oqiqa anglinidu. **22** Mana, birsi bürküttək kanat yeyip pərwaz kılıp, Bozrah üstigə xungoqup qüxidu. Xu küni Edomdiki palwanlarning yüriki toloqakka qüxkən ayalning yürikidək bolidu. **23** Dəməxk toqıruluk: — Hamat, Arpad xəhıridikilər hijalətkə qaldurulidu; qünki ular xum həwər anglaydu; ularning

yüriki su bolup ketidu; dawuloqup kətkən dengizdək ular heq tinqlinalmaydu. **24** Dəməxk zəipləxti, keqixka burulidu; uni wəhimə basidu; azablar toloqakka qüxkən ayalni tutkandək, azab wə dərd-qaşu uni tutidu. **25** Namdangki qikkən yurt, Mən huzur aloqan xəhər xu dərijidə taxliwetilgən bolidu! **26** Xunga uning yigitliri koqilirida yikilidu, jənggiwar palwanlar xu küni yokitilidu, — dəydu samawi koşunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar; **27** — həm Mən Dəməxkning sepiligə bir ot yaqimən, u Bən-Ədadning ordilirini yutuwalidu. **28** Babil padixahi Nebokadnəsar yənggən Kedar tooqruşluk həm Həzorning padixahlıqliri tuşuluk səz: — Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ornungdin tur, Kedarqa hujum kilip, xərktiki adəmləрни bulang-talang kil!» — deyilidu; **29** Hujum kilqanlar ularning qedirliri həm padilirini elip ketidu; ularning qedir pərdiliri, barlik qaqa-kuqa, təgilirini bulap ketidu; hək ularqa: «Tərap-tərapləрни wəhimə basidu!» dəp warkiraydu. **30** Keqip ketinglar, bədər tikip pinhan jaylardin turaloşu tepip turunglar, i Həzordikilər, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Babil padixahi Nebokadnəsar silərgə jəng kilixka kəst kilqan, silərgə qarap niyiti buzuloqan. **31** — Ornungdin tur, sepil-dərwazilarqa igə bolmioqan aramhuda yaxap, tinq-aman turoqan əlgə jəng kilixka qik; ular yaloşuz turidu — dəydu Pərwərdigar, **32** — ularning təgiliri olja, top-top mal-waranliri qəniymət bolidu; Mən qekə qaqlirini qüxürgənləрни tət xamaloşu tarkitimən, ularning bexioşu hər ətrapidin külpət qüxürimən, — dəydu Pərwərdigar; **33** — Həzor bolsa qilberilərnin turaloşu, mənggügə wəyrənə bolidu. Həqkim xu yərdə turmaydu,

insan baliliri xu yərdə olturaqlaxmaydu. **34** Yəhuda padixahı Zədəkiya təhtkə olturoqan dəsləpki waqitlirida, Yərəmiya pəyoqəmbərgə kəlgən Pərwərdigarning səzi mundak idi: — **35** Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Elamning oqolluk küqi boləqan okyasini sundurimən. **36** Asmanlarning tət qetidın tət xamalni qikirip Elamning üstigə qüxürimən; Mən ularni bu tət xamaləqa tarkitimən; xuning bilən Elamdin həydəlgənlərnin barmaydioqan əl-məmlikətlər qalmaydu. **37** Mən Elamni düxmənliri aldida həm jenini izdigüqilərnin aldida dəkkə-dükkigə qüxürimən; dəhətlik oqəzipimni bexioqa təküp, külpətlərnı qüxürimən; ularni bərbat qiləjuqə Mən qiliqni ularning kəynidin qoqlaxka əwətimən. **38** Mən Əz təhtimni Elamda tikləymən, xu yərdin padixahı wə xahzadilirini yoq qilimən, — dəydu Pərwərdigar. **39** — Lekin ahırkı zamanlarda, Mən Elamni sürgünlükidin qayturup əsligə kəltürimən, — dəydu Pərwərdigar.

50 Pərwərdigar Yərəmiya pəyoqəmbər arkilik Babil toqruluk, yəni Kaldiylərnin zemini toqruluk eytkən səz: — **2** Əllər arisida xu həwərnı elan qilip jakarlanglar, tütə kətürünglar; jakarlanglar, uni yoxurmanglar! — «Babil ixəqal qilindi; Bəl bolsa hijalətkə qalduruldi, Marduk patiparaq bolup kətti; Babilning oyma butliri hijalətkə qalduruldi, yirginqlik nəsiliri patiparaqqilikka qüxti!» — dənglar. **3** Qünki ximaldin uningəqa jəng qilməqci boləqan bir əl kelidu; u uning zeminini wəyran qilidu, həqkim xu yərdə turmaydu; insan həm həywanmu qeqip ketidu, ular yoq bolidu. **4** Xu künlərdə, xu qaqda, — dəydu

Pərwərdigar, — Israil həlki kelidu, ular həm Yəhuda həlki bilən billə kelidu, ular yiqliqan halda mengip Pərwərdigar Hudasini izdəxkə kelidu. **5** Ular Zionning yolini soraydu, yuzlirini uningqa karitip: «Hərgiz untulmas mənggülik bir əhdə bilən özimizni Pərwərdigarqa baqlayli» — dəydu. **6** — Mening həlkim azoqan qoylardur; ularning baqquqiliri ularni azduroqan, ularni taqlarda tenitip yürgən; ular taqdin dənggə kezip yürüp, öz aramgahini untuqandur. **7** Ular uqratkanlarning həmmisi ularni yəp kətkən, küxəndiliri ular toqruluk; «Bizdə [bu ixlarda] heq gunah yok, qünki ular ata-bowilirining ümidi boləqan Pərwərdigar, yəni həkkaniylikning yaylak-turaləqusi boləqan Pərwərdigarning aldidə gunah sadir kıləqan!» — degən. **8** [I həlkim], Babil otturididən keqinglar, kaldiyələning zeminini taxlap qiqinglar, padini yetəkligüqi tekilərdək bolunglar. **9** — Qünki mana, ximaliy zemindin Babiləqə hujum kilməqci boləqan zor bir top uluq əlləni qozəqaymən; ular əzlirini uningqa qarxi səpkə qoxidu; xuning bilən Babil xu yərdin qiqkanlar tərpidin əsirgə qüxidu. Ular uq oqlirining həmmisi batur mərgənlərnin gəkidək bolidu; ularning heqkaysisi jəngdin quruq qol kəlməydu. **10** Kaldiyə bolsa olja bolidu; olja aləqan barlik buləqquqilar uningdin qanaətlididə, — dəydu Pərwərdigar; **11** — Qünki silər xadlanəqansilər, silər yayrap kətkənsilər, i mirasim boləqan [həlkimni] buləng-talang kıləqquqilar! Qünki silər qeməndə turoqan mozaylərdək səkrigənsilər, ayəqirlərdək huxallıqtin kixnigənsilər! **12** Əmdi ana [yurtung] zor hijalətkə qaldurulidu; rəsəwəqilik seni tuəqquqini qaplaydu; mana,

u əllərnin daxkili, — bir janggal, qəşşirək yər wə qəl-bayawan bolup qalidu. **13** Pərwərdigarning oşəzipti tütəylidin, uning həq ahalisi bolmaydu, bəlki toluk taxliwətilgən bolidu; Babildin ətidiqanlarning həmmisi uning barliq yara-wabaliri tütəylidin wəhimigə qüxüp ux-ux kilidu. **14** Babilə jəng kilix üqün uning ətrapida səpkə tizilinglar, barliq okyaqilar; uningə etinglar, oklarni həq ayimanglar; qünki u Pərwərdigar aldida gunah sadir kiləqan. **15** Uning ətrapida jəng quqanlirini kətürünglar; u təslim bolup qəl kətüridu; munarlıri ətülidu, sepilliri oqulitilidu; qünki bu Pərwərdigarning aləqan kisasidur. Uningdin kisas elinglar; u baxqilarəqə nemə kiləqan bolsa uningərimu xuni kilinglar. **16** Babildin uruk terioquqi həm həsul waqtidiki orəqək saləquqilarni yək kilinglar; zulumkarning kiliqining kərkunqi tütəylidin bularning hərbi əz eligə kaytip, hərbi əz ana yurtioqə kaqsun! **17** Israil tarkitiwətilgən kəy padisidur; xirlar ularni həydiwətkən; dəsəptə Asuriyəning padixahı ularni yəp kətkən, ahirida bu Babil padixahı Nebəkədnəsar uning ustihanlirini ezip oşajilioqan. **18** Xunga samawi kəxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundaq dəydu: — Mana, Mən Asuriyəning padixahining yenioqə kelip, uni jazaliqinimdək, mən Babil padixahini həm zeminini jazalaymən. **19** Mən Israilni kaytidin əz yayliqioqə kayturimən, u Karməl teqida, Baxan zeminida ozuklinidu, uning jeni Əfrayim teqi üstidə həm Gilead zeminida kənaətlinidu. **20** Xu künlərdə, xu qəşda, — dəydu Pərwərdigar, — Israilning kəbihliki izdəlsə, həq tepilmaydu; Yəhudaning gunahliri

izdālsā, hēq tepilmaydu; qūnki Mān qalduroqan qaldisini kəqürüm qilimən. **21** — Merataimning zeminiqā zərb bilən jəng qilixqā, Pekodta turuwatqanlarqimu jəng qilixqā qiqinglar; ularni wəyran qilinglar, qalduqinimu həlak qilinglar, — dəydu Pərwərdigar, — Mān nemini sangā buyruqan bolsam xuni ada qilinglar. **22** Jəng sadaliri [Babil] zeminida anglinidu; u zor həlakətning sadasidur! **23** Əslidə pütkül yər yüzini uroqan bazoqan xu dərijidə sundurup qeqiwetildiöu! Babil əllər arisida xunqə bir dəhxət baskuqi bolup qikqantioü! **24** Mān sangā tuzak qurdum; sən, i Babil, hēq bilməyla uningqā tutuldung; Pərwərdigar bilən qarxilixixing tūpəylidin sən tepilip tutuldung. **25** Pərwərdigar qoral ambirini eqip, qəzipidiki qorallirini elip qikardi; qūnki samawi qoxunlarning Sədari boloqan Rəb Pərwərdigar kaldiyələning zeminida qilidiqan ixi bardur. **26** Uning hər qət-qətliridin kelip uningqā hujum qilinglar, ambarlirini eqiwetinglar; ənqilərnə dəwiligəndək uni harabə-harabə qilip dəwiləp wəyran qilinglar; uning hēqnemisini qaldurmanglar! **27** Uning barliq torpaqlirini əltürüwetinglar! Ular soyuluxqā qüxsun! Ularning həlioqā way! Qūnki ularning küni, yəni jazalinix waqti yetip kəldi. **28** Anglanglar! Zionqā kelip, Pərwərdigar Hudayimizning kisasini, yəni ibadəthanisi üqün aloqan kisasini jakarlaydiqan, Babil zeminidin qaqqan panah izdigüqilərnəning awazini anglanglar! **29** Babilqā hujum qilix üqün okyaqilarni, yəni barliq kamanni əgküqilərnə qaqiringlar; Babilning ətrapida bargah kurup qorxiwelinglar; hēqkimni qaqquzmanglar; öz qilmixini öz bexioqā qüxürünglar; u nemilərnə qiloqan

bolsa, uningõjimu xuni qilinglar; qünki u Pärwärdigarõja — Israildiki Mukäddäs Bolõquqõja qarxi këränglöp kätkenidi. **30** Xunga uning yigitliri koqilirida yikilidu; xu künidä uning barlik jängqi palwanliri yoqitilidu, — dæydu Pärwärdigar. **31** Mana, Mæn sanga qarxidurmæn, i këränglöp kätkuqi, — dæydu samawi qoxunlarning Særdari bolõjan Pärwärdigar, — qünki sening kününg, yæni Mæn yeningõja yeqin kelip jazalaydiojan kün yetip kældi; **32** këränglöp kätkuqi putlixip yikilidu, heqkim uni qaytidin yөлöp turoquzmaydu; bærhæk, Mæn uning xæhærlirigæ ot yakimæn, u uning ætrapidikilærning hæmmisini köydürüp yutup ketidu. **33** Samawi qoxunlarning Særdari bolõjan Pärwärdigar — Israilning Hudasi mundaq dæydu: — Israilar Yæhudalar bilæn billæ ezilip horlukni kergæn; ularni æsir qilõjanlar ularni kattik qamap tutqanidi; ularni qoyuwetixni ræt qilõjan. **34** Lekin ularning Hæmjæmæt-Qutquzõquqisi küqlüktur; samawi qoxunlarning Særdari bolõjan Pärwärdigar ularning dæwasini æstayidillik bilæn soraydu, xuning bilæn U ularning zeminiõja aramlık beridu, Babildikilergæ aramsizlik yatküzidu. **35** Kaldiylær üstigæ, Babilda turuwatqanlar üstigæ hæmdæ Babilning æmiriliri wæ danixmænliiri üstigæ qiliq qüxidu, — dæydu Pärwärdigar; **36** qiliq palqilar üstigæ qüxkændæ, ular hæmaqæt-æhmæklærdæk kærünidu; qiliq ularning palwanliri üstigæ qüxüp, ular patiparak bolup ketidu; **37** qiliq ularning atliri üstigæ, jäng harwiliri üstigæ, ularning sæpliridæ turoqan barlik yat læxkærlær üstigæ qüxidu, ular ayallardæk bolidu; qiliq hæziniliri üstigæ qüxidu, ular bulang-talang kilinidu. **38** Quroqaqilik ularning

suliri üstigə qüxüp, ular kurup ketidu; bularning səwəbi zemini oyma butlaroşa tolup, ular qorkunqluk məbudlar tüpəylidin təlwxip kətkən. **39** Xunga qəldiki janiwarlar wə qilbərilər birliktə xu yərdə turidu; xu yərdə hıwquxlar makanlixidu; u mənggügə adəmzatsiz bolidu, dəwrdin-dəwrgə heq ahalilik bolmaydu. **40** Huda Sodom wə Gomorrani ətrapidiki xəhərliri bilən billə ərüwətkinidək, heqkim xu yərdə turmaydu, insan baliliri xu yərdə olturaqlaxmaydu, — dəydu Pərwərdigar. **41** — Mana, ximaldin bir həlk, uluq bir əl qikip kelidu; yər yüzining qət-qətliridin nuroşun padixahlar qozoşilidu. **42** Ular okya həm nəyzini tutup qorallinidu; ular wəhxiy, heq rəhim kərsətməydişan bolidu; atlırioşa mingəndə ularning awazlıri dengizdək xawkunlaydu; ular jənggə atlatқан adəmlərdək səp-səp bolup, sanga hujum qilməqçi, i Babil kizi! **43** Babil padixahi ularning həwirini anglapla qolliri titrəp boxap ketidu; oşəm-kayoşu uni tutidu, toloşakşa qüxkən ayaldək azablar uni besiwəlidu. **44** Mana, İordan dəryasi boyidiki qawar-qatqallıktin qikip, daim ekip turidişan xu sular boyidiki yaylaqtiki qoylarni tarqatқан bir xirdək Mən Babildikilərnə bədər qaqkuzimən. Əmdi kimni halisam Mən uni uning üstigə tikləymən; qünki Manga kim təng keləşaydu? Kim Meningdin hesab elixka Meni qakıralaydu? Mening aldimda turalaydişan pada baqquqi barmu? **45** Xunga Pərwərdigarning Babilni jazalaxtıki məşitini, xuningdək kaldiyələrnin zeminini jazalax niyitini anglanglar: Uların qiqikirimu tartip epketilidu; bərhək, qilmixlıri tüpəylidin [Pərwərdigar] uning yaylıqini wəyranə qilidu. **46** Babilning ixoşal

qilinotjanlikini anglap yər yūzi təwrinip ketidu; uning nalə-pəryadi barlik əllərgiqə anglinidu.

51 Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Babilni soqidiojan həm «Ləb-kamay»da turuwatqanlarni soqidiojan bitqit qiloquqi xamalni qozoqap qikirimən; **2** Mən Babiloqa yat adəmlərni əwətimən; ular uni soruwetidu, zeminini yər bilən yəksan qiliwetidu; uning bexioqa külpət qüxkən künidə ular uningə tərəp-tərəptin qarxilixixka kelidu. **3** Uning okyaqilirioqa kiriqni tartkudək, ornidin turoquqilaroqa dubuloqasawut kiygüdək pirsət bərmənglar; uning yigitlirining heqkaysisini ayap qoymanglar; uning pütkül qoxunini bitqit qilinglar. **4** Kaldiylərning zeminida sanjiloqanlar, koqilirida kiliqlanoqanlar yiqilsun! **5** Qünki Israil yaki Yəhudamu ez Hudasi tərripidin, yəni samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar tərripidin taxliwetilgən əməs; qünki [Babilning] zemini Israildiki Mukəddəs Boləquqi aldida sadir qiloqan gunah bilən toloqandur. **6** [Barlik əllər], Babil iqidin keqinglar, ez jeninglarni elip bəder keqinglar! Uning kəbihlikigə qetilip kəlip həlak bolmanglar; qünki bu Pərwərdigarning kisas alidiojan waqtidur; U qilmixini ez bexioqa kayturidu. **7** Babil Pərwərdigarning qolidiki pütkül jahanni məst qiloquqi altun kədəh boləjan; əllər uning xaribidin iqkən; əllər xuning bilən sarang bolup kətkən. **8** Babil tuyuksiz yikilip bitqit bolidu; uningə aq-zar kətürünglar! Uning azabliri üqün tutiya elinglar; u bəlkim saqaytilarmikin? **9** — «Biz Babilni saqaytməqquduk, lekin u saqaymidi; uningdin waz keqip həmmimiz ez yurtimizə qaytayli; qünki uning üstigə qikirilidiojan həküm jazasi

asmanoqa takixip, k kk  yetidu». **10** — «P rw rdigar h kkanilylikimizni barliqqa k lt rg ndur; keləyli, Zionda P rw rdigar Hudayimizning qil jan ixini jakarlayli!» **11** — Oqlarni uqlanglar! Qalk nlarni tutunglar! P rw rdigar Medianing padixahlrining rohinu ur utti; q nki Uning niyiti Babiloqa qarxidur, uni bərbat qilix üqündur; bu P rw rdigarning kisasidur, yəni Uning ibadəthanisi  q n alojan kisasidur. **12** Babilning sepillirioqa karitip j ng tuoqini k t r nglar; k z tni tehimu qingrak qilinglar, k z tqil rni [Babilni qeriditip] s pt  turoquzunglar; b kt rm  koyunglar; q nki P rw rdigar Babildikil rning jazasi tooqruluk nemil rni deg n bolsa, U xuni kenglid  p ml p, uni ada qilidu. **13** — I  lw k sular  stid  turoquqi, bayliqliri nuroqun bolouqi,  jiling yetip k ldi, jening  lqinip  z l x waqti toxti. **14** Samawi koqunlarning S rdari bolojan P rw rdigar  zi bil n k s m qilip: «Top-top qek tkil rd k M n seni ad ml r bil n toldurim n; ular sening üstüngdin oqolib  t nt nilirini k t ridu» dedi. **15** — U bolsa y r-zeminni k q-kudriti bil n yasap, Al mni danaliqu bil n b rpa qilip, Asmanlarni  qil-parasiti bil n yayoquqidur; **16** U awazini koyuw ts , asmanlarda sular xawqunlaydu; U y r q tliridin bulut-tumanlarni  rlitidu; U yamoqurlaroqa qaqmaqlarni həmrah qilip bekitidu, Xamalni  z həziniliridin qiqiridu. **17** Bu [butp r sl rning] h rbiri əkilsiz, bilimdin m hrumlardur; H rbir zərgər  zi oyojan but t ripidin x rm ndig  qalidu; Q nki uning quyma həykili yaloqanqilik, Ularda heq tinik yoqtur. **18** Ular bim nil rdur, mazaq obyektidur; Ularning  stig  jazalinix waqti kəlgəndə, ular yokitilidu. **19** Yaqupning nesiwisi

Boloquqi bulardək əməstur; Qünki həmmi yasioquqi Xudur; Israil bolsa Uning Əz mirasi boləjan kəbilisidur; Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar Uning namidur. **20** Sən [Israil] Mening gərzəm, Mening jəng qoralimdursən; Sening bilən Mən əlləni bitqit qilimən, Sening bilən padixahlıqlarni tarmar qilimən; **21** Sening bilən həm at həm at mingüqini bitqit qilimən; Sening bilən həm jəng hərvisi həm həydidüqisini bitqit qilimən; **22** Sening bilən həm ər həm ayalni bitqit qilimən; Sening bilən həm kəri həm yaxlarni bitqit qilimən; Sening bilən həm yigit həm kızni bitqit qilimən; **23** Sening bilən həm padiqi həm koy padisini bitqit qilimən; Sening bilən həm dehqan həm boyunturukqa ketiləjan kalilirini bitqit qilimən; Sening bilən həm waliylar həm həkümranlarni bitqit qilimən. **24** — Mən kəz aldinglarda Babilning həm barlık kaldiyələning Zionda qiləjan barlık rəzillikini əz bexioqa qüxürüp yandurimən, — dəydu Pərwərdigar. **25** — Mana, Mən sən [Babiləja] qarximən, i pütkül yər yüzini həlak qiloquqi taə; Mən qolumni üstünggə sozup, Seni tik yarladin oqulitip, Domilitip qüxürüp, seni keyüp tügigən bir yanar taə qilimən, — dəydu Pərwərdigar. **26** Xuning bilən ular səndin bürjək qikirix üqünmu tax tapalmaydu, Yaki ul üqünmu heqyərdin tax tapalmaydu; Qünki sən mənggügə bir wəyrənə bolisən, — dəydu Pərwərdigar. **27** — Zeminda jəng tuoqini kətürüglar, əllər arisida kanay qelinglar; Babiləja jəng qilixka əlləni təyyarlanglar; Ararat, minni wə Axkinaz padixahlıqlirini qaqirip yioqinglar; Uningəja hujum qiloquqi qoxunlarəja bir sərdar bekitinglar; Atlarni top-top qekətkə leqinkiliridək

zeminlarga türkümləp qıqiringlar; **28** Uningoşa jəng kılıxka əllərnı təyyarlanglar, — Medialıqlarınđ padıxahlırı, waliylırı wə barlıq həkümdarlırını, xundakla u həküm sürgən zeminlarning barlıq adəmlırını təyyarlanglar! **29** Xuning bilən yər yüzi təwrinip azablınidu; qünki Pərwərdigarınđ Babiloşa qarxi baqlıoan niyətlırı, yəni Babilning zeminini heq adəm turmaydıoan qəl-bayawan kılıwetix niyiti əməlgə axmay qalmaydu. **30** Babilniki palwanlar uruxtin kəl üzidu; Ular qoroanlırida amalsız olturidu; Ularning dərmanı qalmaydu, Ular ayallardək bolup qalidu; Uning turaloqlırıoşa ot qoyulidu; Dərwaza salasunlırı sundurulidu. **31** Yügürüp keliwatқан bir qararmən yənə bir qararməngə, bir həwərqi yənə bir həwərqiğə Babil padıxahınđ aldidila uqrixip kəlip uningoşa: — «Silining pütkül xəhərlırı u qəttin bu qətkiqə ixoşal kılındi; **32** Dərya keqiklırı igilıwelındi, Qomuxluqlar otta kəydürüldi, Palwanlırı dəkkə-dükkigə qüxüxti!» — dəp jakarlıxidu. **33** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari bolıoan Pərwərdigar — Israilning Hudasi mundak dəydu: — Babilning kızı təkxilinip qıngdilıdıoan waqti bolıoan hamandək besilidu; Birdəmdila, uning hosuli orulıdıoan waqti yetip bolidu! **34** Zionda turoquqi kiz: — «Babil padıxahı Nebokadnəsar meni yutup, Meni oşajılap əzgən; U iqimni boxitilıoan kaqidək kılıp qoyıoan; U əjdihədək meni yutup, Özini nazu-nemətlirim bilən toyıuzıoan, Meni kurukdap pak-pakiz kılıwətkən. Manga, mening tenıngə kılıoan zorawanlıkı Babilning bexioşa qüxürülsun» — dəydu, Wə Yerusalem: «Mening qanlırim Kaldiyədə turoquqlarınđ bexioşa təkülsun» — dəydu.

36 Xunga Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən sening dəwayingni soraymən, Sən üqün kisas alimən; Mən uning dengizini kurutimən, bulikini kaşjiritimən.

37 Babil bolsa dəwə-dəwə harabilər, Qilbərilərnin turaluşu bolidu; Zemini adəmni dəhxət basidişan həm daim ux-ux kılınıdişan obyekt bolidu, Heq adəm xu yərdə turmaydu. **38** Ularning həmmisi yax xirlərdək hıwlıxidu, Arslanlardək bir-birigə hiris kılıxidu; **39** Ularning kəypiyati kızıp kətkəndə, Mən ularşa bir ziyapət təyyarlap qoyimənki, ularni məst kılıwetimən; xuning bilən ular yayrap-yaxnap ketidu, — andin mənggügə uykuşa şərk bolup, kəytidin heq oyoşanmaydu, — dəydu Pərwərdigar. **40** Boşuzlaxka yetiligən kızılardək wə billə yetiləngən kəşkarlar həm tekilərdək Mən ularni boşuzlaxka qüxürimən. **41** Xəşəkning ixşal kılınışanlıkişə kara! Pütkül yər yüzining pəhrining tutuluşanlıkişə kara! Babilning əllər arisida adəmni dəhxət basidişan obyekt boluşanlıkişə kara! **42** Dengiz Babil üstidin ərləp kətti; U nurşunluşan dölşunlar bilən şərk boldi. **43** Uning xəşərliri adəmni dəhxət basidişan obyekt, Kaşjirək yər, bir qəl, heqkim turmaydişan zemin boldi; Heqkandək insan balisi kəytidin xu yərlərdin ətməydu. **44** Mən Babilda Bəlni jazalaymən; Mən uning aşzidin yutuwalşinini yanduriwalimən; əllər kəytidin uningşə karap ekıp kelixməydu; Bərhək, Babilning sepili şulap ketidu. **45** Uning otturisidin qikınglar, i həlkim! Hərbiringlar Pərwərdigarning kəttik şəzıpidin əz jeninglarni elip bədər kəqinglar! **46** Silər zeminda angliniwatқан pitnə-işwadın yürikinglarni

su qilmanglar wə qorkmanglar; Bu yil bir pitnə-ioqwa, kelər yili yənə bir pitnə-ioqwa qıqıdu; Zeminda zulum-zorawanlik partlaydu, həkümdarlar həkümdarlaroşa qarxi qıqıdu. **47** Xunga mana, xu künlär keliduki, Mən Babildiki oyma məbudlarni jazalaymən; Xuning bilən uning pütkül zemini hijalətkə qaldurulidu, Uningda ɵltürɵlgənlər uning iqidə yıqıladı; **48** Xuning bilən asman wə zemin wə ularda bar boləanlar Babil üstidin xadliqtin yangraydu; Qünki ximaldin həlak qıloquqılar uningoşa jəng qılixqa kelidu — dəydu Pərwərdigar. **49** Babil tıpəylidin pütkül yər yüzidiki ɵltürɵlgənlər yıqıloqandək, Babil Israilda ɵltürɵlgənlər tıpəylidin Babil yıqılmay qalmaydu. **50** Qılıqtin qaqqanlar, yırak kətinglar, həyal bolmanglar; Qət yərlərdin Pərwərdigarni seəqıninglar, Yerusalemni esinglaroşa kəltürənglar. **51** «Biz hijalətkə qalduk, qünki həqarətkə uqriduk; Xərməndiqilikdin yüzimiz təküldi; Qünki yat adəmlər Pərwərdigarning ɵyidiki muqəddəs jaylaroşa besip kirdi!». **52** Xunga xu künlär keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən uningdiki oyma məbudlarni jazalaymən; Uning pütkül zemini boyida yarilinip jan həlkumida ingrixidu. **53** Babil asmanlaroşa kətürɵlgən bolsimu, Uning yukiri istihkam-koroqini mustəhkəmləngən bolsimu, Ləkin Meningdin uningoşa həlak qıloquqılar yetip baridoqan boldi, — dəydu Pərwərdigar. **54** Babildin nalə-pəryadning awazi, Kaldiylərdin zeminidin zor həlakətning sadasi kətürölüdu. **55** Qünki Pərwərdigar Babilni həlak qılmaqı bolıdu; U uningdin warang-qurunglirini yokıtidu; Sularning dolqunliri ɵrkəxləwatqan sulardək xarqıraydu,

Ularning awazi xawqunlap kelidu. **56** Qünki halak kiluquqi uningota, yəni Babilota jəng kilixka kelidu, Xuning bilən uning palwanliri əsirgə qüxidu; Ularning okyaliri sundurulidu; Qünki Pərwərdigar — kisaslar aloquqi Təngridur; U yamanlikni yandurmay qalmaydu. **57** — Mən uning əmirliri, danixmənliri, waliyliri, həkümdarliri wə palwanlirini məst kilimən; Ular mənggügə uhlaydu wə qaytidin heq oyoqanmaydu — dəydu Padixah, — Nami samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar. **58** Samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar mundaq dəydu: — Babilning kəng sepilliri yər bilən yəksan kilinidu, Uning egiz dərwaziliri pütünləy kəydürülidu; Xuning bilən əllərnin jan tikip tapqan mehniti bihudə bolidu, Əl-yurtlarning əzlrining jəpalik əjiri pəkət otqa yekiləq bolidu. **59** Yəhuda padixahı Zədəkiya təhtkə olturoqan tətinqi yili, Babilota barəqinida Mahseyahning nəwrisi, Neriyaning oqlı Seraya Zədəkiyaya həmrəh bolup barəqan (Seraya bax oqjidar idi). Yərəmiya pəyoqəmbər uningota səz tapiləqan. **60** Yərəmiya oram kəqəzqə Babilning bexiya qüxidiəqan barlik külpətlərnı, — yəni Babil toqruluk pütüklük bu barlik səzlərnı yazəqanidi; **61** wə Yərəmiya Serayaota mundaq dedi: — Sən Babilota yetip barəqanda, bu səzlərnin həmmisini oqup qikip wə: — **62** «Pərwərdigar, Sən bu jay toqruluk; — Mən uni yəksan kilimənki, uningda heqkim, nə insan nə haywan turmaydiəqan, mənggügə bir wəyrənə bolidu — degənsən» — dəysən; **63** xundaq kilip bu yazmini oqup qikqəndin keyin, uningota tax tengip, Əfrat dəryasining otturisiota qəriwət, **64** wə: «Mən uning üstigə qüxürməqı

boloqan külpətlər tüpəylidin, Babil [xu taxqa] ohxaxla oqark bolup qaytidin ərliməydu; ular həliddin ketidu» — dəysən. Yərəmiyaning sözliri muxu yərdə tügidi.

52 Zədəkiya Yəhudaqə padixah bolqanda yigirmə bir yexida idi; u Yerusalemda on bir yil həküm sürdi. Uning anisi Libnahliq Yərəmiyaning qizi bolup, ismi Həmutal idi. **2** U [padixah] Yəhoakimning qilojnidək, Pərwərdigarning nəziridə rəzil ixlarni qildi. **3** Pərwərdigarning Yerusalemqə həm Yəhudaqə qarətqan oqəzipi tüpəylidin, Pərwərdigar ularni Əz huzuridin həydiwətküqə bolqan arilikta, təwəndiki iqlar yüz bərđi. Birinqidin, Zədəkiya Babil padixahiqə isyan kətürdi. **4** Xundak boldiki, uning səltənitining tokkuzinqi yili oninqi ayninq oninqi künidə Babil padixahi Nebokədnəsar pütkül qoxunioqə yetəkqilik qilip Yerusalemqə hujum qilixqa kəldi; ular uni qorxiwelip bargah qurup, uning ətrapida qaxa-potəylərni quruxti. **5** Xuning bilən xəhər Zədəkiyaning on birinqi yiliojqə muhasiridə turdi. **6** Xu yili tətinqi ayninq tokkuzinqi küni xəhərdə eqir qəhətqilik həmmi baskan wə zemindikilər üqünmu heq ax-ozuq qalmioqanidi. **7** Xəhər sepili bəsüldi; barliq jənggiwar ləxkərlər qaqqmaqci bolup, tün keqidə xəhərdin bəđər tikiwetixti. Ular padixah baqqisioqə yeqin «ikki sepil» arilikidiki dərwezidin ketixti (Kaldiylər bolsa xəhərninq həmmə tərripidə bar idi). Ular [Iordan jilojisdiki] «Arabah tüzləngliki»ni boylap keqixti. **8** Lekin Kaldiylərninq qoxuni padixahni qoqlap Yeriho tüzlənglikidə Zədəkiyaqə yetixti; uning pütün qoxuni uningdin tarqilip kətkənidi. **9** Wə ular padixahni tutup, Hamat zeminidiki Riblah

xəhīrigə, Babil padixahining aldiqə apardı; u [xu yərdə] uning üstidin həküm qıqardı. **10** Babil padixahı Zədəkiyaning ooqullirini uning kəz aldida kətl kildi; u Yəhūdaning barlıq əmiririnimu Riblah xəhīridə kətl kildi; **11** andin Zədəkiyaning kəzlrini oyuwətti; Babil padixahı uni mis kixənlər bilən baqlap Babilqə elip kelip, əlgüqə zindanoqə qamap koydi. **12** Bəxinqi ayning oninqi künidə (bu Babil padixahı Nebokadnəsarning on tokkuzinqi yili idi) Babil padixahining hizmitidə boləan, pasiban begi Nebuzar-Adan Yerusalemoqə yetip kəldi. **13** U Pərwədigarning əyini, padixahning ordisini wə xəhərdiki barlıq əyləni kəydüriwətti; barlıq bəhəywət imarətlərgə u ot koyup kəydüriwətti. **14** Wə pasiban begi yetəqilidiki Kaldiyləning pütkül qoxuni Yerusalemning ətrapidiki pütkül sepilini ərūwətti. **15** Pasiban begi Nebuzar-Adan zemindiki əng namrat kixilərdin bir qismini, xəhərdə qaləan baxqə kixiləni, Babil padixahı tərəpkə qeqip təslim boləanlarni wə qaləan hünərwənləni əsir kilip ularni elip kətti. **16** Lekin pasiban begi Nebuzar-Adan zemindiki əng namratlarning bir qismini üzümzarlıqlarni pərwix kilixqə wə teriqilik kilixqə qaldurdi. **17** Kaldiylər Pərwədigarning əyidiki mistin yasaləan ikki tüwrükni, das təgliklrini wə Pərwədigarning əyidiki mistin yasaləan «dengiz»ni qeqip, barlıq mislrini Babilqə elip kətti. **18** Ular yənə [ibadətə ixlitilidioqan] idixlar, gürjək-bəlgürjəklər, lahxigirlər, qaqılar, piyalə-təhsilər həm mistin yasaləan barlıq əswablarni elip kətti; **19** daslar, huxbuydanlar, qaqılar, küldanlar, qiraqdanlar, piyalilər wə jam-kədəhləni bolsa, altundin yasaləan bolsimu,

kümüxtin yasaloqan bolsimu, ularning hëmmisini pasiban begi elip këtti. **20** Sulayman padixah Përwërdigarning öyi üqün mistin yasatqan ikki tüwrük wë «dengiz», xundaqla uning tægiliki boloqan on ikki bukini u elip këtti; qünki bu mis saymanlarning eoqirlikini ëlqax mumkin ëmës idi. **21** Ikki tüwrük bolsa, hërbirining egizliki on sëkkiz gëz, aylanmisi on ikki gëz kelëtti; hërbirining iqi kawak bolup, misning kelinliki tët barmaq idi. **22** Tüwrükning üstidiki bexi bolsa mis bolup, egizliki bax gëz idi; uning pütün aylanmisi tor xëklidë hëm anar nushisi bilën bezëlgënidë, hëmmisi mistin idi; ikkinqi tüwrükmu uningöqä ohxax bolup, umu anar nushisi bilën bezëlgënidë. **23** Hërbir tüwrükning bexining yanlirida tokxan altë anar nushisi bar idi; torda jëmiy bolup yüz anar nushisi bar idi. **24** Pasiban begi Nebuzar-Adan bolsa bax kahin Seraya, orunbasar kahin Zëfaniya wë ibadëthanidiki üq nöpër ixikbaqarnimu ësirgë aldi. **25** U xëhërdin lëxkërlëрни baxquridioqan bir aqwat ëmëldarni, xëhërdin tapqan orda mëslihëtgiliridin yëttini, yërlük hëlkni lëxkërlikkë tizimlioquqi, yëni qoxunning sërdarining katipini wë xëhërdin atmix nöpër yërlük kixini tutti. **26** Pasiban begi Nebuzar-Adan bularni Babil padixahining aldioqä, Riblahöqä elip bardë. **27** Babil padixahë Hamat zeminidiki Riblahda bu kixilëрни qiliqlap ëltürüwëtti. Xu yol bilën Yëhüda öz zeminidin sürgün qilindi. **28** Nebokadnësar sürgün qiloqan kixilëarning sani mundaq idi: — yëttinqi yili üq ming yigirmë üq Yëhüdiy; **29** Nebokadnësarning on sëkkizinqi yili u Yerusalemdin sëkkiz yüz ottuz ikki kixini sürgün qildi; **30** Nebokadnësarning yigirmë üqinqi

yili pasiban begi Nebuzar-Adan Yəhudiylardin yəttə yüz kırık bəx kixini sürgün qildi; jəmiy bolup sürgün qilinolanlarning sani tət ming altə yüz kixi idi. **31** Xundak boldiki, Yəhuda padixahı Yəhoakin sürgün bololan ottuz yəttinqi yili on ikkinqi ayniq yigirmə bəxinqi küni xu ix yüz bərdi: Əwil-Merodak Babiloqa padixah bololan birinqi yili, u Yəhuda padixahı Yəhoakinning qəddini kətürüp, uni zindandin qikardi; **32** u uningqa mulayim səz qilip, uning ornini Babilda uning bilən birgə turoqan baxqa padixahlarning ornidin yukiri qildi; **33** xuning bilən Yəhoakin zindandiki kiyimlirini seliwetip, əmrining qaloqan hər bir künidə hərdaim padixah bilən billə həmdastihan boluxqa muyəssər boldi. **34** Uning nesiwisi bolsa, Babil padixahining uningqa beqixliqan daimlik iltipati idi; bu iltipat kündilik idi, yəni u uningqa taki aləmdin ətkiqə əmrining hər bir küni muyəssər qilinolan.

Yərəmiyaning yioqa-zarliri

1 (Aləf) Ah! Ilgiri adəmlər bilən liq toloqan xəhər, Həzir xunqə yiganə olturidu! Əllər arisida katta boləuqi, Həzir tul hotundək boldi! Əlkilər üstidin həküm sürgən məlikə, Haxarəta tutuldi! **2** (Bət) U keqiqə aqqıq yioqa kətürməktə; Məngzidə kəz yaxliri taramliməktə; Axniliri arisidin, Uningəta təsəlli beridiətan həqbiri yəqtur; Barliq dostliri uningəta satkənlük kildi, Ular uningəta duxmən bolup kətti. **3** (Giməl) Yəhuda jəbir-japa həm eoqir kulluk astida, Sürgünlükə qıkti; U əllər arisida musapir boldi, Həq aram tapmaydu; Uni koqlıoquqilarning həmmisi, Uningəta yetixiwelip, uni tar yolda kistaydu; **4** (Dalət) Həqkim həytlarəta kəlmigənliki tüpəylidin, Zionəta baridiətan yollar matəm tutməktə. Barliq kəwukliri qəldərəp kaldi, Kahinliri ah-zar kətürməktə, Kizliri dərđ-ələm iqididur; Əzi bolsa, Kattik azablanməktə. **5** (He) Kuxəndiliri uningəta hojayin boldi, Duxmənliki ronək tapməktə; Qünki uning kəpligən asiylıqliri tüpəylidin, Pərwərdigar uni jəbir-japaəta koydi. Uning baliliri kəlməskə kətti, Kuxəndisigə əsir bolup sürgün boldi. **6** (Waw) Barliq hərmət-xəhriti Zionning kizidin kətti; Əmirliri yaylakni tapalmioqan kiyiklərdək boldi; Ularning owqidin əzini kaquroqudək həq dərmani kəlmidi. **7** (Zain) Harlanətan, sərgərdan bolətan künliridə, Həlki kuxəndisining kəlioqə qüxkən, Həqkim yardəm kəlini sozmioqan qaəda, Yerusalem kədimdə əzigə təwə bolətanlirini, Kimmətlik baylıqlirini yadiəta kəltürməktə; Kuxəndiliri uningəta məshirilik kəraytti; Kuxəndiliri uning nabut bolətanlıqini məshirə kəlixti. **8** (Hət) Yerusalem əxəddiy eoqir gunah sadir

qilqan; Xuning bilən u haram boldi; Uning yalingaqligini kergəqkə, Uni hərmətligənlər hazır uni kəmsitidu; Uyatta, uq tartqiniqə u kəynigə buruldi. **9** (Tət) Uning öz həyzliri etəklirini buloıwətti; U aqıwitini heq oylimioqandur; Uning yikilixi ajayib boldi; Uningoqa təsəlli bərgüqi yoktur; — «Aq Pərwərdigar, harlanoqinimoqa kara! Qünki düxmən [qalimdin] mahtinip kətti!» **10** (Yod) Kūxəndisi qolini uning qimmətlik nərsiliri üstigə sozdi; Əzining mukəddəs jayioqa əllərninq besip kirgənlikini kərdi; Sən əsli ularni ibadət jamaitinggə «kirixkə bolmaydu» dəp mən'i qilqanoqu! **11** (Kaf) Bir qixləm nan izdəp, Uning həlqining həmmisi uq tartmaqta; Jenini saqlap kəlix üqünla, Ular qimmətlik nərsilirini axliqqa tegixti. «Aq Pərwərdigar, kara! Mən ərziməs sanaldim. **12** (Laməd) Əy ətüp ketiwatqanlar, Bu silər üqün heq ix əməsmu? Qarap bak, mening dərd-əlimimdək baxqa dərd-ələm barmidu? Pərwərdigar otluq oqəzipini qüxürgən künidə, Uni mening üstümgə yüklidi. **13** (Məm) U yukiridin ot yaqdurdi, ot səngəklirimdin ətüp kəydürdi. U ularning üstidin oqəlibə qildi. U putlirim üqün tor-tuzaqni qoyup qoydi, Meni kəynimgə yandurdi, U meni nabut qildi, Kün boyi U meni zəipləxtürdi. **14** (Nun) Asiyliqlirim boyunturuk bolup boynumoqa baqlandi; Qolliri tanini qing qigip qəmbərqas qiliwətti; Asiyliqlirim boynumoqa artildi; U dərmanimni məndin kətküzdi; Rəb meni mən qarxilik kərsitəlməydioqanlarning qollirioqa tapxurdi. **15** (Samək) Rəb barliq baturlirimni otturumdila yərgə uruwətti; U mening hil yigitlirimni ezixkə, Üstümdin həküm qiqirixqa kengəx qaqirdi. Rəb goya üzüm kəlqikidiki üzümlərni

qəyliyandək, Yəhudaning pak kızini qəyliyetti. **16** (Ayin) Muxular tüpəylidin taramlap yioqlimaktimən; Mening közlirim, mening közlirimdin su eqiwatidu; Manga təsəlli bərgüqi, jenimni əsligə kəltürgüqi məndin yiraktur; Balilirimning kəngli sunuktur, Qünki düxmən oqəlibə kıldi. **17** (Pe) Zion qolini sozmaqta, Lekin uningqə təsəlli bərgüqi yok; Pərwərdigar Yəqub toqruluk pərman qüxürdi — Qoxniliri uning küxəndiliri bolsun! Yerusalem ular arisida nijis nərsə dəp qaraldi. **18** (Tsədə) Pərwərdigar həkkanıydur; Qünki mən Uning əmrigə hiləplik kıldim! Əy, barlik həklər, anglanglar! Dərdlirimgə qaranglar! Pak kızlirim, yax yigitlirim sürgün boldi! **19** (Kof) Axnilirimni qəkırdim, Lekin ular meni aldioqanidi; Jan saqliqudək ozuk-tülük izdəp yürüp, Kahınlirim həm aksakallirim xəhərdə nəpəstin qaldi. **20** (Rəx) Qara, i Pərwərdigar, qünki azar qekiwatimən! Həddidin ziyadə asiylik kıloqinim tüpəylidin, Iq-baqrım kıyniliwatidu, Yürükim ərtilip kətti. Sirtta kıliq [anisini balisidin] juda kıldi, Əylirimdə bolsa əlüm-waba həküm sürməktə! **21** (Xiyn) [Həklər] ah-zarlırimni anglidi; Lekin təsəlli bərgüqim yoktur; Düxmənlirimning həmmisi külpitimdin həwərdar bolup, Bu kıloqiningdin huxal boldi; Sən jakarlıqan künni ularning bexioqə qüxürgəysən, Xu qaqda ularning həli meningkidək bolidu. **22** (Taw) Ularning barlik rəzillikini kəz aldingqə kəltürgəysən, Barlik asiyliklirim üqün meni qandaq kıloqan bolsang, Ularqimu xundak kıloqaysən; Qünki ah-zarlırim nurqundur, Qəlbim azəbtin zəiplixip kətti!

2 (Aləf) Rəb ətəzəp buluti bilən Zion kızini xundak
kəplidi! U Israilning xəzəp-julasini asmandin yərgə
qerüwətti, Əzəzi qüxkən künidə Əz təhtipərini heq esidə
kaldurmidi. **2** (Bət) Rəb Yəqubning barlıq turaloqulirini
yutuwətti, heq ayimidi; U kəhri bilən Yəhüdaning
kızining kəl'ə-koroqanlirining həmmisini oqulatti; U
padixahlikni əmirli bilən nomuska qoyup, Yər bilən
yəksan kiliwətti. **3** (Giməl) U kattik ətəzəptə Israilning
həmmə münggüzlirini kesiwətti; Düxmənni tosuqan
ong qolini Uning aldidin tartiwaldi; Lawuldap keygən əz
ətrapini yəp kətküqi ottək, U Yəqubni keydürüwətti. **4**
(Dalət) Düxməndək U okyasini kərđi; Uning ong qoli etixka
təyyarlanoqanidi; Kəzigə issik kərüngənlərnin həmmisini
küxəndisi kəbi kirdi; Zion kızining qediri iqidə, Kəhrini
ottək yaoqdurđi; **5** (He) Rəb düxməndək boldi; U Israilni
yutuwalđi, Ordilirining həmmisini yutuwalđi; Uning
kəl'ə-koroqanlirini yokatti, Yəhüdaning kızida matəm
wə yioqa-zarlarni kəpəytti. **6** (Waw) U Uning kəpisini
başqini paqaklatkəndək paqaklattı; U ibadət sorunlirini
yokitiwətti; Pərwərdigar Zionda həyt-bayramlar həm
xabatlarni [həlkinin] esidin qikiriwətti; Əzəzəp oti
bilən padixah həm kahinni qətkə kəkiwətti. **7** (Zain)
Rəb kurbangahini taxliwətti, Mukəddəs jayidin waz
kəqti; U Ziondiki ordilarning sepillirini düxmənnin
kolioqa tapxurđi; Həttə Pərwərdigarning əyidə, Ular həyt-
ayəm künidikidək təntənə kilixti! **8** (Hət) Pərwərdigar
Zion kızining sepilini qəkiwetixni qarar kiloqan; U
uningoqa [həlak] əlqəm tanisini tartip koyoqan; U qolini
qəkixtin heq üzmidı; U həm istihkamlarni həm sepilni

zarlattı; İkkisi təng həlsirap qayoturmaqta. **9** (T t) Uning d rwaziliri y r tegigə o r k bolup k tti; U uning t m r-taqaqlirini parə-parə qiliwətti. Padixa i həm  mirliri əllər arisioqa palandi; Təwrattiki tərbiyə-yolyoruk yoqa k tti, P yo amb rliri Pərwərdigardin w hiy-k r n xl rni izd p tapalmaydu. **10** (Yod) Zion qizining aqsakalliri, Y rd  zuwan s rm y olturmaqta; Ular baxlirioqa topa-qang qeqixti; Ular belig  b z y giwelixti; Yerusalemning pak qizlirining baxliri y rg  kirip k tk d k boldi. **11** (Kaf) Mening k zlim taramlioqan yaxlirimdin h liddin k tti; Iqi-baofiririm z rdapoqa toldi; Jigirim y r y zige t k l p par -par  boldi, Q nki h lkimning qizi nabut qilindi, Q nki x h r koqilirida narsidil r h m bowaqlar h xsiz yatmaqta. **12** (Lam d) Ular x h r koqilirida yarilanoqanlard k h liddin k tk nd , Anilirining kuqikida yetip jan talaxkanda, Anilirioqa: «Yem k-iqm k n d ?» d p yalwuruxmaqta. **13** (M m) M n d rdingg  guwahqi bolup, seni nemige ohxitarman? Seni nemige selixturarm n, i Yerusalem qizi? Sanga t s lli berixt , nemini sanga t ng qilarm n, i Zionning pak qizi? Q nki sening yarang dengizd k q ksizdur; Kim seni saqaytalisun? **14** (Nun) P yo amb rliringning s n  q n k rg nliri bim nilik həm  hm qliktur; Ular sening k bihlikingni heq axkarə qilmidi, Xundak qilip ular s rg n boluxungning aldini almidi.  ksiq  ularning sən  q n k rg nliri yaloqan bexar tl r həm ezitkuluklardur. **15** (Sam k) Yeningdin  t watqanlarning h mmisi sanga qarap qawaklixidu; Ular  xkirtip Yerusalemning qizioqa bax qayqaxmaqta: — «G z llikning jəwhiri, pütkül jahanning hursənliki» d p

ataloqan xəhər muxumidu?» **16** (Pe) Barlik düxmənliring sanga qarap aozini yoqan eqip [mazaq qilmakta], Ux-ux kilixip, qixlirini oququrlatmakta; Ular: «Biz uni yutuwalduk! Bu bərhək biz kütəkən kündür! Biz buni öz kəzimiz bilən kərukə muyəssər bolduk!» – deməktə. **17** (Ayin) Pərwərdigar Öz niyətlirini ixqa axurdi; Qədimdin tartip Əzining bekitkən səzigə əməl kildi; U heq rəhim qilmay oqulatti; U düxmənni üstüngdin xadlandurdi; Kuxəndiliringning münggüzini yukiri kətürdi. **18** (Tsadə) Ularning kəngli Rəbgə nida qilmakta! I Zion kızining sepili! Yaxliring dəryadək keqə-kündüz aqsun! Əzünggə aram bərmə; Yax tamqiliring taramlaxtin aram almisan! **19** (Kof) Tün keqidə ornungdin tur, Kəqtə jesək baxlinixi bilən nida kil! Kənglüngni Rəbning aldioqa sudək tək; Narsidiliringning həyati üqün uningə qolliringni kətür! Ular barlik koqiliring doqmuxida kəhətqiliktin həlidin kətməktə. **20** (Rəx) Qara, i Pərwərdigar, oylap bakqaysən, Sən kimgə muxundak muamilə kilip bakqan?! Ayallar öz mewiliri – ərkə bowaklirini yeyixkə bolamdu? Kahin həm pəyoqəmbərnə Rəbning muqəddəs jayida əltürüxkə bolamdu?! **21** (Xiyn) Yaxlar həm kərilər koqilarda yetixmakta; Pak kızlirim wə yax yigitlirim kiliqlinip yikildi; Ularni oəziping qüxkən künidə kirdingsən; Ularni heq ayimay soydungsən. **22** (Taw) Sən həyt-bayram künidə jamaətni qaqiroqandək, Meni tərəp-tərəplərdin besixka wəhimilərnə qakirding; Pərwərdigarning oəzəp künidə qaqqanlar yaki tirik qaloqanlar yoq idi; Əzüm ərkilitip qong qiloqanlarni düxminim yəp kətti.

3 (Aləf) Mən uning oʻzəp tayikini yəp jəbir-zulum kərgən adəmdurmən. **2** Meni U həydiwətti, Nuroʻa əməs, bəlki qarangoʻulukka mangdurd; **3** Bərhək, U kün boyi qolini manga kayta-kayta hujum kıldurdi; **4** (Bət) Ətlirimni wə terilirimni kakxal kiliwətti, Səngəklirimni sunduruwətti. **5** U manga muhasirə kurdi, Ət süyi wə japa bilən meni kapsiwaldi. **6** U meni əlgili uzun bolənlardək kapkarangoʻu jaylarda turuxka məjbur kildi. **7** (Giməl) U meni qıqalmaydioʻan kili qitlap qorxiwaldi; Zənjirimni eoʻir kildi. **8** Mən warkirap nida kilsammu, U duayimni heq ixtimidi. **9** U yollirimni jipsilaxkan tax tam bilən tosuwaldi, Qiʻoʻir yollirimni əgri-toʻkay kiliwətti. **10** (Dalət) U manga paylap yatkan eyiktək, Pistirmida yatkan xirdəktur. **11** Meni yollirimdin burap tetma-titma kildi; Meni tügəxtürdi. **12** U okyasini kerip, Meni okning qarisi kildi. **13** (He) Okdenidiki oklarni bəraklirimgə sanjitkuzdi. **14** Mən əz həlkingə rəswa obykti, Kün boyi ularning məshirə nahxisining nixani boldum. **15** U manga zərdabni toyoʻuqə yutkuzup, Kəkrə süyini toyoʻuqə iqküzdi. **16** (Waw) U qixlirimni xoʻqil taxlar bilən qəkiwətti, Meni küllərdə tügüldürdi; **17** Jenim tinq-hatirjəmliktin yiraklaxturuldi; Arambəhxning nemə ikənlikini untup kəttim. **18** Mən: «Dərmanim qalmidi, Pərwədigardin ümidim qalmidi» — dedim. **19** (Zain) Mening har kilinoʻanlirimni, sərgədan bolənlirimni, əmən wə ət süyini [yəp-iqkinimni] esinggə kəltürgəysən! **20** Jenim bularni hərdaim əsləwatidu, Yərgə kirip kətküdək bolmakta. **21** Lekin xuni kənglüməgə kəltürüp əsləymənki, Xuning bilən ümid kaytidin yanidu, — **22**

(Hət) Mana, Pərwərdigarning əzgərməs mehribanlikliri!
Xunga biz tügəxmıduq; Qünki Uning rəhımdıllıqlırınınıg
ayıqı yoxtur; **23** Ular hər səhərdə yengılınıdu; Sening
həqıqət-sadıqlıqınıg tolımu moldur! **24** Əz-əzümgə:
«Pərwərdıgar menıng nesıwəmdur; Xunga mən Uningoğa
üıııd baqlaymən» — dəymən. **25** (Tət) Pərwərdıgar Əzını
kütkenlərgə, Əzını ızdıgən jan ıgısıgə mehribandur; **26**
Pərwərdıgarınıg nıjatını kütüx, Unı süküt ıqıdə kütüx
yahxıdur. **27** Adəmning yax waqtıdā boyunturukni
kötürüxi yahxıdur. **28** (Yod) U yeganə bolup süküt kılıp
oltursun; Qünki Rəb bunı unıngoğa yüklıdı. **29** Yüzını
topa-tupraqqa təgküzsun, — Ehtımal, üıııd bolup qalar?
30 Məngzını uruquqıoğa tutup bərsun; Til-ağanətlərnı
toyuquqə ıxıtsun! **31** (Kaf) Qünki Rəb əbədıl-əbəd ınsandın
waz kəqməydu; **32** Azar bərgən bolsımu, Əzgərməs
mehribanlıqlırınınıg molluqi bilən ıqını aqrıtıdu; **33** Qünki
U ınsan balılırını har kılıxni yaki azablaxni halıoğan
əməstur. **34** (Laməd) Yər yüzıdiki barlıq əsırlərnı ayaqlı
astıdā yanjıxqa, **35** Həmmıdın Alıy Boluquqınıg aldıdā
adəmni əz həkqidın məhrum kılıxqa, **36** ınsanoğa əz
dəwasıdā uwal kılıxqa, — Rəb bularınıg həmmısıgə
guwahqi əməsmu? **37** (Məm) Rəb unı buyrumıoğan bolsa,
Kim degınıni əməlgə axuralısun? **38** Külpətlər bolsun,
bəht-saadət bolsun, həmmısı Həmmıdın Alıy Boluquqınıg
aqlızıdın kəlgən əməsmu? **39** Əmđı tırık bır ınsan nemə dəp
aqlrınıdu, Adəm balısı gunahlırınıg jazasıdın nemə dəp
waysaydu? **40** (Nun) Yollırımıznı təkxürüp sınap bılaylı,
Pərwərdıgarınıg yenıoğa yənə qaytaylı; **41** Qollırımıznı
kənglımız bılən bıllə ərxtıki Təngrıgə kötürəyılı! **42** Biz

itaʼtsizlik kilip sʼendin yuz ʼeriduk; Sʼen kʼaqurum kilmiding.
43 (Samak) Sʼen ʼezungni ʼqʼazʼap bilʼen kaplap, bizni
koʼqliding; Sʼen ʼelturdung, heq rʼahim kilmiding. 44 Sʼen
ʼezungni bulut bilʼen kapliʼoʼansʼenki, Dua-tilawʼat uningdin
heq ʼetʼalmʼas. 45 Sʼen bizni hʼalkʼlar arisida daxkal wʼe nijasʼat
kilding. 46 (Pe) Barlik duxmʼenlirimiz bizgʼa karap aʼoʼzini
yoʼoʼqan eqip [mazaq kildi]; 47 Ustimizgʼa quxti alaqzadilik
wʼe ora-tuzak, Wʼeyranqilik hʼam hʼalakʼat. 48 Hʼalkimning
kizi nabut bolʼoʼqini uqun, Kʼezumdin yaxlar ʼostʼang bolup
akmakta. 49 (Ayin) Kʼezum yaxlarni uzulmʼay tʼekuwatidu,
Ular heq tohtiyalmaydu, 50 Taki Pʼarwʼardigar asmanlardin
tʼowʼangʼa nʼazʼer selip [hʼalimizʼoʼa] kʼarioʼuqʼa. 51 Mening
kʼezum Rohimʼoʼa azab yʼatkuzmʼaktʼa, Xʼahirimning barlik
kizlirining Hʼali tʼupʼaylidin. 52 (Tsadʼe) Manga sʼawʼabsiz
duxmʼen bolʼoʼqanlar, Meni kuxtak hʼadʼap owlap kʼeldi. 53
Ular orida jenimni uzmaqʼi bolup, Ustimgʼa taxni qʼeridi.
54 Sular beximdin texip aqti; Mʼen: «Uzup taxlandim!» —
dedim. 55 (Kof) Hʼangning tʼuwliridin namingni qʼakirip
nida kildim, i Pʼarwʼardigar; 56 Sʼen awazimni angliding;
Kʼutulduruxka nidayimʼoʼa kulikingni yupuruwalmioʼqin!
57 Sanga nida kʼiloʼqan kunida manga yekin kʼalding,
«Kʼorkma» — deding. 58 (Rax) I rʼab, jenimning dʼawasini
ʼezung soriding; Sʼen manga hʼamjʼamʼat bolup hʼayatimni
kutkuzdung. 59 I Pʼarwʼardigar, manga bolʼoʼqan uwalliqni
kʼerdungsʼen; Mʼen uqun hʼekum qʼikarʼoʼaysʼen; 60 Sʼen
ularning manga kʼiloʼqan barlik ʼoqmʼenliklirini, Barlik
kʼastlirini kʼerdungsʼen. 61 (Xiyn) I Pʼarwʼardigar, ularning
aʼhanʼatlirini, Meni barlik kʼastligʼenlirini anglidingsʼen, 62
Manga karxi turoʼqanlarning xiwirlaxlirini, Ularining kun

boyi kəynimdin kusur-kusur qilixqanlirini anglidingsən.
63 Olturoqanlirida, turoqanlirida ularoqa qariorqaysən! Mən ularning [məshirə] nahxisi boldum. **64** (Taw) Ularning qolliri qilqanliri boyiqə, i Pərwərdigar, bexioqa jaza yanduroqaysən; **65** Ularning kəngüllirini kaj qilqaysən! Bu sening ularoqa qüxidioqan lənitinq bolidu! **66** Oqəzəp bilən ularni qoqlioqaysən, Ular ni Pərwərdigarning asmanliri astidin yokatqaysən!

4 (Aləf) Ah! Altun xunqə julasiz bolup kətti! Sap altun xunqə tutuq bolup kətti! Muqəddəs eydiki taxlar hər bir koqining bexioqa təkülüp qeqildi! **2** (Bət) Zionning oqulliri xunqə qimmətlik, Sap altunoqa tegixküsiz idi, Həzir sapal kozilardək, Sapalqining qoli yasioqanliriqilikmu [qimmiti yok] dəp qariliwatidu! **3** (Giməl) Hətta qilbərilər əmqikini tutup berip balilirini emitidu; Lekin mening həlqim qəldiki tögikuxlaroqa ohxax rəhimsiz boldi. **4** (Dalət) Bowaqning tili usuzluqtn tangliyioqa qaplixiwatidu; Kiqik balilar nan tiliməktə, Həqkim ularoqa oxtup bərməywatidu. **5** (He) Nazunemətlərni yəp kəngənlər koqilarda sarqiyip yüridu; Səsün kiyim kiydürülüp qong qilinoqanlar tezəklikni quqaqlap yetiwatidu. **6** (Waw) Həlqimning qizining kəbihlikigə qüxkən jaza Sodomning gunahining jazasidin eoqirdur; Qünki Sodom birakla örüwetilgənidi, heq adəmninq qoli uni qiynimioqanidi. **7** (Zain) Həlqimning «Nazariy»liri bolsa qardin sap, süttin ak, teni qizil yaqutlardin parkirak idi, Təqi-turqi kək yaquttək idi. **8** (Hət) Həzir qirayliri qurumdin qara; Koqilarda kixilər toniyalmioqudək bolup qaldi; Bir terə-bir ustihan bolup qaldi; U qaxqallixip yaqoqtək

bolup kətti. **9** (Tət) Kiliqta ɵltürɵlgənlər kəhətqilikta ɵlgənlərdin bəhtliktur; Qünki ular kəqxal bolup kətməktə, Tuprakning mewiliri bolmioaqqa yikətilmaktə. **10** (Yod) Baqri yumxak ayallar ɵz kolliri bilən balilirini kaynitip pixurdi; Həlkimning kizi nabut kilinotinida balilar ularning gəxi bolup kəldi. **11** (Kaf) Pərwərdigar kəhrini qüxüröp piqəndin qikti, Otluk ɵəzipini təkti; Zionda bir ot yekip, Uning ullirini yutuwətti. **12** (Laməd) Yər yüzidiki padixahlar wə jahanda barliq turuwatqanlar bolsa, Nə küxəndə nə düxmənning Yerusalemning qowukliridin bəsup kiridiotanliqioqa ixənməytti. **13** (Məm) Həlbuki, pəyotəmbərlirining gunahliri töpəylidin, Kahnlirining kəbihlikliri töpəylidin, Ularning [Zionda] həkkanıylarning kanlirini təkkanliki töpəylidin, — Bu ix [bexioqa] qüxti! **14** (Nun) Həzir ular qaroulardək koqilarda tenəp yürməktə, Ular kənoqa bulotənoqanki, Həqkim kiyimlirigə təgkūqi bolmaydu. **15** (Samək) Hək ularoqa: «Yokulux! Napaklar! Yokulux! Yokulux, bizgə təgkūqi boluxma!» dəp warkirixmaktə. Ular kəqip tərəp-tərəkə sərgərdan bolup kətti; Lekin əllər: «ularning arimizda turuxioqa bolmaydu!» — dəwatidu. **16** (Pe) Pərwərdigar ɵzi ularni tarkitiwətti; U ularni kayta nəzirigə almaydu; Kahnlarning hərmiti kilinmidi, Yaxənoqlarimu həq məhribanlik kərmidi. **17** (Ayin) Kəzimiz yardəmni bihudə kütöp həlidin kətti; Dərwəkə bizni kutkuzalmioqan bir əlni kütöp kəzət munarlimizda turup kəlduk. **18** (Tsadə) Düxmənlirimiz izimizdin koqlap yürdi; Xunga koqilarda yürəlməyttuk; Əjilimiz yekinlaxti, künlirimiz toxti; Qünki əjilimiz kəldi! **19** (Kof) Peyimizgə qüxkənlər

asmandiki bürkütlərdin ittik; Taoqlardimu bizni qoqlap yügürdi, Bayawandimu bizni bəktürmidə paylaxti. **20** (Rəx) Jenimizning nəpisi boləjan, Pərwərdigarning Məsih qiloqini ularning ora-tuzaklirida tutuldi; Biz u tooqrisida: «uning sayisidə əllər arisida yaxaymiz» dəp oyliduk! **21** (Xiyn) I uz zeminida turoquqi, Edomning qizi, huxal-huram yayriəjin! Lekin bu [jaza] kədəhi sangimu etidu; Sənmü məst bolisən, yalingaqlinisən! **22** (Taw) Qəbihlikingning jazasioqa Hatimə berilidu, i Zion qizi; U seni sürgünlükkə qayta elip kətməydu; Lekin, i Edom qizi, u sening qəbihlikingni jazalaydu; U gunahlingni eqip taxlaydu!

5 Beximizə qüxkənlərnü esinggə kəltürgəysən, i Pərwərdigar; Qara, bizning rəswaqilikta qaloqinimizni nəziringgə aloqaysən! **2** Mirasimiz yatlarəqa, Əylirimiz yaqa yurtluqlarəqa tapxuruldi. **3** Biz yetim-yesirlər, atisizlar bolup qalduq; Anilirimizmu tul qaldi. **4** Iqidoqan suni setiweliximiz kerək; Otunni pəkət puləqa aloqili bolidu. **5** Bizni qoqliquqilar tap basturup keliwatidu; Həlsirap, həq aram tapalmaymiz. **6** Jan saqliəqudək bir qixləm nanni dəp, Misir həm Asuriyəgə qol berip boysunoqanmiz. **7** Ata-bowilirimiz gunah sadir qilip dunyadin kətti; Biz bolsaq, ularning qəbihlikining jazasini kətürüxkə qalduq. **8** Üstimizdin həküm sürgüqilər qullardur; Bizni ularning qolidin azad qiloquqi yoxtur. **9** Dalada qiliq tüpəylidin, Nenimizni tepixka jenimizni təwəkkul qilməktimiz. **10** Terimiz tonurdək kizik, Aqlik tüpəylidin qizitma bizni basmaqta. **11** Zionda ayallar, Yəhuda xəhərliridə pak qizlar ayaq asti qilindi. **12** Əmirlər qolidin darəqa esip qoyuldi; Aqsakallarning

hərmiti heq kilinmidi. **13** Yax yigitlər yarəjunqakta japa tartmaqta, Ooqul balilirimiz otun yüklərni yüdüp dəldəngxip mangmaqta. **14** Aksakallar xəhər dərwasisida olturmas boldi; Yigitlər nəoqmə-nawadin qaldi. **15** Xadhuramliq kənglimizdin kətti, Ussul oyniximiz matəmgə aylandi. **16** Beximizdin taj yikildi; Həlimizə way! Qünki biz gunah sadir kilduk! **17** Buning tūpəylidin yürəklirimiz mujuldi; Bular tūpəylidin kəzlimiz qarangoqulaxti — **18** — Zion teoqə qarap kəzlimiz qarangoqulaxti, Qünki u qəldərəp kətti, Qilberə uningda paylap yürməktə. **19** Sən, i Pərwərdigar, mənggügə həküm sürisən; Təhting dəwrdin-dəwrgə dawamlixidu. **20** Sən nemixka bizni daim untuysən? Nemixka xunqə uzunəiqə bizdin waz keqisən? **21** Bizni yeningə qayturoqaysən, i Pərwərdigar! Xundak boləanda biz kaytalaymiz! Künlirimizni kədimkidək əsligə kəltürgəysən, **22** — əgər sən bizni mutlək qətkə kəkmioqan bolsang, əgər bizdin qəksiz oqəzəplənmigən bolsang!

Əzakiyal

1 Ottuzinçi yili, tətinqi aynıng bəxinçi künidə, mən Kewar dəryasioğa sürgün qılinoqanlar arisida turoqan məzgildə, mana asmanlar eqilip, mən Hudaning alamət kərünüxlirini kərdüm. **2** Tətinqi aynıng bəxinçi küni — Yəhoakinıng sürgün boləqanlıqining bəxinçi yili idi — **3** Kaldiylərnıng zeminida, Kewar dəryasi boyida, Buzining ooqlı Əzakiyal kaqınoqə Pərwərdigarning səzi kəldi — xu yərdə Pərwərdigarning qoli unıng wujudioqə qondi. **4** Mən kərdüm, mana! Ximaldin boran-qapqun kətürüldi; yooqan bir bulut wə uni orap turoqan bir ot, unıng ətrapida bir yorukluk julalinip turatti; otturisidin, yəni xu ot iqidin, issiktin julalanoqan parkirak mistək bir kərünux kəründi. **5** Yənə unıng otturisidin, tət həyat məhluk kəründi; ularning kərünuxi xundak idiki: — ular da insanning qiyapiti bar idi; **6** ularning hər birining tətтин yüzi bar idi; hər birining tətтин qaniti bar idi. **7** Ularning tüptüz putliri bar idi; tapanliri bolsa mozayning tuyakliriəqə ohxaytti; ular parkiritiloqan mistək parlap turatti. **8** Tət yenida, qanatlıri astida insanningkidək birdin qoli bar idi; tətisining hər birining tətтин yüzi wə tətтин qaniti bar idi; **9** ularning qanatlıri bir-birigə tutax idi; ular yürgəndə heqyakka burulmaytti; ular həmmisi udul aldioqə yürətti. **10** Ularning yüz kərünüxliri insanningkidək idi; u tətisining ong tərpidə xirningkidək yüzi bar idi; tətisining sol tərpidə buqiningkidək yüzi bar idi; tətisining bürkütningkidək yüzimu bar idi. **11** Ularning yüzlıri ənə xundak idi. Qanatlıri yukirida kerilip turatti; hər birining ikki qaniti ikki tərpidiki

məhlukning kanitioqa tutixatti; yənə ikki kaniti öz tenini yepip turatti. **12** Ularning hər biri uduloqa qarap mangatti; ularda boloqan roħ nəgə barimən desə, ular xu yərgə mangatti; ular mangoqanda heqkaysi tərəpkə burulmaytti. **13** Həyat məhluklarning kiyapiti bolsa, keyüp yalkunlap turoqan otning qoşidək, məx'əllərdək idi; muxu ot uyan-buyan aylinip məhluklar arisida yürətti; ot intayin yalkunluk idi, ottin qakmaklar qekip turatti; **14** həyat məhluklar qakmaktək pal-pul kilip uyaktin-buyakka yügürüp turatti. **15** Mən həyat məhluklaroqa qaridim, mana həyat məhluklarning hər birining yenida yərdə turidioqan, ularning yüzigə udullanqan birdin qak turatti; **16** qaklarning xəkli wə yasilixi beril yakutning kərünuxidə idi; tətisining birhilla kərünuxi bar idi; ularning xəkli wə yasilixi bolsa, qakning iqidə qak bardək idi. **17** Məhluklar mangoqanda, ular yüzləngən tət tərripining həmmisigə udul mangatti; mangoqanda ular heq burulmaytti. **18** Qaklarning ultangliri bolsa, intayin egiz həm dəhxətlik idi; ular tətisining ultanglirining pütün ətrapi kəzlər bilən toloqanidi. **19** Həyat məhluklar mangoqanda, qaklar ularoqa yandixip mangatti; həyat məhluklar yərdin kətürülgəndə, qaklarmu kətürülətti. **20** Roħ nəgə mang desə, ular xu yərgə mangatti — demək, ularning roħi [Roħka] əgixip mangatti. Qaklar ular bilən təng kətürülətti; qünki məhluklarning roħi qaklirida idi. **21** Məhluklar mangoqanda, qaklarmu mangatti; məhluklar tohtioqanda, qaklarmu tohtaytti; ular yərdin kətürülginidə, qaklarmu ularoqa qoxulup təng kətürülətti; qünki həyat məhluklarning roħi qaklarda idi. **22** Həyat

məhluklarning baxliri üstidə bir yooqan kəz yətküsiz gümbəzɡə ohxaydioqan bir nərsə turatti; u hrustaldək dəhxətlik parkirap, ularning bexi üstidə yeyilip turatti.

23 Bu gümbəzdek nərsining astida ularning qanatliri kerilip, bir-birigə tegixip turatti; hər bir məhlukning öz tenining ikki yenini yapidioqan ikkidin qaniti bar idi. **24**

Ular mangoqanda, mən qanatlirining sadasini anglidim — u uluq sularning xarkirioqan sadasidək, Həmmigə Qadirning awazidək — qoxunning yürux qiliwatqan qaoqdiki sürən-xawkunlirining sadasidək idi; ular tohtap turoqan qaoqlarda, ular qanatlirini təwəngə qüxürətti.

25 Wə ularning bexi üstidiki gümbəzdek nərsə üstidin bir awaz anglandi. Ular tohtap turoqan qaoqlarda, ular qanatlirini təwəngə qüxürətti. **26** Ularning bexi üstidiki gümbəzdek nərsə üstidə, kək yakut kəbi bir təhtning siymasi turatti; bu təht siymasining üstidə, tolimu yukirida, insan kiyapitidə kərüngən bir zat turatti. **27**

Wə mən bu zatni belining üsti tərripining turqi mistək parkiroqan, ətrapini ot orap turoqan kiyapəttiki bir kərünüxtə kərdüm; wə belining asti tərripining turqi, otning kiyapitidə idi, uning ətrapida küqlük yorukluk turatti. **28** Bu ətrapida turoqan küqlük yoruklukning kərünüxi bolsa, yaməurluk künidiki bulutta pəyda boləqan həsən-həsənni kərünüxidək idi. Bu bolsa Pərwərdigarning xan-xəripining kiyapitining kərünüxi idi. Buni kəripla mən düm yikildim; wə mən səzləwatqan birsining awazini anglidim.

2 Wə U manga: I insan oqli, ornungdin dəs tur, wə Mən sanga səz kilimən, — dedi. **2** U manga səz kiloqanda, Roh

manga kirip, meni dəs turoquzdi; wə mən manga söz
Kiloquqining awazini anglap turdum. **3** Wə U manga: — «I
insan oqli, Mən seni Israil baliliriya, yəni Manga asiylik
kiloqan asiy «yat əllər»gə əwətimən; bügüngə kədər həm
ular həm ularning ata-bowliri Manga yüz ərüp asiylik
kilib kəlməktə», — dedi. **4** — «Bu balilar bolsa nomussiz
wə kəngli kattiktur; Mən seni ularoqa əwətimən; sən
ularoqa: «Rəb Pərwərdigar xundak dəydu!» — degin — **5**
xuning bilən ular məyli kulak salsun, salmisun (qünki
ular asiylik kilidiqan bir jəmət) — əzliri arisida həkikiy
bir pəyoqəmbərning turoqanlikini tonup yetidu. **6** Əmdi
sən, i insan oqli, gərqə sanga tikən-jioqanlar həmrah
bolsimu, wə sən qayanlarning arisida tursangmu, ulardin
korkma, wə səzliridinmu korkma; xundak, ularning
səzliridin korkma, wə zərdilik qaraxliridin dəkkə-dükkigə
qüxmə; qünki ular asiy bir jəməttur. **7** Sən ular tingxisun,
tingximisun Mening səzlimni ularoqa yətküz; qünki ular
asiylik kiloquqilardur. **8** Wə sən, i insan oqli, sanga eytkən
səzlimgə kulak sal; bu asiy jəməttək tətür bolmioqin;
aozingni eqip, Mən sanga bərginimni yegin». **9** — Mən
qarisam, mana manga sozulqan bir kol turuptu; wə
mana, uningda bir oram yazma turuptu. **10** U kəz aldimda
uni eqip yeyip qoydi; uning aldi-kəynining həmmə yerigə
hət yeziloqanidi; uningqə yeziloqanliri mərsiyə, matəm
səzliri wə dərd-ələmlərdin ibarət idi.

3 Wə U manga: — I insan oqli, erixiningni yegin; bu
yazmini yəp, berip Israil jəmətigə söz kiloqin, dedi. **2**
Xuning bilən mən aozimni aqtim, U manga yazmini
yegüzdi. **3** U manga: — I insan oqli, korsikingni tok kilib,

iqi-baʼoringni Mən sanga bərgən bu oram yazma bilən tolduroʻin, — dedi. Xuning bilən mən yedim, aʼozimda u həsəldək tatliq idi. **4** Wə U munga mundak dedi: «I insan oʻqli, baroʻin, Israil jəmətigə baroʻin, Mening səzlimni ularoʻa yətküzgin. **5** Qünki sən oʻyriy yeziktiki yaki tili təs bir əlgə əməs, bəlki Israil jəmətigə əwətilding; **6** — oʻyriy yeziktiki həm tili təs, səzlini qüxəngili bolmaydioʻan kəp əllərgə əwətilmiding; Mən seni xularoʻa ətətkən bolsam, ular sanga kulak salatti! **7** Birak Israil jəməti sanga kulak salmaydu, qünki ularning həcq biri Manga kulak selixni halimaydu; qünki pütün Israil jəmətining kəpiki tong wə kəngli kəttiktur. **8** Mana, Mən yüzüingni ularning yüzlirigə kərxə taxtək, wə sening pəxanəingni ularning pəxanilirioʻa kərxə taxtək kildim. **9** Bərhək, sening pəxanəingni qəkmək texidin kəttik, hətta almastək kildim. Ulardın kərkəma, wə ular tüpəylidin dəkkə-dükkigə qüxmə; qünki ular asiy bir jəməttur». **10** Wə U munga: — I insan oʻqli, Mening sanga eytməkqi boləan həmmə səzlimni kənglünggə püküp koyoʻin, ularni kəngül koyup anglioʻin. **11** Wə həzir baroʻin, sürgün boləanlaroʻa, yəni əz elingdikilərgə səz kıl, ular anglisun, anglimisun ularoʻa: «Rəb Pərwərdigar xundak dəydu!» — degin! — dedi. **12** Xuning bilən Roh meni kətürdi, mən arkamdin zor xarkirioʻan bir awazni anglidim — «Pərwərdigarning xan-xəripigə təxəkkür-mədhiyə əz jaylirida oʻkulsun!» — **13** — Həyat məhluklarning kənatlirining bir-birigə tegixkən awazi, wə ularning yenidiki qəklarning awazliri bəhəywət xarkirak bir sada idi. **14** Wə Roh meni kətürüp, yirakka apardi; wə mən kəttik azab, rohimdiki oʻzəp bilən bardim,

wə Pərwərdigarning qoli mening wujudumda küqlük idi.

15 Xuning bilən mən Təl-Abib xəhridə sürgün boləlanlar, yəni Kewar dəryasi boyida turoqanlarning yenioqa yetip kəldim; mən ular turoqan jayda olturdum; ularning arisida yəttə kün hang-tang ketip olturdum. **16** Mana yəttə kün toxup, Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **17** «I insan oqli, Mən seni Israil jəməti üçün kəzətqi kəlip tiklidim; sən Mening aqzimdin səzni anglap, ularoqa Məndin boləlan agahni yətküzgin. **18** Mən rəzillərgə: «Sən jəzmən əlisən» — desəm, biraq sən uni agahlandurmisanq — yəni bu rəzil adəmnəni həyatqə erixsun dəp rəzil yolidin yandurup, uni həyatqə erixsun dəp agahlandurmisanq, xu rəzil adəm əz kəbihlikidə əlidu; biraq Mən uning kəni üçün səndin hesab alimən. **19** Biraq sən axu rəzil adəmnəni agahlandursangmu, u rəzillikidin, yəni əz rəzil yolidin yanmisa, u əz kəbihlikidə əlidu; ləkin sən əz jeningni kətkuzup qəlisən. **20** Yəki bolmisa bir həkəkəniy adəm əz həkəkəniylikidin yenip, kəbihlik kəlidioqan bolsa, uning əldioqə qoməq salsam, u əlidu; qünki sən uni agahlandurmiding, u əz gunahida əlidu, wə u kəloqan həkəkəniy ixlar əslənməydu; biraq uning kəni üçün səndin hesab alimən. **21** Wə əgər sən həkəkəniy adəmnəni gunah sadir kəlima dəp agahlandurup tursang, wə u gunah sadir kəlmisa, u qəoqda u jəzmən həyat qəlidu, qünki u agahqə kəngül kəydi; xuning bilən sən əz jeningni kətkuzup qəlisən». **22** Wə Pərwərdigarning qoli mening wujudumda turatti; U manga: — Ornungdin tur, tüzlənglikkə barəjin, Mən xu yərdə sən bilən səzliximən, — dedi. **23** Xuning bilən mən ornumdin turup, tüzlənglikkə qəktim; wə

mana, mən Kewar dəryasi boyida turup kərgən xan-xərəptək, Pərwərdigarning xan-xəripi xu yərdə turatti; kərüpla mən düm yikildim. **24** Wə Roh iqimgə kirip meni tik turozuzdi; U manga səz kəlip mundak dedi: — «Barəjin, əygə kirip əzüngni bənd kəlojin. **25** Wə sən, i insan oəli, mana, ular arojamqilarni üstünggə selip, ular bilən seni baəlaydu; buning bilən sən talaoə qikəlməy, əl-yurt iqigə həq kirəlməysən. **26** Xundakla ularoə tənbiə bərgüqi bolmasliking üqün, Mən seni gaqa kəlip, tilingni tangliyingoə qaplasturimən; qünki ular asiy bir jəməttur. **27** Wə Mən sən bilən səzləxkinimdə, aozingni eqip, sən ularoə: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu!» dəysən; kim anglaymən desə anglisun, kim anglimaymən desə anglimisun; qünki ular asiy bir jəməttur.

4 Əmdi sən, i insan oəli, bir kesəkni elip əz aldingoə kəyoəjin; uning üstigə bir xəhərnə — yəni Yerusalemni oyup kəyoəjin. **2** Andin uni muəasirigə elip, uningoə potəylərnə kurup, sepiloə qikidioəan bir dənglük yasap, uning ətrəpioə bargəhlarnə tikip wə sepilni bəsküqi bazoəanlarnə tikləp kəyoəjin. **3** Bir təmür tahtini elip, uni əzüng bilən xəhərnəning arisioə tiklə; yüzüingni uningoə kəritip tiklə; u muəasirigə elinidu, sən əzüng uni muəasirigə alisən; bu ixning əzi Israil jəmətigə bexarət bolidu. **4** Wə sən, sol yeningoə yanpaxlap yatqin; Israil jəmətinəning kəbiəlikini əz üstünggə kəy; soloə yanpaxlap kənqə kün yatsang, sən xunqə kün ularning kəbiəlikini kətürisən. **5** Mən sanga yetix kerək boləjan künlərnə ularning kəbiəlik kəloəan yilliri boyiqə, yəni üq yüz tokəsan kün kəlip bekitkənmən; xuning bilən sən Israil

jəmətining kəbihlikini kətürisən. **6** Bu künlər tügigəndin keyin, sən yənə ong yanpaxlap yetip, Yəhuda jəmətining kəbihlikini kətürisən; sanga kırık künni bəkitkənmən, hər bir kün bir yılını ipadiləydu. **7** Wə sən yüzüingni Yerusalemining muhasirisigə karitip, yengingni türgən halda, uni əyibləp bexarət berisən; **8** wə mana, Mən üstüinggə arəqamqılarnı salimənki, sən muhasirining künlirini tügətmigüqə uyan-buyanoğa heq erülməysən. **9** Wə sən əzüinggə buoqday, arpa, purqak, kızıl max terik wə qara buoqdaylarnı elip bir idix iqiğə sal; wə buningdin əzüing üqün tamak təyyarlaysən; sən bunı yanpaxlap yatqan künlərdə, yəni üq yüz toqsan kündə yəysən; **10** sən yəydiqan tamak bolsa miqdari boyiqə hər küni yigirmə xəkəldin boluxi kerək; sən uni bəlgiləngən waqitlarda yəysən; **11** wə [hər küni] sunimu norma boyiqə, yəni altidin bir hın iqisən; [hər kündiki] bəlgiləngən waqitlarda iqisən. **12** Sən uni arpa kəmiqi xəkliyə qilip yəysən; sən uni ularning kəz aldida insan nijasiti üstidə pixurisən». **13** Pərwərdigar: «Israillar Mən ularni həydəp qikiridiqan əllər arisida turup xu haram yolda əz nənini haram yəydu» — dedi. **14** Andin mən: «I Pərwərdigar! Mən əzümni heqqaqan buloqap qoymidim, wə yaxliqimdin tartip bügüingə kədər mən əzi əlgəndin, yaki yirtkuqlar booqup qoyqan nərsidin heq yemigənmən; heqkandak yirginqlik gəxkə aqzım tegip bəkmioqan!» — dedim. **15** Wə U mənə: «Mana, Mən sanga insanning nijasitining ornioğa kalining tezisini bərdim; sən neningni xuning üstidə pixurisən» — dedi. **16** Wə U mənə: «I insan oqlı, mana Mən Yerusalemda ularoğa yələnqük bolqan nanni

qurutiwetimən; ular nanni tarazioqa selip, uni təxwix
iqidə yəydu, suni əlqəm bilən alakzidilik iqidə iqudu; **17**
Qünki nan wə su ulardin qalidu; ular bir-birigə qarixip
dəhxət basidu, əz kəbihlikidin qurup ketidu».

5 «Wə sən, i insan oşli, əzüng ətkür bir qiliqni al; uni
ustira süpitidə ixlitip, qeqing wə sakilingoqa sürtüp qoy;
andin tarazini elip aloqan qaqlarni təng bəlgin. **2** Muhasirə
künliri tügigəndə, üqtin birini xəhər iqidə keydürgin;
yənə üqtin birini elip xəhər ətrapiqqa qepiwətkin;
yənə üqtin birini xamaloqa soriwətkin; Mən bir qiliqni
suqurup ularni qoşlaymən. **3** Sən yənə ulardin birnəqqə
talni elip tonungning pexigə tikip qoyqin; **4** bulardin
yənə nəqqə talni elip ot iqidə taxlap keydüriwətkin;
bulardin pütün Israil jəmətigə ot tutixip ketidu». **5** Rəb
Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, bu Yerusalem;
Mən uni əllərnin dəl otturisiqqa orunlaxturdum;
baxqa məmlikətlər uning əpqrəsidə turidu; **6**
Biraq u Mening həkümlirimgə qarxilixip rəzilliktə
əllərdinmu axuruwətti, bəlgilimilirimgə qarxilixixta
əpqrəsidiki məmlikətlərdinmu axuruwətti; qünki Mening
həkümlirimni ular rət kildi, Mening bəlgilimilirim
bolsa, ularda aqmaydu. **7** Xunga Rəb Pərwərdigar
mundak dəydu: — Qünki silər əpqrənglərdiki
əllərdinmu bəkrək baxbaxtaqlıq qiloqanlıqlaridin,
Mening bəlgilimilirimdə mangmasliqlaridin wə
həkümlirimni tutmasliqlaridin, hətta əpqrənglərdiki
əllərnin həkümliridimu mangmasliqlar tüpəylidin, **8**
Əmdi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən
Əzümki sanga qarximən, [i Yerusalem]; sening arangoqa

əllərninğ kəz alidila jazalarni yürgüzimən; **9** Wə seninğ barlıq yirginlikliring tüpəylidin arangda Əzüm kılıp baqmıoğan həmdə kəlgüsi ikkinqi kılımaydıoğan ixni kılıməni. **10** Xuning bilən atılar öz balilirini yəydiögan bolidu, balılar öz atilirini yəydiögan bolidu; wə Mən sanga jazalarni yürgüzimən, wə seninğ barlıq qaloanliringning həmmisini hər tərəptin qıqқан xamalöqa soriwetimən. **11** Xunga, Mən hayatim bilən kəsəm kılımənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — qünki sən Meninğ muqəddəs jayimni əzüngning barlıq lənətlik nərsiliring həm barlıq yirginlikliring bilən buloqıoğining tüpəylidin, bərhək, Mən siləni kiroğın kılıməni; kəzüm sanga rəhim kılımaydu, iqimnimu sanga aqrıtmaymən. **12** Xəhərdikilərdin üqtin bir kismi waba kesili bilən əlidu həmdə aranglarda bolidoğan aqarqılıqtin bexini yəydu; üqtin bir kismi əpqərənglərdə kiliqlinidu; wə Mən üqtin bir kismini hər tərəptin qıqқан xamalöqa soriwetimən, andin bir kiliqni oqılaptin suoqurup ularni koqılaymən. **13** Xuning bilən Meninğ oqəzipim besikidu, Meninğ kəhrimni ularning üstigə qüxürüp konoquzup, piöqandin qıqımən; Mən Əz kəhrimni ular üstigə təküp tügətkəndin keyin, ular Mən Pərwərdigarıninğ rəzillikkə qidimaydıoğan otumdin səz kılöanlikimni tonup yetidu. **14** Wə Mən seninğ əpqərəngdiki əllər arisida həmdə ətöp ketiwatқанlarning kəz aldida seni wəyrənə kılıməni wə məshirə obykti kılıməni; **15** seninğ üstünggə oqəzəp həm kəhr wə kəhrlik əyiblər bilən jazalarni yürgüzginimdə sən əpqərəngdiki əllərgə horluq wə tapa-tənining obykti, bir ibrət həm alaqzadilik qıkaröquqi bolisən; qünki Mən Pərwərdigar

xundak söz kildim! **16** Mən ularoşa həlakət elip kəlgüqi, aqarqilik zəhərlik oqlirini yaşduroşinimda, silərning üstünglardiki aqarqilikni küqəytimən, wə yələnqük bolşan neningni kurutiwetimən. **17** Wə üstünglaroşa ez baliliringlarni ezünglardin juda kildioşan aqarqilik həm yirtkuq haywanlarni əwətimən; waba kesilliri wə qan təkkuqilər aranglaroşa yamrap ketidu; üstünglaroşa kiliq qüxürimən; Mənki Pərwərdigar söz kildim!».

6 Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oşli, Israilning taqlirioşa yüzüngni karitip ularni əyibləp mundak dəp bexarət bərgin: — **3** «Israilning taqliri, Rəb Pərwərdigarning sözini anglap qoyunglar: Rəb Pərwərdigar taqlar wə egizliklərgə, wadilar wə jiləşlaroşa mundak dəydu: — Mana, Mən üstünglaroşa bir kiliqni qüxürüp, «yukiri jay»liringlarni wəyran kiliimən. **4** Xuning bilən silərning qurbangahliringlar wəyranə bolidu, «kün tüwrük»liringlar buzulidu; silərdin əltürülgənlərnə butliringlarning aldioşa taxlaymən. **5** Israilardin bolşan əlüklərnə ez butliri aldioşa yatquzimən; qurbangahliringlar ətrapişa ustihanlirini qeqiwetimən. **6** Silər turoşan barlik jaylarda xəhərlər yər bilən yəksan kilinidu, «yukiri jaylar» wəyranə bolidu; xuning bilən qurbangahliringlar həlak bolidu, butliringlar qeqilip yokilidu, «kün tüwrük»liringlar kesilip oqulitilidu, wə həmmə yasioşininglar yok kiliwetilidu; **7** Wə əltürülgənlər aranglarda yikilixi bilən, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **8** Birak Mən silərdin bir qaldini qaldurimən; qünki yat məmlikətlərgə tarqitiwetilgininglarda, silərdin əllər

arisida kiliqtin kutulup qalqanlar bolidu. **9** Wə silərdin [kiliqtin] kutulup qalqanlar sürgün qilinqan məmlikətlərdə Məndin yanqan wapəsiz qəbliri wə butliriqə pahixiwazlardək həwəs qilqan kəzliri bilən baqrimni parə-parə qilqanlikini esigə kəltüridu; xuning bilən ular qilqan rəzillikliri həm yirginqlik qilmixliri tūpəylidin öz-özlriddin nəprətlinidu. **10** Wə ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; Mən muxu külpətni silərninq bexinglarqə qüxürimən degənlikim bikardin-bikar əməs». **11** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Aliqiningni-alikiningqə urup, putung bilən yərnə təpkin: «Israil jəmətining barlik qəbih, yirginqlik qilmixliri üqün way! Qünki ular qiliq, aqarqiliq wə waba kesili bilən yikilidu» — degin! **12** Yiraqta turoqan wabadin əlidu; yeqinda turoqan qiliq bilən yikilidu; həm tirik qalqan, yəni muhasirigə qüxkən kixi aqarqiliqtin əlidu; xuning bilən mening ularqə bolqan qəhrimni qüxürüp piqəndin qikimən. **13** Əmdi ulardin əltürülgənlər öz butliri arisida, ularninq qurbangəhliri ətrapida, öz butliriqə huxbuy yakqan hər bir egiz dəng üstidə, taq qoqqilirida, barlik yexil dərəh wə barəksan dub astida yatqan qaşda, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **14** Wə Mən Öz qolumni ularninq üstigə sozimən, ular hər turoqan jaylirida zeminni Diblattiki qəl-bayawandin bəttər wəyran qiliwetimən. Andin ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

7 Pərwərdigarninq səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** «Sən angla, i insan oşli, Rəb Pərwərdigar Israil zeminiqə mundak dedi: Hatimə! Zeminninq tət bulungiqə hatimə

berilidu! **3** Sanga hazır hatimə berilidu! Öz oʻzimizni bexingʻoʻja qūxūrimən, öz yolliring boyiqə üstūnggə həkūm qikīrip jazalap, özūngning barlik yirginqlik ixliringni öz bexingʻoʻja yandurimən. **4** Mening kəzūm sanga rəhīm qilmaydu həm iqimnīmu sanga aʻqritmaymən; əksiqə öz yolliringni bexingʻoʻja yandurimən, öz yirginqlikliring öz arangda bolidu; andin silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər». **5** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Balayiʻapət! Həq bolup baqmioʻqan balayiʻapət kelidu! Mana, u kəldi! **6** Hatimə, hatimə! U sanga qarxi qozʻoʻldi! Mana, u keliwatidu! **7** Həlakət yeningʻoʻja kəldi, i zeminda turoʻuqi; waqit-saiti toxti, axu kün yeqinlaxti; huxallik warkiraxliri əməs, bəlki dawaloʻluluk bir kiyqas-sürən taʻoʻlarda anglinidu. **8** Mən tezla kəhrimni üstūnggə təkūp, sanga qaratkən oʻzimiz bilən piʻoʻandin qikimən; Mən öz yolliring boyiqə üstūnggə həkūm qikīrip jazalap, özūngning barlik yirginqlikliringni bexingʻoʻja qayturup qūxūrimən. **9** Mening kəzūm sanga rəhīm qilmaydu həm iqimnīmu sanga aʻqritmaymən; Mən öz yolliringni bexingʻoʻja yandurimən, wə öz yirginqlik ixliring öz arangʻoʻja qūxidu; xuning bilən silər özūnglarni uroʻuqining Mən Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **10** Mana, axu kün! Mana u kəldi! Həlakət qikīp yūriwatidu! — tayak bihlandi, həkawurluk qeqəklidi! **11** Zorawanlik yetilip rəzillik tayiki bolup qikti; ularningkidin həqnərsə qalmaydu — ularning adəmlər topidin, dələt-baylikliridin yaki həywisidin həqnemə qalmaydu. **12** Waqit-saiti kəldi, kün yeqinlaxti; aloʻuqi huxal bolup kətmisun, satkuqi matəm tutmisun; qünki kattik oʻzəp muxu bir

top kixilarning hammaisining ustiga quxidu. **13** Qunki garaq aloquqi bilan satquqi tirik qalsimu, satquqi ozi setiwatkiniga kaytidin igə bolmaydu; qunki bu top kixilər toqruluk kəringən bexarət inawətsiz bolmaydu; ulardin heqkaysisi kabihliki bilan əz hayatini sakliyalmaydu. **14** Ular kanayni qelip həmmi təyyarlidi, birak heqkim jənggə qikmaydu; qunki Mening ozezipim muxu bir top kixilarning hammaisigə karitiloqan. **15** Talada kiliq, iqidə waba wə aqarqilik turidu; dalada boləqan kixini kiliq, xəhərdə boləqan kixini bolsa, waba wə aqarqilik uni yutuwetidu. **16** Wə ulardin kutulup kelip bulardin kaqkanlar taqlarda yürüp hər biri əz kabihliki üçün jilədidiki pahtəklərdək bukuldap matəm tutidu. **17** Hərbirining kəli dərmansizlinidu, tizliri süydük bilan qilik-qilik həl bolup ketidu; **18** Ular əzigə bəz kiyimini baqlaydu, wəhxət ularni basidu; hər kaysining yuzidə hijalət, baxliri taqir kərinidu. **19** Ular əz kümüxlirini koqilarəqə taxlaydu, ularning altunliri buləqanoqan nərsidək bolidu; ularning altun-kümüxliri Pərwərdigar ozezipini kərsətkən künidə ularni kutkuzmaydu; ular bulardin aqliqini qanduralmaydu, qorsiqini tolduralmaydu, qunki bu nərsilər ularəqə adəmlərnə putlaxturidioqan kabihlik boldi. **20** U Uning güzəl bezəkini həywə bilan tiklidi; birak ular uning iqidə yirginqlik məbudlarni həmdə lənətlik nərsilirini yasidi; xunga Mən uni ular üçün paskinqilikqə aylandurimən. **21** Mən uni olja süpitidə yat adəmlərnəng kəliəqə, ojanimət kilip yər yuzidiki rəzillərgə tapxurimən; ular buni buləqaydu. **22** Mən yuzümni ulardin ərüymən, wə kixilər Mening əziz jayimni buləqaydu; zorawanlar kirip u

yərni buloqaydu. **23** Zənjirni təyyarlanglar; qünki zemin kənlük jinayətlərgə, xəhər zorawanlıqqa toloqan. **24** Xunga Mən əllər iqidiki əng rəzilini kəltürimən, ular ularning əylirigə igə bolidu; Mən zomigərləning həkawurluqini yokitimən; ularning «mukəddəs jayliri» buloqinidu. **25** Wəhəxət keliwatidu! Ular tinq-amanlıqni izdəydiqan bolidu, biraq heq tapalmaydu. **26** Apət üstigə apət, xum həwər üstigə xum həwər kelidu; ular pəyoqəmbərdin bexarət soraydu, biraq kahinlardin Təwratning bilimi, aqsakallardin, moysipitlərdin nəsihət yokap ketidu. **27** Padixah matəm tutidu, xahzadə ümidsizlikkə qəmülidu, zemindiki həlkləning qolliri titrəp ketidu; Mən ularni öz yolliri boyiqə bir tərəp qilimən, öz həkümliri boyiqə ularoqa həküm qikirip jazalaymən; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu.

8 Altinqi yili, altinqi ayning bəxinqi künidə xundak əməlgə axuruldiki, mən öz əyümdə olturoqinimda, Israilning aqsakallirimu mening aldimda olturoqinida, Rəb Pərwərdigarning qoli wujudumoqa qüxti. **2** Mən qaridim, mana, otning qiyapitidə bir zatning kərünüxi turatti; belining təwini ot turqida turatti; belining üsti bolsa julaliqan yorukluk, qizitiloqan mis parkiriqandək kərünüx turatti. **3** U qolning kərünüxidək bir xəkilni sozup, beximdiki bir tutam qaqni tutti; Roh meni asman bilən zemin otturisiqə kətürüp, Hudaning alamət kərünüxliridə Yerusalemoqa, yəni ibadəthanining ximaloqa qaraydiqan iqki dərwasising bosuqisiqə apardi. Axu yər «pak-mukəddəslikkə qarxlaxqan məbud», yəni Hudaning pak-mukəddəs oqəzipini qozoydiqan məbud

turoqan jay idi. **4** Mana, mən tüzlənglikdə kərgən alamət kərinüxtək, Israilning Hudasing xan-xəripi xu yərdə turatti. **5** U manga: — I insan oqli, bexingni kətürüp ximal tərəpkə qarap bak, dedi. Mən beximni kətürüp ximal tərəpkə qaridim, mana, kurbangahning dərwasising ximaliy tərpidə, bosuqida xu «pak-muqəddəslikkə qarxilaxkan məbud» turatti. **6** Wə u manga: — I insan oqli, ularning bundak qilmixlirini — Israil jəmətining Meni muqəddəs jayimdin yirak kətüzidioqan, muxu yərdə qiloqan intayin yirginqlik ixlirini kərdüngsən? Birak sən tehimu yirginqlik ixlarni kərisən, — dedi. **7** Wə U meni ibadəthana hoylisining kirix eoqizioqa apardi, mən qaridim, mana, tamda bir təxük turatti. **8** U manga: — I insan oqli, tamni kolap təxkin, dedi. Mən tamni kolap təxtim, mana, bir ixik turatti. **9** U manga: — Kirgin, ularning muxu yərdə qiloqan rəzil yirginqlik ixlirini kərip bak, dedi. **10** Mən kirip qaridim, mana, ətrapidiki tamlaroqa nəxix qilinoqan hərhil əmiligüqi həm yirginqlik haywanlarni, Israil jəmətining həmmə butlirini kərdüm. **11** Wə bularning aldida Israil jəmətining yətmix aqsakili turatti. Ularining otturisida Xafanning oqli Jaazaniya turatti; ularning hərberi qolida öz huxbuydenini tutup turatti; huxbuy quyuk buluttək ərləp qikti. **12** Wə U manga: — I insan oqli, Israil jəmətidiki aqsakallarning qarangoqulukta, yəni hərbirining öz məbud nəxix qilinoqan hujrisida nemə qiloqanlikini kərdüngmu? Qünki ular: «Pərwərdigar bizni kərməydu; Pərwərdigar zeminni taxlap kətti» — dəydu, — dedi. **13** Wə U manga: — Birak sən ularning tehimu yirginqlik qilmixlirini kərisən, dedi.

14 U meni Pərwərdigarning öyining ximaliy dərwasisining bosuqisioğa apardi; mana, xu yərdə «Tammuz üçün matəm tutup» yioqlawatқан ayallar olturatti. **15** Wə U manga: — I insan ooqli, sən muxularni kərdungmu? Birak sən tehimu yirginqlik ixlarni kərisən, — dedi. **16** Wə U meni Pərwərdigarning öyining iqki həylisioğa apardi. Mana, Pərwərdigarning ibadəthanisining kirix yolida, pexaywan wə qurbangahning otturisida, yigirmə bəx adəm, Pərwərdigarning ibadəthanisioğa arkisini kilip xərkkə qarap kuyaxka qokuniwatatti. **17** Wə U manga: — I insan ooqli, sən muxularni kərdungmu? Yəhuda jəməti əzi muxu yərdə kıloğan yirginqlik kilmixlirini yenik dəp, ular yənə buning üstigə zeminni jəbir-zulum bilən toldurup mening aqqikimni kayta-kayta kəzoqatsa bolamdu? Wə mana, ularning yənə xahni burnioğa tutiwatkinioğa kara! **18** Xunga Mən kəhr bilən ularni bir tərəp kilmən; Mening kəzüm ularoğa rəhim kilmaydu, iqimnimu ularoğa aqritmaymən; ular kulikimoğa yukiri awazda nida kilsimu, ularni anglimaymən, — dedi.

9 U kulikimoğa küqlük bir awazda tovlap: — Yekın kelinglar, xəhərgə məs'ul boluquqilar, hərbinglar öz həlakət koralinglarni qolunglaroğa tutunglar, — dedi. **2** Wə mana, altə kixining [ibadəthanining] ximalioğa qaraydioğan «Yukiri dərwasə» tərəptin keliwatkinini kərdüm. Hərbirisi qolida bitqit kıləuqi koralini tutқан; ularning otturisida yenioğa pütükqining siyahdeni esiklik turoğan, kanap kiyimlərni kiygən birsi bar idi; wə ular [ibadəthanioğa] kirip, mis qurbangahning yenida turdi. **3** Xu qaşda Israilning Hudasining xan-xəripi əsli turoğan

kerubtin k t r l p  yning bosu isida turdi. P rw rdigar yenio a pütükqining siyah deni esiklik turo an, kanap kiyiml rni kiyg n kixini qaqirip uning a: — **4** X h rning otturisdin, yəni Yerusalemning otturisdin  t p, x h r iqida  tk z lg n barlik yirginqlik ixlar t p ylidin ah-nadamət q kk n kixil rning pexanlirig  bir b lg  saləjin, — dedi. **5** W  munga anglitip bax a kixilərgə: — Bu kixining kəynidin x h rni kezip, ad ml rni kiringlar; kəzünglar r him kilmisun, ular a iqinglarni a ritmanglar! **6** Birnimu qoymay h mmi — kerilar, yax yigit-kizlar, bowaq-balilar w  ayallarni qoymay  lt r wetinglar; p k t b lg  qoyulo an kixilərgə yek nlaxmanglar; bu ixni  z muk dd s jayimdin baxlanglar, — dedi. Xunga ular Hudaning  yi aldidada turo an h elik  aqsakallardin baxli an. **7** W  U ular a: —  yni bul anglar, h ylilirini  lt r lg nl r bilən toldurunglar;  mdi beringlar! — dedi. Xuning bilən ular qikip x h r boyiq  ad ml rni kirix a baxlidi. **8** W  xundak boldiki, ular ad ml rni kiro inida, mən yalozuz kaldim;  z mni y rg  d m taxlidim w : — Ah, R b P rw rdigar! Sən Yerusalemo a karitilo an k hringni təkkəndə Israilning barlik qaldisini h alak kilams n? — dedim. **9** W  U munga: — Israil w  Y h da j m tining k bihliki intayin rəzil; q nki ular: «P rw rdigar zeminni taxlap k tti; P rw rdigar bizni kərməydu» — d ydu. **10** «Mən bolsam, Mening k z m ular a r him kilmaydu, iqimmimu ular a a ritmaym n; Mən ularning yolini  z bexio a q x rim n, — dedi. **11** W  mana, yenio a pütükqining siyah denini asqan, kanap kiyiml rni kiyg n

kixi qiloqan ixni mälum qilip: «Manga Sän buyruoqan ixni orundidim» — dedi.

10 Män qaridim, mana, kerublarning bexi üstidiki gümbüz üstidä, kök yaqutning qiyapitidäk bir tähtning körünüxi turatti; **2** Wə [tähtkə Olturoquqi] kanap kiyimlärni kiygän kixigä: «Kerublarning astidiki qaqqlarning arisioqa kir, qolliringni kerublar arisida köyüwatқан qoqlarqa toldurup, ularni xähär üstigä qeqiwät» — dedi. Män qaridim, u xundak qilixka baxlidi. **3** Bu kixi kirgändä kerublar öyning ong täripidä turatti; [xan-xäräplik] bulut öyning iqki höylisini toldurdi. **4** Wə Pärwärdigarning xan-xäripi kerub üstidin qikip, öyning bosuqisioqa kälgänidi; öy bulutka toldi, höyla bolsa Pärwärdigarning xan-xäripining julalikioqa qömгән. **5** Kerublarning қanatlırining sadasi һәмmidin қadırning sözligän qaoqdiki awazidäk bolup, sirttiki höyliqqa anglinip turatti. **6** Wə xundak boldiki, [Rəb] kanap kiyimlärni kiygän kixigä: «Qaqqlar arisidin, yäni kerublar arisidin ot aloqin» — döp buyruoqinida, u kirip bir qaqning yenida turdi. **7** Wə kerublardin biri öz қolini kerublar otturisidiki otқа sozup uningdin ot elip, kanap kiyimlärni kiygän kixining қollirioqa saldi; u buni elip qikip kätti **8** (kerublarning қanatlıri astida, adәмning қollirining қiyapiti körünüp turatti). **9** Män qaridim, mana, kerublarning yenida töt qaq bar idi, bir kerubning yenida bir qaq, yänä bir kerubning yenida yänä bir qaq turatti; qaqqlarning қiyapiti bolsa beril yaqutning körünüxidä idi. **10** Ularning xäkli bolsa, tötılısining ohxax idi, yäni qaq iqidä qaq bardäk körünätti. **11**

Kerublar mangoʻanda, ular yuzlangan tətıla tərəpkə udul qarap mangatti; mangoʻanda ular heq burulmaytti, bəlkı bexı qaysı tərəpkə qarıoʻan bolsa, ular xu tərəpkə mangatti; ular mangoʻanda heq burulmaytti. **12** Ularning pütün tenı, dümbılırı, qollırı, qanatlırı wə ularning qaklırimu, yəni tətısıgə təwə qaklarınıg ətrarı kəzlər bilən toloʻanıdı. **13** Qaklarıni bolsa: «pırkıraydıoʻan qaklar!» — dəp atıoʻınıni əz kulıqım bilən anglıdı. **14** Hərbrı kerubning tət yuzı bar ıdı; bırıncısı kerubning yuzı, ıkkıncısı adəmnıng yuzı, üqıncısı xırning yuzı, tətıncısı bürkütning yuzı ıdı. **15** Kerublar yukırıoʻa ərlıdı. Bular dəl mən Kewar dəryası boyıda kərgən həyat məhluklar ıdı. **16** Kerublar mangoʻanda, qaklarımu ularoʻa yandıxıp mangatti; kerublar yərdın ərləxkə qanatlırıni kətürıgnıdə, qaklarımu ularning yenıdın burulup kətməytti. **17** Ular turoʻanda, qaklarımu turatti; ular kətürülgəndə, qaklarımu ular bilən kətürülətti; qünkı həyat məhluklarınıg rohi qaklarda ıdı. **18** Wə Pərwərdıgarnıng xan-xərıpi əyning bosuʻısı üstıdın qıqıp, kerublar üstıdə turdı; **19** Kerublar qanatlırıni kerıp, kəz aldımda yərdın kətürüldı; ular əydın qıqqanda, qaklarımu ularning yenıdə ıdı; ular Pərwərdıgarnıng əyınıng xərkıy dərwazısıda turatti; İsrılning Hudasınıng xan-xərıpi ularning üstıdə yukırı turatti. **20** Bular bolsa dəl mən Kewar dəryası boyıda kərgən, İsrıl Hudasınıng astıda turoʻan məhluklar ıdı; ularning kerublar ıkənlıkını bıldım. **21** Ularning hərbrınıng təttın yuzı, hərbrınıng təttın qanıti, qanatlırı astıda ınsan qolı sıyakıdıkı qollırı bar ıdı. **22** Ularning yuzlırınıng kıyapıtı bolsa, ular mən Kewar dəryası boyıda

kərgən yüzlər idi; ularning turki wə yüzleri mən kərgəngə ohxax idi; ularning hərbi öz udulioja qarap mangatti.

11 Roh meni kətürüp, Pərwərdigarning öyining xərkiy, yəni xərkkə qaraydiojan dərwasioja apardi; wə mana, dərwasining bosuojisida yigirmə bəx adəm turatti; mən ularning otturisida awamning aqsakili bolojan, Azzurning oqli Jaazaniya həm Bənananing oqli Pilatiyani kərdüm. **2** Wə U manga: — I insan oqli, kəbihlikni oylap qikkuqi, muxu xəhərdə rəzil məslihət bərgüqi adəmlər dəl bulardur. **3** Ular: «Öyləni selix waqti yəqinlaxti əməsmu? Bu xəhər bolsa qazan, biz bolsaq, iqidiki gəx» — dəydu. **4** Xunga ularni əyibləp bexarət bərgin; — Bexarət bərgin, i insan oqli! — dedi. **5** Xuning bilən Pərwərdigarning Rohi wujudumoja urulup qüxüp, manga səz qilojan: «Pərwərdigar mundak dəydu» — degin. «Siləning xundak degininglarni, i Israil jəməti; kənglünlərgə pükkan oy-pikringlarni, Mən bilimən. **6** Silər muxu xəhərdə adəm öltürüxnə kəpəytkənsilər; silər rəstə-koqilarni öltürülgənlər bilən tolduroqansilər». **7** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Silər öltürgən kixilər bolsa, dəl xu gəxtur, xəhər bolsa qazandur; birak siləni bolsa uningdin tartiwalimən. **8** Silər qiliqtin qorqup kəlgənsilər, wə Mən üstüngləroja bir qiliq qüxürimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** «Xuning bilən Mən siləni xəhərdin tartiwelip, yat adəmləning qolioja tapxurimən, siləning üstünglərdin həküm qikirip jazalaymən. **10** Silər qiliqlinip yikilisilər; Israil qegralirida üstüngləroja həküm qikirip jazalaymən; wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni

tonup yetisilär. **11** Bu xəhər silər üçün «kazan» bolmaydu, həm silərmu uningki «gəx»i bolmaysilär; Mən Israil qebralirida üstünglərdin həküm qikirip jazalaymən. **12** Wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilär; silər Mening bəlgilimilirimdə yürmigən, həkümlirim boyiqə mangmioqansilär, bəlki əpqərənglərdiki əllərninng həkümliri boyiqə mangqansilär». **13** Xundəq boldiki, Mən bexarət beriwatqinimda, Bənyanınng oqlı Pilatiya jan üzdi. Mən düm yikildim: «Ah, Rəb Pərwərdigar! Sən Israilning qaldisini pütünləy yoqatmaq qimusən?» — dəp kattıq awazda nida qildim. **14** Pərwərdigarning sözi mangu kelip mundəq deyildi: — **15** I insan oqlı, Yerusalemda turuwatqanlarınng: «Pərwərdigardin yirəq ketinqlar! Qünki muxu zemin bizgila miras qilip təkdim qilinqan!» degən gepi, seninng qerindaxlirinng, yəni seninng qerindaxlirinng bolqan sürgünlərgə həm Israilning pütkül jəmätigə qaritip eytilqan. **16** Xunga ularqə mundəq degin: «Rəb Pərwərdigar mundəq dəydu: Gərqə Mən ularni yirəq yərlərgə, əllər arisioqə yətqiwətkən həm məmlikətlər iqigə tarkitiwətkən bolsammu, ular barqan yərlərdimu Mən Əzüm ularqə kiqikkinə bir pak-muqəddəs baxpanah bolimən». **17** Xunga mundəq degin: «Rəb Pərwərdigar mundəq dəydu: «Mən silərnı əllərdin yioqimən, tarkitiwetilgən məmlikətlərdin silərnı jəm qilimən, andin Israil zeminini silərgə qayturup təkdim qilimən. **18** Xuning bilən ular u yərgə qaytip kelidu, ular barlıq lənətlik nərsilərnı həm barlıq yirginqlik ixlirini u yərdin yoq qilidu. **19** Mən ularqə bir qəlbni berimən, iqinqlarqə yengi bir roqni salimən; Mən

ularning tenidin taxtək kəlbni elip taxlaymən, ularoşa mehrlik bir kəlbni berimən. **20** Xuning bilən ular Mening bəlgilimilirimdə yüridu, Mening həkümlirimni qing tutup ularoşa əməl kəlidu. Ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən. **21** Birək kəngülliri lənətlik nərsilərgə wə yirginqlik kilmixlirioşa beoşxlanoşanlar bolsa, Mən ularning yollirini öz bexioşa qüxürimən», — dəydu Rəb Pərwərdigar». **22** Kerublar kənatlirini yaydi, ularning qəkliri öz yenida turatti; Israilning Hudasing xan-xəripi ular üstidə yukiri turatti; **23** wə Pərwərdigarning xan-xəripi xəhərning otturisdin qikip, xəhərning xək təripidiki taoş üstidə tohtidi. **24** Xuning bilən Roh meni kətürüp, Hudaning Rohi bərgən bu kərünüxtə meni Kaldiyəgə, yəni sürgün boləşanlaroşa apardi; xuan mən kərgən bu kərünüx məndin kətti. **25** Xuning bilən mən sürgün boləşanlaroşa Pərwərdigar mənə kərsətkən barlik ixlarni səzləp bərdim.

12 Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundaq deyildi: — **2** I insan oşli, sən asiy bir jəmət arisida turisən; ularning kərüxkə kəzi bar əmma kərməydu, anglaxka kuliki bar, əmma anglimaydu, qünki ular asiy bir jəməttur. **3** Wə sən, i insan oşli, sürgün boləşuqining yük-təklirini təyyarlap kəyoşin; wə kündüzdə ularning kəz aldida sürgün boləşuqidək öz jayingdin baxka jayəşə barəşin. Gərqə ular asiy bir jəmət bolsimu, ehtimalliki yok əməski, ular qüxinip yetidu. **4** Kündüzdə ularning kəz aldida sürgün boluxka təyyarlioşan yük-təklərdək yük-təkliringni elip qik; andin kəş kirəş degəndə ularning kəz aldida sürgün bolidioşan kixilərdək jayingdin qikip kətkin; **5** tamni kolap

texip, yük-taqliringni elip qikkin; **6** ularning kez aldida buni mürüנגgә elip, gugumda kәtürüp qikip kәtkin; yәrni kәrәlmәsliking üqün yüzüנגni yapkin; qünki Mән seni Israil jәmәtigә bexarәt kildim. **7** Wә mән buyruloqan boyiqә xundak kildim; күndүzdә mән sürgün boloquqi kixidәk yük-taqlirimni elip qiktim; wә kәq kirgәndә qolum bilән tamni kolap texip, yül-taqlirimni qikirip, gügүmdә ularning kez aldida mürәmgә elip kәtürüp mangdim. **8** Әtigәndә Pәrwәrdigarning sözi manga kelip mundak deyilidi: — **9** «I insan oqlı, Israil jәmәti, yәni asiy bir jәmәt, sәndin: «Bu nemә qilöning» dәp sorioqan әmәsmu? **10** Ularoqa: «Rәb Pәrwәrdigar mundak dәydu: Bu yüklәngән wәhiy Yerusalemdiki xahzadә hәм xu yәrdiki barlıq Israil jәmәtidikilәр toqruluktur» — degin. **11** Ularoqa: «Mән silәр üqün bexarәt. Mән kәndak qilöqan bolsam, әmdi ularoqimu xundak ixlar kildurulidu; ular әsir bolup sürgün bolidu» — degin. **12** Ular arisidiki xahzadә өз yük-taqlirini gugumda mürisidә kәtürüp qikidu; ular tamni kolap texip tәxüktin nәrsilirini qikiridu; u өз yüzini yepip zeminni kәrәlmәydiöqan bolidu. **13** Xuning bilән Öz torumni uning üstigә yayimән, u Mening kiltikimda tutulidu; Mән uni Kaldiylәrning zemini bolöqan Babiloqa apirimән, birak u u yәrni өз kez bilән kәrmәydu; u xu yәrdә әlidu. **14** Uningoqa yadәmlәxkән әpқәrisidikilәrning hәmmisini hәм barlıq qoxunlirini Mән barlıq xamaloqa tarkitiwetimән; Mән kiliqni oqlaptin suöqurup ularni qoqlaymән. **15** Mән ularni әllәр arisioqa tarkitiwәtkinimdә, mәmlikәtlәр iqigә taratqinimda ular Mening Pәrwәrdigar ikәnlikimni tonup yetidu. **16** Birak

ularning iqidiki az bir qismini, qiliq, aqarqilik ham waba kesilidin halas qilimən; məqsitim xuki, ularoşa əzliri baridoğan əllərdə əzlidirigə yirginqlik qilmixlirini etirap qilduruxtin ibarət; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu». **17** Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **18** «Insan oqlı, öz neningni titrigən halda yegin, süyüingni dir-dir qilip ənsirigən halda iqqin; **19** həm xu zemindiki kixilərgə mundak dəp eytkin: «Rəb Pərwərdigar Yerusalemdikilər wə Israil zeminidə turuwatqanlar tooqruluk mundak dəydu: «Ular öz nenini ənsirəx iqidə yəydu, süyini dəkkə-dükkidə iqudu; qünki zemində turuwatqanlarning jəbir-zulumi tüpəylidin, u yər həmmisi yəksan qilinidu. **20** Aqalilik xəhərlər harabə bolup, zemin wəyranə bolidu; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər». **21** Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **22** «I insan oqlı, Israil zeminidə: «Künlər uzartilidu, hər bir alamət kərünüx bikaroşa ketidu» degən maqalni eytkini nemisi? **23** Əmdi ularoşa: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən bu maqalni yok qilimən; Israilda bu maqal ikkinqi ixlitilməydu; sən əksiqə ularoşa: «Künlər yeqinlaxti, hər bir alamət kərünüxning əməlgə axuruluximu yeqinlaxti» — degin. **24** Qünki Israil jəmətidə yaloğan «alamət kərünüx» yaki adəmni uqurudioğan palqiliklar kayta bolmaydu. **25** Qünki Mən Pərwərdigardurmən; Mən səz qilimən, həm qiloğan səzüm qoqum əməlgə axurulidu, yənə keqiktürülməydu. Qünki siləring künliringlarda, i asiy jəmət, Mən səz qilimən həm uni əməlgə axurimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar».

26 Pərwərdigarning sözi munga kelip mundak deyildi:

— **27** «I insan oqli, mana, Israil jəmətidikilər sening toqruluk; «U kərgən alamət kərünüxlər uzun künlərdin keyinki waqitlarni kərsitidu, u bizgə yirak kəlgüsi toqruluk bexarət beridu» — dəydu. **28** Xunga ularoqa: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mening səzlimdin heqkaysisi yənə keqiktürülməydu, bəlki kıləqan səzüm əməlgə axurulidu, dəydu Rəb Pərwərdigar» — degin».

13 Pərwərdigarning sözi munga kelip mundak deyildi:

— **2** «I insan oqli, sən Israilning bexarət bərgüqi pəyoqəmbərliri, yəni əz təsəwwuri bilən bexarət bərgüqilərnə əyibləp bexarət berip: «Pərwərdigarning səzini anglanglar!» — degin. **3** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Əz rohiqə əgixip mangidiqan, heq wəhiyni kərmigən hamakət pəyoqəmbərlərnə haliqə way! **4** I Israil, sening pəyoqəmbərliring huddi harabilər arisida yürüwatqan tülkilərdək boldi. **5** Silər bəsülgən jaylaroqa qikmioqansilər, uning Pərwərdigarning künidə bolidiqan jəngdə puhta turuxi üqün Israil jəmətining buzuloqan temini heq yasimidinglar. **6** «Pərwərdigar mundak dəydu» degüqilər bolsa pəkət sahta bir kərünüxnə wə yaloqan palni kərgənlərdin ibarəttur; Pərwərdigar ularni əwətmigən; birak ular əz səzining əməlgə axuruluxini ümid kılidu. **7** Silər «Pərwərdigar mundak dəydu» degininglarda, Mən heq səz kilmioqan tursam, silər sahta bir «alamət kərünüx»ni kərgən, yaloqan palni eytkən əməsmu? **8** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər oydurma səzligininglar, yaloqan «alamət kərünüx»lərnə kərgininglar tüpəylidin, əmdi mana, Mən

silərgə qarximən, — dəydu Rəb Pərwərdigar, **9** — Mening kolum sahta «alamət kərünüx»ni kərgən wə yalojan palni eytkan pəyojəmbərlər bilən qarxilixidu; ular öz həlkimning kengixidə olturmaydu, ular Israil jəmätining nəsəbnamisidə hatirilənməydu; ular Israilning zeminiqə heq kirgüzülməydu; xuning bilən silər Mening Rəb Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **10** Bərək, ular tinq-amanlik bolmioqandimu «tinq-amanlik!» dəp jar selip, həlkimni ezikturojanliki üqün, birsi nepiz ara tamni qopursa, ular kelip pəkət uni hak suwak bilən aqartip qoyojanliki üqün — **11** Tamni hak suwak bilən aqartiwatqanlarqə: «Bu tam yikilidu!» degin! Kəlkündək bir yamojur yaqidu! I yoojan möldürlər, silər qüxisilər! Dəhxətlik bir xamal qikidu; **12** wə mana, tam örülüp qüxkəndə, hək silərdin: «Silər bu tamni suwiojan hak suwak keni!» dəp sorimamdu? **13** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Əz kəhrim bilən dəhxətlik bir xamal partlitip qikirimən; Mening aqqikimdin kəlkündək bir yamojur wə həmmiini həlak kilidiojan kəhrlik möldürlər yaqidu. **14** Xuning bilən Mən silər hak suwak bilən aqartqan tamni oqulitip, uning ulini axkarə kilip, uni yər bilən yəksan kilimən; u oqulap qüxkəndə, silər uning arisida həlak bolisilər; wə Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **15** Xundak kilip Mən kəhrimni tam həm uni hak suwak bilən aqartqanlarning üstigə qüxürüp pioqandin qikimən; wə: «Tam yok boldi, xundakla uni hak suwak bilən aqartqanlar, yəni Yerusalem toojruluk bexarət bərgüqi, heq tinq-amanlik bolmioqandimu u toojruluk tinq-amanlikni kərsətkən «alamət kərünüx»ni kərgən

Israilning pəyojəmbərlirimu yok boldi» — dəymən». **17** «Əmdi sən, i insan oqlı, öz təsəwwuri boyiqə bexarət bərgüqi öz həlkingning kizliriqə yüzüngni karitip, ularni əyibləp bexarət berip mundak degin: — **18** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Əz beqixlirining hər birigə [sehirlilik] biləzükəlni kadap, janlarni tuzakka elix üqün hər kəndak egiz-pakar adəmlərnin bexiqə pərənqini yasiqanlarqə way! Əmdi silər öz həlqimning janlirini tuzakka qüxürüp, janliringlarni sak qaldurimiz dəwatamsilər? **19** Nəqqə tutam arpa, nəqqə qixləm nanni dəp silər Manga kupurluk qilip, yaloqan səzgə kulak salidiqan Mening həlqimgə yaloqanqilixinglar arkilik əlməskə tegixliklirini ɵltürüp, tirik qalmaslikka tegixliklirini həyat qaldurməqimusalər? **20** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən silərnin quxlarni tuzakka qüxürgəndək kixilərnin tuzakka qüxürgüqi sehirlilik «tengik»liringlarqə qarximən, Mən ularni bilixinglardin yirtip taxlaymən; xuning bilən silər quxlarni tuzakka qüxürgəndək tutqan kixilərnin ərkinlikkə uquriwetimən. **21** Mən silərnin pərənqiliringlarnimu yirtip taxliwetip, həlqimni qolunglardin qutquzimən; ular yənə qolunglarda olja bolup turmaydu; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **22** Silər yaloqanqilik bilən, Əzüm azar bərmigən həqkəniy adəmlərnin kəngligə azar bərgənlikinglar üqün, xundakla rəzil adəmlərnin həyatini saklap qutquzuxka ularni rəzil yolidin yandurmay, əksiqə ularning qolini küqəytkininglar üqün, **23** silər quruk «alamət kəzünüx»lərnin ikkinqi bolup kərməysilər, yaki yaloqan palqilik qilməysilər; Mən Əz həlqimni qolunglardin

qutquzimən; xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər».

14 Israil aqsakallirining bəziliri Mening yeniməja kelip aldimda olturuxti. **2** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundaq deyildi: — **3** «I insan oqli, muxu adəmlər öz butlirini kəngligə tikləp, adəmlərni putlaxturidiojan öz kəbihlikini kəz aldioja qoyojanidi. Əmdi ularning Meni izdəp Məndin yol sorixini qəbul qilamdimən? **4** Əmdi ularəja səz qilip mundaq degin: — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Israil jəmətidiki kənglidə öz butlirini tikləp, adəmlərni putlaxturidiojan öz kəbihlikini kəz aldioja qoyup, andin pəyojəmbər aldioja kelidiojan hər bir adəmni bolsa, Mənki Pərwərdigar uningəja butlirining kəplüki boyiqə jawab qayturimən. **5** Xundaq qilip Mən Israil jəmätining kənglini Əzümgə igildurimən; qünki ular barliq butliri bilən Manga yat bolup kətti». **6** — Xunga Israil jəmätigə mundaq degin: — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Towa qilinglar! Butliringlardin yenip [yeniməja] qaytip kelinglar! Barliq yirginqlik qilmixinglardin yüzünlarni ərünglar! **7** Qünki Israil jəmätidiki əzlrini Məndin ayrip, öz butlirini kənglidə tikləp, adəmlərni putlaxturidiojan öz kəbihlikini kəz aldioja qoyup, andin Məndin sorax üqün pəyojəmbərning aldioja kelidiojan hər kəysi adəm yaki xuningəja ohxax Israilda turuwatqan hər kəysi musapirlar bolsa, Mənki Pərwərdigar Əzüm ularəja jawab qayturimən; **8** Mən muxu kixini bir agah bexariti qilip uni səz-qeqəkkə qalduruxqə yüzümni uningəja qarxi qilimən; Mən həlqimning arisidin uni üzüp taxlaymən;

xuning bilən silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **9** Birak pəyoqəmbər əzi ezikturulup, bir bexarətlik səz qıləjan bolsa, u qaoqda Əzüm Pərwərdigar xu pəyoqəmbərni ezitqəuqə uqratqanmən; Mən uningəja qarxi qolumni uzartip, uni həlqim arisidin həlak qilimən. **10** Ular kəbihlikining jazasini tartidu; pəyoqəmbərgə berilidiəjan jaza bilən sorioquqəja berilidiəjan jaza ohxax bolidu. **11** Xuning bilən Israil jəməti yənə Məndin qətnəp kətməydu, yaki yənə asiyliqliri bilən əzlrini buləjimaydu; ular Mening həlqim, wə Mən ularning Hudasi bolimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar». **12** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **13** «I insan oqlı, məlum bir zemin Manga asiylik qilip gunah qiloqanda, Mən xuning bilən qolumni uningəja qarxi uzartip, ularning yələnqūki boləjan nenini qurutuwetip, uning üstigə aqarqilikni əwətimən həm insan wə həywanlarni uningdin üzimən; **14** əmdi u qaoqda Nuh, Daniyal wə Ayuptin ibarət üq həzrət uningda turuwatqan bolsimu, ular öz həkqəniylikı tüpəylidin pəkət öz janlirinila sakliyaləjan bolatti — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Əgər Mən zemindin yirtkuq həywanlarni ətküzsəm, ular uni baliliridin juda kilsa, həywanlar tüpəylidin uningdin ətküqi həqbir adəm bolmay, u wəyrənə bolsa, **16** əmdi Mən öz həyatim bilən kəsəm qilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — muxu üq həzrət uningda turuwatqan bolsimu, ular nə öz oqulliri nə kizlrini kutkuzalmaytti; ular pəkət öz janlirini kutkuzalaytti, zeminning əzi wəyrənə peti qalatti. **17** Yaki bolmisa Mən xu zeminqə qiliqni qüxürup, uningdin insan həm həywannı üzüwətkən bolsam, **18** əmdi həyatim

bilən kəsəm kilmənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — muxu üq həzrət uningda turuwatқан bolsimu, ular nə öz oşulliri nə kızlirini saklap qutқuzalmaytti; ular pəқət öz janlirini qutқuzalaytti. **19** Yaki bolmisa Mən xu zeminəğa waba kesilini qüxürup, Əz kəhrimni қan təktürulüxi bilən üstigə təksəm, uningdin insan həм һaywannı üzüwətkən bolsam, **20** əmdi һayatim bilən kəsəm kilmənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — Nuh, Daniyal wə Ayuptin ibarət üq həzrət uningda turuwatқан bolsimu, ular nə öz oşlini nə kızini qutқuzalmaytti; ular pəқət һəққaniyliқi bilən öz janlirini qutқuzalaytti. **21** Əmdi Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Əmdi xundaq boləandin keyin, insan həм һaywannı üzüwetix üqün Yerusaleməğa tət jazayimni, yəni қiliq, aqarқilik, yirtқuq һaywan wə waba kesilini qüxürsəm қандақ bolar? **22** Biraq mana, uningda қelip қaloғанlar bolidu, yəni oşul-qızlar uningdin қikirilip qutқuzulidu; mana, ular silərnning yeninglarəğa қikip, silər ularning yolliri həм қilmixlirini kərüp yetisilər; xuning bilən silər Mən Yerusaleməğa qüxürgən külpət, yəni uningəğa qüxürülgən barliқ ixlar toqruluk təsəlli alisilər; **23** əmdi silər ularning yolliri həм қilmixlirini kərginlinglarda, ular silərgə təsəlli epkelidu; silər Mening uningda barliқ қiloған ixlirimni bikardin-bikar қilmioғанliқimni tonup yetisilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar».

15 Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundaq deyildi: — **2** «I insan oşli, üzüm teli yaəiqining baxқа dərəh yaəaqliridin nemə artuққiliқi bar, uning xehining ormandiki dərəhlər arisida nemə alahidiliki bar? **3**

Uningdin birər jabdukni yasaxka materiyal aloqanning paydisi barmu? Uningdin qinilərnı askudək qozukni yasiojili bolamdu? **4** Mana, u otka yekiloqu bolqanda, ot uning ikki uqini keydurgəndə, otturisimu yerim keygəndə, əmdi uni birər ixka ixlətkili bolamdu? **5** Mana, u sak bolqanda, heqkəndək ixka ixlətkili bolmioqan yərdə, əmdi ot uni keydürüp yəp kətkəndə, uni birər ixka ixlətkili bolamdu? **6** Xunga Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: «Mən ormandiki dərəhlər arisidiki üzüm telining yaşiqini otka tapxurojinimdək, Yerusalemda turuwatqanlarnı otka tapxurimən. **7** Yüzümni ularqə qarxi qilip qaritimən; ular bir ottin qiksa, baxka bir ot ularni yəwetidu. Öz yüzümni ularqə qarxi bolup qaratkəndə, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **8** Ularning qiloqan wapaszlikliri tüpəylidin mən zeminni wəyrənə qilimən» — dəydu Rəb Pərwərdigar».

16 Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundək deyildi: — **2** I insan ooqli, ezining yirginqlik qilmixlirini Yerusalemning yüzigə selip mundək degin: — **3** Rəb Pərwərdigar Yerusalemqə mundək dəydu: «Sening əsliy zating wə tuquluxung Qanaaniylarning zeminida bolqan; sening atang Amoriy, apang Hittiy qiz idi. **4** Sening tuquluxuqə kəlsək, sən tuquloqan kününgdə kindiking kesilmigən, sən suda yuyulup pakiz qilinmioqan; heqkim sanga tuz sürkmigən yaki seni zakilimioqan. **5** Heqkimning kəzi muxu ixlar üqün sanga rəhim qilmioqan yaki iqini sanga aşritmioqan; əksiqə sən dalaqə taxliwetilgənsən, qünki tuquloqan kününgdə kəmsitilgənsən. **6** Xu qaoqda Mən yeningdin etüp ketiwetip, seni öz qeningda eoqinap

yatqiningni kergan; wə Mən öz keningda yatqan halitingdə sanga: «Yaxiojin!» — dedim. Bərək, sən öz keningda yatqan halitingdə Mən sanga: «Yaxiojin!» — dedim. **7** Mən seni daladiki ot-qəplərdək aynittim; sən əsüp heli boy tartip qiraylik bezilip wayioğa yətting; kəksiliring xəkilləndi, qaqliring üzün əsti; birək sən tehi tuoyma-yalinqaq iding. **8** Mən yənə yeningdin otüwetip sanga qaridim; mana, ixk-muhəbbət məzgiling yetip kəldi; Mən tonumning pexini üstünggə yeyip qoyup, yalinqaqlikingni əttim; Mən sanga kəsəm iqip, sən bilən bir əhdə tüzdum, dəydu Rəb Pərwərdigar, wə sən Meningki boldung. **9** Mən seni su bilən yuyup, keningni teningdin yuyuwetip, sanga puraklik mayni sürttüm. **10** Mən sanga kəxtilik kəngləkni kiygüzüp, ayioqingoğa dəlfən terisidin tikkən kəxləni saptim; seni nepis kanap bilən orap, yipək bilən yepip qoydum. **11** Seni zibu-zinnətlər bilən pərdazlidim, qolliringoğa biləzükləni, boynungoğa marjanni taqap qoydum; **12** burnungoğa həlkini, kulakliringoğa ziriləni, bexingoğa gözəl tajni kiygüzdum. **13** Xundək qilip sən altun-kümüx bilən pərdazlanding; kiyim-keqəkliring nepis kapap, yipək wə kəxtilik rəhttin idi. Yegining aq un, bal həm zəytun meyi idi; sən intayin gözəl bolup, hanix mərtiwisigə kətürüldung. **14** Güzəlliking tüpəylidin əllərdə dangking qikti; qünki Mən sanga kərkəmlikimni beqixlixim bilən güzəlliking kamalətkə yətti, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** — Birək sən güzəllikinggə tayinip, dangkingdin paydilinip pərixə boldung; sən hər bir ötküqi kixigə pərixə muhəbbətliringni təktüng; güzəlliking uning boldi! **16** Sən kiyim-keqəkliringdin elip özüng

üqün rənggarəng bezəlgən «yukiri jaylar»ni yasap, andin ularning üstidə buzukluk qiləansən. Bundaq ixlar yüz berip baqmioqan, wə ikkinqi yüz bərməydu! **17** Sən Mən sanga beoixlioqan güzəl zibu-zinnətlirim wə altun-kümüxüm bilən ərkək məbudlarni yasap ular bilən buzukluk qiləansən. **18** Sən öz kəxtilik kiyimliringni elip ularoqə kiygüzdüng; Mening meyim wə Mening huxbuyumni ularoqə sunup beoixliding; **19** Mən özünggə bərgən nenimni, Mən sanga ozukqa bərgən aq an, zəytun meyi wə balni bolsa, sən ularning aldioqə huxpurak hədiyə süpitidə atap sundung: ixlar dəl xundaq idi! — dəydu Rəb Pərwərdigar. **20** — Uning üstigə sən Özümgə tuoqup bərgən kız-ooqulliringni elip, məbudlarning ozuki bolsun dəp ularni kurbanlik qilding. Sening buzuklukung azlik qiləandək, **21** sən Mening balilirimni soyup ularni ottin ətküzüp məbudlaroqə atap koydungoq? **22** Sening barlik yirginqlik qilmixliring həm pahixə buzuklukliringda, sən yaxliqingda tuoqma-yalingaq bolup öz qeningda eoqnap yatqan künliringni heqqaqan esinggə kəltürmiding. **23** Əmdi sening bu rəzillikliringdin keyin — (Way, həlingoqə way! — dəydu Rəb Pərwərdigar) **24** sən yənə özüng üqün bir pəxtak qurup, hər bir məydanoqə bir «yukiri jay»ni yasiding; **25** sən hər bir koqining bexida «yukiri jay»ingni salding; sən öz güzəllikingni yirginqlik qilip, teningni hər bir ətküqigə tutup, putungni eqip özüngni berip pahixə buzuklukungni kəpəytting. **26** Sən ixkwaz ərliki qong koqnang boləqan Misirliklar bilən buzukluk ətküzdüng; Mening aqqikimni kozoqap, pahixə buzuklukungni kəpəytting. **27** Wə mana, Mən Öz qolumni

üstüנגgə uzartip, sening nesiwəngni azaytip qoydum. Mən seningdin nəprətlidioqan, buzuk yolungdin nomus qilip qeqigənlərnin, yəni Filistiyələrnin qizlirinin qolioqə tapxurdum. **28** Sən yənə qanmay yənə Asuriyliklər bilən buzukluk ötküzdung; buzukluk ötküzgəndin keyin yənə qanaət qilmiding. **29** Xunga sən sodigərning zemini, yəni Kaldiyə bilən boloqan buzuklukungni kəpəytip, buningdin yənə qanaət qilmiding. **30** Muxundak barlik ixlarni, yəni nomussiz pahixə ayalning ixlirini kilisən, nemanqə suyuq sening qəlbinq! — dəydu Rəb Pərwərdigar, **31** Özüngning pəxtiqingni hər koqining bexida quridioqan, hər bir məydanda «yukiri jay»ingni yasaydioqan! Uning üstigə sən pahixə ayaldək əməs iding, qünki sən həqni nəzirənggə almaytting! **32** I wapasiz ayal, erining ornida yat adəmlərgə kəngül beridioqan! **33** Həklər pahixə ayaloqə həmixə həq beridu; birak sən axniliringni buzukluk muhəbbətliridin huzur elixqə həryandin yeningoqə kəlsun dəp ularning həmmisigə üstək berip in'am kilisən; **34** buzuklukta sən baxqə ayallarning əksisən, qünki həqkim sening buzuk muhəbbitingni izdəp kəlmidi; sən üstək bərding, həq həq sanga berilmidi — sən həqikətən ularning əksisən! **35** Xunga, i pahixə ayal, Pərwərdigarning səzini angla! **36** — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Sening tənggiliring təkülüp, axniliring bilən boloqan buzuklukliring bilən sening uyat yering axkarilanoqanliqi tüpəylidin, barlik yirginqlik məbudliring tüpəylidin, ularoqə atap sunoqan baliliringning kəni tüpəylidin — **37** xunga mana, Mən sening özüנגgə əyx-ixrət mənbəsi qiloqan, barlik səygən həm barlik

nəprətləngən axniliringni yiojimən — Mən ularni sanga qarxi qikirip ətirapingdin yiojip, sening uyat yeringni ularoqa axkarə kilimən, ular sening barlik uyat yeringni kəridu. **38** Xuning bilən seni buzukluk kiləjan həm qan təkən ayallarni jazaliəandək jazalaymən; Mən kəhr bilən, ottək əzəzimning təlipi bilən üstünggə qanlik jazani qüxürimən; **39** Wə Mən seni ularning qolioqa tapxurimən; ular sening pəxtəkliringni oqulitidu, sening «yukiri jay»liringni qeqip taxlaydu; ular kiyim-keqikingni üstüngdin saldurup taxlap, güzəl zibu-zinnətliringni bulap-talap, seni tuəma-yalingaq qalduridu. **40** Ular sanga qarxi bir top kixiləni yiojip epkelidu, ular seni qalma-kesək kilidu həm seni kiliqliri bilən qepiwetidu. **41** Ular əyliringni ot bilən kəydüridu, kəp ayallarning kəz aldida üstünggə jazalarni qüxüridu; xuning bilən Mən seni pahixə ayal boluxtin qaldurimən; sən yənə heqkandək «muhəbbət həkki»ni bərməysən. **42** Xuning bilən Mən sanga qarətqan kəhrimni tohtitimən, Mening mukəddəslikimdin qikqan əzəp səndin ketidu; Mən tinqlinip qayta aqqiklanmaymən. **43** Sən yaxlik künliringni esinggə kəltürmidin, əksiqə muxu kilmixliring bilən Meni əzəpləndürdüng; xunga mana, əz yolungni əz bəxingoqa qayturimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — xuning bilən bu buzuklukni baxqə yirginqlik kilmixliring üstigə qoxup ikkinqi kilməysən. **44** Mana, məqəllarni ixlitidioqlarning həmmisi sən toqruluk; «Anisi qandək bolsa, kizi xundək bolar» degən bir məqəlni tiləqə alidu. **45** Sən əz eri həm baliliridin nəprətləngən anangning kizidursən; həm əz ərliri həm baliliridin nəprətləngən aqə-singilliringning

arilikidikisən; sening anang bolsa Ҳittiy, sening atang Amoriy idi. **46** Sening aqang bolsa sol təriringdə turoqan Samariyə, yəni u wə uning qizliri; singling bolsa ong təriringdə turoqan Sodom wə uning qizliri. **47** Sən nə ularning yolliridida mangmioqan, nə ularning yirginqlik qilmixliri boyiqə ix qilmioqansən; Yaq! Bəlki kiskioqinə bir waqit iqidə sən barliq yolliringda ulardin buzuk bolup kəttig. **48** Əz hayatim bilən kəsəm qilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — singling Sodom, yəni u yaki qizliri sən yaki sening qizliringning qilmixliridək qilmidi; **49** Mana, muxu singling Sodomning kəbihliki — u wə qizlirining təkəbbuluki, nanliri mol, əndixisiz azadilik künliridə ajiz-namratlarning kolini heq küqəytmigənliki idi. **50** Ular təkəbburlixip, Mening aldimda yirginqlik ixlarni qildi; Mən buni kərginimdə, ularni yokattim. **51** Samariyə bolsa sening gunahlingning yerimidəkmü gunah sadir qilmidi; həlbuki, sən bolsang yirginqlik qilmixliringni ularningkidin kəp awutup qilding; xundak qilip sən yirginqlik qilmixliring tūpəylidin aqa-singlingni huddi həkqaniydək kəründürgəniding. **52** Sən əslidə öz aqa-singlingning üstidin həküm qiləuqi iding; əmdi sənmu, öz xərməndilikingni kətürüp yür! Sening ularningkidin tehimu nəprətlik gunahling tūpəylidin ular səndin həkqaniy kərünidu; xunga sənmu aqa-singlingni həkqaniy kərsətkining tūpəylidin hijalətkə kəlip xərməndilikingni kətürüp yür! **53** Wə mən ularni sürgündin, yəni Sodom həm qizlirini sürgündin, Samariyə həm qizlirini sürgündin qikirip, xundakla ularning arisoqə sürgün boləlanliringni qikirip sürgünlüktin əsligə kəltürimən; **54** xuning bilən

ularoqa tāsəlli bərginingdə, sən öz xərməndilikingni kətürisən, sening barlıq qılmixliring tüpəylidin hijalətkə qalisən. **55** Sening aqa-singling, Sodom həm qızlıri əsli həlioqa, Samariyə həm qızlırimu əsli həlioqa kelidu; sənmu wə sening qızlıring əsliy həlinglaroqa kelisilər. **56** Sening rəzilliking pax qilinmay, təkəbburlukta yürgən kününgdə, singling Sodom aqzingda səz-qəqək boləjan əməsmidi? Əmdi hazır sən özüng Suriyə qızlıri wə uning ətrapidikilərninğ həmmisi həmdə Filistiyə qızlıri, yəni seni kəzğə ilmaydiojan ətrapingdikilərninğ mazək obyektı bolup qaldinğ. **58** Sən buzuklukung, yirginqlik qılmixliringning jazasını kətürisən, dəydu Pərwərdigar. **59** Qünki Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Öz qıləjanlıring, yəni iqqən kəsəminğni kəmsitip, əhdini buzojanlıqing boyiqə seni bir tərəp qilimən; **60** Həlbuki, Mən sening bilən yaxlık künliringdə tüzgən əhdəmni əsləymən, həm sən bilən mənggülük bir əhdə tüzimən. **61** Xuning bilən sən özüngdin qong aqiliring həmdə seningdin kiqik singilliringni tapxuruwaləjiningda, sən yolliringni esinggə kəltürüp hijalətkə qalisən; qünki muxu [aqa-singilliringni] sanga qızlar süpitidə tapxurimən; birak bu ixlar seningdiki əhdə tüpəylidin bolmaydu. **62** Mən Öz əhdəmni sən bilən tüzimən, sən Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilisən; **63** xuning bilən seni kəqürüm qıləjinimda, sən qılmixliringni esinggə kəltürüp hijil bolup, xərməndiliking tüpəylidin qaytidin aqzingni heq aqmaysən» — dəydu Rəb Pərwərdigar.

17 Wə Pərwərdigarning səzi munga kelip xundak deyildi:
— **2** I insan oşli, bir tepixmakni otturiəqa koyup, Israil

jəmətigə bir təmsilni səzləp berip mundak degin: — **3** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Kəng kənatlik, ziq rənggarəng uzun pəylik qong bir bürküt Liwanoğa kelip, xu yərdiki egiz kedir dərihining uqidiki xahni aldi; **4** U əng yukiri yumran bihini üzüwelip, uni sodigərning zeminiğa apirip, tijarətqilərnin xəhərigə tikti. **5** U yənə zemindin baxka urukni elip baqlıq bir etizoğa tikti; uni mol sular boyida selip, sügət telidək tiklidi. **6** U əsüp, kəng yeyilip, pəs boyluq üzüm teli bolup qıkti; uning xahliri [bürküt] tərəpkə qarap əsti, yiltizlirimu uning astioğa sozuldi. Xu yol bilən u üzüm teli bolup, xahlendi, bihlendi. **7** Əmdi kəng kənatlik, ziq pəylik yənə bir qong bürküt pəyda boldi; wə mana, bu üzüm teli «U meni suqarsun» dəp, tikilgən qənəkliridin yiltizlirini uningğa qarap tartti, xahlirini uningğa qarap sozdi; **8** Mana, u obdan xahlap mewə bərsun, esil üzüm teli bolsun dəp munbət etizda, mol sular boyioğa tikilgənidi». **9** Əmdi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «U ronak tapamdu? Uni kaxxal qiliwetix üçün [bürküt] yiltizlirini yulup, mewisini kesiwətməmdü? Uning yumran yopurmaqliri hazan bolidu; xu qaşda uni yiltizliridin yuluwelixka küqlük bir bilək yaki nuroşun həklərnin heq keriki bolmaydu. **10** Əmdi hətta qaytidin tikilgən bolsa, ronak tapamdu? Xərk xamili uningğa təgkəndila taza qəşjirap kətməmdü? U tikilip əskən qənəkliridə qəşjirap ketidu». **11** Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **12** «Asiy jəməttin: «Muxu ixlarning mənisini biləmsilər?» dəp sorap, ularğa mundak degin: «Mana, Babil padixahi Yerusalemoğa kelip, uning padixahi həm xahzadilirini elip əzi bilən Babiloğa

qayturup apardi. **13** Xu waqıtta u padixahning nəslidin bir kixini elip uning bilən əhdə tüzüp uningoğa kəsəm ičküzdi. U yənə zemindiki esil-mətiwər bololanlarni uning bilən elip kətti; **14** məxsət, padixahlikning təwən ajiz hələttə bolup, kəddini rusliyalmay, pəkət uning əhdisini tutuxi bilən jenini jan ətküzüx üqün idi. **15** Biraq u Misir bizgə atlar həm qong qoxunni təminlisun dəp əlqilirini xu yərgə əwətip, uningoğa asiylük kildi. Əmdi u ronak tapamdu? Mundaq ixlarni kילוquqi tirik qalamdu? U əhdini buzup tirik qalamdu? **16** Mən həyatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — bərhək u özini padixah kילוan padixahning zeminidə, — yəni uning kəsimini kəmsitkən, əhdisini buzojan həliki padixahning zeminidə, — uning yenida, Babilning otturisida əlidu. **17** Bolidiojan jəngdə, ular kelip nurojun kixiləni kİRix üqün [sepiloqa] qikidiojan dənglüləni selip, potəyləni qurojanda, Pirəwn küqlük qoxun həm nurojunliojan əskərləni baxlap kəsimu, uning üqün həqnemə kİlip berəlməydu. **18** U kəsəmni kəmsitip, əhdini buzdi; mana, u qol elixip səz bərdi, biraq u muxu ixlarni kildi; xunga u tirik kəqip kutulalmaydu». **19** Xunga Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən həyatim bilən kəsəm kilimənki, bərhək, u kəmsitkən kəsimum həmdə buzojan əhdəmni bolsa, bularni öz bexioğa kiygüzimən. **20** Mən Əz torumni üstigə yeyip taxlaymən, u Mening kİltikimda tutulidu; Mən uni Babiloğa apirimən həmdə xu yərdə Manga kילוan mutlək wapasizlikü üqün uning üstigə həküm qikİRip jazalaymən. **21** Uning bilən billə barlik qaqqanlar, barlik qoxunliri kİliq bilən yikilidu;

bulardin qaloqlar harbir xamaloqa tarkitilidu; xuning bilən silər Mənki Pərwərdigar sız qiloqlanliqini tonup yetisilər». **22** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mənmu egiz kedirning uqidin bih elip tikimən; uning yapyax xahqilirining uqidin yumran birsini üzüp, egiz həywətlik taoj üstigə tikimən; **23** Israil egizlikidiki taojqa Mən uni tikimən; u obdan xahlap, mewə berip, esil kedir dərihi bolidu; uning astioqa hərəkəndə uqar-qanatlar qonidu; uning xahlirining sayisida ular qonup turidu; **24** xuning bilən daladiki barliq dərəhlər biliduki, Mənki Pərwərdigar egiz dərəhni pəs kildim, pəs dərəhni egiz kildim, yexil dərəhni qəojirattim, qəqxal dərəhni kəkərtip barəqsan kildim; Mənki Pərwərdigar mundaq sız kildim wə xuni ada qilimən».

18 Wə Pərwərdigarning sızı manga kelip mundaq deyildi: — **2** «Israil zemini toqruluk silər: «Atilar aqqiq-qüqük üzümlərni yesə, balilarning qixi kəriq sezilidu» degən muxu maqalni ixlitidioqan kixilər zadi nemə deməqisilər? **3** Mən həyatim bilən qəsəm qilimənki, dəydu Rəb Pərwərdigar, silər Israil iqidə muxu maqalni qaytidin ixlətməysilər. **4** Mana, barliq janlar Meningkidur; atining jeni Meningkidək, balining jenimu Meningkidur; gunah sadir qiloquqi jan igisi bolsa, u əlidu. **5** Birsini həqqəniy bolsa, adillik wə adalət yürgüzidioqan bolsa, **6** — u nə taoqlar üstidə butqa ataloqan taamni yemigən, nə Israil jəmətidiki butlaroqa bax kətürüp ulardin tilimigən, nə qoxnisining ayalini həq buzmiqan, nə ay kərgəndə ayaloqa yeqin kəlmigən **7** nə həqbirigə zulum-zumbuluk ixlətmigən, bəlki

kərdardin kapalət aloqanni qayturidioqan, bulangqilik
qilmioqan, öz nenini aq qaloqanlaroqə təksim kilip
bərgən, yeling-yalingaqqa kiyim kiygüzgən; **8** pulni
əsümgə bərməydioqan, jazanə almaydioqan, bəlki qolini
qəbihlikdin tartip, ikki adəm arisida durus həküm
qikiridioqan; **9** Mening bəlgilimilirimdə mangidioqan,
baxqilaroqə adil muamilə kilix üqün həkümlirimni
tutidioqan bolsa — mana muxu kixi həkqaniy, u jəzmən
hayat bolidu, dəydu Rəb Pərwərdigar. **10** Əgərdə öz puxti
boloqan, zorawanlik qiloquqi, qan təkkuqi boloqan, xundak
yamanliqlarning birini öz kərendixioqə qiloqan, həmdə
yukirikə yaxxilikning həqkaysisini qilmioqan, bir oqli
bolsa, — yəni taqlar üstidə butqə ataloqan taamni yegən,
qoxnisining ayalini buzoqan, **12** ajiz-namratlaroqə zulum-
zumbuluk ixlətkən, bulangqilik qiloqan, kərdardin kapalət
aloqanni qayturmioqan, butlaroqə bax kətürüp ulardin
tiligən, yirginlik ixlarni qiloqan, **13** pulni əsümgə bərgən,
jazanə aloqan bir oqli bolsa — əmdi u hayat qalamdu?
U hayat qalmaydu; u muxundak yirginlik qilmixlarni
qiloqini üqün u jəzmən əlidu; uning öz kəni öz bexi üstigə
quxidu. **14** Biraq mana, muxu kiximu bir oqlul tapsa, u
atisining sadir qiloqan barlik gunahqirini kərgən bolsimu,
həm kərgini bilən xundak qilmisa **15** — yəni taqlar üstidə
butqə ataloqan taamni yemigən, Israil jəmətidiki butlaroqə
bax kətürüp ulardin tilimigən, qoxnisining ayalini
buzmioqan, **16** həqbirigə zulum-zumbuluk ixlətmigən,
kərdardin kapalət elixni həq əzigə tutmioqan, bulangqilik
qilmioqan, öz nenini aq qaloqanlaroqə təksim kilip
bərgən, yeling-yalingaqqa kiyim kiygüzgən, **17** öz qolini

kəbihlikdin tartidioqan, pulni əsümgə bərmigən, əsüm-
jazanə almioqan, bəlki Mening həkümlirimgə əməl
kildioqan, bəlgilimilirimdə mangidioqan bolsa — u öz
atisining kəbihliki tüpəylidin əlməydu, u jəzmən həyat
bolidu. **18** Uning atisi bolsa, zulum-zumbuluk ixlətkən, öz
kərindixioqa bulangqilik kילוqan, öz həlki arisida natoqra
ixlarni kילוqanliki tüpəylidin, mana u öz kəbihliki iqidə
əlidu. **19** Silər: «Nemixqa oqul atisining kəbihlikining
jzasini kətürməydu?» dəp soraysilər; birak oqul adillik
həm adalətni yürgüzgən, Mening barlik bəlgilimilirimni
tutup ularoqa əməl kילוqan; u jəzmən həyat bolidu; **20** gunah
sadir kילוquqi jan igisi əlidu. Oqul atisining kəbihlikining
jzasini kətürməydu, wə yaki ata oqlining kəbihlikining
jzasini kətürməydu; həkkanıy kixining həkkanıyliki öz
üstidə turidu, rəzil kixining rəzilliki öz üstidə turidu; **21** wə
rəzil kixi barlik sadir kילוqan gunahliridin yenip towa kilip,
Mening barlik bəlgilimilirimni tutup, adillik həm adalətni
yürgüzidioqan bolsa, u jəzmən həyat bolidu, u əlməydu.
22 Uning sadir kילוqan barlik itaətsizlikliri uning hesabioqa
əslənməydu; u kילוqan həkkanıyliki bilən həyat bolidu. **23**
Mən rəzil adəmnin əlümidin huzur alamdimən? — dəydu
Rəb Pərwərdigar. Əksiqa, məndiki huzur uning öz yolidin
yenip towa kילוqanlikidin əməsmu? **24** Həkkanıy kixi öz
həkkanıylikidin yenip, kəbihlik kילוqan, rəzil adəmlərnin
yirginqlik kilmixliri boyiqə ix kילוqan bolsa, u həyat
qalamdu? Uning kילוqan həkkanıylikliridin həqkaysisi
əslənməydu; ətküzgən asiyliki, sadir kילוqan gunah iqidə,
u əlidu. **25** Əmma silər: «Rəbning yoli adil əməs» dəysilər;
əmdi, i Israil jəməti, anglanglar; Mening yolum adil

əməsmu? Silərnin yolliringlar adilsizlik əməsmu? **26** Həkkəniy kixi həkkəniylikidin yenip, kəbihlikni ötküzgən bolsa, u əlidu; ötküzgən kəbihlik bilən u əlidu. **27** Həm rəzil adəm ötküzgən rəzillikidin yenip towa kəlip, adillik həm adalət yürgüzidioğan bolsa, u öz jenini həyat saklaydu. **28** Qünki u oylinip, barlik ötküzgən itaətsizlikliridin yandı; u jəzmən həyat bolidu, u əlməydu. **29** Ləkin İsrail jəməti «Rəbning yoli adil əməs» dəydu; i İsrail jəməti, Məning yollirim adil əməsmu? Adil bolmioqini silərnin yolliringlar əməsmu? **30** Xunga Mən üstüngləroğa, yəni hərbinglarni öz yolliringlar boyiqə həküm qikərip jazalaymən, i İsrail jəməti, dəydu Rəb Pərwərdigar. Kəytip yenimoğa kəlinglar, barlik itaətsizlikliringlardin yenip towa kəlinglar; xuning bilən kəbihlik silərgə kiltək bolmaydu. **31** Əzünglardin barlik ötküzgən itaətsizlikliringlarni taxliwetinglar, əzüngləroğa yəngi kəlb wə yəngi rohni tiklənglar; nemixka əlməkqisilər, i İsrail jəməti? **32** Qünki əlidioğan kixining əlümidin mənəgə huzur yoxtur, dəydu Rəb Pərwərdigar; xunga yolunglardin yenip towa kəlip həyat bolunglar!».

19 – «əmdi sən, İsrail xəzadilirigə bir mərsiyəni aozingə elip mundaq dəp oquqin: — **2** «Xirlar arisida anang kəndək bir qixi xir idi! U yax xirlar arisida yatqan, u arslanlirini bekip kuwwətlidi. **3** U arslanliridin birini qong kildi, u yax xir bolup qikti; U owni tutup yirtixni əgəndi; U adəmlərnimu yəwətətti. **4** Əllər uningdin həwər anglidi; U ularning ora tozikida tutuwelindi; Ular uning burnioğa ilməkni selip, Misir zeminiyə epkətti. **5** Qix xir əzining arminini bikar kütkinini, Ümidning

yokaloqanlikini k r p, U baxqa bir arslinini elip, Uni bekiq yax xir qildi; **6** U xirlar arisida uyan-buyan k zdi; U yax xir bolup, Owni tutup yirtixni  g ndi; U ad ml rnimu y wet tti. **7** U ularning istihkamlirini buzup, Ularning x h rlirini harab  qiliw tti; Zemin w  uning  stidiki h mmisi uning h rkirig n awazi bilən d kk -d kkig  q xti. **8** Andin əllər uning ətrapidiki rayonlardin kelip uningoa qarxi qikti; Ular uning  stig  torini yeyip taxlidi; U ularning ora tozikida tutuwelindi. **9** Ular burnioqa ilmək selip k p sk  solidi; Uni Babilning padixahioqa apardi; Ular uni torlirioqa eliwaldi; Xuning bilən uning awazi Israil taoqlirida qaytidin anglanmaydu. **10** Sening anang  z mzaringda bir  z m teli idi; U su boyida tikl ng nidi; Sularning molluqidin, U intayin mewilik, k p xahlik boldi. **11** Uning küqlük xahliri bar idi, H k m s rg qil rning xahanə hasilirioqa layik idi; Uning boyi bulutlardinmu egiz k kk  takaxti, U egizliki w  xahlirining nuroqunliki bilən kərünərlik idi; **12** Biraq u k hr bilən yulundi, U yerg  taxlandi, X rk xamili mewisini qurutiw tti; Uning küqlük xahliri sunduruldi, qaojirap k tti; Ot ularni yutuwaldi. **13** Hazir u q l-bayawanda, Qangq k, susiz bir y rd  tikildi; **14** Uning xahlirining birsidin ot qikip, Uning bihliri həm mewisini yutuwaldi; Xuning bilən uningda həkümdarning xahanə h sisi boloudu k küqlük xehi qalmidi. Bu s zl r m rsiy dur, bular p k t mərsiyə üqünla ixlitilidu».

20 Y ttingi yili, bəxinqi ayning oninqi k ni xundak boldiki, Israilning bəzi aqsakalliri P rw rdigarni izd p uningdin sorioqili mening aldimoa kelip olturdi. **2** W  P rw rdigarning s zi manga kelip mundaq deyildi: — **3**

I insan oqli, Israilning aksakallirioja sez kilip mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Silər Məndin soriojili kəldinglar? Əz həyatim bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar — Mən silərnin Məndin sorixinglaroja yoloja koymaymən. 4 Əmdi ularning üstigə həküm qikiramşən, i adəm balisi, həküm qikiramşən? Ularoja ata-bowilirining yirginlik kilmixlirini ayan kilip ularoja mundak degin: — 5 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Israilni talliojan künidə, Yakup jəmətining nəsligə kol kətürüp kəsəm kilip, Misir zeminida Əzümni ularoja ayan kiliojinimda, yəni ularoja kol kətürüp kəsəm kilip ularoja: «Mən Pərwərdigar sening Hudayingdurmən» deginimdə 6 — xu küni Mən ularni Misir zeminidin qikirip ular üqün alahidə izdəp tapқан süt həm bal ekip turidiojan, həmmə zemin arisidiki əng güzəl zeminning güli boliojan zeminioja kirgüzüx üqün, kol kətürüp kəsəm kildim; 7 Mən ularoja: «Hərbiringlar əz kəzünglar aldidiki nəprətlik nərsilərnə taxliwetinglar, Misirning butliri bilən əzünglarnə buloqimanglar; Mən Pərwərdigar Hudaynglardurmən» — dedim. 8 Lekin ular Manga asiylük kilip Manga kulak selixni halimaytti; heqkaysisi nə əz kəzi aldidiki nəprətlik nərsilərnə taxliwətmidi, nə Misirning butliridin heq ayrilmidi. Andin Mən kəhrimni Misir zemini iqidə ularoja təküp, ularoja karatқан aqqikimni basimən, dedim — 9 halbuki, namimning ular turojan əllər arisida buloqanmasliki üqün, Əz namim üqün hərəkət kildim; qünki Mən bu əllərnin kəz aldida ularni Misirdin qikirixim bilən Əzümni ayan kiliojanidim; 10 xunga Mən ularni Misir zeminidin [toluk] qikirip, qəl-

bayawanoja apardim. **11** Wə Mən bəlgilimilirimni berip, Öz həkümlirimni ularoja ayan kildim — ularoja əməl qilidiojan kixi ularning səwəbidin həyatka erixidu. **12** Əzüm həm ular arisidiki bexarət bolsun dəp, Mening ularni pak-muqəddəs qilidiojan Pərwərdigar ikənlikimni bilixi üçün «xabat kün»lirimni ularoja beoixlidim; **13** lekin Israil jəməti qəl-bayawanda Manga asiylik qildi; qünki ular Mening bəlgilimilirimdə mangmidi, Mening həkümlirimni qətkə kaqti (əgər adəmlər bu əmrlərgə əməl qilsa, u ularning səwəbidin həyatka erixidu) wə Mening «xabat kün»lirimni qattiq buloçidi; Mən ularning üstigə qəl-bayawanda ular həlak qilinojuqə qəhrimni təkimən dedim — **14** həlbuki, namimning əllər arisida buloçanmasliqi üçün, Öz namim üçün hərəkət kildim; qünki Mən bu əllərnin köz aldida ularni Misirdin qutkuzup qiqaroçanmən. **15** Mən yənə qəl-bayawanda ularoja süt həm bal ekip turidiojan, həmmə zeminning güli boloçan zeminoja kirgüzməymən dəp, qolumni kətürüp kəsəm qilimən dedim **16** (qünki ularning qəlbi butlirioja əgixip kətkəqkə, Mening bəlgilimilirimni qətkə kaqқан, Mening həkümlirimdə mangmioçan, Mening «xabat kün»lirimni buzoçan); — **17** həlbuki, közüm ularoja rəhim qilip ularni həlak qilmidim yaki ularni qəl-bayawanda tügəxtürmidim. **18** Mən qəl-bayawanda ularning balilirioja mundaq dedim: «Ata-bowiliringlarning bəlgimiliridə mangmanglar, nə ularning həkümlirini tutmanglar nə butliri bilən özünqlarni buloçimanglar. **19** Mən Pərwərdigar Hudayinglardurmən; Mening bəlgilimilirimdə mengip, Mening həkümlirimni

tutup ularoqa əməl qilinglar; **20** Mening «xabat kün»lirimni pak-muqəddəs dəp ətiwarlanglar; u silərnin Mening Pərwərdigar Hudayinglar ikənlikimni bilixinglar üçün Mən wə silər otturimizdiki bir bexarəttur. **21** Ləkin balilirimu Manga asiylik qildi; ular nə Mening bəlgilimilirimdə mangmioqan nə Mening həkümlirimni tutmioqan (birsə ularoqa əməl qilsə, u ular bilən həyatqa erixidu) ular Mening «xabat kün»lirimni buloqoqan; xunga Mən qəhrimni ular üstigə təküp ularoqa qaratqan aqqiqimni qüxürüp pioqandin qikimən, dedim; **22** ləkin jazadin qolumni tartip, namimni əllərnin kəz aldida buloqanmisun dəp Əz namim üçün hərəkət qildim; Mən bu əllərnin kəz aldida ularni Misirdin qutkuzup qiqaroqanmən. **23** Qəl-bayawanda Mən qolumni kətürüp ularoqa silərni əllər arisioqa tarkitimən, məmlikətlər iqigə taritimən dəp qəsəm qilimən, dedim; **24** qünki ular Mening həkümlirimni ada qilmioqan, bəlgilimilirimni qətkə qakqan, Mening «xabat kün»lirimni buzoqan; ular kəzlrini ata-bowilirinin butlirioqa tikməktə idi; **25** xunga Mən ularoqa yaxhi bolmioqan bəlgilimilərni, ularni həyatqa elip barmaydioqan həkümlərni beoqixlidim; **26** wə ularni əz-əzidin səskəndürüp, Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetixi üçün, Mən ularni əz hədiyəliri arqilik buloqidim, qünki ular hədiyə süpitidə barlik tunji balilirini atap qoyatti. **27** Xunga, i insan oqlı, Israil jəmətigə səz qilip mundaq degin: — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Ata-bowiliringlar xu ixtimu Manga kupurluq qiloqanki, ular Manga wapəsizlik qiloqan; **28** ular Mən Əz qolumni kətürüp: «Muxu zeminni silərgə berimən» dəp qəsəm qiloqan

yərgə kirgəndə, ular xu yərdiki udul kəlgən hər bir yukiri dəng həm baraxsan dərəhni kərüpla xu jaylarda ular qurbanliklərini kəlip, Meni aqqıqlandırdoğan hədiyələri kəlattı; ular xu yərdimu «huxpurak hədiyə»lərini puritip, «xarab hədiyə»lərini təkətti; **29** xuning bilən Mən ulardin: «Silər qıkdıdoğan bu yukiri jay degən nemə?» dəp soridim; xunga bügüngə kədər uning ismi «Bamah»dur. **30** Xunga Israil jəmätigə mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər ata-bowiliringlarning yolida əzliringlarnimu buləjimakqimusilər? Ularning nəprətlik kilmixlirioğa əgixip buzukluk kilmakqimusilər? **31** Əmdi silər hədiyəliringlarni sunup, əz oşulliringlarni ottin ətküzgəndə, silər yənıla bügüngə kədər əzünglarni barlik butliringlar bilən buləjawatisilər; əmdi Mən silərnin Meni izdəp sorixinglaroğa yol koyamdimən, i Israil jəməti?! Mən həyatim bilən kəsəm kəlimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən silərnin Meni izdəp sorixinglaroğa yol koymaymən! **32** Xuningdək silərnin kənglünglərdiki «Biz yat əllərdək, baxka yurtlardiki jəmətlərdək yaşıq həm tax məbudlaroğa qokunimiz» degən koyunglar əməlgə axurulmaydu! **33** Mən həyatim bilən kəsəm kəlimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, Mən bərhək küqlük qol, uzartқан bilikim həm təküp yaqduroğan kəhrim bilən üstünglərdin həkümranlik kəlimən. **34** Mən küqlük qol, uzartқан bilikim həm təküp yaqduruloğan kəhr bilən silərnin əllərdin qikirip epkelimən, tarkitiloğan məmlikətlərdin silərnin yiojimən; **35** silərnin əllərgə təwə boləğan qəl-bayawanoğa kirgüzüp, xu yərdə üstünglərdin yüz turanə həküm qikirip jazalaymən;

36 ata-bowiliringlarning üstidin Misir zeminidiki qəlbayawanoğa həküm qikirip jazalojinimdək, silərning üstüinglardin yüz turanə həküm qikirip jazalaymən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **37** Mən silərni hasa astidin etküzüp, əhdining rixtisigə baqlandurimən. **38** Mən aranglardin Manga wapaszlik kıloğan asiylarni xallap qikirimən; ularni turuwatқан jaylardin qikirimən, biraқ ular Israil zeminiğa kirməydu; xuning bilən silər Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisilər. **39** — Əmdi silər bolsanglar, i Israil jəməti, Rəb Pərwərdigar silərgə mundak dəydu: — Manga kulaқ salmaymiz desənglar, beriweringlar, hərbinglar öz butliringlarğa qoқuniweringlar! Biraқ silər yənə hədiyəliringlar həm məbudliringlar bilən Mening namimni ikkinqi buloқimaysilər! **40** Qünki Mening muқəddəs teoқimda, yəni Israilning egizlikidiki taoқda, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — barliқ Israil jəməti, ularning həmmisi Manga zemində turup hizmət kılıdu; Mən u yərdə ularni qobul kılımən wə u yərdə Mən silərdin «kətürmə hədiyə»liringlarni, tunji hosul boloğan kəktat-mewiliringlarni, xundakla barliқ muқəddəs dəp ayrip beoқixlioğan nəsriliringlarni tələp kılımən. **41** Mən silərni əllər arisidin qikirip, məmlikətlərdin elip yioқqinimda, esil huxbuydək silərni qobul kılımən; xuning bilən əlləring kəz aldida aranglarda Əzümning pak-muқəddəs ikənlikimni kərsitimən. **42** Ata-bowiliringlarğa qolumni kətürüp: «Muxu zeminni silərgə berimən» dəp kəsəm kıloğan Israil zeminiğa silərni kirgüzginimdə, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **43** Silər u yərdə öz yolliringlarni wə əzüinglarni buloқioğan

barlik qilmixliringlarni əsləysilər; xuning bilən ötküzgən rəzil ixliringlar tüpəylidin silər öz-özünqlarni kəzgə ilməysilər, öz-özünqlardin nəprətlinisilər. **44** Mən rəzil yolliringlaroşa əsasən əməs, yəki buzuk qilmixliringlaroşa əsasən əməs, bəki Əz namim üçün silərgə xəpəkətlik muamilə kıləndin keyin, i İsrail jəməti, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **45** Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **46** I insan oqlı, yüzünqlni Teman xəhərigə kəritip, jənubtikilərnə əyibləp, Nəgəw ormanlik dalasini əyibləydiəqən bəxərət bərip, — **47** Yəni Nəgəw ormanlik dalasioşa mundak degin: — Pərwərdigarning səzini anglə; Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mənə, Mən sənə bir ot yəkimən; u sənədi kə həmmə yəxil dərəhni həmdə həmmə kəxəxəl dərəhni yəwətidu; yəlkunluk ot həq əqməydu, jənubtin ximaləqiqə pütkül yər yüzü uning bilən kəyüp ketidu; **48** barlik ət igiliri Mənki Pərwərdigar uni yəkkənlikimni kərip yetidu; u həqkəqən əqürülməydu!». **49** Wə mən: — Ah, Pərwərdigar! Ular mənə toqruluk: «U pəkət təmsillərnə sezləwətidu» dəydu! — dedim.

21 Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqlı, yüzünqlni Yerusələmoşa kəritip, «mukəddəs jəylar»ni əyibləp, İsrail zeminini əyibləp bəxərət bərip, **3** Yəni İsrail zeminioşa mundak degin: — Pərwərdigar mundak dəydu: «Mənə, Mən sənə kərxidurmən; kəliqimni oqlaptin suəqurup, sənədin həmə həkəkəniylar həmə rəzillərnə üzüp təxləymən. **4** Mən sənədin həmə həkəkəniylar həmə rəzillərnə üzüp təxləməqə boləjinim üçün, kəliqim barlik ət igiliri, yəni jənubtin ximaləqiqə

bolojan h mmayl n bilən qarxilixixoqa oʻilaptin qikidu; **5** xuning bilən barlik  t igiliri M nki P rw rdigarning  z kiliqimni oʻilaptin suojurojanlikimni tonup yetidu; kiliq oʻilapka kaytidin yenip kirmaydu. **6**  mdi u  tartqin, i insan oʻqli; iq-baoʻring eqixkud k dərd- l m bilən ularning kez aldida u -zar qil. **7** W  xundak boliduki, ular s ndin: «Nemixka u  tartis n?» d p soriojanda, sən ularoqa: «Bolojan xum h w r t p ylidin! Mana, u kelidu! Barlik y r kl r erip, barlik kollar boxap ketidu, barlik rohlar z iplixip, barlik tizlar s yd k bilən qilik-qilik h l bolup ketidu; mana u keliwatidu! U yetip k ldi! — d ydu R b P rw rdigar» — degin. **8** W  P rw rdigarning s zi munga kelip xundak deyildi: — **9** I insan oʻqli, bexar t berip mundak degin: — R b P rw rdigar mundak d ydu: — Mana, bir kiliq, bir kiliq, bislanojan, parkiritilojan! **10** U zor kirojinqilik  q n bislanojan, uni yaltiraxka parkiratkan;  z oʻlumning xahanə h sisi h rkandak addiy tayakni k msitk nliki t p ylidin, huxal bolup ketiximizg  toojra kel mdu? **11** U kiliqni parkiritilixka, kol bilən tutuxka bekitkən; Kiliq bil ng n, parkiritilojan, K tl kilouqining kolioja tutkuzuxka t yyarlanojandur! **12** Nalə-pəryad k t r p piojan q kk n, i insan oʻqli, Q nki [kiliq] Mening h lqimg  qarxi qikkan; U Israilning barlik xahzadilirig  qarxi qikkan; Ular  z h lqim bilən təng kiliqka tapxurulojan; Xunga yanpixingoja kattik urup koyojin! **13** Q nki sinak k ldi;  mdi bu «xahanə h sa » baxka yaojaqlarni k msitkini bilən, u bəribir tügixidu əməsmu?! — d ydu R b P rw rdigar. **14** —  mdi sən, i insan oʻqli, bexar t b rgin, qawak qalojin! Kiliq ikki ketim,

üq ketim urup kırsun! U kıroquqi kıliq, ularni hər tərəptin
kırxiwaloqan zor kətl kıloquqi kıliqtur! **15** Ular
yürəklirini erisun dəp, ulardin nuroqunliri putlixip kətsun
dəp, Mən ularning barlıq dərweziliriqə təhdit saloquqi
kıliqni karitip koydum. Way! U qakmaktək parkiritiloqan,
u kirixka suquruloqan; **16** i kıliq, ong tərəpkə ətür bol!
Sol tərəpkə burulup qar! Bisingni kəyərgə karatқан bolsa
xu yərgə qar! **17** Mənki Pərwədigar Əz kolum bilən qawak
qalimən, Əz kəhrimni təkür piqandin qikimən; Mənki
Pərwədigar xundak səz kıldim. **18** Wə Pərwədigarning
səzi manga kelip xundak deyildi: — **19** Sən i insan ooqli,
Babil padixahining kıliqining mengixiqə təyyarlanoqan
ikki yolni bekitip koyoqin; ikkilisi bir zemindin qikidioqan
bolsun; [Yerusalem] xəhirigə mangidioqan yolning bexida
bir yol bəlgisini tikləp koyoqin; **20** yəni kıliqning yetip
kelixi üqün Ammoniylarning Rabbah xəhirigə bir yol
həmdə Yəhudaqə, yəni istihkami məstəhkəm Yerusalem
xəhirigə yənə bir yolni bekitip koyoqin; **21** qünki Babilning
padixahi aqa yolda, yəni ikki yolning bexida pal aqkuzidu;
u oqlarni silkiydu, «kəqmə məbudlar»din soraydu,
jigəni təküridu. **22** Əmdi sepilni bəsküqi bazoqlarni
tikləxni, qan təküxkə pərman kılixni, jəng elan kılip
towlaxni, dərwezilarqə uruloquqi bazoqlarni tikləxni,
sepiloqə qikidioqan dənglükləni yasaxni, potəyləni
quruxni, Yerusalemni [muhasirigə elixni] kərsitidioqan
pal uning ong kəlioqə qüxidu; **23** gərqə bu pal ularqə
yaloqan kərüngini bilən, ular iqqən kəsəmlər tüpəylidin,
Yəhudadikiləni qənggilioqə alsun dəp padixah ularning
kəbihlikini esigə kəltüridu. **24** — Xunga Rəb Pərwədigar

mundak d ydu: Sil rning asiyliqlar axkarilini, barlik qilmixliringlarda gunahliringlar kerung qk , k bihliklarni  sk  k lturgininglar t p ylidin — yəni  z nglar pax qilinip  sk  elinqininglar t p ylidin, silər qolqa elinilas r. **25**  mdi sən, i Israilning munapiq həm rəzil xahzadisi, kəbihlikning jazalinix waqti-saiti toxkinida, k ridiqan k ning kelidu! **26** R b P rw rdigar mundak d ydu: — S llini uningdin eliw t, tajni eliw t; ixlar  z petida turiwərməydu; p s turoqanni egiz qil, egiz turoqanni p s qil; **27** uning [t htini]  r w t,  r w t,  r w t! Uning h kukining Igisi kəlmigüqə, u y n  m wjut bolmaydu; Mən uni Uningqa təkdim qilimən. **28**  mdi i insan oqli, bexar t berip mundak degin: — R b P rw rdigar Ammoniylar w  ularning mazakliri toqrisida mundak d ydu: «Bir qiliq, bir qiliq k tl qilixka suquruloqan; u ad mni yəwetixkə, qaqmakt k yaltiraxka parkiritiloqan!» — degin! **29** Q nki palqilar sən qiliq toqrunqda qurux alamət k r n xl rni k r p, sən  q n yaloqandin bir pal salidu; rəzillərning k ridiqan k ni kəlgəndə, kəbihlikning jazalinix waqti-saiti toxkanda, bular seni xu kiriloqan rəzillərning boyunliri  stig  qoxup yatquzidu! **30** Bu qiliqni  z oqlapioqa kayturup sal! Mən sening  st ngg   z ng yaritiloqan jayda, yəni sən tərəlgən jayda h k m qikirip jazalaymən. **31** Xuning bilən Mən  st ngg  kəhrimni t k p yaqdurup, O zipimning oti qilip p wlaym n; Mən seni qatillikqa mahir yawuz ad ml rning qolioqa tapxurup berimən; **32** Sən otqa yekiloq bolis n; Sening qening  z zeminingd  təkülidu;

Sən qaytidin əslənməysən; Qünki Mənki Pərwərdigar sən kıloğan.

22 Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi:

— **2** Əmdi sən, i insan oqlı, kanlık xəhər üstigə həküm qıqarmamsən? Həküm qıqarmamsən? Əmdi uning yirginqlik kılmixlirini yüzigə selip mundak degin: —

3 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Əz jaza künining kelixi üqün əz iqidə kan təkküqi xəhər, özini buloqax üqün özigə məbudlarni yasioğan xəhər — **4** Sən təkkən

kan tüpəylidin gunahkar boldung, yasioğan məbudlar tüpəylidin özüngni buloqiding; sən əz jaza künliringni yekınlaxtung, yilliringni toxturdung; xunga Mən seni

əllərgə rəsua, barlık məmləkətlərgə mazakning obyektı kıldim. **5** Sanga yekındikilər həmdə səndin yiraktikilər seni mazak kılıdu, i kıya-qıyoqə toloğan bətnamlik xəhər!

6 Israilning xahzadiliri, hər birining hokukidin paydiliniq iqingdə kandaq kan təkkənlikigə kara! **7** Sening iqingdə ular ata-anisini közgə ilmiqan; aranglarda musapirlarqə zulum-zumbuluk kıloğan, yetim-yesirlər

həm tul hotunlarqə uwal kıloğan; **8** Mening pak-mukəddəs nərsilirimni sən kəmsitkən, Mening «xabat kün»lirimni buloqap buzoqansən;

9 sening iqingdə qanoqə təxna təhməthor adəmlər bolqan; ular taqlar üstidə butpərəslik exini yegən; sening iqingdə ular buzukluk pəsəndilik kılqan;

10 səndə əz atisining nomusioqə təgkənlər bar; ay körgən kız-ayallarni ayaoq asti kılqanlarmu bar. **11** Birsı qoxnisining ayali bilən yirginqlik buzukluk kılqan;

yənə birsi əz kelinini buzup xəhwaniyət kılqan; səndə bolqan yənə birsi əz singlisioqə, yənə atisining kızioqə

baskunqilik qilgan. **12** Ular kan tøküx üqün arangda «sowqatlar»ni qobul qilgan; sən əsüm-jazanə aloğan; sən öz qoxniliringdin haramni məjburiy yuluwelip, Meni untuqansən — dəydu Rəb Pərwərdigar. **13** Wə mana, Mən haramni məjburiy yuluwelixingə wə sən öz arangda tökkən qanlarə qarap qolumni-qolumə urdum! **14** Mən seni bir tərəp qilidiə qan künlərdimu yüriking yənla tok, qolliring qing turiwerəmdü? Mənki Pərwərdigar söz qildim, Əzüm uni ada qilimən. **15** Mən seni əllər arisioə tarkitimən, məmlikətlər iqigə taritimən, otturangda bolə pəsəndilikəggə hatimə berimən. **16** Əmdi sən əzüng arkilik əlləning kəz aldida buləjinisən, andin Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetisən. **17** Pərwərdigarning səzi mənə kelip xundək deyildi: — **18** I insan oqli, Israil jəməti Mənə huddi daxqal bolup qikti; ularning həmmisi humdanda qalə qan mis, qələy, təmür wə qoquxunlardur; ular kümüxning pəki bolup qikti. **19** Xungə Rəb Pərwərdigar mundək dəydu: — Həmminglar daxqal bolup qiqəqə, mənə əmdi Mən siləni Yerusalem otturisiə yiojimən; **20** kixilər üstigə ot püwləp, ularni eritip tawlox üqün kümüx, mis, təmür, qoquxun wə qələyni humdan iqigə yioqandək, Mən qəzipim wə qəhrim bilən siləni yioqip [xəhər] iqigə selip siləni eritimən. **21** Xundək, Mən siləni yioqip, qəzipimning otini üstünlərgə püwləymən, silər uning otturisiə erip ketisilər; **22** kümüx humdanda eritiləndək, silər xəhər otturisiə eritilisilər; wə silər Mənki Pərwərdigarning Əz qəhrimni üstünlərgə tökkənlikimni tonup yetisilər. **23** Pərwərdigarning səzi mənə kelip xundək deyildi: — **24** I

insan oqli, xahergə mundak degin: — Oʻzəp qūxkən kündə sən paklandurulmioʻan, yamoʻur qūxmigən bir zeminsən. **25** Oʻz oljisini titma kilidioʻan, həkirəydiʻoʻan xirdək ularning pəyoʻəmbərliri uningda suyikəst ixlitidu; ular janlarni yəwetidu; həzinilərnı, kimmətlik nərsilirini buliwalidu; ular uning otturısidiki tul hotunlarni kəpəytməktə. **26** Uning kahınliri Təwrat-kanunumni buzup taxlap, pak-mukəddəs nərsilirimni buloʻioʻan; ular pak-mukəddəs bilən addiy nərsilərnı pərək kilmaydu; ular «xabat kün»lirimgə kəzini yumup yūridu; xuning bilən ular arisida Manga bətnam qaplinidu. **27** Uning iqidiki xahzadilər huddi oljisini titma kilidioʻan bərilərdək; ular kan təkūxidu, janlarni nabut kilixidu, haram mənəpətni bulixidu. **28** Uning pəyoʻəmbərliri ularning [kilmixlirini] «hak suwak» bilən aqartkan, «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu!» dəp sahta kərinūxlərnı kəruwelip, pal selip yaloʻanqilik yətküzidu; lekin Pərwərdigar ularoʻa səz kilioʻan əməs. **29** Zemindiki addiy pukralarmu jəbir-zulum kilixip, bulang-talang kilidu; ular ajiz-namratlarni bozək kilip, musapirlaroʻa zulum selip uwal kilidu. **30** Mən ular arisidin tamni kaytidin yasitip beridioʻan, Meni ularning zeminini wəyran kiliximdin yanduridioʻan, uning yerikini ətküdək, Mening aldimda turidioʻan ariqi bir əzimətni izdəp kəldim; birək heqbirni tapalmidim. **31** Xunga Mən kəhrimni üstigə təkımən; oʻəzipimning oti bilən Mən ularni halak kilimən; Mən ularning yollirini əz bexioʻa kayturimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

23 Pərwərdigarning səzi munga kelip xundak deyildi:
— **2** I insan oqli, bir anidin tuoʻuloʻan ikki ayal bar

ikən; **3** ular Misir zeminidə pəhixilik kıləjan; ular yaxlıkta pəhixilik kıləjan; xu yərdə ularning kəksiliri mijiklinip, kizlik əmqək topqiliri silənojan. **4** Ularning isimliri bolsa, qongining Oholah, kiqikining Oholibah idi; ular Meningki idi; ular oqul-kizlarni tuqkan. Samariyə bolsa Oholah, Yerusalem Oholibahdur. **5** Oholah Meningki boləjan təkirdimu yənə buzukluk kıləjan — u axikliriə, yəni qoxniliri boləjan Asuriylərgə pəs arzu-həwəslərdə boləjan; **6** kək kiyim kiygən, əməldar-həkümdarlar, həmmisi kelixkən yigitlər, atqa mingən qəwəndazlar idi. **7** U öz buzuklukini ularning üstigə beqixliəjan; ularning həmmisi Asuriyəning esilzadiliri idi; öz arzu-həwəslirini barlik kəzoqatqanlar bilən wə ularning barlik məbudliri bilən u əzini buləqəjan. **8** U yənila Misirda boləjan pəhixilikliridin waz kəqmidi; qünki uning yaxlıkida axu yərdikilər uning bilən billə yatti, kizlik kəksilirini silap, öz buzukluklirini uning üstigə təkkti. **9** Xunga Mən uni öz axnilirining, yəni uning arzu-həwəslirini kəzoqatqan Asuriylərnin qoliəja tapxurdum; **10** ular uning nomusini axkarilap, uning oqul-kizlirini elip ketip, uni kiliqlap əltürüwətti; u ayallar arisida [yaman] atakka qaldi; uning üstigə həküm qikirilip jazalandi. **11** Uning singlisi Oholibah buni kərup turupmu, arzu-həwəsliridə hədisidin tehimu buzuk, pəhixilikliri hədisiningkidin kəp bolup kətti. **12** U öz qoxniliri boləjan Asuriylərgə pəs arzu-həwəslərnə kəzoqatqan; ular əməldar-həkümdarlar, həxəmətlik sawut, formilarni kiygən, atqa mingən qəwəndazlar, ularning həmmisi kelixkən yigitlər idi. **13** Mən uning buləqinip kətkənlikini kərdum; ular

ikkilisi bir yolluk idi. **14** U uning pahixiliklirini axurdi; qünki u tamda pərəng bilən sürətləngən adəmlərni, yəni Kaldiylərning rəsimlirini kərđi; **15** ularning bəlliri potilar bilən oraləjan, bexioqa quyruqluk səllilər kiyilgən; ularning həmmisi ləxkər bexidək, yəni tuəjuləjan yurti Kaldiyədiki Babilliklarning kiyapitidə idi. **16** U xuan ularəja qarap ularning xəhwaniy həwsini kəzoəjuləjan, xuning bilən ularni izdəp Kaldiyəgə əlqilərni əwətkən. **17** Xuning bilən Babilliklar uningəja, yəni uning axnilik orun-kərpilirigə yekın kelip, uni əz zinaliri bilən buləjuləjan; u əzini ular bilən billə buləjuləjandin keyin ulardin bizar boldi. **18** U əz buzukluklirini oquk kəlip, nomusini axkarilixi bilən, jenim hədisidin yirgəngəndək uningdinmu yirgəndi. **19** Biraq u yənə əzining yaxlik künlirini, yəni Misir zeminida buzukluk pahixilik kəjuləjan künlirini esigə kəltürüp əz buzukluklirini tehimu kəpəytti. **20** Uning ərliki exək mədəkliridək, mənisi atlarningkidək boləjan Babilning pahixiwaz ərkəklirigə qarap həwəsliri kəzoəjaldi. **21** Sən yaxlikingdiki buzuklukliringəja, yəni yaxlikingda Misirliklarning əmqəkliringni siləjuləjioqa yənə təxna bolup təlmürdung. **22** Xunga, i Oholibah, — dəydu Rəb Pərwərdigar — Mana, Mən jening həzir bizar boləjan axniliringni əzünggə qarxi kəzoəjitimən, ularni sən bilən qarxilixixka həmmə təriringdin elip kelimən; **23** Babilliklar, barlik Kaldiylər, Pekodlar, Xoalar, Koallar həmdə Asuriylərning həmmisini ular bilən təng kəzoəjəymən; ularning həmmisi kelixkən yigitlər, əməldar-həkümdarlar, uluə bəglər wə janablar, həmmisi atqa mingən qəwəndazlardur; **24** ular kəral-yaraqlar, jəng

h arwiliri, y k h arwiliri həm zor bir top həklər bilən sanga k rxi qikidu; ular əzlrini h mm  t ripingd  sipar-kalk nlar w  dubul jalarni kiyip sanga k rxi s pras bolidu; bexing ja q xidiojan tegixlik jazani ular ja tapxurim n, ular  z h k mliri boyiq  jazalaydu. **25** Mən muk dd slikimdin qik kan o z pni sanga karitim n; xuning bilən ular k hr bilən seni bir t r p kilidu. Ular sening burnung w  kulakliringni kesiwetidu; s ndin ahirkı qalojanlar kiliqlinidu; ular o qul-kizliringni elip ketidu, s ndin y nila qalojanlar otta yutuwetilidu. **26** Ular s ndin kiyim-keq kliringni eliwelip, g z l zibuzinn tliringni bulaydu. **27** Xuning bilən Mən səndə Misir zeminida baxlanəjan buzuklukliringni w  pahixilikliringni tohtitimən; sən bu ixlar ja y n  t lm rm ys n, Misirni qayta  slim ys n. **28** — Q nki R b P rw rdigar mundak d ydu: — Mana, Mən seni  z ng n pr tl ng nl rning kolioja, yəni jening yirg ng nl rning kolioja tapxurim n; **29** ular seni  qm nlik bilən bir t r p kilip, barlik  jirliringni elip ketip, seni tu jma-yalingaq kaldurup, pahixilikliringning nomusini axkarilaydu. Sən əllər bilən pahixilik kiliojanliking, ularning məbudliri bilən  z ngni buloiojanliking t p ylidin, sening buzuklukliring həm pahixilikliring bularni bexing ja q x rdi. **31** H d ngning yolida  z ng mangojans n; xunga Mən uningdiki k d hni sening kolungoimu tutkuzdum. **32** — R b P rw rdigar mundak d ydu: — H d ngning k d hni, qongkur w  qong bir k d hni s nmu iqisən; sən r swa bolup mazak kilinis n, q nki uning h jimi qongdur; **33** sən dəhxətlik w  həlakət kədəhi, yəni h d ng Samariyəning kədəhi

bilən məstlik həm dərd-ələmgə toldurulisən; **34** sən uni iqiwetip yənə yalaysən, hətta uning parqilirinimu oqajilaysən, andin kəksiliringnimu yulup taxlaysən; qünki Mən xundak söz kıldim, dəydu Rəb Pərwərdigar. **35** Xuning üçün Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki sən Meni untup arqangəta taxliwətkənliking üçün, xunga öz buzuklukung həm pəhixilikliringning jazasini kətürisən. **36** Wə Pərwərdigar manga mundak dedi: — I insan oqlı, sən Ohəlah wə Ohəlibamah üstigə həküm qikıramsən? Əmdi ularəta öz yirginqlık kilmixlirini ayan kılıp kərsətkin. **37** Qünki ular buzukluk kıldi; kəlliri qan boldi; ular öz butliri bilən buzukluk kılıp, uning üstigə Manga tuşqan öz balilirini ularning ozukı süpitədə qurbanlık kılıp ötküzüp beşixlidi. **38** Uning üstigə ular Manga xundak ix kıləanki, ohxax bir kündə ular Mening mukəddəs jayimni buləp, «xabat kün»lirimni buzətan. **39** Qünki ular öz balilirimni butliriəta soyətan qaşda, ular ohxax bir kündə mukəddəs jayimni buləpaxka kirdi; mana, ular Mening əyüm otturisida xundak kılətan. **40** Uning üstigə adəmləni yiraqtin qaşirdi, ularni elip kelixkə əlqi əwətti; mana, ular kəldi; sən ularni dəp yuyunup, kəz-kaxliringəta osma qoyup, əzüngni zibu-zinnətlər bilən pərdazliding; **41** həxəmətlık bir diwanda olturdung, uning aldioəta üstigə Mening huxbuyum həm zəytun meyim koyulətan dastihanni koydung; **42** şəmsiz yürgən bir top kixilərnıng awazi uningda anglandı; qüprəndə adəmlər bilən billə qəl-bayawandin Sebaiylarmu elip kelindi; ular [hədə-singilning] kəlliriəta biləzükələr, bexioəta qıraylık tajlarni saldi. **43** Əmdi Mən zina-buzukluklar

bilən uprap keriojan pahixə toşruluk; «Ular əmdi uning bilən buzukluk kiliwərsun; qünki u həkikətən [pahixə]» – dedim. **44** – Xuning bilən ular pahixə ayaləja yekınlaxkəndək uningəja yekın berip billə yatti; ular xundak kılıp Oholah wə Oholibamah bu ikki buzuk ayaləja yekınlixip billə yatti. **45** Birak həkkanıy adəmlər ularni zinahor ayallarnı wə kan təkkuqi ayallarnı jazalıəjanəja ohxax, ularning üstigə həküm qikırip jazalaydu; qünki ular zinahor ayallar, ularning kılıliri kandur. **46** Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: – Bir top adəmlərni ularəja qarxi qikırip elip kelimən, ularni həryanəja həydiwetixə wə bulangqilik kılıxka tapxurimən. **47** Bu top kixilər ularni taxlar bilən qalma-kesək kılıp, kılıqliri bilən qepip soyidu; ular ularning oşul-kızlırını öltüridu, eylirini ot bilən köydürıwetidu. **48** Xuning bilən Mən zemində buzuklukka hatimə berimən; xuning bilən barlık ayallar silərdin sawak elip silərnıng buzukluklırınıgıni dorımaydu. **49** Ular buzuklukunıgıni öz bexıngəja kayturup qüxüridu, wə silər məbudlırınıgılarəja qetixlik boləjan gunahlarıni kətürısilər; silər Məning Rəb Pərwərdigar ikənlıkimni tonup yetısilər.

24 Tokkuzınqi yili, onınqi ayning onınqi künidə, Pərwərdıgarnıng səzi manganı kelıp mundak deyıldı: – **2** I insan oşlı, bu künni, dəl muxu künnıng qıslasını yeziwaləjin; qünki dəl muxu kündə Babilning padıxahı Yerusalemnı muhasırıgə aldı. **3** Asiy jəmətning aldıəja bir təmsilni koyup mundak degın: – Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: – «Kazannı otning üstigə koyunglar, ot üstigə koyunglar, uningəja su koyunglar; **4** gəx parqiliri,

hərbir esil gəx parqilirini, put wə qolini uningəya yiqip selinglar; esil ustihanlarnimu qoxunglar; 5 qoy padisidin əng esillirini elinglar; ustihanlarni pixuruxka uning astioya otun topla qoyunglar; uni kattik qaynitinglar, uningdiki ustihanlar obdan qaynisun. 6 — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qanhor xəhərning həliyə, yəni dat baskan qazanoya, heq deti kətməydiyan qazanoya way! Uningdiki həmmiini birdin-birdin al; uningəya nesiwə qeki taxlanmisun! 7 Qünki u təkən kan uning otturisida turidu; u qanni topa bilən kəmgili boləudək yərgə əməs, bəlki takir tax üstigə təkti. 8 Kəhrimni qozəx, intiqam elix üqün, u təkən qanning yepilmasliki üqün takir tax üstigə qaldurdum. 9 Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qanhor xəhərning həliyə way! Mənmə uning otun dəwisini yooan qilimən! 10 Otunni dəwilənglar, otni yikip quhqulanglar, gəx obdan pixsun, dora-dərməklərnə qoxunglar, ustihanlar kəyüp kətsun! 11 Andin qazanni qizitip, uningdiki misni kipqizil qilinglar, iqidiki daq-kirlar eritilip, uning deti qikiriwetilix üqün uni quruk peti qoqlar üstigə qoyunglar! 12 Uning qiloan awariqilikliri Meni upratti; Lekin uning qelin deti uningdin kətmidi; Xunga uning deti otta turiwərsun! 13 Sening paskiniqilikingdə buzuk pahixilik bardur; Mən seni pakizlimaqqi boldum, lekin sən paskiniqiliktin pakizlandurulmaymən deding; əmdi kəhrimni üstünggə təküp tohtatmioquqə sən paskiniqiliktin pakizlandurulmaysən. 14 Mənki Pərwərdigar xundak səz qildim; u əməlgə axurulidu, Mən uni ada qilimən; Mən nə buningdin yanmaymən, nə heq

sanga iqimni aqritymaymən, nə uningdin ökünməymən;
ular sening yolliring wə kılmixliring boyiqə üstünggə
höküm qikirip jazalaydu — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15**
Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: —
16 «I insan ooqli, Mən sening səyümlük kəz qariqukungni
bir urux bilən səndin elip ketimən; birak sən heq
matəm tutma, heq yioqlima, heq kəz yexi kılma; **17**
süküt iqidə uq-zar tartisən; ölgüqi üqün heq həza
tutma; səlləngni bexingə orap, kəxliringni putungə
baqliojin; yüzüingning təwinini yepiwətmə, adəmlər
epbərgən nandin yemə». **18** Xuning bilən Mən ətigəndə
həlkə səz kıldim; kəqkurunda ayalim əldi. Ikkinqi
küni ətigəndə mən buyruloqini boyiqə ix kıldim. **19**
Əmdi halayik manga: «Sening bu kıloqan ixliringning
nemini kərsətkənlikini deməmsən?» dedi. **20** Mən
ularəqə mundak dedim: — Pərwərdigarning səzi manga
kelip xundak deyildi: — **21** Israil jəmətigə mundak
degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən Əz
mukəddəs jayimni, yəni sən pəhirləngən küq-tayanqingni,
kəzünglarni huxal kıloquqi, jeninglar təxna boləqan
nərsini buləqay dəwatimən; siləring kəyninglarda
qaləqan kız-ooqullar kıliq bilən yokilidu. **22** Xu tapta
silər Mən [Əzakiyal] hazır kıloqinimdək kılisilər; silər
yüzüinglarning təwinini yapmaysilər, adəmlər epbərgən
nandin yeməysilər; **23** səllənglar bexinglarda, kəxinglar
ayaqliringda boliveridu; silər heq matəm tutmaysilər
yaki heq yioqlimaysilər; silər kəbiqliringlar iqidə
solixip, bir-biringlarəqə qarixip uq-zar tartisilər. **24**
Xundak kılip Əzakiyalning əzi silərgə bexarət bolidu;

u қандақ қилоан болса, силәр хундақ қилисиләр; бу их әмәлгә ахуролоанда, силәр Мениг Рәб Пәрвәрдигар икәнликимни тонуп yetisilәр. **25** — Wә сән, i insan ооли, Mән ulardin күq-istihkamini, ular пәhrilәngән гүзәк гәhrini, сөyümlük көz қariquқlirini, jan-jegiri болoан қiz-ооqullirini ulardin мәhrum қilidiоан күnidә, **26** — yәni xu күnidә, sanga bu һәwәrni қulikingoа yәtküzüх üqün bir қаққun yeningoа кәlmәmdu? **27** Xu күnidә аoqing eqiloан болidu, сән bu қаққun билән сөzlixisән, yәнә һеқ гаqa болmaysән; хундақ қилиp ular Мениг Пәрвәрдигар икәнликимни тонуп yetidu».

25 Пәрвәрдигарнинг сөзи мана келиp мундақ deyildi: — **2** I insan ооли, yüzüingni Ammoniylaroа қaritip, ularni әyiblәp bexarәt берip мундақ degin: — **3** — Ammoniylaroа мундақ degin — Rәb Пәрвәрдигарнинг сөzini anglanglar! Rәb Пәрвәрдигар мундақ дәydu: — Мениг муқәddәs jayim buloanoanda, Israil zemini wәyran қilinoanda, Yәhuda jәмәti sürgün қilinoanda сән ularoа қarap: «Wah! Yahxi boldi!» degining түpәylidin, **4** әmdi mana, Mән seni хәрқtiki әllәrning игidarқilikoа tapxurimән; ular sening arangda bargah қurup, arangda qedirlirini tikidu; ular mewiliringni yәp, sütüingni iqidu. **5** Mән Rabbah хәhirini төgilәр üqün otlak, Ammoniylarning yerini қoy padiliri üqün arangah қilimән; xuning билән силәр Мениг Пәрвәрдигар икәнликимни тонуп yetisilәр. **6** — Qünki Rәb Пәрвәрдигар мундақ дәydu: — Qünki сән Israil zeminoа қarap qawak qelip, putungni tepqәklitip, қәlbingdiki pütün әqmәnlik билән hux болoanliқing түpәylidin, **7** әmdi mana, Mән üstüinggә қolumni uzartip,

seni əllərgə olja boluxka tapxurimən; Mən seni həklər
iqidin üzimən, məmlikətlər iqidin yokitimən; Mən seni
həlak qilimən; xuning bilən sən Mening Pərwərdigar
ikənlikimni tonup yetisən. **8** Rəb Pərwərdigar mundak
dəydu: — Qünki Moab wə Seirning: «Yəhuda pəkət
barliq baxka əllər bilən ohxax, halas» degini tüpəylidin,
9 xunga mana, Mən Moabning yenini — qebrasidiki
xəhərləni, zeminining pəhri boləqan Bəyt-Yəximot, Baal-
Meon wə Kiriatayim xəhərliridin baxlap yerip aqimən; **10**
ularni Ammoniylarning zemini bilən billə xərktiki əllərgə
tapxurimən; Mən Ammoniylarning yənə əllər arisida
əslənməsliki üqün, ularning igidarliqioja tapxurimən; **11**
wə Moab üstigə həküm qikirip jazalaymən; ular Mening
Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **12** Rəb Pərwərdigar
mundak dəydu: — qünki Edom Yəhuda jəmätidin əq
elip yamanliq qilip, xuningdək eşir gunahkar boləqini
tüpəylidin, intikam aləqnini tüpəylidin, **13** — əmdi Rəb
Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən Edoməja kolumni
sozimən; xuning bilən uni zeminidin adəmlər həm
həywanlardin məhrum qilimən; Mən uni Teman xəhiridin
tartip wəyran qilimən; ular Dedan xəhirigiqə kiliq
bilən yikilidu. **14** Xuning bilən Mən həlkim Israilning
qoli arkilik Edom üstidin Əz intikamimni alimən; ular
Mening aqqikim həm kəhrim boyiqə Edomda ix kilidu;
Edomiylar Mening intikamimning nemə ikənlikini bilip
yetidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Rəb Pərwərdigar
mundak dəydu: — Filistiylər intikam niyiti bilən hərikət
qilip, kona əqmənliki bilən Yəhudani yokitayli dəp iq-
iqidin əq aləqini tüpəylidin, **16** Xunga Rəb Pərwərdigar

mundak d ydu: — Mana, Mən Filistiy ning  stiga  olumni uzartim n; Mən K r tiyl rni  iriwetim n, dengiz boyidikil rning  aldu lrinimu w yran  ilim n. **17** Mən ularning  stiga   hrilik t nbihl rni q x r p  attik intikəm alim n; ularning üstidin intikəm alo inimda ular Mening P rw rdigar ikənlikimni tonup yetidu.

26 On birin i yili, ayning birin i k nid  xundak boldiki, P rw rdigarning s zi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan o li, Turning Yerusalem to ruluk; «Wah! Yahxi boldi!  ll rning d rwazisi bolouqi w yran boldi! U manga  arap  ayrilip eqildi; uning w yran  ilinixi bilən  z mni toyouzum n!» degini t p ylidin, **3** — Xunga R b P rw rdigar mundak d ydu: — Mana, i Tur, Mən sanga  arxim n, dengiz dol unlarni  ozou and k, k p  ll rni sən bilən  arxilix a  ozouaym n; **4** ular Turning sepillirini bərbat  ilip, uning munarlrini q qip yokitidu. Uning  stidiki topilirini  irip taxlap, uni takir tax  ilip  oyim n. **5** U p k t dengiz otturisdiki torlar yeyilidouan jay bolidu; q nki M n xundak söz  ildim, d ydu R b P rw rdigar; u  ll r  q n olja bolup  alidu. **6** Uning  uruklukta  alouan  izliri  iliq bil n  irilidu; xuning bil n ular Mening P rw rdigar ik nlikimni tonup yetidu. **7** — Q nki R b P rw rdigar mundak d ydu: — Mana, M n Tur bil n  arxilixix a Babil padixah  Nebouadn sar, y ni «padixahlarning padixah »ni, atlar, j ng harwiliri bil n, atlik q w ndazlar,  oxun w  zor bir top ad ml r bil n ximal t ripidin  iqirip epkelim n. **8** U  uruklukta  alouan  izlrini  iliq bil n soyidu, sanga muhasir  pot ylirini  uridu, sepiloua  iqididouan

dönglükni yasaydu, sanga qarap kalkanlirini ketüridu. **9**
U sepilliringoqa böküqi bazoqanlarni qaritip tikläydu,
qoral-paltiliri bilän munarliringni qeqip oqulitidu. **10**
Uning atlirining köplükidin ularning kötürgän qang-
topisi seni qaplaydu; sepilliri bösülgän bir xähərgə bösüp
kirkändək u sening qowuqliringdin kirkändə, sepilliring
atlik əskərləning, qaklarınig həm jəng hərwilirining
sadası bilän təwrinip ketidu. **11** Atlirining tuyaqlıri bilän
u barlıq rəstə-koqiliringni qəyləydu; u pıkraliringni kiliq
bilän kırıdu, küqlük tüwrükliring yərgə yikilidu. **12** Ular
baylıqliringni olja, mal-tawarliringni ojanimət kılıdu;
ular sepilliringni buzup oqulitip, həxəmətlik əyliringni
harabə kılıdu; ular sening taxliring, yaoq-qangliring
wə topa-qangliringni dengiz suliri iqiğə taxlaydu. **13**
Mən nahxliringning sadasini tügitimən; qiltarliringning
awazi qaytidin anglanmaydu. **14** Mən seni takır tax
kılımə; sən torlar yeyilidiqan bir jay bolisən, halas; sən
qaytidin kurulmaysən; qünki Mənki Pərwərdigar xundak
degənmən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** Rəb Pərwərdigar
Turoqa mundak dəydu: — Sən oqulap kətkiningdə,
yarilanoqanlar ah-zarlıqinida, otturungda kiroqin-qapqun
kılinoqanda, dengizning qət yaqiliri təwrinip kətməmdü?
16 Dengizdiki xahzadilər təhtliridin qüxüp, tonlirini
biryakqa taxlap, kəxtilik kiyim-keqəklirini seliwetidu; ular
əzlirini kərkunq-titrək bilän pürkəydu; ular yərgə olturup,
heq tohtawsiz titrəp, sanga qarap sarasimigə qüxidu. **17**
Ular sən üqün bir mərsiyəni oqup sanga mundak dəydu:
— «I ahaləng dengizdikilərdin boləqan, dangki qıqqan,
Dengiz üstidin küqlük həküm sürgən, Öz wəhxətliringni

barlik dengizda turuwatqanlaroqa saloqan xəhər! Sən wə sənda turuwatqanlar nəkədər həlak bolqan! **18** Hazir sening oqulap kətkən kününgdə, Dengiz boyidikilər titrəp ketidu; Dengizdiki arallar wə kiroqaktikilər sening yok bolup kətkiningdin dəkkə-dükkigə qüxüp qaldi». **19** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mən seni adəmzatsiz xəhərlərdək, harabə xəhər kılöjinimda, Mən üstünggə dengiz qongkurluklirini qikirip seni qökürginimdə, Uluoq sular seni besip yapqanda, **20** Xu tapta Mən seni hangoqa qüxkənlər bilən billə qüxürimən, Qədimki zamandikilərnin qatarioqa qüxürimən; Seni yərnin tegiliridə turoquzimən; Seningdə kaytidin adəmzat bolmasliki üqün, Seni qədimki harabilər arisioqa, Hangoqa qüxkənlər bilən billə boluxka qüxürimən; Birak tiriklərnin zeminida bolsa güzəllik tikləp koyimən; **21** Mən seni baxqilaroqa bir aqahi-wəhxət kılımən; Sən kaytidin heq bolmaysən; Ular seni izdəydu, birak sən məngügə tepilmaysən» — dəydu Rəb Pərwərdigar.

27 Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **2** Sən, i insan ooqli, Tur tooqruluk bir mərsiyəni aozingqora elip uningqora mundak degin: — **3** I dengizlarning kirix aozida turukluk, dengiz boyliridiki kəp əllər bilən sodilaxkuqi, Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «I Tur, sən «Mening güzəllikim kamalətkə yətti!» deding. **4** Sening qegraliring bolsa dengizlarning otturisida idi; Seni yasioqanlar güzəllikingni kamalətkə yətküzdi. **5** Ular barlik tahtayliringni Senirdiki qarioqaylardin yasioqan; Sanga moma üqün ular Liwandin kedir dərini epkəlgən; **6** Palakliringni Baxandiki dub dərəhliridin yasioqan;

Palubangni səmxit dərəhliridin yasap, Kupros dengiz boyidiki pil qixi bilən nəxixligən. **7** Yəlkining Misirdin kəltürülgən kəxtilik libastin yasaloqan, u sanga tuq bolqan; Sayiwining bolsa dengiz boyidiki Elixahdiki kək wə səsün rəhtlərdin idi; **8** Zidondikilər həm Arwadtikilər sening palak uruquqiliring idi; Səndə bolqan danixmənlər, i Tur, sening yol baxliuquqiliring idi. **9** Gəbaldiki aqsakallar wə uning danixmənliri səndə bolup, kawakliringni etətti; Dengiz-okyandiki barlik kemilər wə ularning dengizqiliri mal almaxturuxka yeningoqa kelətti. **10** Parslar, Ludtikilər, Liwiyədikilər qoxunqoqa tizimlinip, sening ləxkərliring bolqan; Ular qalkandubuloqilirini üstünggə esip, seni həywətlik qilqan; **11** Arwadtikilər qoxuning bilən hər təriringdə sepilliringda turup kəzəttə bolqan; Gammadtikilərmu munarliringda turoqan; Ular qalkan-qorallirini ətrapingoqa, sepilliringoqa esip koyoqan; Ular güzəllikingni kamalətkə yətküzgən; **12** Tawarliringning mol bolqanlikidin Tarxix sanga heridar bolqan; Məhsulatliringoqa ular kümüx, təmür, kələy, qoquxun tegixip bərgən. **13** Jawan, Tubal wə Məxək sən bilən soda qilqan; Ular tawarliringoqa adəmlərnin janliri, mis qaqa-qazanlarni tegixkən. **14** Torgamah jəmətidikilər məhsulatliring üçün atlar, jəng atliri wə qeqirlarni tegixip bərgən. **15** Dedandikilər sən bilən sodilaxqan; Dengiz boyliridiki kəp həlk sanga heridar bolqan; Ular sanga dəndan, əbnus yaşıqini təligən; **16** Suriyə qol hünərliringning mol bolqanlikidin sanga heridar bolqan; Ular məhsulatliringoqa mawi yaqutlar, səsün rəhtlərnin, kəxtilərnin, nəpis kanap rəhtlərnin, marjanlarnin,

kizil yakutlarni tegixip bərgən. **17** Yəhuda və Israil zeminidikilərdinmu sən bilən sodilaxquqilar boləqan; Tawarliringoqa ular Minnitning buoqdayliri, peqinilər, həsəl, zəytun meyi, məlhəm dorilarni tegixip bərgən. **18** Dəməxk qol hünərliringning mol boləqanlikidin, Hərhil bayliqliring tüpəylidin sanga heridar bolup sanga Həlbəonning xarablrini, aq yunglarni tegixip bərgən. **19** Wedan və Uzaldin qikqan Jawandikilər məhsulatliringoqa sokuloqan tēmür, kowzakdarqin, egirni tegixkənidi. **20** Dedan sanga at tokumlirini tegixip bərgən; **21** Ərəbistan və Kedardiki barliq xahzadilər sanga heridar boldi; Sanga pahlanlar, koqkarlar və əqkilərnəni tegixip bərgən. **22** Xeba həm Raamahdiki sodigərlər sən bilən tijarət kuloqan; Məhsulatliringoqa ular hərhil sərhil tetitkular, kimmətlik jawahiratlar və altun almaxturup bərgən. **23** Həran, Kannəh, Edəndikilər və Xeba, Axur, Hilmadtiki sodigərlər sən bilən tijarət kuloqan; **24** Ular sanga həxəmətlik kiyim-keqək, səsün rəhtlər və kəxtilər, rəngmurəng giləmlərnəni tegixip bərgən; Bularning həmmisi tügünqəklinip tana-aroqamqilar bilən qing baqilinip, bazaringoqa kirdi. **25** Tarxitektiki kemilər tawarliringni kətürgən karwanlardək boləqan; Xuning bilən sən dengiz-okyanning baqrida mal bilən toldurulup, intayin eçirlixip kətkənsən; **26** Sening palak orəquqiliring seni uluq sularoqa apardi; Xərk xamili seni dengiz-okyanning baqrida parə-parə kiliwətti; **27** Sening mal-mülükliring, bazarliring, dengizqiliring və yol baxliəquqiliring, Kawakliringni ətküqilər, sən bilən sodilaxqan sodigərlər, səndə boləqan barliq ləxkərliring, Jümlidin arangda toplanoqan adəmlərnəning həmmisi

sən ərülüp kətkən kününgdə ərülüp dengiz-okyaning
koyniqa oʻrək bolup ketidu. **28** Yol baxliyuqiliringning
ah-zariridin daladikilər təwrəp ketidu. **29** Palak
oroquqilarning həmmisi, Dengizqilar, dengizda barlik
yol baxliyuqilar öz kemiliridin qūxidu; Ular kuruklukta
turidu; **30** Ular sanga qarap awazini anglitip, Kattik ah-
zar kətüridu; Ular topa-qang qikirip bexioqa qaqudu;
Ular küllər iqidə eoīnaydu. **31** Ular seni dəp qaqlirini
qūxürüp əzlrini taz kilip, bəz kiyimlərgə oraydu; Ular
kattik matəm tutup sən üqün zor dərd-ələm iqidə
yioīlaydu. **32** Ular ah-zaririni kətürginidə sən üqün bir
mərsiyəni oqup, sən toqruluk həza kilip mundaq dəydu:
— «Tur dengiz-okyanlar otturisida, hazır jimjit kilinoan!
Əsli kim uningqa təng kelələytti? **33** Məhsulatliring
dengiz-okyanlardan otüp kətkəndə, Sən kəp həklərn
kənaətləndürgən; Baylikliring wə tawarliringning molluqi
bilən yər yuzidiki padixahlarni beyitkənsən. **34** Sən
sularning qongkur tegidə dengiz-okyanlar tərpidin parə-
parə kilinoqanda, Tawarliring həm arangda boləqan top-
top adəmliringmu ərülüp oʻrək bolup kətti. **35** Barlik
dengiz boyidikilər sanga qarap alakzadə boləqan; Ularning
padixahliri dəhxət kərkup, ularning yuzlrini sur bəskən.
36 Həklər arisidiki sodigərlər sanga qarap «ux-ux» kildi;
Sən əzüng bir wəhxət iding, əmdi kaytidin bolməysən».

28 Pərwərdigarning səzi manga kelip mundaq deyildi:
— **2** I insan oʻqli, turning xahzadisigə mundaq degin:
— Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Sening əzüngni
qong tutup: «Mən bir ilahturmən; Mən Hudaning təhtigə,
yəni dengiz-okyanlarning baqrida olturimən», degənsən;

(Biraq sən insan, Huda əmässən!) Sən öz kənglüngni Hudaning kəngli dəp oylap qalding. **3** Mana, sən Daniyaldin danasən; Heqkandak sir səndin yoxurun əmäs; **4** Danalıqıng wə əqling bilən sən baylıqlarğa igə boldung, Altun-kümüxni həziniliringgə toplap koydung; **5** Tjarəttə boləjan zor danalıqıng bilən baylıqliringni awuttung; Baylıqliring tüpəylidin özüngni qong tuttung: — **6** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Sən öz kənglüngni Hudaning kəngli dəp oylap kətkənlikingdin, **7** Əmdi mana, Mən yat adəmlər, Yəni əllərnıng dəhxitini üstünggə epkelimən; Ular danalıqıngning parlaklıqını yokıtixka kiliqlirini suqurup, Xan-xəripingni buləydu; **8** Ular seni hangəja qüxüridu; Xuning bilən sən dengiz-okyanlarning qoynida ɵltürülgənlərnıng ɵlümidə ɵlisən. **9** Əmdi seni ɵltürgüqining aldida: «Mən Huda» — dəmsən? Biraq sən özüngni sanjip ɵltüridioqanning qoli astida Təngri əmäs, insan bolup qikisən. **10** Sən yat adəmlərnıng qolida hətnə kilinmiojanlarğa layıq boləjan ɵlüm bilən ɵlisən; Qünki Mən xundak söz kiləjan», — dəydu Rəb Pərwərdigar. **11** Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **12** I insan oqlı, Turning padixahı toqruluk awazingni kətürüp bu mərsiyəni aqzıngəja elip unıngəja mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — «Sən, kamalətnıng jəwhiri boləjan, Danalıqka toləjan, güzəllıktə kamalətkə yətkəniding; **13** Sən Erəm baqıqisi, yəni Hudaning baqıqisida boləjansən; Hərbir kimmətlık taxlar, yəni kızıl yakut, serik gəhər wə almas, beril yakut, aq həkik, anartax, kək yakut, zumrət wə kək qaxtax sanga yəgək boləjan; Yakut kəzliring wə nəkkaxliring altun iqiğə

yasaloqan; Sən yaritiloqan kününgdə ular təyyarlanoqanidi.

14 Sən bolsang məsihləngən muhəpizətqi kerub idingsən, Qünki Mən seni xundak bekitkənidim; Sən Hudaning mukəddəs teoqida boləqansən; Sən otluk taxlar arisida yürəttin; **15** Sən yaritiloqan kündin beri, səndə kəbihlik pəyda boləquqə, yolliringda mukəmməl bolup kəlgəniding.

16 Qiloqan sodiliringning kəp boləqanlikidin sən zorluk-zumbuluk bilən tolup, gunah sadir qiloqan; Xunga Mən seni Hudaning teoqidin haram nərsə dəp taxliwətkənmən; Mən seni, i muhəpizətqi kerub, otluk taxlar arisidin həydəp yəkatqanmən; **17** Sening kənglünq güzəlliking bilən təkəbburlixip kətti; Parlakliqinq tūpəylidin sən danalikingni buləqənsən; Mən seni yərgə taxliwəttim; Padixahlar seni kərup yetixi üqün Mən seni ular aldida yatquzdum. **18** Sening kəbihlikliringning kəplüki tūpəylidin, Qiloqan sodangning adilsizliqi tūpəylidin, Əz mukəddəs jayliringni buləqənsən; Mən özüngdin bir otni qiqardim, U seni kəydürüp yəwətti; Xuning bilən sanga qarap turəqanlarning həmmisining kəz aldida, Mən seni yərdə qəloqan küllərgə aylanduruwəttim. **19** Seni tonuəqanlarning həmmisi sanga qarap sarasimide qalidu; Sən özünq bir wəhxət bolup qaldinq, əmdi qaytidin bolməysən». **20** Pərwərdigarning səzi manga kelip mundaq deyildi: — **21** I insan oqlu, yüzünqni Zidonəqə qaritip uni əyibləp bexarət berip mundaq deqin: — **22** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Mana, Mən sanga qarxi, i Zidon; Əzüm arangda uluqlinimən; Mən uning üstiqə həküm qiqirip jazaliəqinimda, Əzümni uningda pak-mukəddəs ikənlimni kərsətkinimdə, Ular Mening

Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **23** Mən ularoşa wabani əwitip, rəstə-koqilirida qan aqkuzimən; Uningoşa qarxi qikkən kiliqning hər ətrapida boləjanlikidin otturisida əltürülgənlər yikilidu; Xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; **24** Ular yənə Israil jəmətini kəzgə ilmioşan ətrapidikilər arisida, Israil üqün adəmni sanjioşuqi jioşan yaki dərd-ələmlik tikən bolmaydu; Xuning bilən ular Mening Rəb Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu». **25** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən ular tarkitiloşan əllər arisidin Israil jəmətini qaytidin yioşkinimda, ularda əllərnin kəz aldida Əzümning pak-mukəddəs ikənlikimni kərsətkinimdə, əmdi ular Mən Əz kulum boləjan Yakupka təkdin kioşan, əzining zeminida olturidu; **26** ular uningda tinq-amanlik iqidə yaxap, əylərnə selip üzümzarlarni tikidu; Mən ularni kəzgə ilmaydioşan ətrapidikilərnin həmmisining üstigə həküm qikirip jazalioşinimda, ular tinq-amanlik iqidə turidu; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar, ularning Hudasi ikənlikimni bilip yetidu».

29 Oninqi yili, oninqi ayning on ikkinqi künidə Pərwərdigarning səzi manga kelip mundaq deyildi: — **2** I insan ooqli, yüzüingni Misir padixahi Pirəwngə qaritip uni wə Misirning barlik əhlini əyibləp bexarət berip munu sözlərnə degin: — **3** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «I əz-əzigə: «Bu dərya əzümningki, mən uni əzüm üqün yaratqanmən» degüqi boləjan, əz dəryaliri otturisida yatqan yooşan əjdiha Misir padixahi Pirəwn, mana, Mən sanga qarximən! **4** Mən qarmaqlarni engəkliringgə selip, dəryaliringdiki beliklarni əz qasirakliringoşa qaplasturup

seni deryaliring otturisdin qikirimən; deryaliringdiki barliq beliklar kasirakliringoqa qaplixidu. **5** Mən seni, yəni sən wə deryaliringdiki barliq beliklarni qəlbayawanoqa taxlaymən; sən dalaqa qüxüp yikilisən. Heqkim seni yioymaydu, dəpnə kılmaydu; Mən seni yər yuzidiki haywanlar, asmandiki uqar-kanatlarning ozuki boluxka təkdım kılimən. **6** Xuning bilən Misirda barliq turuwatqanlar Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; qünki ular Israil jəmätigə «komux hasa» boləan. **7** Ular seni qol bilən tutqanda, sən yerilip, ularning pütkül mürilirini tiliwəttig; ular sanga tayanqanda, sən sunup, pütkül bəllirini mitkut kıliwəttig». **8** Əmdi Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mana, Mən üstünggə bir kıliq qikirip, səndiki insan wə haywanlarni kiriwetimən. **9** Misir zemini wəyrənə wə harabilər bolup qalidu; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; qünki Pirəwn: «Nil deryasi meningki, mən uni yaratqanmən» degənidi. **10** Xunga mana, Mən sanga həm sening deryaliringoqa qarximən; Mən Misir zeminini Migdoldin Səwəngiqə, yəni Efiopiyəning qegrasiqiqə pütünləy harabə-wəyrənə kıliwetimən. **11** Kıriq yil iqidə, insanning yaki haywanning ayioqi uni besip ətməydu wə uningda heq adəm turmaydu. **12** Mən Misir zeminini wəyran kılinəan zeminlar arisida wəyran kılimən; wə uning xəhərliri harabə kılinəan xəhərlər arisida kıriq yil wəyran bolidu; Mən Misirliklarni əllər arisioqa tarkitiwetimən, ularni məmlikətlər arisioqa taritimən». **13** Birə Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Kıriq yilning ahirida Mən Misirliklarni tarkitiləan

əllərdin yiqip qayturimən; **14** Mən Misirni sürgündin əsligə kəltürüp, ularni Patros zeminioğa, yəni tuoquloğan zeminioğa qayturimən; ular xu yərdə təwən dərijilik bir məmlikət bolidu. **15** U məmlikətlər arisida əng təwən turidu; u qaytidin özini baxqa əllər üstigə kətürməydu; Mən ularni pəsəytimənki, ular qaytidin baxqa əllər üstidin həküm sürməydu. **16** [Misir] qaytidin Israil jəmətining tayanqisi bolmaydu; əksiqə ular daim Israil üçün uningdin pənah izdax gunahining əslətmisi bolidu; andin ular Mening Rəb Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu». **17** Yigirmə yəttinçi yili, birinçi ayninq birinçi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **18** I insan ooqli, Babil padixahı Nebokadnəsar Turəja jəng kilihta qoxunini qattik jəpalik əmgəkkə saldi; xuning bilən hər bir bax takir bolup kətti, hər bir müre sürkilip yeqir bolup kətti; birak nə u nə qoxuni Tur bilən qarxilaxkan əmgəktə heqkəndak hək almidi; **19** xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Misir zeminini Babil padixahı Nebokadnəsaroğa təqdim qilimən; u uning bayliqlirini elip, oljisini bulap, oqənimini tutup elip ketidu; bular uning qoxuni üçün ix həkki bolidu. **20** Mən uningə [Turəja] jəng qiloqanning ix həkki üçün Misir zeminini təqdim kildim; qünki ular Meni dəp əjir qildi, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **21** — Mən xu kündə Israil jəməti üçün bir münggüz əstürüp qiqirimən, wə sən [Əzakiyalning] aqzinqni ular arisida aqimən; xuning bilən ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu.

30 Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan ooqli, bexarət berip: — Rəb Pərwərdigar

mundak dəydu: — «Silər dad-pəryad selip: «Way xu küni!» — dənglar!» — degin. **3** Qünki kün yeqinlaxti; bərħək, Pərwərdigarning küni, bulutlar qaplanoqan kün yeqinlaxti; u əllərnin bexioqə qüxidioqan kündür. **4** Xuning bilən bir kıliq Misir üstigə qüxidu; ɵltürɵlgənlər Misirda yikiloqanda, uning zor baylikliri bulinip kətkəndə, uning ulliri ɵrɵlɵp qüxkəndə, Efiopiyəliklər dərd-ələm tartidu. **5** Efiopiyə, Put, Lud, barlik Ərəbiyə, Liwiyə wə əhdə kılinoqan zemindikilərmu Misir bilən billə kıliqlinidu. **6** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Misirni kollaydioqanlar yikilidu; uning küqidin boləqan pəhri yərgə qüxidu; Migdoldin Səwəngiqə boləqan həlk kıliqlinidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **7** — Ular wəyran kılinoqan zeminlar arisida wəyran kılinidu; uning xəhərliri harabə kılinoqan xəhərlər arisida yatidu. **8** Xuning bilən, Mən Misiroqə ot saləqinimda, uning yardimidə boləqanlar sunduruloqanda, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu; **9** Xu küni əqlilər Efiopiyəni qorkitix üqün kemilərdə olturup məndin qikidu; Misirning bexioqə qüxkən kündək ularoqimu azab-oqubət qüxidu; mana, u keliwatidu! **10** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən yənə Misirning top-top adəmlirini Babil padixəji Nebokədnəsarning qoli bilən tügitemən. **11** U wə uning bilən kəlgən həlki, yəni əllərnin arisidiki əng dəhxətliki zeminni həlak kılixqə elip kelinidu; ular Misir bilən qarxilixqə kıliqlarni suoqurup, zeminni ɵltürɵlgənlər bilən tolduridu. **12** Mən Nil dəryalirini qurutimən, Wə zeminni rəzil adəmlərnin qolioqə setiwetimən; Zemin wə uningda turoqan həmmiini yat adəmlərnin qolida

wəyrənə kəlimən; Mənki Pərwərdigar xundak səz kəlojan».

13 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən Nof xəhəridin butlarni yəkitimən, oyojan məbudlarnimu yəkitimən; Misir zeminidin qəytidin xəhzadə bolmas; Mən Misir zeminini qərkunqka qüxürimən. **14** Mən Patros xəhəriini wəyrənə kəlip, Zoan xəhəridə ot salimən, No xəhəri üstidin həküm qəkirip jazalaymən. **15** Misirning istihkəmi boləjan Sin xəhəriining üstigə kəhrimni təkimən; No xəhəriining top-top adəmlirini qəriwetimən. **16** Mən Misirda bir ot salimən; Sin azablardin tolojinip ketidu; No xəhəri bəsülidu, Nof xəhəri hər küni yawlarəja yüzlinidu. **17** Awən wə Pibəsət xəhərliridiki yigitlər kəliqlinidu; bu xəhərlər sürgün kəlinidu. **18** Mening xu yərdə Misirning boyunturuklirini sundurojinimda, Tahpanəs xəhəridə kün qərangəjulixidu; uningda əz küqidin boləjan pəhri yəkilidu; bir bulut uni qəplaydu; uning qəzliri sürgün kəlinidu. **19** Mən xundak kəlip Misir üstidin həküm qəkirip jazalaymən; wə xular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu». **20** On birinji yili, birinji ayning yəttinji künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi mənə kelip mundak deyildi: — **21** I insan oqlı, Mən Misir padixəhi Pirəwnning bilikini sundurdum; wə mana, u dawalinixka tengilmidi, yəki kəliq tutuxka tengik bilən küqəytilmidi. **22** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən Misir padixəhi Pirəwngə qərximən; Mən uning biləklirini, həm küqlük boləjinini həm sunduruləjan bilikini üzüwetimən; xuning bilən kəliqini qəlidin qüxürmən; **23** Misirliklarni əllərgə tarkətiwetimən, məmlikətlər arisəja taritimən. **24** Mən

Babil padixahining qolini kükəytip, qiliqimni uning qoligə tutkuzimən; Mən Pirəwnning biləklirini sundurimənki, u Babil padixahı aldida əjili toxqan yarilanoqan adəmdək ah-zarlar bilən ingraydu. **25** Mən Babil padixahining biləklirini kükəytimən, wə Pirəwnning biləkliri sanggilap qalidu; Mən Əz qiliqimni Babil padixahining qoligə tutkuzojinimda, u uni Misir zemini üstigə sozojinida, ular Mening Pərwərdigar ikənlimni tonup yetidu; **26** wə Mən Misirliklarni əllər arisioqə tarkitimən, məmlikətlər iqigə taritimən; wə ular Mening Pərwərdigar ikənlimni tonup yetidu».

31 On birinqi yili, üqinqi ayniq birinqi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **2** I insan oqlı, Misir padixahı Pirəwngə wə uning top-top adəmlirigə mundak degin: — Əmdi sən büyüklüküngdə kim sən bilən təng bolalaydu? **3** Mana, Asuriyəmu Liwandiki bir kedir dərihi idi; uning ormanliqqa sayə bərgən güzəl xahliri bolup, u intayin egiz boyluk idi; uning uqi bulutlaroqə takaxkanidi; **4** Sular uni yooqan kilip, qongkur bulaklar uni egiz kilip əstürgəndi; erikliri uning tüwidin, ətrapidin ekip ətətti, ular öz əstənglirini daladiki barliq dərəhlərgiqə əwətkənidi. **5** Xuning bilən, u bihlanoqan wəqıtta, mol sular bilən egizliki barliq dərəhlərdin egiz boləqan, uning xahliri kəpəygən wə xahqiliri uzun boləqan; **6** asmandiki barliq uqar-qanatlar uning xahlirida uwilioqan, xahqiliri astida daladiki barliq janiwarlar balilioqan; uning sayisi astida barliq uluq əllər yaxioqan. **7** Xundak bolup uning xahliri kengiyip, u büyüklükidə güzəlləxkən;

qünki uning yiltizliri mol sularoqa yatkän. **8** Hudaning baŋqisidiki kedir dərəhlərmu uni tosalmaytti; qarışaylar uning xahliridək, qinar dərəhliri uning xahqiliridəkmü kəlməytti; Hudaning baŋqisidiki heqkandak dərəh güzəlliktə uningoqa ohximaytti. **9** Mən uni xahlirining kəplüki bilən güzəl qiloqanmən; Hudaning baŋqisida boləqan barlıq dərəhlər, yəni Erəmdiki dərəhlər uningdin həsət qiloqanidi. **10** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki u özini egiz kətürüp, uqini bulutlaroqa taqaxturup uzartqanlıqı, egizlikidin kənglining təkəbburlaxqanlıqı tüpəylidin, **11** əmdi Mən uni üzül-kesil bir tərəp qilixqa uni əllərnin arisidiki mustəbitning qolioqa tapxurdum; Mən uni rəzilliki tüpəylidin həydəp qətkə kakqanidim. **12** Yat adəmlər, yəni əllər arisidiki əng wəhxilər uni kesip taxlidi. Xahliri taqlar wə barlıq jiləqalaroqa yikilip, uning xahqiliri zemindiki barlıq jiraloroqa sundurulup yatidu; yər yüzidiki həqlər uning sayisidin qikip uningdin neri kətti. **13** Uning yikiloqan oqoli üstigə asmandiki barlıq uqar-qanatlar qonup yaxaydu; daladiki barlıq janiwarlar xahliri üstidə turidu. **14** Buning məqsiti, sulardin suqirilidioqan dərəhlərnin heqbiri özini egiz kətürmisun, yaki uqini bulutlaroqa taqaxturmisun, yaxxi suqirilidioqan dərəhlərnin heqbiri undak egizlikkə kətürülmisun üqündur; qünki ularning həmmisi əlümgə bekitilgən — yərnin tegilirigə qüxüxkə bekitilgənlərnin, əlidioqan adəm balilirinin, haŋgoqa qüxidioqanlarnin qatarididur. **15** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — U təhtisaraqa qüxkən künidə, Mən üning üqün bir matəm tutkuzoqanmən; qongqur sularni etiwetip

uning bulaq-eriklirini tosuwatkənmən; xuning bilən uning uluq suliri tizginləngən. Mən Liwanni uning üqün qarilik kiygüzdüm; uning üqün daladiki barliq dərəhlər solixip kətti. (Sheol h7585) 16 Mən uni hangoqa qüxidioqanlar bilən billə təhtisaraoqa taxliwətkinimdə, uning yikiloqan qaoqdiki sadasi bilən əllərni təwritiwəttim; xuning bilən Erəm baqqsidiki barliq dərəhlər, Liwandiki sərhil wə əng esil dərəhlər, yahxi suqiriloqan həmmə dərəhlər yər tegiliridə turup təsəlli tapqan. (Sheol h7585) 17 Uning sayisidə turoqanlar wə əllər arisida uni qollaydioqanlar uning bilən təng təhtisaraoqa, kiliq bilən əltürülgənlərnin yəniqə qüxkən. (Sheol h7585) 18 Kəni eytə, Erəm baqqsidiki dərəhlərnin kaysisi xan-xərəp wə güzəlliktə sən [Misiroqa] təng keləlytti? Biraq sənmu Erəm baqqsidiki dərəhlər bilən təng yər tegilirigə qüxürülisən; sən hətnə qilinmioqanlar arisida, kiliq bilən əltürülgənlər bilən billə yatisən; mana bu Pirəwn wə uning top-top adəmlirininin həmmisining nesiwisidur, dəydu Rəb Pərwərdigar.

32 On ikkinqi yili, on ikkinqi ayning birinqi künidə xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — 2 I insan oqlı, Misir padixaqi Pirəwn üqün bir mərsiyəni aqzinqoqa elip uningqə mundak degin: — Sən əzüngni əllər arisida bir xiroqa ohxatkənsən, biraq sən dengiz-okyanlar arisidiki bir əjdihəsən, halas; sən palaklixip eriklirini exip taxturup, sulirini ayaoqliring bilən qaloqitip, dəryalirini leyitip koydung. 3 — Əmdi Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Kəp əllərnin top-top adəmliri aldida Əz torumni üstünggə yeyip

taxlaymən; ular seni torumda tutup tartixidu. **4** Mən seni kuruklukta qaldurup, dalaqqa taxlaymən; asmandiki barlik uqar-qanatlarni üstünggə kondurup, yər yüzidiki janiwarlarni seningdin toyundurimən; **5** gəxüingni taqlar üstigə qoyimən, jiloqlarni pütkül əzaying bilən toldurimən; **6** Mən qeningning ekixliri bilən zeminni hətta taqlarəqiqimu suqirimən; jiralar sən bilən toxup ketidu. **7** Nurungni eqürginimdə, Mən asmanlarni tosuwetimən, yultuzlarni kara qilimən; kuyaxni bulut bilən kaplaymən, ay nur bərməydu. **8** Asmanlardiki barlik parlaydioqan nurlarni üstüngdə kara kilip, zemininggə qarangojulukni kaplaymən, dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** Mən əllər arisioq, yəni sən tonumioqan məmlikətlər arisioqə sening həlaktin [qaloqan adəmliringni] elip kətkinimdə, kəp əllərnin yurikini biaram qilimən; **10** Mən kəp əllərnə sən bilən alakzadə qilimən, ularning padixahliri sanga qarap dəhxətlik qorkixidu; Mən qiliqimni ularning kəz aldida oynatqinimda, yəni sening yikiloqan küningdə ularning hərberi əz jan qayqusida hər dəqiqə təwrinidu. **11** — Qünki Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — «Babil padixahining qiliqi üstünggə qikidu. **12** Palwanlarning qiliqliri bilən Mən sening top-top adəmliringni yikitimən; ularning həmmisi əllər arisidiki mustəbitlərdur; ular Misirning pəhrini yokitidu, uning top-top adəmliri kurutuwetilidu. **13** Mən zor sular boyidin barlik həywanlirininimə həlak qilimən; insan ayioqi qaytidin ularni qaloqatmaydu, həywanlarning tuyaqliiri qaytidin ularni leyitmaydu. **14** Xuning bilən Mən ularning sulirini tindurimən; ularning eriklirini süpsüzük maydək aqturimən, dəydu Rəb Pərwərdigar.

15 — Mən Misir zeminini wəyrənə kılənimda, zemin özining barlıqıdin məhrum boləninida, Mən uningdiki barlıq turuwatqanlarni uruwətkinimdə, əmdi ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. 16 — Bu bir mərsiyə; ular uni oquydu — Əlləning kizliri matəm kılıp uni oquydu; mərsiyəni ular Misir wə uning barlıq top-top adəmlirigə oquydu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. 17 On ikkinqi yili, ayning on bəxinqi künidə [yənə] xundak boldiki, Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — 18 I insan oqlı, Misirning top-top adəmliri üqün ah-zar qəkkın; xuningdək ularni, yəni uni küqlük əlləning kizliri bilən billə təwəngə, hangə qüxidioqanlarə qəmərah boluxka yər tegilirigə qüxürüp taxliwət; 19 güzəlliktə sən kimdin artuq iding? Əmdi qüxüp, hətnə kılınmioqan bilən billə yat! 20 Ular kiliq bilən əltürülgənlər arisioqə yikilidu; kiliq suquruldi; u wə uning top-top adəmlirining həmmisi sərəp apiriwetilsun! 21 Əmdi palwanlarning arisidiki batur-əzimətlər təhtisaraning otturisida turup [Misir] wə uni kəllioqanlarə qəz kılıdu: —«Mana, ular qüxti, ular jim yatidu — hətnə kılınmioqanlar, kiliq bilən əltürülgənlər!». (Sheol h7585) 22 — Mana, xu yərdidur Asuriyə wə uning yioqiloqan kəxuni; uning gərliri öz ətrapididur; mana ularning həmmisi əltürülgən, kiliqlənoqan. 23 Ularning gərliri qongkur hangning tegididur; uning yioqiloqan kəxuni öz gəri ətrapida turidu; ular tiriklərnin zeminida adəmlərgə wəhxət saləqanlar — bularning həmmisi əltürülgən, kiliqlənoqan. 24 Mana Elam wə uning gərinin ətrapida turoqan uning barlıq top-top adəmliri; ularning həmmisi əltürülgən,

qiliqlanoqan, ular hətne qilinmioqan peti yər tegilirigə qüxkənlər — yəni tiriklərnin zeminida adəmlərgə öz wəhxitini saloqanlar! Birəq hāzir ular hangoqə qüxkənlər bilən billə iza-aqanətkə qəmidu. **25** Kixilər uning üqün ɵltürülgənlər arisida, top-top adəmliri arisida bir orun raslioqan; həkining gərliri uning ətrapididur; ularning həmmisi hətne qilinmioqanlar, qiliqlanoqanlar; xunga ular hangoqə qüxkənlər bilən billə iza-aqanətkə qalidu; ular ɵltürülgənlər arisioqə yatquzulidu — gərqə tiriklərnin zeminida ularning wəhxiti adəmlərgə selioqan bolsimu! **26** Mana xu yərdə Məxək bilən Tubal barliq top-top adəmliri bilən turidu; ularning gərliri öz ətrapididur; ularning həmmisi hətne qilinmioqanlar, qiliqlanoqanlar — gərqə ular tirik turuwatqanlarning zeminida öz wəhxitini adəmlərgə saloqan bolsimu! **27** Ular jəng qoralliri bilən təhtisaraoqə qüxkən, qiliqliri öz bexi astioqə qoyuloqan, hətne qilinmay turup yiqiloqan palwanlar arisida yatmaydu; ularning kəbihlikliri öz ustihanliri üstidə bolidu — gərqə ular tiriklərnin zeminida baturlaroqimu wəhxət saloqan bolsimu! (Sheol h7585) **28** Sən [Pirəwnmu] hətne qilinmioqanlar arisida tarmar bolup, qiliq bilən ɵltürülgənlər arisida yatisən. **29** Mana xu yərdə Edom, uning padixahliri, barliq xahzadilirimu; ular küqlük bolsimu, qiliqlanoqanlar bilən billə yatquzulidu; ular hətne qilinmioqanlar arisida, hangoqə qüxidiqanlar bilən billə yatidu. **30** Mana ximaldiki xahzadilər, həmmisi; mana barliq Zidondikilər, ɵltürülgənlər bilən billə qüxkən; gərqə öz küqi bilən wəhxət saloqan bolsimu, ular hāzir hijaləttə qaldi; ular hətne qilinmioqan bolup, qiliqlanoqanlar arisida

yetip, hangoqa qüxidioqanlar bilən billə hijalətkə qalidu.

31 Pirəwn bularni kəridu, xuningdək əzining qiliqlanoqan top-top adəmliri toqruluk, yəni əzi wə qoxuni toqruluk uların təsəlli alidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **32** — Gərqə Mən uning wəhxitini tirik turuwatqanlarning zeminiqə salduroqan bolsammu, biraq u hətnə qilinmioqanlar arisioqə, qiliq bilən ɵltürɵlgənlər arisioqə yatkuzulidu, — yəni Pirəwn wə uning barlıq top-top adəmliri, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

33 Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oqlı, əl-yurtungdikilərgə səz yətküzüp ularoqə mundak degin: — Mən qiliqni məlum bir zemin üstigə qıkaroqinimda, zemindiki həlk əz arisidin bir adəmnı tərıp uni kəzətqi beket sə, — **3** u qiliqning zemin üstigə qıqkanlıqini kɵrüp, kanay qelip həlkni agahlandursa, **4** kimdikim kanay awazini anglap, agahni almisa, qiliq kelip uni elip kətsə, əmdi uning qeni əz bexi üstigə bolidu. **5** U kanay awazini anglap, agahni almioqan; xunga uning qeni əzigə bolidu; u agah aloqan bolsa, jənini kɵtkuzoqan bolatti. **6** Biraq kəzətqi qiliqning keliwatqinini kɵrüp, kanay qalmay, həlkni agahlandurmisa, əmdi qiliq kelip ular arisidin birawnı elip kətsə, undakta u əz kəbihlikidə elip ketilidu; biraq uning qeni ɵqün Mən kəzətqidin hesab alimən. **7** Əmdi, i insan oqlı, Mən seni Israil jəməti ɵqün kəzətqi dəp bekitkənmən; sən Mening aqzimdın həwər anglap, ularoqə Məndin agah yətküzisən. **8** Mən rəzil adəmgə: «I rəzil adəm, sən qoqum ɵlisən» desəm, wə əzüng bu rəzilni yolidin yanduruxka səz qılmay uni agahlandurmisan, u rəzil əz kəbihlikidə ɵlidu;

birak uning qeni üqün sændin hesab alimæn. **9** Birak sæn ræzilni yolidin yenix tooqruluk agahlandursang, u yolidin yanmisa, u öz kəbihlikidə əlidu; birak özüng öz jeningni kutquzup qalisæn. **10** Əmdi sæn, i insan ooqli, Israil jəmətigə söz kilip: — Silər: «Bizning itaətsizliklerimiz wə gunahlerimiz beximizdidur, biz ular bilən zəiplixip ketiwatimiz; əmdi biz qandaqmu hayatka eriximiz?» dəysilər. **11** Ularoqa səzümni yətküzüp: «Mæn hayatim bilən kəsəm kilimænki, — dəydu Rəb Pərwədigar, — Mæn rəzil adəmning ölümidin heq hursənlikim yoktur; pəkət ularni rəzil yolidin yenip hayatka erixsun dəymən; rəzil yolliringlardin yeninglar, yeninglar! Nemixka əlgünglar kelidu, i Israil jəməti?!» — degin. **12** Wə sæn, i insan ooqli, əl-yurtungdikilərgə mundaq degin: — Həkkəniy adəmning həkkəniyliki asiylik kıləjan künidə uni kutquzmaydu; həm rəzil adəm bolsa, u öz rəzillikidin yanojan künidə rəzillikidin yikilmaydu; həkkəniy adəm gunah sadir kıləjan künidə, u əslidiki həkkəniyliki bilən hayatta turiwərməydu. **13** Mæn həkkəniyoqa: «Sæn bərhək hayatka erixsən» deginimdə, u öz həkkəniylikioqa tayinip kəbihlik sadir kilsa, əmdi uning həkkəniy ixliridin heqkaysisi əslənməydu; əksiqa u ətküzgən kəbihliki tūpəylidin əlidu. **14** Əmdi mæn rəzilgə: «Sæn qoqum əlisən» desəm, birak u gunahidin yenip, kəz aldimda adalət wə həkkəniylikni yürgürsə — **15** Rəzil adəm kərzgə kapalətkə alojan nərsini kayturup bərsə, — bulangqilikta alojanni kayturup bərsə — kəbihlik sadir kilmay, hayat bəlgilimiliridə mangsa — əmdi u bərhək hayatka igə bolidu, u əlməydu. **16** Uning sadir kıləjan gunahliridin heqkaysisi əslənməydu; u adalət wə

həkkaniylikni yürgürgan — u bərhək həyatka igə bolidu. **17** Birak əl-yurtungdikilər: «Rəbning yoli həmmigə barawər əməs» dəydu; əməliyəttə ularning yoli bolsa həmmigə barawər əməs. **18** Həkkaniy adəm öz həkkaniylikidin yenip, kəbihlikni sadir kilsa, u buningda əlidu. **19** Rəzil adəm öz rəzillikidin yenip, adalət wə həkkaniylik yürgürsə, bu ixlardin həyatka igə bolidu. **20** Ləkin silər: «Rəbning yoli həmmigə barawər əməs» dəysilər; i Israil jəməti, Mən hərəkaysinglarəğa öz yolliringlar boyiqə üstünlərgə həküm qikirimən! **21** Wə xundak boldiki, sürgün boləğan on ikkinqi yili, oninqi ayning bəxinqi künidə, Yerusalemdin kaqқан birsi yeniməğa kelip: «Xəhər bəsüldi!» — dedi. **22** Əmdi kaqқан adəmning yetip kelixining aldinki ahximida Pərwərdigarning kəli mening wujuduməğa kənoqanidi; xuning bilən U aqzimni eqip koydi; aqzim eqilip, mən yənə gaqa bolmidim. **23** Wə Pərwərdigarning səzi mənə kelip xundak deyildi: — **24** I insan oqlı, Israil zeminidiki harabə jaylarda turuwatқанlar: «Ibrahim pəkət bir adəm turupmu bu zeminəğa miras boləqanidi; birak biz kəp adəmmiz; əmdi zemin bəribir bizgə təkdin kilindi» — dəp eytiwatidu. **25** Xunga ularəğa mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Silər gəxni kən bilən yəysilər; silər öz məbudliringlarni bax kətürüp izdəysilər; silər kən təküwətsilər; əmdi silər zeminəğa miras bolamsilər? **26** Silər kiliqinglarəğa tayinisilər, silər yirginqlik ixlarni qikirisilər, hərbinglar öz kəoxnisining ayaliəğa buzukqilik kilidu. Əmdi silər zeminəğa miras bolamsilər?». **27** Ularəğa mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak

dəydu: Mən həyatim bilən kəsəm kəlimənki, bərhək, harabə jaylarda turuwatqanlar kəliqlinip yikilidu; dalada qaloqanni yawayi həywanlarning yəwetixkə tapxurimən; istihkamlar wə oqarlarda turoqanlarmu waba kesilidin əlidu. **28** Mən zeminni wəyranə wə qəl-bayawan kəlimən; uning küküqin boləqan pəhri yokilidu; Israilning taqliri wəyranə boliduki, ulardin ətküqi həqbir adəm bolmaydu. **29** Ularning yürgüzgən yirginqlik kəlmixliri tüpəylidin Mən zeminni wəyranə wə qəl-bayawan kəloqinimda ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu». **30** — Əmdi sən bolsang, i insan oqlı, əl-yurtungdikilər hərdaim seni aqlıoqa elip əylirining tamlirining yenida wə dərwezilarda səzləp bir-birigə həm hərbi əz kərinclıoqa sən toqlruluk: «Kəni berip, Pərwərdigardin nemə səz barkin, anglap kəlyli!» — dəydu. **31** Ular jamaət süpitidə yeningoqa kelip, Mening həlkimning süpitidə aldingda olturidu; ular səzliringni anglaydu, birak ularoqa əməl kəlmaydu; ular aqlı bilən sanga muhəbbət kərsitidu, birak kəngli haram mənprətkə tartidu; **32** mana, sən ular üqün pəkət yekimlik awaz bilən, sazlıri obdan təngxilip eytiləqan muhəbbət nahxisisən, halas; ular səzliringni anglaydu, birak ularoqa əməl kəlmaydu. **33** Əmdi buning həmmisi əməlgə axuruləqinida (u bərhək əməlgə axurulidu!) ular bir pəyoqəmbərning ularning arisida boləqanlıqini tonup yetidu».

34 Wə Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **2** I insan oqlı, bexarət berip Israilni bakkuqi padıqılarnı əyibləp mundak deqin: — Padıqılaraqa mundak deqin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: —

Əzlininla bekiwatkan Israilning padiqirining halioqa way!
Padiqilarning padisini ozuklandurux kerak əməsmu?
3 Silər yeoqini əzünglər yəysilər, yungini əzünglər
kiysilər; bordaloqan esil malni soyusilər; lekin qoylarni
bakmaysilər. **4** Ajizlarni küqəytmidinglar, kesəllərn
sakaytmidinglar, zəhimləngənlərn tengip qoymidinglar,
tarkilip kətkənlərn kayturup əkəlmidinglar, ezip
kətkənlərn izdəp barmidinglar; əksiqə silər zorluk-
zumbuluk wə rəhimsizlik bilən ular üstidin həküm
sürüp kəlgənsilər. **5** Ular padiqisiz bolup tarkilip kətti;
ular tarkilip ketip daladiki barlik haywanlaroqa ozuk
bolup kətti. **6** Mening qoylirim barlik taoqlar arisidin,
hər yukiri egizlik üstidə tenəp kətti; Mening qoylirim
pütkül yər yüzigə tarkip kətti, biraq ularni tepixka
tirixkuqi yaki izdigüqi yok idi. **7** Xunga, i padiqilar,
Pərwədigarning səzini anglanglar: — **8** Mən hayatim
bilən kəsəm kilimənki, — dəydu Rəb Pərwədigar, —
Qoylirimning padiqisi bolmioqaqqa, ular ow bolup qaldi,
daladiki hərbiir haywanoqa ozuk boldi; qünki Mening
padiqilirim Əz padamni izdiməydu, ular pəkət əzlini
baqıdu, Mening qoylirimni bakmaydu. **9** — Xunga, i
padiqilar, Pərwədigarning səzini anglanglar! **10** Rəb
Pərwədigar mundaq dəydu: — Mana, Mən padiqilaroqa
karximən; Mən Əz qoylirimning hesabini ulardin alimən,
wə ularni padini bekixtin tohtitimən; xuning bilən
padiqilar əzlinimu bakmaydu; wə Mən qoylirimni
ularoqa yənə ozuk bolmisun üqün ularning aqzidin
kutuldurimən. **11** Qünki Rəb Pərwədigar mundaq dəydu:
— Mana, Mən Əzüm əz qoylirimni izdəp ularning halini

soraymən; **12** padiqi özining qoyliri arisida, tarap kətkən qoylarni tepip baqqandək, Mənmü qoylirimni izdəp baqimən; ular bulutluk qarangoju kündə tarilip kətkən hərbi jaylardin Mən ularni qutuldurimən. **13** Mən ularni həklərdin epkelimən, ularni məmlikətlərdin yiojimən, öz zeminiyoğa apirimən; Mən ularni Israil taqliri üstidə, erik-üstənglər boyida wə zemindiki barliq turaloju jaylarda baqimən; **14** Mən ularni esil qimənzarda baqimən; Israil taqliri ularning yayliqi bolidu; ular xu yərdə obdan yaylakta yatidu; Israil taqliri üstidə, münbət qimənzarda ozuklinidu. **15** Mən Əzüm Əz padamni baqimən, ularni yatquzimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** — Mən yoldin tenəp kətkənlərnə izdəymən, tarkilip kətkənlərnə qayturimən; zəhimləngənlərnə tengip koyimən, ajzlarni küqəytimən; birək səmrigənlər wə küqlüklərnə yokitimən; padamni adalət bilən baqimən. **17** Əmdi silərgə kəlsəm, i Mening padam, Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mən koy wə koy arisida, qoqkarlar wə tekilər arisida həküm qikirimən. **18** Əmdi silərnəng yahxi qimənzarni yegininglar azliq kilip, qiməndiki qaloqan ot-qəplərnə ayaqliringlar bilən qəyliwetixinglar kerəkmü? Silər süpsüzük sulardın iqkəndin keyin, qaloqinini ayaqliringlar bilən leyitiwetixinglar kerəkmü? **19** Xunga Mening qoylirimyoğa silərnəng ayaqliringlar qəyliwətkənni yeyixtin, ayaqliringlar dəsəp leyitiwətkənni iqixtin baxqa amal yok. **20** Xunga Rəb Pərwərdigar ularoğa mundaq dəydu: — Mana Mən, Mən Əzüm səmrigən qoylar wə oruk qoylar arisida həküm qikirimən. **21** Qünki silər mürə-yanpaxliringlar bilən ittirip, münggüzliringlar

bilən ularni tərəp-tərəpkə tarkitiwətküqə üsisilər, **22**
— Mən ularni yənə ow obyektı bolmisun dəp Əz
padamni qutkuzimən; wə Mən qoy wə qoy arisida
həküm qikirimən. **23** Mən ularning üstigə bir padiqini
tikləymən, u ularni baqıdu; u bolsa Mening qulum Dawut;
u ularni beqip, ularqa padiqi bolıdu; **24** wə Mənki
Pərwədigar ularning Hudasi bolimən, Mening qulum
Dawut ular arisida əmir bolıdu; Mənki Pərwədigar
xundaq söz qildim. **25** Mən ular bilən aman-hatırjəmlik
beqıxlaydıqan əhdini tüzüp, yirtkuq haywanlarni
zemindin tügitimən; ular bihətər bolup janggalda turıdu,
ormanlıqlarda qonup uhlaydu. **26** Mən ularni həm
egizlikim ətrapidiki jaylarni bərikətlik qilimən; yamoqur-
yeqinlarni əz pəslidə yaqdurimən; bular bərikətlik
yamoqurlar bolıdu. **27** Daladiki dərəhlər mewilirini,
tupraq ündürmilirini berıdu; ular əz zeminida bihətər
turıdu; Mən ularning boyunturuq-asarətlirini sundurup,
ularni qulluqqa tutqanlarning qolidin kutulduqinimda,
ular Mening Pərwədigar ikənlikimni bilip yetıdu. **28**
Ular yənə əllərgə ow bolmaydu, yər yuzidiki haywanlar
yənə ularni yəwətməydu; ular bihətər turıdu, heqkim
ularni qorqatmaydu. **29** Mən ular üqün dangki qikqan
alahidə bir bostanlık jayni təminləymən; ular qaytidin
zeminda aqarqilikta yıqləp qalmaydu, yaki qaytidin
əllərnin mazaq obyektı bolmaydu. **30** Andin ular Mənki
Pərwədigar Hudasing ular bilən billə bolidioqanlıkimni
wə əzlrining, yəni Israil jəmətining Mening həlkim
bolidioqanlıkini bilip yetıdu, — dəydu Rəb Pərwədigar.
31 — Əmdi silər bolsanglar, i Mening qoylirim, Mening

qimənzarimdiki qoylirim, insnlardursilər, halas; Mən bolsam silərnıng Hudayınglardurmən» — dəydu Rəb Pərwərdıgar.

35 Wə Pərwərdıgarıng səzi mąga kelıp xundak deyıldı: — **2** I insan oqlı, yüzüngni Seir teqlıqa karıtıp, bexarət berıp unı əyıbləp mundak deın: — **3** Rəb Pərwərdıgar mundak dəydu: — «Mana, i Seir teqlı, Mən sanga qarximən; Mən qolumni üstünggə uzartıp, seni bir wəyrənə wə qəl-bayawan qılımən. **4** Mən xəhərlıngni harabə kıliwetimən, wə sən wəyrənə bolısən; andın sən Menıng Pərwərdıgar ikənlikimni tonup yetısən. **5** Qünki sən mənggügə eqmənlik saklap kəlgənsən, Israillarıng bexıqa külpət qüxkən künidə, kəbihlikning jazalınıx waqti-saiti toxqanda, ularni kıliq küqıgə tapxurup bərgənlikıng tüpəylidin, **6** Xunga Mən həyatım bilən kəsəm kılimənki, — dəydu Rəb Pərwərdıgar, — Mən sanga qan təkülüxnı bekıttım; qan seni qoqlaydu. Sən qan təküxtın nəprətlənmıgənlikıng tüpəylidin, əmdi qan seni qoqlap yürıdu. **7** Mən Seir teqlını wəyrənə wə qəl-bayawan kılip, unıngdın besıp ötküqi həm unıngqla qaytquqını üzüp taxlaymən. **8** Mən unıng taqlırını öltürülgənlrı bilən toldurımən; senıng egızlıklırıngdə, senıng jılqlırıngdə, senıng barlıq jıralırıngdə kıliq bilən öltürülgənlər yıqılıdu. **9** Mən seni mənggügə wəyrənə kılimən; senıng xəhərlırıng adəmzatsız bolıdu; wə silər Menıng Pərwərdıgar ikənlikimni tonup yetısilər. **10** — Qünki sən: «Bu ikki əl, ikki məmlikət Menıngki bolıdu, biz ularqla igə bolımız» değıning tüpəylidin — gərqlə Mən Pərwərdıgar xu yərdə bolqlan bolsammu —, **11**

əmdi Mən həyatim bilən kəsəm kəlimənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Mən sening nəpritingdin qıqқан aqqıqıng boyıqə wə həsiting boyıqə sanga muamilə kəlimən; Mən üstünggə həküm qıqırıp jazalixim bilən, Mən ular arisida Əzümni kərsitimən. **12** Xuning bilən sening İsrail taqliriqa qarap: «Ular wəyran boldi, ular bizgə yəm boluxқа təkdım kılındı» degən barlıq həqarətliringni Mən Pərwərdigarning angliqinimni sənlər tonup yetisilər. **13** Uning üstigə aqlizinglarda silər Manga qarxi qıqıp əzünglarni qong kərsitip, Manga kupurluq kəloqan səzünglərnı kəpəytkənsilər; Mən ularni anglidim. **14** Xunga Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Pütkül yər yüzi xadlinip kətkinidə, Mən seni wəyranə kəlimən. **15** İsrail jəmätining mirasi wəyran kəlinoqanda buningdin sən xadlanoqiningdək, Mənmu sanga xundaq kəlimən; sənmu, i Seir teqlı wə barlıq Edom — silərnıng barlıqınglar wəyranə bolıdu; wə [Edomiylar] Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetıdu».

36 Əmdi sən, i insan oqlı, İsrail taqliriqa bexarət berıp mundaq degın: — İsrail taqliri, Pərwərdigarning səzini anglanglar: — **2** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Düxmənning silərgə qarap: «Wah! Mənggü yukiri jaylar bizgə təəlluq boldi!» degini tüpəylidin, **3** xunga bexarət berıp mundaq degın: — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Bərək, qünki ular silərnı wəyranə kəlip, əllərdin kəloqanliriqa təwə kəlixқа həryəndin silərnı əzgənliki tüpəylidin, wə silər əllər arisida səz-qeqək wə təhmət obyektı bolup kəloqanlıqınglardın, **4** əmdi xunga, i İsrail taqliri, Rəb Pərwərdigarning səzini anglanglar: — Rəb

Pərwərdigar əllərdin qaloqanlirioqa olja həm mazak obyektı bolup qaloqan taoqlar, egizliklər, jiralar və jiloqlaroqa, wəyran boləqan harabilər və taxliwetilgən xəhərlərgə mundak dəydu: — **5** Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Huxal boluxup kəlbidiki pütün eqmənliki bilən Mening zeminimni əzlırigə təəlluk boluxka bekitip, uni bulang-talang kiliwalayli degən əllərdin qaloqanlirioqa və Edomdikilərninğ həmmissigə bərhək, Mən [Əz həlkimgə] boləqan kizəqinlikimdin qıqқан aqqıq otida səz kildim: — **6** Israil zemini toqruqluk bexarət berip, taoqlar, egizliklər, jiralar və jiloqlaroqa səz kiliq mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mana, Mən Əz [həlkimgə boləqan] kizəqinlikimdin kəhrim bilən səz kildim — qünki silər əllərninğ mazak-ağanətlinini yegənsilər. **7** — Xunga Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən kolumni kətürüp xundak kəsəm iqqənki, bərhək, ətrapinglardiki əllər əzining mazak-ağanətlinini əzi ixitidu. **8** Lekin silər, i Israil taoqliri, xahlinisilər, həlkim Israiloqa mewə berisilər; qünki ular pat arida qaytip kelidu. **9** Qünki mana, Mən silər təriringlardidurmən; Mən silərgə qaraymən, silər yumxitisilər həm terilisilər. **10** Wə Mən üstünlərdə adəmlərnı, yəni Israilning pütkül jəmətini, ularning barlıqini kəpəyımən; xəhərlər aqalilik bolidu, harabilər qaytidin qurulidu. **11** Mən üstünlərdə adəm həm haywanlarnı kəpəyımən, ular awup nəsil kəridu; Mən ətkən zamanlardikidək silərnı olturaqlıq qilimən; bərhək, qalinqlarnı əslidikidin əwzəl qilimən; silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **12** Mən üstünlərgə adəmlərnı, yəni həlkim

Israilni mangdurimən; ular silərgə igidarqilik qilidu, silər ularning mirasi bolisilər; silər yənə ularni baliliridin juda qilmaysilər. **13** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Qünki ularning silərgə: «Silər adəmlərni yəysilər, ez elinglarni balilardin juda qiloqansilər!» degini tüpəylidin, **14** əmdi silər yənə adəmlərni yeməysilər, ez elinglarni baliliridin yənə juda qilmaysilər, dəydu Rəb Pərwərdigar. **15** — Mən silərgə yənə əllərnin mazak-aħanətlirini anglatquzmaymən; silər əllərnin tapa-tənisini yənə kətürməysilər, silər ez elinglarni qaytidin yiqitmaysilər, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** Pərwərdigarning səzi manga kelip xundak deyildi: — **17** I insan oqlı, Israil jəməti ez zeminida turoqan qaoqlarda, ular ez yoli həm qilmixliri bilən uni buloqoqan; Mening aldimda ularning yoli ay kərgən ayalning napakliqioqa ohxax. **18** Xunga zeminioqa təkkan qan üqün, zeminni məbudliri bilən buloqoqanliqi üqün, Mən kəħrimni ular üstigə təktum; **19** Mən ularni əllər arisioqa tarkitiwəttim, ular məmlikətlər iqigə tarilip kətti; Mən ularning yolliri həm qilmixliri boyiqə ularning üstigə həküm qikardim. **20** Ular baridioqan hərqaysi əllərgə kəlgəndə, ular toqrisida: «Bular Pərwərdigarning həlqi, birak ular Uning zeminidin qikqan!» — deyilgəndə, ular yənəla Mening pak-muqəddəs namimni buloqoqan; **21** Birak Mən Israil jəməti baroqan hərqaysi əllər arisida buloqoqan pak-muqəddəs namim üqün kəngül bəldüm. **22** Xunga Israil jəmətigə mundak degin: — Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Mən bu ixni silərni dəp əməs, i Israil jəməti, bəlki silər baroqan hərqaysi əllər arisida silər buloqoqan ez pak-muqəddəs namim üqün qilimən. **23**

Mən əllər arisida buloqanoqan, Əzümning büyük namimni pak-muqəddəs dəp kərsitimən; namimni dəl silər ular arisida buloqanoqan; ularning kəz aldida Mən Əzümni silərnin aranglarda pak-muqəddəs kərsətkinimdə, əllər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **24** Mən silərnə əllər arisidin elip, məmlikətlər iqidin yiqip, silərnə öz zəmininqlarəyə qayturimən. **25** — Mən süpsüzük suni üstünqlarəyə qaqimən, buning bilən silər pak bolisilər. Silərnə həmmə paskinilikinqlardin wə butliringlardin paklaymən. **26** Mən silərgə yengi kəlb berimən, iqinglarəyə yengi bir roh salimən; teninglardiki tax yürəkni elip taxlap, mehrlik bir kəlbni ata qilimən. **27** Mening Rohimni iqinglarəyə kirküzüp, silərnə əmr-pərmanlirim boyiqə mangoquzimən, həkümlirimni tutquzimən, xuning bilən ularəyə əməl qilisilər; **28** silər Mən ata-bowiliringlarəyə təqdim qiloqan zeminda yaxaysilər; Mening qowmim bolisilər, Mən silərnin Hudayinglar bolimən. **29** Mən silərnə barlik paskiniqiliktin kutquzimən; Mən buşdayni awun boluxqa buyruymən; üstünqlərgə heq aqarqilikni qoymaymən; **30** Mən dərəhlərnin mewisini wə etizdiki məhsulatlarni awutimənki, silər aqarqilik tūpəyldin əllər arisida xərməndə bolmaysilər. **31** Silər rəzil yolliringlar wə naqar qilmixliringlarni əsləp, kəbiqliringlar wə yirginqlik qiloqanliringlar üqün öz-özünqlardin yirginisilər. **32** Silərgə məlum bolsunki, bu ixni qilixim silər üqün əməs, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — öz yolliringlar üqün hijil bolup xərməndə bolunqlar, i Israil jəməti. **33** — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mən kəbiqliringlardin

paklioqan künidə, Mən xəhərlərnı aqalilik qilimən, harabə qaloqan jaylarmu qaytidin qurulidu. **34** Wəyran qilinoqan zemin ətüp ketiwatqan hər birining kəz aldida wəyranə kərünsimu, u qaytidin terilidu. **35** Xuning bilən ular: «Bu wəyran qilinoqan zemin huddi Erəm baqısidək boldi; harabə, wəyran qilinoqan xəhərlər hazır mustəhkəmləndi, aqalilik boldi» — dəydu. **36** Wə ətrapida qaloqan əllər Mənki Pərwərdigarning buzuloqan jaylarnı quruquı həm wəyranə qilinoqan yərlərnı qaytidin terioquı ikənlikimni bilip yetidu; Mənki Pərwərdigar səz qildim, buningoqa əməl qilimən. **37** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mən yənıla İsrailning jəmətining bu ixlarnı tiləydoqan dua-tilawətlirigə ijabət qiloquı bolimən; Mən koy padisidək ularning adəmlirini awutimən; **38** Muxəddəs dəp ayriloqan qurbanlıq koy padisidək, bekitilgən həyt-bayramlırioqa beoıxlanoqan koy padisi Yerusalemoqa tolduruloqandək, harabə boluqan xəhərlər qaytidin adəm padiliri bilən toldurulidu; ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu.

37 Pərwərdigarning qoli wujudumoqa qondi; Pərwərdigar meni Rohi bilən kətürüp qıqıp, bir jiloqining otturısoqa turoquzdi; u yər səngəklərgə toldi. **2** U meni səngəklər ətrapidin uyak-buyakqa ətüzdi; mana, bu oquq jiloqida [səngəklər] intayin nuroqun idi; wə mana, ular intayin qurup kətkənidi. **3** U məndin: — I insan ooqli, bu səngəklər qaytidin yaxnamdu? — dəp soridi. Mən: — I Rəb Pərwərdigar, sən bilisən, — dedim. **4** U manga: I insan ooqli, bu səngəklər üstigə bexarət berip mundaq deyin: «I quruk səngəklər, Pərwərdigarning səzini anglanglar! **5**

Rəb Pərwərdigar bu səngəklərgə mundaq dəydu: — Mana, Mən silərgə bir roḥ-nəpəs kirgüzimən, wə silər ḥayat bolisilər. **6** Mən üstünglərgə pəy-singirlərni salimən, silərni terə bilən yapimən, silərgə roḥ-nəpəs kirgüzimən; wə silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər». **7** Xunga mən buyruləḡini boyiqə bexarət bərdim; mən bexarət beriximğə, bir xawqun kətürüldi, mana jalak-julak bir awaz anglandi, səngəklər jipsilixip, bir-birigə qoxuldi. **8** Mən kərdum, mana, pəy-singirlər wə ət ularning üstigə kelip ularni qaplidi; birak ularda heq roḥ-nəpəs bolmidi. **9** U manga: — I insan oḡli, roḥ-nəpəskə bexarət berip mundaq degin: «Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: Tət tərəptin xamal kəlgəysilər, i roḥ-nəpəs, wə muxu eltürülgənlər tirilsun üqün ularning üstigə püwənglər» — dedi. **10** Xunga mən buyruləḡandək bexarət beriwidim, roḥ-nəpəs ularəḡa kirdi-də, ular ḥayat bolup tik turdi — bütük bir qoxunəḡa aylandi. **11** Wə U manga: — I insan oḡli, bu səngəklər bolsa Israilning pütün jəmətidur. Mana, ular: «Bizning səngəklirimiz kurup kətti, ümidimiz üzüldi; biz tügəxtuk!» — dəydu. **12** Xunga bexarət berip ularəḡa mundaq degin: «Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Mana, Mən gərünglərnə eqip, silərni gərünglərdin qikirimən, i Mening həlqim, silərni Israil zeminiəḡa elip kirimən; **13** Mən gərünglərnə aqkinimda, silərni gərünglərdin qiqarəḡinimda, i Mening həlqim, silər Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetisilər. **14** Wə Mən Əz Rohimni silərgə kirgüzimən, silər ḥayat bolisilər; wə Mən silərni əz zeminəḡlarda turoquzimən; silər Mənki Pərwərdigarni xundaq səzni qilip, xuni ada qildi, dəp bilip

yetisilər». **15** Pərwərdigarning sözi manga kelip mundak deyildi: — **16** I insan oqli, bir tayakni elip, uning ustiga «Yəhuda wə uning həmrəhliri boləjan Israillar üçün» dəp yazəjin; yənə bir tayakni elip, uning ustiga «Əfraim wə uning həmrəhliri boləjan pütün Israil jəmətidikilər üçün» dəp yazəjin; **17** wə ularni bir-biriga ulap koy; ular qolungda bir bolsun. **18** Həlkimdikilər səndin: «Bu ixlar bilən nemini qüxəndürməkqi bizgə dəp bərməmsən?» dəp sorisa, **19** ularəja: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: «Mana, Mən Əfraimning wə uningəja həmrəh boləjan Israil kəbililirining qoli tutqan Yüsüpning tayikini elip, uni Yəhudaning tayiqəja qoxup ulap, ularni birlə tayak qilimən; ular Mening qolumda bir tayak bolidu. **20** Sən yazəjan tayaklarni ularning kəz aldida qolungda tutup ularəja xundak degin: — **21** «Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: «Mana, Mən Israil balilirini barəjan əllər arisidin elip, ularni həryəndin yiqip əz zeminiəja epkelimən. **22** Mən ularni Israil taqlirining üstidə bir əl qilimən; bir padixah ularning həmmisigə padixah bolidu; ular qaytidin ikki əl bolmaydu, yaki qaytidin ikki padixahliqqa həq bəlünməydu. **23** Ular əzlrini qaytidin ularning məbudliri, lənətlik ixliri yaki asiylilirining həqkayisisi bilən həq buləyimaydu; Mən ularni gunah ətküzgən olturəqləxqan jayliridin qutkuzup, ularni paklandurimən; ular Mening həlkim bolidu, Mən ularning Hudasi bolimən. **24** Wə mening qulum Dawut ularəja padixah bolidu; ularning həmmisining birlə padiqisi bolidu; ular Mening həkümlirimdə mengip, Mening bəlgilimilirimni tutup ularəja əməl qilidu. **25** Ular Mening qulum Yakupqa

təqdim qiləjan, ata-bowiliringlar turup kəlgən zeminda turidu; ular uningda turidu — ular, ularning baliliri, wə balilarning baliliri mənggü turidu — Mening qulum Dawut ularning xahzadisi bolidu. **26** Mən ular bilən aman-hatirjəmlik beəjixlaydiəjan bir əhdə tüzimən; bu ular bilən mənggülik bir əhdə bolidu; Mən ularni jayida makanlaxturup awutimən; wə Mening muqəddəs jayimni ular arisioə mənggügə tikləymən. **27** Mening turaloəu jayim ularda bolidu; Mən ularning Hudasi bolimən, ular Mening həlkim bolidu. **28** Mening pak-muqəddəs jayim ular arisida mənggügə tikləngəndə, əmdi əllər Əzüm Pərwədigarning Israilni pak-muqəddəs qiloəuqi ikənlikimni bilip yetidu».

38 Pərwədigarning səzi manga kelip mundak deyildi:

— **2** İnsan oəli, yüzüingni Magog zeminidiki Rox, Məxək wə Tubalning əmiri Gogka qaritip uni əyibləp bexarət berip xundak degin: — **3** Rəb Pərwədigar xundak dəydu: «Mana, i Gog, — Rox, Məxək wə Tubalning əmiri, Mən sanga qarximən; **4** Mən seni arkingoəa yandurup, engikinggə ilməklərni selip, sən wə pütün qoxunungni — atlar wə atlik əskərlərni, həmmisi toluq qorallanoəjan, sipar-qalkənlarni kətürgən, qiliq tutqan top-top kixilərni jənggə qikirimən; **5** Pars, Efiopiyə wə Put, həmmisi qalkəan-dubuloəa bilən qorallinidu **6** — Gomer wə uning barliq top-top adəmliri, ximalning əng kəridin kəlgən Torgamaə jəməti wə uning barliq top-top adəmliri, bu kəp əllər sanga həmraə bolup billə bolidu. **7** Əzüingni təyyarla; sən wə sanga yioəiloəjan barliq top-top adəmliring təyyarlanoəjan petida bol; sən ularoəa nazarətqilik qilisən.

8 Kəp künlərdin keyin sən [jənggə] qaqirilisən; sən ahirki yillarda kıliqtin kütquzulojan, kəp əllərdin yiojilojan həlkning zeminiəja, yəni uzundin beri wəyran kəlinip kəlgən Israil taəjlirioja hujum kəlisən; uning həlki əllərdin yiojilojan bolup, ularning həmmisi aman-esən turiweridu;

9 sən, barlıq top adəmliring wə sanga həmrah boləjan nurojun əllər bilən billə aləja besip, boran-qapkundək kelisən; sən yər yüzini qaplıojan buluttək bolisən». **10** — Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: «Xu küni xundaq boliduki, kənglünggə baxkiqə hiyallar kirip, sən rəzil hiylə-nəyrəngni oylap qikisən; **11** sən: «Mən sepilsiz yeza-kəntlər jaylaxkan zeminoja besip kirimən; mən aman-esən turuwatkan bir həlkkə yəkinliximən — ularning həmmisi sepilsiz, takəksiz wə dərwasiziz turuwatidu», dəysən, — **12** «Xuning bilən oljilarni elip, bulang-talang kəlimən; qolumni əslidə wəyran bolup əmdilikdə makanlik boləjan jaylarəja, əllərdin yiojilojan, mal-dunyaəja igə boləjan, dunyaning kindikidə yaxawatkan həlkkə qarxi kəlimən». **13** Xu tapta Xeba, Dedan, Tarxixitiki sodigərlər barlıq yax xirliri bilən səndin: «Sən olja elixka kəldingmu? Sən top-top adəmliringni bulang-talang kəliwelixka — altun-kümüxni elip ketixka, mal-dunyani elip ketixka, zor bir oljioja erixiwelixka yiojdingmu?» — dəp soraydu. **14** Xunga bexarət bərgin, i insan oqlı, Gogka xundaq degin: — Rəb Pərwərdigar xundaq dəydu: — Mening həlkim Israil aman-esən bolidiojan künini, sən bilip yətməmsən? **15** Sən öz jayingdin, yəni ximalning əng qət jayidin qikisən, sən wə sanga həmrah boləjan nurojun əllər, həmmisi atlik bolup, top-top adəmlər, qong koxun bolisən. **16** Sən yər

yüzini qapliqan buluttək həlkim Israiloqa qarxi qikisən — bu ahirki zamanlarda bolidu — Mən seni öz zeminimoqa qarxilixixka qikirimən; xundak qilip Mən sən arkilik, i Gog, əllərninğ kəz aldida Əzümning pak-muqəddəs ikənlikimni kərsətkəndə, ular Meni tonuydu». **17** — Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: «Mən kədimki zamanlarda qullirim boləqan Israildiki pəyoqəmbərlər arkilik bexarət qiləqan birsi sən əməsmu? Ular xu künlərdə, xundakla kəp yillardin beri, Mening seni həlkimğə qarxilixixka qikiridioqanlikim toqruqluk bexarət bərgən əməsmu? **18** Wə xu küni, yəni Gog Israil zeminioqa qarxi qikqan küni xundak boliduki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — oqəzipim bilən Mening kəhrim ərləp qikidu. **19** Mening [Əz həlkimğə] boləqan kizəqinlikimdin, oqəzəp bilən xundak səz qiləqanməni, Israil zeminida zor yər təwrəx bolidu; **20** xuning bilən dengizdiki beliklar, asmandiki uqarqanatlar, daladiki həywanlar, yər yüzidiki əmiligüqi həywanlar wə yər yüzidə turoqan barlik insanlar Mening yüzüm aldida təwrinip ketidu; taoqlar ərülüp, tik yarlar oqulap ketidu, barlik tamlar yərgə ərülüp qüxidu. **21** Mən barlik taoqlirimda uning bilən qarxilixixka bir qiliq qakirimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — hərbersining qiliqi əz qerindixigə qarxi qikidu. **22** Mən waba kesili wə qan təküx bilən uningəqa həküm qikirip jazalaxka kiriximən; Mən uningəqa, uning qoxunliri üstigə, uningəqa həmrah boləqan nuroqun əllər üstigə dəhxətlik yamoqur, zor məldür taxliri, ot wə güngürt yaqdurimən; **23** Mən Əzümni uluqlap, Əzümni pak-muqəddəs dəp kərsitimən;

wə nuroʻun əllərning kəz aldida namayan bolimən, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu».

39 «Əmdi sən, i insan oʻqli, Gogni əyibləp bexarət berip xundak degin: — Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: — Mana, i Gog, — Rox, Məxək wə Tubalning əmiri, Mən sanga qarximən; **2** Mən seni arkingoʻja yandurup, yetkiləp, seni ximalning əng kəridin qikirimən, Israilning taqliri üstigə tajawuz kildurimən; **3** Mən okyayingni sol qolungdin urup taxliquziwetimən, oqliringni ong qolungdin qüxüriwetimən; **4** sən Israil taqlirining üstigə yikilisən; sən wə sening barlik qoxunliring, sanga həmrəh bolqan əllər yikilislər; Mən seni barlik yirtkuq uqar-qanatlaroʻja gəx, daladiki barlik haywanlaroʻja ow boluxka təkdin kildim. **5** Sən dalada yikilisən; qünki Mən xundak səz kildim, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **6** Mən Magog üstigə wə dengiz boyida aman-esən turoʻanlaroʻja ot yaqdurimən; ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni tonup yetidu. **7** Mening pak-mukəddəs namimni həlkim Israil arisida tonutimən; pak-mukəddəs namimning kaytidin buloʻjinxka kət'iy yol qoymaymən; əllər Mening Pərwərdigar, Israilda turoʻan Mukəddəs Boluquqisi ikənlikimni bilip yetidu. **8** Mana, u kelidu! Bu ixlar qokum bolidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — bu dəl Mən eytkən künidur. **9** Israil xəhərliridə turuwatqanlar qikip qorallarni, jümlidin sipar-qalkanlar, okyalar, tokmaqlar wə nəyzilərnə köydürüp ot qalaydu — ular bular bilən yəttə yil ot qalaydu. **10** Daladin heq otun elinmaydu, ormanlardin heq yaoʻjaq kesilməydu; qünki ular qorallarni ot qalaxka ixlitidu; ular əzliridin olja

tutqanlarni olja tutidu, oʻzlarini bulang-talang qiloqanlarni bulang-talang qilidu, — d̈oydu R̈ob P̈arẅardigar. **11** Ẅə xu k̈unida xundaq boliduki, Israil zeminidin, ÿəni dengizning ẍərkiy q̈iroq̈ikidin oʻtidioqanlarning jil̈osisidin Gogqa bir ÿerlik boluxi uq̈un bir orunni berim̈ən; bu ÿerlik bolsa oʻtk̈üq̈il̈ərn̈ing yolini tosidu; ular xu ÿərdə Gog ẅə uning barlik top-top ad̈əmlirini k̈omidu; u «Ḧamon-Gog jil̈osisi» d̈əp atilidu. **12** Israil j̈əməti zeminini ḧalal qilix uq̈un, ularni ÿəttə ay k̈omidu; **13** zemindiki barlik ḧəlk̈ ularni ÿerlikk̈ə q̈oyidu; xuning bil̈ən Oʻz̈üm uluq̈olanq̈an muxu k̈unida bu ix ularq̈a ẍərəp bolidu, — d̈oydu R̈ob P̈arẅardigar. **14** Ular birn̈əqq̈ə ad̈əmn̈i zeminni dawaml̈ik arilap, tajawuzq̈ilarn̈ing zemin ÿüzidə q̈aloq̈an j̈əsətlirini k̈ümüxẗək alaḧidə ixni qilix uq̈un ayriydu; ular xu ÿəttə ay ẗügig̈əndə, andin j̈əsətl̈ərn̈i izd̈əx hizmitini baxlaydu. **15** Bu «zem̈andin oʻtk̈üq̈il̈ər» aylinip ÿüridu; əg̈ər b̈irsi ad̈əmn̈ing ustiḧinini k̈ərg̈ən bolsa, u uning yenioq̈a bir b̈əlg̈ə tikl̈əydu; «izd̈əp k̈əmg̈üq̈il̈ər» uni Ḧamon-Gog jil̈osisioq̈a d̈əpn̈ə qil̈oquq̈ə b̈əlg̈ə turidu **16** ([jil̈oida] «Ḧamonah») d̈əp ataloq̈an bir ẍəḧər bolidu). Ular xu yol bil̈ən zeminni paklaydu». **17** — «Ẅə s̈ən, i ins̈an oq̈li, R̈ob P̈arẅardigar xundaq d̈oydu: — Ḧərq̈andaq uq̈ar-q̈anatlar, daladiki barlik haywanlarq̈a mundaq deg̈in: «Yioq̈ilixip kelinglar, M̈ən sil̈ərg̈ə qil̈maq̈i bol̈oq̈an q̈urbanlikim̈oq̈a, ÿəni Israil taoqliri üstidə q̈ilinoq̈an q̈ong q̈urbanlikq̈a ḧəryand̈in j̈əm bolunglar! Sil̈ər xu ÿərdə g̈əx ÿəp, q̈an iq̈isil̈ər. **18** Sil̈ər baturlarning g̈əxini, ÿər ÿüzidiki xahzadilarning q̈ənini — q̈oq̈q̈arlarning, oq̈q̈il̈ərn̈ing, torpaqlarning q̈ənini iq̈isil̈ər — ularning

həmmisi Baxandiki bordaloqan mallardur! **19** Silər Mən silərgə kilməqçi boləqan qurbanlıqımdin, toyəuqə may yəp, toyəuqə qan iqisilər! **20** Silər dastihinimda atlar wə jəng hərwisidikilər, baturlar, barlıq jəngçi palwanlar bilən toyunisilər» — dəydu Rəb Pərwərdigar. **21** — wə Mən Əz xan-xəripimni əllər arisiəqə kərsitimən, barlıq əllər Mening yürgüzgən jazalirimni wə ularning üstigə qoyəqan qolumni kəridu. **22** Wə xu kündin tartip Israil jəməti Mening Pərwərdigar, ularning Hudasi ikənlikimni bilip yetidu. **23** Əllər Israil jəmətinin qəbihliki, Manga asiylik kıləqanliki tüpəylidin sürgün boləqanliqini bilip yetidu; mana, Mən yüzümni ulardin yoxurup, ularni düxmənlirinin qolıəqə tapxurdum; ularning həmmisi kiliqlinip yikildi. **24** Ularning paskiniqiligi wə asiylikliri boyiqə Mən ularni bir tərəp kildim, yüzümni ulardin yoxurdum». **25** Xunga Rəb Pərwərdigar xundak dəydu: — Mən hazır Yakupni sürgün boləqanliqidin əsligə qayturup, pütkül Israil jəməti üstigə rəhim kilip, Əz pak-mukəddəs namim üçün otluk kizəjinlikimni kərsitimən. **26** Əz zeminida aman-esən turoqinida, heqkim ularni qorqutmaydioqan qəş kəlgəndə, Mən ularni əllərdin qayturup, düxmənlirinin zeminliridin yioqinimda, wə kəp əllərinin kəz aldida Əzümning pak-mukəddəs ikənlikimni kərsətkinimdə, xu qəşda ular hijalitini wə Məndin yüz örüp kıləqan asiylikininin barlıq gunahini kətüridu; **28** ular Mening ularni əllər arisiəqə sürgün kılduroqanlikim tüpəylidin, wə andin ulardin heqkaysisini xu yərdə qaldurmay əz zeminiəqə yioqanlikim tüpəylidin, ular Mening Pərwərdigar ikənlikimni bilip yetidu; **29** wə

Mən yüzümnə ulardin qayta heq yoxurmaymən; çünki
Mən İsrail jəməti üstigə Əz Rohimni quyoqan bolimən, —
dəydu Rəb Pərwərdigar.

40 Bizning sürgün boləjanlikimizning yigirmə bəxinqi
yili, yilning bexida, ayning oninqi künidə, yəni xəhər
bəsülgəndin on tət yil keyin — dəl axu künidə
Pərwərdigarning qoli mening wujudumoqə qondi, wə U
meni [xəhərgə] apardi. **2** Hudaning alamət kərünüxliridə
U meni İsrail zeminiqə apirip, intayin egiz taq üstigə
orunlaxturdi; taqning jənubiy tərpidə xəhərdək bir
quruluş turatti. **3** U meni xu yərgə apardi; mana
qolida kanap tanisi wə əlqəm hadisini tutqan, misning
kərünüxidə boləjan bir kixi; u dərwarzida turatti. **4** Bu kixi
manga: «İnsan oqlı, kəzliring bilən kərüp, qulıqning bilən
anglap, kənglüngni mən sanga kərsitidiqan barlıq ixlaroqə
baqlıqin; çünki buning sanga kərsitilixi üqün sən muxu
yərgə elip kelinding. İsrail jəmətigə barlıq kərginingni
ayan qil». **5** Wə mana, ibadəthanining həmmə tərpidə tam
bar idi. U kixining qolida altə gəzlik əlqəm hadisi bar idi;
xu qaoqdiki «bir gəz» bir gəz bir alıqanoqə tooqra kelətti. U
tamning kənglikini əlqidi, bir «hada» qıqti; egizliki bolsa,
bir «hada» qıqti. **6** U xərkkə qaraydiqan dərwarzioqə
kelip, uning pələmpəylirigə qıqti; uning bosuoqisining
kənglikini əlqidi, u bir hada qıqti. Yənə bir tərpining
kəngliki bir hada qıqti. **7** [Dərwarzining iqidiki] hər bir
«oyuk əy»ning uzunluqi bir hada, kəngliki bir hada idi;
oyuk əylərnin arilıqi bəx gəz idi; dərwarzining iqidiki
bosuoqə, yəni iqkirigə qaraydiqan dəhlizning aldidiki
bosuoqining [ikki tərpining] uzunluqi [ayrim-ayrim]

bir «hada» qikti; **8** u dərważining iqkirigə qaraydıoan dəhlizni əlqidi, [uzunluğu] bir hada qikti. **9** U dərważining dalinining uzunluğunu əlqidi, səkkiz gəz qikti; uning kexikining yenediki tamning kəlinliki ikki gəz qikti. Muxu dalan iqkirigə qaraytti. **10** Xərkkə qarıoan dərważining iqidə, u tərpidə üqtin, bu tərpidə üqtin oyuk əylər bar idi. Üqilisi ohxax əlqəmdə idi; üq əyning ikki yan temi ohxax kəlinlikta idi. **11** U dərważini əlqidi, kəngliki on gəz qikti; uning jəmiy uzunluğu on üq gəz idi. **12** Bu yandiki oyuk əylərnin aldidə bir gəz kəlinliktiki bir tosmə tam bar idi, wə u yandiki oyuk əylərnin aldidə bir gəz kəlinlikta bir tosmə tam bar idi; hərəyandiki oyuk əylərnin kəngliki altə gəz idi. **13** U dərważining jəmiy kənglikini, yəni bu tərəptiki oyuk əyning əgzisining [arqə lewidin] u tərəptiki oyuk əyning əgzisining [arqə lewiəiqə] yigirmə bəx gəz qikti; bu tərəptiki oyuk əyning ixiki bilən u tərəptiki oyuk əyning ixiki bir-birigə qarixatti. **14** U iqi həyliə kirix əqizidiki tüwrüklərni əlqidi; ularning egizliki atmix gəz qikti; dərważə temi bu həylinin tüwrüklirini orap turoanıdi. **15** Dərważining tüwidin dalanning iqi əqizəiqə əllik gəz qikti. **16** Oyuk əylərnin hər birinin udul temidə, xundəqlə oyuk əylərnin arilikidə, dalanning yenedə ohxaxlə rojəklər bar idi; muxu rojəklər sirtəqə qarap tariyip mangoan idi; hər bir ariliktikiki tam-tüwrüklərgə palma dərəhliri nəkkixləngənidi. **17** U meni sirtki həyliəqə apardı; manə, kiqik hanilər, wə sirtki həylini qəridəp yasələoan tax tahtaylik supə; supinin üstigə ottuz kiqik hanə selinoan. **18** Bu tax tahtaylik supə həyolidiki dərważiləroqə tutaxqan,

uning kəngliki ularning uzunluqioğa barawər idi; bu «pəs tax supa» idi. **19** U təwənki dərważining iqi tərīpidin iqki hōylining sirtki temioiqə bolōan arilikni əlqidi; xərkwə ximal tərəplərningmu yüz gəz qıkti. **20** Andin sirtki hōylioğa kiridioğan, ximaloğa qaraydioğan dərważining uzunluqi wə kənglikini əlqidi. **21** Uning bu tərīpidə üqtin oyuk əy, u tərīpidə üqtin oyuk əy bar idi; uning tüwrükliri, dalanliri birinqi dərważiningkigə ohxax idi; uning uzunluqi əllik gəz, kəngliki yigirmə bəx gəz. **22** Uning deriziliri, dalanliri, palma dərəh nəxiyliri xərkkə qaraydioğan dərważiningkigə ohxax idi; kixilər uning yəttə baskuqluk pələmpiyi bilən qıqatti; uning dalini iqkirigə qaraytti. **23** Iqki hōylida ximal wə xərktiki dərważilaroğa udul birdin dərważə turatti; u dərważidin dərważioiqə əlqidi, yüz gəz qıkti. **24** U meni jənub tərəpkə apardi; mana, jənubkimu qaraydioğan bir dərważa bar idi; u uning tüwrükliri, dalanlirini əlqidi, ular baxkilorioğa ohxax idi. **25** Dərważining wə dalinining ətrapidiki derizilər baxkilorioğa ohxax idi; uning uzunluqi əllik gəz, kəngliki yigirmə bəx gəz idi. **26** Uningoğa qıkidioğan yəttə baskuq bar idi; uning dalini iqkirigə qaraytti; uning tüwrükliridə palma dərīhining nəxiyi bar idi, u tərəptə biri, bu tərəptə biri bar idi. **27** Iqki hōylioğa kiridioğan, jənubka qaraydioğan bir dərważa bar idi; u jənubiy tərəptə dərważidin dərważioğa əlqidi, yüz gəz qıkti. **28** U meni iqki hōylioğa jənubiy dərważidin əkirdi; wə jənubiy dərważini əlqidi; uning əlqəmliri baxka dərważilərningkigə ohxax idi. **29** Uning oyuk əyliri, arilik tamliri, dalinining əlqəmliri baxkiloriningkigə ohxax idi; uning wə dalinining

ətraplirida derizilər bar idi; uning uzunluğu əllik göz, kəngliki yigirmə bəx göz idi. **30** Ətrapida uzunluğu yigirmə bəx göz, kəngliki bəx göz ətrapida dalini bar idi. **31** Uning dalini bolsa sirtki həyliyə qaraytti; uning kirix eşiğidiki ikki yan tüvrükidə palma dərəhlərnin nəkixi bar idi; uning qıx yolining səkkiz baskuqluk pələmpiyi bar idi. **32** U meni iqi həylidə xərk tərəpkə apardı; u tərəptiki dərwezini əlqidi; uning əlqəmliri baxkiliyə ohxax idi. **33** Uning oyuk əyliri, arilik tamliri, dalinining əlqəmliri baxkiliyningigə ohxax idi; uning wə dalinining ətraplirida derizilər bar idi; uning uzunluğu əllik göz, kəngliki yigirmə bəx göz idi. **34** Uning dalini bolsa sirtki həyliyə qaraytti; uning [kirix eşiğining] u wə bu tərpidiki tüvrükidə palma dərəhlərnin nəkixi bar idi; uning qıx yolining səkkiz baskuqluk pələmpiyi bar idi. **35** U meni ximaliy dərwezəyə apardı, wə uni əlqidi; uning əlqəmliri baxkiliyə ohxax idi. **36** Uning oyuk əyliri, arilik tamliri, daliniri [baxkiliyə] ohxax idi; ətrapida derizilər bar idi. Uning uzunluğu əllik göz, uning kəngliki yigirmə bəx göz idi. **37** Uning dalinidiki tüvrüklər sirtki həyliyə qaraytti; uning [kirix eşiğidiki] ikki yan tüvrükidə palma dərəhlərnin nəkixi bar idi; uning qıx yolining səkkiz baskuqluk pələmpiyi bar idi. **38** Hər bir dərwezə [ikki] tüvrükünün yenidə ixiklik kiçik əy bar idi; ular xu əylərdə köydürmə qurbanlıqlarni yuyatti. **39** Dərwezining dalinidə uyanda ikkidin xirə, buyanda ikkidin xirə bar idi; ular xirələrnin üstidə köydürmə qurbanlik, gunah qurbanliqi wə itaətsizlik qurbanlıqlirini soyidu. **40** Ximaliy dərwezining dalinining kirix eşiğidiki

pələmpəyning bir yenida ikki xirə bar idi; dalanning kirix eoqizining yənə bir yenida ikki xirə bar idi. **41** Xuningdək dərważining u yenida tət xirə, bu yenida tət xirə bar idi — jəmiy səkkiz joza bar idi; ular ularning üstidə qurbanliqlarni soyidu. **42** Yənə taxtin yonup yasaloqan, uzunluqi bir yerim gəz, kəngliki bir yerim gəz, egizliki bir gəz kelidioqan tət xirə bar idi; ularning üstigə keydurmə qurbanliqlar wə baxqa qurbanliqlarni soyidioqan qoral-əswablar qoyulidu. **43** Dərważa iqidə, tamliri üstigə bir aliqan uzunluqtiki jüp ilməklilik kanarlar bekitilgən. Xirələr üstigə qurbanliq gəxliri qoyulidu. **44** Iqki həyola iqidə wə iqki dərważining sirtida mədhəyə nahxiqiliri üqün ikki kiqik ey bar idi; biri ximaliy dərważining yenida, jənubqa yüzləngən; yənə biri jənubiy dərważining yenida, ximaloqa yüzləngənidi. **45** U manga: «Jənubqa yüzləngən ey kahinlar, yəni ibadəthanioqa məs'ullar üqündür. **46** Jənubqa yüzləngən ey kahinlar, yəni qurbangah wəzipisigə məs'ullar üqündür. Bular bolsa Zadəkning jəmətining ooqul pərzəntliri; xularla Lawiy jəmətidilər arisidin Pərwədigarning yenioqa hizmitidə boluxqa kirələydu» — dedi. **47** U həyolini əlqidi; uzunluqi yüz gəz, kəngliki yüz gəz, tət qasilik idi; qurbangah bolsa muqəddəshana aldida turatti. **48** U meni muqəddəshanining dalinioqa apardi; u dalan eoqizining ikki yenidiki tamlarning uzunluqini əlqidi; bir tərəptikisi bəx gəz, yənə bir tərəptikisi bəx gəz qikti; dalan eoqizining [əzi on tət gəz idi]; dalan eoqizidiki tamning [iqki tərəpining] kəngliki bu tərəpi üq gəz, u tərəpi üq gəz idi. **49** Dalanning kəngliki yigirmə gəz, uzunluqi on bir gəz idi; uningə qikidioqan pələmpəy bar

idi; tüwrükimu bar idi, u yenida biri, bu yenida biri bar idi.

41 U meni [mukəddəshanidiki] mukəddəs jayning aldiya apardi; u jayning kirix eʼjizining ikki tərpidiki yan tamni oʻlqidi, hər ikkisining kelinliki altə gəz qikti. **2** Kirix eʼjizining kəngliki bolsa on gəz idi; mukəddəs jayning kirix eʼjizidiki toʻqra tamning iqki tərpining kənglikini oʻlqidi, hər ikkisi bəx gəz qikti; u mukəddəs jayning uzunlukini oʻlqidi, kʻirik gəz qikti; uning kəngliki yigirmə gəz qikti. **3** U iqqirigə qarap mangdi, əng mukəddəs jayoʻa kirix eʼjizidiki toʻqra tamning kəngliki ikki gəz; eʼjizining kəngliki altə gəz idi; [ikki tərəptiki] toʻqra tamning uzunluqi bolsa, yəttə gəz idi. **4** U mukəddəs jayning kəynidiki «əng mukəddəs jay»ning uzunlukini oʻlqidi, yigirmə gəz qikti; kənglikimu yigirmə gəz idi. U mangan: «Bu əng mukəddəs jay» — dedi. **5** U mukəddəshanining temini oʻlqidi, kelinliki altə gəz qikti; yandiki kʻiqik hanilarning bolsa, kəngliki tət gəz idi; kʻiqik hanilar mukəddəshanini qeridəp selinoʻanidi. **6** Yenidiki kʻiqik hanilar üq kəwətlik, bir-birigə üstiləklik idi, hər kəwəttə ottuzdin hana bar idi; kʻiqik hanilarning limliri mukəddəshanining temioʻa qʻiqip qalmasıliki üqün, limlar kʻiqik hanilarning sirtki temioʻa bekitilgənidi. **7** Yukirilioʻanseri mukəddəshanining ətrapidiki kʻiqik hanilar kengiyip baroʻanidi; qünki mukəddəshanining ətrapida quruluq boləanliqtin bina egizligənseri hanilar kengəygən. Xu səwəbtin mukəddəshanimu egizligənseri kengəygən. Təwəndiki kəwəttin yukiridiki kəwətqiə otturidiki kəwət arqʻilik qʻikidioʻan pələmpəy bar idi.

8 Mən mukəddəshanining egiz ulluk supisi barlikini kerdum; u həm yenidiki kiqik hanilarning uli idi; uning egizliki toptoqra bir «hada» idi, yəni altə «qong gəz» idi. 9 Yenidiki hanilarning sirtki temining kelinliki bəx gəz idi. Mukəddəshanining yenidiki kiqik hanilar bilən [kahinlarning] hujriliri arilikidiki box yərning kəngliki yigirmə gəz idi; bu box yər mukəddəshanining həmmə tərpidə bar idi. 11 Yenidiki kiqik hanilaroqa kirix eoizi bolsa box yərgə karaytti; bir kirix eoizi ximaloqa, yənə biri jənubka karaytti. Supa üstidiki hanilarni qeridigən box yərning kəngliki bəx gəz idi. 12 Ojərbkə jaylaxқан, box yərgə karaydioqan binaning uzunluqi yətmix gəz idi; binaning sirtki temining kelinliqi bəx gəz; uning kəngliki toqsan gəz idi. 13 Həliqi kixi mukəddəshanining əzini əlqidi; uning uzunluqi yüz gəz idi. Box yərning kəngliki [yüz gəz idi], binaning tamliri qoxulup jəmiy kəngliki yüz gəz idi. 14 Mukəddəshanining aldi tərpi wə xərkkə jaylaxқан həylisining kəngliki yüz gəz idi. 15 U [mukəddəshanining] kəynidiki box yərgə karaydioqan binaning kənglikini, jümlidin u wə bu tərpidiki karidorni əlqidi, yüz gəz qikti. Mukəddəshanining «mukəddəs jay»i bilən iqki «əng mukəddəs jay»i wə sirtka karaydioqan dalini bolsa, yaqtaq tahtaylar bilən bezəlgən; uning bosuoqiliri, iqidiki üq jayning ətrapidiki rojəkliri həm dəhlizliri bolsa, bosuoqisidin tartip həmmə yər, poldin derizilərgiqə yaqtaq tahtaylar bilən bezəlgən (derizilər əzi rojəklik idi). 17 Dalandin iqki «əng mukəddəs jay»oqtaq boləqan torus, iqki wə sirtki «mukəddəs jay»ning tamlirining həmmə yeri kerub wə palma dərəhliri bilən

өлqəmlik nəxiyləngənidi. Hər ikki kerub arisida bir palma dərihi nəxiyləngənidi; hər bir kerubning ikki yūzi bar idi. **19** Kerubning insan yūzi bu tərəptiki palma dərihi nəxiyigə karaytti; xir yūzi u tərəptiki palma dərihi nəxiyigə karaytti; pütkül mukəddəshanining [iqki] həmmə tərīpi xundak idi; **20** dalanning poldin tartip torusioiqə, xuningdək «mukəddəs jay»ning tamlirioqa kerublar wə palma dərəhliri nəxiy kılinoqan. **21** «Mukəddəs jay»ning ixik kexəkliri bolsa, tət qasilik idi; «əng mukəddəs jay» aldidiki ixik kexəklirimu ohxax idi. **22** «[Mukəddəs jay]»[ning] egizliki üq gəz, uzunluqi ikki gəz boləqan qurbangahı yaoqatın yasaloqan; uning burjəkliri, yūzi wə tamlirining həmmisi yaoqatın yasaloqan; heliki kixi manga: «Bu bolsa Pərwərdigarning aldidida turidioqan xirədur» — dedi. **23** [Mukəddəshanining] «mukəddəs jay» həm «əng mukəddəs jay»ining hər birining qox kanatlik ixiki bar idi. **24** Hər bir qanitining ikki qatlimi bar idi; bu ikki qatlam qatlinatti; bu tərəptiki qanitining ikki qatlimi bar idi; u tərəptikisiningmu ikki qatlimi bar idi. **25** Ularning üstigə, yəni «mukəddəs jay»ning ixikliri üstigə, tamlarning üstini nəxiyigəndək, kerublar wə palma dərəhliri nəxiyləngənidi; sirtki dalanning aldidida yaoqatın yasaloqan bir aywan bar idi. **26** Dalanning u wə bu tərīpidə rojəklər wə palma dərəh nəxiyliri bar idi. Mukəddəshanining yenidiki kiyik hanilar wə aldidiki aywanning xəklimu xundak idi.

42 U meni sirtki həylioqa, ximal tərīpigə apardi; u meni yənə «box yər»gə tutaxqan, ibadəthanining ximaliy udulioqa jaylaxqan kiyik hanilaroqa apardi. **2** Hanilarning

jəmiy uzunluğu yüz gəz idi; ularning kirix yoli ximaloqa qaraytti; [hanilarning] jəmiy kəngliki əllik gəz idi. **3** Hanilar iqqi hōyliqə təwə yigirmə gəz kəngliktiki «box yər»gə qaraytti, xundaqla sirtki hōyliqə təwə «tax tahtayliq supa»ning udulida idi. Üq kəwətlik hanilarning karidorining bir tərpidiki hanilar yənə bir tərpidiki hanilarning udulida idi. **4** Hanilarning aldida on gəz kəngliktə, yüz gəz uzunluqta bir karidor bar idi. Hanilarning ixikliri ximaloqa qaraytti; **5** yukiridiki hanilar təwəndiki wə otturidiki əylərdin tar idi; qünki karidorlar kəp orunni igiliwaləjanidi. **6** Hanilar üq kəwətlik idi; birəq hōyliqə tutax hanilarningkidək tüwrükliri bolmioaqqa, üqinqi kəwəttiki hanilar astinki kəwəttiki wə otturidiki hanilardin tar idi. **7** Sirttiki hanilarning yenidiki, yəni hōylini hanilardin ayrip turidioqan sirtki tamning uzunluğu əllik gəz idi. **8** Sirtki hōyliqə tutaxqan hanilarning bolsa, jəmiy uzunluğu əllik gəz idi; mana, muqəddəshaniqə qaraydioqan tərpining uzunluğu yüz gəz idi. **9** Bu hanilar astida, sirtki hōylidin kiridioqan, xərək tərəpkə qaraydioqan bir kirix yoli bar idi. **10** İbadəthanining jənubiy tərpidə, xərkiy tərpidə qaraydioqan iqqi hōylidiki tamning kəngliki bilən təng boləqan, «box yər»gə tutaxqan, ibadəthanining əzigə qaraydioqan hanilar bar idi; **11** Ularning aldidimu bir karidor bar idi; ular ximaloqa qaraydioqan hanilaroqa ohxaytti. Ularning uzunluğu wə kəngliki, barliq qiqix yolliri, xəkli wə ixikliri ohxax idi. **12** Jənubqa qaraydioqan bir yürux hanilarning ixiki aldidiki karidorning bexida bir kirix yoli bar idi; bu kirix yolimu xərkkə qaraydioqan

tamning yenido idi. **13** Wə u manga: «[ibadəthanining hōylidiki] «box yər»gə tutaxlik bu ximaliy wə jənubiy yürüx hanilar bolsa, muqəddəs hanilardur; Pərwərdigarəja yekınlخالaydioqan kaqınlar xu yərlərdə «əng muqəddəs hədiyələr»ni yəydu. Ular xu yərlərdə «əng muqəddəs hədiyələr»ni, yəni axlik hədiyələni, gunah qurbanliklirini wə itaətsizlik qurbanliklirini qoyidu; qünki xu yərlər muqəddəstur. **14** Kaqınlar Huda aldioqan kirgəndin keyin, ular «muqəddəs jay»din biwasitə sirtki hōyliəja qıqmaydu, bəlki xu yərgə hizmət kiyimini selip qoyidu, qünki bu kiyimlər muqəddəstur. Ular pəkət baxqa kiyimləni kiyip, andin jamaət turəjan yərgə qıqıdu» — dedi. **15** U xundak qilip ibadəthanining iqki kəlimini əlqigəndin keyin, u meni xərkkə qaraydioqan dərwezidin qıqardı wə ətrapidiki tamni əlqidi. **16** U xərkiy tərıpini əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qıkti. **17** U ximaliy tərıpini əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qıkti. **18** U jənubiy tərıpini əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qıkti. **19** U oqərbıy tərıpıgə burulup, əlqəm hadisi bilən əlqidi; u bəx yüz hada qıkti. **20** U tət tərıpini əlqidi; ətrapıda awam bilən pak-muqəddəs boləjan jaylarni ayrip turidioqan, uzunluqi bəx yüz [hada], kəngliki bəx yüz [hada] tam bar idi.

43 U meni dərwezioqan, yəni xərkkə qaraydioqan dərwezioqan apardı; **2** Mana, Israilning Hudasing xan-xəripı xərək tərəptin kəldi; Uning awazi uluq sularning xarqirioqan sadasidək idi; yər yūzi uning xan-xəripı bilən yorutuldi. **3** Mən kərgən bu alamət kərünüx bolsa, u xəhərnı hālak qilixqa kəlgən qetimda kərgən

alamət kərünüxtək boldi; alamət kərünüxlər yənə mən Kewar dəryasi boyida turup kərgən alamət kərünüxtək boldi; mən düm yikildim. **4** Pərwərdigarning xan-xəripi xərkkə qaraydioqan dərwaza arqilik ibadəthanioqa kirdi; **5** Roh meni kətürüp, iqki həyliqə apardi; mana, Pərwərdigarning xan-xəripi ibadəthanini toldurdi. **6** Həlikı kixi yenimda turqanda, ibadəthanining iqidin Birsining səzligən awazini anglidim; **7** U manga: — I insan oqlı, bu Mening təhtim selinqan jay, Mən ayaql basidinqan, Mən Israillar arisida mənggügə turidinqan jaydur; Israil jəmätidikilər — ularning əzliri yaki padixahliri buzukluğu bilən yaki «yukiri jaylar»da padixahning jəsətliri bilən Mening pak-mukəddəs namimni yənə heq buloqimaydu. **8** Ular əz bosuqisini Mening bosuqimning yenioqa, ixik kexikini Mening ixik kexikimning yenioqa saloqan, ular bilən Meni pəkət bir tamla ayrip turatti, ular Mening pak-mukəddəs namimni yirginqlikliri bilən buloqoqan. Xunga Mən oqəzipim bilən ularni yokitiwəttim. **9** Əmdi hazır ular buzuklukini, padixahlarning jəsətlirini Məndin yirak qilsun; wə Mən ular arisida mənggügə turimən. **10** — Əmdi sən, i insan oqlı, Israil jəmätining əz kəbihlikliridin hijalət boluxi üqün bu əyni ularoqa kərsitip bərgin; ular kallisida ibadəthanini əlqəp baqsun. **11** Əgərdə ular əz kiloqanliridin hijil bolsa, əmdi sən muxu əyning xəklini, uning selinixini, qikix yollirini, kirix yollirini wə barlik layihisini wə barlik bəlgilimilirini, — xundak, barlik xəklini wə barlik qanunlirini ayan kilip bərgin; ularning pütkül xəklini esidə tutuxi həm uning bəlgilimilirigə əməl qilixi üqün, uni ularning kəz aldioqa yazoqin. **12** Ibadəthanining qanuni

xundak bolidu: U turoqan taolning qoqqisining bekitilgan pasiloqqa bolqan dairisi «oing mukaddas» bolidu; mana, bu ibadathanining qanunidir. **13** Qurbangahning «[qong] gaz»da elqangon elqamliri xundak idi: — bu gaz bolsa bir gaz qoxuloqan bir aliqan bolidu. Qurbangahning atrapidiki ulining egizliki bir gaz, kengliki bir gaz, atrapidiki girwiki bolsa bir aliqan idi. Mana bu qurbangahning uli idi. **14** Uning ulidin astinqi takqigiqqa ikki gaz, kengliki bir gaz idi; bu «kqiq takqa»din «qong takqa»gigqa tot gaz, kengliki bir gaz idi; **15** qurbangahning ot supisining egizliki tot gaz idi; ot supisida tot mungguz qoqqiyip qikip turatti. **16** Qurbangahning ot supisining uzunluqi on ikki gaz, kengliki on ikki gaz bolup, u tot qasilik idi. **17** Yukiri takqigiqimu tot qasilik idi, uzunluqi on tot gaz, kengliki on tot gaz; atrapidiki girwiki bolsa yerim gaz idi; astining kengliki bir gaz idi; uningqa qikidioqan pələmpiyi xarkqa karaytti. **18** U manga xundak dedi: — I insan oqli, Rab Pərwədigar xundak dəydu: Bu qurbangah üstigə köydürmə qurbanliqlarni sunux wə üstigə qan sepix üqün uni yasioqan künidə, xular uning bəlgilimiliri bolidu: — **19** sən Lawiy kəbilisidin bolqan, yəni Mening hizmitimdə bolux üqün Manga yeqinlixidioqan Zadok nəslidikilərdin bolqan kahinlarqa gunah qurbanliqi süpitidə yax bir torpaqni berisən; **20** sən uning qenidin azraq elip qurbangahning mungguzligigə, qong takqining tot burjikigə həm atrapidiki girwəkliri üstigə sürisən; xuning bilən sən uni pakizlap wə uningqa kafarət qilisən. **21** Sən gunah qurbanliqi bolqan torpaqni elip uning jəsitini «mukaddas jay»ning sirtida bolqan, ibadathanidiki

alahidə bekitilgən jayda köydürisən; **22** ikkinçi künidə sən gunah qurbanliqi süpitidə bejirim bir tekini sunisən; ular qurbangahni torpaq bilən paklanduroqandək tekə bilən uni paklaydu. **23** Sən uni pakliqandin keyin, sən bejirim yax bir torpaq, qoy padisidin bejirim bir qoqkarni sunisən; **24** sən ularni Pərwərdigarning aldioğa sunisən; kaħinlar ularning üstigə tuz sepidu wə ularni Pərwərdigarğa atap köydürmə qurbanliq süpitidə sunidu. **25** Yəttə kün sən hər küni gunah qurbanliqi süpitidə bir tekini sunisən; ular bejirim yax bir torpaqni, qoy padisidin bejirim bir qoqkarnimu sunidu. **26** Ular yəttə kün qurbangah üqün kafarət kilip uni paklaydu; xuning bilən ular uni pak-mukəddəs dəp ayriydu. **27** Bu künlər tügigəndə, səkkizinçi küni wə xu kündin keyin, kaħinlar siləring köydürmə qurbanliqliringlarni wə inakliq qurbanliqliringlarni qurbangah üstigə sunidu; xuning bilən Mən silərnəni qobul qilimən, — dəydu Rəb Pərwərdigar.

44 Wə u meni ibadəthanining xərkkə qaraydioğan dərwasioğa apardi; u etiklik idi. **2** Pərwərdigar manga: — Bu dərwaza etiklik turidu; u eqilmaydu, heqkim uningdin kirməydu; qünki Pərwərdigar, Israilning Hudasi uningdin kirgən; xunga u etiklik qalidu. **3** Pəqət xahzadə, xahzadilik süpiti bilən xu dərwasining [karidorida] olturup Pərwərdigar aldida nan yeyixkə bolidu; u [dərwasnining] dalinidin kiridu wə xu yoldin qiqidu, — dedi. **4** U meni ximaliy dərwasidin qiqirip ibadəthanining aldioğa apardi; mən kərdum, mana, Pərwərdigarning xan-xəripi Pərwərdigarning öyini

toldurdi; mən düm yikildim. **5** Pərwərdigar manga xundak dedi: — İnsan oqli, Mening sanga Pərwərdigarning öyining barlik bəlgilimiliri həm qanunliri toqruluk eytidioanlirimning həmmisini kəngül qoyup kəzüng bilən kər, kuliking bilən angla; ibadəthanining kirix yoli wə muqəddəs jayning qikix yollirini kəngül qoyup esingdə tut. **6** Andin asiylaroqa, yəni Israil jəmətigə xundak degin: «Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Yirginqlik qilmixliringlaroqa boldi bəs, i Israil jəməti! **7** Silər barlik yirginqlik qilmixliringlardin sirt, Manga nan, qurbanlik meyi wə kənini sunoqininglarda, silər yat adəmlərni, kəlbidə hətnə qilinmioqan, tenidə hətnə qilinmioqanlarni mening muqəddəs jayimda, yəni Mening öyümdə turup uni buloqxka kirgüzdunglar; ular əhdəmni buzdi. **8** Silər Mening pak-muqəddəs nərsilirimgə məs'uliyət bilən sadik bolmay, bəlki muqəddəs jayimda özünglarning ornioqa məs'ul boluxka [yat adəmlərni] ixka koydunglar». **9** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Israil arisida turoqan yat adəmlərdin, yəni kəlbidə hətnə qilinmioqan, tenidə hətnə qilinmioqan hərqəndak yat adəmning Mening muqəddəs jayimoqa kirixigə bolmaydu **10** lekin Israilning Məndin ezip ketixi bilən, Məndin yiraqlixip azoqan, məbudlirioqa intilgən Lawiy jəmətidikilər öz kəbihlikining jazasini tartidu; **11** həlbuki, ular yənila muqəddəs ornumda, ey dərwezilirida nazarətqilik qilidioqan wə ey hizmitidə bolidioqan hizmətkarlar bolidu; ular həlk üçün keydurmə wə baxka qurbanliklarni soyidu; ular həlkning hizmitidə bolup ularning aldida turidu. **12** Əmma həlk məbudlirioqa qoqunioqanda, ular həlkning xu ixlirida, ularning hizmitidə

bolqanliki, xuning bilan Israil jəmətini kəbihlikkə elip baridioqan putlikaxang bolqanliki tūpəylidin, xunga Mən ularoqə qolumni kətürüp kəsəm iqqənəmənki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — ular kəbihlikining jazasini tartidu. **13** Xunga ular Mən üqün kahinlik wəzipisini etəxkə Mening yenimoqə yeqin kəlməydu, yaki Mening mukəddəs nərsilirimgə, «əng mukəddəs» nərsilirimgə yeqin kəlməydu; ular bəlki öz hijalitini wə yirginqlik qilmixlirining jazasini tartixi kerək. **14** Biraq Mən ularni əyning əzining mulazimitigə, uning barlik hizmitigə wə uningda qilinidioqan barlik ixlaroqə məs'ul qilimən. **15** Biraq Israil Məndin ezip kətkəndə, Əz mukəddəs jayimoqə qaraxkə sadik kahinlar, yəni Lawiyalar bolqan Zadokning əwladilir — ular hizmitimdə boluxkə yenimoqə yeqin kelidu; ular qurbanlikilarning meyini wə kənini sunuxkə Mening aldimda turidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16** Ular mukəddəs jayimoqə kiridu, Mening hizmitimdə boluxkə dastihinimoqə yeqin kelidu; ular Mening tapxurukumoqə məs'ul bolidu. **17** Wə xundaq boliduki, ular iqqi həyylə dərweziliridin kirgəndə, kanap kiyimni kiyixi kerək; iqqi həyylə dərwezilirida yaki mukəddəshana aldidə hizməttə bolqanda, ularda hərəkəndə yungdin bolqan nərsə bolmaydu; **18** bexioqə kanaptin tikilgən səllə, belining təwinigə kanaptin tambal kiyidu; ular adəmni tərlitidioqan heqkəndə nərsini kiyimlik kerək. **19** Ular həlkning aldioqə sirtki həyylə qikkəndə, ular hizmət kiyimlirini seliwetip, ularni mukəddəs «kiqik hanilar»oqə qoyup qoyidu; ular həlkning bu kiyimlirining pak-mukəddəslikigə tegip ketip ziyanoqə uqrimasliki

üqün baxka kiyimlarni kiyixi kerak. **20** Ular qaqlirini qüxürüwätmäsligi, yaki qaqlirini uzun qoyuwätmäsligi lazim; ular pəkət kışka qaq qoyuxi kerak. **21** Iqki hıylioğa kirgəndə heqkaysi kahin xarab iqmäsliki kerak. **22** Ular tul yaki ajraxkan ayalni ez əmrigə almasliki kerak; ular Israil nəsliđin bolıan pak kizni, yaki kahindin tul qaloan ayalni elixka bolidu. **23** Ular həkimgə pak-muqəddəs bilən addiyning pərkinı egitidu, ularoğa halal bilən haramni kandaq pərək etixni kərsitidu. **24** Ərz-dəwalarda ular həküm qikirix ornida bolidu; ular bularning üstigə ez həkümlirim boyiqə həküm qikiridu; Mən bekitkən barliq heyt-bayramlirim toqrisidiki qanun-bəlgilimilirimni tutidu; ular Mening «xabat kün»lirimni pak-muqəddəs dəp ətiwarlixı kerak. **25** Əzini napak kılmasliki üqün ular əlükning yenioğa heq barmasliki kerak; halbuki, əlgən atisi, anisi, oqlı, kizi, aka-ukisi yaki eri yok aqa-singlisi üqün ular əzini napak kılıxka bolidu. **26** Əzini paklanduroıandın keyin, uningoğa yənə yəttə kün sanilixı kerak; **27** u muqəddəs jayoğa kirgəndə, yəni muqəddəs jayda hizməttə boluxka iqki hıylioğa kirgən xu künidə, u əzi üqün gunah qurbanlikiđini sunuxı kerak, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **28** Bu ularoğa miras bolidu: — Mən Əzüm ularoğa miras bolimən; silər ularoğa Israil zeminidin heqkandaq igilikni təksim kılmaysilər; Mən ularning igiliki bolimən. **29** Ular axliq hədiyə, gunah qurbanliki wə itaətsizlik qurbanliqliridin yəydu; Israilda məhsus Hudaoğa ataloan hərkində nərsə ularningki bolidu. **30** Tunji qikқан hərkində məhsulatlarning esili, barliq wə hərkində «kətürmə hədiyə»lər kahinlar üqün bolidu.

Silər [arpa-buoqdiyninglarning] hosulining tunji hemirini kaħinoqa təkdim kilixinglar kerək; xuning bilən bəht-bərikət öyünglərgə ata kilinidu. **31** Kaħinlar əzlügidin əlgən, yaki yirtkuqlar boqup koyoqan heqkandak haywan yaki uqar-kanatlardin yeyixkə bolmaydu.

45 Silər zeminni miras kilip bəlüx üqün qək taxlap təksim kiləninglarda, silər «kətürmə hədiyə» süpitidə zemindiki mukəddəs bir ülüxni Pərwərdigarəta atap sunisilər. Uning uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki yigirmə ming [hada] bolidu. Bu parqə yər hər tərəptiki qigrisioiqə mukəddəs hesablinidu. **2** U yərdin bəx ming [hada] uzunluqtiki, bəx ming [hada] kəngliktiki tət qasilik yər mukəddəs jayəta ayrilidu; uning ətrapida box yər bolux üqün əllik gəzlik kəngliktiki yər bəlünidu. **3** Bu ülüxtin sən uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki on ming [hada] bolətan yərni əlqəp bəlisən; buning iqi mukəddəs jay, əng mukəddəs jay bolidu. **4** Bu yər zeminning mukəddəs ülüxi bolidu; u mukəddəs jayning hizmitidə bolətan, yəni Pərwərdigarning hizmitidə boluxqa yenioqa yəkin kelidioqan kaħinlar üqün bolidu; u ularning əyliri üqün, xundakla mukəddəs jayning orunlixixi üqün mukəddəs orun bolidu. **5** Uningdin sirt yənə uzunluqi yigirmə bəx ming gəz, kəngliki on ming gəz bolətan yər, əyning hizmitidə bolidioqan Lawiylarning igiliki, yəni əzliri turidioqan xəhərliri üqün bolidu. **6** Silər bu «kətürmə hədiyə» bolətan mukəddəs ülüxning yenidin xəhər üqün kəngliki bəx ming [hada], uzunluqi yigirmə bəx ming [hada] yərni bəlüp bekitisilər. Bu pütkül Israil jəməti üqün bolidu. **7** Xəhəzadining ülüxi bolsa, bu

mukəddəs ülüxning ikki tərīpigə tutixidu, xundaqla xəhərgə təwə jayning ikki tərīpigə tutixidu, yəni oqərbiy tərīpi oqərbkə qaraydiqan, xərķ tərīpi xərķkə qaraydiqan ikki parqə yər bolidu; bu parqə yərlərnīng jəmiy uzunluķi kəbililərnīng ülüxining uzunluķi bilən parallel bolidu. **8** Bu yər xahzadining Israil zeminidiki igiliki bolidu; wə Mening xahzadilirim həlķimni yənə heq əzməydu; zemin Israil jəmətigə, kəbililiri boyiqə bəlūp təksim kīlinidu. **9** Rəb Pərwərdigar xundaq dəydu: — Boldi bəs, i Israil xahzadiliri! Jəbir-zulum wə bulang-talangni əzūnglardin neri kīlip, tooqra həkūm qikīrip adalət yūrgüzūnglar; Mening həlķimni qayta yeridin həydiwətkūqi bolmanglar, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **10** Silərdə tooqra mizan, tooqra əfah, tooqra «bat» bolsun. **11** «əfah» wə «bat» bolsa bir əlqəm bolsun; xuning bilən bat homirning ondin birigə, əfah homirning ondin birigə barawər bolsun; homir bolsa ular ikkisi üqūn əlqəm bolsun. **12** Bir xəkəl bolsa yigirmə «gərah» bolsun. Yigirmə xəkəl, yigirmə bəx xəkəl, on bəx xəkəl koxulup silərgə «mina» bolidu. **13** Bu silərnīng [xahzadə üqūn] «kətürmə hədiyə»nglar bolidu; bir «homir» buoqdaydin altidin bir əfah buoqday, bir «homir» arpidin altidin bir əfah arpa sunisilər; **14** zəytun meyi bolsa, «bat» bilən əlqinidu, hər bir «kor»din ondin bir bat sunisilər (bir «kor» on «bat» yaki bir «homir» bolidu, qūnki on bat bir homir bolidu). **15** Israilning süyi mol yaylaqliridin, hər ikki yüz tuyaq padioqa birdin pahlan sunisilər — bular bolsa, «axliķ hədiyə», «kəydürmə kurbanliķ», «inakliķ kurbanliķ»lar bolup, Israillar üqūn kafarət kīlix üqūn bolidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **16**

Zemindiki həlkning h mmisining Israilning xahzadisiga sunoqan bu «k t rm  hədiyə»g  t hpisi bolidu. **17** Xahzadining wəzipisi bolsa, heytlerg , «yengi ay»laroq , «xabat k n»lerg , jümlidin Israil j m tining barlik «ibadət sorun»lirioq  k yd rm  kurbanliklar, axlik hədiyələr w  xarab hədiyələrni t minl xtin ibarət; Israil jəməti  q n kafarət elip kelidioqan gunah kurbanliki, axlik hədiyə, k yd rm  kurbanlik w  inaklik kurbanliklirini təminligüqi d l xu bolidu. **18** R b P rw rdigar xundak d ydu: — Birinqi ayning birinqi k nid  sən bejirim yax bir torpaqni alisən, uning bilən sən muq dd s jayni paklays n. **19** Kahin bu gunah kurbanlikining kenidin elip ibadəthanining ixik kex klirig , kurbangahning yukiri t kqisidiki t t burj kk  w  iqki h ylining d rwazisining kirix yolining kex klirig  süridu; **20** xuningd k yoldin azoqanlar yaki nadanlar  q n sən xu ayning yəttinqi k nid  ohxax ix qilixing ker k; xuning bilən sən ibad thana  q n kafarət qilisən. **21** Birinqi ayning on tətinqi k nid  silər « t p ketix» heyti, y tt  k nl k bir heytini  tk zibil r; petir nanni yeyix ker k. **22** Xu k ni xahzadə  zi w  zemindiki barlik h lk  q n gunah kurbanliki süpitidə bir torpaqni sunidu. **23** Heytning y tt  k nining h rbirid  u Pərwərdigaroqə k yd rm  kurbanlikni, yəni y tt  künning h rbirid  y tt  torpaq w  y tt  qoqəarni, h mmisini bejirim h lda sunidu; hər k ni gunah kurbanliki  q n bir tekini sunidu. **24** U h rbir torpaqqa bir  fah axlik hədiyəni, h rbir qoq aroq  bir  fah axlik hədiyəni qoxup sunidu; h rbir  fah unoq  u bir hin z ytun meyini qoxup sunidu. **25** Yəttinqi ayning

on bəxinqi künidə baxlanoqan heyttə, heytning yəttə künining hərbridə u muxundak gunah qurbanlikliri, köydürmə qurbanliklar, axlik hədiyələri wə zəytun meyi qatarliklarni ohxax sunuxi kerək.

46 Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: – İqki həylining xərkkə qaraydioqan dərwezisi altə «ix küni»də etiklik bolidu; biraq xabat künidə u eqilidu; wə «yengi ay» boləqan künliridə u eqilidu. **2** Xahzadə sirttin xu dərwezining dalinining yoli bilən kiridu, u kirix eozizining kexək temi tüwidə turidu; kaqinlar bolsa uning üqün köydürmə qurbanlikini, inaklik qurbanliklirini sunidu; u dərwezining bosuqisida səjdə qilidu andin qiqidu; biraq dərwaza kəqkiqə etilməydu. **3** Zemindiki həlkmu xabat künliridə wə «yengi ay»larda xu dərwezining kirix eozizining tüwidə turup Pərwərdigar aldidə səjdə qilidu. **4** Xabat künidə xahzadə Pərwərdigaroqə sunoqan qurbanlik bolsa altə bejirim pahlan, bir bejirim qoqkar bolidu. **5** Bularoqə qoxulidioqan axlik hədiyələr qoqqaroqə bir əfah, pahlanlaroqə bolsa qamining yetixiqə bolidu; hər bir əfah unoqə u bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **6** «Yengi ay»ning künidə u sunoqan qurbanlik yax bir bejirim torpaq, altə pahlan, bir qoqkar bolidu; ularning həmmisi bejirim bolidu. **7** Bularoqə axlik hədiyələri quxup sunidu; torpaqqa bir əfah, qoqqaroqə bir əfah, pahlanlaroqə qamining yetixiqə bolidu; hər bir əfah unoqə bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **8** Xahzadə kirgəndə, dərwezining dalini bilən kiridu, wə xu yol bilən qiqidu. **9** Zemindiki həlk heytt künliridə bekitilgən «ibadət sorun»lirioqə Pərwərdigar aldioqə kirgəndə, səjdə

qilixka ximaliy dərwazidin kirgən kixi jənubiy dərwazidin qikidu; jənubiy dərwazidin kirgən kixi ximaliy dərwazidin qikidu; u kirgən dərwazidin qikmaydu, bəlki udulioğa mengip qikidu. **10** Həlk kirgəndə xahzadə ular bilən billə kiridu; ular qikqanda, billə qikidu. **11** Heyt-bayramlarda wə «ibadət sorun»lirida bolsa, u qoxumqə sunoğan axliq hədiyələr torpaqqa bir əfah, qoqaroğa bir əfah, pahlanlaroğa bolsa qamining yetixiqə bolidu; hər bir əfah unoğa u bir hin zəytun meyini qoxup sunidu. **12** Xahzadə Pərwərdigaroğa halis keydürmə qurbanliqni yaki halis inakliq qurbanliqlirini sunmaqqi bolsa, əmdi xərkkə qaraydioğan dərwaza uning üçün eqilidu; xabat künidə qiloğandək, u öz keydürmə qurbanliqini wə inakliq qurbanliqlirini sunidu; u qaytip qikidu; qikqandin keyin dərwaza etilidu. **13** Hər kündə sən Pərwərdigaroğa keydürmə qurbanliq süpitidə bir yaxliq bejirim pahlanni sunisən; sən hər ətigini təyyarlap berisən. **14** Hər ətigəndə sən uningoğa qoxup axliq hədiyə, yəni undin altidin bir əfah wə unni maylaxqa zəytun meyidin üqtin bir hin təyyarlaysən; bu Pərwərdigaroğa əbədiy bəlgilimə bilən bekitilgən axliq hədiyə bolidu. **15** Ular hər ətigəndə pahlanni, uning axliq hədiyəsini zəytun meyi bilən əbədiy keydürmə qurbanliq süpitidə sunidu. **16** Rəb Pərwərdigar mundaq dəydu: — Xahzadə öz mirasidin ooqullirining birsigə sowoğa qiloğan bolsa, əmdi u yənə axu ooqlining öz ooqul-əjdadliri üçün bolidu; miras yoli boyiqə u ularning igiliki bolidu. **17** Biraq u öz mirasidin uning hizmətkarilirining birigə sowoğa bərgən bolsa, u uningki «halas qilix yili»oqiğə bolidu; xu qaoqda u xahzadigə

qayturulidu; [xahzadining mirasi] əsli öz oqullirioqila mənsub bolidu. **18** Wə xahzadə həlkkə jəbir-zulum selip, ularni mirasidin həydiwətməydu; u oqullirioqə öz igilikidin miras təksim qilidu; xuning bilən Mening həlkim öz igilikidin tarkitilmaydu. **19** Andin [həlikə kixi] meni ximaloqə qaraydioqan, kahinlar üqün boləqan muqəddəs «kiqik hanilar»oqə dərwezining yenidiki kirix yoli bilən apardi; mana, uning oqərb tərripidə məhsus bir jay bar idi; **20** u manga: «Bu kahinlar itaətsizlik qurbanliklirini wə gunah qurbanliklirini qaynitidioqan həm axlik hədiyələni pixuridioqan jaydur; bu jayni bekitixitiki məqsət, həlknin bu axlarning pak-muqəddəslikigə tegip ketip ziyanoqə uqrimaslikə üqün, ular bu [axlarni] sirtki həyliqə elip qikmaydu. **21** U meni sirtki həyliqə apirip, meni həylining tət bulungidin ötküzdi; mana, həylining hər bir bulungida [kiqik] həyla bar idi. **22** Həylining tət bulungida, uzunluqə kirik gəz, kənglikə ottuz gəz boləqan tosmə tamlik həylilar bar idi; bu tət həylining əlqəmliri ohxax idi. **23** Bu tət həyla iqidə ətrapida tax tahtaylik təkqə bar idi; təkqə astida həmmə ətrapida qazan qaynitidioqan [ot qalaydioqan] jayliri bar idi. **24** U manga: «Bular «gəx qaynitix əyliri», muxu yərlərdə əyning hizmitidə boləqanlar həlknin qurbanliklirini qaynitidu» – dedi.

47 [Həlikə kixi] meni əyning dərwezisioqə qayta apardi. Mana, ibadəthanining bosuoqisidin sular xərkkə qarap ekip qikiwatatti; qünki əyning aldi xərkkə qaraytti. Sular əyning astidin, ong tərripidin, qurbangahning jənubiy tərripidin ekip qüxətti. **2** U meni ximaloqə qaraydioqan dərwezisidin qiqardi; u meni aylandurup

xərkkə qaraydiojan dərważining sirtioja apardi; mana, sular ong tərīpidin ekip turatti. **3** Heliqi kixi qolida elqigüq tanini tutup, xərkkə qarap mangdi; u ming gəz elqidi, andin meni sulardin etküzdi; sular adəmning oxukioja qikatti. **4** U yənə ming gəz elqidi; andin meni sulardin etküzdi; sular adəmning tizlirioja yətti. U yənə ming gəz elqidi; andin meni sulardin etküzdi; sular adəmning beligə qikatti. **5** U yənə ming gəz elqidi; u mən etəlməydiojan dərya bolup qikti; qünki sular ərlep kətti; uningda su üzgili bolatti, u etkili bolmaydiojan dərya bolup qikti. **6** U məndin: «İnsan ooqli, buni kərgənsən?» dəp soridi; andin meni dəryaning kiroqioja qayturup apardi. **7** Kiroqakka qayttim, mana, dəryaning kiroqikida, u wə bu qetida, intayin kəp dərəhlər bar idi. **8** U mangu mundak dedi: «Bu sular yurtning xərkigə qikidu; xu yərdin ular Arabah tüzənglikigə qüxüp, andin dengizoja kiridu. Ular dengizoja ekip kirixi bilən, dengiz suliri sakaytilidu. **9** Wə xundak boliduki, bu «jüp dərya» qaysi yərgə ekip kəlsə, xu yərdiki barlik su üzidiojan janiwarlar yaxaydu; dengizda nuroqun beliklar bolidu; qünki sular xu yərgə ekip kelidu, wə dengiz suliri sakaytilidu; dərya nəgə aqsa, xu yərnig həmmisi həyatka igə bolidu. **10** Wə xundak boliduki, belikqilar dengiz boyida turidu; Ən-Gədidin Ən-Əglaimgiqə ularning torliri yeyilidiojan jayliri bolidu; dengiz beliklirining «Ottura dengiz»dikidək bək kəp sortliri bolidu; **11** birak uning zəy-sazlikliri sakaytilmaydu; ular xorluk boluxka tapxurulidu. **12** Dərya boyida, u wə bu qetida, ozuk bolidiojan hərhil dərəhlər əsidu. Ularning yopurmaqliri solaxmaydu, ular mewisiz qalmaydu; ular

hər ayda yengidin mewiləydu; qünki uni suqiridiqan sular muqəddəs jaydin qıqıdu; ularning mewisi ozuk, ularning yopurmaqliri dora-dərmanlar bolıdu. **13** Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — Təwəndə İsrailning on ikki kəbilisigə zemin miras süpitidə bəlünüp təkşim kılınıp qeğralar ayrılıdu; Yüsüpning kəbilisigə ikki ülüx bəlünıdu. **14** Mən kolumni kətürüp ata-bowiliringlaroğa kəsəm iqqəndək, silər bir-biringlaroğa barawərlik bilən zeminni miras boluxqa bəlisilər; u silərgə miras bolıdu. **15** Zeminning [tət] tərıpining qeğrasi mundak; Ximaliy tərıpi, «Ottura dengiz»din baxlinip Hətlonning yolını boylap, Zədad xəhırining kirix eoqızioqıqə bolıdu; **16** u Hamat, Berotah, Sibraim (Dəməxk bilən Hamatning qeğrisining otturisida), Həwranning qeğrisida bolıqan Hazar-Həttikon xəhərlirini öz iqqigə alıdu; **17** xuningdək «Ottura dengiz»din baxlanıqan qeğra Hazar-Enanoqıqə sozulıdu; u Dəməxkning qeğrisini boylap, Hamatning ximaliy rayonining qeğrasioğa tutıxıdu; bu bolsa ximaliy tərıpi bolıdu. **18** Xərk tərıpining qeğrisi, Həwrən bilən Dəməxkning otturısın baxlinip, Gilead wə İsrail zemini bəlüp turıdiqan İordan dəryasi bolıdu. Silər buningdin «Əlük dengiz»oqıqə miraslarnı bəlüp əlqəysilər. Bu bolsa xərk tərıpi bolıdu. **19** Jənubiy tərıpi bolsa, Tamar xəhırın Meribah-Kədəx dəryasining ekınlirioqıqə, andin Misir wadısın «Ottura dengiz»oqıqə sozulıdu. Bu jənubiy qeğra bolıdu. **20** Qərbıy tərıpi bolsa «Ottura dengiz»ning əzi, Hamat rayonioğa kirix eoqızioqıqə bolıdu; bu qərbıy qeğrisi bolıdu. **21** Silər bu zeminni İsrailning kəbilisi boyıqə əz-aranglarda ülüxüinglar kerək. **22** Xundak bolux kerəkki,

silər öz-aranglar wə aranglarda olturaklaxkan, aranglarda balilik boləjan musapirlarəja uni miras boluxka qək taxlap bəlisilər; ular silərgə nisbətən wətinidə tuəjuləjan Israilarəja ohxax boluxi kerək. Ular silər bilən təng qək taxlap Israil kəbililiri arisidin miras alsun. **23** Musapir kəysi kəbilə arisida olturaklaxkan bolsa, silər xu yərdin uningəja miras təkəsim kilisilər, dəydu Rəb Pərwədigar.

48 Təwəndə kəbililər nami boyiqə tizimlinidu; ximal tərpidə Dan kəbilisining bir ülüxi bar. Uning qegrisi Israil zeminining ximaliy qegrisimu bolidu; u Hətlonning yolini boylap, Hamat rayoniəja kirix eəjiziəjiqə wə Həzar-Enan xəhirigiqə sozuləjan (Həzar-Enan Dəməxk qegrisiəja yandax bolup, Dəməxkning ximaliy tərpidiki Hamat xəhirining yenida). Uning ülüxi xərktin əərbkiqə sozuləjandur. **2** Danning qegrisiəja yandax boləjan, xərktin əərbkə sozuləjan zemin Axir kəbilisining bir ülüxidur. **3** Axirning qegrisiəja yandax boləjan, xərktin əərbkə sozuləjan zemin Naftali kəbilisining bir ülüxidur. **4** Naftalining qegrisiəja yandax boləjan, xərktin əərbkə sozuləjan zemin Manassəh kəbilisining bir ülüxidur. **5** Manassəhning qegrisiəja yandax boləjan, xərktin əərbkə sozuləjan zemin Əfrim kəbilisining bir ülüxidur. **6** Əfrimning qegrisiəja yandax boləjan, xərktin əərbkə sozuləjan zemin Rubən kəbilisining bir ülüxidur. **7** Rubəning qegrisiəja yandax boləjan, xərktin əərbkə sozuləjan zemin Yəhuda kəbilisining bir ülüxidur. **8** Yəhudaning qegrisiəja tutaxkan, xərktin əərbkiqə sozuləjan zemin, silərnin «kətürmə hədiyə»nglar bolidu; uning kəngliki yigirmə bəx ming [hada], uning uzunluqi

qabililerga taqsim qilinagan ulxtikidak bolidu; muqaddas jay uning dal otturisida bolidu. **9** Silar Parwardigaroga alahida atiqan «ketürme hädüy» bolsa, uzunluqi yigirmä bax ming [hada], kengliki on ming [hada] bolidu. **10** Bu muqaddas «ketürme hädüy» kaqilar üqün bolidu. Ximaliy täripining uzunluqi yigirmä bax ming [hada], qarbiy täripining kengliki on ming [hada], xarqi täripining kengliki on ming [hada], jänubiy täripining uzunluqi yigirmä bax ming [hada] bolidu; Parwardigarning «muqaddas jay»i uning dal otturisida bolidu. **11** Bu yer Zadak awladliridin bolagan, pak-muqaddas döp ayriqan kaqinlar üqün bolidu. Israil ezip katkända, ular Lawiylar ezip katkändak ezip katmigän, balki Män tapxuroqan mas'uliyatka sadik bolaganidi. **12** Xuning bilän bu alahida «ketürme hädüy» bolagan yer bolsa pütün «ketürme hädüy» bolagan zeminning iqidin bolup, ularoga nisbatän «äng muqaddas bir narsä» döp bilinsun. U Lawiylarning ulüxigä tutaxqan bolidu. **13** Kaqinlarning ulüxining qegrisoqa tutax bolagan yer Lawiylarning ulüxi bolidu. Uning uzunluqi yigirmä bax ming [hada], kengliki on ming [hada]. Pütkül uzunluqi yigirmä bax ming [hada], kengliki on ming [hada] bolidu. **14** Ular uningdin yärni heq satmaydu yaki almaxturmaydu. Ular bu zeminning esilini baxqilaroga heq ötküzmäydu; qünki u Parwardigaroga muqaddas döp atalagan. **15** Qalagan yer, kengliki bax ming [hada], uzunluqi yigirmä bax ming [hada], adättiki yer bolup, xahar üqün, yäni öylar wä ortak box yer üqün bolidu. Xahar uning otturisida bolidu. **16** Xaharning elqemliri mundak bolidu; ximaliy täripi töt ming bax yüz

[hada], jənubiy tərīpi tət ming bəx yüz [hada], xərkiy tərīpi tət ming bəx yüz [hada], wə ətərbiy tərīpi tət ming bəx yüz [hada] bolidu. **17** Xəhərning box yərliri bolsa, ximaləta qaraydioqan tərīpi ikki yüz əllik [hada] kənglikta, jənubka qaraydioqan tərīpi ikki yüz əllik [hada] kənglikta, xərkkə qaraydioqan tərīpi ikki yüz əllik [hada] kənglikidə, ətərbkə qaraydioqan tərīpi ikki yüz əllik [hada] kənglikta bolidu. **18** Qaləjan ikki parqə yər mukəddəs «kətürmə hədiyə» boləjan yərgə tutixip uningəta parallel bolidu. Ularning uzunluqi xərkkə qaraydioqan tərīpi on ming [hada], ətərbkə qaraydioqan tərīpi on ming [hada]; bular mukəddəs «kətürmə hədiyə» boləjan yərgə tutixidu; bularning məhsulatlıri xəhərning hizmitidə boləjanlarni ozuklanduridu. **19** Uni teriydioqanlar, yəni xəhərning hizmitidə boləjanlar Israilning barlık kəbililiri iqidin bolidu. **20** Pütkül «kətürmə hədiyə» bolsa uzunluqi yigirmə bəx ming [hada], kəngliki yigirmə bəx ming [hada] bolidu; silər bu tət qasilik mukəddəs «kətürmə hədiyə»gə xəhərgə təwə jaylarnimu koxup sunisilər. **21** Mukəddəs «kətürmə hədiyə» bilən xəhərning igidarqilikidiki yərning u wə bu tərīpidiki qaləjan zeminlər xahzadə üqün bolidu. «Kətürmə hədiyə»gə yandax xərktin xərkkə sozuləjan yigirmə bəx ming [hada] kəngliktiki yər wə ətərbtin ətərbkə sozuləjan yigirmə bəx ming [hada] kəngliktiki yər [kəbililərnin]gə ülüxlirigə parallel bolup, bular xahzadə üqündur; mukəddəs «kətürmə hədiyə», jümlidin ibadəthanining mukəddəs jayi ularning otturisida, **22** xuningdək Lawiylarning ülüxi wə xəhərning igilikimu xahzadining təwəlikining otturisida bolidu. Yəhudaning

qegrisi wə Binyaminning qegrisinging otturisida bolqan bu zeminlar xahzadə üqün bolidu. **23** Qaloqan kəbililərninğ ülüxliri bolsa: — Binyamin kəbilisi üqün xərktin qərb tərəpkə sozulqan bir ülüxi bolidu. **24** Binyaminning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin qərbkə sozulqan zemin Ximeon kəbilisining bir ülüxidur. **25** Ximeonning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin qərbkə sozulqan zemin Issakar kəbilisining bir ülüxidur. **26** Issakarning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin qərbkə sozulqan zemin Zəbulun kəbilisining bir ülüxidur. **27** Zəbulunning qegrisoqə yandax bolqan, xərktin qərbkə sozulqan zemin Gad kəbilisining bir ülüxidur. **28** Gadning yan təriri, yəni jənubiy təriri, pütkül zeminning jənubiy qegrisi Tamar xəhiridin Meribah–Qədax dəryasining ekinliriqə, andin [Misir] wadisini boylap «Ottura dengiz»oqə sozulidu. **29** Bu silər Israilning kəbililirigə miras boluxka qək taxlap bəlidioqan zemin bolidu; bular ularning ülüxliri, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **30** Təwəndə xəhərninğ qikix yolliri bolidu; uning ximaliy təririning kəngliki tət yüz əllik [hada] bolidu; **31** xəhərninğ kowukliri Israilning kəbililirining nami boyiqə bolidu; ximaliy təriri də üq kowuk bolidu; biri Rubənninğ kowuqi bolidu; biri Yəhudaning kowuqi bolidu; biri Lawiyning kowuqi bolidu; **32** xərkiy təririning kəngliki tət yüz əllik [hada], uningda üq kowuk bolidu; biri Yüsüpning kowuqi bolidu; biri Binyaminning kowuqi bolidu; biri Danning kowuqi bolidu. **33** Jənubiy təririning əlqimi tət yüz əllik [hada], uningda üq kowuk bolidu; biri Ximeonning kowuqi bolidu; biri Issakarning kowuqi bolidu; biri Zəbulunning

qowuqi bolidu. **34** Xarqiy taripining kangliki tet yuz allik [hada], uningda uq qowuk bolidu; biri Gadning qowuqi bolidu; biri Axirning qowuqi bolidu; biri Naftalining qowuqi bolidu. **35** jamiy bolup uning aylanmisi on sakkiz ming [hada] bolidu; xu kundin baxlap xaharning nami: «Pärwərdigar xu yərdə» bolidu.

Daniyal

1 Yəhuda padixahi Yəhoyakim təhtkə olturup üqinqi yili, Babil padixahi Nebokadnəsar Yerusalemoğa hujum kılıp uni muhasirə kiliwaldi. **2** Rəb Yəhudaning padixahi Yəhuyakimni, xundakla Hudaning əyidiki qaqa-kuqilarning bir qismini uning kəlioğa tapxurup bərdi. U əsirlərnə Xinar zeminiyə, əzi qəkunidiyə məbudning buthanisiyə elip bardi wə bulap kəlgən qaqa-kuqilarni buthanining həzinsigə kəydi. **3** Padixah Nebokadnəsar bax aqwat əqjidi Axpinazəyə əsirgə qüxkən Israillar iqidin han jəmətidikilərdin wə esilzadə yigitlərdin birnəqqidində tallap elip qikixni buyrudi. **4** Bu yaxlar nuqsansiz, kelixkən, danixmən-uqumuxluk, mol bilimlik, mutəpəkkur, orda hizmitidə boluxqə layaqətlik, yənə kelip kaldiyələrnin ilim-pənlirini həm tilini əginələydiyə boluxi kerək idi. **5** Padixah ular toqrisida ular üq yiləyə hər küni padixah yəydiyə nazu-nemətlər wə xarablar bilən ozuklandırulsun, muddət toxkəndə padixahning aldidə hizməttə bolsun dəp bekitti. **6** Tallanıyə Yəhuda kəbilisidiki yaxlardin Daniyal, Hənanıya, Mixael wə Azariyalar bar idi. **7** Aqwat bexi ularəyə yəngi isimlar, yəni Daniyaləyə Bəltəxəsar, Hənanıyaəyə Xadrak, Mixaeləyə Mixak, Azariyaəyə Əbədneqə degən isimlərnə kəydi. **8** Daniyal padixah bəlgiligən nazu-nemətlər wə xahənə xarablıri bilən əzini [Huda aldidə] napak kılmaslikqə bəl baqlidi; xungə u aqwat bexidin əzining napak kılınmaslikqəyə yol kəyuxini iltimas kildi. **9** Əmdi Huda aqwat bexini Daniyaləyə iltipət wə xapəət kərsitidiyə kiliyəndi. **10** Ləkin aqwat bexi Daniyaləyə: — Mən

öz oqjam padixahtin qorqimən. Silərnin yemək-
iqmikinglarni u əzi bəlgiligən; u əgər silərni baxqa qurdax
yigitlərdək saqlam qiray əməs ikən dəp qarisa, undaқта
silər padixaḡқа mening kalamni alduruqu bolisilər, —
dedi. **11** Xuning bilən Daniyal kelip aqwat bexi əzigə wə
ḡananiya, Mixael wə Azariyalaroḡa təyinligən oqjiddardin
tələp qilip: **12** — Kəminilirini umaq, kəttat wə su bilənla
bekip on künlük sinak qilsila. **13** Andin bizning qirayimiz
bilən padixaḡning esil tamikini yegən yigitlərnin qirayini
selixturup baxsila, andin kəzitixliri boyiqə kəminilirigə ix
kərgəyla! — dedi. **14** Oqjiddar ularning gepigə kirip, ularni
on kün sinap kərukə maḡul boldi. **15** On kündin keyin
qarisa, ularning qirayliri padixaḡning nazu-nemətlirini
yegən yigitlərnin kidinmu nurluk wə toloḡan kərüdi.
16 Xuningdin keyin oqjiddar ularoḡa padixaḡ bəlgiligən
nazu-nemətlərni wə iqixkə bəlgiligən xarabni bərməy,
ularning ornida umaq, kəttatlarni berixkə baxlidi. **17** Bu
tət yigitni bolsa, Huda ularni ḡərḡil ədəbiyat wə ilim-
məripəttə danixmən wə uqumuxluk qildi. Daniyalmu
barlik oḡayibanə alamətlər bilən qüxlərgə təbir berixkə
parasətlilik boldi. **18** Padixaḡ bəlgiligən muddət toxkinida,
aqwat bexi yigitlərnin ḡəmmisini Nebəkadnəsarninḡ
aldioḡa elip bardi. **19** Padixaḡ ular bilən bir-birləp səzləxti;
yax yigitlərnin ḡeqkaysisi Daniyal, ḡananiya, Mixael wə
Azariyalaroḡa yətmidi. Xunga bu tətəylən padixaḡning
hizmitidə qaldi. **20** Padixaḡқа danalix-ḡekmət kərək
boloḡanda yaki yorutux kərək boloḡan ḡərkəndəḡ məsiligə
jawab izdigəndə, ularning jawabi uning səltənitudiki barlik
rəmqi-palqi yaki pir-ustazlirininḡidin on ḡəssə toḡra

qikatti. **21** Daniyal Pars padixahi Qorax tahtka olturoqan birinchi yiloiqa ordida dawamlilik turdi.

2 Nebokadnasar tahtka olturup ikkinchi yili, birnappa qux kordi; uning rohi parakenda bolup, uykusi kaqti.

2 Xunga padixah ramqi-palqi, pir-ustaz, jadugar wa kaldiy munajjimplarni quxliriga tabir berixka qaqirixni buyrudi. Ular kelip padixahning aldida turdi. **3** Padixah ularoqa: — Men bir qux kordum, bu quxning manisini bilixka konglum nahayiti tit-tit boluwatidu, — dedi. **4** Andin kaldiyler padixahqa (aramiy tilida): — Aliyliri manggu yaxioqayla! Keni kaminliriga quxlirini eytkayla, biz tabir berimiz, — dedi. **5** Padixah kaldiylerga: — Mandin buyruk! Siler awwal kergan quxumni eytip andin tabir berixinglar kerak. Undak qilmisanglar qiyma-qiyma kiliwetilisiler, oyunglar hajethanioqa aylanduruwetilidu! **6** Lekin quxumni eytip, uningoga tabir berelisanglar mandin sowoqatlar, in'amlar wa aliy izzattin muyassar bolisiler. Emdi quxumni eytinglar, tabir beringlar! — dedi. **7** Ular padixahqa yena bir ketim: — Aliyliri quxlirini eytkayla, andin ezliriga tabirini eytip berimiz, — dedi. **8** Bu qaoda padixah jawabon: — Xubhisiziki, siler pormanimdin kaytmaydionimni bilgagka, waqitni kayniga suruwatisiler. **9** Lekin quxumni eytip barmisanglar, silerga pakat buyrukumla kalidu. Qunki siler waqit ahwalni ezgertidu, dap bilip ezara til birikturup, yaloqanqilik kilip meni aldimakqi bolisiler. Xunga quxumni eytsanglar, andin quxumga haqiqatan tabir berelaydionlikinglarni xu qaodila bilimon, — dedi. **10** Kaldiyler padixahqa jawabon: — Dunyada

aliylirining soriqan ixini eytip berələydiqan heqbir adəm yoktur. Heqkandak padixah, uning kandak uluq yaki küqlük boluxidin kət'iynezər, rəmqi-palqi, pir-ustaz yaki kaldiy munəjjimlərgə mundak tələpni qoyqan əməs. **11** Qünki aliylirining soriqanliri həkikətən alamət müxkül, ilahların baxqa heqkim uni ayan kılalmaydu. Lekin ilahların makani insanlar arisida əməs, — dedi. **12** Padixah kattik qəzəplinip aqqıklanqan haldə, Babil ordisidiki barlıq danixmənlərnə ɵltürüxnə əmr kıldı. **13** Xuning bilən padixahning barlıq danixmənlərnə ɵltürüx toqrısidiki buyruki qüxürüldi. Xunga [hizmətkarlıri] Daniyal wə uning dostlirininimə ɵltürüx üqün izdidi. **14** Xu qaşda Daniyal Babildiki danixmənlərnə ɵltürüx əmrini ijra kılqılı qıkkən padixahning hususiy muhəpizətqilər baxlıki Ariokka əkilanə wə danixmənlərqə jawab kayturup **15** uningdin: — Padixahning qüxürgən pərmani nemə üqün xunqə jiddiy? — dəp soridi. Ariok əhwalni Daniyalə qə eytip bərdi. **16** Daniyal dərhal padixah aldı qə kirip, padixahın qüxigə təbir bərgüdək wəkit berixni tələp kıldı. **17** Andin Daniyal ɵyigə kaytip, əhwalni dostliri Hənanıya, Mixael wə Azariyalə qə eytip bərdi. **18** U ulardin ərxıtki Hudadin bu qüxning siri toqruluk rəhim-xəpkət iltija kılıp, mən Daniyal wə dostlirim tətımızning Babildiki baxqa danixmənlər bilən billə həlak kılınmaslıkımızni tilənglər, dəp tələp kıldı. **19** Andin keqidə Daniyalə qə ayıbanə kərünüxtə xu sirning yeximi wəhıy kılindi. Xuning bilən Daniyal ərxıtki Huda qə həmdusanalar okup mundak dedi: **20** «Hudaning nami əbədil'əbəd mədhıyiləngəy! Qünki danalıq wə küq-

qudrat Uningkidur. **21** U wakit, pəsillərni Əzgərtküqidur; U padixahlarni yikitudu, Wə padixahlarni tikləydu; U danalaroşa danalik, aqılanilaroşa həkmət beridu. **22** U qongqur wə sirlük ixlarni axkarilioquqidur, Karangöjulukğa yoxurunolan ixlarni yahxi bilgüqidur, Nur həmixə Uning bilən billidur. **23** I manga danalik wə küq bərgən atabowilirimning Hudasi, Sanga xükür wə həmdusanalar eytay! Sən hazirla biz dua qilolan ixni manga axkariliding, Padixahning soriolan ixini bizgə kərsitip bərding». **24** Andin Daniyal padixah Babildiki danixmənlərni öltürükə təyinligən Ariokning aldioşa berip uningoşa: — Babildiki danixmənlərni öltürmigəyla. Meni padixahning aldioşa baxlap kirgəyla, mən padixahning qüxigə təbir berəy, — dedi. **25** Ariok xuan Daniyalni padixah Nebokadnəsarning aldioşa baxlap kirip, padixahğa: — «Mən Yəhudiy əsirlər iqidin aliylirining qüxigə təbir berələydioşan bir kixini taptim» — dedi. **26** Padixah Daniyal (Bəltəxasar dəpmu atilidu)şa: «Sən mening kərgən qüxümüni ayan qilip, uningoşa təbir berələmsən? — dedi. **27** Daniyal padixahning aldida turup xundak jawab bərdi: — I aliyliri, sili soriolan bu sirni danixmən, pir-ustaz, rəmqi-palqi wə munəjjimlar əzlidirigə yexip berəlməydu. **28** Birak ərxətə sirlarni axkarilioquqi bir Huda bar. U bolsa aliylirioşa ahirki zamanning künliridə nemə ixlarning bolidioşanlikini ayan kildi. Əmdi əzlidirining qüxini, yəni aliyliri uhlawatkanda kərgən oşayibanə alamətlərni eytip berəy: — **29** — I aliyliri, sili uhlaxğa yatkanda kəlgüsidiki ixlarni oylap yattila. Sirlarni birdinbir Axkarilioquqi əzlidirigə yüz beridioşan ixlarni kərsətti. **30** Manga kəlsək, bu sirning manga ayan

qilinoqini mening baxqa jan igiliridin artuq hekmatkə igə boləlanlikimdin əməs, bəlki bu qüxning təbirini, xundakla xah aliylirining kəngülliridiki oylirini əzlidirigə məlum qilix üqündur. **31** — Əy aliyliri, sili oqayibanə alaməttə əzlidirining aldilirida turəjan gigant bir həykəlni kərdilə. Bu həykəl nahayiti gəwdilik bolup, zor nur qaknap turidioqan həywətlik həm qorqunqluq idi. **32** Həykəlning bexi esil altundin, kəkriki wə qolliri kümüxtin, bəl wə saəqiriliri mistin, **33** Yuta-paqiqi təmürdin, puti təmür bilən layning arilaxmisidin yasaloqan. **34** Əzliri uni kərüwatqan qaoqlirida, adəm qoli bilən qezilmioqan bir tax kelip həykəlgə urulup uning təmür bilən layning arilaxmisidin yasaloqan putini qeqiwətti. **35** Uningdiki təmür, lay, mis, kümüx, altunlar xuan parqə-parqə qilinip, xamal ularni bəəyni yazliq hamandiki topilarni uquroqandək, qayta heq tepilmioqudək qilip uquriwətti. Lekin həliqi tax yoəqinap, pütkül jahanni qaplioqan oqayət zor bir taoqka aylandi. **36** Kərgən qüxliri mana xudur. Əmdi biz əzlidirigə bu qüxning mənisini yexip berimiz. **37** Əy aliyliri, əzliri pütkül padixahlarıning bir padixahı, əxtiki Huda siligə padixahliq, nopuz, küq wə xəhrət ata qildi. **38** İnsan baliliri, haywanatlar, uqar-qanatlar məyli kəyərdə tursun, Huda ularni qollirioqə tapxurup silini ularning həmmisigə həkim qildi. Sili u həykəlning altun bexidursila. **39** Əzlidiridin keyin yənə bir padixahliq kelidu. Lekin u silining padixahliqlirioqə yətməydu. Uningdin keyin üqinqi bir padixahliq, yəni mis padixahliq kelip pütkül yər yüzigə həkim bolidu. **40** Uningdin keyinki tətinqi padixahliq bolsa təmürdək mustəhkəm bolidu. Təmür barliq baxqa

nərsilərnı qeqıwetıp boysunduroşınıdək, xuningoşa ohxax bu tēmür padıxahlıq öz aldınkı padıxahlarning həmmisını ezip qeqıwetıdu. **41** Əzliri kərgəndək tēmür bilən seoşız layning arılaxmısidin yasaloşan put wə barmaqıar bu padıxahlıqning bəlünmə bolup ketıdıoşınıni kərsıtuđu. Bırak bu padıxahlıq tēmürdək küqkə igə bolıdu, qünki sili kərgəndək, tēmür bilən lay arılaxқан. **42** Tēmür bilən layning arılaxmısidin yasaloşan putning barmaqıari u padıxahlıqning bir kışmining küqiyıdıoşanlıqını, bir kışmining ajızlıxıdıoşanlıqını kərsıtuđu. **43** Əzliri tēmür bilən layning arılaxқанlıqını kərdilə. Bu u [padıxahlıqning həkümdarliri padıxahlıqning] puqraliri bilən ittıpaqlaxmaqıı boloşanlıqını kərsıtuđu. Lekin tēmür lay bilən arılaxmıoşandək, birlıxıp ketəlməydu. **44** U [ahırkı] padıxahlar təhttə olturoşan məzgılda, ərxıtki Huda yımırılməs bir padıxahlıq bərpa kılıdu. Bu padıxahlıq hərgız baxқа bir həlkkə etməydu; əksıqə u bu baxқа padıxahlıqlarıni üzül-kesil gumran kılıp, əzi mənggü məzmut turıdu. **45** Əzliri adəm kılı bilən kəzılmıoşan bir taxning taoşdıın qıkkınıni wə uning həykəldiki tēmür, mis, lay, kümüx, altunni qeqıwətkənlikini kərdilə. Xunga uluoş Huda alıylırıoşa kəlgüsidə yüz berıdıoşan ıxlarıni bildürgən. Kərgən qüxliri qokum əməlgə axıdu, berılgən təbir mutlək ıxənqlıktur. **46** Andın padıxah Nebokadnəsar əzını yərgə etıp Danıyaloşa səjdə kıldı wə uningoşa hədıyə berıp huxpurak-ısrıq selıxni əmr kıldı. **47** Padıxah uningoşa: — Dərwəkə, sening Hudaying ilahlar ıqıdə əng uluoş İlah, padıxahlarning hoşısı wə sırlarıni axkarılıoşuqı ıkən, qünki sən bu sırnı yəxtıng! — dedı. **48** Andın

padixah Daniyalning mərtiwisini yukiri kılıp, uningəja nuroqun esil sowəatlarni təkdım kıldı. U uni pütkül Babil əlkisigə həkım boluxka təyinlidi wə uni Babildiki danıxmən-əkıldarlarning bax əksəkılı kıldı. **49** Daniyalning padixahtin tələp kılıxi bilən, padixah Xadrak, Mixak wə Əbədnegolarni Babil əlkisining məmuriy ixlirini idarə kılıxka təyinlidi. Daniyal əzi orda hizmitidə qaldı.

3 Padixah Nebəkadnəsar altundin egizliki atmix gəz, kəngliki altə gəz kelidiəjan bir həkəl yasap, Babil əlkisining Dura tüzlənglikigə ornatti. **2** Padixah barlıq wəzir, waliy, həkım, məslıhətqi, həziniqi, sotqi, sorəqılarni xundəkla həkəysi əlkiyərdiki bəxka əməldarlarıning həmmisini padixah Nebəkadnəsar ornatqan bu altun həkəlni əz ilahıəja atax murasimioja kətnixixka pərman qüxürdi. **3** Xuning bilən wəzirlər, waliylar, həkımlar, məslıhətqilər, həziniqilər, sotqılar, sorəqılar, xundəkla həkəysi əlkiyərdiki bəxka əməldarlarıning həmmisi atax murasimioja jəm boldı. Ular həkəlning aldidə turdi. **4** Jakarqi yukiri awaz bilən: — Əy həkəysi əl-yurt, həkəysi taipilərdin kəlgənlər, hək hil tildə səzlixidiəjan qowmlar, **5** silər sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə bəxka hək hil sazlarning awazini angliəjan haman, yərgə bax urup padixah Nebəkadnəsar ornatqan altun həkəlgə səjdə kilinglar. **6** Kimki bax urup səjdə kilmisa, xuan dəhxətlik yalkunlap turojan humdanəja taxlinidu, — dəp jakarlidi. **7** Xunga, sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə bəxka hək hil sazlarning awazini angliəjan haman həkəysi əl-yurt, həkəysi taipilərdin kəlgən, hək hil tildə səzlixidiəjan qowm yərgə

bax urup Nebokadnəsar ornatqan altun həkəlgə səjdə kılıxti. **8** U qaoqda, bəzi kaldiyələr aldioqa qikip Yəhudiylar üstidin ərz kildi. **9** Ular padixah Nebokadnəsarə: — I aliyliri, mənggü yaxioqayla! **10** Aliyliri sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə baxqa hərhil sazlarning awazini angliqan haman həmməylən yərgə bax urup altun həkəlgə səjdə kilsun, **11** xundaqla kimki yərgə bax urup səjdə kilmisa, u dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanəqa taxlansun dəp pərman kıləjanidila. **12** Sili Babil əlkisining məmuriy ixlirini baxquruxqa təyinligən birnəqqə Yəhudiy, yəni Xadrak, Mixak, Əbədnegolar bar; i aliyliri, bu adəmlər siligə hərəmsizlik kiliwatidu. Ular padixahning ilahlirining ibaditidə bolmidi yaki padixah ornatqan altun həkəlgimu səjdə kilmaydu, — dedi. **13** Xuni anglap padixah Nebokadnəsar dərəzəp bolup, Xadrak, Mixak, Əbədnegolarni öz aldioqa kəltürüxnə əmr kildi. Xuning bilən ular bu üqəylənni padixah aldioqa əpkəldi. **14** Nebokadnəsar ularə: — Xadrak, Mixak, Əbədnego, silər rasttin mening ilahlirimning hizmitidə bolmidinglarmu hən mən ornatqan altun həkəlgə səjdə kilmidinglarmu? **15** Həzir silər sunay, nəy, qalun, lira, ziltar, bulman wə baxqa hərhil sazlarning awazini angliqan haman, mən yasatqan həkəlgə səjdə kiliqqa təyyar tursanglar, yahxi. Lekin səjdə kilmisanglar, silər dərhal dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanəqa taxlinisilər. Xu qaoqda qandaq ilah kelip silərnə qanggilimdin kutkuzuwalidikin, keni?! — dedi. **16** Xadrak, Mixak, Əbədnegolar padixahqa jawabən: — I Nebokadnəsar, bu ixta biz əzimizni aqliximiz həjətsiz. **17** Biz səjdə kiliq keliwatqan Hodayimiz bizni dəhxətlik

yalkunlap turoqan humdandin kutkuzalaydu; i aliyliri, U qoqum ozlirining ilkidin bizni kutkuzidu. **18** Lekin bizni kutkuzmiqan takdirdimu, aliylirigə məlum bolsunki, biz yənıla ilahlrining hizmitidə bolmaymiz wə sili ornatqan altun həykəlgə səjdə kılmaymiz, — dedi. **19** Buni angliqan haman padixah Nebokadnəsarning təri buzulup, Xadrak, Mixak, Əbədnegolarə qattik qəzəpləndi. Xuning bilən adəmlirigə humdanni adəttikidin yəttə həssə qattik kizitixni buyrudi. **20** U qoxunidiki əng qawul palwanlarə q Xadrak, Mixak, Əbədnegolarni baqlap, dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanə taxlaxni buyrudi. **21** Xuning bilən ular tonliri, ixtanliri, səlliliri wə baxqə libas kiyimliri selinmiqan haldə baqlinip dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanə taxlandi. **22** Padixahning əmrining qattiklikini bilən humdandiki ot intayin yalkunlap yenip turatti, xunglaxqə humdandin qikiwatqan yalkun Xadrak, Mixak, Əbədnegolarni kətürgən əskərlərnə kəydürüp taxlidi. **23** Xundə qilip Xadrak, Mixak, Əbədnegolə üqəylən baqləklilik haldə dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanə qüxüp kətti. **24** Andin Nebokadnəsar qəqügən haldə ornidin qaqrap turup, məslihətqi wəzirliridin: — Biz baqlap ot iqigə taxliqinimiz üq adəm əməsmu? — dəp soridi. — Ular jawabən «Xundə, i aliyliri! — dedi. **25** Padixah jawabən: — Mana, mən tət adəmning baqləksiz haldə ot iqidə ərkin mengip yürüwatqinini kərwətimənəq, ular qilqə kəygəndək əməs; həmdə tətinqi kixi ilahlarınə oqlidək turidu! — dedi. **26** Xuning bilən Nebokadnəsar dəhxətlik yalkunlap turoqan humdanning aqziə qəkin kelip: — Xadrak, Mixak,

Əbədnegolər! Həmmidin Aliy İlahning kulliri, qıkinglar, mayakka kelinglar! — dəp tovlidi. Xuning bilən Xadrak, Mixak wə Əbədnegolər ottin qıkti. 27 Barlıq wəzirlər, waliylar, həkimler wə padixahning məslihətqi wəzirliri yiqilip kelixip bu üqəyləngə tikilixip qaraxti; ularning kılqə kəygən yeri yok idi, qaq-saqallirimu kəymigən, kiyim-keqəklirimu xu peti idi, üsti-bexidimu is-tütüning purıki yok idi. 28 Neboqadnəsar mundaq dedi: — Xadrak, Mixak, Əbədnegolarning Hudasiya xükür-sanalar boləy! U Öz pərixtisini əwətip, Əzigə tayanəjan kullirini kütquziwaldi. Ular əzlrining ilahidin baxka heqkəndə ilahka hizmət kılmaslık üqün wə yaki bax urup səjdə kılmaslık üqün, pəkət öz Hodayimizningla ibaditidə bolimiz dəp padixahning pərmanioya hilaplık kılıp həyatini təwəkkul kildi. 29 Əmdi mən xundaq pərman qüxürimənki: Kaysi əl-yurt bolsun, kaysi taipilərdin kəlgən bolsun, kaysi tilda səzlixidiojanlar bolsun, Xadrak, Mixak, Əbədnegolarning Hudasiya kara qarplaydikən, pütün teni kiyma-qiyma kılinsun, əyliri həjəthaniya ayləndurulsun! Qünki bundə kütquzalaydiojan baxka ilah yok. 30 Xuning bilən padixah Xadrak, Mixak, Əbədnegolər üqəylənni əstürüp, Babil əlkisidə yukiri mənəpkə təyinlidi.

4 «Mənki padixah Neboqadnəsardin yər yuzidiki hər bir əl-yurtka, hər kaysi taipilərgə, hər hil tillarda səzlixidiojan kowmlarəya aman-esənlik exip-texip turəy! 2 Həmmidin Aliy Huda manga kərsətkən alamətləni wə karamətləni jakar laxni layıq taptim. 3 Uning kərsətkən məjizilik alamətliri nemidegən uluə! Uning karamətliri nemədegən kaltis! Uning padixahlıki pütməs-tügiməstür,

Uning ҳakimlikī dāwrdin-dāwrgiqə dawamlixidu! **4**
Mənki Nebokadnəsar əyümdə biharaman olturoqinimda,
ordamda bayaxat turmux kəqüriwatqinimda, **5** meni
intayin qorkitiwətkən bir qüxni kərdüm, ornumda
yatqinimda beximdiki oylar wə kallamdiki oqayibanə
alamətlər meni aləzadə qildi. **6** Babildiki barlik
danixmənlərni aldimoqə qəqirixqə pərman berip, ularning
qüxümgə təbir berixini buyrudim. **7** Xuning bilən barlik
rəmqi-palqi, pir-ustaz, kaldiyələr wə munəjjimlar kelixti.
Mən qüxümüni eytip bərdim, lekin ular manga təbirini
berəlmidi. **8** Lekin ahirda Daniyal kirdi (uning yənə
bir ismi Bəltəxasar bolup, mening ilahimning namioqə
asasən koyuloqan). Mukəddəs ilahlarning rohī uningda
ikən. Mən qüxümüni eytip, uningqə: **9** — Əy palqilarning
baxliqī Bəltəxasar, mukəddəs ilahlarning rohī səndə
ikənlikini, sanga heqkəndəq sir təs kəlməydiyənlikini
bildim, xunga mening kərgən qüxümdiki oqayibanə
alamətlərni qüxəndürgəysən, xundəqlə uningqə təbir
bərgəysən, — dedim. **10** — Mən ornumda yatqinimda
kallamda mundaq oqayibanə alamətlərni kərdüm: Mana,
yər yüzining otturisida bir tüp dərəh bar ikən; u tolimu
egizmix. **11** U baroqanseri qong həm məzmut əsüp,
asmanoqə taqixiptu, u dunyaning qətlirigimu kərünidikən.
12 Uning yopurmakliri qiraylik, mewisi intayin mol
ikən. Uningda pütkül dunyaoqə yətküdək ozuq bar ikən.
Uning astida daladiki hāywanlar sayidaxidikən, xahlirida
asmandiki uqar-qanatlar makan qilidikən; mewisidin
barlik ət igilirimu ozuqlinidikən. **13** Ornumda yetip,
kallamda kərgən oqayibanə alamətlərni kərüwatimən,

mana, asmandin bir kəzətqi muəkkəl, yəni muqəddəs bir pərixətə qüxüp, **14** mundak jakarlidi: — «Dərəhni kesip, xahlirini kırkıp, yopurmaklirini wə mewilirini kəkıp qüxürüp qeqiwetinglar. Dərəh tüwidiki yawayi haywanlar uningdin yiraqlaxsun, uning xahliridiki kuxlar tezip kətsun. **15** Yərdə pəkət kətükini la yiltizi bilən, mis wə təmür bilən qəmbərləp, yumran ot-qəplər bilən billə dalada qaldurunglar. U asmandiki xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup tursun. Uning nesiwisi ot-qəp yəydiqan yawayi haywanlar bilən billə bolsun. **16** Adəmiy əklidin məhrum kılınıp, uningqə yawayi haywanlarning əkli berilsun, xundakla xu hələttə «yəttə wəqit» tursun. **17** Dunyadiki jan igiliri Həmmidin Aliy Boləuqining insanlarning padixahlığının həmmisini idarə kılıdiqanlıki, xundakla uning padixahlıq hokukini əzi tallıqan kixi (məyli u həqnemigə ərziməs adəm bolsimu)gə beridiqanlıkini bilsun dəp, bu həküm kəriquqi muəkkəllərnin pərmani bilən, yəni muqəddəs pərixtilərnin qarar buyruki bilən bəlgiləngəndur». **18** — Mən padixah Neboqadnəsar mana xundak qəxni kərdum. Əy Bəltəxasar, qüxümgə təbir bərgəysən. Padixahlıqimdiki danixmənlər iqidə mən üçün buningqə təbir berələydiqan birmu adəm qıqmidi. Ləkin sən təbir berələysən, qünki əng muqəddəs ilahlarning rohi səndə ikən. **19** Xuning bilən Bəltəxasar dəpmu ataloqan Daniyal bir həza həyranlıqta aləzadə boldi wə qüx toqrisida oylap tolimu biaram boldi. Padixah: — Əy Bəltəxasar, bu qüx wə uning təbiri seni aləzadə kilmisun, — dedi. Bəltəxasar jawabən: — I aliyliri, bu qüx silidin nəprətləngənlərgə bolsun, uning təbiri əzlırigə

əməs, düxmənligə qüxkəy! **20** Barqanseri əsüp məzmut bolqan, egizliki asmanoqa taqixidioqan, pütkül dunyaqqa körünidioqan, yopurmaqliri qirayliq, mewisi intayin mol bolqan, pütkül dunyaqqa yətküdək ozuq bolidioqan, sayisida yawayi haywanlar turidioqan, xahlirida uqar quxlar makan kilidioqan dərəh bolsa, yəni sən kərgən dərəh — dəl əzliridur, i aliyliri! — Qünki sili qong wə məzmut əstila; silining həywətliri exip pələkkə yətti; həkümranliqliri yər yüzining qətlirigə yetip bardı. **22** — Qünki sili qong wə məzmut əstila; silining həywətliri exip pələkkə yətti; həkümranliqliri yər yüzining qətlirigə yetip bardı. **23** Aliyliri qarap turoqan waqitlirida asmandin bir qarıoquqi, yəni bir muqəddəs pərixta qüxüp: «Bu dərəhni kesip, harab qilinglar. Halbuki, yərdə kətükini yiltizi bilən qaldururp, mis wə təmür bilən qəmbərləp, yumran ot-qəplər bilən billə dalada qaldurunglar. U asmandiki xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup tursun. «Yəttə waqit» bexidin etkiqə uning nesiwisi ot-qəp yəydioqan yawayi haywanlar bilən billə bolsun, — dəptu. **24** — I aliyliri, qüxlirining mənisi mana xu — Bular bolsa Həmmidin Aliy Boluquqining pərmani bilən hojam padixahning bexioqa qüxidioqan ixlar — **25** Əzliri kixilər arisidin həydiwetilip, yawayi haywanlar bilən billə yaxaydila, kalilardək ot-qəp bilən ozuqlandurulidila, dalada asmandiki xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup turidila. Taki sili Həmmidin Aliy Boluquqining pütkül insan padixahliqini idarə kilidioqanliqini wə Uning hoquqini Əzi tallioqan hərqandək kixigə beridioqanliqini bilip yətküqə, yəttə waqit baxliridin etidu. **26** «Dərəhning kətikini yiltizi bilən yərdə

qaldurunglar» d p buyruloqanik n,  zliri  rxl rning həmmini idarə qilidiloqannlikini bilip yətkəndin keyin padixahlikliri  zlig  kayturulidu. **27** Xunga i aliyli, mening n sihitim siligə layiq k r lg y, gunahlidin qol  zg yla, ixta həkkaniy bololayla, k bihliklidin tohtap k mb o llerg  rəhimdillik qilolayla. Xundak qiloladila b lkim dawamlik g ll p yaxnimamdila? **28** Bu ixlarning h mmisi padixah Nebokadn sarning bexioqa q xti. **29** On ikki aydin keyin, u Babildiki padixahlik ordisinging əgzisidə s yl  kiliwetip: **30** — Qaranglar, mən  z izzitim w  xan-x hritim namayan qilinsun d p, xah n  ordamning jaylixixi  q n zor k q m bilən yasioqan h yw tlik Babil x hiri muxu əməsmu? — dedi. **31** Uning sezi aozidindin tehi  z lm yla, asmandin bir awaz q x p: —  y padixah Nebokadn sar, bu söz sanga k ldi: Padixahlik s ndin elindi. **32** Sən kixil r arisidindin həydiwetilip, yawayi h ywanlar bilən bill  makan kilis n w  kalilardək ot-q p yəysən; sən Həmmidin Aliy Bololuoqining insan padixahlikini idarə qilidiloqanlikini w  Uning həkukini  zi tallioqan h rkandak kixig  tutkuzidiloqanlikini bilip yətküqə y tt  waqit bexingdin  t p ketidu — deyildi. **33** Bu söz Nebokadn sarda xuan  m lg  axti. U kixil r arisidindin həydiwetilip, kalilardək ot-q p y p, teni x bn mdindin qilik-qilik h l bolup k tti. Uning qaqliri bürkütning p ylirid k, tirnaqliri quxning tirnaqlirid k  s p k tti. **34**  mdi xu k nl r toxkanda, mən Nebokadn sar asmanoqa k z tikip qarididim,  kil-hoxum əsligə k ldi. Mən Həmmidin Aliy Bololuoqioqa h mdusana eytip, M ngg  Hayat Turoluoqini mədhiyiləp,

hormat aylidim. Uning hakimlikı mǝnggölük hakimliktur; Uning padixahlıkı əwladtin-əwladkıdur. **35** Uning aldida yər yüzidiki barlıq insanlar heqnemə hesablanmaydu; Ərtiki qoxunlar wə zemindiki insanlar arisida U nemə kılıxni halisa xuni kılıdu; Uning qolını kim tosalisun yaki Uningdin «Nemə kılısən?» dəp soraxka jür'ət kılalisun? **36** Xuanla əkil-hoxum əsligə kəldi; padixahlıqimning xan-xəripi, izzitim, padixahlıq həywəmmu əsligə kəltürüldi. Məslihətqi wəzirlirim wə əmir-esilzadilirim meni izdəp kəldi. Padixahlıqim mustəhləmləndi; burunqidinmu zor həywigə yengibaxtin igə boldum. **37** Əmdi mənki Neboqadnəsar ərtiki Padixahka həmdusana oquymən, Uni tehimu uluqlaymən wə Uni izzətləymən: — Uning kılolanlıri həktur, Uning yolliri toqridur; Uning təkəbburluq yolida mangojanlarning həywisini qüxürüx kudriti bardur!».

5 Bir küni padixah Bəlxazar əmir-esilzadilərdin ming kixini təklip kılıp katta ziyapət berip, ularning aldida xarab iqip, əyx-ixrət kəypini sürdi. **2** Padixah Bəlxazar xarabni tetip kərüp, əzi, əmir-esilzadiliri, əz hotun-kenizəkliring xarabni atisi Neboqadnəsar Yerusalemdiki muqəddəs ibadəthanidin oljiqə aloqan altun-kümüxtin yasaloqan jam-qaqılarda iqixigə xu jam-qaqılarni elip qikixni buyrudi. **3** [Nəwkərlər] dərhal berip Hudaning Yerusalemdiki muqəddəs ibadəthanisidin elip kelingən altun jam-qaqılarni elip qikti; padixahning əzi, əmir-esilzadiliri, uning hotunlıri wə kenizəkliri ularda xarab iqti. **4** Ular xarab iqqəq, altun, kümüx, mis, təmür, yaqraq wə taxlardin yasaloqan butlarni mədhıyləxti.

5 Dəl xu pəyttə adəm qolining bəx barmiki pəyda bolup, qiraşdanning udulidiki ordining tam suwıkişə hət yezixka baxlıdi. Padixah hət yazşan qolning kərüngən kışmini kərüp, 6 qirayi tatirip, kənglıdə intayin alakzadə bolup kətti. Put-kolliri boxixip, putliri titrəp kətti. 7 Padixah kattik warkirap, pir-ustazlar, kaldiyler wə munəjjimlarni qakirixni buyrudi. Babildiki danixmənlər kəlgən haman padixah ularşə: — Kimki tamdiki bu hətlərni okup mənisini manga dəp berəlisə, uningşə səsün rənglik bir ton kiygüzülüp, boynışə altun zənjir esilip, padixahlıkta üqinqi mərtiwə berilidu, — dedi. 8 Padixahning danixmənlirining həmmisi ordışə hazır boldi; lekin ular nə hətlərni okuyalmaytti nə padixahka mənisini qüxəndürüp berəlməytti. 9 Bəlxazar tehimu alakzadə bolup, qirayi tehimu tatirip kətti. Əmir-esilzadilərmu kəndək kılıxni biləlməy qaldi. 10 Padixah wə əmir-esilzadilərnin warkiraxkan awazini anglişan hanix ziyapət zalışə kirip, padixahka mundək dedi: — I aliyliri, mənggü yaxişəyla! Alakzadə bolup kətmigəyla, qirayliri tatirap kətmigəy. 11 Padixahlıklirida bir kixi bar, uningda mukəddəs ilahların rohi bar, atiliri təhttiki waktida, bu kixidə yorukluk, danalik wə əkil-parasət, yəni ilahlarşə has əkil-parasət namayan kilişanidi. Atiliri Nebokadnəsar, yəni padixah atiliri uni pütün rəmqi-palqılar, pir-ustazlar, kaldiyler wə munəjjimlarning bexi kiliş təyinligən. 12 Bu kixidə alahidə bir rohişə hususiyət, bilim, həkmət, qüxlərgə təbir berəlydişan, tepixmaklarni yexəlydişan wə tügün-sirlarni aqalaydişan kabiliyət bar idi. Xu kixining ismi

Daniyal bolup, padixah uningõa Bəltəxasar dəpmu isim qoyõan. Xunga bu Daniyal qaqirtilsun, u qoqum bu hətlərnin mənisini yexip beridu. **13** Xuning bilən Daniyal padixahning aldioqa elip kelindi, padixah Daniyaldin: — Padixah atam Yəhuda əlkisidin sürgün qilip kəlgən Yəhudiylar iqidiki həliki Daniyal sənmu? — dəp soriwidi, **14** — Sən toqruluk həwirim bar, səndə mukəddəs ilahların rohi, xundakla yorukluk, danalik wə alahidə əkil-parasət bar ikən dəp anglidim. **15** Əmdi danixmənlər wə pir-ustazlarni tamdiki hətni oqup, mənisini manga qüxəndürüp bərsun dəp aldimoqa qaqirtip kelindi; ləkin bu ixning sirini həqkaysisi yexip bərləmidi. **16** Biraq sən toqruluk angliõanmənki, sən sirlarni qüxəndürələydikənsən wə tügünlərnə yexələydikənsən. Əgər bu hətlərnə oqup, mənisini qüxəndürüp bərlisəng, sangə səsün rənglik ton kiygüzüldü, boynungõa altun zənjir esilidu, padixahlikta üqinqi dərjilik mərtiwigə erixisən, — dedi. **17** Daniyal padixahqa mundak jawab bərdi: — Aliylirining in’amliri əzlidirə qalsun, mukapatlirini baxqa kixigə bərgəyla. Əmdilikta mən aliylirioqa bu hətni oqup, mənisini qüxəndürüp bəray. **18** — I aliyliri, Həmmidin Aliy Huda atiliri Nebokadnəsarõa padixahlik, uluqluk, xan-xərəp wə həywət bərdi. **19** Uningõa bərilgən uluqluktin hərəkaysi əl-yurt, hərəkaysi taipilər wə hərhil tilda səzlixidioqan qowmlarning həmmisi uning aldida titrəp qorqup turatti; u kimni halisa xuni əltürətti, kimni halisa xuni tirik qoyatti; kimni halisa xuni mərtiwilik qilatti, kimni halisa xuni pəs qilatti. **20** Ləkin u kənglidə təkəbburlixip, roh-

kəlbidə məqrurlinip mijəzi tərsalixip, padixahlıq təhtidin qüxürülüp, izzitidin məhrum qilindi. **21** U kixilər arisidin həydiwetilip, uningoğa yawayi haywanlarning əkli berildi. U yawa exəklər bilən billə makanlixip, kalilardək ot-qəp yegüzüldi, teni xəbnəmdin qilik-qilik həl bolup kətti, taki u Həmmidin Aliy Hudaning insan padixahlıqini idarə qilidiqanlikini wə U padixahlıqning hokuqini Əzi talliqan hərəkəndək kixigə beridiqanlikini bilip yətküqə xu hələttə boldi. **22** Əy Bəlxazar, Nebokədnəsarning oqli turup əzliri bularning həmmisidin həwərliri bolsimu, lekin əzlirini təwən qilmidila. **23** Əksiqə təkəbburlixip əxtiki Rəbgə qarxi turdila. Sili Uning muqəddəs ibadəthanisidin olja alqan jam-qaqılarni elip kelip, əzliri, əmir-esilzadiliri, əz hotunliri wə kenizəklirimu ularda xarab iqtinqlar andin kərməydiqan, anglimaydiqan wə həqnemini qüxənməydiqan altun, kümüx, mis, təmür, yaqraq wə taxlardin yasaloqan butlarni mədhıyilidilə. Həlbuki, silining nəpəslirini Əz qolida tutqan wə silining barlıq hərəkətlirini Əz ilkidə tutqan Hudani uluqlimidila. **24** Xunga, Huda bu qolning kərüngən qismini əwətip bu hətlərnı yazdurdı. **25** Bu hətlər: «Mene, mene, təkəl, uphərsin» degəndin ibarət. **26** Buning qüxəndürülüxi: — «Mene» — Huda silining padixahlıqlirining hesabini qilip, uni ayaqlaxturdı. **27** «Təkəl» — sili tarazida tartiliwidila, kəm qıqtila. **28** «Pərəs» — padixahlıqliri parqilinip, Medialıqlar bilən Parslaroğa təwə qilindi. **29** Xuning bilən Bəlxazar dərhal nəwkərlirigə əmr qiliwidi, ular Daniyaloğa səsün rənglik tonni kiydürüp, boynioğa altun zənjirni esip koydi; u u toqruluk: «Padixahlıq iqidə üqinqi

dərjilik mərtiwəyə igə bolsun» dəp jakarlidi. **30** Xu keqə kaldiyələning padixahı Bəlxazar ɵltürɵldi. **31** Padixahlıq bolsa Medialıq Dariusning kəliɵqə ɵtti. U təhminən atmix ikki yaxta idi.

6 Padixah Darius pɵtɵn padixahlıqni idarə kılıx ɵqɵn bir yɵz yigirmə wəzirni hərəkəysi yurtlarni baxkuruxqa təyinləxni muwapıq kɵrdi. **2** Buningdin baxqa u bu wəzirlərnə nazarət kılıp, bu wəzirlərnə həsabini elix, xundakla padixahning hɵkɵk-mənpəəti ziyanɵqə uqrimisun dəp Daniyal wə baxqa ikki kixini nazarətqilikkə təyinlidi. **3** Daniyalda alahidə bir rohiy hususiyət bar boləqəqqa, u baxqa nazarətqilərdin wə wəzirlərdin iktidarlıq qıkti. Xunga padixah uni pɵtkɵl padixahlıqni idarə kılıxqa təyinliməkqi boldi. **4** Xuning bilən baxqa nazarətqi wə wəzirlər uning padixahlıktiki məmuriy ixliridin səwənlik izdidi. Lekin ular ərz kılıqudək həkqandək bahənə-səwəb yaki səwənlik tapalmidi. Qɵnki Daniyal diyanətlik wə ixənqlik bolup, uningdin kılıqə kəmqlik yaki səwənlik qıqıralmioqanidi. **5** Xunga xu adəmlər əzara: — Daniyalning Hudasining qanunioqə munasiwətlik ixliridin baxqa, uningdin əyibliqədək həkqandək bahənə tapalmaymiz, — deyixti. **6** Xunga ular əzara til biriktɵrup padixahning aldioqə kirip: — Padixah Darius aliyliri mənggɵ yaxioqayla! **7** Aliylirining padixahlıqliridiki barlıq nazarətqi, waliy, wəzir, məslihətqi, həkım wə əməldarlar birliktə məslihətləxtuk; hərəkandək kixi ottuz kɵn iqidə hərəkandək ilahqa hərəkandək dua-tilawət kılıxqa wə yaki hərəkandək kixidin bir nərsə tiləxkə ruhsət bolmisun, i aliyliri, pəkət

silidinla tilixi ruhsət bolsun degən xahənə yarlıqning qüxürülüxini layıq kərduq. Bu pərman kət'iy bolsun, kimki bu pərmanoğa hilaplıq kılsa, u xirlar engkürigə taxlansun! 8 Əmdi, i aliyliri bu pərmani bekitip qüxürgəyla, uning əzgərtilməsliki üçün yarlıqnamigə imza qoyoqayla; qünki Media wə Pars kanuni boyiqə, pərman qikirilixi bilənla əzgərtixkə bolmaydu, — dedi. 9 Xuning bilən Darius pərmani bekitip yarlıqnamioğa kəl koydi. 10 Daniyal bu yarlıqnamigə imza koyuloqanlıqini anglap, öyigə qaytti. Uning öyining əgzisidə bir balihana bolup, derizisi Yerusalemoğa qaraydioqan bolup, oquq turatti. U aditi boyiqə derizining aldida tizlinip olturup, hər küni üq qetim Hudaoga dua-tilawət qilip xükür eytatti. 11 Lekin həliki adəmlər billə kelip Daniyalning Hudaoga dua wə tilawət qiliwatqinini kərđi. 12 Andin ular birliktə padixahning aldioğa berip pərman toqrisida gəp eqip: — I aliyliri, əzliri: Ottuz kün iqidə əzliridin baxqa hərqandak ilahdin yaki hərqandak insandin birər nemini tiligən hərqandak kixi xirlar engkürigə taxlansun, degən bir pərmanoğa imza qoyoqan əməsmu? — dəp soridi. Padixah: — Dərwəkə xundak qildim, Media wə Pars kanuni boyiqə pərmani əzgərtkili bolmaydu, — dedi. 13 Andin ular padixahqa jawabən: — Yəhudadin əsir elip kelingən kixilərdin həliki Daniyal, i aliyliri, silini wə sili imza qoyoqan pərmani kəzgə ilmaydu, bəlki hər kündə üq qetim öz dua-tilawitini qiliwatidu, — deyixti. 14 Buni angliqan padixah öz-əzigə kayip, kəngül qoyup Daniyalni qutquxuqqa amal tapmaqqi bolup, u kün patquqə hərhil qutquzux amali üstidə izdinip yürđi. 15 Lekin ahirda u

kixilər yənə əzara til biriktürüp padixahning aldiqə jəm bolup uningqə: — I aliyliri, əzlrigə məlumki, Medialar wə Parslarning qanuni dəl xuki, padixahning bekitkən hərəkəndəq qərarı yəki pərmanini əzgərtixkə bolmaydu, — deyixti. **16** Xuning bilən padixahning əmr qilixi bilən Daniyal tutup kelinip, xirlar əngkürigə taxlandı. Padixah Daniyalqə: — Sən üzüldürməy ibadət qilidiqən Hudaying seni kütquziwalidu! — dedi. **17** Bir tax elinip, əngkürning aqzi uning bilən etildi; Daniyalning ixlirioqə həqkim arilaxmisun dəp uni padixah əz məhürü wə uning əmir-əməldarlırining məhürliri bilən məhürlidi. **18** Andin padixah ordioqə qaytip kelip keqini roza tutup ötküzdi; əzining toqal-kenizəkliridin həqkəyisini əz yenioqə kəltürmidi, u keqiqə uhlıyalmidi. **19** Tang etixi bilənla padixah ornidin turup, aldirap xirlar əngkürigə bardi. **20** Padixah əngkürgə yeqinlixip azablanoqən qəldə Daniyalni qəqirip: — Əy Daniyal, Mənggü Həyat Hudaning quli, sən üzülməs ibadət qilidiqən Hudaying seni xirlardin kütquziwalmidimu? — dəp tovlidi. **21** Daniyal jawabən: — I aliyliri, mənggü yaxioqəyla! **22** Hudayimning pərixtisini əwətip xirlarning aqzini yumduruxi bilən ular mənəqə həq ziyan-zəhmət yətküzəlmidi; qünki U məndin həqkəndəq əyib kərmidi. Aliylirining aldidimu mən həqkəndəq ziyan yətküzgüdək ix qilmidim, — dedi. **23** Buni anglap padixah intayin huxal bolup, adəmlirini Daniyalni əngkürdin elip qikixni buyrudi. Xuning bilən ular Daniyalni əngkürdin elip qikti. Uningdin qilqə zedə-zəhmət tapalmidi; qünki u Hudasioqə tayanqənidi. **24** Andin padixah buyruk qüxürdi, [nəwkərliri] Daniyalning üstidin xikəyət qiloqənlarning

həmmisini tutup, ularni bala-qaqiliri wə hotunliri bilən qoxup xirlar əngkürigə taxliwətti. Ular əngkür tegigə qüxüp bolmayla xirlar etilip kelip, ularning ustihanlirininu qaynap qiyma-qiyma qiliwətti. **25** Xu ixtin keyin Darius padixah yər yüzidə turuwatқан hərқaysi əl-yurt, həmmə taipilər, hər tilda səzlixidioqan qowmlarning həmmisigə mundaq pütük qüxürdi: — «Həmminglaroqa amanliq exip-texip turoqay! **26** Mən uxbu yarliqni qüxürimənki, padixahlikimdiki hər bir yurttiki puqralar Daniyalning Hudasi aldida titrəp qorksun! — Qünki U Mənggü Həyat Hudadur, Mənggü mustəhkəm əzgərməstur, Uning padixahliqi həlak qilinmas, Uning həkimiyiti əbədil'əbədgigə bolidu. **27** U bala-qazadin qooqdaydu wə qutkuzidu, U asmanlardimu, yər yüzidimu alamət-karamətlərnı yaritidu, U Daniyalni xirlarning qanggilidin qutkuzdi». **28** Daniyalning bolsa xu ixlardin keyin Darius həküm sürgən məzgildə, xundakla Pars padixahi Qurəx həküm sürgən waqıtlarda ixliri rawan yürüxti.

7 Bəlxazar Babiloqa padixah boloqan birinqi yili Daniyal ornida yetip qüxidə birnəqqə oqayibanə alamətlərnı kərđi. U qüxidə kərgənlirini mundaq yəkünləp hatiriliwaldi: — **2** Keqidə kərgən oqayibanə kərünüxtə mənki Daniyal xuni kərdümki, asmanning tət tərıpidin xamal qıqıp, «Uluş Dengiz» yüzigə urulmaqta idi. **3** Dengizdin xəkilliri bir-birigə ohximaydioqan tət zor məhluk qıqti. **4** Birinqi məhluk xiroqa ohxaytti, lekin bürkütning qaniti bar idi. Mən uningoqa qarap turoqinimda, qanatlıri yulundi; andin u yərdin kətürölüp, ikki puti yərgə dəssitilip

adəmdək turoʻuzulup, uningʻora insaniy bir kəlb berildi. **5** Mana yənə bir məhluk, yəni ikkinqisi eyikqa ohxaytti. Uning bir tərifi ikkinqi bir tərifidin egizlitildi. Uning qixliri üq kowuroʻini qixləp turatti, bir awaz uningʻora: «Ornungdin tur, gəxni yeyixingqə yəwall!» — dedi. **6** Karap turoʻinimda, mana yənə bir məhluk pəyda boldi. U yilpizoʻa ohxaytti, dümbisidə kuxningkidək tət kaniti bar idi; uning bexi tət idi. Uningʻora həkimlik həkuki berildi. **7** Uningdin keyin keqidiki ʻayibanə kərünüxlərdə karap turoʻinimda, mana tətinqi bir məhluk pəyda boldi. U intayin kərkunqluk, dəhxətlik wə əjayib küqlük idi. U yooʻan təmür qixliri bilən owni qaynap ezip yutup, kaldukini putliri bilən dəssəp-qəyləytti. U aldinki barlik məhlukqa ohximaytti; uning on münggüzi bar idi. **8** Mən bu münggüzlərnə kəzitiwatqinimda, mana münggüzlərnə arisidin yənə bir kiqik münggüz əsüp qikti. Bu kiqik münggüzning aldidə əslidiki münggüzlərdin üqi yuluwetildi. Bu kiqik münggüzning adəmningkidək kəzi wə qong səzləydiʻoran aʻozi bar idi. **9** Mən karap turoʻinimda, u yərgə birnəqqə təhtning koyuloʻanlikini kərdüm; ularning biridə, «Əzəldin Bar Boləuqi» orun elip olturuptu. Uning kiyimliri kardək apʻak, qaqiliri apʻak koza yungidək idi. Uning təhti ot lawuldap turoʻan yalkunlar bolup, lawuldap kəyüwatқан ot qaklirining üstidə idi. **10** Uning aldidin goya rawan ekip turoʻan dəryadək ot yalkuni lawuldap ekip turatti; Uning hizmitidə turoʻuqilar tümən mingliʻoran idi, Uning aldidə yüz milyonliʻoran hazır turoʻuqilar bar idi. Sorak baxlanəanlikə jakarlinip, dəsturlar eqildi. **11** Həlikə kiqik münggüzning

yoʻqan gəplərnı kılıwatkan awazıdn dıkkıtım xunıgəyā tartılıp karap turattım. Karap turojınımda, tətınqı məhluk ɵltürölüp, unıg jəsıtı halak kılınıp, ɵtka taxlap kɵydürölüxkə tapxuruldı. **12** Kəloqan üq məhluk bolsa, həkımıyıtıdn məhrum kılındı, ləkin ularnıg ɵmri yənə bır məzgil uzartıldı. **13** Keqıdıkı ətayıbanə kɵrünüxlərdə mana, mən goya İnsan Oqlıyā ohxax bır zatnıg asmandıkı bulutlar bilən kəlgınını kɵrdüm. U «Əzəldın Bar Boluquy»nıg yenıyā berıp, unıg aldıyā hazır kılındı. **14** Hər əl-yurt, hər taıpə, hər hıl tılda səzlıxıdıyān qowmlar unıg hızmıtıdə bolsun dəp, səltənət, xəhrət wə padıxahlıq həkukı unıgəyā berıldı. Unıg səltənıtı mənggü solaxmas səltənəttur, unıg padıxahlıqı mənggü halak kılınmas. **15** Mənki Daniyalnıg wujudum, dil-rohım bək bıaramlıqkə qəmdi, kallamdıkı ətayıbanə alamətlər meni intayın alakzadə kıldı. **16** Mən yeqın turoquılardın bırınıg aldıyā berıp, bu ətayıbanə alamətlərnıg həkıqıtı toqruluk sorıdım. U manganə təbır berıp qüxəndürüp mundak dedı: — **17** «Bu tət zor məhluk kəlgüsıdə dunyada bax kətürıdıyān tət padıxahını kərsıtıdu. **18** Ləkin Həmmıdn Alıy Boluquynıg muqəddəs bəndılırı padıxahlıq həkukını kəbul kılıdu, ular unıgəyā mənggü ıgıdarqılıq kılıdu, əbədıl'əbədgiqə xundak bolıdu». **19** Mən baxkə üq məhlukqə ohxımaydıyān tətınqı məhluk, yənı zor qorkunqluk, təmür qıxlık, mıs tırnaklıq, ɵwnı qaynap ezip yutup, andın qaldıqlırını ayaoqlırı bilən dəssəp-qəyləydıyān helıqı məhluk toqrısıdıkı həkıqətını, **20** xundakla unıg bexıdıkı ɵn münggüzınıg wə keyın ɵsüp qıqqan kıqık münggüz toqrısıdıkı həkıqətını tehımu

enik bilməkqi boldum — uning, yəni həliki kiqikining aldidə əslidə bar boləjan baxqa üq münggüz yuluwetilgən, kəzliri wə yoəjan gəp kəlidioəjan aəzi bar bolup, ənə baxqa münggüzlərgə kəriəjanda tehimu həywətlik idi. **21** Kərap turoənimda, u kiqik münggüz Hudaning mukəddəs bəndiliri bilən jəng kəlip ulardin üstünlükkə igə boldi; **22** «Əzəldin Bar Boləuqi» kəlgəndə, həküm kəlix həkükü Həmmidin Aliy Boləuqining mukəddəs bəndilirigə berildi. Xuning bilən bekitilgən wakti kəlip, [Hudaning] mukəddəs bəndiliri padixahlıq həküküni etküziwaldi. **23** [Təbir bərgüqi] qüxəndürüp yənə mundak dedi: — «tətinqi məhluk kəlgüsi dunyada bax kətüridioəjan tətinqi bir padixahlıq bolup, u baxqa hərəkəndak padixahlıqlarəja ohximaydu. U pütkül dunyani yutup, uni ayaə asti kəlip, kukum-talkan kəlidu. **24** On münggüz bolsa, bu padixahlıqtin qikidioəjan həkümranlik kəlidioəjan on padixahni kərsitidu. Keyin yənə bir padixah məydanəja qikidu, u ilgiri padixahlarəja ohximaydu; u üq padixahni əzigə boysunduridu. **25** U Həmmidin Aliy Boləuqiəja kərxı kupurluk səzləni kəlidu həmdə Həmmidin Aliy Boləuqining mukəddəs bəndilirini həlsizlanduridu. U kalendarni, həyt-ayəmləni wə mukəddəs kənunlarni əzgərtiwetixni kəstləydu. Hudaning mukəddəs bəndiliri «üq yerim wakit» uning həkümranlikəja tapxurulidu. **26** Andin Hudaning soti eqilidu, buning bilən uning idarə kəlix həkükü tartiwelinip, mənggülik üzül-kesil yökətilidu. **27** Ləkin uning padixahlıqining həkükü, yəni dunyadiki hərəkəysi padixahlıqlarning səltəniti wə xəhriti Həmmidin Aliy Boləuqining mukəddəs bəndilirigə, yəni

Hudaning Өz həlqigə ötküzüldü. Uning padixahlığı mənggü bir padixahlıktur, dünyadiki pütün həkümdarlar Uning hizmitidə bolup uningə itaət kılıdu». **28** Bu ix mana muxu yərgiqə boldi. Mənki Daniyal, öz oylirim özümni alaqzadə kildi, qirayim tatirip kətti. Biraq bu ixni kəlbimdə püküp saklıdim.

8 Padixah Bəlxazar təhtkə olturup üqinqi yili, mənki Daniyal ikkinqi bir oqayibanə alamətni kərdüm. **2** Oqayibanə kərünüxtə, özümni Elam əlkisidiki Xuxan kəl'əsidə kərdüm. Kərünüxtə mən Ulay qong əstingi boyida idim. **3** Beximni kətürüp qarısam, ikki münggüzi bar bir qoqqarning qong əstəng aldida turoqanlığını kərdüm. Uning münggüzi egiz bolup, bir münggüz yənə biridin egiz idi; egizrək bolqan münggüz yənə birsidin keyinrək əsüp qikqanidi. **4** Mən qoqqarning oqərb, ximal wə jənub tərəplərgə üsüwatqinini kərdüm. Həqkandaq həywan uningə təng keləlməytti wə həqkim həqkimni uning qanggilidin kütquzalmaytti. U nemə kılıxni halisa, xuni kılatti, barqanseri həywətlik bolup ketiwatatti. **5** Mən bu toquruluk oylawatattim, mana, oqərb tərəptin bir tekə putliri yərgə təgmigən həlda pütün jəhanni kezip yügürüp kəldi. Uning ikki kəzi arisioqə kərünərlik qong bir münggüz əsüp qikqanidi. **6** U mən dəsləp kərgən həliki əstəng boyida turoqan ikki münggüzlük qoqqaroqə qarap kəhri bilən xiddətlik etildi. **7** Mən uning qoqqaroqə yəqin kelip, oqəzəp bilən qoqqarni üsüp ikki münggüzini sunduriwətkənlikini kərdüm. Qoqqarning qarxilik kərsətküdək madari qalmioqanidi, tekə uni yərgə yikitip, dəssəp-qəylidi,

tekining qanggilidin uni kutkuzivalidioqan adəm qikmidi.

8 Tekə baroqanseri həywətlik bolup kətti; lekin u heli küqiyip bolqanda, qong münggüzi sunup qüxüp, əslidiki jayidin asmandiki tət xamalqə qarap turidioqan, kəzgə kərünərlik tət münggüz əsüp qikti. **9** Bu tət münggüzning iqidiki biridin yənə bir münggüz əsüp qikti. U kiqik münggüz əsüp intayin həywətlik boldi, jənub, xərək tərəplərgə wə «güzəl zemin»qə qarap təsir küqini kengəytti. **10** U intayin həywətlik bolup, hətta samawiy qoxundikilərgə hujum kiloqudək dərjigə yətti, samawiy qoxundikilərdin wə yultuzlardin birmunqisini yərgə taxlap, ularning üstigə dəssidi **11** (u tolimu məqrurlinip, hətta samawiy qoxunning Sərdari bilən təng bolmaqçı bolup, ibadəthanida Sərdarqə atap kündilik qurbanlik sunuxni əməldin qaldurdi, həmdə Sərdarning ibadəthanisidiki «mukəddəs jay»ni wəyran qiliwətti. **12** Asiylik tüpəylidin Hudaning həlki wə kündilik qurbanlik qong münggüzgə tapxurulidu). U həkikətəni ayaq asti qilidu; uning barlik ixliri nahəyiti onguxluk boldi. **13** Kəynidin, bir mukəddəs [pərixting] səz qiloqanlikini anglidim, xuning bilən yənə bir mukəddəs [pərixətə] səz qiloqan [pərixtidin]: — Qayibanə alaməttə kərüngən bu wəkələr, yəni «wəyran qiloquqi» asiylik, kündilik qurbanlikning əməldin qalduruluxi, həmdə mukəddəs ibadəthanidiki «mukəddəs jay»ning həm Hudaning həlkining ayaq asti qilinixi qanqilik waqit dawamlixidu? — dəp sorioqanlikini anglidim. **14** Həliki pərixətə manga jawabən: — Bu iqlar ikki ming üq yüz keqə-kündüz dawamlixidu. Bu məzgildin keyin

mukəddəs ibadəthanidiki «mukəddəs jay» pakizlinip əsligə kəltürülidu, — dedi. **15** Bu oqayibanə kərünüxnü kərgəndin keyin, mənki Daniyal uning mənisini oylawatqinimda, mana, aldında adəmnin qiyapitidə birsi pəyda bolup ərə turdi. **16** Ulay əttingining otturisdin: — Əy Jəbrail, bu adəmgə oqayibanə alamətni qüxəndürüp bər, — degən bir adəmnin küqlük awazini anglidim. **17** [Jəbrail] yeniməqə kəldi. Kəlgəndə, mən nahəyiti kərkup ketip yərgə yikilip düm qüxtüm. U mənqə: — Əy insan oqlı, sən xuni qüxinixing kərəkki, bu oqayibanə alamət ahir zaman toqrisididur, — dedi. **18** U gəp kiliwatqanda mən bihöx həlda yərdə düm yatattim. Ləkin u mənqə xundək bir yenik tegiplə mənı turəuzdi wə mənqə mundək dedi: — **19** «Mən həzir sangə [Hudaning] oqəzipi kəlgən məzgildə keyinki ixlarning kəndək bolidiqanlikini kərsitip bərəy. Qünki bu oqayibanə alamət zamanlarning bekitilgən ahirki nüktsi toqrisididur. **20** Sən kərgən ikki münggüzlük qəqkar Media bilən Pars padixahlirini kərsitidu. **21** Yawa tekə bolsa Gretsiyə padixahlıki bolup, kəzining otturisdiki kəzgə kərünərlik münggüz bolsa, uning birinqi padixahidur. **22** U münggüz sunup kətkəndin keyin ərnidin əsüp qikqan həlikı tət münggüz bu əlnin tət padixahlıqqa bəlünidiqanlikini kərsitidu. Bırək ularning küqi birinqi padixahlıqqa yətməydu. **23** Bu padixahlıqlarning ahirki məzgilidə, asiylıq kıləuqılarning gunahı toxuxi bilən tolimu nomussız, qigix məsililərnı bir tərəp kılalaydiqan bir padixah məydanəqə qikıdu. **24** Uning küqi heli zor bolıdu, ləkin əməliyəttə bu küq əzlükidin qikmaydu; u misli kərülmigən wəyranqılikni kəltürüp qikıridu.

Uning ixliri jəzmən onguxluk bolup, nemini halisa xuni kılalaydu. U küqlüklərni wə [Hudaning] mukəddəs məmin həlkini yokıtıdu. **25** Əz ustatlıki bilən uning nazariti astida hərəkəndə hıylə-mikirlik heli ronək tapıdu. U kənglidə təkəbburlixip özini qong tutıdu; baxkılarning əzlrini bihətər həs kıləqan waqtidin paydilinip tuyuksiz zərb kılıp nuroqun kixilərni həlak kılıdu; u həttə oquktin oquq «Əmirləarning Əmiri»gə qarxi qıqıdu. Lekin u ahirda insanlarning kəlisiz həlak kılınıdu. **26** Sanga ayan kılinoqan, ahxamdin ətigəngiqə dawamlaxqan bu oqayibanə alamət əməlgə axmay qalmaydu. Lekin sən uni waqtinqə məhpiy tut. Qünki u kəp künlər keyinki kəlgüsi həkqıdidur». **27** Mənki Daniyal maşdurumdin kəlip, birnəqqə kün aşrip yetip qaldim. Keyin ornumdin turup yənıla padixahning ixlirida boldum. Lekin bu oqayibanə alamət kənglümni parakəndə kılıwətkənidi. Uning mənisini yexələydiqan adəm yok idi.

9 Medialıq Ahaxweroxning oşli Dariusning birinqi yilida (u kaldıylərning zeminiqə padixah kılindi) **2** Yəni təhtkə olturoqan birinqi yili mənki Daniyal mukəddəs yazmilarni oquxum bilən Pərwərdigarning Yərəmiya pəyoqəmbərgə yətküzgən kalam-bexariti boyiqə, Yerusalemining harab bolıdiqan jaza məzgili yətmix yil ikənlikini qüxinip yəttim. **3** Xuning üqün mən Rəb Hodayimoqə roza tutup, bəz rəhtkə yəginip, kül-topida olturup, uningqə yelinip dua-tilawət kılıx bilən izdinixkə bəl baqlidim. **4** Mən Pərwərdigar Hodayimoqə dua kılıp, gunahlırimizni ikrar kılıp mundək dedim: — «Ah Rəb, i Seni Əz əmliringgə itaət kılıquqılaroqə wədə-əhdəngdə wapadar bolup, əzgərməs

mehringni üzlüksiz kərsətküqi uluq, sürlük Təngrim!
5 Biz gunah sadir kilduk, kəbihlik kilduk; rəzillik bilən
Sening əmr-həkümliringdin waz keqip, Sanga asiylik
kilduk, **6** Xundakla Sening naming bilən padixahlirimiz,
əmiririmiz, ata-bowilirimiz wə pütkül zemindiki
həlkkə səz-kalamingni yəküzgən kulliring boləjan
pəyoəmbərlərgə zadi kulak salmiduk. **7** I Rəb, həkkaniyət
Səndila tepilidu, lekin Sanga asiylik wə wapasizlik
kiloəjanlikimiz tüpəylidin, bizgə, yəni Yəhudalarəja,
Yerusalemdikilərgə wə barlik Israillərəja, yekında bolsun,
yirakta bolsun, Sən bizləni sürgünlükkə həydiwətkən
barlik yurtlarda bolsun, pəkət bügüncidək yüzimizni
kötürəlmigüdək xərməndilikla qaldi. **8** I Rəb, bizgə, yəni
padixahlirimizəja, əmiririmizgə wə ata-bowilirimizəjimu
yüzimizni kötürəlmigüdək xərməndilik qaldi; qünki biz
Sening aldingda gunah sadir kilduk. **9** I Rəb Hudayimiz,
biz Sanga asiylik kiloəjan bolsaqmu, Səndin yənila
rəhimdillik wə məşpirət-kəqürümlər tepilidu. **10** Biz
Sən Pərwərdigar Hudayimizning awaziəja kulak salmay,
kulliring boləjan pəyoəmbərlər arkilik aldimizəja koyəjan
qanun-həkümliringdə heq mangmiduk. **11** Pütkül Israil
Sening Təwrat-qanunungəja hiləplik kilip, awazingəja
kulak salmay Seningdin yüz əridi. Dərwəkə, Sening
kulung Musəja qüxürülgən Təwrat-qanunida pütülgən
lənət həmdə uning kəsəmyadidiki jazalar üstimizgə
yaşduruldi; qünki biz Sening aldingda gunah sadir
kilduk. **12** Sən Əzüng bizgə wə üstimizdin həkümdarlik
kiloəqimizəja qarita degənliringgə əməl kilip bizgə zor
əqir külpətni kəltürdüng; qünki Yerusalemda kilinəjan

ixlar asman astidiki hərəkandak baxqa yurtta  z ldin
kilojan  m s! **13** Musoqa tapilanojan T wrat-kanunida
p t lg ndak, bu pütün k lp t bizg  q x r lg n bolsimu,
i P rw rdigar Hudayimiz, lekin biz k bihliklirimizdin
qol  z p, həkikitingni qüxinip yetidilojan kiloays n
d p tehiq  Səndin iltipatingni  t nmiduk. **14** D rw k 
Sən P rw rdigar xu külpətni t yyarlap saklap, bizning
 stimizg  qüxürdung; q nki Sən P rw rdigar Hudayimiz,
barlik kilojan ixliringda adil bolup k lding; birak
awazingoqa kulak salmiduk. **15**  mdi,  z küqlük
qolung bilən həlkingni Misirdin elip qikting, xunglaxqa
b g nkid k  z ngg  nam-xəhrət tikliding, i R b
Hudayimiz, – biz gunah sadir kilduk, biz r zillik
kilduk! **16**  t nim n, i R b, pütkül h kkanilylikingoqa
uyoqun, Yerusalem x hiringg , yəni muk dd s teoqingoqa
bolojan k hr- zippingni tohtatkays n! Q nki bizning
 tk zg n gunahlirimiz w  ata-bowilirimizning kilojan
k bihliklirining w jidin, Yerusalem w  h lking barlik
 traptikilirimizning h kar t obykti bolup kalduk. **17**
 mdi i Hudayimiz, kulungning dua w  t l plirig  kulak
saloays n,  z ng  q n w yran kilanojan muk dd s
jayingni jamalingni k rsitip yorutkays n. **18** I Hudayim,
kulak selip anglioays n! Bizning w  Sening naming
bil n atalojan x h rning bexioqa k lg n k lp tlerg 
n z r saloays n! Bizning Sanga iltija kiloinimiz
 zimizning kandaktur həkkaniy ix kilojanlikimizdin  m s,
b lki Sening zor r himdillikliringoqa tayanolanlikimiz
s wibidindur. **19** I R b, anglioays n! I R b, k q rg ys n!
Kulak selip anglap amal kiloays n!  z ngning nam-

xəhiring üçün əmdi təhir qilmioaysən! Qünki Sening bu xəhiring wə bu həlking Əz naming اساسida atalojanidi!». **20** Mən duayimni dawamlaxturup, ezüm wə həlkim Israilning gunahlarini ikrar kilip həmdə Hudayimning mukəddəs teoji üçün Pərwərdigar Hudayimoja yelinip, **21** tehi dua kiliwatqinimda, dəsləptə manga ojayibanə alaməttə kəringən Jəbrail degən zat yenimoja kelip manga kolini təgküzdi. Mən xu qaşda tolimu qarqap kətkənidim. U kəqlik kurbanlik sunux wəkti idi. **22** Jəbrail manga əkil berip mundaq dedi: — «I Daniyal, mən seni yorutup, ixlarni qongkur qüxinələydiöjan kilixka kəldim. **23** Sən Hudaöja iltija kilixka baxlixing bilənla, jawab-kalam berildi; sən intayin səyülgən adəm boləqqa, mən sanga uning jawab-kalamini yətküzgili kəldim. Əmdi bu jawab-kalam üstidə puhta oylanöjin, ojayibanə kərunüxnü kəngül köyup qüxəngin: **24** — «[Huda] təripidin «yətmix həssə «yəttə wəkit»» sening həlking bilən mukəddəs xəhiring üstigə bekitilgən. Bu wəqitlar itaətsizliklərnü tizginləx, gunahlarini tügütix, kəbihlik üçün kafarət kəltürüx, mənggülük həkkanıylikni üstün orunoja köyux, bu ojayibanə alamət bilən pəyojəmbərlərnü səz-kalamirini əməlgə axurux həmdə mukəddəs ibadəthanidiki «əng mukəddəs jay» yengibaxtin məsihlinix üçün bekitilgəndur. **25** Xuni bilixing wə qüxinixing kerəkki, Yerusalemnü yengibaxtin əsligə kəltürüp bina kilix buyruqi jakarlanöjəndin tartip, Məsih degən əmir məydanöja qikküqə yəttə həssə «yəttə wəkit» köxulojan atmix ikki həssə «yəttə wəkit» ötidu. Yerusalemnü xəhiri yengibaxtin bina kəlinip, məydan-koqilar wə sepil-

istihkam barlikka kältürüldü, əmma bu bisərəmjan künlərdə bolidü. **26** Bu atmix ikki «yəttə wakit» məzgili ötkəndin keyin Məsih üzüp taxlinidu, uningda heqnərsə qalmaydu. Kəlgüsidə bolidioqan əmirning həlki bu xəhər bilən muqəddəs ibadəthanini gumran qilidu. Bu aqiwət kəlkündək besip kelidu; ahiriqiqə jənglər dawamlixidu; u yərdə bolidioqan wəyranqiliklər bekitilgəndur. **27** U [əmir Hudaning] həlqining kəp qismi bilən ahirki bir «yəttə wakit»ta bir [dostluk] əhdisni takamul qilidu, ləkin bu «yəttə wakit»ning yerimioqa kəlgəndə, u [ibadəthanidiki] kurbanlik wə axlik hədiyələrnü sunuxni əməldin qalduridu. U qaşda «wəyran qiləuqi yirginqlik nomussizlik» [muqəddəs ibadəthanining] əng egiz jayioqa qoyulidu. Taki balayi'apət, [yəni Huda] bekitkən külpət wəyran qiləuqi kixining bexioqa yaşduruloquqə xu yərdə turidu».

10 Korəx Parsqa səltənət qiloqan üqinqi yili, Daniyal (yənə bir ismi Bəltəxasar boləan)ioqa bir həwər wəhiy qilindi. U həwər ixənqliktur — ləkin nahayiti kattik jəng judunliri toşrisididur. Daniyal bu həwərnü qüxəndi wə şayibanə alamət toşrisida qüxənqigə igə boldi. **2** U qaşda mənki Daniyal toluk üq həptə aq-zar kətürüp matəm tuttum. **3** Üq həptigiqə heqkandak nazu-nemət yemidim, gəx yemidim, xarab iqmimidim wə tenimgə puraklik may sürmidim. **4** Birinqi ayning yigirmə tətinqi küni, mən uluq dərya, yəni Dijlə dəryasining boyida turup, **5** beximni kətürüp kəzümni asmanoqa tiktim, kanap kiyip, beligə Ufəzdiki sap altun kəmər başliqan bir adəmnü kərdüm. **6** Uning teni serik yaquttək julalinip, yüzliri

qakmaqdek yaltirlap, kozliri yenip turoqan ottak qaknaytti;
uning put-kolliri parkirap turidioqan mistak walildaytti;
awazi zor bir top adomning awazidak jaranglaytti. **7**
Oqayibanə koerunuxni yaloquz manki Daniyalla koerdum,
yenimdikilar alametni koermigənidi. Emma zor bir wəhimə
ularni besip, intayin titrap ketixti, mekunuwaloqudak
yərni izdap keqip kətti. **8** U yərdə əzüm yaloquz kelip bu
karamət oqayibanə koerunuxni koerdum. Qilqə maqdurum
qalmidi, qirayim kattik əzgirip əlük adəmdək bolup
qaldim, put-kollirimda bir'azmu maqdur qalmidi. **9**
Lekin uning awazini anglidim. Uning awazini angliqan
haman yərgə yikilip dum qixtum, hoqumdin kəttim. **10**
Mana, tuyuksiz bir qol manga təgdi, meni xuan yəlap
yərgə tət putluk kilip turoquzdi. **11** Xu zat manga: —
Əy Daniyal, intayin soeyulgən adəm! Sozlirimni kəngül
koeyup anglap quxəngin, ərə turoqin! Qünki mən sening
yeningoqa əwətildim, — dedi. U bu sozni kilixi bilən,
mən titrigən halda ornumdin turdum. **12** Xuning bilən
u manga mundak dedi: — «Əy Daniyal, koerqma; qünki
sən Hudayingning aldidə quxinixkə erixixkə, əzüngni
təwən tutuxkə kəngül koeyoqan birinqi kündin buyan
sening dua-tilawiting ijabət kilindi; eytkanliring uqün
mən yeningoqa əwətildim. **13** Lekin, «Pars padixahliqining
əmiri» manga qarxi qikip yolumni yigirmə bir kün
tosuwaldi. Mən Pars padixahlirining yenidə əzüm
yaloquz qaloqaqqa, bax əmirlərdin biri Mikail manga
yardəm kilqili kəldi. **14** Mən sanga ahirki zamanlarda
həlqingning bexioqa kelidioqan ixlarni quxəndürgili
kəldim. Qünki bu oqayibanə alamət kəp künlər keyinki

kəlgəsi tooqrisididur». **15** U manga bu gəpni kiliwatqanda, pəkətla yərgə qarəinimqə zuwan sürəlməy turup qaldim. **16** Mana, goya adəmgə ohxaydioqan birsi qolini uzitip ləwlirimni silap qoywidi, mən aqzimmni eqip aldimda turoquqioq: — Təksir, bu oqayibanə kərünüxtin iq-iqimdin azablinimən, maqdurumdin kəttim. **17** Təksirimning kəminə kulliri kandaqmu sili təksirim bilən səzlixixkə petinalayttim? Qünki hazirla maqdurum tügəp, nəpəsim üzülidu, — dedim. **18** Andin goya adəmgə ohxaydioqan biri meni yənə bir kətim silap, maqdur kirgüzdi **19** wə: — I intayin səyülgən adəm, kərkma! Sanga aman-hatirjəmlik boləy. Qəyrətlik bol, əmdi qəyrətlik bol! — dedi. U xu səzni deyixi bilənla manga tehimu maqdur kirdi. Mən: — Təksir yənə səz kiləyayla, qünki sili manga maqdur kirgüzdila, — dedim. **20** U mundaq dedi: — «Mening kəxingoqə nemigə kəlgənlikimni biləmsən? Mən əmdi qaytip berip, «Parstiki əmir» bilən jəng qilimən; mən u yərgə barəqandin keyin, «Gretsiyədiki əmir» məydanə qikidu. **21** Lekin mən berixtin awwal həkikətning kitabida pütülgən wəhiylərnə mən sanga bayan qilimən. Bu ixlarda silərnəning əmiringlar Mikaildin baxqa, manga yərdəm beridioqan həqkim yok.

11 Mən Medialik Darius padixah boləqan birinqi yilidila, uni mustəhkəmləx həm küqəytix üqün ornumdin qozəloqanidim. **2** Əmdi mən sanga həkikətne eytip berəy: — Buningdin keyin Parsqa yənə üq padixah həkümranlikqa qikidu; keyin tətinqi padixah qikip, baxqa padixahlardinmu kəptin kəp mal-dunyani toplaydu; u mal-dunyaliridin kudrət tepip, həmmə yurtlarni

Gretsiyəgə jəng qilixka qozəyaydu. **3** Uningdin keyin küqlük bir padixah məydanə qıqıdu. U zor padixahlikni idarə qilip, nemini halisa xuni qilidu. **4** Lekin u həkuk yürüzüwatqinida, padixahliki parqilinip asmanın tət xamal tərıpigə bəlünüp ketidu. Uning təhtigə əwladliri warislik qılalmaydu, keyinki padixahlik u həküm sürgən waqtidikidək küqlük bolmaydu; qünki uning padixahliki aşdurulup, baxqilarəğa təwə bolup ketidu. **5** Uningdiki sərdarlarning iqidin biri «jənubiy padixah» bolup küqiyidu; lekin yənə bir sərdar uningdinmu küqlük bolidu wə əzining tehimu qong padixahlikini soraydu. **6** Birnəqqə yil ətkəndin keyin, [jənubiy padixah ximaliy padixah] bilən ittipaq tüzidu; jənubiy padixahning kizi xu ittipaqni mustəhkəmləx üqün ximaliy padixahning yenioğa baridu. Lekin keyin bu kiz erixkən həkukidin məhrum qilinidu; ximaliy padixah əzimu həkukini qolida tutalmay, məzmut turalmaydu. Bu kiz wə uni elip kəlgənlər, uning balisi həm xu waqitlarda uni qolliəuqılarning həmmisigə satqunluk qilinidu. **7** Həlbuki, uning [ata jəmət] tuşqinidin biri qoxunning həkukini qolioğa elip [padixah bolup], ximaliy padixahning qoroqinioğa besip kirip, ularəğa qarxi hujum qilip qong əqəlibə qilidu. **8** U ularning ilah-butliri, quyma məbudliri wə buthaniliridiki altun-kümüxtin yasaloğan jam-qaqılarni Misiroğa elip ketidu. U birnəqqə yil ximaliy padixahın əzini neri qilidu. **9** Ximaliy padixah jənubiy padixahning zeminiəğa besip kiridu, lekin ahiri əz yurtioğa qekinidu. **10** Ximaliy padixahning xahzadiliri qozəyilip, zor qoxun təkilləydu. Xahzadilərdin biri kəlkündək kelip jənubka besip kiridu. Keyin u yənə jəng qilip, düxmən

qorqini o'qimuga besir kiridu. **11** Jänubiy padixah kattik o'zäptä qoxun tartip jänggä atlinip, ximaliy padixahqa hujum kilidu. Ximaliy padixah zor bir qoxunni jänggä salidu, lekin uning xu zor qoxuni mäqlup bolup äsirgä elinidu. **12** Xu zor qoxunning äsirgä elinixi bilän jänubiy padixah intayin mäqrurlinidu. U tümänligän adämlärni yokitidu, biräq uning o'libisi uzun dawamlaxmaydu. **13** Qünki ximaliy padixah yurtioqa qaytip, burunqidinmu kēp wē küqlük qoxun tēkilläydu. Bekitlgän yillar toxqandin keyin u zor qüdrätlik qoxunni kēp tēminatlar bilän qoxup baxlap kelidu. **14** U qaqda nuroqun kixilär jänubiy padixahqa qarxi turup uningqa qarxi qozqilang kētüridu. [I Daniyal —] sening hēlqing iqidiki zorawanlar muxu oqaybanä alamättiki bexarätni ämälgä axurmakqi bolup, yooqanqilik qilidu, lekin ular mäqlup bolidu. **15** Ximaliy padixah potäy selip mustähkäm xähärni muhasirä hujumi qilip besivalidu. Jänubdiki küqlär, hätta äng hil qoxunlarmu bärdaqlik berälmäydu, ularning qarxilik qilqudäk küqi qalmaydu. **16** Ximaldiki tajawuzqi bolsa özi halioqanqä ix qilidu, uningqa hēqkim qarxilik qilalmaydu. U «güzäl zemin»ni ixqal qilidu; uning qolida uni wäyran qilqoqı küq bolidu. **17** [Ximaliy padixah] bäl baqlap padixahlikidiki barlik küqlärni säpärwär qilip [Misiroqa] yol alidu; u [Misir] bilän ähdä tüzidu, özi ähdidä turoqandäk qilidu. Biräq [Misirning] häkimiyitini aqdrurux üqün u ayallirining bir qizini [Misir] padixahioqa beridu. Lekin [qizi] atisi täräptä turmaydu, uni qollimaydu. **18** Keyin u dengiz boyidiki yurtlarqa hujum qilip, nuroqun adämlärni äsirgä alidu. Lekin yat bir särdar uning kixilärni har

kilixlirini qəkləydu wə əksiqə, uning bu harlaxlirini özigə yanduridu. **19** U öz yurtidiki qoroanlarğa qekinip kelidu. Lekin ahirida u putlinip yokilip ketidu. **20** Keyin uning ornioğa yənə bir padixah təhtkə olturidu; u padixahlikning əng xan-xərəplik jayioğa bir zalim alwangbegini əwətidu. Lekin u uzun ətməyla, malimanqilikmu bolmay, jəngmu bolmay əltürülidu». **21** — «Xuningdin keyin pəs bir adəm uning ornioğa qikip ximaliy padixahlikni alidu; əmma padixahlikning hərmət-xəhriti uningğa heq təwə bolmaydu, dəp qarilidu; lekin u həlkning asayixlik pəytidin paydilinip, yalakqilik wasitiliri bilən hakimiyətni tartivalidu. **22** Zeminiöğa kəlkündək besip kirgən küqlərni u həm kəlkündək hujum kilip yokitidu, xuningdək u həttaki «[Hudaning] əhdisidə bekitilgən əmir»nimu yokitidu. **23** Xərtnamə tüzüx arkilik u baxқа yurtlarni aldaydu; adəmliri kiqik bir qoxun bolsimu, lekin uning küqi awup-awup, kudrət tapidu. **24** U halayikning asayixlik pəytidin paydilinip, əng bay əlkilərgə tajawuz kilip kirip, atiliri yaki atilirining atiliri zadi kilip bakmioğan ixlarni kilidu, yəni u oljini, oqənimətlərni wə nuroqun bayliklarni qol astidikilirigə üləxtürüp beridu; məlum bir məzgiligə qoroanlaroqimu hujum kilix qəstidə bolidu. **25** U öz küqini ixka selip qong oqəyrət bilən kozoqilip, zor qoxunni baxlap, jənubiy padixahқа hujum kilidu. Jənubiy padixahmu nahayiti zor kudrətlik bir qoxun bilən jənggə atlinidu. Lekin jənubiy padixah hainlarning yoxurun suyikəstigə uqrap, muwəppəkiyət qazinalmaydu. **26** Qünki uning nazu-nemətlirini yegənlər uni yikitidu. Uning qoxuni həmmə yərgə tarqilidu; nuroqunliri əltürülidu. **27** Keyin,

bu ikki padixah bir-birini kəstlixip, yaman niyət bilən bir dastihanda tamak yeyixip, bir-birigə yaloqan gəp qilixidu; lekin bu ixlar heqkimgə payda yətküzməydu, qünki bu ixlarning ahiri pəkət bəlgiləngən waqittila bolidu. **28** [Ximaliy padixah] nuroqun mal-mülüklərni elip ez yurtioqə kaytidu. U kənglidə Hudaning həlki bilən tüzgən mukəddəs əhdigə qarxi turidu; xuning bilən u əhdigə qarxi hərəkətlərni qilip, andin ez yurtioqə kaytidu. **29** Bəlgiləngən waqitta ximaliy padixah yənila jənubqə tajawuz qilidu; lekin bu kətimki əhwal ilgirikigə wə yənə kelip əng ahirki kətimkisdiki bilənmü ohximaydu. **30** Qünki Kittim arilidin qikqan kemilər hujum qilip kelidu. Xunga u dərd-ələm bilən qekinidu wə [Hudaning] Əz həlki bilən tüzgən mukəddəs əhdisigə qarap intayin oşəzəplinidu, uningqə qarxi halioqinini qilidu; xundakla qekinip yanqanda mukəddəs əhdigə asiylik qiloquqlarni ətiwarlaydu. **31** Uning tərpidə turoqan birnəqqə küqlər qoroqan bolqan mukəddəs ibadəthanini buloqaydu, «kündilik qurbanlik»ni əməldin qalduridu wə «wəyran qiloquqi yirginqlik nomussizlik»ni uning ornioqə koyidu. **32** U mukəddəs əhdigə hainlik qiloquqlarni huxamət-hiyligərlik bilən qirikləxtüridu; lekin ez Hudasini dost tutquqi həlk bolsa kəysərlik bilən hərəkət qilidu. **33** Həlk iqidiki aqillar nuroqun kərindaxlirioqə təlim yətküzidu; lekin birnəqqə künlər ularning bəziliri qiliqta yikilidu, otta kəydürülüp əltürülidu, zindanoqə qüxidu yaki bulang-talangoqə uqraydu. **34** Yikiloqan waqitlirida, Hudaning həlki azoqinə yardəmgə igə bolidu. Əmma nuroqun kixlər ularning katirioqə huxamət-hiyligərlik bilən soqunup

kiridu. **35** Bəzi aqilllar yikilidu. Lekin ularning yikilixi əzlrining sinilixi, tawlinix-tazilinixi, kiyamət küniqə paklinixi üqündur. Qünki ahirət Huda bəlgiləgən waqittila kelidu. **36** Ximaliy padixah öz məyliqə kiliweridu; u təkəbburlixip, əzini hərəkəndə ilahlardinmu uluqlap üstün qoyup, hətta həmmə ilahlarning ilahı Boluquqıqə əjayib kupurluk səz kilidu; taki Hudaning oqəzipi toluq təkülgən küniqə u dawamlıq zor ronak tapidu. Qünki Hudaning bekitkini əməlgə axmay qalmaydu. **37** Bu padixah ata-bowiliri qokunoqan ilahlaroqımu pisənt qilmaydu, ayallaroqımu heqkəndə həwəs qilmaydu. Əməliyətə u hərəkəndə ilahni hərmətliməydu, qünki u əzini hərəkəndə ilahın uluq dəp qaraydu. **38** Bularning ornida u «küqlər ilahı»ni hərmətləydu; uning ata-bowilirimu əzəldin qokunmioqan bu ilahni bolsa u altun, kümüx, yaqut wə baxqa kimmətlik sowoqatlarni təkdım qilip hərmətləydu. **39** U əng mustəhkəm qoroqanlarni xundəq bir oqəyriy ilahqə tayinip igiləydu. Kimki uning həkümranlıqıqə bekinsa, u xularoqə xərəplik mənsəp beridu, ularni kəpqilikni baxquridioqan kilidu wə in'am süpitidə yər-zeminni təksim qilip beridu. **40** Ahir zaman kəlgəndə, jənubiy padixah əskər qikirip uningəqə hujum kilidu. Ximaliy padixah jəng hərwiliri, atlıq əskərlər wə nuroqun kemilər bilən quyundək uningəqə qayturma zərbə beridu. U barlıq yurtlarəqə tajawuz qilip, kəlkündək texip kəng yər-zeminlarni basidu. **41** U hətta «güzəl zemin»əqə besip kiridu; nuroqun əllər azdurulup yikitilidu. Lekin bular, yəni Edomlar, Moablar wə Ammonlarning qongliri uning qolidin qutulup qalidu.

42 Ximaliy padixah barlik dölətlərgə qolini sozidu, Misir zeminimu keqip kutulalmaydu. 43 U Misirning altun-kümüx baylikliri wə baxqa qimmət bahalik buyumlirini talan-taraj qilidu. Liwiyəliklər wə Efiopiyiliklər uningə boysunup əgixidu. 44 Keyin xərək wə ximaldin kəlgən xəpilər uni alakzadə qilidu. U tehimu dərəzəp bolup nuroqun kixini kirəqinçilik qilip ɵltürimən dəp jəng qozəydu. 45 Wə dengizlarning otturisida, kərkəm mukəddəs taoq tərripigə orda qedirilirini tikidu. Lekin uning əjili xu yərdə toxidu wə heqkim uni kutkuzmaydu».

12 — «U qəşda, kərindaxliringni «kəşdişuqi uluş əmir» Mikail məydanəşə qikidu. Bir azablik məzgil bolidu; yurt-dələt barlikkə kəlgəndin buyan, xundək qong balayı'apətlik məzgil bolup bəqmioşan. Birək xu qəşda həlking kutkuzulidu; ularning iqidiki nami həyatlik dəptirigə pütülgənlərninğ həmmisi nişatlikkə erixidu. 2 Tuprakta yatқан ölüklərdin nuroşunliri tirilidu. Ular mənngülük həyattin bəhrimən bolidu; kəşənliri nomusta həm mənngülük rəşwaqilikkə tirilidu. 3 Akillar asmandiki gümbüzdək parlak julalinidu; nuroşun kixilərnini həkkaniylik yolişə baxlap kirgənlər yultuzlarəşə ohxax əbədil'əbəd parlap turidu». 4 U mənğa yənə: — I Daniyal, sən əmdi bu səzlərnini tohtat; məzkur kitabning taki dunyaning ahirki künlirigiqə xu peti turuxi üqün uni pişətləp məşürliwətkin. Nuroşun kixilər uyan-buyan yüridu wə bilim axidu, — dedi. 5 Mənki Daniyal kərdümki, mənə ikki zat, biri dəryaninğ bu tərripidə, yənə biri dəryaninğ u tərripidə turuptu. 6 Ulardin biri dərya süyi üstidə turoşan aq kanap kiyim kiygən zattin: — Bu karamət

ixlar tügigiqə qanqilik waqit ketidu? — dəp soridi. **7** U dərya süyi üstidə turoqan, kanap kiyim kiygən zat ong wə sol qolini asmanqə qaritip kətürüp, Mənggü Həyat Boluqining nami bilən kəsəm kılıp: — Bir waqit, ikki waqit, qoxumqə yerim waqit ketidu. [Hudaning] mukəddəs həlkini parqılıquqi horluk ahirlaxqanda, bu ixlar tügəydu, — dedi. **8** Uning sözini angliqan bolsammu, mənisini qüxənmidim. Xunga mən: — Təksir, bu ixlarning aqiwiti qandax bolidu? — dəp soridim. **9** U manga mundax dedi: — «Əy Daniyal, yolungqə mang, qünki bu səzlər ahir zamanqıqə məhpiy tutulup yepiklik turidu. **10** Nuroqun kixilər tazilinidu, paklinidu wə tawlinidu. Rəzillər bolsa, dawamlıq rəzillik qiliweridu; ulardin həqkim buni qüxinəlməydu, birax aqıllar qüxinidu. **11** Kündilik qurbanlıq sunuxni əməldin qalduroqan kündin tartip, yəni «wəyran qıloquqi yirginqlik nomussizlik» qoyuloqan waqittin baxlap, bir ming ikki yüz tokısan kün ətidu. **12** Ahıroqıqə sadıq bolup, bir ming üq yüz ottuz bəx künni kütüp ətüzgənlər nemidegən bəhtlik-hə! **13** Əmma sən bolsang, ahıroqıqə yolungda mengiwərgin. Sən aram tapisən, wə künlərnin ahirida nesiwənggə muyəssər boluxqə qayta tirilisən».

Hoxiya

1 Pərwərdigarning kalami — Uzziya, Yotam, Ahaz wə Həzəkialar Yəhudaqə, Yoaxning oqli Yəroboam Israilqə padixah bolqan waqitlarda, kalam Bəerining oqli Hoxiyaqə kəldi; **2** Pərwərdigarning Hoxiya arkilik kəlgən səzining baxlinixi — Pərwərdigar Hoxiyaqə: «Barqin, pahixilikkə berilgən bir ayalni əmringgə alqin, pahixiliktin bolqan balilarni əz qolungqə alqin; qünki zemin Pərwərdigardin waz keqip pahixilikkə pütünləy berildi» dedi. **3** Xuning bilən u berip Diblaimning qizi Gomərnə əmrigə aldi; ayal uningdin hamilidar bolup bir oqul tuqdi. **4** Pərwərdigar uningqə: «Uning ismini «Yizrəəl» dəp koyqin; qünki yənə azqina waqit ətkəndə, Mən «Yizrəəl»ning kəning intiqamini Yəhuning jəməti üstigə koyimən wə Israil jəmətinə padixahliqə hatimə berimən. **5** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, Mən Israilning okyasini Yizrəəl jilqisida sundiriwetimən». **6** [Gomər] yənə hamilidar bolup, qiz tuqdi. Pərwərdigar Hoxiyaqə: «Uning ismini «Lo-ruhamah» dəp koyqin; qünki Mən Israil jəmətigə ikkinqi rəhim qilmaymən, ularni kət'iy kəqürüm qilmaymən; **7** Birəq Yəhuda jəmətigə rəhim qilimən wə ularning Hudasi bolqan Pərwərdigar arkilik ularni kutquzimən; ularni okyasiz, kiliqsiz, jəngsiz, atlarsiz wə atliq əskərsiz kutquzimən» — dedi. **8** Gomər Lo-ruhamahni əmqəktin ayriloqandin keyin yənə hamilidar bolup oqul tuqdi; **9** [Rəb]: «Uning ismini: «Lo-ammi» dəp koyqin; qünki silər Mening həlkim əməs wə Mən silərgə [Pərwərdigar] bolmaymən» dedi. **10** — Birəq Israilning balilirining sani dengizdiki qumdək

bolup, uni elqigili yaki sanioqili bolmaydu; «Silər mening həkım əməssilər» deyilgən jayda xu əməlgə axuruliduki, ularoqa: «[Silər] tirik Təngrining oşulliri!» — deyilidu. **11** İsrail baliliri wə Yəhuda baliliri birgə yioşilidu, əzlırigə birla baxni tikləydu wə turoqan zemindin qıkidu; qünki «Yızrəəlnıng küni» uluşdur! Aka-ukiliringlaroqa «Ammi! ([Mening həkım!])» wə singilliringlaroqa «Ruhamah! ([rəhım kılınoqan!])» — dənglar!

2 — Ananglaroqa dəwayimni yətküzüp, unıng bilən dəwalixınglar; qünki u Mening ayalım əməs wə Mən unıng eri əməs; u paħıxilik turkıni qırayıdın, zinahorluk hələtlirini kəksıning arısidın yakatsun! **3** Bolmısa, Mən unı kıp-yalıngaş kılıp koyımən, tuşuloqan künidikidək anıdın tuşma kılıp koyımən; Mən unı huddi qəl-bayawanoqa ohxax kılımən, Unı bir kaşjıraq yərgə aylandurımən, Unı usuzluk bilən öltürımən; **4** Unıng balilıroqa rəhım kılmaymən, Qünki ular paħıxiliklərdın tərəlgən balılardur. **5** Qünki ularnıng anısı paħıxilik kılqan, Ularını karnıda kətürgüqi nomussızlık kılqan; Qünki u: «Mən manga nan wə süyümni, yung wə kanapımni, zəytun meyım wə iqımlık-xarablırımni təminlıgüqi axnilırımnoqa intılıp ularını koşlıximən» — dedi. **6** — Xunga mana, Mən yolungni tikən-jıoqanlıqlar bilən qıtlap korxiwalımən, [İsrailnıng] ətrapını tam bilən tosimən, u qıoqır yollırını tapalmaydıoqan bolıdu. **7** Xuning bilən u axnilırını koşlaydu, biraş ularoqa yetixəlməydu; Ularını izdəydu, tapalmaydu; Xunglaşqa u: «Mən berıp bırıncı erımni tepıp, unıng yenıoqa kaytıımən; qünki əhwalım bügünkıdın yahıı idi» — dəydu. **8** — U zıraətlərni, yengı xarab wə

zəytun meyini təminligüqining Mən ikənlikimni, Əzliri «Baal» butlarni yasaxça ixlətkən kümüx-altunni kəp kילוquqining Mən ikənlikimni zadi bilmidi. **9** Xunga Mən kaytip kelimən, uningdiki ziraətlirimni öz waqtida, Yengi xarablimni öz pəslidə elip ketimən, Əzümdiki ularning yalingaqligini yepixça kerəklik yung-kanaplimni bərməy kayturup ketimən; **10** Hazir Mən uning nomussizligini axnilirining kəz aldida axkarilaymən, Həqkim uni qolumdin qutkuzalmaydu. **11** Xundak qilip uning tamaxalirioqa hatimə berimən; Uning heytlirioqa! Uning «yengi ay»lirioqa! Uning «xabat»lirioqa! Qiskisi, uning barlik «jamaət ibadət sorun»lirioqa hatimə berimən! **12** Wə Mən uning üzüm tallirini wə ənjür dərəhlirini wəyran qilimən; U bularni: «Bular bolsa axnilirim manga bərgən ix həkqilirimdur!» degənidi; Mən bularni janggaloqa aylandurimən, yawayi həywanlar ularni yəp ketidu. **13** Mən uning bexioqa «Baal»larning künlirini qüxürimən; Qünki u [xu künliridə] ularoqa isrik salatti, U özini üzükliri wə zibu-zinnətliri bilən pərdazlap, Axnilirini qoqlixip, Meni untudi — dəydu Pərwərdigar. **14** Xunga mana, Mən uning kənglini alimən, Uni dalaqa elip kelimən, kəngligə səzləymən. **15** Xundak qilip Mən uningoqa xu yərdə üzümzarlirini kayturimən, «Aqor jiləjisi»ni «ümid ixiki» qilip berimən; Andin u xu yərdə yaxliq künlirididikək, Misir zeminidin qikqan künidək küy-nahxa eytidu. **16** Wə xu küni əməlgə axuruliduki, — dəydu Pərwərdigar —«Sən Meni «erim» dəp qaqirisən, Ikkinqi Meni «Baal»im deməysən. **17** Qünki Mən «Baal»larning namlirini sening aqzindin elip taxlaymən, Ular bu nami bilən ikkinqi

heqkandak əslənməydu. **18** Xuning bilən Mən ular üçün daladiki həywanlar, asmandiki uqar-qanatlar wə yər yüzidiki əmüligüqilər bilən əhdə tüzimən; Mən okya, kiliq wə jəngni sundurup zemindin elip taxlaymən; [həlkimni] aman-esən yatquzimən. **19** Xundak kiliq Mən seni əbədil'əbəd Əzümgə baqlaymən; həkqaniylikta, mehır-muhəbbəttə, rəhim-xərkətlərdə seni Əzümgə baqlaymən; **20** Sadakətlikta seni Əzümgə baqlaymən, xuning bilən sən Pərwərdigarni bilip yetisən. **21** Wə xu künidə əməlgə axuruliduki, «Mən anglaymən» — dəydu Pərwərdigar, — «Mən asmanlarning təlipini anglaymən, bular yər-zeminning təlipini anglaydu; **22** Yər-zemin ziraətlərnin, yengi xarab wə zəytun meyining təlipini anglaydu; wə bular «Yizrəəl»ning təlipini anglaydu! **23** Wə Mən Əzüm üçün uni zeminda teriyəmən; Mən «Lo-ruhamah»oqa rəhim kiliyəmən; Mən «Lo-ammi»oqa: «Mening həlkim!» dəyəmən; wə ular Meni: «Mening Hodayim!» — dəydu.

3 Wə Pərwərdigar mənə: — Yənə barəjin, axnisi tərripidin səyülgən, zinahor bir ayalni səygin; gərqə Israillar yat ilahlar tərripigə eəjip kətkən, «kixmix poxkal»larni səyğən bolsimu, [Mən] Pərwərdigar ularoqa kərsətkən səyğümdək sən uni səygin, — dedi **2** (xunga mən on bəx kümüx tənggə, bir homir buəqday wə yerim homir arpiəqa uni əzümgə qayturuwaldim; **3** Mən uningə: «Sən mən üçün uzun künlər kütisən; sən pəhixilik qilmaysən, sən baxqa ərningki bolmaysən; mənmu sən üçün ohxaxla seni kütimən» — dedim). **4** — «Qünki Israillar uzun künlər padixəsiz, xahzadisiz, qurbanliqsiz, «tüwrük»siz,

«əfod»siz wə heq əy butlirisiz kütüp turidu. **5** Wə keyinrək, Israil baliliri qaytip kelidu wə Pərwərdigar boləjan Hudasını həm Dawut padixahını izdəydu; künlərnin ahirida ular təwrinip əyminip Pərwərdigarning yenioja, xundakla Uning meħribanlikiəja qarap kelidu».

4 Pərwərdigarning səzini anglanglar, i Israil baliliri; qünki Pərwərdigarning zeminda turuwatqanlar bilən kilidiojan dəwasi bar; qünki zeminda heq həqiqət, heq meħribanlik, Hudani heq bilix-tonux yoqtur; **2** Qarəax-tillax, yaloqanqilik, qatillik, oqrilik, zinahorluk — bular zeminda yamrap kətti; qan üstigə qan təkülidu. **3** Mana xu səwəbtin zemin matəm tutidu, uningda turuwatqanlarning həmmisi jüdəp ketidu; ular daladiki haywanlar həm asmandiki uqar-qanatlar bilən billə jüdəp ketidu; bərhək, dengizdiki beliklarmu yəp ketilidu. **4** Əmdi heqkim dəwa kilixmisun, heqkim əyibləxmisen; qünki Mening dəwayim dəl sən bilən, i kahin! **5** Sən kündüzdə putlixip yikilisən; pəyojəmbərmu sən bilən keqidə təng putlixip yikilidu; wə Mən anangni həlak kilimən. **6** Mening həlqim bilimsizliktin həlak kilindi; wə sənmu bilimni qətkə qətkənikənsən, Mənmu seni qətkə qətkimənki, sən Manga yənə heq kahin bolmaysən; Hudayingning qanun-kərsətmisini untuojanliqing tüpəylidin, Mənmu sening baliliringni untuymən. **7** Ular kəpəygənsəri, Manga qarxi kəp gunah sadir kildi; Mən ularning xan-xəripini xərməndiqilikə aylanduruwetimən. **8** Ular həlqimning gunahini yəydiojan boləjaqqa, Ularning jeni [həlqimning] kəbihlikigə intizar bolidu. **9** Wə həlqim qandak bolsa, kahinlarmu xundak bolidu; Mən [kahinlarning] tutqan

yollirini öz üstigə qüxürimən, öz qilmixlirini bexioğa qayturimən. **10** Ular yəydu, biraq toymaydu, Ular pahixilik qilidu, biraq heq kəpəyməydu; Qünki ular Pərwərdigarni tingxaxni taxlap kətti, **11** Əzlrini pahixilik, xarab wə yengi xarabğa beoixlidi; Bu ixlar adəmning əkil-zəhnini bulap ketidu. **12** Həlkim öz tayikidin yolyoruk soraydu, Ularning hasisi ularoğa yol kərsitərmix! Qünki pahixilikning rohi ularni azduridu, Ular Hudasing himayisi astidin pahixilikkə qikip, **13** Taq qokqilirida qurbanlik qilidu, Dəng-egizliklərdə, xundakla sayisi yahxi boləqqaqqa dub wə terək wə qariyaqqlar astidimu isriq salidu; Xunga qizliringlar pahixilik, kelinliringlarmu zinahorluk qilidu. **14** Mən qizliringlarni pahixilikliri üqün, Yaki kelinliringlarni zinahorlukliri üqün jazalimaymən; Qünki [atilir] əzirimu pahixilər bilən sirtka qikidu, «Buthana pahixə»liri bilən billə qurbanlik qilidu; Xuning bilən yorutulmioğan bir həlk yikitilidu. **15** Sən, i Israil, pahixilik qilixing bilən, Yəhuda gunahğa qetilip qalmisun! Nə Gilgaloğa kəlmənglar, nə «Bəyt-Awən»gə qikmanglar, Nə «Pərwərdigarning həyati bilən!» dəp kəsəm qilmanglar. **16** Qünki tərsa bir kisir inəktək, Israil tərsalik qilidu; Pərwərdigar kandaqmu pahlanni baqqandək, ularni kəng bir yaylaqta ozuqlandursun? **17** Əfraim butlaroğa qaplaxti; Uning bilən heqkimning kari bolmisun! **18** Ularning xarabi tügixi bilənla, Ular əzlrini pahixilikkə beoixlaydu; Ularning esilzadiliri nomussizlikğa əsəbiylərqə məptun boldi. **19** Bir xamal-roh ularni qanatlıri iqigə oriwaldi, Ular qurbanlikliri tūpəylidin iza-ağanətkə qalidu.

5 Buni anglanglar, i kaħinlar, Tingxanglar, i Israil jəmæti, Kulaq selinglar, i padixahning jəmæti; Qünki bu həküm silərgə bekitilgən; Qünki silər Mizpah xəħiridə bir kıltak, Tabor teoqida yeyiloqan bir tor boloqansilər. **2** Asiy adəmlərnu kiroyin-qapqunoqa qəküp kətti; Biraq Mən ularning həmmisini jazalioquqi bolimən. **3** Əfraimni bilimən, Israil məndin yoxurun əməs; Qünki i Əfraim, sən hazır pahixilik kılding, Israil buloqanoqandur. **4** Ularning kılmixliri ularni Hudasining yenioqa kaytixioqa qoymaydu; Qünki pahixilikning rohi ular arisididur, Ular Pərwədigarni heq bilməydu. **5** Israilning təkəbburluqi əzigə qarxi guwahlik bərməktə; Israil wə Əfraim əz kəbihliki bilən yikilip ketidu; Yəhudamu ular bilən təng yikilidu. **6** Ular qoy padiliri wə kala padilirini elip Pərwədigarni izdəxkə baridu; Biraq ular Uni tapalmaydu; qünki U Əzini tartip ulardin yiraqlaxti. **7** Ular Pərwədigaroqa asiylik kıldi, Qünki ular balilarni haramdin tuoqduroqan; Əmdi «yengi ay» ularni nesiwiliri bilən yəp ketidu. **8** Gibeahda sunayni, Ramahda kanayni qelinglar; Bəyt-awəndə agah signalini anglitinglar; Kəyningdə! Qara, i Binyamin! **9** Əfraim əyiblinidoqan künidə wəyrənə bolidu; Mana, Israil kəbililiri arisida bekitilgən ixni ayan kıldim! **10** Yəhudaning əmirliri pasil taxlarni yetkigüqigə ohxaxtur; Mən ular üstigə oqəzipimni sudək təküwetimən. **11** Əfraim horlanoqan, jazayimda ezilgən, Qünki u əz beximqilik kılip «paskinilik»ni qoqlap yürdi. **12** Xunga Mən Əfraimoqa küyə qurti, Yəhuda jəmætigə qiritküq bolimən. **13** Əmdi Əfraim əzining kesilini, Yəhuda əz yarisini kərgəndə, Əfraim Asuriyəlikni izdəp bardı,

«Jedəlhör padixah»oqa təlipini yollidi; Birak u həm silərni sakaytalmaytti, Həm yaranglarnimu dawaliyalmaytti. **14** Qünki Mən Əfraimoqa xirdək, Yəhuda jəmətigə arslandək bolimən; Mən, yəni Mənki, ularni titma-titma kiliwetip, ketip qalimən; Ular ni elip ketimən, kutkuzalaydioğan həqkim qikmaydu; **15** Mən ketimən, ular gunahini tonup yetip, yüzümni izdimigüqə öz jayimoqa kaytip turimən; Bexioqa kün qüxkəndə ular Meni intilip izdəydu.

6 «Kelinglar, Pərwərdigarning yenioqa kaytayli; Qünki U titma-titma kiliwətti, birak sakaytidu; Uruwətti, birak bizni tengip qoyidu. **2** U ikki kündin keyin bizni janlanduridu; Üqinqi küni U bizni tirildüridu, Biz Uning yüzi aldida həyat yaxaymiz! **3** Wə biz Uni bilidioğan bolimiz! Biz Pərwərdigarni tonux həm bilix üqün intilip qoşlaymiz! Uning bizni kutkuzuxka qikixi tang səhərning boluxidək muqərrər; U yenimizə yamoqurdək, yəzəminni suoqiridioğan «keyinki yamoqur»dək qüxüp kelidul». **4** I Əfraim, seni qandək kilsam bolar? I Yəhuda, seni qandək kilsam bolar? Qünki yaxxilikinglar səhərdiki bir parqə buluttək, Tezdin yoqap ketidioğan xəbnəmdəktur. **5** Xunga Mən pəyoqəmbərlər arkilik ularni qepiwətkən; Aqzimdiki sözlər bilən ularni öltürüwətkənmən; Mening həkümüm tang nuridək qikidu. **6** Qünki Mən qurbanliklardin əməs, bəlki mehirmuqəbbəttin, Keydurmə qurbanliklardin kərə, Hudani tonux həm bilixtin hursənlik tapimən. **7** Birak ular Adəm'atidək əhdigə itaətsizlik qiləğan; Ular mana xu yol bilən Manga asiqlik qiləğan. **8** Gilead bolsa qəbihlik qiləqularning xəhiri; U qan bilən boyaləğan. **9** Qaraqqilar

adəmni payliqandək, Kahinlar topi Xəkəmgə baridoqan yolda katillik qilmakta; Bərək, ular iplaslik qilmakta. **10** Israil jəmətidə yirginlik bir ixni kərdüm; Əfrayimning pahixiliki xu yərdə tepilidu, Israil buloqandi. **11** Yənə sangimu, i Yəhuda, terioqan [gunahliringning] hosuli bekitilgəndur!

7 Mən Əz həlqimning asaritini buzup taxlap, azadliqqa erixtürəy degəndə, Mən Israilni saqaytay degəndə, Əmdi Əfrayimning kəbihliki, Samariyəning rəzillikimu axkarilididu; Qünki ular aldamqilik qilidu; Ooqrilar bolsa bəsüp kiriwatidu, Karakqilar topi sirtta bulangqilik qiliwatidu. **2** Ular kənglidə Mening ularning barlik rəzilliklirini esimdə tutkanlikimni oylimaydu; Həzir ularning qilmixliri əzlirini qistawatidu; Bu ixlar kəz aldimdidur. **3** Ular padixahni rəzillikliri bilən, Əmirlərni yaloqan gəpliri bilən hursən qilidu; **4** Ularning həmmisi zinahorlar; Ular naway ot saloqan tonurdək; Naway hemirni yuqurup, hemir boluqə uning otini yənə uloqaytmaydu; **5** Padixahimiz [təbrikləngən] künidə, əmirlər xarabning kəypi bilən əzlirini zəipləxtürdi; [Padixah] bolsa mazaq qiloquqilar bilən qol elixixka intildi! **6** Qünki ular kənglini tonurdək kizitip suyikəst püküp qoyoqanidi; Keqiqə ularning oqəziqi qoqlinip turidu; Səhərdila u yanoqan ottək yalkunlap ketidu. **7** Ularning həmmisi tonurdək kiziktur, ular əz soraqqilirini yəp ketidu; Ularning barlik padixahliri yikildi – Ulardin heqkim meni nida qilip qaqirmaydu! **8** Əfrayim yat qowmlar bilən arilixip kətti; U «ərülmigən bir qoturmaq»dəktur. **9** Yat adəmlər uning küqini yəp kətti, birək u heq

səzməydu; Bərhək, [bexining] u yər-bu yeridə aq qaqlar kərünidu, biraq u heq bilməydu; **10** Xuning bilən Israilning təkəbburluqi özige qarxi guwah beridu; Ular Pərwərdigar Hudasing yenioja qaytmaydu; Yaki xundak ixlar [bexioja] qüxkən bolsimu, yənila Uni izdiməydu. **11** Əfraim heq əqli yok nadan bir pahtəktək; Misiroja qarap sayraydu, Asuriyəni izdəp baridu; **12** Ular baroqanda, ularning üstigə torumni taxlaymən; Huddi asmandiki uqar-qanatlarni toroja qüxürgəndək ularni qüxürimən; [Bu həwər] ularning jamaitigə yetixi bilənla, ularni jazalaymən. **13** Ularoja way! Qünki ular Məndin yiraqlixip tenip kətti! Ular həlak bolsun! Qünki ular Manga wapasizlik kildi! Mən ularni kutkuzup hərlükkə qikiray degəndə, Ular Mən toqruluk yalojan gəp kilidu! **14** Ular ornida yetip nalə kiloqanda, Manga kənglidə heq nida kilmidi; Ularning jamaətkə yiojilixi pəkət ax wə yengi xarab üqündur, halas; Ular Məndin qətləp kətti. **15** Bərhək, Mən əsli ularni tərbiyiligənmən, Ularning biləklirini qenikturup küqəytküzgənidim; Biraq ular Manga qarxi yamanlik kəstləwatidu. **16** Ular buruldi — biraq buruluxi Həmmidin Aliy Boloquqioja qaytix üqün əməs; Ular aldamqi bir okyaqə ohxax. Ularning əmirlixi əzliirining oqaljiranə til-ağanətliri wəjidin kiliqlinidu; Bu ix Misir zeminida ularni məshirigə qalduridu.

8 Kanayni aqzinqoja saloqin! Pərwərdigarning öyi üstidə bir qorultaz aylinip yüridu! Qünki ular Mening əhdəmmi buzojan, Təwrat-qanunumoja itaətsizlik kiloqan. **2** Ular Manga: «I Hodayim, biz Israil həlqi Seni tonuymiz!» dəp warkiraydu. **3** Israil yahxilik-məhribanliqni taxliwətkən;

Xunga düxmən uni qoşlaydu. **4** Ular əzliri padixahlarni tikligən, birak Mən arkilik əməs; Ular bəziləni əmir qilojan, birak uningdin həwirim yok; Ular əz jenioja zamin bolux üçün, Əzlidirə butlarni kümüx-altunliridin yasiojan. **5** I Samariyə, sening moziying seni taxliwətti! Mening oəzipim ularoja kozoqaldi; Ular kaqanojiqə pakliktin yirak turidu? **6** Xu nərsə Israildin qikqanoju — Uni bir hünərwən yasiojan, halas; u Huda əməs; Samariyəning moziyi dərwəkə parə-parə qeqiwetilidu! **7** Qünki ular xamal teridi, xunga kara kuyunni oridu! Ularning xadisida heq baxaklar yok, u heq ax bərməydu; Həttə ax bərgən bolsimu, yat adəmlər uni yutuwaləjan bolatti. **8** Israil yutuwelindi; Ular yat əllər arisida yarimas bir kaqa bolup qaldi; **9** Qünki ular yalojuz yürgən yawayi exəktək Asuriyəni izdəp qikti; Əfraim «axna»larni yalliwalidi. **10** Gərqə ular əllər arisidin «yalliwaləjan» bolsimu, əmdi Mən ularni yiojip bir tərəp kilimən; Ular tezla «Əmirlərnin xahi»ning besimi astida tolojinip ketidu. **11** Əfraim «gunah qurbanlik»liri üçün kurbangahlarıni kəpəytkini bilən, Bular gunah kozojaydiojan kurbangahlar bolup qaldi. **12** Mən uning üçün Təwrat-kanunumda kəp tərəplimə nərsiləni yazəjan bolsammu, Ular yat bir nərsə dəp həsəblanmaqta. **13** Ular qurbanliklarəja amrak! Ular Manga qurbanliklarıni kilip, gəxidən yəydu, Birak Pərwərdigar bulardin heq hursənlik almaydu; U ularning kəbihlikini həzir esigə kəltürüp, Gunahlırini əz bexioja qüxüridu; Ular Misiroja kaytidu! **14** Qünki Israil əz Yasioquqisini untup, «ibadəthana»larni quridu; Yəhuda bolsa istihkamlasturulojan xəhərləni kəpəytkən; Birak

Mən ularning xəhərliri üstigə ot əwətimən, Ot bularning kəl'ə-ordilirini yəp ketidu.

9 I Israil, yat əl-yurtlardək huxal bolup xadlinip kətmənglar; Qünki sən Hodayingdin qətnəp pəhixilikkə berilding; Hərbir hamanda sən pəhixə həkkigə amraq bolup kəttin. **2** Haman wə xarab kəlqiki ularni baqalmaydu; Yengi xarab uni yərgə karitip koyidu. **3** Ular Pərwərdigarning zeminida turiwərməydu; Əfraim bəlki Misiroğa qaytidu, Ular Asuriyədə haram tamakni yəydu. **4** Ular Pərwərdigarğa heq «xarab hədiyə»lərni kuymaydu, Ularning kurbanlikliri uningğa heq hursənlik bolmaydu; ularning neni matəm tutkuqilarning nenedək bolidu; Uni yegən hərkim «napak» bolidu; Bu nan hərgiz Pərwərdigarning öyigə kirməydu. **5** Əmdi «jamaətləarning [ibadət] sorunliri» künidə, «Pərwərdigarning həyti» bolğan künidə qandaq kılarsilər? **6** Qünki mana, ular hətta həlakəttin qaqqan bolsimu, Misir ularni yiojiwelip, Andin Memfis xəhəri ularni kəmüp koyidu. Ularning kədirlik kümüx buyumlrini bolsa, qaqqaklar igiliwalidu; Ularning qedirlirini yantak-tikənlər basidu. **7** Əmdi hesablixix künliri kəldi, Yamanlik qayturidigən künlər kəldi; Israil buni bilip yətsun! Sening kəbihlikingning kəplüki tüpəylidin, Zor nəpriting bolğini tüpəylidin, Pəyoğəmbər «əhmək», rohğa təwə boluqi «sarang» dəp hesablinidu. **8** Pəyoğəmbər bolsa Əfraim üstigə Hodayim bilən billə turoğan kəzətidur; Birak uningğa barlik yollirida kiltaklar koyuloğan, Hudasining öyidimu nəprət uni kütməktə. **9** Gibeahning künliridikidək ular əzlrini qongqur buloğən, U ularning kəbihlikini esigə

kältüridu, Ularning gunahlarini jazalaydu. **10** — Qel-bayawanda üzüm uqrap qaloqandek, Mən sən Israilni tapkan; Ənjür dərihidə tunji pixkan mewini kergəndək, ata-bowiliringlarni yaxsi kergənmən; Andin ular «Baal-Peor»ni izdəp bardi, Əzlrini axu nomusluk nərsigə beoixlidi, Ular əzlrining «səygüqisi»gə ohxax yirginqlik boldi. **11** Əfrainning bolsa, xan-xəripi quxtək uqur ketidu — Huddi tuoqulux bolup bakmioqandək, Həmilə bolup bakmioqandək, Boyida apiridə bolux bolup bakmioqandək! **12** Həttə ular pərzəntlirini qong qiloqan bolsimu, Mən lekin ularni birini qaldurmay juda qilimən; Bərhək, ulardin ayrilip kətkinimdin keyin, ularning həlioqə way! **13** Mən kərginimdə, Əfrainning əhwali qimənzarda tikləngən bir «Tur xəhəri»dək idi; Biraq Əfrain balilirini kətl qiloqoqo qikirip beridu. **14** Ularoqə bərgin, i Pərwədigar — zadi nemə bərgining tüzük? — Ularoqə bala qüxüp ketidioqan baliyatku, quruk əmqəklərnə bərgin! **15** Ularning barliq rəzillikini Gilgaldin tapqili bolidu; Qünki Mən xu yərdə ulardin nəprətləndim; Ularning qilmixlirining rəzilliki tüpəylidin, Ularni əyümdin həydiwetimən; Mən ularni yənə səyməymən; Ularning əmirlirining həmmisi tərsalik qilidu. **16** Əfrain əmdi uruwetildi; Ularning yiltizi kaqjirap kətti, ular həq mewə bərməydu; Həttə ular mewə bərsimu, Baliyatkusining səyümlük mewilirini əltürüwetimən. **17** Mening Hudayim ularni qətkə qakti, Qünki ular uningə qulak salmidi; Ular əllər arisida sərsan bolidu.

10 Israil baraxsan bir üzüm telidur; U əzi üqün mewə qikiridu; Mewisi kəpəygənsəri u qurbangahlarinimu kəpəytəkən; Zeminining esillikidin ular «esil»

but tüwrüklirini yasidi. **2** Ularning kengli ala; Ularning gunahkarliqi hazir axkarilididu; U ularning qurbangahlorini qeqip oqulitidu, Ularning but tüwrüklirini buzuwetidu. **3** Qünki ular pat arida: «Bizdə padixah yok, qünki Pərwərdigardin korkmiduk; Padixahimiz bar bolsimu, u bizgə nemə kilip beridu?» — dəydiqan bolidu. **4** Ular gəplərni kiliweridu, əhdini tüzüp qoyup yaloqandin kəsəm iqidu; Xunga ular arisidiki dəwalixixlar etizdiki qenəklərgə xumbuya ünüp kətkəndək bolidu. **5** Samariyədə turuwatqanlar «Bəyt-Awən»ning moziyi üqün oəm-əndixigə qüxidu; «[Bəyt-Awən]»[dikilər] dərwəkə uning üstigə matəm tutidu, Uning «butpərəs kahin»lirimu uning üqün xundaq kilidu; Ular «Bəyt-Awən»ning «xan-xəripi» üqün azablinidu, Qünki u sürgün kilindi! **6** Bərhək, xu nərsə «Jedəlhər padixah» üqün hədiyə kilinip, Asuriyəgə kətürülüp ketilidu; Əfraim iza-ağanətkə qalidu, Israil öz «əqli»din hijil bolidu. **7** Samariyəning bolsa, padixahi dengiz dolqunliri üstidiki həxətkək yokilip kətti; **8** «Awən»diki «yukiri jaylar», yəni «Israilning gunahi» bitqit kilinidu; Qurbangahlorini tikən-jioqanlar basidu; Ular taqlaroqa: «Üstimizni yepinglar!», dənglülərgə: «Üstimizgə örülüp qüxünglar!» — dəydu. **9** — I Israil, Gibeahning künliridin baxlap sən gunah kilip kəlding; Ixlar xu peti turiwərđi; Rəzillikning baliliri üstigə kilinoqan jəng ularni Gibeahda besiwətmidimu? **10** Mən halioqinimda ularni jazalaymən; Ular ikki gunahi tüpəylidin əsirgə qüxüxkə tooqra kəlgəndə, Yat qowmlar ularoqa hujum kilixqa yioqilidu. **11** Əfraim bolsa kəndürülgən bir inəktur, U haman tepixkə amrak;

Mən uning qiraylik gədinini upraxtin ayap kəldim;
Biraq hazır uningə boyunturuk selip həydəymən;
Yəhuda yər həydisun! Yakup əzi üçün yərni tirnilixi
kerək. **12** Əzünglarəqa həkqaniylik bilən teringlar,
Mehir-muhəbbət iqidə həsul alisilər; Boz yeringlarni
qanap eqinglar; Qünki Pərwərdigarni izdəx waqti kəldi,
— Ta U üstünglarəqa həkqaniylikni yaqdurəuqə! **13**
[Biraq] silər rəzillikni aqdurəunglar, Qəbihlik həsulini
ordunglar, Yaloqanqilikning mewisini yedinglar; Qünki
sən əz yolungəqa, yəni baturliringning kəplükigə
ixinip tayanding; **14** Kowmliring arisida quqan-sürən
kətürüldü; Xalman jəng künidə Bəyt-Arbəlni bərbat
qiloqandək, Barlik qorəanliring bərbat qilinidü; (xu
küni [Bəyt-Arbəldiki] ana-balilar təngla parə-parə
qiliwetilmigənmu?) — **15** Əmdi uqioqa qiqqan rəzillikning
tüpəylidin, Ohxax bir kün sening bexingəqa qüxürüldü, i
Bəyt-Əl! Tang səhərdila Israilning padixəhi pütünləy
üzüp taxlinidü.

11 Israil bala qeşida, Mən uni səydüm, Xuning bilən
oşlumni Misirdin qiqixqa qaqirdim. **2** Biraq ular
[həlkimni] qaqiriwidi, Ular dərhal həzurunidin qiqip
kətti; Ular «Baal»larəqa qurbanlik qilixqa baxlidi, Oyma
məbudlarəqa isriq saldi. **3** Əfraiməqa mengixni əgətküqi
Əzüm idim, Uning qəlini tutup wə yələp — Biraq əzini
saqaytquqining Mən ikənlikimni ular bilmidi. **4** Mən
adimətqilikning keyünux rixtiliri bilən, Səygüning tarliri
bilən ularning kənglini tartiwaldim; Mən ularəqa huddi
engikidin boyunturukni eliwətküqi birsidək boləqanmən,
Egilip Əzüm ularni ozuklanduroqanmən. **5** Ular Misirəqa

qaytidioqan bolmamdu? Asuriyolik dər wəxə ularning padixahı bolidioqan əməsmu? — Qünki ular yenimoqə qaytixni rət kıldi! **6** Kıliq uning xəhərliridə həryan oynitilidu; [Dər wazisidiki] təmür baldaqlarni wəyran kılip yəp ketidu; Bu əz əkıllirining kasapitidur! **7** Bər hək, Mening həlqim Məndin qətləp ketixkə məptun boldi; Ular Həmmidin Aliy Boluquqoqə nida kılip qaqirsimu, Lekin həqkim ularni kətürməydu. **8** Mən qandaqmu seni taxlap koyimən, i Əfraim? Mən qandaqmu seni [düxməngə] tapxurimən, i Israil?! Qandaqmu seni Admah xəhiridək kılimən?! Seni qandaqmu Zəboim xəhiridək bir tərəp kılimən?! Qəlbim iq-baqrında qaynap ketiwatidu, Mening barlıq rəhımdillikim qozqiliwatidu! **9** Qəzipimning kəhrini yürgüzməymən, İkkinqi yənə Əfraimni yokatmaymən; Qünki Mən insan əməs, Təngridurmən, — Yəni arangda bolqan pak-muqəddəs Boluquqidurmən; Mən dər qəzəp bilən kəlməymən. **10** Ular Pərwədigarning kəynidin mangidu; U xirdək hər kirəydu; U hər kirigəndə, əmdi baliliri qərbtin titrigən həlda kelidu; **11** Ular Misirdin quxtək, Asuriyə zeminidin pahtəktək titrigən həlda qıqıp kelidu; Xuning bilən ularni əz əylirigə makanlaxturimən, — dəydu Pərwədigar. **12** Əfraim Meni yaloqan gəpliri bilən kəməwetidu; Yəhudamu Təngrigə, yəni ixənqlik, Pak-Muqəddəs Boluquqoqə tuturuqsız boldi. **12** Əfraimning yegini xamaldur, U xərək xamilini qoqlap yüridu; U künləp yaloqanqilik, zulum-zorlukni kəpəytməktə; Ular Asuriyə bilən əhdə tüzidu, Xuningdək Misiroqə may «soqiliri» kətürüp apirilidu. **2** Pərwədigarning Yəhuda bilənmu bir dəwasi bar; U

Yaqubni yolliri boyiqə jazalaydu; Uning qilmixlirini öz üstigə qayturidu. **3** U baliyatquda turup akisini tapinidin tutuwaloqan, Öz küqi bilən Huda bilən elixkan; **4** U bərhək Pərixta bilən elixip, oqəlibə qildi; U yioqlidi, Uningoqa dua-tilawət qildi; [Huda] uni Bəyt-əldə tepiwaldi, Wə xu yərdə bizgə sez qildi; **5** — Yəni Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda, — «Pərwərdigar» bolsa Uning hatirə namidur! **6** Xunga sən, Hudaying arkilik, Uning yenioqa qayt; Mehribanlik wə adalətni qolungdin bərmə, Hudayingoqa ümid baqlap, Uni izqil kütkin. **7** Mana bu sodigər! Uning qolida aldamqilik tarazisi bar; U bozək qilixqa amraqtur. **8** Əfraim: «Mən dərwəkə beyidim, Əzümgə kəp bayliqlarni toplidim; Birak ular barlik əjirlirimdə məndin heq gunahiy qəbihlikni tapalmaydu!» — dəydu. **9** Birak Misir zeminidin tartip Mən Pərwərdigar sening Hudaying boləqanmən, Mən seni yənə «[kəpilər] heyti»dikidək qedirlarda turoquzimən! **10** «Mən pəyoqəmbərlərgə sez qiləqanmən, Alamət kərünüxlərnə kəpəytkənəmən, Xundakla pəyoqəmbərlər arkilik təmsillərnə kərsətkənəmən. **11** Gilead qəbihmu? Ular bərhək pəkət yarimaslardur! Ular Gilgalda torpaqlarni qurbanlik qilidu; Ularning qurbangahliri dərwəkə etiz qirliridiki tax dəwiliridək kəptur! **12** (Yaqub Suriyəgə qeqip kətti, Xu yərdə Israil hotun elix üqün ixligən; Bərhək, hotun elix üqün u qoylarni baqqanidi). **13** Pərwərdigar yənə pəyoqəmbər arkilik Israilni Misirdin qikirip qutkuzoqan, Pəyoqəmbər arkilik uningdin həwərmu aloqan. **14** Əfraim [Hudaning] qəhrini intayin kattik qozəjoqan; Uning Rəbbi u təkkən qan qərzni uning

gədinigə artidu, Xərməndilik-ağanətini öz bexioğa
qayturidu.

13 [Burun] Əfrain söz qiloqanda, kixilər hərmətləp titrəp
ketətti; U Israil kəbililiri arisida kətürülgən; Biraq u
Baal arkilik gunah qilip əldi. **2** Ular hazır gunahning
üstigə gunah sadir qilmakta! Əzlrigə kümüxliridin
quyma məbudlarni, Əz əqli oylap qikqan butlarni yasidi;
Bularning həmmisi hünərwənniğ əjri, halas; Bu kixilər
toqruluk; «Həy, insan qurbanlikini qiloquqilar, mozaylarni
səyüp qoyunglar!» deyilidu. **3** Xunga ular səhərdiki bir
parqə buluttək, Tezdin oqayip bolidioqan tang səhərdiki
xəbnəmdək, Hamandin qara quyunda uqқан pahaldək,
Tünglükting qikqan is-tütəktək [tezdin] yoqap ketidu. **4**
Biraq Misir zeminidin tartip Mən Pərwərdigar sening
Hudaying boləqanmən; Sən Məndin baxqa heq İlahni
bilməydiyən bolisən; Məndin baxqa kütquzoquqi yoqtur.
5 Mən qəl-bayawanda, quroqakqilikning zeminida sən
bilən tonuxtum; **6** Ular ozuklandurulup, toyunoqan,
Toyunoqandin keyin kənglidə təkəbburlixip kətkən; Xunga
ular Meni untuoqan. **7** Əmdi Mən ularoğa xirdək bolimən;
Yilpizdək ularni yol boyida paylap kütimən; **8** Küqükliridin
məhrum boləqan eyiktək Mən ularoğa uqrap, Yürək
qawisini titiwetimən; Ularni qixi xirdək nəq məydanda
yəwetimən; Daladiki həywanlar ularni yirtiwetidu. **9**
Sening həlakiting, i Israil, dəl Manga qarxi qikqanliqing,
Yəni Yardəmqinggə qarxi qikqanliqingdin ibarəttur. **10**
Əmdi barliq xəhərliringdə sanga kütquzoquqi bolidioqan
padixahing kəni? Sening soraqqi-hakimliring kəni? Sən
bular toqruluk; «Manga padixah wə xahzadilarni təqdim

kilojaysən!» dəp tiligən əməsmu? — **11** Mən oşəzipim bilən sanga padixahni təkdin kilolanmən, əmdi uni oşəzipim bilən elip taxlidim. **12** Əfrayimning kəbihlik qing orap-kaqilanoşan; Uning gunahı juşlinip saklanoşan; **13** Tolşak baskan ayalning azabliri uningşə qūxidu; U əkilsiz bir ooşuldur; Qūnki baliyatquning aşzi eqiloşanda, u hāzir bolmioşan! **14** Mən bədəl tələp ularni təhtisaraning kūqidin qutuldurimən; Ularşə həmjəmət bolup əlūmdin qutkuzimən; Əy, əlūm, sening wabaliring keni?! Əy, təhtisara, sening hālakətliring keni?! Mən buningdin puxayman kilmaymən! (Sheol h7585) **15** [Əfrayim] kerindaxliri arisida «mewilik» bolsimu, Xərktin bir xamal qikidu, Yəni Pərwərdigarning qəl-bayawandin qikқан bir xamili kelidu; [Əfrayimning] buliki qurup ketidu, uning su bexi kaşjirap ketidu; U [xamal] həzinisidiki barlik nəpis kaqa-kuqilarni bulang-talang kilidu. **16** Samariyəning əz gunahı əz zimmisigə koşulidu; Qūnki u əz Hudasişə boynini kattik kilşan; Ular kiliq bilən yikilidu, Bowakliri parə-parə kilip qeqiwetilidu, Həmilidar ayalliri yeriwetilidu.

14 I Israil, Pərwərdigar Hudayingning yenioşə ikkilənməy kaytip kəl! Qūnki əz kəbihliking bilən putlixip yikiloşansən. **2** Əzūnglar bilən billə səzləрни epkelinglar, Pərwərdigarning yenioşə kaytinglar; Uningşə: — «Barlik kəbihlikni kəqürgəysən, Xapaət bilən bizni koşul kilşaysən, Xuning bilən biz Sanga ləwlimizdiki «buqa [kurbanliklar]»ni tutimiz — dənglar. **3** — «Asuriyə bizni qutkuzmaydu, Atlarşə minməymiz; Biz hərgiz əz koşimiz yasioşinioşə: — «Hudayimiz!» deməymiz; Qūnki Səndinla yetim-yesirlar rəhim-xəpkət tapidu». **4** — Mən ularni

«arkioqa qekinixliri»din saqaytimən, Mən ularni qin kənglümdin halap səyimən; Qünki Mening oqəzipim uningdin yandi. **5** Mən Israiloqa xəbnəmdək bolimən; U nilupərdək bərk uridu, Yiltizliri Liwan [kedir] dərihidək yiltiz tartidu; **6** Uning bihliri xahlap yeyilidu, Uning güzəlliki zəytun dərihidək, Puriki Liwan [kediriningkidək] bolidu. **7** Həlk qaytip kelip, uning sayisi astida olturidu; Ular ziraətlərdək yaxnaydu, Üzüm telidək qeqəkləydu; Liwanning xarabliri [aəzida qaləandək], esidə xerin qalidu. **8** Əfraim: «Mening butlar bilən yənə nemə karim!» – dəydiqan bolidu. «Mən uningoqa jawab berimən, uningdin həwər alimən! «Mən yapyexil bir qarioqaydurmən». «Sening mewəng Məndindur!» **9** Kim dana bolup, bu ixlarni qüxinər? Qeqən bolup, bularni bilər? Qünki Pərwərdigarning yolliri durustur, Həqkaniylar ularda mangidu; Birək itaətsizlər ularda putlixip yikilidu.

Yo'el

1 Pərwərdigarning Petuelning oşli Yoelə qüxkən sezi:
— **2** «I kerilar, anglanglar; Zeminda barlik turuwatқан һəmməylən, kulak selinglar; Öz künliringlarda yaki ata-bowiliringlarning künliridimu xundaқ bir ix bolup baққанmu? **3** Baliliringlarə qə xuni eytip beringlar, Baliliringlar öz baliliriə eytsun, Ularmu kelər dəwrgə eytsun: — **4** «Qixligüqi kurt» qalduroqanni qekətkə yəp boldi, Qekətkə qalduroqanni qekətkə liqinkiliri yəp boldi, Qekətkə liqinkiliri qalduroqanni «wəyranqi kurt»lar yəp boldi. **5** Əy, һarakkəxlər, oyoqinip kattik yioqlanglar, Huwlixinglar, i xarab iqqüqilər, Yengi xarab tüpəylidin — Qünki u aozingdin elip taxlandi. **6** Qünki bir həlk, küqlük, sansizliə qan həlk, Zeminim üstigə besip kəldi; Uning qixliri bolsa xirning qixliri, Uningda xirning һinggang qixliri bardur; **7** U Mening üzüm tallirimni wəyranə kiliwətti, Ənjür dərihimning qowzaqlirini siyriwətti, Ularni yalingaqlap, taxliwətti; Ularning xahliri aқliwetildi. **8** Yaxlikidiki eri üqün matəm tutup bəz kiyimlərgə oranə qan nəwjuwandək qattik piə qan qekinglar; **9** Pərwərdigarning əyi «axlik hədiyə»din һəm «xarab hədiyə»lərdin məһrum qilindi; Kaһinlar, yəni Pərwərdigarning hizmətqiliri matəm tutidu. **10** Etizlar qəldərəp kətti, Zemin matəm tutidu; Qünki ziraətlər əqazan boldi, Yengi xarab qurup kətti, Zəytun meyi kaəjiridi. **11** Həy deһқанlar, uyulunglar; Buədaylar һəm arqilar üqün yalwurunqlar, i üzümqilər, Qünki etizlarning һosulliri qurup kətti. **12** Üzüm teli kaəjirap kətti, Ənjür dərihi solixip qaldi, Anar dərihi, horma

palmisi həm alma dərihimu, Daladiki barlıq dərəhlər solixip kətti; Bərək, xadlıqmu adəm balilirida solixip kətti. **13** Belinglarni baqlanglar, pəryad okunglar, i kaşınlar; Hıwlanglar, i kurbangahning hizmətqiliri; Keqiqə bəz kiyimləni kiyip düm yetinglar, i Hudaning hizmətqiliri; Qünki Hudayinglarning öyidin «axlıq hədiyə» həm «xarab hədiyə» üzülüp qaldı. **14** «Roza tutaylı» dəp [Hudaq] məhsus bir məzgilni ayinglar, Jamaətkə məhsus yiqilimiz, dəp jakarlanglar; Aksakallarni, zeminda turuwatqanlarning həmmisini Pərwərdigar Hudayinglarning öyigə yiqip, Pərwərdigarqə nalə kətüringlar! **15** «Ah, xu kün! Qünki Pərwərdigarning küni yeqinlaxtı, U Həmmigə Qadir tərpidin həlakət bolup kelidu. **16** Mana, oqiza kəz aldimizdin elip taxlandı əməsmu? Xadlıq, huxallıq Hudayimizning öyidin elip taxlandı əməsmu? **17** Uruklar topa-qalmilar astida qirip kətti, Ambarlar harabiləxti, Booquzhanilar oqulap qüxti; Qünki ziraətlər oqazang boldı. **18** Qarpaylar xundak hərkişixip kətti! Kala padiliri patiparaq boldı, Otlakni tapalmioq; Qoy padilirimu özi «gunahimiz bar» degəndək məyüsləndi; **19** Ah, Pərwərdigar, nida kəlimən Sanga; Qünki ot yalkunliri janggaldiki ot-qəpləni yəwətti, Yalkun daladiki barlıq dərəhləni kəydürüwətti. **20** Daladiki həywanlarmu Sanga nida kəlidu, Qünki erik-əstənglər kurup kətti, Ot-yalkun janggaldiki ot-qəpləni yəwətti.

2 Zion teqida kanay qelinglar, Muqəddəs teqimda agah signalini anglitinglar; Zeminda turoquqi həmməylən dir-dir titrisun; Qünki Pərwərdigarning küni kelidu,

u yekindidur. 2 U kün bolsa qarangoju həm sür kün, Bulutlar qaplanoqan həm qapqarangoju zulmät kün, — tang səhər taoqlar üstigə yeyiloqandək, Zor həm küqlük bir həlk kelidu; Ularoqa ohxax boluquqilar bolup bakmioqan, Ulardin keyinmu, dəwrdin-dəwrgə yənə bolmaydu. 3 Ularning aldida köydürgüqi ot mangidu, Ularning kəynidə bolsa bir yalkun köydürüp etidu; Kelixtin burun zemin «Erən baqçisi»dək, Birak ularning tapini təgkəndin keyin gül-giyahsız qəl-bayawan bolidu; Bərhək, ulardin heqnemə keqip kutulalmaydu. 4 Ularning kiyapiti atka ohxaydu, Atlik ləxkərdək qapidu. 5 Jəng hərwiliri güldürligəndək sada bilən ular taoq qoqqiliridin səkrəp etidu; Pahalni paraslap köydürgən ot awazidək taraslap mangidu, Dəbdəbilik səp tüzəp turoqan küqlük qoxundək yürüdü, 6 Ularning aldida əllər kattik azablinidu, Həmmə qiray tatirip ketidu. 7 Ular palwanlardək yügürüdü; Jəngqilərdək sepildin artilip etidu; Həmmisi öz aldioqa qarap yürük kilidu; Səplirini heq buzmaydu. 8 Heqkaysisi öz qerindixini qistimaydu; Hərəkaysisi öz yolida mangidu; Qorallaroqa etilsimu, yarilanmay etüp mangidu; 9 Xəhərnin həmme yerigə qepixidu; Sepil üstidə yügürüp yürüdü; Öylərgə yamixip qikidu; Derizilərdin oşridək kiridu. 10 Ular aldida yər-zeminni titrək basidu, Asmanlar təwrinip ketidu; Quyax həm ay qarangoqulixip ketidu, Yultuzlar julasini kayturuwalidu. 11 Pərwərdigar Öz qoxuni aldida awazini qoyuwetidu, Qünki Uning bargahı payansizdur; Uning sözini orunlioquqi küqlüktur; Qünki Pərwərdigarning küni uluq, intayin dəhxətlikdur; Kim uni kətürəlisun? 12 Birak hətta həzirmu, — dəydu Pərwərdigar,

— Qin kenglünglər bilən, rozilar bilən, yiojilar bilən matəm tutup Mening yenimoğa kaytip kelinglar; **13** Kiyim-keqikinklarni əməs, bəlki yürək-baəringlarni tilip, Pərwərdigar Hudayinglarning yenioğa kaytip beringlar; Qünki U mehİR-xəpkətlik həm rəhimdil, Asan oğəzəplənməydu, zor mehİR-muhəbbətliktur, Yamanliğin yanidioğan [Huda]dur. **14** Kim bilidu, U jazalaxtin yenip, rəhim kəlip birər bərikətni, Pərwərdigar Hudayinglaroğa sunoğudək birər «axlik hədiyə» həm «xarab hədiyə»ni kəldurup ketəmdü tehi? **15** Zion teoğida kanay qelinglar, «Roza tutayli» dəp [Hudaoğa] məhsus bir məzgilni ayringlar, Jamaətkə məhsus yiojilimiz, dəp jakarlanglar; **16** Əlni yiojinglar, jamaətni paklandurunglar, Aksakəllarni jəm kilinglar, balilarni, emiwatqanlarnimu yiojinglar; Toy kiliwatqan yigit öz əyidin, Yatlik bolidioğan kiz hujrisidin qiqsun; **17** Kahinlar, yəni Pərwərdigarning hizmətqiliri aywan bilən kurbangah otturisida yioğa-zar kətürsun, Ular eytsunki, «I Pərwərdigar, Əz həlkinggə iqingni aəritkaysən, Əz mirasingni horluğtin saklap, Ularni əllərgə səz-qəqək boluxkə koymioğaysən; Əl-yurtlar arisida: «Ularning Hudasi kəni?» deyilmisun». **18** Andin Pərwərdigar Əz zeminioğa otluk muhəbbitini, Əz həlkiğə rəhim-xəpkətni kərsətti; **19** Pərwərdigar jawabən Əz həlkiğə mundak dedi: — «Mana, Mən silərgə buoğday, yengi xarab wə zəytun meyini əwətimən, Silər bulardin kəndurulisilər; Wə Mən silərnə kaytidin əllər arisida xərməndə kəlip koymaymən; **20** Həm ximaldin kəlgüqini silərdin yirək kəlip, Uning aldi kəsmiini xərkəy dengizoğa, Kəyni kəsmiini oğərbiy dengizoğa koqliwetimən; Uni qəl

bir zeminoqa həydiwetimən; Uning sesiklikı purap turidu, Pasik hıdı qıkıdu; Qünki u «qong ixlarnı kılouqımən» dəp özini uluı kılmaqı bolıdu. **21** Korkma, i zemin; Xadlinip huxal bol; Qünki Pərwərdigar uluı ixlarnı kılıqan. **22** I daladiki həywanlar, korkmanglar; Qünki qellüktiki ot-qəplər bərk urmaqta; Dərəh mewisini bərməktə, Ənjür dərihi, üzüm teli toluq həsul berıdu. **23** Həm silər, Zionning baliliri, xadlinip Pərwərdigar Hudayinglardın hursən bolunglar; Qünki U həkkanıylik boyıqə silərgə «awwalkı yamoıurlar»ni berıdu; U silərgə həl-yeıqın berıdu, Yəni baxta bolıqandək «awwalkı yamoıurlar» həm «keyinki yamoıurlar»ni yaıqdurıdu. **24** Hamanlar buıdayoıa toluqan bolıdu, Idix-küplər yengı xarab həm maylaroıa toluq taxıdu. **25** Wə Mən silərgə qekətkilər, qekətkə liqinkiliri, «wəyranqı kurt»lar, «qıxligüqi kurt»lar, Yəni Mən aranglaroıa əwətkən uluı koxunum yegən yıllarnı kəyturup berimən; **26** Silər boluxıqə yəp, kəndurulisilər, Xuningdək silərgə karamət ixlarnı kərsətkən Pərwərdigar Hudayinglarning namini mədhıyıləysilər; Xuning bilən Mening həlkim hərgiz yənə hijalətkə kəlməydu. **27** Silər Mening Israil iqidə turıqanlıkimni, Xundakla Mənki Pərwərdigar silərnıng Hudayinglar ikənlikimni, Məndın baxka həqkim bolmaydıqanlıkini bilisilər; Xuning bilən Mening həlkim hərgiz yənə hijalətkə kəlməydu. **28** Həm keyin, Mən Əz Rohimni barlık ət igiliri üstigə kuyimən; Silərnıng ooıul-kızliringlar bexarət berıdu, Kəriliringlar alamət qüxlərnı kəridu, Yigitliringlar oıayıbanə alamət kərünüxlərnı kəridu; **29** Bərhək, xu künlərdə kullar üstigimu, dedəklər üstigimu Rohimni kuyimən. **30** Mən

asmanlarda, zemində karamətlərni, Qan, ot, is-tütək tüvrüklirini körsitimən. **31** Pərwərdigarning uluq həm dəhxətlik küni kəlmigüqə, Quyax qarangojulukça, Ay qanoğa aylandurulidu. **32** Həm xundak əməlgə axuruliduki, Pərwərdigarning namini qaqirip nida qiloqanlarning həmmisi kutkuzulidu; Qünki Pərwərdigar deginidək, Zion teqida həm Yerusalemda, Həmdə Pərwərdigar qaqirmakqi boloqan «qaldisi»lar üqün kutkuzux-nijət bolidu.

3 Qünki mana, xu künlərdə, xu pəyttə, Mən Yəhuda həm Yerusalemnı asarəttin qutuldurup, azadlıqqa erixtürginimdə, **2** Mən barlıq əllərnimu yiqip, Ularını «Yəhoxafət jiloqisi»oğa qüxürimən; Xuning bilən ularning həlqimni əllər arisioğa tarkitiwətkənlikidin, Zeminimni bəlüp parqiliwətkənlikidin, Ularını axu yərdə Mening mirasim, yəni həlqim İsrail tüpəylidin sorakça tartimən. **3** Uning üstigə ular Mening həlqimni dooğa tikip qək taxlioqan; Bir yigitni bir pəhixə ayaloğa almaxturoqan, Bir qizni «xarab iqimiz» dəp xarab üqün almaxturoqan. **4** Həy, Tur həm Zidon, Filistiyəning barlıq rayonliri, Mən silərnı nemə kiliptimən? Silər Məndin əq almakqimusilər? (Birək Məndin əq alimiz desənglər, əqni tezla əz bexinglaroğa qayturup berimən!) **5** Kümüxlirim, altunlirimni buliwaloqininglar tüpəylidin, Güzəl gəhərlirimni əz buthaniliringlaroğa aparqininglar tüpəylidin, **6** Yəhuda baliliri həm Yerusalemnıng balilirini əz qegrasidin yirək qilmək üqün ularını Greklaroğa setiwetkininglar tüpəylidin, **7** Mana, Mən ularını silər setiwətkən jayda ornidin turoquzimən, Həmdə qiloqininglarnı əz bexinglaroğa

qayturimən. **8** Oqul-qizliringlarni Yəhuda balilirining kəlişə setiwetimən, Ular xularni yiraqtiki bir əlgə, yəni Xabiyalıklarə setiwetidu; Qünki Pərwərdigar söz kəlişən. **9** Xuni əllər arisida jakarlanglarki, «Jənggə təyyarlininglar, Palwanlarni kəzəşanglar, Jəngqiləning həmmisi yəkinlaxsun, Jənggə hazır bolsun; **10** Sapan qixlirini kəliş kəlip, Oroşakliringlarni nəyzə kəlip soşuxunglar; Ajiz adəmmu: «Mən küqlük» desun; **11** Ətraptiki həmmə əllər, tezdin kelinglar, Həmminglar xu yərgə jəm bolunglar!». «Əzünəning küqlüklingni axu yərgə qüxürgəysən, ah Pərwərdigar!» **12** «Əllər kəzəşilip «Yəhəxafat jiləşisi»ə kəlsun; Qünki Mən xu yərdə olturup ətraptiki həmmə əlləni sorakə tartimən. **13** Oroşakni selinglar, Qünki ziraət pixti; Kelinglar, qüxüp qəylənglar, Qünki xarab kəşqəklirilik tuxuktur, Idix-küplər tolup taxidu. Qünki ularning rəzilliki zordur» **14** Ah, nuroşun, nuroşun kixilər «Qərar jiləşisi»da! Qünki Pərwərdigarning küni «Qərar jiləşisi»ə yəkinlaxti. **15** Quyax həm ay kərangəşulixip ketidu, Yultuzlar əz julasini qayturuwalidu. **16** Pərwərdigar Ziondin hərkişəydu, Yerusalemdin awazini kəyuwetidu; Asmanlar, zeminlar silkinidu; Ləkin Pərwərdigar Əz həlkigə baxpanah, Israil balilirioşə küq-himayə bolidu. **17** Xuning bilən silər Mənki Pərwərdigarning siləning Hundayinglar ikənlikimni, Əz mukəddəs təşim Zionda turidəşanlikimni bilisilər; Yerusalem pak-mukəddəs bolidu, Uningdin həq yat adəmlər yənə ətməydu. **18** Həm xu küni əməlgə axuruliduki, Taoşlar yəngi xarabni temitidu, Dəng-egizliklərdin süt akədu, Yəhudadiki

barlik erik-ostanglarda lik su akidu; Pərwərdigarning
eyidin bir bulak qikidu, Xittim jilojisini suqiridu.
19 Misir bolsa bir qellük, Edom adəmzatsiz bir qel-
bayawan bolidu, Ularning Yəhuda baliliriqə qilqan
zulum-zorawanlikı tüpəylidin, Ular bularning zeminida
bigunah qanlarni tökkənlikı tüpəylidin. **20** Birak Yəhuda
mənggügə turidu, Yerusalem dəwrdin-dəwrgiqə qalidu;
21 Həm Mən ularni tökkən qanlarning paklandurulmiqan
gunahliridin paklandurimən; Qünki Pərwərdigar Zionda
makanlaxqandur.

Amos

1 Uzziya Yəhudaşa, Yoaxning oʻgʻli Yəroboam Israiloʻgʻa padixah bolgan vaqitlarda, yər təwrəxtin ikki yil ilgiri, Təkoadiki qarwiqilar arisidiki Amosning Israil toʻqruluk eytkan səzliri: — **2** U: «Pərwərdigar Zion teʻqidin hərkirəydu, Yerusalemdin awazini qoyuwetidu; Padiqilarning otlakliri matəm tutidu, Karməl qokkisi oʻqazanglixidu» — dedi. **3** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Dəməxkning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningə qüxidioʻgan jazani yandurmaymən, Qünki ular Gileadtikilərnı təmür tırnilik sərəmlər bilən sokkanidi; **4** Xundakla Həzaəlnıng əyigə bir ot əwətimən, U Bən-Hədadning ordilirini yutuwalidu. **5** Dəməxk dərwazisidiki təmür baldakni sunduriwetimən, Awən jiləşida turoquqini, Bəyt-Edəndə xahanə hasisini tutquqini üzüp taxlaymən; Suriyəning həlki əsirgə qüxüp kiroʻa elip ketilidu, — dəydu Pərwərdigar. **6** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Gaza xəhirining üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningə qüxidioʻgan jazani yandurmaymən, Qünki ular Edomoʻa tapxurup berixkə, barlik tutkunlarnı əsir kilip elip kətti. **7** Həm Mən Gazaning sepilioʻa ot əwətimən, U uning ordilirini yutuwalidu; **8** Mən Axdodta turoquqini, Axkelonda xahanə hasini tutquqini üzüp taxlaymən, Əkron xəhirigə qarxi qol kətürimən; Filistiylərnıng qalduki yokilidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar. **9** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Turning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningə qüxidioʻgan jazani yandurmaymən, Qünki ular barlik tutkunlarnı Edomoʻa tapxuruwətti, Xundakla qerindaxlik əhdisini esigə almidi.

10 Həm Mən Turning sepilioğa ot əwətimən, Ot uning ordilirini yutuwalidu. **11** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Edomning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningğa qüxidioğan jazani yandurmaymən, Qünki u barlik rəhim-xəpkətni taxliwetip, Kiliq bilən öz kerindixini koqlioğan; U yiriləşudək oşəzəptə bolup, Dəroşəziptə boləğan həlitini həmixə saklaydu; **12** Həm Mən Teman xəhirigə ot əwətimən, Ot Bozrahning ordilirini yutuwalidu». **13** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ammonning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningğa qüxidioğan jazani yandurmaymən, Qünki ular qegrimizni kengəytimiz dəp, Gileadtiki həmilidar ayallarning kərsaklırini yeriwətti. **14** Həm Mən Rabbahning sepilioğa ot yakimən, Jəng künidə kiyə-qiyalar iqidə, Kara kuyunning künidə kattik boran iqidə, Ot uning ordilirini yutuwalidu; **15** Həm ularning padixahı əsirgə qüxidu, — U əmirliri bilən billə əsirgə qüxidu, — dəydu Pərwərdigar.

2 Pərwərdigar mundak dəydu: —«Moabning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningğa qüxidioğan jazani yandurmaymən, Qünki u Edomning padixahining ustihanlırini kəydürüp hək kiliwətti. **2** Həm Mən Moab üstigə ot əwətimən, Ot Keriotning ordilirini yutuwalidu; Wə Moab quqan-sürənlər bilən, kiyə-qiyalar bilən, kanay sadasi bilən əlidu. **3** Wə Mən ularning həkimini arisidin üzüp taxlaymən, Uning əmirlirini uning bilən billə əltürüwetimən, — dəydu Pərwərdigar. **4** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Yəhədaning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uningğa qüxidioğan jazani yandurmaymən, Qünki ular Pərwərdigarning Təwrat-

qanunini kamsitti, Uningdiki bəlgilimilərgə əməl kılmidi; Ularning sahtilikliri əzlrini adaxturup qoydi; ularning ata-bowilirimu bularoqa əgixip mangorjanidi. **5** Həm Mən Yəhuda üstigə ot əwətimən, Ot Yerusalemning ordilirini yutuwalidu. **6** Pərwərdigar mundak dəydu: — Israilning üq gunahı, bərhək tət gunahı üqün, uni jazasidin qayturmaymən, Qünki ular həkkanıylarni kümüxkə setiwətti, Yoksul adəmni bir jüp qorukqa setiwətti; **7** Ular namratlarning bexidiki qang-topilirini box qoyuwətməydu, Ajiz məminləarning nesiwisini qayriwalidu; Ata-bala ikkisi Mening mukəddəs namimni buloqap, ohxax bir kızning yenioqa təng baridu. **8** Ular [kızlarni] həmmə kurbangahning yenioqa elip berip, Kərzgə rəniqə qoyoqan kiyim-keqəklər üstidə ular bilən yatidu; Ular əz ilahining əyidə jərimanə bilən aloqan xarabni iqməktə. **9** Birak Mən Amoriylarni ularning aldidin həlak kıloqanmən, Amoriylar kedir dərihidək egiz, dub dərihidək küqlük boloqan bolsimu, Mən üstidin uning mewisini, astidin yiltizlirini həlak kıldim. **10** Həm Amoriylarning zeminini igilixinglar üqün, Silərni Misir zeminidin elip qikip, Kırik yil qəl-bayawanda yetəklidim. **11** Siləring oqulliringlardin bəzilirini pəyoqəmbər boluxqa, Yigitliringlardin bəzilirini «Nazariy» boluxqa turəuzdum. Xundak əməsmu, i Israil baliliri? — dəydu Pərwərdigar. **12** Birak silər Nazariylarəqa xarab iqküzdunglar, Həm pəyoqəmbərlərgə: «pəyoqəmbərlik kılmanglar» — dəp buyrudunglar. **13** Mana, Mən silərni basimən, Huddi lik ənqə besiloqan hərwa yərnı baskandək, silərni besip turimən; **14** Həm qapqurlarningmu qaqar

yoli yokaydu, Palwan öz küqini ixlitəlməydu, Zəbərdəs batur öz jenini qutquzalmaydu. **15** Okyani tutquqi tik turalmaydu; Yəltapan qaqalmaydu, Atka mingüqi öz jenini qutquzalmaydu. **16** Palwanlar arisidiki əng jigərlik baturmu xu künidə yalingaq qeqip ketidu, — dəydu Pərwərdigar.

3 Pərwərdigar silərnəni əyibləp eytkən bu söz-kalamni anglanglar, i Israil baliliri, Yəni Mən Misir zeminidin elip qıqarəjan bu pütkül jəmət: — **2** «Yər yuzidiki barlık jəmətlər arisidin pəkət silərnəni tonup kəldim; Xunga üstüngləroja barlık kəbihlikliringlarning [jazasini] qüxürimən». **3** Ikki kixi bir niyəttə bolmisa, kandaqmu billə mangalisun? **4** Oljisi yok xir ormanda hərkirəmdü? Arslan heqnemini almiəjan bolsa uwisida huwlamdu? **5** Tuzakta yəmqük bolmisa kux yərgə yikilamdu? Alojudək nərsə bolmisa, kışmaq yərdin etilip qıqamdu? **6** Xəhərdə [agah] kaniyi qelinsa, həlk qorkmamdu? Pərwərdigar qilmiojan bolsa, xəhərgə yamanlık qüxəmdü? **7** Rəb Pərwərdigar Əz kulliri boləjan pəyojəmbərlərgə awwal axkarilimay turup, U heq ix qilmaydu. **8** Xir hərkirigən tursa, kim qorkmaydu? Rəb Pərwərdigar söz qilojanda, kim [Uning] bexaritini yətküzməy turalaydu? **9** Axdodtiki kəl'ə-ordilarda, Xundakla Misirdiki kəl'ə-ordilarda elan kilip: — «Samariyə taojliri üstidə yiojilinglar, Uning otturisdiki zor kıyqas-sürənlərnəni, Uning iqidiki jəbir-zulumlarnəni kərüp bekinglar» — dənglar. **10** — Ular hək ix kilixni bilməydu — dəydu Pərwərdigar, — Ular ordilirioja zulum-zorawanlık bilən tartiwalojanlirini həm oljilarnəni juoqlioquqilar! **11** Xunga Pərwərdigar mundak

dəydu: — «Mana bir yaw! U zeminni qorxiwaldi! U mudapiəngni elip taxlaydu, Kəl'ə-ordiliring bulang-talang qilinidu. **12** Pərwərdigar mundak dəydu: — Padiqi xirning aqzidin qoyning ikki putini yaki kulikining bir parqisini kutkuzup aloqandək, Samariyidə olturoqan Israillarmu xundak kutkuzulidu, — Xəhərdə pəkət kariwatning bir burjiki, Diwandiki bir parqə Dəməxk libasila qalidu! **13** — Anglanglar, Yəqubning jəmətidə guwahlik beringlar, — dəydu Rəb Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda, **14** — Mən Israilning asiyliklirini öz bexioqə qüxürgən künidə, Bəyt-əl xəhiringning qurbangahlrinimu jazalaymən; Qurbangahning burjəkliridiki münggüzlər kesiwetilip yərgə qüxürülidu. **15** Mən «Qixlik Saray» wə «Yazlik Saray»ni birakla uruwetimən; Pil qixi əylərmu yokilip ketidu, Kəpligən əylər tügixidu, — dəydu Pərwərdigar.

4 | Baxandiki inəklər, Samariyə teqida turup, namratlarni harlawatqan, miskinləni eziwatqanlar, Hojiliriqə: «[Xarabni] elip kelinglar, biz iqimiz» dəydiqanlar, Bu sözni anglanglar: — **2** Rəb Pərwərdigar Öz pak-mukəddəsliki bilən kəsəm iqqənki, Mana, bexinglaroqə xundak künlər qüxiduki, U siləni ilməklər bilən, Nəslinglarni qanggaklar bilən elip ketidu. **3** Həm silər [ayallar] hərbinglar sepilning xoraliridin kisilip etüp, Udul mengip tikiwetisilər; Wə silər Hərmən tərəkə qerüwetisilər, — dəydu Pərwərdigar. **4** Əmdi Bəyt-əlgə kelinglar, asiylik qilinglar! Gilgaldimu asiylikni kəpəytinglar! Ətigəndə qurbanlikliringlarni, Hər üqinqi küni siləning «ondin bir» ülüx əxriliringlarni elip

kelinglar, **5** «Təxəkkür qurbanliqi»ni hemirturuq bilən
billə köydürümlar — Silər «halis qurbanliqlar»inglarni
jakarlap mahtinip yürümlar; Qünki bundak kiliqqa
amraksilər, i Israillar! — dəydu Rəb Pərwərdigar. **6** «Mən
həmmə xəhərliringlarda «qixning pakizliqi»ni qüxürdüm,
Həmmə yeringlarda siləni ax-nanoqa boləjan həjətmən
kildim; Birak silər yənila yenimoqa kaytmidinglar, —
dəydu Pərwərdigar; **7** Həsuləqa üq ayla qələjan bolsimu,
silərdin yamoqurni tartiwelip bərmidim; Bir xəhər üstigə
yamoqur yaoqurdum, Yənə bir xəhərgə yaoqurdumidim;
Bir parqə yər üstigə yamoqur yaoqdi; Yənə bir parqə
yər yamoqursiz qəojirap qaldi; **8** Xuning bilən ikki,
üq xəhərning [pukraliri] su tiləp baxqa bir xəhərgə
ələngxip bardi, Lekin qanmidi; Birak silər yenimoqa
yənila kaytmidinglar, — dəydu Pərwərdigar; **9** Mən
siləni judun həm hal apiti bilən urdum; «Ojajiləuqi
qurt»lar nuroqunliəjan beəinglar, üzümzarliringlar, ənjür
dərəhliringlar həm zəytün dərəhliringlarni yəp kətti;
Birak silər yenimoqa yənila kaytmidinglar, — dəydu
Pərwərdigar; **10** Mən aranglarəqa Misirəqa qüxürülgən
apətlərdək apətni əwəttim; Yigitliringlarni kiliq bilən
əltürgüzdum, Atliringlarni olja boluxqa qoyuwəttim;
Mən qarəgəhinglardin [jəsətləring] sesiqqiləqini
purutuwəttim, Uni dimioqinglarəqimu kirgüzdum, Birak
silər yenimoqa yənila kaytmidinglar, — dəydu Pərwərdigar;
11 Mən aranglardin bəziləni Huda Sodom wə Gomorra
xəhərlirini ərühətkinidək ərühəttim, Xuning bilən
silər ottin tartiwelənojan bir ququla otundək bolup
qaldinglar; Birak yenimoqa yənila kaytmidinglar, — dəydu

Pərwərdigar; **12** Xunga Mən sanga xundak qilixim kerək dəwatimən, i Israil; Mən buni sanga qilidiqanlikim tūpəylidin, Hudaying bilən kərixüxkə təyyarlan, i Israil! **13** Qünki mana, taqlarni Xəkilləndürgüqi, Xamalni Yaratquqi, Insanoqa əzlrining oy-pikrining nemə ikənlisini Ayan Qiləuqi, Tang səhərnə qarangoqulukqa Aylanduroquqi, Yər yüzidiki yuqiri jaylarning üstidə dəssəp yürgüqi dəl Xudur, Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Huda Uning namidur!

5 I Israil jəməti, bu səzni, Yəni Mən sən toqruluk oquydioqan bir mərsiyəni anglap qoy: — **2** «Pak qiz Israil yikildi; U qaytidin ornidin turmaydu; U öz tupriqioqa taxlanəqan, Uni turoquzup yəligüqi yoktur». **3** Qünki Rəb Pərwərdigar mundak dəydu: — [Israilning] ming [ləxkər] qikqan bir xəhirining yüz [ləxkirila] tirik qalidu; Yüz ləxkər qikqan bir xəhirining Israil jəməti üqün on [ləxkirila] tirik qalidu; **4** Qünki Pərwərdigar Israil jəmətigə mundak dəydu: — Meni izdənglar, həyatqa erixisilər; **5** Bəyt-Əlni izdimənglar, Gilgaləqimu barmənglar, Bəər-Xəbaəqa səpər qilmənglar; Qünki Gilgal əsirgə elinip sürgün qilinmay qalmaydu, Bəyt-Əl yokqa qikidu. **6** Pərwərdigarni izdənglar, həyatqa erixisilər; Bolmisa U Yüsüp jəməti iqidə ot kəbi partlap, uni yəp ketidu, Həm Bəyt-Əldə otni əqürgüdək adəm tepilmaydu. **7** I adalətni əməngə aylanduroquqi, Həqkanıylikni yərgə taxliəquqilar, **8** Silər Orion yultuz türkümü wə Qəlb yultuz topini Yaratquqi, Əlüm kələnggisini tang nuriəqa Aylanduroquqi, Kündüzni qarangoquluk bilən keqigə Aylanduroquqi, Dengizdiki sularni qaqirip, ularni yər yüzigə Quyəquqini

izdənglər; Pərwərdigar Uning namidur. **9** U baturlar üstigə tuyuksiz həlakətəni partlitidu, İstihkam üstigə həlakət qüxüridu. **10** Xu [İsrailar] xəhər dərwazisida tənbiş beridiqanlaroşa eq, Durus səzləydiqanlardin yirginidu. **11** Əmdi silər namratlarni ezip, Ulardin buoqday «hədiyə»lərnəni aldinglar! Oyuloqan taxlardin öylərnəni saldinglar, Birəq ularda turmaysilər; Silər gözəl üzümzarlarni bərpa qiloqansilər, Birəq ularning xarabini iqəlməysilər. **12** Qünki silərnəni asiyliqliringlərnəni qanqilik köplükini, Silərnəni gunahinglərnəni qanqilik zor ikənlikini obdan bilimən; Ular həkqəniy adəmnəni ezidu, Ular para yəydu, Xəhər dərwazisida miskinlərnəni həkqini qayriwalidu. **13** Xunga bundəq dəwrdə «pəmlək adəm» süküt qilidu; Qünki u rəzil bir dəwrdur. **14** Həyat yaxax üqün yamanliqni əməs, məhribanliq-yahxilikni izdənglər; Xundəq boləqanda silər degininglərdək, Samawi qoxunlərnəni Sərdari boləqan Pərwərdigar həkqəni silər bilən billə bolidu. **15** Yamanliqtin nəprətlininglər, məhribanliq-yahxilikni səyünglər, Xəhər dərwazisida adalətnəni ornitinglər; Xundəq qiloqanda Pərwərdigar, samawi qoxunlərnəni Sərdari boləqan Huda bəlkim Yüsüpning qəldisioşa xapaət kərsitər. **16** Xunga Pərwərdigar, samawi qoxunlərnəni Sərdari boləqan Huda Rəb mundəq dəydu: — «Barliq kəng rəstə-bazarlarda aq-zarlar anglinidu; Ular həmmə koqilarda «Way... way!...» dəp awazini kətüridu; Ular dehqanlarniməni matəm tutuxqə, Aq-zarlar kətürgüqi «ustilar»ni yioqlaxqə qəqiridu. **17** Həm barliq üzümzarlardiməni aq-zarlar kətürülidu; Qünki Mən Əzüm arənglərdin ötüp kətimən»

— dəydu Pərwərdigar. **18** Pərwərdigarning küniyə təkəzzar boləjan silərgə way! Pərwərdigarning küni silərgə kəndək aqiwətləni kəltürər? U yorukluk əməs, bəlki karangoşuluk elip kelidu. **19** U küni birsi xirdin keqip, eyikqə uqrap, Andin öyigə kirip, kəli bilən taməyə yələngəndə, Yilan uni qakqəndək bir ix bolidu! **20** Pərwərdigarning küni yorukluk əməs, bəlki karangoşulukla elip kelidu əməsmu? Uningda pəkət karangoşulukla bolup, yorukluk heq bolmaydiəu?! **21** Heytliringlarəyə nəprətlinimən, ulardin bizar boldum, İbadət sorunliringlarning purikini purioşum yok. **22** Qünki silər Manga «kəydürmə kurbanlik»lar həmə «ax hədiy»liringlarni sunup atisanglarmu, Mən ularni qəbul qilməymən; Silərninğ bordək malliringlar bilən qiloşan «inəklik kurbanlikliringlar»əyə qariməymən. **23** Məndin munajatliringlarning sadalirini epketinğlar, Qiltarliringlarning küylirini angliməymən; **24** Buning ornida adalət huddi xərkiratmidək, Həkkəniylik əbədiy aqidəşan ekimdek dolqunlisun! **25** Silər qəl-bayawandiki kirik yilda qiloşan kurbanlik-hədiyiləni Manga elip kəldinğlarmu, i İsrail jəməti?! **26** Bərhək, silər «Sukkot» degən padixəşinğlar, həmə «Qiu» degən butliringlarni, yəni «Yultuz iləhi»nğlarni kətürüp mangdinglar! **27** Əmdi Mən siləni əsir qilip, Dəməxktin yirəkəşəyə sürgün qildurimən, — dəydu «Samawi qəşunlarning Sərdari boləjan Huda» degən nam bilən ataləşan Pərwərdigar.

6 I Zionda hatirjəm olturoşanlar həmə Samariyə teəşəşəyə tayinip aman-esən yaxiəşanlar! I əllərninğ kattisining ərbabliri! İsrail jəməti siləni izdəp kelidu — — Silərninğ həşinğləşəyə way! **2** [Silər həlkəkə]: — «Kəlnəh xəşirigə

berip k r nglar; Xu y rdin «b y k Hamat» x hirig  beringlar, Andin Filistiyl rning x hiri Gatka q x p bekinglar; Bular sil rning ikki padixahlikinglardin  wz lmu? Ularning qe-grisi sil rningkidin k ngmu?» – [d p mahtinip s zl ysil r]. **3** I yaman k nni keqikt rm kqi boloqanlar! Sil r j bir-zulumning h k mranlikini ornitip, uni  z nglaroqa yekin qilmakqi bolisil r, **4** Pil qixida n kixl ng n kariwatlar  stid  yatisil r, Diwanliringlar  stid  kerilip yatisil r, Pada topidin pahlanlarni, Kala k tanliridin mozayni tallap y ysil r, **5** Qiltar ahangioqa t ngk x kilip eytisil r, Dawutt k  z nglaroqa sazlarini ijad kilisil r, **6** Xarabni qinil p-qinil p iqisil r,  z nglaroqa s rhil maylik  tir l rni s risil r, – Birak kənglünglar Y s p j m tining ziy n-z hmiti  q n h q azablanmaydu! **7** Xunga ular tunji  sirg  q xxk nl r arisida  sirg  elinidu; Kerilip yatqanlarning  yx-ixriti ahirlixidu. **8** R b P rw rdigar  z həyati bilən k s m kil qanki, – d ydu P rw rdigar, samawi k xunlarning S rdari boloqan Huda, – Mən Y kupning  jururidin bizar boldum, Uning orda-istihkamliridin n pr tlinim n; M n bu x h rni, xundakla uningdiki h mmiini d xm ng  t ngla ötküzüp berim n; **9** W   m lg  axuruliduki, Bir  yda on adım bolup qalsa, bu on yl nmu  lidu. **10**  g r m lum bir  lg qining tu qini, y ni  lg qining j sitini k yd r xk  m s’ul kixi ustihanlarni kötürüp  ydin qikiwetip,  y iqidiki y n  birsidin: – «Kexingda y n  birsi barmu?» d p sorisa, u «Yok» d ydu, Andin [tu qini] y n : «S k t! P rw rdigarning namini tiloqa eliximizozqa bolmaydu!» – d ydu. **11** Səwəbi, P rw rdigar buyruk qüxüridu,

Wə qong əyni parə-parə kiliwetidu, Kiqik əynimu qak-qekidin yerip qeqiwetidu. **12** Atlar tax üstidə qapalamdu? Adəmlər axu yərni kalilar bilən aqduralamdu? Birak silər adalətni ət süyigə, Həkkaniylikning mewisini əməngə aylanduroqansilər — **13** — Yok bir nərsidin xadlinip kətkənsilər, «Əz küqimizgə tayinip kudrətkə igə bolənmiz» — degənsilər. **14** Qünki mana, i Israil jəməti, — dəydu Pərwərdigar, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Huda, — Mən silər bilən qarxilixidiqan bir əlni turozuzimən; Ular Hamat xəhiring dawanidin Arabah ekimioqə silərni harlaydu.

7 Rəb Pərwərdigar manga kərsəttiki — Keyinki ot-qəp bax tartқан waqtida, mana U qekətkilərnı yasidi (bu padixah əzigə ot-qəp orqandin keyinki, ikkinqi kətimlik ot-qəp eskən waqit idi) **2** həm xundak boldiki, qekətkilər zemindiki ot-qəpni qaldurmay yəwətkəndin keyin, mən: — «I Rəb Pərwərdigar, ətünüp qalay, kəqürgəysən! Yaqup qandakmu qidiyalaydu? U kiqik tursa!» — dedim. **3** Pərwərdigar əmdi undak qilixtin yandi: «Əmdi undak bolmaydu» — dedi Pərwərdigar. **4** Rəb Pərwərdigar manga kərsətti — Mana, Rəb Pərwərdigar [həlki] bilən kürəx qilixka otni qakirdi; Ot hətta qongkur dengiznimu qurutti, Miras boləjan zeminnimu yəp kətti; **5** Əmdi mən: — «I Rəb Pərwərdigar, ətünüp qalay, tohtiəqaysən! Yaqup qandakmu qidiyalaydu? U kiqik tursa!» — dedim. **6** Pərwərdigar xundak qilixtin yandi: «Əmdi undak bolmaydu» — dedi Rəb Pərwərdigar. **7** Əmdi U manga [mundak bir ixni] kərsətti — Wə mana, Rəb tik əlqigüq yip bilən qopuruloqan tam tüwidə, Qolida tik əlqigüq yipni

tutkiniqə turatti; **8** wə Pərwərdigar məndin: — «Amos, nemini kərdung?» dəp soridi. Mən: «Tik əlqigüq yipni» — dedim. Rəb: «Mən yənə Əz həlkim Israil otturisiqə tik əlqigüq yipni tikləymən; Mən yənə ularni jazalimay ətüp kətməymən; **9** Həm Ishakning «yukiri jayliri» həlak bolidu, Israilning tawapqahliri wəyran kəlinidu; Yəroboam jəmətigə kiliq bilən hujum kəlixkə ornumdin turimən» — dedi. **10** Xuning bilən Bəyt-Əldiki kaħin Amaziya Israil padixahı Yəroboamoqə həwər yollap: — «Amos Israil jəməti arisida turupmu siligə suyikəst kildi; zemin uning kəloqan barlik gəplirini kətürəlməydu. **11** Qünki Amos: — «Yəroboam kiliqta əlidu, Israil əsirgə elinip əz zeminidin sürgün bolmay qalmaydu!» — dəydu» — dedi. **12** Andin Amaziya Amoskə: — Həy aldin kərgüqi! Bəs, yoqal, Yəhuda zeminiqə kaq, axu yərdə bexarət berip, xu yərdə nan tepip yə! **13** Birək Bəyt-Əldə yənə bexarət bərmə; qünki u padixahning tawapqahı, xahlıq əydur, — dedi. **14** Amos Amaziyaqə jawab berip mundək dedi: — «Mən əsli pəyoqəmbər əməs idim, yaki pəyoqəmbərning oqlimu əməsmən; bəlki mən bir qarwiqi, xundəkla erən dərəhlirining mewisini tərgüqi idim. **15** Birək pada bekiwatқан qeojimda Pərwərdigar meni Əz ilkiqə aldi wə mənə: «Barojin, həlkim Israilqə bexarət bər» — dedi. **16** Əmdi, i Amaziya, Pərwərdigarning səzigə kulək sal! Sən mənə: «Israilni əyibləydiqan bexarətlərni bərmə, Ishak jəmətini əyibləydiqan səzlərni eytma», deding. **17** Xunga Pərwərdigar mundək dəydu: — «Sening ayaling xəhərdə pahixə bolidu, oqul-kizliring kiliq bilən kərilidu wə zemining əlqəx tanisi tartilixi bilən parqilinidu; sən

napak bir zeminda ʻelisən; wə Israil ʻsirgə elinip öz zeminidin sürgün bolmay qalmaydu»».

8 Rəb Pərwərdigar manga mundak bir ixni kərsətti; mana, bir sewət yazlıq mewə. **2** Andin U məndin: Amos, nemini kərdung? — dəp soridi. Mən: «Bir sewət yazlıq mewini» — dedim. Pərwərdigar manga: Əmdi həlkim Israiloqa zawal yətti; Mən yənə ularni jazalimay ətüp kətməymən, — dedi. **3** — Xu küni ordidiki qizlarning nahxiliri qiya-qiyalaroqa aylinidu, — dəydu Rəb Pərwərdigar; — Jəsətlər kəp bolidu; ular jay-jaylarda sirtka taxlinidu. Süküt! **4** Buni anglanglar, həy miskinləрни əzgüqilər, Zemindiki ajiz məminləрни yoqatmaqçi boləqanlar — **5** «Axliqimizni satmaqçi iduk, yengi ay qaqanmu ahirlixar, Buqday yaymisini aqattuk, xabat küni qaqan tögər?» — dəydiəqanlar, — Xundakla «əfah»ni kiqik kilip, «xəkəl»ni qong elip, Aldamqilik üqün tarazini yaloqan kiləqanlar! **6** — Namratlarni kümüxkə, Miskin adəmmni bir jüp qorukqa setiwalmakçi boləqanlar, Buqdayni süpüründisi bilən qoxup satmaqçi boləqanlar! **7** Pərwərdigar Yəqubning oqururi bilən xundak kəsəm kildiki, — Bərħək, Mən hərgiz ularning kiləqanliridin həqbirini untumaymən! **8** Zemin bu ixlardin təwrinip kətməmdü? Wə uningda turuwatqanlarning həmmisi matəm tutmamdu? U Nil dəryasidək ərlep ketidu, U Misir dəryasidək ərəkəxləp, andin qəküp ketidu. **9** Xu küni xundak əməlgə axuruliduki, — dəydu Rəb Pərwərdigar, — Quyaxni qüxtə patquzimən, Zeminni xu oquq kündə qarangoqulaxturimən. **10** Həytliringlarni musibətkə, Həmmə nahxiliringlarni aqzarlaroqa aylanduriwetimən; Həmmə adəmning qatriki

üstini bəz rəht bilən orioquzimən, Hər bir adəmnin
bexida takirlik pəyda qilimən; Bu matəmni yəkkə-yeganə
bir oqulning matimidək, Həytning ahirini dərd-ələmlik
bir kün qiliwetimən. **11** Mana, xundək künlər keliduki, —
dəydu Rəb Pərwərdigar, Zeminə qəhətqilikni əwətimən,
— — Nanəqə boləqan qəhətqilik əməs, yaki suqə boləqan
qangqaxmu əməs, bəlki Pərwərdigarning səz-kalamini
anglaxqə boləqan qəhətqilikni əwətimən. **12** Xuning
bilən ular dengizdin dengizəqə, ximaldin xərkkə kezip
mangidu, Ular Pərwərdigarning səz-kalamini izdəp uyan-
buyan yürüp, uni tapalmaydu. **13** Xu küni güzəl qizlar
həm yigitlərmu usuzluqtin həlidin ketidu; **14** Həm
Samariyəning gunahining [nami] bilən kəsəm iqkənlər,
Yəni «İlahingning tiriklik bilən, i Dan», yaki «Bəər-
Xəbadiki [ilahi] tirik yol bilən!» dəp kəsəm iqkənlər bolsa
— Ular yikilidu, ornidin hərgiz qaytidin turalmaydu.

9 Mən Rəbning kurbangahning yenida turoqinini
kərdum; U mundaq dedi: — — Tüwrüklərnin
baxlirini urunglar, bosuqilar silkingiqə urunglar,
Ular ni [ibadəthanidikilərnin] baxlirioqə qüxürüp, parə-
parə qilinglar! Mən xu [butpərəslər]din əng ahirda
qəlanlirinimu qiliq bilən əltürimən; Ulardin qəqay
dəgənlər qəqalmaydu, Ulardin qutulay dəgənlər qutulup
qikəlmaydu. **2** Ular təhtisara iqigə texip kirsə, qolum
axu yərdin ularni tartip qikiridu; Ular asmanəqə yamixip
qiksa, Mən xu yərdin ularni tartip qüxürimən; (**Sheol**
h7585) **3** Ular Karməl qəkkisioqə məküwalsimu, Mən ularni
izdəp xu yərdin alimən; Ular dengiz tegidə nəzirimdin
yoxurunuwəlan bolsimu, Mən yilanni buyruymən, u

ularni qaqidu; **4** Duxmənligə əsirgə qüxkən bolsimu, Mən xu yərdə kiliqni buyruymən, u ularni eltüridu; Mən yaxilikni əməs, bəlki yamanlikni yətküzüx üçün kəzlirimni ularoşa tikimən. **5** Samawi koxunlarning Sərdari boloqan Rəb Pərwərdigar, Zeminəşa təgküqi bolsa dəl Uning Əzidur; U tegixi bilənla, zemin erip ketidu, uningda turuwatqanlarning həmmisi matəm tutidu; Zemin Nil dəryasidək ərlep ketidu — Misirning dəryasidək [ərkəxləp], andin qəküp ketidu. **6** Rawəqlirini ərxlərgə selip, asman gümbizini yər yüzigə bekitküqi Xudur; Dengizdiki sularni qaqirip, ularni yər yüzigə kuyəyüqi Udur; Pərwərdigar Uning namidur. **7** Silər Manga nisbətən Efiopiyə baliliriəşa ohxax əməsmu, i Israil baliliri? Mən Israilni Misirdin elip qıkarəşan əməsmu? Filistiyəşni Kret arilidin, Suriyəşlikləşni Kir xəşiridin qıkarəşan əməsmu? **8** Qaranglar, Rəb Pərwərdigarning kəzi «gunahkar padixahlik» üstigə qüxti — Mən yər yüzidin uni yəkitimən; Lekin Mən Yakup jəmətini toluq yəkitiwətməymən, — dəydu Pərwərdigar. **9** Qünki qaranglar, Mən buyruk qüxürimən, Xuning bilən huddi birsı dänni əşəlwidə taskiəşandək, Israil jəmətini əllər arisida taskaymən, Birəş ulardin əng kiqikimu yərgə qüxüp kətməydu. **10** [Həlbuki], həlqimning barlik gunahkarlıri, yəni: «Külpət bizgə hərgiz yəşinlaxmaydu, beximizəşa qüxməydu» degüqilər kiliq tegidə əlidu. **11** Xu küni Mən Dawutning yikiləşan kəşisini yengibaxtin tikləymən, Uning yeriklirini etimən; Uni harabiliktin ongxap, əşyni zamandiki petidək qurimən. **12** Xuning bilən ular Edomning qaldisioşa həmdə namim bilən ataləşan barlik əllərgə igidarqilik kılıdu,

— dəydu buni bejirgüqi Pərwərdigar. **13** Mana xundak künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Yər həydigüqi həsul yiqəquqioqa yetixiwalidu, Üzümlərnı qəyliyüqi uruk qaqquqioqa yetixiwalidu; Taqlar yengi xarabni temitip, Barlıq dəng-egizliklər erip ketidu. **14** Wə həlkim İsrailni asarəttin kütuldurup, azadlıqqa erixtürimən; Ular harab xəhərlərnı qayta qurup, ularda makanlixidu; Ular üzümzarlarnı tikip, ularning xarabini iqudu; Ular baqlarnı bərpa qilip, mewisini yəydu. **15** Mən ularnı öz zemini üstigə tikimən, Ular Mən ularoqa ata qiloqan zemindin hərgiz kaytidin yuluwetilmaydu — dəydu Pərwərdigar sening Hudaying.

Obadiya

1 Obadiya kergən alamət kərünüx: — Rəb Pərwərdigar Edom tooqruluk mundak dəydu: — (Biz Pərwərdigardin bu həwərnı anglaxka muyəssər bolduk) — «Bir əlqi əllər arisoqa əwətildi; U: «Ornunglardin turunglar, biz uningəja qarxi jəng kilix üqün turayli!» — dəp həwər beridu. **2** Mana, Mən seni əllər arisida kiqik kildim; Sən [əllər arisida] kattik kəmsitilgən həlk bolisən! **3** Həy tik kıyaning yerikliri iqidə turəjuqi, Turaləjusi yukiri boləjuqi, Kənglündə: «Kim meni yərgə qüxürəlisun?!» degüqi, Kənglündiki təkəbburluk əzüngni aldap kəydi! **4** Sən bürküttək əzüngni yukiri kətürsəngmu, Qənggəngni yultuzlar arisoqa tizsəngmu, Mən xu yərdin seni qüxürüwetimən, — dəydu Pərwərdigar. **5** Buləngqilar kəxingəja kəsimu, Ooqrilar keqiləp yeningəja kirsimu, (Həy, xunqə üzüp taxlinisən!) Ular əzlirigə quxlukla ooqrilaytti əməsmu? Üzüm üzgüqilər yeningəja kəsimu, azrak wasənglarni qalduridu əməsmu? **6** Birək Əsəwning təəllukati kəndək ahturuldi! Uning yoxurun baylikliri kəndək tepip qikildi! **7** Barlik ittəpakdaxliring seni qəgrayingəjiqə həydiwetidu; Sən bilən inək ətkənlər seni aldap, üstüngdin oqəlibə kilidu; Neningni yegənlər sanga kiltək kuridu; [Sən] dərwəkə yorutulmiqəndursən! **8** Mən xu küni, — dəydu Pərwərdigar, — Edomdin danixmənlərnı, Əsəwdin əkil-parasətni yəkatmamdimən? **9** Xuning bilən palwanliring parakəndə bolidu, i Teman, Xuning bilən Əsəwning teqidiki hərbi adəm kıroqinqilikta kətl kilinidu. **10** Ukəng Yəqupka kıloqan zulum-zorəwanlikəng tüpəylidin, İza-ahənət seni qəpləydu; Sən mənggügə üzüp taxlinisən. **11**

Sən bir qəttə [pərwəsiz] qarap turoğan küni, Yəni yaqa yurttikilər [buradiringning] mülkini bulap kətkən küni, Taipilər uning dərważiliridin kirip Yerusalem üstigə qək taxlıoğan küni, Sən ularning bir əzasioğa ohxax boləjansən.

12 Birəq kərindixingning apətlik künigə pərwəsiz qarap turmaslikiŋ kerək idi, Yəhudaning balilirining həlakət künidə huxal bolup kətməslikiŋ kerək idi; Külpətlik künidə aozingni yooğan kılmaslikiŋ kerək idi; **13** Əz həlqimni apət başqan künidə, ularning dərważisioğa kirməslikiŋ kerək idi; Ularni apət başqan künidə ularning dərd-ələmigi erənsiz qarap turmaslikiŋ kerək idi, Apət başqan künidə qolungni mal-mülkiŋə sozmaslikiŋ kerək idi; **14** Sən xəhərdin keqip kutuloğanlarni üzüp taxlax üqün aqa yolda turmaslikiŋ kerək idi; Külpət başqan künidə uningdin kutulup qaloğanlarni düxməngə tapxurmaslikiŋ kerək idi. **15** Qünki Pərwərdigarning küni barliq əllər üstigə qüxüxkə yekın qaloğandır; Sening baxqılaroğa kıləjiningdək, sangimu xundəq kılınıdu; Sanga tegixlik jaza əz bexingoğa qüxıdu; **16** Qünki sən Əz muqəddəs teoşimda [əzəzipimni] iqqiningdək, Barliq əllərmu xundəq tohtawsiz iqudu; Bərhək, ular iqudu, yutıdu, Andin ular həq məwjut əməstək yoqap ketıdu. **17** Birəq Zion teoşı üstidə panah-qutkuzulux bolıdu, Taş pak-muqəddəs bolıdu; Yəqub jəmətining təəllukatlıri əzigi təwə bolıdu; **18** Wə Yəqub jəməti ot, Yüsüp jəməti yalkun, Əsaw jəməti ularoğa pahal bolıdu; [Ot wə yalkun] Əsaw jəməti iquidə yekilip, ularni yutup ketıdu; Əsaw jəmətidin həqbirsi qalmaydu; Qünki Pərwərdigar xundəq səz kıləğan. **19** [Yəhudaning] jənubidikilər Əsawning teoşioğa igə bolıdu;

Xəfəlah tüzənglikidikilər Filistiylərninğ zeminioğa igə bolidu, Bərək, ular Əfrainning dalasi həm Samariyəninğ dalasioğa igə bolidu; Binyamin Gileadқа igə bolidu; **20** Sürgün bolənlardin kəlip qaləan İsrailardin tərkiб tapқан bu qoxun Qanaandikilərgə təwə boləan zeminioğa Zarəfatқиə igə bolidu; Səfaradta sürgündə turəan Yerusalemdikilər bolsa jənubtiki xəhərlərgə igə bolidu. **21** Andin Zion teqi üstigə kütquzoquqilar qikidu, Ular Əsaw teqi üstidin həküm süridu; Xuning bilən padixahliқ Pərwərdigarə təwə bolidu!

Yunus

1 Pərwərdigarning səzi Amittayning oqli Yunuska yetip kelip mundak deyildi: — **2** «Ornungdin tur, dərhal Ninəwə degən axu bəyüük xəhərgə berip, awazingni kətürüp u yərdikilərnı agahlandıruqın; qünki ularning rəzillikliri Mening kəzümgə qadilip turidu». **3** Biraq Yunus ornidin turup Pərwərdigarning yüzidin əzini kaqurux üqün Tarxix degən yurtka kətməkqi boldi. Xunga u Yoppa xəhirigə berip, Tarxixka baridioqan kemə tepip, kirasini töləp uningə qüxti wə kemiqilər bilən birliktə Tarxixka berip, Pərwərdigarning yüzidin əzini kaqurmakqi boldi. **4** Pərwərdigar bolsa zor bir boranni dengizə taxlidi; xunga dengizda dəhxətlik kara boran qikip, kemə parqilinip kətgili tas qaldi. **5** Kemiqilər bolsa bək qorkup ketip, hərqaysisi əz ilahlıriə qə hitab qilip dua qilixti; ular kemini yeniklisun dəp uningdiki yük-takları dengizə taxliwətti. Biraq Yunus bolsa, kemining asti kəwitigə qüxüwelip, xu yərdə əlüktək uhlawatqanidi. **6** Kemə baxlıqi uning yenio qə kelip uningə: «Əy, uhlawatqan kixi, bu qandak qilioqining? Ornungdin tur, ilahingni seqinip nida qil! Kim bilidu, ilahingning nəziri qüxüp bizni qəlakəttin qutkuzup qalamdu tehi?» — dedi. **7** Ular bir-birigə: — Kelinglar, bu külpətning kimning wəjidin beximizə qüxkənlikini bekitix üqün qək taxlayli, — deyixti. Xundak qilip ular qək taxlaxti; ahirda qəktə Yunus qikip qaldi. **8** Ular uningdin: — Qeni, eyt, beximizə qüxkən bu külpət kimning səwəbidin boluwatidu? Sening tirikqiliking nemə? Nədin kəlding? Qaysi əl, qaysi milləttin sən? — dəp soridi. **9** U ularə: — Mən bolsam ibraniy

millitidin, ʻarxlərdiki Hudadin, yəni dengizni, yər-zeminni yaratqan Pərwərdigardin qorqquqimən, dedi. **10** Bu səz ularni intayin qorqutiwətti. Ular: «Sən zadi nemə ix qiloqan?» — dəp soridi [qünki ular uning Pərwərdigarning yüzidin qaqanlikini bilgənidi, qünki ular buni uning öz aqzidin angliqanidi]. **11** Ular uningdin: — Əmdi biz seni qandaq qilsaq dengiz biz üçün tinqlinidu? — dəp soridi; qünki dengiz dolquni baroqanseri əwj elip ketiwatatti. **12** U ularoqa: — Meni kətürüp dengizoqa taxliwetinglar, xu qaqda dengiz silər üçün tinqlinidu; qünki bilimənki, bu zor boran mening səwəbimdin silərgə qüxti, — dedi. **13** Birəq bu adəmlər küqəp paləq urup qiroqakqa yetixə tirixti; əmma yetəlmidi, qünki dengiz qerixqandək tehimu dolqunlap ketiwatatti. **14** Ular Pərwərdigarəqa iltija qilip pəryad kətürüp: — Aq Pərwərdigar, Səndin ətünimiz, bu adəmning jenini aloqanliqimizni bizdin kərmigəysən! Bigunah bir adəmning qenini təküxning gunahini üstimizgə qoymioqaysən! Qünki Sən Pərwərdigar Əzüngning haliqiningni qilding! — dəp nida qildi. **15** Xuning bilən ular Yunusni kətürüp elip dengizoqa taxliwətti; dengiz dolqunlinixtin xuan tohtidi. **16** Xuning bilən bu adəmlər Pərwərdigardin qattiq qorqti; ular Pərwərdigarəqa atap qurbanliq qilip kəsəm iqixti. **17** Birəq Pərwərdigar Yunusni yutuwelixqa yooqan bir belikni əwətkənidi. Yunus bolsa bu belikning qarnida üq keqə-kündüz turdi.

2 Yunus belikning qarnida turup Pərwərdigarəqa mundəq dua qildi: — **2** «Mən dərd-əlimimdin Pərwərdigarəqa pəryad kətürdum, U mənə iqabət qildi. Mən təhtisaraning

təktidin pəryad kildim, Sən awazimoğa kulak salding. (Sheol h7585) **3** Qünki Sən meni dengiz təktigə, dengiz qarnioğa taxliwəttig, Kəlkün ekinliri meni arisioğa eliwaldi, Sening barliq dolqunliring həm erkəxliring üstümdin ətüp kətti; **4** Wə mən: «Mən nəziringdin taxliwetilgənmən; Birak mən yənila mukəddəs ibadəthanangoğa karap ümid bilən təlmürimən» — dedim. **5** Sular meni yutup kətküdək dərijidə oriwaldi, Dengiz təkti meni qapsiwaldi; Dengiz qəpliri beximoğa qirmixiwaldi. **6** Mən taoqlarning təglirigiqə qüxüp kəttim; Yər-zemin tegidiki taqaklar meni əbədil'əbədkiqə qamar koydi; Həlbuki, Sən jenimni hang iqidin qikarding, i Pərwərdigar Hudayim. **7** Jenim iqimdə həlidin kətkəndə Pərwərdigarni esimgə kəltürdüm, Duayim Sanga yetip, Mukəddəs ibadəthanangoğa kirip kəldi. **8** Bimənə ərziməs butlaroğa qokunoqanlar əzigə nesip boləjan mehribanliqtin məhrum bolidu. **9** Birak mən bolsam təxəkkür sadayim bilən Sanga kurbanliq qilimən; Mən iqqən kəsəmlirimni Sening aldingda ada qilimən. Nijat-kutkuzux Pərwərdigardindur!» **10** Pərwərdigar belikqə buyrudi, belik Yunusni kuruklukqə kəy kildi.

3 Pərwərdigarning səzi ikkinqi kətim Yunusqə yetip mundak deyildi: — **2** «Ornungdin tur, Ninəwə degən axu bütük xəhərgə berip, Mən sanga tapxuroqan həwərnəni ularoğa jakarla». **3** Yunus ornidin turup Pərwərdigarning səzi boyiqə Ninəwə xəhərigə bardı. Ninəwə bolsa nahayiti bütük bir xəhər bolup, xəhərnəning əzila üq künlük yol idi. **4** Yunus xəhər iqigə kirip bir kün mangdi, u: — Qirik kündin keyin, Ninəwə xəhəri wəyran qilinidu! — dəp jakarlidi. **5** Ninəwədikilər Hudaning səzigə ixəndi.

Ular roza tutulsun d p elan qilip, m tiw rl rdin tartip  ng kiqukigiq  ularning h mmisi b z kiyim kiydi. **6** Bu söz padixahqa y tk nd , umu təhtidin turup, tonini taxlap b z kiyim kiyip k ll kk  kirip olturdi. **7** U y n  əmri arkilik pütkül Ninəwə x hirig  munularni jakarlidi: — «Padixah həm aks ng kl rning yarliqi boyiqa, Ninəwə xəhiridiki heqkandaq ad m, at-ulaoq, kala, koy padiliri heqn rsig  eoqiz təgmisun; heqn rsini yemisun, sumu iqmisun. **8** H rbir ad m w  haywan b z kiysun, h rbiri Hudaqa kattik pəryad kətürsun; h rbiri yaman yoldin yansun, h rbiri qolini zorawanliqtin  zsun; **9** kim bilidu, buning bilən Huda kattik oqəzipidin yenip bizni halak qilmasmikini?». **10** Xuning bilən Huda ularning əməllirini, yəni yaman yollardin yanooanliqini k r p, ularqa qaratkan bala-qazani q x r xtin yenip, xu baliyakazani q x rmidi.

4  mma bu ix Yunusni intayin narazi qilip, uni kattik oq z pl nd rdi. **2** U P rw rdigarqa: — «Ah, P rw rdigar,  z yurtumdiki qaoda Sening xundaq qilidooanliqingni demigənmidim? Xunga mən  slid  Tarxixqa kaqmaqqi bolooanm n; q nki mən bilim nki, Sən meh r-x p tlik, rəhimdil, asan oq z pl nm ydidooan, qongkur mehribanliqqa toloooan, kixil rning bexioqa k lp t q x r xtin yanoouqi Hudadursən. **3**  mdi P rw rdigar, jenimni m ndin elip k t,  l m mən  q n yaxaxtin  wz l» — dedi. **4** P rw rdigar uningdin: — Bundak aqqiklanoojining tooqrimu? — d p soridi. **5** Andin keyin Yunus x h rdin qikip, x h rning x rkij t ripig  berip olturdi. U xu y rd   zig  bir q ll  yasap, xəhərdə

zadi nemə ixlar bolarkin dəp uning sayisidə olturdi.

6 Pərwərdigar Huda Yunusni öz parakəndiqilikidin kütquzux üçün, uning bexioja sayə qüxsun dəp uningəja bir kiqik dərəhni ətürüp təyyarlidi. Yunus kiqik dərəhtin intayin hursən boldi. **7** Birəq ikkinqi küni tang atkanda Huda bir qurtni təyyarlap əwətti. Qurt bu kiqik dərəhni pilikigə zərbə kəlip uni kurutuwətti. **8** Kün kızaroqanda, Huda intayin issik bir xərək xamilini təyyarlidi; kün təptini Yunusning bexioja qüxürdi, uni həlidin kətküzdi. U əzigə əlüm tiləp: — Əlüm mən üçün yaxaxtin əwzəl, — dedi. **9** Birəq Huda uningdin: — Sening axu kiqik dərəh səwəbidin xundək aqqiklinixing toşrimu? — dəp soridi. U jawab berip: — Həə, hətta əlgüdək aqqikim kəlgini toşridur, — dedi. **10** Pərwərdigar uningəja mundək dedi: — «Sən həq əjringni singdürmigən həm əzüng ətürmigən bu kiqik dərəhkə iqingni aşritting; birəq u bir keqidila əzi əsüp, bir keqidila kurup kətti; **11** Əmdi Mening ong qoli bilən sol qolini pərək etəlməydiqan yüz yigirmə ming adəm olturəklaxқан, xundəklə nurəjun mal-waranlirimu boləjan Ninəwədək bundək bəyüik xəhərdikilərgə iqimni aşritip rəhəm kəliximəja toşra kəlməmdu?».

Mikah

1 Pərwərdigarning səzi — Yotam, Ahaz və Həzəkiya Yəhudağa padixah boləjan künlərdə Morəxətlik Mikahğa kəlgən: — U bularni Samariyə və Yerusalem toqrisida kərgən. **2** Anglanglar, i həklər, həmminglar! Kulak sal, i yər yüzi və uningda boləjan həmminglar: — Rəb Pərwərdigar siləрни əyibləp guwahlik bərsun, Rəb mukəddəs ibadəthanisidin siləрни əyibləp guwahlik bərsun! **3** Qünki mana, Pərwərdigar Əz jayidin qıkidu; U qüxüp, yər yüzidiki yukiri jaylarni qəyləydu; **4** Uning astida taoqlar erip ketidu, Jiloqlar yerilidu, Huddi mom otning aldida erigəndək, Sular tik yardin təkülgəndək bolidu. **5** Buning həmmisi Yakupning itaətsizliki, Israil jəmətidiki gunahlar tüpəylidin bolidu; Yakupning itaətsizliki nədin baxlanəjan? U Samariyədin baxlanəjan əməsmu? Yəhudadiki «yukiri jaylar»[ni yasax] nədin baxlanəjan? Ular Yerusalemdin baxlanəjan əməsmu? **6** Xunga Mən Samariyəni etizdiki tax dəwisidək, Üzüm talliri tikixkə layıq jay kiliwetimən; Mən uning taxlirini jiloqğa domilitip taxlaymən, Uning ullirini yalingaqlaymən; **7** Uning barlik oyma məbudliri para-para qeqiwetilidu; Uning pəhixiliktin erixkən barlik hədiyəliri ot bilən köydürülidu; Barlik butlirini wəyrənə kiliwən; Qünki u pəhixə ayalning həkqi bilən bularni yiqip toplidu; Ular yənə pəhixə ayalning həkqi bolup qaytip ketidu. **8** Bular üqün mən ah-zar kətürimən, Mən hıwlaymən; Yalingayak, yalingaq degüdək yürimən; Mən qilbərilərdək hıwlaymən; Hıwkuxlərdək matəm tutup yürimən. **9** Qünki uning yariliri dawaliqusizdur, U

hətta Yəhudaşiqimu yetip, Həlqimning dərwazisiya, yəni Yerusalemoşiqə yamridi. **10** Bu [apətni] Gat xəhridə səzlimənglar, Kət'iy yioqlimənglar; Bəyt-lə-Afrah xəhridə topa-qangda eoşinanglar! **11** I Xafirda turuwatқан kız, yalingaqlik wə xərməndilik iqidə [əsirlikkə] et; Zaananda turuwatқан kızlar talaşqa heq qikқан əməs; Bəyt-Ezəl ah-zarlar kətürməktə; «[Huda] səndin muqim jayingni elip ketidu!» **12** Marotta turuwatқан kız yaxilikқа təlmürüp tit-tit boluwatidu; Birak yamanlik Pərwədigardin Yerusalem dərwazisiya qüxti. **13** Tulparni jəng hərwisioya kat, i Lakixta turuwatқан kız; (Lakix bolsa, Zion kizioya gunahning baxlanşan yeri idi!) Qünki səndə Israilning itaətsizliki tepilidu. **14** Xunga sən huxlixix hədiyilirini Morəxət-Gat xəhrişə berisən; Akzibning dukandarlıri Israil padixahlirioya yaloşanqilik yətküzidu; **15** Mən tehi sanga bir «mirashor» əpkelimən, i Marəxah xəhridə turuwatқан kız; Israilning xan-xəripi Adullamoşimu qüxüp kelidu. **16** Əzüngni takirbax kil, Zoşung bolşan balilar üqün qeqingni qüxürüwət; Qorultazdək aydingbaxlişingni kengəyt, Qünki ular səndin ayrilip sürgün boluxқа kətti.

2 Ornida yetip kəbihlikni oylaydioşanlaroya wə yamanlik əyliyüqilərgə way! Pəkət ularning kolidin kəlsila, ular tang etixi bilənla uni ada kilidu; **2** Ularning aqkəz kəzi etizlaroya qüxsila, ular zorawanlik kilip buliwalidu; Əylərgimu kizikipla qalsa, bularnimu elip ketidu; Ular batur kixinimu jəməti bilən bulaydu, Adəmni öz mirasliri bilən qoxup qanggilioya kirgüziwalidu. **3** Xunga Pərwədigar mundaқ dəydu: — Mana, Mən bu ailigə

qarap, boyunliringlardin qikiralmaydigan yaman bir [boyuntururkni] oylap tayyarliwatimən; Silər əmdi gidiyip mangmaysilər; Qünki xu künlər yaman künlər bolidu. **4** Xu küni ular silər toqranglarda təmsilni tiloqa elip, Eqinixlik bir zar bilən zarlaydu: — «Biz pütünləy bulang-talang qilinduk!; U həlkimning nesiwisini baxqilaroqa bəlüwətti; Uni məndin xunqə dəhxətlik məhrum qildi! U etizlirimizni munapikqa təksim qilip bərdi! **5** Xunga Pərwərdigarning jamaiti arisidin, Silərdə qək taxlap zemin üstigə tana tartip nesiwə bəlgüqidin birsimu qalmaydu. **6** Ular: «bexarət bərmənglar!» — dəp bexarət beridu! Əgər [pəyoqəmbərlər] bu ixlar toqruluk bexarət bərmisə, əmdi bu ar-nomus bizdin hərgiz kətməydu! **7** I Yakup jəməti, «Pərwərdigarning Rohi səwr-takətsizmu? Bu ixlar rast Uning qiləjanlirimu?» — degili bolamdu? Mening səzlim durus mangoquqoqa yaxilik kəltürməmdü? **8** Birək tünügünla Mening həlkim hətta düxməndək ornidin qozəqaldi; Silər hatirjəmliktə yoldin ətüp ketiwatqanlarning tonini iq kiyimliri bilən salduruwalisilərki, Ularni huddi uruxtin qaytqanlardək [kiyimsiz] qaldurisilər. **9** Həlkim arisidiki ayallarni əzlidirining illik əyliridin qoqlaysilər; Ularning yax balilirini silər Mening güzəl gəhirimdin mənggügə məhrum qilisilər. **10** Ornunglardin turup neri kətinglar; Qünki həlakətni, Yəni azablik bir həlakətni kəltüridigan napaklik tüpəylidin, Bu yər silərgə təwə aramgah bolmaydu. **11** Əgər bihudilikdə, yaloqanqilikdə yürgən birsi yaloqan gəp qilip: — «Mən xarab wə hərakqa tayinip silərgə bexarət berimən» — desə, Mana, u xu

həlkkə pəyoğəmbər bolup qalidu! **12** Mən qoqum seni bir pütün kılıp uyuxturimən, i Yakup; Mən qoqum Israilning qaldisini yioğimən; Mən ularni Bozrahdikiki qoylardək, Öz yaylıkida yioğiloğan bir padidək jəm kılıimən; Ular adimining kəplükidin warang-qurunglukka tolidu. **13** Bir «bəsüp etküqi» ularning aldioğa qikıip mangidu; Ular bəsüp qikıip, kowukka yetip berip, uningdin qikti; Ular bəsüp qikti, Yəni kowukka yetip berip, uningdin qikti; Ularning Padixahi ularning aldida, Pərwərdigar ularning aldioğa ətüp mangidu.

3 Mən mundaq dedim: «Anglanglar, i Yakupning həkımliri, Israil jəmətining əmirliiri! Adil həkümni bilix silərgə has əməsmu? **2** I yahxilıknı əq kərgüqi, Yamanlıknı yahxi kərgüqilər — Silər Öz həkımdin terisini, Ustihanlıridin gəxini yulidioğan, Ularning gəxini yəyidioğan, Terisi soyuloquqə üstidin sawaydioğan, Ustihanlırini qakidioğan, Ularıni kəzanəğa təyyarlıoğandək, Daxkazandiki gəxni toqrioğandək toqraysilər! **4** Buningdin keyin ular Pərwərdigarəğa nida kılıdu, Birak U ularni anglimaydu; Ularning kılımixlıridiki hər türlük kəbihlıki üqün, U qaoğda U yüzini uların kaqurup yoxuridu!». **5** Pərwərdigar Öz həkını azduroquqi pəyoğəmbərlər toqruuluk mundaq dəydu: — (Ular qıxliri bilən qıxləydu, «Aman-tinqlik!» dəp warkıraydu, Kimərkim ularning gelini maylimisa, Xularəğa qarxi urux həzirləydu!) **6** — Xunga silərni «alamət kərünüx»ni kərməydioğan bir keqə, Pal saloqili bolmaydioğan karangoquluk basidu; Pəyoğəmbərlər üqün kuyax patidu, Kün ular üstidə kara bolidu; **7** «Alamət kərünüxni

kərgüqilər» xərməndə bolidu, Palqilar yərgə karitilidu; Ularning həmmisi kalpuklirini tosup yürüdü; Qünki Hudadin heq jawab kəlməydu. **8** Biraq mən bərhəq Pərwərdigarning Rohidin küqkə tolojanmən, Yakupqa özining itaətsizlikini, Israiləja uning gunahini jakarlax üqün, Toqra həkümlərgə həm qudrətkə tolojanmən. **9** Buni anglanglar, etünimən, i Yakup jəmətining hakimliri, Israil jəmətining əmirliri! Adil həkümgə əq bolojanlar, Barliq adalətni burmilaydiojanlar, **10** Zionni qan təküx bilən, Yerusalemnı həqkaniyətsizlik bilən kuridiojanlar! **11** [Zionning] hakimliri parilar üqün həküm qikiridu, Kaqınlar «ix həqki» üqün təlim beridu; «Pəyoqəmbərlər» pul üqün palqilik qilidu; Biraq ular «Pərwərdigarəja tayinar»mix tehi, Wə: — «Pərwərdigar arimizda əməsmu? Bizgə heq yamanlik qüxməydu» — deyixidu. **12** Xunga silərnıng wəjənglardın Zion teqı etızdək aqıdurulidu, Yerusalemdəng-təpilik bolup qalidu, «Əy jaylaxqan taqı» bolsa ormanliqning otturısıdiki yukiri jaylardəkla bolidu, halas.

4 Biraq ahırkı zamanda, Pərwərdigarning əyi jaylaxqan taqı taqlarınq bexi bolup bekitilidu, Həmmə dəng-egizliktin üstün qilinip kətürülidu; Barliq həqlər uningəja qarap ekıp kelixidu. **2** Nuroqun qowm-millətlər qikıp bir-birigə: — «kelinglar, biz Pərwərdigarning teqıəja, Yakupning Hudasinıng əyigə qikıp keləyli; U əz yolliridin bizgə əgitidu, Wə biz uning izlirida mangimiz» — deyixidu. Qünki qanun-yolyoruk Zıondın, Pərwərdigarning səz-kalami Yerusalemdın qikıdiojan bolidu. **3** U bolsa kəp həlk-millətlər arısıda həküm qikiridu, U küqlük əllər, yıraқта

turoqan əllərninğ hək-nahəqlirigə kesim qilidu; Buning bilən ular öz qiliqlirini sapan qixliri, Nəyzilirini oroqak qilip soquxidu; Bir əl yənə bir əlgə qiliq kətürməydu, Ular həm yənə urux qilixni əgənməydu; **4** Bəlki ularning hər biri öz üzüm teli wə öz ənjür dərihi astida olturidu, Wə heqkim ularni qorqatmaydu; Qünki samawiy qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Öz aqzi bilən xundak eytti. **5** Barliq həqlər öz «ilah»ining namida mangsimu, Birak biz Hodayimiz Pərwərdigarning namida əbədil'əbədgiqə mangimiz. **6** Xu künidə, — dəydu Pərwərdigar, — Mən meyip boləquqilarni, Həydiwetilgənlərnə wə Əzüm azar bərgənlərnə yioqimən; **7** Wə meyip boləquqini bir «qaldi», Həydiwetilgənni küqlük bir əl qilimən; Xuning bilən Pərwərdigar Zion teqida ular üstidin həküm süridu, Xu kündin baxlap mənggügiqə. **8** Wə sən, i padini kəzətküqi munar, — Zion qizining egizliki, [padixahlıq] sanga kelidu: — — Bərək, sanga əslidiki həkuk-həkümranlıq kelidu; Padixahlıq Yerusalem qizioqə kelidu. **9** Əmdi sən hazır nemixka nida qilip nalə kətürisən? Səndə padixah yokmidi? Sening muxawiringmu halak boləqanmidi, Ayalni toloqak tutkandək azablar seni tutuwaləqanmidi? **10** Azabka qüx, toloqak tutkan ayaldək tuquxka toloqinip tirixkin, i Zion qizi; Qünki sən hazır xəhərdin qikisən, Hazır dalada turisən, Sən hətta Babiləqimu qikisən. Sən axu yərdə kutkuzulisən; Axu yərdə Pərwərdigar sanga həmjəmət bolup düxmənliringdin kutkuzidu. **11** Wə hazır nuroqun əllər: — «U ayaq asti qilinip buləqansun! Kəzimiz Zionning [izasini] kərsün!» — dəp sanga qarxi jəng qilixka yioqilidu; **12** Birak ular Pərwərdigarning

oylirini bilmaydu, Uning nixanini qüxənməydu; Qünki
ənqilərnı hamanoqa yioqkandək U ularnı yioqıp koydı.

13 Ornungdin turup hamanni təp, i Zion kızı, Qünki
Mən münggüzüingni təmür, tuyaklıringni mis kılıməni;
Nuroqun əllərnı soqup parə-parə kiliwetisən; Mən ularning
oqənimıtını Pərwərdigaroqa, Ularning mal-dunyalirini
pütkül yər-zemin İgisigə beoqıxlayməni.

5 Əmdi əzünglar qoxun-qoxun bolup yioqilinglar, i qoxun
kızı; Qünki birsi bizni muhasirigə aldı; Ular İsrailning
həkim-soraqçısının məngzigə həsa bilən uridu; **2**
(Sən, i Bəyt-Ləhəm-Əfratah, Yəhudadiki minglioqan
[xəhər-yezilar] arisida intayin kiqik boləqan bolsangmu,
Səndin Mən üqün İsrailəqa Həkim Boləquqi qıqıdu;
Uning [huzurumdin] qıqıxliri kədimdin, Yəni əzəldin
bar idi) **3** Xunga toləqək tutqan ayal tuoqup boləquqə,
U ularnı [düxmənlirigə] taxlap koyıdu; Xu qaoqda
Uning kərindaxliri boləqan kəldisi İsrailarning yenioqa
kaytip kelidu. **4** U bolsa Pərwərdigarning küqi bilən,
Pərwərdigar Hudasing namining həywidə padisini
bekixka ornidin turidu; Xundək kılıp ular məzmut turup
kəlidu; Qünki U xu qaoqda yər yüzining kərilirigiqə uluq
dəp bilinidu. **5** Wə bu adəm aram-hatirjəmlikimiz bolıdu;
Asuriyəlik zeminimizəqa bəsup kirgəndə, Ordilirimizni
dəssəp qəyliyəndə, Biz uningəqa kərxi yəttə həlk
padiqisini, Səkkiz kəbiliyətlük yetəkqini qıqırimiz; **6**
Ular Asuriyə zeminini kiliq bilən, Nimrodning zeminini
ətkəlliridə harabə kılıdu; Wə Asuriyəlik zeminimizəqa
bəsup kirgəndə, Qegrimiz iqini qəyliyəndə, U adəm bizni
uning kolidin kutkuzıdu. **7** Wə Yakupning kəldisi nuroqun

həklər arisida Pərwərdigardın qüxkən xəbnəmdək bolidu, Qəp üstigə yaşqan yamoşurlardək bolidu; Bular insan üqün keqikməydu, Adəm balilirining [əjrini] kütüp turmaydu. **8** Yaqubning qaldisi əllər arisida, Yəni nuroşun həklər arisida ormandiki həywanlar arisidiki xirdək bolidu, Qoy padiliri arisidiki arslandək bolidu; Xir etkəndə ularning arisidin, Həqkim qutkuzup alalmioşudək qəyləp dəssəydu, Titma-tit qilip yirtiwetidu. **9** Qolung küxəndiliring üstigə kətürülide, Barliq düxmənliring üzüp taxlinidu. **10** Xu künidə xundək boliduki, — dəydu Pərwərdigar, Mən aranglardın barliq atliringni üzüp taxlaymən, Jəng hərwiliringni həlak qilimən. **11** Zeminingdiki xəhərliringni yokitimən, Barliq istihkamliringni oşulitimən. **12** Şəhirlərnı kolungdın üzüp taxlaymən; Silərdə palqılar bolmaydu. **13** Mən oyma məbudliringni, «But tüvrük»liringlarnı otturungdın üzüp taxlaymən; Sən öz kolungning yasioşinioşa ikkinqi bax urmaysən. **14** Arangdın «Axeraş»liringni yuluwetimən, Wə xəhərliringni həlak qilimən; **15** Wə [Manga] kulək salmioşan əllərnıg üstigə aqqıq wə dəroşəzəp bilən intikəmni yürgüzimən.

6 Pərwərdigarning nemə dəwatqinini hazır anglanglar: — «Ornungdın tur, taşlar aldida dəwayingni bayan qil, Egizliklərgə awazingni anglatqin». **2** «I taşlar, Wə silər, yər-zeminning özgərməs ulliri, Pərwərdigarning dəwasini anglanglar; Qünki Pərwərdigarning Öz həlqi bilən bir dəwasi bar, U Israil bilən munazilixip əyibini kərsətməkqi; **3** I həlqim, Mən sanga zadi nemə qildim? Seni nemə ixta bizar qiliptimən? Mening hatalıqim toşruluk

guvahlik berixkin! **4** Qünki Mən seni Misir zeminidin elip qikardim, Seni kulluk makanidin hərlükkə kütquzdum; Aldingda yetəkləxkə Musa, Hərun wə Məryəmlərni əwəttim. **5** I həlqim, Pərwərdigarning həkəkaniyliklərini bilip yetixinglar üqün, Moab padixahi Balakning kandaq niyitining barlıqini, Beorning oqlı Balaamning uningəja kandaq jawab bərgənlikini, Xittimdin Gilgaləiqə nemə ixlar boləjanlıqini hazır esinglarəja kəltürünglar. **6** — Mən əmdi nemini kətürüp Pərwərdigar aldiəja kelimən? Neməm bilən Həmmidin Aliy Boləquqi Hudaning aldida egilimən? Uning aldiəja köydürmə kurbanlıqlarni, Bir yillik mozaylarni elip keləmdim? **7** Pərwərdigar mingliəjan qoqarladin, Tümenligən zəytun meyi dəryaliridin huzur alamdu? Itaətsizlikim üqün tunji balamni, Tenimning puxtini jenimning gunahəiqə atamdimən!? **8** I insan, U sanga nemə ixning yahxi ikənlikini kərsətti, Bərhək, Pərwərdigar səndin nemə tələp qiləjanlıqini kərsətti — Adalətni yürgüzüx, Məhribanlıqni səyüx, Sening Hudaying bilən billə kəmtərlik bilən mengixtin baxqa yənə nemə ixing bolsun? **9** Pərwərdigarning awazi xəhərgə hitab qilip qakiridu; (Pəm-danalıq bolsa namingəja hərmət bilən qaraydu!) Əmdi həküm palıqini wə uni Bekitkinini anglanglar: — **10** Rəzil adəmning əyidə rəzilliktin aləjan baylıqlar yənə barmidu? Kəm əlqəydiəjan yirginqlik əlqəm yənə barmidu? **11** Biadil taraza bilən, Bir halta sahta taraza taxliri bilən pak bolalamdim? **12** Qünki xəhərnin bayliri zorawanlık bilən toləjan, Uning ahalisi yaləjan gəp qilidu, Ularning aqlidiki tili aldamqidur. **13** Xunga Mən seni urup kesəl qilimən, Gunahlıring tüpəylidin seni harabə

qilimən. **14** Yəysən, birak toyunmaysən, Otturangda aq-boxluk qalidu, Sən mülküngni elip yetkiməkqi bolisən, Birak sakliyal-maysən; Saklap qalduroqining bolsimu, uni qiliqqa tapxurimən. **15** Teriysən, birak hosul almaysən; Zəytunlarni qəyləysən, birak əzüngni meyini sürtüp məsih qilalmaysən, Yengi xarabni qəyləp qikirisən, Birak xarab iqəlməysən. **16** Qünki «Omrining bəlgilimiliri»ni, «Aħabning jəmätidikilər qiloqanliri»ni tutisən; Sən ularning nəsihətliridə mangisən, Xuning bilən Mən seni harabə, Səndə turuwatqanlarning həmmisi iski-tix obyekt qilimən; Sən həlqim-diki xərməndiqilikni kətürisən.

7 Mening həlimoqə way! Qünki mən huddi yazdiki mewilər yioqilip, Üzüm hosulidin keyinki wasangdin keyin aq qaloqan birsigə ohxaymən, Yegüdək sapak yoxtur; Jenim təxna boləqan tunji ənjür yoxtur! **2** Ihiasmən kixi zemindin yoxap kətti, Adəmlər arisida durus birsimu yoxtur; Ularning həmmisi qan təküxkə paylimaqta, Hərbiri öz qerindixini tor bilən owlaydu. **3** Rəzillikni puhta qilix üqün, Ikki qoli uningə təyyarlanəqan; Əmir «inam»ni soraydu, Soraqqimu xundak; Mətiwər janab bolsa öz jenining nəpsini axkara eytip beridu; Ular jəm bolup rəzillikni tokuxmaqta. **4** Ularning əng esili huddi jioqandək, Əng durusi bolsa, xohilik tosuktin bəttərdur. Əmdi kəzətqiliring [qorqup] küt-kən kün, Yəni [Huda] sanga yeqinlap jazalaydioqan küni yetip kəldi; Ularning aləzadə bolup ketidioqan waqti hazir kəldi. **5** Ül-pitinggə ixənmə, Jan dostungə tayanma; Aqzinqning ixikini kuqikingda yatkuqidin yepip yür. **6** Qünki oqul atisioqə bihərmətlik qilidu, Qiz anisioqə, Kəlin qeyn anisioqə qarxi

qozõjilidu; Kixining duxmænli ri öz öyidiki adæmliridin
ibaræt bolidu. **7** Birak mæn bolsam, Pærwærdigarõqa qarap
ümid baõlaymæn; Nijatimni bærgüqi Hudani kütimæn;
Mening Hudayim manga kulak salidu. **8** Manga qarap hux
bolup kætme, i duxminim; Gærqæ mæn yikilip kætsæmmu,
yænæ qõpimæn; Qarangõjulukta oltursam, Pærwærdigar
manga yorukluk bolidu. **9** Mæn Pærwærdigarning qæzipigæ
qidap turimæn — Qünki mæn Uning aldida gunah
sadir kildim — U mening dæwayimni sorap, mæn üqün
hæküm qikirip yürgüzgüqæ kütimæn; U meni yoruklukqa
qikiridu; Mæn Uning hækkaniylikini kërimeæn. **10** Wæ
mening duxminim buni kèridu, Xuning bilæn manga:
«Pærwærdigar Hudaying keni» degæn ayalni xærmændilik
basidu; Mening kèzüm uning [mæõlubiyitini] kèridu;
U koqidiki patkaktæk dæssæp qeylinidu. **11** — Sening
tam-sepilliring kurulidõqan künidæ, Xu künidæ sanga
bekitilgæn pasiling yiraklarõqa yøtkilidu. **12** Xu künidæ
ular yeningõqa kelidu; — Asuriyædin, Misir xæhærliridin,
Misirdin [æfrat] dæryasioiqæ, dengizdin dengizõiqæ wæ
taõdin taõõiqæ ular yeningõqa kelidu. **13** Birak yær
yüzi bolsa özining üstidæ turuwatqanlar tüpæylidin, Yæni
ularning qilmixlirining mewisi tüpæylidin harabæ bolidu.
14 — Öz hælkinqni, yæni ormanda, Karmæl otturisida yalõquz
turuwatqan Öz mirasing bolõqan padini, Tayak-hasang
bilæn ozuklanduroqaysæn; Kædimki künlærdikidæk, Ular
Baxan hæm Gilead qimænzarlirida qaytidin ozuklansun!
15 — Sæn Misir zeminidin qikqan künlærdæ bolõqandæk,
Mæn ularõqa karamæt ixlarni kèrsitip berimeæn. **16** ællær
buni kèrüp barliq hæywisidin hijil bolidu; Qõlini aõzi

üstigə yapidu, Qulakliri gas bolidu; **17** Ular yilandək topa-qangni yalaydu; Yər yuzidiki əmiligüqilərdək öz təxükliridin titrigən peti qıqıdu; Ular kərkup Pərwərdigar Hudayimizning yenioğa kelidu, Wə sening tūpəylingdinmu kərkıdu. **18** Kəbihlikni kəqüridioğan, Əz mirasi bolənlarning kəldisining itaətsizlikidin etidioğan Təngridursən, U aqqıqini mənggügə saklawərməydu, Qünki U mehır-muhəbbətəni huxallıq dəp bilidu. Kim sanga təngdax ilahdur? **19** – U yənə bizgə kərap iqini aqrıtidu; Kəbihliklirimizni U dəssəp qəyləydu; Sən ularning barlik gunəhlirini dengiz təglirigə taxlaysən. **20** – Sən kədimki künlərdin beri ata-bowilirimizə kəsəm kıləğan həkikət-sadakətəni Yəkupka, Əzgərməs muhəbbətəni İbrahıməyə yətküzüp kərsitisən.

Nahum

1 Ninawə xəhəri tooqrisida yükləngən wəhiy — Əlkoxluk Nahum kərgən alamət kərünüx hatiriləngən kitab. **2** Pərwərdigar otluk, muhəbbətlik, intikam aloquqi bir Hudadur; Bərhək, Pərwərdigar bir intikam aloquqi, Dəroqəzəp Igisidur; Pərwərdigar yawliridin intikam alidu, Düxmənliri üqün adawət saklaydu. **3** Pərwərdigar asanliqə aqqiklanmaydu, Küq-kudrəttə uluqdur, Gunahı barni heq aqlimaydu; Pərwərdigar — Uning yoli qara quyunda wə borandidur, Bulutlar Uning ayaqliri purqiratqan qang-tozangdur. **4** U dengizə tənbiħ berip uni quruk qilidu, Barliq dəryalarni kurutiwetidu; Baxan qəojirap ketidu, Karməlmə həm xundak bolidu; Liwandiki gül-giyahımu qəojiraydu. **5** Taqlar uning aldida titrəp ketidu, Dənglər erip ketidu, Yər yüzi Uning huzuri aldiə qətürülidu, Jahən həm uningda barliq yaxawatqanlarmu xundak bolidu. **6** Kim Uning oqəzipi aldida tik turalisun? Kim Uning aqqiqning dəħxitidə qəddini kerip turalisun? Uning dəroqəzipi ottək təkülidu, Uning aldida taxlar yerilidu. **7** Pərwərdigar meħribandur, külpətlik kündə baxpanahdur; Əzigə tayanəqlarni U bilidu. **8** Birək exip taxqan kəlkün bilən xu yərni pütünləy tügəxtüridu, Qarangəquluk uning düxmənlirini qəqlaydu. **9** Silər Pərwərdigar bilən qarxilixip nemə oylawatisilər? U ixliringlarni pütünləy tügəxtüridu; Yamanliq silərdin ikkinqi qetim qikmaydu. **10** Ular qaməqəttək bir-birigə qirmixiwəqlən bolsimu, Əz həraqlıridin süzmə bolup kətkən bolsimu, Ular quruk pahaldək pütünləy yəp ketilidu. **11** Səndin Pərwərdigarə rəzillik oyliəquqi

qikqanidi, U Iblisning bir nasihətqisidir. **12** Pərwərdigar mundak dəydu: — «Ularning təyyarlikliri toluk, sani zor kəp bolsimu, Ular ohxaxla üzüp taxlinidu, Xundakla kəlməskə ketidu; Mən sanga azar qilojinim bilən, [i həlkim], Qaytidin sanga azar qilmaymən. **13** Hazir Mən uning boyunturukini boynungdin sundurup eliwatimən, Wə asarətliringni bəsüp taxlaymən. **14** Pərwərdigar sən toqruluk pərman qüxürgənki, Sening naming qaytidin terilməydu; Butungning öyidin Mən oyma həykəl, quyma həykəlni yokitimən; Mən kəbrəngni təyyarlawatimən, Qünki sən pəsəndidursən. **15** Mana taoqlar üstidə, hux həwəni elip kəlgüqining ayaqlirioqa, Aram-hatirjəmlikni jakarlioquqining ayaqlirioqa kara! Həytliringni təbriklə, i Yəhuda, i qəən kəsəmliringni ada qil; Qünki u rəzil boluquq zeminingdin ikkinqi etməydu; U pütünləy üzüp taxlanoqan bolidu.

2 Bitqit qilidioqan birsi kəz aldingoqila kəldi; Əmdi istihkam üstidə kəzət qil, Yoloqa kara, belingni baqla, küqliringni yioqip tehimu küqəyt! **2** (Qünki Pərwərdigar Yakupning xan-xəripini əsligə kəltürdi, Uni Israilning xan-xəripigə layiq dərijidə əsligə kəltürdi; Qünki qurukdioquqlar ularni qurukdap qoyoqanidi, Ularning üzüm tal xahlirini wəyran qiloqanidi). **3** [Bitqit qiloquqining] palwanlirining qalkənliri qizil boyaldi, Uning baturliri pərəngdə kiygüzüldi; Təyyarlik künidə, jəng hərwiliri polatning julasida yaltirap ketidu, Nəyzilər oynitilidu; **4** Jəng hərwiliri koqilarda güldürlixip qepixiwatidu; Kəng yollarda bir-birigə soqulidu; Ularning qiyapiti məx'əllərdək bolidu, Ular

qakmaklardək yögürüxidu. **5** [Sərdar] əmirlirigə əmr qüxüridu; Ular yürüx qılöjində aldiröjində bir-birigə putlixip mangidu; Ninəwəning sepilioğa qarap aldiraydu, [Baxlirioğa] bolsa «muhasirə qalkini» təyyarlinidu. **6** «Dəryalarning dərważiliri» eqilidu, [Padixahning] ordisi erip ketidu. **7** Huzzabning bolsa uyatliri eqilidu — [Düxmən] tərpidin yalap epketilidu, Dedəkliri huddi pahtəklərnin sadasidək ah-uh tartip, Məydirini urup ketidu. **8** Ninəwə apiridə bolöjəndin beri kəl süyidək [tinq] bolup kəldi, Birəq ular həzir qeqip ketidu... Əy tohta! Əy tohta! — Birəq həqkim kəynigə qarimaydu. **9** Kümüxlərnə buliwəlinglar, altunlarnə buliwəlinglar; Qünki uning xəwkətlik həzinisidiki qimmət qaqa-kuqilirininin sani yoxtur. **10** U qurukdalöjan, wəyran qilinojan, bərbat bolöjan! Yüriki erip ketidu, Tizliri bir-birigə jaləqlap təgməktə; Bəlliri toloqəq tutqandək toloqinidu, Barliq yüzlər tatirip ketidu. **11** Kəni, xirlarning uwisi? Yax xirlar ozuklinidiojan jay, Xir, qixi xir, xir arslini həqkimdin qorqmay yürəgan jay kəni? **12** Xir öz arslanlirini qənduruxqə owlarnə titma-titma qilöjanidi, Qixi xirliri üqün owlarnə boşqanidi; Əngkürilirini ow bilən, uwilirini olja bilən toxkuzöjanidi. **13** Mana, Mən sangə qarximən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolöjan Pərwərdigar; Mən sening jəng hərwiliringni is-tütəkkə aylandurup kəydüriwetimən; Qiliq yax xirliringni yəwatidu, Owangni yər yüzidin elip taxlaymən; Əlqiliringning awazliri qayta həq anglanmaydu.

3 Qanliq xəhərgə way! U yalöjanqilik, zulum-zorawanliq bilən tolojan, U olja elixtin həq kol üzgən əməs! **2** Ah,

qamqining qarsildaxliri! Qaqlirining daqangxiwatqan, Atlarning qapqiwatqan, Pingildap ketiwatqan jəng harwilirining sadaliri! **3** Kara, atlik ləxkərlərnin qangqixliri, Qiliqlarning walildaxliri, Nəyzilərnin palildaxliri, Öltürülgənlərnin köplüki, Ölüklər dəwə-dəwə! Jəsətlərnin sani yoqtur; Ular jəsətlərgə putlixidu.

4 — Şəhirlərnin piri u, — Əllərnin pərixiwazliqi, Jəmətlərnin şəhirliri bilən setiwetidu; Sən xerinsuhən pərixinin nuroqun pərixilikliri tüpəylidin, **5** Mana, Mən sanga qarxilixip qikqanmən, — — dəydu samawiy qoxunlarning Sədari boləqan Pərwərdigar, Kənglikning etikini qarrip yüzünggə yepip, seni axkarilaymən, Əllərgə uyat yərlirini, Padixəliklərgə nomusungni kərsitimən.

6 Üstünggə nijasətni taxlaymən, Seni xərməndiqiliktə qaldurimən, Seni rəswa qilimən. **7** Wə xundəq boliduki, Seni kərgənlərnin həmmisi səndin qeqip: — «Ninəwə wəyran qilindi! Uning üqün kim həza tutidu?» — dəydu; Mən sanga təsəlli bərgüqilərnin nədin tepip berimən?

8 Sən dəryalarning otturisida turoqan, Ətrapida sular boləqan, İstihkami dengiz boləqan, Sepili dengiz boləqan No-Amon xəhridin əwzəlmusən? **9** Efiopiyəmu, Misirmu uning küq-qudriti idi, Ularning küqi qəksiz idi; Put həm Liwiyəliklər uningə yardəmqi idi; **10** Umu elip ketilip, əsirlikkə qüxkən; Barlik koqa bexida bowəqliri qerüp taxliwetildi; Ular uning mətiwərliri üqün qək taxlidi, Uning barlik ərbabliri zənjirdə baqlənoqanidi. **11** Sənmu məst bolisən; Sən məkünüwalisən; Sən düxməndin qimayə izdəp yürisən; **12** Səning barlik istihkamlirini huddi tunji mewigə kirgən ənjür dərihinin ənjürlirigə

ohxaydu; Birla silkisə, ular yegüqining aʼzizlari qüxidu.

13 Mana, həkıng xəhıringdə kiz-ayallardək bolup qaldı; Zemıngning kowuqlıri düxmənlıringgə kəng iqılıdu; Ot təmür taqaklıringni yəp ketıdu. **14** Əmdi muhasırığə təyyarlıq kılıp su tartıp koy! Qorəjanlıringni mustəhkəmlə! Seəjız topıdın lay etıp, Hək layni qəyləp koy! Humdanni raslap koy! **15** Ot seni xu yərdə yəp ketıdu; Kılıq seni üzüp taxlaydu; U seni qekətkə liqinkısıdək yəwatıdu; Əmdi əzüngni qekətkə liqinkılirıdək kəp kıl, Qekətkıdək əzüngni zor kəp kıl! **16** Sən sodıgərlıringni asmandıki yultuzlardın kəp kıldıng; Mana, qekətkə liqinkısı kənat qıkırıp, uqup ketıdu! **17** Senıng ərbablıring qekətkılərdək, Sərdarlıring mıjır-mıjır qəkqıkızlardək bolıdu; Mana ular sooqk künıdə qıtlar iqıgə kırıwelıp makan kılıdu; Qıyax qıkkanda, ular kəqıp ketıdu, Barəjan yerını tapkılı bolmaydu. **18** Qopanlıring mügdəp qaldı, i Asurıyənıng padıxahı; Senıng əksəngəklıring jım yatıdu; Həkıng taqlar üstıgə tarkılıp kətti, Həqkim ularını yıoqmaydu; **19** Senıng yarang dawasız, Senıng zəhming eoqırdur; Həwıringni anglıoqanlarınıng həmmısı üstüngdın qawak qalıdu; Qünki tohtawsız rəzıllıking kımning bexıoqa kəlmıgəndu?

Habakkuk

1 Habakkuk pəyoşəmbər kərgən, uningəya yükləngən wəhiy: — **2** Ah Pərwərdigar, qağanəqiqə mən Sanga nida qilimən, Sən anglimaysən? Mən Sanga: «Zulum-zorawanlik!» dəp nalə-pəryad kətürimən, Birək Sən kütquzmaysən. **3** Sən nemixka manga kəbihlikni kərgüzisən, Nemixka japa-zuluməya qarap turisən? Qünki bulangqilik, zulum-zorawanlik kəz aldimdidur; Jənggi-jedəllər bar, Dəwalar kəpəyməktə. **4** Xunga qanun paləq bolup qaldı, Adalət məydanəya həq qıkmaydu; Qünki rəzillər həqqaniy adəməni kistimakta; Xunga həkümlər burmilinip qikirilidu. **5** Əllər arisida bolidiəyan bir ixni kərüp bekinglar, obdan qaranglar, həyranuhəs kəlinglar! Qünki siləring dəwringlarda bir ix qilimənki, Birsı silərgə bayan qiləyan təşdirdimu silər ixənməyttinglar. **6** Qünki mana, Mən həliki mijəzi osal həm aldiraksan əl kaldiyələri ornidin turəuzimən; Əsli əzigə təwə əməs makanlarni igiləx üqün, Ular yər yüzining kəngri jaylirini besip mangidu; **7** Ular əzlirining deginini hesab qilidu həm əzini halioşanqə yukiri tutidu; **8** Ularning atlıri yilpizlərdin ittik, Kəqtə owəya qikidiəyan bərilərdin əxəddiydur; Atlik ləxkərlər atlırini məşruranə qarqitidu; Atlik ləxkərlər yirəktin kelidu, Ular owəya xungəşəyan bürküttək uqup yüridu. **9** Ularning həmmisi zulum-zorawanlikka kelidu; Ularning top-top adəmliri yüzlirini aldiəya bekitip, aləya basidu, Əsirləni kumdək kəp yioşidu. **10** Bərhək, u padixahlarni mazək qilidu, Əmirlərnimu nəzirigə almaydu; U həmmə istihkamlarni məşirə qilidu, Qünki u topa-tupraqlarni dəwə-dəwə qilip, ularni ixəşal qilidu.

11 Xundak qilip u xamaldak oʻuyuldap oʻtidu, Haddidin exip gunahkar bolidu; Uning bu kuy-kudriti oʻziga ilah bolup sanilidu. **12** Sen əzəldin Bar Boluqi əməsmu, i Pərwədigar Hudayim, mening Mukəddəs Boluqim? Biz əlməymiz, i Pərwədigar; Sen uni jazayingni bəja kəltürüx üqün bekitkənsən; Sen, i Koram Tax Boluqi, uni [bizgə] ibrət qilip tüzitixkə bəlgiligənsən. **13** Sening kəzüng xunqə oʻubarsiz idiki, Rəzillikkə qarap turmaytting; Əmdi nemixkə Sen munariplik qiləlanlarəja qarap turisən, Rəzillər əzidin adil boləjan kixini yutuwaləjinida, nemixkə süküt kilisən? **14** Sen adəmlərnəni huddi dengizdiki beliklərdək, Huddi əzliri üstidə heq yetəkligüqisi yok əmiligüqi həywanlarəja ohxax kilisən; **15** Xu [kaldiy kixi] ularning həmmisini qanggikioja ilinduridu, Ularni əz tori bilən tutuwalidu, Ularni yiojma torioja yiojidu; Xuning bilən huxal bolup xadlinidu; **16** Wə torioja kurbanlik sunidu, Yiojma torioja isriq salidu, Qünki xular arkilik uning nesiwisi mol, Nemətliri ləzzətlik boldi. **17** Əmdi u xu tərəkidə torini tohtawsiz boxitiwərsə, Xu tərəkidə əllərnəni heq rəhim qilmay kiriwərsə bolamdu?

2 «Əmdi mən əz kəzitimdə turiwerimən, Əzümnəni munar üstidə dəs tikləymən, Uning manga nemə dəydiəjanlikini, Xuningdək əzüm bu dad-pəryadim toqruluk kəndak tegixlik jawab tepixim kerəklikini bilixni kütüp turimən».

2 Həm Pərwədigar jawabən manga mundak dedi: — «Okuəjanlar yügürsun üqün, Bu kəringən alamətnəni yeziwal; Uni tahtaylar üstigə enik oyup qiq; **3** Qünki bu kəringən alamət kəlgüsidiki bekitilgən bir waqit üqün, U adəmlərgə ahirətnəni təlpündüridu, U yaləjan

gəp kılmaydu; Uzunöjiqə kəlməy kalsimu, uni kütkin;
Qünki u jəzmən yetip kelidu, heq keqikməydu. **4**
Kara, təkəbburlixip kətküqini! Uning kəlbi öz iqidə tüz
əməs; Birək həkkanıy adəm öz etikad-sadiklikı bilən
hayat yaxaydu. **5** Bərək, xarab uningöja satkunaluk
kılıdu, — — U təkəbbur adəm, eydə tinim tapmaydu,
Həwisini təhtisaradək yoojan kılıdu; U ölümdək heqkaqan
qanmaydu; Özigə barlik əllərni yiojıdu, Həmmə həlkni
özigə qaritiwalıdu. **(Sheol h7585)** **6** Bularning həmmisi keyin
u toqruluk təmsilni səzləp, Kinayilik bir tepixmakni tilöja
alidu: — «Özining əməsni mening dəp koxuwalöjuqıja
way! ([Bundak ixlar] kaqanojiqə bolıdu?!) Gərügə koyöjan
nərsilər bilən özini qingdiöjuqıja way!» **7** Səndin
jazanə-kərz alojuqılar birəkla kozoqalmamdu? Seni
titrətküqilər birəkla oyöjanmamdu? Andin sən ularöja
olja bolmamsən? **8** Sən nurojun əllərni bulang-talang
kilojanlikıng tüpəylidin, Həm kixilərnıng qanliri, zemin,
xəhər həm uningda turuwatқан həmməyləngə kilojan
zulım-zorawanlikıng tüpəylidin, Saklinip kalöjan əllər
seni bulang-talang kılıdu; **9** Həlakət qanggilidin kutulux
üqün, Uwamni yukirioja salay dəp, Nəpsi yoojinap öz
jəmätigə haram mənəpət yiojkuqıja way! **10** Nurojun
həklərnı wəyran kilip, Öz jəmätınggə ahanət kəltürdüng,
Öz jeningöja qarxi gunah sadir kılding. **11** Qünki tamdin
tax nida kılıdu, Yaoqqlardın lim jawab beridu: — **12** Yurtni
qan bilən, Xəhərni kəbihlik bilən kurojuqıja way!» **13**
Mana, həklərnıng jan tikip tapқан mehnitining pəkət
otka yekiloju kilinojanlikı, Əl-yurtlarning əzlrini bihudə
həlsiratқанlikı, Samawi koxunlarning Sərdari bolöjan

Pərwərdigardin əməsmu? **14** Qünki huddi sular dengizni kəplioqandək, Pütün yər yüzi Pərwərdigarni bilip-tonux bilən kəpliniđu. **15** Əz yekiningoşa hərəknı iqküzgüqigə — — Uning uyat yerigə kərixing üqün, Tulumungdin kuyup, uni məst kəloquqi sanga way! **16** Xan-xərəpning ornida xərməndiqilikkə tolisən; Əzüngmu iq, Hətniliking ayan bolsun! Pərwərdigarning ong kolidiki kədəh sən tərəkə burulidu, Xan-xəriplingning üstini rəswayipəslik basidu. **17** Liwanoşa kəloqan zulum-zorawanlik, Xundaqla həywanlarnı kəkkitip ularoşa yətküzgən wəyranqilikmu, Kixilərnıng kənliri, zemin, xəhər həm uningda turuwatқан həmməyləngə kəloqan zulum-zorawanlik tüpəylidin, Bular sening mijikıngni qikiridu. **18** Oyma məbudning nemə paydisi, Uni uning yasioquqi oyup qikқан tursa? Kuyma məbudningmu wə uningəşa təwə sahta təlim bərgüqining nemə paydisi — — Qünki uni yasioquqi əz yasioqinioşa tayinidu, Demək, zuwansız «yok boləqan nərsilər»ni yasaydu? **19** Yaoşaqқа «Oyoşan!» degən adəmgə, Zuwansız taxқа «Turə!» degəngə way! U wəz eytamdu? Mana, u altun-kümüx bilən həlləndi, Uning iqidə heq nəpəs yoktur. **20** Birək Pərwərdigar Əz muqəddəs ibadəthanisididur! Pütkül yər yüzi Uning aldida süküt kəlsun!

3 Həbakkuk pəyoqəmbərning duasi, «Xiggaon» ahangida:
— **2** «Pərwərdigar, mən həwiringni anglidim, əyminip kəkktum. I Pərwərdigar, yillar arisida ixingni kəytidin janlanduroşaysən, Yillar arisida ixingni tonutkaysən; Dəroşəzəptə boləqiningda rəhimdillikni esinggə kəltürgəysən! **3** Təngri Temandin, Pak-Muqəddəs Boləquqi Paran teoqidin kəldi; (Selah) Uning xan-

xəripi asmanlarni qaplidi, Yər yūzi uning mədhiyiliri bilən toldi; **4** Uning parkirakliki tang nuridək boldi, Qolidin qakmaq qakqandək ikki nur qikti; Xu yərdə uning küq-қudriti yoxurunup turidu. **5** Uning aldidin waba, Putliridin qoqdək yalkun qikmakta idi; **6** U turup yər yüzini mөлqərlidi; U қariwidi, əllərnı dək-kə-dükkigə saldi; «mənggü taqlar» parə-parə қilindi, «əbədiy dəng-egizliklər» egildürüldi, Uning yolliri bolsa əbədiydur. **7** Mən Kuxan қəbilisining qedirlirining parakəndiqiliktə boləlanliқini, Midiyan zeminidiki pərdilərnı titrək baskanliқini kərdum. **8** Pərwədigar dəryalarəqa aqqiklandimikin? Sening oşəziping dəryalarəqa қaritildimikin? Қəhring dengizəqa қaritildimikin? Atliringəqa, nijat-қutқuzuxni epkelidioqan jəng hərwiliringəqa minip kəlgənoşusən! **9** Sening okyaying ayan қilindi, Səzūng boyiqə, [Israil] қəbililirigə iqkən kəsəmliring üqün ayan қilindi! (Selah) Sən yər yüzini dərya-kəlkünlər bilən ayriwəttinq. **10** Taqlar Seni kərüp, azablinip toloqinip kətti; Dolқunlap akқan sular kəlkündək ətүp kətti; Qongқur dengiz awazini қoyuwetip, Қollirini yukirioqa ərlətti. **11** Etiləqan okliringning parkirak nurini kərüp, Palidioqan nəyzəngning yoruklukini kərüp, Қuyax həm ay əz turaləqusida jim turdi. **12** Sən aqqikinqda yər yüzidin ətүp yürүx қilding; Əllərnı oşəzipingdə ziraətni sokқandək soktung; **13** Əz həlқingning nijat-қutқuzuluxi üqün, Sən Əz Məsiһing bilən billə nijat-қutқuzux üqün qikting; Ulini boynioiqə eqip taxlap, Rəzilning jəmətininq bexini urup-yanjip, uningdin ayriwəttinq; (Selah) **14** Sən uning nəyziliri bilən sərdarlrining bexioqa sanjiding;

Ular dəhşətlik qara quyundək meni tarkitiwetixkə qikti,
Ularning huxallığı ajiz məminləni yoxurun jayda yalmap
yutuxtın ibarəttur! **15** Sən atliring bilən dengizdin, Yəni
dəwə-dəwə qılinoqan uluq sulardin ətüp mangding!
16 Mən bularni anglidim, iqi-baqrımıni titrək basti;
Awazni anglap kalpuklirim dir-dir qildi, Ustihanlirim
qirip kətkəndək boldi, Putlirimni titrək basti; Qünki
mən külpətlik künidə, Yəni öz həlqimə təjawuz qiloquqi
besip kirgən künidimu, Səwr-hatirjəmlikdə turuxum
kerək. **17** Qünki ənjür dərihi qeqəklimisimu, Üzüm
tallirida mewə bolmisimu, Zəytun dərihigə qiloqan əjir
yokqa qikqan bolsimu, Etizlar heq həsul bərmigən
bolsimu, Qotandin qoy padisi üzülgən bolsimu, Eoqilda
kala padisi yok bolsimu, **18** Mən həaman Pərwərdigardin
xadlinimən, Manga nijatimni bərgüqi Hodayimdin
xadliqqa qəmülimən, **19** Pərwərdigar, Rəb, mening
küq-kudritimdur; U mening putlirimni keyikningkidək
qilidu; Meni yukiri jaylirimda mangozuidu! (Bu küy
nəoqmıqıləning bexioqa tapxurulup, tarliq sazlar bilən
oqulsun).

Zəfaniya

1 Amonning oʻqli Yosiya Yəhuda oʻqa padixah bolgan vaqitlarda, Həzəkiyaning qəwrisi, Amariyaning əwrisi, Gədalinyaning nəwrisi, Kuxining oʻqli Zəfaniya oʻqa yətkən Pərwərdigarning səzi: — **2** Mən yər yūzidin həmmi qurutuwetimən, — dəydu Pərwərdigar; **3** — Insan həm haywanni qurutuwetimən, Asmandiki uqar-kanatlar həm dengizdiki beliklarni, Barlik putlikaxanglarni rəzil adəmlər bilən təng qurutuwetimən, Insaniyətni yər yūzidin üzüp taxlaymən, — dəydu Pərwərdigar. **4** — Xuning bilən Mən Yəhuda üstigə, Barlik Yerusalemdikilər üstigə qolumni sozimən; Muxu yərdə «Baal»ning qaldukini, «Kəmar»larning namini kaħinlar bilən billə üzüp taxlaymən; **5** Xundakla əgzidə turup asmandiki jisimlar oʻqa bax uridioqanlarni, Pərwərdigar oʻqa bax urup, xundakla Uning nami bilən kəsəm kilip turup, «Malkam»ning nami bilənmu kəsəm kilidioqanlarni, **6** Pərwərdigardın təzgənlərnı, Pərwərdigarnı izdiməydioqan yaki Uningdın yol sorimioqanlarnımu üzüp taxlaymən. **7** Rəb Pərwərdigarning huzuri aldida süküt qilinglar; Qünki Pərwərdigarning küni yekındur; Qünki Pərwərdigar qurbanlikni təyyarlidi, U mehmanlarnı «taħarət qildurup» həlal qildi; **8** Pərwərdigarning qurbanlikining künidə xundak boliduki, Mən əmirlərnı, padixahlarning oʻqullirini wə yat əllərnıng kiyimlirini kiyiwaloqanlarning həmmisini jazalaymən; **9** Xu küni Mən bosuoqidin dəssiməy atlaydioqanlarnı, Yəni zulum-zorawanlik həm aldamqilikka tayinip, hojayinlirining əylirini tolduridioqanlarnı jazalaymən. **10** Xu künidə, —

dəydu Pərwərdigar, «Belik dərwezisi»din «Waydad»,
«Ikkinqi məhəllə»din hərkirəxlər, Dəng-egizliklərdin
oçayət zor «gum-gum» kılıp wəyran qılinoçan awazlar
anglinidu. **11** «Hərkirənglar, i «Oymanlık məhəllisi»dikilər;
Qünki «sodigər həlk»ning həmmisi qılıqlandi, Kümüx
bilən qingdaloçanlar kırildi!» **12** — Wə xu qaçda
xundaq boliduki, Mən Yerusalemni qıraçlar bilən
ahturimən, Arzangliri üstidə tinoçan xarabtək turoçan
əndixisiz adəmlərni, Yəni kənglidə: «Pərwərdigar heç
yahxilikni qılmaydu, yamanliknimu qılmaydu» degənlərni
jazalaymən. **13** Əmdi baylıqliri olja, Əyliri bərbat bolidu;
Ular əylərni saloçini bilən, Ularda turmaydu; Üzümzarlarni
bərpa qiloçini bilən, Ularning xarabini iqməydu. **14**
Pərwərdigarning uluoç küni yekındur; Bərħək yekındur,
intayin tez yetip kelidu; Angla, Pərwərdigarning küning
sadası! Yetip kəlgəndə palwanmu ələmlik warkıraydu. **15**
Xu küni kəhr elip kelidoçan bir kün, Külpətlik həm dərd-
ələmlik bir kün, Wəyranqılık həm bərbatlık qüxidoçan
bir kün, Zulmətlik həm sürlük bir kün, Bulutlar həm qar-
qarangoçuluk bilən qaplanoçan bir kün, **16** Istihkamlaxқан
xəhərlərgə, sepilning egiz potəylirigə hujum kilidoçan,
Kanay qelinidoçan, agah signali kətürülidoçan bir kün
bolidu. **17** Mən adəmlər üstigə külpətlərni qüxürimən, —
Ular qarioçulardək yüridu; Qünki ular Pərwərdigarəça
qarxi gunah qildi; Ularning qanliri topa-qangdək, Ularning
üqəy-kerinliri poçtək təkülidu; **18** Pərwərdigarning kəhri
qüxkən künidə altun-kümüxliri ularni qutқuzalmaydu;
Bəlki pütkül jaçan Uning oçəzəp oti tərripidin yəwetilidu;

Qünki U barliq yər yüzidikilərninğ üstigə mutlək bir həlakət, dəhxətlik bir həlakət qüxüridu.

2 Yioqinglar, özünqlarni yioqinglar, i nomussiz «yat əl», **2** Yarliq qikkuqə, Kün topandək tez ətüp kətküqə, Pərwərdigarning aqqik, qəziqi üstünqlərgə qüxküqə, Pərwərdigarning qəzipini elip kelidoqan kün üstünqlərgə qüxküqə, **3** Pərwərdigarni izdənglar, i Uning həkümlirini ada qiloqan zemindiki kəmtərlər; Həkkaniylikni izdənglar, kəmtərlilikni izdənglar; Ehtimal silər Pərwərdigarning qəziqi boləqan künidə panah tapqan bolisilər. **4** Qünki Gaza taxlanəqan bolidu, Axkelon wəyranə bolidu; Ular Axdotdikilərnə qüx bolmayla həydiwetidu; Əkron yulup taxlinidu. **5** Dengiz boyidikilər, yəni Qerət elidikilərgə way! Pərwərdigarning səzi sanga qarxidur, i Qanaan, Filistiylərninğ zemini! Aqaləng qalmioquqə Mən seni həlak qilimən. **6** Dengiz boyi padiqilar üqün qimənzar, Qoy padiliri üqün qotanlar bolidu; **7** Dengiz boyi Yəhuda jəmətininğ kaldisi igidarqilikida bolidu; Axu yərdə ular ozuqlinidu; Axkelonning əyliridə ular kəq kirgəndə yatidu, Qünki Pərwərdigar Hudasi ularninğ yenioqə berip ulardin həwər elip, Ularni asarəttin azadliqqa erixtüridu. **8** Mən Moabninğ dəxnimini, Ammoniylarninğ həqarətlirini anglidim; Ular xundak qilip Meninğ həlqimni mazaq qilip, Ularninğ qegralirini paymal qilip mahtinip kətti. **9** Xunga Mən Əz həyatim bilən kəsəm qilimənki, — dəydu samawi qoxunlarinğ Sərdari boləqan Pərwərdigar, Israilninğ Hudasi, Moab jəzmən huddi Sodomdək, Ammoniyar huddi Gomorrədək bolidu — Yəni qakqaklar wə xorluqlar qaplanəqan jay,

daim bir qel-jəzirə bolidu; Həm həlqimning kaldisi ulardin olja alidu, Qowmimning qaloqlanliri bularoqa igə bolidu. **10** Ularning təkəbburluqidin bu ix bexioqa kelidu, Qünki ular samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning həlkini mazak qilip mahtinip kətti. **11** Pərwərdigar ularoqa dəhşətlik bolidu; Qünki U yər yuzidiki butlarning həmmisini qurutiwetidu; Xuning bilən əllər, barliq qət araldikilər hər biri öz jayida Uningoqa ibadət qilidu. **12** I Efiopiylər, silərmu Mening qiliqim bilən əltürülisilər. **13** U qolini sozup ximaloqa təgküzüp, Asuriyəni həlak qilidu, Ninəwə xəhirini wəyanə, qel-bayawandək kəhətqilik jay qilidu. **14** Uning otturisida qarwa padiliri, Xundaqla həywanlarning hərhilliri yatidu; Qel hıwquxi, qırqiriouqi hıwquxlar uning tüwrük baxlirida qonidu; Deriziliridin sayraxlar anglinidu; Bosuqilirida wəyanilik turidu; Qünki U buning kedir yaşaq nəqixlirini oquqçilikta qalduridu; **15** Mana bu əndixisiz yaxap kəlgüqi xad-huram xəhər, Kənglidə: «Mənla bardurmən, məndin baxqa biri yoxtur» degən xəhər — U xunqilik bir wəyanə, həywanlarning bir qonaləusi bolup qaldioqu! Uningdin ətüwatqanlarning həmmisi üxkırtidu, Qolini silkiydu.

3 Asiylik qiloquqi, buləjanəjan, jəbir-zulum yətküzgüqi xəhərgə way! **2** U awazni anglimidi, tərbiyini qəbul qilmidi; Pərwərdigarə tayanmidi, Hudasioqa yeqinlaxmidi. **3** Uning otturisida boləjan əmirlirining həmmisi hərkiyədiojan xirlər, Uning sorəqçiliri bolsa kəqliki owaydiojan, ətigini əjajiliojudək həqnərsə qaldurmaydiojan bərilərdur; **4** Uning pəyoqəmbərliri wəzinsiz, asiy kixilər; Uning kaqinliri muqəddəs

ibadathanini buloqaydiqanlar, Tawrat-qanuniqqa buzoqunqilik qilidiqanlar. **5** Hakkaniy Pərwərdigar uning otturisidur; U heq hakkaniyatsizlik qilmaydu; Hər ətigəndə adil həkümünü ayan qilidu; Həkümidə kəmçilik yoxtur; Biraq namərd adəm heq nomusni bilməydu. **6** — Mən əllərni üzüp taxliwətkənmən, Ularning istihkam potəyliri wəranidur; Koqilirini heqbir adəm ətmigüdək qilip harabə qiloqanmən; Xəhərliri adəmzatsiz, heq turəuqisi yox qilinip həlak boləqan. **7** Mən: «Pəqət Məndin qorkunglar, tərbiyini qəbul qilinglar» — dedim. Xundaq boləqanda uningəqa həmmə bekitkənlirim qüxürülməy, makani heq haniwəyan bolmas. Biraq ular baldurla ornidin turup, həmmə ixlirini haram qiliwətti. **8** Xunga Meni kütünglar, — dəydu Pərwərdigar, Mən guwahliq berixkə ornumdin qozəloqan küngiqə — Qünki Mening qararim — əllərni yioqix, Padixahliklarni jəm qilixtin ibarətqi, Ularning üstigə qəhrimni, Həmmə dəhxətlik aqqiqimni bexioqa təküx üqündur. Qünki yər yüzining həmmisi aqqiq oqəzipimning oti bilən keydürüwetilidu. **9** Qünki xu tapta barliq əllərnin Pərwərdigarining namioqa nida qilip qaqirixi üqün, Uning hizmitidə bir jan bir tən boluxi üqün, Mən ularning tilini sap bir tiləqa aylandurimən, **10** Qünki Efiopiyə dəryalirining nerisidin Mening dua-tilawətqilirim, Yəni Mən tarqatqanlarning qizi, Manga sunuloqan hədiyəni epkelidu. **11** Xu küni sən Manga asiqlik qiloqan barliq qilmixliring tüpəylidin iza tartip qalmaysən; Qünki xu tapta Mən təkəbburluqungdin huxallinip kətkənlərni arangdin elip taxlaymən, Xuning

bilən sən mukəddəs teoqim tüpəylidin həlingni ikkinqi qong qilmaysən; **12** Wə Mən arangda kəmtər həm miskin bir həlkni qaldurimən, Ular Pərwərdigarning namioğa tayinidu. **13** Israilning qaldisi nə kəbihlik qilmaydu, Nə yaloğan səzliməydu, Nə ularning aqzidin aldamqi til tepilmaydu; Ular bəlki ozuqlinip, yatidu, Həqkim ularni qorkutmaydu. **14** Yayrap-yaxna, i Zion kizi! Təntənə qilip warkira, i Israil! Pütün qəlbing bilən huxal bolup xadlan, i Yerusalemning kizi! **15** Pərwərdigar seni jazalaydioğan həkümlərni elip taxlidi, Duxminingni qayturuwətti; Israilning padixahı Pərwərdigar arangdidur; Yamanlikni ikkinqi kərməysən. **16** Xu küni Yerusalemoğa eytiliduki, «Qorkma, i Zion! Qolliring boxap, sanggilap kətmisun! **17** Pərwərdigar Hudaying arangda, Kutkuzidioğan qudrət Igisidur! U xadlik bilən üstüngdə xadlinidu; Öz mehirmuhəbbitidə aram alidu; Üstüngdə nahxilar eytip yayrap-yaxnaydu. **18** jəmiyət sorunliridiki nomussiz ibadət tüpəylidin aranglardin azablanoğanlarni yioqimən; Bularning xərməndilikliri ularoğa eqir kelətti. **19** Mana, Mən xu tapta seni harlioğanlarning həmmisini bir tərəp qilimən, Aqsak boloğan kizni kutkuzimən; Talağa həydiwetilgən kizni yioqimən; Dəl ular horlanoğan barlik zeminlarda ularni [Əzümgə] mədhiyə kəltürgüqi, xəhrət boluquqi qilip tikləymən. **20** Mən xu tapta, yəni silərni yioqan waqıtta, silərni [əygə] epkelimən; Qünki Mən kəz aldinglarda silərni asarəttin azadlikqa qikarəjinimda, Silərni yər yuzidiki barlik əllər arisida xəhrətlik, [Əzəmgə] mədhiyə kəltürgüqi qilimən, — dəydu Pərwərdigar.

Hagay

1 Darius padixahning ikkinchi yili, altinchi aynning birinchi kuni, Pərwərdigarning sözi Hagay pəyoqəmbər arkilik Xealtiəlning oqli, Yəhədaning waliyisi Zərubbabəlgə həm Yəhəzadakning oqli, bax kaħin Yəxuaəja kəldi: — **2** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Bu həlk: «Wak̄ti kəlmidi, Pərwərdigarning əyini qurux wak̄ti tehi kəlmidi» — dəydu. **3** Wə Pərwərdigarning sözi Hagay pəyoqəmbər arkilik kelip mundak deyildi: — **4** Bu əy tehiqila harabə tursa, bu silər tahtaydin bezəlgən əyliringlarda yaxaydiəjan wak̄itmu? **5** Mana, Pərwərdigar mundak dəydu: — — Kiliwatqininglar üstidə kəngül qoyup oylininglar! **6** Teriəjininglar kəp, yiojiwalidiojininglar az; Yəysilər, birak toymaysilər; Iqisilər, birak qanmaysilər; Kiyisilər, birak heqkandak illimaysilər; Ix hək̄ki aləjuqi bolsa, Huddi ix hək̄kini təxük həmyanoja saləjanəja ohxaxtur. **7** — Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — Kiliwatqininglar üstidə kəngül qoyup oylininglar! **8** Taojka qikip, yaəjaqni elip kelinglar, əyni qurunglar; xundak qilsanglar Mən uningdin hursən bolimən, xan-xərapkə eriximən, — dəydu Pərwərdigar. **9** — Silər kəpni küttünglar, mana, erixkinənglar az boldi; uni əygə epkəlgininglarda, Mən uni püwləp yokattim; bu nemə üqün? — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar — — Qünki Mening əyümning harabə boləjiniəja qarimay, əz əyünglarni [selixka] yügürüxüp yürüwatisilər. **10** Xunga üstünglarda asmanlar xəbnəmni bərməydu, zeminmu həsulini bərməydu; **11** Mən zeminəja,

taoqqa, ziraatlərgə, yengi xarablaroqa, zəytun meyoqa, tupraqning ündürmilirigə, insanlaroqa, mal-waranlaroqa wə qollardiki barlıq əjirlərgə qurəqəqiləqni qaqirdim.

12 Xuning bilən Xealtialning ooqli Zərubbabəl həm Yəhozadakning ooqli bax kahin Yəxua wə həlkning qaldisining həmmisi Pərwərdigar Hudasining awazioqa, xuningdək Pərwərdigar Hudasining Həgay pəyoqəmbərni əwətixi bilən, uning səzligə qulək saldi; həlk Pərwərdigar aldidə qorqti. **13** Andin Pərwərdigarning əlqisi Həgay Pərwərdigarning həwirini həlkqə yətküzüp: — «Mən silər bilən billidurmən» — dəydu Pərwərdigar, — dedi. **14** Wə Pərwərdigar Xealtialning ooqli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlning rohini, xundəqlə Yəhozadakning ooqli, bax kahin Yəxuaning rohini həm həlk qaldisining hər birining rohini qozoidi; ular samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar Hudasining əyigə kelip ixlidi. **15** Bu Darius padixahning ikkinqi yili, altinqi ayning yigirmə tətinqi küni idi.

2 Yəttinqi ayning yigirmə birinqi küni, Pərwərdigarning səzi Həgay pəyoqəmbər arqilik kelip mundaq deyildi: **2** — «Xealtialning ooqli, Yəhudaning waliyisi Zərubbabəlgə, Yəhozadakning ooqli, bax kahin Yəxuaqa həmdə həlkning qaldisioqa səz qilip ulardin: — **3** «Aranglardin əyni qaoqdiki xan-xərəptə boləqan bu əyni kərgənlərdin kim bar? Silər hazır uningə qandaq qaraysilər? Nəziringlarda u həqnemigə ərziməydu, xundəqmu?» — dəp sorioqin. **4** — Birək hazır, i Zərubbabəl, jasarətlik bol, — dəydu Pərwərdigar, — Yəhozadakning ooqli, bax kahin Yəxua, jasarətlik bol; zemindiki barlıq həlk, jasarətlik bolup

ixlänglar, — dæydu Pærwærdigar. — qünki Mæn silær bilæn billidurmæn, — dæydu samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar. **5** — Misirdin qikқан waқtinglarda silærgæ æhdæ kילוan sözüm wæ Mening Rohim aranglarda turup kældi; hærgiz qorkmanglar. **6** Qünki samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar mundaq dæydu: — — Yænæ pæqæt azøjina waқittin keyin Mæn asmanlar, yær yüzi, dengiz hæm quruklukni tæwritimæn; **7** Mæn barliq ællærni tæwritimæn; nætijidæ ællærning særhil ætiwar nærsiliri elip kelinidu. Mæn muxu øyni xan-xæræpkæ toldurimæn, — dæydu samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar. **8** — Kümüx Meningki, altun Meningki, — dæydu samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar. **9** — Bu øyning keyinki xan-xæripi æslidikidin zor bolidu, — dæydu samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar, — wæ Mæn muxu yærdæ aramlilik-hatirjæmlikni ata qilimæn, — dæydu samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar». **10** Darius padixahning ikkinqi yili, tokқuzinqi ayning yigirmæ tøtinqi küni, Pærwærdigarning sæzi Hægay pæyøjæmbær arkilik kelip mundaq deyildi: — **11** «Samawi qoxunlarning Særdari boløjan Pærwærdigar mundaq dæydu: — Kaқinlarøja sæz qilip ulardin Tæwrat-qanuni toøruluk; — **12** «Birsi tonining etikidæ «[Hudaøja] ataløjan gøx»ni këtürüp ketiwatқinida, uning etiki nanoja, umaqқа, xarabқа, zæytun mayøja yaki hærqandaқ ax-ozukқа mundaqла tegip kætsæ, undaqta u nærsilær «[Hudaøja] ataløjan» bolamdu?» — dæp soriojin». Kaқinlar jawabæn: «Yaq» — dedi. **13** Wæ Hægay: «Birsi jæsætkæ tegip «napak» boløjan bolsa,

u bu ax-ozukning kaysibirigə təgsə, undaқта ax-ozuk napak bolamdu?» — dəp soridi. Kaһinlar jawabən: «U napak bolidu» — dedi. **14** Andin Һagay jawabən mundak dedi: —«Pərwərdigar: «Əmdi bu həlk, bu «yat əl» Mening aldimdimu xundaқtur, ularning қollirida ixləngənlirining һəmmisimu xundaқtur, xuningdək ularning xu yərdə Manga һərбир sunoјanlirimu napaktur» — dəydu. **15** — Əmdi һazir kəngül qoyup oylininglar — Bүgүndin baxlap, muxu waқittin tartip kərünglar — taki Pərwərdigarning ibadəthanisidiki tax üstigə yənə bir tal tax qoyuluqə, **16** xuningdin ilgiriki күnlərdə, birsi «yigirmə күrə»lik bir dəwə axliқni aloјili kəlgəndə, mana pəkət on күrila qikti; birsi xarab күpidin əllik komzək aloјili kəlsə, mana pəkət yigirmə komzək qikti. **17** Mən қolliringlar bilən ixligən barliқ ixliringlarda silərnı judun, һal wə mөldür apətliri bilən urup kəldim; birak silər yenimoја қaytmidinglar. **18** Əmdi өtünimənki, kəngül qoyup oylininglar — bu күn, yəni tokқuzinқи ayning yigirmə tətinқи күnidin baxlap, muxu waқittin tartip, — yəni Pərwərdigarning ibadəthanisining қayta қuruluşini baxlioјan күnidin keyinki ixlaroја kəngül qoyup oylininglar; **19** danlar ambaroја yioјildimu? Üzüm talliri, ənjür, anar һəm zəytun dərəhliri һeқ mewə bərmidi. Birak Mən bu күndin baxlap silərnı bərikətləymən». **20** Wə Pərwərdigarning səzi xu ayning yigirmə tətinқи күni Һagayoја ikkinқи қetim kelip mundak deyildi: — **21** — Yəһudaoја waliy boloјan Zərubbabəlgə sөz қilip mundak degin: — — «Mən asmanlarnı, zeminni təwritixkə təmxiliwatimən; **22** Padixahliқlarning təhtini өrүwetimən, əllərnıng

padixahliklirining küqini yokitimən; jəng hərwiliri həm uning üstidə olturoqanlarni ərüwetimən; atlar wə atlik əskərlər, ularning hər biri öz qerindixining qiliqi bilən mollaq atquzulidu. 23 Xu künidə — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar — Mən seni, yəni Xealtialning oqlı Zərubbabəlni alimən, — dəydu Pərwərdigar — andin seni huddi məhürlük üzükümdək qilimən; qünki Mən seni talliwaldim, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar».

Zəkəriya

1 Darius padixahning ikkinchi yili səkkizinchi ayda, Pərwərdigarning sözi Iddoning nəwrisi, Bərekiyaning oqli Zəkəriya pəyoqəmbərgə kelip mundak deyildi: — **2** — «Pərwərdigar ata-bowiliringlardin intayin kattik oqəzəpləndi. **3** Xunga sən ularoqə: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar: — «Mening yenimoqə qaytip kelinglar, Mən silərnin yeninglaroqə qaytip kelimən» dəydu», — degin. **4** — Ata-bowiliringlardək bolmanglar; qünki ilgiriki pəyoqəmbərlər ularoqə: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar: — Rəzil yolliringlardin, rəzil qilmixliringlardin yenip towa qilinglar, degən», — dəp jakarlioqan. Birak ular Manga kulak salmioqan, boysunmioqan, — dəydu Pərwərdigar. **5** — Silərnin ata-bowiliringlar hazir qeni? Pəyoqəmbərlər bolsa, mənggü yaxamdu? **6** Lekin Mening pəyoqəmbərlərgə buyruoqan sezlirim wə bəlgilimilirim, ata-bowiliringlarning bexioqimu qüxkən əməsmidi?». Xuning bilən ular yolidin yenip: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar yollirimiz wə qilmixlirimiz boyiqə bizni qandak qilimən desə, xundak qildi, — degən. **7** Darius padixahning ikkinchi yili, on birinchi ay, yəni «Xebət eyi»ning yigirmə tətinqi küni, Pərwərdigarning kalami Iddoning nəwrisi, Bərekiyaning oqli Zəkəriya pəyoqəmbərgə kəldi. U mundak bexarətni kərdi: — **8** Mən keqidə [alamət kərünüxlərnə] kərdüm; mana, toruk atqa mingən bir adəmni kərdüm; u qongkur oymanliktiki hadas dərəhliri arisida turatti; uning kəynidə toruk, ala-taqil wə aq atlar bar idi. **9** Mən uningdin: «Təksir,

bular nemə?» — dəp soridim. Mən bilən səzlixwatқан пərixтə manga: «Mən sangа bularning nemə ikənlіkіnі kərsitimən» — dedi. **10** Hadas dərəhliri arisida turoqan zat jawabən: «Bular Pərwərdigarning yər yüzini uyan-buyan kezixkə əwətkənliri» — dedi. **11** Bu atlar hadas dərəhliri arisida turoqan Pərwərdigarning Pərixтisigə jawab kılıp: «Biz yər yüzidə uyan-buyan kezip kəldük; mana, pütkül yər yüzі tiptinq, aramlikта turuwatidu» — dedi. **12** Pərwərdigarning Pərixтisi jawabən: «I samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, qaqanoqiqə sən bu yətmix yildin beri aqqiklinip keliwatқан Yerusalem wə Yəhudaning xəhərlirigə rəhim kilmaysən?» — dedi. **13** Pərwərdigar mən bilən səzlixwatқан pərixtigə yekimlik səzlər, təsəlli bərgüqi səzlər bilən jawab bərdi. **14** Xuning bilən mən bilən səzlixwatқан pərixтə manga mundaq dedi: «Sən mundaq jakarlioqin: — Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar: «Yerusalem wə Zionəqа boləqan otluk muhəbbitimdin yürikim lawildap kəyidu! **15** Xuning bilən Mən ərkin-azadilikтə yaxawatқан əllərgə kattik oqəzəplnimən; qünki Mən [həlkimgə] səlla oqəzəplinip koyiwidim, ular həddidin exip [həlkimgə] zor azar kildi», dəydu. **16** Xunga Pərwərdigar mundaq dəydu: «Mən Yerusaleməqа rəhim-xəpkətlər bilən kaytip kəldim; Mening öyüm uning iqidə kurulidu» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, — «wə Yerusalem üstigə «əlqəm tanisi» yənə tartilidu». **17** — Yənə mundaq jakarlioqin: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar mundaq dəydu: Mening xəhərlirim yənə awatlixidu, Pərwərdigar yənə Zionəqа

təsəlli beridu wə Yerusalemni yənə talliwalidu». **18** Andin mən beximni kətürdüm, mana tət münggüzni kərdüm. **19** Mən bilən səzlixiwatқан pərixtidin: «Bular nemə?» dəp soridim. U manga: «Bu Yəhuda, Israil wə Yerusalemni tarkitiwətkən münggüzlərdur» — dedi. **20** Wə Pərwərdigar manga tət hünərwənni kərsətti. **21** Mən: «Bu [hünərwənlər] nemə ix kılqılı kəldi?» dəp soridim. U: «Mana bular bolsa Yəhudadikilərnı hēqkim kəddini rusliyalmiqudək dərijidə tarkitiwətkən münggüzlər; birak bu [hünərwənlər münggüzlərnı] dəkkə-dükkigə qüxürgili, yəni əllərning Yəhudaning zeminini tarkitiwetix üqün kətürgən münggüzlirini yərgə taxliwətkili kəldi!» — dedi.

2 Andin mən beximni kətürüp, mana kolidə əlqəm tanisini tutқан bir adəmnı kərdüm **2** wə uningdin: «Nəgə barisən?» dəp soridim. U manga: «Mən Yerusalemni əlqigili, uning kəngliki wə uzunlukini [əlqəp] bilgili barimən» — dedi. **3** Mana, mən bilən səzlixiwatқан pərixte qıkti; yənə bir pərixte uning bilən kərüxüxkə qıkti **4** wə uningqə mundak dedi: — Yügür, bu yax yigitkə sız kıl, uningqə mundak degin: — «Yerusalem əzidə turuwatқан adəmlərning wə mallarning kəplükidin sepilsiz xəhərlərdək bolidu. **5** — wə Mən Pərwərdigar uning ətrapiqə ot-yalkun sepili, uning iqidiki xan-xəripi bolimən. **6** — Həy! Həy! Ximaliy zemindin kəqinglar, — dəydu Pərwərdigar, — qünki Mən silərnı asmandiki tət tərəptin qıkқан xamaldək tarkitiwətkən, dəydu Pərwərdigar». **7** «— Həy! I Babil kızı bilən turoquqi Zion, kaçqin! **8** Qünki samawi koxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar mundak dəydu: — Əz xan-xəripi

dəp U Meni silərni bulang-talang qiloqan əllərgə əwətti; qünki kim silərgə qeqilsa, xu Əzining kəz qarqoqioqə qeqiloqan bolidu. **9** Qünki mana, Mən Əz qolumni ularning üstigə silkiymən, ular əzlrigə kul qilinoquqilaroqə olja bolidu; xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning Meni əwətkənlikini bilisilər. **10** Nahxilarni yangritip xadlan, i Zion qizi; qünki mana, keliwatimən, arangda makanliximən, dəydu Pərwərdigar, **11** — wə xu künidə kəp əllər Pərwərdigarəqə baqlinidu, Manga bir həlk bolidu; arangda makanliximən wə silər samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarning Meni əwətkənlikini bilisilər; **12** xuningdək Pərwərdigar Yəhudani Əzining «mukəddəs zemini»da nesiwisi boluxka miras qilidu wə yənə Yerusalemni talliwalidu. **13** Barliq ət igiliri Pərwərdigar aldida süküt qilsun! Qünki U Əzining mukəddəs makanidin qozəqaldi!»

3 Andin u manga Pərwərdigarning Pərixtsisi aldida turuwatqan bax kahin Yəxuani, xuningdək Yəxuaning ong tərpidə uning bilən düxmənlixixkə turoqan Xəytanni kərsətti. **2** Pərwərdigar Xəytanoqə: «Pərwərdigar seni əyiblisun, i Xaytan! Bərhək, Yerusalemni talliwaləqan Pərwərdigar seni əyiblisun! Bu [kixi] ottin tartiwelinoqan bir ququla otun əməsmu?» — dedi. **3** Yəxua bolsa paskina kiyimlərnə kiygən həlda Pərixtning aldida turatti. **4** U Uning aldida turuwatqanlarəqə: «Bu paskina kiyimni uningdin salduriwetinglar» — dedi wə uningəqə: «Qara, Mən kəbihlikingni səndin elip kəttim, sanga heyqlik kiyim kiygüzdüm» — dedi. **5** Mən: «Ular bexioqə pakiz bir səllini orisun!» — dedim. Xuning bilən ular pakiz bir səllini uning

bexioja orap, uningoja kiyim kiydirdi; Pərwərdigarning Pərixlisi bir yanda turatti. **6** Wə Pərwərdigarning Pərixlisi Yəxuaoja mundaq jekilidi: — **7** «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundaq dəydu: — Əgər yollirimda mangsang, tapilioqinimni qing tutsang, Mening əyümni baxqurisən, həylliriməja qaraydiojan bolisən; sanga yenimda turuwatqanlarning arisida turux hokukini berimən. **8** — I bax kaqin Yəxua, sən wə sening aldingda olturojan həmrahliring anglanglar (qünki ular bexarətlik adəmlər): — Mana, Mən «Xah» dəp atalojan qulumni məydanəja qikirimən. **9** Mana, Mən Yəxuaning aldioja qoyəjan taxqa kara! — Bu bir taxning üstidə yəttə kəz bar; mana, Mən uning nəqixlirini Əzüm oyimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — wə Mən bu zeminning kəbihlikini bir kün iqidila elip taxlaymən. **10** Xu küni, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — hərbinglar əz yeqininglarni üzüm teli wə ənjür dərihi astioja olturuxqa təklip kilisilər».

4 Andin mən bilən səzlixiwatqan pərixlə qaytip kelip meni oyoqitiwətti. Mən huddi uykusidin oyoqitiwətilgən adəmdək bolup qaldim; **2** U məndin: «Nemini kərdüing?» dəp soridi. Mən: «Mana, mən pütünləy altundin yasaləjan bir qiraəqdanni kərdüm; uning üsti tərpidə bir qaqa, yəttə qirioqi wə yəttə qiraəqja tutixidiojan yəttə nəyqə bar ikən; **3** uning yenida ikki zəytun dərihi bar, birsi ong tərəptə, birsi sol tərəptə», dedim. **4** Andin jawabən mən bilən səzlixiwatqan pərixtidin: «I təqsir, bular nemə?» — dəp soridim. **5** Mən bilən səzlixiwatqan pərixlə mənə

jawabən: «Bularning nemə ikənlikini bilməmsən?» — dedi. Mən: «Yaq, təksir» — dedim. **6** Andin u munga jawabən mundak dedi: «Mana samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Zərubbabəlgə qiloqan səzi: «Ix küq-kudrət bilən əməs, iqtidar bilən əməs, bəlki Mening Roqim arkilik pütidu! — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **7** — I büyük taq, sən zadi kim? Zərubbabəl aldida sən tüzlənglik bolisən; u [ibadəthanining] əng üstigə jipsima taxni qoyidu, xuning bilən uningə: «Iltipatlik bolsun! Iltipat uningə!» degən toxlaxlar yangrap anglinidu». **8** Andin Pərwərdigarning səzi munga kelip mundak deyildi: — **9** «Zərubbabəlning qoli muxu əyning ulini saldi wə uning kolliri uni püttüridu; xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Meni əwətkənlikini bilisilər. **10** Kim əmdi muxu «kiqik ixlar boləjan kün»ni kəzgə ilmisun? Qünki bular xadlinidu, — bərək, bu «yəttə» xadlinidu, — Zərubbabəlning qoli tutqan tik əlqəm texini kərgəndə xadlinidu; bu «[yəttə]» bolsa Pərwərdigarning pütkül yər yüzigə səpselip qarawatqan kəzliridur». **11** Mən jawabən pərixtidin: «Qiraqdaning ong wə sol tərripidə turəjan ikki zəytun dərihi nemə?» dəp soridim; **12** wə ikkinqi qətim soalni qoyup uningdin: «Ularning yenidiki ikki altun nəyqə arkilik əzlikidin «altun» quyuwatqan xu ikki zəytun xehi nemə?» dəp soridim. **13** U məndin: «Bularning nemə ikənlikini bilməmsən?» dəp soridi. Mən: «Yaq, təksir» — dedim. **14** U munga: «Bular pütkül yərzeminning Igisi aldida turuwatqan «zəytun meyida məsih qilinəjan» ikki oqul balidur» — dedi.

5 Andin mən yənə beximni kətürüp, mana bir uqar oram yazmini kərdüm. **2** U məndin: «Nemini kərdüng?» dəp soridi. Mən: «Bir uqar oram yazmini kərdüm; uzunluğu yigirmə gəz, kəngliki on gəz ikən» — dedim. **3** U manga: «Bu bolsa pütün zemin üstigə qikiriləjan lənəttur; qünki hər bir oqrilik kילוquqi bu tərripigə yeziloqini boyiqə üzüp taxlinidu; wə kəsəm iqkūqilərninğ hər biri u tərripigə yeziloqini boyiqə üzüp taxlinidu». **4** — «Mən bu [yazmini] qikirimən» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, «wə u oqrining əyigə həmdə namim bilən yaləandin kəsəm iqkūqininq əyigə kiridu wə xu əydə qonup uni yaqraq-taxliri bilən qoxupla yəwetidu». **5** Andin mən bilən səzlixiwatqan pərixətə qikip manga: «Əmdi bexingni kətürgin, nemining qikiwatqinini kərüp baq» — dedi. **6** Mən: «U nemə?» — dəp soridim. U manga: «Bu qikiwatqan «əfah» sewitidur», wə: «Bu bolsa [xu rəzillərninq] pütün zemindiki kiyapitidur» — dedi. **7** Əfah sewitining aqzidin dumiləq bir qoquxun kətürüldi, mana, əfah sewiti iqidə bir ayal olturatti. **8** U: «Bu bolsa, rəzillik»tur» — dəp, uni əfah sewiti iqidə qayturup taxlap, əfahning aqziqə eqir qoquxunni taxlap qoydi. **9** Beximni kətürüp, mana ikki ayalning qikqanlikini kərdüm; xamal ularning qanatlrini yəlpütüp turatti (ularning ləyləkningkidək qanatlrini bar idi); ular əfahni asman bilən zeminning otturisiqə kətürdi. **10** Mən bilən səzlixiwatqan pərixtidin: «Ular əfahni nəgə kətürüp mangidu?» — dəp soridim. **11** U manga: Ular əfah üqün «Xinar zemini»da bir əy selixqə kətti; əy bərpa

qilinotandin keyin, əfah sewiti xu yərdə öz turalotusioja qoyulidu, — dəp jawab bərdi.

6 Andin mana, mən yənə beximni kətürüp, ikki taoj otturisdin tət jəng hərwisining qıkkanlıqini kərdüm. Taoqlar bolsa mis taoqlar idi. **2** Birinqi jəng hərwisidiki kızıl atlar idi; ikkinqi jəng hərwisidiki qara atlar idi; **3** üçinqi jəng hərwisidiki aq atlar, tətinqi jəng hərwisidiki küqlük qıpar atlar idi. **4** Mən jawabən mən bilən səzlixiwatқан pərixtidin: «Təksir, bular nemə?» — dəp soridim. **5** Pərixte manga jawabən: «Bular pütkül yər-zeminning Igisining huzuridin qıkkan asmanlarning tət rohi. **6** Qara atlar ketilojan hərwa ximaliy zeminlar tərəpkə kiridu; aqlar ularning kəynidin mangidu; qıparlar bolsa jənubiy zeminlar tərəpkə mangidu. **7** Andin muxu küqlük atlar qıqip yər yüzidə uyak-buyak kezixkə aldiraydu» — dedi. U ularoja: «Meninglar, yər yüzidə uyak-buyak menginglar» — dedi; ular yər yüzidə uyak-buyak mangdi. **8** Wə U manga ünlük awazda: «Qara, ximaliy yər-zeminlar tərəpkə mangojanlar Mening Rohimdiki aqqıqni ximaliy zemin tərəptə besikturdi» — dedi. **9** Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: — **10** Sürgün bolup kəlgənlərdin, yəni Həlday, Tobiya wə Yədayadin sowoqatlarni qəbul qiləjin; xu küni ular Babildin kelip qüxkən öygə, yəni Zəfaniyaning oqlı Yosiyaning öyigə kirgin; **11** xundak, kümüx wə altunni qəbul qiləjin, bulardin qəmbərsiman bir tajni toqup wə tajni Yəhəzadakning oqlı bax kaħin Yəxuaning bexioja kiygüzgin; **12** wə Yəxuaoja: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: Qaranglar, «Xah» dəp atalojan insan! U öz tüwidin

ornida xahlinip, Pərwərdigarning ibadəthanisini quridu» — degin. **13** «Bərhək, Pərwərdigarning ibadəthanisini qurəuqi dəl xu bolidu; u xu xahənə xan-xərapni zimmisigə elip, əz təhtigə olturup həküm süridu; u təhtkə olturidioqan kahin bolidu; hatirjəmlik-aramlikni elip kelidioqan həmkarlik ular ikkisi arisida bolidu. **14** Muxu qəmbərsiman taj Pərwərdigarning ibadəthanisida Hələm, Tobiya, Yədayalarəja wə Zəfaniyaning oqqlining mehribanliqəja bir əslətmə üqün qoyulidu. **15** Wə yirakta turuwatqanlar kelip Pərwərdigarning ibadəthanisini qurux hizmitidə bolidu; xuning bilən silər samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning Meni əwətkənlikini bilisilər; əgər Pərwərdigarning awazini kəngül qoyup anglisanglar bu ix əməlgə axurulidu».

7 Darius padixahning tətinqi yili tokkuzinqi ay, yəni «Hisləw»ning tətinqi küni, Pərwərdigarning səzi Zəkəriyaoja kəldi. **2** Xu qaoqda Bəyt-əl xəhəridikilər Xerəzər wə Rəgəm-Mələklərnəni Pərwərdigardin iltipət soraxqa əwətkənidi. **3** Bəyt-əldikilər: «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning əyidiki kahinlardin, xuningdək pəyoqəmbərlərdin: «Hərbirimiz kəp yillardin beri qiloqinimizdək, bəxinqi ayda hərbirimiz yənəla əzimizni baxqilardin ayrip, yioqə-zarəja olturuximiz kerəkmü?» — dəp soranglar» dəp tapilioqanidi. **4** Pərwərdigarning səzi manga kelip mundaq deyildi: — **5** «Zemindiki barlik turuwatqan həlkqə həm kahinlarəja səz qilip mundaq sorioqin: — «Silər muxu yətmix yildin beri bəxinqi ay wə yəttinqi aylarda roza tutup yioqə-zar qiloqiniglarda, silər manga, həkəkətən manga roza

tuttunglarmu? **6** Yegininglar, iqkininglar, bu pəkət
özünglar üçünla yəp-iqkininglardin ibarət boldi əməsmu?
7 Bular Yerusalem wə uning ətrapidiki xəhərliri ahalilik
bolojan, taza awatlaxқан qaşlarda, jənubiy Yəhuda wə
təwən tüzlənglik ahalilik bolojan qaşlarda, Pərwərdigar
burunki pəyojəmbərlər arqilik jakarliojan səzlər əməsmu?
8 Pərwərdigarning səzi Zəkəriyaşa kelip mundak deyildi:
— **9** «Samawi qoxunlarning Sərdari bolojan Pərwərdigar
mundak dəydu: — «Həqiqiy adalətni yürgüzünglar,
bir-biringlaroşa mehİR-muhəbbət wə rəhim-xəpkət
kərsitinglar, **10** tul hotun wə yetim-yesirlarni, yat adəmlər
wə namratlarni bozək kilmanglar; heqkim öz kərindixioşa
kənglidə yamanlik oylimisun. **11** Birak [ata-bowiliringlar]
anglaxni rət kילוan, ular jahillik bilən boynini toloşap,
anglimaska kulaklirini eşir kילוan; **12** ular Təwrat
qanunini wə samawi qoxunlarning Sərdari bolojan
Pərwərdigarning Əz Rohi bilən burunki pəyojəmbərlər
arqilik əwətkən səzlirini anglimaslik üçün kənglini
almastək kattik kילוanidi; xunga samawi qoxunlarning
Sərdari bolojan Pərwərdigardin intayin kattik oşəzəp
qüxkən; **13** xundak boldiki, Mən ularni qaqiroşanda
ular anglaxni rət kילוandək, ular qaqiroşanda Mənmu
anglaxni rət kildim» — dəydu samawi qoxunlarning
Sərdari bolojan Pərwərdigar, **14** — «wə Mən ularni ular
tonumaydioşan barlik əllər arişioşa kara kuyun bilən
tarkitiwəttim; ularning ketixi bilən zemin wəyran bolojan,
andin uningdin ətkənlərmu, qaytkanlarmu bolojan əməs;
qünki ularning səwəbidin illik zemin wəyranə kילוşan».

8 Wə samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning səzi manga kelip mundak deyildi: —
2 «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: «Mening Zionəja baqlıəjan otluk muhəbbitim qaynap taxti; Mening uningəja baqlıəjan otluk muhəbbitim tūpəylidin [uning dūxmənligə] əzəzim qaynap taxti. **3** Pərwərdigar mundak dəydu: «Mən Zionəja qaytip kəldim, Yerusalemning otturisida makanliximən; Yerusalem «Həqiqət xəhəri» dəp atilidu, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning teəji «Muxəddəs Taəj» dəp atilidu. **4** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: «Kəri boway-momaylar yənə Yerusalemning koqilirida olturidiəjan bolidu; künləri uzun bolup, hər biri həsisini qolida tutup olturidu; **5** xəhərnin koqiliri oynawatқан oqul-qiz balilar bilən liq tolidu. **6** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Bu ix xu künlərdə bu həlkənin qaldisininə koziğə əjayib karamət kərinidiəjini bilən, u Mening kəzümgə karamət kərinəmdu?» — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **7** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Mana, Mən Əz həlkimni xərkəy zeminlərdin, ərbiy zeminlərdin qutkuzimən; **8** Mən ularni elip kelimən, ular Yerusalemda makanlixidu; ular Mening həlkim, Mən həqiqət wə həkkanıylikta ularning Hudasi bolimən». **9** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning əyininə uli selinəjan künidə hazır

bolqan pəyoqəmbərlərnin aqzidin muxu künlərdə bayan
qiliniwatqan munu sözlərnə ixitiwatisilə, muqəddəs
ibadəthanininq kuruluqioqə qolunglar küqlük qilinsun! **10**
Qünki xu künlərdin ilgiri insan üqün ix həqki yok, at-
ulaq üqünmu ix həqki yok idi; jəbir-zulum tüpəylidin
qikkuqi yaki kirgüqi üqün aman-esənlük yok idi; qünki
Mən hərbi adəmnə öz yeqinioqə düxmənləxtürdüm; **11**
birəq Mən bu həlqning qaldisioqə burunqi künlərdikidəq
bolmaymən, dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan
Pərwərdigar; **12** qünki uruq həsulluq bolidu, üzüm
teli mewiləydu, tupraq ündürmilirini beridu, asmanlar
xəbnəmlirini beridu; xuning bilən mən bu həlqning
qaldisioqə muxularning həmmisini igə qildurimən. **13**
Xundəq əməlgə axuruliduki, silər əllər arisida lənət
bolup qələqinqlarning əksiqə, i Yəhuda jəməti wə
Israil jəməti, Mən silərnə qutquzimən, silər [ularoqə]
bəht-bərikət bolisilə; qorkmanglar, qolliringlar küqlük
qilinsun! **14** Qünki samawi qoxunlarning Sərdari
bolqan Pərwərdigar mundəq dəydu: — Silərninq ata-
bowiliringlar Mening oqəzipimni qozoqioqənda Mening
silərgə yamanliq yətküzüx oyida bolqinim wə xu [jaza]
yolidin yanmioqinimdəq — dəydu samawi qoxunlarning
Sərdari bolqan Pərwərdigar — **15** Mən hazır, muxu
künlərdə yənə Yerusalem wə Yəhuda jəmətiqə yahxilik
yətküzüx oyida boldum; qorkmanglar. **16** Muxu ixlaroqə
əməl qilinglar: — Hərbiringlar öz yeqininqlaroqə həqikətne
səzlənglar; dərwaziliringlarda həqikətkə, aman-tinqliqqa
uyqun həkümlərnə yürqüzünglar; **17** həqkim kənglidə
öz yeqinioqə yamanliq oylimisun; həqkandəq yalqan

qəsəmgə xerik bolmanglar; qünki Mən däl bularning həmmisigə nəprətlinimən, dəydu Pərwərdigar. **18** Wə samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning səzi mangu kelip mundak deyildi: — **19** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Tətinqi aydiki roza, bəxinqi aydiki roza, yəttinqi aydiki roza wə oninqi aydiki roza Yəhuda jəmətigə huxallik wə xad-huramlık, bəhtlik ibadət sorunliri bolidu; xunga həkikət wə hatirjəmlık-tinqlikni səyünglar. **20** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Nurojun qowmlar wə kəp xəhərləning ahalisi yənə muxu yərgə kelidu; **21** bir xəhərdə turuwatqanlar baxqa bir xəhərgə berip ularəja: «Pərwərdigardin iltipət tiləxkə, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarni izdəxkə tez barayli; mənmu barimən!» — dəydiəjan bolidu. **22** Kəp qowmlar wə küqlük əllər Pərwərdigardin iltipət tiləxkə, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarni izdəxkə Yerusalemoja kelidu. **23** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundak dəydu: — «Xu künlərdə hərhil tilda səzləydiəjan əllərdin on nəpər adəm qikip Yəhüdiy bir adəmning tonining etikini tutuwelip uningəja: «Biz sən bilən barayli; qünki Hudani sən bilən billidur, dəp angliduk» — dəydu.

9 Pərwərdigarning səzidin yükləngən bexarət — Hadrak zemini wə Dəməxk üstigə qonidu (qünki Pərwərdigarning nəziri adəmlər wə Israilning barlık kəbililiri üstididur); **2** U bularəja qegridax boləjan Hamatqa, Tur wə Zidon üstigimu qonidu. Tur tolimu «dana» boləjaqqa, **3** əzi üqün

qorqan qurqan, kümüxnı topıdäk, sap altunni koqılardıki patqaktäk döwıləp qoyqan. **4** Mana, Rəb uni mal-dunyasidin ayriwetidu, uning küqini dengızda yox qılıdu; u ot tərıpidin yəp ketılıdu. **5** Axkelon buni kərüp qorkıdu; Gazamu kərüp azablınip toloqınip ketıdu; Əkronmu xundak, qünki uning arzu-ümidı tozup ketıdu; padıxah Gazadin yoxap ketıdu, Axkelon adəmzatsız qalıdu. **6** Xuning bilən Axdotda haramdin bolqan bırsı turıdu; Mən Filistıylərnıng məqrurluqı wə pəhrını yoxıtimən. **7** Mən aqızidin qanlarnı, uning haram yegən yırgınlıq nərsılərnı qıxlırı arısidin elıp ketimən; andın qelıp qaloqanlar bolsa, ular Hodayımızoqa təwə bolup, Yəhudada yolbaxqı bolıdu; Əkronning ornı Yəbus qəbilısidıkilərgə ohxax bolıdu. **8** Mən koxun tüpəylidin, yəni ətüp kətküqı wə qaytıp kəlgüqı tüpəylidin Əz öyüm ətrapıda qedirimni tiktürimən; əzgüqı qaytıdın unıngdın ətməydu; qünki Əz kəzüm bilən kəzıtimən. **9** Zor xadlan, i Zion qızı! Təntənəlik nıda qıl, i Yerusalemlı qızı! Qaranglar, padıxahıng yeningoqa kelıdu; U həkkanıy wə nıjatlıq bolıdu; Kəmtər-məmin bolup, Mada exəkkə, yəni exək təhiyigə minıp kelıdu; **10** Xuning bilən Mən jəng harwılrını Əfraidın, Atlarnı Yerusalemdın məhrum qılıwetimən; Jəng okyasımu elıp taxlınidu. U bolsa əllərgə hatırjəmlıq-tınlıqni jakarlap yətküzıdu; Uning həkümranlıqı dengızdın dengızoqıqə, [Əfrat] dəryasidin yər yüzıning qətlirıgıqə bolıdu. **11** Əmdi seni bolsa, sanga qüxürülgən əhdə qeni tüpəylidin, Mən arangdıki məhbıslarnı susız orəktın azadlıqqa qıqırımən. **12** Mustəhkəm jayoqa qaytıp kelinglar, i arzu-ümidning məhbıslırı! Bügün

Mən jakarlap eytimənki, tartқан jazaliringning əksini ikki həssiləp sanga qayturimən. **13** Qünki Əzüm üçün Yəhudani okyadək egildürdüm, Əfraimni ok kılıp okyaşa saldim; Mən oqul baliliringni ornidin turoquzimən, i Zion — ular sening oqul baliliringşa qarxi jəng kılıdu, i Gretsiyə! I Zion, Mən seni palwanning kolidiki kiliqtək kılımən. **14** Pərwədigar ularning üstidə kərünidu; Uning oki qaqmaqətək etilip uqıdu. Rəb Pərwədigar kanayni qalidu; U jənubtiki dəhxətlik kara kuyunlarni billə elip yürüx kılıdu. **15** Samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwədigar ular üçün mudapiə bolidu; ular saləşa taxlirini kukum kılıp, dəssəp qəyləydu; ular iqiwelip, xarab kəypini sürgənlərdək kiyqas-sürən kətüridu; ular [kanoşa] miləngən kurbangahning bürjəkliridək, [kanoşa] tolduruləjan kaqılardək bolidu. **16** Xu küni Pərwədigar boləjan ularning Hudasi ularni Əzüm bakқан padam boləjan həlkim dəp bilip kutkuzidu; qünki ular taj gəhərliridək Uning zemini üstidə kətürülidu. **17** Xunqə zordur Uning məhrıbanlıkı, xunqə kaltıstur Uning güzəlliki! Ziraətlər yigitlərni, yengi xarab kızlarni yaxnitidu!

10 Pərwədigardin «keyinki yamoşur» pəslidə yamoşurni tələp kilinglar; Pərwədigar qaqmaqlarni qakturup, ularəşa mol yamoşurlarni, xuningdək hər birigə etizda ot-qəplərni beridu. **2** Qünki «əy butliri» bimənə gəplərni eytkən, palqılar yaləjan «alamət»lərni kərgən, tuturuqsız qüxlərni səzligən; ular kuruk təsəlli beridu. Xunga həlk qoy padisidək tenəp kətti; ular padiqisi bolmioşaqqa, azar yeməktə. **3** Mening oşəzipim padiqilarəşa kozoşaldi;

Mən muxu «tekə» [yetəqilərnı] jazalaymən; qünki samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar Öz padisidin, yəni Yəhuda jəmətidin həwər elixqa kəldi; U jəngdə ularni Əzining həywətlik etidək qilidu. **4** Uningdin [yəni Yəhudadin] «Burjək Texi», uningdin «Qozuk», uningdin «Jəng Okyasi», uningdin «Həmmigə həkümranlik Kiloquqi» qikidu. **5** Xuning bilən ular jəngdə, [düxmənlərnı] koqilardiki patqakni dəssigəndək qəyləydiqan palwanlardək bolidu; ular jəng qilidu, qünki Pərwərdigar ular bilən billidur; ular atlik əskərlərnımu yərgə karitip qoyidu. **6** Mən Yəhuda jəmətinı küqəytimən, Yüsüpning jəmətinı kutquzimən; Mən ularni qaytidin olturaqlixixqa qayturimən; qünki Mən ularoqa rəhim-xəpkətnı kərsitimən. Ular Mən heqqaqan taxliwətmigəndək bolidu; qünki Mən ularning Hudasi Pərwərdigarmən; Mən ularoqa jawab berimən. **7** Əfraymdikilər palwandək bolidu, kəngülliri xarab kəypini sürgənlərdək huxallinidu; ularning baliliri buni kərüp huxallinidu; ularning kəngli Pərwərdigardin xadlinidu. **8** Mən üxkırtip, ularni yioqimən; qünki Mən ularni bədəl təlöp hərlükkə qikirimən; ular ilgiri kəpiyip kətkəndək kəpiyidu. **9** Mən ularni əllər arisida uruqtək qaqimən; andin ular Meni yirək jaylarda əsləydu; xuning bilən ular baliliri bilən həyat qelip, qaytip kelidu. **10** Mən ularni qaytidin Misir zeminidin elip kelimən, Asuriyədinmu qikirip yioqimən; ularni Gilead wə Liwan zeminioqa elip kirgüzimən; yər-zemin ularni patquzalmay qalidu. **11** Xundək qilip, U jəbir-japa dengizidin ətüp, dengizdiki dolqunlarnı uridu; Nil dəryasining təgliri qurup ketidu;

Asuriyening mæŕrurluķi wə pəhri pəs ķilidid, Misirdiki xahənə Һasimu yokilidid. **12** Mən ularni Pərwərdigar arkilik kükəytimən; ular Uning namida mangidid, dəydu Pərwərdigar.

11 I Liwan, ot sening kedir dərəhliringni yəp ketixi üqün, dərwasiliringni aq! **2** Waysanglar, i Һarioqaylar, qünki kedir yikildi, esil dərəhlər wəyran ķilidid; waysanglar, i Baxandiki dub dərəhliri, qünki baraxsan orman yikitildi! **3** Padiqilarning waysioqan awazini angla! Qünki ularning xəripi [boləqan qimən-yaylak] wəyran ķilidid; arslanlarning Һerkirigən awazini angla! Qünki Iordan dəryasining pəhri boləqan [bük-baraxsanlik] wəyran ķilidid. **4** Pərwərdigar Hudayim mundaq dəydu: — Boquzlaxķa bekitilgən padini baķķin! **5** Ularни setiwəloqanlar ularни boquzliwətkəndə Һeq gunahķar dəp Һaralmaydu; ularни setiwətkənlər: «Pərwərdigarəqa xükri! Qünki beyip kəttim!» — dəydu; ularning əz padiqiliri ularəqa iқini Һeq əritmaydu. **6** Qünki Mən zeminda turuwatќanlarəqa yənə iқimni Һeq əritmaymən, dəydu Pərwərdigar; — wə mana, Mən adəmlərni, Һərbirini əz yeqinining ҡolioqə wə əz padixəning ҡolioqə tapxurimən; mana, bular zeminni harab ķilidid, Mən ularни bularning ҡolidin Һeq ҡutќuzmaymən. **7** Xunga mən «boquzlaxķa bekitilgən pada»ni beķip turdum, bolupmu padining arisidiki miskin məmintlərni baķtim. Mən əzümgə ikki tayakni aldim; birinқisini «xapaət», ikkinқisini «rixte» dəp atidim; xuning bilən mən padini baķtim. **8** Xuningdək Mən bir ay iқidə üq padiqini Һalak ķildim; Mening jenim bu [Һəlќtin] bizar boldi wə ularning jeni Meni

oq kordi. **9** Mən: «Mən silərni bakmaymən; olay dəp qaloqlanliri olup kətsun; halak bolay dəp qaloqlanliri halak bolsun; tirik qaloqlanlarning həmmisi bir-birining gəxini yesun» — dedim. **10** Mən «xapaət» degən tayiqimni elip sunduriwəttim, xuningdək Mening barliq əllər bilən boləqan əhdəmni sunduruwəttim. **11** Əhdə xu küni bikar qiliwetildi; xunga pada arisidiki manga dikqət qiloqlan miskin məminlər buning Pərwərdigarning səzi ikənlikini bilip yətti. **12** Wə mən ularəq: «Muwapik kərsənglar, mening ix həkqimni beringlar; bolmisa boldi qilinglar» — dedim. Xunga ular mening ix həkqimgə ottuz kümüx tənggini taraziəqə saldi. **13** Wə Pərwərdigar manga: «Mana bu ular Manga bekitkən qaltis baqa! Uni sapalqining aldioqə taxlap bər!» dedi. Xuning bilən mən ottuz kümüx tənggini elip bularni Pərwərdigarning əyidə, sapalqining aldioqə qəriwəttim. **14** Andin mən Yəhuda bilən Israilning kəringdaxlikini üzix üqün, ikkinqi tayiqimni, yəni «rixətə»ni sunduruwəttim. **15** Andin Pərwərdigar manga mundaq dedi: «Sən əmdi yənə ərziməs padiqining qorallirini al. **16** Qünki mana, Mən zeminda bir padiqini ornidin turoquzimənki, u halak bolay degənlərdin həwər almaydu, tənəp kətkənlərni izdiməydu, yarilanoqlanlarni saqaytmaydu, saqlamlarnimu bakmaydu; u bəlki səmrigənlərnin gəxini yəydu, hətta tuyaklirini yirip yəydu. **17** Padini taxliwətkən ərziməs padiqining halioqə way! Qiliq uning biliki wə ong kəzigə qüxidu; uning biliki pütünləy yigiləydu, uning ong kəzi pütünləy qarangoqlulixip ketidu.

12 Pərwərdigarning Israil tooqruşuq səzidin yūkləngən bexarət: — Asmanlarni yayoşuqi, yərning ulini saloşuqi, adəmnig rohinini uning iqidə Yasioşuqi Pərwərdigar mundak dəydu: — **2** Mana, Mən Yerusalemni ətrapidiki barliq əllərgə kixilərnə dəkkə-dükkigə salidioşan apkur kəlimən; Yerusalemoşa qūxidioşan muhasirə Yəhudaşojimu qūxidu. **3** Xu küni əməlgə axuruliduki, Mən Yerusalemni barliq əllərgə eoşir yūk boləşan tax kəlimən; kim uni əzigə yūklisə yarilanmay qəlmaydu; yər yūzidiki barliq əllər uningəşa jəng kəlixkə yioşilidu. **4** Xu küni Mən həmmə atlarni sarasimigə selip, atliqlarni sarang kəlip urimən; birak Yəhuda jəmətinə kəzūmdə tutimən; əllərdiki hərbi atni bolsa korluq bilən uruwetimən. **5** Xuning bilən Yəhudaning yobaxqiliri kənglidə: «Yerusalemda turuwatqanlar samawi koşunlarning Sərdari boləşan Pərwərdigar, ularning Hudasi arkəlik mənə kəq bolidu» dəydu. **6** Xu küni Mən Yəhudaning yobaxqilirini otunlar arisidiki otdandək, ənqilər arisidiki məx'əldək kəlimən; ular ətrapidiki barliq əllərnə, yəni ong wə sol təripidikilərnə yəwetidu; Yerusalemdikilər yənə əz jayida, yəni Yerusalem xəşiridə turidioşan bolidu. **7** Pərwərdigar awwal Yəhudaning qedirlirini kətkuzidu; səwəbi — Dawut jəmətining xan-xəripə həm Yerusalemda turuwatqanlarning xan-xəripə Yəhudaningkidin uluşlanmasliki üqūndur. **8** Xu küni Pərwərdigar Yerusalemda turuwatqanlarnə koşdaydu; ularning arisidiki ələngxip qəloşanlarmu xu küni Dawuttək palwan bolidu; Dawut jəməti bolsa Hudadək, yəni ularning aldidiki Pərwərdigarning Pərixsisidək kəqlük bolidu. **9**

Xu küni əməlgə axuruliduki, Yerusalemoğa jəng qilixka kəlgən barliq əllərnı ھاlak qilixka kiriximən. **10** Wə Mən Dawut jəməti wə Yerusalemda turuwatqanlar üstigə xapaət yətküzgüqi wə xapaət tiligüqi Rohni kuyimən; xuning bilən ular əzliri sanjip ɵltürgən Manga yənə qaraydu; birsining tunji oqlı üqün matəm tutup yioqazar kɵtürgəndək ular Uning üqün yioqazar kɵtüridu; yəkkə-yeganə oqlidin juda boluqining dərd-ələm tartqinidək ular uning üqün dərd-ələm tartidu. **11** Xu küni Yerusalemda oqayət zor yioqazar kɵtürüldü, u Məgiddo jiləsidiki «Hadad-Rimmon»da kɵtürülgən yioqazar dək bolidü. **12** Zemin yioqazar kɵtüridu; hər bir ailə ayrim ھاlda yioqazar kɵtüridu. Dawut jəməti ayrim ھاlda, ularning ayalliri ayrim ھاlda, Natan jəməti ayrim ھاlda, ularning ayalliri ayrim ھاlda; **13** Lawiy jəməti ayrim ھاlda, ularning ayalliri ayrim ھاlda; Ximəy jəməti ayrim ھاlda, ularning ayalliri ayrim ھاlda; **14** barliq tirik qaləqan ailələr, yəni hər bir ailə ayrim-ayrim ھاlda wə ularning ayalliri ayrim ھاlda yioqazar kɵtüridu.

13 Xu küni Dawut jəməti həm Yerusalemda turuwatqanlar üqün gunahni wə paskinilikni yuyidoqan bir bulaq eqilidu. **2** Xu küni xundək boliduki, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar, — Mən məbudlarning namlirini zemindin yəqitimənki, ular yənə heq əslənməydu; wə Mən pəyoqəmbərlərnı wə paskina rohnımu zemindin qikirip yətkiwetimən. **3** Xundək əməlgə axuruliduki, birəylən yənıla pəyoqəmbərqilik qilip bexarət berəy desə, uning əzini tuəqan ata-anisi uningə: «Sən ھاyat qalmaysən; qünki Pərwərdigarning

namida yaloqan gəp kıliwatisən» dəydu; andin özini tuoqan ata-anisi uni bexarət beriwatqinidila sanjip ɵltüridu. **4** Xu küni xundak boliduki, pəyoqəmbərlərninğ hər biri ɵzliri bexarət beriwatqanda kərgən kərünüxtin hijil bolidu; ular həkni aldax üqün ikkinqi qupurluq qapanni kiyməydu; **5** U: «Mən pəyoqəmbər əməs, mən pəkət terikqimən; qünki yaxliqimdin tartip tupraq bilən tirikqilik kıliwatimən» — dəydu. **6** Əmdi birsi uningdin: «Həy, əmdi sening məydəngdiki bu zəhmətlər nemə?» — desə, u: «Dostlirimning ɵyidə yarilinip qaldim» — dəp jawab beridu. **7** Oyoqan, i kıliq, Mening padiqimoqa, yəni Mening xerikim boləqan adəmgə qarxi qik, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar; — Padiqini uruwət, qoylar patiparaq bolup tarkitiwetilidu; Mən qolumni kiqik peillarning üstigə qüxürüp turoquzimən. **8** Zeminda xundak əməlgə axuruliduki, — dəydu Pərwərdigar, — üqtin ikki qismi kırilip ɵlidu; birak üqtin bir qismi uningda tirik qalidu. **9** Andin Mən üqinqi qismini otqa kirgüzimən, ularni kümüx tawlioqandək tawlaymən, altun sinaləqandək ularni sinaymən; ular Mening namimni qaqirip nida qilidu wə Mən ularəqa jawab berimən; Mən: «Bu Mening həlqim» dəymən; ular: «Pərwərdigar mening Hodayim» — dəydu.

14 Mana, Pərwərdigarəqa has kün kelidu; [u küni] arangdin mal-mülküng bulang-talang qilinip bəlüxüwelinidu. **2** Mən barliq əllərnəni Yerusalemoqa jəng kılixqa yioqimən; xəhər ixəqal qilinidu, ɵylər bulang-talang qilinip, kız-ayallar ayaq-asti qilinidu; xəhərninğ yerimi əsirgə qüxüp sürgün qilinidu; tirik qaloqan həlk xəhərdin

elip ketilmaydu. **3** Andin Pərwərdigar qikip xu əllər bilən uruxidu; U Uning jəng qiloqan künidikidək uruxidu. **4** Uning putliri xu küni Yerusalemning xərkiy tərripining əng aldi bolqan Zəytun teoqida turidu; xuning bilən Zəytun teoqi otturidin xərək wə oqərb tərəpkə yerilidu; zor yoqan bir jiloqa pəyda bolidu; taqning yerimi ximal tərəpkə, yerimi jənub tərəpkə yetkilidu. **5** Wə silər Mening taqlirimning dəl muxu jiloqisi bilən qaqsilər; qünki taqlarning jiloqisi Azəlgicə baridu; silər Yəhuda padixahı Uzziyaning künliridə bolqan yər təwrəxtə qaqkininglardək qaqsilər. Andin Pərwərdigar Hudayim kelidu; həmdə Sən bilən barlıq «mukəddəs boluquqılar»mu kelidu! **6** Xu küni xundək boliduki, nur tohtap qalidu; parlək yultuzlarmu qarangoqulixip ketidu; **7** Birək u Pərwərdigaroqa məlum bolqan alahidə bir kün, ya keqə ya kündüz bolmaydu; xundək əməlgə axuruliduki, kəq kirgəndə, aləm yorutulidu. **8** Xu küni xundək boliduki, həyatlık suliri Yerusalemdin ekıp qikidu; ularning yerimi xərkiy dengizoqa, yerimi oqərbiy dengizoqa qarap aqidu; yazda wə qixta xundək bolidu. **9** Pərwərdigar pütkül yər yüzi üstidə padixah bolidu; xu küni pəkət bir «Pərwərdigar» bolidu, [yər yüzidə] birdinbir Uningla nami bolidu. **10** Gebadin Yerusalemning jənubidiki Rimmonoqicə bolqan pütün zemin «Arabah»dək tüzlənglikkə aylandurulidu; Yerusalem bolsa «Binyamin dərwezisi»din «Birinqi dərwaza»oqicə wə yənə «Burjək dərwezisi»oqicə, «Hənaniyəlning munari»din padixahning xarab kəqəklirigicə yukiri kətürülidu, lekin xəhər yənə öz jayida xu peti turidu; **11** Adəmlər yənə uningda

turidu. «Həlak pərmani» yənə heq qüxürülməydu; Yerusalem hatirjəmliktə turidu. **12** Wə Pərwərdigar Yerusalemoğa jəng kıləqan barlıq əlləni uruxkə ixlətkən waba xundak boliduki, ular ərə bolsila gəxliri qirip ketidu; kəzliri qanaqlirida qirip ketidu; tilliri aqzida qirip ketidu. **13** Xu küni xundak boliduki, ularning arisoğa Pərwərdigardin zor bir aləqzadilik qüxidu; ular hər biri öz yeqinining kəlini tutuxidu, hər birining kəli yeqinining kəlioğa kərxə kətürülidu. **14** Yəhədamu Yerusalemda jəng kılıdu; ətrapidiki barlıq əlləning mal-mülükliri jəm kılıp yioşilidu — san-sanəksiz altun-kümüx wə kiyim-keqəklər bolidu. **15** At, keqir, təgə, exək, xundakla ularning bargahlırida boləqan barlıq mal-waranlar üstigə qüxkən waba yukiriki wabəoğa ohxax bolidu. **16** Xundak əməlgə axuruliduki, Yerusalemoğa jəng kılıxkə kəlgən həmmə əllərdin barlıq tirik kəloqanlar hər yili Yerusalemoğa, padixahkə, yəni samawi kəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarəğa ibadət kılıxkə wə «kəpilər həyti»ni təbrikləxkə qikidu. **17** Xundak boliduki, yər yüzidiki kəowm-jəmətlərdin padixahkə, yəni samawi kəoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarəğa ibadətə qikmioqanlar bolsa, əmdi ularning üstigə yamoqur yaoşmaydu. **18** Misir jəməti qikip həzir bolmisa, ularoşimu yamoqur bolmaydu; birək Pərwərdigar «kəpilər həyti»ni təbrikləxkə qikmaydioqan barlıq əllər üstigə qüxüridioqan waba ularoşimu qüxürülidu. **19** Bu Misirning jazasi, xundakla «kəpilər həyti»ni təbrikləxkə qikmaydioqan barlıq əlləning jazasi bolidu. **20** Xu küni atlarning kəongəuraklıri üstigə «Pərwərdigarəğa atilip pak-

mukəddəs bolsun!» dəp yezilidu; Pərwərdigarning ʔyidiki barlik qaqa-kuqilarmu kurbangah aldidiki qaqilaroqa ohxax hesablinidu; **21** Yerusalemdiki wə Yəhudadiki barlik qaqa-kuqilarmu Pərwərdigaroqa atilip pak-mukəddəs bolidu; kurbanlik qilouqilar kelip ularni elip kurbanlik gəxlirini pixuridu; xu küni samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigarning ʔyidə «qanaanlik-sodigər» ikkinqi bolmaydu.

Malaki

1 Pərwərdigardin Malakiyə yükləngən wəhiy, u arqilik Israiləyə kəlgən: — **2** — Mən siləni səyüp kəldim — dəydu Pərwərdigar, — birək silər: «Sən bizni kəndəkmu səyüp kəlding?» — dəysilər. Əsaw Yəqubka aka boləjan əməsmu? — dəydu Pərwərdigar, — birək Yəqubni səydüm, **3** Əsawəyə nəprətləndim; uning təqlirini qəl kildim, mirasini qəl-bayawandiki qilbərilərgə tapxurup bərdim. **4** Edom: «Biz wəyran qilinduk, birək biz harabiləxkən jaylarni qaytidin qurup qikimiz» — desə, samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar mundək dəydu: — — Ular quridu, birək Mən ərüymən; həqlər ularni «Rəzillikning zemini», «Pərwərdigar mənggügə ətəzəpliniyəjan əl» dəp ataydu. **5** Siləning kəzliringlar buni kərüp: «Pərwərdigar Israil qəgrasining sirtida uluətlandi!» — dəysilər. **6** — Oqul atisini, qul igisini hərmətləydu; əmdi Mən ata bolsam, hərmitim kəni? Igə bolsam, Məndin boləjan əyminix kəni? — samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar silərgə xundək dəydu, i Mening namimni kəmsitkən kəhinlər! Birək silər: «Biz nemə qilip namingni kəmsitiptuk?» — dəysilər. **7** Silər qurbangahim üstigə buləjanəjan ozukni sunisilər; andin silər: «Biz nemə qilip seni buləpəp kəyduq?» — dəysilər; əməliyətə silər: «Pərwərdigarning dastihining tayini yəktur» — dəysilər. **8** Kor malni qurbanlikka sunsanglar, bu kəbihlik əməsmu? Tokur yaki kəsəl malni qurbanlikka sunsanglar, bu kəbihlik əməsmu? Həzir buni sening waliyinqəyə sunup bək; u səndin hursən bolamdu? Sanga yüz-hatirə qilamdu? — dəydu samawi

qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **9** — Əmdi, keni, silər Təngridin bizgə xəpkət kərsətkəysən dəp ətünüp bekinglar; qolunglardin muxular kəlgəndin keyin, U silərdin hərəkəndikənglarni qəbul qilamdu? — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **10** — Aranglardin dərwezilarni etip qoyəjudək birsi qikməmdü? Xundək boləjanda silər kurbangahimda bikardin-bikar ot qalap yürməyttinglar. Mening silərdin heq hursənlikim yok, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — wə qolunglardin heqkəndək «axlik hədiyə»ni qəbul qilməymən. **11** Kün qikərdin kün patarəja Mening namim əllər arisida uluə dəp qarilidu; hər bir jayda namiməja huxbuy selinidəjan bolidu, pak bir «axlik hədiyə» sunulidu; qünki namim əllər arisida uluə dəp qarilidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar. **12** Birək silər bolsanglar: «Pərwərdigarning dastihini buləjanəjan, uning mewisi, yəni ax-ozuki nəprətliktur» — degininglarda, silər uni haram qilisilər; **13** wə silər: «Mana, nemidegən awariqilik!» dəysilər wə Manga qarap dimiənglarni qəkisilər, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar, — silər yarilanəjan, tokur həm kesəl mallarni elip kelisilər. Qurbanlik-hədiyilərnəni xu peti elip kelisilər; Mən buni qolunglardin qəbul qilamdimən? — dəydu Pərwərdigar. **14** Bərhək, padisida qoqkar turup, Rəbkə qiləjan kəsimini ada qilix üqün buləjanəjan nərsini qurbanlik qilidəjan aldamqi lənətkə qalidu; qünki Mən uluə Padixəhdurmən, namim əllər arisida hərmətlinidəjan bolidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigar.

2 — Əmdi, həy kahinlar, bu əmr-pərman silərgə qüxti: —
2 Silər anglimisanglar, namiməja xan-xərəp kəltürüxkə
kəngül qoymisanglar, — dəydu samawi qoxunlarning
Sərdari boləjan Pərwərdigar, — Mən aranglarəja lənətni
qüxürüp əwətimən; silərnin bərikətliringlarəjimu lənət
kəlimən. Bərħək, Mən allikəqan ularəja lənət oqudum,
qünki silər [xəripingə] kəngül qoymidinlar. **3** Mana, Mən
urukliringlarəja tənbiħ berimən, silərnin yüzünlərgə
pok, heytinglardiki pokni sürimən; birsilərnin xu
pok bilən billə apirip taxlaydu. **4** Xuning bilən silər
Məning silərgə bu əmrni əwətkənlikimni bilisilər, məksət,
Məning Lawiy bilən tüzgən əhdəmnin saqliniwerixi
üqündur, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləjan
Pərwərdigar. **5** — Məning uning bilən tüzgən əhdəm
hayatlik həm aram-hatirjəmlik elip kelidu; uni Məndin
qorqsun dəp bularni uningəja bərdim; u Məndin qorqup
namim aldida titrigənidi. **6** Aqzidin həqiqətnin təlim-
tərbiyisi qüxmigən, ləwliridin nahəklik tərilmiojan; u
aramlik-hatirjəmlik həm duruslukta Mən bilən billə
mangojan, nurojun kixilərnin kəbihliktin yandurojan. **7**
Qünki kahinning ləwliri ilim-bilimni saqlixi kerək, həklər
uning aqzidin Təwrat-qanunini izdixi lazim; qünki u
samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning
əlqisidur. **8** — Birək silər yoldin qətnəp kətinglar; silər
nurojun kixilər üqün Təwrat-qanunini putlikaxangəja
aylanduruwətinglar; silər Lawiy bilən tüzülgən əhdini
buzəjansilər — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari
boləjan Pərwərdigar, **9** — xunga Mən silərnimu pütin
həlkə aldida nəprətlik wə pəskəx kəldim, qünki silər

yollirimni tutmidoqan, xundakla Təwrat-kanunini ijra qilonda bir tərəpkə yan baskan. **10** — Bizdə bir ata bar əməsmu? Bizni Yaratquqi pəkət birlə Təngri əməsmu? Əmdi nemixka hər birimiz öz kərindiximizə wapaszlik qilip, ata-bowilirimiz bilən tüzgən əhdisini buloqaymiz? **11** Yəhuda wapaszlik qildi, Israilda həm Yerusalemda yirginlik bir ix sadir qilindi; qünki Yəhuda Pərwərdigar səygən mukəddəs jayini buloqap, yat bir ilahning kizini əmrigə aldi. **12** Undak qilouqi, yəni azduroquqi bolsun, azduruloquqi bolsun, samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigarə «axlik hədiyə»ni elip kəlgüqi bolsun, Pərwərdigar ularni Yakupning qediriridin üzüp taxlaydu. **13** Silər xuningdək xundak qililərkə, kurbangahni kəz yaxliri, yioqə, ah-zarlar bilən kaplaysilər — qünki U kurbanlik-hədiyəlgə heq karimaydidoqan boldi, uningdin heq razi bolmay kolunglardin kobul qilmaydidoqan boldi. **14** Birak silər: «nemixka?» dəp soraysilər. — Qünki Pərwərdigar sən wə yaxliqingda aloqan ayaling otturisasi guwahqi boləqanidi; sən uningə wapaszlik qilding, gərqə u sening həmrahing wə sən əhdə tüzgən ayaling bolsimu. **15** Huda [ər-ayalni] bir qiləqan əməsmu? Xundakla, buningə Rohini kalduroqan əməsmu? [Huda] nemixka ularni bir qildi? Qünki U ulardin ihlasmən pərzənt kütəkənidi. Əmdi hər biringlar öz kəlb-rohinglarə dikqət qilinglar, heqkaysisi yaxlikta aloqan ayaliə wapaszlik qilmisun! **16** Qünki Mən talak qilixka əqturmən, dəydu Israilning Hudasi Pərwərdigar, — xuningdək öz tonioqə zomburluk qaplxaturuwəloquqioqə əqmən, — dəydu samawi koxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar. —

xunga kəlb-rohinglaroqa diqqət qilinglar, heqkaysinglar wapasizlik qilmanglar! **17** — Silər səzliringlar bilən Pərwərdigarning səwr-takitini qoymidinglar, andin silər: «Biz nemə qilip Uning səwr-takitini qoymaptuk?» — dəysilər. Səwr-takitini qoymioqanliqinglar bolsa dəl: «Rəzillik qiloquqi Pərwərdigarning nəziridə yahxidur, U ulardin hursən bolidu»; yaki «Adalətni yürgüzgüqi Huda zadi nədidur?» — degininglərdə bolmamdu!

3 — Mana əmdi Mən Əz əlqimni əwətimən, u Mening aldimda yol təyyarlaydu; silər izdigən Rəb, yəni silər hursənlik dəp bilgən əhdə əlqisi Əz ibadəthanisioqa tuyuksiz kiridu; mana, U keliwatidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boləqan Pərwərdigar.

2 — Birəq Uning kəlgən künidə kim qidiyalisun? U kərüngəndə kim turalisun? Qünki U tawlioquqining oti, kirqining aqartkuq xoltisidək bolidu; **3** U kümüxni tawlioquqi həm erioqdioquqidək tawlap olturidu; Lawiyning balilirini saplaxturidu, ularni altun-kümüxni tawlioqandək tawlaydu; xuning bilən ular Pərwərdigaroqa həqqaniylikta qilinoqan qurbanlik-hədiyəni sunidu. **4** Andin Yəhuda həm Yerusalemining qurbanlik-hədiyiliri Pərwərdigaroqa kona zamanlardikidək, ilgiriki waqitlardikidək xerin bolidu. **5** Mən hesab elixka silərgə yəqin kelimən; Mən sehırgərlərgə, zinahorlaroqa, yaloqan kəsəm iqqüqilərgə, mədikarlarning həqqini tutuwelip bozək qiloquqilaroqa, tul hotunlar həm yetim-yesirlarni harlioquqilaroqa, yat adəmlərnı öz həqqidin ayriwətküqilərgə, xuningdək Məndin heq korkmioqanlaroqa tezdin əyibligüqi guwahqi bolimən, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari

boloqan Pərwərdigar. **6** Qünki Mənki Pərwərdigar
əzgərməsturmən; xunga silər, i Yaqubning oqulliri,
tügəxmigənsilər. **7** — Ata-bowiliringlarning künliridin
tartip silər bəlgilimilirimdin qətnəp, ularni heq
tutmiqansilər. Mening yenimoqa kaytip kelinglar, Mən
yeninglaroqa kaytimən, — dəydu samawi qoxunlarning
Sərdari boloqan Pərwərdigar, — birak silər: «Biz kandaqmu
kaytip kelimiz?» — dəysilər. **8** Adəm Hudaningkini bulisa
bolamdu? — Birak Manga Meningkini bulap kəldinglar.
Silər yənə: «Biz kandaqsigə Sanga bulangqilik kiliwatimiz»
— dəysilər. Silər «ondin bir» ülūx əxriliringlarni həm
«kətürmə hədiyələr»ni sunoqininglarda xundak kilisilər! **9**
Silər eqir bir lənətkə qaldinglar, qünki Manga bulangqilik
kiliwatisilər — silər bu pütkül «yat əl» xundak kiliwatisilər!
10 Əmdi əyümdə axliq bolux üçün pütkül «ondin bir»
ülūx əxrini ambaroqa elip kelinglar wə xundakla Meni
sinap bekinglar, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari
boloqan Pərwərdigar — Mən asmanning derizilirini
qong eqip silərgə patkuzalmioqudək bir bərikətni təküp
beridioqanlikimni kərüp bakmamsilər? **11** Xundak
boloqandila Mən silərni dəp yənə yalmioquqini əyibləymən,
u toprikinglardiki mewilərni wəyran kilmaymən; silərnin
baq-etizliringlardiki tal üzümlər wəqitsiz təkülüp
kətməydu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boloqan
Pərwərdigar. **12** — Xuning bilən barliq əllər silərni bəhtlik
dəp ataydu, qünki yeringlar adəmni huzurlanduridioqan
bir zemin bolidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari
boloqan Pərwərdigar. **13** — Silərnin sezliringlar Manga
kəttik təgdi, dəydu Pərwərdigar, — birak silər yənə: «Biz

sən bilən qarxilixidiqan nemə səz kilduk?» — dəysilər. **14** — Silər: «Hudaning hizmitidə bolux bihudiliktur» həm: «Uning tapxurukini qing tutuximiz wə samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar aldida matəm tutqan kixilərdək yürüximizning nemə paydisi?» — dəysilər, **15** həm xuningdək: «Təkəbburlarni bəhtlik dəp ataymiz; rəzillik qiloquqilar ronak tapidu; ular bərhək Hudani sinaydu, birak qutulup ketidu» — dəysilər. **16** Pərwərdigardin əyminidiqanlar [buni anglap] patpat bir-biri bilən mungdaxti; Pərwərdigar uni nəzirigə aldi, səzlrini anglidi. Xuning bilən Pərwərdigarning aldida Uningdin qorqup, Uning namini seqinoqanlar üçün əslətmə bolqan bir hatirə kitab yezildi. **17** — Bu kixilər bolsa Əzümning alahidə gəhərimni yioqan künidə Meningki bolidu — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar — wə Mən huddi adəm öz hizmitidə bolqan oqlioqa iqini aqrirkandək ularqə iqimni aqririmən. **18** Silər qaytip kelisilər wə həkqaniylar bilən rəzillərnə, Hudaning hizmitidə bolqanlar bilən bolmioqanlarni pərk etələysilər.

4 — Qünki mana xu kün, humdandək köydürgüqi kün kelidu; hərbi təkəbburluq qiloquqi həm hərbi rəzillik qiloquqi pahaldək bolidu; xu kelidiqan kün ularni köydüriwetidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari bolqan Pərwərdigar, — ularqə nə yiltiz nə xah qaldurulmaydu. **2** Lekin namimdin əyminidiqan silər üçün, qanatlırida xipa-dərman elip kelidiqan, həkqaniyliqni parlitidiqan Quyax ornidin turidu; silər talaoqa qiqip bordak mozaylardək qiyojitip oynaysilər; **3**

silər rəzillərni qəyləp dəssiwetisilər; ular Mən təyyarlıoqan künidə tapininglar astida kül bolidu, — dəydu samawi qoxunlarning Sərdari boloqan Pərwərdigar. **4** — Mən Hərəb teoqida pütkül Israil üqün qulum Musaoqa buyruoqan kanunni, yəni bəlgilimilər həm həkümlərni yadinglarda tutunglar. **5** — Mana, Pərwərdigarning uluq həm dəhxətlik küni kelixtin awwal Mən silərgə Ilyas pəyoqəmbərni əwətimən. **6** U atilarning kənglini balilaroqa mayil, balilarning kənglini atilaroqa mayil qilidu; undaq bolmioqanda Mən kelip yər yüzini qarəqax bilən uruwetimən.

NEW TESTAMENT

Əysa: — I Ata, ularni kəqürgin, qünki ular özining nemə qiliwatqanlığını bilməydu, — dedi.
[Ləxkərlər] qək taxlap, uning kiyimlərini bəlixüwəldi.
Lukə 23:34

Matta

1 Bu Ibrahımning oʻqli wə Dawutning oʻqli bolʻan Əysa Məsihning nəsəbnamə kitabidur: — **2** Ibrahımdin Ishak tərəldi, Ishaktin Yakup tərəldi, Yakup Yəhuda wə uning aka-ukilirining atisi boldi; **3** Yəhudadin Tamar arkilik Pəraz wə Zərah tərəldi; Pərazdin Həzron tərəldi, Həzrondin Ram tərəldi, **4** Ramdin Amminadab tərəldi, Amminadabdin Nahxon tərəldi, Nahxondin Salmon tərəldi, **5** Salmondin Raḥab arkilik Boaz tərəldi, Boazdin Rut arkilik Obəd tərəldi, Obətdin Yəssə tərəldi, **6** Yəssədin Dawut padixah tərəldi. Dawuttin Uriyaning ayali arkilik Sulayman tərəldi, **7** Sulaymandin Rəḥoboam tərəldi, Rəḥoboamdin Abiya tərəldi, Abiyadin Asa tərəldi, **8** Asadin Yəḥoxafat tərəldi, Yəḥoxafattin Yəḥoram tərəldi, Yəḥoramdin Uzziya tərəldi, **9** Uzziyadin Yotam tərəldi, Yotamdin Aḥaz tərəldi, Aḥazdin Həzəkiya tərəldi, **10** Həzəkiyadin Manassəḥ tərəldi, Manassəḥdin Amon tərəldi, Amondin Yoxiya tərəldi; **11** Babilʻa sürgün kiliḥanda Yoxiyadin Yəkoniyaḥ wə uning aka-ukiliri tərəldi. **12** Babilʻa sürgün bolʻandin keyin, Yəkoniyaḥdin Xealtiəl tərəldi, Xealtiəldin Zərubbabəl tərəldi, **13** Zərubbabəldin Abihud tərəldi, Abihuddin Eliakim tərəldi, Eliakimdin Azor tərəldi, **14** Azordin Zadok tərəldi, Zadoktin Akim tərəldi, Akimdin Əlihud tərəldi, **15** Əlihudtin Əliazar tərəldi, Əliazardin Mattan tərəldi, Mattandin Yakup tərəldi, **16** Yakuptin Məryəmning eri bolʻan Yüsüp tərəldi; Məryəm arkilik Məsiḥ atalʻan Əysa tuʻuldi. **17** Xundak bolup, Ibrahımdin Dawutkiqu bolʻan arilikta jəmiy on tət əwlad bolʻan; Dawuttin

Babiloʻja sürgün qilinotiqə jəmiy on tət əwlad boləʻan; wə Babiloʻja sürgün qilinixtin Məsih kəlgüqə jəmiy on tət əwlad boləʻan. **18** Əysa Məsihning dunyaoʻja kelixi mundak boldi: — Uning anisi Məryəm Yüsüpkə yatliq boluxka wədə qilinotiqə; lekin tehi nikah qilinmayla, uning Mukəddəs Rohtin hamilidar boləʻanliki məlum boldi. **19** Lekin uning [boləʻusi] eri Yüsüp, durus kixi bolup, uni jəmiyət aldida hijalətkə qalduruxni halimay, uningdin astirtin ajrixip ketixni niyət qildi. **20** Əmma u muxu ixlarni oylap yürginidə, mana Pərwərdigarning bir pərixlisi uning qüxidə kərünüp uningə: — Əy Dawutning oolli Yüsüp, ayaling Məryəmnə öz əmringgə elixtin kərkma; qünki uningda boləʻan hamilə Mukəddəs Rohtin kəlgən. **21** U bir oolul tuolidu, sən uning ismini Əysa dəp qoyol; qünki u öz həlqini gunahlıridin kutkuzidu» — dedi. **22** Mana bularning həmmisi Pərwərdigarning pəyoləmbər arqilik degənlirining əməlgə axurulux üqün boləʻan, demək: — **23** «Pak kiz hamilidar bolup bir oolul tuolidu; ular uning ismini Immanuel (mənişi «Huda biz bilən billə») dəp ataydu». **24** Yüsüp oyoqinip, Pərwərdigarning xu pərixlisining degini boyiqə qilip, Məryəmnə əmrigə aldi. **25** Lekin Məryəm boxanoquqə u uningə yekinlaxmidi. Bu Məryəmnəning tunjisi idi; Yüsüp uningə Əysa dəp isim qoydi.

2 Əysa Hərod padixah həküm sürgən künlərdə Yəhudiya əlkisining Bəyt-Ləhəm yezisida dunyaoʻja kəlgəndin keyin, mana bəzi danixmənlər məxriktin Yerusalemoʻja yetip kelip, pukralardin: **2** Yəhudiylarning [yengidin] tuololəʻan padixahı kəyərdə? Qünki biz uning yultuzining

kötürülgənlikini kərduq. Xunga, uningõja səjdə qiloqili kəlduk, — deyixti. **3** Buni angliõjan Hərod padixah, xuningdək pütkül Yerusalem həlkimu alakzadilikke qüxti. **4** U pütkül bax kahinlar wə həlkning Təwrat ustazlirini qaqirip, ulardin «Məsih kəyərdə tuõuluxi kerək?» — dəp soridi. **5** Ular: «Yəhüdiyədiki Bəyt-Ləhəm yezisida boluxi kerək, — qünki pəyoqəmbər arkilik xundak pütülgən: — **6** «I Yəhüdiyə zeminidiki Bəyt-Ləhəm, Həlkning Yəhüdiyə yetəkqilirining arisida əng kiqiki bolmaydu; Qünki səndin bir yetəkqi qikidu, U həlkim Israillarning bakquqisi bolidu» — deyixti. **7** Buning bilən, Hərod danixmələrni məhpiy qaqirtip, yultuzning qaqan pəyda bolõanliqini sürüxtürüp biliwaldi. **8** Andin: «Berip balini sürüxtə kilip tepinglar. Tapqan haman qaytip manga həwər qilinglar, mənmu uning aldiõja berip səjdə kilip keləy» — dəp, ularni Bəyt-Ləhəmgə yoloqa saldi. **9** Danixmənlər padixahning səzini anglap yoloqa qikti; wə mana, ular xərktə kərgən həliki yultuz ularning aldidə yol baxlap mangdi wə bala turoqan yərgə kelip tohtidi. **10** Ular həliki yultuzni kərginidin intayin kattik xadlinixti **11** həm eygə kirip, balini anisi Məryəm bilən kərip, yərgə yikilip uningõja səjdə kilixti. Andin, həzinilirini eqip, altun, məstiki, murmækki qatarlik sowoqatlarni sunuxti. **12** Ularõja qüxidə Hərodning yenioqa barmaslik toqrisidiki wəhij kəlgənliki üqün, ular baxqa yol bilən öz yurtioqa qaytixti. **13** Ular yoloqa kətkəndin keyin, Pərwərdigarning bir pərixtsi Yüsüpning qüxidə kərinüp: Ornungdin tur! Bala wə anisi ikkisini elip Misiroqa qaq. Mən sanga uqturoquqə u yərdə turoqin. Qünki Hərod balini yokitixka

izdər kelidu — dedi. **14** Xuning bilən u ornidin turup, xu keqila bala wə anisi ikkisini elip Misiroğa qarap yoloğa qikti. **15** U Hərod əlgüqə xu yərdə turdi. Xundak boldiki, Pərwərdigarning pəyoğəmbər arkilik aldin eytkan: «Ooqlumni Misirdin Mən qakirdim» degən səzi əməlgə axuruldi. **16** Hərod bolsa danixmənlərdin aldanğanlığını bilip, kattik oğəzəpləndi. U danixmənlərdin enikliğan waqitka asasən, adəmlərni əwətip Bəyt-Ləhəm yezisi wə ətrapidiki ikki yax wə uningdin təwən yaxtiki ooqul balilarning həmmisini əltürguzdi. **17** Xu qaşda Yəramiya pəyoğəmbər arkilik eytilğan munu səz əməlgə axuruldi: — **18** «Ramaş xəhəridə bir sada, Aqqik yioğa-zarning piğanı anglınar, Bu Raşiləning baliliri üqün kətürgən aħ-zarliri; Balilirining yok kiliwetilgini tūpəylidin, Təsəllini qəbul kilməy piğan kətüridu». **19** Əmdi Hərod əlgəndin keyin, Hudaning bir pərixtsi Misirda turoğan Yūsüpning qüxidə kərünüp uningğa: — **20** Ornungdin tur! Bala wə anisini elip Israil zeminiğa qayt! Qünki balining jenini almaqçı boləğanlar əldi, — dedi. **21** Buning bilən Yūsüp ornidin turup bala wə anisini elip Israil zeminiğa qaytti. **22** U Arhelausning atisi Hərod padixahning ornioğa təhtkə olturup Yəhədiyə əlkisigə həkümranlik kiliwatqinidin həwər tepip, u yərgə qaytixtin kərkti; wə qüxidə uningğa bir wəhiy kelip, Galiliyə zeminiğa berip, **23** Nasarət dəp atilidigan bir yezida olturaqlaxti. Xuning bilən pəyoğəmbərlər arkilik: «U Nasarətlik dəp atilidu» deyilgini əməlgə axuruldi.

3 Xu qaşlarda, qəməldürgüqi Yəhya Yəhədiyədəki qəl-bayawanğa kelip **2** kixilərgə: — Towa kilinglar!

Qünki ər x padixalığı yeqinlixip qaldı! — dəp jakarlaxqa baxlıdı. **3** Qünki [qemüldürgüqi Yəhya] bolsa ilgiri Yəxaya pəyoqəmbər bexaritudə kərsətkən kixining dəl əzi bolup: — «Bayawanda towlaydioqan bir kixining: Rəbning yolini təyyarlanglar, Uning qioqir yollirini tüptüz qilinglar! — degən awazi anglinidu». **4** Yəhya [pəyoqəmbər] tēgə yungidin qilinöqan kiyim kiygən, beligə kən tasma baqlıqanidi. Yəydioqini bolsa qekətkilər bilən yawa hərə həsili idi. **5** Əmdi Yerusalem xəhiri, pütün Yəhudiya əlkisi wə pütkül İordan dərya wadisining ətrapidiki kixilər uning aldioqa kelixip, **6** gunahlırini iqrar qilixti wə uning əzlırini İordan dəryasida qemüldürüxini qəbul qilixti. **7** Lekin Pərisiy wə Saduqi məzhəpidikilərdin kəplirining uning qemüldürüxini qəbul qilöqili kəlgənlikini kərginidə u ularoqa: — Əy yılanlarning baliliri! Kim siləni [Hudaning] qüxüx aldida turoqan oqəzipidin qeqinglar dəp agahlandırdı?! **8** Əmdi towioqa layıq mewini kəltürünglar! **9** Wə əz iqinglarda: «Bizning atimiz bolsa İbrahımdur!» dəp hiyal qilip yürmənglar; qünki Mən xuni silərgə eytip qoyayki, Huda İbrahımoqa muxu taxlardinmu pərzəntləni apiridə qilalaydu. **10** Palta allıqəqan dərəhləning yiltizioqa təngləp qoyuldi; yahxi mewə bərməydioqan hərqaysi dərəhlər kesilip otqa taxlinidu. **11** Mən dər wəxə siləni towa qilixinglar üqün suqa qemüldürimən. Lekin məndin keyin kəlgüqi zat məndin kudrətliktur. Mən hətta uning kəxini kətürüxkimu layıq əməsmən; u siləni Muqəddəs Rohqa həm otqa qemüldüridu. **12** Uning soruquqi küriki qolida turidu; u əz haminini [topa-samandin] təltəküs tazilaydu, sap buoqdayni ambaroqa yioqıdu, əmma topa-

samanni eqmäs otta köydürüwetidu, — dedi. **13** Xu waqıtta, Əysa Yəhyadin qəməldürülüşni qəbul kılıx üqün Galiliyə əlkisidin İordan dəryası boyıqə, uning yenıqə kəldi. **14** Bırak Yəhya qəməldürüşkə unımay unı tosıp: — Əsli qəməldürülüşni mən səndin qəbul kılıxim kerək idi, bırak sən mening aldıməqə kəpsənəqə? — dedi. **15** Ləkin Əysa uningəqə jawabən: — Həzırqə xuningəqə yol qoyəqin; qünki həkəkəniylikning barlıq [tələplirini] əməlgə axurux üqün, xundaq kılıximızəqə toqra kelidu, — dedi. Xuning bilən, Yəhya uningəqə yol koydi. **16** Wə Əysa qəməldürülüş bolupla, sudin qıktı; u sudin qıqıxi bilən mana, ərxlər uningəqə eqılıp, Hudaning Rəhı kəptər kıyapıtıdə ərxtin qüxüp, üstigə qonuwatqanlıqini kərđi. **17** Wə mana, ərxtin bır awaz: — «Bu Mening səyümlük oqlum, Mən uningdin toluk hursənəmən!» — dəp anglandı.

4 Andin Əysa Rəhning yetəkqilikidə İblisning sinək-azduruxlırıqə yüzlinix üqün qəl-bayawanəqə elip berildi. **2** U kıriq keqə-kündüz roza tutqandin keyin, uning qərsikı eqıp kətkənidi. **3** Əmdi azduroquı uning yenıqə kelip uningəqə: — Əgər sən rasttinla Hudaning Oqlı bolsang, muxu taxlarnı nanəqə aylinixkə buyruəqin! — dedi. **4** Ləkin u jawabən: — [Təwratta]: «İnsan pəkət nan bilənla əməs, bəlki Hudaning aqlızidin qıkqan hər bır söz bilənmu yaxaydu» dəp pütülgən, — dedi. **5** Andin İblis unı muqəddəs xəhərgə elip berip, ibadəthanining əng egiz jayıqə turoquzup uningəqə: **6** — Hudaning Oqlı bolsang, özünqni pəskə taxlap bəkkin! Qünki [Təwratta]: «[Huda] Əz pərixtilirigə sening həkəkəngdə əmr kılıdu»;

wə «putungning taxka urulup kətməsliki üqün, ular seni kollirida kətürüp yürüdü» dəp pütülgən — dedi. 7 Əysa uningə: «Təwratta yənə, «Pərwərdigar Hudayingni sinoquqi bolma!» dəpmu pütülgən — dedi. 8 Andin, Iblis uni nahayiti egiz bir taqqa qikirip, uningə dunyadiki barliq padixahliqlarni xərəpliri bilən kərsitip: 9 Yərgə yikilip manga ibadət kilsang, bularning həmmisini sanga beriwetimən, — dedi. 10 Andin Əysa uningə: — Yokal, Xəytan! Qünki [Təwratta]: «Pərwərdigar Hudayingəyla ibadət kil, pəkət Uningla ibadət-hizmitidə boll» dəp pütülgən, — dedi. 11 Buning bilən Iblis uni taxlap ketip qaldi, wə mana, pərixtilər kelip uning hizmitidə boldi. 12 Əmdi [Əysa] Yəhyaning tutkun kilinjanlikini anglap, Galiliyəgə yol aldi. 13 U Nasarət yezisini taxlap, Zəbulun wə Naftali rayonidiki [Galiliyə] dengizi boyidiki Kəpərnahum xəhirigə kelip orunlaxti. 14 Xundak kilip, Yəxaya pəyoəmbər arkilik eytiləjan xu bexarət əməlgə axuruldi, demək: — 15 «Zəbulun zemini wə Naftali zemini, Iordan dəryasining neriki tərpidiki «dengiz yoli» boyida, «Yat əlləning makani» boləjan Galiliyədə, 16 Qarangəyulukta yaxioəjan həlk parlak bir nurni kərđi; Yəni əlüm kələnggisining yurtida olturoquqilarəja, Dəl ularning üstigə nur qüxti». 17 Xu wəqittin baxlap, Əysa: «Towa qilinglar! Qünki ərx padixahliqi yəqinlixip qaldi!» — dəp jar kilixka baxlidi. 18 [Bir küni], u Galiliyə dengizi boyida ketiwetip, ikki aka-uka, yəni Petrus dəpmu atiləjan Simon isimlik bir kixini wə uning inisi Andiriyasni kərđi. Ular beliqqi bolup, dengizə tor taxlawatatti; 19 u ularəja: — Mening kəynimdin menginglar — Mən siləрни

adəm tutquqi beliqqi qilimən! — dedi. **20** Ular xuan beliq torlirini taxlap, uningqə əgixip mangdi. **21** U xu yərdin ötüp, ikkinqi bir aka-ukini, yəni Zəbədiyning oşulliri Yaqup wə inisi Yuhənnani kərđi. Bu ikkisi kemidə atisi Zəbədiy bilən torlirini onxawatatti. U ularnimu qaşirdi. **22** Ular dərşal kemini atisi bilən qaldurup uningqə əgixip mangdi. **23** Wə Əysa Galiliyəning həmmə yerini kezip, ularning sinagolirida təlim berip, Hudaning padixəlikining hux həwirini jakarlaytti, həlk arisida hərhil kesəllərni wə ajiz-meyiplarni saşaytti. **24** U toşruluk həwər pütkül Suriyə əlkisigə tarkaldi; u yərdiki halayiq hərhil bimarlarni, yəni hərtürlük kesəllər wə aşriş-silaklarni həmdə jin qaplaşkanlarni, tutqaklik wə paləq kesiligə giritar boləşanlarni uning aldiqə elip kelixti; wə u ularni saşaytti. **25** Galiliyə, «on xəhər» rayoni, Yerusalem, Yəhədiyə wə İordan dəryasining u qetidən kəlgən top-top adəmlər uningqə əgixip mangdi.

5 Muxu top-top adəmlərni kərüp u bir taşqa qixti; u u yərdə olturoşinida, muhlisliri uning yenioşə kəldi. **2** U aşzini eqip ularqə təlim berixkə baxlidi: — **3** Mubarək, roşta namrat boləşanlar! Qünki ərx padixəlik i ularqə təwədur. **4** Mubarək, pişan qəkkənlər! Qünki ular təsəlli tapidu. **5** Mubarək, yawax-məşinlər! Qünki ular yər yüzigə mirashordur. **6** Mubarək, həkqaniylikqə aq wə təxnalar! Qünki ular toluk toyunidu. **7** Mubarək, rəşimdillar! Qünki ular rəşim kəridu. **8** Mubarək, qəlb i pak boləşanlar! Qünki ular Hudani kəridu. **9** Mubarək, tinqliş tərəpdarliri! Qünki ular Hudaning pərzəntliri dəp atilidu. **10** Mubarək, həkqaniylik yolida

ziyankəxlikkə uqriqanlar! Qünki ərx padixahlıki ularqə təwədur. **11** Mubarək, mən üçün baxqılarning həkərət, ziyankəxlik wə hətürlük təhmitigə uqrisanglar; **12** xad-huram bolup yayranglar! Qünki ərxlərdə katta in'am silər üçün saqlanmaqta; qünki silərdin ilgiriki pəyoəmbərlərgimu ular muxundaq ziyankəxlilərnı kılqan. **13** Silər yər yüzidiki tuzdursilər. Həlbuki, əgər tuz öz təmini yoqatsa, uningqə qaytidin tuz təmini qandaqmu kirgüzgili bolidu? U qaşda, u heqnemigə yarimas bolup, taxlinip kixilərnıng ayıqı astida dəsilixtin baxqa heq ixka yarimaydu. **14** Silər dunyaning nuridursilər. Taş üstigə selinqan xəhər yoxurunalmaydu. **15** Heqkim qıraşni yeqip qoyup, üstigə sewətni kəmtürüp qoymas, bəlki qıraşdanning üstigə koyidu; buning bilən, u əy iqidiki həmmə adəmlərgə yorukluk beridu. **16** Xu tərıkidə, silər nurunglarnı insanlar aldida xundaq qaknitınglarki, ular yahxi əməlliringlarnı kərüp, ərxniki atanglarnı uluqlısun. **17** Meni Təwrat qanunini yaki pəyoəmbərlərnıng yazoqlirini bikar kılqılı kəldi, dəp oylap qalmanglar. Mən ularni bikar kılqılı əməs, bəlki əməlgə axuroqlı kəldim. **18** Qünki mən silərgə xuni bərəkət eytip qoyayki, asman-zemin yoqımişuqə, uningda pütülgənlər əməlgə axurulmişuqə Təwrattiki «yod» bir hərş, hətta birər qeqitmu bikar kılınmaydu. **19** Xu səwəbtin, Təwrat qanunining əkidilirigə, hətta uning əng kıqıqliridin birini bikar kılip, wə baxqılarqə xundaq kılıxni əgıtidıqan hərkim ərx padixahlıkida əng kıqıq hesablınidu. Əmma əksiqə, Təwrat qanuni əkidilirigə əməl kılqanlar wə baxqılarqə xundaq kılıxni əgətküqilər

bolsa ər x padixahlikida ulu o ʻ hesablinidu. **20** Qünki mən silərgə xuni eytip qoyayki, həkkanıylikinglar Təwrat ustazliri wə Pərisiyələrnin gkidin axmisa, ər x padixahlikio ʻ a heqqaqan kirəlməysilər. **21** Burunkılar o ʻ a «Qatillik qılma, qatillik qıl o ʻ an hər kanda k adəm sorakka tartilidu» dəp buyrulo ʻ anlikini anglio ʻ ansilər. **22** Birak mən özüm xuni silərgə eytip qoyayki, öz kərindixio ʻ a bikardin-bikar aqqıqlano ʻ anların g hərbirimu sorakka tartilidu. Öz kərindixini «əhmək» dəp tillio ʻ an hər kim aliy kengə xmidə sorakka tartilidu; əmma kərindaxlirini «təlwə» dəp həkərətligən hər kim dozahnin g otio ʻ a layik bolidu. **(Geenna g1067)** **23** Xuning üqün, sən qurbangah aldio ʻ a kelip [Huda o ʻ a] hədiyə atimakqi bol o ʻ inin gda, kərindixin gning senin gdin a o ʻ rino ʻ an yeri barliki yading o ʻ a kəlsə, **24** hədiyə ngni qurbangah aldio ʻ a koyup turup, awwal kərindixin g bilən yarixiwal, andin kelip hədiyə ngni ata. **25** Əgər üstün gdin dəwa qılmakqi bol o ʻ an birsi bolsa, uning bilən birgə yolda bol o ʻ inin gda uning bilən tezdin yarixip, dost bol o ʻ in. Bolmisa, u seni sorakqio ʻ a, sorakqi bolsa gundipay o ʻ a tapxuridu, sən zindano ʻ a solitiwetilisən. **26** Mən sanga xuni bər hək eytip qoyayki, [kərzingning] əng ahirki bir tiyininimu qoymay təlimigüqə, xu yərdin qikal maysən. **27** Silər «Zina qılmanglar» dəp buyrulo ʻ anlikini anglio ʻ ansilər. **28** Birak mən özüm xuni silərgə eytip qoyayki, birər ayal o ʻ a xəhwaniy niyət bilən kario ʻ an kixi kənglidə u ayal bilən allıkaqan zina qilo ʻ an bolidu. **29** Əgər əmdi ong kəzüng seni gunahka azdursa, uni oyup taxliwət. Qünki pütün bədinin gning dozahka taxlano ʻ inidin kərə, bədinin gdiki

bir əzaying yok qilinonini kəp əwzəl. (Geenna g1067) 30 Əgər ong qolung seni gunahqa azdursa, uni kesip taxliwət. Qünki pütün bədininngning dozahqa taxlanoninidin kərə, bədininngdiki bir əzaying yok qilinonini kəp əwzəl. (Geenna g1067) 31 Yənə: — «Kimdikim ayalini talak qilsa, uningorə talak hetini bərsun» dəpmu buyrulojan. 32 Birak mən özüm xuni silərgə eytip qoyayki, kimdikim öz ayalining buzukluk qilmixidin baxka [hərəkəndak ixni bahənə qilip] uni talak qilsa, əmdi uni zinaorə tutup bərgən bolidu; talak qilinojan ayalni əmrigə alojan kiximu zina qilojan bolidu. 33 Silər yənə burunkilarorə «Kəsimingdin yanma, Pərwərdigarorə qilojan kəsiminggə əməl qil» dəp buyrulojanlikini angliorənsilər. 34 Birak mən özüm xuni silərgə eytip qoyayki, kət'iy kəsəm qilmanglar; ərxni tilorə elip kəsəm qilmanglar, qünki ərx Hudaning təhtidur; 35 yaki yərni tilorə elip kəsəm qilmanglar, qünki yər yüzi Hudaning təhtipəridur. Yerusalemni tilorə elipmu kəsəm qilmanglar, qünki u yər uluorə padixahning xəhiridur. 36 Hətta öz bexinglarni tilorə elipmu kəsəm qilmanglar, qünki silərninng qeqinglarning bir telinimu ak yaki kara rənggə əzgərtix qolunglardin kəlməydu. 37 Pəkət degininglar «Bolidu», «bolidu», yaki «Yak, yak, bolmaydu» bolsun. Buningdin ziyadisi rəzil bolorəquqidin kelidu. 38 Silər «Kəzgə kəz, qixka qix» dəp buyrulojanini angliorənsilər. 39 Birak mən özüm xuni silərgə eytip qoyayki, əski bilən təng bolmanglar. Kimdəkim ong məngzinggə ursa, sol məngzingnimu tutup bər; 40 wə birsi üstüngdin dəwa qilip, kənglikinngni almaqqi bolsa, qapininngnimu bər. 41 Birsi sanga [yük-təqini yüdküzüp]

ming kədəm yol yürüxkə zorlisa, uning bilən ikki ming kədəm mang. **42** Birsı səndin tilisə, uningoğa bər. Birsı səndin ətne-yerim qılmaqçı bolsa, uningoğa boynungni tolojima. **43** Silər «Qoxnangni səygin, duxmininggə nəprətlən» dəp eytiloqanni angliqan. **44** Birək mən özüm xuni silərgə eytip qoyayki, silərgə duxmənlik boləjanlaroğa mehır-muhəbbət kərsitinglar, silərdin nəprətləngənlərgə yaxilik qilinglar, silərgə ziyankəxlik qilojanlaroğa dua qilinglar. **45** Xundək qiloqanda, ərxtiki Atanglarning pərzəntliridin bolisilər. Qünki U quyaxining nurini yaxilaroqimu wə yamanlaroqimu qüxüridu, yamoqurnimu həqqaniylaroqimu, həqqaniyətsizlərgimu yaqduridu. **46** Əgər silər özüinglaroğa muhəbbət kərsətkənlərgila mehır-muhəbbət kərsətsənglar, buning qandəkmu in'amioğa erixküqiliki bolsun? Hətta bajgırlarmu xundək qiliwatmamdu? **47** Əgər silər pəkət qerindaxliringlar bilənla salam-səhət qilixsanglar, buning nemə pəziliti bar? Hətta yat əlliklərmu xundək qilidioqu! **48** Xunga, ərxtiki Atanglar mukəmməl boləjindək, silərmu mukəmməl bolunglar.

6 Həzi bolunglarki, həyr-sahawətlik ixliringlarni baxqılarning aldida kəz-kəz qilmanglar. Bundək qilsanglar, ərxtiki Atanglarning in'amioğa erixəlməysilər. **2** Xunga həyr-sahawət qilojiningda, dawrang salma. Sahtipəzlərla sinagoglarda wə koqılarda adəmlərnin mahtixioğa erixix üqün xundək qilidu. Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, ular kəzligən in'amioğa erixkən bolidu. **3** Lekin sən, həyr-sahawət qilojiningda ong qolungning nemə qiliwatqinini sol qolung bilmisun. **4** Xuning bilən həyr-

sahawiting yoxurun bolidu wə yoxurun ixlarni kərgüqi Atang sanga buni qayturidu. **5** Dua qiləjan waqtingda, sahtipəzlərdək bolma; qünki ular baxqilarəja kəz-kəz qilix üqün sinagolar yaki tət koqa eəizida turuwelip dua qilixka amraqtur. Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, ular kəzligən in'amioja erixkən bolidu. **6** Ləkin sən bolsang, dua qiləjan waqtingda, iqqiri əygə kirip, ixikni yepip, yoxurun turoquqi Atangəja dua qilinglar; wə yoxurun kərgüqi Atang buni sanga qayturidu. **7** Dua-tilawət qiləjanda, [butpərəs] yat əlliklərdikidək kuruk gəpləрни təkrrarlawərmənglar. Qünki ular degənlirimiz kəp bolsa [Huda] tiliginimizni qoqum ijabət qilidu, dəp oylaydu. **8** Xunga, silər ularni dorimənglar. Qünki Atənglar silərnin ehtiyajinglarni silər tiliməstin burunla bilidu. **9** Xuning üqün, mundaq dua qilinglar: — «I asmanlarda turoquqi Atimiz, Sənin naminə mukəddəs dəp uluəlanəjay. **10** Padixahliqinə kəlgəy, Iradəng ərxətə ada qilinəjandək yər yuzidimu ada qilinəjay. **11** Bügünki nənimizni bügün bizgə bərgəysən. **12** Bizgə kərzdar boləjanlarni kəqürginimizdək, Sənmu kəzlimizni kəqürgəysən. **13** Bizni azduruluxlarəja uqratkuzmiəjaysən, Bəlki bizni rəzil boləquqidin kutulduəjaysən». **14** Qünki silər baxqilərninə gunah-səwənlirini kəqürsənglar, ərxitiki Atənglarmu siləрни kəqüridu. **15** Biraq baxqilərninə gunah-səwənlirini kəqürmisənglar, ərxitiki Atənglarmu gunah-səwənlirilinglarni kəqürməydu. **16** Roza tutqan waqtinglarda, sahtipəzlərdək tatirəngəju qiyapətkə kiriwalmənglar. Ular roza tutqinini kəz-kəz qilix üqün qiraylirini soləjun qiyapəttə kərsitidu. Mən silərgə xuni

bərhək eytip qoyayki, ular kəzligən in'amioğa erixkən bolidu. **17** Əmdi sən, roza tutqiningda, qaqliringni maylap, yüzüingni yuyup yür. **18** Xu qaşda, roza tutqining insanlaroğa əməs, bəlki pəkət yoxurun turoşuqi Atangoşila kərinidu; wə yoxurun kərgüqi Atang uni sanga kayturidu. **19** Yər yüzidə özüinglaroğa bayliqlarni toplimanglar. Qünki bu yərdə ya küyə yəp ketidu, ya dat basidu yaki oşrilar tam texip oşrilap ketidu. **20** Əksiqə, ərxətə özüinglaroğa bayliqlar toplanglar. U yərdə küyə yeməydu, dat basmaydu, oşrimu tam texip oşrilimaydu. **21** Qünki bayliqing kəyərdə bolsa, kəlbinqmu xu yərdə bolidu. **22** Təning qirişiqi kəzdur. Xunga əgər kəzüing sap bolsa, pütün wujudung yorutulidu. **23** Lekin əgər kəzüing yaman bolsa pütün wujudung kərangəşu bolidu. Əgər wujudungdiki «yoruqluk» əməliyəttə kərangəşuluk bolsa, u kərangəşuluk nemidegən kərkunqluk-hə! **24** Həqkim [birlə wəqittə] ikki hojayinning kulluqida bolmaydu. Qünki u yaki buni yaman kərişu, uni yahxi kəridu; yaki buningəşu başlinip, uningəşu etibarsiz kəraydu. [xuningəşu ohxax], siləning həm Hudaning, həm mal-dunyaning kulluqida boluxunglar mumkin əməs. **25** Xunga mən silərgə xuni eytip qoyayki, həyatinglaroğa kəreklik yemək-iqmək yaki uqanglaroğa kiyidişan kiyim-keqəkning şemini kilmanglar. Həyatliq ozuqtin, tən kiyim-keqəktin əziz əməsmu? **26** Asmandiki uqar-kənatlaroğa kəranglar! Ular terimaydu, ormaydu, ambarlaroğa yioşmaydu, lekin ərxetiki Atanglar ularnimu ozuqlanduridu. Silər axu kuxlardin kəp əziz əməsmu? **27** Aranglarda kəysinglar şəm-kəyoşu bilən əmrüinglarni birər saət uzartalaysilər? **28** Siləning

kiyim-keqəkning ojemini qilixinglarning nem  hajiti?! Daladiki nelup rlarning qandaq  sidoqanlikiqoqa karap bekinglar! Ular  mg kmu qilmaydu, qaq egirm ydu; **29** lekin silerg  xuni eytayki, hətta Sulayman toluk xan-xərəptə turoqandimu uning kiyinixi nilup rlarning bir g liqilikmu yoq idi. **30**  mdi Huda daladiki b g n eqilsa,  tisi kurup oqakqa selinidoqan axu g l-giyahlarni xunq  bezig n y rd , sil rni tehimu kiyind rm smu,  y ixənqi ajizlar! **31** Xunga «nem  yəymiz», «nem  iqimiz», «nem  kiyimiz?» d p o m qilmanglar. **32** Q nki yat əldikilər mana xundak h mm  n rsig  intilidu,  mma  rxtiki Atanglar sil rning bu h mm  n rsilerg  mohtajlikinglarni bilidu; **33** xundak ik n, həmmidin awwal Hudaning padixahliki w  h kqaniylikiqoqa intilinglar. U qaoqda, bularning h mmisi silerg  qoxulup nesip bolidu. **34** Xuning  q n,  tining ojemini qilmanglar.  tining oje mi  tig  qalsun. H r künning d rdi xu k ng  tuxluk bolidu.

7 Baxqilarning  stidin h k m qilip yürmənglar. Xundakta [Hudaning] h k mig  uqrimaysil r. **2** Q nki silər baxqilar üstidin qandaq baqa bil n h k m qilsanglar, [Hudamu] sil rning  stinglardin xundak baqa bil n h k m qikiridu. Silər baxqilarni qandaq  lq m bil n  lqisanglar, [Hudamu] sil rni xundak  lq m bil n  lq ydu. **3**  mdi nem   q n buradiringning kəzidiki qilni k r p,  z kəzüngdiki limni bayqiyalmays n?! **4** S n qandaqmu buradiringoqa: «Qeni, kəzüngdiki qilni eliwet y!» deyələysən? Q nki mana,  z ngning kəzidə lim turidu!? **5**  y sahtip z! Awwal  z ngning kəzidiki limni eliw t, andin enik k r p, buradiringning kəzidiki qilni eliwet l ys n. **6** Muqəddəs

nərsini itlaroqə bərmənglar, yaki ünqə-mərwayitliringlarni
tongguzlarning aldioqə taxlap qoymanglar. Bolmisa,
ular bularni putlirida dəssəp, andin burulup silərni
talaydu. **7** Tilənglar, silərgə ata qilinidu; izdənglar,
tapisilər; ixikni qekinglar, eqilidu. **8** Qünki hər bir
tiligüqi tiliginigə erixidu; izdigüqi izdiginini tapidu;
ixikni qəkküqilərgə ixik eqilidu. **9** Aranglarda öz oqlı
nan tələp qilsa, uningə tax beridioqanlar barmu?! **10**
Yaki belik tələp qilsa, yilan beridioqanlar barmu? **11**
Əmdi silər rəzil turupmu öz pərzəntliringlaroqə yahxi
iltipatlarni berixni bilgən yərdə, ərxiki Atanglar Əzidin
tiligənlərgə yahxi nərsilərni tehimu iltipat qilmasmu? **12**
Xunga hər ixta baxqılarning özünglaroqə qandək muamilə
qilixini ümid qilsanglar, silərmu ularoqə xundək muamilə
qilinglar; qünki Təwrat kanuni wə pəyoqəmbərlərnin
təlimatlıri mana xudur. **13** Tar dərwezidin kiringlar.
Qünki kixini həlakətkə elip baridioqan dərwaza kəng
bolup, yoli kəngtaxa wə daqdamdur, wə uningdin
kiridioqanlar kəptur. **14** Birək həyatlıkka elip baridioqan
dərwaza tar, yoli qıstang bolup, uni tapalaydioqanlarmu
az. **15** Aldinglaroqə koy terisigə oriniwelip kəlgən, iqi
yirtkuq qilberidək boləqan sahta pəyoqəmbərlərdin həxyar
bolunglar. **16** Silər ularni mewiliridin tonuwalalaysilər.
Tikəndin üzümlər, qaməqaktin ənjürlər aloqili bolamdu?
17 Xuningə ohxax, hər yahxi dərəh yahxi mewə beridu,
por dərəh naqar mewə beridu. **18** Yahxi dərəh naqar
mewə bərməydu, por dərəh yahxi mewə bərməydu.
19 Yahxi mewə bərməydioqan hər bir dərəh kesilip
otqə taxlinidu. **20** Xuningdək, muxundək kixilərni

mewiliridin tonuwalalaysilər. **21** Manga «Rəbbim, Rəbbim» degənlərnin həmmisilə ərx padixahlığına kirəlməydu, bəlkə ərxə turoquqi Atamning iradisini ada qiloqlanlarla kirələydu. **22** Xu künidə nuroqun kixilər manga: «Rəbbim, Rəbbim, biz sening naming bilən wəhiy-bexarətlərnəni yətküzduk, sening naming bilən jinlarnəni qoqliduk wə naming bilən nuroqun məjizilərnəni kərsəttuk» dəydu. **23** Həlbuki, u qaoqda mən ularoqa: «Silərnəni əzəldin tonumaymən. Kəzümədin yoqlinglar, əy itaətsizlər!» dəp elan qilimən. **24** Əmdi hərbi bu səzlirimni anglap əməl qiloqlan bolsa, u əz əyini qoram tax üstigə saloqlan pəmparasətlənik kixigə ohxaydu. **25** Yamoqlur yioqlip, kəlkün kelip, boran qikip soqlsimu, u əy ərülmidə; qünki uning uli qoram taxning üstigə selinoqlan. **26** Biraql səzlirimni anglap turup, əməl qilməydoqlan hərbi əyini qumning üstigə quroqlan əhməkkə ohxaydu. **27** Yamoqlur yaqlqanda, kəlkün kəlgəndə, boran qiqqanda xu əy ərülüp kətti; uning ərülüxi intayin dəhətlik boldi! **28** Wə xundəql boldiki, əysə bu səzlinəni ahirlaxturoqlandin keyin, bu top-top halayiq uning təlimlirigə həyranuhəs boluxti. **29** Qünki uning təlimliri Təwrat ustazliriningkigə ohximaytti, bəlkə tolimu nopuzluql idi.

8 U taoqlin qüxkəndə, top-top kixilər uningə əgixip mangdi. **2** Wə mana, mahaw kesili bar boləqlan bir kixi uning aldioqla kelip, bəxini yərgə urup tizlinip: — Təqlsir, əgər halisingiz, mənəni kesilimədin pak qilalaysiz! — dedi. **3** əysə uningəqla qolini təgküzüp turup: — Halaymən, pak boləqlin! — dewidi, bu adəmning mahaw kesili xuan pak bolup saqlaydi. **4** əysə uningəqla: — Həziz bu ixni həqkimgə

eytma, balki udul berip kahinoga özüngni kersitip, ularda bir guwahlik bolux üqün, Musa bu ixta əmr qiləjan hədiyə-kurbanlikni sunəjin, — dedi. **5** U Kəpərnahum xəhriyə barəanda, [rimlik] bir yüzbexi uning aldiəja kelip, uningdin yelinip: **6** — Təksir, qakirim paləq bolup qelip, bək azablinip əydə yatidu, — dedi. **7** Mən berip uni sakaytip koyay, — dedi əysa. **8** Yüzbexi jawabən: — Təksir, torusumning astioja kirixingizgə layik əməsmən. Pəqət bir eəizla səz kilip koysingiz, qakirim sakiyip ketidu. **9** Qünki mənmu baxqa birsining həqəki astidiki adəmmən, mening qol astimda ləxkərlirim bar. Birigə bar desəm baridu, birigə kəl desəm, kelidu. Quluməja bu ixni kil desəm, u xu ixni kilidu, — dedi. **10** əysa bu gəpləni anglap, həyran boldi. Əzi billə kəlgənlərgə: — Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, bundak ixənqni hətta Israillar arisidimu tapalmiojanidim. **11** Silərgə xuni eytayki, nuroqun kixilər künqikix wə künpetixtin kelip, ərx padixahlikida İbrahim, İshak wə Yaquplar bilən bir dastihanda olturidu. **12** Ləkin bu padixahlikning öz pərzəntliri bolsa, sirtta qarangojulukka taxlinip, u yərdə yioja-zarlar kətüridu, qixlirini ojuqurlitidu, — dedi. **13** Andin, əysa yüzbexiəja: — Əyünggə kayt, ixənginingdək sən üqün xundak kilinidu, dedi. Həlikə qakarning kesili xu pəyttə sakaytildi. **14** əysa Petrusning əyigə barəanda, Petrusning keynanisining kizip orun tutup yetip qaloqinini kərdi. **15** U uning qolini tutiwidi, uning kizitmisi yandi. [Ayal] dərhal ornidin turup, əysani kütüxkə baxlidi. **16** Kəq kirgəndə, kixilər jin qaplxqan nuroqun adəmləni uning aldiəja elip kelixti. U bir eəiz səz bilənla jinlarni

həydiwətti wə barlıq kesəllərni saqaytti. **17** Buning bilən, Yəxaya pəyoqəmbər arkılıq yətküzülgən: «U əzi aqrıq-siləqlirimizni kətürdi, kesəllirimizni üstigə aldı» degən söz əməlgə axuruldi. **18** Əysa əzini oriwaləjan top-top kixilərni kərüp, [muhlisliriəja] dengizning u kətiəja ətüp ketixni əmr kildi. **19** Xu qaəda, Təwrat ustazliridin biri kelip, uningəja: — Ustaz, sən kəyərgə barsang, mənmu sanga əgixip xu yərgə barimən, — dedi. **20** Əysa uningəja: — Tülkilərning əngkürliri, asmandiki kuxlarning uwiliri bar; birə Insan'əqlining bəxini kəyojudək yerimu yok, — dedi. **21** Muhlisliridin yənə biri uningəja: — Rəb, mening əwwal berip atamni yərlikkə kəyuxuməja ijasət bərgəysən, — dedi. **22** Birə Əysa uningəja: — Manga əgəxkin, wə əlüklər əz əlüklirini yərlikkə kəysun, — dedi. **23** U kemigə qüxti, muhlisirimu qüxüp billə mangdi. **24** Wə mana, dengiz üstidə kattıq boran qikip kətti; xuning bilən dolqunlar kemidin həlkip kemini əpərk kiliwətəy dəp kaldi. Lekin u uhlawatatti. **25** Muhlislar kelip uni oyoqitip: — I ustaz, bizni kutuldurəjaysən! Biz həlakət aldida turimiz — dedi. **26** — Nemixka kərkisilər, i ixənqi əjizlar! — dedi u wə ornidin turup, boran-qapqunəja wə dengizəja tənbiə beriwidi, həmmisi birdinla tinqidi. **27** Muhlislar intayin həyran bolup, bir-birigə: — Bu zadi kəndə adəmdü? Hətta boran-qapqunlar wə dengizmu uningəja boysunidikən-hə! — dəp ketixti. **28** Əysa dengizning u kətidiki Gadaralıqlarning yurtiəja barəjinida, jin qaplxəjan ikki kixi gərliridin qikip uningəja aldioəja kəldi. Ular xunqə wəhxiy idiki, həqkim bu yərdin ətüxkə jür'ət kilalmaytti. **29** Uni kərgəndə ular:

— I Hudaning Ooqli, sening biz bilən nemə karing! Sən waqit-saiti kəlməyla bizni qiyniojili kəldingmu? — dəp tovlidi. **30** Xu yərdin heli yiraqta qong bir top tongguz padisi otlap yürətti. **31** Jinlar əmdi uningə: — Əgər sən bizni qoqliwətməkqi bolsang, bizni tongguz padisi iqigə kirgüzüwətkəysən, — dəp yalwuxti. **32** U ularə: — Qiqinglar! — dewidi, jinlar qiqip, tongguzlarning tenigə kiriwaldi. Mana, pütkül tongguz padisi tik yardin etilip qüxüp, sularda ojarq boldi. **33** Lekin tongguz baqquqilar bədər keqip, xəhərgə kirip, bu ixning bax-ahirini, jümlidin jin qaplxkan kixilərnin kəqürmixlirini halayıqqa eytip berixti. **34** Wə mana, pütün xəhərdikilər Əysa bilən kəruhkili qikti. Ular uni kərgəndə, uning əzlrining xu rayonidin ayrilip ketixini etüdi.

9 Xuning bilən u kemigə qüxüp dengizdin etüp, əzi turojan xəhərgə kaytip kəldi. **2** Wə mana, kixilər zəmbilgə yatquzulojan bir paləqni uning aldioja elip kəldi. Əysa ularning ixənqini kərup həliki paləqə: — Ooqlum, yürəklik bol, gunahliring kəqürüm qilindi, — dedi. **3** Andin mana, Təwrat ustazliridin bəziliri kənglidə: «Bu adəm kupurluk qiliwatidu!» dəp oylidi. **4** Ularning kənglidə nemə oylawatqanlikini bilgən Əysa ularə: — Nemə üqün kənglünglarda rəzil oylarda bolisilər? **5** «Gunahliring kəqürüm qilindi» deyix asanmu yaki «Ornungdin tur, mang!» deyixmu? — dedi wə yənə ularə: — **6** Əmma hazır silərnin Insan'oqlining yər yuzidə gunahlarni kəqürüm qilix hokukioja igə ikənlikini bilixinglar üqün, — u paləq kesəlgə: — Ornungdin tur, orun-kərpəngni yioixturup eyüggə kayt, — dedi. **7** Həliki adəm ornidin

turup öyigə kaytti. **8** Buni kərgən top-top adəmlər kərkuxup, insanlarəja bundak həkukni bərgən Hudani uluqlaxti. **9** Əysa u yərdin qikiq aldiəja ketiwetip, baj yiojidiəjan orunda olturojan, Matta isimlik bir [bajgirni] kərdi. U uningəja: — Manga əgəxkin! — dedi. Wə Matta ornidin turup, uningəja əgəxti. **10** Wə xundak boldiki, əysa [Mattaning] əyidə mehman bolup dastihanda olturojanda, nurojun bajgirlar wə gunahkarlarmu kirip, əysa wə uning muhlisiri bilən həmdastihan boldi. **11** Buni kərgən Pərisiylər uning muhlisiriəja: — Ustazinglar nemixka bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip olturidu?! — dedi. **12** Bu gəpni angliəjan əysa: — Saqlam adəmlər əməs, bəlki bimarlar tewipka mohtajdur. **13** Silər berip [mukəddəs yazmilardiki]: «Izdəydiəjinim qurbanliklar əməs, bəlki rəhim-xəpkət» deyilgən xu səzning mənisini əgininglar; qünki mən həkkaniylarni əməs, bəlki gunahkarlarni qakirojili kəldim, dedi. **14** Xu waqitlarda, Yəhya [pəyoəmbərnin] muhlisiri əysaning yenioja kelip uningəja: — Nemixka biz wə Pərisiylər patpat roza tutimiz, lekin sizning muhlisiringiz tutmaydu? — dəp soraxti. **15** Əysa jawabən: — Toyi boluwatkan yigit tehi toyda həmdastihan olturojan qaojda, toy mehmanliri həza tutup oltursa kəndak bolidu!? Əmma xu künlər keliduki, yigit ulardin elip ketilidu, ular xu kündə roza tutidu. **16** Həqkim kona kəngləkkə yengi rəhttin yamak salmaydu. Undak kilsa, yengi yamak [kirixip], kiyimni tartip yirtiwetidu. Nətijidə, yirtik tehimu yoojnap ketidu. **17** Xuningdək, həqkim yengi xarabni kona tulumlarəja qaqilimaydu. Əgər undak kilsa, [xarabning eqixi bilən]

tulumlar yerilip ketidu-də, xarabmu təkülüp ketidu həm tulumlarmu kardin qıqıdu. Xuning üçün kixilər yengi xarabni yengi tulumlarğa qaqılaydu; xundak kılqanda, hər ikkilisi saklinip qalidu. **18** U [Yəhyaning muhlislirioğa] bu sözlərni kiliwatқан waqtida, mana bir həkümдар kelip, uning aldioğa bax urup: — Mening kızim hazırla ölüp kətti; əmma siz berip uningğa kolingizni təgküzüp koysingiz, u tirilidu, dedi. **19** Əysa ornidin turup, muhlisliri bilən billə uning kəynidin mangdi. **20** Wə mana, yolda hun təwrəx kesiligə gırıptar bolıniioğa on ikki yil bolqan bir ayal Əysaning arkısidin kelip, uning tonining pexini silidi. **21** Qünki u iqidə «Uning tonini silisamla, qoqum sakıyıp ketimən» dəp oyliqanıdi. **22** Əmma Əysa kəynigə burulup, uni kərüp: — Kızim, yürəklik bol, ixənqing seni sakaytti! dedi. Xuning bilən u ayal xu saəttə sakaydi. **23** Əmdi Əysa həliki həkümdarning öyigə kirgəndə, nəy qeliwatқан wə həza tutup waysawatқан kixilər topini kərüp, **24** ularğa: — Qıqıp ketinglar, bu kız ölmidi, bəlki uhlawatidu, dedi. [Xuni anglap] kəpqilik uni məshirə kildi. **25** Kixilər qıqiriwetilgəndin keyin, u kızning yenioğa kirip, uning qolini tutiwidi, kız ornidin turdi. **26** Bu tooqrisidiki həwər pütün yurtta pur kətti. **27** Əysa u yərdin qıqkanda, ikki qarıoqu uning kəynidin kelip: — I Dawutning oqlı, bizgə rəhım kılqaysız! — dəp nida kılıxti. **28** U öygə kirgəndin keyin, xu ikki qarıoqu uning aldioğa kəldi. Əysa ulardin: — Silər mening bu ixka kadir ikənlıkimgə ixinəmsilər? — dəp soridi. — I Rəbbim, ixinimiz, — dəp jawab bərđi ular. **29** U qolini ularning kəzlırigə təgküzüp turup: — İxənqinglar boyiqə bolsun! dewidi, **30** Ularning kəzliri eqildi. Əysa

ularoq: Bu ixni heqkinge eytmanglar! dap kattik tapilidi.

31 Lekin ular u yerdin qikipla, uning nam-xehritini putkul yurtka yeyiwetti. **32** Ular qikip ketiwatkanda, kixilar jin qaplxkan bir gaqini uning aldioqa elip kaldi. **33** Uningoqa qaplxkan jinning haydilixi bilanla, heliki adem zuwanoqa kaldi. Halayik intayin hayranuhes bolup: — Bundak ix Israilda zadi kerulup bakmioqan, — deyixti. **34** Lekin Pərisiyler: — U jinlarni jinlarning amirige tayinip qoqlaydikən, deyixti. **35** Wə əysa barliq xəhər wə yeza-kixlaklarni kezip, ularning sinagoglirida təlim berip, ərx padixahlikidiki hux həwəni jakarlidi wə hərhil kesəllərnəni wə hərhil meyip-ajizlarni saqaytti. **36** Lekin u top-top adəmlərnəni kerup ularoqa iq aqritti, qunki ular harlinip padiqisiz qoy padiliridək panahsiz idi. **37** Xuning bilən u muhlisliroqa: — Hosul dər wəkə kəp ikən, birak [hosul elix uqun] ixləydioqanlar az ikən. **38** Xunga hosulning Igisidin, Əz hosulingni yiojiwelixka ixləm qilərnəni jiddiy əwətkəysən, dap tilənglar, — dedi.

10 U on ikki muhlisini yenioqa qakirip, ularoqa napak rohlarni qoqlax wə hər bir kesəllikni həm hər bir meyip-ajizni saqaytix hoquqini bərdi. **2** On ikki rosulning isimliri təwəndikiqə: Awwal Petrus dəpmu atilidioqan Simon wə uning inisi Andiriyas, andin Zəbədiyning oqlı Yakup wə uning inisi Yuhanna, **3** Filip wə Bartolomay, Tomas wə bajgir Matta, Alfayning oqlı Yakup wə Ləbbaus dəpmu atilidioqan Taday, **4** millətpərwər dəp ataloqan Simon wə keyin əysaqa satkunluk qiləqan Yəhuda Ixkariyot. **5** Əysa bu on ikkisini [həlkning arisioqa] mundak tapilar əwətti: — Yat əlliklərnəning yollirioqa qikmanglar,

yaki Samariyeliklarning xəhərlirigimu kirmənglar, **6** bəlki tenigən qoy padiliri boləjan Israil jəmətidikilər arisiə beringlar. **7** Barəjan yeringlarda: «Ərx padixahlıki yekinxip qaldı!» dəp jakarlanglar. **8** Aotriq-silaklarni sakaytinglar, əlükləni tirildürüinglar, mahaw kesəllirini sakaytinglar, jinlarni həydiwetinglar. Silərgə xapaət halis berilgəndur, silərmu halis iltipat qilinglar. **9** Bəlweəinglarəja altun, kümüx wə mis pullarni baqlap elip yürmənglar. **10** Səpər üqün birla yəktəktin baxqa nə hurjun, nə kəx, nə həsa eliwalmanglar. Qünki hizmətkar öz ix həkkinini elixqa həkliktur. **11** Hərəkaysi xəhər yaki yeziəja barəjan waqtinglarda, aldi bilən xu yərdə kimning hərmətkə layıq mətiwər ikənlikini soranglar; xundak kixini tapqanda, u yərdin kətküqə uning eyidila turunglar. **12** Birər öygə kirgininglarda, ularəja salam beringlar. **13** Əgər u ailidikilər [hərmətkə] layıq mətiwər kixilər bolsa, tiligən amanliqinglar ularəja ijabət bolsun; əgər ular layıq bolmisa, tiligən amanliqinglar özüinglarəja qaytsun. **14** Siləni qəbul qilmiojan, səzliringlarni anglimiojan kimdəkim bolsa, ularning əyidin yaki xu xəhərdin kətkininglarda, ayioqinglardiki topini qəkiwetinglar. **15** Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, qiyamət künidə Sodom wə Gomorra zeminidikiləarning həli xu xəhərdikiləarningkidin yenik bolidu. **16** Mana, mən siləni qoylarni bəriləarning arisiəja əwətkəndək əwətimən. Xunga, yilandək səzgür, pahtəktək sap dillik bolunglar. **17** Insanlardin pəhəs bolunglar; qünki ular siləni tutuwelip sot məhkimilirigə tapxurup beridu, sinagoglirida qamqilaydu. **18** Ular wə xundakla yat əlliklər

üqün bir guwahlik boluxka, siler mening sawabimdin amirlar wa padixahlar aldioqa elip berilip sorakqa tartilisilar. **19** Lekin ular silerni sorakqa tartkan waqtida, kandak jawab berix yaki nemə jawab berixtin ansirap katmanglar. Qünki xu waqti-saitida eytix tegixlik sozlar silergə təminlinidu. **20** Qünki sozligüqi ezunglar əməs, bəki Atanglarning rohi siler arkilik sozləydu. **21** Kerindax kerindixioqa, ata balisioqa hainlik kilip, olümgə tutup beridu. Balilarmu ata-anisioqa karxi qikip, ularni olümgə məhkum kilduridu. **22** Xundakla siler mening namim tüpəylidin həmmə adəmninng nəpritigə uqraysilar. Lekin ahioqə bərdaxlik bərgənlər bolsa kutkuzulidu. **23** Ular silergə bu xəhərdə ziyankəxlik kilsa, yənə bir xəhərgə keqip beringlar. Qünki mən silergə xuni bərhək eytip koyayki, Insan'ooli kaytip kəlgüqə siler Israilning barlik xəhərlirini arilax [wəzipinglar] tügiməydu. **24** Muhlis ustazidin, kul hojayinidin üstün turmaydu. **25** Muhlis ustazioqa ohxax bolsa, kul hojayinioqa ohxax bolsa razi bolsun. Ular əyning igisini «Bəəlzibul» dəp tillioqan yərdə, uning eyidikilirini tehimu kattik haqarətliməmdü? **26** Xunga ulardin kərkənglar; qünki heqkandak yepik koyuloqan ix axkarilanmay qalmaydu, wə heqkandak məhpiy ix ayan bolmay qalmaydu. **27** Mening silergə karangoquda eytidioqanlirimni yorukta eytiweringlar. Kulikinglaroqa piqirlap eytiloqanlarni əgzilərdə jakarlanglar. **28** Tənni öltürsimu, lekin adəmninng jan-rohini öltürəlməydioqanlardin kərkənglar; əksiqə, tən wə jan-rohni dozahta halak kilixka qadir boləuqidin kərkənglar. **(Geenna g1067)** **29** Ikki kuxkaqni bir tiyinqə

setiwalojili bolidu? Lekin ulardin birimu Atanglarsiz yergə qüxməydu. **30** Əmma silər bolsanglar, həтта hər bir tal qeqinglarmu sanaloqandur. **31** Xunga, qorkmanglar. Silər nurojunlioqan kuxkaqtinmu kimmetliktursilər! **32** Xunga, meni insanlarning aldidə etirap qiləqanlarning hər birini mənmu əxtiki Atamning aldidə etirap qilimən; **33** Biraq insanlarning aldidə məndin tanoqanlarning hər biridin mənmu əxtiki Atam aldidə tanimən. **34** Mening dunyaqə keliximni tinqlik elip kelix üqündur, dəp oylap qalmanglar. Mən tinqlik əməs, bəlki qiliqni yürgürüxkə kəldim. **35** Qünki mening kelixim «Ooqulni atisioqə, qizni anisioqə, kelinni qeynanisioqə qarxi qikirix» üqün bolidu. **36** Xuning bilən «Adəmning düxmənliri öz ailisidiki kixilər bolidu». **37** Ata-anisini məndinmu əziz kəridioqanlar mənə munasip əməstur. Öz ooqul-qizini məndinmu əziz kəridioqanlarmu mənə munasip əməs. **38** Əzining krestini kətürüp, mənə əgəxmigənlərmu mənə munasip əməs. **39** Əz həyatini ayaydioqan kixi uningdin məhrum bolidu; mən üqün öz həyatidin məhrum boləqan kixi uningqə erixidu. **40** Silərnə qəbul qiləqanlar mənə qəbul qiləqan bolidu; mənə qəbul qiləqanlar bolsa mənə əwətküqinimə qəbul qiləqan bolidu. **41** Bir pəyoqəmbərnə pəyoqəmbərlik saləhiyitidə qəbul qiləqan kixi pəyoqəmbərgə has boləqan in'aməqə erixidu. Həkkəniy adəmnə u həkkəniy ikən dəp bilip qəbul qiləqanlar həkkəniy adəmgə has boləqan in'aməqə erixidu. **42** Mən silərgə xunə bərhək eytip qoyayki, mening bu xəqiqiklirimdin əng kiqiki birini mening muhlisim dəp bilip uningqə həтта pəkət birər

qinā sooʻuk su bərgən kiximu jəzmən əzigə layiḳ in'amdin məhrum bolmaydu.

11 Əysa on ikki muhlisiya bu ixlarni tapilap boləandin keyin, əzimu xu yərdiki hərḳaysi xəhərlərdə təlim berix wə [Hudaning kalamini] jakarlar üqün u yərdin kətti. **2** Zindanə solanəyan Yəhya [pəyojəmbər] Məsihning ḳiloḳan əməllirini anglap, muhlislrini əwətip, ular arkilix əysadin: **3** «Kelixi muḳərrər zat əzüngmu, yaki baxḳa birsini kütüximiz kerəkmü?» — dəp soridi. **4** Əysa ularəya jawab berip mundəḳ dedi: — Yəhyaning yeniyə ḳaytip berip, əz anglawatḳanliringlarni wə kəruwatḳanliringlarni bayan ḳilip — **5** Korlar kəreləydiḳan wə tokurlar mangalaydiḳan boldi, mahaw kesili boləanlar saḳaytildi, gaslar angliyalaydiḳan boldi, əlgənlərmu tirildürüldi wə kəmbəoʻəllərgə hux həwər jakarlandi» — dəp eytinglar **6** wə [uningəya yənə]: «Məndin gumanlanmay putlixip kətmigən kixi bolsa bəhtliktur!» dəp ḳoyunglar, — dedi. **7** Ular kətkəndə, əysa top-top adəmlərgə Yəhya toḳruluk səzləxkə baxlidi: — «Silər əsli [Yəhyani izdəp] qəlgə barəjninglarda, zadi nemini kərgili bardinglar? Xamalda yəlpünüp turoḳan ḳomuxnimu? **8** Yaki esil ḳiyingən bir ərbabnimu? Mana, esil ḳiyimlərnə ḳiygənlər han ordiliridin tepiliduḳu! **9** Əmdi silər nemə kərgili bardinglar? Bir pəyojəmbərnimu? Durus, əmma mən xuni silərgə eytip ḳoyayḳi, [bu bolsa] pəyojəmbərdinmu üstün bir boləuqidur. **10** Qünki [muḳəddəs yazmildardiki]: — «Mana, yüz aldingəya əlqimni əwətimən; U sening aldingda yolungni təyyarlaydu» — dəp pütülgən səz dəl uning toḳrisida pütülgəndur.

11 Mən silərgə xuni bərḥək eytip qoyayki, ayallardin tuşuloşanlar arisida qəmüldürgüqi Yəhyadinmu uluşi turoşuzuloşini yok; əmma ərx padixahlıqidiki əng kiqik bolşinimu uningdin uluşi turidu. **12** Əmma qəmüldürgüqi Yəhya otturişə qıqқан күnlərdin бүgünki күngiqə, ərx padixahlıqişə kirix yoli xiddət bilən eqildi wə kixilər uni xiddət bilən tutuwalidu. **13** Qünki barlıq pəyoşəmbərlərnin bexarət berix hizmiti, xundaqla Təwrattiki yazmılar arkilik bexarət yətküzülüş hizmiti Yəhya bilən ahirlixidu. **14** Wə əgər xu səzni qəbul qılalisanglar, «[kaytip] kelixi muqərrər bolşan İlyas [pəyoşəmbər]» bolsa, [Yəhyaning] əzidur. **15** Anglişudək quliki barlar buni anglisun! **16** Lekin bu dəwrdeki kixilərnı zadi kimlərgə ohxitay? Ular huddi rəstə-bazarlarda olturwelip, bir-birigə: **17** «Biz silərgə sunay qelip bərsəkmü, ussul oynimidinglar», «Matəm pədisigə qelip bərsəkmü, yioşə-zar qilmidinglar» dəp [kaxşaydişən tuturuqsız] balılaşə ohşaydu. **18** Qünki Yəhya kelip ziyapəttə olturmaytti, [şarab] iqməytti. Xuning bilən, ular: «Uningşə jin qaplixiptu» deyixidu. **19** İnsan'ošli bolsa kelip həm yəydu həm iqidu wə mana, ular: «Taza bir toymas wə bir məyhor ikən. U bajgırlar wə gunahkarlarınin dosti» deyixidu. Lekin danalıq bolsa öz pərzəntliri arkilik durus dəp tonulidu». **20** Andin u əzi kəp məjizilərnı kərsətkən xəşərlərdə turuwatқанlarnı towa qılmioşanlıki üqün əyibləp, mundaq dedi: — **21** Həlingləşə way, əy Qorazinliklar! Həlingləşə way, əy Bəyt-Saidalıklar! Qünki silərdə kərsitilgən məjizilər Tur wə Zidon xəşərliridə kərsitilgən bolsa, u yərlərdikilər

heli burunla böz kiyimigə yəginip, külgə milinip towa kילוan bolatti. **22** Mən silərgə xuni eytip qoyayki, qiyamət künidə Tur wə Zidondikilərnin kəridioqini silərnin kidin yenik bolidu. **23** Əy ərxkə kətürülgən Kəpərnaşumluqlar! Silər təhtisaraşa qüxürülsilər. Qünki aranglarda yaritiloan məjizilər Sodomda yaritiloan bolsa, u xəhər bögüngiqə həlak bolmioan bolatti. **(Hadēs 986)** **24** Əmma mən silərgə xuni eytip qoyayki, qiyamət künidə Sodom zeminidikilərnin kəridioqini silərnin kidinmu yenik bolidu. **25** Xu waqitlarda, əysa bu ixlarşa qarap mundaq dedi: — Asman-zemin Igisi i Ata! Sən bu [həqiqətlərni] danixmən wə əkilliklərdin yoxurup, səbiy balilarşa axkarilioanliqinğ üqün Sanga mədhjiylər oquymən! **26** Bərħək, i Ata, nəziringdə bundaq kiliş rawa idi. **27** Həmmə manga Atamdin təqdim kilindi; Ooşulni Atidin baxqa həqkim tonumaydu, wə Atinimu Ooşul wə Ooşul axkarilaxni layiq kərgən kixilərdin baxqa həqkim tonumaydu. **28** Əy japakəxlər wə eoşir yük yükləngən həmminglar! Mening yenimoşa kelinglar, mən silərgə aramlıq berəy. **29** Mening boyunturukumni kiyip, məndin əgininglar; qünki mən məmin wə kəmtərmən; xundaq kילוanda, kənglünqlar aram tapidu. **30** Qünki mening boyunturukumda bolux asan, mening artidioşan yüküm yeniktur.

12 Xu qaşlarda bir xabat küni, əysa buşdayliqlərdin etüp ketiwatatti. Qorsıqi eqip kətkən muhlisliri baxaqlarni üzüp, yeyixkə baxlidi. **2** Lekin buni kərgən Pərisiylər uningşa: — Qara, muhlisliring xabat küni Təwratta qəkləngən ixni kiliwatidu, deyixti. **3** Biraq u ularşa:

— Dawut wə uning h mrahlirining aq  aloqanda nem  kəloqanlikini [muk dd s yazmildin] o umioqanmusil r?

4 U Hudaning  yig  kirip, [Hudaqoq] ataloqan, xundakla  zi w  h mrahlirioq  nisbətən T wrat qanuni boyiq  yeyixkə bolmaydioqan «təkdim nanlar»ni [sorap elip], ularni [həmrahliri] bilən bill  yeg n.  slid  bu nanlarni p k t kahinlarning yeyixigila bolatti. **5** Silər T wrattin xuni o up bakmioqansil rki, ibad thanida ixl ydioqan kahinlar xabat k nliri ixl p xabat t rtipini buzsimu, gunah a buyrulmaydu. **6** Birak mən xuni silərgə eytip qoyayki, bu y rd  ibad thanidinmu uluq birsi bar. **7**  mdilikt  əgər silər [Hudaning] «[muk dd s yazmilarda]: «Izd ydiyoinim qurbanliklar  m s, b lki r him-x p t» deyilgən xu s zining m nisini bilgən bolsanglar, bigunah kixil rni gunahkar d p bekitm ytinglar. **8** Q nki Insan'ooli xabat k nining Igisidur. **9** U u yərdin ayrilip, ularning sinagogioq  kirdi. **10** W  mana, u y rd  bir qoli yegil p qaloqan bir ad m bar idi. Ular uning üstidin ərz k lixk  s w b tapmaq i bolup uningdin: — Xabat k ni kes l sakaytix T wrat qanunioq  uy qunmu? — d p soridi. **11** Lekin u ularoq  mundaq jawab b rdi: — Bir singlarning qoyi xabat küni orioq  q x p k ts , uni d rh l tartip qikiriwalmaydioqan adım barmidu? **12** Insan bolsa qoydin xunq   tibarliktur! Xunga, xabat küni yahxil k k lix T wrat qanunioq  uy qundur. **13** Andin u helik  kes lg : — Qolungni uzat, — dedi. U qolini uzitixi bil nla qoli ikkinqi kolioq  ohxax əsligə k lt r ldi. **14** Birak P risiyl r taxk rioq  qik p, uni qandaq yokitix h k kid  m slih t k lixti. **15**  mma  ysa buni biliwelip u yərdin ayrildi.

Top-top kixilər uningora əgixip mangdi. U ularning həmmisini sakaytti; **16** andin ularora əzining salahiyitini axkarilimaslikni kattik tapilidi. **17** Buning bilən Yəxaya pəyoqəmbər arkilik yətküzülgən munu səzlər əməlgə axuruldi: **18** — «Qaranglar, mana Mən tallioqan Əz kulum! Mening səyümlükim, dilimning səyüngini! Mən Əz Rohimni uning wujudioqə kondurimən, Xuning bilən u əllərgə həküm-həqiqətəni jakarlaydu. **19** U nə talax-tartix qilmaydu nə quqan kətürməydu, Koqilarda uning kətürgən awazini heq angliouqi bolmaydu. **20** Taki u oqəlibə bilən toqra həkümlərnəni qiqarouqə, Yanjiləqan qomuxni sundurmaydu, Tütəp oqəy dəp qələqan pilikni oqürməydu; **21** Wə əllər uning namioqə ümid baolaydu». **22** Xu qaoqda, uning aldioqə jin qaplixiwələqan kor wə gaqa biri elip kelindi. U uni sakaytti, kor gaqini səzliyələydiqan wə kərələydiqan qildi. **23** Barlik halayik həyran boluxup: — Əjəba, bu Dawutning oqlimidu? — deyixti. **24** Lekin Pərisiylər bu səzni anglap: — U pəkət jinlarning əmiri boləqan Bəəzibubqə tayinip jinlarni koqliwetidikən, deyixti. **25** Lekin u ularning nemə oylawatqanlikini bilip ularora mundak dedi: — Əz iqidin bəlünüp əzara sokuxqan hərqandak padixahlik wəyran bolidu; hərqandak xəhər yaki ailə əz iqidin bəlünüp əzara sokuxsa zawalliqqə yüz tutidu. **26** Əgər Xəytan Xəytanni koqlisa, u əz-əzigə qarxi qikkən bolidu. Undaqta, uning padixahliki qandakmu put tirəp turalisun? **27** Əgər mən jinlarni Bəəzibuloqə tayinip koqlisam, silərnəning pərzəntliringlar kimgə tayinip jinlarni koqlaydu?! Xunga ular silər toqruluk həküm qiqarsun! **28** Lekin mən Hudaning Rohioqə tayinip jinlarni

qoʻlloqan bolsam, undaʼta Hudaning padixahliki dər wə kə
üstünglaroʻ qəxü p namayan boldi. **29** Bir xixi küqtünggür
birsining öyigə kirip, uning mal-mülkini qandaq bulap
ketəlisun? Pəqət u xu küqtünggürni awwal baʻliyalisa,
andin öyini bulang-talang qilalaydu. **30** Mən tərəptə
turmiʻoqanlar manga qarxi turoʻquqidur. Mən tərəpkə
[adəmlərni] yioʻmiʻoquqilar bolsa tozutu wətküqidur. **31**
Xuning üqün mən silərgə xuni eytip qoyayki, insannarning
ətküzgən hətürlük gunahliri wə qilʻoqan kupurluklirining
həmmisini kəqürüxkə bolidu. Birəq Muqəddəs Rohqə
kupurluk qilix heq kəqürülməydu. **32** Insan'ooʻliʻoqə
qarxi səz qilʻoqan kimdəkim bolsa kəqürümgə erixələydu;
lekin Muqəddəs Rohqə qarxi gəp qilʻoqanlar bolsa bu
dunyadimu, u dunyadimu kəqürümgə erixəlməydu. (aiōn
g165) **33** Dərəh yahxi bolsa, mewisimu yahxi bolidu —
yaxi dərəh por bolsa, mewisimu naqar bolidu; qünki
hər kandaq dərəh əz mewisidin bilinidu. **34** Əy yilanlarning
pərzəntliri! Silər rəzil tursanglar, aʻzinqlardin qandaqmu
yahxi səz qiqsun? Qünki adəmnin kəlbidə nemə tolup
taxqan bolsa eʻjizdin xu qiqidu. **35** Yahxi adəm əz
yahxi həzinisidin yahxi nərsilərni qiqiridu. Yaman adəm
yaman həzinisidin yaman nərsilərni qiqiridu. **36** Mən
silərgə xuni eytip qoyayki, insannlar qilʻoqan hər bir eʻjiz
quruk səzi üqün sorəq küni həsəb beridu. **37** Qünki əz
səzliring bilən ya həq qaniy ispatlinisən, ya səzliringlar
bilən gunahkar dəp bekitilisən. **38** Xu qəʻda bəzi
Təwrat ustazliri wə Pərisiylər uningə qə jawəbən: Ustəz,
səndin bir məjizilik əlamət kərgümüz bar, — dedi. **39**
Leqin u ularə qə mundaq jawəb bərdi: — Rəzil həm

zinahor bu dāwr bir «alamət»ning kəristilixini istəp yüridu. Biraq bu dāwrdikilərgə «Yunus pəyoqəmbərdə kərülgən məjizilik alamət»tin baxqa heqkandə məjirilik alamət kərsitilməydu. **40** Qünki Yunus pəyoqəmbər yoqan belikning kərsikida üq keqə-kündüz yatqandə, İnsan'oqlimu ohxaxla üq keqə-kündüz yərning baqrida yatidu. **41** Sorəq küni Ninəwə xəhiridikilər bu dāwrdikilər bilən təng qərup, bu dāwrdikilərnin gənəhlirini bekitidu. Qünki ular Yunus [pəyoqəmbər] jakarlioqan həwəni anglap, [yamanliqidin] towa qiloqan; wə mana, muxu yərdə Yunus [pəyoqəmbər]dinmu uluq birsi turidu! **42** Sorəq küni «Jənubtiki ayal padixah»mu bu dāwrdikilər bilən təng tirilip, ularning gənəhlirini bekitidu. Qünki u Sulaymanning dana səzlrini anglax üqün yər yüzining qetidən kəlgən; wə mana, hazır muxu yərdə Sulaymandinmu uluq birsi turidu. **43** Napak roq birawning tenidin qikiriwetilgəndin keyin, u qurəq dalalarni qərgiləp yürüp, birər aramgəhni izdəydu, biraq tapalmaydu **44** wə: «Mən qikqan makaniməqə qəytay» dəydu. Xuning bilən qəytip kelip, xu makanining yənili box turəqanliqini, xundəqlə pakiz tazilanəqanliqini wə rətləngənlikini bayqəydu-də, **45** berip əzidinmu bəttər yəttə jinni baxlap kelidu; ular kirip billə turidu. Buning bilən həliqi adəmnin keyinki həli burunqidinmu tehimu yaman bolidu. Bu rəzil dāwrdikilərnin həlimu mana xundəq bolidu. **46** U toplaxqan halayiqqə dawamlıq səzləwatqanda, mana, anisi bilən iniliri kelip, uning bilən səzləxməqə bolup taxqirida turuxti. **47** Xuning bilən birəylən uningəq: — Aningiz wə iniliringiz siz

bilən sözlirimiz dəp taxqirida turidu, — dedi. **48** Lekin u jawabən xu həwərnı yətküzgən kixidin: «Kim mening anam, kim mening inilirim?» — dəp soridi. **49** Andin u qolını sozup muhlislrını kərsitip: — Mana mening anam, mana mening inilirim! **50** Qünki kim ərxıtki Atamning iradisini ada qılsa, xu mening aka-inim, aqa-singlim wə anamdur, — dedi.

13 Xu küni əysa əydin qıqıp, dengiz boyıda olturatti. **2** Ətrapiya top-top adəmlər olixıwaləqəqə, u bir kemigə qıqıp olturdi. Pütkül halayık bolsa dengiz boyıda turuxatti. **3** U ularəqə təmsillər bilən nurəjun həkmətlərni eytip birip, mundaq dedi: — Mana, uruq qaqquqi uruq qaqqili [etizəqə] qıkıptu. **4** Uruq qaqqanda uruqlardın bəziliri qıqır yol üstigə qüxüptu, quxlar kelip ularni yəp ketiptu. **5** Bəziliri texi kəp, topisi az yərlərgə qüxüptu. Tupriki qongqur bolmioqəqə, tezla ünüp qıkıptu, **6** lekin kün qıqıxi bilənla aptapta kəyüp, yiltizi bolmioqəqə kurup ketiptu. **7** Bəziliri tikənlərnıng arisioqə qüxüptu, tikənlər əsüp maysılarnı boşuwaptu. **8** Bəziliri bolsa yahxi tupraqqə qüxüptu. Ularning bəziliri yüz həssə, bəziliri atmix həssə, yənə bəziliri ottuz həssə həsul beriptu. **9** Qulıki barlar buni anglisun! **10** Muhlislrı kelip, unıngdin: — Sən nemə üqün ularəqə təmsillər arqilik təlim berisən? — dəp soridi. **11** U ularəqə mundaq jawab bərdi: — Silər ərx padixahlıqıning sirlirini bilixkə muyəssər qilindinglar, lekin ularəqə nesip qilinmidi. **12** Qünki kimdə bar bolsa, unıngəqə tehımu kəp berilidu, unıngda molqilik bolidu; əmma kimdə yəq bolsa, hətta unıngda bar boləqnlirimu unıngdin məhrum qilinidu. **13** Ularəqə təmsil bilən

sözlüximning səwəbi xuki, ular qarisimu kərməydu, anglisimu tingximaydu həm həkikiy qüxənməydu. **14** Buning bilən Yəxaya pəyöəmbər eytkən bexarəttiki munu sözlər əməlgə axuruldi: — «Silər anglaxni anglaysilər, birək qüxənməysilər; Qaraxni qaraysilər, birək kərməysilər. **15** Qünki muxu həlkning yürükini may qaplap kətkən, Ular angliqanda kulaklırini eöjir kiliwaləjan, Ular kəzlirini uhliqandək yumuwaləjan; Undək bolmisidi, ular kəzliri bilən kərüp, Kuliki bilən anglap, Kəngli bilən qüxinip, Öz yolidin yanduruluxi bilən, Mən ularni saqaytkən bolattim. **16** Lekin, kəzliringlar bəhtliktur! Qünki ular kəridu; kulikinglar bəhtliktur! Qünki ular anglaydu. **17** Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, burunki nuroqun pəyöəmbərlər wə həkkanii adəmlər silərning kərgininglarni kərüxkə intizar boləjan bolsimu ularni kərmigən; silərning angliqininglarni anglaxkə intizar boləjan bolsimu ularni anglimiojan. **18** Əmdi uruk qaqquqi toqrisidiki təmsilning mənisini anglanglar: **19** Əgər biri [ərx] padixahliqining səz-kalamini anglap turup qüxənmisə, Xəytan kelip uning kəngligə qeqiləjan səzni elip ketidu. Bu dəl qiojir yol üstigə qeqiləjan uruklardur. **20** Taxliq yərlərgə qeqiləjan uruklar bolsa, ular səz-kalamni anglap, huxallik bilən dərhal qəbul kiləjanlarni kərsitidu. **21** Həlbuki, kəlbidə heq yiltiz bolmioqəqə, pəkət wəqitlik məwjut bolup turidu; səz-kalamning wəjədin kiyinqilik yaki ziyankəxlikkə uqriqanda, ular xuan yoldin qətnəp ketidu. **22** Tikənlərning arisiqə qeqiləjini xundək adəmlərni kərsətkənki, ular səz-kalamni angliqini bilən, lekin bu dunyaning əndixiliri wə bayliqning

ezikturuxi [kəlbidiki] söz-kalamni boquwetidu-də, ular
hösulsiz qalidu. (aïŋ g165) **23** Lekin yahxi yərgə qeqiloğan
uruklar bolsa — söz-kalamni anglap qüxəngən adəmlərnı
kərsitidu. Bunday adəmlər hösul beridu, birsi yüz
həssə, birsi atmix həssə, yənə birsi ottuz həssə hösul
beridu. **24** U ularning aldidə yənə bir təmsilni bayan
kildi: — Ərx padixahlıki huddi etizioğa yahxi urukni
qaqkan bir adəmgə ohxaydu. **25** Əmma kixilər uyquğa
qəmgən qaşda, düxmini kelip buşday arisioğa kürmək
uruklirini qeqiwetip, ketiptu. **26** Əmdi maysılar əsüp,
baxaq qıkarşanda, kürməkmü axkarlinixka baxlaptu.
27 Hojayinning qakarlıri kelip uningşa: — «Əpəndi, siz
etizingizşoğa yahxi uruk qaqkan əməsmidingiz? Kürməklər
nədin kelip qaldı?» dəptu. **28** Hojayin: «Buni bir düxmən
kiloğan» — dəptu. Qakarlar uningdin: «Siz bizni berip
ularni otiwetinglar deməqimu?» — dəp soraptu. **29**
«Yaq, » — dəptu hojayin, «undak kiloşanda kürməklərnı
yuloşanda, buşdaylarnımu yuluwetixinglar mumkin. **30**
Bu ikkisi orma waqtioşiqə billə əssun, orma waqtida,
mən ormiqilarşa: — Aldi bilən kürməklərnı ayrip yioşip,
başlap köydürüxkə qoyunglar, andin buşdaylarnı yioşip
ambirimşa əkiringlar, dəymən» — dəptu hojayin. **31**
U ularşa yənə bir təmsilni eytti: — Ərx padixahlıki
huddi bir adəm kolioğa elip etizioğa qaqkan kışa urukioğa
ohxaydu. **32** Kışa urukı dərwekə barlık uruklarning iqidə
əng kişik bolsımu, u hərşandak ziraəttin egiz əsüp, dərəh
bolıdu, hətta asmandiki kuxlarmu kelip uning xahlirida
uwulaydu. **33** U ularşa yənə bir təmsilni eytti: — Ərx
padixahlıki huddi bir ayal kolioğa elip üq jawur unning

arisoqə yoxurup, taki pütün hemir boluqə saqliqan eqitquqə ohxaydu. **34** Əysa bu ixlarning həmmisini təmsillər bilən kəpqilikkə bayan qildi. U təmsilsiz həqkəndə təlim bərməytti. **35** Buning bilən pəyoqəmbər arkilik aldin'ala eytilqan munu səzlər əməlgə axuruldi: — «Aozimni təmsil səzləx bilən aqimən, Aləm apiridə bolqandin beri yoxurunup kəlgən ixlarni elan qilimən». **36** Xuningdin keyin, u kəpqilikni yoloqə seliwetip əygə kirdi. Muhlisiri yenioqə kelip uningdin: — Etizliktiki kürmək toqrisidiki təmsilni bizgə xərhləp bərsəng, — dəp ətündi. **37** U əmdi ularoqə jawab berip mundaq dedi: — Yahxi urukni qaqқан kixi Insan'oolidur. **38** Etizlik bolsa — dunya. Yahxi uruk bolsa [ərx] padixahliqining pərzəntliridur, lekin kürmək rəzil boluqəning pərzəntliridur. **39** Kürmək qaqқан düxmən — Iblidur. Orma orux waqti — zaman ahiridur. Ormiqilar — pərixtilərdur. (aiōn g165) **40** Kürməklər yulunup, otta kəydürüwetilginidək, zaman ahiridimu ənə xundaq bolidu. (aiōn g165) **41** Insan'ooli pərixtilirini əwətip, ular insanlarni gunahqa azduroquqilarning həmmisini, xundaqla barlik itaətsizlik qiloquqilarni əz padixahlikidin xallap qikip, **42** humdanning lawuldap turoqan otioqə taxlaydu. U yərdə yioqə-zarlar kəturülidu, qixlirini oququrlitidu. **43** U qaoqda həqkəniylar Atisining padixahlikida huddi kuyaxtək julalinidu. Angliqudək quliki barlar buni anglisun! **44** — Ərx padixahliki huddi etizda yoxuruloqan bir həzinigə ohxaydu. Uni tepiwaloquqi həzinini qaytidin yoxurup, həzinining xad-huramligi iqidə bar-yoqini setiwetip, xu etizni setiwalidu. **45** Yənə kelip, ərx padixahliki esil ünqə-mərwayitlarni

izdigən sodigərgə ohxaydu. **46** Sodigər nahayiti qimmət bahalıq bir mərwayitni tapqanda, qaytip berip bar-yoqini setiwetip, u mərwayitni setiwalidu. **47** — Yənə kelip, ərx padixahlıqı dengizə taxlinip hərhil beliklarni tutidioğan toroğa ohxaydu. **48** Tor toxqanda, [beliqilar] uni kiroqakka tartip qikiridu. Andin olturup, yahxi beliklarni iloşiwelip, qaqilaroğa qaqilap, ərziməslərnə taxliwetidu. **49** Zaman ahirida xundaq bolidu. Pərixtilər qikip, rəzil kixilərnə həkkanıy kixilər arisidin ayriydu (**aiōn g165**) **50** wə humdanning lawuldap turoğan otioğa taxlaydu. U yərdə yioğa-zarlar kətürülidu, qixlirini oşuqurlitidu. **51** Əysa ulardin: — Bu ixlarning həmmisini qüxəndinglarmu? dəp soridi. Qüxənduk, — dəp jawab bərdi ular. **52** Andin u ularoğa: — Xunga, ərx padixahlıqining təlimigə muyəssər bolup muhlis boləjan hərbi Təwrat ustazi huddi həzınisidin yengi həm kona nərsilərnə elip qikip tarkatkuqi əy hojayinioğa ohxaydu, — dedi. **53** Əysa bu təmsillərnə səzləp boləjandin keyin, xundaq boldiki, u yərdin ayrilip, **54** əz yurtioğa kətti wə əz yurtidiki sinagogta həlkə təlim berixkə kirixti. Buni angliəjan halayik intayin həyran boluxup: — Bu adəmnıng bunqiwala danalıqı wə məjizə-karamətliri nədin kəlgəndu? **55** U pəkət həliki yəraqqining oşli əməsmu? Uning anisining ismi Məryəm, Yakup, Yüsüp, Simon wə Yəhudalar uning iniliri əməsmu? **56** Uning singillirining həmmisi bizning arimizdioqu? Xundaq ikən, uningdiki bu ixlarning həmmisi zadi nədin kəlgəndu? — deyixətti. **57** Xuning bilən ular uningə həsət-bizar bilən qaridi. Xunga Əysa ularəğa mundaq dedi: — Hərəkəndə pəyoqəmbər baxka yərlərdə

hərmətsiz qalmaydu, pəkət öz yurti wə öz əyidə hərmətkə sazawər bolmaydu. **58** Ularning iman-ixənqisizlikidin u u yərdə kəp məjizə kərsətmidi.

14 U qaoqlarda, Hərod həkim Əysaning nam-xəhritidin həwər tepip, **2** hizmətkarlırığə: — Bu adəm qəmüldürgüqi Yəhya bolidu, u əlümdin tirilgən bolsa kerək. Xuning üqün muxu alahidə küdrətlər uningda küqini kərsətməktə, — dedi. **3** Hərodning bundaq deyixining səwəbi, u [əgəy] akisi Filipning ayali Hərodiyəning wəjidin Yəhyani tutkun qilip, zindanoğa taxlıoqanidi. **4** Qünki Yəhya Hərodqa [tənbih berip]: «Bu ayalni tartiwelixing Təwrat qanunioğa hilaptur» dəp kəlgənidi. **5** Hərod [xu səwəbtin] Yəhyani əltürməkqi boləjan bolsimu, birək halayıqtin kərkəkanidi, qünki ular Yəhyani pəyoqəmbər, dəp bilətti. **6** Əmma Hərodning tuquloğan küni təbrikləngəndə, ayali Hərodiyəning kızı otturioğa qıqıqıp ussul oynap bərdi. Bu Hərodqa bək yaqti; **7** xuning üqün u uningə: — Hərnemə tilisəng xuni sanga berəy, dəp kəsəm qildi. **8** Lekin kız anisining küxkürtüxi bilən: — Qəmüldürgüqi Yəhyaning kallisini elip, bir təhsigə koyup əkəlsilə, — dedi. **9** Padixah buningə həsərət qəkkən bolsimu, kəsəmliri tıpəylidin wə dastihanda olturoqanlar wəjidin, [kallisini] elip kelinglar, dəp buyrudi. **10** U adəm əwətip, zindanda Yəhyaning kallisini aldurdi. **11** Xuning bilən kallisini bir təhsigə koyulup, kızning aldioğa elip kelindi. Kız buni anisining aldioğa apardi. **12** [Yəhyaning] muhlisliri bolsa berip, jəsətni elip dəpnə qildi; andin berip Əysağa bu ixlarni həwər qildi. **13** Əysa bu həwərnə anglap, əzi yaloquz pinhan bir jayoğa ketəy dəp bir kemigə olturup u yərdin

ayrildi. Halayik buning hawirini tapkanda, atraptiki xaharlardin kelixip, uning kaynidin piyada mangdi. **14** U [kiroakka] qikip katinida, zor bir top adamlarni keruwidi, ularoqa iq aqritip, ularning aqriqlirini sakaytti. **15** Kaq kirganda, muhlisiri uning yenioqa kelip: — Bu qel bir jay ikan, wakitmu bir yerga berip kaldi. Halayikni yoloqa seliwatkən bolsang, andin ular kantlarga berip ezliriga ozuk setiwalsun, — dedi. **16** Lekin aysa ularoqa: — Ularning ketixining hajiti yok, ezunglar ularoqa ozuk beringlar, — dedi. **17** Lekin muhlislar: — Bizda bax nan bilan ikki dana beliktin baxka heq narsa yok, — deyixti. **18** U: — Ularni manga elip kelinglar, dedi. **19** U halayikni qoplukning ustida olturuxka buyruoqandin keyin, bax nan bilan ikki belikni qolioqa elip, asmanoqa karap [Hudaqa] taxakkur eytti. Andin nanlarni oxtup muhlisirioqa berdi, muhlisiri halayikka ulaxturup berdi. **20** Hammaylan yap toyundi. [Muhlislar] exip qaloqan parqilarni lik on ikki sewatka teriwaldi. **21** Ozuklanoqanlarning sani ayallar wa balilardin baxka tahminan bax ming kixi idi. **22** Arkidila, u muhlisirioqa: Ozum bu halayikni yoloqa seliwetimən, angouqa siler kemiga olturup, dengizning qarxi kirokioqa otup turunglar, dap buyrudi. **23** Halayikni yoloqa seliwatkəndin keyin, u dua kilix uqun ezi hilwat taqka qikti. Kaq kirgəndimu u yərdə yaloquz kaldi. **24** Bu qaqda, kemə kiroaktin heli kəp qakirim yurgənidi, lekin xamal qarxi yənlixitin qikiwatkaqka, kemə dolkunlar iqida qaykilip turatti. **25** Keqa tetinqə jesək waktida, u dengizning ustida mengip, muhlisiri tarəpkə kəldi. **26** Muhlislar uning dengizning ustida

mengip keliwatkanlikini k r p, alakzadə bolup: — Alwasti ik n! — d p k rkup qukan selixti. **27** Lekin  ysa d r al ularo a: — Yürəklik bolunglar, bu mən, k rkminglar! — dedi. **28** Petrus buningo a jawab n: — I R b, bu sən bolsang, su  stid  mengip yeningo a beriximoğa əmr k lo ays n, — dedi. **29** K l, — dedi u. Petrus kemidin qux p, su  stid  mengip, Əysaoğa k rap ketiwatatti; **30** lekin boranning kattik q kiwatkanlikini k r p k rkup, suo a q k xk  baxlidi: — R b, meni kutkuzuwalo ays n! — d p wark ridi. **31**  ysa d r al k lini uzitip, uni tutuwaldi w  uningo a: —  y ixənqi ajiz b nd , nemixk  guman k ilding? — dedi. **32** Ular kemigə qıkkanda, xamal tohtidi. **33** Kemidə olturo anlar uning aldio a kelip s jd  k lip: — B rh k, sən Hudaning Ooqli ik ns n, — deyixti. **34** Ular dengizning k rxi t ripig   tk nd , Ginnisar t yurtida [k rukluqk ] q kti. **35** U y rdiki adəmlər uni tonup k lip, ətraptiki barlik jaylaroşa h w r  w tti; xuning bilən kixil r barlik bimarlarni uning aldio a elip k ldi; **36** ular uningdin bimarlarning heqbolmioanda uning tonining pexigə bolsimu k lini t gk z welixo a yol k yuxini  t ndi. Uningo a k lini t gk zg nl rning h mmisi səllimaza sakaydi.

15 Bu qao da, T wrat ustazliridin w  Pərisiylərdin b ziliri Yerusalemdin kelip  ysaning aldio a berip: **2** — Muhlisliring nemixk  ata-bowilirimizning  n’ nilirig  hilaplik k lidu? Q nki ular k llirini yumay tamak y ydik no u, — dedi. **3** Lekin u ularo a mundak jawab b rdi: — Sil rqu, silər nemixk   n’ nimizni saklaymiz d p Hudaning  mrig  hilaplik k lilsil r? **4** Q nki Huda: «Ata-

anangni hөрmөt kil» wө «Atisi yaki anisini hөkarөtligönlөр өlümgө mөhkum kilinsun» dөp әmr kilöjan. **5** Lekin silөр: — Hөрkөndәk kixi «Atisi yaki anisioҗa: — Mөн silөrgө yardөm bөrgüdөk nөrsilөрni allikaҗan [Hudaоҗa] atiwөttim — desila, **6** uning ata-anisioҗa hөрmөt-wapadarlik kilix mөjburiyiti қalmaydu, — dөysilөр. Buning bilөн әn'әnөnglarni dөp, Hudaning әmrini yokқа qikiriwөttinglar. **7** Әy sahtipөzlөр! Yөxaya pөyөjөmbөр bөrgөн muxu bexarөt toptooҗra silөр tooҗruluk ikән: — **8** «Muxu hөlk аoҗzida meni hөрmөtligini bilөн, Birәk қәlbimәndin yirәk. **9** Ular manga biһudә ibadөt kilidu. Ularning өgөtkән tәlimliri pөkөt insanlardin qikқan pөtiwalarla, halas». **10** Andin u halayikni yenioҗa qaqirip, ularoҗa: — Kulәk selinglar hөm xuni qüxininglarki, **11** Insanni napak kilidioҗini аoҗzidin kiridioҗini әmәs, bәlki аoҗzidin qikidioҗinidur, — dedi. **12** Keyin muhlisliri uning aldioҗa kelip: — Sening bu sөzüngni Pәrisiylөр anglap, uningdin bizar bolup rәнjigөнlikini bildingmu? — dedi. **13** Lekin u mundәk jawab қayturdi: — Әxtiki Atam tikmigөн hөрkөndәk өsümlük yiltizidin yulunup taxlinidu. **14** Silөр ularoҗa pisәnt kilmanglar; ular korlaroҗa yol baxlaydioҗan korlardur. Әgәр kor koroҗa yol baxlisa, hәр ikkisi orioҗa qüxüp ketidu. **15** Lekin Petrus uningoҗa: — Baya eytkән tәmsilni bizgө qüxәndürüp bөrgөysөн, — dedi. **16** Lekin u: — Silәrmu tehiqө qüxәнqigө eriximidinglar?! — dedi. **17** Eoҗizoҗa kirgөн barlik nөrsilөrning axқazan арқilik tәрәt bolup qikip ketidioҗanlikini tehi qüxәнmөmsilөр? **18** Lekin eoҗizdin qikidioҗini қәlbtin qikidu, insanni napak kilidioҗinimu xudur. **19** Qünki yaman oylar, қatillik,

zinahorluk, buzukqilik, oqirilik, yaloqan guwahlik wə təhmət katarliklar kəlbti qikidu. **20** Insanni napak qilidioqanlar mana xulardur; yuyulmioqan qollar bilən tamak yeyix insanni napak qilmaydu. **21** Əysa u yərdin qikip, Tur wə Zidon xəhərlirining ətrapidiki yurtlaroqə bardı. **22** Mana, u qət yərlərdin kəlgən qananiy bir ayal uning aldioqə kelip: — I Rəb! Dawutning oqli, həlimoqə rəhım qiloqaysiz! Kizimoqə jin qaplixiwaloqanikən, kiynilip ketiwatidu! — dəp uningoqə nida qilip zarlıdi. **23** Lekin u u ayaloqə bir eoizmu jawab bərmidi. Muhlisleri uning yenioqə kelip: — Bu ayalni yoloqə salsang! Qünki u kəynimizdin əgixip yalwurup nida qiliwatidu, — dedi. **24** Əmdi u jawab berip: — Mən pəkət yoldin tenigən koy padiliri boləqan Israil jəmətidikilərgə əwətilgənmən, — dedi. **25** Əmma həliki ayal uning aldioqə kelip səjdə qilip: — Rəb, mangan yardəm qiloqaysən! — dəp yalwurdi. **26** U uningoqə: — Balilarning nenini kiqik itlaroqə taxlap berix yahxi əməs, — dedi. **27** Lekin həliki ayal: — Durus, i Rəb, birək həttə itlarmu hojayinining dastihinidin qüxkən uwaklarni yəydioqu, — dedi. **28** Xuning bilən Əysa uningoqə: — Əy hanim, ixənqing küqlük ikən! Tiliginingdək bolsun! — dedi. U ayalning kizi xuan sakiyip kətti. **29** Əysa u yərdin qikip, Galiliyə dengizining boyidin ətüp, taşka qikip olturdi. **30** Uning aldioqə top-top halayik yiojildi. Ular tokur, qarioqu, gaqa, qolak wə nuroqun baxka hil kesəllərnimu elip kelip, uning ayioqi aldioqə koyuxti; u ularni sakaytti. **31** Xuning bilən halayik gaqilarning səzliyələydioqan boləqanlikini, qolaklarning sakayoqinini, tokurlarning mangəqanlikini wə qarioqlarning kəridioqan

bolonlikini k r p, h yran boldi w  Israilning Hudasini ulu plidi. **32** Andin  ysa muhlislarini yenio a qakirip: — Bu halayik a iqim a riydu; q nki ular  q k ndin beri yenimda boldi, yegüdək bir n rsisimu  almidi. Ularni  ylirig  aq kayturuxni halimaymən, yolda  alidin ketixi mumkin, — dedi. **33** Muhlislar uning a: — Bu  eld  bunqiwala ad mni toyozuzo ud k k p nanni n din tapimiz? — deyixti. **34**  ysa ulardin:  anq  neninglar bar? — d p soridi. — Y tt  nan bilən birn qq  tal kiqik belik bar, — deyixti ular. **35** Buning bilən u halayikni yerd  olturux a buyrudi. **36** Andin, y tt  nan bilən beliklarni  olio a elip [Huda a] t x kk r eytip, ularni oxtup muhlislariga b rdi, muhlislar halayik a  l xt rdi. **37** H mm yl n toyozuq  yedi; andin [muhlislar] exip  aloan parqilarni yioip y tt  qong sewətni toxkuzdi. **38** Tamak yeg nl rning sani balilar w  ayallardin bax a t t ming kixi idi. **39** U halayikni yolo a salo andin keyin, kemigə q x p, Magadan yurtining q t yərlirigə bardı.

16  mdi p risiy r bilən Saduqiylar uni sinax məksitidə yenio a kelip, uningdin bizg  asmandin m jizilik bir alamət kərsətsəng, d p t l p  lixti. **2** Birak  ysa ularo a mundak dedi: — K q urun silər  izil x p kni k rginiglarda, «H wa  t  oq k bolidu» dəysilər **3** w   tig nd : «B g n boran qikidu, q nki asmanning rənggi  izil həm tutuq », dəysilər. Asman rənggi-royini p rk etələysilər-yu, lekin bu zamanda yüz beriwatqan alamətlərni p rk et lm ysil r! **4** Rəzil həm zinahor bu d wr «m jizilik bir alamət»ning k ristilixini ist p yüridu. Birak bu [d wrdikil rg ] «Yunus p yo  mb rd 

körülgән möjizilik alamət»din baxқа һeққандақ möjizilik alamət көrsitilmәydu. Andin u ularni taxlap қiқiр көtti. **5** Muhlisliri [dengizning] u қetiқa өtkinidә, nan eliwelixni untuқanidi. **6** Әyса ularқa: — Һoxyar bolunglar, Pәrisiylәр bilән Saduқiylarning eqitқusidin eһtiyat қilinglar, — dedi. **7** [Muhlislar] өзara mulahzilixip: — Nan әkәlmigәnlikimiz үqün buni дәwatsa керәк, — deyixti. **8** Әyса ularning nemә [deyxiwatқanliқini] bilip mundaq dedi: — Әy ixәnqi әjizlar! Nemә үqün nan әkәlmigәnliқinglar toқrisida mulahizә қilisilәр? **9** Tehiqә qүxәnmidinglarmu? Bәx nan bilән bәx ming kixining [toyоuzuloқanliқi], қanqә sewәt ozuқ yioјwalоқanliқinglar esinglardin қiқtimu? **10** Yәttә nan bilән tәt ming kixining [toyоuzuloқanliқi], yәnә қanqә qong sewәt ozuқ yioјwalоқanliқinglarmu esinglardin қiқtimu? **11** Silәр қандақmu mening silәrgә: «Pәrisiylәр bilән Saduқiylarning eqitқusidin eһtiyat қilinglar» deginimning nan toқruluқ әmәsliқini qүxәnmәysilәр? **12** Muhlislar xundila uning nandiki eqitқudin әmәs, bәlki Pәrisiylәр bilән Saduқiylarning tәlimidin eһtiyat қilixni eytқanliқini qүxinip yәtti. **13** Әyса Қәysәriyә-Filippi rayoniқa кәlginidә, u muhlislrudin: Kixilәр mән Insan'oқliini kim дәp bilidikән? — дәp soridi. **14** Muhlisliri: — Bәzilәр seni qәmүldүrgүqi Yәһya, bәzilәр Ilyas [pәyоәmbәр] wә yәnә bәzilәр Yәrәmiya yaki baxқа pәyоәmbәrlәrdin biri дәp bilidikән, — дәp jawab bәrdi. **15** U ulardin: — Әmdi silәrqu? Silәр meni kim дәp bilisilәр? — дәp soridi. **16** Simon Petrus: — Sән Mәsiһ, mәnggүlүk һayat Hudaning Oқli ikәnsән, — дәp jawab bәrdi. **17** Әyса uningқa: — Bәhtliksән, i Yunus oқli

Simon! Buni sanga ayan qilouqi heq et-kan igisi əməs, bəlki ərxtiki Atamdur. **18** Mən sanga xuni eytayki, sən bolsang Petrusdursən. Mən jamaitimni bu uyultax üstigə qurimən. Uning üstidin təhtisaraning dərważilirimu oqalib keləlməydu. **(Hadēs g86)** **19** Ərx padixahlığining aqquqlirini sanga tapxurimən; sən yər yüzidə nemini baqlisang ərxtimu baqlanqan bolidu, sən yər yüzidə nemini koyup bərsəng, ərxtimu koyup berilgən bolidu, — dedi. **20** Bu sözləni eytip bolup, u muhlisliroqə əzining Məsih ikənlikini heqkimgə tinmaslikni tapilidi. **21** Xu waqittin baxlap, Əysa muhlisliroqə əzining Yerusalemoqə ketixi, aqsakallar, bax kaşınlar wə Təwrat ustazliri tərripidin kəp azab-oqubət tartixi, ɵltürölüxi mukərrər bolqanlikini, xundaqla üqinqi küni tirildürüldioqanlikini ayan qilixka baxlidi. **22** Xuning bilən Petrus uni bir qətkə tartip, uni əyibləp: — Ya Rəb, sanga rəhim qilinoqay! Bexingoqə bundak iqlar kət'iy qüxməydu! — dedi. **23** Lekin u burulup Petruska qarap: — Arkamoqə ɵt, Xəytan! Sən mangan putlikaxangsən, sening oyliqanliring Hudaning ixliri əməs, insanning ixliridur, — dedi. **24** Andin Əysa muhlisliroqə mundaq dedi: Kimdəkim mangan əgixixni halisa, əzidin waz keqip, əzining krestini kɵtüröp mangan əgəxsun! **25** Qünki əz jenini kutkuzmaqqi bolqan kixi qoqum jenidin məhrum bolidu, lekin mən üqün əz jenidin məhrum bolqan kixi uningoqə erixidu. **26** Qünki bir adəm pütün dunyoqə igə bolup jenidin məhrum qalsa, buning nemə paydisi bolsun?! U nemisini jenioqə tegixsun?! **27** Qünki Insan'oqli Atisining xan-xəripi iqidə pərixtiliri bilən kelix aldida turidu; wə u həmmə adəmning əz

əməllirigə tuxluk jawab kayturidu. **28** Mən silərgə xuni bərḥək eytip qoyayki, bu yərdə turoqanlarning arisidin əlümning təmini tetixtin burun jəzmən İnsan'ooqlining öz padixahlıki bilən kəlgənlikini kəridioqanlar bardur.

17 Wə altə kündin keyin, Əysa Petrus, Yaqup wə Yaqupning inisi Yuhənnani ayrip elip, egiz bir taqqa qikti. **2** U yərdə uning siyaqi ularning kəz aldidila əzgirip, yūzi kuyaxtək parlidi, kiyimliri nurdək ap'ak bolup qaknidi. **3** Wə mana, [muhlislaroqa] Musa wə Ilyas [pəyoqəmbərlər] uning bilən səzlixiwatqan ḥalda kəründi. **4** Xuning bilən Petrus Əysaoqa: — I Rəb, bu yərdə boləjinimiz nemidegən yahxi! Halisang, birini sanga, birini Musaoqa, yənə birini Ilyaska atap bu yərgə üq kəpə yasayli! — dedi. **5** Uning gepi tūgiməyla, mana nurluk bir bulut ularni kapliwalidi. Mana, buluttin: «Bu Mening səyümlük Oqlumdur, Mən uningdin hursənmən. Uningoqa kulak selinglar!» degən awaz anglandi. **6** Muhlislar buni anglap əzlrini yərgə taxlap düm yetip wəḥimigə qüxti. **7** Birak Əysa kelip, ularoqa kolini təgküzüp: Kəpunglar, kərkənglar, — dedi. **8** Ular bəxini kətürüp kəriwidi, Əysadin baxqa ḥəqkimni kərmidi. **9** Taqdin qüxüwetip, Əysa ularoqa: — İnsan'ooqli əlümdin tirildürülmigüqə, bu alamət kərünüxni ḥəqkingə eytmənglar, — dəp tapilidi. **10** Andin muhlisliri uningdin: — Təwrat ustazliri nemə üqün: «Ilyas [pəyoqəmbər Məsiḥ kelixtin] awwal kaytip kelixi kerək» deyixidu? — dəp soraxti. **11** U ularoqa jawabən: — Ilyas [pəyoqəmbər] dərwəkə [Məsiḥtin] awwal kelidu, ḥəmmə ixni ornioqa kəltüridu. **12** Əmma mən silərgə xuni eytip qoyayki, ilyas allikaqan kəldi, lekin kixilər uni tonumidi, bəlki

uningõja haliojanqə muamilə kildi. Xuningõja ohxax, Insan'oolimu ularning kollirida azab qekix aldida turidu, — dedi. **13** Xu qaõda muhlislar uning qəməldürgüqi Yəhya toõrisida səzləwatқанlikini qüxəndi. **14** Ular halayikning yenioja barõjinida, bir kixi uning aldioja kelip, tizlinip: **15** Rəb, oõlumõja iqingni aõritkaysən! Qünki uning tutқақlik kesili bar bolõjaqқа, zor azab qekiwatidu; qünki u daim otning yaki suning iqigə qüxüp ketidu. **16** Uni muhlisliringõja elip kəlgənidim, sakaytalmidi, — dedi. **17** Əysa jawabən: — Əy etikadsiz wə tətür dəwr, silər bilən қақanojiqə turay?! Mən silərgə yənə қақanojiqə səwr қilay? — Balini aldimõja elip kelinglar — dedi. **18** Xuning bilən Əysa [jinoja] tənbiҳ beriwidi, jin balidin қiқip kətti, balimu xuan sakaydi. **19** Keyin, Əysa ayrim қaloqanda, muhlislar uning yenioja kelip: — Biz nemə üqün jinni қоõliwetəlmiduk? — dəp soraxti. **20** U ularõja: — Ixənqinglar bolmiojanliқi üqün. Mən silərgə xuni bərhəқ eytip қoyayki, silərdə қiqa urukidəк zərriqə ixənq bolsila, silər awu taõқа: «Bu yərdin u yərgə kəq» desənglar, kəqidu; xundaқla silərgə mumkin bolmaydiojan həq ix bolmaydu. **21** Birəқ, bundəқ jinlarni dua қilix wə roza tutux bilən bolmisa həydigili bolmaydu — dedi. **22** Ular Galiliyə əlkisidə aylinip yürginidə, Əysa ularõja: — Insan'ooli [satқunluқtin] insanlarning қolioja tapxurulidu; **23** ular uni əltüridu, lekin üqinqi күni u tirilidu, — dedi. Buni angləp muhlislar eoјir oјəm-қayõuoja qə мүp kətti. **24** Andin ular Kəpərnaқum xəhirigə kəlginidə, [ibadəthana] «ikki drəқma» [beјini] yioқuқilar Petrusning yenioja kelip: — Ustazinglar

«ikki drakma»ni töləmdü? — dəp soridi. **25** Töləydu, — dedi Petrus. Lekin u öygə kirgixigila, tehi bir nemə deməstila əysa uningdin: — Simon, seningqə bu dunyadiki padixahlar kimlərdin baj alidu? Əz pərzəntliridinmu, yaki yatlarınmu, — dəp soridi. **26** Petrus uningqə: Yatların, — dewidi, əysa uningqə: — Undaқта, pərzəntlər [bajdin] haliy bolidu. **27** Birak [baj yioḷkuqularqə] putlikaxang bolmaslikimiz üqün, dengizqə berip qarmaqni taxla. Tutқан birinqi belikni elip, aqzini aqsang, tət drakmilik bir tənggə pul qikidu. Uni elip mən wə sən ikkimizning [beji] üqün ularqə bər, — dedi.

18 Bu qaqda, muhlislar əysaning yenioqə kelip: Ərx padixahlikida kim əng uluq? — dəp soridi. **2** əysa yenioqə kiyik bir balini qaqirip, uni otturida turozuzup, mundak dedi: **3** — Mən silərgə xuni bərḥək eytip qoyayki, əz yolunglardin yenip, kiyik balilardək səbiy bolmisanglar, ərx padixahlikioqə hərgiz kirəlməysilər. **4** Əmdi kim əzini bu kiyik balidək kiyik peil tutsa, u ərx padixahlikida əng uluq bolidu. **5** Bundak kiyik bir balini mening namimda qobul qilsa, u meni qobul qilqan bolidu. **6** Lekin manga etiqad qilqan bundak kiyiklərdin birini [gunahqa] putlaxturoqan hərқandak adəmni, u boynioqə yooqan tügman texi esiloqan ḥalda dengizning tegigə qəktürüwetilgini əwzəl bolatti. **7** Insanni gunahqa putlaxturidioqan ixlar tüpəylidin bu dunyadikilərninḡ ḥalioqə way! Putlaxturidioqan ixlar muқərrər bolidu; lekin xu putlaxturoquci adəmning ḥalioqə way! **8** Əgər əmdi qolung yaki putung seni gunahqa putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki qolung yaki ikki putung

bar ҳалда dozajtiki otқа taxlanõjiningdin kørә, qolақ yаki tokur ҳалда ҳayatliққа kirgining әwzәldur. (aiõnios g166) 9 Әgәр kәzünг seni gunahқа putlaxtursa, uni oyup özünгdin neri taxliwәt. Ikki kәzünг bar ҳалда dozajtiki otқа taxlanõjiningdin kørә, birla kәzünг bilән bolsimu ҳayatliққа kirgining әwzәldur. (Geenna g1067) 10 — Bu sәbiy kiqiklärning һeqbirigimu sәl қaraxtin һezi bolunғlar. Qünki xuni silәrgә eytayki, ularning әrtiki pәrixtiliri әrtiki Atamning jamalini һәrdaim kәрüp turidu. 11 Qünki Insan’oqli һalakәtkә azoqlarni қutқuzoqli kәldi. 12 Қandақ қaraysilәр? Birawning yüz tuyақ қoyi bolup, uningdin biri ezip toptin қüxüp қalsa, u tokсан tokқuz қoyni taqlarqa қoyup қoyup, һelikii azoqlan қoynini izdәydiõu? 13 Wә әgәр uni tepiwalsa, mән silәrgә xuni bәrhәk eytip қoyayki, u қoy üqün boloqlan һuxallii azmoqlan tokсан tokқuziningkidin zor bolidu. 14 Xuningqa ohxax, bu sәbiy kiqiklärning һәрқandiiqing һalakәtkә ezip қelixi әrtiki Atanqlarning iradisi әmәstur. 15 — Әmdi әgәр қerindixing sanga ziyan selip gunah қilsa, uning yenioqla berip ikkinglar halii qaoqla sәwәnlikini kәrsitip қoy. Қerindixing sәzünгni anglisa, uni [ezixtin] қayturuwaloqlan bolisән. 16 Lekin anglimisa, yәнә bir-ikki [guwahқini] elip, uning yenioqla baroqlin. Xundақ қilip, һәmmә ix ikki-üq guwahқining sәzi bilән қilinsun. 17 Lekin әgәр [қerindixing] ularning sәzigimu қulақ salmisа, әһwalni jamaәtkә yәtküzüp eytkin. Әgәр u jamaәttikilәrgә қulақ salmisа, uni yat әllik yаki bajgir қatarida kәрünqlar. 18 Mән silәrgә xuni bәrhәk eytip қoyayki, silәр yәр yüzidә nemini baqlisanglar, әrtimu xu baqlanoqlan bolidu wә

silər yər yüzidə nemini koyup bərsənglar, ərxtimu koyup berilgən bolidu. **19** Mən yənə xuni silərgə bərħək eytip koyayki, yər yüzidə aranglardin ikkisi əzliri tiligən bir ix toqruqluq kəlbi bir bolup hərқandak nərsini tiləp dua қilsa, ərxteki Atam ularning tilikini ijabət қilidu. **20** Qünki ikki yaki üçqaylən mening namim bilən kəyərdə yioqiloqan bolsa, mən xu yərdə ularning arisida bolimən. **21** Andin Petrus uning aldioqə kelip: — I Rəb, қerindiximning manga ziyan selip otküzgən қanqə қetimlik gunahini kəqürüxüm kerək? Yəttə қetimmu? — dedi. **22** Əysa uningəqə mundak dedi: —Mən sanga xuni eytip koyayki, yəttə қetim əməs, yətmix həssə yəttə қetim! **23** Ərx padixahlıqı qakarlıri bilən hesab-kitab қilməqı boləqan bir padixahқа ohxaydu. **24** Həساب-kitabni baxlıoqinida, uningəqə on ming talant pul kərzdar boləqan bir qakar kəltürülüptu. **25** Qakarning təligüdək həq nərsisi bolmioqəqқа, hojisi qakarning əzini, hotun bala-qəқisi wə bar-yəқini setip, kərzini tələxini buyruptu. **26** Xunga qakar uning aldida yərgə yikilip bax urup: «Hojam, manga kəngqilik қiloqayla, mən pütün kərzimni qəқum tələymən» dəp yalwuruptu. **27** Qakarning hojisi uningəqə iq əqritip, uni koyup berip, kərzini kəqürüm қiliptu. **28** Lekin qakar u yərdin қikip, əzigə yüz dinar kərzdar boləqan yənə bir qakar buradirini uqritiptu. Uni tutuwelip, boynini boqup turup: «Kərzni tələ!» dəptu. **29** Buning bilən bu qakar buradiri yərgə yikilip uningdin: «Manga kəngqilik қil, kərzni qəқum қayturimən» dəp yalwuruptu. **30** Lekin u uniməptu wə: «Pütün kərzni təlimigüqə zindanda yatisən» dəp uni zindanoqə taxlitiptu. **31** Bundak ixning yüz bərgənlikini

kərgən baxqa qakarlar intayin azablinip hojisining aldiqqa berip, əhwalni baxtin-ahir səzləp beriptu. **32** Buning bilən hojisi həliki qakarni qakirtip: «Əy rəzil qakar! Manga yelinojanliqning üçün xunqə kəp kərzinqning həmmisini kəqürdüm. **33** Mən sanga iq aqrıtqinimdək, sənmu qakar buradiringgə iq aqrıtixinqqa toqra kəlməmdü?!» dəptu. **34** Buning bilən hojisi oqəzəplinip uni pütün kərzini tələp boluqqa adəm kıynoquqi gundipaylarning qolida turuxqa tapxurup beriptu. **35** Xuningqqa ohxax, əgər hərbinglar öz kərindaxliringlarni qin dilinglardin kəqürmisənglar, ərxniki Atammu silərgə ohxax muamilə qilidu.

19 Xundak boldiki, Əysa bu səzlərnı eytip bolqandin keyin, Galiliyə əlkisidin ayrilip, Yəhudiyyə əlkisining qət yərlirigə, yəni İordan dəryasining u kətidiki yurtlarqqa bardı. **2** Top-top adəmlər uningqqa əgixip kəlgən bolup, u ularni xu yərdila saqaytti. **3** Əmdi bəzi Pərisiylər uning yeniqqa kelip uni qiltakqqa qüxürüx məqsitidə uningdin: — Bir adəmning hərəkəndak səwəbtin ayalini qoyuwetixi Təwrat qanunıqqa uyoqunmu? — dəp sorıdı. **4** Xuning bilən u jawabən mundak dedi: — [Təwrattin] xuni oqumidinglarmu, muqəddəmdə insanlarni Yarətkuqi ularni «ər wə ayal qilip yaratti» wə **5** «Xu səwəbtin ər kixi ata-anisidin ayrilidu, ayali bilən birlixip ikkisi bir tən bolidu». **6** Xundak ikən, ər-ayal əmdi ikki tən əməs, bəlki bir tən bolidu. Xuning üçün, Huda qoxqanni insan ayrimisun. **7** Pərisiylər uningdin yənə: — Undaqta, Musa [pəyoqəmbər] nemə üçün [Təwrat qanunida] ər kixi öz ayalıqqa talak hetini bərsila andin uni qoyuwetixkə bolidu, dəp buyruqan? — dəp soraxti. **8** U ularqqa: —

Tax yürəklikinglardin Musa [pəyoəmbər] ayalliringlarni talak qilixka ruhsət qiləjan; lekin aləmning baxlimida bundak əməs idi. **9** Əmdi xuni silərgə eytip koyayki, ayalini buzukluqtin baxka birər səwəb bilən talak kilip, baxka birini əmrigə alojan hərəkəndak kixi zina qiləjan bolidu. **10** Muhlislar uningə: — Əgər ər bilən ayali otturisdiki əhwal xundak bolsa, undakta əylənməslik yahxi ikən, — dedi. **11** U ularə: — Bu səzni həmmila adəm əməs, pəkət nesip kilinəjanlarla qəbul kilalaydu. **12** Qünki anisining baliyatkusidin tuəma bəzi aəwatlar bar; wə insan tərpidin ahta kilinəjan bəzi aəwatlarmu bar; wə ərx padixahlıki üqün əzini aəwat qiləjanlarmu bar. Bu səzni qəbul kilalaydiəjanlar qəbul kilsun! — dedi. **13** Qolungni təgküzüp dua qiləaysən dəp, bəzilər kiqik balilirini uning aldiə elip kəldi. Birək muhlislar elip kəlgənlərnə əyiblidi. **14** Əmma əysa: — Balilar mening aldiməyə kəltürülsun, ularni tosmanglar. Qünki ərx padixahlıki dəl muxundaklarəyə təwədur, — dedi. **15** Wə qollirini ularəyə təgküzgəndin keyin, u u yərdin ayrildi. **16** Mana, bir küni birsi uning aldiəyə kelip: — Ustaz, mən kəndak yahxi ixni kilsam, mənggülik həyatka eriximən? — dəp soridi. (aiōnios g166) **17** U uningə: — Nemixka məndin yaxhilik toərisida soraysən? «Yahxi boləuqilar» bolsa pəkət birila bar. Əmma həyatlıkka kirimən desəng, əmrlərgə əməl kil, — dedi. **18** Kaysi əmrlərgə dəysən? — dəp soridi u. əysa uningə: — «Kətilik kilma, zina kilma, oərilik kilma, yaləjan guwahlik bərmə, **19** ata-anangəyə hərmət kil wə qəxnangni əzüngni səygəndək səy» — dedi. **20** Yax yigit uningə: — Bularning həmmisigə

əməl kılıp keliwatimən. Əmdi manga yənə nemə kəm?
— dedi. **21** Əysa uningə: — Əgər mukəmməl boluxni halisang, berip bar-yokungni setip, pulini kəmbəşəllərgə bərgin. Xuning bilən əxtə həzinəng bolidu. Andin kelip manga əgəxkin, — dedi. **22** Yigit muxu səzni anglap, qayoşuqa qəmüp u yərdin ketip qaldi. Qünki uning mal-mülki nahayiti kəp idi. **23** Əysa muhlislirioqa: — Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, baylarning ərx padixahlıqioqa kirixi təsliktila bolidu. **24** Wə yənə xuni silərgə eytayki, təgining yingnining kəzidin ətüxi bay adəmning Hudaning padixahlıqioqa kirixidin asandur! — dedi. **25** Muhlislar buni anglap intayin bək həyran boluxup: — Undaқта, kim nijatқа erixələydu? — dəp soraxti. **26** Əmma Əysa ularoqa qarap: — Bu ix insan bilən wujudқа qikixi mumkin əməs, lekin Hudaşuqa nisbətən həmmə ix mumkin bolidu, — dedi. **27** Buning bilən Petrus uningə: — Mana, biz həmmidin waz keqip sanga əgəxtuk! Biz buning üqün nemigə eriximiz? — dəp soridi. **28** Əysa ularoqa mundak dedi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip qoyayki, aləmdiki həmmə qaytidin yengilanəşinida, İnsan'əşli xanlık təhtidə olturoşan waқtıda, manga əgəxkən silər on ikki təhtə olturup, Israillarning on ikki kəbilisigə həküm qikirisilər. **29** Mening namim dəp əylər, aka-uka, aqa-singil qerindaxliri, ata-anisi, ayali, baliliri yaki yər-zeminlardin waz kəqkənlərninğ həmmisi ularoqa yüz həssə artuk erixidu wə mənggülük həyatқа miras bolidu. (aiōnios g166) **30** Lekin xu qaşda nuroşun aldida turoşanlar arқioqa ətidu, nuroşun arқida turoşanlar aldioqa ətidu.

20 — Qünki ər x padixahlıki bir yər igisiğə ohxaydu. Igisi üzümzarlıkida ixləxkə adəmlərni yallax üqün tang səhərdə sirtka qikiptu. **2** U ixləmqilər bilən künlüki üqün bir kümüx dinardin berixkə kelixip, ularni üzümzarlıkiğa əwətiptu. **3** Saət tokkuzlarda u yənə sirtka qikip, bazarda bikar turoğan baxka kixilərni kərüptu. **4** Ularoğa: «Silərmu üzümzarlıkiğə beringlar, həkkinglaroğa tegixlikini berimən» — dəptu. **5** Ular üzümzarlıkğa beriptu. Qüxtə wə saət üqtimu u yənə qikip yənə xundak kiliptu. **6** Ləkin [kəqkurun] saət bəxlərdə qikkənda u yərdə turoğan yənə baxkılərni kərüp, uların: «Nemə üqün bu yərdə kün boyi bikar turisilər?» dəp soraptu. **7** Ular: «Bizni həqkim yallimidi» dəp jawab qayturuptu. U ularoğa: «Undakta, silərmu üzümzarlıkiğə berip ixlənglar» — dəptu. **8** Kəq boləanda, üzümzarlık igisi oğjidariğa: «Ixləmqilərni qakirip, əng ahirida kəlgənlərdin baxlap əng awwal kəlgənlərgiğə həmmisining ix həkkinini bər» dəptu. **9** Awwal kəqkurun saət bəxtə ixka kəlgənlər kelip, hərbi bir kümüx dinardin eliptu. **10** Əng awwal yallap kelingənlərnin nəwiti kəlgəndə, ular: Tehimu kəp ix həkki alimizəu, dəp oylixiptu; biraq ularmu bir kümüx dinardin eliptu. **11** Ular ix həkkinini aləini bilən yər igisidin aqrinip: **12** «Bu ahirda kəlgənlər pəkət bir saətlə ixlidi, biraq siz ularni kün boyi jəpalik wə kattik issikni qəkkən bizlər bilən barawər həsablidingizəu, dəp oğdurixiptu. **13** Ləkin [yər igisi] ularning birigə jawab qayturup: «Buradər, sanga nahəqlik kələnim yok! Sən bilən bir kümüx dinarəğa kelixmigənmiduk? **14** Həkkingni elip qaytip kətkin. Bu ahirda kəlgəngimu sanga

ohxax bərgüm bar. **15** Əzümningkini əzüm bilgənqə ixlitix hōkukum yokmu? Sehiy bolōanlikimōja kēzüng kiziriwatamdu? **16** Xundak kīlip «Aldida turojanlar arkioja etidu, arkida turojanlar aldioja etidu»; qūnki qaqirilojanlar kēp, əmma tallanojanlar az bolidu. **17** Əysa Yerusalemoja qikiwetip, yolda on ikki muhlisini bir qətkə tartip, ularoja mundak dedi: **18** — Mana biz hazir Yerusalemoja qikip ketiwatimiz. Insan'ooli bax kahinlar wə Təwrat ustazlirioja tapxurulidu. Ular uni əlümgə məhkum kilidu **19** andin uni məshirə kīlip, qamqilap wə krestləxkə yat əlliklərgə tapxuridu. Lekin u üqinqi küni qayta tirilidu. **20** Xu qaojda, Zəbədiyning oqullirining anisi ikki oqlini elip, Əysaning aldioja kelip uningdin bir ixni tələp kilmakqi bolup səjdə kildi. **21** Nemə təliping bar? — dəp soridi u. Ayal uningōja: — Xuni əmr kilōaysənki, sening padixahliqingda bu ikki oqlumdin biri ong yeningda, biri sol yeningda oltursun, — dedi. **22** Əysa ularoja jawabən: — Silər nemə tələp kiliwatqininglarni bilməywatisilər. Mən iqixkə təmxəlgən kədəhni iqələmsilər? Iqələymiz, — deyixti ular. **23** U ularoja: — Silər həqiqətənmə mening kədəhimdin ortaq iqisilər. Biraq ong yaki sol yenimda olturux nesiwisi mening ihtiyarimda əməs, bəlki Atam kimlərgə təyyarliojan bolsa, xularoja nesip bolidu. **24** [Kalojan] on muhlis buningdin həwər tapqanda, ikki qerindixidin hapa boldi. **25** Lekin Əysa ularni yenioja qaqirip, mundak dedi: — Silərgə məlumki, əllərdiki həkümranlar qol astidikidikilər üstidin buyruqwazlik kīlip hākimiyət yürgüzidu, wə ularning hōkukdarliri

ularni hojayinlarqə idarə qilidu. **26** Birəq silərninğ aranglarda xundəq bolmisun; bəlki silərdin kim üstün boluxni halisa, silərninğ hizmitinğlarda bolsun; **27** wə kim aranglardikilərninğ aldinkisi boluxni halisa, silərninğ qulunğlar bolsun. **28** İnsan'ooqlimu dər wəqə xu yolda kəp qilik hizmitimdə bolsun deməy, bəlki kəp qilikning hizmitidə bolay wə jenimni pida qilix bədiligə nuroqun adəmlərnəni hər lükkə erix tūrəy dəp kəldi. **29** Ular Yeriho xəhiridin qikkanda, zor bir top adəmlər uningə qə qixip mangdi. **30** Wə mana, yol boyida olturoqan ikki əma əysaning u yərdin ətöp ketiwatqinini anglap: — I Rəb, Dawutning ooqli, bizgə rəhim qiloqaysən, — dəp tovlidi. **31** Kəp qilik ularni «Ün qikarmanglar!» dəp əyib lidi. Lekin, ular: — Ya Rəb, i Dawutning ooqli, bizgə rəhim qiloqaysən! — dəp tehimu qattiq tovlidi. **32** əysa kədimini tohtitip, ularni qə qirip: — Silər üqün nemə ix qilip beriximni halisilər? — dəp soridi. **33** Ya Rəb, kəz lirimiz eqilsun! — deyixti ular. **34** əysa ularə qə iq ə qritip, qolini ularning kəz liriğə təgküziwidi, kəz liri xuan əsligə kelip kəridioqan boldi; ular dər həl uningə qə qixip mangdi.

21 Ular Yerusalemoqə yeqinlixip, Zəytun teoqining etikidiki Bəyt-Fagi yezisiə qə kəlgidə, əysa ikki muhlisiə qə munularni tapiləp aldın ə wətti: **2** — Silər udulunğlardiki yezioqə beringlar. Barsanğlarla, baqləqlik bir exək wə uning yenediki bir təhəy ni kərisilər. Ular ni yexip aldimoqə yetiləp kelinglar. **3** əgər birsi silərgə bir nemə desə, «Rəbning bularə qə həjiti qüxti» dənğlar, u dər həl ular ni qoyup beridu. **4** Bu pütün wəqə pəyoqəmbər arqilik eytilə qan munu səzlərnəni əməlgə axurux üqün boldi: — **5**

«Zion kizioq̄a eytinglar: — Mana, Padixahing keliwatidu, Kəmtər-məmin bolup, minip bir exəkkə, Boyunturukluk exəkning təhiyigə, Keliwatidu yeningoq̄a sening». **6** Əmdi həlik̄i ikki muhlis berip Əysaning tapilioq̄inidək q̄ildi. **7** Exək bilən təhəyni yetiləp kelip, üstigə yepinqa-qapanlirini saldi wə u üstigə mindi. **8** Əmdi top-top kixilər yepinqa-qapanlirini yoləq̄a payandaz q̄ilip saldi; yənə bir q̄ismi dərəh xahlirini kesip yoləq̄a yayatti. **9** Aldida mangəq̄an wə kəynidin əgəxkən top-top halayik; — «Dawutning oq̄liq̄a həsanna boləq̄ay! Pərwərdigarning namida kəlgüq̄igə mubarək bolsun! Ərxialada təxəkkür-həsannalar oq̄ulsun!» — dəp warq̄irixatti. **10** U Yerusalemoq̄a kirgəndə, pütkül xəhər lərzigə kəldi. Kixilər: — Bu zadi kimdu? — deyixətti. **11** Halayik; — Bu Galiliyə əlkisidiki Nasarətlik pəyətəmbər Əysa, dəp jawab berixətti. **12** Əmdi Əysa ibadəthana həyiliriq̄a kirip, u yərdə elim-setim q̄iliwatq̄anlarning həmmisini həydəp q̄ikardi. Pul tegixküq̄ilərnin xirəlirini wə pahtək-kəptər satq̄uq̄ilərnin orunduklirini ərüp, **13** ularəq̄a: — [Muxəddəs yazmilarda] [Hudaning]: «Mening əyüm dua-tilawəthana dəp atilidu» degən səzi pütülgən; lekin silər uni bulangq̄ilərnin uwisioq̄a aylənduruwapsilər! — dedi. **14** Ibadəthana həyilirida boləq̄anda q̄arioq̄u wə tokurlar uning aldioq̄a kəldi, u ularni saq̄aytti. **15** Lekin bax kaq̄inlar bilən Təwrat ustazliri uning yaratq̄an məjzilirini kərüp wə balilərnin ibadəthanida: «Dawutning oq̄liq̄a həsanna-təxəkkürlər boləq̄ay!» dəp towlioq̄inini anglap oq̄əzəpləndi. **16** Ular uningəq̄a: — Bu balilərnin nemə dəwatq̄anliq̄ini anglawatamsən? — dəp soridi. U ularəq̄a:

— Anglawatimən! Silər [mukəddəs yazmilardin] xuni oqup bakmioqanki, «Əzüinggə kiiqik balilar wə bowaqlarning tilliridin mədhıyə səzlırını mukəmməl kılding» dedi.

17 Andin u ulardin ayrılıp, xəhərdin qikiq Bəyt-Aniya yezisioqa berip, xu yərdə kəndi. **18** Əmdi səhərdə, xəhərgə kəytip ketiwatqanda, uning kərsiki aqқанidi. **19** U yol boyidiki bir tūp ənjūr dərihini kəriip, uning yenioqa bardı. Lekin dərəhtin yopurmaktin baxқа hēq nərsə tapalmay, uningə kərap: — Həzirdin baxlap səndin mənggü mewə bolmisun! — dewidi, ənjūr dərihi xuan kərup kətti. (aion g165) **20** Muhlislar buni kəriip təjüplinip: — Ənjūr dərihi nemanqə tezla kərup kətti! — dedi. **21** Əysa ularəqa jawab bərdi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip kəyayki, əgər hēq guman bolmay ixənqinglar bar bolsa, ənjūr dərihidə boləan ixlar bolupla kəlməy, bəlki silər hətta bu taqқа: «Bu yərdin kətürülüp dengizəqa taxlan!» desənglar, u xundak bolidu, dedi. **22** Dua kılıp nemini tilisənglar, ixənqinglar bolsila, xularəqa erixisilər. **23** U ibadəthana həylilirioqa kirgəndin keyin, kixilərgə təlim beriwatqanda, bax kaħınlar wə aqsakallar uning aldioqa kelip: — Sən kiliwatқан bu ixlarni kəysi həkukқа tayinip kiliwatisən? Sanga bu həkukқni kim bərgən? — dəp soraxti. **24** Əysa ularəqa jawab berip: — Mən awwal silərgə bir soal kəyay. Əgər silər jawab bərsənglar, mənmu bu ixlarni kəysi həkukқа tayinip kiliwatқанlikimni eytimən. **25** Yəhya yürgüzgən qəmüldürux nədin kəlgən? Ərxтинmu, yaki insnlardинmu? — dəp soridi. Ular əzara mulahizə kılıxip: — Əgər «ərxтин kəlgən» desək, u bizgə: «Undakta, silər nemə üqün uningəqa ixənmidinglar?» dəydu. **26** Əgər:

«Insanlardin kəlgən» desək, həlktin kərkimiz, qünki ular həmmisi Yəhyani pəyoəmbər dəp bilidu — deyixti. **27** Buning bilən, ular Əysaoə: Bilməymiz, — dəp jawab berixti. — Undaқта, mənmu bu ixlarni kəysi həkukқа tayinip kiliwatkanlikimni eytmaymən, — dedi u ularoə. **28** Əmdi bu ixka kandaқ kəraysilər? Bir adəmninɡ ikki oqlı bar ikən. U birinji oqlining yenioə kelip: «Oqlum, büğün üzümzarlikimoə berip ixligin» dəptu. **29** «Barmaymən» dəptu u, lekin keyin puxayman kilip yənila beriptu. **30** U ikkinji oqlining yenioə kelip uningojimu xundaқ dəptu. U: «Hop əpəndim, baray» dəptu-yu, lekin barmaptu. **31** Bu ikkiyləninɡ kəysisi atisining iradisini ada kiləən bolidu? — Birinji oqlı, — dəp jawab bərđi ular. Əysa ularoə mundaқ dedi: — Mən silərgə xuni bərhək eytip kəoyayki, bajgırlar bilən pahixilər Hudaning padixahlikioə silərdin burun kirməktə. **32** Qünki gərqə Yəhya [pəyoəmbər] silərgə həkkanıyət yolini ayan kiləjili kəlgən bolsimu, silər uningə ixənmidinglar; lekin bajgırlar bilən pahixilər uningə ixəndi. Silər buni kərüp turup, hətta keyinki waқıtlarda yolunɡlardin puxayman kilmay uningə ixənmidinglar. **33** Yənə bir təmsilni anglanɡlar: Bir yər igisi bir üzümzarlik bərpa kilip, ətrapini qıtlaptu. U uningda bir xarab kəlqiki keziptu wə bir kəzət munari yasaptu. Andin u üzümzarlikni baəwənlərgə ijarigə berip, əzi yaқа yurtқа ketiptu. **34** Üzüm pəsli yəkinlaxқanda, əzigə tegixlik həsulni eliwelix üqün kullirini baəwənlərinɡ yenioə əwətiptu. **35** Lekin baəwənlər kullirini tutup, birini dumbalaptu, birini əltürüwetiptu, yənə birini qalma-kesək kiliptu. **36** U yənə bir kətim aldinkidinmu

köp kullirini əwətiptu, birək baqwənlər ularoĵimu ohxax muamilə qılıptu. **37** Ahirda, u «Ooqlumnioĵu hərəmət qılar» dəp, ooqlini əwətiptu. **38** Lekin baqwənlər ooqlu ni kərüp, əzara: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni ɵltürüwetip mirasini igiliwalayli» deyixiptu. **39** Xuning bilən ular uni tutup üzümzarlıqning sirtioĵa taxlap ɵltürüwetiptu. **40** Əmdi üzümzarlıqning igisi kəlgəndə, xu baqwənlərni qandak qılar? **41** Ular uningoĵa: — Bu rəzil adəmlərni wəhxiylik bilən yokitidu. Üzümzarlıqni bolsa mewilirini əz waqtida əzigə tapxuridioĵan baxka baqwənlərgə iĵarigə beridu, — dəp jawab berixti. **42** Əysa ulardin soridi: — Mukəddəs yazmildiki munu səzlərni oĵup baqmioĵanmusilər?: — «Tamqılar taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi. Bu ix Pərwərdigardindur, Bu kəzimiz aldida karamət bir ixtur». **43** Xu səwəbtin silərgə xuni eytip qoyayki, Hudaning padixahlıqı silərdin tartiwelinip, uningoĵa muwapıq mewilərni beridioĵan baxka bir əlgə ata qilinidu. **44** Bu «tax»ka yiqiloĵan kixi parə-parə bolup ketidu; ləkin bu tax həkımning üstigə qüxsə, uni kukum-talkan qiliwetidu. **45** Bax kaĵınlar wə Pərisiylər uning eytkan təmsillirini anglap, ularni əzlırigə qaritip eytkanlıqini qüxəndi. **46** Uni tutux yolini izdigən bolsimu, ləkin halayik uni pəyoĵəmbər dəp qarioĵaqka, ulardin qorkuxti.

22 Əysa ularoĵa yənə təmsillər bilən mundaq dedi:
2 Ərx padixahlıqı huddi əz ooqli üqün toy ziyapitini təyyarlıoĵan bir padixahka ohxaydu. **3** U qakarlırini toy ziyapitigə təklip qilinoĵanlarni qaqirixka əwətiptu, ləkin ular kelixkə unimaptu. **4** U yənə baxka qakarlırini

əwətip, ularoşa tapilap: «Qaqiriloqanlaroşa: — Mana, mən ziyapitimni tayyar kildim; mening torpaklirim, bordaq mallirim soyuldi, həmmə nərsə tayyar. Ziyapətkə mərhamət kiləy, dəydu, dəp eytinglar, — dəptu. 5 Birak ular təklipini etibarəşə almay, birsi etizlikioşa kətsə, yənə biri sodisioşa ketiptu. 6 Qaləşanliri bolsa [padixahning] qakarlirini tutuwelip, horlap əltürüwetiptu. 7 Padixah buni anglap kattik əzəşplinip, əşkərlirini qikirip, u qatillarni yokitip, ularning xəşirigə ot koyuwetiptu. 8 Andin u qakarlirioşa: «Toy ziyapiti tayyar boldi, lekin qaqiriloqanlar [mehmanlikqa] munasip kəlmidi. 9 Əmdi silər aqa yollarəşə berip, udul kəlgən adəmlərnin həmmisini toy ziyapitigə təklip kilinglar» dəptu. 10 Buning bilən qakarlar yollarəşə qikip, yahxi bolsun, yaman bolsun, udul kəlgənliki adəmlərnin həmmisini yioşip əkəptu. Toy soruni mehmanlar bilən liş toluptu. 11 Padixah mehmanlar bilən kəruşkili kirgəndə, u yərdə ziyapət kiyimi kiymigən bir kixini kəruştu. 12 Padixah uningdin: «Buradər, ziyapət kiyimi kiyməy, bu yərgə qandak kirding?» dəp soraptu, birak u kixi jawab berəlməy qaptu. 13 Padixah qakarlirioşa: «Uni put-qolliridin başlap, texidiki qarəşəşulukqa aqikip taxlanglar! U yərdə yioşəzarlar kəturülüdu, qixlirini oşuqurlitidu» dəptu. 14 Qünki qaqiriloqanlar kəp, lekin talləşəşanlar əşdur. 15 Buning bilən Pərisiylər u yərdin qikip, qandak kilip uni əz səzi bilən tuzakqa qüxürüx həkkiidə məşlişətləxti. 16 Ular muhlislrini Hərodning tərəşdarliri bilən billə uning yenioşa əwətip: — Ustaz, silini səmimiş adəş, kixilərgə Hudaning yolini sadiklik bilən əşgitip keliwatidu

wə adəmlərgə kət'iy yüz-hatirə qılmay heqkimgə yan basmaydu, dəp bilimiz. **17** Kəni, kandaq oylayla? [Rim imperatori] Kəysərgə baj-seliq tapxurux Təwrat qanunioğa uyğunmu-yoq? — deyixti. **18** Lekin Əysa ularning rəzil niyitini bilip: — Əy sahtipəzlər, meni nemixka sinimaqçisilər? **19** Kəni, bajoğa tapxurulidioğan bir tənggə manga kərsitinglar, — dedi. Ular bir dinar pulini əkəldi. **20** U ularidin: — Buning üstidiki sürət wə nam-isim kimning? — dəp soridi. **21** Kəysərning, — dəp jawab bərdi ular. U ularoğa: — Undaq bolsa, Kəysərning həkqini Kəysərgə, Hudaning həkqini Hudağa tapxurunglar, — dedi. **22** Ular bu səzni anglap, həyran bolup kəlixti-də, uning yenidin ketip qaldı. **23** Xu küni, «Əlgənlər tirilməydu» dəydiögan Saduqiylar uning aldioğa kelip qıstap soal qoydi: **24** — Ustaz, Musa [pəyoğəmbər Təwratta]: «Bir kixi pərzəntsiz əlüp kətsə, uning aka yaki inisi tul yənggisini əmrigə elip, qerindixi üqün nəsil qalduruxi lazim» dəp tapilioğan. **25** Burun arimizda yəttə aka-uka bar idi. Qongi əyləngəndin keyin əlüp kətti. Pərzənt kərmigənliktin, ayalini ikkinqi qerindixining əmrigə qaldurdi. **26** Biraq ikkinqisidiki əhwalmu uningkiyə ohxax boldi, andin bu ix üqinqisidə taki yəttinqi qerindaxkiyə ohxax dawamlaxti. **27** Ahirda, u ayalmu əlüp kətti. **28** Əmdi tirilix künidə bu ayal yəttə aka-ukining qaysisining ayali bolidu? Qünki uni həmmisi əmrigə aloğan-də! **29** Əysa ularoğa mundaq jawab bərdi: — Silər nə muqəddəs yazmilarni nə Hudaning qudritini bilmigənlikinglar üqün azoqansilər. **30** Qünki əlümdin tirilgəndə insanlar əylənməydu, ərgə təgməydu, bəlki Hudaning ərxтики pərixtilirigə ohxax bolidu. **31** Əmdi

өлümdin tirilix məsilisi haqqidə Hudaning silərgə eytkən:
32 «Mən İbrahim, İshak və Yaquplarning Hudaside mən!»
degən xu sözini okumidinglarmu? Huda ölüklərnin
əməs, bəlki tiriklərnin Hudaside!». **33** Bu sözni angliqan
həlk uning təlimidin həyranuhəs kəlixti. **34** Pərisiylər
uning Saduqiylarning aqzini tuvaqliqanliqini anglap,
bir yərgə jəm boluxti. **35** Ularning arisidiki bir Təwrat-
qanun ustazi uni sinax məksitidə uningdin: **36** — Ustaz,
Təwrat qanunidiki əng muhım əmr kaysi? — dəp kistap
soridi. **37** U uningəja mundaq dedi: — «Pərwərdigar
Hudayingni pütün kəlbinq, pütün jening, pütün zehning
bilən səygin» **38** — əng uluq, birinqi orunda turidiqan
əmr mana xu. **39** Uningəja ohxaydiqan ikkinqi əmr bolsa
«Koxnangni özüngni səygəndək səy». **40** Pütün Təwrat
qanuni və pəyoqəmbərlərnin səzliri bu ikki əmrgə
esiloqan həlda mangidu. **41** Pərisiylər jəm bolup turoqan
waqıtta, əysa ulardin: **42** — Məsih toqrisida kandaq
oylawatisilər? U kimning oqlı? — dəp soridi. Dawutning
oqlı, — deyixti ular. **43** U ularəja mundaq dedi: Undaqa,
nemə üqün [Zəburda] Dawut uni Rohta «Rəbbim» dəp
atap, — **44** «Pərwərdigar mening Rəbbimgə eyttiki: —
«Mən sening düxmənliringni ayioqing astida dəssətküqə,
Ong yenimda olturoqin!» — dəydu? **45** Dawut [Məsihni]
xundaq «Rəbbim» dəp atioqan tursa, əmdi u kandaqmu
Dawutning oqlı bolidu? **46** Və heqkim uningəja jawabən
bir eoqizmu səz kayturalmidi; xu kündin etibarən, heqkim
uningdin soal soraxkimu petinalmidi.

23 Bu səzlərdin keyin, əysa top-top halayıqqa və
muhlisliroqan mundaq dedi: **2** — Təwrat ustazliri və

Pərisiylər Musa pəyğəmbərnin [höküm qikirix] ornida olturoqan bolidu. **3** Xunga, ularning silərgə eytkan həmmə səzligə kəngül koyup, degənlirini qilinglar. Lekin ularning qiloqanliridək qilmanglar; qünki ular əzlrining deginigə əzliri əməl qilmaydu, **4** Bəlki ular kətürəlmigüdək eəqir yüklərnə baqlap adəmlərnin zimmisigə artip koyidu. Əmma əzliri bu yüklərnə kətürüxkə birmu barmiqini midirlitixni huxyaxmaydu. **5** Ular həmmə əməllirini insanlarə qəz-qəz qilix üqünla qilidu; qünki ular «ayət qapliri»ni kəng qilip qiqiwelip, tonlirining quqilirini uzun sanggilitip koyidu; **6** ular ziyapətlərdə tərdə, sinagoglarda aldinqi orunlarda olturuxqə, **7** bazarlarda kixilərnin ularə qə boləqan [uzun] salamlirioqə wə əzlrini «Ustaz, ustaz» dəp ataxlirioqə amraq kelidu. **8** Biraq silər bolsanglar «Ustaz» dəp atilixni qəbul qilmanglar; qünki silərnin yaləquz birlə ustazinglar bar wə həmminglar qerindaxtursilər. **9** Yər yüzidə həqkəndəq kixini «Atam» demənglar, qünki pəqət birlə Atanglar, yəni ərxətə Turəquqi bardur. **10** Silər «muəllim» dəp atilixnimu qəbul qilmanglar, qünki pəqət birlə muəllim, yəni Məsihning əzi bardur; **11** bəlki aranglarda əng mərtiwilik boləqan kixi silərnin hizmitinglarda bolidu. **12** Əzini yuqiri tutmaqqi boləqini təwən qilinidu, əzini təwən tutqini yuqiri qilinidu. **13** Biraq həlinglarə qə way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiylər, sahtipəzlər! Silər ərx padixəhliqininq ixikini insanlarə qə taqəp keliwatisilər! Ya əzünglar kirməysilər, ya kirixni istigənlərnin kirixigə yol qəymaysilər. **14** Həlinglarə qə way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiylər, sahtipəzlər! Silər

tul ayallarning mal-dunyasini yəwatisilər, xundaqtimu baxqılar aldida təkwardar kərünsək dəp, uzundin-uzun dua qilisilər. Xunga, silər tehimu eçir jazaqa tartilisilər.

15 Halinglaroqa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiylər, sahtipəzlər! Silər birlə adəmni etiқadinglaroqa kirgüzüx üqün, dengiz wə kuruklukni kezip qikisilər. Birak u kixi kirgüzülgəndin keyin, silər uni əzliringlardin ikki həssə bəttər boləqan dozahning pərzənti qilip yetixtürüp qikisilər. **(Geenna g1067)**

16 Halinglaroqa way, əy kəriəu yolbaxqılar! Silər: «Hərқandaқ kixi ibadəthana bilən kəsəm qilsa, heqnemisi yok, birak ibadəthanidiki altunni tiləqə elip kəsəm qiləqanlar kəsimidə turuxқа kərzdar bolidu» dəysilər. **17** Əy əhməklər, korlar! Altun uluəqmu yaki altunni mukəddəs qiləqan ibadəthanimu? **18** Silər yənə: «Hərkim kurbangah bilən kəsəm qilsa, heqnemisi yok, birak kurbangah üstidiki hədiyəni tiləqə elip kəsəm qiləqanlar kəsimidə turuxқа kərzdar bolidu» dəysilər. **19** Əy korlar! Hədiyə uluəqmu yaki hədiyini mukəddəs qiləqan kurbangahmu? **20** Xunga, kurbangahni tiləqə elip kəsəm qiləquqi bolsa həm kurbangah bilən həm uning üstidiki barliқ nərsilər bilən kəsəm qiləqan bolidu. **21** Ibadəthanini tiləqə elip kəsəm qiləquqimu həm ibadəthanini, həm «ibadəthanida Turoquqi»ni tiləqə elip kəsəm qiləqan bolidu. **22** Ərxni tiləqə elip kəsəm qiləquqi Hudaning təhti wə təhttə olturoquqining nami bilən kəsəm qiləqan bolidu. **23** Halinglaroqa way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiylər, sahtipəzlər! Qünki silər hətta yalpuz, arpibədiyan wə zirilərninɡ ondin bir ülüxini əxrə qilip Hudaəqə ataysilər-yu, birak Təwrat kanunining

tehimu wəzinlik tərəpliri boləjan adalət, rəhimdillik wə sadıqlıqni etibarəja həq almaysilər. Awwal muxu ixlarni orundixinglar kerək, andin xu ixlarnimu ada qılmay koymasliqinglar kerək. **24** Əy qarıju yolbaxqılar! Silər [qinənglərdiki] paxini süzüp eliwetisilər, lekin birər tegini pütün peti yutuwetisilər! **25** Həlinglarəja way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər qinə-qaqılarning texinila yuyup pakizliqininglar bilən ularning iqi hərtürlük hərislik wə ixrətpərəslikkə toləjan. **26** Əy qarıju Pərisiy! Awwal qinə-qaqining iqini pakla, xundaқта teximu pak bolidu! **27** Həlinglarəja way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Silər akartip qoyuləjan, sirti qiraylıq kərünidiəjan lekin iqi əlüklərnin ustihanliri wə hərhil napak nərsilərgə toləjan kəbrilərgə ohxaysilər. **28** Xuningdək texinglərdin insanlarning aldida həkkanıy adəmlərdək kərünisilər, lekin iqinglar sahtipəzlik wə itaətsizlik bilən toləjan. **29** Həlinglarəja way, əy Təwrat ustazliri wə Pərisiyələr, sahtipəzlər! Qünki silər pəyoqəmbərlərnin kəbrilirini yasap keliwatisilər, həkkanıylarning mazarlirini bezəp keliwatisilər **30** wə silər: «Ata-bowilirimizning zamanida yaxiəjan bolsaq iduk, ularning pəyoqəmbərlərnin kənini təküxlirigə xerik bolmayttuk» – dəysilər. **31** Xunga silər öz səzünglar bilən əzünglarning pəyoqəmbərləni əltürgənlərnin əwladliri ikənlikləroja guwahlik bərdinglar. **32** Undaқта, ata-bowiliringlar baxliəjan qilmixlirini toluqlanglar! **33** Əy yılanlar! Zəhərlik yılanlarning nəsilliri! Dozah jazasidin qandaqmı kutulalsilər? (Geenna g1067) **34** Xunga mana, silərgə pəyoqəmbərlər, danixmənlər wə alimləni əwətip

turimən. Silər ularning bəzilirini krestləp öltürisilər, bəzilirini sinagogliringlarda dərrigə basisilər, xəhərdin xəhərgə qoşlaysilər. **35** Xundak kılıp, həkkəniy Həbilning qan kərzidin tartip taki silər ibadəthanidiki muqəddəs jay bilən qurbangahning arilikida öltürgən Bərəkiyaning oşli Zəkəriyaning qan kərzigiqə, həkkəniylarning yər yüzidə ekıtiloqan barlik qan kərzliri bu dəwrning bexioqə qüxürülıdu. **36** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, xu kilmixlarning jazasining həmmisi muxu dəwrning bexioqə qüxıdu. **37** Əy Yerusalem, Yerusalem! Pəyoqəmbərlərnı öltürıdıoqan, ızıgə əwətilgən əlqılərnı qalma-kesək kılıdıoqan xəhər! Mekiyan qüjilirini qanat astioqə yioqəndək pərzəntliringni qanqə ketim qoynumoqə almakqi boldum, lekin silər unimidinglar! **38** Mana, əmdi ıyüinglar silərgə harabə bolup qalıdu! **39** Qünki mən xuni silərgə eytip qoyayki, silər: «Pərwərdigarning namida kəlgüqigə mubarək bolsun!» demigüqə, silər meni qaytidin heq kərlməysilər.

24 Əysa ibadəthanidin qikiq, aldıoqə ketiwatqanda, muhlisliri yenioqə kelip uning dikqitini ibadəthana binalirioqə tartmaqqi boldi. **2** U ularoqə: — Mana bularning həmmisini kəruwatamsilər? Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu yərdə bir tal taxmu tax üstidə qalmaydu, həmmisi qaldurulmay gumran kılınıdu, — dedi. **3** U Zəytun teoqida olturoqanda, muhlisliri astioqına uning yenioqə kelip: — Bizgə eytkinqu, bu degənliring qaqan yüz berıdu? Sening [qaytip] kelixing wə zamanning ahirini kərsitıdıoqan qandak alamət bolıdu? — dəp soraxti. **(aiōn q165)** **4** Əysa ularoqə jawabən mundak dedi: —

Hezi bolunglarki, heqkim silærni azdurup kætmişun. **5** Qünki nuroqun kixilær mening namimda kelip: «Mäsih män bolimän» döp, көp adämlærni azduridu. **6** Silær urux hawærliri wæ urux xäpilirini anglaysilær, bulardin alaqzadæ bolup kætminglar; qünki bu ixlarning yüz berixi muqærrær. Lekin bular ahiræt æmæs. **7** Qünki bir millæt yænæ bir millæt bilæn uruxqa qikidu, bir padixahlik yænæ bir padixahlik bilæn uruxqa qikidu. Jay-jaylarda aqarqilik, wabalar wæ yær tæwræxlær yüz beridu. **8** Lekin bu ixlarning yüz berixi «tuqutning toloqikining baxlinixi» bolidu, halas. **9** Andin kixilær silærni tutup azab-oqubætkæ selip, öltüridu, mening namim wæjidin pütkül ællær silærdin næprætlinidu. **10** Xuning bilæn nuroqunlar etikadidin tanidu, bir-birini tutup beridu wæ bir-birigæ eqmænlik kilidu. **11** Nuroqun sahta pæyoqæmbærlær mäydanöqä qikip, nuroqun kixilærni azduridu. **12** Itaætsizlik-ræzilliklærning көpiyixi tüpæylidin, nuroqun kixilærdiki mehür-muhæbbæt sowup ketidu. **13** Lekin ahioqiqæ bærdaxlik bærgænlær kutkuzulidu. **14** Barlik ællærgæ agah-guwahlik bolsun üqün, [Hudaning] padixahliki hæqqidiki bu hux hawær pütkül dunyaoqä jakarlinidu; andin zaman ahiri bolidu. **15** Daniyal pæyoqæmbær kæyt kilöqan «wæyran kilöquqi yirginqlik nomussizlik»ning muqæddæs jayda turoqinini көrgininglarda (kitabhan bu sözning mänisini qüxængæy), **16** Yæhudiyæ ölkisidæ turuwatqanlar taqlaröqä qaqsun; **17** ögzidæ turoqan kixi öyidiki nærsæ-keræklirini aloqili qüxmæyla [qaqsun]. **18** Etizlikta turoqan kiximu qapinini aloqili öyigæ yanmişun. **19** U künlærdæ hæmilidar ayallar wæ bala emitiwatqanlarning

haliqqa way! **20** Qaqidioqan waqtinglarning qix yaki xabat künigə toqra kelip qalmasliki üqün dua qilinglar. **21** Qünki u qaşda dunya apiridə bolşandin muxu qaşkiqə kərülüp baqmioqan həm kəlgüsidimu kərülməydiqan dəhxətlik azab-oqubət bolidu. **22** U künlər azaytilmisa, heqkandaq ət igisi qutulalmaytti; lekin [Hudaning] Öz tallioqanliri üqün u künlər azaytilidu. **23** Əgər u qaşda birsi silərgə: «Qaranglar, bu yərdə Məsih bar!» yaki «[Məsih] ənə u yərdə!» desə, ixənmənglar. **24** Qünki sahta məsihlər wə sahta pəyoqəmbərlər məydanşqa qikidu, qaltis məjizilik alamətlər wə karamətlərnı kərsitidu; xuning bilən əgər mumkin bolidioqan bolsa, hətta [Huda] tallioqanlarnimu azduratti. **25** Mana, mən bu ixlar yüz berixtin burun silərgə ukturup qoydum. **26** Xuning üqün, birsi silərgə: «Qaranglar, u qəl-bayawanda!» desə, u yərgə barmanglar. «Qaranglar, u iqkiridiki əylərdə!» desə, ixənmənglar. **27** Qünki qaqmaq xərktin oqərbkə yalt-yult qilip kandaq qaqқан bolsa, Insan'ooqlining kelixi xundak bolidu. **28** Qünki jəsət qaysi yərdə bolsa, u yərdimu quzoqunlar toplixidu! **29** U künlərdiki azab-oqubətlər ətöp kətkən haman, kuyax qariyidu, ay yoruklukini bərməydu, yultuzlar asmandin təkülüp qüxidu, asmandiki küqlər lərzigə kelidu. **30** Andin Insan'ooqlining alamiti asmandin kərünidu; yər yüzidiki pütkül qəbililər yioqa-zar kətürüxidu. Ular Insan'ooqlining küq-qudrət wə uluq xan-xərəp iqidə asmandiki bulutlar üstidə keliwatқанliqini kəridu. **31** U pərixtilirini zor jarangliq bir kanay sadasi bilən əwətidu, ular uning tallioqanlirini dunyaning tət bulungidin, asmanning bir

qetidin yənə bir qetigiqə həryərdin yiqip bir yərgə jəm kılıdu. **32** Ənjür dərihidin mundak təmsilni biliwelinglar: — Uning xahliri kəkirip yopurmak qıqaroqanda, yazning yeqinlap qaloqanliqini bilisilər. **33** Huddi xuningdək, [mən baya degənlirimning] həmmisini kərginlarga, uning yeqinlap qaloqanliqini, hətta ixik aldida turuwatqanliqini biliwelinglar. **34** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu alamətləarning həmmisi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr ətməydu. **35** Asman-zemin yoqılıdu, birak mening səzlim hərgiz yoqalmaydu. **36** Lekin xu küni wə waqit-saitining həwirini bolsa, heqkim bilməydu — hətta ərxiki pərixtilərmu bilməydu, uni pəkət Atamla bilidu. **37** Əmdi Nuh pəyoqəmbərnin künliridə qandak bolqan bolsa, Insan'ooli [kaytip] kəlgəndimu xundak bolidu. **38** Qünki topan kelixidin ilgiriki künlərdə, Nuh kemigə kirip olturoqan küngiqə, [xu zamandiki] kixilər yəp-iqip, əylinip wə yatliq bolup kəlgənidi. **39** Topan tuyuksiz kelip həmmisini oqərk qiloquqə, kixilər bu ixning uningdin həwərsiz bolup turoqanoqə ohxax, Insan'oolining kaytip keliximu xundak bolidu. **40** U küni, etizda ikki kixi turoqan bolidu; ulardin biri elip ketilidu, yənə biri qaldurulidu; **41** ikki ayal tügmən bexida turup un tartiwatqan bolidu; ulardin biri elip ketilidu, yənə biri qaldurulidu. **42** Xuning üqün, həoxyar bolunglar, qünki Rəbbinglarning kaytip kelidioqan waqti-saitini bilməysilər. **43** Lekin xuni bilinglarki, əgər əy igisi oqirining keqisi qaysi jesəktə kelidioqanliqini bilgən bolsa, səgək turup oqirining əyni texip kirixigə hərgiz yol qoymaytti. **44** Xuningoqə ohxax, silərmu təyyar turunglar. Qünki

Insan'ooqli siler oylimioqan wakıt-saəttə kaytip kelidu!
45 Hojayini əz əyidikilərgə məs'ul kılıp, ularoqə ozuk-
tülükini wakıti-wakıtida təksim kılıp berixkə təyinligən
ixənqlik wə pəmlık qakar kim bolidu? 46 Hojayin [əyigə]
kaytkanda, qakirining xundak kiliwatkinining üstigə
kəlsə, bu qakarning bəhtidur! 47 Mən silərgə bərhək xuni
eytip koyayki, hojayin uni pütün igilikini baxkuruxka
koyidu. 48 Lekin mubada xu qakar rəzil bolup kənglidə:
«Hojayinim həyal bolup qalidu» dəp oylap, 49 baxka
qakar buradərlirini bozək kılıxka wə hərəkkəxlərgə
həmrəh bolup yəp-iqixkə baxlisa, 50 xu qakarning
hojayini kütülmigən bir küni, oylimioqan bir wakıtta
kaytip kelidu 51 wə uni kesip ikki parqə kılıp, uning
nesiwisini sahtipəzlər bilən ohxax təkdirdə bekitidu. Xu
yərdə yioqə-zarlar kətürülidu, qixlirini oququrlitidu.

25 U wakıtta, ərx padixahlıki huddi kollirioqə qiraqlarni
elip toyi boləqan yigitni qarxi elixka qikqan on kiz
koldaxka ohxaydu. 2 Bu kizlarning bəxi pəmlık, bəxi bolsa
pəmsiz. 3 Pəmsiz kizlar qiraqlirini aləqan bolsimu, yenioqə
may eliwalmaptu. 4 Pəmlık kizlar bolsa qiraqliri bilən
billə kaqilirida maymu eliwaptu. 5 Yigit keqikip kəlgəqkə,
ularning həmmisini uyku besip uhlap kaptu. 6 Yerim
keqidə: «Mana, yigit kəldi, qarxi elixka qikinglar!» degən
awaz angliniptu. 7 Buning bilən bu kizlarning həmmisi
ornidin turup qiraqlirini pərləptu. 8 Pəmsiz kizlar pəmlık
kizlaroqə: «Qiraqlirimiz əqüp qalojiliwatidu, meyinglardin
beringlarqu» dəptu. 9 Birək pəmlık kizlar: «Yək, bolmaydu!
Bərsək, bizgimu həm silərgimu yətməsliki mumkin.
Yahxisi, əzünglar [may] satkuqilarning yenioqə berip

setiwelinglar!» dæptu. **10** Lekin ular may setiwaloqili ketiwatqanda, yigit kelip qaptu, tæyyar bolup boloqan qizlar uning bilæn birliktæ toy ziyapitigæ kiriptu. Ixik takiliptu. **11** Keyin qaloqan qizlar qaytip kelip: «Oqojam, oqojam, ixikni eqiwatkæyla!» dæptu. **12** Birak u: «Silærgæ bærhæk eytayki, mæn silærni tonumaymæn» dæp jawab beriptu. **13** Xuning üqün sægæk bolunglar, qünki næ Insan'oolining kelidioqan künini næ saitini bilmæysilær. **14** [Ærx padixahlïki] huddi yaqa yurtqa qïkmaqï bolup, öz qakarlrini qakirip dunyasini ularoqa tapxuroqan adæmgæ ohxaydu. **15** U adæm hærbir qakarning kabiliyitigæ qarap, birsigæ bæx talant, birisigæ ikki talant, yænæ birsigæ bir talant kümüx tænggæ berip, yaqa yurtqa yol aptu. **16** Bæx talant tænggæ aloqan qakar berip oqæt kïlip, yænæ bæx talant tænggæ payda tepiptu. **17** Xu yolda ikki talant tænggæ aloqinimu yænæ ikki talant tænggæ payda aptu. **18** Lekin bir talant tænggæ aloqini bolsa berip yærni kolap, hojayini bærgæn pulni këmüp yoxurup koyuptu. **19** Æmdi uzun wakït òtkændin keyin, bu qakarlarning oqojisi qaytip kelip, ular bilæn hësablïxiptu. **20** Bæx talant tænggæ aloqini yænæ bæx talant tænggini koxup elip kelip: «Oqojam, sili manga bæx talant tænggæ tapxuroqandila. Qarsila, yænæ bæx talant tænggæ payda aldim» dæptu. **21** Hojayini uningoqa: Obdan boptu! Yahxi wæ ixænqlik qakar ikænsæn! Mæn sanga hawalæ kïloqan kïqïkkïnæ ixta ixænqlik bolup qïkting, seni köp ixlaroqa koyimæn. Kæl, hojayiningning huxallïkioqa ortak bol!» dæptu. **22** Ikki talant tænggæ aloqinimu kelip: «Oqojam, sili manga ikki talant tænggæ tapxuroqandila. Qarsila, yænæ ikki talant

tənggə payda aldim» dəptu. **23** Hojayini uningə: «Obdan boptu! Yahxi wə ixənqlik qakar ikənsən! Mən sanga həwalə kıləjan kiqikkinə ixta ixənqlik bolup qikting, seni kəp ixlarəja qoyimən. Kəl, hojayiningning huxallikəja ortaq bol!» dəptu. **24** Andin, bir talant tənggə aləjinimu kelip: «Olojam, silining qing adəm ikənliklerini biləttim, qünki əzliri terimiojan yərdin həsulni oruwalalayla, həmdə uruk qaqmiojan yərdinmu haman alila. **25** Xunga kərkup, silining bərgən bir talant tənggilirini yərgə kəmüp yoxurup qoyəjanidim. Mana pullirini alsila» dəptu. **26** Olojisi uningə: «Əy, rəzil, hurun qakar! Sən meni terimiojan yərdin oruwalidiojan, uruk qaqmiojan yərdin haman alidiojan adəm dəp bilip, **27** həq bolmiojanda pulumni jazanihorlarəja amanət qoyuxung kerək idioju! Xundak kıləjan bolsang mən kaytip kəlgəndə pulumni əsümi bilən aləjan bolmantim?! **28** Xunga, uning kolidiki talant tənggini elip, on talant tənggə bar boləjanəja beringlar! **29** Qünki kimdə bar bolsa, uningəja tehimu kəp berilidu, uningda molqilik bolidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningda bar boləjanlirimu uningdin məhrum kilinidu. **30** Bu yaramsiz qakarni texidiki karangəjulukka aqikip taxlanglar! U yərdə yioja-zarlar kətürülidu, qixlirini oququrlitidu» dəptu. **31** İnsan'ooli əz xan-xəripi iqidə barlik pərixtiliri bilən billə kəlginidə, xərəplik təhtidə olturidu. **32** Barlik əllər uning aldioja yiojilidu. Padiqi koylarni əqkilərdin ayrioqinidək u ularni ayriydu; **33** u koylarni ong yenioja, əqkilərnə sol yenioja ayriydu. **34** Andin Padixah ong yenidikilərgə: «Əy Atam bəht ata kıləjanlar, kelinglar! Aləm apiridə boləjandin beri

silər üçün təyyarlanəjan padixahlıkkə waris bolup igə bolunglar! **35** Qünki aq qalojinimda silər manga yeməklik bərdinglar, ussuz qalojinimda ussuluk bərdinglar, musapir bolup yürginimdə öz əyünlərgə aldinglar, **36** yalingaq qalojinimda kiydürdinglar, kesəl bolup qalojinimda həlimdin həwər aldinglar, zindanda yatqinimda yoqlap turdunglar» — dəydu. **37** U qaşda, həkkəniy adəmlər uningə: «I Rəb, biz seni qaşan aq kərüp ozuk bərdük yaki ussuz kərüp ussuluk bərdük? **38** Seni qaşan musapir kərüp əyümizgə alduk yaki yalingaq kərüp kiygüzduk? **39** Sening qaşan kesəl boləjiningni yaki zindanda yatqiningni kərüp yoqlap bardük?» dəp soraydu. **40** Wə Padixah ularə: «Mən silərgə bərhək xuni eytayki, muxu kərindaxlirimdin əng kiqikidin birəsigə xularni qilojininglarmu, dəl manga qilojan boldunglar» dəp jawab beridu. **41** Andin u sol yenidikilərgə: «Əy lənilər, kəzüm din yoqlinglar! Xəytan bilən uning pərixtilirigə həzirlənanəjan mənggü əqməs otka kiringlar! (aiōnios g166) **42** Qünki aq qalojinimda manga ozuk bərmidinglar, ussuz qalojinimda ussuluk bərmidinglar; **43** musapir bolup yürginimdə öz əyünlərgə almidinglar, yalingaq qalojinimda kiydürmidinglar, kesəl boləjiningda wə zindanda yatqinimda yoqlimidinglar» dəydu. **44** U qaşda, ular: «I Rəb, seni qaşan aq, ussuz, musapir, yalingaq, kesəl yaki zindanda kərüp turup hizmitingdə bolmidük?» dəydu. **45** Andin padixah ularə: «Mən silərgə bərhək xuni eytayki, muxulardin əng kiqikidin birəsigə xundak qilmiojininglar mangimu qilmiojan boldunglar» dəp jawab beridu. **46** Buning bilən ular

mənggüllük jazağa kirip ketidu, lekin həkkaniylar bolsa mənggüllük həyatqa kiridu. (aiōnios g166)

26 Əysa bu sözlərnı kılıp boləandin keyin, muhlisliroğa:
2 — Silərgə məlumki, ikki kündin keyin «ətüp ketix həyti» bolidu, xu qaoğda İnsan'ooli krestlinix üçün tutup berilidu, — dedi. **3** Bax kahınlar wə aqsakallar Qayafa isimlik bax kahinning sariyida jəm boluxti. **4** Ular Əysani kandaq kılıp hiylə-nəyrəng bilən tutup ətürüx toğrisida məslihət kılıxti. **5** Biraq ular: — Bu ix həyt-ayəm künliri kılınmisun. Bolmisa, həlk arisida malımanqilik qikixi mumkin, — deyixti. **6** Əmdi Əysa Bəyt-Aniya yezisida, «Simon mahaw»ning əyidə boləğinida, **7** bir ayal uning yenioğa kirdi. U aq kaxtexi xexidə nahayiti kimmətlik ətirni elip kəlgən bolup, Əysa dastihanda olturoğanda, ətirni uning bexioğa kuydi. **8** Lekin muhlislar buni kərup hapa boluxup: — Zadi nemixqa bundaq israpqilik kılınidu? **9** Qünki bu ətirni kəp puloğa setip, pulini kəmbəoğəllərgə sədikə kilsa bolattioğ! — deyixti. **10** Lekin Əysa ularning kənglidikini bilip ularoğa: — Bu ayalning kənglini nemə dəp aqritisilə? Qünki u mən üçün yahxi bir ixni kildi. **11** Qünki kəmbəoğəllər daim silərnıng aranglarda bolidu, lekin mening aranglarda boluxum silərgə daim nesip boliwərməydu! **12** Bu ayalning bu ətirni bədinimgə kuyuxi mening dəpnə kılıniximoğa təyyar boluxum üçün boldi. **13** Mən silərgə bərhək xuni eytip kəoyayki, bu hux həwər pütkül dunyaning kəyeridə jakarlansa, bu ayal əslinip, uning kıləğan bu ixi təriplinidu, — dedi. **14** Bu ixtin keyin, on ikkiyəndin Yəhuda İxkariyot isimlik biri bax kahınlarning aldioğa berip: **15** — Uni tutup bərsəm,

manga nemə berisilər? — dedi. Ular uning aldiqə ottuz kümüx tənggə koydi. **16** Yəhuda xuningdin etibarən uni tutup berixkə muwapıq pürsət izdəxkə baxlidi. **17** Petir nan heyting birinqi küni, muhlislar Əysaning yeniqə kelip: — Ətöp ketix heyting tamikini yeyixing üqün kəyerdə təyyarliximizni halaysən? — dəp soridi. **18** U ularqə: — Xəhərgə kirip palanqining öyigə berip uningqə: «Ustaz: — Wəqit-saitim yekinxip qaldı, ətöp ketix heyting muhlisirim bilən birliktə sening öyüngdə ətküzəy — dəydu» dəp eytinglar, — dedi. **19** Muhlislar Əysaning tapiliqinidək ətöp ketix heyting tamikini xu yərdə təyyarlidi. **20** Kəqkurun, u on ikkiylən bilən dastihanda olturdi. **21** Ular oqizaliniwatqanda u: — Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, aranglardiki birəylən manga satqunluk qilidi, — dedi. **22** [Buni anglap] ular intayin kayoquqə qəmüp, bir-birləp uningdin: — Ya Rəb, mən əməstimən? — dəp soraxqə baxlidi. **23** U jawabən: — Qolidiki nanni mən bilən təng tawakqə təgürgən kixi, manga satqunluk qiloquqi xu bolidi. **24** İnsan'ooli dərəkə [mukəddəs yazmilarda] əzi toqrisida pütülginidək [ələmgə] ketidu; birək İnsan'oolining tutup berilixigə wasitiqi boləqən adəmning həliqə way! U adəm tuqulmiqən bolsa yahxi bolatti! — dedi. **25** Uningqə satqunluk qilidiqən Yəhuda: — Ustaz, mən əməstimən? — dəp soridi. U uningqə: — Əzüng deding jumu, — dedi. **26** Ular oqizaliniwatqanda, Əysa bir nanni qolioqə elip [Hudaqə] təxəkkür-həmdusana eytkəndin keyin, uni oxtup, muhlisliroqə üləxtürüp bərdi wə: —Elinglar, yənglar, bu mening tenim, — dedi. **27** Andin, qolioqə

jamni elip [Hudaqqa] t ax kk r-h mdusana eytip, uni muhlislirioqa tutup: – H mm yl n buningdin iqinglar. **28** Bu mening nuroqun ad ml rning gunahlrining k q r m kəlinixi  q n t k lidiqan, yengi  hdini t zidiqan k nimdur. **29** Lekin mən xuni silərgə eytayki, Atamning padixahlikida silər bilən birlikt  yengidin xarabtin iqmigüqə,  z m telining x rbitini h rgiz iqməymən, – dedi. **30** Ular m dhiy  küyini eytkandin keyin talaqqa qikip, Z ytun teoioqa karap ketixti. **31** Andin  ysa ularqqa: – B g n keq  silər h mminglar mening t p ylimdin tandurulup putlixisil r, q nki [muk dd s yazmilarda]: – «Mən padiqini uruwetimən, Padidiki qoqlar patiparak bolup tarkitiwetilidu» d p p t lg n. **32** Lekin mən tirilgəndin keyin Galiliy g  sil rdin burun barim n, – dedi. **33** Petrus uningqqa javabən: – H mm yl n sening t p ylingdin tandurulup putlaxsimu, mən h rgiz putlaxmaym n, dedi. **34**  ysa uningqqa: – Mən sanga b rh k xuni eytip qoyayki, b g n keq  horaz qillaxtin burun, sən m ndin  q ketim tanis n, – dedi. **35** Petrus uningqqa: – Sən bilən bill   l x m ker k bolsimu, s ndin h rgiz tanmaym n, – dedi. Qalqan muhlislarning həmmisimu xundək deyixti. **36** Andin  ysa ular bilən bill  Getsiman  deg n y rg  k ldi. U muhlislarqqa: «Mən u yakqa berip dua-tilawət kilip k lg q , muxu jayda olturup turunglar» dedi. **37** U Petrusni, xundəkla Z b diyning ikki oqlini birgə elip mangdi w  kattik azablinip, k ngli tolimu pərixan boluxqa baxlidi. **38** U ularqqa: – Jenim  lidiqand k b kmu azablanmaqta. Silər bu y rd  kelip, mən bilən birlikt  oyq k turunglar, – dewidi, **39** W  s l

nerirak berip, özini yergə etip düm yetip dua kilip: — I Atam, mumkin bolsa, bu kədəh məndin ətüp kətsun! Lekin bu ix mən haliqandək əməs, sən haliqandək bolsun, — dedi. **40** U muhlislarning yenioğa kaytip kəlginidə, ularning uhlap kəloqanlikini kərüp, Petruska: — Mən bilən billə birər saətmu oyoqak turalmidinglarmu?! **41** Ezikturuluxtın saqlinix üqün, oyoqak turup dua kilinglar. Roh pidakar bolsimu, lekin kixining ətliri ajizdur, — dedi. **42** U ikkinqi ketim berip, yənə dua kilip: — I Atam, əgər mən bu kədəhni iqmisəm u məndin kətmisə, undakta sening iradəng ada kilinsun, — dedi. **43** U ularning yenioğa [kaytip] kəlginidə, yənə uhlap kəloqanlikini kərđi, qünki ularning kəzliri uykuoğa ilinoqanidi. **44** Xuning bilən u ulardin ayrilip üqinqi ketim berip, yənə xu səzlər bilən dua kildi. **45** Andin u muhlislarning yenioğa kelip ularoğa: — Silər tehiqə uhlawatamsilər, tehiqə dəm eliwatamsilər? Mana, waqit-saiti yeğinlaxti; Insan’oqli gunahkarlarning kəlioğa tapxurulidu. **46** Kəpunglar, ketəyli; mana, manga satkənlük kilidoğan kixi yeğin kəldi! — dedi. **47** Uning səzi tehi tügiməyla, on ikkiyləndin biri boləğan Yəhuda kəldi; uning yenida bax kağınlar wə həlk əksakəlliri tərripidin əwətilgən, kiliq-tokmaqlarni kətürgən zor bir top adəm bar idi. **48** Uningoğa satkənlük kiləuqi ular bilən alliburun ixarətni bekitip: «Mən kimni səysəm, u dəl xudur. Silər uni tutunglar» dəp kelixkənidi. **49** U udul əysaning aldioğa berip: — Salam, ustaz! — dəp uni səyüp kətti. **50** Əysa uningoğa: — Aqinəm, nemə dəp kəlding? — dedi. Xuning bilən, həliki adəmlər yopurulup kelip, əysaoğa kəl selip, uni tutkən kildi. **51** Wə

mana, Əysaning yenedikilərdin birəylən kiliqini suqurup, bax kahinning qakiriqə uruwidi, uning kulikini xilip qüxürüwətti. 52 Əysa uningqə: — Kiliqingni kiniqə sal, kiliq kətürgənlər kiliq astida həlak bolidu. 53 Yaki meni Atisiqə nida kilalmaydiqan boldi, dəp oylap kəldingmu?! Xundə kilsamla U manga xuan on ikki kisiqindin artuq pərixtə mangdurmamdu? 54 Birə kən undə kilsam, muqəddəs yazmilardiki bu iqlar muqərrər bolidu degən bexarətlər kəndə kəmu əməlgə axurulsun? — dedi. 55 Xu pəyttə Əysa toplaxkən adəmlərgə qarap: — Bir qarəqini tutidiqandək kiliq-təkməklərnə kətürüp meni tutkili kəpsiləroqu? Mən hər küni ibadəthana həytilirida silər bilən billə olturup təlim bərəttim, ləkin silər u qəqdə meni tutmidinglar. 56 Ləkin bu pütün iqlarning yüz bərixi pəyoqəmbərlərnə muqəddəs yazmilirida aldin eytkənlirining əməlgə axuruluxi üqün boldi, — dedi. Bu qəqdə, muhlislarning həmmisi uni taxlap kəqip kətxiti. 57 Əmdi Əysani tutkən kəloqanlar uni bax kahin Qayafaning aldiqə elip bərxiti. Təwrat ustazliri bilən əksəkillərnə u yərdə jəm boluxkənidi. 58 Petrus uningqə taki bax kahinning sariyining [həytilisəqiqə] yirəktin əgixip kəlip, ixning əkiwətini kərix üqün iqqirigə kirip, qarəwullarning arisida olturdi. 59 Bax kahinlar, əksəkillər wə pütün aliy kəngəxmə əzaliri Əysani əlüm jazasiqə məhkum kəlix üqün, yəloqən guwah-ispət izdəytti. 60 Nuroqun yəloqən guwahqilar otturiqə qikkən bolsimu, ular bulardin həqqəndə ispatkə erixəlmidi. Ahirda, ikki yəloqən guwahqi otturiqə qikip: 61 — Bu adəm: «Mən Hudaning ibadəthənisini buzup taxlap, üq kün iqidə kəyta

qurup qiqalaymən» degən, dedi. **62** Bax kahin ornidin turup, uningoa: — Keni, jawab bərməmsən? Bular sening üstüngdin zadi kandaq guwahlıqlarni beriwatidu? — dedi. **63** Lekin əysa süküt qilip turiwərđi. Bax kahin uningoa: — [Mənggü] hayat boluqu Huda bilən sening kəsəm qilixingni buyruymənki, bizgə eyt, Hudaning Ooqli Məsih sənmu?» — dedi. **64** Əysa mundaq jawab qayturdi: — Xundaq, sening deginingdək. Lekin xunimu silərgə eytayki, buningdin keyin silər İnsan'ooqlining Qadir Boluquqining ong yenida olturidoqinini wə kəktiki bulutlar üstidə kelidoqinini kərisilər. **65** Xuning bilən bax kahin tonlirini yirtip taxlap: — U kupurluk qildi! Əmdi baxka hərqandaq guwahqining nemə hajiti? Mana, əzünglar bu kupurlukni anglidinglar! **66** Buningoa nemə dəysilər? — dedi. — U əlüm jazasioqa layıktur! — dəp jawab qayturuxti ular. **67** Buning bilən ular uning yüzigə tükürüp, uningoa muxt atkili turdi. Bəziliri uni kaqatlap: **68** — Əy Məsih, pəyoəmbərqilik qilmamsən, eytip bakqina, seni kim urdi? — deyixti. **69** Əmdi Petrus sarayning taxkiriqi həoylisida olturatti. Bir dedək uning yenioqa kelip: — Sən Galiliyəlik əysa bilən birgə idingoa, — dedi. **70** Lekin u həmməylənni aldidə inkar qilip: — Sening nemə dəwatqanlığingni qüxənmidim! — dedi. **71** Andin u dalanoqa qikkanda, uni kərgən yənə bir dedək u yərdə turoqanlaroa: — Bu adəmmu Nasarətlik əysa bilən birgə idi, — dedi. **72** U yənə inkar qilip: — Mən u adəmmi tonumaymən! — dəp kəsəm iqtı. **73** Bir'azdin keyin, u yərdə turoqanlar Petrusning yenioqa kelip uningoa: — Xübhısizki, sən ularning biri ikənsən, qünki tələppuzung

seni pax qilidu, — deyixti. **74** [Petrus] kattik qaroxlar bilən kəsəm kilip: — U adəmni zadi tonumaymən! — deyixigila horaz qillidi. **75** Petrus Əysaning: «Horaz qillaxtin burun, sən məndin üq ketim tanisən!» degən sözini esigə aldi. U taxkiriqə qikip, kattik yiqə-zar kətürdi.

27 Tang atqandila, pütün bax kaşınlar bilən həlk aqsakalliri Əysani əlümgə məhkum kıldurux üqün məsliħətləxti. **2** Ular uni baqlap apirip, waliy Pontius Pilatuska tapxurup bərdi. **3** Uningoşa satkunluk kıloşan Yəhuda uning əlümgə həküm kilişanlikini kərup, bu ixlaroşa puxayman kıldi wə bax kaşınlar bilən aqsakallarəşa ottuz kümüx tənggini kayturup berip: **4** — Mən bigunah bir janning keni təkülüxkə satkunluk kilip gunah ətküzdüm, — dedi. Buningəşa bizning nemə karimiz? Əz ixingni bil! — deyixti ular. **5** Yəhuda kümüx tənggiləni ibadəthanining iqigə qəriwətti wə u yərdin ketip, talaşəşa qikip, esilip əlüwalı. **6** Bax kaşınlar kümüx tənggiləni yiqiwelip: — Bu hun tölümi bolşan [tənggilərdur], ularni ibadəthanining həzinişigə koyux haram, — deyixti. **7** Ular əzara məsliħətlixip, bu pullar bilən yaşa yurtluqlarəşa yərlük bolsun dəp, şapalqining bir parqə etizlikini setiwaldi. **8** Xunga bu yər həziroşiqə «kanlık etiz» dəp atilip kəlməktə. **9** Xu ix bilən Yərəmiya pəyoşəmbər təripidin burun eytilşan munu bexarət əməlgə axuruldi: — «İsrail həlki uning üqün başalap bekitkən başasini, Yəni ottuz kümüx tənggini ular elixti, **10** Wə Pərwərdigar masha kərsətkəndək, Şapalqining etizini setiwelixka həjləxti». **11** Əmdi Əysa waliyning

aldioq̄a turoq̄uzuldi. Waliy uningdin: — Sən Yəhudiylarning padixahimu? — dəp soridi. Eytq̄iningdək, — dedi Əysa.

12 Lekin bax kaħinlar wə aqsakallar uning üstidin ərxikayət q̄iloq̄anda, u bir eoq̄izmu jawab bərmidi. **13** Buning bilən Pilatus uningoq̄a: — Ularning sening üstüngdin q̄iloq̄an xunq̄ə kəp xikayətlirini anglimaywatamsən? — dedi. **14** Birak̄ u [Pilatuska] jawabən [xikayətlərnin] birsigimu jawab bərmidi. Waliy buningoq̄a intayin həyran q̄aldi. **15** Hər ketimlik [ətüp ketix] heytida, waliyning halayiq̄ tələp q̄iloq̄an bir məhbusni ularoq̄a q̄oyup berix aditi bar idi. **16** Əyni waq̄itta, [rimliklərnin] Barabbas isimlik atiq̄i q̄iq̄kan bir məhbusi [zindanda] idi. **17** Halayiq̄ jəm boluq̄anda, Pilatus ulardin: — Kimni silərgə q̄oyup beriximni halaysilər? Barabbasnimu yaki Məsih dəp ataloq̄an Əysanimu? — dəp soridi **18** (q̄ünki u [bax kaħin q̄atarliklərnin] həsəthorluk̄i t̄üpəylidin uni tutup bərgənlikini bilətti). **19** Pilatus «sorak̄ təhti»də olturoq̄anda, ayali uningoq̄a adəm əwətip: — U həq̄kaniy kixining ixioq̄a arilaxmioq̄in. Q̄ünki t̄ünügün keq̄ə uning səwəbidin q̄üxümdə kəp azab q̄əktim, — dəp həwər yətküzdi. **20** Lekin bax kaħinlar wə aqsakallar bolsa halayiq̄ni maq̄ul q̄ilip, Barabbasni q̄oyup berixni wə Əysani yoq̄itixni tələp q̄ildurdi. **21** Waliy jawabən ulardin yənə: — Silərgə bu ikkisining q̄aysisini q̄oyup beriximni halaysilər? — dəp soridi. Barabbasni, — deyixti ular. **22** Pilatus əmdi: — Undak̄ bolsa, Məsih dəp ataloq̄an Əysani q̄andak̄ bir tərəp q̄ilay? — dedi. Həmməylən: — U krestlənsun! — deyixti. **23** Pilatus: — Nemixka? U zadi nemə yamanlik̄ ötküzüptu? — dəp soridi. Birak̄ ular tehimu q̄attik̄ wark̄irixip: U

krestlənsun! — dəp turuwelixti. **24** Pilatus səzliwerixning bihudə ikənlikini, bəlki buning ornioğa malimanqilik qikidiolanlikini kərüp, su elip, kəpqilikning aldida kəlini yuoaq: — Bu həkkanıy adəmning kənioğa mən jawabkar əməsmən, buningoğa əzünglar məs'ul bolunglar! — dedi. **25** Pütün həlk jawabən: — Uning kəni bizning üstimizgə wə balilirimizning üstigə qüxsun! — deyixti. **26** Buning bilən Pilatus Barabbasni ularoğa qikirip bərdi. Əysani bolsa kəttik kəmqilatqəndin keyin, krestləxkə [ləxkərlirigə] tapxurdi. **27** Andin waliyning ləxkərliri Əysani uning ordisioğa elip kirip, pütün ləxkərlər topini bu yərgə uning ətrapioğa yioqdi. **28** Ular Əysani yalingaqlap, uqisioğa pərəng rənglik ton kiydürüxti. **29** Tikənlik xahqilarni ərüp bir taj yasap, bexioğa kiydürdi wə ong kəlioğa bir kəmuxni tutkuzdi. Andin uning aldioğa tizlinip: «Yaxioqayla, Yəhudiylarning padixahı!» dəp mazək kəlixti. **30** Uningoğa tükürüxti, kəmuxni elip uning bexioğa uruxti. **31** Uni xundək mazək kəloqəndin keyin, tonni saldurup, uqisioğa əz kiyimlirini kiydürdi wə krestləx üqün elip mengixti. **32** Ular taxkərioğa qikkinida, Kurini xəhirilik Simon isimlik bir kixini uqritip, uni tutup kəlip Əysaning krestini uningoğa məjburiy kətürgüzdi. **33** Ular Golgota, yəni «Bax səngək» degən yərgə kəlgəndə, **34** [Əysaoğa] iqix üqün kəkrə süyi arilaxturuloğan aqqik xarab bərdi; ləkin u uni tetip bəkkəndin keyin, iqkili unimidi. **35** Ləxkərlər uni krestligəndin keyin, qək taxlixip kiyimlirini əzara bəlüxüwalidi. **36** Andin u yərdə olturup uningoğa kəzətqilik kildi. **37** Ular uning bəxining yukiri təripigə «Bu Əysa, Yəhudiylarning padixahidur» dəp yeziloğan xikayətnamə

tahtiyini bekitti. **38** [Əysa] bilən təng ikki qarəqımu krestkə mihlanoğan bolup, biri ong tərıpidə, yənə biri sol tərıpidə idi. **39** Bu yərdin ətkənlər baxlırını qaykixip, uni həqarətlər: **40** — Kəni, sən ibadəthanını buzup taxlap, üç kün iqidə qaytidin yasap qıkidioğan adəm, əmdi əzüngni qutkuzə! Hudaning Ooqli bolsang, kresttin qüxüp bəqına! — deyixti. **41** Bax kahınlarmu, Təwrat ustazlırı wə aqsakallar bilən birgə uni məshirə kılıp: **42** — Baxkılarıni qutkuzuptikən, əzini qutkuzalmaydu. U İsrailning padıxahımıx! Əmdi kresttin qüxüp bəqsunqu, andin uningoğa etıqad kılımız. **43** U Hudağa tayanogən! Huda uni əzızlısə, hazır qutkuzup bəqay! Qünki u: «Mən Hudaning Ooqli» degənıdi, — deyixti. **44** Uning bilən təng krestləngən qarəqılarmu uni xundəq həqarətləxti. **45** Əmdi künnıng altınqı saıtidin tokkuzınqı saıtıgıqə pütkül zemınnı qarangoşuluk bastı. **46** Tokkuzınqı saətlərdə əysa yukırı awazda: «Eli, eli, ləma sawəktanı?» yəni «Hudayım, Hudayım, meni nemıxka taxlıwəttıng?» dəp qəttıq nıda kıldı. **47** U yərdə turoğanlarning bəzilırı bunı anglap: Bu adəm İlyas [pəyoəmbər]gə murajıət kılıwatıdu, — deyixti. **48** Ularning iqidin birəylən dərhal yügürüp bərip bir parqə bulutnı əkelıp, uni aqqıq xarəbka qılap, qomuxning uqıoğa selıp uningoğa iqküzüp koydı. **49** Bıraq baxkılar: — Tohta! Qarap bəqaylı, İlyas [pəyoəmbər] kelıp uni qutkuzup qalarmıkin? — deyixti. **50** Əysa yukırı awaz bilən yənə bir warkırıdı-də, roşını koyuwətti. **51** Wə mana, xu dəkıkıdə ibadəthanıning [ıqkırı] pərdısı yukırıdın təwəngə ikki parqə bəlöp yırtıldı. Yər-zemın təwrınıp, taxlar yerılıp, **52** Kəbrılər eqıldı (U tırılğəndın keyın,

[өлümdə] uhlawatқан нуројун муқәддәс бәндиләрниң тәнлириму тирildi; ular қәбриләрдin қикти wә муқәддәс хәһәргә кирip, u yәрдә нуројун кixиләргә көрүнди). **54** Әнди Әйсани көзәт қилиwatқан yүzbexi һәм yenidiki ләхкәrlәр yәрning тәwrixini wә baxқа yүз бәргән һәdisilәрни көрүp, intayin қорқuxup: — U һәқикәтән Hudaning Ooqli ikән! — deyixti. **55** U yәрдә yәнә bu ixlarоја yiraktin қарap turојan нуројун ayallarmu bar idi. Ular әslidә Әysaning hizmitidә bolup, Galiliyәdin uningоја әgixip кәlgәнidi. **56** Ularning arisida Magdallik Mәryәм, Yakup bilән Yүсүpning anisi Mәryәм, Zәbәdiyning oqullirining anisimu bar idi. **57** Kәqқurun, Arimatiyalik Yүсүp isimlik bir bay кәldi. Umu Әysaning muhlisliridin idi. **58** U Pilatusning aldioја berip, Әysaning jәsitini тәләp қildi. Pilatus jәsәtni uningоја tapxuruxқа әmr қildi. **59** Yүсүp jәsәtni elip, pakiz kanap rәht bilән orap кepәнlidi **60** wә uni әzi үqün қiyada oyduroјan yengi қәbrisigә koydi. Andin қәbrining aqziоја yooјan bir taxni domilitip қoyup, ketip қaldi **61** (xu qaојаda Magdallik Mәryәм bilән yәнә bir Mәryәmmu u yәрдә, қәbrining udulida olturatti). **62** Әнди әtisi, yәni «Tәyyarlar küni» өtkәndin keyin, bax қahinlar bilән Pәrisiylәр jәм boluxup Pilatusning aldioја kelip: **63** — Janabliri, heliki aldamqining һayat waқtida: «Mән өlүp үqinqi küni tirilimән» degini esimizdә bar. **64** Xuning үqün, қәbri үqinqi күnigiqә mәһkәм қоoқdilixi үqün әmr бәrgәysiz. Undaq қilinmisa, muhlisliri kelip jәsәtni oоqrilap ketip, andin һәlkқә: «U өlүmdin tirildi» deyixi mumkin. Bundaq aldamqilik aldinqisidinmu бәттәр bolidu, — deyixti. **65** Pilatus ularоја: — Bir guruppa көzәtqi

læxkærni silærgæ tapxurdum. Kæbrini qurbinglarning yetixiqæ mæhkæm qoşdanglar, — dedi. **66** Xuning bilæn ular [kæzætqi læxkærlær] bilæn billæ berip, taxni peqætlæp, kæbrini muhæpizæt astioqa qoydi.

28 Xabat küni ötüp, hæptining birinqi küni tang atay degændæ, Magdallik Mæryæm bilæn yænæ bir Mæryæm kæbrini kærüxkæ kældi. **2** Wæ mana, yærlær tuyuksiz kattik tæwræp kætti; qünki Pærwærdigarning bir pærixtsi asmandin qüxüp, [kæbrigæ] berip, taxni bir qætkæ domilitip, üstidæ olturoqanidi. **3** Pærixting kiyapiti qakmaqæk, kiyimliri kardæk ap'aq idi. **4** Kæzætqilær uningdin xunqæ qorkuxtiki, titrixip, elüktæk qetipla qaldi. **5** Pærixte ayallarqa qarap: — Qorkmanglar! Silærning krestlængæn Əysani izdæwatqininglarni bilimæn. **6** U bu yærdæ æmæs; u øzi eytkændæk tirildürüldi. Kelinglar, Ræb yatqan jayni kærünglar; **7** andin dærhal berip uning muhlislirioqa: «U ølümdin tiriliptu. Wæ mana, u silærdin awwal Galiliyægæ baridikæn, uni xu yærdæ kæridikænsilær» dænglar. Mana mæn bularni silærgæ eytip bærdim, — dedi. **8** Xunga ayallar hæm qorkunq hæm zor huxallik iqidæ kæbridin dærhal ayrilip, uning muhlislirioqa hæwær berixkæ yügürüxti. **9** Ular muhlislirini hæwærlændürüxkæ mangoqanda, mana Əysa ularning aldioqa qikip: — Salam silærgæ! — dedi. Ular mu aldioqa berip, uning putioqa esilip, uningqæ sæjdæ qildi. **10** Andin Əysa ularqa: — Qorkmanglar! Berip qerindaxlirimqæ: Galiliyægæ beringlar, dæp ukturunglar, ular meni xu yærdæ kæridu, — dedi. **11** Ayallar tehi yolda ketiwatqanda, mana kæzætqilærning bæziliri xæhærgæ kirip, bolqan wækælærning hæmmisi toqrısında bax kaqinlarqa

həwər qildi. **12** [Bax kaşınlar] aqsakallar bilən bir yərgə yioşilip məslihətləxkəndin keyin, ləxkərlərgə bək kəp pul berip: **13** — Silər: «Uning muhlisliri keqisi kelip, biz uhlawatqanda uning jəsitini oşrilap əketiptu» — dənglar. **14** Əgər bu həwər waliyning kulikioşa yetip qalsa, biz uni qayil qilip silərni awariqiliktin saqlaymiz — dedi. **15** Xundak qilip, ləxkərlər pulni aldi wə əzlrigə tapilanəşandək qildi. Xuning bilən bu gəp bögüngiqə Yəhudiylar arisida tarkilip kəlməktə. **16** On bir muhlis Galiliyəgə berip, əysa ularəşa bekitkən taşqa qiqixti. **17** Ular uni kərginidə uningəşa səjdə qilixti; lekin bəziliri gumanlinip qaldi. **18** Əysa ularning yenioşa kelip, mundak dedi: — Ərxətə wə yər yüzidə barlik həquk manga berildi. **19** Xuning üqün, berip pütkül əllərni [əzümgə] muhlis qilip yetixtürünglar, xundakla ularni Ata, Oşul wə Muqəddəs Roşning namioşa təwə qilip qəmüldürüp, **20** ularəşa mən silərgə tapilioşan barlik əmrlərgə əməl qilixni əgitinglar. Wə mana, mən zaman ahirioşiqə hər küni silər bilən billə bolimən. (aiōn g165)

Markus

1 Hudaning oʻgʻli Əysa Məsihning hux həwirining baxlinixi: **2** Yəxaya pəyoʻəmbərnin yazmisida hatiriləngəndək: — «Mana, aldingda əlqimni əwətimən. U sening yolungni aldin'ala təyyarlaydu. **3** Anglanglar, dalada birsining towlioqan awazini! U: «Pərwərdigarning yolini təyyarlanglar, Uning üqün qioqir yollirini tüptüz qilinglar!» — dəydu». **4** Kixilərnəni qəməldürüx elip baridioqan Yəhya [pəyoʻəmbər] qəl-bayawanda pəyda bolup, gunahlaroqə kəqürüm elip kelidioqan, towa qilixni bildüridioqan [suoqə] «qəməldürüx»ni jakarlaxqə baxlidi. **5** Pütün Yəhudiyo əlkisidikilər wə pütkül Yerusalem xəhiridikilər uning aldioqə qiqip, gunahlirini ikrar qilixi bilən uning təripidin Iordan dəryasida qəməldürüldi. **6** Yəhya bolsa təgə yungidin qilinoqan kiyim kiygən, beligə kən tasma baqlioqanidi; yeməkliki qekətkə bilən yawa hərə həsili idi. **7** U mundaq dəp jakarlaytti: — Məndin kudrətlik boləqan biri məndin keyin kelidu. Mən hətta engixip kəxlirining boqquqini yexixkimu layiq əməsmən! **8** Mən silərnəni suoqila qəməldürimən, lekin u silərnəni Muqəddəs Rohqə qəməldüridu. **9** Xu künlərdə xundaq boldiki, Əysa Galiliyo əlkisining Nasarət xəhiridin kelip, Yəhya təripidin Iordan dəryasida qəməldürüldi. **10** U sudin qiqqandila, asmanlarning yerilip, Rohning kəptər qiyapitidə qüxüp, öz üstigə qonuwatqanlikini kərđi. **11** Xuning bilən asmanlardin: «Sən Mening səyümlük Ooqlum, Mən səndin toluq hursənmən!» degən bir awaz anglandi. **12** Wə Roh dərhal uni qəl-bayawanoqə süyləp qiqardi. **13** U qəldə qirik kün turup, Xəytan təripidin

sinilip turatti. U xu yərdə yawayi həywanlar bilən billə idi; xu künlərdə pərixtilər uning hizmitini qildi. **14** Əmdi Yəhya solanoqandin keyin, Əysa Galiliyə əlkisigə berip: «Waqit-saiti toxti, Hudaning padixahlığı yeqinlaxti! Towa qilinglar, hux həwərgə ixininglar!» dəp Hudaning padixahlığining hux həwirini jakarlaxqa baxlidi. **16** [Xu künlərdə] u Galiliyə dengizi boyida ketiwetip, Simon bilən inisi Andriyasni kərđi. Ular beliqqi bolup, dengizə tor taxlawatatti. **17** Əysa ularə: — Mening kəynimdin menginglar, mən siləni adəm tutquqi beliqqi qilimən! — dedi. **18** Ular xuan torlirini taxlap, uningə əgixip mangdi. **19** U xu yərdin bir'az etüp Zəbədiyning oqlı Yakupni inisi Yuhanna bilən kərđi. Bu ikkisi kemidə turup torlirini onxawatatti. **20** U xuan ularnimu qaqirdi. Ular atisi Zəbədiyni mədikarlar bilən billə kemidə qaldurup, əzliri uning bilən mangdi. **21** Ular KəpərNahum xəhirigə kirdi. Xabat küni u udul sinagogqa kirip, təlim berixkə baxlidi. **22** Halayiq uning təlimigə həyranuhəs boluxti. Qünki uning təlimliri Təwrat ustazliriningkigə ohximaytti, bəlki tolimu nopuzluq idi. **23** Sinagogta napak roh qaplxan bir adəm bar idi. U: **24** — I Nasarətlik Əysa, biz bilən karing bolmisun! Sən bizni yoqatqili kəldingmu? Mən sening kimlikingni bilimən, sən Hudaning Mukəddəs boluqisisən! — dəp towlaytti. **25** Ləkin Əysa [jinoqa] tənbih berip: — Aozingni yum, bu adəmdin qiq! — dedi. **26** Napak roh həliqi adəmning tenini tartixturup, kattiq warkiriojiniqə uningdin qikip kətti. **27** Halayiq həmmisi buningdin intayin həyran bolup, əzara oquloqula qilixip: — Bu qandaq ix? Yengi bir təlimoju! Qünki u hoquk bilən

hətta napak rohlaroʻjimu buyruk qilalaydikən, ularmu uning sèzigə boysunidikən, — deyixti. **28** Buningdin uning xəhriti xu haman pütün Galiliyə əlkisining ətrapiəja pur kətti. **29** Ular sinagogdin qikipla, Yakup wə Yuhanna bilən Simon wə Andriyasning əyigə bardi. **30** Əmma Simonning keynanisi kizitma iqidə yetip qalojanidi. Ular dərhal uning əhwalini [əysaəja] eytti. **31** U ayalning kexioja berip, kolidin tutup, yələp ərə turoquzdi. Uning kizitmisi dərhal yandi wə u ularni kütüxkə kirixti. **32** Kəqkurun kün patqanda, kixilər barlik aəriqlarni wə jin qaplxanlarni uning aldioja elip kelixti. **33** Pütün xəhərdikilər ixik aldioja toplaxkanidi. **34** Xuning bilən u hər türlük kesəllərgə giriptar boləjan nurojun kixilərnə sakaytti wə nurojun jinlarni kixilərdin həydiwətti. Lekin u jinlarning gəp qilixkə yol qoymidi, qünki ular uning kim ikənlikini bilixətti. **35** Ətisi ətigən tang tehi atmastinla, u ornidin turup, [xəhərdin] qikip, hilwət bir jayəja berip dua-tilawət kildi. **36** Simon bilən uning həmrahliri uni izdəp qikti. **37** Uni tapqanda: — Həmmə adəm seni izdixiwatidu! — deyixti. **38** U ularəja: — Baxkə yərlərgə, ətraptiki yezilaroʻjimu sèz-kalamni jakarlixim üqün barayli. Qünki mən dəl muxu ix üqün kelixim, — dedi. **39** Xundəq kilip, u pütkül Galiliyə əlkisini aylinip, sinagoglirida sèz-kalamni jakarlaytti həmdə jinlarni kixilərdin həydiwətətti. **40** Mahaw kesili bar bir kixi uning aldioja kelip yelinip, tizlinip turup: — Əgər halisingiz, meni kesilimdin pak qilalaysiz! — dəp ətündi. **41** Əysa iqi aəriəjaq kolini sozup uningəja təgküzüp turup: — Halaymən, pak qilinəjin! — dewidi, **42** xu sèz bilənla mahaw kesili dərhal bimərdin

ketip, u pak qilindi. **43** U uningõja: — Hãzir bu ixni heqkingã eytma, bãlki udul berip [mãs'ul] kaõinoõja õzõngni kõrsitip, kaõinlarda guwahlik bolux õqõn, Musa bu kesãldin paklanõjanlarõja õmr qilõjan [õurbanliklarni] sunõjin, — dõp uni kattik agahlandurup yoloõja saldi. **45** Birak u adõm qikip, bu ixni kõp yõrlõrdã jar selip, kãng yeyiwõtti. Xuning bilãn õysa heqkandak xãhãrgã oquq-axkara kirõlmãy, bãlki xãhãrlõr sirtidiki hilwõt jaylarda turuxõa mãjbur boldi; halayik hãr tãrãptin uning yenioõja toplixatti.

2 Birnõqqã kõndin keyin u qaytidin Kãpãrnaõumõja kirdi. U õydikãn, degãn hãwãr tarkiliwidi, **2** xunqã kõp adõm u yãrgã yioõildiki, hãtta ixik aldidimu put dõssigõdãk yãr qalmioõjanidi. U ularõja sãz-kalam yãtkõzõwatatti. **3** Mana xu õsnada, birnõqqã adõm uning aldioõja bir palõqni elip kãldi; uni ulardin tãti kõtõrõp õkãlgãnidi. **4** Adõmning kõplõkidin uningõja yekinlixalmay, ular uning õstidõn õgzini texip, tãxõk aqõkandõn keyin palõqni zãmbil bilãn [õysaning aldioõja] qõxõrdi. **5** ãmndi õysa ularning ixãnõqini kõrõp palõqkã: — Balam, gunahõliring kãqõrõm qilindi, — dedi. **6** Lekin u yãrdã olturoõjan bãzi Tãwrat ustazliri kõnglidã gumaniy soallarni qoyup: **7** «Bu adõm nemã õqõn mundak dõydu? U kupurluk qiliwatidioõju! Hudadin baxõa kimmu gunahõlarni kãqõrõm qilalisun?» deyixti. **8** õysa xuan roõida ularning kõngõlliridã xundak gumaniy soallarni qoyuwatõanlikõni bilip yetip, ularõja mundak dedi: — Silãr kõngõldã nemixõa xundak soallarni qoyisilãr? **9** Muxu palõqkã: «Gunahõliring kãqõrõm qilindi!» deyix asanmu, yaki «Ornungdin tur, zãmbil-

kərpəngni yiojixturup mang!» deyix asanmu? **10** Əmma hazır silərnin Insan'oolining yər yüzidə gunahlarni kəqürüm kiliq hokukioja igə ikənlikini bilixinglar üqün, — U paləq kesəlgə: **11** — Sanga eytayki, ornungdin tur, zəmbil-kərpəngni yiojixturup öyünggə kəyt! — dedi. **12** U dərhal ornidin dəs turup, zəmbil-kərpisini yiojixturdi wə həmməylənnin kəz aldida [öydin] qikip kətti. Həmməylən kəttik həyran kəlip Hudani uluqlixip: — Muxundək ixni əzəldin kərüp bəkmiojaniduk, — deyixti. **13** U yənə dengiz boyioja kərap mangdi. Kixilər topi uning ətrəpioja olixiwaldi. U ularoja təlim bərdi. **14** U yoldin ətüp ketiwatqanda, baj alidiojan orunda olturojan Alfayning oqli Lawiyini kərüp, uningoja: — Manga əgəxkin, — dedi. U ornidin turup, uningoja əgəxti. **15** Wə xundək boldiki, u [Lawiyning] öyidə dastihanda olturojanda, nurojun bajgilar wə gunahkarlar əysa wə uning muhlisliri bilən həmdastihan boldi. Bundək kixilər heli kəp idi, ularmu uningoja əgəxkənidi. **16** Əmdi Təwrat ustazliri wə Pərisiylər uning gunahkarlar wə bajgilar bilən bir dastihanda olturojanlikini kərüp, muhlislirioja: — U nemixka bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip olturidu?! — deyixti. **17** Buni angliojan əysa ularoja: — Saqlam adəm əməs, bəlki bimarlar tewipka mohtajdur. Mən həkqaniylarni əməs, bəlki gunahkarlarni qəqirojili kəldim, — dedi. **18** Əmdi Yəhyaning muhlisliri bilən Pərisiylər roza tutuwatatti. Bəzilər uning aldioja kəlip: — Nemixka Yəhyaning muhlisliri wə Pərisiylərnin muhlisliri roza tutidu, ləkin sening muhlisliring tutmaydu? — dəp soraxti. **19** Əysa

jawabən mundak dedi: — Toyi boluwatqan yigit tehi toyda h mdastihan olturoqan qa qda, mehmanliri roza tutup oltursa qandak bolidu!? Toyi boluwatqan yigit toyda bolsila, ular heqkandak roza tutalmaydu. **20**  mma xu k nl r keliduki, yigit ulardin elip ketilidu, ular xu k nd  roza tutidu. **21** Heqkim kona kəngləkkə yengi rəhttin yamak salmaydu. Undak qilsa, yengi yamak [kirixip], kona kiyimni tartixturup yirtiwetidu. Nətijidə, yirtik tehimu yoqinap ketidu. **22** Heqkim yengi xarabni kona tulumlaroqa kaqilimaydu. Əgər undak qilsa, xarabning [eqixi bilən] tulumlar yerilip ketidu-də, xarabmu t k l p ketidu həm tulumlarmu kardin qikidu. Xuning  q n yengi xarab yengi tulumlaroqa kaqilinixi ker k. **23** Bir xabat k ni xundak boldiki, u buoqdayliqlardin  t p ketiwatatti. Uning muhlisliri yolda mengiwatqanda baxaqlarni  z xk  baxlidi. **24** P risiyl r uningoa: — Qara, ular nemixka xabat k ni [T wratta] qəkləngən ixni kilidu? — deyixti. **25** U ularoqa: — [Padixah] Dawutning  zi w  həmrahliri həjətmən bolooanda, yəni aq qaloqanda nem  kiloqanliqini [muk dd s yazmilardin] oqumioqanmusil r? **26** — Demək, Abiyatar bax kahin bolooan waqtida, u Hudaning  yig  kirip, Hudaqoqa ataloqan, T wratta p k t kahinlarning yeyixigila bolidioqan nanlarni [sorap] yeg n, xundakla h mrahlirioqimu bərgən? — dedi. **27** U ularoqa y n : — Insan xabat k ni  q n  m s, xabat k ni insan  q n yaritildi. **28** Xuning  q n, Insan'ooqli xabat k niningmu Iqisidur, — dedi.

3 U y n  sinagogka kirdi. Xu y rd  bir qoli yigiləp kətkən bir ad m bar idi. **2** [P risiyl r]  ysaning

üstidin arz qilayli dəp xabat künidə kesəl sakaytidioqan-sakaytmaydioqanlikini paylap yürətti. **3** Əysa qoli yigiləp kətkən adəmgə: — Ornungdin turup, otturiqə qikkin! — dedi. **4** Andin, sinagogdikilərdin: — Təwrat qanunioqə uyqun bolqini xabat küni yahxilik qilixmu, yaki yamanlik qilixmu? Janni kutkuzuxmu yaki həlak qilixmu? — dəp soridi. Lekin ular zuwan sürüxmidi. **5** U oqəzəp bilən ətrapiqə nəzər selip ularqə kəz yügürtüp, ularning tax yürəklikidin qayoqurdi. Andin u kesəlgə: — Qolungni uzat, — dedi. U qolini uzitiwidi, qoli əsligə kəltürüldi. **6** Əmdi Pərisiyələr dərhal sirtka qikip, uni kəndəq yokitix toqrisida Hərod [padixəning] tərəpdarliri bilən məslihət qilixka baxlidi. **7** Andin Əysa muhlisliri bilən billə u yərdin ayrilip dengiz boyiqə kətti; Galiliyə əlkisidin qong bir top adəmlər uningqə əgixip bardi; xundəqlə uning qilqan əməllirini angliqan həman, pütün Yəhudiyə əlkisidin, Yerusalem xəhiridin, Idumiya əlkisidin, Iordan dəryasining qarxi tərripidin, Tur wə Zidon xəhərlirining ətrapidiki jaylardin zor bir top adəmlərmu uning yenioqə kelixti. **9** U adəmlərnin kəplikidin əzini kistap qoymisun dəp muhlislirioqə kiqik bir kəminin uningqə yeqin turuxini tapilidi. **10** Qünki u nuroqun bimarlarini sakaytkini tüpəylidin hərəkəndəq waba-kesəlliklərgə giriqtar bolqanlarning həmmisi uningqə [qolumni] bir təgküzüwəlsam dəp kistixip kelixkənidi. **11** Napak roqlar [qaplixiwəloqanlar] qaqanla uni kərsə, uning aldiqə yikilip: «Sən Hudaning Oqlisən!» dəp wərkirixatti. **12** Lekin u [napak roqlarqə] əzining kim ikənlikini axkarilimaslikka kattik tənbiq berip aqahlandıratti. **13** U

taoqqa qikip, ezi halioqan kixilarni yenioqa qakirdi; ular uning yenioqa kelixti. **14** U ulardin on ikkisini ezi bilən billə boluxqa, səz-kalamni jakarlaxqa, **15** kesəllərnı saqaytix wə jinlarnı həydəx hokukioqa igə boluxqa tallap bekitti. **16** U [bekitkən on ikki kixi]: Simon (u uningoa Petrus dəp isim koyoqan), **17** Zəbədiyning oqli Yakup wə uning inisi Yuhanna, (u ularni «Binni-Rəgaz», yəni «Güldürmama oqulliri» dəpmu atioqan), **18** Andriyas, Filip, Bartolomay, Matta, Tomas, Alfayning oqli Yakup, Taday, millətpərwər dəp ataloqan Simon **19** wə uningoa satkunluk kילוqan Yəhuda Ixkariyotlardin ibarət. **20** U oygə kaytip kəlgəndin keyin, u yərgə yənə xunqə nuroqun adəmlər toplandiki, ularning hətta oizalanotudəkmu wakti qikmıdi. **21** [Əysaning] ailisidikilər buni anglap, uni tutup kelixkə berixti. Qünki ular uni «Əqlini yokitiptu» degənıdi. **22** Yerusalemdin qüxkən Təwrat ustazlıri bolsa: «Uningda Bəəzibub bar», wə «U pəkət jinlarning əmirigə tayinip jinlarnı koqliwetidikən», deyixətti. **23** Xuning üqün u [Təwrat ustazlırini] yenioqa qakirip, ularoa təmsillərnı ixlitip mundak dedi: — Xəytan Xəytanni kəndəkmu koqlisun? **24** Əgər padixahlik əz iqidin bəlünüp əzara sokuxkən bolsa xu padixahlik put tirəp turalmaydu; **25** xuningdək əgər bir ailə əz iqidin bəlünüp əzara sokuxsa xu ailə put tirəp turalmaydu. **26** Əgər Xəytan əz-əzigə qarxi qikip bəlünsə, u put tirəp turalmay, yokəlməy kəlməydu. **27** Həqkim küqtünggür birsining oygə kirip, uning mal-mülkını bulap kətəlməydu — pəkət u xu küqtünggürni awwal baqliyalisa andin oyiını bulang-talang kılalaydu. **28** Xuni silərgə bərhək eytip koyayki, insan baliliri

etküzgən türlük gunahlırining həmmisini, xundakla ular
kiloğan kupurluqlirining həmmisini kəqürüxkə bolidu.

29 Birak kimdikim Mukəddəs Rohka kupurluk kilsa,
əbədil'əbədgiqə heq kəqürülməydu, bəlki mənggülük
bir gunahning həkümi astida turidu. (aiōn g165, aiōnios

g166) **30** [əysaning bu səzi] ularning «uningoşa napak
roh qaplixiptu» degini üçün [eytiloanidi]. **31** Xu waqıtta
uning anisi bilən iniliri kəldi. Ular sirtida turup, uni
qakirixka adəm kirgüzdi. **32** Bir top halayik uning ətrapida
olturatti. Ular: — Mana, aningiz, iniliringiz sizni izdəp
sirtta turidu, — deyixti. **33** Əysa ularoşa jawabən: — Kim
mening anam, kim mening inilirim? — dedi. **34** Andin,
u əpqürisidə olturoşanlaroşa qarap mundak dedi: Mana
bular mening anam və inilirim! **35** Qünki kimki Hudaning
iradisini ada kilsa, xu mening aka-inim, aqa-singlim və
anamdur.

4 U yənə dengiz boyida [həlkəkə] təlim berixkə baxlidi.
Uning ətrapioşa zor bir top adəmlər olixivaloşaqqa,
u bir kemigə qikiş dengizda olturdi; pütkül halayik
bolsa dengiz kiroşikida turuxatti. **2** U ularoşa təmsil
bilən nuroşun ixlarni əgətti. U təlim berip mundak
dedi: **3** — Kulaş selinglar! Uruk qaqkuqi uruk qaqkili
[etizoşa] qikiştu. **4** Uruk qaqkanda uruklardin bəziliri
qioşir yol boyioşa qüxüptu, kuxlar kelip ularni yəp
ketiptu. **5** Bəziliri tupriki az taxlik yərgə qüxüptu. Topisi
qongkur bolmioşanliktin, tezla ünüp qikiştu, **6** lekin
kün qikiş bilənla aptapta köyüp, yiltizi bolmioşaqqa
qurup ketiptu. **7** Bəziliri tikənlərnin arioşa qüxüptu,
tikənlər əsüp maysilarni boşuwelip, ular heq həsul

bərməptu. **8** Bəziliri bolsa, yaxşı tuprakğa qüxüptu. Ular əsüp awup qong bolqanda həsul beriptu. Ularning bəziliri ottuz həssə, bəziliri atmix həssə, yənə bəziliri yüz həssə həsul beriptu. **9** — Angliqudək kuliği barlar buni anglisun! — dedi u. **10** U uning ətrapidikilər həm on ikkiylən bilən yalquz qalqanda, ular uningdin təmsillər toqruluk soraxti. **11** U ularqə mundək dedi: — Hudaning padixəliğining sirini bilixkə silər nesip boldunglar. Lekin sirttikilərgə həmmə ix təmsillər bilən ukturulidu; **12** buning bilən: «Ular qaraxni qaraydu, birək kərməydu; Anglaxni anglaydu, birək qüxənməydu; Xundək bolmisidi, ular yolidin yanduruluxi bilən, Kəqürüm kilinatti» [degən söz əməlgə axurulidu]. **13** Andin u ularqə: — Silər muxu təmsilnimu qüxənmidinglarmu? Undəkta, qandəkmu baxkə hərhil təmsillərni qüxinələysilər? — dedi. **14** Uruk qaqquqi söz-kalam qaqidu. **15** Üstigə söz-kalam qeqiloğan qiqir yol boyi xundək adəmlərni kərsətkənki, ular söz-kalamni angliqan həman Xəytan dərhal kelip ularning kəlbigə qeqiloğan söz-kalamni elip ketidu. **16** Buningqə ohxax, taxlik yərlərgə qeqiloğan uruklar bolsa, söz-kalamni angliqan həman huxallik bilən qobul kילוanlarni kərsitidu. **17** Həlbuki, kəlbidə heq yiltiz bolmioqəqə, pəkət wakitlik turidu; söz-kalamning wəjidin kiyinqilik yaki ziyankəxlikkə uqrioqanda, ular xuan yoldin qətnəp ketidu. **18** Tikənləarning arisioqə qeqiloqini xundək bəzi adəmlərni kərsətkənki, bu adəmlər söz-kalamni angliqini bilən, **19** lekin kəngligə bu dunyaning əndixiliri, bayliqlarning ezikturuxi wə baxkə nərsilərgə bolqan həwəslər keriwelip, söz-kalamni boşuwetidu-də, u heq həsul qiqarmaydu.

(aiōn g165) **20** Lekin yahxi tuprakka qeqiloqan uruqlar bolsa — sɛz-kalamni anglixi bilɛn uni kɔbul kɪloqan adɛmlɛrni kɛrsitidu. Bundak adɛmlɛr hɔsul beridu, birsi ottuz hɛssɛ, birsi atmix hɛssɛ, yɛnɛ birsi yūz hɛssɛ hɔsul beridu. **21** U ularɔqə yɛnɛ mundak dedi: — Qiraɔq sewət yaki kariwat astioqə kɔyulux ũqūn kɛltürüləmdü? U qiraɔqdanning ũstigə kɔyulux ũqūn kɛltürülməmdü? **22** Qūnki yoxuruloqan hɛqkəndak ix axkarilanmay kəlməydu, xuningdək hɛrkəndak məhpiy ix yūz bərgəndin keyin ayan bolmay kəlməydu. **23** Angliɔudək kuliqi barlar buni anglisun! **24** Angliɔanliringlarɔqə kəngül bəlūnglar! Qūnki silɛr [baxkilarɔqə] kəndak əlqəm bilən əlqisənglar, silərgimu xundak əlqəm bilən əlqəp berilidu, hətta uningdinmu kəp koxup berilidu. **25** Qūnki kimdə bar bolsa, uningɔqə tehimu kəp berilidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningda bar bolɔanlirimu uningdin məhrum kilinidu. **26** U yɛnɛ mundak dedi: — Hudaning padixahlıqi yɛnɛ birsining tuprakka uruk qaqkınıoqə ohxaydu: **27** u uhlaydu, orundin turidu, keqə-kündüzlər ətüwerip, uruk bih urup ɛsidu. Lekin qaqkuqi kəndak yol bilən ɛsidiɔanlıqini bilməydu. **28** Tuprak əzlükidin hɔsul beridu; uruk awwal bih uridu, keyin bax qikiridu, ahirda baxaklar toluk dan tutidu. **29** Dan pixkənda, [qaqkuqi] dərhal ɔroqak salidu, qūnki hɔsul waqti kəlgən bolidu. **30** U yɛnɛ mundak dedi: — Hudaning padixahlıqini nemigə ohxitimiz? Yaki kəndak bir təmsil bilən sürətləp berələymiz? **31** U goya bir tal kiqa uruqioqə ohxaydu. U yərgə teriloqanda, gərqə yər yūzidiki barlıq uruqlarning iqidə əng kiqiqi bolsimu, **32** teriloqandin keyin, hɛrkəndak

ziraəttin egiz əsüp xundak qong xahlayduki, asmandiki kuxlarmu uning sayisigə konidu. **33** U xuningoşa ohxax halayik anglap qüxinəligüdək nuroşun təmsillər bilən söz-kalamni yətküzdi. **34** Lekin təmsil kəltürməy turup ularoşa heqkandak söz kilmaytti. Lekin öz muhlisiri bilən yaloşuz qaloşinida, ularoşa həmmi qüxəndürüp berətti. **35** Xu küni kəş kirgəndə, u ularoşa: — Dengizning u ketioşa etəyli, — dedi. **36** Ular halayikni yoloşa seliwətkəndin keyin, uni kemidə olturoşan peti elip yürüp ketixti. Ular bilən billə mangoşan baxkə kemilərmu bar idi. **37** Wə mana, əxəddiy kara kuyun qikip kətti; xuning bilən dolğunlar kemini urup, su həlkip kirip, kemigə toxay dəp qaloşanidi. **38** Lekin u kemining ayoş tərpidə yastukka bax koyup uykuşa kətkənidi. Ular uni oyoşitip: — I ustaz, həlak boluwatkinimizoşa karing yokmu? — dedi. **39** U ornidin turup, boranoşa tənbiş berip, dengizoşa: «Tinqlan! Jim bol!» dewidi, boran tohtap, qongkur bir jimjitlik həküm sürdi. **40** — Nemixkə xunqə kərkisilər? Silərdə kəndəksigə tehiqə ixəng bolmaydu? — dedi u ularoşa. **41** Ularni intayin zor bir kərkunq basti, ular bir-birigə: — Bu adəm zadi kimdu? Hətta xamal wə dengizmu uningoşa itaət kilidikən-hə! — dəp ketixti.

5 Ular dengizning u ketioşa, Gadaraliklarning yurtioşa yetip bardı. **2** U kemidin qüxüxi bilənla, napak roş qaplaşkan bir adəm gər əngküriridin qikip, uning aldioşa kəldi. **3** U adəm əngkürlərni makan kioşan bolup, uni heqkim hətta zənjirlər bilənmu başliyalmaytti. **4** Qünki kəp kətim put-kölliri kixən-zənjirlər bilən başlanoşan bolsimu, u zənjirlərni üzüwetip, kixənlərni qəkiwətkənidi;

heqkim uni boysunduralmiqanidi. **5** U keqə-kündüz mazarlikta wə taoqlar arisida tohtawsiz warkirap-jarkirap yürətti, öz-özini taxlar bilən kesip yarilanduratti. **6** Lekin u Əysani yiraktin kərüp, uning aldioğa yügürüp berip, səjdə qildi **7** wə kattik awazda warkirap: — Həmmidin aliy Hudaning Ooqli Əysa, sening mening bilən nemə karing! Huda həkqi, səndin ötünüp qalay, meni qiynima! — dedi **8** (qünki Əysa uningoa: «Həy napak roh, uningdin qik!» degənidi). **9** U uningdin: — Isming nemə? — dəp soridi. — Ismim «koxun» — qünki sanimiz kəp, — dəp jawab bərđi u. **10** Wə u Əysadin ularni bu yurttin həydiwətmigəysən, dəp kəp ötünüp yalwurdi. **11** Taoq baqrida qong bir top tongguz padisi otlap yürətti. **12** Jinlar uningoa: — Bizni muxu tongguzlaroa əwətkin, ularning iqigə kirip ketixkə yol qoyqaysən, — dəp yalwuruxti. **13** Əysa dərhal yol qoydi. Xuning bilən napak rohlar qikip, tongguzlarning tenigə kirixi bilənla, tongguzlar tik yardin etilip qüxüp, dengizoa qarq boldi. Ular ikki mingoa yeqin idi. **14** Tongguz bakquqilar bolsa u yərdin keqip, xəhər-yezilarda bu ixlarni pur qildi. Xu yərdikilər nemə ix yüz bərgənlikini kərgili qikixti. **15** Ular Əysaning yenioğa kəldi wə ilgiri jinlar qaplixiwaloqan həliki adəmning kiyimlərni kiyip, əs-hoxi jayida olturoqinini — yəni «koxun jinlar» qaplxқан xu adəmni kərüp, kərkup ketixti. **16** Bu wəkəni kərgənlər jinlar qaplxқан adəmdə nemə yüz bərgənlikini wə tongguzlarning aqiwitini həlkqə bayan kilip bərđi. **17** Buning bilən halayik Əysaoqa: Yurtlirimizdin qikip kətkəysən, dəp yalwuruxqa baxlidi. **18** U kemigə qikiwatqanda, ilgiri jinlar qaplxқан həliki

adām uningdin: Mənmə sən bilən billə baray, dəp ətündi.

19 Lekin u buningəta unimay: — Əz ɵydikiliring wə yurtdaxliringning yenioəta berip, ularəta Pərwərdigarning sanga xunqilik uluoəta ixlarni kəlip bərgənlikini, Uning sanga rəhim-xəpkət kərsətkənlikini həwərləndürgin, — dedi. **20** U kəytip berip, Əysaning əzigə kəndək uluoəta ixlarni kəlioətanlikini «On xəhər rayoni»da jar kəlixkə baxlidi. Buni anglioətanlarning həmmisi tolimu həyran kəlixti. **21** Əysa kəytidin kəmə bilən dengizning u kətioəta ətəkəndə, zor bir top halayik uning yenioəta yioəildi; u dengiz boyida turatti. **22** Mana, məlum bir sinagogning qongi Yairus isimlik bir kixi kəldi. U uni kərup ayioəioəta yikilip: — Kiqik kizim ələy dəp kəldi. Berip uningəta kəlliringizni təgküzüp kəysingiz, u sakiyip yaxioəay! — dəp kəttik yelindi. **24** Əysa uning bilən billə bardı. Zor bir top halayikmə olixip kistaxkən haldə kəynidin mengixti. **25** Hun təwrəx kesiligə giriptar boləinioəta on ikki yil bolətan bir ayal bar bolup, **26** u nuroətan tewiplarning kəlida kəp azab tartip, bar-yəkini həjləp tögətkən bolsimu, həkəndək ünümi bolmay, tehimu eəjirlixip kətkənidi. **27** Bu ayal Əysa həkəkidi kə gəplərnə anglap, halayikning otturisdin kistilip kəlip, arka təərəptin uning tonini silidi. **28** Qünki u kənglidə: «Uning tonini silisamla sakəyməy kəlməymən» dəp oylətanidi. **29** Hun xuan tohtap, ayal kəsəl azabidin sakəytilətanlikini əz tenidə səzdi. **30** Əysa dərhal wujudidin kudrətning qikətanlikini sezip, halayikning iqidə kəynigə burulup: — Kiyimimni silioətan kim? — dəp soridi. **31** Muhlisiri uningəta: — Halayikning əzüngni kistap mengiwətkənlikini kərup turukluk, yənə:

«Meni siliqan kim?» d p sorays no u? — deyixti. **32** Birak  ysa  zini siliqunini tepix  q n tehiq  ətrapiqə qaratatti. **33**  zid  nem  ixning yüz bərgənlikini s zg n ayal k rkup-titrigən  alda kelip uning aldiqə yikildi w  uningq  h kikiy  hwalni p t nlay eytti. **34** U uningq : — Kizim, ixənqing seni sakaytti! Tinq-hatirj mlik  kayt! Kesilingning azabidin sakayqin, — dedi. **35** U bu s zni kiliwatqanda, sinagogning qongining  yidin b zil r kelip uningq : Kizingiz  ldi.  mdi ustazni nemixqə y n  awar  kilisiz?! — deyixti. **36** Lekin  ysa bu s zl rni anglap dərhəl sinagogning qongiq : K rkmiqin! P k t ixənqtə bol! — dedi. **37** U p k t Petrus, Yakup w  Yakupning inisi Yuhanna bilən yolq  qiqti; baxq  heqkimning  zi bilən bill  berixiq  yol koymidi. **38** U sinagogning qongining  yi aldiqə kəlgəndə, kiyqas-quqanni, halayikning kattik nal -pəryad w  ah-zar k t rg nlikini k r p, **39**  yg  kirip ularqə: — Nemixqə kiyqas-quqan w  ah-zar kətürisilər? Bala  lm ptu, uhlap qaptu, — dedi. **40** Ular uni m shir  kilixti; lekin u h mm yl nni taxkiriqə qikiriwetip, balining ata-anisini w   z h mrahlirini elip, bala yatqan  yg  kirdi. **41** U balining kolini tutup, uningq : «Talita kumi» dedi. Bu s zning mənisi «Kizim, sanga eytimənki, ornungdin tur» degənlik idi. **42** Kiz dərhəl ornidin turup mangdi (u on ikki yaxta idi). Ular bu ixq  mutlək h yran k lixti. **43** U ularqə bu ixni heqking  eytmaslikni kattik tapilidi, xundakla kizq  yegüdək birnemə berixni eytti.

6 U u yərdin ketip,  z yurtiq  k ldi. Uning muhlisirimu uningq   gixip bardı. **2** Xabat k ni kəlgəndə, u sinagogda təlim berixk  kirixti. T limini angliqanlardin

köp adəm intayin həyran boluxup: — Bu adəm bularoşa nədin erixkəndu? Uningoşa muxundak danalığ kəndak berilgən? Uning qolida muxundak məjizilər kəndak yaritilidişandı? **3** U həliki yaşıqqı əməsmu, Məryəmning oşlı, xundakla Yəqub, Yosə, Yəhuda wə Simonlarning akisişu? Uning singillirimu bu yərdə arimizda turuwatmamdu? — deyixti. Xuning bilən ular uningoşa həsət-bizarlıq bilən qaridi. **4** Xuning bilən Əysa ularoşa: — Hərəkəndak pəyşəmbər baxka yərlərdə hərmətsiz qalmaydu, pəkət öz yurti, öz uruq-tuşkanlıri arisida wə öz əyidə hərmətkə sazawər bolmaydu, — dedi. **5** Xuning bilən qollirini birқанqə bimarning üstigə təgküzüp, ularni sakaytkəndin baxka, xu yərdə u həqkəndak məjizə yaritalmidi. **6** Wə u ularning iman-ixənşizlikidin həyran qaldı. **7** Andin u ətraptiki yeza-kəntləni aylinip təlim bərdi. U on ikkiylənni yenioşa qakirdi wə [həlk arisioşa] ikki-ikkidin əwətixkə baxlıdi. U ularoşa napak rohlarni həydəx həqkəni bərdi; **8** wə ularoşa: — Səpərdə yeninglaroşa həsidin baxka nərsə eliwalmanglar, nə hurjun nə nan eliwalmanglar, bəlwəşka pulmu salmanglar, **9** putunglaroşa kəxləni kiyinglar, birak ikki yəktək kiyiwalmanglar, — dəp tapilidi. **10** U yənə: — [Bir yurtka barəşinglarda], kimning əyigə [qəbul kilinip] kirsənglar, u yurttin kətküqə xu əydila turunglar. **11** Qaysi yərdikilər siləni qəbul qilmisa, xundakla səzūnglarni anglimisa, u yərdin kətkininglarda, ularoşa aqaş-guwah bolsun üqün ayioşinglardiki topini qəkiwetinglar! — dedi. **12** Xuning bilən ular yoloşa qikip, kixiləni gunahlirioşa towa kilixka jar selip ündidi. **13**

Ular nuroqun jinlarni həydidi, nuroqun bimarlarni zəytun meyi bilən məsih qilip saqaytti. **14** Uning nami məxhur boləqqa, Hərod padixah uning həkqide anglap: «Bu adəm [qokum] əlümdin tirilgən Qəməldürgüqi Yəhyadur. Xuning üqün muxu alahide kudrətlər uningda küqini kərsitidu» dəytti. **15** Baxqilar: «U Ilyas [pəyoqəmbər]» desə, yənə bəzilər: «Burunki pəyoqəmbərlərdək bir pəyoqəmbər bolsa kerək» deyixətti. **16** Birək bularni angliqan Hərod: — Mən kallisini aloqan Yəhyaning əzi xu — u əlümdin tirilptu! — dedi. **17** Hərodning bundək deyixining səwəbi, u [əgəy] akisi Filipning ayali Hərodiyəning wəjidin adəm əwətip Yəhyani tutup, zindanoqə taxliqanidi. Qünki u xu ayal bilən nikahlanəqanidi; Yəhya Hərodqə [tənbih berip]: «Akangning ayalini tartiwelixing Təwrat qanunioqə hilap» dəp qayta-qayta degənidi. **19** Xuning üqün Hərodiyə Yəhyaqə adawət saqlaytti; uni əltürməkqi boləqan bolsimu, lekin xundək qilalmaytti. **20** Qünki Hərod Yəhyani diyanətlik wə muqəddəs adəm dəp bilip, uningdin qorqatti, xunglaxqə uni qoşdaytti; u uning səzlrini angliqan qəqlirida alakzadə bolup ketətti, lekin yənə səzlrini anglaxqə amraq idi. **21** Əmma [Hərodiyə kütəkən] pəyt ahir yetip kəldi; Hərod tuquloqan künidə əz əməldarliri, mingbexiliri wə Galiliyə əlkisidiki katta ərbablarni ziyapət bilən kütüwaldi; **22** həliqi Hərodiyəning qizi sorunoqə qüxüp ussul oynap bərdi. Bu Hərod wə həmdastihan boləqanlarqə bəkmə yarap kətti. Padixah qizəqə: — Məndin nemə tələp qilsang, xuni berimən, — dedi. **23** Andin u kəsəm qilip yənə: — Məndin nemə tələp qilsang, həttə padixahliqimning yerimini desəngmu

xuni berimən, — dedi. **24** Kiz sirtka qikip, anisidin: — Nemə tələp kılay? — dəp soriwidi, anisi: — Qemüldürgüqi Yəhyaning kallisini tələp kıil, — dedi. **25** Kiz dərhal padixahning aldioğa aldirap kirip: — Qemüldürgüqi Yəhyaning kallisini hazirla bir təhsigə koyup əkilixlrini halaymən, — dedi. **26** Padixah buningoğa nahayiti həsrət qəkkən bolsimu, kəsəmliri tüpəylidin wə dastihanda olturoqanlar wəjidin, uningoğa bərgən səzidin yanoqusi kəlmidi. **27** Xunga padixah dərhal bir jallat əwətip, uning kallisini elip kelixni əmr kıildi. Jallat zindanoğa berip Yəhyaning kallisini elip, **28** uni bir təhsigə koyup, kizning aldioğa elip kelip uningoğa bərdi. Kiz uni anisioğa tapxurdi. **29** Bu ixni angliqan Yəhyaning muhlisliri kelip, jəsətni elip ketip bir kəbrigə koydi. **30** Kaytip kəlgən rosullar əysaning yenioğa yiojildi, nemə kıloqanliri həm nemə təlim bərgənlirini uningoğa məlum kıilixti. **31** Kelip-ketiwtəkanlar nahayiti kəplikidin ularoğa tamaklinixkimu wakıt qikmidi. Xunga u ularoğa: — Yürünglar, mən bilən hilwət bir jayoğa berip, birdəm aram elinglar, — dedi. **32** Buning bilən ular kemigə qüxüp, hilwət bir qəl yərgə qarap mangdi. **33** Birək nuroqun kixilər ularning ketiwtəkanlikini bayqap, ularni tonuweliwidi, ətraptiki barlik xəhərlərdin piyadə yoloğa qikip, yügürüp, uların burun u yərgə berip yiojilixti. **34** Əysa kemidin qüxüp, zor bir top adəmni kərüp, ularning padiqisiz koy padisidək boləanlikioğa iq aqritti. Xunga u ularoğa kəp ixlarni əgitixkə baxlidi. **35** Kəq kirip qaloqanda, muhlisliri uning yenioğa kelip: — Bu qəl bir jay ikən, kəq kirip kətti. **36** Halayikni yoloğa seliwətkən bolsang, ular ətraptiki kənt-

kixlaklaroşa berip, özligə nan setiwalsun; qünki ularda yegüdək nərsə yok, — dedi. **37** Ləkin u ularoşa jawabən: — Ularoşa özünglər ozuk beringlər, — dedi. Muhlislar uningdin: — Ikki yüz kümüx dinaroşa ularoşa nan əkelip ularni ozuklanduramduq? — dəp soridi. **38** Əysa ularoşa: — Qanqə neninglər bar? Berip qarap bekinglər, — dedi. Ular qarap baqqandin keyin: — Bəxi bar ikən, yənə ikki belikmu bar ikən, — deyixti. **39** U ularoşa kixilərnəni top-top qilip yexil qiməndə olturoşuzuxni buyrudi. **40** Halayiq yüzdin, əlliktin səp-səp bolup olturuxti. **41** U bəx nan bilən ikki belikni kolioşa elip, asmanoşa qarap [Hudaşa] təxəkkür-mədhiyə eytti, andin nanlarni oxtup, kəpqulikkə tutup berix üqün muhlisliroşa berip turatti; ikki beliknimu həmməyləngə tarkitip bərdi. **42** Həmməylən yəp toyundi. **43** [Muhlislar] exip qaloşan nan wə belik parqilirini lik on ikki sewətkə teriwaldi. **44** Nanlarni yegən ərlərnəning sanila bəx mingqə idi. **45** Bu ixtin keyinla, u muhlisliroşa əzüm bu halayikni yoloşa seliwetimən, angəşiqə silər kemigə olturup, dengizning qarxi kirəşikidiki Bəyt-Saida yezisioşa ətöp turunglar, dəp buyrudi. **46** Ularni yoloşa seliwətkəndin keyin, u dua-tilawət qilix üqün taşqa qikti. **47** Kəq kirgəndə, kemə dengizning otturisioşa yətkənidi, u əzi yaloşuz quruklukta idi. **48** U muhlislrining palakni küqəp uruwatqanlikini kərđi; qünki xamal tətür yənilixtə qikqanidi. Keqə tətinqi jəsək waqtida, u dengizning üstidə mengip, muhlisli tərəpkə kəldi wə ularning yenidin ətöp ketidioşandək qilatti. **49** Ləkin ular uning dengizning üstidə mengip keliwatqanlikini kərüp, uni alwasti ohxaydu, dəp oylap quqan selixti. **50** Qünki ularning həmmisi

uni k r p sarasimigə q xti. Lekin u d r al ularo a: — Yürəklik bolunglar, bu mən, k rkmanqlar! — dedi. **51** U kemigə, ularning yenio a qikqandila, xamal tohtidi. Ular buningdin  oxidin k tk d k dərijidə kattik  ayran k lixip, nemini oylaxni bilməytti; **52** q nki ular nan berix [m jizisini] tehiq  q x nmig nidi, ularning kəlbi bihud  al tt  turatti. **53** Ular dengizning k rxii t ripig   t p, Ginnisar t deg n yurtta [k rukluqqa] qikq p, kemini başlap koydi. **54** Ular kemidin qüxüxi bilənla, [halayi'k] uni d r al tonuwelip, **55**  traptiki  amm  jaylaroşa yügürüxüp bardi w  «U palanqi y rg  q x ptu» d p anglixii bilənla, bimarlarini z mbilg  selip, xu y rg  [uning aldio a] elip berixti. **56** U m yli yeza, m yli x   r yaki k xlaklaro a barsun, h lk a riqlarini bazarlaro a elip qikq p yatkuzatti; ular uningdin a riqlar  eq bolmioqanda sening yepinqangning pexigə bolsimu k lini t gk z walsak d p  t ndi. Uningo a k lini t gk z gnl rning   mmisi sakaydi.

7 Bu qao da, P risiyl r w  T wrat ustazliridin b ziliri Yerusalemdin kelip uning aldio a yio ildi; **2** xu P risiyl r w  T wrat ustazliri uning muhlislriddin bəzilirining tamakni k lini yumay, yəni «napak»  alda y watkanlikini k r p, uningdin: — Muhlisliring nemixka ata-bowilirimizning  n' nilirig  riay  kılmay, b lki yuyulmioqan k lliri bilən tamak y ydu? — d p soraxti (q nki P risiyl r w  pütün Y  udiyalar ata-bowiliri t ripiddin k lduruloqan  n' nini qing tutkaqqa, awwal k llirini  stayidillik bilən yumisa, tamak yeməydu. Xuningdək bazardin kaytip k lg ndimu, ular k l yumay

birnərsə yeməydu. Uningdin baxka, piyalə-kədəh, das-qəgün wə mis kaqilar wə diwanlarni yuyux tooqrisida tapxuruloqan nuroqunliqan ən'ənilərdimu qing turidu). **6** U ularoqa jawab berip mundaq dedi: — Yəxaya pəyoqəmbər silər sahtipəzlər tooqranglarda aldin'ala toptoqra bexarət bərgən! [uning] yazmisida pütülgəndək: — «Muxu həlkə aqzida Meni hərmətligini bilən, Birak qəlbi Məndin yirak; **7** Ular Manga bihudə ibadət qilidu. Ularning əgətkən təlimliri pəkət insanlardin qikқан pətiwalarla, halas». **8** Qünki silər Hudaning əmrini taxlap qoyup, insanlarning ən'ənisini qing tutiwalidikənsilər — das-qəgün, piyalə-kədəhləni yuyux wə xuningoqa ohxap ketidioqan nuroqan baxka ixlarni ən'ənə qilip yürisilər. **9** U ularoqa yənə mundaq dedi: — Silər əzliringlarning ən'ənisini qing tutimiz dəp Hudaning əmrini əpquillik bilən bir qətkə qayrip koydunglar! **10** Qünki Musa [pəyoqəmbər]: «Ata-anangni hərmət qil» wə «Atisi yaki anisini haqarətligənlər əlümgə məhkum qilinsun» dəp əmr qiloqan. **11** Ləkin silər: — Birsə «Atisi yaki anisoqa: — Mən silərgə yardəm bərgüdək nərsiləni allıkaqan «qurban qilip» Hudaqqa atiwəttim — desila, **12** xu kixining ata-anisining halidin həwər elixoqa bolmaydu, dəp əgitisilər. **13** Xundaq qilip, silər [əwladliringlaroqa] tapxuroqan ən'ənəngləni dəp Hudaning əmrini yokqa qikiriwəttinqlar, wə xuningoqa ohxax kəp ixlarni qilisilər. **14** Andin halayiqni yənə yenioqa qakirip, ularoqa: — Həmminglar manga kulak selinglar wə xuni qüxininglarki, **15** insanning sirtidin iqiğə kiridioqan nərsiləning heqkandiki uni napak qilmaydu, bəlki əz iqidin qikidioqan nərsilər bolsa, ular

insanni napak qilidu. **16** Angliodək kuliki barlar buni anglisun! — dedi. **17** U halayiktin ayrilip oygə kirgəndə, muhlisliri uningdin bu təmsil həkkidə soridi. **18** U ularoqa: — Silərmu tehiqə qüxənməy yürüwatamsilər?! Sirttin insanning iqiqə kiridioqan hərəkəndə nərsining uni napak qılalmaydioqanlikini tonup yətməywatmamsilər? **19** [Sirttin kirgən nərsə] insanning kəlbigə əməs, axkazinioqa kiridu, andin u yərdin tərət bolup taxlinidu, — dedi (u bu gəpni deyix bilən, həmmə yeməklilərnəni həlal qiliwətti). **20** U yənə səz qilip mundək dedi: — Insanning iqidin qikidioqinila, insanni napak qilidu. **21** Qünki xular — yaman niyətlər, zinahorluk, jinsiy buzukluklar, katillik, oqrilik, aqkəzlük, rəzilliklər, aldamqilik, xəhwaniylik, həsəthorluk, til-ahənət, təkəbburluk və hamakətliklər insanning iqidin, yəni uning kəlbidin qikidu **23** — bu rəzil ixlarning həmmisi insanning iqidin qikip, əzini napak qilidu. **24** U ornidin turup u yərdin ayrilip, Tur və Zidon ətrapidiki rayonlaroqa bardi və bir oygə kirdi. Gərqə u buni heqkim bilmisun degən bolsimu, lekin yoxurup qalalmidi. **25** Dərwəkə, napak roh qaplxəkən kiqik bir kizning anisi uning toqrisidiki həwərnəni angliqan həman yetip kelip, uning ayioqioqa yikildi **26** (ayal Yunanlik bolup, Suriyə əlkisidiki Fənikiy millitidin idi). U uningdin kizidin jinni həydiwetixni ətündi. **27** Lekin əysa uningoqa: — Aldi bilən balilar kərsikini toyoquzsun; qünki balilarning nenini kiqik itlaroqa taxlap berix toqra əməs, — dedi. **28** Lekin u buningoqa jawabən: — Durus, i Rəb, birək hətta itlarmu üstəl astida turup balilardin qüxkən nan uwəqlirini yəydioqu, — dedi. **29** əysa uningoqa: — Sening

muxu sөzüng түpәylidin yolungоја қайт, jin қizingdin қіқіп кәтті, — dedi. **30** Ayal өyigә қайtip кәlgәndә, mana қız kariwatta yatatti, jin uningdin қіқіп кәtkәnidi. **31** Әysa yәнә Tur wә Zidon xәһirining әtrapidiki rayonlardin қіқіп, «On xәһәр» rayoni otturисidin өtүp, yәнә Galiliyә dengizioја kәldi. **32** Halayıқ uning aldioја tili eoқir, gas bir adәmni elip kelip, uning uқisioја қолungni tәgкүzүp қоysang, dәp өtүнүxti. **33** U u adәmni halayıқtin ayrip bir qәtkә tartip, barmaklırini uning қulaklırioја tikti, tükürүp, [barmıқini] uning tilioја tәgкүzdi. **34** Andin u asmanоја қарap uһ tartip horsinoјandin keyin, u adәmgә: «Әffata» (mәnisi «eqil») dedi. **35** U adәmning қulaklıri dәрһal eqilip, tilimu eqilip rawan gәp қilixқа baxlıdi. **36** Әysa ularоја buni һeqkimgә eytmaslıқni tapıladı. Lekin ularоја һәрқанqә tapilioјan bolsimu, bu һәwәrni yәнila xunqә kәng tarkitiwәtti. **37** Halayıқ [bu ixқа] mutlәk һәyran kelixip: — U һәmmә ixlarni қaltis қilidikән! Hәtta gaslarni anglaydioјan, gaқilarni sөzlәydioјan қilidikән, — deyixti.

8 Xu күnlәrdә, yәнә zor bir top halayıқ yioјiloјanidi. Ularning yegüdәk һeqnemisi bolmioјаqқа, u muһlislrini yenioја qaqırip: **2** — Bu halayıққа iqim aоrıydu. Qünki ular mening yenimda turојili üq күn boldi, ularda yegüdәk һeqnәrsimu қalmidi. **3** Ularni өylirigә aq қorsaq қaytursam, yolda һalidin ketixi mumkin. Qünki bәziliri yiraқtin kәlgәnikән, — dedi. **4** Muһlisliri buningoја jawabән: — Bundaq hilwәt bir jayda bu kixilәrni toyduroјudәk nanni nәdin tapқili bolsun? — deyixti. **5** — Қанqә neninglar bar? — dәp soridi u. Yәttә, — deyixti

ular. **6** Buning bilən u həlkni yərdə olturuxka buyrudi. Andin yəttə nanni kəlioqa aldi wə [Hudaəqa] təxəkkür-mədhiyə eytip oxtup, kəpçilikkə tutuxka muhlisliroqa bərdi. Ular halayikqa üləxtürüp bərdi. **7** [Muhlislar]da yənə birqanqə kiçik belikmu bar idi. U Hudaəqa təxəkkür eytip ularni bərikətləp, muhlisliroqa üləxtürüp berixni eytti. **8** Halayik toyəuqə yedi; ular exip qaloqan parqilarni yəttə sewətkə teriwaldi. **9** Yegənlər tət mingqə kixi idi. U ularni yoloqa saldi, **10** andin muhlisliro bilən billə dərhal kemigə qüxüp, Dalmanuta tərəplirigə bardı. **11** Pərisiylər çikçip, uni sinax məqsitidə uningdin bizgə asmandin bir məjizilik alamət kərsətsəng, dəp tələp kəlixip, uning bilən munaziriləxkili turdi. **12** U iqidə bir uluq-kiçik tinip: — Bu dəwr nemixka bir «məjizilik alamət»ni istəp yüridu? Xuni silərgə bərhək eytip qoyayki, bu dəwrgə həqkandak məjizilik alamət kərsitilməydu, — dedi. **13** Andin ulardin ayrilip, yənə kemigə çikçip, dengizning u qetigə ətüp kətti. **14** Muhlislar nan elip kəlixni untuqan bolup, kemidə bir tal nandin baxka yəydiqini yok idi. **15** U ularni aqaqlandurup: — Ehtiyat qilinglar, Pərisiylərnin eqitkusi wə Hərodning eqitkusidin həzi bolunglar, — dedi. **16** Muhlislar əzara mulahizilixip: — Uning bundak deyixi nan əkəlmigənləkimizdin bolsa kərak, — deyixti. **17** Əysa ularning nemə [deyixiwatqanliqini] bilip: — Nemixka nan yoklukı toqrisida mulahizə qilisiləp? Silər tehiqə pəm-parasət yaki qüxənqigə igə bolmidinglarmu? Qəbliringlar tehimu bihudlixip ketiwatamdu? **18** Kəzünglar turup kərməywatamsiləp? Qulikinglar turup angliməywatamsiləp? Esinglarda yokmu? **19** Bəx ming

kixigə bəx nanni oxtuqinimda, parqilaroqa liq toloqan qanqə kiiqik sewətəni yioqiwaldinglar? — dedi. — On ikkini, — jawab bərđi ular. **20** — Yəttə nanni tət ming kixigə oxtuqinimda, parqilaroqa liq toloqan qanqə sewətəni yioqiwaldinglar? — dedi u. — Yəttini, — Jawab bərđi ular. **21** U ularoqa: — Undaqta, qandaqsigə silər tehi qüxənməysilər? — dedi. **22** Ular Bəyt-Saida yezisioqa kəldi; halayiq bir kor adəmnı uning aldioqa elip kelip, uningoqa kolungni təgküzüp qoysang, dəp ətündi. **23** U kor adəmnıng qolidin tutup yezining sirtioqa yetiləp bardı; uning kəzlırigə tükürüp, üstigə kollirini təgküzüp: — Birər nərsə kərüwatamsən? — dəp soridi. **24** U bəxini kətürüp: — Kixilərnı kərüwatimən; ular huddı mengip yürüwatqan dərəhlərdək kərünüwatidu, — dedi. **25** Andin u qaytidin kollirini u adəmnıng kəzlırigə təgküzdi. U kəzlırini eqiwidi, kəzlıri əsligə kelip, həmmə nərsini enik kərđi. **26** Əysa uni əyigə qayturup: — Yezioqimu kirmə, yaki yezidiki həqkimgə bu ixni uqturma, — dəp tapilidi. **27** Əysa muhlislıri bilən qikip Kəysəriyə-Filippi rayonioqa qaraxlık kənt-yezilaroqa bardı. Yolda u muhlislıridin: — Kixilər meni kim dəydu? — dəp soridi. **28** Ular uningoqa: — Bəzilər seni Qəməldürgüqi Yəhya, bəzilər İlyas [pəyoqəmbər] wə yənə bəzilər ilgiriki pəyoqəmbərlərdin biri dəp qaraydikən, — dəp jawab berixti. **29** U ulardin: — Əmdi silərqu, silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. Petrus jawabən: — Sən Məsihdursən, — dedi. **30** U ularoqa əzi toqruluk həqkimgə tinmaslıqni jiddiy tapilidi. **31** Xuning bilən u İnsan'oqlıning nuroqun azab-oqubət tartixi, aqsakallar, bax kaqınlar wə Təwrat ustazlıri tərıpidin qətkə qəkilixi,

öltürülüxi wə üq kündin keyin tirildürülüxi muqərrər ikənlikini [muhlislirioqa] əgitixkə baxlidi. **32** U bu ixni oquq-axkara sözləp bərđi. Buning bilən Petrus uni bir qətkə tartip, uni əyibləxkə baxlidi. **33** Lekin u burulup muhlislirioqa qarap, Petrusni əyibləp: — Arqamoqa ət, Xəytan! Sening oyliqanliring Hudaning ixliri əməs, insanning ixliridur, — dedi. **34** Andin muhisliri bilən halayiqnimu qaqirip mundaq dedi: — Kimdəkim manga əgixixni niyət kılsa, əzidin keqip, əzining krestini kətürüp manga əgəxsun! **35** Qünki kimdəkim əz jenini kətquzay desə, qoqum uningdin məhrum bolidu; lekin kimdəkim mən üqün wə hux həwər üqün əz jenidin məhrum bolsa, uni kətquzidu. **36** Qünki bir adəm pütkül dunyaqqa igə bolup, jenidin məhrum qalsa, buning nemə paydisi bolsun?! **37** U nemisini jeniqqa tegixsun?! **38** Qünki kimdəkim zinahor wə gunahqar bu dəwr aldidə məndin wə mening səzlimdin nomus kılsa, Insan'ooqlimu atisining xan-xəripi iqidə muqəddəs pərixtilər bilən billə kəlginidə, uningdin nomus kılidu.

9 U ularqqa yənə: — Mən silərgə xuni bərhəq eytip qoyayki, bu yərdə turqanlarning arisidin əlümning təmini tetixtin burun jəzmən Hudaning padixahliqining küq-kudrət bilən kəlgənlikini kəridioqanlar bardur. **2** Wə altə kündin keyin, Əysa Petrus, Yaqup wə Yuqannani ayrip elip, egiz bir taqqa qikti. U yərdə uning siyaqi ularning kəz aldidila əzgirip, **3** kiyimliri yər yüzidiki heqbir akartququmu akartalmioqudək dərijidə parkirap qarđək ap'ak boldi. **4** Ularning kəz aldidə Musa wə Ilyas [pəyoqəmbərlər] tuyuksiz kəründi; ular Əysa bilən

sözlixiwatқаниди. **5** Petrus bu ixқа jawabән Әysaға:
— Ustaz, bu yәrdә bolәјinimiz intayin yahxi boldi!
Birini sanga, birini Musaға, yәнә birini Ilyaska atap bu
yәrgә üq kәpә yasayli! — dedi **6** (qünki Petrus nemә
deyxini bilmәy қaloқanidi, qünki ular қorkunqқа qәmüp
kәtkәnidi). **7** Tuyuqsiz bir parqә bulut ularni қapliwalди
wә buluttin: «Bu Mening sәyümlük Oqlumdur; uningға
қulak selinglar!» degән awaz anglandi. **8** Ular lappidә
әtrapiға қarixiwidi, lekin yәнә heqkimni kәrmidi, өз
yenida pәkәt Әysanila kәrdi. **9** Ular taқdin қuxüwatқanda,
Әysa ularға, Insan'оqli әlümdin tirildürülmigüqә,
kәrgәnlirini heqkingә eytmaslikni әmr қilip tapilidi. **10**
Ular uning bu sәzini kәngligә püküp, «әlümdin tirilix»
degәнning zadi nemә ikәnliki һәққidә өзara mulahizilәxti.
11 Ular uningdin yәнә: — Tәwrat ustazliri nemә üqün:
«Ilyas [pәyoғәmbәр Mәsiһ kelixtin] awwal қaytip kelixi
kerәk» deyxidu? — dәp soraxti. **12** U ularға jawabән:
— Ilyas [pәyoғәmbәр] dәрwәқә [Mәsiһtin] awwal kelidu,
andin һәmmә ixni ornioға kәltüridu; әmdi nemixқа
mukәddәs yazmilarda Insan'оqli kәp azab-оқubәt qekidu
wә horlinidu, dәp pütülgән? **13** Lekin mән silәrgә xuni
eytayki, Ilyas [pәyoғәmbәр] dәрһәққәt kәldi wә dәl
mukәddәs yazmilarda u һәққidә pütülgәndәk, kixilәр
uningға nemini halisa xundaq қildi. **14** Ular muhlislarning
yenioға қaytip barојinida, zor bir top adәmlәrning
ularning әtrapiға olixiwaloқanliқini, birnәqqә Tәwrat
ustazlirining ular bilән munazirә қilixiwatқanliқini kәrdi.
15 Uni kәrgән pütүн halayiq intayin һәyran boluxti wә
yügürüp kelip uning bilән salamlaxti. **16** U ulardin: —

Ular bilən nemə toʻruluk munazirə qilixiwatisilər, — dər soridi. **17** Halayiktin birəylən uningʻoʻya: — Ustaz, mən oʻplumni sening aldingʻoʻya elip kəldim, qünki uningʻoʻya gaqa qilʻoʻuqi bir roh qaplixiwaloʻan. **18** Hər kətim roh uni qirmiwalsa, uni tartixturup yikitidu, xuning bilən balining aʻoʻzi kəpüklixip, qixliri kirixip ketidu; kəxʻxal bolup qalidu. Muhlisliringdin jinni həydiwətkəysilər dər tilidim, birək ular qilalmidi, — dedi. **19** U jawabən: — Əy etikədsiz dəwr, silər bilən kaqanoʻiqə turay?! Mən silərgə yənə kaqanoʻiqə səwr qilay? — Balini aldimʻoʻya elip kelinglar — dedi. **20** Ular balini uning aldioʻya elip kəldi. Əysani kərux bilənla roh balining pütün bədinini tartixturuwətti. Bala yikilip, aʻoʻzidin kəpük qikqan peti yərdə yumilap kətti. **21** U balining atisidin: — Bu ix bexioʻya kəlginigə kanqə uzun boldi? — dər soridi. U: — Kiqikidin tartip xundək, **22** jin uni həlak qilix üqün kəp kətim otka wə suoʻya taxlidi. Əmdi bir amal qilalisang, bizgə iq aʻoʻritip xapaət qilʻoʻaysən! — dedi. **23** Əysa uningʻoʻya: — «Qilalisang!» dəysənoʻqu! Ixənqtə bolʻoʻan adəmgə həmmə ix mumkindur! — dedi. **24** Balining atisi dərhal: — Mən ixinimən; ixənqsizlikimgə mədət qilʻoʻaysən! — dedi yioʻlap nida qilip. **25** Əmdi əysa kəpqulikning yügürüxüp kəlgənlikini kərüp, həliki napak rohqa tənbiḥ berip: — Əy adəmni gas wə gaqa qilʻoʻuqi roh! Buyruk qilimənki, uningdin qik, ikkinqi kirgüqi bolma! — dedi. **26** Xu haman jin bir qirkiridi-də, balini dəhxətlik tartixturup, uningdin qikip kətti. Bala əlüktək yetip qaldi, halayikning kəpinqisi «U əldi!» deyixti. **27** Lekin əysa balini kolidin tutup yelidi, bala ornidin turdi. **28** Əysa əygə

kirgəndin keyin, muhlisliri uning bilən yaloʻuz qaloʻanda uningdin: — Biz nemə üqün jinni həydiwetəlmiduk? — dəp soraxti. **29** U ularoʻa: — Bu hil [jin] dua wə rozidin baxqa yol bilən qikirilmas, — dedi. **30** Ular xu yərdin ayrilip, Galiliyədin ətüp ketiwatatti. Birak u buni heqkimning bilixini halimaytti. **31** Qünki u muhlislirioʻa: — Insan’oʻqli insnlarning kolioʻa tapxurulup, ular uni ɛltüridu. ɛltürülüp üq kündin keyin u tirilidu, — degən təlimni beriwatatti. **32** Lekin [muhlislar] bu səzni qüxənmidi həmdə uningdin soraxkimu petinalmidi. **33** U KəpərNahum xəhərigə kəldi. ɛygə kirgəndə u ulardin: — Yolda nemə toʻqrisida mulahiziləxtinglar? — dəp soridi. **34** Lekin ular xük turdi, qünki ular yolda qaysimiz əng uluʻoʻ dəp bir-biri bilən mulahiziləxkənidi. **35** U olturup, on ikkəylənni yenioʻa qakirip, ularoʻa: — Kim birinqi boluxni istigən bolsa, xu həmməylənni əng ahirkisi wə həmməylənni hizmətkari bolsun, — dedi. **36** Andin u kikiq bir balini otturida turoʻuzdi wə uni kuqikiʻoʻa elip turup, ularoʻa mundak dedi: **37** — Kim mening namimda muxundak kikiq balini qəbul qilsa, meni qəbul qiloʻan bolidu. Kim meni qəbul qilsa, u meni əməs, bəlki meni əwətküqini qəbul qiloʻan bolidu. **38** Yuhanna uningʻoʻa: — Ustaz, sening naming bilən jinlarni həydəwatқан birsini kərduq. Lekin u biz bilən birgə sanga əgəxkənlərdin bolmioʻaqqə, uni tostuk, — dedi. **39** Lekin əysa: — Uni tosmanglar. Qünki mening namim bilən bir məjizə yaratқан birsi arqidinla mening üstümdin yaman gəp kilixi mumkin əməs. **40** Qünki bizgə qarxi turmioʻanlar bizni qollioʻanlardur. **41** Qünki mən silərgə xuni bərhəq eytip

qoyayki, Məsihkə mənsub boləjanliqınglar üqün, mening namimda silərgə hətta birər piyalə su bərgən kiximu öz in'amioja erixməy qalmaydu. **42** Lekin manga etiqađ kıləjan bundak kiqıqlərdin birini gunahqa putlaxturojan hərqađadək adəmnı, u boynioja yoojan tüğmən texi esilojan halda dengizoja taxliwetilgini əwzəl bolatti. **43** Əgər əmdi qolung seni gunahqa putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki qolung bar halda dozahqa, yəni eqürülməs otqa kirginingdin kərə, qolak halda hayatliqqa kirgining əwzəldur. **(Geenna g1067)** **44** Qünki dozahta xularni [yəydiəjan] kurt-qongəuzlar əlməydu, yalkunluq ot eqməydu. **45** Əgər əmdi putung seni [gunahqa] putlaxtursa, uni kesip taxliwət. Qünki ikki putung bar halda dozahqa, yəni eqürülməs otqa taxlanəjiningdin kərə, tokur halda hayatliqqa kirgining əwzəl. **(Geenna g1067)** **46** Qünki dozahta xularni [yəydiəjan] kurt-qongəuzlar əlməydu, yalkunluq ot eqməydu. **47** Əgər kəzüng seni [gunahqa] putlaxtursa, uni oyup taxliwət. Ikki kəzüng bar halda otluq dozahqa taxlanəjiningdin kərə, singlar kəzlük bolup Hudaning padixahliqioja kirgining əwzəl. **(Geenna g1067)** **48** Qünki dozahta xularni [yəydiəjan] kurt-qongəuzlar əlməydu, yalkunluq ot eqməydu. **49** Həmmə adəm ot bilən tuzlinidu wə hərbir qurbanliq tuz bilən tuzlinidu. **50** Tuz yahxi nərsidur. Halbuki, əgər tuz öz tuzluqini yoqatsa, uningəja kaytidin tuz təmini qandaqmu kirgüzgili bolidu? Əzünglarda tuz tepilsun wə bir-biringlar bilən inaqliqta ətünglar.

10 U u yərdin qozəjilip, Yəhədiyə əlkisi tərəpliridin ətəp, İordan dəryasining u kətidiki rayonlarəjimu bardi.

Top-top adamlar yana uning atropiga olixwalogani. U aditi boyiqe ularga talim berixke baxlidi. **2** Bazi Pərisiyler uning yenioqa kelip uni qiltakqa quxurux maksitide uningdin: — Bir adəmnin ayalini talak qilixi Təwrat qanunioqa uyoqunmu? — dəp soridi. **3** Lekin u jawabən: — Musa [pəyoəəmbər] silərgə nemə dəp buyruoqan? — dedi. **4** Ular: — Musa [pəyoəəmbər] kixinin ayalini bir parqa talak heti yezipla talak qilixioqa ruhsət qiləan, — deyixti. **5** Əysa ularga: — Tax yurəkliliklərdin u silərgə bu əmrni pütəkən; **6** lekin Huda aləm apiride boləjinida [insanlarni] «Ər wə ayal qilip yaratti». **7** «Xu səwəbtin ər kixi ata-anisidin ayrilidu, ayali bilən birlixip **8** ikkilisi bir tən bolidu». Xundak ikən, ər-ayal əmdi ikki tən əməs, bəlki bir tən bolidu. **9** Xuning uqün, Huda qoxqanni insan ayrimisun, — dedi. **10** Ular əygə qaytip kelip kirgəndə, muhlisliri uningdin bu həktə soridi. **11** U ularga: — Ayalini talak qilip, baxqa birini əmrigə aləan kixi ayalioqa gunah qilip zina qiləan bolidu. **12** Erini qoyuwetip, baxqa ərgə təgkən ayalmu zina qiləan bolidu, — dedi. **13** Qolungni təgküzgəysən dəp, kixilər kiqik balilirini uning aldioqa elip keliwatatti. Birak muhlislar elip kəlgənlərni əyiblidi. **14** Buni kərgən Əysa aqqiklinip, muhlislirioqa: Balilar aldimoqa kəlsun, ularni tosmanglar. Qünki Hudaning padixahlıki dəl muxundaklaroga təwədur. **15** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, Hudaning padixahlıkini səbiy balidək qəbul qilmisa, uningoga hərgiz kirəlməydu, — dedi. **16** Xuning bilən u balilarni quqioqa elip, ularoga kollirini təgküzüp bəht tilidi. **17** U yologa qikkanda, birsi uning aldioqa yügürüp kelip, uning aldida tizlinip uningdin: —

I yahxi ustaz, mən qandak qilsam mænggülik hayatka miraslik qilimən? — dæp soridi. (aiōnios g166) **18** Lekin Əysa uningöja: — Meni nemixka yahxi dæysən? Pəxət biridin, yəni Hudadin baxka heqkim yahxi əməstur. **19** Sən Təwrattiki «Zina qilma, qatillik qilma, oqrilik qilma, yalojan guwahlik bərmə, hiyanət qilma, ata-anangni hərmət qil» degən pərhiiz-pərzləni bilisən, — dedi. **20** U adəm jawabən: — Ustaz, bularning həmmisigə kiqikimdin tartip əməl qilip keliwatimən, — dedi. **21** Əysaning uningöja qarap muhəbbiti qozojaldi wə uningöja: — Səndə yənə bir ix kəm. Berip pütün mal-mülkingni setip, pulini yoksullaröja bərgin wə xundak qilsang, ərxətə həzinəng bolidu; andin kelip krestni kətürüp manga əgəxkin! — dedi. **22** Lekin muxu səzni anglap, uning qirayi tutulup, qayöjuöja qəmüp u yərdin kətti. Qünki uning mal-dunyasi nahayiti kəp idi. **23** Andin Əysa qərisigə səpselip qarap, muhlisliroja: — Mal-dunyasi kəplərnin Hudaning padixahliköja kirixi nemidegən təsliktə bolidu-hə! — dedi. **24** Muhlislar uning səzligə intayin həyran boluxti, lekin Əysa ularöja yənə jawabən: — Balilirim, mal-mülükə tayanojanlar üqün Hudaning padixahliköja kirix nemidegən təs-hə! **25** Təginin yingnininin kəzidin ətüxi bay adəmning Hudaning padixahliköja kirixidin asandur! — dedi. **26** Ular buni anglap intayin bək həyran boluxup, bir-biridin: Undakta, kim nijatka erixələydu? — dæp soraxti. **27** Əysa ularöja qarap: — Bu ix insan bilən wujudka qiqixi mumkin əməs, lekin Huda üqün mumkin əməs bolmaydu; qünki Hudaöja nisbətən həmmə ix mumkin bolidu, — dedi. **28** Buning bilən Petrus

uningõja: — Mana, biz bolsak, hõmmi taxlap sanga õgõxtuk!? — degili turdi. **29** õysa uningõja jawabõn mundak dedi: — Mõn silõrgõ bõrhõk xuni eytip qõyayki, mõn õqõn wõ hux hõwõr õqõn õyi, aka-ukiliri, aqa-singilliri, atisi, anisi, ayali, baliliri yaki yõr-zeminliridin waz kõqkõnlõrning hõmmisi **30** bu zamanda bularning yõz hõssisigõ, yõni õy, aka-uka, aqa-singil, ana, balilar wõ yõr-zeminlarõja (ziyankõxlilõr qõxulõjan hõlda) muyõssõr bolmay qõlmaydu wõ kelidõjan zamandimu mõnggõlõk hayatka erixmõy qõlmaydu. (aiõn g165, aiõnios g166) **31** Lekin xu qaõqda nuroõun aldida turoõanlar arkõõja õtidu, nuroõun arkõida turoõanlar aldõõja õtidu. **32** Ular Yerusalemoõja qikidõõjan yolda idi, õysa hõmmining aldida ketiwatatti. [Muhlisliri] bõk hõyran idi hõmdõ uningõja õgõkõnlõrmu qõrkunq iqidõ ketiwatatti. õysa on ikkõylõnni yõnõ õz yenõõja tartip, ularõja õz bexõõja qõxidõõjanlirini ukturuxka baxlap: **33** — Mana biz hõzir Yerusalemoõja qikip ketiwatimiz. Insan'õõqli bax kahõnlar wõ Tõwrat ustazlirõõja tapxurulidu. Ular uni õlõmgõ mõhkum kilidu wõ yat õlliklõrgõ tapxuridu. **34** Ular bolsa uni mõshirõ kilip, qamqilap, uning õstigõ tõkõridu wõ uni õltõridu. Lekin õq kõndin keyin u qayta tirilidu, — dedi. **35** Zõbõdiyning õõqulliri Yakup bilõn Yuhõnna uning aldõõja kelip: — Ustaz, sõndin nemõ tilisõk orundap bõrsõng, dõp õtõnimiz, — deyixti. **36** U ularõja: — Silõrgõ nemõ kilip beriximni halaysilõr? — dedi. **37** — Sõn xan-xõripingdõ bolõõiningda, birimizni ong yeningda, birimizni sol yeningda olturoõuzõõaysõn, — deyixti ular. **38** õysa ularõja jawabõn: — Nemõ tõlõp

qilolanlikinglarni bilmaywatisilär. Män iqidioqan kädähni iqälämsilär? Män qobul qilidioqan qemüldürüxni silärmu qobul qilalamsilär? **39** — Qilalaymiz, — deyixti ular. Əysa ularoqa: — Dərwəqə, mən iqidioqan kädəhimni silärmu iqisilär wə mən qobul qilidioqan qemüldürülük bilən qemüldürülisilär. **40** Birəq ong yaki sol yenimda olturuxqə nesip bolux mening ilikimdə əməs; bəlki kimlərgə təyyarlanoqan bolsa, xularoqa berilidu, — dedi. **41** Buningdin həwər tapqan [qəloqan] on [muhlis] Yəqub bilən Yuqənnadin hapa boluxqə baxlidi. **42** Lekin Əysa ularni yenioqə qəqirip, mundəq dedi: — Silərgə məlumki, yat əllər üstidiki həkümran dəp həsəblanoqanlar qol astidiki həlq üstidin buyruqwazlik qilip həkimiyət yürgüzidu, wə həqəqdarliri ularni həjayinlarqə idarə qilidu. **43** Birəq silərnin aranglarda bundəq ix bolmaydu; bəlki silərdin kim mərtiwilik boluxni halisa, u silərnin hizmitinglarda bolsun; **44** wə kim aranglarda birinqi boluxni istisə, u həmmə adəmnin quli bolsun. **45** Qünki Insan'ooqlimu dərwəqə xu yolda kəpqilik mening hizmitimdə bolsun deməy, bəlki kəpqilikning hizmitidə bolay wə jenimni pida qilix bədiligə nuroqun adəmlərni hərlükkə qiqiray dəp kəldi. **46** Ular Yeriho xəqirigə kəldi. [Əysa] muhlisliri wə zor bir top adəmlər bilən billə Yerihodin qiqqan wəqittə, Timayning Bartimay isimlik qariou ooqli yol boyida olturup, tiləmqilik qiliwatatti. **47** U «Nasarətlik Əysa»ning u yərdə ikənlikini anglap: — I Dawutning ooqli Əysa, mənqə rəqim qiləyisən! — dəp towlaxqə baxlidi. **48** Nuroqun adəmlər uni «Ün qiqarma» dəp əyiblidi. Lekin u: — I Dawutning ooqli, mənqə rəqim qiləyisən, — dəp

tehimu ünlük tovlidi. **49** Əysa tohtap: Uni qaqiringlar, — dedi. Xuning bilən ular qarışquni qaqirip uningşa: — Yürəklik bol! Ornungdin tur, u seni qaqiriwatidu! — deyixti. **50** U adəm qapinini selip taxlap, ornidin dəs turup əysaning aldişa kəldi. **51** Əysa jawabən uningdin: — Sən meni nemə qıl dəysən? — dəp soridi. Qarışqun: — I igəm, qayta kəridişan bolsam'idi! — dedi. **52** Əysa uningşa: — Yolungşa qaytsang bolidu, etiқading seni sakaytti, — dewidi, u xuan kərələydişan boldi wə yol boyi əysaşə əgixip mangdi.

11 Ular Yerusalemşa yekinxixip, Zəytun teşining etikidiki Bəyt-Fagi wə Bəyt-Aniya yezilirişa yekinx kəlginidə, u ikki muhlisişa aldin mangdurup ularşa: — Silər udulunglardiki yezişə beringlar. Yezişə kiripla, adəm balisi minip baqmışan, baqlaklik bir təhəyni kərisilər. Uni yexip bu yərgə yetiləp kelinglar. **3** Əgər birsi silərdin: «Nemixka bundak qilisilər?» dəp sorap qalsa, «Rəbning buningşa həjiti qüxti wə u həlila uni bu yərgə əwətip beridu» — dənglar, — dəp tapilidi. **4** Ular ketip aqa yol üstidiki əyning dərwezisi sirtida baqlaşliқ turoşan bir təhəyni kərdi. Ular tanini yəxti. **5** U yərdə turoşanlardin bəzilər: — Təhəyni yexip nemə qilisilər? — deyixti. **6** Muhlislar əysaning buyruşinidək jawab bərdi, həliқi kixilər ularşa yol qoydi. **7** Muhlislar təhəyni əysaning aldişa yetiləp kelip, üstigə öz yepinqa-qapanlirini taxlidi; u üstigə mindi. **8** Əmdi nuroşun kixilər yepinqa-qapanlirini yolaşə payandaz qilip saldi; baxqiliri dərəhlərdin xah-xumbilarni kesip yolaşə yaydi. **9** Aldida mangoşan wə kəynidin əgəxkənlər: «Həşanna! Pərwədigarning

namida kəlgüqigə mubarək bolsun! **10** Atimiz Dawutning kelidiojan padixahlikioja mubarək bolsun! Ərxialada təxəkkür-ħosannalar oqulsun!» — dəp warkirixatti. **11** U Yerusalemoja berip ibadəthana ħoylilirioja kirdi; wə ətrapidiki ħəmmiini kəzdin kəqürgəndin keyin, wakit bir yərgə berip qalojaqqa, on ikkəylən bilən billə yənə Bəyt-Aniyaoja qikti. **12** Ətisi, ular Bəyt-Aniyadin qikkanda, uning qorsiki eqip kətkənidi. **13** Yiraktiki yopurmaqlik bir tüp ənjür dərihini bayqap, uningdin birər mewə tapalarmənmiyin dəp yenioja bardi; ləkin tüwigə kəlgəndə yopurmaqtin baxka ħeq nərsə tapalmidi. Qünki bu ənjür pixidiojan pəsil əməs idi. **14** U dərəhkə səz qilip: — Buningdin keyin mənggü ħeqkim səndin mewə yemigəy! — dedi. Muhlisirimu buni anglidi. **(aiōn g165)** **15** Ular Yerusalemoja kəldi; u ibadəthana ħoylilirioja kirip, u yərdə elim-setim qiliwatqanlarni ħəydəxkə baxlidi wə pul tegixküqilərnin xirəlirini, pahtək-kəptər satquqilarning orunduklirini ərühətti; **16** wə ħeqkimning ħeqkandak mal-buyumlarni ibadəthana ħoyliliridin kətürüp ətuxigə yol qoymidi. **17** U həlkkə: — Mukəddəs yazmilarda: «Mening əyüm barlik əllər üqün dua-tilawəthana dəp atilidu» dəp pütülgən əməsmu? Ləkin silər uni bulangqilarning uwisioja aylanduruwəttinqlar! — dəp təlim baxlidi. **18** Bax kaħinlar wə Təwrat ustazliri buni anglap, uni yokitixning qarisini izdəxkə baxlidi; pütkül halayik uning təlimigə təəjjuplinip qalojaqqa, ular uningdin qorqatti. **19** Kəqkurun, u [muhlisliri] [bilən] xəħərnin sirtioja qikip kətti. **20** Ətisi səħərdə, ular ənjür dərihining yenidin ətüp ketiwetip, dərəhning yiltizidin

qurup kətkənlikini bayxaxti. **21** [Dərəhni həliti] esigə kəltürgən Petrus: — Ustaz, qara, sən qarəioqan ənjür dərihi qurup ketiptu! — dedi. **22** Əysa ularəja jawabən mundak dedi: — Hudaning ixənqidə bolunglar. **23** Mən silərgə xuni bərhək eytip koyayki, kimdəkim bu taşqa: Bu yərdin kətürülüp dengizə taxlan!» desə wə xundakla kəlbidə heq guman qilmay, bəlki eytkinining əməlgə exixioja ixənq bar bolsa, u eytkən ix uning üçün əməlgə axidu. **24** Xu səwəbtin mən silərgə xuni eytimənki, dua bilən tiligən hər bir nərsə bolsa, xuningəja erixtim, dəp ixininglar. Xunda, tiligininglar əməlgə axidu. **25** Wə ornunglardin turup dua qiləninglarda, birəsigə ojuminglar bolsa, uni kəqürünglar. Xuning bilən əxtiki Atanglarmu siləning gunəhliringlarni kəqürüm qilidu. **26** Lekin silər baxqilarni kəqürüm qilmisanglar, əxtiki Atanglarmu siləning gunəhliringlarni kəqürüm qilmaydu. **27** Ular Yerusalemoja qaytidin kirdi. U ibadəthana həylilirida aylinip yürgəndə, bax kahinlar, Təwrat ustazliri wə aqsakallar uning yenioja kelip: **28** — Sən qiliwatқан bu ixlarni qaysi həqukқа tayinip qiliwatisən? Sanga bu ixlarni qilix həqukqini kim bərgən? — dəp soridi. **29** Əysa ularəja jawabən: — Mənmə silərdin bir soal soray. Silər uningəja jawab bərsənglar, mənmə bu ixlarni qaysi həqukқа tayinip qiliwatқанlikimni eytip berimən: **30** — Yəhya yürgüzgən qəmüldürük bolsa, ərxinmə, yaki insanlardinmə? Manga jawab bərsənglarqu! **31** Ular əzara mulahizə qilixip: — Əgər «ərxin kəlgən» desək, u bizgə: «Undakta, silər nemə üçün Yəhyaəja ixənmidinglar?» dəydu. **32** Əgər: «Insanlardin kəlgən» desək, ... bolmaydu! — deyixti (qünki barlik

həlk Yəhyani pəyojəmbər dəp kərişəqqa, ular həlktin kərkatı). **33** Buning bilən, ular əysəşə: — Bilməymiz, — dəp jawab berixti. — Undaқта, mənmu bu ixlarni kaysi həkukқа tayinip kiliwatқанliқimni eytməymən, — dedi u ularəşə.

12 Andin, u ularəşə təmsillər bilən səzləxkə baxlıdi: — Bir kixi bir üzümzarlıq bərpa kılıp, ətrapini qıtlaptu; u bir xarab kəlqiki kəziptu wə bir kəzət munarini yasaptu. Andin u üzümzarlıqni başwənlərgə ijarigə berip, əzi yaқа yurtқа ketiptu. **2** Üzüm pəsli kəlgəndə, başwənlərdin üzümzarlıqtiki mewilərdin [teğixlikini] əkelix üqün bir kəlını ularning yenioşa əwətiptu. **3** Lekin ular uni tutuwelip dumbalap, kuruқ kəl qayturuptu. **4** Hojayin yənə bir kəlını ularning yenioşa əwətiptu. Uni bolsa ular qalma-kesək kılıp, bax-kəzini yerip, həkərətləp qayturuptu. **5** Hojayin yənə birsini əwətiptu. Lekin uni ular əltürüptu. U yənə tola kullarni əwətiptu, lekin ular bəzilirini dumbalap, bəzilirini əltürüptu. **6** Hojayinning yenida pəkət uning səyümlük bir oşlila kələşəqqa, ular oşlumnioşu hərmət kılar dəp, u uni əng ahiri bolup başwənlərnin yenioşa əwətiptu. **7** Lekin xu başwənlər əzərə: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni əltürüwetəyli, xuning bilən mirasi bizningki bolidu!» deyixiptu. **8** Xunga ular uni tutup əltürüp, üzümzarlıqning sirtiəşə taxliwetiptu. **9** Əmdi üzümzarlıqning hojayini kandaқ kılıdu? U əzi kelip başwənlərnə əltüridu wə üzümzarlıqni baxkılarəşə beridu. **10** Əmdi silər muқəddəs yazmilardin munu ayətni okup bəkmioşanmusilər? — «Tamqılar taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi. **11** Bu ix

Pərwardigardindur, Kəzimiz aldida karamət bir ixtur»
12 Ular uning bu təmsilni əzlidirigə qaritip eytkanlığını qüxəndi; xunga ular uni tutux yolini izdəxti; həlbuki, halayiktin kərkuxup, uni taxlap ketip qaldı. **13** Xuningdin keyin, ular birnəqqə Pərisiy wə Hərodning tərəpdarlırını uni əz səzi bilən kiltakka qüxürüx məksitidə uning aldiəqə əwətti. **14** Ular kelip uningə: — Ustaz, silini səmimiy adəm, adəmlərgə kət'iy yüz-hatirə kılmaydu, həqkimgə yan basmaydu, bəlki kixilərgə Hudaning yolini sadıqlıq bilən əgitip keliwatidu, dəp bilimiz. [Siliqə], [Rim imperatori] Kəysərgə baj-selik tapxurux Təwrat kənunioqə uyojunmu-yok? **15** Zadi baj tapxuramduk-tapxurmamduk? — deyixti. Lekin u ularning sahtipəzlikini bilip ularə: — Nemixka meni sinimakqisilər? Manga bir «dinar» pulni əkelinglar, mən kərüp bakay, — dedi. **16** Ular pulni elip kəldi, u ulardin: — Buning üstidiki sürət wə nam-isim kimning? — dəp soridi. — Kəysərning, — deyixti ular. **17** Əysa ularəqə jawabən: — [Undak bolsa], Kəysərning həkkinə Kəysərgə, Hudaning həkkinə Hudaəqə tapxurunglar, — dedi. Xuning bilən ular uningəqə intayin həyran kəlixti. **18** Andin «Əlgənlər tirilməydu» dəydiəqan Saduqiylar uning aldiəqə kelip kistap soal kəydi: **19** — Ustaz, Musa [pəyoqəmbər] Təwratda bizgə: «Bir kixi əlöp ketip, ayali tul kəlip, pərzənt kərmigən bolsa, uning aka yaki inisi tul kələqan yənggisini əmrigə elip, kərindixi üqün nəsil kəlduruxi lazim» dəp yazəqan. **20** Burun yəttə aka-uka bar idi. Qongi əylinip pərzənt kəldurməy əldi. **21** İkkinqi kərindixi yənggisini əmrigə elip, umu pərzənt kərməy əldi. Üqinqisining əhwalimu uningkigə

ohxax boldi. **22** Xu tərīkidə yəttisi ohxaxla uni elip pərzənt kərməy kətti. Ahirda, u ayalmu aləmdin ətti. **23** Əmdi tirilix künidə ular tirilgəndə, bu ayal kaysisining ayali bolidu? Qünki yəttisining həmmisi uni hotunlukqa aloqan-də! — deyixti. **24** Əysa ularoqə mundəq jawab bərdi: — Silər nə muqəddəs yazmilarni nə Hudaning kəudritini bilmigənlilinglar səwəbidin muxundəq azoqan əməsmusilər? **25** Qünki əlümdin tirilgəndə insanlar əylənməydu, ərgə təgməydu, bəlki ərxniki pərixtilərgə ohxax bolidu. **26** Əmdi əlgənlərnin tirilixi məsilisi həkqədə [Təwratta], yəni Musaoqə qüxürülgən kitabtiki «tikənlik» wəkəsidə, Hudaning uningəqə kəndəq eytkinini, yəni: «Mən İbrahəminin Hudasi, İshəknin Hudasi wə Yəqəupnin Hudasi durmən!» deginini oqumidinglarmu? **27** U əlüklərnin Hudasi əməs, bəlki tiriklərnin Hudasi durl! Xunga silər kəttik əzip kətkənsilər! **28** Ularoqə yəqin kəlgən, munaziriləxkənlirini angliqan wə əysaning ularoqə yahxi jawab bərgənlikini kərgən bir Təwrat ustazi uningdin: — Pütün əmrlərnin iqidə əng muhimi kaysi? — dəp soridi. **29** Əysa mundəq jawab bərdi: — Əng muhəim əmr xuki, «Angliqin, əy İsrail! Pərwərdigər Hudayimiz boləqan Rəb birdur. **30** Pərwərdigər Hudayingni pütün kəlbəng, pütün jəning, pütün zəhning wə pütün küqəng bilən səygin». Mana bu əng muhəim əmr. **31** Uningəqə ohxaydiqan ikkinqi əmr bolsa: — «Kəoxnangni əzüngni səyğəndək səy». Həqkəndəq əmr bulardın üstün turmaydu. **32** Təwrat ustazi uningəqə: — Toqra eyttəngiz, ustaz, həkikət boyiqə səzlidəngiz; qünki U birdur, Uningdin bəxqisi yəqtur; **33** insanning Uni pütün kəlbə, pütün əqli, pütün

jeni wə pütün küqi bilən səyüxi həm qoxnisinimu özini səygəndək səyüxi barlik köydürmə qurbanlıklar həm baxqa qurbanlıq-hədiyələrdinmu artuqtur. **34** Əysa uning aqılanilik bilən jawab bərginini kərüp: — Sən Hudaning padixahlıqidin yirak əməssən, — dedi. Xuningdin keyin, heqkim uningdin soal soraxqa petinalmidi. **35** İbadəthana həylilirida təlim bərgəndə, Əysa bularoqa jawabən mundak soalni otturioqa qoydi: Təwrat ustazlirining Məsihni «Dawutning oqli» deginini kəndak qüxinisilər? **36** Qünki Dawut əzi Mukəddəs Rohta mundak degənoju: — «Pərwərdigar mening Rəbbimgə eyttiki: — «Mən sening düxmənliringni təhtipəring kילוquqə, Mening ong yenimda olturoqin!». **37** Dawut [Məsihni] xundak «Rəbbim» dəp atioqan tursa, əmdi [Məsih] kəndakmu [Dawutning] oqli bolidu? U yərdiki top-top həlk uning səzini hursənlik bilən anglaytti. **38** U ularoqa təlim bərginidə mundak dedi: — Təwrat ustazliridin həoxyar bolunglar. Ular uzun tonlarni kiyiwəloqan həlda kerilip yürüxkə, bazarlarda kixilərnin ularoqa boləqan [uzun] salamlirioqa, **39** sinagoglarda aldinki orunlarda, ziyapətlərdə tərdə olturuxqa amrak kelidu. **40** Ular tul ayallarning barlik əy-besatlirini yəwalidu wə kəz-kəz kəlip yəloqəndin uzundin-uzun dualar kəlidu. Ularning tartidioqan jazasi tehimu eəqir bolidu! **41** U ibadəthanidiki sədikə sanduqining udulida olturup, uningə pullirini taxlawatqan halayikkə qarap turatti. Nuroqun baylar uningə heli kəp pul taxlaxti. **42** Namrat bir tul ayalmu kəlip, tiyinning təttn biri qimmitidiki ikki ləptonni taxlidi. **43** U muhlislrini yenioqa qaqirip, ularoqa mundak dedi: — Mən silərgə bərhək xuni eytip

qoyayki, bu namrat tul ayalning ianə sandukioğa taxliqini baxqilarning həmmisining taxliqanliridin kəptur. **44** Qünki baxqilar əzlirining exip taxqanliridin sədikə kildi; ləkin bu ayal namrat turupmu, əzining bar-yoqini — tirikqilik qilidioqinining həmmisini sədikə qilip taxlidi.

13 U ibadəthanidin qikiwatqanda, muhlisliridin biri uningğa: — Ustaz, qara, bu nemidegən həywətlik taxlar wə imarətlər-hə! — dedi. **2** Əysa uningğa jawabən: — Sən bu həywətlik imarətlərnı kərdüngmu? Bir tal taxmu tax üstidə qalmaydu, həmmisi qaldurulmay gumran qilinidu, — dedi. **3** U Zəytun teoqida, yəni ibadəthanining udulida olturoqanda, Petrus, Yaqup, Yuhanna wə Andriyaslar uningdin astioqina: **4** — Bizgə eytkinqu, bu ixlar qaqaqan yüz beridu? Bu barliq wəqələrnıng yüz beridioqanliqini kərsitidioqan nemə alamət bolidu? — dəp soraxti. **5** Əysa ularğa jawabən söz baxlap mundaq dedi: — Həzi bolunglarki, heqkim silərnı azdurup kətmisun. **6** Qünki nuroqun kixilər mening namimda kelip: «Mana özüm xudurmən!» dəp, kəp adəmlərnı azduridu. **7** Silər urux həwərliri wə urux xəpilirini angliqininglarda, bulardin alaqzadə bolup kətmənglar; qünki bu ixlarning yüz berixi muqərrər. Ləkin bu zaman ahiri yetip kəlgənliki əməs. **8** Qünki bir millət yənə bir millət bilən uruxqa qikiqdu, bir padixahliq yənə bir padixahliq bilən uruxqa qikiqdu. Jay-jaylarda yər təwrəxlər yüz beridu, aqarqiliklar wə qalaymiqanqiliklar bolidu. Mana bu ixlarning yüz berixi «tuqutning toloqikining baxlinixi» bolidu, halas. **9** Silər bolsanglar, əzünglarğa pəhəs bolunglar; qünki kixilər silərnı tutqun qilip sot məhkimilirigə tapxurup beridu,

sinagoglarda qamqilinisilar. Silar mening sawabimdin amirlar wa padixahlar aldioja elip berilip, ular uqun bir guwahlik bolsun dap sorakqa tartilisilar. **10** Lekin bulardin awwal hux hawar putkul allerga jakarlinixi kerak. **11** Emdi ular silarni apirip [sorakqa] tapxurojanda, nemo deyix haqqida no endixe no mulahiza qilmanglar, balki xu waqit-saitida silerga qaysi gap berilsa, xuni eytinglar; qunki sezliguqi silar amas, Mukaddas Rohdur. **12** Kerindax kerindixioja, ata balisioja hainlik kilip olumga tutup beridu. Balilarmu ata-anisi bilon zitlixip, ularni olumga mahkum kilduridu. **13** Xundaqla silar mening namim tupaylidin hamma adamning nepritige uqraysilar, lekin ahiriqiqe bardaxlik barginlar kutkuzulidu. **14** «Wayran qilouqi yirginqlik nomussizlik»ning ozi turuxka tegixlik bolmiojan yerdə turojinini kergininglarda, (kitabhan bu sezning manisini quxangay) Yehudiyə olkisida turuwatqanlar taqlaroja qaqsun. **15** Ogzida turojan xixi eyige quxmey yaki eyidiki birer nemini aloqili iqige kirmey [qaqsun]. **16** Etizlarda turuwatqan xixi bolsa qapinini aloqili eyige yanmisun. **17** U kunlarda hamilidar ayallar wa bala emitiwatqanlarning halioja way! **18** [Qaqidiojan] waqtinglarning kixka toqra kelip qalmasliki uqun dua qilinglar. **19** Qunki u qaoda Huda yaratqan dunyaning apirida qilinojandin buyan muxu qaolqiqe korulip baqmiojan ham kalgusidimu korulmaydiojan zor azab-okubat bolidu. **20** Ogər Pərwərdigar u kunlarni azaytmisa, heqkandak et igisi kutulalmaydu. Lekin U Oz talliojanliri uqun u kunlarni azaytidu. **21** Ogər u qaoda birsi silergə: «Qaranglar, bu yerdə Məsih bar!»

yaki «Qaranglar, u ənə u yərdə!» desə, ixənmənglar. **22** Qünki sahta məsihlər wə sahta pəyqəmbərlər məydanəqə qıqıdu, məjizilik alamətlər wə karamətlərni kərsitidu; xuning bilən əgər mumkin bolidioqan bolsa, ular hətta [Huda] tallioqanlarni həm azduridu. **23** Xuning üqün, silər həoxyar bolunglar. Mana, mən bu ixlarning həmmisini silərgə aldin'ala ukturup qoydum. **24** Əmdi xu künlərdə, xu azab-okubət ətüp kətkən həaman, quyax qariyidu, ay yoruklukini bərməydu, **25** yultuzlar asmandin təkülüp qüxidu, asmandiki küqlər lərzigə kelidu. **26** Andin kixilər İnsan'oşlıning uluq küq-kudrət wə xan-xərəp bilən bulutlar iqidə keliwatqanliqini kəridu. **27** U öz pərixtilirini əwətidu, ular uning tallioqanlirini dunyaning tət tərripidin, zeminning qətliridin asmanning qətlirigiqə yioqıp jəm qilidu. **28** — Ənjür dərihidin mundaq təmsilni biliwelinglar: — Uning xahliri kəkirip yopurmaq qıqarəqanda, yazning yeqinlap qaloqanliqini bilisilər. **29** Huddi xuningdək, [mən baya degənlirimning] yüz beriwatqanliqini kərginiglarda, uning yeqinlap qaloqanliqini, hətta ixik aldidə turuwatqanliqini biliwelinglar. **30** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki, bu alamətlərninğ həmmissi əməlgə axurulmay turup, bu dəwr ətəydu. **31** Asman-zemin yokilidu, biraq mening səzlim hərgiz yokalmaydu. **32** Lekin xu küni yaki wəqit-saiti toqıruluk həwərnə heqkim bilməydu — hətta nə ərxiki pərixtilərnu bilməydu, nə oşul bilməydu, uni pəkət Atila bilidu. **33** Həoxyar bolunglar, səgək bolup dua qilinglar, qünki u wəqit-səətning qaqan kelidioqanliqini bilməysilər. **34** Bu huddi yaqə yurtqə qıqmaqqi boləqan adəmninğ əhwalioqə ohxaydu. Yoləqə

qikidiqan qaşda, u kulliriqqa öz hokukini bekitip, hər birigə öz wəzipisini tapxuridu wə dər waziwəningmu səgək boluxini tapilaydu. **35** Xuningdək, silərmu səgək bolunglar; qünki öyning igisining [kaytip] kelidiqan waqtining — kəqkurunmu, tün yerimimu, horaz qilliqan waqitmu yaki səhər waqitmu — uni biləlməysilər; **36** u tuyuksiz kəlgəndə, silərnin uhlawatqininglarning üstigə qüxmisun! **37** Silərgə eytkinimni mən həmməyləngə eytimən: Səgək turunglar!

14 «Ötöp ketix» heyti wə «petir nan heyti» qqa ikki kün qalojanidi. Bax kaşinlar wə Təwrat ustazliri uni hiylə-nəyrəng bilən tutup öltürüxning qarisini izdəytti. **2** Qünki ular: — Bu ix heyti-ayəm künliri qilinmisun. Bolmisa, həlk arisida malimanqilik qikixi mumkin, — deyixətti. **3** Əmdi u Bəyt-Aniya yezisida, «Simon mahaw»ning öyidə dastihanda olturoqanda, aq kaxtexi xixidə nahayiti qimmətlik sap sumbul ətirni kətürüp kəlgən bir ayal uning yenioqa kirdi. Ayal aq kaxtexi xexini qeqip, ətirni əysaning bexioqa quydi. **4** Lekin bəzilər buningoqa hapa boluxup, bir-birigə: — Bu ətir nemə dəp xundak israp qilinidu? **5** Qünki bu ətirni üç yüz dinardin artuq puloqa satqili bolatti, puli kəmbəşəllərgə sədikə qilinsa bolmamti! — deyixti. Ular ayaloqa xundak tapa-tənə qiloqili turdi. **6** Lekin əysa ularoqa: — Uning ihtiyariqqa koyunglar, nemə dəp uning kənglini aşritisilər? U mening üstümgə yahxi ix qildi. **7** Qünki kəmbəşəllər daim aranglarda bolidu, halioqan waqitinglarda ularoqa həyr-sahawət kərsitələysilər; lekin mening aranglarda boluxum silərgə daim nesip boliwərməydu! **8** Ayal qamining yetixiqə

kildi; u mening bədinimning dəpnə qilinixioja aldin'ala tayyarlik kilip, uningoja etir-may kuyup koydi. **9** Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu hux həwər pütkül dunyaning kəyeridə jakarlansa, bu ayal əslinip, uning qiloqan bu ixi təriplinidu, — dedi. **10** Xu waqıtta, on ikkiyləndin biri boləqan Yəhuda İxqariyot uni ularoja tutup berix məksitidə bax kaqinlarning aldioja bardi. **11** Ular buni anglap huxal bolup kətti wə uningoja pul berixkə wədə kilixti. Yəhuda uni tutup berixkə muwapik pirsət izdəp yürətti. **12** Petir nan heyting birinqi küni, yəni etüp ketix heyting kurbanlik [kozisi] soyulidioqan küni, muhlislar uningdin: — Etüp ketix heyting [tamikini] yeyixing üqün bizning kəyərgə berip tayyarliximizni halaysən? — dəp soridi. **13** U muhlisleridin ikkiylənni aldin mangəuzup ularoja: — Xəhərgə kiringlar, u yərdə kozida su kətürüwaləqan bir ər kixi silərgə uqraydu. Uning kəynidin menginglar. **14** U adəm nəgə kirsə xu əyning igisigə: «Ustaz: Muhlisirim bilən etüp ketix heyting tamikini yəydiyən mehmanhana kəyərdə?— dəp sorawatidu» — dənglar. **15** U silərnə baxlap üstünki kəwəttiki rətləngən sərəmjanlaxturuloqan qong bir eqiz əyni kərsitidu. Mana xu yərdə bizgə tayyarlik kilip turunglar, — dedi. **16** Muhlislar yoloja qikip xəhərgə kirip, yolukqan ixlarning həmmisi u eytkəndək boldi. Xu yərdə ular etüp ketix heyting tamikini tayyarlaxti. **17** Kəq kirgəndə, u on ikkəylən bilən əygə kəldi. **18** Ular dastihanda olturup oqizalanoqanda əysa: — Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, aranglardiki birəylən, mən bilən billə oqizaliniwatqan birsi manga satkənlük

qilidu, — dedi. **19** Ular [bu sөzdin] qaytqoqa qөmүp, bir-birlөp uningdin: — Mөн әmәstimән? — dөp soridi. Yәнә birsi: — Mөн әmәstimән? — dedi. **20** Lekin u ularoqa: — [Xu kixi] on ikkәylәnning biri, yәni qolidiki nanni mөн bilән tәng tawakka tögürgüqi bolidu. **21** Insan'oqli dәрwәkә өzi toqrisida [mukәddәs yazmilarda] pütүlgәndәk әlәmdin ketidu; birәk Insan'oqlining tutup berilixigә wasitiqi boloqan әdәmning qalioqa way! U әdәm tuqulmioqan bolsa uningqa yahsi bolatti! — dedi. **22** Ular oqizaliniwatqanda, әysa bir nanni qolioqa elip tәxәkkür eytkandin keyin, uni oxtup, muhlisliroqa үlәxtürüp bәrdi wә: — Elinglar, bu mening tenim, — dedi. **23** Andin u qolioqa jamni elip [Hudaqqa] tәxәkkür eytkandin keyin, uni muhlisliroqa sundi. Ularning hәmmisi uningdin iqixti. **24** U ularoqa: — Bu mening qenim, nuroqun әdәmlәр үqün tәkүlidioqan, yengi әhdini tüzidioqan qenimdur. **25** Mөн silәrgә bәrhәk xuni eytip qoyayki, Hudaning padixahlıqida yengidin xarabtin iqidioqan küngiqә, üzüm telining xәrbisini hәrgiz iqmәymән, — dedi. **26** Ular bir mәdhiyә küyini eytkandin keyin talaqqa qıqıp, Zәytun teoqioqa qarap ketixti. **27** Andin әysa ularoqa: Silәр hәmminglar tandurulup putlixisilәр, qünki [mukәddәs yazmilarda]: «Mөн padiqini uruwetimән, Qoylar patiparәk bolup tarkitiwetilidu» dөp pütүlgән. **28** Lekin mөн tirilgәndin keyin Galiliyәgә silәrdin burun barimән, — dedi. **29** Lekin Petrus uningqa: — Hәmmәylән tandurulup putlaxsimu, mөн hәrgiz putlaxmaymән, dedi. **30** Әysa uningqa: — Mөн sanga bәrhәk xuni eytip qoyayki, бүgün, yәni бүgün keqә horaz ikki qetim qillioquqә, sән mәndin үq qetim

tanisən, — dedi. **31** Lekin Petrus tehimu kət'iylik bilən uningōja: — Sən bilən billə əlidiōjan ix kerək bolsimu, səndin hərgiz tanmaymən, — dedi. Qalojan həmmisimu xundak deyixti. **32** Andin ular Getsimanə degən bir jayoja kəldi. U muhlislarōja: — Mən dua-tilawət kīlip kəlgüqə, muxu yərdə olturup turunglar, dedi. **33** U Petrus, Yəqub wə Yuhənnani birgə elip mangdi wə sür besip, roh-kəlbidə tolimu pərixan boluxqa baxlidi. **34** U ularōja: — Jenim əlidiōjandək bəkmü azablanmaqta. Silər bu yərdə kəlip, oyōjak turunglar, — dedi. **35** U səl nerirək berip, əzini yərgə etip düm yatti wə mumkin bolsa, u dəqiqining əz bexiōja qüxməy ətüp ketixi üqün dua kīlip: **36** — I Abba Ata, Sanga həmmə ix mumkindur; bu kədəhni məndin ətüzüwətkəysən! Lekin bu ix mən haliōjandək əməs, sən haliōjandək bolsun, — dedi. **37** U [üqəylənniŋ] yenioja kaytip kəlginidə, ularning uhlap qalojanlikini kərüp, Petrusqa: — Əy Simon, uhlawatamsən?! Bir saətmü oyōjak turalmidingmu?! **38** Ezikturuluxtin saklinix üqün, oyōjak turup dua kilinglar. Roh pidakar bolsimu, lekin kixining ətliri ajizdur, — dedi. **39** Andin u yənə berip, ohxax səzlər bilən kaytidin dua kildi. **40** U ularning yenioja kaytip kəlginidə, ularning yənə uhlap qalojanlikini kərđi, qünki ularning kəzliri uyquōja ilinojanidi. Ular uningōja nemə deyixini bilməy qaldı. **41** U üqinqi kətim ularning yenioja kaytip ularōja: — Silər tehiqə uhlawatamsilər, tehiqə dəm eliwatamsilər? Əmdi boldi bəs! Waqit-saiti kəldi; mana, İnsan'ooli gunahkarlarning kōliōja tapxuruldi! **42** Qopunglar, ketəyli; mana, manga satkunluk kīlidiōjan kixi yekın kəldi! — dedi. **43** Wə xu dəkikidə, uning

səzi tehi tügiməyla, mana, on ikkəyləndin biri boləjan Yəhuda kəldi; uning yenida bax kaħinlar, Təwrat ustazliri wə aqsakallar tərividin əwətilgən kiliq-toqmaqlarni kətürgən zor bir top adəm bar idi. **44** Uningəya satqunluk qiloquqi ular bilən alliburun ixarətni bekitip: «Mən kimni səysəm, u dəl xudur. Silər uni tutup, yalap elip ketinglar» dəp kelixkənidi. **45** U kelip udul [əysaning] aldioğa berip: — Ustaz, ustaz! — dəp uni səyüp kətti. **46** Ular uningəya qol selip, uni tutkun qildi. **47** Wə uning yenida turojanlardin birəylən kiliqini suoqurup, bax kaħinning qakirioğa uruwidi, uning kulikini xilip qüxürüwətti. **48** Əysa jawabən ularəya: — Bir karəqini tutidioğandək kiliq-toqmaqlarni kətürüp meni tutqili kəpsilərəyu? **49** Mən hər küni ibadəthana həyilirida silər bilən billə bolup təlim berəttim, lekin silər u qaşda meni tutmidinglar. Lekin bu ixlarning yüz berixi mukəddəs yazmilarda aldin pütülgənlərnin əməlgə axuruluxi üqün boldi, — dedi. **50** Bu qaşda, həmməylən uni taxlap qeqip ketixti. **51** Pəqət uqisioğa kanap rəht yepinqakliwaləjan bir yigit uning kəynidin əgixip mangdi. Yax əskərlər uni tutuweliwidi, **52** lekin u kanap rəhttin boxinip, yalingaq peti ulardin qeqip kətti. **53** Əmdi ular əysani bax kaħinning aldioğa elip berixti. Bax kaħinlar, barliq aqsakallar bilən Təwrat ustazlirimu u yərgə uning yenioğa yiojildi. **54** Petrus uningəya taki bax kaħinning sarayidiki həylining iqigiqə yirəktin əgixip kəldi; u qarawullar bilən billə otning nurida otsinip olturdi. **55** Bax kaħinlar wə pütün aliy kengəxmə əzaliri əysani ölümgə məhkum qilix üqün, guwah-ispət izdidi, əmma tapalmidi. **56** Qünki nurojun

kixilər uni ərz qilip yaloqan guwahqilik bərgən bolsimu, ularning guwahqikliri bir-birigə udul kəlməytti. **57** Bəzi adəmlər ornidin turup, uning üstidin ərz qilip yaloqan guwahqilik berip: **58** — Biz uning: «Insan qoli bilən yasalqan bu ibadəthanini buzup taxlap, insan qoli bilən yasalmioqan baxqa bir ibadəthanini üq kün iqidə yasap qikimən» degənlikini angliduk, — dedi. **59** Həтта ularning bu həqtiki guwahqiklirimu bir-birigə mas kəlmidi. **60** Andin bax kahin həmməylənni aldidə ornidin turup, Əysadin: — Qeni, jawab bərməmsən? Bular sening üstüngdin zadi qandək guwahqiklarni beriwatidu? — dəp soridi. **61** Ləkin Əysa xük turup, həqkandək jawab bərmidi. Bax kahin uni qistap yənə uningdin: — Sən Mubarək Boləuqining Ooqli Məsihməsən? — dəp soridi. **62** Xundək, mən özüm, — dedi Əysa, — wə silər keyin Insan'ooqlining Qudrət Igisining ong yenida olturidoqanlikini wə asmandiki bulutlar bilən kelidoqanlikini kərisilər. **63** Xuning bilən bax kahin tonlirini yirtip taxlap: — Əmdi baxqa hərəkandək guwahqining nemə həjiti? **64** Əzünglər bu kupurlukni anglidinglər! Əmdi buningoqa nemə dəysilər? — dedi. Ularning həmmisi u əlüm jazasioqa buyrulsun, dəp həküm qikirixti. **65** Andin bəziliri uningoqa tükürüxkə baxlidi, yənə uning kəzlrini tengip, muxtlap: «Qeni, [pəyoqəmbərqilik qilip] bexarət berə!» deyixti. Qarawullarmu uni xapilək bilən kaqatlidi. **66** Petrus sarayning təwənki həyylisida turoqanda, bax kahinning dedəkliridin biri kelip, **67** issinip olturoqan Petrusni kərup, uningoqa tikilip qarap: — Sənmu Nasarətlik Əysa bilən billə idingoqu, — dedi. **68** Ləkin u tenip: — Sening nemə

dəwatqanlığingni bilmidim həm qüxənmidim, — dedi-
də, taxkiriqə, dərważining aywaniqə qıqıp turdi. Xu
əsnada horaz bir qillidi. **69** Uni yənə kərgən həliki dedək
yənə u yərdə turoqanlarqə: — Bu ulardin biri, — degili
turdi. **70** [Petrus] yənə inkar kıldi. Bir'azdin keyin, u
yərdə turoqanlar Petrusqə yənə: — Bərħək, sən ularning
birisən. Qünki sənmu Galiliyəlik ikənsənəu?! — deyixti.
71 Lekin u kəttik qarqaxlar bilən kəsəm kılip: — Silər
dəwatqan həliki adəmni tonumaymən! — dedi. **72** Dəl
xu qəşda horaz ikkinqi kətim qillidi. Petrus əysaning
əzigə: «Horaz ikki kətim qilliqə, sən məndin üq kətim
tanisən» degən səzini esigə aldi; wə bularni oylap yiqlap
kətti.

15 Ətisi tang etixi bilənla, bax kaħinlar aqsakallar,
Təwrat ustazliri wə pütkül aliy kengəxmidikilər bilən
məslihətlixip, əysani başlap apirip, [waliy] Pilatusqə
tapxurup bərdi. **2** Pilatus uningdin: — Sən Yəhudiylarning
padixəhimu? — dəp soridi. U jawabən: — Eytqiningdək, —
dedi. **3** Bax kaħinlar uning üstidin qayta-qaytidin ərz-
xikayətlərnı kılixti. **4** Pilatus uningdin yənə: — Jawab
bərməmsən? Qara, ular üstüngdin xunqiwala xikayət
kiliwatidu!? — dəp soridi. **5** Biraq əysa yənıla heq jawab
bərmidi; Pilatus buningqə intayin həyran qaldı. **6** Hər
kətimlik [ətüp ketix] həytida, halayik qaysibir məħbusni
tələp kılsa, waliy uni koyup berətti. **7** Əyni wəqıtta,
zindanda Barabbas isimlik bir məħbus bar idi. U əzi bilən
billə topilang kətürgən həmdə topilangda katillik kıloqan
nəqqəylən bilən təng solanoqanidi. **8** Halayik quqan-
sürən selip waliydin burun həmixə ularqə kıloqinidək

yənə xundak qilixini tiləxti. **9** Pilatus ularoqa: — Silər Yəhudiylarning padixahini koyup beriximni halamsilər? — dedi **10** (qünki u bax kahinlarning həsəthorluğu tüpəylidin uni tutup bərgənlikini bilətti). **11** Lekin bax kahinlar halayiqni: «Buning ornioqa, Barabbasni koyup bər» dəp tələr qilixka küxkürtti. **12** Pilatus jawabən ulardin yənə: — Undak bolsa, silər «Yəhudiylarning padixahi» dəp atioqan kixini qandak bir tərəp qil dəwatisilər? — dedi. **13** — Ular yənə awazini kətürüp: — Uni krestligin! — dəp warkirixatti. **14** Pilatus ularoqa: — Nemixka? U nemə rəzillik ötküzüptu? — dedi. Biraq ular tehimu oqaljirlixip: — Uni krestligin! — dəp warkiraxti. **15** Xunga Pilatus, halayiqni razi qilmakqi bolup, Barabbasni ularoqa qikirip bərđi. Əysani bolsa qamqilatqandin keyin, krestləx üqün [ləxkərlirigə] tapxurđi. **16** Andin ləxkərlər Əysani waliy ordisidiki səynaəqa elip kirip, pütün ləxkərlər topini bu yərgə jəm boluxka qaqirdi. **17** Ular uning uqisioqa səsün rənglik ton kiydürüxti, andin ular tikənlik xahqilardin toquəqan bir tajni bexioqa kiygüzdi. **18** Andin uni mubarəkləp: «Yaxioqayla, i Yəhudiylarning padixahi!» deyixti. **19** Andin bexioqa qomux bilən hədəp urup, uningə qarap tükürüxti wə uning aldida tiz püküp, səjdə qilixti. **20** Ular uni xundak mazak qiloqandin keyin, uningdin səsün tonni salduruwetip, uqisioqa öz kiyimlirini kiydürdi; andin ular uni krestləx üqün elip qiqixti. **21** Kurini xəhiridin boləqan, Simon isimlik bir kixi yezidin kelip, u yərdin ötüp ketiwatatti (bu kixi Iskəndər bilən Rufusning atisi idi). [Ləxkərlər] uni tutup kelip, [Əysaning] krestini uningə məjburiy kətürgüzdi.

22 Ular Əysani Golgota (təjimişi, «bax səngək») degən yərgə elip kəldi; **23** andin ular uningəja iqix üçün murməkki arilaxturulojan aqqıq xarab bərdi; ləkin u uni qəbul qılmidi. **24** Ular uni krestligəndin keyin, kiyimlirini əzara bəlxüwəlix üçün, hərəkəyisining ülüxini bəkitixkə hərbi kiyimning üstigə qək taxlidi. **25** Uni krestligən wəqit künniğ üqinqi saiti idi. **26** Uni əyibliğən xikəyətnamidə «Yəhudiylarning padixahı» dəp pütülgənidi. **27** Ular uning bilən təng ikki qarakqinimu krestlidi, biri onğ təripidə, yənə biri sol təripidə idi. **28** Xundəq qilip, mukəddəs yazmilardiki: «U jinayətqilərninğ qatarida sanaldi» degən səz əməlgə axuruldi. **29** U yərdin ətkənlər baxlirini qayqixip, uni həqarətlər: — U huy, sən ibadəthanini buzup taxlap, üq kün iqidə qaytidin yasap qikidiəjan adəm, **30** əmdi əzüngni qutkuzup kresttin qüxüp bəqqina! — deyixti. **31** Bax kahinlar bilən Təwrat ustazlirimu əzara xundəq məshirə qilip: — U bəxqilarni qutkuzuptikən, əzini qutkuzalmaydu. **32** Israilning padixahı boləjan Məsih əmdi kresttin qüxüp bəqsunqu, xuni kərsəkla uningəja etikəd qilimiz! — deyixti. Uning bilən təng krestləngənlərmu uni xundəq həqarətləxti. **33** Əmdi [künniğ] altinqi saiti kəlgəndə, pütkül zeminni qarangəjuluk qaplidi wə tokkuzinqi saitiqigə dawam qildi. **34** Tokkuzinqi səttə əysa yuqiri awaz bilən: «Eloi, Eloi, lama xawəqtani?», mənisi: — «Hudayim, Hudayim, meni nemixka taxliwəttinğ?» dəp qattik nida qildi. **35** U yərdə turuwatqanlarning bəziliri buni anğlap: — Mana, u Ilyas pəyğəmbərgə nida qiliwatidu, — deyixti. **36** Ulardin birəylən yügürüp bərip, bir parqə bulutni aqqıq

xarabka qilap, komuxning uqiqa selip uningqa iqküzüp:
— Tohtap turunglar! Qarap bakayli, ilyas [pəyoʻambər] uni
qüxürgili kelərmikin? — dedi. **37** Əysa kattik warkiridi-
də, rohini koyuwətti. **38** Wə [xu əsnada] ibadəthanining
iqkiri pərdisi yukiridin təwəngə ikki parqə bөлüp yirtildi.
39 Əmdi uning udulida turoʻan yūzbexi uning qandak
nida kilip rohini koyuwətkənlikini kərüp: — Bu adəm
həqiqətən Hudaning oqlı ikən! — dedi. **40** U yərdə
yənə bu ixlarqa yiraktin qarap turuwatqan birnəqqə
ayallarmu bar idi. Ularning arisida Magdallik Məryəm,
kiqik Yaqub bilən Yosəning anisi Məryəm wə Salomilar
bar idi. **41** Ular əslidə Əysa Galiliyə əlkisidə turoʻan
waqıtta uningqa əgixip, uning hizmitidə boləjanlar idi;
bulardin baxka uning bilən Yerusalemoʻa birgə kəlgən
yənə nuroʻun ayallarmu [uning əhwaliqə] qarap turatti.
42 Kəqkurun kirip qaloʻanda («təyyarlax küni», yəni xabat
künining aldinki küni boləqqa), **43** aliy kengəxmining
tolimu mətiwər əzasi, Arimatiyalik Yüsüp bar idi. Umu
Hudaning padixahlikini kütüwatqan bolup, jür'ət kilip
[waliy] Pilatusning aldiqə kirip, uningdin Əysaning
jəsitini berixni tələp kildi. **44** Pilatus Əysaning allıqəqan
əlgənlikigə həyran boldi; u yūzbexini qakirip, uningdin
Əysaning əlginigə heli waqıt boldimu, dəp soridi. **45**
Yüz bexidin əhwalni uqkəndin keyin, Yüsüpkə jəsətni
bərdi. **46** Yüsüp esil kanap rəht setiwelip, jəsətni [kresttin]
qüxürüp kanap rəhttə kepənlidi wə uni qiyada oyuloʻan
bir kəbrigə koydi; andin kəbrining aqlziqə bir taxni
domilitip koydi. **47** Wə Magdallik Məryəm bilən Yosəning
anisi Məryəm uning koyuloʻan yerini kərüwalıdi.

16 Xabat küni etüxi bilənla, Magdallik Məryəm, Yaqupning anisi Məryəm və Salomilar berip Əysaning jəsitigə sürüx üçün huxpuraklik buyumlarni setiwaldi. **2** Həptining birinqi küni ular bək baldur, tang səhərdə ornidin turup, kün qıxixi bilən kəbrigə bardı. **3** Ular əzara: «Bizgə kəbrining aqzidiki taxni kim domilitixip berər?» deyixti. **4** Ləkin ular baxlirini kətürüp qariwidi, taxning bir yanəja domilitiwetilginini kərđi — əslidə u tax nahayiti yooqan idi. **5** Ular kəbrigə kirgəndə, ong tərəptə olturoqan, aq ton kiygən, yax bir adəmnı kərđi, və qattik dəkkə-dükkigə qüxti. **6** Ləkin u ularəja: — Dəkkə-dükkigə qüxmənglar. Silər krestləngüqi Nasarətlık Əysanı izdəwatisilər. U tirildi, u bu yərdə əməs. Mana ular uni qoyoqan jay! **7** Ləkin beringlar, uning muhlisliroqə və Petrusqa: «U Galiliyəgə silərdin awwal baridikən; u silərgə eytkinidək, silər uni xu yərdə kəridikənsilər» dənglar, — dedi. **8** Ular kəbridin qıqıpla bədər qaqtı. Ularnı titrək besip həoxini yoxıtay degənidi; bək qorqup kətkəqkə, həqkimgə həqnemini eytmidi. **9** (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Əysa həptining birinqi küni tang səhərdə tirilgəndin keyin, awwal Magdallik Məryəmgə kəründi. U əslidə uningdin yəttə jinni həydiwətkənidi. **10** Məryəm qıqip, matəm tutup yioqlixip turoqan, burun uning bilən billə boləjanlarəja həwər bərđi. **11** Uning tirik ikənlikini və Məryəmgə kərüngənlikini angliəjanda, ular ixənmidi. **12** Bu ixlərdin keyin, u ularning iqidiki yezioqə ketiwatqan ikkiyləngə baxqa siyaqta kəründi. **13** Bularmu qələjanlarning yenioqə kaytip, ularəja həwər qiləjan

bolsimu, lekin ular bularoʻjimu ixanmidi. **14** Andin on biraylən dastihanda olturup oʻjizaliniwatqanda, u ularoʻja kərüнди wə ularning etikadsizliki wə tax yürəkliki üqün ularni tənbiḥ berip əyiblididi; qünki ular əzining tirilginini kərgənlərgə ixanmigənidi. **15** U ularoʻja mundak dedi: — Pütkül jahanoʻja berip, yaritiloʻquqilarning ḥərbirigə hux həwəрни jakarlanglar. **16** Etikad qilip, qəməldürüxnı qobul qiloʻjanlar kutkuzulidu. Etikad qilmioʻjanlar bolsa gunahqa bekitilidu. **17** Etikad qiloʻjanlarning izlirioʻja muxundak məjizilik alamətlər əgixip ḥəmrəḥ bolidu: — ular Mening namim bilən jinlarnı ḥəydiwetidu; ular yengi tillarda səzləydu, **18** ular yılanlarnı qollirida tutidu, ḥərқandak zəḥərlik nərsini iqsimu, ularoʻja zərər yətküzməydu; qollirini bimarlaroʻja təgküzüp qoysa, kesəlliri saqiyip ketidu. **19** Xunga Rəb ularoʻja bu səzlərnı qilip boləandin keyin, asmanoʻja kətürüldi, Hudaning ong yenida olturdi. **20** Muhlislar qikip, ḥər yərgə berip hux həwəрни jakarlap yürdi. Rəb ular bilən təng ixləp, səz-kalamioʻja ḥəmrəḥ bolup əgəxkən məjizilik alamətlər bilən uningəja ispat bərdi.

Luka

1 Gərqə nurojun adəmlər arimizda mutlək ixənqlik dəp qaralojan ixlarni toplap yezixka kirixkən bolsimu, **2** (huddi səz-kalamoja baxtin-ahir əz kəzi bilən guwahqi boləjanlar, xundakla uni saklap yətküzgüqilərnin bizgə amanət kıləjan bayanliridək), **3** mənmu barlik ixlarni baxtin təpsiliy təkxürüp enikliqəndin keyin, i hərmətlik Teofilus janabliri, siligə bu ixlarni tərtipi boyiqə yezixni layik taptim. **4** Buningdin məxsət, sili kəbul kıləjan təlimlərnin mutlək həkikət ikənlikigə jəzm kılıxliri üqündur. **5** Yəhudiyə əlkisigə padixah boləjan Herod səltənət kıləjan künliridə, «Abiya» kahinlik nəwitidin bir kahin bar bolup, ismi Zəkəriya idi. Uning ayalimu Harunning əwladidin bolup, ismi Elizabit idi. **6** Ular ikkisi Hudaning alidida həkkanıy kixilər bolup, Pərwərdigarning pütin əmr-bəlgilimiliri boyiqə əyibsiz mangatti. **7** Əmma Elizabit tuoqmas boləjaqqa, ular pərzənt kərmigənidi. Uning üstigə ular ikkisi helila yaxinip qaləjanidi. **8** U əz türkümidiki kahinlar arisida [ibadəthanida] nəwətgilik wəzıpsini Huda aldida ada kılıwatqanda, **9** [xu qaoqdiki] kahinlik aditi boyiqə, ular Pərwərdigarning «mukəddəs jay»ioja kirip huxbuy selixka muyəssər boluxka qək taxlıqanda xundak boldiki, qək uningəja qıkti. **10** Əmdi u huxbuy seliwatqan waqtida, jamaət taxkırida turup dua kılıxiwatatti. **11** Tuyuksiz Pərwərdigarning bir pərixtsi uningəja huxbuygahning ong təripidə kəründi. **12** Uni kərgən Zəkəriya hədukup qərkunqqa qəmüp kətti. **13** Birək pərixte uningəja: — Əy Zəkəriya, qərkmiqin! Qünki tiliking ijabət kılındi, ayaling Elizabit sanga bir oqul

tuqup beridu, sən uning ismini Yəhya qoydin. **14** U sanga xad-huramlik elip kelidu, uning dunyoqa kelixi bilən nurojun kixilər xadlinidu. **15** Qünki u Pərwədigarning nəziridə uluq bolidu. U heqkandak harak-xarab iqməsliki kerək; hətta anisining korsikidiki waqtidin tartipmu Mukəddəs Rohqa tolduruloqan bolidu. **16** U Israillardin nurojunlirini Pərwədigar Hudasining yenioqa kayturidu. **17** U [Rəbning] aldida Iliyas pəyojəmbərgə has boluqan roh wə küq-kudrəttə bolup, atilarning kəlbirini balilaroqa mayil kilip, itaətsizləni həkəkaniylarning aqilanilikigə kirgüzüp, Rəb üqün təyyarlanuqan bir həlkni hazir kilix üqün uning aldida mangidu, — dedi. **18** Zəkəriya bolsa pərixtidin: Mənmə kerip qaluqan, ayalimmə heli yaxinip qaluqan tursa, bu ixni kəndak jəzm kilalaymən? — dəp soridi. **19** Pərixte jawabən: — Mən Hudaning huzurida turoquqı Jəbrailmən. Sanga səz kilixqa, bu hux həwəni sanga yətküzüxkə mən əwətildim. **20** Waqit-saiti kəlgəndə qoqum əməlgə axuruliduoqan bu səzlirimgə ixənmigənliking tüpəylidin, bu ixlar əməlgə axuruloqan künigiqə mana sən tiling tutulup, zuwanoqa keləlməysən, — dedi. **21** Əmdi jamaət Zəkəriyani kütüp turatti; ular u mukəddəs jayda nemə üqün bunqiwala həyal boldi, dəp həyran qalojili turdi. **22** U qikqanda ularoqa gəp kilalmidi; uning ularoqa qol ixarətlirini kilixidin, xundakla zuwan sürəlmigənligidin ular uning mukəddəs jayda birər alamət kərinüxni kərgənlisini qüxinip yətti. **23** Xundak boldiki, uning [ibadəthanidiki] hizmət mudditi toxuxi bilənla, u əyigə kaytti. **24** Dərwəkə, birnəqqə kündin keyin uning ayali Elizabit həmilidar boldi; u bəx ayoqiqə tala-tüzgə

qikmay: **25** «Əmdi Pərwərdigar mening ھalimoja nəzirini qüxürüp, meni halayiq arisida nomusqa kəlixтин halas kəlip, manga bu künlərdə xunqilik xapaət kərsətti» — dedi.

26 [Elizabit ھamilidar bolup] altə ay bolojanda, pərixтə Jəbrail Huda təripidin Galiliyə əlkisidiki Nasarət degən bir xəhərgə, pak bir kizning kəxioja əwətildi. Kiz bolsa Dawut [padixahning] jəmətidin bolojan Yüsüp isimlik bir kixigə deyixip koyulojanidi; kizning ismi bolsa Məryəm idi. **28** Jəbrail uning aldioja kirip uningoja: — Salam sanga, əy xəpkətkə muyəssər bolojan kiz! Pərwərdigar sanga yardur! — dedi. **29** U pərixтini kərgəndə, uning səzidin bək ھoduқup kətti, kənglidə bundak salam səzi zadi nemini kərsitidiojandu, dəp oylap kəldi. **30** Pərixтə uningoja: — Əy Məryəm, kərkmiəjin. Sən Huda aldidə xəpkət tapқansən. **31** Mana, sən ھamilidar bolup bir oқul tuəjisən, sən uning ismini əysa dəp koyisən. **32** U uluə bolidu, Һəmmidin Aliy Boləuқining oқli dəp atilidu; wə Pərwərdigar Huda uningoja atisi Dawutning təhtini ata kəlidu. **33** U Yakupning jəməti üstigə mənggü səltənət kəlidu, uning padixahlikə tügiməstur, — dedi. (aiōn g165) **34** Məryəm əmdi pərixтidin: — Mən tehi ər kixigə təgmigən tursam, bu ix kəndəқmu mumkin bolsun? — dəp soridi. **35** Pərixтə uningoja jawabən: — Mukəddəs Rəh sening wujudungoja qüxidu wə Һəmmidin Aliy Boləuқining küq-kudriti sanga sayə bolup yəқinlixidu. Xunga, səndin tuəjulidiojan mukəddəs [pərzənt] Hudaning Oқli dəp atilidu. **36** Wə mana, tuəқining Elizabitmu yaxinip қaləjan bolsimu, oқuloja ھamilidar boldi; tuəmas deyilgüqining қorsaq kətürginigə ھazir altə ay bolup kəldi. **37** Qünki

Huda bilən heqkandak ix mumkin bolmay qalmaydu, — dedi. **38** Məryəm: — Mana Pərwərdigarining dedikimən; manga səziŋ boyiqə bolsun, — dedi. Xuning bilən pərixta uning yenidin kətti. **39** Məryəm xu künlərdə ornidin kəpup aldirap Yəhudiyə taqlıq rayonidiki bir xəhərgə bardı. **40** U Zəkəriyaning əyigə kirip, Elizabitka salam bərdi. **41** Wə xundak boldiki, Elizabit Məryəmning salimini angliqandila, kərsikidiki bowak oynaklap kətti. Elizabit bolsa Mukəddəs Rohka toldurulup, yukiri awaz bilən təntənə kılıp mundak dedi: — Kiz-ayallar iqidə bəhtliktursən, kərsikingdiki mewimu bəhtliktur! **43** Manga xundak [xərəp] nədin kəldikin, Rəbbimning anisi boləuqi meni yoklap kəldi! **44** Qünki mana, saliming kulikimoqa kirgəndila, kərsikimdiki bowak səyünüp oynaklap kətti. **45** İxəngən kiz nəkədər bəhtliktur; qünki uningə Pərwərdigar tərpidin eytiləqan səz jəzmən əməlgə axurulidu! **46** Məryəmmu hux bolup mundak dedi: — «Jenim Rəbni uluqlaydu, **47** rohim Kutkuzəuqim Hudadin xadlandi, **48** Qünki U dedikining miskin həliqə nəzər saldi; Qünki mana, xundin baxlap barlıq dəwrlər meni bəhtlik dəp ataydu; **49** Qünki Qadir Boləuqi mən üqün uluq ixlarni əməlgə axurdi; Mukəddəstur Uning nami. **50** Uning rəhim-xəpkiti dəwrdin-dəwrgiqə Əzidin kərkədioqanlarning üstididur, **51** U biliki bilən küq-kudritini namayan kildi, U təkəbburlarni kənglidiki niyəthiyalliri iqidila tarmar kildi. **52** U küqlük həkəmdarlarni təhtidin qüxürdi, Pəqirlarni egiz kətürdi. **53** U aqlarni nazi-nemətlər bilən toyundurdi, Lekin baylarni quruk qol qayturdi. **55** U ata-bowilirimizəya eytkinidək, Yəni İbrahım

həm uning nəsligə mənggü wədə kılöjnidək, U Öz rəhim-xəpkitini esidə tutup, Kuli Israiloşa yardımğa kəldi». (aiōn g165) **56** Məryəm Elizabitning yenida üq ayqə turup, öz öyigə kaytti. **57** Elizabitning tuotutining ay-küni toxup, bir oqul tuotdi. **58** Əmdi uning kolum-koxniliri wə uruk-tuotkanliri Pərwərdigarning uningoşa kərsətkən mehir-xəpkitini xunqə ulotaytkanlikini anglap, uning bilən təng xadlandi. **59** Wə xundək boldiki, bowək tuotulup səkkiz kün bolotanda, halayik balining hətnisini kılöjili kəldi. Ular uningoşa Zəkəriya dəp atisining ismini koymaqçi boluxti. **60** Lekin anisi jawabən: — Yak! Ismi Yəhya atalsun — dedi. **61** Ular uningoşa: — Birək uruk-jəmətingiz iqidə bundək isimdikilər yokku! — deyixti. **62** Xuning bilən ular balining atisidin pərzəntingizgə nemə isim koyuxni halaysiz, dəp ixarət bilən soraxti. **63** U bir parqə [mom] tahtayni əkilixni təlöp kılip: «Uning ismi Yəhyadur» dəp yazdi. Həmməylən intayin həyran kəlixti. **64** Xuan uning aozzi eqildi, uning tili yexilip, zuwanotə kəldi wə xuning bilən Hudaotə təxəkkür-mədhiyə eytti. **65** Ularning əpqürisidikilərninğ həmmisini kərkunq basti; Yəhudiya taotlik rayonlirida bu ixlarning həmmisi əl aozzida pur kətti. **66** Bu ixlardin həwər tapkuqilarning həmmisi ularni kəngligə püküp: «Bu bala zadi kəndək adəm bolar?» deyixti. Qünki Pərwərdigarning kəli dərəkə uningoşa yar idi. **67** Xu qəotda balining atisi Zəkəriya Mukəddəs Rohka toldurulup, wəhiy-bexarətni yətküzüp, mundək dedi: — **68** «Israilning Hudasi Pərwərdigarotə təxəkkür-mədhiyə okulsun! Qünki U Öz həlkini yoklap, ulardin həwər elip, bədəl təlöp ularni hər kildi. **70** U kədimdin

beri mukəddəs pəyoqəmbərlirining aqzi arqilik wədə kılıqinidək, Kuli boləjan Dawutning jəməti iqidin biz üqün bir nijat münggüzini ətürüp turoquzdi; Bu zat bizni düxmənlirimizdin wə bizni eq kəridioqanlarning qolidin kutkuzoquqi nijattur. (aiōn g165) 72 U xu yol bilən ata-bowilirimizə iltipət əyləp, Mukəddəs əhdisini əməlgə axurux üqün, Yəni atimiz İbrahimə boləjan kəsimini esidə tutup, Bizni düxmənlirining qolidin azad kılıp, Barlıq künlirimizdə heqkimdin qorkmay, Əz aldidə ihlasmənlik wə həkkanıylik bilən, Hizmət-ibaditidə bolidioqan kildi. 76 Əmdi sən, i balam, Həmmidin Aliy Boləquqining pəyoqəmbiri dəp atilisən; Qünki sən Rəbning yollirini təyyarlax üqün Uning aldidə mangisən. 77 Wəzipəng uning həkqigə gunahlırining kəqürüm kılınıxi arqilik bolidioqan nijatning həwirini bildürüxtür; 78 Qünki Hudayimizning iqi-baqriddin uroqur qikқан xəpқətlər wəjidin, Qarangəjuluk wə əlüm kələnggisi iqidə olturoqanlarni yorutux üqün, Putlirimizni amanlık yoliə baxlax üqün, Ərxin tang xəpiki üstimizgə qüxüp yoklidi. 80 Bala bolsa əsüp, rohta küqləndürüldi. U İsrail jamaitining aldidə namayan kılinoquqə qəllərdə yaxap kəldi.

2 Əmdi xu künlərdə, [Rim imperatori] Qəysər Awoqustustin barlıq həkqin baj elix üqün ularning royheti tizimlansun dəp pərman qüxti. 2 Tunji qətimlik bu nopus tizimlax Kiriniyus Suriyə əlkisini idarə kılıp turoqan waqtida elip beriloqanidi. 3 Xuning bilən həmmə adəm nopuska tizimlinix üqün öz yurtliriə qaytix kerək boldi. 4 Yüsüpmu Dawut [padixahning] jəmətidin

boloqqa, xundakla uning biwasitə əvladi boluqqa, Galiliyə əlkisidiki Nasarət xəhəridin ayrilip, Yəhədiyə əlkisidiki, Dawutning yurti Bəyt-Ləhəm degən xəhərgə kətti. **5** Nopusqa tizimlinix üqün layiqi, boluqsi ayali Məryəmmu billə bardı. Məryəm hamilidar bolup, qorsiqi helila yoşınap qalojanidi. **6** Wə xundak boldiki, ular Bəyt-Ləhəmdə turojan waqtida Məryəmning tuqutining ay-küni toxup qaldi. **7** Birak sarayda ularoqa orun bolmioqqa, Məryəm xu yərdə tunji oşlini tuşkanda uni zakilap, eoşildiki oşuroqa yatquzdi. **8** Xu yərning ətrapidiki bəzi padiqilar dalada turatti; ular keqiqə tünəp, padisoqa qaraytti. **9** Wə mana, Pərwərdigarning bir pərixtsi ularning aldidə turatti; Pərwərdigarning parlak xəripi ularning ətrapini yorutuwətti. Ular intayin bək qorqup kətti. **10** Birak pərixte ularoqa: — Qorqmanglar! Qünki mana, pütün həlqkə huxallıq bolidiojan bir hux həwəni silərgə elan qilimən. **11** Qünki bögün Dawutning xəhəridə silər üqün bir Qutquzoşuqi tuşuldi. U — Rəb Məsihdur! **12** [Uni] tepixinglar [üqün] xu alamət boliduki, bowaqni zakilanojan həlda bir oşurda yatqan petidə tapisilər, — dedi. **13** Birdinla, pərixtning ətrapida zor bir top samawi qoxundikilər pəyda bolup, Hudani mədhəyiləp: **14** «Ərxialada Hudaşoqa xan-xəreplər bolşay! Yər yüzidə bolsa u şeyünidiojan bəndilirigə aram-hatirjəmlik bolsun!» deyixti. **15** Pərixtilər ulardin ayrilip asmanoqa qiqip ketiwidi, padiqilar bir-birigə: — Bəyt-Ləhəmgə yol elip, Pərwərdigar bizgə ukturojan, əməlgə axurojan bu ixni kərip keləyli, — deyixti. **16** Xuning bilən ular aldirap xəhərgə berip, Məryəm bilən

Yüsüpni wə okurda yatқан bowaқni izdəp tapti. **17** Padiqlar [bowaқni] kərgəndin keyin, əzlrigə uning həққidə eytilən səzlərnə kəng tarkitiwətti. **18** Buni angliəanlarning həmmisi padiqlarning degənlirigə intayin həyran kəlixti. **19** Məryəm bolsa bu ixlarning həmmisini kəngligə püküp, qongқur oylinip yürətti. **20** Padiqlar kərgən wə angliəanlirining həmmisi üqün Hudani uluəlap, mədhiyə okuxқан peti қaytixti; barlik ixlar dəl ularəa həwərləndürülgəndək bolup қiққанidi. **21** Bowaқni hətnə қilix waқti, yəni səkkizinqi күni toxқanda, uningəa əysa dəp isim қoyuldi. Pərixтə bu isimni u tehi anisining baliyatқusida apiridə bolmayla қoyəanidi. **22** Əmdi Musa [pəyətəmbərgə] қüxürülgən қanun boyiqə Yüsüp bilən Məryəmning paklinix waқti toxқanda ular balini Pərwərdigarəa atap tapxurux üqün Yerusaleməa elip bardi **23** (Pərwərdigarning Təwrat қanunida: «Barlik tunji oəul Pərwərdigarəa muқəddəs mənsup atilixi kerək» dəp yeziləninidək) **24** wə xundakla Pərwərdigarning Təwrat қanunida deyilgini boyiqə, bir jüp pahtək yaki ikki kəptər baқkisini қurbanliққа sunux kerək idi. **25** Wə mana xu qaəlarda, Yerusalemda Simeon isimlik bir kixi turatti. U həm həққaniy wə ihlasmən adəm bolup, «Israiləa Təsəlli Bərgüqi»ni intizarlik bilən күtkənididi. Muқəddəs Roқ uning wujudioəa yar idi. **26** U Muқəddəs Roқtin kəlgən wəhiydin əzining Pərwərdigarning Məsihini kərmigüqə əlüm kərməydiəanliқini bilgənididi. **27** U Muқəddəs Roқning baxlixi bilən ibadəthanining [əoyliliriəa] kirdi; ata-anisi Təwratта bekitilgən adətni bejirix üqün bowaқ əysani kətürüp kirgəndə, **28** Simeon bowaқni қuқiqiəa

elip, Hudaşa tæxækkür-mædhiyæ oqup mundaq dedi: — **29** «æmdi, i Igæm, hazir sæzüng boyiqæ kulungning bu alæmdin hatirjæmlik bilæn ketixigæ yol qoyoşaysæn; **30** Qünki öz kezüm Sening nijatingni kærdi, **31** Uni barliq hæklær aldida hazirlioşansæn; **32** U ællærgæ wæhiy bolidioşan nur, Wæ hælküing Israilning xan-xæripidur!» **33** Balining ata-anisi bala hækkidæ eytiloşanlirioşa intayin hæyran kelixti. **34** Simeon ularoşa bæht tilæp, apisi Mæryæmgæ mundaq dedi: — Mana! Bu bala Israildiki nuroşun kixilærning yikilixi wæ nuroşun kixilærning kætürülüxi üqün tæyinlændi, xundakla kixilær qarxi qikip hækarætlæydişan, [Hudaning] bexarætlilik alamiti bolidu. **35** Xuning bilæn nuroşun kixilærning kænglidiki oşæræzliri axkarilinidu — wæ bir kiliqmu sening kænglünggæ sanjilidu! **36** Xu yærdæ Axir kæbilisidin boluşan Fanuilning kizi Anna isimlik heli yaxanoşan bir ayal pæyoşæmbærmu bar idi. U kiz waktida ærgæ tægkændin keyin uning bilæn yættæ yil billæ yaxap, **37** andin sæksæn töt yil tul turoşan idi. U ibadæthana hoşililiridin qikmay, keqæ-kündüz roza tutuxlar wæ dualar bilæn Hudaşa ibadæt qilatti. **38** U dæl xu pæyttæ yetip kelip Pærwærdigaroşa tæxækkür eytti, hæmdæ Yerusalemde nijat-hærlükni kütüwatқан barliq halayiqқа bala toşrisida sæz qildi. **39** [Yüsüp] bilæn [Mæryæm] Tæwratta bekitilgæn barliq ixlarni ada qiløandin keyin, Galiliyægæ, öz xæhiri Nasarætkæ kaytti. **40** Bala bolsa æsüp, dana-aqilanilik bilæn tolup, roşta küqlændürüldi, Hudaning mehür-xæpkitimu uning üstidæ idi. **41** Uning ata-anisi hæp yili «ætüp ketix hæyti»da Yerusalemøşa baratti. **42** Əysa on ikki yaxқа kirkæn yili, ular uni elip, heytning aditi boyiqæ yænæ qikip

bardi. **43** Həyt künlirini ötküzgəndin keyin, ular öyigə qarap ketiwatqanda, bala Əysa Yerusalemda qaldı. Ata-anisining bu ixtin həwiri yok idi, **44** bəlki uni səpərdax-həmrahliri bilən billə keliwatidu, dəp oylap, bir kün yol yürdi. Andin ular uni uruq-tuqkanlari wə dost-buradərliri arisidin izdəxkə baxlidi; **45** izdəp tapalmay, ular kəynigə yenip Yerusalemoğa berip yənə izdidi. **46** Wə xundak boldiki, üqinqi küni ular uni ibadəthana hoylisida Təwrat ustazlirining arisida olturup, ularning təlimlirini anglawatqan həm ulardın soal sorawatqanning üstidə tapti. **47** Uning səzlrini angliqanlarning həmmisi uning qüxənqisigə wə bərgən jawablirioğa intayin həyran qelixti. **48** Ata-anisi uni kərip nahayiti həyranuhas boluxti, uning anisi uningoğa: — Way balam! Nemixka bizgə xundak muamilə kilding? Atang ikkimiz parakəndə bolup seni izdəp kəlduk! — dedi. **49** U ularoğa: — Nemixka meni izdidinglar? Əjəba, mening Atamning ixlirida boluxum kerəklikimni bilməmtinlar? — dedi. **50** Lekin ular uning ularoğa eytkinini qüxənmidi. **51** Andin u ular bilən Nasarətkə kaytti wə ularning gepigə izqil boysunatti. Lekin anisi bu ixlarning həmmisini kəngligə püküp koydi. **52** Xundak kəlip, Əysa aqılanilik-danalikta wə kaməttə yetilip, Huda wə kixilər aldida barəanseri səyülməktə idi.

3 Rim imperatori Tiberius Kəysərning səltənitiuning on bəxinqi yili, Pontius Pilatus Yəhədiyə əlkisining waliysi, Hərod han Galiliyə əlkisining həkimi, Hərod hanning inisi Filip han Ituriyə wə Trahonitis əlkisining həkimi, Lisanyas han Abiliniy əlkisining həkimi boləanda, **2**

Hannas həm Qayafa bax kahinlik kiliwatqanda, Hudaning söz-kalami qəldə yaxawatqan Zəkəriyaning oqlı Yəhyaqa kəldi. **3** U İordan dəryasi wadisidiki barlıq rayonlarni kezip, kixilərgə gunahlarəqa kəqürüm elip kelidioqan, towa qilixni bildüridioqan [suəqa] «qəmüldürüx»ni jakarlxni baxlıdi. **4** Huddi Təwrattiki Yəxaya pəyoqəmbərning səzliri hatiriləngən kışimda pütülgəndək: «Bayawanda towliəuqi bir kixining: Rəbning yolini təyyarlanglar, Uning yollirini tüz qilinglar! — degən awazi anglandi. **5** Barlıq jiloqlar toldurulıdu, Barlıq taq-dənglər pəslitilıdu; Əgri-tokay jaylar tüzlinıdu, Ongəqul-dongəqul yərlər təkxi yollar qilinıdu. **6** Xundak qilip, barlıq ət igiliri Hudaning nijatini kərələydiəqan bolıdu! — dəp towlaydu». **7** Yəhya əmdi aldioqa qəmüldürüxni qəbul qilixka qıqқан top-top halayıqka: — Əy zəhərlik yılan baliliri! Kim silərni [Hudaning] qüxüx aldida turoqan əzəzipidin qeqinglar dəp aqaqlandurdi?! **8** Əmdi towioqa layıq mewilərni kəltüringlar! Wə əz iqinglarda: «Bizning atimiz bolsa İbrahımdur!» dəp hiyal əylimənglar; qünki mən xuni silərgə eytip qoyayki, Huda İbrahımoqa muxu taxlardinmu pərzəntlərni yaritip berələydu. **9** Palta allıqəqan dərəhlərning yiltizioqa təngləp qoyuldi; yahxi mewə bərməydiəqan hərəkəndək dərəhlər kesip otqa taxlinıdu!» — dedi. **10** [Uning ətrəpioqa] toplaxқан kixilər əmdi uningdin: — Undakta, biz kəndək qiliximiz kerək? — dəp sorıdi. **11** U jawabən: — Ikki qur qəpini bar kixi birini yok kixigə bərsun, yəydiəqini bar kiximu xundak qilsun, — dedi. **12** Bəzi bajgırlarmu qəmüldürüxni qəbul qiloqlı uning aldioqa kelip: — Ustaz, biz kəndək

qilimiz? — d p soridi. **13** U ularo a: — B lgil ng ndin artuq baj almanglar, — dedi. **14** Andin bəzi l xk rl rmu uningdin: — Bizqu, kandak qiliximiz ker k? — d p soraxti. U ularo a: — Baxqilarning pulini zorawanlik bilən eliwalmanglar, heqkimgə yalo andin xikay t qilmanglar w  ix h k nglaro a razi bolunglar, — dedi. **15**  mndi h lk t k zzalikta bolup h mm yl n k nglid  Yəhya to ruluk «M sil  muxu kiximidu?» d p oylaxti. **16** Yəhya həmməyləngə jawab n: — Mən sil rni d rw k  suo a qəməldürimən. Lekin m ndin kudr tlik bolo an birsi kelidu; mən hətta k xlirining bo quqini yexixkimu layiq  m sm n! U sil rni Muk dd s Roh ka həm otqa q m ld ridu. **17** Uning soruo uqi k iriki kolida turidu; u  z haminini topa-samandin təltəküs tazilaydu, sap buo dayni ambaro a yio idu,  mma topa-samanni  qm s otta keyd r wetidu, — dedi. **18**  mndi xundak k p baxka nəsihətlər bilən Yəhya hux h w rni həlkəkə y tk zdi. **19** [Keyin], h kim H rod [ g y] akisining ayali H rodiy ni [tartiwalo anliki] t p ylidin w  xuningd k uning barlik baxka rəzil qilmixliri  q n Yəhya t ripidin  yibl ng n, **20** H rod bu barlik r zillikining  stig  y n  xuni qildiki, Yəhyani zindano a taxlidi. **21** Xundak boldiki, h mm  h lk Yəhyadin q m ld r xni qobul qilo anda,  ysamu q m ld r xni qobul qildi. U dua qiliwatqanda, asmanlar yerilip, **22** Muk dd s Roh k pt r siyaqida q x p uning  stig  kondi. Xuning bilən asmandin: «Sən Mening s y ml k Oo lum, Mən s ndin toluq hursənmən!» deg n bir awaz anglandi. **23**  ysa  z [hizmitini] baxlio anda, ottuzo a kirip qalo anidi. U

(həkning nəziridə) Yüsüpning oqli idi; Yüsüp Heliyning oqli, **24** Heliy Mattatning oqli, Mattat Lawiyning oqli, Lawiy Məlkiyning oqli, Məlkiy Yannayning oqli, Yannay Yüsüpning oqli, **25** Yüsüp Mattatiyaning oqli, Mattatiya Amosning oqli, Amos Nahumning oqli, Nahum Heslining oqli, Həsli Naggayning oqli, **26** Naggay Maḥatning oqli, Maḥat Mattatiyaning oqli, Mattatiya Seməyning oqli, Seməy Yüsüpning oqli, Yüsüp Yudaning oqli, **27** Yuda Yoananning oqli, Yoanan Resaning oqli, Resa Zərubbabəlning oqli, Zərubbabəl Salatiyəlning oqli, Salatiyəl Neriyning oqli, **28** Neriyl Məlkiyning oqli, Məlkiy Addining oqli, Addi Qosamning oqli, Qosam Elmadamning oqli, Elmadam Erning oqli, **29** Er Yosəning oqli, Yosə Əliezərning oqli, Əliezər Yorimning oqli, Yorim Mattatning oqli, Mattat Lawiyning oqli, **30** Lawiy Simeonning oqli, Simeon Yəhədaning oqli, Yəhəda Yüsüpning oqli, Yüsüp Yonanning oqli, Yonan Əliakimning oqli, **31** Əliakim Meleahning oqli, Meleah Mənnaning oqli, Məna Mattataning oqli, Mattata Natanning oqli, Natan Dawutning oqli, **32** Dawut Yəssəning oqli, Yəssə Obədning oqli, Obəd Boazning oqli, Boaz Salmonning oqli, Salmon Nahxonning oqli, Nahxon Amminadabning oqli, **33** Amminadab Aramning oqli, Aram Həzronning oqli, Həzron Pərəzning oqli, Pərəz Yəhədaning oqli, **34** Yəhəda Yakupning oqli, Yakup Ishakning oqli, Ishak İbrahimning oqli, İbrahim Tərahning oqli, Tərah Nahorning oqli, **35** Nahor Serugning oqli, Serug Raouning oqli, Raou Pələgning oqli, Pələg Eberning oqli, Eber Xelahning oqli, **36** Xelah

Qainanning oʻgʻli, Qainan Arpaxhadning oʻgʻli, Arpaxhad Xamning oʻgʻli, Xam Nuhning oʻgʻli, Nuh Ləməhning oʻgʻli, **37** Ləməh Mətuxələhning oʻgʻli, Mətuxələh Hanohning oʻgʻli, Hanoh Yarədnning oʻgʻli, Yarəd Mahalalilning oʻgʻli, Mahalalil Kenanning oʻgʻli, **38** Kenan Enoxning oʻgʻli, Enox Setning oʻgʻli, Set Adəm'atining oʻgʻli, Adəm'ata bolsa, Hudaning oʻgʻli idi.

4 Andin Əysa Mukəddəs Rohqa tolup, Iordan daryasidin qaytip kelip, Roh tərripidin qəl-bayawanoqa elip berildi. **2** U u yərdə kirik kün Iblis tərripidin sinaldi. U bu künlərdə heqnərsə yemidi. Künlər ayaqlaxqanda, uning kərsiki taza aqқанidi. **3** Əmdi Iblis uningqa: — Sən əgər Hudaning Ooqli bolsang, muxu taxqa: «Nanoqa aylan!» dəp buyruoqin — dedi. **4** Əysa uningqa jawabən: — [Təwratta]: «Insan pəkət nan bilənla əməs, bəlki Hudaning hər bir səzi bilənmu yaxaydu» dəp yeziloqan, — dedi. **5** Iblis yənə uni egiz bir taşqa baxlap qikip, bir dəqiqə iqidə dunyadiki barliq dələtlərnəni uningqa kərsətti. **6** Iblis uningqa: — Mən bu həkimiyyətning həmmisini wə uningqa təwə barliq xanuxəwkətlərnəni sanga təkdim qilimən; qünki bular mənə tapxuruləqan, mən uni kimgə berixni halisam, xuningqa berimən. **7** Əgər bax qoyup mənə səjdə qilsang, bularning həmmisi seningki bolidu, — dedi. **8** Əysa uningqa jawab berip: — [Təwratta]: «Pərwərdigar Hudayingoqila ibadət qil, pəkət Uningla kullukida bol!» dəp yeziloqan, — dedi. **9** Andin Iblis uni Yerusalemoqa elip bardi wə uni ibadəthanining əng egiz jayioqa turoquzup: — Hudaning Ooqli bolsang, əzüngni pəskə taxlap bakqin! **10** Qünki [Təwratta]: «[Huda] Əz pərixtilirigə seni qoşdax

həkkidə əmr kılıdu»; **11** wə, «Putungning taxka urulup kətməsliki üqün, ular seni qollirida kətürüp yürüdü» dəp yeziləjan, — dedi. **12** Əysa uningəja: — «[Təwratta]: «Pərwərdigar Hudayingni sinioquqi bolma!» dəpmu yeziləjan, — dedi. **13** İblis barlıq sinaxlarni ixlitip qıkkəndin keyin, uni waqtinqə taxlap ketip qaldı. **14** Əysa Rohning küq-kudriti iqidə Galiliyə əlkisigə qaıtip kəldi. Xuning bilən uning həwər-xəhriti ətraptiki hər bir yurtlarəja tarqaldı. **15** U ularning sinagolirida təlim bergili turdi wə ularning uluqlaxlirioja sazawər boldi. **16** U əzi beqip qong kılinojan yurti Nasarətkə kelip, xabat küni adəttikidək sinagogka kirdi wə xundakla [mukəddəs yazmilarni] oquxka ərə turdi **17** wə Təwrattiki «Yəxaya» degən kısım uningəja tapxuruldi. U oram yazmini eqip, munu səzlər yeziləjan yərni tepip oqudi: **18** — «Pərwərdigarning Rohi mening wujudumda, Qünki U meni yoksullarəja hux həwərlər yətküzüxkə məsih kildi. Tutqunlarəja azadlıqni, Wə korlarəja kərux xipasini jakarlaxka, Ezilənlərnəni halas kılıxka, Pərwərdigarning xapaət kərsitidiojan yilini jakarlaxka meni əwətti». **20** U yazmini türüwetip, sinagog hizmətqisigə qaıturup berip, olturdi. Sinagogta olturojanlarning həmmisining kəzliri uningəja tikilip turatti. **21** U kəpqiikkə: — Mana bu ayət bügün kulikinqlarəja anglanojinida əməlgə axurulmaqta, — dedi. **22** Həmmisi uning yahxi gəpini kılıxip, uning aozidin qikiwatқан xapaətlik səzligə həyran kəlixip: — Bu Yüsüpning oqli əməsmu? — deyixti. **23** U ularəja: — Xübhisizki, silər mənə «Əy tewip, awwal əzüngni sakayt!» degən təmsilni kəltürüp, «Həwər tapqinimizdək,

Kəpərnaḥum xəhīridə nemə ixlar yüz bərgən bolsa, muxu yərdimu, öz yurtungdimu xularni kərsətməmsən?» dəwatisilər, — dedi. **24** — Biraq xuni silərgə bərhək eytip qoyayki, heqkandak pəyoəmbər öz yurti tərīpidin qəbul qilinəjan əməs. **25** Mən silərgə xu həqikətəni əslitimənki, Ilyas [pəyoəmbər]ning waqtida, asman uda üç yil altə ay etilip, dəhxətlik bir qəhətqilik barlik zeminni baskanda, Israilda nuroqun tul ayallar bar idi; **26** biraq Ilyas ularning heqkaysisining qexioja əməs, bəlki Zidonning Zarəfat xəhīridiki bir tul ayalning qexiojila əwətilgən. **27** Wə [xuningəja ohxax], Elixə pəyoəmbərning waqtida, Israilda mahaw kesiligə giriptar boləjanlar nuroqun bolsimu, lekin Suriyəlik Naamandin baxqa, heqkaysisi saqaytiləjan əməs! — dedi. **28** Sinagogdikilər bu səzləni anglap, həmmisi kattik oqəzəpləndi; **29** ornidin turuxup, uni xəhərdin həydəp qikirip, xu xəhər jaylaxqan taqning lewigə əqikip, tik yardin taxliwətməkqi boluxti. **30** Lekin u ularning arisidin bimalal otip, öz yolioja qikip kətti. **31** U Galiliyə əlkisining Kəpərnaḥum degən bir xəhīrigə qüxti, u yərdə xabat künliridə həlqkə təlim berətti. **32** Ular uning təlimigə həyran kelixti, qünki uning səzi tolimu nopuzluk idi. **33** Əmdi sinagogta napak jinning rohi qaplxqan bir kixi bolup, [uningdiki jin] kattik awazda: **34** — Əy Nasarətlik əysə, sening biz bilən nemə karing?! Bizni yoxatkili kəldingmu? Mən sening kimlikingni bilimən, Hudaning Mukəddəs Boləquqisisən! — dəp towlap kətti. **35** Lekin əysə jinəja tənbiḥ berip: — Aozingni yum! Uningdin qiq! — dewidi, jin həliki adəmmi halayik otturisida yikitiwetip, uningdin qikip kətti. Lekin

uningõa heq zәрәр yәtküzmididi. **36** Hәmmәylән buningdin kәttik hәyran boluxup, bir-birigә: — Bu zadi kәndәk ix! U dәрwәkә hәkuk wә kudrәt bilән napak rohlarõa әmr kilsila, ular qikip ketidikән, — deyixti. **37** Xuning bilән uning hәwәр-xәhriti әtraptiki hәрbir yurtlarõa tarkaldi. **38** Әysa sinagogtin qikip, Simonning әyigә kirdi. Lekin Simonning keynanisi eәjir tәp kesili bolup kәlõanidi; ular Әysadin uning hәjitidin qikixini әtündi. **39** U ayalning bexida turup, tәpkә tәnbih beriwidi, tәp xuan uningdin kәtti. U dәрhәl ornidin turup, ularni kütüxkә baxlidi. **40** Kün petixi bilәнla, kixilәр hәрhil kesәllәrgә giriptar bolõan yeqinliri bolsila, ularni uning aldioәa elip kelixti. U ularõa bir-birlәp kәlini tәgküzüp, ularni saqaytti. **41** Kixilәrgә qaplawkән nuroәun jinlar ulardin qikip: «Sән Hudaning Oәli!» dәp towlap ketәtti. Lekin u ularõa tәnbih berip, sәz kilixioәa yol koymidi; qünki ular uning Mәsih ikәнlikini bilәtti. **42** Kün qikixi bilән, u xәhәrdin qikip, pinhan bir jayoәa kәtti. Biraq top-top halayik uni izdәp yürәtti; ular uni tapkәnda aldioәa kelip, uni arimizda kәlsun dәp ketixidin tosmәqәi boluxti. **43** Lekin u ularõa: — Hudaning padixәhlikining hux hәwirini baxkә xәhәr-yezilarõqimu yәtküzüxüm kerәk; qünki mән dәl bu ixkә әwәtilgәнmән, — dedi. **44** Xuning bilән u Galiliyәdiki sinagoglarda tәlim berip yüriwәrdi.

5 Xundәk boldiki, u Ginnisarәt kәlining boyida turoәanda, halayik Hudaning sәz-kalamini anglax üqün uning әtrapiõa olixip kistilixip turatti. **2** U kәl boyida turoәan ikki kemini kәrdi. Beliqqilar bolsa kemidin qüxüp, [kiriõakta] torlirini yuyuxuwatatti. **3** U kemilәrdin birigә,

yəni Simonningkigə qikip, uningdin kemini kiroqaktin səl yiraqlitixni iltimas kildi. Andin u kemidə olturup top-top halayikğa təlim bərdi. **4** Səzi tügigəndin keyin, u Simonğa: — Kemini qongkurraq yərgə həydəp berip, beliklarni tutuxğa torliringlarni selinglar, — dedi. **5** Simon uningğa jawabən: — Ustaz, biz pütün keqiqə japa tartip heq nərsə tutalmiduk. Biraq sening sözüng bilən torni salsam salay, dedi. **6** Ular xundak kiliwidi, nuroqun beliklar torğa qüxti; tor səkülüxkə baxlidi. **7** Xuning bilən ular baxğa kemidiki xeriklirini yardəmgə kelixkə ixarət kilixti. Ular kelip, [beliklarni] ikki kemigə lik qaqiliwidi, kemilər qəküp ketəy dəp qaldı. **8** Simon Petrus bu ixni kərüp, Əysaning tizliri aldida yikilip: — Məndin yiraqlaxqaysən, i Rəb! Qünki mən gunahkarmən! — dedi. **9** Qünki bunqə kəp belik tutuloqanlikidin u wə uningğa həmrah boləqlirini həyranlik baskanidi. **10** Wə Simonning xerikliri — Zəbədiyning oqulliri Yaqub bilən Yuhannamu həm xundak həyran qaldı. Əmdi Əysa Simonğa: — Qorkmiqin, buningdin keyin sən adəm tutquqi bolisən — dedi. **11** Ular kemilərnı kiroqakğa qikip, həmmə nərsini taxlap qoyup, uningğa əgixip mangdi. **12** Xundak boldiki, u xəhər-yezilarning biridə boləqanda, mana xu yərdə, pütün bədinini mahaw besip kətkən bir adəm bar idi; u Əysani kərüpla uning ayioqə əzini etip uningdin: — Təksir, əgər sən halisang, meni sakaytip pak kilalaysən! — dəp yalwurdı. **13** Əysa qolını sozup uningğa təgküzüp turup: — Halaymən, paklanəqin! — dewidi, bu adəmning mahaw kesili dərhal uningdin kətti. **14** Əysa uningğa: — Həzir bu ixni heqkimgə eytma,

balki udul berip kahinoqa ezüingni kersitip, ularda bir guwahlik bolux üqün, Musa bu ixta emr qilöjandek ezüingning sakaytilöjining üqün bir [kurbanlikni] sunöjin, — dedi. **15** Lekin u toörisidiki hawer tehimu tarkilip pur kötti; xuning bilän top-top hälk uning sözini anglax wä ez aöriq-kesällirini sakaytixi üqün uning aldioqa yiojilip kelötti. **16** Halbuki, u pat-pat ulardin qekinip qöllük yärlergä berip dua qilatti. **17** Xu künlarning biridä xundak boldiki, u tälim beriwatqanda, yenida Përisiylär wä Tawrat ähliliri olturatti. Ular Galiliya, Yähudiyä ölkilirining hærkaysi yeza-kixlakliri wä Yerusalemdin kälgenidi. Pärwardigarning kesällärni sakaytix küq-kudriti uningöqa yar boldi. **18** Xu päyttä, mana birkanqä kixi zämbilgä yatquzulojan bir paläqni kötürüp köldi. Ular uni uning aldioqa äkirixkä intilixti. **19** Birak adämlärning tolilikidin kesälni äkirixkä amal tapalmay, ular ögzigä elip qikip, ögzidiki kahixlarni eqip, kesälni öyning iqigä zämbildä yatqan halda halayiqning otturisiöqa, äysaning aldioqa qüxürdi. **20** U ularning ixänqini körüp [paläqkä]: — Buradär, gunahliring käqürüm qilindi! — dedi. **21** Tawrat ustazliri bilän Përisiylär köngülliridä: — Bundak kupurluk sözligän bu adäm kimdur?! Hudadin baxkä gunahlarni käqüräläydiojan kim bar? — döp oylaxti. **22** Birak äysa ularning könglidä äyib izdäxlirini bilip yetip, jawabän: — Silär könglünglarda nemixkä äyib izdäysilär? **23** «Gunahliring käqürüm qilindi!» deyix asanmu yaki «Ornungdin tur, mang!» deyixmu? **24** Emma hazir silärning Insan'öqlining yär yüzidä gunahlarni käqürüm kilix höqükioqa igä ikänlikini bilixinglar üqün,

— U paləq kesəlgə: — Sanga eytayki, ornungdin tur, ornungni yiojixturup öyüggə qayt! — dəp buyrudi. **25** Heliki adəm dərhal ularning aldida ornidin dəs turup, əzi yatқан zəmbilni elip, Hudani uluqlıoqiniqə öyigə qaytti. **26** Həmməylənni dəhxətlik həyranlik basti; ular Hudani uluqlixip, qorkunqqa qəmgən halda: — Biz bügün tilsimat ixlarni kərduq! — deyixti. **27** Bu ixlardin keyin, u yoləqa qikip, Lawiy isimlik bir bajgirnı kərđi. U baj yiojidoqan orunda olturatti. U uningoqa: — Manga əgəxkin! — dedi. **28** U ornidin turup, həmmını taxlap, uningoqa əgəxti. **29** Lawiy öyidə uningoqa katta bir ziyapət bərđi. Ular bilən zor bir top bajgirlar wə baxqıarmu xu yərdə həmdastihan boləqanidi. **30** Birəq Pərisiylər wə ularning ekimidiki Təwrat ustazliri oqudungxup uning muhlisliroqa: — Silər nemixka bajgir wə gunahkarlar bilən bir dastihanda yəp-iqip olturısılər?! — dəp aqrinixti. **31** Əysa ularəqa jawabən: — Saqlam adəmlər əməs, bəlki kesəl adəmlər tewipka mohtajdur. **32** Mən həkkanıylarnı əməs, bəlki gunahkarlarnı towioqa qakiroqili kəldim, — dedi. **33** Andin ular uningdin: — Nemixka Yəhyaning muhlisliro daim roza tutup dua-tilawət qilidu, Pərisiylərnıng muhlisirimu xundəq qilidu, lekin senıng muhlisliro yəp-iqipla yüridoqu! — dəp soraxti. **34** U ularəqa: — Toyi boluwatқан yigit toyda toy meħmanlıro bilən həmdastihan olturoqan qaəda ularnı roza tutkuzalamsılər? **35** Əmma xu künlər keliduki, yigit ulardın elip ketilidu, ular xu künlərdə roza tutidu. **36** U ularəqa bir təmsilmu kəltürđi: — Həqkim yengi kəngləktin yirtip, unı kona kəngləkkə yamak qılmaydu. Undəq qılsa, yengi kəngləknımu yirtқан bolidu,

xundakla yengidin aloqan yamaqmu kona kenglakka mas kalmaydu. **37** Xuningdäk, heqkim yengi xarabni kona tulumlaroqa qaqilimaydu. Undak qilsa, yengi xarabning [kəpüxi bilən] tulumlar yerilidu-də, xarabmu təkülüp ketidu; tulumlarmu kardin qıqıdu. **38** Xunga yengi xarab yengi tulumlaroqa qaqilinix kerək, xundakta ikkilisi saqlinip qalidu. **39** Uning üstigə, heqkim kona xarabtin keyin yengisini iqixni halimaydu, qünki u: «Boldi, konisi yahxi!» dəydu.

6 İkkinçi «muħim xabat küni», u buoqdayliqlardin ötüp ketiwatatti. Uning muħlisliri baxaqlarni üzüwelip, alıqinida uwulap yəwatatatti. **2** Lekin buni kərgən bəzi Pərisiylər ularoqa: — Silər nemixqa xabat küni Təwratta qəkləngən ixni qilisilər? — deyixti. **3** Əysa ularoqa jawabən: — Silər həтта Dawut [pəyoqəmbər] wə uning həmrahlirining aq qaloqanda nemə qiloqanliqini [mukəddəs yazmilardin] oqumioqanmusilər? **4** Demək, u Hudaning öyigə kirip, [Hudaqoqa] ataloqan, [Təwratta] kaħinlardin baxqa hərqandak adəmning yeyexi qəkləngən «təqdim nanlar»ni [sorap] elip yegən wə həmrahlirioqimu bərgən — dəp jawab bərđi. **5** Ahirida u ularoqa: — İnsan'ooqli xabat küniningmu Igisidur, — dedi. **6** Yənə bir xabat küni xundak boldiki, u sinagogqa kirip təlim beriwatatti. Sinagoga ong qoli yigiləp kətkən bir adəm bar idi. **7** Əmdi Təwrat ustazliri bilən Pərisiylər uning üstidin ərz qiloqudək birər ixni izdəp tapayli dəp, uning xabat künimu kesəl saqaytidioqan-saqaytmaydioqanliqini paylap yürüxətti. **8** Birak əysa ularning kənglidikini bilip, qoli yigiləp kətkən adəmgə: — Ornungdin tur,

otturiqqa qiqkin! — dewidi, heliki adəm ornidin qopur xu yərdə turdi. **9** Andin Əysa ularqa: — Silərdin sorap baqayqu, Təwratqa uyoqun boloqini xabat küni yahxilik qilixmu, yaki yamanlik qilixmu? Janni qutkuzuxmu yaki janoqa zamin boluxmu? — dəp soridi. **10** Ətrapidikilərnin həmmisigə nəzər saloqandin keyin, u heliki adəmgə: — Qolungni uzat, — dedi. U xundak qilixi bilənla qoli əsligə kəltürülüp ikkinqi qoligə ohxax boldi. **11** Lekin ular oqəzəptin hoxini yokitip, Əysaqa kəndak takabil turux toqrisida məslihətlixikə baxlidi. **12** Xu künlərdə xundak boldiki, u dua qilixka taqqa qiqti wə u yərdə Hudaqa keqiqə dua qildi. **13** Tang atqanda, muhlislrini aldigə qaqirip, ularning iqidin on ikkiylənni tallap, ularni rosul dəp atidi. **14** Ular: Simon (Əysa uni Petrus dəpmu atiqan) wə uning inisi Andiriyas; Yaqup wə Yuhanna, Filip wə Bartolomay, **15** Matta wə Tomas, Alfayning oqli Yaqup wə millətpərwər dəp ataloqan Simon, **16** Yaqupning oqli Yəhuda wə keyin uningə satkunluk qiləqan Yəhuda Ixqariyotlar idi. **17** Əysa [rosulliri] bilən taqdin qüxüp, bir tüzləngliktə turatti. Xu yərdə nuroqun muhlisliri həmdə pütkül Yəhudiyə əlkisidin wə Yerusalemdin, Tur wə Zidon xəhərlirigə qaraydigə dengiz boyidiki yurtlardin top-top kixilər yiqilixti. Ular uning təlimlrini anglax wə kesəllirigə xipalik izdəx üqün kəlgənidi. **18** Napak roqlardin azablanoqanlar mu xipalik tepixti. **19** Bu top-top adəmlərnin həmmisi qollirini uningə təgküzüwelixka intilətti; qünki küq-qudrət uning wujudidin qiqip ularning həmmisigə xipalik beriwatatti. **20** Xuning bilən u bəxini kətürüp muhlislirigə qarap mundak dedi: —

«Mubarək, əy yoxsullar! Qünki Hudaning padixahlığı silərningkidur. **21** Mubarək, əy hazır aq qaloqanlar! Qünki silər toluq toyunisilər. Mubarək, əy yioqlawatqanlar! Qünki külidioqan bolisilər. **22** Kixilər Insan'ooqlining wəjidin silərdin nəprətlənsə, silərni əzlidiridin qətkə kaxsa, silərgə təhmət-həqarət qilsa, naminglarni rəzil dəp qarəjisa, silərgə mubarək! **23** Xu küni xadlinip təntənə qilip səkrənglar. Qünki mana, ərxətə boləqan in'aminglar zordur. Qünki ularning ata-bowiliri [burunqi] pəyoqəmbərlərgimu ohxax ixlarni qiloqan. **24** — Lekin həlinglarəya way, əy baylar! Qünki silər allıqəqan rahət-paraəjitinglarəya igə boldunglar! **25** Həlinglarəya way, əy qarni toyunoqanlar! Qünki silər aq qalisilər. Həlinglarəya way, əy külüwatqanlar! Qünki həza tutup yioqlaysilər. **26** Həmməylən silərni yahxi degəndə, həlinglarəya way! Qünki ularning ata-bowilirimu [burunqi] sahta pəyoqəmbərlərgə xundak qiloqan». **27** — Birak manga kulak saləqan silərgə xuni eytip qoyayki, düxmənliringlarəya mehır-muhəbbət kərsitinglar; silərgə əq boləqanlarəya yahxilik qilinglar. **28** Silərni qarəjoqanlarəya bəht tilənglar; silərgə yaman muamilidə boləqanlarəjimu dua qilinglar. **29** Birsi məngzinggə ursa, ikkinqi məngzingnimu tutup bər; birsi qapiningni eliwalimən desə, kənglikingnimu ayimay bərgin. **30** Birsi səndin birnemə tilisə, uningəya bərgin. Birsi sening birər nərsəngni elip kətsə, uni qayturup berixni sorima. **31** Baxqilarning əzünglarəya qandak muamilə qilixini ümid qilsanglar, silərmu ularəya xundak muamilə qilinglar. **32** Əgər silər əzünglarni yahxi kərgənlərgila mehır-muhəbbət kərsətsənglar, undakda

silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki hətta gunahkarlarmu özini yaxhi kərgənlərgə mehİR-muhəbbət kərsitidioqu. **33** Əgər silər əzüngləroja yaxhiliq kiləjanlarəjila yaxhiliq kilsanglar, undakta silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki hətta gunahkarlarmu xundak kilidioqu! **34** Əgər silər kərzni «qokum kayturup beridu» dəp oyliojanlarəja bərsənglar, undakta silərdə nemə xapaət bolsun? Qünki hətta gunahkarlarmu əynən kayturup alimiz dəp baxka gunahkarlarəja kərz beridioqu! **35** Ləkin silər bolsanglar, duxmininglarəjimu mehİR-muhəbbət kərsitinglar, yaxhiliq kilinglar, baxkilarəja etnə beringlar wə «Ular bizgə bernemə kayturidu» dəp oylimanglar. Xu qaəjda, in'aminglar zor bolidu wə silər Həmmidin Aliy Boləjuqining pərzəntliri bolisilər. Qünki u tuzkorlarəja wə rəzillərgimu mehİribanliq kilidu. **36** Atanglar mehİriban boləjnidək silərmu mehİriban bolunglar. **37** — Baxkilarning üstidin həküm kilip yürmənglar. Bolmisa, silər [Hudaning] həkümigə uqraysilər. Baxkilarıni gunahka bekitmənglar wə silərmu gunahka bekitilməysilər. Baxkilarıni kəqürünglar wə silərmu kəqürüm kilinisilər. **38** Beringlar wə silərgimu berilidu — hətta qong əlqigüqkə lik qingdap, silkip toldurulup üstidin texip qüxkidək dərijidə koynunglarəja təküp berilidu. Silər baxkilarəja kəndak əlqəm bilən əlqəp bərsənglar, silərgimu xundak əlqəm bilən əlqəp berilidu. **39** Andin u ularəja təmsil eytip mundak dedi: — Qarioqu qarioquni yetiləp mangalamdu? Undak kilsa, hər ikkisi orəkkə qüxüp kətməmdü? **40** Muhlis ustazidin üstün turmaydu; ləkin takamullaxturulojini ustazioja ohxax bolidu. **41**

Əmdi nemə üçün buradiringning kəzidiki qilni kərüp, öz kəzüngdiki limni bayqiyalmaysən?! **42** Sən qandaqmu öz kəzüngdə turoqan limni kərməy turup buradiringoqa: «Kəni, kəzüngdiki qilni eliwetəy!» deyələysən?! Əy sahtipəz! Awwal əzüngning kəzidiki limni eliwət, andin enik kərüp, buradiringning kəzidiki qilni eliwetələysən. **43** Qünki heqkandaq yahxi dərəh yaman mewə bərməydu, heqkandaq yaman dərəhmu yahxi mewə bərməydu. **44** Hərqandaq dərəhni bərgən mewisidin pərək ətkili bolidu. Qünki tikəndin ənjürni üzgili bolmas, yantaktin üzüm üzgili bolmas. **45** Yahxi adəm kəlbidiki yaxxilik həzinisidin yaxxilik qikiridu; rəzil adəm kəlbidiki rəzillik həzinisidin rəzillikni qikiridu. Qünki kəlb nemigə tolduruloqan bolsa, eoqizdin xu qikidu. **46** — Silər nemixka meni «Rəb! Rəb!» dəysilər-yu, birak silərgə eytkanlirimoqa əməl qilmaysilər? **47** Əmisə, mening aldimoqa kelip, səzlimni anglap əməl qiləqan hərkimning kimgə ohxiəanlikini silərgə kərsitip berəy. **48** U huddi qongkur kolap, ulini qoram taxning üstigə selip əy saləqan kixigə ohxaydu. Kəlkün kəlgəndə, su ekimi u əyning üstigə zərb bilən uruloqini bilən, uni midir-sidir qilalmidi, qünki u puhta selinoqan. **49** Lekin səzlimni anglap turup, əməl qilmaydioqan kixi bolsa, quruk yərning üstigə ulsiz əy saləqan kixigə ohxaydu. [Kəlkün] ekimi xu əyning üstigə uruluxi bilən u ərülüp kətti; uning ərüluxi intayin dəhxətlik boldi!

7 Əysa kəpqilikkə bu səzləarning həmmisini qilip boləqandin keyin, Kəpərnaqum xəhirigə [kayta] kirdi. **2** U yərdə məlum bir yüzbexining ətiwarlik quli eoqir kesəl bolup, səkratta yatatti. **3** Yüzbexi əysaning həwirini

anglap, birnəqqə Yəhüdiy aksakalni uning yenioğa berip, uning kelip kulini kütquzuxi üçün ötünüxkə əwətti. **4** Ular Əysaning aldioğa kəlgəndə uningöğa: — Bu ixni tiligüqi bolsa, tilikini ijabət kəlixingizöğa həkəkətən ərziydiögan adəm. **5** Qünki u bizning [Yəhüdiy] elimizni yaxxi kəridu wə hətta biz üçün bir sinagogmu selip bərdi, — dəp jiddiy kiyapəttə ötünüxti. **6** Əysa ular bilən billə bardi. Birək öyigə az qaloğanda, yüzbexi Əysaning aldioğa birnəqqə dostini əwətip uningöğa mundak degüzdi: — «Təksir, əzlrini awarə kilmisila, əzlrining torusumning astioğa kelixlirigə ərziməymən. **7** Xunga özümnimu silining aldirioğa berixkə layik həsablimidim. Sili pəkət bir eoziz səz kəlip qoysila, kulum saqiyip ketidu. **8** Qünki mənmu baxkə birsining həkəkə astidiki adəmmən, qol astimdimu ləxkərlirim bar. Birigə bar desəm baridu, birigə kəl desəm, kelidu; kulumöğa bu ixni kəl desəm, u xu ixni kəlidu». **9** Əysa bu gəpni anglap [yüzbexioğa] təəjjübləndi. U burulup kəynigə əgəxkən halayikqə: Dərwəkə, hətta Israildimu bundak zor ixənqni tapalmioğanidim! — dedi. **10** Yüzbexi əwətkən kixilər qaytip baroğanda, kesəl bolögan kulning səllimaza saqayöganlikini kərdi. **11** Bu ixtin keyin u Nain degən bir xəhərgə bardi. Uning muhlisliri wə yənə top-top kixilər uningöğa əgixip mangdi. **12** U xəhər kowukioğa yekənlaxkanda, mana kixilər jinaza kətürüp qikiwatkanidi. Ölgüqi anisining yəkkə-yeganə oqlı idi, uning üstigə anisi tul ayal idi. Xəhərdin qong bir top adəm ayaloğa həmrah bolup qikkanidi. **13** Rəb uni kərüp, uningöğa iqini aqriritip: — Yioqlimioğın, — dedi. **14** Xuning bilən u ötüp, tawutqə qolini təgküziwidi, tawut kətürgənlər tohtidi. U: — Yigit,

sanga eytimən, oyoqan! — dedi. **15** Əlgüqi bolsa ruslinip tik olturdi wə gəp kılıxka baxlidi. [Əysa] uni anisioqa tapxurup bərdi. **16** Həmməylənni qorkunq besip, ular Hudani uluqlap: — «Arimizda uluq bir pəyoqəmbər turoquzuldi!» wə «Huda Əz həlkini yoqlap kəldi!» — deyixti. **17** Uning tooqrisidiki bu həwər pütün Yəhədiyə zemini wə ətraptiki rayonlaroqa tarkilip kətti. **18** Yəhyaning muhlisliri əmdi bu barlıq ixlarning həwirini uningoqa yətküzdi. Yəhya muhlisliridin ikkiylənni əzigə qaqirip, **19** Ularni Əysaning aldioqa əwətip: «Kelixi mukərrər zat əzüngmu, yaki baxka birsini kütüximiz kerəkmu?» dəp sorap kelixkə əwətti. **20** Ular Əysaning aldioqa berip: — Qəmüldürgüqi Yəhya bizni səndin: «Kelixi mukərrər zat əzüngmu, yaki baxka birsini kütüximiz kerəkmu?» dəp sorap kelixkə yeningoqa əwətti — dedi. **21** Dəl xu wakitta [Əysa] aqriq-silak wə kesəl-waba baskan wə yaman rohlar qaplxakan nuroqun kixilərnə sakaytti wə nuroqun qariorularni kəridioqan kildi. **22** Xuning bilən u [Yəhyaning muhlislirioqa]: — Silər kaytip berip, Yəhyaqə əz angliqan wə kərgənliringlar tooqruluk həwər yətküzüp — «Korlar kərəlydioqan wə tokurlar mangalaydioqan boldi, mahaw kesili boləqanlar sakaytildi, gaslar angliyalaydioqan boldi, əlgənlərmu tirildürüldi wə kəmbəqəllərgə hux həwər jakarlandi» — dəp eytinglar. **23** [Uningoqa yənə]: «Məndin gumanlanmay putlixip kətmigən kixi bolsa bəhtliktur!» dəp qoyunglar, — dedi. **24** Yəhyaning əlqiliri kətkəndin keyin, u top-top adəmlərgə Yəhya tooqruluk səz eqip: — «Silər [burun Yəhyani izdəp] qəlgə barəqininglarda, zadi nemini kərgili bardinglar? Xamalda yəlpünüp

turoqan qomuxnimu? **25** Yaki esil kiyim kiygən bir ərbabnimu? Mana, esil kiyimləni kiygən, əyx-ixrət iqidə yaxaydiqanlar padixahlarning ordiliridin tepiliduqu! **26** Əmdi silər nemə kərgili bardinglar? Bir pəyoqəmbərnimu? Durus, əmma mən xuni silərgə eytip qoyayki, [bu bolsa] pəyoqəmbərdinmu üstün bir boluquqidur. **27** Qünki [mukəddəs yazmilardiki]: — «Mana, yüz aldingqə əlqimni əwətimən; U sening aldingda yolungni təyyarlaydu» — dəp yezilqan söz mana dəl uning toqrisida yezilqandur. **28** Qünki mən silərgə xuni eytip qoyayki, ayallardin tuqulqanlar arisida Yəhyadinmu uluqi yok; əmma Hudaning padixahlıqidiki əng kiqik bolqinimu uningdin uluqi turidu **29** (əmdi [Yəhyani] angliqan puqralar, hətta bajgirlarmu Hudaning yolini toqra dəp Yəhyaning qəmüldürüxi bilən qəmüldürülgənidi. **30** Lekin Pərisiylər wə Təwratxunaslar Yəhyaning qəmüldürüxini qəbul qilmay, Hudaning əzligə bolqan məqsət-iradisini qətkə qəqqənidi). **31** Lekin bu zamanning kixilirini zadi kimlərgə ohxitay? Ular kimlərgə ohxaydu? **32** Ular huddi rəstə-bazarlarda olturuwelip, bir-birigə: «Biz silərgə sunay qelip bərsəkmü, ussul oynimidinglar», «Matəm pədisigə qelip bərsəkmü, yiqə-zar qilmidinglar» dəp [qəqxaydiqan tuturuqsiz] balilarqə ohxaydu. **33** Qünki Qəmüldürgüqi Yəhya kelip ziyapəttə olturmaytti, [xarab] iqməytti. Xuning bilən silər: «Uningqə jin qaplixiptu» deyixisilər. **34** İnsan'oqlı bolsa kelip həm yəydu həm iqidu wə mana silər: «Taza bir toymas wə məyhər ikən. U bajgirlar wə gunahkarlarning dostidur» deyixisilər. **35** Lekin danalıq bolsa əzining barlıq pərzəntliri arqilik durus

dəp tonulidu». **36** Pərisiylərdin biri uningdin öyümdə mehman bolsingiz dəp ötündi. Əmdi u Pərisiyning öyigə kirip dastihanda olturdi. **37** Wə mana, u xəhərdə buzuk dəp tonulojan bir ayal Əysaning bu Pərisiyning öyidə dastihanda olturojanlikini anglap, aq qaxtexidin yasaləjan bir kutida murmækki elip kəldi. **38** U yioqliəjan peti uning kəynidə, putioja yekın turup, kəz yaxliri kılıp, putlirini həl kiliwətti; andin qaqliri bilən uning putlirini ertip qurutti həm putlirini tohtimay səyüp, üstigə ətir sürdi. **39** Əmdi uni qakırojan Pərisiy bu ixni kərup, iqidə: «Bu adəm rast pəyojəmbər boləjan bolsa, əzigə tegiwatqan bu ayalning kim wə qandaq ikənlikini bilətti. Qünki u bir buzuk!» dəp oylidi. **40** Xuning bilən Əysa uningəja jawabən: — Simon, sanga dəydiəjan bir gepim bar, — dedi. — Eytin, ustaz, — dedi Simon. **41** — Ikki adəm məlum bir kərz igisigə kərzdar ikən. Biri bəx yüz kümüx dinaroja, yənə biri bolsa əllik kümüx dinaroja kərzdar ikən. **42** Lekin hər ikkisining kərzni qayturojili həqnərsisi bolmiojaqqa, kərz igisi mehribanlik kılıp hər ikkisining kərzini kəqürüm kıptu. Seningqə, ularning qaysisi uni bəkrək səyidu? — dəp soridi Əysa. **43** Simon jawabən: — Meningqə, [kərzy] kəprək kəqürüm kilinojan kixi, — dedi. — Toəra həküm kıldin, — dedi Əysa. **44** Andin həliki ayaləja burulup, Simonəja: — Bu ayalni kərdüingmu? Mən öyüggə kirginim bilən, sən putlirimni yuyuxqa su bərmigəniding; lekin u kəz yexi bilən putlirimni yudi wə qeqi bilən ertip qurutti. **45** Sən meni salam berip səymiding; lekin u mən kirgəndin tartip putlirimni səyüxtin tohtimidi. **46** Sən beximojimu may sürkimigəniding; birak u mening

putlirimõja murmækkini sürkæp koydi. **47** Xunga xuni sangâ eytip koyayki, uning nurojun gunahliri kæqürüm qilindi. Qünki mana, uning kersætkæn mehir-muhæbbiti qongkür æmæsmu? Æmma kæqürümi az bolõanlarning mehir-muhæbbætni kersitiximu az bolidu, — dedi. **48** Andin u ayaloja: — Gunahliring kæqürüm qilindi, — dedi. **49** Ular bilæn hæmdastihan olturojanlar kõnglidæ: «Kixilærnig gunahlirinimu kæqürüm qilõuqi bu adæm zadi kimdu?» deyixti. **50** Æysa heliki ayaloja: — Etikading seni kutkuzdi; aman-hatirjæmlik bilæn kaytkin! — dedi.

8 Keyin, [Æysa] xu yurtlarni kezip, xæhærmu-xæhær, yezimu-yeza Hudaning padixahlilikining hux hæwirini elan qilip jakarlidi; on ikkiylænmu uning bilæn birgæ bard. **2** Uning bilæn billæ barõanlardin yænæ yaman rohlaridin wæ aõriq-silaklaridin sakaytilõjan bæzi ayallarmu bar idi; ularning arisida özidin yættæ jin hæydæp qikirilõjan Mæryæm (Magdallik dæp atalõjan), **3** Herod [han]ning saray oõjidari Huzaning ayali Yoanna, Suzanna wæ baxka nurojun ayallarmu bar idi. Bular öz mal-mülükleri bilæn u [wæ uning muhlislrining] hæjætliridin qikætti. **4** Qong bir top adæmlær yiojilõjanda, xundakla hærkaysi xæhærlærdin kixilær uning yenioja kælgændæ, u ularõja bir tæmsil sæzlæp bærdi: **5** — «Uruk qaqkuqi uruk qaqkili [etizõja] qikiptu. Uruk qaqkanda, uruklaridin bæziliri qiojir yol üstigæ qüxüp, dæsilip ketiptu wæ asmandiki uqar-kænatlar kelip ularni yæp ketiptu. **6** Baxka bæziliri taxlik yærgæ qüxüptu. Yærdæ næmlik bolmiojaqqa, ünüp qikqini bilæn kurup ketiptu. **7** Baxka bæziliri tikænlærnig arisioja qüxüptu, tikænlær maysilar bilæn tæng æsüp maysilarni boõuwaptu.

8 Baxqa bəziliri bolsa yahxi tuprakqa qūxūptu. Ūngəndin keyin, yüz həssə həsul beriptu». Bularni degəndin keyin u yukiri awaz bilən: — Angliəudək kuliki barlar buni anglisun! dəp tovlidi. 9 Keyin uning muhlisiri uningdin: — Bu təmsilning mənisi nemə? — dəp soridi. 10 U ularəja mundak dedi: — Hudaning padixahlikining sirlirini bilix silərgə nesip kilindi. Biraq bu ixlar qaləjan baxqilarəja təmsillər bilənla eytilidu. Məqsiti xuki, «Ular qarisi mu kərməydu, anglisimu qūxənməydu». 11 Əmdi təmsilning mənisi mundak; — Uruk bolsa, Hudaning səz-kalamidur. 12 Qiəjir yol boyidikilər bolsa muxular: Ular səz-kalamni anglaydu; lekin Iblis kelip, ularning ixinip qutkuzuluxining aldini elixi ūqūn ularning kəlbidiki səzni elip ketidu. 13 Taxlik yərgə qūxkən uruklar səz-kalamni angliəjan həman huxallik bilən kəbul qiləjanlarəja təmsil qilinojan. Ularda yiltiz bolmioqəqqa, pəkət bir məhəl ixinip, andin sinək-mūxkūlluk wakti kəlgəndə, [etikadtin] teyilip ketidu. 14 Tikənlikkə qūxkən uruklar bolsa xundak adəmlərni kərsətkənki, səzni angliəjan bolsimu, yoləja qikqəndin keyin bu panij həyattiki əndixilər, bayliklar wə həlawətlərnin əzikturuxliri bilən boəqulup, uruk pixmay həsul bərməydu. 15 Lekin yahxi tuprakqa qəqilojan uruklar bolsa — səz-kalamni anglap, səmimij wə yahxi kəlbil bilən uni tutidiojanlarni kərsitidu; bundak adəmlər səwrqanlik bilən həsul beridu. 16 Həqkim qiraəjni yekip qoyup ūstigə idixni kəmtürüp qoymas yaki kariwat astioja turoquzmas, bəlki qiraəjdanning ūstigə koyidu; buning bilən əygə kirgənlər yoruklukni kəridu. 17 Qūnki yoxurulojan həqkəndak ix axkarilanmay qalmaydu, wə

heqkandak məhpiy ix ayan bolmay, yoruklukka qikmay qalmaydu. **18** Xuning üqün, anglixinglarning qandak ikenlikigə kəngül koyunglar! Qünki kimdə bar bolsa, uningə tehimu kəp berilidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta bar dəp hasabliojinimu uningdin məhrum qilinidu. **19** Əmdi uning anisi wə iniliri uning bilən kərükxili kəldi. Ləkin adəm nurəjun boləraqqa, yenioja keləlmigənidi. **20** Xuning bilən birsi uningə: — Aningiz wə iniliringiz siz bilən kərükimiz dəp, sirtta turidu, — dedi. **21** Ləkin u jawabən: — Mening anam wə aka-uka qerindaxlirim bolsa Hudaning səzini anglap, uningə əməl qilojuqildur, dedi. **22** Wə xundak boldiki, xu künlərdin biri, u muhlisliri bilən bir kemigə qüxüp, ularə: — Kəning u ketioja barayli, — dedi. Xuning bilən ular yolə qikti. **23** Kəmə ketiwatqanda u uyquə kətkənidi. Kəlgə tuyuksiz qara boran kelip, kemigə su toxup ketip, ular həwptə qaldi. **24** Muhlislar kelip uni oyojitip: — Ustaz, ustaz, tügixidiəjan bolduk! — dedi. Ləkin u ornidin turup, boranə wə dawalojuəjan dolqunlarə tənbiə bərdi; həmmisi tohtap, tinq boldi. **25** U muhlislirioja qarap: — Ixənginglar nəgə kətti? — dedi. Ular həm kərkuxup, həm bəkmə həyran bolup, bir-birigə: — Bu adəm zadi kimdu, buyruk qilsa, hətta xamallar wə dolqunlarmu uningə boysunidikən-hə! — dəp ketixti. **26** Xuning bilən ular Galiliyəning udulidiki Gerasalıklarning yurtioja yetip bardı. **27** U kiroqakka qikixi bilənla, uzundin beri jinlar qaplaxkan, xəhərdin kəlgən məlum adəm uning aldioja kəldi. Bu adəm kiyim kiyməy, heq eydə turmay, gərlər arisida yaxaytti. **28** Ləkin u əysani kərüpla warkirap, uning

ayiqoqqa yikilip kattik awaz bilən: — Həmmidin Aliy Hudaning Oqli Əysa, sening mən bilən nemə karing! Səndin etünimənki, meni kiynima! — dəp towlap kətti. **29** Qünki Əysa napak rohning uningdin qikixini buyruwatatti (qünki jin nuroqun ketim uni tutuwaləjanidi; u qaqlarda kixilər uning put-qollirini kixən-zənjirlər bilən baqlap uni qamar koyəqan bolsimu, u zənjirlərni üzüp keqip qikqan wə jin tərpidin qəl-bayawanlarəqa həydiwetilgənidi).

30 Əysa bu adəmdin: — Isming nemə? — dəp soriwidi, u: — Ismim «Koxun», — dedi. Qünki nuroqun jinlar uning iqigə kirip qaplixiwaləjanidi. **31** Əmdi ular Əysadin əzlidirini tegi yok hangəqa kətküzməsləkni etünüp yalwurdi.

(Abyssos g12) **32** Xu yərdə taoql baqlrida qong bir top tongguz padisi ozukliniwatatti. Jinlar Əysaqə yalwurup, tongguzlarning tenigə kirixkə ijazət berixini etündi. U ularəqa ijazət bərdi. **33** Jinlar xu adəmdin qikqip, tongguzlarning tenigə kiriwaldi; xuning bilən pütkül tongguz padisi tik yardin etilip qüxüp, kəlgə qərk boldi.

34 Tongguzlarni baqquqilarmu bu wəkəni kərüp u yərdin keqip, xəhər-yezilarda bu həwərnə tarkatti. **35** Halayik zadi nemə ix boləjanliqini kərgili qikti; Əysaning aldiəqa kəlgəndə, xu yərdə əzidin jinlar qikqan həliki adəmning kiyim-keqəkni kiyip, əs-həxi jayida həlda Əysaning ayiqi aldida olturoqinini kərđi; ular qorqup ketixti. **36** Bu wəkəni kərgənlərmu jinlar qaplxqan adəmning qandaq saqaytiləqinini kəpqilikkə təswirləp bərdi. **37** Andin Gerasalıklarning yurtidikilər wə ətrapidiki barliq kixilər uning ularning arisidin ketixini etünüxti. Qünki dəhxətlik qorqunq ularni basqanidi. Xunga u kemigə

qūxūp, qaytixka yol aldi. **38** Əmma jinlar əzidin qikip kətkən həliki adəm uningə, Mən sən bilən billə ketəy, — dəp yalwurdi. Lekin u uni yoloqa selip: **39** — Əyüggə qaytip berip, Hudaning sanga xunqə qong ixlarni kīlip bərgənlikini yətküzgin, — dedi. U adəm qaytip berip, pütkül xəhərnə arilap, əysaning əzigə xunqə qong ixlarni kīlip bərgənlikini elan kildi. **40** Əysa qaytip kəlginidə, xundak boldiki, halayik uni huxallik bilən qarxi elixti; qūnki həmməylən uning qaytip kelixini kütüp turatti. **41** Wə mana, bir kixi, sinagogning qongi boləjan Yairus isimlik kiximu əysaning aldioqa kelip ayioqioqa əzini etip, uning əyigə berixini etündi. **42** Qūnki uning on ikki yaxlik yaləuz kizi səkratta idi. Əysa u yərgə barəninida, top-top kixilər uning ətrapiəqa ziq olixip uni kistixatti. **43** Arisida hun təwrəx kesiligə giriptar boləjiniəqa on ikki yil boləjan bir ayal bar idi; u bar-yokini tewiplarəqa həjləp tügətkən bolsimu, heqkaysisidin xipa tapmiəjanikən. **44** U [əysaning] arkisidin kelip, uning tonining pexini siliwidi, xuan hun tohtidi. **45** Əysa: — Manga kol təgküzgən kim? — dəp soridi. Həmməylən inkar kīləqanda, Petrusmu wə uning bilən boləjanlarmu: — Ustaz, halayik top-top bolup tət ətrapingni olixip, seni kistixiwatқан yərdə, sən «Manga təgkən kim?», dəp soraysənəqə? — dedi. **46** Lekin əysa: — Yak! Birsə manga təgdi; qūnki wujudumdin qudrətning qikip ketiwatқinini səzdim, — dedi. **47** Həliki ayal əzining yoxurup qalalmaydioanlikini bilip, titrigən həlda uning aldioqa yikildi wə kəpqilik aldida əzining nemə səwəbtin əysaqə kol təgküzgənlikini, xundakla xuan kəndak sakəyoanlikini eytti. **48** Əysa uningə:

— Yürəklik bol, qizim, ixənqing seni saqaytti! Amanhatirjəmlik bilən mangojin! — dedi. **49** U səz kiliwatqanda, sinagog qongining əyidin qıqқан birəylən kelip sinagog qongioqa: — Qizingiz jan üzdi. Əmdi ustazni kayitmiojin, — dedi. **50** Lekin əysa buni anglap uningoa: — Qorkmiojin! Pəqət ixənqtə bol, u saqiyip ketidu, — dedi. **51** U əygə baroqanda Petrus, Yuhanna, Yaqup wə qizning ata-anisidin baxқа heqkimning əzi bilən billə əygə kirixigə ruhsət qilmidi. **52** U yərdikilər həmmisi qizoa matəm tutup yioqa-zar kətürüwatatti. Lekin u: — Boldi, yioqlimanglar! Qünki qiz əlmidi, pəqət uhlap qaptu! — dedi. **53** Ular bolsa qizning allıqaqan jan üzdi dəp bilgəqkə, uni məshirə qildi. **54** Lekin u ularni qikiriwetip, qizning qolidin tartip: — Balam, ornungdin tur, — dəp qaqirdi. **55** [Qizning] rohi qaytip kelip, u dərhal ornidin turdi. U qizoa yegüdək birnemə berixni eytti. **56** Qizning ata-anisi intayin həyran qelixti. Lekin u ularoa bu ixni heqkimgə eytmaslikni tapilidi.

9 Əysa on ikkiylənni qaqirip, ularoa barlıq jinlarni həydiwetix wə kesəllənni saqaytixқа kudrət wə hokuk bərdi. **2** Andin ularni Hudaning padixahlikini jar qilix wə kesəllənni saqaytixқа əwətti. **3** U ularoa: — Silər səpər üqün heq nərsə almanglar, nə hasa, nə hurjun, nə nan, nə pul eliwal manglar; birər artuq yəktəkmü eliwal manglar. **4** Wə qaysi əygə [qobul kilinip] kirsənglar, u yurttin kətküqə xu əydə turunglar. **5** Əmdi qaysi yərdiki kixilər silənni qobul qilmisa, u xəhərdin qıqқininglarda ularoa agah-guwah bolsun üqün ayioqinglardiki topinimu qeqiwetinglar! — dedi. **6** Muhlislar yoloqa qikip, yeza-

kixlaklarni arilap hux hawærni elan qilip, hëmmë yërdë kesëllërnï saqaytti. **7** Əmdi Hërod hëkim uning barliq qilöjanliridin hawër tepip, qaymukup qaldi. Qünki bəzilër: «Mana Yəhya elümdin tiriliptu!» desə, **8** yənə bəzilër: «İlyas pəyoqəmbər [qayta] pəyda boldi» wə yənə baxqılar: «Qədimki pəyoqəmbərlərdin biri qaytidin tiriliptu!» dəytti. **9** Hërod: «Mən Yəhyaning kallisini alduruqanidim, əmdi mən muxu gepini anglawatqan zat zadi kimdu?» — dedi. Xuning bilən u uni kërüx pürsitini izdidi. **10** Rosullar bolsa qaytip kelip, özlrining qilöjan ixlrining hëmmisini əysaqə mälum qildi. U ularni elip, hupiyənə haldə Bəyt-Saida degən xəhərdiki hilwət bir yərgə kəldi. **11** Birəq halayiq buningdin hawër tepip uningqə əgixip kəldi. U ularni qarxi elip, ularqə Hudaning padixahlıki toqrisida səzlidi wə xipaqə mohtajlarni saqaytti. **12** Kün olturay degəndə, on ikkiylən uning aldıqə kelip uningqə: — Halayiqni yolqə salsang, ular ətraptiki yeza-qixlaklarqə wə etizlarqə berip qonqudək jaylar wə ozuk-tülük tapsun; qünki muxu yər qəllük ikən, — dedi. **13** Lekin u ularqə: — Ularqə özünglar ozuk beringlar, — dedi. — Bizdə pəqət bəx nan bilən ikki belıktin baxqə nərsə yok. Bu barliq həkəkə ozuk-tülük setiwelip keləmdük?! — deyixti ular. **14** Qünki xu yərdə yiqilöjan ərləringla sani bəx mingqə idi. U muhlislarqə: — Halayiqni əllıktin-əllıktin bəlüp olturuqunglar, — dedi. **15** Ular uning deginiqə qilip hëmməylənni olturuquzdi. **16** Əysa bəx nan bilən ikki belıqni qolıqə elip, asmanoqə qarap [Hudaqə] təxəkkür eytip bularni bərikətlidi. Andin ularni oxtup, halayıqqa sunup berix üqün muhlisliriqə bərdi. **17** Hëmməylən

yəp toyundi. Andin xulardın exip qaloqan parqilirini on ikki sewətkə yiojip qaqilidi. **18** Wə xundak boldiki, u əzi yaloquz dua qiliwatqanda, muhlisliri yenida turatti. U ulardın: — Halayiq meni kim dəydu? — dəp soridi. **19** Ular jawabən: — Bəzilər seni Qəmüldürgüqi Yəhya, bəzilər Ilyas [pəyoqəmbər], wə yənə bəzilər qədimki pəyoqəmbərlərdin biri tiriliptu dəydu, — dedi. **20** U ulardın: — Silərqu? Silər meni kim dəp bilisilər? — dəp soridi. Petrus jawab berip: — Sən Hudaning Məsihidursən, — dedi. **21** U ularoqa kattik jekiləp, bu ixni heqkingə tinmanglar, dəp tapilidi. **22** — Qünki Insan'ooqlining nuroqun azab-oqubət tartixi, aqsakallar, bax kahinlar wə Təwrat ustazliri tərripidin qətkə keqilixi, öltürülüxi wə üq kündin keyin tirildürülüxi muqərrər, — dedi. **23** Andin u ularning həmmisigə mundaq dedi: — Kimdəkim manga əgixixni niyət qilsa, əzidin keqip, hər küni əzining krestini kətürüp manga əgəxsun! **24** Qünki kimdəkim öz həyatini kutquzimən dəydikən, qoqum uningdin məhrum bolidu, lekin mən üqün öz həyatidin məhrum boloqan kixi həyatini kutquzidu. **25** Qünki bir adəm pütin dunyaoqa igə bolup, əzini həlak qilsa yaki əzidin məhrum qalsa, buning nemə paydisi bolsun?! **26** Qünki kimdəkim məndin wə mening səzlimdin nomus qilsa, Insan'ooqli əzining xan-xəripi iqidə, uning Atisining wə muqəddəs pərixtilərnin xan-xəripi iqidə qaytip kəlginidə uningdinmu nomus qilidi. **27** Lekin mən dərhəqikət silərgə xuni eytip qoyayki, bu yərdə turoqanlarning arisidin ölümning təmini tetixtin burun jəzmən Hudaning padixahlıqini kəridioqanlar bardur. **28** Bu səzlərdin təhminən səkkiz kün keyin

xundak boldiki, u Petrus, Yuhanna wə Yakupni elip, dua kilix üqün bir taşqa çikti. **29** U dua kiliwatqinida, uning yüzining kiyapiti özgərđi wə kiyimliri ap'ak bolup qakmaqtkək qaknidi. **30** Wə mana, ikki adəm pəyda bolup uning bilən səzlixixiwatqanidi; ular Musa wə Ilyas [pəyoəmbərlər] idi. **31** Ular parlak jula iqidə ayan bolup, uning bilən Yerusalemda ada kilidiəjan «dunyadin ətüp ketix»i toşrisida səhbətləxti. **32** Əmdi Petrus wə uning həmrahlirini heli ügidək baskanidi; lekin ularning uykusı toluk eqiloqanda ular uning xan-xəripini wə uning bilən billə turəjan ikki adəmzatni kərđi. **33** Wə xundak boldiki, bu ikkisi Əysadin ayriliwatqanda, Petrus əzining nemini dəwatqanlikini bilmigən həlda Əysaq: — Ustaz, bu yərdə boləjnimiz intayin yahxi boldi! Birini sanga, birini Musaq, yənə birini Ilyaska atap bu yərgə üq kəpə yasayli, — dedi. **34** Lekin u bu gəplərni kiliwatqanda, bir parqə bulut pəyda bolup ularni kapliwaldi; ular bulut iqigə kirip qaloqinida kərkuxup kətti. **35** Buluttin tuyuksiz bir awaz anglinip: — Bu Mening səyümlük Oqlumdur. Uningə qulak selinglar! — dedi. **36** Awaz anglanoqandin keyin, qarisa, Əysa əzi yaloquz qaloqanidi. Ular süküt kilip qelixti wə xu künlərdə əzliri kərgən ixlardin həqkaysisini həqkimgə eytmidi. **37** Ətisi, ular taqdin qüxkən waktida, zor bir top kixilər uni qarxi aldi. **38** Mana, topning arisidin birəylən warkirap: — Ustaz, ətünüp qalay, oqlumoqə iqingni aqritip qarap koyoqaysən! Qünki u mening birla balam idi. **39** Mana, uni daim bir roh tutuwelip, u əziqila warkirap-jarkirap ketidiəjan bolup qaldi; u uning bədinini tartixturup, aqzidin aq kəpük kəltürüwetidu. [Jin] uni

daim degüdək kıynap, uningöta heq aram bərməydu. **40** Mən muhlisliringizdin rohni həydiwetixni ətünüwidim, biraq ular undaq kılalmidi, — dedi. **41** Əysa jawabən: — Əy etikadsiz wə tətür dəwr, silər bilən qaqanoqıqə turup, silərgə səwr kılay? — Oqlungni aldimoqa elip kəlgın — dedi. **42** Bala tehi yolda keliwatqanda, jin uni yikıtip, pütün bədinini tartıxturdi. Əysa napak rohqa tənbiğ berip, balini sakaytti wə uni atisioqa kayturup bərđi. **43** Həmməylən Hudaning xərəplik küq-қudritigə kın-қinioqa patmay təjjüpləndi. Həmmisi Əysaning kıloqanlirioqa həyran kəlixip turoqanda, u muhlislirioqa mundaq eytti: **44** — Bu səzlərnı kulaklıringlaroqa obdan singdürüp qoyunglar. Qünki İnsan’oqli pat arida [satқunluқtin] insanlarning qolioqa tapxurup berilidu, — dedi. **45** Biraq ular bu səzni qüxinəlmidi. Buning mənisi ular qüxinip yətmisun üqün ulardin yoxuruloqanıdi. Ular uningdin bu səz toqruluk soraxqımu petinalmidi. **46** Əmdi muhlislar arisida ulardin kimning əng uluq bolidioqanlıki toqruluk talax-tartix pəyda boldi. **47** Əmma Əysa ularning kənglidiki oylarnı kərüp yetip, kiqik bir balini elip yenida turoquzup, **48** ularoqa: — Kim mening namimda bu kiqik balini qəbul kılsa, meni qəbul kıloqan bolidu wə kim meni qəbul kılsa, meni əwətküqini qəbul kıloqan bolidu. Aranglarda əzini əng təwən tutқini bolsa uluq bolidu, — dedi. **49** Yuğanna jawabən uningöta: — Ustaz, sening naming bilən jinlarnı həydəwatqan birsini kərduq. Lekin u biz bilən birgə sanga əgəxmigənliki tüpəylidin, uni tostuq, — dedi. **50** Lekin Əysa uningöta: — Uni tosmanglar. Qünki kim silərgə qarxi turmisa silərnı qollioqanlardındur, — dedi.

51 Wə xundak boldiki, uning asmanoqa elip ketilidigan künlirining toxuxioqa az qaloqanda, u ket'iylik bilən yüzini Yerusalemoqa berixka qaratti. 52 [Xuning üqün] u aldın əqliləni əwətti. Ular yoloqa qikip, uning kelixigə təyyarlik qilix üqün Samariyə əlkisidiki bir yezioqa kirdi. 53 Birak u yüzini Yerusalemoqa qaratkanliki tüpəylidin yezidikilər əysani qobul qilmidi. 54 Uning muhlislrinin Yakup bilən Yuhanna bu ixni kərup: — I Rəb, ularni kəydürüp yokitix üqün İliyas pəyoqəmbərdək asmandin ot yeoqixini qikiximizni halamsən? — dedi. 55 Lekin u burulup ularni əyibləp: «Silər kəndək rohtin boləjanliqingləni bilməydikənsilər» — dedi. 56 Andin ular baxka bir yezioqa ətup kətti. 57 Wə xundak boldiki, ular yolda ketiwatkənda, birsi uningə: — I Rəb, sən kəyərgə barma, mən sanga əgixip mangimən, — dedi. 58 Əysa uningə: — Tülkiləning əngküriliri, asmandiki quxlarning uwiliri bar. Birak İnsan'ooqlining bəxini kəyoqudək yerimu yok, — dedi. 59 U yənə baxka birsigə: — Manga əgəxkin! — dedi. Lekin u: — Rəb, əwwal berip atamni yərlikkə kəyoqili ijazət bərgəysən, — dedi. 60 Lekin əysa uningə — Əlüklər əz əlüklirini kəmsun! Birak sən bolsang, berip Hudaning padixəhlikini jakarlioqin, — dedi. 61 Yənə birsi: — Əy Rəb, mən sanga əgiximən, lekin əwwal əyümgə berip, əydikilirim bilən hoxlixiximoqa ijazət bərgəysən, — dedi. 62 — Kim kəlida kəoxning tutkuqini tutup turup kəynigə qarisa, u Hudaning padixəhlikioqa layik əməstur, — dedi.

10 Bu ixlərdin keyin, Rəb muhlislərdin yənə yətmixini təyinləp, əzi barməkqi boləjan barlik xəhər-yezilaroqa

ikki-ikkidin özidin burun əwətti. **2** U ularoşa mundak tapilidi: — Yioqilidoqan hosul dər wə kə, lekin hosulni yioqquqi ixləm qilər az ikən. Xunga hosul Igisidin kəprək ixləm qilərnı Əz hosulungni yioqixkə əwətkəysən, dəp tilənglar. **3** Menginglar! Mən kozilarnı bərilərnıng arısoşa əwətkəndək silərnı əwətimən. **4** Həmyan, hurjun wə kəxlər almanglar; yolda kixilər bilən salamlıxixkə [tohtimanglar]. **5** Kaysi əygə kirsənglar, aldi bilən: «Muxu əydikilərgə aramlıq boləşay!» dənglar. **6** U əy də «aramlıq igisi» bolsa, tiligən aramlıqinglar xu əygə qonıdu; əgər bolmısa, u aramlıq əzünglaroşa yanıdu. **7** Andin qüxkən əy də turup yətkəlmənglər, xu əydikilərnıng bərginini yəp-iqinglar, qünki ixləmqi əz ix həkkinı elixkə həkklıktur. U əy dı bu əygə yətkilip yürmənglar. **8** Silər kaysi xəhərgə kirsənglar, ular silərnı qəbul kılsa, ular aldınglaroşa nemə koysa xuni yənglar. **9** U yərdiki kesəllərnı sakaytıp, ularoşa: «Hudanıng padıxahlıqi silərgə yekınlaxtı!» dənglar. **10** Birək silər kaysi xəhərgə kirsənglar, ular silərnı qəbul kıl mısa, ularnıng rəstəkoqılırıoşa qıqıp kəpqıllıkkə: **11** «Silərgə agah bolsun üqün hətta xəhırlərnıng ayioqımizoşa qapıaxkən topısınımı kəkıp qüxürüwetımız! Həlbuki, xuni bilip qoyungıarıkı, Hudanıng padıxahlıqi silərgə [rasttınla] yekınlaxtı!» — dənglar. **12** Mən silərgə eytıp qoyaykı, xu küni hətta Sodom xəhırdıkilərnıng kəridioqını bu xəhərdıkilərnıngkıdın yenık bolıdu. **13** Həlinglaroşa way, əy qorazınlıqlar! Həlinglaroşa way, əy Bəyt-Saidalıqlar! Qünki silərdə kərsıtılğən məjızilər Tur wə Zidon xəhərlıridə kərsıtılğən bolsa, u yərlərdıkilər helı burunla bəzgə yəgınlıp, külğə

milinip towa qiloqan bolatti. **14** Qiyamət künidə Tur wə Zidondikilərninğ kəridioqini silərninğkidin yenik bolidu. **15** Əy ərxkə kətürülgən Kəpərnaqumluklar! Silər təhtisaraqə qüxürüsilər! (Hadēs 986) **16** [U muhlisliroqə yənə]: – Kimdəkim silərni tingxisa, menimu tingxiqan bolidu; kimdəkim silərni qətkə qaksa, menimu qətkə qakqan bolidu; kim meni qətkə qakqan bolsa, meni əwətküqinimu qətkə qakqan bolidu, – dedi. **17** Yətmix muhlis huxal-huramliq iqidə qaytip kelip: – I Rəb! Həttə jinlarmu seninğ naming bilən bizgə boysunidikən! – dəp məlum qildi. **18** U ularqə: – Mən Xəytanning asmandin qakmaqək qüxüp kətkənlisini kərgənmən. **19** Mana, mən silərgə yilan-qayanlarni dəsəp yanjixqə wə düxmənning barliq küq-qudritini besip taxlaxqə həkuk bərdim. Heqqaqan heqkandə nəsə silərgə zərər yətküzəlməydu. **20** Lekin silər roqlarning silərgə boysunoqanliqi tüpəylidin xadlanmanglar, bəlki naminglarning ərxlərdə pütülgənliki tüpəylidin xadlininglar, – dedi. **21** Xu waqıtta, əysa rohta huxallinip mundə dedi: «Asman-zemin Igisi i Ata! Sən bu həqiqətlərninğ danixmən wə əkilliklərdin yoxurup, səbiy balilarqə axkarilioqanliqinğ üqün seni mədhilyəymən! Bərhək, i Ata, nəziringdə bundə qilix rawa idi. **22** Həmmə manga Atandin təqdim qilindi; Ooqulning kimlikini Atidin baxqə heqkim bilməydu, wə Atiningmu kimlikini Ooqul wə Ooqul axkarilaxni layiq kərgən kixilərdin baxqə heqkim bilməydu». **23** Andin u muhlisliroqə burulup, ularqə astioqina: Silər kəruwatqan ixlarni kərgən kəzlər nəqədər bəhtliktur! **24** Qünki mən silərgə xuni eytip qoyayki, nuroqun pəyoqəmbərlər wə

padixahlar siler kergan ixlarni keruxka intizar bolojini bilan ularni kermigan; wa siler anglawatkan ixlarni anglaxka intizar bolojini bilan, ularni anglap bakmiojan, — dedi. **25** Wa mana, Tawrat ustazliridin biri ornidin turup Əysani sinimakqi bolup: — Ustaz, mənggülik həyatka waris bolmaq üçün nemə ixni kəlixim kerək? — dəp soridi. **(aiōnios g166)** **26** U jawabən: — Təwrat qanunida nemə pütülgən? Buningə özüng kəndək qaraysən? — dedi. **27** Həliki kixi jawabən: — «Pərwərdigar Hudayingni pütün kəlbəng, pütün jening, pütün küqüng wə pütün zehning bilən səygin»; wə «Koxnangni özüngni səygəndək səy» — dedi. **28** Əysa uningə: — Toqra jawab bərding. Mana xundək kilsang həyat bolisən, — dedi. **29** Ləkin özini həkəkəniy dəp ispatlimakqi bolup, Əysadin yənə sorap: — Əmdi «Mening koxnam» kimdur? — dedi. **30** Əysa jawabən mundək dedi: — Bir adəm Yerusalemdin Yeriho xəhərigə quxüwetip, yolda karəqilarning kəlioqə quxüp qəptu. Karəqilar uning kiyim-keqəklirini salduruwelip, uni yarilandurup, qala əlük həlda taxlap ketiptu. **31** Wə xundək boldiki, məlum bir kahin xu yoldin quxüwetip, həliki adəmni kərip, yolning u qeti bilən mengip ətöp ketiptu. **32** Xuningdək bir Lawiylik [rohaniy] bu yərgə kəlgəndə, yenioqə kelip qarap koyup, yolning u qeti bilən mengip ətöp ketiptu. **33** Ləkin səpərdə boləjan bir Samariyəlik həliki adəmning yenioqə kəlgəndə, uni kəripəla iq əşritiptu **34** wə aldioqə berip, jarəhtlirigə may wə xarəb quyup, tengip koyuptu. Andin uni öz ulioqə mindürüp, bir sarayoqə elip berip, u yərdə həlidin həwər aptu. **35** Ətisi yoloqə qikqanda, ikki kümüx

dinarni elip saraywəngə berip: «Uningoşa qarap qoyung, buningdin artuq qıqım bolsa, qaytiximda sizgə töləymən» dəptu. **36** [Əmdi Əysa həliki ustazdin]: — Seningqə, bu üq adəm iqidə qaysisi qarəqılarning qolıoşa qüxkən həliki kixigə [həqıkiy] koxna boləan? — dəp soridi. **37** — Uningoşa mehribanlık kərsətkən kixi, — dəp jawab bərdi u. Əysa uningə: — Undəq bolsa, sən həm berip xuningə ohxax qıləin, — dedi. **38** Wə xundəq boldiki, u [muhlisliri bilən billə] yolda ketiwetip, məlum bir yezioşa kirdi. U yərdə Marta isimlik bir ayal uni əyigə qaqirip mehman kildi. **39** Martaning Məryəm isimlik bir singlisi bar idi. U Əysaning ayioşi aldida olturup, uning səz-kalamini tingxiwatatti. **40** Əmdi mehmanlarni kütüx ixlirining kəplükidin kəngli bəlünüp kətkən Marta Əysaning aldioşa kelip: — I Rəb, singlimning meni mehman kütkili yaləuz taxlap qoyəiniə karing bolmamdu? Uni mənə yardəmlixixkə buyruəin! — dedi. **41** Ləkin Əysa uningə jawabən: — Əy Marta, Marta, sən kəp ixlarning əemini yəp awarə bolup yürüwətisən. **42** Biraq birlə ix zərürdur; wə Məryəm xuningdin əzigə nesiwə bolidioşan yahxi ülüxnə tallidi; bu hərgiz uningdin tartiwelinmaydu — dedi.

11 Əmdi xundəq boldiki, u bir yərdə dua qiliwatatti; dua ayaşlaxkanda, muhlisliridin biri uningdin: — I Rəb, Yəhya əz muhlislirioşa əgətkinidək, sənmu bizgə dua qilixni əgətsəng, — dedi. **2** U ularəşa mundəq dedi: — Dua qiləininglərdə, mundəq dənglə: «I Ata, Sening naminə mukəddəs dəp uluəlanəşay. Sening padixəhliking kəlgəy. **3** Hər künlük nənimizni bizgə hər küni bərgəysən.

4 Bizgə kərzdar boləjan hərkimni kəqürginimizdək, Sənmu gunahlırimizni kəqürgəysən. Bizni azduruluxlarəja uqratkuzmiojaysən». 5 U səzini [dawam kılıp] ularəja mundak dedi: — Silərninq iqinglardin biringlarning bir dosti bolup, yerim keqidə uning kəxioja berip: Əy dostum, manga üq nan ətnə bərgin; 6 qünki manga səpərdin bir dostum kəldi wə uning aldioja kəyojudək bir nərsəm kəlməptu, desə, 7 u əyining iqidə turup: «Meni awarə kilmiojin, ixik takəklək, balilar orunda yenimda yatidu. Sanga elip berixkə kəpalmaymən», deyixi mumkin. 8 Silərgə xuni eytimənki, gərqə u uning dosti bolux süpiti bilən berixkə ornidin turmisimu, uning hijil bolmay kəyta-kəyta yalwuruxi bilən u qəqum ornidin turup, kənqə lazim bolsa uningoja beridu. 9 Xuning üqün mən silərgə eytayki, tilənglar, silərgə ata kəlinidu; izdənglar, tapisilər. Ixikni qekinglar, eqilidu. 10 Qünki hər bir tiligüqi tiliginigə erixidu; izdigüqi izdiginini tapidu; ixikni qəkküqilərgə ixik eqilidu. 11 Aranglarda ata boləjuqilar öz oolli nan tələp kilsa, uningoja tax beridiojanlar barmu?! Yaki belik tələp kilsa, yilan beridiojanlar barmu? 12 Tuhum tələp kilsa, qayan beridiojanlar barmu? 13 Əmdi silər rəzil turup öz pərzəntliringlarəja yahxi iltipatlarni berixni bilgən yərdə, ərxetiki Ata Əzidin tiligənlərgə Mukəddəs Rohni tehimu ata kilməsmu? 14 Əmdi u bir kixidin «adəmni gaqa kəlojuqi» jinni həydiwətkəndə, xundak boldiki, jin uningdin qikkənda, gaqa zuwanəja kəldi. Halayik buningəja intayin həyran boluxti. 15 Birak ulardin bəziliri: «U jinlarni jinlarning əmiri boləjan Bəəlzəbuləja tayinip həydiwetidu» — dedi. 16 Wə baxka

bəzilər uni sinax məqsitidə uningdin bizgə asmandin bir mejjizilik alamət kərsətsəng, dəp tələp kıləjili turdi.

17 Lekin u ularning nemə oylawatkanlıqini bilip ularəja mundak dedi: — Əz iqidin belünüp əzara sokuxқан hərқандақ padixahlık wəyran bolidu; wə hərқандақ ailə əz iqidin belünüp əzara sokuxsa zawallıqқа yüz tutidu.

18 Xuningəja ohxax, əgər Xəytan əz-əzigə qarxi qikқан bolsa, undaqta, uning padixahlıqı kandaқmu put tirəp turalisun? Qünki silər meni, «Jinlarni Bəəlzəbuləja tayinip həydəydikən» dəysilər. **19** Əgər mən jinlarni Bəəlzibuləja tayinip qoqlisam, silərning pərzəntliringlar kimgə tayinip jinlarni qoqlaydu?! Xunga ular silər tooqruluk həküm qikarsun! **20** Lekin mən Hudaning barmıqı bilən jinlarni qoqlisam, undaqta Hudaning padixahlıqı üstünglarəja qüxüp namayan boləjan bolidu. **21** Toluқ qorallanojan küqtünggür əz əyini qoqdap turojanda, uning mal-mülki aman qalidu; **22** lekin uningdin küqtünggür biri uning üstigə hujum kılıp uni yəngsə, uning tayanəjan qorallirini tartiwalidu wə mal-mülükliirini olja kılıp əzidikilərgə təksim kılıp beridu. **23** Mən tərəptə turmiojanlar manga qarxi turojuqidur. Mən tərəpkə [adəmlərni] yioqmiojuqilar bolsa tozutuwətküqidur. **24** Napak roh birawning tenidin qikiriwetilixi bilən, u qurojaқ jaylarni qərgiləp yürüp birər aramgahni izdəydu; birəқ tapalmiojandin keyin, «mən qikқан makaniməja qaytay!» dəydu. **25** Xuning bilən qaytip kelip, xu makanining pakiz tazilanojanlıqini wə rətləngənlikini bayqaydu-də, **26** berip əzidinmu bəttər yəttə rohni baxlap kelidu; ular kirip billə turidu. Buning bilən həliqı adəmning keyinki həli burunқidinmu

tehimu yaman bolidu. **27** Wə xundaq boldiki, u bu gəplərni qiliwatqanda, kəpqilik arisida bir ayal awazini kətürüp: — Seni kətürgən qorsaq wə emitkən əmqək bəhtliktur! — dedi. **28** Biraq u jawabən: — Bəlki Hudaning səzini anglap, Uningoqa itaət kilidioqanlar bəhtliktur! — dedi. **29** Xu qaoqda, top-tap adəmlər uning ətrapiqoqa olaxqanda, u mundaq səzləxkə baxlidi: — Bu dəwr dər wəqə rəzil bir dəwrdir; u məjizilik bir alamətning kəristilixni istəp yüridu. Biraq buningoqa «Yunus pəyoqəmbərdə kərülgən məjizilik alamət»tin baxqa heqkandaq ikkinqi bir alamət kərsitilməydu. **30** Qünki Yunus pəyoqəmbərnin ezi Ninəwə xəhridikilərgə alamət-karamət boləjiniqoqa ohxax, Insan'ooqlimu bu dəwrgə yənə xundaq bolidu. **31** Qiyamət küni «Jənubtin kəlgən ayal padixah»mu bu dəwrdikilər bilən təng tirilip, ularning gunahlırini bekitidu. Qünki u Sulaymanning dana səzlrini anglax üqün yər yüzining qetidən kəlgən; wə mana, Sulaymandinmu uluq birsi muxu yərdə turidu. **32** Qiyamət küni Ninəwəlikilər bu dəwrdikilər bilən təng qopup, bu dəwrdikilərnin gunahlırini bekitidu. Qünki Ninəwəlikilər Yunus pəyoqəmbər jakarlıqan həwərnin anglap towa qiloqan; wə mana, Yunus pəyoqəmbərdinmu uluq birsi muxu yərdə turidu! **33** Heqkim qiraqni yekip qoyup, uni yoxurun jayda qoymas, yaki üstigə sewətni kəmtürüp qoymas, bəlki qiraqdanning üstigə qoyidu; buning bilən əygə kirgənlər yoruklukni kəridu. **34** Tənnin qirioqi kəzdur. Xunga əgər kəzüng sap bolsa, pütün wujudung yorutulidu. Lekin əgər kəzüng hunük bolsa pütün wujudung qarangoqu bolidu. **35** Xuning üqün

hezi bolojinki, wujudungdiki «yorukluk» qarangojuluk bolmisun! **36** Emdi ager barqa wujudung yoruk bolsa wa uning heq yeri qarangoju bolmisa, wujudung huddi qiraol parlak nuri bilan seni yorutqandek tamaman ayding bolidu. **37** Aysa sez kiliwatqanda, bir Pərisiy uni oyiga oizaqa taklip kilidi. Xuning bilan u oyga kirip, dastihanda olturdi. **38** Lekin heliki Pərisiy uning tamaktin ilgiri kol yumioqinini korup, intayin hayran boldi. **39** Lekin Rab uningoa: — Emdi siler ay Pərisiylər, qina-kaqilarning texinila yuyup pakizliqininglar bilan iqinglar herturluk herislik wa rezillikkə tolqandur. **40** Ay nadanlar, texini Yaratquqi iqinimu yaratkan amasmu?! **41** Emdi ez iq-iqinglardin hayrhahlik kilinglar wa mana, hamma narsə silergə pakiz bolidu. **42** Halinglaroqa way, ay Pərisiylər! Qunki siler hatta yalpuz bilan suzapning wa herhil dora-dərmanlarning ondin birini oxra kilip Hudaqa ataysilər-yu, birak adalət wa Hudaning muhabbitini heq etibarqa almay ketiwərisilər. Dərwəqə, awwal muxu ixlarni orundixinglar kerək, andin xu ixlarnimu ada kilmay qoymasliqinglar kerək. **43** Halinglaroqa way, ay pərisiylər! Qunki siler sinagoglarda aldinki orunlarda olturuxqa, bazarlarda kixiləning silergə bolqan [hərmətlik] salamlirioqa amraksilər. **44** Silergə way! Qunki siler huddi kixilər ketiwetip, üstigə dəssəp selipmu səzməy otüp kətkən gərlərgə ohxaysilər! — dedi. **45** Təwrat əhliliridin biri uningoa: — Ustaz, bularni eytkining bizgimu haqarət boldi! — dedi. **46** U uningoa mundaq jawab bərdi: — Silərgimu way, ay Təwrat əhliliri! Qunki siler kətürəlmigüdək eoqir

yüklərni adəmlərnin zimmisigə artip koysilər-yu, əmma özünqlar bu yüklərni kətürüxkə birmu barmiqinglarni təküzməysilər! **47** Silərgə way! Qünki pəyoqəmbərlərnin qəbrilirini yasap keliwatisilər, lekin ata-bowiliringlar ularni öltürdi. **48** Xuning bilən silər ata-bowiliringlar qiloqanlirioqə razi boləqanliqinglaroqə guwahliq berisilər. Qünki ular pəyoqəmbərlərni öltürdi wə silər ularning qəbrilirini yasaysilər. **49** Bu səwəbtinmu Hudaning danalığı dəyduki: «Mən ularoqə pəyoqəmbərlər wə rosullarni əwətimən wə bulardin bəzilirini ular öltüridu wə bəzilirini ziyankəxlik bilən qoqliwetidu». **50** Xuning bilən dunya apiridə boləqandin buyanki barliq pəyoqəmbərlərnin təkülgən qan qəzrliri, yəni Həbilning təkülgən qenidin tartip taki [ibadəthanidiki] qurbangah bilən muqəddəs jay arilikida kətl qilinoqan [kahin] Zəkəriyaning təkülgən qenioqə barliq qan qəzrlər üqün muxu dəwrdikilərdin hesab elinidu. Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bularning həmmisi muxu dəwrdin elinidioqan bolidu! **52** Həlinglaroqə way, əy Təwrat əhliliri! Qünki həkmət həzinsining aqquqini elip turup, özünqlar uning iqigə kirmidinglar wə kirəy degənlərnimu kirgüzmidinqlar. **53** U xu yərdin qikqəndin keyin, Təwrat ustazliri bilən Pərisiylər uning bilən qattik qarxilixip, uningoqə kəp ixlarni muzakirilixikə qistidi **54** wə uning üstidin xikayət qilixkə səzidin birər əyib tepiwelixkə paylap yürətti.

12 Xu qaoqlarda, minglioqan kixilər yioqilip, bir-birini dəssiwətküdək qista-qistang boluxup kətkəndə, u awwal muhlislirioqə səz qilip mundaq dedi: — Pərisiylərnin eqitkusidin, yəni sahtipəzlikidin həoxyar

bolunglar. **2** Qünki yoxurulojan heqkandak ix axkarilanmay qalmaydu, wə heqkandak məhpiy ix ayan bolmay qalmaydu. **3** Xunga silərnin qarangəjuda eytkanliringlar yorukta anglinidu; əynin iqkiridə hupiyənə piqirlaxkanliringlarmu əgzilərdə jakarlinidu. **4** Mən silər dostliriməja xuni eytimənki, tənni ɵltürüp, baxka heq ix qilalmaydiojanlardin qorkmanglar. **5** Lekin mən silərgə kimdin qorkxunglar kerəklikini kərsitip qoyay: ɵltürgəndin keyin, dozahka taxlaxka həkukluk boləjuqidin qorkunglar; bərhək silərgə eytay — Uningdin qorkunglar! **(Geenna g1067)** **6** Bəx kuxkaq ikki tiyngə setilidəju? Lekin ularning heqbirimu Huda tərpidin untulup qaləjini yok. **7** Lekin hətta hər bir tal qeqinglarmu sanaləjandur. Xundak ikən, qorkmanglar; silər nurojunliojan kuxkaqtin qimmətlik silər! **8** — Birək mən silərgə xuni eytip qoyayki, kim meni insanlarning aldidə etirap qilsa, Insan'oolimu uni Hudaning pərixtiliri aldidə etirap qilidu. **9** Birək insanlarning aldidə meni tonumiojan kixi, Hudaning pərixtiliri aldidimu tonulmaydu. **10** Insan'oolioja qarxi səz qilojan hərəkandak kixi kəqürümgə erixələydu; lekin Mukəddəs Rohka kupurluk qilojuqi bolsa kəqürümgə erixəlməydu. **11** Lekin kixilər silərnə sinagolarəja yaki həkümdarlar wə əməldarlarınin aldioja elip berip sorakka tartkanda, «[Ərzgə] kəndak jawab bərsəm?» yaki «Nemə desəm bolar?» dəp əndixə qilmanglar. **12** Qünki nemə deyix kerəklikini xu waqti-saitidə Mukəddəs Roh silərgə əgitidu. **13** Kəpqilik arisidin birsi uningəja: — Ustaz, akaməja [atimizdin] [qaləjan] mirasni mən bilən təng ɵlixixkə

buyruqayla — dedi. **14** Lekin u uningõja jawabән: — Buradәр, kim meni silәrning üstinglarõja sotqi yaki üläxtürgüqi kildi? — dedi. **15** U көpqilikkә қарap: — Pәhәs bolup өзinglarni һәрhil tamahorluktin saklanglar. Qünki insanning һayati uning mal-mülüklerinin көplükigә baqlıq әmәstur, dedi. **16** Andin u ularõja mundaq bir tәmsilni eytip bәrdi: — «Bir bayning yeri mol һosul beriptu. **17** U көnglidә «Қандақ қilay? Qünki bunqiwala һosulni қoyõjudәk yerim yok» — dәp oylaptu. **18** Andun u: — «Mundaq қilay: — Hazirki ambarlirimni quwuwetip, tehimu qongini yasap, barliq mәһsulatirim wә baxқа mal-mülükirimni xu yәrgә yioqip saklay! **19** Andin өз-өzümgә: «Әy jenim, yioqip sakliõan, көp yil yәtküdәk nemәtliring bar, rahәt iqidә yәp-iqip hux bolõin!» dәydiõan bolimән» dәp oylaptu. **20** Lekin Huda uningõja: «Әy әhmәk, бүgün keqila jening sәndin tәlp қilip elinidu; undaqta bu topliojining kimgә қalidu?» dәptu. **21** Hudaning aldida dәlәtmән bolmay, өзigә һәzinә yioқanning һali xundaq bolar». **22** Andin u muhlisliroja mundaq dedi: — Xuning üqün mән silәrgә xuni eytip қoyayki, turmuxunglar тоqruluk, nemә yәrmiz yaki nemә kiyәrmiz, dәp әndixә қilmanglar. **23** Qünki һayatliq yemәkliktin, tән kiyim-keqәktin әzizdur. **24** Қuzõunlarõja қaranglar! Ular terimaydu wә yioqmaydu, ularning ambar, iskilatirimu yok. Lekin Huda ularnimu ozuklanduridu. Silәр қuxlardin қаnқilik әziz-һә! **25** Aranglarda қaysinglar oјәm-қayoju bilән әmrüinglarni birәр saәt uzartalaysilәр? **26** Әgәр xunқilik kiiqqinә ixmu қolunglardin kәlmisә, nemә üqün қalõan ixlar

toʻqrisida oʻtam-əndixə kʻilislər? **27** Nelupərlərninḡ kʻandak
əsidioʻanlikiʻoʻa karap bekiḡlar! Ular əmgəkmə kʻilmaydu,
qakmu egirməydu; lekin silərgə xuni eytayki, hətta
Sulayman toluk xan-xərəptə turoʻandimu uning kiyinixi
nilupərləninḡ bir güliqilikimu yok idi. **28** Əy ixənqi
ajizlar! Əmdi Huda daladiki bugin eqilsa, ətisi kurup
oqakka selinidioʻan axu gül-giyahlarni xunqə bezigən
yərdə, silərni tehimu kiyindürməsmu?! **29** Xundak ikən,
nemə yəymiz, nemə iqimiz dəp bax katurmanglar,
heqnemidin əndixə kʻilmanglar. **30** Qünki hərəkaysi
əldikilər mana xundak həmmə nərsilərgə intilidu. Birak
Atanglar silərninḡ bu nərsilərgə mohtajlikiḡlarni bilidu;
31 xundak ikən, Uning padixahlikiʻoʻa intilinglar wə
u qaoʻda, bularninḡ həmmisi silərgə koxulup nesip
bolidu. **32** Korkmanglar, i kiqik pada! Qünki Atanglar
padixahlikni silərgə ata kʻilixni hux kərđi. **33** Mal-
mülküḡlarni setip, [kəmbəoʻəllərgə] həyrhahlik kʻilinglar.
Əzüḡlaroʻa uprimaydioʻan həmyan, ərxlərdə hərgiz
tügəp kətməydioʻan bir həzinə həzirlanglar; — xu yərdə
oʻqri yeqin kəlməydu, küyə yəp yokəp kətməydu. **34**
Qünki baylikiḡlar kəyərdə bolsa, kəlbiniḡlarmu xu yərdə
bolidu. **35** Silər belinḡlarni qinḡ baʻlap, qiraʻqlirinḡlarni
yandurup turunḡlar; **36** huddi hojayinining toy ziyapitidin
kaytip kelixini kütüp turoʻan qakarlərdək, hərdaim təyyar
turunḡlar. Xuning bilən hojayin kelip ixikni kəkəkanda,
qakarlar dərhəl qikiḡ ixikni aqidioʻan bolidu. **37** Hojayin
kaytip kəḡəndə, qakarlininḡ oyoqak, təyyar turoʻanlikiḡni
kərsə, bu qakarlarınḡ bəhtidur! Mən silərgə bərhək
xuni eytip kəoyayki, hojayin əzi belini baʻlap, ularni

dastihanoja olturoquzup, ularning aldiqja kelip xəhsən əzi ularni kütüwalidu! **38** Wə əgər hojayin ikkinqi yaki üqinqi jesəktə kəlsimu, qakarlırining xundəq oyoqəqlikını kərsə, bu ularning bəhtidur! **39** Lekin xuni bilip qoyunglarki, əgər əy igisi oqrining keqidə qaysi wəqıtta kelidıoqanlıkını bilgən bolsa, u oyoqəq turup oqrining əygə texip kirixigə hərgiz yol qoymaytti! **40** Xuning üçün silərmu hərdaim təyyar turunglar; qünki İnsan'ooqli silər oylimioqan wəqıt-səəttə qaytip kelidu. **41** Petrus uningdin: — I Rəb, sən bu təmsilni bizgila qaritip eyttingmu yaki həmməyləngə qaritipmu? — dəp soridi. **42** Rəb mundaq dedi: — Hojayini əz əyidikilərgə məs'ul qilip, ularoqja tegixlik boləqan axlıkını wəqıtı-wəqıtıda təksim qilip berixkə təyinləydiəqan ixənqlik wə pəmlik oqojidar kim bolidu? **43** Hojayin əyigə qaytkanda, qakirining xundəq qiliwatqinining üstigə kəlsə, bu qakarning bəhtidur! **44** Mən silərgə bərħək xuni eytip qoyayki, hojayin uni pütün igilikini baxquruxqja qoyidu. **45** Lekin mubada xu qakar kənglidə: «Hojayinim həyal bolup qalidu» dəp, baxqja qakarlar wə dedəklərnı bozək qilixqja wə yəp-iqip, məst boluxqja baxlısa, **46** Xu qakarning hojayini kütülmigən bir küni, oylimioqan bir wəqıtta qaytip kelidu wə uni kesip ikki parqə qilip, uning nesiwisini etiqadsızlar bilən ohxax təqdirdə bekitidu. **47** Əmdi hojayinining iradisini bilip turup, təyyarlinip turmioqan wə hojayinining iradisi boyiqə qilmioqan qakar boluxioqja tayəq yəydu. **48** Birəq hojayinining iradisini bilməy turup, tayəq yeyixkə tegixlik ixlarnı qiloqan qakar azraq tayəq yəydu. Kimgə kəp berilsə, uningdin tələp qilinidıoqını kəp bolidu. Qünki

adamlar kimga ko'p amanat qo'yan bolsa, uningdin talab qilib o'qinimu ko'p bolidu. **49** Men yer yuziga ot taxlap tutaxturuxka keldim va bu otning tutixixioqa naxadar takazzaman! **50** Lekin men aldi bilan bir qomuldurux bilan qomulduruluxum kerak va bu qomulduruluxum amalgaxuruloqqa intayin qiyniliman! **51** Silar meni yer yuziga tinqlik elip keldimikin, dap oylap qaldinglarmu? Yak, men xuni silerga eytayki, tinqlik amas, belunux elip keldim! **52** Qunki buningdin keyin, bir oydiki bax kixi belunidu; uqi ikkisiga qarshi va ikkisi uqiga qarxi belunidu. **53** Ata oqliqqa va oqul atisioqa, ana kizioqa va kiz anisioqa, keynana keliniga va kelin keynanisioqa qarxi turidu. **54** Oysa yana toplaxkan adamlargamundaq dedi: — Silar kunpetix taraptin bulutning qikkinini kersanglar, darhal «yamotur yaoidu» daysilar, va darwaxka xundaq bolidu. **55** Janub taraptin xamalning qikkinini kersanglar, «Hawa issiydu» daysilar va darwaxka xundaq bolidu. **56** Oy sahtipazlar! Silar yer bilan kekning ranggini park etalaysilar-yu, qandaxsigam bu zamanni park etalmaysilar?! **57** Amdi nemixka qaysi ixlarning durus ikonlikiga ozunglar hokum qilib bakmaysilar?! **58** Qunki dawagiring bilan birga sotqi aldioqa baroqiningda, uning bilan yolda ketiwatqiningda, uning bilan yarixip dost boluxka intilgin; bolmisa, u seni sotqioqa, sotqi bolsa gundipayoqa tapxuridu va gundipay seni zindanoqa taxlaydu. **59** Men sanga xuni eytip koyayki, [karzingning] eng ahirki bir tiyininimu qoymay telimigüqa, xu yerdin hargiz qikalmaisan.

13 Xu qaoqda, birnaqqamadam uningora [waliy] Pilatusning bir qisim Galiliyaliklarning kenini tokup,

ularning qanlirini ular qiliwatqan [ibadathanidiki] qurbanliqning qanliri bilən arilaxturoqanliqini mælum qildi. **2** U ularoqa jawabən mundaq dedi: — Ularning bu azablarni tartqini üqün bu Galiliyaliklärni baxqa Galiliyaliklärdin gunahı eoqir döp qaramsilär? **3** Mən silərgə eytayki, undaq əmäs! Bəlki silər towa qilmisanglar, həmminglarmu ohxax aqiwəttə halak bolisilär. **4** Siloam məhəllisidiki munar ərülüp qüxüp, on səkkiz kixini besip öltürüp qoyoqan, silər ularni Yerusalemda turuwatqan baxqlardin kəbih, döp qaramsilär? **5** Mən silərgə eytayki, undaq əmäs! Bəlki silər towa qilmisanglar, həmminglarmu ohxax aqiwəttə halak bolisilär. **6** Andin u bu təmsilni səzlöp bərdi: — Mælum bir kixining üzümzarliqida tikilgən bir tüp ənjür dərihi bar ikən. U u dərəhtin mewə izdöp kəptu, lekin heq mewə tapalmaptu. **7** U baqwəngə: «Qara, üq yildin beri bu ənjür dərihidin mewə izdöp keliwatimən, biraq bir talmu mewə tapalmidim. Uni kesiwət! U nemə döp yərni bikardin-bikar igilöp turidu?» dəptu. **8** Lekin baqwən: «Hojayin, uningoqa yənə bir yil təgmigəyla. Bu waqit iqidə uning tüwidiki topilarni boxitip, oqutlap bakay. **9** Əgər kelər yili mewə bərsə, yahxi hop! Biraq bərmisə, kesiwətkəyla» dəptu baqwən. **10** Bir xabat küni, u bir sinagogta təlim beriwatatti. **11** Mana xu yərdə on səkkiz yildin beri zəipləxtürgüqi bir jin tərripidin tutulup, dəmqiyp ərə turalmaydiqan bir ayal bar idi. **12** Əysa uni kərgəndə, yenioqa qaqirip: — Hanim, sən bu zəiplikingdin azad boldung! — dedi. **13** Andin u qolini uning uqisioqa qoyuwidi, ayal dərhal ruslinip tik turup, Hudani uluqlidi. **14** Biraq sinagogning qongı

Əysaning xabat küni kesəl saqaytkinidin oqəzəplinip, kəpçilikkə: — Adəmlər ix qilix kerək boləjan altə kün bar, xu künlərdə kelip saqaytilinglar; lekin xabat künidə undak qilmanglar, — dedi. **15** Xunga Rəb uningəja mundak jawab bərdi: — Əy sahtipəzlər! Hərbiringlar xabat küni torpaq wə exikinglarni okurdin yexip, suoqarəqili baxlimamsilər?! **16** Əmdi Xəytan mana on səkkiz yil boqup kəlgən, İbrahımning bir kizi boləjan bu ayal dəl xabat künidə bu sirtməktin boxitilsa, bu xabat küning yarixiki bolmamdu?! **17** U muxu səzni qiloqanda, uningəja qarxi qikqanlar hijalətkə qaldi; birak halayik uning kiliwatqan həmmə əjayib ixliridin xadlinip yayridi. **18** U səzini [dawamlaxturup] mundak dedi: — Hudaning padixahlıki nemigə ohxaydu? Mən uni nemigə ohxitay? **19** U goya bir tal kiqa urukioqə ohxaydu; birsi uni elip əz beqida terioqanidi; u əsüp yooqan dərəh boldi; asmandiki uqar-kanatlar kelip uning xahlirida uwulidi. **20** U yənə: — Hudaning padixahlıkini nemigə ohxitay? U huddi eqitkuoqə ohxaydu; bir ayal uni qolioqə elip, üq jawur unning arisioqə yoxurup, taki pütün hemir boləjuqə saqlidi, — dedi. **22** [Əysa] Yerusaleməja qarap səpirini dawamlaxturup, besip ətkən hərəkaysi xəhər-yezilarda təlim berip mangdi. **23** Birəylən uningdin: — I təksir, qutkuzulidioqanlarning sani azmu? — dəp soridi. Əysa kəpçilikkə mundak jawab bərdi: **24** — Silər tar ixiktin kirixkə kürəx qilinglar. Qünki mən silərgə xuni eytayki, nuroqun adəmlər kirəy dəp izdənsimu, əmma kirəlməydu. **25** Əyning igisi ornidin turup ixikni taqioqandin keyin, silər taxqirida turup ixikni kəqip:

«Rəb, bizgə aqkın!» dəp yalwuroqili turoqininglarda, u silərgə jawabən: «Silərning nəlikinglarni bilməymən» — dəydu. **26** Andin silər: «Biz sening aldingda yegən, iqkən, sənmu bizning koqilirimizda təlim bərgən» desənglar, **27** u yənə jawabən: «Silərning nəlikinglarni bilməymən, məndin neri ketinglar, əy kəbihlik kילוquqilar!» dəydu. **28** Silər İbrahim, İshak, Yakup wə barlik pəyoqəmbərlərnin Hudaning padixahlığı iqidə ikənlikini, özünqlarning sirtka taxliwetilgininglarni kərgininglarda, yioqə-zarlar kətürüldü, qixlar oququrlaydu. **29** U qaoqda, kixilər məxrik bilən məoqribtin wə ximal bilən jənubtin kelixip, Hudaning padixahlığıda dastihanda olturidu. **30** Xuning bilən mana, xu qaoqda aldida turoqanlardin arkiqə ətidiqanlar, arkiqə turoqanlardin aldioqə ətidiqanlar bar bolidu. **31** Dəl xu waqıtta birnəqqə Pərisiylər Əysaning aldioqə kelip uningqə: — Muxu yərdin qikip özünqni nerioqə al. Qünki Herod seni əltürməkqi, — dedi. **32** U ularqə: — Berip xu tülkigə eytinglar: Mana mən jinlarni həydiwetip, bügün wə ətə xipa berərmən wə üqinqi küni takamullaxturulimən, dənglar. **33** Həlbuki, bügün wə ətə wə өгünlükkə mengip yürüxüm kerəktur; qünki həq pəyoqəmbərnin əltürülüxi Yerusalemdin baxqə həqkəndəq jayda mumkin bolmas. **34** Əy Yerusalem, Yerusalem! Pəyoqəmbərlərnə əltüridiqan wə sanga əwətəlgənlərnə qalma-kesək kildioqan xəhər! Mən qanqə qetimlap mekiyan öz qüjilirini qanat astioqə aloqəndək sening baliliringni koynumqə almakqi boldum, lekin silər halimidinglar. **35** Mana өгünglar taxlinip wəyranə bolup qalidu; wə mən silərgə xuni eytip koqayki,

silər «Pərwərdigarning nami bilən kəlgüqigə mubarək boləy!» demigüqə, meni yənə kərəlməysilər.

14 Wə xundak boldiki, bir xabat küni u Pərisiylərdin boləjan bir həkümdarning öyigə oʻjiza oʻja bardi; əmdi ular uni paylap yürüwatatti. **2** Wə mana, u yərdə suluk ixxiq kesiligə giriptar boləjan bir adəm bar idi. **3** Əysa Təwrat əhliliri wə Pərisiylərdin: — Xabat küni kesəl sakəytix Təwrat qanunioʻja uy oʻjunmu-yok? — dəp soridi. **4** Birak ular lam-jim demidi. U həliki kesəlgə qolini təgküzüp, sakəytip yoləja saldi. **5** Andin u ulardin yənə: — Aranglardin biringlarning mubada xabat künidə exiki ya kalisi qudukqa qüxüp kətsə, uni dərhal tartip qikarmaydioʻjan zadi kim bar? — dəp soridi. **6** Wə ular uning bu sölirigə heq jawab berəlmidi. **7** Əysa qaqiriləjan mehmanlarning əzlrigə tərdin orunlarni qandak tallioʻjinini kərüp, ularəja mundak bir təmsilni eytip bərdi: **8** — Birsi seni toy ziyapitigə təklip qilsa, tərdə olturmi oʻjin. Bolmisa, səndin hərmətlikrək birsi təklip qilinoʻjan bolsa, **9** U qaoʻjda seni wə uni qaqiroʻjan sahəbhana kelip sanga: «Bu kixigə orun bərgəysiz» dəp qalsa, sən hijaləttə kelip pəgəhoʻja qüxüp qalisən. **10** Lekin sən qaqiriləjanda, berip pəgəhda olturoʻjin. Xuning bilən seni qaqiroʻjan sahəbhana kelip: «Əy dostum, yukiroʻja qiking» deyixi mumkin wə xuning bilən sening bilən dastihanda olturoʻjanlarning həmmisining aldidə sanga izzət bolidu. **11** Qünki həkim əzini üstün tutsa təwən qilinidu wə kimdəkim əzini təwən tutsa üstün qilinidu. **12** U əzini mehmanəja qaqiroʻjan sahəbhanoʻja mundak dedi: — Mehmanni tamakka yaki ziyapətkə

qakirojiningda, dost-buradər, kerindax, uruk-tuqan yaki bay kolum-koxniliringni qakirmiojin. Qünki ularmu seni mehmanoja qakirip, mərhəmitingni kayturuxi mumkin.

13 Xuning üqün ziyapət berəy desəng, qerib-qurwa, meyip-nakar, aqsak-qolak, kor-əmalarni qakirojin **14** wə bəht-bərikət kərisən; qünki u kixilərnin yaxxiliqingni kayturuxning amali yoktur. Xuning bilən həkqaniylarning kayta tirilgən künidə kijoqining əzünggə kayturulidu.

15 Uning bilən həmdastihan olturoqanlardin biri bu sözlərni anglap, uningoja: — Hudaning padixahlikida oqizalanoquqilar nemidegən bəhtlik-hə! — dedi. **16** Birak u uningoja jawabən mundak dedi: — Bir kixi katta ziyapətkə tutux kilip, nurojun mehmanlarni qakirip koyuptu. **17** Dastihan selinoqan xu saəttə, qakirini əwətip, qakiriloqan mehmanlaroja: «Mərhəmət, həmmə nərsə təyyar boldi!» dəp eytiptu. **18** Birak, mehmanlarning həmmisi barmaslikka bir-birləp əzrə-bahənə kərsətkili turuptu. Birinqisi uningoja: «Mən həlila bir parqə yər setiwaloqanidim, berip kərüp kəlmisəm bolmaydu. Meni əpu kijoqayla, baralmaymən» dəptu. **19** Yənə biri: «Mən bəx koxluk əküz setiwaldim, hazır berip ularni sinap kərüküm kerək. Meni əpu kijoqayla, baralmaymən» dəptu. **20** Yənə birsi: «Mən yengi əyləngən, xunga baralmaymən» dəptu. **21** Qakar kaytip kelip, bu ixlarni hojayinioqa məlum kıptu. Hojayin qəzəpləngən həlda qakirioqa: «Dərhal xəhərnin qong-kqiqik koqilirioqa kirip, qerib-qurwa, meyip-nakar, aqsak-qolak wə kor-əmalarni muxu yərgə yioqip kəl» dəptu. **22** Andin qakar kaytip kelip: «Hojayin, əmr bərginingdək ada kilindi, wə yənə box

orun bar!» daptu. **23** Xuning bilən hojayin qakarəja: — «Əyüm mehmanlarəja tolux üqün yezilardiki qong-kıqıq yollarnı, məhəllilərnı arılap, udul kəlgən adımınıgıni zorlap elip kəlgın! **24** Qünki mən silərgə xuni eytayki, baxta qakırıləjan adəmlərnıng heqkaysisi dastihınımdın tetımaydu», daptu. **25** Əmdı top-top adəmlər unıngəja həmrəh bolup ketıwatattı. U burulup ularəja qarap mundak dedi: **26** — Manga əgəxkənlər [manga boləjan səyüxlırıdın] əz atısı wə anısı, ayalı wə balılırı, aka-ukılırı wə aqa-sıngıllırı, hətta əz jenınımu yaman kərmısə manga muhlis bolalmas. **27** Kimdəkim əzınıng krestını yüdüp manga əgəxmısə u manga muhlis bolalmas. **28** Aranglardın bırsı mınar salmaqçı bolsa, aldı bilən olturup bu quruluşını pütüzgüdək hirajət əzümdə barmu-yok dəp hesab qılmasmu? **29** Undak qılınıqında, ulnı selıp pütüzəlmısə, kərgənlərnıng həmmısı mazak qılıp: «Bu adəm bınanı baxlap qoyup pütüzəlmıdı» — deməy qalmaydu. **31** Yaki bı padıxah yənə bı padıxah bilən jəng qılqılı qıqsa aldı bilən olturup: — Menıng üstümgə kelıdıqan yıgırmə mıng kixilik qoxun ıgısıgə mən on mıng əskırım bilən taqabil turalarmənmü? dəp mələqləp kərməmdü?! **32** Əgər u «Sokuxalmaymən» dəp oylısa, düxmən tehi yıraqtıki qaqda əlqi əwətip, sulh xərtlırını soraydu. **33** Xuningəja ohxax, silərdın kimdəkim [kənglıdə] əzınıng bar-yokı bilən hoxlaxmısa, manga muhlis bolalmas. **34** Tuz yahxi nərsıdur; halbuki, tuz əz təmını yokatsa, unıngəja qaytıdın tuz təmını qandakmu kırıgüzgılı bolıdu? **35** U tuprakqa ıxlıtıxkə yaki oqutqa

arilaxturuxkimu yarimay, talaqqa taxlinidu. Angliqudək kılıki barlar buni anglisun!

15 Əmdi bajgırlar wə baxqa gunahkarlarning həmmisi uning sızini anglaxqa uning ətrapiqqa olaxmaqta idi. **2** Lekin Pərisiylər bilən Təwrat ustazliri oqudungxup: — Bu adəm gunahkarlarni qarxi alidu wə ular bilən həmdastihan olturidu! — deyixti. **3** Xunga u ularqqa munu təmsilni sızlöp bərđi: **4** — Əgər aranglarda birəylənning yüz tuyaq koyi bolup, ulardin biri yitip kətsə, tokşan tokkuzini qəldə koyup koyup yitip kətkinini tapkuqə izdiməsmu? **5** Uni tepiwaloqanda, xadlanoqan halda mürisigə artidu; **6** andin öyigə elip kelip, yar-buradərliri bilən kolum-qoxnilirini qakirip, ularqqa: «Mən yitkən koyumni tepiwaldim, mening bilən təng xadlininglar!» dəydu. **7** Mən silərgə xuni eytayki, xuningqqa ohxax, towa kiliwatqan bir gunahkar üqün əxtə zor hursənlik bolidu; bu hursənlik towioqqa mohtaj bolmioqan tokşan tokkuz həkkanıy kixidin boloqan hursənliktin kəp artuqtur. **8** — Yaki bir ayalning on kümüx dinari bolup, bir dinarni yokitip koysa, qiraqni yekip, taki uni tapkuqə öyni süpürüp, zən koyup izdiməsmu? **9** Uni tapqanda yar-buradər, kolum-qoxnilirini qakirip, ularqqa: «Mening bilən təng xadlininglar, qünki mən yokitip koyoqan dinarimni tepiwaldim» — dəydu. **10** Mən silərgə xuni eytayki, xuningqqa ohxax towa kiliwatqan bir gunahkar üqün Hudaning pərixtilirining arisida hursənlik bolidu. **11** U sızini dawam kilip mundak dedi: — Məlum bir adəmning ikki oqlı bar ikən. **12** Kiqik oqlı atisioqqa: «Əy ata, mal-mülüktnin tegixlik ülüxümüni hazırla manga bərgin»

dəp eytiptu. Wə u öz mal-mülüklirini ikkisigə təksim kılıp beriptu. **13** Uzun ətəməylə, kiçik oqılı bar-yoqini yioixturup, yirək bir yurtkə səpər kiliptu. U u yərdə əyx-ixrətlik iqidə turmux kəqürüp mal-dunyasini buzup-qeqiptu. **14** Dəl u bar-yoqini sərp kılıp tügətkən waktida, u yurtta qattik aqarqilik bolup, u helila kişilqilikta qaptu. **15** Xuning bilən u berip, xu yurtning bir puqrasiqə mədikar bolup yalliniptu; u uni etizliqioqə qoxkə bekiqkə əwətiptu. **16** U həttə qorsiqini qoxqilarning yemi bolqan purqak posti bilən toyquzuxkə təqəzza boptu; lekin heqkim uningqə heqnersə bərməptu. **17** Ahir berip u hoxini tepip: «Atamning xunqə kəp mədikarlorining aldidin yemək-iqmək exip-texip turidu; lekin mən bolsam bu yərdə aqliktin ələy dəp qaldim! **18** Ornumdin turup, atamning aldiqə berip uningqə: Əy ata, mən ərxning aldidimu wə sening aldingdimu gunah qildim. **19** Əmdi sening oqlung atilixkə layik əməsmən. Meni mədikarloring süpitidə qəbul kilqaysən! — dəymən» dəp oylaptu. **20** Xuning bilən ornidin turup atisinin aldiqə qaytip mengiptu. Lekin atisi yirəktinla uni kərüp uningqə iqi aqritip, aldiqə yügürüp qikip, uning boynioqə esilip uni səyüp ketiptu. **21** Oqlı: «Ata, mən ərxning aldidimu, sening aldingdimu gunah qildim. Əmdi sening oqlung atilixkə layik əməsmən» — dəptu. **22** Birək atisi qakarlorioqə: «Dərhal əng esil tonni əkelip uningqə kiydürüqlar, qolioqə üzük selinglar, putlorioqə ayaoq kiydürüqlər; **23** wə bordak torpaqni əkelip soyunglar; andin obdan yəp, rawurus təbrikləyli! **24** Qünki mening bu oqlum əlgənidi, tirildi, yitip kətkənidi, tepildi!» — dəptu. Andin ular təbrikləxkili baxlaptu. **25**

Əmdi qong oqli etizəja kətkənikən. U kaytip keliwetip əygə yekin kəlgəndə nəoymə-nawa bilən ussulning awazini anglaptu. **26** U qakarlardin birini qakirip, uningdin nemə ix boluwatqinini soraptu. **27** Qakar uningəja: Ukang kəldi wə atang uni sak-salamət tepiwalojanliki üçün bordak torpakni soydi» dəptu. **28** Lekin [qong oqli] hapa bolup, əygə kirgili unimaptu. Wə atisi qikip uning əygə kirixini etünüptu. **29** Əmma u atisəja jawab berip: «Qara! Mən xunqə yildin beri kuldək hizmitingdə boldum, əsla heqbir əmringdin qikip bakmidim. Birak sən manga əl-aşinilirim bilən hux kıləjili heqqaqan birər oşlakmu bərmiding! **30** Lekin sening mal-mülüklingni pəhixilərgə həjləp tügətkən bu oşlung kaytip kəlgəndə, sən uning üçün bordak torpakni soyupsən» — dəptu. **31** Birak atisi yənə uningəja: «Əy oşlum, sən hərdaim mening yenimdisən wə mening barlikim seningkidur. **32** Əmdi təbrikləp xadlinixka layıktur; qünki bu sening ukang əlgənidi, tirildi, yokilip kətkənidi, tepildi» — dəptu.

16 U muhlisliroja yənə mundak dedi: — Bir bayning bir ojojidari bar ikən. Birsi bayəja: «Bu ojojidingiz mal-mülkingizni buzup qaqtı» dəp xikayət kıptu. **2** U ojojidarni qakirip, uningəja: «Mening sening toşrangda angliəjanlirim zadi kəndak gəp? Ojojidarliqingdiki hesab-kitabni enik tapxur; qünki mundin keyin sən ojojidar bolmaysən» — dəptu. **3** Ojojidar əmdi öz iqidə: «Nemə kılay? Qünki hojayinim meni ojojidarliqtin məhrum kılidu. Kətmən qapay desəm unqilik maşdur yok, tiləmqilik kılay desəm nomus kılimən. **4** Hə, taptim! Ojojidarliqtin qələnimda kixiləning meni əylirigə qarxi

elixa üqün, nemə qiliximni əmdi bildim» dəp 5 öz hojayinioğa kərzdar bolğanlarni birdin-birdin qakirip kelip, birinqisidin: «Hojayinimoğa qanqilik kərzingiz bar?» dəp soraptu. 6 Wə kərzdar: «Yüz tung zəytun meyi» dəp jawab beriptu. Ojoidar uningoğa: «Mana, hesabat dəptiringizni elip, bu yərdə olturup əllik tungoğa əzgərtiweting!» dəptu. 7 Andin u yənə birigə: «Sizqu, qanqilik kərz boldingiz?» dəp soraptu. U: «Yüz kürə buoɗday» dəp jawab beriptu. Ojoidar uningoğa: «Hesabat dəptiringizni elip səksən kürigə əzgərtiweting!» dəptu. 8 Xuning bilən uning hojayini səmimiyətsiz ojoidarning bu ixtiki pəmlikliki üqün uningoğa qayil bolup mahtaptu. Qünki bu dunyaning pərzəntliri öz dəwridə nurning pərzəntliridin pəmliktur. (aiōn g165) 9 Wə mən silərgə xuni eytip qoyayki, «Nahək dunyoğa təwə mal-dunya» arqilik əzünglaroğa dost tutunglar; xundak qilsanglar, mal-dunya karoğa kəlməydiğan bolğan [künüdə] xu dostlar silərni əbədiy makanlaroğa qarxi alidu. (aiōnios g166) 10 Kimki kiqikkinə ixta sadik bolsa, qong ixtimu sadik bolidu; wə kimki kiqikkinə ixta səmimiyətsiz bolsa, qong ixtimu səmimiyətsiz bolidu. 11 Xunga əgər «nahək dunyoğa təwə bolğan mal-dunya»da sadik bolmisanglar, kim silərgə həqikiy bayliqlarni tapxursun? 12 Wə baxqilarning nərsiliridə sadik bolmisanglar kim silərgə əzünglarning nərsisini bərsun? 13 Həqkim ikki hojayinioğa təng hizmət qilalmaydu. Qünki u yaki buni yaman kərüp, uni yahxi kəridu; yaki buningoğa əzini pütünləy beoɗixlap, uningoğa etibarsiz qaraydu. [Xuningoğa ohxax], siləringmu birla waqıtta həm Hudaning, həm mal-dunyaning qulluqida

boluxunglar mumkin эмәс. **14** Эмди Пәрисиylәр (ular pulоја амрак иди) bularning һәmmisini anglap Әysani мәshirә қилиxtи. **15** Wә u ularоја mundaq dedi: — «Silәр өзünqlarnи adәmlәrning aldidа һәққaniy қилиp көrsәtküqidursilәр; lekin Huda қәbinqlarnи bilidu. Qünki adәmlәrning arisida қәdirlinidioјini Hudaning nәziridә yirginqliktur. **16** Tәwrat қanuni wә pәyoқәmbәrlәrning yazmiliri [qәmüldürgüqi] Yәһyaоiqә һidayәt bolup kәldi; xu waқittin baxlap Hudaning padixahlіқining hux һәwiri jakarlinip keliwatidu; [padixahlіққа] kirmәkqi bolоlanlarning һәrbiri uningоја бәsüp kiriwelixи kerәktur. **17** Lekin asman bilән zeminning yoқ қiliwetilixи Tәwratning bir qekiti bikar қilinixtin asandur. **18** — Hәр kim өз ayalini talaq қилиp baxқа birini alsa zina қилоқan bolidu wә kimki өз eridin talaq қilinојanni alsa zina қилоқan bolidu». **19** — Burun bir bay adәm bar idi; u sәsün rәnglik ton wә kanap kiyimlәrni kiyip, һәrküni әyx-ixrәt iqidә tәntәнә қилatti. **20** Wә pütүн әzayini qaқа-jaharәt besip kәtkән Lazarus isimlik bir yoқsul bar idi; u bayning dәрwazisining aldioја [һәrküni] yatқuzup қoyulatti. **21** Uning dastihinidin қüxüp қalојan parqi-puratlardin қәrsikini toyоқuzоқuxқа tәxna idi. Hәlbuki, itlar kelip uning yarilirini yalaytti. **22** Эмди xundaq boldiki, yoқsul әldи wә pәrixtilәр uni Ibraһimning қuқiqioја apardi. Bay һәм әlүp dәpnә қilindi; **23** wә tәһtisarada қattiq қiynilip, bexini kәtүrүp, yiraқtin Ibraһimni wә uning қuқiqidiki Lazarusni көrүp: **(Hadēs 986)** **24** «Әy ata Ibraһim, manga rәһim қилоқaysән! Lazarusni әwәtkәysән, u barmіқining uқini suoја қilar, tilimoја

temitip sowutqay. Qünki mən bu ot yalkunida kattik azabliniwatimən!» dəp warkirap yalwurdi. **25** Lekin İbrahim mundak dedi: «Əy oqlum, həyat waktında həlawətni yətküqə kərginingni wə Lazarusning dərd-bala tartqinini yadingoqa kəltürgin. Həzir u təsəlli tapti, əmma sən azab tartiwatisən. **26** Wə bulardin baxqa, biz bilən silərnin arilikimizda yooqan bir hang bekitilgəndurki, bu yərdin silər tərəpkə ətəyli degənlər ətəlməs wə andin biz tərəpkə ətimiz degənlər ətəlməs». **27** Əmdi bay yənə: «Undakta, i ata, səndin [Lazarusni] atamning əyigə əwətxingni ətünimən. **28** Qünki mening bəx aka-ukam bar; ularning bu azab-oqubətlik yərgə kəlməsliki üçün [Lazarus] ularni kattik agahlandurup qoysun» — dedi. **29** Birak İbrahim jawab berip uningoqa: «Ularda Musa wə [baxqa] pəyoqəmbərlərnin [agah-guwahliki] bar; ular xularni anglisun» — dedi. **30** Lekin u: «Yak, i İbrahim ata, əgər əlgənlərdin biri tirilip ularning aldioqa barsa, ular towa qilidu» — dedi. **31** Əmma İbrahim uningoqa: «Əgər ular Musa wə [baxqa] pəyoqəmbərlərnin [guwahlikini] anglimisa, hətta əlgənlərdin birsi tirilsimu, ular yənila ixinixni rət qilidu» — dedi.

17 U muhlislirioqa mundak dedi: — İnsanni putlaxturidioqan ixlar bolmay qalmaydu; lekin xu putlaxturux wasitiqisi boləqan adəmnin həlioqa way! **2** Bundak adəmnin bu kiiqik balilardin birini [gunahqa] putlaxturoqan bolsa, boynioqa tügman texi esiloqan həlda dengizoqa taxliwetilgini əwzəl bolatti. **3** Əzünglaroqa agah bolunglar! Əgər kərindixing gunah qiloqan bolsa, uningoqa tənbiq-nəsiqət qiloqin. U towa qilsa uni əpu qiloqin. **4**

Mubada u bir kün iqidə sanga yəttə mərtiwə gunah kilsa wə yəttə mərtiwə yeningoşa kelip: Towa kildim, desə, uni yənila əpu kıləyin. **5** Xuning bilən rosullar Rəbgə: İxənq-etikadimizni axuroşin, — deyixti. **6** Wə Rəb ularoşa mundaq dedi: — Silərdə kışa urukidək zərriqə ixənq bolsa idi, silər awu üjmə dərihigə: «Yiltizingdin qomurulup, dengizoşa kəqüp tikil!» desənglar, u səzünglarni anglap kəqətti. **7** Lekin aranglardin kimning yər həydəydişan yaki mal baqidişan bir kuli bolsa wə u etizliktin kaytip kəlgəndə, uningoşa: «Tezrək kelip dastihanda olturoşin», dəydişanlar barmu? **8** U bəlki uningoşa: «Mening tamikimni təyyar kıl, mən yəp-iqip boləuqə belingni başlap meni kütkin, andin əzüng yəp-iqkin, deməsmu? **9** Kul əmr kılinoşinidək kıləyini üqün hojayin uningoşa rəhmət eytamdu? Meningqə, eytmaydu. **10** Xuningoşa ohxax, silərmu əzünglaroşa əmr kılinoşanning həmmisini ada kıləyininglardin keyin: Biz ərziməs kullarmiz; biz pəkət tegixlik burjimizni ada kılduk, halas», dəydişan bolisilər. **11** Wə xundaq boldiki, u Yerusalemoşa qikip ketiwatqanda, Samariyə bilən Galiliyəning otturisişin ətüş, **12** bir kəntkə kirginidə mahaw kesiligə giriptar boləşan on adəm uningoşa uqrap, yirakta tohtap, **13** awazlirini kətürüş: Əy əysa, ustaz, bizgə rəhim kıləşaysən, dəp ətüñdi. **14** Ularni kərgəndə u ularoşa: Berip əzünglarni kaşinlaroşa kərsitinglar, dedi. Wə xundaq boldiki, ular yolda ketiwatqanda, [mahawdin] paklandi. **15** Ulardin birəylən əzining saşayoşinini kərgəndə yukiri awaz bilən Hudani uluşlap, kəynigə burulup, kaytti. **16** U kelip əysaning ayioşoşa yikilip

düm yetip təxəkkür eytti. U Samariyəlik idi. **17** Əysa bu ixka qarap: Pak kılinoqanlar on kixi əməsmidi? Qaloqan tokkuzəylən keni? **18** Bu yat əllik musapirdin baxqa, Hudaqə həmdusana oquqili həqkim qaytip kəlməptioq?! — dedi. **19** Andin u həliki adəmgə: — «Ornungdin tur, yolungəqə mangoqin! Etikəding seni saqaytti!» — dedi. **20** [Bir küni] Pərisiylər uningdin: «Hudaning padixahliki qaqan kelidu?» dəp sorioqanda u ularəqə jawab berip mundak dedi: — Hudaning padixahliqining kelixini kəz bilən kərgili bolmas; **21** kixilər: «Qaranglar, u mana bu yərdə!» yaki «U yərdə!» deyəlməydu. Qünki mana, Hudaning padixahliki aranglardidur. **22** Keyin u muhlisliroqə yənə mundak dedi: — «Xundak künlər keliduki, silər İnsan'ooqlining künliridin birər künini bolsimu kəruəxkə təxna bolisilər, lekin kəyəlməysilər. **23** Xu qaoqda kixilər silərgə: «Mana u bu yərdə!» wə yaki «Mana u u yərdə!» dəydu; silər nə barmanglar nə ularning kəynidin yügürmənglar. **24** Qünki goya asmanın bir qetidən qaqmaq qeqip yənə bir qetigiqə yorutidioqandək, İnsan'ooqlining öz künidə həm xundak bolidu. **25** Lekin u awwal kəp azab-oqubətləni tartixi bu dəwrdikilər tərripidin qətkə kəkilixi muqərrərdur. **26** Wə Nuh [pəyoqəmbərning] künliridə qandak boləqan bolsa, İnsan'ooqlining künliridə həm xundak bolidu. **27** Taki Nuh kemigə kirip olturoqan küngiqə, kixilər yəp-iqip, əylinip wə yatliq bolup keliwatqanidi; andin topan kelip həmmisini həlak kildi. **28** Həm yənə, Lutning künliridə qandak boləqan bolsa xundak bolidu — kixilər yəp-iqip, soda-setik kilip, terikqilik qilatti wə əyləni salatti. **29**

Lekin Lut Sodom xəhəridin qıqқан küni, asmandin ot bilən günggürt yeoqıp, [bu xəhərdikilərnin] həmmisini həlak qıldı. **30** Əmdi İnsan'ooqlı axkara bolıdıoqan kündə ənə xundaq bolıdu. **31** Xu küni, hərkim əgzidə turup, nərsə-kerəkliri əyidə bolsımu, aloqlı qüxmısun; wə xuningoqa ohxax kimki etizlikta bolsa [əyigə] həq yanmısun. **32** Lutning ayalini yadinglaroqa kəltürüqlar! **33** Kimki əz həyatini qutkuzmaqçı bolsa, uningdin məhrum bolıdu, ləkin əz həyatidin məhrum boloqan kixi uningoqa erixıdu. **34** Silərgə xuni eytayki, u keqidə ikki adəm bir orunda yatıdu; ulardin biri elip ketilıdu, yənə biri qaldurulıdu. **35** İkki ayal yaroqunqax bexida turup un tartıwatqan bolıdu; ulardin biri elip ketilıdu, yənə biri qaldurulıdu». **37** Wə ular uningoqa jawabən: Əy Rəb, bu iqlar kəyərdə yüz berıdu? — dəp sorıdi. U ularoqa: Jəsət kaysi yərdə bolsa, quzoqlunlar xu yərgə toplıxıdu!

18 Wə u ularoqa, boxaxmay, hərdaim dua qılıp turux kerəklıki toqrisida bir təmsil kəltürüp mundaq dedi: **2** — «Məlum xəhərdə bir sotqı bar ikən. U Hudadinmu qorqmıydıkən, adəmlərgımu pərwa qılmıydıkən. **3** Xu xəhərdə bir tul ayal bar ikən wə u daim sotqining aldıoqa kelıp: «Əyibkardin həkqımnı elıp bərgin» dəp tələp qilıdikən. **4** U heli waqıtqıqə uni rət kıptu; biraq keyin kənglidə: Hudadinmu qorqmıymən, adəmlərgımu pərwa qılmıymən, **5** ləkin bu tul hotun meni awarə qılıp ketıwatıdu, uning manga qaplıxiwelıp meni həlimdin kətküzüwətməsliki üqün hərhalda uning dəwayini sorap qoyay!» — dəp oylaptu». **6** Rəb: Qaranglar, adalətsiz bu sotqining nemə degənlirigə! **7** U xundaq qıloqan

yərdə, Huda Əzigə keqə-kündüz nida qiliwatқан talliojan bəndilirigə qandaq qilar? Gərqə Huda Əz bəndilirigə həmdərd bolux bilən birgə [rəzillikkə] uzunojiqə səwr-takət qilsimu, ahirida bəndilirining dərdigə yətməsmu? **8** Mən silərgə eytayki: U ularning dərdigə yetip nahayiti tezla həkqini elip beridu! Lekin İnsan'ooqli kəlgəndə yər yüzidə iman-ixənq tapalamdu? — dedi. **9** U əzlrini həkqaniy dəp qarap, baxqilarni kəzigə ilmaydiojan bəzilərgə qaritip, mundaq bir təmsilni eytti: **10** — Ikki adəm dua qiloqli ibadəthanoja beriptu. Biri Pərisiy, yənə biri bajgir ikən. **11** Pərisiy ərə turup əz-əzigə mundaq dua qiliptu: — «Əy Huda, mening baxqa adəmlərdək bulangqi, adalətsiz, zinahor wə hətta bu bajgirdək bolmiojinim üqün sanga xükür! **12** Hər həptidə ikki qetim roza tutimən wə tapqanlirimning ondin bir ülüxini sədikə qilimən». **13** Birəq heliki bajgir yirakta turup bexini kətürüp asmanoja qaraxqimu petinalmay məydisigə urup turup: «Əy Huda, mən muxu gunahqaroja rəhim qiloqaysən!» — dəptu. **14** Mən silərgə xuni eytayki, bu ikkiyləndin [Pərisiy] əməs, bəlki [bajgir] kəqürümgə erixip əyigə kaytiptu. Qünki hərkim əzini üstün tutsa təwən qilinar, lekin kimki əzini təwən tutsa üstün kətürülər. **15** Əmdi qolini təgküzsun dəp, kixilər kiqik balilirimimu uning aldioja elip kelətti. Lekin buni kərgən muhlislar ularni əyiblididi. **16** Əmma Əysa balilarni yenioja qaqirip: Kiqik balilarni aldimoja kəlgili qoyunglar, ularni tosuxmanglar. Qünki Hudaning padixahlıki dəl muxundaqlardin tərkiib tapqandur. **17** Mən silərgə bərhək xuni eytip qoyayki: Kimki Hudaning padixahlıqini səbiy balidək qəbul qilmisa, uningoja hərgiz

kirəlməydu, — dedi. **18** Məlum bir həkəmdar Əysadin: I yahxi ustaz, mənggülük həyatka waris bolmaq üçün nemə ixni kəlixim kerək, — dəp soridi. **(aiōnios g166)** **19** Lekin Əysa: Meni nemə üçün yahxi dəysən? Yahxi boləuqi pəkət birlə, yəni Hudadur. **20** Əmrlərnə bilisən: — «Zina kəilma, kətillik kəilma, oşrəlik kəilma, yaləjan guwahlik bərmə, atangni wə anangni hərmət kəil» — dedi. **21** — Bularning həmmisigə kəiqikimdin tartip əməl kəilip kəliwatimən, — dedi u. **22** Əysa bunə anglap uningə: — Səndə yənə bir ix kəm. Pütkül mal-mülkingni setip, pulini yəksullarəyə uləxtürüp bərgin wə xundak kəilsang, ərxətə həzinəng bolidu; andin kəlip mənəyə əgəxkin! — dedi. **23** Əmma u bu gəpni anglap tolimu kəyəuəyə qəmüp kətti; qünki u nəhayiti bay idi. **24** Tolimu kəyəuəyə qəmüp kətkənləkinə kərgən Əysa: — Mal-dunyasi kəplərnəng Hudaning padixahləkiəyə kirixi nemidəgən təs-hə! **25** Təginəng yingnəning kəzidin ətuxi bay adəmning Hudaning padixahləkiəyə kirixidin asandur! — dedi. **26** Bunə angliəjanlar: — Undak bolsa, kim nəijatka erixəlisun? — deyixti. **27** Əmma u jawabən: — İnsanlarəyə mümkün bolməyəjan ixlar Hudəyəyə mümkün — dedi. **28** Əmdi Petrus: — Mənə, biz bəy-yəkimizni təxləp sangəyə əgəxtuk!? — dedi. **29** U ularəyə: — Mən silərgə bərhək xuni eytəyki, Hudaning padixahləkiəyə üçün əy-wək yə ata-anisi yə kərinəxləri yə ayali yə baliləridin wəz kəqkənlərnəng hərbi **30** bu zamandə bularəyə kəp həssiləp muyəssər bolidu wə kəlidəyəjan zamandimə mənggülük həyatka erixməy kəlməydu. — dedi. **(aiōn g165, aiōnios g166)** **31** Andin u on ikkəylənni əz yənəyəyə elip ularəyə mündək dedi: — Mənə, biz həzər Yərusaləməyəyə

qikiwatimiz wə pəyoʻambərlərninɡ Insan’oqli toʻqrisida pūtkənlirining həmmisi [xu yərdə] əməlgə axurulidu. **32** Qūnki u yat əllərninɡ kəliqə tapxurulidu wə ular uni məshirə qilip, harlaydu, uning ūstigə tüküridu; **33** ular uni qamqiliqandin keyin əltürüwetidu; wə u ūqinqi kuni qayta tirilidu, — dedi. **34** Birak ular bu səzlərdin həqnemini qūxənmidi. Bu səzninɡ mənisi ulardin yoxurulqan bolup, uning nemə eytkinini biləlməy qaldi. **35** Wə xundak ix boldiki, u Yeriho xəhirigə yeqinlaxqanda, bir kor kixi yolning boyida olturup tiləmqilik qiliwatatti. **36** U kəpqilikning ətūp ketiwatqanlikini anglap: — Nemə ix bolqandu? — dəp soridi. **37** Həq uningqə: — Nasarətlik əysa bu yərdin ətūp ketiwatidu, — dəp həwər bərdi. **38** — I Dawutning oqli əysa, manga rəhim qiloqaysən! — dəp warkirap kətti u. **39** Wə əysaninɡ aldidə mengiwatqanlar uni: — Xük oltur! dəp əyibləxti. Birak u: — I Dawutning oqli, manga rəhim qiloqaysən! — dəp tehimu kattik warkiridi. **40** əysa qədimini tohtitip, uni aldiqə baxlap kelixni buyrudi. Qarioqu uningqə yeqin kəlgəndə u uningdin: **41** — Sən meni nemə qilip bər, dəysən? — dəp soridi. — I Rəbbim, qayta kəridiqlan bolsam’idi! — dedi u. **42** əysa uningqə: — Kəridiqlan bolqin! Etikading seni saqaytti, — dedi. **43** Wə uning kəzi xuan eqildi; u əysaqə əgixip, yol boyi Hudani uluqlap mangdi. Wə barlik halayikmu buni kərūp Hudaqə mədhiyə oqudi.

19 U Yeriho xəhirigə kirip uningdin ətūp ketiwatatti. **2** Mana xu yərdə Zakay isimlik bir kixi bar idi. U «bax bajgir» bolup, intayin bay idi. **3** U əysaninɡ qandak adəm ikənlikini kərūxkə pirsət izdəwatatti, lekin boyi pakar

boloqqa, həlkning tolilikidin uni k r lm ytti. **4** Xunga u aldi tərəpkə y g r p berip, uni k r x  q n bir t p  jm  d rihig  yamixip qikti; q nki  ysa u yol bilən  t tti. **5** W   ysa u y rg  kəlgəndə yukirio a qarap uni k r p uning a: — Zakay, qapsan qüxkin! Q nki mən b g n sening  y ngd  konuxum ker k, — dedi. **6** U aldirap q x p, huxallik bilən uni [ yid ] mehman kildi. **7** Bu ixni kərgən halayikning h mmisi: U gunahkar kixiningkid  kon jili kirip k tti! — d p  tuldixip k tti. **8** Lekin Zakay ornidin turup R bg : — I Rəbbim, mana, m lk mning yerimini yoksullarğa berimən; əgər birawni yalo andin xikay t kilip uningdin birnemə  nd r walo an bolsam birig  t tni kayturimən, — dedi. **9** Buning bilən  ysa uning a [karap]: — B g n nijat bu  yg  kirdi. Q nki bu kixi həm Ibrahimning   lidur! **10** Q nki Insan' oqli ezip kətkənlərni izd p kutkuzo jili k ldi, — dedi. **11** Halayik bu s zl rni tingxawatqanda u y n  s z kilip bir təmsilni koxup eytti. Q nki u Yerusalemo a yek nlaxqanidi w  ular: «Hudaning padixahliki dərhəl namayan bolidio ul!» — d p oylaxqanidi. **12** Xunga u mundak dedi: Bir aqs ng k padixahlik təhtigə erixip kelix  q n yirak bir yurtka qarap yolo a qikiptu. **13** [Awwal] u  zining on kulini qakirip, ular a on tillani  l xt r p berip: «Mən kaytip k lg q  [buning bilən]  k t kilinglar» — d ptu. **14** Birak  z yurt pukraliri uning a  q boloqqa, kəynidin  qlil rni  w tip: «Bu kixining üstimizgə padixah boluxini halimaymiz!» d ptu. **15** W  u padixahlik m nsipig  erixip kaytip kəlgəndə xundak boldiki, h rbirining tijarət bilən kanq  payda tapqinini bilməkqi bolup, pulini tapxuro an

həliki kullirini öz aldioğa qakirtiptu. **16** Wə awwalkisi kelip: «I hojam, sili bərgən tilla on tilla payda kildi» dəptu. **17** «Yaraysən, əy yahxi kull! Sən kiqikkinə ixta ixənqlik qikqanliqing üçün on xəhərgə həkim boləjin» — dəptu hojayin uningəğa. **18** İkkinqisi kelip: «I hojam, sili bərgən tilla bəx tilla payda kildi» dəptu. **19** Hojayin uningəğa həm: «Sən həm bəx xəhərgə həkim boləjin» dəptu. **20** Lekin yənə birsi kelip: «I hojam, mana sili bərgən tilla! Buni yaqlıqqa qigip bir jayda koyup saklidim. **21** Qünki sili kattıq adəm ikənla, sili amanət kilmioqanliridin payda ündürüp, əzliri terimioqanliridin həsul yioqila. Xuning üçün silidin kərktum» dəptu. **22** Əmma [hojayini] uningəğa: «Əy əski kull, sanga əz aqzingdin qikqan səzliring boyiqə həküm kıləy. Sən mening amanət kilməy ündürüwalidioqan, teriməy turup yioqiwalidioqan kattıq adəm ikənlikimni bilip turup, **23** nemə üçün mening pulumni həziniqilərgə amanət koymiding? Mən kaytip kəlgəndə, uni əsümi bilən almasmidim?» — dəptu. **24** Andin u yenidikilərgə: «Uningdiki tillani elip on tilla tapqan kuloğa beringlar!» dəp buyruptu. **25** Ular uningəğa: «I hoja, uning on tillasi tursa!» — dəptikən, **26** [hojayin yənə mundaq dəptu]: «— Qünki mən silərgə xuni eytayki, kimdə bar bolsa, uningəğa tehimu kəp berilidu; əmma kimdə yok bolsa, hətta uningda bar boləqanlirimu uningdin məhrum kilinidu. **27** Əmdi üstigə padixah bolup həküm sürüxümni halimioqan düxmənlimni bolsa, ularni kəltürüp, mening aldimda kətl kilinglar». **28** U bu ixlarni eytkəndin keyin, Yerusalemoğa qikixqa aldioğa qarap mangdi. **29** Wə xundaq boldiki, u Zəytun

teoʻjining etikidiki Bəyt-Fagi wə Bəyt-Aniya yezilirioʻja yeqin kəlginidə, ikki muhlisioʻja munularni tapilap aldin əwətti: **30** — Silər udulunglardiki yezioʻja beringlar. U yərgə kiripla heq adəm balisi minip baqmioʻjan, baqlaklik bir təhəyni kərisilər. Uni yexip bu yərgə yetiləp kelinglar. **31** Əgər birsi silərdin: «Nemixka buni yexisilər?» dəp sorap qalsa, silər uningə: «Rəbning buningə hajiti qüxti» — dənglar. **32** Xuning bilən əwətilgənlər beriwidi, ix dəl u ularəja eytkandək boldi. **33** Ular təhəyni yexiwatkanda, uning igiliri ulardin: — Təhəyni nemixka yexisilər? — dəp soridi. **34** Ular: — Rəbning uningə hajiti qüxti, — dedi. **35** Ular uni əysaning aldioʻja yetiləp kəldi; wə yepinqa-qapanlirini təhəyning üstigə selip, əysani yələp üstigə mindürdi. **36** U ketip barəjinida, həklər yepinqa-qapanlirini yoloʻja payandaz kilip saldi. **37** Wə u Zəytun teoʻjidin qüxüx yolioʻja yeqinlaxkinida, pütkül muhlislar jamaiti xadlinip, əz kəzi bilən kərgən kudrətlik məjizilər üqün awazini kətürüp: «Pərwərdigarning namida kəlgən padixah mubarəktur! Asmanlarda tinq-inaklik tikləngəy, ərxialada xan-xərap ayan boləy!» dəp towlixip Hudaəja mədhiyə okuxka baxlidi. **39** Lekin topning iqidə bəzi Pərisiylər uningə: — Əy ustaz, muhlisliringəja [muxu gəpliri üqün] tənbiḥ bər! — deyixti. **40** Birək u ularəja jawabən: — Silərgə xuni eytayki, bular jim turoʻjan bolsa, hətta bu taxlarmu quқан selixkan bolatti, — dedi. **41** Əmdi u xəhərgə yeqinlixip uni kərüp, uning üqün yioʻlap mundaq dedi: **42** — [I Yerusalem]! Sən bügün, bu kününgdə, tinq-amanliqing üqün nemə kerək boləjini bilsəng idi! Kaxki, bu ixlar həzir kəzliringdin yoxurundur.

43 Qünki xundak künlər bexingəja keliduki, düxmənliring ətrapingni qaxa-istihkam bilən qorxap seni qamap tət tərəptin kıstaydu. 44 Ular seni wə [sepiling]ning iqingdiki baliliringni yər bilən yəksən kılıp, hətta taxni taxning üstidimu qaldurmaydu; qünki [Huda]ning seni yokliəjan pəytini bilip yətmiding. 45 Wə u ibadəthana həyiliriəja kirip, u yərdə elim-setim kıliwatqanlarni həydəp qikirip, 46 ularəja: — Mukəddəs yazmilarda: «Mening əyüm dua-tilawəthana bolidu» dəp pütülgən bolsimu, lekin silər uni «bulangqilarning uwisi» kıliwalinglar! — dedi. 47 Xu waqıtlarda u hər küni ibadəthanida təlim berətti. Bax kaşınlar, Təwrat ustazliri wə yurt qongliri uni yokitixka amal izdidi. 48 Lekin ular qandak qol selixni bilməytti, qünki barlıq həlk uning səzini tingxax üqün uningəja qattik yepixkanıdi.

20 Wə xu künlərdin bir küni u ibadəthanining həyilirida həlkqə təlim berip hux həwərnı elan kıliwatqanda, bax kaşınlar wə Təwrat ustazliri bilən aqsakallar uning aldiəja kelip uningdin: 2 — Bizgə eytkin: Sən kıliwatqan bu ixlarni qaysi həkukqə اساسən kıliwatisən? Sanga bu həkukni kim bərgən? — dəp soridi. 3 U ularəja jawab berip: — Mənmü silərdin bir ixni soray; silər manga eytip beringlarqu, 4 — Yəhya yürgüzgən qəmüldürüx ərxtinmu, yaki insanlardinmu? — dəp soridi. 5 Ular əzara mulahizə kilixip: — Əgər «ərxtin kəlgən» desək, u bizgə: «Undakta, silər nemə üqün [Yəhyaəja] ixənmidinglar?» dəydu. 6 Əgər: «Insanlardin kəlgən» desək, bu barlıq halayık bizni qalma-kesək kılıp öltüridu. Qünki ular Yəhyaning pəyoqəmbər ikənlikigə ixəndürülgən, —

deyixti. **7** Wə ular: — [Uning] [hokukining] kəyərdin kəlgənlikini bilməymiz, — dəp jawab berixti. **8** Əysa ularoşa: — Undaқта, mənmu bu ixlarni qaysi hokukqa اساسən kiliwatқанlikimni eytmaymən, — dedi. **9** U halayikqa munu təmsilni səzləxkə baxlidi: — «Bir kixi bir üzümzarlik bərpa kilip, uni baqwənlərgə ijarigə berip, əzi yaқа yurtқа berip u yərdə uzun wakit turuptu. **10** Üzümlərnə yioşidioşan məzgil kəlgəndə baqwənlərnəning üzümzarliqtiki mewidin uningoşa berixkə kulliridin birini ularining yenioşa əwətiptu. Lekin baqwənlər uni urup-dumbalap kuruқ kəl yanduruwetiptu. **11** U yənə baxқа bir kəlni əwətiptu. Lekin ular unimu dumbalap, harlap, yənə kuruқ kəl kayturuwetiptu. **12** U yənə üqinqisini əwətiptu; ular unimu urup yarilandurup, talaşa həydəp qikiriwetiptu. **13** [Ahirda] üzümzarlikning hojayini: «Қандақ қилсам болар? Сөйүмлүк оојлумни əwətəy; ular uni kərsə, həq bolmioşanda uning hərmitini қилар?» dəptu. **14** Birəқ baqwənlər uning oşlini kərüp bir-biri bilən məslihətlixip: «Bu bolsa mirashor; kelinglar, uni jayliwətəyli, andin miras bizningki bolidu» deyixiptu. **15** Xuning bilən ular uni üzümzarlikning sirtioşa aқikip əltürüwetiptu. Əmdi bundəқ əhwalda üzümzarlikning hojayini ularni қандақ қилidu? **16** U kelip u baqwənlərnə yokitip üzümzarliқni bəxқilaroşa tapxuridu». Halayik buni anglap: — Bundəқ ixlər hərgiz bolmisun! — deyixti. **17** Lekin u ularoşa kəzlini tikip mundaқ dedi: — Undəқ bolsa, muқəddəs yazmilarda «Tamқilar taxliwətkən tax bolsa, Burjək texi bolup tikləndi» dəp yeziloşan səz zadi nemini kərsitidu? **18** Bu «tax»қа yikiloşan kixi parə-parə

bolup ketidu; lekin bu tax harkimning ustiga qüxsə, uni kukum-talkan kıliwetidu. **19** Bax kahınlar wə Təwrat ustazlıri uning bu təmsili əzlırigə qarıtıp eytkanlıkıni bilip xu haman uningə qəl selix yolını izdidi; lekin ular halayıktin kərkuxtı. **20** Xunga ular uning kəynidin marap, uni [Rim] waliyisining həkümranlıkida sorakka tartixka tapxurux üqün birnəqqə adəmləni setiwelip, soqunup kirixkə əwətti. Ular səmimiy kıyapətkə kiriwelip, uning səzidin yoquq izdəp yürətti. **21** Ular uningə mundak soal qoydi: — Əy ustaz, silini durus səz kılidioqan wə durus təlim beridioqan, heqkandak adəmnıng yüz-hatirisini [kət'iy] kılmaydioqan, bəlki Hudaning yolını sadıqlıq bilən əgıtıp kelıwatқан adəm dəp bilimiz. **22** [Rim imperatori] Qəysərgə baj-selik tapxurux Təwrat qanunioqə uyoyunmu-yok?». **23** Əmma u ularning hıylisini kərüp yetip ularə: — Nemixka meni sinimakqisilər? **24** Manga bir kümüx dinar kərsitinglar. Buning üstidiki sürət wə nam-isim kimning? — dedi. Ular uningə: Qəysərningki, — dedi. **25** Wə u ularə: — Undak bolsa, Qəysərning həkğini Qəysərgə, Hudaning həkğini Hudaə tapxurunglar, — dedi. **26** Ular halayıqning aldidə uning səzlıridin uni tutuwalojudək heqkandak yoquq tapalmidi. Ular uning bu jawabioqə həyranuhəs bolup, zuwani tutuldi. **27** Wə «əlgənlər tirilməydu» dəp inkar kılidioqan Saduqiylarning bəziliri uning aldioqə kelip soal qoyup mundak dedi: **28** — Ustaz, Musa [pəyoqəmbər Təwratta] bizgə: «Ayali bar, əmma pərzənt kərmigən kixi əlöp kətsə, əlgüqining aka yaki inisi tul qaloqan yənggisini əmrigə elip, kərindixi üqün nəsil qalduruxi kərək» — dəp yazoqan. **29** Əmdi

yəttə aka-uka bar idi. Qongı öyləngəndin keyin pərzənt kərməy aləmdin ətı. **30** İkkinqi kərindixi ayalini əmrigə elip, pərzənt kərməy aləmdin ətı. **31** Andin üqinqisi uni aldi; xundak kılıp, yəttisi uni əmrigə elip pərzənt kərməy əldi. **32** Həmmisidin keyin ayalmu əldi. **33** Əmdi tirilix künidə bu ayal ularning kaysisiningki bolar? Qünki yəttisi uni hotunlukka alojan-də?! **34** Əysa ularoqa mundak javab bərdi: — Bu aləmnıng pərzəntliri əylinidu, yatlık bolidu. (aiōn g165) **35** Lekin u aləmdin nesiwə boluxka, xundakla əlüklərdin tirilixkə layik sanalojanlar əylənməydu, yatlık bolmaydu. (aiōn g165) **36** Qünki ular yənə əlməydu, pərixtilərgə ohxax bolidu; «ələmdin tirilixtin tuoqulojan pərzəntlər» boləraqka, ular Hudaning ooqulliridur. **37** Əmdi əlgənlərnıng tirildürüluxini hətta Musa [pəyoəmbər] əzimu ayan kılıjan; qünki [Təwrattiki] «tikənlık» degən wəkəning hatirisidə u Pərwərdigarni: «İbrahımnıng Hudasi, İshaknıng Hudasi wə Yakupnıng Hudasi» dəp bayan kılıjan. **38** U əlüklərnıng Hudasi əməs, bəlki tiriklərnıng Hudasidur; qünki unıngoqa nisbətən həmməylən tiriktur! **39** Xuning bilən Təwrat ustazliridin birkanqisi baqa berip: — Ustaz, yahxi eytting, — dedi. **40** Qünki ulardın həqkim yənə unıngdın soal soraxka jür'ət kılalmidi. **41** Əmdi u ularoqa soal koydi: — Kixilər Məsihnı kandaksigə Dawutnıng ooqlı dəydu? **42** Qünki Dawut əzi Zəburda: Pərwərdigar menıng Rəbbıngə eyttiki: — «Mən senıng düxmənlirıngni təhtipəring kılıquqə, Menıng ong yenımda olturoqın!» — degənoqu? **44** Əmma Dawut uni «Rəbbım» dəp qakırojan yərdə, undakta u kandaqmu unıng ooqlı bolidu? **45** Wə barlık halayik kulak

selip anglawatqanda, u muhlisliroqamundak dedi: —
46 — Təwrat ustazliridin hoxyar bolunglar. Ular uzun tonlarni kiyiwaloqan haldamadiyip yürüxkə, bazarlarda kixilərninq ularoqamoloqan salamlirioqam, sinagoglarda aldinqi orunlarda, ziyapətlərdimutərdə olturuxkamamrak kelidu. **47** Ular tul ayallarning barliq əy-besatlrini yəwaliduwə kəz-kəz kiliptaləqandin uzundin-uzun dualar kiliptu. Ularning tartidioqanjazasi tehimueqir bolidu!

21 U bexini kətürüp qariwidi, baylarning əz sədikilirini [ibadəthanidiki] ianə sanduqioqamtaxliqinini kərdi. **2** U yənə sanduqkamikki tiyinni taxlawatqan bir namrat tul ayalnimukərdi. **3** Xuning bilən u: — Mən silərgə bərhək xuni eytip koyayki, bu namrat tul ayalning taxliqini həmməylənninqkidin kəptur. **4** Qünki ularning həmmisi əzlrining axqanliridin ianə kilipt, Hudaqamatioqan sadikilərgə koxup taxlidi; ləkin bu ayal namratliqioqamqarimay, əzining tirikqilik kilidioqinininq həmmisini ianə kiliptaxlidi. **5** Wə bəzilər ibadəthanining nəpis taxlar wə Hudaqam sunuloqan hədiyələr bilən kandaq bezəlgənliki toqrisida səzlixiwatatti. U: **6** — Silər kəruwatqan bu barliq nərsilərgə nisbətən, xukünlər keliduki, hətta bir tal taxmu tax üstidə qaldurulmay, həmmisi gumran kilinidu, — dedi. **7** Ular uningdin: — Ustaz, bu degənliring qaqaanyüz beridu? Bu ixlarning yüz beridioqanliqini ayan kilidioqan kandaq alamət bolidu? — dəp soridi. **8** U mundak dedi: — Azdurulup ketixtin həzi bolunglar. Qünki tola kixilər mening namimni setip: «Manə özüm xudurmən!» wə «Axu wəqit yeqinlaxti!» dəydu. Xunga ularning kəynigə

kirmənglar. **9** Silər urux və topilanglarning həwirini anglioqan waqtinglardimu wəhimigə qüxmənglar; qünki bu ixlarning awwal yüz berixi muqərrər. Lekin bular, zaman ahiri yetip kəldi, degənlik əməs. **10** Andin u yənə mundaq dedi: — Bir millət yənə bir millət bilən uruxqa qikidu, bir padixahlik yənə bir padixahlik bilən uruxqa qikidu. **11** Jay-jaylarda xiddətlik yər təwrəxlər, aqarqiliklər və wabalar bolidu, [yər yüzidə] wəhxətlər və asmanda həywətlik alamətlər kərünidu. **12** Birəq bu hər bir wəqələr yüz berixtin ilgiri, kixilər silərgə qol selip tutqun qilidu və silərgə ziyankəxlik qilip, silərnə sinagoglarning sorəqlirioqa tapxuridu, zindanlaroqa taxlaydu; ular mening namim tüpəylidin silərnə padixah və həkəmdarlarning aldioqa elip baridu, **13** və buning bilən [ularning aldidə] guwahlik berix pursitinglar qikidu. **14** Uning üqün ərzgə qandəq jawab berix tooqrisida aldin'ala heq oylanmaslikqa kəlbənglarda kət'iy niyət qilinglar. **15** Qünki mən silərgə barlik düxmənliringlar rəddiyə və rət qiləlmiojudəq pasahətlik til və danixmənlilik ata qilimən. **16** Hətta ata-ana, aka-uka, uruq-tuoqkan və yar-buradərliringlarmu silərgə hainlik qilip tutup beridu və ular aranglardiki bəziliringlarnə öltüridu. **17** Silər mening namim tüpəylidin həmmə adəmnəng nəpřitigə uqraysilər. **18** Həlbuki, bəxinglardiki bir tal qaqmu həlak bolmaydu! **19** Səwr-qidəmlik boləjininglarda, jeninglaroqa igə bolalaysilər. **20** — Lekin Yerusəlemning [düxmən] qoxunliri təripidin qorxiwelinəqanlikini kərgininglarda, uning wəyran bolux waqti yəqinlixip qaptu, dəp bilinglar. **21** U qaoqda Yəhədiyə əlkisidə turuwatqanlar taoqləroqa

қақсун, хәһәр иқидә туруатқанлар унингдин қиқип кәтсун, yezilarda туруатқанлар хәһәргә кirmisun. **22** Qünki xu qaoq «intikam jazasini tartidoqan künlər»dur; xuning bilән [mukəddəs yazmilarda] barlıq pütülgәнләр әmәlgә axurulidu. **23** Әmdi xu künlәrdә һamilidar ayallar wә bala emitidoqanlarning һaliqә way! Qünki bu zeminda eoqir қisqilik bolidu wә [әrxтики] oqәzәp bu һәlkning bexioqә qüxidu; **24** Ular қiliqning bisida yiqitilidu wә tutқun қilinip, barlıq әllәrgә elip ketilidu; «yat әllәrning waқti» toxқuqә, Yerusalem yat әllәrning ayaoq astida қalidu. **25** — Қuyax, ay, yultuzlardimu alamәtlәр bolidu; yәр yүzidiki әllәр arisida dengiz-okyanlarning güdürlixidin wә dolқunlarning dawaloқxliridin parakәndiqilik bolidu. **26** Adәmlәр қorқup, yәр yүzigә kelidoqan apәtlәrni wәһimә iqidә күtүp әs-һoxini yokitidu; qünki asmandiki küqlәр lәrzigә kelidu. **27** Andin kixilәр Insan'oqplining күq-қudrәt wә uluoq xan-xәрәp bilән bir bulut iqidә keliwatқanlıқini kәridu. **28** Lekin bu alamәtlәр kәrүнüxkә baxliqanda, қәddinglarni ruslap bexinglarni kәtүringlar, qünki bu silәrni azad қilixтики nijat yeqinlaxti, degәнliktur. **29** U ularoqә mundaq bir tәmsilni sözlәp bәrdi: — Әnjür дәrihi wә baxқа barlıq дәrәhlәrgә қaranglar. **30** Ularning yengidin bihlanoqanda ularoqә қarap, özinglar yazning yetip kelixigә az қaloqanlıқini bilisilәр. **31** Xuningdәk, baya deyilgән alamәtlәrning yүz beriwatқanlıқini kәrgininglarda, Hudaning padixahlıқining yeqin қaloqanlıқini bilinglar. **32** Mән silәrgә bәrhәk xuni eytip қoyayki, bu alamәtlәrning һәmmisi әmәlgә axurulmay turup, bu дәwr өtmәydu.

33 Asman-zemin yokilidu, birak mening sozlim hargiz yokalmaydu. **34** — Lekin ezunglaroga agah bolunglarki, kengulliringlar ayx-ixrat, mayhorluk wə tirikqilikning oʻam-əndixiliri bilən bihudlaxmisun, xu küni üstunglaroga tuyuksiz qüxmisun. **35** Qünki u goya tuzaktək barlik yər yuzidə hər bir turuwatqanlarning bexioqa qüxidu. **36** Xunga hərқандақ waқitlarda hoxyar bolunglar, yüz berix aldida turuwatqan bu ixlardin ezunglarni қақurup Insan'ooli aldida hazir bolup turuxka layik hesablinix üqün hərdaim dua қilinglar, — dedi. **37** Əmdi u күndüzliri ibadəthanida təlim berətti, ahxamliri xəhərdin қikip, keqini Zəytun teoqi dəp ataloqan taoda etküzətti. **38** Wə barlik həlk uning təlimini anglioqili tang səhərdə ibadəthanoqa kirip, uning yenioqa kelətti.

22 Əmdi petir nan heyti («ötüp ketix heyti» dəpmu atilidu) yekinxlip қaloqanidi. **2** Bax kaқinlar wə Təwrat ustazliri uni өlümgə məhkum қilixka amal izdəp yürətti; qünki ular həlқtin қorқatti. **3** Xu pəyttə on ikkiyləndin biri boloqan, Ixқariyot dəp ataloqan Yəhüdaning kengligə Xəytan kirdi. **4** U berip bax kaқinlar wə ibadəthana pasiban bəqliri bilən əysani қандақ қilip ularoga tutup berix üstidə məslihətləxti. **5** Ular intayin hux bolup, Yəhüdaoqa pul berixkə kelixti. **6** Yəhüda maқul bolup, uni halayiqtin ayrim қaloqanda ularoga tutup berixkə muwapik pürsət izdəxkə kirixti. **7** Əmdi petir nan heytining [birinqi] küni yetip kəlgənididi. Xu küni «ötüp ketix heyti»oga atap қurbanlik [қoza] soyulatti. **8** Xuning bilən əysa Petrus bilən Yuhannaoga: — Berip bizgə ötüp ketix heytining [қozisini] birgə yegili təyyarlanglar, —

dəp ularni əwətti. **9** — Kəyərdə təyyarliximizni halaysən? — dəp soridi ular. **10** U ularoşa mundak dedi: — Xəhərgə kirsənglar, mana u yərdə kozida su kətürüwaloşan bir ər kixi silərgə uqraydu. Uning kəynidin mengip u kirgən əygə kiringlar. **11** Wə əy igisigə: «Ustaz: — Muhlisirim bilən ətöp ketix heyting tamikini yəydişan mehmanhana əy kəyərdə? — dəp sorawatidu» dənglar. **12** U silərni baxlap üstünki kəwəttiki rətləngən sərəmjanlaxturuloşan qong bir eoşiz əyni kərsitidu. Mana xu yərdə təyyarlik kəlip turunglar. **13** Xuning bilən ikkisi beriwidi, həmmə ixlar uning eytkinidək bolup qikti. Ular xu yərdə ətöp ketix heyting tamikini təyyarlaxti. **14** Əmdi waqtisaiti kəlgəndə, əysa dastihanda olturdi; on ikki rosul uning bilən billə olturuxti. **15** Andin u ularoşa: — Mən azab qekixtin ilgiri, silər bilən ətöp ketix heyting bu tamikişə həmdastihanda boluxkə tolimu intizar bolup kəlgənidim. **16** Qünki silərgə eytayki, bu heyti ziyapitining [əhmiyiti] Hudaning padixahlığıda əməlgə axurulmioşuqə, mən buningdin kayta yeməymən, — dedi. **17** Andin u bir jamni qolioşə elip, təxəkkür eytti wə muhlislirioşa: — Buni elip aranglarda təksim kəlip [iqinglar]. **18** Qünki xuni eytayki, mundin keyin Hudaning padixahlığı kəlmigüqə, hərgiz üzüm xərbididin kət'iy iqməymən, — dedi. **19** Andin u bir tal nanni qolioşə elip, Hudaşə təxəkkür eytti wə uni oxtup, ularoşa üləxtürüp berip: — Bu mening silər üqün pida bolidişan tenimdur. Meni əsləp turux üqün buningdin yənglar, — dedi. **20** U xuningdək tamaktin keyinki jamni qolioşə elip mundak dedi: — Bu jamdiki xarab mening silər üqün təkülidişan

qanimda bolqan yengi ahdidir. **21** Lekin mana, meni tutup bərgüqining qoli mening bilən bir dastihandidur. **22** Wə İnsan'oqli dərəkə əzi toqrisida bekitilgəndək [aləmdin] ketidu; birək İnsan'oqlining tutup berilixigə wasitiqi bolqan adəmninq haliqə way! **23** Andin muhlislar bir-biridin: — Arimizda zadi kim muxundaq ixni qilixi mumkin? — dəp munazirigə qüxüp ketixti. **24** Əmdi ularning arisida qaysimiz əng uluq saniliximiz kerək degən talax-tartix pəyda boldi. **25** U ularqə mundaq dedi: — Əllərdiki padixahlar qol astidiki həlk üstidin buyruqwazliq qilip idarə qilidu, ularning üstidiki hokukdarliri «həlkpərwər» dəp atilidu. **26** Birək silər xundaq bolmanglar; bəlki aranglardiki əng mərtiwilixi əzini əng kiqikidək həsablisun wə yetəkqi bolqanlar [həmməyləngə] hizmətkardək bolsun. **27** Kim mərtiwilix, dastihanda olturoqanmu yaki dastihandiki kütküqimu? Dastihanda olturoqini əməsmu? Birək mən bolsam aranglarda hizmitinglarda boluquqi kütküqidəkturmən. **28** Silər bolsanglar, beximoqə sinaklar kəlgəndə baxtin-ahir mən bilən billə həmrağ bolqansilər. **29** Wə huddi Atam manga padixahliq hokuki bekitkəndək, mən silərgimu xundaq bekitimən. **30** Xuning bilən silər mening padixahliqimda mən bilən bir dastihanda yəp-iqisilər wə təhtlərdə olturup, Israilning on ikki qəbilisi üstidin həküm qikirisilər. **31** Rəb yənə [Petrusqa]: — «Əy Simon, Simon! Mana, Xəytan həmminglarni huddi buqday taskioqandək taskap sinaxni tiligən. **32** Lekin etiqading yoqimisun dəp sanga dua qildim. Əmdi sən towa qilip tüz yoloqə qaytkəndin keyin, qerindaxliringni mustəhkəmligin»

— dedi. **33** — I Rəb, — dedi Petrus, — Mən sən bilən billə zindanoğa taxlinip, billə ölümgə berixka təyyarmən!

34 U uningoğa: — I Petrus, sanga eytayki, bügün horaz qillioquqə, sən «Uni tonumaymən» dəp məndin üq qetim tanisən, dedi. **35** Andin, u ulardin: — Silərni həmyansız, hurjunsız wə kəxsız [səpərgə] əwətkinimdə silərning birər nərsənglar kəm bolup qaloğanmu? — dəp soridi. Ular: — Yak, dedi. **36** Xuning bilən u ularoğa: — Lekin hazır hər kimning həmyani bolsa, uni alsun; xundaq həm hurjuni bolsa, uni alsun wə bir kimning kiliqi bolmisa, qapinini setip birdin kiliq alsun. **37** Qünki mən silərgə xuni eytayki, [mukəddəs yazmilarda]: «U jinayətqilər qatarida sanilidu» dəp pütülgən söz məndə qoqum əməlgə axurulidu. Qünki mening tooqramdiki barlik ixlar toluq əməlgə axmay qalmaydu — dedi. **38** — I Rəb, qarioqin, bu yərdə ikki kiliq bar ikən, dedi ular. — Boldi, yetidu! — dedi u ularoğa. **39** Andin u qikiq, aditi boyiqə Zəytun teoqioğa yol aldi; uning muhlisliri uningoğa əgixip bardi. **40** U yərgə yetip baroqanda u ularoğa: — Azdurulmasliqinglar üqün dua qilinglar, — dedi. **41** Andin, ulardin bir tax etimiqə nerirak berip, tizlinip turup: **42** — I Ata, halisang, bu kədəhni məndin elip kətkəysən. Lekin mening əməs, bəlki Sening iradəng ada qilinsun — dəp dua kildi; **43** wə asmandin bir pərixta uningoğa kərünüp uni kuwwətləndürdi. **44** U qattik azabta toloqinip tehimu iklaslik bilən dua qiliwərdi. Buning bilən uning tərliri yərgə təkülgən qan tamqiliridək qüxüxkə baxlidi. **45** Andin duasini tügitip, ornidin turup, muhlislirining yenioğa kəldi. Ularning oqəmgə qəküp həlsizlinip mügdəp qaloğanlikini kərüwidi, ularoğa: **46**

— Uhlap kalõjininglar nemisi? Azduruluxtin saklinix
üqün qõrup dua qilinglar, — dedi. **47** Uning sözi tehi
ayaqlaxmastinla, bir top adamlar pâyda boldi. Ularni
baxlap kalgüqi on ikkâyländin biri bolõqan Yehuda degän
kixi idi; u äysaqõ [salam berip] söygili kexiqõ bardı. **48**
äysa uningõ: — äy Yehuda, bir söyüx bilän Insan'ooqlini
tutup berärsänmu? — dedi. **49** Wä äysaning ätrapidikilar
nemä ix yüz beridioqanliqini bilip yetip: — I Ræb, qiliq
bilän uraylimu? — dedi. **50** Wä ulardin biri [qiliqini
kötürüp], bax kahinning qakiriõqõ urup, ong kuliqini
xiliwätti. **51** Birak äysa buningõqõ jawabän: — Boldi, tohta!
— dedi; u qõlini uzitip kuliqõqõ tægküzüp, uni sakaytti. **52**
äysa özini tutqili kalgän bax kahinlar, pasiban bägliri
wä aksakallarõqõ qarap: — Bir qarõqõqini tutidioqandæk
qiliq-tokmaqlarni kötürüp kæpsilæroqu? **53** Mukæddäs
ibadæthanida hær küni silær bilän billä idim, silær qõl
salmidinglar. Hazir bu silærgæ tawæ bolõqan waqit-sættur
wæ qarangoqulukning hæküm sürüxidur — dedi. **54** Ular
äysani tutuwelip, bax kahinning öyigæ elip kelixti. Petrus
yiræktin ægixip mangdi. **55** ämdi ular hõylining otturisida
ot yeqip qærisidæ [issinip] olturoqanda, Petrus ularning
arisiõqõ kirip olturdi. **56** Andin otning nurida uning
olturoqinini kergän bir dedæk uningõqõ tikilip qarap turup:
— Bu adæmmu äysa bilän billä idi, — dedi. **57** Lekin u
tenip: — äy hotun, uni tonumaymæn! — dedi. **58** Andin
uzun ötmæy, yænæ biræylän uni kærüp: — Sänmu ulardin
ikænsän, — dedi. Lekin Petrus: — äy buradær, undæk
æmæsmæn! — dedi. **59** Andin bir sætqæ ötkændæ baxqõ
biræylän: — Dærhækikæt, bu hæm uning bilän billä idi;

qünki umu Galiliyëliktur, — dëp qing turuwaldi. **60** Lekin Petrus: — Hëy buradër, nemë dëwatqiningni bilmëymën! — dedi. Wë uning sözi ayaqlaxmastingla, horaz qillidi. **61** Əmdi Rëb këynigë burulup, Petrusqa tikilip qarap qoydi. Xuning bilën Petrus Rëbning sözini, yëni: «Bügün horaz qillaxtin ilgiri sën mändin üq ketim tanisën» degänlikini yadioqa kältürdi. **62** Wë u taxkiriyoqa çikip qattik yioqlap kätti. **63** Əmdi Əysani tutup turuwatqanlar uni mëshirë qilixqa wë sawap-dumbilaxqa baxlidi; **64** uning közlerini tengip uningdin: — Seni urojan kimdu? Qëni, bexarët bërgin! — dëp soraxti **65** wë uningyoqa buningdin baxqa yënë nurojun hëkarëtlërni yaqdurdi. **66** Tang atqanda, hëlk aqsakalliri, yëni bax kahinlar wë Tëwrat ustazliri yiojilixti. Ular uni öz kengëxmisigë elip berip **67** uningdin: — Eytë, sën Mësihmu? — dëp soraxti. U ularyoqa jawabën: — Silërgë eytsammu, kët'iy ixënmëysilër. **68** Silërdin birër soal sorisam, hëq jawab bërmëysilër. **69** Lekin bu waqıttin baxlap Insan'ooli Hëmmigë Qadirning ong yenida olturidu, — dedi. **70** — Undaқта, sën Hudaning Oolli ikënsën-dë? — deyixti ular. U: — Degininglardëk mën xudurmën! — dëp jawab bërdi. **71** Xuning bilën ular: — Əmdi baxqa guwahqilikning bizgë nemë hëjiti? Qünki özimiz uning öz aqzidin qikqinini angliduk! — deyixti.

23 Andin [kengëxmidikilëarning] hëmmisi ornidin turuxup, uni [waliy] Pilatusning aldioqa elip berixti. **2** U yërdë ular uning üstidin xikayët qilip: — Özini Mësih, yëni padixah dëp atiwelip, hëlkimizni azdurup wë kutritip, Qëysërgë baj-seliq tapxuruxni tosқан bu adəmni bayqap uni tuttuk, — deyixti. **3** Pilatus uningdin:

— Sən Yəhudiylarning padixahimusən? — dəp soridi. U:
— Eytqiningdək, — dəp jawab bərdi. **4** Andin Pilatus bax kaħinlar bilən kəpçilikkə: — Bu adəmdin birər xikayət kıləudək ixni tapalmidim, — dedi. **5** Lekin ular tehimu kət'iy həlda: — U Galiliyədin tartip taki bu yərgiqə, pütkül Yəhudiyədimu təlim berix bilən həlkni kütritidu. **6** Pilatus «Galiliyə» degən səzni anglap: — Bu kixi Galiliyəlikmu? — dəp soridi **7** wə uning Hərod [hanning] idarə kıləjan əlkidin kəlgənlikidin həwər tepip, uni Hərodқа yollap bərdi (u künlərdə Hərodmu Yerusalemda idi). **8** Hərod əysani kərgəndə intayin huxal boldi. Qünki u uzundin beri uningəja dair kəp ixlarni anglap, uningdin bir məjizə kəruх ümididə bolup, uni kəruх pürsitini izdəwatatti. **9** U əysadin kəp soallarni soridi, lekin u Hərodқа bir eəizmu jawab bərmidi. **10** Bax kaħinlar wə Təwrat ustazliri yekın turup uning üstidin hə dəp ərz-xikayət kiliwatatti. **11** Hərod han wə uning ləxkərliri uni harlap məshirə kılıxip, uningəja xahənə ton-kiyim kiydürüp, uni yənə Pilatusning aldioja kayturup yollidi. **12** Mana xu kündin baxlap, Pilatus bilən Hərod dost bolup qaldi; qünki ilgiri ular arisida adawət boləjanidi. **13** Waliy Pilatus bax kaħinlarni, [Yəhudiy] həkümədarlarni wə halayikni yiojip, **14** ularəja: — Silər bu adəmnin üstidin «Həlkni azduridu wə kütritidu» dəp xikayət kılıp uni aldimoja tartip kəldinglar. Mana, mən silərnin aldinglarda uni sorak kıləqinim bilən, uningdin silər xikayət kıləjan jinayətlərdin birinimu tapalmidim. **15** Hərodmu tapmidi; qünki mən silərnin uning aldioja əwəttim. Mana, uningda əlümgə layik həqқandak jinayət yok ikən. **16** Xunga mən

uni jazalap, andin qoyup berimən, — dedi **17** (uning hər qetimlik [ötüp ketix] heytida, [Yəhudi] [məhbuslardın] birini ularoqa qoyup berix məjburiyiti bar idi). **18** Ləkin kəpqilik təngla quqan selixip: — Buni yokiting! Bizgə Barabbasni qoyup bering! — deyixti **19** (Barabbas bolsa xəhərdə topilang kətürgənliki wə qatillik qiloqanlıqı üçün zindanoqa taxlanoqan məhbus idi). **20** Xuning bilən Pilatus əysani qoyup berixni halap, kəpqilikkə yənə səz qiloqili turdi. **21** Ləkin ular jawabən yənə quqan selixip: — Krestlign, uni krestlign! — dəp warkiraxti. **22** [Pilatus] üqinqi qetim ularoqa: — Nemixqa? U zadi nemə yamanlik qiloqan? Mən uningdin əlümgə layiq heq jinayət tapalmidim. Xuning üçün mən uni jazalap, qoyup berimən, — dedi. **23** Birəq ular yənə hə dəp quqan selixip: «U krestlənsun!» dəp tələp qilip qing turuwaldi. Ularning həmdə bax kahınlarning quqanliri ahir küqlük kəldi. **24** Pilatus ularning təlipi boyiqə ada qilinsun dəp həküm qikardi. **25** Wə ularning tiliginini, yəni topilang kətürüx wə qatillik üçün zindanoqa taxlanoqanni qoyup berip, əysani ularning haqıxoqa tapxurup bərdi. **26** Wə ular uni elip ketiwatqanda, yolda Kurini xəhırilik Simon isimlik bir kixi səhradin keliwatatti; ular uni tutuwelip, krestni uningoqa kətürgüzüp, əysaning kəynidin mangdurdi. **27** əysaning kəynidə zor bir top həlk, xundakla uningoqa eqinip yioqazar kətürüxiwatqan ayallarmu əgixip keliwatatti. **28** Ləkin əysa kəynigə burulup ularoqa: — Əy Yerusalemining qizliri! Mən üçün yioqlimanglar, bəlki əzünglar wə baliliringlar üçün yioqlanglar! **29** Qünki silərgə xundak eoqır künlər keliduki, kixilər: «Tuqmaslar, bala kətürmigən qorsaqlar

wə emitmigən əmqəklər bəhtliktur!» — deyixidu. **30** Xu qaoqda kixilər taoqlaroq: «Üstimizgə ərül!», dənglüklergə: «üstimizni yap!» dəp nida qilixidu. **31** Qünki adəmlər yapyexil dərəhkə xundak ixlarni qiloqan yərdə, kurup kətkən dərəhkə nemə ixlər bolar?! — dedi. **32** Ikki jinayətqimu əlümgə məhkum qilinöqili uning bilən təng elip kelingənidi. **33** Wə ular «bax səngək» dəp ataloqan jayoqə kəlgəndə, u yərdə uni wə yənə ikki jinayətqini, birini uning onq yenida wə yənə birini sol yenida krestkə tartti. **34** Əysa: — I Ata, ularni kəqürgin, qünki ular əzining nemə qiliwatqanliqini bilməydu, — dedi. [Ləxkərlər] qək taxlap, uning kiyimlirini bəlüxüwaldi. **35** Halayik qarap turatti, Yəhudiy həkümдарlarmu yenida turup uningə dimioqini kəkıp məshirə qilip: Baxqilarni qutkuzuptikən! Əgər u rasttin Hudaning Məsihi, Uning talliwalöqini bolsa, əzini qutkuzup baksun! — deyixti. **36** Ləxkərlərmu uni məshirə qilixip, yenioqə berip uningə sirkə təngləp: **37** — Əgər sən Yəhudiylarning Padixahı bolsang, əzüngni qutkuzup bak! — deyixti. **38** Uning üstidiki [tahtayoqə] grekqə, latinqə wə ibraniyqə hərplər bilən: «Bu kixi Yəhudiylarning Padixahıdur» dəp yezip qoyuloqanidi. **39** Uning bilən billə krestkə tartiloqan ikki jinayətqining biri uni həkarətləp: — Sən Məsih əməsmiding? Əmdi əzüngnimu, biznimu qutkuzə! — dedi. **40** Birək yənə biri uning gepigə tənbih berip: Sən əzüng ohxax həkümning tegidə turup Hudadin qorkmamsən? **41** Bizning jazaliniximiz həqlik, qünki öz qilmixlirimizning tegixlik jzasini tarttuk; lekin bu kixi heqkəndək natoqra ix qilmioqanoqu! — dəp jawab bərdi. **42** Andin, u Əysaoqə: —

I Rəb, padixahlıqıng bilən kəlginingdə, meni yad qıləjin,
— dedi. **43** Əysa uningə: — Bərək, mən sanga eytayki,
bügün sən mən bilən billə jənnəttə bolisən, — dedi.
44 Həzir altinqi saət bolup, pütün zeminni tokquzinqi
saətkiqə qarangoşuluk basti. **45** Quyax nurini bərmidi
wə ibadəthanining pərdisi tosattin otturisdin yirtilip
ikki parqə bolup kətti. **46** Əysa kattik awaz bilən nida
qıləqandin keyin: — I Ata! Roşimni qolungə tapxurdum,
— dedi-də, tiniki tohtap, jan üzdi. **47** U yərdə turoşan
yüzbezi yüz bərgən ixlarni kərup: — Bu adəm həqiqətən
durus adəm ikən! — dəp Hudani uluqlidi. **48** Wə bu
mənzirini kəruşkə yioşiloşan barlik həlk yüz bərgən ixlarni
kərup kəkrəklirigə urup əylirigə kaytixti. **49** Wə uni
tonuydioşan barlik kixilər wə Galiliyədin uningə əgixip
kəlgən ayallar yiraqta turup, bu wəkələrgə qarap turdi.
50 Wə mana xu yərdə kengəxmidikilərdin Yüsüp isimlik
biri bar idi. U əzi akkəngül wə adil adəm bolup, ularning
məslihətigə wə qıləjinişə qoxulmioşanidi. Əzi Yəhudiyə
əlkisidiki Arimatiya degən bir xəhərdin bolup, Hudaning
padixahlıqini təlmürüp kütətti. **52** U əzi Pilatusning
aldioşə berip Əysaning jəsətini berixni tələp kildi; **53** Wə
uni kresttin qüxürüp kanap bilən kəpənləp, qoram taxtin
oyup yasaloşan, heqkim koyulmioşan bir kəbrigə dəpnə
kildi. **54** Bu «təyyarlik küni» bolup, xabat küni yekinxixip
qaloşanidi. **55** Wə uning bilən Galiliyədin kəlgən ayallar
[Yüsüpkə] əgixip, kəbrini wə uning jəsətinə qandak
qoyuloşinini kərđi. **56** Andin yenip berip ətirlər wə hux
puraklik buyumlarni təyyar kildi wə [Təwrattiki] əmr
boyiqə xabat küni aram elixti.

24 ʔm̄di hʔptining birinqi k̄nida tang yuray dʔp
qalʔanda, ayallar ʔzliri tʔyyarliʔan ʔtirlʔrni elip,
kʔbriga kʔldi. **2** Ular kʔbrining aʔzidiki taxning
domilitiwetilgʔnlisini kʔrdi; **3** wʔ kʔbriga kirip qariwidi,
Rʔb ʔysaning jʔsiti yok turatti. **4** Wʔ xundaq boldiki, ular
buningdin patiparak bolup turoqanda, mana, nur qaknap
turidoqan kiyimlʔrni kiygʔn ikki zat ularning yenida
tuyuksiz pʔyda boldi. **5** Ayallar kattik wʔhimgʔ q̄x̄ȳp,
ȳzlrini yʔrgʔ yekixti. Ikki zat ularʔa: — Nemʔ ūq̄n tirik
boluqini ʔlgʔnlʔrning arisidin izdʔysilʔr? **6** U bu yʔrdʔ
ʔmʔs, bʔlki u tirildi! U tehi Galiliyʔdʔ turoqan waqtida,
uning silʔrgʔ nemini eytkinini, yʔni: «Insan’oʔqlining
gunahkar adʔmlʔrning kʔliʔa tapxurulup, krestlinip,
ūq̄nqi k̄ni qayta tirilixi muqʔrrʔdur» degʔnlirini ʔslʔp
bekinglar! — dedi. **8** Wʔ ular uning [dʔl] xundaq deginini
esigʔ elixti; **9** wʔ kʔbridin qaytip, bu ixlarning hʔmmisini
on birʔylʔngʔ, xundaqla qalʔan muhlislarning hʔmmisigʔ
yʔtk̄zdi. **10** Rosullarʔa bu ixlarni yʔtk̄zḡq̄lʔr bolsa
Magdallik Mʔryʔm, Yoanna wʔ Yaqupning anisi Mʔryʔm
hʔmdʔ ular bilʔn billʔ bolʔan baxqa ayallar idi. **11**
Lekin [ayallarining bu eytkʔnliri] ularʔa ʔpsanidʔk
bilindi, ular ularning sʔzligʔ ʔxʔnmidi. **12** Birak Petrus
ornidin turup, kʔbriga ȳḡr̄p bardi. U engixip kʔbrʔ
iqigʔ qariwidi, yalʔuz kanap kepʔnlʔkning tilim-tilim
parqilirini kʔr̄p, ȳz bʔrgʔn ixlarʔa tʔj̄j̄p̄linip ʔygʔ
qaytip kʔtti. **13** Wʔ mana, xu k̄ndʔ ulardin ikkiylʔn
Yerusalemdin on bir qakirim yirakliktiki Emayus degʔn
kʔntkʔ ketip baratti. **14** Ular ȳz bʔrgʔn barliq ixlar
toʔrisida sʔzlixip ketiwatatti. **15** Wʔ xundaq boldiki,

ular sözlixip-mulahizilixip ketiwatqanda, mana Əysa əzi ularoqa yekinxilixip kelip, ular bilən billə mangdi; **16** lekin ularning közliri uni tonuxtin tutuldi. **17** U ulardin: — Ketiwetip nemə ixlar toqiruluk munazirə qilixiwatisilər? — dəp soridi. Ular qayoquluk kiyapəttə tohtap, **18** ulardin Kliyopas isimlik biri jawab berip: — Yerusalemda turupmu, muxu künlərdə xu yərdə yüz bərgən wəqələrdin birdinbir həwər tapmioqan musapir sən ohximamsən?! — dedi. **19** Wə u ulardin: — Nemə wəqələr boldi? — dəp soridi. «Nasarətlik Əysaqa munasiwətlik wəqələr!» — dedi ular, — «U əzi Hudaning aldidimu, barlik həlkning aldidimu əməldə wə səzdə qudrətlik bir pəyoqəmbər bolup, **20** bax kaqinlar wə həkūmdarlimiz uni əlüm həkūmigə tapxurup, krestlətti. **21** Biz əslidə uni Israiloqa həmjəmət bolup azad qilidioqan zat ikən, dəp ümid qiloqaniduk. Lekin ixlar xundak boldi, hazir bu wəqələr yüz bərginigə üqinqi kün boldi; **22** yənə kelip, arimizdiki birnəqqə ayal həm bizni haŋg-taŋg qalduruwətti. Qünki ular bügün taŋg səhərdə kəbrigə beriptikən, **23** uning jəsitini tapalmay qaytip kelip: «Bizgə birnəqqə pərixte oqayibanə kərünüxtə ayan bolup, «U tirik!» dedi» dəp eytiptu. **24** Buning bilən arimizdin birnəqqəylən kəbrigə berip, əqwalning dəl ayallarning eytkinidək ikənlikini bayqaptu. Lekin uni ularmu kərməptu». **25** Əysa ularoqa: — Əy nadanlar, pəyoqəmbərlərnin eytkanlirining həmmisigə ixinixkə kəlbi gallar! **26** Məsihning əzigə has xan-xəripigə kirixtin burun, muxu japa-muxəkkətlərnə bexidin ətküzüxi mukərrər əməsmidi? — dedi. **27** Andin pütün Təwrat-Zəburdin, Musa wə baxqa barlik pəyoqəmbərlərnin

yazmiliridin baxlap u ezi həkkidə aldin pütülgənlirini ularoşa xərş berip qüxəndürdi. **28** Ular baridioşan kəntkə yekınlaxkanda, u yırakrak bir yərgə baridioşandək turatti. **29** Lekin ular uni tutuwelip: — Kəq kirip qaldı, həlila kün olturidu. Biz bilən billə qonup qaloşın, — dəp ətündi. Xuning bilən u ular bilən qonoşılı əygə kirdi. **30** Wə xundak boldiki, u ular bilən dastihanda olturoşanda, nanni qolioşa elip, Hudaşa təxəkkür eytti, andin nanni oxtup ularoşa tutti. **31** Ularning kəzliri xuan eqilip, uni tonudi; xuning bilən u ularning aldidin oşayib boldi. **32** Ular bir-birigə: — U yolda biz bilən paranglixip, bizgə mukəddəs yazmilaroşa xərş bərgəndə, yürək-başrimiz goya ottək yanmidimu?! — deyixti. **33** Wə ular xu həman turup Yerusalemoşa qaytip kəldi. Ular ikkisi on birəylən bilən ularning həmrəşlirining bir yərgə yioşilip turoşinining üstigila qüxti, ular: «Rəb rasttin tiriliptu. U Simonşa kərinüptu!» deyixiwatatti. **35** Xuning bilən ular ikkiylənmu yolda yüz bərgən ixlarni wə u nanni oxtuwatqanda uning əzligə qandak tonuloşinini kəpqiliklə səzləp bərdi. **36** Wə ular bu ixlər üstidə səzlixiwatqanda, [Əysa] ezi tosattin ularning otturisida pəyda bolup: — Silərgə aman-hatirjəmlik bolşay! — dedi. **37** Ular birər roşni uqrattukmu nemə, dəp hiyal qilip, aləzadə boluxup wəşimigə qüxti. **38** U ularoşa: — Nemigə xunqə aləzadə bolup kəttinqlar? Nemixqa kəlbinqlarda xək-guman qikipturidu? **39** Qollirimoşa wə putlirimoşa qarap bekinglar! Mening əzüm ikənlikimni bilinglar! Meni tutup kərinqlar, roşning ət bilən səngiki yok, lekin məndə barlişini kərisilər, — dedi. **40** Wə xundak degəq

ularoqa put-qolini kersatti. **41** Ular huxluktin [kəzlirigə] ixəngüsi kəlməy həyranuhəs turoqinida u ulardin: — Silərnin bu yərdə yegüdək nərsənglar barmu? — dəp soridi. **42** Ular bir parqə belik kawipi wə bir parqə həsəl kənikini uningoqa sunuwidi, **43** u elip ularning aldidə yedi. **44** Andin u ularoqa: — Mana bu mən silər bilən boləqan waqtimda silərgə eytkan: «Musa hatiriligən Təwrat kənuni, pəyojəmbərlərnin yazmiliri wə Zəburda mening toqramda pütülgənnin həmmisi qoqum əməlgə axurulmay qəlmaydu» degən səzlim əməsmu? — dedi. **45** Xuning bilən u muqəddəs yazmilarni qüxinixi üqün ularning zəhinlirini aqti **46** wə ularoqa mundak dedi: — [Muqəddəs yazmilarda] xundak aldin pütülgənki wə xu ix Məsihning əzigə toqra kəldiki, u azab qekip, üqinqi künidə əlgənlər arisidin tirilidu, **47** andin uning nami bilən «Towa qilinglar, gunahlarınin kəqürümigə muyəssər bolunglar» degən həwər Yerusalemdin baxlap barlik əllərgə jakarlinidu. **48** Silər əmdi bu ixlaroqa guwahqidursilər. **49** Wə mana, mən Atamning wədə qiloqinini wujudunglaroqa əwətimən. Lekin silər yukiridin qüxidiqan küq-kudrət bilən kiygüzülgüqə, xəhərdə kütüp turunglar». **50** Wə u ularni Bəyt-Aniya yezisiqə baxlap bardi wə qollirini kətürüp ularni bərikətlidi. **51** Wə xundak boldiki, ularni bərikətligəndə u ulardin ayrilip asmanoqa kətürüldi. **52** Ular uningoqa səjdə qilixti wə zor huxal-huramlik iqidə Yerusalemoqa kaytip kelip, **53** hərdəim ibadəthanida turup Hudaqoqa xükür-sana oquxup turdi.

Yuhanna

1 Mukəddəmdə «Kalam» bar idi; Kalam Huda bilən billə idi həm Kalam Huda idi. **2** U mukəddəmdə Huda bilən billə idi. **3** U arkilik barlik məvjudatlar yaritildi və barlik yaritilənlarning heqbiri uningsiz yaritilən əməs. **4** Uningda həyatlik bar idi və xu həyatlik insanlarğa nur elip kəldi. **5** Wə nur qarangoşulukta parlaydu və qarangoşuluk bolsa nurni heq besip qüxəligən əməs. **6** Bir adəm Hudadin kəldi. Uning ismi Yəhya idi. **7** U guwahlik berix üçün, yəni həmmə insan əzi arkilik ixəndürülsun, dəp nuroğa guwahqi boluxka kəlgənidi. **8** [Yəhyaning] əzi xu nur əməs, bəlkə pəkət xu nuroğa guwahlik berixkə kəlgənidi. **9** Həqiqiy nur, yəni pütkül insanni yorutquqi nur dunyağa keliwatқанidi. **10** U dunyada boləjan və dunya u arkilik barlikka kəltürülgən bolsimu, lekin dunya uni tonumidi. **11** U əziningkilərgə kəlgən bolsimu, birak uni əz həlki qəbul qilmidi. **12** Xundaktimu, u əzini qəbul qiləjanlar, yəni əz namioğa etikad qiləjanlarning həmmisigə Hudaning pərzənti bolux həquqini ata kildi. **13** Uni qəbul qiləjan muxular ya qəndin, ya ətlərdin, ya insan iradisidin əməs, bəlkə Hudadin tərəlgən bolidu. **14** Kalam insan boldi həm arimizda makanlaxti və biz uning xan-xəripigə qariduk; u xan-xərap bolsa, Atining yenidin kəlgən, mehir-xəpəkət və həqiqətkə toləjan birdinbir yeganə Oqliningkidur. **15** (Yəhya uningğa guwahlik berip: — Mana, mən [silərgə]: «Məndin keyin kəlgüqi məndin üstündur, qünki u mən dunyağa kelixtin burunla boləjanidi» deginim dəl muxu kixidur! — dəp jar kildi) **16** Qünki həmmimiz uningdiki tolup taxқанlardin

iltipat üstigə iltipat alduk. **17** Qünki Təwrat qanuni Musa [pəyoqəmbər] arkilik yətküzülgənidi; lekin mehir-xəpəkət wə həkikət Əysa Məsih arkilik yətküzüldi. **18** Hudani heqkim kərüp bakқан əməs; birak Atining kuqikida turoquqi, yəni birdinbir Oquul Uni ayan kildi. **19** Yerusalemdiki Yəhudiylar Yəhyadin «Sən kimsən?» dəp sürüxtə kilixka kahinlar bilən Lawiylarni uning yenioqa əwətkəndə, uning ularoqa jawabən bərgən guwahliki mundak idi: **20** U etirap kilip, heq ikkilənməy: — «Mən Məsih əməsmən» — dəp enik etirap kildi. **21** Ular uningdin: — Undakta özüing kim bolisən? Ilyas [pəyoqəmbər]musən? — dəp soridi. — Yak, mən u əməsmən, — dedi u. — Əmisə, sən həliki pəyoqəmbərmusən? — dəp soridi ular. U yənə: — Yak! — dedi. **22** Xunga ular uningdin: — Undakta, sən zadi kim bolisən? Bizni əwətkənlərgə jawab beriximiz üqün, [bizgə eytkin], özüing toqruluk nemə dəysən? — dəp soridi. **23** Yəhya mundak jawab bərdi: — Yəxaya pəyoqəmbər burun eytkəndək, qəldə «Rəbning yolini tüz kilinglar» dəp towlaydioqan awazdurmən! **24** Əmdi [Yerusalemdin] əwətilgənlər Pərisiylərdin idi. Ular yənə Yəhyadin: — Sən ya Məsih, ya Ilyas yaki həliki pəyoqəmbər bolmisang, nemə dəp kixiləni suoqa qəməldürisən? — dəp soridi. **26** Yəhya ularoqa mundak dəp jawab bərdi: — Mən kixiləni suoqila qəməldürimən, lekin aranglarda turoquqi silər tonumioqan birsi bar; **27** u məndin keyin kəlgüqi bolup, mən hətta uning kəxining boşkuqini yexixkimu layik əməsmən! **28** Bu ixlar Iordan dəryasining xərkiy kətidiki Bəyt-Aniya yezisida, yəni Yəhya pəyoqəmbər kixiləni [suoqa] qəməldürüwatқан

yərdə yüz bərgənidi. **29** Ətisi, Yəhya Əysaning əzigə qarap keliwatqanlikini kərüp mundaq dedi: — Mana, pütkül dunyaning gunahlrini elip taxlaydioqan Hudaning qozisi!

30 Mana, mən [silərgə]: «Məndin keyin kəlgüqi birsi bar, u məndin üstündur, qünki u mən dunyada boluxtin burunla boləqanidi» deginim dəl muxu kixidur! **31** Mən burun uni bilmisəmmu, lekin uni Israiləq ayan bolsun dəp, kixilərnı suəqə qəmüldürgili kəldim. **32** Yəhya yənə guwahlıq berip mundaq dedi: — Mən Rohning pahtək həlitidə asmandin qüxüp, uning üstigə qonəqanlikini kərdüm. **33** Mən əslidə uni bilmigənıdim; lekin meni kixilərnı suəqə qəmüldürüxkə Əwətküqi manga: «Sən Rohning qüxüp, kimning üstigə qonəqanlikini kərsəng, u kixilərnı Mukəddəs Rohqə qəmüldürgüqi bolıdu!» degənıdi. **34** Mən dərwəqə xu ixni kərdüm, xunga uning həqıqətən Hudaning Oqlı ikənlikigə guwahlıq bərdim!

35 Ətisi, Yəhya ikki muhlisi bilən yənə xu yərdə turatti. **36** U [u yərdin] mengip ketiwatqan Əysani kərüp: — Qaranglar! Hudaning qozisi! — dedi. **37** Uning bu səzini angliəqan ikki muhlis Əysaning kəynidin mengixti. **38** Əysa kəynigə burulup, ularning əgixip keliwatqinini kərüp ulardin: — Nemə izdəysilər? — dəp sorıdi. Ular: — Rabbi (bu [ıbraniyqə səz bolup], «ustaz» degən mənıdə), kəyərde turısən? — dedi. **39** — Berip kərüinglar, — dedi u. Xuning bilən, ular berip uning kəyərde turıdiəqanlikini kərđi wə u küni uning bilən billə turđi (bu wəqıt xu küning onıncı saiti idi). **40** Yəhya [pəyqəmbərnıng] yukırıki səzini anglap, Əysaning kəynidin mangoqan ikkiylənnıng biri Simon Petrusning inisi Andriyas idi.

41 Andriyas awwal öz akisi Simonni tepip, uningõa: — Biz «Məsih»ni taptuk! — dedi («Məsih» ibraniyqə səz bolup, grek tilida «Hristos» dəp tərjimə kilinidu) **42** wə akisini Əysaning aldiõa elip bardı. Əysa uningõa qarap: Sən Yunusning oõli Simon; buningdin keyin «Kifas» dəp atilisən, — dedi (mənisi «tax»tur). **43** Ətisi, Əysa Galiliyə əlkisigə yol almaqçi idi. U Filipni tepip, uningõa: — Manga əgixip mang! — dedi **44** (Filip Bəyt-Saidalik bolup, Andriyas bilən Petrusning yurtdixi idi). **45** Filip Nataniyəlni tepip, uningõa: — Musa pəyoqəmbər Təwratta wə baxka pəyoqəmbərlərmu [yazmilirida] bexarət kilip yazõan zatni taptuk. U bolsa Yüsüpning oõli Nasarətlik Əysa ikən! — dedi. **46** Birək Nataniyəl: — Nasarət degən jaydin yahxi birnemə qikamdu?! — dedi. Kelip kərüp bak! — dedi Filip. **47** Əysa Nataniyəlning əzining aldiõa keliwatqanlikini kərüp, u tooqruluk: — Mana, iqidə kilqə hiylə-mikrisi yok həkikiy bir Israillik! — dedi. **48** Nataniyəl: — Meni kəyerimdin bilding? — dəp soridi. Əysa uningõa jawab berip: — Filip seni qakirixtin awwal, sening ənjür dərihining tüwidə olturoqanlikingni kərgənidim, — dedi. **49** Nataniyəl jawabən: — Ustaz, sən Hudaning Oõli, Israilning Padixahisən! — dedi. **50** Əysa uningõa jawabən: — Seni ənjür dərihining tüwidə kərgənlikimni eytqanlikim üçün ixiniwatamsən? Buningdinmu qong ixlarni kərisən! — dedi **51** wə yənə: — Bərək, bərək silərgə eytip koyayki, silər asmanlar eqilip, Hudaning pərixtilirining Insan’oõlining üstidin qikip-qüxüp yüridioqanlikini kərisilər! — dedi.

2 Üçüncü küni, Galiliyädiki Kana yezisida bir toy boldi. Əysaning anisi [Məryəm] u yərdə idi **2** həm Əysa wə uning muhlisirimu toyğa təklip qilinğanidi. **3** Toyda xarab tügəp qaloğanda, Əysaning anisi uningğa: — Ularning xarabliri tügəp qaptu, — dedi. **4** Əysa uningğa: — Hanim, mening sən bilən nemə karim? Mening waqti-saitim tehi kəlmidi, — dedi. **5** Anisi qakarlarğa: — U silərgə nemə qil desə, xuni qilinglar, — dedi. **6** Əmdi xu yərdə Yəhudiylarning taharət aditi boyiqə ixtilidioğan, hər birigə ikki-üç tungdin su siqidioğan altə tax küp qoyulğanidi. **7** Əysa qakarlarğa: — Küplərgə su toldurunglar, — dedi. Ular küplərnı aqziqə tolduruxti. **8** Andin u ularğa yənə: — Əmdi buningdin usup toy baxquruqıya beringlar, — dedi. Ular uni apirip bərdi. **9** Toy baxquruqı xarabqa aylunduruloğan sudin tetip kərgəndə (u uning kəyərdin kəltürülgənlikini bilmidi, əmma buni su toxuğan qakarlar bilətti) toy baxquruqı toyı boluwatқан yigitni qakirip, **10** uningğa: — Hər bir [toy qıluqı] yahxi xarabni toyning bexida quyidu, andin mehmanlar qanoquqə iqkəndin keyin, naqirini quyidu. Əjəba, sən yahxi xarabni muxu qaqıqə saqlapsən! — dedi. **11** Bu bolsa, Əysa kərsətkən məjizilik alamətlərnıng dəsəlpkisi bolup, Galiliyəning Kana yezisida kərsitilgənidi. Buning bilən u əzining xan-xəripini ayan qildi, wə uning muhlisliri uningğa etiqad qildi. **12** Bu ixtin keyin u, anisi, iniliri wə muhlisliri bilən Kəpərnaqum xəhırigə qüxüp, u yərdə birnəqqə kün turdi. **13** Yəhudiylarning «ötüp ketix həyti»ğa yeqin qaloğanda, Əysa Yerusalemqə bardı. **14** U ibadəthana [hoylilirida] kala, qoy wə kəptər-pahtək

satquqilarni ҳам u yerdə olturoqan pul tegixküqilərnı kərđı. **15** U tanıđın kəmqa yasap, ularning həmmisını kəykalılrı bılən kəxup ıbadəthanıđın həyđəp qıkardı. Pul tegixküqılərnıng pullırını qeqıp, xırlırını ərüwəttı **16** wə pahtək-kəptər satquqılarəqa: — Bu nərsılərnı bu yərdın elıp ketıx! Atamning əyını soda-setıq əyı kılıxıwalma! — dedı. **17** Bunu kərgən muhlıslırı [Zəburda] mundak pütülgınını esıgə elıxtı: «Sening [mukəddəs] əyünggə boləqan otluk muhəbbıtım əzümni quləjıwaldı!». **18** Xuning bılən Yəhüdıylar u ıxlarəqa ınkas bılđürüp unıngđın: — Bundak ıxlarnı kıləqanıkənsən, keni, bızgə nemə məjızılık alamətını kərsıtıp berısən?! — dəp sorıdı. **19** Əysa ularəqa jawab berıp: — Uxbu ıbadəthanını quwuwətsənglar, mən üq kün ıqıdə unı yengıwaxtı kərup qıkimən, — dedı. **20** Xuning bılən bu Yəhüdıylar yənə unıngəqa: — Bu ıbadəthanını yasawatkılı hazıroıqə kırık altə yıl boləqan tursa, sən unı kəndakısigə üq kündıla kərup qıkalaysən?! — dedı. **21** Həlbuki, unıng «ıbadəthana» degını unıng əz tenını kərsətkənıdı. **22** Xunga, u ələmdın tırlgəndın keyın, muhlıslırı unıng bu degınını esıgə alđı wə xundakla mukəddəs yazmılardıkı bu həktıkı bexarətkə həmdə əysanıng eytkən səzıgə ıxəndı. **23** Ətüp ketıx həytıda, nurəqun kıxılər unıng Yerusalemda kərsətkən məjızılık alamətlərnı kərgən bolup, unıng namıəqa etıqad kılıxtı. **24** Lekın əysa pütkül ınsanlarnıng [kəlbınıng] kəndak ıkənlikını bılğəqkə, əzını ularəqa tapxurmayttı. **25** ınsan toqruluk həqkımnıng unıngəqa guwahlık berıxınıng həjıtı yok ıdı; qünki u ınsanlarnıng kəlbıdə nemə bar ıkənlikını əzı bıləttı.

3 Yəhudiylar [kengəxmisining] Pərisiylərdin boləjan Nikodim isimlik bir yolbaxqisi bar idi. **2** Bu adəm bir keqisi Əysaning aldiəja kelip: — Ustaz, sening Hudadin kəlgən təlim bərgüqi ikənlikingni bilimiz. Qünki Huda uning bilən billə bolmisa, heqkimning sən kərsətkən bu məjizilik alamətləni kərsitixi kət'iy mumkin əməs, — dedi. **3** Əysa uningəja jawabən: — Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip qoyayki, heqkim yukiridin tuəulmiəiqə, Hudaning padixahlıqini kərləməs! — dedi. **4** Nikodim: — Adəm kəriəqinida kəndəkmə qəytidin tuəulsun? Anisining kərsikəiqə qəyta kirip tuəuluxi mumkinmu?! — dəp soridi. **5** Əysa mundaq jawab bərdi: — Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip qoyayki, həm sudin, həm Rohtin tuəulmiəiqə, heqkim Hudaning padixahlıqəja kirəlməs! **6** Əttin tuəuloqan bolsa əttur; rohtin tuəuloqan bolsa rohtur. **7** Sanga: «Yukiridin tuəuluxunglar kərək» deginimgə həyran qalma. **8** Xamal halioqan tərəpkə soqıdu, sən uning awazini anglaysən, lekin kəyərdin kelip, kəyərgə baridiəqinini bilməysən. Rohtin tuəuloqan hərbirimu xundaqtur. **9** Nikodim yənə jawabən Əysaqə: — Bu iqlar kəndəkmə mumkin bolar? — dedi. **10** Əysa uningəja jawabən mundaq dedi: — «Sən Israilning əlimasi turup, bunimu bilməmsən? **11** Bərhək, bərhək, mən sanga xuni eytip qoyayki, biz bilginimizni eytimiz wə kərginimizgə guwahlıq berimiz, lekin silər bizning guwahlıqimizni qəbul qilmaysilər. **12** Silərgə zemindiki iqlarni eytsam ixənmigən yərdə, ərxniki iqlarni eytsam kəndəkmə ixinisilər? **13** Əzi ərxətə bolup, ərxtin qüxküqidin, yəni İnsan'oolıdin baxqə heqkim ərxkə qıqmidi. **14** Musa qəldə

[tuq] yilanni k t rg nd k, Insan'oolimu ohxaxla xundak egiz k t r l xi ker k. **15** Xundak bolojanda, uningoja etiqad qilojanlarning h mmisi halak bolmay, m ngg l k hayatka erixələydu». (ai nios g166) **16** Q nki Huda dunyadiki insnlarni xu kədər s yiduki,  zining birdinbir yeganə Ooqlini pida boluxka b rdi. Məksiti, uningoja etiqad qilojan h rbirining halak bolmay, m ngg l k hayatka erixi üqündur. (ai nios g166) **17** Huda Ooqlini dunyadiki insnlarni gunahka bekitix  q n  m s, b lki ularning u arkilik kutkuzuluxi  q n dunyaoja  w tti. **18** Kimki uningoja etiqad qilouqi bolsa, gunahka bekitilm ydu; lekin etiqad qilmiouqi bolsa allikaqan gunahka bekitilgəndur; q nki u Hudaning y kk -yeganə Ooqlining namioja etiqad qilmiouqan. **19** W  gunahka bekitix s w bi mana xuki, nur dunyaoja k lg n bolsimu, insnlar nurni  m s, b lki karangoquluxni yahxi k rdi; q nki ularning  m lliri rəzil idi. **20** Q nki r zillik qilouqi h rbiri nurni yaman k r p w   zining qilouqan- tk nlirining axkara qilinmasliki  q n nuroja kəlməydu; **21** lekin həkikətni yürgüzgüqi bolsa,  m llirini Hudaoja tayinip qilouqanliki ayan bolsun d p, nuroja kelidu. **22** Bu ixlardin keyin,  ysa muhlisliri bilən Y hudiy  zeminoja bard; u u y rd  ular bilən bill  turup, kixil rni q m ld rdi. **23** Xu qaoja Yəhya [pəyoqəmbərmu] Salim yezisining yenediki Aynon deg n y rd  kixil rni q m ld r watatti. Q nki u yərning s yi mol idi. Kixilər uning aldioja kelixip, q m ld r xni k bul qilixatti **24** (q nki xu qaoja Yəhya tehi zindanoja taxlanmioqanidi). **25** [xu waqitlarda] Yəhyaning muhlisliri bir Y hudiy kixi bilən tahar t kaidiliri toqrisida bəs-munazirə qilixip

qaldi. **26** Andin muhlislar Yəhyaning yenioʻja kelip: — Ustaz, Iordan daryasining u ketida sən bilən birgə bolon, özün [təripləp] guvahlıq bərgən həliki kixi mana hazır ezi kixiləni qəməldürüwatidu, wə həmmə adəm uning yenioʻja ketixiwatidu, — dedi. **27** Yəhya mundak javab bərdi: — Əgər uningə ərxin ata kılınmıon bolsa, insan heqnərsigə igə bolalmaydu. **28** Mening silərgə: «Mən Məsih əməs, pəkət uning aldidə əwətilgənmən» deginimgə özünqlar guvəhqisilər. **29** Kelinqəkni əmrigə aloquqi yigittur; koldixi yigitning awazini kütidu; koldax uning awazini anglap, kəlbidə tolimu hursən bolidu. Xuningə ohxax, məndimu hursənlik tolup taxidu. **30** Uning yüksilixi, mening əjizlixixim muqərrərdur. **31** Üstündin kəlgüqi həmmidin üstündur. Zemindin kəlgüqi zeminoʻja təwə bolup zemindiki ixlarni səzləydu. Ərxin kəlgüqi həmmidin üstündur; **32** özining [ərxətə] kərgən wə angliqanliri bolsa, u bular toqruluk guvahlıq beridu; birak heqkim uning guvahlıqini qobul kilmaydu. **33** [Həlbuki], kimki uning guvahlıqini qobul kıləon bolsa, Hudaning hək ikənlikigimu məhürini basqan bolidu. **34** Qünki Huda əwətini Hudaning səzlirini səzləydu; qünki Huda Rohni [uningə] əlqəm bilən kəmləp bərməs. **35** Ata Ooqulni səyidu wə həmmə ixlarni uning qolıoʻja tapxuroʻjandur. **36** Ooquloʻja etiqad kıləquqi mənggülik həyatka igidur. Lekin Ooquloʻja itaət kilmıoʻquqi həyatni heq kərməydu, bəlki Hudaning oʻzəzi xundəqlarning üstidə turidu. (aiōnios g166)

4 Əmdi Pərisiyləning «əysaning muhlis kılip qəməldürgənliri Yəhyaningkidin kəp ikən» degən

həwərnı angliqinini Rəb ukqandin keyin **2** (əməliyəttə Əysa əzi əməs, muhlisliri qəməldürətti) **3** u Yəhudiyə əlkisidin qikip yənə Galiliyəgə kətti. **4** Əmdi u yol üstidə Samariyə əlkisidin ətüxi kerək idi. **5** Xuning bilən u Yakup öz oqlı Yüsüpkə bərgən yərgə yəkin bolqan Samariyəning Sihar degən bir xəhriyəgə kəldi. **6** Xu yərdə «Yakupning kudukı» bar idi. Əysa səpiridə qarqioqinidin kudukning kexioqə kelip olturdi. Bu təhminən altinqi saət idi. **7** Əysaning muhlisliri yeməklik setiwelıx üqün xəhərgə kirip kətkənidi. Xu qaşqda, Samariyəlik bir ayal su aloqlı kəldi. Əysa uningqə: — Manga iqlıli su bərgin, — dedi. **9** Ayal uningdin: — Əzingiz Yəhudiy tursingiz, mənədek Samariyəlik bir ayaldin kandaqlarqə iqlıli su tələp kılıp kəldingiz? — dəp soridi (qünki Yəhudiylar Samariyəliklər bilən heqkandaq bardi-kəldi kilmaytti). **10** Əysa uningqə jawabən: — Əgər sən Hudaning sowqitining nemilıki wə səndin su sorioquqining kim ikənlıkını bilsəngidi, undaqta sən uningdin tiləytting wə u sanga həyatlık süyini berətti. **11** Ayal uningdin: — Təksir, su tartkudək heqnərsingiz bolmisa, uning üstigə kuduk qongkur tursa, həyatlık süyini nədin alisiz? **12** Əjəba, bu kudukni bizgə [miras] kəlduroqan atimiz Yakuptin uluşmusiz? Bu kuduktin əzi, oqulliri wə mal-waranlirimu su iqlən — dedi. **13** Əysa uningqə jawabən: — Bu suni iqlən hərkim yənə ussaydu. **14** Əmma mən beridioqan suni iqlüqi hərkim mənggügə ussimaydioqan bolıdu wə bəlki mən uningqə beridioqan su uning iqidə uni mənggülik həyatlıkqa elip baridioqan, urqup qikidioqan bir bulak bolıdu, — dedi. (aiōn g165, aiōnios g166)

15 Ayal: — Təksir, manga bu sudin bərgəysizki, mən yənə ussimaydioğan wə muxu yərgə su tartkili ikkinqi kəlgüqi bolmaydioğan bolay! — dedi. **16** Əysa: — Berip eringni bu yərgə qakirip kəlgin, — dedi. **17** — Erim yok, — dəp jawab bərdi ayal. — Erim yok dəp, rast eytting. **18** Qünki bəx ərgə təgding wə hazır səndə boləqini sening ering əməs. Buni tooqra eytting! — dedi Əysa. **19** Ayal uningə: — Təksir, əmdi kərdümki, siz əslidə pəyoqəmbər ikənsiz! **20** Ata-bowilirimiz bu taqda ibadət kilip kəlgən, lekin silər [Yəhudiylar] «Ibadətni Yerusalemda kilix kerək!» dəwalisilərə? — dedi. **21** Əysa uningə mundak dedi: — Hanim, manga ixəngin, xundak bir waqti-saiti keliduki, silərninq Atioqa ibadət kilixinglar üqün nə bu taqda yaki nə Yerusalemda boluxunglarning həjiti qəlmaydu. **22** Silər ibadət kiləninglarni bilməysilər; birak biz kimgə ibadət kilənimizni bilimiz. Qünki nijat-qutkuzulux Yəhudiylar arkilik bolidu. **23** Lekin xundak bir waqit kelidu — wə xundakla hazır kəldiki, həkikiy ibadət kiləuqilar Atioqa roh wə həkikət bilən ibadət kilidu. Ata Əzigə ənə xundak həkikiy ibadət kiləuqilarni izdiməktə. **24** Huda rohtur wə uningə ibadət kiləuqilar roh wə həkikət bilən Uningə ibadət kilixi kerəktur. **25** Ayal uningə: — Məsihninq, yəni «Hristos» degənninq kelidioqanlikini bilimən. U kəlgəndə, bizgə həmmə ixlarni eytip beridu — dedi. **26** Əysa uningə: — Sən bilən səzlixiwatkuqi mən dəl xudurmən! — dedi. **27** Xu qaqda uning muhlisliri qaytip kəldi. Ular uning bir ayal bilən səzlixiwatqanliqioqa hang-tang kəlixti; lekin heqkaysisi uningdin: «Uningdin nemə izdəysən?» yaki «Nemixqa uning bilən səzlixisən?»

dəpmu sorimidi. **28** Xuning bilən ayal kozisini taxlap qoyup, xəhərgə kaytip berip, kixilərgə: **29** — Yürüŋlar, həyatimda qiloŋanlirimning həmmisini manga eytip bərgən bir kixini kərüp kelinglar. Əjəba, Məsih xumidu? — dedi. **30** Buning bilən halayik xəhərdin qikip, Əysaning aldioŋa kelixti. **31** Xu arilikta muhlisliri uningəŋa: — Ustaz, bir nərsə yəwalsangqu? — dəp ətünüxti. **32** Lekin u ularəŋa: — Mening silər bilməydioŋan bir yeməklikim bar, — dedi. **33** Muhlislar bir-birigə: — Əjəba, birsi uningəŋa yegili bir nərsə əkelip bərgənmidu? — deyixti. **34** Əysa ularəŋa mundaq dedi: — Mening yeməklikim — meni Əwətküqining iradisini əməlgə axurux wə uning [manga tapxuroŋan] hizmitini tamamlaxtur. **35** — Silər: «Həsul yeoixka yənə tət ay qaldi» dəwatmamsilər? Mana, silərgə eytayki, bexinglarni kətürüp etizlarəŋa qaranglar, ziraətlər sarəŋiyip oruxka təyyar boldi! **36** Wə ormiqi ix həkqini alidu wə mənggülük həyatka toplanəŋan həsulni yiojidu, xuning bilən terioŋuqi bilən ormiqi təng xadlinidu. (aiōnios g166) **37** Qünki bu ixta «biri teriydu, yənə biri yiojidu» degən səz əməlgə axurulidu. **38** Mən silərni əzüŋlar əmgək singdürmigən həsulni yioixka əwəttim; baxqilar əmgək kildi wə silər ularning əmgikining mewisini elixka nesip boldunglar. **39** Xu xəhərdiki nuroŋun Samariyəliklər həlikə ayalning: «U həyatimda qiloŋanlirimning həmmisini manga eytip bərdi» degən guwahlik səzini anglap, Əysaəŋa etikad kildi. **40** Xunga, ular uning aldioŋa kelip, uning əzliri bilən billə turuxini ətünüxkili turdi; xuning bilən u u yərdə ikki kün turdi. **41** Uning səz-kalami arkilik tehimu kəp adəm uningəŋa

etikad kildi. **42** Ular ayaloja: — Bizning etikad qiliximiz amdi sening sezliring sawebidin amas, qunki ezimiz uni angliduk wa bildukki, dunyaning Kutkuzoquqisi dal xu kixidur! — deyixti. **43** Bu ikki kundin keyin u xu yerdin qikip Galiliyaga karap mangdi **44** (qunki aysa ezi: «Heqbir poyoambarning ez yurtida izziti yoktur» dap guwahlik berganidi). **45** Xuning bilan u Galiliyaga kelginida, Galiliyeliklar uning [otup ketix] heytida Yerusalemda qilolan amallirining hammaisini kergaqka, uni qarxi elixti (qunki ularmu heytka qikkanidi). **46** Amdi aysa bu ketim Galiliyediki Kana yezisioja yona bardi (u dal xu yerdə suni xarabka aylandurojanidi). [Xu kunlarda], Keparnahum xahirida oqli kesal bolup yatkan bir orda amaldari bar idi. **47** U aysaning Yehudiyadin Galiliyaga kelgenlikini anglap, uning aldioja bardi wa: — [Oyümgə] quxup, sakratta yatkan oqlumni sakaytip bergayla! — dap tohtimay iltija kildi. **48** Xuning bilan, aysa uningoja: — Silər [Galiliyeliklər] meyizilik alamətlər wə karamətlərni kərmigüqə, heq etikad kilmaysilər! — dedi. **49** Orda amaldari aysaoja: — Təksir, balam əlməstə qüxkəyla! — dedi. **50** aysa uningoja: — Barəjin, oqlung həyat qaldi! — dedi. Həliki adəm aysaning eytkan söziğə ixinip, öyigə karap mangdi. **51** Yolda ketip barəjinida, uning kulliri aldioja qikip, baliliri həyat, dap ukturdi. **52** Aməldar ulardin oqlining kaysi saəttin baxlap yaxxilinixka yüzləngənlikini soriwidi, ular: — Tünügün yəttinqi saəttə kizitmisi yandi, — deyixti. **53** Balining atisi buning dal aysaning öziğə: «Oqlung həyat qaldi!» degən saət ikənlikini bilip yətti. Xuning bilan ezi pütkül

ailisidikilər bilən billə etiqad qılıxti. **54** Bu Əysaning Yəhudiyədin Galiliyəgə kəlgəndin keyinki kərsətkən ikkinqi möjizilik alamiti idi.

5 Bu ixlardin keyin, Yəhudiylarning bir həyti yetip kəldi wə Əysa Yerusaleməgə qıqti. **2** Yerusalemdiki «Koy dərwezisi»ning yenida ibraniy tilida «Bəyt-Əsda» dəp atilidiqan bir kəlqək bolup, uning ətrapida bəx pexaywan bar idi. **3** Bu pexaywanlar astida bir top bimarlar, yəni qarıqı, tokur wə paləqlər yetixatti. Ular u yərdə yetip kəlqəkning süyining qayqılıxini kütətti. **4** Qünki bir pərixətə məlum waqıtlarda kəlqəkkə qüxüp suni uroqutidikən; su uroqıqanda kəlqəkkə birinqi bolup qüxkən kixi özini başqan hərəkəndə kesəldin saqiyidikən. **5** Əmdi u yərdə ottuz səkkiz yildin beri aqırık azabi tartqan bir bimar bar idi. **6** Əysa bu adəmnin xü yərdə yatqınini kərdi wə uning uzundin xü hələttə ikənlikini bilip, uningdin: — Saqiyixni halamsən? — dəp soridi. **7** Bimar uningqə jawabən: — Təksir, su qayqaloqanda meni suqə qüxüridiqan adimim yok. Mən qüxəy degüqə, baxqılar mening aldimda qüxüwalidu, — dedi. **8** Əysa uningqə: — Ornungdin tur, orun-kərpəngni yioqıxturup mangojin! — dedi. **9** Həliki adəm xuan saqiyip, orun-kərpisini yioqıxturup kətürüp mangdi. Xu küni xabat küni idi. **10** Xunga [bəzi] Yəhudiylar saqayqan kixigə: — Bügün xabat küni tursa, orun-kərpəngni kətürüx [Təwratta] sanga mən'i qilinoqan! — dedi. **11** Ləkin u ularqə jawabən: — Meni saqaytqan kixi əzi manga: «Orun-kərpəngni yioqıxturup mangojin» degənidi! — dedi. **12** Ular uningdin: — Əmdi sanga: «Orun-kərpəngni yioqıxturup mangojin»

degan kixi kim ikan? — dap soraxti. **13** Birak sakayotgan adom uning kim ikanlikini bilmaytti. Qunki u yerdə adom kop bolotanliktin, əysa ezini daldioqa elip, astiojina ketip qaldi. **14** Bu ixlardin keyin əysa heliki adomni ibadəthanida tepip uningotqa: — Mana, sakayding. Əmdi kayta gunah sadir qilma, bexingotqa tehimu eotir kulpat quxup qalmisun! — dedi. **15** Heliki adom Yəhudiyarning qexioqa berip, ezini sakaytqan əysa ikanlikini uqturdi. **16** Əysa bu ixlarni xabat kuni qilotanliki uqun, Yəhudiyalar uningotqa ziyankəxlik qilixqa baxlidi. **17** Lekin əysa ularotqa: — Atam ta haziroqiqə tohtimastin ix qilip kəlməktə, mənmu ixləymən! — dedi. **18** Xu səwəbtin Yəhudiyalar uni ɵltürükə tehimu urunatti; qunki u xabat künining qaidisini buzupla qalmastin, yənə Hudani «Atam» dap qaqirip, ezini Hudaotqa barawər qilotanidi. **19** Xunga əysa ularotqa jawabən mundak dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, Ootul əzlükidin heqnemə qilalmaydu, bəlki pəkət Atining nemə kiliatqanlikini kɵrüp, andin xu ixni kilidu. Ata nemə ix qilsa, Ootulmu xu ixni ohxaxla kilidu. **20** Qunki Ata Ootulni seyidu wə ɵzining kilidioqan barlik ixlirini uningotqa ayan kilidu həm silərnə həyran qalduruxqa bulardin tehimu zor wə uluot ixlarni uningotqa ayan kilidu. **21** Qunki ɵlgənlərnə Ata qandak tirildürüp, ularotqa hayatlik ata qilotan bolsa, Ootulmu xuningotqa ohxax ɵzi halioqan kixilərgə hayatlik ata kilidu. **22** Xuningdək, Ata ɵzi heqkimning üstidin həküm qiqarmaydu, bəlki barlik həküm ixlirini Ootuloqa tapxuroqan. **23** Buningdin məxsət, — insanlarning həmmisi Atioqa hərmət qilotandək, Ootuloqimu ohxaxla

hərmət kılıxi üqündur. Kimki Ooqulni hərmətlimisə, uni əwətküqi Atinimu hərmətlimigənlərdin bolidu. **24** — Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, sezümnı anglap, meni əwətküqigə ixəngən hərkim mənggülik həyatka erixkən bolidu; u adəm sorakka tartilmaydu, bəlki əlümdin həyatlikka etkən bolidu. (aiōnios g166) **25** — Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, əlüklərnıng Hudanıng Ooqlınıng awazını anglyadıoan wakit-saiti yetip kəlməktə, xundakla hazır kəldiki, anglyoanlar həyatlikka igə bolidu. **26** Qünki Ata Əzidə kəndak həyatlikka igə bolsa, Ooqulımu əzidə xundak həyatlikka igə boluxni ata kildi **27** wə yənə unıngə sorak kılıx həkukınımu bərđi, qünki u İnsan'oolıdur. **28** Buningə təəjjüp kilmanglar; qünki barlık gərdə yatqanlar unıng awazını anglyadıoan wakit kelıdu **29** wə ular xuan yərlıklırıdın qıkıxıdu, yaxılık kıləanlar həyatka tırılıdu, yamanlık kıləanlar sorakka tartılıxka tırılıdu. **30** Mən əzlükümdın heqnemə kılalmaymən, pəkət [Atamdın] anglyoınım boyıqə həküm kılımə; wə mening həkümü m həkkanıydu, qünki mening ızdıgını əzümning iradısi əməs, bəlki meni əwətküqınıng iradısını əməlgə axuruxtu. **31** — Əgər əzüm üqün əzüm guwahlık bərsəm guwahlıkım həkıqət hesablanmaydu. **32** Ləkin mən üqün guwahlık berıdıoan baxka bırı bar. Unıng mənə berıdıoan guwahlıkınıng rastlıkını bılımə. **33** Silər Yəhyaəqə əlqi əwətkınınglarda, u həkıqətkə guwahlık bərgən **34** ([əməliyəttə], mənə insanın guwahlıkını kəbul kılıxımning kərıki yok; mening [Yəhya toəqruluk] xundak eytiwəkinim pəkətlə silərnıng kütquzuluxunglar üqündur). **35** [Yəhya] bolsa

kəyüp nur qeqip turoqan bir qiraol idi wə silər uning yorukida bir məzgil xadlinixka razi boldunglar. **36** Lekin Yəhyaning mən üqün bərgən guwahlikidinmu uluol bir guwahlik bar. U bolsimu, ata manga ada kilixka tapxuroqan əməllər, yəni mən kiliwatқан əməllər, bular mening toqramda Atining meni əwətkinigə guwahlik beridu. **37** Wə meni əwətkən Ata Əzimu mən üqün guwahlik bərgəndur. Silər heqqaqan uning awazini anglimidinglar, kiyapitini kərmidinglar **38** wə uning səz-kalami silərnin iqinglardin orun almidi; qünki Uning əwətkini bolsa, uningoqa ixənməysilər. **39** Mukəddəs yazmilarini kətirkenip oqup olturisilər; qünki ulardin mənggülük həyatka igə bolduk, dəp qaraysilər. Dəl bu yazmilar mən üqün guwahlik bərgüqidur. (aiōnios g166) **40** Xundaqtimu silər yənila həyatlikka erixix üqün mening yenimoqa kelixni halimaysilər. **41** Mən insanlarning mahtixini qəbul qilməymən; **42** lekin mən silərni bilimənki, iqinglarda Hudaning muhəbbiti yok. **43** Mən Atamning nami bilən kəlgənmən, əmma silər meni qəbul qilmaysilər. Həlbuki, baxka birsi öz nami bilən kəlsə, silər uni qəbul kilisilər. **44** Silər bir-biringlardin izzət-xəhrət qəbul kilisilər-yu, yeganə Hudadin kəlgən izzət-xəhrətkə intilmisənglər, undaқта silər qandaqmı etiқad qilalaysilər?! **45** Birəқ meni üstimizdin Atioqa xikayət qilidu, dəp oylimanglar. Üstünglardin xikayət qiləuqi mən əməs, bəlki silər ümid baolioqan Musa [pəyoqəmbərdur]. **46** Qünki əgər silər rasttin Musa [pəyoqəmbərgə] ixəngən bolsanglar, mangimu ixəngən bolattinglar. Qünki u [mukəddəs yazmilarıda] mən toqruluk pütкəndur. **47** Lekin uning

pütkänlirigə ixənmisənglar, mening sölirimgə kandaqmu ixinisilər?!

6 Bu ixlardin keyin, Əysa Galiliyə dengizi (Tiberiyas dengizi dəpmu atilidu)ning u ketioğa ötti. **2** Zor bir top halayik u kesəllərni saqaytkan məjizilik alamətlirini kərđi wə uning kəynidin əgixip mangdi. **3** Əysa taqqa qikip, u yərdə muhlisiri bilən billə olturdi. **4** U qaotda Yəhudiylarning həyti, yəni «ötüp ketix həyti»ğa az qaloğan waqit idi. **5** Əysa bexini kətürüp, zor bir top halayikning əzining aldiğa keliwatkanlıqini kərüp, Filiptin: — Bularğa yəydiqanoğa nanni nədin alimiz? — dəp soridi **6** (lekin u bu səzni Filipni sinax üçün eytkanidi. Qünki u əzining nemə qilidiqanlıqini bilətti). **7** Filip jawabən: — Ikki yüz dinarğa nan alsakmu, hərbirigə kiqikkinə bir qixləmdin yeyixkimu yətməydu! **8** Muhlislardin biri, yəni Simon Petrusning inisi Andriyas Əysağa: **9** — Bu yərdə kiqik bir oqul bala bar, uningda bəx arpa nan bilən ikki kiqik belik bar. Lekin xunqə kəp həlkqə bu nemə bolidu?! — dedi. **10** Əysa: — Kəpqilikni olturozunglar, — dedi (u yərdə ot-qəp mol əskənidi). Xuning bilən ər kixilər olturdi; ularning sani bəx mingqə bar idi. **11** Əysa nanlarni qoligə elip, [Hudağa] təxəkkür eytkəndin keyin, olturoqanlarğa üləxtürüp bərđi. Beliklarnimu xundak qildi; kəpqilik halioğanqə yedi. **12** Həmməylən yəp toyunoğanda, u muhlisiriğa: — Axқан parqilarni yioqinglar, həq nərsə zayə bolmisun, — dedi. **13** Xuning bilən ular bəx arpa nenidin yəp axқан parqilirini on ikki sewətkə toldurup yioqiwaldi. **14** Əmdi halayik Əysaning kərsətkən bu

məjizilik aləmitini kərip: «Dunyoşa kelixi muqərrər boləjan pəyoəmbər həkikətən muxu ikən!» deyixti. **15** Xuning bilən əysa ularning kelip özini padixah boluxqa zorlimaqci boləjanlikini bilip, ulardin ayrilip, qaytidin taşqa yaloşuz qikip kətti. **16** Kəqkurun, əysaning muhlisliri dengiz boyioşa qixüxti. **17** Ular bir kemigə olturup, dengizning u ketidiki Kəpərnaşum xəşirigə qarap yol elixti (qarangoşu qixüp kətkənidi wə əysa tehiqə ularning yenioşa kəlmigənidi). **18** Qattik boran qikip, dengiz dolkunlap kətürülüwatatti. **19** Muhlislar palak urup on-on bir qakirimqə mangoşanda, əysaning dengizning üstidə mengip kemigə yekinxiwatқанlikini kərip, qorquxup kətti. **20** Lekin u ularoşa: — Bu mən, qorqmanglar! — dedi. **21** Xuni anglap ular uni kemigə qikiriwaloşusi kəldi; u kemigə qikipla, kemə dərhal ular baridoşan yərgə yetip bardı. **22** Ətisi dengizning u təripidə qaloşan halayik [aldinki küni] u yərdə əysaning muhlisliri qikқан kemidin baxqa kemining yoklukini, əysaning muhlisliri xu kemigə qikқanda, əysaning ular billə qikmioşanlikini, bəlki muhlislirining əzlidirə kətkənlikini kərgənidi. **23** Halbuki, birnəqqə kemə-qolwəş Tiberiyas xəşiridin Rəb təşəkkür eytқandin keyin həlk nan yegən yərgə yekinx kelip tohtidi. **24** Xuning bilən halayik əysaning wə muhlislirining u yərdə yoklukini kərip, kemilərgə olturup, əysani izdigili Kəpərnaşum xəşirigə mangdi. **25** Ular uni dengizning u təripidə tepip uningoşa: — Ustaz, bu yərgə qaqan kəlding? — dəp soraxti. **26** əysa ularoşa jawabən: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, silər meni məjizilik aləmətlərni kərgənlikinglar

üqün əməs, bəlki nanlardin yəp toyunəjininglar üqün izdəysilər. **27** Buzulup ketidiəjan paniy ozuklukka əməs, bəlki mənggü həyatlikka bəkiy kəlidiejan ozuklukka intilip ixlənglar; buni Insan'ooli silərgə beridu; qünki uni Ata, yəni Huda Əzi məhürləp təstikliejan, — dedi. (**aiōnios g166**) **28** Xuning bilən ular uningdin: — Nemigə intilip ixlisək andin Hudaning ix-hizmitidə ixligən bolimiz? — dəp soraxti. **29** Əysa ularəja jawab berip: — Hudaning ix-hizmiti dəl xuki, U əwətkinigə etiқad қilixinglardur, — dedi. **30** Xuning bilən ular yənə: — Undaқ bolsa sən bizni kərip əzünggə ixəndürgüdək kandaқ məjizilik alamət yaritisən? Zadi nemə ix қilip berisən? **31** Ata-bowilirimiz qəldə yürgəndə, [Zəburda]: «U ularəja ərxтин қüxürülgən nan təқdim қildi» dəp pütülgəndəк, «manna»ni yegən — deyixti. **32** Əysa ularəja mundaқ dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip қoyayki, silərgə asmandin қüxkən nanni bərgüqi Musa əməs, bəlki mening Atamdur; U [həzirmu] silərgə asmandin қüxkən həқikiy nanni beriwatidu. **33** Qünki Hudaning neni bolsa pütkül dunyaəja həyatlik ata қilidiəjan, ərxтин қüxküqidur. **34** — Təқsir, həmixə bizgə xu nanni berip turəjaysən! — deyixti ular. **35** Əysa ularəja mundaқ dedi: — Həyatlik neni əzümdurmən! Mening yeniməja kəlgən hərkim həqқаan aq қalmaydu, manga etiқad қiləjan hərkim həqқаan ussimaydu. **36** Lekin silərgə eytkinimdəк, silər meni kərgən bolsanglarmu, etiқad қilmaywatisilər. **37** Ata manga tapxurojanlarning hər biri yeniməja kelidu wə mening yeniməja kəlgənlərdin həqқaysisini hərgiz taxliwətməymən. **38** Qünki əz iradəmni əməs, bəlki

meni Əwətküqining iradisini əməlgə axurux üçün ərxin qüxtüm. **39** Meni Əwətküqining iradisi bolsa dəl xuki, uning manga tapxuroqanliridin heqbirini yittürməy, bəlki ahırkı küni ularning həmmisini tirildürüxümdin ibarət.

40 Qünki mening Atamning iradisi xuki, Oquloqa kəz tikip qarap, uningə etiqad qiloqanlarning hər birini mənngülük həyatka erixtürüxtur; wə mən ahırkı küni ularni tirildürimən. (aiōnios g166) **41** Əmdi Yəhudiylar Əysaning: «Ərxin qüxkən nan özümdurmən!» degini üçün uningə narazi bolup oqotuldixixka baxlidi: **42** — «Bu Yüsüpning oqlı Əysa əməsmu? Atisinimu, anisinimu tonuydioqan tursak, yənə qandaklarqə: — «Ərxin qüxtüm!» desun?» — deyixətti ular. **43** Əysa jawabən ularə qə mundak dedi: — [Mening toqramda] əzara oqotuldaxmanglar. **44** Meni əwətkən Ata Əzi kixilərnin qəlbini tartkuzmisa, heqkim mening yenimoqə keləlməydu; mening yenimoqə kəlgən hər birini ahırkı küni tirildürimən. **45** Pəyoqəmbərlərnin yazmilirida: «Ularning həmmisigə Huda təripidin əgitalidu» dəp pütülgəndur. Xunga, Atining [səzini] tingxiqan wə uningdin əgəngən hər biri mening yenimoqə kelidu. **46** Birak bu birərkim Atini kərgən degənlik əməs; pəkət Hudaning yenidin kəlgüqi bolsa, u Atini kərgəndur. **47** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, manga etiqad qiloquqi mənngülük həyatka igidur. (aiōnios g166) **48** Həyatlik neni özümdurmən. **49** Ata-bowiliringlar qəllərdə «manna» yegini bilən yənila əldi. **50** Lekin mana, ərxin qüxkən nan dəl xundakki, birsi uningdin yegən bolsa əlməydu. **51** Ərxin qüxkən həyatlik neni özümdurmən; kimdəkim

bu nandin yesə, əbədil'əbədgiqə yaxaydu. Mən beridiqan xu nan bolsa mening ət-tenimdur, pütkül dünyadikilər həyatqa igə bolsun dəp, mən uni atimaqçimən. (aiōn g165)

52 Bu səz bilən Yəhudiylar özara talax-tartix qilixika baxlap: — Bu adəm bizning yeyiximizgə özining ət-tenini qandək berəlisun?! — deyixətti. **53** Xunga Əysa ularoqa mundək dedi: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip koyayki, silər İnsan'ooqlining ət-tenini yemigüqə wə qenini iqmigüqə, silərdə həyatlik bolmaydu. **54** Ət-

tenimni yegüqi wə qenimni iquqi mənggülik həyatqa erixkən bolidu wə mən uni ahirki küni tirildürimən.

(aiōnios g166) **55** Qünki ət-tenim həqikiy ozukluk, qenim

bolsa həqikiy iqimliktur. **56** Ət-tenimni yegüqi wə qenimni

iquqi məndə yaxaydu wə mənmu uningda yaxaymən. **57**

Həyat Ata meni əwətkən wə mən Atining boləqanlikidin

yaxawatqinimdək, meni yegüqi kixi həm mening wasitəm

bilən yaxaydu. **58** Mana bu ərxin qüxkən nandur. Bu nan

ata-bowiliringlar yegən «[manna]»dək əməs; qünki ular

«[manna]»ni yeyixi bilən əldi; birək bu nanni istemal

qiloquqi bolsa mənggü yaxaydu! (aiōn g165) **59** Bu səzləni u

Kəpərnaħumdiki sinagogda təlim bərginidə eytkənidə.

60 Xuning bilən uning muhlislrinin nuroqunliri buni

angliqanda: — Bu təlim bək eoqir ikən! Buni kim anglap

kətürəlisun? — deyixti. **61** Birək öz iqidə muhlislrinin bu

toqrisida oqotuldaxqinini bilgən Əysa ularoqa: — Bu səzüm

siləni taydurdimu? **62** Əmdi mubada İnsan'ooqlining

əsli kəlgən jayqa kətürüləwatqinini kərsənglar, qandək

bolar?! **63** [Insanəqa] həyatlik bərgüqi — Roħtur. Insanning

ətliri bolsa heqkandək payda bərməydu. Mən silərgə

eytgan sөzlirim bolsa hөm rohtur wө hөm hayatliktur. **64** Lekin aranglardin etikad qilmioqan bөzilər bar, — dedi (qünki əysa etikad qilmioqanlarning wө özigə satqunluk qilidioqanning kim ikənlisini baxtila bilətti). **65** Xuning bilən u mundaq dedi: — Mən xu səwəbtin silərgə xuni eyttimki, Atamdin ata qilinmisa, heqkim mening yenimoqə keləlməydu! **66** Xu waqittin tartip muhlislriridin heli kəpi qekinip qikip, uning bilən yənə mangmaydioqan boldi. **67** Xunga əysa on ikkiyləndin: — Silərmu, hөm [məndin] ketixni halamsilər? — dəp soridi. **68** Simon Petrus uningəja jawab qilip: — I Rəb, biz kimning yenioqə ketəttuk? Mənggü hayatliq sөzliri səndilidur! (aiōnios q166) **69** Wə xuningəja ixənduk wə xuni bilip yəttukki, sən Hudaning Mukəddəs Boləuqisidursən! — dedi. **70** əysa ularəja jawabən: — Mən silər on ikkinglarni tallidim əməsmu, birak aranglarda birsi Iblitur! — dedi **71** (uning bu degini Ixkariyotluk Simonning oqli Yəhudani kərsətkənidi, qünki Yəhuda on ikkiyləning biri boləjini bilən, keyin özigə satqunluk qilidu).

7 Bu ixlardin keyin, əysa Galiliyədə aylinip yürdi. U Yəhudiyədə aylinip yürüxnə halimaytti, qünki [xu yərdiki] Yəhudiylar uningəja kəst qilməqə idi. **2** Bu qaşda, Yəhudiylarning «kəpilər heyti»əja az qaləjanidi. **3** Xunga əysaning iniliri uningəja: — Muxu yərdin ayrilip Yəhudiyəgə barəjin, xuning bilən muhlislingmu [karamət] əməlliringni kərələydu! **4** Qünki özini həlkə-aləmgə tonutməqə boləjan heqkim yoxurun jayda ix qilməydu. Bu əməllərnə qiliwatqanikənsən, özüngni dunyaəja kərsət! — deyixti. **5** Qünki uning inilirimu

uningõja etikad qilmiojanidi. **6** Xunga Əysa ularõja: — Mening waqit-saitim tehi kəlmidi. Lekin silərgə nisbətən hərwaqit munasiptur. **7** Bu dunyadiki kixilər silərgə hərgiz əq bolmaydu; lekin meni əq kəridu. Qünki mən ularning qilmixlirini rəzil dəp guwahlık beriwatimən. **8** Silər bu heytkə beriweringlar. Mən bu heytkə barmaymən, qünki mening waqit-saitim tehi yetip kəlmidi, — dedi. **9** Əysa bu sözlərnı qılıp, Galiliyədə qaldı. **10** Əysaning iniliri heytkə qıqqandin keyin, u özimu uningõja bardı. Əmma axkara əməs, yoxurun bardı. **11** Heytta Yəhudiylar uni izdəp: «U kəyərdidur?» dəp sorawatattı. **12** Kixilər arisida uning tooqrisida kəp oquloqula boldı. Bəzilər uni: «Yahxi adəm!» desə, yənə bəzilər: «Yaq, u halayıqni azduruwatıdu!» deyixtı. **13** Birak Yəhudiylar [qongliridin] qorkup, heqkim oquq-axkarə uning gepini qilmaytti. **14** Heytning yerimi etkəndə, Əysa ibadəthana hoyliliriõja kirip həlkkə təlim berixkə baxlıdı. **15** Yəhudiylar: — Bu adəm heqkandak təlim almiojan turukluk, uning qandakmu munqə kəp bilimi bolsun? — dəp hangtang kəlixtı. **16** Əysa ularõja: — Bu təlimlər mening əməs, bəlki meni əwətküqiningkidur. **17** Uning iradisigə əməl qilixkə öz iradisini baqliõjan hərkim bu təlim tooqruluk — uning Hudadin kəlgənlikini yaki əzlükümdin eytiwatqanliqimni bilidu. **18** Əz aldioqə səzligən kixi öz xan-xəripini izdəydu, lekin özini əwətküqining xan-xəripini izdəydiõjan kixi hək-sadıktur, uningda həkqaniysizlik yoxtur. **19** Musa [pəyoqəmbər] silərgə Təwrat qanunini tapxuroqan əməsmu? Lekin heqqaysinglar bu qanunoqə əməl qilmaywatisilər! Nemixkə meni ɵltürməkqi bolisilər?

— dedi. **20** Kəpçilik: — Sanga jin qaplixiptu! Seni eltürməkqi boləjan kim ikən? — deyixti. **21** Əysa ularəja mundak jawab bərđi: — Mən bir karamətni yaritixim bilən həmminglar hang-tang kəlixtinglar. **22** — Əmdi Musa [pəyoəmbər] silərgə hətnə kəlix tooqruluk əmr kəldurojan (əməliyəttə bolsa hətnə kəlix Musa pəyoəmbərdin əməs, ata-bowilərdin kəlojan), xunga silər xabat künigə [tooqra kəlip kəlsimu] xu künidə adəmning hətnisini kəliwerisilər. **23** Əmdi Təwrat kənunioja hiləplik kəlinmisun dəp xabat künidə adəm hətnə kəlinojan yərdə, mən xabat künidə bir adəmni səllimaza sakəytsam, silər nemə dəp mənə aqçiklinisilər? **24** Sirtki kəyapətkə kərap həküm kəlmənglar, bəlki həkəkaniy həküm kəlinglar! **25** U wakəttə Yerusəlemliklərnin bəziliri: — [Qonglar] eltürməkqi boləjan kixi bu əməsmidi? **26** Axkara səzləwətsimu, uningəja kərxə heq nərsə demidioju! Dərwəkə, aqsakəllərnin uning Məsih ikənlikini bilip yətkənmu? **27** Həlbuki, bu adəmning kəyərdin kəlgənlikini biz enik bilimiz. Ləkin Məsih kəlgəndə, uning kəyərdin kəlgənlikini heqkim bilməstioju, — deyixti. **28** Xunga əysə ibadəthana həylysidə təlim bəriwətip, yuqiri awaz bilən mundak dedi: — Silər mənə tonuymiz həmdə mənə kəyərdin kəlgənlikimnimu bilimiz, [dəwətsilər]?! Biraq mən əzlükümdin əməs, mən mənə əwətküqidin [kəldim], U həktur; biraq silər Uni tonuməysilər. **29** Mən Uni tonuymən. Qünki mən Uning yenidin kəldim, mənə U əwətti. **30** Xunga ular uni tutux yolini izdəytti, ləkin heqkim uningəja kəl salmidi; qünki uning wakətsəiti tēhi yetip kəlmigənidi. **31** Ləkin halayik arisidiki

nuroqun kixilər uningqə etikad qildi. Ular: «Məsih kəlgəndə bu kixi kərsətkən məjizilik alamətlərdin artuq [məjizə] yaritalarmu?!» deyixti. **32** Pərisiylər halayiqning u toqruluk oqulqula boluwatqan bu gəp-səzlidirini anglidi; xuning bilən Pərisiylər bilən bax kaqinlar uni tutux üqün birnəqqə qarawullarni əwətti. **33** Xuning bilən Əysa: — Yənə bir'az wəqit silər bilən billə bolimən, andin meni Əwətküqining yenioqə ketimən. **34** Meni izdəysilər, lekin tapalmaysilər. Mən baridioqan yərgə baralmaysilər, — dedi. **35** Buning bilən, Yəhudiylar bir-birigə: — U biz tapalmioqudək kəyərlərgə barar? Greklər arisidiki tarqəq Yəhüdiy muqajirlarning yenioqə berip, greklarqə təlim berəmdioqandu? **36** «Meni izdəysilər, lekin tapalmaysilər. Mən baridioqan yərgə baralmaysilər» degini nemisidu? — deyixti. **37** Heytning ahirki həm əng katta küni, Əysa ornidin turup, yukiri awaz bilən: — Kimdəkim ussisa, mening yenimoqə kelip iqsun! **38** Manga etikad qiloquqi kixining huddi muqəddəs yazmilarda eytilqinidək, iq-baqridin hayatlik süyining dəryaliri ekip qiqidu! — dəp jakarlidi **39** (u bu səzni əzigə etikad qiloqanlarqə ata qilinidioqan Muqəddəs Rohqə qarita eytkanidi. [Hudaning] Rohi tehi heqkimgə ata qilinmioqanmidi, qünki Əysa tehi xan-xəripigə kirmigənidi). **40** Halayiq iqidə bəzilər bu səzni anglap: — [Kelixi muqərrər bolqan] pəyoqəmbər həqikətən muxu ikən! — deyixti. **41** Bəzilər: «Bu Məsih ikən!» deyixətti. Yənə bəzilər bolsa: «Yəq, Məsih Galiliyədin keləttimu? **42** Muqəddəs yazmilarda, Məsih [padixah] Dawutning nəslidin həm Dawutning yurti Bəyt-Ləhəm yezisidin kelidu, deyilmigənmidi?» — deyixti.

43 Buning bilən, halayik uning wəjidin ikkigə bəlünüp kətti. 44 Bəziliri uni tutayli degən bolsimu, lekin heqkim uningə qol salmidi. 45 Qarawullar [ibadəthanidin] bax kaşınlar bilən Pərisiylərnin yəniə qaytip kəlgəndə, ular qarawullarə: — Nemə üqün uni tutup kəlmidinglar? — dəp soraxti. 46 Qarawullar: — Heqkim heqqaqan bu adəmdək səzligən əməs! — dəp jawab berixti. 47 Pərisiylər ularə jawabən: — Silərmu azduruldunglarmu? 48 Aqsakallardin yaki Pərisiylərdin uningə etikad kıləjanlar boləjanmu?! 49 Lekin Təwrat qanunini bilməydiəjan bu qüprəndilər lənətkə qalidu! — deyixti. 50 Ularning arisidin biri, yəni burun ahxamda Əysaning aldioə kəlgən Nikodim ularə: 51 — Təwrat qanunimiz awwal kixining nemə kıləqinini əzidin anglap bilməy turup, uningə həküm qikiramdu! 52 Ular jawab kılıp: — Sənmu Galiliyədinmu? [Mukəddəs yazmilarni] kər, kətirkiniə oqup bak, Galiliyədin heqkandək pəyoəmbər qikmaydu! — dedi. 53 Xuning bilən [ularning] hərbi əz əyigə kətti.

8 Əysa bolsa Zəytun teoəioə qikip kətti. 2 Ətisi səhərdə, u yənə ibadəthana həyiliriə kirdi wə halayikning həmmisi uning yəniə kelixkənidi. U olturup, ularə təlim berixkə baxlidi. 3 [Xu qaoəda], Təwrat ustazliri bilən Pərisiylər zina kılıp tutulup qaləjan bir ayalni uning aldioə elip kelixti. Ular ayalni otturiə qikirip, 4 uningdin: — Ustaz, bu ayal dəl zina üstidə tutuwelindi. 5 Musa [pəyoəmbər] Təwrat qanunida bizgə muxundək ayallarni qalma-kesək kılıp əltürəxni əmr kıləjan. Əmdi sənqə, uni kəndək kılıx kerək? — dəp soraxti. 6 Əmdi ularning bundək deyixtiki niyiti, uni tuzəkə qüxürüp,

uning üstidin ərz qilojudək birər baħanə izdəx idi. Əmma Əysa engixip, barmikı bilən yərgə bir nemilərnı yazqılı turdı. **7** Ular xu soalni tohtımay sorawatattı, u ruslinip ularqə: — Aranglardiki kim gunahsız bolsa, [bu] [ayalqə] birinqi taxni atsun! — dedi. **8** Andin u yənə engixip, yərgə yezixni dawamlaxturdı. **9** Ular bu səzni anglap, aldi bilən yaxanoqanliri, andin qaloqanliri birbirləp [həmmisi] u yərdin qıqıp ketixti. Ahirida Əysa otturida ərə turoqan həliqi ayal bilən yalquz qaldı. **10** Əysa ruslinip turup, xu ayaldin baxqə həqkimni kərmigən bolup, uningdin: Hanim, sanga həliqi xikayət qiloqanlar qeni? Seni gunahqə bekitidioqan həqkim qıqmidimu? — dəp soriwidi, **11** — Həzrətliri, həqkim qıqmidi, — dedi ayal. Əysa: — Mənmə seni gunahqə bekitməymən. Barqin, buningdin keyin yənə gunah qilmioqin! — dedi. **12** Xunga Əysa yənə kəpqilikkə səz qilip: — Dunyaning nuri özümdurmən. Manga əgəxkənlər qarangoqulukta mangmaydu, əksiqə həyatlik nuriqə erixidu, — dedi. **13** Pərisiylər: — Sən özünggə özüng guwahlik beriwatisən. Xunga sening guwahliqing rast həsablənmaydu, — deyixti. **14** Əysa ularqə javabən mundaq dedi: — Hətta mən özümgə guwahlik bərsəmmə, guwahlikim həqtur, qünki mən özümning kəyərdin kəlgənlikimni wə kəyərgə baridioqanlikimni bilimən. Lekin silər kəyərdin kəlgənlikimni wə kəyərgə baridioqanlikimni bilməysilər. **15** Silər ət igilirining əlqimi boyiqə həküm qilislər. Birəq mən həqkimning üstigə həküm qilməymən. **16** Mən həküm qilsəmmə, həkümüm həqıkiydur; qünki mən yalquz əməs, bəlki meni əwətkən Ata [bu ixtə] mən

bilən billidur. **17** Silərgə təwə boloqan Təwrat kanunida: «Ikki adəmning guwahliki bolsa rast hesablinidu» dəp pütülgəndur. **18** Rast, mən özüm toqramda özüm guwahlik berimən, wə meni əwətkən Atimu mening toqramda guwahlik beridu. **19** Ular uningdin: — Atang kəyərdə? — dəp soraxti. Əysa ularoqə jawab berip: — Silər ya meni tonumaysilər, ya Atamni tonumaysilər; meni tonuqan bolsanglar, Atamnimu tonuyttunglar, — dedi. **20** Əysa bu sözləni ibadəthanida təlim bərginidə, sədikə sanduqining aldida turup eytkənidi. Biraq heqkim uni tutmidi, qünki uning waqit-saiti tehi yetip kəlmigənidi. **21** Xuning bilən u ularoqə yənə: Mən bu yərdin ketimən; silər meni izdəysilər, lekin öz gunahinglar iqidə əlisilər. Mən ketidioqan yərgə silər baralmaysilər, — dedi. **22** Buning bilən Yəhudiylar: — U: «Mən ketidioqan yərgə silər baralmaysilər» dəydu. Bu uning özini əltürüwalimən deginimidu? — deyixti. **23** Əysa ularoqə: — Silər təwəndindursilər, mən yukiridindurmən. Silər bu dunyadindursilər, mən bu dunyadin əməsmən. **24** Xuning üqün silərgə: «Gunahlinglar iqidə əlisilər» dedim. Qünki silər mening «[Əzəldin] Bar Boluquqi» ikənlikimgə ixənmisənglar, gunahlinglar iqidə əlisilər, — dedi. **25** Sən zadi kim? — dəp soraxti ular. Əysa ularoqə: — Baxta silərgə nemə degən bolsam, mən xu. **26** Əzümning silərnin toqranglarda wə üstünglardin həküm kilidioqan nuroqun səzlirim bar; lekin meni əwətküqi həqtur wə mən Uningdin nemini angliqan bolsa, bularnila dunyadikilərgə ukturup eytimən, — dedi. **27** Ular uning əzligə eytkənlirinin Ata toqruluk ikənlikini qüxinəlmidi. **28** Xunga Əysa mundaq dedi:

Silər Insan'oolini kətürgəndin keyin, mening «[Əzəldin] Bar Boluqu» ikənlikimni bilisilər wə xundaqla heq ixni əzlükümdin qilmiojanliqimni, pəkət Atining manga əgətkininila səzligənlikimnimu bilisilər. **29** Meni Əwətküqi mən bilən billidur, U meni əsla yaləuz koymidi, qünki mən həmixə Uni hursən qilidiojan ixlarni qilimən. **30** Əysa bu səzləрни qiliwatқан qaşning əzidə, nurojun kixilər uningə etiqad qildi. **31** Əysa əzigə etiqad qilojan Yəhudiylarə: — Əgər mening səz-kalamimdin qikmay tursanglar, mening həqikiy muhlisirim boləjan bolisilər, **32** wə həqikətни bilisilər wə həqikət siləрни azadliqқа erixtüridu, — dedi. **33** Ular jawabən: — Biz Ibrahımning nəslimiz, — heqқаqan heqkimning қulluқida bolmiduқ. Sən қandaқsigə: Azadliqқа erixsilər, dəysən? — dedi. **34** Əysa ularəja jawab berip: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, gunah sadir qilojan kixi gunahning kulidur. **35** Kul ailidə mənggü turmaydu, lekin oşul mənggü turidu. (aion g165) **36** Xuning üqün Oşul siləрни azad qilsa, həqikiy azad bolisilər. **37** Siləarning Ibrahımning nəsli ikənlikinglarni bilimən. Biraқ meni əltürməkqi boluwatisilər, qünki mening səzüm iqinglardin orun almidi. **38** Mən Atamning yenida kərgənlirimni eytiwatimən; silər bolsanglar əz atanglardin kərgənliringlarni qiliwatisilər! **39** Ular jawab berip: — Bizning atimiz Ibrahımdur, — dedi. Əysa ularəja: — Əgər Ibrahımning pərzəntliri bolsanglar, Ibrahımning əməllirini qilojan bolattinglar! **40** Biraқ hazır əsiqə meni, yəni Hudadin angliojan həqikətни silərgə yətküzgən adəmni əltürüxkə kəstləysilər. Ibrahım

undak ixni qilmoqan. **41** Silər öz atanglarning qiloqinini qiliwatisilər! — dedi. — Biz haramdin bolqan əməsmiz! Bizning pəkət birla atimiz bar, U bolsa Hudadur! — deyixti ular. **42** Əysa ularqə: — Atanglar Huda bolqan bolsa, meni səygən bolattinglar; qünki mən Hudaning baqridin qikip, bu yərgə kəldim. Mən əzlükümdin kəlgən əməsmən, bəlki Uning tərripidin əwətilgənmən. **43** Səzlirimni nemixka qüxənməysilər? Enikki, mening səkalamim qulikinqlarqə kirməywatidu! **44** Silər atanglar İblistin bolqansilər wə uning arzu-həwəslirigə əməl qilixni halaysilər. U aləm apiridə bolqandin tartip qatil idi wə uningda həkikət bolmioqəqə, həkikəttə turmioqan. U yalqan səzligəndə, öz təbiitidin səzləydu, qünki u yalqanqı wə xundakla yalqanqilikning atisidur. **45** Lekin mən həkikətni səzliginim üqün, mənə ixənməysilər. **46** Qaysinglar meni gunahı bar dəp dəlilliyələysilər, qeni? Həkikətni səzlisəm, nemə üqün mənə ixənməysilər? **47** Hudadin bolqan kixi Hudaning səzlrini anglaydu; silər ularni anglimaysilər, qünki silər Hudadin bolqan əməssilər! **48** Yəhudiylar uningqə jawabən: — Əjəba, bizning seni: «Samariyəlik həm jin qaplxqan adəm»sən deginimiz toqra əməsmu? — deyixti. **49** Əysa jawabən: — Mənə jin qaplxqini yok, bəlki mən Atamni hərmət qilimən; lekin silər mənə hərmətsizlik qiliwatisilər. **50** Mən öz xan-xəripimni izdiməymən; lekin buni izdigüqi həm [uning üstidin] həküm qiloquqi Birsı bar. **51** Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, mening səkalamimni tutidioqan kixi əbədil'əbəd əlüm kərməydu. **(aiōn q165)** **52** Xuning bilən Yəhudiylar uningqə: —

Sanga dərwəkə jin qaplaşkanlığını əmdi bildük! Hətta [həzriti] İbrahim və pəyğəmbərlərimiz əlgən tursa, sən qandaxsığə: «Mening səz-kalamimni tutidiqan kixi əbədil'əbəd əlüm tetimaydu» dəysən? (aiōn g165) 53 Əjəba, sən atimiz İbrahimdin uluqmusən? U əldi, pəyğəmbərlər həm əldi!? Sən əzüngni kim qılməkqisən? 54 Əysa jawabən mundək dedi: — Əgər mən əzümni uluqlisam, undakta uluqlukum heqnərsə hesablanmaytti. Birək meni uluqluquqi — silər «U bizning Hudayimiz» dəp ataydiqan Atamning Əzidur. 55 Silər Uni tonumidinglar, lekin mən Uni tonuymən. Uni tonumaymən desəm, silərdək yaloqanqi bolattim; birək mən Uni tonuymən və Uning səz-kalamini tutimən. 56 Atanglar İbrahim mening künümni kəridiqanlığidin yayrap-yaxnidi həm dərwəkə uni əldin'ala kərip xadlandı. 57 — Sən tehi əllik yaxka kirməy turup, İbrahimni kərdüngmu? — deyixti ular. 58 Əysa ularoqa: — Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, İbrahim tuqulmastila, mən Bar Boluquqidurmən! — dedi. 59 Buning bilən ular uni qalma-kesək qiloqli kollirioqa yərdin tax əldi; lekin Əysa ularoqa kərinməy, ularning otturisidin ətöp ibadəthanidin qikip kətti.

9 Wə u yolda ketiwetip, tuqma qarioqu bir adəmni kərđi. **2** Muhlisiri uningdin: — Ustaz, kim gunah qilip uning qarioqu tuquloqiniqə səwəb boləqan? U əzimu ya ata-anisimu? — dəp soraxti. **3** Əysa mundək jawab bərđi: — Əzi yaki ata-anisining gunah sadir qiloqanlığidin əməs, bəlki Hudaning Əz əməlliri uningda ayan qilinsun dəp xundək boləqan. **4** Künning yorukida, meni əwətküqining əməllirini ada qilixim kərək. Kəq kirsə, xu qaqda heqkim

ix qilalmaydu. **5** Mən dunyada turoqan waqtimda, dunyaning nuri özümdurmən. **6** Bu sözlərni qiləandin keyin, u yərgə tükürüp, tükürüktin lay qilip, layni həliki adəmning kəzlirigə sürüp qoydi **7** wə uningə: «Siloam kəlqiki»gə berip yuyuwətkin» dedi («Siloam» [ibraniyə səz bolup], «əwətilgən» degən mənini bildüridu). Xuning bilən həliki adəm berip yuyuwidi, kəzi kəridioqan bolup qaytip kəldi. **8** Qoxniliri wə u ilgiri tiləmçilik qiləinida uni kərgənlər: — Bu olturup tiləmçilik qilədioqan həliki adəm əməsmu? — deyixip kətti. **9** Bəzilər: «Həə, xu ikən» desə, yənə bəzilər: «Yaq, u əməs, ləkin uningə ohxaydikən» deyixti. Biraq u əzi: — Mən dəl xu kixi bolimən! — dedi. **10** — Undaқта kəzliring qandaq eqildi? — dəp soraxti ular. **11** U jawabən mundaq dedi: — Əysa isimlik bir kixi [tükürükidin] lay qilip kəzlirimgə sürüp qoyuwidi, manga: «Siloam kəlqikigə berip yuyuwətkin» degənidi. Mən berip yuyuwidim, kərələydiqan boldum. **12** — U hazır qəyərdə? — dəp soraxti ular. — Bilməymən, — dedi u. **13** Halayik ilgiri qarəu boləqan bu adəmni Pərisiylərnin aldioqə elip berixti **14** (əslidə Əysa lay qilip bu adəmning kəzlirini aqқан күn dəl xabat күni idi). **15** Xuning bilən Pərisiylər qaytidin bu adəmdin qandaq kərələydiqan boləqinini soriwidi, u ularə: — U kəzlirimgə lay [sürüp] qoydi, mən yuyuwidim wə mana, kərələydiqan boldum! — dedi. **16** Xuning bilən Pərisiylərdin bəziliri: — U adəm Hudaning yenidin kəlgən əməs, qünki u xabat күnini tutmaydu, — deyixti. Yənə bəziliri: — U gunahkar adəm bolsa, qandaqlarqə bundaқ meјizilik alamətlərni yaritalaytti? — deyixti. Buning bilən ularning arisida

bəlünix pəyda boldi. **17** Ular qarışu adəmdin yənə: — U kəzliringni eqiptu, əmdi sən u toqruluk nemə dəysən? — dəp soraxti. U: — U bir pəyoğəmbər ikən, — dedi. **18** Yəhudiylar kərələydiqan qilinoqan kixining ata-anisini tepip kəlmigüqə, burun uning qarışu ikənlikigə wə hazır kərələydiqan qilinoqanlikiqə ixənməytti. Xunga ular uning ata-anisini qaqirtip, **19** ulardin: — Bu silərning oqlunglarmu? Tuqma qarışu, dəwatattinglar? Əmdi hazır qandaqlarqə kərələydiqan bolup qaldı? — dəp soraxti. **20** Ata-anisi ularqə: — Uning bizning oqlimiz ikənliki, xundaqla tuquluxidinla qarışu ikənlikini bilimiz; **21** lekin hazır qandaqlarqə kərələydiqan bolup qaloqanliqini, kəzlirini kim aqқанliqini bilməymiz. U qong adəm tursa, [buni] əzidin soranglar, u əzi dəp bərsun, — dəp jawab bərđi. **22** Ata-anisining xundaq deyixi Yəhudiylardin qorkқанliki üqün idi; qünki Yəhudiylar kimdəkim əysani Məsih dəp etirap qilsa, u sinagog jamaitidin qooqlap qiqirilsun dəp qarar qiloqanidi. **23** Xu səwəbtin uning ata-anisi: «U qong adəm tursa, [buni] əzidin soranglar» degənidi. **24** Pərisiylər əslidə qarışu bolqan adəmnı yənə qaqirip uningqə: — Hudaqə xan-xərəp berip [kəsəm qil]! Biz bu adəmning gunahkar ikənlikini bilimiz, — deyixti. **25** U mundaq jawab bərđi: — U gunahkarmu, əməsmu, bilməymən. Birəq mən xu birlə ixni bilimənki, qarışu idim, hazır kərələydiqan boldum. **26** Ular uningdin yənə bir qetim: — U seni qandaq qildi? Kəzliringni qandaq aqti? — dəp soraxti. **27** U jawabən: — Silərgə allıqəqan eyttim, birəq quləq salmidinglar. Silər nemə dəp qaytidin anglaxni haləp qaldinglar?

Silərmu uning muhlisliri bolay dəwatamsilər?! — dedi.

28 Buning bilən, ular uni qattik tillap: — Sən həliqining muhlisi! Biz bolsaq Musa [pəyoəmbərning] muhlisirimiz.

29 Hudaning Musaoğa səzligənlikini bilimiz; lekin bu nemining bolsa qəyərdin kəlgənlikinimu bilməymiz, — deyixti. **30** Həliki adəm ularoğa mundak jawab qəyturdi: — Ajayıp ixku bu! Gərqə silər uning qəyərdin kəlgənlikini bilmigininglar bilən, u mening kəzlimni aqti. **31** Biz bilimizki, Huda gunahkarlarning tiləklirini anglimaydu; birak Əzigə ihlasmən bolup iradisigə əməl qiləuqilarningkini anglaydu. **32** Dunya apiridə boləandin tartip, birərsining tuəma qarəuəning kəzini aqkanliqini anglap bakқан əməs. (aiōn g165) **33** Əgər bu adəm Hudadin kəlmigən bolsa, həqnemə qilalmioğan bolatti. **34** Ular uni: — Sən tüptin gunah iqidə tuəuloğan turukluk, bizgə təlim bərməqimusən? — deyixip, uni [sinagogtin] koqlap qikiriwetixti. **35** Əysa ularning uni [sinagogtin] koqlap qikəroğanliqini anglap, uni izdəp tepip: Sən, Hudaning oqlioğa etikad qilamsən? — dəp soridi. **36** U jawabən: — Təksir, u kim? Mən uningə etikad qilay, — dedi. **37** — Sən həm uni kərdüing həm mana, hazır sən bilən səzlixiatқан dəl xuning əzi, — dedi Əysa uningə. **38** Həliki adəm: — I Rəb, etikad qilimən! — dəp, uningə səjdə qildi. **39** — Mən korlarni kəridioğan bolsun, kəridioğanlarni kor bolsun dəp bu dunyaoğa həküm qikirixka kəldim, — dedi Əysa. **40** Uning yenidiki bəzi Pərisiylər bu səzləni anglap uningdin: — Bizmu kormu? — dəp soraxti. **41** Əysa ularoğa: — Kor boləğan bolsanglar, gunahinglar bolmaytti; lekin

silər hazır «kərwatimiz» degininglar üçün silərgə gunah hesabliweridu, — dedi.

10 Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, qoy qotinoğa ixiktin kirməy, baxqa yərdin yamixip kirgən kixi oqri wə qaraqqidur. **2** Ixiktin kiridioğan kixi bolsa qoylarning padiqisidur. **3** Ixik bəqar uningəğa ixikni eqip beridu wə qoylar uning awazini anglap tonuydu; u öz qoylirining isimlirini bir-birləp qaqirip ularni sirtka baxlap qiqidu. **4** U qoylirining həmmisini sirtka qiqirip bolup, ularning aldida mangidu, qoylarmu uning kəynidin əgixip mengixidu; qünki ular uning awazini tonuydu. **5** Ləkin ular yat adəmning kəynidin mangmaydu, bəlki uningdin qaqidu; qünki ular yatlarının awazini tonumaydu. **6** Əysa bu təmsilni ularəğa səzləp bərgini bilən, ləkin ular uning əzlrigə nemə dəwatqanlığını həq qüxənmidi. **7** Xunga Əysa ularəğa yənə mundak dedi: — Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, qoylarning ixiki özümdurmən. **8** Məndin ilgiri kəlgənləring həmmisi oqri wə qaraqqidur, ləkin qoylar ularəğa kulak salmidi. **9** Ixik özümdurmən. Mən arqilik kirgini qutquzulidu həm kirip-qiqip, ot-qəpləni tərıp yeyələydu. **10** Oqri bolsa pəkət oqrilax, əltürüx wə buzux üqünla kelidu. Mən bolsam ularni həyatliqqa erixsun wə xu həyatliqi mol bolsun dəp kəldim. **11** Yahxi padiqi özümdurmən. Yahxi padiqi qoylar üçün öz jenini pida qilidu. **12** Ləkin mədikar undak qilmaydu. U bəlki nə qoylarning igisi nə padiqisi bolmioqqa, bəring kəlgini kərsə, qoylarni taxlap qaqidu wə bərə kelip qoylarni titip tiripirən qiliwetidu. **13** Əmdi

mədikar bolsa pəkət həkkini dəp ixləp, qoylaroqa kəngül bəlməy bədər qaçıdu. **14** Yahxi padiqi özündurmən. Ata meni tonioqinidək mən atini tonuqinimdək, mən özümningkilərnı tonuymən wə özümningkilərmu meni tonuydu; qoylar üçün jenim pida. **16** Bu qotandin bolmioqan baxqa qoylirimmu bar. Ularımu elip baxlixim kerək wə ularımu awazimni anglaydu; xuning bilən bir pada bolıdu, xundaqla ularning bir padiqisi bolıdu. **17** Ata meni xu səwəbtin səyiduki, mən jenimni qayturuwelixim üçün uni pida qilimən. **18** Jenimni heqkim məndin alalmaydu, mən uni öz ihtiyarim bilən pida qilimən. Mən uni pida qilixqa hokuklukmən wə xundaqla uni qayturuwelixkimu hokuklukmən; bu əmrni Atamdın tapxuruwaloqanmən. **19** Bu səzlər tüpəylidin Yəhudiylar arısında yənə bəlinüx pəyda boldi. **20** Ulardın kəp adəmlər: — Uningoqa jin qaplixiptu, u jöylüwatıdu, nemə üçün uning səzigə kulak saloqudəksilər? — deyixti. **21** Yənə bəzilər bolsa: — Jin qaplxqan adəmning səzliri bundaq bolmaydu. Jin kandaqmu qarıoqularning kəzlrini aqalisun?! — deyixti. **22** Qıx pəsli bolup, Yerusalemda «Qayta beoqıxlax heyti» ətüzülüwatatti. **23** Əysa ibadəthanidiki «Sulaymanning pexaywini»da aylinip yürətti. **24** Yəhudiylar uning ətrapiqoqa olixiwelip: — Bizni qaqanoqıqə tit-tit qilip tutuklukta qaldurmaqısən? Əgər Məsih bolsang, bizgə oquqini eyt, — deyixti. **25** Əysa mundaq jawab bərdi: — Mən silərgə eyttim, ləkin ixənməysilər. Atamning nami bilən qiloqan əməllirimning əzi manga guwahlık berıdu. **26** Bıraq mən silərgə eytkinimdək, silər etıqad qilmidinglar, qünki mening

qoylirimdin əməsilər. **27** Mening qoylirim mening awazimni anlaydu, mən ularni tonuymən wə ular manga əgixidu. **28** Mən ularoqa mənggülük həyat ata qilimən; ular əsla həlak bolmaydu. Həqkim ularni qolumdin tartiwalalmaydu. (aiōn g165, aiōnios g166) **29** Ular ni manga təqdim qiloğan atam həmmidin üstündür wə həqkim ularni atamning qolidin tartiwalalmaydu. **30** Mən wə Ata [əslidinla] birdurmiz. **31** Buning bilən Yəhudiylar yənə uni qalma-kesək qilixmaqçi bolup, yərdin kollirioqa tax elixti. **32** Əysa ularoqa: — Atamdin kəlgən nuroqun yahxi əməllərni silərgə kərsəttim. Bu əməllərnin qaysisi üqün meni qalma-kesək qilmaqçisilər? — dedi. **33** — Seni yahxi bir əməl üqün əməs, bəlkə kupurluq qiloğininin üqün qalma-kesək qilimiz. Qünki sən bir insan turuqluq, özünəni Huda qilip kərsəttin! — dedi Yəhudiylar jawabən. **34** Əysa ularoqa mundaq jawab bərdi: — Silərgə təwə muqəddəs qanunda «Mən eyttim, silər ilahlərsilər» dəp pütülgən əməsmu? **35** Huda öz səz-kalamini yətküzgənlərni «ilahlar» dəp atioğan yərdə (wə muqəddəs yazmilarda eytiloğini hərgiz küqtin qalmaydu) **36** nemə üqün Ata Əzigə has-muqəddəs qilip paniy dunyaoqa əwətkən zat «Mən Hudaning Ooqlimən» desə, u toqruluq «kupurluq qilding!» dəysilər? **37** Əgər Atamning əməllirini qilmisam, manga ixənmənglər. **38** Birəq qilsam, manga ixənmigən hələttim, əməllərnin özlirogə ixinoglar. Buning bilən Atining mənə ikənliginin, meningmu Atida ikənligimni həq dəp bilip etiqad qilidioğan bolisilər. **39** Buning bilən ular yənə uni tutmaqçi boldi, birəq u ularning kolliridin kutulup, u yərdin kətti. **40** Andin u yənə Iordan

dəryasining u ketioqa, yəni Yəhya [pəyoʻambər] dəslipidə adəmlərnı qəməldürgən jayoqa berip, u yərdə turdi.

41 Nuroʻun kixilər uning yenioqa kəldi. Ular: — Yəhya həq məjizilik alamət kərsətmigən, lekin uning bu adəm toʻqrisida barlıq eytkanliri rast ikən! — deyixti. **42** Xuning bilən nuroʻunliqan kixilər bu yərdə uningqə etiқad qildi.

11 Lazarus degən bir adəm kesəl bolup qaloqanidi. U Məryəm wə hədisi Marta turoqan, Bəyt-Aniya degən kənttə turatti **2** (bu Məryəm bolsa, Rəbgə huxbuy mayni sürkigən, putlirini əz qaqliri bilən ertip qurutqan həliki Məryəm idi; kesəl bolup yatqan Lazarus uning inisi idi). **3** Lazarusning hədiliri Əysaqə həwərqi əwətip: «I Rəb, mana sən səygən [dostung] kesəl bolup qaldı» dəp yətküzdi. **4** Lekin Əysa buni anglap: — Bu kesəldin əlup kətməydu, bəlki bu arқilik Hudaning Oqlı uluqlinip, Hudaning xan-xəripi ayan qilinidu — dedi. **5** Əysa Marta, singlisi wə Lazarusni tolimu səyətти. **6** Xunga u Lazarusning kesəl ikənlikini angliqan bolsimu, əzi turuwatqan jayda yənə ikki kün turdi. **7** Andin keyin u muhlislirioqa: — Yəhədiyəgə qayta barayli! — dedi. **8** Muhlisliri uningqə: — Ustaz, yeqindila [u yərdiki] Yəhədiylar seni qalma-kesək qilməqqi bolqan tursa, yənə u yərgə qayta baramsən? — deyixti. **9** Əysa mundaқ dedi: — Kündüzdə on ikki saət bar əməsmu? Kündüzi yol mangoqan kixi putlaxmas, qünki u bu dunyaning yorukini kəridu. **10** Lekin keqisi yol mangoqan kixi putlixar, qünki uningda yorukluk yəqtur. **11** Bu səzlərnı eytkəndin keyin, u: — Dostimiz Lazarus uhlap qaldı; mən uni uyqusidin oyoqatkili barimən, — dəp qoxup qoydi. **12** Xunga muhlislar uningqə: — I Rəb,

uhliqan bolsa, yahxi bolup qalidu, — dedi. **13** Həlbuki, Əysa Lazarusning ölümü toqruqluq eytkanidi, lekin ular u dəm elixtiki uyquni dəwatidu, dəp oylaxti. **14** Xunga Əysa ularoşa oquqini eytip: — Lazarus öldi, — dedi. **15** — Birak silərnı dəp, silərnıng etıqad kılıxınglar üqün, [uning kexıda] bolmıoşanlıqımoşa huxalmən. Əmdi unıng yenıoşa baraylı, — dedi. **16** «Koxkezək» dəp atılıdıoşan Tomas baxka muhlısdaxlırıoşa: — Bizmu unıng bilən billə baraylı həm unıng bilən billə ələyli, — dedi. **17** Əysa muhlıslırı bilən Bəyt-Anıyaşa baroşanda, Lazarusning yərlikkə qoyuloşınıoşa allıkaşan tət kün bolıoşanlıkı unıngoşa məlum boldı. **18** Bəyt-Anıya Yerusalemoşa yekın bolup, unıngdın altə qakırımqa yıraklıqta idi, **19** xuning bilən nuroşun Yəhudıylar Marta bilən Məryəmgə inisi toşrısidə təsəlli bərgılı ularnıng yenıoşa kəlgənıdi. **20** Marta əmdi Əysanıng keliwatqınıni anğlapla, unıng aldıoşa qıktı. Lekın Məryəm bolsa əyidə olturup qaldı. **21** Marta əmdi Əysaşa: — İ Rəb, bu yərdə bolıoşan bolsang, inım əlmıgən bolattı. **22** Həlihəm Hudadın nemını tilısəng, Uning sanga xuni berıdıoşanlıqını bilimən, — dedi. **23** — İning qayta tırılıdu, — dedi Əysa. **24** Marta: — Ahırkı künidə, yənə tırılıx künidə unıng jəzmən tırılıdıoşanlıqını bilimən, — dedi. **25** Əysa unıngoşa: — Tırılıx wə həyatlık mən özümdurmən; manga etıqad kılıoşuqı kixi əlsımu, həyat bolıdu; **26** wə həyat turup, manga etıqad kılıoşuqı əbədil'əbəd əlməs; bunıngoşa ixınəmsən? (aiōn g165) **27** U unıngoşa: — İxınımən, İ Rəb; sening dunyaşa kelıxı muqərrər bolıoşan Məsıh, Hudanıng Oşlı ikənlikınggə ixınımən. **28** Buni dəp bolup, u berıp sınglısı Məryəmni astıoşına qakırıp: — Ustaz kəldı, seni

qakiriwatidu, — dedi. **29** Məryəm buni anglap, dərhal ornidin turup, uning aldiq̄a bardı **30** (xu pəyttə Əysa tehi yeziq̄a kirmigən bolup, Marta uning aldiq̄a mengip, uqrixip q̄aloq̄an yərdə idi). **31** Əmdi [Məryəmgə] təsəlli beriwatq̄an, əydə uning bilən olturoq̄an Yəhudiylar uning aldirap q̄opup sirtq̄a q̄iq̄ip kətkinini kərüp, uni kəbrigə berip xu yərdə yiq̄a-zar q̄iloq̄ili kətti, dəp oylap, uning kəynidin mengixti. **32** Məryəm əmdi Əysa bar yərgə baroq̄anda uni kərüp, ayiq̄iq̄a əzini etip: — I Rəb, bu yərdə bolq̄an bolsang, inim əlmigən bolatti! — dedi. **33** Əysa Məryəmning yiq̄a-zar q̄iloq̄inini, xundaqla uning bilən billə kəlgən Yəhudiy həlk̄ning yiq̄a-zar q̄ilixq̄inini kərgəndə, roq̄ida kəttik piq̄oq̄an q̄ekip, kəngli tolimu biaram boldi wə: **34** — Uni kəyərgə q̄oydunglar? — dəp soridi. — I Rəb, kelip kərgin, — deyixti ular. **35** Əysa kəz yexi q̄ildi. **36** Yəhudiy həlk̄i: — Q̄aranglar, u uni q̄anq̄ilik səyq̄ən! — deyixti. **37** Wə ulardin bəziliri: — Q̄arioq̄uning kəzini aq̄q̄an bu kixi kəsəl adəmnı əlumdin saqlap q̄alalmsmidi? — deyixti. **38** Əysa iq̄idə yənə kəttik piq̄oq̄an q̄ekip, kəbrining aldiq̄a bardı. Q̄əbri bir oq̄ar idi; uning kirix aq̄ziq̄a q̄ong bir tax q̄oyuqluq̄ idi. **39** Əysa: — Taxni eliwetinglar! — dedi. Əlgüq̄ining hədisi Marta: — I Rəb, yərlikkə q̄oyq̄ili tət kün boldi, hazır u purap kətkəndu, — dedi. **40** Əysa uningq̄a: — Mən sanga: «Etikad q̄ilsang, Hudaning xan-xəripini kərisən» degənıdimoq̄u! — dedi. **41** Buning bilən halayiq̄ taxni eliwətti. Əysa kəzlrini asmanoq̄a tikip mundaq̄ dua q̄ildi: — I Ata, tilikimni angliq̄ining üq̄ün sanga təxəkkür eytimən. **42** Tiləklirimni həmixə anglaydiq̄anliq̄ingni bilimən;

lekin xundak bolsimu, ətrapimdiki muxu halayiq sening meni əwətkənlikinggə ixənsun dəp, buni eytiwatimən!

43 Bu sözlərnı kıləqandın keyin, u yukiri awazda: — Lazarus, taxkiriəqa qıq! — dəp tovlidi. **44** Əlgüqi kəl-putliri kəpənləngən, engiki tengiləqan həlda taxkiriəqa qıqti. Əysa ularəqa: — Kəpənni yexiwetip, uni azad kilinglar! — dedi. **45** Məryəmning yenioqa pətə kılıp kelip, uning əmillirini kərgən Yəhudiylar iqidin nurojunliri uningəqa etikad kildi. **46** Lekin ularning iqidə bəziliri Pərisiylərnıng yenioqa berip, Əysanın kıləqan ixlirini məlum kilixti. **47** Xunga bax kahınlar wə Pərisiylər Yəhudiyların kengəxmisini yioqıp: — Kəndək kiliximiz kərək? Bu adəm nurojun məjizilik alamətlərnı yaritiwatidu. **48** Uningəqa xundək yol kəyup beriwərsək, həmmə adəm uningəqa etikad kılıp ketidu. Xundək boləqanda, Rimliklar kelip bu bizning jayimiz wə kəwmimizni wəyran kiliwetidu! — deyixti. **49** Uların iqidə biri, yəni xu yili bax kahın boləqan Kəyafa: — Silər həqnemini bilməydikənsilər! **50** Pütün həlkning həlak boluxining ornioqa, birla adəmning ular üqün əlxining əwzəllikini qüxinip yətməydikənsilər, — dedi **51** (bu sözni u əzlükidin eytmioqanıdi; bəlki u xu yili bax kahın boləqanlıki üqün, Əysanın [Yəhudi] həlki üqün, xundəqla pəkət u həlk üqünla əməs, bəlki Hudanın hər yanəqa tarkilip kətkən pərzəntlirinin həmmisini bir kılıp uyuxturux üqün əlidioqanlıkidin əldin bəxarət berip xundək degənidi). **53** Xuning bilən ular məslihətlixip, xu kündin baxlap Əysani əltürüwetixni kəstlidi. **54** Xuning üqün Əysa əmdi Yəhudiylar arisida axkara yürməytti, u u yərdin ayrilip qəlgə yekın rayondiki Əfraim isimlik

bir xəhiringə berip, muhlisliri bilən u yərdə turdi. **55** Əmdi Yəhudiylarning «ətüp ketix həyti»oşa az qalojanidi. Nuroşun kixilər taħarətni ada qilix üqün, həyttin ilgiri yezilardin Yerusalemoşa kelixti. **56** Xuning bilən billə xu kixilər əysani izdəxti. Ular ibadəthanida yiqiloşanda bir-birigə: — Qandak oylawatisilər? U həyt etküzgili kəlməsmu? — deyixti. **57** Bax kaħinlar bilən Pərisiylər bolsa uni tutux üqün, hərkimning uning kəyərdilikini bilsə, məlum qilixi toşruluk pərman qikarəjanidi.

12 Ətüp ketix həytidin altə kün ilgiri, əysa əzi əlümdin tirildürgən Lazarus turuwatқан jay — Bəyt-Aniyaşa kəldi. **2** Xu wəjidin ular u yərdə uningəşa ziyapət bərdi. Marta mehmanlarni kütüwatatti; Lazarus bolsa əysa bilən həmdastihan boləjanlarning biri idi. **3** Məryəm əmdi nahayiti kimmət bahalik sap sumbul ətirdin bir qadak əkilip, əysaning putlirioşa quydi andin qaqliri bilən putlirini ertip kurutti. Ətirning hux puriki əyni bir aldi. **4** Lekin uning muhlisliridin biri, yəni uningəşa pat arida satқunluk qiloşuqi, Simonning oşli Yəhuda Ixkariyot: **5** — Nemixқа bu [kimmət bahalik] ətir kəmbəşəllərgə sədikə qilip berilixkə üq yüz dinarəşa setilmidi? — dedi **6** (u bu səzni kəmbəşəllərnin şemini yegənliki üqün əməs, bəlkə oşri boləjanliki üqün degənidi; qünki u [muhlislarning ortak] həmyanini saқlioşuqi bolup, daim uningəşa selinoşinidin oşriliwalatti). **7** Əmdi əysa: — Ayalni əz ihtiyarişə qoyşin! Qünki u buni mening dəpnə künüm üqün təyyarlik qilip saқlioşandur; **8** qünki kəmbəşəllər həmixə silər bilən billə bolidu, lekin mən həmixə silər bilən billə bolmaymən, — dedi. **9** Zor bir top

Yəhudiylar uning xu yərdə ikənlikidin həwər tepip, xu yərgə kəldi. Ularning kelixi yaloquz Əysani dəpla əməs, yənə u ölümdin tirildürgən Lazarusnimu kərux üqün idi. **10** Lekin bax kaşınlar bolsa Lazarusnimu öltürüxnı məslıhətləxkənıdı; **11** Qünki uning səwəbidin nuroqun Yəhudiylar əzlıridin qekinip Əysaqə etıqad kılıwatattı. **12** Ətisi, «[ətüp ketix] həyti»ni ötküzüxkə kəlgən zor bir top halayık Əysaning Yerusalemqə keliwatqanlıqını anglap, **13** kolliriqə horma xahlirini tutuxqan həlda uni qarxi aloqili qıqixtı wə: «Təxəkkür-şosanna! Pərwərdigarning namıda kəlgüqi, İsrailning padixahıqə mubarək bolqay!» dəp warkıraxtı. **14** Əysa bir təhəyni tepip, uningqə mindi; huddi [mukəddəs yazmılarda] mundaq pütülgəndək: — **15** «Qorqma, i Zion qızı! Mana, Padixahıng exək təhiyigə minip keliwatıdu!». **16** Əyni qaqda uning muhlisliri bu ixlarnı qüxənməytti, lekin Əysa xan-xərəptə uluqlanoqandin keyin, bu səzlərnıng uning toqruluk pütülgənlikini, xundakla bu ixlarning dərwəkə uningda xundak yüz bərgənlikini esigə kəltürdi. **17** Əmdi u Lazarusni kəbridin qaqirip tirildürgən qaqda uning bilən billə bolqan halayık bolsa, bu ixqa guwahlık berıwatattı. **18** Əysa yaratqan bu məjizilik alamətnimu angliqraqqa, uni qarxi elixqa xu bir top adəmlər qıqixqanıdı. **19** Pərisiylər bolsa bir-birigə: — Qaranglar, [barlık] qıloqininglar bikar kətti! Mana əmdi pütkül jaqan uningqə əgəxməktə! — deyixtı. **20** Ətüp ketix həytida ibadət qıloqili kəlgənlər arısında birnəqqə greklarmu bar idi. **21** Bular əmdi Galiliyəning Bəyt-Saida yezisidin bolqan Filipning yenıqə kelip: — Əpəndim, biz Əysa bilən kərüxsək, — dəp tələp

kilixti. **22** Filip berip buni Andriyaska eytti. Andin Andriyas wə Filip ikkisi Əysaəja məlum kildi. **23** Lekin Əysa ularəja jawabən mundak dedi: — «İnsan'ooqlining xan-xərəptə uluəqlinidəjan waqit-saiti yetip kəldi. **24** Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip koyayki, buəday deni tupraq iqiğə qüxüp əlmigüqə, əzi yənla yaloquz qalidu; lekin əlsə, mol həsul beridu. **25** Kimdəkim öz həyatini ayisa uningdin məhrum bolidu; lekin bu dunyada öz həyatidin nəprətlənsə, uni mənngülük həyatlikqa saqliyalaydu. (aiōnios g166) **26** Kimdəkim hizmitimdə boluxni halisa, manga əgəxsun. Mən kəyərdə bolsam, mening hizmətqimmu xu yərdə bolidu. Kəmdəkim mening hizmitimdə bolsa, Ata uningəja izzət kilidu. **27** Həzir jenim qattik azabliniwatidu. Mən nemə deyixim kerək? «Ata, meni bu saəttin kutkuzəjin!» dəymu? Lekin mən dəl muxu waqit-saət üqün kəldim. **28** Ata, namingəja xan-xərəp kəltürgin!». Xuan, asmandin bir awaz anglinip: — Uningəja xan-xərəp kəltürdüm wə yənə uningəja xan-xərəp kəltürimən!» — deyildi. **29** Buni angliəjan xu yərdə turojan halayik: — Həwa güldürlidi, — deyixti. Yənə bəzilər bolsa: — Bir pərixətə uningəja gəp kildi, — deyixti. **30** Əysa bolsa jawabən: — Bu awaz meni dəp əməs, siləрни dəp qüxiti. **31** Əmdi dunyaning üstigə həküm qikirilix waqti kəldi; həzir bu dunyaning həkümdarining taxkiriəja qooqlinix waqti kəldi. **32** Wə mən bolsam, yərning üstidin kətürülginimdə, pütkül insanlarni özümgə jəlp kilip tartimən, — dedi **33** (uning buni degini əzining qandak əlüm bilən əlidəjanlikini kərsətkini idi). **34** Halayik buningəja jawabən uningdin: — Biz muqəddəs

kanundin Məsihning əbədgiyə qalidişinini anglişan; sən qandaxsığə «İnsan'ooli ketürülüxi kerək» dəysən?! Bu qandaxmu «İnsan'ooli» bolsun? — dəp soridi. (aiōn g165) **35** Xunga Əysa ularoşa: — Nurning aranglarda bolidişan waqti uzun bolmaydu. Xunga qarangoşulukning silərni besiwalmasliki üqün, nur bar waqtida [uningda] menginglar; qarangoşulukta mangoşan kixi özining qəyergə ketiwatqanlikini bilməydu. **36** Nur aranglarda bar waqitta, uningoşa ixininglar; buning bilən nurning pərzəntliri bolisilər, — dedi. Əysa bu sözlərni qiloşandin keyin, ulardin ayrilip yoxurunuwaldi. **37** Gərqə u ularning kəz aldida xunqə tola məjizilik alamət kərsətkən bolsimu, ular tehi uningoşa etiqad qilmidi. **38** Xuning bilən Yəxaya pəyoşəmbərnin yazmisida aldin'ala kərsitilgən bexarət dəl əməlgə axurdi: «I Pərwərdigar, bizning yətküzgən həwirimizgə kimmu ixəngən? Həm «Pərwərdigarning biliki» Boluquqi kingimu ayan qilinşan?» **39** Halayikning etiqad qilmioşininin səwəbi dəl xuki (huddi Yəxaya pəyoşəmbər yənə aldin'ala eytkandək): «[Pərwərdigar] ularning kəzlrini kor, Qəlbini tax qildi; Məqsət, ularning kəzlrininin kərüp, Qəlbining qüxinip, [Gunahlıridin] yenixininin aldin'ala elix üqündur; Bolmisa, Mən ularni saqaytqan bolattim, — [dəydu Pərwərdigar]». **41** Bu sözlərni Yəxaya [pəyoşəmbər] [Məsihning] xan-xəripini kərüp uningoşa qarita aldin'ala səz qiloşinida eytkanidi. **42** Wəhalənki, gərqə hətta Yəhudiy aqsakalliridinmu nurşunlişan adəmlər uningoşa etiqad qiloşan bolsimu, ular Pərisiylər wəjidin qorqup, əzlrininin sinagogtin qoşlap qiqiriwetilməsliki üqün uni etirap qilmidi. **43**

Buning səwəbi, ular insanlardin kelidioʻan izzət-xəhrətini Hudadin kelidioʻan izzət-xəhrəttin yahxi kərəttili. **44** Birak əysa yukiri awaz bilən mundak dedi: — Manga etiqad qilouqi mangila əməs, bəlki meni əwətküqigə etiqad qilouqidur. **45** Kimki meni kərgüqi bolsa, meni əwətküqini kərgüqi bolidu. **46** Mən manga etiqad qilouqilar qarangoʻulukta qalmisun dəp, nur süpitidə dunyaəta kəldim. **47** Birsı səzlimni anglap, ularni tutmisa, uni sorakka tartmaymən; qünki mən dunyadikilərnı sorakka tartkili əməs, bəlki dunyadikilərnı kutkuzoʻjili kəldim. **48** Birak meni qətkə kakkuqini, xundakla səzlimni qəbul qilmiəanni bolsa, uni sorakka tartkuqi birsı bar. U bolsimu, mən eytkən səz-kalamimdur. U ahırki küni uni sorakka tartidu. **49** Qünki mən əzlükümdin səzliginim yok, bəlki meni əwətkən Ata mening nemini deyixim wə qandak səzlixim kerəklikigə əmr bərgən. **50** Uning əmrining mənggülik hayatlik ikənlikini bilimən. Xunga nemini səzlisəm, Ata manga buyruəjini dək səzləymən.

(aiōnios g166)

13 Ətüp ketix heytidin ilgiri, əysa bu dunyadin ayrilip, Atining yenioʻa baridioʻan wakıt-səatning yetip kəlgənlikini bildi wə xuning üqün bu dunyadiki əz adəmlirigə kərsitip kəlgən mehır-muhəbbitini ahıroʻiqə toluk kərsitip turdi. **2** Əmdi kəqlik tamak yeyiliwatkanidi; Iblis alliburun Simonning ooʻjli Yəhuda Ixkariyotning kəngligə əysəta satkunluk qilix wəswəsisini saləjanidi. **3** Əysa Atining hər ixni uning qolioʻa tapxuroʻinini, wə əzining Hudaning yenidin kelip, Hudaning yenioʻa qaytidioʻanlikini bilgəqkə, **4** dastihandin turup, ton-

kənglikini yexip, bir lənggə bilən belini baqlidi. **5** Andin jawuroja su quyup, muhlislarning putlirini yuyuxka wə beligə baqliojan lənggə bilən sürtüp qurutuxka baxlidi. **6** Nəwət Simon Petruska kəlgəndə, Petrus uningoja: — I Rəb, putumni sən yusang kəndəq bolojini?! — dedi. **7** Əysa uningoja: — Nəmə kiliwatqinimni hazır bilməysən, ləkin keyin bilisən, — dedi. **8** Petrus: — Sən mening putumni yusang hərgiz bolmaydu! — dedi. Əysa uningoja jawabən: — Seni yumisam, mening bilən təng nesiwəng bolmaydu, — dedi. (aīōn g165) **9** Simon Petrus: — I Rəb, undəqta pəkət putlirimnə əməs, kollirimnimu, bəximnimu yuəajsən! — dedi. **10** Əysa uningoja: — Bədini yuyulup, tamamən pakiz boləjan adəm pəkət putlirini yusila qayta yuyunuxining həjiti bolmaydu. Silər pakiz, ləkin həmminglər əməs, — dedi **11** (qünki u əzini kimning tutup beridiəanlikini bilətti; xuning üçün u «Həmminglərlə pakiz əməs» degənidi). **12** Xuning bilən u ularning putlirini yuyup boləandin keyin, ton-kənglikini kiyip, yənə dastihanəja olturup ularəja mundaq dedi: — Silərgə nəmə qiləjinimni uqtunglarmu? **13** Silər meni «Ustaz» wə «Rəb» dəysilər wə rast eytisilər, mən xundaqturmən. **14** Əgər mən Rəb wə ustazinglər turukluk, putliringlərnə yuəjanikənmən, silərmu bir-biringlərnə putlirini yuyuxunglər kəək. **15** Mən silərgə qiləandək silərnəngmu həm xundaq qilixinglər üçün bu ülgini qaldurdum. **16** Bərhək, bərhək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, kul hojayinidin üstün turmaydu, əlqimu əzini əwətküqidin üstün turmaydu. **17** Bu ixlərnə bilgənəkənsilər, xundaq qilsanglər bəhtliklər! **18** Mən bulərnə həmmingləroja qaritip eytmidim. Mən

tallioqanlirimni bilimən, lekin [mukəddəs yazmilarda] aldin pütülgən: «Mən bilən həmdastihan bolup nenimni yegənmu manga put atti!» degən bu söz əməlgə axurulmay qalmaydu. **19** Mən bu ix yüz berixtin awwal uni silərgə eytip qoyayki, u ixlar yüz bərgəndə mening «Bar Boluquci» ikənlikimgə ixinisilər. **20** Bərək, bərək, silərgə xuni eytip qoyayki, kimki mən əwətkən hərəkəndə birsini qəbul qiloqan bolsa, meni qəbul qiloqan bolidu; wə meni qəbul qiloquqilar meni əwətküqini qəbul qiloqan bolidu. **21** Əysa bu sözləni eytkəndin keyin, rohta kattik piqan qekip, mundaq guwahlik bərdi: — Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip qoyayki, aranglarda birəylən manga satkənlük qilidu! **22** Muhlislar kimni dəwatqanlikini biləlməy, bir-birigə qaraxti. **23** Əmdi dastihanda muhlisleridin biri əysaning məydisigə yəlinip yatqanidi; u bolsa «əysa səyidiqan muhlis» idi. **24** Simon Petrus uningdin [əysaning] kimni dəwatqinini sorap beqixini ixarət qildi. **25** Xuning bilən u əysaning məydisigə yəlinip turup uningdin: — I Rəb, u kimdur? — dəp soridi. **26** Əysa jawab berip: — Bu bir qixləm nanni axka təgürüp kimgə sunsam, xudur, — dedi. Xuning bilən u bir qixləm nanni [axka] təgürüp, Simonning oqlı Yəhuda İxkariyotqa sundi. **27** Yəhuda nanni eliwidi, Xəytan uning iqigə kirdi. — Qilidiqiningni qapsan qil, — dedi əysa uningə. **28** (Əmdi dastihanda olturoqanlarning həqkaysisi uning [Yəhudaq] bu sözləni nemə üqün deqinini bilmidi. **29** Yəhuda ularning ortaq həmyanini tutqini üqün, bəzilər əysa uningə: «Bizgə kerəklik həytlik nərsiləni elip kəl» yaki «Kəmbəqəllərgə birər nərsə bər» dəwatsa

kerək, dəp oylaxti). **30** Yəhuda bu bir qixləm nanni elipla taxkiriya qikip kətti (bu qaş keqə idi). **31** Yəhuda taxkiriya qikip kətkəndin keyin, əysa mundak dedi: — Əmdi İnsan'ooli uluqlinidion wakit-saət yetip kəldi wə Huda u arkilik uluqlinidu. **32** Wə əgər Huda uningda uluqlansa, Hudamu Əzidə uni uluqlaydu, xundakla dərhal uni uluqlaydu. **33** Balilirim, silər bilən billə bolidion yənə azojina waktim qaldi. Silər meni izdəysilər, lekin mening Yəhudiylaroqə: «Mən baridion yərgə silər baralmaysilər» dəp eytkinimdək, buni silərgimu eytimən. **34** Silərgə yeni bir əmr tapxurimənki, «bir-biringlarni səyünglar». Silərnə səyginimdək, silərmu bir-biringlarni səyünglar. **35** Aranglarda bir-biringlaroqə mehİR-muhəbbitinglar bolsa, həmmə adəm silərning mening muhlisirim ikənlikinglarni bilidu. **36** Simon Petrus uningdin: — I Rəb, kəyərgə barisən? — dəp soridi. Əysa jawabən: — Mən ketidion yərgə hazırqə əgixip baralmaysən, lekin keyin mənə əgixip barisən, — dedi. **37** Petrus uningoqə: — I Rəb, nemə üqün hazır sening kəyningdin əgixip baralmaymən? Sən üqün jenimni pida qılay! — dedi. **38** Əysa jawabən mundak dedi: — Mən üqün rastinla jeningni pida qılamsən? Bərək, bərək, sanga eytip koyayki, horaz qillioquqə, sən məndin üq ketim tanisən!

14 Kənglünglarni parakəndə qilmanglar! Hudaqə ixinisilər, mangimu ixininglar. **2** Atamning əyidə nuroqun makanlar bar. Bolmioqan bolsa, buni silərgə eytkən bolattim; qünki mən hərbinglaroqə orun təyyarlıx üqün xu yərgə ketip barimən. **3** Mən silərgə orun təyyarlıqili

baridojanikənmən, qoqum kəytip kelip, silərni özümgə alimən; xuning bilən, mən kəyərdə bolsam, silərmu xu yərdə bolisilər. **4** Silər mening kəyərgə ketidojanlikimni wə u yərgə baridojan yolni bilisilər. **5** Tomas uningoja: — I Rəb, sening kəyərgə ketidojanlikiğini bilməymiz. Xundak ikən, yolni kəndak bilimiz? — dedi. **6** Əysa uningoja: — Yol, həkikət wə həyatlik özümdurmən. Meningsiz həqkim Atining yenioja baralmaydu. **7** Əgər meni tonuqan bolsanglar, Atamnimu tonuqan bolattinglar. Həzirdin baxlap uni tonudunglar həm uni kərdüinglar, — dedi. **8** — I Rəb, Atini bizgə kərsitip kəysangla, xu kupayə, — dedi Filip. **9** Əysa uningoja mundak dedi: — «I Filip, silər bilən birgə boləjinimoja xunqə wəkit boldi, meni tehiqə tonumidingmu? Meni kərgən kixi Atini kərgən bolidu. Xundak turuqluk, sən nemixka yənə: «Bizgə Atini kərsətkəysən» dəysən? **10** Mən Atida, Ata məndə ikənlikigə ixənməmsən? Silərgə eytkən səzlimni əzlükümdin eytkinim yok; bəlki məndə turuwatqan Ata Əz əməllirini kiliwatidu. **11** Mening Atida boləjanlikimoja, Atining məndə boləjanlikiqə ixininglar. Yaki həqbolmiojanda, mening kəlojan əməllirimdin manga ixininglar. **12** Bərək, bərək, mən silərgə xuni eytip kəyayki, manga ixəngən kixi mening kiliwatqan əməllirimni kəlaydu; wə bulardinmu tehimu uluq əməllərnə kəlidu, qünki mən Atining yenioja [kəytip] ketimən. **13** Wə Atining Ooqulda uluqlinixi üqün, hərnemini mening namim bilən tilisənglar, xularni ijabət kəlimən. **14** Mening namim bilən hərəkəndak nərsini tilisənglar, mən silərgə xuni ijabət kəlimən». **15** — «Məni səysənglar, əmrlirimgə əməl

kilisilär. **16** Mänmu Atidin tiläymän wə U silərgə baxqa bir Yardəmqi ata kılıdu. U silər bilən əbədgiqə birgə bolıdu. **(aiōn g165)** **17** U bolsımu Həqıqətning Rohıdur. Uni bu dunyadikilər qobul kılalmaydu, qünki Uni nə kərməydu, nə tonumaydu. Biraq silər Uni tonuysilər, qünki U silər bilən billə turuwatıdu həm silərdə makan kılıdu. **18** Mən silərnı yetim qaldurmaymən, yeninglaroqa yənə qaytip kelimən. **19** Azoqına waqıttın keyin, bu dunya meni kərməydu, lekin silər kərüsilər. Mən həyat boloqanliqim üqün, silərmu həyat bolısilər. **20** Xu kündə mening Atamda boloqanliqim, silərnıng mändə boloqanliqinglar wə mənmu həm silərdə boloqanliqimni bilısilər. **21** Kim əmrlirimgə igə bolup ularnı tutsa, meni səyğüqi xu bolıdu. Meni səyğüqini Atammu səyidu, mənmu uni səyimən wə özümni uningoa ayan qilimən». **22** Yəhuda (Yəhuda İxqariyot əməs) uningdin: — I Rəb, sən özüngni bu dunyadikilərgə ayan qilmay, bizgila ayan qilixing kandaq ix? — dəp sorıdi. **23** Əysa uningoa jawabən mundaq dedi: — «Birkim meni səysə, səzümni tutıdu; Atammu uni səyidu wə [Atam] bilən ikkimiz uning yenioqa berip, uning bilən billə makan qilimiz. **24** Meni səyməydiqan kixi səzlirimni tutmaydu; wə silər anglawatqan bu sız bolsa mening əməs, bəlki meni əwətkən Atiningkidur. **25** Mən silər bilən billə boluwatqan qeoqimda, bularnı silərgə eyttim. **26** Lekin Ata mening namim bilən əwətidiqan Yardəmqi, yəni Muqəddəs Roh silərgə həmmıni əgıtidu həm mening silərgə eytqan həmmə səzlirimni esinglaroqa kəltürıdu. **27** Silərgə hatırjəmlık qaldurımən, əz hatırjəmlıkimni silərgə berımən; mening silərgə bərginim bu dunyadikilərnıng

bərginidək əməstur. Kənglünqlarni parakəndə qilmanglar wə jür'ətsiz bolmanglar. **28** Silər mening: «Mən [silərdin] ayrilip ketimən, keyin yeninglaroqa yənə qaytip kelimən» deginimni anglidinglar. Meni səygən bolsanglar, Atining yenioqa ketidioqanlikim üçün hursən bolattinglar. Qünki Ata məndin uluoqdur. **29** Silərning bu ixlar yüz bərginidə ixinixinglar üçün bu [ixlar] yüz berixtin awwal silərgə eyttim. **30** Mundin keyin silər bilən kəp səzləxməymən; qünki bu dunyaning həkümdari kelix aldida turidu wə məndin kirgüdək həq yoquq tapalmaydu. **31** Lekin bu dunyaning adəmlirining mening Atini səyidioqanlikimni bilixi üçün Ata manga nemə əmr qiloqan bolsa, mən dəl xuni əməlgə axurimən. Turunglar, bu jaydin ketəyli».

15 – «Həqiqiy üzüm teli» özümdurmən, Atam bolsa baqəwəndur. **2** Baqəwən məndiki mewə bərməydiqan hər bir xahni kesip taxlaydu. Mewə bərgənlirini bolsa tehimu kəp mewə bərsun dəp, pak qilip putap turidu. **3** Əmdi silər mən silərgə yətküzgən səzüm arqilik alliburun pak boldunglar. **4** Silər məndə izqil turunglar, mənmu silərdə izqil turimən. Xah talda turmay, əzi mewə bərləməydiqinidək, silərmu məndə izqil turmisanglar, mewə bərləməysilər. **5** «Üzüm teli» özümdurmən, silər bolsanglar xahliridursilər. Kim məndə izqil tursa, mənmu xundakla uningda turoqinimda, u kəp mewə beridu. Qünki mənətsiz həqnemini qilalmaysilər. **6** Birsı məndə turmisa, u [kerəksiz] xahtək taxlinip, qurup ketidu. Bundak xahlar yioqip kelinip otqa taxlinidu. **7** Silər məndə izqil tursanglar wə səzlirim silərdə izqil tursa, nemini tələp qilsanglar, silərgə xu ijabət bolidu. **8** Silərning kəp mewə

berixinglar, xundakla mening muhlisirim ikənlikinglarni ispatlixinglar bilən xan-xərəp Atamoqa kəltürülidu. **9** Atam meni səyginidək, mənmu silərni səydüm; mening mehİR-muhəbbitimdə izqil turunglar. **10** Əgər əmrlirimni tutsanglar, huddi mən Atamning əmrlirini tutqan wə həmixə uning mehİR-muhəbbitidə turoqinimdək, silərmu həmixə mening mehİR-muhəbbitimdə turisilər. **11** Mening huxallikim silərdə bolsun wə xuningdək huxallikinglar tolup taxsun dəp, mən bularni silərgə eyttim. **12** Mening əmrim xuki, mən silərni səyginimdək, silərmu bir-biringlarni səyüinglar. **13** İnsanlarning öz dostliri üqün jenini pida qilixtin qongkur mehİR-muhəbbiti yoxtur. **14** Silərgə buyruoqan əmrlirimni ada qilsanglar, mening dostlirim bolisilər. **15** Əmdi mundin keyin mən silərni «kul» dəp atimaymən. Qünki kul hojayinining nemə qiliwatqinini bilməydu. Uning ornioqa silərni «dost» dəp atidim, qünki Atamdin anglioqlanlirimning həmmisini silərgə yətküzdüm. **16** Silər meni tallioqininglar yok, əksiqa mən silərni tallidim wə silərni berip mewə bərsun həmdə mewiliringlar daim saqlansun, mening namim bilən Atidin nemə tilisənglar, u silərgə bərsun dəp silərni tiklidim. **17** Silərgə xuni əmr qilimənki, bir-biringlarni səyüinglar. **18** Bu dunyadikilər silərdin nəprətlənsə, silərdin awwal məndin nəprətləngənlikini bilinglar. **19** Silərmu bu dunyadikilərdin boləqan bolsanglar, bu dunyadikilər silərni əzimizningki dəp, səygən bolatti. Biraq silər bu dunyadin bolmioqqaqqa, bəlki mən silərni bu dunyadin ayrip tallioqlanlikim üqün, əmdi bu dunyadikilər silərdin nəprətlinidu. **20** Mən silərgə eytkən səzni esinglarda

tutunglar: «Kul hojayinidin üstün turmaydu». Ular manga ziyankəxlik qiloqan bolsa, silərgimu ziyankəxlik qilidu. Mening səzümni tutqan bolsa, ular silərninimni tutidu.

21 Birəq mening namim tūpəylidin ular silərgimu xu ixlarning həmmisini qilidu, qünki ular meni əwətküqini tonumaydu. **22** Əgər mən kelip ularoqə səz qilmioqan bolsam, ularda gunah yok dəp hesablinatti. Lekin hazır gunahı üqün ularning heq bahənsi yoktur. **23** Kimdəkim məndin nəprətlənsə Atamdimmu nəprətləngən bolidu. **24** Mən ularning arisida baxqə heqkim qilip baqmioqan əməllərnə qilmioqan bolsam, ularda gunah yok dəp hesablinatti. Lekin ular hazır [əməllirimni] kərgən turuqluk, yənilə həm məndin həm Atamdin nəprətləndi. **25** Lekin bu ixlər ularoqə təwə boləqən Təwrat qənunida: «Heqqəndə səwəbsizlə məndin nəprətləndi» dəp pütülgən səz əməlgə axuruluxi üqün xundə yüz bərdi. **26** Lekin mən silərgə Atining yenidin əwətidiəqən Yardəmqi, yəni Atining yenidin qıqquqi Həqikətning Rohi kəlgəndə, U manga guwəhlik beridu. **27** Silərmu manga guwəhlik berisilər, qünki silər baxtin tartip mən bilən billə boldunglar.

16 Silərnin putlixip kətməslikinglər üqün bularni silərgə eyttim. **2** Ular silərnə sinagolarning jəmətliridin qoqlap qikiriwetidu; həmdə xundə bir wəqit-səət keliduki, silərnə öltürgüqi əzini Hudaəqə hizmət qiliwatimən, dəp hesablaydu. **3** Ular bularni ya Atini, ya meni tonumioqanliki üqün qilidu. **4** Lekin mən bu ixlarni silərgə eyttimki, wəqit-saiti kəlgəndə, mən xundəq əldin'ala eytkinimni esingləroqə kəltürələysilər. **5** —

Mən baxta bularni silərgə eytmidim, qünki mən silər bilən billə idim. Lekin əmdi meni əwətküqining yenioğa qaytip ketimən. Xundak turukluk, aranglardin heqkim məndin: «Nəgə ketisən?» dəp sorimaywatidu. **6** Əksiqa, silərgə bularni eytkinim üqün, kəlbinqlar kayoquoğa qəməp kətti. **7** Əmma mən silərgə həkikətəni eytip qoyayki, mening ketixim silərgə paydiliktur. Qünki əgər kətmisəm, Yardəmqi silərgə kəlməydu. Əmma kətsəm, Uni silərgə əwətimən. **8** U kəlgəndə, bu dunyadikilərgə gunah toqrisida, həkqaniylik toqrisida wə ahirət sorikı toqrisida həkikətəni bilgüzidu. **9** U ularni gunah toqrisida bilgüzidu, qünki ular manga etikad kılmidi. **10** Ular ni həkqaniylik toqrisida [bilgüzidu], qünki Atamning yenioğa qaytip barimən wə silər meni yənə kərəlməysilər. **11** Ular ni ahirət sorikı toqrisida [bilgüzidu], qünki bu dunyaning həkümdari üstigə həküm qikirildi. **12** Silərgə eytidioğan yənə kəp səzlim bar idi; lekin silər ularni hazırqə kətürəlməysilər. **13** Lekin U, yəni Həkikətning Rohi kəlgəndə, U silərni barlik həkikətkə baxlap baridu. Qünki U əzlikidin səzliməydu, bəlki nemini anglioğan bolsa, xuni səzləydu wə kəlgüsida bolidioğan ixlardin silərgə həwər beridu. **14** U meni uluqılaydu; qünki U məndə bar bolojanni tapxuruwelip, silərgə jakarlaydu. **15** Atida bar bolojanning həmmisi həm meningkidur; mana xuning üqün mən: «U məndə bar bolojanni tapxuruwelip, silərgə jakarlaydu» dəp eyttim. **16** Az wəqittin keyin, meni kərməysilər; wə yənə bir'az wəqit ətkəndin keyin, meni qayta kərisilər, qünki mən Atamning yenioğa ketimən». **17** Xunga muhlislarning bəziliri bir-birigə: — Bizlərgə:

— «Az waqittin keyin, meni kormaysilær; yәнә bir'az waqit ötkændin keyin, meni qayta kәrisilær» wә yәнә «Qünki mән Atamning yenioqә ketimән» degini nemә deginidu? **18** «Az waqittin keyin» degән sөzining mәнisi nemә? Uning nemilærni dawatqanlirini bilmiduk, — deyixidu. **19** Әysa ularning özidin nemini sorimaqqi bolöinini bilip ularoqә mundaq dedi: — «Mening «Az waqittin keyin, meni kormaysilær; yәнә bir'az waqit ötkændin keyin, meni kәrisilær» deginimning mәнisini bir-biringlardin sorawatamsilær? **20** Bәrhәk, bәrhәk, mән silәrgә xuni eytip qoyayki, silær yioqә-zar kәtürüsilær, lekin bu dunyadakilær huxal boluxup ketidu; silær qayoqurisolær, lekin qayoquliringlar xadliqqa aylinidu. **21** Ayal kixi tuotutta azablinidu, qünki uning waqit-saiti yetip kәlgән; lekin bowiqi tuoqulup bolöqandin keyin, bir pәrzәntning dunyaoqә kәlgәнlikining xadliqi bilән tartqan azabini untup ketidu. **22** Xuningoqә ohxax, silәrmu hazir azabliniwatisilær, lekin mән silær bilән qayta kәruximән, qәblinglar xadlinidu wә xadliqinglarni heqkim silәrdin tartiwalalmaydu. **23** Xu kündә silær mәndin heqnәrsә sorimaysilær. Bәrhәk, bәrhәk, mән silәrgә xuni eytip qoyayki, mening namim bilән Atidin nemini tilisәnglar, u xuni silәrgә beridu. **24** Haziroqiqә mening namim bilән heqnemә tilimidinglar. Әmdi tilәnglar, erixisolær, buning bilән xadliqinglar tolup taxidu! **25** Silәrgә bularni tәmsillәр bilән eytip bәrdim. Biraq xundaq bir waqit keliduki, u qaoqda silәrgә yәнә tәmsillәр bilән sөzlimәymән, Ata toqiruluk silәrgә oquq eytimән. **26** Xu küni tilәkliringlarni mening namim bilән iltija qilisolær. Mән silær üqün Atidin

tələp qilimən, dəp eytmaymən; **27** qünki Ata özimu silərni səyidu; qünki silər meni səyisilər wə mening Hudaning yenidin kəlgənlikimə ixəndinglar. **28** Mən Atining yenidin qikip bu dunyaşa kəldim; əmdi mən yənə bu dunyadin ketip Atining yenioşa barimən». **29** Muhlisliri: — Mana sən hazır oquq eytiwatisən, təmsil kəltürüp səzlimiding! **30** Biz sening həmmi bilginingni, xundakla həqkimning səndin soal sorixining həjiti yoqlukini əmdi bilip yəttük. Xuningdin sening Hudaning yenidin kəlgənlikinggə ixəndük, — deyixti. **31** Əysa jawabən ularoşa: — Həzir ixəndinglarmu? **32** Mana, xundak wəqit-saiti kələy dəp qəldi, xundakla kəlip qəldiki, həmminglar meni yaloquz taxlap hərbinglar öz yolliringlaroşa tarkilip ketisilər. Birək mən yaloquz əməsmən, qünki Ata mən bilən billidur. **33** Siləring məndə hatirjəmlikkə igə boluxunglar üçün bularni silərgə eyttim. Bu dunyada turup azab-oxubət tartisilər, əmma oəyrətlik bolunglar! Mən bu dunya üstidin oəlibə qildim!

17 Əysa bu səzlərni qiloqandin keyin, kəzlrini ərxkə tikip, mundaq dua qildi: — I Ata, wəqit-saət yetip kəldi; Sən Ooqlungni uluoqlatquzoşaysən; buning bilən Ooqlungmu Seni uluoqlatquzidu; **2** yəni, uning Sən uningoşa tapxuroşan insanlaroşa mənggülük həyat ata qilixi üçün, uningə pütkül ət igiliridin üstün həqquq ata qiloqiningdək, uni uluoqlatquzoşaysən. **(aiōnios g166)** **3** Mənggülük həyat xuki, birdinbir həqkiqiy Huda — Seni wə Sən əwətkən Əysa Məsihni tonuxtın ibarəttur. **(aiōnios g166)** **4** Mən Sening əməl qilixim üçün tapxuroşan ixingni orundixim bilən Seni yər yüzidə uluoqlatquzdum. **5** I Ata, Sening aləm apiridə

boluxtin burun mən Əzüngning yeningda igə boloqan xan-xərəp bilən meni Əzüngning yeningda uluqlatquzoqaysən.

6 Sən bu dunyadin manga tallap bərgən adəmlərgə Sening namingni ayan qildim. Ular Seningki idi, Sən ularni manga bərding wə ular Sening səz-kalamingni tutup kəldi. **7** Ular hazır Sən manga bərgən həmmə nərsilərnin Seningdin kəlgənlikini bildi. **8** Qünki Sən manga tapxuroqan sözlərnin ularoqə yətküzdüm; ularmu bularni qəbul qildi, xuning bilən Səndin qiqqinimni həqiqətən bilip yətti həmdə Sening meni əwətkənlikinggimu ixəndi. **9** Bularoqə dua qilimən; bu dunyadiki adəmlərgə əməs, bəlki Sən manga bərgən adəmlərgə dua qilimən; qünki ular Seningkidur. **10** Mening barliqim Seningkidur wə Sening barliqing bolsa meningkidur wə mən ularda xərəp taptim. **11** Mən əmdi bu dunyada turiwərməymən; lekin ular bu dunyada qaldı wə mən Sening yeningoqə ketiwatimən. I muqəddəs Ata, Sən manga bərgən naming arkilik ularni saqlioqinki, biz ikkimiz bir bolqinimizdək, ularmu bir bolqay. **12** Mən ular bilən billə boloqan waqtimda, Sən manga bərgən naming bilən ularni saqlidim həm qooqdidim; wə muqəddəs yazmilardiki bexarətnin əməlgə axuruluxi yolida, ularning iqidin həlakətkə has boloqan kixidin baxqə birimu yoqalmidi. **13** Mana əmdi sening yeningoqə barimən. Mening xadliqim ularda tolup taxsun dəp, bu sözlərnin dunyadiki waqtimda sözlidim. **14** Mən ularoqə səz-kalamingni tapxurdum. Mən bu dunyadin bolmioqinimdək, ularmu bu dunyadin bolmioqini üqün, bu dunyaning adəmliri ulardin nəprətlididur. **15** Ularni bu dunyadin ayriwətkəysən dəp tiliməymən, bəlki ularni

rəzil boluquqidin sakliqaysən, dəp tiləymən. **16** Mən bu dunyadin bolmiojinimdək, ularmu bu dunyadin əməstur. **17** Ular ni həqiqət arkilik Əzüggə mukəddəs kili atiozoyaysən, qünki söz-kalaming həqiqəttur. **18** Sən meni dunyaqə əwətkiningdək, mənmu ularni dunyaqə əwəttim. **19** Ular mu həqiqəttə mukəddəs kilinip Əzüggə atalsun dəp, əzümni Sanga has ataymən. **20** Mən yaloquz ular üqünla əməs, yənə ularning sözi arkilik manga etiqa kiliqianlar üqünmu dua kili mən. **21** Ular ning həmmisi bir bolqay; i Ata, Sən məndə, mən Səndə bolqandək, ular mu Bizdə bir bolqay; xundək bolqanda, bu dunyadikilər meni Sening əwətkənlikingə ixinidu. **22** Sən manga ata kilqan xan-xərapni ularqə ata kildimki, biz ikkimiz bir bolqandək, ular mu bir bolqay; **23** yəni mən ular da, sən məndə bolup, ular birliktə kamil kilinqay. Xu arkilik bu dunyadikilər meni əwətkənlikingni həm meni səygingindək ular nimu səygenlikingni bilidu. **24** I Ata, Sən manga bərgənliringning həmmisining mən bolqan yərdə mən bilən birgə boluxini, xundəklə mening xan-xəripimni, yəni Sən aləm apiridə boluxtin burun meni səygenliking üqün, manga bərgən xan-xərapni ular ning kərixini halaymən. **25** I həkqaniy Ata, bu dunyadikilər seni tonumiqan, əmma mən Seni tonuymən wə bularmu meni Sening əwətkənlikingni bildi. **26** Wə mən Sening namingni ularqə ayan kildim wə yənə dawamliq ayan kili mən. Xuning bilən, Sening manga kərsətkən mehir-muhəbbiting ular da bolidu wə mənmu ular da bolay.

18 Əysa bularni eytkəndin keyin, muhlisliri bilən billə taxkiriqə qikip Kidron jilqisining u ketiqə ətti. U yərdə

bir baqqa bar idi. Əysa bilən muhlisliri u baqqığa kirdi. **2** Uningoşa satkunluk kildioşan Yəhudamu u yəni bilətti, qünki Əysa muhlisliri bilən pat-pat u yərdə yioşilip olturatti. **3** Xuning bilən Yəhuda bir top Rim ləxkərliri bilən bax kaşinlar həm Pərisiylər əwətkən qarawullarni baxlap bu yərgə kəldi. Ularning kəllirida panus, məx'əl wə qorallar bar idi. **4** Əysa bexioşa qüxidioşanlarning həmmisini bilip, ularning aldioşa qikişip: — Kimni izdəysilər? — dəp soridi. **5** Nasarətlik Əysani, — dəp jawab berixti ular. Əysa ularoşa: — Mana mən bolimən, — dedi. (Uningoşa satkunluk kioşan Yəhudamu ularning arisida turatti). **6** Əysa: «Mana mən bolimən» dewidi, ular arkioşoşa yenip yərgə yikişixti. **7** Xuning bilən Əysa ulardin yənə bir kətim: — Kimni izdəysilər? — dəp soridi. — Nasarətlik Əysani, — deyixti ular. **8** Əysa: — Silərgə eyttioşu, mən xu bolimən. Əgər izdigininglar mən bolsam, bularni kətkili qoyunglar, — dedi. **9** Buning bilən əzining: «[Ata], Sən mənə bərgənlərdin heqkaysisini yittürmidim» degən səzi əməlgə axuruldi. **10** Simon Petrusning yenida bir kiliq boləşaq, u xuan uni suşurup, bax kaşinning qakirioşa birni urup, ong kulikini xilip qüxürüwətti. Qakarning ismi Malkus idi. **11** Əysa Petruska: — Kiliqni oşilapka sal! Ata mənə tapxuroşan kədəşni iqməmdim? — dedi. **12** Xuning bilən, ləxkərlər topi bilən mingbexi həm Yəhudiylarning qarawulliri Əysani tutup başlaxti. **13** Andin uni aldi bilən Annasning aldioşa elip berixti. Annas bolsa xu yili bax kaşin bolup turoşan Qayafaning kəynatisi idi. **14** Burun Yəhudiy kengəxmisidikilərgə: «Pütün həlkning [həlak boluxining]

orniqa, birla adəmnining ular üqün Һalak boluxi yahxi» dəp məslihət bərgən kixi dəl xu Qayafa idi. **15** Əmdi Simon Petrus bilən yənə bir muhliş Əysaning kəynidin əgixip baroqanidi. U muhliş bax kaqinoqa tonux boloaqqa, bax kaqinning sariyoqa Əysa bilən təng kirdi. **16** Lekin Petrus bolsa dərwezining sirtida qaldi. Xunga bax kaqinoqa tonux boloaqan Һelikı muhliş taxqirioqa qikip, dərwezıwən qız bilən səzlixip, Petrusni iqkirigə baxlap kirdi. **17** Dərwezıwən boloaqan xu dedək Petrustin: — Sənmü bu adəmnining muhlişliridin əməsmü? — dəp soridi. Yak, əməs, — dedi Petrus. **18** Əmdi Һawa sooqıq boloaqanliki üqün, qakarlar wə qarawullar xahardin gülhan yakqan bolup, uning qerisidə issinip turuxatti. Petrusmu ularning yenida turup issindi. **19** Bax kaqin bolsa Əysadin muhlişliri toqruluk wə təlimi toqruluk soal soraxqa baxlidi. **20** Əysa uningoa jawabən mundak bərdi: — Mən Һəlk-aləm aldida axkara səz qiloqanmən, barliq YəҺudiylar yioqilidioqan sinagoglarda wə ibadəthanida daim təlim berip kəldim, mən yoxurun Һeqnemə demidim. **21** Bularni nemixqa məndin soraysən? Eytqan səzlimni anglioaqlardin sorioqin; mana, ular nemə degənlikimni bilidu. **22** Əysa bu səzlərnı qiloqanda, yenida turoqan qarawullardin biri uni bir kaqat urup: — Bax kaqinoqa muxundak jawab qayturamsən? — dedi. **23** — Əgər yaman səz qiloqan bolsam, uning yaman ikənlikini kəpqilikning aldida kərsətkin. Əmma eytqanlirim durus bolsa, meni nemə üqün urısən? — dedi Əysa uningoa. **24** Buning bilən Annas uni baqlaklık peti bax kaqin Qayafaoqa yollidi. **25** Simon Petrus [otning] aldida issinip turuwatqanidi.

[Yenidikilər]: — Sənmü uning muhlislrirdin əməsmiding?
— deyixti. — Yak, əməsmən, — dəp tandi Petrus. **26** U yərdə bax kaħinning qakarlrirdin, Petrus kũlikini kesip taxlıoƣan kixigə tuoƣƣan birsi bar idi. U Petrusƣa: — Baoƣqidə seni uning bilən billə kərgənidimoƣu?! — dedi. **27** Petrus yənə tandi. Dəl xu qaoƣda horaz qillidi. **28** Andin ular əysani Ƙayafaning yenidin rimlik waliyning ordisoƣa elip kəldi (xu qaoƣda tang atƣanidi). Uni elip kəlgən [Yəħudiylar] bolsa əzimizni napak ƣilip buloƣimayli dəp, ordioƣa kirmidi. Bolmisa etũp ketix həytining dastihinidin oƣizalinalmaytti. **29** Xunga [waliy] Pilatus sirtƣa ƣiƣip, ularning aldioƣa berip ularoƣa: — Bu adəmninƣ üstidin nemə ərz ƣilislər? — dəp soridi. **30** Ular: — Bu adəm jinayətƣi bolmisa, uni sizgə tapxurmioƣan bolattuk, — dəp jawab berixti. **31** — Uni əzünglar elip ketip, əz ƣanununƣlar boyiqə həkũm ƣiƣiringlar! — dedi Pilatus ularoƣa. Yəħudiylar: — Bizninƣ həƣƣimni əlũmgə məħkum ƣilix həoƣƣimiz yoƣ tursa, — deyixti. **32** Bu ixlar əysaninƣ əzi ƣandəƣ əlũm bilən əlüdioƣini tooƣrisidiki aldın eytƣan bexarətlik səzining əməlgə axuruluxi ũqũn yũz bərdi. **33** Andin Pilatus yənə ordisoƣa kirip, əysani ƣaƣirtip, uningdin: — Sən Yəħudiylarınƣ padixəħimu? — dəp soridi. **34** Əysa uningoƣa: — Bu soalni əzüng sorawataməsən, yaki baxƣılar mən tooƣruluƣ sanga xundəƣ eytƣanmu? — dedi. **35** — Mən bir Yəħudiyumu?! Seni manga tapxuroƣanlar əz həlƣinƣ wə bax kaħinlaroƣu! Nemə [jinayət] etküzgəniding? — dedi Pilatus. **36** Əysa jawabən: — Meninƣ padixəħliƣim bu dunyaoƣa təwə əməstur. Əgər bu dunyaoƣa təwə boləƣan bolsa, hizmətƣilirim meninƣ

Yəhudiylarğa tapxurulmaslıkim üqün jəng kiliwatқан bolatti. Həlbuki, mening padixahlıkim bu yərgə təwə əməstur, — dedi. **37** Xunga Pilatus uningğa: — Undaқта, sən padixahmu? Əysa jawabən: — Xundak, eytkiningdək, padixahmən. Mən xuningğa tuquloqanmən, wə xuningğa dunyağa kəldim: — həkikətkə guwahlik berixim üqündin ibarəttur. Həkikətkə təwə boləjan hər bir kixi bolsa mening awazimoğa kulak salidu, — dedi. **38** Pilatus uningdin: — «Həkikət» degən nemə? — dəp soridi. Pilatus muxularni dəp, yənə taxkiriğa, Yəhudiylarning aldigğa qikip ularğa: — Mən uningdin heqkandak jinayət tapalmidim. **39** Ləkin hər yili etüp ketix heytida silər üqün [məhbuslardin] birni qoyup berix kaidəm bar. Xunga bu «Yəhudiylarning padixahı»ni silərgə qoyup beriximni halamsilər? — dedi. **40** Ularıning həmmisi jawab berip: — Bu adəmni əməs, Barabbasni qoyup bering! — dəp kiyqas-sürən selixti (Barabbas bolsa bir qarəqçi idi).

19 Xuning bilən, Pilatus Əysani elip berip qamqilatti. **2** Ləxkərlər tikənlik xahlarni erüp, bir taj yasap, uning bexioğa kiydürüxti wə uningğa [xahanə] səsün rənglik bir ton kiydürüp, **3** uning aldigğa kelip: — Yaxioğayla, i Yəhudiylarning «padixahı»! — dəp məshirə kilixip, uning yüzigə qayta-qayta kaqat saldi. **4** Pilatus bolsa yənə ordisidin qikip, halayiqqa: — Mana! Uningdin heqkandak jinayət tapalmioqanlıkimni bilixinglar üqün, uni siləning aldinglarğa elip qiktim, — dedi. **5** Buning bilən Əysa bexioğa tikənlik taj wə uqisioğa səsün ton kiygüzülgən həlda taxkiriğa elip qikildi. Pilatus ularğa: — Qaranglar, u adəmgə! — dedi. **6** Bax kahinlar wə qarawullar uni kərüp:

— Uni krestläng, krestläng! — döp warkiraxti. Pilatus ularoqa: — Uni elip berip özünglar krestlänglar! Qünki mən uningdin heqkandak jinayət tapalmidim! — dedi. **7** Yəhudiylar uningoqa jawabən: — Bizdə xundak bir qanun bar. Xu qanunimizoga اساسən u ölümgə məhkum qilinixi kerək, qünki u özini Hudaning Oqlı döp atiwaldi. **8** Pilatus bu sözni anglap tehimu korkup, **9** yənə ordisioga kirip, Əysadin: — Sən zadi kəyərdin kəlgən? — döp soridi. Lekin Əysa uningoqa jawab bərmidi. **10** Xunga Pilatus uningoqa: — Sən manga gəp qilmamsən? Seni qoyup berixkə hokukum barliqini, xundakla krestləxkimu hokukum barliqini bilməmsən? — dedi. **11** Əysa jawabən: — Sanga ərxin berilmigən bolsa, mening üstümdin heqkandak hokukung bolmioqan bolatti. Xuning üqün meni sanga tapxurup bərgən adəmning gunahı tehimu eoqirdur, — dedi. **12** Xu qaoqdin tartip, Pilatus uni qoyuwetixkə amal izdəytti. Lekin Yəhudiylar warkirixip: — Bu adəmni qoyuwətsingiz, siz Kəysərning dosti bolmioqan bolisiz! Özini padixah degən hər bir kixi Kəysərgə qarxi qikqan bolidu! — döp quqan selixti. **13** Pilatus bu sözləni anglap, Əysani taxkirioga qikardi wə «tax tahtayliq hoyla» döp ataloqan, ibraniy tilida «Gabbata» döp ataloqan yərdə «sorak təhti»gə olturdi **14** (u wakit otüp ketix heytingin təyyarlik künining altinqi saiti ətrapida idi). Pilatus Yəhudiylaroga: Mana bu siləning padixahinglardur! — dedi. **15** Lekin ular warkirixip: — Yokiting, yokiting, uni krestläng! — dedi. Pilatus ularoga: — Meni padixahinglarni krestligin, dəmsilər? — dedi. Bax kahinlar jawabən: — Kəyərdin baxqa heqkandak padixahimiz yoktur! — döp

[towlaxti]. Buning bilən Pilatus uni krestlæxkæ ularoqa tapxurup bærdi. **16** [Læxkærlær] Əysani elip mangdi. U öz krestini yüdüp, «Bax səngək jayi» (ibraniy tilida «Golgota») degən yərgə bardı. **18** Ular uni xu yərdə yənə ikki kixi bilən təng krestkæ tartti; bu tərıpidə bırsı, u tərıpidə bırsı wə Əysa ularning otturisida krestkæ tartildi. **19** Pilatus tahtioqa elan yezip krestkæ bekitip qoydı. Uningoqa: — «Nasarətlik Əysa — Yəhudiylarning padixahı» dəp yeziloqanıdı. **20** Əysa krestlinidioqan yər xəhərgə yekın boləqəqkə, nuroqun Yəhudiylar tahtidiki səzlərnı okudı. Tahtidiki səzlər ibraniyqə, latinqə wə grekqə yezikta yeziloqanıdı. **21** Xunga Yəhudiylarning bax kahınliri Pilatuska: — «Yəhudiylarning padixahı» dəp yazmang, bəlki «U əzini mən Yəhudiylarning padixahı, degən» dəp yezing, — deyixti. **22** Bırək Pilatus jawabən: — Yazidioqanni yezip boldum! — dedi. **23** Læxkærlær Əysani krestligəndin keyin, uning kiyimlirini elip, tətəkə bəlöp, hərбір læxkər bir ülüxtin elixti; ular həm iqidiki uzun kəngləknimu elixti; lekin bu kənglək tikilmigən, üstidin ayioqioqıqə bir pütün tokuloqanıdı. **24** Xuning üqün læxkærlær bir-birigə: — Buni yirtmayli, bəlki qək tartixayli, kimgə qıqsa xu alsun, — deyixti. Bu ixlar mukəddəs yazmilardiki munu səzlər əməlgə axurulux üqün yüz bærdi: — «Ular mening kiyimlirimni öz arisida üləxti, Mening kənglikimgə erixix üqün qək taxlaxti». Dərwəkə, læxkærlær xundək qilixti. **25** Əysaning krestining yenida anisi, anisinin singlisi, Klopasning ayali Məryəm wə Magdallik Məryəmlər turatti. **26** Əysa anisi bilən əzi səyidioqan muhlisining birgə turoqanlikini kərüp, anisioqa: — I hanim, mana

sening oqilung! — dedi. **27** Andin u bu muhliska: — Mana sening anang! — dedi. Xundin etibarən, u muhlis uni özining öyidə turouzdi. **28** Andin əysa həmmə ixlarning tamam bolouinini bilip (mukəddəs yazmilardiki bexarət əməlgə axurulux üçün): — Ussap kəttim! — dedi. **29** U yərdə sirkə xarab bilən toldurulojan bir koza bar idi. Ular bir parqə bulutni sirkə xarabka qilap, bir lepəkgül oqolioja baolap, əysaning aozioja tənglidi. **30** əysa sirkə xarabni iqkəndin keyin: — Tamam boldi! — dedi-də, bexini təwən kəlip, rohinə tapxurup bərdi. **31** U küni [ətüp ketix həytining] təyyarlik küni boləjaqka, krestləngənləarning jəsətlirini xabat künidə kresttə qaldururmaslik üçün (xabat küni «uluq kün» hesablanəjaqka) Yəhudilər Pilatustin krestləngənləarning putlirini qeqip andin jəsətlirini kresttin tezrək qüxürüwetixni tələp kildi. **32** Xuning bilən ləxkərlər berip əysa bilən billə krestləngən birinqi andin ikkinqi adəmnin putlirini qakti. **33** Lekin əysəja kəlgəndə, uning allıqəjan əlgənlirini kərđi, xuning bilən uning putini qakmidi. **34** Əmma ləxkərlərdin biri uning bikinioja nəyzini sanjiwidi, xuan qan wə su ekip qikti. **35** Buni kərgüqi silərnin ixinixinglar üçün guwahlik beridu; kərgüqinining guwahliki həktur, u özining eytkənlirini hək dəp bilidu. **36** Bu ixlarning həmmisi mukəddəs yazmilarda: «Uning bir tal səngikimu sundurulmaydu» wə yənə bir bexarəttə: «Ular əzliri sanjojan adəmgə qaraydu» dəp aldin eytiləjanlarni əməlgə axurux üçün yüz bərdi. **38** Bu ixlərdin keyin, Arimatyalik Yüsüp Pilatustin əysaning jəsətini elip ketixni tələp kildi (Yüsüp əysaning muhlislrinin idi, lekin

Yəhudiylardin qorqqini üçün buni məhpiy tutatti); Pilatus ruhsət bərđi, xuning bilən Yüsüp berip Əysaning jəsitini elip kətti. **39** Burun bir keqisi Əysaning yenioqa kəlgən həliki Nikodimmu murmækki bilən səbrə arilaxturuloğan huxbuy dora-dərmandin yüz jingqə elip, [uning] [bilən billə] kəldi. **40** Ikkiylən Əysaning jəsitini Yəhudiylarning dəpnə qilix aditi boyiqə dora-dərmanlarni qeqip, kanap rəhtlər bilən orap kepənlidi. **41** Əysa krestləngən yərdə bir baq bolup, baqning iqidə tehi həqkim yərlənmigən yengi bir box yərlik bar idi. **42** Bu Yəhudiylarning həytining təyyarlik küni boləqqa həm bu yərlik yəkin jayda boləanliki üçün, ular Əysani xu yərlikkə qoydi.

20 Həptining birinqi küni tang səhər, Magdallik Məryəm kəbrigə bardi wə kəbrining aqzidiki taxning eliwetilgənlikini kərđi. **2** Xunga u yügürginiqə kelip Simon Petrus wə Əysa səygən həliki muhlisning yenioqa kelip, ularoqa: — Ular Rəbni kəbridin yətkiwetiptu, uni kəyərgə qoyoqinini bilmiduk! — dedi. **3** Petrus bilən həliki muhlis taxkiriqə qikip, kəbrigə qarap yol aldi. **4** Ikkiylən təng yügürüp mangdi, lekin həliki muhlis Petrustin tez yügürüp, kəbrigə birinqi bolup yetip bardi. **5** U engixip iqigə qarap, kanap kepənləning u yərdə yeyiklik turoanlikini kərđi, lekin iqkirigə kirmidi. **6** Uningoqa əgixip kəlgən Simon Petrus yetip kelip, kəbrigə kirdi wə u yərdə yeyiklik turoan kanap kepənləni, **7** xundakla Əysaning bexioqa oraləan yaqlıknimu kərđi. Yaqlıq kepənlər bilən bir yərdə əməs, bəlki ayrim yərdə yəgəklik turatti. **8** Andin kəbrigə awwal kəlgən həliki muhlismu kəbrigə kirip, əhwalni kərüp ixəndi **9** (qünki ular

uning ölümündin qayta tirilixining mukərrərliki həkkiyə mukəddəs yazmildiki bexarətni tehiyə qüxənməytti).

10 Xuning bilən ikkiylən öz turaləuliriəyə qaytixti. **11** Əmma Məryəm bolsa kəbrining sirtida turup yioqlawatatti. U yioqlap turup kəbrining iqigə engixip kariwidi, **12** mana aq kiyim kiygən ikki pərixte turatti; ularning biri Əysaning jəsiti koyuloqan yərnin bax təripidə, yənə biri ayaq təripidə olturatti. **13** Ular Məryəmdin: — Hanim, nemixka yioqlaysən? — dəp soridi. — Rəbbimni elip ketiptu, uni nəgə koyoqanlikini biləlməywatimən, — dedi u ularəyə. **14** U xu sözlərni kilipla, kəynigə buruluwidi, Əysaning xu yərdə turoqanlikini kərđi. Lekin u uning Əysa ikənlikini bilmidi. **15** Əysa uningdin — Hanim, nemixka yioqlaysən, kimni izdəysən? — dəp soridi. Məryəm uni baqəwən xu, dəp oylap: — Təksir, əgər uni siz xu yərdin yətkiwətkən bolsingiz, kəyərgə koyoqanlikingizni eytip bərgəysiz. Mən uni elip ketimən, — dedi. **16** Məryəm! — dedi Əysa uningəyə. Məryəm burulupla, ibraniy tilida: — Rabboni! — dedi (bu söz «ustaz» degən mənədə). **17** Əysa uningəyə: — Manga esilmioqin! Qünki mən tehi atamning yenioqə qikmidim. Berip kərindaxliriməyə: Meni «Silərninmu Atanglarning, yəni mening Atamning, silərnin Hudayinglarning, yəni mening Hudayimning yenioqə qikimən!» dəydu, — dəp yətküzgin, dedi. **18** Xuning bilən Magdallik Məryəm muhlislarning yenioqə berip, ularəyə: «Rəbni kərdüm!» dedi wə xundakla Əysa əzigə eytkən u sözlərni ularəyə yətküzdi. **19** Xu küni kəqtə, yəni həptining birinqi küni kəqtə, Yəhudiylardin kərkəkanliki üqün muhlislar yioqiləqan əydə ixiklirini him

taqiwaloqanidi; xu waqıtta, Əysa kelip ularning otturısında [kərünüp], ərə turoqan ھalda ularoqa: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləjay! — dedi. **20** Buni dəp, qollirini wə bikinini ularoqa kərsətti. Xuning bilən muhlislar Rəbni kərginidin xadlandi. **21** Xunga Əysa ularoqa yənə: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləjay! Ata meni əwətkinidək, mənmu siləрни əwətimən, — dedi. **22** Bu səzni eytkəndin keyin, u ularning üstigə bir püwləp: — Mukəddəs Rohni qəbul qilinglar. **23** Kimning gunəhlirini kəqürsənglar, uning gunəhi kəqürüm qilinidu; kimning gunəhlirini tutuwəlsənglar, xuning gunəhi tutuwəlinidu! — dedi. **24** Əmma on ikkiyləning biri, yəni «qoxkezək» dəp ataloqan Tomas Əysa kəlgəndə ularning yenida əməs idi. **25** Xunga bəxqə muhlislar uningə: — Biz Rəbni kərduq! — deyixti. Ləkin Tomas ularə: — Uning qollirida mihlarning izini kərmigüqə, mihlarning izioqə əz barmiqimni wə bikinioqə əz qolumni tikip bəqmioquqə, ھərgiz ixənməymən, — dedi. **26** Səkkiz kündin keyin, muhlislar yənə xu əy iqidə jəm boləqanda, Tomasmu ular bilən billə idi. Ixiklər taqəklək tursimu, Əysa kelip ularning arisida turup: — Silərgə aman-hatirjəmlik boləjay! — dedi. **27** Andin u Toməşqə: — Barmiqingni bu yərgə təgküzüp, qolliriməqə qəra. Qolungni uzitip, bikiniməqə tikip, gumanda bolmay, ixəngüqi boləyin! — dedi. **28** Tomas uningə: — Mening Rəbbim ھəm mening Hudayimsən! — dəp jawab bərđi. **29** Əysa uningə: — Meni kərgənləking üqün ixənding. Kərməy turup ixəngüqilər bəhtliktur! — dedi. **30** Əysa muhlislrining aldidə bu kitabta hatirilənmigən bəxqə nuroqun məjizilik əlamətlərnimu kərsətti. **31** Ləkin

muxular silərni Əysaning Məsih, xundakla Hudaning Ooqli ikənlikigə ixənsun həm bu arqilik [uningoqa] etikad kılıp, uning nami arqilik həyatlıkqa erixsun, dəp yezildi.

21 Bu ixlardin keyin, Əysa Tiberiyas dengizining boyida muhlisliroqa yənə bir kətim kəründi. Uning bu kətimki kərünüxi mundak boldi: **2** Simon Petrus, «qoxkezək» dəp ataloqan Tomas, Galiliyədiki Kanalik Nataniyəl, Zəbədiyning ooqulliri wə baxqa ikki muhlis billə idi. **3** Simon Petrus: Mən belik tutkili barimən, — dedi. Kəpqilik: Bizmu sən bilən billə barimiz, — deyixti. Ular taxkiriroqa qikip, kemigə olturdi, lekin xu bir keqə heqnərsə tutalmidi. **4** Tang atay deginidə, Əysa kiroqakta turatti, biraq muhlislar uning Əysa ikənlikini bilmidi. **5** Xunga Əysa: — Balilar, silərdə yegüdək bir nərsə yokku? — dəp soridi. — Yok, — dəp jawab bərdi ular. **6** Əysa ularoqa — Torni kemining ong təripigə taxlanglar, xundak kilsanglar tutisilər, — dedi. Xuning bilən ular torni [xu yakka] taxlap, xundak kəp belik tuttiki, hətta torni tartip qikiralmay qaldi. **7** Əysa səygən muhlis Petruska: — Bu Rəbku! — dedi. Simon Petrus uning Əysa ikənlikini anglap, tonini əzigə yөгəp (qünki [belining asti] yalingaq idi) əzini dengizoqa taxlidi. **8** Kiroqaktin anqə yiraq əməs bolup, təhminən ikki yüz gəz yiraqlikta boləqqa, qaloqan muhlislar belik bilən toloqan torni tartip kiqik kemisi bilən kiroqakka kəldi. **9** Ular kiroqakka qikqanda, xahardin yekiloqan, üstidə belik koyukluk gülhanni wə nanni kərđi. **10** Əysa: — Əmdi tutqan belikinglardin əkelinglar, — dedi. **11** Simon Petrus [kemigə] qikip, torni kiroqakka tartip qikardi. Tor qong beliklar bilən

toloqan bolup, jəmiy bir yüz əllik üç belik bar idi. Belik xunqə kəp bolqini bilən, tor yirtilmioqanidi. **12** Əysa: — Kelinglar, naxta qilinglar, — dedi. Muhlislarning iqidin heqkim uningdin: — Sən kim bolisən? — dəp soraxqa petinalmidi. Qünki ular uning Rəb ikənlikini bildi. **13** Əysa nanni əkilip ularoqa bərdi həm beliklərimu xundak qildi. **14** Mana bu Əysaning əlgəndin keyin tirilip, özini muhlisliroqa üqinqi qetim ayan qilixi idi. **15** Ular naxta qiloqandin keyin, Əysa Simon Petrustin: — Yunusning oqlı Simon, sən meni bulardinmu qongqur səyəmsən? — dəp soridi. — Xundak Rəb, mening seni səyidioqanlikimni sən bilisən! — dedi Petrus. Əysa uningoqa: Undakta, qozilirimni otlitip bak! — dedi. **16** U ikkinqi qetim yənə uningdin: — Yunusning oqlı Simon, meni səyəmsən? — dəp soridi. Petrus yənə: — Xundak, Rəb, mening seni səyidioqanlikimni bilisən, — dedi. Əysa uningoqa: — Undakta, qoylirimni bak, — dedi. **17** Üqinqi qetim uningdin yənə: — Yunusning oqlı Simon, meni səyəmsən? — dəp soridi. Petrus Əysaning üqinqi qetim əzidin: «Meni səyəmsən?» dəp soriqanliqioqa kəngli yerim bolup: — Rəb, sən həmmi bilisən, seni səyidioqanlikimnimu bilisən, — dedi. Əysa uningoqa: — Undakta, qoylirimni otlat. **18** Bərhək, bərhək, sanga xuni eytip koyayki, yax waqtingda belingni əzüng baqlap, qəyərgə baray desəng xu yərgə mangatting; lekin yaxanoqanda, qolliringni uzitisən wə baxqa birsi seni baqlap, sən halimaydioqan yərgə elip ketidu, — dedi. **19** Əysa bu səzni Petrusning qandak əlüx arqilik Hudaqo xan-xərap kəltüridioqanlikini enik bildürüx üqün eytti. Andin, uningoqa yənə: — Manga

əgəxküqi boləjin, — dedi. **20** Petrus kəynigə burulup, əysa səyidiojan muhlisning əgixip keliwatkanlikini kərđi (bu muhlis kəqlik tamaqta əysaning kuqikiəja yəlinip: «I Rəb, seni tutup beridiojan kimdu?» dəp soriojan muhlis idi). **21** Petrus uni kərüp, əysadin: — I Rəb, bu adəm keyin kəndək bolar? — dəp soridi. **22** əysa uningəja: — əgər mən kayta kəlgüqə uning turup kəlixini halisammu, sening buning bilən nemə karing?! Manga əgəxküqi boləjin, — dedi. **23** Buning bilən kərindaxlar arisida «Həliki muhlis əlməydu» degən gəp tarkaldi. Lekin əysa Petruska: «U əlməydu» demigənidi, bəlki pəkət: «əgər mən kayta kəlgüqə uning turup kəlixini halisammu, sening buning bilən nemə karing?!» degənidi. **24** Bu ixlarəja guwahlik bərgüqi həmdə bu ixlarni hatiriligüqi ənə xu muhlistur. Uning guwahlikining həkikət ikənlikini bilimiz. **25** əysa bulardin baxka nurojun ixlarnimu kəlojanidi; əgər ularning həmmisi bir-birləp yezilojan bolsa, meningqə yezilojan kitablar pütkül ələmning əzigə siəmaytti!

Rosullarning paaliyatliri

1 I [hərmətlik] Teofilos, mən dəsləp yazoqan bayan Əysa əzi tallioqan rosullaroqə Mukəddəs Roh arkilik əmrlərni tapxurup asmanoqə kətürülgən küngüqə boloqan uning barlik əməlliri həm barlik təlim berixlirining baxlanmisi toqrisida idi. **3** U azab-oqubətlərni tartqandin keyin, ularoqə kəp ispatlar bilən özining tirik ikənlikini kərsətkən; u ularoqə kirik kün iqidə kərüngən bolup, Hudaning padixahliqioqə ait ixlar toqruluk səzləp bərgən; **4** wə ular bilən jəm qilinotanda mundak əmr qildi: — «Yerusalem din ayrilmay, silər məndin angliotan, Atining wədisini kütünglar. **5** Qünki Yəhya suda qəmüldürgən, lekin silər bolsanglar kəp künlər ətməy Mukəddəs Rohəta qəmüldürüsilər». **6** Rosullar [uning bilən] jəm qilinotanda, uningdin: — I Rəb, sən muxu waqitta Israilning padixahlikini əsligə kəltürməkqimusən? — dəp soraxqə baxlidi. **7** U ularoqə mundak dedi: — Ata Əz hokukioqə اساسən bekitkən waqit-pəytlərni silərning bilix nesiwənglar yok. **8** Birak Mukəddəs Roh üstünglaroqə qüxkəndə silər küq-kudrətkə igə bolisilər, Yerusalem, pütün Yəhudiyə wə Samariyə boyiqə həm jahanning qətlirigiqə manga guwahqi bolisilər. **9** U bu səzlərni qilip bolup, ular qarap turoqanda kətürüldi, bir parqə bulut uni arioqə aldi-də, u ularning nəziridin oqayib boldi. **10** U asmanoqə kətürülgəndə, ular kəzlrini kəkkə tikip qaraxqanda, mana tuyuksiz ularning yenida aq kiyim kiygən ikki adəm pəyda bolup: **11** — Əy Galiliyəliklər, nemixqə ərə turoqininglarqə asmanoqə qarap qaldinglar? Silər silərdin ayrilip ərxkə kətürülgən xu Əysaning

asmanoqa kandaq ketürülginini körgän bolsanglar, yänə xu halda kaytip kelidu, — dedi. **12** Andin ular Yerusalemoqa yeqin, uningdin bir qaqirimqa yiraqliktiki Zəytun teoʻjidin Yerusalemoqa kaytip keldi. **13** Ular xəhərgə kirip, əzliri turuwatqan əyning üstünki kəwitidiki bir əygə qikti. Xu yərdə Petrus, Yuhanna, Yakup, Andiriyas, Filip, Tomas, Bartolomay, Matta, Alfayning oʻqli Yakup, «millətpərwər» Simon wə [yənə bir] Yakupning oʻqli Yəhuda bar idi. **14** Bular bir jan bir dil bolup üzöldürməy berilip dua-tilawət kilixti; bu ixta bir yərgə jəm boləjanlardin birqanqə ayal, jümlidin əysaning anisi Məryəm həmdə əysaning inilirimu bar idi. **15** Xu künləning biridə, Petrus qerindaxlar otturisida ərə turup (jəm boluxqanlar bir yüz yigirmigə yeqin idi) mundaq dedi: **16** — Qerindaxlar, əysani tutqanlaroqa yol baxliəuqi boləjan Yəhuda həkqədə Mukəddəs Rohning burun Dawut arkilik aldin eytqan mukəddəs yazmilardiki səzliri əməlgə exixi mukərrər idi. **17** Qünki [Yəhuda]mu arimizdin biri hesablanəjan wə [Hudaning] bu hizmitidin nesiwisi bar idi **18** (u qiləjan kəbihlikning in'amidin erixkən puləja bir parqə yər setiwəlanidi, u xu yərdə bexiqilap yikilip, üqəy-kəri qiwulup kətti; **19** bu ix pütkül Yerusalemdikilərgə məlum bolup, ular u yərnə öz tili bilən «Həkəldəma» dəp ataxti. Buning mənisi «qan təkülgən yər» degənliktur) **20** Qünki Zəburda [Yəhudaəja] [karitiləjan] munu səzlər pütülgən: — «Uning turaləjusi qəlgə aylansun, Uningda həq turoquqi bolmisun!» Wə: — «Uning yetəkqilik ornioqa baxqa birsi qiqsun!» **21** Xuning üqün, Rəb əysaning tirilgənlikigə biz bilən təng guwahlik berixi üqün, bir kixini talliximiz

kerək. Bu kixi Əysa arimizda yürgən künlərdə, Yəhya [pəyojəmbər]din qəməldürüxnı kəbul kıləjan kündin baxlap taki asmanoja kətürülgən küngiqə biz bilən baxtin-ahir billə boləjan kixilərdin boluxi kerək, — dedi. **23** Xuning bilən ular Yüsüp (yənə Barsabas dəpmu ataləjan, yənə bir ismi Yustus) bilən Mattiyas degən ikki kixini bekitip, mundaq dua kılıxti: **24** — Sən, i həmmə adəmning kəlbini bilgüqi Pərwərdigar! Yəhuda teyilip bu hizmət wə rosulluqtin məhrum bolup əzigə has boləjan yərgə kətti. Əmdi u taxlap koyəjan hizmət wə rosulluqning nesiwisigə igə boluxka bu ikkiyləndin kəsisini talliqanliqningni kərsətkəysən! **26** Andin ular bu ikki kixigə qək taxliwidi, qək Mattiyaska qıkti. Xuning bilən u on bir rosul bilən bir kətardin orun aləjan həsablandi.

2 Əmdi «orma həyt» küning wakti-saiti toxkanda, bularning həmmisi Yerusalemda bir yərgə jəm boləjanidi. **2** Asmandin tuyuksiz küqlük xamal soqkandək bir awaz anglinip, ular olturuwatkan əyni bir aldi. **3** Ot yalkunidək tillar ularəja kərünüp, ularning hər birining üstigə tarkilip kəndi. **4** Ularning həmmisi Mukəddəs Rohka toldurulup, Roh ularəja səz ata kılıxi bilən ular namələum tillarda səzligili turdi. **5** U qaojda, asman astidiki barliq əllərdin kəlgən nuroqun ihlasməni Yəhudiy ərlərmu Yerusalemda turuwatkanidi. **6** Əmdi [etikədqilarning] bu awazi anglinip, top-top adəmlər xu yərgə jəm boluxti həmdə [etikədqilarning] əzliri turuxluk jaydiki tillarda səzlixiwatkanliqini anglap, tengirkap kəlixti. **7** Ular həyran bolup təəjjüplinip: — Karanglar, səzlixiwatkanlarning həmmisi Galiliyəlikləroju? **8**

Қандақларқә ularning bizning ana yurtimizdiki tillirimizda sәzlixiwatқanliқini anglawatқandimiz? **9** Arimizda Partiyalar, Medialar, Elamlar, xundaқla Mesopotamiya, Yәhudiya, Kapadokiya, Pontus, Asiya, **10** Frigiya hәm Pamfiliya, Misir, Liwiyaning Kurinigә yekın jayliridin kәlgәnlәr, xuningdәk muxu yәrdә musapir bolup turuwatқan Rim xәhiridin kәlgәnlәr — Yәhudiylar bolsun, Tәwrat etiqadioqa kirgәnlәr bolsun, Kretlar wә Әrәblәr bolsun, hәmmimiz ularning Hudaning қilоjan uluо әmәllirini bizning ana tillirimizda sәzlәwatқanliқini anglawatimiz! — deyixti. **12** Ular hаng-tang қelip alakzadilik bilән bir-birigә: — Bu zadi қandaқ ixtu? — deyixti. **13** Әmma bәzilәr: — Bular yengi xarab bilән obdanla mәst bolup qaptu! — dәp mәshirә қilixti. **14** Әmma Petrus қalоjan on birәylән bilән ornidin turup, awazini kәtүrip kәpқilikкә mundaқ dedi: — Әy Yәhudiyaдikilәr wә Yerusalemda barliқ turuwatқanlar! Bu ix silәrgә mәlum bolоjayki, sәzlirimgә қulak selinglar! **15** Bular silәr oyliоqandәk mәst әmәs, qünki hәzir pәkәt әtigән saәt tokқuz boldi. **16** Әmәliyәttә bu dәl Yoel pәyoқambәр arkiliқ aldin eytilоjan xu ixtur: **17** — «Huda mundaқ dedi: «Mән ahirқи күnlәrdә Әz Rohimni barliқ әt igiliri üstigә қuyimән; Silәrning oоqul-қizliringlar wәһiylik bexarәt yәtkүzidu, Silәrning yigitliringlar оyayibanә alamәt kәrүнүxlәrni kәridu; Silәrning қeriliringlar alamәt qүxlәrni kәridu; **18** Bәрhәk, xu күnlәrdә қullirim üstigimu, dedәklirim üstigimu Rohimni қuyimән, ular bexarәt yәtkүzidu. **19** Mән yukirida asmanlarda karamәt ixlar, tәwәndә, zeminda mөjzilik alamәtlәrni, Қan, ot, is-tүtәk

tüwrüklirini kersitimən. **20** Rəbning uluq həm karamət-xərəplik küni bolmioquqə, Kuyax qarangoqulukqa, Ay qanoqa aylandurulidu. **21** Həm xu qaqda xundak əməlgə axuruliduki, Rəbning namini qaqirip nida qiloqlarning həmmisi kutkuzulidu». **22** Əy Israillar, muxu sözlərni anglanglar. Nasarətlik Əysa bolsa, Huda aranglarda u arkilik kersətkən kudrətlik əməllər, karamətlər wə məjizilik alamətlər bilən silərgə təstikliqan bir zat — bu ixlar həmminglaroqa məlum — **23** u kixi Hudaning bekitkən məxsiti wə aldin'ala bilixi boyiqə satkunlukqa uqrap tutup berilgəndin keyin, silər uni Təwrat qanunisiz yürgən adəmləning qoli arkilik krestləp ɵltürgüzdünglar. **24** Lekin Huda uni ɵlümning azablarning ilkidin azad qilip qayta tirildürdi. Qünki ɵlümning uni tutkun qilixi hərgiz mumkin əməs. **25** Dawut [Zəburda] u toqruluk mundak aldin eytkən: «Mən Pərwərdigarni hərdaim kəz aldimda kɵrüp keliwatimən; U ong yenimda boləraqqa, Mən hərgiz təwrənməymən. **26** Xunga mening kəlbim huxallandi, Mening tilim xadlinip yayridi; Mening tenim ümid-arzu iqidə turidu; **27** Qünki Sən jenimni təhtisarada qaldurmaysən, Xundakla Səning Mukəddəs Boləququngoqa qirixlərni kərgüzməysən. (Hadēs 986) **28** Sən manga həyat yollarini kersətkənsən; Huzurung bilən meni xad-huramliqqa tolup taxkuzisən». **29** Qerindaxlar, mən atimiz [padixah] Dawut toqruluk heq ikkilənməy xuni eytimənki, u ɵldi wə uning kəbrisi bögünki künqiqə arimizda bar. **30** Əmdi u pəyoqəmbər bolup, Hudaning uning təhtigə ɵlturuxqa əz puxtidin birəylənni turoquzuxqa kəsəm bilən wədə bərgənlikini bilətti. **31** U Məsihning

[əlgəndin keyin] tirildürüldiöjini aldin'ala körüp yətkən wə bu munasiwət bilən Məsihning təhtisarada qaldurulmaydiöjini wə tenining qiriməydiöjini tilöja alöjan. (Hadēs 986) **32** Huda dəl bu Əysani əlümdin tirildürdi, wə həmmimiz bu ixning guwahqilirimiz. **33** U Hudaning ong yenida xan-xərəp iqidə olturozuzulup, xundaqla Ata wədə qilöjan Mukəddəs Rohni qəbul qilip, hazır körüwatqan həm anglawatqanliringlarni təküp [bizlərgə] qüxürdi. **34** Qünki Dawut əzi ərxkə qikqan əməs; lekin u munu səzləni [Zəburda] eytkan: — «Pərwərdigar mening Rəbbimgə eyttiki: — «Mən sening düxmənliringni təhtipəring qilmioquqə, Mening ong yenimda olturojin!»». **36** Xuning üqün, pütkül Israil jəmätidikilər xuni kət'iy bilsunki, Huda silər krestligən dəl uxbu Əysani həm Rəb həm Məsih qilip tiklidi!». **37** Bu səzlər angliöjanlarning yürikigə sanjilöjandək kattik təgkən bolup ular Petrus wə baxqa rosullardin: — I qerindaxlar, undaqla biz nemə qiliximiz kerək? — dəp soraxti. **38** Petrus ularöja: — Towa qilinglar, hərbinglar Əysa Məsihning namida gunəhliringlarning kəqürüm qilinixi üqün qemüldürüxni qəbul qilinglar wə xundaq qilsanglar Hudaning iltipati bolöjan Mukəddəs Roh silərgə ata qilinidu. **39** Qünki bu wədə silərgə wə silərnin baliliringlaröja, yirakta turuwatqanlarning həmmisigə, yəni Pərwərdigar Hudayimiz əzigə qaqirojanlarning həmmisigə ata qilinidu. **40** Petrus yənə nurojun baxqa səzlər bilən ularni agahlandurup ularöja: — Silər əzünglarni bu iplas dəwrdin qutkuzunglar! — dəp jekilidi. **41** Xuning bilən uning sözini qəbul qilöjanlar

qomüldürülüxti. Xu küni [jamaətkə] qoxuloqanlar üq mingqə kixi idi. **42** Ular əzlrini izqil həlda rosullarning təlimigə, [etikadqilarning] birlik-həmdəmligə, nanni oxtuxqə wə dualarəqə beoixlidi. **43** Wə qorkunq ularning hər birining üstigə qüxti wə rosullarning wasitisi bilən nuroqun karamətlər wə mejiilik alamətlər yüz bərdi. **44** Pütün etikadqilar dawamlik jəm bolup billə yaxap, barliqini ortaq tutuxti. **45** Ular mal-mülüklirini setip, pulini hər kimning ehtiyajiqə qarap həmmisigə təksim qilixatti. **46** Ular hər küni ibadəthana həylisioqə bir niyəttə jəm boluxatti, öy-öylərdə huxal-huramlik wə aq kəngüllük bilən ortaq oqizalinixip, nanni oxtup yeyixip, **47** Hudaqə mədhijə oquxatti; ular pütkül halayiqning izzitigə sazawər boldi. Rəb hər küni qutkuzuluwatqanlarni jamaətkə qoxatti.

3 Bir küni ibadəthanida dua qilinidioqan waqıtta, yəni qüxtin keyin saat üqtə, Petrus bilən Yuhannamu ibadəthanioqə qikip baroqanidi. **2** Xu pəyttə bir tuqma tokur adəmmu bu yərgə elip keliniwatqanidi. Hər küni, kixilər uni ibadəthanioqə kirgənlərdin sədikə tilisun dəp, ibadəthanidiki «Güzəl dərwaza» aldioqə əkelip qoyatti. **3** U Petrus bilən Yuhannaning ibadəthanioqə kirip ketiwatqinini kərip, ulardin sədikə tilidi. **4** Petrus bilən Yuhanna uningəqə nəzirini saldi. Petrus uningəqə: — Bizgə qara! — dedi. **5** U ulardin bir nərsə kütüp, kəzlrini üzməy qarap turatti. **6** Birəq Petrus uningəqə: — Məndə altun yaki kümüx yok; lekin qolumda barini sanga berəy. Nasarətlik əysa Məsiqning nami bilən, ornungdin turup mang! — dewidi, **7** uni ong qolidin tartip, yələp

turozudi. U adəmning put wə oxuk beoixliri xuan küqləndürülüp, **8** ornidin dəs turup mengixka baxlidi. U mengip wə səkrəp, Hudaşa mədhiyə oquşan halda ular bilən billə ibadəthana hoylisioşa kirdi. **9** Barlik halayik uning mengip Hudaşa mədhiyə oquşanlikini kərüp **10** uning ibadəthanidiki «güzəl dər waza» aldida sədikə tiləp olturidioşan heliki adəm ikənlikini tonup, uningda yüz bərginigə həyranuhəs bolup dang kətip kəlixti. **11** [Sakayoşan kixi] Petrus bilən Yuħannaşa qing esilip turuwaloşanda, həyran boluxkan barlik həlk ularning yenioşa [ibadəthanidiki] «Sulayman pexaywini» degən yərgə yügürüp kəlixti. **12** Bu əħwalni kərgən Petrus halayikka mundak dedi: — I Israillar! Bu ixka nemanqə həyran bolisilər? Biz huddi əz küq-kudritimiz yaki ihlasmənlikimizgə tayinip bu adəmni mangduroşandək bizgə nemanqə tikilip qaraysilər? **13** Əməliyəttə bolsa, atabowilirimizning Hudasi, yəni İbrahim, İshak wə Yakupning Hudasi Əz hizmətkari boluşan Əysani xan-xərəp bilən uluşlişan. Birak silər bolsanglar uni [rimliklarşa] tutup bərdinglar; andin [waliy] Pilatus uni qoyup berixni həküm qiləşandin keyin, silər Pilatusning aldida uningdin tenip rət qilixtinglar. **14** Mana silər Mukəddəs wə Həkkəniy Boluşuqidin tenip, uni rət kilip [Pilatusin] uning ornioşa bir kətilni qoyup berixni tələp kildinglar. **15** Xundak kilip, həyatlikni barlikka Kəltürgüqini əltürdünglar! Birak Huda uni əlümdin tirildürdi, biz mana buningşa guwahqidurmiz. **16** Mana uning namişa qiləşan etikad arkilik, uning nami silər kərüwatkan wə tonuydioşan bu adəmgə dərman kirgüzdi; uning arkilik boluşan etikad

u kixini k z aldinglarda səllimaza sa -salamət  ildi.

17  mdi  erindaxlar, sil rning w  xuningd k sil rning baxli liringlarningmu bu ixni o pl tt   iloanli inglarni bilim n. **18** Lekin Huda barli  p yo amb rl rning aozil bilən aldin'ala jakarli anlirini, yəni uning M sihining azab-o ub t tartidioanli ini xu yol bilən  m lg  axurdi.

19 Xuning  q n gunahinglarning  q r wetilixi  q n hazir towa  ilip yolliringlardin burulunglar! Xundak  iloanda, insnlarning jenini yengilanduridioan p sil-k nl r P rw rdigarning  uzuridin  ikip kelidu **20** w  u silər  q n aldin tikl ng n Məsih, yəni Əysani  exinglaro a  aytidin əwətidu. **21**  azirq  bolsa, Hudaning d sl ptiki zamanlardin tartip muk dd s p yo amb rlirining aozil bilən eytkinid k,  amm  məwjudatlar yengilinidioan wa it kəlmigüqə, ərxlər uni  obul  ilip, uningo a makan bolidu. (ai n g165) **22** Musa d rw k  mundak degənidi: — «P rw rdigar Hudayinglar  z  erindaxliringlar arisidin manga ohxax bir p yo amb r turo uzidu. Uning silərgə eytkan barli  səzlidirini anglap, uningo a tolu  itaət  ilixinglar ker k! **23** Q nki bu p yo amb rning s zini anglimaydioanlarning  rbiri h k  ataridin  z p taxlinidu». **24** D rw k , Samuil [p yo amb r] w  uningdin keyin kelip bexarətlərni yətküzgən p yo amb rl rning  ammisi bu k nl r to risida aldin eytkan. **25** Silər bu p yo amb rl rning p rz ntlirisi r w  Huda atabowanglar bilən t zg n  hdining p rz ntlidursil r — bu  hd  boyiq  Huda Ibrah mo a: «Sening nəsling ar ilik y r y zidiki barli  ailə-j m tl rg  b ht-b rik t ata  ilinidu» d p w d  bərgən. **26** Xunga Huda  rbiringlarni  z

rəzillikliringlardin qayturup, silərgə bəht-bərikət ata qilix üqün, hizmətkari Əysani turoquzup, uni awwal silərgə əwətti.

4 Petrus bilən Yuhanna halayiqqa gəp qiliwatqanda, kahinlar, ibadəthana qarawullirining baxliqi wə Saduqiylar ularning yenioqa kelip qaldi. **2** Ular [rosullarning] halayiqqa təlim berixi, jümlidin «Əysaning wasitisi bilən əlgənlər tirildürüldü» dəp jakarliqini üqün intayin əsəbiyləxti. **3** Ular ularni tutkun qilip, ətisigiqə türmigə solap qoydi, qünki kəq kirip qaloqanidi. **4** Lekin jar qilinoqan səz-kalamni angliqanlarning kəpi etiqad qildi; xuning bilən etiqad qiloqan ərləning sanila bəx mingoqa yətti. **5** Ətisi, [Yəhudiylarning kengəxmisdiki] baxliqlar, aqsakallar wə Təwrat ustazliri Yerusalemda toplandi. **6** Ularning arisida bax kahin Annas, Qayafas, Yuhanna, Iskəndər wə bax kahinning baxqa jəmətidikilər bar idi. **7** Ular [Petrus bilən Yuhannani] arisioqa turoquzup: — Silər bu ixni kaysi küq-qudrətkə tayinip yaki kimning nami bilən qildinglar? — dəp soridi. **8** Petrus Mukəddəs Rohqa tolduruloqan həlda ularoqa mundaq dedi: Həlkning həkümranliri wə Israilning aqsakalliri! **9** Əgər biz bügün bu tokur adəmgə kərsətkən yahxi əməl həm uning qandaq saqaytiloqanliqi səwəblik soraqqa tartiloqan bolsaq, **10** silər wə pütkül Israil həlki xuni bilsunki, silər krestligən, əmma Huda əlümdin tirildürgən Nasarətlik Əysa Məsihning nami bilən, uning [küq-qudriti] arqilik bu kixi muxu yərdə aldinglarda pütünləy saq-salamət turidu! **11** Bu [Əysa] bolsa, [mukəddəs yazmilarda] [pütülgəndək], dəl silər tamqilar etibarsiz dəp taxliwətkən, birək burjək texi

bolup tiklängән taxtur. **12** Uningdin baxқа һeqkimдә nijatlık yok, qünki pütkül asman astida insanlar arisioğa tәkdim қilinoğan, Әysadin baxқа bizni қutқuzidiоған һeqқandақ bir nam yoktur. **13** Petrus bilән Yuһannaning bu жүritini көrgән һөкүmranlar ularning оқumiоған adәttiki adәmlәrdin ikәнlikini bilip, һәyran boluxti; ularning burun Әysa bilән billә bolоғанlikinimu bildi. **14** Uning üstigә, saқayоған һelikі adәмning ularning yenida turuwatқanlikini көrүp, ular һeqқandақ gәp yanduralmidi. **15** Xuning bilән һөкүmranlar ularni kengәxmidin қikixқа buyrudi. Andin bir-biri bilән мәsliһәtlixip: **16** — Bularni қandақ қilimiz? Qünki ularning wasitisi bilән heli көrүнәрlik möjizilik bir alamәt yüz bәrgәнliki pütkül Yerusalemdikilәrgә ayan boldi wә biz uni inkar қilixқа amalsizmiz. **17** Lekin bu ixning һәlk iqidә tehimu kәng yeyilip kәtmәsliki üqün, ularоға bundin keyin bu adәмning namida һeqkimgә һeqnemә demәslikкә agаһ-tәһdit salayli! — deyixti. **18** Xuning bilән ularni қaqirtip, bundin keyin Әysaning namida һeq sәzlimәslik yaki tәlim bәrmәslikni қәt'iy buyrudi. **19** Lekin Petrus bilән Yuһanna: — Hudaning aldida silәrgә itaәt қilix тоqrimu yaki Hudaoјimu, bununоға өзünqlar bir nemә dәnglar! **20** Әmma biz bolsақ, көrgән wә angliоanlirimizni eytmay turalmaymiz! — dәp jawab bәrdi. **21** [Һөкүmranlar] bolsa halayiktin қorkup, ularni jazalaxқа layıқ sәwәb tapalmay, ularоға tehimu tәһdit selip, қoyup bәrdi. Qünki halayıқ bolоған wәкә түpәylidin Hudani uluоqliоanidi. **22** Qünki bu saқaytilix möjizilik alamiti көrsitilgән kixining yexi қiriқtin axқanidi. **23** Ular қoyup берilgәndin keyin, өз

həmrəhlirining yenioqə qaytip kelip, bax kahinlar və aqsakalların qiloqan səzlrini baxtin-ahir kəpquillikə uqturdi. **24** Ular buni angliqanda, awazini bir niyət bir dil bilən Hudaqə kətürüp mundak nida qildi: — I Igimiz, Sən asman-zemin, dengiz-okyanlarni və ulardiki barlik məwjudatlarni yaratqan Hudadursən. **25** Sən Mukəddəs Roh bilən hizmətkaring bolqan Dawutning aqzi arkilik mundak degənoqu: «Əllər nemixka quqan salidu? Nemə üqün bikardin-bikar suyikəst oylaydu? **26** Dunyadiki padixahlar səp tartip, əməldarlar yiqilixip, Pərwədigar və Uning Məsihi bilən qarxilixka jəm boluxti». **27** — Qünki dərəkə dəl bu xəhərdə Hərod həm Pontius Pilatus, yat əlliklər həm Israil həkliri birlixip, Sən məsihligən mukəddəs hizmətkaring əysaqə qarxi qikip toplanqanidi, **28** xuning bilən küq-qudriting və iradəng boyiqə Sən burunla nemining əməlgə axuruluxini bekitkən bolsang, ular xularni qiloqan. **29** Əmdi i Pərwədigar, ularning seliwatqan təhditlrini kərgəysən, qulliringni səz-kalamingni toluq yürəklik bilən səzləp yətküzidoqan qiloqaysən; **30** kesəllərnə saqaytixka qolungni uzitip, mukəddəs hizmətkaring əysaning namida məjizilik alamətlər və karamətlərnə yaratqaysən. **31** Ularning duasi ayaqlaxkanda, ular turoqan yər təwrinip kətti. Ular həmmisi Mukəddəs Rohka toldurulup, Hudaning səz-kalamini yürəklik səzləp yətküzüxkə baxlidi. **32** Top-top etiqadqilar bir jan-bir dil, bir məqsəttə idi. Həqkim əzigə təəlluk pul-melini «əzümning» deməytti, bəlkə həmmisigə ortaq idi. **33** Rosullar zor küq-qudrət bilən Rəb əysaning tirilgənlikigə guwahlik berətti. Hudaning zor mehri-

xəpki ularning həmmisining üstigə kəndi. **34** Ularning arisidikilərninğ həqnemigə həjiti qüxməytti. Qünki yərzemin, əy-jay igidarlıri boləjanlar ularni setip, pulini elip kelip **35** rosullarning ayioji aldioja qoyatti; andin hərkinning ehtiyajioja qarap təksim kəlinatti. **36** Ularning iqidə Lawiy kəbilisidin boləjan, Sipursta tuəjuləjan Yüsüp isimlik birsi bar idi (rosullar uni Barnabas, yəni «Riəbətəndürgüqi oəul bala» dəp atiojan); **37** uningmu bir parqə etizi bar idi; u xu yolda uni setip, pulini elip rosullarning ayioji aldioja tapxurdi.

5 Əmdi Ananiyas isimlik yənə bir adəmmu ayali Safira bilən bir parqə yerini satti. **2** Ananiyas pulning bir kəsimini əzigə kəldurdi, yəni bir kəsimini elip kelip, rosullarning ayioji aldioja qoydi. Ayalimu buningdin toluk həwərdar idi. **3** Birəq Petrus uningəja: — Ananiyas, nemixkə kəlbəngni Xəytanning ilkiğə tapxurup, Mukəddəs Rohkə yaləjan eytip, yər satkən pulning bir kəsimini əzünggə kəldurdung? **4** Yər setilmiojanda, seningki əməsmidi? Setiləjandin keyin, pulmu əz ihtiyaringda bolmamti? Xundəq turukluk, nemixkə kəlbəngdə bu ixni niyət kəilding? Sən insanlarəja əməs, bəlki Hudaəja yaləjan eytting! — dedi. **5** Ananiyas bu səzlərnə angliojan həman yikilip jan üzdi. Bu ixni angliojuqilarnə kattik kərkunq basti. **6** Əmdi yax yigitlər ornidin turup jəsətnə kəpənləp, sirtkə apirip dəpnə kəldi. **7** Təhminən üq səəttin keyin, [Ananiyasning] ayali kirip kəldi; birəq u boləjan wəkədin həwərsiz idi. **8** Petrus uningdin: — Manga eytkin, silər yərnə muxu puləja sattinglarmu? — dəp soridi. — Xundəq, muxunqilik puləja sattuk, — dəp jawab bərdi u. **9**

Petrus: — Silər nemə üçün Mukəddəs Rohni sinaxqa til biriktürdünqlər? Qara, eringni dəpnə kılıp kəlgənlərnin putliri ixik tüwidə turidu, ular senimu əketidu! — dedi.

10 Umu xuan uning ayaqliri aldiqə yikilip, jan bərdi. Həliki yax yigitlər kirip, uning əlgənlikini kərdi; ular unimu elip berip erining yeniqə dəpnə kildi. **11** Pütün jamaətni, xundaqla bu ixni angliqanlarning hər birini kattik qorkunq basti. **12** Rosullarning qoli arkilik həlk iqidə nuroqun məjizilik alamətlər wə karamətlər kərsitildi. (Barlik [etikədqilar] bir niyəttə bolup ibadəthanidiki «Sulayman pexaywini»da daim jəm bolatti. **13** Birək baxqa kixilər ularqə qoxuluxqa jür'ət kılalmaytti; əmma halayik ularni intayin hərmətləytti. **14** Xundaqtimu, etikəd kılouqilar barqanseri kəpiyip, həm ərlər həm ayallar top-top bolup Rəbgə qoxulqili turdi). **15** Xuning bilən kixilər hətta Petrus ətup ketiwatqanda həqbolmiqanda uning sayisi bolsimu üstigə qüxsun dəp, kesəllərnə koqilarqə elip qikip kərpə wə zəbillərgə yatquzup qoyatti. **16** Yənə top-top kixilər Yerusalem ətrapidiki xəhər-yezilərdin kesəllərnə wə napak roqlar qaplixiwəloqan kixilərnə elip kelətti. Ularning həmmisi saqiyip qaytixatti. **17** Bax kahin wə uning tərəpdarliri, yəni Saduqiyy məzhəpidikilər qozqilip bu ixlarqə qəzəplinip, **18** rosullarni tutqun kılıp, qamakhaniqə qamidi. **19** Lekin xu keqə, Rəbning bir pərixlisi qamakhanining dərwezilirini eqip, rosullarni elip qikip, ularqə: **20** — Silər ibadəthana həylisiqə kirip, halayiqqa bu həyatlik toqrisidiki həmmə səzlərnə jakarlanglar — dəp tapilidi. **21** Rosullar bu səzni anglap, tang atqanda ibadəthana həylisiqə kirip, kixilərgə

təlim berixkə baxlidi. Bax kahin wə uning tərəpdarliri kəlgəndə, aliy kengəxmidikilər wə Israillarning barlik aqsakallirini jəm boluxkə qaқirdi. Andin [rosullarni] elip kəlsun dəp qamakhanioqa adəm əwətti. **22** Lekin sipahlar zindanoqa yetip baroqanda, rosullarning u yərdə yoklukini bayqap qaytip berip, kengəxmidikilərgə: **23** — Biz barsaq, zindan məhkəm taқaklik turuptu, qarawullarmu dərwazilirida kəzəttə turuptu. Lekin dərwazilarni eqip qarisaq, iqidə birmu adəm yok! — dəp məlumat bərdi. **24** Bu həwərnə anglioqan ibadəthanidiki [məs'ul] kahin həm qarawullarning baxliki wə bax kahinlar: — «Əmdi bu ix zadi qandaq bolup ketər?» deyixip alaqzadilikkə qəmdi. **25** Dəl xu qaoqda, bir kixi kirip: — Qaranglar, silər zindanoqa qamioqan adəmlər ibadəthana həyolisida turup halayiqkə təlim beriwatidioqu! — dəp həwər kildi. **26** Buning bilən, həliki qarawullar baxliki sipahlirini baxlap berip, [rosullarni] elip kəldi. Biraq ular halayiq bizni qalma-kesək qilixi mumkin dəp qorkup, ularoqa zorluq ixlətmidi. **27** Ular [rosullarni] elip kəlgəndin keyin, ularni kengəxmidikilər aldida turoquzdi. Bax kahin ularni soraq qilip: **28** — Biz əsli silərnə bu namda kixilərgə təlim bərmənglar, dəp qattiq agahlandıroqaniduk. Lekin mana, silər yənə xu təliminglar bilən pütkül Yerusalemnə qaplidinglar həmdə bu kixining qan kərzini bizgə artmaqci boluwatisilər! — dedi. **29** Lekin Petrus wə [baxqa] rosullar jawab berip mundaq dedi: — Insanoqa əməs, Hudaqa itaət qilix kerək! **30** Silər tutup yaoqaqqa esip əltürgən əysani, ata-bowimizning Hudasi tirildürdi. **31** Huda Israil həlkini towa qilixkə wə gunahlirining

kəqürülilikə muyəssər kəlix üqün, uni uluqlap Yetəkqi həm Kətkuzoquqi süpitidə Əzining ong yenioqa kətürüp olturozudi. **32** Biz bu ixlaroqa guwahqilarmiz; xundaqla Huda Əzigə itaət kəloquqilaroqa ata kəloqan Mukəddəs Rohmu bu ixlaroqa guwahqidur. **33** Ular bu səzlərnəi anglap kəlbəgə sanjiloqandək bolup [rosullarni] əltürüxkə məsləhətləxti. **34** Ləkin kəngəxmə iqidə pütün həlkning hərmitigə sazawər boləqan Pərisiy məzhəpidiki Gamaliyəl isimlik bir Təwrat əlimasi bar idi. U ornidin turup: — Ular ni birdəm sirtkə qikərip turunglar, — dəp buyrudi. **35** Andin u [kəngəxmidikilərgə] mundaq dedi: — Əy Israillar, silər bu kixilərnəi bir tərəp kəlixta əzünglaroqa əhtiyat kəilinglar! **36** Ilgiri, həlikə Təwdas isimlik əzini qong tutup otturiəqa qikəkanidi. Uningəqa təhminən tət yüz adəm kəxuldi. Biraq u əzi əltürüldi wə barlik əgəxkəqiliri tarkəlip ketip, uning ixi yokkə qikti. **37** Andin keyin nopus tizimlax künliridə, Galiliyəlik Yəhudamu bax kətürüp qikəp, bir top kixini toplap əzigə əgəxtürgən. Umu yokətilip, barlik əgəxkəqilirimu tarkətiwətilgən. **38** Əmdi silərgə nəsihətim xuki: Bu kixilər bilən kəringlar bolmisan! Ular ni ihtiyariəqa kəyup bəringlar. Qünki əgər bu ekim yaki bu ix pəkət insandin kəlgən bolsa, jəzmən yokkə qikədu. **39** Ləkin əgər Hudadin bolsa, silər ular ni yokəitalmaysilər! Həttə əzünglar Hudaəqa həjum kəloquqilar bolup qikəsilər! **40** Aliy kəngəxmidikilər nəsihətnəi kəbul kəldi; ular rosullarni qakərtip kirip, ular ni kəmqilitip, ularəqa hərgiz əysaning namida səzliməslikni agəhləndurdi. Andin ular ni kəyup bərdi. **41** Rosullar əmdi kəngəxmining otturidə qikəp, əzlinəning mubarək nam

üqün horluk azabi qekixkə layik kərülgənlikidin xadlandi.
42 Ular yənila hər küni ibadəthana həylisida wə əymu-əy berip təlim berixtin wə «Əysa — Məsihdur!» degən hux həwərnı jakarlaxtin heq tohtimidi.

6 Xu künlərdə, muhlislarning sani barəanseri kəpiyip, grekqə səzləydiqan Yəhudiylar yərlik ibraniy qerindaxlarəqa: — Kündilik ozuk-tülük təksim qilinixta arimizdiki tul ayallar etibarəqa elinmidi, dəp narazilik bildürüxti. **2** Xunga, on ikkiylən pütkül muhlislarnı qaqirip yiqip, ularəqa mundaq dedi: — Bizning Hudaning səz-kalamini yətküzüx hizmitini taxlap qoyup, ozuk-tülük təksim qilix bilən bolup ketiximiz toqra bolmaydu. **3** Xuning üqün, i qerindaxlar, aranglardiki nam-abruyi bar, Mukəddəs Rohqə wə danalığqə toloqan yəttə kixini iloqap tallanglar, wə biz ularni bu ixqə məs’ul qilimiz. **4** Biz bolsaq, əzimizni dua qilix wə səz-kalamning hizmitidə boluxqə beqixlaymiz. **5** Bu məslihət halayiqning həmmisini hux qildi. Xuning bilən ular iman-ixənqə wə rohqə toloqan Istipan isimlik bir adəmnı tallidi, wə yənə Filip, Prokorus, Nikanor, Timon, Parmenas həmdə burun Təwrat etikadioqə kirgən Antakyalıq Nikolasni tallap, **6** ularni rosullarning aldioqə elip qiqti. Rosullar ularning [bu hizmətni qilixi üqün] qollirini ularning üstigə təgküzüp turup, dua qilixti. **7** Wə Hudaning səz-kalami dawamlıq tarqaldi; Yerusalemdiki muhlislarning sanimu barəanseri zor dərijidə kəpəydi. Nuroqun kahinlarmu [Məsih] etikadioqə itaət qilixqə kirixiwatatti. **8** Wə Istipan [Hudaning] mehir-xəpkiti wə küq-qudritigə toloqan bolup, həlk iqidə karamətlər wə zor məjizilik alamətlərnı

kørsætti. **9** Birak «Kulluktin qikқан h rl r» d p atalojan sinagotiki b zil r, yəni Kurini w  Iskəndəriyə x h rliri w  Kilikiyə həm Asiya  lkilliridin k lg n bəzi [Yəhudiylar] Istipanoja karxi qikip, uning bilən munazirə kilixka baxlidi. **10** Lekin ular u s z kilojanda uningda bolojan danalik w  rohka takabil turuxka amalsiz qaldi. **11** Buning bilən ular bəzi ad ml rning aozini maylap: — Biz bu ad mning Musa w  Hudaoja karita kupurluk s zlig nlikini angliduk, — deg nni ularning aozioja saldi. **12** Ular muxundak kilip halayikni, ak akallarni w  T wrat ustazlirini kutratti; andin Istipanning aldini tosup uni tutkun kilip, aliy keng xmig  elip bard. **13** Ular sahta guwahqilarni otturioja qikirip mundak degüzdi: — Bu ad m bu muk dd s jayoja w  T wrat qanunioja karxi s zl rni kilixtin tohtimaydu. **14** Q nki biz uning həliki Nasarətlik  ysa toqruluk; «U bu jayni w yran kilidu w  Musa p yoq mb r bizg  tapxurojan  n' niwi kaid -yosunlirimizni  zg rtidu!» deg nlikini angliduk. **15** Keng xmida olturojanlarning h mmisi Istipanoja k z tikip qariojinida, uning qirayining p rixtingkid k parkirak ikənlikini k rdi.

7 Bax kahin Istipandin: — Bularning eytk nliri rastmu? — d p soridi. **2** Istipan mundak jawab b rdi: — Qerindaxlar w  ata-bowilar, s z mg  kulak selinglar! Atimiz Ibrahim tehi Mesopotamiy  rayonida turuwatqanda, yəni H ran x hirig  k q p makanlixixtin ilgiri, xan-xərəpning Igisi Huda uningoja ayan bolup: **3** «Sən  z yurtung w  uruk-jəmətingdin ayrilip qikip, Mən sanga kərsitidiojan zeminoja baroşin» degənidi. **4** Buning bilən u Kaldiylərning

zeminini taxlap, Ҳаран хәһиригә берip olturaklaxti. Atisi өlgәndin keyin, Huda uni bu zeminoҗa, yәni silәр һazir turuwatқан zeminoҗa yөtkәp kәldi. **5** U wakitta, [Huda] uninoҗa bu zemindin miras bәrmidi, һәтта uninoҗa tәwә put koyoqudәkmu bir yәр bәrmigәnidi. Gәrқә u tehiқә pәrzәnt kәrmigәn bolsimu, [Huda] bu zeminni uninoҗa wә uning nәsligә igiliki bolux üqün berixkә wәdә kildi. **6** Andin Huda uninoҗa mundaq dedi: «Sening nәsilliring yaқа yurtta musapir bolup turidu, xu yurttikilәр ularni қul қilip tәt yüz yil horlaydu. **7** Biraq ularni қulluққа saloҗan әlni jazalaymәn», dedi Huda, «wә uningdin keyin, [nәsilliring] u yәrdin қiқip, bu yәrdә Mening ibadәt-hizmitimdә bolidu». **8** Keyin Huda Ibrahim bilән bәlgisi һәtnә boloҗan әhdini tüzgән, xuning bilән Ishaq uningdin tәrәldi; [Ibrahim] uni sәkkizinqi күni һәtnә kildi; xundaq қilip Ishaqtin Yaqup [tәrәldi], Yaquptin on ikki «қәbilә atisi» [tәrәldi]. **9** Keyin, «қәbilә atiliri» inisi Yüsүpkә һәsәt қilip, uni Misiroҗa қulluққа setiwәtti. Lekin Huda uning bilән billә bolup, **10** uni barliқ jәbir-japalardin қutқuzup, uni Misir padixahı Pirәwnning nәziridә iltipatқа igә қilip, uninoҗa danixmәnlik ata kildi. Padixah uni Misiroҗa bax wәzir, ordisoҗa bax oҗoidar kildi. **11** Keyin, eoјir aқarқilik pүtkül Misir wә Қanaan yәrlirini besip, zor қiyinқilik boldi. Ata-bowilirimiz ozuқ-tүlük tapalmidi. **12** Yaqup әmdi Misirda axliқ barliқini anglioҗan bolup, [oқullirini], yәni ata-bowilirimizni u yәrgә birinqi қetim әwәtti. **13** Ikkinqi қetim baroҗanda, Yüsүp akilirioҗa өзini axkarilidi. Xuning bilән Yüsүpning jәмәtidikilәр Pirәwn padixahқа mәlum boldi. **14** Andin Yüsүp atisi Yaqupning

aldioqə həwər yətküzüp, uni pütün ailə-jəməti bilən, jəmiy yətmix bəx kixini Misiroqə əzigə qaqirdi. **15** Xuning bilən Yaqup Misiroqə qüxti wə xu yərdə əldi; keyin [uningdin boləjan] ata-bowilirimizmu xu yərdə əldi. **16** Ularning jəsətliri keyin Xəkəm xəhərigə qayturulup, İbrahım burun Həmorning oşulliridin məlum puloqə setiwəloqan, Xəkəmdiki bir yərlikkə qoyuldi. **17** Ləkin Huda İbrahıməqə əsli kıləjan wədinəg wakti yəqinlaxqanda, Misirda turuwatqan [İsrail] həlqining nopusi heli kəpəygənidi. **18** U wəqıttə, Yüsüptin həwiri bolmıoqan yəngi bir padixah Misirda təhtkə qıktı. **19** Bu padixah qəwmimizəqə hıylə-mikirlər bilən muamilə kılip, ata-bowilirimizni ezip horlıdi, həttə ularni əz bowəqlirini həyat qaldurmaslıki üqün taxliwetixkə məjbur kıldı. **20** Musa mana xu qəşlarda tuşuloqanidi. U Hudaning aldidə əlahidə yəqimlik bala bolup, atisining əyidə üq ay bekıldi. **21** Keyin u sirtkə qoyup qoyuloqanda, Pirəwnning kızı uni [sudin] elip, əz oşli kılip qong kıldı. **22** Musa Misirlikləarning barlık bilim-həkmiti bilən tərbiyilinip, səzdə wə əməldə intayin qəbilyətlik adəm bolup qıktı. **23** Ləkin uning tuşuloqiniəqə kirik yil toxqanda, əz qerindaxlıri boləjan İsrailəarning həlioqə yetix niyitigə kəldi. **24** U ulardin birining uwal kılınip bozək qiliniwatqanlıkini kərup, uni qəşqədap, harlanoqan kixi üqün intıqam elip harlıoquqi Misirlikni ətürdi. **25** Qünki u əz qerindaxlırini: — Huda mening qolum arkılık bizgə kutquzux yolini aqқан dəp qüxinidioqu, dəp oylıoqanidi. Ləkin ular buni qüxənmidi. **26** Ətisi, Musa ularning arisidiki bir urux-jədəlni kərup, arisioqə kirip yaraxturməqəki bolup: Silər qerindax turup,

nemixka bir-biringlaroqa yolsizlik qiliwatisilar? — dedi.

27 Biraq kerindixini yolsiz bozak qilogan kixi uni qatkə ittiriwetip: — Kim seni bizgə bax həm soraqqi bolsun dəptu?! **28** Menimu tünügünki Misirlikni ɵltürgəndək ɵltürməkqimusən? — dedi. **29** Musa bu sɵzni anglap qorqup, Misirdin keqip Midiyan zeminiə berip, u yərdə musapir bolup turup qaldi. U xu yərdə ikki oəul pərzənt kɵrdi. **30** Qirik yil toxkandin keyin, Sinay teəining yenediki qəldə, kɵyüwatқан bir qatқallıқning ot yalkunida bir pərixte uningə kərüdi. **31** Bu oqayibanə kərünüxnı kərgən Musa uningə intayin həyran bolup qaldi; buning қандақ ix ikənlikini biləy dəp yeqinraq barəanda Pərwərdigarning awazi anglinip: **32** «Mən sening ata-bowiliringning Hudasi, yəni Ibrahım, Ishaq wə Yaqupning Hudasidurmən» dedi. Musa qorқunqta titrəp, qaraxqimu jür'ət қilalmidi. **33** Pərwərdigar uningə yənə: — Ayiqingni seliwət; qünki sən turuwatқан yər muқəddəstur. **34** Mən dərһəқikət Misirda turuwatқан həlkimning harliniwatқанlikini kərdüm, ularning nalə-pəryadlırını anglidim. Xunga mən ularni elip qıққili qüxtüm. Əmdi barəin, mən seni Misiroqə əwətəy!» dedi. **35** Mana həliki kixilər: «Kim seni bizgə bax həm soraqqi bolsun dəptu!» dəp rət qilogan dəl muxu Musani, Huda uningə qatқallıqta kərüngən pərixting қoli bilən Israillarə həm bax həm қutқuzoқuqi boluxқа əwətti. **36** Ənə xu Musa həlkə yetəқilik қilip, ularni [Misirdin] qıқardi həmdə Misir zeminida, Qizil dengizning boyida wə қirik yilni ɵtküzgən qəldə karamətlərnı wə məjzilik alamətlərnı kərsətti. **37** Ənə xu Musa əzi Israillarə: «Huda

qerindaxliringlar arisidin manga ohxax bir pəyoqəmbərnı tikləydu» degənidi. **38** Qəl-bayawandiki jamaətkə həmrəh boləjan, Sinay teqida əzigə səz qıləjan pərixte bilən billə boləjan, ata-bowilirimiz bilən billə boləjan həmrəh dəl ənə xu idi; həyatlıq bəhx yətküzidiəjan wəhiylərnı bizgə yətküzüx üqün qəbul qıləquqi boləjan dəl ənə xu idi; **39** xundak bolsimu, ata-bowilirimiz uningəja itaət qilixni halımay, uni qətkə kəkip, kənglidə Misirəja qaytixni arzu qildi; **40** xunga ular Hərunəja: — «Bizgə yol baxlaydiəjan ilahlarıni yasap bərgin! Qünki bizni Misir zeminidin elip qıkkən heliki Musaning nemə bolup kətkənlikini biləmiduk» dedi. **41** Xuning bilən xu künlərdə ular mozay xəklidə bir but yasap, bu məbudqə atap qurbanlıq sundi. Xundak qilip ular əz kolliri bilən yasiojan bir nərsini huxal-huramlıq bilən təbrikləxkə kirixti. **42** Lekin Huda ulardin yüzini ərüp, ularni asmandiki yultuz qoxunlirəja qəqunuxqə qoyup bərdi. Xuning bilən pəyoqəmbərlərnıng mukəddəs yazmisida pütülgədək, [Huda ularni mundak əyiblidı]: — «Silər qəl-bayawanda boləjan qirik yil jəryanida qıləjan qurbanlıq-hədiyələrnı həqiqətən Manga elip kəlgənmusilər, i Israil jəməti? **43** Bərək, silər qəqunux üqün yasiojan məbudlar, yəni «Moləq»ning qediri həm butung boləjan «Rəmfan»ning yultuz bəlgisini kətürüp mangdinglar; əmdi Mən silərnı əsir qilip Babildin yirəkqə sürgün qildurimən». **44** Ata-bowilirimiz qəldin kəzgən waktida, «həküm-guwahlıq» qediri ularning otturisida tikləngənidi; u dəl Musəja səz-kalam Yətküzgüqinıng buyruqinidək, kərsitilən ərək boyiqə yasələjanidi. **45** Xu ibadət qedirini ata-bowilirimiz

ilgidirikilərdinmu igidarqilikioğa tapxurup, Yəxuaning yetəkqilikidə, Huda ularning aldidila koqlioğan əllərnin zeminlirini besiwəloğınida, uni bu yərgə elip kəlgən; qedir xundakla [padixah] Dawutning zamanioğiqə turoğan. **46** Dawut Hudaning xapaitigə erixip, Yakupning Hudasi üçün bir muqim makan selixka ijasət sorioğan. **47** Birak keyin, [Huda] üçün ibadəthana saloğan [Dawut əməs], əməliyəttə Sulayman boldi. **48** Həlbuki, Həmmidin Aliy Boluquqi insanning kolliri bilən yasioğan makanlarda turmaydu; huddi pəyoğəmbər mundak deginidək: — **49** «Asmanlar Mening təhtim, Zemin bolsa ayaqlirimoğa təhtipərdur, Əmdi Manga kəndak əy-imarət yasimakqisilər? Manga kəndak yər aramgağ bolalaydu? **50** Bularning həmmisini Mening kolum yaratқан əməsmidi?» **51** — Əy, boyni kattik, yüriki wə kuliki hətnisiz boləğanlar! Silər Mukəddəs Roh bilən daim qarxilixisilər; silər ata-bowiliringlar nemə kioğan bolsa, xuni ohxax kiliwatisilər! **52** Pəyoğəmbərlərdin zadi kaysisioğa ata-bowiliringlar ziyankəxlik kilip baqmioğan? Xundak kilip ular «Həkkəniy Boluquqi»ning kelidəoğanlikini aldin jakarlioquqilarni oltürüxkən. Əmdi u əzi hazır kəlgəndə, silər uningə satkənlük kioquqi wə katil bolup qiktinglar, **53** I silər Təwrat qanunini pərixtilərnin əmri-tapilioğanliri bilən tapxuruwelip turup, uningə əməl kilmioquqilar!» **54** [Istipanning] bu səzlrini anglioğan [aliy kəngəxmidikilər] yürikigə [hənjər] sanjiloğəndək bolup, uningə qixlirini oququrlatti. **55** Lekin u bolsa Mukəddəs Rohka toloğan, kəzlrini kəkkə tikip, Hudaning julasini, xundakla uning ong yenida əysaning turoğanlikini kərup, **56** — Qaranglar!

Asmanlar eqilip, Insan'ooqlining Hudaning ong yenido turoqanlikini keruwatimən! — dedi. **57** Ular buningoqa kulaklirini kolliri bilən etiwelip, awazini qattik ketürüp warkirixip birliktə uningoqa yopurulup keliwidi, **58** uni xəhərning sirtioqa ittirip qikirip, qalma-kesək kilixqa baxlidi. [Uni ərz kiləqan] guwahqilar [uni qalma-kesək kilixtin awwal] qapanlirini Saul isimlik bir yaxning puti aldida koyup koyuxti. **59** Ular Istipanni qalma-kesək kiləqinida u: — I Rəb əysa, mening rohimni qobul kiləqaysən! — dəp nida kildi. **60** Andin u tizlinip turup qattik awaz bilən: — I Rəb, bu gunahning hesabini ulardin almiəqaysən, — dedi. U bu səzni kilip bolupla jan üzüp uhlap kətti.

8 Istipanning eltürüluxini Saulmu kollaytti. Xu kündin baxlap, Yerusalemdiki jamaətkə qaritiləqan dəhxətlik ziyankəxlik kozəqaldi. Rosullardin baxqa barlik jamaəttikilər Yəhədiyə wə Samariyəning hərəkaysi yurtlirioqa tarkilip ketixti. **2** Bəzi ihlasmən kixilər Istipanni dəpnə kilip, uningoqa qattik yioqa-zarlarni ketürüxti. **3** Lekin Saul jamaətkə wəyranqilik selip, əymu-əy ahturup, ər-ayaloqa qarimay ularni sərəp qikip zindanoqa taxlidi. **4** Əmdi tarkilip kətkənlər tarkələqan yurtlarda kezip səkalamning hux həwirini jakarlidi. **5** Ularning iqidin Filip bolsa Samariyəning məlum bir xəhərigə berip, yərlik kixilərgə Məsihni jakarlidi. **6** Top-top kixilər uni anglap həmdə u kərsətkən məjizilik alamətlərnə kərüp, bir jan bir dili bilən uning səzlidirigə kulak saldi. **7** Qünki napak rohlar bolsa, qaplixiwələqan kixilərdin qattik warkirioqiniqə qikip kətti. Nuroqun paləq, tokurlarmu sakaytildi; **8** zor xad-

huramlik xu xəhərni kaplıdi. **9** U xəhərdə əsli jadugər-sehīrgərlik bilən xuqulliniwatқан Simon isimlik bir adəm bar idi; u xu yol bilən pütkül Samariyədikilərnı hang-tang qaldurup, əzini kaltis zat kərsətməkqi bolup kəlgənidi. **10** Pekirdin tartip ambalojiqə ularning həmmisi uningqə ihlas qilip qaraytti wə «Hudaning uluq küq-kudriti mana xu!» deyixətti. **11** Halayiq uningqə xundak ihlas qilixi uning uzundin beri jadugər-sehīrgərlik bilən ularni hang-tang qaldurup kəlgənlik tūpəylidin idi. **12** Lekin əmdi Filip Hudaning padixahlıqi wə Əysa Məsihning nami toqrisidiki hux həwərnı jakarlıqinida ular uning səzlırigə ixəndi wə ərlər bolsun, ayallar bolsun qəməldürüxnı qəbul qildi. **13** Simon əzimu ixəndi. U qəməldürülgən bolup, həmixə Filipning yenida yürdi həmdə [Filip] kərsitiwatқан məjizilik alamətlər wə kudrətlik ixlarqə qarap, intayın həyran boldi. **14** Yerusalemdiki rosullar Samariyəliklərnıng Hudaning səzini qəbul qiləjanlıqini anglap, Petrus bilən Yuhannani ularqə əwətti; **15** ikkiylən u yərgə qüxüxi bilənla, ularni Mukəddəs Rohning ata qilinəuqisi bolsun dəp dua qildi. **16** Qünki Mukəddəs Roh tehi ularning həqkaysisioqə qüxmigənidi; ular pəkət Rəb Əysaning nami bilən qəməldürülgənidi. **17** Petrus bilən Yuhanna ularning üstigə qolını təgküzüxi bilən, Mukəddəs Roh ularqə ata qilindi. **18** Lekin Simon Mukəddəs Rohning rosullarning qolını təgküzüp qoyuxi bilən ata qilinəjanlıqini kərüp, ularqə pul təngləp: **19** — Bu küq-kudrəttin mangimu beringlarki, mənmu hərkimning üstigə qollirimni təgküzsəm, uningqə Mukəddəs Roh ata qilinsun, — dedi. **20** Lekin Petrus uningqə mundak

jawab bardi: — Hudaning bu iltipatini puloqa setiwaloqili bolidu, dap oylioqining uqun, pulung san bilan tang halakatkə barsun! **21** Sening bu ixta heq hæsseng yaki nesiwəng yoktur! Qunki sening niyiting Huda aldida durus əməs! **22** Xunga, bu rəzillikingdin towa qilip, Rəbtin, mumkin bolsa kənglümdiki bu niyitim kəqürüm qilinoqay, dap ətün! **23** Qunki sening aqqiq həsətkə tolup, həqqaniysizlikning asaritida ikənliking manga məlum. **24** Simon ularoqa: — Mən uqun Rəbdin ətününglarki, silər eytkan ixlardin heqbiri beximoqa kəlmigəy! — dedi. **25** Petrus bilan Yuhanna yənə xu yərdə agah-guwaqlik berip Rəbning səz-kalamini yətküzgəndin keyin, Samariyəning nuroqun yeza-kəntlirigə berip hux həwər yətküzgəq, Yerusalemoqa kaytip kətti. **26** Xu waqitta, Hudaning bir pərixtsi Filipka: — Ornungdin turup jənobka qarap Yerusalemdin Gaza xəhirigə mangidioqan yol bilan mang! — dedi (xu yol qəldiki yoldur). **27** Xunga Filip ornidin turup yoloqa qikti. Wə mana, yolda Efiopiyə ayal padixahi Kandasning bir əməldari, pütkül həzinigə məs’ul Efiopiyəlik aqwat wəzir turatti. U Yerusalemoqa Hudaqqa ibadət qiloqili baroqanidi; hazir kaytix yolida əzining jəng hərwisida olturup, Yəxaya pəyoqəmbərnin yazmisini oquwatatti. **29** Roh Filipka: — Bu hərwinin yenioqa berip uningoqa yəqinlaxkin, — dedi. **30** Filip yügürüp berip, [wəzirning] Yəxaya pəyoqəmbərnin yazmisidin oquwatqanlirini anglap, uningdin: — Oquwatqiningizni quxiniwatamsiz? — dap soridi. **31** Wəzir uningoqa: — Biri manga quxəndürüp bərmisə, mən kəndəkmü quxinələymən?! — dap, Filipni hərwisioqa qikip yenida

olturuxka etüнди. **32** U oquwatkan yazma qismi bolsa: «U goya boquz laxka yetilap mengiloqan koydak boquz laxka elip mengildi, Kirkiouqi aldida ün-tinsiz yatkan kozidak, u zadila eoqiz aqmidi. **33** U horlinidu, u haq soraktin mahrum boldi, emdi uning awladini kimmu bayan qilalisun?! Qünki hayati yer yuzidin elip ketildi». **34** Aqwat Filiptin: — Dap barsingiz, payoqambarning bu sozi kimga qaritip eytiloqan? Ozigimu yaki baxka birsigimu? — dap soridi. **35** Filip aqzini eqip xu yazmining xu qismidin baxlap, uningoa aysa toqrisidiki hux hawarni jakarlap bardi. **36** Ular yolda ketiwetip, su bar bir yerga kalganda, aqwat: — Mana bu yerdä su bar ikän. [Muxu yerdila] qemüldürüluxümgä kandaq tosaloqu bar? — dedi. **38** U harwini tohtitixni buyrudi. Filip wa aqwat ikkisi billa suoqa quxup, uni qemüldürdi. **39** Ular sudin qikkanda, Rabning Rohi Filipni ketürüp elip katti. Aqwat uni kayta kormidi, amma u xadlinip yolini dawamlaxturdi. **40** Filip bolsa Axdod xahirida payda boldi; u xu yurtni kezip, xu yerdin Kaysariya xahiriga kalgüqä boloqan hammä xaharlarda hux hawar jakarlidi.

9 Emma [xu qaoqlar] Saul har napisida Rabning muhlisliroqa tehiqä izqil kiröinqilik tahditliri seliwatkan payt idi. U Bax kahinning aldiqa berip, **2** Dämäxk xahiridiki sinagolaroqa täwsiyä heti yezip berixni soridi. Xundak bolqanda, u Dämäxktä [Masih] yolidikilardin birarsini, mayli ar bolsun, ayal bolsun tepiwalsila, baqlap tutkun qilip, Yerusalemoqa elip kelixkä ruhsät bolatti. **3** Saul yoloqa qikip, Dämäxk xahiriga yeqinlaxkanda, tuyuksiz asmandin küqlük bir nur quxup, uning atrapini

yorutuwatdi. **4** U yerga yikildi wa oziga: — Saul, Saul! Manga nemixka ziyankaxlik kilisen? — degan bir awazni anglidi. **5** — I Rab, san kimsan? — dap soridi u. Awaz: — Men san ziyankaxlik kilivatkan Oysadurmən. **6** Ornungdin tur, xaherga kir, nemə kilixing kerakliki sanga eytip berilidu» — dedi. **7** Uning bilən billə mangoʻan adəmlər awazni anglisimu, heqkimni kerəlmigəqkə, xu yərdə ün qikirmay turupla qaldi. **8** Saul yərdin turup, kəzlrini eqip qaridi, lekin heq nərsini kerəlmidi. Həmrəhliri uni qolidin yetiləp Dəməxkə elip kirdi. **9** U üq kungiqə kəzi kərməs bolup nə yemidi nə iqmidi. **10** Dəməxktə Ananiyas isimlik məlum bir muhlis bar idi. Rab uningəja bir oʻjayibanə kərinüxtə kərinüp uni: — Ananiyas! — dap qakirdi. — Mana mən, i Rab, — dap jawab bərdi u. **11** Rab uningəja: — San dərhal «Tüz» dap ataloʻjan koqioʻja berip, Yəhudaning oʻyidin Tarsusluq Saul isimlik birini sorap tap; qünki mana, u dua-tilawət kilivatidu. **12** U dua kilivatqinida, oʻjayibanə kərinüxtə Ananiyas isimlik bir kixining kelip, kəzini kəridioʻjan kilix üqün üstigə qolini təgküzgənlikini kərdi, — dedi. **13** Ananiyas: — I Rab, mən bu adəmning həwirini nuroʻun kixilərdin anglidim, u Yerusalemdiki muqəddəs bəndiliringgə xunqə kəp ziyən-zəhmət yətküzgən! **14** Həzir u muxu yərdə namingəja nida qiləjanlarning həmmisini tutup baqlax üqün bax kahinlardin hokuk aptu — dedi. **15** Lekin Rab uningəja: — Bariwər! Qünki u namimni əlləring wə ularning padixəlrining həm Israillarning aldidə ayan kilix üqün özümgə alahidə tallioʻjan bir əswabtur. **16** Qünki mən uningəja namim üqün qanqilik azab-oqubətlərnə

tartixining mukərrər ikənlikini ayan qilimən, — dedi. **17** Buning bilən Ananiyas berip, xu öygə kirdi; u qollirini Saulning üstigə təgküzüp uningə: — Qerindax Saul, Rəb, yəni bu yərgə keliwatqan yolungda sanga kərüngən Əysa, kəzliringni kərələydiqan bolsun dəp wə sening Mukəddəs Rohqa tolduruluxung üqün meni xəhsən əzi əwətti, — dewidi, **18** Saulning kəzliridin huddi belik qasirikidək bolqan bir nərsilər qüxüp, kəzliri eqilip kərələydiqan boldi. U ornidin turup, qəməldürüxni qobul qildi. **19** U oqizalanoqandin keyin, qıwwətlinip maqduroqə kirdi. **20** [Saul] Dəməxktiki muhlislarning yenida birnəqqə kün turdi wə waqitni etküzməy sinagolaroqə kirip, «U kixi Hudaning Oqlidur» dəp Əysani jakarlaxqa baxlidi. **21** Uni angliqanlar səzliridin intayin həyran boluxup: — Bu adəm Yerusalemda bu namoqə nida qiloquqilarni kattik wəyran qiloqan həliki adəm əməsmu? Bu yərgimu muxundaklarni baqlap bax kaqinlaroqə tutup berix məqsitidə kəlgənmidu? — deyixti. **22** Ləkin Saulning qayil qilix küqi baroqanseri exip, Əysaning Məsih ikənlikini ispatlap Dəməxktiki Yəhudiylarni parakəndiqilikkə qəmdürdi. **23** Kəp künlərdin keyin, Yəhudiylar Saulni yoqatmaqqa kəst qilməqə boldi. **24** Ləkin Saul ularning suyikəstidin həwər tapti; uni tutup əltürüx üqün ular keqə-kündüz xəhərninq kowuqlirida paylap yürdi. **25** Ləkin muhlislar bir küni keqidə uni qong sewətkə olturoquzup, sepil [kamaridın] qüxürdi. **26** Saul Yerusalemoqə yetip berip, u yərdiki muhlislaroqə qoxulmaqə boldi, ləkin ularning həmmisi uning muhlis ikənlikigə ixənməy, uningdin qorkti. **27** Biraq Barnabas uni elip berip, rosullar

bilən körüxtürdi. U ularoqa Saulning Dəməxkning yolida Rəbni qandaq kərgənlikini, Rəbningmu uningoqa gəp qiloqanlikini qüxəndürdi wə uning Dəməxktə Əysaning namida qandaq jür'ətlik bilən səz-kalam yətküzgənlikini ukturdi. **28** Buning bilən, Saul Yerusalemda rosullar bilən billə oquq-axkarə yürüp, yürəklik halda Rəbning namida səz-kalam yətküzətti. **29** U yənə grekqə səzlixidiqan Yəhudiylar bilənmü səzlixip munazirilixətti; nətijisi, ular uningoqa kəst qilməqci boldi. **30** Kəringaxlar bu ixtin həwər tepip, uni Kəysəriyə xəhərigə elip berip, andin u yərdin Tarsus degən xəhərgə yoləqa saldi. **31** U qaoqda, pütkül Yəhudiyə, Galiliyə wə Samariyədiki jamaətlər [bir məzgil] tinqlikqa erixip, [etikadta] quruldi; Rəbning kərkunqida mengip, Mukəddəs Rohning riqəbət-təsəllisi bilən ularning sanlirimu barəqanseri kəpəyməktə idi. **32** Xu waqitlarda xundaq boldiki, Petrus həkəysi jaylarni arilap yürəgəndə, Lidda xəhəridiki mukəddəs bəndilərnimu yoklaxqa qüixti. **33** U yərdə u əneyas isimlik bir adəmnü uqratti. Bu adəm paləq bolup, orun tutup yətkili səkkiz yil boləqanikən. **34** Petrus uningoqa: — Əneyas, əysa, yəni Məsih boləquqi seni sakaytidu. Ornungdin turup, palisingni yiojixtur! — dedi. U dərhal ornidin turdi. **35** [Əneyasni] kərgən Lidda xəhəridiki wə Xaron rayonidikilərnin həmmisi towa qilip Rəbgə baqlandi. **36** Yoppa xəhəridə bolsa Tabita isimlik bir ayal muhlis bar idi (uning ismi grekqidə «Dorkas» idi). U hərdaim yahxi əməllər wə həyr-sahawətlik ixlarəqa berilətti. **37** Xu künlərdə xundaq boldiki, u kesəl bolup, əlöp kətti. Kixilər jəsətni yuyup, üstünki kəwəttiki bir

əygə yatquzup qoydi. **38** Yoppa xəhəri Lidda xəhərigə yeqin boləqqa, Yoppadiki muhlislar Petrusning Liddada ikənlikini anglap, uning aldiəja ikki adəm əwətti. Ular: «Həyal bolmay yenimizəja kəlsəng!» — dəp yelindi. **39** Petrus ornidin turup ular bilən billə Yoppaəja bardı. Yoppaəja yetip kelixi bilən ular uni üstünki kəwəttiki əygə baxlap qıktı. Barlıq tul ayallar Petrusning ətrapiəja olixip, yioəja-zar kılıxip uningəja Dorkasning ular bilən billə boləjan waktida əzlrigə tikip bərgən kənglək-kiyimlirini kərsitixti. **40** Ləkin Petrus həmməylənni qıqiriwetip, tizlinip olturup dua kildi. Andin u jəsətkə qarap: — Tabita, ornungdin tur! — dedi. Tabita kəzini eqip, Petrusni kərup, ornida olturdi. **41** Petrus uningəja kəlini uzitip uni yələp turoquzdi wə muqəddəs bəndilər bilən tul ayallarni qaqirip, Dorkasni ularəja tirik tapxurup bərdi. **42** Bu həwər pütkül Yoppaəja tarkilip, nuroqun kixilər Rəbgə etiqad kildi. **43** Xundəq boldiki, Petrus Yoppada Simon isimlik bir kənqining əyidə uzun künlər turdi.

10 Kəysəriyə xəhəridə Korniliy isimlik bir adəm bolup, u [Rim] kəoxunidiki «İtaliyəliklər» kışmining yūzbəxi idi. **2** U ihlasmən adəm bolup, əzi wə pütkül əyidikiliri Hudadin kərkətti. U mərdlik bilən namratlarəja həyr-sahawət kılıp, daim Hudaəja dua-tilawət kılatti. **3** Bir küni qūxtin keyin saət üqlərdə, u oqayibanə bir kərünüxtə Hudaning bir pərixtisining əzining yenioəja kəlgənlikini oquq kərdi. Pərixte uni: — Korniliy! — dəp qaqirdi. **4** Korniliy uningəja kəzlrini tikip qattıq qəqüp: — Təksir, nemə ix? — dəp soridi. Pərixte uningəja: — Sening dualiring wə həyr-sahawətlik ixliring Huda aldiəja əslətmə kurbanliktək

berip yətti. **5** Əmdi sən Yoppağa adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidioğan Simon isimlik adəmni qakirtip kəl. **6** U Simon isimlik bir kənqining əyidə mehman bolup turuwatidu. Simonning əyi dengiz boyida, — dedi. **7** Uningoğa səzligən pərixətə kətkəndin keyin, Korniliy əydiki hizmətqilərdin ikkini wə daim yenida turup hizmət kiləuqilar iqidiki ihlasmən bir ləxkəni qakirdi. **8** Barlik ixlarni qüxəndürgəndin keyin, ularni Yoppağa əwətti. **9** Ətisi ular səpər kilip xəhərgə yəkinlaxkanda, qüx waqti bolup, Petrus dua kilix üqün əgzigə qikti. **10** Uning kərsiki eqip ketip, bir nərsə yəy dedi. Birak ular oqiza təyyarlawatkanda, oqayibanə bir alamət Petrusni oruwaldi. **11** U asman eqilip, tət burjikidin baqlanəğan həlda yər yuzigə qüxürülüwatқан kəng dastihandək bir nərsini kərđi. **12** Dastihanda hərhil tət putluk həywanlar, yər beoqirliəuqilar, asmandiki uqar-қанatlarmu bar idi. **13** Uningoğa bir awaz anglandi: — «Ornungdin tur, Petrus, ulardin soyup yə!» **14** — Yak, Rəb, hərgiz bolmaydu! Mən heqqaqan heqkandək napak yaki haram nərsini yegən əməsmən! — dedi Petrus. **15** Awaz ikkinqi ketim kelip uningoğa: — Huda həlal dəp pakliəanni sən haram demə! — deyildi. **16** Bu ix üq ketim yüz berip, andin dastihandək boləğan xu nərsə dərhal asmanoğa elip qikip ketildi. **17** Petrus kərgən oqayibanə alamətning mənisi toqrisida kaymuqup turəanda, mana Korniliy əwətkən kixilər Simonning əyini tepip, dərwaža aldida turatti. **18** Ular birsini qakirip, uningdin Petrus dəpmu atilidioğan Simon degən birsini bu yərdə turamdu? — dəp soridi. **19** Petrus tehiqə xu oqayibanə alamətning

mənisi üstidə oyliniwatqanda, Roh uningə: — Mana, seni üq adəm izdəp kəldi. **20** Ornungdin tur, pəskə qüx, heq ikkilənməy ular bilən billə barəqin. Qünki ularni əwətküqi Mən! — dedi. **21** Petrus pəskə qüxüp, həliki adəmlərgə: — Silər izdigən kixi mana mən bolimən. Bu yərgə kelix səwəbinglar nemikin? — dedi. **22** Ular jawabən: — Həqkanıy bir adəm, Hudadin kərkidiqan, xundakla pütkül Yəhudiy həlqi təripligən Korniliy isimlik rimlik yüzbexi mukəddəs bir pərixətə tərpidin sizni öyigə qakirtip, sizdin səz-kalam anglaxqa əmr kəlinəqan! — dedi. **23** Xunga Petrus ularni öygə təkliq kilip, kəndurup mehman kildi. Ətisi ornidin turup u ular bilən billə yoləqə qikti. Yəppadiki kəringəxlərdin bəziliri ularəqə həmrah bolup mangdi. **24** İkkinqi küni, ular Kəysəriyəgə yetip bardi. Əmdi Korniliy tuqanliri wə yəkin yar-buradərlirini öyigə qakirip, Petruslari təkəkəzarlik bilən kütüp turatti. **25** Petrus öygə kirgəndə, Korniliy aldiqə qikip, ayiqiəqə əzini etip səjdə kildi. **26** Lekin Petrus [dərhal] uni yələp turoquzup: — Ornungdin turoqin! Mənmü bir insan, halas! — dedi. **27** U Korniliy bilən gəp kəloqəq öygə kəriwidi, əyning iqigə yiqiləqan top-top adəmlərnə kərdi. **28** U ularəqə: — Silərgə məlumki, biz Yəhudiylarining yat əlliklərdin birsi bilən bardi-kəldi kəlixə yaki əylirigə kərixə Təwrat kənun-əkidilirimizgə hilap. Lekin Huda manga heqkəndəq adəmnə napak yaki haram deməsləkim kəreklikini ayan kildi. **29** Xuning üqün silər adəm əwətip mənə qakirəqanda, heq rət kəlməy aldinglarəqə kəldim. Əmdi soray, mənə nəmə dəp qakirdinglar? — dedi. **30** Korniliy mundaq dedi: — Tət künning aldidə

bügünki muxu waqitkiqə roza tutkanidim; saət üqlərdə mən öydə dua kıliwatattim. Tuyuksiz kiyimliridin nur qaƣnap turidioƣan bir adəm aldimda pəyda bolup ərə turdi: **31** «Korniliy! Duaying ijabət ƣilindi wə həyr-sahawətlik ixliring Huda aldioƣa əslətmə ƣurbanliktək yətti. **32** Xunga Yoppaoƣa adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidioƣan Simon isimlik adəmni qaƣirtip kəl. U dengiz boyida olturaƣluk Simon isimlik bir kənqining öyidə mehman bolup turuwatidu» dedi. **33** Xuning üqün, dərƣal əzlirini qaƣirip kelixkə adəm əwətkənidim. Əzliri külbəmgə kelip yahxi ƣildila! Əmdi biz həmməylən Huda əzlirigə əmr ƣiloƣan barlik səzlərnı anglax üqün Hudaning aldida hazır turuwatimiz. **34** Petrus aƣzini eqip mundak dedi: — Bərƣək, mən Hudani həqƣandak adəmgə yüz-hatirə ƣilmaydu, dəp ƣüxinip yəttim; bəlki hər əldin boləanlar iqidə Uningdin ƣorƣidioƣan wə həƣƣaniyət yürgüzidioƣan kixi bolsila, Uning aldida məƣbuldur. **36** Huda Israil həlƣigə yətküzgən səz-kalam, yəni Əysa Məsih arƣilik (u pütkül məwjudalaroƣa Rəbdur) inaƣ-jatirjəmlık jakarlanəan hux həwər silərgə məluməu; **37** Silərnıngmu Yəhya [pəyoƣəmbər] qəmüldürüx qaƣirıƣını yətküzgəndin tartip, Galiliyədin baxlap pütkül Yəhudiyə zeminlirida Nasarətlik Əysa tooƣruluk guwahliƣtin — yəni Hudaning ƣandak ƣilip uni Mukəddəs Rəh wə küq-ƣudrət bilən məsihliɡənlıki, xuning bilən u həmmə yərnı kezip, yahxi əməllərnı ƣilip, İblisning ilkidə boləanlarning həmmisini saƣaytƣanliƣidin həwiringlar bardur. Qünki Huda uning bilən billə idi. **39** Bizmu uning həm Yəhudiylarning zeminida həm Yerusalemda ƣiloƣan

pütün əməllirining guwahqiliri. Ular uni yaoʻaqa esixi bilənmu eltürdi. **40** Birak üqinqi küni, Huda uni qayta tirildürüp namayan kildi. Birak həmmə kixilərgə əməs, pəqət Huda Əzi aldi bilən tallioʻan guwahqilar, yəni u ölümündin tirilgəndin keyin uning bilən həmdastihan boləan bizləarning arimizda namayan kildi. **42** U bizgə həlkkə hux həwər yətküzüxnə wə özining Huda tərripidin tiriklər wə əlgənləarning soraqqisi qilinip təyinləngüqi ikənlikini jakarlanxnə əmr kildi. **43** Barlik pəyoʻəmbərlər uningə qə guwahlik beriduki, hər kim uningə etiqad qiləan bolsa uning nami arqilik gunahliri kəqürüm qilinidu. **44** Petrus tehi bu səzlərnə qiliwatqanda, Muqəddəs Roh səz-kalamni anglawatqan həmmə kixigə qüxti. **45** Petrus bilən billə kəlgən hətnilik boləan ixəngüqiləarning hər biri Muqəddəs Rohning yat əllərdikilərgimu ata qilinip təkülgənlikini kərup bək həyran boluxti. **46** Qünki ularning [karamət naməlum] tillarda səzlixip Hudani uluʻliəanlikini anglidi. Xunga Petrus: **47** — Muxu kixilər bizgə ohxax Muqəddəs Rohni qəbul qiləuqi boləan bolsa, kim ularning suoqa qəməldürüxnə qəbul qilixini tosalisun?! — dedi. **48** Xuning bilən u ularning Rəbning namida qəməldürülüxnə buyrudi. Andin ular Petrusning ular bilən birnəqqə kün turuxini ətündi.

11 Rosullar wə pütkül Yəhədiyədiki baxqa qerindaxlar [yat] əlliklərnəngmu Hudaning səz-kalamini qəbul qiləanlikini anglidi. **2** Xunga, Petrus Yerusalemoʻa qaytkanda, hətnilik boləan [ixəngüqilər] uni əyibkə buyrup: **3** — Sən hətnə qilinmioʻan adəmlərnəng əyidə mehman bolup, ular bilən həmdastihan boldung?! —

dedi. **4** Birak Petrus pütün ixni baxtin-ahiriqigə ularoşa bir-birləp qüxəndürüp **5** mundak dedi: — Yoppa xəhridə dua kıliwatqinimda, oşayibanə kərünüx meni oriwelip, bir alamətni kərdüm. Kəng dastihandək bir nərsə tət burjikidin başlanoşan həlda asmandin qüxüp, mening yenimda tohtidi. **6** Uningoşa kəz tikip qarısam, iqidə hərhil tət putluk həywanlar, yawayi həywanatlar, yər beşirlişuqilar, asmandiki uqar-şanatlar mu bar ikən. **7** Andin: «Ornungdin tur Petrus, ulardin soyup yə!» degən bir awazni anglidim. **8** Mən: «Yak Rəb, hərgiz bolmaydu! Mən heqqaşan hərşandək napak yaki haram nərsini aşzimoşa aloşan əməsmən!» dedim. **9** Birak manga yənə: «Huda həlal dəp paklioşan nərsini sən haram demə!» degən awaz anglandi. **10** Bu ix üq kətim xundak təkralinip, ahir bularning həmmisi asmanoşa kaytidin tartip ketildi. **11** Mana dəl xu qaoşda, Qəysəriyədin meni qakirixka əwətilgən üq kixi mən turoşan öyning aldioşa kəldi. **12** Muşəddəs Roş meni heq ikkilənməy ular bilən billə berixka buyrudi. Muxu altə kərindaxmu mən bilən billə bardı. [Qəysəriyəgə yetip kelip], həliki adəmnıng öyigə kirduş. **13** Bu kixi bizgə özining öyidə payda bolup turoşan bir pərixtini şandak kərgənlikini eytti. Pərixtə uningoşa: «şən Yoppaşa adəm əwətip, Petrus dəpmu atilidioşan Simon isimlik bir adəmni qakirtip kəl, **14** u şanga seni wə pütkül ailənggə nijatlik yətküzidioşan bir həwərni eytip beridu» degənıkən. **15** Mən gəpni baxlioşinimda, Muşəddəs Roş huddi baxta bizning üstimizgə qüxkinidək, ularoşimu qüxti. **16** Xu qaoşda, Rəbning səz-kalamini, yəni: «Yəhya kixilərni suoşa

qomüldürgən, lekin silər bolsanglar Mukəddəs Rohqa qomüldürülisilər» deginini esimgə aldim. **17** Xunga, əgər Huda əmdi muxularoqa biz Rəb Əysa Məsihkə etikad kılöjnimizdin keyin bizgə bərgən iltipatka ohxax iltipat ata kılöjan bolsa, Hudani tosalöjudək mən zadi kim idim? **18** Ular bu sözlərni angliqanda, əyibləxtin tohtap, Hudaqqa mədhiyə okup: — Bərək, Huda əllərgimu həyatlikka elip baridiojan towa kılixni nesip kılıptu! — deyixti. **19** U qaşda, Istipanning ixi bilən ziyankəxlikkə uqrap hərqaysi jaylaroqa tarkilip kətkənlər Fənikiyə rayoni, Sıprus arili wə Antakya xəhəri katarlik jaylaroqıqə yetip berip, bu jaylarda söz-kalamni pəkət Yəhudiylaroqıla yətküzətti. **20** Lekin ulardin Sıprus arili wə Kurini xəhəridin kəlgən bəzilər Antakya xəhərigə baroqanda, Rəb Əysaning hux həwirini Greklərgimu yətküzdi. **21** Rəbning kəli ular bilən billə bolup, tolimu nuroqun kixilər ixinip towa kılıp Rəbgə başlandı. **22** Bu həwər Yerusalemdiki jamaətning kılıkioqa yetip kəldi. Xuning bilən ular Barnabasni Antakyaqıqə arilap ətüxkə əwətti. **23** Barnabas yetip berip, Hudaning mehir-xəpkitini kərup, huxal boldi. U ularning həmmisini jan-dilidin kət'iylik bilən Rəbgə qing başlinixka rışbətəndürdi. **24** Qünki u Mukəddəs Rohqa wə iman-ixənqkə toldurulöjan bolup, yahxi bir adəm idi. Xuning bilən zor bir top adəmlər Rəbgə koxuldi. **25** Xuning bilən Barnabas Tarsus xəhərigə Saulni izdəp bardı. **26** Uni tepip Antakyaqqa elip kəldi; xundak boldiki, ikkiylən jamaət bilən billə sak bir yil yiojilip, nuroqun adəmgə təlim bərdi. Muhislarning «Hristianlar» dəp tunji atilixi Antakyadin baxlandı. **27** U künlərdə bəzi

pəyojəmbərlər Yerusalemdin Antakyağa qüxüp kəldi. **28** Bulardin Agabus isimlik birəylən otturiğa qikiq, Rohning wəhiyini yətküzüp, kattik bir aqarqilikning pütkül dunyani basidiqanlikini aldin eytti (bu aqarqilik dərəkə «Klawdiyus Kəysər» həküm sürgən wakitta yüz bərdi). **29** Buning bilən [Antakyadiki] muhlislarning hərberi öz kurbioğa karap pul yioqip, Yəhudiyədə turuwatqan qerindaxlarğa yardəm berixni qarar qildi. **30** Ular bu qararni ada qilip, ianini Barnabas wə Saulning qoli arqilik [Yəhudiyədiki jamaət] aqsakalliriğa yətküzüp bərdi.

12 Xu qaqlarda, Hərod padixah jamaəttikilərdin bəzilirigə ziyankəxlik qilməqçi bolup ularğa qol saldi. **2** U Yuhənnaning akisi Yakupni qiliqlap ɵltürdi. **3** Əzining bu qiloqan ixining Yəhudiyələrğa yəqqanlikini kɵrüp, u Petrusnimu tutqun qildurudi (xu qaqlarda «petir nan heyti» məzgili idi). **4** Petrusni tutqandin keyin, uni zindanoğa taxlap, tət ləxkər bir guruppa qilinjoqan tət qarawwul topioğa tapxurdi. Pasha heyttin keyin, Hərod uni halayik aldidə sorəq qilməqçi idi. **5** Xunga Petrus zindanda tutup qelindi. Lekin jamaət Hudağa jan-dil bilən uning ɵqün dua qilixiwatatti. **6** Əmdi Hərod uni elip qikiq sot qilixning aldinqi keqisi, Petrus ikki zənjir bilən baqlaklik peti, ikki qarawulning otturisida uhlawatatti; ixikning sirtidimu birnəqqə qarawul zindanni kəzət qiliwatatti. **7** Wə tuyuksiz Rəbning bir pərixtsi kɵrünüp, bir nur kamerni yorutti. Pərixte Petrusning biqinioğa noqup: — Tez tur! — dəp oyoqatti. Uning qolliridiki zənjir xu qaman boxap qüxüp kətti. **8** Pərixte uningoğa: — Belingni baqliwal! Kəxingnimu kiy! — dedi. Petrus uning deginini

qildi. Andin u: — Qapiningni yepinqaklap kəynimdin mang! — dedi. **9** Petrus uningoğa əgixip [kamerdin] qikti. Birak u pərixting wasitisi bilən boluwatqan bu ixlarning rastlikini bilməy, bəlki bir oğayibanə kərünüx kərüptimən, dəp oylawatatti. **10** Ular birinqi wə ikkinqi kəzəttin ətüp, zindanning xəhərgə qikidioğan tēmür dərwasisiqə barqanda, dərwaza ular üqün əzlükidin eqilip kətti. Ular qikip, bir koqidin ətəkəndə, pərixte tuyuksiz uning yenidin kətti. **11** Xu qaqda, Petrus esigə kelip, öz-əzigə: «Dərwekə əmdi Rəb Əz pərixtisini əwətip, meni Herodning kolidin wə Yəhədiy həlkining kütkenlirining həmmisidin kutkuzuptu, dəp bildim» — dedi. **12** Həqikiy əhwalni qüxinip yətkəndə, u Markus dərpmu atilidioğan Yuhannaning anisi Məryəmning əyigə bardı. U yərdə nuroşun kixilər yişilip dua-tilawət qiliwatatti. **13** U dərwasining ixikini qakqanda, Roda isimlik bir dedək awazni anglap qikti. **14** U Petrusning awazini tonup, huxallikidin ixikni eqixkimu ülgürməy yügürüp kelip, həmməyləngə: — Petrus dərwaza aldida turidu! — dəp həwər qildi. **15** Lekin ular: — Sarang bolup qaldingoşu! — deyixti. Birak u: — Rast xundak, dəp turuwaldi. Ular: — U uning pərixtisi bolsa kerək! — deyixti. **16** Birak Petrus dərwasini qəkiwərđi. Ular qikip dərwasini eqip, uning əzini kərgəndə həmməylən hang-tang boluxti. **17** Petrus ularoğa ün qikarmaslikka qol ixariti kilip, ularoğa Rəbning əzini zindandin qandaq elip qikqanlikini eytip bərđi. Andin keyin, u: — Bu həwərni Yakupqa wə kərindaxlaroğa yətküzüp qoyunglar, — dəp, əzi u yərdin baxqa yərgə kətti. **18** Tang atqanda, qarawullar Petrus zadi nemə boldi

dəp sarisimigə qüxti. **19** Hərod uni izdəp uning iz-derikini tapalmioşaqqa, qarawullarni soraq kılıp, ularni ölümgə məhkum kılıxni buyrudi. Bu ixtin keyin, u Yəhudiyyədin qüxüp Kəysəriyə xəhriyə berip xu yərdə turdi. **20** Əslidə Hərod [han] bilən Tur wə Zidondikilər arisida qattıq jedəl bar idi. Həlbuki, Tur wə Zidondikilər birlixip, Hərodning aldioğa kəldi. Uning bilən yarixiwelıx üqün ular aldi bilən hanning Bilastus isimlik xəhsiy oqojidarini əzlıriyə yar-yələk boluxqa qayıp kılışanıdi. Qünki bu yurttikilər axlıqni hanning ilkidiki jaylardın alatti. **21** Bəlgiləngən kərişüx künidə Hərod xahənə tonlırini kiyip, soraq təhtidə olturup, ularoğa nutuq sözlidi. **22** Anglişan həlk: — Bu adəmning awazi əməs, bəlkı bir ilahning awazidur! — dəp warkırxatti. **23** Xuan Pərwərdigarning bir pərixıtsi hannı urdi; qünki u xan-xəşəpni Hudaşoğa beşixlimidi. Nətijidə, u kurtka yəm bolup əldi. **24** Əmma Hudaning səz-kalami dawamlıq bərk urup kengəydi. **25** Barnabas bilən Saul Yerusalemda ianilirini tapxurux hizmitini ada kılışandın keyin, Antakyaşoğa qayıtip kətti. Ular Markus dəpmu atilidioğan Yuşannani billə elip bardı.

13 Antakyaşodiki jamaət iqidə bəzi pəyoşəmbərlər wə təlim bərgüqilər bar idi. Ular Barnabas, «Kara» dəpmu atilidioğan Ximeon, Kurinilik Lukius, Hərod han bilən billə qoşq bolşan Manaən wə Saullar idi. **2** Ular Rəbning ibaditidə bolup roza tutuwatқан bir məzgildə, Muşəddəs Roş ularoğa: — Barnabas bilən Saulni Mən ularni kılışqa qakıroğan hizmət üqün Manga ayrip qoyunqlar, — dedi. **3** Xuning bilən, ular yənə roza tutup dua kılışandın keyin, ikkiyləşning üstigə qollirini təgküzüp uzitip qoydi. **4**

Ular Mukəddəs Roh tərpidin əwətilgən bolup, Səlyukiya xəhriyə berip, u yərdin kemigə qikip Sipro ariloğa qarap yoloğa qikti. **5** Salamis xəhriyə yetip kelip, ular Yəhudiylarning sinagoglirida Hudaning söz-kalamini yətküzüxkə baxlidi. Yuhanna ularning yərdəmçisi idi. **6** Ular pütün aralni arilap qikip, Pafos xəhriyə kəldi. Ular u yərdə Baryəxua isimlik bir kixi bilən uqrixip qaldı. U sehriyə bolup, sahta pəyətəmbər bolğan bir Yəhudi idi. **7** U kixi bu [aralning] rimlik waliyisi Sergiyus Pawlusning həmrəhi idi. Waliy ukumuxluk bir kixi bolup, Barnabas bilən Saulni qakirtip, Hudaning söz-kalamini anglıməqi boldi. **8** Lekin həlikə sehriyə (uning grekə ismi Əlimas bolup, «sehriyə» degən mənədə) ularğa qarxi qikip, waliyning rayini etikədtin qayturuxni urunməktə idi. **9** Birəq Mukəddəs Rohka toldurulğan Saul (yənə «Pawlus» dəpmu atilidu) həlikə sehriyəgə tikilip qarap **10** uningə: — Əy, kəlbəng hərhil hiyligərlik wə aldamçilik bilən toğan İblisning oqlı, həmmə həkkaniylikning duxmini! Pərwədigarning tüz yollirini burmilaxni zadi tohtatmamsən?! **11** Əmdi Rəbning qoli üstüngə qüxti! Kəzliring kor bolup, bir məzgil künning yorukini kərməysən! — dedi. Xuan, bir hil tuman wə qarəngəçuluk uni basti. U yolni silaxturup, kixilərdin meni qolumdin yetilənglar, dəp iltija qilatti. **12** Yüz bərgən ixni kərgən waliy Rəbning təlimigə qattik həyran bolup, Uningə etikəd qildi. **13** Pawlus bilən uning həmrəhliri kemigə qikip, Pafostin Pamfiliyə əlkisidiki Pərgə xəhriyə bardı. U yərdə Yuhanna ulardin ayrilip Yerusaleməyə qaytti. **14** Pawluslar bolsa Pərgə xəhridin qikip, dawamlıq

mengip Pisidiya rayonidiki Antakya xəhirigə berip, xabat küni sinagogka kirdi. **15** Təwrat kismiliridin wə pəyoəmbərlərnin yazmiliridin okuloqandin keyin, sinagogning qongliri ularni qakirtip: — Kerindaxlar, əgər halayikqa birər nəsihət səzünglar bolsa, eytinglar, — dedi. **16** Pawlus ornidin turup, kol ixiriti kilip, halayikqa mundaq dedi: — Əy Israillar wə Hudadin korqkanlar, kulak selinglar! **17** Bu Israil həkining Hudasi ata-bowilirimizni tallidi; ular Misirda musafir bolup yaxioqan waqitlarda ularni uluq kildi, Əzining egiz ketürgən biliki bilən ularni Misirdin kutkuzup qikti. **18** U qəldə ularoqa təhminən kirik yil oəmhorluk kildi **19** andin Qanaan zeminidiki yettə əlni yokitip, ularning zeminlirini ularoqa miras kilip bərdi. **20** Bu ixlaroqa aldi-kəyni bolup təhminən tət yüz əllik yil kətti. Keyin, taki Samuil pəyoəmbər otturioqa qikqiqə, u ularoqa batur həkimlarni tikləp bərdi. **21** Andin ular bizgə bir padixahni bərsikən, dəp [Samuil pəyoəmbərdin] tilidi. Xuning bilən Huda ularoqa Binyamin kəbilisidin Kix isimlik adəmnin oqli Saulni tikləp bərdi. U kirik yil həküm sürdi. **22** Birak [Huda] Saulni səltənitidin qüxürüp, ularoqa Dawutni padixah kilip turoquzup bərdi. Huda uning həkqidə guwahlik berip: «Kənglumdikidək bir adəmn, yəni Yəssəning oqli Dawutni taptim. U Mening toluq iradəmgə əməl kilidu», — dedi. **23** Əzi wədə kiləndək Huda bu adəmnin nəslidin Israil həkigə bir Kutkuzoquqi tikləp bərdi — u bolsa Əysaning əzidur! **24** U həkning otturisoqa qikixtin alwwal, Yəhya [pəyoəmbər] qikip, barlik Israil həkini towa kilixni [bildüridioqan] qəməldürüxni qəbul kilinglar, dəp jakarlidi. **25** Yəhya

[pəyoʻəmbər] wəzipini tamamlıoqanda, halayikqa mundak degənidi: «Silər meni kim dəp bilisilər? Mən silər kütken zat əməsmən. Biraq mana, məndin keyin birsi kelidu, mən hətta uning ayaoʻ kəxlirini yexixkimu layik əməsmən!»

26 Əy kerindaxlar, Ibrahimning jəmətining nəsiliri wə aranglardiki Hudadin qorqqanlar, bu nijatlikning səz-kalami silərgə əwətildi! **27** Yerusalemda turuwatqanlar wə ularning həkimliri [əysani] tonumay, uning üstidin gunahkar dəp həküm qıkaroʻini bilən, hər xabat küni oʻqulidioʻan pəyoʻəmbərlərninɡ aldin eytkan səzlrini əməlgə axurdi. **28** Gərqə ular uningdin əlüm jazasioʻa həküm kilixqa tegixlik birər gunah tapalmioʻan bolsimu, waliy Pilatustin yənila uni əlümgə məhkum kilixni ətündi. **29** Ular [bu] [ixlarni kilip] muqəddəs yazmilarda uning həkqidə aldin pütülgənlərninɡ həmmisini [əzliri bilmigən halda] əməlgə axuroʻandin keyin, uning jəsitini kresttin qüxürüp, bir qəbrigə koydi. **30** Lekin Huda uni əlümdin tirildürdi! **31** Tirilgəndin keyin, u burun əzi bilən Galiliyədin Yerusalemoʻiqə əgixip kəlgənlərgə kəp künlər iqidə [nəqqə ketim] kərünüp turdi. Bu kixilər hazır [Israil] həkqigə uning guwahqiliri boluwatidu. **32** Bizmu atabowilirimizioʻa qilinoʻan wədininɡ hux həwirini silərgə hazır jakarlaymiz – Huda əysani [arimizda] tikləp, bu wədini ularning əwladliri bolioʻan bizlərgə əməlgə axurdi. Bu həkətə Zəburninɡ ikkinqi küyidə aldin’ala mundak pütülgən: «Sən Mening Ooʻlum, Əzüm seni bügünki künidə tuoʻdurdu».

34 Əmdilikdə Hudaning əysaoʻa qirixni qayta kərgüzməy əlümdin tirildüridioʻanliki həkqidə u [muqəddəs yazmilarda] mundak aldin eytkan:

«Dawutka wədə kiloqan mehır-xəpkətlərnı silərgə ata kılıməni!» **35** Xunga yənə bu həktə yənə bir ayəttə: — «[I Huda], Sening muqəddəs Boloququngoqa tenining qirixini kərgüzməysən». **36** Qünki Dawut dər wəxə Hudaning iradisi boyiqə öz dəwri üqün hizmət kılıp, öz atabowiliriqə qoxulup əlümdə uhlap uning teni qirip kətkənidi. **37** Lekin Huda əlümdin tirildürgüqi bolsa qirixni heq kərmidi. **38** Əmdi xunga silər xuni bilixinglar kerəkki, i qerindaxlar, hazır gunahların kəqürüm kılınıx yoli dəl xu kixi arkilik silərgə jakarliniwatidu. **39** Musa pəyoqəmbərgə qüxürülgən Təwrat qanuni bilən silər halas bolalmaywatqan ixlardin uningqə etikad kiloquqilar u arkilik halas kılınıp həkkanıy kılınıdu! **40** Xunga, pəyoqəmbərlər aldin eytqan xu balayı'apət bexinglarqə qüxməsliki üqün ehtiyat kilinglar! — **41** «Qaranglar, i mazak kiloquqilar, həyranuhəs bolup həlak bolunglar! Qünki silərnıng künliringlarda bir ix kılıməni, Uni birsi silərgə elan kılısimu silər xu ixka hərgiz ixənməysilər!» **42** Pawlus bilən Barnabas sinagogdin qikiwatqanda, jamaət ularqə kelərki xabat küni bu ixlər həkqidə yənə səzləxni yelindi. **43** Sinagotiki jamaət tarkaloqanda, nuroqun Yəhudiylar wə Hudadin qorqqan Təwratka etikad kiloqan Yəhudiy əməslərmu Pawlus bilən Barnabaska əgəxti. Ikkisi ularqə sız kılıp, ularni Hudaning mehır-xəpkitidə qing turuxka dəwət kildi. **44** Keyinki xabat küni, pütün xəhər həlki degüdək Hudaning sız-kalamini angliqili kelixti. **45** Birək bundak top-top adəmlərnı kərgən Yəhudiylar həsətkə qəmüp, Pawlusning sızlirigə qarxi tətür gəp kılıp, uningqə təhmət kildi. **46** Əmdi Pawlus

bilən Barnabas tehimu yürəklik ҳалда mundaq dedi: — Hudaning sөz-kalamini aldi bilən silər [Yəhudiylar] yətküzüx kerək idi. Lekin silər uni qətkə kəkip özünqlarni mənggülik həyatqa layik kərmigəndin keyin, mana biz [silərdin] burulup əllərgə yüzlinimiz! (aiōnios q166) 47 Qünki Pərwərdigar [mukəddəs yazmilarda] bizgə mundaq buyruoqan: — «Mən Seni [yat] əllərgə nur boluxqa, Yər yüzining qət-yakiliriyoqə nijatlik boluxung üqün Seni atidim». 48 Əllərdikilər bu sөzni anglap, huxal boluxup Rəbning sөz-kalamini uluqlaxti; mənggülik həyatqa erixixkə bekitilgənlərnin həmmisi etiqad kildi. (aiōnios q166) 49 Xundaq kilip, Rəbning sөz-kalami pütkül zeminoqa tarqaldi. 50 Biraq Yəhudiylar Hudadin kərkəkan yukiri təbikilik ayallarni həmə xəhər mətiwərlirini kətritip, Pawlus bilən Barnabaska ziyankəxlik kiləuzup, ular ikkisini əz yurtliridin koqlap qikardi. 51 Əmma Pawlus bilən Barnabas ularoqa kərap ayaqliridiki topini kəkixturuwetip, Konya xəhərigə kərap mangdi. 52 [Antakyadiki] muhlislar bolsa huxallikqa həmdə Mukəddəs Rohqa tolduruldi.

14 Konya xəhəridə xundaq boldiki, Pawlus bilən Barnabas Yəhudiylarning sinagogioqa kirgəndə, jamaətkə xundaq sөzlidiki, nətijidə Yəhudiylar wə Greklərdinmu nuroqan kixilər etiqad kildi 2 (həlbuki, ixənmigən Yəhudiylar [yat] əlliklərnin kəngüllirini zəhərləp, ularni kərinaxlaroqa kərxitə turuxqa kətratti). 3 Xunga [Pawlus bilən Barnabas] u yərdə heli uzun turup, Rəbgə tayinip yürəklik həldə [hux həwərn] jakarlidi; Rəb ularning koqliri bilən məjizilik əlamətlər wə kəramətlərnin kərsitip əz məhəir-xəpkitinin

söz-kalamioğa guwahlik bardi. **4** Buning bilən xəhər həlki ikkigə bəlünp ketip, bəziliri Yəhudiylar tərəptə, bəziliri bolsa rosullar tərəptə turdi. **5** Ahirda, bir kışim yat əlliklər bilən Yəhudiylar arisida (öz baxliqliri bilən birliktə) rosullarni kiyNap, qalma-kesək kiliX kùtratkuluki bax kətürdi. **6** Lekin ular bu ixtin həwər tepip, xu yərdin keqip Likawunya rayonidiki Listra wə Dərbə xəhərliri həmdə ətraptiki yurtlaroğa qarap mangdi. Ular xu yərlərdə hux həwərnı dawamlıq jakarlawərđi. **8** Xu qaoqda, Listra xəhıridə putlirida maqduri yok, heq mengip bakmioğan bir tuoġma paləq olturatti. **9** Pawlus söz kiliwatqanda, bu adəm uningoğa kulak selip olturatti. Pawlus uningoğa kez tikip uning sakaytilixioğa ixənqi barliqini kərüp yetip, **10** yukiri awaz bilən: — Ornungdin dəs tur! — dedi. Həliki adəm xuan ornidin dəs turup mengixka baxlıdi. **11** Lekin Pawlusning bu ixini kərgən top-top adəmlər Likawunya tili bilən: — İlahlar insan kiyapitigə kirip arimizoğa qüxüptu! — dəp warkirixip kətti. **12** Ular Barnabasni «İlah Zeus» dəp ataxti wə Pawlusni səzləxtə baxlamqi boloqaqka uni «İlah Hərmis» dəp ataxti. **13** Xəhərnıng sirtida «Zeus İlah»ning buthanisi bar idi. Xu [buthanidiki] kaġın xəhər dərwazisioğa öküz wə gül qəmbirəklərnı elip kelip, həlk bilən billə rosullaroğa atap kurbanlik kilmakqi boldi. **14** Lekin rosullar Barnabas bilən Pawlus bu ixni anglap, kiyim-keqəklirini yirtkan halda, kəpqilikning arisioğa yügürüp kirip, warkirap mundak dedi: **15** — Halayik, bu ixlarnı nemə dəp kiliwatisilər?! Biz silərgə ohxax həssiyattiki insanlarmiz! Biz silərgə bu ərziməs nərsilərnı taxlap, asman-zemin, dengiz-okyan

wə ulardiki barliq məhluklarni Yaratquqi hayat Hudaqla ibadət qilixinglar kerək dəp jakarlawatimiz! **16** Burunqi dövrlərdə, u hərқaysi əllərnə öz yollirida mengixқа yol қoyоқan. **17** Xundaq bolsimu, U Əzini ispatlaydiоқan guwahliқni қaldurmioқan əməs. Qünki U həmixə silərgə xapaət kərsitip, yamoқurni öz waқtida ərxтин yaоқdurup mol hосul ata қilip, ax-tamaқ bilən silərnə toyoқuzup, қəblinglarnə huxalliqқа qəmdürüp kəldi. **18** Həтта ular bu səzlərnə қilоқan bolsimu, halayiqning ularоја atap қurbanliқ qilixini aranla tosuwaldi. **19** Lekin Antakya wə Konya xəhərliridin bəzi Yəhudiylar kelip, kixilərnə əzlrigə қayil қilixi bilən, həlkə Pawlusni қalma-kesək қildi, andin uni əldi dəp қarap, xəhər sirtioја sərəp aқiqip taxliwətti. **20** Lekin muhlislar uning ətrapiоја olaxқanda, Pawlus ornidin turup, xəhərgə қaytip kirdi. Ətisi, u Barnabas bilən billə Dərbə xəhirigə kətti. **21** Əmdi ular Dərbə xəhiridə hux həwər jakarlap, nuroқun adəmlərnə [Məsihgə] muhlis boluxқа kirgüzgəndin keyin, ikkiylən Listra, Konya wə Antakya xəhərlirigə қaytip bardi. **22** Ular u yərlərdə muhlislarning қəblirini күqəytip, ularni etikadta қing turuxқа rioқbətləndürüp, xundaqла: — Biz Hudaning padixaqliқioја kirixтə nuroқun jaxamuxəққətlərnə beximizdin ətküzüximiz muқərrər bolidu, — dəp nəsihət қildi. **23** Ular yənə hərқaysi jamaət iqidə aқsaқallarnə tallap bəlgiləp, dua қilix wə roza tutux arқiliқ ularni əzliri etikad baоqliоқan Rəbgə tapxurdi. **24** Ikkiylən Pisidiya rayonidin ətүp Pamfiliya əlkisigə kəldi. **25** Ular Pərgə xəhiridə səz-kalamni yətküzgəndin keyin, Attalya xəhirigə bardi. **26** Andin u yərdin kemigə

qikip, [Suriyadiki] Antakyağa qarap kätti. Ular əslidə xu yərdə əzliri hazır tamamlıoğan bu vəzipini ada kılıxka [jamaəttikilər tərpidin] Hudaning mehri-xəpkitigə tapxuruloğanidi. **27** Kaytip kəlgəndə, ular jamaətni bir yərgə jəm kılıoğanda, ularoğa Hudaning əzliri arkilik kılıoğan barlıq əməllirini, xundaqla Hudaning kandaq kılıp əllərgə etikadning bir ixikini aqқанlığını səzləp bərdi. **28** Ular u yərdə muhlislar bilən billə uzun məzgil turdi.

15 Xu qaoqlarda bəzilər Yəhudiya əlkisidin kelip, [Antakyadiki] kərindaxlaroğa: — Silər Musa [pəyoəmbərgə] tapxuruloğan yosun boyiqə hətnə kılınıxni qobul kilmisanglar, kütquzulmaysilər! — dəp təlim berixkə baxlidi. **2** Bu ix toqrisida qong majira qıqқан bolup, Pawlus bilən Barnabas ikkiylən xu kixilər bilən kəskin munazirə kılıxқandin keyin, [kərindaxlar] Pawlusni, Barnabasni, xundaqla ularning arisidin birnəqqəylənni bu məsilə toqrisida rosullar wə aқsaқallar bilən kərüxüxkə Yerusalemoğa barsun dəp bekitgən. **3** Xundaq kılıp ular jamaət tərpidin yoloğa selinip, səpiridə Fənikiyə rayoni wə Samariya əlkisini besip ətüp, baroğanla yeridə əllərninmu towa kılıp [etikad] yolioğa kirkənlikini təpsiliy səzlidi. Bu həwər barlıq kərindaxlarni zor xadlıqқа qəmgüzdi. **4** Pawluslar Yerusalemoğa kəlginidə, ular jamaəttikilər, rosullar wə aқsaқallar tərpidin qarxi elinip, kəpqilikkə Hudaning əzliri arkilik barlıq kılıoğan əməllirini bayan kılıp bərdi. **5** Ləkin Pərisiy məzhəpidikilərdin etikad yolioğa kirkən bəzilər ornidin turuxup: — Muxu [yat əlliklərnə] hətnə kılıx kerək, xundaqla ularoğa Musoğa qüxürülgən Təwrat

қануниоға әмәл қилиxi керәкликini јекilәx керәк! — dedi. **6** Xunga rosullar bilән ақсақallar bu мәsilini muzakirә қilix үqүн јәм болuxti. **7** Uzun сәһбәtlixixtin keyin, Petrus ornidin turup mundaq dedi: — Qerindaxlar, дәslәptiki күnlәrdә Hudaning iqinglardin meni tallap mening аoзим арқilik hux һәwәrdiki sөz-kalamni yat әlliklәrgә anglitip ularning etiqad қilixida wasitә қilixқа bekitkәnlidikin һәwiringlar bar. **8** Wә insanlarning қәlbini bilgüqi Huda Mukәddәs Rohni bizgә ata қiloјinidәk, ularoјimu ata қildi. **9** Xundaq қilip, Huda ularni biz bilән һeqқandaq pәrқlәndürmәy, ularning қәlbirini etiqad арқilik pak қildi. **10** [Әһwal mana xundaq ikән], әmdi silәr nemә үqүн өзimiz wә ata-bowilirimizmu kәtürәlmigән bir boyunturukni muhlislarning boynioға artmaqci болup, Hudani sinimaқci болisilәr?! **11** Әmdilikтә, biz bolsaq Rәb Әysaning meһir-xәpkitigә tayinip ularoға ohxax қutқuzulimiz, дәp ixinimiz. **12** [Bu sөzdin keyin], Barnabas bilән Pawlus қikip, Huda әzliri арқilik yat әlliklәrning arisida kәrsәtkән barliқ meјizilik alamәtlәrni wә karamәtlәrni bayan қilip bәrdi; kәpқilik ularoға қulak selip süкüttә turdi. **13** Ularning sөzi түgigәndin keyin, Yaqup mundaq dedi: — Qerindaxlar, manga қulak selinglar! **14** Bayatin Ximeon Hudaning yat әlliklәrnimu baxtinla xapaәt bilән yoқlap, ularning arisidin Әz nami үqүн bir һәлқ qiqiridiоanliқini qüxәndürüp өtti. **15** Pәyoғәmbәrlәrning eytkәnlirimu buningoға uyоjun kelidu, huddi [mukәddәs yazmilarda] munu sөzlәr pütülgәndәk: — **16** — ««Muxu ixlardin keyin, Mән қaytip kelip, Dawutning yikiloqan qedirini yengibaxtin қurup

tikləymən, Uning harabiliklerini qayta bina qilip, əsligə kəltürimən. **18** Xundak qilip, jahandiki baxqa insanlarmu, yəni Mening namim bilən ataloqan barliq əllər Meni izdər tapidu» dəydu bu ixlarni əməlgə Axuroquqi wə xundakla ularni əzəldin ayan qilip kəlgən Pərwərdigar!» (aiōn g165) **19** — Xuning üqün hulasəm xuki, yat əlliklər arisidin towa qilip Hudaqə etiqađ baqlıoqlarqə awarə-eoqirqilik selip qoymasliqimiz kerək; **20** pəkət ularqə: «Butlarqə atilip buloqanoqan nərsilərnı yeyixtin, jinsiy buzukluqtin, qanni wə boqup soyuloqan həywanlarning gəxliridinmu yeyixtin neri bolunglar» dəp tapilap, bir parqə hət yazayli. **21** Qünki qədimki dəwrlərdin tartip hər xəhərdə xabat künidə sinagoglarda Musa [pəyoəmbər]ning eytqanliri oqulup, uning kərsətmiliri oğitilip kəlgən. **22** Xuning bilən rosullar, aqsakallar, xundakla Yerusalemdiki pütkül jamaəttikilər öz arisidin birnəqqə adəmnı tallap, ularni Pawlus wə Barnabas bilən billə Antakyaqə əwətxni layiq kərđi. Əslidə qerindaxlar iqidə baxlamqi boləqan Yəhuda (Barsabas dəpmu atilidu) bilən Silaslar buningoqə tallandı. **23** Hət bolsa ularqə tapxuruldi, uningda mundak yeziloqanidi: — «I Antakya, Suriyə wə Kilikiyədə turuwatqan yat əllik qerindaxlar, — [Yerusalemdiki] qerindaxliringlardin, rosullar bilən aqsakallardin silərgə salam! **24** Arimizdin bəzi kixilər qikqip yeninglarqə berip, səzliri bilən silərnı biaramliqqa selip kənglünglarnı parakəndə qilip qoyoqanliqini angliduk. Lekin biz ularqə həqkəndəq səz-əmr qilmiduk. **25** Xu səwəbtin, biz bu ixta oylirimiz bir yərdin qikqəndin keyin, arimizdin tallanoqan birnəqqəylənnı səyümlük

Barnabas wə Pawlusimiz bilən billə yeninglaroqa əwətxni qarar kılduq. **26** Bu ikkiylən Rəbbimiz Əysa Məsihning nami üqün hayatini hətərgə təwəkkül kıloqan kixilərdur. **27** Xunga biz Yəhuda bilən Silasni yazoqanlirimizni silərgə əz aqzi bilənmu səzləp bərsun dəp, yeninglaroqa əwəttuq. **28** Gəpning poskallisoqa kəlsək, Mukəddəs Rohqa, xundakla bizlərgimu xu layıq kəringəнки, təwəndiki zərür boləqan ixlərdin sirt, silərgə heqkəndəq bəxqə ixni yükliməsləkimiz kərek: **29** — Butlaroqa ataloqan nərsilərdin, qənni wə boqup soyuloqan haywanlarning gəxliridin yeyixtin wə jinsiy buzukluqtin neri bolux — silər muxu birnəqqə ixtin saqlansanglar, yaxxi kıloqan bolisilər. Aman-hatirjəm bolunglar!» **30** Xundəq kılip, ular [qerindaxlar] tərpidin yoloqa selinip, Antakyoqa bardı. U yərdə pütün jamaəttikilərnı yioqıp, hətni ularoqa tapxurdi. **31** Ular hətni oqup, uningdin boləqan rıoqbət-təsəllidin zor xadlandı. **32** Yəhuda wə Silaslar əzlimu pəyoqəmbərlərdin bolup, qerindaxlarnı nuroqun səz-nəsihətlər bilən rıoqbətləndürüp, ularnı quwwətləndürdi. **33** [Yəhuda wə Silaslar] u yərdə bir məzgilni ətküzgəndin keyin, Antakyadiki qerindaxlarning səpirigə amənlıq tiligən həlda uzitixi bilən, ular əzlimini əwətkən [Yerusalemdikilərnıng] kexioqa kaytti. **34** Ləkin Pawlus wə Barnabas Antakyada kəlip, bəxqə nuroqun qerindaxlarning həmkərlıqıdā təlim bərip Rəbning səz-kəlamidiki hux həwirini jakərləp turdi. **36** Ləkin yənə birnəqqə künlərdin keyin Pawlus Barnabəskə: Biz burun Rəbning səz-kəlamini yətküzgən həmmə xəhər-yezilaroqa bərip, qerindaxlarning yenioqa bərip, həlini sorəp

kelayli, — dedi. **37** Barnabas bolsa Yuhanna (Markusmu deyilidu)ni billə elip barmaqçi bolojanidi. **38** Birak Pawlus aldinki qetim Pamfiliya elkisida ulardin ayrilip ketken, Rabning hizmitida ular bilən billə [dawamlıq] səpər qilmiojan Markusni yanə elip berixni aqilanilik əməs dəp qaridi. **39** Xuning bilən ikkiylən otturisida bək kəskin ihtilap bolup, ahir berip ular bir-biridin ayrilip ketixti. Barnabas Markusni elip, kemigə olturup Sıprus ariloqa kətti. **40** Pawlus bolsa Silasni tallidi; qerindaxlarning ikkiylənni Hudaning xapaitigə amanət qilixi bilən u ikkisi yoloqa qixti. **41** U əmdi Suriya wə Kilikiya elkilirini arilap etüp, [hərkaysi jaylarda] jamaətlərnı quwwətləndürdi.

16 Andin u Dərbə wə Listra xəhərlirigimu bardı. Mana, xu yərdə etikədqı Yəhədiy bir ayalning oqlı, Timotiy isimlik bir muhlis bar idi. Uning atisi bolsa grek idi. **2** Listra wə Konya xəhərliridiki qerindaxlarning həmmisi uning toqruluk yahxi guwahlıq berətti. **3** Pawlus uni əzi bilən billə elip mangmaqçi boldı. Birak bu yərdiki Yəhədiylarning həmmisi [Timotiyning] atisining grek ikənlikini bilgəqkə, Pawlus uni elip hətnə qildurdi. **4** Ular xəhər-yezilardin etkəq, Yerusalemdiki rosullar bilən aqsakallar [yat əllərgə] bekitkən bəlgilimilərnı ularning riayə qilixi üqün tapxurdi. **5** Xundak qilip, jamaətlər etikətdə küqəytilip, sanlirimu kündin-küngə kəpəydi. **6** Muqəddəs Roh ularning Asiya elkisidə səkalamni jakarlixioqa yol qoymiojan bolup, Pawluslar əmdi Frigiya wə Galatiya rayonliridin etüp, **7** Misiya rayoniqa kəlgəndin keyin, Bitiniya elkisigə kirməkçi boldı. Birak Əysaning Rohı ularoqa bundak qilixikimu yol qoymidi.

8 Xuning bilən ular Misiyədin ətüp, dengiz boyidiki Troas xəhiringə qüixti. **9** Xu küni kəqtə, Pawluska bir ɔayibanə kərünüx kərünüp, Makedoniyəlik bir kixi uning aldidə ərə turup: — [Dengizdin] ətüp, Makedoniyəgə kelip, bizgə yardım bərgəysən! — dəp ətündi. **10** U bu kərünüxni kərgəndin keyin, Rəb bizni jəzmən u kixilərnin qəxiɔa berip, ularɔa hux həwər jakarlaxka qakıroqan, degən hulasigə kelip, dərhal Makedoniyəgə berixka təyyarlanduk. **11** Biz kemigə qikip, Troastin yoloa qikip, Samodrak arilioa qarap yol alduk wə ətisi [Makedoniyədiki] Neapolis xəhiringə yetip barduk. **12** U yərdin Makedoniyəning xu rayonidiki Filippi degən muhim xəhiringə ətuk. Bumu Rimdiki bir mustəmlikə xəhər idi. Biz bu yərdə birnəqqə kün turduk. **13** Xabat küni, [xəhər] dərwasididən qikip dərya sahiligə barduk; qünki biz u yərdə dua-tilawət kilidioqan bir jay bar dəp oyliduk; dərwəxə xundak boldi. Biz olturup, u yərgə yiojiloqan ayallarɔa səzləxkə baxliduk. **14** Ularning iqidə səsün rəht sodisi kilidioqan, Tiyatira xəhirilik, Hudadin kərkidioqan Lidya isimlik bir ayal bar idi. Rəb uning kəlbini Pawlusning eytkanlirini kəbul kilixka aqti. **15** U ailisidikilər bilən qəmüldürülgən bolup bizdin ətünüp: — Əgər silər meni [həkiqətən] Rəbgə etikad kiloquqi dəp bilsənglər, mening ɔyümgə berip turunglar! — dəp qing turup bizni maqullatti. **16** Bir küni biz xu dua kilidioqan jayoə ketip barɔinimizda, bir dedək bizgə yolukti; bu kizɔa pal saloquqi bir jin qaplixiwaloqanidi; dedək hojayinlirioə pal selix yoli bilən nuroqun payda tepip bərgənidi. **17** U yol boyi Pawlus wə bizgə əgixip:

— Bu kixilər Həmmidin aliy Hudaning qulliri, ular silərgə nijatlik bir yolini jakarlaydu! — dəp warkirap mangdi. **18** U uda kəp künlər xundak warkiridi. Bu ix Pawlusning kəlbini azablap, u kizəja burulup, jinəja: — Əysa Məsihning nami bilən buyruymənki, uningdin qik! — deyixigila, jin xuan qikip kətti. **19** Dedəkning hojayinliri uningəja baqlioqan pul tepix ümidining yokka qikqanlikini kərüp, Pawlus bilən Silaska qol selip, ularni bazar məydaniəja sərəp, həkündarlarning aldiəja elip bardi. **20** Ular ikkiylənni sorəqci əmədlararning aldiəja qikirip: — Bu adəmlər Yəhudiylar bolup, xəhirimizni qalaymikanlaxturuwətməktə. **21** Biz bolsak rimliklarmiz, ular qanunimizəja hilap boləjan wə qobul qilixka yaki yürgüzüxkə bolmaydiəjan qaidə-yosunlarni tərəqib qiliwatidu! — dəp xikayət qildi. **22** Toplanəjan halayikmu ularəja hujum qilixka kozoqaldi; sorəqci əmədlarlar ularning kiyimlirini yirtip yalingaqlap, kaltək bilən dumbilaxka əmr qüxürdi. **23** Ikkiylənni kaltək bilən kəp dumbilioqandin keyin, ularni zindanəja taxlidi wə xundakla gundipayni kattik kəzitixkə buyrudi. **24** U buyrukni tapxuruwelix bilən ularni zindanning iqkiridiki kamerəja solap, putlirioja ixkəl saldi. **25** Tün yerimda, Pawlus bilən Silas dua qilip, Hudaəja mədhiyə küylirini eytiwatatti. Baxka məhbuslar bolsa qulak selip anglawatatti. **26** Tuyuksiz kattik yər təwrəx yüz bərdi; zindanning ullirimu təwrinip kətti wə zindanning həmmə ixikliri xuan eqilip, hər bir məhbusning kixənlimu qüxüp kətti. **27** Gundipay uyqudin oyoqinip, zindanning ixiklirining oquq turəjanlikini kərüp, məhbuslar qeqip

ketiptu dəp oylap, qiliqini suqurup elip, özini ɵltürüwalməqçi boldi. **28** Lekin Pawlus qattiq awazda: — ɵzünggə zərər yətküzmə, həmmimiz bar! — dəp warqiridi. **29** Gundipay: Qiraqlarni kəltürünglar dəp towlap iqkirigə etilip kirip, titrigən haldə Pawlus bilən Silasning ayioqioqə yikildi. **30** Andin ularni taxqirioqə elip qiqip: — Qutquzuluxum üqün nemə qilixim kerək? — dəp soridi. **31** Rəb Əysəoqə etiqad qiloqin, wə xundəq qilsang, ɵzüng həm ailəngdikilərmu qutquzulidu! — dedi ular. **32** Xuning bilən, ikkiylən uningəoqə wə uning barliq ailisidikilərgə Rəbning söz-kalamini yətküzdi. **33** Keqə xu səətning ɵzidila [gundipay] ularni baxlap qiqip, yarilirini yuyup tazilidi; andin u dərhal ailisidikilər bilən qəməldürüxnə qəbul qildi; **34** ikkiylənni ɵz ɵyigə baxlap kelip, ularning aldioqə dastihan saldi. U pütkül ailisidikilər bilən Hudəoqə etiqad qiloqanliqtin zor xadlandi. **35** Ətisi ətigəndə, sorəqçi əməldarlar yasawullarni zindanoqə əwətip: — U ikkiylənni qoyuwetinglar! — dəp buyrudi. **36** Gundipay Pawlusqə bu səzni yətküzüp: — Sorəqçi əməldarlar ikkinglarni qoyuwetix yarliqini qüxürdi. Silər əmdi zindandin qiqip, tinq-aman yolunglarəoqə qiqinglar, — dedi. **37** Birəq Pawlus yasawullarəoqə: — Biz Rim puqraliri bolsəqmu, əməldarlar bizni sorəq qilməylə halayiqning aldidə kaltək bilən dumbalap, zindanoqə taxlidi. Əmdi ular həzir bizni yoxurunqə qəoqliməqçimu? Yəq, bundəq qilsə bolməydu! Əməldarlar ɵzliri kelip bizni qiqərsun! — dedi. **38** Yasawullar bu səzlərnə sorəqçi əməldarlarəoqə yətküzdi. Ular ikkiylənnə Rim puqrasi ikənlikini anglap qərqup kətti; **39** ularning kənglinə elixqə [zindanoqə] berip, ularni

zindandin elip qikqandin keyin, xəhərdin qikqip ketixni qayta-qayta ötündi. **40** Ikkiylən zindandin qikixi bilən Lidyaning öyigə bardı; andin u yərdə qerindaxliri bilən kərüxüp, ularni rıqəbətəndürgəndin keyin, yolə qikqip kətti.

17 Ular səpirini dawam qilip Amfipolis wə Apolloniya xəhərliridin ötüp, Tesalonika xəhərigə kəldi. U yərdə Yəhudiylarning sinagogi bar idi. **2** Pawlus aditi boyiqə ularning arisiə qirip, uda üq xabat küni u yərdə jəm boləqanlar bilən muqəddəs yazmilarni xərhləp munazirilixip, **3** ularə qə Məsihning azab-oqubətlər tartqəndin keyin ölümdin tirilixi muqərrər dəp qüxəndürdi həm ispatlidi wə: — Mən silərgə jakarlıəqan muxu əysa dəl Məsihning Əzi xu! — dedi. **4** [Yəhudiylarning] iqidin bəzilər qayil bolup ixinip, Pawlus bilən Silasqə qoxuldi; xundəqlə Hudadin qorqidiəqan Greklərdin zor bir top adəmlər wə az bolmiəqan yuqiri təbikiidiki grek ayallarmu xundəqlə ixəndi. **5** Birəqlə Yəhudiylar buningə qə həsət qilip, birnəqqə qəbiqə adəmlərnə yiqip, bir top kixilərnə topləp, xəhərnə astin-üstün qiliwətti. Yəhudiylar Pawlus bilən Silasni xəhər həlq [kəngəxmisiqə] tapxurup berix üqün ularni tutux məqsitidə Yason isimlik birsining öyigə basturup bardı. **6** Ləkin ular ikkiylənni tapalməylə ular Yason wə baxqə birnəqqə qerixdaxni xəhər əməldarlırining aldiə qə tartip apirip: — Jəhənni astin-üstün qiliwətkən axu adəmlər muxu yərgimu yetip kəldi; **7** Yason ularni öyidə qəbul qildi. Ular əysa isimlik baxqə bir padixəqlə bar dəp jakarlap, Qəysərnə qə pərmanlıriə qə

qarxi qiqiwatidu! — döp quqan selixti. **8** Ular bu sözlər bilən halayiqni wə xəhər əməldarlırını dəkkə-dükkigə selip qoydi. **9** Əməldarlar Yason wə baxqa tutup kelingənlərdin kapalət puli aləandın keyin, ularni qoyuwətti. **10** Qerindaxlar həyal bolmay Pawlus bilən Silasni xu küni keqidə Beriya xəhərigə əwətiwətti. Ular u yərgə yetip barəanda, Yəhudiyların sinagogioğa kirdi. **11** U yərdiki [sinagogdikilər] Tesalonikadikilərgə qarioğanda esil hislətlik bolup, söz-kalamni kizikip anglidi wə ularning eytqanlirining toqra yaki hataliqini enikalap bilix üqün, hər küni muqəddəs yazmilarni qetirkinip izləndi. **12** Nətijidə, ulardin nuroqun Yəhudiylar, esilzadə grek ayallardın bir qismi wə xundakla heli kəp grek ərlər etiqad qildi. **13** Lekin Tesalonikadiki Yəhudiylar Hudaning söz-kalamining Pawlus arqilik Beriyadimu jakarliniwatqinini anglap, u yərgimu berip topilang kətürməkqi bolup, ammini qutratti. **14** Xuning bilən qerindaxlar Pawlusni dərhal dengiz boyioğa əwətiwətti. Silas bilən Timotiy bolsa Beriyada qaldi. **15** Pawlusni uzitip mangoqanlar uni Afina xəhərigiqə elip bardi. Andin ular Pawlusning: — «Silər Silas bilən Timotiyoga mumkinkədər mening yenimoğa tezraq kəlsun döp yətküzüp qoyunglar» degən tapxurukini elip, [Beriyaoğa] qaytip kəldi. **16** Pawlus Afina xəhəridə Silas bilən Timotiyni kütüp turoğanda, pütkül xəhərdikilərnin butpərəslikkə berilip kətkənlikini kərüp, rohi qattik azablandı. **17** Xunga u sinagogda Yəhudiylar wə Hudadin qorqidioqanlar bilən həm xuningdək hər küni bazarda uqrioqanla kixilər bilən munazirilixətti. **18** «Epikurlar» wə «Stoiklar» döp

ataloqan bəzi pəylasoplarmu uning bilən munazirilixixkə baxlidi. Ulardin bəzilər: — Bu bilərmən poqi nemə dəp jəylüwatidu? — deyixti. Yənə bəzilər Pawlusning Əysa wə adəmlərninğ ölümdin tirildürüldioqanlıki həkqidiki hux həwərnə jakarlioqanlıkidin: — U yat ilahlarıninğ təröqibatqisi ohxaydu! — deyixti. **19** Xunga, ular Pawlusni elip «Areopagus» degən [kengəx] məydaniqə apirip: — Sən tarqitiwatқан yeniğ təliminğning nemə ikənlisini bizmu bilsək qandaq? **20** Qünki sən bəzi qəyriy ixlarni qulikimizqə yətküzüwatisən, biz ularning mənisi zadi nemə ikənlisini bilgümüz bar, — deyixti **21** (əmdi Afinaliklar wə u yərdə turuwatқан qətəlliklərninğ həmmisi waqtini birər yengilikni yətküzüx yaki anglaxtin baxqa ixka sərp qilmaytti). **22** Xunga Pawlus Areopagus məydanining otturisiqə qiqip mundaq dedi: Əy Afina həlqi! Silərninğ hər jəhəttin jin-ilahlarqə qokunuxka qattaq berilgənlilinglarni kərdum. **23** Qünki həmmə yərnə arilap, silərninğ tawapqahlıringlarni kəzdin kəqürginimdə, üstiqə «Naməlum bir Hudaqə ataloqan» dəp pütülgən beqixlimisi bar yənə bir qurbangahni kərdüm. Əmdi mən silər tonumay turup ibadət qiliwatқан xu [Hudani] mana hazır silərgə tonuxturup jakarlay. **24** Pütkül ələmni wə uningdiki barlıq məwjudatlarni yaratқан Huda asman-zeminning Igisi bolup, insanlarıninğ qoli bilən yasaloqan ibadəthanilarda turmaydu, **25** yaki birər nərsiqə həjiti qüxkəndək insanlarıninğ qollirininğ əjriqə mohtaj əməstur, qünki U Əzi həmmə janiwarqə həyatlik, nəpəs, xundakla [ehtiyajlik bolqan] həmmə nərsini ata qilidu. **26** U birlə adəmdin insaniyətiki barlıq millətlərnə

barlikka keltürdi, ularni pütün yær yüzigæ orunlaxturup, ularoqa has boløjan pæyt-pæsillær hæmdæ turidiojan jaylirining pasillirini aldin bælgilæp bærði. **27** Bularning mæqsiti «Insanlar meni izdisun, bælkim silaxturup tapsun» degænliktur. Æmæliyættæ, u hæqkaysimizdin yirak æmæs. **28** Qünki biz Uningda yaxaymiz, hærikæt kïlimiz wæ Uningda wujudimiz bardur; aranglardiki bæzi xairlar eytkinidæk: «Biz Uning næslidurmiz!». **29** Xunga, Hudaning næsli boløqaqqa, biz Tængri Boløquqini altun-kümüx yaki taxtin yasalojan, hünærwænnings mahariti wæ tæsæwwuri bilæn oyulojan birær nærsigæ ohxaydu, dæp oylimaslikimiz keræk. **30** Xunga Huda burunqi zamanlardikilærning xundak øpælætlik waqitlirini næziridin saqit kïloqini bilæn, lekin bügünki kündæ U hæmmila yærdæ pütün insanlarni gunahliroqa towa kïlixqa æmr kïlmaqta! **31** Qünki U Øzi tikligæn insan arqïlik pütkül dunyani hæqkaniylik bilæn sorak kïlidiojan bir künini bælgilidi; U uni ølümdin tirildürgænliki bilæn bu ixning mukærrær ikænlikigæ ispat bærgænidi. **32** [Pawlusning] «ølgænlerning tirilixi» hæqkida eytkanlirini angliøqanda bæzilær uni mæshiræ kïlixqa baxlidi. Yænæ bæzilær: — Bu ix hæqkida sændin yænæ anglayli, — dedi. **33** Buning bilæn, Pawlus mæydandin qikip kætti. **34** Birak bæzilær uningoqa koxulup, etikad kildi. Bularning iqida «Areopagus» kengæxmæ hæy'ætliridin biri boløjan Diyonsiyus wæ Damaris isimlik bir ayal, xuningdæk baxqa birqanqæ kiximu bar idi.

18 Bu ixlardin keyin, Pawlus Afina xæhiridin ayrilip Korint xæhirigæ bardı. **2** U u yærdæ Pontus ølkisidæ tuøulojan Akwila isimlik bir Yæhudiy bilæn uning ayali

Priskillani uqratti. Ular [Rim] [imperator] Klawdiyusning barlik Yəhudiylar Rim xəhīridin qikip ketixi kerək, degən yarliqi səwəblik yekında Italiyədin kəlgənidi. Pawlus ular bilən tonuxup, **3** ular bilən kəsipdax boləqqa, billə turup ixlidi (qünki ular qedirqilik bilən xuqullinatti). **4** Hər bir xabat künidə u Yəhudiylarning sinagogioğa kirip, Yəhudiylar wə greklar bilən munazirilixip ularni [Hudaning səz-kalamioğa] qayil qilixka tirixatti. **5** Birak Silas bilən Timotiy Makedoniyədin kəlgəndin keyin, Pawlus səz-kalamni yətküzüxkə aldiridi, jan köydürüp Yəhudiylarəğa: — Əysa — Məsihning Əzidur, dəp guwahliq bərdi. **6** Lekin, ular uningə qarxi qikip uni haqarətlidi. Buning bilən Pawlus pexini qekip, ularəğa: — Əz keninglar əz bexinglarəğa qüxsun! Mən buningəğa jawabkar əməsmən! Bügündin baxlap, mən [silərdin burulup] yat əlliklərgə barimən, — dedi. **7** Buning bilən Pawlus ulardin ayrilip, Titiyus Yustus isimlik, Hudadin qorkidioğan bir kixining əyigə berip turdi. Uning əyi sinagogning yenida idi. **8** Əmdi sinagogning qongi Krispus pütin ailisidikilər bilən Rəbgə etikad kildi. Nuroqun Korintliklarmu bu həwəni anglap, etikad kilip qəməldürüxni qobul kildi. **9** Rəb keqidə Pawluska bir oqayibanə kərünüx arkilik wəhij yətküzüp uningəğa: — Qorkma, süküt qilmay səzlə, **10** qünki Mən sən bilən billə. Heqkim sanga kol selip zərər yətküzməydu, qünki Mening bu xəhərdə nuroqun kixilirim bar, — dedi. **11** Xuning bilən Pawlus u yərdə bir yil altə ay turup, u yərdiki kixilər arisida Hudaning səz-kalamini əgətti. **12** Əmma Galliyo Ahaya əlkisining waliysi boləğan waqtida, Yəhudiylar

birlixip Pawlusni tutup Galliyoning «sorak təhti»ning aldioqa apirip, uning üstidin: Bu adəm kixilərni qanunoqa hilap haldə Hudəoqa ibadət qilixqa qayil qiliwatidu! — dər xikayət qildi. **14** Pawlus aqzini aqay dər turuxioqa, waliy Galliyo Yəhudiyləroqa: — Dər wəkə, i Yəhudiylar, bu xikayitinglar birər nahəqlik yaki eqrir jinayət tooqrisida boləqan bolsa, səwrqanlik bilən silərgə kulak salsam orunluq bolatti. **15** Birak bu ix [pəkət] bəzi nam-isimlar, səzlər wə özünqlarning [Təwrat] qanuninglar üstidə talax-tartixləroqa qetixlik ikən, uni özünqlar bir tərəp qilinglar! Mən bundak ixləroqa sorəqci bolmaymən! — dedi. **16** Xuning bilən u ularni sorak təhti aldidin həydər qikardi. **17** Halayik sinagogning qongi Sostenisni tutuwelip, sorak təhtining aldidə kattik urqili turdi. Birak [waliy] Galliyo bu ixlarning həqkaysisioqa qilqə pisənt qilmidi. **18** Pawlus Korint xəhiridə yənə kər künlərni ötküzgəndin keyin, qerindaxlar bilən hoxlixip, Priskilla wə Akwilalarning həmrahlikida kemigə olturup, Suriyəgə qarap kətti. [Yoloqa qikixtin ilgiri] u Kənkriya xəhiridə Hudəoqa iqqən bir qəsimidin qaqqlirini qüxürüwətkənidi. **19** Ular Əfəsus xəhirigə barəqandin keyin, u Priskilla wə Akwilani qaldurup qoyup əzi [xu yərdiki] sinagogqa kirip, Yəhudiylar bilən munaziriləxti. **20** Ular uni uzunrak turuxqa tələp qiliwidi, u qoxulmay, **21** «Mən qandakla bolmisun kelər heytni Yerusalemdə ötküzimən; andin Huda buyrusa, silərninq yeningləroqa yənə kelimən», — dər ular bilən hoxlixip, Əfəsustin kemə bilən yoloqa qikti. **22** U Kəysəriyə xəhiridə kemidin qüxüp, [Yerusalemoqa] qikqip jamaət bilən həl sorəqqəndin keyin, Antakya

xəhiringə qüxüp kətti. **23** Antakyada bir məzgil turoqandin keyin, u yənə yoloğa qikip Galatiya wə Frigiyə yurlirini bir-birləp arilap, baroqanla yeridə barlik muhlislarning etiqadini kuwwətlidi. **24** Bu arida, Iskəndəriyə xəhiringə tuqulqan Apollos isimlik bir Yəhudiy Əfəsus xəhiringə kəldi. U natik adəm bolup, mukəddəs yazmilardin helila qongkur sawati bar adəm idi. **25** U Rəbning yoli toqruluk təlim alqan bolup, otluq roh bilən Əysa həkqidə əynən səzləp təlim berətti. Birak uning həwiri pəkət Yəhya [pəyoəmbər]ning yürgüzgən qəməldürüxi bilən qəklinətti. **26** U sinagogda yürəklik səzləxkə baxlidi. Uni angliqan Priskilla bilən Akwila uni əyigə elip berip, uningqə Hudaning yolini tehimu təpsiliy qüxəndürdi. **27** Keyin, Apollos Ahaya əlkisigə barmakqi bolqanda, [Əfəsusluk] kərindaxlar [Ahayadiki] muhlislarqə hət yezip, ulardin Apollosni qarxi elixni bəkmə tələp kildi. U xu yərgə berip, Hudaning mehir-xəpkiti arkilik etiqad kילוanlarqə koxulup, ularqə zor yardəmdə boldi. **28** Qünki u həlk-aləm aldida Yəhudiylar bilən munazirilixip, ularqə küqlük rəddiyə berip, mukəddəs yazmilarni xərhlisi bilən Məsihning Əysa ikənlikini ispatlap bərdi.

19 Apollos Korint xəhiringə wəktida, Pawlus səpər kilip, iqki kurukluk arkilik Əfəsus xəhiringə kəldi. U yərdə bəzi muhlislar bilən uqrixip, **2** ulardin: — Silər etiqad kילוninglarda, Mukəddəs Roh silərgə ata kilinoqanmu? — dəp soridi. — Yak, biz hətta Mukəddəs Roh bar degənni zadi angliməptikənmiz, — dəp jawab bərdi ular. **3** Pawlus yənə: — Undakta, silər kəndak qəməldürüluxtə qəməldürülgənsilər? — dəp soridi. — Biz

Yəhya [pəyoʻəmbər] yetküzgən qəməldürülüşni qəbul qilduk, — dedi ular. **4** Pawlus: — Yəhya [pəyoʻəmbər] həlkə yetküzgən qəməldürülüş bolsa gunahlarəya towa qilixni bildüridoqan qəməldürülüş bolup, ularəya əzidin keyin kəlgüqigə, yəni Əysəya etiqad qilix kerəklisini tapilioqanidi, — dedi. **5** Ular buni anglap, Rəb Əysaning namida qəməldürülüşni qəbul qildi. **6** Pawlus qolini ularning üstigə təgküzüp turuxi bilən, Muqəddəs Roh ularəya qüxti. Buning bilən ular naməlum tillarda səzləxkə həm pəyoʻəmbərlərqə wəhiy-bexarətləni yetküzüxkə baxlidi. **7** Ular təhminən on ikki ərkək kixi idi. **8** Pawlus üq ay dawamida [Əfəsus xəhridiki] sinagogka kirip, yürəklik bilən səz qilip, ular bilən Hudaning padixahlikidiki ixlar toqrisida munazirilixip qayil qilixka tirixti. **9** Lekin bəziləri jahillik qilip ixinixni rət qilip, halayiq aldida [Rəbning] yolioqə həkərat kəltürgəndə, Pawlus ulardin qiqip, muhlislarnimu ayrıp qiqti. U hərəküni Tirannus isimlik adəmnin leksiyihansida munazirə-muzakirə ətküzdi. **10** Bu ix ikki yil dawamlaxti. Nətijidə, Asiya əlkisidiki pütin həlk, Yəhudiyar bolsun, Greklər bolsun həmməylən Rəbning səz-kalamini anglidi. **11** Huda Pawlusning qolliri arqilik karamət məjziləni yaratti. **12** Kixilər hətta qol yaqlıq wə pərtuqlarni Pawlusning tenigə təgküzüp, andin kesəlləning yenioqə apirip, ularning üstigə yapatti. Nətijidə, kesəllər saqiyip, yaman roqlar ulardin qiqip ketətti. **13** Lekin xu ətrapta yüridoqan, «jinkəx» Yəhudiyarın bəzilirimu Rəb Əysaning namini ixlitip bəkkusi kelip, jin qaplxanlar üstidə turup jinlarəya: «Pawlus jakarlawatqan Əysaning namidin sanga

qattik buyruq berimən!» dəydiqan boldi. **14** Bu ixni qilidiqanlarning arisida Skewa isimlik bir Yəhudi bax kahinning yettə oqlimu bar idi. **15** Lekin [ular qoqliwətməqci bolqan] yaman Roh ularqaja jawabən: — Əysani tonuymən, Pawlustin həwirim bar, biraq əzünglar kim bolisilər?! — dewidi, **16** yaman Roh qarplixiwaloqan kixi ularqaja etilip qiqip, ularni urup xama qilip, ularning üstidin oqalib kəldi. Ular yalingaq wə yarilanoqan haldə əydin qeqip qiqip kətti. **17** Bu ix Əfəsus xəhiridə turuwatqan barliq Yəhudiylar wə Greklərgimu məlum bolup, qorkunq həmmisini basti wə Rəb Əysaning nami uluqlandi. **18** Nətijidə, nuroqun etiqadqilar burunqi qiloqanlirini iqrar qilip, aldioqaja qiqti. **19** Sehırgərlik qiloqanlardin nuroqun adəmlər əzlrining sehırgərlik kitab-palnamilirini əkelip [bir yərgə dəwiləp], kəpqilikning aldida kəydürüxti. Bu kitablarning qimmiti jəmiy əllik ming kümüx tənggigə yetətti. **20** Xundak qilip, Rəbning səz-kalami küqgə igə bolup, bərk urup üstünlükkə ətti. **21** Bu ixlar yüz bərgəndin keyin, Pawlus kənglidə, Makedoniyə wə Ahaya əlkisidin ətüp Yerusalemoqaja berixqaja niyət baqlidi. U: — U yərgə baroqandin keyin, Rim xəhirini kərup kelixim kerək, — dedi. **22** Xuning bilən, u əzigə yərdəmdə boluwatqanlardin Timotiy bilən Erastus ikkiylənni Makedoniyəgə əwətiwetip, əzi yənə bir məzgil Asiya əlkisidə turdi. **23** Dəl xu qaoqda, [Əfəsus xəhiridə] [Rəbning] yoli toqruluk əqir malimaqilik kətürüldi. **24** Ayal ilah Artemisni sürətləp kümüx təkqə-həykəllərnəni yasioquqi Dimitriy isimlik bir zərgər bar idi. Uning bu ixi hünərwənlərgə kəp payda tapquzatti.

25 Dimitriy hünərwənlərni wə xuningoşa ohxax ixlar bilən xuoqulliniwatқан baxқа ustilarni yioqip, ularoşa: — Buradərlər, bizning gülliniximizning bu ix bilən başlıq ikənlikini bilisilər; **26** hazır həliqi Pawlusning nemə ixlarni kəlip yürgənlikini anglişan həm kərgən boluxunglar kerək. U: «Qol bilən yasiwaləşan nərsilər ilahlar əməs» deyix bilən, pəkət Əfəsusta əməs, bəlki pütkül Asiya əlkisidə degüdək nuroşunlişan kixilərni qayil kəlip, azdurup burawatidu. **27** Əmdi hazır bizning bu sodimizəşa bətnam qaplaş həwpi bolupla qalmay, bəlki bütük ayal ilah Artemisning buthanisimu ərziməs dəp qarilip, hətta Asiya əlkisi wə pütkül jahən ibadət kəlidəşan [bu ayal ilahimizning] xan-xəripimu yökilix həwpiğə duq keliwatidu! — dedi. **28** Bu sözlərni anglişan kəpqilik oşəzəpkə qəmüp, qayta-qayta: — Əfəsusluqlarning Artemisimiz bütüktür! — dəp quқан kətürüxkə baxlıdi. **29** Buning bilən pütkül xəhər malimatang bolup kətti. Halayik Pawlusning səpərdaxliridin Makedoniyəlik Gayus wə Aristarhislarni tutup sərəp, serk məydanişə təngla yopurulup mangdi. **30** Pawlus halayik arisişə kirməkqi boləşanidi, lekin muhlislar uning kirixiğə yol koymidi. **31** Hətta Pawlusning dostliri boləşan əlkə əməldarliridin bezilirimu uningəşa həwər yətküzüp, uni serk məydanişə berixқа təwəkkül qilmasliqқа jekilidi. **32** Əmdi bəzilər buni dəp warkirisa, bəzilər uni dəp warkirixip, pütün sorun warang-qurungəşa toldi; kixilərnin kəpinqisi əzlrining nemigə yioqiləşanliqinimu bilməytti. **33** Yəhudiylar Iskəndər isimlik adəşni aldişə ittirip qikiriwidi, kəpqilik uni aldişə turəşuzdi. Iskəndər kəpqilikke qol ixariti

kilip, [Yəhudylarni] aqlimakqi boldi. **34** Birak kəpqilik uning Yəhudiy ikənlikini bilip kelip, həmmisi təngla: — Əfəsusluklarning Artemisimiz büyüktur! — dəp ikki saətqə quқан kətürüp turuxti. **35** Ahirda, xəhərning bax mirzisi halayikni tinqlandurup mundak dedi: — Əy Əfəsusluklar! Biz Əfəsusluklarning xəhərining büyük Artemisning buthanisining wə uning asmandin qüxkən süritining qoşdıoquqisi ikənlikini bilməydiqan kim bar! **36** Bu ixlarni inkar qilalmioqanikən, özüinglarni besiwelixinglar, baxbaxtaklik qilmasliqinglar kerək. **37** Qünki silər bu kixiləni bu yərgə [sorakka tartixka] elip kədinglar; lekin ular ya buthanilarni buloquqilar ya bizning ayal ilahimizqa kupurluk qilouqilardın əməs. **38** Əgər Dimitriy wə uningqa koxuloqan hünər wənlərnin mələm bir kixinin üstidin xikayiti bolsa, sorakhanilar oquq turmakta wə sorakqi waliylarmu bar. Ular xu yərlərdə bir-biri bilən dəwalaxsun; **39** wə baxqa birər məsililiringlar bolsa, rəsmiy sorunda bir tərəp qilinixi lazim. **40** Biz əmdi yənə bügünki wəkəni topilang dəp ərz qilinix həwpidə turuwatimiz; qünki bu malimanqliqning heq səwəbi kərsitilmigəqkə, hesabnimu berəlməymizdə! **41** Bu səzləni kilip bolup, u yioqiloqan halayikni tarkitiwətti.

20 Topilang besikqandin keyin, Pawlus muhlislarni qakirip, ularni rioqbətləndürdi wə ular bilən hoqlixip, Makedoniyəgə qarap kətti. **2** U xu ətraptiki yurtlarni arilap, etiqadqilarni nuroqun səz-təlimlər bilən rioqbətləndürgəndin keyin, Yunanqa berip, **3** u yərdə üq ay turdi. Pawlus kemigə olturup Suriyəgə mangay

dəp turoqanda, Yəhudiylarning uni oltürüx suyikəsti bilinip kəlip, u Makedoniyə arqilik [kuruqluk bilən] kaytip ketix qarariqa kəldi. **4** Uningoqa həmrah bololanlar Beriyalik Pirrusning oqli Sopater, Tesalonikaliklardan Aristarhus bilən Sekundus, Dərbəlik Gayus, Timotiy və Asiya əlkisidin Tikikus bilən Trofimuslar idi. **5** Ular awwal Troas xəhriyə berip, bizning yetip beriximizni kütüp turdi. **6** Biz bolsak «petir nan həyti» künliridin keyin, Filippi xəhridin kemigə olturup, bəx kündin keyin Troaska kəlip, ular bilən uqraxtuk və u yərdə yəttə kün turduk. **7** Həptining birinçi küni, biz nan oxtuxka jəm bolqanda, Pawlus ətisi kətməqci bolqaqqa, jamaətkə səz kəlixka baxlidi; səzini tün yerimgiyə uzartti. **8** Biz jəm bolqan yukirikə kəwəttiki əydə nuroqun qara qiraqlar yenip turatti. **9** Əwtikus isimlik bir yigit derizidə olturoqanidi. Pawlus səzləp heli bir yərgə barqanda, uni mügdək besiwatqanidi. Andin u oqərk uyquqa ketip, u üqinqi kəwəttin yərgə yikəlip qüxti. Kəpçilik uni yərdin kətürüp qarisa, u əlöp bolqanidi. **10** Pawlus pəskə qüxüp, uning üstigə etilip, kuqaklap turup: Azablanmanglar, u tirikkən! — dedi. **11** Kaytidin əygə qikip, nanni oxtup yegəndin keyin, Pawlus ular bilən tang atkuqə uzun səzləxti və u bu yərdin yolə qikti. **12** [Troastikilər] bolsa həliki yigitni əyigə həyat apirip koydi. Ular buningdin qəksiz təsəlli tapti. **13** Biz bolsak Pawlustin burun Assos xəhriyə kəmə bilən barduk. Qünki Pawlus xu yərgə piyədə baray, silər məndin awwal yetip berip, u yərdə meni kemigə eliwəlixni kütünglar, dəp orunlaxturoqanidi. **14** Assosta u biz bilən uqraxqəndin keyin biz uni kemigə

elip Mitulin xəhirigə kəldük. **15** Andin xu yərdin qikip, ətisi Hiyos arilining udulioğa kelip turduk. Üqinqi küni Samos arilioğa yetip kəldük wə Trogillium xəhiridə kəndük; uning ətisi Miletus xəhirigə bardük. **16** Qünki Pawlus Asiya əlkisidə kəp wəqitni ətüzüwətməslik üqün, dengiz səpiridə əfəsusta tohtimay ətüp ketixni qarar kילוqanidi. Səwəbi, u «orma həyti» künini mumkinkədər Yerusalemda ətüzüx üqün aldiraytti. **17** Əmdi Miletus xəhiridin əfəsuska adəm əwətip, jamaəttiki aqsakallarni qakirdi. **18** Ular kəlgəndin keyin, u ularoğa mundak dedi: — Mən Asiya əlkisigə ayaq baskan birinqi kündin tartip, silər bilən kəndak ətəkənlilikim hərbinglaroğa məlum. **19** Rəbning hizmitidə hər tərəptə kəmtər bolup, kəz yaxlirim təkülgənlilikini, xundakla Yəhudiylarning suyikəstliri tüpəylidin beximdin ətəkən sinaklarda qidiloqanlikimni bilisilər, **20** wə yənə məyli ammiwi sorunlarda bolsun yaki əy-əylərdə bolsun, silərgə təlim bərginimdə, silərgə paydilik bolsila həqnemini ayimay jakarlap, **21** Yəhudiylar həm Greklərgimu Huda aldida towa kiliwə wə Rəbbimiz əysa Məsihgə etikad kiliwə kerəklikigə guwahlik berip jekiligənlilikim həmminglaroğa məlum. **22** Həzir mana, rohta baqlanoqan həlda Yerusalemoğa ketiwatimən. U yərdə nemə ixlarning beximoğa qüxidoqanlikini uqmaymən; **23** Pəkət xuni bilimənki, Mukəddəs Roh mən baroqanla xəhərlərdə zindan kixənliri wə azab-oqubətlərnin meni kütüp turidoqanlikini aldin enik eytip kəlməktə. **24** Ləkin mən öz musapəmni tamamlixim, Rəb əysadin tapxuruwaloqan hizmətni ada kiliwə, yəni Hudaning mehir-xəpkiti toşrisidiki hux həwərnin toluk

guvahqisi boluxum üqün, öz hayatimni qilqə ayimaymən.

25 Mən silər bilən arilixip, həmminglar arisida yürüp Hudaning padixahlikini jakarlidim; əmdi mana manga məlumki, buningdin keyin silərdin heqkim yüzümni qayta kərəlməysilər. **26** Xuning üqün, bugün silərgə guvahlıq kilip eytip qoyayki, mən heqbirining keniəyə kəzdar əməsmən. **27** Qünki mən Hudaning toluq məxsət-iradisini qilqə elip qalmaq silərgə bayan kilip yətküzüxtin bax tartmidim. **28** Mukəddəs Rəh silərnə Hudaning jamaitini bekix üqün Uning padisi iqidə yetəkqi kilip tikligənidi; əmdi özünqləyə həm Əz Ooqlining keni bilən setivaləyan barlıq padisiyə səgək bolunglar! **29** Qünki manga ayanki, mən kətkəndin keyin, qilbərilər arangləyə kirip, padini heq ayimaydu, **30** həmdə həttə aranglərdinmu bəzilər muhlislarni əzlırigə tartiwelix üqün həqiqətəni burmiləyan türlük ixlarni səzləydu. **31** Xunga, səgək bolunglar, mening üq yil keqə-kündüz deməy, hərbingləyə kəz yaxlırim bilən tohtimay nəsihət berip turoqanlıqimni esinglərdə tutunglar. **32** Əmdi mən silərnə Hudayə wə Uning mehir-xəpəkət yətküzidiyan səz-kalamiyə tapxurimən. Bu səz-kalam etiqadinglearni quruxqə həm pak-mukəddəs qilinəyan barlıq həlqi arisida iltipət qilinidiyan mirastin silərnə nesip qilixqə qadirdur. **33** Mən heqqaqan heqkimdin kiyim-keqək yaki altunkümüx tama qilip bəqmioqanmən. **34** Silərgə məlumki, mən ikki bilikimə tayinip, özümning wə həmrəhlirimning həjıtidin qıqtım. **35** Bundəq kilip hər bir ixlərdə mən silərgə muxundəq əjir-əmgək arqilik əjiz-həjətmənlərgə yərdəm berix lazımlıqini, xundəqlə Rəb Əysə əzi eytkən:

«Bərmək almaqtinmu bəhtliktur» deginini esinglardin qikarmasliqinglar kerəklikini kərsəttim. **36** Bu sözlərni kəlip bolup, u həmməylən bilən birliktə tizlinip olturup dua kildi. **37** Həmməylən kattik yiojlixip kətti; Pawlusning boynioja esilip kuqaklap, kizojin səyüxti. **38** Ularni əng azablioqini Pawlusning, «Buningdin keyin yüzümni qayta kərəlməysilər» degən səzi boldi. Keyin, ular uni kemigə qikirip uzitip qoydi.

21 Andin biz ulardin ajrilip qikqəndin keyin, kemə bilən udul Qos arilioja qarap yol alduk. Ətisi, Rodos arilioja, u yərdin Patara xəhirigə barduk. **2** Patarada Fənikiyə rayonioja baridioqan bir kemini tepip, uningə olturup yolə qiktuk. **3** Sipro arili kəringəndin keyin, uni sol təripimizdə kəldurup ətöp, Suriyəgə qarap mengip, Tur xəhiridə kuruqlukqə qiktuk. Qünki kemə bu yərdə yük qüxürməqci idi. **4** U yərdə muhlislarni tepip, ularning yenida yəttə kün turduk. Ularəja Mukəddəs Rəhning wəhiyisi kəlip, ular Pawlusqə ayioqing Yerusalemoja basmisun, dəp nəsihət kildi. **5** Birək biz u yərdə turux waqtimiz toxqanda, səpirimizni dawamlaxturduk. Ularning həmmisi, jümlidin hotun-baliliri bizni xəhərnin sirtioqiqə uzitip qikti. Həmmimiz dengiz boyida tizlinip olturup billə dua kilduk. **6** Kuqaklixip hoxlaxqəndin keyin, biz kemigə qiktuk, ular əylirigə qaytixti. **7** Tur xəhiridin dengiz səpirimizni dawamlaxturup, ahirida Pitolimays xəhirigə kəlduk. U yərdiki qerindaxlar bilən kərüxüp, ularning yenida bir kün turduk. **8** Ətisi, u yərdin ayrilip, Qəysəriyə xəhirigə kəlduk. Biz burun [Yerusalemdiki] «yəttə hizmətkar»din biri boləqan, hux həwərqə Filipning

øyigə berip kəndük. **9** Bu kixining tehi yatlik kəlinmiəqan, bexarət-wəhəylərnə yətküzidiəqan tət kizi bar idi. **10** Biz u yərdə birnəqqə kün turoəandin keyin, Agabus isimlik bir pəyoəəmbər Yəhədiyə əlkisidin qüxti. **11** Bu kixi bizning aldimizə kelip, Pawlusning bəlweəqini kəliəqə elip, əzining put-kəlini baəqlap: — Mukəddəs Roh mundak dəydu: — Yəhədiyələr bu bəlweəqning igisini Yerusalemda muxundak baəqlap, yat əlliklərnəng kəliəqə tapxuridu! — dedi. **12** Bularni anglap, həm biz həm xu yərlək kixilər bilən birliktə Pawlustin Yerusaleməyə barmioəin dəp ətündük. **13** Lekin Pawlus jawabən: — Silər nemixkə bunqiwala yioəlap, yürükimni ezisilər? Mən Yerusalemda Rəb əysaning nami üqün tutkən boluxla əməs, xu yərdə əlüxkimu təyyarmən, — dedi. **14** Biz uni kəyil kəlaləmay, ahirida süküt kəlip: — Rəbning iradisi ada kəlinsun! — dedük. **15** Bu künlərdin keyin, yük-takimizni yioəixturup, Yerusaleməyə qikəp bardük. **16** Kəysəriyəlik muhlislərdin birnəqqisi biz bilən səpərdax boldi; ular Minason isimlik bir kixining əyidə kənimiz dəp uni birgə elip mangdi; bu kixi Siprosluk, kəri muhlis idi. **17** Yerusaleməyə yətkəndə kəringdaxlar bizni huxallik bilən kərxə aldi. **18** Ətisi, Pawlus biz bilən billə Yəqubni kərgili bardi. Yəqub bilən əksəkəllərnəng həmmisi u yərgə yioəiloəanidi. **19** Pawlus ular bilən salamlaxkəndin keyin, Hudaning əzining hizmiti arkəlik əllər arisida kəloəan ixlirini bir-birləp ularəyə təpsiliy eytip bərdi. **20** Bularni anglioəanda, ular Hudaəyə mədhiyə okudi, andin Pawluska: — Kərüwətisən, i kəringdixim, Yəhədiyələr iqidə kənqə minglioəan etikəd kəloəuqilər bar! Ulərnəng həmmisi Təwrat kənunioəə [əmə]

kilixka] intayin kizojin ikən. **21** Ular sening toqrangda: «U əllərnin arisida yaxiojan pütün Yəhudiylaroja Musa [pəyoəmbərgə] tapxurulojinidin yenixni, yəni balilirini hətnə kildurmaslikni, Yəhudiylarning ən'ənilirigə riayə kilməsləknə oğitidu» dəp anglidi. **22** Əmdi kəndək kilix kerək? Qünki halayik qoqum sening bu yərgə kəlgənlikingni anglap kalidu. **23** Xunga bizning deginimizdək kilojin: Arimizda kəsəm iqqən tət adəm bar. **24** Sən ularni elip, ular bilən birliktə [Təwrattiki] tazilinix kaidisidin etüp, ularning [kurbanlik] qikimlirini özüng kətürgin, andin ular qaqlirini qüxürələydu. Buning bilən, həmməylən sən toqruuluk angliojanlirining həmmisining rast əməsləknə wə sening özüng Təwratka tərtpi boyiqə riayə kiliatlikingni bilip yetidu. **25** Əmma əllərdin boləjan etikədqilarəja kəlsək, biz ularəja pəkətlə butlarəja ataləjan nərsilərnə yeməsləknə, kənnə wə boşup soyuləjan həywanning gəxinimə yeyixtin wə jinsiy buzukluktin əzlidirini saklax toqruuluk kərarimizni etkənki hət arkilik ukturduk. **26** Buning bilən, Pawlus u kixilərnə elip, ətisi əzi ular bilən billə tazilinix kaidisini etküzixti; andin u ibadəthəniəja kirip, [kahinlarəja] əzlidirining paklinix mudditining kaqan toxudəjanlikə, yəni hərkaşisi üqün kurbanlik kilinixning kaşisi küni bolidəjanlikini ukturup koydi. **27** Yəttə künlük muddət toxuxka az kaləjanda, Asiya əlkisidin kəlgən bəzi Yəhudiylar Pawlusni ibadəthanida kərip, halayikni kutritip, uningəja kol selip: **28** — Əy Israillar, yərdəmdə bolunglar! Həmmə yərdilə, həmmə adəmgə həlkimizgə, Təwrat kənunioja wə ibadəthəniəja kərxə səzlərnə oğitəwatkan adəm dəl xu. Uning üstigə,

u yənə Greklərnı ibadəthanımızıya baxlap kirip, bu mukəddəs jaynı bulıdı! — dəp quqan kətürdı **29** (ularnıng bundaq deyixınıng səwəbı, əslıdə ular xəhərdə Əfəsusluk Trofımusnıng Pawlus bılən bılə bolıqanlıqını kərgənıdı wə Pawlus unı ibadəthanıya baxlap kırıgən, dəp oylıqanıdı). **30** Xunıng bılən, pütün xəhər zilzilıgə kəldı. Halayık tərəp-tərəptın yüğüürüp kelıp, Pawlusnı tutup, ibadəthanıdın sərəp elıp qıqtı. İbadəthanıng dərwezılırı dərhal takıwetıldı. **31** Bu top adəm Pawlusnı [urup] ətürüwətməkqi bolup turoqanda, pütkül Yerusalemnı malımanqlık qaplap kətkənlikı toqrisıdiki bir həwər u yərdə turuxluk [Rim] qısminıng mıngbexıya yətküzıldı. **32** Mıngbexı dərhal ləxkər wə bırıneqqə yüzbexını elıp, top-top adəmlərnı basturuxqa yüğüürüp kəldı. Mıngbexı wə əskərlərnı kərgən halayık Pawlusnı uruxtıntohtıdı. **33** Mıngbexı aldıya ətüp, ləxkərlərnı Pawlusnı tutup ikki zənjır bılən baqlaxqa buyrudı. Andın u: — Bu adəm kım? U nemə gunah qıldı? — dəp sorıdı. **34** Lekin [topılangqılarnıng] ıqıdə bəzilər unı desə, bəzilər bunı deyixıp warkırıxattı. Malımanqılık tüpəylıdın mıngbexı həkıkıy əhwalnı enıqlaxqa amalsız qelıp, ahır Pawlusnı kəl'əgə elıp ketıxnı buyrudı. **35** Lekin Pawlus kəl'ənıng pələmpıyigə kəlgəndə, topılangqılar tehımu zorawanlıxıp kətkəqkə, ləxkərlər unı kətürüxkə məjbur boldı. **36** Qünki ularnıng kəynıdın top-top adəmlər əgıxıp mıngıp: — U yokıtılın! — dəp warkırıxattı. **37** Kələgə əkırılıxıgə az qaloqanda, Pawlus mıngbexıya: — Sızgə bırı eqız sız kılsam bolamdıkin? — dəp sorıdı. Mıngbexı: — Grekqə bıləmsən? **38** Undaqta, ılgırı isyan kətürüp, «hənjərqi

qatillar»din töt ming adəmni baxlap qəlgə keqip kətkən həliki Misirlik əməsmusən? — dəp soridi. **39** Ləkin Pawlus: — Mən Yəhədiy, Kilikiyə əlkisidiki uluq xəhər Tarsusning puqrasimən. Halayiqqa birnəqqə eoziz söz qiliximoqa ijasət qilixingizni ətünimən, — dedi. **40** [Mingbexi] ijasət beriwidi, Pawlus pələmpəydə turup, halayiqqa qol ixariti qildi. Qattik jimjitlik baskanda, u ibraniy tilida səzləxkə baxlap: —

22 — Qerindaxlar wə ata-bowilar! Əmdi ətümni aqlax səzliringə qulak saloqaysilər, — dedi. **2** Ular Pawlusning ibraniy tilida səzliginini anglap, tehimu jim boluxti. U səzini dawam qildi: **3** — Mən bir Yəhədiy, Kilikiyədiki Tarsus xəhiridə tuquldum; ləkin bu xəhərdə beqip qong qilindim, Gamaliyəning qol astida ata-bowilirimizoqa tapxuruloqan Təwrat qanunining zir-zəwərlirini qoymay əginip təlim-tərbiyə aldim. Mən siləring bəgün boləninglaroqa ohxax, Huda yolioqa intayin qizəyin idim. **4** Mən bu yoldikilərnə hətta ətürükkiqə ziyankəxlik qilip, ularnə ər-ayal deməy tutqun qilip zindanoqa saldurdum. **5** Bu toqruluk bax kahin wə aliy kengəxmidiki barliq aqsakallarmu manga guwahqidir. Mən ulardə Dəməxktiki [Yəhədiy] qerindaxlaroqa yeziloqan hətlərnə tapxuruwelip, xu yərdə turuwatqan bu [yoldikilərnə] jazalax üqün, ularnə tutqun qilip Yerusalemoqa apirimən dəp yoloqa qikqanidim. **6** Əmdi xundak boldiki, səpər qilip Dəməxkə yeqinlaxqanda, qüxkə yeqin, tuyuksiz asmandə küqlük bir nur qüxüp, ətrapimni yorutuwətti. **7** Mən yərgə yiqilip kəttim, andə manga: «Saul, Saul, Manga nemixqə ziyankəxlik qilisən?» degən awazni anglidim. **8**

«I Rəb, sən kimsən?» dəp sorisam, U manga: — «Mən sən ziyankəxlik qiliwatқан Nasarətlik Əysadurmən!» dedi. **9** Mən bilən billə mengiwatқанlar u nurni kərgən bolsimu, lekin manga qiloğan sezlərni qüxənmidi. **10** Mən yənə, «I Rəb, nemə qilixim kerək?» dəp sorisam, Rəb manga, «Ornungdin tur, Dəməxkə kir, xu yərdə sən ada qilix bekitilgən ixlarning həmmisi toqruluk sanga eytip berilidu!» dedi. **11** Həliki nurning julalığıdin kəzlirim kərməs bolup qaldi. Yenimdikilər qolumdin yetəkləp, Dəməxkə elip kirdi. **12** U yərdə Təwrat qanunioğa ihlas baqlioğan, Dəməxktiki barliq Yəhudiylarning hərmitigə sazawər bolioğan Ananiyas isimlik bir kixi bar idi. **13** U kelip, yenimda turup: «Qerindax Saul, bexingni kətürüp qara!» dedi. Mən xuan beximni kətürüp qarap uni kərdum. **14** U manga: «Ata-bowilirimizning Hudasi seni iradisini bilixing, Həqkanıy Boloquqini kərixüing wə uning aozidın qikқан awazni anglixing üqün allıqagan tallidi. **15** Qünki sən pütün insanlar aldida kərgən-anglioğanliringoğa Uning guwahqisi bolisən! **16** Xundak ikən, sən yənə nemigə həyal bolisən? Ornungdin turup, Uning namioğa nida qilip qemüldürülüp, gunahliringni yuquzoqin!» dedi. **17** Xundak boldiki, Yerusalemoğa kaytip kəlginimdın keyin, ibadəthanida dua qiliwatqinimda, bir oqayibanə kərünix meni oruwaldi **18** wə [Rəbning] manga: «Qapsan bol, Yerusalemdin dərhal kət. Qünki ular sening manga qiloğan guwahlıqingni kəbul qilmaydu!» dəwatқанlığını kərdüm. **19** Mən, «I Rəb, ular mening Sanga etiqad qiloğanlarni zindanoğa solap, hər bir sinagolaroğa kirip ularni uroğanlıqimni bilidu. **20** Sening guwahqing

bolqan Istipanning qeni t k lginid , m nmu yenida turup uni  lt rg nl rning qilmixlirioqa  oxulup, ularning kiyimlirigə qarap b rdim!» — dedim. **21** Birak u manga: «K tkin! Seni yiraktiki  ll rg  əwətimən!» — dedi. **22** Pawlus muxu s zni deg q  halayik uningqqa kulak seliwatatti. Lekin buni anglap ular awazini ketürüp: — Undak bir kixi y r y zidin yokitilsun! U tirik turuxqa layik  m s! — d p quqan selixti. **23** Ular qirkirixip, qapan-yepinqilirini selip taxlap, topa-qang soruwatkanda, **24** mingbexi Pawlusni k l' g  elip kirip ketixkə əmr kiliwidi, halayikning uningqqa nem   q n bundak quqan salidioqanlikini eniklax  q n ləxkərlirigə uni qamqilap sorak qilixni buyrudi. **25** Lekin ular Pawlusni qamqilax  q n oqulaqlitip baqlioqanda, u yenida turoqan y zbexioqa: — Bir Rim puqrasini jinayiti bekitilm yla qamqilixinglar qanunoqa uyoqunmu? — dedi. **26** Bu s zni angliqan y zbexi mingbexining aldioqa berip: — Siz nem  ix qilay d watisiz? Q nki u kixi Rim puqrasi ik n! — dedi. **27** Mingbexi Pawlusning aldioqa berip, uningdin: — Manga eytkin, sən rasttinla Rim puqrasimu? — d p soridi. — Rast, dedi u. **28** — Mən nahayiti yukiri bahada muxu puqralikqa ig  boldum, — dedi mingbexi. Pawlus:  mma mən tuquluxumdinla xundak! — dedi. **29** Xuning bilən, uni sorakqa tartmaqci bolqan l xk rl r dərhal uningdin əzlidirini q tk  aldi. Mingbeximu uning Rim puqrasi ikənlikini bilip, uni baqlatqanlik  t p ylidin k rkup k tti. **30** Mingbexi Yəhudiylarning Pawlusning  stidin qilqan xikayitining h kikiy səwəbini bilix  q n,  tisi uni yexip, bax kaqinlar w  pütün aliy keng xmidikil rning bir y rg 

yiqilixini buyrudi. Andin Pawlusni elip kelip, ularning aldiqqa turoquzdi.

23 Pawlus aliy kengaxmā hāy'atlirigā tikilip turup: Qerindaxlar, mən būgūngiqā Hudaning aldida pak wijdanda mengip kəldim, — dedi. **2** Buni angliqan bax kahin Ananiyas [Pawlusning] yenida turoqanlarqqa uning aqziqqa uruxni buyrudi. **3** Pawlus uningqqa: — Huda seni uridu, ay aqartilqan tam! Sən u yərdə meni Təwrat qanuni boyiqā sorakqqa tartixqqa olturisən, lekin Təwrat qanunioqqa hilap haldā meni urunglar dəp buyrudingqqu?! — dedi. **4** — Sən Hudaning bax kahinioqqa axundak hāqarət kəltürəmsən?! — deyixti yenida turoqanlar. **5** Pawlus: — I qerindaxlar, mən uning bax kahin ikənlikini bilməptimən. Qünki Təwrat: «Həlqingni idarə qiləuqining yaman gepini qilma!» deyilgən, — dedi. **6** Lekin Pawlus ularning bir qismining Saduqiy, yənə bir qismining Pərisiylər ikənlikini bilip, aliy kengəxmīdā yuqiri awaz bilən: — Qerindaxlar, mən bolsam Pərisiylərdin bolimən wə Pərisiylərnīng pərzəntimən. Mən əlgənlər qayta tirilixqqa baqliqan ümid toqruluk bu yərdə sorakqqa tartiliwatimən! — dəp warkiridi. **7** U bu səzni deyixi bilənla, Pərisiylər bilən Saduqiylar arisida jedəl-əqowə qozənilip, kengəxmīdikilər ikkigə bəlünüp kətti **8** (qünki Saduqiylar əlgənlərnīng qayta tirilixi, yaki pərixta yaki roqlar məwjut əməs, dəydu. Lekin Pərisiylər həmmisini etirap qilidu). **9** Buning bilən qattik bir quqan-sürən kətürülüp, Pərisiy tərəpdari boləqan bəzi Təwrat ustazliri ornidin turup: — Biz bu adəmdin hēqkandak əyib tapalmīduq! Bir roq yaki pərixta

uningõja söz kilõjan bolsa nemə boptu! — dæp kattik munazirilæxti. **10** Quqan-süræn tehimu küqiyip kætkekæ, mingbexi [Yæhudiylarning] Pawlusni tartixturup titmatitma kiliwetixidin qõrqup, kisisimõja zalõja qüxüp uni ularning arisidin zorluk bilæn tartip qikip, kæl'ægæ ækirip ketixini buyrudi. **11** Xu küni keqisi, Ræb Pawlusning yenida turup: — Jasarætlik bol! Qünki Yerusalemda Mæn toõramdiki ixlarõja toluq guwahlik bærginingdæk, Rim xæhiridimu xundæk guwahlik kilixing muqærrær bolidu! — dedi. **12** Ètisi ætigændæ, Yæhudiylar Pawlusni øltürüxnü kæstlæp, uni øltürmigüqæ heqnærsæ yemæymiz, iqmæymiz, dæp øzligæ læniti bir kæsæmni kilixti. **13** Bu suyikæst kæsimini iqqænlær kirik næqqæ kixi idi. **14** Ular bax kahinlar wæ aqsakallarning aldioja berip: — Biz Pawlusni øltürmigüqæ heqnærsæ tetimaslikka kattik kæsæm iqtuk. **15** Hæzir silær wæ aliy kengæxmæ uning ixlirini tehimu tæpsiliy tæxürüxnü bahænæ kilip, wækil æwitip uni kengæxmigæ elip kelixni mingbexidin tælæp kilinglar. U bu yærgæ yekün kælmæyla uni jayliwetixkæ tæyyar turimiz, — dedi. **16** Lekin Pawlusning singlisining oõli bøkürmidin hæwær tepip kæl'ægæ kirip, Pawluska mælum kilip koydi. **17** Buning bilæn Pawlus yüzbexiliridin birini qakirtip, uningõja: — Bu balini mingbexi bilæn kærüxtürüp qoysingiz. Qünki uningõja mælum kilidiojan ixi bar ikæn, — dedi. **18** Yüzbexi uni elip mingbexining aldioja baxlap kirip: — Mæhbüs Pawlus meni qakirtip, bu balini siz bilæn kærüxtürüp koyuxumni tælæp kildi. Qünki uning sizgæ mælum kilidiojan ixi bar ikæn, — dedi. **19** Mingbexi uni kolidin tutup, bir qætkæ tartip: —

Manga mälum kilidiŋan nemä ixing bar? — döp soridi.

20 U jawabän mundak dedi: — Yəhudiylar Pawlusning ixlrini təpsiliy təkürəyli döp səwəb kərsitip əzlrinin ətə uni aliy kengəxmigə elip berixni tələp kilix üqün til biriktürüxti. **21** Ularoŋa qayil bolmioŋayla, qünki kiriktin artuŋ adəm uni paylap turidu. Ular Pawlusni ɵltürmigüqə heqnərsə yeməymiz, iqməymiz, degən qarəix kəsimgə baəliniptu. Ular həzir əzlrining ularning təlipigə maŋul boluxlrini kütöp turidu. **22** Mingbexi uningə: — Bu ixni manga mälum kiləŋanliŋingni heqkingə tinma! — döp tapilap, balini qayturdi. **23** Mingbexi yüzbexidin ikkini qakirtip: — Ikki yüz piyadə ləxkər, yətmix atlik ləxkər wə ikki yüz nəyziwaz ləxkərni bügün keqə saət tokkuzda Qəysəriyə xəhirigə qarap yoloŋa qikixka həzirlənglar!

24 Xuning bilən billə, Pawlusni waliy Feliksning yenioŋa sak-salamət yətküzüx üqün, uning minixigə ulaəlarni təyyarlanglar! — döp buyrudi. **25** Mingbexi [Feliskə] mundak bir hət yazdi: — **26** «Hərmətlik waliy Feliks janabliroŋa Klawdiyus Lisiyastin salam! **27** Uxbu adəmnü Yəhudiylar tutuwaləŋan bolup, uni ɵltürməkqi boləŋanda, uning Rim puŋrasi ikənlikini bilip yetip, qisimni baxlap berip uni kutkuzdum. **28** Mən ularning bu kixi üstidin kiləŋan xikayitining nemə ikənlikini eniklimakqi bolup, uni Yəhudiylarning aliy kengəxmisigə elip bardim. **29** Əməliyətə ularning uning üstidin kiləŋan xikayitining əzlrining Təwrat qanunioŋa dair dətəlx məsililərgə munasiwətlik ikənlikini bayqıdim, birak uningdin ɵlüm jazasi berixkə yaki zindanoŋa taxlaxka layıq birər xikayət kiləudək ixni tapalmidim. **30** Keyin, Yəhudiylarning uni

öltürüwetix kəstidə yürüwatқанliқi һəққidiki ahbarat manga məlum қilinoқanda, dərһal uni siligə yollattim wə xuning bilən billə, uningoја ərz қiloқuқilarning əzlrining aldidа xikayətlirini eytixini buyrudum. Həyr!». **31** Ləxkərlər əmdi buyruқ boyiqə Pawlusni keqiləp Antipatris xəһirigə yətküzdi. **32** Ətisi, atliқ ləxkərlər Pawlusni elip mengixқa қaldurulup, қaloқan ləxkərlər [Yerusalemdiki] қəl'əgə қaytip кəldi. **33** Atliқlar Қəysəriyəgə kirip, һətni waliyoја tapxurdi wə Pawlusnimu uning aldidа һazir қildi. **34** Waliy һətni oқuoқandin keyin, Pawlusning қaysi өlkidin ikənlisini sorap, uning Kilikiyədin kəlgənlisini bilip, **35** Uningoја: — Üstüngdin ərz қiloқuқilar kəlgəndə ixliringni toluқ anglaymən, — dedi wə uni Hərod hanning ordisida nəzərbənd қilip қoyuxni buyrudi.

24 Bəx күndin keyin, bax kaһin Ananiyas aқsaқallardin birnəqqəylən wə Tərtullus isimlik bir adwokat bilən Қəysəriyəgə qüxüp, Pawlus tooқrisidiki rəsmiy xikayətlirini waliyoја sundi. **2** Pawlus қaqirtilip, Tərtullus uning üstidin xikayət қilip mundaq dedi: — Hərmətlik Feliks janabliri! Biz əzlrining қol astilirida һər tərəptin aman-esənliқkə nesip bolup kəlməktimiz wə aldin kərərlikliri bilən һəlkimiz arisida dana islahatlar barliққа kəltürölməktə, biz bu ixlardin һər waқit, һər jayda toluқ minnətdarliқ bilən bəһriman boluwatimiz. **4** Biraq öz waқitlirini kəp elip қоymasliқim üqün, xəpқətliri bilən səzimizni қiskila anglaxlirini өtünüp soraymən. **5** Qünki biz xuni tonup yəttuқki, bu adəm balahor bolup, pütkül jaһandiki Yəһudiylar arisida majira-topilang pəyda қilixni күxkürtküqi, xundaқla «Nasarətlilər» dəp

ataloqan mæzhəpning kattiwaxliridin biridur. **6** U bizning ibadəthanimiznimu buloqimakqi boloqanidi. Xunga, biz uni tutuwalduq wə uni öz qanunimiz boyiqə sotlayttuq. Lekin mingbexi Lisiyas əxəddiy zorluq bilən uni qollirimizdin tartiwaldi wə uningə ərz qiloquqilarni əzlirining aldiqə kelixkə buyruoqanidi. **8** Uni soraq qilip kərsilə, bizning uningə qiloqan əzlrimizning toqrilikini bilip yetidila! **9** Sorunda bolqan Yəhudiylarmu uning eytkanliriqə qoxulup: Rast, rast, dəp xikayətni küqəytti. **10** Waliy Pawluska səz qiloqin dəp qol ixaritini qiloqanda, u mundak dedi: — Mən silining uzun yillardin beri bu həlkni sorap kəlgənlikirini bilgəqkə, hatirjəmlik bilən aldirida əzüm toqramda jawab berimən. **11** Asanla biləydiliki, mən Yerusalemoqə ibadət qilixkə baroqinimdin haziroqiqə pəqət on ikki künla ətti. **12** Ular mening ibadəthanida birər adəm bilən munaziriləxkinimni kərmigən, yaki sinagolarda yaki xəhərdə ammini topilangoqə kutratqanlikimnimu heq kərmidi. **13** Ular yənə hazir janabliriqə mening üstümdin qiloqan xikayətlirigə heq ispatmu kəltürəlməydu. **14** Birak siligə xuni etirap qilimənki, mən ular «mæzhəp» dəp atioqan yol bilən mengip, Təwratta wə pəyoqəmbərlərnin yazmilirida pütülgənlərninmu həmmisigə ixinip, atabowilirimning Hudasioqə ibadət qilimən. **15** Mening Hudaqə baqlioqan ümidim barki (bu kixilərmu bu ümidni tutidu), kəlgüsidə həm həqkaniylarning həm həqkaniysizlarning əlümdin tirilixi bolidu. **16** Xu səwəbtin, əzüm həmixə Huda aldidimu, insanlar aldidimu pak wijdanlik boluxkə intilimən. **17** Mən [Yerusalemdin] ayriloqili heli yillar bolqan bolup, bu qətim u yərgə

öz həlkimgə h yr-sədikə yətküzüp bərgili w  Huda
aldio a hədiyə suno ili baro anidim. **18** Mən bu ixlarda
boluwatattim, b zil r meni tazilinix  aidisini ada  ilip
bolo an qao da ibad thana h oylisida uqratti; lekin
m n  trapimo a adım toplo inimmu yok, malimanqilik
qik ro inimmu yok. **19**  m liy tt  meni uqrat anlar
bolsa Asiya  lkisidin k lg n b zi Y hudiylar idi; ularning
 st mdin xikay tliri bar bolsa,  sli ular  zliri kelip, silining
aldilirida  rz  ilix a too ra kel tti. **20** Bolmisa, muxu
sorundikil r aliy keng xm  aldida turo inimda, meningdin
 and k jinayət tap anlikini eytip baksun! **21** P k t
mund k bir ix bolo anidi: – Mən ularning aldida, «B g nki
k nd   lg nl rning  ayta tirilixi too ruluk sil rning
sorik nglaro a tartilo anm n!» d p warkirio anidim. **22**
[Rəbning] yoli too ruluk t psiliy həwiri bar bolo an Feliks
sorakni tohtitip, ularo a: – Mingbexi Lisiyas kəlgəndə
d wayinglar too risidiki həkümni qikirimən, – dedi. **23**
U y zbexio a Pawlusni n z rb nd astio a elip,  mma
uningo a bir’az kəngqilik  ilip, dost-burad rlirining
h rk yisisining uning h j tliridin qikixini tosmio in,
d p buyrudi. **24** Birn qq  k ndin keyin, waliy Feliks
ayali Drusila bilən bill  k ldi (Drusila Y hudiy idi). U
Pawlusni  akirtip, uningdin Məsih  ysao a etikad  ilix
yoli too ruluk anglidi. **25** Pawlus həkəkaniy yaxax,  zini
tutuwelix,  iyam t künidiki soal-sor k  ilinixlar too risida
s zl wat anda, Feliks wəhimigə q x p uningo a: –
Həzirqə  aytip tursang bolidu. Keyin manga p yt
kəlgəndə, y n   akirtim n, – dedi. **26** U xuning bilən bir
wakitta Pawlusning para berixini ümid  ilatti. Xuning

üqün, uni imkankədər pat-pat qağırtıp, uning bilən sözlixətti. **27** Lekin ikki yil toxqanda, Feliksning ornioğa Porkiyus Festus waliy boldi. Feliks Yəhudiylarğa iltipat kərsitip ularning kənglini elix üqün Pawlusni solaqta qaldurdi.

25 Festus [Yəhüdiyə] əlkisigə kirip, üq kündin keyin Qəysəriyədin qıqıp Yerusalemoğa baroqanidi. **2** Bax kaşınlar bilən Yəhudiylarning mətiwərliri uning aldida Pawlusning üstidin rəsmiy xikayət qilip, uningdin iltipat sorap, adəm əwitip Pawlusni **3** Yerusalemoğa elip kelixni ətündi. Məqsiti, ular yol üstidə bəktürmə təyyarlap Pawlusni əltürüx idi. **4** Festus buni anglap ularoğa: — Pawlus hazır Qəysəriyədə solaqta turıwərsun. Mən yeqında u yərgə kaytip kətməqimən. **5** Aranglardin həqqukdar boləqlar mən bilən billə qüxsun. Əgər uning birər əyibi bolsa, ular xu yərdə xikayət qilsa bolidu, — dəp jawab bərdi. **6** Festus ularning iqidə səkkiz-on kündin artuq turmay, Qəysəriyəgə kaytip qüxti. Ətisi soraq təhtigə olturup, Pawlusni elip kelixni buyrudi. **7** Pawlus kəlgəndə, Yerusalemdin qüxkən Yəhudiylar uning ətrapiəğa olixip, uningə nuroqun eoqir jinayətlər bilən qarilap xikayətlərnı qildi. Biraq bularning həqquksisioğa ispat kərsitip bərləmidı. **8** Pawlus ətini aqlap: — Mən həqquksı ixta Yəhudiylarning kanunioğa, ibadəthanisioğa yaki [imperator] Qəysərgə qarxi birər jinayətmu sadır qilmidim, — dedi. **9** Lekin, Festus Yəhudiylarning kənglini elixka, ularoğa iltipat kərsətməqı bolup Pawlustin: — Yerusalemoğa berip, u yərdə mening aldimda bu xikayətlərgə asasen sotlinixka razi bolamsən? — dəp

soridi. **10** Lekin Pawlus jawab berip mundak dedi: — Mən hazır Kəysərning sorak təhti aldida turimən. Meni sorak qilixka tegixlik yər mana muxu. Əzlrigə enik məlum boləandək, mən Yəhudiylarə qəqəndək nahəklik qilmidim. **11** Əgər jinayitim bolsa, xundakla əlümgə layik birər ix qiləjan bolsam, mən özümni əlümədin qəqurməymən. Birək ularning mening üstümdin qiləjan xikayətlirining asasi bolmisa, qəqkimning meni ularə qə tapxurup berixkə həkki yok. Mən Kəysərgə murajət qilimən! **12** Andin Festus məslihətqiliri bilən səzləxkəndin keyin, Pawluska: — Sən Kəysərgə murajət qilding — uning aldiə qə əmdi barisən! — dedi. **13** Birnəqə kündin keyin, Agrippa han bilən [singlisi] Bərniki Festuska təbrik-salamə qə Kəysəriyəgə kəldi. **14** U yərdə uzun künlər turoəndin keyin, Festus Pawlusning ixini hanə qə məlum qilip: — Bu yərdə Feliks qəldurup kətkən bir məhbus bar. **15** Mən Yerusalemə qə barənimda, Yəhudi yə bəx kahinliri bilən aqsakalliri uning üstidin xikayət qilip, məndin uni jazaə qə məhkum qiliximni tələp qilixti. **16** Mən ularə qə, ərz qilinoquqi ərz qiləquqilar bilən yüzləxtürülüp, uningə qə əzini aqlax pərsiti berilmigüqə, uni jazaə qə tapxurux rimlikləarning aditi əməstur, dəp eyttim. **17** Xunga ular mən bilən billə bu yərgə kəlgəndin keyin, mən wəqitni kəynigə sozmay, ətisila sorak təhtigə olturup u kixini əkilixni buyrudum. **18** Ərz qiləquqilar orunliridin turoənda, ularning uning üstidin xikayət qiləjanliri mening oyliəjinimdək rəzil ixlar əməs idi, **19** Bəlki ularning əz ibadət tüzümi toərluk wə əysa isimlik bir kixi həkqidə məlum talax-tartix məsililiri bar ikən. U

kixi oʻlgan bolup, Pawlus bolsa u tirildi dāydikān. **20** Bu māsīlilārnī zādī kāndāq enīklāxnī bilālmāy, mān Pawlustin Yerusalemoqā berip, u yārdā bu ixlār tooqruluk sorāqkā tartīlīxkā rāzī bolux-bolmaslīqīnī sorioqānidim. **21** Pawlus solāqtā turup imperator janāblirīnīng sorāq qārarīnī qīqīrīxīnī murājīāt qīloqāndīn keyīn, mān unī Qāysārning aldīoqā āwātkūqā, solāqtā tutup turuxnī buyrudum. **22** Agrippa Festuskā: — Menīngmu bu kīxīnīng sōzlrīnī ānglāp bāqquṃ bār, — dedī. — Ətā ānglāysīz, — dedī u. **23** Xuning bilān ətīsī, Agrippa bilān Bərnīkī hāywāt bilān ammiwīy yīoqīn zālīoqā kīrīp kēldī, mīngbexīlār wə xəhər kattīwaxlīrīmu ulār bilān billə kīrīp kelīxtī. Festus əmr qīlīwīdī, Pawlus elīp kīrīldī. **24** Festus mūdāq dedī: — Agrippa padīxāh alīylīrī wə muxu sorunoqā yīoqīloqān janāblār! Bu kīxīnī kōrūwātīsīlār. Hām Yerusalemdā hām bu yārdā pūtūn Yəhūdīy āhālīsī unīng tooqruluk ərz qīlīp māngā murājīāt qīlīp, u tīrīk kālduruxkā bolmāydu! — dēp qurqīrāxkānīdī. **25** Lēkīn mān unīngdīn əlūm jāsīsī berīxkā tegīxlīk bīrər jīnāyāt tapālmīdīm. Hāzīr bu kīxī imperator janāblīrīoqā murājīāt qīldī. Xuning bilān unī [Rīmoqā] āwātīxnī qārar qīldīm. **26** Bīrāq unīng hāqkīdā oqojāmoqā mālūm qīlīp yāzoqūdāk īx yōq. Xuning bilān əhwalnī rāsīmīy tēkxūrūp bīrər yāzoqūdāk mālūmatkā īgā bolux mākīsītīdā unī hərbīrlīrīnīng aldīoqā, bolupmu sīlī, Agrippa padīxāh alīylīrīnīng aldīoqā elīp kēldīm. **27** Qūnkī mēhbusnī sotkā āwātkēndā, unīng ūstīdīn qīlīnoqān xīkayātlārnī enīk kōrsətməslik māngā nīsbatən orunluk əmāstāk bīlīnīdu.

26 Xuning bilən, Agrippa Pawluska: — Əzizingning gepingni qilixingə ruhsət, — dedi. Pawlus qolini sozup əzini aqlaxqa baxlidi: **2** — I Agrippa han, bögün aldilirida Yəhudiylar mening üstümdin xikayət qiləjan pütün iqlar toqruluk jawab berix pursitigə nesip boləjanlikim üqün, bolupmu əzlrining Yəhudiylarning adətliri wə ularning arisidiki talax-tartixliridin həwərliri boləjanliki üqün əzümni bəhtlik hesablaymən! Xuning üqün degənlirimni səwrqanlik bilən anglap beqixlirini ətünimən. **4** Mening dəsəpki waqitlirimda, yəni kiqikimdin tartip əz elimdə, Yerusalemda yürux-turuxumning kəndək ikənliki Yəhudiylarning həmmisigə ayan. **5** Ular xu dəsəpki waqtimdin beri meni tonuəraqqa (əgər halisaidi, xuningə guwahlik berətti), mening ibadət tüzümidiki əng tələpəjan məzhəpning xətliri boyiqə yaxap, yəni Pərisiy bolup əmrümni ətküzginimni bilidu. **6** Əmdi mən Huda ata-bowilirimizə qiləjan wədigə baqləjan ümidim tūpəylidin hazır sorak qiliniwatimən. **7** Xu [wədining] nesiwisigə yetixni bizning pütkül on ikki kəbilimiz keqə-kündüz tohtawsiz Hudaəja ibadət qilip ümid qilməktə. I aliyli, Yəhudiylarning mening üstümdin qiləjan xikayətliri dəl xu ümidkə baqliktur! **8** [Halayik], Huda əlgənləni tirildürsə, nemə üqün ixinixkə bolmaydu, dəp qaraysilər? **9** Dərwəkə, əzüm mu əslidə Nasarətlük əysaning namioja qarxi nurojun iqlarni qilixim kerək dəp qayil idim **10** wə Yerusalemda ənə xundək iqlarni qiləjanidim. Bax kahinlardin hokuk elip, əzüm Hudaning nurojun mukəddəs bəndilirini zindanoja tutup bərgən, ular əlümgə həküm qilinəjanidim, həkümgə awaz qoxqanidim. **11** Mən

həmmə sinagoglarda kəp kətim ularni izdəp tēpip jazalap, kupurluk gəp kəlixkə zorliqanidim. Mən ularoqə təlwilərqə əq bolup, hətta yaqə yurttiki xəhərlərgə berip, ularoqə ziyankəxlik kəiloqanidim. **12** Bu ixlarda bolup bax kahinlar bərgən toluk wəkillik həkukə bilən Dəməxk xəhirigə qarap səpər kəliwatattim. **13** Qūx waqtida yolda ketiwetip, asmandin qūxkən, kuyax nuridinmu küqlük bir nurning ətrapimni wə billə ketiwatqanlarni yorutuwətkənlikini kərdüm. **14** Həmmimiz yərgə yikəloqan bolup mən ibraniy tilida eytiloqan: «Əy Saul, Saul! Manga nemixkə ziyankəxlik kəlisən? Seni zihlaxlaroqə qarxi təpmiking sən üqün təs kelidu!» degən bir awazni anglidim. **15** Mən: — «I Rəb, sən kimsən?» dəp sorisam, Rəb manga: «Mən sən ziyankəxlik kəliwatqan əysadurmən! **16** Əmdi ornungdin tur; qünki Mən seni sən kərgən ixlaroqə həmdə Əzüm sanga ayan kəlinoqanimda kəridioqan ixlaroqə həziniqi oqojidar wə guwahlik bərgüqi boluxkə tikləx üqün, sanga ayan boldum. **17** Mən seni əz həlkingning həm əlləning kolidin kutkuzimən — qünki mən seni yat əllikləarning kəzlrini eqip, ularning qarangojuluktin yoruklukqə, Xəytanning ilkidin Hudaqə baqlinixkə buruluxi üqün ularning arisoqə əwətimən. Xuning bilən ular gunahlrining kəqürümigə, xundakla Manga etikad kəlix arkilik pak-mukəddəs kəlinoqanlarning arisida miraskə muyəssər bolidu» — dedi. **19** Xunga, i Agrippa aliyliri, mən ərxin kəlgən bu oqayibanə kərünüxkə itaətsizlik kəlmidim. **20** Bəlki aldi bilən Dəməxk həlkigə, andin Yerusalem xəhiridikilərgə, pütün Yəhudiyə əlkisidikilərgə həmdə yat əlliklərgimu, «Towa kəlip, Hudaqə baqlininglar,

xundaqla towa qilixqa uyoqun əməllərni kərsitinglar» dəp jakarlap həwər yətküzüp kəldim. **21** Bu ixlər tūpəylidin Yəhudiylar meni ibadəthana həylisida tutup, muxtlap əltürüwətməkqi boluxti. **22** Ləkin bğüngiqə Hudaning yadəmə-məditigə muyəssər bolup mən qing turuwatimən, təwəndikilər bolsun yukiridikilər bolsun həmməyləngə guwahlik berip kəldim. Guwahlikim dəl pəyoqəmbərlər həm Musa əzi bexarət qilip eytkanliridin baxqa nərsə əməs — **23** demək, Məsih jəzmən azab-oqubət qekip, tunji bolup əlümdin tirilgüqi bolup [Yəhudiy] həlkiyə həm pütkül əllərgimu yorukluk jakarlaydu. **24** Pawlus bu ixlarni eytip əzini xundaq aqlax jawabini bərgəndə, Festus yukiri awaz bilən uningqə: — Pawlus, sarang bolupsən! Bilimingning kəpliki əqlingni azduruptu! — dedi. **25** Ləkin Pawlus: — Sarang əməsmən, i Festus janabliri, mən bəlki həqiqətkə uyoqun həm salmiqi bar səzlərni jar qilimən. **26** Qünki [Agrippa] aliylirining bu ixlardin həwiri bar. Mən uningqə yürəklik bilən oquq səzləwatimən, qünki bu ixlarning həqkaysisining uningdin yoxurun əməsligə ixinimən. Qünki bu ix bulung-puqqaqlarda qilinqan əməs! **27** — Əy Agrippa aliyliri, əzliri pəyoqəmbərlərnin eytkanliriqə ixinəmdila? Mən ixinidiqanliqlirini bilimən! — dedi. **28** Agrippa Pawlusqa: — Sən meni muxunqilik kışiqinə waqıtta hristian boluxqa qayil qilməqiməsən? — dedi. **29** Pawlus: — Məyli kışqa waqit iqidə yaki uzun waqıtta bolsun, pəqət əzlrining əməs, bəlki bğün səzümni angliqunilarning həmmisi manga ohxax bolqay (pəqət məndiki zənjirlər silərdə bolmisun!) dəp Hudadin tiləymən, — dedi. **30** Xuning bilən [Agrippa] han, xundaqla

waliy, Bərniki wə ular bilən billə olturoqanlar orunliridin turup, **31** [zaldin] qikqip, bir-birigə: — Bu kixining əlümgə yaki türmigə solaxka tegixlik heqbir jinayiti yok ikən! — deyixti. **32** Agrippa Festuska: — Bu adəm Qəysərgə murajət qilmioqan bolsa, koyup berilsə bolidikəntuk! — dedi.

27 Bizning Italiyəgə dengiz yoli bilən beriximiz qarar qilinoqandin keyin, əmədarlar Pawlus bilən baxka birnəqqə məhbəsnə «Awoqustus qismi»diki Yuliyus isimlik bir yüzbexioqa tapxurdi. **2** Biz Adramittiumning bir kemisigə qiktuk. Kemə Asiya əlkisining dengiz boyliridiki xəhərlərgə baratti. Tesalonika xəhiridin boləqan Makedoniyəlik, Aristarhus isimlik bir kixi biz bilən həmsəpər boldi. **3** Ətisi biz Zidon xəhirigə yetip kəlduk. Yuliyus Pawluska kəngqilik qilip, xu yərdiki dost-buradərlirining yenioqa berip ularning oqəmhorlikini qobul qilixioqa ruhsət qildi. **4** Biz u yərdin yənə dengizə qiktuk. Xamallar kərixkəndək qarxi tərripimizdin qikqanliki üqün, Sipro arilining xamaloqa dalda tərripi bilən mangduk. **5** Kilikiyə wə Pamfiliyə əlkilirining udulidiki dengizdin otüp, Likiyə əlkisidiki Mira xəhirigə kəlduk. **6** Xu yərdə yüzbexi Iskəndəriyə xəhiridiki Italiyəgə baridioqan baxka bir kemini tepip, bizni uningə qikqirip koydi. **7** Dengizda kəp künlər nahəyiti asta mengip, təsliktə Kinidos xəhirining udulioqa kəlduk. Xamal mingix yeniliximizni tosuəqqa, Kret arilining xamaldin dalda tərripi bilən mengip, Salmoniy [yerim arili]din otüp, **8** dengizda təsliktə ilgiriləp qiroqakni boylap, Laseya xəhirigə yəqin boləqan «Güzəl aramgah»

dəp atilidigan bir yərgə kəldük. **9** Səpər bilən heli waqitlar
ətüp, roza küni allıqqaqan ətəkən bolıraqqa, dengizda səpər
qilix hətərlik idi. Xunga Pawlus kəpqilikkə nəsihət qilip: **10**
— Buradərlər, bu səpərnin balayı' apət wə eoqir ziyan bilən
tügəydiğanlığını kərüwatimən; mal wə kemidin məhrum
bolupla qalmaq, səpər öz jənimizojimu zamin bolidu! —
dəp agahlandırdi. **11** Birəq yüzbəxi bolsa Pawlusning
səzigə ixənməy, kemə baxlıqı bilən kemə ıgısının səzigə
ixəndi. **12** Uning üstigə, bu portmu kixlaxqa muwapıq jay
bolmıraqqa, kəpqilik yənə dengizə qikip, mumkinkədər
Feniks xəhırigə yetip berip, xu yərdə kixlaxni kuwwətlidi.
Feniks bolsa Kret arilidiki bir dengiz porti bolup, bir
təripı qərbıy jənubqa wə bir təripı qərbıy ximaləyə
qaraytti. **13** Jənubtin məyin xamal qikiwatatti, kəpqilik
nixanimizəyə yetidigan bolduq dəp, lənggərni eliwetip,
kemini Kret arilining kiroqıqını boylap həydəp mangdi.
14 Lekin uzun ətməy, araldin qattıq «xərkiy ximaldin
kəlgüqi» dəp atilidigan əxəddiy qara boran qikip kətti.
15 Kemə buranning kamallıqida qalaraqqa, uni xamaləyə
yüzləndürəlməy, boranning məyliqə mengixiəyə qoyup
bərduq. **16** Klawda degən kiqik bir aralning xamaləyə dalda
təripigə ətüwelip, qolwaqni kemigə qikiriwelip, aranla
uni saqlap qalaliduk. Andin kemiqilər kemini aroqamqılar
bilən sirtidin orap baqlıwalı. Kemining Sirtis dəp
ataləyan dengiz astidiki tax-qum dəwilirigə kəkilip petip
qelixidin qorkup, tormuz lənggərlirini qixürüp, kemini
xamalning həydixigə qoyup bərđi. **18** Boran üstimizgə
xiddətlik soqqaqqa, ətisi malni dengizə taxlaxqa baxlıdi.
19 Üqinqi künidə ular öz qolliri bilən kemidiki qoral-

jabduklarini dengizga taxliwatti. **20** K p künlərgiqə ya k n ya yultuzlar k r nm y, boran-qapqun y nla xiddətlik üstimizgə tohtimay soquw rg qk , ahirda kutulup kelix  midimizmu yokqa qikqanidi. **21** Kemidikil r birnərsə yemiginig  k p k nl r bolqandin keyin, Pawlus ularning arisida turup: — Buradərlər, silər baldurla mening gepimgə kulak selip Krettin dengizga qikmasliqinglar ker k idi. Xundak qilqan bolsanglar bu balayi'ap t w  ziy n-z hm tl rg  uqrimiqan bolattinglar. **22** Lekin  mdi sil rni oq yr tlik boluxqa d w t qilimən. Q nki aranglarda heqkaysinglar jenidin ayriloqini yok, p k t kemidinla məhrum qalisilər. **23** Q nki mən t w  bolqan w  ibadət-hizmitini qilip k lg n Hudaning bir p rixtsi tünügün keq  yenimoqə kelip **24** manga: «Pawlus, qorkma! Sən Kəysərning aldioqə berip turuxung ker k; w  mana, Huda xapaət qilip sən bilən bill  s p r qilqanlarning h mmisining jenini tiliginingni sanga ijabət kildi!» dedi. **25** Xuning  q n  y  p ndil r, oq yr tlik bolunglar; q nki Hudaqə ixinim nki, manga kandak eytilqan bolsa xundak  m lg  axurulidu. **26** Birak biz məlum aralning qiroqikoq  urulup ketiximiz muq rr r bolidu. **27** S pirimizning on tətinqi k ni keqisi, kem  Adriatik dengizida l yl p yürüwatqan bolup, t n nispid , kemiqilər quruklukqa yekinqlap keliptuk, d p oylidi. **28** Ular qongqurlukni  lq x arqamqisini dengizga q x r p, suning qongqurlukini  lq p kərgənidi, yigirm  oqulaq qikti. S l aldioqə mengip y n   lqiwidi, on b x oqulaq qikti. **29** Ular kemining hada taxlarq  urulup ketixidin qorkup, kemining kəynidin t t lənggərni taxliwetip, tang etixni təlmürüp k t p

turdi. **30** Lekin kemiqilər kemidin qaçmaqçı bolup kemining bexidinmu lənggərni elip taxliwetəyli dəp baħanə kərsitip, qolwaqni dengizə qüxürdi. **31** Pawlus yüzbexi wə ləxkərlərgə: — Bu [kemiqilər] kemidə qalmisa, silər qutulalmaysilər! — dedi. **32** Buning bilən ləxkərlər kemidiki qolwaqning aroqamqilirini kesip, uni ləylitip qoydi. **33** Tang atay degəndə, Pawlus həmməylənni bir'az oqizaliniwelixka dəwət qildi. U: — Siləning dəkkə-dükkə iqidə heqnemə yeməy turoqininglarə qə on tət kün boldi. **34** Əmdi bir'az oqizaliniwəxlərləni ətünimən. Qünki həyat qəlixinglar üqün muxundaq qilixka toqra kelidu; qünki heqkaysinglarning bexidiki bir tal moymu ziyanoqə uqrimaydu! — dedi. **35** Bu səzni qilip bolup, u qolioqə bir parqə nanni elip, kəpqilikning aldidə Hudaə qə təxəkkür eytip oxtup yedi. **36** Xuning bilən həmməylən oqəyrətlinip oqizaliniwəxlərlə baxlidi **37** (kemidə biz jəmiy ikki yüz yətmix altə kixi iduk). **38** Həmməylən qorsaqilirini toqlioqəndin keyin, kemini yeniklitix üqün, kemidiki buoqdaylarnimu dengizə taxliwətti. **39** Tang atqanda, kemiqilər quruklukning nə ikənləqini tonumidi. Lekin uningdiki bir qumluk qoltuqni bayqap, kemini bir amal qilip xu yərdə uruldurup quruklukqə qiqarmaqçı boldi. **40** Ular aldi bilən lənggərləni boxiwetip, ularni dengizə taxliwətti. Xuning bilən bir waqitə, kemining ikki yənilix paləqining baqlirini boxitip, ularni qüxürüwətti. Andin kemining bexidiki yəlkənni xamaloqə qiqirip, kemini qumlukning kirəqikoqə qaritip mangdurdi. **41** Əmdi ikki əkim bir-birigə uqraqxan yərgə kirip qəlip, ular kemini kirəqə soqturuwaldi; kemining bexi dengiz tegigə

urulup petip, midirlimay kaldı, lekin kemining arka tərifi dolqunlarning zərbisi bilən quwulup ketixkə baxlıdı. **42** Ləxkərlər məhbüslarning suoqa səkrəp keqip ketixining aldini elix üqün, həmmisini ɵltürüwətməkqi boldı. **43** Lekin yüzbexi Pawlusni kɵtkuzuxni halioqan bolup, ləxkərləarning bundak kılıxioqa yol koymidi. U aldi bilən su üzüxni bilidioqanlarning suoqa qüxüp kiroqakqa qikixini, **44** qaloqanlarning bəzilirini tahtaylaroqa, bəzilirini kemining quwulup kətkən parqilirioqa esilip, kiroqakqa qikixini buyrudi. Xundak boldiki, həmməylən kutulup sak-salamət kuruqlukqa qikti.

28 Biz kutulup sak-salamət kiroqakqa qikqandin keyin, u aralning Malta dəp atilidioqanlikini bilduk. **2** Yərlık həlk bizgə intayin mehribanlık bilən muamilə kildi; qünki u qaoqda yamoqur yeoqip, həwa sooquk boloaqqa, ular gülhan yekip bizni kütüwalıdı. **3** Pawlus bir baqlam otun terip kelip otka taxliwidi, issiqtin etilip qikqan bir zəhərlik yilan uning kolini qixliginiqə qaplixiwaldi. **4** Xu yərlıklər Pawlusning kolioqa yepixip turoqan yilanni kɵrüp, bir-birigə: — Bu adəm qokum bir katil ikən! Dengizdin kutulup qikqan bolsimu, «Adillik» uning tirik kelixioqa yol koymidi, — deyixti. **5** Lekin Pawlus yilanni otning iqigə silkip atti, ɵzi bolsa heqkandak zəhim yemidi. **6** Həlk uningoa bədini ixqip ketidu yaki u tuyuksiz yikilip ɵlidu dəp qarap turatti. Lekin uzun waqit qarap turup, uningda heqkandak binormal həlätning bolmioqanlikini kɵrüp, oylioqinidin yenip: — Bu bir ilah bolsa kerək! — deyixti. **7** U yərning ətrapidiki yurtta, aral baxliqi (Publiyas dəp ataloqan)ning birnəqqə yər-ətizliri bar

idi. U bizni oʻyigə baxlap, üq kün kizojin mehman kilip kütti. **8** U qaojda xundak boldiki, Publiyusning atisining kizitmisi oʻrləp, toloqak bolup yetip qaloqanikən. Pawlus uning yenioqa kirip, dua kilip üstigə qolini təgküzüp, uni sakaytip koydi. **9** Xuningdin keyin araldiki qaloqan kesəlləarning həmmisi uning aldioqa kelip, sakaytildi. **10** Ular bizning hərmitemizgə nuroqun sowoqatlarni beoqixlioqan bolup, ahirda bu yərdin yənə yoloqa qikqan waqtimizda, bizni yoloqa lazimlik nərsə-kerəklər bilən təminlidi. **11** Malta arilida Iskəndəriyədin kəlgən, bexioqa «Samawiy Qoxkezək» ilahlırining nəqixliri oyuloqan bir kemə kixlioqanidi. Aralda üq ay turoqandin keyin, bu kemə bilən yoloqa qiktuk. **12** Sirakoza xəhirigə kelip, u yərdə üq kün turduk. **13** Andin aylinip mengip, [Italiyədiki] Regiyum xəhirigə kəlduk. Ətisi xamal yənilixi əzgirip jənubtin qikixi bilən, ikkinqi küni Puteoli xəhirigə yetip kəlduk. **14** U yərdə birnəqqə qerindaxlarni taptuk, ularning oʻtünüxliri bilən biz ular da bir həptə turduk. Xundak kilip biz Rim xəhirigə yetip kəlduk. **15** Keliwatqanlikimizdin həwər tapqan xu yərdiki qerindaxlar bizni qarxi elix üqün xəhərdin qikip hətta «Apiyus baziri»oqiqə, [bəziliri] «Üq Saray»oqiqə kəlgənidi. Pawlus ularni kərgəndə, Hudaqa rəhmət eytip, oqəyrətləndi. **16** Rim xəhirigə kirginimizdə, yüzbexi məhbuslarni orda qarawul begigə tapxurdi; lekin Pawlusning birla kəzətküqi ləxkər bilən bir oydə ayrim turuxioqa ruhsət qilindi. **17** Üq kündin keyin, u u yərdiki Yəhudiylarning kattiwaxlirini ozi bilən kərixüxkə qakirdi. Ular jəm bolqanda, u mundak dedi: — Qerindaxlar! Mən həlkimizgə yaki ata-bowilirimizdin

qalduruloqan o'rp-adatlarga qarxi heqkandak ix qilmioqan bolsammu, Yerusalemda turoqinimda tutkun qilinip rimliklarning qolioq tapxuruldum. **18** Rimliklar meni sorakka tartip, mendə o'lim jazasioq məhkum qilouduq birer jinayət bolmioqaqqa, meni koyuwətməqci boldi. **19** Lekin Yəhudiyalar buningoq qarxilik bildürgəqkə, Qəysərgə murajət qilixka məjbur boldum. Bularni deqinim bilən, bu mening öz həlkim üstidin xikayitim bar degənlirim əməs. **20** Xu səwəbtin mən silər bilən yüz kərixüx wə bu həqtə silərgə eytix üqün siləni bu yərgə qakirdim. Qünki bu zənjir bilən baqlinixning səwəbi dəl Israilning kütken ümididir. **21** Ular Pawluska: — Biz bolsaq Yəhudiyədin sən toqruluk hət almiduk, yaki u yərdin kəlgən qerindaxlarning heqkaysisimu sən toqruluk birer yaman həwər əkəlmidi yaki yaman qepingni qilmidi. **22** Lekin sening pikirliringni anglioumiz bar. Qünki həmmə yərdə kixiləning [sən təwə boləqan] bu məzhəpkə qarxi səzləwatqanlikidin həwirimiz bar! — deyixti. **23** Xuning bilən ular Pawlus bilən kərixüxkə bir künni bekitti. U küni nuroqun kixilər uning turalouusioq kəlgənidi; u tang atqandin kəqkiqə ularoq [səz-kalamni] xərhləp, Hudaning padixahlıki həkqidə toluq guwahlik berip, Təwrat həm pəyoqəmbərləning yazmiliridin nəkil kəltürüp, ularni əysa toqruluk qayil qilixka küqidi. **24** Uning səzligə bəzilər ixəndürüldi, bəzilər ixinixni rət qildi. **25** Ular Pawlusning mundaq bir səzni qilixi bilən əzara kelixəlməy qaytip kətti. U mundaq dedi: — Muqəddəs Roh Yəxaya pəyoqəmbər arkilik ata-bowilirimizoq munu səzni dəl jayida eytkan: **26** — «Baroqin; muxu həlkə mundaq dəp

eytkin: — «Silər anglaxni anglaysilər, biraq qüxənməysilər; Kөрүxni көrүsilər, biraq bilip yətməysilər. 27 Qünki muxu həlkning yürükini may qaplap kətkən, Ular angliqanda qulaqlirini eşir qiliwaloqan, Ular közlirini yumuwaloqan; Undaq bolmisidi, ular közliri bilən көrüp, Quliki bilən anglap, Kөngli bilən qüxinip, Öz yolidin yanduruluxi bilən, Mən ularni saqaytqan bolattim»». 28 Xunga bilixinglar kerəkki, Hudaning bu nijatliki yat əlliklərgə əwətliwatidu. Ular bolsa uningqa kulak salmay qalmaydu! — dedi. U bu sözlərni eytkanda Yəhudiylar öz-ara qattiq talax-tartix qilixip kətti. 30 [Pawlus] əzi ijarigə aloqan əydə toluk ikki yil turdi wə bu yərdə uning bilən көrүxükə kəlgən həmmə kixiləрни qəbul qilip, 31 tolimu yürəklik bilən həm heq tosaluqqa uqrimay, Hudaning padixahlikini jar qilip, Rəb əysa Məsihkə dair həqiqətləрни yətküzüp təlim bərdi.

Rimliklarğa

1 Rosulluqqa tallap qaqiriloğan, Hudaning hux hawirini jakarlaxka ayrip tayinlengän, Mäsih äysaning küli bolöjan mänki Pawlustin salam! **2** Huda bu hux hawerning kelixini heli burunla pəyojəmbərliri arkilik mukəddəs yazmilarda wadə qilöjanidi. **3** Bu hux hawər Öz Oqlı, yəni Rəbbimiz äysa Mäsih toqrisididur; jismaniy jəhəttin U Dawutning nəslidin tuqulöjan; birdinbir pak-mukəddəs Roh tərripidin əlümdin tirildürülük arkilik «küq-kudrət İgisi Hudaning Oqlı» dəp kərsitilip bekitilgən; **5** U arkilik, xundaqla Uning nami üqün barlıq əllər arisida Hudağa etikədtin bolöjan itaətmənlik wujudka kəltürülükə biz mehir-xəpkətkə wə rosulluqqa muyəssər bolduk; **6** Silər ular arisida, äysa Mäsih tərripidin qaqiriloğansilər. **7** Xunga, Huda səygən wə U «mukəddəs bəndilirim» dəp qaqirojan Rim xəhridiki həmminglarğa, Atimiz Hudadin wə Rəbbimiz äysa Məsihtin mehir-xəpkət wə aman-hatirjəmlilik bolöjay! **8** Aldi bilən mən äysa Mäsih arkilik həmminglar üqün Hudağimoğa təxəkkür eytimən; qünki silərnin etikədinglar pütkül ələmgə pur kətti. **9** Öz Oqlı toqrisidiki hux hawərdə qin roh-qəlbim bilən mən hizmitini qiliwatqan Huda Əzi mening dualirimda silərni xunqə üzlüksiz əsləp turöjanliqimoğa guwahtur. **10** Mən dualirimda, mumkin kədər Hudaning iradisi bilən silərnin yeninglarğa berixka ahir muyəssər boluxka həmixə etünimən. **11** Qünki mən silərni birər rohiy iltipatka igə qilix arkilik mustəhkəmləx üqün silər bilən kərixükə intayin təqəzzamən; **12** yəni, mən aranglarda bolsam, bir-birimizning etikədidin əzara

təsəlli wə ilham alalaymiz deməkdə. **13** Kərinaxlar, mən silərnin xuni bilixinglarni halaymənki, baxqa yərdiki əlliklərnin arisida hizmitim mewa bərgəndək, silərnin aranglardimu hizmitimning mewa berixi üçün yeninglaroqa berixni kəp kətim niyət kildim, ləkin bəgünqigə tosaləuəqa uqrap keliwatimən. **14** Mən hərəkəndək adəmlərgə, məyli Yunanliklar wə yat taipilərgə, danixmən wə nadanlaroqa bolsun, həmmisigə kərzdarmən. **15** Xuning üçün imkaniyət mənə yar bərsila mən Rimdiki silərgimu hux hər wərnəni yətküzüp bayan kəlixkə kizəinmən. **16** Qünki mən Məsih toərisidiki bu hux həwərdin hər gəz hijil bolmaymən! Qünki u uningəqa ixəngüqilirininin həmmisini, aldi bilən Yəhudiylarni, andin keyin Greklərnəni niyətkə erixtəridioqan Hudaning küq-kudritidur! **17** Qünki [hux həwərdə] etikədkə asalanəqan, Hudaning birhil həkəkəniyəlikə etikədkə kəloquqilaroqa wəhiyə kəlinəqandur. [Mukəddəs yazmilarda] yeziləqinidək: — «Həkəkəniyə adəm ixənq-etikədi bilən həyat bolidu». **18** Qünki həkəkəniyətsizlik bilən həkəkətni basidioqan insanlarning barlik iplaslikəqə wə həkəkəniyətsizlikigə nisbətən Hudaning kəratkən oqəzi ərxtin oquq wəhiyə kəlinməktə. **19** Qünki insanlar Huda toərisida biləydiyəqan ixlar ularning kəz aldida turidu; qünki Huda həmməni ularoqa oquq kərsitip bərgən **20** (qünki dunya apiridə boləqandin bəri Hudaning kəzgə kərnəməs əzgiqilikliri, yəni mənggülik kudriti wə birdinbir Huda ikənlikə Əzi yaratkən məwjudatlar arkilik oquq kərnülməktə, xundəqlə buni qüxinip yətkili bolidu. Xu səwəbtin insanlar həq bəhənə kərsitəlməydu) (ərdios g126) **21** —

qünki insanlar Hudani bilsimu, uni Huda dəp uluqlimidi, Uningoşa təxəkkür eytmidi; əksiqə, ularning oy-pikirliri bimənə bolup, nadan kəlbı qarangojulixip kətti. **22** Əzlrini danixmən kılıp kərsətsimu, lekin əkilsiz bolup qıkti; **23** qirimas Hudaning uluqlukining ornioşa qirip əlidioşan adəmzatka, uqar-kanatlaroşa, tət ayaşlik haywanlaroşa wə yər beşirlişuqilaroşa ohxaydioşan butlarnı almxturup qoyşanidi. **24** Xunga Huda ularni kəlbidiki xəşwaniy həwəsliri bilən iplaslik kılıxka, xundakla bir-birining tənirini nomuska qalduruxka qoyup bərdi. **25** Ular Huda toşrisidiki həkikətni yaloşanoşa aylandurdi, Yaratquqining ornioşa yaritiloşan nərsilərgə qokunup, tawap-taət kılışanidi. Həlbuki, Yaratquşioşa təxəkkür-mədhıyə mənggügə oşulmakta! Amin! (aiōn g165) **26** Mana xuning üqün, Huda ularni pəskəx xəşwaniy həwəslərgə qoyup bərdi. Hətta ayallarmu təbiy jinsiy munasiwətni oşeyriy munasiwətkə aylandurdi; **27** xuningdək, ərlərmu ayallar bilən bolidioşan təbiy jinsiy munasiwətlərnı taxlap, baxka ərlərgə xəşwaniy həwəslər bilən kəyüp pixidioşan boldi. Ərlər ərlər bilən xərməndilikke kirixti wə nətijidə ularning muhalip kilmixliri əz bexioşa qıkti. **28** Ular Hudani bilixtin waz keqixni layik kərgənliki tallioşanliki üqün, Huda ularni buzuk niyətlərgə wə nalayik ixlarnı kılıxka qoyup bərdi. **29** Ular hərhil həkkanıyəsizlik, rəzillik, nəpsaniyətqilik, əqmənlikke qəmüp, həsəthorluk, katillik, jedəlhörluk, məkkarlik wə hərhil bətniyətlər bilən toldi. Ular ioşwəgər, **30** təhməthor, Hudaşoşa nəprətlinidioşan, kibirlik, mahtanqak, qongqi, hərhil rəzilliklərnı oylap

qikiridioʻan, ata-anisining sʻzini anglimaydioʻan, **31** yorutulmioʻan, wʻdisidʻ turmaydioʻan, kʻyümsiz wʻ rʻhimsiz insanalardur. **32** Ular Hudaning xularoʻa bolʻan adil hʻkümüni, yʻni xundak ixlarni qilʻuqilarning ʻlümgʻ layik ikʻnlikini enik bilsimu, bu ixlarni ʻzliri qilipla qalmay, bʻlki xundak qilidioʻan baxqilardın sʻyünüp ularni alkixlaydu.

2 ʻm̄di ʻy baxqilarning üstidin hʻküm qilidioʻan insan, kim boluxungdin kʻt'iynezʻr bahane kʻrsitʻlmʻysʻn; qünki baxqilar üstidin qaysi ixta hʻküm qilsang, xu ixta ʻz gunahingni bekıtisʻn. Qünki ʻy hʻkümqi, sʻn ʻzüngmu ularoʻa ohxax ixlarni qiliwatisʻn. **2** Bizgʻ mʻlumki, Hudaning undak ixlarni qilʻanlar üstidin hʻküm qikirixi [mutlʻk] hʻkikʻtkʻ asaslanʻandur. **3** Xunga, i xundak ixlarni qilʻanlar üstidin hʻküm qilʻarʻuqi, xundakla xuningʻa ohxax ixlarni qilʻuqi insan, ʻzüng Hudaning hʻkümidin qaqalaymʻn dʻp hiyal qilamsʻn? **4** Yaki Hudaning mehribanlikining seni towa qilix yolioʻa baxlaydioʻanlikini heq bilmʻy, uning mehribanliki, kʻng kʻrsakliki wʻ sʻwr-takitining mollukioʻa sʻl qaratamsʻn? **5** ʻksiqʻ, towa qilmaydioʻan jahillikning wʻ tax yürʻklikingdin, Huda adil hʻkümüni ayan qilidioʻan ʻzʻzʻplik küni üqün sʻn ʻz bexingʻa qüxidioʻan ʻzʻzipini toplawatisʻn. **6** Huda hʻrkimgʻ ʻz ʻmʻllirigʻ yarixa ix kʻridu. **7** Yahxi ixlarni sʻwrqanlik bilʻn qilip, xan-xʻrʻp, hʻrmʻt-ʻhtiram wʻ baqiylikni izdigʻnlʻrgʻ U mʻnggʻlük hayat ata qilidu; (**aiōnios g166**) **8** lekin xʻhsiyʻtqilʻrgʻ, hʻkikʻtkʻ tʻn bʻrmʻy, ʻksiqʻ hʻkqaniyʻtsizlikkʻ ʻgʻxkʻnlʻrgʻ ʻzʻzʻp-kʻhr

yaʼtdurulidu; **9** yamanlik qilidiʼan barlik jan igisigə, aldi bilən Yəhudiylarə, andin Greklərgə külpət wə dər-dələm qüxidu; **10** birak, barlik yahxilik qiloquqilarə, aldi bilən Yəhudiylarə, andin Greklərgə xan-xərəp, hərmət-ehtiram wə aman-hatirjəmlik təkdim qilinidu. **11** Qünki Hudada adəmnig yüz-hatirisini qilix yoqtur. **12** — qünki Təwrat qanunini bilməy gunah sadir qiloqanlarning hər biri Təwrat qanunining həkümigə uqrimisimu, [əyibkə uqrap] halak bolidu; Təwrat qanunini bilip turup gunah sadir qiloqanlarning hər biri bu qanun boyiqə sorakqə tartilidu **13** (qünki Hudaning aldidə qanunni angliʼanlar əməs, bəlki qanunoqə əməl qiloquqilar həkqaniy həsablinidu. **14** Qünki Təwrat qanunini bilməydiʼan əlliklər təbiy halda bu qanunoqə uyoqun ixlarni qilsa, gər qə bu qanundin həwərsiz bolsimu, Təwrat qanuni ularda kərüngən bolidu. **15** Ularning bu qiloqanliri öz qəblirigə qanun tələplirining pütüklük ikənlikini kərsitidu; xuningdək, ularning wijdanlirimu əzlrigə həkqətning guwahqisi bolup, oy-pikirliri əzini əyibləydu yaki əzini aqlaydu) **16** — mən yətküzüp keliwatqan bu hux həwərgə asasən Hudaning əysa Məsih arkilik insanlarning qəlbidə pükkən məhpiy ixlər üstidin həküm qikiridiʼan künidə [yukirida eytilə qanun yüz beridu]. **17** Sənqu, əgər əzüngni Yəhudi dəp atəp, Təwrat qanunioqə ümid baqləp, Hudaoqə təwəmə n dəp mahtansang, **18** qanundin əginip uning iradisini bilip, esil bilən pəsni pər qətkən bolsang, **19** Təwrat qanunidin bilim wə həkqətning jəwhirigə igə boldum dəp qarəp, əzüngni korlarə qə yol baxliʼoquq, qarəngə qə qəloqanlarə qə mayak, nadanlarə qə əgətküqi,

gədəklərgə ustaz dəp ixəngən bolsang — **21** əmdi sən baxkılarəja təlim berisənu, əzünggə bərməmsən? Ooqrilik kilmanglar dəp wəz eytisənu, əzüng ooqrilik kılamsən? **22** «Zina kilmanglar» — dəp wəz eytiysənu, əzüng zina kılamsən? Butlardin nəprətlinisənu, əzüng buthanilardiki nərsilərnə bulang-talang kılamsən? **23** Təwrat qanuni bilən mahtinisənu, əzüng xu qanunoja hilaplik kılıp, Hudaəja daə kəltürəmsən?! **24** Huddi [mukəddəs yazmilarda] yezilojindək: «Silərnəning kilmixinglar tüpəylidin Hudaning nami taipilər arisida kupurlukqa uqrimakta». **25** Təwrat qanunioja əməl kılısang, hətnə kılinojiningning əhmiyiti bolidu, ləkin uningoja hilaplik kılısang, hətnə kılinojining hətnə kılınmiojandək hesablinidu. **26** Əmdi hətnisizlər qanunning tələpligə əməl kılısa, gərqə hətnisiz bolsimu, Huda təripidin hətnilik hesablanmamdu? **27** Təwrat qanun dəsturidin həwərdar wə hətnilik turukluk qanunoja hilaplik kıləuqi, i Yəhədiy, qanunoja əməl kılidojan jismaniy hətnisizlər təripidin sening gunahing üstidin həküm qikiriliwatmamdu? **28** Qünki sirtki kərünüxi Yəhədiy bolsila uni [həqikiy] Yəhədiy degili bolmaydu, sirtki jəhəttiki jismaniy hətninimu [həqikiy] hətnə degili bolmaydu, **29** rohida Yəhədiy boləjini [həqikiy] Yəhədiydur; uning hətnə kılinojini hətnə qanun dəsturi arkilik əməs, bəlki kəlbidə, Rohtindur. Bunday kixining təriplinixi insanlar təripidin əməs, bəlki Huda təripidin bolidu.

3 Undaqta, Yəhədiy boləjanning Yəhədiy əməstin nemə artuqçilixi bar? Hətnilik boləjanning nemə paydisi bar? **2** Əməliyəttə, ularning hər jəhəttin kəp artuqçilixi bar.

Birinqidin, Hudaning bexarətlik sözliri Yəhudiylarğa amanət kılınğan. **3** Əmdi gərqə ulardin bəziliri ixənqsiz qıkkən bolsımu, buningğa nemə bolatti? Ularning ixənqsizliki Hudaning ixənqlikliğini yökka qıqiriwetərmi? **4** Hərgiz undak kılmaydu! Huda rastqıl hesablinip, həmmə adəm yalğanqi hesablınsun! Huddi [mukəddəs yazmılarda Huda həkkidə] yeziləninidək: – «Səzliginingdə adil dəp ispatlanəysən, Xikayətkə uqriəningdə ələibə kıləysən». **5** Ləkin bizning həkkaniysizlikimiz arkilik Hudaning həkkaniyligi tehimu enik kərsitilsə, buningğa nemə dəymiz? Həkkaniysizlik üstigə əzəp təkidiğan Hudani həkkaniy əməs dəymizmi (mən insanqə səzləymən)? **6** Mundaq deyixkə hərgiz bolmaydu! Əgər undak bolsa, Huda aləmni kəndak sorakka tartidu? **7** [Bəzilər yənə]: «Mening yalğanqilkimdin Hudaning həkikətliki tehimu oquq kılinsa, xundakla uluəluqi tehimu yorutulsa, əmdi mən yənə nemə üqün gunahkar dəp karilip sorakka tartilimən?» [deyixi mumkin]. **8** Undak boləanda nemixka (bəzilər bizgə təhmət qaplımaqci bolup, gəplirimizni buriwətkəndək) «Yamanlıq kılayli, buningdin yaxilik qıqip kəlar» – deyixkə bolmaydu? Bundaq degüqiləning jazalinixi həkliktur! **9** Əmdi nemə deyix kerək? Biz [Yəhudiylar] [Yəhudiy əməslərdin] üstün turamduq? Yaq, hərgiz! Qünki biz yukurida Yəhudiylar bolsun, Greklər bolsun həmmisining gunahning ilkidə ikənlikini ispatlap əyibliduk. **10** Dərwəkə, mukəddəs yazmılarda yeziləninidək: – «Həkkaniy adəm yök, hətta birimu yoktur, **11** Yorutuləğan kixi yoktur, Hudani izdiginimu yoktur. **12** Həmmə adəm yoldin qətnidi,

Ularning barliqi ʻarzimʻs bolup qikti. Mehribanlik kilouqi yok, hʻatta birimu yoktur. **13** Ularning geli eqiloʻan kʻabridak sesiktur, Tilliri kazzaplik qilmakta; Kobra yilanning zʻahiri lʻowliri astida turidu; **14** Ularning zuwani qaroxax hʻam zʻardigʻa toloʻan. **15** «Putliri qan tokuxka aldiraydu; **16** Baroʻanla yerida wʻeyranqilik wʻa pajiʻelik ixlar bardur. **17** Tinqlik-aramlik yolini ular heq tonuʻoʻan ʻamʻs». **18** «Ularning nazirida Hudadin kʻorkididoʻan ix yoktur». **19** Tʻawrattiki barlik soʻzlarning Tʻawrat qanuni astida yaxaydidoʻanlaroʻa qarita eytiloʻanliki bizgʻa ayan. Bularning maʻksiti, hʻer insanning aʻoʻzi bahana kʻersitʻlmʻy tuwaklinip, pʻutkul dunyadikiler Hudaning sorikida ʻayibkar ikʻan dʻep ayan qilinsun, degʻenliktur. **20** Xunga, heqkandak ʻet igisi Tʻawrat-qanunioʻa ʻamʻl kilixka intilixliri bilʻen [Hudaning] aldida hʻakkaniy hʻesablanmaydu; qʻunki Tʻawrat qanuni arkilik insan ʻez gunahini tonup yetidu. **21** Birak, hazir qanun yoli bilʻen ʻamʻs, bʻelki Hudaning ʻezidin kʻalgʻen birhil hʻakkaniylik axkarilandi! Bu hil hʻakkaniylikka qanunning ʻezi wʻa pʻeyoʻambʻerlarning [yazmilirimu] guwahlik bʻergʻendur; **22** yʻeni, Hudaning ʻaysa Mʻasihning ixʻenq-sadakʻatliki arkilik etiqad kilouqilarning hʻammisining iqigʻa hʻam ʻustigʻa yʻetkuzidoʻan hʻakkaniylikidur! Bu ixta ayrimqilik yoktur **23** (qʻunki barlik insanlar gunah sadir kilip, Hudaning xan-xʻeripigʻa yetʻalmʻy, uningdin mʻahrum boldi) **24** Qʻunki etiqadqilarning hʻammisi Mʻasih ʻaysada bolʻoʻan nijat-hʻerluk arkilik, [Hudaning] mehʻir-xʻepkiti bilʻen bʻedʻalsiz hʻakkaniy kilinidu. **25** Huda Uni gunahlarning jazasini kʻoturgʻuqi kafarʻet qurbanliki sʻupitida tʻayinlidi;

[insanlarning] Uning [qurbanlik] kenioqa ixanq baqlixi bilan [qurbanlik] inawetliktur. Huda bu arkilik burunki zamandakilarning sadir qilgan gunahlorioqa sawr-takatlilik bolup, jazalimay etkuzuwetixining adillik ikanlikini korsatti. **26** Buningqa ohxax bu [qurbanlik] arkilik U hazirki zamanda bolgan haxqaniylikinimu korsatkən. Xundak kilip U Ozining ham haxqaniy ikanlikini ham Oysaning etiqadida boluqini haxqaniy qilouqi ikanlikinimu namayan kildi. **27** Undak bolsa, insanning nemə mahtanoquqiligi bar? Mahtinix yok kilindi! — Nemə prinsipka اساسən? Qanunoqa intilix prinsipi bilanmu? — Yak! «Etikad» prinsipi bilan! **28** Qunki «Insan Təwrat qanunioqa əməl qilixka intilixliri bilan əməs, bəlki etiqad bilan haxqaniy kilinidu» dəp hesablaymiz! **29** Əjəba, Huda pəxətla Yəhudiylarningla Hudasi mu? U əllərninomu Hudasi əməsmu? Xundak, u əllərninomu Hudasi dur. **30** Huda bolsa birdur, U hətnə kilinoqlarni etiqad bilan həmdə hətnə kilinmioqlarnimu etiqad bilan haxqaniy kilidu. **31** Əmdi etiqad prinsipi bilan Təwrat qanunini bikar kilwetimizmu? Yak, dəl buning əksiqa, uni kükə igə kilimiz.

4 Undakta, biz [Yəhudiylarning] jismani yəhəttiki atimiz İbrahımning erixkini toqlrisida nemə dəymiz? **2** Əgər İbrahım əməlliri bilan haxqaniy dəp jakarlanoqlan bolsa, uningda mahtanoqudək ix bolatti (bəribir Hudaning aldidə uning mahtinix haxqi yok idi). **3** Qunki muqəddəs yazmilarda nemə deyilgən? — «İbrahım Hudaoqa etiqad kildi; Bu uning haxqaniyliqi hesablandi» deyilidu. **4** İxligüqigə berilidoqlan hax «məhir-xəpət»

hesablanmaydu, balki birhil «kərz qayturux» hesablinidu. **5** Birak, heq ix-əməl kilmay, pəkət nomussiz gunahkarlarni həkkaniy kילוuqi Hudaşa etiqad kilidişan kixining bolsa, uning etiqadi həkkaniylik dəp hesablinidu! **6** Huda kילוan əməllirigə karimay, həkkaniy dəp hesablişan kixining bəhti toşrulux Dawut [pəyşəmbərnu] mundak degən: — **7** «Itaətsizlikliri kəqürüm kilinşan, Gunahliri yepilşan kixi nemidegən bəhtliktur! **8** Pərwərdigar gunahliri bilən heq hesablanmaydişanlar nemidegən bəhtliktur!». **9** Əmdi bəht yalşuz hətnə kilinşanlarşila mənsup bolamdu, yaki hətnə kilinmişanlarşimu mənsup bolamdu? Qünki: «İbrahimning etiqadi uning həkkaniylikı dəp hesablandı» dəwatimiz. **10** Həkkaniylik kandaş əşwalda uningşa hesablandı? Hətnə kilinixtin ilgirimu yaki hətnə kilinixtin keyinmu? U hətnə kilinşan şalda əməş, balki hətnə kilinmişan şalda hesablandı! **11** Uning hətnini kəbul kילוini bolsa, uni hətnə kilinixtin burunla etiqadi arkilik igə bolşan həkkaniylikka məşür bəlgisi şüpitidə bolşanidi. Demək, u hətnisiz turup Hudaşa etiqad kילוuşilarning həmmisining atisi boldı — ularnu [etiqadi bilən] həkkaniy hesablinidu! **12** U yənə hətnə kilinşanlarningnu atisidur; demək, hətnə kilinşan boluxi bilən təngla hətnə kilinmişan waştidimu etiqadlik yol mangşan atimiz İbrahimning izlirini besip mangşanlarningnu atisi bolşandur. **13** Qünki [Hudaning] İbrahimşa wə nəşligə dunyaşa mirashor bolux toşrisidiki wədə berixi İbrahimning Təwrat şanunişə əməş kilixka intilginidin əməş, balki etiqadtin bolşan həkkaniyliktin kəlgən. **14** Qünki əgər

kanunoga intilidiganlar mirashor bolidigan bolsa etiqad bikar narsa bolup qalatti, Hudaning wadisimu yokqa qikirilgan bolatti. **15** Qunki Tawrat kanuni [Hudaning] oazipini elip kelidu; qunki kanun bolmisa, itaatsizlik degan ixmu bolmaydu. **16** Xuning uqun, Hudaning wadisining [paxat] Oz mehır-xepkiti arkilik amelga axuruluxi uqun, u etiqadkila asalinidu. Buning bilan u wada Ibrahimning barlik awladliriga, paxat Tawrat kanuni astida turidiganlarogila amas, balki Ibrahimga etiqad qilouqilarning hammaşigimu kapalatlik kiligan. Qunki mukaddas yazmilarda: «Seni nuroşun qowmning atisi kildim» dep yeziliginidek, Ibrahim hammaşimizning atisidir. Derhaxikat, u oluklarni tirilduridigan, mawjut bolmigan bar dep mawjut kilidigan, ezi etiqad başligan Huda aldida hammaşimizning atisi boldi. **18** Heqkandak umid qalmisimu u yonila umidta etiqad kildi wa xuning bilan uningoga: «Sening nasling [san-sanaksız] bolidu» dep aldin eytilogandek nuroşun qowmning atisi boldi. **19** U yuz yaxka yekinlap, tenini olgan hesablisimu, xundakla ayali Sarahningmu baliyatkusini eldi dep qarşisimu, yonila etiqadta ajizlaxmidi; **20** Hudaning wadisiga nisbatan etiqadsizlik kilip heq ikkilanmidi, aksiqe u etiqadi arkilik kuqaytildi wa Hudani uluqlidi, **21** «U nemini wada kiligan bolsa xuni amelga axurux kudritige Igidur» dep toluq ixandurildi. **22** Xuning bilan bu «uning haqqaniyliki hesablandi». **23** Bu, «Uning haqqaniyliki hesablandi» degan sez yalozun uning uqunla amas, **24** balki Rabbimiz aysani elumdin tirildurgan Hudaga etiqad kiliximiz bilan haqqaniy hesablinidigan

bizlär üqünmu yezilöjan; **25** [Məsih] bolsa itaətsizliklerimiz üqün pida yolioja tapxuruldi wə həkkanıy kılınıximiz üqün tirildürüldi.

5 Xunga etiقاد bilən həkkanıy kılinojan ikənmiş, Rəbbimiz Əysa Məsih arkılik Huda bilən inaq munasiwəttə bolimiz. **2** U arkılik etiقاد yolida bizni qing turoquzidiojan bu mehır-xəpkitining iqigə kirix hokukioja muyəssər bolduk, xuningdək Hudaning xan-xəripigə baqliojan ümidimizdin xad-huram bolimiz. **3** Xundak bolupla qalmay, müxkül əhwallar iqidə xadlinimiz; qünki müxküllük səwrqanlikni, səwrqanlik qidamlikni, qidamlik ümidni elip kelidu, dəp bilimiz. **5** Wə bu ümid bizni yərgə karitip koymaydu, qünki bizgə ata kılinojan Mukəddəs Roh arkılik Hudaning mehır-muhəbbiti alliburun kəlbimizgə kuyulup exip taxti. **6** Qünki biz pəkət amalsiz qalojinimizda, Məsih biz ihlassizlar üqün [Huda] bekitkən waqıtta əzini pida kildi. **7** Birsining həkkanıy adəm üqün jenini pida kılıxi nahayiti az uqraydiojan ix; bəzidə yahxi adəm üqün birsi pida boluxqa jür'ət kılıximu mumkin; **8** lekin Huda Əz mehri-muhəbbitini bizgə xuningda kərsitiduki, biz tehi gunahkar waqtimizda, Məsih biz üqün jenini pida kildi. **9** Hazir biz Uning keni bilən həkkanıy kılinojan ikənmiş, əmdi U arkılik [kelidiojan] oşəzəptin kutuluximiz tehimu jəzməndur. **10** Qünki burun Hudaəja düxmən boləjan bolsakmu, Oqlining əlümi arkılik bizni Uning bilən inaqłaxturojan yərdə, Uning bilən inaqłaxturulojandin keyin, əmdi [Oqlining] hayati arkılik biz tehimu kutuldurulmamduq?! **11** Buning bilənla qalmay, hazir biz Rəbbimiz Əysa Məsih

arkilik Huda bilən inaklaxturulduq, U arkilikmu Hudaning
Əzidin xadlinimiz. **12** Xuningdək, gunahning dunyaoqa
kirixi birla adəm arkilik boldi, ölümning dunyaoqa kirixi
gunah arkilik boldi; xuning bilən gunah arkilik ölüm
həmmə adəmgə tarkaldi; qünki həmmə adəm gunah sadir
kildi **13** (qünki Təwrat kanunidin ilgirimu gunah dunyada
bar idi, əlwəttə; hərbuki, kanun bolmisa gunahning hesabi
elinmaydu. **14** Xundaqtimu, ölüm Adəm'ata waqtidin Musa
pəyoqəmbər waqtioqə insanlaroqimu həküm sürdi; ular
gərqə Adəm'atining sadir qiləqan itaətsizlikidək gunah
sadir qilmioqan bolsimu, bu insanlarmu ölüm həkümidin
haliy bolmidi). Adəm'atining əzi — keyin kelidoqan
Məsihning bir bexarətlik ülgsidur; **15** hərbuki, [Hudaning]
xapaətlik sowoqiti Adəm'atining itaətsizlikining pütünləy
əksidur. Qünki birla adəmning itaətsizliki bilən nuroqun
adəm əlgən bolsa, əmdi Hudaning mehİR-xəpkiti wə
xuningdək birla adəm, yəni Əysa Məsihning mehİR-
xəpkiti arkilik kəlgən sowoqat exip-texip turoqəqə,
nuroqun adəmgə yətküzülüp tehimu zor nətijə hasil
kildi! **16** Xu xapaətlik sowoqatning nətijisi bolsa, xu bir
adəmning gunahining aqiwitigə pütünləy ohximaydu.
Qünki bir adəmning bir qətim ətküzgən itaətsizlikidin
qikəroqan həküm insanlarni gunahkar dəp bekitkən
bolsimu, əmma xu xapaətlik sowoqat bolsa kəpligən
kixilərnin nuroqun itaətsizlikiridin «həkkəniy qilinix»qə
elip baridu. **17** Əmdi bir adəmning itaətsizliki tüpəylidin,
ənə xu bir adəm arkilik ölüm həkümran boləqan yərdə,
[Hudaning] mol mehİR-xəpkitini, xundakla həkkəniylik
boləqan xapaətlik sowoqitini qəbul qiləqanlar bir adəm,

yəni xü Əysa Məsih arqilik həyatda xunqə oqalibanə həkümranlik qiloquqilar bolmamdu! **18** Xunga, bir qetimlik itaətsizlik tüpəylidin barlik insanlar gunahning jazasioqa məhkum qilinoqan bolsa, ohxaxla bir qetimlik həqqaniy əməl bilən həyatlik elip kelidioqan həqqaniylik pütkül insanlaroqa yətküzülgən. **19** Bir adəmnin bir qetimlik itaətsizliki arqilik nuroqun kixilər dərwekə gunahkar qilinip bekitilgəndək, bir adəmnin bir qetimlik itaətmənliki bilənmü nuroqun kixilər həqqaniy qilinip bekitilidu. **20** Əmdi Təwrat qanuni insanning itaətsizlikliri kəprək axkarlinip bilinsun dəp kirgüzülgənidi. Ləkin gunah kəyərdə kəpəygən bolsa, [Hudaning] mehir-xəpkitimu xü yərdə tehimu exip taxti. **21** Xuningdək, gunah [insaniyətnin] üstidin həkümranlik qilip [ularni] əlümgə elip baroqinidək, [Hudaning] mehir-xəpkiti həqqaniylikqa asalinip həkümranlik qilip, insanni Rəbbimiz Əysa Məsih arqilik mənggülik həyatlikqa erixtüridu. (aiōnios g166)

6 Undaqta, nemə degülik? Hudaning mehir-xəpkiti tehimu axsun dəp gunah iqidə yaxawerəmdük? **2** Yaq, hərgiz! Gunahqa nisbətən əlgən bizlər qandakmu uning iqidə yaxawerimiz? **3** Yaki silər bilməmsilər? Hərkəysimiz Məsih Əysaoqa kirixkə qəmüldürülgən bolsak, Uning əlümi iqigə qəmüldürüldük? **4** Biz qəmüldürüx arqilik Uning əlümi iqigə kirip, Uning bilən billə kəmüldük; buning məqsiti, Məsih Atining xan-xəripi arqilik əlümdin tirilginidək, bizningmu yengi həyatda mengiximiz üqündur. **5** Qünki [Məsihning] əlümigə ohxax bir əlümdə Uning bilən birgə baqlanoqanikənmiz,

əmdi biz qoqum Uning tirilixigə ohxax bir tirilixtimu Uning bilən birgə bolimiz. **6** Xuni bilimizki, gunahning makani boləjan tenimiz kardin qikirilip, gunahning kullukida yənə bolmaslikimiz üçün, «kona adəm»imiz Məsih bilən billə krestlinip əlgən **7** (qünki əlgən kixi gunahın halas boləjan bolidu). **8** Məsih bilən billə əlgən bolsak, uning bilən təng yaxaydioanlikimizəjimu ixinimiz. **9** Qünki Məsihning əlümdin tirilgəndin keyin qayta əlməydioanlik, əlümning əmdi Uning üstidin yənə həkümranlik kılalmaydioanlik bizgə məlum. **10** Qünki Uning əlümi, U gunahni bir tərəp kılax üçün pəkət bir qetimlik əldi; Uning hazır yaxawatқан həyati bolsa, U Hudaəja yüzlinip yaxawatқан həyattur. **11** Xuningəja ohxax, silərmu əzünglarni gunahқа nisbətən əlgən, əmma Məsih əysada bolup Hudaəja yüzlinip tirik dəp həsablانglar. **12** Xunga gunahning əlidioan teninglarda həkümranlik kılaxioja yol qoymانglar, uning rəzil arzu-həwəslirigə boysunmanglar, **13** xuningdək teninglarning heq əzasini həkkanıyətsizlikқа qoral kılip gunahқа tutup bərmənglar. Əksiqə, əlümdin tirildürülgənlərdək, əzünglarni Hudaəja atانglar həmdə teninglardiki əzalarni həkkanıyətning qorali kılip Hudaəja atانglar. **14** Gunah silərnin üstüngləroja heq həkümranlik kılmaydu; qünki silər Təwrat qanunininin astida əməs, bəlki Hudaning mehır-xəpkiti astida yaxawatisilər. **15** Undaқта, kandaқ kılax kerək? Qanunning astida əməs, mehır-xəpkət astida boləjanlikimiz üçün gunah sadir kiliwərsək bolamdu? Yak, hərgiz! **16** Əzliringlarni itaətmən kullardək birigə tutup bərsənglar, xu kixininin quli boləjanlikinglarni

bilməmsilər — yaki ölümə elip baridoğan gunahning kulliri, yaki Huda aldida həkkaniylikka elip baridoğan itaətmənlikning kulliri boluxunglar mukərrər? **17** Hudağa təəkkür! Burun gunahning kuli boləansilər, birak [Məsihning] təlimigə baxlinip, bu təlim kərsətkən nəmunigə qin dilinglardin itaət kildinglar. **18** Silər gunahning küqidin kutuldurulup, həkkaniylikning kulliri boldunglar. **19** Ətliringlar ajiz boləaqqa, silərgə insanqə səzləwatimən: — ilgiri silər tən əzayinglarni napak ixlarəqə wə əhlaksizlikka kullardək tutup berixinglar bilən tehimu əhlaksizliklarni kələndək, əmdi hazır tən-əzaliringlarni pak-mukəddəslikkə baxlaydioğan həkkaniylikka kullardək tutup beringlar. **20** Silər gunahning kulliri boləqan waqtinglarda, həkkaniylikning ilkidə əməs idinglar. **21** Hazir nomus dəp qarəqan burunki ixlardin xu qaəda silər zadi kəndək mewə kərdinglar? U ixlarning aqiweti əlümdür. **22** Birak, hazır silər gunahnin ərkin kilinip, Hudaning kulliri boləqan ikənsilər, silərdə əzünglarni pak-mukəddəslikkə elip baridoğan mewə bar, uning nətijisi mənngülük həyattur. (aiōnios g166) **23** Qünki gunahning ix həkqi yənila əlümdür, birak Hudaning Rəbbimiz Məsih əysada boləqan sowəqiti bolsa mənngülük həyattur. (aiōnios g166)

7 I kərindaxlar, mən hazır Təwrat qanunini bilgənlərgə səzləwatimən; silər qanunning pəkət həyat waqtidila insan üstigə həkümran bolidioğanlikini bilməmsilər? **2** Məsilən, eri bar ayal, eri həyatla bolidikən, qanun boyiqə erigə baqlanoğan; lekin eri əlüp kətsə, [əzini erigə baqləqan] nikah qanunidin azad kilinidu. **3** Xuning

üqün, bu ayal eri həyat vaxtında baxka bir ərgə baqlansa, zinahor ayal dəp atilidu. Lekin eri əlöp kətsə, u [nikah] qanunidin ərkin bolidu; xu qaqlada baxka bir ərgə təgsə, zina qılqan bolmaydu. **4** Huddi xuningdək, qerindaxlar, silər Əysa Məsihning [qurbanlıq] teni arqilik Təwrat qanunioqa nisbətən əldünglar. Buning məqsiti silərning baxka birsigə, yəni əlümdin Tirilgüqigə baqlinixinglar wə xuning bilən Hudaqla mewə berixinglardin ibarəttur. **5** Qünki biz «ət»ning ilkidə wəktimizda, Təwrat qanuni gunahning arzu-həwəslirini tehimu qozqlap, tenimizdiki əzalarda əlümgə elip baridiqlan mewini qıqarqlanidi; **6** lekin, həzir biz Təwrat qanunining ilkidin ərkin bolduk. Qünki əzimizni boqlup turidiqlan bu qanunioqa nisbətən əlgən bolup, qanunning dəsturining kona yolida əməs, bəlki Rohning yengi yolida [Hudaning] qulluqlıda bolimiz. **7** Undaqla nemə degülük? Təwrat qanunining əzi gunahmu? Hərgiz undaql əməs! Dərwəqə, qanunning kərsətmiliri bolmisa, gunahning nemə ikənlikini bilməyttim. Qanun «nəpsaniyətlilik qılma» demigən bolsa, nəpsaniyətlilikning nemə ikənlikini bilmigən bolattim. **8** Lekin gunah qanunning əmri arqilik pursət tepip, iqidmə hərhil nəpsaniyətliliklərnə qozqlidi. Təwrat qanuni bolmisa, gunahmu əlüktək jansiz bolatti. **9** Bir qaqlarda qanunning sirtida yaxiqlinimda həyat idim, lekin qanun əmrini bilixim bilənla, gunahmu janlinip, meni əlümgə elip bardi. **10** Əslidə kixigə həyatlıq elip kəlsun dəp buyruqlan qanunning əmri əksiqə mangu əlüm elip kəldi. **11** Qünki gunah qanunning əmri bilən hujum pursitini tepip, meni azdurdy wə əmr arqilik meni

öltürdi. **12** Buningdin qarioranda kanun hakikatən pak-mukəddəstur, uning əmrinu mukəddəs, toqra-adalətlik wə yaxidur. **13** Undaқта, yaxhi bolojini manga əlüm boldimu? Hərgiz undaқ əməs! Bəlki, gunahning kəwətlə kəbih ikənliki əmr arkilik oquқ axkarilinixi üqün, bu yaxhi əmrning wasitisi bilən gunah məndə əlüm pəyda kildi. **14** Təwrat қanunining «rohқа təwə» ikənlikini bilimiz. Biraқ mən bolsam «ətkə təwə»durmən, demək gunahқа kuldək setiloqanmən. **15** Qünki nemə kiliwatқinimni əzümму bilməymən. Qünki əzüm niyət қiloqan ixlarni қilmaymən; əksiqə, nəprətlinidioqinimni қilimən. **16** Lekin əgər əzüm halimioqan ixlarni қilsam, əzüm қanunning yaxhi ikənlikini etirap қiloqan bolimən. **17** Xundaқ ikən, bu ixlarni mən əməs, bəlki iqimdə məwjut boloqan gunah kilduridu. **18** Iqimdə, yəni mening ətlirimdə heq yaxhiliқning məwjut əməslikini bilimən; qünki yaxhiliқ қilix niyitim bar bolsimu, uni қilalmaymən. **19** Xuning üqün əzüm halioqan yaxhiliқni қilmay, əksiqə halimioqan yamanliқni қilimən. **20** Əzüm niyət қilmioqan ixni қilsam, buni қilidioqan mən əməs, bəlki iqimdə makan қiloqan gunahтур. **21** Buningdin əzümdiki xundaқ bir қanuniyətни bayқaymənki, yaxhiliқni қilmaqqi bolojinimda, yamanliқ һaman iqimdə manga һəmrəһ bolidu. **22** Qəlbimdə Hudaning қanunidin sөyünimən; **23** biraқ tenimdiki əzalirimda baxқа bir қanuniyətни сезimən. Bu қanuniyət qəlbimdiki қanun bilən jəng қilip, meni tenimdiki əzalirimdiki gunah sadir қilduroquqi қanuniyətkə əsir қilidu. **24** Nemidegən dərdmən adəmmən-һə! Əlümgə elip baridioqan bu tenimdin kimmu meni қutқuzar?

25 Rəbbimiz Əysa Məsih arķilik Hudaqqa təxəkkür bolsun! Xundak qilip, qəlbim bilən Hudaning qanunioqa itaət qilimən, lekin ətlirimdə gunah sadir qilduroquqi qanuniyətkə itaət qilimən.

8 Hulasilisak, Məsih Əysada bolqanlar gunahning jazasioqa məhkum bolmaydu. **2** Qünki Məsih Əysada bolqan hayatliqni bəhx etidioqan Rohning qanuniyiti adəmni gunahqqa wə əlümgə elip baridioqan qanuniyəttin silərni halas qildi. **3** Qünki [gunahliq] ət elip kelidioqan ajizliq tüpəylidin Təwrat qanuni qilalmioqanni Hudaning Əzi [qildi]; U Əz Oqlini gunahkar ətlik qiyapəttə gunahni bir tərəp qilixqa əwətip, əttiki məwjut gunahni [əlümgə] məhkum kiliwətti; **4** buning bilən [mukəddəs] qanunning həkkanii təlipi ətkə əgəxməyidioqan, bəlki Rohqa əgixip mangidioqan bizlərdə əməlgə axurulidu. **5** Qünki ətkə boysunidioqanlar ətkə has ixlarning oyida yüridu; Mukəddəs Rohqa boysunidioqanlar bolsa, xu Rohqa ait ixlarning oyida yüridu. **6** Əttiki oy-niyətlər adəmni əlümgə elip baridu; Mukəddəs Rohqa ait oy-niyətlər hayatliq wə hatirjəm-amanliqtur; **7** qünki əttiki oy-niyətlər Hudaqqa düxmənliqtur; qünki ət Hudaning qanunioqa boysunmaydu həm hətta uningqqa boysunuxi mumkin əməs; **8** əttə bolqanlar Hudani hursən qilalmaydu. **9** Əmma silərgə kəlsək, pəkət Hudaning Rohi dərwəqə iqinglarda yaxawatqan bolsa, silər əttə əməs, bəlki Rohqa yaxaysilər. Əmma Məsihning Rohioqa igə bolmioqan adəm bolsa, u Məsihkə mənsoqlardın əməs. **10** Lekin Məsih qəlbinglarda bolsa, teninglar gunah tüpəylidin əlümning ilkidə bolsimu, həkkaniiylik

tüpəylidin rohinglar hayattur. **11** Həlbuki, əlgən Əysani əlümdin Tirildürgüqining Əzidiki Roh silərdə yaxisa, Məsihni əlümdin tirildürgüqi kəlbinglarda yaxawatqan Rohi arqilik əlidioqan teninglarnimu hayati küqkə igə qilidu. **12** Xuning üqün, kərindaxlar, biz ətkə kərzdar əməs, yəni uningə əgixip yaxaxka kərzdar əməsmiz. **13** Qünki ətkə əgixip yaxisanglar, həlak bolisilər; ləkin Mukəddəs Rohka tayinip əttiki qilmixlarni əlümgə məhquim qilsanglar, yaxaysilər. **14** Qünki kimlərkə Hudaning Rohining yetəqililikidə yaxisa, xularning həmmisi Hudaning pərzəntliridur. **15** Qünki silər qəbul qiloqan roh kullukka ait əməs, xundakla silərni qayta qərkunqka saləuqi birhil roh əməs, bəlki silər oqullukka elip baridioqan Rohni qəbul qiloqansilər; U arqilik «Abba, ata!» dəp nida qilimiz. **16** Roh bizning əz rohəimiz bilən billə bizning Hudaning baliliri ikənlikimizgə guwahlik beridu. **17** Hudaning baliliri ikənmiş, əmdi mirashorlarmu bolimiz — Hudaning mirashorliri həmdə Məsih bilən təng mirashor bolimiz — pəkətlə uning bilən təng azab-oqubət tartsakla, uning bilən xan-xəreptin təng bəhrimən bolimiz. **18** Qünki mən həzirki azab-oqubətlərnin kəlgüsidə bizdə axkarilinidioqan xan-xəreplərgə həq selixturoquqiliki yəq dəp həsəbləymən. **19** Qünki pütkül kainat Hudaning oqullirining ayan qilinixini intizarlik bilən kütməktə. **20** Qünki yaritiloqan kainat [Hudaning] [ləniti astida qəlip], bimənlikkə qəktürüldi. Bu, kainatning əz ihtiyari bilən əməs, bəlki uni qəktürgüqining iradisi bilən boldi wə xundak ümidi bilən boldiki, kainat əzimu qirixtin boləqan kulluktin

qutkuzulup, Hudaning pərzəntlirigə beqixlinidioqan xan-xərapkə təwə boləqan hərlükkə erixtürülüxtin ibarət idi. **22** Qünki pütkül kainatning həziroqigə nalə-pəryad kətürüp, tuoqut toloqikining azabini birliktə tartiwatqanliqini bilimiz. **23** Yaloquz kainat əməs, hətta bizmu, yəni [mukəddəs] Rohning tunji qiqaroqan mewisidin bəhrimən boləqan bizlərmu dilimizda nalə-pəryad kətürməktimiz həmdə [Hudaning] oqulliri süpitidə qobul qiliniximizni, yəni tenimizning nijatning hərlükigə qiqirilixini intizarliq bilən kütməktimiz. **24** Biz ümidkə baqlanoqaqqa tkuzuloqanikənmiz. Lekin ümid qilinoqan nərsə kərülgən bolsa, u yənə ümid bolamdu? Kimmu kəz aldidiki nərsini ümid qilsun? **25** Birak, tehi kərmiginimizgə ümid baqlioqanikənmiz, uni səwrqanliq bilən kütüximiz kerəktur. **26** Xuningdək, insaniy ajizliqimizda [Mukəddəs] Roh kelip bizgə yardəm qilidu; qünki qandak dua qiliximiz kerəklikini bilməymiz. Lekin Rohning Əzi ipadiligüsiz nalə-pəryad bilən biz üqün [Hudaning aldidə] turup dua-tilawət qilmakta. **27** Insanlarning qəlbini inqikiləp kəzitip Qarioquqi bolsa, [Mukəddəs] Rohning oy-niyətlirining nemə ikənlirini bilidu; qünki U Hudaning iradisi boyiqə mukəddəs bəndiliri üqün [Hudaning aldidə] dua qilip ətünməktə. **28** Xundakla xuni bilimizki, pütkül ixlar Hudani səyidioqanlarning, yəni uning məqsət-muddiasi boyiqə qaqiriloqanlarning bəht-bərikitigə birliktə hizmət qilmakta. **29** Qünki Huda aldin kəngligə pükəkənkixiləni, ularning kəlgüsidə Əz Oqlining obrazioqə ohxax bolidioqinini, Oqlining nuroqun kərindaxliri arisidiki tunji oqli bolidioqinini aldin

bəlgiligən. **30** Aldin bekitkən kixilərnı U qaķirdi, qaķiroĝan kixilərnı U həkķaniy kildi; həkķaniy ķiloĝanlaroĝa U xan-xərəp ata kildi. **31** Undaķta, bu ixlaroĝa yənə nemə dəyli? Huda biz tərəptə turoĝanikən, kimmu bizgə ķarxi qikalısun?! **32** Əz Ooĝlinimu ayımay, Uni həmmimiz üqün pida yolioĝa tapxuroĝan [Huda], Uningoĝa koĝup həmmini bizgə xərtsiz ata ķilmay qalarmu? **33** Kimmu Hudaning tallioĝanliri üstidin xikayət ķilalısun?! Huda həkķaniy ķiloĝan yərdə, **34** kimmu gunahķa məhķum ķilalısun? Əlgən, xundaķla tirilgən wə Hudaning ong yenida turuwatķan, həmdə biz üqün [Hudaning aldida] turup dua-tilawət ķiliwatķan Məsih xundaķ ķilarmu?! **35** Kim bizni Məsihning meħir-muħəbbitidin ayriwetəlısın? Japamuxəķķətmu, dərd-ələmmu, ziyankəxlikmu, aqarqilikmu, yalingaqılikmu, heyim-hətərmu yaki ķiliqmu? **36** [Muxəddəs yazmilarda] eytiloĝinidək: — «Seni dəp kün boyi ķirilməķtimiz, Booquzlinixni kütüp turoĝan koĝylardək həsablanməķtimiz». **37** Biraķ bizni Səyĝüqigə tayinip bularning həmmisidə oĝaliplarning oĝalipi bolməķtimiz; **38** Xuningoĝa ķət'iy ķayil ķilindimki, məyli əlüm bolsun həyatlıķ bolsun, pərixtilər bolsun jin-xəytan həkümranlar bolsun, hazırķi ixlar yaki kəlgüsidiki ixlar bolsun, hərķandaķ roħiy küqlər bolsun, **39** pələk bolsun ĝang bolsun, xundaķla pütkül kainatta yaritiloĝan hərķandaķ baxķa bir xəy'i bolsun, bizni Rəbbimiz Məsih əysada boloĝan Hudaning meħir-muħəbbitidin heqķaqan ayriwətküqi bolalmaydu.

9 Mən Məsihtə həkķikətni səzləymən, yaloĝan ĝəp eytməymən, wijdanım Muxəddəs Rohning ilkidə bolup

özəmgə guwahlik kilmakta — 2 Kəlbimdə zor dərd-ələm wə tūgiməs azab bar. 3 Qünki mening buradərlirim, yəni jismaniy jəhəttiki kərindaxlirim boləjan Israillarni [nijat tapkuzalisam] [Hudaning] lənitigə kəlip Məsihtin məhrum kəliniximni tiləxkə razi idim; ular Israillar! — ularəqa oşulluk həkukı, [Hudaning] xan-xəripining ayan kəlinixi, əhdiliri, Təwrat kənunining amanət boluxi, ibadət hizmətliri wə [Təwrat] wədiliri nesiwə kəlinidi. 5 Uluoş [ibraniy] ata-bowiliri ularningkidur; jismaniy jəhəttə Məsih ularning əjdadidur. U barlik məwjudat üstidin həküm sürgüqi, mənggü mubarək Hudadur. Amin! (aiōn g165) 6 — Birək Hudaning [Israiləqa boləjan] səzi bikar boldi, deməymən; qünki Israildin boləjanlarning həmmisila həkikiy Israil həsablanmaydu; 7 xuningdək, İbrahımning əwladliri bolsimu, həmmisila uning pərzəntliri həsablanmaydu. Qünki [mukəddəs yazmilarda İbrahımoqa]: «İshaktin tərəlgənlərlə sening nəsling həsablinidu» — deyilgən. 8 Demək, jismaniy jəhəttin [İbrahımdin] tərəlgən pərzəntlər Hudaning pərzəntliri boliwərməydu, bəlki [Hudaning] wədisi arkişik tərəlgənlər [İbrahımning] həkikiy nəslı həsablinidu. 9 Qünki Hudaning bərgən wədisi mundaq idi: «[Kələr yili] muxu qaşda kaytip kelimən, Sarah bir oşuləqa ana bolidu». 10 Uning üstigə, Riwkah bir ərdin, yəni əjdadimiz İshaktin [koxkezəkgə] hamilidar boləqanda, 11 Pərzəntliri tehi tuşulmioqanda, həkqandək yahxi yaki yaman ixnimu kilmasta, Huda Əzining adəmlərnı tallaxtiki muddiasining ularning kəlojan ix-əməllirigə əməs, pəkət Qakiroşuqi boləqanning iradisigə asaslənoqanlıkını kərsitix

üqün, Riwkahöja: «Qongi kiiqining hizmitini kilidu» — deyilgənidi. **13** Huddi yənə mukəddəs yazmilarda eytilöjini dək: «Yakupni söydüm, Əsawdin nəprətləndim». **14** Undaқта, bularöja nemə dəyli? Hudada adalətsizlik barmu? Hərgiz yox! **15** Qünki Huda Musaöja mundak degən: — «Kimgə rəhim kilöjum kəlsə, xuningöja rəhim kilimən, Kimgə iq aqrirkum kəlsə, xuningöja iq aqririmən». **16** Demək, bu ix insanning iradisigə yaki ularning tirixqanliqöja əməs, bəlki rəhimdillik kərsətküqi Hudaöja baqlıqtur. **17** Qünki Huda mukəddəs yazmilarda Pirəwngə mundak degən: — «Mening seni tikliximdiki məxsət dəl xuki, kudritimni üstüngdə kərsitix həmdə namimning pütkül jahanoja jakarlinixi». **18** Demək, Huda haliojiniöja rəhim kilidu, haliojinini tax yürək kilidu. **19** Əmdi bəlkim sən mangu: «Hudaning iradisigə həqkim qarxi qıqalmaydiojan tursa, undaқта Huda nemə üqün insanni əyibləydu?» — deyixing mumkin. **20** Birak, əy insan, Huda bilən takallaxkudək kimsən? Qelipta xəkilləndürüliwatқан nərsə özini xəkilləndürgüqigə: — «Meni nemə üqün bundak yasiding?» — deyələmdu? **21** Humdanqining ohxax bir kallək laydin esil orunoja ixlitidiojan kaqimu, xundakla adəttiki orunoja ixlitidiojan kaqimu yasax hokuki yokmu? **22** Huda Əz qəzipini kərsitixni wə küq-kudritini tonutuxni niyət qilöjan bolsa, qəzipigə layik bolöjan, halakətkə təyyarlanöjan «kaqilar»öja adəttin taxkiri səwrqanlik bilən kəksikərnini kəng kilip kəlgən bolsa, uningöja nemə boptu? **23** Wə xuning bilən Əzining rəhim-xəpkitining nixani qilöjan wə xan-xərəpkə muyəssər boluxқа aldın'ala

təyyarlıoqan «kaqilar»da, yəni Əzi Yəhudiylar arisidinla əməs, bəlki əllər arisidinmu qaqiroqan bizlərdə xan-xəripining qəksizlikini namayan kəlix üqün xundak kəlixni halioqan bolsa, buningoqa nemə boptu? **25** Bu huddi Hudaning Hoxiya pəyoqəmbər arkilik eytkinidək: — «Əsli həlkim hesablanmioqan həlkni həlkim, əsli səymigənlərnə səygənlirim dəymən»; **26** wə yənə: — «Burun ularoqa: «Silər Mening həlkim əməsilər» deyilgən jayda, Kəlgüsidə dəl xu jayda ularoqa «Tirik Hudaning ooqulliri!» degən nam berilidu». **27** Yəxaya pəyoqəmbərmu Israil tooqruluk mundaq jakarlıoqanidi: — «Israillarning sani dengiz sahilidiki kumdək kəp bolsimu, lekin pəkət birlə «kəldi» kətquzulidu; **28** qünki, Pərwərdigar Əz ixini tügitiwetip, həkəkəniylik bilən tezdin uni ijra kəlidu; qünki U yər yüzidə həkükümini təltəküs wə tez ijra kəlidu». **29** Yəxaya pəyoqəmbər yənə əldin eytkinidək: — «Əgər samawi koxunlarning Sərdari bolioqan Pərwərdigar bizgə bir nəsil kəldurmioqan bolsa, Sodom xəhəridək, Gomorra xəhəridək [yokəloqan] bolattuk». **30** Undakta, bularoqa nemə deyiximiz kərək? Həkəkəniylikkə intilmigən əlliklər həkəkəniylikkə, yəni etikədkə əsaslanioqan birhil həkəkəniylikkə erixti. **31** Ləkin Israil həkəkəniylikni kərsətkən Təwrat kənunioqa intilgini bilən kənunəng təlipigə yetəlmidi. **32** Nemə üqün? Qünki ularning [həkəkəniylikkə] intilixi etikədkə bilən əməs, bəlki «sawəblik ixlar» bilən idi. Ular «putlikaxəng tax»kə putlixip yikəlip qüxti; **33** huddi [mukəddəs yazmilarda] yeziləninidək: «Həlkni putlixidioqan putlikaxəng taxni,

Adəmni yikitudiöjan qoram taxni Zionöja qoydum, Uningöja etikad kילוuqi härgiz yärgä qaritilip qalmas».

10 Qerindaxlar, yüräk intizarim, xundakla Hudaöja yelinixim Israillarning kutkuzuluxi üqündur. **2** Qünki xuningöja guwahlik berimänki, ularning Hudaöja häkikätänmu kizöjin intilixi bar, birak ularning intilixi häkikiy bilim üstigä kurulojan әmäs. **3** Qünki ular Hudaning häkkanıylikini bilmigäqkә, uning orniöja özlirining häkkanıylikini tiklәxkә tirixip, Hudaning häkkanıylikioja boysunmidi. **4** Qünki Tәwrat kanunining nixan-mәksiti Mәsihning Özidur; xuning bilән etikad kילוuqilarning härbiri üqün häkkanıylik bar boldi. **5** Qünki Tәwrat kanunioja әmәl kilixtin kәlgән häkkanıylik häkkidә Musa pәyojәmbәр mundak yazöjan; «Kanunning әmrlirigә әmәl kילוanlar xu ixliridin hayatlik tapidu». **6** Lekin etikadtin bolöjan häkkanıylik mundak dәydu: — «Kөnglүngdә: — «Kim asmanöja qıkar?» (yәni «Kim Mәsihni asmandin elip qüxürär?») **7** wә yaki «Häng tegigә kim qüxär?» (yәni «Mәsihni ölümdin kim qayturar?») — demigin». (**Abyssos g12**) **8** Әmdi xu [häkkanıylik] nemә dәydu? — «Söz-kalam sanga yekındur, tilingda wә dilingdidur!» — bu söz-kalam dәl biz jakarlaydiöjan etikadning sözidur. **9** Demäk, «Әysaning Rәb ikәнlikini aözing bilән etirap kılsang wә kәlbingdә Hudaning uni ölüklәр arisidin tirildürgәнlikigә ixәnsәng, kutkuzulisән!» **10** Qünki insan kәlbidә etikad kilix bilән häkkanıy kilinidu, eöjizida etirap kilix bilән nijatqa erixidu. **11** Muqәddäs yazmilarda deyilgәndәk; «Uningöja etikad kילוuqining härbiri härgiz yärgә qaritilmas». **12** Qünki

bu jähəttə Yəhudiylar bilən Greklarning pərki yok; hər ikkisininin Rəbbi həmmening Rəbbidur wə Əzigə nida qiloqlarning həmmisigə mol bayliqlirini ayimaydu. **13** Qünki: «Kimdikim Rəbning namini qaqirip nida qilsa qutkuzulidu». **14** Lekin Rəbgə ixənmigən kixi qandaqmu Uningoqa nida qilalisun? U toqruluk anglimioqlan kixi qandaqmu Uningoqa ixənsun? Hux həwər jakarlioquqi bolmisa, ular uni qandaqmu angliyalisun? **15** Xu jakarlioquqilar əwətilmigən bolsa, hux həwərnini qandaqmu yətküzəlisun? Muqəddəs yazmilarda yeziloqinidək: «Aman-hatirjəmlilik toqruluk hux həwərnini, bəht-saadət toqruluk hux həwərnini yətküzgənlərnin ayaqliri nemidegən güzəl-həl!». **16** Birak, huddi Yəxaya [pəyoqəmbərnin] «I Pərwədigar, bizning həwirimizgə kimmi ixəndi?» deginidək həmmə adəm hux həwərgə itaət qiloqlan əməs. **17** Xunga etikad həwərnini anglaxtin kelidu wə xu həwər Məsih toqruluk səzdə anglitilidu. **18** Lekin xuni soraymənki, ular xu həwərnini anglimioqlanmidu? Əlwəttə anglidi: — «Ularning sadasi pütkül dunyaqla, Səzliri yər yüzininin qərlirigə yətti». **19** Yənə xuni soraymənki, Israillar [xu həwərdin] wəqip bolmioqlanmidu? Aldi bilən, Musa [Israiloqla] mundak bexarət bərgən: — ««Həq həlk əməs» bolqlan bir həlk arqilik silərdə həsət qozqlaymən, Nadan bir həlk arqilik qəzipinglarni qozqlaymən». **20** Keyin, Yəxaya pəyoqəmbər intayin yürəklik həlda xu bexarətni berip: — «Əzümgə intilmigənlərgə Əzümni tapkuzdum, Meni sorimioqlanlarqla Əzüm kəründüm» — dedi. **21** Lekin, U Israillar həkqidə: — «Mən kün boyi bu

itaətsiz wə tərsa həlkə qəllirimni uzitip intilip kəldim!»
— dəydu.

11 Undaқта, xuni soraymənki: — Huda Əz həlkədin waz kəqtimu? Hərgiz undaқ əməs! Mənmu İbrahım əwladidin, Binyamin kəbilisidin boləqan bir İsrailəu! **2** Huda aldın kəngligə pükəkən Əz həlkədin waz kəqkini yoқ, Muқəddəs yazmilarda İlyas [pəyoқəmbər] həkəkədə nemə deyilgənliki silərgə ayan əməsmu? U İsrailardin azar qekip Hudaəya yelinip: — **3** «I Pərwərdigar, ular Sening pəyoқəmbərliringni ɵltürüxti, qurbangəhliringni qekixti. Pəqət ɵzüm yaloқuzla qəldim, ular yənə meningmu jenimni almakqi boluxuwatidu», degən. **4** Hudaning uningəya kayturoqan kalami qandaқ boldi? U: «Baaləya tiz pükmigən yəttə ming adəmni ɵzümgə elip qəldim» — degən. **5** Huddi xuningdək, bögünki kündimu Hudaning xapaiti bilən [İsraildin] ɵzi tallioqan bir «qəldi» bar. **6** [Ularıning tallinixi] xapaət bilən boləqan bolsa, undaқта ɵzlirining əjir-əmili bilən boləqan əməs. Əməllərdin boləqan bolsa, xapaət xapaət bolmay qalatti. **7** Nətijidə qandaқ boldi? İsrailar izdiginigə erixəlmidi, lekin ulardin tallanoqanlar erixti. Qaloqanlarıning bolsa, kəngülliri bihudlaxturuldi. **8** Huddi muқəddəs yazmilarda eytiləninidək: — «Huda ularning roھ-qəlbini oқəplətkə saldi, Bögüngə qədər kəzlirini kərməs, Quləqlirini anglimas qildi». **9** Xuningdək Dawut [pəyoқəmbərmu] mundaқ degən: «Ularıning dastihini ɵzligə qapqan wə tuzaq bolup, Ularни putlaxturup, qilmixlirini ɵz bexioqə qüxürsun! **10** Kəzliri qarəngəulixip, kərəlmisun; Bəllirini mənggü ruslatmay püküldürgəysən!» **11** Undaқта, xunimu

sorayki: [Israillar] yikilip kaytidin turozuzulmaslikka putlaxkanmu? Hergiz undak emes! Lekin ularning teyilip itaetsizlik qilolanlikidin nijat yat alliklarga yetkuzildi. Buningdin maksat Israillarni hasetka kozoxaxtin ibarattur. **12** Em-di ularning teyilip itaetsizlik qilixi dunyoga asayixlik bahx atkan bolsa, xundakla ularning ziyantartkini allarni beyitkan bolsa, undakta kalgusida ularning hamma-sining toluq nijatlikka erixixi dunyoga tehimu zor baht elip kalmamdu?! **13** Em-di siler alliklarga sozlawatimən; men alliklarga rosul supitida bekitilgəndin keyin, wəzipəmni xan-xərəplik dəp uluqlaymənki, **14** janjigərlirim bololanlarning hasitini kozoxap, ularning bəzilirini kutuldurarmənmikin degən ümidte bolimən. **15** Qünki ularning taxliwetilgənlikining nətijisi dunyadiki allarni Huda bilən inaxlaxturux bolsa, undakta ularning qobul qilinixi elümdin tirilix bolmay nemə? **16** Hosuldin tunji bolup qiqқан hemirdiki kallək muqəddəs hesab-lansa, pütin hemir muqəddəs dəp hesablinidu. Dərəhning yiltizi muqəddəs bolsa, xahlirimu muqəddəs bolidu. **17** Zəytun dərihining birnəqqə xehi dər-wəkə sunduriwetilgənidi, wə sən yawa zəytun kəqiti bolup, ularning ornioğa ulanding. Mana em-di dərəh yiltizidin ozukluk elip, mol xirnisidin bəhrimən boluqu bololanikənsən, **18** em-di sunduruwetilgən axu xahlardin özüngni üstün qilip mahtanma. Mahtansang, xuni untumioqinki, sən yiltizni eməs, yiltiz seni kətürüp quwwətləwatidu. **19** Sən em-di: «Xahlar mening ulinixim üqün sunduriwetildi» — deyixing mumkin. **20** Toqra, ular etiqadsizliq-tin sunduruldi; sən bolsang, etiqading bilən tik turisən;

birak uningdin maojrurlanma, aksiqe [Hudadin] kork!
21 Qunki Huda ayni waqtida bu derahnning ez xahlirini ayimiojaniken, senimu ayimasliki mumkin. **22** Mana, [bu ixlarda] Hudaning mehribanlikiqa hamede kattik kol ikanligige kara. U Oz yolidin yikilip quxxkanelerge kattik kol idi, lekin sanga (mehribanlikida dawamlilik tursangla) mehribanlik kersatmekte. Undak bolmiojanda, senmu kesip taxlinisen. **23** [Yehudiylarmu] etikadsizlikta qing turiwalmisa, aslidiki derahek ulinidu. Qunki Huda ularni kayta ulaxka kadirdur. **24** Qunki ager sen yawa zeytun darihidin kesip elinip, tabiiy kanuniyotke hilap halda [baodiki] yahxi zeytun darihige ulanojan yerde, aslidiki bu tabiiy xahlarning ez darihike ulinixi tehimu mumkinou?! **25** Kerindaxlar, ozinglarni ustun we akillik qaojlaxtin saklinixinglar uqun, wehiy kilinojan xu sirdin hawersiz kelixinglarni halimaymanki, ta [Huda talliojan] Yehudiy amaslarning sani toluqlanojuqe, Israilning bir kismi tax yureklike kaldurulidu; **26** andin putkul Israil kutkuzulidu. Bu tojruluk mukaddes yazmilarda mundak yezilojan: — «Kutkuzojuqi Ziondin kelip, Iplaslikni Yakuptin yok kilidu. **27** Men ularning gunahlrini elip taxliwotkinimdə, Mana bu ular bilen tuzidiojan ahdem bolidu». **28** Əmdi hux hawer jehattin kariojanda, silarning bahtinglar uqun Yehudiy helki [hux hawergə] duxmen kilip bekitilgen; birak Hudaning tallixi jehattin kariojanda, ata-bowilirimiz sawebidin seyulgəndur. **29** Qunki Huda Ozi bergənlirini we qakirikini kayturuwalmaydu. **30** Silər əlliklərmu bir qaojlarda Hudaqa itaət kilmiojan bolsanglarmu, [Yehudiylarning] itaətsizlikining netijiside

hazir rəhim-xəpəkətə erixinglar. **31** Yəhudiylar bolsa itaət qılmay keliwatidu; [Hudaning] buningdiki məksiti, silərgə kərsətkən rəhim-xəpəkət arkilik ularnimu rəhim-xəpəkətə erixtürüxtin ibarəttur. **32** Qünki Huda pütkül insanoğa rəhim-xəpəkət kərsitix üqün, həmməylənni itaətsizlikkə solap qoydi. (eleēsē g1653) **33** — Ah! Hudaning danaliki wə ilim-həkmitining bibağa bayliqliri həm həsabsiz qongqurluqi! Uning həkünilirining tegigə yətkili bolmas! Uning yolliri izdəp tepixtin xunqə yiraktur! **34** «Kimmu Pərwərdigarning oy-muddialirini qüxinip yətti? Kimmu Uningoğa məslihətqi bolalidi?» **35** «Uningoğa kim awwal bir nərsə berip, Keyin uni qayturup bər deyəlidi?». **36** Qünki barlik məwjudatlar Uningdin kəlgən, U arkilik məwjut bolup turidu, Həm Uning üqün məwjut bolup turidu. [Barlik] xan-xərəp əbədgiqə Uningoğa boləyay! Amin. (aiōn g165)

12 Xunga, əy qerindaxlar, Hudaning rəhimdilliki bilən silərdin xuni ötünimənki, teninglarni mukəddəs, Hudani hursən kilidioğan, tirik qurbanlik süpitidə Uningoğa beoqixlanglar. Mana bu silərning [Hudağa] kilidioğan həqiqiy ibaditinglardur. **2** Bu dunyaning kəlipioğa kirip qalmanglar, bəlki oy-pikringlarning yengilinixi bilən özgərtilinglar; undaq qiloğanda Hudaning yahxi, qəbul qılarlik wə mukəmməl iradisining nemə ikənlikini ispatlap bilələysilər. (aiōn g165) **3** Manga ata qilinoğan xapaətkə əsasən hərbinglaroğa xuni eytimənki, əzünglar toquruluk özənglarda bar boləyinidin artuq oylimay, bəlki Huda hərbinglaroğa təksim qiloğan ixənqning miqdarioğa əsasən salmaqlik bilən əzünglarni dəngsəp

körünglar. **4** Qünki tenimiz köpligən əzalardin tərki b tapқан һәмдә һәрбир əzayimizning ohxax bolmioqan roli bolojandək, **5** bizmu көp bolojinimiz bilən Məsihtə bir tən bolup bir-birimizgə baqlinixlik əza bolimiz. **6** Xuning üqün bizgə ata қilinqan mehір-xəpkət boyiqə, һәрhil rohij iltipatlirimizmu bar boldi. Birsigə ata қilinqan iltipat wəhiyni yetküzüx bolsa, ixənqisining dairisidə wəhiyni yetküzsun; **7** baxқilarning hizmitini қilix bolsa, hizmət қilsun; təlim berix bolsa, təlim bərsun; **8** riojətləndürüx bolsa, riojətləndürsun; sədikə berix bolsa, mərdlik bilən sədikə bərsun; yetəkləx bolsa, əstayidillik bilən yetəklisun; һəyrhəhlik kərsitix bolsa, һuxal-һuramlik bilən қilsun. **9** Mehір-muhəbbitinglar sahta bolmisun; rəzilliktin nəprətlininglar, yahxilikқа qing baqlininglar; **10** Bir-biringlarni қerindaxlarqə қizojin mehір-muhəbbət bilən səyünglar; bir-biringlarni һərmətləp yukiri orunoqa қoyunglar. **11** Intilixinglarda erinmənglar, roh-қəlbinglar yalkunlap keyüp turup, Rəbkə қullarqə hizmət қilinglar. **12** Ümidтə bolup xadlinip yürünglar; muxəkkət-қiyinqiliklaroqa səwr-takətlik bolunglar; duayinglarni һərkəndəқ wakitta tohtatmanglar. **13** Mukəddəs bəndilərninğ ehqiyajidin қiқinglar; mehmandostlukқа intilinglar; **14** Silərgə ziyankəxlik қiloquqilaroqa bəht tilənglar; pəkət bəht tilənglarki, ularni қarojimanglar. **15** Xadlanoqanlar bilən billə xadlininglar; қayoqurup yioqlioqanlar bilən billə қayoqurup yioqlanglar. **16** Bir-biringlar bilən inaq otüp ohxax oy-pikirdə bolunglar; nəziringlarni üstün қilmanglar, bəlki təwən təbiқidiki kixilər bilən berix-

kelix qilinglar. Özünlarni danixmən dəp qaoqlimanglar. **17** Heqkimning yamanliqioja yamanlik bilən jawab qaytur manglar. Barlik kixining aldida ixliringlar pəzilətlik boluxka kəngül qoyunglar. **18** Imkaniyətning bariqə kəpçilik bilən inak ətünglar; **19** intikam almanglar, i səyümlüklirim; uni Hudaioja tapxurup Uning oqəzipigə yol qoyunglar, qünki [mukəddəs yazmilarda] mundak yezilojan: «Pərwərdigar dəyduki, intikam Meningkidur, [yamanlik] Mən qayturimən». **20** Xunga əksiqə «Düxmining aq bolsa, uni toydur, ussiojan bolsa, qandur. Bunday qilix bilən «uning bexioja kəmür qooqini toplap salojan bolisən». **21** Yamanlik aldida bax əgmənglar, bəlki yamanlikni yaxilik bilən yenginglar.

13 Həmmə adəm əzlrini idarə qiloquci hokuk igilirigə boysunsun. Qünki Huda tiklimigən həkümət yok; qaysi hokuk-hökümət məwjut bolsila Huda tərripidin tikləngəndur. **2** Xuning üqün, hokuk-hökümətkə qarxilik qiloquci kixi Hudaning orunlaxturuxioja qarxilik qilojan bolidu. Qarxilik qiloquqilar sorakka tartilidu **3** (qünki həkümranlar yaxilik qiloquqilaroja əməs, bəlki yamanlik qiloquqilaroja qorkunq kəltüridu). Həkümranlardin qorkuxni halimaymən desəng, undakta yaxi əməl qil. U qaoqda həkümət tərripididin tərriplinisən. **4** Qünki həkümranlar sening mənəpəiting üqün Hudaning hizmətqisidur. Lekin yamanlik qilsang, uningdin qorkuxung kerək! [Həkümran] qiliqni bikaroja esiwalmaydu, u yamanlik qiloquqioja Hudaning oqəzipini kərsitidiojan jaza bərgüqi süpitidə Hudaning hizmətqisidur. **5** Xuning üqün, həkümranlaroja boysunux

kerək. Bu, pəqət jazalinixtin saklinix üçünla əməs, bəlki pak wijdanlik bolux üçündür. **6** Muxu səwəbtinmu baj tapxurunglar; həkümranlar bolsa, Hudaning məhsus bu ixlarni baxkuruxka bekitkən hizmətkarlidir. **7** Hərkingə öz tegixlik həkkini tölənglar; oğəllə-parak tapxuruwaləuqioə oğəllə-parakni, baj yioğkuqilarəə bajni tapxurunglar; ehtiraməə tegixlik boləanlarəə ehtiram kilinglar, hərmət kilixka tegixlik boləanni hərmət kilinglar. **8** Bir-biringlarni səyüxtin baxka, heqkingə heqnərsidin kərzdar bolmanglar. Qünki baxkılarni səygən kixi Təwrat qanunining təlipini əməlgə axuroqan bolidu. **9** Qünki «zina kılma, qatillik kılma, oqrilik kılma, nəpsaniyətqilik kılma» degən pərhizlər wə bulardin baxka hərəkəndək pərzlərmu, «kəoxnangni əzüngni səygəndək səygin» degən bu əmrgə yioğinqaklanəə. **10** Mehirmuhəbbətkə berilgən [kixi] öz yekinioə heqkəndək yamanlik yürgüzməydu; xuning üçün, mehirmuhəbbət Təwrat qanunining təlipini əməlgə axuroquqidur. **11** Hazirki wəqitning jiddiylikini bilip, xularni kilinglar. Qünki biz üçün allikəqan uyqudin oyoğinix wəqit-saiti yetip kəldi. Qünki dəsəlpki etikad kiləə wəqtimizəə nisbətən nijatimiz tehimu yekınlap qəldi. **12** Keqə ətükə az qəldi, kündüz yekınlaxti. Xunga, qərangəolukning ixlirini taxlap, yoruklukning qəral-yəraqirini kiyəyli. **13** Kündüzgə muwəpiq diyanətlik həyat kəqürəyli, əyx-ixrət wə xərabhorlukka, zina wə kəyp-səpəəə, jedəl-majira wə həsəthorlukka berilməyli; **14** əksiqə əzünglarəə Rəb Əysə Məsihni kiyiwelinglar wə gunəhkar əttiki arzu-həwəslərnə qəndək qənduruxni heq oylimanglar.

14 Etikaadi ajizlarni qobul qilinglar, lekin ular bilan pikirda talax-tartix qilmanglar. **2** Birsi harqandak yemaklikni yeyixka bolidiqinioqa ixinidu; lekin yana etikaadi ajiz birsi paxat koxtatlarnila yaydu. **3** Harqandak yemakliklarni yaydiqan kixi yemaydiqan kixini kamsitmisun; hamda [bazi narsini] yemaydiqan kixi harqandak yemakliklarni yaydiqan kixi ustidin hokum qilmisun. Qunki Huda uni qobul qilqan. **4** Baxqa birsining hizmatkari ustidin hokum qilquqi san kim iding? Hizmatkarning tik turuxi yaki yikilip ketixiga paxatla oz hojayini mas'uldur. Hamda [xu hizmatkarmu] tik turidiqan qilinidu — qunki [hujayini] Rab uni tik turquzuxqa qadirdur. **5** Molum birsi molum bir kunni yana bir kunding ustun keridu, yana birsi hamma kunni ohxax dap qaraydu. Harkim ozining koqxarixioqa toluk ixanqi bolsun. **6** Molum kunni qadirlaydiqan kixi buning bilan Rabbining hermitida uni qadirlaydu. Bir narsini yaydiqan kiximu Rabbining hermitida yaydu, qunki u oz rizqi uqun Hudaqa taxakkur eytidu. Molum narsini yemaydiqan kixi yemaydiqanliqi bilan ozining Rabbining hermitida yemaydu, umu xundaqla Hudaqa taxakkur eytidu. **7** Qunki heqxaysimiz ozimiz uqun yaximaymiz wa heqxaysimiz ozimiz uqun olmaymiz; **8** Balqi agar yaxisak, Rabbiz uqun yaxaymiz; olsak, Rabbiz uqun elimiz. Xuning uqun yaxisakmu, olsakmu Rabbizga mansupturmiz. **9** Qunki Masihning oluxi wa tirilixi dal xu maxsat bilan boldiki, Uning oluklarning ham tiriklarning Rabbi boluxi uqundur. **10** Undaqa, san nemu uqun kerindixing ustidin hokum qilisən?

Yaki nemə üçün kerindixingni mənəitməysən? Qünki həmmimiz Hudaning soraq təhti aldida turiximiz kerək bolidu. **11** Qünki [mukəddəs yazmilarda] eytilöjnidək: — «Pərwərdigar dəyduki: — Öz həyatim bilən kəsəm iqimənki, Manga barliq tizlar pükülidu, Barliq tillar Meni etirap kilip mədhıyə oquydu». **12** Xunga, hər birimiz Huda aldida özimiz toşruluk hesab berimiz. **13** Xuning üçün, bir-birimizning üstidin həküm kılöquqi ikkinqi biri bolmayli. Buning ornioğa xundak həküm-kararöğa kelinglarki, hər kəndak kerindaxka gunahka yikitidioğan bir nərsini yaki tuzakni qoymasliq kerək. **14** Rəbbimiz Əysada bolöjanliqimdin xuningöğa kət'iy ixəndürölüp bilimənki, hər kəndak nərsə özlikidin haram əməstur; ləkin bir nərsini haram dəp qarioğan kixi üçün, u uningöğa haramdur. **15** Əgər yeməkliding tüpəylidin kerindixingni azabka qoyöjan bolsang, mehır-muhəbbət yolida mangmioğan bolisən. Məsih uning üçün Öz jenini pida kilip ölgən, bu [kerindixingni] yeməkliding bilən nabut kılma! **16** Əmdi silər yahxi dəp qarioğan ixlarning yaman deyilixigə səwəbqi bolup qalmanglar. **17** Qünki Hudaning padixahlıqi yemək-iqməktə əməs, bəlki Mukəddəs Rohğa bolöjan həkqaniylik, inakliq-hatirjəmlilik wə xadliqtidur. **18** Bularda yaxap Məsihkə hizmət kılöquqi kixi Hudani hursən kılıdu wə insanlarning təriplixigə sazawər bolidu. **19** Xuning üçün özimizni inakliqni ilgiri süridioğan wə bir-birimizning etiqadini qurup qikidioğan ixləroğa atayli. **20** Yeməkligni dəp Hudaning əjrini nabut kılmanglar. Həmmə nərsə dərwəqə həlaldu; birək birsi yegini bilən [etiqadida] putlaxsa, u

uningõa yaman hesablinidu. **21** Xuning üqün gex yeyix, xarab iqix, xundakla baxka hærkandak ixlarni kilixing kerindixingni gunahka teyilduridioqan, azabka koyidioqan yaki uni ajizlaxturidioqan bolsa, bularni kilmiõining tüzük. **22** Sening [mælum bir ixni kilixka] ixenqing barmu? Æmdi bu ixenq Huda bilæn sening arangdiki ixtur. Æzi kilawatkan ixni toõra dæp kariõan, xuningdin wijdanimu æyibka buyrulmioqan kixi nemidegæn bæhtlik-hæ! **23** Lekin [yemæklikтин] gumanlinip turup yænæ xuni yegæn kixi æyibka buyrulidu, qünki buni ixenq bilæn yemigæn. Ixenqtin bolmioqan hærkandak ix gunahtur.

15 Æmdi etikadimiz küqlük bolõan bizlær özimizni qanaætlændürüxnila oylimay, bæki etikadi ajizlarningmu ajizliklirini kêtüriximiz keræk. **2** Hærbirimiz öz yekinimizning etikadini kurup qikixi üqün, uning bæht-bærikitini közlæp, uni hursæn kilixka intilæyli. **3** Qünki hætta Mæsihmu Æzini qanduruxni oylimioqanidi. Bu toõrisida mukæddæs yazmilarda mundak pütülgæn: «Sæn [Hudani] hækæræt qilõanlarning hækærætliri Mening üstümgæ qüxti». **4** Qünki burunda [wæhiy bilæn] pütülgæn yazmildiki hærkaysi sæzlær bizgæ øgitix üqün yeziloqan bolup, mæqsiti mukæddæs kitablardin kælgæn sæwr-takæt wæ ilhambæhx arkilik bizdæ azru-ümidning boluxi üqündur. **5** Æmdi sæwr-takæt wæ ilhambæhxning Igisi Huda silærni Mæsih Æysani ülgæ kilip, ezara bir oy-niyætkæ kæltürgæy; **6** buning bilæn silær Hudani, yæni Ræbbimiz Æysa Mæsihning Atisini bir jan bir dil bilæn bir eõizdin uluõliõaysilær. **7** Xunga, Mæsih silærni qobul kilip, Hudaõa xan-xæræp kæltüriginidæk, silærnu bir-biringlarni

qobul qilinglar. **8** Qünki silərgə xuni eytimənki, Əysa Məsih Hudaning ata-bowilaroqa bərgən wədilirini ispatlax üqün, xu arqilik əllərmu Hudaning rəhim-xəpkitini kərüp uni uluqlixi üqün, hətnə qilinoqanlaroqa Hudaning həqikitini yətküzgüqi hizmətkar süpitidə təyinləndi. Bu huddi [mukəddəs yazmilarda]: — «Xunga Sanga əllər arisida mədhiyə oquymən, Wə Sening namingni küyləymən» — dəp yeziloqanidi. **10** Wə U yənə: — «Əy əllər, [Huda]ning həlqi bilən billə xad-huram bolunglar!» — dəydu. **11** Wə yənə U: — «Əy barlik əllər, Pərwərdigarni mədhiyilənglar, Əy pütkül kowmlər, Uni uluqlanglar!» — dəydu. **12** Yənə, Yəxaya [pəyojəmbərmu] mundak dəydu: — «Yəssəning yiltizi boləqan kixi məydanəqa qikidu, Əllərgə həkimlik qilidioqan zat ornidin turidu; Əllər dərwəkə Uningəqa ümid baqlaydu». **13** Əmdi ümidning Igisi Huda Əzigə ixiniwatqanliqinglardin qəlbnglarni toluq xad-huramlik wə tinq-hatirjəmlikkə tolduroqay, xuning bilən Mukəddəs Rəhning küq-qudriti bilən ümidkə tolup taxqaysilər. **14** I qerindaxlirim, kənglünglarning məhribanlik bilən toloqanliqioqa, mol bilimlər bilən toluq bezəlgənlikigə, xundakla bir-biringlaroqa əzara jekiləp berələydiqanliqinglaroqimu qayilmən. **15** Xundak bolsimu, Huda manga ata qiloqan xapaət tüpəylidin mən silərgə bir qisim tərəplərdin nəqqə ixlarni əslitip qoyuxqa səl jür'ətlik bolup uxbu hətni yazmaqtimən. **16** Xu xapaət bilən mən Hudaning hux həwirini yətküzüp kahindək Uning ibaditini həmmə yərdə wujudqə kəltürüx hizmitidə [Yəhədiy əməs] əllərgə Məsih Əysaning hizmətkari bolup təyinləndim. Bu hizmitimning

məxsiti əllərnin Hudağa sunidoğan ibaditi Mukəddəs Roh arkilik pak-mukəddəs kilinip, Hudani hursən kilidoğan kurbanliktək Uning qobul kilixioğa layik boluxi üqündür. **17** Xuning üqün Məsih əvsada boləjanliqimdin Hudaning manga tapxurojanliridin pəhirlinimən. **18** Qünki əllərnin Hudağa itaət kilixi üqün Məsihning manga kildurojanliridin baxka heqnemini tiləğa elixka həddim əməs. Səz wə əməllər arkilik, alamətlik məjzilər wə karamətlər arkilik, Mukəddəs Rohning küq-kudriti bilən Yerusalemdin baxlap Illirikon əlkisgiqə aylinip həmmə yərdə Məsihning hux həwirini toluq jakarlidim. **20** Xundak kilip baxkilar saləjan ulning üstigə bina salmaslik üqün, əzəldin Məsihning nami anglanmioğan yərlərdə bu hux həwərnə jakarlaxka intilip kəldim. **21** Bu toqrisida [mukəddəs yazmilarda] eytiləninidək: — «Uningdin həwərsiz boləjanlar Uni kəridu, Anglimioğanlar anglap qüxinidu». **22** Mana, xu [hizmətlirim] səwəbidin yeninglarəğa berixni kəp kətim oylioğan bolsammu, ləkin tosulojarəğa uqrap baralmidim. **23** Ləkin hazır muxu ətraplarda [hux həwər yətküzülmigən] yərlər manga kalmioğanliqtin, həmdə kəp yillardin beri silərnəni yoklap berix arzuym boləjanliqtin, İspaniyəgə beriximda silərnəni yoklap ətməqimən. Səpirimdə aldi bilən silər bilən kərxüp, bir məzgil həmrəhliqinglardin toluq huxallinip, andin silərnin yardimiglarda səpirimni dawamlaxturuxumni ümid kilimən. **25** Biraq hazır bolsa Yerusalemoğa berip, u yərdiki mukəddəs bəndilərnin hizmitidə boluxka ketiwatimən. **26** Qünki Makedoniyə wə Ahaya əlkiləridiki jamaətlər Yerusalemdiki mukəddəs

bəndilər arisidiki yoksullarğa ianə toplaş yardım berixni layıq kərđi. **27** Bu ixni ular bərhək layıq kərđi; əməliyəttə bolsa ular Yerusalemdikilərgə kəzđardur. Qünki əllər [Yəhüdiy kərindaxlarning] rohiy bəhtliridin bəhrimən boləşan bolsa, maddiy jəhəttin ularğa yardım berixkə toşra kelidu. **28** Mən bu ixni püttürgəndin keyin, yəni [Yerusalemdiki] kərindaxlarning [jamaətləarning etiładining] bu mewisini qəbul kilişini jəzmənləxtürgəndin keyin, silərni yoqlap ötüp İspaniyəgə barimən. **29** Yeninglarğa barəşnimda, Məsihning toluk bəht-bərikitini silərgə elip baridiəşanlikimni bilimən. **30** Kərindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsih wə [Mukəddəs] Rohning mehir-muəbbiti bilən silərdin ötünimənki, mən üqün Hudağa dua kiliş mən bilən birliktə kürəş kilişəsilər — **31** mening Yəhüdiyə əlkisidiki etiład kilişəşanlarning yaman niyətliridin saqlinixim, xuningdək Yerusalemda in'amni yətküzüx hizmitimning xu yərdiki mukəddəs bəndiləarning qəbul kilişioğa erixixi üqün **32** həmdə ahirda Huda buyrusa, pekirning xad-huramlıq bilən yeninglarğa berip, silər bilən ortaq istiraşət kilişimiz üqünmu dua kilişəsilər. **33** Amanlıq-hatirjəmlik İgisi boləşan Huda həmminglər bilən billə boləşay! Amin!

16 Kənhria xəhiridiki jamaətning hizmətqisi singlimiz Fibini silərgə təwsiyə kiliş tonuxturimən; **2** uni mukəddəs bəndilərgə layıq Rəbning muəbbitidə qəbul kiliş kütüwaləşəsilər, uning hərəkəndə ixta silərgə həjiti qüxsə, uningğa yardım kilişəsilər. Qünki u özimu nuroşun kixilərgə, jümlidin mangimu qong yardımqi boləşan. **3** Mən bilən birgə ixlişən, Məsih Əysada

boloqan hizmətdaxlirim Priska bilən Akwilaqqa salam
eytkaysilər **4** (ular meni dəp öz həyatining heyim-
hətirigə kərimidi. Həm yalquz mənla əməs, bəlki
əllərdiki barlıq jamaətlərmu ulardın minnətdardur).
5 Ularning ailisidə jəm bolidiqan jamaətkimu salam
eytkaysilər. Asiya əlkisidin Məsihkə etikadta əng dəslepki
mewə bolup qıqқан, səyümlüküm Eranitkə salam
eytkaysilər. **6** Silər üqün kəp əjir singdürgən Məryəmgə
salam eytkaysilər. **7** Mən bilən zindandax bolqan,
Yəhüdiy kərindaxlirim Andronikus wə Yunyaqqa salam
eytkaysilər. Ular məndin awwal Məsihtə bolqan bolup,
rosullar arisidimu abruyluqtur. **8** Rəbbimizdə bolqan
səyümlüküm Ampliyatka salam eytkaysilər. **9** Biz
birgə ixligən Məsihtə bolqan hizmətdiximiz Urbanus
wə səyümlüküm Stahuslarqqa salam eytkaysilər. **10**
Sinaklardın ətkən, Məsihtə sadıq ispatlinip kəlgən
Apeliska salam eytkaysilər. Aristowulusning ailisidikilərgə
salam eytkaysilər. **11** Yəhüdiy kərindixim Hərodiyonaqqa,
Narkisning ailisidikilərdin Rəbdə bolqanlarqqa salam
eytkaysilər. **12** Rəbning hizmitidə japa tartiwatқан
Trifena wə Trifosa hanimoqqa salam eytkaysilər. Rəbning
hizmitidə nuroqun japa tartқан səyümlük [singlim]
Pərsiska salam eytkaysilər. **13** Rəbdə tallanoqan Rufuska
wə uning mangimu ana bolqan anisioqqa salam eytkaysilər.
14 Asinkritus, Filigon, Hərmis, Patrobas, Hərmas wə
ularning yenidiki kərindaxlarqqa salam eytkaysilər. **15**
Filologus wə Yulyaqqa, Nerijs wə singlisoqqa, Olimpas
wə ularning yenidiki barlıq muqəddəs bəndilərgə salam
eytkaysilər. **16** Bir-biringlar bilən pak səyüxlər bilən

salamlixiqlar. Məsihning həmmə jamaətliridin silərgə salam! **17** Qerindaxlar, silərdin xuni ətünimənki, silər өгəngən təlimgə qarxi qikқан, aranglarda ihtilaplarni pəyda қilidiоan wə adəmnі etiqad yolidin teyilduridiоan kixilərdin pəhəs bolunglar, ulardin neri bolunglar. **18** Bundaq kixilər Rəbbimiz Məsihkə əməs, bəlki əz қarnioқа қul bolidu; ular silik-sipayə gəplər wə huxamət səzliri bilən saddilarning қəlbini azduridu. **19** Silərning Rəbkə bolоan itaətmənlikinglardin həmməylən həwər tapti. Xunga əhwalinglardin xadlinimən; xundaқtimu, yahxi ixlar jəhəttə aқil boluxunglarni, yaman ixlarоја nisbətən nadan boluxunglarni halaymən. **20** Amanlik-hatirjəmlik Igisi bolоan Huda uzun ətməy Xəytanni ayaо astinglarda yənjiydu. Rəbbimiz Əysaning mehір-xəpqiti silərgə yar bolоjay! **21** Hizmətdixim Timotiy, Yəhudiy qerindaxlirim Lukyus, Yason wə Sospatirlardin silərgə salam. **22** (uxbu hətкə қələm təwrətküqi mənki Tərtiyму Rəbdə silərgə salam yollaymən). **23** Manga wə өyidə daim yioјilidiоan pütün jamaətkə sahibhanlik қilidiоan Gayustin silərgə salam. Xəhərning həziniqisi Erastus silərgə salam yollaydu, qerindiximiz Kuwartusmu xundaқ. **24** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehір-xəpqiti həmminglarоја yar bolоjay! Amin! **25** Uzun zamanlardin buyan süкüttə saқlinip қəlgən sirning wəhiy қilinixi boyiqə, mening arқilik yətküzülgən bu hux həwər, yəni Əysa Məsihning jakarlinixi bilən silərni mustəhkəmləxкə қadir Bolоuқioја [xan-xərəp bolоjay]! (aiōnios g166) **26** Sir bolsa insanlarni etiqadtiki itaətmənlik yolioја elip berix üqün, mənggü hayat Hudaning əmrigə binaən

həm biwasitə həm burunki pəyoqəmbərlərnin yezip
qalduroqanliri arkilik, hazır barlik əllərgə wəhiy qilindi;
(aiōnios g166) 27 xundak qiləjan birdinbir dana Boloquqi
Hudaqə Əysə Məsih arkilik xan-xərap əbədil'əbəd boləy!
Amin! (aiōn g165)

Korintliklarğa 1

1 Hudaning iradisi bilən Məsih, Əysaning rosuli dəp qaqirilğan mənki Pawlustin wə qerindiximiz Sostenistin Korint xəhridiki jamaətkə, Məsih Əysada pak-muqəddəs qilinip, «muqəddəs bəndilirim» dəp qaqirilğanlarğa wə xuningdək hər yərlərdə Rəb Əysa Məsihning (U ularğa wə bizgə mənəsup!) namioğa nida qiloquqilarning həmmisigə salam! **3** Atimiz Huda həm Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehİR-xəpkət wə hatirjəmlilik boləy!
4 Hudaning Məsih Əysada silərgə ata qilinoğan mehİR-xəpkiti tüpəylidin Huda yimoğa hərdaim təxəkkür eytimən;
5 buning bilən silər Uningda hər tərəptə, hərqandak səzdə, hər tərəptiki bilimlərdə bay qilinoğansilər, **6** huddi Məsihning guwahliqi silərdə təstiklanoğandək.
7 Xuning bilən silərdə hərqandak rohİy iltipət kəmlik qilmastan, Rəbbimiz Əysa Məsihning ayan qilinixini kütisilər; **8** U yənə silərnİ ahirəquqə mustəhkəmləyduki, Rəb Əysa Məsihning küni kəlgüqə əyİbsiz saqlinisilər;
9 Huda səzidə turəquqidur — silərnİ Əz Ooqli Rəb Əysa Məsihning sirdax-həmdəmlikigə qaqiroquqi dəl Uning Əzidur. **10** Əmdi mən silərdin Rəbbimiz Əysa Məsihning nami bilən xuni ətünimənki, i qerindaxlar, gepinglar bir yərdin qiqsun, aranglarda bəlgünqilik bolmisun, bir pikirdə, bir niyəttə kamil birləxtürölünglar; **11** Qünki Klowining ailisidikilərnİng manga silər tooqranglarda eytixiqə, i qerindaxlirim, aranglarda talax-tartixlar bar ikən. **12** Deməkqi boləjinim xuki, hər biringlar: «Mən Pawlusning tərəpdari», «Mən Apollosning tərəpdari», «Mən Kefasning tərəpdari» wə «Mən Məsihning

tərəpdari» dəwatisilər. **13** Əjəba, Məsih belüngənmikən? Silər üçün krestlängən adəm Pawlusmidi? Silər Pawlusning namioğa qəmüldürüdünglarmu? **14** Mən Hudağa təxəkkür eytimənki, aranglardin Krispus bilən Gayustin baxқа һeққaysinglarni qəmüldürmidim; **15** xuning bilən һeққim meni özining namida adəmlərni qəmüldürdi, deyəlməydu. **16** Durus, mən yənə Istifanasning eyidikilərnimu qəmüldürdüm; baxқа birawni qəmüldürginimni əsliyəlməymən. **17** Qünki Məsih meni adəmlərni qəmüldürüxkə əməs, bəlki һux һəwərni jakarlawқа əwətti; uni jakarlaw bolsa insanning һekmətlik sөzliri bilən bolmasliқи kerək; undaқ boloқanda Məsiһning kresttiki [қurbanliқining] küqi yokitiloқan bolidu. **18** Qünki kresttiki қurbanliқи tooқruluk sөz-kalam һalakətkə ketiwatқanlaroға əһməқlik, əmma қutulduruluwatқan bizlərgə Hudaning küq-қudritidur. **19** Qünki mundaқ pütülgənki, «Mən danixmənlərnin danixmənlisini yokitimən, aқillarning aқillisini qətkə қақimən». **20** Undaқта, danixmənlər кeni? Təwrat əlimaliri кeni? Bu dunyadiki bəs-munazirə қiloқuқilar кeni? Huda bu dunyadiki danalіқni əһməқlik dəp kərsətkən əməsmu? (aiōn g165) **21** Qünki Huda danalіқи bilən bekitkini boyiqə, dunya öz danalіқи arқilik Hudani tonumioқan, xunga Huda əһmiқanə dəp қaraloқan, jakarliniwatқan sөz-kalam arқilik uningoға ixəngüqilərgə nijatliқ yətküzüxnə layiқ kərgən. **22** Qünki Yəһudiylar məjizilik alamətlərni, greklar bolsa «danalіқ»ni tələp қilidu; **23** əmma biz bolsaq Məsiһni, yəni krestlängən Məsiһni jakarlawmiz; bu Yəһudiylarоға nisbətən bizarliқ

ix, əllərgə nisbətən əhmikanilik dəp qarilidu; **24** əmma qakiriloqanlar üçün eytkanda, məyli Yəhudiylar bolsun yaki greklar bolsun, Məsih Hudaning küq-қudriti wə Hudaning danalığıdur. **25** Qünki Hudaning əhmikaniligi insanlarning danalığıdin üstündur, Hudaning ajizliğı insanlarning küqidin üstündur. **26** Qünki, i qerindaxlar, siləning qakiriloqan wəqittiki həlinglar üstidə oylinip bekinglar; qakiriloqanlar arisida insaniy tərəptin dana qaraloqanlar anqə kəp əməs, küq-қоқуққа igə boləqanlar anqə kəp əməs, aқsəngəklər anqə kəp əməs idi; **27** bəlki Huda danalarni hijalətkə қaldurux üçün bu dunyadiki əhməq sanaloqanlarni talliwaldi; küqlükləni hijalətkə қaldurux üçün bu dunyadiki ajiz sanaloqanlarni talliwaldi; **28** U yənə bu dunyadiki қədirsizləni, pəs kərüliđioqanlarni talliwaldi, «yоқ boləqan nərsilər»ni məwjut xəy'iləni yоққа qikiriwetix üçün talliwaldi. **29** Uning məqsiti Huda aldidə həq ət igisi mahtanmasliқ üçünđur. **30** Əmma Uning tərpidin silər Məsih Əysada turisilər; U bizgə Hudadin kəlgən danalіq, həққaniylik, pəq-muқəddəslik wə hərlük-azadliқ қilinoқandur; **31** xuningdək [Təwratta] pütülgəndəк: «Pəhirlinip mahtioquqi bolsa Rəbdin pəhirlinip mahtisun!».

2 Mən bolsam, i qerindaxlar, yeninglarəqə barəqinimda, Hudaning guwahliқini jakarlax üçün həq gəpdanliқ yaki əқil-danalіq ixlitip kəlgən əməsmən; **2** qünki mən aranglarda Əysa Məsihdin baxқа, yəni krestləngən Məsihdin baxқа həqnemini bilməsliқkə bəl baqlioqanidim; **3** mən aranglarda boləqan wəқtimda ajizliқta, қorқunqta wə titrigən hələttə bolattim; **4** mening səzlim həm

jakarlixim bolsa adəmni qayil qiləudək insaniy danalıq sözlər bilən əməs, bəlki Rohning alamət kərsitixliri wə küq-kudrət bilən boləjan idi. **5** Buningdin məxsət silərnin etiqadinglar insaniy danalıqqa əməs, bəlki Hudaning küq-kudritigə baqlansun degəndin ibarət idi. **6** Həlbuki, kamalətkə yətkənlər arisida biz danalıqni bayan qilimiz; bu danalıq bu dəwrdiki danalıq əməs, yaki bu dəwrdiki həkümranların danalıq əməs (ular zəwallıqqa yüz tutqandır); **(aiōn g165)** **7** əmma biz bir sirni axkarilap, Hudaning bir danalıqni bayan qilimiz; Huda əslidə axkarə qilinmiəjan bu danalıqni barlıq dəwrlərdin burun bizning xan-xərəpkə muyəssər boluximiz üçün bekitkənidi. **(aiōn g165)** **8** Bu danalıqni bu dəwrdiki həkümranların həqkaysisi qüxinip yətmigənidi; uni qüxinip yətkən bolsa, xan-xərəpning Igisi boləjan Rəbni krestlimigən bolatti. **(aiōn g165)** **9** Həlbuki, [Təwratta] pütülgəndək: — «Əzini səygənlərgə Hudaning təyyarlıəjanliri — Dəl həqkandək kəz kərmigən, Həqkandək kulək anglimiəjan, Həqkandək kəngül oylap bəqmiojan nərsilərdur». **10** Əmma bu nərsilərnə Huda Rohi arqilik ayan qildi; qünki Roh bolsa həmmə ixlərnə, həttə Hudaning qongkur təglirini inqikiləp izligüqidur; **11** Qünki insənlərdə, insənnin kənglidikini bilgüqi xu insənnin rohidin bəxqə nərsə bərmu? Xuningəyə ohxax, Hudaning Rohidin bəxqə, Hudaning kənglidikilirini bilgüqi yəqtdur. **12** Əmma bizning qəbul qiləjinimiz bolsa bu dnyadiki roh əməs, bəlki Hudadin kəlgən Rohtur; dəl xundək boləqəqə biz Huda təripidin bizgə səhiylik bilən ata qiləjan nərsilərnə bilip yətləymiz. **13** Bu ix-xəy'ilərnə insaniy danalıqtin

o'gatilgan so'zlər bilən əmäs, bəlki [Mukəddəs] Roh'tin o'gatilgan so'zlər bilən, roh'iy ixlarni roh'iy so'zlər bilən qüxəndürüp so'zləymiz. **14** Əmma «jano'ja təwə» kixi Hudaning Roh'ining ixlirini qəbul qilmaydu, qünki bu ixlər uningəja nisbətən əhmikəniliktur; u ularni heq qüxinip yetəlməydu, qünki ular roh' bilən pərk etilip baħalinixi kerəktur. **15** Roh'qa təwə kixi həmmə ixləro'ja baħa berələydu; əmma uningəja bolsa heqkim baħa berəlməydu. **16** Qünki kim Rəbning oy-kənglini qüxinip yetip, Uningəja məslihətqi bolalisun? Əmma biz bolsak Məsiħning oy-kəngligə igimiz.

3 Lekin mən, i qerindaxlar, Roh'qa təwə kixilərgə soz qiloqandək silərgə soz qilalmay keliwatimən; əksiqə siləрни ətkə təwə kixilər, Məsiħdə boləjan bowak həsəblap silərgə sozləxkə məjbur boldum. **2** Mən silərgə süt iquzdüm, gəxni yegüzmidim; qünki silər gəxni həzim qilalmayttinglar, xundakla həzirmu tehi həzim qilalmaysilər; **3** Qünki silər yənilə ətkə təwədursilər. Aranglarda həsəthorluk wə talax-tartixlar bar boləjaqqa, silər ətkə təwə əməsmu, insanlarqə mengiwatmamsilər? **4** Qünki birsi «Mən Pawlus tərəpdari», baxqa birsi «Mən Apollos tərəpdari» desə, silər pəkət insanlarning yolida mango'jan bolup qalmamsilər? **5** Apollos degən kim? Pawlus kim idi? Biz pəkət silərnin etiqadinglarəja wasitiqi bolduk, halas; hər birimiz pəkət Rəb bizgə təqsim qilo'jini boyiqə wəzipə ada qilidiəjan hizmətkarlar, halas, xundak əməsmu? **6** Mən tiktim, Apollos suo'jardi; əmma əstürgüqi bolsa Hudadur. **7** Xunga tikküqi heqnemigə hesab əmäs, suo'jarəjuqimu heqnemigə hesab əmäs, pəkət

əstürgüqi Huda Əzi həmmidur. **8** Əmma tikküqi wə osa kילוquqi bolsa bir məxsəttidur; xundaqtimu hər biri öz əjri boyiqə in'amini qəbul qilidu. **9** Qünki biz Hudaəja təwə mehnətdaxturmiz; silər bolsanglar Hudaning baə-
etizi, Hudaning qurulusilər. **10** Hudaning manga təksim kילוqan mehır-xəpkiti boyiqə, huddi usta memardək ul saldim, andin baxka birsi uning üstigə quruwatidu. Əmma hər bir quroquqi kandaq quruwatkanliqioja ehtiyat qilsun. **11** Qünki selinoqan ulni, yəni Əysa Məsihdin baxka heqkandaq ulni selixka bolmaydu. **12** Əmdi birsi bu ul üstigə altun, kümüx, qimmətlik taxlar, yaoq, qəplər, saman salsa, **13** hər birining singdürgən əjrinin qandaqliki kərinidu; qünki xu küni uni axkarə qilidu, qünki uning mahiyiti otta kərülidu; ot hər bir kixining əjrini, kandaq mahiyəttin boloqanlikini sinaydu. **14** Birsining ul üstigə quroqan ixi puhta saqlinip qalsa, u in'aməja erixidu; **15** Birsining quroqini kəyüp kətsə, u ziyan tartidu; u əzi qutulidu, əmma goya ottin etüp qutuləjan birsigə ohxap qalidu. **16** Əjəba, əzünglarning Hudaning ibadəthanisi ikənlikinglarni wə Hudaning Rohining silərdə turoqanlikini bilməmsilər? **17** Birsini Hudaning ibadəthanisini harab qilsa, Huda uni harab qilidu; qünki Hudaning ibadəthanisi pak-muqəddəstur, silər dəl xundaqsilər. **18** Heqkim öz-əzini aldimisun; birsi əzini bu dəwərdə dana dəp sanisa, nadan bolup qalsun; xuning bilən u dana bolidu. (aiōn g165) **19** Qünki bu dunyadiki danalix Hudaəja nisbətən əhməqliktur; qünki: — «U danixmənlərnəni öz hiylikərlikining tuziqioja alidu», dəp wə yənə: «Rəb danixmənlərnin oğ-hiyallirinin

tutami yoqlukini bilidu» d p pütüklüktur. **21** Xunga heqkim insan degənlərni pəhirlinip danglimisun; q nki h mm  məwjudatlar silərgə t w dur; **22** Pawlus bolsun, Apollos bolsun, Kefas bolsun, dunya-jah n bolsun, həyat bolsun,  l m bolsun, h zirk  ixlar bolsun, k lg si ixlar bolsun, h mmisi silərgə mənsuptur; **23** silər bolsanglar M sih ning, M sih  bolsa Hudaningkidur.

4 Birs  biz toqruluk birnemə deməkqi bolsa, bizni M sih ning hizm tkarliri w  Hudaning sirliri amanət k lino an oqojidarlar d p bilsun. **2**  mdi oqojidar degənlərdin t l p k linidio ini xuki, ular wapadar-sadik boluxi kerəktur. **3**  mma mən silər t riplinglardin yaki baxka h rkandak insaniy sot t ripidin sürüxtürüp bahalansam, bu mən  q n ziojirqilik ix; mən hətta  z m toqruluk sürüxtürüp olturmaym n. **4** Q nki wijdanim  yiblaydio an heqkandak ixlirimdin həwirim yok;  mma bu ixning  zi meni həkkaniy d p aklimaydu; meni sürüxtürüp bahalio uqi bolsa Rəbdur. **5** Xunga waqti-saiti kəlmigüqə, yəni R b kəlmigüqə heq ix toqruluk h k m qikarmanglar; R b kəlgəndə u qarangojuluktiki yoxurun ixlarni axkarilaydu, k lb-dillardiki barlik oyniy tl rni ayan k lidu; xu qa da h rbiri Huda t ripidin təriplinidu. **6**  mma, i kerindaxlar, bu ixlarni sil rning m np atinglarni d p  z mg  w  Apolloska t tbiklidim; məksət silər biz arkilik «p t lg nning dairisidin halkip k tmanglar» deg n sawakni  ginixinglar, xundakla heqkaysinglarning məlum birsini baxka birsidin üstün d p pəhirlinip təkəbburlixip kətməslikinglar  q ndur. **7** Q nki kim seni baxka birsidin üstün k lidu? Sanga

ata qilinon narsidin baxqa sende yene neme bar?
Hemma sang a berilgen tursa, nemixka «Mende asli
bar idi» dep pahirlinip koranglap ketisen? **8** Siler
alliqagan toyunup katinglar! Alliqagan beyip katinglar!
Siler bizsiz padixahlar bolup hekum surdunglar! Kaxki
siler haqiqatn hekum surgen bolsanglaridi — undakta
biz siler biln billn hekum surgen bolattuk! **9** Qunki
Huda rosullar bolon bizlarni elumge mahkum bolon
adamlardk ang ahirga koyup sazayi kilip otturiga
qikaragan, dep oylaymen; qunki biz putkul alomge, yeni
hem parixtilerge hem insanlarga bir hil tamaxa bolduk.
10 Biz Masih uqun ahmak sanalqanlarmiz, amma siler
Masihdan danasilar! Biz ajiz, amma siler kuqluksiler;
siler izzatlik, amma biz har; **11** Hazirki dakikigige aq-
yalinqaq, qangkap yurmektimiz, dumbalinip, sargardan,
makansiz bolup yurmektimiz; **12** ez qolimiz biln
ixlap japa tartmaktimiz; ahnatk qalqanda yaxxilik
tilawatimiz; ziyankexlikke uqriqanda, qidawatimiz; **13**
tahnatk uqriqanda, [biz ularni] qirayliqq [towiqqa]
undaymiz; biz jahanning daxqili, insanlarning supurundisi
dep qariliwatimiz, ta hazirigige xundak. **14** Bu ixlarni
yezixim, silarni hijalatk qaldurux uqun amas, balki
seyumluk balilirim supitide silerge nasihet kiliwatimen; **15**
qunki silerning Masihdan tumenligan terbiyiligüqiliringlar
bolsimu, silerning atanglar kep amastur; qunki men
Masih asyada bolup silarni hux hawar arkilik tereldurup
ata boldum. **16** Xunga men silerdin otunimnki, meni
ulge qilinglar. **17** Del bu sawabtin men Rabdan bolon ez
seyumluk wa ixanqlik oqlum Timotiyni yeninglarqa

əwəttim; hərқaysi jaylardiki jamaəttə əgətkənlirimgə əgixip, u silərgə Məsihdə boləjan yollirim toqruluk əslitidu. **18** Əmma bəziliringlar, «Pawlusni yenimizəyə kəlməydu», dəp kərəngləp kəttinlar; **19** birak Rəb buyrusa mən pat arida yeninglarəyə barimən; xu qaşda mən kərəngləp kətkənlərnin səzlirini əməs, bəlki ularda boləjan küq-қudrətni kərəp baқay. **20** Qünki Hudaning padixahlıkə səzdə əməs, bəlki küq-қudrəttə ispatlinidu. **21** Əmdi nemini halaysilər? Yeninglarəyə tayak kətürəp beriximnimu, yaki mehİR-mulayimlik roҳida beriximnimu?

5 Hərtərtin xu angliniwatiduki, aranglarda buzukқilik bar ikən — bundak buzukқilik hətta taipilər arisidimu tiləyə elinmaydu — u bolsimu birsining əz atisining ayalıəyə qeqilixtin ibarət. **2** Əmma silər yoşınap kərəngləp kəttinlar! Bu rəzil ixni sadir қiləjan kixi arimizdin қoşlıwetilsun dəp əkүнüxünglarəyə toşra kəlməmdu!? **3** Qünki gərqə təndə silər bilən billə bolmisammu, əmma roҳta silər bilən billə bolux süpitidə allıқақан xundak mən xu həkümni қıқardimki, **4** (həmminglar Rəb əysa Məsihning namida jəm boləjanda, əzümning roҳim silər bilən bolup, Rəbbimiz əysa Məsihning küq-қudritigə tayinip) — **5** xundak қiləjan kixining ətliri həlak қilinsun, xuning bilən uning roҳi Rəb əysaning күnidə қutқuzuluxi үqүн Xəytanning ilkiгə tapxurulsun. **6** Silərnin қongқilik қiləjininglar yahxi əməs. «Kiqikkinə hemirturuq pütkül hemirni boldurup yoşinitidu» dəp bilməmsilər? **7** Kona hemirturuқni қıқiriwetinglar; xuning bilən silər əsli hemirturuқsiz hemirdək yeni bir zuwula bolisilər;

qünki «ötüp ketix heyti»[diki qozimiz] bolöjan Mäsih qurbanliq kilindi; **8** xunga heytni yaman niyätlik wä rözillik bolöjan hemirturuq bilän ämäs, bälki sämimiylik wä häqikät bolöjan petir nan bilän täntänä kilip ötküzäyli. **9** Män [aldinkij] hättä silärgä buzukqilik qilöuqilar bilän arilaxmanglar döp yazöjanidim; **10** ämma bu deginim bu dunyadiki buzukqilik qilöuqilar, yaki näpsaniyätqilər, yaki kazzaplar yaki butpäräslär bilän arilaxmanglar deginim ämäs; undaq bolöjanda dunyadin ayrilixqa mäjbür bolattinglar; **11** ämma häzirki bu hetimdä yazöjinim xuki, özini «kerindax» döp atiwälöjan ämma xundakla buzukluk qilöuqi, näpsaniyätqi, butpäräs, härakqäx yaki kazzap bolsa, undaq bir kixi bilän arilaxmanglar, hättä uning bilän hämdastihanmu bolmanglar. **12** Sirttikilärni häküm qikirip bir täröp kilixning män bilän nemä munasiwiti? Lekin iqinglardikilärni özünglar häküm qikirip bir täröp kilix silärning ixinglar ämäsnu? **13** Lekin sirttikilärning üstigä bolsa Huda Özi häküm qikiridu. Xunga «bu rözil adämnä aranglardin qikiriwetinglar».

6 Silärning aranglarda özara arazliq ix bolsa, uni mukäddäs bändilärning bir täröp kilixioqa tapxurmay, häqqaniysizlärning aldida däwalixixqa petinalamsilər? **2** Mukäddäs bändilärning dunyani soraq kilidioqanlikini bilmämsilər? Ägär dunyani silär soraq kilidioqan ix bolsa, ämdi zioqirqilik ixlärni häl kilixqa yarimamsilər? **3** Pärixtilär üstidinmu häküm qikiriديوqanlikimizni bilmämsilər? Xundak bolöjanikän, bu häyattiki ixlärni häl kilix qanqilik ix idi? **4** Silärdä muxu häyattiki ixlar üstidin häküm kilix zörür tepiloqanda, jamaät

arisida tōwən dēp qaraloqanlarni uni həl qilixka salmamsilər? **5** Muxularni silərni hijalətkə qaldurux üqün dəwatimən. Əjəba, aranglarda öz qerindaxliri otturisida həküm qiqarəudək dana kixi yoqmu, hətta birimu yoqmu? **6** Uning ornida, qerindax bilən qerindax dəwalixiwatidu, — wə kapirlar aldida xundək qilidu! **7** Əməliyətə öz aranglarda dəwalarning boləjanliqining əzi silərgə nisbətən bir əyibtur. Nemixka uwalqilikka qidimaysilər? Nemixka nahəkqilikka yol qoymaysilər? **8** Əksiqə, silər nahəkqilik kiliwatisilər, hiyanət kiliwatisilər, yənə kelip qerindaxliringlarəja xundək qilisilər! **9** Həkkaniysizlarning Hudaning padixahliqəja warislik qilalmaydioqanliqini bilməmsilər? Aldinip kətmənglar! Buzukqilik qiloquqilar, butpərəslər, zina qiloquqilar, bəqqiwazlar, baxka ərlər bilən buzukluk qiloquqilar, **10** oqrilar, nəpsaniyətqilər, hərəkkəxlər, təhməthorlar yaki aldamqi-kazzaplar Hudaning padixahliqəja warislik qilalmaydu; **11** bəzinglar dərwəkə xundək boləjansilər; əmma silər Rəb Əysa Məsihning namida wə Hudayimizning Rohi bilən yuyuldunglar, pak-mukəddəs qilindinglar, həkkaniy qilindinglar. **12** «Həmmə nərsə manga həlaldu», əmma həmmə nərsə paydilik boluwərməydu; «həmmə nərsə manga həlaldu», əmma mən heqkandək nərsining humariəja qul bolmaymən. **13** «Yeməklilər axqazan üqün, axqazan bolsa yeməklilər üqündur»; əmma Huda u wə bu hər ikkisini yoqka qikiridu; tən bolsa buzukqilik üqün əməs, bəlki Rəb üqündur; Rəb tən üqündur. **14** Huda Rəbni tirildürdi, xuningdək biznimu Əz qudriti bilən

өлүmdin tirildüridu. **15** Teninglarning Məsihning əzaliri ikənlikini bilməmsilər? Undaқта, Məsihning əzalirini elip, pəhixə ayalning əzaliri qılsam bolamdu? Hərgiz bolmaydu! **16** Kim pəhixə ayal bilən baqlanoqan bolsa uning bilən bir tən bolidu, dəp bilməmsilər? Qünki «[ər-ayal] ikkisi bir tən bolidu» — deyilgənidi. **17** Əmma Rəbgə baqlanoquqi bolsa Uning bilən bir rohtur. **18** Buzukluktin keqinglar. «Insanlarning hər bir sadir qıloqan gunahı öz tenining sirtida bolidu!» — əmma buzukluk sadir qıloquqi öz tenigə qarxi gunah qılıdu. **19** Silərning teninglar silərni turaloqu qıloqan, Huda tərripidin silərgə iltipat qılinoqan Mukəddəs Rohning ibadəthanisi, silər özünglarni özümningki əməs dəp bilməmsilər? **20** Qünki silər qong bədəl bilən setiwelinoqansilər; xunga teninglarda Hudani uluqlanglar.

7 Əmdi hazır silər hetinglarda otturiqə qoyoqan soallaroqə keləyli, — «Ər ayal zatining tenigə təgmisə yahxidur». **2** Durus. Əmma buzukqiliklardin saqlinix üqün, hər bir ərkəkning özining ayali bolsun, hər bir ayalning özining eri bolsun. **3** Ər ayaliqə nisbətən ərlük məjburiyitini ada qılsun, ayalmu erigə nisbətən ayallıq məjburiyitini ada qılsun. **4** Ayal öz tenining igisi əməs, bəlki eri uning igisidir; xuningoqə ohxaxla, ər öz tenining igisi əməs, bəlki ayali uning igisidir. **5** Pəkət pütün zehninglar bilən dualaroqə berilix məqsitidə öz maqullukunglar bilən waqtinqə birgə yatmasliqqa kelixkəndinla baxqa, ər-ayal əzara bir-birining jinsiy həq-təlipini rət qılmisun. Xundak alahidə məzgildin keyin yənə birgə bolunglar. Bolmisa, özünglarni tutuwalalmaydiqanliqinglardin Xəytan silərni

azdurux pursitini tepixi mumkin. **6** Əmma bundak deyixim buyruk yolida əməs, bəlki məslihət yolididur. **7** Əmdi mən barliq adəmlərning manga ohxax [boytak] boluxini halayttim; lekin bu ixta Hudaning həmmə adəmgə bərgən öz iltpati bar; birsi undak, yənə birsi bundak. **8** Əmma mən jorisiz tənha yaxioqanlar wə tullaroqa xuni eytimənki, məndək tənha turiwərsə yahxi bolidu; **9** əmma əzünglarni tutuwalalmisanglar, nikaqlininglar; qünki [ixk] otida kəygəndin kərə nikaqlik boləjan yahxi. **10** Əmma nikaqlanoqanlaroqa kəlsək, ularoqa mən xuni tapilaymənki, – (bu əməliyəttə mening tapiloqinim əməs, yənla Rəbningki), ayal eridin ajraxmisun **11** (əmma u ajraxqan bolsa, u tənha ətsun, yaki eri bilən yarixiwalsun); wə ərmu ayalini qoyup bərmisun. **12** Qaloqanliringlaroqa kəlsək, mən xuni eytimənki (bu Rəbning eytkini əməs), qerindaxning etiqadsiz ayali bolsa wə ayali uning bilən turuwerixkə razi bolsa, u uni qoyup bərmisun; **13** [etiqadqi] ayalning etiqadsiz eri bolsa wə eri uning bilən turuwerixkə razi bolsa, u eridin ajrixip kətmisun. **14** Qünki etiqadsiz ər bolsa etiqad qiloqan ayalda pak dəp həsəblinidu; etiqadsiz ayal bolsa [etiqad qiloqan] qerindaxta pak dəp həsəblinidu; bolmisa, pərzəntliringlar haramdin boləjan bolatti; əmma ular əmdi pak boldi. **15** Lekin etiqadsiz boləjan tərəpning kətküsi bolsa, u ajrixip kətsun; bundak əhwallarda qerindax akaukilar, hədə-singillar [nikaq məjburiyitigə] baqlinip qaloqan bolmaydu; qandaqla bolmisun Huda bizni inakhatirjəmliktə yaxaxqə qaqiroqandur. **16** Əy [etiqadqi] ayal, eringni [etiqad kildurup] kutulduralaydioqanliqingni

nədin bilisən? Əy [etikadqi] ər, hotunungni [etikad kıldurup] kutulduralaydioanlığingni nədin bilisən? **17** Həlbuki, Rəb hərқaysimizə qandaқ təksim қилоан bolsa, қandaқ һaləttə qақiroан bolsa, u xuningda mengiwərsun; mən һəmmə jamaətlərdə xundaқ yolyorukni tapilaymən. **18** Birsі sünnətlіk һaləttə qақirildimu? U қayta sünnətsiz қilinmisun; birsі sünnətsiz һaləttə qақirildimu? U əmdi sünnət қilinmisun. **19** Sünnətlіk bolux һeqnərsə һesablanmas, sünnətsiz boluxmu һeqnərsə һesablanmas; [һesab bolidioјini] Hudaning əmrlirigə əməl қilixtin ibarəttur. **20** Hərkim қaysi һaləttə qақiriloан bolsa, xu һaləttə қalsun. **21** Sən qақiriloанда қul һalitudə idingmu? Uning bilən қaring bolmisun; lekin əgər һərlük pursiti кəlsə, uni қолungdin bərmə. **22** Qünki Rəbtə qақiriloан қul bolsa Rəbning һər adimidur; uningə qа ohxax, qақirilip һər boləuqimu Məsiһning қulidur. **23** Silər qong bədəl bilən setiwelindinglar; insanlarə qul bolmanglar. **24** I қerindaxlar, һərbiringlar қaysi һaləttə qақiriloан bolsanglar, xu һaləttə Huda bilən billə turunglar. **25** Əmma nikahlanmioанlar toqruluk Rəbdin buyruk tapxuruwalmidim; xundaқtimu Rəbdin boləan rəһim-xəpқətkə muyəssər boləanlığim üqün sadіk adəm süpitidə öz pikrimni eytimən. **26** Əmdi һazirқи қiyinqilikқа қarioанда, ər kixining xu [tənhə] һaləttə boluxini yahxi ix dəymən. **27** Ayalo qа baqlanoан bolsang, undaқta, uning bilən ajrixixni oylima; ayalingdin ajrixip kəttingmu? Undaқta yənə əylinixni oylima. **28** Lekin əylənsəng, sən gunah қилоан bolmaysən; wə nikahlanmioанlar nikahlansa, ularmu gunah қилоан bolmaydu. Əmma

xundak qilsa ular jismaniy jəhəttə japaşa uqraydu; mening siləni uningdin haliy qiloqum bar. **29** Əmma xuni degüm barki, i qerindaxlar — waqit qiskidur. Xunga ayalliq bololanlar ayalsizlardək bolsun; **30** matəm tutqanlar matəm tutmioqanlardək bolsun; bəht-huxalliqta bololanlar bəht-huxalliqta bolmioqanlardək bolsun; mal-mülük setiwalolanlar mal-mülüksizlərdək bolsun; **31** bu dunyadiki bayliqlardin bəhrimən bololanlar dunyani özining təalluqati dəp bilmisun; qünki bu dunyadiki hazırki hələt ötüp ketidu. **32** Əmma siləning oqəmsiz boluxunglarni halaymən. Ayalsiz kixi bolsa Rəbning ixlirini oylaydu, qandak qilip Rəbni hursən qilixning oqemidə bolidu. **33** Əmma ayalliq kixi qandak qilip ayalini hursən qilix üqün bu dunyadiki ixlarning oqemidə bolidu; **34** Yənə kelip ayal wə nikaqlanmioqan qizning otturisida pərək bar; nikaqlanmioqan qiz bolsa Rəbning ixlirining, qandak qilip həm təndə həm rohta pak-mukəddəs boluxning oqemidə bolidu; əmma yatliq bololan ayal qandak qilip erini hursən qilix üqün, bu dunyadiki ixlarning oqemidə bolidu. **35** Əmma mən bu səzni siləning mənəpətinglarni kəzdə tutup dəwatimən; boynunglarəşa sirtmaq selix üqün əməs, bəlki ixliringlarning güzəl boluxi, kənglünglar bəlünmigən həlda Rəbgə berilip Uni kütüxünglar üqün dəwatimən. **36** Əmma əgər birsi niyət qiloqan qizəşa nisbətən muamiləmnin durus bolmioqan yeri bar dəp qarisa, u qiz yaxliq baharidin ötüp kətkən bolsa, ikkisi özini tutuwalalmisa, u halioqinini qilsun, u gunah qiloqan bolmaydu; ular nikaq qilsun. **37** Birək, birsi öz kənglidə muqim turup, heqkandak ixk besimi astida

bolmay, balki öz iradisini baxqurup, kenglidə niyət qiloğan kizini əmrigə almaslikni qarar qiloğan bolsa, yahxi qiloğan bolidu. **38** Kiskisi, öyləngənning öylənginimu yahxi ix, öylənmişnin öylənmişinimu tehimu yahxi ix. **39** Eri həyat qəşda ayali uningə baqlanəndur; əmma eri əlümdə uhləğan bolsa, u haləğan kixigə (pəqət Rəbdə, əlwəttə) nikahlinixka ərkin bolidu. **40** Ləkin qariximqə u tul qalsa, tehimu bəhtlik bolidu; məndimu Hudaning Rohi bar, dəp ixinimən!

8 Əmdi «butlarəğa atap nəzir qiləğan taamlar» məsilisigə keləyli. «Həmmimizdə bilim bar» dəp bilimiz. Hox, birək bilim bolsa adəmnə kərənglitidu; mehir-muhəbbət bolsa adəmnə quridu. **2** «Mening bilimim bar» dəp hesabliəğan kixi, əməliyəttə heqnemini tehi bilixkə tegixlik dərjiddə bilmigən bolidu. **3** Əmma Hudani səygən kixi bolsa, u Uning tərripidin tonulidu. **4** Hox, əmdi «butlarəğa atap nəzir qiləğan taamlar» toqruluk — bizgə məlumki, «Jahanda but degən heqnemə hesablanmaydu», wə «birlə Hudadin baxka heq ilah yəktur». **5** Gərqə nuroqun atalmix ilahlar bar bolsimu — məyli ular zeminda yaki asmanda turidu dəp qarilixidin kət'iyənəzər (dərəkə «ilahlar» kəp, wə «rəb»lər kəptur) **6** birək biz üqün pəqətlə bir Huda, yəni Ata bardur. Uningdin barlik məwjudatlar apiridə boləğan, bizmu Uning üqün məwjut boləğanmiz; [xuningdək], birlə Rəb, yəni Əysə Məsih bardur. Pütkül məwjudatlar U arqilik məwjut, bizmu U arqilik həyatmiz. **7** Əmma bundək bilim həmmimizdə tehi yəktur; tehi butlarəğa kəndürülgininidin halas bolmioğan bəzi [ixəngüqilər] bolsa muxundək taamlarınə «butka atap nəzir

kilinoʻjan» dəp bilip yəydu; xundakla ularning wijdani ajiz boləraqqa, buləjanəjan bolidu. **8** Əməliyəttə taamlarning əzliri bizni Huda bilən yaraxturalmaydu; yemisək bizning kəmqulikimiz hesablanmaydu, yegən bolsak artuqqulikmu hesablanmaydu. **9** Birak hərhalda [yeyix] ərkinlikinglarning ajizlarəja putlikaxang bolmaslikəja kəngül koyunglar. **10** Qünki ajiz bir bəndə bilimi bar boləjan sening buthanidiki dastihanda olturup yegənlikingni kərsə, undakta u öz ajiz wijdaniəja qarxi halda butlarəja atap nəzir kilinoʻjan taamlarni yeyixkə «kurulup küqəytilidiəjan» bolmamdu? **11** Xuning bilən Məsih uning nijati üqün əlgən, sening kərindixing boləjan bu ajiz bəndə sening biliming wəjidin halak bolidu. **12** Xu yol bilən kərindaxlarəja ziyən yətküzüp gunah kilip, ularning ajiz wijdanini zəhimləndürüp, Məsihkə qarxi gunah kiliwatisilər. **13** Xunga, əgər birər taam öz kərindiximni yikitidiəjan kiltak bolsa, kərindiximni yikitmaslikim üqün mən mənggügiqə gəxni kət'iy yeməymən. (aiōn g165)

9 Mən ərkin əməsmu? Mən rosul əməsmu? Mən Rəbbimiz Əysa Məsihni kərgən əməsmu? Silər əzünglar mening Rəbdə boləjan əjrim əməsmu? **2** Əgər baxqilarəja nisbətən rosul dəp hesablanmisam, mən heq bolmiəjanda silərgə rosul boldum; qünki əzünglar Rəbdə mening rosul boləjanlikimni təstikliəjan məhürdursilər. **3** Meni sürüxtə kilmakqi boləjanlarəja boləjan jawabim mundak: — **4** Bizləarning yəp-iqixkə həqukimiz bar əməsmu? **5** Bizning baxqa rosullar, Rəbning Əz iniliri wə Kefasning kiləjinidək, etikadqi bir singilni əmrimizgə elip səpərdə həmrəh

kilip yürüx həkķimiz yokmu? **6** Əjəba, pəkət Barnabas bilən meningla əmgək kılmaslıkka həkķimiz yokmu? **7** Kim hirajətni əzi tələp [əskər bolup] jənggə qıķidu? Kim üzümzar bina kilip uning mewisidin yeməydu? Kaysi pada bakķuqi padining sütidin iqməydu? **8** Bu degənlirim pəkət insaniy kəzķarax boyiqə eytiləjanmu? Təwrat-ķanunning əzidimu ohxax deyilgən əməsmu?! **9** Qünki Musəoķa qüxürülgən ķanunda: «Haman təpkən əküznıng əozioķa kəxək salma» dəp pütülgəndur. Huda əküzlərgila kəyüngənmu, **10** yaki buni pəkət bizlərni dəp eytkənmu? Xübħisizki, bu səzlər bizlər üqün pütülgəndur; xuning üqün yər həydigüqi ümidtə həyduxigə tegixlik, xundakla haman təpküqimu həsuldin bəħrimən bolux ümididə ixləxkə tegixliktur. **11** Biz silərgə roħiy bəht-bərikətlərni terip, silərdin maddiy jəhəttin yiojiwalsak bu qəktin exip kətkənlik bolamdu? **12** Baxķa [hizmətqilər] silərdə muxu həkķüni ixlətkən yərdə, biz xundak ķilsak tehimu bolidioķu? Əmma Məsihning hux həwirigə həq tosaləu bolmisun dəp, biz bu həkķüni həqķaqan ixlitip bakmiduk; əksiqə, hərķandak ixlarəu qidap keliwatimiz. **13** İbadəthanidiki mukəddəs ixlar üqün ixligüqilərnıng ibadəthanioķa ataləjan hədiyələrdin yəydiojanlıķini, ķurbangaħta hizmət ķiliwatķanlarnıng ķurbanlıķlardin ülüxinı alidiojanlıķini bilməmsilər? **14** Xuningə ohxax, Rəb hux həwərnı jakarlıoķuqılarnıng jeni hux həwərdin beķilsun dəp bekitkəndur. **15** Əmma mən bolsam bu həkķüklarnıng həqķaysisini ixlitip bakmidim. Həm həzirmu muxu həkķüktin padilinay dəp muxulərni yeziwatķinim yok! Qünki mən baxķılarnıng meni bu

pəhirlinidiqanlirimdin məhrum kılqinidin kərə elginim tüzük! **16** Qünki mening hux həwəni jakarliximda pəhirləngüdək ix yok; qünki uning məjburiyiti meni besip turidu; hux həwəni jakarlimisam həlimoqa way! **17** Qünki əgər uni halis kılsam, buningdin mangu in'am bolidu; əmma öz ihtiyarim bilən bolmisa, bu pəkət mening oqojdarlik burqini ada kılqinim bolidu, halas. **18** Xundak ikən, mening in'amim zadi nemə bolidu? Mening in'amim dəl xuki, hux həwər jakarliqinimda mən hux həwərgə kixiləni həqsiz erixtürimən — demək, in'amim hux həwər yətküzüxtiki tegixlik [hək elix] həkuklirimni həq ixlətməslikimdin ibarəttur. **19** Qünki həmmə adəmning ilkidin ərkin bolup, özümni kəpçilikə kıl kildim; xu yol bilən tehimu kəprək adəmləni kayil kilip kutkuzsam dəymən. **20** Yəhudiylarni kayil kilip kutkuzux üçün Yəhudiylaroqa nisbətən Yəhudiyoqa ohxax boldum; Təwrat qanuni astida turoqanlarni kayil kilip kutkuzux üçün (Təwrat qanuni astida turoqan bolmisammu) Təwrat qanuni astida turoqanlaroqa nisbətən Təwrat qanuni astida turoqanoqa ohxax boldum; **21** Təwrat qanunida bolmioqanlarni kayil kilip kutkuzux üçün Təwrat qanunida bolmioqanlaroqa nisbətən (Huda aldidə qanunsiz bolmay, bəlki Məsihning qanunioqa boysunuxum bilən) mən Təwrat qanunida bolmioqanlaroqa ohxax boldum; **22** ajizlarni kayil kilip kutkuzux üçün ajizlaroqa özüm ajizdək boldum; mumkin kədər kəprək adəmni kutkuzux üçün mən hərəkəndək adəmgə qarita xundak adəm boldum. **23** Özümning hux həwərdin nesiwəm boluxi üçün uni dəp həmmə ixni kılimən.

24 Bəygiyə qüixkənlərnin həmmisi yügürixidu, əmma pəkət birila mukapatka erixidişinini bilməmsilər? Oqəlibə qazinix üçün yügürüŋlar. **25** Musabikidə elixquqilarnin həmmisi əzini hər jəhəttin tizginləydu; ular pəkət bir qirip ketidişan tajoə erixix üçün xundak qilidu, əmma biz bolsak qirimas taj üçün xundak qilimiz. **26** Xunga mən nixansiz adəmdək yügürüwatmaymən; muxt atsam həwaşə atidişan adəmdək bolmaymən. **27** Uning ornişə mən əz tenimni urup əzümgə kəndürüp, uni əzümgə kul qilimən; undak qilmioşanda, baxqilarşə təlim jakarlap turup əzüm layakətlik bolmay qelixim mumkin.

10 Qünki, i qerindaxlar, mən silərnin atəbowilirimiznin həmmisining bulut astida yürgənlikidin wə həmmisining dengizdin ətöp mangoşanlikidin həwərsiz yürüxüŋlarni halimaymən; **2** ularnin həmmisi bulutta həm dengizda Musaning [yətəkqilikigə] qəmüldürülgən; **3** ularnin həmmisi ohxax rohiy taamni yegən, **4** həmmisi ohxax rohiy iqimlikni iqqən; qünki ular əzlrigə [həmrah bolup] əgixip yürgən rohiy uyultaxtin iqətti (əməliyəttə, muxu uyultax Məsişnin Əzi idi); **5** xundaktimu, Huda ularnin kəpinqisidin razi bolmioşanidi; qünki «Ular[ning jəsətliri] qəlbayawanda qeqilip qaloşan». **6** Əmma bu ixlar ularnin bəxişə bizlərgə sawak-bəxarət bolsun üçün qüixkənidi; buningdin məqsət, biznin ularnin yaman ixlarşə həwəs qiloşinidək həwəs qilmaslikimiz üqündur. **7** Silər yənə ularnin bəzilirigə ohxax butka qokunidişanlardan bolmanglar; bular toşruluk; «Həlk yəp-iqixkə olturdi, andin kəyp-sapaşə turdi» dəp pütülgən. **8** Biz yənə

ularning bəzilirining buzukqilik qiloqinidək buzukqilik qilmayli; qünki xu wəjidin ulardin yigirmə üç ming kixi bir kündila əldi. **9** Yənə ularning bəzilirining Məsihni sinoqinidək Məsihni sinimayli; qünki xu səwəbtin ular yılanlar qeqixi bilən həlak boldi. **10** Yənə ularning bəziliri aqrinoqandək aqrinip qaxximanglar — nətijidə, ular jan aloquqi [pərixətə] tərripidin əltürüldi. **11** Əmdi bu wəqələarning həmmisi ularning bexioqa bexarətlik misallar süpitidə qüxkən wə ahirkı zamanlar beximizəya keliwatqan bizləarning ulardin sawaq-ibrət eliximiz üçün hatiriləngənidi. **(aiōn q165)** **12** Xuning bilən «Mən [etikadta] qing tirəp turmaqtimən» degən kixi özining yikilip ketixidin həzi bolsun! **13** Silər duq kəlgən sinakləarning həmmisigə baxqa adəmlərmu ohxax duq kəlgən. Wə Huda bolsa wədisidə turəyüqidur, U silərnı kətürəlmigüdək sinakləyəya uqratmaydu, bəlki sinak bexingləyəya qüxkəndə, xuning bilən təng uningdin ətüp qutulux yolini yaritip beridu; silər xuning bilən uningəya bərdaxlik beridiqan bolisilər. **14** Xu səwəbtin, səyümlüklirim, butpərəsliktin qeqinglər! **15** Silərnı əqil-həxi jayida kixilər dəp qarap xuni eytiwatimən; səzligənlirimni baqaləp beqinglər: — **16** Biz bərikətlik bolsun dəp tiligən, bərikətlik jamdiki xarabni iqkinimiz, Məsihning kənidin ortaq bəqirlənginimiz əməsmu? Bizning oxutqan nanni yeginimiz, Məsihning tenidin ortaq bəqirlənginimiz əməsmu? **17** Biz nuroqun bolsaqmu bir nan, bir təndurmiz; qünki həmmimiz xu bir nandin nesiwə alimiz. **18** Jismaniy Israiləya qarənglər; qurbanliklərnı yegənlər qurbəngəyqə nesipdaxlar əməsmu? **19** Əmdi nemə deməqimən? Butqə

atap sunuloqan qurbanlikning birer ahamiyiti barmidu? Butning birer ahamiyiti barmidu? **20** Yak, birak kapirlar butlaroga sunoqan qurbanliklarni Hudaoga amas, balki jinlaroga ataydu. Men silarning jinlar bilan ortak nesipdax boluxunglarni halimaymen. **21** Rabning jamidin wa jinlarning jamidin teng iqtuqi bolsanglar bolmaydu; Rabning dastihinioqa wa jinlarning dastihinioqa teng dahil bolsanglar bolmaydu. **22** Rabning hasat-ojzipini qozojmaqquimizmu? Biz Uningdin kuqlukmu-ya? **23** «Hamma narsa halaldur», amma hamma narsa paydilik boluwarmaydu; «hamma narsa halaldur», amma hamma narsa adarning [etikadini] kuralmaydu. **24** Amdi heqkim oz manpætini izdimisun, balki ozgilarningkini izdisun. **25** Gex bazirida setiloqan herbirnersini wijdanlarni dep olturmay, heqnemini suruxtæ qilmay yaweringlar. **26** Qunki «Jahan wa uningoga toloqan hamma mawjudatlar Perwardigaroga mansuptur» [dep pitulgæn]. **27** Amma etiqad qilmioqanlarning birersi seni ziyapætkæ taklip qilsa wa konglæng tartsa, aldingoga koyuloqan hammini wijdanigni dep olturmay yawer; **28** amma birsi sanga: «Bu butlaroga ataloqan qurbanlik taami» desæ, undakta uni yemæ; nemixka desæng, bu ixni sanga eytkan adarning sawæbi uqun, xundakla wijdanning sawæbi uqundur; **29** men degæn wijdan seningki amas, balki heliki kixining wijdani; mening ærkinlikimgæ baxqilarning wijdani tæripidin yaman dep baqa berilixining hajiti barmu? **30** Men tæxækkur eytip yesæm, tæxækkur eytkan nersini durus yeginim tûpæylidin yaman dep qariliximning nemæ hajiti? **31** Xunga siler nemini yesænglar, nemini

iqsanglar yaki h rkandak baxka ixlarni kilsanglar, h mm  ixlarni Hudao a xan-x r p k lt r lsun d p kilinglar. **32** M n  z m h mm yl nni h mm  ixta m mnun k lixka intilginimd k,  z m np  tim  q n  m s, b lki k pqlikning m np  ti, ularning kutkuzuluxi  q n intilginimd k, heqkimning aldio a — Y hudiylar bolsun, greklar bolsun, Hudaning jamaitidikil r bolsun aldio a putlikaxang bolmanglar. M n M sihni  lg  k loqinimd k, sil rmu meni  lg  kilinglar.

11  mdi sil rni xuning  q n t ripl ym nki, i k rindaxlar, h mm  ixlarda sil r meni  sl p turuwatisil r, m n sil rg  tapxuroqinimd k, k rs tmil rni tutup keliwatisil r. **3**  mma m n sil rning h r  rning bexi M sihdur, ayalning bexi  rdur w  M sihning bexi Hudadur d p bilixinglarni halaym n. **4** Xunga, [ibad tk  katnaxkanda], h rkandak  r bexio a birn rs  artqan h lda dua kilsa yaki bexar t b rs , u  z bexio a h rm tsizlik k loqan bolidu. **5**  mma [ibad tk  katnaxkanda], h rkandak ayal bexio a bir r n rs  artmioqan h lda dua kilsa yaki bexar t b rs , u  z bexio a h rm tsizlik k loqan bolidu; bundak ayalning qeqi q x r wetilg n, [r swa k linoqan] ayaldin p rki yoqtur. **6** Ayal kixining bexio a artqini yoq bolsa, qaqliri q x r wetilsun; ayalo a nisbətən qaqlirining kesiwetilixi yaki q x r wetilixi uyatlik ix bolsa,  mdi uning bexio a birər artqini bolsun. **7** Q nki  r kixi bolsa bexini yapmasliki ker k; q nki u Hudaning sürət-obrazi w  xan-x ripidur;  mma ayal kixi bolsa  rning xan-x ripidur. **8** Q nki  r bolsa ayaldin  m s, b lki ayal  rdindur. **9** Xuningdək  r kixi ayal  q n  m s, ayal kixi  r  q n yaritiloqandur. **10** Bu

səwəbtin, həm pərixtilərnin səwəbidin ayal kixi bexida həkuk[ning] [bəlğisigə] igə boluxi kerək. **11** Həlbuki, Rəbdə ayal ərsiz bolmas wə ər ayalsiz bolmas; **12** qünki ayal ərdin qikirilərinidək, ər ayal arqilik [tuşulidu]; ləkin həmmə ix Hudadindur. **13** Əz kənglünqlarda bəhə beringlər; ayallarning bexioqə birnərsə artmay turup Hudaqə dua kilixi muwəpiqmı? **14** Təbiətning əzi silərgə ər kixining uzun qaqliri bolsa uningqə uyat ikənlikini əgətmidimu? **15** Əmma ayal kixining uzun qaqliri bolsa, bu uningqə xan-xərəp bolidu; qünki uning uzun qaqliri uningqə bezək-yepinqə bolsun dəp təkdin kilinqan. **16** [Birsining bu ixlar toşruluk] talax-tartix qiləusi bolsa, [xuni bilsunki], bizlərdə həm Hudaning jamaətliridimu xulardin baxqə həkə qaidilər yoqtur. **17** Əmma hazır deməkqi boləjan ix, yəni silər yioqiləjan sorunlarqə kəlsək, uningda silərnə təripliməymən; qünki yioqiləninglərnin nətijisi paydilək əməs, bəlki ziyənlik boluwatidu. **18** Qünki birinqidin, silər jamaəttə yioqiləninglərdə, aranglərdə guruhlərə bəlünüxlər boləjanlikini anglidim; bu gəpkə qismən ixəndim. **19** Aranglərdə bəlünüxlər pəyda bolmay qalmaydu. Undək bolmiqəanda aranglərdə kimning layəkətlək boləjanlikini kərüwaləqili bolmaytti. **20** Silər bir yərgə jəm boləninglərdə, silər [həkikətən] «Rəbning ziyapiti»din yeməysilər. **21** Qünki yeginglərdə hərbinglər baxqilərnin yeyixini kütməylə əzünqlər elip kəlgən oqizani yəwerisilər-də, birsi aq qalidu, yənə birsi məst bolup ketidu. **22** Yəp-iqixkə əz əyliringlər yoqmı? Hudaning jamaitini kəzgə ilmay, yoqsullərnə hijalətkə qoymaqqimusalər? Silərgə nemə desəm bolər? Silərnə

təripləmdimən? Yak, silərnı təriplıməymən. **23** Qünki mən silərgə [Rəbning ziyapiti toqruluk] yətküzgənlirimni özüm Rəbdin tapxuruwaləjanmən; demək, Rəb Əysaəja satqunluk qilinəjan keqidə u qolioja nan elip, **24** təxəkkür eytkəndin keyin uni oxtup: «Mana, silərgə ataləjan Mening tenim; buni Meni əsləp turux üqün muxundak qilinglar» — dedi. **25** Xuningdək, oqizadin keyin u jamni qolioja elip: «Mana, bu jamdiki xarab kənimda boləjan «yengi əhdə»dur; hər kətim buningdin iqkininglarda, Meni əsləp turux üqün xundak qilinglar» — dedi. **26** Qünki silər hər kətim bu nandin yegən, bu jamdin iqkən bolsanglar, taki Uning kaytip kelixigiqə silər Rəbning əlümını jakarliojan bolisilər. **27** Xuning üqün, kimki layakətsiz həlda bu nanni yesə yaki Rəbning jamidin iqsa, Rəbning teni həm kənioja nisbətən gunahkar bolidu. **28** Xuning üqün hər birsi bu ixlar üstidə öz-özını təkürüp, andin nandin yesun, jamdin iqsun. **29** Qünki [Rəbning] tenini pərk ətməy turup yegüqi wə iqküqi hər kim özigə həküm-jazani yətküzüp yəp-iqıdu. **30** Bu səwəbtin aranglardiki nurojun adəmlər zəiplixip kesəl boldi, hətta heli bir kismi [ələmdə] uhlap kaldi. **31** Lekin əgər öz üstimizni təkürüp həküm qıkarəjan bolsak, bəximizoja [Rəbning] həküm-jazasi qüxürülməydiəjan bolidu. **32** Əmma gər qə üstimizgə Rəb təripidin həküm-jazalar qüxürülgən bolsimu, əməliyəttə bu Uning bizgə qüxürgən «tərbiyə jazasi»dur; buningdin məxsət, bizning bu dunya bilən birliktə həlakətkə həküm qilinmaslikimiz üqündur. **33** Xunga, i kərindaxlar, [Rəbning ziyapitidə] yeyixkə jəm boləjininglarda, [həmməylən toluk kəlgüqə]

bir-biringlarni kütünglar. **34** Birsı aq qorsaq bolsa awwal öyidə yəp kəlsun; xundak qilip siləning jəm boluxunglar özünglaroqa həküm-jaza yətküzməydiöjan bolidu. Qalöjan baxqa məsililərnı bolsa, mən baröjinimda tərtpkə salimən.

12 Əmma i qerindaxlar, rohiy iltipatlaroqa kəlsək, siləning ular toörluk bilməy qelixinglarnı halimaymən. **2** Silər taipiləning arisida bolöjan waqtinglarda hərhil yollaroqa baxlinip, gas-gaqa butlaroqa [qokunuxka] azdurulup kətkininglarnı bilisilər. **3** Xunga mən silərgə uqturimənki, heqkim Hudaning Rohida turup: «Əysaoqa lənət!» deməydu wə hərəkəndak biri Mukəddəs Rohıta bolmay turup «Əysa Rəbdur!» dəp eytalmaydu. **4** Əmma iltipatlar hilmuhil, lekin Rohı bolsa birdur. **5** Hizmətlər bolsa hərhil, əmma [biz hizmitini kilidiöjan] Rəb birdur. **6** Ixləx yolliri hərhil, əmma həmməyləndə həmmə ixni wujudka qıkaröuqi Huda birdur. **7** Əmma həmməylənning mənəpəti üqün hərbirigə Rohning namayan boluxi beöixlinidu. **8** Qünki Rohı arkilik birigə danalik yətküzgüqi söz, yənə birigə xu ohxax Rohı arkilik həwər yətküzgüqi söz təkşim kilinidu; **9** yənə ohxax Rohı arkilik baxqa birigə alahidə ixənq, yənə birigə ohxax Rohı arkilik [kesəllərnı] sakaytix iltipatliri, **10** birawoqa məjizilərnı yaritix təkşim kilinidu; birawoqa wəhiy-bexarət berix; birawoqa hərhil rohlarnı pərək etix, birawoqa naməlum tillarda söləx, yənə birawoqa naməlum tillarnı tərjimə kilix iltipati təkşim kilinidu. **11** Əmma bu ixlarning həmmisini yürgüzgüqi ohxax xu bir Rohıtur, U hərbirigə Əzi layıq kərüp, ayrim-ayrim təkşim kilip beridu. **12** Qünki insaniy tən bir

bolsimu nurojun əzaliri boləjnidək, xundakla əzaliri nurojun bolsimu əzara qoxulup bir tən boləjandək, Məsih Əzimu həm xundaktır. **13** Qünki həmmimiz, məyli Yəhudiylar bolsaqmu, Greklər bolsaqmu, kullar bolsaqmu, hərlər bolsaqmu, bir Rohta bir təngə kirixkə qəmüldürüldük wə bir Rohtin iqixkə nesip qilindük. **14** Qünki tən birlə əzadin əməs, bəlki kəp əzalardin tərki b tapidu. **15** Əgər put: «Mən qol bolmiəjnim üçün mən təngə təwə əməsmən» desilə, undakta u həqiqətən təngə təwə əməs bolamdu? **16** Kulak: «Mən kəz əməs, xunga mən təngə təwə əməsmən» desilə, undakta u həqiqətən təngə təwə əməs bolamdu? **17** Pütün tən kəzla bolsa, undakta anglax sezimimiz nədin bolidu? Pütün tən kulakla bolsa, undakta purax sezimimiz nədin bolidu? **18** Həlbuki, Huda Əzigə layiq kərgən tən əzalirining hər birini ayrim-ayrim əz jayıqə orunlaxturojan; **19** əgər ularning həmmisi ohxax əza bolsa, undakta uni qandakmu tən degili bolatti? **20** Əmdilikdə əzalar kəp, tən bolsa birdur. **21** Kəz koloqə: «Mening sanga ehtiyajim qüxməydu!» deyəlməydu; yaki bax bolsa putlaroqə: «Mening silərgə ehtiyajim qüxməydu!» deyəlməydu. **22** Dəl əksiqə, təndiki ajiz-ərziməs dəp kəringən əzalar kəm bolsa bolmaydu; **23** wə həm təndiki biz etiwarsiz dəp hesabliəjan əzalaroqə bolsa, tehimu kəprək etiwar qilimiz; xundakla iskətsiz dəp qaraləjan əzalirimiz tehimu iskətlik qilinidu; **24** əslidə yariximlik boləjan əzalirimizoqə bolsa xundak qilixning həjiti yoq. Əmma Huda pütün tənni xundak birləxtürgənki, U etiwarsiz dəp hesablanəjan əzalaroqə tehimu kəp etiwar beridu. **25** Buningdin məxsət təndə

heq bəlünüxlər bolmasliqi, bəlki barliq əzalar əzara ohxax keyümqanliqta boluxi üqündur. **26** Bir əza japa-dərd tartsa, barliq əzalar uning bilən təng japa-dərd tartidu; bir əzaqə xərəp kəlsə, barliq əzalar uning bilən təng xadlinidu. **27** Əmdi silər Məsihning tenidursilər, hərbinglar Uning ayrim-ayrim əzasidursilər. **28** Huda jamaəttə muxundaqlarni orunlaxturoqan: — awwal rosullarni, andin pəyoqəmbərləni, üqinqi bolup təlim bərgüqiləni; andin məjizə kərsətküqiləni, andin türlük kesəlləni saqaytix iltipatlirioqə igə boləqanlarni, yadəm bərgüqiləni, yetəkqilik qiləqiləni, hərhil naməlum tillarda səzləydiqanlarni təyinləp orunlaxturoqandur. **29** Həmməylən rosulmu? Həmməylən pəyoqəmbərmu? Həmməylən təlim bərgüqimu? Həmməylən məjizə kərsətküqmu? **30** Həmməyləndə saqaytix iltipatliri barmu? Həmməylən naməlum tillarda səzləmdü? Həmməylən naməlum tillarni tərijimə qilalamdu? **31** Əmma silər qongraq iltipatlarni təkəzza bolup qoqlanglar; həlbuki, mən hazır silərgə həmmidin əwzəl bir yolni kərsitip berəy.

13 Mən əgərdə bu dunyadiki kixilər səzləwatqan hərhil tillar hətta pərixtiləning tilliri bilənmu səzliyələydiqan bolsammu, birak mən mehir-muhəbbətsiz bolsam, u qaşda mən pəkət bir «dang-dang» qilidiqan mis dang, bir «qang-qang» qilidiqan qang bolup qalimən, halas. **2** Əgər mən pəyoqəmbərlik qilalisam, barliq sirlar, barliq bilimləni qüxinip boləqan bolsammu, həm xuning bilən bir waqıtta taqlarni yetkiyəligüdək toluq ixənqtə bolsammu, əmma məndə mehir-muhəbbət

bolmisa, undakta mən heqnərsə bolmioğan bolimən. **3** Əgər barlıq mal-mülkümni sədikigə atar həm tenimni [Hudaning yolida] kurbanlıq süpitidə köydürülüxkə sunoğan təşdirdimu, əmma məndə yənila mehİR-muhəbbət bolmisa, undakta mening heqkandaq paydam yok boloğan bolidu. **4** Muhəbbət səwr-takətlik bolux həm mehribanlıqtur; Muhəbbət həsəthorluk kılmaydu: Muhəbbət əzini mahtimaydu, Təkəbburluk kılmaydu, **5** Nomussizlik kılmaydu, Əz mənprəətini kəzləp yürməydu, Teriktürülməydu, Kənglidə əqmənlik saklımaydu; **6** Həqkaniysizliktin huxal bolmaydu, Bəlki əməliyəttin, həqkəttin huxal bolidu; **7** həmmə ixta kərsiki kənglik kılidu, həmmigə yüzlinip [Hudaqə] ixinidu, həmmə ixkə ümid baqlaydu, həmmigə qidaydu. **8** MehİR-muhəbbət hərgiz ahirlaxmaydu. Bexarətlər bolsa, karəqə kəlməydu: «naməlum tillar» bolsa, tügəydu: [məjizilik] bilimlərmu karəqə kəlməydu. **9** Qünki bizning bilidioğanlirimiz kismən, bexarət beridioğanlirimiz kismən; **10** ləkin mukəmməllik kəlgəndə, kismənlik yokilidu. **11** Mən kiqikimdə balilarqə səzlidim, balilarqə oylidim, balilarqə həsəblidim; qong boləqinimda, mən balilikni taxlidim. **12** Qünki biz hazır bir tutuk derizidin müjməl həlda kərimiz, ləkin xu qəqəda yüzməyüz kərimiz: Həzir mən kismən tonuymən, xu qəqəda mən [Huda] meni tonup kəliwatqəndək tonuymən. **13** Həzir ixənq, ümid, mehİR-muhəbbəttin ibarət bu üq nərsə turuptu; bulardın əng üstün turidioqini mehİR-muhəbbəttur.

14 MehİR-muhəbbətkə intilip uni qəqəlixinglar wə həm rohİy iltipatlarəqə, bolupmu bexarət berixkə intizar

bolunglar. **2** Qünki naməlum tilda səzləydiəjan kixi adəmlərgə əməs, bəlki Hudaəja səzləydu; angliəquqilardin həqkim uni qüxənməydu, əmma u Rohta sirlik ixlarni eytip beridu. **3** Lekin bexarət beridiəjan kixi bolsa adəmlərnin etiқadini quruxқа, ularni riəbətəndürüxкə wə təsəlli berixкə səzləydu. **4** Naməlum tilda səzligüqi əz rohinə quridu; əmma bexarət bərgüqi jamaətnin [etiқadini] quridu. **5** Əmdilikтə mən silərnin həmminglarning naməlum tillarda səzliyəlixinglarni ümid қilimən, lekin bexarət berixinglarni tehimu ümid қilimən. Naməlum tilda səzligüqi səzini tərјimə қilmisa, jamaətnin etiқad quruluхida bexarət bərgüqi uningdin uluə bolidu. **6** Қerindaxlar, mən yeninglarəja kelip, naməlum tillardila səzliginim bilən məlum wəhiy, bilim, bexarət yaki təlimni yətküzmisəm, mən silərgə nemə payda təgкüzimən? **7** Həтта awaz қikiralaydiəjan jansiz nərsilər, məyli nəy bolsun, қiltar bolsun xundak; ularning ahanglirining bir-biridin pərki bolmisa, ularda qelinojan pədə қандақmu pərқ etilsun? **8** [Jəng] kaniyimu bəlgilik bir ahangda qelinmisa, kim jənggə həzirlansun? **9** Xuningdək silər tilda eniқ qüxinəligüdək səz қilmisanglar, nemə deməқqi boləjininglarni kim qüxinələydu? Silər həwəja gəp қiləjandək bolisilər. **10** Jahanda, xübhisizki, hilmuhil til-awazlar bar wə ularning həqқaysisi mənisiz əməs; **11** əgər əmdi mən məlum awaz-tilning mənisini bilmisəm, mən səzligüqigə nisbətən yat wə u manga nisbətən yat bolidu. **12** Əhwal silərdimu xundak. Xunga, silər rohiy iltipatarəja қizəjinqlik bilən intilgənikənsilər, jamaətnin etiқadini қuridiəjan iltipatarəja bay boluxқа

intilinglar. **13** Xunga, naməlum tilda səzləydiəjan kixi səzligənlirini tərjimə qilip berələydiəjan bolsam dəp dua qilsun. **14** Qünki naməlum tilda dua qiləjinimda, rohim dua qilidu, lekin əkil-idrakimdin bolsa mewə qikmaydu. **15** Undaқта kandaқ qilix kerək? Mən bəzidə rohim bilən dua qilimən, həm bəzidə əkil-idrakim bilənmu dua qilimən; mən bəzidə rohim bilən mədhiyə nahxilirini eytimən, həm bəzidə əkil-idrakim bilənmu mədhiyə nahxilirini eytimən; **16** bolmisa, pəkət rohing bilənla mədhiyə oқusang, ixlətkən [tilingni] bilmigənlərnin qatarida olturoquqi təxəkkürunggə kandaқmu «Amin» deyəlisun? Qünki u eytkiningni qüxənməydu. **17** Sən dərhəqikət təxəkkürni yaxi eytisən, əmma yeningdiki angliəuqining etikadi quruloqini yok. **18** Mən bundaқ naməlum tillarda xəhsən həmminglərdin kəp səzləydiəjanlikim üçün Hudaəja təxəkkür eytimən; **19** halbuki, jamaəttə boləanda, naməlum tilda tümən eəjiz səzliginimdin kərə, baxqilarəja təlim-tərbiyə berəligüdək qüxinixlik səzdin bəx eəjizlə səzliyəlisəm dəymən. **20** Kərindaxlar, əkil-həxunglarda bala bolmanglar; yamanlik jəhətidə bowaқ bolunglar, əmma əkil-həxunglarda pixkədəm bolunglar. **21** Təwratta: «Qət tilliklərnin səzi wə yat adəmlərnin ləwliri arkilik Mən muxu həlkəgə gəp qilimən; lekin xundaқ bolsimu ular yənila Manga kuləқ salmaydu — dəydu Pərwərdigar» dəp pütülgəndur. **22** Xunga «naməlum tillar» bolsa bir alamət bəlgidur; etikədqilarəja əməs, bəlki etikədsizlarəja alamət bəlgidur; wəhiy-bexarətlər bolsa, etikədsizlar üçün əməs, bəlki etikədqilar üçün bolidu. **23** Xuning üçün pütkül jamaət bir yərdə jəm boləanda, həmmisi öz

aldioʻja bundak naməlum tillarda səzləwərsə wə sadda yaki etiqadsiz kixilər kirip qalsa, ular həmminglarni sarang bolup kapsilər deyixməmdü? **24** Əmma həmminglar wəhiy-bexarət yətküzsənglar, etiqadsiz yaki sadda kixi aranglaroʻja kirip qalsa, həmminglar tərripidin uning gunahliroʻja tənbiḥ berilidu, həmminglar tərripidin uning gunahkar ikənliki kərsitilidu; **25** kəlbidiki sirlar axkarə qilinotanda, u əzini yərgə taxlap: — «Huda həkikətən aranglardidur» dəp Hudaotja səjdə qilidu. **26** Əmdi qerindaxlar, qandak qiliximiz kerək? Silər bir yərgə jəm bolotininglarda, hərbinglarda [bir iltipat] bolidu; birsidə mədhiyə nahxisi, birsidə təlim, birsidə naməlum til, birsidə wəhiy, birsidə naməlum tilning yeximi bolidu. Həmmə ixlar etiqadning quruluşi üqün bolsun. **27** Naməlum tilda səzligüqilər bolup qalsa, ikkisi yaki əng kəp bolotanda üqi nəwət bilən səzlisun wə birsu ularning eytkanlirini ərisun. **28** Əmma [jamaəttə] ərigüqi bolmisa, u süküt qilsun; əz-əzigə wə Hudaotja eytsun. **29** Wəhiy-bexarət yətküzgüqilər bolsa, ikki-üqi səzlisun; qaloqanlar gəplirining wəznini ditlap tursun; **30** Əmma olturoqanlar arisidin baxqa bir kixigə məlum bir wəhiy berilsə, səzləwatqan kixi səzini tohtitip nəwətni uningotja bərsun. **31** Qünki həmminglar bir-birləp wəhiy-bexarət yətküzsənglar bolidu; xuning bilən həmməylən əginidu, həmməylən riqəbtlinidu. **32** Pəyotəmbərlərnin əz roḥliri pəyotəmbərlərnin əzlrigə itaət qilidu. **33** Qünki Huda qalaymiqanqilik tuotduroquqi əməs, bəlki tinq-hatirjəmlilik bərgüqidur. Barlik mukəddəs bəndilərnin jamaətliridə xundak tərtip bar. **34** Aranglardiki ayallar

jamaatlərdə süküttə oltursun; ularning səzlixigə ruhsət kəlinmioqan; Təwrat qanunida bəlgiləngəndək, ular [tərtipkə] boysunsun. **35** Əmma ular məlum ixni bilməkqi bolsa, əyidə öz ərliridin sorisun; ayalning jamaəttə səzlixə uyatlıq ixtur. **36** Hudaning səz-kalami silərdin baxlanoqanmu?! Yaxi yaloquz silərgilə yetip kəlgənmu?! **37** Birsə əzini wəhiy-bexarətqi yaxi rohiy kixi dəp sanisə, u silərgə hazir yazoqan bu səzümning həqiqətən Rəbning əmri ikənlikini etirap qilsun. **38** Birsə bunə etirap qilixni halimisə, u etirap kəlinmaydu. **39** Xuning üqün, i qerindaxlar, wəhiy-bexarətlərnə yətküzüxkə təlmürüp intilinglar, xundəqlə naməlum tillarda səzləxni qəklimənglar. **40** [Hulasə qilip eytkəndə], hər bir ix qiraylik, tərtiplik qilinsun.

15 Əmma, i qerindaxlar, mən silərgə əslidə yətküzgən hux həwərnə bayan qilməqimən; silər bu hux həwərnə qəbul qiloqan wə uningdə qing turuwatisilər; **2** mən silərgə yətküzgən hux həwər boləqan kalamda qing turoqan bolsənglar, — (ixəngininglar bikəroqə kətmigən bolsa) — silər uning arqilik kutquzuluwatisilər. **3** Qünki mən əzümgə amanət qilinoqanlirini əng zərür ix süpitidə silərgimə tapxurdum; yəni, Təwrat-Zəburda əldin eytiləqinidək, Məsih gunəhlirimiz üqün əldi; **4** U dəpnə qilindi; wə üqinqi küni yənə Təwrat-Zəburda əldin eytiləqinidək tirildürüldi; **5** U Kefəsqə, əndin on ikkiyləngə kəründi; **6** əndin U bir sorunda bəx yüzdin artuq qerindaxqə kəründi; ularning kəpinqisi bügünki kündə tirik, əmma bəziliri əlümdə uhlawatidu; **7** U Yəqupqə, əndin rosullarning həmmisigə kəründi; **8**

Həmmisidin keyin U huddi wakitsiz tuquloqan bowaktək bolqan mangimu kərüнди. **9** Qünki mən rosullar arisidiki əng təwinimən, rosul dəp atilixka layik əməsmən; qünki mən Hudaning jamaitigə ziyankəxlik qiloqanmən. **10** Lekin hazır nemila bolsam Hudaning mehır-xəpkiti arkilik boldum; Uning manga kərsətkən xu mehır-xəpkiti bikaroqa kətmidi; qünki mən [Hudaning hizmitidə] barlik rosullardin bəkrək jəpalik ixligənmən; əməliyətə ixligüqi mən əməs, bəlki mən bilən billə bolqan Hudaning mehır-xəpkitidir. **11** Demək, məyli mən yaki baxka [rosullar] bolsun, həmmimizning yətküzgənliri ohxax bolup, u dəl silər ixinip qəbul qiloqan hux həwərdur. **12** Əmma Məsih əlgənlər iqidin tirildürülgən dəp jakarlanqan bolsa, qandaqmu aranglardiki bəzilər əlgənlərnin tirilixi degən yok ix, dəydu? **13** Əmma əlgənlərnin tirilixi degən yok ix bolsa, Məsihning tiriliximu yok ix bolqan bolatti. **14** Xuningdək əgər Məsih əlümdin tirilgən bolmisa, jakarlioqan həwirimiz bihudə bolqan, silərnin etikadinglarmu bihudə bolqan bolatti. **15** Hətta bizmu Huda toqrisidiki yaloqan guwahqilar bolqan bolattuk — qünki biz Hudaning Məsihni əlümdin tirildürgənlikigə guwahlik bərdük. Əgər həqiqətən əlümdin tirilix bolmisa, Huda Məsihnimu əlümdin tirildürmigən bolatti. **16** Qünki əlgənlər qayta tirildürülmisə, Məsihmu tirilmigən bolatti. **17** Mubada Məsih tirilmigən bolsa, etikadinglar kerəksiz bolqan, silər tehiqə gunahliringlarda yürüwatqan bolattinglar, **18** xundakla Məsihtə əlümdə uhlawatqanlarmu həlakətkə yüz tutqan bolatti. **19** Əgər ümidimizni pəkət bu dunyadiki

hayatimiz üçünla Məsihgə baqlıoan bolsak, biz insanlar arisidiki əng biqarə adəmlərdin boləan bolimiz. **20** Əmma əməliyətə, Məsih əlümdə uhlıoanlar iqidə «həsulning tunji mewisi» bolup, əlümdin tirilgəndur; **21** Qünki bir insan arkilik əlüm [aləmdə] pəyda boləinidək, əlümdin tirilixmu bir insan arkilik [aləmdə] pəyda boldi. **22** Adamatimizdin boləanlarning həmmisi [uning tüpəylidin] əlümgə məhkum boləanlikioğa ohxax, Məsihdə boləanlarning həmmisi [Uning tüpəylidin] əlümdin hayatkə erixidu. **23** Əmma həmməylən öz nəwət-katarida tirilidu; tunji həsulning mewisi boləan Məsih birinqi; ikkinqilər bolsa Məsihning dunyaoğa qaytip kəlginidə əzigə təwə boləanlar. **24** Andin ahirət bolidu; xu qaoşda U barlik həkümranlikni, barlik həkuk wə hərhil küqlərnə əməldin qaldurup, padixahlikni Huda-Atioğa tapxuridu. **25** Qünki U barlik düxmənlərnə [məqlup kılıp] ayioği astida kılıquqə həküm sürüxi kerəktur; **26** əng ahirki yokitilidioğan düxmən bolsa əlüm əzidur. **27** Qünki [Zəburda] «[Huda] pütkül məwjudatni Uning ayioği astioğa boysunduroğan» [dəp pütüklüktur]. Əmma «pütkül məwjudat Uningoğa boysunduruləan» deyilginidə, roxənki, xu «pütkül» degən səz «həmməni Uningoğa Boysunduroquzuqu»ning əzini iqigə aləan əməstur. **28** Əmma həmmə Uningoğa boysunduruləandin keyin, Oqlul həmməni əzigə boysunduroquqioğa boysunidu; xuning bilən Huda həmməning həmmisi bolidu. **29** Əlümdin tirilix bolmisa, bəzilərnəng əlgənlər üçün qəməldürülüxini qandək qüxinix kerək? Əlgənlər zadi tirilmisə, kixilər ular üçün nəmə dəp qəməldürülidu?

30 Bizlər nemə dəp [hər küni] hər saəttə həwp-hətərgə duq kelip yürimiz? **31** Rəbbimiz Məsih Əysada silərdin pəhirlinixim rast boləqandək, [i qerindaxlirim], mən hər küni əlümgə duq kelimən. **32** Əgər insanlarning nuqti'inəziridin eytkanda «Əfəsus xəhəridə wəhxiy həywanlar bilən elixtim» desəm, əlgənlər əlümdin tirilmisə, buning munga nemə paydisi? «Ətə bəribir əlöp ketidiəqan boləqandin keyin, yəp-iqip yürüwalayli» degən söz yolluq bolmamti? **33** Aldanmanglar; qünki «Yaman həmrəhlər əhlakni buzidu». **34** Həqkəniy bolux üçün oyəqininglar, gunahdin qol üzünglar; qünki bəziliringlarda Huda toəqruluk həwər yoqtur — buni eytsam silər üçün uyat əməsmu? **35** Bəlkim birsi: «Əlüklər qandək tirildürilər? Ular qandək tən bilən tirilər?» — dəp sorixi mumkin. **36** I əhmək kixi, sening teriəqining, əlməy turup qaytidin tirilməydu. **37** Həm sening teriəqining, əsümlükning teni əməs, bəlkə uning yalingaq deni — məsilən, buəqdayning yaki baxqa birər ziraətning deni, halas. **38** Wə keyin Huda Əz həhixi boyiqə uningəqə məlum bir tənni beridu; xundakla uruq danlirining hər birigə əzining tenini ata qilidu. **39** Janiwarlarning ətliri bolsa bir-birigə ohximaydu; insanlarning əzigə has ətliri bar, həywanlarning əzigə has ətliri bar, uqar-qanatlarningmu bar, beliklarningmu bar. **40** Asmanda jisimlar bar, yər yüzidimu jisimlar bar; əmma asmandikisining jula-xəripi baxqiqə, yər yüzidikisiningmu baxqiqə bolidu; **41** Quyaxning xan-xəripi bir hil, ayniqə xəripi yənə bir hil, yultuzlarning xan-xəripi yənə bir hildur; qünki yultuzlar xan-xərəpliridə bir-biridin pərqlinidu. **42** Əlümdin tirilix

həm xundaqdur. [Tən] qirix həlitudə terilidu, qirimas həlütə tirildürülidu; **43** Uyatlıq həlütə terilidu, xan-xərəp bilən tirildürülidu; ajiz həlütə terilidu, əmma küq-қudrət bilən tirildürülidu. **44** U təbiətкə təwə bir tən süpitidə terilidu; rohқа təwə bir tən bolup tirildürülidu; əslidə təbiətкə təwə bir «janlıq» tən boloqan bolsa, əmdi rohıy bir tən bolidu. **45** Xunga [Təwratta] mundaq pütülgənki: «Tunji insan Adəm'atimiz tirik bir jan qilip yaritildi»; əmma «ahırkı Adəm'ata» bolsa həyatlıq bərgüqi Roh boldi. **46** Əmma awwal kəlgini rohıy adəm əməs, bəlki «təbiətкə təwə boluquqi» adəm idi, keyin «rohıy adəm» kəldi. **47** Dəsləpki insan bolsa yərdin, tupraqtin apiridə qilinoqan; ikkinqi insan bolsa asmandin kəlgəndur; **48** Tupraqtin apiridə qilinoqini kəndəq boluqan bolsa, [uningdin] [boluqan] «tupraqlıq»larmu xundaq bolidu; asmandin kəlgini kəndəq bolsa, uningdin boluqan «asmanlıqlar»mu xundaq bolidu. **49** Bizlər «tupraqlıq adəm» süritidə boluqinimizdək, «asmanlıq adəm» süritidimu bolalaymiz. **50** Əmma xuni eytimənki, i qerindaxlar, ət wə kəndin tərəlgənlər Hudaning padixəhlikioqə warislik qilalmaydu; qirigüqi qirimaydioqanoqə warislik qilalmaydu. **51** Mana, mən silərgə bir sirni eytip berimən; biz həmmimizla [əlümdə] uhlaydioqanlardin bolmaymiz; birəq həmmimiz əzgərtilimiz! **52** Bir dəqikidila, kəzni bir yumup aqquqə, əng ahırkı kanay qelinoqanda əzgərtilimiz; qünki kanay qelinsila əlgənlər qirimas həyatқа tirildürülidu, xundaqla əzgərtilimiz; **53** Qünki bu qirip kətküqi qirimas həyatni kiyiwelixi, bu əlgüqi əlməslikni kiyiwelixi kerək; **54** Əmma qirip kətküqi qirimas həyatni kiygəndə, bu əlgüqi

elməsləkni kiygəndə, xu qaşda bu səz əməlgə axurulidu: «Əlüm oşəlibə tərīpidin yutulup yokuşulidu!». **55** «Ah, əlüm, sening nəxtiring keni?! Ah, əlüm, sening oşəlibəng keni?!» (Hadēs 986) **56** Əlümdiki nəxtər — gūnahtur, gūnahtning küqi bolsa, Təwrat kanuni arşilik namayan bolidu. **57** Lekin bizni Rəbbimiz Əysa Məsih arşilik bularning üstidin oşəlibigə erixtürgüqi Hudaşə təxəkkür! **58** Xuning üqün, səyümlük kərindaxlirim, qing turup təwrənməs bolunglar, Rəbning hizmitidiki ixliringlar həmixə kəng ziyadiləxsun; qünki Rəbdə boləşan əjir-japayinglar hərgiz bişudə kətməydişanlişini bilisilər.

16 Əmdi muşəddəs bəndilər üqün ianə toplax toşruluk, silərnu Galatiya əlkisidiki jamaətlərgə tapilişinimdək qilinglar. **2** Hər həptining birinqi künidə hər biringlar tapawitinglarning bərikiti boyiqə uningdin bir ülüşini əjritip əz yeninglarda saklap koyunglar; xundak qilsanglar, kəlgən waştimda ianə toplax həjət bolmaydu. **3** Mən kəşginimdə, silər qaysi adəmlərni layik kərüp tallisanglar, mən xularşə [tonuxşurux] hətlirini yezip berip muxu ianə-xəpşitinglarni Yerusalemoşə apirip berixkə əwəşimən. **4** Meningmu berixim muwapik kərüşə, ular mangu həmrəş bolup baridu. **5** Əmma mən Makedoniyə əlkisidin ətkəndin keyin yeninglarşə kelimən — qünki mən Makedoniyədin ətməkqimən — **6** bəlkim mən silər bilən billə bir məzgil şuruxum mumkin, həşşə yeninglarda kixlap kəliximmu mumkin; xuningdək andin kəyərgə barmakqi bolsam, silər yardəm qilip, meni yoloşə selip koyarsilər. **7** Qünki bu kəşim silərni yol üstidila kərüp əşüp kəşixni halimaymən, bəlkə Rəb buyrusa, silər

bilən billə uzunraq bir məzgil turəjum bar. **8** Əmma mən Əfəsus xəhəridə orma həytiəiqə turmaqəimən. **9** Qünki [muxu yərdə] manga əjayib qong, utuk-mewə beriwatqan bir ixik kəng eqildi, xuningdək qarxi qıqquqilarmu kəp. **10** Timotiy yeninglarəqa berip tursa, uning aranglarda qorqmay ərkin-azadə yürüxigə kəngül bəlunglar. Qünki umu manga ohxax Rəbning hizmitini ixləwatidu. **11** Xunga həqkim uni təwən kərmisun; bəlki uni mening yenimoqa kelixi üqün aman-esən uzitip yoloqa selip qoyunglar; qünki uning qerindaxlar bilən billə kelixini kütməktimən. **12** Əmma qerindiximiz Apollosqa kəlsəm, uningdin qerindaxlar bilən billə silərninq yeninglarəqa berixni kəp ətündüm. Lekin uning həzirqə barəqusi yok. Keyin pürsət pixip yetilgəndə baridu. **13** Həxyar bolunglar, etikadta qing turunglar; mərdanə ərdək bolunglar! Qəysər bolunglar! **14** Silərninq qiloqan həmmə ixinglar məhir-muhəbbət bilən qilinsun. **15** Əmdi, i qerindaxlar, Ahaya əlkisidiki əng dəsləpki etikad mewisi boləqan Istifanas wə uning ailisidikilərnini, xundakla ularning Hudaning muqəddəs bəndilirining hizmitidə boluxqa qandax əzlrini atioqanliqini obdan bilisilər; mən silərdin ətünimənki, muxundax kixilərninq wə ular bilən birliktə hizməttə hərbi japa tartiwatqanlarning səzlrigə kiringlar. **17** Əmma [yeninglardin] Istifanas, Fortunatus wə Akayikusning bu yərgə meni yoklap kəlgənlikidin xadlandim; qünki ular silər tərəptin kəm boləqanlirini toluqlap bərdi. **18** Qünki ular mening rohimni wə həm silərninqkinimu yengilandurdi; xunga xundax adəmlərnini ətiwarlap hərmətlənglar. **19** Asiyadiki

jamaatlərdin silərgə salam. Akwila wə Priskilla həm ularning əyidə jəm bolidioqan jamaəttinmu Rəbdə silərgə kizəqin salam yollaydu. **20** Qerindaxlarning həmmisi silərgə salam yollaydu. Bir-biringlar bilən pak səyüxlər bilən salamlixinglar. **21** Mana, mənki Pawlus əz qolum bilən salam yeziwatimən! **22** Hərkim Rəb Əysa Məsihni səyğüqi bolmisa, uningə lənət bolsun! Rəbbimiz, kəlgəysən! **23** Rəb Əysa Məsihning mehixərkiti həmminglarə yar boləqay! **24** Mening Məsih Əysada boləqan muhəbbitim həmminglar bilən billə boləqay. Amin!

Korintliklarğa 2

1 Hudaning iradisi bilən bekitilgən, Məsih Əysaning rosuli mənki Pawlus wə qerindax bolğan Timotiydin Korint xəhiridə turuwatqan, Hudaning jamaitigə wə xuningdək pütkül Ahaya əlkisidiki barlıq muqəddəs bəndilərgə salam!

2 Atimiz Huda həm Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehir-xəpkət wə hatirjəmlik boləy! **3** Rəbbimiz Əysa Məsihning Atisi, rəhimdilliklarning igisi Ata, barlıq riojbət-təsəllining Igisi bolğan Hudağa təxəkkür-mədhiyə oquloqay! **4** Biz uqriğan hərқandak japa-muxəkkəttə U bizgə riojbət-təsəlli beriwatidu, xuning bilən biz Huda tərpidin riojbətləndürülgən bolup U yətküzgən riojbət-təsəlli bilən hərқandak baxқа japa-muxəkkətkə uqriğanlarğa riojbət-təsəlli berələydiğan bolduq. **5** Qünki, Məsihning azab-oқubətliri biz tərəpkə exip taxқandək, Məsih arқilik bolğan riojbət-təsəllimizmu exip taxidu. **6** Əmma biz japa-muxəkkəttə қalsaqmu bu silərnin riojbət-təsəlli wə nijat tepixinglar üçün bolidu; bular silərnin biz tartқан azab-oқubətlərgə ohxax azab-oқubətlərgə qidixinglar bilən silərdimu hasil қilinidu; biz riojbət-təsəlli tapsaqmu u silərnin riojbət-təsəlliringlar wə nijatinglar üçün bolidu; xunga bizning silərgə baqlığan ümidimiz mustəhkəmdur; qünki silər azab-oқubətlərdin ortaq nesiwilik bolsanglar, ohxaxla riojbət-təsəllidin ortaq nesiwilik bolisilər dəp bilimiz. **8** Qünki, i qerindaxlar, silərnin Asiyada duq kəlgən japa-muxəkkəttin həwərsiz yürüxünlarni halimaymiz; u waқitlarda biz qidiqusiz eoqir besimoğa duq kəlduq, hətta hayatning ezidin ümid üzgüdək bolğaniduk. **9** Əmma özimizgə əməs,

balki olgənlərnı tirildürgüqi Hudaoqa tayiniximiz üqün kəlbimizdə ölümgə məhkum kılınoqandək yürəttük. **10** U bizni bundək dəhxətlik bir ölümdin kütquzoqan wə hazır kütquzmaqta, wə bizni yənila kütquzidu, dəp uningoqa ümid baqliduk; **11** silərmu buningda həm biz üqün dua-tilawətlər bilən mədət beriwatisilər; xundək kılıp talay adəmlərnıng wasitisi arkilik bizgə kərsitilgən iltipət tıpəylidin talay adəmlər [Hudaoqa] rəhmətlər eytidioqan bolidu. **12** Qünki pəhrimiz, yəni wijdanimizning guwahlıki xuki, Hudaning aldida sap niyətlər wə səmimiylık bilən (insaniy parasət bilən əməs, balki Hudaning mehır-xəpkiti bilən) biz bu dunyaoqa nisbətən wə bolupmu silərgə nisbətən özimizni tutuwalidioqan bolduk. **13** Qünki silərgə yazoqinimiz okuyalaydioqan wə tonup yetələydiyandin baxka heq nərsə əməs; lekin mən silərnıng bizni kışmən tonup yətkinınglar boyiqə Rəb əysanıng künidə silər bizning pəhrimiz bolidioqinınglardək bizlərnımu silərnıng pəhrınglar bolidu dəp bizni toluq tonup yetixınglarnı ümid kılımən. **15** Xuning bilən muxundək ixənqtə bolup mən əslidə ikkinqi kətim silərgə mehır-xəpkətni yətküzüxkə awwal silərnıng kəxinglaroqa barmakqidim; **16** yəni, kəxinglardin Makedoniyəgə ətüp, andin Makedoniyədin yənə kəxinglaroqa kelixni, xundəkla silər tərıpınglardin Yəhüdiyə əlkisigə uzitiliximni ümid kılıoqanidim. **17** Məndə xundək niyət boloqanda, mən uni yeniklik bilən qarar kılıoqanmu? Mən niyət kılıoqanda, məndə «ətlik» kixilərdikidək: birdəm «bərək, bərək» wə birdəm «yak, yak» deyix barmu? **18** Əmma Əz səzidə turoqinidək, bizning silərgə eytkən səzimiz birdəm

«bərḥək» wə birdəm «yak» bolmaydu; **19** Qünki biz (mən wə Silwanus wə Timotiy)ning aranglarda jakarliqinimiz — Hudaning Ooqli, Əysa Məsiḥ, birdəm «bərḥək» wə birdəm «yak» əməstur; bəlki Uningda «bərḥək»la bardur. **20** Qünki Hudaning qanqilik wədiliri boluxidin kət'iynezər, ular Uningda «bərḥək»tur, wə biz arqilik Uningdimu Hudaoqa xan-xərəp kəltüridiqan «Amin» bardur. **21** Əmdi bizləni silər bilən billə Məsiḥdə qing turoquzuquqi bolqini həm bizni məsiḥligini bolsa Hudadur. **22** U yənə üstimizgə məḥür besip, kəlbimizgə Əz Rohini «kapalət» boluxka ata qildi. **23** Əmma Hudani əz jenimoqa guwahqi boluxka qaqirimənki, Korintka tehi barmioqanlikimning səwəbi kənglunglarni ayax üqün idi. **24** Hərgiz əzimizni iman-etikadinglar üstigə həküm sürgüqilərmiz, demək, bəlki siləning xad-huramliqinglarni axuruxka silərgə həmkarluxquqilərmiz; qünki silər etiqad arqilikla məzmut turisilər.

2 Ləkin mən iqimdə, kəxinglaroqa barsam yənə azar elip barmaymən degən qararoqa kəldim. **2** Qünki əgər mən silərgə azar bərsəm, mening tüpəylimdin azar yegənlərdin baxka qaysibiri meni xadlanduralisun? **3** Mən əsli meni xadlanduruxi tegixlik bolqanlardin əksiqa azar yəp qalmay degən məqsəttə xu hətni yazdim; qünki mening xadlikim silər həmminglarningmu xadlikidur dəp silər həmminglaroqa ixənq baqlidim. **4** Qünki əslidə əzüm eoqir azab iqidə kəlbimdiki dərd-ələmdin kəp kəz yaxlirimni təkküzüp turup silərgə xu hətni yazoqanidim; məqsitim silərgə azar berix əməs, bəlki silərgə qongqur baqlanoqan, exip taxqan muḥəbbitimni

bilixinglar üqün idi. **5** Əmma birərsi azar yətküzgən bolsa, uning azar yətküzgini mən əməs dəymən, u bəlki məlum dərijidə (bu ixni ziyadə eoqir kılqum yok) həmminglaroşa azar yətküzdi. **6** Bundak adəmning kəpinqinglar tərripidin tənbihləngini yetərliktur; **7** Xunga hazır əksiqa, silər uningoşa mehır-xəpkət kərsitip rıqbət-təsəlli berixinglaroşa tooqra kelidu; bolmisa bundak bir kixi bəlkim oşayət zor dərd-ələmdin əzini yokitiximu mumkin. **8** Xunga mən silərgə uningoşa muhəbbitinglarni ispatlixinglarni jekiləymən. **9** Xu hetimni yənə bir məksəttə, yəni silərninğ həmmə ixlarda itaətmən yaki itaətmən əməslikinglarni sinap bilixim üqün yazdim. **10** Lekin silər kaysibirini məlum ix üqün kəqürüm kılqan bolsanglar, mənmu həm uni xundak kılqan bolimən; mənmu məlum bir ixni kəqürüm kılqinimda (birər ixni kəqürüm kılqan bolsam), mən silərninğ dəp Məsihninğ huzurida xundak kildim. **11** Xuning bilən Xəytan bizdin həq üstünlükkə erixəlməydu; qünki biz uning hiylə-mikirliridin bihəwər əməsmiz. **12** Əmdi Məsihninğ hux həwirini jakarlxqə Troas xəhirigə kəlginimdə wə xundakla Rəb tərripidin [pursət] ixiki manga eqiloqini bilən, **13** qerindixim Titusni tapalmioqinim tüpəylidin roqim aram tapmidi; xuning bilən mən xu yərdikilər bilən hoxlixip, Makedoniyəgə səpər aldim. **14** Əmma bizni Məsihdə həmixə təntənə bilən oqalibanə baxlaydioqan, biz arkilik hər yərdə Əzigə dost tartqıqi huxpurakni qaqkıqi Hudaşqa təxəkkür! **15** Qünki biz Hudaşqa yətküzüliwatqan Məsihninğ huxpurikidurmiz, həm qutkuzuluwatqanlar arisida həm həlakətkə ketiwatqanlar

arisida xundaqimiz; **16** keyinkilergə  l mgə bololan  l mning puriki, aldinkilaroqa hayatlikqa bololan hayatlikning purikidurmiz;  mdi muxundak ixlarning h ddisidin kim qikalaydu? **17** Q nki biz k p kixilarning qiloinid k Hudaning kalam-s zini soda-setik ixi qilmaymiz; əksiqə biz s mimiylik bilən Huda aldida Hudadin [ w tilg nl r] süpitidə Məsihdə s zl ymiz.

3 Biz y n  ezimizni t wsiy  qiloini turuwatamduk? Yaki baxqa b zilerg  ker k bololand k, silerg  yezilolan yaki silər yazolan t wsiyinamil r bizg  kerəkmu? **2** Silər  z nglar bizning t wsiyinamimizdursil r, k lbimizd  p t lg n, hər insanoqa tonux bololan w  okulidolan. **3** Sil rning biz t ripimizdin p rwix qilolan, M sihning m ktupi ik nlikinglar ayan boldi (bu m ktup siyah bil n  m s, b lki tirik Hudaning Rohi bil n yezilolan; tax tahtaylaroqa  m s, b lki k lbning  tlik tahtaylirioqa pütüklüktur). **4**  mdi bizning M sih arkilik Hudaqa qaraydolan xunq  zor ix nqimiz bar; **5** ezimizni bir rn rsini qilod k iktidarimiz bar d p qaqlonimiz yoxtur; iktidarlikimiz bolsa b lki Hudadindur. **6** U bizni yengi  hdining hizm tkarliri boluxqa iktidarlik qildi; bu  hd  pütüklük s z-j mlilerg   m s, b lki Rohqa asalanolan. Q nki pütüklük s z-j mlil r ad mni  lt ridu; lekin Roh bolsa ad mg  hayat k lt ridu. **7**  mma s z-j mlil r bilən taxlaroqa oyulolan,  l m k lt ridolan hizm t xan-x r p bilən bololan w  xundakla Israillar Musaning y zid  julalanolan xan-x r ptin y zig  kəzlrini tikip qariyalolan y rd  (g rq  xu xan-x r p hazir  m ldin qaldurulan bolsimu), **8** Roh bilən

yürgüzüldiöjan hizmät tehimu xan-xäräplik bolmamdu?

9 Qünki adämning gunahını bekitidiöjan hizmät xäräplik bolöjan yärdä, insanni häqkanıy kilidiöjan hizmätning xäripı tehimu exip taxmamdu!? **10** Qünki äslidä xan-xäräplik bolöjan ixning häzirki öayät zor xan-xäräplik ixning aldida häqkandak xan-xäräplikliki yoktur; **11** qünki ämäldin qaldurulöjan ix äslidä xan-xäräp bilän kältürülgän yärdä, häzir ornini baskan ix tehimu xan-xäräplik bolıdu. **12** Bizdä xunqä zor xundak bir ümid bolöjanikän, biz tolimu yüräklik bolimiz. **13** Biz Israillarnı ämäldin qaldurulıdiöjan [ähdining] parlak nurioja kezini tikip qaraxning akıwıtıgä uqrap kätmisun döp yüzıgä qümpärdä tartıwalöjan Musaoja ohximaymız. **14** Emma ularning oy-kengülliri qadakıaxkanıdi; qünki bügüngä qädär kona ähdini öquöjınida muxu qümpärdä elıwetilmäy kaldi; qünki päkät Mäsıhdä bolöjandıla u elip taxlıwetılıdu. **15** Emma bügüngä qädär, Musaning yazmılırı ökulöjınida xu qümpärdä yänıla kälbini yepıwalmakta. **16** Emma härkim Rəbgə qarap burulsa, qümpärdä elip taxlınıdu. **17** Emma Rəb xu Rohtur; wə Rəbning Rohı qəyärdä bolsa, xu yärdä härlük bolıdu. **18** Wə biz hämmimizning yüzimiz qümpärdisız qaldä Rəbning xan-xäripıgä qarıöjınida, Uning ohxax süritidä boluxqa Roh bolöjan Rəb tärıpıdin xan-xäräp üstıgä xan-xäräp qoxulup özgärtılmäktimiz.

4 Xunga [Huda] bizgä rəhım-xəpkät körsətkəndək, bu hizmät bizgä amanət qılinojanikän, biz bəl koywətməymız; **2** əmdilikdə xərməndilikdə ait yoxurun ixlarnı taxlap, nə aldamqılıqta mangmay, nə Hudaning sözini burmilimay, bəlki häqıqətnı əynən ayan qılıx bilən Huda aldida

duruslukimizni hər adəmning wijdaniqə kərsitimiz.

3 Əmma hux həwirimiz qüməkəlgən bolsimu, u həlak boluwatqanlarəqə nisbətən qüməkəldi; **4** Qünki Hudaning sürət-obrazi boləqan Məsihning xan-xəripi toqrisidiki hux həwəarning nuri ularning üstidə yorumisun dəp, bu zamanning ilahə etikadsizlarning oy-zehinlirini kor kildi. (aiōn g165) **5** Qünki biz əzimizni əməs, bəlki Məsih Əysani Rəb, xuningdək əzimizni Əysa üqün siləarning hizmətkaringlar dəp elan kəlimiz. **6** Qünki «kərangəjuluktin nur yorusun» dəp buyruqan Huda, Məsihning didaridin Əzining xan-xəripi tənütuxqə boləqan yoruklukning [biz arkilik] qeqilixi üqün, bizning kəlbimizni yorutqandur. **7** Əmma kədrətning oqayət zorlukə bizdin əməs, bəlki Hudadin boləqanlikə kərünsun dəp bu gəhərgə sapal idixlarda kəqiləklək həlda igidarlik kəlimiz. **8** Mana biz hərtərəptə kəstəlip kəlduk, əmma yənjilmiduk; təmtirəp kəlduk, əmma ümidsizlənmiduk; **9** ziyankəxlikkə uqrawatimiz, əmma həmdəmsiz kəlmiduk; yikətilduk, əmma həlak bolmiduk; **10** Əysaning həyati tənəimzədə ayan kəlinsun dəp, hərdəim tənəimzədə Əysaning əlümini kətürüp yürimiz. **11** Qünki Əysaning həyati əlidioqan ətlirimzədə ayan kəlinsun üqün, tirik kəloqan bizlər hərdəim əlümgə tapxurulmaqtimiz. **12** Xuning bilən bizdə əlüm ixləwatidu, əmma həyat silərdə ixləwatidu. **13** Wə «Mən ixəndim, xunga səz kəldim» dəp yeziləqandikidək iman-ixənqtiki rohqə igə bolup, bizmu ixənduk wə xuning bilən səz kəlimiz; **14** qünki Rəb Əysani tirildürgən [Huda] bizni Əysa bilən birgə tirildüridu, xundəqlə bizni silər bilən birgə Əz əldioqə həzir kəlidu, dəp bilimiz. **15** Qünki

[bu] həmmə ixlar silər üqündurki, tehimu kəp kixilərnin
wujudida exip taxquə beoixlanəjan mehir-xəpkət
səwəbidin kəp kixilərninmu Hudani uluqlap eytkan
təxəkkürliri exip taxidu. **16** Xunga biz bəl koyuwətməymiz;
gərqə taxki insanlikimiz solaxsimu, dərhəkiqət iqki
insanlikimiz kündin-küngə yengilanmaqta. **17** Qünki
bizning bir dəkiqilik wə yenik japa-muxəkkətlirimiz biz
üqün exip taxkan, mənggülik, zor wəzinlik xan-xərapni
hasil kilidu. (aiōnios g166) **18** Xunga biz kəringən ixlarəja
əməs, bəlki kəringən ixlarəja kəz tikimiz; qünki kəringən
ixlar waqitlik, əmma kəringən ixlar mənggüliktur.
(aiōnios g166)

5 Qünki bu zeminoja təwə əyimiz, yəni bu qedirimiz
yokitilsimu, Huda tərpidin boləjan, insan qoli bilən
yasalmiojan bir əy, yəni asmanlarda əbədiy bir makanimiz
bardur dəp bilimiz. (aiōnios g166) **2** Əmdi bu [kona
əyimizdə] turoqinimizda asmandiki əyimizni kiyiwelixa
zor intizar bilən aḥ urmaktimiz **3** (bərḥək, [asmandiki
əyimizni] kiyiwalsak yalingaq qalmaymiz). **4** Qünki
muxu qedirda turoqinimizda, eoqirqilikta aḥ urmaktimiz;
bu bizning yalingaqlinixni halioqinimiz əməs, bəlki
kiyindürüluxni, yəni bizdə əlidiojan nemə bolsa, uning
ḥayat tərpidin yutuluxini halaymiz. **5** Əmdi bizni
dəl muxu ixka təyyarlioquqi bolsa Hudatur; U bizgə
«kapalət» boləjan Əz Roḥinimu ata kildi. **6** Xuning
bilən biz həmixə yurəklik bolimiz; həmdə tenimizdə
makan tutqinimizda Rəbdin neri boləjan musapir bolimiz
dəp bilimiz **7** (qünki biz kəriux sezimi bilən əməs,
etiḳad bilən mangimiz); **8** biz yurəklik bolup, xuningdək

təndin neri bolup Rəb bilən billə bir makanda boluxqa tehimu hursənmiş. **9** Xuning bilən, məyli təndə bolayli, təndin neri bolayli, uni hursən qilixni istək-nixan qilip intilimiz. **10** Qünki təndə qiloğan əməllirimizni, yaxxilik bolsun, yamanlik bolsun, hər birimizgə qayturuluxi üçün Məsihning soraq təhti aldida hazır boluximiz lazim bolidu. **11** Xuning bilən Rəbning dəhxitini bilgənlikimiz üçün, insanlarni ixəndürüxkə tiriximiz; lekin biz Hudaqə oquq-axkarimiz, xuningdək siləning wijdaninglardimu axkarə tonulsaq dəp ümid qilimən. **12** Biz hazır əzimizni qaytidin silərgə təwsiyə qiloqinimiz yok, bəlki pəqət silərdə qəlbdeki ixlərdin əməs, taxki qiyapəttin pəhirlinidioğanlarqə bərgüdək jawab bolsun dəp, silərgə bizlərdin pəhirlinix imkaniyitini yaritip beriwatimiz. **13** Qünki iq-iqimizgə siqmay qaloğan bolsakmu Huda aldida xundak bolduq, salmaq bolsakmu silər üçün xundak bolimiz. **14** Qünki Məsihning muhəbbiti bizni [xundak qilixka] ündəydu; qünki biz birsi həmməylən üçün əldi, xunga həmməylənnimu əldi, dəp həsəblaymiz. **15** Wə U həmməylənni dəp əldi, buningdin məqsət, həyat boləanlar əzliri üçün əməs, bəlki ularni dəp əlöp tirilgüqi üçün yaxixi üqündur. **16** Xuning bilən biz buningdin keyin həqkimni insanlarqə tonumaymiz; hətta biz Məsihni insanlarqə tonuqan bolsak, buningdin keyin uni yənə xundak tonumaymiz. **17** Xunga əmdi birsi Məsihdə bolsa, u yengi bir yaritiloquqidur! Kona ixlər ətöp, mana, həmmə ix yengi boldi! **18** Wə barlik ixlər Hudadindur; U bizni Məsih arqilik Əzigə inaqłaxturdi, xundakla bizgə inaqłaxturux hizmitini tapxurdi: — **19** demək, Huda

Məsihdə adəmlərnin itaətsizliklərini ularning əyibi bilən hesablamay, aləmnə Əzīgə inaklaxturdi; xuningdək bizgə inaklaxturux həwirini amanət kəlip tapxurdi. **20** Xunga huddi Huda biz arkilik [adəmlərdin inaklikkə kelixni] ətənginidək, biz Məsihkə wakalitən əlqilərdurmiz; Məsihning ornida «Hudaəqə inaklaxturuloqaysilər!» dəp ətənimiz. **21** Gunahkə heq tonux bolmioqan kixini Huda bizni dəp gunahning əzi kildi; məksiti xuki, bizning Uningda Hudaning həkəkəniyliki boluximiz üqündur.

6 əmdi [Hudaning] həmkərliri süpitidə silərdin Uning məhİR-xəpkitini qəbul kəlip turup uni bikəroqə kətküzmənglar dəp ətənimiz **2** (qünki u: «Xapaət kərsitilidiqan bir pəyttə duayingni ijabət kəlixni bekitkənmən, nijat-qutulux yətküzüldidiqan bir künidə Mən sanga yərdəmdə boluxumni bekitkənmən» — dedi. Mana, hazır bolsa «xapaət kərsitilidiqan yahxi pəyt»; mana, hazır «nijat-qutulux künidə»dur!). **3** [Rəbning] hizmitigə daə kəltürülmisun dəp heqkəndək ixta heqkimning imaniqə tosaləqulux kəlməymiz; **4** bəlki hər bir ixta əzimizni Hudaning hizmətkərliri süpitidə nəmunə kəlip yürimiz; zor qidəmlik bilən, jəbir-zulumlarda, jəpə-muxəkəkətlərdə, besim-kistəklərdə, **5** kamqə yarilirida, zindanlarda, kəzoqiləng-topilənglar iqidə, eəqİR məhİNətlərdə, tünəxlərdə, roza tutuxlarda, **6** pəklilik bilən, bilimlər bilən, səwr-təkətlik bilən, məhİRəbanliklər bilən, Muxəddəs Roh bilən, sahtiliksiz məhİR-muxəbbət bilən, **7** həkəkətning səz-kəlamə bilən, Hudaning kük-qudriti bilən, həkəkəniylikning ong-sol kəllərdiki qərolliri bilən, **8** həm izzət-xəhrəttə

həm həkərət iqidə, təhmət həm tərīplīnīxlər iqidə [əzimizni Hudaning hizməkarliri süpitidə namayan kilduk]; yaloqanqilar dəp qaraloqan bolsakmu səmimiy-sadik bolup, **9** namsiz bolduk-yu, əmma məxhormiz; ələy dəp kalduk-yu, əmma mana, hayatturmiz; tərbiyidə jazalanduk-yu, əmma əlümgə məhkum kīlinmiduk; **10** dərd-ələm tarttuk-yu, əmma daim xad-huramlıqta turimiz; namrat bolōjinimiz bilən, əmma kəp adəmlərni bay kīloquqimiz; heqnemimiz yok bolōjini bilən, əmma həmmigə igidarmiz. **11** Silərgə oquq-yoruk səzliduk, əy Korintlīklar, bizning baōrimiz silərgə kəng eqildi! **12** Silər biz tərəptin kīsilōqan əməs, lekin əz iq-baōringlarning tarlıkīdin kīsilisilər; **13** əmdi adil almxturuxta bolup — (əz pərzəntlirimgə səzligəndək səzləymən) — baōringlarni bizgimu kəng eqinglar. **14** Etikədsizlar bilən bir boyunturukqa qetilip təngsizlikdə bolmanglar; qūnki həkəkaniylik wə kəbiḥlik otturisida kəndakmu ortaklik bolsun? Yoruklukning karangoquluk bilən kəndak həmrəḥlik bolsun? **15** Məsihning Belial bilən nemə inaklik bolsun? İxəngüqining ixənmigüqi bilən kəndak ortak nesiwisi bolsun? **16** Hudaning ibadəthanisining butlar bilən kəndak birliki bolsun? Qūnki silər tirik Hudaning ibadəthanisidursilər — Hudaning: «Mən ularda turimən, ularning arisida yürimən; ularning Hudasi bolimən wə ular Mening həlkim bolidu» deginidək [silər Uning ibadəthanisidursilər]; **17** Xuning üqün «Ularning arisidin qikip ketinglar, Manga ayrilinglar», — dəydu Rəb, — «heq napak nərsigə təgküqi bolmanglar», «xundila Mən silərni kəbul kīlimən», **18** wə: «Mən silərgə

Ata bolimən, silər Manga oqul-qizlirim bolisilər» —
dəydu Həmmigə Qadir boləjan Rəb.

7 Əmdi bu wədilərgə muyəssər boləjandin keyin, i
səyümlüklər, əzimizni ətlərdiki həm rohtiki hərhil
paskiniliqtin tazilap, Hudaning qorqunqida əzimizdə
[ayan kilinəjan] pak-muqəddəslikni kamalətkə yətküzəyli.
2 Bizni qəbul kiləjaysilər! Biz heqkimgə ziyan-zəhmət
yətküzmiduk, heqkimni nabut kilmiduk, heqkimdin
paydilanmiduk. **3** Muxularni dəp, silərni əyibliməkqi
əməsmən; qünki mən yukirida eytkinimdək, silər
qəlbimizdidursilərki, biz silər bilən billə əlүxkə, silər bilən
billə yaxaxqa təyyarmiz. **4** Silərgə baqlinəjan ixənqim
zor, silərdin boləjan pəhrim zor; xuning üqün riqbət-
təsəlligə tolduruldum, barlik japa-müxkülqilikirimizdə
huxallikim exip taxti. **5** Qünki bərhək, Makedoniyəgə
kirginimizdimu ətlirimiz heq aram tapalmay, hərtərəptin
kəsilip qalduk; sirtimizda jedəl-kürəxlər, iqimizdə
qorqunqlar bar idi. **6** Əmma qüxkünlərgə riqbət-
təsəlli bərgüqi Huda bizgə Titusning kelixi arqilik
riqbət-təsəlli bərđi; **7** tapqan riqbət-təsəllimiz pəkət
uning kelixi arqilikla əməs, bəlki uning silərdin tapqan
riqbət-təsəllisi arqilikmu boldi; qünki u silərning
[bizgə] zarikip təlmürginiglarni, silərning həsritinglarni,
silərning manga boləjan qizəjin oqəmhörlükunqlarni
eytip bərđi; xuning bilən mən tehimu huxallandim.
8 Qünki gərqə mən silərni hetim bilən azablinəjan
bolsammu, mən hazır uningdin puxayman kilmaymən;
lekin əslidə mən xu hetimning silərni azablinəjinini
kərup puxayman kiləjanidim (əməliyətə, silərning

azablinixinglar kishiqinā bir mēzgilla bolōan). **9** Əmma hāzir xadlinimēn — azablanojininglardin əmēs, bəlki xu azabning silərni towa kilduroqanliqidin xadlinimēn; qūnki silərning azablinixinglar Hudaning yolida idi; xuning bilēn silər bizdin heq ziyan tartmidinglar. **10** Qūnki Hudaning yolida bolōan azab-qayoqu adəmni hērgiz puxayman qilmaydiōjan nijatka baxlaydiōjan towioqa elip baridu; əmma bu dunyadiki azab-qayoqu adəmni elūmgē elip baridu. **11** Qūnki mana, dəl muxu ix, yēni Hudaning yolida azablinixinglar, silərgē xunqē kēp əstayidillik, əzliringlarni əyibtin nəkədər halas kiliq, xunqē kēp oqəzəp, xunqē kēp qorkunq, xunqē kēp təkəzzarlik, xunqē kēp kizojinlik wə jazalaxka xunqē təyyar boluxni elip kəldi! Silər bu ixning hēr təripidə özünglarning əyibtin halas boluxunglarni ispatlidinglar. **12** Əmdi silərgē [xu] hətni yazōjan bolsammu, u hətni ziyan-zəhmət kilōuqi kixi uqūn əmēs, yaki ziyan-zəhmət kilinoquqi kixi uqūn əmēs, bəlki Huda aldidā bizgē bolōan kənglūnglardiki kizojinlikning aranglarda ayan boluxi uqūn yazdim. **13** Bu səwəbtin biz riqbət-təsəlligə erixtuk. Wə riqbət-təsəllimiz üstigə biz Titusning huxalliqi tūpəylidin tehimu zor xadlanduk; qūnki uning rohi silər təriplinglardin yengilandi. **14** Qūnki mən silər tooqranglarda birər ixta pəhirlinip mahtiojan bolsam, u ixta heq hijil kaldurulmidim; bəlki silərgē eytkanlirimizning həmmisi həkikət bolōinidək, bizning Tituska silərni pəhirlinip mahtiximizmu həkikət bolup ispatlandi. **15** U silərning itaətmənlikinglarni, silərning uningdin kandaq əyməngən wə titrigən haldā uni qarxi

aloqininglarni əsliginidə, uning silərgə baolıoqan iqbaoıridiki muhəbbətliri tehimu exip taxidu. **16** Mən silərgə hər bir ixta ixənqim kamil bolıoqanlıqıdin xadlinimən.

8 Əmma, i kerindaxlar, biz silərgə Hudaning Makedoniyədiki jamaətlərgə beoıxlıoqan mehir-xəpkitini ayan kılməq qimiz; **2** ular zor eoıir japa-muxəkkəttə sinaloqinida, kattıq namrat əhwalda exip taxqan xadlıkı bilən ularning oquq kolluqining baylıkı urıoqur qıqti; **3** qünki ularning küqining bariqə, həttə küqıdin artuq həyr-sahawət kıloqanlıkıoqa ezüm guwah. Ular ihtiyari bilən xundəkı kılıp, **4** bizdin muqəddəs bəndilərgə xu yardəmdə boluxning bəhtigə wə xeriklikigə muyəssər boluxni kattıq otündi; **5** xundəkı kılıp, ular kütkinimizdək əməs, ümid kıloqinimizdin exip əzlrini awwal Rəbgə, andin Hudaning iradisi bilən bizgimu beoıxlidi; **6** xunga, Titus silərdə [bu] mehrıbanlıqni baxlıoqanikən, biz Titustin siləрни buningoqa nesıpdax kılıp uni ada kılixka otünduq. **7** Əmma silər hər tərəptə, yəni ixənqtə, sözdə, bilimdə, toluq əstayidillikta həm bizgə bolıoqan mehir-muhəbbitinglarda əwzəl bolıoqinıglardək, muxu mehirlik ixtimu əzınglarni əwzəl kərsitinglar. **8** Mən bu gəp bilən silərgə buyruq kılməq qı əməsmən, bəlki baxkılarınıg kızoqinlıkı arkılik muhəbbitinglarınıg həkıkiylikini ispatlıməq qimən. **9** Qünki silər Rəbbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpkitini bilisilər — gər qə u bay bolsimu, siləрни dəp yoqsul boldiki, silər unıg yoqsulluqı arkılik beytilisilər. **10** Mən bu toqruluk pikrimni otturiqə qoyimən — bu silərgə paydilik, qünki silər aldınkı yilila ianə kılixta wə xuningoqa iradə baqlaxta yahxi

baxlidinglar. **11** Əmdi hazır uni ada qilinglar; qizojin iradə
baqliojninglardək, bar dunyayinglar bilən xu ixka əməl
qilinglar. **12** Qünki [həyr-sahawətkə] bəl baqliojuqioja
nisbətən, sowojining Hudaoja yariojudək boluxi qolida
yokka əməs, bəlki qolida barioja baqliktur. **13** Qünki
bu baxqilarning yükini yeniklitimən dəp, əzünglarni
kiynanglar deginim əməs, **14** bəlki silərdə artuq bolojini
hazirqə ularning kəm yerini toldurojnidək, [künləning
biridə] ularda artuq bolojini silərnin kəm yeringlarni
tolduridu; xuning bilən tənglixidu. **15** Huddi [mukəddəs
yazmilarda]: «Kəp yiojqanlarningkidin exip qalmidi,
az yiojqanlarningmu kəmlin kilmidi» dəp yezilojandək
bolojay. **16** Əmma Titusning kəlbige silərgə bolojan
kəyümügə ohxax kəyümni salojan Hudaoja təxəkkürlər
bolojay; **17** qünki u dərəkəqət bizning iltimasimizni qəbul
qilojini bilən, əzining silərgə küqlük kəyümi bolojaqqa,
u əzlükidin yeninglaroja bardı; **18** əmma biz uningoja
barlik jamaətlər arisida hux həwər hizmitidə təripləngən
qerindaxni həmrah qilip əwəttuk; **19** xuningdək u pəkət
xu tərəptila əməs, bəlki jamaətlər təripidin bu həyrlin
ixta bizgə həmsəpər boluxka talliwelinojanidi. Əmdi
biz bu həyr-sahawətni bolsa, Rəbning xan-xəripi
həm yardəmdiki qizojinlikimizni kərsitix üqün uni
yətküzüx hizmitidə bolimiz; **20** xundək qilip biz bu mol
sowojini məs'ul bolup yətküzüxtə hərəkandək adəmnin
bizning üstimizdin təhmət qilmasliki üqün ehtiyat
qilimiz. **21** Qünki biz pəkət Rəbning aldidila əməs, bəlki
insanlarning kəz aldidimu iximizni durus qilixka kəngül
bölüp keliwatimiz. **22** Biz yənə ular bilən billə kəp

ixlarda intayin əstayidillikni nuroqun ketim ispatlanoqan qerindaxni əwətməqimiz; hazir uning silərgə baqlioqan zor ixənqi tūpəylidin uning intayin əstayidillikni tehimu küqlük boldi. **23** Titus toqruluk soallar bolsa u mening həmrəhim wə hizmitinglarda boləqan həmkarimdur; baxqə ikki qerindaximiz bolsa, ular jamaətlərnin əqliri, Məsihinin xan-xəripidur. **24** Xunga, jamaətlərnin kəz aldida muhəbbitinglarning ispatini, xundakla bizning silərdin pəhirlinixlirimizning bikar əməslikini ularəqə kərsitinglar.

9 Qünki muqəddəs bəndilərnin bu yardəm hizmiti toqruluk silərgə yənə yeziximning həjiti yok. **2** Qünki mən silərnin bu ixqə kattik bəl baqlioqiniglarni bilimən; mən bu toqruluk; Ahayadikilər ətkən yildin beri həyr-sədikə berixkə təyyar turuwatidu, dəp Makedoniyədiki [qerindaxlarəqə] pəhirlinip mahtap kəlməktimən, xuning bilən silərnin qizəqinliqinglar ularning kəpinqisining [həyr-sədikə] [berixigə] türtkə boldi. **3** Lekin qerindaxlarni əwətxitiki məqsitim silərnin toqranglarda pəhirlinip mahtiximning bu ixlarda bihudə ix bolup qalmasıqı, silərnin deqinimdək təyyar bolup turuxunglar üqündur. **4** Mubada Makedoniyədikilər mən bilən billə barəqinida, silər təyyarlıqsiz bolsanglar, bu ixənqimiz wəjidin biz hijalətkə qaldurulimiz, silər səzsiz xundak bolisilər. **5** Xu səwəbtin mən qerindaxlardin yeninglarəqə berip silərdin bu wədə qiloqan həyrlik ixni aldin'ala təyyarlap püttürüxini ətünüxni zərür dəp hesablidim; xundakla bu silərdin birər nərsə ündüriwelix bolmisun, bəlki məhribanliqinglardin bolsun. **6** Əmma buni [əslənglar]:

Behillik bilən az terioqan az alidu, oquq kolluk bilən terioqini mol alidu. **7** Hər adəm heq kıynilip qalmaq yaki məjburən əməs, bəlki öz kənglidə pükkiniqə bərsun; qünki Huda huxallik bilən bərgüqini yahxi kəridu. **8** Əmma Huda hər bir iltipət-xapaətni silərgə exip taxturuxka qadirdur; xuning bilən silər hər daim hərtərəptə hər ehtiyajka təyyar kuwwətlinisilər, kəngriqiliktə turup kolliringlar hər hil güzəl ixka yetidu. **9** [Mukəddəs yazmilarda] pütülginidək: – «U öziningkini tarkatqan, U yoksullarğa sədikə bərgən; Uning həkəkaniyliki mənggügə turidu». **(aiōn g165)** **10** Əmdi terioquqoğa terioqili uruk, yegili nan ata kילוquqi silərnin teriydiqan urukliringlarni təminləp mol kılıdu, həkəkaniyliklarning həsul-mewilirini kəpəytidu. **11** Xuning bilən silər hər kəndək əhwalda kəli oquq boluxka hər tərəptə beyitilisilər, xuningdək bu ix biz arkilik Hudağa kəp təxəkkürləni elip baridu; **12** qünki bu həyrlik hizmətni ada kəlix pəkət mukəddəs bəndilərnin həjətlirini qəndurupla qalmaq, kəp kixilərnin Hudağa yətküzgən təxəkkürlirini exip taxturidu. **13** Bu yardəm hizmiti əzliringlarning Məsihnin hux həwirini etirap kəlixinglardiki mewə boləqan itaətmənliklarga dəlil-ispət bolidu, xundakla silərnin muxu [həjətmən] bəndilərgə, xundakla barlik adəmlərgə kərsətkən oquq kolluk sehiyliklardin ular Hudani uluqlaydu. **14** Wə Hudaning silərdə taxqinlatqan əjayib mehir-xəpkiti tūpəylidin, ular silər üqün dua-tilawət kילוqinida, ular silərgə təlpünüp qattik seqinip əsləydu. **15** Uning til bilən ipadiligüsis əjayib sowqisi üqün Hudağa təxəkkür boləy!

10 Əmma özüm, silər bilən billə boləanda muamilisi yumxak, lekin silərdin ayriloqanda silərgə qarita kattik qolluk dəp qaraloqan mənki Pawlus Məsihning yuwax-məminliki wə mulayimlikı bilən silərdin ətünümən, **2** — xuni tələp qilimənki, yeninglaroqa barəjinimda, bizni «ətlər boyiqə mangoqanlar!» dəp guman bilən qaraydiqan bəzilərgə qarita oyliqinimdək kattik qolluk qilixka meni məjbur qilmanglar; **3** gərqə biz insaniy ətlərdə yürsəkmü, biz ətlər boyiqə jəng qilmaymiz. **4** Qünki jəng qorallirimiz ətkə təwə qorallar əməs, bəlki Huda tərpidin qoroqan-istihkamlarni gumran qilix küqigə igə qilinoqan qorallardur; **5** biz ular bilən bəs-munazirilərnı wə Hudani tonuxka qarxilixixka turoqan hərəkəndək həkawur tosaləuni gumran qilimiz, xundakla hər bir oy-hiyallarni Məsihkə bekindurup itaət qilixka kəltürimiz; **6** silər toluq itaət qiloqandin keyin, [aranglarda] kəndək itaətsizlik qaloqan bolsa bularni jazalaxka təyyarmiz. **7** Silər pəkət kəz aldinglardiki ixlaroqila qaraydikənsilər. Əgər birsi əzini Məsihkə təwəmən dəp qarisa, u yənə xuning üstigə oylansunki, u Məsihkə təwə boləinioqa ohxax, bizmu Uningoqa təwədurmuz. **8** Qünki, Rəb tərpidin silərnı nabut qilix üçün əməs, bəlki etikadinglarni qurux üçün bizgə amanət qilinoqan həkukimiz toqruluk tehimu kəp ziyadirək mahtansammu, buningda heq yərgə qarap qalmaymən; **9** əmdi mən pəkət hətlərdila silərnı qorqatmaqci əməsmən; **10** qünki bəzilər: «Uning hətliri dərwekə wəzinlik həm küqlük; lekin u yetip kəlgəndə salapətsiz, gepining tutami yok bolidu» deyixidu. **11** Əmdi bundək hiyal qiloquqilar

xuni bilip qoysunki, biz yiraqta bolojinimizda hatlardiki sozimiz kandak boljan bolsa biz yetip barojinimizda amaliyitimizmu xundak bolidu. **12** Qunki biz ozimizni ezini qaltis qoqlaydiojanlar bilan bir qataroqa koyuxqa yaki ular bilan selixturuxqa petinmaymiz; xundak kixilar ezlirini ezlirining elqimi bilan elqap, ezlirini ezliri bilan selixturidiojan bolup, həkikətən əkilsizlardindur. **13** Biz əmdi ozimizgə bekitilgən elqəmdin halkip mahtinip yurginimiz yok. Biz bəlki həmmiini elqigüqi Huda bizgə bekitkən hizmət dairisidiki elqəm, yəni silərnin [hizmitinglarojimu] yetidiojan elqəm bilən pəhirlinimiz. **14** Qunki elqimi silərnin hizmitinglaroqa yətməyidiojan kixilərdək, [hizmitinglarda bolojinimizda] dairimizdin halkip kətməymiz, qunki biz Məsihning hux həwirini yətküzüxtə [birinqi bolup] yeninglarojimu kəlduk. **15** Biz hizmət dairimizdin halkip, baxqilarning singdürgən japa-əjirliri bilən mahtanojinimiz yok; lekin biz silərnin iman-etikadinglar əskənsəri aranglardiki hizmitimiz bizgə bekitilgən dairimiz iqidə tehimu ziyadə kengəytilsun dəp ümid kilimiz; **16** xundak boljanda, biz silərdin tehimu yiraq yərlərgə hux həwərnini yətküzüp jakarlaydiojan bolimiz; təyyaroqa həyyar bolup, baxqilarning dairisidiki hizmət əjri bilən mahtinix bizgə yat. **17** Əmma «Pəhirlinip mahtioquqi bolsa Rəbdin pəhirlinip mahtixi kerək!». **18** Qunki ezini təripligüqi əməs, bəlki Rəb təripligən kixi həkikətən layakətluktur.

11 [Mahtanojan] bu azojinə əhməklikimoqa səwrqan bolojaysilər! Əmdi silər mangan səwriqanlik kilip keliwatisilər. **2** Qunki mən Hudadin kəlgən otluk muhəbbət

bilən silərni [azduruxlardin] həsət qilimən; qünki kızni bir ərgila yatlıq qıləandək, mən silərni Məsihkila pak kız süpitidə hazır boluxqa wədiləxtürgənmən. **3** Əmma yilan Həwa'animizni hiyligərliki bilən azduroqandək, oylənglülənglər Məsihkə baqlanoqan səmimiy, sap wəpalıqtin ezip buləqinixi mumkin dəp ənsirəymən. **4** Qünki birsi kelip biz silərgə heq jakarlap bəqmioqan bəxqa bir Əysani jakarlisa, yaki kəlbənglardin orun bərgən Rohning orniəqa bəxqa bir rohqa orun bərsənglər wə silər qəbul qıləqan hux həwərdin bəxqa bir «hux həwər»ni qəbul qilsənglər, silər bu ixlarəqa əjayib səwr-təkət bilən ətühərixənglər mumkin! **5** Həlbuki, mən əzümni hərəkəndək ixta axu «kəltis uluəq rosullar»din kəm sanimaymən! **6** Gərqə mening gəp-səzlirim addiy bolsimu, bilim jəhəttə mən undək əməs; biz qiliwatqan hər bir əməllirimizdə buni silərgə hər jəhəttin ispatlap roxən qilduk. **7** Əmdi mən silərni kətürülsun dəp əzümni təwən tutup, Hudaning hux həwirini hək tələp qilmay jakarlap gunah qildimmu? **8** Mən silərning hizmitənglərdə boluxqa bəxqa jamaətlərdin bulap-talap, ularning yardimini qəbul qildim. **9** Silər bilən billə boləqan wəqitlirimdə, həjətmən boləqan bolsammu, mən heqkimgə eəqirimni saləqan əməs (qünki Makedoniyədin kəlgən qerindaxlar mening kəm-kütəmni toluqlap bərdi); hərəkəndək ixta əzümni silərgə yük bolup qəlixtin saqlap kəldim wə buningdin keyinmu xundək qilimən. **10** Məsihning həkəqikiti məndə rast boləqandək, Ahaya yurtlirida heqkimmu meni muxu mahtinixtin tosumaydu! **11** Nəmə üqün? Silərni yahxi kərmigənləkim üqünmu?! Huda bilidu! **12** Ləkin [bizgə

ohxax hesablinix] pursitini izdigüqilarning pursitini məhrum kiliş üqün, xuningdək ular mahtinidioşan ixlarda həqiqətən bizgə ohxax bolsun dəp, mən nemə kiliwatқан bolsam xuni kiliwerimən. **13** Qünki bundak kixilər sahta rosullar, aldamqi hizmətkarlar, Məsihning rosullirining kiyapitigə kiriwaloşanlardur. **14** Bu ix əjəblinərlik əməs, qünki Xəytan əzimu nurluq bir pərixtning kiyapitigə kiriwalidu. **15** Xunga uning hizmətqiliriningmu əzlrini həkkanıylikning hizmətqiliri kiyapitigə kirgüziwelixi əjəblinərlik ix əməs; lekin ularning aqiwiti əzlrining ixligenlirigə layiқ bolidu. **16** Yənə xuni eytimənki, heqkim meni əhmək dəp hesablimisun; hətta əgər meni xundak dəp qarisanqlarmu, əmdi məndək əhməkni səwr kiliş qəbul kilişaysilər, xuning bilən əzümму azoşinə mahtiniwalay. **17** Mening hazır bularni səzlixim Rəb tərripidin əməs, bəlki əzümning əhməklərqə yürəklik po etip mahtinixim, halas. **18** Nuroşun adəmlər insanlarqə po etip mahtanoşandikin, mənmu mahtinip baqay. **19** Qünki əzünglar xunqə dana bološandin keyin, silər əhməklərgə səwr-takət kilişka razi bolisilər! **20** Məsilən birsi silərni qul kiliwalsa, birsi silərni yutuwalsa, birsi silərdin nəp alsa, birsi aldinglarda qongqilik kilsa yaki yüzünglaroşə kaqat salsa, silər uningəşə yol koyisilər. **21** Əpsus, nomus kiliş eytimənki, biz undak ixləroşə əjizlik kilduq! Əmma ular birər ixta mahtinixka petinoşan yərdə (əhməklərqə səzləwatimən!) mənmu xu ixta [mahtinixka] petinimən. **22** Ular ibraniylarmu? Mənmu xundak. Ular Israillarmu? Mənmu xundak. Ular İbrahımning nəslimu? Mənmu xundak. **23** Ular Məsihning hizmətkarlimu? (mən

əqildin azoqanlardək sözləwatimən!); mən tehimu xundak; ziyadə kəp zorukup ixlidim, intayin kəp dərriləndim, intayin kəp kətim kəmaldim, kəp kətim əlüm həwplirigə duq kəldim; **24** Yəhudiylarning «bir kəm kirik kəmqa» jazasioqa bəx kətim tartildim, **25** üq kətim tikənlik kəmqa jazasini yedim, bir kətim qalma-kesək kəlindim, üq kətim kemə hədisisigə uqridim, bir keqə-kündüzni dengizda etküzdüm. **26** Daim səpərlərdə bolimən; dəryalarning həwplirini, kərakqilarning həwplirini, yurtdaxlirimning həwplirini, yat əllikləarning həwplirini, xəhəring həwpini, bayawanning həwplirini, dengizning həwplirini, sahta kərindaxlar arisidiki həwplirini baxtin kəqürdüm; **27** əmgəklər wə japa ixlarda zorukup, pat-pat tünəklərdə, aqlikta wə usuzlukta, daim roza tutuxlarda, sooqularda wə yeling-yalingaqlikta yürüp kəldim. **28** Bu sirttiki ixlardın baxka, iq-baoqrimda barlik jamaətlər üqün hər küni üstümni besip keliwatkan oqəmlərnı yəwatimən. **29** Hərkim ajizlisa, mən ajizlimidimmu? Hərkim ezip putlaxkan bolsa, mən ertənmidimmu?! **30** Əmdi əgər mahtinixim zərür bolsa, əz ajizlikimni kərsitidiqan iqlar bilən mahtinimən. **31** Rəb əysaning Huda-Atisi, mənggü təxəkkür-mədhiyəlgə layik Boləuqiqa ayanki, mən yaloqan eytmidim. (aiōn g165) **32** Dəməxk xəhiridə padixah Aretasning kəl astidiki waliy meni tutux üqün, pütün Dəməxk xəhirini kattik təkib astioqa aloqanidi. **33** Lekin mən sepildiki bir kamardın sewət bilən pəskə qüxürülüp, uning kolidin kutulup kaqtim.

12 [əpsus], mahtiniwerixning zərüriyiti bar. Gərqə uning paydisi bolmisimu, mən Rəbdin kəlgən alamət

kөрүнүслөр wә wәһийлөр үстидә тоhtилау. **2** Mәsiһdә болoған бир адәмни tonuymән; u on төt yil ilgiri (tәndә болoған һaldimu, yaki tәndin taxқirimu bilmәymән, Huda bilidu) üqinqi қat asmanoға kәtүrүldi. **3** Mән xundaq бир kixini bilimән (tәndә болoған һaldimu, yaki tәndin taxқirimu bilmәymән, Huda bilidu) — **4** u jәnnәtkә kәtүrүlүp, xu yәrdә til bilән ipadiligili bolmaydioған, insanlarning deyixi mән'i қilinoған аjayip ixlarni anglidi. **5** Xundaq бир адәм bilән mahtinimән, өзüm һәққidә bolsa ajizlikmdin baxқа бирәр ix bilән mahtanmaymән. **6** Hәtta mahtinay desәmmu әhmәk һesablanmaymән; qünki mән һәққәtni eytkән bolattim; әmma birsi mәndә kәrginidin yaki mән тоqruluk anglioқinidin meni (manga axkarilanoған wәһийlәrning oқayәt zor uluоқluқi түpәylidin) yukiri oylap қalmisun dәp өзümni mahtinixtin yioқdim. Muxu wәһийlәrning zor uluоқluқi түpәylidin kәrәnglәp kәtmәslikim üqün әtlirimgә sanjiloған бир tikән, yәni meni urup tursun dәp Xәytanning бир әlқisi manga tәқsim қilinoған; buning mәқsiti, mening kәrәnglәp kәtmәslikim üqündür. **8** Buning тоqrisida u mәndin kәtsun dәp Rәbgә üq қetim yelindim; **9** lekin U manga: «Mening meһir-xәpқitim sanga yetәrlik; qünki Mening күq-Қudritim insanning ajizlikida toluk әmәlgә axurulidu» — dedi. Xunga mән Mәsiһning күq-қudriti wujudumda tursun dәp ajizliklirimdin mahtinixni tehimu huxluk bilән talliwalimән; **10** xunga mән Mәsiһ üqün ajizliklarni, һақarәtlәrni, қiyinqiliklarni, ziyankәxliliklәrni wә azab-oқubәtlәrni hursәnlik dәp bilimән. Qünki қақан ajiz bolsam, xu qaoқda күqlük

bolimən. **11** Mən [mahtinip] dər wəkə əhmək bolup
qaldim! Lekin özünglar meni buningoşa məjbur kıldinglar.
Əməliyətə əslidə mən silər təriringlardin tərirlinixim
kerək bolatti; qünki heq ərziməs bolsammu, mən həliki
«kaltis uluqı rosullar»din heq tərəptə heq ixta kəm
əməsmən. **12** Dər wəkə mən aranglarda bolıqan qaoşda
rosulning bexarətlik alamətliri, hərtərəplik qidam-
səwrqanlik iqidə məjizilik alamətlər, karamətlər həm
qudrətlik məjizilər bilən əməldə kərsitilgən. **13** Silərni
baxqa jamaətlərdin kaysi tərəptə təwən orunoşa qoydum?
— pəkətla özümni silərning üstünlərgə yük kilip artip
qoymioşinim bilənmu?! Mening bu adalətsizlikimni əpu
kiloşaysilər! **14** Mana, hazır yeninglaroşa üqinqi ketim
berixka təyyarmən, xuning bilən silərgə heq yük eoşirimni
saloşum yok. Qünki izdiginim igilikinglar əməs, bəlki
özünglardur; pərzəntliri ata-anılar üqün əməs, bəlki ata-
anılar pərzəntliri üqün mal-mülük yioşixi kerək. **15** Əmdi
jeninglar üqün igilikimdin huxluk bilən sərp kilimən
həmdə özümni sərp kilimən — gər qə mən silərni kanqə
səygənsəri mən xunqə az səyülsəmmu. **16** Əmdi xundak
bolıqini bilən, mən silərgə heq yük bolıqan əməsmən;
birak həligərlik kilip, mən silərni bablap qoydum! **17** Əjəba,
mən silərgə əwətkən adəmlərning birərsi arkilik silərdin
nəp aldimmu?! **18** Mən Titusni silərning yeninglaroşa
berixka ündidim wə yənə həliki qerindaxnimu uning bilən
billə əwəttim. Titusning silərdin nəp elip bakқан yeri
barmu? Biz ikkiylən ohxax bir roşta yüriwatmamduk?
Bizning başkan izimiz ohxax əməsmikən? **19** Yaki silər
əzəldin bizni «Ular aldimizda əzlrini aqlap keliwatidu»

dəp oylawatamsilər? [Ix undak əməs]. Biz pəkət Məsihdə bolup Huda aldida sözləwatimiz; kiliwatқан һəmmə ixlar, i sөyümlüklirim, silərning etikadinglarni kurux üqündur. **20** Qünki mən yeninglaroğa baroqinimda, silərning ümid kילוan yerimdin qikmay kelixinglardin, özümningmu silərning ümid kילוan yeringlardin qikmay keliximdin, yəni aranglarda oqowoğa-jedəl, һəsəthorluk, oғəzəp-nəprət, mənмənqilik, təһməthorluk, oғəywəthorluk, təkəbburluk wə parakəndiqiliklər bolarmikin dəp ənsirəymən; **21** — bu kətim silərning yeninglaroğa baroqinimda, aranglardiki gunah sadir kilip, taki бүgүngə kədər өtküzgən napaklik, buzukluk wə xəһwaniy ixlardin tehi towa kilmioqan nuroqun adəmlərning səwəbidin Hudayim meni aldinglarda təwən kilip qoyarmikin, xularning kilmixliri түpəylidin matəm tutmay turalmaymənмикin, dəp ənsirəymən.

13 Bu yeninglaroğa üqinqi kətim berixim bolidu. «Hər bir һəküm ikki-üq guwahqining aqzida ispatlinixi kerək». **2** Mən ilgiri ikkinqi kətim yeninglarda boloqinimda burun gunah sadir kילוanlaroğa һəm kалоan һəmminglaroğa xundak eytkan, һazirmu silərdin neri bolsammu kaytidin aldin'ala aғahlandurup eytimənki (silər Məsiһning mən arkilik səzligənliligə ispat tələp kilip keliwatқininglar түpəylidin), mən baroqinimda һeqkimni ayimaymən; dərwəкə mən arkilik sözləwatқан Məsiһ silərgə nisbətən ajiz əməs, bəlki aldinglarda intayin kudrətliktur; **4** U dərwəкə ajizlikta krestləngən bolsimu, lekin Hudaning kudriti bilən yənila һayat. Bizmu Uningda ajiz bolsaqmu, Hudaning silərgə karatқан kudriti bilən,

Uningoʻja bəoʻlinip ʰayat yaxaymiz. **5** Əmdi ɵzūnglarni etiqadta barmu-yok dəp təkxürüp kɵrūnglar; ɵzūnglarni sinap bekinglar! Silər Əysa Məsihning ɵzūnglarda boləjanlikini (sinaktin xallinip qalmisanglar!) bilip yətməmsilər? **6** Əmdi silərning bizning sinaktin xallinip qalmioʻjanlikimizni bilip qelixinglarni ümid qilimən. **7** Silərning heqkandak rəzillik qilmasliqinglar üqün Hudaəja dua qilimiz; bu, bizning sinaktin ɵtti dəp qariliximiz üqün əməs – hətta sinaktin ɵtmidi, dəp qaralsaqmu, məyli – muhimi silərning durus boləjanni qilixinglar. **8** Qünki biz ʰəqikətkə qarxi heq ix qilalmaymiz; nemila qilsaq u bəribir ʰəqikətni ayan qilidu, halas. **9** Qünki biz ajiz bolsaqmu, silərning küqlük boləjininglardin xadlinimiz. Xuningdək biz yənə xuningəja dua qilimizki, silər kamalətkə yətküzülgəysilər. **10** Silərning yeninglarəja barəjinimda Rəb manga oʻulitix üqün əməs, bəlki etiqadni qurux üqün amanət qiloʻjan ʰəqukimni ixlitip silərgə kattik qollukni kərsətməslikim üqün, mən silərdin yiraqta boləjinimda muxularni yazdim. **11** Əng ahirda, qerindaxlar, xadlininglar; kamalətkə yətküzülūnglar, rioʻbət-təsəllidə küqəytilinglar; bir oy, bir pikirdə bolunglar; inaq-hatirjəmliktə ɵtūnglar; wə mehīr-muhəbbət wə inaq-hatirjəmlikning Igisi Huda silər bilən billə bolidu. **12** Bir-biringlar bilən pak səyüxlər bilən salamlixinglar. **13** Barlik mukəddəs bəndilərdin silərgə salam. **14** Rəbbimiz Əysa Məsihning xapaiti, Hudaning mehīr-muhəbbiti wə Mukəddəs Rohning ʰəmrah-ʰəmdəmliki silərgə yar boləy!

Galatyaliklaroqa

1 Mənki Pawlus, rosul boləqan (insanlar tərripidin əməs yaki insanlarning wasitisi bilən əməs, bəlki Əysa Məsih wə Uni əlgənlərdin tirildürgüqi Huda'Ata tərripidin təyinləngən) **2** wə mən bilən billə turuwatqan barliq qerindaxlardin Galatiya əlkisidiki jamaətlərgə salam. **3** Huda'Ata wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin silərgə mehixəpət wə hatirjəmlilik boləqay! **4** U Huda'Atimizning iradisi boyiqə bizni bu həzirki rəzil zamandin qutkuzuxka Əzini gunahlırimiz üqün pida qildi; (aiōn g165) **5** Hudaəqa barliq xan-xəwəp əbədil-əbədgiqə boləqay, amin! (aiōn g165) **6** Silər əzünglarni Məsihning mehixəpəti arkilik Qaqiroquqining yenidin xunqə tez yiraqlaxturup baxkiqə bir hil «hux həwər»gə əgixip ketiwatqininglaroqa intayin həyran qalmaktimən! **7** Əməliyəttə u heqkandəq baxka «hux həwər» əməstur! — pəkətlə bəzi kixilər silərni qaymakturup, Məsihning hux həwirini burmilimakqi boləqan, halas. **8** Lekin həttə biz əzimiz bolayli yaki asmandin qüxkən pərixte bolsun, birsi bizning silərgə jakarliəqinimizəqa ohximaydiəqan baxka bir «hux həwər»ni silərgə jakarlisa, bexioqa lənət yaəqsun! **9** Biz burun eytkinimizdək, həzir mu mən xuni eytimənki, birsi silərnin qəbul qiləqininglaroqa ohximaydiəqan baxka bir hux həwərni jakarlisa, bexioqa lənət yaəqsun! **10** Mən Hudani ixəndürüxüm kerəkmu yaki insanlarni ixəndürüxüm kerəkmu? Yaki insanlarni hursən qilixim kerəkmu? Mən insanlarni hursən qilixni nixan qiləqan bolsam, Məsihning quli bolmiəqan bolattim. **11** Əmdi, i qerindaxlar, silərgə xuni ukturimənki, mən jakarlaydiəqan

hux h w r insanlardin k lg n  m s. **12** Q nki mən uni insandin k bul k l jnim yok yaki birər kixi uni manga  g tkini yok, b lki  ysa Məsih manga w hiy arkilik y tk zɡ n. **13** Q nki silər mening Yəhudiylarning diniy yolida kəndak  ayat k q rg nlikim to ruluk – mening Hudaning jamaitig  əxəddiy ziyankəxlik k lip uning ra buzo unqilik k l janlikimni angli jansil r. **14** H md  m n Y hudiylarning diniy yolida elimizdiki nuro un t ngtuxlirimdin helila aldida turattim w  ata-bowilirimning  n’ nilirini saklaxka p wku’add  k zo in idim. **15**  mma anamning k rsikidin tartip meni  zi  q n ayrip, meh r-x pkiti arkilik meni qakiro an Huda  z Oo lini  ll r arisida jakarlax  q n m nd  uni axkarilaxni layik k rginid , m n  eqk ndak kan- t igisi bil n m slih tl xm y, **17** yaki Yerusalemo ra m ndin ilgiri rosul bol janlar bil n k r x xk  barmay, b lki udul  r bistan ra atlandim. Keyin D m xkk  kaytip k ldim. **18** Andin  q yildin keyin Yerusalemo ra Petrus bil n tonuxuxka bardim w  uning k xida on b x k n turdum. **19**  mma xu qao da R bning inisi Yaku tin baxka rosullarning  eqk ysisi bil n k r xmidim. **20** Mana, mening sil rg   azir yazo jnim Huda aldida  eq yalo an  m s! **21** Keyin, mən Suriyə w  Kilikiyə  lkilirig  bardim. **22**  mma Y hudiy diki Məsihdə bol jan jamaətlər meni qirayimdin tonumaytti. **23** Ular p k t burun bizg  ziyankəxlik k l jan ad mning  zi xu qao da yokatmakqi bol jan etikadni  azir hux h w r d p jakarlimakta, d p angli janidi; **24** xuningd k ular mening səwəbimdin Hudani ulu lidi.

2 Yənə buningdin on töt yil keyin, mən Barnabas bilən Yerusalemoğa qıktım; Titusnimu həmrah kılıp bardım. **2** Mən bir wəhiygə binaən xu yərgə barəjanidim; wə mən bikar qapmiojinimni yaki bikar qapmaywatqinimni jəzmləxtürüx üçün [Yerusalemdikilərnin] aldidə (əməliyəttə pəqət «jamaətning tüwrükliri»dəklərgə ayrim həlda) əllər arisida jakarlaydioğan hux həwərnə bayan kıldim. **3** Nətijidə, hətta mənə həmrah boləjan Titus Yunanlik bolsimu, hətnini qəbul kılıxqa məjburlanmidi; **4** [xu qəşdiki «hətnə» məsilisi] bolsa, bizning Məsih Əysada muyəssər boləjan hərlükümüzni nəzarət kılıx üçün arimizəyə soqunup kiriwaləjan, bizni kulluqqa qüxürüxməqə bolup, yaləjanqilik kılıəjan sahta qerindaxlar tüpəylidin boləjanidi. **5** Ləkin biz hux həwərninğ həkəqiti silərdin məhrum kılınmisun dəp ularəyə hətta bir səətqimu yol qoyəjinimiz yok; **6** ləkin abruyluq həsəblənoğan adəmlərdin bolsa (məninğ ularning nəmə ikənliki bilən karim yok; Huda həqkəndəq insəninğ yüz hatirisini qılmaydu!) — muxu abruyluq [ərbəblar] dəp sanəloğanlarning məndiki [hux həwərgə] qəxqini yok idi. **7** Dəl əksiqə, hux həwərnə hətnə kılinoğanlarəyə yətküzüx wəzipisi Petrusqə tapxuruloğəndəq, hətnisizlərgə yətküzüx wəzipisi mənə tapxuruloğan dəp tonup yetip **8** (qünki Petrusni hətniliklərgə rosulluqqa Küqləndürgüqi bolsa, mənimu əllərgə [rosul boluxqə] küqləndürgənidi), **9** mənə ata kılinoğan xu məhir-xəpkətni tonup yətkən «jamaətning tüwrükliri» həsəblənoğan Yəqub, Kefas wə Yuhənnalar bolsa, silər əllərgə beringlar, biz hətniliklərgə barayli dəp

Barnabas bilən ikkimizgə həmdəmlilik ong qolini berixti. **10** Ularning bizgə pəkət kəmbəoqəllərni untumanglar degən birla təlipi bar idi; mən dəl bu ixka kizojin bolup keliwatattim. **11** Birak, keyin Petrus Antakya xəhirigə kəlgəndə, uning əyiblik ikənliki enik boləraqqa, mən uni yūzturanə əyiblidim. **12** Qünki Yəqubning yenidin bəzi adəmlər kelixtin ilgiri u yat əlliklər bilən həmdastihan boləjanidi; birak ular kəlgəndə, hətniliklərdin kərkup [xu kərindaxlardin] əzini tartti. **13** Hətta baxka Yəhədiy [kərindaxlar] uning bu sahtilikioja qoxulup kətti; hətta Barnabasmu azdurulup ularning sahtipəzlikigə xerik boldi. **14** Əmma mən ularning hux həwəarning həkikiti boyiqə durus mangmiojanlikini kərip, həmməylənning aldidila Petruska: «Sən Yəhədiy turup, Yəhədiylarning adətliri boyiqə yaximay, bəlki yat əlliklərdək yaxawatisən; xundak turukluk, nemixka sən yat əlliklərnə Yəhədiylardək yaxaxka zorlimaqimusən?» — dedim, **15** wə yənə: «Biz [ikkimiz] tuoquluximizdinla Yəhədiyimiz, «gunahkar dəp karaləjan yat əlliklər»din əməsmiz, **16** lekin insanning həkkaney kilinixini Təwrat kanunioja əməl kilixka intilixliri bilən əməs, bəlki əysa Məsihning etikad-sadaqətliki bilən bolidu, dəp bilimiz. Xunga Təwrat kanunioja əməl kilixka intilix bilən əməs, bəlki Məsihgə baolənojan etikad bilən həkkaney kiliniximiz üqün bizmu Məsih əysaoja etikad kilduk — qünki heq ət igisi Təwrat kanunioja əməl kilixka intilixliri bilən həkkaney kilinmaydu» — dedim. **17** Əmma Məsihtə həkkaney kilinixka izdənginimizdə, bizmu «gunahkar» dəp ispatlənəjan bolsakmu, Məsih əmdi

gunahning hizmitidə boluququ?! Yak, hərgiz! **18** Əmma mən əslidə oʻulatqan nərsilərnı kaytidin qursam, özümni [Təwrat qanunioqa] hilaplik qıloquqi dəp ispatlap kərsətkən bolimən. **19** Qünki mən Təwrat qanuni bilən Təwrat qanunioqa nisbətən öldüm; nətijidə, mən Hudaqqa yüzlinip yaxawatimən. **20** Mən Məsih bilən billə krestləngənmən, lekin mana, yaxawatimən! Lekin yaxawatqini mən əməs, bəlki məndə turuwatqan Məsihdur. Wə mening hazir ətlirimdə yaxawatqan hayat bolsa, meni səygən wə mən üqün Əzini pida qıloqan Hudaning Ooqlining iman-etikadidındur. **21** Mən Hudaning mehir-xəpkitini bikar qiliwətməymən; qünki həkqaniylik Təwrat qanuni arqilik kelidioqan bolsa, Məsihning əlüxi bikardin-bikar bolup qalatti.

3 I əqilsiz Galatyaliklar, kəz aldinglarda Əysa Məsih enik sürətləngən, aranglarda krestləngəndək kərüngənəkən, kim silərnı həkikətkə itaət qilixtin azdurup səhirlidi? **2** Mən pəqət xunila silərdin sorap biləyki: — Silər Rohni Təwrat qanunioqa intilix arqilik qəbul qildinglarmu, yaki [hux həwərnı] anglap, etikad arqilik qəbul qildinglarmu? **3** Silər xunqə əqilsizmu? Rohqa tayinip [hayatni] baxliqanikənsilər, əmdiliktə ət arqilik kamalətkə yətməqququ? **4** Silər [etikad yolida] bolqan xunqə kəp azab-oqubətlərnı bikarqqa tarttinglarmu? Dərwəqə bikarqqa kəttioqu?! **5** Silərgə Rohni Təminligüqi, aranglarda məjizilərnı yaritiwatquqi bu karamətlərnı silərnıng Təwrat qanunioqa intilip tayanqininglardin qılamdu, yaki angliqan həwərgə baqliqan ixənq-etikadinglardin qılamdu? **6** [Mukəddəs yazmilarda deyilgəndək]: «Ibrahım

Hudaşa etikađ kildi; bu uning h kkanilyiki hesablandi». 7 Xuning  q n, xuni q xinixinglar kerəkki, etikađtin tuşuluşanlarla İbrahımning h kikiy p rz ntlidir. 8 M k dd s yazmilar da Hudaning yat  llikl rni  zig  etikađ kili xi arkilik ularni həkkaniy kilidişanliki aldin'ala k r l p, Hudaning İbrah mşa: «Səndə barlik  l-millətlərgə b ht ata kilinidu» d p hux h w rni aldin eytk nliki hatiril ng nidi. 9 Xuning bilən, etikađtin boluşanlar etikađ kiluşuqi İbrahım bilən təng b ht tapidu. 10 Lekin T wrat kanunioşa əməl kilimiz d p yürgənlər bolsa h mmisi lənətkə kalidu. Q nki [m k dd s yazmilar da] mundaq yezil şan: «T wrat kanunida yezil şan h mm   mrl rg   zliksiz  m l kilmaywatkan h rbir kixi l n tk  kalidu». 11 Y n  rox nki, heqkim Hudaning aldida kanunioşa intilix arkilik h kkaniy kilinmaydu; q nki [m k dd s kitabta yezil şinid k]: – «H kkaniy adım ix nq-etikađi bil n hayat bolidu». 12  mma kanun yoli etikađ yolişa asasl şan  m s, b lki [m k dd s kitabta]: – «Kanunning  mrlirig   m l kiluşuqi xu ixlar bil n hayat bolidu» deyilg nd ktur. 13 Halbuki, M sih bizni T wrat kanunidiki l n ttin h r kilix  q n ornimizda l n t bolup b d l t lidi. Bu h kt  [m k dd s yazmilar da]: «Yaşaqqa esil şan h rbir kixi l n tk  şal şan hesablanşun» d p yezil şan. 14 Xuning bil n M sih  ysa arkilik İbrah mşa ata kilin şan b ht yat  llikl rgimu k lt r l p, biz w d  kilin şan Rohni etikađ arkilik kobul kilalaymiz. 15 Şerindaxlar, mən insanlarqə səzləymən; hətta insanlar arisida  zara  hd  t z lsimu, baxqa heqkim uni yokka qikiriwet lm ydu yaki uningşa

birer narsə qoxalmaydu. **16** Xuningdək, [Hudaning əhdisidiki] wədilər İbrahım wə uning nəsligə eytiloan. [Mukəddəs kitabta] U: «wə sening nəsiliringgə», (yəni, kəp kixilərgə) deməydu, bəlki «sening nəslinggə», (yəni yaləuz bir kixigila), dəydu — bu «nəsil» Məsihdur. **17** Mən xuni deməqimənki, Hudaning Məsihkə aldın tüzgən bir əhdisini tət yüz ottuz yildin keyin qüxürülgən Təwrat qanuni əməldin qalduralmaydu, Hudaning bu wədisini heq bikar qılalmaydu. **18** Qünki [wədə qilinoan] miras qanunoğa asaslanoan bolsa, mana u Hudaning wədisigə asaslanoan bolmaytti; lekin Huda xapaət bilən uni İbrahımoğa wədə arkilik ata qiloan. **19** Undaқта, Təwrat qanunini qüxürüxtiki məxsət nemə? U bolsa, insanlarning itaətsizlikliri tüpəylidin, Hudaning mirasi wədə Qilinoquqi, yəni İbrahımning nəslı dunyağa kəlgüqə qoxumqə qilip berilgən; u pərixtilər arkilik bir wasitiqining qoli bilən bekitilip yoloğa qoyuloan. **20** Əmma «wasitiqi» bir tərəpningla wasitiqisi əməs (bəki ikki tərəpningkidur), lekin Huda Əzi pəkət birdur. **21** Undaқта, Təwrat qanuni Hudaning wədilirigə zitmu? Yak, hərgiz! Əgər birer qanun insanlarnı həyatlikqə erixtürələydioan bolsa, undaқта həkqaniylik jəzmən xu qanunoğa asaslanoan bolatti. **22** Həlbuki, mukəddəs yazmilar pütkül aləmnı gunahning ilkiqə qamap qoyoan; buningdiki məxsət, əysa Məsihning sadakət-etiqadi arkilik wədinıng etiqad qiloquqilaroğa berilixi üqündur. **23** Lekin etiqad yoli kelip axkarə boluquqə, biz Təwrat qanuni tərıpidin qoşdilip, axkarə bolidioan etiqadni kütüxkə qamap qoyuloaniduk. **24** Xu tərıkidə, bizning etiqad arkilik həkqaniy qiliniximiz üqün

Təwrat qanuni bizgə «tərbiyiligüqi» bolup, bizni Məsihkə yetəklidi. **25** Lekin etiqađ yoli axkara bolup, biz əmdi yənə «tərbiyiligüqi»ning nazoritidə əməsmiz. **26** Qünki həmminglar Məsih əysaqa etiqađ kılıx arqılık Hudaning oşulliri boldunglar. **27** Qünki hərqaysinglar Məsihgə kirixkə qəmüldürülgən bolsanglar, Məsihni kiyiwaloğan boldunglar. **28** Məsihdə nə Yəhüdiy bolmaydu nə Grek bolmaydu, nə kul bolmaydu nə hər bolmaydu, nə ər bolmaydu nə ayal bolmaydu, həmminglar Məsih əysada bir bolisilər. **29** Silər Məsihkə mənsup boləjanikənsilər, silərnu İbrahımning nəsli bolisilər wə uningəqa wədə kılinoğan [bəht-saadətkə] mirashordursilər.

4 Yənə xuni eytimənki: Gərqə bir bala pütün mülükning igisi bolsimu, mirashor gədək waqıtlirida taki atisi bəlgiligən waqıt toxmioquqə, u əz əyidiki kuldin pərki bolmaydu. Qünki u yənıla hojidarlar wə bala baqquqılarning baxquruxida bolidu. **3** Xuningəqa ohxax, biznu gədək waqtimizda, bu dunyadiki «asasiy qaidə-qanuniyətlər» astida kul boləjaniduk. **4** Lekin, waqıt-saiti toluq toxqanda, Huda Əz Oşlini [bu dunyaqa] əwətti. U bir ayal kixidin tuşuloğan, xuningdək Təwrat qanuni astida tuşuloğanidi. **5** Buningdiki məxsət, Huda Təwrat qanuni astida yaxioğan [bizlərnı] bədəl tələp hərlikkə qikirip, bizning oşullukqa qəbul kılınıximiz üqündur. **6** Həm silər Uning oşulliri boləjanliqinglar üqün, Huda Əz Oşlining: «Abba! Atam!» dəp qaqiroquqi Rohini əwətip kəlbimizgə saldi. **7** Xuning üqün, silər hazır kul əməs, bəlki oşulliridursilər; oşulliri boləjanikənsilər, Huda arqılık Əzigə mirashor bolisilər. **8** Burun, Hudani

tonumioqan waktinglarda dər wəkə yaloqan ilahların g
kulluqioqa tutuloqansilər. **9** Əmdilikdə, hazır [həqiqiy]
Hudani tonuqanikənsilər, — yaki enikrak qilip eytkanda,
Huda tərpidin tonuloqanikənsilər, əmdi silər nemə
dəp bu dunyadiki küqsiz, əbjək ərziməs «asasiy qaidə-
qanuniyətlər»gə qarap yanisilər? Ularning kulluqioqa
yengiwaxtin kaytixni halamsilər? **10** Silər alahidə kün, ay,
pəsil wə yillarni etiwaroqa elip hatiriləxkə baxlidinglar!
11 Mən ilgiri silərgə singdürgən əjrim bikar ketərmikin,
dəp silər üqün ənsirəwatimən. **12** Qerindaxlar, mən
xuni silərdin etünimənki, manga ohxax bolunglar; qünki
mən silərgə ohxax boldum. Silər əslidə manga heq
azar yətküzmiqənidinglar. **13** Əmma silərgə məlumki,
ətlimdikiki bir zəiplik tūpəylidin, mən hux həwəni silərgə
birinqi qetim yətküzgəniding. **14** U qaoqda, ətlirimdikiki
bu zəiplik silərgə nisbətən sinəktək bolsimu, lekin silər
meni kəmsitmidinglar yaki qətkə qəkmidinglar. Əksiqa,
meni Huda əwətkən bir pərixkini, hətta Məsih əysa
əzini kütəkəndək kütüwəldinglar. **15** U qaoqdiki bəht-
bərikitinglar əmdi nəgə kətti?! Mən silərgə guwahqi
bolup eytalaymənki, u qaoqda silər mumkin bolsa, manga
kəzliringlarni oyup berixkimu razi idinglar! **16** Əmdilikdə,
silərgə həqiqətəni səzligənlikim üqün duxmininglaroqa
aylinip qaldimmu? **17** [Mən eytip ətkən] heliki adəmlər
silərgə kizojinlik kərsitidu, əmma niyiti durus əməs; ular
pəkət silərnə [nijatning] sirtioqa qikirip, kizojinlikinglarni
əzligə qaritiwəlməqqi. **18** Əmma mən silər bilən
birgə boləqan waqitlardila əməs, bəlki daim yahxi ixqa
kizojinlik qilixning əzi yahxidur, əlwəttə. **19** Səyümlük

balilirim! Məsih silərdə tərəldürülgüqə mən silər üçün toloqak azablrini yənə bir kətim tartiwatimən! **20** Mening hazirla yeninglaroqa berip, silərgə baxқиqə tələppuz bilən səzligüm keliwatidu; qünki bu əhwalınglar toqruluk nemə kılıxni zadila bilməywatimən! **21** I Təwrat qanunining ilkidə yaxaxni halaydıoqanlar, silərdin xuni sorap bakay, silər Təwratning əzidə nemə deyilgənlikigə qulak salmamsilər? **22** Təwratta, İbrahimning ikki oqlı bolup, biri dedəktin, yənə biri hər ayalidin boloqan, dəp hatiriləngən. **23** Dedəktin boloqan oqlul «ət bilən» tuquloqan; hər ayalidin boloqan oqlul bolsa Hudaning wədisi arqılık tuquloqandur. **24** Bu ikki ixni bir ohxitix degili bolidu. Bu ikki ayal [Hudaning insanlar bilən] tüzgən ikki əhdısınıning wəkilidur. Birinqi əhdə Sinay [teoqidin] kelip, dərəhəqikət balilirini qulluqta boluxqa tuoqıdu; mana Həjər uningoqa wəkildur; **25** demək, Həjər bolsa Ərəbistandiki Sinay teoqioqa simwol qilinip, yəni bügünki Yerusalemoqa ohxitiłidu; qünki u xəhər wə uning baliliri qulluqta turmaqta. **26** Əmma yukiridin boloqan Yerusalem hərdur, u həmmimizning anisidur; **27** Qünki, [mukəddəs yazmilarda] mundaq yeziloqan: — «Huxal bol, i pərzənt kərmigən tuomas ayal! Təntənə qilip yangrat, tovla, i toloqak tutup bakimioqan! — Qünki oqerib ayalning baliliri eri bar ayalningkidin kəptur!» **28** Əmdi i qerindaxlar, İshaq Hudaning wədisidin tuquloqandək bizmu Hudaning wədisi boyiqə tuquloqan pərzəntlərmiz. **29** Lekin u qaoqda «ətlərdin tuquloqan» bala «rohtin tuquloqan» balioqa ziyankəxlik qiloqinidək, hazır xundaq bolidu. **30** Lekin mukəddəs yazmilarda nemə deyilgən?

Uningda: «Sən bu dedikingni oqli bilən koxup həydiwət! Qünki dedəktin tapқан oqlul hərgiz hər ayalıngdin boloğan oqlul bilən miraşka ortaq bolmaydu!» dəp pütülgən. **31** Əmdi, kerındaxlar, biz dedəkning əməs, bəlki hər ayalning pərzəntliridurmiz. Məsih bizni hərlüktə yaxısun dəp hər kildi. Xuning bilən uningda tapan tirəp turunglar wə kullukning boyunturuqioğa kaytidin kisilip kalmanglar.

5 Mana, mənki Pawlus silərgə xuni eytip koyayki, əgər silər hətnə kəbul kilsanglar, u qaşda Məsihning silərgə həqkəndək paydisi kəlmaydu. **3** Mən hətnini kəbul kילוğan hərбір kixigə yənə aghəlandurup həkikətəni eytip koyayki, ularning Təwrattiki barlik əmr-bəlgilimilərgə [toluk əməl kilix] məjburiyiti bardur. **4** Əy Təwrat kanuni arkilik özümni həkəkəniy adəm kilay degənlər, hərbinglar Məsihdin ayrilip, məhrum bolup, [Hudaning] xapaitidin qikip, yikilip uningdin kəldinglar. **5** Qünki Rohka tayinip həkəkəniylikka başlanoğan arzu-armanni etikad bilən təlpünüp kütməktimiz. **6** Qünki Məsih əysada hətnilik küqkə igə əməs, hətnisizlikmu küqkə igə əməs, küqkə igə boloini pəkət muhəbbət arkilik ix kilidioğan etikadtur. **7** Silər obdan qepip mengiwatқанidinglar; birək kim silərni həkəkətə itaət kilixtin tosuwaldi? **8** Bunday kayil kilix amili silərni Qakiroquqidin boloğan əməs! **9** «Kiqikkinə hemirturuq pütkül hemirni boldurup yooqinitidu!» **10** Özüm Rəbgə qarap kayil boldumki, silərmu bu ixta həq baxkiqə oyda bolmaysilər. Əmma silərni kaymuqturuwatқан kim boluxidin kət'iynezər, u qokum tegixlik jazasini tartidu. **11** Kerındaxlar, əgər mən «hətnə kilinix kerək» dəp jakarlap yürgən

bolsam, undaқта mən bۈgۈnki kۈngiqə yənə nemə
ۈqۈn [Yəhۈdiylardin] ziyankəxlikkə uqrap kelimən?
Əgər xundak kıloqan bolsam, «krest bizarlıqı» yok
kılınatti! **12** Silərni kۈtritiwatqan bu adəmlər əzlrini
ahta kiliwətsun dəymən! **13** Qۈnki kərindaxlar, silər
ərkinlikkə qaqırildinqlar. Lekin ərkinlikinqlarni ətlərning
arzu-həwəslirigə qanduruxning bahənisi kilmanglar,
bəlki mehİR-muhəbbət bilən bir-biringlarning kulluqida
bolunglar. **14** Qۈnki pۈtkۈl Təwrat qanuni «Qoxnangni
əzۈngni səygəndək səygin» degən birlə əmrdə əməl
kılınidu. **15** Lekin pəhəs bolunglarki, bir-biringlarni
qixləp tartip yalmap yۈrۈp, bir-biringlardin yutulup
kətmənglar yənə! **16** Əmma xuni dəymənki – [Mukəddəs]
Rohqa menginglar, wə xu qaoqda silər ətlərning arzu-
həwəslirigə yol qoymaysilər. **17** Qۈnki ət Rohqa zit
boloqan ixlarni arzu kılidu, wə Roh ətkə zit boloqan
ixlarni arzu kılidu. Ular ikkisi bir-birigə qarimukarxidur;
nətijidə, əzۈnglar arzu kıloqan ixlarni kılalmaysilər. **18**
Wəhalənki, silər Rohning yetəkqilikidə bolsanglar, u
qaoqda Təwrat qanunining ilkidə bolmaysilər. **19** Əmdi
ətning əməlliri roxənki – zinahorluk, buzukluk, napaklik,
xəhwaniylik, **20** butpərəslik, sehİrgərlilik, eqmənliklər,
jedəllər, kizəqanqukluklar, oqəzəplər, rikabətlixixlər,
bəlgۈnqiliklər, guruhwazliklar, **21** həsəthorluklar,
qatilliklar, harakkəxliliklər, əyx-ixrətlər qatarlik ixlardur;
bu iqlar tooqruluk burunki eytkinimdək hazir yənə
bir kətim agahlandurimənki, bundak ixlarni kילוquqilar
Hudaning padixahliqoqa miraslik kilmaydu. **22** Wəhalənki,
Rohning mewisi bolsa mehİR-muhəbbət, xad-huramlik,

hatirjəmlək, səwr-takət, meħribanlık, yahxilək, ixənq-sadıklık, **23** məmin-mulayimlık wə əzini tutuwelixtin ibarət. Muxundaq ixlarni tosidioqan heqkandaq qanun yoqtur. **24** Lekin Məsiħkə mənsup boləqanlar ətlirini, xundaqla uningdiki ixqlar wə həm həwəslərnə təng krestligən bolidu. **25** Roħta yaxawatqan bolsaq, Roħqa əgixip mangayli. **26** Bir-birimizni rənjitip, bir-birimizgə həsət kəlip, həkawur xəħrətpərəslərdin bolmayli.

6 Qərindaxlar, aranglardin bərsining həzirmu bir gunah-səwənlik sadir kəliwatqanlıkə bayqaloqan bolsa, aranglardiki roħiy kixilər yuwax-mulayimlık roħi bilən uni yolidin qayturup kəlinglar. Xuning bilən bir wəqəttə, əzünqlarningmu azdurulup kətməslikinglarəqə dikqət kəlinglar. **2** Bir-biringlarning eəjirqəlikini kətürənglar. Xundaq kəlsanglar, Məsiħning qanunioqə əməl kəloqan bolisilər. **3** Qünki bərsining tarazioqə tohtioqədək ixi bolmay turup əzini tarazioqə tohtioqədək dəp qaqqlisa, u əz-əzini aldioqanlık, halas. **4** Lekin hərkim əz əməliyitigə qarap təkxürüp baxsun; xuning bilən baxqəlarningkidin əməs, bəlki əz əməlliridinla pəhirləngüdək ix bolsa, pəhirlənsə bolidu. **5** Qünki hərbi adəm əz yükini kətürüxi kerək. **6** Hudaning səz-kalamidin təlim aloquqi əzigə təlim bərgüqini əzidə bar boləqan yahxi nərsilərdin ortaq bəħrimən kəlsun. **7** Əz-əzünqlarni aldimanglar — Hudani aldap əhmək kəloqəli bolmaydu; qünki kim nemə terisa, xuni alidu. **8** Əz ətlirining arzu-həwəslirini qanduruxqə uruq qaqqan kixi əz ətliridin qiriklik həsulini alidu. Lekin Roħni hursən kəlix üqün uruq qaqqan kixi bolsa Roħtin mənggülik həyat alidu. (aiōnios g166) **9** Xunga, yahxi

ixlarni kilixtin harmayli. Uningoqa erinmisak wakti-saiti toxkanda qoqum hosul alalaymiz. **10** Xu sawebtin, bizda pursat bolsila, hammaylenga, bolupmu etikadtiki ailiga mansup bololanlaroga yahxi ixlarni kilip berayli. **11** Mana, ez kolum bilan xunqa qong harplər bilan yazojinimoqa karanglar! **12** Silerga hatnini qobul kilixni majburlimakqi bololanlar, ularning harbiri pakət ezlirining taxki kiyapitini pardazlap kersatmakqi bololan, halas; ularning bu maksiti pakət «Masihning kresti» tupaylidin bololan ziyankaxliktin qeqixtin ibarət, halas. **13** Qunki ular ezlirimu hatna kilingini bilan Tawrat kanunioqa aməl kilmaydu; lekin ular atliringlardin mahtinix uqun baribir silərni hatnini qobul kildurmakqi bolidu. **14** Ozumni elip eytsam, Rəbbimiz Əysa Masihning kresttiki [ölumi]din baxqa heq ix bilan mahtanmioqaymən! Qunki Uning kresti wasitididin bu dunya manga nisbatən krestlengen wə mənmu bu dunyoga nisbatən krestlengenmən. **15** Qunki Masih Əysada nə hatnilik nə hatnisizlik degənlər küqkə igə əməstur; birdinbir küqkə igə bolidioqini pakət yengi bir yaraloquqidur! **16** Bu kaidə boyiqə mangidioqanlaroga, ularning hammisigə wə Hudaning Israilioqa hatirjəmlik wə rəhim-xəpkət boləy! **17** Buningdin keyin heqkim bu ixlar bilan yənə meni awarə kilmisun! Qunki mən ez bədinimdə Əysaning yara izlirini kətürimən! **18** Qerindaxlar, Rəbbimiz Əysa Masihning mehİR-xəpkiti rohinglaroga yar boləy! Amin!

Əfəsusluklarğa

1 Hudaning iradisi bilən, Məsih Əysaning rosuli bolğan mənki Pawlustin Əfəsusta turuwatқан muqəddəs bəndilərgə, yəni Məsih Əysada ihlasmən bolğanlarğa salam! **2** Atimiz Huda həm Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehİR-xəpkət wə hatirjəmlik bolay! **3** Bizni Məsihtə, ərlərdə barlıq rohİy bəht-bərikətlər bilən bərikətligən, Rəbbimiz Əysa Məsihning Hudasi həm Atisi mubarək bolay! **4** Qünki U bizni, muhəbbət iqidə bolup Əzining aldida pak-muqəddəs, daqsiz turuximiz üqün aləm apiridə kİlinmay turupla tallıwalğanidi; **5** U Əz iradisigə yaqqini boyiqə bizni aldin'ala Əysa Məsih arkilik Əzigə oqulluqqa qəbul kİlixka bekitkənidi; **6** bu ixta Uning mehİR-xəpkitining uluqluqİğa mədhİyə okulidu; qünki U mehİR-xəpkiti bilən bizni Əz səyginidə xapaətləndürgənidi. **7** Biz Uningda [Atining] mehİR-xəpkitining molluqi bilən Uning qeni arkilik kulluqtin hər kİlinixka, itaətsizlikirimizgə qarita kəqürümgə muyəssər bolduk; **8** U [bu mehİR-xəpkətni] barlıq danalıq həm pəm-parasət bilən bizgə zor tartuqlidiki, **9** — U Əz kəngligə pükkən güzəl haqixi boyiqə iradisidiki sirni, yəni waqit-zamanlarning pixip yetilixini idarə kİlix bilən barlıq məwjudatlarğa, yəni ərlərdə bolğanning həmmisigə, zeminda bolğanning həmmisigə Məsihni bax kİlip ularni Məsihtə jəm kİlix məqsitini bizgə ayan kİldi; **11** Uningda bizmu Hudağa miras kİlinğan; biz xu məxsəttə barlıq ixlarni əkil-iradisi boyiqə idarə Kİluquqining nixani bilən xu ixka aldin'ala bekitilgəniduk; **12** xuning bilən Məsihni awwal tayanq kİlğan bizlər Uning xan-xərpining uluqluqini

namayan qilouqi bolduk; **13** həkikətning kalam-səzini, yəni nijatinglardiki hux həwəni anglap silərmu Uningoşa tayandinglar — wə Uningoşa ixəngininglarda, silər wədə qilinonan Mukəddəs Roh bilən mēhürləndinglar. **14** Hudaning xan-xəripining uluoluki namayan kilinip, igiliki üzül-kesil hər-nijat qilinouqə, Mukəddəs Roh mirasimizning «kapalət»i bolidu. **15** Xuning bilən, silərnin Rəb Əysaşa baolionan etiқadinglar wə barlik mukəddəs bəndilərgə bolonan muhəbbitinglar toqruluk angliqandin tartip, **16** dualirimda silərni əsləp, silər üqün rəhmət eytixni tohtatmidim; **17** tiləydiyoinim xuki, Rəbbimiz Əysa Məsihning Hudasi, xan-xərəpning Igisi bolonan Ata silərnin Uni toluq bilixinglaroşa danalik həm wəhiyni əzləxtürgüqi rohni ata qiləy, **18** xuning bilən silərnin kəlbtki kəzliringlar roxənlixip, Uning qakirikioşa baolanonan ümidning nemilikini, Uning mukəddəs bəndiliridə bolonan xərəplik mirasining qimmətlilikini **19** wə Uning ixəngüqi bizlərgə zor küqi bilən karatқан kudritining həsabsiz büyüklükini bilip yətkəysilər; **20** dəl xu kudrətni U Məsihni əlümdin tirildürüp, ərxlərdə Əzining ong yenida olturoşuzoşinida Uningda yürgüzgənidi; **21** pəqət bu zamandila əməs, bəlki kəlgüsi zamandimu Uni barlik həkümranliқtin, həküqtin, küq-kudrəttin, hojayinliқtin wə barlik tiləşə elinidionan həkəndak nam-xərəptin kəp üstün koyonan; **(aiōn g165)** **22** barlik məwjudatlarni Uning putliri astioşa koyup, jamaət üqün Uni həmmigə bax boluxқа ata qiləon. **23** Jamaət bolsa Uning teni, yəni həmmiini həmmə jəhəttin Tolduroşuқining mukəmməl jəwhiridur.

2 Wə silər bolsanglar, kəbihlikliringlar həm gunahliringlarda əlgən bolup, **2** bu dunyaning dəwrigə əgixip, hawaning hokukini tutkan həkümdarə, yəni bügünki kündə itaətsizliktin boləjan pərzəntləni kətritiwatkan rohka əgixip, bu ixlarda ilgiri mangoənsilər; (aiōn g165) **3** biz hər birimizni ilgiri xularning arisida ətlirimizdiki xəhwət-həwəslərdə həyat ətküzgənmiz, ətlirimiz həm öz oy-hiyalimizning hahixlirəyə əməl kilip, baxkilarəyə ohxax, mahiyəttə «əzəptiki pərzəntlər» boləjanmiz; **4** birək Huda, mol rəhim-xəpkətəni kərsətküqi bolup, bizni səygəndə bizgə kərsətkən aləmbəhx mehir-muhəbbiti tūpəylidin, — **5** həttə itaətsizliklərdə əlgən waqtimizdimu, bizgə Məsih bilən billə jan kirgüzüp (mehir-xəpkət bilən kətkuzulduŋlar!), **6** bizni Uning bilən billə tirildürüp, ərlərdə Məsih əysa bilən billə olturozəyə; **7** məksiti kəlgüsi zamanlarda Uning Məsih əysada bizgə kəritiləjan mehirbanliqi bilən ipadiləngən xapaitining xunqə oqayət zor ikənlikini kəsitixtin ibarəttur; (aiōn g165) **8** qünki silər xəpkət bilənla ixənq arqilik kətkuzulduŋlar. Bu ix əzüŋglərdin kəlgən ix əməs, bəlki Hudadin kəlgən iltipət, **9** u zadila adəmlərdin əməl-əjridin kəlməydu, bu həm heqkimning mahtanmasliqi üqündur. **10** Qünki biz Hudaning ixləngən hüniridurmiz, həyrhəh ixlər üqün Məsih əysada yaritiləjanmiz; Huda əsli bizning ularda mēngiximiz üqün bu ixlərdin əldin'ala təyyariləjanidi. **11** Xunqə silər əslidə ətliringləyə əsasən «yat əllər» dəp həsablənoqinlərdin, — insanning kəli bilən ətliridə «hətnə kilinlərdin» dəp ataləjanlar təripidin «hətnisiz»

dəp ataloqanliqlinglarni, **12** xundaqla xu qaşda Məsihsiz bolup, Israilning puqraliqlining sirtida turup, wədilərnı elip kəlgüqi əhdilərnı yat bilip, bu dunyada ümidsiz həm hudasiz yaxioqlinglarnı esinglarda tutunglar; **13** lekin əslı yiraqlarda boləqan silər hazır Məsihning qeni arqilik yeqin qilindinglar; **14** qünki U bizning inaqlikimizdur, U ikki tərəpni bir qilip otturidiki ara tamni qeqiwətti; **15** yəni, Əz ətliri arqilik eqmənlikni tügutip, bəlgilimilərnı kərsətkən, əmrlərnı yətküzgən qanunni bikar qilip, ikki tərəpni Əzidə yengi bir adəm qilip yarattı, xuning bilən inaqlikni apiridə qildi; **16** krestkə mihlinip muxuning wasitisi bilən eqmənlikni kətl qilip, ikkisini bir təndə Huda bilən əpləxtürdi; **17** andin U kelip, yiraqlarda turoqan silərgimu inaqlik hux həwirini jakarlidi, yekindikilərgimu inaqlikni jakarlidi. **18** Qünki hər ikkimizning Uning arqilik bir Rohta Ata aldioqa kirix hokukimiz bardur. **19** Xunga xuningdin baxlap silər musapirlar, yaqa yurttikilər əməs, bəlki mukəddəs bəndilərgə wətəndax bolisilər, Hudaning eyidikiliridin bolisilər; **20** silər rosullar wə pəyoqəmbərlər boləqan ulning üstigə kurulmaqtisilər; binaning «burjək texi» bolsa Əysa Məsih Əzidur; **21** Uningda pütkül bina puhta jipsilaxturulup, Rəbdə mukəddəs bir ibadəthana boluxqa əsüp barmaqta. **22** Silərmu [qoxulup] Uningda Hudaning bir turaloqusi boluxqa Rohta birləxtürülüp kurulmaqtisilər.

3 Xu səwəbtin silər «yat əldikilər» üqün Məsih Əysaning məhbusi boləqan mənki Pawlus — **2** (silər bəlkim manga tapxuruloqan, silərgə Hudaning xəpkitini elip

baridoqan oqoidarlikim toqiruluk, **3** yəni Uning manga wəhiy bilən sirni ayan qiloqanliqi toqiruluk həwərdar boluxunglar mumkin (mən bu toqrisida ilgiri az-paz yazoqanidim; **4** silər uni oquqoqninglarda, Məsihning siri toqiruluk yorutulqanlikimni bilip yetisilər) **5** ilgiriki dəwrlərdə bu sir insan balilirioqə Uning muqəddəs rosulliri wə pəyoqəmbərlirigə Roh arqilik hazirkidək enik wəhiy qilinoqandək, ayan qilinoqan əməs. **6** Demək, hux həwər arqilik «yat əldikilər»din bolqanlarmu ortaq mirashorlar, təndiki ortaq əzalar, Məsih Əysada bolqan wədidin ortaq bəhrimən boluqular bolidu; **7** Hudaning xəpkiti manga elip kəlgən iltipət bilən, Uning küq-qudritining yürgüzülüxi bilən, mən bu ixqa hizmətkar qilip təyinləndim; **8** manga — muqəddəs bəndiliri iqidiki əng təwinidinmu təwən bolqan manga muxu iltipət, yəni əllər arisida Məsihning məlqərligüsiz baylikliri toqiruluk hux həwər jakarlaş **9** wə xundaqla həmmiini yaratqan Hudada yoxurun bolup kəlgən bu sirning qandək əməlgə axuruluxi toqiruluk həmməylənni yorutux hizmiti amanət qilindi. (aiōn g165) **10** Buning məqsiti ərxlərdə bolqan həkümranlaroqə həm həkuklaroqə Hudaning kəp tərəplimilik danaliki jamaət arqilik hazir axkarə qilinixtin ibarəttur. **11** Bu ix bolsa, Uning Məsih Əysa Rəbbimizdə ijra qilinoqan mənggülük muddiasi boyiqidur; (aiōn g165) **12** Uning ixənq-sadikliqi arqilik biz jasarətkə həm Hudaning aldioqə hatirjəmlilik bilən kirix həkukioqə igə bolduk; **13** xuning üqün silərdin ətünimənki, mening silər üqün tartqan japa-jəbirlirim tüpəylidin pərixan bolmanglar; qünki bu ix silərnin xan-xəripinglar bolidu). **14** Mən

xu səwəbtin tizlirimni Atiqə pükimənki, **15** (asman-zemindiki barlik atilik munasiwətlər Uningdin «ata» namini alidu) **16** U Əz xan-xəripidiki bayliqlar bilən, Rohi arkilik siləni iqki dunyayinglarda küqləndürgəy; **17** xuning bilən Məsih kəbblinglarda ixənq arkilik turup, silər mehır-muhəbbət iqidə yiltiz tartoqan, ul selinoqan, **18** barlik mukəddəs bəndilər bilən billə Məsihning muhəbbitining kəngliki, uzunluqi, qongkurluqi wə egizlikini qüxinip igiliwaləaysilər; yəni adəmnin bilip yetixidin həssiləp exip qüxidioqan Uning muhəbbitini bilip yətkəysilər, xuningdək Hudaning mukəmməl jəwhiri bilən tolduruloqaysilər. **20** Əmdi iqimizdə yürgüzidioqan kudriti boyiqə barlik tilikimiz yaki oyliqanlirimizdinmu həddi-həsabsiz artuq wujudkə qikirixkə kədir Boləuqioqə, — **21** Uningoqə dəwrdin dəwrgiqə, əbədil'əbədgiqə jamaəttə Məsih Əysə arkilik xan-xərap boləjay! Amin! (aīōn g165)

4 Əmdi xu səwəblərdin, Rəbning məhbusi boləqan mənki, [Hudaning] siləni qakiroqan [büyük] qakirikioqə layiq həlda mengixliringlarni ətünimən, **2** həmmə ixta kəmtərlük wə yuwax-mulayimlik bilən, səwrqanlik bilən, bir-biringlaroqə muhəbbət iqidə kəng kərsək bolup, **3** inək-hatirjəmlikning rixtisi bilən, Rohəta boləqan birlikni tutuxkə intilixinglarni [ətünimən]. **4** Tən birdur, Roh birdur, — huddi qakiriləjininglarda, ohxax bir arzu-ümidkə qakiriləjininglardək, — **5** Rəb birdur, iman-etikad birdur, qəməldürülük birdur, **6** həmmening Huda'Atisi birdur; U bolsa həmmidin üstün turəuqi, həmmi yürgüzgüqi wə həmmimizning iqidə Boləuqidur. **7** Xundaqtimu hazır hərbirimizgə Məsihning iltipatinin

өлqimi boyiqə xəpkət təkdım kılınqandur; **8** xunga, mukəddəs kitabta [Huda] eytkinidək: — «U yukirioqa kətürüldi, [Insanlarni] tutkun kılouqılarni U Əzi əsir kılıp elip kətti, Həm insanlaroqa iltipatlarni təkdım kıldı». **9** Əmdi «kətürülgən» zat bolsa, [awwal] yərning tegigə qüxkən zatning Əzi əməsmu? **10** Qüxkən zat bolsa barlık ərxlərdin yukirioqa kətürülgənning dəl Əzidur; kətürülüşining məksiti, aləmning barlıqini tolduruxtin ibarət; **11** Xunga, bəzilərnı rosullar, bəzilərnı pəyoqəmbərlər, bəzilərnı hux həwərqilər, bəzilərnı baqqıuqi wə yaki təlim bərgüqilər kılıp təyinligən dəl Əzidur. **12** Bularning məksiti mukəddəs bəndilərnı hizmət wəzipisigə, jümlidin Məsihning tenini kurup qikixka qorallandurup kamalətkə yətküzüxtin ibarət; **13** wəzipə həmmimizning etiqadta həm Hudaning Oqlini toluq tonuxta birlikkə keliximizgiqə, kamil adəm bolup yetixip qikiximizgiqə, — yəni Məsihning mukəmməl jəwhiri gəwdiləngən kəddi-kamət əlqimigə yetiximizgiqə dawamlaxturulmaqta; **14** xundak bolqanda, yənə gedək balilərdin bolmay, adəmlərnıng kuwlukidin oylap qikқан aldəmqi niyət-pılanliri bilən, ularning hiylə-nəyringidin qikқан təlimatining dolqunliridin urulup, uning hərhil xamilida uyak-buyakka uqurulup kətməymiz; **15** əksiqə, mehır-muhəbbət iqidə turup həkikətkə berilip ix kərüp, bəximiz bolqan Məsihkə baqlinixta hər jəhəttin əsüp yetilidioqan bolimiz; **16** Uningdin pütkül tən, əzaliri bir-birigə jipsilaxturulup, ozukluk təminligüqi hərbir əgə arkılık bir-birigə tutaxturulup, hərbir əzaning əzigə has əlqəngən wəzipini ətixi bilən baroqanqə əstürülüp,

muḥəbbət iqidə öz-özini kurup qiqixka ixliməktə. **17** Xunga xuni eytimənki, Rəbtə uni tapilaymənki, yat əllərninḡidək, yəni ularning öz oy-pikirlirining bimənilikidə mangojnidək mengiwərməslikinglar kerək; **18** ular kəlbining kattiklikidin kelip qiqқан bilimsizlik tūpəylidin, Hudaning ḡayatidin ada-juda kīlinip, qūxənqisi qarangojulixip kətkən, **19** ar-nomusni taxliwetip, nəpsaniyətqiliki awup ḡərhil iplasliklarni yūrgüzüxkə, kəyp-sapaḡa berilḡən. **20** Əmma silər bolsanglar, Məsiḡni xundak yolda əginip tonuḡan əməsilər — **21** (ḡəqiqətning əysada bolḡinidək, uni ḡəqiqətən angliḡan, uningda əgitiḡən bolsanglar) — **22** demək, ilḡiriki turmuxunglarḡa has bolḡan, aldamqi arzu-ḡəwəslərgə əḡixip əzini bulḡiḡuqi «kona adəm»ni seliwetip, **23** oy-zehninglarning roḡida yengilinip, **24** Hudaning ohxaxliḡḡa əsasən, ḡəqiqəttin qiqқан ḡəḡkaniylikta wə pak-muḡəddəslikta yaritilḡan «yengi adəm»ni kiyiwelixinglar kerəktur. **25** Xuning bilən yaloqanqilikni seliwetip, ḡərbirimiz öz yeqinlirimiz bilən ḡəqiqətəni səzlixəyli; qūnki biz bir-birimizgə nisbətən bir tənning əzaliridurmiz. **26** «Aqqiqqlininglar, əmma ḡunah qīlmanglar»; oḡəzipinglar kūn patḡuḡə dawam etiwərmisun; **27** yaki Iblisḡa ḡəq orun ḡoyup bərmənglar. **28** Oḡri ikkinqi oḡrilik qīlmisun; əksiḡə u meḡnət qīlip ikki ḡoliḡa tayinip ḡalal ix qīlsunki, ḡajiti bolḡanlarḡimu bəlūp bərgüdək öz tapḡini bolsun. **29** Aḡzinglardin ḡəḡkandak iplas səz qiqmisun, pəḡət angliḡuqilarḡa xəḡkət yətsun üqūn, eḡtiyajḡa uyoḡun wə adəmni kurup qiqkidilḡan səzlərni eytinglar. **30** Hudaning Muḡəddəs

Rohioqa azab bərmənglər; qünki silər Uning bilən hər-nijat küni üçün möhürləngənsilər; **31** özünglərdin hərəkəndək əq-adawət, aqqıq-əzəp, kəhr, jedəl-majiralar, til-ağanət həmdə hərhil qara niyətlərnə neri qilinglar; **32** bir-biringləroqa mehriban, yumxaq dillik bolup, Huda Məsihtə silərnə kəqürüm qilojindək bir-birininglərnə kəqürüm qilinglar.

5 Xunga Hudaning səyümlük pərzəntliridin bolup, Uni ülgə qilinglar; həmdə Məsih bizni səyüp, Əzini biz üçün Hudaqə huxpurak süpitidə hədiyə-qurbanlik boluxka atap pida qilojəndək silərmu muhəbbət iqidə menginglar. **3** Əmma muqəddəs bəndilərgə layik həlda, buzukluk, hərəkəndək paskinilik yaki nəpsaniyətgilik aranglarda həttə tilojimu elinmisun; **4** Xundakla iplaslik, əhmikənə paranglar yaki qakina qakqaklərmu tilingləroqa elinmisun — bularmu muwapik əməstur — bəlki aqzینگlərdin təxəkkürlər qiqsun. **5** Qünki xuningdin həwərdarsilərki, hərəkəndək buzukluk qiloquqi, napak boluquqi yaki nəpsaniyətqi kixi (bundak kixi əməliyəttə bir butpərəskə barawər) Məsih wə Hudaning padixahlığıqə mirashor bolalmaydu. **6** Həqkimgə özünglərnə quruk gəplər bilən aldatmanglar; qünki bu ixlar tüpəylidin Hudaning oqəzipi itaətsizliktin boləqan pərzəntlərnə bexioqa qüxidu. **7** Xunga ularəqa muxu ixlarda xerik bolmanglar; **8** qünki silər əsli qarəngəyuluk idinglar, lekin həzir Rəbdə yorukluksilər; yorukluknə pərzəntlirigə layik menginglar **9** (qünki yorukluknə mewisi toluk mehribanlik, həqkaniyəlik wə həqikəttin tərkib tapqəndur), **10** nemə ixlarnə Rəbni hursən qilidioqanlikini əginip

ispatlanglar. **11** Karangʻuluktiki mewisiz ixlar bilən qetilib qalmanglar; əksiqə, ularni eqip əyiblənglar; **12** qünki ularning yoxurunqə ixligənlirini hətta tiləqə elixmu nomus ixtur. **13** Əmma yorukluk bilən əyibləp axkarilanoqan hərəkandək nərsə oquq kərünidu; yorukluk axkariləqan həmmə nərsə yoruklukka aylinidu. **14** Xuning üqün U mundək dəydu: — «Oyoqan, əy uyquqi! Tiril əlüklər arisidin! Wə Məsih seni parlap yoritidu». **15** Xuning üqün siləning mengiwatqan yolunglarəqə ehtiyat bilən dikqət qilinglar; yolunglar nadanlarningkidək əməs, danalarningkidək bolsun; **16** wəqit-pursətəni oqəniymət bilip tutuwelinglar; qünki muxu dəwr rəzildur. **17** Bu səwəbtin nadan bolmanglar, bəlki Rəbning iradisining nemə ikənlirini qüxəngüqi bolunglar; **18** Hərak-xarab iqip məst bolmanglar; xundək qilik adəməni xallaklaxturidu; buning ornioqə Rəhqa tolduruloquqi bolunglar, **19** bir-biringlarəqə zəbur-nəqmilər, mədhiyə küyliri wə rohiy nahxilar eytixip, qəlbinglarda nahxa-nəqmilər yangritip Rəbni mədhiyilənglar; **20** hərdaim həmmə ixlar üqün Rəb Əysa Məsihning namida Huda həm Ata Boləqioqə təxəkkür-rəhmət eytinglar, **21** Məsihtin əyminip, bir-biringlarəqə boysununglar. **22** Silər ayallar, Rəbkə boysunoqandək əz ərliringlarəqə boysununglar; **23** qünki Məsih jamaətning bexi boləqandək, ər ayalning bexidur; Məsih yənə təngə kutkuzəqidur. **24** Əmdilikdə jamaət Məsihkə boysuoqandək, ayallar ərlirigə həmmə ixta boysunsun. **25** Ərlər ayalliringlarni səyüglər, huddi Məsihningmu jamaətəni səyüp, uning üqün Əzini pida qiləqinidək səyüglər; **26** [Məsihning jamaət üqün] xundək

kilixi jamaətni muqəddəs kilip, «dasning süyi» boləjan səz-kalam bilən yuyup paklandurux üqündur, **27** xuningdək jamaətni xərəplik həlda Əzigə hazır kilip, uni heq daə, qoruk yaki bularəja ohxax hərəkəndə nərsilərdin haliy kilip, toluq muqəddəs wə əyibsiz kilixtin ibarəttur. **28** Xuningəja ohxax, ərlər öz ayallirini öz tenini səygəndək səyüxi kerəktur; öz ayalini səygən kixi özini səygən bilən barawər. **29** Qünki heqkim əsla əzining etidin nəprətləngən əməs, əksiqə uni ozuklanduridu həm asraydu; bu huddi Məsihning jamaətni [ozuklanduridəjiniəja həm uni asraydijiniəja] ohxaydu. **30** Qünki biz Uning tenining əzaliridurmiz: — **31** «Xu səwəbtin ər ata-anisining yenidin ayrilip, öz ayaliəja baəlinidu; ikkisi bir tən bolidu». **32** Bu sir intayin qongkurdur; əmma mən hazır Məsih wə jamaət toərluk səzləwatimən. **33** Əmma silərmu hərbinglər öz ayalinglarni əzünglarni səygəndək səyünglər; ayal bolsa, eridin əyminip, uni hərmətlisun.

6 Balilar, Rəbdə ata-aniliringlərəja itaət kilinglər; qünki bu durusdur. **2** «Atangni wə anangni hərmətlə» — bu bolsa öz iqiğə wədini aləjan birinqi əmrdir — **3** «Xuning bilən sening ixliring qutluk bolidu, zeminda uzun əmür kərisən» — [dəp wədə kilinəjan]. **4** Silər atilar, baliliringlarni hapa qilmanglar, bəlki ularni Rəbning tərbiyisi həm kərsətmisidə bekinglər. **5** Silər kullar, əttin boləjan hojayininglərəja Məsihkə itaət kiləjininglərdək qin kənglünglərdin əyminix wə titrəx bilən itaət kilinglər; **6** pəkət kəz aldidila hizmət kilip, adəmni hux kiləquqi kullardin bolmanglar, bəlki Məsihning kullirining süpitidə Hudaning iradisini jan-dil bilən bəja kəltürənglər, **7**

adamlargə əməs, bəlki Rəbgə qin dilinglardin hizmət
qilinglar; **8** xuni bilgənki, hərқандақ adəm birər yaxilik
qilsa, məyli u qul bolsun yaki hər bolsun, xu ix Rəbdin
uningoqa yanidu. **9** Silər hojayinlar, qulliringlaroqimu
ohxax yol bilən muamilə qilip, ularoqa həywə qilixtin qol
üzünglar; qünki ularningmu wə silərningmu hojayininglar
ərxtidur, Uningda hərқандақ adəmning yüz-hatirisini
qilix degənniing yoqluқini bilisilər. **10** Ahirda, qerindaxlar,
Rəbdə wə Uning küq-qudritidə küqləndürlünglar; **11**
Iblisning hiylə-nəyrənglirigə taқabil turuxunglar üqün
Hudaning pütkül sawut-yarioqini kiyiwelinglar; **12** qünki
elixidioqinimiz ət wə qan igiliri əməs, bəlki həkümranlar,
həqуқdarlar, bu dunyadiki qarangoqluқni baxquroquqi
dunyawi əmirilər, yəni ərxlərdə turuwatqan rəzil rohiy
küqlərdur. (aiōn g165) **13** Muxu wəjidin əzünglaroqa
Hudaning pütün sawut-yariқini elip artinglarki, rəzillik
künidə bərdaxlik bilən qattiq turidioqan, ahir həmmə ixni
ada qilip, yəni qing dəssəp turidioqan bolisilər. **14** Əmdi
qing turunglar – həqikət bəlweoqini belinglaroqa baqlap,
məydənglərgə həqқaniylik sawutini kiyip, putunglaroqa
hatirjəm-inaqlik hux həwirini yətküzüxkə təyyarlik
qorukini kiyip, yəni qing dəssəp turunglar. **16** Bu
ixlarning həmmisidə iman-ixənqning qalkinini qoloqa
elinglar; uning bilən silər rəzil boluquqining barlik
ot oqlirini eqüriwetələydiqan bolisilər. **17** Həmdə
bexinglaroqa nijatning dubuloqisini kiyip, Hudaning səz-
kalamini, yəni Rohning qiliqini elinglar; **18** həmmə waқit-
pəsildə Rohqa hərhil dua-tilawət həm iltija bilən dua
qilinglar; dəl bu ixta qət'iy hoxyar turup barlik muқəddəs

bəndilər üçün hər tərəplimə dua-iltijalar qilinglar;
19 mən üçünmu dua qilinglarki, — eşiz aqkınimda
manga sözlər kəlsun, hux həwərnin sirini dadillik
bilən axkarə qılay. 20 Mən dəl xu ixka zənjirlər bilən
baqlanəjan əlqimən; xunga qılixka tegixlikim boyiqə,
[hux həwər yətküzüxtə] dadillik bilən söz qıliximəja
[dua qilinglar]. 21 Əmdi mening toqramdiki ixlardin,
mening kəndək ətüwatqanliqimdin həwərlinixinglar
üqün, səyümlük qerindax həm Rəbdə sadik hizmətkar
boləjan Tikikus silərgə həmmə ixlarni məlum qilidu. 22
Mening uni dəl muxu ix üçün yeninglarəja əwətixim,
silərnin ixlirimizdin həwərdar boluxinglar wə uning
kənglünğlarəja təsəlli wə ilham berixi üqündür. 23
Qerindaxlarəja hatirjəmlik, muhəbbət həm iman-ixənq
Huda'Ata wə Rəb Əysa Məsihdin boləjay! 24 Rəb Əysa
Məsihni əlməs-qirimas səyğü bilən səyğüqilərgə mehir-
xəpkət yar boləjay!

Filippiliklaroʻa

1 Əysa Məsihning kulliri bolʻan Pawlus wə Timotiydin, Filippida turuwatqan, Məsih Əysada bolʻan barlik mukəddəs bəndilərgə, yetəkqilər wə hizmətqilərgə salam!

2 Silərgə Huda'Atimiz wə Rəb Əysa Məsihtin mehixəpəkət wə hatirjəmlik ata qilinʻay! **3** Hərketim silərni əsliginimdə mən Hundayimoʻa təxəkkür eytimən, **4** hərketim dua qilʻojinimda, silərning birinqi künidin tartip bügüngə kədər hux həwər hizmitigə bolʻan həmkarlıqinglar tūpəylidin tohtimay xad-huramlıq bilən silərgə dua-tilawət qiliwatimən; **6** qünki mening dəl xuningʻoʻa ixənqim kamilki, silərdə yahxi ixni Baxliʻoʻuqi bu ixni taki Əysa Məsihning künigiqə kamalətkə yətküzüp tamamlaydu; **7** mening həmminglar toʻqruluk xundak oylixim toʻqridur; qünki mən kəlbinglardidurmən; mən zindanda zənjirlənginimdimu wə hux həwərni aqliʻojinimdimu, dəlilliginimdimu [Huda manga yətküzgən] mehixəpəkəttin silərmu ortak bəhrimən bolisilər. **8** Mening Məsih Əysaning iq-baʻqrida bolup silərni xunqilik təlpünüp seʻojinoʻanliqimoʻa Huda Əzi guwahqিদur. **9** Mening dua-tilawitim bolsa, silərning muhəbbitinglarning hətərəplimə bilim wə ətraplıq sawat bilən yorutulup tehimu exip taxqayki, **10** silər nemə ixlarning əwzəl ikənlikini pərək etələydiʻoʻan bolup, Məsihning künidə pak-diyanətlik, əyibsiz bolisilər **11** həmdə Əysa Məsih arkılik bolʻan, Hudaning xan-xəripi həm mədhıyisini elip kelidiʻoʻan həkqaniylikning mewisi bilən toldurulisilər. **12** Birak silərgə xuni həwərləndürməqimənki, i qerindaxlar, mening bu

əhwalim əməliyəttə hux həwərninğ tehimu kəng tarkilixi
üqün türtkə boldi; **13** Qünki mening qamilixim Məsih
üqün ikənliki imperator ordisidiki qarawulhanidikilərgə
wə baxqa həmməyləngə ayan boldi. **14** Xuning
bilən qerindaxlarning kəpinqisi mening qamilixim
tüpəylidin Rəbgə tayinip [Hudaning] səz-kalamini
qorqmay səzləxkə tehimu jür'ətlik boldi; **15** dərwəqə,
bəziliri həsət qilip yaki rikəbətlixip, bəziliri aq kəngüllük
bilən Məsihni jakarlaydu; **16** keyinkiliri bolsa bərhək
muqəbbəttin, mening hux həwərnəni aqlap ispatlixim
üqün muxu yərgə koyuləjanliqimni bilgənlikidin xundaq
qilmakta; **17** Aldinqiliri bolsa qin kənglidin əməs, bəlki
xəhsiyətqilikidin, mening zənjirləngən dərdimğə dərd
qoxmaqqi bolup xundaq qilmakta. **18** Əmdi bularəja
nemə degülük? Qandakla bolmisun, toqra niyəttin
bolsun sahtiliktin bolsun, ohxaxla Məsih jakarlinidu; mən
xuningəja xadlinimən; bərhək, dawamliq xadliniwərimən.
19 Qünki dualiringlar wə Məsih Əysaning Roqining
quwwətlixi arqilik bu ixlar nijat-qutkuzuluxuməja mədət
bolidu dəp bilimən, **20** — demək, təkəzzalixim wə ümid-
istikim boyiqə heq ixta hijalətqiliktə qalmastin, tirik
yaki əlük bolay, hərdaim boləjiniyədək həzirmu toluq
jasarət bilən Məsih tenimdə uluqlansun! **21** Qünki mən
nisbətən həyatimning əzi Məsihdur, əlüh bolsa tehimu
paydiliqtur. **22** Jenim tenimdə qalsa, əmdi nesiwəm
yənə mewilik hizmət bolidu; lekin qaysisini əwzəl bilip
talliweleximni bilməywətimən; **23** mən həyat bilən mamat
otturisida qisilip qaldim; qünki bu dunyadin ayrilip,
Məsih bilən billə boluxqa intizarmən — bu ix ziyadə

əwzəldur; **24** əmma silər üçün jenimning tenimdə kelixi tehimu zərüröyü dəymən. **25** Əmdi buningöyü ixənqim kamil bolup, silərning etikadta aloya ilgirilixinglar həm xad-huram boluxunglar üçün mən silər bilən billə kelip dawamlıq turimən dəp bilimən; **26** xuning bilən mening silərgə yənə həmrəh bolöyünim wəjidin mən arkilik Məsih əysada pəhirlinip təntənə kilixinglar tehimu ziyadilixidu! **27** Pəkət özüglarni Məsihning hux həwirigə layıq tutunglarki, mən yeninglaröyü berip silər bilən didarlaxqandimu, silərdin ayriloqandimu, ixliringlardin anglaydiöyünim silərning bir roh bir janda bolup qing dəsəp turup, hux həwərdiki etikadning yolida kürəxkə intiliwatqininglar, **28** xundakla qarxi qikkuqilarning heqkandak wəhimiliridin patiparak bolup kətmigininglar bolsun; silərdiki bu öyərət, ularöyü həlakətning bəlgisi, silərgə bolsa kutkuzuluxunglarning alamiti, xuningdək alayitən Hudadin kəlgən bir alaməttur; **29** Qünki Məsihning yolida silərgə pəkət Uningöyü ixinixnila əməs, yənə Uning üçün horlukqə uqraxmu nesiwə kilinoqandur. **30** Qünki silər ilgiri məndə kərgininglardək wə xuningdək hazır angliöyüniglardək mən yolukqan kürəxkə silərmu yolukmaqtsilər.

2 Əgər əmdi Məsihtə riöbət bar deyilsə, muhəbbətning təsəllisi bar deyilsə, Rohning sirdaxliki bar deyilsə, kəlbədə iq aöritixlar həm rəhimdillik bar deyilsə, **2** — əmdi ohxax bir oy-pikirdə bolup, bir-biringlaröyü ohxax muhəbbəttə baölinip, bir jan bir niyəttə bolup, aranglarda heq ix rikəbəttin yaki kuruk xəhrətpərəsliktin bolmisun; əksiqə, oy-hiyalinglarda kiqik peillik bolup hərbinglar

baxqilarni özünglardin yukiri dəp bilinglar; xundak bolqanda xad-huramlikimni kamil kilisilar. **4** Hərbiringlar pəqət ez ixliringlaroqa kəngül bөлüp qalmaq, bəlki baxqilarningkigimu kəngül bөлümlar. **5** Məsih əysada bolqan oy-pozitsiyə silərdimu bolsun: — **6** U Hudaning tip-xəklidə bolsimu, Əzini Huda bilən təng qilixni olja qilip tutuwalmidi; **7** Əksiqa, U Əzidin həmmi qurukdidi, Əzigə qulning xəklini elip, İnsanların siyaxioqa kirip, insaniy təbiəttin ortaqdax bolup, **8** Əzini təwən qilip, Hətta əlümgiqa, yəni kresttiki əlümgiqa itaətmən boldi; **9** Xunga Huda Uni intayin yukiri kətürüp mərtiwilik qildi, Uningoqa hərəkəndə namdin üstün bolqan namni beqixlidiki, **10** Əysaning namioqa asmanlarda, yər yüzidə həm yər astida barliq tizlar pükülüp, **11** Huda'Atioqa xan-xərəp kəltürüp hər bir til əysa Məsihning Rəb ikənlisini etirap qilidu. **12** Xuning bilən, əy səyümlüklirim, silər həmixə itaət qilqininglardək, pəqət mən yeninglarda bolqinimdila əməs, bəlki hazırkidək mən silərdin neri bolqanda tehimu xundak itaət bilən əyminixtə, titrigən qalda əz nijatinglarni hərtərəpkə tətbiqlaxqa intilinglar. **13** Qünki Hudaning güzəl haqixi boyiqə siləring iradə tiklixinglaroqa wə xuningdək uni əməlgə axuruxunglarda iqinglarda ixliguqi Uning Əzidir. **14** Həmmə ixlarni oqudungximay yaki talax-tartix qilmay qilinglar; **15** xuning bilən silər əyibsiz, sap dillik bolup, bu dəwrdiki tətür, əsəbbiy adəmlər otturisida yaxap, ularning arisida dunyaoqa yorukluk bərgüqilərdək parlap, Hudaning daqisiz pərzəntliri bolisilar; **16** xuningdək qayatning səz-kalamini sunup bərgüqi bolqininglar tūpəylidin, mən

silərdin Məsihning künidə bikar yügürməptimən, bikar japa tartmaptimən dəp pəhirlinip təntənə qılaylaydıoğan bolimən. **17** Hətta mən «xarab hədiyə» süpitudə etiқadinglardiki qurbanlıq həm hizmət-ibadətning üstigə quyulsammu, mən xadlinimən, xundakla silər bilən billə ortaq xadlinimən. **18** Silərmu ohxax yolda xadlinisilər wə mən bilən billə ortaq xadlinixinglar kerək. **19** Lekin mən Rəbdə pat arida Timotiyni yeninglaroqa əwətixni ümid qilimənki, əhwalınglarni anglap mənmu hux bolsam; **20** qünki yenimda uningoqa ohxax, dilimiz bir boloğan, ixliringlaroqa qin dilidin kəngül bəlgüqi baxқа adəm yoxtur. **21** Qünki həmmə adəm əysa Məsihning ixlirioqa əməs, bəlki əzining ixliri bilən xuqullinixқа intilidu; **22** əmma silər uning salahiyitini, uning hux həwərning hizmitidə huddi atisioqa həmrah bolup ixləydiogan balidək mən bilən birgə mehnət singdürgənlikini bilisilər. **23** Əmdi aқiwitimning қандақ bolidioğanlikini eniқ bilgən һaman, uni dərһal mangduruwetixni ümid qilimən; **24** əmma əzümning yeninglaroqa pat arida baridioğanlikimoqa Rəb arқilik ixənqim bar. **25** Əmma buningdin awwal mening qerindixim, hizmətdixim həm səpdixim boloğan, silərning əlqinglar həm һajitimdin qıққан qurbanlıq yardimınglarni yətküzgüqi Epafroditni yeninglaroqa əwətixni zərür taptim, **26** qünki u һəmminglaroqa seқinip təlpüngənidi həm silərning uning kesəl һalidin һəwər tapқininglar түpəylidin azablandı. **27** U dərwəқə kesəl bolup əjəlgə yeqinlixip qaldı; lekin Huda uningoqa rəһim qildi; həm mening dərdimning üstigə dərd bolmisun dəp yaloқuz uningoқıla əməs, bəlki mangimu rəһim qildi. **28** Xuningdək

uning bilən yənə kərüxüp xadlinixinglar wə xundakla özümgə nisbətən dərdirimni azaytix üqün uni tehimu jiddiy yoloğa salmaqimən. **29** Əmdi uni xad-huramlik bilən Rəbdə qəbul qilinglar həm uningdək adəmlərgə hərmət qilinglar; **30** qünki u Məsihning hizmitini dəp, siləning manga qilməqçi boləjan yardiminglarni bejirixtə yolukqan boxlukni toldurup əjəlgə yüzlinip, öz jenini təwəkkül qildi.

3 Ahirida, əy qerindaxlirim, Rəbdə xadlininglar! Bularni silərgə qayta yezix mən üqün awariqilik əməs, bəlki silərgə amanlik elip kelidu. **2** Itlardin həzi bolunglar, yamanlik qiloquqilardin həzi bolunglar, «tilim-tilim kəsküqilər»din həzi bolunglar! **3** Qünki həqikiy sünnətliklər bolsa Hudaning Rohi arkilik ibadət qiloquqi, Məsih Əysadin pəhirlinip təntənə qiloquqi, ətkə tayanmaydiojan bizlərdurmiz. **4** Meningmu ətkə tayanəquqilikim bar! Baxqilar «öz ətlirimgə tayansam bolidu» desə, mən tehimu xundak; **5** sünnətkə kəlsək, mən tuəqulup səkkizinqi küni sünnət qilindim; Israil millitidin, Binyaminning qəbilisidimən, «ibraniylarning ibraniyisi»mən; Təwrat-qanuni tərəptin eytkanda, «Pərisiy» məzhəpidimu boləjanmən; **6** Hudaəğa boləjan qizəjinlikiməğa kəlsək, jamaətkə ziyankəxlik qiloquqi idim; Təwrat qanuni tələp qilojan həqkaniylikqə kəlsək, əyibisiz idim; **7** əmma manga nemə ix «paydilik» bolsa, bularni Məsih səwəbidin ziyanlik dəp hesablidim; **8** Məsih Əysa Rəbbimni tonuxning əwzəlliki wəjidin, mən baxqə həmmə ixni ziyanlik dəp hesablaymən; mən dərwəkə Uning üqünmu həmmidin məhrum boləjan; bərhək, Məsihkə

erixixim üqün bularni nijasət döp hesablaymənki, **9** Məsihtə bolup, özümdiki kandaşur həkkaniylik (Təwrat kanunidin qıkkən həkkaniylik)tin waz keqir, Məsihning etikad-sadıqlıki arkilik bolğan həkkaniylik, yəni etikad arkilik Hudadin bolğan həkkaniylikqa erixələymən; **10** muddiayim Uni tonuxtur, — yəni Uning əlüp tirilixining küq-kudritidə yaxap, Uning azablirioğa sirdax-həmdəmliktə bolup, Uning əlümini ülgə kilip əzgərtilip, **11** xundakla mumkin kədər əlümdin tirilixkə yetixni muddia kilimən. **12** Ularoğa erixitim yaki kamalətkə yəttim deməkqi əməsmən; lekin Məsih Əysaning meni tutuwelixida bolğan muddia-nixanini özüm tutuwalsam döp qepip yürməktimən. **13** Kerindaxlar, mən özümni uni tutuwaldim döp qarimaymən. Pəkət xu bir ixnila kilimənki, ətüp kətkən ixlarni untup, aldimdiki ixlaroğa intilip, **14** nixanni qoqlap, Hudaning Məsih Əysada bolğan büyük qakirikidiki in'amioğa qarap qepip yürməktimən. **15** Əmdi arimizdin kimki pixip yetilgən bolsa xu oy-məxsəttə bolayli. Əgər baxkiqə oy-məxsəttə bolsanglar, Huda bunimu silərgə kərsitip beridu. **16** Qandakla bolmisun, qandak əlqəmgə yətkən bolsak, xu əlqəm boyiqə kədəm besiwəyli. **17** Meni ülgə kilip əgixinglar, əy kerindaxlar, xundakla biz silərgə tikləp bərgən nəmunə boyiqə ohxax yolda mangoqanlaroqimu kəzünglarni tikip, ulardin əgininglar. **18** Qünki silərgə kəp kətim eytkinimdək, wə hazirmu kəz yaxlirim bilən qayta eytimənki, nurəun kixilər Məsihning krestioğa düxmən bolup mangmaqta. **19** Ularning akıwiti həlakəttur, hudasi əzining kərnidur, xəripi kilip mahtanoqini öz

nomussizlikidur, oyliqanliri pəkət bu dunyadiki ixlardur.

20 Həlbuki, bizning pükralikimiz bolsa ərxtidur, biz dəl xu yərdin Nijatkarning qüxüxini intizarlik bilən kütməktimiz — U bolsa Rəbbimiz Əysa Məsihdur. **21** U barlik məwjudatlarni Əzigə boysunduridiqan kudriti boyiqə bizning əbgar bu tenimizni əzgərtip, Əzining xan-xərəplik tenigə ohxax həloqa kəltüridu.

4 Əmdi, əy qerindaxlirim, səyğənlirim wə təlpüngənlirim, mening xad-huramlikim, mening beximning taji boluquqilar, Rəbdə qing turunglar, i səyğənlirim! **2** Ewodiyadin etünimən, wə Suntihədin etünimənki, Rəbdə bir oy, bir pikirdə bolunglar! **3** Durus, mən səndinmu tələp qilimənki, i həqiqiy həmboyunturukluk hizmətdixim, bu ayallarning yardimidə boləqin; mana ular mən wə Klimənt bilən billə, xundaqla namliri «həyatlik dəptiri»gə hatiriləngən baxqa hizmətdaxlirim bilən billə hux həwər hizmitini ilgiri sürüxtə birgə kürəx qiloqan. **4** Rəbdə xadlininglar; mən yənə eytimənki, xadlininglar! **5** Silərninğ mulayimlikinglar pütkül insanoqa ayan bolsun; Rəb yekindur! **6** Həq ix tooqruluk əndixə qilmanglar; bəlki hər bir ixta təxəkkür eytip tilikinglarni Hudaqə dua həm iltija arkilik məlum qilinglar; **7** xu qəoqda adəmning oyliqinidin exip qüxidiqan, Huda igə boləqan hatirjəmlik kəlbinglarni wə oy-pikringlarni Məsih Əysada qəoqdaydu. **8** Ahirida, əy qerindaxlirim, nemə ixlər həqiqət, nemə ixlər aliyjanab, nemə ixlər həqkəniy, nemə ixlər pak, nemə ixlər hux-yekimlik, nemə ixlər xan-xəhrətlik bolsa, kiskisi hər qəndəq ixlarda əhlək-pəzilət yaki mahtaxqə layiq tərəplər bar bolsa, xu ixləroqə kəngül

qoyup oylininglar. **9** Məndin əgəngən, qəbul qiloqan, angliqan wə məndə kərgənlərnin həkəndiki bolsa, silər xularqə əməl qilinglar; xundak qiloqanda hatirjəmlik Iqisi bolqan Huda silərgə yar bolidu. **10** Əmdi mən Rəbdə ziyadə xadlandimki, silər hazır ahirda mənə bolqan kəyümqanlıqlinglarni kəytidin kərsətinglar (biliməni, mənə daim kəyünüp kədinglar, əmma pəkətlə kərsitix pirsiti qikmidi). **11** Mən bu gəpimni, birər mohtajliktin eytiwatqinim yəq; qünki əhwalim kəndəklə boluxidin kət'iynezər, bəriqə kənəət qilixni əginiwaldim. **12** Mən osal əhwalda yaxaxni bilimən, həm kəngriqiliktə yaxaxnimu bilimən. Hər ixta, hər əhwalda, həm toklukta həm aqliktə, həm bayaxatqiliktə həm mohtajliktə yaxaxning sirini əginiwaldim. **13** Mənə kudrət Bərgüqigə tayinip həmmə ixni qilalaydiqan boldum. **14** Həlbuki, mənə qiyinqilikiməqə ortək boluxunglar bilən yaxxi qildinglar. **15** Silərgimə məlumki, əy Filippiliklar, mən Makedoniyə əlkisidin ayrilip qikqinimda, hux həwərnə baxqə yərlərgə yətküzgən dəsləptiki wəqitlarda, silərdin baxqə həkqəndək jəməət bərix wə qəbul qilix ixlirida mən bilən həmkərləxmioqan. **16** Qünki Tesalonika xəhəridiki wəqtimdimə ehtiyajim qüxkəndə silər mənə birnəqə kətim yərdəm əwətinglar. **17** Mənə bundək deyixim, silərdin birər səwəqətni izdəp sorioqinim əməstur, izdiginim bolsa həsəwətinglarəqə [rohiy] məwining kəp toplinixidin ibarəttur. **18** Ləkin məndə həmmə nərsə bə, hətta yetip axkudək bə; silər əwətkənlirənglarni Epafrodittin tapxuruwelip tərəmgə siqmay qaldim wə məqlilikqə qəmdum. Bu əwətkinənglar intayin huxbuy,

Hudaora qobul boloudek, xundaqla Uni hursan qilidiyan bir kurbanliktak idi. **19** Wə mening Hundayim siler mohtaj boloyan hamma narsini Məsih əysada boloyan xaxəripidiki bayliqlaroya اساسən mol təminləydu. **20** Əmdi Hundayimiz həm Atimizoya əbədil'əbədqə xaxərap boloyay! Amin. (aiōn g165) **21** Məsih əysada boloyan barlik mukəddəs bəndilərgə salam yətküzünglar. Yenimdiki qerindaxlardinmu silərgə salam! **22** Barlik mukəddəs bəndilərdin, bolupmu Kəysər [imperatorning] ordisida boloyanlardin silərgə salam! **23** Rəbbimiz əysa Məsihning mehır-xəpkiti rohinglaroya yar boloyay!

Kolossiliklǝrgǝ

1 Hudaning iradisi bilǝn Mǝsih Əysaning rosuli bolǝjan mǝnki Pawlustin wǝ qerindax Timotiydin, Kolossi xǝhiridǝ turuwatqan muqǝddǝs bǝndilǝrgǝ, yǝni sadik qerindaxlarǝja salam! Huda Atimizdin mehir-xǝpkǝt wǝ hatirjǝmlik silǝrgǝ bolǝjay! **3** Biz Mǝsih Əysaǝja baǝliǝjan etikadinglar wǝ barlik muqǝddǝs bǝndilǝrgǝ baǝliǝjan muhǝbbitinglar toǝruluk angliǝjandin keyin, silǝr ǝqǝn dua qilǝjnimizda silǝr ǝqǝn ǝrxlǝrdǝ saklaklik ǝmid tǝpǝylidin Rǝb Əysa Mǝsihning Huda-Atisǝja ǝzluksiz rǝhmǝt eytimiz; **5** Silǝr ilgiri bu ǝmid toǝrisida hux hǝwǝrdiki hǝkikǝt sǝzliri arkilik angliǝjansilǝr; **6** bu hux hǝwǝr pǝtkǝl jahǝnǝja yetip kelip mewǝ berip awumakta, xundakla silǝrgimu yetip kelip, silǝr uni anglap Hudaning mehir-xǝpkǝtini hǝkikǝtǝn bilip yǝtkǝn birinǝi kǝndin baxlap u silǝrdimu mewǝ berip awup barmakta; **7** silǝr hux hǝwǝrni sǝyǝmlǝk ixduximiz ǝpafrastin ǝgǝngǝnsilǝr; u yardimizda Mǝsihning sadik hizmǝtqisidur; **8** u bizgǝ silǝrning Rohǝta bolǝjan muhǝbbitinglarni ayan qildi. **9** Bu sǝwǝbtin bizmu buning toǝrisida angliǝjan kǝndin baxlap silǝr ǝqǝn dua qilip iltija qilixni tohtatmiduk; tilǝydiǝjnimiz xuki, Hudaning iradisi hǝrtǝrǝplik danalik wǝ rohǝy yorutulux bilǝn silǝrdǝ toluk bildǝrǝlsun. **10** Xundak bolǝjanda silǝr Rǝbgǝ layik hǝlda hǝrtǝrǝptǝ Hudani hursǝn qilip, hǝrkandak gǝzǝl ixlarda mewǝ bǝrgǝndǝ, Hudani hǝkikǝy bilixinglar arkilik ǝsǝp yetilisilǝr; **11** bizni muqǝddǝs bǝndilǝrning yoruklukta bolǝjan mirasǝja muyǝssǝr boluxqa layik qilǝjan Atisǝja tǝxǝkkǝr eytip, Uning xǝn-xǝrǝplik qǝdriti

boyiqə hərtərəpilik küq bilən hər ixlarda xadliqqa tolup qidamlik wə səwr-takətlik boluxqa küqləndürülisilər.

13 U bizni karangöjulukning həkümranlikidin azad kılıp, səygən Oqlining padixahlıqıqə yetkəp koydi;

14 Uningda hərlük-azadliqqa, yəni gunahlırimizdin kəqürümgə muyəssər bolduk. **15** U bolsa kərünməş Hudaning sürət-obrazidur, pütkül kainattiki tunjidur; **16** qünki Uningda barliq məwjudatlar, asmandiki bolsun, zemindiki bolsun, kərünidiqan bolsun, kərünməş bolsun, məyli təhtlər, hojayınlar, həkümranliqlar, həkukdarlar bolsun, barliq həmmə Uning tərıpidin wə Uning üqün yaritiloqandur. **17** U həmmidin burundur, wə həmmə məwjudatlar Uningda bir-birigə baqlinip turmaqta; **18** U yənə tənning, yəni jamaətning bexidur; u baxlinixtur, əlgənlərdin tunji bolup tirilgüqidur; buningdiki məxsət, Uning pütkül məwjudatlar iqidə hər jəhəttin əng üstün orunda turuxi üqündur. **19** Qünki Huda Əzining mukəmməl jəwhirini Uningda turoquzuxqa, **20** wə Uning arkilik barliq məwjudatlarni Əzi bilən əpləxtürüxkə layıq kərgənidi, yəni, Uning kresttə təkülgən kəni arkilik inaklik elip kəlgəndin keyin, — U arkilik məyli zeminda bolsun, ərlərdə bolsun barliq məwjudatlarni Əzi bilən əpləxtürüxkə layıq kərgənidi; **21** wə əslidə rəzil əməlliringlar tüpəylidin Əzigə yat kılinoqan, kənglünglarda düxmənlik boləqan silərnimu, U Əz ətlik tenidə əlüm arkilik Əzigə pak-mukəddəs, əyibsiz wə daqsız hazır kılıx üqün Əzi bilən əp kıləqan **23** (əgər silər etikadta ul selinip mustəhkəm turup, hux həwərdiki ümidtin neri kılınmisanglar); bu hux həwər pütkül asman

astidiki kainatta jakarlanoqan; mənki Pawlus Uningoqa
hizmətqi kılındim. **24** Əmdi mən silər üçün tartqan
japalirim üçün xadlinimən, wə xuningdək Məsihning
japalirida kəm boləanlirini öz ətlirimdə Uning teni,
yəni jamaət üçün toluqlaymən; **25** mən [jamaət] üçün
Hudaning səz-kalamioqa əməl kılıx üçün Uning manga
siləni dəp tapxuroqan oqjidarliqi boyiqə hizmətqi
kılındim; **26** bu səz-kalamidiki sir barliq əsirlərdin wə
dəwrlərdin yoxurun tutuloqan, əmma hazır mükəddəs
bəndilirigə axkarilandi; (aiōn g165) **27** qünki Huda ularoqa
əllər arisida əməlgə axuruluwatqan bu sirning xərəplik
bayliqlirini bildürüxni halidi; bu sir bolsa xan-xərəpkə
elip baroquqi ümid boləan, silərdə turuwatqan Məsihning
Əzidur. **28** Biz uni jakarlaymiz, hər bir adəmnı Məsihdə
kamalətkə yətkən halda Huda aldida hazır kılıx üçün
barliq danalıq bilən hər bir adəmgə jekiləymiz, hər bir
adəmgə təlim berimiz. **29** Mən xuningoqa intilip, Uning
wujudumda ixligini boyiqə kürəx kılıp japa tartimən;
Uning wujudumda ixligini dərwəkə tolimu zordur.

2 Qünki məndə silər üçün, Laodikiyədikilər üçün,
xuningdək didarimni kərmigənlərninğ həmmisi üçün
nəkədar zor kürəxning boluwatqanliqini silərgə
bilgüzməqimən; **2** küriximning nixani, həmməylənninğ
məhİR-muhəbbəttə bir-birigə baqlinip, kəblirininğ
riəbətəndürülüxi, Hudaning sirini, yəni Məsihni
qüxinixtə wə toluq bilixtə boləan ixənq-hatirjəmlikkə
erixixi üqündur; **3** qünki Uningda danalıqning wə
bilimning barliq bayliqliri yoxurunəandur. **4** Mening
buni deyixim, heqkimning siləni kayil qılarliq silik-

siPAYə gəpliri bilən aldimasliki üqündur; **5** qünki gərQə tən jəhətidin silərdin neri bolsammu, roh jəhətidin mən silər bilən billimən, silərninğ səptə turuwatqininglaroQə wə MəsiHgə baolioQan etiQadinglarning qinglikioQə qarap xadlinimən. **6** MəsiH, Rəb əysani kandaq kəbul kioQan bolsanglar, xu haldə Uningda menginglar, **7** silər təlim berilgəndəUk Uningda yiltiz tartip, etiQadinglar kuruluwatqan haldə, etiQadta hatirjəm kilinip, rəhmət eytixlar bilən taxkinlap turəuqi bolunglar; **8** heqkimning MəsiH boyiqə bolmioQan, pəylasopluk yaki bimənə aldamqilik bilən, insandin kəlgən təlimlər, yəni bu dunyadiki «asasiy kaidə-qanuniyətlər» boyiqə silərnə əz oljisi kilip azdurmasliki üqün hezi bolunglar; **9** qünki Uningda, yəni MəsiHdə, Hudaning barlik mukəmməl jəwhiri tən xəklidə turidu; **10** wə silər Uningda, yəni barlik həkümdarlarning həm həkükdarlarning bexi Boləuqida mukəmməldursilər; **11** silər Uningda adəmning kəlisiz boləQan sünnət bilən sünnət kilinoQansilər; demək, MəsiHning sünniti bilən [gunahlik] ətkə baolənoQan təndin halas kilinoQansilər; **12** Uning bilən təng qəməldürülüxtə dəpnə kilinoQansilər; silər yənə Uni əlümdin tirildürgən Hudaning wujudunglarda ixləydioQanlikioQə ixənq baoləx bilən Uning bilən təng tirilgənsilər. **13** Əmdi gərQə itaətsizlikinglar wə ətliringlardiki sünnətsizlikinglar tūpəylidin əlgən bolsanglarmu, U silərnə MəsiH bilən billə janlandurdi; həmmə itaətsizliklirimizni kəqürüm kilip, **14** bəlgilimilərdə əz iqigə elioQan üstimizdin ərz kilidioQan, bizni əyibləydioQan pütüklərnə əqürüp

taxlidi; U ularni bizdin neri qildi, krestkə mihlatkuzdi.
15 U həkümdarlardin wə həkukdarlardin olja elip, [kresttə] ularni rəsua qilip ularning üstidin təntənə bilən oqəlibə qildi. **16** Əmdi heqkimning yemə-iqmək, heyət-bayramlar, «yengi ay» yaki xabat künlər jəhətliridə siləning üstünglərdin həküm qikirixioja yol qoymanglar; **17** bu ixlar bolsa bir kələnggə, halas; uning jismi bolsa Məsihningkidur! **18** Heqkimning siləni «kiqik peillik» wə pərixtilərgə ibadət qilixka dəwət qilip in'aminglardin məhrum qilixioja yol qoymanglar; muxundaq kixilər [gunahlik] ətliridiki oy-pikirliri bilən həkawurlixip, kərgən kərünüxlərgə esiliwalmaktidur; **19** Ular «bax»ni qing tutqini yoqtur; lekin baxtin ügə wə singirlar arqilik pütkül tən quwwətlinidu wə bir-birigə baqlinip, Hudadin kəlgən awux bilən axmaqta. **20** Əgər Məsih bilən bu dunyadiki kaidə-qanuniyətlərgə nisbətən əlgən bolsanglar, nemixka (bu dunyada yaxioqanlardək) «Tutma!» «Tetima!» «Təgmə!» degəndək bəlgilimilərgə riayə qilisilər **22** (bundak [bəlgilimilər ilkidiki] nərsiləning həmmisi istemal qilinix bilən yoqilidu)? Muxundaq bəlgilimilər pəkət insanlardin qikqan kərsətmilər wə təlimlərdin ibarət, halas; **23** ularda dərwəkə birhil pidaiylarqə ibadət, kiqik peillik wə öz tenigə qarita qattik qolluq boluxni dəwət qilix boləqaqqa, ularda danalixning kərünüxi bar; əməliyəttə [bundak danalixning] paydisi yoqtur — ular pəkət əttiki həwəslərgə yol qoyidula, halas.

3 Silər Məsih bilən təng tirildürülgən bolsanglar, əmdi yukiridiki ixlarəja intilip izdininglar; Məsih xu yərdə Hudaning ong yenida olturidu. **2** Kəngül-zehninglarni

yərdiki ixlaroşa əməs, bəlki yukirikı ixlaroşa koyunglar; **3** qünki silər ölgənsilər, wə həyatınglar Məsih bilən billə Hudada yoxurun turidu. **4** Əmma həyatimiz boləjan Məsih axkarılanəjan qaoşda, xuan silər uning bilən billə xan-xərəptə axkarilinidəjan bolisilər. **5** Xunga yərgə təwə ixlarni kıləuqi hərқandak əzaliringlarni, yəni buzukluk, napaklik, iplas həssiyatlar, rəzil həhixlar wə nəpsaniyətqilik (u butpərəslikkə barawərdur)ni ölümgə məhküm kilinglar; **6** qünki bu iklar tüpəylidin Hudaning oşəzi itaətsiz pərzəntlərgə qüxidu. **7** Silər bular arisida yaxiojan waқtinglarda, bundak iklardimu mangəansilər. **8** Əmma hazır silər muxularningmu həmmisini özünglardin seliwetinglar — yəni oşəzəp, kəhr-səpra, yaman niyətlər, təhmət, aşzinglardin qikidəjan iplas səzlərnimu seliwetinglar. **9** Bir-biringlarəşa yaləjan səzlimənglar; qünki silər kona adəmnı kilmixliri bilən seliwətkənsilər, **10** wə yəngi adəmnı kiygənsilər; yəngi adəmnı bolsa əzini Yaratқuqining sürət-obrazi boyiqə toluk bilixtə daim yengiliməktə; **11** uningda həqқandak yunanlik yaki Yəhədiy, sünnətlik yaki sünnətsiz, yat mədiniyətlük, Skit, kul yaki hərlər məwjut əməstur; bəlki Məsih həmmidur, wə həmmididur. **12** Xunga, Hudaning talliwəlanliriəşa, pak-mukəddəs wə səyüngənlərgə layik, adəmgə iq aşritidəjan başirlarni, məhrəbanlik, kiqik peillik, məminlik wə səwr-takətlikni kiyiwelinglar; **13** bir-biringlarəşa yol koyunglar, narazilik ix bolsa bir-biringlarni kəqürüm kilinglar; Məsih silərnı kəndak kəqürüm kıləjan bolsa silərmu xundak kilinglar. **14** Muxu ixlarning üstigə kamil birlikning rixtisi boləjan məhr-

muhəbbətəni qoxup beringlar. **15** Məsihning hatirjəmliki kəlbənglarda həküm sürsun (silər bir tən bolup bu hatirjəmliktə boluxka qaqiriloqan ikənsilər) wə xundaqla rəhmət eytixlarda bolunglar. **16** Məsihning səz-kalamini özünglarda bayliq hasil kilip turəuzunglar, barliq danalix bilən bir-biringlarəqə əgitinglar, jekilənglar, qin kəlbənglarda zəbur-nəşmilər, mədhijə küyliri wə rəhiy nahxilarni yangritip Hudani qirayliq mədhijilənglar; **17** wə həmmə ixlarda, səz bolsun, əməl bolsun, həmmisini Rəb əysaning namida kilip, uning arkilik Huda'Atioqə rəhmət eytinglar. **18** Silər ayallar, Rəbdə boləqan süpitinglarəqə layiq əz ərliringlarəqə boysununglar; **19** silər ərlər, əz ayalliringlarəqə muhəbbət kərsitinglar; ularəqə aqqiq kilmənglar. **20** Silər balilar, ata-ananglarəqə həmmə ixlarda itaət kilinglar; qünki bundak kilix Rəbdə boləqan güzəl ixtur. **21** Silər atilar, baliliringlarning kəngligə azar bərmənglar; undak kilsənglar kəngli yara bolidu. **22** Silər kullar, əttin boləqan hojayininglarəqə həmmə ixta itaət kilinglar; pəkət kəz alididila hizmət kilip, insanlarni hux kiləuqi kullardin bolmənglar, bəlki Rəbdin əyminip qin kənglünglardin ix kərünglar. **23** Nemə ixni kiliwatqan bolsənglar, uningda insanlar aldida əməs, bəlki Rəb aldida kiləqandək jan-dil bilən uningəqə ixlənglar; **24** qünki mirasning in'amioqə Rəbdin muyəssər kilingəqanlikənglarni bilisilər; qünki silər Rəb Məsihning ibadət-kullukididursilər. **25** Əmma kim həkqaniysizlik kilsə kiləqan həkqaniysizliki əz bexioqə qüxidu; bu ixta həkqandək yüz-hatirə kiling yoktur.

4 Silər hojayinlar, kulliliringlaroşa adil wə toqra muamilə qilinglar; qünki ərxtə öz hojayininglarning barliqini bilisilər. **2** Dua-tilawətkə hərəkandək waqıtta berilinglar, buningda rəhmətlər eytixip hoxyar turunglar; **3** xuning bilən biz üçünmu dua qiləyaysilərki, Huda bizgə Məsihning sirini jakarlaw üçün Öz səzigə ixik aqsun; mən dəl sir üçün zənjirlər bilən baqlanoqanmən; **4** xunga qilixka tegixlikim boyiqə, sirni axkariliximoşa [dua qilinglar]. **5** Sirttikilərgə nisbətən danalığ bilən menginglar, pursətlər qikqanda kəngül qoyup qoldin bərmənglar. **6** Silərninğ gəp-səzliringlar hərdaim mehir-xəpkət bilən bolsun, tuz bilən tetitilsun; xuning bilən silər hər bir adəmgə kəndək jawab berixni bilisilər. **7** Səyümlük qerindax həm Rəbdə sadik hizmətkar, idximiz boləşan Tikikus silərgə mən toqruluk həmmə ixlarni məlum qilidu. **8** Mən uni dəl muxu ix üçün yeninglaroşa əwətixim, silərninğ əhwalinglarni biliwelixi wə xundakla kənglünğlaroşa ilham-riqəbət berixi üçündür. **9** Mən əzi silərdin boləşan, sadik wə səyümlük qerindiximiz Onesimusni uning bilən əwəttim; ular silərgə muxu yərdiki barliq ixlarni məlum qilidu. **10** Türmidixim boləşan Aristarhus silərgə salam yollaydu; Barnabasning nəwri inisi Markusmu xundək (silər uning toqruluk tapxuruqlarni tapxuruwaldinglar; u yeninglaroşa kəlsə, uni qəbul qilinglar); **11** Yustus dəp ataləşan Yəxuamu salam yollaydu. Hudaning padixahlığı üçün mənə hizmətdax boləşan sünnət qilinoqanlardin pəkət muxular bardur; ular mənə təsəlli boləşan. **12** Silərdin boləşan, Məsih Əysanınğ quli Əpafraş silərgə salam yollaydu; u silərninğ Hudaning pütkül iradisidə

mukəmməl, kamalətkə yetip qing turuxunglar üçün hərdaim silər üçün dualarda kürəx kılıdu. **13** Qünki mən uningə guwahqimənki, u silər üçün, Laodikiadikilər üçün və Heyrapolistikilər üçünmu kəp japa tartıdu. **14** Səyümlük tewip boləjan Luqadin silərgə salam, Demastinmu xundak. **15** Laodikiadiki kərindaxlarəja bizdin salam, Nimfaəja həm uning əyidə yiqilidiəjan jamaətkimu salam eytinglar. **16** Bu hət aranglarda oquloəandin keyin, silər uni Laodikiyidiki jamaəttimu oqutunglar, və Laodikiyədikilərgə yazəjan hətni silərmu oqunglar; **17** və Arkippuska: «Sən Rəbdə tapxuruwaləjan hizmitingə, toluq əməl kılıxing üçün kəngül qoyəjin» — dənglar. **18** Mənki Pawlustin öz qolum bilən yazəjan salam. Mening kixənlip qamap qoyuloəanlikimni əslənglar. Silərgə mehır-xəpkət boləjay!

Tesalonikaliklaroqa 1

1 Mänki Pawlus, Silas hämdä Timotiydin Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdə boləjan, Tesalonika xəhīridiki jamaətkə salam. Silərgə mehīr-xəpkət wə hatirjəmlik boləy! **2** Biz dualirimizda siləni yad etip turup, Hudaəja silər üqün hərdaim təxəkkür eytimiz; **3** Huda'Atimizning aldidə etikadinglardin boləjan əməlliringlarni, mehīr-muhəbbəttin qikқан jəpalik əjringlarni, Rəbbimiz Əysa Məsihkə baolioəjan ümidtə boləjan qidamliqinglarni izqil əsləp turuwatimiz. **4** Qünki əy kərindaxlar, Huda səygənlər, Uning siləni tallioəjanliki bizgə ayan. **5** Qünki hux həwirimiz silərgə yətküzülgində səzlər bilənla əməs, bəlki küq-kudrət bilən, Muqəddəs Roh bilən, mutlək jəzmləxtürülgən həlda silərgə yətküzülgən; uning üstigə, bizning siləning aranglarda boləjinimizda siləni dəp əzimizni kəndək tutқанlikimizni obdan bilisilər. **6** Xuning bilən silər eəjir azab-oқubət iqidə turuklukmu, Muqəddəs Rohning xadliki bilən səz-kalamni qəbul kəlip, bizni, xundakla Rəbning Əzini ülgə kəlip əgəxtinglar, **7** xuning bilən silər Makedoniyə wə Ahaya əlkiliridiki barliq etikədqilaroqa ülgə bolup qiktinglar; **8** qünki Rəbning səz-kalami silərdin pəkət Makedoniyə wə Ahayaəjila yangrap qəlməstin, bəlki həmmə yərgə Hudaəja baolənoəjan etikadinglar toəqruluk həmmə yərgə həwər tarkiliptu; nətijidə, bizning [xu yərlərdə hux həwər toəqruluk] həqnemə deyiximizning həjiti qəlmidi. **9** Qünki [biz barəjanliki jaydiki] kixilər siləning bizni kəndək qarxi aloəjanliqinglarni, siləning butlardin kəndək wəz keqip tirik wə həkəkiy Hudaning hizmitidə boluxқа,

xundakla Uning Ooqlining, yəni U ölümdin tirildürgən, kəlgüsida kelidioğan oğzəptin bizni kütəzoquqi Əysaning ərxin kelixini kütüxkə Hudağa baqqanliqinglarni bayan kəlixidu.

2 Qünki, i kərindaxlar, bizning aranglarğa kirginimiz toqruqluq bilisilərki, u bikarğa kətmidi. **2** Silərgə yənə xumu məlumki, gərqə ilgiri Filippi xəhiridə kiyin-kistak wə harliqqa uqrioğan bolsakmu, zor kattik qarxilikqa qarimay Hudaning hux həwirini silərgə yətküzüxkə Hodayimizning mədət berixi bilən yürəklik bolduq. **3** Qünki bizning ətünüx-jekiləxirimizdə heqkandak aldamqilik, napak niyət yaki hiyligərlik yoxtur. **4** Əksiqə, biz Huda tərpidin hux həwəning amanət kəlinixkə layik kərülgən adəmlər süpitidə biz xuningğa munasip həlda adəmlərni əməs, bəlki kəlbimizni sinioquqi Hudani hursən kəlix üqün [hux həwərnə] jakarlaymiz. **5** Qünki silər bilgəndək biz heqkaysi wəqıtta aranglarğa huxamətiqilik bilən wə yaki tamahorluqqa niqab takap kəlmiduk — (bu ixta Huda bizgə guwahqidur) — **6** gərqə biz Məsihning rosullirining süpitidə tələp yüklüyəydiöğan bolsakmu, məyli silər bolunglar yaki baxqılar bolsun, heqbir insandin birər izzət-xəhrət izdigən əməs iduk. **7** Əksiqə biz aranglarda huddi bala imitidioğan ana əz bowəqlirini kəyünüp asrioqandək silərgə mulayim muamilidə bolduq. **8** Xu qaoqda, silərgə xundak təlpüngəniduk, silərgə pəkət Hudaning hux həwərnəni tapxuruxnila əməs, hətta əz jenimizni tapxuruxkimu razimiz; qünki silər bizgə intayin kədirlik idinglar. **9** Qünki, i kərindaxlar, bizning kəndək japalik əmgək kəlojinimiz

esinglarda bardur; heqkaysinglaroqa eojirimizni salmaslik
üqün keqə-kündüzlöp mehñet kilduk, Hudaning hux
həwirini silərgə yətküzduk. **10** Etikaqilardin boləjan
siləning aranglardiki əməliyətlirimizning qandak
ihlasmən, həkkanıy wə əyibsiz ikənlikigə özünglar
wə Hudaning Əzimu guwahqিদur. **11** Wə yənə
silər bilgininglardək, atining öz pərzəntlirigə nəsihət
bərginidək biz hərbinglaroqa xundak jekiləp, riəbət-
təsəlli berip, silərni öz padixahlıqioqa wə xan-xəripigə
qakiriwatқан Hudaəja layik halda mengixka dəwət
kilduk. **13** Hudaəja yənə xu səwəbtin tohtawsiz təxəkkür
eytimizki, siləning bizdin angliəjan Hudaning səz-
kalamioqa kulaq saləjininglarda, uni insanlardin kəlgən
səz süpitidə əməs, bəlki uning əməliy süpitidə, yəni
Hudadin kəlgən səz-kalam dəp uni kəbul kildinglar; u
[səz-kalam] həzir ixəngüqi silərdə ixliməktə. **14** Qünki
silər, i kərindaxlar, Yəhüdiyə əlkisidiki Məsih Əysada
boləjan jamaətlərdin ülgə aldinglar; ular [xu yərdə]
Yəhüdiyələr tərpidin qandak harliklaroqa uqriəjan bolsa,
silərmu öz yurtdaxliringlar tərpidin ohxax harliklaroqa
uqridinglar. **15** Ular, yəni xu Yəhüdiyələr, əslidə Rəb Əysani
wə pəyojəmbərlərnəni əltürgən wə biznimu ziyankəxlik
kəlip kəqliwətkənidi. Ular Hudani narazi kəlip, wə həmmə
insan bilən kərixip, **16** «yat əlliklər»ning nijatlikka erixixi
üqün ularoqa səzliximizgə toskunluk kəliwatidu. Xuning
bilən ular gunahlırini üzlüksiz qekigə yətküzməktə;
lekin əjəzəp ularning bexioqa toluqi bilən qüxürülük
aldida turidu. **17** Lekin biz, i kərindaxlar, amalsiz
silərdin intayin kışka wəkit judalaxқан bolsakmu (təndə

bolsimu, kəlbədə əməs), silər bilən yənə didar kərüxüxkə kəwətla intizarlıqımızdin yeninglaroşa berixka tehimu bək intilduk! **18** Xuningdək yeninglaroşa baroşumuz bar idi — əməliyəttə mənki Pawlus kayta-kayta tirixip baqtim; birək buningoşa Xəytan toşkunluk kildi. **19** Qünki bizning istək-arzuyimiz, xadliqimiz wə Rəbbimiz Əysa kaytip kəlgəndə pəhirlinidioşan tajimiz nemə bolidu? Bu dəl silər özünglər əməsmu? **20** Qünki silər bizning pəhrimiz, bizning xadliqimiz!

3 Xuning bilən biz [silərdin həwərsiz] taqitimiz taq bolup, əzimiz Afina xəhiridə yaloşuz kəlip, **2** aldinglaroşa kərindiximiz həm Huda yolida Məsihning hux həwiridə boluwatқан hizmetdiximiz Timotiyini silərni etikadta mustəhkəmləx-küqəytix wə rioşbətləndürüx üqün əwətxni qarar kilduk; **3** [bizning uni əwətxtikil] məksitimiz, heqkimning bexinglaroşa qüxkən muxu zəhmət-kiyinqiliklar səwəbidin [etikadta] təwrinip qalmasıliki üqündür. Qünki özünglər bundak ixlaroşa uqraxka aldin'ala bekitilgən, dəp bilisilər. **4** Qünki biz silər bilən billə boləşan waqtimizda, silərgə həmmimiz azab-kiyinqilikka uqrimay qalmaymiz dəp aldin'ala eytkaniduk, əməliyəttə hazır deginimizdək boldi, dəp bilisilər. **5** Xu səwəbtin taqitim taq bolup, etikadinglarning zadi qandak ikənlikini bilix üqün, azduroşuqi silərni azdurup bizning silərgə singdürgən əjrimiz bikaroşa kəttimikin dəp ənsirəp, Timotiyini yeninglaroşa əwətkənidim. **6** Lekin Timotiy baya yeninglardin kaytip kəlgəndə, etikadinglar wə mehır-muəbbitinglar toşrisida bizgə yahxi həwər elip kəlip, siləring bizni hərdaim seşinip turoşanliqinglarni

wə huddi biz silər bilən didarlixixka təlpügingimizdək, silərningmu bizni kərgünglar kəlgənlikini eytti. **7** Xuningdək, əy kərindaxlar, beximizə qüxkən muxundak barlik azab-oqubət wə eoqirqilik iqidə turiwatqinimizda silərdin, yəni qing etikadinglardin rioqbət-təsəlli taptuk; **8** Qünki Rəbdə qing turoqan bolsanglar, biz [əlməy], həyat qalimiz! **9** Əmdi silər üqün, Hudayimiz aldida silərning wəjinglardin tolimu xadlanduk, bu zor xadliqimizdin silər üqün Hudaəja qanqilik dərjida təxəkkür eytsak bolar?! **10** Silər bilən didar kərüxüx wə etikadinglardiki yetərsizliklərnə mukəmməl qilixka muyəssər bolux imkaniyiti üqün, keqə-kündüz Hudaəja zor təlmürüp yelinmaqtimiz. **11** Əmdi bizning Huda'Atimizning Əzi həm Rəbbimiz Əysa bizning yolimizni yeninglarəja baxlioqay; **12** əmdi mehİR-muhəbbətimiz silərgə toloqandək, Rəb silərning bir-biringlarəja wə həmmə adəmlərgə boləjan mehİR-muhəbbitinglarni axurup, tolup taxturoqay; **13** həm xundak boləjanda, Rəbbimiz Əysa Əzining barlik mukəddəs bəndiliri bilən billə kaytip kəlgəndə kəlbinglar bizning Huda'Atimiz aldida pak-mukəddəslikdə nuqsansiz boluxka mustəhkəmlinidu!

4 Ahirida, i kərindaxlar, biz Rəb Əysada turup silərdin xuni ətünimiz həm jekiləymizki, silər bizdin Hudani hursən qilixka qandak mengixinglar kerəklikini tapxuruwaləjininglardək həm hazır xu boyiqə mengiwatqininglardək, xundak qilixinglar tehimu exip taxqay. **2** Qünki silər bizning Rəb Əysa arqilik silərgə nemə əmrlərnə tapilioqanliqimizni bilisilər. **3** Qünki Hudaning iradisi xuki, pak-mukəddəs qilinin,

hərəkəndək buzukqiliktin saklinix, **4** yəni hərbinglar Hudani tonumaydioqan taipilərdək xəhwaniy həwəslərgə berilməy, bəlki kəndək kəlip əz tenini baxkurup, uni pak-mukəddəslikdə ar-nomus bilən saklaxni əginiwelixtur. **6** Bu jəhətlərdə heqkim əz kərindixining həkəkigə qang selip, əz payda-mənpəitini qoqlimisun; qünki biz ilgiri silərgə qüxəndürüp toluk əgəhlənduroqinimizdək, barlik muxundək ixlarda Rəb Əzi intikəm aləquqidur. **7** Qünki Huda bizni napaklikkə əməs, bəlki pak-mukəddəslikdə yaxaxkə qəkirdi. **8** Xuning üqün bu [həkəkətəni] rət kəloqan adəm, insaniy həkəkəni əməs, bəlki silərgə Mukəddəs Rohini ata kəloquqi Hudani rət kəloqan bolidu. **9** Əmdi kərindaxlik mehir-muhəbbətkə kəlsək, bu toqrısında silərgə yezip olturiximizning həjiti yok. Qünki Huda Əzi bir-biringlarəqə mehir-muhəbbət kərsitixni əgətməktə. **10** Qünki silər pütkül Makedoniyə əlkisidiki həmmə kərindaxlarəqə xundək kəliwatisilər; xundək bolsimu, i kərindaxlar, xundək kəlixkə berilip tehimu exip texixinglarni, **11** xundəkla biz silərgə tapiloqinimizdək, tinq yürüxni, [baxkəilərnəng ixlirioqə] [arilaxməy], əz ixinglar bilən bolup, ikki kəlunglarəqə tayinip yaxaxni nixan kəlip intilixinglarni ətünimiz. **12** Mana xundək kəlsanglar, sirttikilər aldida izzət-hərmətkə sazawər bolup mangisilər wə heqkimning kəlioqə bekinip kəlməysilər. **13** Lekin, əy kərindaxlar, ümidsizlik iqidə yaxawatqan baxkə həmmisidək, [arənglərdiki] [ələmdə] uhləp kəloqanlarəqə kəyoqurup həsrət qəkməslikinglar üqün ulərnəng həli toqruluk həwərsiz kəlixinglarni haliməymiz. **14** Qünki biz əysəning əlöp tirilgənləkigə ixəngənikənmiz, [əysə

qayta kəlgində], əlümdə Uningda uhlap qaloqlanlarni Huda Uning bilən billə elip kelidloqlanliqliloqla ixinimiz. **15** Qünki rəbning səz-kalami boyiqə silərgə xuni eytimizki, Rəb qayta kəlgüqə tirik qaloqlan bizlər uning aldiloqla qikiximiz jəzmən əlümdə uhlap qaloqlanlarningkidin awwal bolmaydu; **16** Qünki Rəb qattiq bir nərə tartip, bax pərixting awazi wə Hudaning kanay sadasi iqidə asmandin qüxidu wə Məsihdə bolup əlgənlər awwal tirilidu; **17** andin tirik qaloqlan bizlər ular bilən birgə Rəb bilən həwada kərxüx üqün, bulutlar ariloqla elinip kətürülimiz; xuning bilən biz Rəb bilən mənggü birgə bolimiz. **18** Xunga, bir-biringlaroqla bu səzlər bilən rioqlət-təsəlli beringlar.

5 Ləkin i kərindaxlar, silərgə xu ixlarning waqitliri wə zamanliri toqlrisida yeziximning həjiti yok. **2** Qünki əzünglər obdan bilisilər, Rəbning küni huddi keqidə kirgən ooqlrining kelixigə ohxax [tuyuksiz] kelidu. **3** Əmdi kixilər «[Dunya] tinq-aman boluwatidu» dəp turoqlanda, huddi həmilidar ayalning toloqliki uxtumtut tutqinidək, həlakət ularning bexiloqla tuyuksiz qüxidu; xuning bilən ular uningdin keqip kutulalmaydu. **4** Ləkin silər, i kərindaxlar, qarangoqlulukta turoqluqlar əməsilər; xuning bilən u kün silərni ooqlridək qəqütüp kəlməydu. **5** Qünki silər həmminglar yoruqlukning pərzəntliri, kündüzning pərzəntliridursilər; biz keqigə təwə yaki qarangoqlulukqa mənəsup əməsmiz. **6** Xuning üqün baxqa həmmisidək uhlamayli, bəlki səgək wə salmaq bolayli. **7** Qünki uhlaydiloqlanlar keqisi uhlaydu, məst bolidiloqlanlarmu keqisi məst bolidu. **8** Birəq əzimiz kündüzgə mənəsup

bolqandin keyin, salmaq bolayli, kekrikimizga etikad wə mehır-muhəbbətni sawut kılıp, beximizğa nijatqa baqlanqan ümidni dubuloqa kılıp kiyiwalayli; **9** qünki Huda bizni Öz qəzipigə uqritix üqün əməs, bəlki Rəbbimiz Əysa Məsih arkilik nijatqa erixtürüx üqün tallap bekitkən. **10** U biz üqün əldi — məksiti, həyat kəlip oyqaq tursaqmu yaki [əlümdə] uhliqan bolsaqmu, bizning Uning bilən billə həyatta boluximiz üqündür. **11** Xuning üqün, həzir kiliwatqininglarğa ohxax, bir-biringlarni dawamlıq riqəbtləndürüp, bir-biringlarning [etikadini] kurunglar. **12** Əmdi i kərindaxlar, aranglarda jəpalıq ixləwatqan wə Rəbdə silərgə yetəkqilik kılıp, nəsihət beriwatqanlarni kədirlixinglarni etünimiz. **13** Bu hizmətliri üqün ularni qongkur hərmət wə mehır-muhəbbət bilən kədirlənglar. Bir-biringlar bilən inaq etunglar. **14** Əmma, i kərindaxlar, silərdin xunimu etünimizki, tərripsiz yürənlərgə nəsihət beringlar, yürəksizlərni riqəbtləndürunglar, ajizlarğa yar-yələk bolunglar wə həmmə adəmgə səwriqan bolunglar. **15** Həqkaysinglar yamanlıqqa yamanlıq kılmaslıqqa kəngül bəlunglar, bir-biringlarğa wə barlıq kixilərgə həmixə yaxxilik kılıxqa intilinglar. **16** Hərdaim xadlininglar. **17** Tohtimay dua kilinglar. **18** Hərəkəndək ixtə təxəkkür eytinglar. Qünki mana bular Hudaning Məsih Əysada silərgə kəratqan iradisidur. **19** Rəhning otini əqürmənglar. **20** Aranglarda pəyqəmbərlərqə yətküzülgən bexarətlik səzlərni kəmsitmənglar; **21** həmmə gəpni təkxürüp ispatlap kəringlar; durus bolsa uni qing tutup [kəldin bərmənglar]. **22** Yamanlıqning hərəkəndək xəklidin əzünglarni yiraq tutunglar. **23**

Hatirjæmlikning Igisi boløjan Huda Øzi silærni øzül-kesil pak-mukæddæs qiløay, Ræbbimiz Øysa Mæsih qayta kælgüqæ pütkül rohinglar, jeninglar wæ teninglarni øyibsiz sakliøay. **24** Silærni Qakiroquqi bolsa sadik-wapadur, U uni jæzmæn ada qilmay qalmaydu. **25** Qerindaxlar, biz üqün dua qilinglar. **26** Hæmmæ qerindaxlar bilæn pak søyüxlær bilæn salamlixinglar. **27** Mæn Ræbdæ silærgæ xuni jiddiy tapilaymænki, bu hætni [xu yærdiki] hæmmæ mukæddæs qerindaxlarøa oqup beringlar! **28** Ræbbimiz Øysa Mæsihning mehîr-xæpkiti silærgæ yar boløay!

Tesalonikaliklaroqa 2

1 Mänki Pawlus, Silas hämdä Timotiydin Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdə boləjan, Tesalonika xəhīridiki jamaətkə salam. **2** Huda'Atimiz wə Rəb Əysa Məsihtin silərgə mehīr-xəpkət wə hatirjəmlīk ata kīlinoqay! **3** Silər üqün Hudaəja hərdaim təxəkkür eytiximizəja toəja kelidu (hämdə xundak kīlix tolimu layıktur), i kerindaxlar, — qünki etiқadinglar küqlük əsməktə hämdə bir-biringlarəja boləjan mehīr-muhəbbinglarmu exip taxmaqta. **4** Xuning bilən biz əzimiz silərning bexinglarəja qüxkən, xundakla bərdaxlik beriwatқан barlik ziyankəxlik wə japa-eəjirqiliklar iqidə kərsətkən səwr-qidamlik wə etiқadinglar üqün, Hudaning hərқaysi jamaətliridə silərdin pəhirlinimiz; **5** bu ixlar Hudaning kelidiojan adil həkūmini kərsitidiojan roxən bir alaməttur wə xundakla, bu ixlar silərning Hudaning padixahlıqəja layıq həsablınixinglar üqün bolidu; silər mana xu padixahlıq üqün zulum-zəhmət qekiwatisilər; **6** xundak ikən, silərgə eəjirqilik saləuqilarəja Huda eəjirqilik salsa, həm xundakla Rəb Əysa kudrətlīk pərixtiliri bilən ərxtin қayta kəringən qaoqda, eəjirqilikқа uqriojan silərgə biz bilən təng aramlıq bərsə durus ix bolmamdu? **8** Xu qaoqda U Hudani tonumaydiojanlardin, xundakla Rəbbimiz Əysa Məsihning hux həwirigə itaət қilmaydiojanlardin yalkunluk ot bilən intıqam alidu. **9** Bundak kixilər Rəbning huzuridin wə küq-қudritining xan-xəripidin məhrum kīlinip, mənggülük həlakət jazasini tartidu. (aiōnios g166) **10** U waқitta U Əzining barlik muқəddəs bəndiliridə uluəlinip, xu künidə barlik ixəngənlərdə

(silər dərwəkə bizning guwahlikimizə ixəngəndursilər)
Əzining karamətlikini kərsitip, mədhıyləngili kelidu.
11 Xuning üqün, biz silər üqün daim xundaq dua
qilimizki, silərni qakırəjan bizning Hudayimiz silərni Əz
[uluə] qakırəkiə layik hesablap, yaxilikka intilgən
barlik güzəl məxsət-muddialiringlarni wə etikədinglərdin
qikqan barlik hizmətliringlarni küq-kudriti bilən əməlgə
axurəjay. **12** Xuning bilən, Hudayimizning wə Rəbbimiz
Əysa Məsihning mehir-xəpkiti arkilik Rəbbimiz Əysa
Məsihning nami silərdə xan-xərəp bolup uluəlinidu wə
silərmu Uningda xan-xərəpkə erixisilər.

2 I kərindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsihning kəyta kelixi,
xundaqla bizning Uning bilən bir yərgə jəm qiliniximiz
toərisida silərdin xuni ətünümüzki, **2** Əgər silər «məlum
rohtin kəlgən wəhiy»din bolsun, birsining səz-təlimidin
bolsun yaki «bizning namimizda» yeziləjan məlum
hətlərdin bolsun «Rəbning küni yetip kəldi» degən
səzni anglisanglar, jiddilixip həduqup kətmənglar yaki
dəkkə-dükkigə qüxmənglar! **3** Bu ixlarda hərəkəndə
adəmning hərəkəndəq usul bilən silərni aldixiəja yol
qoymənglar; qünki əwwal «[qəng] yenix» bolup, andin
«gunəhiy adəm», yəni «həlakətkə məhkum qilinəuqi
adəm» axkarilanmıəuqə, axu kün kəlməydu. **4** Xu
adəm huda dəp ataləjanəja yaki kixilər qəkunidiəjan
hərəkəndəq nərsilərgə qarxi qikip, əzini həmmidin üstün
qilip kərsitidu; u xundaq qilip Hudaning ibadəthənisida
olturuwəlip, əzini Huda dəp kərsitip jakarlaydu. **5**
Mən silər bilən billə boləjan wəktimda bularni silərgə
eytkinim esinglarda bardu? **6** Wə uning bəlgiləngən wəkti-

saiti kəlmigüqə axkarılanmasliqi üqün, nemining uni tosup turuwatqanlıqi silərgə məlum. **7** Qünki «qanunni yoqatquqi sirlik küq» allıqəqan yoxurun hərəkət qılmakta; ləkin bu ixlarni hazırqə tosup keliwatqan birsi bardur; U otturidin qıqkuqə xundak tosuqluq peti turidu; **8** andin axu «qanunni yoqatquqi» axkarilinidu; biraq Rəb Əysa əozidiki nəpisi bilənla uni yutuwetidu, kəlgən qaoqdiki parlak nuri bilən uni yoq qiliwetidu. **9** «Qanunni yoqatquqi»ning məydanəqa qıqixi Xəytanning pəntliri bilən bolidu, u hər türlüq küq-qudrət, məjizə wə yaloqan karamətlərnı kərsitip, **10** həlakətkə yüzləngənlərnı azduridioqan hərhil kəbih, hiylə-mikirlərnı ixlitidu. Ularning həlakət aldidə turuwatqanlıqining səwəbi əzlrini nijatqə yetəkləydiəqan həkikətni səyməy, uningəqa kəlbidin orun bərməslikidindur. **11** Xu səwəbtin, Huda ularəqa yaloqanqılıqqa ixənsun dəp həkikəttin qətnitidioqan bir küq əwətidu. **12** Nətijidə, həkikətkə ixənməy, bəlki kəbihlikni hursənlik dəp bilgənlərnıng həmmisi jazaəqa məhkum qilinidu. **13** Ləkin, əy, Rəb səygən qerındaxlar, biz silər üqün hərdaim Hudaəqa təxəkkür eytiximizəqa toqra keliduki, Huda Rohning wasitidə pak-muqəddəs qilinixinglar wə həkikətkə ixinixinglar arkilik silərnı nijatqə erixixkə muqəddəmdila talliwaldi. **14** U biz yətküzgən hux həwər arkilik silərnı xu nijatqə, yəni Rəbbimiz Əysa Məsihning xan-xəripigə erixixkə qaqirdi. **15** Xuning üqün, əy qerındaxlar, tapan tirəp turunglar, biz silərgə əozizqə yaki hət arkilik yətküzgən təlimni qing tutunglar! **16** Əmdi Rəbbimiz Əysa Məsihning Əzi wə bizni səygən, məhir-xəpkət bilən mənggülük

riq̄bət-təsəlli h̄əm ḡüzəl ümid ata k̄ilq̄jan Huda'Atimiz (aiōnios g166) 17 k̄əlb̄inglarni riq̄bət̄l̄əndürḡəy h̄əmdə sil̄əni h̄ərbir ḡüzəl ix k̄ilixta, h̄ərbir yahxi s̄əzl̄əni ȳətk̄üz̄ixtə k̄üql̄əndürḡəy!

3 Ahirida, i k̄erindaxlar, biz üq̄in dua k̄ilinglarki, Rəbning s̄əzi huddi sil̄ərgə ȳətkən qāqd̄ikigə ohxax, [h̄ər̄k̄əndak ȳərdə] tez tark̄alsun wə xan-xər̄əplik d̄əp uluq̄lansun; **2** xuningd̄ək bizning k̄əbih wə r̄əzil ad̄əml̄ərdin k̄utuluximiz üq̄inmu dua k̄ilinglar. Q̄ünki h̄əmmila ad̄əm ixənq-etīkadlik boluw̄ərm̄əydu. **3** Əmma Rəb Əzi ixənql̄iktur; U sil̄əni mustəh̄kəm k̄ilidu h̄əm r̄əzil boluq̄uidin sak̄laydu. **4** Əmma Rəbdə, sil̄ərgə tap̄il̄ōjinimizni k̄iliw̄atisil̄ər, xundak̄la dawaml̄ik k̄iliweridu, d̄əp hatir̄jəmmiz. **5** Əmdi Rəb k̄əlb̄inglarni Hudaning meh̄ir-muh̄əbb̄itigə h̄əm Məsih̄ning s̄əwr-qidaml̄iq̄ōja q̄əmk̄əxkə yet̄əkl̄igəy. **6** Əmdi k̄erindaxlar, Rəbbimiz Əysa Məsih̄ning namida xuni tap̄ilaym̄izki, bizdin aloq̄an t̄əliml̄ərgə riayə k̄ilmay, t̄ərtipsiz ȳürḡənl̄ərdin əz̄ünglarni neri tutunglar. **7** Bizdin q̄əndak̄ ülḡə elixinglar ker̄əkl̄ikini əz̄ünglar bil̄isil̄ər; q̄ünki biz sil̄ər bilən billə boluq̄anda t̄ərtipsiz ȳür̄miḡəniduk. **8** H̄əq̄kimning nenini bikar̄ōja yem̄əyttuk; b̄əlki biz h̄əq̄k̄aysinglarōja eōjir̄imizni salmaslik üq̄in, keq̄ə-k̄ünd̄üzl̄əp tirixip-tirmixip japalik ixl̄əyttuk. **9** Bunday k̄iliximiz, sil̄ərdin yard̄əm k̄üt̄üxkə h̄əkl̄ik bolm̄iōjanlik̄imizdin əm̄əs, b̄əlki əz̄imizni sil̄ərgə bizdin yahxi ülḡə q̄aldurup, sil̄əning bizgə əgix̄ixinglar üq̄in idi. **10** Q̄ünki biz sil̄əning yeninglarda boluq̄inimizda sil̄ərgə: «Birsi ixl̄im̄əymən desə, u yemisun!» d̄əp tap̄il̄ōjaniduk. **11** Q̄ünki biz aranglarda b̄əzil̄əning t̄ərtipsiz laq̄aylap,

heq ixliməy baxqilarning ixlirioja arilixip yuridiojanlikini angliduk. **12** Biz muxundaqlarəja Rəb Əysa Məsihdə xundak buyruymiz wə ulardin etünüp soraymizki, tinq yaxap, əmgikinglar bilən ez neninglarni tepip yənglar. **13** Lekin silər, i kerindaxlar, yahxi ixlarni kilixtin erinmənglar. **14** Əmma əgər uxbu hetimzdiki səzlərgə itaət qilmaydiojan birsi bolsa, uningdin həzər əylənglar wə uni hijalətkə qaldurux üqün uning bilən bardi-kəldi qilmanglar. **15** Birak, uni düxmən qatarida kərməy, əksiqə uningəja bir kerindax süpitidə nəsihət qilinglar. **16** Hatirjəmlik Igisi boləjan Rəb hər wəkit hər yolda xəhsən silərgə hatirjəmlik ata qiləjay. Rəb həmminglar bilən billə boləjay! **17** Mənki Pawlus bu ahirki salimimni ez qolum bilən yazdim; bu, mening həmmə hətlirimning əzigə has bəlgisidur. Mana bu mening ez qəlimimdur. **18** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehir-xəpkiti həmminglarəja yar boləjay!

Timotiyofa 1

1 Kutkuzoquqimiz Hudaning wə ümidimiz Məsih Əysaning əmri bilən Əysa Məsihning rosuli kilip təyinlənən mənki Pawlustin **2** etikad yolidiki ezümning sadik oqlum bolqan Timotiyofa salam. Huda'Atimiz wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehır-xəpkət, rəhimdillik wə hatırjəmlilik bolqay! **3** Makedoniyə əlkisigə barqanda, səndin etüginimdək [xuni yənə etünimənki], [xu yərdiki] bəzi kixilərgə bid'ət təlimlərnı egətmənglar dəp tapilixing üqün sən dawamlıq Əfəsus xəhıridə qalqın; **4** ularning əpsanilər wə ayıqı yok nəsəbnamilərgə bənd bolmaslıqını tapılıqın; bular Hudaning etikad arkılıqla əməlgə axurulıdıqan Əz əyigə bolqan pılanını ilgiri sürməydu, bəlki pəkət bimənə talax-tartıxlarnı kəltürüp qıqırıdu, halas. **5** Əmdilikdə bizgə tapılanqan təlimning muddiası sap kəlb, pak wıjdan wə sahtılıksız etikadın kelip qıqıdıqan mehır-muhəbbəttin ibarəttur. **6** Bu ixlarda bəzi kixilər qətnəp, bimənə gəplərnı qılixqa burulup kətti. **7** Ularning Təwrat qanunining əliması bolqusi bar; birak ular əzlırining nemə dəwatqanlıqını yaki əzlırining hədəp qəyt kiliwatqan səzlırining nemə ikənlikini qüxənməydu. **8** Əmdi bizgə məlumki, əgər kixilər Təwrat qanunını əyni muddiasıda qollansa, u paydılıqtur. **9** Qünki biz yənə xuni bilimizki, Təwrat qanunı həkkanıy adəmlər üqün tüzülgən əməs, bəlki qanunofa hilaplıq qıloquqılar wə boynı qattıqlar üqün, ihlassızlar wə gunahkarlar üqün, ıplasar wə kupurluq qıloquqılar üqün, atısını əltürgüqilər wə anısını əltürgüqilər üqün, qatıllar, **10** buzukluq qıloquqılar, bəqqiwazlar, adəmlərnı kulluqqa bulıoquqılar,

yaloqanqilar, kəsəmhörler üqün wə yaki saqlam təlimlərgə zit boləjan baxqa hərəkəndə kilmixlərdə boləjanlar üqün tüzülgən. **11** Bu təlimlər təxəkkür-mubarəkkə layiq Boləuqi Hudaning manga amanət kıləjan xan-xəripini ayan kıləjan hux həwərgə asaslənojan. **12** Manga küq-küdrət bərgən, meni ixənqlik dəp qarap, Öz hizmitigə təyinligən Rəbbimiz Məsih Əysəə təxəkkür eytimənki, **13** U meni təyinlidi! — burun kupurluk wə ziyankəxlik kıləuqi, zalim bir adəm bolsammu, manga rəhim kərsitildi; qünki mən bu ixlarni nadanlik wə etikədsizliktin kıləjanidim. **14** Həlbuki, Rəbbimizning manga kərsətkən mehİR-xəpkiti ziyadilixip, Məsih Əysada boləjan etikəd wə mehİR-muhəbbət wujudumoəa elip kirilixi bilən exip taxti. **16** Muxu səz ixənqlik wə hər adəm uni qəbul kilixi tegixliktur — «Məsih Əysa gunahkarlarni kutkuzux üqün dunyəəa kəldi!». Mən gunahkarlar iqidiki əng əxəddiyisidurmən! Lekin dəl xu səwəbtin Məsih Əysaning əng əxəddiy gunahkar boləjan meni, keyin Əzigə etikəd kılip, mənggülik həyatka erixidiojanlarəəa misal kılip məndə Əzining barlik səwr-təkitini ayan kilixi üqün, manga rəhim-xəpət kərsitilgəndur. **(aiōnios g166)** **17** Əmdi mənggülik Padixəqə, yəni əlməydiəjan wə kəz bilən kərgili bolmaydiəjan, birdinbir Hudaəəa əbədil'əbədgiəəə hərmət-izzət wə xan-xəpəp boləyay! Amin! **(aiōn g165)** **18** Əy, oqlum Timotiy, burun sən toqruluk eytiləjan bexarətlik wəhıylərgə asasən bu buyrukni sanga tapxurimən. Bu wəhıyləni kəral kılip, etikədtə wə pak wijdaningdə qing turup, güzəl urux kıləyəsən. Bəzilər wijdanida pak turuxtin qətnəp kətti, nətijidə ularning etikədi huddi

hada taxka urulup oʻrək boloqan kemidək wəyran boldi.
20 Humeneus wə Iskəndərlər mana xundək kixilərdindur.
Ularni kupurluk qilmaslikni əgənsun dəp, Xəytanning
ilkiqə tapxurdum.

2 Mən həmmidin awwal, [etikadqilaroqə] pütkül insanlar
üqün Hudadin tiləklər tilixini, dua-tilawət qilixini,
baxqilar üqün murajiat qilixini wə təxəkkürlər eytixini,
2 bolupmu padixahlar wə barlik əməldarlar üqün dua-
tilawət qilixini jekiləymən. Xundək qiloqanda, biz toluk
ihlasmənlik wə salmaqlik bilən tinq wə aman-esən həyat
kəqürələymiz. **3** Bundək dua-tilawət qilix güzəl ixtur,
Qutkuzoquqimiz Hudani hursən qilidu. **4** Qünki U pütkül
insanning kutkuzuluxi wə ularning həqikətəni tonup
yetixini halaydu. **5** Qünki birla Huda bardur, Huda bilən
insanlar arisida bir kelixtürgüqimu bar, U bolsimu Əzi
insan bolup kəlgən Məsih əysadur. **6** U barlik insanlarni
hər qilix üqün Əzini qurban qilip bədəl təlidi; xundək
qilip bekitilgən waqit-saitidə Hudaning nijatioqə guwahlik
berildi. **7** Mən bu guwahlikni yətküzüx üqün jakarqi
wə rosul boluxka təyinlinip (mening bu səzlirimning
həmmisi rast, mən yaloqan gəp qilmidim), yat əlliklərgə
etikad wə həqikət yolida əgətküqi bolup tikləndim. **8**
Xunga, mən xuni halaymənki, ərlər kəyərdə bolsun,
duaəqə jəm boloqanda oqəzəpsiz wə dətəlxəpsiz həlda,
həlal əməllik qollirini kətürüp dua qilsun. **9** Ohxax
yolda ayallarmu muwapik kiyinip, əzlrini ar-nomus wə
salməqlik bilən pərdəz qilsun. Ularning əzlrini pərdəzlxə,
qaqlirini aləhidə yasax wə altun, ünqə-mərwəyit wə esil
qimmət kiyim-keqəklər bilən əməs, **10** bəlki güzəl əməlliri

bilən pərdazlixini halaymən. Bu, Huda yolida təkwardar bolay degən ayallarğa yarixidu. **11** [Jamaət sorunlirida], ayallar tinq olturup, toluq itaətmənlik bilən təlim alsun. **12** Lekin ayallarning ərlərgə təlim berixi yaki ular üstidin həküm sürüxigə yol qoymaymən. Əksiqə, ular tinq bolsun. **13** Qünki awwal Adəm'ata, keyin Həwa'ana yaritiloğan. **14** Awwal aldini azduruloğanmu Adəm'ata əməs, bəlki [Həwa'ana] idi. U tolimu aldanəjanlikidin ularning itaətsizlikigə qüxüp qaloğanidi. **15** Lekin ayallar etikadta, mehır-muhəbbət wə pak-muqəddəslikdə salmaqlik bilən turidioğanla bolsa, ular tuəqutta saq-salamət kutulidu.

3 «Əgər birsi jamaətkə yetəkqi boluxqa intilsə, u güzəl bir wəzipini arzu qiloğan bolidu» degən bu səz həqstur. **2** Əmdi yetəkqi bolsa əyibsiz, bir hotunluk, salmaq, pəmlik, ədəplik, mehmandost, Huda toqrisida təlim berələydiəğan boluxi, **3** xundakla hərəkəx wə zorawan bolmasliqi, mulayim boluxi, səpra, nəpsaniyətqi bolmasliqi, **4** əz ailisini yahxi baxquralaydiəğan boluxi, tolimu salapətlik bilən pərzəntlirini ata-anisioğa boysunidiəğan qilip tərbiyiliyələydiəğan kixi boluxi kerək. **5** Qünki birsi öz ailisini baxquruxni bilmisə, u Hudaning jamaitidin qandakmu həwər alalisun? **6** [Yetəkqi] yengi etikadqilardin bolmisun; undak bolsa, u təkəbburlixip ketixi mumkin, xuningdək Xəytanning əyibigə kirip, u uqrioğan həkümigə qüxidu. **7** U [jamaətning] sirtidikilər tərpidinmu obdan tərpliniəğan boluxi kerək; xundak boləqanda, u baxqilarning qarilixioğa uqrimaydu, Xəytanning qiltiqioğa qüxməydu. **8** Huddi [yetəkqilərgə] ohxax, jamaətning hizmətkarlimu salmaq,

ikki hil gəp qilmaydigan, harak-xarabka berilmaydigan, nəpsaniyətqi bolmigan kixilərdin boluxi, **9** pak wijdani bilən etikadning sirini qing tutidigan boluxi lazim. **10** Bunday adəmlərnimu aldi bilən sinap kərüp, əyib tərəpliri bolmisa, andin hizmət wəzipisigə qoyuxka bolidu. **11** Xuningdək, bu hizmətkarlarning ayallirimu təmkın, pitnə-pasat qilmaydigan, salmaq wə hərəkəndək ixta ixənqlik bololanlardin boluxi lazim. **12** Hizmətkarlar bir hotunluk, öz pərzəntliri wə ailisini yahxi baxkuridigan kixilərdin bolsun. **13** Hizmətkarning wəzipisini obdan orunolanlar əzi üqün yahxi nam-atakka sazawər bolidu wə Məsih əysada bolğan etikadta zor jür'ət-ixənqə erixidu. **14** Mən gərqə pat arida yeningoşa yetip berixni arzu qilsammu, yənıla bu hətni yazdim; **15** Mubada mən həyal bolup qalsam, həttin Hudaning ailisi arisida özüngni qəndəq tutux kerəklisini bilisən. Bu ailə bolsa tirik Hudaning jamaiti, həqiqətning tüwrüki wə təglikidur. **16** Həmməylən etirap qilmay turalmayduki, ihlasmənlikning siri büyükür: — «Əzi insan tenidə ayan boldi, Roh Uning həqqaniylikini ispatlidi, Pərixtilərgə u kəründi, Uning həwiri pütkül əllərgə jakarlandi, Jahənda Uningoşa iman kəltürüldi, U xan-xərəp iqidə ərxkə kətürüldi».

4 Əmdi Roh xuni alahidə eytiduki, ahir zamanlarda bəzilər etikadın yenip, aldamqi roqlarəşa wə jinlarning təlimlirigə berilip əgixidu. **2** Bunday [təlim bərgüqilər] sahtilikta yaləqəngilik qilip, huddi daşmallap kəydürüwətkəndək öz wijdanini yökütip qoyolan; **3** ular nikaqlinixni wə bəzi yeməklilərnə istemal qilixni mən'i qilidu. Əmma [ular mən'i qilidigan] yeməklilərnə

Huda Өzigə etikad qiləjan həm həqiqətni bilgənlərnin
təxəkkür eytip qəbul qilixi üqün yaratqanidi. **4** Qünki
Huda yaratqan həmmə nərsə yaxxidur, ular təxəkkür
bilən qəbul qilinsa, ularning heqkaysisini qəkləp rət
qilixqə bolmaydu. **5** Qünki ular Hudaning səz-kalami wə
insanlarning duasi bilən həlal qilinidu. **6** Bu nəsihətlərnə
qerindaxlarning səmiğə salsang, Məsih Əysaning yaxxi
hizmətkari boləjan bolisən. Xundakla, özünqning əstayidil
əgəxkən etikadtiki wə saqlam təlimlərdiki səzlər
bilən kuwwətləndürülgənləriking ayan bolidu. **7** Əmma
ihlassizlarning wə momaylarning əpsanilirini qətkə
qekip, özünqni ihlasmənləlik yolida qeniqturup yetixtürqin.
8 Qünki «Bədənni qeniqturuxning azraq paydisi bar,
ləkin ihlasmənləktə intilixning hərtərəpləlik paydisi bar;
u həzirki wə kəlgüsi həyat üqün bəht elip kelidu»
9 — bu səz həqtur wə uni qəbul qilixqə pütünləy
ərziydu. **10** Əməliyəttə biz buning üqün jəpalıq əjir
singdürüwatimiz wə har qilinawatimiz. Qünki ümidimizni
pütkül insanlarning, bolurpmu etikad qiləuqularning
qutquzəuqisi — mənggü həyat Hudaqəba bəqliduk. **11**
Bu ixlərnə [jamaətkə] tohtimay tapiliqin wə əgətkin. **12**
Heqkimning sening yaxliqinqə səl qarixiqə yol qoyma;
bəlki səzliringdə, əməlliringdə, mehir-muhəbbət, etikad
wə pakliqta etikadqilarəba nəmunə bol. **13** Mən yeningəba
barəuqə, özünqni jamaətkə [mukəddəs yazmilərnə]
oqur berix, jekiləx wə təlim berixkə beqixliqin. **14**
[Jamaitingning] əksəkəllirini uqangəba qoyəbanda,
[Hudaning] wəhəyisi arqiləlik sanga ata qilinixi bilən səndə
boləjan iltipətkə bəpərwəlik qilma. **15** Bu ixlərbəba berilip,

özüingni ularoşa toluk atioşin. Xuning bilən sening aloşa baskanlişing həmməyləngə ayan bolidu. **16** Əzüinggə wə bərgən təliminggə izqil kəngül koyoşin. Qünki xundak kילוanda özüingnimu wə sanga kulak saloşanlarnimu kutkuzisən.

5 Yaxanoşan ərlərni əyibligəndə kattik səzlimigin, bəlki ularoşa atang süpitidə nəsihət bərgin. Xuningdək, yigitlərgə kerindaxliring süpitidə səzligin. **2** Yaxanoşan ayallaroşa anang süpitidə, yax ayallaroşa aqa-singilliring süpitidə hər ixta pak kəlb bilən muamilə kילוin. **3** Həşikiy tul ayallarni hərmetləp, ularning halidin həwər al. **4** Lekin, tul ayallarning pərzəntliri yaki nəwrliri bolsa, ular aldi bilən öz ailisigə nisbətən ihlasmənlikni əginip, öz atasining əjrini yandursun; qünki bu ix Hudani hursən kিলidu. **5** Əmdi həşikiy tul ətüwatқан, yaloşuz қалоşan ayallar bolsa, ümidini Hudaşoşa başlıoşan bolup, keqə-kündüz dua-tilawəttə bolidu. **6** Lekin huzur-halawətkə berilgən tul hotun həyat bolsimu, əlgəngə barawərdur. **7** Əmdi baxқilar təripidin əyiblinidioşan əhwaləşa qüxüp қalmasliki üçün sən ularəşa bu ixlarni jekiləp tapilioşin. **8** Lekin birsi öz tuşқанliridin, bolupmu öz ailisidikilərdin həwər almisa, u etiqadtin tanoşan dəp қarilip, қapirlardin bəttər bolidu. **9** Tul ayal tizimoşa elinsa, yexi atmixtin təwən bolmasliki, birlə ərning ayali boləşan boluxi kerək, **10** yənə güzəl əməlliri bilən təripləngən boluxi, balilirini yaxhi tərbiyiləp қong қילוşan, musapirlaroşa mehmandostluk kərsətkən, muқəddəs bəndilərning putlirini yuyup koyoşan, қiyinqilikta қалоşanlarəşa yadəm қolini uzartқан, əzini hərhil həyr-sahawət ixlirioşa

beoixliqanlar boluxi kerək. **11** Lekin yax tul ayallarni [tizimlikkə] kirgüzmə. Qünki ularning ixk həwəsliri qozqilip Məsihdin tenip, qayta nikahlinixni arzu qilidu; **12** xuning bilən, ular dəsləp bərgən wədisigə hilaplik qilix səwəblik əyiblik bolidu. **13** Uning üstigə ular hurunlukni adət kiliwelip, əymu-əy dokurup yürüxni əginidu; xundakla hurun bolupla qalmaq, oşəywət kilip, baxqilarning ixlirioşa qepiloşaq bolup nalayik ixlaroşa walaklaydioşanlardin bolup qelixi mumkin. **14** Xuning üqün, bundak yax tul ayallarning nikahlinip, pərzənt kərüp, əy ixliri bilən xuşullinixini halaymən. Xundak qiloşanda, bizgə karxi turoşuqioşa bizni hərşandaş əyibləp-həkarətləş pursiti qikmaydu. **15** Qünki xundak bəzi tul ayallar allikaşan etişadtin tenip Xəytanning kəynigə kirip kətti. **16** Əgər etişadi bar bir əş yaki ayal kixining tul qaloşan tuşqanliri bolsa, u əzi ularoşa yardəm bərsun, yüki jamaətkə qüxmisun. Xundak boluşanda, jamaət həşikişiy igə-qakışiz tul ayallaroşa yardəm qilalaydu. **17** Jamaətni yahxi yetəkləşdioşan aqşakallar, bolupmu Hudaning səş-kalamini yetküzüx wə təlim berixtə əşir şingdürgənlər ikki həşşə həşmətkə sazawər qilinsun. **18** Qünki muşəddəs yazmilarda: «Haman təşkən əküşning aşşizini boşma» wə: «Mədikar əş həşşini elixşə həşliktur» deşilgən. **19** Ikki yaki üq guwahşiqi həşzir bolmioşuqə, aqşakal üstidin qilinoşan əşzni qobul qilma. **20** Əgər [aqşakallardin] birsi gunah şadir qiloşan bolsa, baxqilarningmu buningdin ibrət elip qorşuxi üqün, jamaət aldida tənbiş berip əşibligin. **21** Hudaning, Məsiş əşşaning wə Huda tallioşan pərixtiləşning aldida xuni şanga aşah qilip tapilaymənki,

sən bu əmrlərgə heq ayrimiqilik qılmay, heqkandak ixta bir tərəpkə yan basmay kət'iy əməl qiləjin. **22** Birawning uqisioğa kolungni qoyuxka aldirap kətmə; baxqilarning gunahlırioğa xerik bolma. Əzüngni pak tutkin **23** (axkazining yahxi bolmioğanliqi, xundakla sən daim aqriydioğan boləaqqa, sula iqiwərməy, bir'az xarabmu iqip bərgin). **24** Bəzi kixiləarning gunahliri burunla enik, xundakla sorak küniqiqə saklinidu; lekin bəziləarningki ularning kəynidin əgixip baridu, keyin axkarə bolidu. **25** Huddi xuningoğa ohxax, bəzi kixiləarning güzəl əməllirini asanla kərüwaləjili bolidu; hazır axkara bolmisa keyin axkarilanmay qalmaydu.

6 Qulluk boyunturuk astida boləanlarning həmmisi öz hojayinlirini hər tərəptə hərmətlisun. Xundak qiləanda, Hudaning nami wə Uning təlimining haqarətkə uqrixidin saklanəjili bolidu. **2** Hojayinliri etikadqi bolsa, qulliri: «Biz həmmimiz ohxaxla qerindaxlarəju» dəp, ularoğa hərmətsizlik qilmisun. Əksiqə, ularoğa tehimu əstayidil hizmət qilsun. Qünki ularning yahxi hizmitidin bəhrimən bolidioğanlar dəl sadik etikadqilar həm səyümlük bəndilərdur. Sən bu təlimləni əgətkin wə jekiligin. **3** Ohximioğan təlimləni tərəjib qiləan wə saqlam səzləni (yəni Rəbbimiz Əysa Məsihning hək səzlrini), xundakla ihlasmənlikkə yetəkləydioğan təlimni qəbul qilmioğan kixi bolsa, **4** undaklar dəwəqə kərəngləp kətkən, heqnemə qüxənməydioğan kixilərdindur. Ular niza-munazirə pəyda qilixka wə gəp talixixka hərismən; bundak ixlardin həsəthorluk, jedəl-majira, təhmət, rəzil gumanhorluk hasil bolidu, **5** həmdə niyiti qirikləxkən,

həqiqəttin məhrum bolğan kixilər arisida daimlik sürkilix kəltürüp qıqiridu. Bundak kixilər ihlasmənlikni paydaptawətning bir yoli dəp qaraydu. **6** Dərwəkə, [Hudaq] ihlasmən wə razimən bolux oqayət zor paydidur. **7** Qünki biz bu dunyaqta heqnemə elip kəlmiduk, xuningdək uningdin heqneminimu elip ketəlməymiz. **8** Xunga, yemək-iqmək wə kiyim-keqik yetərlik bolsila bulardin qanaət qilimiz. **9** Lekin bay boluxni oylaydioqanlar bolsa haman azduruluxlarqta uqrap, tuzakqa wə xundakla insanlarni wəyranqilikqa wə halakətkə qektüridioqan nuroqun əhmikanə həm ziyanlik arzu-həwəslərnin ilkiqə teyilip ketidu. **10** Qünki pulpərəslik hərhil rəzilliklərnin yiltizidur. Bəzilər buningqta intilixi bilən etikadtin qətnəp, əzlrini nuroqun dərd-qayqular bilən sanjidi. **11** Əmma sən, əy Hudaning adimi, bundak ixlardin yirək qaq; həqqaniylik, ihlasmənlik, ixənq-etiqad, mehır-muhəbbət, səwr-taqət wə məmin-mulayimlikni intilip qoqla. **12** Etikadtiki güzəl kürəxtə küqəp kürəx qil. Mənggülik hayatni qing tutqin. Sən dəl buningqta qaqirilding həmdə uning yolida nuroqunlioqan guwahqilar aldida bu etiqadning güzəl xahitlikini qilding. **(aiōnios g166)** **13** Həmmiqə hayatlik beriwatqan Hudaning aldida, xundakla Pontius Pilatus aldida güzəl xahitlikni qilip guwahlik bərgən Məsih əysaning aldida sanga xuni tapilaymənki, **14** Rəbbimiz əysa Məsih qayta ayan boluqə, [Hudaning] bu əmrigə heq kusursiz wə daqsiz əməl qiloqin. **16** Uning ayan boluxini waqit-saiti kəlgəndə birdinbir mənggü əlmigüqi, insan yeqinlixalmaydioqan nur iqidə yaxaydioqan, heqkim kərmigən wə kərəlməydioqan mubarəkləxkə layiq bolqan

birdinbir Həkülüran, yəni padixahların Padixahi, rəblərnin Rəbbi əməlgə axuridu. Uningoşa izzət-hərmət wə əbədil'əbəd küq-қudrət boluqay, amin! (aiōnios g166)

17 Bu zamanda bay boluqanlaroşa məşrurlanmasliқni, tayanuqusiz ətkünqi bayliққа əməs, bəlki biz bəhrimən boluxқа həmmini bizgə sehiylik bilən tolup taxқан Һalda təminligüqi Hudaoşa tayinip ümid başlaxni tapilioşin; (aiōn g165)

18 ularoşa yahxi əməllərnin қilixta [Һəқikiy] bay bolunqlar, həyr-sahawətlik ixlarda mərd, baxқilar bilən ortaq bəhrinixkə қoli oқuқ bolunqlar dəp tapilioşin.

19 Ular bundaq қiloqanda, həқikiy Һayatni tutux üqün keləqəktə əzlrigə puhta bir asas-ul bolidioqan bir həzinə topliyalaydu.

20 Əy Timotiy, sanga amanət қilinoşan [Һəқikətlərnin] қооqda. Əzüngni ihlassiz, қuruқ gəplərdin həmdə atalmix ilimning talax-tartixliridin neri tutқin.

21 Bəzilər muxundaq bimənə [ilimgə] egimən dəp jakarlap, etikədtin qətnidi. Məhir-xəpқət silərgə yar boluqay!

Timotiyofa 2

1 Məsih Əysada wadə qilinofan həyatni elip berix üqün, Hudaning iradisi bilən Əysa Məsihning rosuli bolofan mənki Pawlustin səyümlük balam Timotiyofa salam: Huda'Atimizdin wə Rəbbimiz Məsih Əysadin sanga mehixərkət, rəhimdillik wə hatirjəmlilik bolofay! **3** Mən atabowilirimning izini besip sap wijdanim bilən hizmitini qiliwatqan Hudaofa təxəkkür eytimən, qünki keqəkündüz dualirimda seni tohtawsiz əsləp turimən; **4** kəz yaxliringni əsliginimdə, xadliqqa qəməxüm üqün sən bilən yənə didarlixixqa kattik təlpünüp yürməktimən; **5** qünki seningdə bolofan sahtilixsiz etiqad esimdin qikmaydu. Bu etiqad əng awwal momang Loista, andin anang Ewnikidə bar bolofan, əmdi hazır səndimu bar ikən dəp hatirjəmdurmən. **6** Xuning üqün mən xuni qaytidin sanga əslitimənki, kollirimni uqangofo qoyuxum bilən səndə bolofan, [Huda] sanga təqdim qilofan iltipatni qaytidin yalkunlitip jari qilofin. **7** Qünki Huda bizgə qorkunqaklikning rohini əməs, bəlki bizgə küq-qudrətning, mehri-muhəbbətning wə salmaqlikning Rohini təqdim kildi. **8** Xunga Rəbbimiz həkqidiki həwərguwaqliktin, yaki Uning məhbusi bolofan məndin nomus qilma. Əksiqə, Hudaning küq-qudriti bilən hux həwərnijakar lax yolidiki harlik-muxəkkətəni əz həssəng boyiqə ortaq tartqin; **9** Huda bizni əz əməllirimizgə əsasən əməs, bəlki əz muddiasi wə mehixərkətitigə əsasən qutkuzup, pak-muqəddəs qaqiriki bilən qaqirdi; Uning bu mehixərkəti həmmə dəwr-zamanlardin ilgirila Məsih Əysada bizgə beoixlanofandur; (aiōnios g166) **10** lekin bu

mehir-xərkət Kutkuzoquqimiz Əysa Məsihning kelixi bilən hazır ayan boldi; U əlümni bikar kıliwetip, hux həwər arkılik həyatlik wə qirimaslikni yoruklukta ayan kıldi. **11** Mən bolsam əllərgə bu hux həwərning jakarqisi, rosuli wə təlim bərgüqisi bolup təyinləngən. **12** Mən xu səwəbtin hazırkı bu harlik-muxəkətlərnı tartmaqtimən. Lekin buningdin nomus kılmaymən; qünki mən kimgə etikad kılojanlikimni bilimən həmdə Uning manga tapxurojan amanitini xu künqığə sakliyalaydiojanliqığə qadir ikənlikigə ixəndürüldüm. **13** Məndin angliojan saqlam təlim səzlirining nəmunilik bir üzündisini saklap, Məsih Əysada bolojan muhəbbət wə etikad bilən qing tutkin; **14** bizdə makanlaxkan Mukəddəs Rohqa tayinip sanga tapxurulojan xu güzəl amanətni sakla. **15** Sən bilginingdək, Asiya əlkisidiki [etikadqilarning] həmmisi [degüdək] məndin yüz ərıdi. Ularning arisida Figelus wə Hermogenesmu bar. **16** Rəb Onesiforning ailisidikilirigə rəhim-xərkət kərsətkəy. Qünki u mening məhbus bolojanlikimdin həq nomus kılmay kəp kətim meni yoklap səyündürdi. **17** U Rim xəhırigə kəlgində meni tapkuqə kəp izdəp awarə boluptu. **18** Rəb xu künidə uni Əzidin rəhim-xərkətkə muyəssər kılojay; uning Əfəsus xəhıridə manga kərsətkən hizmətlirining qanqilik ikənlikini obdan bilisən.

2 Xunga əy oqlum, sən Məsih Əysada bolojan mehir-xərkətkə tayinip küqlük bol; **2** wə sən kəp guwahqilar aldidə məndin angliojanliringni həm ixənqlik həmdə baxqilaroqimu təlim berələydiojan adəmlərgə amanət kılojin. **3** Əysa Məsihning yahxi jəngqisi bolux süpitidə,

harlik-muxakkatni ez hæssang boyiqə ortak tartqin.

4 Jəngqi boləjan kixi ezini əskərlikkə tizimliəjan sərdarini razi qilix üqün adəttiki turmux ixlirini əzigə hələk qiliwalmasliki kerək. **5** Musabikigə katnaxқан tənһərəkətqimu musabikə qaidilirigə riayə qilmisa, oqəlibə tajiə erixəlməydu. **6** Əjir singdürgən dehqan һosulidin birinqi bolup bəһrimən boluxi tegixliktur. **7** Bu səzlim üstidə yahxi oyla, xuning bilən Rəb sanga һəmmə ixta yorutidu. **8** Sən Dawutning nəslə boləjan, əlümdin tirilgən Əysa Məsiһni mən yətküzüwatқан hux һəwər boyiqə esingdə qing tut. **9** Bu hux һəwərni dəp kəp harlik-muxakkət qekip, һəтта jinayətqi һesablinip kixənlip yatimən. Һəlbuki, Hudaning səz-kalami һeq kixənlənməydu! **10** Əmdi mən dəl xu səwəbtin, [Huda] talliəjan bəndilərnin Məsiһ Əysada boləjan nijatқа mənggülik xan-xərəp bilən erixixi üqün һəmmə ixқа bərdaxliq berimən. **(aiōnios g166)** **11** Təwəndiki bu səzlər ixənqliktur: — «Uning bilən billə əlgənəkənmiz, Uning bilən һayatta billə yaxaymiz. **12** Qiyinqiliklarə bərdaxliq bərsək, Uning bilən billə һəküm sürimiz. Biz uningdin tansak, Umu bizdin tanidu. **13** Biz Uningə sadakətsizlik qilsakmu, U yənila sadakətliktur; Qünki U Əzidin һeq tanalməydu». **14** Bu ixlarni dawamliq [qerindaxlarning] səmigə selip, ularni Rəb aldida bimənə səzlər üstidə talax-tartix qilmasliqni əstaydillik bilən aghəlandurəjin. Bundak talax-tartixlarning һeqқandak paydisi bolmayla qəlməy, bəlki angliəuqilarni nabut qilidu. **15** Usta tikimqi rəhtni toqra piqқandək һəqikət səzini durus qüxəndürüp, əzüngni Huda aldida təstiklənoqudək, yərgə

qarap qalmaydigan mahir bir xizmatkar qilib korsitixka intilip kongul koyojin; **16** lekin iplas, quruk gaplardan neri tur. Qunki bundak gaplarni qilouqilar beribir tehimu ihlassizlikqa qomup ketidu. **17** Muxundaklarning gapliri huddi marazdak tezla yamrap ketidu. Himeneyus wa Filetoslar mana xundaklarning iqidiki ikkisidir; **18** ular haqiqatdin qatnab, olganlarning tirilixi degan bu ix allikaqan yuz berip boldi, daydu, xundakla bezilarning etikadini oqulitidu. **19** Halbuki, Hudaning mazmut uli qing turmakta. Uning ustiga mehür bilan: «Rab Özigä täwä bolojanlarni tonuydu» wa «Rabning mubarak namini lawzigä alidojanlarning hammaisi razilliktin kol üzsun» dap mehürlengendur. **20** Bay-bayaxat adomning öyida pakat altun wa kümük qaqa-qurqularla amas, yaqraq, sapal qurqilarmu bolidu. Qaqa-qurqularning beziliri atiwarlinidu, beziliri pas körülidu. **21** Ögar bir kixi özini undaklarning kiridin tazilap haliy qilsa, u mukaddas qilinojan, hojayinimizoga yaraydigan qaqidäk, harqandak güzäl ixlaroga täyyar bolidu. **22** Xunglaxqa, yaxlikning arzu-hawasliridin özüngni qaqurojin, pak kalb bilan Rabga nida qilouqi bilan billä haqqaniylik, ixanq-etikad, mehür-muhabbat wa tinq-hatirjamlikni qoolixip izdä. **23** Lekin ahmiqana, bilimsizlikdin qikqan talax-tartixlaroga arilixixni rät qil, qunki bundak ixlarning jedäl teriydijanlikini bilisen. **24** Ömdiliktä Rabning quli jedällaxmasliki, balqi hamma kixilergä mulayim-mehriban, talim berixkä mahür, sawr-taqatlik boluxi keräk; **25** xuning bilan öz-özige qarxi bolojanlaroga u Huda balqim ularoga haqiqatni tonup yetixige towa

kilidioqan kəlbni berər dəp, məmin-mulayimlik bilən nəsihət kılsun; **26** bundak boloqanda ular uyqusini eqip, əzlrini öz muddiasioqa əməl kılixqa tutqun kıloqan İblisning tuzikidin kutulalaydu.

3 Əmma xunimu bilginki, ahir zamanlarda eoqir künlər bolidu. **2** U qaoqdiki insanlar əznila oylaydioqan, pulpərəs, mənəmənqi, həkawur, kupurluk kılidioqan, ata-anisining səzini tingximaydioqan, tuzkor, iplas, **3** kəyümsiz, kəqürümsiz, təhməthor, əzini tutalmaydioqan, wəhxiy, həyr-sahawətlikkə düxmən, **4** satqun, təlwə, xəhrətpərəs, huzur-hələwətni Hudadin yahxi kəridioqan, **5** sirtki kıyapəttə ihlasmən boluwelip, əməliyəttə ihlasmənlikning kudritini inkar kılidioqan bolidu. Bundaklardin yirək tur. **6** Qünki ularning arisidiki bəzilər əymu-əy soqunup kirip, gunahlar bilən besiloqan, hərhil xəhwət-həwəslərnin quli bolup qaloqan nadan ayallarni azdurup əzigə əsir kılidu. **7** Bundak ayallar daim təlim alsimu, hərgiz həkikətni tonup yetəlməydu. **8** Əmdi Yannis bilən Yambris Musa pəyojəmbərgə qandak qarxi qikqan bolsa, bu [azduroquqilarmu] həkikətkə xundak qarxi qikidu. Ular zəhin-kəngülliri qirigən, etiqad jəhəttə daxkal dəp ispatlanoqan kixilərdur. **9** Lekin əmdi ular bu yolda aloqa ilgiriliyəlməydu; qünki [Yannis bilən Yambris]ning hamaqətlili oquq kəringəndək, bularningmu həmmigə kərunidu. **10** Lekin sən bolsang mening təlimim, yürux-turuxum, məqsət-iradilirim, ixənq-etiqadim, səwr-takitim, mehir-muhəbbitim, qidamlikim, mən uqrioqan ziyankəxlilər wə azab-oqubətlərgə, jümlidin Antakya, Koniya wə Listra xəhərliridə yüz bərgənlərgə tolimu

kəngül bəlüp kəlding, xundakla mən bərdaxlik bərgən xunqə ziyankəxlidlərdin toluq həwiring bar; Rəb ularning həmmisidin meni kütquzdi. **12** Dərwəkə, Məsih Əysada ihlasmən həyat kəqürüxkə iradə tikligənlərninğ həmmisi ziyankəxlikkə uqraydu. **13** Lekin rəzil adəmlər wə ezitkukazzaplar bəribir baxqilarnimu aldap, əzimu aldinip, baroanseri əsəbiylxidü. **14** Lekin sən bolsang, əgəngən wə toluq ixəndürülgən həkikətlərdə qing tur; qünki bularni kimdin əgəngənlikinğni bilisən, **15** həmdə balilik qaoqliringdin tartipla mukəddəs yazmilarni bilip kəlding; bularning sanga Məsih Əysaoğa baolanoğan etikad arkilik bolənan nijat toqruluk seni dana qilalaydioğanlikini bilisən. **16** Pütkül mukəddəs yazmilarning həmmisi Hudaning Rohining yolyoruk-ilhəmi bilən yeziloğan bolup, u təlim berix, tənbiğ berix, hataliklarni tüzitix wə kixilərnəni həkqəniyətlə yolioğa baxlaxqə paydiliktur. **17** Bular arkilik Hudaning adimi toluq qorallinip, barlik yahxi əməllərnəni qilixqə təyyar bolalaydu.

4 Mən Huda həmdə tiriklər bilən əlüklərnəni sorəq qilixqə təyyar turidioğan Məsih Əysaning aldidə, xundakla Uning qayta ayan boluxi wə Uning Əz padixəhlikə bilən sanga xundəq əgəh qilip tapiləymənki, **2** [Hudaning] səz-kalamini jakarla; wəqit-pursət yar bərsun-bərmisun, uningə jiddiy qəra. Toluq səwr-təqət wə təlim-əqidə bilən nəsihət qiloğin, tənbiğ bərgin, riqəbtəndürğin. **3** Qünki xundəq bir zaman keliduki, insanlar saqlam təlimni anglaxqə qidiməy, bəlki quləqlirioğa hux yəqidioğan səzlərnəni anglax üqün ətrəpioğa əz xəhwət-həwəslirigə uyğun təlim bərgüqilərnəni toplaydu. **4** Ular həkikətkə

qulak salmay, əpsanilərnı tıngxaxqa burmilinip ketidu.

5 Lekin sən hərqandak əhwalda oyçaq tur, hərlik-muxəkkətlərgə bərdaxlık bər, hux həwərqining wəzıpisini orunda, tapxurulojan hizmitingni hər tərəptin toluq ada qılojin. **6** Qünki özümgə kəlsəm, jenim qurbanlıkning «xarab hədiyə»sidək təkülıdıojan waqti yetip kəldi, mening bu dunyadin ketix waqtımmu yekinlaxti. **7** Güzəl kürəxni mən qilip boldum, yügürüx musabıqisining mənzilini besip boldum, birdinbir etikadni qing saxlap kəldim. **8** Həzir həkkaniylikning [oələibə] taji mən üqün saxlinip turmaqta. Uni, həkkaniy soraqqi bolojan Rəb xu künidə manga, xundakla yaloquz mangila əməs, Uning kelip ayan boluxioja təlpünüp turojanlarning həmmisigə in'am qilip kiygüzidu. **9** Imkaniyətning bariqə yenimoja tezdin yetip kəl. **10** Qünki Demas bu hazırkı dunyani tama qılojanlıki üqün meni taxlap Tesalonika xəhirigə kətti. Kriskis Galatiya əlkisigə, Titus Dalmatiya əlkisigə kətti. (aiōn g165) **11** Yenimda yaloquz Luka qaldi. Markusni özüng bilən birgə elip kəl, qünki u hizmətlirimdə manga kəp əskatidu. **12** Tikikusni bolsa əfəsus xəhirigə əwətiwəttim. **13** Kelixingdə Troas xəhiridə Karpusning yenioja kaldurup qoyojan yepinqam bilən kitablarni, bolupmu oram terə yazmilarni billə alojaq kəlgin. **14** Miskər Iskəndər manga tola əskilik qildi. Rəb uningoja qilmixlirioja layik yandurmay qalmaydu. **15** Sən həm uningdin həoxyar bol; qünki u biz yətküzgən səzlimizgə kattik qarxilik kərsətti. **16** Tunji ketimlik soraqta mening aqliniximoja yardım qilidiojan həqkim qikmidi, həmmisi meni taxlap kətti. Bu ix ularoja hesablanmiojay! **17** Lekin Rəb mening

bilən billə turup, mən arkilik Injil jakari toluq kilinip, bu yərdiki barlik yat əlliklərdin boləlanlarning anglixi üqün meni küqləndürdi; xuning bilən mən xirning aqzidin kutkuziwelindim. **18** Rəb meni barlik rəzil ixtin kutkuzup, əxtiki padixahliqioqa sak yətküzidu! Xan-xərap Uningoqa əbədil'əbədgiqə mənsup boləqay! Amin! (aiōn g165) **19** Priska bilən Akwilaoqa wə Onesiforning ailisidikilərgə məndin salam eyt. **20** Erastus Korint xəhiridə qaldi. Lekin Trofimus kesəl bolup qaləlanliktin, uni Miletus xəhiridə qaldurup qoydum. **21** Qix qüxüp kətküqə imkaniyətning bariqə bu yərgə kəlgin. Yubulus, Pudis, Linos, Klawdiya wə barlik qerindaxlardin sanga salam. **22** Rəb əysa Məsih roħing bilən billə boləqay! Mehir-xəpkət silər bilən billə boləqay!

Tituska

1 Hudaning tallioqanlirioqa amanat bolqan etiqad wə ihlasmənlikkə elip baridioqan həkikətning bildürülüxi üqün, Əysa Məsihning rosuli qilip təyinlängən, Hudaning quli bolqan mənki Pawlustin sanga salam — **2** (bu etiqad wə həkikət mənggülik həyatka baqlanoqan ümidni elip kelidu; bu mənggülik həyatni mutlək yaloqan eytmaydioqan Huda həmmə dəwr-zamanlardin ilgirila wədə qiloqanidi; (aiōnios g166) **3** lekin [həzir] wədisining waqti kelip Qutkuzoquqimiz Huda buning kalam-həwirini Əz əmri bilən manga tapxuroqan jakar arkilik axkarilidi) **4** — ortaq etiqadimizda əz oqlum bolqan Tituska salam! Huda'Atimiz wə nijatkarimiz Məsih Əysadin sanga mehixəpəkət wə hatirjəmlilik bolqay! **5** Seni Kret arilida qalduruxtiki səwəb, orundilip bolmioqan ixlarni bir tərəp qilixing üqün wə hər xəhərdə sanga tapiloqinimdək jamaətkə aksaqallarni təyinlixing üqün idi. **6** Aksaqallikka təyinlinidioqan kixi əyibsiz boluxi, bir ayallik, pərzəntliri bolsa etiqad qiloquqi boluxi wə ixlirida xallaklik qilidioqan yaki [ata-anisioqa] boysunmaydioqan əyibliri bolmioqan boluxi kerək. **7** Qünki jamaətning yetəkqisi Hudaning [ailisigə] oqjidar bolux süpitidə, əyibsiz boluxi kerək; baxbaxtaq əməs, terikkək əməs, haraq-xarabka berilgən əməs, zorawan əməs, nəpsaniyətqi əməs, **8** bəlki mehmandost, sahawətlik, yahxilikni səyidioqan, salmaq, adil, ihlasmən wə əzini tutuwaloqan boluxi lazim. **9** U yənə saqlam təlim bilən rioqbət-təsəlli berix üqün wə qarxi qikquqilaroqa rəddiyə berix üqün, tapxuruloqan təlimdiki ixənqlik kalam-səzdə qing turuxi kerək. **10** Qünki

hazir bimənə söz kilidiojan, kixilərnin kənglini owlap ezitkülük kilidiojan, öz beximqilik kilidiojan kəpligən kixilər bar, bolupmu hətniliklərdin qikқанlar bar. **11** Ularning aozini etix kerək; qünki ular haram dunyani dəp ęgitixkə tegixlik bolmiojan təlimlərnin ęgitip, hətta pütün aililərnin nabut qilmaqta. **12** Xulardin biri, yəni [Kret arilidikilərnin] ęzining bir pəyoqəmbiri: «Kretlar həmixə yalojan səzləydiojanlar, wəhxiy haywanlar wə hurun toymaslardur» degən. **13** Bu guwahlik həkikəttur; xunga ularning etikadta saqlam turuxi üqün, xundakla Yəhudiy əpsanilərgə wə həkikəttin qətnigənlər tokuwaləjan insaniy kaidə-bəlgilimilərgə kulak salmasliki üqün ularni kattik əyiblər aghlandırojin. **15** Pak kixilər üqün həmmə nərsə pak; lekin buləjanəjan napaklar wə etikadsizlar üqün heqқandak nərsə pak əməstur. Qünki ularning oy-pikrlirimu, wijdanimu buləjinip kətkən. **16** Ular Hudani tonuymiz dəp dawrang qilsimu, lekin əməlliridə Uningdin tanidu; qünki ular yirginqliklər, heqgəp anglimaydiojanlar, heqқandak yahxi ixlarnin qilixқа yarimaydiojanlardur.

2 Lekin sən bolsang saqlam təlimgə қandak uyojun yaxaxni ęgitixing kerək. **2** Yaxanojan ərlərgə, hoxyar, salmaq, təmkin, etikadta, mehır-muhəbbəttə wə səwr-takəttə saqlam boluxni tapiliojin. **3** Xuningdək, yaxanojan ayallaroja yürux-turuxta ihlas-mukəddəslikkə layik boluxni, qeqimqilik qilmasliqni, harak-xarabқа berilməydiojan boluxni, güzəl ixlarnin ęgətküqilər boluxni tapiliojin. **4** Buning bilən ular yax ayallaroja ərlirigə keyünux, balilirioja keyünux, salmaq bolux, pak bolux,

əy ixlirini puhta kılıx, mehriban bolux wə əz ərlirigə boysunuxni ɛgitəlaydu. Xundak bolɔqanda Hudaning sɛzi kərilanmaydu. **6** Xuningdək yax ərlərnimu salmaq boluxka jekiligini. **7** Əzūngmu həmmə ixta gūzəl əməlliring bilən ularoqa ũlgə bolɔqin; təlim bərginingdə pak-diyənətlik, eoqir-besik bolup, **8** heqkim kəsür tapalmaydiɔqan, saɔlam sɛzlərnə yətküzgin; buning bilən, kərxə qikkūqilar biz toɔruluk yaman gəp kılıdiɔqan yərnə tapalmay hijil bolidu. **9** Kullarəqa əz hojayinlirini həmmə ixta kənətləndürüp ularəqa boysunuxni ɛgətkin. Ular gəp yandurmay, **10** ooqrilik kılmay, əzlrining hər jəhəttə ixənqlik ikənlikini kərsətsun. Ular buning bilən Kutkuzoquqimiz Hudaning təlimatiəqa hər jəhəttin zinnət bolidu. **11** Qūnki Hudaning nijatni barlik insanlarəqa elip kelidiɔqan mehīr-xəpkiti ayan boldi; **12** u bizgə ihlassizlik wə bu dunyaning arzu-həwəslirini rət kılıp, həzirki zamanda salmaq, həkkanıy, ihlasmən həyatni ətüzüximiz bilən, **(aiōn g165)** **13** uluɔq Huda, nijatkarimiz Əysa Məsihning xan-xərəp bilən kelidiɔqanlikiəqa boləqan mubarək ũmidimizning əməlgə exixini intizarlik bilən kütüxni ɛgitidu. **14** U bədəl tələp bizni həmmə itaətsizliklərdin azad kılıx həmdə bizni əzi ũqūn pak kılıp, Əzigə mənəsup boləqan, yaxhi əməllərgə kızıqin intilidiɔqan həlk kılıxka biz ũqūn kurbən boldi. **15** Barlik həkukungni ixlitip bu ixlarnə jakarlap eytkin, nəsihət berip jekiligini wə aqahlandıroqin. Həqkim seni kəmsitmisun.

3 [Jamaəttikilərgə] xuni əslitip turoqinki, ular həkūmranlarəqa wə həkukdarlarəqa boysunup, xularning sɛzini anglisun, hərəkəndək yaxhi əməllərnə kılıxka təyyar

tursun, **2** heqkimning yaman gepini qilmisun, jedalhor bolmisun, mulayim bolsun, hamma adamga har jehatta meminlik kersatsun. **3** Qunki biz ozimizmu aslida nadan bolup, itaatsiz, azduruloqan, harhil xahvat-hawaslarning ham lezzatlarning kuli bolqan, razillik va hasathorluk iqida yaxioqan, noprattlik bolqan ham bir-birimizdin noprattlinidoqlaridin iduk. **4** Birak Kutkuzoquqimiz Hudaning insanoqlariga bolqan mehribanliki va mehirmuhabbiti ayan boluxi bilan, **5** (ozimizning kandaktur haqqaniy amallirimiz bilan amas, balki Uning rahim-xapkiti bilan) yengidin tuquluxta yuyuxliri va Mukaddas Rohga yengilixi arkilik U bizni kutkuzdi; **6** bu Rohni Huda Nijatkarimiz Əysa Məsih arkilik wujudimizga mol kuydi. **7** Bu arkilik, Hudaning mehirmuhabbiti bilan haqqaniy kilinip, manguylik hayatga erixix umidini tutkan mirashorlar bolduk. (aiōnios g166) **8** Bu sezlər ixanqliktur va bu haqiqatlarni alahida takitlixingni talap kilimən. Xundaq kilojiningda, Hudaga etikad kilojanlar ozlirini yahxi amallarni kilixka berilixka kongul belidu. Bu ixlar insanoqlar uqun guzel va paydilik. **9** Birak ahmikanə munazirilər, nəsəbnamilərdiki [kuruq gəplər], jedal-majralar, Təwrat qanunioqla munasiwətlilik talax-tartixlardin ozungni neri tutkin; qunki bular paydisiz va biməniliktur. **10** Ariogla belgungilik kilouqi adəmni bolsa bir-ikki qetim agahlanduroqandin keyin uning bilan bolqan bardi-kəldini uziwət; **11** qunki bundaqla adəmni haqiqəttin qətnidi, gunah sadir kiliwatidu, xundaqla ezini ezi jazaogla məhkum kilojan dəp bilisən. **12** Artemasni yaki Tikikusni sanga mangduroqanda, mumkin kədər

tezrək Nikopolis xəhriyə məning yemiməyə kəlgin, qünki u yərdə kixliməkqi boluwatimən. **13** Adwokat Zenas bilən Apollosning səpirigə kəngül bəlüp himmitingning bariyə uzatqin; kəm-kütiliri bolsa, ularning həjitudin qikqin. **14** Bizning qowmimiz mewisiz qalmasıliki üçün həjətmənlərgə yərdəm qilip, əzlrini güzəl əməllərni qilixkə beqixlaxni əgənsun. **15** Yenimdikilərninğ həmmisidin sanga salam. Etikədtə bizni səyidiqalarəyə salam eyt. Məhir-xəpkət həmmingləyəyə yar boləyə!

Filemonoʻja

1 Məsih Əysaning məhbusi mənki Pawlus wə qerindiximiz Timotiydin səyümlükimiz wə hizmətdiximiz Filemonoʻja **2** wə singlimiz Afiyoʻja, səpdiximiz Arkippuska wə öyüngdə yioʻjilidioʻjan jamaətkə salam! **3** HudaʻAtimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin silərgə mehır-xəpkət wə hatırjəmlük boləy! **4** Rəbbimiz Əysaoʻja wə barlik mukəddəs bəndilərgə boləjan mehır-muhəbbiting wə ixənq-etikadingni anglap, mən dualirimda həmixə seni yad etip turuwatimən, sən üqün təxəkkür eytimən; **6** Bizgə nesip boləjan, Məsihni uluʻlaydioʻjan barlik yahxi iltipatni toluq tonup yetixing bilən, sening etikadning əməlliridə mərdlərgə ortaklixixing küqəytilsun dəp dua qilimən. **7** Qünki sening mehır-muhəbbiting mangu zor huxallik wə rioʻbət elip kəldi; qünki i qerindixim, mukəddəs bəndilərnin iq-baoʻjirliri sening arkilik kəp səyündürüldi. **8** Xunga, gərgə seni layik ixni qilixka buyruxka Məsihdə jürʻətlik bolalisammu, **9** lekin yənla muhəbbətning türtkisi bilən mənki qeri Pawlus həmdə hazirmu Əysa Məsihning məhbusi bolux süpitidə sangə iltimas qilip ötünüxnə layik kərdum — **10** kixənlərdə turup tuoʻqan balam, yəni Onesimus toʻqruluk iltimasim bar. **11** U burun sangə paydisiz boləjan bolsimu, əmma hazır sangimu, mangimu paydiliktur. **12** Mən hazır uni — janjigirimni sening yeningoʻja qayturup əwətimən. **13** Hux həwərnə dəp kixənlərdə turoʻjinimda uni sening ornungda mening hizmitimdə boluxka yenimda qaldurup qaloʻum bar idi; **14** birak sening razilikingni almay həqnemini qiloʻum yok; xundak qiloʻanda sening mangu qiloʻjan yaxhiliking

məjburiy əməs, bəlkə razimənlik bilən bolidu. **15** Qünki sening Onesimustin waqitlik məhrum bolqiningning səwəbi, bəlkim dəl sening uningqə əbədil'əbədgiqə nesiwə boluxung üqün idi. (aīōnios g166) **16** Mening xundak deginim, uningqə kəl qatarida əməs, bəlkə kuldin kəp üstün — mangu nəqədər səyümlük, xundakla sanga tehimu xundak bolidiqan (insaniy munasiwətlər bilən həm Rəbdə bolqan munasiwət bilən), səyümlük kerindax qatarida igə bolisən; **17** xuning üqün, əgər sən meni həmdax qatarida kərsəng, uni meni qəbul qiloqandək qəbul qiloqin. **18** Əgər burun u sanga birər yolsizlik qiloqan bolsa yaki sanga kərzdar bolqan bolsa, buni mening hesabimoqə yazoqin. **19** Mana mənki Pawlus bu səzləni öz qolum bilən yeziwatimən: kərzi bolsa özüm qayturimən; lekin mən sanga özüngning jening bilən mangu kərzdar bolqiningni tiloqə almaymən. **20** Xunga, əy kerindixim, mən Rəbdə səndin mənəpətkə erixməqimən; iq-baqirlirimni Məsihdə səyündürgin. **21** İxənqim sezümni anglaydiqanliqingqə kamil bolup wə sorioqanlirimdin artuq orunlaydiqanliqingni bilip, sanga muxundak yazdim. **22** Bulardin baxqa, mangu turaloqu jay təyyarlap qoyoqin. Qünki dualiringlar arkilik mening silərgə qayturup beriliximni ümid qilimən. **23** Əysa Məsihkə hizmət qiloqanliqi üqün zindandixim bolqan Əpafra, **24** hizmətdaxlirim Markus, Aristarhus, Demas wə Lukalardin sanga salam. **25** Rəbbimiz Əysa Məsihning mehİR-xəpkiti rohinglaroqə yar bolqay!

Ibraniylarğa

1 Huda burunķi zamanlarda ata-bowilarğa pəyoğəmbərlər arkilik türküm-türküm boyiqə wə nuroğun yollar bilən səz kılğan bolup, **2** muxu ahirķi künlərdə bolsa bizgə Oqlı arkilik səzlidi. U Oqlını pütkül məwjudatning mirashori kılıp bekətkən, Uning arkilik kainatlarni yaratқан. (aiōn g165) **3** U Hudaning xan-xəripidin parlığan nur, Uning əyniyitining ipadisidur, U qüdrətlik səz-kalami bilən pütkül kainattiki məwjudatni öz ornida turoquzuwatқан bolup, U gunahlarıni tazilax hizmitini ada kılğanidin keyin, ərxтики xanu-xəwkət igisining ong yenida olturdi. **4** Xuningdək, U pərixtilərdin kəp üstün nam-mərtiwigə miras bolup, ulardin xunqə yüksək turdi. **5** Qünki Huda [mukəddəs yazmilarda] pərixtilərninğ kaysisiğə: «Sən Mening Oqlumdursən, bügün Mən Seni tuğdurdum», wə yənə: «Mən Uningğa Ata bolimən, Umu Manga Oqlul bolidu» degənidi? **6** Uning üstigə, U Əzining tunjisini yər yüzigə əwətkəndə, «Barlık pərixtilər Uningğa səjdə kilsun» degən. **7** U pərixtilər toqruluk: — «U pərixtilirini xamallar, Hizmətkarlırini ot yalkuni kılıdu», degənidi; **8** lekin Oqlı həkķidə bolsa Uningğa mundaq degən: — «Sening təhting, i Huda, əbədil'əbədliktur; Sening padixahlıķingdiki xahənə hasang adalətning hasisidur. (aiōn g165) **9** Sən həkķaniyətni səyüp, rəzillikkə nəprətlinip kəlgənsən; Xunga Huda, yəni Sening Hudaying Seni həmrəhliringdin üstün kılıp xadlık meyi bilən məsih kildi». **10** Huda Oqlığə yənə mundaq degən: — «Sən, i Rəb, həmmidin burun zeminning ulini salding, Asmanlarni bolsa kolliring

yasioqandur; **11** Ular yok bolup ketidu, Lekin Sən mænggü turisən; Ularning hëmmisi kiyimdäk konirap ketidu; **12** Sən ularni ton kəbi yögəp qoyisən, Xunda ular kiyim-keqək yənggüxləngəndək yənggüxlinidu. Birək Sən mænggü əzgərmigüqidursən, Yilliringning tamami yoktur». **13** Yənə, U qaysibir pərixtigə: — «Mən Sening düxmənliringni təhtipəring kilmioquqə, Mening ong yenimda olturisən» — degənidi? **14** Xundək ikən, pərixtiləarning hëmmisi pəkət nijatka miraslik kılıdioqanlar üqün hizmət kılıxka [Huda tərıpidin] əwətilgən hizmətqi rohlar əməsmu?

2 Bu səwəbtin, allıkandək yol bilən [həkiqiy yoldin] teyilip kətməslikimiz üqün, anglioqan həkiqətlərgə tehimu etibar kılıximiz lazim. **2** Qünki pərixtilər arkilik yətküzülgən söz-kalamning turaklik ikənliki ispatlanoqan həmdə uningoqə hər bir boysunmaslik wə itaətsizlik kılıx tegixlik jazaqə tartilidoqan yərdə, **3** xunqə uluq kutkuzux-nijatka etibar bərmisək, biz kəndəkmu [jazadin] keqip kutulalaymiz?! Qünki bu nijatning həwiri dəsleptə Rəb arkilik ukturuləqan, həm uning həklikini biwasitə anglioqanlarmu bizgə təstiklioqan; **4** uning üstigə Huda bexarətlik alamətlər, karamətlər wə hər hil kudrətlik məjizilər arkilik, xundəkla Əz iradisi boyiqə Mukəddəs Rohning ata kılıqan iltipatliri bilən təng buningəqə guwahlik bərgən. **5** Biz dəwatқан kəlgüsi dunyani Huda pərixtiləarning baxkuruxioqə ötküzüp bərgini yok; **6** bəlki bu həktə [mukəddəs yazmilarning] bir yeridə birəylən mundək guwahlik bərgəndur: — «[I Huda], insan degən nemidi, Sən uni seqinidikənsən? Adəm balisi nemidi, Sən

uning yenioq kelip yoqlaydikansən? 7 Qünki Sən uning ornini pərixtilərninɡkidin azoqinə təwən bekitkənsən, Sən uningqə xan-xərəp wə xəhrətlərnə taj kəlip kiydürdüngsən; Uni qolung yasioqanlarnə idarə kəlixkə tikliding; 8 Sən barlik məwjudatlarnə uning puti astida boysunduroqansən». Əmdi «barlik məwjudatlarnə uning puti astida boysunduroqansən» degini, heqkəndək nərsə uningqə boysunmaslikkə qaldurulmioqan, degənlaktur. Birək, həzirqə məwjudatlarninɡ həmmisiningla uningqə boysunoqanlikini tehi kərməywətimiz. 9 Lekin biz üqün pərixtilərdin «azoqinə wəqit təwən qilinoqan», əlüm əzəblirini tartqanlikü üqün həzir xan-xərəp wə hərmət taji kiydürlüqən əysəni kərgüqi bolduk; qünki U Hudəninɡ məhür-xəpki bilən həmməylən üqün əlümning təmini tetidi. 10 Qünki pütkül məwjudatlar Əzi üqünmu həm Əzi ərkilikmu məwjut bolup turuwatqan Hudəqə nisbətən, nuroqun oqullarnə xan-xərəpkə bəxliqəndə, ulərninɡ niqətininɡ yol bəxliqəuqisini əzəb-əqubətlər ərkilik kəmələtkə yətküzüxkə ləyik kəldi. 11 Qünki pək-mukəddəs Qiləuqi bilən pək-mukəddəs qilinoqanlarninɡ həmmisi dərwəkə əhxəx Birsidin kəlgəndur; xuning bilən U ulərnə «qerindəx» dəyixtin nomus qilməydu. 12 Huddi U [Hudəqə (mukəddəs yazmilərdə yeziləndək)]: «Nəminɡni qerindəxlirimoqə jəkərləymən, Jəmət iqidə Sənə nəhxilərdə küyləymən» degən. 13 U yənə: «Mən sənə təyinimən» wə «Qəranglar, mənə Mən bu yərdə Huda Məngə ətə qiləqən pərzəntlər bilən billə» degən. 14 Pərzəntlər bolsə ət bilən qəndin tənlək boləqəqə, Oqulmu [xu pərzəntlərninɡkigə] əhxəxlə ət wə qəndin

tənlilik boldi. Bunday qilixtiki məqsət, U əlüm arqililik əlüm hokukini tutqan Iblisning küqini bikar qilip, **15** əmür boyi əlüm qorqunqidin kullukqa tutuloqlarning həmmisini azadliqqa qikirix üqün idi. **16** Qünki U dərwekə pərixtilərgə əməs, bəlki İbrahimning əwladliriqə tutixidu; **17** Xuning üqün, U Hudaqə ait ixlarda rəhimdil wə sadik bax kaqin boluxi üqün, həlkning gunahlrining kəqürüm qurbanliqini berəlixü üqün, U hər jəhəttin qerindaxliriqə ohxax qilinixi kerək idi. **18** Qünki Əzi sinaklarni Əz bexidin kəqürüp, azab-okubət qəkkən boləqəqqa, U sinaklarqə duq kəlgənlərgimu yardəm berələydu.

3 Xundak ikən, əy mukəddəs qerindaxlar, ərxin boləqan qaqirikqə ortaq nesip boləqanlar, əzimiz etirap qiləqan Rosul wə Bax Qəhin, yəni Əysaqə kəngül qoyup qaranglar. **2** Huddi Musa [pəyoqəmbər] Hudaning pütün ailisidə hizmət qiləqanda Hudaqə sadik boləqandək, umu əzini təyinləp hizmətkə Qoyuqiqə sadik boldi. **3** Lekin əyni bərpa qiləquqi əzi bərpa qiləqan əydinmu artuk xəhrətkə sazawər boləqinidək, Umu Musadin artuk xan-xərpəkə layiqtur. **4** Qünki həmmə əyning bərpa qiləquqisi bardur; lekin pütün məwjudatning bərpa qiləquqisi bolsa Hudadur. **5** Musa bolsa hizmətkar saləhiyiti bilən Hudaning pütün ailisidə sadiklik bilən keyinki axkarilindiqəqan ixləqə guwahlik berix hizmitini qiləqan. **6** Lekin Məsih bolsa Hudaning ailisigə Oqul saləhiyiti bilən həküm süridu; wə əgər biz jasaritimiz wə ümidimizdin boləqan iptiharliqni ahiriqiqə qing tutsaq, dərwekə Hudaning axu ailisigə təwə boləqan bolimiz. **7** Xunga, [mukəddəs yazmilarda] Mukəddəs

Rohning deginidək, Bögün, əgər silər [Hudaning] awazini anglisanglar, **8** Əyni qaqlarda Uni oqəzəpləndürüp, qəlbayawanda Uni sinioqan künidikidək, Yürikinglarni kattik qilmanglar! **9** Mana xu yərdə ata-bowiliringlar Meni sinidi, ispatlidi həm Mening qiloqanlirimni kirik yil kərüp kəlgənidi. **10** Mən xu dəwrdin bizar bolup: — «Bular kənglidə daim adaxqanlar, Mening yollirimni heq bilip yətmigən. **11** Xunga Mən oqəzəplinip kəsəm iqip: — «Ular Mening aramliqimoqa kət'iy kirməydu» dedim». **12** Əmdi kərindaxlar, heqkaysinglarda yaman niyətlilik wə etikadsiz kəlb bolmisun, xundakla uning mənggü həyat Hudadin yüz ərüməslilikigə kəngül bəlunglar; **13** pəkət «bögün»la bolidikən, heqkaysinglar gunahning azduruxliri bilən kənglünqlarning kattiklaxmasliki üqün hər küni bir-biringlarni jekilənglar. **14** Dəsləptiki hatirjəmlikimizni ahirqə qing tutsakla, dərwəqə Məsih bilən xerik bolqan bolimiz. **15** Yukirida eytiloqinidək: — «Bögün, əgər silər [Hudaning] awazini anglisanglar, Əyni qaqlarda [Uni] oqəzəpləndürgən künidikidək, Yürikinglarni kattik qilmanglar!» **16** (Əmdi Uning awazini anglap turup, Uni oqəzəpləndürgənlər kimlər idi? Musa pəyoqəmbərning yetəkqilikidə Misirdin [qutulup] qikqan axu [Israillarning] həmmisi əməsmu? **17** U kirik yil kimlərgə oqəzəpləndi? Yənila xu gunah ətüzüp, yikilip jəsətliri qəldə qaloqanlaroqa əməsmu? **18** Xundakla U kimlərgə Əz aramliqimoqa kət'iy kirməysilər dəp kəsəm kildi? Əzigə itaət qilmioqanlarni əməsmu? **19** Xunga bulardin kərüwalalaymizki, ularning [aramlikqa] kirməsliki etikadsizliki tüpəylidin idi).

4 Əmdi Uning aramliqioja kirip bəhrimən bolux toorisiidiki wədisi [bizgə] kalduruloqandin keyin, aranglardiki birərsiningmu uning nesiwisidin qüxüp kəlixidin qorkunqta ehtiyat kilyayli. **2** Qünki hux həwər huddi [qəldiki Israillaroja] anglitiloqandək bizlərgimu anglitildi. Ləkin ularning anglijoanliri etikad bilən yuoturulmioanliktin, söz-kalamning ularoja heqkandək paydisi bolmiojanidi. **3** Qünki bu aramliqka kirgənlər bolsa — etikad kijoan bizlərmiz. Huddi Hudaning eytkinidək: «Xunga mən oəzəplini kəsəm iqip: — «Ular Mening aramliqimoja kət'iy kirməydu — degən». Hudaning əməlliri bolsa dunya apiridə bolqandila həmmisi tamamlanojanidi; **4** qünki yaritilixning yəttinqi küni həkqidə mukəddəs yazmilarning bir yeridə mundək deyilgən: «Yəttinqi küni kəlgəndə, Huda həmmə əməlliridin aram aldi». **5** Yənə kelip yukirida eytiloqandək Huda: «Ular Mening aramliqimoja kət'iy kirməydu» degənidi. **6** Buningdin kərünərlikki, Hudaning aramliqioja kirələydiqanlar bar, əmma uning toorisiidiki hux həwərnə awwal anglijoanlar itaətsizlik kijoanliki üqün, uningoja kirəlmidi. **7** Xuning üqün, Huda ənə xu [aramliq toorisiida] uzək wəqittin keyinki məlum bir künni «bügün» dəp bekitip, Dawut [pəyoəmbər] arkilik yənə xundək eytkən: — «Bügün uning awazini anglisanglar, Yürikinglarni kattik kilmanglar!» **8** Əgər Yəxua [pəyoəmbər] [Israillarni] aramliqka kirgüzgən bolsa idi, Huda keyin yənə bir [aramliq] küni toqruluk demigən bolatti. **9** Kiskisi, xabat künidiki bir aramliq Hudaning həlkini kütməktə. **10** Qünki Hudaning aramliqioja kirgüqilər huddi Huda «Əz əməl-

ixliridin aram aloqan»dək, əzlrining ixliridin aram alidu. **11** Xunga heqkaysimizning ənə xu [Israillardək] itaətsizlik qiloqan halitidə yikilip qüxməsliki üqün, hər birimiz bu aramlıqqa kirixkə intiləyli. **12** Qünki Hudaning səz-kalami janlıktur wə küqkə igidur, hətta jan bilən rohni, yilik bilən boqumlarni bir-biridin ayriwetəligüdək dərjida, hər kəndək qox bislik qiliqtin ittiktur, kəlbədi oğ-pikir wə arzu-niyətlərnin üstidin həküm qikəroquqidur. **13** Uning aldida heqkəndək məwjudat oğayip əməstur; bəlki bizdin hesab Aloquqining kəzliri aldida həmmə ix oquq-axkaridur. **14** Xundək boləjanikən, xundəkla ərx-asmanlardin ətüp qikqan uluq Bax Qəhinimiz, yəni Hudaning Oqli Əysa boləjanikən, biz etirap qiloqan etiqadimizda qing turayli. **15** Qünki bizgə təyinləngən bax kəhinimiz əjizliklərimizə həsdxlik qilmioquqi əməs, bəlki bizgə ohxax hərhil əzdurux-sinəklorə duq kəlgən, ləkin gunah sadir qilip bəkmioquqidur. **16** Xunga yürükimiz tok həlda rəhim-xəpkətkə erixix wə yərdəmgə əhtiyəjlik wəktimizda xapaət tepix üqün mehir-xəpkət [ayan qilinoquqi] təhtkə yəkinlixayli.

5 Hər kətimlik bax kəhin insanlar arisidin tallinip, həlkə wəkalitən Hudaqə hizmət qilixqə, yəni həlkəning atioqan hədiyəlirini wə gunahlar üqün qiloqan qurbanliklərinini Hudaqə sunuxqə təyinlinidu. **2** Uning hərtərəpləp əjizlikləri boləqəqə, bilimsizlər wə yoldin qətnigənlərgə mulayimlik bilən muamilə qilalaydu. **3** Xu əjizlik üqün u həlkəning gunahlıri hesabioqə qurbanlik sunoqəndək, əz gunahlıri üqünmu qurbanlik sunuxqə toqra kelidu. **4** Heqbir kixi bu xərəplik mərtiwini əzlükidən almaydu,

pəkət Hərunoğa ohxax, Huda tərripidin qakiriləndila uni alidu. **5** Huddi xuningdək Məsihmu bax kahin mərtiwisigə Əzini uluqlap əzlükidin erixkən əməs, bəlki Uni [uluqluquqi Huda] Əzi idi; U Uningoğa: — «Sən Mening Oqlumdursən, bəgün Mən Seni tuqlurdum» degən. **6** U [mukəddəs yazmilarning] yənə bir yeridə Uningoğa: — «Sən əbədil'əbədgiqə Məlkizədəkning tipidiki bir kahindursən» degən. (aiōn g165) **7** [Məsih] yər yüzidiki künlərdə, Əzini əlümdin qutkuzuwelixka qadir Boluquqoğa qattik nidalar wə kəz yaxliri bilən dua-tilawətlər wə yilinixlarni kətürdi. Uning ihlasmənlikidin dualiri ijabət qilindi. **8** Gərqə U [Hudaning] Oqli bolsimu, azab qekixliri arkilik itaətmən boluxni əgəndi. **9** U mana muxundak mukəmməl qilinoğan boluqaqqa, barlik Əzigə itaət qiləuqilaroğa mənggülük nijatni barlikka kəltürgüqi bolup, (aiōnios g166) **10** Huda tərripidin «Məlkizədəkning kahinlik tüzümi tərripidə bax kahin» dəp jakarlandi. **11** Bu ix toqruluk eytidioğan nuroqun səzlirimiz bar, ləkin kuləkliringlar pang bolup kətkəqkə, bularni silərgə enik qüxəndürüx təs. **12** Qünki silər alliburun təlim bərgüqi boluxka tegixlik boləğan qəqdimu, əməliyəttə silər yənila Hudaning səz-kalamining asasiy həqikətlirining nemə ikənlikini baxqilarning yengiwaxtin əgitixigə mohtajsilər; silərgə yirik yeməklik əməs, bəlki yənila süt kerəktur. **13** Qünki pəkət süt bilənla ozuklinidioğanlarning bowəqtin pərki yəqtur, ular həqkəniyəət kalamioğa pixxik bolmioğan oqoridur, halas. **14** Biraq yeməklik bolsa yetilənlər, yəni əz ang-zəhinlirini yahxi-yamanni pərk etixkə yetildurgənlər üqündur.

6 ² Xuning üqün, Məsih toqrisidiki dəslepki asasiy təlimdə tohtap qalmaq, — yəni qaytidin «əlük ixlar»din towa kilix wə Hudaqə etiqad baqlax, qəməldürülüxlər, «kol təgküzix», əlgənlərnin tirildürülüxi wə mənggülik həküm-soraq toqrisidiki təlidlərdin ul salayli dəp olturmay, mukəmməllikkə qarap mangayli. (aiōnios g166) **3** Huda halioqanikən, biz xundaq kilimiz. **5** Qünki əslidə yorutulup, ərxniki iltipattin tetioqan, Muqəddəs Rohtin nesip bolqan, Hudaning səz-kalamining yahxilikini həm kəlgüsi zamanda ayan kilinidioqan kudrətlərnin həs kilip baqqanlar əgər yoldin qətnigən bolsa, ularni qaytidin towa qildurux hərgiz mumkin əməs. Qünki ular öz-özigə kilip Hudaning Oqlini qaytidin krestləp rəsua qilmakta. (aiōn g165) **7** Qünki kəp qetimlap öz üstigə yaqan yamoqur süyini iqqən, əzidə terioquqilaroqə mənprətlük ziraətlərnin əstürüp bərgən yər bolsa Hudadin bərikət almaqta. **8** Birəq tikən wə qamoqə əstürgən bolsa, u ərziməs bolup, lənətkə yəqin bolup, aqiwiti kəydürülüxtin ibarət bolidu. **9** Lekin əy səyümlüklirim, gərqə yukirikə ixlarnin tiloqə aloqan bolsaqmu, silərdə buningdinmu əwzəl ixlar, xundaqla nijatlikning elip baridioqan ixliri bar dəp qayil bolduq. **10** Qünki Huda qiloqan əməllirigə wə Uning muqəddəs bəndilirigə qiloqan wə həzirmu qiliwatqan hizmitinglar arkilik Uning nami üqün kərsətkən mehir-muqəbbitinglarnin untup qalidioqan adalətsizlərdin əməs. **11** Əmma silərnin ümidinglarning toluq jəzm-hatirjəmlük bilən boluxi üqün, hərbinglarning ahioqə xundaq oqəyrət qilixinglaroqə intizarmiz; **12** xundaqla sərəmilərdin bolmay, bəlki

etikad wə səwrqanlik arkilik Hudaning wədilirigə warislik
qiloqanlarni ülgə qilidioqanlardin boləqaysilər. **13** Qünki
Huda İbrahimoqə wədə qiloqanda, Əzidin üstün turidioqan
heqkim bolmioqaqqa, Əzi bilən kəsəm qilip: **14** «Sanga
qoqum bəht ata qilimən, seni qoqum kəpəytip berimən»
— dedi. **15** Xuning bilən, [İbrahım] uzun waqıt səwr-taqət
bilən kütüp, Hudaning wədisigə erixti. **16** Qünki insanlar
əzliridin üstün turidioqan birini tiloqə elip kəsəm qilidu;
ularning arisida kəsəm ispat-təstik həsablınip, hər hil
talax-tartixlaroqə hatimə beridu. **17** Xuningdək Huda,
Əz wədisigə warislik qiloqanlaroqə Əz nixan-məksitining
əzgərməydioqanlikini tehimu oqukrak bildürüx üqün,
kəsəm qilip wədə bərdi. **18** Xuning bilən kət'iy əzgərməs
ikki ix arkilik, kəz aldımızda qoyuloqan ümidni qing tutux
üqün [həlakəttin] əzimizni qaqurup uni baxpanah qiloqan
bizlər küqlük rioqbət-ilhamoqə erixələymiz (bu ikki ixta
Hudaning yaloqan eytixi kət'iy mumkin əməs, əlwəttə). **19**
Bu ümid jenimizoqə qing baqlanoqan kemə lənggiridək
xübhısiz həm mustəhkəm bolup, [ərxniki] ibadəthanining
[iqki] pərdisidin ətüp bizni xu yərgə tutaxturidu. **20** U
yərgə biz üqün yol eqip mangoquqi Əysa bizdin awwal
kirgən bolup, Məlkizədəkning kahinlik tüzümi tərtipidə
mənggülük təyinləngən Bax Kahin boldi. (aiōn g165)

7 Qünki bu Məlkizədək Salem xəhırining padixahi,
xundakla Əng Aliy Boləquqi Hudaning kahini bolup,
İbrahım padixahlarni yengip jəngdin qaytkanda, uning
aldioqə qikqan wə uningə bəht tiligənidi. **2** İbrahım
bolsa erixkən barlik [oljisining] ondin bir ülüxini
uningə atioqanidi. [Məlkizədək degən isimning] birinqi

mənisi «həkkaniyyət padixahi» degənliktur; uning yənə bir nami «Salemning padixahi» bolup, buning mənisi «amanlıq padixahi» degənliktur; **3** uning atisi yok, anisi yok, nəsəbnamisi yok, künlirining baxlinixi wə həyatining ahirlixixi yoktur, bəlki u Hudaning Oqlioğa ohxax kılınıp, mənggülük kahin bolup turidu. **4** Əmdi qaranglar, bu Məlkizədək nemidegən uluq adəm-hə! Hətta ata-bowilirimizning qongi İbrahımmu oljisining ondin birini uningğa atioğan. **5** Dərəkə Lawiyning əwladliridin kahinlikni zimmisigə aloğanlar Təwrat qanuni boyiqə həlktin, yəni öz qerindaxliridin İbrahımning puxtidin bolqinioğa qarimay tapqinining ondin bir ülüxini yioqixi əmr kılinoğan. **6** Lekin bularning qəbilə-urukıdin bolmioğan Məlkizədək bolsa İbrahımdin «ondin bir ülüxi»ni qobul kılnoğan andin Hudaning wədilirigə igə boluquqi İbrahımoğa bəht tiligən. **7** Xübhisizki, bəht tiligüqi bəhtkə erixküqidin üstündür. **8** Bu yərdiki «ondin bir ülüxi»ni qobul kılnoquqlar əlidioğan adəmlərdindur; u yərdiki «ondin bir ülüxi»ni qobul kılnoquqi tooqrisida [mukəddəs yazmilarda] «U həyat yaxioquqi» dəp guwahlik berilgəndur. **9** Hətta mundaq deyixkə boliduki, ondin bir ülüxni alidioğan Lawiyumu [əjdadi] İbrahım arqilik [Məlkizədəkkə] ondin bir ülüxni bərgən. **10** Qünki Məlkizədək İbrahımmi qarxi aloqanda, Lawiyi [kəlgüsidiki puxti bolux süpitidə] yənıla İbrahımning tenidə idi, dəp həsablaxqa bolidu. **11** Əmdi Lawiy qəbilisining kahinlik tüzümi arqilik mukəmməl həkkaniyyət kelələydiqan bolsa (qünki xu tüzümgə asalinip Təwrat qanuni İsrail həlqigə qüxürülgənidi), keyinki waqitlarda Hərunning kahinlik

tüzümi boyiqə əməs, bəlki Məlkizədəkning kaħinlik tüzümi boyiqə baxqa bir kaħinning qıqixining nemə həjiti bolatti? **12** Əmdi kaħinlik tüzümi əzgərtilgən bolsa, uningə [munasiwətlik] qanun-tüzümmu əzgərtilixkə toqra kelidu. **13** Qünki bu eytiliwatqan səzlər qaritiloqan zat bolsa baxqa bir kəbilidin bolup, bu kəbilidin heqkim qurbangahda hizməttə bolup baqmioqan. **14** Qünki Rəbbimizning Yəhuda kəbilisidin qıqkanliki enik; Musa bu kəbilə toqrisida kaħinlikka munasiwətlik heqbir nərsə demigənidi. **15** Əmdi Məlkizədəktək baxqa bir kaħin qıqkan bolup, bu əzgirix munulardin tehimu roxən bolidu; **16** uning [kaħinlikka] təyinlinixi ət igilirigə baqlıq əmr bilən əməs, bəlki pütməs-tügiməs həyatning qudritidin boləandur. **17** Qünki bu həktə [mukəddəs yazmılarda]: «Sən əbədil'əbədgiqə Məlkizədəkning tipidiki bir kaħindursən» dəp guwahlık berilgən. (aiṯn g165) **18** Qünki aldınki əmr-tüzüm ajizliki wə ünümsizliki tüpəylidin küqidin qalduruloqan **19** (— qünki Təwrat qanuni heq ixni kamalətkə yətküzəlmidi). Uning orniəqə bizni Hudaəqə yeqinlaxturidioqan, uningdin əwzəl ümid elip kelindi. **21** Uning üstigə, bu ix [Hudaning] kəsimi bilən kapalətkə igə bolmay qalmidi (ilgiri ətkən kaħinlar [Hudaning] kəsimisiz kaħin boləqanidi; lekin, əysa bolsa Əzigə: — «Pərwərdigar xundak kəsəm iqtı, həm hərgiz buningdin yanmaydu: — «Sən əbədil'əbədgiqə kaħindursən»» Degüqining kəsimi bilən kaħin boldi). (aiṯn g165) **22** Əmdi əysa xundak uluəq ix bilən əwzəl bir əhdining kepili qilindi. **23** Yənə kelip, ilgiri ətkən kaħinlar kəp boluxi kerək idi; qünki ularning [hərbiri] əlüm tüpəylidin wəzipisini dawamlaxturalmay

qalqan. **24** Lekin [aysa] mænggügä turoqqa, Uning kaqinliki hægiz ezigertilmæstur. (aiōn q165) **25** Xu sæwæbtin, U Őzi arqilik Hudaning aldioqa kælgænlærni üzül-kesil qutquzuxqa qadir; qünki U ular üqün Hudaqqa murajiqat qilixqa mænggü hayattur. **26** Muxundaq bir bax kaqin dæl bizning hajitimizdin qiqidioqan — muqæddæs, ayibsiz, oqubarsiz, gunahkarlardin neri qilinoqan, ærlærdin yukiri elip kætürülgæn kaqindur. **27** U axu bax kaqinlardæk hær küni aldi bilæn öz gunahliri üqün, andin hælqning gunahliri üqün qurbanliq sunuxqa moqtaj æmæs. Qünki U Őzini qurbanliq süpitidæ sunoqanda, hæmmæylæn üqün buni bir yolila ada qildi. **28** Qünki Tæwrat qanuni ajiz bændæ bolqan insanlarni bax kaqin qilip tæyinlæydu, lekin Tæwrat qanunidin keyin kælgæn Hudaning qæsæm-kalami mænggügä kamalætkæ yætküzülgæn Oqulni bax kaqin qilip tæyinlidi. (aiōn q165)

8 Eytqanlirimizning bax nuqtisi xuki: ærxтики uluq Boloquqining tæhtining ong tæripidæ olturoqan xundaq bir Bax Kaqinimiz bar. **2** U muqæddæs jaylarda, xundakla insan æmæs, bælki Pærwædigar tikkæn hækikiy ibadæt qedirining hæmmisidæ kaqinliq hizmitini qilouqidur. **3** Hærbir bax kaqin hædiyæ hæm qurbanliqlar sunux üqün tæyinlinidu. Xuning üqün, [bizning bu bax kaqinimizningmu] birær sunidioqini bolux keræk idi. **4** Dærwækæ ægær U yær yüzidæ bolsidi, hægiz kaqin bolmaytti; qünki bu yærdæ Tæwrat qanun-tüzümi boyiqæ hædiyæ sunidioqan kaqinlar alliburunla bardur **5** (bu [kaqinlar] hizmæt qilidioqan [ibadæt qediri] pæqætla ærxтики ixlarning kæqürülmisi wæ kælænggisidur. Musa dæl bu ibadæt qedirini quruxqa

baxliqanda, Hudaning wəhiysi uningqa kelip: «Ehtiyat qilqinki, bularning həmmisini sanga taoqda kərsitilgən ərnək boyiqə yasioqin» dəp agahlanduroqan). **6** Lekin hazir U ([kona əhdigə ait] wədilərdin əwzəl wədilər üstigə bekitilgəq) tehimu yahxi bir əhdining wasitiqisi boləqqa, Uningqa berilgən kahinlik hizmiti baxqa kahinlarningkidin xunqə əwzəl turidu. **7** Əgər xu dəsləpki əhdə kəm-kütisiz bolsa idi, keyinkisi üqün orun izdəxning heqkandəq həjiti bolmioqan bolatti. **8** Lekin, Huda kona əhdini yetərsiz dəp qarap, [Israillaroq] mundəq degən: — «Mana, xu künlər keliduki, — dəydu Pərwərdigar, — Mən Israil jəməti wə Yəhuda jəməti üqün yengə bir əhdini əməlgə axurimən. **9** Bu əhdə ularning ata-bowiliri bilən tüzgən əhdigə ohximaydu; xu əhdini Mən ata-bowilirini qolidin tutup Misirdin kətquzup yetəkliginimdə ular bilən tüzgənədim; qünki ular Mən bilən tüzüxkən əhdəmdə turmidi, mən ulardin nəzirimni yetkidim, — dəydu Pərwərdigar. **10** Qünki xu künlərdin keyin, Mening Israil jəməti bilən tüzidioqan əhdəm mana xuki: — «Mən Əz təwrat-qanunlirimni ularning zəhin-əqligə salimən, həmdə ularning kəlbəgimu pütimən; Mən ularning Hudasi bolimən, ularmu Mening həlkim bolidu. **11** Xundin baxlap heqkim öz yurtdixioqə, yaki öz qerindixioqə: — «Pərwərdigarni tonuqin» dəp əgitixining həjiti qalmaydu; qünki ularning həmmisi, əng kiqikidin qongioqə Meni bilip boləqan bolidu; **12** qünki mən ularning kəbihliklirigə rəhim qilimən həmdə ularning gunəhliri wə itaətsizlikirini mənggügə esimdin qiqiriwetimən». **13** Əmdi Hudaning bu əhdini «yengə»

deyixi burunkisini «kona» degənlikidir; əmdi waqti
ətkən, koniriojan ix bolsa uzun etməy yokilidu.

9 Birinqi əhdidə munasiwətlik ibadət bəlgilimiliri wə
yər yüzigə təwə boləjan bir mukəddəs ibadət jayi bar
idi. **2** Buningəja bir ibadət qediri tikilgənidi; uning
mukəddəs jay dəp ataləjan birinqi bəlümidə qiraəjan,
xirə həm xirə üstidə rətləngən nanlar bolatti. **3** Uning
ikkinqi, [yəni iqki] pərdisining kəynidə əng mukəddəs
jay dəp ataləjan yənə bir qedir bəlumi bar idi. **4** Xu
yərgə təwə boləjan altun huxbuygaḥ wə pütünləy altun
bilən qaplanəjan əhdə sanduqi bar idi. Sanduqning
iqidə altundin yasaləjan, manna selinəjan komzək,
Harunning bih sürgən ḥasisi wə ikki əhdə [tax] tahtisi
bar idi. **5** [Sanduq] üstidiki «kafarət təhti»ning üstigə
xan-xərəplik «kerub»lar ornitiləjan bolup, qanatlıri
bilən uni yepip turatti. Əmdi bular toqruluk təpsiliy
tohtilixning ḥazir waqti əməs. **6** Bu nərsilər mana
xundaq orunlaxturuləjan keyinla, kaḥinlar qedirning
birinqi bəlümigə [(yəni «mukəddəs jay»əja)] ḥərdaim
kirip, ibadət hizmitini qilidu. **7** Birəq, [«əng mukəddəs
jay» dəp ataləjan] ikkinqi bəlümə pəkət bax kaḥin
yilda bir qetimla kiridu. Kaḥin u yərgə əz gunahliri wə
həlkning nadanliqtin ətküzgən gunahliri üqün ataləjan
[qurbanlik] qenini almay kirməydu. **8** Bu ixlar arkilik
Mukəddəs Roh xuni kərsitip bərməktiki, bu birinqi ibadət
qediridiki tüzüm inawətlik bolup tursila, əng mukəddəs
jaya baridəjan yol yənilə eqilməydu. **9** Mana bular
rəsimdək ḥazirqi zamanni roxənləxtüridəjan bir hil obraz,
halas. Buningdin xuni kərüwelixqa boliduki, bu qedirə

sunulidigan hədiyyə və qurbanlıklar ibadət kiloquqini wijdanida pak-kamil kilalmaydu. **10** Ular pəkət yemək-iqməklər və boyini suqə selixning türlük rəsmiyətlirigə baqlıq bolup, [kanun-tüzüm] tüzütülük waqti kəlgüqilik küqkə igə kilinoqan, insanlarning ətlirigila baqlıq bolqan bəlgilimə-nizamlardur. **11** Lekin Məsih bolsa kəlgüsidiki karamət yahxi ixlarni elip baroquqi bax kahin bolup, adəm qoli bilən yasalmioqan, bu dunyaqə mənsub bolmioqan, tehimu uluqə və tehimu mukəmməl ibadət qedirioqə kirdi; **12** əqkə yaqi mozaylarning [qurbanlıq] qenini əməs, bəlki Əzining [qurbanlıq] qeni arkilik U (Əzila mənggülik hərlük-nijatni igiligən bolup) bir yolila mənggügə əng mukəddəs jayqə kirdi. (aiōnios g166) **13** [Kona əhdə dəwridə] əqkə və buqılarning qeni həm inəkning külliri napak bolqanlarning üstigə sepilsə, ularni ət jəhətidin tazilap pak qilqan yərdə, **14** undaқта, mənggülik Roh arkilik əzini oqubarsiz qurbanlıq süpitidə Hudaqə atioqan Məsihning qeni wijdaninglarni əlük ixlardin pak kilip, bizni mənggü həyat Hudaqə ibadət kilixqə tehimu yetəkliməmdü?! (aiōnios g166) **15** Xuning üqün u yengi əhdining wasitiqisidir. Buning bilən (insanlarning awwalki əhdə astida sadir qilqan itaətsizlikliri üqün azadlıq bədili süpitidə xundaқ bir əlüm bolqanikən) Huda tərripidin qaqirilqanlar wədə qilinoqan mənggülik miraska erixələydu. (aiōnios g166) **16** Əgər wəsiyət qaldurulsa, wəsiyət qalduroquqining əlüxi təstiklanoquqə, wəsiyət küqkə igə bolmaydu. **17** Qünki wəsiyət pəkət əlümdin keyin küqkə igə bolidu. Wəsiyət qalduroquqi həyatla bolsa, wəsiyitining heqқandaқ küqi bolmaydu. **18** Xuningqə

ohxax, dæslæpki æhdimu kan ekïtiloqandila, andin küqkæ igæ boloqan. **19** Qünki Musa Tæwrat kanuni boyiqæ hærbir æmrini pütün hælkkæ uqturoqandin keyin, mozay wæ eqkilærning suoqa arilaxturuloqan qenini kizil yung yipta baolanoqan zofa bilæn kanun dæsturioqa wæ pütün hælkkæ sepip, ularoqa: **20** «Mana, bu Huda silærning æmæl qilixinglaroqa æmr qiloqan æhdining qenidur» — dedi. **21** U yænæ ohxax yolda ibadæt qedirioqa wæ qedirdiki ibadætkæ munasiwætlik pütkül saymanlarning üstigæ kan sæpti. **22** Dærwækæ, Tæwrat kanuni boyiqæ hæmmæ nærsæ degüdæk kan bilæn paklinidu; [qurbanlik] qeni tækülmigüqæ, gunahlar kæqürüm qilinmaydu. **23** Hox, ærtikigæ tæklid qilip yasaloqan bu buyumlar muxundak [qurbanliklar] bilæn paklinixi keræk idi. Birak ærtiki nærsilærning ezi bulardin esil qurbanliklar bilæn paklinixi keræk. **24** Qünki Mæsih ærtiki hæqikiy ibadæt jayioqa tæklid qilinoqan, adæm qoli bilæn yasaloqan mukæddæs jayoqa æmæs, bælki Hudaning huzurida bizgæ wækillik qilip hazir bolux üqün ærxning øzigæ kirip boldi. **25** [Yær yüzidiki] bax kahinning yilmuyil øz qenini æmæs, bælki [qurbanliklarning] qenini elip, æng mukæddæs jayoqa kayta-qayta kirip turoqinidæk, u qurbanlik süpitidæ øzini kayta-qayta atax üqün kirgini yok. **26** Əgær xundak qilixning zөрüriyiti boloqan bolsa, dunya apiridæ boloqandin beri Uning kayta-qayta azab qekixigæ tooqra kelætti. Lekin U mana zamanlarning ahirida gunahni yok qilix üqün, bir yolila øzini qurban qilixka otturioqa qikti. (aiōn g165) **27** Hæmmæ adæmning bir qetim ølüxi wæ ølgændin keyin sorakka tartilixi bekitilgængæ ohxax, **28** Mæsihmu nuroqun

kixilarning gunahlarini Öz üstigə elix üçün birləşmə qurbanlik süpitidə sunulandan keyin, Özini tələpünüp kütkenlərə gunahni yok kilən halda nijat kəltürükə ikkinji qətim axkarə bolidu.

10 Təvrat kanuni kəlgüsində elip kelinidiən güzəl ixlarning öz əynini əməs, bəki ularning kələnggisinila sürətləp bərgəqkə, u tələp kilinən, yilmuyil sunulup keliwatқан ohxax qurbanliklar arkilik [Hudaqə] yəkinlaxmaqci bolənlarni hərgizmu mukəmməl kilalmaydu. **2** Bolmisa, muxu qurbanliklarning sunuluxi ahirlixatti, qünki ibadət kiləuqular pak kilinip, wijdani yənə öz gunahları tüpəylidin azablanmaytti. **3** Həlbuki, muxu qurbanliklar yilmuyil öz gunahlarini əzligə əslitip turidu. **4** Qünki buqə wə əqkiləning qeni gunahlarni hərgiz elip taxliyalmaydu. **5** Xuning üçün, U dunyaqə kəlgəndə mundaq degən: — «Nə qurbanlik, nə atinən axlik hədiyəli bolsa Sening tələp-arzuyung əməs, Birə Sən Mən üçün bir tən təyyarlap bərding; **6** Nə kəydürmə qurbanliklar, nə gunah qurbanlikidinmu səyünmiding; **7** Xunga jawab bərdimki — «Mana Mən kəldim! — Qanun dəsturingda Mən toqruluk pütülgəndək — I Huda, iradəngni əməlgə axurux üçün kəldim». **8** U yukirida: «Nə qurbanlik, nə axlik hədiyəli, nə kəydürmə qurbanliklar nə gunahni tiligüqi qurbanliklar Sening tələp-arzuyung əməs, Sən ulardinmu səyünmiding» (bu qurbanliklar Təvrat qanunining təlipi boyiqə sunuluxi kərek idi) deginidin keyin **9** yənə: «Sening iradəngni əməlgə axurux üçün kəldim» degən. Demək, [Huda] keyinkisini küqkə igə kilix üçün, aldinqisini əməldin qalduridu. **10** Hudaning bu

iradisi boyiqə Əysa Məsihning tenining bir yolila qurban
qilinixi arkilik biz gunahdin paklinip, [Hudaqə] atalduq.
11 Hər kaħin hər küni ibadət hizmitidə turidu, xundaqla
gunahlarıni hərgiz saqit qilalmaydiqan ohxax hildiki
qurbanlıqlarni [Hudaqə] qayta-qayta sunidu. **12** Birak,
bu [kaħin] bolsa gunahlar üçün birla qetimlik mənggü
inawətlik bir qurbanlıqni sunoqandin keyin, Hudaning
ong yenida olturdi; **13** U xu yərdə «düşmənliri Əz ayioqi
astida təhtipər qilinoquqə» kütidu. **14** U muxu birla
qurbanlik bilən Hudaqə atap pak-muqəddəs qilinoqanlarni
mənggügə mukəmməl qildi. **15** [Mukəddəs yazmilarda]
[pütülgəndək], Mukəddəs Rohmu bu həqtə bizgə guwahlik
beridu. Qünki U awwal: — **16** «U künlərdin keyin,
Mening ular bilən tüzidioqan əhdəm mana xuki, dəydu
Pərwədigar; Mən Əz təwrat-qanunlirimni ularning zəhin-
əqligimu salimən, Həmdə ularning kəlbigimu pütimən»
degəndin keyin, U yənə: — **17** «Ularning gunahlıri wə
itaətsizlikirini mənggügə esimdin qikiriwetimən» —
degən. **18** Əmdi xu yolda gunahlar kəqürüm qilinoqanikən,
gunahlar üçün qurbanlik qilixning həjritimu qalmaydu.
19 Xuning üçün, əy kerindaxlar, Əysaning qeni arkilik
əng mukəddəs jayoqə kirixkə jür'ətlik bolup, **20** (U
bizgə eqip bərgən, ibadəthanining pərdisidin (yəni,
Uning ət-tenidin) etidioqan xu yipyengi, həyatlik yoli
bilən) **21** xundaqla Hudaning ailisini baxquridioqan
bizning uluq kaħinimiz boləanliqi bilən, **22** dillirimiz
wijdandiki buləunuxlardin sepilix bilən paklanəqan wə
bədininiz sap su bilən yuyuloqandək tazilanoqan həlda
etikadning toluq jəzm-hatirjəmliki wə səmimiy kəlb bilən

Hudaoja yekinlixayli! **23** Əmdi etirap kilojan ümidimizde tewrenmey qing turayli (qünki wede Bergüqi bolsa sezide turojuqidur) **24** we mehir-muhebbet kersitix we güzel ix kilixka bir-birimizni kandak kozojax we riobetlendürüxni oylayli. **25** Beziler adet kiliwalojandek, jamaette jem boluxtin bax tartmayli, belki bir-birimizni jekilep-ilhamlandurayli; bolupmu xu künining yekinlaxkanlikini baykiojininglarda, tehimu xundak kilayli. **26** Hekiketni tonuxka nesip bolojandin keyin, yenila kesten gunahotkuzüwersek, u qaojda gunahlar üqün sunulidiojan baxka bir kurbanlik bolmas, **27** belki bizge kalidiojanini peket sorak, xundakla Huda bilen karxilixidiojanlarni yep tügitixke teyyar turidiojan yalkunluk otni korkunq iqide kütüxla, halas. **28** Əmdi Musoja qüxürülgen Tewrat kanunini kezge ilmiojan herkandak kixi ikki yaki üq guwahqining ispatin bolsa, kengqilik kilinmayla eltürületti. **29** Undakta, bir kixi Hudaning Oolini depsende kilsa, Hudaning ehdisining kenioja, yeni ezini pak kilojan kanoja napak dep karisa, xepket kilojuqi Rohni hakaret kilsa, buningdin tehimu eoir jazaoja layik hesablinidu, dep oylimamsiler? **30** Qünki [Tewratta] «Intikam Meningkidur, kixining kilmixlirini ez bexioja ezüm yandurimen, deydu Perwerdigar» we «Perwerdigar Əz helkini sorakka tartidu» degüqini bilimiz. **31** Menggü hayat Hudaning kollirioja qüxüp jazalinix nekeder dehxetlik ix-he! **32** Əmdi siler yorutuluxtin keyin, azab-okubetlik, kattik kürexlerge berdaxlik bergen axu burunki künlerni esinglarda tutunglar. **33** Bezi wakitlarda reswa kilinip hakaretlex we harlinixlaroja uqridinglar we bezi wakitlarda muxundak

muamililərgə uqriqanlaroqa dərddax boldunglar. **34** Qünki silər həm məhbüslarning dərdigə ortaq boldunglar həm mal-mülkünglar bulanoqandimu, kəlgüsidə tehimu esil həm yoqap kətməydiqan bakiy təəllukatka igə bolidiqanliqınglarni bilgəqkə, huxallıq bilən bu ixni qobul qildinglar. **35** Xuning üqün, jasaritinglarni yoqatmanglar, uningdin intayin zor in'am bolidu. **36** Qünki Hudaning iradisigə əməl qilip, Uning wədə qiloqinioqa muyəssər bolux üqün, səwr-qidam qilixinglaroqa toqra kelidu. **37** Qünki [mukəddəs yazmilarda] [Huda] mundaq degən: — «Pəqət azoqinə waqittin keyinla», «Kəlgüqi dərwekə yetip kelidu, U keqikməydu. **38** Biraq həqkanıy boluqı etiqad bilən yaxaydu; Lekin u kəynigə qekinsə, Jenim uningdin səyünməydu». **39** Həlbuki, biz bolsaq kəynigə qekinip həlak bolidiqanlardin əməs, bəlki etiqad bilən öz jenimizni igiligənlərdindurmiz.

11 Etiqad bolsa ümid qiloqan ixlarning reallıqtiki ipadisi wə kərünməydiqan xəy'ilərnin dəlilidur. **2** Qünki burunqi mətiwərlirimiz kədimdə mana xu etiqad bilən [Hudadin kəlgən] yaxi guwahlıqni aloqan. **3** Biz etiqad arkilik kainatning Hudaning səz-kalami bilən ornitiloqanliqini, xundaqla biz kərüwatqan məwjudatlarning kərgili bolidiqan xəy'ilərdin qıqқан əməslikini qüxinələymiz. (aiōn g165) **4** Etiqadi boluqaqqa Həbil Qəbilningkidinmu əwzəl bir qurbanlıqni Hudaqqa atioqan; etiqadi boluqaqqa Huda uning atioqanlirini təripləp, uningqqa həqkanıy dəp guwahlıq bərđi. Gərqə əlgən bolsimu, etiqadi bilən u yənıla bizgə gəp qilmakta. **5** Etiqadi boluqaqqa, Hənoh əlümni kərməyla [ərxkə]

kötürüldi; Huda uni kötürüp elip kətkəqkə, u yər yüzidə heq tepilmidi. Səwəbi u elip ketilixtin ilgiri, Hudani hursən kıləqan adəm dəp tərpləngənidi. **6** Əmdilikdə etikad bolmay turup, Hudani hursən kılıx mumkin əməs; qünki Hudaning aldiəqə baridiəqan kixi Uning barlikəqə, xundakla Uning Əzini izdigənlərgə əjrini qayturuquqı ikənlikigə ixinixi kerək. **7** Etikadi boləqəqə, Nuh tehi kərülüp bəqmioqan wəkələr həkqidə Huda tərpidin aqahlandıruləqanda, ihlasmənlik qorkunqi bilən ailisidikiləрни kütquzux üqün yoəqan bir kəmə yasidi; həmdə etikadi arkilik xundak kılıp pütkül dunyadikiləarning gunahliri üstidin həküm qikardi, xundakla etikadtin boləqan həkqaniylikqə mirashor boldi. **8** Etikadi boləqəqə, Huda İbrahimi uningəqə miras süpitidə bərməkqi boləqan zeminəqə berixqə qaqiroqanda, u itaət kildi; u kəyərgə baridiəqanlikini bilməy turup yoloqə qikti. **9** Etikadi boləqəqə u wədə kılinoqan zeminda, huddi yəqə yurtta turoqandək musapir bolup qedirlarni makan kılıp yaxidi. Hudaning uningəqə kıləqan wədisining ortaq mirashorliri boləqan İshak wə Yəquplarmu uning bilən birgə xuningəqə ohxax yaxidi. **10** İbrahimi xundak kılıxidiki səwəb, u ulliri mustəhkəm boləqan xəhərni kütkenidi; xəhəarning layihiligüqi həm quroquqisi Huda Əzidur. **11** Etikadi boləqəqə Sarah gərqə yaxinip qaləqan, tuəqut yexidin ətkən bolsimu, hamilidar bolux iqtidariəqə igə boldi; qünki u wədə kıləqan Hudani ixənqlik dəp qaraytti. **12** Buning bilən birlə adəmdin, yəni əlgən adəmdək bolup qaləqan bir adəmdin asmandiki yultuzlardək kəp, dengiz

sahilidiki qumdak sansiz awladlar barlikka kaldi. **13** Bu kixilarning hammisi Hudaning wada qilolanlirioja muyassar bolmay turupla etikadi bololan halda alamdin etti. Birak ular hayat waqtida bularning kalgusida emalgə axurulidiojanlikini yiraktin korup, kuqak eqip hursenlik bilən kütken wə ezlirini yer yuzida musapir wə yoluqi dəp axkarə eytkanidi. **14** Bu bundak sezlərni qilolan kixilarning bir wətənni təxna bolup izdəwatqanlikini enik ipadiləydu. **15** Dərwəqə, ular öz yurtini sejinolan bolsa, kaytip ketix pursiti qikqan bolatti. **16** Lekin ular uningdinmu əwzəl, yəni ərxniki bir makanni təlpünüp izdiməktə. Xuning üqün, Hudaning ezlirining Hudasi dəp atilixidin nomus qilmaydu; qünki mana, U ular üqün bir xəhər haziriojan. **17** Ibrahim Huda tərpidin sinalojinida, etikadi boləaqqa oqli Ishakni kurbanlik süpitidə Hudaəja atidi; gərqə u Hudaning wədilirini, jümlidin «Sening namingni dawamlaxturidiojan nəsling bolsa Ishaktin kelip qikidu» deginini tapxuruwaləjan bolsimu, u yənila birdinbir oqlini kurban kilixka təyyar turdi. **19** Qünki u hətta Ishak əlgən təkdirdimu, Hudaning uni tirildürüxkə qadir ikənlikigə ixəndi. Mundaqə eytkanda, Ishakni əlümdin tirildürülgəndək kaytidin tapxuruwaldi. **20** Etikadi boləaqqa, Ishak oqulliri Yakup bilən əsawning kəlgüsi ixlirioja həyrlük tiləp dua kildi. **21** Etikadi boləaqqa, Yakup aləmdin ətüx aldidə Yüsüpning ikki oqlining hərbi üqün həyrlük dua kilip, hasisioja tayinip turup Hudaəja səjdə kildi. **22** Etikadi boləaqqa, Yüsüp səkratka qüxüp qaləanda, bəni Israilning Misirdin qikip ketidiojanlikini tiləja aldi həmdə əzining ustihanliri

toʻqirulokmu əmr qildi. **23** Etikadi bololraqqa, Musa tuolulolanda, uning ata-anisi uni ulq ay yoxurdi; qunki ular Musaning yekimlik bir bala ikənlisini kordi, padixahning pərmanidinmu korkmidi. **24** Etikadi bololraqqa, Musa qong bolup uluol zat bololandin keyin, «Pirəwning kizining oolli» degən atakta turiwerixni rət qilip, **25** gunah iqidiki ləzzətlərdin wakitlik bəhrimən boluxning ornioqa, Hudaning həkki bilən billə azab qekixni əwzəl kordi. **26** U Məsihkə qaritilolan həkəratkə uqraxni Misirning həzinisidiki bayliklarolqa igə boluxtinmu əwzəl bildi. Qunki kəzlini [ərxniki] in'amoqa tikiwatatti. **27** Etikadi bololraqqa, u padixahning oəzipidinmu korkmay Misirdin qikip kətti. [Japa-muxəkəkətəkə] qididi, qunki Kəzğə Kərünmigüqi uning kəzigə kərünüp turoqandək idi. **28** Etikadi bololraqqa, u «tunji oollining jenini aloquqi» [pərixting] [Israillarolqa] təgməsliki ulqun [tunji] «ötüp ketix» heyтини ötküzüp, xuningolqa munasiwətlik kanni [buyrulolini boyiqə] sepip-sürkidi. **29** Etikadi bololraqqa, [Israillar] Kizil dengizdin huddi kuruklukta mangoqandək mengip etti. Birak [ularni koolap kəlgən] Misirliklar etməkqi bololanda suolqa oərək boldi. **30** Etikadi bololraqqa, hək yəttə kün Yeriho xəhirining sepilini aylanolandin keyin sepil erüldi. **31** Etikadi bololraqqa, pahixə ayal Rahəb Israil qarlioquqilirini dostlarqə kütüwalolraqqa, itaətsizlər [bololan öz xəhiridikilər] bilən birlikta hək bolmidi. **32** Mən yənə nemixka səzləp olturay? Gideon, Barak, Ximxon, Yəftah, Dawut, Samuil wə kəloqan baxka pəyoqəmbərlər toqrisida eytip kəlsəm wakit yətməydu. **33** Ular etikadi bilən əllərninɡ üstidin oqalib kəldi, adalət

yürgüzdi, [Huda] wədə kılqanlaroşa erixti, xirlarning aozilirini etip koydi, **34** dəhxətlik otning yalqunini eqürdi, kiliqning tişidin keqip kütuldi, ajizliktin küqeydi, jənglərdə baturluk kərsətti, yat əllərnin qoxunlirini teripirəng kildi. **35** [Etikadi boləraqqa], ayallar əlgən uruktuşkanlirini əlümdin tirildürgüzüp qayturuwaldi; birak baxqilar kəlgüsədə tehimu yaxi həlda əlümdin tiriləyli dəp, kütulux yolini rət kiliq kiyinilixka bərdaxlik bərdi. **36** Yənə bəzilər sinilip har-məshirilərgə uqrap qamqilandi, bəzilər hətta kixənilinip zindanoşa taxlandi; **37** ular qalmaqesək kiliq oltürüldi, hərə bilən hərilinip parqilandi, sinaklarni bexidin etküzdi, kiliqlinip oltürüldi; ular qoyəqkə terilirini yepinqa kılqan həlda sərsan bolup yürdi, namratlikta yaxidi, kiyin-kistakka uqridi, horlandi **38** (ular bu dunyaoşa zayə kətkənidi), qəllərdə, taqlarda, əngkürlərdə wə gəmilərdə sərgərdan bolup yürdi. **39** Bularning həmmisi etikadi bilən Hudaning Əz guwahı bilən təripləngən bolsimu, Hudaning wədə kılqinioşa əyni boyiqə erixkini yok. **40** Əmdilikdə Huda bizlər üqün tehimu əwzəl bir nixan-məksətni bekitkən bolup, ular bizsiz kamalətkə yətküzülməydu.

12 Əmdi ətirapimizda guwahqilar xunqə qong buluttək bizni oruwaləraqqa, hərhil eqir yük həm bizgə asanla qirmixiwalidioşan gunahni qerüp taxlap, aldimizoşa qoyuloşan yügürüş yolini qidamlik bilən besip yügürəyli; buningda kəzimizni etikadimizning Yol Baxlişuqisi wə Takamullaxturuşuqisi boləşan Əyşəşə tikəyli. U Əzini kütəkən huxallik üqün kresttiki azabka bərdaxlik bərdi həm uningda boləşan həqarətkə pisənt kilmidi. Xuning

bilən U Hudaning təhtining ong tərpidə olturozildi.

3 Kənglünglarning hərıp sowup kətməsliki üqün, gunahkarlarning xunqə kəttik horlaxliriqə bərdaxlik Bərgüqini kəngül koyup oylanglar. **4** Gunahqa qarxi kürəxlərdə tehi kan akkuzux dərijisigə berip yətmidinglar.

5 Hudaning silərgə Əz pərzəntlirim dəp jekiləydiqan [mukəddəs yazmildiki] munu səzlidirini untudunglar: — «I oqlum, Pərwərdigarning tərbiyisigə səl qarima, Əyiblənginingdə kənglüng sowup kətmisun, **6** Qünki Pərwərdigar səyginigə tərbiyə beridu, Mening oqlum dəp qəbul qilqanlarning həmmisini dərriləydu». **7** Azab qəkkininglarni Hudaning tərbiyisi dəp bilip, uningqə bərdaxlik beringlar. Qünki silərnig tərbiyə elixinglarning əzi Hudaning silərnig oqlum dəp muamilə qilqanlikini kərsitidu. Qaysi pərzənt atisi tərpidin tərbiyilənməydu?

8 Əmdi [Hudaning] tərbiyilixidə hər bir pərzəntining öz ülüxi bar; lekin bu ix silərdə kəm bolsa həqiqiy oqulliridin əməs, bəlki haramdin bolqan pərzənti bolup qikisilər. **9** Uning üstigə həmmimizning əzimizgə tərbiyə bərgən ət jəhəttiki atilirimiz bar, biz ularnimu hərmətləp kəldük. Xundak ikən, rohlarning atisiqə tehimu itaət qilmamduq? Xundakta həyatimiz yaxnimamdu? **10** Ət jəhəttiki atilirimiz bərhək pəkət əzi muwapiq kərgən yol boyiqə azoqinə wəqit bizni tərbiyiligən. Lekin U bolsa bizgə paydilik bolsun dəp, pak-mukəddəslikidin muyəssər boluximiz üqün tərbiyiləydu. **11** Əmdi kəttik tərbiyə berilgən wəqtida adəmnig hux qilmaydu, əksiqə adəmnig qəyoqə qəmdüridu; birak buning bilən tüzəlgənlərgə u keyin həkqaniylikdin qikqan tinq-hatirjəmligning

mewisini beridu. **12** Xuning üçün, «Telip sanggiliojan qolunglarni, zəiplixip kətkən tizinglarni ruslanglar» **13** wə «akşak»larning pükülüp qalmaq, bəlki xipa tepixi üçün pütlinglarni tüz yollarda mangdurunglar. **14** Barliq kixilər bilən inaq ətüxkə wə pak-muqəddəs yaxaxqa intilinglar; muqəddəs bolmiojan kixi hərgiz Rəbni kərəlməydu. **15** Oyqaq turunglarki, heqkim Hudaning mehır-xəpkitidin məhrum qalmisun; aranglarda silərgə ix tapkuzup silərni köydüridiqan, xundakla kəp adəmlərni bulqap napak boluxqa səwəb bolidiqan birər eq-adawət yiltizi ünmisun. **16** Aranglarda heqbir buzukluq kילוquqi yaki əzining tunji oqulluq hokukini bir wah tamakqa setiwətkən əsawdək ihlassiz kixi bolmisun. **17** Qünki silərgə məlumki, əsaw keyin [atisining] həyrlük duasini elixni oyliojan bolsimu, xundakla uningqə intilip kəz yaxlirini ekıtip yalwurojan bolsimu, u [bu ixlarni ornioq] [kəltüridiqan] towa kilix yolini tapalmay, rət kilindi. **18** Qünki silər qol bilən tutqili bolidiqan, yalkunlap ot yenip turuwatqan həmdə sürlük bulut, qarangoquluk wə kara quyun qapliojan axu taqqa kəlmidinglar — **19** (u jayda kanay sadasi bilən səzligən awaz yətküzülgəndə, bularni angliojanlar: «Bizgə yənə səz kilinmisun!» dəp [Hudaqə] yalwuruxti; **20** qünki ular kilinojan əmrni kətürəlmidi. «Egər bu taqqa hətta birər həywaning ayioqi təgsimu, qalma-kesək kilip ətürülsun» [dəp tapilanojanidi]; **21** u kərünüx xundak qorkunqluq idiki, Musamu: «Bək qattik qorkup oqal-oqal titrəp kəttim» degənidi). **22** — Silər bəlki Zion teoqə, yəni mənggü həyat Hudaning xəhəri — ərxтики

Yerusalemoqa, tümänligän pərixtilərgə, **23** isimliri ərxte pütülgän tunji tuşuloqanlarning hey-t-mərikə huxallığıda jəm kiliŋoqan jamaitigə, həmməylənning sorəqisi Hudaŋoqa, takamullaxturuloqan həkkanıy kixilərnıng rohlirioqa **24** wə yengi əhdining wasitiqisi Əysəŋoqa, xundəqlə həm Uning sepilgän keniŋoqa kəldinglar. Bu qan Həbilningkidin əwzəl səz kiliđu. **25** Bu səzni kılıŋuqini rət kılmaslıkinqlar üqün diqqət kilinglar. Qünki yər yüzidə əzlırigə wəhiy yətküzüp əgəhləndüröşuqini rət kılıŋoqanlar jazadin kəqip kütulalmioqan yərdə, ərxte bizni əgəhləndüröşuqidin yüz ərüsək, həlimiz tehimu xundəq bolmamdu? **26** Əmdi xu qəŋda Hudaning əwazi zeminni təwritiwətkənidi; ləkin əmdi U: «Əzüm yənə bir kətim zeminnilə əməs, əsmannimu təwritimən» dəp wədə kildi. **27** «Yənə bir kətim» degən bu səz təwritilidioqanlarning, yəni yaritiloqan nərsilərnıng təwritilixi bilən yökitalidioqanlıkını, təwrətkili bolmaydıŋoqan nərsilərnıng mənggü muqim bolidioqanlıkidin ibarət mənini bildüridu. **28** Xuning üqün, təwrətkili bolmaydıŋoqan bir padixəhlikqə muyəssər bolup, məhir-xəpkətni qıng tutup bu arkilik ihlasmənlük wə əyminix-körkəunq bilən Hudani hursən kılıdıŋoqan ibadətlərnı kılıyli. **29** Qünki Hudayimiz həmmını yəwətküqi bir ottur.

13 Arənglarda kərindaxlık məhir-muhəbbət tohtimisun. **2** Natonux kixilərgə məhmandost boluxni untumənglar. Qünki bəzilər xu yol bilən bilməstin pərixtilərnı məhman kılıŋoqan. **3** Zindanoqa taxlanoqanlarnı ular bilən billə [zindanda] zənjirləngəndək yad etinglar. Horlanoqanlarnı

özüinglarmu təndə turuwatqan bəndə süpitidə yad etip turunglar. **4** Həmmə adəm nikahqa hərmət qilsun, ər-hotunlarning yatidiqan yeri daoqsiz bolsun; qünki Huda buzıqılik qıloquqilar wə zina qıloquqlardin hesab alidu. **5** Mengix-turuxunglar pulpərəsliktin haliy bolsun, barioqa qanaət qilinglar. Qünki Huda mundaq degən: «Səndin əsla ayrilmaymən, Seni əsla taxlimaymən». **6** Xunga, yürəklik bilən eytalaymizki, «Pərwədigar mening Yardəmqidur, heq qorqmaymən, Kixilər meni nemə qılalisun?» **7** Silərgə Hudaning söz-kalamini yətküzgən, siləning yetəqiliringlarni esinglarda tutunglar. Ularning mengix-turuxining mewə-nətijisigə kəngül qoyup qarap, ularning etiqadini ülgə qilinglar: — **8** Əysa Məsih tünügün, bügün wə əbədil'əbədgiqə əzgərməydu! **(aiōn g165)** **9** Xuning üqün, hərhil oəyriy təlimlər bilən ezıqturulup kətmənglar; qünki insanning qəlbi [qurbanlıqqa has] yeməklilər bilən əməs, bəlki Hudaning mehır-xəpkiti bilən quwwətləndürülgini əwzəl. Qünki bundaq yeməklilərgə berilip keliwatqanlar ulardin heqkandaq payda kərgən əməs. **10** Bizləning xundaq bir qurbangahimiz barki, ibadət qedirida hizməttə boləanlarning uningdin yeyix həkuki yoqtur. **11** Qünki gunah tiləx süpitidə soyuloqan, qeni bax kahin təripidin əng mukəddəs jayoqa elip kirilgən qurbanlıq haywanlarning teni bolsa qarargahning sirtioqa elip qikilip keydürülətti. **12** Xunga Əysamu Əz qeni bilən həlkni paklap Hudaqə atax üqün, xəhər dərwasisining sirtida azab qekip əldi. **13** Xundaq ikən, bizmu qarargahning sirtioqa qikip, Uning yenioqa berip, Uningoqa qaritiloqan

hakarətkə ortaq bərdaxlik berəyli. **14** Qünki yər yüzidə mənggü məwjut turidioqan xəhirimiz yok, bəlki kəlgüsidiki xəhərgə intilməktimiz. **15** Xunga, Məsih arkilik Hudaqə qurbanlik süpitidə mədhıyilirimizni tohtawsiz atayli, yəni öz ləwlimizning mewisi süpitidə Uning namini etirap qılayli. **16** Əmdi həyr-sahawət qılixni wə baringlardin ortaq təkşimləxni untumanglar. Qünki Huda bundak qurbanliklardin hursən bolidu. **17** Yetəkqiliringlarqə itaət qılip, ularqə boysununglar. Qünki ular öz hizmitidin Hudaqə hesab beridioqanlar bolup, həmixə jeninglardin həwər elixkə oyoqak turidu. Ularning bu ixi qayoqu-ələm bilən əməs (qünki undak bolsa silərgə heq payda yətküzülməydu) bəlki huxal-huramlik bilən elip berilsun. **18** Biz üqün dua qılip turunglar; qünki wijdanimizning pak ikənlikigə, hər bir ixlarda toqra yolda mengixni halaydioqanlikimizqə qayil qilinduk. **19** Yeninglarqə patraq qaytip berixim üqün, dua qilixinglarni alahidə ətünimən. **20** Əmdi mənggülük əhdining qeni bilən qoy padisining katta padiqisi bolqan Rəbbimiz Əysani өлümdin tirildürgüqi, hatirjəmlikning Igisi bolqan Huda (aiōnios g166) **21** Əysa Məsih arkilik silərgə Əzini hursən qilidioqan ixlarni qıldurup, silərnı hər bir yahxi əməldə takamullaxururup iradisining ijqaqiliri qıloqay! Məsihkə əbədil'əbədgiqə xan-xərəp bolqay! Amin! (aiōn g165) **22** Silərdin ətünimənki, i qerindaxlirim, bu nəsihət səzümə eojir kərməy qulak salqaysilər; silərgə muxunqilikla səzlərnı yazdim, halas. **23** Qerindiximiz Timotiyning zindandin qoyup berilgənlikidin həwərdar bolqaysilər. Yeqında yenimoqə kelip qalsa, mən silərnı yoqlap barqinimda u mən bilən

billə baridu. **24** Barlıq yetəkqiliringlar wə barlıq mukəddəs
bəndilərgə salam eytkaysilər. İtaliyədin kəlgənlər silərgə
salam yollidi. **25** Mehir-xəpkət həmminglaroşa yar bolqay!
Amin!

Yaqub

1 Hudaning wə Rəbbimiz Əysa Məsihning quli boləjan mənki Yaquptin tarqak turuwatqan muhəjir on ikki kəbiligə salam! **2** I kərindaxlirim, hərəkandak sinaklarəja duq kəlsənglar, buni zor huxallik dəp bilinglar. **3** Qünki silərgə məlumki, bundak etikadinglarning sinilixi silərdə səwr-qidamlıq xəkilləndüridu; **4** səwr-qidamlıqning hisliti kəlbınglarda turup xundak pixip yetilsunki, xuning bilən silər pixqan, mukəmməl wə kəm-kutisiz bolisilər. **5** Birak əgər aranglardiki birsi danalıqqa mohtaj bolsa, həmmigə sehiylik bilən beridiəjan xundakla əyibliməydiəjan Hudadin tilisun. Xuning bilən uningəja qəqum ata kəlinidu. **6** Birak u heq delioql bolmay ixənq bilən tilisun; qünki delioql kixi huddi xamalda urulup uyan-buyan yəlpüngən dengiz dolquniəja ohxaydu. **7** Undak kixi Rəbdin birər nərsigə eriximən, dəp heq hiyal kilmisun; **8** undaklar üjmə kəngül bolup, barlik yollirida tutami yok adəmdur. **9** Namrat boləjan kərindax əzining yukiriəja kətürülgənlikigə təntənə kilsun; bay boləjan kərindax bolsa, əzining təwən kəlinəjanlikəja təntənə kilsun, qünki u ot-qəpləning qeqəkliridək tozup ketidu. **11** Kuyax qikip kiziəjanda, ot-qəpləni kurutidu, gülliri tozup ketidu-də, uning güzəlliki yokilidu; bay adəmlər huddi xuningəja ohxax, əz hələkqilikidə yokilidu. **12** Sinaklarəja [səwrqanlik bilən] bərdaxlik bərgən kixi nəkədər bəhtlik-hə! Qünki u sinaktin ötkəndin keyin, [Huda] Əzini səygənlərgə wədə kəlojan həyat tajiəja muyəssər bolidu. **13** Adəm azduruluxqa duq kəlgəndə «Huda meni azduruwatidu» demisun. Qünki Huda yaman

ixlar bilən azduruluxi mumkin əməs həm baxqılarni azdurmaydu. **14** Bəlki birsi azduruloqanda, öz həwəs-nəpsi kəzoqilip, ularning kəynigə kirgən bolidu; **15** andin həwəs-nəps həmilidar bolup gunahni tuqidu; gunah əsüp yetilip, əlümgə elip baridu. **16** Xunga səyümlük kərindaxlirim, aldinip qalmanglar! **17** Barlik yüksək sehiylik wə hər bir mukəmməl iltipət yukiridin, yəni [asmandiki] [barlik] yorukluklarning Atisidin qüxüp kelidu; Uningda heqkəndək əzgirix bolmaydu yəki Uningda «aylinix» bilən həsil bolidioqan kələnggilərmu bolmaydu. **18** U bizni [Əzi yaratqan barlik] məwjudatlarning iqidə Əzigə dəsləp pixqan mewidək bolsun dəp, Əz iradisi boyiqə bizni həkikətning səz-kalami arkilik tuqdurdi. **19** Xuning bilən, i səyümlük kərindaxlirim, hər adəm anglaxqə tez təyyar tursun, səzləxkə aldirimisun, qəzəp linixkə aldirimisun. **20** Qünki insanning qəzəpi Hudaning həkqaniylikini elip kəlməydu. **21** Xuning üqün, barlik iplasliklarni wə kininglaroqə pətməy watqan rəzillikni taxlanglar, [kəlb inglarda] yiltiz tartkuzuloqan, siləрни kütquzalaydioqan səz-kalamni kəmtərlik-məminlik bilən qəbul qilinglar. **22** Əmma əz-əzünglarni aldap pəqət səz-kalamni angliq uqilardin bolmanglar, bəlki uni ijra qiloq uqilardin bolunglar. **23** Qünki birsi səz-kalamni anglap qoyupla, uni ijra qilmisa, u huddi əynəktə əzining əyni kiyapitigə qarap qoyup, ketip qaloqan kixigə ohxaydu; qünki u əz turqioqə qarap bolup, qiqipla, xu həman əzining qəndək ikənlikini untuydu. **25** Ləkin axu kixiləрни ərkinlikkə erixtüridioqan mukəmməl qanunoqə əstayidillik bilən dawamlıq qarap, untuqəq angliq uqi bolmay, bəlki

uning iqidə yaxap ijra qiloquqi boləjan kixi ixlirida bəhtlik qilinidu. **26** Birsi əzini ihlasmən adəmmən dəp hesabliəjan, lekin tilini tizginlimigən bolsa, əzini əzi aldaydu; bundak kixining ihlasmənliki bihudiliktur. **27** Huda'Atimizning nəziridiki pak wə daəqsiz ihlasmənlik xuki, kiyinqilikta qaləjan yetim-yesir, tul hotunlarni yoqlap, ularəja əjəmhərlək qilix wə əzini bu dunyaning buləjixidin daəqsiz saqlaxtur.

2 Qerindaxlirim, xan-xərəp Igisi boləjan Rəbbimiz Əysa Məsihning etikad yolini tutqanikənsilər, adəmninq taxki kiyapitigə qarap muamilə qilidiəjanlardin bolmanglar. **2** Qünki sinagotinglarəja altun üzük taqəjan, esil kiyingən bir bay bilən təng jul-jul kiyingən bir kəmbəəqəl kirsə, **3** silər esil kiyingənni ətiwarlap «Tərgə qikip oltursila!» desənglar, kəmbəəqəlgə, «U yərdə tur!» yaki «Ayaə tərripimdə oltur!» desənglar, **4** əzara ayrimiqilik qiləjan wə insanlar üstidin yaman niyət həküm qikarəjuqilardin boləjan bolmamsilər?! **5** Qulak selinglar, i səyümlük qerindaxlirim — Huda bu dunyadiki kəmbəəqəllərnini etikadta bay bolux həmdə ularni Əzini səyğənlərgə berixkə wədə qiləjan padixahləkiəja mirashor boluxka talliəjan əməsmu? **6** Birak silər kəmbəəqəllərnini kəzgə ilmidinglar! Baylar silərnini əzgən wə sot-soraqlarəja sərigən əməsmu? **7** Üstünlərgə koyuləjan axu mubarək naməja kupurluk qiliwatqanlar yənə xu [baylar] əməsmu? **8** Muqəddəs yazmilardiki «qoxnangni əzüngni səyğəndək səy» degən xahənə qanunəja həkikiy əməl qilsanglar, yaxi qiləjan bolisilər. **9** Lekin kixilərgə ikki hil kəz bilən qarisinglar, gunah qiləjan bolisilər, Təwrat qanuni

təripidin hilaplik qiloquqilar dəp bekitilislər. **10** Qünki bir kixi pütün Təwrat qanunioğa əməl qildim dəp turup, [həтта] uningdiki birlə əmrgə hilaplik qilsa, u pütün qanunioğa hilaplik qiloquqi hesablinidu. **11** Qünki: «zina qilma» Degüqi həm «qatillik qilma»mu degən. Xunga, zina qilmisanglarmu, lekin qatillik qiloğan bolsanglar, yənila [pütün] Təwrat qanunioğa hilaplik qiloğan bilən barawər bolislər. **12** Xunga səz-əməlliringlar adəmni ərkinlikkə erixtüridioğan qanun aldida sorax qilinidioğanlarning salahiyitigə uyoğun bolsun. **13** Qünki baxqilaroğa rəhım qilmioğanlarning üstidin qikiridioğan həküm rəhımsiz bolidu. Əmdi «rəhım qilix» «həküm qikirix»ning üstidin oqelibə qilip təntənə qilidu. **14** I qerindaxlirim! Birsı aqzıda, «Məndə etikad bar» dəp turup, əmma [uningda] [munasip] əməlliri bolmisa, uning nemə paydisi? [Bundak] etikad uni qutkuzalamdu? **15** Əmdi əgər aka-uka yaki aqasigillardin biri yalingaq qalsa yaki kündilik yeməkliki kəm bolsa, silərdin biri ularoğa: «[Hudaq] amanət, kiyiminglar pütün, qorsikinglar tok qilinoqay!» dəp qoyupla, tenining həjritidin qikmisa, buning nemə paydisi? **17** Xuningoğa ohxax yaloquz etikadla bolup, [uningoğa] [munasip] əməlliri bolmisa, [bundak etikad] əlük etikadtur. **18** Lekin bəzibir adəmlər: «Səndə etikad bar, məndə bolsa əməl bar» dəp [talixidu]. Lekin mən: «Əməlsiz bolğan etikadingni mənə kərsitə qeni?!», «Mən etikadimni əməllər bilən kərsitimən» dəymən. **19** — Sən «Huda bir» dəp ixinisən — Barikalla! Lekin həтта jinlarmu xuningoğa ixinidu, xundakla qorkup dir-dir titrəyduqu! **20** Əy, quruk hiyal adəm! Əməlliri yoq etikadning əlük

etikad ikənlikini qağanmu bilərsən? **21** Atimiz İbrahım öz oqlı İshakni qurbangah üstigə sunoqanda öz əmili arkilik həkkanıy dəp jakarlanoqan əməsmu? **22** Əmdi xuni kərüwelixka boliduki, uning etikadi munasip əməllərni qildi wə etikadi əməllər arkilik mukəmməl qilindi. **23** Mana bu ix [Təwrattiki]: «İbrahım Hudaqə etikad qildi. Bu uning həkkanıyliki hesablandi» degən yazmini ispatlaydu, xundakla u «Hudanin dosti» dəp ataldi. **24** Buningdin xuni kərələysilərki, insanlar etikadi bilənla əməs, bəlki əməlliri bilən həkkanıy dəp jakarlinidu. **25** Muxuningoqa ohxax, pahixə ayal Raħab [İsrail] qarlioquqilirini öz öyidə kütüp, ularni baxqa yol bilən qaqurowətkənliki üqün, u ohxaxla ix-əmili bilən həkkanıy dəp jakarlanoqan bolmamdu? **26** Tən roħ bolmisa ölük boləqandək, əməlliri yoq etikadmu ölüktur.

3 Qerindaxlirim, aranglardin kəp kixi təlim bərgüqi boliwalmanglar! Qünki silərgə məlumki, biz [təlim bərgüqilər] baxkıldin tehimu qattik sorakka tartilimiz. **2** Qünki həmmimiz kəp ixlarda hatalixip putliximiz. [Həlbuki], əgər birsi tilda hatalaxmisa, u kamalətkə yətkən, pütkül tenini tizginliyəlīgən adəm bolidu. **3** Mana, biz atlarni özimizgə bekindurux üqün aqzioqa yügən salimiz; buning bilən pütkül tənlini [halioqan tərəpkə] buriyalaymiz. **4** Mana, kemilərgimu qaranglar; xunqilik yoqan bolsimu, yənə kelip dəhxətlik xamallar tərpidin urulup həydididioqan bolsimu, lekin rolqi kəyərgə ularni həydəy desə, u kiqikkinə bir rol arkilik uni halioqan tərəpkə buraydu. **5** Xuningoqa ohxax, gərqə til [tenimizning] kiqik bir əzasi bolsimu, lekin tolimu yoqan

səzləydu. Kiqikkinə bir ot uqkunining qong ormanəja ot tutaxuralaydioanlikini oylap bekinglar! **6** Til — dərəkə bir ottur; u əzalirimiz arisidin orun elip kəbihlikə toloqan bir aləm bolidu. U pütkül tənni buləjojuqidur; u dozah otidin tutaxturulup, pütkül təbiətning qaqəja ot tutaxturidu! (**Geenna g1067**) **7** Qünki hərtürlük həywanlar həm uqar-qanatlar, əmiligüqi həywanlar həm dengizdiki məhluklar insaniyət tərpidin kəndürülməktə həmdə kəndürülgənidi. **8** Əmma tilni həqkim kəndürəlməydu; u tinimsiz rəzil bir nərsə bolup, janəja zamin bolidiojan zəhərgə toloqandur. **9** Biz tilimiz bilən Pərwərdigar Atimizəja xanu-təxəkkür kayturimiz, wə yənə uning bilən Hudaning obrazida yaritilojan insanlarni qarəajmiz. **10** Demək, ohxax bir eəjizdin həm təxəkkür-mubarək həm lənət-karəjax qiqidu. I qerindaxlirim, bundək bolmasliki kerək! **11** Bir bulək ohxax bir kəzdin birla waqıtta tatliq həm kırtək su qiqiramdu? **12** I qerindaxlirim, ənjür dərihi zəytunning mewisini bərməydu, yaki üzüm teli ənjürning mewisini berələmdu? Həm tuzluk [bulək] tatliq sunimu qiqiralmaydu. **13** Aranglarda kim dana wə pəmlik? Pəzilətlik yürux-turuxidin u danalıqka has boləjan məmin-kəmtərlik bilən əməllirini kərsətsun! **14** Lekin əgər kəlbingerlarda aqqıq həsəthorluk wə jedəl-majira bolsa, əmdi yalojan səzlər bilən həqiqətəni yokka qiqarmanglar, mahtanmanglar. **15** Bundək «danalıq» ərxtin əməs, bəlki dunyaəja, insan təbiyyitə has bolup, jin-xəytandin kəlgəndur. **16** Qünki həsəthorluk wə jedəl-majira boləjanla yərdə qalaymıqanqilik wə hərhil rəzilliklər bolidu. **17** Lekin ərxtin kəlgən danalıq bolsa,

u aldi bilən paktur, u yənə tinqliqərwər, hux peil, baxqilarning pikrigə kuliqi oquq, rəhimdil bolup, yahxi mewilər bilən toloqan, uningda tərəpbazlik yaki sahtipəzlik yoktur. **18** Həqkaniylik urukliri tinqliqərwərlər arisida qeqilip, tinqliq iqidə mewə beridu.

4 Aranglardiki urux wə majiralar nədin kelip qikidu? Bu dəl tən əzaliringlar iqidə jəng kiliwatqan arzu-həwəsliringlardin əməsmu? **2** Silər arzu-həwəs kilisilər, lekin arzu-həwəsliringlaroqa erixməysilər; adəm olturilər, həsət kilisilər, lekin erixəlməysilər; jedəl-majira qikirip jəng kilisilər. Erixməysilər, qünki tiliməysilər. **3** Tilisənglarmu erixəlməysilər, qünki öz arzu-həwəsliringlarni qandurux üqün rəzil niyətlər bilən tiləysilər. **4** Əy zinahorlar! Bu dunya bilən dostlixixning əməliyətə Huda bilən düxmənlixix ikənlikini bilməmtinqlar? Kimdikim bu dunyani dost tutmaqci bolsa, özini Hudaning düxmini kilidu. **5** Mukəddəs yazmilarda: «[Huda] kəlbimizgə makan kilduroqan Roh naqar arzu-həwəslərni qilamdu?» degən söz silərqə bikar deyilgənmu? **6** Lekin [Huda] bərgən mehİR-xəpəkət buningdin üstün turidu. Xuning tüpəylidin mukəddəs yazmilarda: «Huda təkəbburlaroqa qarxidur, lekin məmin-kəmtərlərgə xəpəkət kilidu» dəp yeziloqandur. **7** Xuning üqün, Hudaoqa boysununglar. Xəytanoqa qarxi turunglar; [xundak qilsanglar] u silərdin qaqidu. **8** Hudaoqa yəkinlixinglar, Hudamu silərgə yəkinlixidu. Əy gunahkarlar, [gunahxin] kolunglarni yuyunglar; əy üjmə kəngüllər, kəlbinglarni pak kilinglar. **9** [Gunahliringlaroqa] kayoqu-həsərət qekinglar, həza tutup

yioqlanglar, külkənglarni matəmgə, huxallıqlarni kayoşuqa aylundurunglar. **10** Rəbning aldidə özünlarni təwən tutunglar wə xundəq kıləqanda U siləni üstün kılıdu. **11** I qerindaxlar, bir-biringlarni səkmənglar. Kimdikim qerindixini səksə yaki uning üstidin həküm kilsa, Təwrat qanunimu səkkən wə uning üstidin həküm kıləqan bolıdu. Xundəq kılıp qanun üstidin [toşra-natoşra dəp] həküm kilsang, qanunoqa əməl kıləquqi əməs, bəlki özüngni [uning üstidin] həküm kıləquqi kılıwaləqan bolisən. **12** Qutkuzuxqa wə həlak kılıxqa qadir boləqan, qanun Tüzgüqi wə həküm Kıləquqi pəkət birdur! Xundəq ikən, sən baxqılar üstidin həküm kıləqudək zadi kimsən? **13** Həy, «Bügün yaki ətə palani-püküni xəhərgə barimiz, u yərdə bir yil turup, tıjarət kılıp pəyda tapımız» degüqilər buningoqa qulaq selinglar! **14** Əy ətə nemə bolıdıqanlıqını bilməydıqanlar, həyatinglar nemigə ohxaydu? U huddi oşıl-pal pəyda bolup yoqap ketıdıqan bir parqə tuman, halas. **15** Buning ornioqa, «Rəb buyrusa, həyat bolsak, uni qilimiz, buni qilimiz» deyixinglar kerək. **16** Lekin əmdi silər hazır undəq yoşqan gəpliringlar bilən mahtinisilər. Bundəq mahtinixlarning həmmisi rəzil ixtur. **17** Xuningdək kimdikim məlum yahxi ixni kılıxqa tegixlik dəp bilip turup qilmioqan bolsa, gunah kıləqan bolıdu.

5 Əy baylar, qulaq selinglar! Bexinglaroqa qüxıdıqan külpətlər üqün dad-pəryad kətürüp yioqlanglar. **2** Baylıqinglar qirip kətti, kiyim-keqikinglarni küyə yəp kətti, **3** altun-kümüxliringlarni bolsa dat basti, bu dat [qıyaməttə] özünglaroqa qarxi guwahlıq berip,

göxünlarni otta köydürülgändək yəwetidu. Silərning bayliqlarni toplixinglar ahirkı künlərdə boldi! **4** Mana, etizliqlarda ixləp həsul yioqanlaroqa hiyanət kılıp ix həqlirini bərməy kəldinglar. Bu tutuwelinəjan hək üstünglərdin pəryad kətürməktə, xuningdək ormiqilarning nalə-pəryadlıri samawi qoxunlarning Sərdari boləjan Pərwərdigarning kulikioqa yətti. **5** Silər bu dunyada həxəmətqilik wə əyx-ixrət iqidə yaxap keliwatisilər. [Kəoylar] boquzlaş küniyə təyyarlanəjandək, silərmu boquzlinix küniyə əzünglərnı bordap keliwatisilər. **6** Silər həkkanıy boləquqını gunahqa məhkum kılıp, əltürüp kəldinglar; u silərgə qarxilik kərsətməydu. **7** Xunga, kərindaxlar, Rəbning kayta kelidəjan küniyiqə səwr-takət kılıp turunglar. Mana, dehqan kixi yərning esil mewisini kütidu; yər dəsləpki wə keyinki yaməqurlarəja muyəssər boləquqə uni intizarlik bilən səwr-takət iqidə kütidu. Silərmu səwr-takət kılıp kəlbınglərnı mustəhkəm kilinglar. Qünki Rəbning kayta kelixi yekinlap qaldi. **9** Kərindaxlar, əzünglar sorakka tartılmasliqlinglar üqün bir-biringlərdin aqrınmanglar; mana, Sorak Kiloquqi ixik aldidə turidu. **10** Pərwərdigarning namidə səzligən burunkı pəyoqəmbərlərnıng kəndək azab-əqubət tartkanliki, xundakla səwr-takət kıləjanlikini ülgə kilinglar. **11** Biz mana muxundək [səwr-takət bilən] bərdaxlik bərgənlərnı bəhtlik dəp həsəblaymiz. Ayupning azab-əqubətkə kəndək səwr-takət bilən bərdaxlik bərgənlikini angliəansilər wə Pərwərdigarning uningəja ahirkı kıləjinini, xundakla «Pərwərdigarning iq-bəqri xəpkət wə rəhimdillik bilən

toloqan»likini kergansilær. **12** Əmdi i kerindaxlirim, əng muhimi, kəsəm kılmanglar — nə asman nə zemin nə heqkandak baxka nersilærning nami bilæn kəsəm kıloquqi bolmanglar, bəlki «bolidu» desənglar həkikiy «bolidu» bolsun, «yak» desənglar həkikiy «yak» bolsun. Xundak kıloqanda, [Hudaning] jazasioqa qüxməysilər. **13** Aranglarda azab tartquqi kixi barmu? U dua kılsun. Huxal yürüwatqanlar barmu? U küy-mədhiyə nahxilirini eytsun. **14** Aranglarda aqrık-silaklar barmu? Ular jamaətning aqsakallirini qakirtip kəlsun; ular Rəbning namida uning [bexioqa] may sürüp məsih kılip dua kılsun. **15** Xundak kılip iman-ixəng bilæn kılinoqan dua bimarni saqaytidu, Rəb uni ornidin turoquzidu. Əgər bimar gunahlarıni kıloqan bolsa, bular kəqürüm kılinidu. **16** Xuning üqün etküzgən gunahliringlarıni bir-biringlaroqa ikrar kılinglar wə xipalik tepixinglar üqün bir-biringlaroqa dua kılinglar. Həkkaniy adəmning duasi zor küq wə qong ünümgə igidur. **17** Ilyas pəyoşəmbərnu bizgə ohxaxla insaniy təbiətlik idi. U yamoqur yaoşmisun dəp ihlas bilæn dua kıldi; nətijidə, zeminoqa üq yil altə ay heq yamoqur yaoşmidi. **18** Andin u yənə dua kıldi wə yamoqur qayta yaoşdi, yərnu həsulmewisini yənə bərđi. **19** Kerindaxlirim, aranglarda birsi həkikəttin qətnigən bolsa, wə yənə birsi uni [həkikətkə] qaytursa, **20** Muxundak kixi xuni bilsunki, gunahkar kixini azoqan yolidin qayturup əkəlgüqi xu kixining jenining əlümdin qutuluxioqa wə nuroşun gunahlarning yepip qoyulixioqa səwəbqi bolidu.

Petrus 1

1 Əysa Məsihning rosuli bolqan mənki Petrustin Pontus, Galatiya, Kapadokiya, Asiya və Bitiniyə əlkilliridə tarkaq yaxawatqan musapir bəndilərgə salam. **2** Silər Huda'Atining aldin bilgini boyiqə tallinip, Roh tərripidin pak-muqəddəs qilindinglar. Buningdin məxsət, silərninğ Əysa Məsihning itaitidə boluxunglar və qenining üstünglaroqə sepilixi üqündur. Mehir-xəpkət və hatirjəmlilik silərgə həssiləp ata qilinoyay! **3** Əzining zor rəhimdillilik bilən, Əysa Məsihning əlümdin tirilixi arkilik bizni yengidin tuqdurup, əlməs ümidkə nesiwə qiloqan Rəbbimiz Əysa Məsihning Huda'Atisioqə mubarək-mədhiiylər okuloqay! **4** Demək, silər üqün qiriməs, daqsiz və solmas miras ərlərdə saklanmaqta. **5** Ahir zamanda axkarilinixkə təyyarlanoqan nijat üqün, silər etiqadinglar bilən Hudaning kudriti arkilik qoqdalmaktisilər. **6** Silər bu [nijattin] zor xadlinisilər — gərqə hazır zərür tepiloqanda silərninğ hərhil sinaklar tüpəylidin kışka waqit azab-okubət qekixinglaroqə toqra kəlsimu. **7** Altun həman yokilip ketidioqan nərsə bolsimu, sapliki ot bilən sinilidu. Xuningoqə ohxax altundin tolimu qimmətlik bolqan etiqadinglar sinilip ispatlinidu. Buning bilən u Əysa Məsih [qayta] axkarilanoqan waqtida mədhiiyə, xan-xərəp və izzət-hərmət kəltüridu. **8** Əysa Məsihni ilgiri kərip baqmioqan bolsanglarmu, Uni səyüp kədinglar; və hazırmu Uni kərməysilər, lekin Uningoqə yənila etikat qilip qəlbinqlar ipadiligüsiz xan-xərəpkə toloqan huxallik bilən yayraydu. **9** Xuning bilən silər etiqadinglarning nixani, yəni jeninglarning nijatioqə

muyəssər boluwatisilər. **10** Silərgə ata qilinon bu mehır-xərkətni aldin eytkan [ilgiriki] pəyoqəmbərlər bu nijat-qutkuzulux toqrisida təpsiliy izdəngən, uni qüxinixkə tirixkanıdi. **11** Ularda bolon Məsihning Rohi ularon Məsih kəlgüsida tartidon azab-oqubətlər wə bulardin keyinki kelidon xan-xərəplər toqrisida aldin'ala məlumat berip bexarət kəltürginida, ular bu ixlarning qandak yol bilən wə qaysi zamanda yüz beridonliki üstida izdəngən. **12** Xuning bilən ularon bu ixlarni aldin eytixi ular əzliri üqün əməs, bəlki silərnin hizmitinglarda bolon, dəp ayan qilinon. Əmdi bügünki künde bu ixlər ərxin əwətilgən Mukəddəs Rohning küqi bilən silərgə hux həwəni yatküzgüqilər arqilik silərgə jakarlandi. Həttə pərixtilərmu bu ixlarning tegi-təktini səpselip qüxinwelixkə təlpünməktə. **13** Xunga, zəhinliringlarning belini baqlap, əzünglarni səgək-salmak tutunglar, ümidinglarni əysə Məsih qayta kəringən künida silərgə elip kelidon bəht-xapaətkə pütünləy baqlanglar. **14** [Hudaning] itətmən pərzəntliri süpitida, ilgiriki oqapillik qaoqliringlardikidək həwayi-həwəslərgə berilmənglar. **15** Əksiqa, silərnə qaqiroquqi pak-mukəddəs bolononə ohxax barlik yürux-turuxinglarda əzünglarni pak-mukəddəs tutunglar. **16** Qünki [mukəddəs yazmilarda]: «Pak-mukəddəs bolunglar, qünki Mən pak-mukəddəsturmən» dəp hatiriləngən. **17** Silər dua qiləninglarda kixilərnin hər birinin ix-hərikitigə qarap yüz-hatirə qilməy Sorak Qiloquqini «Ata» dəp qaqiridikənsilər, undakta bu dunyada musapir bolup yaxawatqan waqtinglarni [Uning] qorkunqida ətküzünglar. **18** Qünki silərgə məlumki, silər

ata-bowiliringlar tərīpidin silərgə qalduruləjan əhmiyətsiz turmuxning [kullukidin] azad boldunglar. Bu, kimmitini haman yökītidiojan altun yaki kümüxtək nərsiləarning təlīmi bilən boləjan əməs, **19** bəlki qimmətlik keni bilən, yəni kəm-kütisiz wə daətsiz qəza kəbi Məsihning qimmətlik kənining bədiligə kəldi. **20** U dər wəqə dunya apiridə qilinixtin ilgirila [Huda tərīpidin] xu süpitidə tonulojan, hāzir U zamanlarning muxu ahirki wāqitlirida silər üqün [bu dunyaəja əwətilip] axkara qilindi. **21** Silər Uning arqilik Uni əlümdin tirildürüp, Uningəja xan-xərəp bərgən Hudaəja etikad qiliwatisilər. Hudaning [xuni qiloqini] etikadinglar wə ümidinglar Əzigə baəjlansun üqündur. **22** Silər həqikətkə itaət qiloqanliqinglardin kəlbīnglarni paklap, kərīndaxlarni səyīdiojan sahtisiz mehīr-muhəbbətkə kirixtinglar; xunga, bir-biringlarni qin kəlbīnglardin qizəqin səyüinglar. **23** Qünki silər yengiwaxtin tuəquldunglar — bu qirip ketidiojan uruk arqilik əməs, bəlki qirimas uruk, yəni Hudaning həyatīy küqkə igə wə mənggü turīdiojan səz-kalami arqilik boldi. (aiōn g165) **24** Qünki [huddi muqəddəs yazmilarda yeziloqinidək]: «Barliq ət igiliri ot-qəptur, halas, Ularning barliq xan-xəripi daladiki gülgə ohxax; Ot-qəp solixidu, gül hazan bolidu, **25** Birəq Rəbning səz-kalami mənggügə turīdu!» Silərgə yətküzülgən hux həwərdə jakarlanəjan səz-kalam dəl xudur. (aiōn g165)

2 Xuning üqün silər barliq rəzillik, barliq məkkarlik, sahtipəzlik, həsəthorluk wə həmmə təhməthorluklarni taxlap, **2** Rəbning mehīribanliqini tetip bilgənīkənsilər, huddi yengi tuəqulojan bowəqlardək bolup [Hudaning]

söz-kalamidiki sap sütkə təxna bolunglar. Buning bilən, silər nijatning [kamalitigə] yetip əsisilər. **4** Əmdi silər Uningoşa, yəni adəmlər tərripidin ərziməs dəp taxlinip, lekin Huda tərripidin tallanoşan wə kədirləngən tirik tax Boloşuqining yenioşa kelip **5** silər əzünglarmu tirik taxlar süpitidə bir rohıy ibadəthana kılınıxka, Əysa Məsiş arqılık Hudani hursən kılidoşan rohıy qurbanlıqlarni sunidoşan mukəddəs kaşın qataridikilər boluxka quruluwatisilər; **6** Qünki mukəddəs yazmilarda mundaş deyilgən: — «Mana, tallanoşan, kədirləngən bürjək ul texini Zionoşa qoydum. Uningoşa etikaş kılışuqi hərkim hərgiz yərgə qarap qalmaydu». **7** Əmdi etikaş kılışuqi boluşan silərgə nisbətən [taxning] kədiri bolidu. Lekin [Uningoşa] etikaş kılmaydoşanlaroşa nisbətən U [mukəddəs yazmilarda deyilginidə] boldi: — «Tamqılar ərziməs dəp taxliwətkən bu tax, Burjək [ul] texi bolup tikləndi!», Wə: — «[Bu tax] kixilərgə putlikaxang tax, Adəmnı yikıtidoşan qoram tax bolidu». Qünki [muxundaş kixilər] [Hudaning] söz-kalamioşa itaət kılmasliki tüpəylidin putlixip yikilidu; ularning bundaş boluxi aldin bekitilgəndur. **9** Lekin silər bolsanglar [Huda] tallioşan bir jəmət, xahanə bir kaşınlik, pak-mukəddəs bir əl, xundaşla Əzigə alahidə has boluşan bir həlkşilər; buning məksiti, silərni qarangoşuluqtin Əzining tilsimat yoruklukioşa qaqiroşuqining pəzilətlirini namayan kılıxinglardin ibarət. **10** Burun silər bir həlk həsablantmayttinglar, lekin hazır Hudaning həlkşilər; burun [Hudaning] rəhim-xəpkitigə erixmigəninglar, lekin hazır erixtinglar. **11** I səyümlükirim, silər bu dunyaoşa musapir wə

mehmandursilər, silərdin ətünümənki, roh-kəlbinger bilən qarxilixidiojan ətlinglardiki nəps-xəhwətlərdin özünlarni yirək tutunglar. **12** Yürüx-turuxunglar etikadsizlar arisida esil-pəzilətlik bolsun. Muxundak kılouqanda, gərqə ular silərgə yamanlik kılouqilar dəp təhmət kilsimu, dəl təhmət kılouqan ixlarda silərninğ yahxi əməlliringlaroqa karap, [Hudaning] ularni [oyotitip] yoklaydiojan künidə uni uluolixi mumkin. **13** Xunga Rəbning hərmitidə insanlar arisidiki hər bir həkimiyyətning tüzümigə, məyli əng yukiri mənsəptiki padixahka bolsun yaki u təyinligən həkukdarlaroqa bolsun boysununglar. Qünki bu həkukdarlar [padixah] tərpidin yaman ix kılouqilarni jazaqa tartix, yahxi ix kılouqilarni hərmətkə sazawər kılilix üçün təyinləngəndur. **15** Qünki Hudaning iradisi xundakki, yahxi əməlliringlar bilən nadan adəmlərninğ orunsiz xikayətlirini tuwaklaxtur. **16** Silər ərkin-azad boloujininglar bilən, bu ərkinlikinglarni yamanlik kılilixning bahənsi kiliwalmanglar, bəlki Hudaning kuli süpitidə bolup, **17** Barlik insanlarni hərmətlənglar, [etikadqi] kərindaxliringlaroqa mehır-muhəbbət kərsitinglar, Hudadin kərkunglar, padixahni hərmətlənglar. **18** Kullar, hojayinliringlaroqa toluq kərkunq bilən boysununglar – yalouz mehriban wə hux peil hojayinlaroqila əməs, bəlki terikkək hojayinlaroqimu boysununglar. **19** Qünki əgər birsi Huda aldida pak wijdanlik bolux üçün nahək azab-okubət qəksə həmdə bularoqa səwr-takət kilsa, bu Hudani hursən kılidu. **20** Qünki əgər silər gunah ət küzup, tegixlik uruloujininglarda, uningroqa bərdaxlik bərsənglar, buning mahtanojudək

nemisi bar! Lekin yahxi ixlarni qilip azab-oqubət qəksənglar həmdə uningə bərdaxlik bərsənglar, u Hudani hursən qilidu. **21** Qünki silər dəl xuningə qaqirildinglar. Qünki Məsiħmu silər üqün azab-oqubət qekip, silərni Əzining izidin mangsun dəp, silərgə ülgə qaldurdi; **22** «U gunah sadir qilip bakmioqan, Uning aozidin heqkandak aldamqilik-yaloqanqilikmu tepilmas». **23** U haqarətlənginidə, til qayturmaytti. Azab-oqubət qəkkəndə, U heq təhdit salmaytti; əksiqə, Əzini adil həküm qikarəuquning kollirioqə tapxuratti. **24** U Əzi bizning gunahqə nisbətən əlüp, həkqaniylikqə nisbətən yaxiximiz üqün yaoqəq tüwrüktə gunahqirimizni zimmisigə aldi; silər Uning yariliri bilən xipa taptinglar. **25** Qünki burun silər qoylardək yoldin ezip kətkənsilər, lekin hazır jeninglarning padiqisi həm yetəkqisining yenioqə qaytip kəldinglar.

3 Xuningə ohxax, i ayallar, silər ərliringlarəqə boysununglar. Xundak qilsanglar, həttə səz-kalaməqə itaət qilmaydioqan ərlər bolsa, əz ayalining bu pəzilitidin təsirlinip, ihlasmənlik bilən ətküzgən pak yürüturuxinglarəqə qarap, gəp-səzsizlə qayil qilinidu. **3** Güzəllinglar sirtki kərünüxtin, yəni alahidə ərūwaloqan qeqinglar wə taqioqan altun zibu-zinnətlərdin yaki esil kiyimlərdin bolmisun, **4** bəlki «qəlbinglardiki əzünglar», yəni məmin wə tinq rohtin boləqan qirimas güzəlliktin bolsun; bundak [güzəllik] Hudaning aldida intayin qimmətliktur. **5** Qünki burunqı qaoqlarda, Hudaəqə ümidini baqlioqan ihlasmən ayallar dəl muxundak [güzəllik bilən] əzlrini zinnətləp, ərlirigə itaət qilatti. **6** Dəl

muxundak yolda Sarah İbrahimni «oqjam» d p atap, uning s zlidirg  boysunatti. Silər heqkandak w sw sil rdin k rkmay ixlarni durus kilsanglar, sil rmu [Sarahning] pərzəntliri bol jan bolisil r. **7** Xuningoqa ohxax,  y ərlər, sil rmu ayalliringlar bilən turuxta, ularni ayal kixil r bizdin ajiz bəndilər d p bilip ularni qüxinip yetinglar; silər ular bilən [Huda] xapaət kil jan hayatka ortak mirashor bolup, ularni h rm t kilinglar. Xundak kilsanglar, dualiringlar tosalouoqa uqrimaydu. **8** Ahirida, h mminglar bir niy t bir m ks tt , bir-biringlaroqa həmdərd bolup, bir-biringlarni kerindaxlarq  səyünglar, iq-baoqri yumxak w  kəmtər bolunglar. **9** Yamanliqka yamanlik, ahan tk  ahanət bilən  m s, əksiqə, b ht til x bilən jawab kayturunglar. Q nki silər d l bu ixka qakiriloqansil r; xuning bilən  z nglar bəhtkə mirashor bolisil r. **10** Q nki [muk dd s yazmilarda yeziloqinidək]: – «Kimki hayatni s y p, yahxi k n k rg qi bolay desə, Tilini yamanliqtin tartsun, L wliri m kkarliqtin neri bolsun; **11** Yamanliqtin  zini tartip, G z l  m ll rni kilip y rsun; Aman-hatirj mlikni izd p, uni koqlap y rsun. **12** Q nki P rw rdigarning k zi h kkaniiylarning  stid  turidu, Uning kuliki ularning iltijalirioqa oquq turidu; Lekin P rw rdigarning y zi r zillik y rg zg qil rg  qarxi turidu». **13**  g r silər daim yahxi ixlarni kilixka intils nglar, kim silərgə yamanlik kil r? **14** Lekin hətta h kkaniiylik yolida azab- kub t q ks nglarmu, ohxaxla b htliksil r! Lekin ularning w himisidin k rkmanqlar w  alakzadə bolmanqlar; **15** b lki k lbinglarda R b Məsihni həmmidin üstün d p bilinglar; silərdə bol jan

ümidning səwəbini sorioqanlaroqa məmin-mulayimlik wə iklaslik bilən jawab berixkə həmixə təyyar turunglar.

16 Hərdaim wijdaninglarni pak tutunglar; xuning bilən silərgə «yamanlik kılouqılar» dəp təhmət kılouanlar silərninğ Məsihdə bolouan pəzilətlik yürux-turuxunglarni kərip, əzliri kılouan təhmətlərdin hijil bolsun. **17** Qünki Hudaning iradisi xundak bolsa, yaxxilik kılouininglar üqün azab-okubət qəksənglar, bu yaman ix kılouininglar tüpəylidin azab-okubət qəkkininglardin əwzəl, [əlwəttə].

18 Qünki Məsih bizni Huda bilən yaraxturux üqün, yəni Həkkəniy Bolouqi həkkəniy əməslərnin dəp, birlə kətimlik azab-okubət qəkti; gərqə U tən jəhəttə ətürülgən bolsimu, ləkin rohğa janlanduruldi; **19** xuning bilən U solap koyulouan rohlarınğ yenioqa muxu rohij hayatliki bilən berip, [Əzining bu oəlibisini] jakarlidi. **20** [solap koyulouan] bu rohlar burunki zamanda, yəni Nuh [pəyoəmbər]ning künliridə, kəmə yasiliwatқан məzgildə Huda səwrqanlik bilən [kixilərninğ towa kılixini] kütkinidə, Uningoqa itaətsizlik kildi. Pəqət xu kəmigə kirgən birqanqisi, yəni jəmiy səkkiz jan su arkilik kutkuzuldi. **21** Mana bu «suoqa qəməldürux»ning bəxariti bolouan. Əmdi qəməldürux — bədənninğ kirdin tazilinixi əməs, bəlki adəmninğ pak wijdan bilən Əysə Məsihninğ tirildürülüxi arkilik Hudadin tiligən təlipi — bizni hazır kutkuzuwatidu **22** (Məsih [tirilip] ərxkə qikip, pərixtilər, barlik rohij hokukdarlar wə küqlüklər Uningoqa bosunduruldi wə u Hudaning ong yenida turmaqta).

4 Əmdi Məsih tenidə azab-okubət qəkkənikən, silərmu xundak iradə bilən əzünglarni qorallandurunglar. (qünki

[Huda yolida] öz tenidə azab-okubət qəkkən kixi gunahətin kəl üzgən bolidu; 2 undağ kixi tenidə kələn həyatini yənə insaniy nəps-həwəslərgə berilix bilən əməs, bəlki Hudaning iradisigə muwapıq ətküzidu). 3 Qünki künlirimizni yat əllik etiğadsizlarning iradisigə əməl kılıx bilən, yəni hərtürlük buzıqçılığ-xəhwaniylik, nəps-həwəslər, hərəkəkəlik, əyx-ixrət, məyhörlük wə yirginçilik butpərəslilər iqidə ətküzginimiz əmdi kupayə kılar! 4 Bu ixlarda ular silərninğ ularəğa həmrəh bolup xundak iplaslıqğa yügürmiginəlikinğlərəğə əjəblinip, silərni həkərətliməktə. 5 Ular həman həm tiriklərni wə əlgənlərni sorak kılıxğa təyyar Turəquqioğə həsab bərməy kəlməydu. 6 Xunga dəl xu səwəbtin, əlgənlər əttə yaxawatқан insanlar [sorak kilinidioğan]dək sorak kilinip, Hudaəğə nisbətən röhəta yaxısun dəp, ularəğimu hux həwər yətküzülgən. 7 Əmdi barlıq ixlarning ahirlixidioğan küni yekınlaxmaqta; xunga, salmaq bolunğlar wə dua kılıxğa səgək turunğlar. 8 Ləkin həmmidin muğimi, bir-biringlərəğə kizəğin məhir-muğəbbəttə turuweringlar. Qünki «məhir-muğəbbət nuroğunlioğan gunahlərni yapar». 9 Bir-biringlərdin aəğrinməy əzara məğmandost bolunğlar. 10 Huda təripidin hərbinglərəğə ata kilioğan iltipatğa binaən, uning hərtərəpilik məğri-xəpkitini kixilərgə yətküzidioğan yaxı əğjidarlar süpitidə, bu iltipat bilən bir-biringlərəğə hizmət kilinglar. 11 Kim səz kilsa, u Hudaning kalam-bexarətlirini yətküzğüqi süpitidə səzlisun. Kim baxkilarəğə hizmət kilsa, u Huda ata kilioğan küq-kudriti bilən hizmət kilsun. Xundak boləğanda, Huda həmmə ixta Əysa Məsiğ arkilik uluəğlinidu. Barlıq

xan-xərəp wə küq-қudrət Uningoşa əbədil'əbədgiqə mənsoptur, amin! (aīōn q165) **12** Səyümlüklirim, otluk sinakning bexinglaroşa qüxkənlikigə qarap, əjayib ixқа yolukup қaldim, dəp həyran қalmanglar. **13** Bəlki, Məsiһning azab-oқubətlirigə қandaқ ortak boləjan bolsanglar, silər xundaq xadlininglar. Xuning bilən Uning xan-xəripi ayan қilinoşinida, silərmu yayrap xadlinisilər. **14** Silər Məsiһning nami түpəylidin һақarətkə uқrisanglar, bəhtlik bolisilər! Qünki xan-xərəpning Rohi, yəni Hudaning Rohi wujudunglaroşa qüxkən bolidu. **15** Aranglardin birining azab-oқubət qekixi һərgizmu қatil, oşri, rəzil yaki qepiloқaq bolux səwəbidin bolmisun. **16** Biraq qəkkən azab-oқubiti «Məsiһiy» dəp atalojanliқi səwəbidin bolsa, u buningdin nomus қilmisun; əksiqə, muxu nam [bilən] [atalojanliқi] üqün Hudaoşa mədһiyə oқusun. **17** Qünki soraqning baxlinidiojan waқti-saiti kəldi; soraq aldi bilən Hudaning əyidikiliridin baxlinidu; wə əgər biz bilən baxlansa, u һalda Hudaning hux һəwirigə kulaq salmiojanlarning aқiwiti nemə bolar? **18** [Dəl] [mukəddəs yazmilarda yeziloşinidəк]: — «əgər һəққaniylarning қutқuzuluxi təs bolsa, Ihlassizlar һəm gunahқarlarning aқiwiti қandaқ bolar?» **19** Xuning üqün, Hudaning iradisi bilən azab-oқubət qəkkənlər yahxi əməllərnə dawam қilip, jenini wədisidə turidiojan Yaratқuqioşa amanət қilip tapxursun.

5 Əmdi mən aranglardiki aқsaқallardin (Məsiһning azab-oқubətlirining guwahқisi, namayan қilinidiojan xan-xərəpkə nesip boləuqi wə silərgə ohxax bir aқsaқal süpitidə) xuni ətünimənki, **2** — Hudaning

silərnin aranglardiki padisini obdan bekinglar; ularoqa yetəkqilik hizmitidə bolup, uni məjburən əməs, bəlki ihtiyarən zimminglaroqa elinglar; pul-dunya üqün əməs, bəlki huxallıq bilən qilinglar. **3** Hudaning padisioqa oqojining öz təəllukatlırioqa boləjiniyək bolmay, bəlki ularoqa ülgə bolunglar. **4** Xundak qilsanglar, Bax Padiqi axkarə boləjanda, mənggü tozumas xan-xərəp tajiya erixisilər. **5** Əy yaxlar, qonglaroqa boysununglar. Xuningdək, həmminglar bir-biringlaroqa nisbətən kiqik peillikni üstünglaroqa oriwelinglar. Qünki: «Huda təkəbburlarə qaxxidur, lekin məmin-kəmtərlərgə xəpkət qilidu». **6** Əzünglarni Hudaning qudrətlik qoli astida təwən tutunglar. Xundak qilsanglar, waqti-saiti kəlgəndə Huda silərnə yukiri kətüridu; **7** Barlıq oqəm-kəyojuliringlarni Uning üstigə taxlap qoyunglar. Qünki U silərnin oqeminglarni qilidu. **8** Əzünglarni həoxyar wə səgək tutunglar. Qünki duxmininglar boləjan İblis huddi hərkirəwatqan xirdək, yutqudək birsini izdəp qatrap yürməktə; **9** silər etiқadinglarda qing turup uningə qaxxi turunglar. Qünki bilisilərki, pütün dunyadiki qerindaxliringlarmu ohxax azab-oqubətlərnin tügixigüqə qidawatidu. **10** Əmma silərnə Məsih Əysa arkilik Əzining mənggülik xan-xəripiyə qaqiroqan, pütkül mehir-xəpkətnin İgisi boləjan Huda azraqqinə waqit azab-oqubət qəkkininglardin keyin, Əzi silərnə əsligə kəltürüp, dəs turoquzup, mustəhkəm wə uləqə bekitilgəndək təwrənməs qilidu. (aiōnios g166) **11** Uningə [barlıq] xan-xərəp wə küq-qudrət əbədil'əbəd mənsup boləqay, amin! (aiōn g165) **12** Mən bu qiskioqina hətni

yezib,  z m sadik kerindixim d p bilidi jan Silwanusning wasitisi bilən silərgə yollidim. Uxbu h tni yeziximning məksiti, silərgə jekil x w  sil rni riojb tl nd r x, xundakla Hudaning h kikiy meh r-xəpkitining  n  xundak ik nlikig  guwahlik berixtin ibarəttur. Bu meh r-x p tt  qing turunglar. **13** Silər bilən bill  tallan jan Babilda turuwatqan jama t w  oqlum Markustin silərgə salam. **14** Bir-biringlar bilən mehribanlarq  s y x p salamlixinglar. Sil rg , yəni Məsihdə bol jan h mminglarq  amanlik-hatirj mlik yar bol jay!

Petrus 2

1 Əysa Məsihning kuli və rosuli boləjan mənki Simeon Petrustin Hudayimiz və Kütközöquqimiz Əysa Məsihning həkəkaniyliki arkilik biz bilən ohxax kımmətlik bir etikadқа muyəssər kilinoqanlaroqa salam! **2** Silər Hudani və Rəbbimiz Əysani qongқur tonuoqanseri, mehır-xəpkət və hatirjəmlik silərgə həssiləp axқay! **3** Bu [duayimning] asasi — biz bizni Əzining xan-xəripi və esil pəzilitining təsiri arkilik Qaqiroquqini qongқur tonuoqanlikimiz üqün, Uning ilahiy küq-қudriti həyatimizə və ihlasmənlikte mengiximizə kerəklik boləjan həmmi ata kildi. **4** U muxu pəzilətliri arkilik bizgə kımmətlik, əng uluoq wədilərnı bərdi, bular bilən silər bu dunyadiki həwayi-həwəslərdin boləjan iplasliktin қutulup, Hudalik təbiətkə ortaq nesip bolalaysilər. **5** Dəl muxu səwəbtin, silər pütün küqünglar bilən etikadinglarə esil pəzilətni, esil pəzilitinglarə bilimni, **6** biliminglarə təmkilikni, təmkinlikinglarə qidamliқni, qidamliқinglarə ihlasmənlikni, **7** ihlasmənlikinglarə қerindaxliқ mehribanliқni, қerindaxliқ mehribanliқinglarə mehır-muhəbbətni kərsitixni қoxuxқа intilinglar. **8** Qünki bu hususiyətlər silərdə bar bolsa, xundaқla exip beriwatқан bolsa, bular silərnı Rəbbimiz Əysa Məsihni qongқur tonuxқа [intilixtə] ix-əməlsiz və mewisiz қaldurmaydu. **9** Əmmə əgər birsidə bular kəm bolsa, u kor adəmdur — u burnining uqinila kərələydiəjan, ilgiriki gunahliridin pak kilinoqinini untuoqan bolidu. **10** Xuning üqün, i қerindaxlar, silər [Huda təripidin] qaqiriləjanliқinglarnı, xundaқla

tallanoqanlikinglarni jəzmləxtürüxkə intilinglar. Xundak
kilsanglar, heqqaqan teyilip kətməysilər. **11** Xundak
boləanda Rəbbimiz wə Kutkuzoquqimiz Əysa Məsihning
mənggülik padixahlikidimu kizəjin qarxi elinislər.
(aiōnios g166) **12** Xunga, gərqə silər bu ixlarni bilgən
bolsanglarmu, xundakla bizgə igə qilinəjan həkikəttə
mustəhkəmləngən bolsanglarmu, mən yənila hərdaim bu
ixlarni esinglarəja salmaqimən. **13** Dərwəqə, mən muxu
qedirimda bolsamla, bularni səminglarəja selip, silərni
oyəjitip turuxni layik kərimən. **14** Qünki Rəbbimiz Əysa
Məsihning burun manga ayan kıləjinidək, mening bu
qedirim pat arida uqamdin seliwetilidəjanlikini bilip
turuptimən. **15** Bərhək, mən silərnin bu ixlarni mən bu
dunyadin kətkinimdin keyinmu hərwaqit esinglarəja
kəltürüxünglar üqün küqümning bariqə intilimən.
16 Qünki biz silərgə Rəbbimiz Əysa Məsihning küq-
kudriti wə hazır boluxini ukturəjinimizda hərgizmu
hiyligərliktin oydurup qikiləjan riwayətlərgə əgəxmuduk,
bəlki biz Uning həywətlik xan-xəhritigə öz kəzimiz bilən
guwahqimiz. **17** Qünki U mukəddəs taəda Huda'Atidin
xan-xəhrət wə uluəlukqə erixkəndə, axu uluə xan-
xərpək yərdin: «Bu Mening səyümlük Oəplum, Mən
Uningdin hursənmən» degən xundak zor bir awaz
Uningəja yətküzülüp anglandi. **18** Mukəddəs taəda biz
Uningəja həmrağ bolup billə turoəjan boləjaqqa, ərxin
bu awaz angləninida bizmu öz kəlikimiz bilən uni
angliduk. **19** Uning üstigə həmmimizdə pəyoəmbərlər
yətküzgən tolimu ixənqlik bexarətlik səz-kalam bardur;
silər tang süzülgüqə, tang yultuzi kəlbənglarni toluk

yorutquqə bu səz-kalamoqə kulaq salsanglar, yahxi kילוan bolisilər (bu səz-kalam huddi qarangoquda qaknap turidioan qiraotqa ohxaxtur). **20** Xuni həmmidin muhım dəp bilixinglar kerəkki, muqəddəs yazmilardiki heqkaysi wəhiy pəyoqəmbərləning öz qüxənqisi boyiqə yətküzülgən əməs. **21** Qünki heqkandak wəhiy-bexarət insanlarning iradisidin kəlgən əməs, u bəlki Hudaning muqəddəs adəmliri Muqəddəs Roh tərripidin yetəklinip, Uning türtkisi bilən eytkən səz-kalamdur.

2 Lekin burun həlk iqidə sahta pəyoqəmbərlər qikқан, xuningdək aranglardimu sahta təlim bərgüqilər məydanoqə qikidu. Ular soqunup kirip, həlakətkə elip baridioan bid'ət təlimlərnı aranglaroqə astirtin kirgüzüp, hətta əzlrini hər kılıxka setiwaloan igisidinmu tenip, buning bilən öz bexioqə tezla həlakət qüxüridu. **2** Nuroqun kixilər ularning xərməndilikigə əgixip ketidu, xuningdək ularning səwəbidin həkikət yoli həqarətkə uqraydu. **3** Ular aqkəzlükidin oydurma səzlər bilən silərnı satidioan meli kılıdu. Əmdi ularning bexioqə heli burunla bekitilgən jaza bikar olturmaydu, ularning həlakiti bolsa uhlap yatmaydu. **4** Qünki Huda gunah sadir kילוan pərixtilərnı ayap olturmay, bəlki ularnı təhtisaraning hangioqə taxlap, sorakka tartquqə zulmətlik qarangoquluktiki zənjirlər bilən solap qoyoan yərdə, **(Tartaroō g5020)** **5** xundakla kədimki dunyadikilərnimu ayap qoymay, hudasizlikka berilgən dunyani topan bilən otərk kılıp, pəkət həkəkaniylikka dəwət kילוquqi Nuhni baxka yəttisi bilən saklap qaloan yərdə — **6** həmdə keyin Sodom wə Gomorra xəhərlirini keyinki

dəwrlərdiki hudəsizlikka berilgənlərgə ibrət bolsun dəp bekitip, bexioğa külpətlik jazani qüxürüp kül qıloğan, **7** xuning bilən birgə muxu əhlaksizlarning buzukqilikliridin yirginip azablanoğan, həkkanıy bolğan Lutni ular arisidin qutulduroğan yərdə — **8** (ənə xundak kixilərnin iqidə yaxioğan həkkanıy Lutning həkkanıy kəlbi hər küni anglioğan wə kərgən itaətsizliklər tüpəylidin azablinatti) **9** əmdi xuni kərüwalalaymizki, Rəb ihlasmənlərnə duq kəlgən sinaklardin qandak qutkuzuxni wə xuningdək həkkanıysizlarnə sorak künigiqə jazalinixka saklap qoyuxni bilidu. **10** Bularning arisidiki öz ətlirigə əgixip pasik həwəslərgə berilgən, xundakla hokuk igilirigə səl qarioanlarning jazasi tehimu xundak bolidu. Muxundak kixilər həli qong, mənəmənqilərdur, ular «[rohiy] uluqlar»oğa həkərət kilixtin heq qorkmaydioqanlardur. **11** Hətta ulardin küq-kudrəttə üstün turidioğan pərixtilərnu Pərwədigarning aldidə bu «[uluqlar]»[ni] həkərət bilən ərz qilmaydu. **12** Əmma bular huddi owlənip boquzlinix üqün tuqluğan yawayi əkilsiz həywanlardək kelip, əzliri qüxənməydioğan ixlar üstidə həkərətlik söz qilidu wə xundakla əzlininik həkərət ixliri bilən toluq həkərət bolidu, **13** xundakla öz həkkanıysizlikioğa tuxluk jazaning mewisini yəydu. Ular hətta kündüzi oquq-axkara əyx-ixrət qilixnimu ləzzət dəp hesablaydu; ular [silərgə] nomus wə daql kəltürüp silər bilən bir dastihanda olturup, öz məkkarlikliridin zoklinidu. **14** Ularning zinahorluk bilən toloğan kəzliri gunah sadir kilixtin üzülməydu; ular tutami yok kixilərnə ezikturidu; ular kəlbini aqkəzlükə kəndürgən, lənətkə yeqin balilardur! **15** Ular toqra yoldin

qatnəp, Bosorning oqli Balaamning yolioqa əgixip kətti. U kixi haram yolda tapkan həkni yahxi kərgüqi idi, **16** lekin u qiləjan kəbihliki tüpəylidin tənbihini yedi (zuwansiz exək insanning awazi bilən səzləp pəyoqəmbərning əhmikanə ixini tosti). **17** Mana muxundak kixilər kurup kətkən bulaklar, borandin həydilip yürgən tumanlarəja ohxaydu; ularəja mənggölük zulmətning qapkarangoqulukida jay hazirlap qoyuləjan. **(questioned)** **18** Qünki ular yaləjan-yawidak yoəjan səzlər bilən mahtinip, adəmning ətlik həwəslirini kəzoqitip əyx-ixrət ixliri bilən ezitkuluk yolida mengiwatkanlardin əzlrini yengila qaqurəjanlarni azduridu. **19** Ular muxu kixilərgə «Silərnəi ərkinlikkə erixtürimiz» dəp wədə qilidu, lekin əzlrini əməliyətə buzuklukning kulliridur. Qünki adəm nemə tərripidin boysunduruloəjan bolsa, xuning quli bolidu. **20** Qünki əgər ular Rəbbimiz wə Kutkuzoquqimiz Əysa Məsihni tonux arkilik bu dunyaning pasiklikliridin kutulup, keyin xularəja yənə baqlinip, boysunduruloəjan bolsa, ularning keyinki həli dəslep kisidinmu bəttər bolidu. **21** Qünki həkkanıylik yolini bilip turup, əzigə yətküzülgən mukəddəs əmrin yüz ərügəndin kərə, bu yolni əslidinla bilmigini əwzəl bolatti. **22** Muxu ixənqlik həkmetlik səzlər ularda əməlgə axurulidu: — «It aylinip əz kusukini yər» wə yənə «Qoxka yuyunup qikipla qaytidin patkakta eqinar».

3 I səyümlüklirim, hazır silərgə bu yeziwatkinim ikkinqi hetimdur. Hər ikki hetimdə silərnəi sap kənglünqlarni oyoqitip, xu ixlarni əslitixkə intildimki, **2** mukəddəs pəyoqəmbərlər burun eytkən səzlərgə wə

Rəbbimiz həm Kütquzuqimizning rosulliringlar arqilik yatküzgən əmrigə kəngül bəlxüinglarni ətünimən. **3** Əng muhimi xuni bilixinglar kerəkki, künləning ahirida əzining həwayi-həwəslirining kəynigə kiridioqan, məshirə qilidioqan mazakqilar qikip: **4** «Kəni, Uning qaytip kelimən degən wədisi?! Ata-bowilirimiz [əlümdə] uhlap qaləandin taki həziroqə həmmə ixlar dunya apiridə boləqan wəqittiki bilən ohxax hələttə ketiwatidu» dəp məshirə qilixidu. **5** Həlbuki, ular əng kədimki zamanda Hudaning səzi bilən asmanlarning yaritiloqanlikini wə xuningdək yərning sudin qikqan həm suning wasitisi bilən barliqqa kəlgənlikini ətəy untuydu; **6** xu amillarning wasitiliri bilən xu zamandiki dunya kəlkündin oqərk bolup yoqaldi. **7** Əmma həzirki asmanlar bilən zemin ohxaxla xu səz bilən ihlassiz adəmlər sorakqə tartilip həlak qilinidioqan axu kündə otta kəydürülükə saklinip, ta xu küniqə həlidin həwər elinip turidu. **8** Əmdi i səyümlükirim, xu ix nəziringlardin qaqmisunki, Rəbgə nisbətən bir kün ming yildək wə ming yil bir kündəktur. **9** Rəb Əz wədisini [orundaxni] (bəziləring «keqiktürdi» dəp oyliqinidək) keqiktürgini yok, bəlki həqkimning həlak boluxini halimay, həmmə insanning towa qilixioqə kirixini arzulap, silərgə kəngqilik qilip [wəqitni sozmaqta]. **10** Ləkin Rəbning küni huddi oqqrining kelixidək [kütülmigən wəqitta] bolidu. U küni asmanlar xiddətlik güldürligən awaz bilən oqayib bolup, kainatning barliq qurulumiliri xiddətlik otta erip tügəydu; zemin wə uningdiki pütkül nərsilərmu kəyüp ketidu. **11** Həmmə nərsə mana xundək erip yoqilidioqan yərdə, silər qandək

adamlərdin boluxunglar kerək? — hayatinglarni pak-mukəddəslikdə wə ihlasmənlikdə etküzüp, **12** Hudaning künini təlmürüp kütüp, u künning teyrək kelixi üçün intilixinglar kerək əməsmu? U künning kelixi bilən pütün asmanlar otta yokap tügəydu wə kainatning barlik qurulumiliri xiddətlik otta erip tügəydu. **13** Lekin biz bolsaq Uning wədisi boyiqə, yengi asman-zeminni intizarlik bilən kütməktimiz. U yər həkqaniylikning makanidur. **14** Xuning üçün, əy səyümlüklirim, bu ixlarni kütüwatqanikənsilər, [xu tapta] Hudaning aldida nuqsansız wə daşsız, inaklik-hatirjəmlilik iqidə hazır bolup qikixinglar üçün intilinglar. **15** wə Rəbbimizning səwr-takitini nijat dəp bilinglar, dəl səyümlük qerindiximiz Pawlusmu özigə ata qilinoqan danalix bilən bu iklar toqruluk silərgə yazoqan; **16** barlik hətliridimu u bu iklar həkqidə tohtilidu. Uning hətliridə qüxinix təs boləqan bəzi iklar bar; bu ixlarni təlim almioqan wə tutami yok kixilər mukəddəs yazmilarning baxqə kismilirini burmilioqandək, burmilap qüxəndüridu wə xuning bilən öz bexioqə həlakət elip kelidu. **17** Xuning bilən, i səyümlüklirim, [mən eytkən] bu ixlarni aldin'ala bilgənikənsilər, bu əhlaksizlarning səpsətliri bilən azdurulup, mustəhkəm turuxunglarni yokitip koyuxtın həoxyar bolunglar. **18** Əksiqə, [Hudaning] mehİR-xəpkitidə həm Rəbbimiz wə Qutkuzoquqimiz Əysa Məsihgə boləqan bilixdə dawamlilik əsüinglar. Uningoqə həm hazır həm axu əbəd künigiqə barlik xan-xərəp mənsup boləqay! Amin! (aiōn q165)

Yuhanna 1

1 Əzəldin bar boləüqi, əzimiz angliəjan, əz kəzlimiz tikilip qarəjan wə kollirimiz bilən tutup siləjan həyatlik Kalami toərisida [silərgə bayan kəlimiz] **2** (bu həyatlik bizgə ayan bolup, biz uni kərdük. Xuning bilən bu həktə guwahlik berimiz həmdə Ata bilən billə bolup, keyin bizgə ayan boləjan xu mənggölük həyatni silərgə bayan kəlimiz) (aiōnios g166) **3** — silərnimu biz bilən sirdax-həmdəmliktə bolsun dəp biz kərgənlirimizni wə angliəjanlirimizni silərgə bayan kəlimiz. Bizning sirdax-həmdəmlikimiz Ata wə Uning Oəqli Əysa Məsih biləndur. **4** Silərnin huxallikənglar tolup taxsun dəp, bularni silərgə yeziwatimiz. **5** Wə biz Uningdin angliəjan həm silərgə bayan kəlidəjan həwirimiz mana xudurki, Huda nurdur wə Uningda heqkəndək karəngəulək bolmaydu. **6** Əgər biz Uning bilən sirdax-həmdəmlikimiz bar dəp turup, yənilə karəngəuləkta yürsək, yaləjan eytkən wə həkikətkə əməl kəlməjan bolimiz. **7** Ləkin U Əzi nurda boləjindək bizmu nurda mangsak, undəkta bizning bir-birimiz bilən sirdax-həmdəmlikimiz bolup, Uning Oəqli Əysa Məsihning kəni bizni barlik gunahətin paklaydu. **8** Əgər gunahimiz yok desək, əz əzimizni aldiəjan bolimiz həmdə bizdə həkikət turmaydu. **9** Gunahlirimizni ikrar kəlsak, U bizning gunahlirimizni kəqürüm kəlip, bizni barlik həkəniysizlikətin pak kəlixkə ixənqlik həm adildur. **10** Əgər gunah kəlmidük desək, Uni yaləjanqi kəlip kəyəjan bolimiz wə Uning səz-kalami bizdin orun almiəjan bolidu.

2 I əziz balilirim, mən silərnəni gunah sadir kəlmisun dəp, bu səzlərnəni yeziwatimən. Mubada birsi gunah sadir kəlsa,

Atining yenida bir yordəmqi wəkilimiz, yəni Həkkaniy Boluqu Əysa Məsih bardur. **2** U Əzi gunahlirimiz üçün [jazani kətürgüqi] kafarəttur; muxu kafarət pəkət bizning gunahlirimiz üçünla əməs, bəlki pütkül dunyadikilərnin gunahliri üçündür. **3** Bizning uni tonuəanlikimizni biləliximiz — Uning əmrlirigə əməl kəliximizdindur. **4** «Uni tonuymən» dəp turup, Uning əmrlirigə əməl kəlimioquqi kixi yaloəanqidur, uningda həkikət yoxtur. **5** Lekin kimki Uning səzigə əməl kəlsa, əmdi uningda Hudaning mehir-muhəbbiti həkikətən kamalətkə yətkən bolidu. Biz əzimizning Uningda boləanlikimizni ənə xuningdin bilimiz. **6** «Hudada turup yaxaymən» degüqi bolsa [əysaning] mangəinidək ohxax mengixi kerək. **7** I səyümlükirim, silərgə [burun anglap bəkmioəan] yengi bir əmrni əməs, bəlki dəsləptin tartip silər tapxuruwaləəan kona əmrni yeziwatimən. Uxbu əmr silər burundinla anglap keliwatқан səz-kalamdur. **8** Lekin yənə kelip mən silərgə yeziwatқinimni yengi əmr [desəkmü bolidu]; bu əmr Məsihdə həm silərdimu əməl kəlinməktə, qünki қarangoқuluk өtүp kətməktə, wə həkikiy nur allikaqan qeqilixқа bəxlidi. **9** Kimdəkim əzini «nurda yaxawatimən» dəp turup, қerindixini əq kərsə, u bəgüngiqə қarangoқulukta turuwatқан bolidu. **10** Қerindixioəa mehir-muhəbbət kərsətkən kixi yoruklukta turməktə, uningda gunahқа putlaxturidiəan həqnemə қalmaydu. **11** Lekin қerindixini əq kərgən kixi қarangoқuluktidur; u қarangoқulukta mangidu wə қəyərgə ketiwatқanlikini bilməydu, qünki қarangoқuluk uning kəzlrini қarioqu қiliwətkən. **12** Mən bularni

silərgə yeziwatimən, i əziz balilirim, qünki gunahliringlar Uning nami üqün kəqürüm kılındi. **13** Mən buni silərgə yeziwatimən, i atilar, qünki silər Əzəldin Bar Boləuqini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i yigitlər, qünki silər u rəzil üstidin oələibə kıldinglar. **14** Mən buni silərgə yeziwatimən, i əziz balilirim, qünki silər Atini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i atilar, qünki silər Əzəldin Bar Boləuqini tonudunglar. Mən buni silərgə yeziwatimən, i yigitlər, qünki silər küqlüksilər, Hudaning səz-kalami silərdə turidu wə silər u rəzil üstidinmu oələibə kıldinglar. **15** Bu dunyani wə bu dunyadiki ixlarni səymənglar. Hərkim bu dunyani səysə, Atining səyğüsi uningda yoktur. **16** Qünki bu dunyadiki barlıq ixlar, yəni əttiki həwəs, kəzlərdiki həwəs wə həyatıoqa boləan məotrurlukning həmmisi Atidin kəlgən əməs, bəlki bu dunyadin boləandur, halas; **17** wə bu dunya wə uningdiki həwəsləarning həmmisi ətüp ketidu. Lekin Hudaning iradisigə əməl kıləuqi kixi mənggü yaxaydu. (aiōn g165) **18** Əziz balilirim, zamanning ahırkı saiti yetip kəldi; wə silər dəjjalning [ahir zamanda] kelidəoanlıqini angliəoinglardək, əməliyətə bolsa həzirning əzidila nuroqun dəjjallar məydanəqa qıkti; buningdin zamanning ahırkı saiti bolup qələoanlıqı bizgə məlum. **19** Ular arimizdin qıkti, lekin ular əslidə bizlərdin əməs idi. Qünki əgər bizlərdin boləan bolsa, arimizda turiwərgən bolatti. Lekin ularning həqkəyisining əslidə bizdikilərdin bolmioanlıqı pax kılinoanlıqı üqün ular arimizdin qıkip kətti. **20** Həlbuki, silər bolsanglar Mukəddəs Boləuqidin kəlgən məsihligüqi Rohtin nesip

boldunglar wə xuning üqün silər həmmə ixni bilisilər. **21** Silərgə bu hətni yiziximdiki səwəb, silərninğ həkikətni bilmigənlikinglar üqün əməs, bəlki həkikətni bilip, yaloqanqilikning həkikəttin kelip qikmaydioqanliqini bilgənlikinglar üqündur. **22** Əmisə, kim yaloqanqi? Əysaning Məsih ikənlikini inkar qiləuqi kixi bulsa, u yaloqanqidur. Ata wə Ooqulni inkar qiləuqi kixi əzi bir dəjjaldur. **23** Kimdəkim Ooqulni rət qilsa uningda Ata bolmaydu. Lekin Ooqulni etirap qilsa, uningda Ata bolidu. **24** Silər bolsanglar, burundin anglap keliwatqininglarni əzünglarda dawamliq turoquziweringlar. Burundin anglap keliwatqininglar silərdə dawamliq turiwərsə, silərmu dawamliq Ooqul wə Atida yaxawatқан bolisilər; **25** wə Uning bizgə qiləqan wədisi bolsa dəl xu — mənggü həyatliqtur. (aiōnios g166) **26** Silərni azdurməqci boləqanlarni nəzərdə tutup, bularni silərgə yazdim; **27** Silər bolsanglar, silər Uningdin qəbul qiləqan məsihligüqi Roh silərdə turiweridu, silər həqkimning əgitixigə mohtaj əməsilər; bəlki ənə xu məsihligüqi Roh silərgə barliq ixlar toqruluk əgitiwatқandək (U həktur, həq yaloqan əməstur!) — həm əgətkəndək, silər dawamliq Uningda yaxaydioqan bolisilər. **28** Əmisə, i əziz balilirim, dawamliq Uningda turup yaxaweringlar. Xundək qilsanglar, U hərқақан қайtidin ayan boləqanda қорқmas bolimiz həm U kəlginidə Uning aldidə həq hijalət bolup қалmaymiz. **29** [Hudaning] həkқaniy ikənlikini bilgənikənsilər, həkқaniylikқа əməl qiləuqilarning hərbirining uning təripidin tuoquloquqi ikənlikinimu bilsənglar kerək.

3 Karanglar, Ata bizgə xundak qongkur mehır-muhəbbət kərsətkənki, biz «Hudaning əziz baliliri» dəp atalduq – wə biz həkikətənmə xundak. Bu dunya xu səwəbtin bizni tonup yətməyduki, qünki bu dunya Uni tonumidi. **2** Səyümlüklirim, biz hazır Hudaning əziz baliliridurmiz; kəlgüsidə kəndak bolidiojanlikimiz tehi oquq ayan kılınmiojan. Biraq U [kaytidin] ayan kılinojanda, Uningoja ohxax bolidiojanlikimizni bilimiz; qünki xu qaojda biz Uning əynən Əzini kərimiz. **3** Wə [Məsihgə] ümid baoljojan hər bir kixi U pak bolojandək əzini paklimakta. **4** Gunah sadir kıljojan kixi [Hudaning] kanunioja hilaplik kıljojan bolidu. Qünki gunah sadir kıljojanlik [Hudaning] kanunioja hilaplik kıljojanliktur. **5** Həlbuki, silər Uni gunahlarni elip taxlax üçün dunyaoja kelip ayan kılinojan wə xundakla Uningda heqkəndak gunah yoxtur, dəp bilisilər. **6** Uningda yaxawatkan hər bir kixi gunah sadir kılmaydu; kimdəkim gunah sadir kılsa, Uni kərmigən wə Uni tonumiojan bolidu. **7** Əziz balilirim, heqkimning silərnə aldixioja yol qoymanglar. Həkkəniylikka əməl kıljojuqi kixi U həkkəniy bolojinidək həkkəniydu. **8** Ləkin gunah sadir kıljojuqi İblisindir. Qünki İblis əlmisəktin tartip gunah sadir kılip kəlməktə. Hudaning Oqlining dunyada ayan kılınixidiki məxsət İblisning əməllirini yoxitixtur. **9** Hudadin tuqulojuqi gunah sadir kılmaydu; Hudaning uruqi uningda orun alojaqqa, u gunah sadir kılixi mumkin əməs, qünki u Hudadin tuqulojandur. **10** Hudaning baliliri bilən İblisning baliliri xuning bilən pərqliniduki, kimdəkim həkkəniylikka əməl kılmissə wə yaki əz kərxindixioja mehır-muhəbbət kərsətmisə Hudadin

əməstur. **11** Qünki silər dəsləptin anglap keliwatқан həwər mana dəl xuki, bir-birimizgə mehİR-muhəbbət kərsitiximiz kerəktur. **12** U u rəzildin boləjan, inisini ɵltürgən Qabiləja ohxax bolmasliqimiz kerək; u nemixqa inisini kətl kildi? Uning əzining qiləjanliri rəzil, inisining qiləjanliri həkqaniy boləjanliqi üçün xundak qiləjan. **13** Xunga, i kerindaxlar, bu dunya silərnı ɵq kərsə, buningəja həyrən qalmanglar. **14** Biz kerindaxlarnı səygənlikimizdin, ɵlümdin həyatliqqa ɵtkənlikimizni bilimiz. Əz kerindixini səymigüqi tehi ɵlümdə turuwatidu. **15** Kerindixioja ɵqmənlik qiləjan kixi qatildur wə həkqandak qatilda mənggülik həyatning bolmaydiojanliqini bilisilər. (aiōnios g166) **16** Biz xuning bilən mehİR-muhəbbətning nemə ikənlikini bilimizki, u biz üçün Əz jenini pida kildi; xuningdək bizmu kerindaxlirimiz üçün ɵz jenimizni pida qilixqa kəzrdardurmiz. **17** Əmma kimki bu dunyada mal-mülki turup, kerindixining mohtajliqini kərüp turup, uningəja kəksi-qarnini aqmisa, bundak kixidə nədimu Hudaning mehİR-muhəbbiti bolsun? **18** Əziz balilirim, səz bilən wə til bilən əməs, bəlki əməldə wə həkqəttə mehİR-muhəbbət kərsitəyli. **19** Biz xundak ixlar bilən ɵzimizning həkqəttin boləjanliqimizni bilələymiz wə [Hudaning] aldida qəlbimizni hatirjəm qilalaymiz. **20** Xundaktimu, mubada qəlbimiz bizni yənıla əyiblisə, Huda yənıla qəlbimizdin üstün wə həmmını bilgüqidur. **21** Səyümlüklirim, əgər qəlbimiz bizni əyiblimisə, Hudaning aldida yürəklik turimiz **22** wə xundakla Uningdin nemini tilisək xuningəja erixələymiz; qünki biz Uning əmrlirigə əməl qilip, Uni hursən qilidiojan ixlarnı qilimiz. **23** Wə

Uning əmri xuki, uning Ooqli Əysa Məsihning namioşa etiqad kiliximiz həmdə Uning bizgə tapilioşinidək bir-birimizgə mehır-muhəbbət kərsitiximizdin ibarəttur. **24** Uning əmrlirigə əməl kilidioşan kixi [Hudada] yaxaydioşan wə [Hudamu] uningda yaxaydioşan bolidu. Əmdi Hudaning bizdə yaxaydioşanlikini bilginimiz bolsa, U bizgə ata kilioşan Rohtindur.

4 Səyümlüklirim, hər bir [«wəhiy kilioşuqi»] roşlarning həmmisigila ixiniwərmənglar, bəlki bu roşlarning Hudadin kəlgən-kəlmigənlikini pərkləndürüx üqün ularni sinanglar. Qünki nuroşun sahta pəyoşəmbərlər dunyadiki jay-jaylaroşa pəyda boldi. **2** Hudaning Roşini mundak pərkləndürəlsilər: Əysani, yəni dunyaoşa insaniy təndə kəlgən Məsihni etirap kilioşuqi hər bir roş Hudadin bolidu; **3** wə dunyaoşa insaniy təndə kəlgən Əysa Məsihni etirap kilmaydioşan roş Hudadin kəlgən əməs. Bundaklarda əksiqə dəjjalning roşi ixləydu; silər bu roşning kelidioşanlikı toşruluk anglioşanidinglar wə dər wəxə u hazır dunyada pəyda boldi. **4** Əy əziz balilirim, silər bolsanglar Hudadin boləşansilər wə ularning üstidin oşalib kədinglar; qünki silərdə Turoşuqi bu dunyada turoşuqidin üstündur. **5** Ular bolsa bu dunyaoşa mənşup; xunga ular bu dunyaning səzlrini kilidu wə bu dunyadikilər ularoşa kulak salidu. **6** Biz bolsak Hudadin boləşanmiz; Hudani tonuoşan kixi bizning səzlrimizni angloydu. Hudadin bolmioşan kixi bolsa bizning səzlrimizni anglimaydu. Mana buningdin Həkiqətning Roşi bilən ezitkulukning roşini pərək etələymiz. **7** I səyümlüklirim, bir-birimizgə mehır-

muhəbbət kərsitəyli; qünki mehİR-muhəbbətning əzi Hudadindur wə mehİR-muhəbbət kərsətküqining hər biri Hudadin tuquloqan bolidu wə Hudani tonuydu. **8** MehİR-muhəbbət kərsətmigüqi kixi Hudani tonumioqan bolidu; qünki Huda Əzi mehİR-muhəbbəttur. **9** Hudaning mehİR-muhəbbiti bizdə xuning bilən axkara boldiki, Huda bizni Uning arkilik həyatka erixsun dəp birdinbir yeganə Ooqlini dunyaoqa əwətti. **10** MehİR-muhəbbət dəl xuningdin ayanki, bizləarning Hudani səyginimiz bilən əməs, bəlki U Əzi bizni səyüp gunahİirimizning jazasini kətürgüqi kafarət boluxka Əz Ooqlini əwətkini bilən ayandur. **11** I səyümlüklirim, Huda bizgə xu kədər mehİR-muhəbbət kərsətkən yərdə, bizmu bir-birimizgə mehİR-muhəbbət kərsitixkə kərzdardurmiz. **12** Həqkim həqqaqan Hudani kərgən əməs; lekin bir-birimizgə mehİR-muhəbbət kərsətsək, Huda bizdə yaxaydu wə uning mehİR-muhəbbiti bizdə kamalətkə yətkən bolidu. **13** Biz bizning Uningda yaxawatqanlikimizni wə Uning bizdə yaxawatqanlikini xuningdin bilimizki, U Əz Rohini bizgə ata qiləqan. **14** Biz xuni kərgən wə xundakla xuningə guwahlik berimizki, Ata Ooqlni dunyaoqa kutkuzəuqi boluxka əwətti. **15** Əgər kimdəkim Əysani Hudaning Ooqli dəp etirap qilsa, Huda uningda, umu Hudada yaxaydu. **16** Biz bolsaq Hudaning bizgə boləqan mehİR-muhəbbitini tonup yəttük, xundakla uningə tolimu ixəndük, Huda Əzi mehİR-muhəbbəttur wə mehİR-muhəbbəttə yaxioquqi kixi Hudada yaxaydu, Hudamu uningda yaxaydu. **17** Muxundak boləqanda, mehİR-muhəbbət bizdə mukəmməllixidu; xuning bilən biz sorak künidə hatirjəm-kərkəmas bolalaymiz. Qünki Əysa

qandak boluwatqan bolsa bizmu hazir bu dunyada xundak boluwatimiz. **18** Mehir-muhabbatda qorkunq yoqtur; kamil mehir-muhabbat qorkunqni haydap yoqqa qikiridu. Qunki qorkunq Hudaning jazasi bilan baqlinixliktur; qorkunqi bar kixi mehir-muhabbatda kamalatkə yetkuzulgan əməstur. **19** Biz mehir-muhabbat kersitimiz, qunki Huda aldi bilan bizgə mehir-muhabbat kersätti. **20** Əgər birsi «Hudani seyimən» dəp turup, kerindixioğa eqmənlik qilsa, u yaloqanqidur. Qunki kəz aldidiki kerindixini seymigən yərdə, kərüp bakmioğan Hudani qandakmu seysun? **21** Xunga bizdə Uningdin: «Hudani seygən kixi kerindixinimu seysun» degən əmr bardur.

5 Əysaning Məsih ikənlikigə ixəngən hər bir kixi Hudadin tuquloğan bolidu; wə tuqduroquqi [Atini] seydioğan hər bir kixi Uningdin tuquloquqinimu seyidu. **2** Biz özimizning Hudaning balilirini seydioğanlikimizni xuningdin bilimizki, Hudani seyüp, Uning əmrlirigə əməl qiliximizdindur. **3** Hudani seyüx Uning əmrlirigə əməl qilix deməktur; wə Uning əmrliridə turmaq eqir ix əməstur. **4** Qunki Hudadin tuquloğanlarning həmmisi bu dunya üstidin qəlibə qilidu; wə dunyaning üstidin qəlibə qiloquqi küq — dəl bizning etikadimizdur. **5** Bu dunyaning üstidin qəlibə qiloquqi zadi kimlər? Pəqət Əysani Hudaning Oqlı dəp etikad qiloquqilar əməsmu? **6** U bolsa su wə qan arkilik kəlgən zat, yəni Əysa Məsihdur; Uning kelixi pəqət su bilənla əməs, bəlki qan bilənmu idi. Wə bu ixlaroğa guwahlik bərgüqi bolsa Rohdur, qunki Roh Əzi həqikəttur. **7** Qunki Uning toqruluk üq guwahlik bərgüqi bar: — **8** bular Roh, su wə qandin ibarəttur. Bu üqining [guwahliki]

birdur. **9** Əgər biz insanlarning guwahlikini qobul kilsak, Hudaning guwahliki bularningkidin üstundur. Huda Əz Oqlini toqlisida xundak guwahlik bərgən — **10** (Hudaning Oqlioqla etikad qilolan kixining iqidə xu guwahlik bardur; birak Hudaqla ixənmigən kixi Uni yaloqlanqi qilolan bolidu, qunki U Hudaning Əz Oqlini təstikliqlan guwahliqlaqla ixənmigən) **11** guwahlik dəl xudurki, Huda bizgə mənngülük həyatni ata qildi wə bu həyatlik Uning Oqlididur. (aiōnios g166) **12** Xunga Oqluqla igə bololan kixi həyatlikqa igə bololan bolidu; Hudaning Oqlioqla igə bolmiqlan kixi həyatlikqa igə bolmiqlan bolidu. **13** Mən bularni Hudaning Oqlining namioqla etikad qilolan silərgə silərnin mənngülük həyatqa igə bololanliqlanlarni bilixinqlar üqün yazdim. (aiōnios g166) **14** Wə bizning Uningqla bololan toluq ixənq-hatirjəmlikimiz xundakki, Uning iradisigə muwapik hərqandak bir ixni tilisək, U bizni anglaydu. **15** Uni hərnemə tiliginimizni anglaydu dəp bilgənikənmiz, duayimizda Uningdin tiliginimizgə erixtuk, dəp bilimiz. **16** Birsə qerindixinin əlümgə məhkum qilmaydiqlan bir gunah sadir qilolanliqlini kərsə, uning üqün dua qilsun; wə Huda əlümgə məhkum qilmaydiqlan gunah sadir qilolanlar üqün uningqla həyatlik ata qilidu. Əlümgə məhkum gunahmu bardur. Uning toqlisidin tilisun, deməymən. **17** Həmmə həkqaniyətsizlik gunahdur; wə əlümgə məhkum qilmaydiqlan gunahmu bar. **18** Hudadin tuqluqluqlanin gunah sadir qilmaydiqlanliqlini bilimiz; qunki əslidə Hudadin tuqluqlan Zat bundak kixini qoqladap qalidu wə axu rəzil uningqla tēgəlməydu. **19** Əmdi

əzimizning Hudadin bolqanlikimiz əzimizgə məlum;
əmma pütkül dunya bolsa u rəzilning ilkididur. **20**
Yənə bizgə məlumki, Hudaning Oqli dunyaya kəldi wə
Həqiqiy Boluqini tonuximiz üqün kənglimizni yorutti;
wə biz Həqiqiy Boluqining Əzidə, yəni Uning Oqli
Əysa Məsihdə yaxawatimiz. U bolsa həqiqiy Huda wə
mənggülük həyatlıktur! **(aiōnios g166)** **21** Əziz balilirim,
əzünglarni hərəkəndəq butlardin saklanglar.

Yuhanna 2

1 **2** Mənki aqsakaldin [Huda tərripidin] tallanojan hanimoja wə uning əziz baliliriya salam! Mən silərnəni həkikəttə səyimən wə yalojuz mənla əməs, yənə həkikətni tonuolanlarning həmmisi bizdə yaxawatkan wə xundaqla əbədgiyə bizgə yar bolidiyan həkikətni dəp silərnəni səyidu. **(aiōn q165)** **3** Huda'atidin wə Atining Ooqli Rəb Əysa Məsihdin xapaət, rəhim-xəpkət wə hatirjəmlək silərgə həkikət wə mehİR-muhəbbət iqidə boləy! **4** Baliliringning arisida biz Atidin əmr tapxuruwaləyandək həkikəttə mangojanlarni kərginim üqün intayin hursən boldum. **5** Əmdi, hərmətlik hanim, mən səndin bir-birimizgə mehİR-muhəbbət kərsitəyli, dəp etünimən. Mening sanga yezip etüginginim yengi bir əmr əməs, bəlki dəsəptin tartip bizdə bar əmrdir **6** (mehİR-muhəbbət xuki, uning əmrlirigə əməl kəlip mengixtur). Mana bu əmr silər burundin tartip anglap keliwatqandək, uningda mengixinglar üqün silərgə tapilanojandur. **7** Qünki nurojun aldamqilar dunyaning jay-jaylirida qikti. Ular Əysaning dunyaya insaniy təndə kəlgən Məsih ikənlikini etirap kilmaydu. Bundaqlar dəl aldamqi wə dəjjaldur. **8** Biz wə əzünglar singdürgən əjirni yokitip koymay, bəlki toluq in'aməyə igə boluxunglar üqün, əzünglarəyə agah bolunglar. **9** Kimki Məsihning təlimidin halkip qikip, uningda qing turmisa, Huda uningəyə igə bolmaydu. Lekin Uning təlimidə qing turoquqi bolsa, Ata həm Ooqul uningəyə igə bolidu. **10** Əgər birsi Uning təlimini elip kəlməy silərnəning yeninglarəyə kəlsə, uni əyünglarəyə baxlimanglar həm uningəyə salammu bərmənglar. **11**

Qünki undak adəmgə salam bərgən kixi uning rəzil əməllirigə xerik boləuqidur. **12** Silərgə pütidiəjan yənə kəp səzlirim bar idi; lekin kəşəz bilən siyahni ixlətkəndin kərə, huxallikimizning tolup texixi üqün yeninglarəja berip didar kərixüp səzlixixni arzu qilimən. **13** Huda tərripidin tallanojan hədəngning baliliridin sanga salam!

Yuhanna 3

1 Mənki aqsakal özüm həqiqəttə səyğən səyümlük Gayuska salam! **2** I səyümkük [dostum], jening gülləngəndək, həmmə ixliringning güllinixigə wə teningning salamət boluxioğa tiləkdaxmən. **3** Qerindaxlar kelip, səndə boləjan həqiqət toqruluk guwahlik bərgəndə, mən intayin bək huxallandim; qünki sən həqiqəttə dawamlıq mengiwatisən. **4** Manga nisbətən, əziz balilirimning həqiqəttə mengiwatқанlikini anglaxtinmu qong huxallıq yoktur. **5** Səyümlük [dostum], yeningoğa barəjan qerindaxlaroğa (gərqə ular sanga natonux bolsimu) kıləjanliringning həmmisidə ihlasmənliking ispatlinidu. **6** Ular jamaət aldida sening bu mehirmuhəbbiting toqrisida guwahlik bərdi. Ularni yənə Hudaning yolioğa layıq səpirigə uzitip koysang, yahxi kıləjan bolisən. **7** Qünki ular [səpərdə] yat əllik [etiqadsizlardin] heq nemə almay, xu mubarək nam üqün yoloğa qikti. **8** Xunga, həqiqət bilən hizmətdax bolup təng ixligüqi bolux üqün biz xundaqlarni kollapkuwwətliximizgə toqra kelidu. **9** Bu toqruluk jamaətkə məktüp yazdim. Lekin ularning arisida özini qong tutup, jamaətkə bax bolux təməsidə boləjan Diotrəpəs bizni qəbul qılmaydu. **10** Xuning üqün mən barəjanda, uning kıləjan əskiliklirini, yəni uning bizning üstimizdin kıləjan rəzil səzliri bilən oəywitini yüzigə salimən; u uninglik bilənla tohtap qalmaydu, yənə [səpərdiki] qerindaxlarni qəbul qılmayla qalmay, qəbul qılmaqqi boləjanlarnimu tosidu wə hətta ularni jamaəttin koqlap qikiriwatidu. **11** I səyümlük [dostum], yamanliqtin əməs, yaxxiliqtin

ülgə alətin. Yahxilik kıləuqi Hudadındur. Yamanlıq kıləuqi Hudani heq kərmigəndur. **12** Demitriusni bolsa həmməylən, hətta Həqiqətning əzi yahxi guwahlıq berip tərpləydu. Bizmu uningə guwahlıq berimiz wə guwahlıqimizning həqiqət ikənlikini sənmu bilisən. **13** Sanga yazidioğan yənə kəp səzlirim bar idi; lekin kələm bilən siyahıni ixlətkəndin kərə, **14** Sən bilən pat arida didar kərüxüni arzu qilimən; xu qaşda dərəkəmdə səzliximiz. Sanga hatirjəmlik yar boləy! Dostlardin sanga salam. Sənmu [u yərdiki] dostlarəy isim-famililiri boyiqə məndin salam eytkəysən.

Yəhuda

1 Əysa Məsihning kuli, Yaqubning inisi mənki Yəhudadin qaqiriloqanlaroqa, yəni Huda'Atimiz tərpidin səyülgən, Əysa Məsih tərpidin qoşdilib kəlgənlərgə salam. **2** Silərgə rəhımdillik, amanlıq-hatirjəmlik wə mehır-muhəbbət həssiləp ata qilinoqay! **3** I səyümlüklirim, mən əsli silərgə ortaq bəhrimən boluwatqan nijatimiz toqrisida hət yezixka zor ixtiyakim bolsimu, lekin hazır buning ornioqa silərnı mukəddəs bəndilərgə bir yolila amanət qilinoqan etıkadni qolunglardın bərməslikkə jiddiy kürəx qilixka jekiləp uxbu hətnı yazmisam bolmıdi. **4** Qünki məlum kixilər — ihlassız adəmlər, heli burunla munu sorakka tartilixka pütülgənlər aranglaroqa sukunup kiriwaloqan. Ular Hudaning mehır-xəpkitini buzukluk qilixning bahanisioqa aylənduruwaloqan, birdinbir Igimiz wə Rəbbimiz Əysa Məsihdin tanoqan adəmlərdur. **5** Xuning üqün mən silərgə xuni esinglaroqa kaytidin selixni halaymənki (gərqə silər burun həmmə ixlərdin həwərləndürülgən bolsanglarmu), burun Rəb [Əzi üqün] bir həlkni Misirdin kutquzoqan bolsimu, ularning iqidiki [Əzigə] ixənmigənlərnı keyin həlak qildi. **6** [Wə silər xunimu bilisilərki], əslidiki ornida turmay, öz makanini taxlap kətkən pərixtilərnı Rəb uluq [kiyamət] küning sorikioqə mənggü kixənləp mudhix qarangoqulukta solap saqlımakta. (aidios g126) **7** Sodom wə Gomorra wə ularning ətrapidiki xəhərlərdikilərmu xu ohxax yolda, yəni xu [pərixtilərgə] ohxax uqioqa qikqan buzukqilikka wə oşəyriy xəhwətlərgə berilip kətkən, [keyinki dəwrlər] ularning aqiwitidin ibrət alsun üqün mənggülik ot jazasioqa ərnək

qilinip kəydürülgən. (aiōnios g166) **8** Lekin muxu «qūx kərgüqilər» xu ohxax yol bilən adəmlərnin tənlinirini buloqiməktə, ular hokuk igilirigə səl qarətuqilərdin bolup, [ərxniki] uluqlarəqimə həkərat qilixməktə. **9** Lekin hətta bax pərixətə Mikailmu Musaning jəsiti toqrisida Iblis bilən muzakirə qilip talax-tartix qiloqanda, uni həkəratlik səzlər bilən əyibləxkə petinalmiqan, pəkət «Sanga Pərwədigarning Əzi tənbiḥ bərsun» dəpla qoyqan. **10** Lekin bu kixilər əzliri qūxənməydiqan ixlar üstidə kupurluk qilidu. Biraq ular hətta əqilsiz haywanlardək əz təbiitining inkasliri boyiqə qūxənginiqə yaxap, xu arkilik əzlini həkərat qilidu. **11** Bularning haliqə way! Qünki ular Qabilning yoli bilən mangdi, malmülükni dəp Balaamning azoqan yoliqə əzini atti wə ular Korahning asiylik qiloqiniqə [ohxax] ahir həkərat bolidu. **12** Ular mehīr-muhəbbətəni təbrikləx ziyapətliringlarəqə həkərat tartinmay silər bilən billə dahil bolidiqan, əzlininila bəqidiqan hətərlək hada taxlardur. Ular xamallərdin həydilip kəlgən yaməqursiz bulut, yiltizidin qomurup taxlanoqan, kəq küzdiki mewisiz dərəhlər, ikki qətim əlgənlər! **13** Ular dengizning dawaloqwatqan, buzəqunluk dolqunliri, ular əz xərməndiqilikini qusməktə; ular əzip kətkən yultuzlar bolup, ularəqə mənggülük qapqarəngəquləkning zulmiti həkərat qoyuloqandur. (aiōn g165) **14** Adəm'atining yəttinqi əwladi boləqan Hənoh bu kixilər toqrisida mundaq bəxərat bərgən: — «Mana, Rəb tūmənmingliqan muqəddəsliri bilən kelidu, **15** U pütkül insanlarni sorəq qilip, barlik ihlassizlarning ihlassizlarqə yürgüzgən barlik ihlassizlikliriqə əsasən, xundaqlə

ihlassiz gunahkarlarning Özini haqarätligän barlik äsäbiy sözlirigä äsasän ularni äyibkə buyruydu». **16** Bu kixilər haman oqotuldap, aqrinip yürüdü, öz həwəslirining kəynigə kiridu; aqzida yoqanqilik qilidu, öz mənəpəitini kəzləp baxqılaroqa huxamətgilik qilidu. **17** Lekin, i səyümlüklirim, Rəbbimiz Əysa Məsihning rosullirining aldın eytkän sözlirini esinglarda tutunglarki, **18** ular silərgə: «Ahir zamanda, özining ihlassiz həwəslirining kəynigə kirip, mazak qiləuqılar məydanəqa qikidu» degənidi. **19** Muxundak kixilər bəlgünqilik pəyda qilidioqan, öz təbiitigə əgəxkən, Rohka igə bolmioqan adəmlərdur. **20** Lekin silər, i səyümlüklirim, əng muqəddəs boləqan etikadinglarni ul qilip, özünglarni qurup qikinglar, Muqəddəs Rohta dua qilip, **21** adəmnı mənggülük həyatka elip baridioqan Rəbbimiz Əysa Məsihning rəhimdillikini təlmürüp kütüp, özünglarni Hudaning mehır-muhəbbiti iqidə tutunglar. (aiōnios g166) **22** İkkilinip qaləqanlarəqa rəhim qilinglar; **23** bəzilərnı ot iqidin yuluwelip qutulduwelinglar; bəzilərgə hətta ətliridin nıjasət qüxüp buləqanəqan kiyim-keqikigimu nəprətləngən həlda qorqunq iqidə rəhim qilinglar. **24** Əmma silərnı yolda teyilip ketixtin saklap, eqilip-yeyilip Özining xərəplik huzurida əyibsiz turoquzuxka Qadir Boləuqioqa, yəni Qutquzoquqimiz birdinbir Hudaəqa Rəbbimiz Əysa Məsih arkilik xan-xərəp, **25** həywət-uluqluk, qudrət wə hokuk əzəldin burun, hāzirmu ta barlik zamanlarəqiqə boləy! Amin! (aiōn g165)

Wəhiy

1 Bu kitab əysa Məsihning wəhiysi, yəni Huda Uningoşa Əz qul-hizmətkarlıriqoşa yekın kəlgüsidə yüz berixi mukərrər bolqan ixlarni kərsitixi üqün tapxuroşan wəhiydur. Məsih, buni Əz pərixtisini əwətip quli Yuşannaşoşa alamətlər bilən ayan qildi. **2** Yuşanna bolsa Hudaning səz-kalami həmdə əysa Məsih toqrisidiki guwahliqqa kərgənlirining həmmisigə guwahliq bərdi. **3** Bu bexarətni oqup bərgüqi wə uning səzlrini anglap, uningda yeziloşanlaroşa itaət qilouqi bəhtliktur! Qünki wəhiyning waqti yekındur. **4** Mənki Yuşannadin Asiya [əlkisidiki] yəttə jamaətkə salam! Həzir bar bolqan, ətkəndimu bolqan həm kəlgüsidə Kəlgüqidin, Uning təhtining aldidiki yəttə Rohtin **5** wə sadıq Guwahqi, əlümdin tunji Tirilgüqi, jaşandiki padixahlarıning Həkümrani bolqan əysa Məsihtin silərgə mehir-xəpkət wə hatirjəmlilik bolqay. Əmdi bizni səygüqi, yəni Əz qeni bilən bizni gunahlırimizdin yuşan **6** wə bizni bir padixahliqqa uyxturup, Əz Atisi Hudaşoşa kaşınlar qiləşoşa barliq xan-xərəp wə küq-қudrət əbədil'əbədgiqə bolqay, amin! (aiōn g165) **7** Mana, U bulutlar bilən kelidu, xundaqla hər bir kəz, hətta Uni sanjioşanlarmu Uni kəridu. Yər yüzidiki pütkül kəbilə-həlk U səwəblik aşzar kətüridu. Xundaq bolidu, amin! **8** Mən «Alfa» wə «Omega», Mukəddimə wə Hatimə Əzümdurmən, həzir bar bolqan, burunmu bar bolqan həm kəlgüsidimu bar Bolouqidurmən, xundaqla Həmmigə Qadirdurmən, dəydu Pərwərdigar Huda. **9** Silərning qerindixinglar həm silər bilən birgə əysada bolqan azab-oқubət,

padixahlik wə səwr-takəttin ortaq nesipdixinglar boləjan mənki Yuhanna Hudaning səz-kalami wə Əysaning guwahliki wəjidin Patmos degən aralda [məhbus] bolup turup qaloqandim. **10** «Rəbning küni»də mən Rohning ilkiğə elinixim bilən, kəynimdin kanay awazidək küqlük bir awazni anglidim. **11** Bu awaz: «Kəridioqanliringni kitab qilip yaz wə uni yəttə jamaətkə, yəni Əfəsus, Smirna, Pərgamum, Tiyatira, Sardis, Filadelfiyə wə Laodikiyadiki jamaətlərgə əwət» dedi. **12** Manga səz qiloqan awazning kimning ikənlikini kərix üqün kəynimgə buruldum. Buruloqinimda, kəzümgə yəttə altun qiraşodan **13** wə ularning otturisida uqisioqə putlirioqə qüxüp turidioqan ton kiygən, kəksigə altun kəmər başliqan Insan'oşliqə ohxaydioqan biri kəründi. **14** Uning bax-qeqi aq yungdək, hətta qardək ap'aq idi wə kəzliri goya yalkunlap turoqan ottək idi. **15** Putliri humdanda tawlinip parkirioqan tuqqa ohxaytti, awazi xarkirap ekşwatқан nuroqun sularning awazidək idi. **16** U ong qolida yəttə yultuz tutқан bolup, aqzidin ikki bislik ötkür kiliq qikşp turatti. Qirayi huddi quyaxning toluk küqidə parlişandək yarkşn idi. **17** Uni kərginimdə, ayioqə əlüktək yikildim. U ong qolini üstümgə təgküzüp mundak dedi: – Qorqma, Awwalkisi wə Ahirkisi **18** həmdə hayat Boloquqi Əzümdurmən. Mən əlgənidim, əmma mana, Mən əbədil'əbədgiqə hayatturmən, əlüm wə təhtisaraning aqquqliri qolumdidur! (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Xuning üqün, kərgən ixlarni, hazır boluwatқан ixlarni wə bulardin keyin bolidioqan ixlarni yezip qaldur. **20** Sən ong qolumda kərgən yəttə yultuzning wə yəttə altun qiraşodanning siri

mana mundak — yəttə yultuz yəttə jamaətning əlqiliri wə yəttə qiraətdan bolsa yəttə jamaəttur.

2 — Əfəsustiki jamaətning əlqisigə mundak yazəyin: «Ong kəlida yəttə yultuzni tutup, yəttə altun qiraətdanning otturisida Mangoşuqi mundak dəydu: **2** — Sening əjir-əməlliringni, tartқан jəpaliringni həmə səwr-takitingni, rəzil adəmlərnin qilmixlirioqa qidap turalmaydioanlikingni, xundakla rosul bolmisimu əzlrini rosul dəp atiwəloşanlarni sinap, ularning yəloşanqi boləşanlikini tonuəşanlikingnimu bilimən. **3** Xundak, sening səwr-takət kiliwatқанlikingni, Mening namim wəjidin jəpa-muxəkkətkə bərdaxlik bərgənlikingni əmma erinmigənlikingni bilimən. **4** Lekin sanga xu bir etirazim barki, sən əzüngdiki dəsləpki mehir-muhəbbəttin waz kəqting. **5** Xunga kəysi hələttin yikilip qūxkənlikingni esinggə elip towa kiloşin, awwalki əməllərnə kəyta kiloşin. Bolmisa yeningəşə kelimən wə towa kilmisang qiraətdeningni jayidin yətkiwetimən. **6** Birak, sening xu artuqçiliking barki, Mən Əzüm nəprətlinidioşan Nikolas tərəpdarlırining qilmixliridin sənmu nəprətlinisən. **7** Quliki barlar Rohning jamaətlərgə degənłirini anglisun! Oşəlibə kiloşuqılarni Hudaning jənnitining otturisidiki həyatlik dərinhining mewiliridin yeyixkə muyəssər kiliyən». **8** — Izmirdiki jamaətning əlqisigə mundak yazəyin: — «Awwalkisi wə Ahirkisi, əlgən wə Tirilgüqi mundak dəydu: **9** — Sening azab-oşubətliringni wə namratlikingni bilimən (lekin sən bay!), Yəhudiy əməs turup əzlrini Yəhudiy dəwəloşan, Xəytanning bir sinagogi boləşanlarning təhmətlirininimu bilimən. **10**

Sening əməlliringni, mehır-muhəbbitingni, etikadingni, əjir-hizmitingni və səwr-takıtingni, xundaqla hazırkı əməlliringning awwalkidin exip qüxüwatқанlikinimu bilimən. **20** Lekin, sanga xu bir etirazim barki, ezini pəyoqəmbər dəp atıwaloqan axu hotun Yizəbəlgə yol qoyuwatisən. U hotun qul-hizmətkarlırimoqa təlim berip, ularni jinsiy buzukluk kılıxka və butka atap nəzir kılinoqan gəxni yeyixkə azdurmakta. **21** Mən uningoqa towa kılodudək waqıt bərgənıdim, lekin u öz buzuklukioqa towa kılıxni halımaydu. **22** Əmdi mana, Mən uni [eoqir kesəl] ornioqa taxlap yatquzımən və uning bilən zina kılonoqlar kılımixlırioqa towa kılımisa, ularnimu eoqir azabka qəmdürımən. **23** Uning pərzəntlırinimu əjəllik kesəl bilən urımən. Xu qaoqda, barlıq jamaətlər niyətnixanlarnı və kəlblərnı kəzıtıp təkxürgüqıning Özüm ikənlikimni, xundaqla Menıng hərbinglaroqa kılonoqlar əməlıyıtınglaroqa yarıxa yandurıdıoqlanıkimni bilıdu. **24** Lekin, Tıyatıradıki qaloqlar oqa, yəni bu təlimni qobul kılımioqlar (ularning pikri boyıqə, Xəytanning atalmıx «qongkur sırlıri»ni əgənmıgənlər), yəni sılərgə xuni eytımənkı: Əzınglarda bar bolooqlanı Mən kəlgüqə qıng tutunglar. Üstınglar oqa bunıngdıın baxka yükni artmaymən. **26** Oləlibə kılouquqlar oqa, yəni əməllırimni ahıroqıqə qıng tutқан kıxılərgə bolsa, ular oqa pütkül əllərgə həkım bolux həkukını berımən. **27** Mana bu Atam Manga bərgən həkukka ohxax həkuktu: — «U ularni təmür kaltək bilən padıqıdək baxkurup, sapal qaqılarnı urup qaqkandək tarmar kılıdu». **28** Mən uning oqa

tang yultuzinimu ata qilimən. **29** Quliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!»

3 — Sardistiki jamaətning əlqisigə mundak yazoʻin: — «Hudaning yettə Rohi wə yettə yultuzining Igisi Boləuqi mundak dəydu: — Sening əməlliringni wə xundakla «hayat» degən nam-abruyungning barlikini, lekin əməliyəttə əlük ikənlikingni bilimən. **2** Xunga, oyəqan, seningdə bar boləqan, əmma ələy dəp qaləqan [hislətliringni] küqəyt; qünki Hudayim aldida əməlliringning tügəl əməslikini bildim. **3** Uning üqün [səz-kalamni] kəndak qəbul qilip angliəjiningni yadingəqə kəltürüp, uni qing tutup towa qiləqin. Lekin oyəqanmisang Mən oəridək üstüngkə kelimən wə sən qaysi saəttə üstünggə kelidəjnimni hərgiz bilməysən. **4** Lekin Sardista əz kiyimlirigə daəj təgküzmingən birnəqəqə xəhs bar. Ular ak kiyim kiyip Mən bilən billə mangidu, qünki ular buningəqə layiqtur. **5** Oəlibə qiləqəqilar mana xundak ak kiyimlərni kiyidu. Mən ularning namini hayatlik dəptiridin hərgiz əqürməymən, bəlki ularning namini Atam Hudaning wə Uning pərixtilirining aldida oquk etirap qilimən. **6** Quliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!» **7** — Filadelfiyədiki jamaətning əlqisigə mundak yazoʻin: — «Mukəddəs wə Həqikiy Boləuqi, xundakla Dawutning aqquqioə igə Boləuqi, aqsam həqkim yapalmaydu, yapsam həqkim aqalmaydu degüqi munu ixlarni dəydu: **8** — Sening əməlliringni bilimən. Sening bir'az küqüng boləqəq səz-kalamimoə itaət qiləjining wə namimdin tenip kətmigining üqün, aldingda həqkim yapalmaydioəqan bir ixikni eqip qoydum.

9 Mana, Xəytanning sinagogidikilərdin, Yəhudiy əməs turup əzlrini Yəhudiy dəp atıwaloqan yaloqanqılarni bolsa xundak aqiwətkə kaldurimənki, ularni kelip sening ayioingə bax uridioqan wə Mening seni səygənlikimni bilidioqan kəlimən. **10** Sən Mening səwr-takət yolumdiki söz-kalamimni saklap əməl kəlixing üqün bu dunyadiki insnlarni sinaxka pütkül yər yüzigə qüxidioqan wabalik sinakning wakıt-saiti kəlgəndə seni uningdin saklap kooqdap kəlimən. **11** Mən pat arida kəlimən. Tajingni həqkimning tartıwalmasliki üqün, əzüngdə bar boləanni qing tutkin. **12** Oləlibə kəloquqini bolsa, Hudayimning ibadəthanisioqə tüwrük kəlimənki, u u yərdin əsla qikmaydu. Mən uning üstigə Hudayimning namini, Hudayimning xəhirining namini, yəni ərxin — Hudaning yenidin qüxidioqan yengi Yerusalemning namini wə Mening yengi namimni yazimən. **13** Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!» **14** — Laodikiyadiki jamaətning əlqisigə mundak yazoqin: — «Amin Ataloquqi, yəni Sadik wə Həkiqiy Guwahqi, Hudaning kənitining kelip qikixining Səwəbqisi mundak dəydu: **15** Sening əməlliringni bilimənki, sən sooqukmə əməs, kizikmə əməs. Mən sening ya sooquq, ya kizik boluxungni halayttim! **16** Sən ya sooquq, ya kizik əməs, bəlki ilman boləanliqing üqün, seni aozimdin hə kəlimən. **17** Sən bay adəmmən, dələtmən boldum, həq nərsigə həjətmən əməsmən degining bilən əzüngning oqerib, biqarə, yoqsul, kor wə yalingaq ikənlikingni bilmigəqkə, **18** bay boluxung üqün otta tawlanəqan altun, yalingaqlik, nomuslukungning yepilixi üqün kiygüzülüxünggə aq kiyim-keqək, kərxüng

üqün közliringgə sürtüxkə tutiyani mändin setiwelixingni nəsihət qilimən. **19** Mən kimni səysəm, xuning əyibini kərsitip tərbiyləymən; xuning üqün kizəjin köyüp-pixip towa qil. **20** Mana, Mən hazır ixik aldida turup, ixikni qəkiwatimən. Əgər biri awazimni anglap ixikni aqsa, uning yenioğa kirimən. Mən uning bilən, umu Mən bilən billə oqizalinidu. **21** Oqəlibə kילוquqini bolsa, Mənmü oqəlibə qilip, Atamning təhtidə uning bilən birgə olturoqinimdək, unimu təhtimdə Mən bilən birgə olturuxqa muyəssər qilimən. **22** Kuliki barlar Rohning jamaətlərgə degənlirini anglisun!»

4 Andin mən qariwidim, mana, asmanda bir ixik eqiklik turatti. Mən tunji ketim anglioqan kanay awazioğa ohxap ketidioqan awaz manga: «Bu yaxka qik, sanga bulardin keyin yüz berixi muqərrər boləjan ixlarni kərsitəy» dedi **2** wə dərhal mən Rohning ilkidə boldum; mana, ərxətə bir təht, təhttə bir zat olturatti. **3** Təhttə olturoquqining qiyapiti yexil qaxtax wə qizil kwartsqa ohxaytti. Təhtning qərisini zumrəttək bir həsən-hüsən orap turatti. **4** Təhtning ətrapida yənə yigirmə tət təht bar idi. Təhtlərdə aq kiyimlər bilən kiyingən, baxlirioğa altun taj taqaloqan yigirmə tət aqsakal olturatti. **5** Təhttin qaqmaqklar qeqip, türlük awazlar wə güldürmamilər anglinip turatti. Təhtning aldida yalkunlap turoqan yəttə məx'əl köyüp turatti; bular Hudaning yəttə Rohi idi. **6** Təhtning aldi huddi hrustaldək parkirap turidioqan, süzük əynək dengizdək idi. Təhtning otturisida wə təhtning qərisidə, aldi wə kəyni közlər bilən toloqan tət həyat məhluk turatti. **7** Birinqi məhluk xiroğa, ikkinqi məhluk bukiqoğa

ohxaytti. Üqinqi məhlukning yüzi adəmning qirayioğa ohxaytti. Tətinqi məhluk pərwaz kiliwatқан bürkütke ohxaytti. **8** Tət həyat məhlukning hər birining altidin kənitə bar idi; ularning pütün bədinining qərisi həttə iğ tərripimu kəzlər bilən toloğanidi; ular keqə-kündüz tohtimay: — «Mukəddəs, mukəddəs, mukəddəstur, Bar boləğan, həzirmu bar həm kəlgüsidimu Boləquqi, Həmmigə Qadir Pərwədigar Huda!» — deyixətti. **9** Həyat məhluklar təhttə olturoğan əbədil'əbəd həyat Boləquqini uluqlap, Uningoğa hərmət-xəwkət wə təxəkkür izhar kəloğnida, **(aiōn g165)** **10** yigirmə tət aqsakal təhttə olturoquqining ayioğioğa yikilip əbədil'əbəd həyat Boləquqioğa bax koyup səjdə kəlattı, tajlirini təhtning aldioğa taxlap koyup, mundak deyixətti: — **(aiōn g165)** **11** «Sən, i Pərwədigarimiz wə Hudayimiz, Xan-xərəp, hərmət-xəhrət wə kudrətke layiktursən. Qünki Əzüng həmmi yarattı, Ularning həmmisi iradəng bilən məwjut idi wə yaritildi!»

5 Andin təhttə olturoquqining ong kəlida iğ wə tax tərripigə hət pütülgən wə yəttə məhür bilən peqətləngən bir oram yazmini kərdüm. **2** Yukiri awaz bilən: «Oram yazmini eqip, peqətləni yexixkə kim layiktur?» dəp towliğan kəwul bir pərixtinimu kərdüm. **3** Lekin nə ərxətə nə yər yüzidə nə yər astida oram yazmini aqalaydioğan yaki iğigə kəriyalaydioğan həqkim qikmidi. **4** Oram yazmini eqixkə yaki iğigə kəraxkə layik birərsi tepilmioğaqkə, kəttik yioğiwəttim. **5** Andin aqsakallardin biri manga: — Yioğlima! Kəra, Yəhuda kəbilisidin boləğan xir — Dawutning yiltizi Boləquqi oğəlibə kildi; xunga oram yazmini wə uning yəttə peqitini eqixkə U kadir, — dedi. **6**

Andin qarışam, təht bilən tət həyat məhlukning arilikida, aqsakallar otturisida bir Qoza ərə turatti. U yengila boşuzlanoqandək kılatti; Uning yəttə münggüzi wə yəttə kəzi bolup, bu kəzlər Hudaning pütkül yər yüzigə əwətkən yəttə Rohi idi. **7** Qoza berip, təhttə olturoquqining ong qolidin oram yazmini aldi. **8** Yazmini aloqanda, tət həyat məhluk wə yigirmə tət aqsakal qozining ayioqioqə yikildi; ularning hər birining qiltari wə huxbuy bilən toloqan altun qiniliri bar idi (bu huxbuy muqəddəs bəndilərnin dualiri idi). **9** Ular yengi bir küy eytixti: — «Oram yazmini elixka, Wə peqətlərnə eqixka layixsən; Qünki boşuzlandin Wə hər kəbilidin, hər tildin, Hər milləttin, hər əldin bolqan insanlarni Əz kəning bədili bilən setiwelip, Hudaqə mənəsup kılding. **10** Ularni Hudayimiz üçün bir padixahlikka uyuxturup, Kahinlar kılding. Ular yər yüzidə həküm süridu». **11** Andin kərdüm wə mana, təhtning, həyat məhluklarınin wə aqsakallarnin ətrapida nuroqunlioqan pərixtilərnin awazini anglidim. Ularning sani tümən ming-tümən ming, milyon-milyon idi. **12** Ular yukiri awaz bilən: — «Boşuzlanoqan qoza kudrət, dölət, danalik, küq-qıwwət, hərmət, xan-xərap Wə mədhıyigə layixtur» deyixətti. **13** Andin mən ərx, yər yüzi, yər asti wə dengizdiki hər bir məhluk wə ularning iqidə bar bolqanlarınin həmmisining: — «Təhttə Olturoquqioqə wə Qozioqə Mədhıyə, hərmət, xan-xərap wə hokuk-qudrət əbədil'əbədgiqə mənəsup bolqay!» deginini anglidim. (aion g165) **14** Tət həyat məhluk «Amin!» dəp jawab qayturatti, aqsakallar yərgə yikilip səjdə kılatti.

6 Andin Ƙoza yəttə peqətning birini aqƙanda, mən ƙarap turdum. Tət ƙayat məhluktin birining güldürmamidək awaz bilən: «Ƙəl!» deginini anglidim. **2** Ƙərdümki, mana bir aƙ at ƙəldi! Atƙa mingüqining ƙolida bir ok-ya bar idi; uningəya bir taj berildi. U oƙlibə ƙiloquqi süpitidə zəpər ƙuqux üqün jənggə atlandi. **3** Ƙoza ikkinqi peqətni aqƙanda, ikkinqi ƙayat məhlukning: «Ƙəl!» deginini anglidim. **4** Yənə bir at otturioya qikti, uning rənggi ƙipƙizil idi. Atƙa mingüqigə yər yüzidiki tinqliƙni elip ketix wə insanlarni əzara ƙirojinqilikƙa selix ƙəƙuƙi berildi. Uningəya yənə qong bir ƙiliq berildi. **5** Ƙoza üqinqi peqətni aqƙanda, üqinqi ƙayat məhlukning: «Ƙəl!» deginini anglidim. Mən ƙərdümki, mana bir ƙara at ƙəldi. Atƙa mingüqining ƙolida bir taraza bar idi. **6** Tət ƙayat məhlukning arisidin: — «Bir tawəƙ buoƙday bir dinarius puləya, Üq tawəƙ arpa bir dinarius puləya setilidu. Əmma zəytun yeoƙioya wə xarabƙa zərər yətküzmgin!» — degəndək bir awazni anglidim. **7** Ƙoza tətinqi peqətni aqƙanda, tətinqi ƙayat məhlukning: «Ƙəl!» degən awazini anglidim. **8** Ƙərdümki, mana bir tatirang atni ƙərdüm. Atƙa mingüqining ismi «Əlüm» idi. Uning ƙəynidin təhtisara əgixip keliwatatti. Ularəya yər yüzining tətтин birigə ƙəƙümranlik ƙilip, ƙiliq, aqarqilik, waba wə yər yüzidiki yirtƙuq ƙaywanlar arƙilik adəmni əltürüx ƙəƙuƙi berildi. **(Hadēs 986)** **9** Ƙoza bəxinqi peqətni aqƙanda, Hudaning səz-kalami üqün wə izqil guwahlik bərgənliki wəjidin əltürülgənlərnin janlirini ƙurbangahning tegidə ƙərdüm. **10** Ular ƙəttik awaz bilən nida selixip: — Əy ƙəƙimmutləƙ Iƙimiz, muƙəddəs wə ƙəƙikiy Boləquqi! Sən

қағанәйіқә җәр үзидә туруатқанларни сорак қилмай,
улардин қенимизнинг интиқамини алмайсән? — дейіхәтти.

11 Уларнинг һәрбиригә бирдин ақ тон берилди. Улароға,
өзүңлароға оһхак өлтүрүлидиған қул-бурадәрлiringлар
һәм қериндaxliringларнинг sani тохқуғә азәтинә вақит
aram elixingлар керәк, дәп еytildi. **12** Andin мән Қоza
altinqи peqәtnи aққinиdа көрдүмki, mana дәһхәтlik bir җәр
тәwрәx үзү бәрди, қуyax бәәynи қара yungdin тоқулоған
бөздәк қапқара рәңггә, tolun ay bolsa қanning рәңггигә
kirdи. **13** Әnjür дәриһining қattiq борanda silkinixidin
әnjür оqорiliri җәргә төкүлгәндәк, аsmandiki yultuzlarmu
җәр үзүгә төкүлди. **14** Asman huddи oram yazmining
tүрүлginидәк оҗayib boldи, һәрбир таoҗ wә арал орnidin
yөtkәldи; **15** һәмдә dunyadiki padixahлар, мәtiwәrlәр,
сәrdarлар, bayлар, күqlүklәр, қullar wә һәrlәrning һәмmisi
әngкүrlәrgә wә таoҗlarning kamarlirioға yoxurundi. **16**
Ular таoҗlarоға wә қoram taxlarоға mundaq дәp jar salди:
— «Üstimizgә қүixүңлар! Bizni tähttä Olturoquqining
siymasidin һәм Қozining оqәzipidin yoxurungлар wә
saklangлар! **17** Qünki Uларning дәһхәтlik оqәzәp күni кәldи,
әmdi kim put tirәp turalisun?!».

7 Uningdin keyin мән көрдүмki, төt pәrixтә җәр
үзүzining төt bulungida turatti. Ular һәрқандақ xamalning
қurukluk, dengiz һәм дәl-dәрәһlәrgә urulmasliқи үqün
җәр үзүzining төt тәripidin қiqidiоған xamalни tizginләp
turatti. **2** Mән һayat Hudaning мәһürini aloған, күn
қiqixtin көтүрүliwatқан baxқа bir pәrixтини көрдүм. U
қattiq awaz bilән қurukluk wә dengizlarnи wәyran қilix
һоқuқи берилгән axu төt pәrixтиgә: **3** «Biz Hudaning қul-

hizmatkarlirining pexanisigə məhür baskuqə, qurukluk, dengiz wə dəl-dərəhlərnə wəyran qilmanglar!» dəp tovlidi. **4** Mən məhürləngənlərnəning sanini anglidim — Israillərnəning hərəkəysi kəbililəridin bir yüz kırık tət ming kixi, yəni: — **5** Yəhuda kəbilisidin on ikki ming kixi, Rubən kəbilisidin on ikki ming kixi, Gad kəbilisidin on ikki ming kixi, **6** Axir kəbilisidin on ikki ming kixi, Naftali kəbilisidin on ikki ming kixi, Manassəh kəbilisidin on ikki ming kixi, **7** Ximeon kəbilisidin on ikki ming kixi, Lawiy kəbilisidin on ikki ming kixi, Issakar kəbilisidin on ikki ming kixi, **8** Zəbulun kəbilisidin on ikki ming kixi, Yüsüp kəbilisidin on ikki ming kixi, Binyamin kəbilisidin on ikki ming kixi məhürləngənidi. **9** Bu ixlərdin keyin kərdümki, mana hər əl, hər kəbilə, hər milləttin boləjan, hərhil tillərdə səzlixidiəjan san-sanəksiz zor bir top halayik təhtning wə Kəzining əldidə turətti; ulərnəning həmmisigə ək ton kiydürülgən bolup, kəlliridə hormə xəhlirə tutkənidi. **10** Ular yukirə əwəz bilən: — «Nijət təhttə olturəjuqi Hudəyimizəjə wə Kəziəjə mənəsup boləjəy!» dəp wərkirixətti. **11** Bərlək pərixtilər təhtning, əksəkəllərnəning wə tət həyət məhlukning ətrəpiəjə oləxkənidi. Ular təhtning əldidə yikilip, Hudəjə səjdə kilip mündək deyixətti: — **12** «Amin! Həmd-mədhijə, xən-xərəp, Danəlik wə təxəkkür, Hərmət wə küq-kudrət Hudəyimizəjə əbədil'əbədgiqə mənəsup boləjəy, amin!» **(aiōn g165)** **13** Əmndə əksəkəllərdin birə mənədin: — Bu ək ton kiydürülgən kixilər kim bolidə, kəyərdin kəldi? — dəp soridi. **14** — Təksir, bu əzlrigə mələmdur, — dedim. U mənə: — Bular dəhxətlik əzəb-əqubətne bəxidəin ətküzüp kəlgənlər. Ular

tonlirini Qozining qenida yuyup ap'ak qiloqan. **15** Xunga ular Hudaning tahtining aldida turup, ibadethanisida keqə-kündüz Uning hizmitidə bolidu; tahtta Olturoquqi bolsa ularning üstigə qedirini sayiwən qilidu. **16** Ular yənə heq aq qalmaydu, heq ussimaydu, ularoqa nə aptap, nə pizioqirim issik heq urmaydu. **17** Qünki ularni tahtning otturisdiki Qoza baqidu wə hayatlik süyi bulaklirioqa elip baridu; wə Huda ularning hər bir kəz yexini sürtidu, — dedi.

8 Qoza yettinqi peqətni aqkanda, ərxte yerim saətgə jimjitlik həküm sürdi. **2** Andin Hudaning aldida turidioqan yettə pərixtni kərdüm. Ularoqa yettə kanay berildi. **3** Altun huxbuydan tutqan yənə bir pərixte kelip, huxbuygaḥning aldida turdi. Barliq muqəddəs bəndilərnin dualiri bilən birliktə tahtning aldidiki altun huxbuygaḥ üstidə [Hudaqoqa] atap sunuxka uningqoqa kəp huxbuy berildi. **4** Wə huxbuyning tütünliri muqəddəs bəndilərnin dualiri bilən billə pərixtnin qolidin Hudaning aldioqa kətürüldi. **5** Andin pərixte huxbuydanni qolioqa elip, uni qurbangaḥdiki ot bilən toldurup, yər yüzigə atti; xuning bilən türlük awazlar, güldürmamilar anglandi, qaqmaqḥlar qeqildi wə bir yər təwrəx boldi. **6** Andin qollirioqa birdin kanay tutqan yettə pərixte kanaylirini qelixka hazirlandi. **7** Birinqi pərixte kaniyini qaldi; xuning bilən möldür wə ot qan arilax pəyda bolup yər yüzigə taxlandi, zeminning üqtin biri keydürüldi, dəldərəhlərnin üqtin biri keydürüldi wə pütkül yexil ot-qəplər keydürüldi. **8** Ikkinqi pərixte kaniyini qaldi; xuning bilən goyaki lawuldap keyüwatqan yooqan bir taqədk

oʻqayot zor [bir jisim] dengizga taxlandi. Dengizning uqtin biri qanoʻga aylandi **9** va dengizdiki janiwarlarning uqtin biri oldi; kemilarning uqtin biri wayran boldi. **10** Uqtin paxtə kaniyini qaldi; xuning bilən asmandin məx’əldək yalkunlap yanogan qong bir yultuz quxti; u dəryalarning uqtin birining va bulaklarning suliri ustigə quxti. **11** Yultuzning ismi «Kəkrə» idi. Sularning uqtin biri kəkridək bolup kətti, sular aqqik bolup kətkəqkə nuroqun adəm sudin oldi. **12** Tətinqi paxtə kaniyini qaldi; xuning bilən quyaxning uqtin biri, ayning uqtin biri va yultuzlarning uqtin biri uruldi. Nətijidə, quyax, ay va yultuzlarning yorukluqining uqtin biri qarangoʻlaxti, kunduzning uqtin biridə yorukluk yoqaldi, keqining uqtin biridimu xundak boldi. **13** Yənə kərdümki, asmanning otturida uqup ketiwatqan bir bürkütning qattik awaz bilən: — «Kanayni qelixka təmxəlgən qaloqan uq paxtəning kanay awazliri anglansa yər yuzidə turuwatqanlarning həlioqə way, way, way!» deginini anglidim.

9 Bəxinqi paxtə kaniyini qaldi; mən asmandin yərgə quxüp kətkən bir yultuzni kərdüm. Tegi yoq, hangoʻga baridoqan kudukning aqquqi uningə berildi, (**Abyssos g12**) **2** U tegi yoq, hangning kudukini aqti. Kuduktin yoqan humdanning isidək tütün ərləp qikti. Hangning kudukining tütünidin quyax va kəkni qarangoʻluluk basti. (**Abyssos g12**) **3** Tütüning iqidin yər yuzigə qekətkə yoqdi. Ularoqə yər yuzidiki qayanlardək qeqix küqi berilgənidi. **4** Ularoqə yər yuzidiki ot-qəplərgə va hərqandək əsümlük yaki dəl-dərəhlərgə zərər yətküzmənglar, pəkət pexanidə Hudaning məhürü

bolmıoan adamlərgıla zərər kılinglar, dəp eytildi. **5** Ularoşa adamlərnı ɵltürüxkə əməs, bəlki bəx ayoııqə kıynaxka yol koyuldi; ular yɵtküzıdıoan azab adəmnı qayan qakəkandıkıdək azab ıdı. **6** Xu künlərdə, insanlar ɵlümni ızdəydu, ləkin tapalmaydu; ɵlümni seıııııdu, ləkin ɵlüm ulardın kaqıdu. **7** Qekətkılərnıng kıyapıtı huddı jənggə hazırlanoan atlaroşa ohxayttı. Baxlırıda bolsa altun tajka ohxaydıoan bır nərsə bolup, qırayı adəmnıngkıgə ohxayttı. **8** Qaqlırı ayallarıng qeqıoşa, qıxlırı xırıng qıxıoşa ohxayttı. **9** Ularıng kəkırıkıdıkı sawutı tɵmür sawutlaroşa ohxayttı; kanatlırıng awazı jənggə atlınoan nuroşun at-hərwilarıng awazıoşa ohxayttı. **10** Qayanlarıngkıgə ohxax kıyruklırı wə nəxtərlırı bar ıdı. Adəmnı bəx ay azabka salıdıoan kük bolsa kıyruklırıda ıdı. **11** Uları ıdarə kılıdıoan padıxaşı, yəni tegı yok ھاıngnıng pərıxtısı bar ıdı. Unıng ıbranıyqə ısı ı Awaddon; grekqə ısı Apolıyon ıdı. **(Abyssos g12)** **12** Bırıncı «way» ɵtöp kəttı. Mana, bunıngdın keyın yənə ıkkı «way» kelıdu. **13** Altıncı pərıxtə kanıyını qaldı; mən Hudanıng aldıdıkı altun kırbangahıng tət müıggüzıdın qıkkən bır awaznı anglıdım, bu awaz kanaynı tutkən altıncı pərıxtıgə: — Qong əfrat dəryasıng yenıda baqlaklık tət pərıxtını boxat, dedı. **15** Dəl xu saət, xu kün, xu ay, xu yıl üqün hazırlap kıyuloan bu tət pərıxtə ınsanlarıng üqtın bırını ھاıak kılıx üqün baqlaktın boxıtıldı. **16** Bularnıng atlık ləxkərlər kıoxunıng sanı ıkkı yüz mılyon ıdı. Ularıng sanıng jakarlınoanlıkıını anglıdım. **17** Oıayıbanə kərünüxtə kəzümgə kərüıgən at wə üstıgə mıngənlər mana mundaq ıdı: atlıklarıng

kəkrکیدiki sawuti qoşdək kızıl, kək yaquttək kək wə günggürttək serik idi. Atlarning baxliri xirning bexidək idi; ularning eoizliridin ot, tütün wə günggürt qikip turatti. **18** Bu üç baladin, yəni atlarning aqızidin qikқан ot wə tütün wə günggürttin insanlarning üqtin biri ɵltürüldi. **19** Qünki atlarning küqi eoizlirida wə quyruqlirida idi; ularning quyruqlirining yılanlarqə ohxax bexi bolup, bular bilən adəmnı zəhimləndürətti. **20** Qalqan insanlar, yəni bu balayi'apətlərdin ɵltürülməy qalqanlar əz qollirining əməllirigə towa qilmidi, yəni jinlarqə, kərəlməs, angliyalmas wə mangalmas altun, kümüx, tuq wə yaşaq butlarqə qoқunuxtın waz kəqmidi. **21** Ular қatillik, sehirgərlik, jinsiy buzukluk wə oşrilikliriqimu towa qilmidi.

10 Andin keyin, ərxтин qüxüwatқан yənə bir küqlük pərixтинi kərdüm. U bir parqə bulut bilən yepinqan bolup, bexining üstidə bir həsən-hüsən bar idi. Qirayi quyaxқа, putliri ot tüwrükkə ohxaytti; **2** қolida bir kiqik eqiklik oram yazma bar idi. U ong putini dengiz üstigə, sol putini қuruқlukқа қoyup turup, **3** xirning hərkirixigə ohxax қattik awaz bilən warkiridi. U warkiriqanda, yəttə güldürmama əz awazlirini anglitip səz қildi. **4** Yəttə güldürmama səz қiloqanda, degənlirini hatiriliwalməqqi bolup turattim. Birəқ asmandin: — «Yəttə güldürmamining eytkənlirini məhürləp, ularni hatirilimə» degən awazni anglidim. **5** Dengiz həm қuruқlukning üstidə turoqan, mən kərgən u pərixтə ong қolini asmanqə kətürüp, **6** asmanlar həm ularda bolqanlarning həmmisini, yər-zemin həm

uningda bololanlarning hammaisini, dengiz ham uningda bololan hammaisini Yaratquqi, yani abdil'abedgiqa hayat Yaxioquqi bilan kasesam kilip: — Wakit yene kayniga surilmaydu; (aion g165) 7 balki yettinqi perixta kanay qelix aldid, yani awazi anglinix aldidiki kunlarda, Hudaning Oz kul-hizmatkarliri bololan payoqambarlarga hux hawirini yetkuzginidak Uning siri tugallinip, amalgax axidu, — dedi. 8 Men asmandin angliqan awaz manga yene sezlap: — Berip, dengiz ham quruqlukning ustida turoqan perixtining qolidiki eqiklik oram yazmini aloqin, dedi. 9 Men berip, perixtining kiyik oram yazmini manga berixini soridim. U manga: — Buni elip ya! Axkaziningni zardab kilidu, biraq aozing haseldak tatlik bolidu, dedi. 10 Men xuning bilan kiyik oram yazmini perixtining qolidin elip yedim; darwaxa aozimoxa haseldak tatlik tetidi, lekin yegandin keyin axkazinim zardab boldi. 11 Xuning bilan manga: — Sen kep millatlar, allar wa har hil tillarda sezxidioxanlar wa padixahlar toqrisidiki wahiy-bexaratlarni yene jakarlixing lazim, deyildi.

11 Manga olqiguy hasidak bir qomux berilip, mundak deyildi: «Baroqin, Hudaning ibadethanisi, qurbangahi wa u yarda ibadet kiliwatqanlarni olqigin. 2 Lekin ibadethanining taxkiriqi hoylisini olqimay koy, qunki u yer yat taipilerga berildi, xuning bilan mukaddas xaher kirik ikki ay dapsanda kilinidu. 3 Men ikki guwahqimoxa kudrat berimen, xuning bilan ular bez kiyim kiyip, wahiy-bexaratlarni bir ming ikki yuz atmix kun yetkuzidu» 4 (bular yer-zeminning Rabi aldid turoqan ikki tux zaytun darihi wa ikki qiraofandur). 5 Birarsi ularni

zəhimpləndürməkqi bolsa, eozizliridin ot pürkülüp qikip, düxmənlirini yəp tügitidu. Ularni zəhimpləndürməkqi boləqanlar mana xundəq ɵltürölidu. **6** Ular bexarət-wəhiyni yətküzgən künlərdə yaməqur yaəqdurmasliqqa asmanni etiwetix qudritikə igə; sularni qanoqa aylandurux wə hərəhil bala-waba bilən yər-zeminni halioqan wəqittə urux qudritigimu igə. **7** Ularning guwahliq wəzipisi ayaəqlixixi bilən, tegi yok hāngdin qikidioqan diwə ular bilən elixidu wə ularni yengip ɵltüridu. **(Abyssos g12)** **8** Jəsətliri rohiy jəhəttin Sodom wə Misir dəp atilidioqan xu katta xəhərning əql koqisida yatidu; xu yərdə ularning Rəbbimu krestləngənidi. **9** Hər milləttin, hər kəbilidin wə hər hil tilda səzlixidioqanlardin, hər əldin boləqan adəmlər ularning jəsətlirigə üq yerim kün tikilip karaydu wə jəsətlərnin yərlikkə qoyuluxioqa yol qoymaydu. **10** Yər yüzidə turuwatqanlar ularning bu hālidin huxallinip, təbriklixip, bir-birigə hədiyələr əwətxidu; qünki bu ikki pəyoqəmbər yər yüzidikilərnə qiynaytti. **11** Ləkin üq yerim kündin keyin, Hudadin kəlgən həyatliq nəpisi ikkiyləngə kirdi, ular ornidin put tirəp turdi; ularoqa karawatqanlarning üstigə qong bir qorqunq qüxti. **12** Andin ular ikkəyləngə ərxtin kəlgən: — «Bu yəqqa qiq!» degən yukiri bir awazni anglidi; xuning bilən ular düxmənlirininə kəz aldidə bir bulut iqidə asmanoqa kətürölidi. **13** Dəl xu saət iqidə xiddətlik yər təwrəx yüz bərdi, xəhərning ondin biri gumran bolup, yəttə ming kixi hālak boldi. Qaləqlirini dəkkə-dükkigə qəmüp, ərxteki Hudani uluəqlaxti. **14** İkkinqi «way» ɵtöp kətti; mana, üqinqi «way» kelixkə az qaldi. **15** Andin

yəttinçi pərixta kaniyini qaldi; ərxta yukiri awazlar anglinip mundak deyildi: — «Dunyaning padixahligi Pərwərdigarimiz Wə uning Məsihinin padixahligi boldi, U əbədil'əbədgigə həküm süridu». (aiōn g165) **16** Hudaning aldida öz təhtliridə olturoqan yigirmə tət aksakal yərgə yikilip bax koyup, Hudaqə səjdə kilip mundak deyixti: — **17** «Xükürlər eytimiz sanga, I bar Boloquqi wə bar boloqan Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda, Qünki uluq qudritingni kolungoqa elip, Həkümüngni yürgüzüxkə baxliding. **18** Əllər qəzəpləngənidi, Əmdi Sening qəzipping yetip kəldi! Əlgənlərnə sorak kilix, Qul-hizmətkarliring boloqan pəyoqəmbərlərnə, Mukəddəs bəndilərnə, Təwən yaki katta bolsun namingdin qorkqanlarnə in'amioqa igə kilix, Yər yüzini həlak qiloqanlarnə həlak kilix waqti kəldi». **19** Andin Hudaning ərxteki ibadəthanisi eqildi wə uning əhdə sanduqi ibadəthanida kəründi; qaqmaqlar, türlük awazlar, güldürməmlər, yər təwrəx wə dəhxətlik məldür boldi.

12 U qaqda, ərxta əjayip bir karamət pəyda boldi — u kuyaxni yepinqaklioqan, putlirining astida ay, bexida on ikki yultuzluk taj bar bir ayal idi. **2** U həmilidar bolup, toloqak yəp tuqox azabida dad-pəryad kətürdi. **3** Andin ərxta yənə bir alamət kəründi — mana, yəttə baxlik, on münggüzlük, yəttə bexida yəttə taj bar boloqan qong bir qizil əjdihə turatti. **4** U kuyruqi bilən asmandiki yultuzlarning üqtin birini süpürüp, ularni yər yüzigə qərüwətti. Əjdihə tuqay dəp qaloqan ayal yənggigən həman uning balisini yalmaq yutuwməmqi bolup uning aldida turdi. **5** Ayal bir bala, yəni pütün əllərnə təmür

hāsisi bilən padiqidək baqidioʻan bir oʻqul tuʻqdi. Bala bolsa Hudaning wə Uning təhtining aldioʻa oʻaqqidə elip qiqildi. **6** Ayal qəlgə kaqti; u yərdə uning 1260 kün bekiʻixi üqün uningʻoʻa Huda tərripidin hazirlap qoyuloʻan bir jay bar idi. **7** Andin ərxte jəng boldi. [Bax pərixte] Mikail wə uning pərixtiliri əjdihə bilən jəng qiloʻili turdi; əjdihamu əz pərixtiliri bilən ularʻoʻa etildi. **8** Lekin u üstünlük kazinalmidi, uningʻoʻa wə pərixtilirigə ərxte turuxka orun qalmidi. **9** Xuning bilən zor əjdihə, yəni Iblis wə Xəytan dəp ataloʻan, pütün jahanni azduroʻuqi həlikə kədimiy yilan yər yuzigə taxlandi. Uning pərixtilirimu uning bilən təng taxlandi. **10** Andin mən ərxte yukiri bir awazning mundak degənlikini anglidim: — «Kəldi Hudayimizning nijatliki, kudriti, padixahliki wə Uning Məsihining hokuqi! Qünki kerindaxlirimizning üstidin Hudayimizning aldida keqə-kündüz xikayət qilip turoʻan xikayət qiloʻuqi ərxtin taxliwetildi; **11** kerindaxlar uning üstidin Qozining qeni wə ularning guwahlik səzi bilən oʻalib kəldi; Ular hətta əlümni kəzigə ilmay əz jenini əziz kərmidi. **12** Xuning üqün, xadlininglar, əy ərxlər wə ularda turuwatqalar! Lekin halinglarʻoʻa way, əy yər wə dengizlar! Qünki Iblis üstinglarʻoʻa qüxti; Waqtining az qaloʻanlikini bilgəq, Oʻəzəp-kəhri bilən kəldi!». **13** Əjdihə əzining yər yuzigə taxlanoʻanlikini kərip, oʻqul balini tuʻqkan ayalni qoʻqlaxka baxlidi. **14** Ayalning yilanning yuzidin daldilinixi, qəldə əzi [üqün hazirlanoʻan] makanoʻa beripbir məzgil, ikki məzgil wə yerim məzgil bekiʻisun dəp xu yərgə uqup ketixi üqün, uningʻoʻa yooʻan bir bürkütning ikki qaniti berildi. **15** Andin yilan ayalning arkisidin aʻozi

bilən dəryadək su pürküp, uni səl bilən ekitip yoqatmaqçi boldi. **16** Lekin zemin ayaloğa yardəm kılıp, aqzini eqip, əjdihə aqzidin pürküp qıkaroğan dəryani yutuwaтті. **17** Buning bilən əjdihəning ayaloğa kattıq oqəzi kelip, uning qaloğan nəsli, yəni Hudaning əmrlirigə əməl kılıp, Əysaning guwaqlıqını tutqan pərzəntliri bilən jəng qıloqili kətti; u dengiz sahlili üstidə turatti.

13 Andin, dengizdin on münggüzlük, yəttə baxlık bir diwining qıqıwatqanlıqını kərdüm. Uning hər bir münggüzidə birdin taj bar idi, hər bir bexida kupurluk namliri yeziklik idi. **2** Mən kərgən bu diwə yilpizəğa ohxaytti, putliri eyikning putlirioğa, aqzi bolsa xirning aqzioğa ohxaytti. Əjdihə uningə öz kudriti, təhti wə zor həkukini bərdi. **3** Diwining baxliridin biri əjəllik yarılanoqandək turatti. Lekin, bu əjəllik yara saqayoanidi. Pütkül dunya diwigə həyranuhəs bolup uningə [əgəxti]. **4** Əjdihə diwigə [səltənətlik] həkuk bərgəqkə ular əjdihəğa qokunuxti. Ular yənə diwigimu qokunup: — Diwining təngdixi barmu? Uning bilən kimmu elixalisun? — dedi. **5** Diwigə təkəbburluk wə kupurluk qilidioğan eoqiz berildi; uningə qirik ikki ay ix kərüxkə həkuk berildi. **6** U Hudağa kupurluk qıloqili — Uning namioğa wə Uning dərgahioğa, xundakla ərxni makan qıloğanlarəğa kupurluk qıloqili aqzini aqti. **7** Uning muqəddəs bəndilərgə qarxi jəng kılıp, ularning üstidin oqalib kelixigə yol qoyuldi; hər kəbilə, hər millət, hər hil tilda səzlixidioğan əllərgə həkümranlık qilix həkuki uningə berildi. **8** Yər yüzidikilərninğ həmmisi — aləm apiridə boləqandin buyan boquzlinip boləqan

Kozining hayatlik daptirigə nami yezilmioqanlar bolsa, uningəja səjdə kilidu. **9** Kuliki barlar, buni anglisun! **10** ««Tutkun bolidu» dəp bekitilgənlər qoqum tutkun bolidu, «kiliqlinidu» dəp bekitilgənlər qoqum kiliqlinip əlidu». Mukəddəs bəndilirining səwri-takiti wə etikadi mana xu ixlarda məlum bolidu. **11** Mən yərdin qikiwatqan yənə bir diwini kərdüm. Uning koziningkidək kikiq ikki münggüzi bar idi, lekin awazi əjdihaningkidək qiqatti. **12** U awwalki diwigə wakalitən uning pütün hokukini yürgüzüp, yər yüzini wə uningda turuwatqanlarni əjəllik yarisi sakayoqan awwalki diwigə qokunduridu. **13** U zor məjizilik alamətləni kərsitətti, hətta kixiləning kəz aldida asmandin yər yüzigə ot yaqduratti. **14** U awwalki diwigə wakalitən kərsitixkə hokuklandıruloqan alamətlər bilən yər yüzidə turuwatqanlarni azdurup, ularəja «kiliq bilən yarilanoqan, lekin tirik qaloqan» degən awwalki diwigə atap bir but-həykəl yasap tikləxni tapilidi. **15** Diwining but-həykiligə nəpəs kirgüzüp, uningəja uni səzliyələydioqan kilix wə uningəja qokunmioqanlarning həmmisini əltürgüzüx kudriti berildi. **16** U təwən wə katta, bay wə kəmbəqə, hər wə qullarning həmmisini ong qoli yaki pexanisigə tamoqə basturuxkə məjburlidi. **17** U yənə bu tamoqə, yəni diwining nami yaki uning namidiki rəqəm besiloqanlardin baxkə heqkim bir nərsə setiwalalmaydu yaki satalmaydu, dəp bekitti. **18** Mana bu yərdə hekmət bar. Əkil-parasiti barliki kixilər diwining rəkimini hesablap baksun; qünki bu rəqəm bir adəmning rəqimi bolidu. Uning rəqimi 666dur.

14 Andin mən kərdümki, mana, Qoza Zion teoqi üstidə turatti. Uning yenida pexanisigə Əz nami wə Atisining nami yeziloqan bir yüz kırık tət ming kixi bar idi. **2** Asmandin huddi [xarkırap ekıwatqan] nuroqun sularning awazidək wə kattıq güldürməmining awazidək bir awazni anglıdim. Mən angliqan awaz yənə qiltarqılar qiltarlarni qaloqan awazoqa ohxaytti; **3** həliki kixilər təhtning, tət həyat məhlukning wə aqsakallarning aldida yengi bir küyni eytixti. Bu küyni [gunahlırining] bədili təlinip bu dunyadin azad qılinoqan kixilərdin bir yüz kırık tət mingdin baxqa həqkim əginəlməytti. **4** Ular ayallar tərıpidin gunahıta buloqanmioqan, qünki ular pak adəmlərdur. Qoza nəgə barsa, ularmu Uningoqa əgixip xu yərgə barıdu. Ular bədəl bilən insanlar arısidin Hudaqoqa wə Qozioqa həsulning tunji mewısidək bolux üqün setiwelinoqan. **5** Ular əyıbsız bolup, aqzıdin həq yaloqan səz qıqmaydu. **6** Andin mən asmanın otturısidə uqup yürgən baxqa bir pərixtni kərdüm. Uningoqa yər yüzidə turuwatqanlaroqa, yəni hər bir əl, kəbilə, hər hil tilda səzlixıdiqanlar, hər millətlərgə elip yətküzüxi üqün mənggülik hux həwər tapxuruldi. **(aiōnios g166)** **7** U yukiri awaz bilən: — Hudadin qorqunglar, Uni uluqlanglar! Qünki Uning sot kılıx saiti yetip kəldi; asmanni, zeminni, dengizni wə su bulaklırını Yaratquqioqa səjdə qilinglar! — dəytti. **8** Uning kəynidin ikkinqi pərixte kelip mundak dedi: «Oqulidi! Katta xəhər Babil oqulidi, u öz zina-buzukluqning səwdalıq xarabini pütkül əllərgə iqküzgən». **9** Aldınki ikki pərixtning kəynidin yənə bir pərixte, yəni üqinqi pərixte yukiri awaz bilən mundak dedi: —

«Kimdikim diwigə wə uning but-həykiligə qokunsa, uning tamojisini pexanisigə yaki qolioğa qobul qilsa, **10** Hudaning kəhrining əbjəx qilinmioğan sap xarabini Uning oşəzipi bilən toloğan kədəhtə iqidu. U mukəddəs pərixtilərnin wə Kozining aldida ot wə günggürttə kiynilidu. **11** Ularning kiynilixliridin qikқан is-tütəklər əbədil'əbəd purqirap turidu; diwigə wə uning but-həykiligə qokunoğanlar yaki uning namining tamojisini qobul qiloğanlaroğa keqə-kündüz aramlıq bolmaydu». (aiōn g165) **12** Mukəddəs bəndilirining səwri-taqiti wə etiqadi mana xu ixlarda məlum bolidu. **13** Mən yənə asmanda mundaq bir awazni anglidim: — «Bu səzni yaz: «Buningdin keyin Rəbdə wapat bolup əlgənlər bəhtliktur! — Durus, dəydu Roh, — ular həzir əz ixliridin tohtap aram alalaydu. Qünki qiloğan əməlliri ularoğa əgixip kelidu»». **14** Mən kərdümki, mana bir parqə aq bulut, bulutning üstidə bexioğa altun taj kiygən, qolida ətkür bir oroqak tutқан İnsan'oolioğa ohxaydioğan birsı olturatti. **15** Ibadəthanidin baxқа bir pərixte qikip, bulutning üstidə Olturoquqioğa yukiri awaz bilən: — Oroqıkingni sal wə oruxқа baxla! Qünki orma waqti kəldi, yər yüzidiki ziraətlər pixip yetildi, dedi. **16** Bulut üstidə Olturoquqi oroqıqini yər yüzigə saldi wə yər yüzidiki ziraətlər oruldi. **17** Ərxte boloğan ibadəthanidin yənə bir pərixte qikti. Uningmu ətkür bir oroqıqi bar idi. **18** Arkidinla, otni baxқuridioğan yənə bir pərixte qurbangahdin qikip, ətkür oroqak tutқан pərixtigə yukiri awaz bilən: — Ətkür oroqıkingni selip, yər yüzidiki üzüm telining sapaklırini yioqiwal, qünki üzümliri pixip yetildi, — dedi. **19** Buning bilən pərixte oroqıqini yər yüzigə saldi

wə yərdiki üzüm telining mewilirini yiqip, Hudaning kəhrining qong xarab kəlqikigə taxlidi. **20** Xəhərning sirtidiki xarab kəlqikidiki üzümlər dəssilip, xərbətliri qan bolup, atning tizginigə qıkidioqan egizlikdə üq yüz qaqırım yiraklıqqa aqti.

15 Asmanda zor həm karamətlik yənə bir alamətni, yəni ahırkı yəttə balayi'apətni tutup turoqan yəttə pərixtni kərdüm (ahırkı balayi'apət deyilixniki səwəb, Hudaning oşepi bular bilən ahirlixidu). **2** Mən yənə ot arilax əynək dengizidək bir kərünüxnü həm əynək dengizning üstidə turoqan, diwə wə uning but-həykili wə namining rəkimi üstidin oqalib kəlgənlərni kərdüm. Ularning qollirida Huda bərgən qiltarlar bolup, **3** ular Hudaning qul-hizmətkari bolqan Musaning küyini həm Qozining küyini eytixatti: — «Uluq wə karamət Sening qiloqanliring, I Həmmigə Qadir Pərwərdigar Huda, Yolliring adil wə həqtur, I pütkül əllərnin Padixahı! **4** I Pərwərdigar, kim Səndin qorkmaydioqan, Namingni uluqlimaydioqan bolalisun? Qünki birdinbir muqəddəs Əzüngdursən; Barlıq əllər aldingoqa kelidu, Sanga səjdə qilidu; Qünki həqkanıy qiloqanliring axkarə boldi». **5** Bu ixlardin keyin, mən kərdümki, mana ərxniki ibadəthana, yəni həküm-guwahlıq qediri eqildi! **6** Yəttə balayi'apətni öz ilkidə tutqan yəttə pərixtdə pakiz, parkirap turidioqan libas kiygən, kəksigə altun kəmər baqlioqan qalda ibadəthanidin qıkti. **7** Tət hayat məhlukning biri yəttə pərixtigə əbədil'əbəd yaxaydioqan Hudaning kəhrü bilən toloqan yəttə altun qinini bərdi. (aiōn q165) **8** Ibadəthana Hudaning xan-xəripi wə qudritidin tütün bilən liq toldi. Yəttə pərixtnin

yəttə balayi'apiti ayaqlaxmioquqə, heqkim ibadəthaniqə kirəlmidi.

16 Xuningdin keyin, ibadəthanidin kətürülgən yukiri bir awazning yəttə pərixtigə: «Beringlar, Hudaning kəhri toloqan yəttə qinini yər yüzigə təkünglar!» degənlikini anglidim. **2** Birinqisi berip qenidikini yər-zeminqə təkti. Buning bilən diwining tamqisi besiloqan wə uning but-həykiligə qokunqanlarda birhil yirginqlik həm azabliq qaqa-jaharət pəyda boldi. **3** İkkinqisi qinidikini dengizqə təkti; dengiz süyi əlükning keniqə ohxax kənoqə aylandi wə iqidiki pütün janliqlar əldi. **4** Üqinqisi qinidikini dərya wə bulaklarning suliriqə təkti; ularning süyimu kənoqə aylandi. **5** Andin mən sularning pərixtisining mundak degənlikini anglidim: — «Muxundak həkümləрни qikirixingda adil bolqansən, I hazır bar Bolquqi, bar bolqan Mukəddəs Bolquqi! **6** Muxu adəmlər mukəddəs bəndilər wə pəyoqəmbərlərnin qəni təkənliki wəjidin, Sən ularqə iqkili kən bərdin. Ular xuningqə layiqtur». **7** Andin qurbangahning jawabən: — «Xundak, i Həmmigə Qadir Pərwədigar Huda, Həkümlirin qək wə adildur» — degənlikini anglidim. **8** Tətinqisi qinidikini kuyaxning üstigə təkti; buning bilən kuyaxkə insanlarni ot bilən ertigili kudrət berildi. **9** Xuning bilən insanlar dəhxətlik kiziqta ertəldi; biraq ular heq towa kilmidi wə bu balayi'apətlərnin Iqisi bolqan Hudani uluqlaxning ornioqə Uning namini qarqaxti. **10** Bəxinqisi qinidikini diwining təhtigə təkti; diwining padixahliqini karangquluk basti, kixilər azabtin tillirini qixləxti **11** wə aqrıq-azabi wə qaqa-jarahətlirinin dəstidin

ərxniki Hudani kupurluk kilip qaroxixip, kilmixlirioqa heq towa kilixmidi. **12** Altinqisi qinidikini uluq Əfrat dəryasioqa təkti; xu haman künqikixtin kelidioqan padixahlarning yolini hazirlaxka dəryaning süyi kuridi. **13** Andin mən əjdihaning, diwining wə sahta pəyoqəmbərning eoqliridin qikqan pakioqa ohxaydioqan üq napak rohni kərdüm. **14** Bular mejjizilik alamətlərnı kərsitidioqan jinlarning rohliri bolup, pütkül yər yüzidiki padixahlarnı Həmmigə Qadir Hudaning dəhxətlik künidiki jənggə jəm kilixka ularning yenioqa qikip ketiwatatti **15** («mana, Mən ooqrıdək kelimən! Yalingaq mangmaslik, nomusi kərünməslıki üqün, kiyimlirini qing saklap, səgək turoqanlar bəhtliktur!»). **16** Əmdi [napak rohlar] [padixahlarnı] ıbraniyqə «Hərmageddon» deyilidioqan yərgə jəm kildi. **17** Yəttinqisi qinidikini hawaoqa təkti; ərxniki ıbadəthanidin, təhttin yukiri bir awaz kətürülüp: «Ix tamam boldi!» deyildi. **18** Xuan qakmaqklar qekildi, türlük awazlar wə güldürmämilar anglandi wə dəhxətlik bir yər təwrəx yüz bərdi; insanlar yər yüzidə apiridə bolqandın beri bunqilik dəhxətlik yər təwrəx heq bolup bakmioqanidi. **19** Katta xəhər üqkə bəlündi; hərkaysi əllərdiki xəhərlərmu oqlitildi. Xuning bilən katta xəhər Babil Hudaning yadioqa keqip uning əxəddiy kəhrlik xarabi bilən toloqan kədəh uningqə berildi. **20** Barlik arallar əzini qaqurup oqayib boldi, taqlarmu yok boldi; **21** Insanlarning üstigə hərbir danisi bir talant eoqlirlikta kelidioqan möldür asmandın yaqdi. Möldür apiti xundak dəhxətlik boldiki, adəmlər apətning dəstidın Hudani kupurluk kilip qaroxaxti.

17 Yəttə qinisi bar yəttə pərixtniŋ biri kelip, manga səzləp: — Bu yərgə kəl, nuroqun sular üstidə olturoqan qong paħixə ayalning tartidioqan jazasini sanga kərsitip qoyay. **2** Yər yüzidiki padixahlar uning bilən buzukluk ötküzdi, yər yüzidikilər uning buzukluqiniŋ xarabidin məst boluxti, — dedi. **3** Xuning bilən u pərixte meni Rohning ilkidiki haləttə bir qəlgə elip bardı. U yərdə yəttə baxlik, on münggüzlük, pütün əzayini kupurluk namliri qaplıoqan bir toq kızıl diwining üstidə olturoqan bir ayalni kərdüm. **4** Ayal səsün wə toq kızıl kiyim kiygən bolup, altun, qimmətlik yakut wə mərwayitlar bilən pərdazlanoqanıdı. Qolida yirginqlik nomussizliklar wə öz buzukluqiniŋ nijasətliri bilən toloqan bir altun kədəh bar idi. **5** Pexanisigə bir sir — «Katta Babil, paħixilərninŋ wə dunyadiki pütkül yirginqlik nomussizliklərninŋ anisi» degən nam pütüklük idi. **6** Mən ayalning muqəddəs bəndilərninŋ keni wə əysaoqa guwahlik bərgüqilərninŋ keni bilən məst boləanliqini kərdüm. Uni kərüp tolimu təəjjüp qilip intayin həyran qaldım. **7** Pərixte manga mundak dedi: — «Nemigə həyran qaldinŋ? Ayalning wə uni kətürüp turoqan yəttə baxlik, on münggüzlük diwining sirini sanga eytip berəy. **8** Sən kərgən diwə bir zamanlarda bar idi, hazır yok; uzun ötməy tegi yok, hangdin qikip, halakətkə qarap mangıdu. Yər yüzidə turuwatqanlar — dunya apiridə boləandin buyan isimliri həyatlik dəptirigə pütülmigən kixilər diwini kərüp intayin həyran qalidu. Qünki u bir zamanlarda bar idi, hazır yok, ləkin yənə pəyda bolıdu. (Abyssos g12) **9** Mana buni qüxinixkə lazim boləan həkmət: — yəttə bax bolsa u

ayal olturoqan yəttə taqqa, xundakla yəttə padixahqa wəkillik kılıdu. **10** Bularning bəxi yikiloqan, birsi bar, yənə biri tehi kəlmidi. U kəlgəndə pəkət azla waqit turalaydu. **11** Burun bar bolqan, əmdi hazır yok bolqan diwining əzi səkkizinqi padixahdur, xundakla u həm yəttisidin biri bolup həlakətkə qarap mangidu. **12** Sən kərgən on münggüz on padixahdur. Ularning padixahlikliri tehi yok, əmdi ularqa diwə bilən billə bir saətlik padixahlik hokuki berilidu. **13** Bu padixahlar bir oy, bir niyəttə bolup ez kudriti wə hokuklirini diwigə berixidu. **14** Diwə wə padixahlar birlixip Kozioqa qarxi jəng kılıdu. Kozə ularning üstidin oqalib kelidu, qünki U rəblərnin Rəbbi, padixahlarning Padixahidur. Uning bilən birgə turoqanlar bolsa qakirilqan, tallanoqan wə Uningoqa sadik bolqanlardur». **15** Pərixətə manga yənə: — Pahixə ayal üstidə olturoqan, sən kərgən sular bolsa millətlər, əzərə toplaxqan nuroqun kixilər, əllər wə hər hil tillarda səzlixidioqan kixilərdur. **16** Sən kərgən on münggüz wə diwə bu pahixə ayaldin nəprətlinidu, uni talantəraj kılıp yalingaqlap koyidu, uning gəxini yəp, əzini otta kəydüridu. **17** Qünki Huda Əz səz-kalamliri əməlgə axkuqə, axu [on padixahning] kəngligə Əz iradisini ijra kılıp, bir qararda tohtixip padixahlik hokukini diwigə berix niyitini saldi. **18** Sən kərgən ayal yər yuzidiki padixahlar üstidin həkümranlik kılıdioqan katta xəhərdur, — dedi.

18 U ixlardin keyin mən qong hokukluk yənə bir pərixətnin asmandin qüxüwatqanlikini kərdüm. Yər yuzi uning julalilikidin yorup kətti. **2** Pərixətə yukiri

awaz bilən mundaq warkiridi: — «Qulidi! Katta xəhər Babil qulidi! Əmdi u jinlarning makani, hər bir napak rohlarning solaxhanisi, Hər bir məkr u wə yirginlik kuxlarning solax-qanggisi boldi! 3 Qünki barlik əllər uning zina-buzukluqining səwdalik xarabidin iqixti; Yər yuzidiki barlik padixahlar uning bilən buzukluk ötküzüxti, Yər yuzidiki sodigərlər uning əyx-ixritining əlwəqilikidin beyixti». 4 Asmandin yənə bir awazni anglidim: — «I Mening həlqim, uning gunahlirioqa xerik bolmasliqlinglar üqün, Həm uning bexioqa qüxidioqan balayi'apətlərgə uqrimasliqlinglar üqün, uning iqidin qikinglar! 5 Qünki uning gunahliri pələkkə yətküdək dəwilinip kətkən, Huda uning həqqaniyətsizliklerini esigə aldi. 6 U baxkilaroqa yanduroqinidək uning kuloqinini əzigə yandurunglar; Uning kilmixlirioqa muwapik ikki həssə koxlap kayturunglar; U [baxkilaroqa] əbjəx kilip bərgən kədəhtə uningoqa ikki həssə koyuk əbjəx kilinglar. 7 U əzini kanqilik uluqlioqan bolsa, Kanqilik əyx-ixrəttə yaxioqan bolsa, Uningoqa xunqilik kiynilix wə dərd beringlar; U kenglidə: «Mən tul əməs, bəlkə təhtə olturoqan hanixmən; Mən dərd-ələmni əsla kərməymən» degini tüpəylidin, 8 Bu wəjidin bir kün iqidila uningoqa qüxidioqan balayi'apətlər, Yəni ölüm, dərd-ələm wə aqarqilik kelidu, U ot bilən keydürülidu; Qünki uni sorax kuloquqi Pərwərdigar Huda kudrətliktur!». 9 Uning bilən buzukluk kuloqan wə uning bilən əyx-ixrəttə yaxioqan yər yuzidiki padixahlar uni ertigən otning is-tütəklirini kərgəndə, uning halioqa qarap yioqa-zar kətürüxidu. 10 Ular uning tartiwatqan azabidin kərkup, yirakta turup dəyduki: — «Way isit,

way isit, i katta xəhər! Ah Babil, küqlük xəhər! Qünki bir saət iqidila jazaying bexingəja qüxti!» **11** Yər yüzidiki sodigərlərmu uning üstidə yioja-zar kilixidü. Qünki əmdi ularning kemidiki yük-mallirini, **12** yəni altun-kümüx, qimmətlik yaqutlar, ünqə-mərwayit, nəpis libas rəht, səsün rəht, yipək, tok kızil rənglik gəzmal, hərhil huxbuy turunj yaojaqlar, pıl qixi buyumliri, əng esil yaojaq, tuq, təmür wə mərmərlərdin ixləngən hilmuhil buyumlar, **13** xuningdək qowzaqdarqin, tetitkular, huxbuy, murməkki, məstiki, xarab, zəytun meyi, aq un, buoqday, kala, qoy, at, hərwa wə insanlarning tənliri wə janliri degən mallirini setiwalidiojan kixi yoqtur. **14** ([I Babil], jening məstanə boləjan esil mewilər səndin kətti, Barlıq həxəmətlik wə həywətlik mal-dunyaliring səndin yoqaldi. Ular bularni əmdi hərgiz tapalmaydu!) **15** Bu mallarni setip beyiojan sodigərlər bolsa xəhərning tartiwatқан azabidin qorqup, yiraqta turup uning üstidə yioja-zar kiliqip deyixiduki: — **16** «Way isit, way isit, i katta xəhər! Nəpis libas rəhtlərgə, səsün wə tok kızil rənglik gəzmallaroja orilip, Altun, qimmətlik yaqutlar wə ünqə-mərwayitlar bilən bezəlgənsən! **17** Bir saət iqidila xunqə katta baylıqlar wəyran boldi!» Barlıq kemə hojayinliri, kemidiki barlıq yoluqilar, kemiqilər wə dengizoja tayinip jan baqidiojanlarning həmmisi yiraqta turup, **18** Uni ertigən otning is-tütəklirini kərüp: — Bu katta xəhərgə qaysi xəhər təng keləlisun? — dəp pəryad kətürüxti. **19** Ular baxlirioja topa qeqip, pəryad kətürüxüp, yioja-zar kiliqip: — Way isit, way isit, u katta xəhər! U arkilik, uning dəlitudin, dengizda kemisi barlar beyiojanidi! Bir saət

iqidila wəyran boldi bu xəhər! — deyixidu. **20** — «Uning bexioqa kəlgənlərdin xadlininglar, Əy ərx, əy mukəddəs bəndilər, rosullar wə pəyoqəmbərlər! Qünki Huda silərninğ dəwayinglardiki həkümüni uning üstidin qikərojan!». **21** Andin, küqlük bir pərixətə tügmən texioqa ohxax yoqan bir taxni kətürüp, dengizə taxlap mundak dedi: — «Mana xundak xiddət bilən, Katta xəhər Babil oqulitilidu, U kaytidin kərünməydu! **22** Qiltarqilarning, sazqilarning, Nəyqilər wə sunayqilarning awazi seningdə kaytidin hərgiz anglanmaydu, Hərhil hünərni kilidioqan hünər wən seningdə kaytidin hərgiz tepilməydu, Tügməningmu awazi seningdə kaytidin hərgiz anglanmaydu, **23** Hətta qiraqning yorukı seningdə kaytidin hərgiz yorumaydu, Toy boluwatqan yigit-kizning awazi seningdə kaytidin hərgiz anglanmaydu; Qünki sening sodigərliring yər yüzidiki ərbablar bolup qıkti, Barlıq əllər sening səhir-əpsunliringə aldandı; **24** Pəyoqəmbərlərninğ, mukəddəs bəndilərninğ [təkülgən qanliri], Xundakla yər yüzidə barlıq kirojin bolənlarning qanlirimu uningda tepildi».

19 Bu ixlardin keyin, ərxətə zor bir top adəmlərninğ warkiraxliridək bir awazni anglidim. Ular: — — Həmdusana! Nijat, xan-xərəp wə kudrət Hudayimizə mənəstür! **2** Qünki Uning həkümliri hək wə adildur; U yər yüzini əz buzuklukı bilən buzoqan qong pərixininğ üstidin həküm qikirip, Əz qul-hizmətkarlırining kənininğ intikamini uningdin aldi, — deyixətti. **3** Ular ikkinqi kətim: — «Həmdusana!» deyixti. Uningdin qikqan istütəklər əbədil'əbədgiqə purqiraydu! (aiōn g165) **4** Yigirmə tət aqsakal wə tət həyat məhluk yərgə yikilip: —

«Amin! Həmdusana!» dəp, təhttə olturoqan Hudaqqa səjdə qılıxti. **5** Andin təhttin kətürülgən bir awaz mundak dedi: — «Əy uning barlik qul-hizmətkarliri, Uningdin qorkidioqan kattilar bolsun, təwənlər bolsun, Həmminglar Hudayimizni mədhıylənglar!» **6** Andin zor bir top adəmlərnıng awazıqqa, nuroqun sularning xarkırixıqqa, kattıq güldürməmlarning güldürlixıgə ohxax bir awazning mundak degənlikini anglıdim: — «Həmdusana! Həmmıgə Qadir Pərwərdıgar Hudaymız səltənət qıldı! **7** Xadlınaylı, təntənə qılaylı wə uni mədhıyləp uluqılaylı! Qünki Qozıning toy-mərikə küni yetip kəldi, Qız əzini təyyar qıldı!» **8** Qızqqa kiyix üqün pakız, parkırap turıdıqan nəpis libas berildi (nəpis libas bolsa muqəddəs bəndilərnıng həqqanıy əməllıridur). **9** Andin, [pərixıtə] manga: — Munu səzlərnı hatırılıwal: — «Qozıning toy ziyapıtıgə qakırılqanlar bəhtlıktur!» — dedi. U manga yənə: — Bular Hudaning həqqıyıy səzlıridur, — dedi. **10** Mən unıngqqa səjdə qılqılı ayıqıqqa yıqıldım. Lekın u: — Hərgız undak qılma! Mənmu Hudaning sən wə əysaqqa guwahlık bərgüqı qerındaxlırıng bılən ohxax qul-hizmətkarmən. Hudaqıla ıbadət qıl! Qünki wəhıy-bexarətning roh-mahıyıtı bolsa əysa həqqıdə guwahlık berıxtur, — dedi. **11** Andin kərdümki, asman eqıldı wə mana, bir aq at turattı; üstıgə mıngüqıning bolsa nami «Sadıq» wə «Həqqıyıy» bolup, U həqqanıyılık bılən həküm qıqırıdu wə jəng qılıdu. **12** Uning kəzlırı ot yalkunıqqa ohxayttı, bexıda nuroqun taji bolup, tenıdə Əzıdın baxqa həqkim bılməydıqan bir nam pütüklük ıdı. **13** U uqısıqqa qanoqqa mıləngən bir ton kiygənıdı, Uning nami «Hudaning

Kalami» dəp atilidu. **14** Uning kəynidin əgixip keliwatқан әrxtiki қоxunlar bolsa, ақ атлароға mingән, ар'ақ, паk нәpis канар libas билән кiyдүрүлгәнidi. **15** Uning аоғzidin әtkür bir қилиқ қикip турatti; U бuning билән барлиқ әлләрни uridu; U ularni төмүр kaltәк билән padiqidәк bakidu; U Hәmmigә Qadir Hudaning dәhxәtlik оғәzipining «xarab kәlqiki»ning qәyлиgүqisidur. **16** Uning toni wә yotisi üstigә «Padixahlarning Padixahi wә rәblәrning Rәbbi» degән nam yezilәanidi. **17** Andin mән қuyaxning iqidә turoған bir pәrixтини kәrdüm. U asmanning otturisida uquwatқан барлиқ қuxлароға yukiri awaz билән: —Kelinglar, Hudaning katta ziyapitigә yiojilinglar! **18** Padixahlarning, sәrdarlarning wә palwanlarning, atlarning wә ularоға mingәnlәrning, xundakla барлиқ әt igilirining, қullarning hәм hәrlәrning, kattilarning hәм төwәnlәrning gәxlirini yәnglar! — dedi. **19** Xuning билән mән diwә, yәр yüzidiki padixahlar wә ularning қоxunlirining atқа Mingüqi hәм Uning қоxuni билән jәng қilix үqün toplanәanliқini kәrdüm. **20** Әmdi diwә wә uningоға wakalitән mөjizilik alamәtlәrni kәrsәtkән sahta pәyoғәmbәrning hәр ikkisi tutuwelindi (sahta pәyoғәmbәр xu alamәtlәр билән diwining tamојisini қобul қilәan hәmdә uning but-hәykiligә qоқunoғanlarni азdurup yүrgәnidi). Ular ikkisi günggürt yeniwatқан ot kәligә tirik taxlandi. (Limnә Pyrg3041 g4442) **21** Қalәјini bolsa atқа Mingüqining аоғzidin қикқан қилиқ билән қirildi. Барлиқ pütүн uqar-қанatlar bularning gәxi билән yәp toyundi.

20 Uningdin keyin, қolida tegi yok hәngning аққuqi wә yoғan zәnjir tutқан bir pәrixтинing asmandin

qūxūwatqanliqini kerdūm. **(Abyssos g12)** **2** Pərixətə əjdihani, yəni Iblis yaki Xəytan deyilidioqan həliki qədimiy yilanni tutup, ming yillik zənjirləp koydi. **3** Uning ming yil toxquqə əlləni azdurmasliki üqün, uni tegi yoq hangoqa taxlap hangning aozini etip peqətliwətti. Bu waqitlardin keyin, u waqtinqə koyup berilixi muqərrər. **(Abyssos g12)** **4** Andin mən təhtləni wə ularda olturoqanlarni kerdūm. Ularoqa həküm kilix həkuki berilganidi. Mən yənə, əysaoqa bərgən guwahliki wəjidin wə Hudaning səz-kalami wəjidin kallisi elinoqanlarning janlirini kerdūm. Ular diwigə wə uning but-həykiligə qoqunmioqan, uning tamojsi pexanisigə wə kolioqa urulmioqanlar idi. Ular tirilip, Məsih bilən birliktə ming yil həküm sürdi **5** (əlgənləarning qaloqanliri ming yil toxmioquqə tirilməydu). Bu dəsəpki tirilix idi. **6** Dəsəpki tirilixtin nesiwə boləqanlar bəhtlik wə muqəddəstur; ikkinqi əlümning bularni ilkiqə elix həkuki yoqtur. Ular Hudaning wə Məsihning kaqinliri bolidu wə Uning bilən birliktə ming yil həküm süridu. **7** Ming yil toxqanda, Xəytan zindandin boxitilip, **8** yər yüzining tət bulungidiki əlləni, yəni Gog wə Magogni azdurux wə ularni jəng kilixka bir yərgə toplaxka qikiqdu. Toplanəqanlarning sani dengiz saqilidiki qumdək sanaksiz bolidu. **9** Ular yər yüzidiki kəng tüzənglikkə qikiq, muqəddəs bəndiləarning bargahini, yəni Huda səyidioqan xəhəni muhasirigə alidu. Lekin asmandin ot yeqiip, ularni yutuwetidu. **10** Ular azduroqan Iblis bolsa diwə bilən sahta pəyoqəmbər keyüwatqan ot wə günggürt kəligə taxlinip, u yərdə keqə-kündüz əbədil'əbədgiqə qiynilidu. **(aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442)** **11** Uningdin keyin,

qong bir aq tæht wæ uningda Olturoquqini kerdüm. Asman bilæn zemin Uning yuzidin özini kaçurup, ular turoqan jay hærgiz tepilmaydu. **12** Mæn yænæ katta bolsun, yaki tæwæn bolsun, ølgænlæring hæmmisining tæhtning aldida turoqanliqini kerdüm. Kitablar eqildi; andin yænæ bir kitab — «Hæyatliq dæptiri» dæp ataloqan kitab eqildi. Ølgænlærgæ kitablarda hatirilængini boyiqæ öz æmæliyitigæ qarap hækülüm qilindi. **13** Dengiz øzidæ ølgænlæрни tapxurup bærdi, ølüm wæ tæhtisaramu øzlidiridiki ølgænlæрни tapxurup berixti. Hærkimning üstigæ öz æmæliyitigæ qarap hækülüm qilindi. (Hadæs g86) **14** Andin ølüm wæ tæhtisara ot keligæ taxlandi. Mana ikkinqi ølüm — ot kèlidur. (Hadæs g86, Limnè Pyr g3041 g4442) **15** Kimning ismining «Hæyatliq dæptiri»dæ yezilmioqanliqi bayqalsa, ot keligæ taxlandi. (Limnè Pyr g3041 g4442)

21 Andin, yengi asman wæ yengi zeminni kerdüm; qünki burunqi asman wæ zemin øtüp kætkænidi, dengizmu mæwjut bolmidi. **2** Mukæddæs xæhæring, yæni Hudadin qikqan, huddi öz yigitigæ toy pærdazlirini qilip hæzirlanoqan kizdæk yengi Yerusalemning ærxтин qüxüwatqanliqni kerdüm. **3** Ərxтин yukiri kætürülgæn bir awazning mundaq degænlikini anglidim: «Mana, Hudaning makani insanlarning arisididur; U ular bilæn billæ makanlixip turidu, ular Uning hælqi bolidu. Huda Øzimu ular bilæn billæ turup, ularning Hudasi bolidu. **4** U ularning kèzlidiridiki hærtamqæ yaxni sürtidu; æmdi ølüm æsla bolmaydu, næ matæm, næ yioqa-zar, næ kayoqu-ælæm bolmaydu, qünki burunqi ixlar øtüp kætti». **5** Tæhttæ Olturoquqi: — Mana, hæmmi yengi qilimæn!

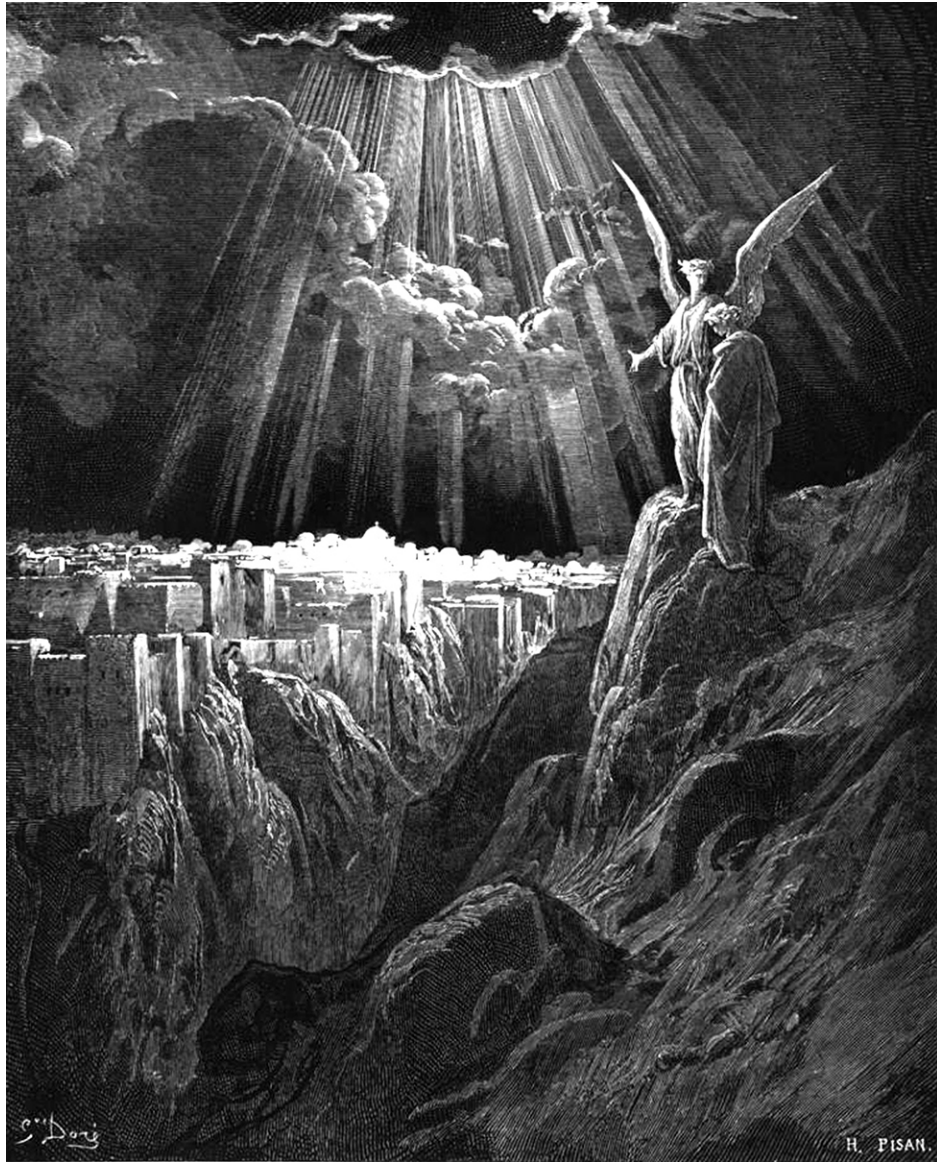
— dedi. U manga yənə: Bularni hatiriliwal! Qünki bu sözlər həqiqiy wə ixənqliktur, — dedi. **6** U yənə manga mundak dedi: — «Ix tamam boldi! Mən «Alfa» wə «Omega»durmən, Mukəddimə wə Hatimə Əzümdurmən. Ussiöjan hərkingə hayatlik süyining bulikidin həksiz berimən. **7** Oʻjalibə kiloquqi hərkim bularoqa mirashorluk qilidu; Mən uning Hudasi bolimən, umu Mening oqlum bolidu. **8** Lekin qorkunqaklar, etiqadsizlar, yirginqliklar, qatillar, buzukluk kiloquqilar, sehrgərlər, butpərəslər wə barlik yaloqanqilaroqa bolsa, ularning qismiti ot bilən günggürt yenip turuwatqan köldur — bu bolsa ikkinqi elümdur». (Limnē Pyr g3041 g4442) **9** Ahirkı yəttə balayi’apət bilən toloqan yəttə qinini tutqan yəttə pərixtidin biri kelip, manga sözləp: — Kəl! Sanga Qozining jorisi bolidioqan qizni kərsitip qoyay, — dedi. **10** Andin u meni Rohning ilkidə boləqan həlda yoqan wə egiz bir taşqa elip qoydi. U yərdin manga Hudadin qikqan mukəddəs xəhər Yerusalemning ərxin qüxüwatqanlikini kərsətti. **11** Uningda Hudaning xan-xəripi bar idi, uning julasi intayin qimmətlik gəhərning, yexil yaquttək yaltirioqan hrustalning julasioqa ohxaytti. **12** Uning qong həm egiz sepili bar idi; sepilning on ikki dərwezisi bolup, dərwezilarda on ikki pərixte turatti. Hərbir dərwezining üstigə Israillarning on ikki kəbilisidin birining ismi yeziloqanidi. **13** Məxriq təripidə üq dərwaza, ximal təripidə üq dərwaza, jənub təripidə üq dərwaza wə məqrıp təripidə üq dərwaza bar idi. **14** Xəhərning sepilining on ikki ul texi bolup, ularning üstigə on ikki isim, yəni Qozining rosulining isimliri pütüklüktur. **15** Manga söz

qilqan paxitining qolida xaharni, uning darwaziliri wa uning sepilini olqaydiqan altun qomux olqiguiq hasa bar idi. **16** Xahar tet qasa bolup, uzunluqi bilan kangliki ohxax idi. Paxirta xaharni hasa bilan olqidi — on ikki ming stadiyon kaldi (uzunluqi, kangliki wa egizliki tengdur). **17** U sepilnimu olqidi. Sepilning [kelinliqi] insanlarning olqam birliki boyiqe, yani xu paxitining olqimi boyiqe bir yuz kirik tet jaynak kaldi. **18** Sepilning quruluxi bolsa yexil yakuttin, xahar aynaktak suzük sap altundin bina qilinoqanidi. **19** Xahar sepilining ulliri harhil qimmatlik yakutlar bilan bezalganidi. Birinqi ul tax yexil yakut, ikkinqisi kek yakut, uqinqisi heqiq, tetinqisi zumrat, **20** baxinqisi qizil heqiq, altinqisi qizil qaxtax, yottinqisi serik kwarts, sakkizinqisi sus yexil yakut, tokkuzinqisi topaz, oninqisi yexil kwarts, on birinqisi sesun yakut wa on ikkinqisi piroza idi. **21** On ikki darwaza on ikki marwayit idi, demak darwazilarning harbiri birdin marwayittin yasaloqanidi. Xaharning oqol yoli aynaktak suzük sap altundin idi. **22** Xaharda heqqandak ibadethana kormidim, qunki Hammige Qadir Parwardigar Huda wa Qoza uning ibadethanisidir. **23** Xaharning yorutuluxi uqun quyaxqa yaki ayoga moqtaj amas, qunki Hudaning xan-xaripi uni yorutqanidi, uning qiriqi bolsa Qozidir. **24** Allar xahardiki yoruklukta yuridu; yar yuzidiki padixahlar xanuxawkitini uning iqige elip kelidu. **25** Uning darwaziliri kunduzda hargiz takalmaydu (amaliyatta u yarda keqe zadi bolmaydu). **26** Harqaysi allarning xanuxawkiti wa hermät-izziti uning iqige elip kelinidu. **27** Harqandak haram narsa wa harqandak yirginqlik ixlarni qilouqi yaki

yaloqanqilik qilouqi uningoua kiralmaydu; paxat nami
Kozining hayatlik daptirida yeziloqanlarla kiralaydu.

22 Andin [paxitax] manga hrustaldak parkirak hayatlik
suyi ekiwatkan daryani kersatti. Darya Hudaning wa
Kozining taxtidin qikkkan bolup, **2** xaxarning ol
yolining otturida ekiwatkanidi. Daryaning bu taxripida
wa u taxripidimu on ikki hil mewax beridioxan, xar
ayda mewilaydioxan hayatlik daxihi bar idi; daxahning
yopurmakliri allarning xipasi uqun idi. **3** Lanax degan
axmdi bolmaydu; Hudaning wa Kozining taxti xaxarning
iqida bolup, Uning kul-hizmatkarliri Uning hizmat-
ibaditida bolidu. **4** Ular Uning jamalini keridu; Uning
nami ularning pexaniliriga putukluk bolidu. **5** U yaxda
axla keqa bolmaydu, na qiraol nurioxa, na kuyax nurioxa
moxtaj bolmaydu. Qunki Paxwardigar Huda ularning
ustida yoridu, ular axbadil'axbadgiqa xekum suridu.
(aiōn g165) **6** Paxitax manga: — Bu sezlax xaxkixiy wa
ixanqliktur; paxoxambaxlarning roxlirining Rax Hudasi
yekin kalgusida yuz berixi mukaxrax boloxan ixlarni Ox kul-
hizmatkarlirioxa kersitix uqun, paxitaxisini axwatti, — dedi.
7 («Mana, pat yexinda keliman! Bu kitabtiki bexaraxning
sezlirini tutxuqi kixi baxtliktur!») **8** Bularni angliouqi
wa kerguqi man Yuhannamān. Bu ixlarni anglioxinimda
wa kerginimda, bularni manga kersaxkan paxitaxiga saxda
kilojili ayioxi aldioxa yikildim. **9** Lekin u manga: — Xargiz
undax kilma! Manmu Hudaning san wa kerindaxliring
boloxan paxoxambaxlar bilan ohxax kul-hizmatkariman.
Hudaxila ibadax kil! — dedi. **10** U manga yaxax: — Bu
kitabtiki bexaraxning sezlirini peqaxlimax; qunki bularning

wakti yekın kaldi. **11** Kəbihlik kılouqi kixi kəbihlikni kiliwərsun; pəskəx kixi bolsa pəskəxliktə turiwərsun; həkkaniy kixi bolsa həkkaniylikini yürgüziwərsun; pak-mukəddəs kixi bolsa pak-mukəddəsliktə turiwərsun, — dedi. **12** «Mana, pat yekında kelimən! Hərkinning əməliytigə qarap beridiqinimni Əzüm bilən billə elip kelimən. **13** Mən «Alfa» wə «Omega», Birinqi wə Ahırqi, Mukəddimə wə Hatimə Əzümdurmən». **14** Həyatlik dərihining mewisidin nesip bolux wə dərwaziliridin xəhərgə kirixkə muyəssər bolux üçün tonlirini yuqanlar bəhtliklər! **15** Xəhərning sirtidikilər — itlar, sehırgərlər, buzukluk kılouqilar, katillar, butpərəslər, yaloqanqilikqa huxtar bolqanlar wə əməl kılouqilardur. **16** «Mənki Əysa jamaətləni dəp silərgə bu ixlarning guwahlikini yətküzüx üçün pərixətəni əwəttim. Dawutning Yiltizi həm Nəsli, Parlak Tang Yultuzidurmən!» **17** Roh wə toyi bolidioqan kiz: «Kəl!» dəydu. Angliouqi: «Kəl!» desun. Ussioqi hərkin kəlsun, halioqan hərkin həyatlik süyidin həksiz iqsun. **18** Mənki bu kitabniki bexarətning səzlirini angliqanlaroqa guwahlik berip agahlandurimənki: kimdikim bu səzlərgə birnemini koxsa, Huda uningoqa bu kitabta yeziloqan balayi'apətləni koxidu. **19** Kimdikim bu bexarətlük kitabning səzliridin birər səzni elip taxlisa, Hudamu uningdin bu kitabta yeziloqan həyatlik dərihidin wə mukəddəs xəhərdin bolidioqan nesiwisini elip taxlaydu. **20** — Mana, bularoqa agah-guwaq Bərgüqi bolsa mundak dəydu: — «Xundak, pat yekında kelimən!» — «Amin! Kəl, ya Rəb Əysa!» **21** Rəb Əysa Məsihning mehir-xəpkiti barlik mukəddəs bəndilər bilən billə bolqay, amin!

*Muqaddas xaharning, yəni Hudadin qiqqan, huddi əz yigitigə toy pərdazlirini qilip
hazirlanojan kizdək yengi Yerusalemnin ərxin qüxüwatqanlıqni kərdüm. Ərxin yukiri
ketürülgən bir awazning mundaq degənlikini anglidim: «Mana, Hudaning makani
insanlarning arisididir; U ular bilən billə makanlixip turidu, ular Uning həlqi bolidu.
Huda Əzimu ular bilən billə turup, ularning Hudasi bolidu.»*

Wəhiy 21:2-3

Reader's Guide

Uyghur tili at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Glossary

Uyghur tili at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Glossary +

AionianBible.org/Bibles/Uyghur---Uyghur-Bible-Pinyin/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Luka 8:31
Rimliklaroqa 10:7
Wəhij 9:1
Wəhij 9:2
Wəhij 9:11
Wəhij 11:7
Wəhij 17:8
Wəhij 20:1
Wəhij 20:3

aidios

Rimliklaroqa 1:20
Yəhuda 1:6

aiōn

Matta 12:32
Matta 13:22
Matta 13:39
Matta 13:40
Matta 13:49
Matta 21:19
Matta 24:3
Matta 28:20
Markus 3:29
Markus 4:19
Markus 10:30
Markus 11:14
Luka 1:33
Luka 1:55
Luka 1:70
Luka 16:8
Luka 18:30
Luka 20:34
Luka 20:35
Yuhanna 4:14
Yuhanna 6:51
Yuhanna 6:58
Yuhanna 8:35
Yuhanna 8:51
Yuhanna 8:52
Yuhanna 9:32
Yuhanna 10:28
Yuhanna 11:26
Yuhanna 12:34
Yuhanna 13:8
Yuhanna 14:16

Rosullarning paaliyətli 3:21
Rosullarning paaliyətli 15:18
Rimliklaroqa 1:25
Rimliklaroqa 9:5
Rimliklaroqa 11:36
Rimliklaroqa 12:2
Rimliklaroqa 16:27
Korintliklaroqa 1 1:20
Korintliklaroqa 1 2:6
Korintliklaroqa 1 2:7
Korintliklaroqa 1 2:8
Korintliklaroqa 1 3:18
Korintliklaroqa 1 8:13
Korintliklaroqa 1 10:11
Korintliklaroqa 2 4:4
Korintliklaroqa 2 9:9
Korintliklaroqa 2 11:31
Galatyaliklaroqa 1:4
Galatyaliklaroqa 1:5
Əfəsusluklaroqa 1:21
Əfəsusluklaroqa 2:2
Əfəsusluklaroqa 2:7
Əfəsusluklaroqa 3:9
Əfəsusluklaroqa 3:11
Əfəsusluklaroqa 3:21
Əfəsusluklaroqa 6:12
Filippiliklaroqa 4:20
Kolossiliklərgə 1:26
Timotiyoya 1 1:17
Timotiyoya 1 6:17
Timotiyoya 2 4:10
Timotiyoya 2 4:18
Tituska 2:12
İbraniylaroqa 1:2
İbraniylaroqa 1:8
İbraniylaroqa 5:6
İbraniylaroqa 6:5
İbraniylaroqa 6:20
İbraniylaroqa 7:17
İbraniylaroqa 7:21
İbraniylaroqa 7:24
İbraniylaroqa 7:28
İbraniylaroqa 9:26
İbraniylaroqa 11:3
İbraniylaroqa 13:8
İbraniylaroqa 13:21
Petrus 1 1:23

Petrus 1 1:25
Petrus 1 4:11
Petrus 1 5:11
Petrus 2 3:18
Yuhanna 1 2:17
Yuhanna 2 1:2
Yəhuda 1:13
Yəhuda 1:25
Wəhij 1:6
Wəhij 1:18
Wəhij 4:9
Wəhij 4:10
Wəhij 5:13
Wəhij 7:12
Wəhij 10:6
Wəhij 11:15
Wəhij 14:11
Wəhij 15:7
Wəhij 19:3
Wəhij 20:10
Wəhij 22:5

aiōnios

Matta 18:8
Matta 19:16
Matta 19:29
Matta 25:41
Matta 25:46
Markus 3:29
Markus 10:17
Markus 10:30
Luka 10:25
Luka 16:9
Luka 18:18
Luka 18:30
Yuhanna 3:15
Yuhanna 3:16
Yuhanna 3:36
Yuhanna 4:14
Yuhanna 4:36
Yuhanna 5:24
Yuhanna 5:39
Yuhanna 6:27
Yuhanna 6:40
Yuhanna 6:47
Yuhanna 6:54
Yuhanna 6:68

Yuhanna 10:28
Yuhanna 12:25
Yuhanna 12:50
Yuhanna 17:2
Yuhanna 17:3
Rosullarning paaliyatliri 13:46
Rosullarning paaliyatliri 13:48
Rimliklaroʻja 2:7
Rimliklaroʻja 5:21
Rimliklaroʻja 6:22
Rimliklaroʻja 6:23
Rimliklaroʻja 16:25
Rimliklaroʻja 16:26
Korintliklaroʻja 2 4:17
Korintliklaroʻja 2 4:18
Korintliklaroʻja 2 5:1
Galatyaliklaroʻja 6:8
Tesalonikaliklaroʻja 2 1:9
Tesalonikaliklaroʻja 2 2:16
Timotiyoya 1 1:16
Timotiyoya 1 6:12
Timotiyoya 1 6:16
Timotiyoya 2 1:9
Timotiyoya 2 2:10
Tituska 1:2
Tituska 3:7
Filemonoʻja 1:15
Ibraniylaroʻja 5:9
Ibraniylaroʻja 6:2
Ibraniylaroʻja 9:12
Ibraniylaroʻja 9:14
Ibraniylaroʻja 9:15
Ibraniylaroʻja 13:20
Petrus 1 5:10
Petrus 2 1:11
Yuhanna 1 1:2
Yuhanna 1 2:25
Yuhanna 1 3:15
Yuhanna 1 5:11
Yuhanna 1 5:13
Yuhanna 1 5:20
Yehuda 1:7
Yehuda 1:21
Wəhij 14:6

eleēsē

Rimliklaroʻja 11:32

Geenna

Matta 5:22
Matta 5:29
Matta 5:30
Matta 10:28
Matta 18:9
Matta 23:15
Matta 23:33
Markus 9:43

Markus 9:45
Markus 9:47
Luqa 12:5
Yakup 3:6
Hadēs
Matta 11:23
Matta 16:18
Luqa 10:15
Luqa 16:23
Rosullarning paaliyatliri 2:27
Rosullarning paaliyatliri 2:31
Korintliklaroʻja 1 15:55
Wəhij 1:18
Wəhij 6:8
Wəhij 20:13
Wəhij 20:14

Limnē Pyr

Wəhij 19:20
Wəhij 20:10
Wəhij 20:14
Wəhij 20:15
Wəhij 21:8

Sheol

Yaritulix 37:35
Yaritulix 42:38
Yaritulix 44:29
Yaritulix 44:31
Qel-bayawandiki səpər 16:30
Qel-bayawandiki səpər 16:33
Kanon xərhi 32:22
Samu'il 1 2:6
Samu'il 2 22:6
Padixahlar 1 2:6
Padixahlar 1 2:9
Ayup 7:9
Ayup 11:8
Ayup 14:13
Ayup 17:13
Ayup 17:16
Ayup 21:13
Ayup 24:19
Ayup 26:6
Zəbur 6:5
Zəbur 9:17
Zəbur 16:10
Zəbur 18:5
Zəbur 30:3
Zəbur 31:17
Zəbur 49:14
Zəbur 49:15
Zəbur 55:15
Zəbur 86:13
Zəbur 88:3
Zəbur 89:48

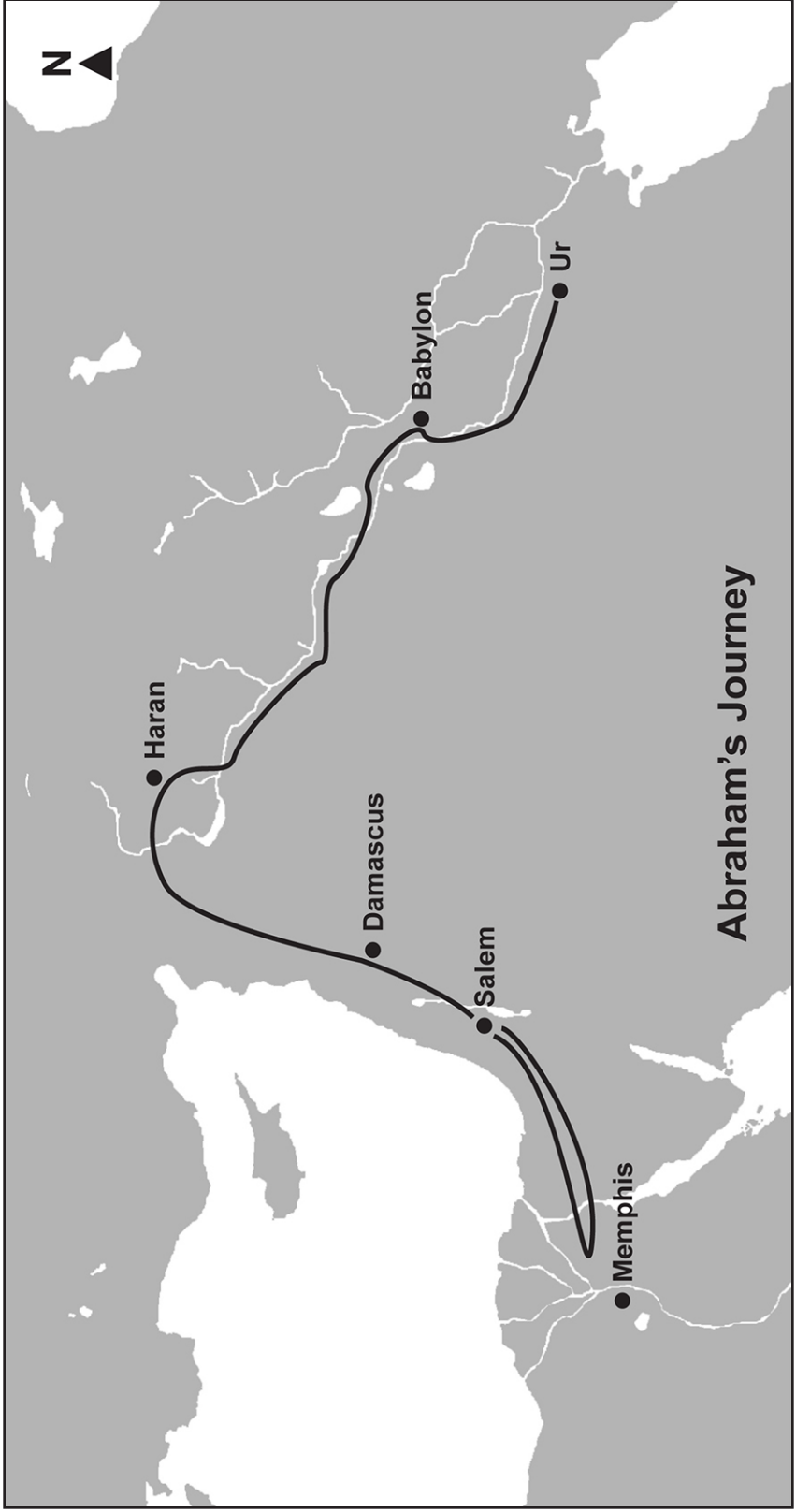
Zəbur 116:3
Zəbur 139:8
Zəbur 141:7
Pənd-nəsihətlər 1:12
Pənd-nəsihətlər 5:5
Pənd-nəsihətlər 7:27
Pənd-nəsihətlər 9:18
Pənd-nəsihətlər 15:11
Pənd-nəsihətlər 15:24
Pənd-nəsihətlər 23:14
Pənd-nəsihətlər 27:20
Pənd-nəsihətlər 30:16
Həkmət toploquqi 9:10
Küylərnin küyi 8:6
Yəxaya 5:14
Yəxaya 7:11
Yəxaya 14:9
Yəxaya 14:11
Yəxaya 14:15
Yəxaya 28:15
Yəxaya 28:18
Yəxaya 38:10
Yəxaya 38:18
Yəxaya 57:9
Əzakiyal 31:15
Əzakiyal 31:16
Əzakiyal 31:17
Əzakiyal 32:21
Əzakiyal 32:27
Hoxiya 13:14
Amos 9:2
Yunus 2:2
Həbakkuk 2:5

Tartaroō

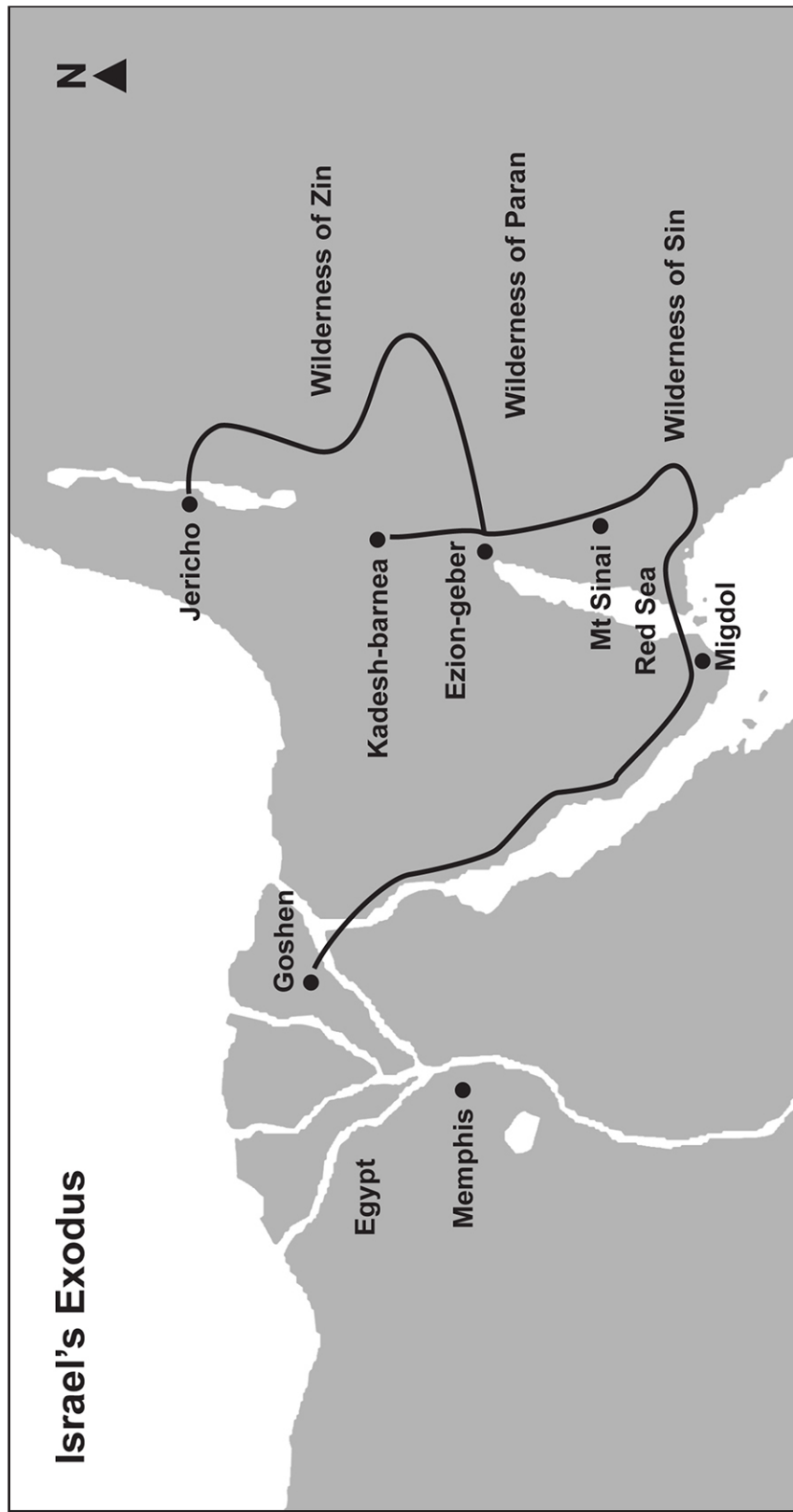
Petrus 2 2:4

Questioned

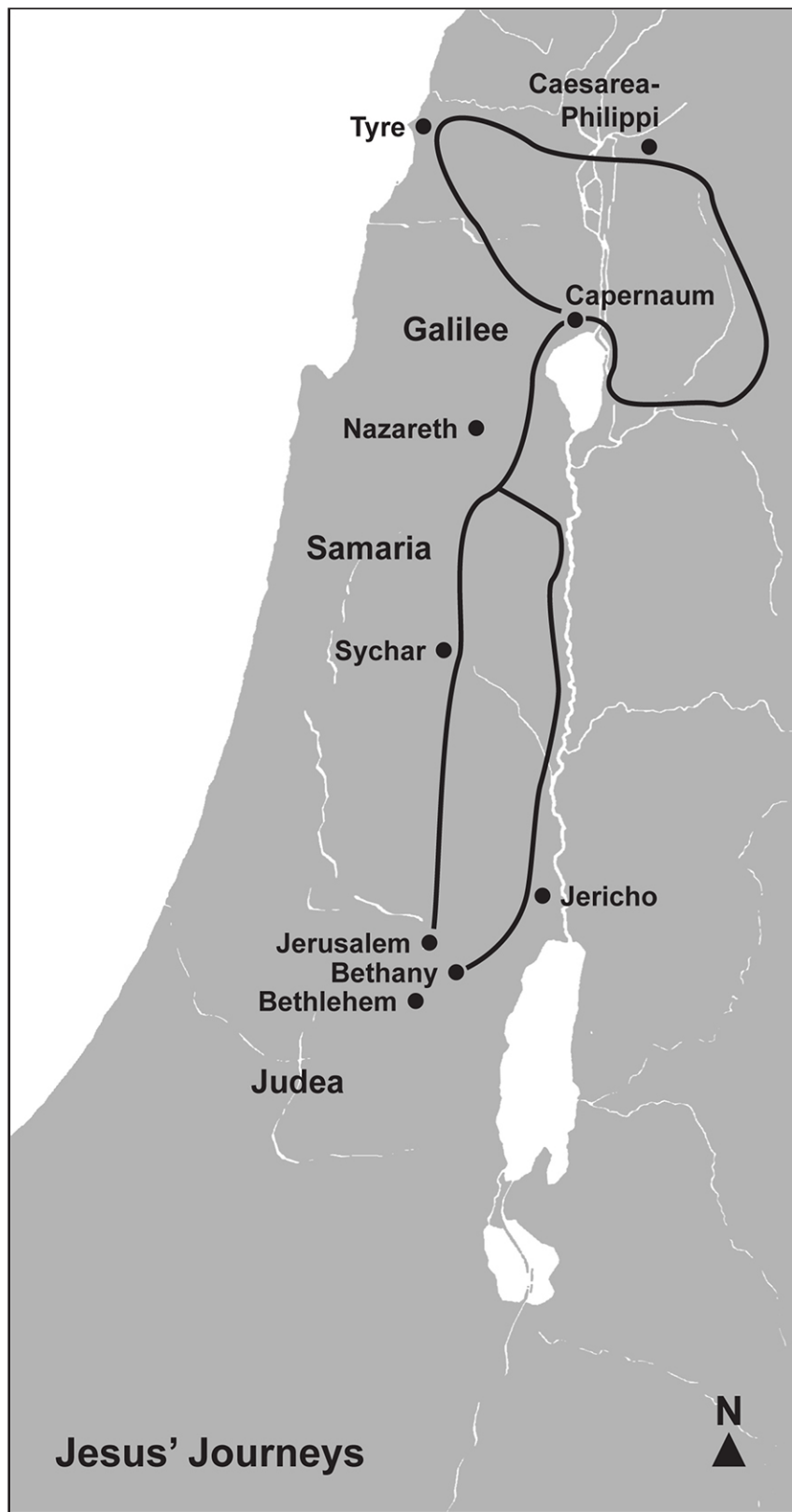
Petrus 2 2:17

Etikadi boloqqa, Huda Ibrahimni uningora miras süpitida barmakqi bolojan zeminoga berixqa qaqiroqanda, u itaat qildi; u qayerga baridjoanliqini bilmay turup yoloja qiqti. - Ibraniylaroga 11:8

Әмма Пәрәви халқни кетикә қояғандин кейин, Филитийларнинг земинидики yol yeқin болсиму, Худа ularни xu yol билән бахлимиди; қўнки u:
«халқим jәנגгә уғрап қалса, қорқуп пухайман қилип, Мистроқа yenip кетixи кетixи mumкин» дәп оyлoғaнaнaди. - Мисирдин қикix 13:17

Jesus' Journeys

Qünki İnsan oqlimu dərwaqə xü yolda kəpqilik mening hizmitində bolsun deməy, bəki kəpqilknıng hizmitidə bolay wa jərimni pida qılıx bədiligə nuroqun adəmlərni hərlikkə qıqıray dəp kaldı. - Markus 10:45

Rosulluqqa tallap qaqiriloqan, Hudaning hux hawirini jakarlarlxka ayrip tøyinlengən, Məsih əysaning qult boləqan mənki Pawlustin salam! - Rimliklarəja 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophesies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Usher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

Christ returns for his people	1956
Jim Elliot martyrdom in Ecuador	1830
John Williams reaches Polynesia	1731
Zinzendorf leads Moravian mission	1614
Japanese kill 40,000 Christians	1572
Jesuits reach Mexico	1517
Martin Luther leads Reformation	1455
Gutenberg prints first Bible	1323
Franciscans reach Sumatra	1276
Ramon Llull trains missionaries	1100
Crusades tarnish the church	1054
The Great Schism	997
Adalbert martyrdom in Prussia	864
Bulgarian Prince Boris converts	716
Boniface reaches Germany	635
Alopen reaches China	569
Longinus reaches Alodia / Sudan	432
Saint Patrick reaches Ireland	397
Carthage ratifies Bible Canon	341
Ulfilas reaches Goth / Romania	325
Niceae proclaims God is Trinity	250
Denis reaches Paris, France	197
Tertullian writes Christian literature	70
Titus destroys the Jewish Temple	61
Paul imprisoned in Rome, Italy	52
Thomas reaches Malabar, India	39
Peter reaches Gentile Cornelius	33
Holy Spirit empowers the Church	33

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▲	Genesis 1:26 - 2:3						Mankind is created in God's image, male and female He created us					
How are we sinful? ▲	Romans 5:12-19						Sin entered the world through Adam and then death through sin					
When are we? ▼												
Who are we? ▲	Innocence			Fallen			Glory					
	Eternity Past		Creation 4004 B.C.		Fall to sin No Law		Moses' Law 1500 B.C.		Christ 33 A.D.		Church Age Kingdom Age	
	John 10:30		Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden		1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light		John 1:14 Incarnate		Luke 23:43 Paradise		Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City	
	God's perfect fellowship				Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers					
					Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth		Luke 16:22 Blessed in Paradise					
	Living		Mankind		Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment		Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				Matthew 25:41 Revelation 20:10 Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels	
	Deceased believing											
	Deceased unbelieving											
	Holy		Genesis 1:1		2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus							
	Imprisoned		No Creation No people									
Fugitive		Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels		1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind		Revelation 20:13 Thalaasa		Revelation 19:20 Lake of Fire				
First Beast												
False Prophet												
Satan												
Why are we? ▲												
Romans 11:25-36, Ephesian 2:7												
For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all												

Destiny

Uyghur tili at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

Xuning üqün, berp pütkül allarni [özümgə] muhlis kılip yetixtürünglar, xundakla ularni Ata, Oqul wə Mukəddəs Rohning namioqa təwə kılip qəmildirüp, - Matta 28:19